Ч. 74 (11.327). Львів, неділя 1. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacono gotówką. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудневі. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

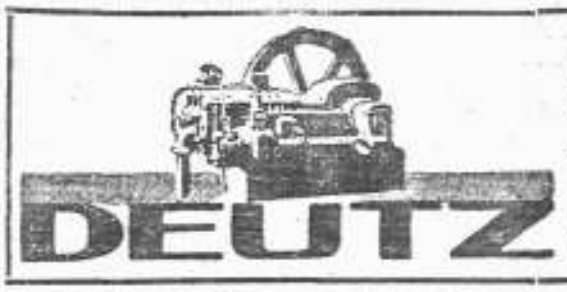

МОТОРИ- Diesla без компресора, газові, бензинові і т. д. моторові, локомотиви, льокомобілі, помпи, компресори, дорогові вальці і т. п. як також фабрикати ф-ми Humboldt, Köln a/R

„DEUTZ-HUMBOLDT" інж. Альойз Шахерль

заступництво ЛЬВІВ РОМАНОВИЧА І/Д Телефон 6—72.

Голос громади.

За побільшення обему „Діла".

Львів, 31. березня 1928.

Всього півтретя місяця ділить нас від великого ювилейного дня нашого видавництва, від хвилі, в якій обходили ми 40-ліття існування „Діла" як щоденника і то першого українського щоденника на всьому просторі українських земель, в цілій Европі, у всьому світі. В ювилейному числі нашого органу переходили ми історію минулих 40 літ, які в умовах нашого життя і розвитку є століттями, робили підсумки наших втрат і прибутків та вказували на почесну місію і ролю нашого органу в мирних і бурхливих часах. Політична і громадянська свідомість нашого народу, культурно-освітній розвиток, економічна організація, розсіяння москвофільської темряви, що обкутувала наш нарід, та виставлення нашого національно-політичного ідеалу і боротьби за його здійснення — це у великій мірі заслуга „Діла". Сорок літ мандрував наш орган по широких, в значній мірі духово пустарних українських землях, освідомлюючи, кидаючи творчі ідеї й розсіваючи еманципаційні думки, підтримуючи духа, критикуючи відемні сторони, підносячи зачедбання і недостачі та взиваючи до праці і боротьби.

Сорок літ! За той час інші органи щасливіших народів поросли в пір'я, перетворилися у великі підприємства з власними будинками, найновішого типу друкарнями, книгарнями то-що. А наш орган, що все ділив долю й недолю свого народу, що разом з ним терпів, падав і вставав, ювилейні роковини застали в 4-сторінковому обемі. А є це єдиний щоденник 7-міліонового народу, єдина його трибуна, одинокий оборонець його прав й інтересів, що день-в-день промовляє до свого громарянства.

Невеличкий обем „Діла" не добре свідчить про наше громадянство. Він наглядно доказує, яким слабким є зрозуміння у нас значіння рідної, незалежної преси. Зайвим було би асоте говорити про значіння преси в житті націй. Вистане згадати, що кожний наш противник, змагаючи до покорення нашого народу, до його опанування, до викривлення його світогляду, до зломання його духово, морально й матеріяльно, до розложення його на відрубні частини, до підсичення внутрішньої боротьби, — в першу чергу засновує орган і закидує ним наші міста і села. Отрута, подавана систематично, хоч би і в невеликих дозах, з часом починає ділати. На жаль, у нас та отрута є навіть у крови. Є це отрута довгих століть неволі. Скільки то наших інтелігентів постійно, за власні гроші нарікотизується ворожою нам польською пресою, скільки то наших селян зачитується розкладовою чужинною пресою, хоч і в українській мові, тільки тому, що вона безплатна!

Звичайно, наш інтелігент, купуючи й читаючи ворожу пресу, всі ті бульварні „Поранні", „Веки" чи хамелеонські „Курієрки", вимовляється тим, що — мовляв — у „Ділі" нема того, що в інших органах, що воно скупе, невеличке і т. ін. Правда, „Діло" є невеличке і скупе, хоч може й не таке то вже скупе, як привиклося говорити, бо нинішне 4-сторінкове „Діло" безумовно не має менше матеріялу, як передвоєнне 8-сторінкове, однак коли воно й скупе, то лише тому, що скупою у відношенні до „Діла" є наша інтелігенція. Скільки то в нас є інтелігентних домів, де нема найменшої признаки української газети? Скільки то в нас є громадян, що не трактують своєї газети, як предмет першої необхідности кожної культурної людини, а навпаки як річ зовсім зайву. А одночасно, яка то у нас преклонність перед усім чужим, а тимсамим і перед чужою пресою, через яку спливає на українця каламутна хвиля національних і громадянських образ. Вже це одно повинно застановити нас до вимінання чужої, ворожої нам преси.

На порозі біжучого року думали ми, що вдасться нам збільшити обем нашого органу що найменше до 6 (шість) сторінок. У значній мірі ту нашу обіцянку ми сповнили в пересвідченні, що збільшення числа передплатників і поширення кола покупців дасть нам змогу втримати той обем. На жаль, наші сподівання не здійснилися. Великі втраги, звязані з частими конфіскатами і заняттям цілого накладу, та видатки, спричинені приспішенням появи нашого щоденника, примусили нас знову обмежитися до 4-сторінкового обему.

А тимчасом з усіх усюдів звертаються до нас з домаганнями побільшити обем нашого органу. Правду кажучи, потреби теперішньої хвилі настирливо вимагають побільшення обему. Та ми не в силі власними засобами здійснити цього домагання. Ми спираємося виключно на власних силах. Наш орган не є власністю якоїсь групи капіталістів чи політиків, тільки власністю видавничої кооперативи, органом наскрізь громадянським. Наш орган не служить ніяким становим, гуртковим чи котерійним інтересам, але загально-національним справам. Тимсамим справа побільшення його обему є справою всього громадянства, питанням його сили і престіжу. Домагання побільшення обему не є чисто платонічні. В останніх днях двох громадян з вимогою збільшення обему прислало і датки на цю ціль, домагаючись розписання громадської складки на **„фонд збільшення обему „Діла".**

Піддаємося цій громадській вимозі і закликаємо всіх свідомих громадян, усіх розуміючих вагу і значіння преси причинитися по своїм силам до збільшення обему одинокого українського щоденника. Нехай же голос громадян виявить себе не лише словами, але й ділами!

* * *

НА ПОБІЛЬШЕННЯ ОБЕМУ „ДІЛА"

вложили в нашій адміністрації (Львів, Ринок 10, II. пов.) *Микола Мединський*, землевласник у Шляхтинцях 100 зол. і о. *Роман Мариан Цурковський* в Стрию 10 зол. і кличе: 1) свого префекта в дух. семинарії Преосв. пападійського владику о. Ніколу Будну, 2) о. Івана Бордуна, пароха в Турі Вел., 3) о. Романа Височанського в Стрию, 4) проф. Михайла Білина в Стрию и 5) Теодора Держка, господаря в Стрию на Ланах.

Розвал конференції роззброєнь у Женеві.

До війни відбулося три т. зв. мирові конференції в Газі. Патроном їх був... цар Микола II. Вони ставили собі ціллю — нехай ніхто не гадає що це жарт:... загальний світовий мир на підставі загального розброєння! І що вийшло з отих конференцій? Велика, досі небувала, страшна різня...

Тепер так само. В Женеві, над чудовим леманським озером радила під егідою Ліги Націй не відомо котрий раз вже з черги — конференція представників **всіх** великих держав світу над загальним роззброєнням. Навіть Америка, яка відрекласа коханої вільсонівської дитини (Ліги Націй) й СРСР висилають сюди своїх представників, що на випередки один перед другим виголошують методочиві промови на тему загального мира й загального розброєння. Та мимохіть виринає запит: не скидається тепер Женева знов на передвоєнну Гагу?...

Всі, всі вони там в Женеві крутять сердеги, як можуть!... І Літвінов не уступає зовсім „высокодостойному" льордові Кешендамові!... **Хоч йому, а за ним й усім більшовикам здається, що вони Бог зна як здемаскували „хижацьке лице всесвітніх імперіялістів"!** Минаються з правдою представники т. зв. західно-европейських держав, коли балакають про загальне роззброєння, але так само неправдою воює і салом налитий Літвінов. Ніхто тепер в Европі й у світі не вспів дозволити собі на люксус загального роззброєння — по просту тому, бо **підстави**, на яких побудований політичний лад в світі, не мають нічого спільного зі справедливістю. Тай ледви, чи взагалі колинебудь будуть мати?... Ніхто не хоче роздягнутися до останньої рядини, на те, щоби потім „добрий" сусід прийшов і здер йому й її зі спини. Інстинкт самозбереження людини й національного коллективу — сильніші від всяких пустих балачок про всесвітне братерство, які добре можна залишити кільком благородним філянтропам, сердешним поетам і письменникам, навіть — містерови Карнегі, коли хочете... але не масам, не міліонам, не народам!... От тому все такі комедії виходять з цими конференціями роззброєнь в Женеві!

Чи можна говорити про мир в Европі, коли версайський трактат, цей фундамент нового ладу в нашій частині світу, потоптав ногами святу засаду самоозначення народів й справедливість? Хіба можна покривдженим відібрати право всіми засобами змагати до зміни теперішнього правопорядку, збудованого на цинічнім, брутальнім насильстві? Можна їм казати живим кластися в домовину?... Але всі політичні авгури в Женеві просто зі шкіри вискакують, коли їм на цю обставину звернути увагу. Німецький делегат, старий гр. Беристорф, пригадав своїм західнім товаришам, що у Версаю не тільки роззброєно до нитки побіджених німців. Там теж впало святочне приречення, що після приборкання побіджених тевтонів, прийде черга на достойних побідників. Деж тепер заплата цього морального векселя? Німці розброєні, а всі сусіди довкруги узброєні до зубів. Чи такий стан може довго тривати?... Льойд Джордж недавно вирахував, що перед війною було в Европі під зброєю около 3 міліони мужан, тепер є понад 6 міліонів. Про морські зброєння нічого й казати, бо тут Америка валить всіх немов мамут без пардону...

Як звичайно, де тільки є надія погріти руки й „завалити дурака" широкою акітацією — мусять явитися більшовики. Отже, хоча СРСР не хоче стати членом Ліги Націй, то проте Літвінов вже мабуть втрете приїздить до Женеви на наради світової конференції роззброєнь. І так останній раз, бо й тепер знов, він видвигнув ось який проект: Всі держави мають роззброїтися цілком, мають розпустити чинні армії, понищити всі гармати, кріси й скорострільні, взагалі всі воєнні знаряди й припаси, в школах мають завести обовязкову науку про загальний мир й братерство, вичеркнути з підручників історії всі згадки про побідні битви над ворогом й т. д., словом: доконати не тільки матеріяльного, але й психічного роззброєння. Та і тут вийшло смішне qui pro quo. Бо, коли льорд Кешендам спитав Літвінова, чи тоді більшовики теж перестануть всюди вести агітацію за **громадянською війною** в нутрі держав?, то Літвінов розлючений заказав „вельмишановному" льордові на... Персію, Шанхай, Кантон і т. д. Розуміється, нема піде в світі такого наївного, який повірив би, що самі внескодавці, себто більшовики, серіозно ставляться до своїх внесків. Хто спирає свій світогляд на боротьбі кляс і диктатури пролетаріяту, себто на безоглядним насильстві, той не може вбиратися в ризи апостола миру. Світова чужинна преса принесла відомости з Женеви, що там разом явився у Женеві в часі конференції для роззброєнь представник УНР Андрій Левицький і демаскував „миролюбство" більшовиків на влаштованій в тій ціли конференції представників світової преси, фактами доказуючи лицемірство „червоних" апостолів миру, що вони і ведуть завойов-

яницьку політику на сході також як вели її відносно України, Грузії, Вірменії і т. д.

За не тільки це. Внеску свого не трактують більшовики серіозно ще й тому, бо вони: 1) не хочуть вступити до Ліги Націй і тим самим не хочуть піддатися всім санкціям її статуту; і 2) не хочуть згодитися на обовязковий арбітраж. А без обовязкового арбітражу, очевидно, всі мирові балачки є одна велика блага...

Значичтить, всі відповідальні державні мужі їхали з глуздуу і балуються в несмачні оперетькові штуки? Ні. Вони чують, що щось треба би зробити й щось треба показати своїм народам, аби потім не стрінутися зі закидом злобної зради миру. І вони справді, щиро не хочуть війни, бояться її, хотілиб її якось омминути. Бо з досвіду знають, чим пахне кожна війна, та чим вона може закінчитися. Подібно, як це знав і чув Микола II.

Та проте обективно, невдачу останньої конференції роззброєнь можна толкувати тільки так, що суперечности політичні й антагонізми в Европі та світі зросли так, що їх, як воно й не сумно, зможе скорше чи пізніше розвязати тільки нова війна... А що тоді?... Тоді може, по словам Шевченка, „зійдуть і виростуть ножі обоюдні; розпанахають погане, гниле серце, трудне; і вицілять сукровату, і наллють живої, козацької тії крови!..."

Д-р Павло Лисяк.

На парляментарній арені.

Нагле внесення Українського й Білоруського Клюбів у справі виборчих зловживань.

(Продовження.)

5) Унеможливлення пропаганди при помочі друкованого слова. В Луцьку староство поконало дня 8. лютого п. р. власника друкарні Фаліка Ріхтера, якому заступник старости Красільний заявив, що з доручення воєводи **займає його друкарню на цілий виборчий час для потреб друку одинки** і заборонює виконувати якінебудь друкарські роботи, а **спеціяльно друкувати „Українську Громаду"**. Заступник старости вже на письмі дотичне зобовязання під Ріхтера і наслідком того **„Українська Громада" перестала виходити**, тимбільше, що староство в Луцьку заборонило й іншим друкарням друкувати цей часопис. Політичні власти унеможливили таким типом вісімнацятці повести агітацію в тій виборчій окрузі при помочі друкованого слова.

Крім того політичні власти **утруднювали і майже унеможливлювали пропаганду при помочі друкованого слова**, конфіскуючи безпрецедентно українські часописи, летючки, відозви, брошури і т. п.

6) Воєводи змобілізували цілий апарат державної адміністрації для переведення виборів в користь одинки. Маємо докази, що цілий ряд старостів дістав доручення під слозі вверхної власти **здобути повязну сільність голосів** українського населення на одинку — під **загрозою перенесення в стан спочинку.** Шкільні інспектори видавали таїм **доручення учителям** — під загрозою перенесення або й утрати посади. Правдивість наших тверджень доказують **обіжники властей**, які ми маємо в посіданні. З уваги на такий натиск воєводів старости, загрожені на своїй посаді, робили всякі зусилля, аби тільки всупереч праву перевести вибори і назвіть самі скликали віча одинки. **Учителі, судді, скарбові урядовці й урядовці інших дикастерій** діставали відпустки, щоби свобідно агітувати за одинкою.

7) Державна поліція. Органи державної поліції стають авангардом агітації за одинкою, а саме:

а) Органи державної поліції **касують у практиці закон про свободу виборчих зборів** і забороняють на Волині, Холмщині, Поліссі і Підлящі відбувати українським партіям виборчі збори. Таке поступування державної поліції не є там спорадичне, але є засадою.

б) Скликані українські віча держ. поліція **розганяє, а їх ораннжерів арештує.** Можемо подати сотки таких випадків.

в) Поліція відбирає дозволену цензурою **агітаційну літературу і картки до голосування, а також здирає афіші й летючки, видані вісімнацяткою.** Ці факти є загально припороблювані на північно-західних українських землях. З того бачимо, що держ. поліція обіймає ролю, яка цілком не приносить їй чести, а саме ролю виборчих гієн одинки.

г) Масові арештування українського населення. В богатьох виборчих округах Волині, Холмщини, Поліся і Підляша **поліція арештує всіх кандидатів на послів і сенаторів вісімнацятки**, арештує членів українських виборчих комітетів, арештує мужів довіря вісімнацятки і тих громадян української народности, яких підозріває, що агітують проти блоку співпрані з урядом. **У виб. часі переповнюються арешти й тюрми східних земель.** Адміністрація**ліна** вдала переводить вибори на тих землях під гаслом безоглядного терору, під гаслом арештування всіх немилих і невигідних собі осіб. І нічого не роблять собі власти з того, що поступають проти конституції, що ломлять її; всім змагають до одної мети, а саме до приготування перемоги уряду при виборах, до оздоровлення похвали за ревну працю й авансу.

д) В часі виборів державна поліція **відбирає громадянам української народности загарантоване конституцією право вільного переселення з місця на місце.** Українцям з Галичини заборонено доступу на територію Волині; студентів університету, яких папери були в найбільшім порядку, поліція арештує і відставляє до найближчої залізничної стації, всаджує до поїзду, побажавши їм поводження в Сх. Галичині. Таких випадків є дуже богато, що більше, держ. поліція приказує виїхати з повіту Дубно на Волині б. голові Українського Клюбу, послові **Сергієві Хруцькому.** Коли такого насильства поліція допускається у відношенні до такої високо поставленої особи, то щож мусіло діятися у відношенні до звичайних смертників?

е) Органи державної поліції не тільки арештують без розбору українських виборців, але **також хотять стероризувати українське населення,** пьянять вязнів і навіть можемо записати численні факти, як шущались і побивали арештованих.

є) Органи державної поліції погрожують тим виборцям, які важились голосувати на вісімнацятку або на яку іншу українську листу. Вони грозять **карними військовими експедиціями**, заповідають, що податкові тягарі для опірних виборців будуть збільшені а арешті виповідають арештування та переслідування. В того виходить, що українське населення йшло до виборів і голосувало на одинку під психічною пресією.

ж) У самім дні виборів органи державної поліції находяться або **в самім виборчім льокалі або в найближчім сусідстві** та беруть **діяльну участь у виборчій агітації** на користь одинки. **Відомі** нам численні випадки, коли поліцаї в самім виборчім льокалі **відбирали 18-ки, а втискали в руки виборців 1-ки, як також випадки**, коли органи державної поліції **заїнювали** доступ до виборчого льокалю виборцям, що хотіли голосувати на 18-ку.

(Доповнення буде.)

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ JOB 16-50

ЗА АМНЕСТІЮ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ.

Нагле внесення Українського і Білоруського Клюбів у соймі дня 29. серезня 1928

Високий сойм ласкавить ухвалити слідуючий закон: „Закон з дня . . . . в справі амнестії для політичних переступників.

Арт. 1. На памятку відкриття другого ординарійного і конституційного сойму Польської Річпосполитої надається вихованим, учасникам і співвинним у проступках з політичних мотивів, національних, релігійних і суспільних, довершених до дня 27. серезня 1928 р. включно, повну амнестію на підставах, означених у цьому законі.

Арт. 2. Амнестія відноситься до провин, входячих у компетенцію карних судів як загальних так і військових а також до компетенції адміністраційних властей. Карне поступування як судове так адміністраційне і дисциплінарне в таких справах не буде почате, а розпочате — буде припинене. А вонкого роду правосильно встановлені кари і в цілости або в частині не відбуті, негайно в цілости згладжено в решті частині припинюється (умарюється), при тому кара почата негайно має бути перервана.

Арт. 3. На випадок сполуки провини, що підпадає амнестії з провиною, яка не підходить під амнестію, кара принята з узглядненим сполуки згладжено кара злучена, буде злагіднена на основі виміру (уважи) судді; на постанова не виключає відбуваючогося судового поступування, відносно до поодиноких злучених провин, до яких дій закон не відноситься.

Арт. 4. Припинення відбуваючогося поступування буде по думці цього за-

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Ля Скаля.

Нариси з профілю.

I.

Давно, в 1381 р., Регіна, донька di Mastino della Scala, жінка Bernabo Visconti, в подяку Богоматері за одержання сина — потім мала їх ще чотирнацять! — каже будувати церкву, яку називає Santa Maria della Scala.

В 1776 р. згорів театр, що містився в королівській палаті. Поручено архітектові Пермаріні, після розібрання церкви S. Maria della Scala, поставити на тому місці новий театр. І вже в 1778 р. відбулась інавгурація нового театру alla Scala.

В Скалі — усе інше. „...Окрім опер, танців ішли тут трагедії, комедії, фарси; не бракувало фокусників та линвоскоків. Один раз, 6 серпня 1782 р., навіть були лови на бика*)"

В Скалі нераз проходили й на балі, серед глядачів чи то слухачів, сцени характерно політичного. За часів панування тут Австрії, як було сяде який австрійський старшина в крісло того ряду, де сидять міланці — по хвилині оставав сам. Для австрійських старшин були призначені окремі, постійні ряди крісел. — У 1859 р., в часі виставин опери „Норма", як дійшло до слів „Війна! Війна." — увесь театр загремів: „Війна! Війна!" разом із хором. Розуміється, що присутні австрійські старшини не дуже мило почувались у метушні розгорячених італійців, які вже на добре були взялись тоді до боротьби за зєднення Італії.

Одначе фокусники, линвоскочки, лови на бика, політика — проминули. Хто його зна? Може то були кращі, щасливіші часи? Але краще хай не повертають.

II.

Вже в половині галерії Вікторія Емануїла II. чується репетування: „Лібрето д'опера — куатро ліре!", яке йде за вами через майдан Скалі аж під сам театр. На головних дверях при вході під портиками стоїть високий, здоровенний дверник в одностроєю з великою булавою. Широке обличча прикрашене блискучим, присадкуватим носом, грубкими широко-розчесаними вусищами та двома супокійно-гордими очима. Перед ним сунуть повагом самоходи, проходить богата публика — льож і партеру. При других дверях стоїть товпа — публика галерій. Ці слухачі приходять сюди годину, дві скоріше перед отворенням театру, щоб захопити вигідніше місце.

Як у всіх театрах великих міст сучасної, а либонь і колишньої Европи, так і тут галерії мають своїх вірних відвідувачів, слухачів. Уцерть виповнені обі. Почується балакання на всіх мовах Европи, часто й іншого континенту. Артисти всіх вітів — малярі, музики, співаки, різбарі, письменники, поети. А далі — студенти, дрібнопромисловці, ремісники, робітники, селяни.

Іноді на галерії — випадково. — можна бачити, як селянин-італієць приносить із собою двокварткову доброго вина. І в антрактах він, донька, зять — пють. Вдача селянина: приїхав до міста, то йде до тієї славної Скалі, але в антрактах пе своє вино. Це приходиться бачити, кажу, випадково, бо й служба театру тільки з потуранням дивиться на це, усміхаючись.

Слухачі на галеріях переважно молоді — сила, надія, інтелект. Музики, маестри, співаки з отвореними книгами-нотами слідять за кожною ноткою: слухають музику й себе. Інший задивлений у ті дивні світи забуття — і добре йому так. Більшість співаків заслухані, та не в чари музики, не в її вимову, які не в схлипування співака на сцені. Ні. Такий співак і дивиться, і слухає, як його суперник на сцені бере оте високе „do", як і коли отвирає, а коли замикає голос. Це весь зміст слухання опери, це ціль його змагання: заспівати бодай так, як сьогоднішні протагоністи Скалі.

Є й такі, що не мають ні шага при душі й не можуть добути білету, хочби на стояче місце. Такі слухачі стоять у білетерні й там слухають орхестри, співу. Хто не хотів би слухати орхестри Скалі?

Тільки з галерій несуться справді щирі оклики захоплення. Звідтіль несеться й могутня хвиля оплесків.

III.

Сучасна людина, що в поденнім бачить стільки нового, жорстокого проти неї, з забуттям слухає Веберового „Фрайшіца", цієї ніжної казки в мережці. І всі ті зелено-прозорі зяви, що никають у пнях дерев, у корчах — це для неї усміх дивацького сну. В понурій країні чаріз слухає, як смуток і арфи тремтять у водопаді. — Слухає туги в „Манон Леско" Дж. Пучінія — і ховається з нею, з тугою, то з музикою, в просторих степах пустелі.

То після за „Сляем" (Syl) — Ер. манно Вольф-Феррарія — за цим поетом-мрійником, за його Красою. А ширя, сердешномовна музика, мов Dolly, яка покидає нудні палати й іде до шинку, бо вчула

„сміх — вільний і дзвінкий!"...,

стає сучасній людині хоч відпочинком, як не силою. Злуді Сляя — не дивується. Хто живе без злуди? Це наркотик, без якого не сила жити. Злуду треба покохати, в неї треба повірити — тільки тоді людина стає здатною до життя, стає сильною, творчою. Хто з нас не чув, живучи хоч одинокий раз, отсей глум:

„О, мрійнику! Тепер ти помреш
найкращими снами
іграшці моїй..." —

В „Мефістофілеві" — Арріго Бойто Готовий безсмертний Фавст, заслуханий у підшепти Мефістофеля, який є

„частина живучa
тієї сили, що вічно
думає про Зло, а творить Добре.
— — — — — —
є — Духом, що перечить
Усе й завсіди...",

вперто й зі снагою та несупокоєм шукає розвязки тієї проблеми. І при кінці Фавстової мандрівки само шукання насуває йому, здавалосяб, простеньку розвязку, що

„...Дійсність — було терпіння
Ідеали — були мрії..."

Бойто з важкою задумою спрагненої душі, що непевна свого шляху, посилає Фавста в простори, дає йому більше волі, сили, полету. І ця [illegible] полету в просторах незнаного помагає Фавстові терпіти й розуміти, що шукання — це ціль і зміст життя.

Доповнення буде.

*) Otto Cima: Milano Vecchio

кону ухвалене, якщо особа, проти якої вперше поступовання заявить проханням місяця після повідомлення про приторомлення амністії, що домагається припинення такого поступовання.

Арт. 5. Амністію приторомлює владі, починаючи до вимору кари в I. інстанції.

Арт. 6. Виконання цього закону порученість міністрам: справедливости, військових справ і внутрішніх справ.

Арт. 7. Закон входить у життя з дня його проголошення.

Підписи внесководців.

ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В СОЙМІ.

Внесення послів Українського і Білозуського Клюбів у справі зміни регуляміну нарад у соймі дня 29. III. 1928.

Регулямін нарад, який обовязував у попередньому соймі мав дві основні хиби:

В тому регуляміні не найшла пошанування рідна мова непольських народів, хоч непольське населення виносить біля 45 відсотків загального числа населення в державі. Та основа регуляміну не дала в регуляминах інших парляментів у державах, заселених різними національностями.

Другою хибою є те, що дотеперішній регулямін обмежує до „мінімуму" свободу слова в соймі самою тенденцією, а також змістом поодиноких постанов, унеможливлюючих прямо вільне висловування волі народу устами його представників.

На доказ цього досить навести факт, що на підставі дотеперішнього регуляміну було в цілости можливим ухвалювання найважніших законів у всіх трьох читаннях без висказання бодай одного слова в дискусії.

Під тим оглядом дотеперішній регулямін є свого роду „унікум". Крім того дотеперішній регулямін має ще й інші недостачі.

Неслідком того необхідною є грунтовна зміна дотеперішнього регуляміну.

Підписані вносять: Високий сойм зволить ухвалити: Доручається регуляміновій комісії сойму опрацювання нового регуляміну сойму, який пошанував би рідну мову непольських народів та забезпечив дійсну свободу слова в соймі.

Підписи внесководців.

На европейськім рівні.

Свято болгарської музики в Празі. — Чесько-болгарські взаємини. — Етнографія, хвастівство й останній крик. — Брати Владіґерови. — О, Македоніє!

(Від власного кореспондента.)

Прага, 27. березня 1928.

Празька державна консерваторія встановила добрий звичай від часу до часу влаштовувати святочні виклади й концерти, присвячені музиці котрого-небудь славянського народу. Відбувався вже „музичні фестивалі" польський, югославянський, російський, а тепер прийшла черга на болгарську музику. Фестиваль болгарської музики розпочався 23. п. м. викладом софійського професора й композитора Добрі Христова про минуле й сучасне болгарської музики, на слідуючий день відбувся в Моцартеумі концерт болгарської камерної музики, а 25. березня скінчилося врочистим фільгармонічним концертом у Чеханській салі Репрезентаційного Дому.

Загалом кажучи, в чесько-болгарських відносинах, особливо політичних і особливо почуттєвих, великої теплоти не відчувається. Чехословаччина належить до переможців, Болгарія — до переможених. Чехословаччина живе в найтіснішій політичній приязні з Югославією, а Болгарія не може подарувати Югославії відірвання Македонії. Та Македонія гоїть глибоку рану в серці кожного болгарина, незалежно від його політичного й соціального світогляду. А Чехословаччина мусить піддержувати претенсії Югославії до Македонії, як Югославія боронить стан посідання Чехословаччини на землях бувшої Мадярщини. Отже грунт для політичної приязни між Болгарією та Чехословаччиною не дуже сприятливий.

Зате культурний зв'язок між цими двома славянськими країнами вже віддавна був досить тісний, а нині став ще тіснішим. Зокрема на полі музики більшість теперішніх болгарських діячів діставала свою вихованість в Празі, а тягнучість болгарської молоді до празької консерваторії стає щораз дужчим. Тому й улаштування болгарського музичного свята в Празі було якимсь однаково сильної й широї обопільної потреби. Дуже успішний перебіг свята створив, що й вперед кола празького товариства подібних взаємин тісніший гурту виправдників і мають повне зрозуміння до ваги культурного зближення з Болгарією.

Для того, хто в Болгарії ніколи не був і нього поняття про культурну творчість нинішньої Болгарії не має, празькі концерти були дуже доброю наукою. Показали б вони, що та творчість сміливо говорить про музику, під кожним оглядом стоїть на европейськім рівні. За „ніх-недавно" 25 літ — першу болгарську музичну школу засновано 1904 р., а фільгармонічну оркестру щойно 1926 р. — болгарська музика на всіх ділянках надігнала Европу і йде тепер у ногу з нею.

Як усі народи, що пізно прилучились до европейського культурного руху, болгари в своїй музиці залюбки розробляють народні мотиви, й треба сказати правду — найкраще на цім виходить. Коли вони просто аранжують свої народні пісні, як це нпрм. робить Борис Кочев у своїх „фантазіях" для флейти й фортепіяна, то це викликає у вибагливого слухача тільки усміх. Відірвана від свого етнографічного грунту, така музика вражіння не робить. Без порівняння сильніше вражають композиції, в яких етнографічну основу вжито лише як матеріял, як відправну точку для індивідуальної творчости. Такий ужиток із народнього пісенного скарбу роблять Д. Христов (пісні для жіночого голосу, балканська сюїта), Панчо Владіґеров (парафрази „Хоро з раченіца", болгарська рапсодія „Вардар", болгарська сюїта), Петко Стайнов (Гражійські танки). Ці твори, які з боку форми й звукової справи здебільшого стоять на висоті найвибагливіших европейських вимог, вливаються в загальнолюдське музичне море виразно забарвленим своєрідним потоком і збагачують цілість сучасної світової музики цінним і цікавим елементом.

Поруч із цією народницькою групою виступили вже цілком „европеїзовані" болгарські композитори, які про звязок із своїм народнім праджерелом не дбають і пишуть абстрактну музику на зразок сучасної німецької, чеської й т. п. Панко Цанков виступив із фугою для духових інструментів, А. Стоянов — із фортепіянською сонатою, П. Стефанов — із струнним квінтетом, Н. Несторов — із програмовими образками для фортепіяну, Никола Атанасов — із великою симфонією. Звучить це все дуже добре, але нового слова з цім нема: кожна річ нагадує або Шумана, або котрого небудь іншого німецького романтика, або твори сучасних чеських музиків — Новака, Сука, Ферстера. Історично таке „хвастівство" річ зрозуміла й законна; воно є тим мостом, що веде від етнографізму до позаспільної творчости загальнолюдською мовою. Це нічо „перекладати" світових творів на болгарську мову: болгарам вони вовсе потрібні, але сторонній слухач із них нічого не користає.

Нарешті виступили й такі композитори, що вже перебули — або думають, що перебули — обидві попередні стадії й намагаються композувати ультра модерно. В. Божинов своєю претенсійною композицією для фортепіяну нічого не доказав, а тільки нагнав на слухачів непереможну нудоту. Зате потішив нас згаданий П. Владіґеров своїм концертом для скрипки, написаним мало що не атонально. Він показав себе однаково сильною творчою індивідуальністю як у композиціях з народньою основою, так і в цім концерті, який міг би бути написаний німцем, французом чи італійцем.

Говорячи про Владіґерова, не можна не згадати його брата, скрипника Любена Владіґерова. У цих обох хлопців, ще вовсім молодих, нічо всі балканські чорти сидять. Коли вони вдвох грають, один на фортепіяні й другий на скрипці, то здається, що то ціла оркестра зо всіма барвами, відтінками, з її громом, грюкотом, вістрям, співають грає. А то ще властиве, що в обох тільки одне тіло й одна душа, яку вони якимсь дивом не здають один про одного й грають тільки для себе, стараючись витягнути що нового більше — один зі скрипки, а другий із фортепіяну. Учились вони в Німеччині, виступають тепер завсіди разом, грають виключно свої власні твори, себто твори старшого брата. Досконалість їх гри незвичайно дивом належить до найбільших і найприємніших вражінь цього свята.

Політику, розуміється, викинено з програми свята — та жива природа в дворі, а вона влетить вікном. Палкий темперамент рапсодії Балкіферова, цілі виконки цього свята, мав біля свого музичного титулу ще й політичний: „Присвячено мовами болгарським борцям у Македонії". А в дні напрямці останнього концерту вийшла болгарська співачка Христина Морф ще й сказала, що чоловік програм просить чує „Македонські пісні" та слухала такий остентаторний грім оплесків, що його значіння не можна було не зрозуміти.

О, Македоніє! Ще багато крови проллється через тебе на Балкані.

М. Г.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Телефонограми про сойм.

„Діло" діждалося вчора власних телеграм з Варшави. На жаль вони дуже відповідали більше політичний відділ часопису, а до малого фейлетону не прийшла ніодна.

В огляду на то звернуто я до урядових і приватних чинників, а вони йдучи мені на руку, надіслали першу вказану телеграм, які повідомлюю:

(Тел. ад. Пілсудчик). — Отворення сойму пройшло в надзвичайному порядку і серед підвищеного настрою. Вонні отворили двері, позамітавши передтим салю.

(Тел. ад. Пілсудчик). Посли віїшлися, але були трохи печемні. Зогляду на те, що не боїться комінарів, поробимо заходи перестрашити їх поліціянтом.

(Та сама ад.). Оплески „Ратунку!", які вдерлися до радіо, не походили з уст послів, а з попсутої трансмісії.

(Тел. а. УНШІ). Спів Уїлкістів „Ще не вмерла" випав гірше, як на Богданівці. Тепери слабі, перехилюють угодові голоси.

(Тел. а. УНШІ). 100% послів нашої партії заарештованих. Клюб відбув нараду і рішив одноголосно запротестувати проти нової інтриги УНДО.

(„Фаш-ад."). Посол Пілїп не арештований тільки через помилку, яку справиться при найближчій нагоді.

(Тел. ад. „Гей-Рух"). На бюджетовій комісії перший раз відколи сойм сойком почули перед двацятоп годиною Когута. .

(Тел. ад. „Гей-Рух"). Посол Шекерина, зогляду на свій егзотичний стрій і знайомість з Габсбургами, заангажували до „Кві про Кво". Має там відтворювати оприщівський танок „Куркуль".

(Тел. ад. дон-жуан). Посол Полевич вніс пятий внесок, щоби на будуче кандидати на послів по „копалися" нічно виборчої агітації до своїх політичних прихильниць.

(Тел. а. УНШІ). Новий домаг угодовости УНДА. Сен. Галущинський, засів як віцемаршалок на мягкім фотелі, на якім раніше засідав завзятий вшехполяк.

(Тел. прив.). Брак поліції на салю обрад привели послиці з ентузіязмом. Побачили, що принціп нетикальности не буде завадо перестерігати.

(Тарс). Серед сельробів дезорієнтація. Не знає пранціа, що бере лівиця.

(Москва). Небувалий інцідент у польському соймі викликав справедливе обурення працюючих мас. Намічується цілий ряд розстрілів, як протест проти фашистівського терору.

(Тел. ад. Пілсудчик). Міродайні чинники дійшли до переконання, що дальша праця з соймом неможлива. І так сойм не виконав досі ніякої працездатности.

(Тел. влас.). Виплачено перші посольські діети. Арештовані посли замовили собі нові убрання і дали полатати старі.

(Тел. ад.). З приводу виплачення діет, сойм поділився на два табори. Оптимісти вірять у ще одну виплату, песимісти в ще один інцидент з поліцією.

Голосітєм Тінки.

700.000 зол. = 77.500 дол.

може виграти кождий, хто купить льос 1 класи Польської Державної Льотерії Класової в щасливій Колектурі

„РУНО", Равіч і С-ка у Львові Академічна 3

Крім цього богато виграних в зол. 400.000, 300.000, 100.000, 80.000, 75.000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 як також понижче 5.000 золотих.

Загальна сума виграних около 24 міліони золотих!

Тисячам людей приносить Польська Льотерія Державна рікрічно богацтво і добробут. Нашій колектурі стало сприяє незвичайне щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Ціни льосів слідуючі:

За чверть льосу зол. 10·-; пів льосу зол. 20·-; цілий льос зол. 40·-.

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси разом з надавчим бланкетом П.К.О., на присилку належитостей, вільної від почтової оплати.

В пім місци просимо відтяти і читко виповнене переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ:

До Колектури „РУНО", Равіч і Ска у Львові вул. Академічна 3

Отсим замовляю:

. . . . . Цінні льосів по зол. 40·—
. . . . . Половинок „ „ „ 20·—
. . . . . Чвертєк „ „ „ 10·—

Належитість в квоті зол. . . . . виплачу по одержанню льосів, бланкетом П.К.О., який Фірма дозучить до льосів.

Ім'я і назвисько . . . . . .

Докладна адреса . . . . . .

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяє зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит-неоцінений середник для реконвалес. центів

М-ра Кшиштофорского, вино хінно-залізне на еспанській манделі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власній інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофовского вино хінно-залізне. Laboratorium chem.-farm. **Mgr .M. Krzyształoforski Tarnów** 19 7

Парляментарні вісти.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Проводив голова пос. Бярнд. Присутній мін. Чехович. Референт проф. Книжановський законопроект про інвестиції. Після промов послів Вижиковського (Визволення), Четвертинського (ген.), Домбського (Стр. Хл.) промовляв пос. Біляк, який заявив, що то за позиція 5 міліонів на культурні видатки. При цій позиції нема ніяких пояснень. Коли мова про зокрібні інвест. видатки на піднесення культури, то в першій мірі треба памятати про український університет. Конкретно пропонує вставити 2 міл. на будову університету і від вставлення цієї позиції робить залежним голосування за інвест. бюджетом. Пос. **Прагер** (ППС) заявляє теж, що ця позиція 5 міл. на культурні цілі є дуже тасмнича, бо невідомо хто має тим добром розпоряжати і на які цілі. Домагається признати 3 міл. на будову помешкань для залізничників у сх. провінціях. Мін. **Чехович** противиться вставлюванню яких небудь інших сум до проекту. Полк. **Петражицький** (предст. м-ства військових справ) просить ухвалити 5 міл. на інституції фізичного виховання, тому, що низька фіз. вартість польських рекрутів виявляє небезпеку просто знародження раси. Комісія більшістю 12 голосів проти 8 ухвалила урядовий проект без змін.

БЮДЖЕТОВА ПРОВІЗОРІЯ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) На пленарному засіданні було 2-ге читання законопроекту про бюджетову провізорію на 3 місяці т. р. Після промови референта проф. Книжановського (1-ка) перший промовляв пос. **Рибарський** (сял.). Опісля пос. **Заремба** (ППС) гостро критикував госп. політику уряду, який вже заслужив собі на назву уряду доріжні. Нинішній міністр фінансів провадить ту саму політику, що колишній сілецький мін. фін. Здзеховський. Мін. хліборобства Незабитовський став уже героєм обшарників. Зрештою положення незавидне, бо сам мін. Чехович заповідає, що гарнізонова конюнктура минула і перестерігає перед оптимізмом. Зголошує внесення, щоби провізорію оперти на бюджеті за мин. рік. Після промов представників „Визволення" (пос. Вижиковський), хадеків (пос. Бітнер) забрав слово пос. Ладика (укр. соц. рад.). Склав широку заяву. Українська соц. рад. партія, основана перед десятками літ, вперше виславла своїх представників до сойму. Партія ця вважає своїм обов'язком старатися про права українського народу на своїй землі, а як партія соціалістична, хоче запевнити панування працюючої класи. До уряду займе становище опозиційне. У своїй боротьбі проти політики, зверненої на некористь українського народу, рахує на поміч польської лівиці. Зрештою буде боротися за рівноправність українських громадян із польськими громадянами та за визволення на основі принципу самоозначення. Пос. **Шидловський** (Пест) гладить на бюджет дуже песимістично, при чому звертає увагу на перспективи урожаю. Пос. д-р **Баран** (промову подаємо в скороченні окремо). Пос. **Єремич** (біл.): Протягом двох літ існування цього уряду чекав якої зміни на краще, якщо мова про відношення до білорусів. Робиться все, щоби знищити білоруський нарід. Около 85 проц. білорусів, які сидять в арештах і є записані на поліції, як неблагонадійні, є вже достаточно нац. свідомі. Нинішній урядовий блюк занав місце колишньої ендеції у цькуванні проти неполяків народів. Знає, що і цей сойм не полагодить великих проблем, які над ним зависли. Ідеалом білорусів є незалежна Білорусь, тому становище біл. послів до уряду є негативне і вони голосуватимуть проти провізорії.

Після того дискусію перервано. В голосуванні через двері відкинено поправки польської лівиці, за якими голосувала лише польська лівиця. Законопроект прийнято в 2-му читанні. Супроти спротиву українців і ППС третє читання відложено до найближчого засідання.

З ПРОМОВИ Д-РА БАРАНА.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) В імені Українського Клюбу заявляюся проти бюджетової провізорії з причин принципіально політичної натури. До теперішнього уряду не маємо ніякого довіря. Теперішній уряд у внутр. політиці до українців стоїть на тому самому негативному становищі, на якім стояли уряди дотравневі. Супроти українського народу приноровлює уряд далі політику екстерминації у всіх ділянках, а саме: політичній, культурній і господарській. Що більше, ця політика є навіть безоглядніша, ніж була у мин. роках. У політ. ділянці теперішній уряд переступив свої повноваги, ліквідуючи протизаконно Тимч. Самоур. Виділ у Львові, котрий був остаточним сурогатом самоврядування в Галичині, а перекіс всю владу давнішого самоврядування на воєвод і старостів. Фактично зліквідовано теж пов. ради і виділи. Перевелені вибори до гром. рад вийшли здебільша у користь українців у Сх. Галичині, однак уряд використовує цей вислід на свій спосіб, не допускаючи до уконституювання гром. рад Пресовий декрет є також виміреним проти свободи, ба навіть проти істнування української преси. Також проти життєвих інтересів українського населення є зверхні декрети про організацію і компетенції адм. влади. Останні вибори до сойму переведено при знасилуванні елементарних приписів законів, так, що вони пригадують вибори на Мадярщині. У шкільній царині уряд ліквідує далі решткі українського шкільництва. Касує і нищить українські культ. організації, як прим. на Волині, де останніми часами замкнено „Просвіти". В госп. царині уряд далі фаворизує колонізацію й осадництво, не даючи допомоги українському населенню в госп. відбудові, а також не даючи ніякої запомоги українським госп. інституціям. Зате цілу нинішню політику, треба голосно сказати, обвинуваченую. Із наведених причин Український Клюб голосуватиме проти провізорії.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Варшава, 30. III. 1928

(Власна телефонограма.)

(ік.) Український Клюб зголосив на руки маршалка цілу низку внесень та інтерпеляцій.

ВНЕСОК УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ ПРО АМНЕСТІЮ ПРИНЯТИЙ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Після фінансових справ прийшли на денний порядок внесення, м. ін. внесок Українського Клюбу про амнестію для політичних вязнів. Зголошено негайність внеску. Мотивував прегарною промовою пос. Загайкевич. Негайність внеску принято. Принято теж внесок ППС і „Визволення" про створення надзв. слідчої комісії для перевірення виборчих зловживань.

ЗАКОН ПРО ИВЕСТИЦІЮ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Після полагоди законопроекту про бюджетову провізорію у 2-му читанні, вплинув на порядок нарад законопроект про інвестицію. В першому моменті була така ситуація, що головував на місці маршалка пос. Загайкевич, а секретарював пос. Лядика. Проти такої президії єдеки і одиновичі виєловлювали негодування.

РОЗМОВА МІЖ ПІЛСУДСЬКИМ І ДАШИНСЬКИМ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) „Курер Червоны" подає, буцім-то марш. Пілсудський у розмові з Дашинським заявив, що покищо збереже становище обсерватора, одначе бажає собі заразі, щоби сойм принив до 3-ох днів бюджетову провізорію. Марш. Пілсудський зробив теж вирьзний докір Дашинському за те, що він спізнився з візитою до президента республики. На тему цієї розмови ходять різні сплетні. Кажуть, що марш. Пілсудський не тільки зробив деякі неприємні уваги під адресою Дашинського, але ще більш недвозначно висловився про провідника клюбу 1-ки в соймі.

ІЗ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПОЛЬЩІ.

Варшава, 30. III. 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Пос. Патек, який є тепер у Вершаві, в інтерв'ю з представниками преси говорив на тему відносин Польщі до СРСР. Уважає, що пакт про неагресію і торг. трактат пов всіх перепонах, які в пізнас переговорів, усетани буде заключений. Щодо інших справ звернув увагу на подорож мін. Залеського до Риму, куди він поїде негайно після повороту з Кеніґсберґу, де тепер ідуть польсько-литовські переговори.

КУРСИ САМОХОДОВИХ КЕРМАНИЧІВ

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮГРОГО — ЛЬВІВ вул. Коперника 54

при найбільших вигодах і самоходових гаражах в Галичині.

НОВІТНІ САМОХОДИ до науки їзди

СПЛАТИ РАТАМИ. — Для П. Т. Урядників і Військових полекші. — Інформації уділює Управа Курсів. — Вписи щоденно.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·20 0·05·60, французький франк 0·34·50 0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00 43·90·00, радянський червінець 32·60 - 33·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварний 41·50—42·50, ячмінь на зілно 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·75, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя пронислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля полірова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—56·00, бобик 34·50—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, нивя 28·25—32·75, сіно солодке краєве прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рітак озимий 68·00—70·00, нуха пшенична 40 прц. 87·00—88·00, нуха пшенична 50 прц. 78·00—79·00, нуха житня 65 прц. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 57·50

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під кер. І. Стадника (вул. Шашкевича):

31-го г. 7·30 веч. „Над Дніпром", опера Е. Форестини.

3-го вистава у Вел. Міськім Театрі.

Міський великий театр:

31-го г. 5·30 попол. „Гамлет" (знижки).

31-го г. 7·30 веч. „Помста Монтекова" Валєк Валевського (премієра).

3-го г. 7·30 веч. „Ой не ходи Грицю".

Міський „Театр Новин":

31-го г. 8 веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Серафим людства" (Франціск із Ассісі).

„Палас": „Кен Майнард".

„Лев": „Пат і Патахон як банківці"

„Фатаморгана": „Шансонетка".

НОВИНКИ

— **Конфіскати.** Вчорашнє число „Діла" підпало конфіскаті за другу статтю, в якій обговорено „перемогу" 1-ки на українських землях.

— **Найближче число „Діла"** вийде не як досі в понеділок, але в неділю рано. Зате чергове замість понеділка, вийде у вівторок.

— **Вистава „Ой не ходи Грицю"** відбудеться у Вел. Міськім Театрі вівторок, 3-го квітня вечером, а не як ми повідомляли раніше, 1-го квітня. Дирекція нашого театру збільшила значно свій хор. Оркестра міського театру буде під проводом нашого відомого дирігента Яр. Барнича. Білети на виставу можна діставати в касі великого Міського Театру.

— **Арештування вбийника Гука?** Нинішній „Век Нови" приносить сенсаційну вістку, що агенти львівської поліції арештували вбивника Володимира Гука в хвилі, як він переходив вул. Понінського біля хаті б. посланника Львова Наймана. Тойже арештований, якого імени не подано, має мати ще два інші вбивства на совісти десь у Станиславівщині і за ним давно вже шукала поліція. У звязку з тим арештуванням переведено труси й арешти в кругі його знайомих.

— **Львівська хроніка.** На ліцитації невідобраних предметів із залізничної перехов. ні ніхто не хотів купити трьох валіз набитих книжками. Коли валізи відчинили, виявилось, що є там комуністичні брошури та летучки призначені для пропаганди. Багаж був висланий із Катовіць. — Арештували дві молоді жінки обвинувачені у розпусті; 19-літню Гасюківну із Супінського вул. і чужинку танцюристку Цокан із псевдонімом Деген, що звела на безпуття молоду дівчину. — Арештували 16-літнього парубка із Замарстинова Дрозда, що хотів „повісити" 4-літнього хлопця на поручах. — Арештія у справі авантур було безліч. Між ними двох братів Лашкевичів дістало за старі гріхи: 4 міс. вязниці, а посій із Сонячної вул. Тененбавм дістав 3 міс. за свій войовничий темперамент, що відбився кріпко аж на трьох особах.

— **Новий український часопис.** В Тернополі появилося перше число нового нашого провінціонального часопису „Громадянин". Зі змісту цього часопису, що виходить двічи в місяць, довідуємося, що „Громадянин" буде загально-національним органом і не обмежуватиметься у представлюванні подій лише на льокальні обставини міста чи повіту, а ставить собі і ширші завдання. Видавцем „Громадянина" є д-р Никифор Гірняк. Адреса „Громадянина": Тернопіль, ул. Міцкевича ч. 13. Квартальна передплата 1.80 зол. Бажаємо новому українському національному часописові якнайкращих успіхів.

— **Катастрофи й нещастя.** У Варшаві вся родина Піотровських згинула від розриву гранату, принесеного до хати одним її членом, що найшов його на полі. — В Удзе згинуло від землетрусу 15 осіб, а 50 осіб ранених. — Під Мецом зударились два військові літаки підчас вправ один убитий.

— **Moicci — українцем.** Таку сенсаційну ревелюцію приносить в останнім числі „Нова Зоря", пишучи дослівно: „При цій нагоді слід завважити, що нинішній знаменитий німецький драматичний артист А. Moicci — це бувший буковинський народній учитель, українець з роду, Мусія". Не знаємо, звідки „Н. Зоря" дістала відпис метрики Moicci. По нашим інформаціям він родом з Альбанії. Якщо редакція „Н. Зорі" мала певніші дані, то шкода, що не поширила своїх інформацій раніше між львівськими земляками. Яка би це була сенсація почути Moicci після „Гамлета" в ролі „Гриця" — річ ясна не німецькою мовою, а — українською!

— **Померли:** львівський різьбар Блотніцький у 60 р. життя у Кракові. Багато львівських памятників є його твором. — Франц. місіонар Франс Ніколь на острові Фіджі. Він помер рідкою смертю, як мученик. Багато літ тому він присягнув, що жертвує своє життя прокаженим і поїхав на острови, де вони живуть відокремлені від решти людей у 100 бараках. Ніколи прожив між ними 10 літ і помер від прокази серед страшних мук. — В Іркутську помер „ветеран революції" Давиденко, що брав участь в атентаті на Олександра II. Заславий на Сибір, лишився там до смерти. — У Будапешті помер бувш. голова палати льордів граф Дессеффи в 83 р. життя.

— **Шевченківське свято в Ченстохові** Пишуть нам: Тутешня українська громада зложена з еміґрантів з Наддніпрянщини і заточенців із Галичини, відсвяткували 24. березня м. м. святочною академією память Тараса Шевченка, на якій мужеський хор під управою п. Метельницького відспівав гарно „Заповіт", „Прометея" і „Журавлі", пп. Єрмак і Радченко сольові і дуетові партії, п. Степан Палладійчук прочитав реферат про значіння Шевченка в відродженні української нації, а п. Гощеватюк уч. гімн. Палладійчуківна Орися та пятилітня Галочка Врублівська продеклямували дуже гарно патріотичні вірші Шевченка. Свято ожинило та піднесло в громаді національного духа. Місцеві москалі збойкотували наше свято, а з поляків прийшло лише шість осіб на 50 запрошених. — Комітет Шевченківського Свята.

— **Великанський процес.** Після 180 засідань берлінського суду кінчиться страшний процес за зложування братів Бармат, богатих російських жидів, що мачали пальці в різних державних „посередництвах" і мали темні звязки із найвизначнішими урядовцями. У процесі переслухали 400 свідків, 50 знавців висло-

4[50] поштує 6 ложечок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812х) 1-15

ПОШУКУЮ для мого приятеля, власника текстильного підприємства в Берліні, пристійного мущини літ 37, бувшого академіка віденської експортової академії та старшини (пор.) австр., опісля У. Г. А., товариша життя. — Пані між 23—30 літ мають першенство. Для репрезентації вимагане: висока, струнка, гарна жіноча постава, бо є звязки в кругах першорядного товариства. Посаг для кращого ведення підприємства зед. фабрики жаданий. За посередництво чесних або добрих знакомих вдячний. Листи з фотографіями прошу слати під „ -т W. P. i. erlin S. O 26", 1810 1-1

ПОРТФЕЛЬ бронзовий, загублений на концерті Л. Косеєм 29. III., прошу вернути за винагородою. Клушинська ч. 5. 1827 1-1

КИЛИМИ українські старі і цвітними взірцями купить за готівку Вержейський, Львів, Оссолінських 11. II. поверх. 1825 1-3

хали 17 адвокатів, прочитали 70 томів головних матеріялів і заглядали до 6000 томів „причинків". Протоколи головних засідань зросли до 7 томів по 3000 сторінок. Кошти процесу зайшли на міліон марок. Старший Бармат боронився ясно: він нікого не окрадував, нікого не підпалював і всі діла він для добра Німеччини. Побачимо, чи цьому повірить суд.

— **Світова всячина.** Муссоліні заявляє голосно, що кордони Мадярщини треба виправити на шкоду когось із її сусідів. — Усе майно Кобургів перейшло цими днями на власність чехослов. держави, яка заплатить за нього родині більш півтретя міліярда корон. — У віденськім університеті є 2037 студенток на 10.477 слухачів, себто 20 пр. — Англійські детективи, що є здебільша ірляндцями дістають від якогось часу анонімки із погрозами смерти від своїх земляків, щоби не шукали за складами зброї. — Нім. кабінет заборонив уживати у виборчій пропаганді — радія. — У мадярськім містечку Еделені найшли цікаві археольогічні памятки з неолітичної доби і побоєвища з часів аріядів. — Нім. уряд призначив 40 міл. марок субвенції на театри в 1928 р.; три держ. театри у Берліні, Вісбадені та Кассені дістають 7 міл. — У мексиканськім місті Теціотланд добули із копальні засипаного шахтаря після 16 днів, де він прожив без їжі. — Населення з околиць італ. містечок, де пройшов землетрус живе досі під шатрами і в залізничих вагонах; лише деякі вже вертаються до хат.

— **З Товариства наукових викладів ім. П. Могили.** В неділю, дня 1. квітня о год. 5 попол в салі „Української Бесіди" вул. Рутовського ч. 22 виголосить п. д-р Роман Цегельський на тему: **„Хеміа на услугах війни".**

— **„Нова кухня вітамінова"**, О. Заплинської, виходить з друку 15. квітня п. р. Книжка має поверх 1000 приписів кухарських, поділена на III, а саме: I. Вегетаріянська кухня, у якій є приписи про печиво і безалькогольні напитки; II. Мясні кухні і III. Кухня дієтична, діточа і пластова. При кінці книжки є цілий перегляд всіх приписів, словарець кухонарських слів, порядок подавання страв і т. д. Ціна книгарська 7 зол. в брошурі, 8 зол. в переплеті (півполотно). Хто прислає з гори передплату, платить лише 4 зол. за брош. прим. Для уникнення непорозумінь звертаємо увагу, що замовлення за післяплатою не є передплатою! Хто хоче користати з обнижної передплатної ціни, мусить вислати з гори 4 зол. Хто не має довіри до В-ва і боїться вислати 4 зол. то післяплатні замовлення рахуватимемо по 7 зол. без почт. пересилки. Річниць до приєднання передплати (4 зол. за 1 прим.) кінчається з днем 15. квітня. Пізніші замовлення виконуватимемо по 7 золотих за брошуру. 1 зол. за справний прим. — **В-во „РУСАЛКА". Львів, Кулькова ч. 10.**

— **Загальні Збори** кооп. „Українське Народне Мистецтво" відбудуться в суботу 31. березня ц. р. о год. 5. попол в салі „Бесіди", Рутовського 22/I 1807 1-2

— **На час великодніх свят приносить ДельНа** і цього року величезний вибір жіночого, мужеського і діточого взуття. Минаючі падуть в око незвичайно дешеві ціни, а саме з приводу дуже великої звижки сирівця ціни обуви загально дорожіють. Зі взгляду на велике переповнення поручається вчасніше закупцювати, щоби бути надежно обслужений.

З судової салі.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВОЛ. МАРТИНЦЯ.

Судова розправа проти Володимира Мартинця за злочин державної зради, доконаний змістом статтей, поміщених в місячнику „Національна Думка", відбувалася дня 30. березня ц. р. перед судом присяжних у Львові.

Судовому трибуналові проводив с. о. Ангельський, обвинувачував прокуратор Зубрицький, обвинуваченого боронив адвокат д-р Володимир Старосольський. Лава присяжних складалася поголовно з львівських купців. В год. 2. пополудні предсідник трибуналу замкнув доказове поступованя, після промови прокуратора і після знаменитої, дуже зручно спонструованої і гарно та зі свободою виголошеної оборони д-ра Старосольського та після „реплїки" предсідника трибуналу лава присяжних пішла до нарад.

Перед 4-ою год. предсідник лави присяжних оголосив вердикт:

На перше питання що-до злочину держ. зради 2 голоси „так", 10 голосів „ні"; на друге питання що-до поширення вісті до Річпосполитої 4 голоси „так", 8 голосів „ні".

У висліді голосування предсідник трибуналу оголосив увільнюючий присуд обвинуваченого в тім, що підлягають конфіскаті ціх чисел „Національної Думки", в яких інкриміновані статті увільненого В. Мартинця.

З театру.

„ЛЕДІ ШІК", ОПЕРЕТКА В 3 АКТАХ.

І знов одна оперетка в „Театрі Нових", що завдячує знаменитій обстановці в обсаді виконцю довго держиться на його сцені. Бо „Леді Шік", як більшість нинішніх оперет, ні надто помислового лібретом, ні надто оригінальною музикою не грішить, а зато мусить подобатися видно своїми побічними аксесоріями: багатством костюмів, чудовими й оригінальними декораціями, прегарно виведеними танцями і переповім знаменитою режіорією, що виразилася її свого завдання якнайкраще. Отже успіх цієї оперетки на сцені належить безперечно більше від доброї режіорії і виконавців, як від змісту лібретта (яке є фабрикатом В. Штайнберга) і музики Вальтера Колло (композітора оперетки „Тільки ти"..., яка є ще теж в репертуарі „Театру Нових").

Між виконавцями на перше місце треба поставити незрівняного коміка Татіанського, що збирав ураганні оплески після кожного свого виступу. Його дотепи на злобу дня (власного виробу) викликували загальну веселість. Дальше треба відмітити гру (і стрій!) Корабівни в ролі Леді Шік і гру та гарний спів Дембовського в ролі магараджі. Також усі інші виконавці заслугують на увагу, між ними й п-ні Кисперовичева, що виступила вперше у поважних оперових партіях разом з нашим незабутнім Олександром Мишугою...

Загально треба сказати, що „Леді Шік" здобула приступом львівську публіку і її премієра пройшла просто серед захоплення. До того успіху причинилися теж прегарні ветакти (зокрема „Серце" у виконанні Корабівни), а також члени балету й орхестри під проводом Романа Войнаровича. *І. Н.*

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-Р ГРАБОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР помер по коротких і важких недугі в Тернополі дня 25. березня п. р. у 56-ому році життя. Покійний належав до тих нечисленних ремісників-інтелігентів, що все життя почували себе українцями. Ще як студент медицини був покійний головою львівського українського загально-студентського т-ва „Академічна Громада", а осівши потім як лікар у Тернополі брав участь у житті тамошніх українських культурних і господарських установ. За часів української власти був директором тернопільського шпиталю. У повоєнному часі вправді менше уділяався в громадському українському житті, але особливо інтересувався та опікувався „Українською Бурсою" (ім. Ст. Качали), в якій був лікарем від початку та постійним лікарем. Тернопільський двотижневик „Громадянин" пише, що Пок. „останніми часами дуже цікавився дальшим нашого життя і часто з рамени наших культурно-освітніх установ давав прихильні вказівки з медицини та гігієни. По батьківську займався питомцями Української Бурси, не жалівши ні труду, ні — дуже часто — лічничого відпочинку." В. Я. П.

ОПОВІСТКИ.

Оповіщення

Товариства взаємних обезпечень „Дністер" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючися на попереднє загальне оголошення в цій справі, подається до приналежної відомости, що в цілю вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра" відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах згадано виборчих округах як слідує:

1) в Надвірній дня 10. квітня 1928. у второк, о год. 3. пополудні в салі „Читальні Просвіти" під проводом д-ра Миколи Николайчука адвоката в цілі вибору двох відпоручників з політичного повіту Надвірна.

2) в Любачеві дня 24. квітня 1928. в понеділок, год. 12. вполудне, в салі філії „Просвіти" під проводом д-ра Івана Станька місцевого адвоката в цілі вибору двох відпоручників з пол. повіту Любачів.

3) в Мостиськах, дня 23. квітня 1928 р. в понеділок, о год. 12. вполудне, в салі „Народного Дому" під проводом п. Стефана Байдами, директора „Народного Дому" в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Мостиска.

4) в Золочеві, дня 23. квітня 1928, в понеділок, о год. 12. в полудне, в салі дому ім. Маріяна Шашкевича під проводом о. д-ра Стефана Юрина, місцевого пароха в цілі вибору двох відпоручників з пол. повіту Золочів.

5) в Сяноці дня 24. квітня 1928 у второк, о год. 12. в полудне, в салі громадській під проводом о. Антона Онуферка, місцевого пароха, в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Сянок.

6) в Тернополі дня 25. квітня 1928. в середу, о год. 1-ій в полудне в

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ КРАКІВ
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає **безконкурсійно, у великім виборі** роди чоколяди сметанкової, **молочної, десерової і до варення** як також **чоколядки, кармельки і цукри.** — Не шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сивіців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 11—50

ЛІНОЛЕЇ мережані і одноколірові
ЦЕРАТИ на столи й до обивки
КИЛИМИ вовняні та плюшові
ХІДНИКИ ютові, стрижені та кокосові
КАПИ на ліжка та столи, ПОКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, ПОРТІЄРИ, ЛІЖНИКИ, ПЛЕДИ — — —

поручає в найдешевших цінах
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЇВ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС
Львів, Легіонів 3. Тел. 16—45. 1—2

ЩАВНИЦЯ Д-р Маркіян Дзерович
(ЛЬВІВ КОХАНОВСЬКОГО 100)
ординуватиме
від 15. V. (травень) до 15. IX. (жовтень)
в Редуті давніше „Готель Польскі"
1802 **в Щавниці.** 1—3

ДЛЯ ПАНЬ!
Найновіші здорові і гігієнічні **пасти менструаційні** (місячні) явної марки „Ідія" з подвійн. вкладками поручає від 17056) ключно Перфумерія 1-4
С. ФЕДЕР ЛЬВІВ — вул. Синстуська 7.
Висилка почтою відворотно.

зол. 3 **ЦУКОРНИЦЯ** зол. 3
з хінського сервіза тільки у
В. ҐРИНБЕРҐА Синстуська 4

Волосінь на матераци поручає найдешевше
Перша краєва прядільня в Бродах
МАҐАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1675 **ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ.** 5-10

ДОЛЯРІВКА
по курсі дня можна набути
в Агенції ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
у Львові **вул. Ягайлонська 8.**
ТЯГНЕННЯ ВЖЕ **1. травня 1928.**
Найвищі теперішні премії:
8000 долярів, 3000 долярів, 3 по 1000 долярів і т. д.
Поручення в провінції негайно полагоджується. 2—2
1776

Велика Передсвяточна Продаж!

Фіранки 8 частинні			10·50
Кретони на фіранки			1·25
Оксфорди на сорочки			1·30
Полотна в решетках			1·30
Купелеві ручники			3·00
Вафлеві ручники			1·50
Стрички жир.	1·10	Зефіри	2·00
6 хустинок	3·00	Кретони	1·80
3 серветки	1·00	Мушліни	1·60
Порохівці	0·60	Батисти	2·20
Речники з мт.	1·20	Фіранки	1·10
Обруси з мт.	5·50	Оцаки	3·80
Простир. віпнас.	5·25	Перкалівни	3·25
Хідники з мт.	3·75	Пледи	6·50

На всі інші товарі конкурсійні ціни.
Галицький МАҐАЗИН НОВОСТЕЙ
1817 Львів Галицька 15. 1—2
Замовлення полат. відворотною почтою.

Цініть наш часопис! **Присилайте передплату!**

НАЙЛУЧШІ ДЗВОНИ
КАДИЛО І ВУГОЛЬ „ГАЮТО".
І всі церковні предмати в найбільшім виборі і найлешевше продає одинока українська кооперативна „ДОСТАВА" у своїх складах: ЛЬВІВ, вул. Руська ч. 20, ПЕРЕМИШЛЬ, Ринок ч. 23, ТЕРНОПІЛЬ, вул. Перля ч. 26. Направляє старі ризи, позолочує чаші і пр., бере на себе малювання церков, виготовлення іконостасів і ручить за солідне та стилеве виконання по приписам нашого обряду. Письменно за цінами звертатися до Дирекції: ЛЬВІВ, вул. Домініканська ч. 11./I

салі Т-ва „Міщанське Браття", під проводом о. Володимира Громницького, місцевого пароха, в цілі вибору двох відпоручників з повіт. пов. Тернопіль.

7) в Жидачеві дня 25. квітня 1928. в середу, о год. 12-ій в полудне в салі Укр. Т-ва „Сокіл", під проводом п. Теофіля Годованського, власт. млина, в цілі вибору двох відпоручників з повіт. повіту Жидачів.

8) в Городенці дня 24. квітня 192., у второк, о год. 12-ій в полудне в салі Т-ва „Народний Дім" під проводом д-ра Теофіля Окуневського, місцевого адвоката, в цілі вибору двох відпоручників з повіт. повіту Городенка.

9) в Зборові дня 24. квітня 1928. у второк, о год. 12-ій в полудне в салі „Рідної Школи" під проводом п. Данила Роговського, директора Задаткового Товариства в цілі вибору двох відпоручників з пов. повіту Зборів.

10) в Сколім дни 4 квітня 1928. в середу о год. 1-ій попол. в салі громадській під проводом п. Петра Матвієва, місцевого господаря в цілі вибору двох відпоручників з повіт. повіту Сколе.

11) в Перемишлі дня 6. квітня 1928. в пятницю, о годині 12-ій вполудне в салі читальні Т-ва „Просвіта" під проводом д-ра Стефана Дноховського, лікаря, в цілі вибору двох відпоручників з повіт. повіту Перемишль.

12) в Сокалі дня 23. квітня 1928. в понеділок, о год. 12-ім в полудне в салі Т-ва „Бесіда" в домі Народної Торговлі під проводом д-ра Стефана Мацейовича місцевого лікаря в цілі вибору чотирох відпоручників з повіт. повіту Сокаль.

13. в Яворові дня 20. квітня 1928. в пятницю о год. 12-ій в полудне в салі Народного Дому під проводом д-ра Михайла Фільца місцевого адвоката в цілі вибору двох відпоручників з повіт. повіту Яворів.

14) в Борщеві дня 23. квітня 1928. в понеділок, о год. 12-ій в полудне в салі читальні „Просвіти" під проводом д-ра Андрія Лупева, місцевого адвоката, в цілі вибору одного відпоручника з повіт. повіту Борщів.

15) в Перемишлянах дня 18. квітня 1928. в середу, о год. 12-ій в полудне в салі „Народного Дому" під проводом п. Андрія Нудика, господаря в Умені, в цілі вибору трох відпоручників повіт. повіту Перемишляни.

Дирекція Т-ва взаїм. обезпечень „Дністер".

XXIX. Звичайні Загальні Збори Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові, відбудуться дня 1. квітня 1928 р. о год 10-ій перед пол в домівці Т-ва при вул. Руській ч. 20 зі слідуючим денним порядком: 1) Відчитання протоколу попередніх загальних зборів. 2) Звіти з діяльности Товариства за рік 1927. 3) Звіт Провірної Комісії. 4) Доповняючий вибір Старшини, заступників Старшини і Провірної Комісії. 5) Внесення і запити. В разі неприсутности приписаного статутом числа членів, збори відбудуться пів години пізніше без огляду на число прибувших. — *Ст. Загач* в. р. *Ів. Пі* в. р. голова. *І. Фодчко* в. р. справник. 1825 1-1

Загальні Збори Читальні „Просвіта" на городенській дільниці у Львові відбудуться дня 1. квітня п. р. в домівці Товариства „Сокіл-Батько" при вул. Руській ч. 20. Початок о год 6 вечером 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СУДДЯ у Львові в сні віку оженитьсе з культурною, гарною брюнеткою або шатинкою, високого росту до 35 літ. Відповідне віно вимагаве. Неаонімові оголошення слати: Адміністрація „Діла" „для Суді". 1736 4—4

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продаю за готівку і на ратн від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянти, золото, срібло, платву найвищі ціни. 3 73-?

Новий музичний катальог
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 Львів, Ринок 10. 4—10

АКУШЕРКА приймає панї Львів, Городецька ч. 29 Лоск. 1802 2—10

ПІСТИНЬ: на продаж 11 моргів городу в одній куспику. Зголошення тільки листовні під адресою: П. Журовська Львів вул. Богуславського 14. 3 5

ПІЯНІНА Арнольда Фібігера з подвійною репетиційною механікою, доскопалі і фортепіяни Петрофа, Bösendorfera нові, моделі найвищи. **Каїм і Сим,** Львів, вул. Коперника 16. 1773 4—7

ЯЩИЦЯ великих жовтих орієнтонів по 1 зол. за штуку продає Стефанія Боурдон, Брахівка п. Соколівка к. Ожидова. 1806 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1055 Пересвітлення Рентгеном. 22—24

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26 % P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columbeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
ФОСФОРИТИ
ДОСТАВА НАГЕННО І ДЕТАЙЛ. ПО ФАБР. ЦІНАХ І НАЙДОГ. УСЛІВАХ КРЕДИТ.
2—10

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10

Ч. 75 (11.328). Львів, понеділок 2. квітня 1928. Рік XLVI.

Поштова оплата заплачена ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На новому ґрунті.

Львів, 1. квітня 1928.

Вперше від девяти літ, вперше від моменту взінсталювання на нашій території влади відродженої польської держави, в польських законодатних установах явилося умандатоване представництво всіх українських земель під Польщею, а головно представництво Сх. Галичини. Явилося воно в сильно, майже наполовину зменшеному числі з причин загально відомих. Але те чисельне зменшення в нічому не порушує його повного, 100-відсоткового мандату й його беззастережного довіря з боку всього українського громадянства. Ніхто з чужонаціональних послів, що вискочили з виборчої урни на українській території під Польщею, як Афродита з морської піни, не має морального права узурпувати собі представницьких прав і — правду кажучи — навіть не пробує строїтися в представницьке піря.

В польському соймі явилося 41 українських послів. Заступництво, хоч і наполовину перетереблене, все-таки поважне числом. На жаль, руйнуючий дух розбрату тріюмфував у нас не лише підчас виборчого періоду, але панує й тепер на парляментарній арені, де маємо аж чотири, а може й пять (коли рахувати окремо одинокого посла УПІ) посольських груп. Правда, до сельробівських посольських груп важко виставляти вимогу обєднання, бо вони найшлися „по той бік добра і зла", маючи зовсім інші завдання, а зокрема завдання: розєднувати, а не єднати. Але треба дивуватися соц.-радикалам та їх безпартійним пасербам, що вони й дальше обстоюють свою повну сепарацію, навіть на чужому ґрунті. Дотепершні спроби довести до спільного національного клюбу в польському соймі не дали ніякого позитивного висліду. А вже така, з першого погляду дрібна справа, як розміщення українських послів (нац.-демократів і радикалів) в соймовій салі, та перегородження їх клюбом одинковичів, повинна спричинити якнайскорше усунення тієї перегороди шляхом створення спільного клюбу. Є це загальна вимога всього українського громадянства, яка повинна бути здійснена в найкоротшому часі.

Як же заманіфестувалася українська репрезентація на новому ґрунті? Це питання мусимо поставити тимбільше, що в складі тієї репрезентації (коли матимемо на увазі оба національні клюби: нац.-демократичний і радикальний) майже всеціло гомінес нові, не в розумінні громадянському, але чисто парляментарному. Зі старих, досвідних парляментаристів (на 34 нац.-демократичних і радикальних послів) найшлося в складі нашої соймової репрезентації тільки пять, а саме трьох з передвоєнних часів (д-р Загайкевич, д-р Куровець і д-р Бачинський) та двох — так сказати б — „польського випуску" (П. Васильчук і С. Хруцький).

Вже в перших днях життя нового сойму виступи української репрезентації засвідчили, що на властивому місці найшлися властиві люди. Розуміється, загальну увагу приковували до себе перші кроки Українського Клюбу, який з огляду на свою чисельність є властивою репрезентацією українського народу, бо соц.-радикальний клюб поза співучастю в демонстрації підчас відкриття сойму нічим помітнішим не зазначився поки-що на парляментарній арені.

Вже на першому засіданні Український Клюб став твердою ногою на соймовому ґрунті. В першу чергу виступив він перший в обороні арештованих послів взагалі, а українських радикальних послів зокрема. Був це виступ в обороні виборних представників народу. Другим його актом була активна оборона парляментарнізму, як виразника і головного чинника демократії. Цю свою оборону виявив клюб наглядно, перевівши вибір на соймового маршалка польської лівиці, старого парляментариста І. Дашинського, проти одинковича з фашистівськими замашками проф. Бартеля.

Переходячи до парляментарної діяльности, першим актом українського Клюбу було зовсім зрозуміло — нагле внесення в справі виборчих надужить. І хоч те внесення спершу впало, то не тому, що воно не було на часі, тільки з огляду на своє походження. Польські реакційно-шовіністичні клюби, не говорячи вже про „одинку", голосували проти наглости внесення тільки тому, що його поставили українці. Отже тут не трактовано справи річево і доцільно, лише негативно-шовіністично. Найкращим доказом цього є та обставина, що три дні пізніше сойм приняв аналогічне внесення, поставлене польською лівицею.

Зате Українському Клюбові вдалося перевести своє друге нагле внесення, а саме внесення про амнестію для політичних вязнів, хоч лише трома голосами більшости. Мотивував його красномовно і багатомовною аргументацією пос. Загайкевич. Виступи представників Українського Клюбу в бюджетній комісії теж звернули на себе увагу. Словом на парляментарному ґрунті Український Клюб став твердою ногою. Його вплив і значіння загально помітні. Хоч теперішній Український Клюб чисельно мало-що більший від попереднього (в другому соймі), то його інтелектуальна вартість і політичне вироблення дозволили йому зайняти не останнє становище в новому соймі, що виявилося між іншим вибором представників клюбу на становище віцемаршалка сойму і сенату. На всякий випадок можемо по перших кроках Українського Клюбу в соймі твердити, що його авторітет на парляментарній арені більший, як авторітет деяких польських клюбів, хоч і чисельно сильніших.

Одначе попри всі ті позитивні сторінки нашого виступу наших послів не можна поминути мовчанкою й одної недоладности. За таку вважаємо lapsus linguae пос. Біляка в бюджетовій комісії в розправі над інвестиційними кредитами (становище Українського Клюбу до тих кредитів зробив він залежним від вставлення 2 міліонів зол. на український університет) треба пояснити виключно тільки поспіхом і неможливістю перевести підготовку всіх виступів. Знаючи наших репрезентантів, знаємо й їх якнайкращі, простолінійні інтенції та змагання, знаємо їх велику любов і видатність великій справі української нації, знаємо їх посяяту і високий громадянський стан, однак мусимо в загальному інтересі вимагати більшої вдумчивости в кожній крок та основнішої підготовки кожного акту.

Нашу замітку в цій останній справі рішуче не можна пояснювати як докір. Є це тільки щира порада, пройнята тими самими думками, поглядами і почуваннями, якими є окрилені наші умандатовані представники. Бо назагал виступи нашої репрезентації на новому ґрунті були гідні, продумані та доцільні.

Дискусія над ревізією мирових договорів.

Найбільше поширеним під цю пору часописом в світі є англійський популярний щоденник „Daily Mail", якого тираж перевищує фантастичне для наших умовин число 1½ міліона екземплярів. Якимиж нічтожними перед таким числом є наші пресові органи з їх накладом, що, здається, ні в однім випадку не переходить десятка тисяч екземплярів! Власником цього могутнього англійського пресового органу, а понадто власником ряду інших щоденників, тижневиків і журналів є льорд Ротермір, наслідник недавно помершого геніяльного „пресового короля" льорда Нортклїфа. Він-же спільник багатьох американських часописів, словом: справжній диктатор великої частини англійської й американської, отже тим самим й — світової публичної опінії.

Льорд Ротермір стоїть дуже близько до „непримиримого" крила англійських консерватистів т. зв. твердолобів (die-hards) й весь ротермірівський пресовий концерн є на услуги їх політиків. Головно становище Daily Mail є в цім випадку рішаюче. Так було нпр. у випадку розриву коаліції консерватистів і лібералів за кабінету Льойда Джорджа після війни, у випадку повалення кабінету Макдонельда наслідком славної публікації листу Зіновєва й у багатьох інших важливих для англійської політики ментах. Короткі, ядерні, незвичайно пристутні статті „Daily Mail" дуже зручно приноровлені до психольогії пересічного англійського обивателя („чоловіка з вулиці") — все в зворотничих хвилях англійської політики є цим першим сигналом, за яким звичайно йдуть інші. Отже не дивниця, що весь політичний світ дуже уважно прислухується до виступів згаданого ротермірівського дайборгану.

Приблизно від року льорд Ротермір веде постійну й послідовну пресову акцію в обороні Угорщини. Він на всі лади доказує, що мадяри сталася в тріянонському мировому договорі тяжка кривда. Від тисячелітнього звязку з мадярською державою повідривано величезні полоси землі й силою повлучувано їх до ряду новоповсталих „ефемеридів". Наслідок? Збалканізовання Середньої Европи, мури непроступних митних кордонів, економічний занепад і взаїмна ненависть. Пообтинаний по всім суставам кадовб Угорщини — отсе, на думку льорда Ротермірa, найбільша загроза для миру в Европі. Цю загрозу можна найкраще усунути шляхом ревізії тріянонського мирового договору; тим паче, що всі новоповсталі й взагалі сумежні Угорщині держави, які одержали зі свіжопобутими землями й мадярські „меншини" — жорстоко переслідують громадян мадярської національности. Не виконують трактату про охорону прав національних меншин, забирають мадярам безправно землю (справа мадярських оптантів в Румунії) та інше.

Тому ясно, що як тільки „з далекого світу прилетіла" отся „бомба тай впала" — головно в мало-антантський казан, — там все пішло шкереберть. Малощо не вивернувся „вічний" у Чехословаччині міністер закорд. справ п. Бенеш. В Румунії й Югославії теж закипіло лемов у муравлищі. Бо ні один ворог Угорщини не посмів злегковажити отсього пресового виступу. Зате мадяри впали в делірієм одушевлення. Льорд Ротермір став у них просто наслідником Арпада. Угорський парлямент ухвалив й святошно вручив льордові Ротермерові „національний адрес подяки" за його оборону „потоптаних прав мадярської нації".

Без сумніву: виступ Ротермірa мав глибоко політичний підклад. Англійці мобілізують помалу цілу Европу проти більшовизму й всюди шукають певних союзників для тієї своєї політики. Таким союзником вони не можуть вважати ні славянських посестр: Чехословаччини й Югославії, котрі ніколи не підуть оружно проти якоїб-то не було Росії, ні тим паче Румунії, котрої мілітарну силу, як виходить, англійці оцінюють доволі низько. Залишається отже тільки Угорщина. Під залізною рукою Гортія — одинока певна, хоча й під цю пору незначна ще мілітарна й політична сила. Саме корисна для Угорщини ревізія тріянонського мирового договору має цю силу Угорщини надійно скріпити!...

Та, коли офіційні „сфери" Малої Антанти звінтерпелювали з цього приводу англійський уряд, він, звичайно, рішуче відказався від якогонебудь звязку з акцією льорда Ротермірa. Чемберлейн заявив, що в Англії ще з давен-давна обовязує закон про свободу преси й уряд не може жадному англійському громадянинові заказати голосити в пресі любі йому думки. На цім і покінчилася акція Малої Антанти. Але не спочив льорд Ротермір. Англійці — страшенно послідовний народ. Як бульдоги. Коли вхоплять жертву зубами — не пускають її, аж поки вона цілком не здасться.

Отже тепер впала нова бомба, на цей раз куди сильніша, ніж всі попередні. Муссоліні умовився з льордом Ротерміром і дав йому для „Daily Mail", для інших його органів, а також для 400 американських часописів, котрі обслуговує Ротермір — спеціяльне інтервю. В цім інтервю Муссоліні цілком приєднався до становища льорда Ротермірa в угорській справі й доволі мітично висловився, що мадяри повинні назад одержати не так може „природні" як „політичні" кордони їх держави. Мимоходом Муссоліні згадав теж про горожан б. австрійської (!!) національности, котрі живуть в районі Бреннера. Цю справу Муссоліні вважає полагодженою раз на все й дивується: як взагалі можна її ще видвигати?

Та не в тім річ. Важне те, що офіційний представник великої держа-

ви Европи отверто висловився за ревізією одного з істнуючих договорів. І хочаб за цим — словним покищо — виступом зараз і не пішли діла, то все сам факт, що питання про ревізію одного з цих договорів взагалі поставлено на порядок дня европейської політики, має без сумніву, величезне значіння. Всі мирові договори є немов одна велика мозаїка. Витягнути один із її складових камінчиків — а решта, хоч-не-хоч, теж мусить рушитися. Не відомо тільки: коли й серед яких обставин це станеться?...

Д-р Павло Лисяк.

„Маслосоюз" у 1927 році.

Огляд праці й досягнень нашої молочарської установи за минулий рік.

В четвер 29. березня л. р. відбулися XVI. в черзі загальні збори Краєвого Молочарського Союзу („Маслосоюзу"), на яких прийнято до відома звідомлення дирекції з діяльности й рахунків за ліловий рік 1927 та ухвалено плян праці на 1928 р. З загальними досягненнями й успіхами „Маслосоюзу" дозволимо собі познайомити наших читачів.

Централя „Маслосоюзу" у Стрию, що по війні родилася чимраз ширшу акцію у Стрийщині і сумежних повітах, відновила свою діяльність після війни по правді щойно в 1924 р. І за останніх 4 роки, отже порівнюючи за дуже короткий час, „Маслосоюз" зріс так, що жерманчі цієї установи можуть бути справді вдоволені з вислідів своєї праці. Бо „Маслосоюз" зростає і поширює постійно свої аґенди, здобуваючи чимраз нові терени й даючи хліб у руки чимраз новим людям. А поширяється і зростає „Маслосоюз" передовсім тому, що його виріб, його масло, є справді безконкурсійне щодо якости і ним „Маслосоюз" завоював собі ринок як у Львові, так і у всіх більших осередках нашого краю.

Кілька дат і цифр зілюструють нам найкраще постійний розвиток „Маслосоюзу".

З вінцем 1927 р. мав „Маслосоюз" 160 членів-молочарських кооператив, що були з ним в постійному звязку. А ще в 1924 р. було таких кооператив-членів тільки 39, у 1925 р. — 72, в 1926 р. — 108. Зріст отже вражаючий. Крім того співпрацювало з „Маслосоюзом" ще кільканадесять нескооперованих молочарень, що не могли бути прийняті до „Маслосоюза", бо не мали відповідного примішення, були але уфундовані або не відповідали іншим вимогам, ставленим до членів цієї установи. Всіх доставців масла (кооператив) мав „Маслосоюз" в м. р. 236.

Щож до достави масла до Союзу, то в 1927 р. доставлено його 728.458.24 кг, себто круглo 74 вагони. А в 1924 р. доставлено всього 41.518 кг масла, в 1925 р. — 164.506 кг, у 1926 р. — 372.277 кг. Коли порівнити достави масла за останні два роки, то видно, що в порівнянні з 1926 р. доставa масла в 1927 р. зросла на 93.36 пр., отже майже на сто відсотків. Найбільше масла випродукувала в м. р. львівська округа „Маслосоюзу", бо як 302.491 кг, себто 40.9 відс. усієї достави Союзу. Потім ідe стрийська округа зі 146.251 кг., станиславівська з 99.138 кг, коломийська з 77.338 кг, самбірська з 54.006 кг, перемиська з 48.981 кг, дрогобицька (нова) з 10.078 кг і тернопільська (істнує щойно від кількох місяців) з 8.176 кг. Найбільше масла дістає Союз у літніх місяцях (май—жовтень), значно менше в зимових (листопад—квітень).

Усіх відділів-округ має „Маслосоюз" тепер: Львів, Стрий, Станиславів, Перемишль, Самбір, Коломия, Дрогобич і Тернопіль. Передбачується дальше поширення цієї сітки.

Масло продавано головним чином у краю. За кордон вивезено в минулому році всього 134.402 кг. З того до Австрії 80.563 кг, до Чехословаччини 14.494 кг, до Німеччини 39.344 кг. У попередньому році (1926) вивезено за кордон всього 48.472 кг масла. В найближчій будуччині управа „Маслосоюзу" бере під увагу тільки два світові ринки збуту — Німеччину й Англію, бо вивіз до Австрії і Чехословаччини не конче оплачуються. Пересічна ціна на масло, яку платив „Маслосоюз" кооперативам, виносила в 1926 році 5.18 зол. за 1 кг, в 1927 р. — 5.74 зол. Підвищення ціни за масло має свою причину в покращанні якости продукту.

Торговельні обороти „Маслосоюзу" виносили в звітовому році суму 6,804.674.21 зол. (в 1926 р. — 2,554.565.62 зол.). З того торги набілом дали 6,698.438.07 зол. (98.65 проц.), а торги машинами і прилядлим 406.236.14 зол. (6.85 проц.). Зиск брутто, осягнений із загальних торгів 1927 р., виносить 345.261.10 зол., себто 5.07 проц. у відношенні до всіх торгів.

В 1927 було разом 14 склепів „Маслосоюзу", з того 5 у Львові (тепер 6), а по одному у Станиславові, Стрию, Дрогобичі, Тернополі, Перемишлі, Самборі, Коломиї, Яремчу (сезоново). У львівських склепах вторговано в м. р. 644.510 зол., у Станиславові 176.029 зол., у Стрию 90.415 зол., у Дрогобичі (за 9 місяців) 83.618 зол., у Тернополі (за 5 міс.) 74.638 зол., в Перемишлі 64.770 зол., в Самборі 36.679 зол., в Коломиї 35.867 зол., в Яремчу 32.975 зол., в Зеленяниї 30.741 зол. В порівнанні в детайлічними торгами з 1926 р. (383.988 зол.) зріст торгів підніс ся на 220.80 проц.

Окремо слід згадати, що крім наблу Союз торгує в дрібній продажі і товарами спорідненими (яйця і мід, а тепер і сири власного виробу). Яйця продавали склепи Союзу в поодиноких відділах протягом року 987.672 штук, себто 16.461.12 піп або 686 повних скринь. Меду продано 2.540.95 кг.

Можнаб іще навести богато цікавих, вельми потішаючих цифр, що характеризують діяльність „Маслосоюзу" в м. р. Обмаль місця не дозволяє нам цього зробити. Хто цікавий, нехай загляне до друкованого звідомлення Краєвого Молочарського Союзу за 1927 рік, а побачить до яких вислідів доводить солідна, на фахових студіях оперта праця керманичів і всіх робітників Союзу. Від себе побажаємо „Маслосоюзові" працювати дальше так систематично, доцільно, витревало і з таким успіхом, як досі

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ
Е. ҐЕПЕРТ ФРЕДРИ 9.

Памяти В. Антоновича.

Свято в Українській Академії Наук.

В неділю, 25. березня п. р. відбулося в Київі у великій салі Всенародньої Бібліотеки врядове засідання Історичної Секції та Комісії Української Історіографії при Українській Академії Наук, присвячене памяти відомого українського історика та громадського діяча проф. В. Б. Антоновича, з нагоди 20-річча з дня його смерти.

Засідання відкрив акад. **М. Грушевський**, що між іншим привітав на святі представника Галичини проф. д-ра **М. Кордубу** як делегата Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. У відповідь на це, проф. д-р Кордуба подякував за привіт та виголосив від наукових робітників Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові в свою чергу привіт для Академії з нагоди святкування памяти пок. Антоновича.

По тім приступлено до виголошування наукових рефератів про Антоновича та його наукову й громадську діяльність. Перший реферат виголосив акад. **М. Грушевський** на тему: **„Соціально-політичні концепції Антоновича"**. Референт зазначив між іншим, що російська культура й література не мали на Антоновича впливу, бо він їому свідомо протиставився добачуючи в російській культурі більше негативних чим позитивних елементів. Ця культура не могла — на його думку — подати провідних ідей народові. Росія була для Антоновича гнобителькою, Україна пригнобленою. За те пізнав він польську культуру й літературу, бо добачував у них відблеск і відгомін европейської думки. З тієї причини вважав Лазаревський Антоновича „черезтур поляком". На думку акад. Грушевського Антонович був де мократом народницьким. Це його народництво набрало згодом характеру антидержавности і навіть анархізму.

У своїх перших історичних розвідках підкреслював пок. історик обширний характер і громадські форми історичного процесу. На основі його теорій удільно вічева Русь мала три шари людности: громаду, що мала повну рівноправність і самоуправу; дружину, що складалася з чужого елементу, де на перший плян виступали індивідуальні інтереси, а яка пізніше перетворювалася наслідком постійного осїдування в боярство і на кінець: князю владу, тобто ватажків дружин, що стягали з громад податки й завоювали свої суди, руйнуючи вічеві прінципи. Козацтво трактував Антонович як решти давної громади під управою князів-гетьманів. Перше козацьке повстання проти поляків, було, на його думку, повстанням класовим громади. І хоч він потім зрікся деяких підстав своєї історичної схеми то вона всеж була дуже характеристична для громадської ідеольогії та історіографії не тільки для нього, але й для пізної толішньої доби народництва. Коли ж козацтво береться за державне будівництво історик Антон. стає критиком: „побідники — каже він — легкодухі мариотратники, що пилипали море сліз і крови". Одначе він всеж таки плекає симпатію до демократичної частини козацтва та виправдує гайдамаків, доказуючи, що не сама тільки жадоба прибутків і наживи спонукала їх до боротьби. Попри те, твердить він, що український нарід не мав державних здібностей. Хоч Мазепа подобався йому своїм хистом та освітою, то всеж Мазепі приписував він одну хибу, а саме, що він збрав лихий шлях. Він не дбав за нарід а спирався на аристократію, що й було причиною його невдачі.

Другий реферат на тему **„Антонович в українській історіографії"** виголосив проф. **О. Гермайза**. Референт зазначив, що в українській історіографії мав Антонович визначних попередників, а найвидатнішим з них був Костомаров. У добі хоч і суперечних але й фантастичних історичних теорій Чайковського і Куліша, Антонович, вихований на польській і французькій культурі доби позитивізму та лібералізму в політиці — зложив свій історично-фільософічний світогляд. Провідна ідея того світогляду заключалася в тім, що соціальні процеси є невідділимим від життя народу: окрема людина безсильна в розвитку історії. Деякі історичні явища кваліфікує він як явища провідні, які має кожний нарід. Для Німеччини таким був феодалізм а для славянських народів общинність (так твердили славянофіли). Прикладаючи таку теорію до української історії, він визнав провідною історичною ідеєю

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА

Ля Скаля.

Нарис з профілю.

(Докінчення.)

IV.

„Нерон" Арр. Бойто — ця панорама бурхливого, ненаситного життя, що кінчиться й нового — тихого, могутньою силою віри й ідей, що починається. Поганізм і християнізм.

Гуртові сцени — понад тисяча людей, богацтво колірів, сила оркестри, світла — примушує найвибагливішого слухача на хвилину віддатись всеціло захопленню.

Нерон, засліплений силою своєї влади —

„Я повалив усіх богів!
„Дайте цитру — хай співаю!...
„.....Ставте престоли мені!..."

Дарма, що „Нерона" співає француз: італієць у театрі зовсім забуває про свій антагонізм, а ще по по такім виклику —

„Я — повалив усіх кумів!"

Після сцен християн у катакомбах чи в підземеллі горіючого цирку, — тоді, як Фануїл находить між трупами півмертву Астерію, — автор своєю музикою веде слухача біля задуманих, лягідно-мелянхолійних святинь візантійського стилю. Уводить і до нутра храму. Ні зовні, ні внутрі ні одного остроаркового проміння. Є віра, мовчалива певність і сила. Тай чиж можна першим поривам, вірі, силі й терпінню християн дати іншу форму, як форму візантійського стилю? Адже готик — це тріюмф християнізму при владі, християнізму сильного, могутнього. Хоч тоді саме почала ломитися його правдива сила...

V.

В Скалі часто можна почути оперу, якої сюжетом російське життя. Тепер іде новопереробена автором опера „Сибір" — Умберто Джордано.

Головним мотивом твору послужила авторові пісня волзьких бурлак. Тут вона — як туга безмежного краю та його мешканців.

Сюжет наскрізь російський. Своїм змістом опера нічого не дає. Ось фрагмент із третьої дії: Царський губернатор відвідує оселю засланців-каторжників. Пощастилось йому прибути між них саме на Великдень. Тож вістить: Христос воскрес! Обнімається, цілується з каторжниками. Радість, утіха, музики — але засланці... в кайданах закуті. Хіба — іронія?

На початку другої дії гурт жінок прегарно, в живому темпі відспівує нашу, відому всім, народню пісню:

„Щож я буду бідний діяв"...

Очевидно, слова змінені, пристосовані до акції. Але на щастя — мельодія ні трішки не змінена. А то,знаєте, незбиякa гордість для нас, що пісню, яку ми в нашому краю соромимося співати, бо, мовляв, старозавітня, співають на сцені театру алля Скаля!

В третій дії ще двічі повторяються мотиви наших народніх пісень.

Правда, автор і не спостерігся, що москаль до нашому не знає тужити. І навпаки. Свою тугу, біль москаль ширіще вискаже своєю піснею, хоч і менше гарною.

І простолюдин знає і вміє тужити тугою, що кордонів не має, але тужить за своїм краєм, його природною красою, нуждою, богацтвом, своїм селом, хатою, вихованням, культурою...

А вже сама туга стає безмежною, спільною, яка єднає народи, побуджує їх до бунту, до поступу, до творчости.

Навіть людина широкої, всесторонньої культури найглибше, найширіше тужить рідними мотивами.

Та всеж таки трішки сумніваймось: автор, даючи українські народні мотиви до опери „Сибір", в якій ані єдиної рисочки, взагалі нічого нема українського, мусів знати, що щось буде не до ладу... Врешті-решт: в українців можна взяти їх мотиви, бо вони й так мало ними користуються...

„Фіделіо" — Бетовен — музика, що єднає біль і тугу, змагання і щастя. Слухати цю таку близькублизьку, а й таку незбагнуту музику й черпати сили до щоденної праці-боротьби! Хвилинами, наче чується знані нам мотиви, наче їх висказується в тихій і завзятій мовчанці нашого змагання.

Пісня тюремників, їх туга і молитва до сонця, до рос і зелені, до простору, до волі — це така сердешнобогата картина, жива в сильні, бадьорі коліри сонця, людини, скрипки...

Інтродукція, що вводить у четверту картину, переживання людини, що по довгих роках терпіння, злиднів, потуркування доходить до своєї мети, — коли то людина відзискує загублену, втрачену волю...

В сильних хвилях музики чується могутне життя нової, сильної людини. Чується щастя, що аж пригноблює на хвилину нашу істоту, як найважчий біль, в якому людина губиться, мов у безкрайному просторі, де повно сонця, музики, краси! Де — Воля!..

Мілано, 14. І. 1928.

українського народу принципи: вічевий, рівноправности та широкого демократизму. В українській історіографії Антонович був першим, що обняв історичний процес великою фільософічною ідеєю. Він перший був тільки українським історіком. У методі своїх дослідів він аналізував історичні процеси реалістичним способом економічної аналізи, а не було більшим кроком до української історіографії. Тому незаперечно першому створити зі своїх учеників цілу школу.

Третій реферат на тему **„В. Антонович і Галичина"** виголосив представник львівського Наукового Т-ва ім. Шевченка проф. д-р **М. Кордуба.** „Зборч — говорив він — став тією різою, що розділила синів одної матери китайським муром. Цей мур стоїть півтора століття на перешкоді жити для приватних взаємин. До 80-их років тільки політичні переділи дійсно відчували потребу єдности, а потім надхнерання в Галичині була сепарація. Змагаючись подрібно історію надднїпрянсько-галицького збліження проф. Кордуба схарактеризував вплив Антоновича як історика і громадянина. Як історик, він брав живу участь у виданнях історичної бібліотеки, яку повів пок. Ол. Барвінський, а продовжував Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові під редакцією М. Грушевського. Цінність його видань була величезний. У Галичині майже не було інтелігента, щоби не передплачував більш перших томів того видавництва. Досі цінна про-ця, виголошений перед численною громадою у Львові, зробила на всіх велике вражіння. Цей виклад видано потім трьома накладами. Вплив Антон. як громадянина почався ще з 1861 р., коли він зірвав з поляками і почав будувати в Київі українську громаду. Далі пляни Антон. в Галичиною позначився у виданні „Правди". Антонович надіслав до Львова дві статті: „Три напрямні думи народу" та „Листи подорожнього", що вступили думкам Драгоманова, що треба вивчати російську культуру, але уникати її примітивізм та культаризм. Героїв російської культури він вважав за вороженят, ворожих нам. Однозначно вперто, що Бокачіо він був, на його думку, вартісніший росіян російської літератури. Після Антоновича брав участь у т. зв. всій орі, що закликала галичан до збліження з поляками. Цей вакуум виповнює цілу добу перед галицького громадянства, після чого „Народ" зробив остаточний вистріл проти Грушевського. Після привітання проф. М. Грушевського на катедру у Львові, звязки Антоновича з Галичиною знову пригасають.

По тому рефераті виголосив пред. Грушевський відчиту процесу, в якій подякував учасникам свята і родині Покійного за вшанування памяти Антоновича, а зокрема підкреслив, що присутність гостей з Галичини є знаком дружби наших культурних праців.

Подано до „Праці. Праворуч" з ст. III. ч. р.

60-ліття наддунайської „Січи".

Опис ювилейного свята.

Дня 25. березня ц. р. відбувся з приводу 60-ліття реорганізації У. А. Т. „Січ" у Відні ювилейний концерт-академія у великій сали „Т-ва музикіїв та артистів" у І. окрузі при Ерзенбахгассе 8. На концерті були присутні всі січовики, мала частина старшого громадянства та велике число робітництва (майже виключно з т-ва „Єдність"). Свято відбулося, не зважаючи на частинний бойкот віденської української інтелігенції, оснований на особистих епізодах, при відповідній залі та при участи представників: Студ. Т-ва „Молот" з Любляну; обох болгарських студентських товариств, литовського студ. т-ва, чеського студ. т-ва „Akademicky Spolek", польського студ. т-ва „Sloga", Союзу Славянських Студентів і Македонського Академічного Т-ва — усіх з Відня.

Торжество відкрив голова „Січи" п. Юрій Вітошинський промовою в українській та німецькій мовах, витаючи в першу чергу всіх прибувших гостей та представників товариств. Зупинившися коротко на ідеольогічному підкладі заснування Т-ва і його розвою, вітав в своїм найстаршої української організації в по незвичайно тяжкій глибоку честь і покліп памяти всіх українців студентів, січовиків і не-січовиків, що свої буйні голови поклали на жертівничу національного визволення свого народу.

Доповідачем святочного слова був відчит п. Івануся про Т-во „Січ" від його заснування до найновіших часів, у якому привернув відпорідна важніші події з історії Т-ва, як його заснування, розріст, перше розвязання Т-ва 1898 р. далі черговий зріст на сеціях 1901-2, воєнне тис, після 1918 р., звязі зріст еміграція.

В програмі свята взяли ще вокальні представ мішаного та чоловічого хору Т-ва „Січ" під управою п. М. Залька. Як хор, так і його дірігент виявилися добре зі свого завдання чи при пісні „Сонце заходить" Шевченка-Лисенка, чи „Чом плачеш?" М. Д. Теліга; найкраще відспівано „Вулиця" Ф. Колесси, яка й найкраще подобалась як своїм гостям, так і всім славянам і присутнім німцям. Вершком усього ювилейного свята була: чеське соло проф. Б. Бережницького, який відіграв „Думку" Боровського, Papillon Popper-a та на домагання публики „Andantino" Martini; далі співання п-ни Е. Шерабон та сольо п. М. Залька. Молода співачка вперше виступила перед нашою відеською публикою та вже цим виступом притулила до себе слухачів, виряжаючи по мистецьки своїм мілозвучним сопрано „Бабине літо" Січинського та „Із сліз моїх" Гайного-Січинського; п. М. Залько, знаний вже публиці талановитий скрипак, відіграв „Kol Nidrei" Max Bruch-a і „Souvenir de Moscou" Вольфаського та цим знова записався незатертим спомином у серцях усіх присутніх.

Після концерту виголошено привіти: п. І. Сірий від Т-ва „Молот" з Любляну та п. Тасев від Болгарського Акад. Т-ва і Союзу Славянських Студентів. На закінчення відчитано ще деякі вислані привітні листа, з яких привіт пред. Ю. Романчука виливав бурю гучних оплесків.

Після свята відбулось симпатично та

700.000 зол. = 77.500 дол.

може виграти кождий, хто купить льос 1 кляси Польської Державної Льотерії Класової в щасливій Колектурі

„РУНО", Равіч і С-ка у Львові Академічна 3

Крім цього богато виграних а зол. 400.000, 300.000, 100.000, 80.000, 75.000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 як також понижче 5.000 золотих.

Загальна сума виграних около 24 мілюни золотих!

Тисячам людей приносить Польська Льотерія Державна рівнрічно богацтво і добробут. Нашій колектурі стало сприяє незвичайне щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Ціни льосів слідуючі:

За чверть льосу зол. 10·–; пів льосу зол. 20·–; цілий льос зол. 40·–.

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси, разом з надавчим бланкетом П.К.О., на присилку належитостей, вільної від почтової оплати.

В цім місці просимо відтяти і чітко виповнене переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ:

До Колектури „РУНО", Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3

Отсим замовляю:

. . . . . Цілих льосів по зол. 10·–
. . . . . Половинок „ „ „ 5·–
. . . . . Чвертох „ „ „ 2·50

Належитість в кволі зол. . . . . виплачу по одержанню льосів, бланкетом П.К.О., який прошу долучити до льосів.

Ім'я і назвисько . . . . . .

Докладна адреса . . . . . .

предложили собі одну гарнішу цілість, як це й пристало на свято ювілею найстаршої української студентської організації. На концерті, влаштованому після академії, виголошено ще кілька промов і всі учасники розходились до дому з краплю зірою в будучність.

Годиться ще згадати, що в суботу, дня 24. березня відбулися святочні загальні збори Т-ва „Січ", на яких потемним председателем був „січовий дід" ген. З. Павлюк. На зборах відчитано історію Т-ва, опрацьовану п. Т. Мартіївом та іменовано почесними членами: д-ра Е. Петрушевича — головою першої кооптувати Галицької Землі, О. Кобилянську в 40-ліття труду великої письменниці над зобачуванням спадщини української культури, ген. З. Павлюка, січовика й політичного діяча з 1877 р.; проф. д-ра Ст. Дністрянського за його працю в „Т-ві Прихильників Освіти" у Відні та дружне відношення до нашої академічної молоді, а зокрема до самого Товариства та його членів; проф. Богдана Лепкого, одного з перших кампіонів на шляху до нашого культурного розкріпощення і співпрацівника в обох січових альманахах; вкінці проф. Богдана Бережницького за його довголітню, пожертвену мистецьку поміч у численних прилюдних виступах Т-ва.

II. Привіти

На першому місці годиться згадати про устні привіти, виголошені на ювілейному концерті пп. І. Сірим та Тассевом. Письменні привіти надійшли з різних наших земель і від різних земляків. І так надіслали привіти інституції, товариства, організації та інші установи:

Львів: Наукове Т-во ім. Шевченка, Т-во „Просвіта", Муз. Т-во ім. М. Лисенка, Т-во „Сокіл-Батько", Т-во Прихильників Освіти, Центральний Комітет УНДО, Т-во „Луг" вряд із редакцією „Вістей з Лугу", Українське Лікарське Т-во, Учительський Збір Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка, Львівський Вояк, Т-во українських студентів техніки „Основа", Українське Технічне Т-во, Український Улад Старших Пластунів, Студентська Громада.

Відень: Українське Т-во Прихильників Освіти, Земля — секція при Т-ві „Січ", українське роб. т-во „Єдність", Український Жіночий Союз, чеське студ. т-во Akademicky Spolek", Литовське Студ. Т-во.

Краків: Українська Студ. Громада, Корпорація українських студентів „Сян".

Варшава: Українська Студ. Громада.

Прага: Український Університет, Центральний Союз Українського Студентства (Цесус), Український Акад. Комітет, Українська Акад. Громада.

Пшібрам: Кружок українських гірничих і гутничих студентів „Каменярі".

Подебради: Українська Господарська Академія.

Брно: Українська Студ. Спілка — філія

Грац: Українське Акад. Т-во „Січ".

Любен: „Молот" — т-во українських гірничих студентів.

Німеччина й Данціг: Український Науковий Інститут, Українська Громада, Союз українських старшин в Німеччині, Спілка студентів-українців у Німеччині, Союз Українських Студ. Організацій Німеччини й вільного міста Данціг у СУС ОНД, Українське студ. т-во „Зарево", Українська Студ. Корпорація „Галич", Союз українських студентів „Основа", Т-во українських студентів високих технічних шкіл „Чорномора".

Крім цього прийшло понад сто привітів від „січових ліній" і старших та молодших січовиків, які будуть поміщені в „Ювілейному Збірнику" Т-ва.

Міжнародня виставa преси.

Заклик до українського громадянства західних земель і еміграції.

В травні ц. р. буде відкрита в Кельні над Рейном, в Німеччині, велика міжнародня виставa преси. Усі народи принесуть до неї зразки друкованого слова своїх країн, щоби усвідомити собі та показати іншим, що в них на цьому полі зроблено. На цій грандіозній виставці, такій важній для репрезентації перед чужинцями та для пропаганди, не сміє бракувати українського відділу.

Український Науковий Інститут у Берліні взяв на себе завдання влаштувати в рамках цієї виставки особливо важний для нас відділ: „Україна в освітленні місцевої преси".

Лише спільними силами всього українського громадянства буде можливо зібрати розсіяні по всіх усюдах, потрібні для виставки видання та осягнути повноту, котра буде достойно репрезентувати наш нарід. Тому Дирекція Інституту звертається до всіх громадян, котрі розпорядять якнайменьбудь відповідними матеріялами, або знають про них, допомогти чим у цьому дуже важному для цілої України ділі, та дати зібрані матеріяли на час виставки (від травня до жовтня) Інституту до розпорядження.

Прибираємо такі періодичні та неперіодичні видання:

1) Німецькою мовою видавані часописи та журнали, присвячені українській справі. (Напр.: „Ruthen. Revue", Ukr. Rundschau та інші; з кожного видання не більше одного річника.)

2) Німецькі книжки про Україну

3) Німецькі брошури і летучки про Україну.

4) Мапи, ноти, видіння з німецьким текстом і т. д.

5) Окремі числа німецьких журналів, присвячені в цілости українським справам та довші статті про Україну, поміщені в німецькій пресі.

Матеріял буде впорядкований у таких групах: 1) Періодика; 2) Книжки, ноти, мапи; 3) Листівки з видами, видані на німецькій території; 4) Журнальна література, окремі статті.

Часовий протяг, з якого матеріяли збираємо, не обмежений.

Посилки та інформації просимо посилати на адресу Інституту:

Ukrainisches Wissenschaftliches Institut Berlin W 56. Französische str. 28.

За всі присилані матеріяли Інститут ручить і зверне їх зараз-же після закінчення виставки. Всякі зі збиранням і пересилкою сполучені кошти покриє також Інститут.

Берлін, 28. березня 1928.

Директор Інституту.
Л. Дорошенко.

Парляментарні вісти.

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ У СОЙМІ.

Безличний напад сельробів на УНДО.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) На вчорашньому засіданні, яке було присвячене 3-ому читанню бюджетової провізорії, перший забрав слово пос. **Чучмай** (Сельроб-правиця). Заповідає боротьбу з фашістівською системою терору та жалується на екстерміністичну політику уряду. Потім ні сіло, ні пало, переходить до полеміки з українськими партіями, слушно зрештою питнучи УНС-а, раптом накидається на УНДО, „як партію, що запродала український нарід в польську неволю". На той безличний зворот дуже гостро зареагували з місць посли Українського Клюбу. Пос. Чучмай розсівшись почав плести небилиці про гроші з німецького ген. штабу для УНДО, так, що його промова скінчилася серед великого гамору. Пос. **Вальвицький** (Сельроб-лівиця) починає говорити по українськи. На спротив маршалка переходить на польську мову. Говорить про виб. нездужиття і кінчає словами: Витягаємо братню руку до польського робітника і селянина та разом із ними виповідаємо вам боротьбу. Пос. **Ута** (нім.) заповідає, що Німецький Клюб буде голосувати за провізорією як держ. конечністю, однак не голосування не перерішує становища клюбу до уряду. (Голос: тепер уже вас не перенесуть і залишитеся в Лодзі*). Опісля переважає дискусію. Пос. **Сохацький** (ком.) протестує проти відібрання йому слова. Після того як слова йому не уділено, починається на комун. лавках голосна обструкція стуканням у пульти та граннам на всяких інструментах. Маршалок перестерігає Сохацького двічи із записанням до протоколу та грозить видаленням зі сали. Коли це не помагає, маршалок видалює Сохацького з одного засідання і зарядже перерву. Після перерви, коли Сохацький не хотів вийти, маршалківська сторона виносить його на руках. Серед того приходить до бійки між комуністами і соціялістами. Комун. Бітнерові видирають із рук трубку і передають Дашинському. Після перерви чарш. Дашинський виголошує коротку заяву, що не дозволить на терорізування чотирохсоткількадесять послів пятьма людьми та зависїи в корені вимоглівлюватные спробн в перешкоджуванні нормальним працям такими засобами, як муз. інструмент. Комуніста Бітнера і пос. Рожка видалено з одного засідання. Гаврилюка і Вальвицького привілкавано до порядку із записанням до протоколу. Після того референт пос. **Книжановський** в останне просить прийняти урядовий проект бюдж. провізорії. При голосуванні поправка правиці і лівиці, яка полягає на тім, щоби бюдж. провізорію оперти на законі з 1927 р. відкинена 182 гол. проти 164. Після оголошення висліду клюб НД вийшов із сали. З інших поправок прийнято поправку на одноразову допомогу держ. функціонарям, яка буде виплачена у двох ратах 20. квітня і 20. травня. Потім цілу провізорію прийнято в 3 читанні. Опісля прийнято теж в 3. читанні законопроект про інвестиції. Засідання перервано до вечера.

*) Пос. М'та, нар. учитель у Лодзі був за свою політ. діяльність переселений на дальку провінцію.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В ОСВІТЛЕННІ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Сьогодніший „Газета Варшавска" (центральний орган НД), пишучи про виступи українців, зазначує таке: Мусимо стверднти, що виступи меншостей носять дуже рішучий, цілком ясний, ірредентистичний характер, та залишаються без відповіди. Ніхто з президіяльних лавок сойму не пригадує їм, що вони чейже у вівторок склали присягу, ані теж ніхто з польських промовців не реагує на їх претенсії. Це діяє на клюби меншостей ще більш підбурюючо. Поміж деклярацією пос. Тарашкевича з року 1922, як голови Білоруського Клюбу і вчорашньою деклярацією нинішнього голови клюбу посла Єремича лежить ціла пропасть. Тоді говорилося про співжиття в границях нашої держави, а нині політична орієнтація Білоруського Клюбу йде в ірредентистичному напрямку. В іншім місці пишучи про промову пос. д-ра Загайкевича та сама газета зазначує: Український Клюб проводить надзвичайно спритну тактику у вимускуванні положення й обставин і таким робом накидає себе на провідника цілої опозиції. Є це справа небезпечна яка може мати далекі консеквенції.

ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) За 4 дні істнування сойму Український Клюб вніс ось такі інтерпеляції: 1) в справі конфіскати „Діла" ч. 65 (ще не полагоджено); 2) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі заборони заснування т-ва „Пласт" для української молоді 1-шої державної гімназії в Самборі; 3) Пос. Целевич до міністра освіти в справі розпорядку, що українські приватні і державні школи святкують іменини Пілсудського; 4) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі пиятики в коршмі, невідповідної поведінки і демораліза ції шк. дітворн управителем школи Антоном Га[illegible]ським в селі Ставчанах пов. Городок Ягайлонський ; 5) Пос. Гриць Тершаковець до міністра внутр. справ в справі виборчих зловживань у виборчому окрузі ч. 49 на членах громади Тершаків, пов. Рудки, Сегрина Василя і постерункових поліції, коменданта постерунку в Підзвіринцях п. Тасса, постерункового в Копичинцях п. Радванського і команд. постер. в Ставчанах п. Чорнушки; 6) Пос. Великанович до міністра освіти про уневажнення просьби в справі перенесення в дорозі конкурсу учителів української національности з західних кураторій до шкільної окружної кураторії Львів. Зголошено такі внесення: 1) в справі виборчих зловживань; 2) в справі амнестії (прийнято); 3) в справі зміни регуляміну обрад в соймі; 4) пос. Остап Луцький в справі негайної допомоги для дрібних рільників, що потерпіли підчас повені в осени мин. року в 3-ох воєвідствах Сх. Галичини; 5) пос. Великанович у справі відписання грунтових податків на 1927-28 р. і 1928-29 р. в гірських повітах станиславівського воєвідства, а з окрема повітів Турка і Сколе; 6) пос. Завалнкута в справі відшкодування для громади Шилівці пов. Копичинці за утрачені грунти після приняття рижського трактату; 7) пос. І. Завалнкута про уділення довготермінових кредитів для знищених після світової війни міста Гусятина і сіл в повіті Копичинці; 8) пос. д-р Загайкевич в справі ухвалення новелі до 58 статті шкільного закону з 15. липня 1927 р.

В сенаті зголошено ось такі інтерпеляції: 1) сен. о. Ю. Татомир до міністра внутрішних справ в справі незатвердження старостом вибору начальника громади в Шляхоцькій Волиці; 2) сен. о. Ю. Татомир до міністра почт і тел. в справі зловживань контр. управителя почт. уряду в Луці, самбірського повіту; 3) сен. М. Кузика до міністра внутр. справ в справі припинення у виконуванні обовязків начальників громад правно вибраних в селі Данилівцях і Богданівці пов. Зборів.

Крім того дня 27. III. з сойм. трибуни пос. Загайкевич протестував проти знасилювання свобід послів. 28. III. пос. Дм. Левицький зложив правно-держ. декларацію. 29. III. пос. Баран виголосив промову з нагоди бюджет. провізорії, 30 III. пос. Білик виголосив промову з нагоди законопроекту про інвестиції, пос. Загайкевич боронив наглий внесок про амнестію. На бюджетовій комісії виголосили промови пос. д-р Білик і д-р Баран.

СКЛАД АДМ. КОМІСІЇ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) До адмін. комісії від Українського Клюбу ввійшли пос. Целевич і Завалнкут.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКИХ СЕНАТОРІВ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) На першім засіданні сенату сен. **Горбачевський** промовляв як перший після референта бюджет. провізорії і склав таку заяву: Український Сенатський Клюб стоїть на становищі деклярації, яку в соймі склав голова цілого українського представництва. Тому, що політика уряду не змінилась і що уряд не рахується з потребами українського народу та не виконує зобовязань, які сам перенив перед закордоном і в своїх законах і щодо переведення виборів і акту насильства в першім дні відкриття сойму особливо обтяжують цей уряд, ми не можемо мати до нього довіря і будемо голосувати проти провізорії.

ЗАСІДАННЯ СЕНАТУ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Референт сен. **Шарський** з 1-ки поручає прийняти бюдж. провізорію без змін, себто відкинути поправки, прийняті соймом. Сен. **Горбачевський** складає заяву (як вище). Сен. Альбрехт (ХД) заявляється за провізорією, як держ. конечністю. Сен. **Шрайбер** (жид) каже, що жиди голосуватимуть за провізорією, як держ. конечністю, хоч мають поважні сумніви конст. і госп. натури. Від травневого перевороту нема ніяких змін на краще. До нині для жид. населення є обмеження з царських часів. Більок жидів із нац. меншостями признано протидержавним актом, хоча в Німеччині підчас виборів під проводом самої польської меншости всі нац. меншини лучаться у більок. Сен. **Гасбах** (нім.): Нім. Клюб голосуватиме за провізорією, однак хоче, щоби уряд перед предложенням повного бюджету внесення своє становище до нац. меншостей ясно і виразно. Від цього залежна є дальша поведінка Нім. Клюбу. Сен. **Гломбінський** (НД) не хоче торкатись політ. справ, лише заповідає, що при першій нагоді порушить справу переведення виборів. Сен. **Соколовський** (ППС): Клюб здержиться від голосування. Сен. **Янушельский** (Вільн.) заповідає голосування проти. В голосуванні принято бюджетову провізорію без змін. Після того вийшов на денний порядок законопроект про інвестиції. Віцепремієр **Бартель** поручив прийняти проект без поправок сойму. В голосуванні поправки сойму відкинено, а прийнято закон в урядовому тексті. На прикінці засідання сен. **Богданович** (біл.) зголосив нагл. внесок ра звільнення з вязниці сен. Рогулі. Сенат признав наглість внеску і відіслав справу до регулямін. комісії. Відіслано тудиж внесок Українського Клюбу в справі зміни регуляміну нарад сенату. Серед інтерпеляцій є інтерпеляція енденів до міністра закорд. справ у справі рішення представника мішаної комісії на Гор. Шлеську Кальондера, в якому Кальондер признав слушність ніж. зажаленню і відхилив примус співання роти нім. цк. дітворою. Найближче засідання сенату після великодних ферій.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ВОЛ. ЗАГАЙКЕВИЧА.

Варшава, 31. березня 1928

(Власна телефонограма.)

(ік.) Як ми вже повідомляли, Український Клюб зголосив внесок про амнестію для політ. вязнів, наглість якого мотивував пос. д-р **Загайкевич**. Він говорив: Високий соймє! Коли в імени Українського клюбу забираю голос, щоби обгрунтувати негайність зголошеного нами внеску про амнестію для політ. вязнів, то роблю це тому, щоби дати вислів нашій глибоко відчуваній потребі як найшвидше полагодити цю пекучу справу. Я певний, що буду речником усіх тих, для яких слова демократія, свобода переконання та особиста свобода не є пустим звуком. (Перериванння). Дивно, що хто небудь може перервати промову представника народу, який своїть осьтут перед вами в соймі на те, щоби зясувати вам біль і потреби народу. Особливо коли мова йде про польське тюремництво, то ви, які день виходу з Магдебурга Й. Пілсудського святкуєте урочисто, не повинні протестувати проти амнестії тих вязнів, в імени яких промовляю. Якщо хочете винести з цеї сали епітет тюремної сторожі, то можете перервати мені та голосувати проти. Наш внесок обіймає тюрму разом із слідч. арештом. Стверджую, що слідч. арешт приноровлюється до підозрілих за політ. провини надмірно і без стриму. Два роки тому у травневій дискусії пос. Тугут сказав, що в Польщі нема людини, яка не підріжнила би політ. провини від звичайної і мотивів політ. злочинців від кримінальних. Пригадайте собі, що тоді йшли вулицями міста маніфестуючі маси і несли транспаренти з домаганням політ. амнестій та відкриття брам для політ. вязнів. На жаль, усе це пройшло без відгуку і нині сидять у тюрмах іще ті, яких присудили за провини рр. 1918-19. В нинішніх обставинах сам сойм повинен кинути клич: „Відчинити ворота тюрем і випустити політ. вязнів!" Я прошу приспішити регуляміново полагоду цеї справи. Пригадую, що серед вязнів значний контингент творить молодий елемент, бо молодь порнває ідея швидше. Не забувайте, що вязнини є спец. школою, в яку входить неук а виходить освічений абітурієнт. Кінчу бажанням, щоби ця маршалківська палиця, яка скликує нас на засідання, постукала до тюремних брам вашою постановою. (Оплески, які переходять в овацію).

*

Промову пос. Загайкевича, яку ми подали в скороченні, виголошену з ораторського боку з великим хистом, вислухано з надзвичайною увагою та зробила помітне враження. Безумовно, що вона вплинула на прийняття негайности внеску. Нинішній „Роботнік" з приводу цеї промови зазначує, що сойм дістав в особі пос. Загайкевича досвідного парляментариста.

БІЛЬШ ПАПСЬКИЙ НІЖ ПАПА.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) При голосуванні над українським внеском про амнестію для політ. вязнів звернуло увагу і викликало великий несмак серед самих поляків, що тих кількох українців по походженні, які ввійшли до сойму з 1-ки голосували проти внеску. Особливо цинічно поводився пос. Богуславський (з Кремінця). Факт цей кидався в очи тому, що навіть деякі посли з одинки голосували за внеском, як прим. конс. монарх. посол із Вильна Маткевич. На пос. Маткевича накинулися деякі посли з одинки, які не знали хто він такий, а думали, що це українець.

УРЯД РОБИТЬ ОБСТРУКЦІЮ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Сьогодня вранці сойм прийняв бюджетову провізорію без змін, а сенат попудні її затвердив. В той спосіб справа з провізорією скінчена. Однак, щодо проекту над державними інвестиціями, то сойм прийняв законопроект з доповненням видатків, разом на суму 42 мілл. (при чому 25 мілл. на будову народніх шкіл). З тих 42 мілл. 35 мілл. не були передбачені і не мали покриття. Сенат відкинув всі поправки. Тимчасом соймова бюдж. комісія, що під вечір у друге зібралася, знов приняла попередню ухвалу сойму, себто на 42 мілл. більше інвестицій, ніж пропонував держ. проект. Тому 1-ка почала обструкцію, обраховану на те, щоби втомити лівицю та підіждати, поки багато послів-селян польської лівиці виїде веч. поїздами додому. Після того при здекомплетуванні опозиції 1-ка, здається, може перевести закон про інвестицію, пропонований сенатом, себто по відкиненні внесків соймової бюджетової комісії. Ця обструкція виглядала так: Перший як промовець 1-ки виступив пос. Свнойца, колишній радикальний член Строк. Хл., нинішній вірний союзник князя Радзівіла з 1-ки. Свнойца, який був уже в попередньому соймі предметом загальної веселости, виголосив тригодинну промову, якої, мабуть, і сам не розумів. Після нього більш години говорив пос. Ануш (1-ка). Коли поставлено внесок на перервання дискусії, одинка була проти перерви. Коли Український Клюб зголосив принціпіяльний внесок на відкинення бюдж. прелімінарія, 1-ка жаждала поіменного голосування над тим внеском. Так в год. 11. вночі йде обструкція. Невідомо, як довго треватимуть ці забави. Зрештою тактика 1-ки непотрібна, бо становище польської лівиці пещире та може згори було рішене здекомплетування підчас голосування, щоби дозволити 1-ці перевести законопроект про надз. інвестиції без змін. З огляду на спізнену пору не вичікуємо кінця цеї безплідної забави.

Польща і Литва в Кенігсберзі.

ПОЧАТОК ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Польща і Литва вибрали собі для переговорів нейтральне місто — Кенінгсберг. Польська преса звертає увагу, що цей вибір не є дуже щасливий. Кенінгсберг — буйна столиця пруських королів, осідок юнкерів, вогнищ, отруйних бацилів малярії, чаду із фабричних димарів. Польську делегацію проводить мін. Залеський, литовським премієр Вальдемарас. Окрема комісія має зайнятись правильником нарад. Предметом цих нарад мають бути справи комунікацій почтової та телефонічної, залізничих получень, прикордонних формальностей, плавби на Німані.

До Кенінгсберґу з'їхалось понаміре число чужинних журналістів. Деякі із них пробували негайно зробити інтерв'ю із Вальдемарасом, щоби пустити у світ звістку про настрій, який попереджує дипльоматичні розмови. Вальдемарас здобувся виявитись. Загальний погляд такий, що справи вайів формальні, застережені детально міжнародніми договорами, не повинніб дати приводу до труднощів і непорозумінь. А проте факт, що на ці переговори з'їхались представники чужої преси вказує на те, що не є виключені несподіванки, дарма, що переговори почались традиційними формами чемности і що навіть кенінгсберґська преса пробує створити гостинну атмосферу.

Вальдемарас кинув думку представникам преси, що інавгураційне засідання варшавського сойму спричинить міністерську кризу, яка дасть змогу Литві вести переговори в кращих умовинах, ніж теперішні. Міністер Залеський вірить, що переговори у Кенінгсберзі закінчаться позитивно для обох переговорючих сторін.

Театри.

„Кооперативa Українськиий Театр" під дир. М. Стадника (вул. Шашкевича):

3-го вистава у Вел. Міськім Театрі

Міський великий театр:

1-го 3:30 „Гра пекельна й смертна".
1-го 7:30 веч. „Помста Йонткова".
2-го 7:30 веч. „Самсон і Даліла".
3-го г. 7:30 веч. „Ой не ходи Грицю", — вистава Укр. Театру.

Міський „Театр Новин":

1-го 3:30 „Дівча з пушти".
1-го 8 веч. „Леді Шік".
2-го г. 8 веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Серафим людства" (Франція із Accicl).
„Палас": „Симфонія великого міста", „Артистки на сцені й в житті".
„Лев": Пат і Патахон як банкіри".
„Фатаморґана": „Шансонетки".

При блідій сіруватій цері пригаслих очах і злім самопочутті, загальнім притупленню, тяжких снах, жолудкових болях, тисненню на голову і хоробливім побудженню, **поручається пити через** кілька днів рано натщо склянку природної води Franciszka Józefa. В лікарській практиці поручають тому воду **Franc-szkа Józefa**, що дотідно усуває причини численних хоробливих обявів.

НОВИНКИ

— **Конфіскати.** Вчорашнє число нашого часопису підпало знову конфіскаті — цим разом за продовження нагого внесення Українського й Білорусього Клюбів у справі виборчих зловживань, якого першу частину цензура пропустила. Щоб не паражувати „Ділу" на нову конфіскату і на дальші страти, ми примушені припинити дальше друкування того нагого внесення.

— **Ревізії й арешти.** В суботу вранці перевела поліція ревізію на вул. Кентшинського 10 у Мульжевича. Арештували там Карла Мульжевича і одного гостя, що був там: Леницького. У Романа Кізьмовича перевели тільки ревізію.

— **Арештування вбийника Гука?** Нинішня польська преса приносить нові подробиці про арештованого, обвинуваченого у збивстві бувш. студента Гука, якого загально вважали конфідентом поспіші. Є це Платон Полотнюк, скінчений гімназист із Сталиславова. У ніч, коли застрілили Гука, він мав грати в яким шахи, а не почувавши в хаті, втік у невідомім напрямку. Полотнюк, кажуть, мав після цього виїхати за кордон і недавно вернувся через Данциг. Метрав він аппаймовано у возьного в „Канадіи Пасіфік"-у у Львові, Кульчицького, на Вульці. Правничора поліційні агенти зустріли випадково Полотнюка на вул. Леницького. Його легітимація була на чуже прізвище. При ревізії в його хаті найшли бровінґ, його денник, а також набій, на якому мали бути вирізані слова „присягаю собі помститись у важній годині." Полотнюк заявив, що був у кімнаті Гука трагічної ночі і був свідком замаху на нього, одначе не виявить імені свого товариша, який убив Гука. Всі ці інформації подаємо на відповідальність джерел, з яких беремо.

— **За українську школу під Польщею.** В статті під цим заголовком в ч. 67 „Діла" з 24. березня 1928 р. зайшла друкарська помилка, яку слід справити: Вичисленими хлібецитові надужитти на українською школою у **львівському повіті** подано помилково, що з Підберізців **вийт не хотів** стверджувати підписів, а коли устні і письменні жалоби у старостві і **воєводстві** та телеграми до міні-

ПЕРФУМИ ЗАКОРДОННІ і КРАЄВІ
ПОРУЧАЄ ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ
ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 1.

стерства лишились без успіху, тоді шкільні декларації погашував судовий офіціянт. Отже те все тривалось не в Підберізцях, де війт радо потверджував підписи на шкільних деклярациях і сам не бетько підписав шкільну деларацію за українською школою. Це було в **Підберізцях.**

— **Крамниці довше відчинені.** Вийшов новий декрет, який дозволяє усім крамничним бути відчиненими 10 годин летньо, харчевим 12 годин, а в суботу та перед святами всім 12 годин.

— **Плямистий тиф** стверділи в таких місцях недалеких від Львова: Братковичі (Городок Ягайл.) і Мостиська. Недуга може перестрись через печистий одяг мешканців із цих місць (вошї).

— **Хитруни.** Не новий, але вічно добрий спосіб заробітку найшов панок Густав Черкавський, що виступав у ролі редактора неіснуючого календаря „Земляк" і так довго брав гроші на оголошення до нього від різних фірм аж забезпечив собі безплатний побут в арешті. **Трійка**, що жила з гри в карти по поїздах, а також із приватних нрадіжей: подружа пара „Яноші" Чарнецькі і Адольф Вінер із Камінки Струмілової звіхали теж до арештів.

— **Бандитизм.** На почті в Перемишлі зломники розбили касу і забрали 100.000 зол. Слідів після них не лишили, бо працювали в гумових рукавичках і нальотах. Цікаве, що в будинку почти весь час стояла поліційна варта. Цього-ж дня було ще три зломи в приватних домах. Підозрівають, що перемиські зломники ті самі, що недавно ограбили почту в Радомі на 120.000 зол. — У Радехівщині в с. Дмитрові, два озброєні нарубки напали в ночі на дві хати, де сподівались ограбити мешканців одного з них пострілили.

— **Пожежі.** У камінецькому повіті, громаді Бербеки вогонь спалив 25 моргів ліса. У Станині (Радехівщина) згорів дім, а в Головчинцях (Заліщицькі) три господарства.

— **Як родиться мода.** Львівська преса звертає увагу, що кінчь уельський, відомий з того, що часто падає з коня на дорогах і перегонах і вбирається з чепурною недбайливістю появився на одним офіціяльним святі в жакеті і вспосірих штанах, закочених. Зараз на другий день львівські чепурухи змалювали цей екстравагантний одяг. Модні кравці заметушились у тривозі, чи мода, якої вони придержуються захитається від дива: жакет і сірі штани до гори! цеж страшне видовище! Тимчасом преса пояснила на другий день, що наслідник престолу попросту помилився, не маючи часу наосніх переодягти сірих штанів. При цьому всі пригадують дивогляд, що король Едвард VII. забувши раз застібнути собі останній гудзик при камізольці взів моду, якої досі придержуються англійські „модисти".

— **Гарний національний фонд.** Шведська суспільність збирає з нагоди 70-ліття короля Густава V. дарунок для нього. Поклик у цій справі підписали найчільніші діячі, вчені та достойники. Король заявив заявлягіль, що весь фонд призначений для нього він віддає на наукові досліди над недугою рака. З цією метою збудують у Штокгольмі окремий інститут, а радовий шпиталь поширять. Густав V. Це за приладом свого батька Оскара II., який одержавши в 75-ліття своїх уродин 2,2 міл. корон призначив їх на боротьбу з чахоткою.

— **Надзвичайна пєса.** Свого часу ми повідомляли про сенсаційну звістку, що англійська література збогатилась одним новим твором, написаним тепер, давно померших Оскаром Уайльдом. Є це пєса, якої текст диктував „дух" Уайльда пані Гестер-Довден підчас спіритистичних сеансів. Знавці творчости Уайльда, спіритисти та скептики зацікавились цією історією. Стверджують, що підчас сеансів заприсяжений містер Соель не випускав руки медіюм, пані Довден, яка рухала рукою автоматично. Пані Довден писала в гіпнотичнім сні пересічно 2500 слів на годину. 4 особи, що були присутні при сеансах, заявляють, що із тексту не вичеркнув ніхто ні слова. Знавці заявляють, що мало є імовірне, щоби особа без великого літературного таланту могла так швидко написати твір такої літературної вартости. Бо нова пєса Уайльда має всі прикмети його інших пєс. Що більше, почерк пані Довден є тотожний із почерком живого Уайльда, але тільки тоді, коли пані Довден є в гіпнотичнім трансі. Крім цього пані Довден запевнює, що вона ніколи не бачила рукописів Уайльда. Заголовок пєси подиктований спершу в трансі „Надзвичайна пєса" був замінений „духом" пізніше на інший: „Чи є це вигадка?" Саме над цим питанням можуть ломати собі голови всі, що вірять у чудеса і не вірять. Бо як сказано в „Гамлеті": „Більше є чудес на небі та землі, ніж вріяли коли всі ваші філософи".

— **Оборонець м'яса.** На доказ, що в найпростіших справах спеціялісти можуть мати найсуперечніші погляди, нью-йоркський лікар Кляренс Ліб доказує у фаховім журналі, що для здоровля найкраще їсти багато м'яса. Ліб у противенстві до загальної думки наводить приклади на підтримку цього погляду. Підбігуновий подорожник Стефансон із на протязі 9 міс. тільки м'ясо і почував себе чудово. Ескімоси, що годуються виключно м'ясом доживають старого віку. Один із пацієнтів Ліба їсть щоденно три біфштекси і ніколи не терпить на шлунок, а є при цьому першорядним спортовцем і не почуває ніколи втоми. Пічічні американці їдять річно пересічно 68 кільо м'яса, а аргентинці... 155 кільо і не є менше здорові.

— **Слава.** Опівночі на залізниці в Будапешті великий натовп. Публіка жде нетерпляче на поїзд, який трохи припізнився. Нарешті він вїжджає. Окрики „еліен!", вимахування хустинами, китиці квітів. Так витають кінову артистку Вільму Банкі і її мужа Рода Ля Рок. До окапії приєднуються і пасажири. Із того самого поїзду виїздає в великими труднощами граф Альберт Апоній, що вертається із Женеви, де боронив завзято права Мадярщини. На сивоволосого дипльомата ніхто не жде, ніхто його не запримічує. Нарешті йому вдається найти носія, що помагає йому пробитись через юрбу. Кінова пара сідає в авто і відїжджає в тріюмфі при голосних окликах, а кандидат на нагороду Нобля, один із найстарших діячів Мадярщини їде самотний... однокінкою. — Другий образок: у варшавськім виборчім льокалі приходить старий громадянин, щоби сповнити свій обовязок голосування. Натовп великий. Предсідник комісії питається: „Ваше ім'я і прізвище?" „Станіслав Войцеховський". „Професія?" „Гімназіяльний учитель". „Прошу легітимацію". Старець не має її, забув у хаті. Він уже мусить відходити. На щастя, хтось із присутніх у комісії пізнає голосуючого і потверджує, що знає його. Це бувший президент держави — Станіслав Войцеховський. Тоді і решта членів пригадує собі його і дозволяє йому голосувати без легітимації.

— **Розумна анкета.** Один із норвеських редакторів зав оригінальну думку, коли півчас смерті Ібсена в Осльо, вибрався в мандрівку між „народ", себ-то між юрбу громадян у місті і поза містом з цікавою анкетою. Когопебудь він зустрів, на вулиці, у трамваї, поїзді, старого чи молодого, бідного чи багатого, всіх питався: „Чи ви не знаєте пана Ібсена?" Цим запитом хотів він перекірити, наскільки найбільший письменник Норвегії є відомий широкому громадянству. Відповіді, які він зібрав є доказом, що навіть велика держава маніфестація в честь поета не зовсім спопуляризувала його імені. Багато осіб казало, що не знає, де Ібсен живе. Один ліхтарник гадав, що він живе в ратуші; один старший добродій не чув про письменника ніколи, бо він не був із... Осльо, а з провінції. Одна крамничниця гадала, що поет Ібсен помер 300 літ тому і не пригадувала собі, що читала з його творів. Продавчиця часописів знала заголовки творів Ібсена, а одна молочарка не бачила ніодної його пєси, бо ще ніколи не була в театрі. Неодин норвежець переплутав твори Ібсена із творами Гольберґа.

— **Світова всячина.** Помер бувш. мадярський міністр внутрішніх справ Йосиф Кріетофі. — Повінь загрожує всій провінції Венеції; величезні ґаті не стримують ріки Гордоне; 500 родин без даху. — У Мюнхені помер поет Гумпенберґ. — Альбанський сенат прийняв закон про заборону багатоженства; маломоданом дозволені подружа із католиками та православними. — Помер бувш. льорд-камілер Англії Кейв. — Яхт Вандербільда, що вийхав із Фльоренції в Ню Йорк досі не вернувся. — Геройка відпеського процесу Гроссевску, що вбила свого мужа вступає до театру. — Великий берлінський промисловець згубив до вулиці портфель з 150 міл. марок. — У Будапешті вистановили однокінтову комедію, в якій головною особою є Франц Йосиф І. — У Граду вбила себе письменниця Мігерка, тому, що її виповіли мешкання. — В околиці Праги найшли зуб мамута. — Двом англійськ. офіцерам удалось утїкти із чужинного легіону в Африці після великих труднощів; є це рідкий випадок щасливої втечі. — При найближчих виборах в Англії голосуватиме 2 міл. більше жінок як мужчин.

— **Промоція.** Дня 28. березня п. р. відбулася на варшавському університеті промоція Витольта Левицького на доктора всіх дінарських наук.

— **„Нова кухня вітамінова".** О. Заславської, виходить з друку 15. квітня п. р. Книжка має поверх 1000 приписів куховарських, поділена на III, а саме: І. Вегетаріяньска кухня, у якій є приписи про печиво і безалькогольні напитки; ІІ. Мясна кухня і ІІІ. Кухня дієтична, літова і пластова. При цій книжці є ясний переґляд всіх приписів, словарець куховарських слів, порядок подавання страв і т. п. Ціна цитерська 7 зол. в брошурі 8 зол. в переплеті (напевно). Хто приєднає в горі передплату, платить лише 4 зол. на брош. прим. Для уникнення непорозумінь звертаємо увагу, що замовлення за післяплатою не є передплатою! Хто хоче користати з обниженої передплатної ціни, мусить вислати з гори 4 зол. Хто не має довіря до В-ва і боїться вислати 4 зол. то післяплатні замовлення рахуватимемо по 7 зол. без почт. пересилки. Речинець до приєднання передплати (4 зол. на 1 прим.) кінчиться з днем 15. квітня. Пізніші замовлення виконуватимемо по 7 золотих за брошуру, 8 зол. за пересилкою. — **В-во „РУСАЛКА", Львів, Куркова ч. 10.**

Перед кіном **АПОЛЛЬО** Хорушина 5
НОВО ВІДКРИТИЙ
МАҐАЗИН ПОСТЕЛІ
під фірмою
Р. ДЖАЛА
поручає
КОЕДРИ від 18 зол. — МАТЕРАЦИ від 33 золотих.
Через місяць квітень — ціна коштів.
На провінцію негайна висилка. — Ціни 1632 нижчі на бажання. 1—2

З життя наших установ.

Загальні збори Богосл. Наук. Товариства у Львові відбудуться дня 6. березня в Духовн. Семинарії у Львові. Отворить збори голова Т-ва о. д-р Йосиф Сліпий, посвячуючи теплу згадку померлим — в часі від останніх Заг. зборів — членам Т-ва. Пресов. еп. д-р Й. Бонівсик, о. Сим. Вітцьовому, о. Ом. Менціпетому і о. Гр. Редчукови, в яких тяжкім першій багато потрудився для добра Т-ва, віддаючи йому весь свій талант і залишаючи йому свою цінну бібліотеку. Предсідником зборів був о. д-р Дорожинський, секретарював о. Мих. Лада. Звіт із Т-ва зложив голова. Товариство причинилося в великій мірі до основання Богословської Академії у Львові, яка нічне працювала з початком шк. року 1926/28. На підставі Т-ва треба глядіти в наукового і фінансового боку. Науковий бік уповні задовольняючий. Т-во видає орган „Богословію", і видало цього року велику граматику церковної старо-славянської мови о. д-ра Сп. Кархута. Крім цього секції мали кілька своїх виїздів, де читано праці лїбенні членів. Фінансовий бік діяльности не такий світлий і Т-во мусить боротися з великими фінансовими трудностями, спираючись на одних тільки членських вкладках і передплатинах „Богословії" та на рідких, невеликих датках членів і прихильників. Т-во має 205 членів, з тих 1 почесного а 21 дійсних. Число членів у відношенні до числа священників у всіх трьох дієцезіях мале. Бібліотека має 65 журналів і 1530 книжок. До нової Ради ТТ-ва увійшли: в. д-р Сліпий — голова, о. д-р І. Бучко — касієр, о. П. Хомин — тепер. секретар. о. д-р В. Васьків — бібліотекар, а о. В. Садовський, о. д-р Гн. Цегельський і в. Мих. Галаґат — контрольна комісія. *Учасник.*

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В Яворові помер **Андрій Маренін**, загально відомий і любимий громадянин, довголітний — заслужений директор школи, 72-літний старець, хоть духом до кінця все молодий.

Яворівська громада відпровадила його тліїні останки на вічний спочинок достойним похоронок по церковних відправах при участи яворівського хору, власту української гімназії, під самої вратальних промов бесідників від імени різних установ суспільности.

Досить глянути

на етикету баньки, щоби переконатися при купні їдального олію, чи дістаєте направду найчистіший, найсмачніший і найбільш видайний олій до їдження.

Тому купуйте

Олій до їдження Schicht „NELSON

Покійний уродився 1836 р. у Буневі, пов., образувався в Яворові і Львові, де й осягнув степень учителя. Учителював вперед приватно у Бучачині, опісля публично два роки у Львові у школі Чайкого. В Яворові пережив 35 літ, де був довгий час учителем мужеської школи виділової, описан директором Української Народної Школи ім. Т. Шевченка. Як учитель, директор і педагог визначався щомір усіх своїх товаришів чистим хистом і незвичайно теплим, батьківським серцем для молоді.

Покійний був також примірним, небуденним громадянином і працював на всіх ділянках громадянського життя. З пок. бурмістром Яворова Гібдем здав Він про піднесення міста Яворова; з пок. Іваном Загаєвичом збудував „Народний Дім" в Яворові, хоть і подяки мають Йому тацери завдячити свою будівлю „Сокола". Це були давні часи, коли наше старше громадянство дивилося ще рожево на „братів Поляків" і їх потреби на нашій землі. Опісля час, розвій подій, у краю звертають Покійного виключно на наших праці тільки для власного народу — і цим дає Він доказ свого великого патріотизму. Працює як член або як директор чи як голова або предсідник таких наших інституцій, як „Сільський Господар", „Задаткова Каса", „Просвіта", „Кредитове Товариство „Народний Дім" в Яворові, „Бесіда", Товариство „Гарант" в Яворові, „Драм. Гуртек" і т. п. Належав до перших основників „Української Гімназії і „Рідної Школи в Яворові". На кождому кроці видні сьогодні плоди Його невсипучої, досенної праці. Земля Йому пером!

В неділю, дня 8. квітня 1928. р. відбудуться в Дрогобичі в салі „Нар. Дому" о год. 11 перед пол.

Звичайні Загальні Збори

Т. С. Т. „Підгіря" в Дрогобичі

зі слідуючою програмою нарад:

1. Отворення Зборів. 2. Відчитання протоколу з останніх Зборів. 3. Звіт секретаря. 4. Звіт скарбника. 5. Звіт мячевої і шахової секцій. 6. Звіт контрольної комісії. 7. Уділення абсолюторії. 8. Вибір Ради Т-ва. 9. Внески й запити. Коли в означену годину не явилось приписане статутом число членів, то Збори відбудуться о годину пізніше без огляду на число членів. За Раду Т.С.Т. „Підгіря" в Дрогобичі: голова Шкігельський, секретар Гандзінна. 1828 1-1

Подяка.

Цим шляхом складаємо сердечну подяку Всім, що дня 21. III. п. р. взяли участь в похоронах Найдорогої Жени і Матері бл. пам. **Мелянії Пелах-Левицької**, або в інший спосіб виявили нам в цьому нещасті своє співчуття. В першу чергу почуваємося до обовязку, заложити щиру подяку Вса. і Впр. о. Мітрату А. Базюкові за звеличання сумного обряду своєю участю, за теж саме складаємо щиру подяку Всв. і Впр. ОО. Крилошанам: о. Т. Бобикевичеві, о. Д. Лопатинському, о. Л. Лужницькому, Всв. оо. професорам: о. д-ру Я. Левицькому, о. д-ру В. Лабі, о. д-ру І. Бучкові, Впр. оо. Совітникам: о. Бачинському Ева., о. Семчишинові, як також Вп. Богословам: Петрові Левицькому і його Товаришеві за асисту. З окрема дякуємо Всв. о. в-рент. д-ру Лабі за претарне і зворушуюче намогильне слово. Дякуємо рівнож Вп. П. проф. д-ру Вевгловському, Вп. П. д-ру Вахнянину та Вп. П. д-ру Гинилевичові за совісну лікарську опіку для Покійної в часі довготревалої недуги. Дякуємо також за участь в похоронах Зборові Вп. ПП. Проф. Головної Академічної гімназії д-ру Ситницькому, Терешкевичеві, Стецькові, Довбушанові і Зинакові, дальше мистцям співакам: Вп. ПП. д-ру Сіркові, д-ру Неділці, З Понеділі, Сименовичеві Ярмовичеві за відспівання панахиди і хорові учеників головн. академ. гімназії під проводом тов. А. Гнатишина за похоронні пісні в часі походу. Не менше щиро дякуємо сердечній Подрузі Покійної Вп. Марії Світенькій з Ладичина і Вп. Пров. Тихому управ. дібр з Цвітової, що з далеких сторін прибули віддати останню прислугу Покійній. В кінци дякуємо щиро Світлій Дирекції Т-ва „Дністер" на руки Вп. П. Ярослава Коштуняка і Раді Службовців „Дністра" за висказані співчуття і уділення помочі а надто Вп. П. Меценасові д-ру С. Федакові, Дорогим Товаришам урядникам і Товаришам праці, Службовникам „Дністра", Товаришам ученикам VIII б. академ. гімназії і Всім іншим нашим приятелям і прихильникам що взяли участь в похоронах, або устно чи письменно виявили нам своє співчуття. У Львові в березни 1928. Левицький Юстин муж, та сини: Богдан і Ярослав ученики VIII б. кл. акад. гімназії. 1830

АДВОКАТ

Д-р Володимир Старосольський

1835 **вернув** 1—3

і веде свою канцелярію

у Львові, вул. Крашевського 23/II.

Присилайте передплату!

Подяка.

Комітет церковний в Баранчицях п Самбір складає щиру подяку п. Петрові Бадицькому майстрови-будівничому з Лопушної п. Самбір за солідне і гарне вибудування церкви і поручає його всім хто хотівби приступити до будови нової церкви. — Комітет будови церкви

Ширіть наш часопис!

КИЛИМИ на СВЯТА

капи, портіери, фартухи до народніх, лугових і сокільських строїв, полотна всякого рода, вишивки, гуцульські, артистичні вироби на святочні дарунки,

замовляйте в одиноких Кооперативній робітні „СОЮЗ Промисловців Гуцульщини"

1836 Кооп. з обм. порукою **в Косові б. Коломиї.** 1—3

З замовленнями не отягайтесь. — Підпирайте рідний, український промисл!

Т-во „РИЗНИЦЯ" в Самборі

Філія: Львів, Ринок ч. 48

„ Перемишль „ ч. 14.

З приводу Великодних Свят, поручає Всч. Духовенству і чесним Брацтвам Церковним великий вибір церковних товарів як: фелонів, хоругов, фан, плащаниць, шалів до обходу, суконок на дарохранильницю, процесійних ікон, хрестів, чаш, патериці, павуків, лямп, кадила, церковного світла, обрусів на престол, покривал на тетрапод і під Євангелія, богослужебних книг, молитвословів і всякого рода інших церковних товарів так для греко-католицьких як також православних церков.

Приймає старі фелони до направи по ціні коштів.

Достарчає найлучші дзвони, з передвоєнного матеріялу і дає повну гарантію.

Добірний товар. Богато похвальних листів!

Сплати ратами допускається.

Т-во „Ризниця" дає кождого року 40 проц. з чистого зиску для вдів і сиріт по гр. кат. священиках і бідним церквам.

Свій до Свого!

ДИРЕКЦІЯ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВИСОКОПОВ. Папоши Я. Гинилевичеві, докторови в Левандівці, складаю сердечну подяку за скоре, успішне вилічення мене з поважної недуги. Левандівка, березень 1928. Михайло Воробець емерит. 1838 1—1

ГОДИННИК ВАШ буде найлішне направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зальтенрайха.** Львів, пл. Марійська 3. — З провінції пересилю репарації присилати почтою. — Старопольські ланські годинники переробляємо на ручні. 3 б 73-7

НОВІ ноти. В. Безпоровайний: Українська Думи VI, на скрипку, Сонати I. II. III. на фортепян. 1795 3—5

4 ЗОЛ. кошти годинник, ніж, вилки з хінського срібла у Маяка, Коперника 14, против кіна Коперник. 1812 2-15

КОНЦИПІЄНТА для самостійного ведення канцелярії потрібно від зараз. Д-р Мартинець, Богородчани. 1 39 1-5

ПОРТФЕЛЬ бронзовий, загублений на концерті Л. Колесси 29. III., прошу звернути за винагородою. Клушинська ч. 5. 18271-1

КОСТЮ. По взові все полагоджено. Посилка в дорозі. Митась у Варшаві. Коли приїдеш? Вси братія здоровить Тебе. Ст. 1834 1—1

ВСОКАЛІ — в середмістю — негайно на продаж будівельна площа. Услівя продажі Д-р Степан Ріпецький в Сокалі вул. Шашкевича. 129 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1038 Пересвітлення Рентгеном. 23—24

СТАЛУ ЕКЗИСТЕНЦІЮ!

ВИСОКУ ПРОВІЗІЮ!

здобудуть рухливі заступники відвідуючи приватну клієнтелю.

Зголошення слати: 1-1

PAUL BERGER

Wien II. Praterstrasse 16 — Lloydhof.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 38

Ч. 76 (11.329). Львів, середа 4. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Львівський Український Театр „Кооперативи". Дир. Й. Стадника.

Ой не ходи Грицю на вечорниці

В міському вел. театрі Вівторок 3.IV. г. 7·30 веч.

Дві сили.

Львів, 3. квітня 1928.

В сучасній Польщі суперничають дві сили: влада законодатна і виконавча, сойм і уряд. Від першої хвилі повстання чи реституції польської держави розпочалися змагання між цими двома силами, які тривають до нинішнього дня, виявляючись безнастанними ваганнями. В дотравневому періоді перевага була на боці „суверенного" сойму, хоч недостача трівкої парляментарної більшости і неспроможність дати собі раду з основними життевими і далекосяглими проблемами життя держави примушувала законодатну владу від часу до часу резигнувати зі своїх сутніх прав у користь влади виконавчої. Так було між іншим під час наступу червоної армії на Польщу в 1920 р., так було й пізніше в ері валютово-скарбової реформи, коли то необмеженими повновластями наділено уряд Вл. Грабського. Та не зважаючи на добровільне зменшення своєї влади, „суверенний" сойм всетаки був паном ситуації.

Різко змінилося положення після травневого перевороту, який став вихідною точкою своєрідної диктатури за „згодою" сойму. Травневий переворот поклав край всевладі законодатної влади, переносячи її фактично на виконавчу владу, що угруntувалася в Польщі, як побідна легалізована сила. Від 15. травня 1926 вплив, значіння і сила сойму постійно упадали. Побідний уряд примусив законодатну владу, ту саму, що ще вчора була „суверенною", леґалізувати переворот, перевести частинну зміну конституції в напрямі зміцнення виконавчої влади та виставити собі широкі повновласти. З тією хвилею сойм став чимсь у роді іграшки в руках уряду. Обезброєний, прибитий, принижений і поневіряний він був зданий на ласку і неласку побідного уряду. Повного півтора року вів він нещасне життя толерованого влізливця і годования, як конституційна декорація всевладного уряду.

В потравневому періоді ролі помінялися. Колись гордий, самопевний сойм, перед яким міністри вилися як вюни і скакали як линвоскочки, сам наложив на себе руки, перемінившись в невільника уряду, в пародію парляменту. В цьому періоді виступає дивне явище: уряд формально тримається букви закону, хоч і постійно являються і наростають тзв. конституційні сумніви, але послідовно обходить внутрішній зміст і духа конституційного законодавства. Отже осягнувши раз свою леґалізацію від зненавидженого і поневіряного сойму він думає про далеко більші і важніші справи. Тут не йде вже про леґалізацію його істнування, але про здійснення його думок і намірів і то новим соймом, новою репрезентацією населення. На явне проголошення диктатури теперішній уряд не в силі відважитися. Таж і неперебірчивий з засобах зберігти і поширити свою владу італійський „Il duce" тільки ступнево ліквідував парляментаризм і засвоював собі самодержавство під фірмою фашистівської партії. Зразу ступити на шлях диктатури це значить: викликати революцію політичну, а може й соціяльну, ускладнену ще кошмарним національним питанням. Зрештою, навіть генівальний Ленін мусів довго підготовлювати свою диктатуру під фірмою „диктатури пролетаріяту" та постійно творити опору для неї у всяких установах. Вихідною точкою й першою основою диктатури Леніна були „ради робітничих, селянських і салдатських депутатів". Усяка диктатура вимагає санкції ширшого громадянства, представництва, як не дійсного і безпосереднього, то підроблюваного, ad hoc твореного.

Зовсім природно, що і в Польщі період явної диктатури мусіла попередити підготовка. На протязі півтора року творено всякі установи й організації під гаслом марш. Пілсудського, покликано до життя пресу нову або запряжено до цеї роботи стару, яка пищила саму ідею парляментаризму, а одночасно під небеса підносила діяльність уряду й особу марш. Пілсудського. Творячи нові установи, підховуючи нові сили, як опору для диктатури, рівнобіжно нищено ті сили, що обстоювали народоправно-представницький принціп або були диктаторськими конкурентами (як напр. ендеція). Тим, чим для Леніна були „робітничо-салдатські ради", тим для марш. Пілсудського є сойм і то якраз сойм, який вийшов з нових виборів. І тому в ході виборчої акції зроблено все можливе, щоби в новому соймі здобути якнайбільше число прихильників уряду та його планів. І тут знову могли ми заобсервувати цікаве явище: уряд не лише здобував усіми силами і засобами голоси і мандати для своїх прихильників, але й забезпечував себе на випадок „непотульности" сойму. Саме перед виборчим актом міністр внутр. справ ген. Складковський заявив, що ніяке „вотум" недовіря сойму не змусить його до димісії. Єдино тільки на приказ марш. Пілсудського може він покинути свій міністерський фотель. Така заява є наскрізь незгідна з конституцією, бо § 58 конституції виразно постановляє:

„До парляментарної відповідальности потягає міністрів сойм звичайною більшістю. Рада міністрів і кожний міністр зокрема уступають **на домагання сойму**".

Вкінці зійшовся нововибраний сойм і зустрілися дві сили: сойм і уряд. І то сойм, наділений довірям усього населення в загальних виборах й уряд зі своїми супрематними тенденціями. Сойм намагався виявити свою самостійність і незалежність та легко пробував привернути собі як не вповні, то хоч частинно попереднє значіння згідно з конституцією. Вибір Дашинського на маршалка сойму і прийняття наглости українського внесення про амнестію для політичних вязнів свідчили про самостійну ролю сойму. Зновуж уряд, як друга і суґротивна сила, не виявив нахилу позбутися своїх уже застарілих навичок. Він продовжував супрематні замашки. Введення поліції до сойму під проводом міністра внутрішніх справ на приказ премієра й арештування послів, заповідь, що він може не відкрити сойму, незгасування політичної лінії уряду, невнесення димісії цілого кабінету згідно з конституційними звичаями та обструкція проурядового клюбу все те доказує, що уряд не думає навіть шукати більшости, ані піддатися перевірці законодатної установи. В проурядовій пресі дальше лунають погрози й виставляються вимоги, щоби сойм самочинно створив більшість для підтримки **теперішнього, непорушного уряду.** Взагалі тут обернено кота хвостом, вимагаючи співпрації сойму з урядом, а не уряду зі соймом.

Перші дні життя нового сойму не принесли розвязки цього заплутаного питання. Загально панує замішання і гра на нервах. Сойм спершу зазначив свою самостійність, але опісля (при ухвалюванні тимчасового бюджету й культурно-інвестиційних кредитів) скапітулював перед урядом. Зновуж уряд відніс поразку при виборі маршалка сойму, але своєї тактики не змінив. Оборонці парляментаризму стараються теж здобутися на високі ноти, заявляючи, що час перелякú вже минув та що боягузів уже нема. Однак ця автосуґґестія пепесівців не зовсім відповідає дійсности.

Дві сили стали тепер напроти себе. Нині важко говорити ще про ресурси і напрямні боротьби цих двох чинників. Ще важче говорити про гармонію між ними. Та рішаючий бій між ними розпічнеться серіозно аж при справі зміни соймового регуляміну і питанні нових повновластей для уряду.

Донець, Донець!

(Від власного кореспондента.)

Париж, 27. березня 1928.

I

Донець! Донець! І ще раз Донець! Французький горожанин, що ні за границі „солодкої Франції" виїздити не любить, ні географічними подробицями про далекі „екзотичні" краї не дуже то цікавиться, мусить, по волі чи неволі, кожного дня читати цю назву — як не в статтях (кінець кінців ніхто нікого не може присилувати читати статті), то принаймі в друкованих товстими буквами заголовках статтей і телеґрам. Далека українська ріка, далекий шмат української землі добули собі тут, значить, раптом несподівану популярність? Популярність — річ певна, але не як **українські** географічні й політичні терміни. Нічого подібного! Москва і Росія, Moscou і Russie, і ніщо інше. Наче за добрих, давних часів російського централізму — московсько-царського спершу, петербурсько-імператорського потім. Тонкости конституційної карти Радянського Союза, на якій Україна, щоб і не казати, має теоретично рівнорядне з Росією місце, далі, як і передше, остаються нижче політичної свідомости французької преси й французького громадянина.

Тай невже й захочете дуже вже строго судити за те цього громадянина? В нього є деякі свої справи й питання, пильніші й йому ближчі. Правду сказати: чого йому журитися приналежністю Донецького Басейну, коли ще кілька тижнів тому пишалися по всіх вулицях Парижа афіші з заохотою купувати „знамените російське вугілля з Донецького Басейну"? Або коли кожний французький поліцієнт і жандарм знає, з урядових інструкцій, що горожани Радянського Союза — російські горожани, і ніщо інше?

II.

Що в дійсности криється за цими донецькими відомостями й чутками, ніхто тут цього точно не знав. Але й цих недостаточних чуток було доволі, щоб викликати у французького загалу (за виїмком, очевидно, комуністів) як не явну й голосну, то бодай слабо закривану радість: що єдиний у світі могучий союзник Радянщини, Німеччина, донецькими досвідами буде відштовхнена від цього союзу, і що Радянщина буде нарешті вповні ізольована.

Зразком того, як Франція відгукнулася на донецькі події, може послужити вирівок з уваг Ж. Бенвіля. Цей видатний публіцист зїдає трохи не кожного дня німців ранком, а закушує ними вечером. Оце мабуть уперве, від довшого часу, що він у якомусь міжнародньому питанні не поставився вповні й рішуче проти німців. Стилем Вальтера писав він оце між іншим:

„Султан Мулай Гафід, приїхавши до Франції, побачив помпи; вони йому вельми сподобалися; він купив їх двадцятьчотири і повіз їх із собою до Марока.

„— Треба тільки рухати підйому, сказав він своїм піддашим, а матимете воду до схочу.

„Що одначе Мулай Гафід поставив п' помпи на піску, то не потекла з них ні капелина води, і він гірко й сердито лаявся на французького фабриканта, що його буцім-то обікрав. Те саміське сталося тепер у Росії (sic!) з німецькими інжінірами. Совіти зазивають найдосконаліші й найскладніші машини капіталістичної цивілізації, і потім не сходять з дива, що машини ці не працюють у їх ідолашній, примітивній і простацькій державі комуністичній. Вони попадають у лють і репетують, що їх зражено. Ось вам і суть справи. Увязнення шести німецьких інжінірів було подією достойною Тибету, Китаю або навіть Осередної Африки — пересердям якогось царика негрів. Зрештою німці не далися заполохати, і їх уряд енергічно заговорив в Москвою. Ще один крок, і можна було „передбачувати кінець німецько-радянських взаємин".

Кроку цього — поперек французьким сподіванням — Німеччина не зробила. В Женеві французи без особливого захоплення побачили деякі познаки німецько-радянської рівнобіжности і в справі розоруження. Донецьке питання потроху сходить з порядку дня, крім в німецько-радянських взаємних не вибухло.

Вибухла би вона — падіється французькі кола — і дала би свої овочі тоїно тоді, коли увінчали

сяв успіхом безупинний й вперті, хоча й тихі, заходи Бріана коло замирення Німеччини з Річпосполитою.
В. П.

З життя наших установ.

Загальні Збори Центробанку у Львові.

Дня 22. березня ц. р. між 4. і 8. год. пополудні відбулися Звичайні Загальні Збори Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові.

Зборами проводив голова Надзірної Ради д-р **Володимир Охримович** та заступник його д-р Михайло Волошин, а секретарювали дир. Миров Гавриселич і Маркіян Кисілевський. Участників зборів було около 100 осіб, а саме: представники союзних кооператив з краю і фізичні члени Центробанку.

Звіт з діяльности за 1927 р. склалав директор д-р **Кость Левицький**, який вказав значний поступ у розвитку Центробанку.

Мимо несприятливих обставин для розвитку кредитових кооператив уділи Центробанку в порівнанні з 1. січня 1925. є майже три рази більші, а резервові фонди зросли до суми 135,083.61 зол.

Також повищився в зріст вкладок ощадности. З днем 1. січня 1925 виносили вони 135,994.92 зол., а з 31. грудня 1927 виносять 886.311.51 зол. Крім того терміновї вклади виносять 277,566.73 зол., — так, що разом вкладки до обороту зросли до суми 1,143,878.24 зол., що є властивим і найважнішим оборотовим фондом Центробанку.

Відповідно до того зросли також удїлені кооперативам кредити до висоти 1,123.713.57 зол.

Чистого зиску виказав Центробанк в минулому році 6.882.27 зол., з чого Загальні Збори призначили: 4.409.00 зол. на 10-відсоткову дивіденду від удїлів, 1.473.18 зол. придїлили до резервового фонду, а 1000 зол. на спеціяльну резерву страт. На добродійні, культурні та гуманітарні цїли видав Центробанк в минулому році з бїжучих приходів суму 0.251.07 зол.

В останньому часі пороблено заходи в справі відбудови кредитових кооператив в краю.

Центробанк спирається в першу чергу на кредитових кооперативах по містах повітових і окружних і тому відновив досї поміж шістьдесять повітових (окружних) кооператив, а шість таких кооператив прибуло з волинських земель. Ці повітові кооперативи мають патронізувати кредитові кооперативи по селах і місточках, так, що кредити для тих кооператив удїляється через повітові кооперативи кредитові.

Перепоною при відновї передвоєнних кредитових кооператив не також при засновуванні нових кредитових кооператив у цілих стає недостача грошей, потрібних на повнім діяльности кредитової кооперативи. Щоби усунути ці недомагання та виробляти людей до ведення кредитових кооператив на селах, дала Дирекція почин до засновання Товариства „Ощадність" для поширення дрібних, але касових збірок ощадностей в нашій народї. Т-во „Ощадність" увійшло в життя в минулому році та розпочало свою діяльність обходом дїйсного Снята Ощадности, що відбувався в дні 30. жовтня 1927 у всїх дїльничних міста Львова і в краю. До сего часу зорганізовано в 14 центрах повітові відділи Ощадности, а вони організують збірниці Ощадности по громадах, які будуть давати матеріял до засновування кредитових кооператив на селах.

Щоби справу організації кредитових кооператив прискорити, рішено, щоби в цій справі скликати **конференцію відпоручників кредитових кооператив.** Для її підготовки розіслала вже Дирекція анкету з запитами про способи організації кредитових кооператив, як також відношення всїх видів кредитових кооператив до себе. Є надія, що організація кредитових кооператив на селах піде тепер скорішим темпом.

На внесення Контрольної Комісії Загальні Збори удїлили абсолюторію **Надзірній Раді і Дирекції Центробанку.**

На місце уступивших на підставі статута 4 членів Надзірної Ради, Загальні Збори вибрали пп. **д-ра Володимира Охримовича, дир. Миколу Завчківського, посла Остапа Луцького і дир. Івана Пашкевича.**

До **Контрольної Комісії** вибрано: пп. д-р Іван Курівець, о. Дамян Лопатинський і д-р Юліян Савчак.

Виборчі протести.

Сенатська округа львівського воєвідства.

Голова Окружної Виборчої Комісії ч. 51 Львів-повіт, покликаної до переведення вибору сенаторів у виб. окрузі „Львівське Воєвідство", оголошує: Проти виборів, переведеного дня 11. березня 1928 р., внесено такі протести: 1) Іван Кухта і тов. з Гочви, пов. Ліско, з приводу неправильного урядування районової виборчої комісії в Гочві; 2) Григорія Мотолло і тов. з Видлчева, пов. Перворськ, з приводу неправильного урядування районової виборчої комісії у Видлчеві; 3) д-р Ян Перацький, адв. у Львові, з приводу невідповідного пересилання виб. актів з районових комісій до Окр. Виб. Комісії, з приводу нельояльної агітації 1-ки і терору та зловживань державних органів; 4) Кость Лисківський з Каспарова з приводу незаконного іменування ген. виб. комісаря і з приводу зловживань адміністраційних властей і державної поліції. Завваги й заміткн проти змісту цих протестів можна вносити в 14-денвному речинці від дня видрукування цього оголошення в „Моніторі Польськім". До того часу можна переглядати протести і робити з них відписи в бюрі голосів (суд. будинок, вул. Судова ч. 7, III. пов., двері 108).

Сенатська округа станиславівського воєвідства.

Проти виборів до сенату у виб. окрузі „Станиславівське Воєвідство" внесено такі протести: 1) Михайло Беремок і тов. проти виборів у громадах Ясенів Горішній і Криворівня, пов. Косів, мотивований незгідною з законом агітацією за 1-кою в обох тих селах; 2) д-р Юліян Олесницький, адв. у Станиславові, проти переведення виборів у цілій виб. окрузі, мотивований тим, що в повітах Богородчани, Печеніжин, Товмач, Снятин, Надвірна в цілім ряді громад збільшено безправно число голосів, відданих на 1-ку, що районові комісії вписували виб. акти до протоколу, а не просто до Окр. Комісії, що виб. акти, надіслані до Окр. Комісії старостом у Богородчанах, мали порушені печатки, що не допущено мужів довіря до участи в працях районових комісій, що контролю вано карти голосування, грожено виборцям, агітовано у виб. льокалях, заборонено безправно виб. агітацію за листою ч. 18 і т. д. Проти змісту цих протестів можна вносити заміти на руки голови Окр. Виб. Комісії ч. 53 у Станиславові. Переглядати внесені протести і робити з них відписи можна в льокалі Окр. Виб. Комісії ч. 53.

Радянська Україна.

Буджет УСРР.

Третя сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету, що відбувався в Харькові між 16. і 22. березня затвердила буджет УСРР на 1927/28 рік у сумі **294,677.614 карбов.** у прибутковій та видатковій частинах.

Невдача цьогорічного київського контрактового ярмарку.

Дня 18. березня закінчився в Київі контрактовий ярмарок. Перед війною київські ярмарки славилися величезними торговельними трансакціями не тільки в б. російській імперії, але й в Европі. В часи революції ті ярмарки цілковито перервалися. Більшовики відновили їх та покладали на них великі надії. Цього року ярмарок провалився. Голова ярмарочного комітету заявив співробітникові Ради (рад. тел. агенц. України): „на основі фактичних даних можу ствердити, що гуртовий оборот ярмарку виносить 23 міл. карб., отже значно менше від минулорічного. Але головне ярмарку не в величині його обороту, а в тому, щоби виявити реальну ринкову кон'юнктуру і сприяти торговим зв'язкам в обороті позаплановій торговлі. Роздрібна ярмарочна торговля пройшла з несподіваним успіхом, перебільшивши минулорічний оборот на 50 відс. Роздрібна торговля проходила дуже жваво і сконцентрувала значну частину обороту кустарної промисловости всього СРСР". Іншими словами голова ярмарочного комітету признав авторитетно провал ярмарку.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 17-50

Справа памятника Шевченкові в Київі.

Памятник Тарасові Шевченкові рішено відкрити в Київі у 1931 р. в день 70-ліття смерти поета. Видатні українські вчені та численні громадські дїячі думають, що найкращим місцем для памятника буде колишній миколаївський парк, де стоїть памятник царя Миколи.

Теперішня столиця УСРР.

В Харкові повернула до життя спеціяльна комісія, завданням якої є внести до цїльний план у розбудову міста. Робота комісії почалася ще в 1923 р. і мають закінчитися в 1931 р. Комісія докладно проштудіювала територію міста, ґрунт і кліматичні умовини. Тепер остає під мешкальними домами 2,8 відс. площі, під фабриками і заводами 28 відс., під вулицями і площами понад 9 відс. Городи і сади займають у місті ледви 1,2 відс. площі. Щорічний приріст населення в Харкові доходить до 6 відсотків. Серед мешканців робітники становлять — 36 відс., урядовці — 37 відс., нетрудовий елемент — 14 відс. Число робітників зросло значно за час революції. У 1912 р. було в Харкові 26 тисяч робітників, а тепер є їх 38.000. Заселення міста дуже нерівномірне. В центрі міста воно досягає 379 душ на десятину.

Парляментарні вісти.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА СТ. БІЛЯКА.

(ік.) В дискусії над законопроектом про надзв. інвестиції промовляв представник Українського Клюбу пос. д-р Ст. Біляк. Він говорив: Як член бюджетової комісії я слухав із надзв. одушевленням промови мін. фінансів Чеховича, виголошеної перед членами комісії. Спочатку вселяла нас вона. Чехович про світлий стан фінансів польської держави, а під кінець говорив про небезпеку, яка грозить Польщі в недалекому господарською кризою. І саме тепер, коли грозить нова госп. криза, уряд звертається з домаганням 93 міл. на надзв. інвестиції, які має намір покрити не з державних ощадностей а тільки з бюджет. касових засобів. Це може привести лише дальшу руїну, тому Український Клюб не може погодитися, щоби кидати десятки міл. на будову всяких величавих палат тоді, коли ще значна частина українського селянства живе у хатинках, серед голоду та нужд і коли робітничі родини по містах примірають у вогких сутеринах. А вже

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Подув бурлацтва.

У 60-ліття М. Горького.

У 60-ліття Максима Горького. Радянський Союз шанує в ньому революціонера, Европа — великого мистця.

Література не надто часто дає часам революціонерів мистцям слова, що підготовили ґрунт новими ідеями під суспільний переворот; революція надто часто дає назву мистців тим, що на підготовленім ґрунті повторяють старі ідеї суспільного перевороту. Горький не підготовив революції ні нового літературного напрямку; він не приніс нових ідей, а проте вся його література діяльність має в собі дещо із свіжого революційного подуву, без якого трупи, ягарищ і життя гієн.

На 20-кільна літ перед великою революцією він відкрив Европі одного із головних її героїв: босяка. Від постаті цього героя ніхто не затремтів лицовісінько прочуттям, мов перед приладами „Бесів" або проповідями Толстого: — „революція йде". У Росії звикли до цієї думки віддавна, в Европі не шукали в російській літературі політичних проектів. Горький також не бачив себе в ролі суспільного дїяча. Його гадебюдрукна заітєва кар'єра — від пронсьвнта до ——новища світового письменника — мала в собі одну із рідких тайн щасливої творчости. Перед ним лежала, мов тінь його власного тїлї на надбережній, тема, за якою сучасні письменники сходять, висолопивши язик, до помийних ям і пнуться на димарі хмародерів.

Тема — оригінальна, сензаційна, екзотична, нетикана: життя босяка. А що це життя було не „випадково" його власним, Горький почав сповідатись із своїх переживань природним голосом людини, яка не відчуває ніякої сенсації та екзотики в своїй сірій буденщині. Він і не завважив, що найшов якусь золотодайну жилу, що винесе його із намулу Волги на оксамитний пісок осяйного Капрі. Хто не має зрозуміння для мистецтва Горького, скаже, що його великий успіх можна розяснити снобізмом публики, ласої на новий сюжет і моду „волоцюг" у літературі. А проте Горький найшовши новий „тип", вклав у нього всю тугу чутливої, терпінням розумної людини, що шукає відповіді на болючі питання втомленої сучасної душі.

Чутливість і розум Горького в тому, що він не переходить меж свого розуміння. Він блищий нам, ніж Толстой і Достоєвський, одержимі вірою в божеську місію Росії та релігійним містицизмом. Його холодний, скептичний погляд переходить в легко-імлисту оптимістичну надію лише на думку про можливість духового розвитку людини. Не людини як людства, а як одиниці, що в деяких хвилинах у силі відчути велич людської гідности та святости життя. Коли він вірить у доцільність революції то лиш як лікар, який перед недужим організмом бачить єдине спасення: кривавну операцію. У філософії Горківського босяка притаєна неодна риса російської вдачі, відомої нам із Достоєвського, Толстого, Тургенева, Гончарова, Успенського чи Чехова; в там погорда до себе, суспільности та життя, і незясована нудьга, і лінощі, і знесилена воля, і нестямні крики за повною свободою, і „чар" алькоголю...

Із усіх цих рис Горький виводить найсильніше ті, що звязані найтісніше із своєрідною пригодою його власного життя. У чому їхня привада? У взаєминах долі російського бурлаки із переживаннями сучасної людини, що мріє про ті самі ідеали. Кожний із нас має настрої, коли свобода вважається нам лише у формі самотної, безжурної мандрівки, хочби і напропадиме. Чи є більше привабливий ідеал як життя невинними пригодами? не мати ніяких обовязків; не почувати себе привязаним до ніякого клаптика землї; працювати хіба для втишення голоду; хилити свою голову тільки перед тими, яким складаємо поклін як побратимам у своїх мандрах, насміхаючись над їхньою душею?

Подув бурлацтва, що йшов від „босяцької" філософії Горького записали европейські літературні сейсмографи як легке тремтіння далекого неевропейського землетрусу. Той подух свободи, який у творах Горького освіжував нашу потребу індивідуалізму, у Росії розуміли і розуміють як масове прапорне гасло.

Горківський бурлака не є вільний від загальної російської недуги: баціля фільософії. Країна, де всі фільософують, не має справжніх фільософів, а її мислителі не мають обовязку творити суцільного критичного світогляду. Не є випадковим те, що єдина російська мова має аж два терміни на означення правди: одної на буденщ, а другої для вічности, що зветься „істина". Горький, що залюбки дозволяє фільософувати своїм героям на тему „істини" і щасти, сильно привязаний до землї. Як Чехов пробує він жити без ілюзій. Як Гамсун шукає правди у самім безпосереднім контакті із процесом життя. Ніодин із великих російських письменників його однолітків не має тої безпосередности, що Горький. Андреєв, Мережковський, Бунін, Куприн, Арцибашев, кожний із них є під впливом „літератури" і домішує до крови багато чорнила, думаючи категоріями „книжок" уже написаних і намірених.

(Докінчення буде.)

впрост незрозумілим є якийсь тайний спец. фонд 5 міл. на „заг. культурні цілі". Міп. Чехович не виклопав на бюдж. комісії, на яку ціль мається зужити цей фонд. Українському народові, який має безліч культ. потреб, напевно не дістанеться з цього фонду ані один золотий. І напевно ані 1 зол. не піде з цього фонду на українське шкільництво. Тому я повнім переконанні, що український нарід із предложених інвестицій не матиме ніяких користей. Український Клюб буде голосувати проти.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Варшава, 1. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(в) В суботу пустка. Збереться вія щойно 24. квітня, а почнуть радить бюдж. комісія. Тому, що сподівається, що сьогодні на бюдж. комісії розпічнеться генеральна політична дебата, на засіданні комісії зявилися всі лідери клюбів і члени уряду з Бартелем на чолі. Від Українського Клюбу був присутний голова Клюбу пос. д-р Дм. Левицький, пос. д-р Баран і пос. С. Хрущинський. Однак до генеральної дискусії не прийшло. На предложення предсідника комісії пос. Бірин рішено з початку вислухати загального реферату референта пос. Кржижановського і приступити до подрібного розгляду предложеного бюджету, відкладаючи генеральну дискусію з політичним характером на пізніше. Відбудеться вона при розгляді бюджету міністерства фінансів. У своїм загальним рефераті реф. пос. Кшижановський підкреслив, що крім предложених в бюджеті видатків на суму 2458 мільонів зол., треба ще брати під увагу 10 міл. як дефіцит державних підприємств і 5 міл. на культурні цілі з інвестиційного бюджету, себто разом яких 25 міл. Крім того уряд хоче видати 50. міл. премієвої позички і 75 міл. із касових запасів на купно варшавських паперів. Коли це підрахуємо то бюджет виносе по стороні видатків 2711 міл. Видаток 81 міл. на допомогу урядникам на 2-ий квартал є бранній як передбачена надзвичайна предплатна, тому треба брати його на яких 10 міл. Взагалі на підвишку урядничих платень треба в бюджеті на дальших три квартали яких 20 міл. Загально, рахуючися з можливістю підвишки видатків, ще на яких 50 міл. бракує покриття разом на 140 міл. Отже треба шукати джерел підвишки державних прибутків. Маєтковий податок хоче уряд заступити постійним податком. Треба при тім бюджеті податковий устрій змінити в напрямі збільшення безпосередних податків. Віпомін. Гродзинський доказує реальність поодиноких позицій бюджету. Справа підвишки урядничих платень може бути вирішена щойно в тижнях, незалежній, бюджетовій реформі. Після того не приходить до генеральної дискусії, а приступлено до розгляду бюджету президії ради міністрів. Референт пос. Подгаєвич (1-ха) розглянув позиції Найвищого Адм. Трибуналу, касац. державних другарень і державних видавництв. Цікава дискусія була над урядовими газетами. Віцепрем. Бартель пояснював, що „Газ. Львовска" не можна аліквідувати тому, що уряд має супроти неї давні зобовязання. Основано нові газети, а то „Газ. Познаньску" і „Газ. Поморску". П. Бартель стверджує, що ці газети є потрібні місцевим воєводам. Не погоджується з поглядами, що уряд може впливати на публічну опінію при помочі приватних газет тому, що приватні газети часто промовляють в імени уряду без попереднього порозуміння з ним. (Пос. Четвертинський: приймаємо не до відома). Отже краще мати власні органи. (Пос. Діямант — ППС: Отже навіщо субсидіюєте приватні газети?) Заявляю, що із прес. фонду 200 тисяч зол. не виливає ані 1 сот. на нішку газету. Зрештою я не в силі, каже п. Бартель, вияснити докладно, хто що видає на газети. Я сам не знаю і не знаю, чи яка газета була субсидіована. (Пос. Діямант: Це треба вам зарахувати на добро, що ви про такі річи не знаєте).

Дальше голова Найвищої палати контролі Врублєвський дає на інтерпеляцію пояснення, про надаз, комісію зловживань. Показується, що її праця дуже важка, бо як казав референт Врублєвський, адм. власти не все реагують на вістання Палати контролі прим. в справі Орбєу Контр. Палата вимагала від трьох літ вгляду. Пос. Чашінський звертає увагу на сумнівну позицію інвестиційного фонду, однак не хоче говорити про неї при бюджеті премієра. Від Пата вимагав обєктивних інформацій, які не є доперовані. Щодо держ. підприємств і газет, „Газ. Львовска", „Познаньска", „Поморска,„ то вони зовсім непотрібні, бо на публічну опінію впливають мінімально; субсидіювання а крім того передвилатування виключно офіціальними інституціями є безпотрібним видатком. Не знає про які зобовязання супроти „Газ. Львовскої", говорив п. віцепремієр. Під літературним оглядом „Газ. Львовска" мала колись гарні хвилини, але ті часи давно вже минули. Перший голосив Адм. Трибуналу Ружицький дає пояснення в справі трибуналу. Показується, що на 19. І. п. р. було 4.800 справ неполагоджених. Предсідник трибуналу оправдується недостачею урядовців. Шели перерви і після обіду принято частину бюджету президії ради міністрів. Решту відложено до завтрішнього засідання.

ПОЯСНЕННЯ ДО БЮДЖЕТУ ПРЕЗИДІЇ РАДИ МІН.

Варшава, 2. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ів) Бюджетовий преліминар президії ради міністрів складається з трьох відділів. В адм. частині 1. центральна управа, 2. найвищий адм. трибунал, 3. компетенційний трибунал. В частині підприємств є Польська Агенція Телеграфічна. Крім того є там дальші пункти і видатки. Крім президії ради міністрів функціонує спеціяльна комісія для боротьби зі зловживаннями, а зявництво до 6-го 4. п. р. Загальна сума видатків: 2156 тисяч, прибутків лише 28 тисяч.

СПРОСТУВАННЯ.

Варшава, 2-го квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(із) У звязку із вісткою в „Ділі", що будьто би пос. Біляк на засіданні бюдж. комісії при розслідуванні закону про інвестиції, узалежнював становище Українського Клюбу до згаданого законопроекту від вставлення двох мільонів на український університет, зазначується, що пос. Біляк такого внеску не поставив і не узалежнював від вставлення такої позиції якійнебудь зміни Українського Клюбу відносно законопроекту про інвестиції.

ТЕРОР НА УКРАЇНІ.

Варшава, 2. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(із) Варшавські газети подають сьогодні вістку з Москви про репресії проти українських сепаратистів, зокрема проти нац. відділу української комун. партії. Число арештованих в Харкові під загальним зможи, яка мала на меті відірвати Рад. Україну, переходить 50 осіб. Кількох арештованих вже розстріляно.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Варшава, 2. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік) З Кеніґсберґу повідомляють, що сьогодня в год. 6.30 закінчено спільну конференцію між польською і литовською делегаціями, на якій рішено покликати три комісії: до госп. комунікаційних справ під головуванням полків Шумликовського і литовця Заунюса, для справ безпеки під проводом Голуфаєвського і Вальдоіса і для справ прикордонного руху під проводом Тарновського і Сідлєвавскаса. 20-го квітня зберуться в Берліні предсідники всіх трьох комісій для устійнення перебігу дальших переговорів, при чому тепер вже рішено, що перша комісія буде радити в Ковні, друга у Варшаві, а третя в Берліні або Кеніґсберґу. Так закінчено першу частину переговорів.

Театри.

„Кооператива Український Театр" під дир. П. Стадника (вул. Шашкевича):

3-го вистава у Вел. Міських Театрі.

Міський великий театр:

3-го г. 7·30 веч. „Об не ходи Грицю", — вистава Укр. Театру.

4-го 7·30 веч. „Помста Нептунова".

Міський „Театр Новин":

3-го г. 8 веч. „Лелі Шік".

4-го г. 8 веч. „Лелі Шік".

ПУДРИ, КРЕМИ, МИЛА ЗАКОРДОННІ І КРАЄВІ

поручає по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 1.

НОВИНКИ

— **Хитра метода лічення.** Пишуть нам: По провінції шинрюють агенти познанського підприємства „Інститут штук пекних", які намовляють людей брати на сплати дорогу книжку Більша „Нове природниче лічництво" (65 зол.). Деякі із них брешуть, що ця книжка вийшла теж українською мовою і присилають російське видання. За 15 зол. підписуєте реверс, на підставі якого мусите програти в суді процес і дістаючи в руки згадану „методу лічення" — вилічуєтесь природно з вашої наївности.

— **Катастрофи й нещастя.** В околиці Смирни землетрус: 40 убитих; одно село біля Смирни в руїнах. — У державі Алябама великий боровій знищив багато міст і сіл. — У степі Альберта м. Саскетун ледяна криґа висотою 30 стіп спричинила повінь на ріці Саскачевин, що залила 40 тисяч акрів землі.

— **Скандал в англійській маринарці.** Суперечка капітана корабля „Рояль Оок" з „першим" офіцером зросла до висоти урядового скандалу і стала предметом поважного слідства. Капітан корабля зганьбив офіцера у присутности підчинених не тільки в службовій справі, але й в справі товариській, що він не дбає про танцюристів для дам під час танців. Офіцер поскаржив корабель і подав на капітана скаргу, основуючись на тім, що така поведінка не гаршина. Свідки конфлікту беруть в оборону офіцера.

— **1500 посад** на народніх учителів буде вільних від нового шкільного року. М-ство Освіти має намір основати підготовні школи у східних воєводствах, головно на Волині та в Новогрудському воєводстві.

— **Бандитизм.** 4 роки тяжкої вязниці дістав 28-літній парубок із Радатич, Литовщ за вбійство свого сусіда, побиття сестри і ранення свого батька. — В околицях Радомна нападає на селян і купців невідомий бандит, який під загрозою револьверу перешукує їхні кишені і забирає, що може.

— **Рекорди.** Спершу жіночі, так: донька Льойда Джорджа міс Меган кандидуватиме при найближчих виборах на посла із партії свого батька. — Австрійська лікарка Поссанер-Еренталь перша дістала титул „медіціналь-радника". — У Білгороді призначена професором унів. на катедрі філософії Зеня Атанасієвич. — Із мужеських рекордів, менше почесних, варт навести як зразок „нелегке" життя одного громадянина із Шікаго: Там помер своєрідно славний сеньйор Есносіто, який мав величавий похорон, гідний свого шумного життя. Він був ватажком банди, що вела контрабанду алькоголю, мав плянтові поля в Трансвалю, а почав свою карієру, виїхавши з Неаполя в Америку, як жебрак. Він осмував у Шікаго товариство „порвої руки", що висилало листи з погрозами, ломагаючись викупу. Підчас війни він почав вести подвійне життя і дійшов до становища... посла, не покидуючи свого бандитського фаху.

— **Літературний куток.** Із поважного англійського денника „Морнінг Пост" беремо новинку про велику невдачу останньої пєси одного із найбільших сучасних драматургів Люіджі Піранделя. Пєсу „Нові кольонія" виставили в Римі. Перший раз у цій столиці трапилось, що твір великого письменника зустрівся із бурею свистів і виттям авдиторії, яка не дала себе втишити. Сюжет пєси небуденний і небуденними є засоби його переведення. Це казка з прольогом і епільогом про долю 16 мущин і однієї жінки на малім острівці, вульканічної породи. Цих 16 мущин належить до різних суспільних клас, вони хотять почати там нове життя, але їх різниці вдач і поглядів доводять до різких конфліктів. Одинока жінка втікає від них, щоби зменшити їх суперництво. Одначе на острів найжає громада інших мущин з кількома жінками і боротьба продовжується. Є й в пєсі землетрус. Неприхильна критика публики до такого великого письменника можна пояснити двома способами: або римська авдиторія не доросла до зрозуміння цього твору або геній Піранделя, з меншу, коли він став офіціальним фашистівським організатором театру за тиждень.

— **Світова всячина.** В околицях Кіаз відкрили великі поклади своєрідного графіту, який досі находиться лише на Цейлоні. — У кількох нім. містах застрайкували складачі часописів. — Між Спол. Державами і цезар. китайським урядом підписано договір в оборони чужинців у Китаю і для боротьби з комунізм. про-

Перед кіном АПОЛЛЬО Хорушина 5

НОВО ВІДКРИТИЙ

МАҐАЗИН ПОСТЕЛІ

під фірмою

Р. ДЖАЛА

поручає

КОВДРИ від 18 зол. — МАТЕРАЦИ від 33 золотих.

Через місяць квітень — ціна коштів.

На провінцію негайна висилка. — Ціни 1852 пики на бажання. 2—2

З „Сільського Господаря".

КОМУНІКАТ.

У звязку з появою нових організацій під назвою „Земські Спілки Ґміляїв", які закладають чужі нам чинники головно на терені Станиславівського Воєводства, а до яких втягаються наших селян, Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові подає до відома — що: 1) На засіданні Видїлу Головної Ради Товариства в дня 23-го січня н. р. стверджено, що ціль цих організацій протитися гуртованню нашого селянства в рядах „Сільського Господаря", а саме організатори тих земських, чужі нам по національности, не дають гарантії про инше аполітичне обличчя цих товариств; 2) Тому Видїл Головної Ради на цьому засіданні і на засіданні 11. лютого н. р. постановив протиставитись широко цих земських, уважаючи їх шкідливими для нашої хліборобської організації, якою є „Сільський Господар"; 3) Видїл Головного Товариства взивав всї філії та Кружки „Сільського Господаря" протиставитись основуванню цих організацій та звертає увагу, що громадяни, які ставуть членами цих „Земських" будуть вичеркнені з членів „Сільського Господаря", як ті, що діяльністю на шкоду нашого Товариства.

ЗА КРАЄВЕ Т-ВО ГОСПОДАРСЬКЕ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ЛЬВОВІ:
Інж. Ю. Павликовський в. р., президент. інж. Е. Храплевий в. р., директор бюра.

Дописи.

ЗБАРАЖ (Знимення управи заг. зборів чит. „Просвіти"). В збаразькім повіті пробували пострагорі з Т-ва „Просвіта" з Львова, а саме: пп. Петрик і Ярославський. Це люди старші, статочні, поважні, добрі бесідники і що найголовніше: фахівці. Вони посвятилися тому званню, себто ширенню народньої освіти. Зовсім то інше „йти в народ" при нагоді, при вільному часі, а зовсім що инше доцільно, на основі уложеного плану йти по селах від читальні до читальні, повчати людей і заохочувати їх до зорганізованої самоосвіти. Успіх з тої праці буде великий. Добре робить Т-во „Просвіта" у Львові, що не лякаючи на великі перешкоди як зі сторони воротів, так і перепони матеріяльної натури, підіймає плянову освітну роботу на велику скалю і висилає проповідників живого освітнього слова в народ. Треба було бачити загальні збори чит. „Просвіти" в Збаражі дня 25. III. п. р., які тривали від 3. год. до 7. год. веч. З великим одушевленням і пілюмом дуже розвинулося громадянство зі зборів. То є правдива народня школа — читальні „Просвіти". При кінці зборів (95 присутніх) на внесення д-р Андрія Гавришкевича звичайні загальні збори членів читальні „Просвіти" в Збаражі дня 25. березня 1928 р. ухвалили одноголосно отсю резолюцію: „Ми українці мусимо змагати зі всіх сил до

будування українського народнього життя, а не до його руйни. З великим трудом і зусиллям працює у нас від 1868 р. Т-во „Просвіта", щоб ширить освіту по всій українській землі. На полі цього просвітнього руху стоїть визначний громадянин, бувший професор і директор гімн., Михайло Галущинський, якого тепер українське громадянство в повному довірю і пошані вибрало послом і сенатором. Цей українець зрікся державної посади, щоби всеціло піти на службу своєму рідному народові і дати освіту в найдальші кути українського громадянства. В останніх часах руйнуючі елементи почали робити наступ на нашу українську твердиню, якою є Т-во „Просвіта", бо мають на меті її розсадити і розвалити. Нинішні загальні збори осудили якнайрішучіше ті руйницькі заходи; натомість висказують признання цілому Головному Виділові взагалі, а його голові Михайлові Галущинському зокрема, за їх зусилля вивести просвітнє життя українського народу, битий шлях. Стоїмо непохитно на ґрунті співпраці з Головним Виділом Т-ва „Просвіта" у Львові і його проводом".

Від управи фонду „Учітеся".

Пригадка усім Філіям і читальням Т-ва „Просвіта".

Святкуємо роковини Тараса Шевченка і як що-року так і тепер кожна і найменша місцевість, де тільки живуть українці, обходить це народне свято гідно й по змозі величаво. В році 1921-ому в шістьдесяті роковини смерти нашого великого народнього Мученика, за долю і щастя України, що так горячо бажав для неї ясних промінів сонця, правди й науки, представники всіх наших краєвих культурних установ рішили здвигнути йому Пам'ятник відповідний памятник, який по вічні часи був би висловом нашої культури. Таким памятником було заснування всенародного видавничого **Фонду „Учітеся, брати мої"**, якого завданням є відповідними видавництвами створити „письмий людовий університет", щоби кожний міг придбати собі бажані відомости з усіх царин вселюдського знання. На здвигнення цього величного й достойного памятника рішено по всі часи віддавати чистий прибуток із Шевченківських обходів у цілому краю. Такий фонд засновано і завдяки цирому захопленню цею думкою нашої суспільности зараз приступлено до видавання відповідних книжочок.

Одначе, як це все у нас буває, захоплення тривае дуже коротко і в останніх літах вже тільки дуже нечисленні комітети, що уладжують такі Шевченківські обходи, вважають своїм обовязком чистий прибуток із них складати на призначену ціль. Діється те не з вини згаданого фонду, який старається сповнити по змозі добре своє завдання та видає книжочки, що загальною тішаться признанням і вповні відповідають своїй ціли, але тільки з вини чашої суспільности, яка ніколи не має витривалости й постійности у виконуваній своїх рішень і постанов, та не знає громадської дисципліни. Наслідком цього діяльність фонду „Учітеся" тільки повільно розвивається і мимо готових дуже гарних праць згаданий фонд може видавати дальші чергові книжки тільки в міру розпродажі виданих вже книжочок, що поступає дуже повільним кроком уперід. Так не може поступати ніяке культурне громадянство. Всенародні постанови повинні і мусять бути виконані, а коли вони невідповідні, тоді можна і треба старатися, щоби відповідні чинники їх змінили, але доки це не сталося, треба такі постанови виконувати, бо інакше виходить безладдя, згіршення і неможливість виконання якоїнебудь культурної праці. Зогляду на те, що влаштовуванням Шевченківських обходів займаються переважно філії й читальні „Просвіта", звертаємося цим до всіх філій і читалень нашого Товариства з приладкою і закликом подбати про те, щоби цього року весь чистий дохід із Шевченківських ювилейних обходів справді переслано Головному Виділові на добро фонду „Учітеся, брати мої", бо тим найскоріше відсвяткується память великого нашого народнього Пророка. Всі жертви оголосяться прилюдно.

У Львові, 23. березня 1928.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові:

Д-р Іван Брик, голова; **Василь Мудрий**, секретар; **Д-р Іван Раковський**, голова Фонду.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ

І. Свенціцький: **Іконопись Галицької України XV—XVI в.** Львів 1928 ст. 100;

о. д-р М. Сенин: **Шляхом обнови.** Львів 1928, ст. 106.

„Крестьянская Россия", Трудовая Крест. Партия. Прага 1928, ст. 76.

ЖУРНАЛИ:

Світ, ілюстрований журнал ч. 6. Зміст: М. Рудницький: Прогнаний гумор. М. Голубець: Зі старого записника. І. Ганрилюк: Ілюзії Півстоліття Болгарії. Черкна в Вільшаниці. Нова теорія про землю. Б. Сімянцев: Українські спінаки. О. Вишня: Історія однієї історії. М. Матів-Мельник: Нуно! Чого шукає Бирд на південному бігуні. Е. Золя: Застій. З міжнародього жіночого руху. О. Ордан: Окрушки. Чи треба уміти читати й писати? Нові прибутки Британського Музею. Герой із долини смерти. Чуда старинного і нового світу. Як працює наше серце. Г. Г. Еверс: Справа Петерсена. Веселий куток 16 ілюстрацій.

Студентський Вісник, ч. 3. Зміст: Є. Маланюк: Mehr Licht. В. Недоля: Надоєденість. Л. Тансюра: Мої спомини з визвольної боротьби. М. Мухан: Паноптикум. О. Питель: Українізація освіти на Україні. С. Володимирів: Світове господарство. З життя українського студенства. З життя чужоземного студенства.

Жіноча Доля, двотижневик для українського жіництва, ч. 7.

Вільне Козацтво, 25-го березня, ч. 8, Прага.

Молоде Життя, часопис українського пласту. Львів, ч. 3.

Український філятеліст, місячник, ч. 3—4. Відень.

Літературно-Науковий Вістник. Річник XXVII. Том XCVI. Книжка IV. За квітень. Львів 1928. Зміст: Галя Мазуренко: 1918, 1919, 1920; А. Карашевич: Титани (памяти І. Франка); Поль Моран: Charleston; Вс. Петрів: Денікіна слів про запорожський ін. К. Гордієнка полк; Левко Ромен: Ніч; Антін Крезуб: Облога Києва (довінчення); М. Іваненко: Шевченківський концерт; Наталя Лівицька: Дружині; Д-р Лука Луців: О. Кобилянська і Ф. Ніцше; І. Гончаренко: „Зрада інтелігенції"; Ж. Бенда: д-р Микола Гнатишак: З сучасної мистецької прози Німеччини; І. М.: Причини поразки на Волині (лист з Волині); Галя Мазуренко: [illegible]; О. В.: Тверда рука. Бібліографія. Нові книжки.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Т-ва „Львівський Боян" взиває всіх членів приходити точно на проби з огляду на близький реченець конперту. Проби відбуваються як звичайно у вівторки і пятниці в год. 7·30 вечір. 1—1

„Карне право на Радянській Україні" відчит д-ра Володимира Старосольського відбудеться в Товаристві правників дня 5. квітня ц. р. в год. 6. вечером на „Бесіді". Гостям раді. 1—1

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові подає до відома інтересованим, що надзвичайні вписи на III. трим. філ. виділу Яг. Ун. будуть відбуватися від 23—28 IV. ц. р. Прийняття є утруднене і залежить від удокументованих важними даними. — За Виділ: Од. Гайдукевич. 1—2

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові взиває отсим слідуючих т-ств вирівнати свої грошеві зобовязання зглядом Т-ва: Бачинський Мих., Григорович Мир., Декайло Ів., Дичковський Ев., Дозорський Мир., Дзіковський Од., Зайшлий Мар., Кізимович Яр., Кічун Юл., Кудрик Вол., Кульчицький Т. Б., Логуш Вол., Магеровський Ст., Мельничук Ом., Романовський Осип. Сафіян Ол., Сізеньний Вол., Стрийський Б., Хома Осип. 1846 1—1

Інж. Микола Меркун завідуючий держдібр в Чеськім Тешині з дружиною Марусею родж. Бездзівною зі Зноїма подають до відома, що їх вінчання відбудеться в Зноїмі дня 26. лютого 1928. Замість повідомлень жертвують 200 Кор. чеських „Рідній Школі". Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1842 1—1

Оповіщення
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючися на попереднє загальне оголошення в сій справі, подається до прилюдного відома, що в ціли вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра" відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах згідно виборчих округах як слідує:

16) в Бережанах дня 18. квітня 1928, в середу, в год. 12-ій в полудне в салі Т-ва „Надія" під проводом о. Василя Дубицького, катихета в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту Городенка.

17) в Підгайцях дня 19. квітня 1928 в четвер, в год. 12-ій в полудне в салі філії „Просвіти" під проводом о. Івана Токара місцевого пароха в ціли вибору двох відпоручників з політичного повіту Підгайці.

18) в Рогатині дня 25. квітня 1928 в середу, в год. 1. попол. в салі філії Т-ва „Просвіта" під проводом д-ра Михайла Бабюка, місцевого адвоката в ціли вибору трох відпоручників з політ. повіту Рогатин.

19) в Стрию дня 19. квітня 1928 в четвер, в год. 12-ій в полудне в салі „Народного Дому" під проводом о. Йосифа Мартинкова в ціли вибору трох відпоручників з політ. повіту Стрий.

20) в Бібрці дня 19. квітня 1928 в четвер, в год. 12-ій в полудне в салі Повіт. Т-ва Кредитового під проводом о. Данила Міхура, місцевого пароха в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту Бібрка.

21) в Самборі дня 26. квітня 1928 в четвер, в год. 12-ій в полудне в салі „Бесіди" при вул. Шопена, під проводом п. Петра Шумського, начальника складу Народної Торговлі в ціли вибору трох відпоручників з політичного повіту Самбір.

22) в Рудках дня 24. квітня 1928 у вівторок, в год. 12-ій в полудне в салі Народного Дому під проводом п. Гриньків Химяк госп. в Новосілках гост. в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту Рудки.

23) в Тоймачи дня 25. квітня 1928 в середу в год. 12-ій в полудне в салі чит. „Просвіти" під проводом о. Івана Плавюка, катих. в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту Тоймач.

24) в Коломиї дня 20. квітня 1928 в пятницю в год. 12-ій в пол. в салі Українського Нар. Дому під проводом о. Александра Руснна місцевого пароха в ціли вибору двох відпоручників з пол. повіту Коломия.

25) в Богородчанах дня 18. квітня 1928 в середу в год. 12. в пол. в салі філії Т-ва „Просвіта" під проводом п. Ілька Проця головн читальні „Просвіта" в ціли вибору одного відпоручника з пол. повіту Богородчани.

26) в Жовкві дня 8. мая 1928 у вівторок в год. 12. в пол. в салі Народного Дому під проводом о. Арсенія Партики, місцевого пароха в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту Жовква.

27) в Бродах дня 23. квітня 1928 в понеділок в год. 12. в пол. в салі Т-ва кред. Самопоміч під проводом о. Григорія Микитюка, пароха в Гаях староброд. в ціли вибору двох відпоручників з пол. повіту Броди.

28) в Чорткові дня 23. квітня 1928 в понеділок в год. 1. попол. в салі Т-ва Українська Бесіда в Нар. Домі під проводом д-ра Антона Горбачевського, місцевого адвоката в ціли вибору одного відпоручника з політ. повіту Чортків.

29) в Камінці струм. дня 24. квітня 1928 у вівторок в год. 12-ій в пол. в салі Народного Дому під проводом о. шамб. Михайла Цегельського в ціли вибору двох відпоручників з політ. повіту в Камінці струм.

ДИРЕКЦІЯ
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

Вишники. Звіт з діяльности комітету допомоги поводянам. Готівкою зібрано 969 зол. 65 гр. і 1 долар ам. Збіжа (жито і пшениця) 1.240 кг. Зложено на книжочку шадничу Центробанку 915 зол. 15 гр. і 1 доляр. На закупно мішків видано 50 зол., за збірку і відставлення збіжа до Львова заплачено 24 зол. 50 гр., разом видатків 54 зол. 50 гр. По провіренню рахунків комітет розвязався дня 14. II. 1928. За Комітет: І. містогодова Кнах Стефан, II. містогоголова Банах Данило, касієр Домазар Юліян. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПІСНІ на мішаний хор висилає Музична Накладня „ТОРБАН", Львів, Оссолінських ч. 6. Катальоги даром. 1668 7—10

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Лоєк. 1802 5—10

ПІСТИНЬ: на продаж 11 моргів городу в одним кускиму. Зголошення тільки листові під адресою: П. Журовська Львів вул. Богуславського 14. 4—5

ПІЯНІНА Арнольда Фібігера з подвійною репетиційною механікою, досконалі і фортепіяни Петрофа, Bösendorfera нові, моделі найновіші. **Каїм і Сини**, Львів, вул. Коперника 16. 1773 5—7

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 2-15

ГОДИННИКИ тільки найлішних фабрик премійні продає за готівку і на рати від десятків дит з найлішої сторони завсна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 74-?

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10·— зол.; на мужеський хор: партитура 5·— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 2-10

КИЛИМИ українські старі з цвітними взірцями купить за готівку Вержейський, Львів, Оссолінських 11, II. поверх. 1826 2-5

НА ПРОДАЖ машини до писання: польсько-німецька „Remington", підкоп нова й українська „Mercedes" дешо уживана. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Машина". 1850 1—1

РЕАЛЬНІСТЬ коло суду сейчас на продам. Д-р Хомишський Камінка Струм. 1841 1—9

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 **Пересвітлення Рентгеном.** 23—24

зол. 11·00 БУДИЛЬНИКИ зол. 11·00
франц. закорд.
з гарантією, тільки у фірмі 2-2
Б. ГРИНБЕРГ, вул. Сикстуська 4

Позір Рільники!

ТОМАСИНА

легко розпускається, негайно ділає, стверджує це наука і практика на тисячах навозових досвідах
з весняними засівами.
Томасина є заразом найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом

Марка Зоря

7-7

Цінники і поучення даром і оплатно.

Йосиф КАРРАХ
ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 18.
Догідні кредитові умовн.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріпляння хитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в навчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 1852 знижка. Полекші в сплатах. 1—5

КОРОЛЬ ПАНЧІХ
Жовківська 1. — Сенсаційні ціни!
Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 а.
поручає найновіші весняні моделі в плашах, суконях і трикотажах по поміркованих цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 1855 1-10

НА СВЯТА
Найбільший вибір порцеляни, шкла хінського срібла, фрагета і альпаки
по найдешевших цінах поручає найстарша фірма основана в 1845 р.
Казимир Левіцкі
влас. Яків і Олександер Левіцкі
Львів, пл. Марійська 10. Тел. 29-15

КАНЦЕЛЯРІЯ адвокатська в повітовім місті, підгірська околиця на догідних умовах до відступлення. Зголошення до „Діла" під „Доляри". 1849 1—1

Вже надійшли на весняний і літний сезон
КАПЕЛЮХИ мужеські найновіших фасонів і барв славної марки „Pic Habig" Borsalino" Піхлєра і красні в великім виборі **капелюхи і діточі шапочки** стало на складі
1843 **АНТІН КАФКА, Львів, Галицька 4.** 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 77 (11.330). Львів, четвер 5. квітня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За політичну амнестію.

Промова посла д-ра В. Загайкевича, виголошена в соймі при мотивуванні наглостн внесення про амнестію для політичних вязнів.

Високий Сойме! Якщо я забираю голос в імени Українсько-Білоруського Клюбу, щоби умотивувати наглість зголошеного нами внесення про амнестію для політичних вязнів, то роблю це не тільки тому, щоби дати вислів нашій глибоко відчутій і пекучій потребі якнайскорішого поладнання цього внесення, але хочу бути речником тих мас українського й білоруського народів, зпоміж яких політичне тюремництво черпає надмірні й нечувані жертви. Я є певний, що буду також речником усіх тих, для яких слова демократизм, свобода переконань і особиста свобода не є тілки пустими гаслами і глухими словами, але є реальною монетою, є підставою їх ділання та оцінкою кожної суспільно-політичної проблеми, якою є також тюремництво. (Перериванння). І дійсно дивним є, що хтось може перивати промову представника якогось народу, який тут перед вами, в тому соймі розкриває його болі та потреби.

Шановні панове, особливо, коли мова про польське тюремництво, то ви, які день виходу теперішнього марш. Пілсудського з магдебурської тюрми так врочисто святкуете і в ваших серцях цей день записаний як велике національне свято, ви не повинні опонувати тому, хто промовляє в імени політичних вязнів. Хіба, що хочете бути тюремною сторожею і тому не хочете дозволити мені довести до кінця умотивування цего внесення. Як хочете з тієї салі винести епітет тюремної сторожі то переривайте та голосуйте проти внесення. (Пос. Санойца: Ніхто не перериває). Хочби пан товариш!

Наше внесення обіймає тюремництво разом зі слідчим арештом, а в тому місці мушу ствердити, що в нас арештом слідчим передовсім супроти тих, які підозрілі у провинах політичних, користуються надмірно, послугуються страшно. На основі якогонебудь доносу поліційного урядовця замикається і то дуже часто на те, щоби по кількох тижнях чи місяцях тюрми припинити слідство. Вязень іде на волю, але ніхто йому не повертає шкоди і моральних терпінь, які витерпів. І це є злочин, поповнений на свободі людини. Нічого дивного, що ми вважаємо це за пекучу потребу, щоби раз загальним актом амнестії полагодити край тим терпінням політичних вязнів у цій добі.

Ще недавно, бо два роки тому, в травневій дискусії 1926 р. б. пос. Тугут сказав, що в Польщі нема майже людини, яка не відріжнялаб політичного злочину від звичайного, і мотивів політичного переступника від звичайного. А коли так є, коли твердять, що в Польщі розріжняють підклад і підложе якогось діяння, яке часом колідує з карним законом, коли відріжняють ідейну сторінку переступника, то здається, що кожний, виходячи з такого становища мусить і повинен щонайменше голосувати за амнестією, яка по нашій інтенції відноситься лише до політичних вязнів.

Коли шан. панове з 1-ки мені перед хвилиною перервали, то прошу пригадати собі, що по травневому перевороті йшли по вулицях усіх міст ряди маніфестуючих на честь марш. Пілсудського і несли транспаренти з написами, що домагалися політичної амнестії, отворення тюремних брам для політичних вязнів. На жаль, пройшли всі ті гасла без відгомону і реалізації. Прийміть, панове, до відома, що ще нині сидять по тюрмах ті, яких засуджено за воєнні літа 1918 і 1919 і за ідейні вчинки слідуючих літ.

З політичними противниками не розправляється при допомозі карного кодексу і тюрми. Тюрма не згнобить ідеалів! — Отже, де підкладом є мотиви національні, визвольні війни, там є інша оцінка всяких учиників, там злочином є говорити про злочин. Тепер, прошу панів, серед тих відносин, сойм, який зібраний у тій хвилі не повинен сам від себе відкидати цього могутнього гасла: отворити брами тюрем і випустити політичних вязнів. І чи саме тому, щоби цьому соймові запевнити моральну супрематію, чи не повинен він підтримати наглости внесення? Не йде тут про мериторичний зміст, над яким буде дискусія, але про регулямінове приспішення полагоди внесення.

Шановні панове! Ще одно слово. Між політичними вязнями великий контингент становить молодий елемент, бо молодого потягає ідея. Запал, часом недостача холодної застановн і поривається він до діла. Отже молодь становить велику частину тих вязнів, а не забуваймо, що тюрма є спеціяльною школою, школою специфічного типу: туди входиться неуком, а виходиться звідтам образованим абітурієнтом. Тому то не затримуйте їх, панове, непотрібно. Чиж маю пригадувати, як вязні нераз домагалися при допомозі голодівки приспішення судового поступования та прискорення полагоди їх справи?

Прошу шановних панів, багато є причин, які за цим промовляють. Візваний дзвінком пана маршалка кінчу і бажав би я, щоби та маршалківська палочка, яка відкриває наші засідання, застукала і до тюремних брам і щоби ті брами отворилися, а політичні вязні з волі Високого Сойму дістали волю. (Оплески).

Польський державний бюджет.

Не маючи під рукою повного тексту урядового законопроєкту про бюджет Польщі на 1928-29 рік й спираючись єдино на оголошених в пресі загальних даних про поодинокі позиції бюджету тільки **по стороні видатків** — (бо позицій доходів, себ-то податків і оплат взагалі не оголошено) годі створити собі повну і вірну картину теперішнього стану фінансів Польщі. Щойно шляхом подрібного розбору поодиноких позицій бюджету як по стороні видатків так і по стороні приходів, шляхом порівнання з попередніми польськими бюджетами і бюджетами сусідів Польщі, можна би як-так зорієнтуватися в цій і для нас першорядного значіння справі. Але й з опублікованих даних тай з дискусії, котра тепер велася на бюджетовій комісії та на пленумі сойму, виходить ясно, що разом з ухваленими інвестиціями бюджет Польщі дійде при кінці біжучого бюджетового року до великанської суми 3 міліярдів зол. Колиж додати ще видатки на самоврядування й на соціяльну обезпеку (каси хорих, примусові обезпечення від випадків, вогню і т. п.), то сума, яку народне господарство Польщі мусить видусити зі себе тільки на **публічні** цілі дійде в цьому році напевно до 4 міліярдів зол. Очевидно, на боці лишаються приватні видатки одиниць й коллективів, котрі теж мусять найти своє покриття в загальному річному доході народнього господарства, або кінець-кінців у доході господарських одиниць. Всі бесідники в бюджетовій комісії, за винятком міністра Чеховича, цілком слушно підносили, що такий кольосальний бюджет рішуче не під силу Польщі. Але таки більшість соймова вкінці четвертину бюджету ухвалила; як сакраментальну „конечність державну" й аби не дразнити Пілсудського.

Правда, бюджет є на папері зрівноважений. Та цього успіху уряд вспіє добитися хіба шляхом страшного натиску на весь господарський організм держави. При такій ситуації годі тому надіятися на якунебудь серіозну капіталізацію, себ-то на повстання значніших ощадностей, так, як майже всі ділянки господарського життя в Польщі сьогодні обложені податками й оплатами до крайніх меж.

Зріст бюджетових цифр не є в Польщі висліком природного зросту й розбудови **істнуючих** доходових джерел, але висліком, можна сказати: фінансової дефензиви, себто судорожньої пошуканки щораз нових податкових джерел. І так заповідає п. міністр фінансів на покриття ухвалених підвищок урядничих платень, введення сталого маєткового податку (переробленого з тзв. маєткової данини Грабського), нову організацію грунтового і введення будинкового податку. Як бачимо, всі ці податки є виключно селянські й хліборобські, отже таким чином фінансові плани уряду, між іншим, покриє і наш селянин.

Щодо скарбових надвижок з бюджету, то з подрібних цифр, поданих у промові мін. Чеховича виходить, що надвижки уряд відкладає „на чорну годину" й населення скористає з них тільки в дуже обмеженій кількости.

Добре бодай, що вже покінчилося повсюдне **підчас виборів** запевнювання, що постійно ростучий дефіцит закордонної торговлі не тільки нісенітниця, про яку шкода балакати, але просто ознака економічної сили Польщі(!!!). Такі твердження висловлювали ріжні офіційні особи й їх підголоски — як сказано: підчас виборів. Але тепер вже по виборах, отже нема потреби закривати очей на дійсний стан справи, котрий по словам самого Чеховича — більше чим тривожний. Розуміється. Польща, яко не має майже жадних доходових резерв в **платинчому** біляисі (хіба щораз менший наплив еміґрантських долярів), могла затикати діру торговельного біляису єдино тільки запасами золота й девіз Банку Польського. А це знов може довести до захитання державної валюти (золотого). Така небезпека безумовно істнує. Отже тому п. Девей (америк. фінансовий дорадник) доручив польському урядові піднести всі головні митні оплати. Таким чином прийшло до розпорядку про вальоризацію мит, які знов довів до формальної торговельної блокади Польщі сусідами й — що важніше — до скорчення цифр привозу й вивозу. Значить: положення цілком не поліпшилося тільки сильно погіршилося. Часописи доносить, що Австрія, Чехословаччина і Німеччина збираються зірвати з Польщею всі торговельні взаємини, а відплатними мірами вони вже Польщі відповіли.

Найбільше лихо в тому, що зріст бюджетових позицій у Польщі є звязаний з автоматичним зростом загального індексу цін. І таким чином твориться т. зв. безконечна шруба. Держава підносить видатки й тому накладає щораз нові податки, які знов виливаються в зрості цін — в цих ділянках, котрі досягнені новими податковими тягарами. Тимчасом у сильних економічно державах Зах. Европи і в Америці зріст бюджетових цифр є виливом зросту національного багатства — при постійно незмінім або тільки мало піднесенім рівні (індексі) цін. В Америці уряд навіть робив натиск для поннження рівня цін. Але шруба може нарешті урватися, й тоді з польськими фінансами сталоб дуже погано.

Взагалі — тон міністра Чеховича був в бюджетовій дискусії дуже мінорний. Міністр перестерігав перед надмірним оптимізмом й зовсім не скривав можливости небезпеки.

Д-р Павло Лисяк.

Тяжкий горіх.

Польсько-литовська конференція в Кеніґсбергу.

Напружені відносини між Литвою і Польщею з приводу Вильна, які вже перед викликували пригару гострого конфлікту, деще злагіднли з хвилею внесення тієї справи на терен Ліґи Націй. Завинн було б переходити всі перипетії польсько-литовських взаємин, які у відповідних періодах були в нас реферовані й освітлювані. Зазначимо лише, що Польща всякими засобами намагалася примусити Литву зійти зі свого становища та вступити на шлях нормалізації відносин на основі доконаних фактів. Маленька Литва, не вважаючи на всі польські заходи і натиски, підтримувала своє опірне становище. Тільки інтервенція Ради Ліґи Націй, а радше прихильних Польщі великих держав, примусила Литву вступити на шлях переговорів про наладнання конечних сусідських взаємин без порушення справи Вильна.

Після досить довгої ароволоки на пропозицію Вальдемараса зібралася в Кеніґсбергу польсько-литовська конференція. Польща пішла на уступки щодо місця конференції, бажаючи цею формальною справою виявити свою добру волю і затерти спомини валенських історій з осени мин. року. Та видно, що польська дипльоматія не почувалася певною на східньо-європейському грунті, коли польська прасса постійно сигналізувала дуй

тичні заяві" кенігсберської конференції.

Після інавгураційних формальностей литовська делегація зайняла вижидаюче становище, критикуючи польських пропозиції. І дійсно польська делегація предложила литовцям чотири проекти в справі конвенції, а саме в справі льокального руху, в справі почтово і телеграфічної комунікації, в справі залізничої комунікації та в справі сплаву на Німані. Литовська делегація постановила перевести генеральну дискусію над зложеними проектами, з зі свого боку виставила домагання на порядок нарад конференції поставити справу відшкодування за акцію ген. Желіговського у висоті 10 міл. долярів та справу безпеки Литви в держави. У відповідь на це польська делегація зажадала відшкодування за „знасилування невтральности" підчас польсько-більшовицької війни. Одночасно литовську вимогу відшкодування полякн схильні трактувати як реваншацію з Вильна.

Серед таких розмов при допомозі нот (з одного готелю до другого) польська делегація почала підготовляти публичну опінію на відсунення або навіть зірвання переговорів. В таких умовах напруження і взаїмного недовіря відбулося в понеділок пленарне засідання конференції під проводом міп. Залеського, який запропонував опублікування дотеперішніх польських і литовських нот. Проф. Вальдемарас згодився на цю пропозицію і застеріг проти розсівання поляками вісток про здогадний виїзд литовської делегації з Кенігсбергу. Опісля литовський премієр розглянув сувальську умову, акцію ген. Желіговського та постанову Ради Амбасадорів з 1923 р., що в справі Вильна Литва нічим не є зв'язана з Польщею незалежно від ведених переговорів та їх висліду.

Переходячи до польських проектів конвенцій (в справі сусідського руху і почтово-телеграфічної та залізничої комунікації), литовський премієр ствердив, що польські проекти тільки про око є чисто технічними проектами, по суті є вони політичними. З метою усунути з них усякі політичні моменти, Вальдемарас погодився на покликання до життя трьох комісій: для справ безпеки й відшкодувань, для справ економічних і транзитових та для справ сусідського руху і взагалі справ адміністраційного характеру.

З висновками і твердженнями литовського премієра полемізував міп. Залеський, особливо у вильенській справі. Щож до комісій, то він дає на них свою згоду. Переходячи до справи безпеки, він боронить литовської еміграції і відкидає закид, немов би на польській території творено литовські ватаги.

Після того устійнено запропоновані комісії, з яких одна радитиме в Ковні (під проводом Голунка), друга у Варшаві, а третя в Берліні (під проводом Сідзікаускаса). Місцем пленарних засідань лишається Кенігсберг. На випадок непорозумінь або трудностів у комісіях лишається відкликання до пленуму.

На тому припинено переговори в Кенігсбергу, лишаючи комісіям кловіт з дальшим розгризуванням тяжкого горіха польсько-литовських взаємин.

З ходу дотеперішніх переговорів ясно, що справа налагодження нормальних сусідських взаємин є незвичайно важка і складна, та що комісійні праці і дальші переговори конють в собі безліч несподіванок.

Господарське життя.

Ветеринарно-годівельний курс „Сільського Господаря" у Львові.

Заходами Управи Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" у Львові відбувся в викладовій салі Українського Академічного Дому у Львові 10-денний (19—28. III. п. р.) ветеринарно-годівельний курс під проводом і при співучасти головного референта Ветеринарної Секції „Сільського Господаря" ветеринарного лікаря Марійна Стахурського, бувшого асистента ветеринарної Академії у Львові, д-ра вет. мед. Данила Миколаєвича та інж. Івана Ряжевого.

Виклади, при яких послуговувалися вчителі звятомічними препаратами з Ветеринарної Академії і найновішим ветеринарним приладдям, висголошено едухачни з обсягу ветеринарної медицини й хірургії та з дітяпки плекання й годівлі домашніх звірят. Виклади відбувалися в слідуючих рамках: 1) Начерк анатомії й фізіольогії. 2) про гігієну. 3) про горячку, запалення та про пізнавання недуги. 4) приборкування звірят. 5) ліки і лічення. 6) пізнавання віку у коней і худоби. 7) поважні недуги. 8) мала хірургія і поміч при порозах. 9) внутрішні недуги. 10) недуги нір. 11) основи плекання і годівлі домашніх звірят. Остатний день присвячено на іспитування курсантів, між якими були також монахи студитського монастиря з Унева і Львова.

Вступне слово перед іспитами виголосив директор „Сільського Господаря" інж. Евген Храплинний і голова ветеринарної секції п. Марійн Стахурський. Виклід іспитів був дуже вдоволяючий, при чому була нагода переконатись про писемку вроджену й набуту інтелігенцію нашого сільського елементу. Зазначено курс роздачею свідоцтв і розподілом книжочок з обсягу першої помочи в випадках занедужання домашніх звірят і спільною фотографією.

Остаппє слово до курсантів — взивающе їх до праці над поправою своїх господарств, а в першу чергу над підвищенням рівня плекання худоби, до чого має причинитись якраз цей курс — виголосив президент „Сільського Господаря" інж. Юліян Павликовський.

Найближчим завданням дорадчої ветеринарної Секції і Управи „Сільського Господаря" в порозумінню з „Ветеринарної парадні", себто ветеринарної амбулаторії на подобу „Народної Лічниці", під проводом вище названих ветеринарних лікарів, які всецілю віддали свої знання широкій основі наукового звірячого лічництва в теоретичному й практичному напрямі. Найближчі ветеринарно-годівельні виклади відбудуться в Стрию, про що в своєму часі буде проголошено.

Подається до відома всім взінтересованим, що за порадами в обсягу ветеринарної медицини можна звертатися до Кр. Тов. госп. „Сільський Господар" у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, або до ветеринарного лікаря Марійна Стахурського, Львів, вул. Дверницького 32 п. при чому не виключені й поїздки для порятування хорих звірят на провінцію.

Парляментарні вісти.

ПРОДОВЖЕННЯ БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Варшава, 3. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік) Пос. Вижиковський референтував бюджет президента республики. З подробиць цікава одна позиція, а іменно видаток на прапор над замком у Варшаві. Показується, що що 3 то 4 дні купується нову матерію на прапор, котра коштує звісім по 50 зол., а насліджом тяжких фревалів вітер шорав прапор нищить. На подробиця викликала десять веселости. Новою є позиція диспозиційного фонду 60.000 зол. Президент дістає 180 тис. зол. річної платні, себто до 15.000 зол. на місяць. Фінансово-господарський плян президентської резиденції в Спалі виказує на бібуч. рік 132.000 зол. Пос. Діямянд заінтерпелював, чи не можна замінсти окремої замкової сотні вживати жовнів з полків. Пос. Вітнер виткнув назву диспозиційного фонду, котра має поліційно-політичний характер. Зрештою бюджет президента прийнято без змін. Обговорювано дальше бюджет президії ради міністрів. Прийнято внесок про очеркнення прибутків і видатків 2 урядових газет, а то „Львовської" і „Познаньської". Прибутки були означені на 480.000 зол., видатки на 702.000 зол. (Все одно в бюджетовій прозіорії, яка є важна до 30. VI. п. р. застережено удержання тих урядових газет, отже посимо їх доля не припечатана). В справі адміністративного трибуналу прийнято внесок на додання 20.700 зол., а то для двох суддів. Прийнято теж 2 резолюції: одну в справі заложення урядових газет і не отвирання без необхідних потреб нових урядових органів, друга резолюція в справі прискорення бігу в адм. трибуналі. В дальшій дискусії веселий характер мав інцидент поміж пос. Прагером і референтом пос. Книжановським. Пос. Прагер запротестував проти того, щоби п. Книжановський називав Четвертинського князем. Цей титул, мовляв, може обовязувати лише в прив. розмові. Остаточно прийнято бюджет Найв. Контр. Палати без змін. Після того відтоменено засідання комісії на день 18. квітня 10.30 рано. Таким робом із пинішнім днем потягнись у сеймі великодні ферії.

ОКРЕМИЙ ЛИТОВСЬКИЙ РЕФЕРАТ.

Варшава, 3. квітня 1928

(Власна телефонограма.)

(ік) При східному відділі міп-ства заєвнр. справ мають створити окремий литовський референт. Досі литовські справи належали до референту заг.-балтійського. Створення окремого лит. референту в МСЗ вказує на велику вагу, яку Польща привязує до литовського питання.

183 ВИБОРЧІ ПРОТЕСТИ.

Варшава, 3. квітня 1928

(Власна телефонограма.)

(ік) До Найвищого Суду вплинуло за посередництвом окр. вид. комісій 183 протести в справі уневажнення виборів. Найбільша скількість скарг походить із Сх. Галичини та взагалі зі сх. провінцій. Найв. Суд приступив до розгляду тих протестів у найближчих днях.

ШКІЛЬНІ МУНДУРИ.

Варшава, 3. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік) Мін-ство освіти рішило завести в будучому шк. році в цілім середнім шкільництві обовязок носити принесові мундури в усіх клясах. Головною причиною цього рішення був аргумент упадку моралі серед середньошкільної молоді та трудність контролі над молодю з огляду на цив. одяг.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

До замітки п. з. „З діяльности Українського Клюбу („Діло", ч. 75) вкралися такі помилки: 1) інтерпеляцію в справі припинення у виконуванні обовязків начальників громад у Данилівцях і Богданівці, пов. Збориз, вніс не сен. Кушак („тільки пос. Кушак), а сен. Кузьмин; 2) інтерпеляцію в справі уявлення новелі до 58 статті шкільного закону з 18. липня 1927 р. вніс не пос. Загайкевич, а пос. Великанович. Ця новеля мала замінити уступ с) ст. 58 „про переношування учи-

Подув бурлацтва.

У 60-ліття М. Горкого.

(Докінчення.)

І ще одна риса природности Горького. Всі згадані письменники — може за виїмком єдиного Буніна — використовують вряди-годи кохання мов власник нічного підприємства експльоатує здорову, змислову дівчину під смак своїх дегенерованих гостей. У Горького, як у здорового сина природи, кохання не є ніколи пікантним сосом, розпустою або перверсією примхою. Воно має дужий полих безпосереднього тону, що очищує жагу — людською, звичайною потребою „жити".

Горький має скромність й іронічну усмішку людини, що нежадано здобула успіх, славу і дозвілля свободи. Працю, з якої він почав: щоби навчитись писати, не стала досі для нього легким, уже пізнаним мистецтвом фахівця. Його стиль поглиблюваний і пізніш роками, разом із його голодом европейської освіти. Його твори першої доби не зразки безпосередньої простоти людини, що оцінює недбайливо на лоні природи. Його три томи споминів не зразки простоти важкої мистцем на критичних терезах для атомів слова. Найбільші жести знаходяться із композицією своїх творів, щоби оригінальність поголити із природністю. Горький не знав цих мук. Життя, яке він змальовував мало стільки „поетичного безладдя" в дійсности доганяючій ним, що його не треба було поетизувати. Російський спролетаризований інтелігент, міщанин, усякий „лишній" і „былый" человек, жили „моментом", мов богеміст і дали себе нести хвилею буденщини химерної, мов їхня нудьга.

Всі вони ставали вряди-годи бурлаками. Великоміський інтелігент заступав собі степ невпинними мандрами по знайомих і незнайомих хатах, а Волгу потоками чаю та горілки. Він мав у своїй душі неодну струну романтичного европейського артиста і тільки його чехівські „безкрилі бажання" не в силі були найти слів коротких, ясних і нових, тому, що вони теж лились потоками невпинного красномовства. Те, що в Европі було виїмком: потреба вічних самообвинувачень одиниці та свого середовища, в парі з потребою вічно нових захоплень подувом життя належало серед російських бурлак і інтелігентів до найбуденніших явищ.

Із цих пошматованих настрійливих картин повстав один із найприроднійших театрів. Горький зробив ще крок уперед у відношенні до Чехова, який відкинув у своїх пєсах „фабулу". Він створив таку імітацію буденної сірини, що глядач, мов дівві особи його пєс, перестав ждати якоїнебудь події, що могла би змінити цю природну атмосферу.

Саме тепер минуло 25 літ від часу, коли Райнгардт у Берліні виставкою „На дні" добився одночасно трьох успіхів: здобув славу своєму театрові, Горькому і касову пєсу, що сотні разів не сходила з афіша. Меншбільше в тім самім часі наш галицький театр, на вершку свого розвитку, ставив теж і „Міщан" із дивним зрозумінням духа психольогії, що несвідомо для нас, була така близька неодній нашій рідні. Захарчук не грав Тетерова, а переживав ще раз себе прилюдно; Юрчак у ролі Перчіхіна міг рівнятись із найкращими европейськими акторами. „Міщани" і „На дні" налягали на душу якимсь дивним чадом, мов мряка туги, в якій купаємось у насолоді власного болю.

Туга за чим? біль чого? як погодити їх із насолодою? Куткн нашої душі нагадували нам кутки наших хат, де дрімала нудьга із усією сіриною міщанської моралі. Поруч туги за якимнебудь іншим життям, ми відчували насолоду, що можемо нехтувати власною буденщиною, роздряпувати власні та чужі рани. „Літня" тверезість міщан, що звикли до родинного самовару йшла в парі з пяними бунтами проти свого середовища. А над усім тим філософія, що мала в собі стільки розваги, що в полину: іскра свідомості, що ми — „люди" підбадьорувала. „Чоловік — це звучить гордо".

Горький не виправдує життя ніякою „глибшою" філософією. Він не творить філософії із ніякого „вищого" життя. Найглибша філософія та найвище життя це для нього єдина наша дійсність, залежна від нас. Її можна з однаковим правом кохати, що й ненавидіти. І всіх своїх ближніх так само. Веселий чи сумний погляд залежний від віри в людину. Чи в силі вона створити нове життя? І з ним не інакше як із вірою в життя позаземне. „Вірши — в. не вірши — нема". А ти, Горький, сам гіриш? Він глядить добрячими очима, прихильними людству і каже: „Я сам думаю над цим усе життя і ще напевне не знаю. Ви розумніші за мене: читайте те все, що я написав, може я таки в щось вірю... бо, правду кажучи, я тільки переливав те, що відчував і бачив, я сам, і... такі інші як я".

Провідники російської революції складають поклін Горькому за те, що він повірив і звеличав революцію. Провідники европейської критики складають йому поклін за те, що не вірив і не звеличував її більше як людину, що цю революцію творила.

Справл. помилок у вчорашнім фейлетоні: 2 шпальта, 4 рядок „тіла" зам. „тіли", 4 шп - 4 рид. „подуп" зам. „подух".

гелів для добра школи" — в тому дусі, що якби перенесення для добра школи показалося конечним, то тільки на основі ст. 62 того закону з подальшим до відома інтересованих фактичної причини того перенесення, аби вони могли боронитися апеляцією, що мало силу здержати перенесення.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·20 – 0·05·66, французький франк 0·34·50 – 0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00 – 43·90·00, радянський червінець 32·60 – 33·00.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щедничу книжечку ч. 7910.

Лічничим серединком, усмиряючим болі є від кількадесяти літ

Aspirin

в таблєтках і як такий поручають його лікарі цілого світа. Правдиві таблєтки Aspirin продаєть виключно в оригінальнім опакуванні Bayer по 6 або 20 штук

(в чотирокутній плоскій текстуровій коробці з червеною опаскою)

НОВИНКИ

— **Під замітом співучасти в убивстві** Гука арештовано у Львові, як ми вже повідомляли, кілька осіб. З них відставлено вже до арештів при нул. Баторія до диспозиції слідчого судді арештованих Полотнюка Платона, Сенева й одну панночку. Інших арештованих, між ними студ. Бокала, випущено на волю.

— **Відкладення військової служби.** Міністерство військ. справ відкладає вимиково військову службу до 25-го р. життя, то 1-го липня того року, в якому хтось цих 25 літ кінчить, крім цього новобранцям уродженим у 1906 р. і старшим, що в шкільному році 1927-8 користали вже з відкладеної служби, з тим, що мусять предложити докази своїх студій (дійсний студент). Дозвіл відложити службу можуть дістати і ті, що зголошувались до війська, коли стали студентами, а до війська їх не приняли по причині фізичних недостач (треба доказів). Інші умовини відкладення служби мають ще духовні, чеканники в торговельних і промислових підприємствах. Про всі подробиці, яких тут вичислати не можемо, повинні дотичні особи познайомитись із офіційних оголошень.

— **Темна хроніка.** Виходить наверх брудна й темна історія підкупства, з якого вийшло кілька літ чимало людців, що давали дентистичним техникам дозвіл практикувати або ні. Покищо імена цих людців невідомі, але відомі вже факти, що деякі спроби дістати концесію залежали від хабарів. — Залізничий скарб буде приневолений заплатити 68.000 зол. віриттелям спільника дефраданта Реліха, з якого не міг стягнути грошей.

— **Дух у Скварині Новій.** Окружний суддя із Самбора Од. Кучера помішує в „Газеті Поранній" довгий опис дивних явищ, яких він був свідком у селянській рідні Зинів, у Скварині Новій. Від 3-ох тижнів у хаті Зинів якась таємна сила із смерком уводить у рух предмети, товчеться по хаті і кидає бараболею або рілою в стіни кімнати. Рідня Зинів складається із 6 осіб. Господар женатий удруге. Суддя Кучера привабливий чутками про ворожбитські дива в їхній хаті за прикладом інших цікавих приїхав туди, щоби пересвідчити ці явища, тим більше, що займається окультизмом, а ставиться до цих явищ скептично. Його побут у хаті Зинів через вечір і ніч потвердив усе те, що бачили сусіди та приїжді, а навіть більше: по хаті гуляє якась таємна сила, невідомого походження і шпурляє тарілками, бараболею, рілою. Підчас спіритистичного сеансу заряджованого суддею Кучерою, „дух" на його заклини представився як перший чоловік Зинової, підносив стілець аж попід стелю, кланявся стільцем як жива людина, бігав як чотироноге звіря в кут і приніс два предмети на доказ свого істнування. Одним із них був залізничий білет, який суддя Кучера викинув по дорозі з Жовкви до Скваряви, а другим був австрійський банкнот, що находився в закритій комори між одіжю. „Дух" виявив страшенно багато злоби кидаючи в присутніх ріжними предметами, б'ючи стільцем малого хлопця і знущаючись над усіма. Усю ніч хата була сценою „чортівського" видовища. Суддя Кучера виключає галюцинацію і прокаг інших, більше компетентних дослідників перевірити ці факти. Цікаве, що зовсім аналогічні факти подає чужинна преса про явища в норвеському селі Вінес.

— **Електричний тоталізатор.** Клопоти при обчислюванні впливів тоталізатора підчас перегонів цезають. Група англійських інжинірів придумала апарат, який рухається електрикою, автоматично та просто і виключає всякі зловживання. Підчас найближчих перегонів в Англії цей апарат буде вже вжитий.

— **Нова метода відмолодження.** На конгресі бальнеольогів у Бадені лікар Ляката виголосив відчит про свої нові досліди над відмолодженням старців. Роблені ним операції в певного рода відміною метод Воронова і досі дали, як він запевняє, задоволяючі результати... але покищо у двох випадках 60-кількалітніх старців. Більше досвідів він на людях не робив і обмежився до відмолоджування собак.

— **Дух у норвеському селі.** Столична норвеська преса описує від тижня мандрівку тисячі цікавих до маленького сільця Вінес, де щовечора в одній хаті всі мешканці бачуть живу голову старця-шевця, який помер у цій хаті 60 літ тому. Вінес находиться на острові Кармой і досі ще не бачило такої юрби столичних гостей і репортерів. Хати перетворені в гостинниці, коршми та шиночки також. Всі „відсиджують" спіритистичні сеанси, щоби прогнати марево шевця, що появляється рівномірно що-вечора на шибі своєї розваленої хатини. Цю голову видно дуже виразно, коли небо захмарене. Місцеві старі люди кажуть, що це природне, бо відомо, що шевць продав за життя душу чортові, а один норвеський лікар пояснює це теж природно: імовірно за життя шевця його обличчя відбилось на шибі мов на фотографічні плиті, підчас великої бурі з блисканками і досі там залишилось. Місцеве населення з обуренням відкинуло проект окружного комісаря, щоби вийняти цю шибу і післати її до Осльо для наукового досліду.

Нема кращого, практичнішого, тривалішого дарунку як **Килим** з фабрики **Хамулл** склад: **Площа Трибунальська 1.**

— **Рекорди.** Муссоліні не вдоволяється реформою світогляду своїх „підданих", себто голови в середині, а дбає ще про їхню голову зверха: він видав наказ, щоби всі італійці носили від 1-го квітня до 1-го жовтня соломяні капелюхи. Таким робом всі виглядатимуть однаково, а держава каса ощадить силу гроша. — У СРСР 12.000 селян сидить у вязницях обвинувачених, що переховують збіжа, понад дозволену скількість. — Минулого тижня у спортових змаганнях Чехословаччина-Австрія, що відбулись у Відні, продано 55.000 білетів. Якби ми ліждались хоча би одної такої фреквенції на змаганнях „України" у Львові, то можна би відразу мати другу спортову площу!

— **Світова всячина.** Берлінський суд засудив після 15-міс. процесу двох братів Бірнатів тільки на кілька місяців вязниці за хабарі, а звільнив їх від обвинувачення ошуки та дефравдації. — У Гаванні почалась 6-та міжнародня еміграційна конференція. — Югославянський кордон зачинений для подорожніх, із невідомих причин. — У Будапешті відправив кардинал Середа святочне поминальне богослуження за душу цісаря Карла. — 9-го серпня збереться у Варшаві конгрес міжнародного права на 6 днів. — Спол. Держави обнижать податок на 20 мід. — Боротьба на Криті знищив багато домів і збіжа. — Рабін Роттердаму після 40-літн. праці зголосив свою димісію, огірчення тим, що місцева жидівська віроісповідна громада прийняла рішення, що жиди, одружені з християнками, можуть належати надалі до жидівської громади. — Радянська преса виступає гостро проти Франції, яка хоче наложити секвестр на рад. золото складене в амер. банках. — Шурин кайзера Вільгельма Зубков, якого скрізь висилають, вибирається до „вільного" міста Данціґа. — Заст. голови льондонського геольогічного т-ва проф. Еванс винайшов новий апарат, що записує трясіння землі

По виборах.

Повиборчі збори повного Українського Виборчого Комітету у Львові.

Вибори минулися. Зараз робимо рахунок з наших зисків і страт, стежимо пильно за нашими недомаганнями, за хибами в нашій організації, за направою всіх недостач і промахів у майбутньому.

Минулого тижня відбулися в „Сілі" Збори Українського Нар. Виборчого Комітету на місто Львів при великій скількости і повнім заінтересованні громадян (ок) усіх передмість м. Львова.

По докладнім і вичерпуючім справозданню голови Комітету п. Е. Ігнат — в двогодинній дискусії забирало голос богато бесідників з усіх верств населення, що з одної сторони вказували як на хибкову організацію виборчого Комітету так і підносили ще деякі недомагання, а саме: недостачу заінтересування серед нашого львівського громадянства реклямаціями, ухилюванням деяких громадян від голосування та якоюсь їх апатією і безділлєвістю до виборчих справ.

По зложенні касового звіту проф. Березовським і одобренні членами контрольної комісії радн. Давидовським і панею Макарушковою рахунків — уділено Українському Народньому Виборчому Комітетові абсолюторію.

На тім закінчив У. Н. В. Комітет свою діяльність і перестав істнувати. Підчас нашими в часі дискусій замітами і вказівками має занятися Народня Організація Українців м. Львова, що має подбати про трівку організацію серед нашого громадянства, щоби воно головно серед теперішніх обставин було готове кожної хвилі солідарно та уміло сповнити свій громадянський обовязок, щоби не треба було в майбутньому на короткий час перед кожною важнішою справою щойно починати організувати громадян, а тільки вказати шлях, куди воно йти повинно.

Все було би в порядку, колиб не одно але...

Комітет замкнув свої рахунки дефіцитом понад 1.200 зол. Не велика це справді як на наші відносини сума, але повинна бути сплачена, бо друкарні і бюра пликатовань домагаються по довшім чеканню (від 4. березня) негайної заплати, бо в противнім випадку прийшлось би Комітетові відповідати перед судом.

Думаю, що хоч ми не вибрали свого посла з м. Львова й ушли наслідком недостачі незначної скількости голосів — то однак засвідчили свою чисельність і однодушність і коли лише поглубимо і пошириме нашу просвітно-організаційну роботу серед деякої части громадянства, на яку мають ще вплив непрощені спікуни. В майбутньому вже певно не вийдемо з виборчої боротьби переможеними.

Комітет доложив зі своєї сторони усіх старань, члени Комітету так наші як і панове через повних 3 місяці працювали зовсім безінтересовно та з самопосвятою і завдяки їх праці був такий гарний вислід голосування.

І чи годиться, щоби ті члени відповідали ще й матеріяльно за свою працю, за тих громадян, що не почувалися до обовязку хочби малим датком причинитися до покриття видатків на так важну громадянську справу. Де подінеся ті викликані своїми знайомими богаті громадяни, власники реальностей, нафтових терепів, маєтків, фільварків, промисловці та купці, що й досі не відгукнулися? Чи дуже збіднють ті, що раз на 5 літ видадуть кілька золотих? А колиб кожний, що голосував на 18-ку зложив кілька сотків не булоб у нас дефіцитів і не треба булоб соромитися нам перед вірителями. Бо не є не справа льокального значіння. Зрозуміти її повинен цілий край, бо так як Львів є мозком і серцем усіх українських земель під Польщею, так і усім нам повинно залежати на тім, щоби той Львів був свідомий і національно зорганізований.

Хоч ми мандату не здобули і перепали, то перепали гідно і тому повинні гідно виявитися зі своїх зобовязань, щоби на майбутнє не стратити на матеріяльного так і морального кредиту.

Всякі датки просимо надсилати на адресу: проф. Амброзій Березовський — Львів, Коперника ч. 1 в. II. п. Народня Канцелярія, де адресата можна також застати кожного дня між 1-ою а 3-ою пополудни.

Точний виказ усіх надісланих жертв як і замкнення рахунків помістимо в часописях по повнім зліквідуванні Комітету.

Е. Ігнат.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяле зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит-неоціненний середник для реконвалес, центів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzysztoforski Tarnów.** 40 ?

Дописи.

СОЛОТВИНА. (Радикальна демагогія). Дня 22. березня ц. р. вечером загостив до Солотвини посол з соц.-радикальної партії д-р Когут. Посол зі своїм „штабом" вступив до реставрації Шебуньчака, де при забаві запрошуючі пана посла пригадали собі, що не мають приготованої салі для зборів. Почалися в год. 7-ій вечером пошукування за ключами до домівки кооперативи „Народній Дім". А коли ключів не найдено, розбито в присутности п. посла „по радикальному" двері домівки кооперативи і „вічевики" увійшли з „трюмфом" до салі, де при участи кількасотьох членів радикальної партії Солотвинщини відбулося „віче". Він подякував виборцям за довіря з приводу його вибору з „державної листи", представив свої муки за український нарід у криміналі кремінецькім, а опісля подавав ради, як відобрати кооперативу „Народній Дім" в Солотвині з рук буржуїв і кровопийців хлопської праці: ундистів. У своїй ласці зволив згадати також особу д-ра Чорненка, який по його словам є дуже працьовитий, бо виставив дві каменици (?). Дальше радив їздити по читальнях і кооперативах Солотвинщини, щоби в них взяти провід в „радикальні" руки і подав до відома, що радикали не приступлять до спільного Українського Соймового Клюбу з іншими партіями. Вкінці запозів „всенародне, величаве, повітове віче" (але без попів, адвокатів, нотарів, лікарів, курилів і буржуїв) на Великодні Свята в Солотвині і замкнув „віче" з окликом: „Ганьба ундистам!" — Ось якою демагогією годують радикальні мінери народню масу!

Під увагу рільникам.

Позички в салітрі для пошкодованих рільників.

Державний Рільничий Банк комунікує: Щоби прийти з допомогою рільникам, яких озимина ушкоджена довготревалими морозами і вимагає знову навозу салітрою, Державний Банк Рільничий, відділ у Львові, удільовитиме рільникам **безпроцентового кредиту в салітрі з Хожова** на таких умовинах:

1) 35-проц. азотан амону (амонова салітра з Хожова) по 100 зол. за 100 кг. Іосо вагон у Хожові, з дочисленням коштів опакування по 1.80 зол. за скриню, що містить 50 кг. товару.

2) 15.5-проц. салітру з Хожова (нітрофос) по 46 зол. за 100 кг. уже з опакуванням Іосо вагон у Хожові.

3) Кредит є платний до дня 1. лютого 1929 р.

Кредит діставатимуть рільники або безпосередньо (як великі, так і дрібні) цілими вагонами зґл. піввагонами, або за посередництвом хліборобських організацій (кооператив, синдикатів і т. п.).

Рільники, що бажалиб дістати отсі навози, повинні зложити в Державнім Банку Рільничім, відділ у Львові, посвідку зі староства або з громадського уряду чи з хліборобської організації, що їх озимина вимагає знову навозу.

Всяких інформацій уділяє Державний Банк Рільничий, відділ у Львові, вул. Підсудського 25 (тел. 48-80).

Театри.

„Кооперативна Українська Театр" під дир. И. Стадника (вул. Шашкевича): Перерва.

Міський великий театр:
4-го 7·30 веч. „Пошта Любткова".

Міський „Театр Новин":
4-го г. 8 веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Серафим людства" (Франциск із Ассісі).

„Паляс": „Симфонія великого міста" „Артистки на сцені й в житті".

„Лев": „Пат і Патахон як банківці".

„Фатаморгана": „Шансонетки".

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, жармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найвпливовіші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 12—50

Зі спортового життя.

Гасмонея — Україна 5:3 (1:1).

Вислід цей говорить сам за себе. Гасмонея виступила в повному складі з виїмком новик краківських грачів, яких на товариські змагання провід „Гасмонеї" уважав за відповідне не стягати. А справдилсяб вони були „Гасмонеї", особливо в першій половині, коли жид. дружина, засклочена блискучою грою „України", втратила просто голову. Щойно в другій половині жидки очунали і приспішили „Україну", яка почала боронитись досить хаотично і дала собі стрінути в першій частині другої половини аж чотири голі. Одначе „Україна" не впала на дусі, але зібрала всі сили, які в другій половині у неї майже зовсім вичерпались, і в двох наступних добула два голі.

Найкращою частиною нашої дружини був безперечно напад: в ньому блестів Петрів, Цимбала і Січ. Поміж з Рясом в першій половині сповняла як слід своє завдання; в другій заломилась через недиспозицію (база перестуди) вище згаданого. З залоги був лішний Грешук, але непотрібним офовлюванням жид. грача завинив один голь. Воротар Труш має на совісти першого й останнього голи „Гасмонеї", хоч зрештою був на своєму місці. Судячи по грі „України" в першій половині, вислід повинен був бути як не побідний, то бодай ремісовий. Змінилась карта в другій частині тому, що наша дружина не видержала темпа і впала из силах. Причина неї невидержливости: недостача відповідної заправи, ну — й молоді сили деяких грачів. Одначе з справдава надія, що під вмілим проводом фахового тренера п. Болера дружина ся слід стренується і загартує свої сили до дальших твердих боїв за мистецтво львівської А-кляси. В кожному разі вислід вчорашніх змагань прозід „України" може зачислити до успіхів. Другі в черги змагання з почесним вислідом вказують на те, що „Україна" на добрій дорозі до розвитку.

Склад дружини як цілість зовсім добрий. Тільки може мала зміна в нападі вийшлаб йому на користь: пересунення Цимбали на чільника так, що обі найкращі стрільці Січ і Петрів булиб на пості зручників найвідповідніщими стрільцями.

Публики біля 600 осіб. Судія п. Завітковський добрий. **В. Ст.**

ОПОВІСТКИ.

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові подає до відома інтересованим, що надзвичайні записи на III. трим. філ. виділу Яг. Ун. будуть відбуватися від 23—28 IV. п. р. Приняття є утруднене і заленить від удокументування важними даними. — За Виділ: Од. Гайдукевич. 2—2

Реколєкції для Панів відбудуться під проводом о. д-ра Гавр. Костельника в семінарицькій церкві при вул. Коперника від суботи 7. квітня до середи 11-го квітня в год. 6.30 вечером. 1863 1—3

Організаційний Комітет Союза Українських Хорів взиває всі „Бояни" і самостійні хори вступати в члени назначеного Товариства і як також перевести реєстрацію всіх хорів і співочих гуртків в своїм окрузі і заохотити їх до вступлення в члени Союза. Письма слати на адресу: Левицька Оксана секретарка — Львів — вул. На Байках ч. 17. 1863 1—1

Інж. Микола Меркун і Маруся родж. Бездрівна в Чесь. Тешині з нагоди свого вінчання зложили 200 Кч. на українських інвалідів. Шіру подяку складає — Год. Рада УКТОНІ у Львові. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НОВІ нотн. В. Безкоровайний: Українськи Думки VI, на скрипку. Сонати I; II, III. на фортепян. 1795 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купує бриланти, золото, срібло, платіну найвищі ціни. 5 74-9

ПАРЦЕЛЯ будівляна, дуже гарна, сонячна дво-фронтова поло Личаківського дворця продається. Відомости: Львів, вул. Коперника ч. 26, С-на „Супруга". 1866 1-3

ЗА РЕМОНТ мешкання о 4 комнатах дам мешкання з 2 комнат і кухні. Зголошення до Адміністрації під „Оказія". 1811 1-1

Новий музичний катальог
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 **Львів, Ринок 10.** 5—10

4 ЗОЛ. кошт. сложка, ніж, вилки з хінського срібла у Манхія, Коперника 14, проти кіна Коперник. 1812 3-15

КРИНИЦЯ — Відля „Якубівка" біля нових Лазничок. Комнати з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Початок сезону 1-го травня. Зголошення до 1-го травня приймає п. Єлена Савицька вдова по гр.-кат. пароху Чанин п. Топорів. 1856 1-3

САМОСТІЙНИЙ, метний діловодник до ведення кооперативи, безженний, що має поручення від священика, негайно потрібний. Зголошення негайно особисто у о. Ліщинського, Борислав. 1860 1-2

МРАЗНИЦЯ к. Борислава зачинає будову мурованої церкви. Плани і кошторисси можна переглянути на місци. Архітекти-будівничі що реферктують на будову зводять вносити свої оферти до дня 10. п. м. на адресу о. І. Ліщинський парох Борислава або особисто дня 7-го квітня п. р. у Львові може подати інформації інж. Пежинський. 1862 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР
Д-р М. Козак
повернув з заграниці і ординує
1854 **в СТАНИСЛАВОВІ** 1-3
вул. Голуховського ч. 21.

ЛІЧНИЦЯ
Д-ра М. КОЗАКА
і Д-РА С. РОБІНЗОН-КОЗАКОВОЇ
в Станиславові
вул. Голуховського ч. 21.
Цілоденне удержання з лікарською опікою від 15 золотих.
Вичікування на порід 10 зол. денно.
1855 Вільний вибір лікаря. 1—3
Телєфон 605. Телєфон 605

Спеціяліст недуг легінів, серця і малудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 24—24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Сьріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 1852 знижка. Подекші в сплатах. 3—5

КОМПЛЄТ перша сорта ЗОЛ. 28.
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол.
у Б. ГРИНБЕРҐА, Сикстуська 4.

Волосінь на матераци поручає найдешевше
Перша краєва прядільня в Бродах
МАҐАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1675 **ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ.** 6-10

СТАРІШИЙ лікар бажає змінити місце осідку. Ласкаві інформації прошу слати до Адміністрації „Діла" „для лікаря". 1865 1-1

КОМНАТА для двох панів з удержанням негайно до винайму вул. Стрийська 26, партер І. двері на право. 1-1

ЦЕРКВА дерев'яна в добрім стані на 400 душ дуже дешево до відступлення бідній парохії. Услівія: Церкву муситься розібрати і перевезти на місце призначення, негайно по Великодних Святах. Голоситися негайно особисто Мразниця стація Борислав. 1—2

32·50 ДельКа

Останній модель в ріжних барвах
До набуття у всіх філіях і заступництвах

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНКА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1305 Скрізь до набуття. 12—?

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 а.
поручає найновіші весняні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по поміркованих цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується **у власній робітні на протязі 3 днів.** 2-10

Надзвичайний Загальний Збір

Союза Українських Приватних Службовиків „Супруга" у Львові відбудеться дня 22. квітня 1928 в год. 9-тій рано в домівці при вул. Коперника ч. 26 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Збору і вибір голови Збору, 2) Верифікування протоколу з послідних Загальних Зборів, 3) Вибір голови, 11 членів і 6 заступників членів Головної Ради, 4) Реферат на тему: Наєм праці умового працівника, 5) Внесення і запити. — Якщо в означеному часі не явиться на Зборі 1/3 часть всіх членів, потрібних до правосильности нарад, відбудеться в годині 10-ій того самого дня, в тій самій салі і з тим самим порядком нарад другий Загальний Збір, який рішатиме без огляду на число присутніх членів. — Головна Рада „Супруга". — Львів, дня 30. березня 1928 року. 1865 1—1

Присилайте передплату!

НАЙНОВІШІ ДІТОЧІ ВІЗКИ
виконує **В. КІК**
Львів,
Жовківська ч. 17.
полагоджує всякі направи і зимінь. 1-3

РЕАЛЬНІСТЬ коло суду негайно на продаж. Д-р Хомишський Камінка Струм. 1841 2—2

Надзвичайні Загальні Збори

Т-ва „Міщанське Братство" в Тернополі відбудуться дня 17. квітня 1928 в год. 3-ій попол. в великій салі Міщанського Братства в Тернополі із слідуючим денним порядком: 1) вибір виділу, 2) внесення і запити. Вступ на Загальні Збори мають тільки члени Т-ва які виказуються легітимацією, а яку кождий член одержить в дні 17. квітня п. р. між годиною 8—12 в полудне в льокалі Т-ва. — Андрій Фазендиш голова, Антін Дякін секр. 1-1

VI. Звичайні Загальні Збори

Українського Краєвого Товариства опіки над Інвалідами у Львові
відбудуться дня 21. квітня 1928 в год. 4. попол. в салі Української Бесіди у Львові, вул. Рутовського 22/I. Порядок нарад: 1) Отворення зборів, 2) відчитання протоколу попередних Загальних Зборів, 3) звіт з діяльности Т-ва, 4) звіт ревізійної комісії, 5) уділення абсолюторії уступаючій Головній Раді, 6) зміна статуту, 7) вибір голови Т-ва і 9 членів Год. Ради, 8) вибір Ревізійної комісії, 9) внески і запити. — На випадок, коли на означену годину не явиться достаточне число членів Т-ва, збори відбудуться в годину пізніше з тим самим порядком нарад і важністю рішень. — Год. Рада УКТОНІ у Львові. 1867 1—1

Конкурс.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові приймє до похочі шефа бюра аграрних операцій

ІНЖІНІРІВ-КУЛЬТУРТЕХНІКІВ

(інжінірів мельорації), як своїх урядовців.

Вимагається: 1) Покінчення культуртехнічного (меліораційного) відділу на Технічній Високій Школі враз з дипльомовим іспитом. 2) Покінчення приписаних в ході студій практик поміровних та меліораційних. 3) По змозі виказання практичного заняття в цьому фаху після закінчення студій.

Предложення належить вносити до бюра Товариства у Львові, вул. Зіморовича ч. 20. з долученим відпису дипльому, свідоцтв, посвідок практики, перебігу життя та референцій одного зі станових товариств українських інжінірів, в першу чергу Українського Технічного Товариства у Львові. — Під увагу візьметься тільки ті предложення, які вплинуть до дня 20 квітня п. р.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

Інж. Ю. Павлиновський в. р. президент. *Інж. Е. Хвалівський в. р.* директор бюра.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняжові,
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні,
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий, **вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.**
ФОСФОРИТИ **палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.**

2—10 Доставa пасомощю і детайл. по фабр. цінах і найшир. услівях кредит.

Ва редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 78 (11.331). Львів, пятниця 6. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Тяжке завдання".

Труднощі монтування КПЗУ в освітленні Кагановича.

Львів, 5. квітня 1928.

Боротьба в нутрі КП(б)У (комун. партії більш. України) за автентичне розуміння і практичне переведення „ленінської" національної політики не нинішня. Вона тягнеться уже давно, від перших початків комуністичної революції. Одначе в часи воєнного комунізму ніхто з більшовиків національної політики практично в життя не проводив. Тоді обмежувалася вся воююча більшовицька комісарщина виключно до проголошування та репродукування трафаретних ультрадемагогічних більшовицьких гасел, під якими московський партійний осередок підготовляв і переводив у життя революцію. На Україні найбуйніше процвітали тоді більшовицькі гасла про „самоопределеніе вплоть до отделенія", але під однією умовою, а саме: знищення всеї української національної „шовіністичної буржуазії". Щойно по її знищенні — казали комуністи — зможе вільно та спокійно „самоопределітся" весь український „пролетаріят". На допомогу українському „пролетаріятові" в самоозначуванні посилали московські комуністи на Україну свої спершу червоно-гвардійські, а потім червоноармійські полки. Роля тих окупаційних полків усім добре відома. Вони остаточно Україну „самоозначили".

Коли цей процес „самоозначування" успішно покінчився, тоді прийшла черга і на практичну політику в національних справах. Приходила вона з трясовиння ленінської теорії на реальний український грунт серед великих мук українства і серед важких комплікацій у самій КП(б)У. Один з перших секретарів КП(б)У, якому довелося переводити комуністичну теорію розвязки національного питання в практику, Лебідь, був проти українізації та проти творення „окремої української культури" очевидно пролетарської. Він твердив, що українізація є відступом на культурному фронті, декаденцією та перешкодою на шляху будови інтернаціональної пролетарської культури. Українські соціялістичні елементи зпоза КП(б)У, зареагували на такий курс політики утворенням окремої комуністичної партії під назвою української компартії (УКП), яка протиставилася завзято русифікаційним тенденціям політики КП(б)У на Україні.

УКП мала серед українських міських і селянських пролетарських кол велику скількість приклонників і стала дуже небезпечною соперницею для офіційної КП(б)У саме тому, що вимагала для України не тільки забезпечення українських національних, політичних та економічних прав, але й уважала КП(б)У узурпаторкою влади на Україні. Причиною цього був факт, що до КП(б)У належали виключно самі москалі та жиди. Українців у ній майже не було. Боротьба між КП(б)У та УКП тягнулася довго. Закінчилася спершу розгромом останньої, а потім накиненим нібито Комінтерном „компромісом". Значна частина укапістів вступила в члени КП(б)У. І щойно від тієї хвилини почала офіційна партія проводити практично національну політику, яка найшла свій конкретний вияв в українізації, що тягнеться дуже пинно досі і мабуть ще довго буде тягнутися з усякими перипетіями.

На тлі самого продовження українізації та на тлі самого розуміння її цілей і завдань а також завдань української культури зродилася зновже у нутрі КП(б)У затяжна дискусія й полеміка, що в наслідках довела до політичних суперечок і не тільки до них, але й до карних санкцій проти тих членів КП(б)У, що не поділяють теперішньої надто вже поміркованої та русофільської національної політики (читай: розуміння завдань українізації та української культури) офіціяльного проводу КП(б)У. Наглядно знесовуючи перипетії тих непорозумінь, можна сказати: вони почалися на Україні чисто культурними, чи краще культурно-академічними міркуваннями письменника Хвильового, а зачіпилися об політичну ліквідацію відповідального члена ЦК КП(б)У і народнього комісаря освіти **Шумського,** отже ліквідацію видатного політичного діяча КП(б)У, але досі не скінчилися. Іншими словами проблєми культурно-академічного значіння набрали першорядної політичної ваги.

Зліквідований політично Шумський написав при одній нагоді з того приводу, що в КП(б)У вважають кожного українця „пасинком" партії і кожного з них як такого трактують. Шумський уже тим своїм висловом схарактеризував дуже добре цілу т. зв. українізаційну політику КП(б)У. Політичні провини Шумського заключаються в тому, що він підтримував Хвильового і в тому, що як наркомос вимагав інтензивного і безкомпромісового проводження українізації державного апарату а передовсім школи.

В обороні Шумського виступив, як відомо, Центральний Комітет КПЗУ (Компартії Зах. України). Виступив він перш за все проти політичної ліквідації того останнього, а також в обороні його становища, що було суперечним з русофільською політикою КП(б)У на Україні. Наслідки цього становища КПЗУ були такі, що його осудили: КП(б)У, Комінтерн і КПП (Компартія Польщі), по чім сама КПЗУ роздвоїлася. І роздвоїлася так, що не можна її тепер ніяк змонтувати. Ось що сказав про це на пленумі ЦК і ЦКК (Центр. Контр. Ком.) КП(б)У теперішній її секретар Каганович (по национальности: жид), фактичний диктатор партійної політики на Україні:

„Треба отверто сказати, що становище (у нутрі КПЗУ — Ред.) тяжке. Не треба, товарищі, тут захоплюватися ріжними рожевими перспективами і замазувати справжнє становище в середині КПЗУ. Для кожного з нас, більшовика, ясно, що коли більшість верхівки ЦК зраджує, коли треба формувати нові кадри вождів, коли ці кадри треба висувати з низів робітничої маси і до всього в нелегальних умовах то завдання не тяжке. Розвязання цього одного з основних питань ускладнює те, що між двома таборами — табором зрадників і табором тих, що лишилися вірними комінтернові й продовжують в неймовірно важких умовах роботу в справі зміцнення КПЗУ, — є середина, бефер, що утруднює цю боротьбу. В лавах КПЗУ є товариші, що хитаються, що одночасно визнають і не можуть не бачити що роскольники справді роблять контрреволюційну роботу, але що й намагаються їх обороняти, намагаються врятувати їх, або прокласти стежку для їхнього повернення назад".

Отже верхівка КПЗУ „зрадила" (мотиви „зради" в освітленні Каган. подаємо на іншому місці), середина (буфер) вагається, а за Комінтерном є нібито маса, з якої ніяк не можна видобути „вождів". Дійсно важке положення. Словом хоч бери та пиши: пропало! Але так не думає Каганович. Він вірить, що „вожди знайдуться". Нема сумніву, що найдуться. Їх придбають при допомозі імпорту! Важкі хвилі переживає Каганович і комп. не тільки наслідком труднощів монтування „верхівки" КПЗУ, але ще більше наслідком діяльности „зрадників" з КПЗУ, що безпощадно бють та демаскують русофільську, протиукраїнську політику КП(б)У під диктатурою Кагановича. Вони мають навіть відвагу піддати в сумнів якунебудь вартість Кагановичівської українізації та всеї його т. зв. української національної політики. На зле ця діяльність „зрадників" не вийде, бо вона всеж таки вирве дещо для національної української культури на Україні навіть від такого малощо не стопроцентового „українця" як русофіл Каганович. Коли свого часу діяльність УКП таки добилася бодай дрантиваньких, правда, але все-таки позитивних первочинів українізації, то може дібється деяких уступок для українства і „зрадницька верхівка" КПЗУ від теперішнього Кагановичівського русофільства. Може... дарма, що на Україні „шумськістів" (а шумськістами є також „арадники" з КПЗУ) тепер переслідують а то й фізично ліквідують. До тої міри небезпечні з них „контрреволюціонери"!

Каркасонська промова.

Мир і порозуміння виборчою програмою Франції і Німеччини.

Франція й Німеччина находяться напередодні виборів. В основу виборчої програми і виборчих кличів обох цих держав покладено не лише питання внутрішньої, але ще більше закордонної політики. І зовсім слушно, бо в створених умовах повоєнного життя і ланцюгу взаїмної господарської залежности поодиноких держав не внутрішня політика є передумовою зовнішньої, тільки навпаки.

Закордонна політика Німеччини, гнучка тактика Штреземана, яка в останніх літах принесла неодну користь Німеччині та привернула їй у значній мірі рішаюче становище в середущій Европі, природно не найшла признання в крайних правих під проводом гр. Вестарпа. Підсилення становища й виборчих успіхів гр. Вестарпа залежало в першу чергу від становища французького націоналізму. Як поставиться підчас виборчої акції до справи французько-німецьких взаємин французький націоналізм, як трактуватиме він цілість европейських і світових питань, а головно складну справу воєнних відшкодувань, залежить розвиток не лише французької, але й німецької виборчої акції.

Загальну відповідь в цих справах дає промова французького премієра і виразника французького націоналізму в старовинному Каркасоні. Цей холодний, відпихаючий і простолінійний державний муж виступив на днях в Каркасоні з промовою, яка широким відгомоном відбіється в цілому світі, а особливо по другому боці Рейну. Він в першу чергу зазначив непохитне змагання Франції до втримання й утвердження мира. Відкинення в Женеві радянської пропозиції в справі роззброєння не слід уважати запереченням мирових тенденцій. Бо загальне роззброєння в теперішній добі по суті нікого не позбавило б засобів нападу, тільки слабші народи віддалоб в руки сильніших. Франція через Еріо підписала женевський протокол, а через Бріяна поширила ідею розємних судів підписанням льокарненських трактатів. Усі питання міжнародньої далекосяглости можуть бути розвязані тільки в атмосфері довіря. В приязній атмосфері Франція переговорювала з Еспанією, тепер веде переговори з Італією. З Румунією управильнено воєнні борги. Можливо, що небавом, скоро тільки прийде час нової платности по пляну Доза, треба буде перевірити, коли і як треба буде приворовити (німецькі) залізничі й індустріяльні облігації. Та фінансова проблема правдоподібно потягне за собою розвинення інших проблем. Скоро тільки будуть забезпечені французькі репараційні вимоги, французька політика піде на комбінації, які змагатимуть до скорої розвязки питання боргів у відношенні до союзників і німецької держави. Французи мають почуття господарської солідарности, яка мусить тісно обєднувати всі народи світа. Не ізоляція, тільки зближення умів і сердець є наказом моменту. І в тому напрямку треба працювати з усіх сил.

Такий є зміст сензаційної промови Поанкаре, сензаційної саме з огляду на особу промовця. Мир і порозуміння — ось головний мотив каркасонської промови Поанкаре. В осередку того порозуміння є очевидно справа репарацій і міжсоюзних, а радше міжнародніх воєнних боргів. В цій справі висувається думку улькування німецьких залізничих й індустріяльних облігацій на міжнародньому ринку. По поголоскам у тій справі розпочалися вже вступні переговори. Як подає „Нью Йорк Таймс" в справі ревізії плану Доза істнує вже елаборат знавців.

Pr. 205/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr. 45/927 dokonane dnia 28. marca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. „Dilo" Nr. 71. z dnia 29. marca 1928. z powodu że zamieszczony w tem czasopismie artykuł pod tyt. „Ostanni wisty" w ustępie zatytułowanym „Sprawa aresztowanych posłów" zawiera w sobie znamiona występku z art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 Nr. 45 poz. 399 Dzup. b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 31. marca 1928. r.

Mayer.

Німецькі репараційні борги, які на основі лондонського плану з 1921 р. номінально виносили 132 мілярдів марок у золоті, остаточно мають бути устійнені у висоті 32 мілярдів марок у золоті і будуть покриті емісією державних бонів. Половина тієї суми буде змобілізована видачею 5 проц. облігацій. З одержаної в той спосіб готівки одна частина буде повернена на сплату міжсоюзних боргів, а друга на покриття воєнних шкід Франції і Бельгії.

Тільки тимом було би розв'язана одна з найважніших і найскладніших сучасних політичних і господарських проблем, а одночасно це було би рівнозначне з остаточною ліквідацією війни і викликаних нею настроїв. Зовсім природно, що після розумної розв'язки міжсоюзних боргів і репарацій в атмосфері довіря, на чергу прийшли би інші проблеми чисто політичного характеру.

Мир і порозуміння серед атмосфери довіря і прихильности — це основний мотив каркасонської промови французького премієра. Такі слова, майже небувалі досі або щонайменше невиразні в устах Пуанкаре, є історичною подією і підкресленням мирних тенденцій сучасної Франції. Французький неприємлячий націоналізм, побудований на злагоді до німців, починає випаровувати. У відношенні до Німеччини промова Пуанкаре є підтримкою для політики Штреземана і виборчою допомогою демократичним партіям. У внутрішній політиці Франції є це зближення Пуанкаре до становища радикалів у розв'язці найважніших питань сучасної Европи. Без сумніву що „мир і порозуміння" будуть прапоровими кличами підчас виборчої кампанії в Німеччині і Франції, а одночасно причиняться вони до зміцнення і життєздатности демократії і повоєнного парляментаризму.

Серед українських комуністів.

Соціяльно-клясові причини „зради" верхівки КПЗУ в освітленні Кагановича.

На пленарному засіданні Центрального Комітету і Центральної Контрольної Комісії КП(б)У говорив **Каганович**, секретар КП(б)У на повищу тему ось що:

„Товариші, коли я захінчив першу частину свого докладу на X. з'їзді нашої партії прикладом з „Тараса Бульби" про Остапа і Андрія, і натякнув на те, що та Західній Україні може бути не лише Остап, а Андрій, може бути не лише боротьба за пролетарську революцію, а й зрадники й, то деяких товаришів уява сумніз: „чи не надто гостро поставив я питання щодо КПЗУ". На жаль, недовго довелося чекати. І ось виявилося, що дійсно в середині КПЗУ є справжній Андрій, зрадники комуністичної партії і робітничої класи. Питання про розкол у КПЗУ в даний період має нольосальне значіння не тому, що Васильков і Турянський, організатори й провідники нього розколу, є генії, або люди великих здібностей. Алже був у нас тут на Україні Шумський, людина, взагалі кажучи, далека від будьякої генільности, алеж ви всі тудово знаєте ті соціяльні сили, що стояли за його спиною і що мали думку виплигнути на політичну нашої партії (між іншим, Шумський, хоч і як це смішно, був причиною і приводом до утворення нового „ізму") — „шумеціам" — неначе справді можна порівнати цю есектичну юшку націонал-комунізму й українського шовінізму з такими системами пролетарської теорії і практики, як марксизм і ленінізм). (Сміх)."

„Група Василькова-Турянського війде в історію не тому, що вона являє собою колекцію великих людей, або тому, що вони можуть стати „творцями" якогось „васильківму" або „турянізму"— все це нісенітниця, а тому, що вони стали рупором польського фашизму і зрадили,ганебно зрадили, комуністичну партію Зах. України, зрадили пролетарську революцію, зрадили Комуністичний Інтернаціонал".

„Національне питання на міжнародній арені, а особливо українське питання, набирає в дану добу, добу боротьби революції і контрреволюції, величезного значіння, а, значить, і питання про Зах. Україну, що є мостом між Европою і нами. Центром питання є знайсти соціяльно клясову базу зради верхівки КПЗУ, аналізувати ті зміни, щодо клясових сил на Зах. Україні і в Польщі взагалі, що мали місце за останні місяці і що відбилися в клясово-партійній боротьбі на Зах. Україні".

„Ставлячи перед собою питання про соціяльні сили, що штовхнули верхівку КПЗУ в обійми польського фашизму, ми повинні з усією гостротою і ясністю підкреслити, що цією силою є західно-український глитай і міщанство, що пішло за буржуазією, цією нерозривною частиною світової імперіялістичної буржуазії".

„Одночасно з частковою і відносною стабілізацією загально-світового капіталізму, як виявлення цієї стабілізації, ми маємо часткову стабілізацію в Польщі і часткову стабілізацію на Зах. Україні. Фашистська диктатура консолідувала клясові сили буржуазії, не лише польської, а й української. Пілсудському пощастило добитися деяких результатів, завдяки жалюгідним поступкам столипінського характеру питання земельного і по части національного. Через це йому й пошастило перетягти на свій бік буржуазію Зах. України, що за нею потягся і глитай. Ось в даний момент ми є свідками процесу, як перехід глитая та міщанина Зах. України в позиції боротьби з польською буржуазією на позицію співробітництва в справі зміцнення та розвитку польського фашизму впливає на частину верхівки ЦК КПЗУ."

„Партія виросла в умовах Зах. України, як партія молода, що не мала певних твердих більшовицьких традицій і що її треба було більшовизувати, в чім ми, ЦК КП(б)У, їй всеможливо допомагали. Питання про це, чи збільшовизувалася партія, є основне і корінне. Відповідь на це питання дає змогу вирішити, чи маємо ми справу з ком. партією, чи з партією опортуністичною, націоналістичною? І відповідь на це питання ми одержали в тім, як реагувала більшість ком. партії ЗУ на зраду верхівки партії: більшість КПЗУ не пішла за зрадниками, більшість КПЗУ лишилася вірною Комінтерну і заповітам Леніпізму (Оплески.). Причина того, що більшість компартії Зах. України лишилася з нами, лежить в тім, що партія розвивалася під правильним проводом Комінтерну. В умовах революційного піднесення, в тих умовах, коли хвилі соц. боротьби підіймалися чимраз вище, є Комінтерном імла і верхівка КПЗУ, що нині зрадила. Коли ж революційна хвиля спала, коли загально капіталістична і польська стабілізація дали свої результати, верхівка КПЗУ зрадила. Група Василькова-Турянського в нових умовах, умовах стабілізації польської економіки і консолідації сил фашистської буржуазії, в обстановці спаду революційної хвилі зрадила українську робітничу клясу, Комінтерн, зрадила свою партію і реставрувала своє націоналістичне дрібно-буржуазне минуле".

В нинішній передовій статті наводимо уривок з тієї самої промови Кагановича, з якого виходить, що справа в КПЗУ не стоїть тепер так добре, як тут представлено.

Бандитизм.

Напад на помешкання дир. д-ра Собата.

У вівторок, 3-го п. м. коло години 8.45 вечером застукав хтось до дверей, що ведуть до помешкання дир. д-ра Собата. Помешкання не є на першому поверсі в будинку акад. гімназії від вул. Захаріяшича. Коли служниця отворила двері, на коридор вдерлося 4-ох замаскованих людей, які пробували її зтерорізувати револьвером. Вона стала з усіх сил кричати і тим чином звернула увагу всіх домашніх. Бандити зараз зникли, тільки один з них вспів дістатися до кухні і до одної кімнати, але дальше вже піти не міг, бо двері до інших кімнат замкнено в час. На коридорі застукав замкнено в час. На коридорі застукав утікаючим бандитам дорогу терпіня Елішевський, якого вони стеорпнували пострілом з револьверу, при чому зранили його легко в руку (палець правої руки). Після того напасники втікли: третіх з них, на вигляд молодших і менших ростом, пустилися втікати улицею Захаріяшича в гору, де зникли в напрямі Святоюрської площі, а четвертий, на вигляд старший і вищий, втік спокійно через подвіря гімназії в напрямі вулиці Карпінського.

Повідомлена телефоном поліція прибула негайно на місце нападу і взялася до місця пошукування за бандитами. На жаль, лиць їх ніхто не бачив, бо всі були добре замасковані. Тільки один з них, утікаючи, згубив на сходах маску і дали ще вже біг, насловивши лице рукою. В часі втечі бандити віддали на коридорі загалом три стріли, аби застрашити службу на партері і всіх домашніх. Одна із тих стрілів ранила саме терпіяна Елішевського.

Думають, що напад цей заінсценізували професійні бандити, які певно знали, що в касі дирекції гімназії є зібрані на днях шкільні оплати учеників у сумі понад 20.000 зол. Зрештою слідство у тій справі повинно виявити підклад цього нападу і його дійсні мотиви.

Зпоза тюремної решітки.

Довідуємося, що вчора випущені на волю Ярослав Гретчах, Ольга Гретчах і Михайло Вірстюк, усі з Долини, що були засуджені в процесі 17-ти на 1 рік тюрми і свою пару вже відсиділи. Засуджених у тому ж процесі Дармохвала і Матийціва перевезено до тюрми в Дрогобичі, а Дзіся, Дерлицю, Василя Атаманчука й Івана Вербицького перенесено до тюрми в Бригідках.

У зв'язку з демонстрацією перед церквою св. Юра в дні іменин марш. Пілсудського арештовано, як ми про це повідомляли, студентів університету Карачевського Івана і Янова Володимира. На днях випущено студ. Карачевського на волю, так що в сл. тюрмі залишився ще тільки студ. Янів.

Нашу вчорашню замітку про арештування під замітом співучасти у вбивстві Гука доповнюємо ще такими подробицями: Крім Платова Полотнюка сидять іще в сл. тюрмі при вул. Баторія студ. унів. Іван Себій, Семен Бучало й ученица у-тит. семінарії Ольга Палашій. В них Бучало по заінсценізованим слідчих органів має знайти в тих днях на волю. Щодо арештованої п-ни Палашійної, то в неї знайдено якісь книжки військового змі-

ФЕЛІКС САЛЬТЕН.

Трагедія молоді.

„Відомська „Neue Freie Presse" подає з нагоди події, що трапилася цими днями в перемиській гімназії, отсю статтю визначного письменника Фелікса Сальтена, яку задля актуальної ваги справи подаємо отсе в перекладі.

Редакція.

Будяне явище: в одній клясі гімназії кепкує учитель з учня за те, що не вивчив лекції як слід. Він дорікає учневі, що його поступи гіршають, що його пильність меншає, чи жартує собі з приватних замилувань хлопця. Учитель висміває раз спортові змагання хлопця, або його літературні амбіції, а часом може й те, що хлопчина закохався. І ціла класа реве від сміху. Учитель вдоволений виглядом свойого дотепу, а „жартом" змитий ученик сідає з болючим почуванням великого сорому. І справа скінчена. Хіба, що трапиться ще опісля бійка, в якій засоромлений боронить своїх задушевних справ проти товаришів, які глузують собі з них за приладом учителя. Буває, що учитель малує опісля лишком свойого вередливого дотепу, якщо це людина справедлива й розсудна. І є багато таких визначних та дуже поважних учителів. Богу дякувати! Такий учитель знає, що хлопці його кляси переживають саме тяжкий час мутації голосу, коли то засівається їм вусок а кров і душу ворушать таємні сили, й що з такими хлопцями треба поводитися дуже обережно. Обовязки, праця й студії відвертають їх увагу й помагають перебути кризу. Однак дітям, що саме перестають бути дітьми, часом тяжко ходити в ярмі звичайним шляхом. Не треба жартувати їх поштом, не треба собі з них глузувати й виставляти їх на сміх товаришів. Так чи інакше думає може професор (може!), старається заспокоїти учня, в якого душу ятіа, жартуючи, постолами, й поводиться з ним якнайлагідніше. Справа забувається, сліди затираються. Стораз, тисячі разів так бувае звичайно.

Однак мена, що ділить звичайне буденне від незвичайного — страшного, дуже вузенька. А той учитель у Перемишлі зробив, не счувшись той крок від звичайного до трагічного, той маленький крок, що веде із немної буденної бажальности в кроваву сутінь страшних подій. Хлопчина упав ненадійно з діточих солодких мрій в найглибшу пропасть розпуки. Рідний батько пхнув туди бідного хлопця, зігнав його зі світа, не відаючи, а думаючи, що тим, ніби сповнює свій батьківський обовязок, виконує безглуздо уросне батьківське право.

Ця трагедія, що мала місце в Перемишлі, є трагедією молоді, а банкрутством батьків і виховників. У трох діях пройшла ця трагедія, якої ніякий поет не годен придумати так переконуючо, що вона зворушує й потрясає світом сильніше, ніж це міг би вчинити поетичний твір. Пятьнацятилітний гімназист Франц Сроковський мріе про акторку театру. Він ніколи з нею не балакав, не познайомився з нею особисто. Але вона його перша любов, його горяча пристрасть і в ньому збуджується в цім переходовім віці через це переживання мущина. Те, що три-чотири роки пізніше, а після десяти літ, коли був би мав 25 літ, напевно могло би бути тільки приємним споминком, гарним хоч болісним сном, про який згадував би був з усміхом, бо мріяв про нього на першій межі життя в сумерку діточих літ перед великим, справдішнім сходом сонця, існування: це є для нього тепер найвищим змістом, найважнішим значінням життя. Він був визначним учнем, заки це кохання у ньому запалало. Тепер, коли в ньому бушують тужні мрії, коли ніжні бажання пронизують його душу, коли палкі почування його пілносять і палять, тепер він занедбується в науці. Хлопчину, якого занадто рано пробудженє кохання кинуло далеко поза його обрій, високо понад його гімназію, не можуть вже пізнати шкільні вправи, ніщо не може його заохотити до того, щоби сповняв свої шкільні обовязки „з відзначенням". Він робить, що може. Він провадить борбу, яку можна назвати геройською й тоді, коли в ній часом і впадає. Його почування до акторки чисті. Він ніколи не посмів, може й не думав ніколи, до неї зблизитися. Бодай так оповідають, і нема причини, цьому не вірити. Скільки то в тих, що сьогодні є мущинами, батьками, учителями, скільки з них пережило бурю такого кохання, коли ще були хлопцями, так між двинацяти і чотирнацяти літами! Майже всі знають те перше щастя, знають ті солодкі муки, які дає така рана, така перша пристрасть. Може й не любимо пізніше після досвідів життя ніякої жінки з такою безумовною силою душі, з таким дитинячо впертим обожанням, як любили ми ту, з якою не розмовляли ніколи, якої не доторкали пальців й рук, ту жінку, яка вперше промайнула попри діточі змисли, що пора перших жал нам відчути, чим є жіноче єство, ту жінку, що перша збудила в нашій молодій душі джерело туги, жінку, якої не посміли торкнутись навіть у найпалкійших бажаннях. І кохання гімназиста Франца мусіло мати таку стихійну силу. Його товариші знали про це кохання. Навіть його професори знали про нього.

(Закінчення буде.)

сту, що мали бути власністю арешт. Семена.

Вчині вчора арештовано у Львові, як нас повідомляють гімн. екстерніста Клима під замітом співучасти в нападі на гімн. Акад. гімназії д-ра Сабата.

Парляментарні вісти.

(Власні телєфонограми.)

СПІЗНЕНА РЕВІЗИТА.

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) Сьогодня в полудне марш. Пілсудський ревізитував марш. сойму Дашинського в його урядовім кабінеті. Розмова тревала 1.30 год. Про її зміст учасники оберігають повну дискрецію. Кажуть, що марш. Пілсудський навмисне дав виждати Дашинському 6 днів на свою ревізиту, щоби підкреслити факт, що Дашинський спізнився із відвідинами у през. республики.

ІМОВІРНА ПРОГРАМА ПРАЦЬ СОЙМУ ПІСЛЯ СВЯТ.

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) Як відомо, бюдж. комісія зберетьсяна на дальші наради 18. квітня а перше засідання сойму після свят відбудеться 24. квітня. Зараз після ферій почнуть працювати також інші комісії. Адмін. і правнича комісії мають уже матеріял із згоджених внесків а посольської ініціятиви. Небаром вилине дальший матеріял у декретах президента. На основі закону про повноваженя, якого сила перестала діяти з хвилею відкриття сойму, уряд зобовязаний до 14 днів від скликання сесії предложити соймові всі ухвалені в тім часі декрети. В противному разі всі декрети автоматично вигасають. Знаючи з практики, що уряд предкладає соймові декрети щойно в останнім дни, законом передбаченім, треба сподіватися, що в останніх днях тижня вплине до сойму сила декретів, яких число переступить напевно сотку. Поміж тими декретами деякі викличуть безумовно голосний відгук у соймі. До них належать ославлений прес. декрет, декрет про організацію судівництва й ін. Одначе найперше уряд зголосить податковий законопроект. Над ним радитиме скарбова комісія. Як уже заповів мін. Чеховіч, уряд приготовляє три нові закони: 1) про постійні податки, 2) про зміну доходового податку і 3) про хатний тав. подимний податок. Урядові дуже залежить на найшвидшій полагоді тих законів, бо від полагодження їх залежить між ін., справа урядничих підвищок. Усе таки вже нині напевно можна стверднти, що домагання урядовцями підвищки 42 проц. остануть нереальні і підвищка дійде найбільше до 15 проц. місячної платні держави. функціонарів. До адм. комісії уряд внесе напевно законопроект про самоврядування. Зрештою в цій справі задержують позицію мовчанку. Відомо лише, що в мін-стві внутрішніх справ йдуть останні підготовки праць над законопроектом про самоврядування громадське, міське й воєвідське. Самоврядування в сільських громадах викличе напевно великі суперечки, бо як кажуть, урядовий проект вибор. ординації не буде опертий на шість-прикметниковім праві голосування. Так він буде першим виломом у дотеперішніх виб. принципах. В той спосіб парляментарні праці на найближчий час заповідаються дуже цікаво. Вони безумовно доведуть теж до вияснення ситуації у самім соймі, себто сойм, більшости та до вияснення принціпіяльних відносин поміж соймом і урядом.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми.)

ВОЄННІ АЛЯРМИ.

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) „Берл. Тгг." приніс сенсаційний допис свого варшавського кореспондента про воєнні приготування Польщі проти Литви на літо цього року. В дописі цьому сказано, що у варш. господ. і політ. колах є велике поденервування, хоч урядові сфери заперечують таким відомостям. Усетаки відомости про плянований замах на Литву походять буцімто з рецяцій про збори, в яких брали участь найповажніші польські діячі, що працюють у запорд. політиці. Далі пише „Берл. Тгг.", що Польща законтрактувує великі запаси збіжа за корд. і що Польща спрямовує закордонні валюти на внутр. біржах. Крім того виглядають підозріло характеристичні відвідини мін. Залеського в Римі. Врешті „Берл. Тгг." повідомляє, що внедовзі має приїхати до Варшави Чемберлен. Вечірня варшавська преса, переповідаючи цю статтю „Берл. Тгг-у", пише про неї, що не є небезпідставна на тему всяких сенсацій. Все таки ця стаття „Берл. Тгг-у" наробила тут немало шуму.

БІЛЬШОВИЦЬКІ СТАРШИНИ У КОВНІ

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) Цими днями приїхав до Ковна більшовицький військовий аташе для балтійських країв, Судаков зі своїм помічником. Оба більшовицькі старшини відвідали начальника литовського ген. штабу й інших лит. високих офіцерів. Мета їх відвідин тримана у строгій тайні.

ВІДГУК ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. ПЕРЕГОВОРІВ.

Варшава, 3. квітня 1928.

(ік) Всі без виїмки нинішні варшавські газети присвячують багато місця рефлексіям на тему останніх польсько-лит. переговорів. На загал відносяться як успіх Польщі, що Литва таки не довела до зірвання переговорів, чого буцімто бажала собі, лише що для переговорів стоїть відкритий шлях. Дуже характеристичним голосом у тій прес. дискусії є нинішня передовиця „Глосу Пр." в якій пан Стпічинський, котрий приглядався переговорам у Кенігеберґу, накидається на Вальдемараса просто вуль гарною лайкою, представляючи його як останнього ідіота. Взагалі в політ. колах на тему переговорів у будучому є мало оптимізму, що вони доведуть до путнього кінця.

ТРІВОЖНІ ВІСТИ З СРСР

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) З Риги повідомляють, що у Москві панує велика консгернація у звязку з масовими арештуваннями, переведеними в останніх днях серед української інтеліґенції. Показується, що більшість українських комуністів стоїть на ґрунті української самостійности. У Москві мало відбутися засідання політбюра, в якому взяв участь Затонський, спеціально завізваний з Харкова. Органи ДПУ відкрили буцімто новий широко розгалужений заговір прихильників української самостійности. Цим разом цей заговір обхоплює також військові частини, стаціоновані на Україні та зложені є місцевих українців. Ці полки дістали приказ негайного переміщення в глибіну Росії. На їх місце має прийти сибірська дивізія ім. Свєрдлова та значні відділи кінноти Буденного, які мають бути розміщені в Харкові й у Києві. У звязку з останніми подіями на Україні теперішній голова ради народніх комісарів на Україні Чубар має остаточно уступити, тому що закидують йому недостачу енергії у поборюванні жовто-блакитної контрреволюції. На його місце має бути іменований член московської контрольної комісії Ярославський.

ДОДАТОК ДЛЯ УРЯДОВЦІВ І ВІЙСЬКОВИХ.

Варшава, 4. квітня 1928.

(ік) Урядовцям і військовим виплатить додаток у висоті 45 проц. їх квартальної платні в приспішеному речениці. Перша половина буде виплачена 20. квітня, а друга 20. травня п. р.

НОВИНКИ

— **Арештування.** Вчора вночі від 2.45 до 4.15 вранці поліція перевела трус на вул. Вишневецьких 2. у п. Качмарських і арештувала гімн. учня Евгена Вишневецького. В 12. год. вполудне (4. квітня) арештувала поліція ще двох братів Качмарських, а саме: Володимира, студента прав і Романа, ученика уч. семинарії. Причина арештувань невідома.

— **Темна хроніка.** В Ярославі одного вечора три бандити напали на двох людей із наміром грабіжі: інкасентові броварів Микулишинові забрали 500 зол. і пострілили його в живіт, а 3 години пізніше, пробуючи вломатись до крамниці Савариńського, смертельно зранили почтового возьного Барлога, який помер. Поліція шукає злочинців. — У львів. шпиталі помер власник фільварку біля Стоянова (Радехів) Шац, пістрілений невідомим ворогом місяць тому на власнім подвірю. — Рік тяжкої вязниці дістав львівський авантюрник Кароль Гольцшу, що має на совісти свою любку, яку експльоатував для нечистої торгівлі і одного француза, якого побив у „веселім" настрою. — Довгу низку арештованих темних молодців поліція доповнила ще сімома підприємцями, що жили торгівлею живим товаром; їх прізвища Апельбаум, Кац, Розенталь, Найнтрзвб, Розенберґ, Помпах, Гертваген.

— **Українська Студентська Громада в Варшаві.** Пишуть нам: Дня 11. лютого ц. р. відбулися Загальні Збори Української Студентської Громади у Варшаві, на яких вибрали управу в такому складі: Микола Лівицький — голова; Евген Чехович — заст. голови і реф. зовн. зносин; Ірина Рибачківна — скарбник і референт госп. справ; Тетяна Назаревич — завідуюча госп. справами; Михайло Вигінний — референт культурно-осьвітний; Христант Гонтар і Володимир Шиприкевич — секретарі. До ревізійної комісії вийшли: Оксана Пирогова, Михайло Волосянко, Петро Доманчук. До товариського суду: Зофія Пригода, Павло Денисенко і Авдій Коломиець. Бібліотекарем обрано Петра Мегика, його помічниками — Ірина Попович і Юліян Лящинський.

— **Катастрофи й нещастя.** У Польщі згоріло в селі Калушині 46 кат. У Каракі пожежа знищила 35.000 звоїв бавовни вартости 750.000 фунтів. У Сінгапур згоріла фабрика гуми. В Оокленд (Нова Зеляндія) згоріло в нафтових складах 2 мільйони літрів нафти. У Кейстон (стейт Вірджінія) експльозія в копальні вбила 8 шахтярів. В англ. місті Кольчестер упали з літака два військові летуни і забились. У Мадриті авто розїхало четверо дітей і поранило кілька осіб. В еспан. місті Більбао грім убив спортовця підчас гри в м'яча, а трьох зранив.

— **Від парфум до часопису.** Союз видавців паризької преси виступив проти нового суперника, що хоче видавати денник не за 25 с., а за 10 с. Є ним відомий фабрикант парфум Коті, що став власником денника „Фігаро" і хоче видавати популярний дешевий денник.

— **Геройський магістрат.** В америк. стейті Огайо, місті Бремен, 6 членів повної міської ради мали вибрати: чи заплатити грошеву кару чи сидіти в вязниці. Місьта рада програла процес за відшкодування на 6200 дол. Ці гроші треба було заплатити із міської каси, яка, як скрізь, напонюється податками накладеними на мешканців. Міська рада дала доказ, що їй лежить на серці добро громадян і рішила, що солідарно відсидить 30 днів вязниці, бо місто бідне і не може заплатити стільки долярів.

— **Люди з гумором.** Це інколи ті, які почувають, що їхня порода вимирає. До них належать великоміські фікри. Найстарший берлінський суперник шоферів рішив із гумором зробити собі останню подорож на своїй конюі із Берліна в Париж. Чому? Щоби додержати обіцянки, яку склав французькій амазонці Дорен, що минулого року приїхала верхом із Парижа в Берлін. Його супроводило 10 оркестр, сотні нахолесників, великанська юрба цікавих і з фотографами та кіновими „операторами". Він їде через Бранденбург, Ганновер, Дюсельдорф, Кельн, Мец і Нансі. Чи його коняка це витримає — побачимо.

— **Світова всячина.** Пруський уряд подав до димісії 6-ох президентів-регентів, заступаючи їх республиканцями. — Держ. секретар Спол. Держав має намір зголосити свою димісію. — На тему парляментського ладу в Німеччині радитиме міжпарляментарна комісія. — У Китаю ожила домашня війна: ген. Чанг-Кай-Шек їде із південною армією на Пекін. — Берлінські держ. театри мають мільонові дефіцити. — У Парижі відрізали голову на гільотині двом польським бандитам за грабіжі та вбивства. — Небавком болгарський король Борис заручиться офіціяльно з третьою донькою італійського короля Джіованелею. — Віденська соц.-демократична партія має 40.000 членів. — Перський шах оголосив недалекі загальні вибори. — В Ужгороді помер директор державних лісів Підкарпаття 71-літній Водічка, один із останніх свідків таємного вбивства Рудольфа в Маєрлінгу. Він помер, не виявивши тайни. — Кардинал Гаспарі поважно занедужав. — У Варшаві закінчились міжнародні змагання атлетів; 1-у нагороду дістав Штекер (полък), другу Пошов (німець).

— **Помилка.** На просьбу Вп. д-ра Івана Брика спростовуємо помилку в його підписі під відозвою в „Ділі" ч. 76, де замість „голова" має бути „заст. голови".

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Наші літературні журнали й Европа.

Дивогляди „Літ.-Наук. Вістника".

Норвеський консуль у Варшаві звернувся через посередництво одної особи до нашої редакції з проханням переслати йому всі числа нашої преси періодичної та неперіодичної, де поміщені статті з нагоди ровокви Ібсена. Із прикрим почуванням узнали ми в ручі останнє число „Літ.-Наук. Вістника", де про Ібсена ні слова згадки! Нам єдиний „офіціяльний літературний журнал, що вряди-годи в політичних статтях виголошує нашій суспільности проповіди на тему европейської культури, немов-би свідомо нехтував усіх визначних представників її літератури і всі її живі та актуальні прояви.

Умирають такі великі творці, як Джозеф Конрад, Анатоль Франс або Томас Гарді, такі вимкові поети, як Райнер Марія Рільке, дістають нагороду Нобля такі оригінальні письменники, як Бернард Шов або Рабіндранат Тагор, вся Европа зачитується англійськими повістями Гельсуорті, Уельса або Честертона, Томаса Манна, Вассермана, Сінклер Льюіса... Французька Академія тратить своїх членів і вибирає нових; вона а за нею Академія Гонкурів нагороджує твори, що розходяться в сотнях тисяч примірників у всіх мовах; у Росії виграє Блок Брюсов, Сологуб, Арцибашев, Юшкевич, під нашим боком найбільші польські письменники: Жеромський, Пшибишевський, Раймонт, Каспрович; на Вел. Україні виходять сотки томів поезій, повістей, перекладів архітворів з европейської літератури — про все це „Літ.-Наук. Вістник" в останніх роках мовчить завзято і принціпіяльно, вожучи політичними статтями з єдиним тривким ядром нашої національної політики і друкуючи спомини, що пахнуть „Київською Стариною".

З театру.

Великий міський театр: „Ой, не ходи Грицю та на вечерниці". Вистава „Кооперативи Український Театр" у Львові під дир. Й. Стадника.

Земляки й чужинці посунули юрбою у великий міський театр, щоби поглянути: як виглядає бідна театральна трупа на великій сцені і яке враження робить там популярний Гриць, якого більшість згадує із дзиків, молодих літ, із доби розквіту нашого побутово театру. Сала була налита вщерть (три четвертини української публики!); сотні осіб відійшло від розпроданих кас; артисти мали рясні оплески і мусіли двічі повторати веселі танці та співи. Кожний із нас, що із спочуванням нераз глядів на обчіханну обстановку нашої сцени, пишком зітхнув: „як інакше виглядала би кожна вистава нашого театру на справжній сучасній сцені!".

А проте велика сцена і вибагливі обставки побільшують одночасно домагання до артистів. Уся вистава скінчилась успіхом; коли-ж прикласти до неї мистецький рівень, з якого глядимо і на інші песи на цій сцені, вирине не одно „одначе". На цьому рівні стояла п-і Кривицька, яка може з повним правом вважати вручену їй китицю квітів признанням від більшости авдиторії; на її прикладі можна найкраще бачити, що навіть непрофесійна співачка, коли вміє передати пісню із глибиною чуття, робить бажане враження. На тій самій висоті стояли п. Березовський у ролі Хоми і п-і Березовська у ролі Вусті. П. Березовський дав виразний тип українського Яґо, що нагадував маскою Мефістофеля: ніби не його довга, томлюча подорож із Кременця, його голос мав би всю природну силу. П. Березовська своєю характеристичною „лінією" сценою зібрала бурю оплесків. Так само подобався своїм гумором, темпераментом і танком п. Ярема.

Виконавця заголовної ролі Грицця не можна критикувати надто суворо, бо не вина це п-а Бенцаля, що він дістав несвою ролю; голосово вона йому не під силу, а психічно не під смак. Не був це той легінь, якому віримо від одного погляду, що за ним пропадають від одного погляду всі дівчата. В єдиній останній сцені смерти вложив він пал у свою гру і вмирав із завзяттям. Симпатичною була п-і Бенцалева і сцену з пранником заграла свіжо та приємно. Решта артистів не могла багато добути із куцих, нецікавих ролі.

Глядачі змінились підчас цієї драми у слухачів оперетки. Атракцією пєси стали хори та танці. Як кажуть знавці: збірна

співи на загал вдатні. Як бачили і незнавці: збірні сцени безладні. Із загально-улюбленою песою, мов із признаною красунею: чим вона більше відома та „вічно молода", тим більше вона мусить дбати за всі дрібнички, що зберігають її красу. М. Руд.

Театри.

Четвер, пятниця, субота замкнені.

КІНА.

„Аполло": „Серафим людства" (Франциск із Ассізі).
„Лея": Князь Селіман Декобри.
„Палас": „Симфонія великого міста", „Артистки на сцені й в житті".
„Фатаморгана": „Шансонетки".

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Добрянських Стренська, учителька з Дрогобича померла дня 30. Березня 1928 р. на клініці у Львові. Похорон відбувся дня 1. квітня 1928 на Личаківськім цинтарі. 1876

ОПОВІСТКИ.

Реколекції для Панів відбудуться під проводом о. д-ра Гавр. Костельника в семінарийській церкві при вул. Коперника від суботи 7. квітня до середи 11-го квітня в год. 6.30 вечером. 1865 2—3

Порадня матерів вул. Ходоровського ч. 15, повідомляє, що лікарські ординації відбуваються кождого дня рано від год. 9-тої; пополудни від години 3-тої. Насвітлювання променями лямпою в ціні по зол. 2 відбуваються кождого дня. — Управа. 5—?

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові подає до відома інтересованим, що надзвичайні виписи на III. трим. фіз. виділу Яг. Ун. будуть відбуватися від 23—28 IV. н. р. Приняття є утруднене і залежить від удокументованих зажимки даними. — За Виділ: Ол. Гайдукевич. 2—2

Звичайний Загальний Збір „Народної Гостинниці" кооператив. стов. з обм. пор. у Львові, відбудеться дня 25. квітня 1928 в год. 5. попол. у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 1, І. поверх з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загального Збору, 2) Відчитання протоколу з послідного Загального Збору, 3) Звіт Дирекції з діяльности стоваришення за дідовий рік 1927 і предложення більансу з рахунків зисків і страт за 1927 рік, 4) Звіт контрольної комісії, 5) Вибір пяти членів Надзірної Ради, а саме: двох на протяг 5 літ в місце уступаючих, двох на протяг 1 року і одного на протяг 3 літ в місце померших, 6) Вибір 3 членів контрольної комісії, 7) Зміна статуту в §§ 8, 11, 17, 51 і 52. Кождий член стоваришення має на Загальному Зборі право до одного голосу незалежно від числа зложених удіїв. Річний звіт і замкнення рахунків виложені в льокалі „Народної Гостинниці", вул. Косцюшка ч. 1 до перегляду членів. — За Надзірну Раду: Роман Сосновський председник, д-р Ярослав Олесницький секретар. 1—1

Загальні Збори „Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України" у Львові відбудуться в неділю 8. квітня 1928 в год. 10. передпол. у Бібліотеці Товариства „Просвіта" (Ринок 10, II. поверх). Якби в означеному часі не явилося вимагане статутом число членів, то без огляду на спільність присутніх, відбудуться ті самі збори на годину пізніше з правом рішення й вибору. — Виділ.

На „Рідну Школу" зложила Вп. Любка Колесса, Відень, 10 ам. дол. Жертводавчині складає щиру подяку Головна Управа. 1842 1—1

Жертви на допомогу ветеранам (ФГ) (січень—березень 1928): Д-р Р. Біляс 15, М. Бриндиський 6, О. Боднарович 6, М. Бадлюк 5, М. Бонковський 6, В. Болюх 12, д-р Д. Бречка 2, В. Васильків 5, С. Водоплиновський 9, д-р І. Вегера 3, В. Воробець 4, І. Грозницький 4, Ю. Галяревич 9, О. Ганицький 9, М. Гатушинський 15, В. Гриньова 1, О. Гаврилишин 12, Гафтковий 2, Р. Гоцій 3, Р. Гузар 2, І. Герасимович 3, Грабар 4, о. Е. Гаврилюк 6, О. Годинський 1·50, П. Гречка 1, Грещьо 3, д-р І. Гижа 3, інж. П. Дурбак 15, Г. Дмитрів 3, В. Дуда 9, д-р Од. Дашкевич-Степанів 2, І. Желізко 6, д-р І. Іванець 3, О. Костик 9, М. Капуста 8, В. Кудрик 6, д-р М. Косналець 6·50, М. Климкевич 6·50, Д. Коцюх 9, Я. Косоногий 6, В. Кміцикевич 4, Р. Купчинський 2, О. Кутний 2, Я. Кузьків 3, д-р В. Константинович 12, о. А. Каштаник 5, С. Корецький 1, о. д-р В. Лаба 15, д-р Ю. Лещій 6, Л. Лепкий 9, І. Лада 2, В. Левицький 1, С. Магдяс 9, В. Мудрий 6, д-р М. Музика 4, Мудрик 8, Т. Мартинець 7, д-р Л. Максимонько 15, д-р Л. Манарушка 7·50, о. О. Мазанівський 11·90, Нов. Громада 2, М. Медвідчук 4, Б. Макарушка 3, д-р І. Німчук 4, Я. Насс 2, Л. Огоновський 5, д-р Я. Олексишин 9·50, С. Онишкевич 12, П. Постоюк 7·50, П. Петрик 9, Д. Палій 3, К. Плетінка 5, І. Пак 2·50, В. Падіх 12, А. Підкович 6, інж. Палій 6, П. Палійчук 5, Ю. Подлянський 2, д-р З. Петрів 5, рад. Рожанковський 15, І. Ританний 1, І. Рудницький 6, Р. Раковський 2·50, М. Скопляк 6, Л. Савойка 1·50, І. Сітницький 1·50, М. Терлецький 30, М. Творидло 1, І. Тистер 9, М. Турчин 2, С. Український 4·10, І. Фостаковський 7·50, В. Шеденич 6, Е. Чесник 3, Юд. Шепарович 15, Л. Шепарович 30, М. Шпайзіо 15, Юр. Шепарович 2, д-р В. Шуровський 9, К. Єзерський 6, З. Юзичинський 2, Л. Ясінчук 6, д-р Е. Яневич 2 — всі у Львові; В. Бринкович 1, д-р Борис 6 — Тернопіль; В. Біланівський 5, І. Бабій 12 — Бережани; О. І. Брикович, Кривеньке 10, К. Бутринський, Сокаль 4, д-р Д. Бланацький, Бібрка 6, О. Бехметюк, Делятин 1, М. Байрак, Дрог. 5, В. Березюк, Відень 12·50, С. Бриль, Тудорів 6, В. Воянський 1, Т. Водяний 15, д-р В. Вітошинський 15 — Терноп., д-р В. Возняк, Береж. 2, д-р П. Волощук, Щирець 4, І. Волошин, Боршів 5, Н. Величковський, Станісл. 5, о. О. Гадзевич, Дрог. 3, о. В. Гайдукевич, Зарубинці 6, Е. Гірняк 5, д-р Н. Гірняк 10, М. Губчак 5 — Терн., П. Глібчук, Тчев 6, Б. Грабовенський, Сокаль 6·10, Д. Герчанівський, Осколода 12, о. С. Городенський 20, І. Горянський 2 Линиця, о. І. Ганицький, Занижена 2, М. Грицина, Бидг. 9, о. А. Гавришак, Боршовичі 3, о. Р. Ганас, Ганнини 2, Г. Гонтарський 3, П. Гораль 9 — Боршів, П. Довгань, Конич. 8, о. М. Дячковський, Перегінсько 9, Р. Дорожинський, Угнів 10, д-р В. Едельторович, Чортків 30, д-р Ц. Здебський, Дрогобич 3, д-р Залужний, Сокаль 10, П. Загаєвич. Бережани 3, М. Іваненко, Дрог. 7, В. Кисілевський, Осколода 6, А. Качмарчук, Орли 6, В. Куриловичі, Підкам. 9, д-р І. Коцан, Перемишль 8, В. Козак, Вікторів 4, С. Кузик 3, М. Колодуба 2 — Терноп., М. Керницький 6, О. Кушик 9, М. Конко 3 — Ігрець., І. Костельний, Миколинці 5, д-р І. Кульчицький, Збараж 15, д-р І. Лазор, Дрог. 6, д-р М. Лепкалюх, Галич 9, Ю. Левицький, Осмолода 9, Я. Левицький 15, Юр. Левицький 6 — Винники, І. Лось, Терн. 6, д-р О. Левицький 5, д-р А. Лабій 1 — Делятин, І. Медвідь, Солотв. 9, о. Й. Малицький, Боршів 6, Г. Марет, Галич 4, д-р М. Мельник, Сокаль 6, Л. Надуковий, Копичинці 9, д-р О. Навроцький 5, І. Нагайський 1 — Делятин, д-р О. Одійняк, Терн. 10, Я. Осьмак, Черница 65, С. Олеарчик, Дрог. 2, І. Посяткех, Терн. 2, Є. Подлянський 6, Б. Повель 8, М. Попель 2, О. Попович 8, Д. Попович 1, о. Петрашкевич 3·10, Підкарко 2 — Дрогобич, о. В. Подолянчук, Ступки 1, о. В. Пилипець, Свірж 4, Г. Павас, Броди 5, д-р М. Росляк, Чортків 5, д-р М. Романковський, Калуш 40, о. Т. Раченко, Гусятин 20, д-р Р. Сліпий, Струсів 15, о. М. Старух, Малашівці 8, П. Сваль, Боршів 9, о. В. Соломка, Бережани 6·60, о. Т. Сембей, Терн. 6, о. М. Соломора, Підзрків 4, д-р Р. Саюзар, Миколинці 15, В. Сольчанин 6, Р. Смалько 4, о. С. Сапрун 3 — Дрогоб., П. Сікач, Стрий 7 зб., О. Тритак, С. Вишня 6, В. Тарнавський, Боршів 3, І. Фенюшин, Галич 9, Т. Фриткевич, Завади 2, М. Хомицький, Рад. 4·50, Од. Хмара, Казімеж 2, Й. Хмара, Бідостов 6, Р. Цетельський, Терн. 6, о. В. Чопій, Галич 6, д-р Чапельський, Дрогоб. 5, С. Шах 3, О. Шпайзіо 6 — Сокаль, д-р Е. Шуровський, Винники 15.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИК ВАШ буде найдіпте направленний у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха, Львів,** вул. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 74-?

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Лоск. 1802 4—10

ПІСТИНЬ: на продаж 11 морґів городу в одним кусняку. Згодження тільки листовні під адресою: П. Журовська Львів вул. Богуславського 14. 5—5

ПІЯНІНА Арнольда Фібігера з подвійною репетиційною механікою, досконалі і фортепіяни Петрофа, Bösendorfera нові, моделі найновіші. **Каїм і Син,** Львів, вул. Коперника 16. 1773 6—7

КІЛІМИ українські старі з цвітними взірцями купить за готівку Вержейський, Львів, Осссолінських 11, II. поверх. 1826 3-5

ПІСНІ на мішаний хор висилає Музична Накладня „ТОРБАН", Львів, Осссолінських ч. 6. Каталоги даром. 1668 8—10

ПАРЦЕЛЯ будівлина, дуже гарна, сонячна дво-фронтова коло Личаківського двірця продається. Відомости: Львів, вул. Коперника ч. 26, С-ка „Супруга". 1866 2-2

МРАЗНИЦЯ к. Бориславa зачинає будову мурованої церкви. Плани і кошторисси можна переглянути на місці. Архітекти-будівничі що рефектують на будову зволять вносити свої оферти до дня 10. н. м. на адресу о. І. Лівинський парох Борислава або особисто дня 7-го квітня ц. р. у Львові може подати інформації інж. Пежинський. 1862 2—2

4.50 коштує 6 дожочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812а) 3-15

САМОСТІЙНИЙ, метний діловодчик до ведення кооперативи, бежанець, що має поручення від священика, негайно потрібний. Згодження негайно особисто у о. Ліщинського, Борислав. 1860 2-2

КРИНИЦЯ — Вілля „Якубівка" біля нових Лаванчок. Комнати з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Початок сезону 1-го травня. Згодження до 1-го травня приймає п. Єлена Савицька вдова по гр.-кат. пароху Чаниж о. Топорів. 1856 2-3

ЦЕРКВА деревяна в добрім стані на 400 душ дуже дешево до відступлення бідній парохії. Условія: Церкву муситься розібрати і перевезти на місце призначення, негайно по Великодних Святах. Годоситися негайно особисто Мразниця станція Борислав. 2—2

ФОТОГРАФІЧНЕ Ателіе Л. Янушевича, Львів, вул. св. Антонія 3. II. приймає замовлення на всі фотографічні роботи. 1872 1—1

РУТИНОВАНА учителька з браку посади пошукує приватної лекції до народніх шкіл з порукою або бюрового занятуя. Згодження під „Порука". 1874 1—4

ПРИГАДКА. Просимо тих всіх П. Т. Адресатів, яким ми висилали перший випуск „Практичної Книжки" (про тканини) а які дотепер не прислали належитости, ігнорно не вернули книжки, о негайну висилку грошей (50 грошів за один прим.). Видавництво „Практична Книжка", Львів, Богданівка ч. 27. 1875 1—1

ОКАЗІЯ. ДВОМОРҐОВУ, будівельну парцелю Залізні (місто), залізнича станція Зборів, оказійно продам негайно. Згодження під „2000 оказія". 1—2

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка, що розуміється на сільськім і міськім господарстві та кухні пошукує місця газдині до управи домом. Згодження слати до Адміністрації під „Опадна". 1871 1—1

ГЛЯДАЮ негайно умебльованої комнати з осібним входом. Д-р Ярослав Пастернак, Мохнацького 42. 1—1

ГР-КАТ. Уряд парохіяльний в Жеребках королівських, почта Галущинці пошукує підприємця-будівничого до будови мурованої церкви в Жеребках королівських. Згодження особисті до перегляду планів і кошторисів до дня 25. квітня 1928 в гр.-кат. парохіяльним Уряді в Жеребках королівських, станція Коноділка біля Скалата. 1879 1—1

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пілсудського 21. І. пов. 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 45.

1038 Пересвітлення Рентгеном. 1—20

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вициняння зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 1852 знижка. Полекші в сплатах. 3—5

Жіноча конфекція

ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 а,

поручає найновіші весняні моделі в пляшах, сукнях і трикотажах по помірковання цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 3-10 1853

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішнє обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутренностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або нитюкою 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчерев'я, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є цілунова нестравність, утиск і протягі болю внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчерев'ю або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевик пас на гумах, зьобленни і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, пятиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для кушин достаєтьсяся спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропукливні бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

Подяка.

Невмолима смерть скосила в ранній весні життя нашого найдорощого Нуся, ученика VI. кл. української гімназії в Коломиї. Жагучий біль по втраті одинокої дитини коїли нам сильні спазми і співчуття так для покійного як опечалених родичів. Цею дорогою передаємо щире Спасибіг тим всім, що бажали втихомирити ридання роздертих сердець і своєю присутністю звеличали сумний похоронний обряд. В першу чергу Всечесніїшим Отцям: о. катехитові Капустинському, о. Станецькому, о. Гісовському і о. Даниловичеві, Високоповажаному П. проф. Миколишинові, як дирігентові хору. Всечо, кат. Капустинському і товаришеві Косовичеві за надгробні проповіди. Товаришам Стефанові Голінейові і Константинові Сельському, та другим товаришам за всякі старання про звеличання похоронів, за безнастанну присутність і почетні сторожі при тілі помершого. Студентам вищих шкіл: П. Чоліїві, Максимюкові, Синиці і Лецкому за несення домовини. Високоповажаним П.Седьській, Вергуновій, Григорцевій, Гнатківській, Наталлі Чоліївій, ученицям VI. Б, V. Б і III. кл. гімназіяльної, Товариству „Сокіл", Союзові У.Н.М., Другам, Товаришам і Товаришкам за цвіти і вінці. Цілому учительському зборові української гімназії в Коломиї з п. Директором Котеньким, всім Товаришам і Товаришкам незабудькуватого Нуся, всім знакомим і чужим, що не шадили труду і память в подальших сторін прибули на похорон, або передали листовно співчуття складаємо подяку.

Йосиф і Стефанія Биліци.
Соколівка в березні 1928.

Присилайте передплату!

КИЛИМИ на СВЯТА капи, портієри, фартухи до народніх, лугових і сокільських строїв, полотна всякого рода, вишивки, гуцульські, артистичні вироби на святочні дарунки,

замовляйте в одиноній Кооперативній робітні **„СОЮЗ Промисловців Гуцульщини"**

1836 Кооп. з обм. порукою **в Косові б. Коломиї.** 3—3

З замовленнями не отягайтесь. — Підпирайте рідний, український промисл!

Конкурс.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові приймє до помочі шефа бюра аграрних операцій

ІНЖІНІРІВ-КУЛЬТУРТЕХНІКІВ

(інжінірів меліорації), як своїх урядовців.

Вимагається: 1) Покінчення культуртехнічного (меліораційного) відділу на Технічній Високій Школі вряз з дипльомовим іспитом. 2) Покінчення приписаних в ході студій практик помірових та меліораційних. 3) По змозі вимагання практичного заняття в цьому фаху після закінчення студій.

Предложення належить вносити до бюра Товариства у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, з долученим відпису дипльому, свідоцтв, посвідок практики, перебігу життя та референцій одного зі станових товариств українських інжінірів, в першу чергу Українського Технічного Товариства у Львові. — Під увагу візьметься тільки ті предложення, які вплинуть до дня 20 квітня ц. р.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

Інж. Ю. Павлиновський в. р. президент. *Інж. Е. Хоаплявка в. р.* директор бюра.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 72 (11.339). Львів, субота 7. квітня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Урядова підойма.

Львів, 6. квітня 1928.

Єдиною силою в соймі, на якій спирається теперішній польський уряд, є клюб „одинки". Тих 127 послів, що вийшли з виборчої урни в перших днях березня є одинокою певною опорою „одинки". Не лише опорою, але й підоймою всіх починів і праць на парляментарній арені і поза нею.

Роля і призначення „одинки", зовсім природно, поставили її в центр зацікавлення політичного світа, урядових і громадянських чинників, її прихильників і противників. Є це без сумніву novum є це політична організація на безпартійній основі, є це вихідна точка й основа якогось нового, навіть в найзагальніших зарисах неозначеного правопорядку.

Клюб „одинки" в польському соймі щодо свого складу схожий до передвоєнного польського кола у віденському парляменті. Такий він буйно ріжнородний. Лише що віденське польське коло було парляментарною організацією партій і кляс, себ-то землевласників, міщанства і й селянства в чужій державі, а „одинка" є такоюж організацією у своїй. Віденське польське коло протиставилося іншенаціональним парляментарним організаціям, а „одинковичі" протиставляться не лише іншенаціональним, але й польським партіям. Клюб „одинки" намагається в поменшеному обємі репрезентувати „націю" в державному розумінні. Вже тим своїм характером він протиставиться цілісній соймовій репрезентації. Зновуж його фундаменти розсновано дуже широко. В принципі будучи запереченням партійництва й антитезою соймовладства, він по суті складається з партійних груп: консерватистів (великої земельної власности), „демократичного" і навіть „радикального" міщанства (Партія Праці і Союз Направи Річипосполитої) та селянства („Зединення Люду"). Як бачимо, ті самі групи, що були у польському колі у Відні. Довгий час у Відні польською політикою кермували польські консерватисти, всі ті Яворські, Грохольські, Дідушицькі й Білінські, а інші складові частини польської репрезентації в б. Австрії були лише декоративним додатком консервативної політики, що консервувала перевагу магнатів і взагалі щасливих посідачів матеріяльних і духових дібр.

„Одинка" є нічим іншим тільки поворотом до минулого, до старих, добрих часів, до консервативної переваги. І в „одинці" єдиною свідомою групою, яка знає, до чого змагає, є тільки консервативна група під проводом Радзівілів, Сапігів, Дідушицьких і Стадницьких. Під тим оглядом фактично нічого нового не заістнувало. Новістю в „одинці" є що інше, хоч і новістю умовною. Є це тенденція засвоїти собі репрезентацію всього „народу" в правнодержавному розумінні. Клюб „одинки" не складається з членів однієї національности, себ-то польської. Ні, він придбав собі і членів національности, а щонайменше походження українського, білоруського і жидівського. На днях в лоні „одинки" створено навіть окремі фракції: українську, білоруську і жидівську. Правда, і віденське польське коло довго узурпувало собі представництво всього „галицького народу", не лише поляків, але й українців та жидів, але вкінці мусіло погодитися з довершеним фактом і розвитковим ходом новітніх громадянств і народів. Мусіло погодитися, хоч „міністр для Галичини", муж довіря польського кола, до останньої хвилі життя Австрії репрезентував в кабінеті „єдність" Галичини. Збираючи в „одинці" також „представницькі" дроби „чужоплемінців", її творці і керманичі намагаються вернути на зарослі стежки колишньої австро-польської політики.

В порівнанні з віденським польським колом основа „одинки" є в дечому ширша не лише під національним оглядом, але й регіональним. В обсягу „одинки" створено окремі регіональні угрупування без огляду на національність, наслідуючи теоретично в мініятурі австрійську краєвість.

„Одинка" ще одним підходить під колишнє польське коло, а саме своєю ерархічністю, хоч вона в давніших часах не була така наявна. Нині та ерархічність, себ-то пошанування створених авторітетів і безоглядний послух їх бажанням і наказам є одинокою признакою „одинки". І ще одною „прикметою" відріжняється нинішня варшавська „одинка" від колишньої віденської „одинки". Остання не лише мала свою програму, але й виявляла її ясно і конкретно у всіх питаннях політичного і суспільного характеру. Нинішня „одинка" або не має програми, або зберігає мовчанку в найважніших справах суспільно-політичного життя.

Такою є урядова підойма. Ясно, що поворот до минулого є тепер неможливий і неприродний. Є це таке саме змагання, якби хтось з капіталістичного господарства хотів повернути до февдалізму. З цеї неприродности здають собі справу всі тямущі люди. „Одинка" є штучним твором, який не може втриматися на довшу мету. Скорше чи пізніше в життевих питаннях розсадять її внутрішні розбіжности. Навіть консерватисти, які зовсім слушно вважають „одинку" своєю доменою, не можуть знайти для неї ниток природної спільности й органічної єдности. Краківський „Час", натягаючи всякі аргументи на доказ „консолідації" клюбу „одинки", не може для неї піднайти нічого поза змаганням до державної „моцарствовости". Та по суті є це лише розроблений гіпс, яким важко буде заткати всі діри в будові „одинки".

„Однак одинка — пише „Час" — має свою слабу сторону. Консолідація в горі — в соймі і сенаті — не відповідає консолідації в низах. Правда, під орапором державного гасла вдалося в днях 4. і 11. березня надсподівано згрупувати численні виборчі маси, але такі маси це пісок. Голосують разом, однак на другий день розпадаються на дрібненькі зерна".

Зі зрозумілих причин полишаємо на боці аналізу сказаного. Та твердження консервативного органу говорить хіба ясно, що „одинка" не є органічним твором мас, що це концепція штучна, яка не має відповідної підбудови. Творити таку підбудову ex post це Сизифова праця.

Як відомо, найважнішим завданням теперішнього сойму є зміна конституції або — як кажуть — направа устрою Польщі. З приводу цього ось що пише львівське „Слово Польске", яке недавно зблизилося до уряду:

„Не обманюймо себе: урядовий табор у соймі не має досі ясного і спрецизованого пляну направи устрою в Польщі. Він може чванитися лише деякими гаслами і то головно також негативними (геть зі соймовладством!). В урядовому таборі в тій ділянці панує значна ріжнородність. Консервативні монархісти не вірять у теперішній сойм, рвуть до його скорого розв'язання і мріють, що марш. Пілсудський поза соймом уведе новий устрій в Польщі, розуміється — як уявляють собі у своїх мріях — монархістичний. Союз Направи вірить, що своєю поставою і вилами урядового табору поведеться йому розбити лівицю, а головно людові партії, і перетягнути послів-хлопів на свій бік. Змагає він до „замериканізування" нашої конституції і до створення президіяльного устрою. Партія Праці думає, що при деяких обставинах й умовах поведеться створити в теперішньому соймі більшість яка поправила би теперішню конституцію через зміцнення виконавчої влади і введення до законодатних установ фахового чинника".

Про четверту групу „Зединення Людове" навіть не згадується.

Отже самі прихильники уряду стверджують, що його підойма не лише є штучна („консолідація в горі"), але й несуцільна, зложена з ріжних плит і ріжного матеріялу під кожним оглядом.

Вже це одно доказує, що теперішній уряд має найслабшу основу й підойму в законодатних установах зі всіх дотеперішніх урядів.

Серед комуністів.

І. Шумськісти та їх сили на Україні в освітленні М. Кагановича.

В доповненні до вчорашньої статті та видрукованої частини промови секретаря КП(б)У Кагановича друкуємо нині ще частину тієїж промови, в якій автор змальовує сили шумськістів на Україні та характеризує націоналістичні настрої. Споміж стрічок тієї промови можна вичитати дуже багато. Російський великодержавник Каганович боронить перед закидами „зрадників" з КПЗУ і примушений у розгарі полеміки ствердити, що всіх комуністів може залляти українська національна стихія, якщо вони не схочуть проводити в життя правильної ленінської політики в національній справі. Правильність її заключається для Кагановича в тому, щоби на Україні задовольнити всі меншости особливож російську та жидівську. Щож до української більшости, серед якої росте тепер український націоналізм, а при ньому розвиваються також русофобство та антисемітизм, то її задовольнити не тільки не можна, але навпаки: її слід переломити в націоналістичних настроях та знищити безпощадно її шовінізм. Якже це найкраще зробити? На думку впливових і кермуючих чинників КП(б)У треба перш за все зломити українську інтеліґенцію не тільки позапартійну, але й партійну, а з масами можна буде легко справитися по рецепті Заторського, а саме: сісти верхи на національну українську стихію, наховзатати її та позести в самий осередок комунізму. Та вернімо до промови Кагановича. Він говорив:

„Я гадаю, що вертатися до минулого, до аналізи ухилу Шумського нема рації. В нашій партії Шумський, взагалі кажучи, не знайшов хоч трохи солідної підтримки. **Між іншим пленум ЦК звернувся до ЦК і ЦКК ВКП(б) з проханням, потребувати від Шумського заяву про його відношення до розколу** (оплески) — **чи підтримує він тих зрадників, що виступали против Комінтерну, чи ні?**

Досвід боротьби з націоналістичним дрібно-буржуазним ухилом у нас в УСРР і на Зах. Україні довів, що **Шумський був і є зброєю в руках наших ворогів.** Один із вождів жовто-блакитної еміґрації дає безпосередні директиви своїм прихильникам підтримувати „українську опозицію". В тім то й річ, що Шумський не має сили всередині партії, а коли він і має деяку силу, то **поза партією.** Сила його — це сила гайдайства й міщанства, глибоко ворожих нам елементів, що їм потрібна ширма, що їм потрібний легальний прапор, а що нелегального прапора ми не даємо і не дамо, то таким прапором стала „українська комуністична опозиція", спробувавши зломати ленінську національну політику КП(б)У; але її нещадно розбила партія українського пролетаріяту. Ми, звичайно, **розбили так званий „шумськізм"** і перебороли його не лише ідейною рішучою боротьбою, **ми його розбили і своєю глибоко позитивною роботою над переведенням і здійснення ленінських заповітів у ділянці національної культури, створення української державности і висуненням нових кадрів українських робітників і селян, що керують нашою республікою. І тому Шумські нам не можуть бути та й не будуть страшні, бо за нашою партією, що створює нову соціяльну Україну в усіх ділянках її життя, йдуть робітники й селяни України.**

Але я мушу тут завважити, що було б неправильно та й не тільки неправильно, а й злочинно з нашого боку, коли ми, борючись з українським націоналістичним ухи-

---

Pr. 210/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 24. marca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. „Dilo" Nr. 68. z dnia 25. marca 1928. z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł „Nauka" (Epilog świata Piłsudśkoho w Ternopoli) zawierają znamiona występku z art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 poz. 399 Dzup. Nr. 4 b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechnienia tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 3. kwietnia 1928. r. Göttinger.

Pr. 217/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: zatwierdzic po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 30. marca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 73 z dnia 31. marca 1928 z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Pisla wyborczoho boju zawiera w sobie znamiona zbrodni z § 65 a) uk. j występku z art. 1. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 poz. 399 zpp. Nr. 45. b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechnienia tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 3 kwietnia 1928. Göttinger

лом, забували за боротьбу з великодержавним руським, єврейським (теж великодержавним?) то-що шовінізмом. Товариші, за останні роки в парині нашої національної політики, зокрема в парині **завоювання ріжних сторін життя національних меншостей перевели ми величезну роботу.** Але ви знаєте, що наше будівництво відбувалось і відбувається в безперервній боротьбі з націоналістичними ухилами ріжного типу, що виникають і знаходяться на базі росту ґлитайських і непманських елементів. **Національний шовінізм, що виявився в анти-українському русі, в анти-руському, анти-єврейському (антисемізмі)** то-що є один з найнебезпечніших ворогів пролетаріяту і нашого соціялістичного будівництва, **бо він затемнює класову свідомість мас, затемнює і перечеркує класову пролетарську лінію робітничої класи.** В своїй політиці, проводячи свою національну лінію, ми боремось і рішуче **боротимемось з тими елементами, що не розуміють нашої національної політики, або не хочуть її зрозуміти** — чи це український ухилівець, чи руський ухилівець. Оце недавно розбирали ми справу Малицького. Багато з вас, товариші, мабуть знає Малицького, що був на високому місці головн касаційної колегії Верховного Суду. В нашому Державному Видавництві, в звязку з друком його книжки, заявив він, що вимагає видати його книжку лише руською мовою, наполягати йому, як він висловився, на українську мову: **„Я не хочу, каже, щоб хто небудь подумав, що я, Малицький, писав українською мовою".** Я вже не кажу про те, що Малицький вважав себе тут, як політичний дурень. Тут тов. Ярославський підказує, що не кваліфікований дурень. Це правда, і я його поправку цілком приймаю. **Сумне те, що бюро осередка Інгоспа підтримало Малицького, не зрозумівши, що Малицькі співають одні з буржуазно-націоналістичною стихією,** що Малицький поступив, у даному разі, не як комуніст, що розуміє нашу політику. **Коли ми, товариші, як пролетарі, як партія робітничої класи не зуміємо справді перевести і здійснити пролетарської національної політики, коли ми не зуміємо втягти, не насильно, але шляхом переконування, громадського приладу, пролетаріяту в процес українізації, коли ми, партійці, відмовимося розуміти великий-превеликий процес українізації, що діється тут на радянській Україні,** підкреслюю, радянській, бо коли не було радянської влади, український рух був націоналістичний, дрібно-буржуазний, а за радянської влади будівництво української культури — не будівництво української, радянської, соціялістичної культури, будівництво української державности, що є нашою рідною, пролетарською, революційною справою — **тоді ми ускладнимо соціялістичне будівництво, тоді на чолі українського культурного процесу стане далі дужча дрібна буржуазія, сили глибоко ворожі пролетаріятові, гайтайська, непманська, буржуазна інтелігенція. Коли ми цього не зрозуміємо, коли ми похвалятимемо Малицьких, Шумських, тоді товариші, нас залає стихія.** Це повинен зрозуміти кожен чесний пролетар, кожен свідомий комуніст. Ось чому товариші, пленум ЦК ЦКК, обмірковуючи питання про КПЗУ, дійшов відсіч брехунам — а ці брехуни з КПЗУ твердили, що на Україні ніякої українізації нема, що радянська Україна ніякої української політики не провадить, що ЦК КП(б)У провадить великоруську політику, — заявив твердо що ми **будемо боротися всіма силами і проти шовінізму українського, і проти шовінізму руського.**

Чого ми хочемо? Ми хочемо перш за все, щоб кожен член партії, кожен керовник, цілком уявляв собі, що робиться в ділянці **культурного українського будівництва.** Ми повинні справді, по більшовицькому розпочати переборювати наші помилки і наші хиби, бо основні це хиби нашої **українізації. Ми повинні українізувати партію,** українізувати тих пролетарів, що мають керувати і стояти на чолі українських культурних процесів. **Ми повинні водночас доручати наше керовництво витриманим пролетарським** українським **елементам.** Здійснення і переведення нашої національної політики не лише знищить всілякі націоналістичні ухили в середині нашої партії, але й сприятиме тому, щоб наша братня партія КПЗУ остаточно й на завжди поховала ренегатів.

Для пролетарів і селян України ясна і зрозуміла річ, що **наша партія і наш ЦК провадять справжню ленінську національну політику,** і що рішучіше, стійкіше й завзятіше ми її провадитимемо то ширші маси робітників і селян Зах. України підуть за комуністичним Інтернаціоналом, за Радянським Союзом. І ми переконані, що цей похід, що його організує в даний момент проти нас світова буржуазія, похід, що його підтримує і веде польський фашизм за підмогою зрадників з КПЗУ, буде розбито геть чисто. **Ми переконані в тому, що наша братня партія Зах. України під повним керовництвом свого нового ЦК і ЦК Компартії Польщі та за нашою допомогою вийде на широкий шлях пролетарської революції".**

2. Заява полонених членів КПЗУ.

У звязку з розламом у КПЗУ помістили в харківському „Комуністі" з 24. березня ц. р. комуністи-галичани, що перебувають у УСРР, свою заяву, в якій відмежовуються від „зрадників" і „розкольників" з КПЗУ та їх „протибільшовицьку" політику осуджують.

Заяву підписали: М. Яворський (зі Сокаля), М. Левицький (з Рогатина), І. Сіяк (Львів), М. Навальовський (Бібрка), О. Заяць (Рудки), М. Кузняк (Залішики), Х. Приступа, М. Торбяк (Товмач), М. Білий (Тернопіль), І. Боднар (Чортків), М. Комар (Бібрка), П. Демчук (Городенка), М. Співлінський (Львів), В. Оліяник (Тернопіль), С. Вітик, М. Чичкевич (Львів) та І. Тур. Далі подаємо найхарактерніші місця з тієї своєрідної заяви:

„Антирадянська позиція західно-української буржуазії замість того, щоби зустріти для себе відсіч в твердій пролетарській лінії з боку керовничої верхівки КПЗУ **зустріла в ній підтримку. Значна частина керуючої групи КПЗУ Василько-Турянський, замість того, щоби брехні українсько-фашистського лягеря на УСРР протиставити тверду лінію на її захисту, як соціялістичної батьківщини всіх працюючих, стала на позицію обвинувачень УСРР та СРСР в потуранні російському націоналізму. Керовництво КПЗУ фактично долучило свій голос до травлі проти УСРР та цим стало на позицію ворожу соціялістичній революції. Воно визнало правдивою позицію Шумського-Максимовича-Хвильового, хоча цю позицію одностайно засудила вся партія КП(б)У, як таку, що виражає чужі пролетарській тенденції".**

„Комуністичний Інтернаціонал своєчасно вказав керовничій групі КПЗУ Василькову-Турянському на небезпечність їх помилок та зажадав їх виправлення. Замість того, щоби перевести в життя постанови К. І., вони йдуть свідомо на поглиблення і поширення своїх націоналістичних збочень і явно скотилися до націоналістичного болота, підготовляючи в той же час розлам у партії. Вони довершили зраду, в період гострої небезпеки прийшовши свідомо в лягер ліквідаторів. **Комінтерн зробив вірні висновки з їх позиції, коли поставив їх поза партією, як зрадників справи пролетаріяту та виразників політичних настроїв буржуазії, кулацтва і дрібно-буржуазної націоналістичної інтелігенції".**

„Своєю розкладовою працею група Василькова-Турянського занесла велику шкоду КПЗУ та робітничо-селянській революційній спілці. Розлам Сельроба та розпорошеність робітничо-селянських сил на виборах в фашистській Польщі слід записати на рахунок цих соціял-зрадників. Одначе з одсіянням націонал-опортуністичних елементів з своїх рядів, КПЗУ переходить у вищу фазу революційного розвитку. Полоса реакції викинула з КПЗУ нестійні елементи. Це дасть їй можливість ще міцніше нести ленінський прапор класової боротьби та вести за собою маси революційних робітників та селян до наступних боїв".

„Нам, що находимося в силу умов революційної боротьби на Радянській Україні, можна тільки перестерегти всіх дійсних революціонерів перед авантурницькою політикою зрадників Василькова-Туриського та призвати їх до **єднання навкруги КПЗУ".**

Змістові заяви дивуватися не можна, тимбільше, коли зважити, що підписавші її находяться „в силу умов революції" у полоні Кагановича й компанії, що розпоряджають одинокі не лише правильною і непомильною інтерпретацією ленинського розуміння національної політики але й цілою армією чекістів.

ПОЗБУДЕШСЯ ДОШКУЛЬНОЇ ГРИПИ
вживаючи постійно цукерків „SANO". Відчищують знаменито устну жму і відушкові проводи. **Успішність признана атестом Хем. Лябораторії м. Кракова.** „SANO" охоронить Вас перед нежитом, інфлюенцією і т. п. Всюди можна набути.

За океаном.

Сиротинець Українського Нар. Союзу.

На Сиротинець Українського Народнього Союзу ведуться дальше інтенсивно збірки між членами У. Н. С. — по всіх його відділах, розкинених по цілих Злучених Державах. Як виходить з виказу в ювер. „Свободі", по кінець місяця січня п. р. зложено на Сиротинець-Захист У. Н. С. 36.218.38 долярів.

Українець — чемпіоном скорого писання

Американські газети подають вістку про Вальтера Романчука, студента торговельної школи Джорджа в Дітройті, Мишиген, який цілком поспіху в цій школі добув собі перше місце, написавши 150 слів на мінуту. В. Романчук є українцем, а його батьки походять з Галичини, є членами Українського Нар. Союзу і добре відомі в українських кругах.

За зміну календаря.

В „Свободі" забирає богато її читачів голос за зміною нашого перестарілого календаря (юліянського) на григоріянський, якого вживають англійці, німці, французи, італійці, чехи, поляки — взагалі цілі Америка. Прихильники зміни календаря мотивують свое становище в цій справі передовсім економічними оглядами, бо через святкування по старому календарю наші люди тратять дуже богато, а нерідко тратять навіть певну посаду. Одначе — характеристична річ! — дехто мотивує потребу зрівнання юліянського календаря з григоріянським не й тим, що українці при такому зрівнанні богато зискають, бо ті діти (виховані в Америці), що тепер стидаються своїх батьків через календар, будуть розуміти своїх батьків, а не відчужуватися від них, отже тимсамим стануть почуватися — українцями...

ФЕЛІКС САЛЬТЕН.

Трагедія молоді.

(Докінчення.)

Із стихійною силою перекочується II-ія трагелії. Уч. Франц питання з латини, відповідає лихо. Учитель локоряє йому й згадує жартом про його кохання. Можливе, що учитель і не почував так зле. Ми не маємо точних даних про нього, ані про вдачу Франца, й характер його батька. Однак усе те, що вони роблять, учитель, Франц і його батько таке типічне, що допускає й типічні висновки. Зі всіх їх страшних починів видно скруту молоді, заскорузлість батьків, безсердечну тупоумність виховників у такій потрясаючій простоті, що не тільки можна але й конче треба заговорити про трагедію молоді, в якій батьки й учителі грають трагічні ролі.

Отже професор осміює жартом любов Франца. Це цілком робить із справи трагедію. Франц виходить із лавки до катедри й поличкує професора. Опісля виходить із класи і спішить просто до свойого батька, оповідає йому, що сталося й хоче з ним порадитися. Одначе батько заявляє, що в його домі нема вже місця для сина; бо його вижинуть із школи й він мусить піти на службу як найманий. Франц відходить, і ніхто більше не бачив його й не говорив із ним. У ночі находять на шинах залізниці пошматований труп Франца. Він кинувся під колеса поїзду.

Неначе страшна буря з громом проминає оця друга дія. Смерть і заглада. До живого зворушує нас хлопчина, який не стерпів, щоби висміювали те, що йому свяге. Цей хлопчина реагує, наче мущина, за зневаження свого кохання, караючи з місця дотепного смільчака. У цій молодій душі, бачимо цілість почування, зрілість обурення, що пригадує молодечого Шіллера. Зворушує й це діточе довіря, з яким він спішить до батька, щоби перед ним висповідатися, з гарячим бажанням порадитися. Зворушені згадуємо самітні години, які бідний Франц провів від ранку до вечора, сам зі своєю розпукою, зі своїм висміяним великим коханням, зі своєю безрадністю супроти цього світа, в якім є такі вчителі й такі батьки. Яка розпука огортала цю дитину, яку не тяжко було потішити — заспокоїти цьому хлопчині, якого так легко було зрозуміти, як гірко мусіло йому бути це нерозуміння в хвилині, коли надлетів поїзд, що його розторощив.

Якщо цю катастрофу можна ще збільшити, тоді вона зростає по в третій дії. Похорон Франца не може відбутися спокійно. Сотні і сотні товаришів нещасного збираються на цвинтарі. Тисячі дорослих є присутні. Від свіжої могили сумне обурена молодь до школи, вибиває там вікна і торощить обстановку; йде до домівки вчителя, розбиває в ній вікна й уладження, валить до батьківського дому й нищить і там усе. Тільки з трудом удається спасти професора й батька перед побиттям, а може ще й від гіршого. Оба мусять втікати. Загальне огірчення прогнало обох із міста, до якого мабуть обом уже вернутися буде годі. Вирвало їх із становища, а коріння нерозважне слово, яке їм обом може не здавалося таким жорстоким, як це вони сказали, а як його прийняли. Кожного з них засудило й знищило необдумане слово, якого змісту ніодин із них не зміг передбачити. Одначе це слово, може й нерозважно, але певно немилосерно сказане, знищило людське життя, яке щойно мало початися. Тому то прийшла молодь і дала в розгарі свойого гніву гостру виховну науку батькам і вихованцям, вимірила справедливість, хоч у розгніванні і насильно, одначе важко це назвати інакше, як справедливістю. Що наступило опісля: поліцейські шаблі, арешти, то ніщо іншого, як стара, застаріла банальність. Порядок у місті та спокій треба було завести. Одначе, що це значить у мент, коли заполочений порядок людяности, коли пропав спокій душі.

Трагедія молоді тріває далі. Вона не все кінчиться самогубством. Не кожночасно проганяє тупоумних професорів і впертих батьків загальне обурення з міста. Те що в Перемишлі через чутливість вираженої занепокоєної хлопячої душі скінчилося кервавою трагедією, це ображує і занепокоює щоденно всюди молоді вражливі душі, затроює молодечі серця, відчужує їх від тих, що настановлені як їхні найліпші приятелі, спинює молодих людей, дівчат і хлопців в їх здоровому розвитку, впроваджує їх у скруту, в самітну розпуку і вганяє безборонно у всяке лихо. Той учитель може не є лихим чоловіком. Але він здається, звичайна собі людина, занадто звичайна, щоби успішно сповняти завдання виховника. Він має себе може за дотепного чоловіка і рад, якщо учнів розсмішують його жарти. Він не добачує в тім нічого, коли часом надуживає трохи тієї влади, яку має над дітворою, коли тільки при тім може почуватися своїми жартами. Що він ліпша за це в лиці, з цього можна би висновувати й дещо інше. Ці поличники свідчать не тільки про тверду вдачу Франца. Можна догадуватися, що пан професор поводився нераз так нестримно й визиваюче. Йому здається, не достає нічого більше крім розуміння, хоча розуміння є майже всім. Він, мабуть не знає, що до кожної людини, чи то до дитини, чи до підчиненого, чи до богача, чи до жебрака, треба промовляти таким тоном, яким тактом сміє відповіда-

Останні вісти.

(Власні телефонограми.)

ФАНТАЗІЙНІ ВІСТКИ ПРО ТРОЦЬКОГО.

Варшава 5. квітня 1928.

(к) Вчорашній „Ілюстр. Кур." краківський і деякі варшавські газети подали сенсаційну вістку про утечу та вбивство Троцького. „Курієрок" подав поспішний опис утечі. Одночасно помістив телеграму про те, що якийсь вірменський комуніст застрілив Троцького. Всі ті вістки були звичайним дотепом на день 1. квітня (прима апріліс), на яких не зрозумівся польський газетяр і подав їх у найдіїшій вірі. Історія тих відомостей є така. Російська газета „Сегодня" в Ризі подала цілу фантазійну історію про утечу Троцького через латвійську границю. Одночасно інший німецький провінціональний щоденник помістив вістку про вбивство Троцького. Берлінський кореспондент „Нью-йорк Геральд" взяв ці відомости за добру монету і телеграфував їх до Ню Йорку, застерігаючи лише, що ці вістки ще не провірені. Але тому, що московський уряд мовчить, а таких вісток є кілька, щось в цім мусить бути. На другий день у цілій американській пресі гуділо, а через 2 дні, себто 3. і 4. квітня впало жертвою перше-квітневого дотепу кілька видповідальних газет.

ФЕРІЇ МІНІСТРІВ.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) Підчас великодніх свят майже цілий польський уряд буде на провінції. Так само президента в Варшаві не буде. Президент як звичайно виїздить до Спали. Марш. Пілсудський їде до Сулєювка, віцепрем. Бартель до Криниці, мін. Мейштович на Вилеищину, мін. Юркевич до Закопаного, мін. Складковський до Седльец і т. д. Таким робом підчас свят не можна сподіватися ніяких політичних подій. Міністр публичних робіт Моравєвський виїхав до Львова у звязку з важкою недугою його батька.

СВЯТА В ДЕРЖАВНИХ УРЯДАХ.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) Офіціяльно повідомлено, що всі держ. уряди переривають заняття завтра, себто в пятницю о год. 1-ій в полудне, а в суботу о 12 в полудне. Нормальна праця розпічнеться знова у вівторок 8 годин ранку.

НОВА УПРАВА П. К. О.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) Новоіменований голова П. К. О. д-р Генрик Грубер заявив, що одним з перших його завдань буде урегулювання платень урядовців і зрівнання їх з урядовцями Банку Польського. З розмови виявилося, що в найближчих днях має бути іменований новий заступник голови. Буде ним полк. Ауле.

ЯК ПО ГРУДІ.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) З Ковна повідомляють, що литовський премієр Вальдемарас заявив, що польсько-литовські переговори, які перенесено на терен трьох комісій, що радитимуть в Ковні, Берліні та Варшаві не будуть перервані навіть тоді, коли в комісіях виринє поважна різниця думок. Ці комісії, мовляв, мають характер інформаційний для підготовлення грунту, на скільки можливі є взагалі успішні польсько-литовські переговори.

БУНТ ВЯЗНІВ У ПОЛОЦЬКУ.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) В Полоньку вибух бунт вязнів під проводом одного вязня Мазєського, засудженого на 8 літ тяжких робіт. У бунті взяло участь кількасот вязнів. Вони почали нищити нелі, вивалювати двері і розбивати вікна. Тюремна сторожа покликала крім відділів поліції також огневу сторожу, яка пустила на вязнів струю зимної води. Після того у вязниці успокоїлося. Завізвані слідчі судді ведуть слідство.

ПЕРЕД КАТАСТРОФОЮ В СРСР.

Варшава, 5. квітня 1928.

(ік) З Риги повідомляють про зріст дорожнечі та заворушення на тлі поганих господарських відносин у СРСР. З місяця на місяць гірше більшовицький торговельний бізнес. В лютому п. р. імпорт із закордону перевищав удвоє експорт.

КОЛЬОНСЬКІ і ТОАЛЕТОВІ ВОДИ ЗАКОРДОННІ І КРАЄВІ
поручає по найдешевших цінах
ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 1.

З концертової салі.

Любка Колесса

Концерт нашої піяністки Любки Колесси, як можна було передбачити, випав і тим разом під кожним оглядом світло. Хоч це був четвертий з черги концерт в місяці березні, в додатку під сам кінець місяця, то всетаки стягнув у дні 29. березня до салі Лисенка, як завсіди — незвичайно богато слухачів. Коли звязати, що це вже семий з черги концерт нашої піяністки у Львові та що у нас публика за малими виїмками вже за другим разом не йде на концерт того самого мистця, бо, мовляв... „ми вже його чули". — то така масова прихильність слухачів на цьому концерті Любки Колесси є тільки доказом тої атракційної сили, якою тішаться всі виступи нашої піяністки. І справді вони належать не тільки до найцінніших прикрас наших концертових сезонів, але й становлять від ряду літ для музичного життя Львова небуденну подію.

В програму цьогорічного концерту увійшли твори переважно менших розмірів, більше мініятурного характеру, бож до того роду творів зачислити треба хочби і тричастинну сонату Моцарта п-дур. Крім цього були це твори в значній части знані хочби і нашій ширшій публиці. Та тим не сказано, начеби програма концерту була нецікава чи менше вартісна. Навпаки: уміщення в програмі чудової сонати Моцарта і Шубертівських мініятур було незвичайно повчаюче, зокрема для музикуючої нашої молоді, яка наглядно могла переконатися, скільки пару можна видобути з тих на око не важких, а почасти й оклепаних творів.

Концерт розпочався виконанням „Шасонни" Гендля. Наша піяністка вже перед засвідчила, що її інтерпретація творів староклясичної літератури є просто незрівнана. Кожна фраза, кожний динамічний нюанс виключені в найменших подробицях, а вражіння цілости — наче б перед очима нашими пересунулась чудова мраморна статуя долота безсмертного Фідія.

А як основно змінюється ціла палета виразових чинників зараз-же в другій точці: в сонаті Моцарта! Більшого почуття стилю у виконанні чи то філігранової першої частини, чи співної другої (мимоходом кажучи: з сильним українським забарвленням, особливо в септенсовім переході в Ас-дур до Ф-моль), чи то навіяної непорочною діточою жартобливістю третої частини — годі собі вимріяти.

З неменшим чаром і грацією відограла піяністка і скерцо Б-дур Шуберта, впровадзуючи деякі „ретуше" у плястичну фактуру цієї відомої мініятурки. Натомість менш переконувала мене інтерпретація Ес-дур Імпромпту того композитора. Можливо, що через надмірно скоре темпо затерлася до певної міри перлистість трісількових гірлянд окрайних частин твору, як і динамічна пропорціональність часто міняючогося форте-піяно і піяно в середній г-моль партії, яка у виразі вийшла надто імпульсивно. Зате з правдивою піяністичною вервою і вдаряючи незвичайно вірно в демонічно іронізуючу ноту виконала піяністка цитомо Лістівський твір: „Вальс Мефісто" на закінчення програми.

З розмислом залишив я на кінець згадку про виконання „Варіацій на українську тему" Нестора Ніжанковського. Правда, що одноразовім вислуханні цілком нового для мене твору можу говорити про нього тільки в загальних рисах. Вже сам добір і уклад творів того концерту справляв, що новий твір нашого молодого композитора був осередком зацікавлення і то не тільки в тої причини, що це новий український твір. Бо й самі дименсії цеї композиції зробили її головним стовпом програми. Та з правдивим признанням і радістю треба ствердити, що і змістово твір цей залишив на авдиторії домінуюче вражіння. Фактура цього твору заложена (мимо т. зв. фугета в четвертій варіянті) не так на поліфонії, як радше на гармонічно-фігуративнім елементі, піддержаним доволі суто писаножними, часто плястичними ефектами, які девуди, прим. у фінальній варіянті, доходить до деякого переладування. Таксамо стиль як такий не визначається непорочною суцільністю. Доволі широко заложена, в українськім дусі утворена тема (як і три поміжні варіянти) мало що виходить поза гармоніку Чайковського, хоча виказує більше кольориту. Але в дальшім тягу слідно виразні зусилля автора піти бодай вчасти назустріч духові новішого часу — тут і там чути вплив Дебюсівського кольориту та навіть ритміки Бартока (особливо в коломийці), одначе переважно гармоніки Маріса. Дивним дивом можна сконстатувати цілковиту відсутність впливу чеського музичного середка, з яким автор від кількох літ перебуває. А хоча видко, що автор не почує добре почував себе в атмосфері новочасної гармоніки, то слід звичайно, що новий твір нашого композитора є твором мистця, який не тільки має щось до сказання, але й уміє щасливо по європейськи висказатися.

Фортепіянова фактура твору Н. Ніжанковського використовує вміло всі реєстри фортепіянової клявіятури, а при всій звуковій компактности дає вияви і субєктивній чуттєвій струні душі автора, яку ціхує безмежна глибина (прим. для мене особисто: передостання варіяція).

Любка Колесівна інтерпретувала цей твір зі справжньою любовю до рідного мистецтва, видвигаючи всі цінні його вальори і за що належиться їй щира дяка. Справді невмовкаючі оплески були показчиком того захоплення, яке опанувало авдиторію після цеї точки. Артистці заготовлено правдиву овацію, піднесено кіш з квітами від Муз. Т-ва та обсипано малими китичками. Але й після скінчення концерту публика не могла ніяк розпрощатися з артисткою і змусила її до ряду надатків, тим разом виключно Шопенівських мазурків і вальсів. Та ще й на вулиці численно зібрані прихильники таланту нашої піяністки піднесли грімкі оклики в її честь.

Василь Барвінський.

НОВИНКИ

— **Вугілля подорожіє** на 10 проц. від 6. квітня. Є це наслідок конкуренції чужинного вугілля з польським.

— **Свята без стрілянини.** Вийшов за нас стріляти на вулицях і площах Львова у честь Великодніх Свят, а також і продавати предмети, що причиняються до збільшення прикливих веселощів. За стрілянину можна посидіти 2 тижні; за малолітніх відповідатимуть родичі.

— **Львівська хроніка.** Суд присяжних звільнив від вини та кари мешканця Богданівки, візника М. Костирку за вбивство свого батька Івана. Свідки стверднили, що покійний мав звичку бути п'яним і в цьому стані переміновав родинне життя в пекло. Один із його синів після сильно непристойної поведінки батька в церкві, прийшовши до хати схвильований, в суперечці стрілив до батька і вбив його.

— **Бандитизм.** Звичайна історія: вертається вечером до хати торговець валютами Найвельт і вже є на І. пов., як ось підбігає до нього невідомий спеціяліст від чужої валюти, вирвав йому теку з 1500 долярами і щезав. — Між Цитаніївкою і Левандівкою жандарм був свідком, як два бандити грабили купця і пострілявши одного, піймав обох. — В Оброшині (Городок) два бандити хотіли ограбити комору господаря Балди і застрілили його 19-літн. сина, що вийшов стрівожений таємним шумом. — У с. Гроблі (Ніско) трьох бандитів напала на вчительку, що їхала на возі з 200 зол. і біллєм; бандитів зловили.

— **Ще одна пенсія.** У харківськім „Комуністі" з дня 24-го березня читаємо таку новинку: „Вважаючи на увагу великі наукові заслуги небіжчика акад. Гнатюка в галузі етнографії українського населення й галузі розвитку українських наукових організацій Наркомос порушав перед Раднаркомом України клопотання призначити пенсійну допомогу вдові вид. академика, яка нині перебуває в Галичині". Всі памятають рішення Раднаркому і Президії Всеукр. Виконавчого Комітету, які призначили Стефаникові та Кобилянській по 50 дол. місячної пенсії за їхні заслуги для літератури. Минуло багато місяців і ні Стефаник ні Кобилянська досі не бачили ще ні долярчика із цієї пенсії. Скінчилось на рішенні.

— **Звістки про смерть Ґандія.** Недавно світова преса повторила звістку, що провідник національного індійського руху Ґанді, якого його земляки вважають пророком і шанують як післання Будди, напророчив собі смерть на 12-го м. м. Усі ждали з нетерпливою на це, тому, що неодно пророство Ґандія сповнилось. Тимчасом Ґанді досі лише недужий і його стан здоровля покращав. Тепер один німецький часопис, що має звязки з індійською пресою виявляє, що ніякі звістки в індійській пресі не було і не нема ніяких даних про те, чи Ґанді справді казав про свою смерть. Одночасно один німецький астролог ворожить йому довге життя.

— **Нелегке посвоячення.** В австр. містечку Цель місцеве населення має клопіт із таким обрахунком: дідич Франц Кальтенбруннер оженився із 28-літньою Марією Гавзер, донькою місцевого хліборобa. Хутко після нього оженився його син із старшою сестрою своєї мачухи. Таким робом Франц Кальтенбруннер є одночасно шурином свого сина і шурином своєї невістки. Обі сестри є також зовиціями. Син є шурином своєї мачухи, а молодша із обох жінок є свекрухою своєї старшої сестри. Не є виключене, що це все ми перепитали за німецьким часописом, який тепер крутить головою над цим нелегким

ти. Якби він це був знав, то нещасний Франц був би ще в живих.

Батько може не був жорстоким тираном. Тим гірше для молоді, якщо ця людина це зовсім звичайнісенький тип батька. Батько урядовець. Та це все одно. Багато людей, чи вони купці, промисловці, робітники чи мистці, як батьки є все тільки урядовцями, ще до того нездатними урядовцями. Він мусів знати про кохання свойого сина, й це очевидно було для нього причиною, замість щоби бути лагідним і добрячим, бути ще гострішим і суворішим. Хлопець приходить зі школи, приходить по страшнім вчинку до батька до уряду. Оповідає йому зі страхом у серці, що сталося. А батько не завважує і на мент його заляканости, його душевної скрути. Батько не здобувається хочби на одно слово, щоби успокоїти розпуку сина, потішити його, зменшити його подразнення. Навпаки: він зжене його зі світа, ставляючи йому перед очи дурну батьківську погрозу: „Геть із моєї хати до ремесла!" Цього разу не був батько справді батьком, щоби завважити, яка глупа, яка невдатна, яка убивчо брутальна була ця погроза. „Геть із моєї хати!" Як воно страшно жорстоко ще й сьогодні грозити молодому інтелігентові: до ремесла, чи до сани! На цього хоч не безсердечного, але передсудного батька впала катастрофа так само, як на людину звалиться недозвал, який він спричинив грудкою снігу.

Як довго тривatиме ще трагедія молоді? Чи справді воно так тяжко виховувати дітей?

Треба вже раз усунути ту різницю, яку все і все робиться між дітьми і дорослими. Цю різницю, яка ділить рослих на наставників і катів, а дітей на підданих, коли не на вязнів. Цю різницю, що викопує все і все невибачну пропасть між дорослими і дітьми. Треба вже раз знати, що поза третім-четвертим роком життя кари є безглуздю. Крайна пора порозуміти, що прилязь і довіря лінші, корисніші, шляхотніші, доцільніші ніж те, що зветься „дисципліною", чи „послухом". Душа дітворн, що підростає, дозріває, стоїть отвором для прилязни, довіря. Завсіди вина на боці дорослих, батьків і виховників, якщо діти від них відвертаються, якщо вони недовірчиві і залякані замикаються в собі. Батьки і виховники взяли на себе своє завдання, вимушуючи послух погрозами й карами. Переконувати справді тяжко, але воно єдине — одинокe! Цей погляд вже поширюється, одначе ще дуже і дуже поволі. Коли тільки молоде життя з розпуки й самотности само себе губить, виявляється трагедія молоді, а з нею і вирівають стрінні провини батьків та виховників.

Переклав О. П.

посвоченням, зійшовши до образкунків, чим є для себе діти цих двох подружих пар!

— **Світова всячина.** Італ. обсерваторія Бейданді віщує, що цими днями буде і півд. Европі і на півд.-сході Малої Азії летючий землетрус. — У Парижі помер бувш. надінспектор кримінальної поліції Кольмар, один із найталановитших франц. детективів. — У саксонськім металевім промислі страйкує 10.000 робітників. — Італ. капітан Нобіле бере із собою в подорож до бігуна єзуїта Сапфрагіческі, голову папської Академії Наук. — В околиці Смирни відчулася вже тремтіння землі. — Бувша цісарева Зита тяжко занедужала в Сан Себастіян. — Анґл. воєнутік із заслання або його вбили. — Воєнний суд у Гібральтарі признав коменданта военного корабля „Рояль Оок" Данієла винним, що нарушив дисципліну і його звільнили із служби. — Бельгійська фільма з життя міс Кавель розстріляної німцями, буде, без огляду на протест нім. уряду виставлена в Льондоні.

— **Образкові карточки,** які заступають перепискі листки (кореспонденткі) не є чимсь лише задля переписки, але вони є крім цього зірилом культури народу, його мистецтва, будівель, історичних споминів, та дають етнографічні колекції нації. Перша така карточка, яка в нас появилася, була дуже гарною. Вийшла вона в 1907 р., мала на адресній стороні лінорух в куті претарний золотистий герб Льва з книжою короною, крізь який переходила гарна синьо-жовта стяжка, на котрій розкинулись галузки нече з лаврового вінка. За ц. й герб скомфісковано картку, що правда тоді, як чинило добре розійшовся. На зорові призначенні до писання є св. Юр, Преображенська церква з „Народним Домом" і Успенська церква. Від тоді появляються у нас такі картки різної вартости. Найкращі рисував п. Косинин. Особливо гарною є його картка, видана з нагоди 100-ліття уродин Шевченка. Добрі картки видавали п. Гануляк і „Союзний Базар". Окреме значіння мають святочні картки видані в минулім році на дохід вдів і сиріт по священиках. Малював їх п. Курилас. Цими днями появились оригінальні картки зі старинним написом „Христос воскрес!" Вони оригінальні тим, що відтворені Яр. Левицьким на взір старинних килимкових чи радше деревних мотивів із Покуття. Один з них квадратний, другий прості рушник не цілим виконаний орнаментикою, третій зі старинним килимковим символом місячної тягілки. Віддають вони вірно давний народний примітивний мотив і тому гідні розповсюдження. **Й. З.**

Театри.

Четвер, пятниця, субота замкнені.

КІНА.

„Аполльо": „Серафин людства" (Франциск із Ассісі).
„Лев": „Князь Селіман" Декобри.
„Палас": „Симфонія великого міста", „Артистки на спекі й в житті".
„Фатаморгана": „Шансонетки".

Зі спортового життя.

Україна — Яніна.

В неділю 8. і в понеділок 9. п. м. (латинські свята) грає наша чодова львівська дружина в Золочені з тамошньою А-класовою польською дружиною „Яніна".

ОПОВІСТКИ.

Реколенції для Панів відбудуться під проводом о. д-ра Гавр. Костельника в семінарийській церкві при вул. Коперника від суботи 7. квітня до середи 11-го квітня в год. 6.30 вечером. 1863 3—3

Дня 5. квітня найдено на Курковій вулиці більшу суму грошей в золотих і долярах. Відобрати можна в канцелярії с-ра Льва Ганкевича, адвоката у Львові, Руська 3, за видістинуванням.

Вистава давніх килимів України в Національному Музеєви у Львові (вул. Мохнацького 42). В суботу 7. квітня 12-та год. буде віддана до оглядання нова частина виставн, а саме килими Західної України, особливо з над Дністра. Давні окази килимарства галицького із Збаражчини, Гусятинщини, Заложеччини, Покуття, Гуцульщини вповнять усю красу первісних килимів. Різноманітність розвитку геометричного орнаменту і міхотність красок, схрещення стихій і природний перехід до наддніпрянського орнаменту — ось те нове, що повинно притягнути якнайбільше число гостей. 1-1

Звичайний Загальний Збір „Міщанського Союза Кредитового" для ремесла, промислу і торгівлі, неоп. з обм. пор. у Львові, відбудеться 9. квітня 1928 р. в год. 11. дня в домівці „Міщанського Братства" при вул. Руській ч. 3. — Надзірна Рада. 1881 1—1

Оповіщення
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Повиключенісь на попереднє загальне оголошення в сій справі подається до приложного відома, що в цілі вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра" відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах згадано виборчих округах на слідує:

30) в Старім Самборі дня 10-го квітня 1928 у вівторок в годині 1-ій попол. в салі Т-ва „Просвіта" під проводом п. Григорія Семкуся, вл. реальн. в цілі вибору двох відпоручників з політ. повіту Ст Самбір.

31) в Долині дня 24. квітня 1928 у вівторок в год. 12-ій в полудне в домі Церковного Брацтва під проводом п. Осипа Майхровича, місцевого кооператора в цілі вибору двох відпоручників з політ. повіту Долина.

32) в Снятині дня 30 квітня 1928 в пятницю в год. 12-ій в полудне в домі Української Міщанської Читальні під проводом п. Семена Лящевича в цілі вибору двох відпоручників в політ. повіті Снятин.

33) у Львові дня 24. квітня 1928 у вівторок в год. 1. попол. в салі „Сокола" при вул. Руській ч. 20 під проводом п. Андрія Кривокульського, вл. реальн. в цілі вибору пять відпоручників з політ. повіту Львів-повіт.

34) у Львові дня 24. квітня 1928 у вівторок в год. 12.30 в полудне в салі „Сокола" при вул. Руська ч. 20 під проводом д-ра Альфреда Говшовича, місцевого адвоката в цілі вибору 10 відпоручників з політ. повіту Львів-місто.

ДИРЕКЦІЯ
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найлішних фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків зіт з найлішої сторони заісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 75-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакция не відповідає.

ЛІКАР
Д-р М. Козак
повернув з заграниці і ординує
1834 в СТАНИСЛАВОВІ 2-3
вул. Голуховського ч. 21.

ЛІЧНИЦЯ
Д-ра М. КОЗАКА
і Д-РА С. РОБІНЗОН - КОЗАКОВОЇ
в Станиславові
вул. Голуховського ч. 21.
Цілоденне удержання з лікарською опікою від 15 золотих.
Вичікування на поріл 10 зол. денно
1855 Вільний вибір лікаря. 2—3
Телефон 605. Телефон 605.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 2—20

Найдешевші книжки!

Новість: Микола Матій Мельник
КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ
Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот.

Михайло Возняк
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в.
Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот.

Евген Чикаленко
СПОГАДИ I. II. і III. часть
Ціна 8:— зол. без пересилки.

Михайло Возняк
ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПНІНА
Ціна 1·50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Набути можна в Адміністрації Діла Львів, Ринок 10. II. або в Книгарнях.

„Берзон" на недільну обуву!

Ношення твердих шкіряних запятків, а ще підбитих підковками викликує тяжкий хід. Ношення гумових запятків БЕРЗОН дає легкий, гнучкий і тихий хід. Спеціяльно для жіночого черевика і для молоді є запятки БЕРЗОНА скромною елеганцією, не полученою з більшим видатком. Гумовий запяток БЕРЗОН є витреваліший від шкіри і удержує обуву в добрім стані.

Підчас слоти запяток БЕРЗОН є незрівнаний. Шкіра пересякає вогкістю, стає мягкою і швидко витирається БЕРЗОН не піддається во кости, не тратить форми, хоронить обуву і тому дуже оплачується.

В Америці як селяни так і міщани носять на своїй обуві гумові запятки. Носіть отже і Ви черевики з гумовими запятками БЕРЗОНА. Одна проба вистане і будете вдячні за раду. Прибийте отже негайно до Ваших недільних черевиків гумові запятки БЕРЗОНА. 5 6
1856

ПРОШУ о звороти заміненого капелюха у міськім театрі на „Гарвю". III. пов. гардероба ч. 19. Пошкодована завідуюча гардеробою. 1-1

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10·— зол.; на мужеський хор: партитура 5·— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських ч. 6. 1813 3-10

НОВІ ноти. В. Безкоровайний: Українські Думки VI, на скрипку, Сонати I; II, III. на фортепян. 1795 4—?

РУТИНОВАНА учителька з краю посади шукує приватної лекції до народніх шкіл з поручою або бюрового заняття. Зголошення під „Поруна". 1874 2-?

ФОРТЕПЯНІ пяніна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні на різні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пілсудського ул. I. под. 2-10

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделка з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. проти кіна Коперник. 1812 4-15

Волосінь на матераци поручає найдешевше
Перша красна прядільня в Бродах
МАГАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1675 ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ. 7-10

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимивання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 1852 знижка. Поденні в сиятах. 4—?

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН Львів, площа Смольки ч. 1 а.
поручає найновіші весняні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по помірованих цінах. — Полекті в сиятах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 4-10
1853

Подяка.

Всемогучий Бог покликав до себе дня 2. березня п. р. Найдорогого мужа і батька Максима Козанневича управ. школи на передмістю Котликівка в Городенці в 58. році життя. Отсею дорогою складаємо щиру подяку всім тим, котрі спішили нам з помічю в цім важкім горю як також всім тим, що взяли участь в сумних похоронних обрядах. В першу чергу складаємо найсердечнішу подяку о. деканові Стрільчинові за відправлення Богослужения, о. парохові Комариньскому, о. Лушкому, о. Гулєвві і о. катихеті рим.-кат. обр. Лягушові за відправлення панахиди і за торжественне відпровадження тіла на місце вічного спочинку. Щиру подяку складаємо хорам: гімназійному під проводом проф. Василя Барвинча і Остапа Цепинського та серафинецькому під проводом управителя шк. Петра Юрчишина. Зокрема дякуємо Товариствам: „Взаїмна Поміч" і „Бесіда" за зложення вінців на домовину Покійного. Рівнож дякуємо Учительському Зборові і шкільній дітворі під проводом п. Марійки Олександрівної, що своєю присутністю та вінцями звеличали цей сумний обряд свого управителя. Щиро дякуємо за трогаючі промови над відкритою могилою о. парохові Комариньскому, Вп. п. Інспекторові шкільному і Товаришам Покійного уч. Дорожинському і Мироновкові. Вінці дякуємо всім Товаришам Покійного і всім Громадянам з міста і окружних сіл за численну участь і звеличання сумного похоронного обряду, — як рівнож щиро дякуємо всім за надіслані слова співчуття.

1885 Жена, діти і зять

Присилайте передплату!

Подяка.

Невмолима судьба забрала нам найдорожу особу споміж нашого родинного кружка. 17. березня п. р. заснула в Бозі наша люба Подруга і Мамуся, Марія Зубалева, прожившн 55 літ. Воєнні роки зі своїми страхіттями підірвали передчасно струджене працею життя. І важке невинне горе прибидо нас. Та в цій хвилі розпуки Господь Бог зіслав нам піддержку і потіху в особах наших приятелів і знайомих. Отсим висказуємо подяку о. сов. Дм. Стекові, оо. Паньчишинові і Вальницькому за провід в похоронах. Зі щирого серця дякуємо Вп. п. М. Бобикевичевій і Вп. п. Моравецьким, нашим дорогим Приятелям, що приїхали нас піддержати і розрадити в нашому горю, а дальше нашій виховательці П. Софії Зубко, що рівнож приїхала віддати Покійній останню прислугу. Дуже дякуємо Родинам Вп. П-ів Івана і Юрка Ясінських і Вп. п. Маляжевій за помін і участь в похоронах. Дякуємо Всім, що взяли участь в похоронах і Всім, що устно чи писемно висказали нам своє співчуття. — В Станиславові, в квітні 1928. — Зубаль Іван, муж, Орися, абс. гім. донька, та сини: Володимир, студ. фіз. IV р., Ярослав абс. техн. і Микола студ. IV р. теольогії. 1883

Конкурс.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові приймє до помочі шефа бюра аграрних операцій

ІНЖІНІРІВ-КУЛЬТУРТЕХНІКІВ

(інжінірів меліорацій), як своїх урядовців.

Вимагається: 1) Покінчення культуртехнічного (меліораційного) відділу на Технічній Високій Школі враз з дипльомовим іспитом. 2) Покінчення приписаних в ході студій практик помірових та меліораційних. 3) По змозі виказання практичного заняття в цьому фаху після закінчення студій.

Предложення належить вносити до бюра Товариства у Львові, вул. Зіжоровича ч. 20. з долученим відпису дипльому, свідоцтв, посвідок практик, перебігу життя та референцій одного зі сталових товариств українських інжінірів, в першу чергу Українського Технічного Товариства у Львові. — Під увагу візьметься тільки ті предложення, які вплинуть до дня 20 квітня п. р.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

Інж. Ю. Павлиновський в. р. президент. *Інж. Е. Хоцянівський в. р.* директор бюра.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 80 (11.333). Львів, неділя 8. квітня 1928. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЬ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вулканічний ґрунт.

Львів, 7. квітня 1928.

Ґрунт, на якому розвивається політичне життя сучасної Польщі, є вулканічний. Не значить це, щоби Польщі як державі в теперішній добі її життя погрожували глибокі, корінні потрясення, але всетаки розвиток подій в польській республіці не йде нормальним ходом, не розвивається гладко. Під політичним оглядом на кожному кроці наростають все нові перепони, все нові несподіванки, все нові розбіжности, сумніви і конфлікти, які витворюють стан горячковости і непевности. Тому то ми й дозволяємо собі твердити, що ґрунт, на якому розвивається політичне життя сучасної Польщі, є вулканічний.

Сучасна Польща є конституційною державою, навіть більше! — демократичною республикою, якої устрій спирається на основах широкого народоправства. Зверхня влада в державі належить Народові (в політичному розумінні), себ-то всім громадянам. Законодатними установами Народу-суверена є сойм і сенат, виконавчою владою є президент держави з відповідальними міністрами.

Теоретично все є в найкращому порядку: Нарід є сувереном, сойм і сенат — законодатною владою, а президент із відповідальними міністрами — виконавчою владою. Та дійсність багато в дечому відбігає від цього ідеального поділу.

Недавно Нарід-суверен шляхом виборів відновив законодатну владу: сойм і сенат. Однак уже від першого дня діяльности тієї відновленої, виборами перевіреної, довірям Народу наділеної законодатної влади заістнувала прірва, а як не прірва, то щонайменше грубі розходження і значні невзгодини між законодатною й виконавчою владою. В короткому часі ті розбіжности так загострилися, що над відновленою законодатною владою, а не виконавчою, повис знак запиту: що дальше?

Справді: що дальше? На це питання намагався дати відповідь представник львівської „Хвилі" в розмовах із представниками соймових клюбів: безпартійного блюку співпраці з урядом (пос. Косцялковський), клюбу ППС (пос. Недзялковський), жидівського клюбу (пос. Райх), українського клюбу (пос. Загайкевич) і народового клюбу (пос. Стронський).

Погляди представників згаданих клюбів можемо поділити на три категорії: оборона становища уряду з погрозливим відтінком на адресу парляменту (Косцялковський і Райх), оборона парляменту з докорами на адресу уряду (Недзялковський і Загайкевич) і вимінаючо-пасивно-журливе становище посла Стронського, який не ангажується в жадну сторону, хоч і жаліє, що мало актуальною в створених умовах є тепер реформа правно-державного устрою сучасної Польщі по простій лінії його табору.

Пос. Косцялковський бажав би викреслити з історії минулих днів день 27. березня. В першу чергу треба забути про введення поліції до сойму й арешт послів та перевибрати президію сойму, віддаючи керму законодатної установи „одиниці". Уряд бажає не лише співпраці з парляментом, але навіть змагає до „підпесення його в Польщі на властиве місце в державному устрою". На перепоні цьому стоять останки партійництва.

„В теперішніх умовах згідна співпраця уряду з парляментом здається мені неможливою... Щодо будуччини, то явилась великий сумнів, чи в подібній атмосфері можна буде приступити до річевої праці над питаннями, звязаними з цілим бюджетом держави".

На питання про намірн урядового табору в найближчому часі в соймі, запитаний відповів дуже „фільософічно"-хитровато: „Тепер їдемо на свята". І справді: що міг відповісти на поставлене питання віцепрезидент „одинкового" клюбу?

В той самий десень, хоч значно зручніше розсновує свої думки пос. Райх. Він не допускає можливости, щоби теперішній конфлікт довів до розвязання сойму, хоч він свідомий можливости вибуху, бо марш. Пілсудський не привик нічого дарувати. Кандидатура проф. Бартеля була висунена як спроба перевірки співпраці сойму з урядом. Ледви чи схоче він над цею невдачею перейти до денного порядку. Поведінка санаційного табору не вказує на пошанування сойму. Клюб „одинки" тільки тоді міг би зійти зі свого становища у відношенні до сойму, колиб в його руках найшлася керма парляменту, себ-то колиб наступив перевибір президії. Пос. Райх припускає, що після свят ціла президія сойму уступить, „одинка" висуне іншу кандидатуру (а не Бартеля) і тим чином прийде до згоди.

„Інакше мушу, на жаль, вірити, що новий сойм скоро дійшов би до своєї мети. Праця в атмосфері гнівів і сварок з боку уряду чи найбільшого клюбу мусить настроювати песимістично".

Коли ці два санатори хотіли би викреслити день 27. березня й його наслідки, то не може його забути пос. Недзялковський. Не важне кого поліція арештувала, а сам факт появи її в парляменті та поведінка мін. Складковського, не могли остати без відгомону, хоч „головна сутичка наступила між поліцією й українським демократом, пос. Л. Бачинським, а зовсім не між поліцією й комуністами".

Вибір Дашинського є уснований особою вибраного й витвореною ситуацією. Маршалок сойму згідно з постановами конституції мусить бути чинником самостійним, незалежним від виконавчої влади та давати гарантії „оборони прав і гідности сойму". Згідно з конституцією сойм і уряд не можна трактувати як дві рівнорядні сили. Та в створених умовах важко говорити про уклад державних властей по лінії конституції, бо Польща переживає кризу свого устрою. З огляду на те фактично істнує проблема відношення уряду до сойму і навпаки. Вияснення ситуації наступить з моментом, коли уряд виявить свій плян чи погляд на форми організації держави. До того часу будуть вічні хитання від конфлікту до конфлікту, від співпраці до співпраці безладно і безскладно.

„В будуччину не дивлюся ні оптимістично, ні песимістично. Вияснення мусить наступити скорше чи пізніше. Проблема уявістовлюється в тому, чи суспільні сили, що бажають скермувати розвиток Польщі на шляхи парляментарної демократії як устроєвої форми, будуть достаточно сильні і суцільні, щоби переважили струї, що змагають в інших напрямках".

Пос. Загайкевич, поминаючи відношення Українського Клюбу до сойму й уряду польської республики, думає, що важко говорити про конфлікт сойму як цілости й уряду. Є це вірніше конфлікт між розумінням і принаровленням парляментаризму в теперішньої соймової більшости й урядових сфер.

Відношення уряду до сойму виявилося досі у введенні поліції до сойму в дні 27. березня і в бойкоті виборів віцемаршалків і секретарів сойму клюбом „одинки". Тепер у відносинах уряду до сойму істнує ближче неозначений стан гніву й неоправданого жалю за поразку з дня 27. березня.

„Як уложаться відносини на будуче, важко передбачити: це залежить від уряду, себ-то від рішення марш. Пілсудського. Якщо уряд буде рахуватися з волею більшости сойму, що є його конституційним обовязком, себ-то коли в принципі і в практиці признасть напрямні парляментарного устрою і нічим необмежене право с йму виявляти свою волю та наскільки т волю буде респектувати, то конфлікту не буде. Однак у тому випадку уряд мусить основно змінити свою поведінку у відношенні до сойму. Колиж марш. Пілсудський буде й далі старатися per fas et nefas нагинати легізію сойму до своїх бажань і невідомих нікому планів, то без сумніву скорше чи пізніше прийде до конфлікту, якого ближчі й дальші консеквенції були би просто необчислені".

Вкінці ще голос пос. Стронського. Він думає, що день 27. березня не був припадком.

„В теперішньому соймі істнує незначна більшість, але більшість, зложена з лівиці і меншостей, що стоїть на ґрунті парляментарної демократії і не допускає думки про якусь зміну устрою, що обмежувала би парляментарну демократію. Напруження, що витворилося після 27. березня — по твереэим передбачуванням взагалі не може бути усунене. Можна його загодити в той спосіб, що сойм буде займатися виключно або іншими урядовими предложеннями в такий спосіб, щоби не попасти в конфлікт з урядом. Але парляментарна демократія перечиляб сама собі, колиб на довший час допустила таке обмеження обсягу діяльности сойму. На ґрунті розпоряджень зі силою закона або посольських внесень прийде до конфліктів. У тому стані річей є лише дві можливости: або скоро вибухнуть конфлікти, або вони будуть здавлювані за кулісами з безнастанною можливістю вибуху. Однак ані в першому, ані в другому випадку нема місця на вихід з того напруження шляхом зміни устрою, до якої змагає уряд, яку вважає конечною правиця і центр, хоч певно неодиаково її собі уявляють, а якої взагалі не хоче лівиця і меншости. Втримування держави в такому напруженні суперечних змагань важко уявити собі на довшу мету, отже треба рахуватися з тим, що сутичка є неминуча в недалекій будуччині. Ціла річ у тому, щоби в тій сутичці взяли верх творчі елементи та щоби не розгравалася вона в спосіб, що розстроює державу".

Такими є погляди на витворену ситуацію передових представників соймових угрупувань. Ясно, що всякі коментарі тут зайві. Зясовані погляди тільки надзвичайно виразно підкреслюють наше обективне твердження про вулканізацію ґрунту, на якому назрівають рішаючі події.

Образки з господарського життя на Радянській Україні.

Приватний капітал в українському промислі й торговлі. — Ощадність та її популяризація. — Циркуляр Затонського про боротьбу з бюрократизмом.

Всеукраїнська Рада Народнього Господарства займається тепер, як довідуємося з радянської преси, дослідженням ролі приватного капіталу в ріжних галузях промислу. „Вісти" з 30. березня ц. р. подають на основі зібраних ВРНГ матеріялів, що в останньому році був помітний процес переходу приватного капіталу „з цензового до вищецензового промислу" і „з організованої" кустарної кооперації до „диких" кого промислу" і „з організованої тивів". Причиною цього явища мавби бути зріст державного промислу на місцях і ... **„регулятивні заходи органів влади".**

По відомостям тієїж газети гуртова продукція всього приватного цензового промислу зменшилася в господарському році 1926—27 на цілих 31.2 відсотків у порівнанні з попереднім роком. Вартість її виносила цього року 145 міл. карб. В першому кварталі 1927—28 господарського року помітний дальший занепад гуртової продукції приватн. ценз. промислу. При цьому „Вісти" завважують, що великий цензовий промисл взагалі зменшується, а дрібний промисл (нижче цензового) дещо зростає. Явище це без сумніву цікаве і треба признати можливе тільки в умовинах нинішньої „соціялістичної" господарки на Україні. Для доповнення картини про прив. капітал треба подати бодай кілька цифр. Їх наводимо за „Вістями". Разом зі зменшенням гуртової продукції приватного цензового промислу зменшується природно і його оборотовий капітал. В госп. році 1925-26 цей капітал виносив 35 міл. карб., а в 1926—27 лише 20 міл. карб. Загальна сума запасів у прив. промислі сягає тепер не більше як 7—8 міл. карб.

В деяких виробничих ділянках приватного капіталу в цьому році вже не стало. До таких належать виробництва: тоалєтових річей, деяких метальобронних і їм под. Сильно впала участь приватного капіталу в млинарському промислі. Минулого року приватники зліквідували свої інтереси в 140 млинах.

Дуже пиняво покидає приватний капітал торговлю, але й у ній, запевняють „Вісти", помітний перелом. Сильно впала вага приватн. капіталу в гуртовій торговлі й напівгуртовій, але за те значно збільшилась у роздрібній. Прив капітал займає ще показне місце в доставі та збуті виробів кустарного промислу. Так звані „дикі" кооперативи (важко зрозуміти що це за „дикі"!) й артілі добувають сирівець і збувають свої вироби виключно при допомозі приватних купців.

На основі зібраних матеріялів стверджують „Вісти" загально, що приватний капітал „просувається тепер **у скритих формах у дикі та неорганізовані кооперативи і в дрібну торговлю".** При тім підкреслюють і важну та позитивну його ролю в промислі й торговлі. Всеукраїнська Рада Народнього Господарства теж погодилася з такою його ролею і тому рішила **„притягти приватний капітал до виробництва тієї продукції, що не виробляється в державному промислі, а також тієї, що її тепер привозять зпоза кордонів".**

У звязку з мобілізацією капіталу

при допомозі ощадкасти в урядових касах пакує не лише на Україні але й у цілому Союзі від кількох літ „ударна" кампанія. Ціль тієї кампанії проста й ясна: витягнути з населення як найбільше ощадностей і ульокувати їх у держаних ощадних касах, щоби ними могла оперувати при теперішній економічній скруті держава. На жаль у цій ділянці, як зрештою і в численних інших, більшовики болюче розчаровуються. Вони все гвердили й твердять, що в селян є цілі маси капіталу, що пропадає і ніхто не тягне з нього ніякої користи, крім очевидно „глитаїв, пявок і лихварів". Користь з нього хочуть мати самі більшовики. І звідси то пішли ударні кампанії за ощадністю серед селянства, що з правила не допискують. Ось 29. березня займалася справою ощадностей президія ВУ. ЦВК-ту в Харкові. У звіті з того засідання, опублікованому в „Вістях", читаємо дослівно: „Останніми часами темп розвитку операцій в ощадчих касах, особливо по містах (там урядовці „щадять" примусово! — Ред.), значно збільшився. Але ощадної справи на селі ще не поставлено як слід. З загального числа вкладчиків на Україні тільки 11 відс. складають селяни, а в загальній сумі внесків, селянські внески виносять ледан 7.3 відс".

В дискусіях на ту тему устелено, що **„основне завдання ощадних кас збірати вільні кошти села для соціялістичного будівництва"**. Петровський підкреслив потребу втягання до ощадних кас внесків середняцької верстви села, та запропонував забезпечити цілковиту **таємницю ощадностей** і **тих що ощаджують**, бо тільки тоді селяни радо будуть щадити. Як на добрий приклад, що й селяни можуть щадити, вказував він на духобоків, що приїхали на „вільні" землі України з Канади та всі вкладають свої ощадности до кас. Для унормування, наладнання і приспішення ощадности серед селянства утворено при президії ВУЦВК-ту окрему комісію.

Затонський як голова Центральної Контрольної Комісії КП(б)У і Народній Комісар Робітничо-селянської Інспекції видав до всіх окружних контрольних комісій партії та окружних урядів робітничо-селянської інспекції циркуляр, в якому доручає безпощадну боротьбу з бюрократизмом у радянських державних установах. В циркулярі наказує він притягнути до участи в боротьбі з бюрократизмом „широкі трудящі маси" або по ленінському „низи". Всі важніші та маркантніші справи бюрократизму треба передавати судам і публікувати відомости про них у пресі. Але річ у тому, що боротьба з бюрократизмом — належить вона теж до типу „ударних" кампаній — ускладнюється передовсім тому, що радянські т. зв. народні суди є найбільше бюрократичними в світі. До того в тих судах замало суддів і ще менше слідчих органів. В тійже пресі ми читаємо про сотні тисяч справ, що залягають від літ по теперішніх судах і не можуть діждатися своєї черги. Найменше бюрократизму в слідчій та судейській процедурі є в установах ДПУ (Державне Політичне Управління, давна чрезвичайка), але вони призначені для чого іншого, а саме для боротьби з політичною „контрреволюцією".

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 18-50

В „меншинному" таборі.

I.

Всім забуть ще в тямці події, які склалися в останньому „Конгресі організованих Національних Меншин Европи", відбутому при кінці серпня мин. року в Женеві. Безпосередньо перед закінченням конгресу прийшло до сецесії представників різних меншин з Німеччини (поляків, лужицьких сербів і данців), до котрих теж приєдналися наші „русскіе". За причину сецесії сецесіоністи подали факт допущення до організації Виконавчим Комітетом й Президією Конгресу — представників фризів з Німеччини.

Хто такі фризи? Це нащадки колишніх фризів з першої доби нашої історії, сьогодні живучі над берегом німецького (північного) моря, менше-більше над німецько-данським кордоном. „Столицею" їх місто Фленсбург. Офіціяльна статистика налічує цих фризів щось на 800 душ, себто людей, які балакають останками фризійського говору. Але й ці фризи не мають почуття своєї етнічної окремішности ані не прагнуть її мати, бо всі почувають себе німцями.

Та поляки, яким лапіть існуванця такої організації як Конгрес Національних Меншин Европи не до шмиги, твердять що „свідомих" фризів є щось 20.000 душ. Знов німці твердять, що це неправда та що поляки попросту „заплатили" собі кількадесять фризів й насилу зробили з них окрему „націю", аби доскулити німцям й ідею меншинних женевських конгресів основно скомпромітувати й взагалі довести її до абсурду. Але, якби там й не було — меншини з Німеччини покинули женевський конгрес тай цим своїм вчинком дуже підважили його існування. Чому? **Тому, бо женевська Меншинна організація в першій лінії й головно є організацією т. зв. чистих і постійних національних меншин Европи.** А для кращого зрозуміння цього твердження слід навести слідуюче:

Під терміном: „національні меншини", який в пресі й в політиці вживається на означення різних чужонаціональних груп, живучих на областях багатьох держав Европи посеред „більшости" — **цілком** о .идно криються три різні роди таких меншин.

Перша з них, як от німці в прибалтійських державах (Латвії, Естонії, Литві), німці в Семигороді, над Волгою й на Україні, або поляки в Вестфалії й Пруссії, ну й всі жиди Европи — є **етнічними групами, котрі продовж історії з цих або інших причин відірвалися від свого матірного пня й шляхом еміграції зайшли так далеко в чуже-національну гущу, що вже ніколи не мають й не можуть мати ні претенсії ні права обєднатися зі своїм матірним пнем.** А якби і хотіли здійснити обєднання, то тоді хіба мусіли-б **знасилувати право самоозначення** тієї справжньої більшости, серед якої живуть як острови серед моря. А це в багатьох випадках ніяк не дасться перевести.

Та проте, **взагалі**, семигородські чи надбалтійські німці, або поляки чи данці, живучі в Німеччині й інші — все таки заховали свою національну окремішність, вони балакають по німецьки, польськи чи даньски, мають свої питомі звичаї й обичаї, свою питому матеріяльну й духову культуру, котрі прагнуть заховати, плекати й розвивати. Чи тому не належиться їм охорона й забезпечення їх прав перед можливими заіхапнями з боку панівної державно-національної більшости? Ця сама справа є з жидами, котрі від моменту повстання сіоністичного руху, навіть в зах.-европейських державах, де жиди назверх цілком засимільовані — всеж таки починають почувати себе чимсь окремим від окруження. Бо про жидів, живучих на области Східної Европи, нічого й казати. Це безумовне — як хочете: повна чи неповна національна одиниця, правда: розсіяна серед чужого моря, але різко від нього окрема — по расі, мові, вірі й культурі.

Версайський трактат про охорону національних меншин з 28. червня 1919 р. є власне зроблений для охорони прав **головно таких меншин.** І „більшостеві" держави, котрі згадали трактат підписали, на загал: виконують його. А виконують перш усього тому, бо за спиною цих меншин з правила все стоїть могутні держави матірного пня: за німцями в Польщі, Прибалтичі або Румунії — Німеччина, за прусаками чи вестфальцями поляками — Польща, за трієстецями словінцями — Югославія, за жидами — всі жиди світу і т. д. Тільки за нещасними фризами, здавалось-би, ніхто не стоїть. Але показується, що й вони найшли оборонців, тай то аби яких!

„Більшостевим" державам такі меншини абсолютно нічим не загрожують. Ці меншини є льояльні до своєї держави, льояльні не за страх а за совість й напрашуються, прутся, ба навіть борються з „більшостевою" нацією за допущення їх до „співправи" з нею в державі. Словом: психольогія й інтереси цих, назвім їх — меншини „мат-еказхен" є справжнім запереченням цілогобто не було ірредентизму й цю обставину слід мати на увазі, коли хочеться правильно оцінювати політичну згаданих меншин.

Одначе є ще в Европі багато етнічно-національних груп, так повсеодно називаних терміном: „меншини", котрі вже є, так сказати, напів ірредентистичні. Це є національні групи, **котрі живуть на більш або менш суцільній національній области але від неї були насильно відлучені головно наслідком програної війни але під цю пору, о межу граничать з тією своєю матірньою національною областю.** Інакше сказавши: тут треба зачислити напр. німців, живучих на области Трентіно під Італією, німців чеських, німців в Ельзас-Льотарингії, македонських болгарів, семигородських мадярів і т. п. Всі вони є безумівну ірредентисти і в душі працюють для злуки зі своєю матірньою державою, але здебільшого, з спортуністично-політичних причин не говорять цього відкрито. Доволі сказати, що напр. представників німців з Трентіно й Чехословаччини (бо про німців з Ельзас-Льотарингії після підписання локарненського договору й говорити не приходиться) — **не було на останньому „меншостевому" конгресі в Женеві.** А ми навіть не можемо цього факту кваліфікувати як браку цивільної відваги або безхарактерности політичної — тому, бо мусимо припускати, що кожна нація сама найкраще знає як в практиці боронити своїх прав.

ОСТАП ВИШНЯ.

Мистецькі сілюєти.

Михайло Голинський.

Михайло Голинський — премієр Харківської столичної опери.

Михайло Голинський — героїчний тенор.

Михайло Голинський — видатний артист і імя його в мистецьких колах далеко-далеко „поза Україною суще".

Героїчний тенор...

Що таке взагалі герой?

Це — людина, що після дванацятої голини вночі може спокійно собі повертатися додому Холодною Горою аж до Григорівського шосе...

У героя може і не бути героїчного тенора, і герой може закричати: „Рятуйте!" високим мецо-сопрано.

А героїчний тенор це така штука, що навіть у самих звичайних випадках свого життя, ну, приміром, коли він співає: „Я хочу їсти"... — в його голосі почувається геройська...

Герой узагалі виявля* своє геройство всім своїм єством, усією своєю статурою...

Він, ідучи вночі повз кладовище, потихеньку хреститься, озирається на всі боки, держить руку в кишені, щоб усі думали, що в нього там є парабеллум і т. д. і т. ін.

А в героїчного тенора вся його героїка сидить тільки в горлі.

Ну, вам самі розумієте, що виявити геройство руками, ногами, черевом значно легше, ніж якимись там тендітними голосовими...

І от Михайлові Голинському випало на долю виявляти героїку іменно отими ніжними органами (коли їх можна так назвати), — людськими голосниками.

І Михайло Голинський орудує своїми голосниками так, що слухаючи його, переконуєшся: „Так — це герой!".

Інтересна між іншим одна деталь.

Це спеціяльно для батьків.

Коли народжується у вас, батьки, дитина і починає сильно не людським голосом кричати, не затикайте їй рота пелюшкою, не кладіть їй на рота подушки й не сідайте на ту подушку, щоб утихомирити дитинку...

З крикунів отих потім іноді Голинські бувають!

З Михайлом Голинським така сама була пригода:

Коли він народився (а це було 2. січня 1893 року, в Галичині, в селі Вербівцях, повіт Городенка) він страшно кричав.

Батько його (вербівський селянин) перелякано подивився на сина, потім на матір:

— Що ти мені подарувала? Так од його крику телята в оборі телесуються.

І схопивши шапку вискочив на двір.

Мати повернулася до куми і страдницьки промовила:

— Не затикайте йому рота, а винесіть у присінок — хай закричиться! Чи не дяк з його, кумо, буде, бо на такий голос у Городенці дяк колись апостола читав?

Артист-співак із дитини вийшов...

*

На восьмому році залишився Михайло Голинський без батька.

Мати, сильно бідкаючись, дала Михайлові освіту.

В гімназії він співав дискантом: був солістом гімназіяльного хору.

Видатний у його голос був і тоді ще...

Не привабила Михайла Голинського по гімназії адвокатська карієра.

Підтриманий своїм дядьком, українським письменником, Марком Черемшиною, він почав 1918 року учитися співу у відомого львівського професора Чеслава Заремби.

Закінчивши курс у Заремби, Голинський їде до Міляну і вчиться у майстра Едварда Гарбіна.

Енергійний, упертий, часто голодний, Михайло Голинський добився свого, закінчив науку і, 1925 року приїхавши до Львова, з великим успіхом дебютував у Львівській опері в „Паяцах" (Канйо).

Після дебюту — зразу ангажмент у Приморську оперу (міста — Торунь, Бидгощ, Грудзьондза).

За пять місяців — гастролі у Варшаві, в опері „Тоска".

Успіх — великий...

В цей час запрошення з Радянської України і Михайло Голинський, селянин з Вербівців, їде, не задумуючись, до Робітниче-Селянської України допомагати будувати українську оперу...

Якось так вийшло в перший приїзд його на Радянську Україну, що тодішня оперова адміністрація не дуже привітно його зустріла (не вивітрився ще порох старих лаштунків) і Михайло Голинський їде до Берліну, де блискуче дебютує в Берлінській опері.

На сезон 1927-28 року знову запрошення з Радянської України, і Михайло Голинський у Харкові премієром столичної нашої опери.

Як бачите, Голинський усього три роки на сцені і за три роки він уже зажив европейської слави, і вже простягає за ним руки Америка...

*

У Михайла Голинського, в його чудовім горлі, на його дзвінких голосниках уміщаються герої з опер: „Гальки", „Кармен", „Аїди", „Паяців", „Жилівки", „Льогенгріна", „Пригод Гофмана", „Принцеси Турандот" і багатьох багатьох інших.

Герої ті люблять і страждають на таких високих нотах, що голова обертом ідо.

Герої ті люблять і страждають різними мовами: українською, італійською, німецькою, польською...

І любов і страждання ті захоплюють глядача і несуть Михайлові Голинському, вербівському селянинові, визнання славного артиста.

*

Коли Михайло Голинський, скінчивши пал зарізаною ним же Кармеситою, в розпуці кличе „Карм-е-е-ен!", навіть зарізана Кармеситка ворушиться.

Сам бачив!

Таке те „Кар-м-е-е-е-н!" металево-високе!

(Літературний додаток до „Вістей" т. п. „Культура і Побут" з 3.III.)

Та, як сказано, в політичній і журналістичній термінольогії Европи й ті національні групи загально невластиво „меншинами", не вважаючи на те, що під терміном тим криється цілком інша дійсність, ніж під терміном на означення вище згаданої, першої групи „меншин".

І ніколи, назви „меншини національні" вживається на означення третьої групи національних одиниць, котрі **живуть й на своїх споконвічних суцільних національних областях й на областях цих творять безумовну більшість та тільки шляхом підбою підпали під панування другої нації, котра на цих завойованих областях творить очевидну меншість.** Ця справжня меншість на таких областях виступає в світі як більшість більш тому, бо вона є **пануюча в державі.**

Тому то на означення двох останніх родів, а в можному випадку: на означення самого останнього роду національних одиниць, слід було вжити термін „народи поневолені" і знаємо, що термін такий тут і там вживається. Всеж таки — буденна публіцистика й політична практика Европи та Америки всі три подані групи національних одиниць вкупі в одну „меншинну" назву й не дуже бере собі до серця цього факту, що така термінольогія зовсім не потрапляється з дійсним положенням справи.

Женевські меншинні конгреси терплять від первородного гріху: взагалі занадто замало помішання повнять. Так принаймні було до останнього конгресу. Аранжери конгресів все дуже гостро відмежовували себе від всяких „ірредентистичних" замахів й підозрінь та дуже старалися, хто лише: зберегти від всіх боків непорочність. Але на цілому їм така тактика не вдалася. Поляки все таки дискредитували конгрес, боручи собі за приводу фразійську справу, хоча, до речі, правління женевського конгресу не заявляло, що відкидає прилучення фразій, тільки просило поляків чекати до слідуючого року. Та панове Кячмарек, Бартошевіч і ін., видно, краще знали, що чинять. На днях преса принесла вістку, в якій виходить, що президія конгресу сварилася перед сецесіоністами й пішла до Канози. Отже нам, які брали в женевських конгресах участь, правда, тільки як обсерватори, важно знати, як розвивається справа конфлікту між польськими сецесіоністами й президією конгресу, от хочби для усталення нашої тактики у відношенню до майбутніх меншинних конгресів. Та про це завтра.

Д-р Павло Лисяк.

ЛІКАР

потвердить Вам, що ментоль дразнить гортанку — однак ніколи не лічить — зате при частім уживанню псує жолудок.

Тому уживайте виключно при кашлю, катарі і кондюші

До набуття у аптиках і дрогуеріях!

Америка й Европа.

Перед виборами президента Злучених Держав.

Тоді, коли Европа не може дати собі ради з повінню всяких міждержавних конференцій, коли в більшости держав панує велике безробіття, коли марево більшовизму все ще висить над ближчими й дальшими сусідами европейського Сходу, — Америка має одну велику турботу: вибори президента держави. Ця справа поставила в тінь усі інші питання і проблеми, що ворушать уми не тільки державних мужів і політиків, а й широкого американського загалу.

До дня виборів є ще майже вісім місяців, але вже нині ціла Америка, а переловсім її столиця, переживають передвиборчу горячку. Кожний почин одної чи другої політичної партій, кожне посунення уряду уважають усі — менше з тим, чи слушно — диктованим виборчою тактикою і нічим більше. На кожному кроці стрінетеся тільки з одним питанням: Хто буде президентом?

Судячи по часописним вісткам і всяким іншим познакам, цьогорічні вибори президента Злучених Держав будуть ріжнитися дуже значно від усіх попередніх. Це не буде боротьба політиків за такі сухі й неінтересні справи, як митна тарифа, ощадність у державному управлінні і т. п., що держала звичайно 50 відс. американських виборців здалека від виборчої урни. Цим разом вестиметься боротьба за справи більшої ваги, за такі важні питання, як прогібіція й релігія.

Невдоволення з прогібіції (заборони продажі алькоголю) прибрало такі розміри, що ця справа буде стояти чи не на першому місці між гаслами у виб. боротьбі. Друга справа це боротьба культурна. Духовий розвиток Америки поступав так, що при цих виборах гратиме й поважну ролю релігійна приналежність чоловних кандидатів на президента.

Обставини складаються так, що чоловий кандидат республиканської партії, міністр торговлі Гувер, належить до „сухих" і є протестантом, коли міжтим чоловий кандидат демократичної партії, губернатор Сміт у стейті Нью Йорк, належить до „мокрих" і є католиком. Між цими двома провідниками чи радше їх партіями прийде до рішаючого бою за опанування президентського стільця, а тимсамим за проведення в життя своїх ідей. Навіть якби обом головним партіям не повелося перевести номінацію обох фаворитів на кандидатів, то все одно також евентуальні інші особи, кандидати обох груп, виступлять у виборчу боротьбу з тими самими гаслами.

Як бачимо, і справа прогібіції і справа релігії лежать у площині чисто етичній. І саме тому важко передбачити, який буде вислід цих виборів. Бо це вперше в Америці не гратимуть у виборчій згітації головного мотиву ні матеріяльні справи (справа безробіття, яке дошкулює сильно й там!), ні всякі питання державно-інтернаціонального характеру.

Для Европи американські вибори в таких обставинах мають свою вагу в тому, що американська прилюдна опінія, занята виключно справою прогібіції і релігії, затратила тепер усякий змисл, усякий інтерес ріжних наболілих европейських проблем. Зокрема ніхто в Америці не цікавиться нині і не звертає уваги (з виїмкою банкирів) на просьби Европи в справі зменшення, чи пак знесення довгів ріжних европейських держав. Одиноке зацікавлення в Америці викликує тільки СРСР, який в очах американської опінії є чимсь таємничим, загадковим.

700.000 зол. = 77.500 дол.

може виграти кождий, хто купить льос 1 класи Польської Державної Льотерії Класової в щасливій Колектурі

„РУНО", Равіч і С-ка у Львові Академічна 3

Крім цього богато виграних а зол. 400.000, 300.000, 100.000, 80.000, 75.000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 як також понижче 5.000 золотих.

Загальна сума виграних около 24 міліони золотих!

Тисячам людей приносить Польська Льотерія Державна рікрічно богацтво і добробут. Нашій колектурі стало сприяє незвичайне щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Ціни льосів слідуючі:

За чверть льосу зол. 10·–; пів льосу зол. 20·–; цілий льос зол. 40·–.

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси, разом з надавчим блянкетом П.К.О., за присилку належитостей, вільної від почтової оплати.

В тім місці просимо відтяти і чітко виповнене переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До Колектури **„РУНО", Равіч і Ска** у Львові, вул. Академічна 3

Отсим замовляю:

. . . . . Цілих льосів по зол. 40·—
. . . . . Половинок „ „ „ 20·—
. . . . . Чвертох „ „ „ 10·—

Належитість в вконі зол. . . . . вплату по одержанню льосів, банкетом П.К.О., шлю Фірмі получить до льосів.

Ім'я і назвисько . . . . . .

Докладна адреса . . . . . .

З життя наших установ.

VI. Загальні Збори С. У. А.

Дня 24. березня ц. р. відбулися VI. звичайні загальні збори Союзу Українських Адвокатів у Львові, попереджені святочними сходинами, які уладжено з приводу 5-ліття істнування Союзу і для вшанування 40-літньої праці найстарших представників української палестри.

Збори відкрив голова Т-ва д-р Лев Ганкевич, згадуючи померших у часі від останніх загальних зборів членів Союзу: д-ра І. Семенюка, д-ра В. Бачинського і д-ра М. Видрака та нечлена: д-ра Т. Кормоша. Після того привитав шістьох сеніорів нашої адвокатури, д-рів: Горбачевського, Озаркевича, Окуневського, Федака, Чайківського Андрія й Левицького Костя, що вже по 40 літ трудяться як адвокати і визначні українські громадяни-ділячі та вигнували за цей час цілий ряд молодших товаришів. Шановних сеніорів привитали збори щирими оплесками.

З черги голова привитав і гостей, українців-суддів та урядовців-правників ріжних державних і приватних установ, що явилися у значному числі на святі. Збори були загалом досить людні; вражала тільки прикра відсутність українців-адвокатів в Волині.

Слідувала точка рефератів.

Д-р В. Старосольський дав науковий виклад про ціну права. Справа важна і безпосередньо актуальна для всякого, хто живе в країнах західньо- і середньо-европейських, в яких загал чи то задля еволюційної, чи теж революційної традиції европейських народів — правник цінувати право і цінити його вартість. Таким чином ціна права, боротьба за право стала — силою необхідности і розвою тих суспільностей — одним з підставових моментів у їх житті і змаганнях. Вага питання особливо велика для українців, яким довелося жити на межах двох світів і культур: заходу і сходу. На сході, особливо у народу російського, при першестві моментів етичної натури над моментами пошанування права в розумінні европейському є необхідною річю пропагувати саме ціну права. Обовязок цей падає в першу чергу на українців, як націю, що має розуміння цієї ціни права.

Безпосередно до теми про ціну й боротьбу за право навязав свій реферат д-р М. Глушкевич, що говорив про адвокатуру і громадянство. Розвій у суспільному житті народів Европи XIX. ст. привів до підкреслення особ ливого питання боротьби за право, проблему експонентів тої боротьби як стану, особливо для цієї справи кваліфікованого, себто адвокатури. Від повного її приниження в ріжних державах Европи в початку XIX. ст. адвокатура розвинулася в могутній чинник, якого становище тісно звязане зі станом і розвоєм досягнень демократії в політично-правних уладженнях сьодішніх держав. Завдання адвокатури по суті річи бути не лише речниками-виконавцями прав одиниці чи льокалітету, але й творцями нового в праві, борцями за нові правні думки-ідеї. Адвокатові-громадянинові, що має безпосередній творчий звязок із суспільно-правним життям народу, видно далеко дальше, як кожумебудь іншому, якщо він уміє заглянути глибоко в тайну суспільного й індивідуального життя людей. Тому роля адвокатури у відношенні до громадянства — висока, а становище її мусить бути обективне, незалежне.

VI. заг. зборам СУА проводнів спершу д-р А. Горбачевський, а далі д-р Я. Окуневський — при допомозі секретарів д-рів: Я. Шипайла й А. Лунєва.

Короткий огляд завдань і діяльности СУА за пять літ його істнування дав д-р М. Волошин. Він сконстатував, що СУА обстоює твердо не лише права й інтереси своїх членів, але й права націй та виробив собі авторитет у своїх і чужих. Високі завдання СУА і його дотеперішня діяльність дають надію, що в другому пятиліттю ця організація займе одно з перших місць у громадянському житті нашого народу.

З черги слідували звідомлення: секретаря д-ра Я. Шуровського, референта делегатур д-ра Домбчевського й скарбника д-ра М. Терлецького.

Із звідомлень довідалися збори, що з початком 1927 р. було на 257 адвокатів-українців 139 членів СУА. Протягом року прибуло нових членів 27, померло 3, виступив один (д-р Бабюк з Рогатина) так, що тепер Союз має 162 членів. Тому найважнішою справою в будучій праці СУА мусить бути приєднання членів, так, щоби всі українці-адвокати були членами СУА. Фонди СУА збільшилися в останньому році, головно завдяки появі „Бюлетеню", при помочі котрого вдалося перевести кращий переглід членів, виплачених вкладок і т. д. Зате похоронний фонд значно зменшився. Виплачено в минулому році з того фонду по 110 дол. зл. вдовицям по трьох померших членах Т-ва. Вплати до фонду впливають винятково, членів мало, бо далеко не всі члени СУА є членами похоронного фонду.

Щодо делегатур, то вони в останньому році стали справді чи не найважнішим терном, на якому переведено організацію СУА. Відбувся ряд сходин делегатур: Дрогобицької, Стрийської, Самбірської, Станиславівської, Тернопільської і Перемиської, на котрих побіч рефератів організаційних бували ще й виклади про різні питання з теорії права (д-ра Глушкевича, Старосольського й ін.).

Делегатури у великій мірі звязують із собою не лиш членів СУА, але й провінцію з центром. Не всі вони проявили однакову діяльність; не всі делегатури мають рацію істнування і деякі задачі мусять бути переведені. Найбільше трудности з

організації давала і ще дає делегатура Волині, Холмщини, Полісся й Підляшя. Є для цього різні причини й всіляко оправдують себе українці-адвокати тої делегатури, але все те не має ніякої слушности й оправдувати себе далі буде годі. На будуче перед делегатурами стоїть важне завдання: уладжувати частіші сходини з рефератами й організувати бібліотеки.

На внесення д-ра В. Охримовича збори ухвалили абсолюторію виділові.

З черги переведено вибір голови та заступника голови Т-ва й решти управи. Вибрано головою на місце д-ра Льва Ганкевича, що не прийняв повторного вибору д-ра Костя Левицького, а першим заст. голови д-ра Михайла Волошина. (Склад виділу поданий далі).

В рефераті про видавання правничого часопису д-р Р. Домбчевський розказав усе, що досі в цій справі зроблено. Є зібраних біля 280 ам. долярів і є загальною потребою і бажанням орган такий видавати. Потреба ця актуальна особливо в сучасний момент, як твориться нове правне життя на українських землях. По широкій дискусії збори ухвалили передати справу видавання правничого органу новому виділові.

Д-р А. Говикович зреферував відтак справу посмертного фонду і виказав, що лише тоді, як усі члени СУА стануть членами того фонду, вкладки до нього зменшаться, а вже зросте поважно квота, яку виплачуватиметься вдовам і сиротам.

Д-р Б. Савчак звернув увагу присутніх, що Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові видало правн. друки (умови купна-продажі, позви, накази заплатн (векслеві) і т. д.) та візвав усіх членів СУА купувати їх обов'язково в тій установі через СУА, бо ціна канцелярка, а книгарня дає часть доходу на фонд вдів і сиріт по адвокатах.

З уваги на пізну пору збори закінчено, а в годину пізніше зібралися члени СУА та (як гості) представники українських судейських кол в окремій салі краківського готелю на вечерю. Ці товариські сходини мусіли не кожному з учасників зробити незабутне враження. Низку промов почав іменем Союзу Українських Адвокатів д-р Степан Баран характеристикою індивідуальностей і громадянського значіння праці наших сеніорів. Відповідали: д-р А. Горбачевський, д-р Я. Окуневський, д-р С. Федак і д-р А. Чайковський, а крім них промовляли ще: д-р Лев Бачинський, д-р Старосольський і інші.

На засіданні виділу СУА, що відбулося дня 31. березня ц. р., виділ розділив працю в цей спосіб: другий заст. голови: д-р М. Глушкевич, секретар: д-р Лев Ганкевич, його заступник: д-р Е. Щуровський, скарбник д-р М. Терлецький, заступник д-р А. Говикович, господар д-р О. Надрага, заступник д-р Е. Давидяк; референти посмертного фонду — д-р А. Говикович, прав української мови — д-р В. Старосольський, станових справ — д-р М. Глушкевич, справ особистих — д-р Е. Давидяк, делегатур — д-р Р. Домбчевський, законів — д-р М. Волошин, в видавництва друків і кооперативи українських адвокатів — д-р Б. Савчак.

СУА вступив у нову фазу своєї праці. Збори показали, що організація ця жива й актуальна і може мати велике значіння не лише для української адвокатури, але й цілої нації.

Дбайливі і ощадні газдині жадають виключно
ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:
Лякерів емалієвих лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском і небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.
1715 3---11

Останні вісти.

Власні телефонограми з дня 6. квітня 1928

АТЕНТАТ НА БІЛЬШОВИЦЬКЕ ПОСОЛЬСТВО?

(ік) Вчора заголосився до більшовицького посольства у Варшаві якийсь молодий добродій на розмову з генеральним конзулем Олександром Гаккоффом. Коли він найшовся з ним віч-у-віч, заявив, що знає докладно про плянований замах на життя посла Богомолова з боку російських монархістів. Під час тої розмови повідомлено начальника варшавського слідчого політичного уряду Сухенка, котрий негайно із кількома агентами поїхав до посольства. Там виявилося на місці, що таємничий молодий добродій є переодягненою 16-літньою дівчиною. Вона спершу не хотіла подати свого імени, згодом призналася, що зветься Галіна Гаплон Валентович із Вильна. Ніяких документів при ній не було. Її арештовано до вияснення справи. Існує кілька гіпотез. Перша, що ця дівчина справді казала правду і знає про якийсь плянований замах, другі, що вона ... хотіла замах виконати або брала в заговорі участь, третя, що ця її візита у більшовицькім посольстві є наслідком анормального стану. Вістка про імовірний замах на більшовицьке посольство викликала у Варшаві чималу сенсацію.

ЗМІНА НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА У ВАРШАВІ.

(ік) З Берліна повідомляють, що в найближчому часі на 20 можливих, дипльоматичних становищах за кордоном мають бути докопані зміни і пересунення. Ці зміни мають торкнутися становищ німецьких послів у Варшаві і Білгороді. Вашингтоні і Парижі.

ПРАВОСЛАВНИЙ СИНОД.

(ік) Скінчилася перша сесія синоду православної церкви в Польщі, ведена у Варшаві під проводом митр. Діонісія, перед його виїздом за кордон. В сесії синоду взяли участь між іншими виленський архієпископ Теодозій, гроденський еп. Олексій і поліський еп. Олександер. Більша частина нарад синоду торкалася організації православних парохій. На основі ухвали синоду церковні власти доходитимуть судовим шляхом тих церковних православних маєтків у Польщі, які тепер з різних причин є в посіданні публичних інституцій або прив. осіб. Щодо православних духовників, які перейшли на унію та хочуть повернути на православія, синод постановив, що приймаючи з поворотом цих духовних до православної церкви, треба позбавляти священичої гідности і духовних свячень. На внесок поліського і гроденського єпископів синод ухвалив утворити кілька повітових православних місійних комісій у східних воєвідствах Польщі.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(ік) Мін-ство освіти створило комісію для перекладу православних церковних книг із церковно-славянської мови на українську мову. В цій комісії братиме участь також гроденський еп. Олексій, як заступник православної метрополії.

ЛІТВІНОВ У ШТРЕЗЕМАНА.

(ік) З Берліна надійшла вістка про авдієнцію заступника наркома закорд. справ Літвінова, який в переїзді задержався в Берліні у міністра закорд. справ Штреземана. Літвінов був на авдієнції у товаристві більшовицького посла в Берліні Крестинського. В нарадах брав участь також голова сх. виділу німецького закорд. мін-ства д-р фон Бірхтен.

ВОЄННІ АЛЯРМИ.

(ік) ПАТ передруковує статтю із французького тижневика „Пакс" про воєнні приготування СРСР проти Латвії і Бесарабії (Румунії). Плян нападу буцімто був уже цілком викінчений. СРСР має нібито замір загорнути побереже Балтику разом із Ригою. Очевидно, що з тим пляном вяжеться нова війна проти Польщі, котра має направити стратегічні помилки які приключилися більшовикам у кампанії 1920 р. В тій сенсаційній статті згадується теж про ролю Литви, як воєнного союзника більшовиків.

ПРОМОВА ЛЬОЙД ДЖОРДЖА.

(ік) В Англії почалися вже приготування до виборів. Першою такою застівкою уважають промову Льойд Джорджа, виголошену в Льондоні. В цій промові Льойд Джордж заатакував гостро Партію Праці (Лейбур Парті) за її змагання переводити націоналізацію природних богатств держави.

СКАСУВАННЯ ВІЗ — АЛЕ НЕ В ПОЛЬЩІ

(ік) З нинішнім днем увійшла в життя умова поміж Чехословаччиною й Австрією та поміж Чехословаччиною й Німеччиною про скасування паспортових віз в особовій комунікації.

ОДИНКА ОРГАНІЗУЄ ПРОВІНЦІЮ.

(ік) Після з одинки отримали накази використати нагоду ферій для масових зборів і віч у своїх округах. Одночасно ББ переорганізовує свої виборчі повітові комісії на повітові секретаріяти, на які наложено обовязок організувати всіх прихильників санації в краю. Ця широко закроєна організаційна акція одинки на провінції є коментована так, що одинка готовиться вже до нової виб. акції, бо не вірить в довге життя нинішнього сойму. Підчас останніх соймових нарад богато послів з одинки висловлювали погляди, що нинішній сойм не потягне довго і що можливо вже цієї осени закінчить життя. Мається на увазі, що ще у цьому році уряд безпосередньо або посередньо через клюб одинки внесе проект конституції та що всякі проекти, обраховані на принціпіяльні зміни теперішнього держ. устрою не найшли би в нинішньому соймі потрібної більшости, вибухнув би конфлікт між соймом і урядом, що може закінчитися розвязанням сойму. В усякому разі систематична робота одинки на провінції вимагає уваги.

ПОЛЬЩА — ІТАЛІЯ.

(ік) Нині виїхав із Варшави до Італії мін. закорд. справ Залеський. Він поїхав просто до Венеції, де йдуть тепер наради між Муссолінім і турецькими делегатами. Цікаво, що Залеському товаришить між іншими полковник Бек, шеф кабінету польського мін-ства військових справ.

НОВА ОПОЗИЦІЯ В СРСР.

(ік) З Москви повідомляють через Ригу, що прихильники опозиції знову збільшили антипатії проти теперішнього більшовицького уряду. Вони використовують заповіджений приїзд короля Афганістану до Москви для агітації, що теперішній уряд зрадив інтереси соц. революції.

НОВИНКИ

— **З нашого театру.** На латинські Великодні свята дає наш театр по 2 вистави. В неділю 8, п. м., год. 3 попол. йде весела оперетка на 3 дії Легара „Кльо-кльо", яка запевнює гледачам 3 години безжурного сміху. Вечером о год. 7.30 відновлення оперетки „Баядера". В понеділок год. 3-я попол. „Графиня Маріца", а вечером „Чорноморці", народній образ зі співами і танцями в 3 діях.

— **Найближче число „Діла"** вийде з огляду на суботнє свято не у вівторок, а датою 11-го.

— **Краєві вістки.** Залізничі білєти не подорожіють раніше аж в осени. М-ство справедливости рішило, що прокуратори і ситнжуть на розправах тоги і берети червоні, а судді чорні. Може не всім відомо, що в Англії досі судді вбирають для збільшення своєї поваги перуки як актори. — По всіх більших містах до поліції вступлять жінки. До цього часу жіноча поліція існує лише в двох містах: Варшаві та Лодзі.

— **Темна хроніка.** Вчора арештували 20-літню дівчину з Лопатина Марію Чер-

БІЛІЗНИЦЮ недокровність усуває, діяльність зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит-неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кожиштофорского вино хіново-залізне. **Laboratorjum chem.-farm. Mr .M. Krzysztoforski Tarnów. 41 ?**

нецьку, яка пробувала закопати живцем свого піторарічного синка на Високім Замку; причиною злочину — вужда. — На вул. Кентшинського арештували Каз. Ржечинського, краківського громадянина який підшився під ім'я помершого на війні жовніра Кубіка, поселився в його жінки і буцімто як інвалід дістав пенсію, посаду та інвалідський віозок. — На Личаківській вул. арештували спільничку контрабандистів із Катовиць, що вивозили тайльцем золото та срібло за кордон. У Дебори Майтелес найшли дві скрині золотих дорогоцінностей. Сини бувш. власника кавярні „Ренесанс", землевласника із Балигорода, Станисл. Матусів пішов до в знищі за фальшування векслів з підписом свого батька.

— **Катастрофи й нещастя.** Повені в Італії не вгавають. 5000 осіб без даху. У Тиролі сильні бурі з блискавками. — Гальний вітер у Татрах помицив сила старезної деревини. — У Вашингтоні завалився новозбудований готель; кількацять робітників забитих. — У Генуї підчас одної пожежі 18 пожежників небезпечно загоріло від диму. — В Анатолії землетрус не вспокоївся; населення втікає перелякане. — В Ангорі землетрус знищив досі 25 домів, 7 мечетів і 4 школи. — Воздушна труба пройшла над містом Гейт (Сполуч. Держ.) і знищила багато домів та вбила 4 осіб.

— **Осип Букшований на волі.** Довідуємося, що колишній командант бригади У. С. Осип Букшований, арештований в грудні м. р. під замтом шпіонажі вийшов на волю, бо всі підозріння проти нього в цій справі показалися безосновними.

КОРОЛЬ ПАНЧІХ

Жовківська І. — Сензаційні ціни

— **Готель при могилі Шевченка.** Київська філія Шевченківського комітету вирішила збудувати в Каневі поблизу могили Шевченка двоповерховий готель на 70 осіб. Проект готелю в українському стилі роблять студенти й професори київського Художнього Інституту. Крім цього Інститут опрацьовує проект як упорядкувати площу довкола могили. Може згодом прийде черга і на новий памятник.

— **Коцюбинський і Тичина по чеськи.** В видавві „Добра Єдіне" в Празі вийшов переклад двох новель М. Коцюбинського „Сон" і „На камені" в перекладі Бінцтока Харвата і вибір поезій Павла Тичини у перекладі Яна Іші; ця збірка має 14 віршів. Переклади поезій на загал удатні, віддають по змозі ритміку оригіналу.

— **Ювилей ікач. К. Студинського.** З харківського „Комуніста" з дня 28-го березня довідуємось, що у Львові організовано комітет для відзначення 60-річчя з дня народження й 35-річчя наукової діяльности голови львівського наукового товариства ім. Шевченка д-ра Кирила Студинського. Не знаємо, чому „Комуніст" не від нині перехрестив д-ра Студинського на Студинського.

— **Також пророк.** Ам. преса нагадує ім'я одного із провідників руху мормонів Джеймса Странг у звязку із модою коротких жіночих спідниць що, видається не мають нічого спільного із релігійним рухом. Странг був визначним пропагатором між мормонами. У 1850 р. він проголосив себе „королем Мічігану", вимандрувавши раніше з громадою однойменний один із бібліїйських островів, де... жив як конкістадор із нападів на рибальчі оселі та кораблі. Странг видав закон своїм підданим, щоби жінки носили спідниці до колін а то під загрозою кари. Та одна жінка Бедсфорд взбунтувалась проти цього неморального закону. Її взяв в обборону її муж, якого Странг засудив на тілесну кару. Тоді Бедфорд з помсти застрілив Странга. Таким робом провідник мормонів помер 75 літ тому за ідеал, за який не дав би нині ні пів пальця навіть ... вівець, що живе з жіночої моди.

— **Щасливі письменники** це мадярські. Завдяки заповітові свого товариша Франца Бавмгартена, який залишив їм мільон пенго, вони діставатимуть річну пенсію від 4300 до 8000 пенго. Цю пенсію визначатиме рада визначних робітників пера.

СТОМАТОЛЬОГ
Д-р мед. Жигмонт Ляндберг
у Самборі
по кількамісячних вищих студіях на дентистичній клініці і поліклініці у Відні
1893 **повернув** 1—1
і ординує як давніше

— **Ренорди.** У Парижі продали на літитації один лист Наполеона до Барраса за 20.000 фр., а один лист Гетого до пані де Сталь за 6.800 фр., а на літитації у Відні одну мичку волосся Шуберта за 300 шіллінгів. — В околиці Тулюзи одна скажена собака покусала... 80 осіб; переловили 2000 собак і підпали їх контролі, щоби найти цього невідомого злочинця. — Фільмова артистка Мері Пікфорд, жінка Фербенкса, що заробляє річно мільони дістане ще нові мільони в спадщині по матері. Як каже Гайне: „Тому, хто має мало, відберуть те, що має, а хто має багато додадуть ще більше".

— **Із людського звіринця.** Поліція в Будапешті, що шукає запопадливо за потайними салями гри в рулетку дістала інформації про одне таке сховище. Там збиралась члени аристократії на „довічні політичні наради", довкола... рулетки. Все помешкання фірмував якийсь граф Ляво. Коли поліція туди ввійшла вечером і всіх заарештувала, стверднла, що деякі кімнати зачинені. Відчинивши їх, здивувалась чимало: в одній із кімнат лежала в домовині жінка. Це була жінка власника цієї печери гри, землевласника Горвата; вона вмерла нежданно, а її муж не хотів псувати настрою своїм клієнтам і приготовив гріб з небіжкою в окремій кімнаті, яку зачинив.

Товариський зїзд в Бродах.

Просяться Товаришів, що здали матуру 1889 в 1908 році в Бродах, 1-2
о подання своїх адрес.
Д-р Яків Цільпель, Львів, Коперника 5,
Д-р Вол. Квасьневські, Львів, Пекарська 8.

— **Погідна статистика.** Статистика, що збирає здебільша відомости про неприємні факти нашого життя, як напр. податки, вбивства, катастрофи, може також інколи причинитись до веселого погляду на світ. Такої думки є американський журналіст із „Уорльд Геральду", який зібрав одної неділі для громадян „нового світа" такі статистичні відомости: За цей день 42 міл. осіб їхало автом без випадку; 778.000 шоферів не було пяних; 96.000 закоханих пар посварилось без поважних наслідків; 109 міл. 999.999 подружих пар прожило цю неділю в здоровлю; менш-більше 32 міл. жінок, які не дожерали точно обіцяної вустрічі не сплатило за це своїм життям; 888.888 касіярів, що мали багато грошей не втікло із ними; менш-більше 110 міл. закоханих мущин прожило спокійно день, хоча вони не були певні, чи їх дами серця є їм вірні. Коли всі ці цифри є бодай мінімально приблизні, то великою силою є математика, що може обчислити такі ніжні справи і великою проповідницею життєвого оптимізму є американська статистика!

— **Світова всячина.** Франц. міністр освіти Еррio не бере участи в виборчій кампанії і ворожить своїм однопартійникам: радикалам роєднання. — Літній час заведений у Франції та Еспанії від 14-го ц. м. — У Варшаві мусулмани почнуть будувати мечет. — Між Югославією і Альбанією зачинений кордон. — З нагоди Великодних свят Муссоліні помилував 500 вязнів, що сидять за боротьбу з фашизмом. — Законолятна індійська рада рішила більшістю піддержати працю англ. автономічної комісії Саймона. — На Горіш. Шлеську бухнули нові джерела нафти. — Америк. нафтове т-во „Вакуум Ойл" підписало з радянським урядом умову на експльоатацію нафти за 10 міл. дол. протязі 6 літ. — Буяш. шефа мадярської поліції Падоссі співобвинуваченого в кн. Віндішгрецом у фальшуванні франц. франків випустили на волю, даруваши йому решту: 4 міс. тяжких робіт. — Наслідник італ. престолу приїхав до Палестини. — Один абісинський князь служив довго в еспанській чужинній легії іноземців; тепер Абісинія домагається офіціяльно його видачі. — У Берліні одна фірма мод пічне будувати хмародер.

— **Нарешті.** Всі соймові клюби прийшли до переконання, що більш інтензивна праця є можлива тільки тоді, як око буде мати на чім спочивати. Рішили, що найкращим серединком на це є стилеві й згармонізовані в тонах килими з фабрики Хамули. Склад: Львів, площа Трибунальська ч. 1.

Дописи.

ТУРКА. (Повиборчий Повітовий Народній Зїзд). На запрошення Повітового Народнього Комітету зїйшлися в дні 22. березня 1928 у великій салі „Просвіти" в Турці делегати всіх громад турчанського повіту і відбули величавий П. Н. Зїзд. Число учасників довірочної наради виносило 384, в чому було 19 священиків і 359 селян. Зїздові проводив головa П. Н. К. д-р М. Кондрат, який здав звіт з виборчої акції в турчанськім повіті і цифрами ілюстрував виборчі здобутки. Описали соймові посли Дмитро Великанович і Антін Максимович, референтували теперішню політичну ситуацію і представили програму діяльности на будуче. З черги п. А. Гаврилко зі Львова вказав на вагу кооперативної організації. В дискусії ставили бажання до українських соймових послів: о. Г. Мороз з Борині, О. Шутар з Должок, Ю. Линич з Давинича, о. Л. Попель з Хашова, П. Питчак з Яблінки Н., Г. Пероганич з Тарнави, Г. Хабаль з Ясінки м., О. Стець і Ю. Шевців з Турки. Вплині ухвалено одноголосно такі резолюції: П. Н. Зїзд в Турці, вислухавши звіту о виборчої акції П. Н. К. і промов соймових послів Д. Великановича і А. Максимовича, 1) поручає українським соймовим послам створити один український національний клюб; 2) поручає згаданим послам в огляду на відношення польської влади до українських національних справ занять на парляментарній арені опозиційне становище; 3) рішає перевести в турчанському повіті політичну, освітну і кооперативну організацію так, аби в кожній громаді був партійний комітет УНДО, читальня „Просвіти" і кооператива. Після 8-годинної наради замикув д-р М. Кондрат збори ялерною промовою і присутні з піснею „Ще не вмерла Україна" розійшлися домів.

Театри.

„Кооперативa Український Театр" під дир. И. Стадника (вул. Шашкевича):
8-го г. 3 попол. „Кільольо", оперетка на 3 дії Лагара.
8-го г. 7·30 веч. Відновлення: „Баядера", оперетка на 3 дії Кальмана.
9-го г. 3 попол. „Графиня Маріца", оперетка на 3 дії Кальмана.
9-го г. 7·30 веч. Відновлення: „Чорноморці", Народній образ зі співами і танцями на 3 дії Кухаренка-Старицького.

Міський великий театр:
8-го г. 7·30 веч. „Заживерле місто".
9-го г. 3·30 попол. „Д-р Юлія Сабо".
9-го 7·30 веч. „Помста Йовткова".
10-го г. 3 попол. „Паганіні".
10-го г. 7·30 веч. „Цікунок понелюшки".

Міський „Театр Новин":
8-го г. 8 веч. „Леді Шік".
9-го г. 3·30 веч. „Дівча з пушти".
9-го г. 8. веч. „Лише Тя"...
10-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.
„Аполло": „Скандал у Петербурзі".
„Лев": „Князь Сеціжан Деобри.
„Палас": „Симфонія великого міста".
„Артистки на сцені й в житті".
„Фатаморгана": „Паризькі петлі".

З концертової салі.

Виступ Б. Бережницького в Дрогобичі.

Справжне море найніжніших естетичних зворушень пережили ми в дні 16. березня п. р. на концерті артиста-віольончеліста **Б. Бережницького.** Програма була та сама, що в інших містах цьогорічної поїздки артиста, знана вже з рецензій. І так коли в 1. точці, в Сонаті А-дур Боккеріні-ого, артист навязував нитки з публікою, а трудом відриваючи їх від будня, — то в 2. точці (Концерт д'Альберта) став він уже паном ситуації та попровадив нашу уяву шляхами, знаними тільки артистові. Модерністичне Суїта Іпіца означала для нас збочення з того шляху, щоб дати нам образ вибитої з просголімійности повоєнної людської душі. Однак розумівши заворушення публики, артист вивів її у другій части програми знова на шлях, вимірений класиками (Гендель: Ларгетто), в чарівний край східних мельодій (Брух: Коль Нідрей) і тужних, хоч живих, славянських мотивів (Двожак: Рондо).

Знаменитий форт. супровід, що спочив у руках відомого музика В. Барвінського, причинився у великій мірі до успіху цього концерту.

Одною прикметою може послужити Б. Бережницький усім нашим молодим артистам(кам) за взір: у нього артистичний успіх все на першому плині. Зрозумівши своє післанництво як артиста, він ніколи не узалежнює свого концерту від матеріяльного успіху. „Треба дати себе вперід публиці і критиці пізнати, щоб можна чогось від них вимагати" — отсе слушна його девіза. Завдяки тому, хоча перші його виступи не приносили матеріяльного успіху, дальші виступи вже приносять і з того боку буде чимраз краще. За цею раціональною девізою требаб конче пити всіх тим нашим артистам(кам), які, ставлячи ноги на перший плин передвчасні матеріяльні умови, вбивають в основі можливість уладження їм концерту.

Мельоман.

Лист до Редакції.

Шановний Пане Редакторе!

Вертаючи до своїх хат після прогульки до Львова, відбутої в днях 19.—21. березня ц. р., волинські селяни-кооператори просили мене висловити в їхньому імени гр чу подяку Ревізійному Союзові Українських Кооператив за широке, гарне й авторушуюче принятя, в всім українським культурним і економічним установам признанни за уважливість, з якою вони поставилися до прогульки.

Радо виконую бажання своїх земляків, а в імени своїому й співакерманичів прогульки долучую до цього голосу селян і наш голос. Будемо раді привітати галицьких кооператорів і на волинській землі. Хоч не маємо надзвичайних здобутків, якими могліб ми похвалитися, то всеж покажемо їм найщиріше — розбуджене село, що горнеться до українських культурно-освітніх установ і рветься до господарської самоорганізації.

Ще раз всі і за все сердечно дякуємо.

Луцьк, 31. березня 1928.

Олександер Ковалевський,
директор Українського Кооперативного Банку в Луцьку на Волині.

ОПОВІСТКИ.

Управи Видавничих Кооператив „Українська Видавнича Спілка", „Червона Калина" і „Ізмарагд" запрошують своїх членів на Звичайні Загальні Збори, які відбудуться в неділю дня 8. квітня 1928 в салі засідань Т-ва „Просвіта" в год. 9·30 „Української Вид. Спілки", в год. 10. „Червоної Калини" і в год. 11·30 „Ізмарагду". 1892 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Лосн. 1802 5—10

ОКАЗІЯ. ДВОМОРГОВУ, будівельну парцелю Залізні (місто), залізнична станція Зборів, оказійно продам негайно. Зголошення під „2000 оказія". —2

Новий музичний катальог
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 Львів, Ринок 10. 6—10

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ратн від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 75-?

ПІЯНІНА Арнольда Фібігера з передвійною репетиційною механікою, досконалі і фортепіани Петрофа, Bösendorfera нові, моделі найновіші. **Каїм і Сини,** Львів, вул. Коперника 16. 1773 7—7

КУПЛЮ українські старі з цвітними вирізами купить за готівку Вержейський Львів, Оссолінських 11, II. поверх 1·—5 4-5

ПІСНІ на мішаний хор висилає Музична Накладня „ТОРБАН", Львів. Оссолінських ч. 6. Катальоги даром. 1668 9—10

4.50 коштує 6 ложечок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812а) 4-15

ВОНЦИПІЄНТА для самостійного ведення канцелярії потрібно від зараз. Д-р Марушець, Богородчани. 1 39 2-5

В КОЖДІЙ більшій місцевости Східної Галичини пошукує інтелігентної особи и знане найбільше Акційне Товариство. Оферти під „Заграниця" до Адміністрації „Діла". 1900 1-3

НА Кастарівськім передмістю Львова 20 хвиль ходу від трамваю, маю на продаж реальність, а то: дім мурований о 3 кімнатах з кухнею, мурована стайня на кілька коров і пр. з чвертьморговим фронтовим городом ярино-овочевим за 3500 долярів амер. до заняття від 1/XI 1928. Там рівнож кілька гарних соняшних парцель будівельних по 100—120 сяжнів під будову домків з огородницями до продажі на ратальні сплати до 1 року. Зголошення приймає д-р Лев Кульчицький, адвокат в Мостиських. 1895 1—9

УКРАЇНСЬКИЙ Народний Дім в Судовій Вишні прийме зараз вправного книговодця. Зголошення слати на адресу управи. 1896 1—?

Т-ВО „РИЗНИЦЯ" в Самборі
Філія: Львів, Ринок ч. 48
„ Перемишль „ ч. 14.

З приводу Великодних Свят, поручає Всч. Духовенству і чесним Брацтвам Церковним великий вибір церковних товарів як: фелонів, хоругов, фан, плащаниць, шалів до обходу, суконок на дарохранильницю, процесійних ікон, хрестів, чаш, патериці, павуків, лямп, кадила, церковного світла, обрусів на престол, покривал на тетрапод і під Євангелія, богослужебних книг, молитвословів і всякого рода інших церковних товарів так для греко-католицьких як також православних церков.

Приймає старі фелони до направи по ціні коштів.

Достарчає найлучші дзвони, з передвоєнного матеріялу і дає повну гарантію.

Добірний товар. Богато похвальних листів!

Сплати ратами допускається.

Т-во „Ризниця" дає кождого року 40 проц. з чистого зиску для вдів і сиріт по гр. кат. священиках і бідним церквам.

Свій до Свого!

ДИРЕКЦІЯ.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
власні склепи: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає **безконкуренційно, у великім виборі** роди чоколяди сметанкової, молочної, **десерової і до варення** як також **чоколядки**, кармельки і цукри. — На шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сивіців, хочемо здобувати признання найкращих кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 13–50

1867 CZW

1. Гарна, велика і практична форма
2. Приємний, тревалий, відсвіжуючий запах
3. Обильне в товщі, чисте і лагідне
4. Густа, мягка піна
5. Надзвичайна сила чищення
6. Найбільша видайність, ощадність і дешевість

ЦЕ Є ВЕЛИКІ ПРИКМЕТИ

C-Z-W

МИЛО зі ЛЬВАМИ

ЛІНОЛЕЇ мережані і одноколірові
ЦЕРАТИ на столи й до обивки
КИЛИМИ вовняні та плюшові
ХІДНИКИ ютові, стрижені та кокосові
КАПИ на ліжка та столи, ПОКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, ПОРТІЄРИ, ЛІЖНИКИ, ПЛЕДИ — — —

поручає в найдешевших цінах

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЇВ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС
Львів, Легіонів 2. — Тел. 16–45. 9–9

НА СВЯТА
Найбільший вибір порцеляни, шкла, хінського срібла, фрагета і альпаки **по найдешевших цінах поручає найстарша фірма основана в 1845 р.**
Казимир Левіцкі
влас. Янів і Олександер Левіцкі
Львів, пл. Марійська 10. Тел. 29-15.

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14-карат. золота з рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з вижкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутренностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або ниткою 1) в пасі. 2) около черева, 3) около підчерева, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протягі біль внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчерева або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах а приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирок не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропухлинові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ, Музичні твори, скрипка з фортепіяном: Романца 1·50, Стоїть явір 2·00, Мазурка 2·00, Ноктюрн 2·50, Канва 2·50, Вальс 1·30, Мережка 3·00, Український Танок 3·00, Українська Рапсодія 3·00. Лисенко-Левицький: Гетьмани, Січинський-Левицький: Дума про Хмеля 2·50. Мішаний хор: Мілеться ніч 1·00, Тече вода 1·20. Глянь на криницю 1·60. Жіночий (муж.) хор: По улиці мітер мів 1·00, Сон 0·60, Плуг 0·60. Середн. голос з форт. Де йшли на приступ 1·00. — Книгарня ім. Шевченка, Львів. 1890 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР
Д-р М. Козак
повернув з заграниці і ординує
1851 в СТАНИСЛАВОВІ 3-3
вул. Голуховського ч. 21.

ЛІЧНИЦЯ
Д-ра М. КОЗАКА
і Д-РА С. РОБІНЗОН - КОЗАКОВОЇ
в Станиславові
вул. Голуховського ч. 21.
Щоденне удержання з лікарською опікою від 15 золотих.
Вичікування на порід 10 зол. денно
1855 Вільний вибір лікаря. 3—3
Телефон 605. Телефон 605.

АДВОКАТ
Д-р Володимир Старосольський
1835 **вернув** 2—3
і веде свою канцелярію
у Львові, вул. Крашевського 23/II.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Синстуська ч. 17. II. п.
Сирігнування хитаючихся зубів, пльомбування й вставлення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 1852 знижка. Подекуди в спатах. 5—5

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 3—20

Велика Передсвяточна Продаж!

Фіранки 8 частинні	10·50		
Кретони на фіранки	1·25		
Оксфорди на сорочки	1·30		
Полотна в решткаx	1·50		
Купелеві ручники	3·00		
Вафлеві ручники	1·50		
Стирки жир.	1·10	Зефіри	2·00
6 хустинок	3·00	Кретони	1·80
3 серветки	1·00	Мушліни	1·60
Пороховки	0·60	Батисти	2·20
Ручники з мт.	1·20	Фіранки	1·10
Обруси з мт.	3·50	Спанці	3·80
Простир. відпас.	5·25	Перкалїни	3·25
Хідники з мт.	3·75	Пледи	6·50

На всі інші товарі конкуренційні ціни.
Галицький МАҐАЗИН НОВОСТЕЙ
1817 Львів Галицька 15. 2 3
Замовлення подаг. відворотною почтою.

„МОНЮШКО“
Львів, вул. Зіморовича 10 — поручає
ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА
у великім виборі від 1000 зол. 1—4

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 а.
поручає найновіші весняні моделі в платтях, сукнях і трикотажах по поміркованих цінах. — Подекуди в спатах. — Замовлення полагоджується **у власній робітні на протязі 3 днів.** 1853 5-10

ЗВИЧАЙНІ ДОРІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Народної Лічниці
відбудуться дня 20. квітня в год. 7-ій вечером у хаті т-ва „Зоря“ при вулиці Вірменській ч. 25 із такою програмою: 1) Отворення Зборів, 2) Відчитання протоколу загальних зборів з року 1927, 3) Звіт з діяльности управи і дирекції Н. Л. за рік 1927 по кінець марта 1928, 4) Звіт контрольної комісії — уділення абсолюторії, 5) Вибір голови, 6 членів, 3 заступників ради і 3 членів контрольної комісії, 6) Внесення. — Д-р Мирон Вахнянин голова, д-р Т. Е. Бурачинський за секретаря. 1898 1—1

І. Загальні Збори
Т-ва „Єдність“ гр.-кат. священників відбудуться у Львові 23. квітня (понеділок по нед. Томи) 1928 в год. 10. перепол. в духовній семинарії при вул. Коперника 36. Порядок: 1) Отворення зборів, 2) Відчитання статутів, 3) Вибір виділу, 4) Вибір контрольної комісії, 5) Внесення. Вечером цего дня зачнуться духовні вправи для священників. Приміщення і харч буде в духовній семинарії за оплатою 30 зол. за час понеділок вечера до рана в суботу. Згодошення на реколекції проситься слати на руки о. Миколи Галяпта, Львів, вул. Личаківська ч. 82. — Комітет. 1899 1—1

ФОРТЕПЯНИ, цимбали, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пасудського 21. I. пов. 3-10

Вже надійшли на весняний і літний сезон
КАПЕЛЮХИ мужеські, найновіших фасонів і барв славної марки „Pic Nabig“ Borsalino“ Піттсбурґ і краківські в великім виборі **капелюхи і діточі шапочки** стало на складі
1843 **АНТІН КАФКА, Львів, Галицька 4.** 2—3

„ФОСФОР“
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26 % P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.

9—10 Достава пакункове і детайл. по фабр. цінах і найдог. услівних кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 81 (11.334). Львів, середа 11. квітня 1925. Pocztowa opłata zniesiono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телєграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міжпарляментарна Унія.

(Значіння Унії та її організація — Мета Унії. — Українці і Міжпарл. Унія.)

I.

Дня 2. квітня ц. р. покінчилась у Празі сесія Ради Міжпарляментарної Унії. Завданням цеї сесії було підготовити програму конгресу Міжпарляментарної Унії, який має відбутись в першій половині липня ц. р. у Берліні.

Значіння Міжпарляментарної Унії є надто велике, щоби не звернути уваги наших відповідальних політичних чинників на потребу участи в працях цеї міжнародньої орґанізації.

Історія Міжпарляментарної Унії така: Почин до заснування Міжпарляментарної Унії вийшов ще за часів французько-німецької війни 1870 р., коли то австрійський посол барон фон Вальтерскірхен підняв думку міжпарляментарної конференції в біжучих справах міжнародньої політики. В кількинадцять літ опісля пішли в його сліди: член англійського парляменту Р. Кремер і французький посол Фр. Пасси, які здійснили думку Міжпарляментарної Унії. Перша міжпарляментарна конференція відбулася в червні 1889 р. у Парижі в часі світової вистави. Тоді то відомий англійський парляментарист Герберт Гледстон висказав памятні слова: „В недовгих літах день заснування міжпарл. Унії буде історичною подією".

Від 1889 до 1914 р. Міжпарл. Унія відбула 18 конґресів у ріжних столицях европейських держав, а один раз — в 1904 р. — на американській землі в Сен Люі. В 1914 р. мав відбутись конґрес Міжп. Унії у Штокгольмі, але цьому перешкодила світова війна. В часі світової війни діяльність М. У. припинилась. Одначе зараз по світовій війні Міжп. Унія підняла в 1919 р. свою працю і з року на рік скріплює свою організацію. В останніх літах відбулися конґреси Міжп. Унії у Відні, Копенгазі, Вашингтоні і Парижі. Бюро Міжп. Унії міститься в Женеві, 2 **Chemin de la Tour de Champel.**

II.

Міжпарляментарна Унія базує свою діяльність на ідеї загального помирення і в тім напрямі розвивала свою діяльність від початку свого заснування аж до останніх часів. Перед світовою війною Міжп. Унія бачила шлях до переведення засади помирення в заснуванні міжнароднього розємного Суду. Завдяки ініціятиві Міжп. Унії дійшло 1899 р. до першої мирової конференції в Газі, на якій принято відому конвенцію про „Мирове полагоджування міжнародніх конфліктів". Також скликання другої мирової конференції в Газі належить приписати ініціятиві Міжп. Унії. По світовій війні Міжпарл. Унія повитала створення Ліги Націй а на засіданні Ради Міжп. Унії в Женеві 1919 р., ухвалено резолюцію, в якій сказано, що Міжп. Унія посвятить у будуччині всі сили для скріплення і демократичного розвитку Ліги Націй. В тім часі Міжп. Унія занялася також справою належитої охорони національних меншин в Европі, добачуючи в правильнім і доцільнім полагодженні цеї справи запоруку мирового розвитку міжнародніх відносин в Европі.

При оцінці праці Міжп. Унії слід взяти під увагу, що Міжп. Унія є однокою міжнародньою організацією в Европі, яка побудована на демократичних підставах, в повнім розумінні цього слова. До Міжп. Унії входять представництва від парляментів поодиноких держав у противенстві до Ліги Націй, куди держави висилають своїх офіціяльних делеґатів, назначених урядами. Зі становища демократії організація Міжпарляментарної Унії є доцільніша від організації Ліги Націй і вона відповідає краще новому духові часу.

Для оцінки сили організації Міжпарляментарної Унії слід додати, що перед світовою війною у складі Унії находилося 24 парляментарних групи, а тепер Міжп. Унія обіймає 37 парляментарних груп, що є доказом зросту значіння і сили Міжп. Унії.

III.

За часів Австрії українська парляментарна репрезентація цікавилася Міжп. Унією і в рямцях австрійської делеґації українські парляментаристи брали кількома наворотами участь у конґресах Міжп. Унії. Одначе діяльність Міжп. Унії не знайшла тоді ширшого відгомону в нашім громадянстві. Після світової війни західно-українські політичні чинники зацікавились живіше діяльністю Міжп. Унії і в часі конґресу неї Унії у Відні в 1922 р., члени закордонної групи Української Національної Ради у Відні увійшли в контакт з управою Міжп. Унії, бажаючи взяти участь в конґресі. Одначе тодішній головний секретар Унії Лянґе відрадив зах.-українській делеґації зголошувати своє приступлення до Унії, а це наслідком малого підготовлення справи і невирішення політичної долі Сх. Галичини. З цеї причини зах.-українська делеґація взяла участь у нарадах конґресу в характері гостей, користаючи з цікавої дискусії на тему охорони національних меншостей, яка то справа була одною з найважніших точок порядку нарад конґресу. Слід замітити, що зах.-українська делеґація викликала на конґресі велике зацікавлення і її запрошено до участи в екскурсії до Будапешту, де закінчився конґрес Міжп. Унії. В часі нарад конґресу зах.-українська делеґація увійшла у тісний звязок з деякими парляментарними ґрупами, який продовжується ще до нинішнього дня. Годиться завважити, що 1922 рік приніс великий успіх Зах.-Українському Товариству Ліги Націй на конґресі Міжнародньої Унії Тов. Ліги Націй У Празі, де прийнято наше Т-во до Унії в характері заступника самостійної державної одиниці. Ця подія, відома членам Міжпарляментарної Унії, скріплювала становище зах.-української делеґації в часі нарад конґресу Міжпарляментарної Унії, який відбувся в кілька місяців опісля у Відні. Після рішення Конференції Амбасадорів у березні 1923 р. зах.-українські політичні чинники не мали змоги брати участи у працях Міжпарляментарної Унії. Одначе останні вибори до польського сойму і сенату дали зах.-українському населенню парляментарну репрезентацію, якої обовязком звернути пильну увагу на діяльність Міжпарляментарної Унії, що є світовою трибуною великої ваги. Наша парляментарна репрезентація повинна доповнити ті недостачі, які виказувала наша акція на міжнародній арені в останніх літах, бо ця акція є одним із найважніших завдань нашої парляментарної репрезентації під теперішню пору.

Д-р Ол. Марітчак.

В „меншинному" таборі.

II.

Зі врозумілих причин в нас нема великого співчуття й зацікавлення комплексом питань, звязаних з меншинною справою. Та проте в Европі є вже ціла величезна фахова література й декільна журналів, виключно їй присвячених. Це довод, що справа страшенно пекуча, страшенно заплутана й тому, повищо, вимагає бодай теоретичного обмірковання. Теж і меншини в Німеччині (поляки, лужицькі серби або венди й дани) мають журнал п. н. „Kulturwehr", котрий служить обороні їх прав і без жадних повзуряних перепон виходить від кількох літ в Берліні. В цім журналі сецесіоніст женевського меншинного конґресу виявили причину свого кроку. А саме: 1) Президія Конґресу і Конґрес, мовляв, звчали щораз більше набирати **ірредентичної** закраски (cisl); 2) Спеціяльно німці — мовляв, тим, що робили трудноші в приймові в члени конґресу фризів, наглядно виявили свій **імперіялізм** (cisl!!). Отже поляки з Німеччини і т. д. не хочуть покривати своєю дальшою участю в конґресах такої політики й тому виходять з конґресу, займаючи у відношенні до нього вичікуюче становище.

Всі ці взякди не відповідають дійсности, бо ні конґрес ні президія конґресу ніколи не збиралися ставати на ірредентичну платформу, ні тим більше не можна опозиції німців при явно провокаційному питанні приймову „фризійської нації" до конґресу — клеймити назвою імперіялізму. Всякий гаразд розуміє, що фризів як окрему націю видумали на злість німцям заінтересовані чинники і коли б женевський конґрес справді — **без безстороннього розсліду** — так ні з того ні з цього приняв у свій склад фризів, то цим своїм вчинком він в очах серіозного політичного світу тільки обезцінив би й осмішив себе. Бо тоді можнаб ще десятки нових „національно-меншинних" питань видумувати.

Одначе в дійсности справа представляється цілком інакше. Життя виказало, що т. зв. меншинне питання зачинає в Европі ставати щораз більше актуальним. Гніт і насильства, доконувані день-в-день ріжними державно-пануючими більшостями над їх „меншинами", без сумніву зачинають причинюватися до згущення політичної атмосфери в Европі й по просту: пхають Европу до нової війни. А тієї війни всі бояться як вогню.

Без сумніву, зростає в Европі загальна свідомість, що в цій справі слід щось зробити. По крайній мірі — слід бодай вчинити перший крок до розвязки меншинного питання, себто передати Лізі Націй право контролі над всіми її членами відносно їх меншинної політики, а меншинам самим доставити право скарги перед Лігою Націй по правилам судової процедури й т. д. Доказом на це служить нпр. офіціяльний виступ бразилійського делеґата Мелльо Франко й богато інших фактів.

Також женевські меншинні конґреси в головно останній, зачали помалу приєднуватися до тієї загальної течії. Отже тому державі, котрі, як виходить, найбільше бояться безсторонньої контролі — найбільше й найнахабніше причинялися до розвалу меншинних женевських конґресів. Інакше польські представники не булиб своєї фризійської справи поставили так рубом, як це на ділі сталося.

Президія й Виконавчий Комітет женевського Конґресу досі якось заховувалися доволі пасивно. Щойно тепер вони виїхали до Флєнсбурґа і там по спілці з представниками меншини з Німеччини обмірковували справу розвязки фризійської справи й тим самим повороту сецесіоністів до конґресу. В нарадах з боку президії конґресу брали участь: голова д-р Вільфан, товариш голови д-р Шіман й ген. секретар д-р Аменде. З боку сецесіоністів: д-р Качмарек й посол Бачевський. Виданий комунікат звучить:

„Союз національних меншин Німеччини щиро вітає крок президії й Викон. Комітету Женевського Меншинного Конґресу, що прямує до обєднання

!!! НА СВЯТА !!!
СПОЖИВЧІ ТОВАРИ
першої якости
ВИНА — столові
КОНЯКИ — ГОРІВКИ
КУПУЙТЕ ПО СКЛАДАХ НАЙСТАРШОЇ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАТИВИ
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"
1907 1—1

та заявляє свою повну згоду для праці на принципах, видвигнутих президією й комітетом. З уваги на те, що **обі сторони приняли отсі принципи** — Союз Нед. Меншин Німеччини погодився вступити назад до Конгресу, означає під умовою, що у виконанні цих принципів, буде запевнена переведінь запрошення до участи тож фризівській групі Союзу..."

Кінчиться комунікат ось яким багатомовним уступом:

„Після цього відбулася дискусія над установленим принципів, на яких в будучині мають відбуватися меншинні конгреси й вона дуже причинилася до усунення існуючої різниці думок... Остаточне рішення падає на конференції президії й виконавчого комітету, що відбудеться в червні п. р. в Гаазі.

Отже зі змісту наведеного комунікату виходить, що проекція й дискон. Ком. Конгресу в принципі погоджена в поляками не тільки в справі прийому фризів але теж, що важніше, в справі установлення загальних підстав, на яких мають відбуватися дальші меншинні конгреси.

Поки що цих підстав ще остаточно не установлено і взагалі невідомо, які вони? Та знаючи: хто такий і що під політичним оглядом репрезентують п. п. Вільфан, Шіман й Амеванде, котрі всі виступають інтереси й світогляд т. зв. „чистих меншин", ми не можемо мати великої надії на поширення платформи меншинних конгресів, якої домагалися німці й білоруські представники — для добра самих меншинних конгресів. В останнім випадку існування меншинних женевських конгресів малоб бути теж поставлене під знаком запиту, але вже в цілком другого боку і з численних серйозніших причин..."

Д-р Павло Лисяк.

Перед новим іменуванням.

(Стаття надіслана з наших священичих кол.)

Проектований в травні виїзд митрополита Шептицького до Риму вважуть втаємничені люди з іменуванням двох нових єпископів-суфраганів, львівського й канадійського. Як не було би, справа обсади обох суфраганій стається з кожним днем **щораз актуальніша** і в недалекому часі **новинна** бути вже остаточно вирішена.

Ніколи **мабуть** питання осіб нових епископів не мало для нас такої ваги, як саме **тепер**.

Ми переживаємо цікавий процес в нашій церкві. Усталена на берестейському синоді, закріплена на синоді в Замостю, апробована численними папськими декретами конституція нашої церкви — починає хитатися. Перші поважніші стріли в ту конституцію впали вже на синоді львівському. Та відпорність загалу українського духовенства була ще тоді надто сильна — і атака формально не вдалася. Фактично однак від часу львівського синоду, скажім докладніше, від часу Сильвестра Сембратовича, нашу церкву „реорганізують". Слідні цієї „реорганізації", зразу непомітні стають згодом щораз виразніші. Акція започаткована С. Сембратовичем і цим самим делегатом Чеським, в властиво кардиналом Ледоховським і гр. Баденім, збогачується описи такими фактами, як вислання семінарії у Відні, висилання наших богословів на вищі студії до різних єзуїтських інститутів і реформа св. Василіян. Це була підготовка „дальша". Тепер починається підготовка „ближча", а саме іменування відповідно дібраних епископів, введення целібату, проби (на власну руку) зміни календаря і т. д.

Минули часи, коли при виборі епископа гляділи передовсім на те, щоби кандидат був людиною розважною, тактовною, шанованою й любленою серед своєї суспільности, людиною з ширшим горизонтом, з европейською освітою й культурою, з пастирською проворністю, людиною евангельського духа, християнського серця. Тепер ставлять уже до епископських кандидатів зовсім інші вимоги. Тепер головною кваліфікацією таких кандидатів є вузький, односторонний римський світогляд, зглядно оперта на такомуж світогляді монастирська трезура.

Яка остаточна ціль цієї „реорганізації" нашої церкви, хіба кожному ясно. Які сподівані її наслідки, бачимо вже тепер. В діецезіях, якими правлять „нові люди", зростає сектанство, радикалізм, анархія, православє. Інтелігенція, відштовхнена епископами від церкви, попадає в релігійний індеферентизм. Коли справа піде далі таким ходом, то вже в недалекій будучині настануть і у нас такі самі відносини, як всюди на заході: „сильна" католицька організація при порожних церквах, „світле" безвірне духовенство серед моря новітнього поганства.

Вже надійшла **Останні Новости** на **ВЕСНУ : ПІТО** до фірми
Антін Увєра Львів, вул. Галицька 10.
До філій: в Тернополі, Дрогобичі, Стрию рівнож Тарнові. 9-9

Остання конференція всіх греко-католицьких епископів у Львові відбулася під кличем строгої таємничости. Помимо того доходили до наших ушей різні суперечні вісти про „настрої" на тій конференції, про „настрої" будьто на захід, будьто на схід. Кілька місяців від конференції минуло, а тайна остала тайною. Недалекий вибір суфраганів відкрие нам дещо ту дотильоматичну заслону таємничости і ми довідаємося, що нас жде: мир чи війна. Ситуація загострюється. Опозиція дозріває. Вірмо, що вибір осіб прискорить хід подій.

Відносини тепер того роду, що коли найбільш інтересовані у виборі епископа, мають заяложені уста. Помимо того, зважуючи настрої загалу українського духовенства, осмілюємося звернути увагу рішаючих чинників, щоби не перетягали струни. Загал нашого духовенства на захід ніколи не піде, своїх прав, своєї традиції, ніколи не зречеться. На своєму чолі хоче він бачити людей своїх, розумних, проворних, тактовних, правдиво християнського, а не єзуїтсько-римського духа, вірних синів свого народу й своєї східної церкви. Всяких модерних „гурра-католіків", всяких „западників", всяких „реформаторів", всяку чорно тресовану братію, яка в своїй „покорі" вважається тепер єдино покликана до влади — загал нашого духовенства, хоч буде силою обставин приневолений признати над собою, але за своїх епископів не буде їх ніколи вважати.

Українське духовенство осуджує якнайрішучіше ті більшовицькі методи, які заістнували в нашій церкві, воно домагається занехання всяких експериментів на нашому церковному організмі, привернення й дальшого шанування признаних нам прав, воно бажає спокійного розвитку нашого, усталеного вже віками, релігійно-церковного життя, а відкидає всяку анархію й революцію. Наш прогрес може йти тільки в напрямкові, вказаному берестейським синодом і декретами давніших пап. Всякі протизаконні, своєвільні, на більшовицький лад переводжувані зміни, стрінуться серед нас з різким відпором.

Коли нові епископи будуть людьми інших поглядів — згоди між нами ніколи не буде, як нема вже тепер згоди між нами і відомими нашими епископами.

Від компетентних у виборі нових епископів чинників залежить, чи настане у нас мир, чи шораз завзятіша, а погубна і для церкви і для народу — війна. **Е. К.**

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: **J◆B** 19-50

Містерії.

ДОВКОЛА „НАРОДНЬОГО ДОМУ".

Л. Черкавський redivivus. — Паломництво до „одинокого" посла. — Протекторат „одинки" над старо-москвофільством. — Нечуване обдовження „Нар. Дому". — Поголоски про субвенцію „Голосові Народа". — Комісар, „байрат" і зміни в канцелярії „Нар. Дому".

Вічний вже „герой нашого времені" Лев Черкавський, явившись у Львові після довголітніх „странствований", на ре-пях кожуха причепася львівського „Народнього Дому" і від кількох літ справляє якийсь дивольський сабат біля найстаршої української громадянської установи. Недавня судова розправа, хоч ще незакінчена, кинула багато світла на господарку Льва Черкавського в „Народньому Домі". Здавалось, що після тієї розправи, після відслонення багатьох таємниць черкавської господарки, прийде якнайшвидше до управильнення справи „Народнього Дому", до віддачі його українському народові в руки його повноправного представництва. Але де там! Справа „Народнього Дому" дальше на манівцях. Вона не лише не вияснюється, але ще більше заплутується та погрожує знищенням майна українського народу.

Ось кілька причинків до справи „Народнього Дому" з останніх двох тижнів:

Недавно Лев Черкавський, Дм. Яворівський (ред. „Голоса Народа") і Іл. Липецький (дир. „Рільничого Союза") відбули паломництво від усіх „Червоної Руси" до д-ра Здіслава Стронського, „одинокого" посла з львівської округи. Ця невеличка, але чесна компанія завізила пос. Стронському, що підчас виборів їх група, себ-то москвофільська група „Голоса Народа" голосувала на проурядову „одинку", що вона вважає пос. Стронського своїм репрезентантом і заступником та просить його, щоби він заопікувався справою „Нар. Дому" в тому напрямку, щоби закріпити його посідання за групою Льва Черкавського. Пос. Стронський обіцяв цій компанії свій протекторат.

Як відомо, група „Голоса Народа" підчас виборів обединялася з групою „Рус-

---

С. БОГДАН.

Вільно-козацький рух.*)

„Собаки брешуть, вівчарі ідуть". (Народня приповідка)

Зродився він ще торік у чеській Празі серед козацького студентства з Дону, Кубані та Тереку, якому остогидла боротьба політичних партій і напрямків і російська надвлада.

Кажуть, що студентство є барометром суспільного настрою. Коли десь, щось у глибині громадського життя зріє, творить, ворушиться і взагалі коли відбуваються якісь процеси, що попадають густо-часто в дізгармонію зі загально усталеними зразками і поглядами, воно — оте студентство, молоді квіти інтеліґенції, починають так чи інакше реагувати, виявляти і виносити на поверхню внутрішні процеси.

Такі прояви життя молодої інтеліґенції рахувалися все вірними показчиками суспільного настрою; але що ж тепер можна сказати, коли показчиком є не молоде, зелене студентство, яке ще так недавно перебувало в середній школі, а студентство старше по віку, з громадським, воєнним і політичним досвідом, яким є у більшости студентство еміґраційне, а зокрема козацьке; бо серед останнього головна частина приймала участь в визвольній боротьбі 1918—20 р. і воно комплетувалося переважно зі старшин козацьких армій.

От і недавно, бо зараз же по „вибуху", який вчинився з початком 1927 р. на сторінках „Козачого Сполоху", (органу козацького студентства в Празі), заметушилася вся російська еміґрантська суспільність і повела рішучу атаку, в усій своїй пресі, проти „молодого козацького руху" як його тоді окрестили.

Козацький „сепаратизм" попав в саму „єдинонеделімческу печінку", бо заголосили з того приводу і праві і ліві, пятнуючи авторів „мятежних" статей, висловлені їми думки і цілий визвольно — козацький рух.

Неславнознаний „писатель" з окраїн. п. Витязевський на сторінках „Вол. Слова" взявся зокрема палко за молоде козацтво. Він ні більше ні менше лише пропонував не входити в розмови з такими „мерзавцами", а прямо вішати їх на шибеницях, так як це робив, свого часу, Денікін на Кубані з членами Краєвої Ради. „Поки не дригав Бич ногами на перекладині, поти і не співали козаки „Всколихнулся, взволновался, православний тихий Дон" — писав він переплутуючи Кубань із Доном і навпаки.

Російські коло взялися „гасити" пожар; вжили ряд публіцистичних репресій і заспокоїлися; вони, сердеги, й не надіялися, що не мине й року як цей „вибух" повториться з грізнійшою силою і розростеться в цілий великий пожар, по всьому козацькому світу, викликаючи „скрегот зубовний" у всіх ворогів визвольного руху і неописану радість серед других пригноблених народів.

Як не втішали себе росіяне і зросійщені козацькі „батьки", що це було лише „вибриком" гуртка молоді, що над товстими книжками зійшла з глуздів, але вийшло інакше.

Найшлися серед козацтва люди, які ще раніше працювали в цьому дусі; вони ще раніше були звязані з українськими державними і політичними колами; найшлись українці, які зрозуміли важливість для української справи мати своїми союзниками Вільне Козацтво і прийшли їм на допомогу; протягнули руку і врешті при кінці минулого року вийшов в Празі орган вільно-козацької ідейної групи.

Журнал „Вільне Козацтво" взяв від разу рішучий напрямок і так гостро поставив питання визвольного руху що, негайно після його появи, почала бити „важка гармата" російського державного „єдінства". Вже на третє його число, реагували такі „мастодонти" як сам митрополит Антоній а далі Мілюков, Мякотін, не кажучи про силу інших менше замітних персонажів і їх підголосків від політичної марки „Союза Русскаго Народа" починаючи а на більшовизуючих і „смеховеховцях" кінчаючи.

Справді „трогательное єдінство", коли само козацтво радикально порушило козацьке питання. В опорі „православія, самодержавія и народности", по думці „возстанови-

телей российской государственности", почався „мятежний" процес проти московського пана.

Пятнування вільного козацького руху і його провідників не устало й досі. Дійсно досі, як кажуть гірські приятелі козацтва, ще ні одна еміґрантська справа не викликала такої російської однодушности і такої послідовности в поборюванні як вільно-козацькі змагання.

А найхарактеристичніше, що „єдінонеделімці" виходять зі шкіри на саму згадку про близький звязок козацького руху з визвольним українським і спілки Козацтва з українцями.

Дійсно для московського єдіно-неділимця рисується велика небезпека в випадку будівництва спільного південного фронту від Карпат до Памиру і Гімалаїв він почуває смерть своєї великодержавности й ізоляцію на московських теренах. І тому початкове російське зневажливе відношення до руху тепер перетворилося в боєву кампанію для якої змобілізовано вже й російську професуру на еміґрації.

Росіяне зі шкіри лізуть намагаючися доказати, що вільно-козацький рух не має підстав ні в науці, ні в козацькій народній масі; що він є „інтригою" „знайомих приятелів", які за чужі гроші підкупили купку безпринціпних, дрібних і нікому невідомих козаків і т. д. і т. п. Взагалі вони висунули все те, що вони свого часу закидали визвольному українському рухові і його керманичам.

На ділі ж вільно-козацька справа виглядає зовсім інакше.

(Продовження буде.)

*) Останніми часами помітний на еміґрації, особливо в Празі, дуже інтенсивний політично відродженський рух серед козацтва. Політично те козацтво протиставиться Москві та московському імперіялізмові всіх родів. Органом козацьких „сепаратистів" є щойно появився „Вільне Козацтво". З уваги на велику політичну вагу цього руху містимо в нашому органі в інформаційних цілях ряди статті, що походять отіх перо одного з найактивніших його учасників. *Ред.*

ского Голоса", а до поширеної управи „Русско-Нар. Организації", згл. галицького відділу „Русск. Нар. Обединеніе" від групи Л. Черкавського вийшли Мих. Бачинський (теперішній комісар „Нар. Дому") і Дм. Яблоновський (ред. „Голоса Народа"). Отже москвофільські недобитки старої дати йшли разом підчас виборів до листою ч. 20. Можливо, що деякі з них голосували й на „одинку", хоч по суті вся листа ч. 20 була субсідіярною листою „одинки", обрахованою на розбиття українського селянства підчас виборів. Це завдання блискуче сповнили москвофільські мамути і тепер домагаються заплати за свою службу.

На днях комісар „Нар. Дому" Мих. Бачинський за згодою львівського воєвідства як фондаційної влади затягнув в імени і на майно „Нар. Дому" гіпотечну позичку в Банку Краєвого Господарства у висоті 160.000 (словами: стошістьдесять тисяч) золотих. Ця позичка має бути обернена на реконструкцію будинків „Нар. Дому", однак, як ходять поголоски, з тієї суми вже уділено органові Л. Черкавського „Голосові Народа" „допомогу" в квоті 25.000 зол. Не вдалося нам поки-що перевірити, наскільки ці поголоски відповідають дійсности. Колиб ми навіть хотіли піддати їх у сумнів, то не можемо цього зробити, по попередня практика зі субвенціонуванням „Голоса Народа" фондами „Нар. Дому" підтверджує ці поголоски.

Та якнебудь мають справи, вже саме обдовженим майна „Нар. Дому" переходовою управою мусить викликати здивування. Таж фондаційна влада на інтервенцію д-ра Костя Левицького виразно заявляла, що не дозволить обдовжувати фондаційного майна. Всупереч цим запевненням українське громадянство заскакується величезною гіпотечною позичкою.

Чи вічну память годиться подати склад тих теперішніх „володарів" найстаршої української установи, що перевели нечуване обдовження „Нар. Дому". Є це: комісар „Нар. Дому" Мих. Бачинський, його заступник Ів. Липецький та члени прибічної ради: Дм. Яблонський, Григ. Лещак, селянин із Товщова біля Львова, Ант. Мотильницький, інжинір лісництва з Доброгостова коло Дрогобича і д-р Семен Булик, адвокат зі Львова (що на днях перенісся до Сокаля).

У звязку мабуть з процесом Льва Черкавського наступили ріжні зміни в канцелярії „Нар. Дому". І так спенсіоновано директора канцелярії „Нар. Дому" д-ра В. Лаголу, який як свідок кинув був сніп світла на господарку Л. Черкавського. На його місце є безліч кандидатів. Прибічна рада з ком. М. Бачинським висуває на це становище Ів. Липецького, сердечного приятеля Л. Черкавського. Другий свідок з процесу Л. Черкавського секр. „Нар. Дому" Теофіль Заяць помер на днях. Третього свідка з того процесу бухгальтера Труша переносять до бібліотеки, щоби його звільнити з рахункових обовязків. Одночасно слід замітити, що на становищі функціонарок „Нар. Дому" працює дві кузинки Льва Черкавського, що зовсім не потребують ніякого платного заняття, бо мають багатих родичів.

Ось жмуток відомостей ізза куліс „Нар. Дому". Лев Черкавський, не вважаючи на висліди своєї господарки, побіджає на цілій лінії. Всі ці історії переведено дуже зручно. Бажаючи відвернути увагу від цієї закулісової акції, почато в останніх тижнях розпускати по Львові сплетні, немовто „Нар. Дім" переходить в українські руки. На сором кольпортерями цієї сплетні були навіть українці.

Справа „Нар. Дому" находиться в дуже важкій ситуації. Народне майно цілих поколінь може розплистися або може бути повернене на ціли, незгідні з основою фондації. Мусимо боронити нашу найстаршу установу перед неминучою загладою.

Політичні вісти.

ЧОГО ХОЧЕ МУСОЛІНІ?

Відвідини міністрів закордонних справ ріжних держав у Римі уважають загально важною політичною подією. Говориться з того приводу про нову орієнтацію Мусоліні, що може зміняти дуже богато в европейській політиці. Приклад до Риму міністра закорд. справ Польщі Залеського вважають, а можливість майбутнього союзу між Італією, Польщею, Румунією, Францією і Бельгією. Присутність у Римі турецького міністра закорд. справ Рушді Бея звязують знова з намаганням Мусоліні створити балканське Локарно при співучасти Італії, Греції, Румунії, Туреччини й Болгарії — з виключенням Югославії. На всякий випадок одно певне, а саме, що італійська політика вступила тепер на шлях небувалої досі активности.

МАДЯРИ ГІСТЬМИ РОТЕРМІРА.

Мадярська депутація, що в числі понад 60 осіб вертала зі свята в память Кошута з Ню Йорку, де відслонено його памятник, прибула до Льондону. В Льондоні приймав депутацію бенкетом відомий пресовий потентат лорд Ротермір, що славиться постійно за приверненням Мадярщині її „історичних" земель.

ЗА НІМЕЦЬКО-ФРАНЦУСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Віденська „Нае Фрае Прессе" приносить у великодньому числі голоси кардинала Дібоа з Парижа і марш. Фоша, в яких вони оба заявляються за німецько-французьким порозумінням. Кард. Дібоа заявляє, що церква є з природи річи ворогом всякого шовінізму. На його думку оба духово й етично найвище стоячі народи Европи повинні змагати в усіх сил до мирного співжиття і до тісного порозуміння в усіх ділянках. Марш. Фош стоїть на основі мирових договорів і допускає наближення і порозуміння між обома державами тільки на основі тих договорів — без ніякої їх зміни.

ТОРГ. ДОГОВІР ПРАГА-МОСКВА.

Вступні переговори про торговельно-господарський договір між Чехословаччиною і СРСР, що ведуться в Москві, можна вважати покінченими. В найближчому часі буде означене місце і час для головних переговорів. З чеських джерел виходить, що чехи хотіли б добитися договору на взірець колишнього німецько-російського, а більшовики — на взірець норвежсько-російського. Досі були змагання з обох сторін передвступну стадію переговорів задержати в тайні.

ПРИЙНЯТТЯ МОНАРХА В МОСКВІ.

Один з високих більшовицьких урядовців заявив в інтервю з представником International News Service, що московський уряд має великий клопіт з приняттям у честь афганістанської королівської пари. Особливо богато труднощів справляє уложення програми приняття. „Ми не привикнені приймати королів і не знаємо, що в таких випадках треба робити" — сказав він щиро. „Король Аманулла́г може бути всеж таки певний сердечного приняття в Москві".

ДИМІСІЯ КЕЛЬОГА?

В Злучених Державах обговорюють широко поголоску про димісію державного секретаря Кельога, якого віддавна гостро критикують за його політику у відношенні до Нікарагуї і Мексику. Тепер його димісія тимбільше правдоподібна, щоб Кельог занедбав дещо на здоровлю.

Хочеш виграти 8.000 долярів? Спіши до щасливої **КОНТОРИ ВИМІНИ КАННЕР і С-ка, Львів, Легіонів 27,** і купи собі **ДОЛЯРІВКУ** за готівку або на догідні сплати **з негайним правом грн.** Тягнення вже **1-го травня ц. р.** Замовлення з провінції висилаємо на післяплатою. 1—1

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ
Е. ҐЕПЕРТ — ФРЕДРИ 9.
НОВИНКИ

— **На цвинтар у Щипюрні.** Правління української станиці при м. Каліші повідомляє, що за місяць березень одержали на викуп землі під цвинтар у Щипюрні 133 зол. і 38 сот. Разом із попередніми жертвами 1213 зол. 70 сот.

— **Англія проти Монте Карльо.** Англійська преса почала досить оживлену боротьбу проти Монте Карльо, у звязку із revelаціями журналіста Геннекена. Геннекен оповідає подібно цікаві випадки, як грачі, що „мали щастя" і „розбили банк" ставали напрямній жертвою своєї пристрасти і кінчили самогубством, програвши все вигране. Він розсіває легенду про „розбитий банк" касиїв Монте Карльо, який завсіди наповнюється негайно новими грішми. Всі самовбивці шезають у Монте Карльо безслідно, завдяки заходам управи касина і про них ніхто не знає. Тому, що між цими самовбивцями є багато англійців, які залюбки пробують щастя, практичні англійці думають над тим, чи не можна би найти способу на цю страшну спокусу на привабливій французькій Рів'єрі.

— **Жертва чорної танечниці.** У Відні, після виставу чорношкірої танечниці Джозефіни Бейкер, підійшов до неї якийсь молодий мущина у мент, коли вона виходила із „Павільону Кабаре". Він уклонився їй, підніс уверх одну руку в напрямку свого серця і... стрілив. Зайи його довезли до шпиталя, він умер. Був не славянський співак Ґаборо, який божевільно захохався в танечниці, а не добившись взаємности рішив померти. Віденська міська рада може тепер пожалує, що після довгих взагалі таки дозволила на виступи Бейкер. Може й львівська рада подумає завчасу над цією проблемою, яка як кажуть, прийде на чергу в осени. Самовбивств маємо у Львові досить наслідком почування і по білих жінок. А ще коли правдою є, що найдешевша ціна на виставу Бейкер буде кілька долярів то таки й виступи за дорогі на наше серце та шлунок.

— **Найкращий спосіб самовбивства.** У льондонській пресі находимо таку новинку: Нині найшли в Темзі тіло комівояжера, що кілька днів тому втопився. Слідство ствердило, що в гостинниці, куди приїхав самовбивець він годину суперечався з другим комівояжером, який найкращий спосіб самовбивства. Вони находили ріжні аргументи за вистрілом із револьвера і проти нього, за смертю під поїздом і проти неї. Врешті перший із них сказав, що таки найкраще кинутись у воду. Так він і зробив.

КОРОЛЬ ПАНЧІХ

Жовківська І. — Сензаційні ціни!

— **Прозріші сліпі.** Відомий французький окуліст із Бордо, Боннефон, зробив операцію сліпому інвалідові Огюстові Корбіє і вернув йому зір. Тепер Корбіє може читати, хоча дотепер був зовсім сліпим і як повний каліка діставав найвищу пенсію. За 5 літ праці Боннефона є це 44 випадок операції, яка вертає зір сліпим.

— **Передача фільми на віддаль.** 5-го ц. м. передали вперше з Шікаго в Ню Йорк 3-х метрову фільму. Приготовили телефотографічний апарат. Передавали фільму спеціяльними вирізками з 24 картинами на кожному. Зняли артистку Вільму Банкі. Передача тривала годину. Вечером фільму показуватимуть у Ню Йорку.

— **На літаку через Сагару.** Двох французьких летунів, лейтнант Кіріон і капітан Жірар, злетіли із Парижа цими днями над Сагарою і переїхали, не зупиняючись 4000 км. Зупинились аж у Тімбукту. Є це перший полет через Сагару без зупинки. Шлях, який перелітає караван верблюдів 4 місяці, літак перелетів за 30 годин!

— **Півтора року в тундрі.** Дослідник підбігунових земель Макарєв, член наукової експедиції висланої з Ленінграду на північ, вернувся після двох літ. Він провів 18 міс. у гідячій тундрі на півн. ледяним морі, біля ріки Об. Ця просторінь уповні невідома. Макарєв відкрив, що ріжні ріки та озера зазначені на географічних картах не існують, а інші зовсім невідомі існують. Він ствердив, що в цих околицях є сила звірят, з яких можна робити кожухи. Населення цієї тундри — самоєди, яких можна назвати заможніми, завдяки торгівлі ренами.

— **Рекорди.** Один американець, що заграв на франц. Рів'єрі багато грошей, вернувшись до готелю, напився з радощів і почав викидати через вікно гроші прохожим. Він викинув 15.000 фр. і прохожі билися на вулиці більш завзято як при ері копаного м'яча. — Канадійські фармери винайшли зовсім новий спосіб боротьби з вовками. Останньої зими вовки ліли там 600 баранів. Один фармер узяв раз до ліса із собою фонограф, що наслідував життя вовків і ствердив, що вовки привабляні голосом апарату під-ходили близько, а тоді ловці могли легко їх стріляти. — У Берліні 13-літня учениця вродила дитину.

— **Право до дівочого прізвища.** Прусський сойм прийняв закон, який дозволяє замужній жінці додавати до прізвища мужа своє дівоче прізвище. Замужня жінка може користати з цього права зараз після шлюбу або пізніше. Одначе вона не може зробити нього проти волі мужа. Зате муж мусить перед судом подати поважні мотиви, які кажуть йому виступити проти цього права. Прусський сойм робить буцімто крок уперед у законодавстві, тоді, коли провіднички жіночого руху давно вже домагаються чогось більше: права на дівоче прізвище без додатку прізвища мужа. Сучасна жінка, що нерідко сама заробляє на прожиток і самостійно виступає в суспільнім житті відчуває як безглуздо формальність, що мусить виступати під нерідним прізвищем і що законодавство відбирає їй право на збереження власної індивідуальности в очах суспільности. Це домагання стає головно природним у тих випадках коли жінка здобуде собі ім'я ще перед подружжям і загал знає її з дівочого прізвища як письменницю, артистку, діячку. Прусський сойм признавши право, яке в нас і на чужині стало давно правом свобідного вибору нашій звичаєвим, не торкнув ні словом справи, чи діти жінки (або бодай її доньки) мають теж право на подвійне прізвище. Відомо, що домагання фемінізму щодо дівочого прізвища в подружжі розбиваються головно об трудноші чисто-формальні: щоби подвійними прізвищами подружої пари не збільшити хаосу правної „реєстрації". Зрештою мущини нерадо годяться на те, щоби жінка своїм дівочим прізвищем нагадувала їм — свекруху.

— **Світова всячина.** У трибуналі в Гаазі рішали спір між Спол. Держ. і Голяндією щодо острова Пальмас у користь Голяндії. — З жовтня мин. року зачинили в Англії 305 копалень, де працювало 40.000 робітників. — Америк. торговельна група позичила данському урядові 55 міл. дол. — В америк. сенаті поставили урядовий внесок зменшити цьогорічні податки на 201 міл. дол. — За тиждень зменшилось в Англії безробіття на 32.000 осіб. — Комісар військ. справ СРСР заявив, що радянська армія не буде збільшена на протязі 5 літ. — Берл. прес каже, що Штреземан рисує своєю кандидатурою у Баварії, де його партія при минулих виборах мала лише 28.000 голосів, а для вибору кандидата треба 60.000 гол. — Італія зголосила претенсії до давньої австрійської „Землі Франца Йосифа" під північним бігуном, тому, що її відкрила австр. фльота, а її заступає тепер., італійська. — Папа приготовляє енцикліку проти франц. роялістів. — В автобусі між Мальборком і Данцігом сварешгували Мозеса Шульфріда з Варшави, який у шапці до оніжі від контрабандою 60 бриллянтів вартости 300.000 гульденів.

З Центрального Комітету У.Н.Д.О.

КОМУНІКАТИ.

І. В справі громадського самоврядування

Вибори до громадських рад у Східній Галичині переведено ще літом 1927 р. Не вважаючи ла те, ще по нинішній день не всюди уконституювалися повибрані громадські ради чи то наслідком внесених протестів, чи з інших причин. Для вжитку на парляментарній арені конечним є зібрання матеріялів про стан громадського самоврядування під теперішню хвилю, а зокрема точна статистика тих всіх громад, де ще урядують призначені комісарі враз із поданими причинами такого стану. Всі повітові Народні Комітети, сенатори і посли, а також усі, яким лежить на серці справа громадського самоврядування, зводять прислати потрібні матеріяли на адресу: Володимир Целевич. Народна Канцелярія. Львів. вул. Костюшка ч. 1 а.

Головний Секретаріят Українського Національно - Демократичного Обєднання.

ІІ. В справі зловживань у часі виборів.

Щоби прибирати й упорядкувати матеріяли про виборчі зловживання, що потрібні для використання їх на соймовій арені і перед надзвичайною комісією, просимо всіх сенаторів, послів, повітових організаторів та взагалі членів партії прислати негайно потрібні матеріяли на адресу: Володимир Целевич Народна Канцелярія, Львів, вул. Кос

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десертової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукрки. — Не шумною рекляmою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни. 14—50
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

гюшка ч. 1 в. Всі подавані факти мають бути точно провірені і доказані свідками. Зокрема слід подати факти сторонничого поступування і зловживань виборчих комісій та інших чинників (як адміністративних), факти арешту і надужівання допомогової акції для жінок виборчої агітації як також факти пошкоджень за голосування. Зокрема цінними є факти зловживань, що вплинули рішаюче на вислід виборів. Мало маємо пробираних матеріялів з північно-західніх українських земель і тому просимо в загально-національному інтересі негайно їх прислати.

Головний Секретаріят Українського Національно - Демократичного Обєднання.

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. І. Стадника (вул. Шашкевича):
Перерва.

Міський великий театр:
10-го г. 3 попол. „Паганіні".
10-го г. 7·30 веч. „Попелюшка".
11-го г. 7·30 веч. „Льогенгрін".
12-го 7·30 веч. „Гамлет".
13-го г. 7·30 веч. „Статути життя", комедія Бірабо (премієра).

Міський „Театр Новин":
10-го г. 8. веч. „Леді Шік".
11-го г. 8 веч. „Леді Шік".
12-го г. 8 веч. „Леді Шік".
13-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.
„Аполло": „Скандал у Петербурзі".
„Лев": „Князь Семіван Декобри.
„Палас": „Герої вогня".
„Фатаморгана": „Паризькі нетлі".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ярослав Алєгранд, студ. III. року фарм., син бл. п. Володимира і Наталії, по довгій і важкій недузі помер дня 1. с. м. в унів. клініці у Вильні в 26. році життя. Похорони при співучасти приязелів, товаришів і знайомих Покійного відбулися 4-го п. м. з клінічної каплички на військовий цвинтар. — По розпалі Австрії, як 16-літний хлопець вступив Ярослав Алєгранд у ряди У. Г. А., де боровся за кращу долю свого народу. Повернувши з В. України, старався серед досить тяжких обставин, щоби найскорше увінчити студії та добитися свого куска хліба. Одначе на передодні осягнення його цілі, в чужій стороні, далеко від його рідних, смерть перервала нитку його життя-терпіння. Нехайжеж земля, тут у далекій, чужій стороні буде Йому пером! — **Товариші.**

ОПОВІСТКИ.

Товариський зїзд абітурієнтів з 1908 року української гімназії у Коломиї буде в червні. Для означення дня просимо Товаришів подати нам адреси свої, як також догідний день під адресою: Василь Весоловський, Львів, Ринок 36 „Народна Торговля". — За виконуючий комітет: Василь Весоловський, Д-р Микола Николайчук, Д-р Евген Озеккій, Зенон Пелеиський. 1906 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КРИНИЦЯ — Вілла „Якубівка" біля нових Лазничок. Кімнати з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Початок сезону 1-го травня. Зголошення до 1-го травня приймає п. Єлена Сакицька вдова по гр.-кат. пароху Чаники п. Топорів. 1856 3-3

В КОЖДІЙ більшій місцевости Східної Галичини пошукує інтелігентної особи дуже наївисше Акційне Товариство. Оферти під „Заграниця" до Адміністрації „Діла". 1900 2-3

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5— зол. Висилає „ГОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 4-10

НОВІ ноти. В. Белоровайний: Українські Думки VI, на скрипку, Сонати I; II, III. на фортепян. 1795 5—5

РУТИНОВАНА учительна з браку посади пошукує приватної лекції до народніх шкіл з порукою або бюрового заняття. Зголошення під „Порука". 1874 3-4

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделки з київського срібла у Мандля, Коперника 14, проти кіна Коперника. 1812 5-15

ГОДИННИК ВАШ буде найдішне направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, вл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 5 6 75-?

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 1—6

ПОШУКУЄТЬСЯ від зараз конціпієнта. Услівя дуже добрі. Д-р Мартинець, Богородчани. 1839 1—3

АДВОКАТ в Надвірній прийме рутинованого конціпієнта. Зголошення з услівями на адресу д-р Николайчук Надвірна. 1908 1—2

ЛОВЕЦЬКЕ Товариство „Ватра" в Станиславові винаймить ловецькі терени положені недалеко залізничного шляху в напрямі Станиславова. Товариство може приняти не більших членів. Зголошення на адресу: „Універсум" Станиславів вул. Голуховського ч. 2 для т-ва „Ватра". 1902 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 8—20

зол. 6·60 ГОДИННИКИ зол. 6·60
апсре швайцарські з гарантією тільки у
6 Гринбевґа Свистуська 4

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 в.
поручає найновіші весняні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по помірованих цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 6-10 1853

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка „Рідної Школи" УПТ. в Коломиї відбудуться дня 22. квітня 1928 в год. 2-ій пополудні в салі „Народнього Дому" в Коломиї, а якщо на означений час не зібралось би вимагане статутим число членів то в год. 3. пополудні, з таким денним порядком: 1) Отворення Зборів, 2) Вибір голови евентуально цілої Старшини, 3) Справа будови власного дому, 4) Внески і запити. — За Старшину Кружка „Р. Ш." УПТ. в Коломиї: Богдан Левицький містоголова, Д-р Август Задурович секретар. 1904 1—1

Загальні Збори

Членів Т-ва „Міщанське Братве" у Львові відбудуться в неділю дня 29-го квітня 1928 в год. 10. передп. в власній льокалі при вул. Руській ч. 3 в слідуючим порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 3) Звіт з діяльности виділу за останній рік, 4) Касовий звіт 5) Звіт Контрольної комісії з внеском на уділення абсолюторії уступаючому виділови, 6) Вибір голови Т-ва та виділу на слідуючий рік, 7) Внески і запити членів. Якщо в годині 10. не явилосяб вимагане статутом число членів, то Загальні Збори відбудуться в год. 11. того самого дня і з тим самим порядком нарад і важністю рішень при якій небудь скількости присутніх членів. — Львів, дня 7. квітня 1928. — За Виділ „Міщанського Братва": Теодор Преторіюс голова, Семен Щигпівський секретар. 1903 1—1

Новий рід мила — усуває радикально бруд, щаджучи білля.

На щастя, давна хибна метода прання заступлена удосконаленою — відколи існує RINSO. До недавна пралося білля через мозільне тертя і милення цілими днями, бо тільки в цей спосіб уступав з неї бруд.

Нова система.

RINSO впровадило бажаний переворот. Його розчин дає обильну і чисту піну, яка радикально усуває всілякого рода бруд з білля, без утяжливого тертя і милення, нб. дуже ушкоджуючи білля. Легке перетирання цілковито вистарчає.

Ніяких порошків не додавати, бо RINSO сильно діляє підчас цілого процесу.

Спосіб ужиття Rinso.

Розпустити пачку RINSO кипятком і додати студеної води, щоби розчин був літний, в якім треба намочити білля (найліпше на ніч). Розуміється, що бараного білля не треба мочити довше як пів години. На другий день рано старанно виполокати білля і розвісити. Білля буде гарно випране без найменшого труду і клопоту.

При ужитю RINSO, не конче білля варити.

КУПОН
До фірми „Sunlajt" Акц. Спілки, почтова скринка 479. Головна Почта Варшава. — Прошу о безплатне пересланнія мені пробної пачки Rinso, яке вистарчає на пробне прання.
Імя і назвисько .....
Адреса .....
.....
(Проситься виразно писати.) Д. 13.

Lever Brothers Limited, Англія

КИЛИМИ на СВЯТА капи, портієри, фартухи до народніх, лугових і сокільських строїв, полотна всякого рода, вишивки, гуцульські, артистичні вироби на святочні дарунки,
замовляйте в одинокій Кооперативній робітні „СОЮЗ Промисловців Гуцульщини"
1836 Кооп. з обм. порукою **в Косові б. Коломиї.** 3—3
З замовленнями не отягайтесь. — Підпирайте рідний, український промисл.

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Підсудського 21. І. пов. 4-10

Вже надійшли на весняний і літний сезон
КАПЕЛЮХИ мужеські, найновіших фасонів і барв славної марки „Pic Habig" Borsalino" Піхлера і красні в найвищім виборі **капелюхи і діточі шапечки** стало на складі
1813 **АНТІН КАФКА, Львів, Галицька 4.** 3—3

Ширіть наш часопис!

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32-D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняковані.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26 % P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columbia", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хорковська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий гарно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5
Доставa натовова і дотайл. по собр. цінах і вигідн. услівях аркуш. 5—16

За редакцію відпочідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 82 (11.335). Львів, четвер 12. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сором й образа.

Львів, 11. квітня 1928.

Вчора подали ми жмут автентичних відомостей, що торкаються наболілої справи „Народнього Дому". Коли представимо собі ті митарські перипетії, крізь які в останніх літах переходив „Нар. Дім", коли вдумаємося в ті бездоріжа, на які зведено найстаршу українську культурну установу, коли зупинимося над тими екстратурами, які заістнували в останніх днях, то біль, сором й образа мусять до глибини пройняти кожного українського громадянина.

Зо тільки подумати: „Народній Дім", найстарша культурна установа українського народу в Галичині, з метою піднімати й творити українські культурні цінности, виховувати молодь, допомагати літературно-науковій творчости, зберігати й поширювати релігійно-моральне життя служить нині всьому іншому, тільки не цілям, покладеним в основу цеї установи. Замісць творити українську культуру нинішні керманичі „Нар. Дому" не творять по суті ніякої або консервують звироднілі останки російськости; замісць виховувати українську молодь, вони витворюють штучно ренеґатів українського народу; замісць допомагати літературно-науковій творчости субвенціонується нужденний хрунівсько-москвофільський органчик політичних трупів. „Народний Дім" є фундацією в користь всього львівського українського населення, будинок „Нар. Дому" побудовано зі всенародніх складок усього галицько-українського населення, майно „Нар. Дому" зростало з доходів фундації цісарської і всенародньої та щедрих пожертв діячів і патріотів. „Нар. Дім" є в повному того слова розумінні українським національним всенароднім інститутом.

Тимчасом українське населення як міста Львова, так і цілого краю не має найменшого впливу на цю загально-національну установу. Завдяки специфічному положенню українського народу в Австрії в минулих десятиліттях, а особливо після угоди польської шляхти з габсбурською династією, довгий час керма національного життя в Галичині спочивала в руках тав. старорусського табору, який в дальшій своїй еволюції все більше хилився до національного відступництва, щоби перед війною під впливами російської чорносотенщини завершити свій „еволюційний" шлях повним ренеґатством. Супрематія на протязі довшого часу старорусько-москвофільського табору віддала йому й безастережний вплив у всіх національних установах, головно в „Нар. Домі" і Ставропиґійському Інституті. Поминаючи наслідок зросту народництва і новітніх національних течій серед українського громадянства старорусько-москвофільський табор почав танути і заскленюватися до інтеліґентського „фамілійного" гурта, тоді протизаконно заведено в тих національних установах, що були в руках москвофілів, нумерус клявзус перед українським громадянством, зачиняючи ворота „Нар. Дому" і Ставропиґії перед найвизначнішими і найбільш заслуженими представниками українського громадянства.

Правно ця узурпація національних установ і всенароднього майна була безосновна і насильна. Та в періоді старорусько-москвофільської супрематії сюсідання цим табором національних установ можна було в лечому оправдати. На основі виборчих вислідів „старорусини" могли твердити, що вони репрезентують більшість населення і тому їм як представникам більшости належить влада в національних установах. Від 1907 р. положення різко змінилося. Український національно-самостійницький табор побідив на цілій лінії, а москвофільських „вибранців" зведено до скромних останків російських національно-культурних і політичних впливів. Зовсім природно, що цей ріжкий зворот не міг лишитися без впливу на затяжний процес, який українське громадянство вело проти узурпаторів за посідання „Нар. Дому". Безпосередньо перед війною процес був остаточно закінчений і „Нар. Дім" вкінці мав перейти у посідання леґального представництва галицько-українського народу. Рекурс, внесений узурпаторами, а опісля війна перепинила цю акцію. Аж в 1915 р. після відступу російських військ і втечі узурпаторів австрійський уряд наставив прав. комісаря в „Нар. Домі", а опісля віддав його тимчасовій українській кураторії до часу уложення і затвердження фундаційного акту й установлення постійної кураторії з представників українських культурно-освітних установ. Зміна ситуації в Галичині перервала цей процес. Дальша доля „Нар. Дому" відома. Керма цею національною установою почала майже з кожною зміною пори року переходити то до одної, то до другої „старорускої" котерії. Головну ролю в обсаді комісарів і „байратів" цеї установи почали грати поодинокі польські партії, а радше їх „кресові" відділи в залежности від рівня симпатій до того чи іншого „старорускього" діяча-емерита та своїх цілей і деструктивних завдань „старорусинів" в українськ. громадянстві при допомозі фондів „Нар. Дому". Довгий час, в ері Ґломбінського-Вітоса, фактичними керманичами „Нар. Дому" через своїх „староруських" мандатарів були львівські ендеки. Тепер ту ролю взяли на себе „одиновичі". А наслідок цих митарств є такий, що найстарша українська національна установа в Галичині з широкими культурними цілями є заборолом антикультурности й ренеґатства, а її майно стало тільки притягаючою силою для всяких типів, які там шукають прожитку і синекур.

Сором мусить палити кожного українця і почуття глибокої образи мусить нас пройняти до глибини душі, коли дивимось на ті містерії, яких обєктом є найстарша українська національна установа. Очевидно, за плечима „старорускіх" манекенів стоїть хтось сильний, який раз-пораз своєю тактикою випробовує на нас силу наших нервів. Особливо цікавою є поведінка польських урядових чинників у справі „Нар. Дому". Без сумніву, кожний уряд, особливо в якійнебудь „чужоплемінній" справі має свою окрему політику. Однак і урядові чинники не повинніб переходити межі. Бо кому відано в посідання „Нар. Дім"? Як виявили сенатські вибори 146 людям у Львові (бо тільки голосів зібрала тут „русская" 20-ка!). Тих 146 замотиканих виборців це все „русске" населення Львова, для якого даровано колись площу під національний будинок. І незважаючи на те, „Нар. Дім" віддано одній ріжношерстній, ренеґатській партії, яка при виборах до сойму і сенату не здобула в Галичині ані одного мандату. До чогож воно йде?

Справа „Нар. Дому" є дрібна в порівнанні з іншими актуальними проблемами нашого життя. Але вона дошкулює нам більше, як інші несправедливі, ненормальні явища нашого життя. Бо „Нар. Дім" це наше питоме, власне майно. Це не є якісь політичні чи культурні здобутки на політичному підкладі, але це наша власна хата, це публичне майно українського народу, яким розпоряджаються непокликані людці і повертають його на свої ренеґатські цілі. Тому ця справа мусить нас глибоко вражати і болїти.

Дальша пасивність або здержувана активність у справі „Нар. Дому" зовсім не на місці. Мусимо вийти з дотеперішньої резерви і поставити її на порядок дня, щоби припинити розтрату національного майна і ренеґатську акцію епіґонів російської чорносотенщини. До цього в першу чергу покликана наша парляментарна репрезентація, а опісля як представництво львівського українського населення Комітет оборони національного майна, який досі одинокий цікавився справою „Нар. Дому", та українські члени прибічної ради м. Львова.

Справа „Нар. Дому" є справою нашої національної чести і гідности.

Як воно робиться?

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 4. квітня 1928.

I.

Як воно робиться? „Воно" — себто стаття, черга статтей, ціла книжка — на службі польській пропаґанді за границею, передовсім у Франції. Без жарту: як саме воно робиться?

Дуже просто. Тільки треба мати рецепту. Рецепту — тай гроші.

А не знаєте рецепти, то візьміть при нагоді в руки чепурно, з образками видану книжку п. Дельвера під вимовним заголовком „Живуча Польща" (**Charles Delvert, „La Vivante Pologne", Ed. Spes, Paris, 1927**) і прочитайте її, або тільки перелистуйте.

Будете „збудовані".

П. Дельвера запросила Польща до себе в гості, з нагоди „Таргів Всходніх" 1923, це з гуртом інших французьких публіцистів. Запросили очевидно не задля самих тільки прегарних очей п. Дельвера і компанії, а тому, що людей цих польський уряд уважав здібними вплинути на публичну думку французького загалу, особливо на політичну орієнтацію французького уряду і французьких фінансових кол. У відплату за гостинку треба було віддати означені послуги польській пропаґанді у Франції. На п. Дельвера припав обовязок написати книжку славословій в честь Польщі, книжку, за яку — нічтоже сумняшеся — відповідний гонорар припав йому окремо.

В книжці тій пречудово переплітаються зі собою два елементи, оба польського натхнення: 1) безконечні оповідання про польську гостинність (ларемні залізниці-салонки, обіди, ради, музики, паради), щедро розвинена **ad captandam benevolentiam** французів, тай 2) достаточні польками статистичні, історичні, соціольоґічні, етноґрафічні „матеріяли" і „дати", у фабрикуванні яких полки ще геть-геть перейшли навіть славетні фабрикати передвоєнної Угорщини, твердо установленої в ученому світі марки. Додайте до цього ще й дешеві, в легкому французькому стилі виписані компліменти й пеани в честь Польщі, її сили й будучности, а мати-ме зміст пеї типічної книжки польської пропаґанди в цілій її красоті.

II.

Зараз на вступі в Польщу, в Деблінцах, принятав француза польський міністр. Від тої хвилі аж до виїзду з Польщі наш автор без перерви переходив з рук одного польського провідника (**guide**) до другого, від одного гостинного дому до другого. Він бачив те, що його провідники вважали відповідним йому показувати, чув те, чого вони йому (тай Франції цілій!) до вірування подавали. Потемкінада польського взірця.

Кілька зразків найкраще це ілюструє.

В Познані напр. перебув п. Дельвер вечір в гостях у польсько-французькому стоваришенні, на „знаменитій музиці". Опівночі повезли його на двірець „Два величаві вагони, зовсім нові, з досконалим комфортом були нам зарезервовані польським урядом", хвалить собі наш автор... У Варшаві він жив гостем у „молодого урядовця міністерства заграничних справ"... В Кракові гостило його (і як ще!) польське військове касино... У Вільні? „Ледви поїзд заїхав на двірець, почули ми Марсельезу: вітала нас міська орхестра в повній параді..." „Потім повели нас до повозок, які нас ждали, і які переїхали між двома рядами поліції в білих рукавичках, під звук трубок..." „Приміщено мене у графа М..." „Вечером одержали ми величавий фестин у найкращому готелі..." „Не можна сказати, як дуже зворушило нас таке прийняття..."

А у нашому Львові? „Прийнято нас з таким самим захопленням, як у Вільні. Цивільні й військові власти були на двірці, в супроводі музики, що грала Марсельезу. Поліція в парадних уніформах і з білими рукавичками творила шпалір і робила могуче враження своєю поставою..."

Досить вам цього? Нехай і так. Бо як ні, то ми могли би вам навести ще вдесятеро більше подібних соковитих взірців.

Так воно робиться — „воно", тобто ставлення чужого гостя в добрий гумор, у прихильний настрій, в ентузіязм і захоплення. Після того „введення" він готовий буде, наче чисту правду, прийняти Бог зна які брехні і глядно кожнутя чорт зна які витадки. Гляньте на одну-дві — зпоміж багатьох сотої!

III.

Наш автор є у Львові, в „Малополяні Східній". „Там же до останніх часів панувала прекрасна згода (між „рутенами" і поляками іменно). Рутенська мова є майже та сама, що польська. Тільки релігія творить ріжницю: рутени є православні (ортодоксес). А проте співжиття є добре. Тільки земени загорілих, підбурюваних більшовиками, викликали заворушення і далі піддержує напруженість".

Перекладаємо не слово за словом — смакуйте-ж кожде слово! Смакуйте особливо ще й тим, що п. Дельвер — один з головачів католицької партії у Фран-

ній так що свої „інформації" про „правовдання" галицьких гр.-католиків він друкує в головній католицькій газеті Франції (Spes , 17 rue Soufflot, Paris, 5i.

Після цього зразка можете собі уявити ціну решту книжок. Нашому французові насипали вже медведики більше чим він, і він втратив навіть привабний французький дух оригінальности. Не згинувшися, повторює він прим, ось вже „вірчинів" якогось львівського чолпка:

„Польща багата, багатша від Франції! Так! Маємо корисні копалини, яких нема у нас, вугілля, нафту. Наївно. Польща багатша від Франції! Я не заміняюсь!"

Гей, гей! Багатша!.. Багатша (і як ще!) від пребагатої, безприкладно засібної Франції, де перший-ліпший каменичний створив куди краще життя, одягається і їсть ліпше львівські судові радники, адвокати чи лікарі!

А крім цього: трохи не всі ті копальні, ті нафти, те вугілля, то що — все те „богатство" — належні поза границями етнографічної Польщі. А справжня Польща, осередок, — сіра й голя, сама собою безмежно бідна.

IV

Буде і нас на нашій тісній вулиці. Кивали так! — і в їх чуті уже добрих кільма десятків, сай щораз-то появляються нові подібні! — не маючи ніякого літературного значіння, мають велике значіння політичне. Вони ті *imponderabilia*, які формують французьку публичну думку про нашу сторону Европи взагалі, про нашу покалічену Батьківщину особливо. *Gutta cavat lapidem* з одного боку, а другого: *Calumniare andacter, semper aliquid haeret. Ще aliquid* висловилося в самому тільки одному 1919 році вороже Клемансо до нас, висилкою армії Галера проти нас так занехаяним галицького статуту. *Res porro tractatur* аж до нашого дня, без найменшої тіни противідіяння з нашої сторони.

Відомий більмо наших моральних і політичних втрат у Франції певний і очевидний. Натомість затаєний і незримий є відомий моральний і політичний обтяж, який має Франція в цілій Східній Европі з вини своєї політики. Це більмо обурення, яким дишуть усі, за виїмком польського, народи цієї части Европи, проти Франції, як протекторки і союзниці польського імперіялізму.

Messieurs Delvert et cons. o t mal merite de la Patrie панове Дельвер і тов. своїми книжками але присудгвують французькій Батьківщині. **В. Панейко.**

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Відгуки і замітки.

„Трівожні поголоски".

„Трівожні поголоски"

В святочному виданні бульварного „Вік-у Новог-о" деякі львівські польські політики, як пос. Гавацер, пос. Перацький і пос. Вдадіслав Стронський, висловлюються на різні актуальні теми, що головно торкаються новоств сойму, його працездатности, відношення сил, взаємин з урядом і т. і. Цю святочну бальванину злегчно пошпрує новий віспехольський посол д-р Перацький, трівожними поголосками. Щож це за ті поголоски, з яких приводу д-р Перацький попадає в стан трівоги? Послухаймо його самого:

„Поза змінами устрою щодо яких подрібно висловимося у відповідному часі, зазначу лише те, що ми є противниками якнайбудь територіяльних автономій і всякої парцеляції держави. Великою трівогою наповнюють нас поголоски, що пружинять в останніх днях, немов то мали би вестися якісь офіціяльні переговори з УНДО-м про приєднання УНДО за ціну високих субвенцій на українські кооперативи, обсади стаиовищ віцевоєвідів на окраїнах українцями, як також далекойдучого угадзадження українського елементу при земельній реформі. Заявляю, що це нараві лише поголоски, а ні — дай Боже — щоби не здійснилися".

Наводимо ці „трівожні поголоски" як курйоз та як випробований впрочім ними радикальний засіб штучно здвинешувати „патріотичні" настрої „кресової" польської братії. Є це фантазія і то фантазія в „ворка Юдашового".

З життя наших установ.

Перший зїзд голов філій „Сільського Господаря" і агрономів у Львові.

В зїзді, що відбувся 30. березня ц. р. взяло участь 71 учасників, з чого було 21 делегатів Філій „Сільського Господаря" 8 делегатів П. С. К., 35 делегатів Кружків „Сільського Господаря" та інших і 7 делегатів центральних економічних установ. Між делегатами було: 28 агрономів, 4 ветеринарних лікарів, 5 священників, 4 землевласників, 21 селян, 11 інших.

Зїзд відкрив президент „Сільського Господаря" інж. Ю. Павликовський подаючи до відома прийти від Українського Агрономічного Товариства при Українській Госп. Академії в Подєбрадах та від редакції „Українського Агронома". Після цього виголошено три програмові реферати, а саме: 1) інж. Ю. Павликовський: „Напрямні праці Т-ва „Сільський Господар"; 2) вет. лікар М. Стахурський: „Завдання „Сільського Господаря" в ділянці сільсько-господарської ветеринарії"; та 3) інж. В. Воробець: „Завдання Філій і Кружків „Сільського Господаря" від теперішну пору". Після переведення дискусії над цими рефератами виголосив інж. В. Крапівний реферат „Тиждень і свято „Сільського Господаря" в році 1928". На основі річевої дискусії яка протягнулась до вечірних годин, Зїзд прийняв одноголосно такі постанови:

1) Зїзд одобрює напрямні праці Крайового Товариства господарського „Сільський Господар" його Філій і Кружків на полі заступництва інтересів українського рільництва, на полі культурно-освітнім і на полі технічного дбання сільсько-господарської культури в усіх її галузях.

2) Признає доцільним методу праці побудовану на самодопомозі згуртованого в Товаристві українського рільника, як засобі ведучому до акції, що спирається на ініціятиві з долу, признаючи, що одиноким здоровим засобом допомоги зовні є допомога кооперативних організацій, гуртуючих українських рільників (самопомічна акція Тов. „С. Г." і акція збудована на співпраці з установами кооперуючими українського рільника).

3) Признає потребу передання всіх агро і зоотехнічних акцій ведених тепер в краю річними організаціями в руки Крайового Товариства господарського „Сільський Господар" у Львові, як кермуючого центру, який обовязується всю роботу в краю вести через своїх агрономів, приділених до Філій Товариства по повітах. Супроти того звертається з проханням до повітових осередків кооператив, щоби вони своїх агрономів приділили до пов. Філій „С. Г." у своїх осідках і не відмовились від допомоги на їх удержання так як досі не відмовляв своєї допомоги на удержання агрономів при П. С. К. „Сільський Господар". Доки це не буде переведене Зїзд уважає доцільним, щоби агротехнічною роботою повіт. агрономів при П. С. К. кермував „С. Г." на рівні з агрономами при Філіях.

4) При такім розподілі праці між „С. Г." а кооперацією в краю — Зїзд уважає конечним признати Пов. Осередки Кооп. торг. Синдикатами Філій „С. Г." по закупні засобів сільсько-господарської продукції і по збуті сільсько-господарських плодів.

5) Зїзд стає на становищі, щоби повітові агрономи, приділені до Філій „С. Г." а кермовані Головним Товариством утворили одну колегію агрономів при Кр. Т-ві госп. „С. Г.", яка в відповідних секціях Товариства розробляла б регіональні програми сільсько-господарської праці і провірювала висліди її, подаючи свої внесення Головній Раді Товариства до вирішення.

6) Вважає всіх українських рільників до якнайповнішого обєднання в Кр. Тов. госп. „Сільський Господар", до оживлення діяльности всіх Філій і Кружків „С. Г.", щоби благородним зусиллям власної організації недопускати до штучного насаджування серед українських рільників чужих „Зейонків Заводових", які мають за ціль підкопувати не тільки головну корпорацію українського рільника, але й українську кооперативну організацію — поставлену власними силами народу.

7) Зїзд одобрює проект відбуття Тижня і відсвяткування Свята „Сільського Господаря" щорічно по всьому краю, цього року в часі від 13—10. травня, назначаючи одночасно день 16. травня днем свята „С. Г."

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діляє зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит-вещінений середник для реконвалес, центів

М-ра Кишштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малярії. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ет Кржиштофорского вино хіново-залізне Laboratorium chem.-farm. **Mr .M. Krzyształoforski Tarnów. 42 ?**

Річниця одного розпорядку.

Дня 12. квітня ц. р. минає рік від появи одного розпорядку польського міністерства віроісповідань і освіти, що наробив був багато шуму у польській пресі та серед польського громадянства. „Слово Польске", а також інші польські часописи вважали цей розпорядок переломовим, а запорідили, що він спричинить „рущенє" польського шкільництва та страшили свою суспільність, що небарем на терені „Малопольські Всходній" не буде польської школи. Щож це за такий страшний розпорядок, що мав принести тільки нещастя для польського народу? Відповідь на це находимо в 6 ч. „Дзєнніка Ужендового" Міністерства віроісп. і освіти з 1927 р. і в 5 ч. „Да. Уж." Куратерії львівського шкільного округа з дня 25. 5. 1927. Тим розпорядком є „Окульнік" мін. Добруцького з дня 12. квітня 1927 ч. през. 2284-27, яким вроблено несмілий вилом у дотеперішній шкільній політиці мін. Грабського. Цей розпорядок відноситься до урядової мови польських, українських та утраквістичних державних і приватних шкіл і впроваджує між іншими сей ще постанови: На шкільнім будинку українських та утраквістичних державних шкіл мають бути уміщені написи в мовах польській та українській. Директорії цих шкіл мають уміщувати оголошення до молоді і до сторін в обох мовах. На українські письма мають відповідати по українськи, а печатка повинна бути дво-

С. БОГДАН.

Вільно-козацький рух.

(Продовження.)

Вільно-козацький рух зовсім не можна трактувати як „молодий козацький рух". Він є відновленням старокозацьких державних традицій в умовах нашого часу. Козаки змагають до відбудови своєї державности на споконвічно істотних і притомних козацтву підставах народоправства. Відбувається процес розкріпощення від російської надвлади, яка однаково є надвладою деспота і тирана, чи він увінчаний царською короною, чи червоною зіркою комуніста, чи накриває голову блискучим циліндром „благовоспитанного демократа".

Вільно-козацький рух є стихійним протестом козацьких мас, стихійно проявленим через найкращих представників козацтва — інтелігенцію: протест рівночасно і проти сучасного стану козацтва в Батьківщині і проти російсько-еміграційських тенденцій до закріпощення козацтва на ролі в ролі „сторожевої собаки земського хозяїна", історичним завданням якого є „переносити на кульбаці сідла російську границю". а самому або „тиснутися" на своїх батьківських землях або мандрувати геть у світ за очі коли московському панові забажається „освоїть" козацькі родові території.

Козацький сепаратизм виявлявся ще дома, підчас визвольної боротьби з РСФСР, лише обставини не дозволили йому вилятися в належні форми. Тим не менше визвольні тенденції одержали своє закріплення в козацьких конституціях Дону й Кубані. По них Кубань є *незалежною демократичною народною республікою*, а Дін *Самостійною державою* збудованою на підставах народоправства (§ 1 Конст.).

Ці постанови козацьких конституцій і є базою вільнокозацького руху; їх свого часу приймали козацькі шарляменти одноголосно; лише в той час, коли частина козацтва дивилася на самостійність, як на тактичний крок, тобто незалежність від більшовизму, як на засіб до перебудови б. імперії в федеративну республіку, свідоме козацтво визнавало незалежність без всяких передумов і такий погляд винесло з собою на еміграцію.

Еміграційне політичне життя, невинні заходи росіян до втягнення козацтва в коловорот загально російських інтересів, безоглядна безцеремоність панівної нації, все це викликало в козацтві обурення і бажання відмежуватися від російської політики.

Відчуженість від росіян однаково відчувалася як в козацькій інтелігенції, так і в рядовій масі. В донському військовому архіві переховуються цікаві документи і листи, заяви і т. п. в приводу таких настроїв та й козацька преса не раз фіксувала саме такі прояви; козацька середньо-шкільна молодь і студенство, в усіх країнах світу, нераз виявляли в тій чи іншій формі протест проти звязування козацького життя з російським.

Цей процес сепарування вилився в утворення цілого ряду козацьких побутових організацій — станиць, хуторів, союзів, різних спілок і товариств, в яких козацтво в масі замикалося в своє окреме життя.

Такого роду явища природно викликали бажання частини інтелігенції організувати цей рух, ввести його в якісь рямки і побудувати на більше міцній ідеольогічній підставі. Напрямок вказувала сама інтуіція козацтва. Воно проявляло надзвичайний інтерес до своєї славної старовини, до забутої історії, хапалося кожної думки, кожної ідеї, яка підіймалаб придушене почуття необхідности незалежного будівництва свого життя.

Вихід у світ „Козацької біблії" в 1925 р., великої історичної праці п. Сватикова „Россія и Донъ" та низки книжок „Донської Літописи" значно посунув вперед самостійницьку думку. З початком же 1926 р., в Празі, група козацьких письменників і журналістів, донців, кубанців і терців заснувала наукове „Т-во студій козацтва", в якому з захопленням підлалося історичним і державно-правним студіям, користуючися празькими бібліотеками, музеями й козацькими архівами, що їх вивезено за бордон.

В той же час козацька молодь в різних середніх школах, а найбільш в Донському кадетському корпусі, створила цілий козацько „революційний" рух. Він давав немало турбот їх російському і зросійщеному козацькому начальству. Там появляється цілий ряд „нелегальних" козацьких журналів, листівок, в яких учні як вміють так і висловлюють свої вільно-козацькі думки; в прозі, поезії. Всюди з них так і лізе так і кричить самостійництво й незалежництво.

В празькому науковому т-ві сама праця теж пішла в самостійницькому напрямку. Зрештою все викристалізовувалося так, що з початком минулого року була вже пекуча потреба внесення наукового руху на ширшу козацьку суспільну арену. Українці дали в цьому напрямі значну допомогу — вони дали можливість заінавити початок практичної праці по козацькому визволенню.

Вище вже вказувалося на те, що російська преса невпинно намагається дискредитувати і самий вільнокозацький рух і його джерела, союзників і провідників. Вона найчастіше ганьбить редакторів журналу „В. Коз." як напр. Білого і Фролова, донського поета Колесова, істориків Бикадорова і Старикова, соціольога д-ра Федорова, а далі Вихлянцева, Глазкова й інших. Яких тільки „кваліфікацій" не видумують для них росіяни!

(Докінчення буде.)

мовна. На жадання родичів та опікунів шкільні свідоцтва мають бути писані в двох мовах: польській та українській. На учительській конференції можуть учителі-українці промовляти по українськи і їх промови мають бути запротоколовані в українській мові.

Минув рік і, хоч польські часописи заповідали кольосальні зміни, майже нічо не змінилося. Написи у двох мовах появилися лише на деяких шкільних будинках; по селах, місточках, а навіть декуди у Львові не бачимо їх. Про шкільні свідоцтва з українським текстом нічого не чувати. Від повної загального розпорядку вже два рази роздано свідоцтва, одначе лише в польській мові. Хто винен цьому зацедбанню? В першій мірі батьки дітей, що не домагаються українських свідоцтв. Не вистарчить домагання спрямовувати до дирекції шкіл або до учителів, треба звертатися прямо до Міністерства. Бо шкільні дирекції одержують бланкети свідоцтв з державної друкарні у Варшаві, а ця присилає виключно польські бланкети, хоч в її пічинку находимо також утраквістичні бланкети. Під впливом поганявчання маловажиться у нас такі справи, як мова свідоцтв, печаток і написів, але забуваємо на то, що ті позірно дрібні справи мають великий вплив на молодь і на широкі верстви народу. Не сміємо ігнорувати і найдрібніших прав, бо, ігноруючи малі, привикнемо занедбувати великі.

Один з батьків.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Культура і побут.

(Причинки до галицько-руського відродження.)

— Зимеш мамочко нам конечно треба якогось образу.

— Образу Ніночко? Хіба немаї! Над кожним ліжком є образ. А хочеш, то купи собі ще оттого мурина, що хусточку підносить з землі. Такі при ньому красні рами...

— Ах ви мамочко про Отелля. Ні, я хотіла б щось оригінального.

— Купи собі й оригінальне, як хочеш. Тільки вважай на ціну, бо обідруть тебе, ані не спустишся. Перед війною я торгувала один дуже оригінальний: цісар з цісаревою і архикнязями їдуть човном по озері...

— Ах мамочко я не про такий...

— Певно, що тепер часи змінилися. Я розумію. Тобі треба більше модного.

— Я мамо хочу такого, щоби був ручно мальований.

— Про мене. Але тяжко нині знайти маляра, щоби вмів добре вдати. Тато хотів раз святого Юрія, дав до маляря образочок, а він коня навіть не вдав. Більше на корову скидався.

— Не знати мамочко, що то був за маляр... Ануж то який експресіоніст?

— Не жаден експрес, а таки правдивий маляр. Повозив дуже красно малював, а Юрія не втяв.

— Ех, мамочко, якіж бо ви! Я хочу від такогось артиста нашого купити собі образок; краєвид, церкву або головку. Нехай і в нашій хаті буде культурно.

— Про мене, тільки щоб він тебе не опсував. А на рами вважай. Скаже, що дубова, а то звичайна сосна.

— Я мамочко не тільки тому хочу купити, щоби мати оригінальні образи, але й тому, що наші малярі дуже бідують. Гребаб їм помогти.

— То знов як станеш їм помагати, тоді й сама грошей збудешся. Мало то бідних на світі.

— Мамочко дорога. Ще ми через два три образи не збіднімо. Ось тато авто купив і шофера тримає і бензини стільки купує, а ще знаку нема. Ми ще можемо зо два авта і з пять шоферів мати, як схочемо.

— То правда, дошо, але що іншого авто, а що іншого образ. Авта хтонебудь не має. А з наших, то таки мало хто.

— Так так мамочко, але треба щось і для культури зробити.

— Я там тої фільсофії не знаю. Якщеш треба, то добре! Ти читаєш книжки, ти вчилася в гімназії, ти ліпше знаєш.

— Завтра мамочко ми підемо до міста і зайдемо до маляра. Я буду говорити з ним, а мамочка нехай тільки слухає.

— Про мене.

— — — — — — — — — —

Другої днини

— Пане артисте. Тут були два якісь панові і питали за вами. Хочуть образ купити. Приїздили автом!!...

Третьої днини.

— Пане артисте. Ці пані були нині три рази і допитували, коли ви буваєте дома. Казали, що завтра коло 12 в полудне будуть тут якось.

Маляр затирає руки з радости.

...Дві пані, чотири рази на третій поверх! Автом... Видно богаті...

— Українки чи польки?

— Не знаю, бо по польськи питалися. Але мені здається, що українки, бо одна казала: „якупіць" замість „купіць".

Четвертої днини...

На третьому поверсі, в кімнаті маляра небувалий порядок. Бруди під ліжком, хліб зїдженний бо „буде нині і вудженина", підлога мало що не блищиться.

Маляр навіть підголений.

Пів до другої — стук у двері.

— Прошу! (рука тремтить поправляючи краватку).

Входять дві пані, старша з пенсне, молодша з песиком.

— Чи тут пан артист?

— Я сам.

Маляр подає крісло (позичене в господині). Старша пані сідає.

— Ми хотіліб купити образ — починає молодша. — Пейсаж, акварелю, евентуально краєвид... (приглядається). На приклад цей. Скільки він коштує?

— Вісімдесять золотих.

— Вибачте, я не дочула! — обзивається старша пані. — Скільки?...

— Вісімдесять.

— Ві-сім-де-сять!...

Старша пані дивиться іронічним поглядом на дочку, дочка на песика. Маляр почуває, що помилився.

— Я тільки так для українців... Ясна справа... Волю українцям за півдармо...

Мамочка і дочка дивляться на маляря як на варіята, пес його підворливо обнюхує.

— То для нас за великий видаток! — каже дочка.

— Ще й без рам! — викидає з себе мамочка встаючи.

Виходять гордо, як королівні з... Борислава. Пес обертаючись шкірить зуби на маляря.

Ізза дверей долітає:

— Вісімдесять золотих! Просто безличність (це мамочка).

— І попирай тут рідну культуру!... (це Ніночка).

А з середини:

— Вдавіться своїми долярами! (це маляр).

Галактіон Чіпка.

ДЕКРЕТИ УРЯДУ В СОЙМІ.

Варшава, 10. квітня 1928.

(Власні телефонограми.)

(ік.) Ще в суботу зложено в соймовій канцелярії згідно із приписами конституції декрети президента Річпосполитої, видані на основі надзвичайних уповноважень, одержаних від попереднього сойму, які теперішній сойм мусить затвердити, або ухвалити. Зголошено 276 декретів. Список усіх тих декретів творить обемистий зшиток. Між іншим є тут всі важніші розпорядки президента, які викликали вже у своїм часі публичну дискусію, напр. справа грошевого обороту, у справі зміни статуту Польського Банку, розпорядок про валоризацію мит, розпорядок про 10-проц. надзвичайний додаток до безпосередніх податків. Дальше є ославлені пресові декрети, розпорядок про зміну устрою загальних судів, про зміну Найвищого Адм. Трибуналу, про службове становище університетських професорів, про емісію інвестиційної позички, про прикордонну полосу і т. д. Вже з вичислення тих кількох декретів можна сподіватись, що вони викличуть у соймі дуже горячі дискусії. Між іншим сама скількість декретів насуває вже тепер деяким послам поважні застереження. І так під одною датою 22. березня ц. р. уряд оголосив 58 декретів із силою законів. Зазначують, що така масова продукція законів обмежує, так мовити, автоматично законодатну вартість. Процедура полагодження урядових декретів соймом буде та сама, як у попередньому соймі. Всі декрети будуть розіслані до відповідних комісій, які зі свого боку будуть зголошувати внески на їх затвердження, зміну або знулювання. Марш. Дашинський, вернувши зі святочних ферій, вже приступив до розгляду всіх тих декретів і розподілу їх до відповідних комісій.

ЛЯКЕРИ, Олійні ФАРБИ,

поручає по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША

ЗАКОРДОННІ ПАШПОРТИ ДЛЯ УЧИТЕЛЬСТВА.

(ік.) Міністр освіти видав обіжник, у якому повідомляє загал учительства, що одержання пільгових пашпортів на виїзд за границю не буде зустрічати таких труднощів, як минулого року. Передовсім учителі чужих мов мають виглядати дістати знижкові пашпорти. Досить буде виказатися, що виїжджає за кордон для студій.

НОВА ФОРМА КРЕДИТУ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

(ік.) Оголошено розпорядок президента Річпосполитої про нову форму кредиту для хліборобів, а саме про реєстровий, рільничий заставу. Реєстровий рільничий заставу є особливою формою реєстрового заставу на рухомостях. У противенстві до дотеперішньої форми заставу на рухомости теперішня форма невідручного заставу полягає на тім, що рухома річ бувае заставлена в руках довжника. Відбувається це так, що умова заставу, чи то в формі урядового акту, чи відповідного засвідчення приватного акту полягає на вписанні до судового реєстру, а вірітель дістає відповідний документ, який може відступити в дорозі сесії іншим особам.

ЗМІНА У ПОЛЬСЬКОМУ ЗАКОРДОННОМУ М-СТВІ.

(ік.) Швидко наступить зміна на становищі начальника персонального відділу у польському м-стві закорд. справ. Дотеперішній начальник Дзедушицький виїжджає на становище посла до Каіро. На його місце вступити має Роман.

НОВИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ СТАТУТ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРД. СПРАВ.

(ік.) 15. ц. м. входить у життя новий організаційний статут М. З. С. Цей статут ухвалений радою міністрів 20. березня ц. р., а оголошений щойно 7. квітня ц. р. Він змінює основно дотеперішню організацію польської закордонної централі.

НОВИНКИ

— **Львівська хроніка.** Польський Великдень минув, як стверджує польська преса, з гумором, із темпераментом, здебільша „поважно і без трагічних епільогів". Це значить: Ратункове поготівля помагало [illegible] випадках раненим, чи то побитим чи порізаним. У звязку з цими людськими [illegible] лишились по [illegible] (як напр. у місті „Драках при Полтавській вулиці (напр. Удідова), а навіть на вулицях (напр. Невицького), де кров таки трохи покапала. Кількадесять авангур таки скінчилось одним трупом на Замарстинівській вул. — Вчора авто розїхало з смерть 27-літню жінку Готфрідову між вул. Легіонів і Сикстуською. — Крадіжей було пів копи.

— **Земля Франца Йосифа.** У 1873 р. займав австрійський прапор на низці підбігунових островів на північ від „Нової Землі". Австрійські мандрівники Юлій Пнер, Карло Вейпрехт і Ганс Вільчек відкрили їх. Австрія не мала з них нічого більше крім химерної слави, нікому невідомої. Коли почалась війна, Росія заанектувала їх зовсім просто, бо на цих островах не було й австрійської варти. Та теж забула про цей здобуток. Земля Франца Йосифа називалась по давньому і навіть гарячка перехрещування старорежимних назв її не торкнулась. Аж ось Італія устами Муссоліні пригадує, що підчас Мирової Конференції забули про одно справедливе італійське домагання, про яке й Італія теж тоді не тямила. „Земля Франца Йосифа" повинна належати до Італії. Чому? Бо її відкрила колишня австрійська фльота. А все те, що колись належало на морі до Австрії, належить тепер до Італії. Австрія не має моря ні кораблів, отже не треба їй колоній. Муссоліні пригадав собі „Землю Франца Йосифа" імовірно у звязку з експедицією Нобіле до північного бігуна. Заки Італія поширить свою територію до пів. бігуна, вона хоче мати вже нині там станицю. Відень не протестує. Він замість пів. бігуна має Семеринг; СРСР теж не обзивається. Хоче Муссоліні займати „Землю Франца Йосифа", нехай спробує вислати туди експедицію. Чудовий клімат для італійців!

— **Власниця найкращого бриліянта.** У Парижі приїхала власниця найбільшого бриліянта в світі, американська артистка Пеггі Джойс, яка купила його недавно на ліцитації в Ню Йорку за 300.000 долярів. Смілива артистка не лякається, що може за нього заплатити колись ще дорожче: своїм життям. Співробітник „Пті Журналь" мав з нею таке інтервю. — Чи ви носите бриліянт при собі? — Ні, ніколи. Коли я хочу його носити, тоді телеграфую туди, де він находиться і їду за ним. А за мною крок за кроком мій детектив. — Але це неприємно, — Ні. Цей пан знає прегарно своє ремесло і я його не запримічую. Але тому, що всі знають, що він при мені, ніхто не важиться напасти на мене. Я ношу бриліянт раз або двічі в місяць. — Чи це дійсно найкращий бриліянт у світі? — Бриліянт англійської королеви, другий щодо якости, не може з ним рівнятись. — Яке ви маєте почування, коли носите його на шиї? — Я горда ним. — Кажуть, що ви приїхали у Париж вийти замуж? — Це неправда. Я приїхала відпочати. — Які маєте пляни? — Я граю тут у кіно і маю намір грати в театрі.

— **Весілля чудотворців.** Є ще країни дуже близькі нам, майже рідні, де не цезли старі, приємні звичаї, коли весілля тривало повний тиждень. Цими днями бачило таке свято містечко Течо на румунсько-чехословацькім кордоні, куди зїхалось усе населення із нашої недалекої Вижниці над Черемошем. У Вижниці мешкає рабін-„чудотворець" Гагер. Він женив свого сина із правнучкою другого „чудотворця" рабіна із Сандеця. На таке весілля зїхались довколишні хусиди, як гості. 10.000 осіб сіло до вечері. На цей день рабіни зарізали 7.300 курок, купили 300 кільо мяса і купили 10.000 яєць. Крім мільонерів, ще тільки „чудотворці" можуть нині давати такі весілля!

— **Світова всячина.** На австро-чехословацькім кордоні найшли тіло 24-літньої невідомої жінки, яка імовірно впала жертвою звироднілого злочинця. — У Верденї вперше дзвонили на Великдень дзвоном, який завісили там святочно минулого року, після перевезення його з Парижа, де він повідомляв про мир. — Будапештенський суд помилував решту валутових осіб у справі фальшування франц. банкнотів. — У Кракові згорів театр „Багателя" вартости пів мільона зол.; причина пожежі невідома. — Турецький міністр закордонних справ дійшов у Мілано до повного порозуміння з Муссоліні у справах обох держав. — У Мексику епідемія віспи забрала 650 осіб. — У Ню Йорку зударились два поїзди; двох убитих, 30 раненних. — У Льондоні продали на ліцитації рукопис відомого архітвору Льюіса Карроля „Аліса в країні чудес" з 1863 р. за 15.400 фунт. — Предсідник бельгійського летунського товариства бар. Цейлен призначив премію 1,300.000 фр. тому летунові, що перший перелетить без зупинки з Ню Йорку до Остенди.

— **Лік на нерви.** Страшна пошесть самовбийств має вже свою постійну рубрику в часописях. З приємністю приходиться занотувати випадок, що кандидат на самовбийника вратувався просто чудодійним способом. Один з відомих громадян вже витягнув був револьвер, щоб застрілитися, коли зір його впав на стіну і рука з револьвером опала. Побачив там прекрасний килим від Хамуди і жаль йому зробилося покидати його другим.

З театру.

До вистави опери „Над Дніпром".

Під таким заголовком появилася в 73 ч. „Діла" день перед виставою опери Е. Форостини коротка замітка, яка, подаючи основу лібретта, кінчиться тими словами: „Щоби дати спроможність львівському громадянству побачити і безпристрастно оцінити працю нашого молодого, мало відомого композитора, дирекція нашого театру у Львові виставляє її дня 31. п. м. в салі Т-ва ім. Лисенка. Є це від десятків літ друга більша музична праця на полі творчости рідного мистецтва. (Перша: опера „Відьма" Ярославенка).

Полова чи радше шістьса нової опери є в музичнім житті навіть найбільш культурно розвинених народів подією безумовно великої ваги. Проф. З. Неєдлі, відомий чеський історик музики, мав раз сказати, що нарід, який не має своєї національної опери, не є нацією. Тим більшу вагу і значіння повинно мати

виставлення нової нашої опери у нас, коли, як сказано в наведеній замітці, є вона першою другою більшою музичною працею за цілі десятки літ. Самозрозуміло, що сама подія ця така повинна вайти відгомін не лише в опінії публики як такої, але і в фаховій критиці без огляду на те, чи оцінка випаде позитивно, чи негативно. Одначе о жалем приходиться ствердити що те, що ми бачили і чули в дні 31. м. м., виключається цілковито не то вже оцінки — хочби найбільше „безпристрастної", але взагалі вже змоги трактувати ту подію поважно. Праця на культурно-мистецькій ділянці у нас в Галичині мусить згори рахуватися з різного роду обмеженнями та недомаганнями, тимбільше, у виставі опери. Можна було замкнути очі на різні недомагання чи то технічної чи іншої натури, можна з бідою оправдати їй обсаду „збільшеної орхестри" з фортепіяном, але годі було не затулити собі ух перед тим всевладним хаосом звуків, який панував на протязі чотирьох дій. І тут важко рішити, кого більше винувати: чи композитора, який коли б уже його оправдувати — хіба цілком не був поінформований про стан вистави, чи дирекцію театру, яка мала відвагу виступити з такою виставою не в якійсь провінціональній оакутині, але у Львові! Того роду вистава унеможливлює хочби зовсім негативне, але позитивне становище супроти композитора та усуває хочби найдальше йдучу поблажливість щодо самої вистави. Того під можним оглядом прикрого факту не можна оправдати ні тим, що дирігент загубив партитуру і навіть деякі голоси, ні якоюсь анальогією, що на нашій сцені виставлювано вже нераз і в набагато кращому виді інші опери — навіть славних композиторів...

В даним випадку повного провалу опери повинна нести вину не тільки дирекція театру, яка в оголошеній замітці станула за позиції пієтизму рідного мистецтва, а не мала відваги відкликати виставу, коли дійсно зайшли такі причини (як загублення партитури і голосів), які обмежували так сильно рівень вистави, але до певної міри і сам композитор, який хіба мусів бути на останній пробі, а не спротивився виставі, згл. не запротестував хотьби і приблизно проти того роду поведінки. На вашу думку обі сторони не можуть мати до себе жалю, себто: композитор до управи театру (коли дозволив перейти так безпощадно по своїм трупі) і навпаки: управа театру до композитора (коли навіть опера — абстрагуючи від вартости виведення — не представляла собою ніяких мистецьких цінностей).

Жаль і то вповні справедливий може мати тільки наше громадянство, яке закликувано до безпристрасної оцінки опери, а наражено на безприкладні душевні тортури. Вож годі від слухачів вимагати, щоби вони вдоволилися сими так доступними для здорового уха „вражіннями" чи то маршового хору Дніпрових козаків з першої дії, чи танкових ритмів з другої, чи колискового мотиву з третьої дії. На великий випадок того покрою вистави не наближують нас до вагорі наведеного культурного поняття нації, а радше його віддаляють і то в застрашаючий спосіб. **Й. Б.**

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. Н. Стадника (вух. Шашкевича):

Перерва.

Міський великий театр:

11-го г. 7·30 веч. „Льогенгрін".
12-го 7·30 веч. „Гамлет".
13-го г. 7·30 веч. „Статисти життя", комедія Бірабо (премієра).
14-го г. 3 попол. „Паганіні" (знижка).
14-го г. 7·30 веч. „Статисти життя".

Міський „Театр Новин":

11-го г. 8 веч. „Леді Шік".
12-го г. 8 веч. „Леді Шік".
13-го г. 8. веч. „Леді Шік".
14-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполло": „Скандал у Петербурзі".
„Лев": „Князь Селіван Декобри,
„Палас": „Герої вогня".
„Фатаморгана": „Паризькі нетлі".

ОПОВІСТКИ.

Підготовляючий курс до вступного іспиту до І. кл. гімназ. уладжує „Учительська Громада" в Перемишлі. Зголошення устні і письменні приймає проф Осип Лісникевич в гімназії або в домі вул. Шашкевича ч. 2. Початок курсу 1-го травня н. р. При цій нагоді подається до відома, що нема обмежень відносно прийняття до гімназії. 1917 1—1

Порядок Богослужень в Архикатедральній Церкві св. Вмч. Юрія, від 12-го IV. до 17. IV. 1928. Дня 12. IV. Великий Четвер: год. 6. р. Утреня, год. 8·30 р. Торжественна Архієрейська Служба Божа св. Василія Вел. з Вечірнею і з чином освячення Антимінсів, св. Мира і умивання ніг, год. 6. веч. Страсти Христові. — Дня 13. IV. Велика Пятниця: год. 9. р. Царські Часи, год. 11. Вел. Вечірня і винесення Плащаниці, год. 4·30 пол. Псальми, год. 6. веч. Єрусалимська Утреня. — Дня 14. IV. Велика Субота: год. 8·30 р. Служба Божа св. Василія Вел. з Вечірнею, год. 5·30 веч. Надгробне, год. 6. веч. Воскресна Утреня. — Дня 15. IV. Світлий Празник Воскресення Г. Н. І. Хр., год. 6. рано І. Читання Служба Божа, Проповідь і свячення Пасхи, год. 9. р. Торжественна Архієрейська Служба Божа. год. 5. веч. Вечірня. В Світлий Понеділок і Вівторок порядок Богослужень як звичайно в неділі і свята. — Гр.-кат. Уряд Парохіяльний Арх. Церкви св. В. М. Юрія у Львові.

Порядок Богослужень в Семінарській церкві у Львові в Страсний тиждень. Четвер рано Богослужения в Архикатедр. храмі св. Юра, а по пол. в год. 5·30 Страсти Господні. Пятниця год. 9 рано Царські Часи, год. 11. рано Вечірня і винесення Плащаниці, а в год. 6·15 вечером Надгробна (Єрусалимська) Утреня. Субота в год. 8. рано Служба Божа св. Василія Вел. з Вечірнею, а в год. 8·30 вечером Воскресна Утреня. — В самі дні свят церква замкнена. — Ректорат. 1920 1—1

З Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові. Згідно з обіжником Пенсійного Інституту з дня 15. згл. 18. березня 1925 обовязані обезпечені і обезпечуючі в Пенсійному Інституті (до дня 31. грудня 1927 року), повідомити той Інститут до дня 15-го квітня н. р. про вибір делегатів згл. визначення повновласників на Загальні Збори Інституту, які мають відбутися в цьому році. Дотепер дуже мале число членів Інституту сповнило свій обовязок в тому напрямі. Сьогорічні Звичайні Загальні Збори будуть приневолені рішати в різних засадничих справах, незвичайно важних так для обезпечених як і для обезпечуючих, тому є безумовно конечним, щоби повне число управнених до участи в Загальних Зборах було на цих Зборах репрезентоване. Зазначується при цьому, що повновласти з року 1927 неважні для Звичайних Загальних Зборів в 1928 році. З тих причин звертається Виділ Пенсійного Інституту з проханням до всіх членів Пенсійного Інституту, надсилати повідомлення про вибір делегатів і повновласників, бо Старшина Пенсійного Інституту має намір вже в найблищому часі скликати Загальні Збори, а брак відповідного числа зголошених делегатів і повновласників може станути тому на перешкоді з великою шкодою для членів Пенсійного Інституту. — Львів, дня 10. квітня 1928. — Виділ Пенсійного Інституту. 1915 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

В КОЖДІЙ більшій місцевости Східної Галичини пошукує інтелігентної особи знане найбільше Акційне Товариство. Оферти під „Заграниця" до Адміністрації „Діла". 1900 3-3

ПОШУКУЄТЬСЯ від зараз конціпієнта. Услівя дуже добрі. Д-р Мартинець, Богородчани. 1839 2—3

АДВОКАТ в Надвірній приймє рутинованого конціпієнта. Зголошення з цінами на адресу д-р Ник[illegible]йчук Надвірна. 1906 2—2

4 кущі [illegible]тує 6 доїючих, [illegible]ю в хіщ[illegible] і срібло у Мандая, Коперника 14. 1812a) 5-15

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Лоск. 1802 6—10

КІЛІМИ українські старі з цвітними взірцями купить за готівку Верженський, Львів, Оссолінських 11, II. повер. 1826 5-5

ПІСНІ на мішаний хор висилає Музична Накладня „ТОРБАН", Львів, Оссолінських ч. 6. Катальоги даром. 1668 10—10

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купуємшане, продає: ГАНАК, Пілсудського 21. І. пов. 5-10

ІСПИТОВАНИЙ дир. дірігент, кавалер з дуже добрими свідоцтвами і баритоновим голосом пошукує посади. Веде церковний хор як також народний спів. А. Гавний, Товстобаби п. Горожанка. 1919 1—1

DOMINE Gregorio Lastoweckyj. Salutem Tibi dicit amicus Turus ex mare adriatico r. Romanus Mandzij, Atl. Trad. Co., 769 s. 2 nd St., Philadelphia, Pa., Us a. 1915 1—3

ЛЮДИНУ служу до варення і домашньої роботи негайно потребую. — о. Юрій Беднар, Яблівці п. Журавно. 1915 1-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преспівні продає за готівку і на раун від десятків дит з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 76-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 5—20

Адвокат

Д-р Домбчевський Роман

веде канцелярію **в Стрию**,

вул. Міцкевича (Колійова) ч. 20. 1-3

ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ фільцових і соломкових

М. БІКЕЛЬ, Скарбківська 7.

Приймає капелюхи до переробляння і фарбования мужеські, жіночі і дітячі після найновіших закордонних моделів. Капелюхи нові продає по реклямових цінах. 1-3

Жіноча конфекція

ЦЕЦИЛІЇ ГАН Львів, площа Смольки ч. 1 а.

поручає найновіші весняні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по помірковання цінах. — Подекші в спідах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 1853 7-10

зол. 3 ЦУКОРНИЦЯ зол. 3

з хінського срібла тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4

НАЙНОВІШІ

ДІТОЧІ ВІЗКИ

виконує **Е. КІК**

Львів,

Жовківська ч. 17.

1914 1—9

ХІДНИКИ, портіери, хебдеві матерії найдешевше **Банк** площа Марійська 5, I. пов.

НА СВЯТА

Найбільший вибір порцеляни, шкла, хінського срібла, фрагета і альпаки

по найдешевших цінах поручає найстарша фірма основана в 1845 р.

Казимир Левіцкі

влас. Яків і Олександер Левіцкі

Львів, пл. Марійська 10. Тел. 29-15.

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Паржкі золотими медалями.

1515 **Скрізь до набуття.** 13—?

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як справдить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельнянка проти обниження (обірвання) внутреностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або нитков 1) в пасі. 2) около черева, 3) около підчерева, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протяглі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчереву або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довіряй справдити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хапливо успокоюють терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка нирки і кишок.

Пропукливові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Приподержники. Протези рук і ніг.

ЛЬВІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО АКЦІЙНЕ БРОВАРІВ

поручає

НА СВЯТА

СВОЇ ЗНАМЕНИТІ ВИРОБИ

ЕКСПОРТОВЕ ПИВО ЯСНЕ

БАВАРСЬКЕ ПИВО ТЕМНЕ

ПОРТЕР ІМПЕРІЯЛЬ ЧОРНЕ

СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ! СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 83 (11.336). Львів, пятниця 13. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У волинській, тихій стороні...

Львів, 11. квітня 1928.

В „Слов-і Польск-ім" у відділі „Життя Волині" стрічаємо такий причинок до того „життя":

„З кінцем минулого місяця закрито в Ковлі і **в цілому ковельському повіті** діяльність руського товариства, здогадно (якомо) культурно-освітнього, а в суті політично-партійного „Просвіта" з причини незгідної зі статутом діяльности. Одночасно годиться додати, що на місце „Просвіти" **вже повстають на цілій Волині філії нового товариства під назвою „Основа", яке не зраджує протидержавних тенденцій".**

Відомість не нова. Ще перед місяцем подавали ми вістку про розвязання „Просвіт" в Дубенщині, Луччині та Ковельщині. Отже фактично нічого нового. Бо старими вже є такі факти. На Волині розвязують „Просвіти" і то поголовно. Одним почерком пера заряджується розвязання повітової „Просвіти" (яка на Волині є найвищим освітнім центром), а одночасно наступає розвязання всіх філій-читалень по селах. із хвилею розвязання „Просвіти" в Дубні чи Ковлі автоматично перестає існувати вся сітка „Просвіт" у повіті. Мотиви розвязання є дуже прості. Універсальним мотивом розвязання, мотивом — так сказатиб — кульгарним, загально принятим у польській публіцистиці є закид „антидержавности". Спеціяльними закидами і мотивами є „партійність" і „політичність" волинських „Просвіт", а дальше підозріння або навіть „ствердження" зловживань на грошевому підкладі. Словом: основою розвязування є незгідна зі статутом діяльність".

Поруч тих старих відомостей, які зовсім в умовах нашого життя в межах сучасної польської держави не викликують у нас надзвичайного здивування, є й річи нові. На *місці* закритих „Просвіт", як гриби по дощі повстають нові культурно-освітні товариства під назвою *„Основа"*, які вже „не зраджують протидержавних тенденцій". Новим у тій цілій справі є факт повставання нових товариств, які сутньо ріжняться від попередніх „Просвіт". А ріжняться вони перш усього назвою: замість назви „Просвіти" вводиться назву „Основа" замість „протидержавн." тенденцій мусить у них проявлятися продержавні.

Ось як представляються справи. Не знаємо тільки конкретно, хто саме веде ту акцію основування „Основ". Розглянемо цю справу: Вже від довшого часу ходили чутки про окремі наміри проурядових чинників у відношенні до Волині. Від першої хвилі приєднання українських земель до новоповсталої польської держави приноровлено окремі пригоми до Волині, а окремі до Галичини. Всі польські політичні чинники оцінили Волинь як *дівчину хра*

Іну, у відношенні до якої всі можливости є добрі. Суто-українська Волинь — повинна стати заборолом польського духа. Всі польські партії до пепесівців включно не лише перестерігали волинців, але просто погрожували їм, що всяке єднання з галичанами є актом ворожим у відношенні до польських чинників. Іншими словами: кордон між Волинню і Галичиною мусить бути втриманий за всяку ціну. Не лише втриманий, але ще й відповідно розбудований. Польська школа, польська зверхня культура на тій дівичій землі, окремі товариства, окремі їх централі, — все те є найкращою запорукою втримання „сокальського кордону". Одним з важних кроків в напрямі тієї політики **"divide et impera"** є не допустити до обєднання між волинською і галицькою інтеліґенцією. Тому сепарація чи втримання сепарації від Львова це основне завдання польської політики. На жаль, наша нечисленна волинська інтеліґенція якось підсвідомо йшла по лінії цеї політики. Замість Львова центром української Волині стала Варшава. Там видаються українські ґазети для Волині, звідтіля українська інтеліґенція черпає духові цінности, там подається волинська молодь на студії, не лише на православний теольоґічний факультет, але й на університет, там вкінці находиться центр православної церкви.

Це роздвоєння волинської інтеліґенції, її сентимент до Львова і фактичну тягу до Варшави, знаменито використала польська політика і недавно завдала удар самостійним еманципаційним змаганням Волині, розвязуючи „Просвіти". Проурядові чинники постановили за всяку ціну продовжувати послідовно своє первісне наставлення у відношенні до Волині. В першу чергу під прапором втримання „сокальського кордону" переведено вибори, опісля розвязано „Просвіти", а тепер під прапором „одинковичів" українського походження засновується „Основи". Очевидно, це тільки перший крок, за яким підуть інші на полі політичнім, культурнім й економічнім з остаточною метою витворити на українській території під Польщею два окремі, ворожі до себе народи на зразок передвоєнних сербів і хорватів: православні українці (на зразок сербів) і католицькі русини (на зразок хорватів).

Зайвим було би вказувати, яка небезпека криється в цій акції польських чинників. Байдужність з нашого боку до волинських метаморфоз може справді довести до фатальних наслідків. Нашим обовязком протиставитися всім польським заходам у напрямі втримання і непереходности „сокальського кордону" під кличем: всесторонним центром української території під Польщею є Львів.

Pr. 219/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. poz. 398 Dzup. Nr. 35 dokonane dnia 3. kwietnia 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. „Dilo" Nr. 76. z dnia 4 kwietnia 1928. z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Dwi syły" zawiernia znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 6. kwietnia 1928 r.

Göttinger.

З Української Академії Наук.

(Допис з Києва.

Київ, 5 квітня 1928.

Загальна увага звернена тут від довшого часу на Всеукр. Акад. Наук і на перевибори Президії по новому статутові. Вам, певно, відомо, що в грудні. мин. року й січні ц. р. переводив Нар. Ком. Освіти ревізію ведення справ дотеперішньою Президією. Ревізію повірено голові Української Науки Юр. Ів. Озерському і Біликові. Гром. Озерський мав на меті при цій нагоді підготовити справу перевиборів. Дотеперішня Президія урядує в дійсности від р. 1923 без вибору, бо її тоді провалено, а висловлено тільки довіря за попередню роботу. Скористали із цего члени Президії і урядують аж по сьогодішній день.

Годі переповідати виспід ревізії в детайлях. Закидується Президії, що не вміла створити сприятливої для праці атмосфери і довела до утворення державної, ревізійної комісії, не маючи ні одного протоколу засідання за пять років. Коли гром. Озерський запитав на прилюдному засіданні, чи Президія готова обняти керму усієї наукової роботи по цілій Україні, дістав відмовну відповідь. На питання, яка є ріжниця між Президією й управою (за обі функції побирала Президія значні місячні платні), члени Президії не вміли дати відповіди. Декрети Раднаркому виясновано незгідно з їхнім дійсним змістом. Загально видало в вічі, що останніми часами форсувала Президія на членів Академії російських учених. Зацікавився цею справою Наркомос і одного з них, крайно правого, що вже переїхав був до Київа, не затвердив, і він повернувся во свояси над Неву. Була думка у Президії провести в члени Академії київського фізика Де Менча, крайно правого, а як провірила ревізійна комісія, на основі документів, стояла Президія у звязку з Ленінградською Всесоюзною Академією наук, спеціяльно з її правицею і погоджувалась навіть інтернувати в Ленінграді українських академиків, як її членів. Ціль була ясна. Президія хотіла затримати владу в своїх руках і опертися на російських учених. На ділі добилась вона їх повної підтримки. Підтримують її також деякі українські академики, два з них із чисто матеріяльних причин.

Якби справа з іменуванням йшла дальше так як досі, то прийшлось-би Всеукр. Академію Наук — українізувати, тим паче, що численні члени росіяни уживають виключно російської мови, хоча перед урядом запевнюють, що працюють для української культури, але їх від цього відтручують. Членів Академії поділила президія на два відділи „друзів" і „недрузів". Для „друзів" є всяка підтримка, справляється гучні ювилеї з богатими виданнями, — на „недрузів" накладається великі податки за помешкання і насильно їх стягається, погрожується юрісконзультами, стримується платні для їх співробітників, відмовляються участи в ювилеях, або грошей на ювилейні видання і т. п. Успіхи має Президія тому, бо з одної сторони „неодмінно" складає урядови заяви льояльности і компліменти, а другої оглядається за підтримкою у правих, російських колах. І Богу свічка і чортові огарок! Всеж таки є надія, що Академія затратить обличчя приватного підприємства теперішньої президії, а стане всеукраїнською державною і громадською інституцією.

Про збірку творів народнього мистецтва

(Лист до Редакції.)

Моя акція в напрямі збірки творів українського народнього мистецтва добре відома читачам „Діла" ще з попередніх літ. Бо завдяки прихильности Редакції, яка вволила друкувати трачі мої програмові статті на тему колекціонування головно вишивок і писанок, наше громадянство оцінило як слід ці вказівки й видатно помагає у веденні важної праці. Зокрема в останньому році одержував я такі численні докази якнайкращого зрозуміння справи, що з тим більшим одушевленням продовжую її.

Для необізнаних із програмою повторяю ще раз її основні точки. З уваги на непрягожі умовини економічні або під негативним впливом псевдокультури міста вироби домашнього промислу стають у нас чимраз простіші, а то й зовсім нидіють. Загально відомі випадки цілковитого безділля під тим оглядом у деяких селах, а подекуди і в цілих повітах. Поширення звичаю крашення великодніх яєць, всупереч давній традиції, веде за собою звичайно занедбання в парині вишивок (про що свідчать деякі місцевости на Поділлі). З одного боку отже стрічаємося тут з проявами занепаду мистецьких форм, в інших випадках знова із доказами упрощування тих форм, а врешті там, де вірні звичаєві селянки плекають дальше свій промисл, бачимо часто масове введення зовсім нових мотивів, при елімінуванні старих. Еволюція в національному артистичному житті є вельми помалзна, одначе вона вимагає збереження слідів поодиноких етапів даного стану. На жаль — у нас цього нема, ми не лише, не можемо вказатися насрізь давніми зразками (спеціяльно з писанках) але й легкодушно нищимо дуже вартісні повітні річи. З тих причин я рішився зібрати всі вартісні твори українського народнього мистецтва з метою дослідження їхніх декоративних елементів у науковому значінні та відтворити їх в якнайкраще виданих альбомах. Таким чином хочу зберегти видніші предмети домашнього промислу перед затратою і для наслідування традиції, відтак бажаю дати можливо повний образ нашого артистичного придбання і прославити ним невмірущу, творчу силу цілого народу. Але одній тільки людині це все неможливо зробити. Саме тому звертаюся до цілого громадянства з проханням збирати потрібний матеріял, головно вишивки і писанки, як також подавати інформації про виконавців поодиноких предметів. Кожний, хто рад мені помогти, зволить ласкаво зголоситися під адресою: Дамян Горняткевич, артист-маляр, Станиславів, ул. Монюшка ч. 9, а тоді одержить точні вказівки і квестіонар щодо ведення праці. Незалежно від цього подаю вже сьогодні нижку рад для тих, котрі хотілиб негайно взятися до діла.

Писанки (не галунки) слід вибирати перш усього цитомі для даного села й такі, які є місцевого походження. Прапьому давні взори, т. зв. „старосвітські", представляють для мене більшу вартість хоча й новітні бувають дуже цікаві. Кожну писанку зокрема треба завинути в м'який папір (добре є спершу

вімнати його в руках), опісля на тому папері прохаю занотувати місцеву назву й, а врешті пожалуста так охоронні одну побіч другої верствами у вистелений сіном або січкою скринечці (дерев'яній). Побіч цього прохаю спитати місцеву писанчарку: 1) якими барвами вона малювала їх; 2) чи існують які звичаї або обряди, звязані з призначенням великодних яєць; 3) чи заховалися перекази й легенди про крашення писанок.

Випадає найкраще збирати старі, зношені, які в більшій скількости находяться скрізь усюди. Наші селяни позбуваються їх радо за невеликий гріш, а то й даром, признаючи такі звичаї устарілими дуже часто до — закладання ними в печі! Тим-ще легше діставати їх у тих місцевостях де заводять новий тип гафтів; тоді старі — як „немодні" — йдуть на загладу. Міжтим такі давні зразки є цінні дуже для дослідів, бо вони зберігали здебільшого первісні орнаментальні мотиви. Але й новітні писанки і вишивки є рівнож вартісним добром для мене, оскільки мають чисто питомий характер. Ті новітні вишивки можна відробити на домагому, вузькому шматку полотна одну за другою, знова подаючи точно їхні назви. Зазначую, що не треба відшивати їх у цілости, бо зовсім вистарчає тільки головний фрагмент, однак так виконаний, щоб давав ясне поняття про цілість взору. Якщо отже вишивка складається з кількох однакових пів (квадратів, ромбів, галузок, квітів), тоді я вдоволюся хочби лише двома однаковими полями, все інше доповнюючи пізніше в репродукції. Розуміється, всякі грошеві видатки в звязку з виготовленням і висилкою предметів поверну безпроволочно на бажання. А назвища всіх співробітників та інформаторів поміщу в правильною вдячністю в своїй книзі і в кожночасному черговому комунікаті. Одержані зразки — після совершеної праці — зложу до одного з українських музеїв.

Щоб одночасно давати справжній, фактичний звіт о успіхах моїх дослідів, помішуватиму на основі зібраного матеріялу статті на теми нашої орнаментики поміщо в двох львівських журналах: „Нова Хата" і „Світ". Вони будуть основою до справжньої великої студії, про яку я згадав вище.

На закінчення складаю сердечну подяку всім, що в останньому році збільшили так щедро мою дотепершню колекцію. Перш усього дякую щиро Вп. П. Евдокії Стаховій в Лазарівці за її ласкаву поміч словом і ділом; вона помістила теж у „Жіночій Долі" свою рідну статтю, наключуючи передплатників цього журналу до збірки творів народнього мистецтва для моїх цілей. Потім те, я одержав від неї 76 давніх вишивок із Лазарівки (пов. Бучач) музейної вартости. Описи дякую п. Анні

На святочні дарунки

поручаємо

наші славні мішанки кави,

— — — великодні писанки, — — —

сортименти чеколяд і пралінок

у добірнім опакуванню

Юлій Майнль

Лабачівній в Олієвій за дуже цінну збірку (40 чисел) прегарних вишивок із Городенщини та Заліщиччини, в яких добра часть має поверх 60 літ! Дальше дякую п. Луцеві Берладові, студ. прав у Видинові, за досі призбирані вишивки (42 примірники) з цілого спитинського округа, а зрая із тим за його незвичайно старанно виконані малювані копії гаптів. Дякую рівнож п. Евгенії Лещівній у Кракові за звіз вишивок із Херсонщини та поміч у придбанні зразків з околиць Києва й Бучовини, а п. Наталії Лещівній у Празі за збірку взірців чеських і моравських для порівнавчої студії з українськими. Відтак я одержав ще низку вишивок з Колодіївки й Підлужа (пов. Станиславів) — дар п. Ніни Попелівної, збірку прекрасних, високої вартости писанок із Космача (Гуцульщина) — дар п. Лесі Герасимовичевої у Львові, колекцію писанок із Колодрібки над Дністром — дар о. Романа Жолкевича й вибрані крашанки з Гостинного (Волинь), прислані о. Іваном Которовичем. Наконець надіслала мені п. Теодозія Котис, учителька, писанки з Чистогорбу (Лемківщина), д-р Богдан Питлик вартісну колекцію крашанок із Жаб'я, а п. Роман Сімович збірку писанок із Рожнова (пов. Снятин). Всім їм щира дяка.

Д. М. Горняткевич.

За океаном.

Ювилей найстаршого українського товариства в Америці.

З кінцем лютого святкувало найстарше українське товариство в Злучених Державах, Братство Івана Хрестителя в Олифанті, 40-літній ювилей свого істнування. З цієї нагоди відбувся святочний концерт і бенкет. Концерт відбувся поважно і в ньому взяло участь велике число українських переселенців не лише місцевих, але й замісцевих. Варто зазначити, що місто Олифант має управу, зложену виключно з українців.

Попис учеників Музичної Студії ім. Леонтовича в Ню Йорку.

Дня 22. лютого відбувся у великій салі Українського Робітничого Дому в Ню Йорку концерт Музичної Студії ім. Леонтовича. Студію веде наш музик і композитор М. Гайворонський. В концерті взяли участь: Український Робітничий Хор ім. Леонтовича, співачка п. Корнатова, артист-співак Швець і артист Азовський, а крім того виступав діточий хор української школи з 3-ої вулиці вряд з оркестрою студії. Концертові точки переплітали пописи учеників Студії. Простора сала була виповнена публикою і дітворою. Вже з того видно, що Музична Студія ім. Леонтовича зєднала собі симпатію серед ню-йоркських громадян. Поодинокі концертові продукції випали зовсім удачно. Музична Студія сповнює своє завдання солідно і ми можемо побажати їй зі щирого серця ще більшого розвою. В Ню Йорку місця доволі і в широке поле до праці для всіх людей широї волі. Треба нам тільки совісних робітників і знавців діла. І ми певні, що кожна совісна праця буде тішитися в Ню Йорку такою самою симпатією, як і Студія ім. Леонтовича. На концерті виступав п. Гайворонський в потрійній ролі: як керуючий Студією, як дирігент і як композитор. І за працю на всіх тих ділянках найшов загальне признання у присутної публики. („Свобода")

З Українського Народнього Союзу.

З кінцем січня ц. р. мав У. Н. Союз 32.477 членів. З того повнолітніх 20.049, дітей 12.428. З кінцем грудня 1927 р. було в У. Н. Союзі 32.308 членів.

На відбудову Народнього Дому в Тисьменици.

З американської „Свободи" довідуємося, що комітет тисьменичан в Америці зібрав на відбудову Українського Народнього Дому в Тисьменици, який погорів перед кількома роками, суму 3.126.68 долярів. Ця жертвольобивість американських тисьменичан заслуговує на повне признання.

Спомини Вол. Кедровського.

В американській „Свободі" друкує спомини з історії революції на Вел. Україні б. український дипльомат, тепер співробірник тісїж „Свобода", інж. Володимир Кедровський. Спомини ці закрочні на широку скалю і є одні з цікавіших про життя й відносини на Великій Україні в рр. 1917-18, що появилися у нас в останніх роках.

Політичний рух у краю.

Посольські віча в Стрию.

Зараз по проголошенні висліду соймових виборів в Стрию, які дали нам в цьому окрузі чотирьох українських послів, відбулося в четвер 8. березня в стрийськім „Народнім Домі" **перше величаве посольське віче.** Сала не могла примістити людей. Зійшовся хліборобський нарід з цілого повіту, поверх дві тисячі душ. Явилося усе українське стрийське міщанство й робітництво та українська інтелігенція з міста й сіл. Зібрані виповнили салю, сусідні кімнати й коридори „Нар. Дому". Проводив зборам о. **А. Пеленський** з Лисятич. Повитаний гучними оплесками посол **Остап Луцький** виголосив прекрасну промову, яка була великим гимном на честь українського населення в 52 виб. окрузі та його перемоги. Віче сердечно привитало посла **д-ра Блажкевича,** який змусував йому хід виборчої боротьби в Дрогобиччині. Промовляли: д-р Гарасимів, о. Пеленський і голова „Міщ. Бесіди" Іващків. Покінчилось віче відспіванням нац. гимнів. Від початку до кінця визначалось воно глибокою і радісною повагою і було ніби національним богослуженням цілого українського народу Стрийщини з приводу перемоги.

Друге велике посольське віче відбулось в Стрию 10. квітня. Точно в 12. год. вже було в „Нар. Домі" щонайменше півтора тисячі селян, міщан і робітників. По докладнім, всім і дотепнім рефераті посла **Остапа Луцького** про дотепершню працю українських послів в соймі віче з одушевленням одобрило діяльність Українського Клюбу в соймі і сенаті.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ех, галичани!...

Тепер моди на всілякі інтервюви — від політичних до непотрібних включно. Кожний, хто тільки витнув ніс поза сіру масу старається зараз знайти когось, кому дав би відповіди на непоставлені питання.

Говорю і думаю про наш галицько-володимирський загумінок.

Про те, як давати такі інтервюви, напишу в найближчому часі, бо почуваю, що маленький підручник до цього не тільки нікому не зашкодить, але в неодному поможе.

Я здавна горів жадобою інтервювів. Не давати їх, бо до цього я замалий і занезнатний, але просити за них когось.

Свойого часу доскочив я до розмови з небіщиком Бамбулею, нині хочу написати про друге інтервю.

Випадково познайомився я з одним земляком, що вродився, вирісь, живе і думає вмерти в волинській тихій стороні.

Вже надійшли **Останні Новости** на **ВЕСНУ і ЛІТО** до фірми

Антін Увєра Львів, вул. Галицька 10.

До філій: в Тернополі, Дрогобичі, Стрий рівнож Тарнові. 2-2

С. БОГДАН.

Вільно-козацький рух.

(Докінчення.)

Щож це за люди, що повстали рішуче проти московщини і також рішуче пішли до співпраці з Україною й вільними народами Кавказу?

Серед головних їх ідеольогів рахуємо двох кубанців і шість донців. Це не є звичайненькі, сіренькі „заблудшіе козачки", що, як кажуть росіяни, потяглися за українцями самі не знаючи куди й за чим.

Добра половина з них козацькі парляментаристи, старі громадські діячі: більшість бойове старшинство і всі однаково добре володіють і пером і шаблею і звичайною бігою та лопатою, тоді коли це потрібне. Це не ті „волостні писарі", яких потягло до міністерських посад в „сміхотворних" республиках, як про них писала „Росія". Все це люди інтелектуально сильні, незвичайної енергії, вперті й непохитні в досягненні раз намічених завдань.

Кубансько-чорноморський депутат Ради — п. Іван Білий, давно відомий самостійник. Те, що він скінчив російський університет і навчав козацьку молодь в реальній школі на Кубані, не перешкоджало йому вести свою працю. Як кубанський посол в Польщі, він встановив міцні приятельські звязки з українськими колами і почав ще в 1921-22 р. видавати „Козацький Голос", часопис самостійницького напрямку. В цій справі йому допомагав молодий талановитий донський старшина, п. Мих. Фролов — полковник української служби, який зі своїм донським полком в рядах армії УНР. прославлявся у боротьбі за визволення України. Його ще у себе на Доні не раз обирало козацтво на ріжні зїзди і до парляменту виявляти козацьку волю: там-же над Доном розпочав він і свою літературну працю.

Донський „мюрат" — кінноточник якому нема рівного, командант корпусу, генерал-лейтнант Стариков, на якого як на Бога покладалося і до якого молилося рядове козацтво, який ніколи ще не був переможений в боях, є і старим громадським діячем і старим, ще далеко дореволюційним письменником. І не лише зі зброєю в руці, але і палкою промовою в „Кругу" — донській козацькій Раді, боронив він волю своєї донської Батьківщини.

Козацький історик Бикадоров, праці якого допроваджують російських „еліноцелімців" до скаженини, генерал генерального штабу, відомий і поважаний як фахівець воєнного діла, старий воєнний письменник. На Доні він командував корпусом і армією, діяльно працював у „Войскових Кругах" як заступник голови їх і виїхав на еміграцію як містоголова Верховного Круга Дону, Кубані і Терека, на чолі якого опинився після загибелі голови Кругу.

З кубанської старої „лінії" — нащадків донців і українського козацтва вийшов доктор прав, інжинір-економіст С. Федорів — вихованець українських високих шкіл. Цеж кубанська „лінія" дала, світлої памяти, повішеного Денікіном за волю Кубані, члена Ради Кулабухова, пан-отця одиної з Федоровим станиці.

С. Федорів, кадровий полковник, морський воздушний „воєнспец", він більш як пятьнадцять років працював на сторінках воєнної і звичайної преси; на самому початку революції палко взявся за українську військову справу з 1917 до 1919-го року пробув на Україні, організуючи повітроплавне діло, яке потім довів він до кінця і на своїй рідній Кубані. П. Білий і Федорів — це будучі українські професорн, до чого вони зараз і готовляться.

Поруч з цими, старшими вже літами, росіяни часто „згадують" і молодших „лідерів й ідеольогів". Але ці „молодші" хіба тим „молоді", що вони є ще студентами, по літах своїх вони могли би засідати в кожному европейському парлямеиті.

Рішучий, прямий поет Колесов, так і нищить та бє своїми віршами північних гнобителів. Він був редактором „Козачого Сполоху"; молоді, але також рішучі, Віхлянцев і Глазков були отаманами козацьких студентських організацій, вони є перші „революціонери" в кадетськім корпусі та в гімназії, от всі ті, які терпіли за ідею й наробили чимало клопоту російським „пістунам". От ті „волосні писарі і хвершала", які кують долю ліпшого майбутнього своїх країв; „шлях до Новочеркаську і Катеринодару веде через Україну", кажуть вони.

І віримо, що з допомогою України Вільному Козацтву вдасться провести стрійну організацію вільно-козацької маси, визволити козацтво від забобонів „російського величія" і довести до кінця велике діло визволення рідної Батьківщини. Віримо, що вони поможуть збудувати Великий Державний Союз Півдня, в якому не буде ні „пануючих" націй, ні гнету, а щасливе співжиття вільного з вільним, рівного з рівним, саме так, як в далекій старовині було рівноправне і повноправне все козацтво, по всіх військах, від Буга до Яіка і від Сойму до Терека.

Цікаво мені було побалакати з ним, бо — ніде правди діти — Волинь для нас, це така далека і незнана країна, як... ну... наприклад... лишім порівнання. Одним словом далека і незнана країна.

Мені незвичайно цікаво було довідатись дещо про цю країну і тому дуже зрадів, коли міг про неї дізнатись від „тамтешнього".

Пан Тамтешній прийняв мене ввічливо, а що це було в кавярні зтищна трохи голос.

— Ви, пане, з міста Н.? — питаю.

— Егеж! — кивнув головою і оглянувся.

А що нікого близько нас не було, додав:

— З самого серця, так сказать, вашої Волині.

— Розкажіть, будь ласка, яке там у вас життя?

— Назвичується, нічого собі.

— А товариства українські є?

— Мають ся, чому ні! Усякі: і гімназія і „Просвіта" і „Союз Українок".

— Скажіть мені, чи це правда, що в гімназії співають при кожній нагоді „Еще Польска" і „Не дамы земі"?

— Абсолютно це неправда. „Еще Польска" співається тільки при нагоді панських свят, а „Не дамы земі" тільки в ряди-годи.

— Тут, у нас, ходить чутка, що в вас дирекція зарядила збірку на поліцію?

— Категорично заперечую. На поліцію, як таку, ніхто не збирав, а був „Дзень поліцяйта" і тоді така збірка малася просто конечною.

— А чи це правда, що пані з „Союза Українок" збирали на цю саму ціль по кумпаніях?

— Мій пане. Доводжу вам до відома, що це видумка. Як і збірали на що наші пані, то хіба на „Лігу оборони повітряної".

— Розумію. А як назагал з українством, як таким?

— З українством, як таким, справа мається добре. Є певні познаки, що в майбутности буде ще ліпше.

— Дуже дякую! — сказав я і зготовився до відходу.

Пан Тамтешній здержав мене рухом руки.

— Зждіть, тепер я поставлю вам кілька питань.

— Прошу дуже.

— Чому УНДО веде таку угодову політику?

— . . . . .

— То може скажете, чому „Діло" не пише ясно і отверто, чому не бє тавном по ворогах народу?

— . . . . .

— В такому разі відповіжте мені, чому так скандально випали в вас вибори?

— . . . . .

— Немає в вас відповіди?! Ех, галичани, галичани! Не маєте ви тієї принціпіяльности, що правдиві українці.

Пан Тутешній похитав сумно головою і обтер нишком (полою) непрошену сльозу.

А я подумав:

— Галичино моя! Нічого вже тобі не бракує, тільки волинських принціпів...

Галактіон Чіпка.

„Сокіл-Батько" в 1927 р.

Кілька дат з діяльности Т-ва.

Передімною звіт „Сокола-Батька" за р. 1927. Якто? Вони ще працюють? Так! Працюють у часі занепаду ідейности серед 90 проц. суспільности, в часі, коли старше покоління приучує молоде навіть до „Рідну Школу" за процент колядувати.

Вони не тільки працюють, але й розвиваються. Так каже звіт за 1927 р. Старшина відбула в році 30 засідань (без презенційної марки!). Ведено правильно сокільські вправи, вправляло 537 осіб. Разом відбуто 598 годин сокільської руханки. Крім цього вправляли в рухівні Товариства дві державні школи, до яких ходить українська молодь. Це філія академічної гімназії і III. державний жіночий семінар. Відбулися 4 відчити на тему фізичного виховання. За рік видано одну брошуру про пожарництво і 8 виявок вправ.

Яку ролю грає площа „Сокола-Батька", так званий „Український Город", нехай свідчить це, що протягом року вживало її 18 львівських товариств, які мали там 6.421 вправляючих. Виступам тих товариств приглядалося 25.465 осіб. Тому то збіркова секція поклала великий натиск на збирання грошей, щоби поширити площу дальшим викупом. І ніхто не повірить, що протягом минулого, такого тяжкого року (повінь), завдяки енергії одиниці призбирано без великого галасу 1.796 долярів.

Живу діяльність виказує організаційна секція (по статуту Товариство має право закладати філії). В її працях брали участь також члени руханкової секції. Членів С-Б — студентів(ок) вищих шкіл працювало 26 осіб. Опікувалася секція 421 гніздами і підготовила 96 місцевих до основання „Сокола". Протягом року відбулося 28 сокільських зїздів, 28 пожарно-руханкових курсів, 26 поїздок інструкторів, 34 організаційні поїздки і 14 люстрацій сокільських товариств. Внаслідок тої праці були сокільські здвиги і прилюдні вправи в краю. Відбувалися свята в память десятиліття народнього визволення в 1917 році на Вел. Україні. Тих свят було 39 повітових і місцевих, в тім одно областне у Львові (19. червня 1927). На неграмотних звернено в організації також увагу і в 6 гніздах відбулися курси неграмотних, які покінчило 250 осіб. Тому, що сок. організація розрослася, з початком 1928 р. почато видавати місячник „Сокільські Вісти" з метою надати організації однодільний напрям, плекати сокільського духа і надати змісту праці в товариствах.

Стільки сухих дат з діяльности Товариства. Дехто скаже: мало, як на 6 мільонів українців у Польщі. А я скажу, що богато. Бо у нас по словам проф. Боберського: „Треба просити, щоб ми взяли участь у спільній роботі і не йшли на власну загибіль. Нас треба просити, щоб ми памятали про власне життя і не лежали безділько при шляху народів!".

Blue boy.

Останні вісти.

Варшава, 11. квітня 1928.

(Власні телефонограми.)

СОЙМ.

(ік.) У соймі є ще деякий святочний застій. У звязку з греко-кат. і православними святами парл. ферії потревають довше ніж уряду. Всетаки після повороту марш. Дашинського з Кракова внесилася бодай найближча програма праць сойму. І так 20. ц. м. себто в пятницю будучого тижня, на запрошення марш. Дашинського відбудеться конференція голів усіх соймових клюбів і угрупувань в справі обсади президій соймових комісій. Конференція назначена на 12. год. вполудне в кабінеті марш. Дашинського. Голови клюбів повинні прийти вже з конкретними внесками щодо своїх претенсій на обсаду президій в комісіях. Ця конференція в першою, яка заступає давній конвент сеніорів. Як зачувати 1-ка буде претендувати до голосування в комісії адміністраційній, закордонній і військовій; ППС до комісій охорони праці і торговельно-промисловой. Бюджетова комісія нічне свої праці в четвер 15. ц. м. рефератом посла Косцялковського (з 1-ки) про військовий бюджет. На цьому засіданні буде марш. Пілсудський, який імовірно виголосить сам експозе про військові справи.

СПРАВА ДНЕВНИКА ЗАКОНІВ.

(ік.) Марш. Дашинський дав інтервю представникові парляментарного клюбу справоздавців, у якому висловився про найблизчу програму праць сойму, зреферовану вище. Між інш. марш. Дашинський заявив, що єдиною гостро-актуальною справою щодо трактування декретів, які уряд склав у соймі, це справа полагоди формальної процедури поміщення ухвал сойму у Дн. З. так, щоби ці ухвали мали практичне значіння. (Як відомо, уряд заквестіонував ухвалу сойму про знулювання пресового декрету і не оголосив її в Дн. З., як необовязуючий закон. Так складено прецеденс, у якому теперішній сойм мусить вирішити ще перед приступленням до мереторичної полагоди декретів.)

РУХ СЕРЕД ВОЄВОДІВ.

(ік.) Сьогодні приїхали до Варшави поліський воєвода Крегельський і волинський Мех. Заперечується вістку, подану вчорашній „Крак. Курєром" про перехід львівського воєводи Бориславського до Познання. Львівський воєвода, мовляв, безумовно залишиться у Львові, а щодо позиції теперішнього воєводи Бінського, то його просьба про димісію взагалі ще не була розглядана.

ПРОТИРЕЛІГІЙНА АКЦІЯ БІЛЬШОВИЦЬКОГО УРЯДУ.

(ік.) З Риги повідомляють про широко закроєну акцію „союзу безбожників" на території СРСР у звязку з Великодніми святами. На 15. квітня заповіджено в Москві цілу низку антирелігійних відчитів, а у Вел. П'ятницю і суботу з розпорядження уряду по всіх кінах і театрах відбудуться спеціяльні антирелігійні вистави. Артисти пятьох великих московських театрів на чолі з театром Станиславського рішили не виступати у великому тижні взагалі на сцені. Артистам опери заборонено співати у церковних хорах підчас свят. Крім того відбудуться прилюдні походи і демонстрації, висміваючі великодні релігійні обряди.

ПІД НАПОРОМ НІМЕЧЧИНИ.

(ік.) До Москви повернув заступник наркома закорд. справ Літвінов і негайно конферував із комісаром Чічеріном. Після конференції Чічерін розмовляв із німецьким амбасадором Раушном. Чічерін заявив, що процес проти німецьких інжинірів відбудеться з початком травня у Москві. Їх справу вилучено із загального процесу таз. донецького заговору. Поступування з арештованими ним інжинірами значно злагіднено. Сталося це під напором німецької інтервенції.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ

— **З нашого театру.** Пишуть нам: У неділю 15-го ц. м. Театр „Кооперативи Український Театр" у Львові ставить „Ой, не ходи Грицю" вечером в 7.30 год. у салі Музичного Т-ва ім. Лисенка У заголовній ролі виступить п. Миколь Остяк, учень проф. Варемби.

— **Повиборчі протести.** У виборчій окрузі 57 (Луцьк) внесено кілька протестів проти переведених виборів. Між іншим іменем 18-ти вніс протест проти способу переведення виборів пос. Серветник.

— **Наша посолка.** Одинока посолка Марія Яворська, директорка жіночої учит. семінарії у Львові, на сторінках „Дзенніка Львовского" характеризує посолки і сенаторки теперішнього сойму і сенату. Перших є 8, других 3. Українці мають одну посолку (п. Мілену Рудницьку-Лисякову) й одну сенаторку (п. Олену Кисілевську). Про нашу посолку ось як висловлюється п. Яворська: „З нових посолок звертає увагу п. Мілена Рудницька-Лисякова, завзята українка, жінка з визначним політичним талантом, енергійна виступниця жіночих прав. Викладає вона педагогіку в жіночій учит. семінарії у Львові і є визначною учительською силою".

— **Трупи по селах.** У Ворохті застрілив поліцай Хвойка парубка Стефка І. рани його брата, після суперечки з ними, лякаючись, що вони його побють. — У Свиднищі, яворівськ. повіту, двох невідомих злочинців убили підчас сну 16-літнього Влад. Лехоцінського. — У селі Журавичек, пшеворського пов., селянин Драпала у приступі сказености вбив свою жінку, пасербицю, покалічив малолітнього пасерба і сам підрізав собі горло. — На забаві у селі Сонольники, поруч Львова, хтось невідомий ударив 20-літ. парубка Вочулю так сильно по голові, що цей помер.

— **Львівська хроніка.** На вул. Городецькій 181 20-місячна дитина впала з вікна із III. пов. і вбилась. — На Галицьких Пасіках арештували трьох веселих молодців, які розбройли та поранили жовніра. — На Клепарівській постріляв поліцай двох професійних вуличних опущинців, які хотіли забавитись на чужім весіллю, добиваючись туди і при цій нагоді побили поліцая, що назав їм іти до хати.

— **Нарешті.** М-ство освіти видасть розпорядок, щоби в шкільних будинках подбати за купальні, де хворі могли би змиватись водою в інтересі здоровля та чистоти, щонайменше раз у місяць. Бо-ли в школі нема купалень, хлопців треба водити до лазні.

— **Ремордн.** Підчас Великодніх свят було у Варшаві 18 спроб самовбивства, в яких 5 скінчилось смертельно; половина із утомлених життям — жінки. — На конкурсі популярного паризького денника „Котідіен": „Котра жінка найславніша?" найбільше голосів дістала Кюрі-Склодовська, проф. фізики в паризькім університеті, винахідниця радію. — Америк. поручник Джордж Пойд вибирається на літаку довкола світа в 24 днях. — У Парижі почали заводити автоматичний телефон. У червні перших 3500 абонентів розмовлятиме без помочі телефоністок. — На Великодні свята більш 25.000 англійців замовило білєти на виїзд до Франції або Німеччини. Із Льондону виїхало на свята на село стільки народу, що за один день на одній станції треба було додати 150 надзвичайних поїздів.

— **Катастрофи й нещастя.** Біля Келєц ударились два поїзди; двох залізничників убитих, двох ранених. — На Атлянтійським океані гуляє боровій. — У Смирні землетрус не вгавав. — На Закапанах у повіні згинуло 9 осіб; частина залізниць пошкоджена. — У пристані Регля біля Гавани згоріла горальня вартости 4 мл. дол. Згинуло 80 моряків при ратунку. — Біля Нижнього Новгороду метелиця перервала залізничний шлях.

— **Заробітки інтелігентів.** „Слово Польске" подає цікаву порівнану статистику заробітків поодиноких професій, беручи за зразок доходи львівських громадян. Послухайте: із лікарів, що працюють у середмісті двох заробляє місячно 100 золотих; 12 — 320 зол.; багато із них не більше як 350 зол.; половина 660 зол.; чотирох 1000 зол.; двох 1600 зол.; один 3000 зол. Тепер адвокати; є їх у Львові 700; 70 у середмісті. 1 заробляє 160 зол., місячно, 20-х до 500 зол., 19-ох — до 900 зол.; 8-ох — більш 1000 зол.; 10-ох — 1600 зол., 3-ох — 2000 зол., а один — 3200 зол. Вате з пяти нотарів у Львові один заробляє 5000 зол., один більш 5000 зол., а один більш 6000 зол. Пересічний держав. урядовець 1-ого степня із співченими правами має місячно 250 зол. Стільки заробляє найменший маніпуляційний урядовець. Бо пересічно скромний банковий урядовець одержує 300 зол., прокурист 850 зол., заст. директора 1200 зол., а директор банку 4800 зол. місячно. У нафтових фірмах звичайний урядовець дістає 1000 зол. Порушого бідною виглядає пенсія голови скарбової палати або старости: 700 зол. Стільки дістають кращі помічники у львівських крамницях. Молодий послужник у крамниці дістає 260 зол. — себто стільки, що пересічний інтелігент з університетською освітою.

КОРОЛЬ ПАНЧІХ

Жовківська 1. — Сензаційні ціни!

— **Нобліївські цьогорічні нагороди** будуть вищі як досі. Попереднього року нагороди були обнижені, наслідком високих податків, які тепер є злагоджені. Цьогорічна сума нагород буде 784.698,50 кор. Капітал премії рівняється тепер 31 міл. швед. кор., а крім цього має на 2.8 міл. землі та інвентаря. Минулого року лавреати Нобля дістали 121.187.40 кор., а цього року дістануть 156.968 кор., отже кожний лавреат літератури, медицини, фізики та хемії дістане на 35.500 шв. кор. більше як минулорічні лавреати.

— **Нова форма сопанин.** У Франкфурті вибухла серед шкільної молоді нова форма заразливої недуги, споріднена з сопанкою. Недуга проявляється загальним нежитям, а після кількох днів пухнуть горляні желези, виступає гострий біль головно на потилиці і горячка доходить до 40 ст. Після двох днів пропасниця минає, а тіло вкривається румянцем, що тревє за тиждень. Місцеві лікарі кажуть, що є це недуга відкрита англійцем Дюке 25 літ тому і названа „четвертою недугою". Коли на неї недужають старші, недуга має гострішу форму.

— **Вплив Жіль Верна.** Із франц. міста Аміен приїхали у Париж два 15-літні хлопці, що ходили по крамницях і купували сила ріжних предметів до подорожі: білля, харчі, парфуми, несесери. Коли вони брали на залізниці білєти І-ої кляси в Орлеан, один поліцай задержав їх і завів у комісаріят. Там вони розплакались і заявили, що вибирались в Америку до індіян, начитавшись Жіль Верна. Один із них „позичив" собі кралькома у батька 10.000 фр і з цим капіталом хлопці рішили зазнати пригод, змальованих улюбленим письменником. Покищо вони вернулись до хати, де складуть родичам справоздання із своєї подорожі в Парижі і назад.

— **Чудасій.** В околицях надунайської Сави, місцевости Прізренд, населення заінтересувалось на звістку, що там найшли двуголового вужа. Місцеві селяни довго пробували його зловити живим, тому, що між ними панує повір'я, що такий вуж є „післанцем божим". Зо якийсь час вужа зловили і передали окружній владі. Вуж жив тільки дві години; він мав справді дві голови, добре розвинені. Вуж є на 30 цм. довгий, сірий і належить до породи званої „великодним вужем", тому, що звичайно появляється біля Великодня. Цей рідкий зразок переданий в зоольогічний музей. — У Парижі існував до цього часу тільки один клюб імуїв „Клюб сто"; його члени організували вряди-годи обіди, в яких участь могли брати лише мільонери. Тепер основали там новий клюб „100.000", призначений для „середнього француза". Його голова заявив, що на те, щоби добре зісти не треба бути мільонером ні багатим, а... читати журнал згаданого клюбу, який подаватиме приписи дешевих і добрих страв, а також адреси добрих і дешевих ресторанів. Журнал упевняє, що буде вільний від реклями і купецьких інтересів. Щасливі його члени і ті, що зірять у нього...

— **Світова всячина.** В Японії арештували 1020 членів тайної організації, що мала вбити мікада і почати соціяльну революцію; організація діставала гроші із СРСР. — Мадярська преса подає вістку, що в Москві пробують підписати договір Туреччини, Греції, Болгарії і Мадярщини під проводом Італії. — У московськім державнім театрі застрілився жидівський скрипач Кревь, як кажуть по причині антисемітської поведінки директора. — У Нью Йорку помер один із найстарших америк. сенаторів Депью в 94 р. життя. — В одним костелі у Лізбоні найшли 24 бомб. — Грецький парлямент вносить законопроект, щоби збільшити кару за комуністичну пропаганду. Румунський міністр заграничних справ згодився свою димісію. — Рапіч пропонує порозуміння Югославії, Болгарії та СРСР проти Італії, яка хоче забрати Далмацію. — Славний філядельфійський бібліофіл Розенбах купив у Лондоні на ліцитації рукопис „Нової Гельоїзи" Руссо за 20.000 фунт.

— **Страстні псальми.** Злучені хори Святоюрської та Успенської (Волоський) церкви відспівають в п'ятницю дня 13. квітня страстні псальми. Початок в церкві св. Юра точно о год. 4.30; в Успенській церкві о год. 6-ій веч. (Солісти пп. Ч. і О. Голозінські, Сушкова, Фіялєва, проф. Орленко, З. Поцель, д-р Сірко і інші. Диригенти: в Святоюрській церкві д. І. Охримович, в Успенській церкві д-р Неділка.

— **Пригадка. Звичайні Загальні Збори** акціонарів Земельного Банку Гіпотечного, Спілки акційної у Львові відбудуться дня 30. квітня 1928 р. в салі „Сокола" (дім Т-ва „Дністер" у Львові, вул. Руська 20 партер) о год. 4 попол. До голосу на Загальних Зборах є уповажнені ті акціонарі що найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами złożать вимагану статутом скільність акцій вряд з незужитими купонами в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або в заряді Агенції того Банку в Станиславові, або в „Українській Щадниці" в Перемишлі. Управненим до вступу на Загальні Збори будуть видані легітимації (§§ 65. 67 і 68 статута). **Вп. Акціонарі, котрі не відібрали ще своїх акцій, якщо намірюють взяти участь в Загальних Зборах, зволять про то повідомити Дирекцію Банку, заподаючи свою адресу, щоби їм видано в час легітимації на Збори.**

Високоповажаний Пане Редакторе!

В ч. 59. „Діла" надруковано заяву лікарів О. Плітаса та А. Іващенка, в якій вони намагаються свій вихід зі Спілки Українських Лікарів в ЧСР представити у вигляді, що цілком не відповідає дійсности, та кинути тінь на Спілку. Оскільки Шановна Редакція надрукувала ту заяву, сподіваємось, що в інтересі правди не відмовить уміщенню і цього нашого листа.

На вихід лікарів Іващенка та Плітаса зі Спілки Загальні Збори Спілки дня 19. січня 1928 реагували такою резолюцією:

„Загальні Збори СУЛ в ЧСР, заслухавши заяви д-ра Іващенка та д-ра Плітаса про вихід з числа членів Спілки, знаходять форму заяв ганебною, а закиди та наклепи, зроблені в цих заявах по відношенні до Президії Спілки, цілковито безпідставними. На ті закиди, які були висловлені п. Іващенком на попередніх Загальних Зборах, Збори реагували тим, що одностайно відхилили їх, Президії висловили довіря, обравши її в тому самому складі одноголосно (при утриманні від голосування тільки двох — Плітаса та Іващенка). Самий вихід пп. Іващенка та Плітаса зі Спілки Загальні Збори приймають з повним задоволенням, бо ці панове завжди відмовлялись від позитивної праці в Спілці, а навпаки постійно вигадували спроби внести до Спілки розклад". Резолюція ця була ухвалена також одноголосно.

В своїй заяві пп. Іващенко та Плітас, хоч самі перебували в Спілці лише рік, переходують на оцінку діяльности Спілки за весь час її істнування (більше 5 років). В минулому та діяльність безпосередно торкалася цих панів хіба лише тим, що власне стараннями членів теперішньої Президії Спілки б. студент Харківського університету Плітас, що називався лікарем української армії, зміг дістатися до Праги та одержати допомогу, щоб ще на протязі більше ніж 3-х років студіювати медицину, доки одержав лікарський диплом. Зрештою спроби кинути тінь на Спілку не зможуть нічим змінити репутації Спілки в очах тих, хто хоч трохи поінформований про її діяльність. Спілка українських лікарів явилася першою науково-професійною організацією, закладеною українськими емігрантами в ЧСР. Підтримана морально та матеріяльно урядовими чинниками ЧСР Спілка розвинула таку видавничу діяльність, як жадна інша їй подібна організація. За видання першого великого українського медичного журналу та першого лат.-україн. мед. словника, які йшли переважно на Радянську Україну, а також за цілу свою професійно-громадську працю Спілка здобула такі виразні докази признання з боку широкого загалу українських лікарів на всіх українських землях, що їх не захитають демагогічні випади різних панів типу Іващенка чи Плітаса.

Щодо права Спілки виступати в імени всіх українських лікарів в ЧСР, то такого права Спілка ніколи собі не присвоювала. Як одинок- урядово затверджена організація українських лікарів в ЧСР, що обединує і досі переважучу їх більшість (має в цілій ЧСР 37 членів, з того 17 в Празі), Спілка скрізь і завжди виступала лише в імени своїх членів. З перебуваючих в ЧСР українських лікарів поза Спілкою є не більше десятка, в тому числі кілька осіб, що за свої негідні вчинки або були виключені зі Спілки або були примушені „добровільно" виступити. До цеї власне другої категорії і стосуються автори згаданої заяви.

За Спілку Українських Лікарів в ЧСР:

Проф. д-р Б. Матюшенко, голова; **д-р Ю. Добриловський,** заступник голови; **д-р І. Ортинський,** секретар.

Прага, дня 2. квітня 1928.

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. І. Стадника (вул. Шашкевича): Перерва.

Міський великий театр:

12-го г. 7·30 веч. „Гамлет".
13-го г. 7·30 веч. „Статисти життя", комедія Бірабо (премієра).
14-го г. 3 попол. „Паганіні" (знижка).
14-го г. 7·30 веч. „Статисти життя".

Міський „Театр Новин":

12-го г. 8 веч. „Леді Шік".
13-го г. 8. веч. „Леді Шік".
14-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апозьо": „Скандал у Петербурзі".
„Лев": „Князь Селіман Декобри.
„Палас": „Герої вогня".
„Фатаморгана": „Паризькі нетлі".

Дописи.

ТУРКА Н/СТР. (Упомистування громадської ради). Міська рада, вибрана ще в дні 3. VII. 1927, уконституювалася щойно в дні 31. III. 1928. В склад нової громадської зверхности увійшло 3 жидів, 1 поляк і 2 українців, а саме д-р М. Кондрат і М. Яворський Косачевич. Цим способом нарешті погребано у нас комісарщину, яка панувала в нашому місті повних 10 літ! Правда, наслідком ріжних виборчих надужить, якими займалися щойно тепер станиславівським воєводством вирішені виборчі протести, бурмістром міста став давній комісар в особі М. Грудзінського, однак є оправдана надія, що він остаючи під контролею нової громадської ради і асесорів, як слід покерує управою міста Турки.

ДОЛИНА. (З культурно-освітнього руху в повіті). Дня 18. березня ц. р. відбулися при співучасти відпоручника філії „Просвіти" в Долині д-ра Горбового осувательські збори читальні „Просвіти" в Суходолі. Імпульс до осування читальні вийшов від самих селян, у яких вага просвітних справ находить повне розуміння. Зацікавлення просвітою серед селянства велике, найкращим доказом чого може послужити громадний вступ у члени читальні, якій вичислив більше сотні осіб. На цих-же зборах рішено приступити негайно до будови власного дому: особистий склад вищіу читальні дав певну запоруку повного успіху. — Дня 25. березня ц. р. відбулися при співучасти згаданого відпоручника філії „Просвіти" в Долині основательські збори читальні „Просвіти" в Долині. Село це колись дуже свідоме, будиться тепер до активного громадянського життя, а теперішне зацікавлення читальнею, до якої вже вписалося поверх сто членів, ворожить йому кращу будучність.

ДРОГОБИЧ. (Виставa „Борисдавського Боя"). Милою несподіванкою для тут. громадянства була виставa силами драм. гуртa „Борисдавського Боя" народньої оперети „Запорожець за Дунаєм" у дні 25. III. ц. р. „Борисл. Бояни" звертає своєю рухливістю від кількох літ на себе увагу завдяки кільком одиницям, які дають доказ, що при добрій волі навіть малими силами можна довершити хосенного діла, оскільки ті сили дадуться підпорядкувати одній цілі. Під тим оглядом може „Борисл. Боян" послужити примірком деяким особникам з тенденціями відосередними й на дрогобицькім грунті.

Заслуга цього подвигу, що маленьке місто Борисдав спромоглося на виставу української оперетки своїми силами, належиться всецілo М. Дубові, який і грав у ній головну роляю (Карася). В парі з Е. Щуровою (Одарка) були вони обоє атракцією цього вечера і то як під оглядом гри так і голосу. Та з другої сторони, хоч яка імпонуюча є постанова виключно своїми місцевими силами виставити пєсу, то все таки не треба було її за всяку ціну придержуватися, якщо не було сил на місці до обсади деяких інших ролі... Не вже виявився зі своєї задачі тенор Лепший (Андрій), хоч правда, більше під музикальним, як під драматичним оглядом. Натомісць під оглядом гри дуже добра була С. Пятницівна (Оксана), що своєю появою, граціозністю і піжністю робила миле вражіння. Одначе треба співати на салю, а не за куліси, і відважніше атакувати вищі тони. Вертаючи до цього, треба ще завважити, що за богато місць співано надто свобідно, відповідно до спроможности даного голосу. Оркестра в складі 6 осіб була незла, хоча в кількох місцях розходилася зі співаки (прим. партія післанця султана). Рівнож фортепіян зраджував за часто тенденції присторювання та скорочування останніх частей тактів. Гурти, з перевагою жіночих голосів, були добре зіспівані; також хореографічні сцени виходили зовсім гарно. Дирігував В. Костик.

Гість.

ОПОВІСТКИ.

Замісць святочних бажань, зложив Вп. п. дир. Микола Заячківський 25 зол. на Українське Т-во Опіки над Інвалідами, а 25 зол. на Українське Т-во Допомоги Емігрантам з Великої України.

Порадня материй вул. Ходоровського ч. 15, повідомляє, що лікарські ординації відбуваються кождого дня рано від год. 9-тої; попольудни від години 3-тої. Насвітлювання кремінною лямпою в цілі по зол. 2 відбуваються кождого дня. — Управа. 6—2

Порядок Богослужень в церкві Успення Пр. Д. Марії (Волоській). Дня 12. IV. Великий Четвер: В год. 8·30 Служба Божа св. Василія Вел. з Вечірнею. В год. 6. веч. Страсти Христові. — Дня 13. IV. Велика Пятниця: В год. 9. Царські Часи, год. 11. Вечірня і винесення Плащаниці, год. 6. веч. Псальми а опісля Єрусалимська Утреня. — Дня 14. IV. Велика Субота: В год. 8·30 Служба Божа Василія Вел. з Вечірнею. — Дня 15. IV. Світлий Празник Воскресення Христового. В год. 4·30 рано Надгробне, год. 5. рано Воскресна Утреня, год. 6, 7, 8, 9 і 12 читані Служби Божі, год. 9·30 співана Служба Божа, год. 5. Вечірня. — В світлий Понеділок і Вівторок порядок Богослужень як звичайно в неділі і свята. Управа парохії при Церкві Успення Пр. Д. Марії. 1-1

Товариство „Сокіл-Батько" приймe негайно сторожа на площу при вул. Стрийській, письменного. Службові свідоцтва вимагані. Особисті згодошення в канцелярії товариства при вул. Руській ч. 20, від год. 10 до 12. 1936 1—1

Нова кухня Вітамінова, 12 арк. друку, поверх 1000 приписів, вже вийшла з друку. Ціна книжки 7 зол. за брош. прим. Хто бажає мати оправний прим. (півполотно), платить 8·50 зол. Оправний прим. в цілім полотні з золоч. вятинками на хребті 12 зол. На почтову оплату долучити 50 грош. Раніш оголошувані ціни неважні! Висилається лише за попереднім надісланням готівки! Хто хоче довго жити, здорово виглядати, хто хоче мати здорові діти, хто хоче смачно а добре їсти, мусить варити після приписів „Нової вітамінової кухні". Частину книжки, де є мова про кухню для хорих і дітей, де є мова про дієту у різних слабостях, зладила авторка по вказівках д-ра О. Рибачевського. Наклад книжки дуже обмежений. Хто не поспішить замовити собі книжку зараз, то дітоїй її вже не дістане. Замовлять у Б-ві „Русалка", Львів, вул. Куркова ч. 10. 1939 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на раты під десятків літ у цім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянты, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 2 76-?

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Згодошення до Адміністрації під М. К. 1905 2—6

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделки з хінського срібла у Мандля, Коперника 14, проти кіна Коперник. 1812 6-15

ГЛЯДАЮ купця на 6 моргове газдівство в Радиничах п. Мостиська. П. Дебера Widelka p. Kolbuszowa. 1937 a) 1-1

ФОРТЕПЯНИ Bösendorfera, Schrödera, Ferstera з англійською механіхою, оказійно продам: **Ганак** Пілсудського 21, I. п. 1944 1—4

ЛЕПШОЇ служи до варення і домашньої роботи негайно потребую. — о. Юрій Беднар, Яйківці п. Журавно. 1915 2—3

DOMINE Gregorio Lastoweckyj. Salutem Tibi dicit amicus Turus ex mare adriatico i. r. Romanus Mandzij, Atl. Trad. Co., 769 s. 2 nd St., Philadelphia, Pa., Us.a. 1915 2—3

ФОРТЕПЯНИ, цимбали, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пілсудського 21. I. пок. 6-16

ПОШУКУЄТЬСЯ від зараз конціпієнта. Услівя дуже добрі. Д-р Мартинець, Богородчани. 1839 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст жінок легінь, серця і молодих

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 6—20

„KALOTRIX"

проти випадання і на поріст волосся висилає за готівку чи за післяплатою

о. д-р Т. Вергун в Сокалі

і „Народна Торговля" в Сокалі.

Одна фляшочка 4 зол. При трох фляшках порто не вичисляється. 1941 1—1

ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ ФІЛЬЦОВИХ І СОЛОМКОВИХ

М. БІКЕЛЬ, Скарбківська 7.

Приймає капелюхи до переробляння і фарбованя мужеські, жіночі і діточі після найновіших закордонних моделів. Капелюхи нові продає по рекламових цінах. 2-2

Жіноча конфекція

ЦЕЦИЛІЇ ГАН ЛЬВІВ, площа Смольки ч. 1 а,

поручає найновіші весняні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по помірованих цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується у власній робітні на протязі 3 днів. 1853 8-10

НА СВЯТА

КОМПЛЄТ з хінського срібла на 6 осіб

золотих 21·80

тільки у фірмі **С. А. Ропшіц**

1935 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 16. 1—2

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ

на білім металю з 10-літною гарантією

у МАНДЛЯ

Коперника 14

проти кіна „Коперник". 1-2

ГЛЯДАЮ газдівства в кліматичній околиці від 4 до 8 моргів. Павло Дебера, Widelka p. Kolbuszowa. 1—1

ДИВАНИ сирняні стрижені і ютові по фабричних цінах. Ваня площа Марійська 5. I. п. 1914 1—7

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 84 (11.337). Львів, неділя 15. квітня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 50 сот.

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ СУКОНЬ ТА ЖІНОЧИХ КОСТЮМІВ

ТОЛОЧАЛЬНЯ наймодніших десенів на плюшевих плащах та їх відсвіжування на спеціяльних машинах

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
ЛЬВІВ, вул. Собіського ч. 12. Тел. 17-04.

ЗМІСТ:

В. Щурат: НА ВЕЛИКДЕНЬ (поезія).
Д-р К. Левицький: НАШІ НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ.
Д-р Д. Левицький: ПЕРШІ ХВИЛІ В ПРАЦІ НАШОЇ ПАРЛ. РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.
Богдан Лепкий: „ДОН КІХОТ З ЕТЕНГАЙМУ" (фейлетон).
Д-р Ст. Баран: ПО ПЯТИ ДНЯХ СОЙМОВИХ НАРАД.
Д-р Ст. Дністрянський: В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ СПРАВІ.
Д-р П. Лисяк: МИР ЧИ ВІЙНА?
В. Панейко: ГОДИННИК І МОРАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.
М. Возняк: З 1848 РОКУ (фейлетон).
М. Галущинський: НА РОЗДОРІЖЖІ.
О. Лупький: СУЧАСНА ХЛІБОРОБСЬКА ПРОДУКЦІЯ.
М. Кордуба: ВРАЖІННЯ З ПОЇЗДКИ ДО КИЄВА.
Д-р В. Шурат: ПАМЯТКА ПО ОСТ. НИЖАНКОВСЬКІМ.
М. Рудницький: ПОЛІТИЧНІ ШПИЛЬКИ.
Галактіон Чіпка: „РАДПИС — ГАЛПИС" (малий фейлетон).
о. Й. Застирець: ВЕЛИКДЕНЬ У ЦИГАН.
СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.
ОСТАННІ ВІСТИ.
НА ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ.
НОВИНКИ.
БІБЛІОГРАФІЯ.
ОГОЛОШЕННЯ.

Замах на італійського короля і Мусолінія.

Варшава, 12. квітня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) ПАТ отримала з Медіоляну дві телеграми, з яких виходить, що в год. 10-ій рано, безпосередно перед офіціяльним відкриттям торгів, на яке мав прибути король Емануїл, вибухла під ліхтарнею на майдані Юлія Цезара пекольна машина. 14 осіб згинуло на місці, а около 40 осіб ранених. Король в той час ще не прибув. Програма відкриття торгів відбулася. Все-таки під враженням замаху відкликано вечірню виставу в опері Ля Скала. Серед убитих більшість творять жінки і діти. Одночасно наспіла телеграма з Люґано про замах на Мусолінія. На залізничому шляху, яким мав переїхати поїзд із Мусолінієм найдено безпосередньо перед переїздом поїзду бомбу.

Український театр у Москві.

В харківських „Вістях" (з 5. 4.) читаємо, що українська колонія в Москві рішила зорганізувати там взірцевий український театр. Мета театру: обслуговувати мистецькі потреби українців, що живуть там дуже численно та знайомити зі взірцями української культури російську громаду. Повстало там „Т-во друзів укр. театру", до управи якого вибрані: Гриньо, Яворський, Буровій, артисти Тураїв і Макогін. Для кермування мистецькою сторінкою театру, що матиме назву „Театр-Студія", запрошені поважні режисерські й педагогічні сили Москви та України. Між іншим ведуть переговори в мистецьким керманичем театру „Березіль" Л. Курбасом у справі його участи в мистецькій праці того театру.

З тієї газети довідуємося, що 28. квітня влаштовують у московському великому театрі вечір українського мистецтва на похід нового театру. В вечері візьмуть участь артисти Укр. Держ. Опери з Харкова: М. Голинський, М. Литвиненко-Вольгемут, А. Рудницький, Квартет ім. Лисенка, Капеля „Думка", а також російські артисти як Смірнов і інші.

МОТОРИ- Diesla без компресора, газові, бензинові і т. д. моторові, локомотиви, льокомобілі, помпи, компресори, дорогові вальці і т. п. як також фабрикати ф-ми Humboldt, Köln a/R
заступництво „DEUTZ-HUMBOLDT" інж. Альойз Шехерль ЛЬВІВ РОМАНОВИЧА І/Д Телефон 6—72.

В. ЩУРАТ.

На Великдень.

Злинуть воскресні пісні,
Сядуть на наші поля;
Вже у весняному сні
Чує їх рідна земля.

З гір їх несе вже струмок,
Шум їх витає в гаях;
Дай їм крилець ластівок,
Весно, дай сонішний шлях!

Буде Великдень у нас,
Празник без горя і сльоз;
Руку подасть нам наш Опас,
Волю нам дасть наш Христос.

Відкиб ні вийшов наш враг,
Зломить його наш опір;
В гору піднятий наш стяг
Блисне вогнем нових зір.

Жах добереться до варт
Наших одвічних тюрем;
Дасться нам сила і гарт, —
Ми своє жниво зберем.

Чуєте, браття, вже дзвін,
Дзвін великодніх пісень?
В гурт один кличе нас він;
День воскресення — наш день!

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ

Наші найближчі завдання.

Три основні елементи нашої праці.

Проминула виборча боротьба і демаґогічні кличі та перейшли перші бої в польському соймі у Варшаві. А вже розважуються важкі початки третього з черги сойму відродженої Річипосполитої та з нашого боку виринають думки, чи наша нововибрана репрезентація використає парляментарну трибуну для боротьби за право народу і що важніше, чи здобуде те право.

Але без огляду на те, яка буде сучасна політика на порозі польського парляменту: чи більше, чи менше вдатна, всеж таки годі нам вижидати й відпочивати по виборах до польських законодатних палат і аж тоді ставати до національної праці, як знова прийдуть вибори, щоби простягнути руку по посольський мандат. Навпаки — нам треба негайно ставати до виконування наших найближчих завдань, щоби власною працею безнастанно витворювати **підставові вартости** значіння суспільно-національного, конечні для життя українського народу.

Парляментарна політика, хочби найліпша, — а сьогодні є вона у всякому разі тяжка і невдячна, — не зробить цього за нас, за громадянство, за нарід. Політика може тільки усувати перепони в нашій національній роботі та її облекшувати, але вона не година заступити самої органічної праці в масах громадянства і цілого народу. Так було завсіди і так воно є й сьогодні, що ту **насущну підставову роботу** мусить виконати саме громадянство дотичної нації, весь нарід, бож цього ніхто інший за нас не зробить.

Зокрема, як потребуємо мати свою **просвіту й культуру**, то мусимо туди прямувати; як бажаємо дійти до вищої освіти й науки, то мусимо їх здобувати; як хочемо мати **матеріяльний добробут і достаток** на життя народу, то мусимо покласти їх власною працею, розумно і доцільно.

А тим більше в сучасних відносинах. Тому, як хочемо удержати наш нарід на становищі **живої нації**, що є спроможна до відпорности на всякі лихоліття і до передержання тяжкого часу, то не можемо ні на хвилю легковажити ані забувати цих трьох основних справ: **народньої просвіти, рідної школи і національного господарства!** Бо перша з них дає свідомість людині і моральну культуру нації, друга поглиблює знання, конечно потрібне для розвою і поступу нації, а третя заспокоєнням матеріяльних потреб життя нації дає спроможність здійснити першу і другу. Таким чином ці три справи взаїмно себе доповняють.

Ці справи нашої **внутрішньої політики** є навіть важніші від голосної політики, бо без них не може бути ані утрунтованої національної свідомости, ані моралі в діяльности громадянській, ані незалежної і розумної політики. Бо коли парляментарна політика не все здійснює покладені на неї надії, а навіть часто заводить, то у просвіті, науці і національнім господарстві, значить: у політиці внутрішній — праця все дає свої овочі і користи, все продукує і **творить цінні вартости для добра нації.**

Отсе значить, що тут є плідна нива нації, а котрий нарід її занедбує, той мусить пропасти! А до того не можемо забувати, що в сучасних обставинах маємо ще спроможність працювати в цих ділянках з вірою в успіх.

У передвиборчім часі ці ділянки нашого національного життя далеко не були ще наладнані, а в часі самої виборчої акції не одно занедбалось іще більше і тому нам треба тепер жвавіше братися до праці. І як ми щиро бажаємо, щоб наш нарід перебув тяжке лихоліття, то мусимо поставити на **сторожі життя нашої нації ті три животворні правди:** питому просвіту, свою рідну школу і свою економічну силу!

До того неминуче треба нам збереження наших сил та **безоглядної єдности і згоди,** щоб разом і зорганізовано працювати для добра української суспільности і нашої спільної долі. Задля того мусимо покинути наші гріхи: незгоду і самолюбство, бо єдність і сила нації можуть спиратися тільки на моральній основі: любові і пожертвуванню для своїх найближчих і для свого народу.

А нагадаймо собі ті нападисті і ненависні збори з останніх років: „Просвіти", „Рідної Школи" і навіть деяких наших кооператив, що не принесли нам ніякої користи, а тільки втрати і сором... Тому всякі напади і наїзди на свої національні установи, з приводу особистих чи партійних порахунків, мусимо залишити, а натомість із завзяттям і розмахом класти нашу працю і розмахом класти нашу працю і пожертву для піднесення розвою і діяльности цих установ.

Подбаймо ось про це, щоб наша **„Просвіта"** дійшла до сто тисяч членів, що платять вкладки; щоб у всіх читальнях „Просвіти" був рух членів, заінтересування просвітними справами і громадянське життя: щоб філії „Просвіти" через своїх представників безкорисно виконували свої організаційні завдання: щоб наші видавництва поширювались у всіх сторонах українських

ФРАНЦУСЬКУ МАСУ :: ВІСКІ :: ТЕРПЕНТИНУ
поручає по найдешевших цінах
ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША.

земель; щоб до „Рідної Школи" приступали члени не лиш тоді, як їм захочеться робити бучу на зборах, але щоб постійно якнайбільше людей приступало до цієї установи та вплачувало свої вкладки і датки, а кружки „Рідної Школи" і батьки дітей щоб виконували як слід свої обовязки супроти „Рідної Школи"; щоб наше громадянство супроти українських ремісників, купців, промисловців і ін. дійсно придержувалося клича: **„Свій до свого"**; щоб підтримувало розвій наших кооператив усіх видів, а заваний гріш уміщувало в касах своїх економічних установ, аби угрунтовані на своїм національнім капіталі наші економічні установи могли прийти з дійсною допомогою нашому господарському життю, — і таке інше. І все далі послідовно й постійно співділаймо і працюймо. А тоді тою працею створимо тверді основи **до нового життя українського народу, та витворимо непохитну віру в здійснення нашої національної ідеї.**

Др ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Перші хвилі в праці нашої Парляментарної Репрезентації.

Вперше зїхалася вся наша нововибрана Парляментарна Репрезентація до Варшави 26. березня. Заражe рaнком відбула конститууюче засідання. Рішено створити один спільний соймово-сенатський клюб, до президії якого ввійшли: д-р Дмитро Левицький (голова); д-р Антін Горбачевський (перший заступник голови і рівночасно голова української сенатської репрезентації); Сергій Хрущкий (другий заступник голови); д-р Володимир Загайкевич (третій заст. голови); д-р І. Блажкевич (секретар). Коли д-р Загайкевич став віцемаршалком сойму прийшов на його місце до президії Володимир Целевич. Секретарем сенатської репрезентації (сенатського клюбу) є д-р Корн. Троян.

Парляментарна Репрезентація Українського Національно-Демократичного Обєднання складається, як відомо, з 23 послів і 9 сенаторів. Посли Сель-Союзу, що вийшли з 18-ки, Павло Васильчук і Лаврій Серветник досі не рішили ще дефінітивно про свою приналежність до Українського Клюбу. Пос. Волод. Зубрицький солідаризується в соймі цілковито з Українським Клюбом, але досі до нього ще не вступив.

На томуж засіданні наших послів і сенаторів обговорювано справу правнолержавної декларації, текст якої всім нині вже відомий і справу парляментарних взаїмовідносин між нашою та соціялістично-радикальною репрезентацією як також іншими українськими послами. Попри те вирішувано на томуж засіданні ще й численні справи, звязані з тактикою наших послів і сенаторів при відкритті сойму й сенату та при виборі президій.

Щодо цього останнього то рішено в святочному відкритті сойму участи не брати. Крім того постановлено висунути кандидатури на віцемаршалків сойму й сенату. Мати своїх віцемаршалків в обох установах треба було тому, що урядові чинники намагалися скасувати конвент сеніорів. І фактично досі теперішній маршалок сойму конвенту сеніорів ще ні разу не скликував, хоч ця установа не скасована. Якщо ми не висували своїх кандидатів на віцемаршалків, то при скасуванні конвенту сеніорів ціла наша репрезентація булаб позбавлена всякого впливу на хід парляментарних подій і що більше не булаб навіть в силі в них орієнтуватися. Всі парляментарні події заскакували б її тоді ненадійно.

Відносно взаїмовідносин між нашою і соціялістично-радикальною репрезентацією, то в тій справі рішено на томуж засіданні скликати спільну нараду наших послів і сенаторів з радикальними. Нараду мав скликати найстарший віком д-р Антін Горбачевський. Це зараже сталося і вже пополудні того самого дня почалася спільна нарада. Від послів і сенаторів У. Н. Д. О. висунено три можливости співпраці на парляментарній арені, а саме: 1) утворення одного спільного парляментарного клюбу УНДО із соціялістами-радикалами; 2) створення союзу двох клюбів, при чім кожний з них мав би цілковиту внутрішню автономію та свободу ділання в краю. На зовні виступалиб вони через союз як спільна Парляментарна Репрезентація українського народу; 3) порозуміння для співпраці соц.-радик послів з нашими при виборах до президій сойму та сенату і при обсаді комісій. При цьому слід зазначити, що як в усіх парляментах так і в польському віцемаршалків намічують найбільші політичні угрупування. Група українських послів з 18-ки нараховує в соймі 25 послів. Наслідком того самі вони стоялиб аж на 6-ому місці в соймі щодо величини та не малиб права на свого віцемаршалка. В сенаті українських сенаторів з 18-ки було 9, наслідком чого вони булиб третьою згляднo четвертою величиною (ендеки мають теж 9 сенаторів). Крім того необхідно підкреслити, що право на участь у комісіях мають у соймі тільки такі клюби, в яких є найменше 11 членів. Отже радикали наприклад не могліб висилати своїх репрезентантів до жадної комісії.

Дві перших пропозиції нашого клюбу соціялістично-радикальні посли відкинули і погодилися на третю, тобто на співпрацю при виборах президій, при чому застерегли собі місце секретаря в президії сойму. Став ним, як відомо, д-р Д. Ладика. В результаті тієї згоди нараховувала Українська Репрезентація при виборах соймової президії 34 послів українців. Без ніяких застережень зєдналися з нами білоруські посли під проводом пос. Єремича. Отже таким чином творили ми при уконституованні сойму сильну групу в 38 членів і стояли щодо величини на 4-ому місці.

В сенаті наша група творила наслідком тогож порозуміння другу політичну величину щодо числа своїх членів, тобто мала 12 сенаторів (в чім одного радикала і двох білорусинів). Наслідком тієї кооперації є ще й те, що українська репрезентація вийшле по трьох своїх представників до 15 більших соймових комісій (кожна зложена з 31 членів).

Радикалам закомунікував наш клюб про своє рішення не брати участи в святочному відкритті сойму, що вони приняли до відома і обіцяли з нами солідаризуватись. Однак пізно в ночи радикальні посли повідомили нас, що візьмуть участь у святочному відкритті сойму, але причин такого свого рішення не подали.

На слідуючий день 27. березня в 4 год. пополудни відбулося святочне відкриття сойму. Згідно з постановою наші посли на нього не пішли і ждали, щоби ввійти до салі зараже по відчитаню відручного письма президента, коли маршалок з віку (Бойко) приступить до відбору посольського приречення та взяти з конечности участь у тому акті. За яких 5 хвилин по розпочатті сойму почули ми в салі крик і галас а за хвилю довідались, що до салі ввійшла поліція, яка викидає, як казали, комуністичних (фактично й інших) послів а між ними і д-ра Льва Бачинського. Тоді ми ввійшли до салі при співі національного гимну. Рівночасно польські соціялісти співали „Червоний штандар". Коли після того успокоїлося і премієр Пілсудський почав читати відручне письмо, ми вийшли на час відчитування зі салі та вернули назад аж у часі складання приречення. Перший з наших послів в поазбучному порядку д-р Ст. Баран, виповівши по українськи „прирікаю", на упімнення маршалка сказав посольське „слобуден" і зложив відому заяву в справі допущення української мови до соймових нарад, заповідаючи внесення на зміну регуляміну в тому напрямі.

По зложенні приречень відбулися вибори маршалка. При першому голосуванні віддали ми голоси демонстраційно на нашого кандидата. Радикали відразу голосували на Дашинського. При другому голосуванні голосували ми на Дашинського, наслідком чого він став маршалком. Голосували ми на нього не тому, що він соціял-демократ, а виключно тому, що бачили в ньому старого парляментариста й демократа, що зуміє стояти на сторожі парляментаризму й демокра-

---

БОГДАН ЛЕПКИЙ

„Дон Кіхот з Етенгайму".

„Сьогодні Великий Четвер. Небіжчиком Великодень. І скільки цих Великоднів бувало, а світ возсім такий-же, як і був. Нема Христа габарився Спаситель."

(Галин: „Дон Кіхот").

„Літ тому кільканайцять весною, в таке гарне полудне, коли ціла долина Рейну пахне і сміється, спинився наш самохід перед гостинницею в Етенгаймі. Зробили ми яких 100 кільометрів тієї днини і не думали про нішо, як тільки, щоб зїсти обід і відпочити яку годину. Гостинниця, котрої імені вже й не тямлю, належалася до того як не моє краю... Тихо, чисто, ясно.

Крізь вікна видно камениці, котрих мури тямлять ще може яке десьме століття, а на вулицях асфальти й хідники, як у теперішній столиці.

Городок малий, яких 4000 мешканців, але має прогімназію, огороднічу школу, фабрику тютюну, костел з цінною поліхромією і божницю для не цілої сотні жидів. (Робить куди гарніше враження, ніж наприклад наша Колонія.) Бачив я тільки сот таких городків, мініятурних, але культурних і не лихувавших. Не дивуюся часом, коли подекуди вам обід незабаганний, а вечерник. Цілий світ був скаторгнув сотнями сіпких ніжок з плинка родинного вина.

Мій товарищ полоронжі, я-р Вест..., скінчивши їсти рибу, спитав: „Знаєте, де ми є?"

„В Етенгаймі", — відповідаю.

„А цей дім?"

„Гостинниця."

„Так, — нині гостинниця, але року 1804 мешкав тут герцог Д'Анґен і звідси то в ночі, а 14 на 15 марта, піраали його Наполеонові офіцири."

„Герцога Д'Анґен?" спитав я таким тоном, як питаємо звичайно, коли не хочемо зрадитися, що не знаємо чогось.

„Авжеж. Герцога Д'Анґен, з роду Бурбон-Конде", — пояснював д-р Вест... „того, що то, знаєте, в порозумінні з Кадудалем затіяв був змову проти Наполеона."

Під тиском цього пояснення память моя стала сильніше працювати. Перед моїми очима вирнула незвичайна стать „малого капрала", в цісарському орнаті з лавровим віником на чудово склепленому лобі, з обличчам, що так лячно нагадувало молодого Цезаря. За ним ішла його мати, одинока жінка (крім паніВалевської може), що не лукавила з ним, і Жозефіни Богарне і Марія Люіза, і брата Жозеф, Люї, Жером і сестри і цілий довгий, довгий шнурок його генералів, лильомаїм, діячів, що як сателіти крутилися круґом божеського Наполеона, доки йому щастя сприяло, а в нещасті плебільного покинули його.

Осторонь, як прівала тінь, ступав мовчки герцог Д'Анґен.

„Так, повтарую собі," почав я. „Це той Д'Анґен, на котрого роялісти покладали найбільші надії. Німецький історик Герман Шіллер називає його „ein tüchtiger Mann".

„De la Meyrthe i Welschinger", — підхопив д-р Вест... „досьме основно представляють тую погану історію. Цеж був звичайний морд. Зловили чоловіка на невтральній території, заволікли до Штрасбурґа, а звідси до Венсен і тут дня 21. тарта в другій годині в ночі поставили його перед суд, а в шестій рано розстріляли."

„Бо він з Англією проти французів ішов."

„А з ким мав іти, коли хотів повбутися узурпатора і привернути правну королівську владу? Весь континент був загіпнотизований успіхами Наполеона і тільки Альбіон був його справжнім, достойним суперником."

„А всеж таки тут не лиш доля Наполеона рішалася, але й будучність Франції... Д'Анґен був французом."

„Це нам так нині здається, коли з того часу більше, ніж сотні літ минула, але сучасні інакше ділo розуміли. Син корсиканського „адукато" з вінцем цісаря французів на голові це для тодішніх роялістів було щось страхітного, неімовірного, щось, чого вони ніяк стерпіти не могли. Кадудаль належав до найзагарлявіших роялістів. Він у Льондоні підготовив змову, а приїздивши до неї Пішегрі і Моро таємно причалив до берегів Нормандії. Мали вбити Наполеона в дорозі з Парижа до Сен-Клю."

„Але Наполеон скорше їх убив."

„Авжеж. Шестого квітня знайшли Пішегрі задавленого в ліжку. Лікар сказав, що це „самогубство". Моро, дякуючи своїй гарній жінці, дістав дозвіл виїхати до Америки, а Кадудаля і 11 товаришів страчено дня 25. червня. Що сталося в герцогом Д'Анґен це ми вже знаємо."

„Знаю вже", — відповів я, вливаючися в склянку чорної кави. (Був це одинокий предмет у Етенгаймі, до котрого я, як полович, не мав довіря.) „Герцога Д'Анґен вигріло те саме, що, стрічало тисячі інших змовників. Змова не вдалась і він заплатив за неї головою."

„А коли б була вдалася?"

„Ходив би не тільки з головою, але може і з королівським вінком на голові."

На вулиці пахкало авто... Пора в дальшу дорогу!

Ідучи в напрямі Райну думав я про те, як то в ночі з 14 на 15 марта, року 1804 може тим самим шляхом везли Наполеонові офіцири герцога Д'Анґен.. Що він думав і що переживав тоді?... Тема для будучого драматурга.

— — — — — — — —

Була по для мене справжня несподіванка, коли в кількайцять літ пізніше, вже не над Райном, а над Вислою, прочитав я драму саме на таку тему.*)

---

*) Ми дуже раді, що думка нашого поважного письменника про пєсу молодого автора нагородженої на конкурсі коопер. „Український Театр" у Львові буде відповідю тим критикам, що ата-

Хвальним Дирекціям:
Народної Торговлі
Центро-Союза
Повітових Союзів
Кооператорам
і всім відборцям в день Воскресення желаємо цею дорогою всього найкращого
О. Левицька і С-ка у Львові
фабрика пасти „ЕЛЕГАНТ“.

тизму проти автократії, яку репрезентував контркандидат Бартель.

Дальші події відомі всім з часописів. Неясно може освітлене в них останнє суботнішне засідання сойму, що тривало від 4. год. пополудні до півдругої вночі. Справа була така: Крім бюджетової провізорії вніс уряд на ухвалу сойму інвестиційний бюджет у сумі 93 мілїонів, призначений головно на розбудову міст, поширення фізичного виховання та на культурні цілі, але до диспозиції президента міністрів. Отже всі ті 93 мілїони були призначені на цілі цілком чужі хліборобському населенню, дарма, що мали бути покриті скарбовими запасами, зібраними переважно з хліборобського населення. „Визволення“, видячи що прямою дорогою не зможе повалити того „інвестиційного“ бюджету, поставило до него ще такі додатки: 2 мілїони на відбудову знищених війною сіл; 15 мілїонів на меліорацію селянських ґрунтів і 25 мілїонів на будову народніх шкіл по селах. Внесення це, що побільшувало інвестиційний бюджет на цілих 42 мілїони зол., в соймі перейшло. Його прийняття було рівнозначне з поваленням цілого урядового інвестиційного закону, бо уряд заявив виразно, що покриття на доданих „Визволенем“ 42 мілїони не має. Сенат видкинув додаткові внесення „Визволеня“ і приняв тільки урядовий проект. Справа вернула до сойму.

Щоби сойм міг успішно відкинути зміни сенату на це треба кваліфікованої більшости 11/20 голосуючих. Одинка, видячи що така більшість можлива, почала обструкцію. Як першого бесідника вислала значного з парляментарних авантур посла Свнойцу, людину низької парлям. культури. По нім йшли один по другім інші промовці, що вимагали при кожній формальности голосування. Рахували вони на те, що вечірними поїздами, які відходять з Варшави між 9 а 11 год., розїдуться посли з опозиції і таким чином її здекомплетують, що знову причиниться до успішного проведення урядового проекту. На тому місці з приємністю стверджую, що всі посли Українського Клюбу як один муж, хоч багато з них вибиралося на неділю домів, лишились і голосували проти поправок сенату. З послів українців інших партій бачили ми тільки д-ра Ладику. В результаті одинці таки вдалося провести урядовий законопроєкт і таким чином продовжити життя сойму на ще деякий ближче не означений час.

Д-Р СТЕПАН БАРАЧ

По пяти днях соймових нарад.

Українське громадянство в Галичині беручи вперше участь у виборах до польських законодатних тіл, здавало собі справу в того, що положення української репрезентації в польському соймі й сенаті буде виїмкове і новім не лягає. Тут нема майже ніякої аналогії між відносинами у давному віденському парляменті та відносинами у сучасних поль. законод. тілах. Наша репрезентація знайшлася у цілком чужому і — як відомо — не дуже нам прихильному середовищі, здана виключно на власні сили.

Останні політичні події в Польщі знані. Теперішнє польське правительство не є парляментарним і не має найменшої охоти ним стати. Сойм знова у сучасному складі без сили і волі, щоби вповні привернути парляментарний устрій. Спробн у цьому напрямі певно будуть, а тоді не дасться омминути конфлікту. Що буде на цей випадок — тепер не відомо.

Для нас цікаве розглянути теперішні відносини на терені польського парляменту.

Найсильнішою групою в соймі (ще більше у сенаті), що одинока йде кілко ва урядом, є так звана одинка. Не є вона однорідною. Хребетним стовпом її є група неовяшська (давніше: Польська Організація Військова), а до неї входять консервативні монархісти, направячі, партія праці та люані посли з так званої четвертої бригади, що в попередньому соймі належали до Пястів, Визволення або Хлопської Партії. Праве крило творять консервативні, здебільша утитуловані зубри, що раді би погребати сучасний республіканський устрій і без сумніву будуть перти до конфлікту з республіканською лівицею в соймі.

Ліве крило одинки творить Заболоцек Направи Ржечипосполітей, заложений з радикальних націоналістів. Цілий цей групи думають розбити лівицю, зовремена Визволенє і Хлопську Партію і частину послів тих груп притягнути до себе та створити більшість, що була би спосібна перевести зміну конституції по думці бажань марш. Пілсудського в напрямі т. зв. американізації, себто поширення влади президента держави, що вам іменував би правительство без згоди сойму і перед котрим міністри були відповідальні і що мав би широкі самостійні управнення в царині закордонної і внутрішньої політики.

Невелична група Партії Праці стремить знова до зміни теперішньої конституції через обмеження прав сойму, побільшення прав президента і правительства та через уволення до законодатних тіл професійного чинника з делегацій професійних організацій.

Як бачимо, поглядн на форму зміни державного устрою в Польщі серед членів самої одинки є дуже розбіжні. Ще більше розбіжні є погляди на справу соціяльної натури. І це одним словом політичне угруповання, невідоме в історії парляментаризму. Не є воно партією у звичайному розумінні, но має власної однорідної політичної і суспільної програми, а те все заступає у них хиндево особа марш. Пілсудського. Очевидно на дальшу мету така пестра компанія не може існувати. Питання тільки, як довго.

Скрайну правицю творить нечислення група ендецько-польська (37 членів), до якої належать деякі малесенькі групки з подібною ідеольогією до Пястів включно. Вони неприхильно ставляться до теперішнього правительства, що їх дезертирувало при останніх виборах, але будуть підтримувати реакційні заміри одинки на соціяльному полі у всіх справах та екстермінаційній політики.

Радикальну польську лівицю творять три партії: П. П. С., Визволенє і Стронництво Хлопське, разом численно такі сильні як одинка. З одинкою вони воюють головно на тлі зміни конституції, яку бажають удержати у теперішньому виді та не в силі їй забути недавних виборчих практик. До правительства Пілсудського формально вони в опозиції. Отвертої боротьби поки що не підіймають і опозицію часто тільки маркують, особливо пенсеєм, через котрих марш. Пілсудський має багато особистих прихильників. Так вони робили при нагоді бюджетової преміжорії та закону про інвестиції, що перейшли завдяки абсенції пенсеїв.

До рішаючої батальї з одинкою таки певідлячно прийде, бо її не дасться відложити. Це станеться мабуть аж у зимовій сесії, бо перед тим правительство — здається — не поставить на порядок дня зміни державного устрою. До цього часу в часі літньої сесії буде своєрідне завішення зброї, а правительство, спираючися на свою дейбгарлію — одинку — буде мати більшість, раз при допомозі правиці, іншим разом при допомозі деяких груп лівиці.

Становище національних меншин у польському соймі як нечисленне буде без впливу. Зрештою в національному питанні політика уряду буде без заєдничих змін — і на будуче буде польсько націоналістичною. На радикальні зміни у цьому напрямі не слід рахувати, бо до таких змін польський політичний ум зовсім неспосібний. Тут ми не можемо мати ніяких ілюзій!

Дійсну опозицію будуть творити у польському парляменті тільки українці і білоруси та групка комуністів і комунізуючих селянобів. Німці поставилися льояльно до правительства, що і заявили у своїй деклярації. Так само і галицькі сіоністи, що вже й нині стараються грати ролю державної партії.

На кінець ще про наші справи. Українську національну думку заступає тільки Українська Парляментарна Репрезентація, чи радше посли і сенатори УНДО, бо ті властиво творять згадану корпорацію. Заходи, щоби до неї репрезентації приєднати соціялістів-радикалів, не вдалися. Наради у Львові дня 17 березня і 24 березня н. р. покінчили ся нічим, а так само спільна нарада послів і сенаторів УНДО і соціялістів-радикалів у Варшаві 26. березня н. р. Ми бажали створити з ними спільну репрезентацію, або щонайменше союз клюбів. У соціялістів-радикалів перемогла та сама логіка, якою воювали при виборах і вони мабуть ніколи не будуть в силі вийти поза своє вузьке партійництво. На парляментарному терені творячи маленьку групу, не відіграють вони ніякої замітнішої ролі.

Оба селроби вже своїм першим публичним виступом дня 31. березня н. р.

Прочитав я її готовою, такою, як вернула з львівського журі.

На генезу тієї драми не жаль я ніякого безпосереднього, ані посереднього впливу.

А всеж таки не була вона мені чужою.

Навпаки іноді здавалося мені, що не я її писав, так живо переносила вона мене в Етенгайм, в цей історичний момент, коли французькі роялісти, рахуючи на нову війну Англії з Наполеоном, рішилися згладити його і посадити Бурбона на престолі.

На мою думку про стійність історичного твору рішає не так звана історична вірність, бо вона неможлива, а сила з якою автор пережив історичну подію у своїй уяві. Твір мусить бути просто насичений цим авторовим переживанням.

Навіть події, які ми самі колись, хочби як живо в дійсности переживали, мусимо при писанню переживати вдруге і саме це друге, не фізичне, а творче переживання рішає про успіх нашого твору. Творчій вкції автора відповідатиме тоді реакція вважливого читача, чи там здумчивого глядача в театрі.

На Ґаланового „Дон Кіхота“ реагував я живо.

Був с ним у Етенгаймі, стояв на суді, переживав разом, коли його тратили.

Я забуваю про історичного Д'Аге-

лувати конкурсове журі, бущімо то вчо нагородило досить безбарвний твір. Редакція).

-на, а бачив Ґалановго. Бурбон у гнізді емігрантів, у Етенгаймі, замішаний у змову проти Наполеона. Кадудаль, провідник цієї змови, причалює до берегів Нормандії. Ось-ось і діло рішиться! Побідять роялісти, Д'Анґен верпеться до Франції, за котрою так тужить. Але так вертати він не хоче. Він готовий боротися з ворогом чесно, але встромлювати ніж у його спину, до того Д'Анґен не спосібний, — за чесний, за достойний. А кругом його вовки, шакалі. Одинація у змаганнях з окруженням. Одна з відвічних трагічних тем. Траґедія збільшується ще й тим, що жінка Д'Анґена, Шарльота, яку він так горячо кохає, смертельно хора. Її доглядає старий лікар Айлес, якобінець, людина так само чесна, як Бурбон Д'Анґен. Шарльота не пережне катастрофи. Її треба сонця, тепла, спокою, а не душної атмосфери змови. Д'Анґен знає це і терпить. Історія велить йому бути героєм, любов не дає забути, що він людина. До того — треба брати гроші від Англії, — а вони палять! Дімуріє (в дійсности офіцер Thumeny) збільшує цей пал...

Ні я не можу бути прокурором Д'Анґена, я краще став би його оборонцем. Розумію його, виправдую в душі, я не міг би його засудити, хоч знаю, що таким людям тоді жити на світі, коли змагатися з Наполеонами.

Д'Аґен для мене не герой, а людина і всі ті особи, яких на сцену виводить Ґалан, це не дієві особи драми не актори, а в першу чергу, люди.

І якраз у тому бачу я одну з головних вартостей його драми.

Нічого цікавішого нема для нас, як людина, така звичайна, буденна поява і разом із тим така вічна загадка.

Для мене цікаві не історичні люди, а сотворені автором, іншими словами — він сам. Автор „Дон Кіхота“ любить людей. „Навіщо стільки крови?“ — питається устами старого жовніра, котрий просить Д'Анґена, щоби він спитався Бога, пощо на світі стільки крови ллється. „Рівні наші шляхи та пісня одна: пісня перемоги людини,“ — каже на іншому місці Ґалан. І віра в цю перемогу, як сонце у темнині, осяює його сумну драму. „Не можемо вмірати, бо тоді вмерло би наше кохання,“ кличе перед смертю його герой, але коли йому радять, щоби він скористав з ласки коменданта твердині і просив годину загасіння, коли прийде помилування, відповідає: „Я не скористаю з ласки. Ведіть мене!“... І тому гине... Він значиться, непослідовний, не зрівноважений, такий, як ви і я, і всі ми, що живемо чуттям, і серцем, любимо мрії і ідеї, а ненавидимо „футляре“, який би він цей „футляр“ і не був.

Не поборотк Д'Анґенові Буонапарта... Ой, ні! А пощож тоді, спитає хто, виводити Д'Анґенів на сцену? На те, бо література не політика, не стратеґія, не педагогія, не школа. Вона джерелом зворушень, яких з іншого джерела не зачерпнути, зворушень аж до очищення, до грецького катарзіс.

До тієї високої ціли доходить автор гармонією форми і змісту, вслідом важкої творчої праці.

Якщо ця форма і цей зміст нові й інші, загал приймає їх не без супротивлення, — поки не звикне.

І форма і зміст Ґалановой драми не подібні, ані до нашої побутової драми, ані до теперішної популярної в Европі театральщини. Не маю часу ані місця аналізувати їх, але досить прочитати першу розмову д-ра Айлеса з Марією, щоб зрозуміти різницю. Я дивуюся, як молодий, початкуючий письменник умію і правильно вибірає питання і відповіді, як очеркує зайві слова, як настроями заступає місце довгих розмов. І ще одне: як артист, він перемагає в собі усяку тенденційність. Його драма, не частинка великої вселюдської драми, вічне, великодне питання, пощо люди жеруться, як собаки, пощо ллється стільки живої крови, чому забарикася Спаситель?

Подихом весни віє від неї... Розстріляють благородного Д'Анґена, бо він хотів чесно боротися з Наполеоном, а ціла долина Райну пахне і до сонця сміється.

Невжеж не було так тисячі літ тому і невжеж не є так нині, не буде завжди?... Драма.

Знаю, що з моїм поглядом на Ґаланову драму не всі погодяться. Інші будуть зовсім іншої гадки. Та власне в тім і справляється один з доказів стійности цього твору. Він викликує різні гадки і несподівану реакцію. Він не байдужий.

Першорядний Готель
НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ
у Львові, вул. Косцюшка ч. 1.
пригадується свойому Громадянству.
для вигоди п. т. гостей
вінда і в кімнатах телєфон.
ДОЇЗД ТРАМВАЯМИ:
Ч. 1, 6, 7, з Головного Двірця.
Ч. 9, з Двірця Підзамче.
Ч. 8, з Двіця Личаків.
ТЕЛЄФОН 8—88. 1922

в сеймі поставилися дуже ворожо до українських національних стремлінь показують виразно, що є агентами ворожих українському народові чинників. Як найбільшого ворога вважають вони УНДО, як не говорили і як вічах в краю і як про не пишуть у своїх органах. З ними нам зовсім не по дорозі і ми не сміємо їм дати ніякої підтримки, коли шануємо свою національну гідність.

Зі сказаного виходить, що на польському парляментарному терені остаємо самі і власними силами маємо боронити наш національний престіж і інтереси нашого народу. Вести цю оборону у душній і неприязній атмосфері варшавського парляменту річ і нелегка і не дуже приємна.

Д-р СТАНІСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ.

В університетській справі.

В боротьбі за український університет пережили ми ріжні стадії. Прихильна кон'юнктура, що існувала з початком 19. віку і в шістьдесятих роках минулого століття, не була ще справжньою етапою тієї боротьби, вона перейшла майже безслідно в історії нашого народнього змагання, а імена тих, що тоді голосили науку в українських катедр у Львові, записані по правді в історії нашої культури, але не в історії свідомої боротьби народу за свої права. Першу стадію переживаємо аж під кінець 19. століття — це стадія ідеальної боротьби українського студентства, яке спершу проголошує ідею самостійної України, опісляж на конгресі 1899 року домагається заснування самостійного українського університету у Львові. Небаром починається друга стадія: університетська молодь приступає до здійснення свого ідеалу шляхом мирного розвитку, домагаючись перевелення та поширення мовних прав у львівському університеті і тотожнення катедр в українській мові. Але цей шлях викликав у політичних кругах польської суспільності страх перед змаганнями культурної сили українського народу і в боротьбі проти нього сконструювався нова всепольська партія, що заворушила цілу політичну опінію проти наших прав на культурний розвиток. Почалася боєва акція проти всього, що називалося українською культурою, проти нашого шкільництва та проти всяких домагань на полі вищої культури. Знаємо, які наслідки мав цей виступ всепольської партії на цілу польську суспільність — вона стануда цілою лавою проти наших культурних змагань. І з культурної справи повстала політична боротьба. Наш нарід підповів на політичну боротьбу цілого польського загалу політичним змаганням визволення з під чужої, насильної курателі. Тисячі ніч, які відбулися найтьмарніших закутках Галицької Землі, домагалися заснування українського університету у Львові поруч із політичним домаганням відокремлення Галичини, в означає признання політичної самостійности українського народу в межах австрійсько-угорської монархії. Не бажали собі тоїшні польські політики легального розвитку українського університету шляхом мирної кооперації на утраквістичному університеті у Львові, то було ясно, що ні українське студентство, ні українська суспільність не могли вже вдоволитися звичайним культурним змаганням до поглибленого розвитку університетської справи, але приступили до безпосередньої боротьби за заснування самостійного українського університету — та саме цей момент викликав усю стихійну енергію українського народу, яка виступила тепер у повноті своєї могутньої сили. Підчеркано пріоритет боротьби за найсвятіші права народу на самовизначення та понесено його у виборчу агітацію за загальне, рівне, безпосереднє й тайне виборче право, щоб цим шляхом здобути собі найвищу святиню науки й політичну самостійність у рямцях чужої держави. Таким чином українська університетська справа стала однією з найважливіших політичних питань дня, а в австрійському парляменті, що вийшов із загального голосування, не сходила ні на хвильку з порядку української політики. Небаром, з моментом воєнної небезпеки, переступила вона межі австрійського кабінету та підготовила майбутнє становище інших європейських держав до українського питання. Та хоч який слабий був вплив цього змагання на політичний хід справ підчас і після світової війни — всеж таки європейські політичні кабінети судили про значіння української справи взагалі головно на основі тої боротьби, яку український нарід вів за свою святиню науки.

На хвильку пригадала Україна світові своє право на самовизначення, але після перемоги над нами залишилися в памяти союзних держав тільки змагання Галицької України до високого шкільництва й до політичного самоозначення. При ліквідації східних границь австро-угорської монархії говорилося багато про національні права галицьких українців.

З моментом політичного прилучення Галицької України до Польщі скінчився політичний період боротьби за український університет: галицькі українці не взяли участи у виборах, а в сеймі у Варшаві запанувала всепольська партія. Боротьба за український університет перейшла знова на освітнє поле. Тайний український університет у Львові мав на меті дати нашій молоді спромогу наукової праці з рідній мові, а молодим ученим нагоду поглибити свої наукові студії у всіх ділянках знання. Крім цього за границями краю відкрито український університет у Празі, щоб дати дальший доказ нашої наукової творчости і розвивати українську високу освіту при допомозі нової Чесько-Словацьк. Республики.

Та ніде правди діти: домагаючися від нас завсіди повної зрілости до наукової творчости в нашій рідній мові. В останньому періоді нашої культурної боротьби за український університет здали ми той іспит понад усякий сумнів перед форумом Европи. Наша культурна праця вимагає тільки політичного завершення. З новими виборами до сейму, до якого нам нарід вислав своїх представників, мусить вирішитися й наша університетська справа. Але при цьому — коли вже діло в самому завершенні — не можемо ані на хвильку залишати нашого культурного змагання. Боротьбу мусимо політично довести до найкращого успіху — але головний культурний обовязок тяжить на наших культурних робітниках, щоб у майбутній святині науки могли ми почванитися перед світом своїми науковими силами, які повелів нашу молодь у царину найвищої науки.

Таке побажання складаю українському народові з нагоди Христового Воскресення.

ПРОПУКЛИНИ У МУЩИН, ЖІНОК І ДІТЕЙ
радикально усуває без болю і операції
Заведення М. ФРАЙЛІХА, Львів, Городецька 35.

Д-Р ПАВЛО ЛИСЯК.

Мир чи війна?

Незвичайно цікаву добу переживає тепер Европа. Багато народів бажалоб істнуючий стан утревалити по змозі на довгі-предовгі літа й від них лунають найголосніші клічі про „вічний" мир. Але нема сумніву, що одночасно проти мира працює як не більше, то бодай стільки сил, що і за миром. Таким чином ми находимося в позиції, так сказати, „хиткої рівноваги". Чи і коли вона може сколихнутися? Невідомо! Та певно, що колись історики нашої доби назвуть її добою переходу від повної военної руйнації до доби справжньої рівноваги, яка покищо ще далеко впереді...

Візьмім для аналогії добу по наполеонських війнах. Святий союз трьох монархів: австрійського, російського й пруського, котрим секундувала Англія й Франція — встановив мир, який протрівав в Европі майже без змін до 1848 р., ба навіть коли французько-німецьку війну з 1870 р. вважати тільки льокальним епізодом — аж до 1914 р., себто до світової війни. Майже повних сто літ жила собі Европа в стані тривалого мира, розвиваючи свої матеріяльні, економічні і культурні сили до незбагнуто високого рівня. Але від катастрофи 1914 р. — не може прийти до себе. Булоб непростимим самодурством й сліпотою дивитися інакше на теперішне положення в Европі.

Чи є тут бодай одна якась тривала, непохитна підвалина, рівна абсолютній силі сатурованих імперій Европи в 19 віці? Ні одної... Все находиться в стадії якоїсь плинкости, немов в добу великих глєбальних катастроф, де навіть „гори передвигаються з місця на місце".

От глянемо на Францію. Після війни розпалена до білого ненависть до Німеччини. Бажання понести стан війни глибоко в літа мира, здавити й здусити тевтонську расу, по словам Клемансо — постаратися, аби бодай „20 мілионів німців було менше, чим є їх досі". А сьогодні?... Про ревізію постанов мирового версайського договору, покищо в білянсі репарацій, балакає вже навіть непримиримий Поанкаре. Тимчасом тяжкий німецький і французький промисли вже живуть в тісній алуді немов сіямські брати. Розуміється, така переміна — раньше чи пізніше — мусить виявитися й на полі чисто політичному. Переміна є очевидна, радикальна й — що дивне — наступила цілком непомітно, майже на очах всіх...

Друга частина Европи — Радянський Союз. Побудована на підставах воюючого комунізму, з диким, невгомонним бажанням провести на ненависний, капіталістичний захід червоні полки. Чи не каже новий Мессія цеї Росії: „Да, мы повернемся к вам своей азіатской рожей?"... І не правда... Для себе самої й для цілої Европи сучасний Радянський Союз є величезна, кровава, таємнича загадка, є чорна хмара, з котрої в один нежданий мент немов в апокаліптичну ніч може звалитися сірчана туча.

Італія. Нова, незбагнута сила. Відбудована й зорганізована сталевою рукою незарянського диктатора, вічно задушена надміром постійно ростучого населення, спутана вбогістю каменистої почви рідних Апенінів. Згірдно переходячи до порядку над всіми облудними фразами про вічний мир, італійський диктатор спокійно окружує вінком союзів своїх національних ворогів — кожного з них заманюючи перспективою відбудови втраченої могутности. Туреччина, Болгарія й Угорщина — ось нинішні політичні партнери Італії. Уявім собі, які наслідки викликав би в Европі факт, коли бодай одна з цих держав виступила до походу...

В специфічній ситуації находиться Німеччина. На зовні вона буцім мирово настроєна супроти всіх сусідів, але на ділі — Німеччина незвичайно енергійно працює над видвигненням себе з тієї матні, в яку впала наслідком програної війни. Звільнення надренської области з під військової окупації Франції, ревізія плану відшкодувань, ревізія східних кордонів й злука Австрії з Німеччиною — це головні політичні завдання сучасної німецької політики. До речі, завдання, здійснення яких теж не може обійтися без нарушення істнуючого політичного стану в Середній Европі.

А цілий ряд тав. менших питань, з яких згадатиб от нпр. про польсько-литовський конфлікт?... А господарська, торговельна й митна війна всіх проти всіх? А напруження наслідком нерозв'язаного тав. меншинного питання? А голод на капітали і занепад запотребування при релятивно зростаючій продукції?...

Ні. Всі ці факти, безсумнівно факти, показують, що положення Европи є в найвищій мірі хитке, та що лєда іскра може спричинити новий пожар... Тому й кожний з нас „іміяй очі да видит, і іміяй уши да слишит"...

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7918.

В. ПАНЕЙКО.

Годинник і моральна дисципліна.

(Від власного кореспондента.)

Держ. Страсний Тиждень 1928.

I.

Одна з тутешніх популярних газет привезла тому два тижні з Москви телеграму, якої зміст, на наш погляд, заслугує більшої уваги ніж та, яку їй признала газета. Під редакційним заголовком „Дрібні причини, великі наслідки" тай під підзаголовком „Росіянам хибує годинників" читали ми в тій телеграмі:

> Москва, 20 березня. Тут багато комунікують звідомлення комісаря торговлі, де сказано, що на дві сотки горожан С. Р. С. Р. всього один має годинник. Дехто вважає, що це одна з глибоких причин загального безладдя. 10 процент робітників, що працюють в радянських промислах, наспівує кожного ранку з опізненням 10—15 хвиль. З кінцем року це дає втрату багатьох мільярдів хвиль. З цього ясно, що держава, як роботодавець, терпить від цього важні втрати. Тому й шукають за корінням лиха. Комісар торговлі вважає, що полягає воно передовсім у труднощах знати годину. Перед революцією Росія ввозила годинників за двайцять мільонів долярів річно. Числа теперішнього ввозу не знати, одначе воно безсумніву незначне. А в Росії самій немає ні одної фабрики годинників. Звичайний будильник коштує тепер у Москві вдесятеро дорожче, ніж у Берліні. Годинники таксамо числяться люксусом, як пахощі й шовкові панчохи. Комісар торговлі вважать своє звідомлення порадою полагодити вади годинників, аби таким чином заощадити Совєтови Соціялістичних Республик щорічні втрати кільвох мільонів.

Ось вам і ця московська телеграма. Як є у вас час і охота, то спільно призадумаймось трохи над її змістом і змислом.

II.

Річ безперечна, що неможливо, а бодай важко, бути точним у своїому розділі години праці й стріч успіху, в кого нема годинника: в цьому соціялістичний комісар правий. Одначе рівночасно й річ безперечна, що є в Европі ціла численна категорія людей, які носять знамениті швайцарські годинники по кишенях або рунах, і які проте не знають, що таке точність у розділі години своїх днів і ночей. Люди ці змінюються все й скрізь; вони не вміють розложити свій час, а коли й розложать, то цього розкладу вони не додержують. Умовляться вони з вами на означену годину стріч, важної чи менше важної — ви ждати-мете їх на тій стріч, і то не десять або пятнайцять хвиль, а годину, півгори, дві: добре що, коли взагалі прийдуть. Що в цивілізованому, західному світі точність у розкладі години і стріч — перший і самозрозумілий обовязок не то навіть джентельмена, а й звичайного хлібойда: що заставити нотось ждати більше пити хвилин поміж вихованим англічь, чи французь, німець чи американець уважає важкою зневагою; що навіть західні королі-самоплавці вважали давна вважала точність найпершою прикметою чемности (Людвик XIV часто повторював: L' exactitude est la politesse des rois себто: точність є знаком королівської чемности); що систематичне недодержування речинців і годин, викликуючи обурення вневажених жертв і вносячи безлад у їх розкладі часу, вонець кінців відбивається шкідливо й на самихже несловних і неточників; — не, тай ще чимало інших правд, остається нижче порога свідомости згаданої вище категорії людей.

Що це за категорія? Якої вони масти й раси ті люди, яким не відомо, що десята година — не десята година, а не одинайцята і не дванайцята? І які так поводяться, начебто нетільки для них, а й для всіх інших людей, інакшої породи — годинн й час були чимось неозначеним, мрачним, приблизним, не вартим уваги?

III.

Коли вам в ласки чи немилости долі, судилося від доброго десятка років переходити трохи не всі краї Европи, і коли у великих міжнародніх осередках вам приходилось мати справи з представниками і зразками трохи не всіх пород людської фавни, поміж народностей, культур і вір, — то ви відразу назвете одну, другу, третю народність людей, в яких „час не грає ролі", мало цього — ви на карті поведете лінію, яка відмежовує полосу цих „безчасових" народів від полоси народів, які знають дисципліну часу. Ви назвете передовсім кілька народів Балтійського, т. зв. Левантійського Сходу, тоб-то персів, турків, арабів, єгиптів, то що, а на карті Европи поведете лінію-кордон: по одній стороні будуть людські оборища, свідомі дисципліни часу, по другому — несвідомі цієї дисципліни. Бліже означити одні й другі оборища? Навіяти річ по імени? Признаємося, що вагаємося вимовити відповідне слово. Адже в останніх кільвох місяцях — **mea maxima culpa!** — стільки разів уживано того слова по різних наших газетах, уживано і — надужівано, не означуючи точно його змісту, не даючи його дефініції, що боїмося оперувати тією назвою, наче стертою в ужитті монетою. Одначе годі: вовка боятись, у ліс не йти, а лінія границна між названими категоріями людей та сама, що відмежує народи латинського круга цивілізації, латинської моральної й умової формації від народів культурної формації візантійської.

IV

Не в расі, походженні і мові тут річ, і очевидно не в т. зв. національній свідомости, а в тому, чи дане людське зборище було виведене в досвітнах епосі історії, з варварського буття першою латинською, чи візантійською, себто чи духову формацію його проводив у ході віків і поколінь строгий і точний, ясний і означений дух Риму, сирнеталізований в римському праві і в латинській мові, чи формувала його душу й вдачу Візантія.

Зробіть спробу! Ви познайомилися з якимсь югославіянином, а ваші мовні відомости за слабі, щоби по наголосі відразу пізнати, чи він серб, чи словінець або хорват, які врештою становлять одну націю і державу; умовтеся в вашим знайомим на годину стрічи: коли він прийде точно, то в 99 процентах можете бути певні, що не римо-католик або протестант словінець, або римо-католик або греко-католик хорват; а не прийде він на час, то можете без великого ризику присягати, що це православний серб, тобто сербський візантієць. Мова в них тасама, або майже тасама, а духова формація корінно відмінна. Не в мові, значить, справа.

Але й не в расі. Мадяри расою й мовою безмірно бліжчі турків ніж румуни. Але мадярів сформував Рим, румунів, хоча мова їх латинська. — Візантія. І мадяри, римо-католики чи кальвіністи, — мають душу й вдачу сознучну з духом і вимогами західної, европейсько-американської цивілізації, з її внутрішнім темпом і моральним ціхуванням, а Букарешт пливає в тому самому духовому морі, в якому плинають Атени і Белград, Сокунь і Смирна, Київ і Харків, Москва і Ленінград.

V.

Люди й народи Европи (і її білих колоній) живуть і розвиваються на спадщині грецько-римської культури з її правом і моралю,етикою й філософією. Спадщина ця прийшла на нас за посередництвом християнства. Народи західної й середньої Европи одержали цю старинну спадщину через християнство римське, латинське. Народи Східної Европи — через християнство візантійське.

Візантійське християнство було перекорінним класичного грецько-римського спадку левантійськими елементами: перським, арабським, єгипетським, іншими ще. В метафізику, мораль і організацію латинського християнства вложили левантійці на візантійському ґрунті інший зміст і наложили їм інші форми. Вийшло щось нове й інакше: в розумінні становища й вартости людини в світі, у відносинах між Богом і людиною й між батьком і одиницею; в естетиці й музиці; у відчуванні причинової означеності й фаталізму; гріха й відкуплення; обовязку й дисципліни; часу взагалі — одним словом у всьому тому, що формує характер людини, її спосіб відчування й реагування.

В усьому тому Візантія інакше ніж Рим сформувала людей і народи. З довгих лектур і численних обсервацій назбирався у них матеріял на довшу, подрібну студію, яка ймовірно ніколи не знайде накладу; пишучи цю статейку, ми свідомі, що зміст її — немотивований, вирвиповий і не може не спричинити непорозумінь. Одначе раз її розпочалось, треба й якось закінчити, бодай кількома формулами. Трудність у тому, котрі саме формули тут вибрати, і як їх представити. Подумаймо! Може що найкраще буде завернути до того, в чого статейка розпочалася, себто до левантійсько-візантійської несвідомости часу, іманентної неточности?

VI.

Неточність у додержуванні години, лет конатення часу свойого й чужого, звичайна всім східним народам, є одною з прояв недостачі внутрішної моральної дисципліни, тобто невміння й нехотіння приковувати себе самого пильнувати годину. Це нецінування внутрішної дисципліни — одна з підставових прикмет і прояв східної візантійської формації. Інша, споріднена прикмета' надмірне плекування чуттєвих, емоціонально-естетичних елементів душі.

Коли для латинця (як у старинного римського правника) чорне є чорним, біле білим, злочин злочином, гріх гріхом, година годиною — все те раз на все означене законом, ясно й недвозначно означено; і коли можне порушення цього закона — тимсамим уже є гріхом, злом і вимагає відплати,

БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР

з нагоди 10-тих роковин
9. II. 1918 — 9. II. 1928.

Спомини та матеріяли.

І. КЕДРИН: **Берестейський мир.**
М. ГОЛУБЕЦЬ: **Берестє Литовське.**
Д-р М. ЗАЛІЗНЯК: **Моя участь у мировних переговорах в Берестю Литовському.**
О. СЕВРЮК: **Берестейський Мир.**
В. ВИННИЧЕНКО: **Мир з Центральними Державами.**
ГР. О. ЧЕРНІН: **Берестє Литовське.**
ГЕН. Ф. ГОФМАН: **Берестейський Мир.**
ГЕН. ЛЮДЕНДОРФ: **Мировї переговори у Берестю Литовському:**
КОЛІН РОС: **Зміт.**
Мировий договір.
Тайний договір про Галичину та Буковину.
320 СТОРІН ДРУКУ. 16. СТОР. ДРУКУ.
Ціна 8.00 зол.

1953 **„Червона Калина",** Львів, Руська 18. І.

М. ВОЗНЯК

З 1848 РОКУ.

(Жмуток настроїв і фактів із рукописного матеріялу.)

В 1928 р. минає 80 літ від часу, памятного під неодним оглядом. Це 1848 р. із скасуванням панщини, появою першого українського часопису в Галицькій Україні п. н. „Зоря Галицка", завязанням „Головної Ради Руської" з філіями по провінціональних округах, першим освітнім конгресом під шумною назвою зїзду сотки „руських учених", що на ньому засновано перше освітнє товариство „Галицько-руську Матицю", заснуванням катедри української мови й літератури на львівському університеті, що її обняв Яків Головацький, вибором послів до державного законодатного тіла, висилкою українських делегатів на словянський зїзд у Празі, спробою організації української національної гвардії, видвиженням справи поділу Галичини на два окремі краї, український і польський, першими прилюдними українськими драматичними виставами й таким іншим, що фаєверково або соломяним огнем засвітило й загоріло в 1848 р., щоби швидко потасцути й дати місце тому холодові й тій реакції, що запанувала в Галичині в 50 рр. XIX. в

Історія 1848 р. з українського становища ще не написана та й питання, як довго ще прийдеться ждати на неї, коли досі не оброблена навіть „Головна Рада Руська", що більше, навіть не відомо, де її протоколи! Для такої будучої історії подаю тут жмуток настроїв і фактів, вибраних із листів кількох наших людей до Антона Петрушевича, митрополичого капеляна в Уневі.

І так у листі архикатедрального вікарія Кирила Хоминського, висланім до Львова 21. лютого, стоїть, що коли Петрушевич приїде до Львова, довідається від о. Малиновського,

„jak to wczoraj odbyła się w Stauropigii sławna sessja literatów ruskich i protektorów literatury tejże w celu wydawania dziennika, która po kilkagodzinnej kłótni na niczem się skończyła, gdyż Zubrzycki oświadczył, iż redakcji dziennika w takim niestworzonym języku, jakiego ci panowie żądają, przyjąć nie może".

Денис Зубрицький, відомий історик, був русофілом, а від нього домагалися редагувати газету в нашій народній мові. Свій лист з 3. березня в цій справі до Петрушевича починав Зубрицький ось як:

„Zapewno wiadomo już Panu, że miłośnicy ojczystej naszej mowy zamyślili wydawać pismo periodyczne rozmaitej treści językiem naszym Katolicko-Ruskim pod tytułem „Галицкая Пчела". Далі писав Зубрицький, що наклад мала дати Ставропігія, вичисляв співробітників, признавався, що він довго не хотів прийняти редакції часопису на себе, вимовляючися то тим, що „w dialekcie naszym mało co dotąd" писав, то старістю, але нарешті „na silne nalegania tak znakomitych prałatów, jako też sekretarza gubernialnego pana Chomińskiego" приобіцяв протягом півроку „trudnić się redakcją pierwszego małoruskiego pisma periodycznego". Попереднього дня внесли Ставропігія й редактор подання до губернатора в справі видавання часопису, з якої мала бути виключена політика й сварлива полеміка. Бажаючи погодити в мові своє русофільство з своїм аристократизмом, він придумував і окрему мову для часопису під своєю редакцією, воляпікмішанину з нашої народньої, церковної, російської й староруської мови, щось зближене до тієї мови, яка, запанувавши в галицьких виданнях під впливом Зубрицького та всіх тих (головно святоюрців), що підчинялися його авторитетові, довгі десятиліття спиняла культурний розвиток галицького відломка української нації.

Реферуючи квітневі події у Львові, повідомляв Хоминський, що у Великий Четвер увечері віддала делегація петицію галицьких українців губернаторові. Хоча підписувалися на ній усі, почавши від Яхимовича, Хоминський не надавав їй вартости, бо була „позднымъ Ивановъ" й nadto w ogólnych ułożona wyrazach"не містила нічого такого, „coby się z dotychczasowego porządku rzeczy samo przez się nie rozumiało".

В листі з 18. травня питав Хоминський Петрушевича, чому вже раз не приїде до Львова, й виводив:

„Przecież nie jesteś tak zimnym politykiem ruskim, jako ja, który, mając radę narodową ruską pod bokiem (jeszcze się albowiem nie była z sali konsystorskiej do seminarium przeniosła), miasto żeby się pilnie przypatrywać wszelkim objawieniom życia ruskiego, na wieś do rodziców wyjeżdża i tam przez 10 dni bawi. Nie, zimnym nie jestem, bo tej ochłody potrzebowałem, widząc we Lwowie Rusinów rozmaitych, polskich, niemieckich, małoruskich (tak zwanych Ruthener), prawdziwych zaś bardzo mało i to zaproszanych i okrzyczanych. — Nie rozpaczam jednak, bo myślę, że z Rusinów niemieckich kiedyś prawdziwi Rusini stać się mogą, a polscy Rusini (t. j. tacy, którzy język ruski za narzecze polskiego, ziemię zaś ruską jako część polskiej uważają) prawdziwemi stać się będą musieli".

Щоб потішити себе, читав тимчасом пильно чеські „Народні Новіни", що їх доставляв йому Чех Яхім. Посилаючи Петрушевичеві відозву й „dziennik ruski", се-б-то „Зорю Галицьку", писав про її редактора Павенцького та з приводу її напрямку ось що:

„Jest to człowiek, którem oprócz języka polskiego i cokolwiek ruskiego potocznego nic więcej nie umie. Naczelnikiem zaś wszystkich podobnych Rusinów jest ks. Żukowski, któren przeto jest oraz najwyższym zakonodawcą i twórcą języka ruskiego, i dla tego drukarni Stauron. ani krok

взяти до відомости і свідомість міри в нього осередком світогляду й моралі, — як для орієнтального візантійця осередком світогляду й етики є чуття. Значить: милосердя, як база моралі; відруки чуття й настроїв, як міряки поведення; естетичні вимоги як мотиви дій.

Знаки і почуття міри: дух, дисципліна і тяжкодумність латинського християнства, західної формації, римської двоєдиниці.

Дротя моралей самоконтроля, постійна й неминуча: Дух протестантизму, вироблений в латинській формації народами германсько-американської полосп.

Рисами чуттєвости, нічим не обмеженої, в усіх випадах і виразах: дух християнського Сходу, Німеччі. Значить: легковажена дисципліна, в цьому й дисципліна часу; релігії міри, в цьому й міри єдиного, чорні, у похоронних плачах, міри покори перед вищими (невідомі латинцеві чоловічі поклони в Церкві й на Дворі). Значить далі: Расколькніківське вагання супроти того, чи овочки — справді овочки, гріх справді гріх... „Поетичні" й претарні церковні відправи, роздираючі серце співи... Навпроті — в доброму й злому напрямі: ніколи на місці не можна тривати на певне... Героїчні акти милосердя або покутні жорстокості... Неточність, непевність що: до своєвільности й правдивовности: все не „обмежує", все не — погорда достойна дисципліна... „Нічого!" — і фаталізм... І так далі...

VII.

Майже все, до чиста все, чим — за польського й німецького обсервторами — п. Дашєв описує свої вражіння й статті про Московщину, все те відноситься, на жаль, до всього візантійського світа. Ніхто так дуже не похожий на розперезаного „русского", що „широко" гуляє й „катає", як давнього свому просторові, рясно і мовою та рідний духово-моральною формацією боярин — румунський. І так далі. Sapienti sat?

Для середнього, латинця вони однаково не мають внутрішнього стриму й внутрішньої міри, і тяжкими вони йому однаково „вередами".

Те сама, або ще щось гірше, вони й для англо-саксонця, якого реліпія від найраннішого дитячого віку навчає безупинно контролювати себе самого і не покладувати на вперх своїх почувань, забагнок і пристрастей.

І ми тягнулися? Ми особисто одною ногою тут, одною там. Раз перехиляємося більше сюди, раз туди. Чутливість і розпущаність значайно більше оримальні ніж законосвідомість, дисципліна, стриманність. Ми ніколи (ще!) від росіян, румунів, сербів, але чи не довго? Чар візантійства є безперечний і могучий, і важко йому опиратися. А все таки треба! В інтересі нашім, дітей наших і родин наших, в інтересі успіху нашої боротьби за визволення, в найкраще зрозумілому інтересі будучої Соборної України, одної й неподільної — треба нетільки зберігти наші західницькі елементи світогляду й моралі, а ще й свідомо й доцільно плекати нашу латинську формацію.

Бо в реальному, поточному, чуттєвому формацією візантійським громадянством важко-пребажко нетільки поконати західнього противника в повітних суворих і точних стратегічних і тактичних змаганнях, а й може ще важче приноровитися до духа продукції нової, індустріяльної епохи.

Sapienti sat? Бо докладніше говорити про все те — тут не місце і не пора.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

НА РОЗДОРІЖЖІ.

Хто тільки загально обзнайомлений з теперішнім освітнім рухом, бачить, як речники й представники освітньої праці серед дорослого населення ведуть тяжку боротьбу за те, що має бути змістом освітньої роботи. Показується, що найбільше криклині вивіски переїдаються і після певних хвилевих блискучих успіхів, поворотна хвиля полишає руїну, пусті місця, але й дальше незаспокоєне бажання. І ніщо не вдіють зусилля освітніх „підприємців" (бо й такі є), ніщо не вдіє навіть накинена урядовими сферами готова організаційна форма з готовим „наказним" змістом.

Та коли можна говорити й переводити певне порівнання між освітнім рухом у світі та у нас, то й в малому нашому мікрокосмі можемо побачити певні розбіжні змагання, котрі прибирають місцями більші, а декуди менші розміри.

Істотні риси цих змагань є виливом політичного зріжничкування, яке повстає серед нашого громадянства. І замість того, щоби освіта щойно вилипала та управильнювала політичне життя, його просвічувала, надавала йому життєздатні форми, то в нас діється навпаки. Дуже а дуже непросвічене політиканство хоче витиснути своє тавро на всі прояви народнього життя. Та замість вести те життя до тривкіших і сильніших форм, його розкладає, викривлює, дезорієнтує та полишає після себе руїну замість творчости, зневіру замість захоплення.

Цим нездоровим явищем діткнене також просвітне життя у позашкільній ділянці. В останніх часах доводиться нам чути з певних кол поклик за „клясовою освітою", котра має стати протизасобом проти „панської", „буржуазної," чи там „дрібноміщанської" освіти.

Коли ми навіть приняли як факт, що в нас дійсно є велики клясові ріжниці, і що в нас є підклад для клясової боротьби, то й тоді ще слід було би розглянути питання: що важніше для нас у такому стані і таких умовах, в яких живемо, чи клясове освідомлення для ведення клясової боротьби, чи національне освідомлення для збереження нації, для двигнення її на певний культурний щабель? А коли таких клясових ріжниць не має майже зовсім, коли на ділі є одна-одніська кляса — кляса селянська, визискувана й гнетена соціяльно тому, що вона є національно відмінна від пануючої нації і всіх кляс серед неї, тоді немає навіть справдження якенебудь клясово-політична боротьба внутрі нації. Політичну боротьбу треба спрямувати на зовсім інший фронт, а з усіх шарів нації мусить повстати одна бойва лава, яка не сміє розпастись так довго, доки не буде забезпечена можність повного національного життя у всіх модерних формах такого існування. І тому нераз дивно стає, коли від політичних провідників ріжних угруповань можна почути вислови, сказані в „добрій вірі" (так бодай здається), що назверх творім один фронт, але внутрі ведім далі боротьбу.

Значить, вони відчувають повну безосновність своїх вигадок. Значить, що така нерозбірчива боротьба, яка під цю пору ведеться, є тільки потребою провідників для їхніх особистих цілей, а не диктована потребою тих, від імени яких боротьба ведеться.

Перекинення тоїж боротьби на освітньо-культурну ділянку, це вже не тільки незрозуміла річ, але й карігідна, коли не злочинна.

Саме сьогодні в культурних народів, що мають власні держави, вся освітня робота в одинокому напрямі, щоби кожна людська одиниця пізнавала себе в своїй особистій долі як член народу, бо кожна людська одиниця несе на собі і в собі пілу долю свойого народу, несе ганьбу й честь, терпіння і спасення усіх. Саме освітня робота має в народі виконати високе завдання того чинника, що наближує подинокі класи народу до себе, що каже їм взаїмно довідуватись про власні умови життя, про потроби, обовязки й права. І саме пізнавання таких противеств веде до запільнення дальшого розвитку того організму, що називається нацією, народом. Саме освітні робітники мусять мати на увазі, щоби перемагати виключну клясову свідомість, і показувати, як вводити духове й душевне життя в річище всіх кляс цілого народу.

Кожний культурний нарід бачить велику небезпеку виключно клясової свідомости а ще більше клясової боротьби. І тому в усіх боків чути гасло, щоби *народ творився і ставав єдністю*. Одиниця може освічувати себе тільки й єдино як член свідомої себе народности. Духові завдання народу у тому, щоби визнатися у кожночасному свойому положенню та навчитися розум'ти й виконувати все те, що потрібне щоби себе утримати як нарід.

Щойно на такому грунті можливий розвиток народу. На такому грунті можливе поладнання клясових ріжниць із становища взаємин *людини до людини*, під серця до серця. А тимчасом замість праці в такім напрямку в нас речники клясової боротьби дивляться на кожну одиницю, хоч би яку характерну й ідейну, тільки в освітленні поняття, в освітленні фрази та гасла. Цей стан відбивається дуже болюче у приватному і громадянському житті.

З таким станом і того рода течіями треба покінчити. Всю силу й енергію слід зужити на творення народу, поглиблювання його національної свідомости, а не на штучне підкреслювану клясову ріжницю, яка коли й існує, то тільки у відношенні до інших націй, а не внутрі народу. Тим більше потрібне рішуче покінчення, що думка клясової боротьби прибирає з кожним днем виразніше інтернаціональне обличчя.

Одначе щоби не дати приводу до певних неясностей, то визнання в народі можливе тільки *за виключенням всього, що низьке, нічемне, рабське й продажне*. Нехай би навіть не були люде, близькі нам станово й клясово, як довго вони є носіями розкладу й деморалізації, з ними треба покінчити, їх треба викинути поза борт нації.

А покищо ми на роздоріжжі! Кипені привабливі гасла, хоч як для нас неприємні, находять послух тільки тому, що вони модні, що во-

---

nie odstąpuje, aby mu jaki Moskal prawopisu i języka jego nie poprawił".

В 1848 р. написав Петрушевич брошуру „Słów kilka napisanych w obronie ruskiej narodowości. Lwów, gród Rusi Austryackiej". — (стор. 56). Для генези Петрушевичевої брошури маємо такий інтересний лист Михайла Малиновського з 30. травня (з технічних оглядів правопис модернізується):

„Наша руска народна рада во Львові уполномочила (сік, уполномочила) просити Вас, абисьте написали бодай коротеньку *історію Галичи* по руски для обучення русинів. Велика була би то прислуга для свого народа вітворити чому очи і показати — вітспівати ліпа сто кредков і так не мало очучити дух руский і показати напротив Поляков біснующихся, що Галиция наша руска земля, наша хата. Рада руска надіється, що Ви посвятите труд ваш до сего діла, і очікує с нетерпеливостію того діла, котре в школах наших приняшется. Ідє до того, абы воскресити духа руского, а де би Ви не хотіли причинитися до так святой справи? І кто як не ви може нам сказати діяпія нашого народа? Вся наша надія сложена в руки ваші. Возміт за перо, і не медліт, а Бог поблагословит труду вашому за за нашими сердечними молитвами!

„Вчера говорилем о Вас губернаторови, котрий ся мене випитував, чи ми можем знайти між своїми добрих зналіпів і языка і словесности і історії нашої руской, і котрий потерпливе очікує, абы кто написал історичную аналогію за руский народ в Галиції, котрай если хоче бути на світі, потримає лише жизни в собі очутити, не *жаючи на письмені записки. От видите, яка надія руска на вас!"*

Далі бажав Малиновський, щоб Петрушевич бодай на день приїхав до Львова, щоб поговорити про важні предмети, порадитися його та його словами „укріпити духа". Повідомляючи, що „всюди завязуются наші ради, двигаємся і народ руский пробуджуєся", прохав відписати „на велику радость нашу".

Петрушевич, видко, взявся негайно до праці, не за історію Галичини а нашій мові, а за річ, яку піддав губернатор, і 12. липня розпочинав Йосафат Кобринський свій лист до Петрушевича такими словами:

„На рук до рук ходит у нас твой ответъ врагамъ на бестыдныя ихъ предложенія в Байратѣ, который нам послалъ в рукописи питомцемъ Семинарія Львовской".

Сподіявся, що твір Петрушевича добре розходитиметься.

„Зоря Галицька" мала зразу державну підмогу, як про це довідуємося з письма Голуховського, висланого до митрополичої консисторії 10. серпня (ч. 11190). Його відпис переслав Хоминський Петрушевичеві. Письмо писане по німецьки. Ось воно в перекладі на нашу мову:

„Коли краєва президія взяла значною сумою участь у передплаті на часопись „Зоря Галицка", мавоєя головно на оці ту ціль, щоб через це дати грамотним Українцям (Рутенцям) засіб освідомити громади про найновіші події й наладнувати їх до спокою й ладу, а головно до респектування чужої власности, а саме ліпчів. Та здається, що редакція названого часопису за дуже звертає увагу на національність і, протиставляючи П польській, ще більше оживляє недовіря українців і не хотячи може стати дуже легко причиною в найменшій мірі гідних пожалування конфліктів.

Тому позволяю собі непокоїти високопреподобну Консисторію прохальним вплинути на редакцію часопису, щоб вона поставила собі поперед усього завданням перестерегти громади, що становища моралі, перед насильним захоплюванням ліпчівської власности, й поважно напоминати їх, щоб вони точно й охоче слухали приписів своєї влади, а головно свого наставленого окружного уряду, а зокрема щоб перемінили божим і людським законам противну фальшиву думку, що в Східній Галичині кожний, що не є Українцем, є тільки визискацем, тільки терпимим. Взагалі було-б добродійством для люду, коли редакція часопису поставила-б собі завданням освітлювати в ньому більше моральне почування ніж зазнайомлювати його в політикою, якої він на своєму теперішньому рівні освіти не в силі зрозуміти так, як треба".

В своєму наближчому листі до Петрушевича Хоминський припускав, що йому певно вже відомо, „якъ поставленіемъ Г. Залеского въ Губернаторы цѣлой Галиціи надѣя здѣшнихъ Русскихъ на особную рускую губернію уничтожена или по крайней мѣрѣ во сомнѣніе проведена есть, що есть причиною великого и справедливого негодованія такъ Рады рускої, як всѣхъ Русскихъ зособе". От кого найшов у Галичині Хоминський „14 Аугуста 1848". Тому після цього не дивні такі слова Хоминського в листі з 7. жовтня до Петрушевича:

„Совершенно дѣлю твои горевання надъ неистовымъ починаніемъ нашихъ Малоруссомановъ. Но Малорусоманія теперъ господствуетъ. Ею заражена наша народна рада, наши посланцѣ въ Вѣдню, якъ увидишъ аъ приложенной предплаты на Енеиду Котляревского. Но ще еще хуже, не терпитъ она ладного (сік) протиленія, и кождого, который с составѣ нашего языка иного есть мнѣнія, называе заразъ Псеудо-Русиномъ изменникомъ и Богъ знае чѣмъ.

Щось подібне трапилось і йому, коли взяв в оборону Вагилевича перед поголоскою, що він за 600 зол. плати запродав свою народність.

Тут-же повідомляв Хоминський що подався на військового капелана до полку, що стояв на Угорщині. Хотів прогулятися по світі й вернутися за рік або два, „колы въ насъ атмосфера трохи очиститься, и партіи точнѣе опредѣлятся". Одначе не судилося Хоминському вернутися до Галичини, коли вона „опредѣлилася" по авторитету Зубрицького. „Зоря Галицька" за 1850 р. в ч. 8 принесла звістку, що він безслідно загинув у Семигороді по скінченому повстанні, а може й убив його якийсь опришок, бо в його помешканні лишилися всі його речі й грошей до 400 зол.

Нарізі перевагу мав не табор Хоминського, але противний, куди належав і Лев Трешановський, що в листі з 27. жовтня ось що писав до Петрушевича: „Уважаю же теперь

ни творять ґрунт для повної емоції, що дають змогу виявити невдоволення, протест у найменше небезпечній формі, бо проти такихже самих членів народу і то тільки тому, що ці інші вибрали, щоби ставити загально-національний інтерес не тільки вище особистого, але й вище партійного.

Одначе коли погодимося у тому, що освітнє життя може правильно й з користю розвиватися на національному ґрунті, тоді ми повинні найти спільни моральних і матеріяльних засобів, щоби цій течії, цій провідній ідеї допомогти до перемоги в саме для добра й розвитку власного українського народу.

О. ЛУЦЬКИЙ.

Сучасна хліборобська продукція.

Перший український просвітньо-економічний конґрес у Львові, відбутий 1. і 2. лютого 1909 р., підкреслив в рефератах о. А. Гладилінського і о. Т. Войнаровського[1]) покучу потребу докладно означити наші тодішні аграрні відносини і пробував усталити розумний плян дальшої економічної і передусім хліборобської праці в Галичині.

Від того часу пройшло важких 19 літ із світовою війною на українських землях і нашою національною та соціяльною революцією.

Змінилися умови нашої господарської праці. Хліборобська західно-українська корпорація „Сільський Господар" і західно-українська хліборобська кооперація, згуртована в „Revізійнім Союзі Українських Кооператив" проєктують ці нові умови та усталюють і здійснюють новий плян праці на поширеній території своєї повоєнної діяльности. Цей плян і його реалізація відомі нашому громадянству з виданнить цих обидвох установ, із окремих публікацій їх голови, інж. Ю. Пеленхівського[2]), та органів інших хліборобських організацій і виданнить („Сільський Світ" і пр.).

Щоби цей плян і його дотеперішні успіхи пояснити, освітлити і ще раз провірити, я зважився ось-тут кількома словами передати до загального відома думку про повоєнну лінію хліборобської продукції та її дотеперішній стан у світі і передусім в Европі.

Війна ослабила хліборобство не тільки на українських землях, але в цілій Европі. І перед війною Европа була банкіром та промисловцем світу, не його хліборобським осередком. По війні змінилася в Европі площина управної ріллі та її видатність і понизилась інтенсивність цілої хліборобської праці. Що торкається збіжевої господарки, світова продукція пшениці задержала в літах 1922-25 майже ту саму пересічну управну площину і що саму видатність, що в роках 1909-13 (круглo 105 мільонів гектарів і мільярд м. сотн.); однак Европа імпортувала щорічно в останніх роках перед війною круглo 79 мільонів сотнарів пшениці, а в роках 1924-25 цей імпорт зійшов до 147 мільонів сотн. Перед війною Европа експортувала жито[3] — по війні, в літах 1922-23 европейський імпорт жита дійшов до майже 9 мільонів сотн.; в двох дальших роках зріс до поверх 11 мільонів сотнарів річно. Тільки бараболя, добрий засіб пародоміску, але найгірший засіб людської поживи, постійно зростає в Европі і в 1925 р. (включно з Радянським Союзом) перевищила на 29 проц. передвоєнну продукцію.

Заміна европейської повоєнної збіжевої продукції ратує рівночасний зріст цієї продукції в Америці. Наприклад: продукція пшениці зросла в Канаді в літах 1923-3 із передвоєнних 54 міл. сотнарів на 104 міл. сотнарів, в пів. амер. союзі з 189 міл. сотн. до 211 міл. сотн., в Аргентині з 40 на 57 міл сотн. Прохарчування світа запевнене, одначе із цим застереженням, що 1) збіднівша повоєнна Европа не має своїх грошей на закупи збіжа, мяса і товщів в Америці і що 2) американське хліборобство, сильно розбудоване задля знаменитої воєнної кон'юнктури, переживає задля того якраз тепер дуже гостру кризу[4]).

Щоби ясніше уявити собі хід повоєнної хліборобської продукції і культури та їх теперішній стан в Европі, подам на основі цінної студії Шавлевського[4]) образ цих справ в важніших европейських державах.

Англія, держава промислова з 12 проц. рільничого населення, ще нині має феодальну рільничу структуру. Більша земельна власність посідає там 4/5 землі а володіні 7 тисяч власників. Домінуючим типом англ. хліборобства є аренда. Промисл так пригноблює англ. хліборобство, що воно працює екстензивно. Чимраз більша площа служить ловецтву і годівлі худоби (овец[illegible]). Підчас війни і зараз по війні управа пшениці (єдиного хлібного зерна) зросла в Англії від поверх 750 тис. гект. в роках 1909-13 до 837 тис. гект. упр. площі в 1922 р., однак вже в 1925 р. під пшеницею осталось тільки 637 тис. гектарів. Англійське хліборобство (з Валією, Шкотією та Ірляндією) прохарчовує тепер своє населення заледви на протязі 3 місяців. Ця ситуація і дажді загально-господарські відносини в цілій Европі викликали в останнім часі і в Англії сильну акцію в напрямку допомоги хліборобству і взагалі в напрямку перебудови англ. аграрної структури. Ліберали заявляються від 1925 року за націоналізацією ріли, себто за відданням удержаної ріли хліборобам у формі вічної аренди без права продажі; соціялістична робітнича партія оголосила в 1926 р. свій проєкт визласнення більшої сем. власности (з викупом) на річ держави, щоби потім цю землю видерендувати хліборобам при рівночасній зорганізованій державою збуту хліборобських продуктів; консервативна-ж партія скликається до введення плової охорони для англ. хліборобської продукції і — будучи при владі — підтримує рільництво кредитами, особливими допомогами для дрібних посесорів і кілбор. кооператив і т. п., мотивуючи своє протиставлення негайній зміні цілої аграрної структури недостачею потрібних грошевих засобів в державній скарбниці.

Німеччина має 35 проц. хліборобського населення, однак господарське політика цієї держави вже перед війною дуже дбала про своє хліборобство, підмагаючи його всіма засобами науки і митовим захистом. Всеж таки і передвоєнна збіжева продукція Німеччини заспокоювала тільки в 80 проц. внутрішне запотребування. В 1922 р. дайлайність хлібних збіж з гектара поменшилася на 30 проц. в порівнянні з 1913 р.! Девальвація марки задержала одначе імпорт чужого збіжа, хліборобство ожило. Пізніше стабілізація валюти обмежила закупи харчів населенням при рівночасній сильній конкуренції чужого збіжа, гострій розбіжности між цінами за промисловий товар і хліборобські продукти в користь перших і при високих податках та даннях. На протязі 3 літ по стабілізації валюти німецьке хліборобство попало в дороги короткоречинцеві довги і дійшло до 50 проц. свого передвоєнного заложення. Держава стає тоді всіми силами ратувати своє хліборобство. Оживає довгоречинцевий кредит (при допомозі амер. капіталу), ціни збіжа стабілізує особлива „Getreidehandelsgesellschaft", від серпня 1925 р. заявляється і чимраз більше загострюється аграрний цловий протекціонізм, нарешті держава забезпечує німецького робітника більшим хліборобським варстатам, переводячи там для него поміркованну земельну реформу (робітничі осади на півгект.-парцелях) і т. п. Піклування держави про самовистарчальність та рентовність свойого хліборобства дало такий вислід, що напр. пересічна видатність 1 гект. пшениці зросла з 16.9 сотн. в 1922-3 р. до 18.6 сотн. в 1924 і 1925 рр., причім площа засівів пшеницею зросла рівночасно з 1.374 тис. гект. на 1.552 тис. гект. Всеж таки ще й нині німецьке хліборобство заспокоює лиш 70 проц. внутрішнього апровізаційного запотребування.

Енергічно відбудовує своє знищене війною хліборобство **Франція.** В 1925 р. збіжева продукція Франції вже перейшла пересічні передвоєнні досягнення. В **Італії** зорганізував Мусоліні в 1925 р. відому „**la battaglia del grano**". Хліборобську продукцію підсилюється там багатьома рухомими катедрами хліборобських дослідних станцій, механізацією праці, селекційними станціями, кредитами, меліорацією, нагородами і відповідною митною політикою. Це дало значні успіхи. Всеж таки про апровізаційну, навіть релятивну, самовистарчальність Італії покищо ще не може бути й мови. В **Румунії**, сильно зниченій війною, переведено видатну земельну реформу; всеж таки — по части покищо навіть задля цього — рум. хліборобство тимчасом підупало. В роках 1909-13 Румунія (без Бесарабії) експортувала круглo 15 мід. сотн. збіжа й муки. В літах 1922-23 цей експорт (з Бесарабією) виносив круглo тільки 1 мілюн метр. сотнарів.

В **Радянськім Союзі** відбудовується хліборобську продукцію по глибокій перебудові тамошньої аграрної структури. Там перейшла серед революції до селянських хліборобських рук більша земельна власність, оцінювана на 5 мілярдів рублів в золоті. Однак недостача капіталу і реманенту, непомірна ціна фабрикатів і госп. приладдя, комуністична засада про право держави на цілу надвижку хліб. продукції понад означені споживчі норми, доводили хліборобську продукцію до катастроф і тепер ще сильно задержують відбудову хліборобства в Рад. Союзі — навіть у формі ярко екстензивної господарки. З відомих причин Рад. Союз мусить експортувати збіже та сировці. До зійви участь Росії у всесвітньому експорті земелеплодів переванцувала 30 проц. Від 1923 р. пересіч експорту збіжа з Рад. Союзу не перевищує 20 проц. передвоєнного стану. Цей бувший европейський шпихлір збіжа перестав ним бути і забуть не скоро знов ними буде. Часть хліборобства в цілях експорті держави впала на території Рад. Союзу з передвоєнних 79 проц. до 40 проц. в роках 1924-25. (Цілий торговельний оборот Р. С. з закордоном дійшов в них роках до висоти 26 проц. передвоєнного обороту). Всеж таки і в цій ярко хліборобській країні з 85 проц. хліб. населення — культура і продукція хліборобства розвиваються, з природи річи навіть скоріше й легше ніж місцевий промисл.

Польща менше хліборобська від Рад. Союзу, бо має тільки 65 проц. хліборобського населення, — і менше промислова від Німеччини. Хліборобська справа в Польщі, її повоєнний хід і теперішній стан, нам найкраще відомі. Тому обмежуюся тільки до пригадки, що тутешнє хліборобство осталося без оборотового капіталу, по 1924 р. попало в короткоречинцеві лихварські довги, що організування довгоречинцевого кредиту покищо не має пригадків, що площа засіву в тут ще й тепер на 5 проц. менша від передвоєнної, — передусім жите має тепер Польща писемніше більше бараболі, — в цілій Польщі є карловатих (до 2 га) і несамовистарчальних (до 5 га) господарств 65 проц. (на зах.-україн. землях під Польщею аж 80 проц., що є упікатом в цілій Европі!), — що по війні мають тут сильна передвоєнна спадщина хліб. населення, що переводжена аграрна реформа може заспокоїти навіть на польській етнографічній території голод землі тільки природного приросту хліборобського населення та що пересічно Польща не має збіжа на експорт. Всеж таки активність торг. білянсу в 1926 р. підтримувала хліборобська продукція більше ніж премійований експорт промислових фабрикатів. Не дивно, що з весною 1927 р. явилися на ринках Польщі збіже й мука... з Радянського Союзу. Всеж таки і в Польщі держава політика звертає в останніх часі чимраз більше уваги на інтереси хліборобської продукції — (очевидно мавши при цім на увазі передусім більші господарства і національно-польські) — і це дає вже певні видимі і відомі успіхи. Розвиток хліборобства і цілого господарства в Радянськім Союзі чимраз сильніше загрожуватиме хліборобській продукції Польщі. Дешево випродукована укр. пшениця — передусім.

Коли одним поглядом шераз глянемо на цей подрібний нарис умов хліборобства в різних европейських державах, побачимо, що по повоєннім переході ролі світового банкира й фабриканта від Европи до Америки, Европа чимраз-то сильніше починає покладатися своє хліборобством. Перелюднення, недобір апровізаційних засобів, фінансова неспроможність фінансувати імпорт а часто також конечність збувати свою промислову продукцію переважно на внутрішнім ринку — усе то головні причини цього воєнного і повоєнного звороту Европи до хліборобства. Ось чому Европа примусово вже розпарцелювала (поза СРСР) круглo 8 мід. гектарів і навіть в Англії думає про радикальну перебудову рільничої структури та всюди, де і як може, інтенсифікує хліборобську працю. На цім шляху Европа вже дещо осягнула, але думаючи про будучність треба мати на увазі, що

1) дальший похід Европи в цім напрямку ще мусить перемогти дуже важкі безумовні перешкоди, передусім: майже загальну недостачу хліборобського (довгоречинцевого) кредиту (на це проєктується Міжнародній Кредитовий Інститут під патронатом Міжнар. Рільничого Інституту), — хитку політику цін, — хору аграрну структуру в богатьох державах — і передусім конкуренцію дешево, на релятивно свіжій почві і змеханізовано працюючого американського хліборобства; —

2) що до всього того треба величезних капіталів та що ці капітали опинилися по війні передусім в Америці (Войтінскі вираховує, що маєток Англії, Франції, Бельгії, Італії, Німеччини і Австрії рівнявся в 1919 р. якості 265 мілярдів долярів, а самих Злучених Держав Америки 265 мілярдів долярів![5])

і 3) що переживаюче тяжку кризу американське хліборобство вже збирається організувати державними засобами експорт своїх продуктів по думпінгових цінах (Mac Nary Haugen Bill з лютого 1927 р.), то знову сильно старається стабілізувати ціни передусім в свою експортову пшеницю шляхом приватної торг. організації. Вже твориться в Вінніпегу світовий (передусім американський) трест для звальоризування пшениці.

Цей останній момент нарешті також приневолював би Европу тим сильніше дбати про власну хліборобську продукцію, — однак всеж таки все це ясно малює нам важкий хід Европи на цій її новій — не знати ще як далекій — господарській стежці.

---

[1]) Перший український просв.-екон. конґрес, пропам'ятна книга, Львів 1910, ст. 369—426.

[2]) В обороні рідної землі, Львів 1925, і інші.

[3]) Herman Levy: Der Weltmarkt 1913 und heute.

[4]) Polska na tle gospodarki światowej 1927, стор. 432.

[5]) Woytinsky: Die Welt in Zahlen. Berlin 1927.

дуже на часѣ би виробити великій драмат под назвою Богдан Хмельницкій". Прохав звѣсток із славного життя великого гетьмана — закликуючи Петрушевича до діла, зазначував, що як би такая книжочка гісторическая Богдана могла вийти, то би її дуже розкупняли, бо є на самом часѣ".

Закінчу ці рядки на підставі кореспонденції з Антоном Петрушевичем, що зберігається в бібліотеці Народнього Дому, малюнком Михайла Малиновського подій в 1848 р. инакшого характеру в листі до Петрушевича:

„Заледво можемъ до себе прійти наслухуючися и видячи, що ся дѣяло и дѣе. Царство лжи, неразуму и злосливости розбите! Вже якъ знаете давно приготоване повстанье польске выбухло теперь— емиграція— работники, челядь, студенты, заробники, мужи и жены, юноши дѣти, мѣщаны декотры поставили барикады, опанували ратушъ, академію, старый театръ, поскрывалися по домахъ, выставили червоны фаны — хоть мѣщаны добремыслящи бѣлу выставляти — знайшли собѣ зачепку, напастуючи капюнера — и далѣ польскимъ неразумомъ на войско, видѣючися на Deutsch meister регименть— але пусто — тіи, з наши гранадіры на ныхъ — Гартманъ не чѣлали! були въ резервѣ—канонада бомбами и ракетами и картачами. Зъ Высокого Замку, отъ Арцибискупи бомбы и ракеты, якъ Губернатора и Комендерующого также коло барикадъ — гарматы кулѣ и картачи — все тое въ четверъ ½10—½1. О ½1 до 11 год. спочинокъ — конецъ конемъ 50 воиновъ — коло 300 полякозъ и зъ міра убито! А що покалѣчено— поляки, чуемъ, раненыхъ и убитыхъ въ канали кедали. Ратушъ и вежа отъ ныхъ подпалена — а отъ ракетовъ старый театръ — академія со всѣми кабинетами и библіотекою и обочными домами сгорѣли и ще догоряютъ, бо неможна гасити, и поляки сикавки попсували! Всюда знищеный Іерусалимъ! Понадъ Ормеского Арцибискупа летѣли бомбы и ракеты, наробивше много шкоды и перестрашили старця. Въ ночи о 11 год. зъ середы на четверъ хотѣли поляки св. Юръ опанувати, але войско прогнало ихъ, и удалося войску все до мѣста согнати на купочку, де ляшину перунъ трѣсъ. Польского орла невидати! Въ Академіи въ певницяхъ ще двѣ компанія голін замкнулися — незнати, що тамъ съ ними — надъ ихъ головами огонь. Право доране — рады розвязаны — и нища, часописьма стрыманы и Зоря, Kriegszustand — вышукуютъ по домахъ — емиграція за границю — бронь складаютъ — Павенцкій, Зубрицкій и вси Русины здоровы — и жіють! Отже то видно, кто приготовляв рѣзню и розбои! Але на насъ Русиновъ Поляки всю вину складаютъ!

„Но потому лѣпше напишу, бо не маю ще вѣдомости, не выходжу и не приходятъ, бо зъ вѣконъ пукаютъ. М. Малиновскій.

М. КОРДУБА.

Враження з поїздки до Київа.

В Київській комедії „Шельменко-денщик" виведений тип Тимофія Кіндратовича Лопушьянського, котрий кожну свою замітку починає словами: „Когда я в 32 году вояжировал из Чернигова в Воронеж". Хоча віддань зі Львова до Київа навіть дещо менша чим з Чернігова до Воронїжа і хоча техніка подорожування стоїть тепер значно вище нам сто літ тому назад, всеж таки подорож зі Львова до Київа вважається тепер куди більшою сенсацією чим „вояжировка из Чернигова в Воронеж в 32 году", коли то ще треба було їхати підводами або й балагулами. Таку силу мають вісті, проведені після світової війни кордони, такі нецереможні труднощі виїзди з добуттям пашпортів і всякого рода дозволів, що від часу усталеня польської влади у нас та радянської на Придніпрянщині досі тільки пятьом українським громадянам з Галичини вдалося перебратися через граничний надзбручанський мур і власними очима заглянути, що там по тамтім боці діється. Але їхні звідомлення, подані у нашій пресі, не зовсім вдоволили читачів. А тад. Студинському закидають надто великий оптимізм, директор Макарушка - кажуть — розділив все крізь торбі мухляри, директор Свєнціцький поза музеями та іконами не бачив світа Божого, а його подруга і д-р Філіпет Колесса досі взагалі не подали в пресі звідомлень зі своїх поїздок. Тому не лукаю, щоби мені пробувши небезпеку попасти у комічну ролю Тимофія Кіндратовича, коли у відповідь на запрошення редакції „Діла", прислати якийсь причинок до святочного числа, поділюся з читачами враженнями з недавно відбутої поїздки до Київа.

Безпосередньою притоною до цієї незвичайної подорожі була делегація, котрою наділило мене Наукове Товариство ім. Шевченка на поминки вшанованої Історичною Секцією Укр. Академії Наук з нагоди двадцятьліття смерти відомого історика Володимира Антоновича. Ці поминки відсвятковано в неділю 25-го березня. Вони складалися зі святочної академії, виставки і обіду. Академія відбувалася у величезній сали-читальні Всенародньої Бібліотеки України, котру вщерть виповнила публика та терпеливо через три години вислухувала рефератів про діяльність покійного вченого. Звідомлення про зміст цих рефератів було вже перед вільними днями подане в „Ділі" за київською „Пролетарською Правдою". Після академії частина публики перейшла до новопридбаного будинку Історичної Секції при вул. Короленка ч. 33, де акад. М. Грушевський коротшою промовою відкрив виставку памяток по Вол. Антоновичу. Тут виставлено в першу чергу рукописи ученого: шкільні вправи, роботи з гімназійних та студентських часів, чорновики розвідок та наукових праць, листи, меморіяли і т. ін.; відтак карткову збірку призбираних ним матеріялів до історично-географічного словаря українських земель; дальше шкільні свідоцтва, почасні та почесні грамоти, дипльоми від російських і загранічних наукових установ, котрі покійник отримав; вкінці фотографії ученого від найменодших літ та фотографії членів найближчої рідні та близьких приятелів-співробітників і різні інші предмети, що мали нагадати особисте великого історика. Оприводжував нас по виставці і давав пояснення вдова по ученім, п-ні Мельник-Антоновичева. На обіді, влаштованім Історичною Секцією, зібралося найвизначнійші члени київської української громади і в тості переходжу до загальних вражінь. Капітальні досягнення за останні часи. Загальну увагу звернув тост Олени Теліги в честь українського жіноцтва Західної України за невсипущу організаційну працю.

Полишаю на боці опис подорожі туди і назад та оклад різних наукових установ, котрі за пять днів побуту поспів оглянути у Київі (цікаві найдуть у статтях акад. Студинського, другий у звідомленні дир. Свєнціцького) і переходжу до загальних вражінь. Кажу виразно до загальних вражінь, бо зовсім не претендую на всебічне змалювання положення, в якім тепер находиться Радянська Україна; до досліду цього питання я не мав ні часу ані спромоги.

Відчатив від українізації, як там відмосковлення, бо цей справою і я сам дуже цікавився і за цим найбільше мене допитували львівські земляки, коли вернув з подорожі. Так от скажу просто: відмосковлення є, воно само кидається у вічі, особливо тим, що бували в Наддніпрянщині за передвоєнних часів. Про це може кожний невтямний Тома переконатися хотби в самім Львові. Досолі зайти на вул. Набелька ч. 27 до радянського консуляту, там побачить він написи та орієнтаційні вказівки лише у двох мовах: українській та польській, на стінах ждальні поруч портрету Леніна портрет Шевченка прибраний вишиваним ручником і портрет Франка. Коли я заходив там за паспортовою візою, консуля не було (д. Кириченка відкликали, його наслідник ще не приїхав), його заступав секретар, українізований великорос, і досолі гладко говорив з інтересентами по українськи. На першій стації за кордоном, в Шепетівці, (через Волочиська тепер не їздять, бо нема добрих полученьі всі написи на залізничім двірці або в двох мовах, українській (на першім місці) і російській, або лише в українській; над будинком, де переводять рев'ізію клунків, напись великими буквами: Митниця. Так само скрізь по дорозі до самого Київа. Київ на чужинця, котрий орієнтується по зверхньому вигляді, тепер мусить робити вражіння суто українського міста. Написи на урядових будинках, таблиці з новими назвами вулиць, написи на трамваях, крамничні вивіски, вивіски ліварів, техніків і т. ін. в правилі українські, лише деінде поміж український находиться ще й російський текст. З давних російських написів остали хіба табличкі зі старими назвами вулиць, щоби привізві, що привикли до тих старих назв та ще не знають нових могли орієнтуватися в місті. Розказували мені, що в Харкові істнує окрема комісія, що стежить за чистотою та поправністю української мови у написах та вивісках. В Київі такої комісії нема, тому поруч з усіми дуже вдатними назвами (прим. трамвайна станція там зветься **зупинка**) попадаються часом й варварізми та вульгаризми, як: **стаклянні вироби, гамазей** (зам. магазин), на голярнях скрізь понаписано: **перукар** (з рос. парикмахер), хоча в Київі, як і в нас, ніхто перук не носить.

Такий **зверхний** вигляд міста. Але мова розмовірна на вулицях, в трамваях, кінах, театрах, урядах по давному російська. Тай годі було чого іншого сподіватися! Київ, як всі великі міста на території України, має населення у великій більшости неукраїнське, чуже, наплівове. Переписи з 1924 р. виказує в Київі 18 пр. українців, 49 пр. руських, 32 пр. жидів і 6 пр. інших. Значить українці становлять тут мало що більше чим одну восьму частину населення, а й із цієї осьмини чимала часть вважає по старій привичці в розмові російську мову. Тут найбільш крикливі націоналістична влада була би безсильна, бож мови не можна декретами накинути. Що протягом 250-ти літ обрусіло не дасться через одну віч відмосковити та українізувати. Треба підождати поки старе обрусіле покоління вимре; молоде, виховане в українських школах, буде вже зовсім українське. Не даром Мойсей водив своїх жидів 40 літ по пустині; він дожидав, щоби вигинуло старе, адеморалізоване в Єгипті покоління і щоби воно, виросшо в його завіті, увійшло до обіцяної землі. Зрештою вже й тепер замітний чималий поступ в українізації маси населення. Я знаю Київ не від нині, бував там кількома наворотами у різні часи. Перш за все мушу зазначити, що тепер поруч російської чутно там на вулицях і публичних льокалях також і українську мову, от менш-більш у такім відношенні як у нас у Львові, чого передше зовсім не бувало. Відтак, коли ви у передвоєнній добі на вулиці або в якім публичнім льокалі заговорили по українськи, на вас подивилися мов на чудака або людину з іншої планети і відповідали, коли не по російськи, то вже радше хотби й по польськи, але ніколи по українськи. Ще за часів гетьмана, коли я в цукорні заговорив до хозяйки в українській мові, почув зі сусіднього стола зовсім недвозначні глузування. Тепер, коли поспитати прохожого на вулиці в українській мові, дістається відповідь здебільша в цій-же самій мові, так само по крамницях, ресторанах і т. ін.; а коли й відповідять по російськи, то не замічуєте вже якого спудування або неохоти, значить загал населення вже привик до української мови. А от характерний інцидент: в залізничім переділі сидять коло мене двох старших добродіїв, розмовляють ві собою по російськи; заговорюю до одного з них по українськи і дістаю відповідь в українській мові; незабаром другий панок звертається до мене зі запитом в українській мові; через якийсь час чуть, оба добродії вже балакають між собою по українськи, значить, земляки так зрослися з російською мовою, що треба постороннього товчя, щоби їх штовхнув до своєї рідної.

Над українізацією й теперішнього старшого покоління міської маси населення йде безвинна, послідовна робота двома широкими шляхами: через театр і кіна. Мені довелося бути у міській опері. Йшла „Ніч проти Різдва" Римського-Корсакова. Всі місця сидячі і стоячі, балькони, ложі були виповнені вщерть публикою. Оркестра майстерська, вперше вдоволяюча найвибагливіші вимоги, голоси чудові, балет у третій дії (на дворі царині Катерини) розкішний. Я добре знаю давну віденську оперу, в котрій залюбки бував за студентських часів, і можу ствердити, що теперішна київська їй зовсім не уступає. Серед представлення прийшло мені на думку, які то дива доконує українізація! От хотби тут, в цій опері! Тему з українського побуту і вірування Гоголь обробив у російській мові, російський композитор, директор царської опери в Петербурзі, Римський-Корсаков, достроюючи музику до сюжету, засновав її на народніх українських мелодіях. Тепер досолі було лібретто перекласти на українську мову і вийшла прачудова суто українська опера; ніхто з найтонших знатоків національної музики не підозрівав би, що це не оригінальна українська композиція. Вибираюся й до драматичного театру імени Франка, та, на жаль, в останній хвилі відкликали виставу із-за якогось-там концерту. Кін у Київі куди більше, чим у Львові. Грають ріжні заграничні кусники, але також і свої власні з національною і політичною (комуністичною) тенденцією. Пояснюючі тексти і доповнення подають лише в українській мові. Нічого казати, що обі ці інституції, театр і кіно, являються могутніми засобами українізації, призвичаюючи і призвичаючи чужу і обрусілу публику до української мови.

Щоби не забирати надто багато місця, полишаю на боці величезну наукову роботу, що ведеться тепер на Радянській Україні і гуртується в Українській Академії Наук. Згадаю лишень, що УАН обединує понад 90 наукових установ, котрі працюють дуже інтензивно, незалежно від того, чи держава дає їм грошеву підмогу, чи ні. В 1926 р. Академія оголосила друком 72 томи учених праць на майже 10.000 сторін. По подрібніші дати відсилаємо цікавих до щорічних звідомлень УАН; останнє містить огляд діяльности за 1926 р. Коротко кажучи, УАН не тільки в нічім не остає позаду за ленінградською Всесоюзною Академією, але подекуди її перевищає. Вона й здобула собі вже велику повагу за границею. Слід згадати, що міжнародне видання математичної енциклопедії Memorial) стало під патронат нашої Української Академії Наук, а вслід за тим запропоновано їй взяти під свій патронат і видання міжнародньої фізичної енциклопедії. Одним словом наука і театр стоять тепер на Радянській Україні на загально-европейській висоті.

Коли в приріванні до довоєнної доби на національнім полі ми могли ствердити велике плюс, то під оглядом економічним приходиться зазначити значне погіршення. Загально нарікають на брак мешкань, упадок промислу і доріжнечу. І справді доріжня у Київі куди більша чим у Львові. Вистане сказати, що на загал один карбованець видається там так само як у нас один золотий, хоча по офіціяльнім курсі 1 карб. — 4 і пів. зол. При харчах і ріжних оплатах (прим. голяреви, візникові) воно, що правда, виходить менше (обід з 3 страв у ресторані коштує 90 коп. — 4 зол., у Львові такий сам коштував би ок. 2 зол.), зате при мануфактурі значно більше (за пару панчіх, за які платять у Львові 9 зл., там треба заплатити 12 карб.). Тому інтелігенція, що живе з умової праці, находиться у великій економічній тісноті. Як живуть інші круги населення, не знаю, бо з ними ближче не сходився.

А політичні відносини? Хоч як воно звучить парадоксально, бо саме під політичним оглядом все там пішло в шкереберть, приходиться сконстатувати, що в приріванні до передвоєнної доби саме політичне положення громадян ще найменше змінилося. Остала ціяк сама поліційна система надзору і настирливої, дошкульної контролі приватого життя, ціяк сама самоволя уряду і брак захисту перед цією самоволею, ще більша чим за старого режиму нетолеранція до всякої критики або хочби відмінної думки. На кілька днів перед поминками Антоновича арештовано сорок кількох визначніших українських інтелігентів, між ними кількох професорів двох співробітників Академії. А завіщо? — ніхто не знає сказати.

ВАШОМУ ЗДОРОВЛЮ ЗАГРОЖУЄ НА КОЖДОМУ КРОЦІ НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ ГРИПА. Уоружіться чимскорше в найуспішніше оружя. ЦУКОРКИ „SANO". Цукорки „SANO" вилічать шкідливі для здоровля зарази скоро й успішно. ЦУКОРКИ „SANO" скрізь до набуття.

Д-Р В. ЩУРАТ.

Памятка по Ост. Нижанковському.

Десять літ минає від того часу, як трагічною смертю згинув кращий з галицьких композиторів і організаторів музичного руху о. Остап Нижанковський. В музиці самоук, він — як каже історик української музики Мик. Грінченко — все мріяв про більше систематичну музичну освіту, листувався з Лисенком, але життєві умови склалися так, що молоді мрії остались мріями й він, ставши собі звичайним пан-отцем, міг жити тільки гарними спомінами про подвиги молодости зазначувані виданнями „Музичної Бібліотеки", організуванням хорів і працею в ріжних „Боянах". Те, що сказав колись Драгоманів з приводу оцінки Федьковича, можна повторити й тут: суспільство не вміло виховати таланту й покористуватися ним... Щоб нащадків того суспільства не зустрів ще прикріщий докір, вони повинні подбати бодай про збереження слідів тих важких подвигів людини, в якої мрією було в питомій собі ділянці творчості піднять нас до рівня культурних націй. Повне видання музичного дорібку пок. о. Нижанковського повинно бути не лиш направою байдужньості колишнього суспільства в відношенні до його таланту, але й обовязком тих, що уявляють собі вагу закріплення поодиноких фактів для необхідно потрібної історії таких проявів культурного розвитку націй, як музика. Я даю тут скромний почин.

В часі літніх ферій 1925 р. був я в Кобиловолоках у Теребовельщині. Там застав на відпочинку свойого друга, інспектора податкового друга з Ніска п. Івана Бараника. Від нього довідався, що в його посіданні є рукописна збірка композицій пок. о. Нижанковського, котру він в березні 1925 р. одержав від п. Бравнової, подруги нотаря, перенесеного в тім році з Ніска до Велички. Ту збірку хтось з московської армії, що був у хаті пок. о. Нижанковського в Стрию, в переході через Ніско під Горличі залишив у домі Бравнів і не мав уже щастя відібрати її. На мою просьбу п. Бараник не лише згодився спровадити її з Ніска на показ, але й подарував.

Збірка першорядної вартості. Це показний сшиток нотного паперу формату великої 4-ки, оправний в темно-зелене полотно з витисненими на верху золотими ініціялами автора Е. Н., з ніжно каліграфованим написом в нутрі: „Е. Нижанковскій. Вам на сміх, мені на науку", з 42 сторінками нотного письма, такого старанного, на яке здобувається лиш новик у любій роботі і з 6 сторінками бруліонових нарисів пером і олівцем.

Чисто й докладно списаних номерів у збірці є 20; інших 9 номерів — то кидані на швидку бруліонові нариси. В числі тих 29 номерів є 8 записів народніх пісень (4 від Ол. Бобикевича, 4 від Ів. Колесси, 1 від невідомого), 1 гармонізація музики Дегтярева, а 20 оригінальних творів пок. о. Нижанковського.

Не в тім одначе вартість збірки, що вона містить у собі 20 композицій симпатичного музика, але в тім, що ті композиції — то хронольогічно списані найкращі його твори з років 1880—1888, початі в часах, коли автор був іще учеником V-ої кляси гімназії в Станиславові. Спис їх я й подаю в хронольогіч-

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діляє зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит-неоцінений середник для реконвалес, центів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малазі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mgr. M. Krzyształoforski Tarnów.** 43 7

нім порядку, зазначуючи авторів тексту, до якого композитор дав музику:

Рік 1880: 1. І. Мардарович: Где вст наше прибіжище; 2. І. Мардарович: Очи; 3. І. Мардарович: Туга за весною; 4. Гофманн: Abendlied.

Рік 1881: 5. І. Мардарович: Гостям (на іменини Вайдовського); 6. Серенада (на іменини Мидловського).

Рік 1882: 7. Глібовицький: Три цвіти.

Рік 1884: 8. Ол. Бобикевич: Верніться сни мої; 9. Федькович: Гуляли.

Рік 1885: 10. Шевченко: Не забуду я; 11. Федькович: З Окрушків; 12. Народня пісня: А з відси гора (запис. від Ол. Бобикевича); 13. Народня пісня: Пішли женці (запис. від Ол. Бобикевича); 14. Ів. Франко: Кантата на вечір О. Е. Кониського дня 22. січня 1885; 15. Б. Кирчів: В гаю зеленім; 16. Ієр. Калитовський: Вандрівникам у Карпати; 17. Ю. Шнайдер: Бездольна (на тему нар. пісень); 18. Народня пісня: На вишенцім стояла (запис. від Ів. Колесси); 19. Народня пісня: Понад чорне море (запис. від Ів. Колесси).

Рік 1886: 20. Б. Кирчів: Она одна — она моя; 21. Ол. Бажанська: Коли?; 22. Моїй білявочці (Хоч на хвилиночку...); 23. Народня пісня: Мізерія на сім світі; 24. Руданський: Звела мене.

Рік 1887: 25. Да исполнятся (муз. Дегтярева, гармон. Нижанковського); 26. Народня пісня: Гей у поли, у поли (запис. від Ол. Бобикевича).

Рік 1888: 27. Пісня козаків (З понизових вітер віе...); 28. Народня пісня: Зажурилася молоденька удова; 29. Пісня керманича козацького (Где ти ходиш, где ти бродиш, козацкая доле...).

Зберігши нам найраніші композиції пок. о. Нижанковського, ураторана припадково збірка зберегла й незнаний текст кантати на вечір Конисього, написаний Іваном Франком в січни 1885 р., що його тут подаю, змінюючи тільки правопис:

Не гармати грають нині
І не дзвони гомонять,
Хоч то в нашій Україні
Свято найкрасніше в свят.

Не царя, не генерала
Ми празнуємо ось-тут;
Наша Русь повеличила
Чвертьвіковий широкий труд,

Не царя і не вельможу,
Але слова світлий дар,
Але пісні іскру Божу
І любви небесний жар;

Того слова, що огріте
Серцем серця гріє всі,
Тих пісень, що чверть століття
Нас підтримують в борбі.

З покоління у покоління
Тее слово гомонить,
Предків бої і терпіння
Піздним внукам увіть.

Внукам сильним і розумним,
Вольним горя і окам
Доховаєм предків думи,
Предків сльози і любов.

Честь же Твому слову нині,
Твоїй пісні, батьку наш,
По всій рідній Україні,
Від Сяну аж по Кавказ.

Музику під ті слова Франка зложив пок. о. Нижанковський 20. січн. 1885 р. Слова, значиться, були зложені мало-що раніше

У Львові, 9. квітня 1928.

Політичні шпильки.

Здоровий розум може в політиці правити тільки як один член тріюмвірату: поруч таланту та освіти; коли він рішає все сам, тоді маємо найгіршу диктатуру: духового пролетаріяту.

*

Однопартійники лекше вибачають собі взаємно безхарактерність ніж розум і щирість.

*

Деякі дівчі пропадають так дуже за популярністю, що аж пропадають від неї.

*

Політичні фанатики ріжняться від деяких недужих тим, що недужі, щоби оздоровити себе пріють від аспірини, а політики, щоби оздоровити інших пріють від аспірацій.

*

Найприроднішими союзниками політика, що працюють язиком, є лизуни та облизні.

*

Аргументи переконують лише тих, які знають, що переконань не можна змінити під впливом аргументів.

*

Політик не повинен міряти своєї величини порівнюючи себе зі своїми ворогами та суперниками, бо він здебільша вважає їх ідіотами.

*

Одна половина наших політиків вірить у що може: друга не може того, в що вірить.

*

Дівчі, що часто міняють переконання завдяки грошам, ще частіше міняють гроші, завдяки переконанням.

*

Дівчі, що переплутують політику з поезією, живуть оманою поетів-дебютантів: коли їх хтось похвалить, вони горді своєю популярністю, коли їх критикують, вони горді своєю непопулярністю.

*

Є політики, які починають рятувати свою повагу саме тоді, коли тратять почуття смішности.

*

Розумний політик не той, який іде за суспільністю або за яким іде суспільність, а той, що до чогось іде... ще й до чогось розумного.

*

Як деякі політики не мають вірити в здоровий організм свого народу, коли бачуть, що навіть уся їхня діяльність йому не шкодить?

Мих. Рудницький.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Радпис — галпис.

(ревтрагіком.)

Не думайте, Ш. Читачі, що це знов якісь новотвори української мученици — мови, або інше маюфес. Це собі звичайніське скорочення на „Кгнталт" більшовицьких Госіздатів, радгоспів, сельбудів, нуцівів, роббфаків, совхозів і других Кагановичів.

Святочне число „Ліла" так завалене японсами, що я мушу скорочувати свій фейлетон, щоби проскочити в друкарню. Тому вибрав модний телеграфічний стиль і ним пишу:

Наркомос до Раднаркому:

— Тов-ексцеленціє, чи не датиб галписові Стефаникові 100 сорубов умесиц?

— Можно, тов-ексцеленціє.

— А букписці Кобилянській тоже можно?

— Можно!

— Харашо! Чік (честь імею кланятся)

— Чік.

І розтрубіли радгази а за ними і бургази: „Галицький письменник Стефаник і буковинська письменниця Кобилянська дістали по 100 карбованців місячної платні".

До того Кобилянській подаровано ще й дім у... Харкові. Хай собі, мовляв, тішиться тим славна письменниця. Їй це не зашкодить і нам теж...

Раділи не тільки обдаровані. Раділи й другі письменники та поети, раділи й кандидати на письменників та поетів. Раділи батьки, які мали письменних синів, раділи мами, які от-от сподівалися синів, що можуть бути письменниками.

— Ануж — кажуть — і наш син доскочить такої платні. Цеж маєток!

Та найбільше раділи ті, які улаштували Кобилянській ювілей. Не треба тепер нічого посилати письменниці, вона собі як у Бога за пазухою. Не тільки не післали, але й не зібрали, бо „здоєська держава" за Збручем подбала вже сама про це.

Галицько-буковинська Україна ще не очуняла з першого захоплення, а вже друга вістка усіх насмак по душі: „Вдові по Гнатюку проектується дати місячну допомогу".

Себто: Було дано дві платні, а тепер буде дана ще одна.

Ще ніколи не було в Галичині стільки радянофілів і стільки кандидатів на письменників.

— От і Радянщина... Вишкварили й кілька повістей, оповідань, чи наукових праць в потім — їдь та розперізуйся. Цінний вік 100 карбованців на місяць!

Але така вже атмосферична політика, що після погоди приходить дощ, а то й часом грім з ясного неба.

...Стефаник досі не дістав ні злотого шеляга.

...Кобилянська що правда дістала, але стільки само ще Стефаник.

Про третю платню нічого й балакати: вона неменше цінна, як дві попередні.

Ось вам, Ш. Читачі: ревтрагіком „Радпис — галпис", себто, перекладши на звичайну мову: революційна трагікомедія „Радянська писанка — Галицьким письменникам".

Дістала свого часу Галичина Крашанку від Куліша, а тепер дістали галицькі письменники писанку від Рад-України. Перша була смачна, а друга ще й штудерно розмальована...

Думаю, що ця епохальна подія не пройде безслідно. В устній словесности вона напевно відіб'ється, як от наприклад історія про Зельмана.

Хто зна, чи за рік-два не будуть на Великдень виводити дівчата:

„Нарком*о*с і Сонмарком
Радпис галпис трагіком"...

Галактіон Чіпка.

О. Д-Р ЙОС. ЗАСТИРЕЦЬ.

Великдень у циган.

Дивний нарід ті цигани! Це останній, бо потатарський мандрівний нарід, що прийшов до нас з Індії, витеснений там якоюсь сильнішою кастою людей. Наше простолюддя більше заінтересувалося життям циган, ніж інтелігенція, бо створило багато переказів, казок і жартів про циган, ввело їх у байку та в драматичну літературу 17 і 18 століття. Прецікавою є циганська мова та мало в нас нею займаються. Колись цікавився ними Крашевський. Бачив я словничок мови бесарабських циган поданий 30 літ тому в петербурській „Ниві"

Хоча цигани мандрівний нарід і на кораблях переселились навіть до Америки, звідки далі мандрують та здається українська природа найбільше їх привабила до себе, бо багато в них осіло не тільки на українських землях давньої Угорщини, але і вздовж хребта Карпат на галицькім боці, а передовсім серед лемківських сіл, де стрічаємо багато циганських хат. Нашим землякам буде цікавою обставина, що українські цигани сторонять від інших циган нпр. румунських або угорських і в своїх мандрівках йдуть від бесарабської України до Поділпрова, Поділя, Галичину, Волинь і знов туди вертаються. До мазурів у Польщу не тягнуть.

Одного разу пішов я в великий табор циган, котрі розложилися в лісі під Бродами, біля жидівського окописка. Мало не цілий день провів я сам один між ними. Ті цигани були зо мною, священником, якісь дуже щирі. Табор складався з „наших" і угорських циган, що стрінулися разом, але мали в дальшій мандрівці роздільитися. Назіть тут розташувались окремо і ставились до себе недовірливо, мов дві ворожі політичні партії.

Хотів я розвідати про їх релігійний світогляд. Думав, що мають якусь свою містологію, тощо. Тимчасом я переконався, що їх релігійні поняття майже ніякі. Прикмет Бога „Мродея" не знають. Я виніс враження, що мають вони скоріше культ діявола. Діявол істнує в них в родї мужеськім і жіночім. Чорта звуть вони „бенг" а „бенгіналі" то „мортіца". Рідні є в них прокльони, яких осередком є чорт, але мають вони і такий прокляв: „тобі та Бог скарав"! (мирав ту мродея).

ВСЯ „ПИСАНКА" ДЛЯ „Рідної Школи".

Не забуваймо на давний гарний звичай зложити з нагоди Воскресення датоk як дар на „писанку" для „Рідної Школи". Кожний українець(ка), кожна українська установа виповнить як слід свій обовязок і перешле датки на адресу: „Рідна Школа" Львів, Ринок 10 з допискою „писанка".

Чотирнайцять літ тому бачив я в купелевім місті Криниці, як щоденно ходили там молоді циганята за худобою і вертали з іншими пастухами. Я розвідав, де вони мешкають і хотів їх відвідати на „патрадї" (так називають вони Великдень; Зелені свята то „русаля", а Новий рік „нєробєрж"). Пів години ходу за Криницею, над вертеповатим яром, найшов я циганське обійстя. Хата лихо загороджена, господарське знаряддя розкинене. Пасся кінь (граї), була й безрога (балічс), трохи курий (кахні), на колах горшки. Я вайшов в убогу хату. Циган у середніх літах поздоровив мене першим словами: „Крістос воскрешос!" Відповівши, почав я з ним і з дітьми розмову. Циганки-жінки не було. Діти були чистіші, як звичайні циганята. Циган сказав, що вони вміють „отченашос" і ходять усі в куркс і непос (неділю і свято) пенел (молитися) до кангері (церкви) а нині ходили і на гайвку, бо дівчата мають нові спідничкн („окля") і лекета (фартушки), а хлопці на пінках (ногах) нові ногавки (штани). І лаямутро (зять) Онділ (Андрій) хоча має хас (кашель) і мане кердьон (нічого не робив) та пішов з Яцкус (Яковом), хоча вже їмур рат (вже вечір), до церкви.

В тій циганській хаті були, як у селян, паперові образи в рамах під самою стелею, далі лавки, тапчан і стіл. На столі покритім білим полотном, були свячені, ковбаси і хліб.

У розмові з циганською родиною записав я з півтисячки циганських слів, з думкою, що наші земляки-лінгвісти можуть зацікавитись життям наших циганів і їхньою індо-европейською мовою, якою можна би пояснити чимало наших ще нині вживаних слів, обрядових звичок та дечого з мітольогії.

Ось-що я довідався із цієї розмови: Цинган сказав мені, що палтасаскіро (позавчора) чути було германел (грім) і була блискавка (блєскінел) а нинішний тосаро і гівес (ранок і день) погідні, та щоби холямешіген (чорт) не дав у нарастовіне (понеділок) бріпінд (дощу). „Цапоре, іду хоро да хава!" (Дівчино, дай їсти дитині!), сказав він до своєї Маріш (Марини). Воно любить курвіи (крупи). Ось розсипані на делінка (підлозі). Кай тут теванімінал (щоби тебе занімінло), не знаєш де рой (ложка), тіпро (миска)? В річі (горшку) є чут (молоко). Ма нема бахт (я не маю щастя), перніца і парінт (подушка і ковдра), ромні мірі (моя жінка кинула), на скамія (стіл) і пішла на ґав (село). Мене сом (я не є) чіндо (жид), цінавен (купець), але хартівс (коваль). Бери, шайорі (дівчино), дікло (хустину), богачі (черевики) і мас (мясо), скалічіна мірікле (шклянні коралі), манро (хліб), поглянь у дзеркапос (зеркало), на шеро (голову), пка (око), пак (ніс), мен (шию), данцо (зуби), кан (вухо), бал (волося) і не будь (стопкос) стовпом, ані деревом (кашт), бо рашай (священик) аварді (прийшов тут)! На дворі шіл (зимно), цяр (трава) нема. Панч, ефта (пять сім) днів а Уая (Уляні), шукар шіой (гарній дівчині), гегелушіс Ціпріян (музика Ципріян) заграє на гегедулї (скрипках) біна (весіля), а терені і терні (молодий і молода) і я, дзяна (піду) не андремоля орінел (не в поле орати), але яроє ніпай (з весною, літом) текелел (танцювати). Ме дзял тірікло прастал. (Іду я як птах літати), тенізол (пити) і марел модлініт (до Бога молитися). Ме пірав кашел марел (Я хочу гроші бити). Ме керал, пірел теха (Я роблю, ходжу, збя їсти). Єнбодос катай чіндрі (Поляк любить жидівку). Русакос, Романкетос бахт, тукер манош (українець і цигани люблять хліб, щастя, свободу)!

На такій гутірці провів я кілька годин Великодня в українсько-циганській родині, побажав їм бахт (щастя), обдарував циганята чим міг і зі словами „Крістос воскрешос" відійшов.

На підставі знайомости із циганами написав я кілька днів пізніше новелю „Шайорі Ромні", переплітану циганською мовою і видав її в надії, що вона може послужити матеріялом для спеціялістів

Українська Громадо!

По широких просторах кордонами поораної Української Землі несеться гомін великодніх дзвонів. „Христос Воскрес" — витають себе сини України, де вони не жиливб: на многострадальній рідній землиці, чи на чужині, на волі чи поза тюремними кратами.

„Христос Воскрес" — лунає побідна пісня, як перед віками, коли Україна була провідною державою Сходу Европи, і як перед світовим переворотом, коли два двоголові орли тримали в своїх кігтях українські землі.

Сьогодні ця пісня промовляє до нас мовою обважнілою переживаннями великого Всенародиього Зриву.

Ми свідомі того, що перед нами довга, затяжна боротьба. І ми твердо віримо, що вийдемо з неї побідниками. Бож завжди побіджує зрошена кровю велика ідея.

Для перемоги всеукраїнської національної ідеї необхідні все нові кадри борців, вихованих в національному дусі. Їх підготовляє „Рідна Школа". Тому в святочних днях Воскресення пам'ятаймо про справу виховання чергового покоління. Тому кожний українець, кожна українка, кожна українська установа в цих днях обовязково зложить традиційний дар на „писанку" для „Рідної Школи".

Головна Управа „Рідної Школи"

Юлія Кокорудз вр., голова. Т. Мартинець вр., секретар.

Жадайте французьких **ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ:** **JOB**

20/50

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Сільсько-господарська виставка.

В подовині мая п. р. відбудеться в Празі чеський сільсько-господарська виставка. Виставка після звідомлень „Рільничої Єдноти" заповідається дуже гарно. Було би бажаним, щоби якнайширші наші сільсько-господарські кола взяли участь в цій виставі. В разі більшого зголошення членів на цю виставу прогудьна громадою. За інформаціями звертатися до Комітету в домівці „Сільського Господаря" Львів, вул. Зіморовича 20 І. пов. Зголошуватися найпізніше до кінця квітня 1928.

Студентські справи.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНСТВА В ДАНЦІГУ.

В цимсумому зимовому семестрі доверши лося на нашому данцігському студентському терені декільна великих змін, які зі свого боку вплинули дуже додатньо на темп нашого організаційного життя. Найважнішим моментом є обєднання дотепер окремо існуючих націоиалістичних угрупувань „Чорномора", „Зарево", „Галич" і „Смолоскип" в одну загальну академічну громаду „Основа", яка є рівночасно на зовні репрезентаційним чинником для українського студенства у цілому місті Данціґу. Управа Т-ва „Основа", вложена в останньому семестрі в представництва поодиноких державницьких гуртів, дала нам вже запоруку дальшої і успішної праці.

Великим досягненням за останній час треба в першій мірі признати значний поступ в совісному фаховому підготуванню всіх наших тут. студентів майже без виїмку. Доказом цього є факт, що переважаюча більшість наших товаришів уже по першому державному іспиті і що в останньому літньому семестрі осягнули степень дипльомованого інженіра отсі т. т.: Білик Теодат, Гавзин Воллд., Думін Вячеслав, Коваль Віктор, Майковський Любомир, Сенчук Мих., Сенишин Вол. Шматора Святослав, Хромовська Леонід. Ярмолич Микола, Громницький Володимир.

Для доповнення теми, відомостей, в головно математичного знання, укладено у нас окремі курси, якими провадили старші товариші. Рівнож переведено в інші фахові курси. В інтенсивній формі появились у нас також по-фахові, громадські праці. На щоденільних, святочних та пригідних сходинах виголошено в минулому семестрі другі 20 рефератів на культурно-національні і загально-технічні теми. Товариство „Чорномор'е" з посеред пригідно врізьбленої цілої шіяри над вхідними своїй однодумці-журнальцу „Чорномор'е" т. п. Коли згадати, що цілу основницьку перепрасовано в відтак 8.000 стосів великого формату (100 прим. по 80 стор.) друкованого на цигаретному, то можна щойно зрозуміти, скільки затоплення треба треба було до підпятого діла, щоби довести його в намічених формі до кінця.

Нові здобутки осягнула тепер рівнож наша студентська кооперативна, яка утворила окремий продуктовий відділ, побільшила кількість своїх членів і повела плянове пропагування кооперативної ідеї серед студентського загалу. Замітити треба, що хоч ми за границями нашої Батьківщини, то на складі кооперативи самі тільки українські вироби (Елегант, Будучність, Чайка, Соняшний Базар), а особливим збутом тішиться тягарі „Фортуна Нова". Наша кооперативна перша відізвалась на поклик Центросоюзу в справі субскрипції промислової позички.

Заложено у нас теж кружок „Рідної Школи", збільшилася бібліотека, управляється з успіхом деякі ділянки спорту, як тамтайни шахами і вправи легкої атлетики. Співучий Гуртом „Сурма" дав у лютім п. р. концерт української пісні в якій тут. поліційним, яким зацікавилися широкі кола німецької публики. Вийці відзначено у нас низку національних свят в належно підготованою програмою. Коли згадати ще про репрезентаційні свята окремих угрупувань, то буквально в загальних рисах відбилася в житті нашого студентства в Данціґу.

Данціґ, березень 1928 р.

Останні вісти.

Варшава, 12. квітня 1928.

(Власні телефонограми.)

КОРОЛЬ АФГАНІСТАНУ В ВАРШАВІ.

(ік.) Король Афганістану Аманула прибуде до Варшави імовірно 23. ц. м. Затримається тут два дні і виїде опісля до Риги й Москви. Тепер приготовляють детальну програму урочистостей звязаних із прибуттям Аманули. Першого дня полудня в великій салі ратуша повітають короля магомедани, які зїзджаються на цей день з цілої Польщі.

ЛЕТ НІМЦІВ ДО АМЕРИКИ.

(ік.) Із Льондону наспіла вістка, що два німецькі летуни капітан Кель і капітан Гінсвельд розпочали свій лет через Атлантик до Америки.

ПРИСУДИ СМЕРТИ НА УКРАЇНІ

(ік.) В Умані відбувався розправа над старшиною Козловим, адвокатом Сазковим і робітником Алімовичем, обвинуваченних у шпигунстві. Всіх засуджено на кару смерти

ВИБОРЧА СТАТИСТИКА

(ік.) Головний статистичний уряд виключив детально виборчу статистику, яка представляється незвичайно цікаво. М. ін. виявляється, що санація одержала 24 проц. всіх голосів, ендеки 16.8 проц., зїбрана польська лівиця 27 проц., національні меншини 34 проц., комуністи здобули 2.1 проц., а разом із комуністуючими іншими листами 7.7 проц.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКІЙ ДИПЛЬОМАТІЇ.

(ік.) В половині травня покидає своє становище польський посол у Штокгольмі Висоцький і переходить на віцеміністра до м-ства закорд. справ. Більше-менше в тім часі відбудуться інші зміни. М. і. дотеперішній директор політичного департаменту Яновський перейме становище посла у Білгороді. Теперішній посол Оконський десигнований до Токіо. Посол у Берліні Ольшевський перейде мабуть до Лигори, а до Берліна має перейти теперішній посол при Квіринялі Кволь. Залишилися би ще не обсадженими посольства при Квіринялі і в Штокгольмі.

ПОГОЛОСКИ ПРО НОВІ УПОВНОВАЖНЕННЯ.

(ік.) Сьогодчішня „Жечпосполіта" подає вістку, що президія ради міністрів зладила доручення міністрам приготовити внески на законопроекти, які могли би були полагоджені шляхом декретів. Виходить, що уряд має намір старатися за нові повноваження і має надію ті повноваження дістати. Всетаки із кругів рад міністрів офіціяльно заперечують, начеб таке доручення видано.

БЛИЗЬКО МІЛІОН ЗОЛОТИХ НА ЛЬВІВСЬКУ ПОЛІТЕХНІКУ.

(ік.) Довідуємося, що львівська дирекція публ. робіт має в найближчих днях оголосити конкурс на проект нової будівлі політехніки у Львові. Будівля має стануги на грунтах біля костела Марії Магдалени і коштуватиме близько мілюн золотих.

ПРИНИМАННЯ ДО ГІМНАЗІЙ.

(ік.) М-ство освіти розіслало обіжник у справі нових приписів приниманнн учнів до гімназій. М. і. усталено мінімум віку на 9 і пів року, а максімум на 12 літ для вступу до гімназій.

На господарські теми.

За двигнення і зорганізування нашого кожухарства і білоскірництва.

Кожухарство і білоскірництво, це дві галузки промислу, які дозволяють на перерібку сирівця навіть без великого фабричного варстату, використовуючи в першу чергу добре фахове знання і вмілу працю рук. Певно, вироби, що мають чисто люксусовий характер, мусять перейти через фабричні варстати, однак вони не є для нашого ринку масовим артикулом. Зате вироби, що мають масове поширення, можуть бути дуже добре виконані в умілo ведених рукодільних варстатах. У нас відносини є для цього тимбільше пригожі, що осідки цих варстатів можуть бути таки в самих осередках добування сирівця, а тим самим ремісники можуть добирати відповідний сирівець, впливати на його якість і добір, наслідком чого можуть мати добрий і відповідний матеріял для дальшої перерібки.

Наше кожухарство і білоскірництво, яке колись так гарно процвітало, сьогодні в занепаді. І то в часі, коли чужі ремісники мають надмір роботи і замовлень, коли скірка та футро не сходять з овиду через цілий рік. Виправлені скірки імпортуються масами з закордону, а наші покупні платять за них високі ціни. Причин занепаду нашого білоскірництва треба дошукуватись у недостачі організації наших кожухарів та у недобрій якости подаваного через них товару. Тому в обох цих справах конечною є негайна поміч, коли наше кожухарство і білоскірництво не має впасти жертвою конкуренції і коли наші кожухарські гнізда мають дійти знова до давної, заслуженої пошани.

Ініціятиву перебрало тут на себе Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові. Виходячи з заложення, що тільки добрий якісно товар може при добре зорганізованім збуті найти доброго покупця і осягнути високу ціну, рішило Товариство дійти до цього дорогою уладжування кожухарсько-білоскірничих курсів в тих околицях нашого краю, які були з давна знамени зі своїх кожухарських гнізд. Курси мають за завдання вишколити майстрів та челядників, щоби їх праця йшла згідно з вимогами новітньої техніки, щоби вироблений товар міг найти скорий і добрий збут. Крім цього наслідком курсу має бути зорганізування на місці білоскірничого гнізда, якого члени, кожухарі, могли би спільно збати за добрий збут своїх виробів, за догідне набування сирівця та як організація могли би виступати спільно перед владою і на ринку.

Перший такий курс, зорганізований спільно Товариством „Сільський Господар" і Промисловим Інститутом у Львові, уладжує Філія Товариства „Сільський Господар" в Косові від 20. квітня до 20. травня п. р. Курсантами можуть бути тільки білоскірничо-кожухарські майстри, челядники та терміновані з останнього року терміну. Викладати буде знавий наш білоскірник п. Петро Карпяк, що веде власний варстат і роботню футер у Львові. Зголошення приймає Філія „Сільського Господаря" в Косові на руки Впр. о. Ю. Герасимовича, пароха в Старім Косові.

Білоскірники і кожухарі, що зайнтересовані в справі піднесення якости своїх виробів та зорганізуванні поодиноких гнізд, повинні скористати з цієї нагоди, яку подає їм Товариство „Сільський Господар" і Промисловий Інститут та зорганізувати дальші білоскірничо-кожухарські курси при філіях „Сільського Господаря", звертаючись за всіми вказівками до Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" у Львові, вул. Зіморовича ч. 20

НОВИНКИ

— **ВСІМ НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ БАЖАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ.**

— **Найближче число „Діла"** вийде дня 18-го цього.

— **Нашим співробітникам.** Редакція звертається до деяких своїх співробітників з проханням вибачити, коли присилані ними рукописи не могли ввійти до цього числа, з огляду на надмір матеріялу.

— **Вічний каравений.** У Перемишлі арештували ощукання велико міри Карла Унгеґера, залізничого емерита-кондуктора, що найшов собі приємне заняття: грає ролю молодця, що хоче женитись. Він набирає підстаркувату паню, прикидається закоханим, освідчується, означує день шлюбу, бере задаток на шлюбні видатки і в останній момент тікає. За ним шукала поліція в Ложайську, Торунію, Зашкові, Позвані, Перемишлі, Львові, а в нім сотні ощуканих наречених. Цікаве, що в усіх цих хитрощах допомагала йому його правдива жінка. Дон-Жуан Унгеґер матиме тепер багато часу роздумувати над усіма втраченими нареченими.

— **Львівська хроніка.** На протязі одної днини були у Львові дві спроби самобійства молодих жінок; обі Олени, прізвища невідомого, вжили отруту: одна в каві, друга на цвинтарі; обі лічаться в шпиталі. Таку саму спробу при помочі „денатурки" зробив буфетовець офіцерського касина на вул. Курковій. — Популярний у Львові жидівський вуличний співак „Лейбеле Бен-Гур" що вистоює під відповідною лавкою співає „Бувай ми здорова..." відставлений поліцією до родинного міста. Ходорова. — 10 днів арешту дістав молодець Влад. Олексін, що хотів прискорити свій шлюб і підправив метрику, щоби бути старшим.

— **Бандитизм.** У Ланчині, біля Надвірної, бандити напали на хату Гітлі Шімерман і застрілили її та 20-літнього сина, шукаючи за грішми. Псякрю їх не зловили. — У Микуличині нощної бандити вбили вночі челядника пекарні Тимена, а другого зранили. — В Оброшині зловили двох злочинців, що застрілили цими днями парубка Балду.

— **Із „зучасного промислу".** Д-р М Паньчишин переслав у нашу редакцію книжку, на яку збирав по львівських громадянах якийсь ощупанець датки на „Т-во охорони дітей і опіки над молодіжю у Жмуді" буцімто на будову сиротського дому. Більшість підписів і цифр у цій книжці сфальшовані.

КОРОЛЬ ПАНЧІХ

Жовківська І. — Сензаційні ціни

— **Українка.** У таниевіч літературним додатку до варшавського „Глосу Правди" з дня 8-го п. м. находимо окрему статю про трильогію Б. Лепкого „Мазепу" п. з. „Трильогія українська", означену буквами П. С-ні. — У німецькій пресі, як повідомляє нас пан професор А. Л. появились: Накладом ім. в-ва „Вальтер де Ґрайтер і Ком." в Берліні кенігсберська дісертація Вальдемара Гінтерса п. з. „Das Schvert der Skythen und Sarmaten in Südrussland". Автор обговорює форми мечів і ґрунтує їх. Книжка має 43 таблиць. В журналі „Дер Ґраль", річник 22, зшиток з жовтня 1927, поміщено на ст. 22-27: Ukrainische Erzähler der Gegenwart: Wasyl Stefanyk: Die Scholle; Modest Lewytzkyj: Vergessen". Переклад зроблений Фльорою Бек. — В журналі „Цайтшріфт ф. славіше Філольоґіе", том 4, зошит 1-2 поміщена стаття Е. Гамільшеґа: „Zum Lautwert von altruss. ъ· Ana Rsina".

— **Катастрофи й нещастя.** У польським місті Серада пожежа спалила 16 домів; 20 родин без даху. — У китайській копальні Фушан повінь залила пількасот шахтарів. — У Парижі при зударі двох поїздів 15 осіб убитих, 30 ранених. — На італ. озері Комо підчас прогульки пораблем потонуло 10 осіб. — Над меншиканським побережом гуляє бориї, що наробів багато шкоди.

— **Вірші, мов комунікати.** Непрємену Великодну несподіванку зробив „Новому Часові" автор двох святочних поезій п. Анатоль Курдидик, який післав їх одночасно і до „Свободи". „Свобода" вмістила раніше. Таким робом обі часописи принесли той самий вірш, мов текст одного комунікату. Інше поетичне з цим не водиться.

— **Ідеольоґи хулїганства.** У Київі ві

деться процес проти якогось дивогляднього „Союзу декадентів-хулїганів", до якого належать представники із ріжних інтелїгентських професій від 18—38 р. життя. У програмі товариства проголошена непримирима боротьба з комунізмом і., християнством, бо „Христос і... Маркс це два апостоли работи". Робітнича кляса складена із людей духово обмежених, а комунізм виховує тільки рабів і не має виглядів на розвиток. Єдиний вихід із цього становища: декадентство та хулїганство, два духові напрямки аристократів духа. Бо — слухайте: — декадентство це втеча від комуністичної суспільности, а хулїганство безмежна сміливість учинків і слів, розмах душі, добро та краса.

— **Чудасій.** Англійський громадянин Филип Хіггенс забув у льондонського лікаря палицю. Забув таки сильно, бо пригадав собі це аж... після 55 літ. Пригадавши собі це, сів на поїзд і виїхав у Льондон, а там зайшов до шістсот лікарів, на якого місці „урядував" уже інший. Палиця стояла на цьому самому місці в кутку і Хіггенс міг її взяти назад. Якби ця річечка не була в поважнім льондонськім дениику то всі подумали би про жарт на „прімо апріле". Ця чудасія робить тесть англійській чесности, але не є рекламою для чистоти англійських лікарів — У Парижі арештували добродія оригінальної професії Жана Анжевера. Він крав дорогі домашні собаки, стриг їх, підрізував їм хвости, малював і продавав як оригінальну породу. За один місяць він заробив кілька тисяч.

— **Рекорди.** Відома англ. суфражетка Міс Пенкгерст, одна з проводирок жіночого руху, вродила хлопця. Вона має 46 літ і не є замужною. Із сміливістю поступової жінки заявила, що батьком її дитини є невідомий їй чужинець, що має 53 роки. — Франц. боксера Ролина Бюно випустили з вязниці. Він пробився вільна вулиць і після довгої вязничної самотности вернувся до своєї професії. Підійшов до якогось пяниці, хопив його за обшивку і сказав: „Давайте гамапець бо вбю". Пяниця віддав гроші. Боксер утік з ними. Але пів години пізніше він знову сидів у тій-же самій пивній. — У Ню Йорку нам земляк із Волині, безробітний Андрій Любовецький, вийшов на вулиці мінус 34 грішми. Було там 52.000 дол. і адреса „Іот Рівер Нашіон Банку". Любовецький дверима гроші і дістав за знахідне 1500 дол. і пропозицію якоїсь посади. Але наш земляк заявив, що він німатимий чоловік і тепер за 1500 дол. відмовить собі роботу.

— **Мода і гігієна.** Мода коротких жіночих суконь приневолила чимало жінок хворіти свої відкриті ноніна в той спосіб, що вони замагають по-мужеському одну ногу на другу. Залишаючи на боці питання: чи можна закрити одну принадливість другою, американські ортопеди в Бостоні висували фахового відчиту одного лікаря, який доказував, що така жіноча позиція може мати дуже шкідливий вплив на жіночий хребет. Перехрещені ноги викривлюють хребет.

— **Із радянського спадкового права.** Радянський уряд вніс цікаве доповнення до одного потеперішнього закону про право рідні до обезпечення, яке залишив хтось умираючи. Досі по нього обезпечення мала право офіціяльна рідня повійного, рідня реєстрована і члени нереєстрованої родини. Тепер знайшов розпорядок, що до залишеного обезпечення мають право діти обох родин у відношенні до їх скільности і то ті, що не в силі працювати на себе самі.

— **Світова війна.** Радянський уряд заслав на Сибір матір і брата Конради, швайц. громадянина, що вбив радянського дипльомата Воровського у Швайцарії. — Італійський король видав 12-ий том своєї праці з італійської нумізматики з описом 9000 рідких монет. — У Москві помер голова Наук. Інституту Богданов, затроївшись при дослідах над трансфузією крови, робленим на собі.— Паризька поліція відпровадила кільна китайських журналень опію. — Польський міністр закорд. справ Зялєнський розділить рівним італ. лірам орден за їхні заслуги для Польщі. — Провідник словаків о. Глінка не прийняв становища голови конгрегації у Ватикані, заявивши, що хоче надалі боронити католицизму у Чехословаччині. — У Парижі продали на аукціонації олеч обра Домі за 148,000 фр. — У партійних колах Москви мають ідти балачки про те, щоби спалити мумію Леніна, бо вона псується. — Після різних спроб англ. спортсмена місс Гаєдне переплила Гібральтар за 12 годин 50 мін. Минулого року вона переплила Ламанш.

— **Вп. Українські Посли, Сенатори і Громадяни, котрі одержали** від Кружка Р. Шк. ім. Т. Шевченка у Львові відомі з числом Ц. К. О. в справі позичок на будову школи, зволять причинитись можливою, хотяй би найменшою позичкою, або жертвою на помічену ціль, або звернути Кружкови бланкет чековий. 1964 1-1

— **Пригадка. Звичайні Загальні Збори акціонарів Земельного Банку Гіпотечного,** Спілки акційної у Львові відбудуться дня 30. квітня 1928 р. в салі „Сокола" (ліві Т-ва „Дністер" у Львові, вул. Руська 20 партер) о год. 4 попол. До голосу на Загальних Зборах є уповажнені ті акціонарі що найпізнійше 14 днів перед Загальними Зборами зложать вимагану статутом скількість акцій враз з незужитими купонами в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або в заряді Агенції того Банку в Станиславові, або в „Українській Щадниці" в Перемишлі. Управненим до вступу на Загальні Збори будуть видані легітимації (§§ 65, 67 і 68 статута). **Вп. Акціонарі, котрі не відібрали ще своїх акцій, якщо намірять взяти участь в Загальних Зборах, зволять про те повідомити Дирекцію Банку, заподаючи свою адресу, щоби їм видано в час легітимації на Збори.**

Всім членам „Червоної Калини", прихильникам та сталим відборцям складає щирі побажання „Весєлих свят" *УПРАВА.*

Проблема обезпечення!

Кожний старається придбати якнайбільший маєток, щоб міг згодом спокійно жити. Кожний чоловік прямує інстинктовно до забезпечення своєї майбутности, щоби міг колись жити із своєї праці. У всіх народів, без огляду на культуру існує вроджений нахил дорібку для себе та своїх найближчих.

Та чим вищий ступінь культури, тим більше багатство цього народу, а в слід за тим більше матеріяльного добра в руках одиниць. Одночасно кожна одиниця думає над способами осягнути добробут і з кожним кроком старається побільшити свої здобутки з думкою про родину. Досвід придбаний віками позволяє нам нині добувати скарби з землі, опанувати сили природи при помочі технічних винаходів, — а те все є для осягнення якнайбільшого майна.

На жаль, ягелі винятки, яких безумовно не можна передбачити, нищать кераз заробок довгих літ мозольної праці, подібно як і нежадана смерть батька родини, позбавляє її свого кормителя і суспільність тратить одиницю, що працювала над збільшенням народнього майна. Ось і ядро справи:

Стоїмо перед утратою матеріяльного добра, або життя. — Від початків історії людський розум працював над цим питанням, але тепер воно уже розвязане. Способом перед нещасливими випадками є організація, яка дає добру гарантію нашого майна та винагороджує за смерть.

Такою організацією є солідно ведене та кулантне Товариство Обезпечень.

Тепер, коли прийшла стабілізація господарських та фінансових відносин, відчувається у суспільности струя ощадности та забезпечення овочів своєї цьожиттєвої праці, — яке стає справою буття людей.

На заході, де суспільність стоїть культурно дуже високо, кожна одиниця добре знає, якою суспільною конечністю є Товариство обезпечень.

Тепер, в порі свят, де всі думають про святочні подарунки для своєї рідні, виринає питання, яка форма подарунку є найтривкішою. — Цим даром є безперечно поліса на життєве обезпечення.

Невелика квота, яка не грає ролі в домашній бюджеті, є найкращою формою примусової ощадности, отже дорога, яка веде до утревалення людського добра.

X

Як нас інформують Товариство Обезпечень „Vrezorność" S. A. засноване у р. 1892 є сполучене з найбільшою, світовою інституцією обезпечення **The Prudential Assurance Company Ltd.** у Льондові, відділ у Львові, вулиця Рутовського ч. 6, заключає обезпечення всілякого рода, на найдогідніших умовах, які відповідають останнім вимогам техніки обезпечення і на кожне жалання громадянства радо висилає урядовця, щоби дати всілякі, вичерпуючі інформації, щодо обезпечень: життєвих, випадкових, огневих, крадіжі з вломом та обезпечень транспортових.

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. І. Стадника (вул. Шашкевича):

Перерва.

Міський великий театр:

14-го г. 3 попол. „Паганіні" (знижка)
14-го г. 7-30 веч. „Статности життя".

Міський „Театр Новин":

14-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Скандал у Петербурзі"
„Лев": Князь Соліман Декобри.
„Палас": „Герої вогня".
„Фатаморгана": „Парисьні нетрі".

Товариський зїзд в Бродах.

Проситься Товаришів, що здали матуру 1899 в 1908 році в Бродах, 2-2
о подання своїх адрес.
Д-р Яків Цільцель, Львів, Коперника 5,
Д-р Бол. Красьневські, Львів, Пекарська 8.

Тайна мешканевої краси.

Прикраса хати, яка відіграє таку важну ролю в житті кожнього англійця, в нас сходить на дуже далекий плян. Безперечно, що причинною цього є і наші економічні обставини, які не дають спромоги уладити собі хат так, як ми бажалиб. Та всеж таки і в наших відносинах можна дешевим способом прийти до милого і любого помешкання. Голі стіни, які в літі віють пусткою, а в зимі проймають холодом, треба чимсь заповнити, що дало би вражіння захисности і тепла; — з другої сторони треба звертати увагу, щоб це заповнення стін було рівночасно приємним для ока, елегантним і не дорогим. Це можна зробити в той спосіб: замовити негайно Килими з фабрики Михайла Хамули — склад: Львів, Трибунальська Площа 1, а певно і найбільш непривітне помешкання зміниться до непізнання.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Берестейський Мир. (З нагоди 10-их роковин 9. II. 1918 — 9. II. 1928. Спомини та матеріяли). Зладив і попередив вступом І. Кедрин. Львів-Київ 1928. Кооперативна Накладня „Червона Калина". З друкарні А. Гольдмана. Стор. 320. 8°. Зміст: Від Видавництва. — І. Кедрин: Берестейський Мир. — М. Голубець: Береете Литовське. — Д-р Микола Залізняк: Моя участь у мирових переговорах в Берестю Литовському. — О. Севрюк: Берестейський Мир. — В. Винниченко: Мир з Центральними Державами. — Гр. О. Чернін: Берестя Литовське. — Ген. М. Ф. Гофман: Берестейський Мир. — Ген. Е. Людендорфф: Мирові переговори в Берестю Литовському. — Кодін Росс: Зміт. Мировий договір. — Тайний договір про Галичину та Буковину. — До книжки долучено знимки документів, творчих мирового договору і ін.

ЖУРНАЛИ:

Нова Хата, журнал для плекання домашної культури. Виходить раз у місяць. Рік IV. Ч. 4. Львів, квітень 1928 року. Зміст: д-р І. Свенціцький: Виставка українських килимів у Національному Музеєві у Львові; Відкриття виставки; І. Гургулівна: Зимові й повірря, звязані в писанками; О. Ver: Свята йдуть; Різні вісти; А. Т.: Жюль Верн: Одна з тих, що греблі рвуть; День і ніч у таборі пластунок; Моди: Ручні роботи; В-ка: Батіг; Г. Ф.: Весняні порядки; Приписи; Лікарські поради; Ілюстрації.

Зиз, журнал сатири і гумору. Рік V. Ч. 7. Львів, 1. квітня 1928.

Наша Земля, суспільно-політичний і літературний журнал. Ужгород, рік видання II., ч. 2., за березень. Зміст: Гренджа Донський: Пророкові — Великому Кобзареві — Тарас Шевченко. — На що? (Шевченко в шкільних підручниках Закарпаття). — Поліція заборонила прочитати вірш Гренджі-Донського. — Лопурівська шкільна політика в Березові. — Р. Содія: Боятся „зради". — В. Гренджа-Донський: Відповідь на отвертий лист у „Свободі". — Література: вірші Гренджі-Донського й Бохшан та оповідання Олександра Джумуката, Ю. Шугая і О. Павлишина. — 50-ліття Некрасова. — По Підкарпатті. Економіка (Дніпрельстан). — Рухавка і спорт на Рад. Україні. — Літературна хроніка. — Різні вісти. — Всячина. — Бібліографія.

Технічні Вісти. Орган Українського Технічного Т-ва у Львові. Трохісячник. Рік IV. Ч 1. за січень-березень 1928. Зміст: Д-р Ол. Смакула: Нові видоскопалення динамомашин. — Огляд технічної літератури (техніка порожнечі, теплотехніка, металюргія, електротехніка, гірництво, техніка в сільському господарстві, видання загально-технічного змісту). — З Українського Технічного Т-ва у Львові. — Новинки.

Табор. Воєнно-літературний журнал.— Ч. 6. лютий 1918 р.

Світ Дитини. Рік IX. Ч. 4. за квітень 1928 р.

Наш Приятель. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Рік VII. Ч. 8. Квітень 1927/8.

Господарсько-Кооперативний Часопис. Рік VIII. Ч. 13. і 14.

Сільський Господар. Річник XIV. Ч. 7.

Przegląd Społeczny. Miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad zyd. dziećkiem. Rok II. N. 3.

Revue Internationale des Institutions Economiques et Sociales. Рим 1928 Рік XIX. ч. 1. за січень.

Vlajka Місячник присвячений народній культурі Прага 1928. Річник I, ч. 2. В числі є статтє Васнля Карпатського в рос. мові п. з. „Украинизація П. Руси", якої автор виступає дуже вороже проти народнього напрямку на Закарпатті).

НОТИ:

В. Безкоровайний: Українські Думки VI. на скрипку з фортепіяном. Тернопіль-Львів.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Клара Любінецька, вдова по священику, померла дня 11. квітня п. р. в 69 році життя, по довгій і важкій недузі в домі свойого зятя о. Михайлова, пароха в Добрянах коло Шнрпя. Земля їй пером. 1963 1—1

ОПОВІСТКИ.

Нова кухня Вітамінова, 12 арк. друку, поверх 1000 приписів, вже вийшла з друку. Ціна книжки 7 зол. за брош. прим. Хто бажає мати справжній прим. (півполотно), платить 8·50 зол. Справжній прим. в піле полотно з золоч. витисками на хребті 12 зол. На почтову оплату долучити 50 грош. Раніш оголошувані ціни неважні! Висилається лише на попереднім надісланнім готівки! Хто хоче довго жити, здорово виглядати, хто хоче мати здорові діти, хто хоче смачно а добре їсти, мусить варити після приписів „Нової вітамінової кухні". Частину книжки, де є мова про кухню для хорих і дітей, де є мова про дієту у ріжних слабостях, зладила авторка по вказівкам д-ра О. Рибачевського. Наклад книжки дуже обмежений. Хто не поспішить замовити собі книжку зараз, то дітом її вже не дістане. Замовляти у В-ві „Русалка", Львів, вул. Куркова ч. 10. 1939 2—2

Загальні Збори читальні „Просвіта" Львів середмістє відбудуться в неділю дня 22. IV. 1928. о год. 6 веч. в домі Тов. „Просвіта" Ринок ч. 10. II. п. 1966 **Виділ.**

— На „Рідну Школу" зложив п. Іван Скрегота з Богданівки 6 зол. місто закупна алькоголю на Свята. — Жертводавцеві щира подяка. — Гол. Управа „Р. Школи". 1956 1-1

На „Рідну Школу" зложили Вп. А Красюк Freudenstadt квоту 20 нім. марок повідомляючи про смерть своєї матери, Михайло Придаткевич Кольбушова 20 зол. в річницю смерти своїх Родичів. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1956а) 1-1

На Рідну Школу зложили Вп. д-р Марія і Ольга Панчишини 100 зол. замість святочних побажань. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Звичайні Загальні Збори Товариства Українсько-Руських Правників у Львові відбудуться в четвер дня 3. мая 1928 року о год. 17. в салі Товариства „Українська Бесіда" у Львові зі звичайним дневним порядком. На случай браку статутового комплету відбудуться ті Збори пів години пізнійше в тім самім дні і тім самім льокалі без огляду на число присутних. Рівночасно проситься всіх П. Т. Членів, що їм висилано виказ членських вкладок, щоби зволили в найкоротшому часі заплатити свої залеглости при помочі залучених до упімнень чеків. — За Головну Раду: Зенон Лукасевнький голова, д-р Олександер Надрага член Г. Ради. 1951 1—1

Товариський зїзд абітурієнтів з 1902 року української гімназії у Коломиї буде в червні. Для означення дня просимо Товаришів подати нам адреси свої, як також догідний день під адресою: Василь Весоловський, Львів, Ринок 35 „Народна Торговля". — За виконуючий комітет: Василь Весоловський, Д-р Микола Николайчук, Д-р Евген Олесій, Зенон Пелеиський. 1906 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ФОРТЕПІЯНИ Bösendorfera, Schrödera, Ferstera з англійською механікою, виїмково продан: **Гаман** Пілсудського 21, I. п. 1944 2—4

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5 зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 5-10

Новий музичний каталог висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1957 Львів, Ринок 10. 7—10

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 3—6

КУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 29 Кост. 1802 7—10

ЛОВЕЦЬКЕ Товариство „Ватра" в Станиславові випайднть довецькі терени положені недалеко залізничного шляху в напрямі Станиславова. Товариство може приняти ще кількох членів. Зголошення на адресу: „Універсум" Станиславів вул. Голуховського ч. 2 для т-ва „Ватра". 1902 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**. Львів, ул. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 76-?

ФІРАНКИ, капи ручної роботи найдешевше Вами, площа Марійська 5, I. п. 1914 1—?

НА Кадпарінській передмістю Львова 20 хвиль ходу від трамваю, маю на продаж реальність, а то: дім мурований о 3 кімнатах з кухнею, мтровані стайня на кілька корів і пр. з чвертьморговим фронтовим городом придано-озеленим за 3500 доларів амто замешкання від 1/XI 1928. Там рівнож кільна тарних соняшних парцель будівельних по 100—120 сяжнів під будову домів з огородами до продажі на ратальні сплати до 1 року. Зголошення приймає д-р Лев Кульчицький, адвокат в Мостисках. 1895 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІТНИСКО ТУХЛЯ в сніжських КАРПАТАХ на лінії Сколе-Ланочне в прегарній лісистій околиці над Опором отворене від 15. мая. Прогульки в гори — купелі в Опорі. Харч добрий — на бажання ярський. Станція залізнична, почта в місці. Комнати сонячні з верандами. Зголошення на адресу **Заряд літнискa Тухлі.** 1859 1—4

Інж. Кормило Целевич
присяжний землемір і заприсяжений судовий знаток для поміркових справ веде канцелярію в Угнові у власній хаті. 1—2

Спеціялість в недугах очей
д-р Адольф Арнольд
б. лікар клініки шпанської і шпиталю св. Лазаря в Кракові ординує
в Самборі, вул. Миколая Рея
1960 в будинку Каси Хорих. 1—1

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 7—20

АДВОКАТ
Д-р Володимир Старосольський
1835 **вернув** 3—3
і веде свою канцелярію
у Львові, вул. Крашевського 23/II

Щавниця Д-р Маркіян Дзерович
(ЛЬВІВ КОХАНОВСЬКОГО 100)
ординуватиме
від 15. V. (травень) до 15. IX. (жовтень)
• Редуті давніше „Готель Польскі"
1822 **в Щавниці.** 2—3

Адвокат
Д-р Домбчевський Роман
веде канцелярію в Стрию
вул. Міцкевича (Колібова) ч. 20. 2-2

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **ЛЬВІВ,** площа Смольки ч. 1 а,
поручає найновіші весняні моделі в платах, сукнах і трикотажах по помірованих цінах. — Поспіші в сплатах. — Замовлення полагоджується у власній роботі 1853 **бітні на протязі 3 днів.** 9-10

НА СВЯТА
КОМПЛЄТ з хінського срібла на 6 осіб
золотих 21·80
тільки у фірмі **С. А. Ропшіц**
1935 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 16. 2—2

ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ ФІЛЬЦОВИХ І СОЛОМКОВИХ
М. БІКЕЛЬ, Скарбківська 7.
Приймає капелюхи до перероблювання і фарбування мужеські, дамові і діточі після найновіших закордонних чеделів. Капелюхи нові продає по оснівковій цінах. 1-1

Фотограф. Л. Янушевич

бажає всім своїм П. Т. клієнтам Веселих Свят і, при тій нагоді, просить відвідати нововідкрите ателіє його у Львові, вул. **Св. Антонія 3/II.** Ателіє відчинене як у будні, так і в свята цілий 1948 **день.** 1—1

ДВА НАДДНІПРЯНЦІ-емігранти 38 років, чорнявий та білявий, завідної вдачі, інтелігентні, приятійні, симпатичні, забезпечені духовою працею, пошукують знайомства з матрімоніяльній ціли. Листування до адміністрації Діло „Наддніпрянцям". 1927 1—1

- „ТРУД" -

ЛЬВІВ — Ринок ч. 39.
поручає
1. Робітню білля 1964 1-1
2. Робітню жіночих одягів
3. Магазин полотен і кравецьких додатків.

Для зручности українських інституцій дотіднй кредит!
Для членів кооперативи зворотн від виконаних робіт і закупленого товару.

ЖІНКИ! Дуже багато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке значайне спізує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельнінка проти обниження (обірвання) внутренностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або житнюю 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчереви, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлунькова нестравність, утиск і протягі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в кряжах, плечах і під лопатками, біль в підчереву або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірєм спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирок не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одинокими ліками крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мужин доставляється спеціяльні пасн проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропуклинові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

Подяка.

До Вир. О. Д-ра Т. Вергуна в Сокалі.

Ваш **Кальотрінс** справді чудовий! В коротких часі волосся пінкон перестало випадати, набрало сили, що аж любо! Я всім Панам горячо його поручаю. Признаю, що дійсно зараз весняною порою він найкраще діяв. Шнре Спасн-Бігі 1941a) 1-1

Львів 10. квітня 1928.

Софія Орлян
артистка Укр. Театру.

Центральний Кооперативний Банк
„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ"
у Львові, Ринок ч. 10.

(Ч. телефону 433. Конто Почтової Щадниці ч. 143.467)

приймає вкладки ощадности **в золотовій і чужій валюті** та опроцентовує їх на 7, згл. 8 процент. Резервові фонди має улоковані в каменниці при вул. 3-того Мая ч. 15 і реальности при вул. Кордецького у Львові та в маєтности Черниця коло Бродів.

1947 1—1

ПАНОВЕ!
що дбають про своє здоровля, купують найпевніші, найдішні, найтонші і найсігдні свіжі презервативи тільки у фірмі **С. ФЕДЕР — Львів, Сикстуська 7.** Тузин зол. 4, 6, 9 і 12. Висилка почтою шляхом дискр. 1706 a) 2—4

Волосінь на матераци поручає **найдешевше**
Перша краєва приладня в Бродах
МАГАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1875 **ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ.** 8-10

ЕЛЄҐАНТ

це одинока **ПАСТА до ОБУВИ** яку всі ми повинні уживати.

Фабрика **О. Левицька і С-ка** — ЛЬВІВ, — Кордецького 51.
1942 1—1

ПОЗІР! Купуйте мясо, тевщ, вуденини як і мясні вироби **першої якости шинки, ковбаси, ролади** всьо зі здорового свинового мяса
в першій українській торгівлі
МЯСА і ВУДЕНИН
Теодор Пявка, Львів, вул. Руська 16.
Замовлення з провінції поза одержується відворотною почтою. Спіш до свого!

До П. Т. Читачів Нашого Часопису!

Перед закупом **ГРАМОФОНУ,** який не є нині люксусом, але **необхідним** предметом в кождім **культурнім домі,** радимо звернутися з повним довірєм до знаної і найбільшої фірми

„МЕЛЬОДІЯ" Львів, вул. Коперника 5.
тел. 8-52. 1949

яка заосмотрена в богатий вибір всілякого рода **апаратів** першої якости по **конкуренційних цінах.** Показується охотно без примусу купна. — **Найбільший вибір плят закорд. і краєв. останніх здимть.** Рінпож уділяється кредиту. Цінники на бажання.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ
на білім металю з 10-літною гарантією
у МАНДЛЯ
Коперника 14
проти кіна „Коперник". 2-2

ПЕЧІ І КАФЛЕВІ КУХНІ
нові ставить, старі направляє швидко і дешево у Львові та на провінції
Спеціяліст герметично замкнених печей
на яких щадиться 50% опалу а тепло держиться 24 год.
Для бурс і захистів Рідної Школи подекуд і догідні сплати. По-
1950 вставки і замовлення подагоджує негайно 1—1
Михайло Галібей, кафляр. **Львів, вул. ПЕТРА СКАРГИ ч. 5.**

XXXIV. Звичайні Загальні Збори

Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" у Львові

відбудуться в четвер 17. н. ст. травня 1928 в год. 10. рано у власній салі Товариства у Львові (при вул. Руській ч. 20) зі слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу XXXIII. Загальних Зборів з 26. травня 1927.
2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і заміження рахунків за XXXV. адм. рік (1927):
   а) відділу обезпечень від огню,
   б) „ „ „ крадежі з зломом.
3) Звіт Ревізійної Комісії з внеском на уділення абсолюторії за XXXV. адмін. рік (1927).
4) Внесення Надзірної Ради в справі розділу надвижки за рік 1927:
   а) у відділі обезпечень від огню в квоті зол. 1.606·63.
   б) у відділі обезпечень від крадежі з зломом в квоті зол. 225·69.
5) Вибори: а) 6 членів Надзірної Ради на місце уступаючих (§ 26. стат.), б) 5 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік (§ 26. стат.), в) 3 членів Ревізійної Комісії і 1 заступника на 1 рік (§. стат.).
6) Інтерпеляції членів.

Роман Сосновський
президент.

1—1 1925

XXX. Звичайні Загальні Збори

Кооперативного Банку „Дністер"

Товариства з обмеженою порукою у Львові

відбудуться в четвер дня 17. н. ст. травня 1928 в год. 4-ій попол. в салі Т-ва „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20 зі слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з XXIX. Звичайних Загальних Зборів з дня 26. травня 1927 р.
2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і заміження рахунків за XXXII. адм. рік (1927).
3) Звіт Ревізійної Комісії з внеском на уділення абсолюторії Дирекції за XXXII. адм. рік (1927).
4) Внесення Надзірної Ради:
   а) в справі розділу вижку за рік 1927 в квоті зол 26.297·96.
   б) в справі визначення найвищої квоти кредиту, яку може Товариство уділяти одному членови.
   в) в справі визначення найвищої суми зобов'язань Товариства.
5) Інтерпеляції членів.

Роман Сосновський
президент

1—1 1925 a)

Позір Пасічники!

1928

Книгарня Рідної Школи У. П. Т.

ЛЬВІВ Руська 3.

поручає з надходячою весною П. Т. Пасічникам: **ПАСІКА -- о. Михалевича.**

ВИНА БОГОСЛУЖЕБНІ ІТАЛІЙСЬКІ:

ET-A BIANCO богослужеб. біле	по зол.	5·30	за 1 л.,	по зол.	4·60	за пл.	1/1 л.
CAMPOBELLO (Lacrima Christi)	„	„	5·60	„	„	„	„	4·80	„	„	„ „
PARTINICO богослужеб. біле	„	„	5·80	„	„	„	„	5·20	„	„	„ „
GRIGMOLINO черв. червоне сол.	„	„	6·30	„	„	„	„	5·40	„	„	„ „
SAN VITO	„	„	6·20	„	„	„	„	5·20	„	„	„ „

Ціни за 1. л. розуміються в бочках почавши від 30 до 220 л. — Каппія за бочки від 2 до 3 дол. ам. — Сплати на векслі до 3 місяців. Пляшками висилається в скриньках по 12, 24 і 36 шт. Франко станція зал. завадування. За скриньки дочисляється 1·50 зл. Висилка залізницею.

СВІТЛО ЦЕРКОВНЕ: Воскове по зол. 6·—, пів воскове I-а зол. 3·20, стеаринове I-а (столове) зол. 3·35, півстеаринове зол. 2·65 за 1 кг. Висилка почавши від 20 кг. залізницею. Франко станція завадов. Від цін повищих відступається на фонд вдів і сиріт від вина 4%, а від світла 3% опусту.

ЧАЙ КИТАЙСЬКИЙ на вагу і пакованний по 1, 5, і 10 дкг. зол. 25 до 28 за 1 кг. Для Кооператив і торговців відступається значний опуст. Висилка почтою в довільній кількости. 1921 1-1

Д. СВИЩ і С-ка у Львові, вул. Валова 14.

Земельний Банк Гіпотечний

Спілка Акційна

Львів, вул. Підвалля ч. 7.

Телеф. ч. 3-82. Конто в П. К. О. 149.000.

Адреса для телегр. ЗЕМЛЕБАНК" Львів.

(Власна каменниця у Львові, вул. Словацького 1к.)

Одинокий Український Девізовий Банк

Подвигоджує всі чинности банкові.

Приймає вклади на біжучий рахунок в долярах і золотих і виплачує їх в долярах, або в золотих по курсі дня.

Переводить перекази заграницю до всіх країв, а особливо на Україну й до Америки

Переводить інкасо в усіх місцевостях краю.

Уділяє кредитів, позичок, гарантій, акредитив.

Купує і продає цінні папери.

Кождий Українець повинен мати Акції Земельного Банку ::: Гіпотечного. Як їх ще не маєте — пишіть до Банку. :::

„При запитах просимо долучити марку за 50 гр. на відповідь."

100 1-1

„Берзон" на недільну обуву!

Ношення твердих шкіряних запатків, а ще підбитих підковками викликує тяжкий хід. Ношення гумових запатків БЕРЗОН дає легкий, гнучкий і тихий хід. Спеціяльно для жіночого черевика і для молоді є запатки БЕРЗОНА скромною елеганцією, не полученою з більшим видатком. Гумовий запаток БЕРЗОН є витревалїший від шкіри і удержує обуву в добрім стані.

Підчас слоти запаток БЕРЗОН є незрівнаний. Шкіра пересякає вогкістю, стає мягкою і швидко витирається БЕРЗОН не піддасть ся вогкости, не тратить форми, хоронить обуву і тому дуже оплачується.

В Америці як селяни так і міщани носять на своїй обуві гумові запатки. Носіть отже і Ви черевики з гумовими запатками БЕРЗОНА. Одна проба вистане і будете вдячні за раду. Прибийте отже негайно до Ваших недільних черевиків гумові запатки БЕРЗОНА. 6—6

1656

EPIDEPMIS? Одиноке успішне средство на регенерацію і поріст волосся. Приноровляється індивідуально на підставі аналізи присланих волосків. Гарантується за успіх на протязі 3 місяців. Ціле лікування виносить 8 зол. і порто.

OXYDAT? Найліпший середник пілюк нешкідливий для посміїних, кождої барви о природнім вигляді за 3·50 зол. і порто. Гроші висилати почтовим переказом. На бажання висилається за після платою. Інж. хем. Кіндій С. Хемічно-косметична лябораторія. Львів, Янівська 31. 1932 1-1

ХЛОПЦІВ до нашої, які по визволенню будуть могли працювати в тім самім підприємстві, приймє Научковий варстат гарбарсько-білошкірничий Львів, Янівська 31. 1931 1-1

ПОШКОДОВАНІ війною і вивласнінням жадайте негайно безплатних чисел оказових, тижневика Газета Спочечна, Львів Пекарська 5. А. 1965

МОТОЦИКЛЬ N. S. U. 6-кінний з візком оказійно продам. Інж. Кіндій, Львів Янівська 31. 1930 1—1

Присилайте передплату!

:-: РЕПРОДУКЦІЙНЕ ЗАВЕДЕННЯ :-:

„КЛІШ"

ШЛЄСЕРА

у Львові, Сикстуська 10.

Виконує: 1925

друкарські кліші черткові, сіткові, одно- і многобарвні.

Виконання точне і солідне першорядними фаховими силами.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Найліпші стирійські

КОСИ з охор. нарахом „ЦЕНТРОСОЮЗ" ЛЬВІВ

доставляють

всі Госп. Спож. Кооперативи. Повіт. Союзи Кооператив і

„ЦЕНТРОСОЮЗ", Львів, вул. Зіморовича 20.

ЛЬВІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО АКЦІЙНЕ БРОВАРІВ

поручає

НА СВЯТА

СВОЇ ЗНАМЕНИТІ ВИРОБИ

ЕКСПОРТОВЕ ПИВО ЯСНЕ

БАВАРСЬКЕ ПИВО ТЕМНЕ

ПОРТЕР ІМПЕРІЯЛЬ ЧОРНЕ

СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ! СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!

Ширіть наш часопис!

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає **безконкурепційно**, у великім виборі роди **чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення** як також **чоколядки, кармельки і цукри.** — Не шумною рекляною, але якістю знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найпристуиніші ціни.
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 15—50

Банк Цукроварства Акц. Спілка в Познані

Відділ у ЛЬВОВІ

вул. Ягайлонська ч. 1. (Будівля Гал. Каси Ощадности)

Централя: ПОЗНАНЬ, вул. Северина Мельжинського ч. 7.
Відділ: ВАРШАВА, Краківське Передмістя ч. 55.

Приймає на поточних уневих оироцентовані вклади в краєвій і закордонній валюті, відкриває біжучі рахунки і чекові, полагоджує переказ, виплати і акредитиви в краю і закордоном, переводить куппо і продаж валют і девіз на всі закордонні місцевости.

ПЕРЕКАЗОВЕ КОНТО В ПОЛЬСЬКІМ БАНКУ

Конто П. К. О. Варшава, ч. 152.939., Конто П. К. О. Краків, ч. 404.700.

КОМІСОВА ПРОДАЖА ЦУКРУ

в краю для цукроварень зєдинених у Союзі Цукрового Промислу Польщі.

Гуртівну продаж цукру полагоджує також

Складниця Банку у Кракові

Головний Ринок ч. 25. 1933

КАРЛЬСБАД і ПІЩАНИ
в ЧЕРЧУ
:: МІНЕРАЛЬНІ КУПАЛЬНІ ЧЕРЧЕ ::
сезон від 1-го червня до 15-го вересня.

Жерело 1. **Горячі купелі сірчані і болотні** лічать: ревматизм ставів і м'язів зі запаленням нервів, мочанову сказу, позапальний стан в черевній ямі, жіночі недуги та деякі шкірні недуги. **Вода має в собі йод.**
Жерело 8. **Вода до пиття** лічить катар жолудка та кишок як і недужих на оскалярію. Вода має в собі йод.
Жерело 9а і 9б. **Вода до пиття** лічить запалення мочевих доріг, катар мочевих видилочок та піхура, мочанову сказу, надмір шлункового квасу та надмірне подражнення нервового укладу.

Дирекція купелевого заведення просить П. Т. Гостей зголошуватися письмепно заздалегідь, бо заповідається великий напливгостей.
1932 1—4 Купелеве заведення в Черчу, п. Рогатин

Лишої сауги до варення і домашньої роботи негайно потребую. — о. Юрій Бохнар, Яйківці п. Журавно.
1915 3—3

DOMINE Gregorio Lastowecky! Salutem Tibi dicit amicus Tuus ex mare adriatico Cr. Romanus Mandzij, Atl. Trad. Co., 769 s. 2 nd St., Philadelphia, Pa., U.s.a.

ЮЛІЯН ЛОМАГА — Львів

СКЛАД — вул. Семиевича ч. 9.
Тел. 28-70.
— **МЕХАНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ** —
вул. Ліндого 2.

БЮРОВІ МАШИНИ
БЮРОВІ МЕБЛІ
БЮРОВІ ПРИЛАДИ

Мультиплікатори. Машини до писання з українськими і латинським письмом. Головний склад черенок, складових частей і додатків до бюрових машин. Механічні заведення для прецізійної реконструкції і направи бюрових машин.
1923 1—1

4 ЗОЛ. вошгус зовжа. ніж, вилки з київського срібла у Мандля, Коперника 14, проти ніна Коперника. 1812 7-15

ФОРТЕПЯНИ, шпіна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує,міняє, продає: ГАНАК, Пілсудського 21. I. пов. 7-10

ПРОЧИТАЙ УВАЖНО І ПОМІРКУЙ!

Придбаєш матеріяльну користь і особистий хосен.

ТОМУ, ЩО:

Майно Твоє не є забезпечене від пожежі,
Твоє добро можуть украсти або ограбити,
Твій хист до праці може бути зруйнований від припадку,
Твоя передучасна смерть може не дати Тобі змоги скласти необхідного капіталу на забезпеку прожитку Твоїх найближчих,
Твоя старість повинна минути у добробуті, що є Твоїм здобутком, а не повинна залежати матеріяльно від інших,
Хочеш забезпечити своїм дітям незалежність у найважших, перших ронах їхнього життя,
Хочеш, щоби Твоя донька могла завдяки власному капіталові бути незалежною від свого мужа та його доброї волі,
Думаєш про забезпечення власної долі та долі найближших Тобі.

ОТЖЕ:

Забезпечи Своє майно від огня та крадіжі,
Забезпечи Себе на випадок смерти та на дожиття,
Забезпечи Свої діти з тим, щоби Т-во Обезпечень **„Пшезорносць“ („Przezorność“)** вплатило їм капітал означений Тобою на означений речинець,
Забезпечиш Себе від матеріяльних наслідків після нещасливих випадків.

А ЗРОБИШ ЦЕ:

в одній із найстарших краєвих інституцій від обезпечень

у Товаристві Обезпечень
„Пшезорносць“ („Przezorność“) С. А. у Варшаві
основанім у р. 1892.

Т-во Обезпечень „Пшезорносць“, С. А. є зеднане із наймогутнішою та найбогатшою світовою інституцією обезпечень

„THE PRUDENTIAL ASSURANCE COMPANY LTD.“
Holborn Bars London E. C. 1. з року 1848.

ДО ВІДДІЛУ Т-ВА ОБЕЗПЕЧЕНЬ **„Пшезорносць“ („Przezorność“)**
У ЛЬВОВІ
вул. Рутовського 8.

Отсим прошу Вас повідомити мене, скільки коштує РІЧНА / ПІВРІЧНА / ЧВЕРТЬРІЧНА / МІСЯЧНА вкладка на обезпечення від суми зл. _____ яку мали би мені виплатити за ____ літ, а на випадок моєї смерти перед цим речинцем, виплачена негайно моїм спадкосмцям, або вказаній особі.

Я уродився дня _____ 1____ року
Точна адреса: _____

Підпис: _____

Цей запит нікого не зобовязує.
Запит треба вложити в коперту і вислати на адресу:
Львів, Рутовського 8. Т-во „Пшезорносць“, „Przezorność“.
Звертаємо увагу Шановних Читачів на статтю про житові обезпечення, поміщену в сьому числі.

„МОНЮШКО“
Львів, вул. Зіморовича 10 — поручає
ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА
у великім виборі від 1000 зол. 2—4

Присилайте передплату!

„ФОСФОР“
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняжові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зора“ і інші як красні так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.
Доставка вагонова і детайл. по фабр. цінах і найдог. услівях кредит.
6—10

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ у Львові. Ринок ч. 10

Ч. 85 (11.338). Львів, четвер 19. квітня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українська краєва вистава у Львові.

З приводу ювилею наших центральних установ.

В 1929 році припадають у нас три роковини, а саме 60-ліття існування „Просвіти", 30-ліття існування „Сільського Господаря" і 25-ліття Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Централі ці вже нині думають, як відсвяткувати свої ювилеї, щоб торжество випало при наших обставинах якнайкраще. Одна з цих установ задумує запросити на свій ювилей увесь культурний український світ та предстаників чужих заграничних установ. З того приводу підноситься голоси, чи при наших нинішних обставинах вдасться це свято як слід.

Піддаю тут одну думку. Чи не можна булоб уладитися тим установам так, щоб деякі точки ювілею виконати спільними силами? Ходить мені про **українську виставу у Львові**, про що у нас вже від кількох літ час до часу згадується. Очевидно — до її уладження могли би приступити й інші організації, які ювілею не справляють, а також наш продукуючий світ, щоби з неї скористати. Думаю: справді скористати, бож вистава повинна мати на оці саме інтерес експонентів та інтерес цілої суспільности.

Щоб це як слід зрозуміти, погляньмо на значіння вистав у інших народів. Колись, ще заки машина і капітал опанували і просякнули суспільні організми, відомі були по всіх усюдах, а також і в нас річні торги (ярмарки), що відбувалися у всіх поголовніших комунікаційних і відпустових центрах. Знані були у нас від давніх часів святоюрські ярмарки у Львові, чи київські на Поділлі при Дніпрі, не згадуючи вже про менші, як напр. тернопільські чи улашковецькі. Була це традиційна, звичаєва конечність, оперта на господарському інтересі. Таке було зрештою в цілій Европі. Торги відбувалися без ніякої допомоги офіціяльних установ, ба — що більше, міста тягнули з цих свого роду вистав поважні прибутки, не вкладаючи в них нічого.

Як прийшов до голосу капітал з машиною, як почалися основні переміни в господарському і суспільному житті, як бачилася міждержавна кінкуренція, стали на заході падати торги, а держави і міста взяли на себе уладжування вистав, первозорів нинішніх. Лиш у нас та на Сході ще довший час покутували по старому ярмарки і тільки деякі, напр. київські, переміннлися у вистави силою вимог господарського життя. Ярмарки були колись зовнішнім знаком нашої національно-господарської сили. Та як держави взяли на себе уладжування вистав, використовуючи капітал і машину для своїх національно-господарських інтересів, ми, недержавна нація зійшли з нашим добром на бік, нас почав репрезентувати перед світом хто інший, наше госп. життя чиділо щораз більше.

В міжчасі вистави прийшли до великого розвитку. Їх вітчинною Франція. Перша краєва вистава модерного французького промислу відбулася 1798 року при участи ледви 110 експонентів. Висліди для експонентів були дуже корисні, так, що в чотири роки пізніше (в 1802 р.) відбулася друга з черги вистава в Парижі вже при участи 540 експонентів. У 1806 р. було їх вже 1.422 і так повторювалися вистави що 5 літ аж до 1849 року, в якому було вже 4.832 експонатів. По місточках множилися малі вистави, бо показалося, що це для продуцентів і купців найуспішніший спосіб дати про себе знати; промисл, торговля та інші господарські підприємства росли; населення й міста, отже й їх держава кріпли.

Французьку ідею підхопили поквапно практичні німці і в них вистави йшли одна за другою по всіх німецьких державах, а перід узяв перед усіми містами Ляйпціґ, якому нині ніяке місто в торговельних оборотах не дорівнює. Ці торги стали нині світовими.

Англійці пішли в уладжуванні вистав ще далі. Вони уладжували вже в 1851 р. в Льондоні першу світову виставу, як засіб для примирення господарських взаємин між розбурханими наслідком довгих революцій і воєн державами й народами. Вистава мала на меті доказати, що усі держави під господарським оглядом взаїмно себе потребують, бо кожна щось інше другій може дати, а чогось іншого від неї потребує. Очевидно — ходило Англії про те, щоб показати себе поступом у техніці і в потребах для інших першою. Вистава удалася для Англії якнайкраще, вона виявилася найсильнішою господарською одиницею в світі.

Розуміється — її суперниця Франція не лишилася позаду і по довгих приготуваннях уладила в Парижі другу світову виставу в 1873 році, як доказ своєї господарської експанзії, не зважаючи на програму з німцями війну. У Відні відбулася світова вистава 1878 р. потім знов пішли вистави в інших центрах, між іншими в 1893 р. величава вистава в Шікаго. І з цього часу найвеличавішими є вистави в Америці, в країні небувалого господарського розвитку. А котра з усіх вистав належить до найбільше ефектовних у вислідах: чи вистава в Парижі 1900 р., чи в Ст. Люї 1904, чи аж повоєнні при вкладі міліярдових коштів держав і міст — годі сказати. Одно певне, що вистави підбадьорюють усі держави і нації до напружування сил для ривалізації в усіх господарських ділянках, вони спонукали й непануючі нації до вистав, як ознака власного зорганізованого життя й поступу.

Між славянами стали вистави головно у чехів найсильнішим звеном у пропаганді, показчиком національно-господарських сил. Уладжували їх перед війною і поляки, а з хвилею здобуття незалежности польський уряд перебрав фінансування таких вистав на себе.

Нині Польща приготовляється до вседержавної вистави в Познані, щоб показати світові свою господарську справність. Приготування до неї зачалися ще 1926 р. Центральна алада апробувала мин. року проект і приходить виставцям в допомогу з мільйоновими фондами. Заанґажовано вже до її уладження найкращі сили з цілої Польщі. Очевидно — вистава має й політичний характер. Тому довершено пильну увагу і на Сх. Галичину, на ті її богацтва, що дотичать копальництва, промислу, ремесла, рільництва і торговлі.

Не лишилися й ми вже цілком без голосу під тим оглядом. Вже перед війною приступили ми до мірення наших господарсько-національних сил при помочі вистав. Треба признати, що наші вистави, уладжувані перед і по війні, хоча і скромні в своїх розмірах, побудовані були виключно лиш на власних силах і давали у своїх вислідах вповні корінні розрахунки. Перід вели Коломия і Стрий, а за ними пішов Станиславів. Наші вистави доказали, що можна нам вже здобутися і на краєву виставу у Львові. І то тимбільше, що приміщення для вистави у Львові може бути куди вигідніше, як в згаданих містах.

Ювілеї цих трьох наших установ, що репрезентують українське господарство і культуру, дають добру нагоду уладити виставу в 1929 р. Ще не спізнена пора, але крайний час до підготівки. При справному зорганізуванні апарату вона могла би вповні удатися. А тоді і гості, запрошені з чужини, виїздкалиб від нас з належним розумінням нас і навязалиб може з нами господарсько-торговельні зязки, про які може нині й думати годі. А що найважніше — така вистава вказалаб нам, в чоми ми вже можемо обійтися без чужих виробів і фірм, а що нам треба робити, щоб себе щораз більше унезалежнювати під господарським оглядом.

М. Творидло.

З життя Югославії.

(Від нашого кореспондента.)

Непевність уряду В. Вукічевича. — Акція Селянсько-Демократичної Коаліції й Б. Максимовіча. Неспокій з приводу активности Мусолінія. — Полагоджений інцидент з Альбанією. — Ізольованість.

Білгород, 11. квітня 1928.

Безоглядність і впертість В. Вукічевіча не лише не причиняється до припинення політичної боротьби в Югославії, але навпаки — розпалює пристрасти у його противників. Так в останні часи енергійну непримиримую акцію Селянсько-Демократичної Коаліції на чолі з її вождями С. Радічем та С. Прибічевічем, котрі ведуть дуже широку і гостру агітацію проти уряду Вукічевіча, повів бувший „залізний" міністр внутрішніх справ Б. Максимовіч, котрого підтримує Головна Управа Радикальної Партії.

Б. Максимовіч виступив у щоденнику „Време" із сенсаційною статею про загрожения сербських інтересів у Воєводині з боку тамошніх мадярів, котрих, мовляв, фаворитує теперішній уряд. Навів численні доказа і зробив велике вражіння на сербські національні кола. Перший наслідок цієї статті був такий, що конфіскували газету з мотивуванням, що в тому числі була видрукована якась заява, чи промова Радіча з образливими висловами для короля. Між тим усім було відомо, що в дійсности причиною конфіскати була лиш стаття Б. Максимовіча.

Розуміється, що коли подивитися на ті „злочини", які робляться проти держави з боку мадяріа у Воєводині не зі становища сербського націоналізму, а зі становища загально людських прав, то побачимо тільки деякі малі національні пільги для тамошнього мадярського населення. Але загальна нервова тутешня атмосфера в звязку з погіршанням міжнародного становища Югославії примушує політичні кола бути дуже чуйними до подібних заявищ.

Зустріч і бальчик, які відбулись недавно у Мілано між Мусолінієм, Рушід Беєм і грецьким міністром закордонних справ, візита графа Бетлєна в Італії — все не показує на гарячкову активність італійського диктатора, котра в усякому разі іде не на користь Югославії. Цю гарячковість Мусолінія місцева преса пояснює хитким становищем його в Італії і то головно у звязку з непідтвердженими звістками про конфлікт з королем Емануїлом та бажанни останнього зрекатися престолу на користь сина.

Певна річ, що Мусоліні у своїй закордонній політиці завжди має на увазі свого сусіда по той бік Адрійського моря, але почадки його акція має здається більше широкі плани на боці і має своє джерело не в Англії. Бо завадто вже видається у ній бажання згрупувати сили, котрим або загрожує з того чи іншого боку більшовизм, або котрі є непримиримо ворожо настроєні йому і котрі при можливому конфлікті можуть бути використані як певна військова сила.

Чи є більше правдивими здогади югославської преси, чи висловлені нами думки, в усякому разі ні одне ні друге не поліпшує становища Югославії, котра чим далі, то почуває себе все більше і більше ізольованою. Місцеві дипльомати, здається, пропустили з уваги що старі групування держав, до котрих примусила була війна, згубили своє реальне значіння, що нові вимоги міжнародного життя і інтересів тепер диктують часто навіть цілком протилежні комбінації, що навіть Франція і та вже відреклася ніл марева „міменької небезпеки". У цім відношенні Югославія залишила себе дуже короткозорою і не зуміла використовувати потрібних моментів у закулісних дипльоматичних махінаціях ширшого розміру.

Щодо останнього несподіваного непорозуміння, з якого ледви не витворився новий конфлікт, — замкнення частинь альбанського кордону наслідком епідемічних недуг на території Югославії, то він нам видається не чим іншим, як червоним суконом у руках тореадора Мусолінія, котрим він хотів відвести увагу югославянського дипльоматичного бика від інших важніших приготувань.

В. Анський.

В інтернаціональному таборі.

Боротьба в КП(б)У. — Опозиція в КПЗУ і наступ на неї. — Обезцінювання „розкольників". — Поголоски про обєднання.

В інтернаціональному таборі на просторі всієї України кипить завзята боротьба. Підкладом її незавидне становище в Рад. Союзі. Комуністи-українці, які думали, що через вступлення до казьонної КП(б)У переведуть українізацію партії, сильно завелися й розчарувалися. Чужонаціональні елементи (москалі і жиди), елементи провідні й пануючі в КП(б)У, використали українців-комуністів для закріплення своїх впливів на Україні. Комуністи-українці з острахом побачили, що ті

обмануто та що політика КП(б)У є зверхена проти інтересів України і українства. З пристрасної дискусії, яка тепер ведеться між комуністами-українцями й пануючою групою КП(б)У (кагановичівцями) довідуємося про речі, які давно ми твердили, а саме, що Україна не є рівнорядним чинником в СРСР, що і державна самостійність в радянській федерації є наскрізь фіктивна, що Україні має тільки національно-культурну автономію та й то обмежену, що українізація поступає черепашним кроком, а по суті є лише формальною. В політичному відношенні Рад. Україна всецілo підпорядкована Москві, в економічному відношенні є вона кольонією Московщини.

Прийшовши до цього переконання комуністи-українці почали робити наспіх усильництвся від комуністично-чужинецької супрематії. Чисто літературні міркування Хвильового на цю тему викликали крайній гнів кагановичівців. Хвильового стеторизовано. Шумського зняти зі становища наркомоса і вислано до Московщину, правоповлючи царські прийоми з часів старої гетьманщини. За Шумським помандрував у Москву і Гринько. Одночасно прилровано терор до української радянофільської інтелігенції. Словом почалася ліквідація „націоналістичних еротиків" на цілій лінії, ліквідація безоглядна, яка є специфікою комуністичного режиму.

На Рад. Україні легко було перевести „ліквідаційні" заходи. Але становище шумськістів взяло в оборону ціла КПЗУ. Тоді на неї поведено наступ трьома шляхами: через Комінтерн, який осудив „ересь" КПЗУ і в консеквенції розпустив її центральний комітет, а „єретиків" вичавив з партії, через КПП (Ком. Партію Польщі), яка підтримала московський партійний центр і через субсідіярні групи, як Сель-Роб-Лівиця (б. москвофілів) і ППС-Лівицю, яка знову підтримала б. народовольців, надавши їм медалю „ідейно вищої стойкости".

Однак на західно-українському ґрунті методи боротьби з „розкольниками", зовсім природно, не могли бути такі простолінійні, як на Рад. Україні. Рука ДПУ (колишньої Чеки) тут за коротка, а протиставні групи (КПП, Сель-Роб-Лівиця і ППС-Лівиця) за мало впливові, щоби в корені знищити „українську націоналістичну ересь". Розуміється, між обома таборами: комуністично-українським і в більшости комуністично-чужинецьким, боротьба не вгавала. Кагановичівці поставили всю ставку на Сель-Роб-Лівицю й її місцевих протекторів, як на того коня, що мусить виграти. Та на лінії КПЗУ і кооперуючий з нею Сель-Роб (правиця) не подається. У виборах до польських законодатних установ, „розкольники" поборювані з одного боку урядом, а з другого всіми силами комуністичної кальоніщини, здобули 179.538 голосів, а „добродійственована" 19-ка лише 143.475 голосів, отже 36,061 більше, як Сель-Роб-Лівиця. Коли зважити, що голоси 8-ки були виключно українські, а голоси 19-ки різношерстні (москвофільські, жидівські і польські), то та різниця виступить ще яскравіше. Очевидно, кальоніщина намагається обезцінити поділ „розкольників". Харківський „Комуніст" (з 4. квітня) в передовиці „Несподіяний ренегатів" намагається обезцінити шумськістів й їх виборчі успіхи. Мовляв, вони вихвалялися про свої величезні впливи, звязки, а

„раптом одержали лише 5 мандатів до сойму (по правді лише 4 мандати до сойму і 1 мандат до сенату). Ці пять мандатів ні в якому разі не відповідали тим духвалим, крикливим обіцянкам, що вони видали на всі боки і Васильків-Турянський зважали, що, відколовшись од партії, од комунізму, почавши цькувати КП(б)У, зводити наклепи на КПП та Комінтерн, вони вийдуть переможцями, а сталося не так. Партія за ними не пішла, виявилося, що вплив розкольників — блохами, брехня. **Це було підкреслено успіхом Сельробу-лівиці, що одержав мало не таку саму кількість голосів та мандатів, як і прибічники групи Васильківа-Турянського.**

Цей вопль як, так чим нагадується комуністичне самокритиканя. Але то потім слабо. Фактом є, що розкольники існує, що воно має глибоку основу та що його вислідки можуть бути далекосяглі.

В останньому часі почало робити наступ, особливо на оба Сель-Роби, щоби довести до обєднання. В Сель-Робі (правиці) за обєднанням з б. народовольцями висловлюються посли Чучман і його Санчо-Панза — Сенюк, проти: сен. Коницький і пос. Федорук. „Вдеградована" КПЗУ (шумськісти) теж ставиться проти обєднання, вимагаючи корінної зміни політики на Рад. Україні. Говорять, що вступом до обєднання Сель-Робу має бути створення союзу-клюбу лівих в польському соймі, в якого склад увійшлиб: комуністи, сель-роби (праві й ліві), і Білоруська Громада. Таким чином створено би частилище, врізь яке „розкольники" знову дісталисьби на лоно правовірного Комінтерну.

Недалекий час вияснить, наскільки ці вістки здійсняться.

З Національного Музею у Львові.

Рухомі виставки, урядковані від довшого часу в музею, являють постійно незвичайне багатство вібраного матеріялу до історії українського мистецтва давньої доби. Музейні видання, присвячені поодиноким добам культурно-національного життя України, помагають широким колам суспільности, особливо дослідникам, що далеко поза межами України цікавляться її культурою, пізнати великі відділи її творчого життя-буття. Вагу цієї постійної діяльности музею зрозуміли ті кола українського громадянства, що постійно одержують музейні видання, або відвідують поодинокі виставки. Але одних і других є ще за мало, щоби Національний Музей міг розгорнути всі свої скарби культурно національного життя перед очами глядачів у належно поширеному і відповідно вивіпованому приміщенню.

Відділи — археольогічний, людового мистецтва, історичний і побутовий по сьогодні спочивають у складах, без змоги вийти на світло денне. Недостача місця така велика, що одержаний перед кількома днями чумацький віз з кінця XVIII. в., один з найкращих зразків світлиць колишнього завзку Покуття з Чорним Морем, не може найти іншого місця як серед кінця XVI. в. А проте йому належалосьби окреме місце серед останків людового побуту Покуття і Гуцульщини, бо не віз із Березова зе Коломию і він дав би змогу провірити і побачити чудовий зразок його орнаментики з гончарством, різьбленим, килимарством, вишивкою і писанкою цієї частини Подністрівя.

Систематична праця, ведена співробітниками музею у поодиноких відділах, виказала чимраз то більше велику свільність того добра, якого знайомість широкими колами громадянства дало би йому змогу не тільки пізнати історію рідної землі, але й переконатися про закономірність її життя, отже зрозуміти і сучасну хвилину.

Щоби належно примістити по відділам зібране, щоби виставленим оживити сучасність і кинути справжнє обличя Нації, Управа Національного Музею підготовляє вже від десяти літ потрібний матеріял проектів розбудови музею. В дану хвилину розбудова музею до розмірів великого „Українського Національного Музею", в якому булиб гідно примішені і виставлені всі дорогоцінні памятки українського культурно-національного життя, стала найбільшою журою не тільки прихильників, співробітників, Управи і Куратерії Національного Музею, але й тих кол суспільности, яким культура України є найближчим і найвищим приказом національним. Виявили не після одержання звіту Нац. Музею за 1927 р. заплатою причинків на потреби Нашон. Музею слідуючі громадяни: о. Семинин з Вільки 5 зол., П. Костюк з Руди 4, д-р І. Бережницький 30, О. Козловський з Рогатина 3, „Достава" 100 зол., о. Пристай А. 5 дол., о. І. Винницький із Залісець 10, О. Стефанович із Львова 10 зол., о. д-р І. Бучко 5 зол., о. пан. А. Баюк 25 зол., д-р М. Павличшин 200 зол. — Спорадичними закупнами видань Національного Музею для потреб науковіх установ України і взагалі Радянського Союзу була оказіяна з боку Представництва СССР в Польщі ділальна поміч у розвязанні тяжких узолин цензури і мита навіть на наукові видання Західної України. Правда, цим шляхом годі було ослягнути вільний доступ на занижний ринок СССР, але останній побут представника ВОКС-а у Львові дав основи думати, що наукова продукція Західної України зможе на рівні з польською книжковою продукцією заспокоїти запотребування книжкового ринку СССР в західно-українській науковій книжці на всі 100 проц. Цим шляхом можна буде придбати рівнож дещо на розбудову Національного Музею, бо шляхом виміни видань звільниться на певну квоту бюджет закупна, отже придбати яких 1000 зол. на розбудову.

Додаючи все те до відома громадянства, Управа Національного Музею просить прийняти щиру подяку всім дільним Прихильникам музейної справи та запрошує якнайширші кола громадянства вступити в ряди дільних Прихильників Нац. Музею, щоби в найближчому часові можна було приступити до будови намічено великої виставової салі і магазину для поодиноких відділів музейних зіброк. (Адреса: Львів, вул. Мохнацького 42).

І. Свенціцький.

Римські конвенціональности.

Жива настроєва діяльність мін. Залеського.

Мін. Залеський під час своєї італійської подорожі, зовсім природно, не поминув Риму. Як звичайно в таких випадках водиться, фашистівська преса серед кадила і похвальних гимнів повитала польського міністра. Зі свого боку міністр Залеський в численних розмовах із представниками преси (як: „Попольо ді Рома", „Мессагеро", „Маттіно" „Коррієре делля Сера" й ін.) віддав реверанс італійському диктаторові й його помічникам та вихвалив політику маршал. Пілсудського.

Дня 14. п. м. відбувся у Муссоліпія обід у честь Залеського, на якому Муссоліні заявив, що Італія перша виступила з домаганням відбудови Польщі.

У відповідь на тост фашистівського ватажка мін. Залеський багато говорив про латинську цивілізацію і культуру, якої провідницею є ніби то Польща, про польський гимн, що повстав в Італії, а опісля подякував за ініціятиву італійського парляменту (головного Муссоліпія) у справі відбудови Польщі.

„Не забудемо — говорив він — що під час великої війни Італія була першою країною, що перевела в парляменті ухвалу, домагаючись привернення незалежности Польщі. **Не забудемо теж тієї ролі, яку відіграла Ваша Ексцеленція** (себто Муссоліні! — Ред.) **у звязку з признанням великодержавами наших східних границь".**

Мін. Залеський зрезюмувався обідом у польському посольстві при Квіринялі, в якому взяв участь Муссоліні з міністрами Рокко, Вольпі, Федеці, фашистівськими послами й сенаторами. Разом в польському посольстві гостювало до 200 осіб.

Комуністичний заговір в Японії.

Перед тижнем відкрито в Японії великий комуністичний заговір. Офіціяльний комунікат з 10. п. м. говорить, що після повороту з Москви японських комуністів (членів Комінтерну) поширився там революційний рух. Революційна організація ділилася на три відділи: робітничу, селянську й загальної пропаганди. Метою заговору було повалити існуючий лад й устрій та замінити його совітським. Збірання комуністів відбувалися у горах. В центрі робили вони засідання під покришкою зборів акціонарів електричного товариства. В переписці користувалися вони шифрами.

У звязку з відкриттям заговору арештовано в Токіо около 400 осіб студентів, робітників і професорів, а цілій Японії арештовано до 1000 осіб. Приготовляється великий політичний процес, якого нитки ведуть до Москви. Зовсім природно, що відкриття цього заговору спричинило напруження і загострення відносин між Японією й СРСР.

Памятайте, що всякі збірки на пожертвування на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діляє зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит. неоціненний середник для реконвалес. центів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. Mr. M. Krzysztoforski Tarnów. 41 7

Жидівська кольонізація, антисемітизм і жидівські міліонери.

(Чотири телеграми)

Львівська сіоністична „Хвіля" з 18. 4. дає в передовій статті свою інтерпретацію до чотирох різних телеграм про жидівську проблему в СРСР. Ті телеграми наводимо дослівно за „Хвілею", але без її інтерпретації і без наших коментарів, бо вони непотрібні. Ось вони.

1) „З Мінська доносять: На полудні СРСР вибухли селянські заворушення проти поселених на рілді жидів. У селі Албарі недалеко Сімферополя, селяни під проводом Пахомова напали на жидівську кольонію. Кількох жидів убито, кольонію здемольовано цілковито. Військові відділи ліквідували заворушення".

2) „З Москви доносять: На Кавказі козаки під проводом Пашенова вигнали на степи жидів, що поселилися були на північному Кавказі. Між одними й другими дійшло до правильної битви, якій зробила кінець міліція".

3) „Комуністична „Правда" звертає в обемистій статті увагу на зріст антисемітизму в рядах комуністичної партії. Газета пригадує, що серед населення поширюють летучки з гаслами: „Бий жидів, спасай Росію".

4) „З Нью Йорку доносять: Жидівський міліярдер Розенвальд призначив пять міліонів доларів на кольонізацію жидів у Бір-Біджамі, у східній частині Сибіру над Амуром".

Отже з Криму, України та північного Кавказу вигнано жидівських кольоністів місцеве селянське населення, але вони не падуть на дусі від цього, бо ось їх міліярдери не шадять грошей, щоби їх поселити на рілні тим разом ан., на Сибірі. Чи там їх доля буде легша?...

З Европи до Америки.

Перелет німецького літака „Бремен" через Атлянтійський Океан.

Досі чули ми тільки про вдатні перелети летунів з Америки до Европи, а тепер маємо до занотування новий великий осяг на полі техніки: перелет німецького літака „Бремен" під проводом кап. Келя з Німеччини до Америки. Перелет відбувся серед таких обставин, що ним займається дуже живо вся преса.

По часописним вістям німецькі летуни мали дійсно страшну їзду. Вони боролися весь час із супротивними вітрами, сильними сніговими заметілями або дощем. Серед небувалого вичерпання останками сил добилися вони до маленького острівця Ґріяли Ісленд, віддаленого від Лябрадору (Канада) на неповних дві англ. милі, де й осіли. Летіли 40 і пів годин і перелетіли без зупинки 3.400 миль.

Місце, на якому осіла „Бремен", замешкує тільки один чоловік з жінкою, що обслуговують маяк. Позатим нема там ніякої людської душі. Острівчик відрізаний зовсім від світа. Напроти нього на Лябрадорі є вже мала оселя рибалок. Ціла та околиця покрита снігом і льодом.

Щасливий перелет „Бремен" на американську територію викликав небувале одушевлення як у Німеччині, так і в Америці. В Ню Йорку, де по програмі мала „Бремен" осісти, чекали на її приїзд тисячні маси, щоб повитати очайдушних переможців. Тимчасом німецька залога була примушена перервати свою їзду і злетіти на Ґріяли Ісленд. Тому, що „Бремен" по всякій правдоподібности ушкоджена, він. летуни не поїдуть уже на своїм літаку до Ню Йорку, тільки скорпетають з канадійського помічного літака, який уже прилетів, по останніх вістям, на Ґріяли Ісленд, щоб їх з собою забрати.

Єдинені Держави і справа мира.

Амбасадор Єдинених Держав у Берліні Шуреман вручив німецькому міністрові закордонних справ Штреземанові американський проект многостороннього мирового пакту разом із відписами нот, якими обмінялись у тій справі французький і американський (вашингтонський) уряди. Поруч те вручив тойже амбасадор Штреземанові окрему ноту до німецького уряду, з якої виходить, що Єдинені Держави готові заключити з французьким, британським, німецьким, італійським і японським урядами многосторонний трактат, до якого міг би приступити кожний уряд і який накладав би на кожного контрагента, підписуючого трактат, зобовязання не користуватися у взаїмних відносинах засобами війни. Наводячи погляд Франції на цей проект нота каже, що американський уряд не думає, щоби порушені Францією аргументи спричинювали конечність якихнебудь змін в американському проекті.

Американський уряд переконаний, що кожна держава світа може при належному узглядненні власних інтересів а також інтересів цілої родини держав приступити до такого трактату. Заключення такого трактату між Францією, Великою Британією, Німеччиною, Італією, Японією та Злученими Державами, трактату, що містив би врочисте повехання та відречення від війни на користь мирового полагоджування міжнародніх спорів, буде мати великанське моральне значіння і доведе вспині до того, що всі інші держави світа до такого трактату приступлять. Далі сказано в ноті, що зміна думок між Францією і Єдин. Державами дійшла до такої стадії, при якій велике значіння може мати спроможність даних англійському, німецькому та італійському урядам здецидувати, в якій мірі та чи взагалі істнуючі вже для тих держав трактатові зобовязання можуть творити для них перешкоду співучасти в такому мировому договорові.

Таку ноту разом з додатками дістав Штреземан від американського амбасадора ще 12. п. м. Потім її майже безпосередньо по конференції над справою загального розброєння у Женеві, в якій брали участь і Єдинені Держави, є незвичайно знаменною. З тої самої причини як надто яркою є і вся її політична тенденція. Вона нескрито протирадянська. В тому впевнює нас ще така обставина, що 16. квітня п. р. видав політичний департамент Єдинених Держав окремий комунікат, у якому стверджує, що не може бути й мови про якунебудь зміну політики Єдинених Держав супроти СРСР, доки радянський уряд не заплатить своїх довгів про викликання світової революції. Покликуючись на прикрі досвіди інших урядів комунікат стверджує, що в теперішніх обставинах всяка зміна політики супроти СРСР безцільна. Далі комунікат підкреслює, що американський вивіз до СРСР є вищий ніж вивіз товарів до Англії та Німеччини. З того виходить, що навіть з господарських оглядів нема потреби визнавати СРСР де юре.

ППС. дальше в опозиції?

Постанови Головної Ради ППС.

В днях 15. і 16. п. м. радила Головна Рада ППС на засіданню, на якому прийнято резигнацію І. Дашинського зі становища голови партії. На місце Дашинського вибрано Г. Діпманда головою партії.

Отвердивши побіду ППС при виборах, Гол. Рада зазначує, що внаслідок основної розбіжности між змаганнями ППС і потрясеним режімом та його політикою не наступило нічого такого, щоби усунуло попередньо опозицію. **Принципова опозиція й на далі лишається директивою Гол. Ради для ЦКВ і всіх партійних організацій.**

Гол. Рада заявляється проти реформи державного устрою Польщі в напрямі обмеження чи ослаблення парляментарної демократії та домагається дальної розбудови суспільного самоврядування, опісля переходу до усуспільнення добр більших до того ділянок продукції, переведення справедливої земельної реформи, піднесення реальних робітничих і заробітних платень, реформи податкової системи шляхом оперти прибутків держави на безпосередніх податках, введення одностайного демократичного шкільного устрою, оперти відношення держави до „меншостей" на національній програмі ППС, переведення одноцілого самоврядного закону для цілої держави і здобуття відповідного впливу на закордонну політику.

Всі ці скромні вимоги не мають боєвого характеру, а ствердження опозиційного становища не підходить навіть під „опозицію Його Королівського Величества".

Останні вісти.

СТРАШНИЙ ЗЕМЛЕТРУС В БОЛГАРІЇ

Болгарію навістив такий сильний землетрус, якого в цій країні не памятають від найдавніших часів. Знищене місто Чірпан ураз з околицею, в якій не лишилося ні одного цілого дому. Село Омурово зрівняне з землею, також інші місцевости в цьому районі. Жертви в людях, на щастя, невелікі, бо населення мало час після перших тремтінь землі втікти з хат. Всеж таки вже досі нараховують кількадесять трупів. Матеріяльні страти величезні. Нараховано разом 20 тремтінь землі.

ЛЕТ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

Італійський генерал Нобіле вибирався здавна в дорогу до північного бігуна і 15. п. м. виїхав неждано з Мілляно на своїм літаку „Італія" в напрямі Відня. У Відні був він пополудні, але там не спинявся, не зважаючи на мряку і бурю. Наслідком того, що буря зірвала з „Італії" антену і залога не могла відбирати радіотелеграфічних інформацій, „Італія" злетіла в год. 8.45 рано біля місцевости Столп (нім. Поморя) й осіла на тамошнім летовищу.

НОВИНКИ

— **Митрополит Андрій Шептицький** виїхав літаком зі Львова до Варшави дня 16. п. м. о год. 9.40 рано. Сподіваний поворот в понеділок 23. п. м.

— **Любка Колесса у Львові.** Нашу піяністку Любку Колессу заангажувало Польське Музичне Товариство до співучасти у симфонічнім концерті, який відбудеться в пятницю 20. квітня в салі Муз. Т-ва, вул. Хорунжини 7. Наша музикальна публика буде мати нагоду почути нашу піяністку в супроводі орхестри.

— **Сенсація.** Із Пекіна приходить звістка, що Ву-ПейФу, знеохочений у боротьбі з кинув воєнну карієру і вступив до манастиря у Тібеті. — Підчас лагідських Великодніх Свят ставили в Римі пєсу д Анунціо „Франческа ді Рімині". Ватиканський орган „Оссерваторе Романо" виступив із гострою статтею проти вистави, прирікаючи, що ця пєса „викличе" папою як неморальна. Папська канцелярія видала одночасно обіжник до католиків, щоби пєсу бойкотували. А Муссоліні мав майже одночасно дружню зустріч з виклятим поетом і продовжує монументальне державне видання його творів.

— **Є ще романтичні подружа.** Цими днями капітан пароплаву „Дайчлянд" йоган Гевельт познайомився в Гамбурзі з американкою міс Мері Ворс. Знайомість тривала два дні; „Дайчлянд" мусів відїжджати в Ню Йорк. Американка в тайні від капітана зарезервувала собі каюту на кораблі і Гевельт неждано побачив її на морі. Минуло два дні. Закохана пара рішила не гаяти часу. Зався дозволяє капітанові заступити пастора, коли корабель находиться в 3000 милях від берега. Доїхавши до такої далечині Гевельт повідомив через радіо американського консула в Гамбурзі та німецького в Ню Йорку при чотирох свідках на пароплаві, що він оженився. Романтичний шлюб став правосильним.

— **Скарби єзуїтів.** До Чіле приїхала спеціяльна експедиція 20 англійських археольогів та інжинірів, що мають шукати в Болівії скарби закопані єзуїтами 160 літ тому. Було не тоді, коли еспанці прогнали єзуїтів із Перу та Болівії, а єзуїти, не хотячи видати їм своїх скарбів зберегли в землі велічні скрині золота, що варт більша мільярди фунтів. Про ці скарби кажуть старі рукописи, не питаючи нічого про сховище.

— **Змарнований талант.** В Англії зчеплюють цими днями на рід вигадці хто знає чи найбільше талановитого обдукання сучасної доби, Гунтер Чарльс Роджерс, звичайний салівник — один із найкращ. фальсифікаторів предметів старовини. Не маючи найменшої освіти він фабрикував різні історичні документи та предмети, які продавав різним приватним знавцям; нпр. автографи Шекспіра, плащі Шекспіра, в яких великий автор виступав на сцені, мичку волосся Мільтона, лопату Уїлліяма Пена, образи старих майстрів. Роджерс майже не читав книжок тільки ходив по музеях і так робив копії документів і предметів із геніяльною зручністю.

— **Богодухівські буди.** Читаємо в „Комсомольській Правді": „Тверська історія" з викиненням із бібліотеки 5000 картінних книжок повторилась у Харків. окрузі. Бібліотека мировської сельбуди зарахувала до шкідливої літератури твори Тургенєва, Толстого, Гончарова і інших старших рос. письменників, так, що в бібліотеці лишилось тільки купка дешевих брошур. Не краще вийшла цензурна контроля в богодуховськім райпартклюбі. Спершу винищили звідти всіх класиків, а коли в справу вмішались органи влади, книжки звернули. Після цього члени клюбу ще раз переглянули свою бібліотеку і викинули з неї всі твори Франка, Верхарна, Успенського, Лескова, Доде, Фльобера, Едгара По, Уайльда, а навіть „Ткачів" Гавптмана.

— **Воскреситєлі релігій.** У Парижі на вул. Діжон ч. 5 видко маленьку крамничку з бюровим знаряддям. У виставі великий надпис „Воскресительство". Власник крамнички так повідомляє, що основав нову „релігію". У другій маленькій кімнатці висять малюнки „Великого Пана", якого боготворять члени нової віри. Їхній пророк Ліодор Фортен; цеж і прізвище власника цієї крамнички. Він має вже трьох членів, які збираються раз у тиждень і гуторить про „розбрєнні людського духа". Їхніми богами є теж Будда та Юпітер і вони вірять, що така релігія хутко зросте на силі. І такі таланти марнуються в крамничці, замість стати членами Ліги Націй!

— **Для майбутньої війни.** Англ. мініство війни заплатило 9000 фунт. шт. винахідникові нової автоматичної рушниці, що дає від 30—40 стрілів на мінуту і збільшить у майбутній війні силу інфантерії.

— **Смерть щасливого діяча.** У Ню Йорку помер у 94-ім р. життя небуденний політик, фінансіст, юрист і промовець в одній особі: Шонсей Деню. Він увійшов до парляменту молодієм, завдяки своїому небуденному талантові красномовства, від 1877 до 1904 р. був регентом стейту Ню Йорк і грав головну ролю в республик. партії. Від 1890 до 1911 р. був сенатором у Вашінгтоні. Він був адвокатом короля залізниць Корнеліюса Вандербільта, синдиком різних банкових і телефонних організацій. Деню був головним промовцем при відкритті „Памятника Свободи" у нюйоркській пристані, на святі 100-ліття Жоржа Вашінгтона і світової виставки у Шікаго 1893 р. Його промови визначувались імпровізаційною легкістю та гумором. Коли безпосередно перед смертю його питали, яка є тайна його довгого життя, він сказав: „Коли я скінчив 50 літ я перестав курити, коли 70 літ я перестав їсти напів сире мясо, а коли 80 літ перестав пити щодня шампана. Я не знаю, чого ще більше можна відректись?"

— **Шахи і політика.** Один із большевицьких провідників Крыленко присвятив у „Вечірній Красній Газеті" пригострому статтю звернену проти світового шахового мистця Альохіна, за те, що він пристав до паріжських білогвардейців, бере участь у бенкетах на його честь і не має ніяких симпатій до радянської влади. Крыленко називає Альохіна зрадником, тому, що він задурив від радянського уряду паспорт, а тепер приймає франц. підданство. Крыленко нападає сильно на радянські видавництва та журнали, що друкують праці Альохіна і на шахістів, що з ним листуються і кінчить таким висновком: „Талант — талант, а політика — політика. Із такими ренегатами як Альохін і Боголюбов ми не можемо підтримувати ніяких звязків. Альохін є нашим політичним ворогом і цього не треба забувати ніколи".

— **Про вистави театру Стадника в Городку** пишуть нам: Дня 11. і 12. квітня 1928 р. завітав до нас театр Стадника та зробив нам прикру несподіванку. В Страстний Тиждень, і то в часі Отстей, дав дві легкі оперетки і тим робом вразив релігійні почування тутешнього віруючого громадянства. Театр повинен рішучо рахуватися з релігійними настроями провінціонального громадянства, особливо в Страсний Тиждень, які чейже становлять часть його української національної свідомости в протиставленню до поляків і жидів. Коли ще в фінансових оглядів театр не може перервати своєї діяльности в тому часі, то міг би дати щось в роді „пасхальної драми", яка в давнину у нас, а й тепер у німців і інших народів тішиться великими успіхами і робить (як це досвідчив автор цих стрічок) потрясаюче враження. — **Гнат Михайлович.**

— **З чехословацького консуляту у Львові** повідомляють нас, що консуль п. Франц Стіглін виїхав 11. ц. м. на відпустку до Ч. С. Р.

— **Арештування доктора прав.** У Львові викликало немалу сенсацію арештування д-ра прав Болеслава Нича (Мохнацького 26) під замітом уведення богатьох дівчат і їх намови до проституції. Арештованому закидають крім того ще й інші злочини. До останніх жертв належала одна 20-літня гувернантка, яку він не тільки звів, але ще й немилосерно скатував.

— **Грабунковий напад в Угнові.** На дім Демка Журавецького напали пізним вечером бандити й убили його 61-літню жінку Теклю (самого Демка не було дома) й тяжко поранили його братову Марію Решетило. Після того бандити забрали футро вартости 300 зол. і дві бритви та пропали безслідно.

— **Світова всячина.** Перед північним двірцем у Парижі прийшло до зударення двох поїздів, наслідком чого згинуло 16 осіб. Крім того є 20 тяжко і 30 легко ранених.

— **Тернопільські абітурієнти** з 1903 р. улаштовують цього року **Товариський Зїзд в Тернополі.** Товариші, що здавали матуру в гімназії в Тернополі, ласкаво ходили в тім році до осьмої класи (відділ а і б) будуть ласкаві подати свої адреси: Болеслав Півоньскі, майор П, В Львів. вул. Пекарська 5.

ДО НАБУТТЯ У ВСІХ АПТИКАХ.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·00—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

На господарські теми.

Відкриття бюра аграрних операцій при Т-ві „Сільський Господар" у Львові.

Згідно з опінією Секції аграрних операцій при Товаристві „Сільський Господар", якої членами є всі інжинірі-українці, які займаються сільсько-господарською інжинірією, приступило Товариство до створення бюра аграрних операцій, доручаючи його провід авторизованому інжинірові-меліорантові та інжинірові землемірові Гр. Герасимовичеві.

Бюро буде переводити всі праці, що входять в обсяг меліорації, комасації і парцеляції та помірів.

Меліорації буде переводити бюро в цей спосіб, що менші обекти буде переводити вповні, а більші буде підготовляти до технічного переведення, яке в порозумінні зі Секцією і Президією Товариства буде передавати до виконування інжинірам-українцям дяпа бюра. На меліорації буде Товариство старатись про відповідний кре-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає **безконкурсійно, у великім виборі** роди чоколяди сметанкової, **молочної, десертової і до варення** як також **чоколядки, кармельки** і цукри. — **Не шумною рекляною, але якостю знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.**
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 16—50

дит, при чому одних рефлектантів мусить на рахунок його кредиту покривати кошти перших виїздів для робіт, які необхідні для видобуття кредиту.

Товариство має можність перевести деякі комасації цілком даром, а чого повинно скористати українське населення беручи під увагу, що кошти комасації є звичайно дуже високі, а тому й важко її за гроші перевести. Товариство може вислати в кожнім окремім випадку інжинірів-землемірів та інжинірів-агрономів для оглянення обєкту, що має бути комасований, для відповідної агітації між селянами та для розслїду положення на місці. Крім цього в окремих випадках, де умовини для комасації догідні, передасть Товариство для поширення між селянами відповідну фахову та агітаційну літературу з справах комасації.

Бюро може переводити на замовлення також всі помірові роботи та виконувати праці, що входять в обсяг сільско-господарського будівництва.

Наше селянство повинно скористати масово з послуг, які даром, або за дуже дешеву ціну може дати йому це бюро аграрних операцій, яке доложить всіх старань, щоби праці виконувані були взірцево і кошисно для селянства. Праці переводиться тільки для членів „Сільського Господаря", а це членство вимагає тільки мінімальної вкладки 1 зол. на рік.

Бюро дає також всі інформації з обсягу всіх сільско-господарських інжинірських справ даром. Всі праці треба зголошувати в Товаристві „Сільський Господар", Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

Дописи.

МОСТИЩИНА. (З діяльности парохіяльного філа в Кальниковій.) Щоби представити, як працюють між нашим народом наші священики-кацапи, наводжу приклад зпоміж нашого священника о. Стефана Волянського. Священик цей приїхав до нас з Лемківщини і вже від самого початку явно взявся до нищення в селі всього, що лише українське. Всюди, де лише міг, підставляв ногу місцевій інтелігенції в її культурно-освітній праці. Сіллю в оці є йому дві читальні „Просвіти", проти котрих розвинув сильну агітацію. Всеж таки заходи о. Волянського не увінчалися успіхом. Праця в обох читальнях іде постійно вперед. Прийшли вибори до сойму і сенату — нове поле попрису нашого душпастиря. Тут йшла боротьба між листою ч. 17 і 18., їзза чого навіть ведуться карні розправи перед пов. судом в Мостиськах. О. Стефан Волянський, щоб ослабити український національний фронт, розвинув шалену агітацію за листою ч. 20 (РНО), знаючи наперед, що всі голоси, які впадуть на цю листу, є для нашого народу пропащі. В своїй агітації о. Волянський послугувався такими засобами, що листу ч. 16 назвав жидівською, а щоби звести громади на манівці, проповідував, що на першім місці листи ч. 18 до сенату з 49 виб. округи стоїть жид д-р Корнило Троян. Однак тут не повелося нашому „діячеві", Листа ч. 18 побідила. Одначе своєю хрипливою роботою о. Волянський зумів розбити національний фронт і тим причинився до втрати одного нашого мандату до сойму з 49 округи. Це тимбільше сумне, що цей мандат мав припасти таки нашому довголітньому організаторові Мостищини п. Стефанові Байдалі.

ЗОЛОЧІВ (Політична нарада в Соколівці.) Дня 23. березня ц. р. відбулася одна з перших повиборчих нарад в селі Соколівці, золочівського повіту, при участи посла Олександра Вислоцького. Предсідником наради вибрано п. Івана Козловського, секретарював Іван Видрівський. Після промови посла Вислоцького, в якій він закреслив найближчі завдання парляментарної репрезентації в організаційній справі повіту, повитав новообраного посла від читальні „Просвіти" і кооперативи „Віра" Ів. Козловський, а від громади і громадян в Соколівці Вас. Шах. Після того забрав голос Ів. Видрівський, який намітив плян отворення місцевого політичного комітету для організаційної праці в Соколівці і в околиці. Присутні вповні погодилися з тим організаційним планом і вибрали політичний комітет у складі 10 осіб. Дальше намічено кілька найбільше актуальних справ, про які Український Клюб повинен в найкоротшому часі внести відпов. відділ інтерпеляції, а саме справу шкільництва, зміни виборчого закону до громадських рад, справу вирубування і масового вивожения лісів та справу рент для інвалідів. Вдоволені і піднесені на дусі розійшлися громадяни по відспівани народнього гимну доми. Булоб бажано, щоб такі наради відбулися в найкоротшім часі по всіх громадах, які хотять бачити працю своїх послів.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Д-р ЛУКА ЛУЦЬВ: О. Кобилянська і Ф. Ніцше. Львів 1928, ст. 30, вел. 8-ка.

Dr. Kazimierz Bartel: Wykresy charakteryzujące rozwój życia gospodarczego Polski w latach 1924—1927 włącznie. Варшава 1928. Накладом Президії Ради Міністрів.

Вольное Козачество — Вільне Козацтво. Двотижневик. Прага, 10. квітня 1928, ч. 9.

ЖУРНАЛИ:

Сокільські Вісти. Орган Українського Сокільства. Львів, квітень 1928, ч. 4.

Вісти з Лугу. Рік III. ч. IV. за квітень.

Кооперативна Республика. економічно-суспільний місячник. 5. квітня ч. 4. Зміст: Перлини. К. Дух солідаризму. На тему співпраці споживачів і коопер. продуцентів. Кость Храневич: Аналіза і синтеза в кооперознавстві. Ю. Павликовський: Галичина після війни. М. Хралло: Сільське господарство на Рад. Україні по війні й тепер. І. Коцюба: 50-ліття кружківки. Б. Мартос: Союзне будівництво кооперації в Чехословаччині. Е. Храпливий і К. Коберський: Про плекання агрономіч. роботи в краю. С. Миськів: Ще один спосіб ведення евіденції торгів. Вол. Зелик: Про організацію коопер. робітників. Господарська хроніка. З нашого економічного життя. Серед книг і журналів.

Протн хвиль! Місячник. Львів ч. 1. за квітень. Зміст: Від Редакції. М. Мик: Перехрестні стежки польської демократії. — М. Стахів: Податні опозиціонери. — К. Пушнар: Єдиний національний фронт. — М. М.: Вибори до польського сойму. — Політична хроніка. — В хаосі протиріч. — Замітки. — З голосів преси. — Між „власть імущими".

Жіноча Доля. Двотижневик для українського жіноцтва. Рік IV. ч. 8.

Сільський Господар. Двотижневик. Рік XIV. ч. 8.

Господарсько-Кооперативний Часопис. Тижневик. Рік VIII. ч. 15—16.

Кооперативне Молочарство. Додаток до „ГКЧ". Місячник, Рік III. ч. 4.

ОПОВІСТКИ.

Просимо Товаришів абсольвентів високих торговельних шкіл, у краю й за кордоном, подати нам свої точні адреси й теперішне заняття, в цілях евіденційних і явкових. Спілка українських Торговельників „Велес" кооп. з обмеженою порукою у Львові, Домініканська 11/I (Достава) Leopol, Dominikańska 11/I (Dostawa). 1-1

Оповіщення
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючися на попереднє загальне оголошення в цій справі подається до прилюдного відома, що в цілі вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра", відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах, згідно виборчих округах як слідує:

35. **В Збаражі,** дня 23. квітня 1928 в понеділок о годині 12-ій в полудне в салі Українського Дому під проводом о. Олександра Голіятого, місцевого пароха в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Збараж.

36. **В Косові,** дня 29. квітня 1928. в неділю о годині 5-ій пополудни, в салі Народного Дому в Косові Старім під проводом д-ра Петра Ронлжка, адвоката в цілі вибору двох відпоручників з пол. повітів Косів і Печеніжин.

37. **В Заліщиках,** дня 24. квітня 1928. у вівторок о год. 12-ій в полудне в салі „Бесіди" в Народнім Домі, під проводом д-ра Маріяна Долинського, лікаря в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Заліщики.

38. **В Копичинцях,** дня 25. квітня 1928. в середу, о год. 12-ій в полудне в салі Народнього Дому під проводом о. Петра Шанковського, місцевого пароха в цілі вибору двох відпоручників з пол. повіту Копичинці.

39. **В Радехові,** дня 29. квітня 1928. в неділю, о год. 1-ій по полудни в салі Народного Дому під проводом п. Клима Олійника, директора Кооперативи в цілі вибору двох відпоручників з пол. повіту Радехів.

40. **В Теребовлі,** дня 24. квітня 1928. у вівторок о год. 12-ій в полудне в салі читальні „Просвіти" під проводом о. крил. Стефана Мохнацького м. пароха, в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Теребовля.

41. **В Ярославі,** дня 20. квітня 1928. в пятницю о год. 12-ій в полудне в салі Товариства „Родина" під проводом п. Василя Дуба в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Ярослав.

42. **В Сяноці** дня 25. квітня 1928. в середу о год. 1-ій в полуд. в салі Т-ва „Яд Харузім" під проводом рад. Болеслава Шуляковича в цілі вибору одного відпоручника з пол. повіту Сянік.

ДИРЕКЦІЯ
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик препізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 77-7

ПОШУКУЄТЬСЯ від зараз **концепіста.** Услівія дуже добрі. Д-р Мартинець, Богородчани. 1859 3—3

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 3—6

МОЖУ обняти дяківку, писарку (навіть рівночасно в кількох селах) котру небудь функцію в кооперативі, зорганізувати і вести хор, влаштовувати аматорські вистави, тай загалом розвинути ширшу просвітньо-культурну діяльність в селі чи місті. Листи під: бувший богослов. 1968 1-1

ВЛАСНИЧКА фризерсько-косметичного Заведення Берта Тіль у Львові пл. Трибунальська 1, І. п. повернула з закордону і привезла останні новости. Виконує першорядними силами масаж лиця, електричну парівку, водну окуляцію, артистичне чесання волосся фарбою Генна, перучарські роботи, манікюр і фарбованнє брів на стало. Рівнож поручає надзвичайний зрем привертаючий на горячо, як також всілякого рода окуляди проти зморшок. 1971 1-2

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, околиця Юра, підставовий чинш 460 корон, консенс надбудови. Ціна 5.500 долярів. Продасть Центральна Агенція, Коперника 14. 1975 1-3

ПЕНСІОНАТ в Косові. 16 кімнат, біля заведення д-ра Тарнавського. Дуже добрий харч, приступні ціни. Гостей приймається від 15-го квітня. Корнинська, Косів к. Коломиї. 1969 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ агентів, що відвідують села до продажі необхідного артикулу в сільським газдівстві на Тернопільське воєвідство. Зголошення Владислав Муха **restante** Тернопіль. 1974 1-1

СВІТОВОЇ слави шведські вирівки сепаратора до молока „Rego" „Olympic" можна набути у Львові в Інспектораті вул. Кордецького ч. 24 а. на догідні спляти. 10-літня гарантія. Селянські агенти пожадані, яким готівкою виплачується провізію. 1972 1-1

ФОРТЕПЯНИ, ціняна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пісудського 21. І. пов. 8-10

ФОРТЕПЯНИ Bösendorfera, Schrödera, Ferstera з англійською механікою, оказійно продам: **Ганак** Пісудського 21, І. п. 1944 3—4

КІЛЬКАНАЙЛЯТЬ рентівних, комфортних Каменичь, Віль, Парцель у всіх дільницях. Кілька гарних земельних маєтків. Парцелі в зітницях одержали ви свіжо на продаж. Центральна Агенція Львів, Коперника 14. 1976 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1038 Пересвітлення Рентгеном. 8—21

ЛІТНИСКО ТУХЛЯ в сільськім КАРПАТАХ на лінії Сколе-Лавочне в прегарній лісистій околиці над Опором отворене від 15. мая. Прогульки в гори — купелі в Опорі. Харч добірний — на бажання ярський. Стація залізнича, почта в місці. Комнати сонячні з верандами. Зголошення на адресу **Заряд літниска в Тухлі.** 1959 2-4

Інж. Корнило Целевич
присяжний землемір і заприсяжений судовий знаток для помірових справ веде канцелярію в Угнові у власній домі. 2-5

Жіноча конфекція
ЦЕЦИЛІЇ ГАН **Львів,** площа Смольки ч. 1 а.
поручає найновіші весинні моделі в плащах, сукнях і трикотажах по помірковання цінах. — Полекші в сплатах. — Замовлення полагоджується **у власній роботні на протязі 3 днів.** 1853 10-16

НАЙНОВІШІ ДІТОЧІ ВІЗКИ виконує **Е. КІК** Львів, ПасажМіколяша. Виконує всякі направи і виміни. 2-10

ХІДНИКИ, портієри, меблем матерії найдешевше **Ванн** площа Марійська 5, І. пов. 1914 2—9

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських шлей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями. 1305 **Сирівь до набуття.** 14—7

Великий оборот малий зиск
Всілякі вироби зі золота і срібла набудете найдешевше у виробника
С. А. Ропшіц
1980 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 16. 1—4

Збаражчина повірі

Скликані на день 9. квітня 1928. звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Дім" в Збаражі не могли відбутися для браку вимаганого статутом числа членів. Тому Виділ скликує повторно: Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Дім" в Збаражі на четвер дня 3. травня 1928. о год. 11. рано у власній салі з тим самим порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Вибір провідника Зборів і покликання двох секретарів. 3) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 4) Звіт Виділу з ведення діл і оруднування майном Т-ва. 5) Звіт Надзірної Комісії і її внесок о уділення Виділови абсолюторії. 6) а) Вибір голови Т-ва на місце уступаючого п. Івана Кульчицького, б) Вибір двох членів Виділу на місце уступаючих пп. Осипа Березя і Павла Ганка, в) Вибір трьох заступників Виділових, г) Вибір трьох членів Надзірної Комісії і двох заступників. 7) Ухвалення внесового і членської складки на 1928 р. 8) Справа ведення дальшої будови дому. 9) Внесення і питання. Збори відбудуться і постановлять будуть важні без огляду на число присутніх членів. — Збараж, дня 9. квітня 1928.

Виділ.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телефон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.
Доставa вагонова і детайл. по фабр. цінах і найлог. услівях кредит.
7—10

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 86 (11.339). Львів, пятниця 20. квітня 1928. Pocztowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Американська мирова пропозиція.

Львів, 18. квітня 1928.

Для теперішніх дипльоматів, навіть найбільшої міри, модною стала авторекляма при допомозі пропаганди (вірніше: псевдопропаганди) вічного мира. Бо досі ні один з них не зробив для реалізації цієї справи нічого. За трибуну для такої пропаганди стала всім комісія для розброєнь при Лізі Націй. Чого на ній не говорили, чого не пропонували, а що з того вийшло? Нічого. Крім безконечної скількости фраз про поступенне і негайне, а то й цілковите роззброєння світа, які заповняють цілі копиці комісійних протоколів, маємо не практиці чимраз бистріші та поголовні зброєння всіх держав. Вічний мир та його гаранції існують тільки в теорії, існують також у головах дипльоматів, але тільки як засоби автореклямової пропаганди.

Не договорилися досі як великі, так і поменші дипльомати в женевських нарадах до нічого конкретного в справі забезпеки мира. І тому не диво, що і комісія роззброєнь і сама Ліга Націй втратили в очах усіх народів уже й ті рештки довіря, які ще дехто покладав на неї. Ліга Націй стала нині трибуною сильних, до зубів озброєних імперій, що шукають у ній розрядки в роді патетичних деклярацій про загальне розброєння та мир.

До якої міри несеріозно ставляться деякі великодержави до того, що робить і що аранжує Ліга Націй, видно найкраще з останньої мирової пропозиції Зєдинених Держав. Вчора подали ми інформації про мирові предложения американського амбасадора в Берліні. Вже з того видно, що Зєдинені Держави хочуть заключити пакт про „вічний мир" тільки з пяти великодержавами, а саме: Францією, Англією, Німеччиною, Італією і Японією, зазначуючи при тім, що інші держави зможуть прилучитися до пакту без перешкоди. Вже сам факт обмежування пакту до пяти названих великодержав є дуже слабою точкою в цілій пропозиції. Фактичне зігнорування всіх інших держав поза пяти названими робить проект несеріозним, дарма, що в пояснюючій до нього ноті є натяк на те, що до пакту зможуть прилучитися всі бажаючі. Насувається питання: що було причиною, що Зєдинені Держави самі так справу вічного мира поставили? На це питання можна комбінувати двояку відповідь. Або Зєдинені Держави, що не входять до Ліги Націй, але беруть участь у комісії для роззброєнь, розчарувалися в успішність праць тієї комісії цілковито і тому виступили з власною ініціятивою, або їм, точніше теперішньому їх урядові на вічному мирові зовсім не залежить, а свої пропозиції висунули вони з чисто демонстраційних мотивів, але з яскравою їх протибільшовицькою тенденцією, як це ми вчора зазначували. Більшовицька пропаганда світової революції з дня на день поширюється. Доказом на те, не тільки японський заговір та італійський атентат, але й події в Китаю, в Індіях і навіть оживлена консолідація комунізму в Зєдинених Державах. Тому нічо дивного, що американські мирові пропозиції зчадресовані до названих держав треба розуміти як мобілізацію світових протибільшовицьких сил на всякий випадок.

Самі мирові пропозиції вашингтонського уряду до урядів Франції, Англії, Італії, Німеччини і Японії складаються з трьох точок, а саме: 1) підписуючі трактат сторони заявляють урочисто в імени своїх урядів і держав, що приноровлювання війни в цілі розвязування міжнародніх непорозумінь осуджують і зрікаються їх як засобу державної політики в міжнародніх взаєминах; 2) підписуючі ухвалюють, що до регулювання чи полагоджування непорозумінь, якогоб походження вони не були, не можна ніколи доходити інакше як при допомозі мирних засобів; 3) цей трактат має бути ратифікований згідно з приписами конституції кожної з держав, що його підписують, і входить у життя по вимині ратифікаційних грамот. — Ось і все. Нема в ньому ніяких конкретних даних про те, як реаґувати на збройні напади посторонніх держав, що не підписали того трактату, нема теж мови про карні санкції для тих, що нарушать трактат. Їх і не може бути, коли проект трактату обмежений конкретно тільки до 6-ти держав. З того ясний висновок, що мир потрібний тільки для названих держав між собою, а звідси ще й такий, що вони мусять заключати ще й окремий договір про спільну оборону перед усіми тими, що їх договір про „вічний мир" не обовязує. Таким чином дійшлоб до поділу світа на дві категорії: „мирного", репрезентованого названими імперіями і „войовничого", репрезентованими всіми іншими державами. З того ясно, що ціллю тих „мирових" пропозицій демонстрація суто дипльоматичного характеру з некритою тенденцією підкреслити необхідність воєнної коаліції названих і близьких їм, хоч і не названих, держав проти когось, що так скажемо, „чужого". А ним є нині тільки СРСР.

Деякі догадливі публіцисти твердять, що обговорювані пропозиції мають за завдання продемонструвати мирові тенденції теперішнього вашингтонського уряду передовсім у Зєдинених Державах, отже на внутрішному американському фронті у звязку з наближаючимися виборами президента. Вони твердять далі, що ліберали втратили там дотеперішні свої впливи, і що цю мирову пропозицію намагаються вони використати для направи своєї репутації та надшарпаного авторитету в очах виборців. Можливо, що це й так! Але воно для справи мира тим гірше. Воно доказувалоб, що модні тепер гасла „вічного мира" використовують усякі політичні чинники виключно як засоби для досягнення своїх навіть вузькопартійних цілей і для рятування своєї політичної репутації, дискредитуючи таким чином саму ідею мира. Для нас мир, а тимбільше вічний, цілком не ласий „кусок", бо він стабілізував би той фактичний стан на нашому пошарпаному організмові, який тепер переживаємо. Тому кпини й нарута над високими ідеалами „вічного мира" для нас ні трохи не болючі.

ВІДГУКИ і ЗАМІТКИ.

На українські теми.

На шуту „українського більшовизму". — Волинський „Всхуд" і варшавський захід. — Віроісповідна статистика Волині.

Нова українська парляментарна репрезентація в польському соймі викликала значне зацікавлення в польській публичній опінії і в польській пресі. Одно з найцікавіших становищ до нашої парляментарної репрезентації займає лодзький політичний тижневик „Правда". В статті „Українці в соймі" зустрічаємо ось яку оцінку українського представництва: Мовляв, внаслідок участи українців у виборах

„найшлася в соймі сильна група українських послів. Є це одночасно найчисленніша меншостева група в соймі, а що вона є також і найбільше радикальна що в своєму гурті має людей, що перейшли парляментарну школу в галицькому соймі й австрійському парляменті та мали нагоду вишколитися в методах робленя опозиції, як ніяка інша партія, — то висувається на чоло меншостевих груп і без сумніву матиме рішаючий вплив на тактику тих груп на соймовому терені. В той спосіб у деякій мірі матимемо в тому соймі в деяких моментах щось в роді блоку національних меншостей, чого в попередньому соймі не було, тому, що кожна з меншостевих груп вела свою власну політику. Становище українських послів супроти нашої держави означив один з них зараз на другому засіданні. Той пан заявив, що ніщо не єднає його з польською державою та що домагається незалежної української народньої республики, якої складову частину має становити перш усього „всходня Малопольська"... Та група українських послів, яких ніщо не єднає з польською державою, ввійшла до сойму на те, щоби в ньому вести руйнуючу роботу, якої жертвою впаде радикальна лівиця: соціялісти й „Визволене". Українці не допустять до закріпленя хочби найбільш слабої провізорії в соймі. Куті на всі боки українські посли все найдуть спосіб, щоби спровокувати сутичку між лівицею й урядом. Комуністам могло би це не вдатися, але українцям усе вдасться, скоро тільки захочуть. А що захочуть, то певне. На кожній такій сутичці заробить комунізм".

Ось воно як! Польська преса вже робить настрої і спекулює на „українському більшовизмі". Повторюється історія з 1918—1920 рр., коли то весь визвольний рух на всій українській території був „задекретований" в польській пресі і дипльоматії, як рух „комуністичний". Таке означення українського визвольного руху давало полякам дуже великі вигоди, а опісля ще більші користи. Таж поляки автоматично виростали на „оборонців західньої культури" й „оборонного валу перед східнім варварством й анархізмом". Наслідки загально відомі. Сьогодня знову починають вони співати на стару нуту. На жаль, частина українців, а головно українські радикали, самі дали полякам аргумент у руку. Творячи окремий клюб в соймі, який посаджено біля комуністів, вони дали притоку полякам мішати радикалів зі сель-робами і комуністами. В даному випадку радикали виступають як pars pro toto і стара пісонька про „український більшовизм" співається дальше на велике вдоволення польської преси і пропаганди.

На тему виборів на Волині широко розписався тижневик „Всхуд", що виходить в Рівному-Здолбунові. Кажемо широко, але по правді дуже вузько, бо половину числа займають білі плями. Урвані статті, навіть урвані речення, не дають змоги читачеві слідкувати за ходом висловлюваних думок. „Всхуд" критикує виборчу поведінку „одинки" та ставить під великий знак запиту її „успіхи". Особливо цікаві є декрети марш. Пілсудського з 1919 р. (в характері начальника держави) про охорону свободи виборів. В порівнанні з дійсністю, якої ми недавно були свідками, ті декрети є справжньою поезією.

З огляду на те, що всі статті „Всход-у" так покреслені цензурою, що важко вибрати із них щонебудь характеристичного, подаємо поміщену там в діяльоговій формі одну розмову:

„— Пане старосто, як світло вивязалися з виборів.

— Так бачите, але було би ще краще, коли-б не галабурдники, що вже не дозволять собі виступати про нас.

— Але ви багато українців (з „одинки" — Ред.) перепхали до сойму, таж вони будуть робити авантуру.

— Будьте спокійні, той Богуславський — то не українець — ви читали його брошуру про 300-ліття Романових?

— А так, то порядний чоловік.

— А чому викреслили Гермашевського і вставили Волошиновського, що перейшов на посла?

— Бачите, Гермашевський трохи за червоний, а Волошиновський то що іншого, він має своїх у міністерстві. Його вставили, а того викреслили внаслідок депеші з Варшави, те все робилося в Варшаві.

— А так, то маєте рацію, тепер не можна жартувати і слухати тутешньої розполітикованої опінії.

— Я чув, що буде диктатура?

— Пане, інакше не може бути!

— То значить, що сойм буде розігнаний.

— Можливо — розпишуть нові вибори, щоби мати абсолютну більшість.

— Старайтеся перейти до слідуючого сойму. Найлекше перейти до сойму, будучи редактором якої газети.

— Так, але газети урядової, напр. „Пшегльонд-у Волинск-ого" або „Народнього Вістника", бо ті всі незалежні редактори, то нічого не зроблять.

— Пане, але той „Вістник", то „українська газета".

— Ну так, але бачите видається його за польські гроші".

Коли ми вже при волинських

Pr. 224/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 31. marca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. „Діло" Nr. 74. z dnia 1. kwietnia 1928. z powodu że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuł pt. „Na parlamentarnij areni" zawiera w sobie znamiona zbrodni zaburzenia spokojności publ. z § 65 lit. a) oraz występku z § 300 ustawy karnej i występku z art. I. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 poz. 399 Dzup. Nr. 45 a to tembardziej, że publikacja zawarta w zajętem czasopiśmie nie może być uważaną za sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu (art. 31 Konstytucji R. P. jest natomiast, jak to wynika zresztą z podtytułu wnioskiem sejmowym, który wedle posiadanych tu informacyj nie był odczytywanym w Sejmie lecz tylko złożonym Urzędowi marszałkowskiemu, b) oraz wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego na wstępie rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 14. kwietnia 1928. r. Hawel

справах, то не від річи буде подати віроісповідну статистику Волині.

Остання (на жаль, не подано, з якого часу) віроісповідна статистика Волині подає такі цифри: православних — 1,192.390, католиків східно-славянського обряду — 2.188, римо-католиків — 228.023, евангеликів (августбурського віроісповідання) — 25.395, евангеликів (реформованого віроісповідання) — 346, евангеликів-лютеран — 10, адвентистів „Семого дня" — 158, дослідників св. Письма — 77, дарбистів — 500, евангеличних християн-штундистів — 10.568, евангеликів Божої Церкви — 1.155, місія евангеличних християн — 186, мойсеєвого віроісповідання — 185.526, караїмів — 42. Всього населення на Волині 1,646.564 осіб. В 1921 р. польська статистика виказала: православних — 1,067.553, римо-католиків — 166.537 і мойсеєвого віроісповідання — 164.564. Отже православні зросли о 123.837 осіб (11.60 проц.), римо-католики о 61.486 (37 проц.), а мойсеєвого віроісповідання о 20.962 (12 проц.). Отже приріст римо-католиків є край но ненормальний. Очевидно, арости ють вони двома шляхами: через природний приріст, віроісповідне денегатство та приріст напливового елементу. Приріст православних і жидів є нижче нормального в порівнянні з римо-католиками. Коли до 1,192.390 додамо 2.188 волинських уніятів (визнавців східно-славянського обряду), 10.568 штундистів та 1.200 (половину) інших сектантів, то матимемо 1,206.346 українців, себ-то 78.30 проц. всього населення Волині.

За океаном.

Як зростає Український Нар. Союз?

Найбільша українська асекураційно-допомогова організація в Злучених Державах Український Народній Союз зростає постійно як під оглядом числа членів, так і під оглядом маєткови. З кінцем січня 1928 р. було в У. Н. Союзі 32.477 членів. У лютім прийшло 115 нових дорослих членів і 110 нових дітей, разом 281 членів. Дня 1. березня п. р. мав У. Н. Союз 32.708 членів, у тому числі 12.544 дітей і 20.164 повнолітніх. Майно У. Н. Союзу виносить круглo 2 мільйони долярів.

Виступи Крушельницької і Стешенка.

Сальомея Крушельницька, як ми вже повідомляли, удається тепер своє концертове турне по більших осередках у Злучених Державах. При тій нагоді співає вона й на концертах у честь Шевченка, що саме тепер відбуваються заходом українських установ. З амер. „Свободи" довідуємося, що 18. березня п. р. відбувся Шевченківський Концерт у місті Ньюарк, Н. Дж., на якому С. Крушельницька відспівала цілу низку пісень до слів Шевченка. Нашу славну артистку витано овацією, як і при наголі інших її виступів.

Від пістьох років перебуває у Злуч. Державах відомий український оперовий співак Іван Стешенко, що постійно працює в шікагівській опері, а крім того уладжує концертові виступи по більших містах. Кілька концертів уладив він виключно для українських робітників. Українська преса за океаном висказується про виступи Стешенка з великою прихильністю.

Українська пісня в радіо.

Український Демократичний Клюб в Ню Йорку, що міститься при 30 Сент Марке Плейс, від довшого часу робив заходи, щоб радіо-станція В. Г. Б. С. дала українцям певний протяг часу до диспозиції себто дала українцям сирому виступати в радіо зі співами, музичними поясненнями та промовами. Цю справою дуже енергічно заявився нью-йоркський адвокат Мих. Радик. Невсипущі заходи увінчалися успіхом. Український Демократичний Клюб одержав повністю пів години часу на почин для українського хору „Бандурист". Дня 22. березня вечером по всіх усюдах Америки залунали в радіо українські пісні. Хор під дирігентурою п. Кириченка відспівав прекрасно десять пісень. Назви пісень в радіо проголошував гром. Куїловський. Відспівання 10 пісень зайняло більш години, бо український хор „Бандурист" так заімпонував управі В. Г. Б. С. радіо-станції, що українцям дано не пів години, як не було плянованo, але більше ніж годину. Хор відспівав пісні: 1) Почаївська Божа Мати, 2) Женчичок, 3) Дударик, 4) Ой, ираду, ираду, 5) Горлиця, 6) Качки, 7) Вдовонька, 8) Ганнця, 9) Козенятко і 10) Ще не вмерла Україна. Хор співав прекрасно. Про це свідчать щирі гратуляції з Філядельфії, Па., Бруклина, Н. Й., і ін., які переслали до В. Г. Б. С. нашому хорові телефоном, телеграфом і листовно. Коли б усі українці Америки, котрі мають радіо дома, після комного вдатного попису українських сил у радіо листовно висказували своє вдоволення і побажання, щоб українські сили побільше і частіше виступали зі своїми піснями, то річ зрозуміла, що американські радіові станції робили б по частіше. — По концерті відбувся в клюбі відчит д-ра Клодницького на тему „Участь українців в американському житю".

„Свобода".

Фільма „Шевченко" в Канаді.

В канадійських кінотеатрах висвітлюють тепер фільму „Шевченко", яку спровадження з Рад. України. На цю виставу ходять масово українські переселенці, що з захопленням і зі сльозами в очах приглядаються життю українського поета.

Українська газета в Аргентині.

В Аргентині виходить від нового року культурно-освітній та інформаційний орган української еміграції п. з. „Українське Слово". Це перша українська газета в Аргентині взагалі. Поки що „Українське Слово" відбивається на шапірографі, але небавком має вже друкуватися на друкарській машині. Газета редагована цікаво і в суто національному напрямку. Видавцем „Українського Слова" є Українські Т-ва „Просвіта" в Аргентині, відповідальним редактором є Михайло Коритко. Адреса „Українського Слова" така: Calle Lavalleja 726, Buenos Aires, Argentina. — Бажаємо ініціяторам цього гарного почину і всім ідейним працьовникам „Українського Слова" найбільших успіхів.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 18. квітня 1928)

ІЗ СЕНАТСЬКИХ КЛЮБІВ.

На сьогоднішнім засіданні представників сенатських клюбів під проводом марш. сенату Шимзанського, на котрім мало рішитися розділ місць до сенатських комісій, канцелярія сенату дала плаский проект, після котрого групи німецька і жидівська не дістали місця у всіх комісіях. Так напр. німецька група не дістала місця в комісіях освітній і закордонних справ, жидівська в освітній. На внесок сен. Гасбаха (німець) засідання перервано і відложено на середу 25. п. м. год. 16. Як з добре поінформованих кол довідуємося, сен. Гасбах подав іншим клюбам меншостеві, щоби дали сенату змучливіші меншостеві клюби в тій ціли, щоби по клюбі і ки були найсильнішим клюбом у сенаті й обсадити всі комісії відповідно до сили.

Дашинський у Бельведері.

(ік) Сьогодні був марш. сойму Дашинський у Бельведері у марш. Пілсудського, де відбувався довгий конференція в присутности віцемаршалка. Бартеля на тему найближчих прац сойму. Розмова тревала годину.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) Бюджетова комісія, на яких мала почати наради, розпічне їх щойно завтра. На першім місці стоїть бюджет сойму і сенату, а потім мін-ства приходних робіт. Реферат марш. Пілсудського до військов. бюджету, який мав відбутися завтра, не відбудеться з причини недуги марш. Пілсудського. Він тойбо на одним із дальших засідань буде промовляти.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: J◊B 21-50

ПРИЇЗД МІН. ЗАЛЄСЬКОГО

(ік) Рочниць повороту мін. Залеського перенесено на один день, бо він із Риму вийхав до Неаполю. Тому приїде не в п'ятницю, але в суботу.

З концертової салі.

Виступ піяніста Я. Гімпеля

В минулому місяці виступив у Львові вперше із самостійним концертом відомий вже за границею піяніст Яків Гімпель, брат молоденького скрипака Бронислава, який вдався собі вже сильну розголосу в широкому світі. Не маючи змоги бути від самого початку на концерті, чув я в першій точки програми (Бах-Бузоні: Токата і фуга) тільки виконуючо відіграний кінець фуги, що вказувало би на те, що й цілість вийшла не менше корисно. Все тапи мої замітки можуть опиратися тільки на вибраних точках програми, а то: Шуманів „Сонаті фіс-моль", Моцарта-Ліста фантазії „Дон Жуан" та мініятурах Дебюсія й Шимановського.

Предовго, та проте прекрасна і під кождим оглядом пропікава сонята Шумана фіс-моль оп. 11 належить як під технічним так і під змістовим оглядом до доволі трудних творів фортепіянової літератури. По богатстві та глибині думок треба ту сонату поставити поруч таких чудових творів з першого періоду творчости композитора, як напр. „Крайслеріяна". В інтерпретації того твору піяністом треба підчеркнути те, що він спровадживши відповідні нюанси в питому Шумановську, перед не нашу міру однородну ритміку, зумів виминути вражіння одноманітности. Крім того інтимність Шумановської Муси, яка в тому напрямі вимагає від виконавця рішучо більше безпосередности у переживанні, ніж прим. у Моцарта, була піяністом досолі широ відчута. Тій обставині й треба приписати глибоке вражіння, викликане тим твором, зрештою мало приступним для широкої публики. Замітити можнаб місцями може надто сильний

С. ФЕДОРЦІВ.

Німі роковини гомінкого епізоду.

(Берестейський Мир. — З нагоди 10-их роковин 9. II. 1918 — 9. II. 1928 р. Спомини та матеріяли. Зладив і попередив вступом І. Кедрин. — Львів—Київ. Кооперативна Накладня „Червона Калина" 1928. — Стор. 320).

Перед нами нове, досить обємисте і коштовне видання рухливої „Червоної Калини". Ця видавнича кооператива, особливо чутка на наше недавне минуле, відгукнулася і на один з найбільших, бо маніфестаційно-державних актів найновішої історії українського народу.

Тихо, без гомону, майже ніяко проминули 10-літні роковини Берестейського Миру, того справді епохального акту, що вперше від соток літ поставив нас у „нормальні вольних колі", що від незапамятних часів ділив нас, як державну націю, на широкий шлях міжнародніх зносин, що перед цілим світом засвідчив зірвання рабських оков з великого народу. Тихо й без гомону проминув день 9. лютого 1928, який закінчував першу декаду літ від памятного дня, в якому підписано мир у Бересті між Українською Народньою Республікою і почвірним союзом: Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною й Болгарією. Деякі зрідні газетні замітки відзначили цей день у світовій пресі, хоч Берестейський Мир почуває офіційно поклав кінець світовій війні на східному фронті, вернув зірвану рівновагу поміщення світової різні під великим кличем: „Без анексій і контрибуцій", перший, який з розмислом забутий, споневірений і знеславджений пізнішими переможцями, розпочав серію мирових договорів. І саме те, що він був першим мировим договором, накопичило на ньому грубу верству ненависти та опісля спричинило його знехтування й уневажнення б. членами антанти зі сходу і заходу та їх тихими спільниками.

Зі зрозумілих причин не відсвятковано роковин того гомінкого акту і в нас. Та й як його святкувати, коли ми находимося в такому положенні, що могилу Берестейського Мира привалили не лише грубі звали камінни з рук чужих, але й дрібні камінчики з рук своїх. Читайте оцінку Берестейського Мира у квазі-марксівському, по суті розхрістяному „Відродженні Нації" В. Винниченка або здержливо-вибачливі спомини „сменовеховця" О. Севрюка, творця того мира, в переконаннях, як у нас шанується й оцінюється великі історичні моменти й акти.

Єдиним наявним свідоцтвом щиковлинности і — так сказавши — любовного відношення до цього звороткого акту в історії українського народу є солідне видання „Червоної Калини" під написом „Берестейський Мир". Ця книжка є відрадною появою для звеличання німих роковин гомінкого акту, що — на жаль — був тільки епізодом нашого політичного життя. Скля дається вона зі вступної статті редактора цього збірника І. Кедрина під загальним написом „Берестейський Мир", статті солідної, вдумчивої, написаної з хистом. Особливо перша, — назвім її — історіософічною! — частина цієї статті є гідна уваги й признання для її автора. Опісля йде коротка, пригадлива замітка М. Голубця про Берестъ під написом: „Берестя Литовське", яка попереджує серію споминів урядових і неофіційних учасників мирової конференції в Бересті.

Серію споминів розпочинає д-р Микола Залізняк майже 100-сторінковою статтею: „Моя участь у мирових переговорах в Берестю Литовському", статтею незвичайно цікавою і вичерпуючою. Може бути, що д-р Залізняк занадто багато уваги присвячує своїй особі, та такою є вже основна прикмета більшости споминів, в яких чинник індивідуально-субєктивний переважає елементи змістово-обєктивні. Цей „егоїзм" д-ра Залізняка для нас стане тим більше зрозумілий, коли уявимо собі дуже багату й різнородну діяльність автора підчас світової війни та закиди й легенди, що імлою таємничости сповивали його особу. Зовсім зрозуміло, що д-р Залізняк використав нагоду, щоб частинно оборонити себе перед тими закидами, виявляючи засоби й методи своєї праці, їх значіння і наслідки та свою ролю в переломових моментах життя українського народу.

Коли д-р Залізняк по більшій части водить нас позакулісовими стежками Берестя та показує зразки вдатного дипльоматичного маневрування, то in medias res самих переговорів уводить нас Ол. Севрюк, голова української мирової делегації у своїх уривках зі споминів, уривках, що торкаються берестейського мира. Прочитавши Залізнякову незвичайно цікаву працю, помиливши зручно вплетені самохвальні вступи не стрічається в Севрюковій статті багато несподіванок. А все таки читається її з напруженим зацікавленням. Можливо, що гостроту нашої цікавости дещо темперує якийсь ніби утаєний, ніби навмисний вибачливий тон у відношенні до своїх петербурських партнерів у Бересті під проводом Троцького. Особливо різко позначується ця вибачливість у поцінкуванні свого товариша М. Любинського за відому промову проти більшовиків.

Той самий тон, хоч заправлений специфічним іронічним сосом, пробивається і в квазі-аналізі та квазі-оцінці В. Винниченка. Знаменитий письменник і в політиці повертається, як у романі. В зустрічі з дійсністю він вічно невдоволений. Позбавлений нарраторського засобу, яким він так знаменито вміє користуватися в романі, він постійно підводить чорні кольори під українську політику, якої він сам magna pars fui. Словом — він постійно вприскує, коли покористуватися його таки терміном, слова невдоволення, докорів, закидів і поцінкань на адресу всіх і всього. Невдоволений Винниченко тим, що український уряд (до речі — під проводом таки Винниченка як голови Ген. Секретаріяту) „вибачався" перед союзниками (антантою) за навязання мирових переговорів з почвірним союзом; невдоволений, що Україна перша не виступила з мировою пропозицією („не брались гаряче за спинення цього катування мільонів людей"); невдоволений, що „на мировій конференції в Берестю відносини української делегації до делегацій почвірного союзу були кращі, ніж до більшовицької делегації"; невдоволений і тим, що „ці держави (почвірного союзу), як і „союзники"

тон і ґрим. в „Інтермецо" дещо за живе темпо.

В дальшій части програми: чотирьох мазурках Шимановського, як і в трьох імпресіоністичних прелюдах та двох етюдах (незвичайно оригінальний другий етюд на тлі „пятицальцівки") виявив себе піаніст справді покликаним інтерпретатором модерної музики. У всі згадані мініятури вложив він значне богатство колористичної скалі як в ударі, так і в педалізації.

Програму закінчила Фантазія Моцарта-Шіста „Дон Хуан". Незвичайно високо розвинені природні і всесторонні, чисто технічні вальори піаніста мали свідчий успіх у виконанні того важкого несамовитими трудношами твору, при тому артист дав у відповідних уступах вислів правдиво Моцартівській ніжности та грайозности.

Піаніст мусів докинути ще кілька надлатків, з яких особливо мерцовий етюд Шопена відограв а рідко подибуваною в тому темлі пречистістю. Загалом беручи, а особі Я. Тимпеля пізнали ми знаменитого піаніста, що хоч подекуди бореться за індивідуальний вираз інтерпретації, одначе ніколи не виходить білю, маючи сильну опору в богатстві не тільки чисто технічних, але й духових першорядних прикмет.

Василь Барвінський.

З театру.

Міський Великий Театр: „Статисти життя", комедія в 3 діях А. Бірабо.

Найбільший успіх серед мущин мають жінки, які вже мають їх довкола себе якнайбільше. Одною із підстав успіху, щоби „здобути мущину" є здобути якогонебудь напоказ і ждати на дрантого. Небезпечно приймати службу у молодої жінки і уявляти собі, що серце не повинно мати з нею нічого спільного. Прикро є закохатись у багатій, не маючи ні сотика, ще прикріше брати від неї гроші, а найприкріше не догадуватись, що жінка нас покає тоді, коли і ми за нею пропадаємо.

Із таких кількох правд перенизаних ще страшнішими ситуаціями складена комедія парижанина Бірабо, що має на меті в першій мірі інтригувати глядачів, так само як геройка пєси інтригує всіх, яким хоче подобатись. До таких комедій не личить прикладати іншої міри, ніж автор прикладає до життєвих комедій. Його пєса називається в оригіналі „Свідавок у сонні", немов би цей заголовок хотів випрадати перед глядачами факт, чому дівні особи так часто їдять і чому герої пєси мусять напрягнені вибратись у життя з зірою в сонце, взявши із собою харчі на дорогу. Пєса сама по суті була нам ближчі, ніж большевики" і т. і., словом генеральне „принціпове" невдоволення.

Після українських авторів ідуть спомини німецько-австрійських учасників мирової конференції в Бересті, а саме: гр. О. Чернїва („Берестє Литовське"), ген. М. Гофмана („Берестейський Мир") і ген. Е. Людендорфа („Мирові переговори у Берестю Литовському"). На кінці додано звіт журналіста для начальника відділу военних операцій німецького східного фронту про стан на Україні в березні 1918 р., текст мирового договору в Бересті та тайний договір про Галичину й Буковину.

Коли спомини й освітлення берестейських подій в українських авторів заносять деякою, зручно скриваною котурначістю, то від німецьких авторів бе безпосередність і щирість. Чи то буде чепурний, важкою журбою за пепевну долю дво единої монархії пригнічений Чернін, чи роззброючо-брутальний Гофман чи якінці самопевний Людендорф — всі вони просто і безпосередньо змальовують події.

В споминах, зібраних у виданій книжці, встають перед нами події вперед десяти літ, їх напружуюче чергування, дівні особи гомінкого епізоду, а все зацікавлення скупчується біля України й її делегації.

Про склад і кваліфікації української делегації, як тоді, так і значно пізніше вживали у нас дивитися, як на „студентів", новиків і ляїків, що не вміли повернутися, а не щонебудь путнього зробити. Мовляв, з одного боку досвідні патентов. дипльомати, а з другого „студенти". Не диче д-р Залізняк, який не питав любови з подивом до всіх членів української делегації, стверджує, що це були властиві державні дівчі на властивому місці, що вони гідно сповнили взяте на себе важке завдання, але стверджують це і чужинці. Так нпр. гр. Чернін, якого спомини є щоденником з 1918 р., отже зберігають всю свіжість і безпосередність вражінь, пише:

„Українці різко різняться від російських делегатів. Вони багато менше революційні і непомірно більше цікавляться власним краєм, як загальним соціялізмом. У дійсности: вони не цікавляться Росією, а виключно Україною і всі їх змагання спрямовані на те, щоби стати як мога хутше самостійними. Вони ще не зовсім ясно здають собі справу, чи це має бути повна міжнародня самостійність, чи самостійність у рямцях російської федеративної держави. Видно, що **дуже інтеліґентні українські делегати** мають намір ужити нас як відбиваної блощиці, щоби тим лекше скочити на большевиків".

Так писав гр. Чернін 6. січня 1918, а два тижні пізніше (20. січня) ось як характеризує ситуацію:

„Переговори з українцями — які без **огляду на свою молодість виявили досить** зрілости і які стараються використати сприятливу для них ситуацію — тягнуться дуже поволі. Спершу вони домагались Сх. Галичини для нової „У. країни". Про це не могло бути й балачки. Тоді вони поскромнішали, але від часу, як у нас почались заворушенци, **вони знають, який наш стан і що ми мусимо підписати мир**, щоби дістати збіжжа. Тепер вони домагаються окремих прав для Сх. Галичини. Цю справу мусить рішати Відень й австрійське міністерство мусить сказати рішаючи слово". А далі:

„...після кожної демонстрації в Відні мир стає дорожчий — тобто, що пп. Севрюк і Левитський відчитують степень нашого голоду по цих заворушеннях, мов на термометрі".

А ще далі під тією самою датою.

„Українці вже не перебалакують з нами, а **диктують!**"

Так пише гр. Чернін, який з великим упередженням ставився до молодих українських делегатів.

„Молоді представники Київської Центральної Ради — зазначує ген. Гофман — були гр. Черніновї несимпатичні й неприємно було йому переговорювати з панами Любинським і Севрюком, які ледві виросли зі студентських літ".

А він сам (ген. Гофман) **„подивляв молодих українців"**.

Українські делегати були річеві. Переговори з ними спиралися на практичних основах, бо вони — як каже ген. Людендорф —

„не губилися у сфері фантастичних планів на будуче, яких здійснення — колиб воно взагалі було можливе — вимагало би віків".

Молоді українські делегати, які природно, з конечности стали дипльоматами, делегати молодої, непризнаної і невоорганізованої держави, вміли оцінити положення і використати його якслід. Вони знали важкий стан Австро-Угорщини і мов „на термометрі" відчитували ступінь незавидного положення старої й великої монархії, а одночасно зручно скривали дійсний стан річей на Україні, який був просто розпучливий. Навіть „прислужливість" Троцького, який постійно інформував представників центральних держав про поступи червоної гвардії, який навіть прибув спеціяльних делегатів нового „українського" уряду в Харкові, не вивела українських делегатів зі стану самопевности і холоднокровности.

Книжку прикрашено багатьома ілюстраціями, зв'язаними з берестейським миром й його дівними особами. Книжка, яка початково була плянована як 6-аркушева брошура, розрослася до 20-аркушевого компіляційно-збірного твору, який в наших умовинах належить до книжок роскішних.

Редактор „Берестейського Мира" використав лише спомини українських і німецько-австрійських співучасників Берестя. Є це справді лише спомини та матеріяли, але спомини матеріяли цікаві, подані в легкій, безпретенсійній формі. На аналізу й подрібне освітлення цього гомінкого епізоду прийде ще відповідна хвиля.

Для повноти картини варто бульоб ще пошукать споминів про Берестє і берестейський акт у радянсько-комуністичних виданнях. Нпр. відомо, що про берестейський мир писав В. Затонський. А ще цінніший у цій збірці був би короткий огляд преси про Берестє, в першу чергу заінтересованих народів (українців і поляків), описля безпосередньо заінтересованих держав, с описля обох воєнних блоків та взагалі світової преси. Правда, це праця вимога і коштовна, але її треба буде зробити скорше чи пізніше.

Десятиліття великого й гомінкого епізоду відсвяткуємо найкраще, хоч і тихо та нівю, коли на основі виданої книжки перейдемо всі етапи Берестя і подій після нього та освідомимо наше молоде покоління про цей акт-метеор, що замість був на сонтем опромінюванню небозводі чинив великих державних починів.

ГОСПОДАРСЬКІ АРТИКУЛИ

ПЕНЗЛІ, ЩІТКИ до замітання фротерованнє, шурованнє і т. п. — поручає по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-ка, Львів, ПАСАЖ МІКОЛЯША

рекладний заголовок „Статисти життя" ні трохи не гіршій, навіть глибший, але може мак ту хибу, що всі совісні ренеїй із таких пєс: вони знаїлюють авлиторії заздалегідь зміст пєси, якої єдиним чаром є ніявість: чим усе ся плутанина скінчиться...

Всі модерні спени, що гіршать невинних, подобались неменше, ніж стара традиційна мораль, якою пєса мов кожна американська фільма кінчиться: банкрутує все, крім кохання. Автори почували себе на сцені мов метелики. З. Лозінська заводила не тільки своїх партнерів, але й глядачів. Її партнери та партнерки помагали їй гумором і темпераментом.

М. Руд.

З спортового життя.

Україна — Ревера.

В неділю 22-го ц. м. в год. 4 ій попол. відбудуться на площі „Сокола-Батька" перші змагання нашої чолової дружини за мистецтво львівської А-клясн. Противником буде станиславівська „Ревера", клюб який мак за собою світлу минувшину і прекрасні виполіда зі змагань з першорядними краєвими клюбами, про що свідчить хочби минулорічна побіда над львівською І. „Погонею" у відношенні 4:1. Минулої неділі грала вже „Ревера" за мистецтво з львівським А-клясовим клюбом „Екран" і вийшла побідником 2:0. Тяжко буде нашій молодій одинадцятці упоратися з таким краєвим противником, що розпоряджа гравами сильної будови і досконалої техніки, одначе маємо право надіятися, що наші змагуни, які носять на грудях жовто-блакитний щит, подвоять свою евергію і запал і не принесуть розчарування своїм численним симпатикам, які кладуться на ні змагання.

Попередить змагання Україна II. — Лехія II. в год. 2.30

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·81·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіляг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—33·10·00, 10 російських рублів 45·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки на рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця дівірська 32·25—33·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварянний 41·50—42·50, ячмінь на каву 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя пронислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля колірова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, міпанка пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке краєве прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рінак озимий 68·00—70·00, мука пшенична 40 прц. 87·00—88·00, мука пшенична 50 прц. 78·00—79·00, мука житна 65 прц. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 57·50—58·50, мука кукурудзяна 43·00—44·00, отруби житні 28·35—28·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 82·25—84·25, пшоно 78·50—85·50, крупи ячмінні 60·25—61·25, пенцак 58·50—59·50, просо краєве 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 90·00—110·00, мак синий 75·00—90·00. Мішки ютові виробу Страдом Вярта 1·70—1·80, мішки ужиткові добрі 1·50—1·60.

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. П. Стадника (вул. Шашкевича): Перерва.

Міський великий театр:

19-го г. 8. веч. Мурашська ревія.
20-го г. 7·30 веч. „Статисти життя", Бірабо.
21-го г. 3 попол. „Гамлет" для молоді (знижка).
21-го 7·30 веч. „Жидівка", виступ Дагаса.

Міський „Театр Новин":

19-го г. 8. веч. „Леді Шік".
20-го г. 8. веч. „Леді Шік".
21-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Карусель знущань".
„Лев": „Дама у спальнім вагоні".
„Палас": „Кохання Йоанни Ней".
„Фатахорґана": „Любощі".

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ

— **Пригадка.** Управа Народньої Лічниці у Львові пригадує, що в пятницю, себ-то 20-го квітня, о год. 7-ій вечером відбудуться Загальні Збори Нар. Лічниці в хаті Тов. „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25., партер. Прохаємо всіх членів точно в означений годині явитися і привести зі собою нових членів. — Управа.

— **Надзвичайний симфонічний концерт** Польського Музичного Т-ва відбудеться в пятницю 20. ц. м. в год. 8.15 вечером у власній салі (вул. Хоружчина, кіно „Аполльо"). Солістка вечора Любка Колесса виконає концерт Ліста в супроводі орхестри. Крім цього програма обіймає дві новинки: Шрекера: Ґебуртстаґ дер Інфантін, сюїта на велику орхестру і Кофлера: Капріччіо пасторале на камеральну орхестру. Дірігент д-р Адам Солтис. Білети від 8—2 зол. у магазині нот Сайфарта вул. Академічна ч. 6.

— **Зимовий Великдень.** Природа зробила цього року збитка нашим Великодним Святам. Великдень подобав більше на Різдво. Люди, що розпрощались із кожухами та рукавицями, мусіли вернутись до них поневолі. Жіноцтво, приготовивши весняні костюми, мусіло з іще більшим жалем повісити їх у шафу. Неодин, що повірив у весну, з піхов на світа на провінцію в легкім одязі, мусів позичати на осніх тепле вбрання, щоби вернутись серед сніговиці до хати. Невідомо який уже раз люди казатимуть про останні судороги зими, напередодні весни!

— **Труси.** Дістаємо такого листа: Прошу помістити у Вашім часописи, що постерунок поліції з Казімєжа Струм. на взгляд доручення львівської поліції перевів у моїй хаті трус підчас моєї неприсутности, від 7.30 вранці до 10. год. вночі. Шукали за листами Петра Сайкевича, студ. мед. у Празі до моїх дітей. Забрали 6 листів і листівку та телеграми; питали за знимками Сайкевича. Дерлів. о. М. Сквенький, парох.

— **Львівські пекарі** погрожують страйком і вже перестали випікати житній хліб, невдоволені тим, що магістрат підписав умову тільки з одною пекарнею щодо постачання хліба і що не має досить великих запасів муки для пропорціонального поділу між усі пекарні.

— **Тайни нашої почти.** Один із наших співробітників вислав із Золочева 16-го ц. м. вранці листа „експрес" до нашої редакції. Тому, що редакція була в понеділок пополудни зачинена, лист вернувся на почту із дописком „bidro zamknięty.!)"

Подяка.

Високоповажаному Панові Д-рові Барвінському Олександрові Львів, вул. Хмельницької ч. 10. складаю отсею дорогою сердечну подяку за безінтересовне лічення, дбайливу лікарську опіку і за виявлення богато сердечности через цілий час недуги мойому синові бл. п. Станіславові.

У Львові, 18. квітня 1923.

Марія Поплавська.

Там він пролежав увесь день 17-го, коли редакція вже працювала і з'явився аж на третій день 18-го уранці рекордово черепашою ходою.

— **Епідемія.** Із райського пункту переїхали до Львова, до окремого шпиталю для заразливих недуг, кількох недужих на запалення мигдалових залоз. Про випадки такої недуги треба повідомляти Міський Уряд Здоровля, вул. Домбровського 3.

— **Катастрофи й нещастя.** Крізь південну та середню Америку перекотились тремтіння землетрусу. Сильніші точки над озером Тітікака, у Бразилії, стоїть Ріо Гранде і в Мексику. — У Букарешті відчули коротке слабе тремтіння землі. — Вулькан Кракату знову вибухає. — В Індії шириться епідемія холери. — У Вестпляйнс (стейт Міссурі) в одній салі танців вибух динаміту вбив 23 осіб, поранив 20 і знищив дім.

— **Рекорди.** В Англії пішов на пенсію парох церкви в Пулхелі після 64-літньої своєї душпастирської праці. За все своє життя він виголосив 15.000 проповідей і цим робом установив своєрідний рекорд. — Німецький плавець із Гамбурга Кемерік установив новий рекорд у видержливости плавання: він провів 38 і пів години у воді. Він не тратить ще надії довести цей рекорд до 50 годин. — З нагоди 10-ліття існування австрійської республики в Відні уряд дасть доступ дослідникам і публіцистам до всіх державних архівів. Державних австр. актів буде приблизно... 100 кільометрів! — 11-ий гусарський регімент у Лондоні, що існує від 1715 р., прощався святочно із своїми кіньми; відтепер кочей заступлять панцирні авта. Назва „кавалерія" (кінота) стане небавком анахронізмом і треба буде її заступити якоюсь іншою назвою в роді „автолерії". — У Римі вбила служниця свою господиню паню Грант, яка залишила в матраці 1 міл. дол. її єдина спадкоємниця, сестріниця, живе в Женеві.

— **З жіночих рекордів.** Англ. міністр закордонних справ Чемберлен приймав делегатку від китайського націоналістичного уряду з Нанкіну. Пані Суме Ченг приїхала переконати Англію, що її уряд є справжній і що його треба визнати. Суме Ченг, молода 20-кількалітня жінка, що має докторат паризького університету, добру знайомість европейської психольогії, при тому носить коротку суконю і завзято курить.

— **Убийство з милосердя.** Берлінський суд розбиратиме нелегку справу молодого лікаря, який признався, що три роки тому дав на прохання своєї матері отруту, щоби вкоротити її муки. Лікарі не хотіли її більш лікувати, стверджували, що її стан є безнадійний.

— **Довкола світа на наколесниці.** У Бомбаю населення зустрічало тріюмфально трьох індусів, що вибрались у 1923 р. на наколесниці довкола світа. Вони перейхали Персію, Палестину, Єгипет, Італію, Францію, Англію, Америку, Японію, Китай. Їх було б, але трьох не доїхало до мети. Арештовані як шпигуни в Італії вони просиділи у вязниці і аж англ. посол врятував їх.

— **Родинний дім Маркса** в Трієрі закупила нім. соціял-демократична партія як зорогоцінний памятник.

— **Гарний білянс.** Монте Карльо видало справоздання своєї шулерської діяльности за минулий рік. Воно повідомляє своїх акціонїків, що за кожну 500-франкову акцію платить 725 фр. Касовий оборот „Казина" за минулий рік зменшився на 9 мл.; але всетаки дійшов до 152 мл. франків. Чистий дохід дав 91 мл. фр.

— **Тайни Ку-Клюкс-Клана.** У Пітсбургу ведеться сенсаційна розправа проводирів місцевої організації Ку-Клюкс-Клана. На лаві ствердили цілу низку злочинів цієї таємної організації. Один із свідків зізнав, як у його присутности, на присуд Великого Дракона, спалили 7 порогів Ку-Клюкс-Клана. „Нічні брати" підпалювали церкви, вбивали невинних людей і кидали бомби на доми, де живуть особи, що не підчиняються їхній організації. Один із свідків, що колись належав до кервавої організації, ствердив, що в Техасі обливали людей нафтою і спалювали.

— **Світова всячина.** „Бремен" вийде в дальшу мандрівку з Канади, коли направить попсований апарат. — На Поліссі появилась епідемія, якої причин лікарі не встигли прослідити. — Китайські націоналісти йдуть офензивою проти півн. армії. — По всій Індії вибухають страйки. — Президент Альбанії, Ахмед Зогу, вислав сватів до одної египетської княжни. — Троцькому мають дозволити приїхати на якийсь час у Москву, щоби він міг зробити коректу свіжо виданих своїх книжок. — Папа розвязав організацію „Други Ізраїля", до якої належало багато представників католицького духовенства. — Мадярські товариства обезпечень завели таку зміну в статутах, що не виплачуватимуть поліс за самовбийців. — Радянський уряд перевантажив своє золото, яке плило до Спол. Держав на нім. корабель і завернув його, щоби не попало в руки Франції, яка хотіла ним компенсувати свої вірительности. — Є неперевірені звістки, що Горкий мав би стати радянським комісаром освіти. — По останній статистиці Франція має найбільше золота з усіх держав у Европі.

— **З Т-ва „Львівський Боян"** повідомляють: Посвяточні проби до концерту в память Н. Вахнянина, який відбудеться дня 2. травня, розпічнуться в цю пятницю, 20. квітня, точно в год. 7.30 вечером.

---

†

Василь Демянчук, гр.-кат. парох Вільхівця, кудринецького деканату, станиславівської епархії, наділений хрестиянськими відзнаками, помер у неділю дня 1. квітня п. р. по довгій і тяжкій недузі, прожившн 57 літ. Похорон відбувся в середу дня 4. квітня п. р. при великім здвизі народу так з Вільхівця, як і з сусідних сіл і при участи численно зібраного духовенства під проводом декана, о. Капустинського з Мельниці. В. в., П.!

ОПОВІСТКИ.

Порадня материй вул. Ходоровського ч. 15, повідомляє, що лікарські ординації відбуваються кождого дня рано від год. 9-тої; пополудни від години 3-тої. Насвітлювання кремінною лямпою в ціні по зол. 2 відбуваються кождого дня. — Управа. 7—?

Заклик до бувших службовців і заводових військових австрійської держави як рівнож бувших службовців російської держави Товариство „Взаїмна Допомога" злокватованих службовців пригадує отсим інтересованим вище згаданих держав, щоби зголошувались в своїй справі до Товариства в найкоротшім часі на адресу голови товариства Дмитра Колісника вул. Городецька ч. 95 у Львові. 1—1

Подяка. Управа парохії при церкві Успення Пр. Д. Марії у Львові, складає отсим прилюдну подяку взученим хорам Святоюрської і Успенської церкви за артистичне, безінтересовне відспівання Страстних Псальмів у Велику Пятницю під батутою Вп. д-ра Вол. Неділки.

25-літній зїзд товаришів, що ходили до 8. кл. в р. 1903 в українській гімназ. в Перемишлі відбудеться 3. липня 1928. Зголошення і бажання здати на адресу: Т. Гоза, Перемишль, вул. Баштова 34. 1-1

Філія „Союзу Українок" в Золочеві повідомляє про Загальні Збори дня 22-го квітня в 2-30 попол. в салі Шашкевича. Крім денного порядку реферат делегатки із Львова. — Видїл. 1987 1-1

Позір Тернопільщина! Святочний концерт в честь Т. Шевченка відбудеться в Тернополі 29. квітня п. р. при ласкавій співучасти відомої піяністки п. Бождецької і скрипака проф. п. Москвича в год. 8. вечер. в салі Міщанського Братства. Білети продає Н. Торговля. — Видїл філії „Просвіти". 1988 1-1

На „Рідну Школу" зложила Українська Студентська Громада у Варшаві 25 зол. з нагоди вічлання членa Громади Вп. Миколи Журавівського з Вп. Наталкою Федівною (Коломия). За жертву щиро дякує Головна Управа. 1956 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 3—6

Новий музичний катальог
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 **Львів, Ринок 10.** 9—10

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 32 Досх. 1802 8—10

ФОРТЕПЯНІ, піяніна, фісгармонія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні пляни купує,міняє, продає: ГАНАК, Підсудського 21, І. пов. 9-10

ДИВАНИ смирненські стрижені і ютові по фабричних цінах **Вамк** площа Марійська 5. І. п. 1914 2—?

БЮТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків зїт у цїлім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Куплю бриллянти, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3 77-?

ЛОВЕЦЬКЕ Товариство „Ватра" в Станиславові випаймать довольні терени положені недалеко залізничого шляху в напрямі Станиславова. Товариство може принати ще кількох членів. Зголошення на адресу: „Універсум" Станиславів вул. Голуховського ч. 2 для т-ва „Ватра". 1902 3—3

---

1. Гарна, велика і практична форма
2. Приємний, тревалий, відсвіжуючий запах
3. Обильне в товщі, чисте і лагідне
4. Густа, мягка піна
5. Надзвичайна сила чищення
6. Найбільша видайність, ощадність і дешевість

ЦЕ Є ВЕЛИКІ ПРИКМЕТИ

C-Z-W

МИЛО зі ЛЬВАМИ

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 6-15

ЯЙЦЯ руенських качок — тузин 11 зол. без порта висилає, купить пестфальські пацята Жегаллович, Вовків поч. Перемишляни. 1990 1-3

ПРИЙМУ хлопця на торговельну науку з ліпшого дому, адреса: Іван Павлусевич, Надвірна, торговля мішаних товарів та комната до сніданя і кнігарня. 1989 1-3

НЕГАЙНО потрібний маляр до малювання в церкві, обовязково українець. В противному случаю дістануть чужинці. Зголошення на адресу: Дмитро Сенчич Березів середний п. Яблонів. 1-1

КРАВЧИНЯ жіночих і діточих одягів та всілякого рода білля пошукує праці по домах. Також виїде на провінцію, Львів, Бальонова 5 II. пов. на дівю Стойкова. 1981 1-1

ПОТРІБНИЙ дяк, диригент хору, від Томпної неділі, Стрийська поч. Збараж. 1983 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЖІНКИ! **Дуже богато жінок терпить на внутрішнє обірвання, яке звичайно слідує по порогах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як справдить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельницка против обниження (обірвання) внутренностей.**

При замовленню треба подати міру в центиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчереня, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протяглі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчереню або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірем спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси против обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропукливові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 9—20

КОНКУРС

ПОВІТОВОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ в СТРИЮ

На посади:

I. **Люстратора-організатора** — Вимога: фахова освіта, добрий бесідник, довша практика в ПСК.

II. **Практиканта організаційно — інструкторського відділу** — Вимога: фахова освіта, знання книговодства.

Посада до обняття сейчас — платня після умови. — Зголошення з відписами свідоцтв до 30./IV. 1928 на адресу: ПСК. Стрий. 1994 1-3 **Дирекція.**

Подяка.

Прибиті тяжким горем через смерть найдорожчого мужа та найліпшого батька бл. п. **Василя Демянчука** пароха Вільхівця, почуваємося до милого обовязку зложити найсердечнішу подяку всім, що в якийнебудь спосіб облекшили нам наше тяжке положення. В першу чергу дякуємо Впр. о. Деканові Капустинському з Мельниці за провід у похороні, відтак дякуємо Впр. о. Деканові Сварнченському, Чорному, Впр. о. Соболевському, рим.-кат. парохові Мельниці, Вся. оо. Куриловичеві, Кордовському, Волошинові, Чорнодолі, Дрогомирецькому, Ісковичеві, Чолганові, Паланиці, Красіеві, Гр. Капустинському і Жегаловичеві за відправлення похорону. — Крім него дякуємо сердечно товаришеві і другові покійного, о. Теодорові Чорному, що не жалував ні труду ні часу, лиш прибув з далеких сторін на похорон і виголосив промову над могилою покійного. Так само сердечно дякуємо Впр. о. Чорнодолі за його працьовиту мову в церкві. А вжеж найбільша подяка належиться від нас оо. Ісковичеві та Г. Капустинському за даскаве заступство покійного в душпастирських обовязках у часі його довгої недуги. — Дякуємо Впп. П.П. Волошинам, Сеньчукам і О. Сварнченському за відвідини покійного в часі його недуги, а Впп. О. Ісковичеві та Впп. П.П. Ніжинським, дир. з Вільхівця, за поміч в уладженню похорону. Всім Впп. Парохіянам Вільхівця та Зеленої дякуємо за численну участь у відданню посліпної прислуги покійникові. Нехай Всевишній винагородить Вам усім і Ваш труд і Ваше добре серце сторицею!

Жінка з дочками.

Вільховець 10. квітня 1928. 1935

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10

Ч. 87 (11.340). Львів, субота 21. квітня 1928. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 25-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Політика російського великодержавного шовінізму на Україні.

Авторитетні revelяції КПЗУ.

Львів, 19. квітня 1928.

Про те, яку політику веде на Україні експозитура російської комуністичної партії, що зветься комуністичною партією більшовиків України (КП(б)У) писали ми не раз і не два. Ми все розшифровували правдиві російсько-імперіялістичні тенденції тієї політики і все підкреслювали кольоніяльне становище України в СРСР. На сторожі такого становища нашої великої Батьківщини стояла там і по нинішній день стоїть КП(б)У. Не хочемо тепер повторювати всього того, що ми на ту тему писали. Нині даємо слово самим комуністам, а саме тій групі українських комуністів, що творили і творять цілий центральний комітет КПЗУ не по призначенні але з вибору, які виступили прилюдно з історичними просто revelяціями про правдиву політику КП(б)У на Україні та про її русифікаторські й російсько-кольоніяльні тенденції відносно України. Комінтерн поставив їх за те поза скобки комун. партії та прокляв як „зрадників" і „еретиків". А вслід за тим призначив новий центральний комітет для КПЗУ. Одначе „викляті" Комінтерном члени ЦК КПЗУ не здалися і ведуть далі свою працю, демаскуючи русофільську політику теперішніх диктаторів України з КП(б)У. Вважаючи їх завзятими ворогами національно-політичної ідеольогії та ведучи з ними політичну боротьбу ми всеж мусимо признати, що їх боротьба з облудною політикою КП(б)У є наскрізь ідейна і в своїх наслідках незвичайно далекосяглa для дальшого розвитку української нації й української культури в УСРР.

На VIII. конференції КПЗУ прийнято в справі теперішньої політики КП(б)У цілий ряд постанов. Опубліковані вони в ідеольогічному органі КПЗУ (комуністичної партії зах. України) „Наша Правда" за січень-лютий 1928 р. ч. 1—2. Між тими постановами на стороні 31 і далі того органу читаємо:

„Російський великодержавний націоналізм, що все звик розглядати другі національности як кольонізаторські обекти, російську культуру розглядати як культуру вищого порядку, а культуру других національностей як культуру мужицьку, нижчого порядку, — ставиться вороже до окремих радянських соціялістичних республік. Для нього ненависним є існування тих республік, ненависна національна політика компартії (українізація і т. д.), ненависний розвиток української пролетарської культури. Він хотів би обмежити та зменшити значіння України як республики в межах СРСР, відібрати від неї усякі права, розпростерти над нею своє бюрократичне опікунство, хотів би задержати за російською культурою домінуюче становище (спроби перемінити ленінградську Академію Наук на Всесоюзну), а українську культуру звести до засобу „порозуміння з селом", українську мову представити як штучно накидувану „галицьку" мову і т. д. — Треба стверднти, що тиснення цего великодержавного націоналізму помітне на деякій частині робітництва і членів партії. Воно проявляється в бюрократичному вивихненні українізації, добачуванні в ній не засобу втягнення широких українських робітничо-селянських мас у творчу роботу будування соціялізму, а засобу порозуміння з селом, засобу конкуренційної боротьби з національною політикою буржуазних країн, проявляється воно у відкидуванні потреби українізації серед міського пролетаріяту, в добачуванні у всякій національній культурі (отже і в умовах радянської влади) „культури пануючої кляси", це є буржуазної культури, у відштовхуванні кращих українських комуністичних сил під покришкою „націоналістичних ухилів", у спробах зменшити значіння України як республики в С. Р. С. Р. і обмежити її до культурно-національної автономії, і т. д.".

„Виступи Ларіна і Єнукідзе з трибуни ЦВК СРСР, стаття Ларіна в „Большевику" звернена проти українізації, дальше оборона цеї статті на XV. зїзді ВКП(б), виступ Луначарського (в кубанській справі), памфлети Бедного проти українізації опери, статті проти українізації опери (в органі ВЦРПС „Труд"), книжка Ваганяна „О нац. культуре", стаття Затонського „Матеріяли до українського національного питання" (в „Більшовику України") і т. д. — все це наглядні показчики в бік збочень російського великодержавного шовінізму".

Читачам не можна ні на хвилю забувати, що так характеризують теперішню політику КП(б)У на Україні не якісь там контрреволюціонери а комуністи з КПЗУ, найзавзятіші вороги всякої чистої національно-політичної ідеольогії.

В тих самих постановах читаємо далі, що цю політику проводить тепер на Україні група Кагановича, який є секретарем КП(б)У і який безпощадно усуває з рядів КП(б)У усіх тих українців-комуністів, що йому противляться, як Шумського, Гринька і численних інших менше визначних. Думаємо, що до всего вгорі наведеного не треба ніяких коментарів.

Містерії.

Що діється в „Народньому Домі"?

Недавно згадували ми на сторінках нашого органу незавидний стан справ в найстаршій галицько-українській культурній установі, в „Народньому Домі". Заповіджені нами зміни на днях уже переведено. І так службовика Труша, який в характері свідка склав відомі зізнання в суді про господарку Льва Черкавського (в характері комісаря), перенесено до бібліотеки, де вже відпаде всяка спроможність слідкування за комісарською господаркою. Директором канцелярії „Нар. Дому" і головним технічним керманичем господарки цеї величезної установи на місце спензіонованого д-ра В. Лагоди став Іл. Липецький, директор рахітичного „Рольничого Союза" і права рука Льва Черкавського. Ну, тепер уже правитимуть загально-національною інституцією самі свої, найближчі і „духово" найрідніші.

Після великого обтяження майна „Народнього Дому" через затягнення іпотечної позички у висоті 160.000 зол. у Банку Краєвого Господарства на інвестиційні цїли, зроблено новий крок у напрямі дальшого обтяження. Ще минулого року інж. Пежанський перевів реставраційні роботи в будинках „Нар. Дому", одначе ще й досі не одержав належньої йому заплати, хоч піднято позичку з Банку Кр. Господарства. На основі рахунку, виставленого інж. Пежанським зесконтовано недавно в Галицькій Касі Ощадности вексель на 10.000 зол., підписаний Бодековою, ком. М. Бачинським і Іл. Липецьким, однак належитости інж. Пежанському всетаки не виплачено. Гроші розійшлися мабуть на потрібніші цїли.

Як бачимо, під керму москвофільських комісарів зпід стягу Льва Черкавського, над яким протекторат обняв „одинокий" посол д-р Здїслав Стромський та під доглядом фондацийної влади, поступає прискіпливе обтяжування майна „Нар. Дому". Цей протекторат монополістичної „одинки" і поблажливість, як не прихильність фондацийної влади викликують просто заворот голови у горстки елїгонів безпринцийного й безхарактерного москвофільства. Не дивно, що один з тієї невеличкої, але чесної компанії висловився приказково, що коли **„Нар. Дім" і перейде в українські руки, то хіба в такому стані, як його обняли в посідання „старорусини" в 1848** р., себ-то в стані повної девастації. Як відомо, в 1848 р. українському народові, репрезентованому тоді „святоюрцями", які опісля опинилися в москвофільському таборі, віддано згарища б. єзуїтської колегії.

Чи справді будемо безучасно ждати як український нарід прийде в посідання не своєї установи, а руїн загально-української національної інституції, здвигненої всім народом і вивінованої цїлими поколіннями? Чи не знайдемо способів і засобів, щоби покласти край невимовно важкому станові в „Нар. Домі", чи лишимо цю національну фортецю в руках ворогів і ренегатів?

Ось питання, які вимагають позитивної відповіди й полагоди з нашого боку, ось журба всіх свідомих українських громадян, а в першу чергу виборних українських представників.

Прага співає.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 12. квітня 1928.

Протягом останніх двох тижнїв Прага витала в своїх старославних мурах три більших зібрання чужих гостей: члени міжнародньої парляментарної Унії, членів міжнароднього Союза лїкарів-анатомів і членів чеських та інших славянських співочих товариств. Конгрес парляментарної Унії викликав заінтересування в ширших політичних колах, але менше реголосу викликав самозрозуміло лїкарський зїзд. Зате наробили великого шуму співочі товариства, так що відгомін і нині ще лунає в Празі й поза Прагою.

Шість тисяч співаків і співачок під одним дахом — це вже само по собі небувала сенсація. А тут ще позначились патріотичні, расові й мистецькі моменти, які надали виняткову вагу святові чехословацької співочої громади особливої цїкавости. Отже не дивниця, що в дуже широких колах празького суспільства панував у днях 7—9. квітня особливо піднесений, урочистий настрій.

Нагодою до влаштування свята послужив 60-лїтній ювілей заснування чеської співочої громади. У році 1868, у добі найвищого розквіту чеського національного руку, провідники перших чеських хорів заложили ту громаду („обец") і в короткім часі вволовили ідеал і завдання хорового співу: **„Співом до серця, серцем до батьківщини"**. Це гасло включило співочу справу в систему загальної праці над відродженням чеського наро ду й відбудовою чеської держави. Співоча справа перестала бути забавою й мистецтвом для мистецтва. Вона зробилась одною з форм національної роботи й заняла рівноправне місце поруч із розбудовою шкільництва, організацією рідного промислу, політичною боротьбою і т. д.

Діставши таку патріотичну запобуту, чеська співоча справа розвинулась незвичайно широко. У Празі й по іншим чеських містах повстало безліч мужеських, жіночих, мішаних і шкільних хорів, які затягнули в свої лави значні кадри чеської інтеліґенції. Не маючи добрих голосів, чехи надолужували цей брак пильністю й підпорядкованістю провідній волї. Показалось, що не тільки в рільництві, але і в мистецтві працею можна надолужити брак природних скарбів. Зі своїм дуже невдячним голосовим матеріялом чеські співаки, виступаючи організованою громадою, осягають таких наслідків і роблять таке глибоке враження, що їм можуть позаздрити й найкращі українські хори, як відомо найбагатше наділені природою щодо краси голосового матеріялу.

Ювілейні концерти тривали три дні й відбувались у величезнім промисловім палаці на території взірцевих торгів, що буа із затратою 250 тисяч корон спеціяльно для неї мети пристосований. Першого дня виступило 16 хорів, у тім числі моравські учительські, празькі учительські, празький „Глагол", моравські учителі, празькі учителі, „Сметана", „Кржіжковскі", „Славія" та ін. Другого дня виконано дві великі кантати, спеціяльно написані для цього свята: „Воскресіння" Б. Кареля та „Яношікове весілля" Й. Белля. Першу кантату виконувала тисяча співаків і співачок, другу — пять тисяч. Тогож дня увечорі виконано у Сметановій салї Репрезентаційного дому новий великий твір славного моравського композітора Леоша Яначка — „Глаголицьку мессу". Третього дня виступали дальші чеські й словацькі хори, які не могли виступити на першім концерті, а ввечорі тогож самого дня відбувся концерт інших славянських хорів — хорватського, що спеціяльно прибув із Загреба, польського, що прибув із Познання, серболужицького, російського хору „Архангельський" та українського академічного хору під орудою пані Росікевич-Шуровської.

Чехословаки використали це свято щоб іще раз продемонструвати перед власним і чужим громадянством висоту своєї **співочої культури**, хист своїх хорових композітів і управлінець своїх хорових дирігентів. Свою національну місію чеські співочі товариства виконали — тепер вони виконують місію інтернаціональну, себто несуть у чужий світ пошану й подив до чеської музики, дисциплінованости й культурности. Досить сказати, що один лише хор моравських учителїв досі дав за кордоном понад 180 концертів.

Зпоміж чужих хорів найбільше **вподобався на сво** хор сербо-лужичан, бо він виступив у своїх мальовничих національних строях. А **на слух** найбільше вподобався — не можна сказати без зайвої скромности — український академічний хор. Пані Щуровська, колишня співробітниця незабутнього Кошиця спромоглась видобути з нефахових співаків і співачок стільки чару, степової сили й звукової краси, що навіть ворожа частина чеської преси мусіла перед нею перемогу з повним уznанням схилитись (напр. репензія „Народа" з дня 12. ц. м.).

Українська участь у чехословацьким співочім святі ще раз підкреслила вагу й користь українського активізму на міжнароднім полі. Історія нас нам голос

„передвижку", яку треба використати для поширення не тільки внутрішніх, але й зовнішніх позицій. Школа, що українці не були заступлені ні на конгресі міжнародньої парляментарної унії, ні на віталі лікарів-анатомів. Такої перемоги, як на співочім святі, українці там напевне не відносив, але вже сама їх присутність мала не абияке значіння.

М. Г.

Посол до своїх виборців.

Лист посла д-ра Івана Куровця до виборців №2. виборчого округа (Стрий, Калуш, Долина, Сколе, Дрогобич, Турка).

Високоповажані Виборці! Дякую Вам сердечно за велике довіря, яким Ви наділили мене й моїх товаришів, віддаючи при виборах до сойму дня 4. березня ц. р. свої голоси масово на листу ч. 18. і вибираючи мене послом Вашого округа.

Не зважаючи на перешкоди й неперебірчиві засоби переслідування в боку ворожих чинників, не зважаючи на злобні наклепи й клевети противних партій Ви постояли гідно й чесно за листу одноцілого українського національного фронту і віддали на неї 100.500 голосів. Тим Ви ствердили свою велику громадську зрілість і національну свідомість. З великим жалем у глибині мого серця повідомляю Вас, що виключно лише з причини важкої недуги, до того зломаний нещастями війни, а ще більше руїнницькою та злочинною роботою ворожих нам партійних уставів підчас і після виборів, я не почуваю себе на силах у теперішніх відносинах виконувати сумлінно й енергійно посольські обовязки й тому складаю посольський мандат. Ще раз підкреслюю, що лише недуга серця і цукровиця, які у мене наслідком перемучення сильно змоглися і потреба довшого лікування поза границями краю, зневолили мене до цего рішучого кроку.

Злобні вісти, поширювані ворогами нашої національної єдности, про те, немов би я складав мандат під тиском Управи Українського Національно-Демократичного Обєднання є нікчемною видумкою лихих людей. Я все і всюди стояв і стою під стягом Українського Національно-Демократичного Обєднання і думаю, що тільки ця українська політична партія є під теперішню пору одиноко доцільна й потрібна для українського народу. Пятную всі наклепи і клеветничі летючки, поширювані між Вами проти проводу УНДО ворогами нашого народу.

Дякую Вам ще раз за велике довіря, з яким Ви пішли за моїм голосом і віддали масово свої голоси на листу ч. 18.

Сьогодні з чистою совістю складаю мій посольський мандат, бо замість мене, чоловіка хорого, вступає до сойму мій наслідник п. **Антін Максимович,** заступник і організатор українського робітництва, який досі виявив велику енергію в організації робітництва і причинився тим до нашої світлої виборчої побіди.

Завдяки виборчій політичній організації УНДО і блоку неполяських народів, до якого воно входило (листа ч. 18). здобули ми 5 мандатів з державної листи. З числа тих мандатів припав один п. **Михайлові Струтинському,** редакторові „Свободи", уроженцеві села Підмихайле калуського повіту, який разом із послами дир. **О. Луцьким, д-ром Блажкевичем і Максимовичем** будуть гідно й чесно заступати Ваші справи (52. вид. окр.) і боронити інтереси цілого українського народу.

Здоровлю Вас сердечно і з великою пошаною для Вас

Д-р Іван Куровець.

Якщо миле Вам здоровля

бережіть його перед шаліючою грипою. Успішно поможе Вам в цім „SANO". Цукорки „SANO" знаменито ділають на гортанку і віддихові дороги. Цукорки „SANO", скрізь до набуття.

Радянська Україна.

Труднощі в українському індустріяльному басені.

Московський кореспондент віденської „N. Fr. Прессе" інж. Н.Бассехес в свій кореспонденції пише про недавній процес арештованих в Донбасі інженірів та про політичне значіння протиставлення між радянською державою і спеціялістами (спецами). Те протиставлення зазначилося наглядно в Донбасі, а його наслідки — не арештування інженірів (спецій), а ніж ними й піменьких інженірів.

У вчерашній кореспонденції інж. Бассехес порушив і загальні справи в українському індустріяльному басені, які з певністю цікавитимуть наших читачів, бо вони являють весь буйний складности життя й буття в Донбасі. В одному з розділів своєї кореспонденції пише інж. Бассехес:

„Положення в Донбасі все було хитке. Робітництво вугляних і залізних варстатів передтим стояло під впливом соціяльно-революційних організацій. Аж нерозумна політика „білих" сробила з них більшовиків. Але **тоді явилася конечність найти посередній шлях між протилежними інтересами українського селянства й робітників. Більшовицький рух на Україні побідив лише тим способом, що він признався до національного самоозначення українства.** Якщо хотілося не втратити прихильности українського селянства і цілої верстви української інтелігенції, яка там є політично такою цінною, то мусілося піти на цілих послідовного переведення українізаційного процесу. Найбільша частина Донбасу лежить територіяльно на Україні. Та індустріяльне робітництво є московське (великоруське. Все це одно взаємодію важне положення. Я знаю провідних комуністів, які — бажаючи спекатися примусу вивчити українську мову — стараються знову перенестися в центральну Росію. **Національне питання є одним зі складових частин важного положення в Донбасі.** Але також положення управи копалень є тому надзвичайно складне. Великі треести в Донбасі: „Довуголь" й „Югосталь" є підчинені безпосередньо сойовій управі в Москві, що дало товчок крайньому крилові українських націоналістів виступити з приводу цього. Отже треба було дати більший вплив місцевому українському урядові на управу в Донбасі".

Дальше говорить інж. Бассехес про слабкість комунізму серед донецького робітництва та про загострене питання платень.

В даній хвилі ця справа і звязані з нею труднощі цікавлять нас менше. Довший уступ з московської кореспонденції „N. Fr. Прессе" привели ми тільки на те, щоби показати, яку велику ролю в чисто економічних справах грає національне питання й національне почування, як росте й поширюється українська національна ідея та як чужинний обсерватор оцінює її силу і значіння. „Більшовицький рух на Україні побідив лише тим способом, що він признався до національного самоозначення українства". Отже ясно, що національна ідея та українська національна справа на Україні є незвичайно живі і чуткі та що велике відділення від них, а тимбільше спиновання чи викривлювання їх кінець-кінців погрожує провалом більшовицькому рухові.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 19. квітня 1928)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ін) Бюджетова комісія в соймі розпочала сьогодні праці над бюджетом, перервані на святочні ферії. Засідання почалося в 12 год. в полудне. Перед приступленням до нарад пос. Діямянд (ППС вказав, що денний порядок змінюється в останній хвилині без відома членів комісії. Наслідком цього члени комісії не можуть приготовитися. Щойно із газет члени комісії довідалися, що нині має бути обговорюваний бюджет міністерства приладних робіт замість міністерства військових справ. Голова комісії пос. Барна зазначив, що зміна цих справ посувала в наслідок недуги марш. Пілсудського і тому бюджет міністерства військових справ буде реферований тобто за кілька днів. Приступлено до реферату бюджету сойму і сенату. Урядовий проліміпар передбачує по стороні видатків суму 8,623.741 зол. Референт пос. Вишиповський (Визволення) пропонує збільшення видатків на 472.572 зол. при чому та підвижка не обіймає ніякої підвижки посольських діят. Вона необхідна у звязку із розбудовою соймового будинку. Наслідком цього треба завантажувати нових урядовців і збільшити видатки на опал і світло. Крім того референт пропонує підвишку кредитів на бібліотеку та на соймові друки. Підчас дискусії вирнула справа препоганої акустики нової салі. Референт признав, що треба покликати спеціяльну окрему комісію, яка мусить обдумати як заради ти кепській акустиці, а також окрема комісія мусить подумати над заповненням тих місць у соймовій салі, які призначені на малюнки. В дискусії критиковано нинішне вирендування буфету. Пос. Корвацький (Зв. Л. Н.) інтерпелює до президії соймового бюра в справі минулорічного злому до соймового помешкання клубу. Цей злом, заявляє, мав розвідчий характер. Посли хочуть мати певність, що у соймовім будинку є досить забезпечені перед такими можливостями. Пос. Домбський (Стр. Хл.) звертає увагу, що вся та підвишка соймового бюджету може бути використана пев-

---

ІВ. НІМЧУК.

Невмируща песа.

ПРО ПОТРЕБУ ПЕРЕРІБКИ „ОЙ, НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ".

Сорок літ минуло, як на сцені українського театру в Галичині виставлено вперше примітивно-просту народню оперетку чи пак мельодраму Старицького „Ой не ходи Грицю та на вечорниці", що донині не стратила у нас своєї атракційної сили, що не перестала стягати до театру публіки і робити каси. За той час неодин нарід лінився з нічого до власних театрів, створив свою драму й оперу, а ми стоїмо й ладі на місці і як сорок літ тому, так і сьогодні панує у нас всевладно і майже безконкуренційно — невмируший Грець і його нещасна Маруся... Наче зовсім безслідно пройшов той час для нас в области театрального мистецтва, наче ми його легкодушно прогавили...

Розбирати причини того сумнобілючого стану, шукати винних — не є моїм завданням. В нинішній статті хочу подати кілька думок, що насунулися мені при нагоді вистави „Ой не ходи Грицю" у великому міському театрі у Львові. Може мої уваги заставлять кого з наших компетентних людей занятися ближче порушеними тут питаннями і приступити вже раз до такої обробітки цієї національної песи як під оглядом тексту, так і під оглядом музики, щоб вона стала нарешті твором справді мистецьким.

На це наш „Гриць" заступив собі без сумніву вже давно. Бож ця народня драма з жанром чисто оперетковим — безперечно питома українська національна оперетка, одна з найщирших у нас взагалі. Дорівнюють їй може ще тільки „Вій" і „Запорожець за Дунаєм", а все інше у нас стоїть далеко позаду. Музика в „Грицю" така гарна, ніжна, в ній стільки символіки, що ця наша мельодрама має всі дані піти в широкий музичний світ і його здобути — приступом. Тимбільше, що ідея „Грициа", його зміст — незвичайно глибокі, просто вічні. Ці два елементи „Грицю": його глибокий зміст і його прегарна музика, що злучені разом дають прекрасні картини українського народнього життя й побуту, предестинують цю мельодраму на нашу найкращу, питомо-національну оперетку, що мусить подобатися такеамо нам, як і чужинцям, що може заступити нас гідно перед культурним світом.

Одначе щоби „Гриць" міг і дальше бути безконкуренційною виставою на нашій сцені, щоби міг пробити собі шлях в Европу — він мусить підпасти основній перерібці, з нього мусять бути усунені кричні примітивізми як у тексті, так і в музиці. Щойно в такому виді наш „Гриць" міг би перейти в репертуар найбільших европейських столичних театрів і витримати з успіхом конкуренцію з творами подібного покрою інших народів.

Хто був на останній виставі „Грицю" в міському театрі, в яку вложено безперечно багато заходів і труду, той, відсидівши пять довгих актів і вертаючи опівночі домів, не міг не почувати якогось сорому, якогось приниження саме з приводу довжезности вистави. Бо остаточно можна пояснювати як і так обставину, що ми, як і кількадесять літ тому, виступаємо т. зв. репрезентаційно все з нашим „Грицем"; але не до прощення є це, що той бідний Гриць мусить мучити і себе, і всіх своїх знайомих на сцені, і цілу публіку на протязі повних пять актів цілих чотири години! Тому для кожного, хто любить театр і цінить його культуру, ясно, що наш „Гриць" мусить піддатися основній операції, коли не хоче відтручувати від себе сучасного культурного слухача своєю старечістю, нудотою і своїм надто вже сирим примітивізмом.

Конкретно можна би без ніякої шкоди для цілости викинути цілу сцену (акт) з ворожкою, навязавши безпосередньо до сцени над потоком (де дівчата перуть) сцену з парубками, що по тексту приходять на місце, де передтим була Маруся у ворожки. Позатим можна би легко скоротити або й викинути усякі зайві дієльоги і деякі поменші сценки, що нині просто разять своєю вже не простотою, але таки грубим примітивізмом (довжезна сцена з „кармогоном"). Ціла акція повинна бути зведена до трьох, остаточно до чотирьох актів і не сміє довше тревати, як 2.30—3 години включно з павзами.

Зовсім окрема справа — музична обробітка „Грицю". Хто робив цю музику, нині ніхто не знає. За час цілого 40-ліття переходила ця музика через ріжні руки і вкінці в практиці мусіло дійти до того, що кожний капельник має вільну руку і робить з партитурою „Гриця", що хоче. І виходить таке, що музична сторона „Гриця", якою він найбільше притягає слухача, є в такому нужденному виді, що вже не домагається, а просто кричить за основною, фаховою перерібкою. Навіть якби Кропивницького і його капельника ніхто не змінив досі ні на йоту (що не є правдою), то й так треба би все зуніфікувати, звести до порядку, усунути найбільш разячі місця, очистити від музичних абсурдів.

Розуміється, в музичній перерібці треба бути обережним і по змозі не давати нічого нового, тільки базуватись на тому, що є, хоч, що правда, музику до „Гриця" варто би поширити (особливо в деяких місцях), на чому він тільки зискав би. Все це міг би перевести без більшого труду музик-компоніст, що має відповідне фахове знання і розуміння музичного такту.

При кінці ще одна увага: сюжет „Ой не ходи Грицю" вж проситься до створення з нього національної української опери. Компоніст був би тут поставлений перед важку ділему: опера в старому розумінні, чи музична драма? Та якби там не було, його праця булаб дуже вдячна і можна тільки побажати, щоб такий компоніст якнайскорше найшовся.

ПЕРФУМИ ЗАГРАНИЧНІ і КРАЄВІ
ПОРУЧАЄ ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ
ПЕТРО МІКОЛЯШ і СКА Львів • КОПЕРНИКА 1.

яким колами для нових атаків проти себе. Голосно торкнулися в дискусії підвищки, проєктованої референтом на бюджет союзової бібліотеки. Голосування відложено до завтра 10.30. Вечірне засідання в год. 5.45 було присвячене бюджетові міністерства публичних робіт. Перший промовляв мін. Моравєвський. Попередній бюджет виносив номінально 86,500.000, фактично 113 міл. Нині виносе номінально 134 міл. а в додатком інвестиційного бюджету 213 міл. Колись рахувати надзвичайні видатки, які приходять що року, то вийде підвищка на 100 проц. Головний зріст видатків спричинено дорожнею будівельних матеріялів, яка відбивається погано на дорожні всіх помешкань в Польщі, а також на зрості загальної дорожнечі. Над питанням зросту цін будівельних матеріялів мін. розводиться дуже широко. Год. 8 вечер його промова треба дальше.

ПРО ТРОЦЬКІСТІВ І СТАЛІНІВЦІВ.

(ік) Комуністична посольська фракція видала комунікат, спростовуючий газетні інформації, наче би два комуністичні посли з округу Бендзін були троцькістами і як такі мали скласти мандати. Згідно із комунікатом у комун. партії Польщі буцімто панує повна єдність і поділу на троцькістів і сталінівців нема. При тій нагоді комун. посольська фракція нападає на ППС і зводить з нею партійні порахунки.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС НА БАЛКАНІ.

(ік) Останні відомости з Софії і Букарешту говорять про великий землетрус на Балкані, головно у Болгарії. Наслідки катастрофи ще остаточно невідомі, тому, що землетрус знищив майже всі телеграфічні і телефонічні получення, так що відомости йдуть окружною дорогою через Відень. Все таки вже тепер число жертв у Болгарії можна рахувати на сотки. Місто Тасково цілком зник щене. Землетрус повторявся кількома поворотами, так що мешканці таких міст як Філіппополь і самої Софії покинули свої хати та живуть під голим небом. Таксамо з Румунії надходять вісти, що в Букарешті счинилася внаслідок землетрусу паніка. В Будапешті теж відчуто землетрус, але там він не заподіяв ніякої шкоди.

ПІСЛЯ БУРІ В ПОЛЬЩІ.

(ік) Після метелиці в Польщі дотепер нема ще всіх телеграфічних і телефонічних сполук. Досі Варшава має міжміську телефонічну сполуку із Вільном, Берестем, Львовом, Люблином, Краковом і Лодзею. Всі інші пірвані. Із закордоном звязок є лише з Берліном.

„БРЕМЕН" ЛЕТИТЬ ДО НЬЮ ЙОРКУ.

(ік) Один із подорожників „Бремен" заявив представникові амер. пресової агенції, що залога „Бремен" тоді щойно буде уважати, що перелетіла Атлантик, коли прибуде на „Бремені" до Ню Йорку. Це станеться за яких 2—3 дні, коли доставлять на Гріпли Айленд частини необхідні для направи ушкодженого літака „Бремен". Покищо все те залежить від погоди, бо інакше не можна взагалі передістатися на Гріпли Айленд. Виходить, що залога „Бремен" рішила летіти далі і не видає свого зеропляну.

ПРОЄКТ НОВОГО ЛЕТУ.

(ік) Син славного французького летуна Блеріо задумує цієї осени летіти до Америки на одноплатівці. Тепер вже йдуть приготування.

МАСОВІ БАНКРОЦТВА НА УКРАЇНІ.

(ік) Наслідком репресій зі сторони влади на Україні йде масове зачинювання крамниць і приватних підприємств. У самому Київі загальний оборот приватної торговлі зменшився з 50 міл. у минулому році до 27 міл. карб. у цьому році.

„СТШЕЛЄЦ" І ФАШИСТИ.

(ік) Варш. „АБЦ" повідомляє: В політичних колах кажуть, що впадовці має зніхати до Італії чотирьох діячів на спеціяльні студії над організацією фашистів. Ці студії мають практичний характер. А саме є замір переорганізувати „Стшельца" на лад фашистівських організацій, щоби з тої організації створити відставу окремої дужої сили.

ПЛАТНІ ОФІЦЕРІВ І УРЯДОВЦІВ.

(ж) Справа стабілізації урядничих плятень буде залежна від перебігу нарад у бюджетовій комісії. Справа офіцерських платень буде імовірно полагоджена окремо незалежно від платень решти категорій державних урядовців і функціонарів.

В справі бурси для торговельно-промислової молоді.

(Статтю надіслано.)

Союз Українських Купців у Львові започаткував збірку фонду для будови бурси для молоді, яка, бажаючи посвятитися торговлі і промисловості, тинялася по дорогих, часто незідповідних і шкідливих „станціях" великих міст. Цю акцію дрібної горстки нашого львівського купецтва повинно підтримати наше громадянство, а головно загал купецтва, не лише у Львові, але й на провінції та за кордоном.

Після наших останніх політичних невдач наше громадянство пізнало, що до національного визволення необхідна перш за все економічна сила народу. Тому то наша молодь почала горнутись останніми часами до практичних наук, до фахових шкіл. Та не лише молодь, але й цілі гурти старших громадян, непринятих до служби урядовців і т. д. кинулись до торговлі і промислу і сьогодні неодин каже: Нема зла, яке не вийшлоб на добре! Ми маємо сьогодні цілі ради нових купців, нових самостійних промисловців і ремісників, нових самостійних різного роду підприємців і число їх буде з дня на день рости, якщо ми дамо помічну руку нашій молоді, яка хоче посвятитись торговлі і промисловості. Маючи це на меті, С. У. К. взялумав покищо у Львові створити бурсу для української торговельної молоді, для учеників торговельних шкіл, щоб дати цій молоді дешеве приміщення.

Горстка ініціяторів тої справи при С. У. К. не дасть ради великому завданню, та не не повинно нас знеохотити до праці. Ми не можемо махнути байдуже рукою та сказати: Це пусті балачки! Це справа великої ваги, бо сильно розвинений купецький стан — це підвалина нашого економічного життя, нашого національного відродження! І якщо ми звертаємось до широкого громадянства з проханням по підмогу і співпрацю, то це не звичайна жебранина, не поклін до зрозуміння ваги великого завдання.

Як може наше громадянство помогти отій справі? Хто може прийти з матеріяльною підмогою у вигляді добровільних датків, нехай присилає жертви на адресу: Союз Українських Купців, Львів, ул. Мохнацького ч. 6. Хто прийде нам в підмогу з більшою посильною жертвою, той буде членом основателем бурси! Думаємо, що тут відгукнуться і наші заможніші переселенці в Америці й Канаді і поспішать зі своїми щедрими жертвами на будову бурси. Кому тяжко приходиться жертвувати готівку, той може жертвувати віктуали, господарські приладдя (піжма, столи, шафи), книжки (перш за все фахові) та всяку іншу всячину, яка лише має якунебудь вартість для започаткованого діла.

Але ще інший рід підмоги, на якій нам теж богато залежить, а саме: моральна підмога. Просимо ширити в народі необхідність торговлі і промислу, просимо посилати молодь до фахових шкіл, до практики в купців і промисловців, просимо звертати увагу кожного нашого купця і промисловця, що його обовязком буде членом Союзу Українських Купців у Львові, що місцеві (провінціональні) купці повинні творити філіяльні гуртки Союзу Українських Купців, що кожний купець повинен вложити що найменше один уділ в Торговельно-Промисловім Банку, заснованім С. У. К., що всі українські купці і промисловці повинні гуртуватися в одну сильну станову організацію, бо лише в єдності й організації сила!

Ось так виглядала би співпраця з нами. Коли наше громадянство зрозуміє вагу наших цілей і змагань, то нам буде богато зроблено! Буром ми відразу не збудуємо, але зробиться богато, якщо ми зможемо у Львові хочби в найвищім шкільнім році бодай 10—15 учеників торг. шкіл, де ми одночасно давати-мемо тій молоді доповняючу фахову освіту!

Лише трохи доброї волі й охоти до праці! Спільними зусиллями можемо богато зробити, тільки не спускаймо цієї справи з ока, не переходьмо над нею до денного порядку! Д. Н.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

НОВИНКИ

— **Ревізії й арешти.** В великий понеділок перевела поліція ревізію у мешканні Білецьких при вул. Гіпсовій. За чим шукала невідомо, але шукала дуже пильно. Забрала вирізки з польських газет і альбом інвалідів. Питала за якимсь молодим чоловіком, якого вигляд докладно описувала. Того самого дня перевела ревізію також у домі пані Зухаєвичевої при тій самій вулиці. — На третій день свят арештували в Коломиї п. Богдана Кузьму, який виїхав було на свята до родини. Його перевезли під поліційною ескортою до Львова до вязниці на вул. Яхновича.

— **Львівська хроніка.** Львів може не мати завтра вранці хліба, коли на протязі нинішнього дня держ. комісар Стшелецький не дійде з пекарями до порозуміння. — Два нові намагання розправитись із життям скінчились перевозом у шпиталь двох сильно-нервових: 19-літнього студ. техніки і 30-літ. музику.

— **Темна хроніка.** Приватний урядовець із Сари Соломон Вальдман приїхав до Жовкви женитись; найшов наречену, освідчився, дістав 600 дол. задатку на віно, а тоді прийшов до пересвідчення, що кохає іншу; і щез безслідно із Жовкви до Сари, що-правда не з другою нареченою, лише з 600 дол. Аж по році переловили його у Львові, де він встиг за той час оженитись і пропустити долярн. — Львівська служниця Антонюківна, закохавшись безнадійно, найшла потішительку, яка за 20 зл. приладила їй любовний напиток із трьох фасоль і якогось таємного теплва; напиток не поміг Антонюківній, але і не зашкодив; дівчина замісць нареченого придбала трохи досвіду: що не треба вірити ні принагідним нареченим ні принагідним ліком. — У самбірськім повіті напали шайку бандитів, яка з револьверами в руках напала на один дім в Ольшанику, домагаючись грошей під загрозою смерти.

— **Негода і врожай.** Сніговиця, що пройшла вчора та передучора над краєм не спишиться без впливу для найближчого врожаю. Сніговиця понищила багато дерев і засівів, не минаючи телеграфічних дротів і залізничних шляхів. Вітер був такий сильний, що багато телефонів і багато радіоапаратів зупинилось. Сніг залягає на провінції великі озера та калабані, що спливають довгими бурливими потоками. Найбільші втрати на полях будуть у житі.

— **Виїзд українського театру зі Львова.** Театральна дружина кооперативи „Український Театр" під дирекцією О. Стадника після пятимісячного побуту в дні 18. т. м. покинула Львів і подалась на провінцію. Короткий час театр гратиме в Галичині; а Буську, Золочеві і Тернополі, в першій половині травня верне до Львова на кілька нових вистав, а опісля подасться на турне по Волині.

— **Український різьбар у Львові.** Український мистець-різьбар Андрій Коверко, відомий громадянству Львова з попередніх вистав, співтворець вівтаря і іконостасу у семинаритській церкві у Львові та творець недавно викінченого вівтаря в монастирі оо. Василіян у Крехові, відкрив постійне мистецьке ателіє у Львові при вул. Антонія 9. Новій мистецькій силі Львова бажаємо якнайкращих успіхів на живітній ним культурній позиції.

— **Після скінченого сезону в театрах Рад. України.** Державні театральні установи Рад. України в більшости вже покінчили свій сезон у місцях осідку. В дні 1. квітня скінчився літній сезон в харківській і київській операх та в київському театрі ім. Ів. Франка. Держ. драма „Березіль" у Харкові кінчає свій сезон у дні 1. травня. Частина діячів українського театрального мистецтва подалася на гостинні виступи по Рад. Україні, а навіть по Рад. Союзі, друга частина виїжджає за кордон на студії. У звязку з покінченням сезону повернули на літній побут до Галичини премієр-тенор столичної опери в Харкові Михайло Голинський, дирігент тієїж опери Антін Рудницький, артист театру „Березіль" В. Блавацький та артистка київського театру ім. Ів. Франка Софія Стадникова, яка задумує тут святкувати 25-ліття своєї театральної діяльности. Артистка харківського театру „Березіль" Софія Федорцева вертає до Львова в перших днях травня після скінчення літнього сезону. В переїзді до Берліна і Парижа мають незабаром задержатися на кілька днів у Львові відомий режісер театру ім. Ів. Франка в Київі Юра (зять арт. Рубчака) й артист тогож театру Кохан. Як зачуваємо співак Голинський і піяніст Рудницький задумують дати у Львові спільний концерт на доході Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка (на будову відпочинкової оселі).

— **За чистоту адвокатської професії.** Завтра окружний карний суд у Львові видасть присуд у процесі двох львівських адвокатів, з яких один д-р Лютвак закинув прилюдно, другому, другому д-рові Кібіцові авторекляму. Д-р Кібіц подав д-ра Лютвака в суд на образу чести. Обі взяли собі оборонців. На розправі було присутніх чимало адвокатів, уважаючи процес із принціпіяльним підкладом. Діло в тому, чи адвокат може і коли помішувати в пресі платне вияснення в обороні своїх клієнтів.

— **Нові кандидати.** Чотири франц. офіцери заповідають великанський атлантійський переліт на 6.900 км.; двох з Берро над Азорські острови та Бермуди в напрямку Ню Йорку, а двох через Сенегаль і Ріо де Джанейро.

— **Промоція** тов. Омеляна Шкляра на доктора медицини відбулася 23. березня п. р. у великій святочній салі віденського університету. — Дня 17. березня п. р. в авлі університету Карла Франца в Грацу відбулася промоція тов. Людомира Заринського канд. мед. на доктора всіх наук лікарських.

— **Хліборобство в бюджеті Польщі на рік 1928-29** та наше становище до нього буде темою дискусії, яку улаштує Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" дня 20. квітня (пятниця) в год. 6-ій вечером у своїй домівці при вул. Зіморовича ч. 20. Просимо отсим усіх наших послів та сенаторів, а також заінтересованих представників українських економічних установ, яким через опізнення почти не доручено особистих запрошень, щоби взяли участь у цій нараді, бо опінія усталена на основі дискусії буде основою при обговорюванні цієї частини бюджету нашими представниками в соймі та сенаті.

— **Рекорди.** Офіціяльний кат у Варшаві Мацейовський звільнений із служби по причині домагань підвищки, опорожнило місце, на яке є багато кандидатів. Дарма, що катівська пенсія буде тепер знижена, миство справедливости має вже купу проханнь на цю посаду. — Одна подружа пара в Ню Йорку, поблагословлена „трійняками", вшанувавши приїзду ним, летунів на „Бремені" назвала своїх трьох синів їхніми іменами: Германом, Гінтером і Джемсом. — У Мукдені вода залила в канальні Фушунг 470 осіб. — Титул „найкращої жінки Франції" признало на 1928 рік палке журі із 15 членів 18-літній Раймонді Аден, з походження бретонці; вона мала 50 суперниць. — Якась бувша рос. княжна Лободовська, емігрантка в Льондоні, хотіла вмерти і зажила 30 табличок веронілу, а проте не вмерла.

— **Світова всячина.** Французьке м-ство закорд. справ перешле урядам Спод. Держав, Англії, Німеччини, Італії та Японії проєкт взаємного договору цих держав для осудження війни. — Між союзними державами почались балачки щодо зниження репарац. довгів Німеччини. — Внучки недавно помершого президента англ. лібералів Асквіт, студентка оксфордського університ. перейшла на католицизм. — У Грацу померла доцентка унів. д-р Туайон, авторка більшої студії „Німецька жіноча повість у 18 ст.". — У Варшаві вмер нежданно на серце відомий піяніст Генрик Мельцер. — При землетрусі в Болгарії згинуло кількадесять осіб. — Франц. денник „Ентрансіжан" спростовує рішуче звістку, буцім-то Шаляпін має намір вернутись до СРСР. — Берлінському кореспондентові „Правди" Громанові франц. консулят відмовив візу на виїзд у Париж. — Д-р Воронов, їдучи в Севілі в Мадрит на авті, ранений підчас заподаму. — У Льондоні помер визначний англ. публіцист, редактор „Івнінг Стандард" Томпсон. — Носії в Царицині висилали Горкому з нагоди його уродин привіт із повідомленням, що вітають його „почесним членом союзу транспортних робітників".

— **Горою почуття краси!** Свого часу появилися були в одній газеті два матримоніяльні оголошення одно побіч другого. Перше: „Шукаю товариша життя. Маю вісім тисяч долярів посагу і вищу освіту". Друге: „Шукаю товариша життя. Маю велику збірку прекрасних килимів з фабрики М. Хамуля, сині очі і високий ріст". На перше оголошення ніхто не відгукувався, на друге прийшла гора листів і цього літа виходить панночка замуж.

— **Загальні Збори** Українського Краєвого Т-ва Опіки над інвалідами відбудуться в суботу, дня 21. ц. м. в год. 4. попол. в салі Української Бесіди у Львові, вул. Руставського 21. Просимо ВП. Членів Т-ва о численну участь. — **Управа УКТОНІ.**

— **Любка Колесса**, яка бере співучасть у симфонічному концерті Польського Муз. Т-ва у Львові (п'ятниця, 20. ц. м., Хоружинт 7), відіграє крім „Концерту Ес-дур" Ліста також „Концерт Е-моль" Шопена.

Театри.

„Кооперативна Український Театр" під дир. П. Стадника (вул. Шашкевича):

Перерва.

Міський великий театр:

20-го г. 7:30 веч. „Статисти життя", Бірабо.

21-го г. 3 попол. „Гамлет" для молоді (знижка).

21-го 7:30 веч. „Жидівка", виступ Дитаса.

22-го г. 3:30 попол. „Веселі куми з Віндзору".

23-го г. 7:30 веч. „Статисти життя".

Міський „Театр Новин":

20-го г. 8. веч. „Леді Шік".

21-го г. 8. веч. „Леді Шік".

22-го г. 3:30 попол. „Інше Ти...".

22-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Карусель звуглавь".
„Лев": „Дама у спальнім вагоні".
„Палас": „Кохання Поанни Ней".
„Фатаморгана": „Любощі".

Дописи.

ЗАМАРСТИНІВ. (Невідрадне положення в нашій захоронці). Дня 1. ц. м. відбувся в нашій захоронці на Замарстинові концерт в память Шевченка. Програма концерту була досить довга, перепалена відповідно підібраними деклямаціями і співами. На завчасно виставлено декілька живих образів. Концерт як своєю програмою і її виконанням, так і влучно підібраними до кожної точки строями зробив велике вражіння на присутніх в салі. Передовсім подобався живий образ „Козак на могилі", „Україна з Тарасенком", „Тарас — мало бідне сироття" й „Молитва дитини", які ніколи не загрузнуть в памяти. А щож на це наші замарстинівські громадяни? Як звичайно: без горівки ані кроку не поставлять. В цілому стані поприходили деякі з них, щоб разом з малою дітворою віддати поклін памяти Т. Ш... Концерт зробив і на них велике вражіння, бо пари з уст не пустили. Але за те дали себе відчути по концерті. Бо очинили таку авантуру, що на їхній „концерт" злетілося далеко більше учасників, як було до того часу на салі. Яка причина цієї авантури? Ось замарстинівські пиші „дітчі" зачали вилявати свій гнів і обурення проти тамошньої виховательки за те, чому їх діти таку, а не іншу роль грали. Автентичні слова: Чому моя дитина не грала ролі козака, або: Чому моя дитина не деклямувала? І т. п. Справді сорам було слухати! Не знають панні, що може навіть тому не деклямували їх діти, що матроні алькоголем і стали нездібними навіть вивчити деклямацію. Стид тай годі!

ТЕРНОПІЛЬ. (Шевченківський концерт). Молодь обох українських гімназій у Тернополі відсвяткувала 8. 4. ц. р. 67-і роковини смерти Тараса Шевченка прилюдним концертом. Програма концерту була багата (18 точок) і добірна; були хорові продукції жіночого, мішаного і мужеського хору, сольо-здібні учениця і учениці, сольо скрипкове, дві деклямації і реферат. Хорові точки місцевого хору: Вербицького — „Вставай", Томильницького — „Об, три шляхи" і Вербовецького — „Думи мої" вийшли бездоганно. На особливу увагу заслугує мужеський хор при українській гімназії під проводом молодого дирігента уч. 7. кл. Дворовівського. Зі сольоспівів дуже гарно вийшло баритонове сольо „І знов страшні чутки" — Безкоровайного, відспіване уч. 7-ої кл. Шевчуком, який від давна славився своїм голосом у гімназії. Сопранове сольо „Об одна я, одна" уч. 5-ої кл. Мельницівни було виконане добре, однак надто слабий (як на салю) голос співачки не дозволяв належно

вражіння. Уч. 6-ої кл. Ковальський відіграв пємпозицію І. Левицького „Романса". Своєю гарною грою на скрипці зіграв собі виконавець загальну симпатію і доказав свою дійсно музикальну освіту. Деклямації: „Інтродукція до Гайдамаків" уч. 7-ої кл. Збирівної і „Сон" (на чужині) уч. 7-ої кл. Качалуби були (голосно друга деклямація) добрі. Окреме місце треба визначити справі реферату уч. 7-ої кл. Пашуна: „Загальна освіта Т. Шевченка". Відчит був солідно опрацьований на основі листів Шевченка, його денника та поезій „Художник".

Обсерватор.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Громадянине Редакторе!

У ч. 38. „Діла" з 15. лютого 1928 р. надруковано листа В. Заїкина, де він намагається покинути своє тяжке становище обвинуваченого в провокаторстві, між іншим, „особистими рахунками". У липні, бачите, місяці 1917 р. на нього, В. Заїкина, десь донесено, а одним із авторів цього доносу, як товариші Заїкина „висловлювали здогад", був і я, нижче підписаний, що мав ніби з В. Заїкином якісь „особисті рахунки". З того, мовляв, і почалося нещастя.

На великий жаль В. Заїкинові, обвинуваченню його в провокаторстві базується не на фантастичних „здогадах" його товаришів і не менше фантастичних „особистих рахунках" (принайменше щодо мене), а на заналто очевидних документах.

По перше. У харківській газеті „Южный Край" з 17. червня 1917 р. ч. 14084 у реєстрі агентів харківської „охранки" появився „Заикин Виктор Михайлович, студ.-юрист, кличка „Золотарев", „Звонов", соц.-дем. сообщал сведения о студенческом строении с ноября 1914 г. за жал. 30 руб. в месяц в качестве секретного сотрудника Хар. Жанд. Упр."

По друге. У друкованій книзі „Список студентов Императорского Харьковского Университета на 1915-1916 академический год" (Харьков, Типография „Печатное Дело", Конторская, Клещеевский пер. № 8-й, 1916) в альфабетному реєстрі студентів, на 92 ст. під № 1182 надруковано: Заикин Вячеслав Михайлович. Юр. 3 сем." і нікого другого „Заикина" в книжці немає, як також у подібній книжці на 1914-1915 ак. р. на 78 ст. під № 1038 щось „Заикин Вячеслав Михайлович. Юр. 1. сем." і нікого іншого „Заикина" немає.

По трете. В архіві „Харьков. Жанд. Управл." зберігся рукописний зошит-денник „Золотарьова-Звонова" з альфабетним реєстром тих осіб, що про них „Золотарьов-Звонов" згадує в своєму денникові. Із цього денника видно, що „Золотарьов-Звонов" висвітлював жандармерії геть увесь український рух у Харкові (почасти й ширше) від найправішого напрямку до найлівішого (від Бича-Лубенського до Корнця), і що цілий ряд арештів і засилань українців в 1915-1917 рр. вийшли як безпосередній наслідок провокаторської діяльности „Золотарьова-Звонова". Мене, як учасника харківського громадського життя в весні 1916 р. і знайомого з В. Заїкином, цей денник разом із численними іншими матеріялами „Хар. Жанд. Упр." так перепоює, що „Золотарьов-Звонов" і „Вячеслав Заикин" це та сама особа, що я ані на хвилину не завагався щодо цього навіть і тоді, коли б не було тієї газетної замітки про „Виктора Заикина", де, очевидно „Виктор" зам. „Вячеслав" надруковано просто з недогляду, бо все інше („Михайлович", „юрист") цілком покривається з університетськими даними про нього.

До речі, два слові про панну В. Заїкина в вищезгаданому листі, ніби в реєстрах співробітників „Хар. Охран. Отд." надрукованих у 1917 р. „с 2 на 3 цілком чужі мені особи з моїм прізвищем (дуже поширеним на Харківщині)". Наскільки можу пригадати (тут уже я посилаюся тільки на свою память, бо нема часу перевіряти по газетах), інших „Заикиных" серед оголошених співробітників „Хар. Охр. Отд." не було, а був оголошений що учень середньої школи „Заіко", до революції діяльний член української революційної „Юнацької Спілки" і очевидно до В. Заїкина дуже близький як людина, бо В. Заїкин, знайомлячи мене з тим Заїком так за місяць до початку революції, дуже просив опікуватися ним як гарним молодяком і талановитим хлопцем. Скоро цей Заїко довірочно передав мені зошит революційних віршів, в наступній ночі мене арештовано.

І всеж таки скажу, що ні тоді, ні з початком революції у мене особисто не було навіть підозріння на В. Заїкина, аж поки не появилося його прізвище в газеті, і відколи всі відомі мені колишні партійні товариші В. Заїкина (українські соц.-дем.), з якими я тільки міг і можу бачитися, вважають його за провокатора. Але детальне й безпосереднє ознайомлення з усіма вагомі згаданими документами не тільки переконало мене в тім, що В. Заїкин — провокатор, а показало разючі подробиці дореволюційних громадських подій у Харкові, що стали мені, як на долоні ясні на тлі провокаторської діяльности Золотарьова-Звонова-Заїкина.

Наостанці дозволю собі висловити свій погляд на громадське значіння обвинуваченим людини в провокаторстві. В. Заїкин у своїм листі пише, що „в той переходовий, революційний час (літо і осінь 1917 р.) були це дуже тяжкі обвинувачення". На мій погляд, такі обвинувачення такі не тільки „в той... час", хоч з другого боку не менше суспільне значіння мають і обвинувачення людини в такому наклеві, як заходи В. Заїкин мені — хозяїн і в формі „здогадів" товаришів. Ославити безвинну людину (та ще довго робити) провокатором з „особистих рахунків", на мій погляд, перед лицем суспільства є тяжке, що я бути провокатором — хіба що з кількісною одмінністю, але не в якісною. Досі не доводилося мені не тільки безпідставно, а й з підставами публично обвинувачувати людину в провокаторстві, але листом своїм В. Заїкин, як то кажуть, „кинув мені рукавичку". Ну тож, на горщ мені не випадає ставати, але сторонні глядачі і свідки повинні знати, що це не „рукавичка", а брудна ганчірка, і кинув її не ображений лицар, а знахабніний провокатор.

Харків. 10. III. 1928.

Олекса Синявський.

ОПОВІСТКИ.

Оповіщення
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючись на попереднє загальне оголошення в цій справі подається до прилюдного відома, що в цілі вибору відпоручників на Загальні Збори „Дністра", відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах, згадано виборчих округах як слідує:

43) в Дрогобичи дня 30. квітня 1928 в понеділок, в год. 1. в полудне в салі Народного Дому під проводом п. Володимира Кузьмовича, директора гімн., в цілі вибору трох відпоручників з пол. повіту Дрогобич.

44) в Добромилі дня 30. квітня 1928 в понеділок в год. 1. в полудне в салі „Народного Дому" під проводом судії п. Матвія Сороківського в цілі вибору одного відпоручника з політ. повітів Добромиль, Рашів, Березів, Лаврів, Ніско. Перворся.

45) в Бучачи дня 26. квітня 1928 в середу в год. 1. в полудне в салі „Міщанського Брацтва" в Народнім Домі під проводом п. Юрка Луніва, с. Данила, годови читальні „Просвіти" в цілі вибору двох відпоручників з політ. повіту Бучач.

46) в Ліску дня 24. квітня 1928 у вівторок в год. 1. в полудне в салі читальні „Просвіти" під проводом о. Юліяна Шуплата в цілі вибору двох відпоручників з політ. повітів Ліско, Новий Торг, Новий Санч, Грибів, Горлиці, Ясло, Кросно і Стрижів.

47) в Раві Руській дня 29. квітня 1928 в неділю, в год. 3. попол. в салі Народного Дому під проводом п. Стефана Карпи місп. господ. в цілі вибору трох відпоручників з політ. повіту Рава Руська.

48) в Станиславові дня 30. квітня 192 в понеділок, в год. 1. в полудне в салі Українського Союза, при вул. Третього Мая ч. 18 під проводом о. Івана Горинтевича, катехита в цілі вибору трох відпоручників з політ. повіту Станиславів.

49) в Турці дня 25. квітня 1928 в середу в салі філії „Просвіти" в год. 1. в полудне під проводом інж. Теофіля Горпицького в цілі вибору одного відпоручника з політ. повіту Турка.

50) в Калуши дня 30. квітня 1928 в понеділок, в год. 1. в полудне, в салі Народного Дому під проводом с. Володимира Тисовського місцевого пароха, в цілі вибору двох відпоручників з політ. повіту Калуш

51) в Городку Яг., дня 26. квітня 1928 в четвер, в год. 1. в полудне в салі Повітового Союза Кооператив під проводом о. Епіфанія Роздольського, місцевого пароха в цілі вибору двох відпоручників з політ. повіту Городок Яг.

ДИРЕКЦІЯ
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5·— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1815 6-10

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні данські годинники переробляємо на ручні. 3 6 77-2

ПЕНСІОНАТ в Косові. 16 кімнат, біля заведення д-ра Тарнавського. Дуже добрий харч, приступні ціни. Гостей приймається від 15-го квітня. Корнинська, Косів в. Коломия. 1969 2-2

ПРИЙМУ хлопця на торговельну науку з літнього дому, адреса: Іван Павлусевич, Надвірна, торговля мішаних товарів та комната до снідань і кипятня. 1989 2-2

ФОРТЕПЯНИ Bösendorfera, Schrödera, Ferstera з англійською механіхою, оказійно продам: **Ганак** Пілсудського 21, І. п. 1911 4—4

ФІРАНКИ, каміні ручної роботи найдешевше **Ванн**, площа Марійська 5, І. п. 1914 3—3

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделка з хінського срібла у Мандля. Коперника 14, проти кіна Коперник. 1812 9-15

ПОТРІБНИЙ дяк, дирігент хору, від Томпної неділі, Стрийська поч. Збараж. 1982 2-2

ЯЙЦЯ руських качок — тузин 11 зол. без порта висилає, купить вестфальські пацята Жегаллович, Вовків поч. Перехрещання. 1990 2-3

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгарионія першорядних фабрик, закордонні, на ріжні ціни купує, міняє, продає: ГАНАК, Пілсудського 21, І. пов. 10-10

КІМНАТА з окремим входом, умебльована до винайму. Інформ. Адм. „Діла" О. Р. 2000 1—1

ЖІНКА старша, самітна, українка, що знає добре сільське і домашне господарство пошукує місця у священика. Львів, Красицьких 11 а п. Пендикова. 1-1

РУТИНОВАНОГО, неженатого конціпієнта негайно приймє за попередньою письменною згодою зложеною з описом дотеперішної практики. Д-р Степан Дольницький адвокат в Сколім. 1996 1-3

ПАНІЯ середніх літ, в доброї родини, пристійна, здорова, товариська, господарна, на держ. стан. IX. ст. сл. належе перепису з жетоп почесного пізнавися з мущинами подібних приймет. Поважні відозви під „Теска" до Адміністрації. 1994 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 10—10

Інж. Корнило Целевич
присяжний землемір і заприсяжений судовий знаток для похорових справ веде канцелярію в Угнові у власній хаті. 3-3

Волосінь на матераци поручає найдешевше
Перша краєва прядільня в Бродах
МАГАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1679 **ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ.** 9-10

ПОЗІР! ПОЗІР!
Обручки щастя 14 кар.
від зол. 9·—
С. А. РОПШІЦ Львів Сикстуська 16

Звичайні Загальні Збори
Т-ва „Руська Бурса" в Стрию відбудуться 27. квітня 1928 в 18. год. а на случай неприсутности потрібного числа членів в 19. год. в салі Українського Касина з дневним порядком: 1) Відчитання протоколу, 2) Звіт з діяльности Виділу і Контрольної комісії, 3) Вибір нового виділу, 4) Справа приміщення гімназії в будинку Бурси, 5) 1997 Евентуалія. — **Виділ.** 1-1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 88 (11.341). Львів, неділя 22. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сум і горе.

Засівна катастрофа на українських землях під Польщею.

Львів, 21. квітня 1928.

Вже від довшого часу польська преса робить всі зусилля, щоби закрити дійсний стан річей в засівній ділянці, щоби зменшити розмір засівної катастрофи. Польські щоденники, особливо проурядові, помінують розмови з усякими господарсько-рільничими „спецами", які зі свого боку заявляють, що — мовляв — озимі засіви можуть ще поправитися, а весняні можуть ще вдатися. Зновуж недавня сніговія ніби то не має ніякого впливу на озимину і т. і. Та навіть ці офіціяльні „потішителі" стверджують, що стан засівів на сході представляється без порівнання трагічніше, як в центральній Польщі і на заході.

Справді положення на українських землях під Польщею є крайно катастрофальне. Сум і горе сповивають нашу країну. Сум і горе повоєм журби і турботи окутують міліони робітного сільського люду. Озимі засіви у більшости зовсім пропали, а доля тих, що зберіглися, під великим знаком запиту. На просторах чорноземного Поділля морозні вітри злизали в зимі тоненьку верству снігу та заморозили озимину. На полях тільки поруділі лисини змерзлої озимини наводять сум і викликують глухий біль. Менш-більш те саме можна сказати про Волинь. Зновуж на Підкарпатті і Покутті бороздами виблискують води. Що не змерзло, то вимокло. А зрештою, з причини минулорічної повеневої катастрофи, яка десятки тисяч гектарів землі покрила намулом і рінню, озимі засіви там взагалі були дуже слабі.

На всій українській території під Польщею наглядно у всій своїй розпучливій величі виступає засівна катастрофа. А одночасно у звязку з минулорічною повеневою катастрофою царює вже грізний передновок, який особливо широкі розміри прибрав на Підкарпатті, Покутті й очевидно в горах. Катастрофічність положення погіршує ще та обставина, що сьогорічна весна дуже опізнилася. Ще нині важко говорити про початок весни у рільництві. Спізнена весна при знищенні озимини витворює перед нами дуже важкі перспективи навіть тоді, колиб були засоби на поправу положення. А щож говорити, коли тих засобів немає. Особливо українське рільництво й його потреби є трактовані вж ене по мачошиному, але просто ігнороване.

Спроваджений до Польщі американський журналіст Сімондс помістив у 50-ти американських газетах реклямову поезію в честь теперішнього режиму в Польщі, в якій між іншим подає до вірування, що сучасна Польща

„уже природні багатства і промисл. має рільництво, і хоч ще примітивне, то однак завдяки зрозумінню його потреб урядом воно розвивається величаво."

Перший раз і то з американської преси довідуємося про величавий розвиток рільництва. По суті є це реклямова поезія і ніщо більше, головно якщо мати на увазі українське дрібне, селянське рільництво. Минулого року після повеневої катастрофи багато говорилося про кредитову допомогу знищеним повінню рільникам на відбудову й очищення замулених і покритих ріню та камінням піль. Створено навіть відповідні кредитові комісії при воєвідських допомогових комітетах. Комісії радили, означили висоту потрібного кредиту, предкладали внесення комітетам й урядові і на тому все скінчилося. Навіть більше! Поодинокі воєвідські комітети, а радше воєвідські уряди видавали резолюції-опінії про кредитові потреби українських повенян і всі ті подання скермовано до... українського Центрального Центробанку чи Центросоюзу, яких звичайно поминається при розділі державного кредиту.

Щож торкається засівових кредитів, то не лише їх не уділено, але ще й стягнено після повеневої катастрофи старі кредити зперед двох літ. Найцікавіше є те, що ті кредити стягнено якраз від українців, бо полякам на польській тереторії, де не було катастрофи, замінено їх на 10-літній низько опроцентований інвестиційний кредит. Те саме явище повторилося й тепер. Чотирьом польським кооперативним союзам уділено великих кредитів для розділу між дрібне рільництво, а Ревізійний Союз Українських Кооператив зовсім поминено.

Українське рільниче населення й його господарські організації трактовані **per non sunt.** Ясно, що в таких умовах засівна катастрофа виступає ще яркіше і ще страшніше. На жаль, наші господарські чинники мабуть вважають такий стан річей в створених умовах наскрізь нормальним, бо не підносять з належньою силою свого голосу в обороні поневіряного й ігнорованого українського рільничого населення та його потреб.

Сум і горе сповивають нашу країну. Значну частину озимини треба переорювати і наново засівати. Бажаючи рятуватися перед великою і загальною катастрофою, не можемо тратити бездільно ані одного дня. Мусять забрати голос наші хліборобські кола, а українська парляментарна репрезентація повинна негайно поробити заходи для здобуття державної допомоги на перетримання передновку та видатних кредитів на нові засіви.

ДВІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Кілька уваг про Український Клюб в 1922. та в 1928. року.

I.

Про першу Українську Парляментарну Репрезентацію звикли люди доброго слова не казати. Звикли, — бо ввійшло вже в привичку кидати камінем на гурт осіб, який ані раніше, коли творив ще яку-таку цілість, ані тепер, коли остаточно зійшов зі сцени, розбився і розплився, не боронив себе й не боронить перед атаками. Мабуть тому, бо так до тих атак уже — звик. Хтож її, тієї Репрезентації, уже не зачіпав і не лаяв! Передусім кожний черговий сецесіоніст із неї, від Марка Луцкевича починаючи й через Антона Васильчука та сель-робівців на двічі наверненому Пащуку кінчаючи. Річ ясна, що не було органу преси, який не причепив би латки попередній Репрезентації, при всякій нагоді та й без нагоди. Колиж її національна преса боронила, то в ім'я двох вищих цілей: 1) аби не зогиджувати національної репрезентації, як такої і 2) аби не звеохотити народніх мас взагалі до кожної своєї репрезентації, себ-то на практиці, аби не штовхнути мас до виборчої абсенції. Однак по суті попередня Репрезентація оборонця не мала.

І в авторі цих рядків теж свого оборонця мати не буде. Але й не противника, який, ідучи по лінії найлекшого спротиву, повторював би старі комунали, повязані в гаран обвинувачення. З огляду газетно-політичної актуальности — минула Репрезентація є уже темою неактуальною. Полеміки ніхто вже з нею не веде, повівши її в останнє підчас виборів, коли опльовуванням вибранців із бльоку „16-ки" розхристана демагогія старалася підривати бльок „18-ки". Отже річ не в полеміці й не в очорнюванні чи вибілюванні. Річ в **оцінці, обективній, безпристрасній оцінці,** у спокійній та совісній, не на симпатіях і антипатіях, а **на знанні фактів опертій аналізі** тої злої слави, а якою наша перша Парляментарна Репрезентація зійшла до могили. Хто скаже, що це ще завчасно на таку оцінку, що треба ще вижидати роки задля „історичної перспективи", то цей — на нашу думку — помиляється. Бо такі речі пишеться під незатертим ще враженням і при незатертій памяті. Оцінка живого діла не може бути надихана мертвецьким подихом архівального хронікаря. Всетаки, завдання оцінки нашої першої Репрезентації занадто поважне, щоби можна в цілій повноті виконати його інакше, як лише в обемистій книжці п. н. **„Історія 1-ої Української Парляментарної Репрезентації під Польщею".** І будучий автор мститиме нелегку роботу. Те, що зміститься у рямцях одної газетної статті, не може претендувати навіть на назву **„спроби характеристики".** Тому нижче слідуватимуть лише — **уваги,** скромних кілька уваг.

— — — — — — — — —

З усіх закидів, які ми чували й чуємо під адресою минулої Репрезентації, найчастіше повторюється заміт щодо її **особового складу.** Заміт або цілком неслушний або щонайменше сильно перебольшений. І отій Репрезентації було досить одиниць і з довголітньою громадською працею за собою і з університетською освітою і з красомовним хистом, іншими словами, теоретично був цілком гарний матеріял і для політичного проводу Клюбом і для ділової праці по комісіях і для здобуття собі бодай мінімального, так мовити: чисто технічного, послуху з соймової трибуни. І коли Репрезентація в усіх тих трьох напрямках завела, то вина не в персонах ані їх інтелектуальному рівні, бо одно і друге було. Здається нам, що вина лежала ось у чому: **не зясовано собі з гори ціли, задля якої ідеться до сойму, та не устійнено виразної тактики на соймовому грунті.** Всі інші замовання були послідовними наслідками тих двох первородних гріхів. Поскільки мені відомо, у 2 радах, чи північно-українські землі мають прилучитися до галицького бойкоту виборів (коли цей бойкот був уже остаточно під відомою пресією рішений) чи ні, бралося передусім під увагу інше правно-державне становище тих земель, себ-то момент чисто теоретичний, а з практичного боку гадалося лише про „всякий випадок": вину політикою абсенції одної частини українських земель та політикою участи другої частини вдасться для цілости і невинність зберігти і капітал розбудувати! Якже мало виглядати здобування цього капіталу — ніхто, либонь, ясно собі справи не давав, та в усіх, здається, були під цим оглядом — великі надії! Так, рожевим оптимізмом була пройнята І. Українська Репрезентація, коли вступала в мури варшавського сойму, оптимізмом, що вдасться на соймовому грунті осягнути покращання долі українського народу під Польщею. І сподівалися цього рішуче всі члени Репрезентації, без огляду на свою різну — щоправда лиш багато пізніше й після різних метаморфоз викристалізовану — політичну фізіономію. Про це свідчить не тільки факт, що першим головою Українського Клюбу був Антін Васильчук, який (а добро йому не треба вписати) ніколи своїх правдивих політичних „автономістичних" вірувань не скривав, але свідчить про це теж: промова такого безсумнівного націоналіста, як Самійло Підгірський на засіданні сойму 23. січня 1923 р. (дуже цікава промова — гл. стенограми з 10-го засідання), і заява, подана до президії Клюбу ще в рік пізніше (12. II. 1924) гуртом послів, між якими поруч з Антоном Васильчуком був теж пізніший член Сель-Робу п. Пастернак, і врешті такий яскравий факт, що ось до найгарячіших приклонників тактики шукання якихось можливостей під реальні здобутки був посол Скрипа — пізніший член Комуністичної Франції!

Коли згадати першість **активність** І. Репрезентації і пізнішу повну її **пасивність,** яка проявилася у дійсно дивовижних формах, то нічим іншим не можна пояснити цей контраст, як саме: першим оптимізмом і пізнішою реакцією. Бо треба знати, що спершу І. Українська Парляментарна Репрезентація була справді незвичайно активна — цей факт гейби цілком пішов уже в забуття і безумовно варта його пригадати. Клюб цікавився усіма працями сойму й справами загально-державного значіння (це був час убивства Нарутовича, шораз яскравішого назрівання конфлікту між марш. Пілсудським та т. зв. „сойновладством", часи Новака й Сікорського — цікаві часи!), але одночасно Клюб уважав класти широкі основи під працю **на рідному грунті.** Засновано секретаріяти Клюбу в Луцьку, Ковлі, Рівному, Сарнах, Бересті, Томашеві, Холмі, Замості, Горохові; розділено терен і виготовлено плян діяльности, вкл. з календариком дій і заборів т. їх тем; субсидіовано дві газети, у Холмі („Наше Життя") і Луцьку (спершу „Українське Життя", потім „Селянську Долю", потім „Громаду"), — словом, в перших початках свойого істнування І. Український Клюб виявив безумовно бажання праці навіть на дуже широку міру. Але — повторяємо наше твердження — що енергія й розмах Репрезентації були збудовані на фальшивому й хитkому, може й навіть не зовсім свідомому, психольогічному грунті: на внутрішній вірі в успіх діяльности на **парляментарному грунті.** Здається, що ніхто не брав під увагу того, що потім сталося: що після першого, кульмінаційного, зацікавлення українськими послами, як якоюсь екзотикою, їх виступи зустрінено лайкою і глуздом, після чого брутально відсунено їх на бік постійною і послідовною майоризацією переходячи над ними до денного порядку. Українська Парляментарна Репрезентація шумно й бучно, з піднесенним чолом увійшла до сойму; несподівано для себе дістала раз і другий по лобі і зразу охляла, принишкла. Інакше не можна пояснити собі першого її розмаху й пізнішої охлялости. І саме цією контрастовістю своєї поведінки провідники І. Української Пари. Репрезентації дали доказ браку **політичного вироблення.** На прикладі І. нашої Репрезентації якнайкраще перевіряється стара правда: що можна бути старим льокальним громадським дівчем, і освіченою людиною і мати рівні приклети розуму та вдачі — а на парляментарному грунті цілком за-

Маю честь повідомити В. П. Публику, що з нинішнім днем переймив я ведення комнати до снідань і реставрації в Рынку ч. 26 (знана фірма Шапіри).

Поручаюся ласкавій увазі

1—1 **Степан Зілинський.**

вести, особливо, коли нема там сприятливих умовин.

Коли хто твердить, що І. Репрезентація „не мала людей", то далеко вірнішим є протилежне твердження: вона мала забагато людей, у тому розумінні, що забагато її членів мало заплямі, фальшиві, амбітні, у забагато їх тих особисте „я" лізло „par force" понад цілий гурт. Смертельною недугою, яка підкосила Репрезентацію задовго ще перед її фізичною смертю, був отаманіз. При всій боротьбі ідеольогічних течій за провід у Клюбі, шестикратна зміна голови Клюбу була безумовно у великій мірі наслідком боротьби осіб, з виключенням можливо суто-ділових. Недуга отаманії безумовно відіграла чималу роль в голосній партійній диференціації минулої Репрезентації. Факти вже забулися й осталося у памяті загалу, що диференціація Репрезентації зазначилася поділом первісного безпартійного гурту послів і сенаторів на 1) автономістів, 2) комуністів, 3) сель-союзників, 4) сельробів, 5) укадистів і 6) безпартійних („сельгрупу"). Ні, цього ще мало. Бо не кінчалося на партійному „самовизначуванні" вообиноких членів. Цей „процес диференціації" потягнув за собою у сумі аж шість секцій із клюбу і два „навернення" (22. II. 1924: вихід з Клюбу шести членів „соціялістичної фракції"; 25. VI. 1924: вихід з Клюбу послів Павлюка і Тимощука; 19. VII. 1924: вихід Антона Васильчука; 24. IV. 1925: поворот до Клюбу послів Мохнюка, Павлюка і Тимощука; 9. IX. 1927: вихід 5-ти членів Сель-роба; 20. IX. 1927: поворот посла Пащука; 15. X. 1927 вдруге вихід посла Пащука).

Очевидно, що ці вічні „ексодуси", ці вічні зміни президій, постійні терти, це якесь незрозуміле хоробливе амбіціонерство, що раз-у-раз викликувало бурю у склянці води, довело до повного занепаду дисципліни внутрі клюбу. Найближчим природним наслідком таких відносин став упадок авторитету у власному громадянстві й упадок авторитету назовні, в очах чужинців. З цим моментом — прийшла остаточна катастрофа Репрезентації, у цьому моменті її трагедія дійшла до кінцю...

Дивна це була трагедія, вартна глибокої і поважної призадуми. Гей, адже повстала І. Українська Парламентарна Репрезентація з величезної побіди, яка перейшла до історії: сто відсотків мандатів одної листи у трьох волинських округах — це не дрібниця! Фактом є, що ця побіда була повною несподіванкою для самих творців і сторожників листи ч. 16. Хто зна, чи сама величінь цієї несподіваної побіди не була теж одною із причин пізнішої трагедії щасливих вибранців?! Чи не радість із тієї побіди була перводжерелом необдуманих сподівань на будуче і в послів і в народі, після яких прийшла теж саме необдумана зневіра?! Таких питайників цікава історія І. Української Парламентарної Репрезентації родить без числа і без числа на них відповідей...

II.

В місяць після існування її. Української Парламентарної Репрезентації у польському соймі не можна, річ ясна, писати її характеристики, не можна взагалі нічого про неї писати (навіть того, що можна би!), можна тільки підкреслити деякі фактичні моменти, цікаві при зіставленні з образом Репрезентації попередньої. Отже перша ріжниця, яка кидається у вічі, це первісна клюбова одностайність усіх українських послів мин. сойму (не рахуючи туди, очевидно, хлібобідів Ількова) і нинішня розпорошеність. Раніше існував спершу один Український Клюб, який щойно з часом розбився на 3 клюби plus „дикі". Тепер існує зразу 4 клюби, є і „дикі"... Раніше Клюб — вже й після „диференціації" — гуртував ріжне товариство (укадистів, сель-союзників і „селянську групу"), нині клюби є однопартійні. Коли раніше в самого початку існувала в Українськім Клюбі сила відосередкова, нині без сумніву існує на терені сойму сила восередкова. Очевидно, що бавитись у пророцтва не можна, але будь-що-будь не є виключене, що нинішня абсурдальна скількість українських соймових клюбів згодом зникне.

Фактом є, що коли раніше йшли українські посли до сойму з надією — нині пішли туди обмиті з тих надій. Трудно передбачити, чи і наскільки на тему політичної тактики будуть в нинішньому Українському Клюбі при деяких поодиноких випадках суперечки. В усякому разі є дані на те, що не буде тої загальної безплянности у тактиці, яка була видна в попередньому Клюбі. Та найбільша, мабуть, ріжниця між відносинами у минулому і теперішньому Клюбі — це внутрішня його стійкість, це клюбова дисципліна, базована на почутті політично-громадської організованости й на — особистому авторитеті проводу. З усіх бажань, які сунуться на уста під адресою нинішнього Українського Клюбу, найбільше бажання: до останнього дня свого істнування, без огляду на успіхи чи неуспіхи, зберігти цю свою внутрішню стійку, цю товариську й організаційну дисципліну, цей авторитет проводу

Щодо зовнішніх умов для цього, то вони й ті самі, що були (погані) і трохи інші (кращі). Причина цього та, що польська суспільна більшість, по суті однаково ворожо до українців настроєна, всетаки вже отріскалася з ядра українських послів, уже призвичаїлася до багато дечого, що раньше діялося на ній, як чергова плахта на биках, і в наслідку творило відповідну атмосферу. Маленький приклад: раньше, бувало, український посол згадав із трибуни про „шість мільонів українців під Польщею" — відповідав йому дикий регіт, — ідіотський, але щирий сміх людей, які були свято переконані, що українців у Польщі є — ну, хай уже буде: один мільон з хвостиком... Багато Америк суверени польського народу вже повідкривали та з багато тих відкрить перестали вже робити сензацію, — парма, що не чимало їх прийдеться їм відкривати і довгенько ще ця наука грамоти тріватиме. Тому й українські посли не є вже у кульоарах повною екзотичною. Що більше, почувається, що вони користуються особистим авторитетом — — коби тільки вуміли зберігти його й побільшити!

Ось і знову побажання! Лякаючись, що ця стаття, пересічена побажаннями, може розійтись з своєю метою, — краще її увірвати!...

І. КЕДРИН.

Варшава, 10. квітня 1928.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 22-50

„Крестьянская Россия".

Нова російська політична партія.

Перед нами невеличка брошура російською мовою, видана в Празі 1928 р. п. н. „Крестьянская Россия". „Крестьянская Россия" — це назва нової російської політичної партії, точніше назва „трудової селянської партії". В брошурі є генеза тієї нової партії, її ідеольогія, програма, тактика, статут. Ні полова цієї брошури, ні повстання якоїсь там нової селянської російської партії не булиб для нас аж такими надзвичайно інтересними нашими, якби не сама генеза повстання тієї партії та генеза її ідеольогії.

„Крестьянская Россия" стала політичною партією тойдо з кінцем грудня 1927 р. До того часу була вона лише ідеольогічною групою, не зв'язаною ніякими статутами ні регуляміном, що характеризують новочасні партії. Ідеольогічна організація „Крестьянской России" повстала ще в 1920 р. у Москві. Утворили її деякі члени правого крила російської соціялістично-революційної партії. Новозорганізована правими соціялістами-революціонерами група поставила собі за ціль безпощадну боротьбу з більшовиками і з системою комуністичної диктатури. Вона вспіла в розмірно скорому часі (протягом неповних двох літ) наладнати значний організаційний апарат та створити поважну організаційну мережу в РСФРР, а европейській її частині. Однак довго не вдалося укрити праці тієї організації перед бистрим оком більшовицької „чеки". Її розконспіровано і в наслідок цього почалися арешти і нищівні розгроми. Ті з членів, яким пощастило перейти границю, вирішили відбудувати організацію на еміграції. Осередок її повстав у Празі. Тут почали вони видавати орган „Крестьянская Россия", що виходив у Празі через кілька літ. Пізніше почав появлятися на його місце „Вестник Крестьянской России".

В міжчасі вдалося еміграційній групі відновити розгромлену організацію в межах РСФРР та напливати в неї нові живі сили. Наслідком взаємин між групою в СРСР і групою на еміграції (пражською) приступлено до остаточного оформлювання й організації ідеольогічної групи „Крестьянская Россия" в політичну партію. Це й сталося, як оказано, на установчому з'їзді тієї устроєної з кінцем грудня минулого року в Празі. В з'їзді взяли участь представники вісімнайцяти еміграційних груп: з Чехословаччини, Німеччини, Франції, Югославії, Естонії, Латвії, Польщі, Фінляндії та інші. Разом було їх заступлених 18. Слід завважити, що та партія має свої організації і на Далекому Сході.

Нова партія не настроєна ворожо до соціялізму, але й не приймає його платформи. В капіталізмі та в приватній власности добачує вона більше додатніх сторін ніж відємних і тому будує свою програму й ідеольогію не їх платформі. Вона ставить собі за ціль зробити доступними для російського селянства всі здобутки культури і вірить, що селянству прийдеться по упадку більшовизму відіграти найпізначнішу а то й першу ролю в відбудові Росії.

Постулати громадянської свободи і праці (не лише фізично-виконавчої але й творчо-будуючої), а також демократизації культури в найширшому значінні цього слова, творять, на думку партії, неминучість введення в Росії демократичної республики з широким обсягом соціяльних реформ. Партія стоїть, як сказано, твердо на становищі приватної власности. Селянство має дістати поміщицьку й державну землю без викупу, при чім допустиме між самими селянами право на купно й продаж землі під контролею держави. Держава має всіма можливими засобами допомагати інтенсифікації рільничої культури. В промислі вимагає партія широкої денаціоналізації підприємств, передачі їх на основах аренди або власности приватним

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ.

Лист з Парижа.

Париж, 3. квітня 1928.

Ласкава Пані, Ви не знаєте Парижа? — Ні, не вірю!

Сотні книжок розказувало Вам про його, безліч гравюр, легіон людей про цей давній Париж із часів великих Бурбонів, столицю славних жінок і напудреної галянтерії, Париж Бастилі і Вольтера.

І про цей другий, революційний Париж, великий волею Дантонів, Робеспієрів і Бабефів, значений стигматом гільотини і нових, вселюдських думок.

Невжеж не знаєте Ви його у шатах цісарства? Пишого слави воєнних перемог, повного безмежних амбіцій, що сягали Москви, Єгипту, а навіть далекої Індії! Невжеж не розказали Вам ці чудові, багатомовні книжки про Талейрана, льва аристократичних сальонів, мистця дипльоматії, що диктував свою волю цісарям і королям і заповнив своїм іменем сторінки історичного епосу цих часів, від воєнних фанфар Конвенту і Наполеона І-го, крізь блеск бурбонської „реставрації" аж у глиб Орлеанської „миролюбної" епохи?

Згадайте блискучі романи цих часів, Мадам Де Сталь і Стендаля, Фльобера, Гюго, а передовсім Бальзака.

Ви не знаєте, Пані, цей Париж слави і блеску, піоніра нових думок, жерця рафінованих форм мистецтва, ноншалянтного мрійника і кріваво революціонера?

А сьогоднішній Париж? — відгадую вже Ваше питання.

Сьогоднішній Париж живе своєю давньою традицією. Так, це есенціональне. Він, правда, змінений по формі; карети і екіпажі заступили авта і лімузини, повних галянтности кавалєрів, звичайні, сірі bourgeois, а менуети, гевоти, навіть вальса заступив екзотичний джез-бенд.

Але разом із тим усе сутнє чи повірите, остало незмінене. Париж Бальзака чим ріжнився у дійсности, від Парижа Франса або Жіроду? Порядковим числом бібліотечної окладинки і... темпом життя, а може і цього висказу за багато.

Але за Вашим дозволом, ласкава Пані, підемо у коротку мандрівку крізь улиці і сквери сьогоднішнього Парижа. Ви-ж знаєте його топографію у подробицях навіть, правда? Нераз довгими зимовими вечерами у Львові, розгорнувши велику карту Парижа перед нами, ми з найбільшим зацікавленням слідили за бігом улиці Ріволі або вчились назв бульварів, що подвійним вінком заквітчали місто.

Маленька напруга уваги і ми знов у Парижі сьогодні. Ви біля мене, серед чудового, запашного, весняного дня.

Підемо від Лювру, — добре? Вже розсміялося сонце над нами серед блідо-синього неба. Дерева нанизують маленькі зелені листочки на густі кучері своїх галузок. Це сад Тюільрі. Скрізь гамірно, бадьоро, повно дітей, шуму, прошибають воздух маленькі гумові мячики, пахнуть квіти... А праворуч від нас ця-ж сама рі Ріволі, де у затінку кольонад вабили прохожих очі паріських красунь Second Empire-y. Тепер вони не тут, а там далі, ходім!

Вже перед нами площа Конкордії. На місці гільотини, що відрубала тут голову Марії Антуанеті, тепер стоїть гордий у своїому орієнтальному інкогніто — єгипетський обеліск. Ліворуч тихе, гладеньке плесо Секвани, за ним давня бурбонська палата, тепер парлямент республіканської Франції.

Ця грецька святиня у глибині рі Рояль, що вабить Ваш погляд своїм спокійним маєстатом, це костел Madeleine.

Але сміло вперед тепер, крізь несупокійне муравлище авт! Вже розкрилась перед нами одна із найкращих перспектив світу — „Поля Єлізейські".

Чи бачите?

Туди підемо у гору до „Тріюмфальних Воріт" у слід за юрбою авт і людей. Ми тепер у дільниці люксусу, моди, великих світлянних реклямних вивісок, вабливих театрів.

Оцей гігантський будинок аіворуч це Grand-Palais — сальон мистецтва, а коло його приниш у затінку, „Palais de Glace", вічно-тревожна ховзанка на штучному леді. У одній із бічних улиць розкрив саме свої кімнати „Сальон гумористів", а там ліворуч при Avenue Montaigne, — Театр „Піль Єлізейських", де у минувшому році зїхали театральні трупи всіх країн світу на інтернаціональний фестіваль. Згадую чудову „St. Joan" — Шова, англійської трупи.

Але нам не можна баритися...

Тут ліворуч новий пасаж „Лідо". У його підземельних нетрах, щойно від кількох тижнів, зазнають амато ри благодати морських купелів, тепла штучного сонця, а разом із тим оплескують орієнтальних танечниць і доларовими банкнотами оплачують вибагливі коктейлі.

Але доволі цього, правда? Ви майже здивовані дивитеся на мене: — Так ви цей Париж показуєте мені?

Соромом палить мене Ваше запитання. Ходім звідсіль! — Ще тільки один погляд із висот „Тріюмфальних Воріт" на велике місто, на біле марево костела „Sacre-Coeur" у далечіні, на стрункого велитня, вежу Айфля, на бліло-зелені обриси „Бульонського Ліску" і вже підземельне „метро" несе нас у мозок Франції, дільницю науки і думання — Quartier Latin.

Крізь навпів розхилені двері бачимо битком виповнену салю, все слухає із зацікавленням слів прелє-

підприємством або кооперативним установам і передачі державних підприємств акційним товариствам, до яких на різні в державах можуть входити приватні особи, органи громадської самоуправи та кооперативи. Торговля має дістати повну свободу, а кооперація має користуватися підтримкою держави.

Супроти існуючої в СРСР комуністичної диктатури займає партія крайно непримиренне становище, вважаючи політичним і „допустимими всякі засоби боротьби з нею, але допускаючи рівночасно використовування всяких легальних можливостей, що відкриваються перед ворожим населенням.

Найцікавішою для нас з цілої програми нової партії є точка, в якій говориться про те, що **партія боронить єдности й інтегральности російської держави** (бувшої), але **уявляє собі будучу Росію в виді федераційної держави з широкою територіяльною і національною автономією.** Очевидно, що від такої „патріотичної" російської партії нічого більше і не можна сподіватись. За те не піддає вона в сумнів політичної незалежности держав, що входили до б. Росії, а саме: Польщі, Фінляндії, Латви, Естонії та Литви. Отже навіть такі імітрофи як Латва, Естонія й Литва находять пошанівок для своєї політичної незалежности у нових російських „крестьянских" патріотів тому, що вони поставили російську націоналістичну братію перед доконані факти. З того висновок для всіх народів Росії, що ще й досі живуть там на становищі підрядників, що **тільки доконаними фактами можна зневолити російську імперіялістичну братію до визнання кожному народові повного права на власне вільне життя.**

Нова партія рішається від інших російських еміграційних партій тим, що має в Росії свої активні організації та безсумнівне поводження серед свідомішого російського селянства й серед селянської інтеліґенції завдяки своїй ідеольогії. Тому й звернули ми на неї увагу і не занедбаємо інтересуватися її політичними „подвигами" над відновою давної російської імперії і в будуччині.

З парляментарної арени.

ЗАСІДАННЯ ГОЛІВ СОЙМОВИХ КЛЮБІВ.

(ік) Сьогодні в кабінеті марш. сойму Дашинського відбулося засідання голів соймових клюбів, на якому докончано поділу місць у соймових комісіях поміж посольські клюби та поділу головства в комісіях. Провід в адміністраційній комісії отримав клюб 1-ки, заступство З. Л. Н., в комісії комунікації провід німці, заступство 1-ки, в бюджетовій комісії провід 1-ки, заступство „Визволення", в конституційній провід 1-ки, заступство ППС, в комісії охорони праці провід П. П. С., заступство німці, **відбудови краю провід Український Клюб,** заступство 1-ки, в комісії суспільної опіки провід Пяст, заступництво Визволення, в освітній комісії провід Визволення, заступництво **Український Клюб,** в правничій комісії провід ЗЛН. заст. 1-ки, в комісії промислу і торговлі провід ППС, заст. 1-ки, в комісії земельних реформ провід Стр. Хлопське, заст. 1-ки, в комісії публичних робіт провід 1-ки, заст. ЗЛН., в земельній комісії провід **Український Клюб,** заст. 1-ки, у скарбовій комісії провід 1-ки, заст. Пяст, у військовій провід 1-ки, заст. Стр. Хлопське, в закордонній комісії провід 1-ки, заст. ППС, в еміграційній комісії провід Визволення, заст. **Український Клюб,** у морській комісії провід ЗЛН. заст. 1-ки, в петиційній комісії провід Хаденія, заст. ППС, в регуляміновій комісії провід ППС, заст. 1-ки, в комісії для боротьби із доріжнею провід 1-ки, заст. ППС, в комісії публичного здоровля провід 1-ки, заст. Хаденія. Без змін прийнято проект розділу проводу в комісіях поміж поодинокі клюби, який вже раніше опрацювала на арифметичному принципі соймова канцелярія.

ЗА ЗМІНУ МІСЦЬ У СОЙМ. САЛІ.

(ік) На засіданні голів клюбів у маршалка сойму була також порушена справа розміщення послів у великій соймовій салі. Не вважаючи на дворазове застереження голови Українського Клюбу д-ра Дм. Левицького, марш. Дашинський висунув лише справу зміни місця для послів із „Пяста". А саме клюб „Пяста" старався, щоби пересадити їх ближче до клюбу ХД. Д-р Дм. Левицький жадав, щоби розміщення послів трактовано спільно та щоби обговорювано детайльно проект розміщення всіх послів, виготовлений пос. Хрущьким. У внесілі на зміну місця „Пяста" згодився клюб 1-ки, а пересунення послів з Українського Клюбу пос. Славек (голова клюбу 1-ки) відкинув, мотивуючи, що клюб 1-ки не може пересунути себе на право та допустити українців на лівицю, тому, що ще невідомо, чи сам клюб 1-ки в будучому не схоче перейти дальше на лівицю. Маємо інформації, що, не зважаючи на цей теперішній стан, заходи про зміну розміщення місць на сойм. салі будуть ведені далі.

ЗАСІДАННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік) Справоздавець пос. Вижиковський (Визв.) виправдує у зв'язку з учорашнім закидом, що він, мовляв, як референт не вважає себе представником одного клюбу, але виступником цілої комісії і ставить поправки в мотивів виключно річевих. Пос. Бірка: Маю зражіння, що на цій салі панує атмосфера, яка мало має спільного з річевими поглядами. Всі хочуть уйти тіні закиду, щоб собі з розбудовою видатків на себе так начебто хотів на цьому заробити. Треба памятати, що з розбудовою видатків на сойм до нашої посіли не вийшли ані котик. Подібна атмосфера утруднює працю. Пос. Діловяй (ППС) просить предложити заг. плян нарад над бюджетом. Голова комісії пос. Бірка: Завтра в суботу мало відбутися третє читання пятьох уже ухвалених бюджетів. В понеділок бюджет мін-ства хліборобства, у вівторок мін-ства промислу й торговлі, емеритури і рент, у середу мін-ства комунікації, в четвер закордонних справ, праці і суспільної опіки, в пятницю зем. реформи і державні довги, в суботу третє читання полагоджених бюджетів. Коли б бюджет мін-ства військових справ припав на четвер, що залежить від стану здоровля міністра військових справ, то в цьому плянові прийшли би деякі пересунення. Пленум сойму відбудеться у вівторок, але буде дуже коротке, так що не перешкодить нарадам комісій. (Цей плян змінено опісля часинька, що завтра в суботу засідання комісій нема, а третє читання полагоджених бюджетів відбудеться в понеділок). Приступлено до дальших нарад над бюджетом мін-ства публ. робіт. Пос. Ратай (Пяст) пропонує скреслити з позиції 4,650.000, на будову держ. домів 2,000.000 та цю суму вжити на будову доріг. Звертає увагу на позицію на визначення польсько-румунського кордону 476.700. Свого часу, як маршалок сойму, я одержав меморіял, у якому сказано, що за ті гроші, які рівночасно видається на визначення польсько-румунського кордону, можна би вже викупити четвертину цілої Румунії. Тоді говорено, що Прут усе забирає по одному км. то празорук то ліворук. Боюся, що коли так далі піде, то треба буде цю позицію вставити як постійну рубрику до звичайного бюджету. Справозданець пос. Хондзінський стверднує, що його внесли з його власні, на які згодився потім і міністр. Пос. Сова (Стр. Хл.) завважує, що його клюб розчарувався у міністрі Моравєвському, тому що ця справа, яка найбільш торкається села, є в бюджеті мін-ства публ. робіт промовчана, так нам. занедбано є справа регуляції рік у Галичині. Адміністраційні кари (гривни), які накладають на села за вищі худоби на побережних територіях, є надзвичайні. Ставить внесок скреслити в позиції тих кар половину, себто 5.000 зол. При цьому просить приміщати 100.000 зол. на плянтацію лози, 200.000 зол. на усунення стихійних шкід і збільшення на 200.000 зол. держ. меліораційного фонду. Пос. Корнацький (ЗЛН) ставить поправки, які в сумі скреслюють з бюджету 2 мільони. Пос. Керник (Пяст) хвалить міністра за осушення Полісся з далекому будучому, але звертає увагу, що краще було би ратувати ті управні ріллі, які рік-річно заливають неурегульовані ріки. Щодо відбудови, то краще булоб подбати про відбудову 40 тис. родин, які все ще мешкають у сх. воєвідствах у землянках. Вкопіьоватація лісів іде так у тому темпі, що в будуччині може в Польщі взагалі не стати дерева. Пос. Калиновський (Визв.) теж само жаліється на покривдження села в бюджеті мін-ства публ. робіт. Пос. **Лев Бачинський** (промову подаємо окремо). Після перерви проголосовано бюджет сойму і сенату. Прийнято внески на підвищення доходів на 110.501 зол., у видатках прийнято внесок на підвищення позиції платні урядовцям на 35.448 зол., на платні функціонарям на 83.000 зол., на річні виплатки 23.436 зол., на кошти подорожі урядовців на 1000 зол., на засоби льокомоції на 3.000

ЛЬОСИ І КЛЯСИ

Польської Державної Льотерії Клясової до набуття в колектурі

„РУНО" Равіч і С-ка

Львів вул. Академічна ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Бноснть щастя в твою хату!

Що другий льос виграє!

Ціни льосів слідуючі:

за 1/4 льосу — зол. 10·—
„ 1/2 льосу — зол. 20·—
„ 1/1 льос — зол. 40·—

Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю

. . . . чвертон по зол. 10·—
. . . . подовинок по зол. 20·—
. . . . цілих по зол. 40·—

Належитість в квоті зол. . . . . заплачу, по одержаню льосів, бланкетом П.К.О. долученого фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .
Блища адреса . . . . . .

2016 1—5

ґента. — Це школа? — шепчете мені на вухо. — Ні, це не школа, моя пані, це одна із кількадесяти conferences, що кожного дня стягають жадну знання авдиторію зі всіх шарів французької суспільности. Питаєте про теми цих викладів? — вони всякі, з усіх царин людського знання.

Але ходім далі, покажу Вам іще Сорбону, „Institut de France", і хоч кілька із численних наукових інститутів і шкіл: технічних, медичних, суспільнознавства і політики, орієнталістики, мистецтва, які, годі перечислити всіх.

Ви втомилися, Ваші нерви і сили протестують?

Тоді, дозвольте, пристанемо на мент, серед метушні бульвару і присвятимо маленьку хвилинку уважній обсервації паризького вуличного життя. Воно не менше цікаве, впевняю Вас.

От там при збігові двох улиць, чи бачите цей гурток людей? Це не вуличне лихо у роді зудару двох авт, ні, не хвилюйтеся, це паризький lanceur de chansons, може й не зовсім свіжим уже голосом, але весело і з гумором, виспівує нових пісень до звуків ад гок імпровізованої оркестри, а удержує себе і своїх акомпаніяторів із продажі нот.

А ось вам новий доказ невмірущого французького гумору. За кілька тижнів Франція обірве своїх депутатів до парляменту'і ці деревяні таблиці, що їх зустрічаємо що крок, повні вивісок політичних партій, імен кандидатів. Вони-же для них зарезервовані і щезнуть після вибору послів. Але гляньте уважніше: на кожній другій таблиці пишається анонс студентської вечірки-балю під таким багатомовним гаслом: **La fete des fous** (Свято божевільних). Го, го! терпеливість поважних депутатів не вперше наражена на немилу пробу через цих молодих жартунів.

Кілька кроків дальше славне товариство: „Орда Монпарносу", розташувала серед бульвару свої штаб-люги. Це така собі паризька вуличка виставка малярства. Не даремний труд, впевняю Вас; минулого року вторгували за день 200.000 франків.

— Отже паризька богема не перевелася? — здивовані питаєте мене.

— Ні, пані, приємно мені відповісти Вам, бо вона безсмертна як і мистецтво — її бог. Якби стало нам часу, я завів би Вас до одного із маленьких ателіє на периферіях міста, показав дивну геометрію цих мінятурних хаток, приклав Вашу руку до очайдушного живчика їхнього життя.

Але вже від чародійного приказу ночі змінився до непізнання вигляд паризької вулиці, замовк вуличний співака, кудись щезли безслідно химерні артисти. Зараз відвезу Вас до одного з ресторанів бульонського ліску, де, серед пекольного гомону джез-бенду, виберемо може одну запоміж 62 театральних вистав цього вечера, зайдім ще на хвилинку до „їх" кавярні — кавярні артистів.

Вона зветься тепер — „Дом". Звичайно не найдете тут найславніших із них, ані **Van Donghen-a**, що зазнавши слави богові мамони тепер служить, ані ніжного майстра японця Фужіти, ані Утріля, котрого чудову легенду описав недавно Франсі Карко.

Але винагородить Вам певно це розчарування обсервація буйних артистичних чуприн, чудернацьких убрань і фантастичних краваток.

Ні, неможливо, у кількох рядках описати, а одним поглядом очей збагнути ріжноманітности паризького світа! Бо Париж справді — весь світ у мінятурі. Але ціль оцих рядків уповні буде осягнена, коли з глибин світа фантазії, вирине на мить перед Вашими очима Париж, у павинні пера весни причепурений.

І ще одно прохання до Вас, дорога, ласкава Пані. Це місія до наших молодих юнаків, нашого майбутнього, до цих усіх, для яких нема вже більше сумнівів, що Україна буде велика і самостійна... Їм скажіть, Пані, — а я знаю з якою увагою слухають вони все кожного Вашого слова і чим є заєдно для них мягкий доторк жіночої руки, — їм скажіть, прошу, що у Парижі майже нема української молоді,

що ім'я України валяється тут у болоті жидівських погромницьких процесів

що наше добре ім'я наражене щоденно на барабанний огонь російських і „мало-російських" наклепів і фальшів,

що один тільки молодечий запал міг би це змінити,

що час уже перенести Гераклеві кольони нашого світогляду з Берліна та Відня до Парижа та Льондону,

що найдуть вони тут усе знання, якого забагнуть.

А далі пригадайте їм, Пані, хто, на всесвітніх конгресах минулого століття, приклав своїх рук до будови нових вільних держав, усіх отих: Греції, Румунії, Сербії, Болгарії а навіть Італії і чому на останній Мировій Конференції 1919 року, коли рішалася наша доля, не було між нами майже ані одної людини, якої ім'я було би знайоме французові або англійцеві,

і що найбільший французький письменник Вольтер був нашим найбільшим приятелем,

і згадайте нарешті слова Людендорфа на другий день по програній війні:

„Франція не перемогла нас зброєю, але своєю політичною школою".

Але годі! Ви це краще знаєте за мене. А на те, на що мені треба тисячі слів, досить буде Вашого одного..

Так виглядає оригінальне опакування знаних табаветок **Aspirin,** середника успокоюючого болі.

Вистерігайтеся безвартісних наслідувань и инших опакувань. До набуття у всіх аптиках.

зол., на приміщення на 40.000 зол., на готелеву службу 44.000 зол., на бюрові видатки 30.000 зол. і на бібліотеку 10.000 зол. Крім того підвищено суми призначені на видавництва, на ремонт будинку, на конт. закордонних подорожей послів і на нові будівлі. Третє читання бюджету міністерства публ. робіт буде у понеділок.

ПРОМОВА Д-РА Л. БАЧИНСЬКОГО У БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(іх) Пан міністр сподівається направи шляхів після того розлиття Тисм. Кр. Видіду, яке я вважаю нелегальним, бо закон про уповноваження не торкається справ самоврядування. Боюся, що перерва, яка тепер пройшла в справах відбудови, не відіб'ється дуже некорисно на будові крайових шляхів. Галицький Кр. Видів має уже свій готовий апарат, але Самоврядному Виділові відібрано всі фонди і він не має чим господарити. Його звіт є актом обвинувачення для уряду, що уряд ставив перешкоди у виконуванні завдань Виділу та відбирав йому одно право за другим, хоч дехоли звертав їх, але не звертав уже забраних фондів! Міністр каже, що тепер займуться цею справою повітові виділи. Я боюся тих виділів, особливо в їх теперішньому стані. Давніший повітовий маршалок будував добрі т. зв. маршалківську дорогу, а нині старости і ним не займаються. Для старости купується авто, але в його повіті погані шляхи, то він розїздиться з родиною по інших повітах, де кращі шляхи. Повітові виділи дають лише матеріял на будову а роботу мусять виконати подимові громади. 6 не панщина. Громада не має грошей отворити собі касу і тому іменований комісар мусить громадську касу носити в кишені, тож нічого дивного, що часом він помиляється в рахунках. П. міністр каже, що нині не треба нам самоврядування, коли нема займанщини (хлоруф), але п. міністр повинен заступати всі народи в цій державі, а вони є дальше під займанщиною. І з тим самим захопленням, як колись пляни боронили самоврядування за австрійських часів, ми мусимо нині дбати, щоби не тільки вритувати самоврядування в Польщі, але навіть його поширити. Центральний польський уряд не признав за доцільне скасувати самоврядування в Познаньщині, тому не знаю чому вводить до зеря самоврядування в Галичині. (Пос. Полішевич: Там уже переведено громадські вибори!) Переведено їх на основі перестарілого виборчого права, а крім того 30 проц. громад виборів взагалі не мало. Коли то переведено вибори, то треба було бачити, що діялося підчас виборів до сойму, що вибраних війтів викидувано, громадські ради розвизувано та вносив настановлювано комісарів. Зрештою нема самоврядування там, де є держ. урядовець. Один із воєвідів сказав мені, що длятого вибрано шляхи самоврядуванням, що вони думали тільки про свою частину краю, а тут треба подумати про інтерес цілої держави. Дивною мені видається заява про самоврядування в устах цього п міністра, який за австрійських часів сам належав до тих, що поборювали віденський централізм, а нині сам управляє централізм варшавський. (В дальшій частині пос. Бачинський торкнувся справи регуляції рік і відбудови знищених господарств у ск. воєвідствах).

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

(іх) Найближче засідання сойму відбудеться 24. квітня п. р. в 5 год. попол. із таким денним порядком: 1) Передання до комісій декретів, які уряд склав у сеймі на основі 44-ої статті конституції. 2) внесок у справі перерваних судового поступування проти послів, 3) вибір членів і заступників членів до головної земельної комісії, 4) вибір делегата сойму до гол. реквізиційної комісії, 5) вибір членів держ. трибуналу, 6) вибір членів комісії контролі держ. довгів.

САМООПОДАТКУВАННЯ ПОСОЛЬСЬКИХ КЛЮБІВ

(іх) У нинішньому числі тодення „АБЦ" поміщено статтю, в якій подається цікаві подробиці про самооподаткування пос. клюбів на гром. цілі. Всі соймові клюби пересічно 10 проц. посольських діет відлають на удержання сойм. канцелярії та на потреби своїх політ. партій у краю. Деякі пос. клюби відлають із пос. діет по 15 і 20 відсотків, однак рекорд висоти потручень здобули посли Українського Клюбу, які відлають по цілих 40 відсотків своїх місячних платень на удержання клюбового секретаріяту, партійної преси та інших гром. справ.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 20. квітня 1928)

ЯКИЙ БУДЕ ВРОЖАЙ?

(іх) У зв'язку з останніми метеличними та дощами директор осм. департаменту у мін-стві хліборобства Черняховський дав інтерв'ю, в якому висловлюється на загал песимістично про цьогорічний урожай. Сам останній сніг не багато пошкодив, тому що одночасно не було великих морозів. Усетаки опізнена весняні засіви. Стан озимини у Польщі на загал не є найкращий. Стан жита нижче середнього. Дещо краще о пшеницею. З рілпаками погано. Вони потерпіли бодай яких 80 відс. Таксамо озимий ячмінь. Узагалі виглядн на врожай кепські.

КАТАСТРОФА ЗЕМЛЕТРУСУ В БОЛГАРІЇ.

(іх) Наспівають дальші подробиці про страшну катастрофу землетрусу в Болгарії. Ціле місто Філіпополь вирівняне страшні сліди руїни. В місті Кайчі завалився шпиталь. У цілім ряді інших містечок і сіл така руїна, що в кождому з них збереглося ледви по кілька будинків. У Борисограді при першому землетрусі будинки ще встоялися, однак при найближчому завалилися. Число жертв щораз зростає. У богатьох місцевостях внаслідок землетрусу рипули чові джерела води та залили околицю. В столиці Болгарії Софії серед населення паніка. Король Борис особисто обїджає місцевости, навіщені землетрусом.

ДАЛЬШИЙ ЛЕТ „БРЕМЕН".

(іх) Барон Гінфельд (один із летунів „Бремен") повідомив нюйоркську владу, що в понеділок або у вівторок прилетить до Ню Йорку. Щонайвище метелиця може опізнити цей лет на 1—2 днів. У Ню Йорку йдуть уже приготування до святочної зустрічі геройських німецьких летунів. Таксамо у Вашінгтоні американський уряд приготовляє офіціяльну святочну зустріч воздушних героїв.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засадничим ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ВІДГУКИ і ЗАМІТКИ.

Під варшавським диктандом.

Вся польська преса помістила вчора як „власну телеґраму" рекламову поезію американського публіциста Франка Сімондса про стан справ у сучасній Польщі. Ясно, що спроваджений до Варшави американський публіцист, який видів Польщу з вікна залізничого вагону (якщо підчас подорожі не спав) або через „духові", окуляри варшавських міністерських інформаторів, є просто очарований небувалим політичним і господарським поступом в Польщі. Все йому подобається, все вводить його в любовно-ніжний транс, ані одна хмаринка не прислонює йому весело-всміхнених колірів польської райдуги. Він навіть без ризика твердить, що

„підродження Польщі політичне, економічне й фінансове було одним і найбільшим чудом у повоєнній Европі. Сьогодня державні залізниці відбудовані до останнього містка, є без заводу і розбудовуються (?!) в імпонуючий спосіб. Вони то уможливили конкуренцію польського вугля на европейських ринках. Адміністрація, вичарована якби чудом тисячів делетантів для виступлення російських і німецьких урядовців, є зразкова. Польща має все потрібне для створення добре діючого державного організму. Має багатства природні і промисл, має рільництво, і хоч ще примітивне, то однак завдяки пропущінню його потреб урядом, воно розвивається величаво. Закордонна політика міністра Залеського не лише основується на вигинанні конфліктів, але також змагає вправно до встановлення приятельських умов співжиття з кожним без винятку народом, не виключаючи Німеччини. Всі алярми про агресивні заміри супроти Литви є виключно твором закордонної пропаганди. *В полїтиці супроти національних меншостей заєкидують Пілсудському занадто слабу руку. Не входячи в основи закидів, можна стверднти, що сьогодня принаймнися всякі непорозуміння між меншостями і більшістю.* Мир і нормальні відносини зі сопіїтським світом, згода й єдність в нутрі краю є основними напрямними політики Пілсудського, який є фактичним диктатором Польщі. Однак *диктатура Пілсудського вробула загальну згоду*, що більше — ситуація правне, що край завдячує Пілсудському прихід до нормального економічного положення. Довів він до внутрішнього мира й очищення промислу й фінансів з елементів партійництва."

Читаючи цю реклямову поезію, мабуть перед новою польською позичкою на американському фінансовому ринку, робиться просто моторошно. А вже найцікавіше, що марш. Пілсудському роблять закиди за „слабу руку" в „меншостевій" політиці, себ-то — що він форитує „меншости".

Шкода, що Сімондс не приглянувся „слабій руці" підчас соймових виборів, шкода, що він не завдав собі труду познайомитися зі самоврядною політикою на українських землях, шкода, що він не поінтересувався хочби здійсненням польського закону з 26. вересня 1922 про „автономічний режім" й український університет, шкода і т. і., бо тоді певно не писав би фантазій на тему „пригнічення всяких непорозумінь між меншостями і більшістю."

Харківські радіоконцерти.

Сидиш собі на глухій, далекій провінції і поволі тратиш увесь авзаєк із культурою. Далеко від тебе буйним ключем бє культурний розвиток, люди щораз то придумують щось нове, — а до тебе тільки вряди-годи через часописі доходить слабий відгук того інтересного життя.

В такому положенні є тільки один середник, який може дівати найдальшу закутину в найбурхливішими культурними центрами — це **радіо.** На велику розраду людського роду та як могутній засіб поширювання культури розвинувся цей винахід, що нараховує за собою

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діляє аміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит-пеощінений середник для реконвалес, центів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській манзді. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофоосого вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzysztoforski Tarnów.** 45 г

всього 30 років життя (1897— Маркові); та цей поступ, який зроблено в цьому розмірно короткому часі на полі радіотехніки, перевищує мабуть усі культурні надбання, до яких люди доходили цілі сотні літ.

Радіо сьогодні перестає бути люксусом; особливо в Америці та в Західній Европі воно звичайне стаєтся предметом щоденної культурної потреби, подібно як чиста хата, водопроводи, електричність, книжка або газета. Великі радіостації передають свої концерти, викладн та комунікати меншим, другорядним станціям — звичайно телефонічними каблями, а ці другорядні станції розміщені по цілому краю так, що їх можна вигідно слухати дешевими детекторовими апаратами (без лямпок і без батерій). Таким чином радіосадинції стають доступними для найширших шарів населення.

Так діється всюди — тільки не в нас... бо найближчі станції віддалені від нас по кількасот кільометрів, так що треба вживати вже сильніших, кільналамповних апаратів, щоби мати яку-таку приємність із слухання. Малу надію подає нам навіть майбутня львівська станція, яка „будується" вже може два роки, бо поза обсягом 30—50 км. детектори небагато пригодяться. Та все таки бодай для найближчого окруження Львова вона буде мати велике значіння.

Та не про це хотілося сьогодні писати. Я задумував поділитися з нашим громадянством кількома враженнями, що їх має кожний радіослухач, який виловлюючи хвилі етеру попаде на українське слово, на **харківські радіоконцерти.**

Харківську станцію вдалося мені чути вперше минулої зими; надавала вона на короткій хвилі, около 500 метрів, зближеній до віденської, так що часто сильний Відень на мому примітивному апараті заглушував слабшого від себе харківського побратима. Все таки харківські радіостації завдячую багато приємних хвилин; ось так минулорічний Шевченківський концерт, декілька концертів народньої пісні, концерт бандуристів і т. д. А вже справді незабутнє, сильне враження зробила на мене „поштова скринька", що її зложив раз майже зовсім випадково. Ось її зміст: „Товариші радіоаматорі під стріхою, село .... (забув). Антена під стріхою не приносить ніякої небезпеки для будинку".

Отсе вже й культура! Коли в нас ще мало котра школа має свій радіоапарат; коли мабуть більшість нашої інтеліґенції не то, що не знає, на чому основується радіофон, але навіть один раз не слухала радіо; коли в нас богато разів радіоапарат прирівняється до „полсованого грамофону" й йому останньому дається першенство, — тоді „по той бік греблі" антена знаходить собі дорогу аж під низьку селянську стріху. Так селяни, які закоштували вже благодатей моторової господарки і мають передомак електрифікації, зачинають знайомитися з найновішим, найціннішим культурним набутком — радіо. В якому муж тут світі являється наш ославлений Піємонт, який бажав би взакинути все своє „я" цілій широкій, соборній Україні?!

Цьогоріч року, уладнівшися в кращий апарат, мав я нагоду познайомитися з новою харківською радіостацією Наркомпошгелю, на хвилі 1700 метрів, яка ввесь день висилає дуже інтересну, різнонапітну програму; для широкого загалу мабуть найінтересніші вечірні концерти, що зачинаються 10 минут після 8-ої (на наш час 7.10, чи нам 19.10) і тривають більш-менш півтора до 2 годин.

Із концертів, що їх ми слухали останніми часами, найцікавіші були: концерт, присвячений галицькій музиці, та Шевченківський. На програму першого концерту зложилися композиції Остапа Нижанковського, Січинського, Людкевича, Барвінського й Колесси; про кожного з тих композиторів було сказано кілька слів характеристики, а потім ішло виконання їхніх творів. Були це: соля (співав М. Голинський), дуети, хори та фортепянові й інструментальні продукції. Вислухали ми (маленький гурток радіоентузіястів) цього концерту з великою насолодою.

Шевченківський концерт був насправді оригінальний; на нього складалися деклямації Шевченкових творів та оркестр

Тел. 51-35. Тел. 51-35.
Жіночий фризієр
СЕВЕРИН
повідомляє Шановні П. Т. Клієнтки, як місцеві так і заїзчеві, що його фризієрський салон, має тепер для вигоди Шан. Клієнтелі **телефон число 51—35.**
Телефонічні поручення виконується негайно.
ЛЬВІВ, вл. МАРІНСЬКА Европейський ГОТЕЛЬ

ральні точки — ні музичні твори, що про них згадує Шевченко в своїх автобіографічних повістях і які називає своїми улюбленими (увертюри до опер Вебера, Россіні тощо).

Менше інтересні для нас бувають продукції агітаційного характеру, які роблять часто праміння дуже штучного, „робленого" мистецтва; зате надзвичайно цікаво слухати повних гумору „фейлетонів" (якщо можна вжити цього слова при радіоаудиціях) Остапа Вишні.

Нема в мене змоги подати більш детальних відомостей про те, що переслав нам Харків через етер, бо майже ніколи не хотілося вотувати того, що слухав, а й неможливо теж було систематично, вечір у вечір, присвячувати досить багато часу на цю розривку, хоч і як вона мила. Метою моєї цивільної статейки було звернути увагу наших радіоаматорів на харківську радіостанцію, яка своєю силою (10 чи навіть 12 кільоватів) і добротою зовсім не уступає великим європейським студіям. А мають вони справді велику насолоду, коли почують із своїх слухавок (чи голосників) українське слово і усвідомлять собі, що цього слова в туж саму мить слухають сотні тисяч і мільонів радіоаматорів різних націй та що ці слова, кидані в етер із Харкова, мусять поставити увесь світ перед довершений факт існування української культури й українства взагалі. Перед факт, що не усунуть нас із історичної видівні ні білі, ні червоні, ні червоно-білі наші приятелі; що даремно було би ще тепер виставляти тезу: „нас било, нет і бить не будет".

Усюж іншу нашу публіку, яка помимо, а то й проти своєї волі, відстає від культурного життя, живучи оподалік під осередків, хотів би я пахотіти, щоби познайомилася з радіофонією. Коштує не танній то вже заважко великий, при добрій волі можна на нього здобутися (з 500 золотими можна вже зачинати), а трисмість — надзвичайна. Хтож прихильне до повітряного слухання радіо, для того воно стане справді предметом щоденної потреби, і він буде себе почувати багато ближчим до культурного світу.

Рогатин, 9. 4. 1928.

Микола Чайковський.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

НОВИНКИ

— **Львівська хроніка.** Майже щоденно Львів має бодай одну спробу самовбивства; вчора купець Грентель хотів умерти від водини, а модистка Вельц від скоку з 1 го поверха; обоє лежать у шпиталі. — Львівські пекарі пішли на уступки, але конфлікт із цінниковою комісією ще неполагоджений.

— **Таємне вбивство.** У селі Тенетиска над у листопаді 1926 р. місцевий 20-кількалітній парубок Іван Мельник. Два тижні пізніше виловили його труна з місцевої річки Сохокії; на його шиї та на голові були сліди ран. Спершу підозрівали, що його вбили: його мати Феська і її наречений Іван Остап та брат Івана Павло. Обвинувачені просиділи у слідчій палаті 8 міс., заки не виявилося, що вони невинні. А справжнім убийником, як кажуть, був Василь Проць, 19-літній професійний місцевий злодій, який лякався доносів Мельника, свого приятеля. Проць відпекується ними, вказуючи як на доказ своєї невинности таку обставину: він пив увесь час воду із того місця, де найшли труна Мельника; якби він був його таки утопив, то не зважився би пити цієї води. Розправа покище нескінчена.

— **Пан „радца" бе.** Дня 18. квітня відбувся в повітовім суді с. І. у Львові розправа проти Антона Саевіча, радника Кураторії Львівського Шкільного Округа, за аліменти для нешлюбної дитини. Коли бідна дівчина, мати цієї дитини, яку п. „радца" звів, виходила зі суду, пан „радца", розлючений лихим вислідом розправи, напав на неї в брамі та кинувши її в брутальний спосіб на землю, зачав копати. На крик матері цієї дівчини збіглися люди та вирвали бідну жертву з рук озвірілого пана „радци".

— **З Радянської України.** З Харкова пишуть нам: Дня 26. н. ст. квітня відбудеться в Харкові перед музичними і громадськими колами корепетиція опери пок. Анатоля Вахнянина п. н. „Купало". — Вибори у Всеукр. Академії Наук в Київі визначені на день 3. травня. — Проф. Мих. Лозинського затвердив Нар. Ком. Освіти штатним професором першої категорії в Інституті Нар. Господарства. Окрім цього зараз після приїзду затвердив Ком. Нар. Освіти проф. Лозинського дійсним членом науково-дослідчої катедри „Проблеми сучасного права". Таким робом д-р Лозинський дістав постійний варштат наукової праці.

— **Катастрофи й нещастя.** Біля Торуня під час артилерійських вправ для підстаршин розірвався гармата вбивши 2-ох жовнірів, а 2-ох ранила. — На Сибірі, в околиці Алтаю, кількадесять сіл залитих водою. — Згоріло німецьке місто Гіросакі: 1000 домів.

— **Рекорди.** Теперішні вибори до французького парляменту побили рекорди попередніх: кандидатів на послів є 3730; у 1919 р. було їх 2130, а в 1924 р. 2765. — Професійний танцюрист із Ріо де Джанейро, Ніколя, протанцював без упину 200 годин, установивши новий рекорд у цій сумнівній приємности; простір зроблений його ногами за цей час обчислили на 960 км., а втратив він на тілі 20 фунтів.

— **Успіхи української пісні на чужині.** На великім всеславянськім „святі пісні" в Празі під час Великоднях Свят виступив теж український хор на 5-ім з черги вечорі, присвяченім хорам славянських гостей. Із статті „Ілюстрованого Курера Щоденного" п. Ядвіги Зброжкуваної перекладаємо дотичне місце: „Співали хори хорватські, сербські, польські, російські. Ми мали огляд високого стану хорового мистецтва славян, представлених на ізлді, а також національної музичної творчости, багатої, різнохарактерної настроєм, основаної найчастіше на людових мотивах, отже найхарактеристичнішої для кожної національности... Найкращим хором цього вечора показав себе „Український академічних хор" у Празі під прегарним проводом проф. Росиневич-Шуровської. Він відспівав кілька пісень, а крім цього надпрограмово теж із баритоновим сольо, якого повний і м'який голос, що дзвенів широко та розливно у великанській салі всі подивляли".

— **Смерть двох визначних росіян.** У Берліні помер один із провідників російського соціялістичного руху Павло Аксельрод у 78 р. життя. Належав він до анархістичної організації Бакуніна. У 1883 р. основав разом із Плехановим і Верою Зазулін „групу визволення праці", з якої згодом повстала соц.-дем. партія. У 1903 р. на ізлді в Льондоні він належав до партії „меншевиків" і таким залишився весь час. У 1917 р. виїхав до Берліна. Аксельрод лишив цілу низку праць і був усе життя дуже діяльним публіцистом. — У Москві помер відомий економіст А. Богданов, автор поширеного „Короткого курсу економічної науки". Богданов по професії лікар є автором численних творів із фільософічною закраскою та однієї утопійної повісти. Він помер із виснаження, відступивши для трансфузії крови власних 5 склянок крови.

— **Літературний куток.** У Москві вийде академічний збірник творів Пушкіна в 15 томах за 3 роки. У ньому будуть листи поета і матеріяли до „Історії Петра Великого". Видання буде з новим правописом, а варіянти збережуть характеристичний правопис Пушкіна. — Цими днями вийде книжка пім. письменника Еміля Людвіга про Христа: „Син чоловічий, історія одного пророка", в одночасно в перекладах у Льондоні, Ню Йорку, Парижі, Штокгольмі, Копенгагені, Гельсінфорсі, Празі, Будапешті та Варшаві. — Одночасно у франц. та англ. мовах виходить „Життя Мойсея Едмонда Флєга, основане на біблії, біблійних і тальмудичних легендах. — У Ню Йорку продали єдиний примірник поезії Едгара По „Ворон", що належав до поета, за кілька тисяч дол. — Майже одночасно два великі письменники: Моріс Метерлінк і Людіджі Піранделло видали спомини про Сицилію; Метерлінк прожінки мандрівника „По Сицилії та Калябрії", Піранделло як уроженець Сицилії „Стара Сицилія". — Міс Пенкгерст, піонірка англ. руху суфражисток видала книжку „Тріюга світу", де доказує більш

ПУДРИ, КРЕМИ, МИЛА

закордонні і краєві по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 1.

кий кінець людства, на підставі розвислень біблії. Дві ознаки кінця світа такі: „четверте царство" Муссоліні і поворот жидів у Палестину.

— **Довговічність Едісона.** Цими днями складали Едісонові побажання з нагоди його 81-літніх уродин. „Чарівник із Менльо Парку" заявив скромно, що він сподіється дожити до 200 літ. Він вірить у закони унаслідження, а всі його предки дожили до патріярхального віку. Едісон працював усе життя подвійно і нині вважає себе 162-літнім.

— **Гроби у підніжа Кремлю.** Радянський уряд рішив перенести гроби героїв революції, що находяться на Червоній Площі у підніжа Кремлю, недалеко мавзолея Леніна. На місці лишиться лише гроби Леніна, Свердлова, Джержинського та Фрунзого.

— **Утрачений рай.** Член королівського географ. т-ва у Брюсселі Веннель Костер видав джерельний твір „Історія кохання Адама та Еви". Змістом цієї наукової праці є причини смерти наших прародичів. Бельгійський учений доходить до оригінального висновку: наші прародичі померли і зробили нещасними весь людський рід, тому, що пили з райських яблук сферментований сік. Іншими словами: заквасували в шкідливім вині. Книжка бельгійського вченого має всі дані на поширення товариствами тверезости.

— **Нещасливий Чарлі Чаплін.** Чаплін, що пережив велику трагедію після свого останнього розводу, який приневолив його покинути Спол. Держави заручився. Знову з фільмовою артисткою: Джосефіною Дан, що виступала давніше в оперетці. Вона теж розведена. Чаплін має намір оженитись утретє. Можна сподіватись, що його найбажчі фільми будуть знову поважніші у своїм гуморі.

— **Світова всячина.** У липні збереться в Льондоні міжнародня конференція в справі недуги раку; бере участь 40 країн. — Президент англ. делегації до Індії в справі конституції Джон Саймон задоволений своєю подорожжю, висловив у Льондоні надію про можливість порозуміння в індусами. — Ленінградська Академія Наук вирядає експедицію до пустині Гобі, під проводом геольога Смирнова. — Бельгійський уряд закупив у Ню-Йорку мілйон золотих долярів. — Вдова по румун. королі, Марія, приїхала в Константинополь. — У центрі Тібету вибухло повстання і свяще місто Лясса в руках повстанців; китайські караванн, що прямували туди, завернули з дороги. — У Барселоні арештували франц. підданого Камену, що вкрав в одному банку в Ніцці 700.000 фр.; при ньому найшли всього 7000 фр., решту він програв у карти. — Вчит. міністра торгівлі англорського уряду Ліджіанні віддали під суд за розтрату грошей. — У Мексику продовжуються переслідування католиків: убито 200 священиків, 521 пропасно. — Бріян заледужав на грипу. — У Царськім Селі, в будинку палаті великої княжни Марії Павловни найшли дорогоцінности вартости півтора міл. зол. — У Ню-Йорку помер власник найбільшої гостинниці в світі на 3000 осіб Статлер.

— **Поважну прогалину у нашім економічнім житті** виповнює Адресна Книга Польщі, яка появилася у 2-ім виданні у Т-ві Міжнародньої Реклями Спіл. з обм. пор. ген. представ. Рудольф Моссе, Варшава, Маршалковська 124. Про користь цього подяканського твору може свідчити факт, що величезний наклад у коротким пропорціонально часі, бо за 2 місяці після друку, вже він вичерпався. Слід зазначити, що значна частина тих книжок пробила собі шлях на чужину, інформуючи про стан нашого господарського життя, а при ньому пропагуючи наші фірми між чужинцями. Доказом цього численні листи із промислових кол, м. і. лист франц. М—ства заверд. справ. Наші промислові кола засвоїли собі відому в європейських державах методу як користуватись Адресними Книгами і беруть живу участь у працях над редакцією Книги. Як довідуємось, перебуває у нашім місті представник цього видавництва, щоби обробити частину приділену для Львова і тому ми переконані, що купецтво та торговельний світ охотно допоможе йому у збірці та перевірці адресного матеріялу.

— **Пересторога.** З різних сторін краю повідомляють нас, що там агенти, які продають молочарські кружівки, підшиваються під імя нашої фірми —(пп. напр. невідомий нам інж. Моршанівський в Ярославщині) — та намовляють наших селян купувати різного роду кружівки, здебільша дуже злої якости. Зачасно, що ми не висилаємо ніяких агентів у справі продажі кружівок і всіх тих, що підшиваються під [illegible] шукацями. Відомо, що знаменні кружівки продає „Маслосоюз" у Львові. *Світло Українським Агрономів.*

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ. (Провал демагогії). Дня 6. ц. м. відбувався заг. збори філії „Просвіти" в Перемишлі при участи 101 делегатів від 44 читалень і 97 членів „Просвіти", що вирішали свої складки. Проводив незвичайно тактовно пос. д-р Загайкевич. Звіт з діяльности перемиської філії „Просвіти" виказує, що вона мала 4.705.47 зол. приходу і 4.710.46 зол. розходу. Читальнині каси мали 23.506.46 зол. приходу і 21.219.50 зол. розходу. В дискусії, що почалася після звіту, забирало голос багато „критиків" чи пак демагогів, що вокували по більшій части банальними фразами. Пописувалися тут і пос. Зубрицький і п. Гонтарський і ін. Андрій Сабат, Д. Кокот, Дм. Доротяк і інші „штабові" п. Зубрицького. За річеву критику можна бути тільки вдячним, але те, що наговорили ті панове, було таке далеке від річевости, що збори перервали з обуренням кожному з них, а всі промовці селяни, що забирали голос, давали один по другім заслужену відправу непоправним демагогам-крикунам. Тут показалося найкраще вироблення читальняного елементу в нашому повіті! Народ має вже дійсно доволі того крикунства і „бесерівсерства", що заглібилися так сильно саме в нашому повіті. Добру відправу дав пос. Загайкевич і одному з дискутантів (тож зі штабу п. Зубрицького), що знімався, збив „Просвіту" шкрала — соціялізм. Позаяким настрою зібрання може бути ще, то що відповідь пос. Загайкевича прийнято бурливими оплесками. Розуміється, збори філії покінчилися повним провалом демагогів. Всі вони мусіли бачити хіба наглядно, що де як де, але в просвітній роботі не повинна мати місця демагогія, тільки щоденна систематична праця. Новий видія філії „Просвіти" вибрано серед оплесків. Головою філії став радн. Р. Гамчикевич.

С.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

І. Свєнціцький: **Іконопись Галицької України XV—XVI. віків.** Львів 1928. Накладом Українського Національного Музею у Львові. Люксусове видання. Стор. 100+84. Ілюстрацій 117. Форм. 4°. Зміст: Перене слово; Важніші праці і статті про галицьке мистецтво давніх часів; Дещо памяток галицької іконописи давніх літ; Метод означення походження памятників галицької іконописи: Галицькі ікони XV. в.; Ікони XV. на XVI. вв.; Суспільно-історичне тло розвитку галицької іконописи в XVI. в.; Тематичний зміст ікон XVI.; Побутовий первісток у галицькій іконописі XV—XVIII. вв.; Закон традиції пропорцій і форм; Техника галицької іконописи; Розміщення ікон у церкві; Карти походження галицьких ікон XV—XVI. вв. в Національному Музеєві у Львові; Галицькі іконописні малері XVI. до пол. XVII. в., Полавчик ікон у вижжі; Латинські похажчики.

Elie Dobkowski: **Affaire Petlioura-Schwarzbard,** Париж, ст. 62

Іван Огієнко: **Православний молитовник.** Вид. III-е. Варшава, ст. 160.

Борис Грінченко: **Під тихими вербами,** повість у редакції й з передмовою Антона Крушельницького. Видавництво „Для школи і дому" ч. 8—80. Львів, 1928. Накладом книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Ринок ч. 10, ст. 260, форм. 8-ки.

Борис Грінченко: **„Нахмарило",** комедія на 4 дії. Львів 1928. Накладом Книгарні Науков. Т-ва ім. Шевченка. Ринок 10. Серія Український Театр ч. 33 Стор. 56. Форм. 8°.

І. Тогобочний: **Борці за мрії** (Каїн і Авель). Драматичні ескізи сільського життя на 4 дії. Львів 1928. Наклад. Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Серія „Український Театр" ч. 34. Стор. 72. Форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

Промінь. Журнал для дітей. Віннінет

Sprawy Narodowościowe ч. 1 лютий-март, 1928. Зміст: J. Ochota-Z historji państwowotwórczych poczynań białoruskich. Z. Stoliński: Niemcy w Sejmie i Senacie 1919-27. M. Feliński: Program Ukraińsk. Socjalist.-Radykal. partji. I. Czesnowski: Sprawy mniejszości narodowych w Unji Stowarz. Ligi Narodów Kroniha.

Drzewo Polski, ч. 7. 10. шитня.

Ширіть наш часопис!

Нововідкритий МАҐАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ Львів, вул. Рутовського 11 давнійше ГЕЛЛЕР і С-ка поручає на **весняний сезон найновіші моделі.** Окремий піддів трикотажі. 1—1

Театри.

Міський великий театр:
21-го г. 3 попол. „Гамлет" для молоді (знижка).
21-го 7·30 веч. „Жидівка", виступ Дюгасa.
22-го г. 3·30 попол. „Веселі кумоньки з Віндзору".
22-го г. 7·30 веч. „Статистом життя"

Міський „Театр Новин":
21-го г. 8. веч. „Леді Шік".
22-го г. 3·30 попол. „Лише Ти..."
22-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполло": „Карусель звуцкань".
„Лев": „Дама у спальним вагоні".
„Палас": Кохання Йоанни Ней".
„Фатаморґана": „Любощі"

ОПОВІСТКИ.

Львівський Український Просвітянський Театр:
Трускавець:
25. IV. Гейша.
26. IV. Катерина.
27. IV. День і ніч.
28. IV. Барон Кіндель.
29. IV. Цыганка Аза.
Самбір:
1. V. Гейша.
2. V. Катерина.
Ст. Самбір:
3. V. Гейша.
4. V. Катерина.
5. V. День і ніч.
6. V. Воскресення. 1-2

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться дня 21. квітня 1928 в год. 7 веч. у власній домівці Ринок ч. 10. II. друга часть відчиту Тов. Васюти на тему: Відбудова залізничих обєктів і будова залізничого шляху Стоянів-Луцьк. Гостям радо! 1-1

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі відкриває з днем 1. травня приготовляючі курси до III. і IV. класи гуманістичної гімназії. Зголошення приймає до 28. квітня управа гімназії в будинку „Української Бурси" вул. Качали. 2010 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВЛАСНИЧКА фризірсько-косметичного Заведення Берта Тіль у Львові вул. Трибунальська 1, І. п. повернула з закордону і привезла останні новости. Виконує першорядними силами масаж лиця, електричну нарівку, водну ондуляцію, артистичне чесання волосся фарбою Генна, перукарські роботи, манікюр і фарбованнє брови на стало. Рівнож поручає надзвичайний крем приготовлюваний на горячо, як також всілякого рода окляди проти змарщок. 1971 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преційні продає за готівку і на ряти від десятків зл. з найліпшою стобовою звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 77-7

4·50 коштує 6 ложочок до чаю в хінського срібла у Мандля, Копернка 11. 1812а) 7-15

Новий музичний каталіг
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 Львів, Ринок 10. 10—10

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 72 Лоск. 1802 9—10

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і дотідної вдачі шінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 6—6

ПРИЙМУ хлопця на торговельну науку з дішнього дому, адреса: Іван Павлусевич, Надірна, торговля мішаних товарів та комната до спідань і квартира. 1989 3-3

ЯЙЦЯ руських качок — тузи 11 зол. без порта висилає, купить вестфальські панята Жегаллевич, Вовкив пош. Перезимівник. 1990 3-3

ХІДНИКИ, портієри, тебдеві матерії найдешевше **Вами** плонка Марійська 5, І. пов. 1914 3—7

ШУКАЮ знайомости з 25—30-літною вінною приятійною, інтелігентною, з відповідним капіталом, уродовець з університету, на становищі. Ціль — подружжя. Дискреція під сл. честн. Листи до Адм. „Діла" І. Л. 2009 1-1

ВІЛЛЮ в Гриновні, 20 убіканій, нову, винайме від пансіон Голубовська Львів, Бінкарська 11. 2007 1-1

КУРС з Нім. хотідав взяти участь в курсі англійці і „Wortstudium" нехай зголоситься до п. Голубовської вул. Бінкарська 11. Курс тривати дим до червня н. р., тому не треба довгати. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ґан
Львів, Городецька 46.
1056 Пересвітлення Рентґеном. 11—20

Інж. Корнило Целевич
присяжний земемір і заприсяжений судовий знаток для полюбовних справ веде канцелярію в Угнові у власнім домі. 4-5

ДЛЯ ПАНЬ!
Найкращі здорові і гігієнічні **пасм менструаційні** (місячні) знаної марки „ igis" з підпін. вживати поручає ви-1706б) ключно **Перфумерія** 2-4
С. ФЕДЕР ЛЬВІВ — вул. Сикстуська 7.
Висилка почтою відворотно.

ЖІНКИ! **Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутрености.**
При замовленню треба подати міру в центиметрах або нитков 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчерева, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шкідлива несправність, утиск і протягні болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчерев'ю або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.
Все докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.
При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють.. терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.
М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.
Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.
Пропукливові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

Подяка.

Прибиті горем по причині неожиданої та передчасної смерти нашого мужа та брата, Теофіля Залиа, з дня 7. квітня 1928, висловлюємо цею дорогою нашу щиру подяку всім, що в цім тяжкім нещастю подали нам помічну руку та відраду. — Окремо дякуємо Впр. та Всеч. оо. Садовському, Галянтові та Новосадові за парастас при домовині покійного, — Впр. та Всч. оо. парохові Дутчевичеві, крил. й проф. Д-рові Мишковському, крил. Лопатинському, сов. Садовському, Йосафу Білинкевичеві, Григоровичеві, Лончині та Хомянові за участь в похороні, — о. Білинкевичеві ще за зворушливе надгробне слово; — дякуємо дальше комісареві „Народнього Дому" у Львові, п. Михайлові Бачинському, Управі та Службовцям Інституту за прому на могилі, за вінці та свору вінків для вдови; — з Управі та Службовцям Тов „Дністер", з сеніором, п. д-ром Ст. Федаком на чолі, за спочутливе відношення; — сердечне „Спасибі!" П. р. Кушнирському та членам його хору за претарний спів в часі похорону, а пп. Д-рові М. Литвакові та Борисові Трушеві за поміч в послідних хвилях життя покійного та при уладнованню похорону, — а на прикінці усім Вп. гостям, кревним та знайомим за участь в похороні та слова співчуття й відради, що зложили нам особисто, телєграфічно або почтою.

У Львові, дня 13. квітня 1928.

Ірина Заяц, вдова, — Александра Білинкевичева, сестра; — Теодозій, Юлян, о. Леонтій, Мирон та Іван, брати. — 2003 з сімями. 1—1

ЧИСТІСТЬ ІДЕАЛЬНА здобута ПОЛОКАННЯМ

ЖІНКИ були давніше невільницями хибної і просто шкідливої системи прання, яка полягала на мозоленім власноручнім тертю білля.

Вічне милення і тертя білля, було в наслідках шкідливе під кожним оглядом.

Особа, що прала, передучасно тратила здоровля, а білля швидко дерлося.

Нарешті прийшов поступ і визволення в цій ділянці.

Новий рід мила, першорядної якости, стоїть на висоті завдання; сповнює працю людських рук і то більш успішно, бо доводить білля до ідеальної чистоти, та не нищить її.

Rinso є милом, яке в мить розпускається в горячій воді. Білля намочене в цім небувалім активнім розчині знаменито переться, бруд уступає цілком без мозоленого тертя. Замість усієї праці треба лише основно вимолоскати білля.

Rinso продається в зелених пакетах, а ніколи на вагу.

КУПОН До фірми „Sunlight" Акційної Спілки, Почтова Скринка 474, Головна Почта, Варшава. — Прошу прислати жені безплатно пакет Rinso.
Імя і назвисько . . . . . .
Адреса: . . . . . .
Л. 14. (Просимо виразно писати)

R. S. Hudson Ltd, Англія.

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місій, просить двох інвалідів УГА. що займаються продажю девоціоналій, шоби були ласкаві повідомити про реченець місій хоч тиждень наперед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Замість п. Підлісся мала. 1-5

Не марнуйте одежевих відпадків (шматок) бо з них можна мати **практичні і тревалі хідники** які старанно виконує
ТКАЛЬНЯ ХІДНИКІВ
в Замарстинові, вул. Падеревського 4
(бічна вул. Замарстинівської.) 1-2

„МОНЮШКО"
Львів, вул. Зіморовича 10 — поручає
ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА
у великім виборі від 1000 зол. 3—4

Присилайте передплату!

Подяка.

Отсим складаю Вп. дент. Я. Нассови, Львів вул. Сикстуська 17 мою щиру подяку за совісне, дбайливе і скоре вилічення і упорядкованнє дуже знищених моїх зубів.

Мирослав Капій
2015 проф. гімн. Лежайск.

Звичайні Загальні Збори

кооп. „Власна Хата" будів. і помеш. кооп. з обм. пор. у Львові

відбудуться в неділю дня 6. травня 1928. у власній домівці Коперника 1/II о год. 10. рано з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 2) Відчитання звіту з ревізії переведеної РСУК. 3) Звіт Управи з діяльности і предложення білянсу за 1927 р. 4) Звіт і внесення Контрольної Комісії. 5) Доповняючий вибір членів і заступників членів НРади. 6) Вибір 3 членів Контрольної Комісії. 7) Означення висоти вписового. 8) Зміна статута. 9) Внески й запити. Звіт, річні заміткення й білянс виложені в льокалі кооперативи для перегляду членам.

2004 1—1 **Надзірна Рада.**

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32 D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26 % P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta". — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.

Достава вагонове і детайл, по фабр. цінах і найлен. услівях кредит.
8—10

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 89 (11.342). Львів, понеділок 23. квітня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пляни Мусолінія.

Львів, 22. квітня 1928.

Коли внутрішня політика в більшости держав вяже сильно руки уряду, а нерідко абсорбуе всі його сили, то нинішня Італія є в такому положенні, що її уряд міг спрямувати всю свою енергію в напрямі політики закордонної. Все те тому, що фашистівська Італія здавила внутрі держави всі політичні напрями, підчинивши всю енергію, всі сили народу одній людині — диктаторові Мусолініеві.

Політика фашистівської Італії має під цю пору тим лекшу свободу ділання, що майже всі її сусіди стоять напередодні виборів, якими вони заняті до тої міри, що не в силі уважно слідити за тим, що діється за їх границями. Вони всі мають немало клопотів і журн у себе дома, а міжпартійна боротьба, що шаліе в часі виборчої горячки, відтягнула зовсім увагу населення сусідів Італії від того, що затівае Мусоліні. А затівае він безперечно щось невідоме, але таке, від чого вже може в недалекій будуччині зможе змінитися основно ціла структура европейської політики.

Ціль Мусолінія — це кожному ясно — велика Італія. І в прямуванні до тої ціли він спершу спирався на Париж, потім на Берлін, а тепер, як це видно з його переговорів з представниками Туреччини, Греції, Польщі й Румунії, Італія хоче опертися на згаданих державах, себто іншими словами: хоче втягнути в орбіту своїх впливів не тільки цілий Балкан і полосу східної Европи від Балтійського до Чорного Моря, але й т. зв. близький Орієнт. Це континентальна політика на широку скалю й велику мету, бо цеж до певної міри проводження чи радше продовжування тої самої славної лінії „Берлін-Багдад", яку вела до війни Німеччина. Тепер ролю Німеччини перебирае на себе Італія.

Пляни Мусолінія справді великі. Він хоче піти слідами Олександра Великого, хоче здобути для Італії становище великодержави, хоче відчинити їй шляхи далеко на схід, захід і полудне. І після недавніх його конференцій з представниками Туреччини, Греції і Польщі, після того, як Італія заключила договір з Еспанією і Полудневою Америкою, можна сказати, що шляхи Італії на схід і на захід отворені, що її експанзія піде тепер туди нестримно.

Не треба й казати, що найновіші посунення Мусолінія нагнали немало страху всім тим державам, що чуються цими посуненнями загрожені. Це в першу чергу Англія і Німеччина, а дальше мабуть Франція і Чехословаччина, не згадуючи вже про СРСР. Що пляни Мусолінія не в смак Англії (експанзія на морі, договір з Туреччиною, вплини в Орієнті) і Німеччині (порозуміння з усіми її б. союзниками: Туреччиною, Болгарією, Мадярщиною, а переловсім з Польщею), це ясне. Щож до Франції, то вона має вже віддавна тертя з Італією з приводу своєї італійської меншости, по яку жадно простягає руку фашистівська держава. А Чехословаччина? Вона затривожена тою підтримкою, яку недавно приобіцяв Мусоліні Мадярщині при ревізії її теперішніх кордонів, які він назвав крайно кривдячими й несправедливими.

Окремо слід згадати про затривоження політикою Мусолінія в Радянськім Союзі, який добачуе в ній у першу чергу змагання створити спільний „капіталістичний фронт" проти „робітниче-селянської держави". Одначе, коли взяти під увагу, що Мусоліні заключив недавно якийсь ближче незнаний договір з Туреччиною, що досі була одним з немаловажних засобів політики Москви, то більшовики мають поважну причину боятися найновіших посунень італійського диктатора. Бо від тих посунень — загрожені більшовики в найважнішім своїм стратегічнім місці: в пануванні над Чорним Морем...

Як не як, а політика фашистівської Італії вступила в незвичайну активність, від якої може дуже богато змінитися в політичній констеляції повоєнної Европи. Італія під проводом Мусолінія стала сьогодні дійсно осередком політичної уваги европейських політиків і дипльоматів.

Польський бюджет.

(На основі доповіді пос. Остапа Луцького на тему: „Інтереси хліборобського населення в прелімінарі державного бюджету на рік 1928/29).

I. Загальні бюджетові цифри, характеристика бюджетового прелімінаря та витрати міністерств освіти й публичних робіт.

В конференційній салі Т-ва „Сільський Господар" відбулася в пятницю (20. ц. м.) доповідь посла Остапа Луцького на тему: „Інтереси хліборобського населення в прелімінарі державного бюджету на р'к 1928-29". В конференції взяла участь частина послів і сенаторів, а саме посли: о. Куницький, д-р Ладика, Д. Паліїв, М. Струтинський і В. Целевич та сенатори: О. Кисілевська, д-р Ів. Макух й о. Татомир, дальше представники наших економічно-фінансових установ та репрезентанти преси.

Пос. Луцький у вичерпуючій доповіді перейшов поодинокі позиції предложеного соймові польським урядом бюджетового прелімінаря на біжучий бюджетовий рік (1. IV. 1928 — 31. III. 1929), звертаючи головну увагу на інтереси хліборобського населення в тому бюджеті.

Прибутки польського бюджету згідно з предложеним прелімінарем виказують суму 2,525,702.596 зол. (адміністрація — 1,512,222.016 зол., державні підприемства — 176,586.580 зол. і державні монополі — 836,894.000 зол.), **витрати виказують** 2,478,370.242 зол. (в тому адміністрація — 2,458,514.762 та доплата на пасивні державні підприемства 19,855.480 зол.). Згідно з предложеним прелімінарем бюджет **є активний, бо навіть виказує надвишку** у висоті понад 47 міл. зол.

Цей великанський, як на сучасну обідилу польську державу, півтретя міліардовий бюджет визначається двома характеристичними признаками: з одного боку є це бюджет визначно мілітарний, а з другого боку наскрізь консумційний. Міністерство військових справ пожирае кругло 745 міл. зол., державна поліція, недавно змілітаризована 110 міл. зол. (у витратах міністерства внутр. справ), а прикордонна охорона 50 міл. зол., разом військово-поліційні витрати перевищують суму 900 міл. Коли принати, що сучасна Польща має кругло 30 міл. населення, то на одну душу припадає в сучасній Польщі понад 30 зол. податку на військово-поліційні цілі. Тимчасом видатки напр. міністерства освіти виносять всього 372 міл., отже майже лише одну третину витрат на військово-поліційні цілі. Також у інших ділянках польський бюджет є наскрізь консумційний, бо головно є це витрати на удержання цивільної армії, себ-то урядовців. Інвестиційно-продукційні цілі є каплею в морі консумційности бюджету.

Не будемо займатися витратами бюджету в поодиноких ділянках, а звернемо увагу лише на ті ділянки, які нас спеціально цікавлять. І так у відділі **міністерства освіти й віроісповідань** з 372 мл. призначено на православне віроісповідання 2,030.980 зол. Витрати на гр.-кат. віроісповідання містяться у загально-католицькому відділі. Тільки в окремому додатку виказано, що на статі міністерства є 1 гр.-кат. митрополит, 2 епископів, 2 епископів-помічників (суфраганів), 23 крилошан, 17 капіт. урядовців, 10 професорів теол., 1849 парохів, 72 адміністраторів, 158 сотрудників і 290 студентів теольогії, разом 2.424 осіб. На всенародне шкільництво в бюджетовому році прелімінар призначує 221,859.107 зол., з того — очевидно — майже нічого не доходить до нас. При тій нагоді варто зазначити, що в порівнанні з 1910 р. усіх шкіл на Волині й Поліссі (прелімінар не подае шкіл по мові навчання) було на 31 проц. більше, а в Галичині на 30 проц. менше, отже „поступ" є ніякий. У воєвідствах, заселених українцями, тільки 59 проц. дітей у шкільному віці побирало науку (у польських воєвідствах 95 проц.), отже 41 проц. дітей на українській території під Польщею виростае круглими аналфабетами. Щож торкається клясифікації всенародніх шкіл на українській території під Польщею, то на Поліссі з 1082 шкіл, аж 812 було одно- і дво-клясових, на Волині з 1.144 шкіл аж 964 було одно- і дво-клясових, а у львівській шкільній окрузі (воєвідства: львівське, станиславіаське і тернопільське) з 4.603 аж 3.438 було одно- і дво-клясових, разом на українській території під Польщею з 6.829 всенародніх шкіл було аж 5.214 одно-і дво-клясових, себ-то 76.50 проц. всіх шкіл. Коли би ми мали дані про школи з українською мовою навчання, то ми побачили б, що відсоток одно- і дво-клясових шкіл сягае 99 проц.

На фахове шкільництво прелімінар передбачує 16,360.551 зол. Державних шкіл, семинарій та фахових курсів у львівській шк. окрузі є 19, у волинській 4 і в поліській 1, разом 24, а в тому ані одної української. На вищі школи прелімінар передбачує 34,159.564 зол. Серед вищих шкіл є одна висока школа сільського господарства, одна ветеренарійна академія, три рільничі факультети (на університетах у Кракові й Варшаві та на політехніці у Львові), розуміється, серед них ані одної української високої школи.

Витрати **міністерства публичних робіт** виносять суму 134,656.405 зол. З того як важні для нас годиться підкреслити такі видатки: 125.000 зол. на регуляцію Стиру, 35.000 зол. на регуляцію Горини, 363.000 зол. на регуляцію горішнього Дністра (вище Корналович), 103.000 зол. на регуляцію Пруту (вище Коломиї), 81.000 зол. на регуляцію Бугу (від устя Полтви до Рави), 168.000 зол. на рег. Дністра (від Розвадова до Корналович), 256.000 зол. на рег. Стрия з Опором, 96.000 на рег. Свічі, 108.000 зол. на регуляцію Лімниці і 108.000 зол. на рег. Бистриці і 110.000 на рег. Пруту (вище Коломиї) і Черемошу. Разом на регуляцію рік на українській території під Польщею призначено 1.555.000 зол. із 12,881.000 зол. призначених на регуляцію паропливних і сплавних рік у Польщі, себ-то 12 проц., тоді як простір пяти полуднево-східних воєвідств (львівського, станиславівського, тернопільського, волинського і поліського) займае 104.204 кв. квадр., або 34.60 проц. всього простору сучасної Польщі. На будову каналів водних призначує прелімінар 2 міл. зол., з того нічого для української території під Польщею. На обвалування рік, відводнення, регуляцію несплавних рік та забудування гірських потоків прелімінар призначує 6,100.000 зол., з того на львівське воєвідство 1,231.175 зол., на волинське воєвідство 304.000 зол. і на поліське воєвідство 300.000 зол., або разом 1,835.175 зол., себто 30 проц. із 33,000.000 зол., призначених на удержання державних доріг і мостів призначено 11,131.970 зол. на найбільше знищені дороги на українській території, що була терепом війни. З 3,200.000 зол. на будову і перебудову мостів, 1,100.000 зол. припадае на зах.-українську територію. На допомогу в удержанні автономних доріг у Польщі призначено 2 мл. зол. на позички самоврядуванням на удержання доріг — 700.000 зол., на впорядкування военних могил 630.000 зол., та над цими позиціями і їх призначенням шпрае великий і таємний знак питання.

З надзвичайних витрат мін. публ. робіт цікаві для нас такі позиції: 15.000 зол. на поглиблення пристані в Галичі, 115.000 зол. для львівської дирекції публ. робіт на гаяри і лодки, 1,700.000 зол. на студії та поміри для меліорації Полісся, 455.000 на будову доріг у волинському воєвідстві, 1,300.000 на будову бетонових або залізних мостів на зах.-українській території 40.000 зол. допомога поліському самоврядуванню на будову доріг, 250.000 зол. допомога львівському і станиславівському воєвідствам на будову мостів та 9,869.360 зол. призначених на відбудову краю. Кілько з цього прийде для зах.-української території в прелімінарі не подано.

Преса 1928.

З приводу міжнародньої виставки преси в Кельні.

Перебуваючи мин. року в Кельні в. р., був я свідком великих приготувань Німеччини до інтернаціональної Виставки Преси, яка буде в Кельні від травня до жовтня ц. р. Тому на прохання Хв. Редакції радо діляся з читачами „Діла" інформаціями, які я вспів до цього часу про цю виставу вібрати. — *А. Л.*

Два великі міста Надренії. Діссельдорф і Кельн борються мирними засобами за першенство і кожне з них намагаеться станути вище другого. І так в 1926-ому р. Діссельдорф уладив величаву виставу „Gesolei", себто виставу медицини, соціяльної опіки і спорту, яку відвідали міліони людей. На це відповів у 1927-ому році Кельн, заповідаючи і приготовляючи на 1928-ий рік інтернаціональну виставу преси, в скороченні „Преса". І ця остання заповідаеться не менше величаво від Діссельдорфської, тимбільше, що Кельн має в уладжуванні вистав дещо більшу практику, уладивши ще в 1925-ому році велику виставу з нагоди 1000-літньої приналежности Надренії до Німеччини.

Виставова площа тягнеться здовж правого берега Райну і прилягае до нього продовж 4-ох кільометрів. Площа ця, вкрита будівлями, парком і городами, займае 500 тисяч квадратних метрів. Головний вхід на виставу знаходиться коло „ви-

ячого мосту". Просто проти головного входу є ґвірень спеціяльної залізнички, яка обвозитиме гостей до цілій площі виставн. Згадати треба ще й те, що для всіх транспортів, які приходять на виставу, призначений окремий великий залізничний двірець: Köln - Deutz. З правого боку за двірцем виставової залізнички бачимо великий будинок, в котрім буде примищений історичний відділ виставн і спеціяльні її групи. За ним будинком є другий вхід, призначений виключно для авт і повозів. Цей вхід міститься напроти мосту Гогенцоллерна. Ближче цього мосту є одна з найбільших будівель виставн, де будуть примищені: „Щоденник і журнал", „Книжковий промисл і графічне мистецтво", „Фотографія і кінематографія" та конгресова палата, а до неї останньої добудована висока на 80 метрів виставова вежа, з якої можна буде погіднями вечерами приглядатися грі рефлекторів та величавій ілюмінації Райну. Дальше в самім центрі виставової площі побудована в формі півколеса „Палата Націй". Напроти неї над самим Райном пишається виставовий ресторан з гарною терасою. Праворуч від „Палати Націй" бачимо павільони, призначені для спеціяльних відділів виставн. „Улицею преси" доходимо до „Паркового павільону". За ним тягнеться велика мурава, на якій будуть відбуватися всякі торжества під голим небом. З „Паркового павільону" дістаємося улицею, при якій повно усяких склепів, до другої части виставн, призначеної виключно на розривки відвідувачів. Велику ролю буде відгравати в цій частині виставн спеціяльна й оригінальна надренська винниця...

Як бачимо вже з самого плану розміщення виставн, то вона присвячена пресі у всіх її проявах, її інтелектуальному, цивілізаційному, економічному й технічному змістові. Історично виставa сягатиме з одної сторони аж до початків розповсюджування відомостей взагалі, з другої сторони покаже нам комплетну організацію сучасної преси. „Преса" не має бути виставою мертвих предметів, вона має представляти пресу в її живому відношенні до розвитку культури й до економічного життя. Завдяки льогічно уложеному планові має вона уможливити загальний погляд на історію людства.

Велике значіння цеї виставн показується ясно в „Палаті Націй", де всі цивілізовані народи будуть мати нагоду показати свою пресу. В цій гігантній будові, що дає захист ріжним краям, відбиватимуться мов у зеркалі своєрідність культури ріжних народів, питоменність їхнього економічного життя та багатство їхньої цивілізації.

Ці части виставн, де представлений розвій преси, її цивілізаційне й інтелектуальне значіння, можна назвати „Виставою культури". „Технічна виставa" обіймає всі помічники і технічні средства і прилади, які грають якунебудь ролю в розвитку преси, від фабрикації паперу аж до транспорту готового продукту, що виходить з друкарні. Технічні апарати, що служать до передачі відомостей, друкарські машини і прилади, уживані в графічнім промислі, фотографія, фільма, — всі ці помічні средства мають виробити у відвідувачів поняття про технічну організацію модерної преси. Крім цього виставa обіймає численні й інтересні спеціяльні відділи: „Преса і мистецтво", „Преса і жінка", „Преса і школа", „Преса і студентство", „Преса і спорт", виставки великих релігійних стоваришень, виставку книжкового мистецтва й ін. Підчас виставки відбуватимуться ріжні зїзди й конгреси, прогульки кораблями здовж Райну до недалеких „Семи Гір" і далі в гору Райном. Сам Кельн — це чудове старовинне місто, славне в цілім світі своєю катедрою і скарбами мистецтва та середньовічної культури, запрошує горячо гостей до завідження цеї оригінальної виставн й дає їм ріжні полекші; те саме роблять німецькі залізниці.

Для нас ця виставa має значіння м. ін. остільки, оскільки й українська преса буде заступлена на ній. Маю несправджені приватні вістки, що у відділі „Преса і студент" буде заступлений „Ісесус". З часописів довідуюся, що Український Науковий Інститут у Берліні організує на виставі німецький відділ про Україну. Що роблять наші часописи й установи, мені невідомо; в кождім разі крайня пора приступити їм до праці з метою спільного й гідного виступу.

Андрій Ластовецький.

Від Ред.: В найближчих днях помістимо на цю актуальну тему ще одну цікаву статтю з другої Українського Наукового Інституту в Берліні.

Памятайте, що всякі збірки на нагробнин на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Арештування.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО У. В. О?

З польської преси довідуємося, що львівська поліція веде скрите пошукування за тими молодими людьми, що в масках пробували дістатися до помешкання дир. д-ра Сабата і при тій нагоді напіть постріляли в палець терпіння акад. гімн. Білошевського. У звязку з цим нападом переведено тоді кільна ревізій в учительів і студентів і декого навіть арештовано на кільна годин, одначе зараз випущено на волю.

Незалежно від того поліція веде живо слідство в справі убийства Гука. Після арештування Полотнюка, який по версіям польської преси ніби то признався, що був при убийстві Гука, але сам не мав з ним нічого спільного, поліція шукає інших його спільників, безпосередніх виконавців убийства. З приводу наших Великодніх Свят поліція інвігілювала всі поїзди у Львові, шукаючи за підозрілими в цій і інших справах.

І саме в часі Великодніх Свят попав у руки поліції студ. медицини з Праги *Петро Сайкевич*, що приїхав до краю, як подає преса, нелегально, маючи фальшиві документи на ім'я Осипа Сивенького, сина священика. Ім'я Сайкевича повторювалося перед в часі недавньої розправи проти 17-ти і його арештовано під замітом приналежности до У. В. О. Закидується йому співучасть у редагуванні органу У. В. О. „Сурма" і її кольпортажу в Галичині, а також участь у терористичній акції, зокрема в нападі на почту у Львові. Арештовано Сайкевича у Львові в хаті, як виходив з дому начальника суду в Рогатинщині п. Масляка при вул. Гіпсовій, де був гостем у якоїсь вдови, з котрою назвали його бачучі взаємини. У звязку з арештуванням Сайкевича переведено опіт низку ревізій в осіб, з якими він мав якінебудь зносини. Ближчих подробиць про ці ревізії не маємо.

АРЕШТУВАННЯ МНИМОГО УБИЙНИКА ПРОВОКАТОРА КОРОЛЮКА.

На кільна днів перед Великоднем п. р. польська погранична сторожа (КОП) над Збручем придержала при переході через Збруч *Романа Міхенка* і його товариша *Германа*, що в грудні 1925 убили в Тернополі провокатора Степана Королюка за те, що будучи комуністом, за гроші зрадливо тайни тернопільській політичній поліції. В два дні по душогубстві арештовано двох братів Міхенків — Леоніда і Богдана, під замітом співучасти в убийстві. По довшій слідчій вязниці випущено на волю Леоніда Міхенка, що опісля втікав на Радянську Україну. Над Богданом Міхенком відбувся суд в Тернополі в травні 1926 р. і на основі вердикту лави суддів присяжних засуджено його тоді за дальшу співучасть в попитому убийстві на кару чотирьохлітньої тяжкої вязниці, яку тепер відбуває в дрогобицькій тюрмі. Властивими убийниками після твердження поліції і прокуратури були тоді около сімнайцятьлітній хлопець Роман Міхенко і його товариш Герман, що другого дня по довершеному убийстві втікли за Збруч на Радянську Україну. З кінцем серпня 1926, коли справа Богдана Міхенка була ще в Найвищому Суді, писали Роман Міхенко і Герман обширне письмо з Київа до д-ра Степана Барана з Тернополя як оборонця Богдана Міхенка, в котрому признаються до свого, що то вони вбили провокатора Короляка. Це письмо оголошено в „Ділі" у вересні 1926 і з цього свого часу зробило судово-процесовий ужиток в обороні Богдана Міхенка — але безуспішно. Арештованого Романа Міхенка під сильним конвоєм привезено до Тернополя і він є вже в тернопільській слідчій палаці як підозрілий в убийстві Королюка, в державній зрадї та шпіонажі. Його товариш Герман вислався в рук граничної сторожі та втік назад на Збруч. В загалі, чому обо хлопці — тепер заледви около двадцятьлітні, переділялися до Галичини по півтораліттьому побуті на Радянській Україні. Можливо що судове-карне слідство хоч частинно вияснить цю загадку.

ДУХ ЧАСУ.

Жозефінка.

(Від нашого кореспондента.)

Прага, 17. квітня 1928

Кожна історична доба має своїх героїв. Наша доба напевно покажеться майбутньому історикові культури дуже хиткою, бо коли він почне шукати за героєм, що опановував думки й почування сучасного покоління, то нікого іншого не знайде, крім — чорної танечниці.

Столична, мішанська Прага від вчорашнього дня вже в глузду зїхала. У кожній родині, де є дорослі чи підрослі діти, тільки й мови, що про ту танечницю. Газети присвячують цілі шпальти її звичаям, пущикам, прибуткам, пригодам. На двірці перед її приїздом був такий тиск народу, що довелось замкнути продаж перонових білетів, бо інакше спинився б рух потягів. Перед салею „Лицерин", де вона що вечора виступає, стоять довжелезні хвости. Тисячі й тисячі вистоюють при особливій погоді цілі години, щоби хоч краєм ока її побачити — її, єдину, незрівняну Жозефіну Бекер, Жозефінку.

Шож то за велике світило таке, що вивело добрих пражан із рівноваги?

Жозефінка походить десь із північної Кароліни й напевне залишилась би ніхому невідомою маленькою мурінкою, коли б повсемна Европа не була така хора й не потребувала сильних наркотиків. На місце людської музики прийшов джез-банд, який розриває вухо, приголомшує, доводить до божевілля, заколо-

ДР РОМАН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

В погоні за новими джерелами енергії.

Людина живе на землі серед безмежного запасу енергії, одначе, не важаючи на те, уживає часто свої власної сили, щоби виконати працю. У дуже давних часах люди були здані майже виключно на працю своїх рук. Згодом почали оснокувати деякі звірята, щоби використати їх силу, як напр. коні, осли, рени, верблюди, слони. У старинних народів техніка та сільське господарство були досить сильно розвинені, але, незважаючи незначне використання вітряної та водної енергії у вітраках та водних млинах, тодішня цивілізація експльоатувала майже виключно працю людей і звірят. Ці армії невільників управляли землю на широких латифундіях, невільники веслували на галерах тоді так посували їх вперед, у римських копальнях і промислових заводах виконували вони майже все власноручно. Вугля і нафти ще тоді не знали, а про користування енергією рік на більшу скалю ніхто і не думав. Вправді в культурних краях старини, як напр. в Єгипті і Вавилонії, Індії та Мексику, уживано до підношення тягарів підойм і наклонених площ та здвигнено при допомозі їх величаві піраміди, святині і палати, але енергію, потрібну до цих будівель, дали тисячі і тисячі невільників та вкучних звірят. Піраміду Хеопса будувало 100.000 невільників через 20 літ; тепер могло би здвигнути її 500 робітників у девятьох місяцях, послугуючися природними джерелами енергії.

Останній приклад показує нам, що справність одної людини, а навіть цілої армії робітників є дуже незначна в порівнянні зі справністю сил природи. Енергію — себто скількість праці яку може достарчити людина або якась природна сила, міримо кільограмметрами (кгм). Кільограмметер це праця, яку виконуємо, підносячи один кільограм на один метер. Із цею одиницею порівнують працю машин, людей та сил природи. Кінь середньої сили може виконати в 1 секунді 75 кгм праці; длятого називають цю працю одною „кінською силою". Людина може в 1 секунді дати ледви десяту часть кінської сили. Парова машина на великім пароплаві дає більше, як 20 тисяч кінських сил т. зн. виконує працю, яку зробило би 200 тисяч робітників.

Нові віки принесли з собою нові джерела енергії. Відкрито копальні вугля і винайдено парову машину, що перемінює тепло у працю. Парова машина поширилася по цілій землі. Вона працює за сотки робітників у молотільнях, млинах, тартаках, фабриках і перевозить мільони людей та тон кораблями та залізницями. Замітним є те, що 1 кг доброго вугля дає через спалення у паровій машині 380.000 кгм праці тоді, як людина може дати при найбільшім зусиллі 150.000 кгм праці в одним дні. Цілорічну працю людини може виконати 120 кг вугля: отже ваґон вугля (30 тон) дає працю, яку виконує 250 робітників в одним році.

В слід за паровою машиною прийшла електрична, а враз з нею колосальний розцвіт техніки. Коли парова машина є привязана до певної скількости вугля і необхідно це вугля довозити до неї або якщо вона є локомотивою, то сама мусить його тягнути із собою — то електричну машину можна примістити на догідним місці, куди легко довезти вуголь, або близько копальні вугля, і електричну енергію розпроваджувати на сотки кільометрів навкруги та достарчити цілій полосі краю тисячі кінських сил праці і мільони свічок світла. Значіння електричної енергії зросло в останніх двох десятиліттях до дуже великої міри тому, що використано енергію рік до витворювання електричности. Величезні водяні турбіни вправляють в рух електричні динамо-машини та не дають рікам марнувати своєї енергії. Всі гідротехнічні станції Сполучених Держав Півн. Америки давали у 1923 р. 12 мільонів кінських сил себто працю 120 мільонів робітників. Найбільший у світі гідроелектричний осередок є на Ніягарському водопаді. Там спадають води з висоти 65 м., а ширина ріки виносить на цім місці півтора клм. Ясна річ, що на водоспаді скупчилася велика скількість енергії. З неї використано досі більше, як одну четвертину т. зн. півтора мільона кінських сил. Де нема водопадів, будують великі греблі та творять штучні озера, з яких вода спадає в низ та витворює електричність. На ріці Нілю в Єгипті збудовано греблю, що має здовж 1952 м.; вона задержує 2300 мільонів м³ води. Нижче Дніпрових порогів будується тепер величезна гідроелектрична станція, що буде давати 650 тисяч кінських сил. Проти острова Хортиці буде ітти гребля 720 м. завдовжки. Вона піднесе воду на 38 м. високо. Таким чином буде вже небаром переведена електрифікація цілої Східної України.

Енергію води називають „білим вуглем". Скількість її на землі оцінюють учені на яких 500 мільонів кінських сил; досі використано біля 23 мільони кінських сил, отже ледви 1/20 часть всього запасу. Сучасна річна продукція чорного і білого вугля відповідає вартости 1300 мільонів тон кам'яного вугля. Якщо

ayc й знов приголомшує. На місце лакейських танців прийшов чарльстон, який навіть малпам мусів би показатись зразком смішного й непристойного. А на місце класичного балету прийшла Жозефінка.

У Парижі Жозефінка має свій власний театр, де вона кожного вечора виступає. Тільки дуже багаті люди можуть до того театру дістатись, бо Жозефінка дуже дорога іграшка. У Празі вона дістає за кожний виступ тисячу полярів, а в Парижі вона заробляє ще більше.

Вона заробляє свої гроші по-своєму чесно. Вона спершу виходить у короткій сукенці й помалу танцює напівбезобидний танок. Навіні можуть навіть думати, що це зовсім. Потім скидає мужчина виводить якого-небудь екзаменого чарльстона — й Жозефінка перероджується. Вона вимагає когось-небудь зпомід присутніх перевдягти панів і дає йому танцювати з нею. Ніхто не сміє відмовитись, бо слово Жозефінки — закон, та й знають люди, чого до неї йдуть. Старий повагано перебирає ногами, а Жозефінка тимчасом показує, що виробляє чистокровна мурашка, коли на неї єказ нападе. Старий обливається потом, він більш не може. Жозефінка його кидає й вимагає іншого. Так вона може й десятьох, і двадцятьох перетанцювати. А тоді приходить хвилина найвищого екстазу. Музика реве, як тисяча опецених чортів, Жозефінка зриває свою сукенку й залишається в самих черевичках — вихор, вереск, відьомський шабаш ніч на Лисій Горі, Вальпургієва ніч. Завіса.

Що Жозефінка має в Парижі й Лондоні свою публіку — це не диво. Там є без неї є досить цікавих забав, отже одною більше чи менше — це різниці не робить. Та й публіка там у неї своя, специфічна, здебільшого чужинецька. Можна так-сяк зрозуміти й віденські тріюмфи чорної сенсуєтельки: Відень хоч і зубожів, а все ніч має свою забавову традицію, яка до чогось зобов'язує. Але дрібноміщанська Прага з її виразним характером великого села, з її скупою ощадністю, з її важкою ігравою й не важними напоями, — що спільного вона має з Жозефінкою? І ось гадаєть — виходить, що має, коли може платити що-вечора по 60 тисяч корон, настоювати в хвостах, мокнути під дощем і снігом і всяким іншим способом маніфестувати свою приналежність до „цивілізованої Европи".

У такім разі це дух часу, символ епохи. Жозефіна Бекер, чорна танечниця, входить в ума стару, провінціяльну, ошляпану Прагу. — тут все кінчається.

Суворий моралість напевне зіспівав би з цього приводу на глас пророка Єремії й закликав би громи й блискавки на голову грішної Европи й Праги зокрема. Та що це поможе! Як Жозефінчине обличчя від того не побіліє, так не схаменеться Европа від своєї жаги до екзотичних, приголомшуючих парфумів. Дух часу! М. Г.

Українське життя в Гамбурзі.

З діяльности клюбу „Україна". — Наша Служба Божа. — Свято Шевченка при співучасти Українського Нар. Хору.

Перебуваючі в Гамбурзі українці згуртовані в клюбі „Україна". Переважаюча частина української колюнії — це робітники, що мають працю по місцевих фабриках та по сільських господарствах в околицях Гамбургу. До таких професій (урядовці експортових фірм та корабельних ліній, самостійні купці) належать лише одиниці.

Громадське життя виявляється в щосуботніх сходинах в льокалі клюбу (Гіверпоетен 13), куди приходить майже всі українські газети та журнали. Видів клюбу вживає всіх можливих заходів, щоб оживити українське життя і не дати відірваним від рідного пня земляком безслідно потонути в німецькому морі. Найважнішими подіями в житті клюбу, що мали місце на протязі останнього місяця, є грекo-католицька Служба Божа (11. березня) та свято в память Шевченка (8. квітня).

До відправлення Служби Божої запрошено з Берліна душпастиря для українців грекo-католиків у Німеччині о. д-ра Петра Вергуна. Його приїзд як і сама Служба Божа, були дуже радісною подією в житті громади. Співав хор з членів клюбу, між якими є кільох добрих співаків. Обидві найбільші місцеві газети „Гамбургер Фремденблят" і „Гамбургер Генераль Анцайгер" охоче помістили замітки про Богослуження, зазначивши, що не мала бути перша українська Служба Божа в Гамбурзі. В церкві (капличя дер Грауен Швестер) було також богато німців, з котрих деякі ставляться до східнього обряду з великим зацікавленням. Громада по Службі Божій радо вітала о. д-ра Вергуна, котрий своєю лагідною вдачею та вмінням кожного зрозуміти знайшов собі в Гамбурзі богато щирих прихильників.

З 1-го по 15. квітня в Гамбурзі перебуває і робить виступи Український Народній Хор під управою дирігента С. Калмуцького. Цей хор відомий в Галичині зі своїх виступів а п. Котком та п. Бєсевським. Виїхавши з Польщі, хор на деякий час опинився в досить скрутному становищі, з огляду на незнання мови і місцевих обставин, але потім шляхом напружених зусиль і витревалости удалося йому завоювати собі належне місце. Тепер хор цілковито забезпечив своє матеріяльне становище, маючи ангажменти на декілька місяців наперед.

Видів клюбу використав перебування хору в Гамбурзі для урядження спільного свята памяти Т. Шевченка, яке відбулося 8. квітня. За годину до відкриття вечірки голова клюбу п. О. Бучинський привітав хор в імени клюбу і сказав, що вся українська колюнія дуже рада приняти у себе Український Нар. Хор і почуття українське слово та українську пісню. Він побажав хорові дальшого успіху і висловив надію, що гамбурґська громада матиме і в будучині нагоду бачити у себе дорогих гостей. Йому відповідав диригент хору п. С. Калмуцький, що подякував за сердечне привітання і висловив радість бачити в Гамбурзі українців в одній дружній сім'ї. Коли відкрилася публіка, між якою була велика скількість німців, п. А. Білопольський поклонів в кількох словах у німецькій мові, хто був Т. Шевченко і вказав його значіння для відродження української духовно-національної ідеї. Саме свято відкрито співом „Заповіту", що його хор виконав зі звичайним для нього мистецтвом. Потім прийшли виступи хору, чергуючись з музичними точками. Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла Україна", що прийшло при загальнім захопленні цілої салі. Нічого й згадувати, що виступи хору зробили на всіх присутніх, як українців так і німців, велике вражіння і оплескам не було кінця. По закінченню офіційної програми майже вся публіка залишилася в салях і провела час на співах і забаві до 3-ої години ночі.

Великий політичний процес в Тернополі.

Вже семий місяць сидить в тернопільській слідчій вязниці кільканадцять молодих українців (між ними молоденька Ольга Степанівна з Березовиці Великої пов. Тернопіль) під замітом державної зради. Як головні обвинувачені виступають учительний студент техніки в Данціґу Ямроіх з Тернополя, студент медицини в Берліна Степан Кунацький, син пароха з Оріховця, студент Академії Мистецтв в Кракові Ващин з Тернополя, яких підозрівають, що стояли в зносинах з полковн. Евгеном Коновальцем в Берліна, котрий на думку польської поліції має вести військово-організаційну розвідчу службу в Польщі в користь німецького генерального штабу. Решта арештантів міщанські і селянські хлопці, між ними син посесора маєтности Зазулі коло Золочева Василя Литвина та відбувальчий кару чотирохлітньої тяжкої вязниці в Дрогобичі за співучасть в убивстві провокатора Королюка — Богдан Міхецко. Характеристична річ. На мотивоване подання д-ра Ст. Барана як оборонця арештованого Литвина, що за собою не має прогріхів, палата радна в Тернополі рішила випустити його на волю, чому спротивився прокуратор Мушка. Справа опинилась в апеляційному суді у Львові, цей дав місце жаданню прокуратора та рішив задержати Литвина на далі у слідчій вязниці, що в судово-карній практиці є досить рідким явищем. Судове слідство у повищій справі вже покінчене й акти відосланo для перегляду до військового генерального штабу. Розправа мала би відбутися в половині травня перед лавою присяжних окружного суду в Тернополі, хіба що прокуратура захоче злучити цю справу зі справою Романа Міхецка, якого недавно арештовано під замітом убивства провокатора Королюка, державної зради і шпіонажі. Тоді унічене вже слідство було би продовжене й арештовані Ямроіх і тов. сиділи би без власної вини ще довгі місяці у слідчій тюрмі; на цей випадок розправа відбулася би найскорше в осени ц. р.

ЛЬОСИ І КЛЯСИ

Польської Державної Льотерії Клясової до набуття в колектурі

„РУНО" Равіч і С-ка

Львів вул. Академічна ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Вносить щастя в твою хату!

Що другий льос виграє!

Ціна льосів слідуючі:
за ¼ льосу — зол. 10.—
„ ½ льосу — зол. 20.—
„ ¾ льос — зол. 40.—

Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю
. . . . четвертки по зол. 10.—
. . . . половинки по зол. 20.—
. . . . цілий по зол. 40.—

Належитість в проті зол. . . . . заплачу, по одержанню *льосів*, виданих П.К.О. дозволеного фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .
Блища адреса . . . . . .

2016 2—5

З життя наших еміґрантських установ.

Товариство Українських Економістів у ЧСР.

Товариство Українських Економістів у ЧСР. провадить свою працю в напрямках: лекційному, видавничому та організаційному.

В лекційному — позначена низка помісячних прилюдних засідань, на яких ма-

---

половина з того зужиткується на виконання механічної праці, то таку саму працю могло би виконати більше як 5 міліярдів робітників.

Енергію нафти та бензини використано в автомобілях, літаках та повітряних кораблях. Найбільшу продукцію автомобілів виказує Америка. Автомобільне Товариство Форда будує річно понад 2 і пів мільона автомобілів. Авта належать тепер до важніших середників комунікації у містах та в краю. Рівночасно розвинулася комунікація у повітрі, завдяки якій віддалення стали незвичайно малими. Скорість лету 50 клм. на годину стрічається чим раз частіше.

Вище згадав я вже про використовування енергії вітру, а саме у вітраках. Через довший час не було поступу у цьому напрямі. Старосвітські вітраки давали пересічно по 2 і пів кінської сили. Але і тут наступив перелім. З одного боку побудовано вітраки великих розмірів, що дають по 150 кінських сил, н. пр. у Данії, з другого запряжено їх до витворювання електричности. У Німеччині, Данії, Америці збудовано більшу скількість вітроелектричних станцій. — Енергії вітру уживають тепер також до порушування кораблів і літаків. Німецький інжинір Флетнер винайшов т. зв. ротори. Є це прямовісні високі вальці, які обертає підчас вітру малий електромотор. Н. пр. корабель „Букау" вимагає для свого руху від електромоторів 20 кінських сил, а забирає з повітря 1000 кінських сил. Обчислено, що підчас подорожи великого пароплаву з Гамбурга в Індію вживання роторів може заощадити яких 200 тисяч долярів.

Здобування енергії з води та з вітру заспокоїло цих учених та ляїків, що передбачували вже у короткому часі занепад людського життя з причини вичерпання запасів вугля та нафти. Останніми часами добувають річно біля 1400 мільонів тон кам'яного вугля. Вправді обчислено, що в землі є 5830 міліярдів тон вугля, але необхідно взяти під розвагу, що консумція вугля з року на рік зростає безмежно, а зрештою, чим глибше копається, тим тяжче видістати вуголь. Ще гірше стоїть справа з нафтою, якої запаси вичерпуються прямо на очах. Але енергія води і вітру прийшла з великою допомогою і тепер вже не може бути побоювань, щоби не стало людям енергії. Зрештою вимишляють ще й нові проекти здобування енергії.

Одним з кращих проектів це використовування енергії припливу моря. У Франції й Америці існують вже припливово-електричні централі, що дають поверх 5000 кінських сил. В Англії задумано збудувати в гирлах річки Северн дві припливово-електричні централі, що будуть давати підчас найбільшого припливу аж 1 мільон кінських сил. Щорічно заощадять вони державі по 3 і пів мільона тон кам'яного вугля.

Могутнім джерелом енергії є сонце, що після обчислень проф. Ланґлея дає землі 350 тисяч мільонів кін. сил. Є це величезне число. Щоби зрозуміти його, перечислім його на енергію палива. Тоді довідаємося, що сонце протягом 3 хвилин дає всій землі саме стільки тепла, скільки може дати все паливо, видобуте протягом року на всій землі. Тому не диво, що різні учені продумують над будовою сонячних двигунів (моторів). Спроб зроблено чимало. Але вислід покищо слабий, бо досі повелося збудувати сонячні стації лише на кількасот кін. сил. Всеж таки є оправдана надія, що нові сонячні централі дадуть кілька тисяч або і більше кін. сил.

Вибухи вулканів та горячі джерела навели людей на думку, щоби використати внутрішнє тепло землі для порушування моторів. В окрузі Тоскана, в Італії, виловлюють горячу пару, що виходить у великій скількости із землі, при її допомозі вправляють в рухи парові турбіни і так одержують яких 10 тисяч кін. сил. Електричність, що її там виробляють, налягають по дротах до окружних міст, між іншим і до Фльоренції. Мешканці Фльоренції можуть похвалитися, що їх возить в трамваях енергія внутрішнього тепла землі. — В Ісляндії запропоновано використати гайзери для подібних цілей. Крім того мали би енергію гайзерів використати для штучного плекання збіжа. Таким чином могла би Ісляндія мати три рази в рік жнива і звільнитися від зовнішнього довозу поживи.

В кінці треба ще згадати про радій, якого 1 грам містить в собі міліярди кінських сил. Енергія одного граму радія могла би тягнути поїзд на сотки кільометрів. Це могло би наступити, якщо радій розложився би протягом 1 секунди. Але він розкладається 2500 літ; енергія виділюється з нього безнастанно, дуже поволи та нема на разі способу прискорити його розкладу. Тому не можна поки-що користати з його енергії. Це вже музика будучности.

Переглянувши вище згадані джерела енергії, мусимо подивляти людського духа, що видирає природі тайни її, а сили природи запрягає на свою службу. Одначе заразом приходить на думку рефлексія, коли вже раз настане той час, в якім людський дух буде працювати не на взаїмне винищування людського роду, а на уміпшення та удогіднення життя всіх людей. Якщо такий час настане, то буде це дійсна перемога техніки над первісною природою людини.

ють виголошувати та обговорювати доклади на економічні теми. Першим з таких був доклад члена Т-ва проф. С. Бородаєвського на тему: Економічна політика, як причина миру та війни, що був виголошений на приподньому засіданні Т-ва дня 24. III. 1928 в одній з авдиторій Української Господарської Академії в Подебрадах.

Шановний докладчик в своєму пізнавальному відчиті висунув слідуючі теми: 1) Економічні мотиви, особливо, в останні часи впливали на вибухи війн між народами. 2) Ліга Націй цілком послідовно мусить звертати увагу на урегулювання економічних питань на цілездатне вирішування економічних проблем між народами. 3) Загальні цілі економічної політики кожної країни містяться в тому, щоби вирішити в найлішний спосіб питання про можливість повного задоволення їх потреб населення і поліпшення взагалі його господарського стану. 4) Головні завдання економічної політики в кожній країні зводяться до 2-ох основних питань: а) найбільш цілездатної організації продукції в країні, в цілях постачання населення потрібними йому предметами і б) найбільш доцільної організації торговельного обміну між країнами. 5) Економічна політика, яка грунтується на стремлінню країни, по можливости, ізолюватися в царині продукції від інших держав з метою розвитку на своїх власних теренах всіх чи більшої частини галузок промислу, недоцільна і може негативно впливати на мирне співжиття народів. 6) Економічна політика, яка базується на принципі розділення праці між народами більше відповідає інтересам кожної країни і більше забезпечує мирну співпрацю народів. 7) Засвоєння принципу розділення праці між народами тісно звязане з необхідністю стремітти до можливо вільного обміну між народами. 8) Організація міжнароднього обміну по принципі складання міжнародніх трактатів, що мають в своїй основі спеціяльні договори на підставі автономних тариф в кожній державі, не гарантує мирного розвитку взаємовідносин між народами. 9) Організація міжнародного обміну на основах складання торговельних трактатів, в основу яких положені можливо сприятливі конвенційні тарифи, зайшення контрагентам автоматично і безумовно прав та привілеїв найбільше фаворизованої країни, в найбільшій мірі гарантує мирну співпрацю народів.

У живій дискусії, що виявзалася після реферату взяли участь: доц. М. Добрилівський, інж. д-р С. Володимирів, генерал Петрів, проф. Л. Вич та проф. В. Тимошенко — після чого проф. С.Бородаєвський відповів своїм опонентам.

Голова Т-ва проф. В. Тимошенко, відкриваючи засідання коротко поінформував авдиторію, що складалася з поверх 60 осіб членів Т-ва та гостей, про життя Т-ва Українських Економістів та його ближчі завдання. У видавничому напрямку Т-во успішно підготовляє матеріял до видання першого числа „Українського Економіста", економічного збірника, що вийде книжкою 128 сторін малої вісімки літографовано до 1-го травня 1928. В організаційному — навязано зносини з багатьома українськими економістами в ЧСР і поза її межами. Кількість членів Т-ва на 1. 4. 1928 зросла до 40 осіб

Л. Биковський.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 21. квітня 1928)

КРІЗА В БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік) У вчорашньому комунікаті ми не мали змоги подати закінчення засідання бюдж. комісії, яке вийшло досить трагічно. А саме прийшло до суперечки поміж більшістю комісії і її головою пос. Бирком в справі полагодження поодиноких частин бюджету в III. читанні. Пос. Бирка домагався, щоби III. читання полагоджено безпосередньо після II. читання поодиноких мін. бюджетів. Зате більшість комісії, покликуючися, що соймовий регуламін обовязує також у комісіях, ставила на становищі, щоби III. читання бюджету перевести щойно після полагодження цілости бюджету в другім читанні. В тому напрямку принято конкретний внесок, за яким зявилися всі члени комісії, як знімкою 1-ки. Після того пос. Бирка заявів, що можливо зрезигнує зі свого головування. Сьогодня передпол. пос. Бирка перевів у тій справі нараду з головою клюбу 1-ки пос. Славеком, а ген. референтом бюджету пос. Кашпаровським і з пос. Ткачем (бувш. начальник штабу ДОК VI. Львів). Члени правиці 1-ки підпасували становище пос. Бирки. Внаслідок того пос. Бирка вислав нині до марш. Дашинського листа з резигнацією з головування в соймовій бюдж. комісії. Довідуємося, що засідання бюдж. комісії в понеділок відчинить марш. Дашинський.

НАРАДИ БЕЗП. БЛЬОКУ.

(ік) Пленарне засідання сойм. клюбу 1-ки відбудеться у вівторок 24. п. м.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 21. квітня 1928)

НЕДУГА МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) Марш. Пілсудський від двох днів перебуває в уяздівськім шпиталі. Він хорий на невральгічні болі та артретизм рупп. Марш. Пілсудський займає кільки кімнат на відділі недуг очей. При маршалкові перебуває його жінка, полковник Прихтер (шеф ген. штабу) і адютанти. Його лічать засвітлюванням.

„УКРАЇНСЬКИЯ ХАОС".

(ік) В сьогодніщнім веч. виданні „Курера Варш." є передова стаття під заг. „Український хаос" про відносини на Радянській Україні. Кінчиться стаття таким уступом: СРСР пробує розвязати свою нац. проблему одним великим обманом. Даючи про око народам СРСР меншу або більшу автономію, зате все думає зрезигнувати зі суверенного права. Ця так велична політика може бути з успіхом приноровлювана до башкірів, калмиків і інших дикунів, однак з хвилиною, коли її приноровляють до національности, яка стоїть на вищім степені культури, виходить із цього такий хаос і неспокій, який тепер є на Україні.

ІДИЛІЧНІ ВІДНОСИНИ НА ПІДЛЯШШІ.

(ік) В околицях Кобрина на Підляшші появилася ватага, яка нападає на населення задля грабіжей. Поміж Кобрином і Володавою банда ця напала на фіру з кількома людьми, всіх їх погубивала, тіла обдерла з одягів і повісила на деревах.

НАПАД НА СПАЛУ?

(ік) В сьогоднішніх ранішніх газетах появилася сенсаційна вістка про напад на палату польського президента в Спалі, в якій тепер перебуває жінка президента. Наслідком нападу буцімто простріляно поліцієнта біля палати. В полудневих газетах появилися заперечення цього, виясняючи, що поліцай через необережність сам себе простр'янив, у зв'язку з чим вирнули поголоски про бандитський напад.

НОВИЯ ДАНЬСКИЯ ПОСОЛ У ВАРШАВІ.

(ік) До Варшави приїхав і склав президентові Польщі офіціяльно листи новий данський посол Нільс йоган Вульфсберг.

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ БЮДЖЕТ.

(ік) Оголошено офіціяльні дані про військовий бюджет СРСР на 1927-1928 рік. Видатки комісаріяту для військових справ виносять 742 міл. рублів. До того треба доратувати такі видатки, забюджетовані окремо: військовий санітаріят 21 міл. рубл., спец. військові частини 50 міл., нагорода для конвоїв 7 міл., ДПУ 47 міл., отже разом урядовий більшовицький бюджет рахує 869 міл. рубл., себто около 4 мілярди зол. Цей бюджет є вищий від попереднього на 17 відсотків.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У ФІНЛЯНДІЇ.

(ік) У Фінляндії переведено протягом вчорашнього дня масові ревізії серед місцевих комуністичних діячів, з яких арештовано 9 осіб. Одночасно арештовано двох комуністичних послів фінляндського сойму.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ ШАЛЯПІНА.

(ік) Великий російський співак оперний артист Шаляпін оголосив у Парижі заперечення, нібіто він думав вертати до СРСР. У цьому запереченні кажеться, що Шаляпін справ уої ввязки з більшовиками та не думає вертати під їх панування.

ЗЕМЛЕТРУС У БОЛГАРІЇ.

(ік) В околицях Філіпополі відчасні струси тревають далі. Урядові чинники заняті акцією апровізації тих околиць, які повістив землетрус. Після відкриття парлям. сесії уряд предложить законопроект про привязання кредитів у висоті 50 міл. левів на допомогу потерпілому населенню. Представники закорд. держав скінали в Софії співчуття з приводу катастрофи. Югославянський король Олександер прислав на руки короля Бориса телеграму.

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

(ік) Завтра, себто 22. квітня, у Франції відбудуться вибори до палати депутованих (парламенту). Телеграми польських часописів пророкують побіду нинішньому премієрові Поанкаре і провал соціялістів. В кожному разі виборча кампанія йде в атмосфері спокою. До боротьби стають головно дві групи: прихильники міжпартійного порозуміння з правицею (Поанкаре) і більш-менш радикальний.

РЕПРЕСІЇ В ІТАЛІЇ.

(ік) У звязку з останнім замахом на італійського короля та на Муссоліні в Італії йде хвиля репресій. В Медіолянні буцімто викрито тайний антифашистівський союз, якого розгалуження сягають до Риму і Турину. Арештовано понад сто осіб. Крім того арештовано багато фашистів, які винили в останнім часі з партії.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і вилаїм свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

За океаном.

За зміну календаря.

Ми вже повідомляли про те, що американська „Свобода" започаткувала дискусію між своїми читачами на тему незвичайно актуальну для заокеанської української еміграції: чи не зміністиб обовязуючого в нашій церкві юліянського календаря на григоріянський, себто, чи не зрівнятиб наших свят в латинськими. Забирали в цій справі голос головно робітники, яких сильно вцікавила пропонована зміна.

Одні з них домагаються такої зміни, мотивуючи її потребу передовсім матеріяльними оглядами (через святкування наших свят український робітник тратить по чужих фірмах не тільки робучі дні, але нерідко й службу), хоч не бракувало й голосів, що заявлялися за реформою календаря з мотивів чисто ідеалістичних. Останні вказували на те, що діти наших поселенців в Америці відчужуються так скоро й легко від віри й народности своїх батьків тому, що ті батьки, святкуючи свята по старому стилю, є в своїм консерватизмі й відсталости для своїх дітей, вкоганих в нових американських умовах, чужими, незрозумілими, дивними. Це й причина, чому молоде наше покоління за океаном не маючи пошани до своїх батьків, не чуючи їх авторитету саме внаслідком їх відсталости, так легко відпадає від нас, приймаючи все нове, американське, за своє.

Були й інші голоси, що завзято обстоювали старий календар. Аргументи цих людей, оскільки про них можна говорити, були значно слабші. По правді майже ніхто не боронив старого календаря як якоїсь національної питоменности чи святости, а більше [illegible]ликувалося на те, що, мовляв, у фірмі, де дискутант працює, дають радо дозвіл на святкування наших свят українцям, не роблять їм ніяких пакостей чи попрікань і не насміваються. Щодо матеріяльних страт, то їх треба переболіти в імя національної солідарности, треба зробити цю жертву — в імя Христа. Найбільше голосів у цій групі було таких, що радили ждати з реформою календаря до того часу, поки цілком вільно і свобідно й без ніякого натиску не вирішить ціст переважної справи — старий край. Радили ждати тимбільше, що непідготованість як слід переводжування цієї зміни викликалоб богато терть, непорозуміть, а навіть завзяту боротьбу, чого треба за всяку ціну уникати. Зрештою над реформою календаря думають не лише українці, але також руські, греки, серби, єрійці, й ін.

Редакція „Свободи", помістивши на своїх сторінках кількаканцятьголосів за і проти зміни календаря, дістала таку масу листів від своїх читачів у цій справі, що мусіла дальшу дискусію перервати, бо інакше ціла газета булаб завалена тими листами. Виходить, що голос у цій справі повинен забрати край, як і висказався останній допущений до голосу дискутант.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 – 1·26·00, румунська лея 0·05·24 – 0·05·66, французький франк 0·34·50 – 0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00 – 43·90·00, радянський червінець 32·60 – 33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 ніжеяьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський флюрен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·05·00 попійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця кіірська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварняний 41·50—42·50, ячмінь на пашо 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя пронислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля колірова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох піз-Вікторія 55·00—60·00, горох пільовий 40·00—50·00, боби 34·50—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке краєне прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рілак озимий 68·00—70·00, мука пшенична 40 прц. 87·00—88·00, мука пшенична 50 прц. 78·00—79·00, мука житня 65 прц. 61·00—62·00, грисін кукурудзяний 57·50—58·50, мука кукурудзяна 43·00—44·00, отруби житні 28·35—29·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, круши гречані 82·25—84·25, пшоно 78·50—85·50, круши ячмінні 60·25—61·25, пеншак 58·50—59·50, просо красне 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина красна 220·00—250·00, мак синій 90·00—110·00, мак синий 75·00—90·00. Мішки хутові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Чорна мода.

Я ще ніколи не нарікав на судьбу за те, що наказала мені належати до білої раси (хтось міг би тут підмітити, що українці не такі то вже білі, але це вина не раси, а чистоти). Ані вчора жалко мені стало, чому я не мурин.

Мають вони свої самостійні держави, а як і ні, то живуть під культурним режімом других держав, мають університети, бібліотеки, театри, в кожнім свое питоме національне обличя.

Що з цього маємо ми?

Про самостійність говорити не буду, бо це справа з одного боку збруча невирішена, з другого непензурна. Те саме відноситься і до культурного режіму других держав.

Щож до решти вичислених справ, то й тут не дається нічого певного означити, бо думка і погляди є подільні.

Але не в тім річ...

Мені жалко стало, чому я не мурин головно з двох причин.

1) З впливу, який на расу має на культуру Европи; 2) З легкости заробітку

Щодо впливу на культуру, то вона є очевидна. В кожній кавярні, в кожній салі, бо — в кожній приватній хаті тільки муринська пісня, музика і танець. Загуде саксофон, загавкають ще якісь там фони, затріскотить барабан і вже все гнеться

скаче, дріботить і вертиться як автохтонні мешканці африканських джунглів. Спробуйте комубудь сказати, що це все добре чад Конґом чи Болотяним Озером, але не в Европі, — назвуть пас ретроградом і хто вна, чи й послом волі виберуть.

Щож до легкости веробітку, то це справа чесна як сонце. Досить вам прийти на світ з чорним ціферблятом, досить мати білі і великі клиняки, а ви вже маєте хліб у руках. Вивчіться тільки швидко фастрагувати ногами, помалюйте уста на рожево, робіть дурні міни, роздявляйте рота від уха до уха, або ще далі — а ціла Европа ахне. Жозефіна Бейкер, коли б уродилася білою, мигаб тепер тарелі або, при великім щастю, щипаб капелюхи. А так лупить ногами по дошках, а рукамі по портфелях і от-от вийде за італійського князя.

Був я вчора на т. зв. „Муринській Ревії" в міськім театрі. Дві години дрожала сцена від ударів чорних ніг, дрожала сала від чорної музики, дрожали видні від сквапливання. Пані очі видивлялися на гранатових Аполлонів, панове на тим подібні Венери.

Сало виповнили вітхання до ідеалу і подихи африканських джунглів з їх фльором і фавном.

Я сидів і думав...

Як добре бути мурином!..

В патріота не пилює брудних рук, у емансипантки брудних ніг. Політичні вороги просто відають себе в формі котлетів, зразів чи шницлів.

Тільки одно не змінилось би: етика.

І давно вже перейшов від мурнів весь культурний світ і навіть у нашім закамарку вона панує всевладно.

Галактіон Чінка.

Опікунчим Товариствам і Заведенням під увагу.

Розпорядок Президента з 22/4 1927 Дн. з. д. ч. 40 п. 854 про нагляд і контролю над діяльністю опікунчих установ піддає нагляду адміністраційних властей товариства, установи і заведення, які опікуються дітьми і молодю, інвалідами або старцями, — або ведуть охорону материнства, щодо згідности їх діяльности з обовязуючими приписами.

Ближші пояснення до цього розпорядку Президента містить розпорядок Міністра праці і суспільної опіки з 23/11 1927 Дн. з. д. ч. 2. поз. 18 з 1928. По приписам цего розпорядку обовязані є згадані вище товариства, установи і заведення предкладати кожного року, найпізніше до 3 міс. по уплині звітового року Староству (у Львові Магістратові) звіт з діяльности та рахунковий звіт. Звіт провірити Ревізійна Комісія і підписати уповажнені до цего особи. У звіті з діяльности треба означити ціль і характер заведення, подати, хто є управителем заведення, кільку осіб нараховує обір учительсь., описати цілорічну працю, подати число вихованків, пересічний видаток на удержання одної особи і т. д. Заведення, що опікуються дітьми, мають подавати у звіті число дітей після віку, пола, обряду, народности, число дітей, побираючих науку та яку приміняється в заведенню систему виховання.

Опікунчі товариства і заведення є обовязані вести від 1-го квітня п. р. книги — касову, дневник америк. системи, магазинову і інвентарну по означеним в розпорядку взірцям. До касової книги мають бути вписувані всі приходи і видатки в хронольоґічнім порядку. Американський денник має дати образ дізнаня грошевого обороту в заведенні і має мати що найменше 23 рахунків (конт), в розпорядку вичислених. Магазинова книжка повинна мати окремі позиції матеріалів і артикулів у приходах і видатках. Інвентарна книга має містити опис всіх движимостей з поданням дати, джерела і ціни набуття.

З кінцем звітового року, який трівав від 1-го квітня до 31-го березня, всі книги мають бути замкнені. Річний звіт має обіймати рахунки доходів (12 позицій) і видатків (17 позицій), преліміпар доходів і видатків на слідуючий рік і білянс. Якщо заведення не предкладає біляпсу, має дозучити до рахунків приходів і розходів 6 потрібних виказів, згаданих в розпорядку. Крім цего товариства і заведення обовязані є предкладати властям на кожне домагання рахунково-касові докази (квіти) та давати всякі пояснення і грамоти відносно своєї діяльности.

Властям присуґує також право переводити ревізії діяльности цих товариств і установ та інспекції в заведеннях. Староства (у Львові Магістрат) по розглянені надісланих звітів з діяльности і рахунковим подають свої замітки дотичному товариству чи заведенню з дорученням усунення запримічених неточностей.

Опікунчі заведення є обовязані справовати так правильним, в якім треба подати ціль заведення, скількість місць в заведенні, умовини приняття і видалення вихованків, висоту побираної евентуально оплати і розклад дня. Заведення мають вести виказ вихованків і удержувати сталого управителя. Від зарядженя властей прислуґує право відклику, який здержує виконання зарядження.

Коли Т-во чи заведення не буде придержувати до постанов виданих розпорядків або зарядженя властей, то власти мають право: 1) висилати упімнення на письмі; 2) жадати усунення управителя заведення і 3) введенни примусового заряду на означений час.

Розпорядок з 22. 4. 927 постановляє також в дорозі розпорядку признати згаданим вище т-вам, установам і заведенням право жадати звороту видатків, понесених на виконування опіки, від самозрадних установ, обовязаних до ведення тріалої опіки та від інших правних і фізичних осіб, обовязаних до виконування опіки.

З огляду на незвичайно важні постанови згаданих розпорядків, які обовязують вже від 1 квітня п. р., всі інтересовані т-ва і заведення повинні точно з ними запізнатися. Ціна обох дневників заложів виносить 1 зл. без почтової оплати.

Українська Кр. Тов-о Охорони Дітей і Опіки над Молодю (вул. Бляхерська 11.)

КОЛЬОНСЬКІ ВОДИ І ТОАЛЄТОВІ закордонні і краєві

поручає по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-КА ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 1.

НОВИНКИ

— **Пекарі виграли.** У конфлікті львівських пекарів із міською радою виграли пекарі; ціни на муку та хліб будуть підвищені. Нова тарифа проголошена.

— **Львівська хроніка.** Три спроби самоубийства: 22-літня служниця Анна Віск, не йодину з нещасного кохання; 22-літній торговець Яків Гольдберґ з нужди пе сублімат. 40-літній власник інвалідської будки Цибульський вранив себе ножем у нетверезім стані. — На потіху цієї сумної хроніки приходить звістка, що міська рада має поважний плян зарадити одній старій, пекучій потребі мешканців Львова: призадити для них став. Ця приємність коштувала би місто півтора мільона зол., а її місце находилось би в 4-ох км. за Замарстинівською рогачкою. На жаль, до цього стану ще далеко... кілька літ часу.

— **Українка.** У ч. 105 франц. деннику „L'Independance Luxembourgeoise", що виходить у Люксембурзі, находимо вступну статтю п. н. „Народи, що не хотять вмерти: Україна в XX. ст.", Емануеля Евена, посла з Парижа, бувш. головн міської ради в Парижі. Стаття написана із знанням нашої історії і є одною із цілої низки заповіджених автором про Україну. Прихильною думкою цих статтей можна вважати таке речення із останньої: „Немов камінь кинений із гори починає котитись униз і ніщо не в силі його здержати, так само почивав розвиватись український рух, тому, що він відповідав потребам народу".

— **Український фонд воєнних вдовиць і сиріт** у Львові складає сердечну подяку Службовикам Наук. Тов. ім. Шевченка, що з нагоди іменин голови Т-ва д-ра К. Студинського зложили для фонду квоту 200 (двісті) зол. Рівночасно повідомляється Громадянство, що фонд признав одноразових підмог вдовицям і сиротам у висоті 989 зол. 95 сот., які у Великий Четвер переслано почтою під вказаними адресами. Дальші підмоги стануть можливі, коли українське громадянство буде памятати на найбільших: зломіж бідних. До навязання звязків кооперації з Українськими інвалідами визначено п. Василя Весоловського. За Видія праці Українського фонду воєнних вдовиць і сиріт, Львів, вул. Домініканська ч. 11: о. Василь Лящинин, заст. голови, Вас. Весоловський, секретар.

— **Злочин, якого не було.** Три тижні цікавився Парнж таємним злочином, названим „тайна жовтого авта", якого єдиним свідком був молодий фотограф Крокалес. Крокалес вибрався в ночі до Булонського Лісу, щоби при сяйві місяця поробити знимки краєвидів. У момент, коли він робив знимку, поспіл ним пролетіло авто, де якийсь мущина душив жінку, що запізно боронилась. Цю сцену зловила фотографічна кліша. Одначе обличчя таємної пари не було видно. Зате на місці події лишились хустина з графським монограмом і жіноча торбинка. Кліщу, хустину і торбинку передав Крокалес поліції. Агенти детективи шукали надаремне жертви злочину; ні душеної дами, ні слідів „жовтого авта" не найшли. Аж після трьох тижнів виявилось, що гості із цього авта були спільниками молодого фотографа, що хотів зробити собі дешевим коштом рекляму для свого підприємства. Паризька преса не пише, скільки молодий фотограф заплатить тепер за свою винахідливість.

— **Смерть визначного маляра.** У Льондоні скінчив самовбийством один із найпопулярніших англ. малярів Чель Сімс, у 45 р. життя. Він був малярем усієї королівської родини, членів палати лордів і найвищих кол аристократії. В останньому часі, не вважаючи на всі свої успіхи, він почав малювати щораз менше і зацікавився індійською фільософією та теозофією. Сімса бачили часто в товариствах, що пропагували буддизм. Під впливом цього духового звороту він покинув портрети і почав малювати картини з містичною закраскою. Сімс наложив на себе руку в Шотляндії, в замку одного свого багатого приятеля.

— **Заробітки американського письменника.** Відомий америк. письменник Сінклер Льюіс, автор „Бабіта", „Головної вулиці" і „Ельмера Гантрі", розвівся зі своєю жінкою. Льюіс зголосився виплачувати жінці місячно 1000 дол. аліментів; він заробляє місячно пером 5000 дол.

— **Практичні віденці.** На прилюдній злитинії у Відні про давали мичку волосся Шуберта. Виклична ціна була 300 шіллінґів. Ліцитатор надаремне кликав: „хто дасть більше? раз, удруге, втрете..." Аматорів на цю реліквію не було і вона вернулась до власника. Те саме трапилось два роки тому з мичкою Шілера.

— **Природниче диво.** Природники із зоольоґічного музею в Ню Йорку зайняті цікавим питанням, з нагоди одного дарунку присланого до музею: скільки літ може жаба без поживи та повітря? Міська рада міста Істлянд, у Тексасі, переслала туди жабу, найдену під угольним каменем магістрату, який бурили після 31 літ. Жаба не могла за весь час найти поживи і не мала повітря; у 10 хвилин після її найдення, вона прокинулась із глибокого сну. Є між американськими вченими такі, які заявляють, що жаба може жити без поживи навіть 131 літ. Інші не вирішили ще проблеми: як довго вона може жити без повітря. Відомо, що навіть рослини не можуть обійтись без повітря, а не було ще досі факіра, який видержав би без повітря довший час.

— **Вистава памяток пашщини** буде уладжена в салях Національного Музею у Львові (вул. Мохнацького 42) і віддана до публичного ужитку на память 80-ліття знесення кріпацтва в Галичині — в неділю 1-го травня о пів на першу пополудне. — Управа Нац. Музею просить усіх власників памяток цієї доби присилати їх на виставу до евентуального звороту в перших днях червня після закриття виставп.

— **Череп Альбрехта Дюрера.** Цими днями Німеччина святкувала 400-ліття від дня смерти свого славного маляра Альбрехта Дюрера. Центром цих свят було його родинне місто Нюренберґ. У день роковин 40.000 осіб відвідало цвинтар, де спочивав великий артист. Гора квітів вкрила занедбану камінну плиту з латинським написом: „Пізнати Альбрехта Дюрера. Те, що було в А. Дюрері смертного, спочиває під цим каменем". Дюрер, як відомо, ще за життя став славним. Одначе його родинне місто, що згадує тепер його ім'я з гордістю, не подбало навіть за його могилу і він мусів спочити в гробниці родини своєї жінки. Коли за ним померла його жінка та її сестра і на них вигас увесь рід, могилу признали „вільною" і віддали її за довгу аренду шпиталеві. У могилі ховали покійників із шпиталя. Аж при кінці XVII. ст. один великий почитувач Дюрера викупив це місце від шпиталя і відновив гробницю, де спочивав артист. У цій гробниці мали ховати на майбутнє тільки артистів. Останків Дюрера не можна було найти. Аж у 1811 р. нюренберґський магістрат на превелике диво казав розкопати могилу; із черепів там найдених, вибрали найбільший, признаний його черепом Дюрера. За цим пішла чутка, що вся ця комедія зорганізована якоюсь поважною особою, що забагла всякою ціною мати в своїй колекції цей череп і підкупила міських радних. Громадянство почало протестувати з обуренням. Скандал зріс до таких розмірів, що сам баварський король видав наказ звернути найдені кости Дюрера туди, звідки їх узяли.

— **Також рекорд.** Найбільший і найменший берлінський прислужник (кельнер) Рішке, що має більше як 2 метри і Гірт, що має 1.58 м. рішили вибратись пішки до Женеви... у фраку та білій краватці. Цих 1450 км. вони сподіваються перейти до половини червня.

— **Міжнародній картограй.** У Відні арештували варшавського громадянина, що від кільканадцятьох літ мандрував по всіх европейських столицях і вів весело та легке життя, завдяки хистові вигравати в карти а багатими панками. На Семерінґу виступав він як Натансон Де Лінк із польським пашпортом, виставленим польським посольством у Римі. Ще в 1909 р. засудили його у Франкфурті на два роки вязниці за ошукаиство. Він їздив тоді як „граф Ігнатієв, аджутант його царського величества", позичаючи на всі боки грошї в Берліні, Відні, Сальцбурґу, Ніцці, Генуї, Парижі та Монако. Він є сином варшавського банкіра Натансона, що лишив йому колись 125.000 руб., які він пропустав з якоюсь акторкою. Він жив із гри в карти таким робом, що мав завсіди при собі подвійну талію і вмів зручно підбирати потрібні козирі. Його штукарство вийшло наверх, коли він запропонував одному із бувших своїх партнерів спілку такої гри, а проектом подорожі у Париж і спільним вкладовим капіталом. Цей напівний спільник повідомив поліцію.

— **Світова всячина.** Нім. преса п. зносить звістки про катастрофічний стан фінансів СРСР. — У Катовицях вибудують техніку. — Португальський уряд ратифікував вашингтонську конвенцію про 8-годинний робучий день. — Афганський емір Аманула поїде з Варшави до Риги, а звідти до СРСР. — До С. Готгард прибула комісія знавців Ліги Націй для розсліду інциденту з куземетами. — В Англії велики студінь і сніговиця. — Помер найбогатший японець барон Окура в 91 р. життя. — У Берліні перевернулись 3 трамваї: 4 убитих, 60 раненних. — Форд мав минулого року на 42 міл. менше доходу як у попереднім. — Братова д-ра Воронова, місс Кастерс із Льондону, приготовляється до перепливу Атлантійського Океану в моторовій лодці. — Поважно занедужав у Брюсселі бувш. російський генерал Врангель. — Поважно недужим є дир. держ. театру „Одеон" у Парижі Жемьє, геніяльний актор і режіжер. — Найгарнішою жінкою в Палестині признали 19-літню молочарку Рахель із Тель-Авіва. — У Ліоні один бувш. посол Астіе ударив у лице свого противника бувш. міністра Антерю; Антерю мусів увяти в оборочу Астіе, якого юрба хотіла розірвати.

— **Зі спорту.** Пригадується, що змагання в копаного мича між львівською „Україною I." і станиславівською „Реверсою I." за мистецтво А-класи відбудуться в неділю в год. 4-ій попол. на площі Сокола-Батька. Попередить в год. 2.30 змагання між „Україною II." і „Лехією II." за мистецтво Б-класи.

Театри.

Місьнй великий театр:

22-го г. 3·30 попол. „Веселі пуни з Віндсору".

22-го г. 7·30 веч. „Статисти життя".

23-го 7·30 веч. „Кавалєрія рустікана" і „Паяци" з Дигасом.

24-го г. 7·30 веч. „Сніжиста ніч" А. Рибіцького (преміра).

Міський „Театр Новин":

22-го г. 3·30 попол. „Лише Ти...".

22-го г. 8. веч. „Леді Шік".

23-го г. 8. веч. „Леді Шік".

24-го г. 8. веч. „Орлов".

КІНА.

„Аполло": „Коли у жінки пробудиться кохання...".

„Лев": „Дама у спальнім вагоні".

„Палас": „Паніка".

„Фатаморґана": „Любощі".

Дописи.

ЧОРТКІВ. (**Спростування**). Від чортківського старости дістаємо таке спростування: На підставі арт. 32. розпорядку президента Річпосполитої про пресове право з дня 10. травня 1927 р. Дн. Держ. Законів ч. 1. поз. 1. з 4. січня 1928 р. прошу надрукувати слідуюче спростування статті „Під увагу нашим послам", поміщеної в ч. 63. „Діла" з дня 21. березня 1928 р.: 1) Неправдою є, неначе на віче в Шульганівці я агітував за відданням голосів при соймових виборах на листу ч. 1, а за те правдою є, що прибувши з нагоди обїзду повіту до громади Шульганівка обговорив я з вібраною громадською радою найважніші її завдання на найближчу будучність. Обговорюючи при тім також завдання громадської управи у звязку з

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чекелади сметанкової, молочної, десертової і до варення як також чоколядки, карамельки і цукри. — Не шумною реклямою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1561 Замовлення приймає **Народна Торговля у Львові.** 17—50

...ціборники до сойму вимінити в зібранім ...гнодженнє уряду в цій справі. Бо Неправдою також є те, наколи в пізнішій ...сутніх до устилення в салі читальні „Просвіти" образа Шевченка і що на...ідком того візванний присутний комендант посторунку Л. П. відмовив образ ...нем до стіни, ба те правдою є, що такого доручення я ніколи не видавав і ...мендант посторунку Л. П. образу не відвертав.

Адам Федорович, староста.

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи" ім. Тараса Шевченка на Стрийськім передмістю у Львові.

І пята дільниця святкувала в неділю ...., березня п. р. память генія України ...нцертом хорової школи ім. Т. Шевченка в салі „Академічного Дому" при ...л. Сулішського. Концерт відкрив вступним словом управитель школи п. Швед, навчивши школярів на те, як мають наслідувати Кобзаря і чим він для нас дорогий. Відтак їшли співи і деклямації творів Шевченка, продуковані учнями школи, здебільша підготовані учительками п. Калишевичевою і п. Ріпілевою. На закінчення відіграли учні школи чудово сценічку картину „Тарас-дитина" в двох діях, приготовлену великим накладом праці п. Л. Пильчишиновою. Сала „Академічного Дому" була виповнена до берегів громадянством Стрийської дільниці і родичами учнів. За мало було чисто інтеліґенції з нашої дільниці. Це ...вичайний тут обик... Чистий дохід з ...нцерту вилинув на фонд будови школи. Щоб побільшити той самий фонд, Старшинна Кружка розісилала на днях на всі відомі адреси прохання щодо пожертв. Тому просимо українське громадянство як найкорше субскрибувати ...ю позичку, навіть найменшими квотами. А. Л.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Денис Дудко: Чорторий. Роман. Фільми української боротьби 1919—1920 рр., ст. 187. Львів 1928 р. Б—во „Червона Калина".

ЖУРНАЛИ:

Світ, ілюстрований журнал, ч. 7 за місяць квітень, виходить двічі в місяць.

Яків з Мійських Теодорович
вдова по бл. п. о. Савиноп парафії в Ранові пов. Долина, померла 20. ц. м. в Конюхові в домі свого зятя о. Костя Патрушевича. Похорон відбудеться дня 23 ц. м. о год. 9 рано з церкви в Конюхові, а відтак тілиці останки будуть перевезені до родинної гробниці в Стрию. Рідня.
2019 1—1

ОПОВІСТКИ.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі відкриває з днем 1. травня приготовляючі курси до III. і IV. класи гуманістичної гімназії. Зголошення приймає до 28. квітня управа гімназії в будинку „Української Бурси" вул. Качали. 2010 2-3

Товариський Зізд абітурієнтів гімназії в Самборі з р. 1898, який по 30 роках мав відбутися в Самборі — в червни п. р. — Для означення дня і програми прошу Товаришів подати свої адреси.— Іван Біхницький, ем. суддя і адвокат в Самборі вул. Бадова 7. 2025

Наукове Тов. ім. Шевченка розписує конкурс на обнову дому при вул. Чарнецького ч. 24. В обсяг обнови увійдуть роботи блятарські, мулярські і золотарські. Бажучі вказівки подасть канцелярія Товариства в год. 11—1. Оферти можна вносити по кінець квітня (Чарнецького 16). За Видія: К. Студинський, Р. Шелюський. 2017 1—1

Оголошення: Старшинна Кружка „Рідної Школи" в Сяноці отвирає з початком травня двомісячний курс приготовчий до гімназії. — Зголошення приймає адвокат д-р Степан Вавринський в Сяноці. 2020 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

4 ЗОЛ. кептуя долка, ніж, вилки з хінського срібла у Мандля, Коперника № проти кіна Коперника. 1812 10-15

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, околиця Юра, піставський чинш 460 корон, повсякчас надбудови. Ціна 5,500 долярів. Продасть Центральна Агенція, Коперника 14. 1975 2-3

БИЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає на готівку і на рати від десятків зіт у цілім краю аптека фірми Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 73-7

ДИВАНИ смирненські стрижені і готові по фабричних цінах Венк площа Марійська 5. І. п. 1914 3—7

РУТИНОВАНОГО, нежонатого компіпієнта негайно прийме за попередним письменним зголошенням з описом дотеперішної практики. Д-р Степан Дольницький адвокат в Сколім. 1996 2-3

СТАРША жінка шукає місця господині, найкраще у священика. Марія Петрух, село Модринець, почта Мірче, повіт Грубешів. 2022 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентґеном. 12—20

Інж. Корнило Целевич
присяжний земляр і заприсяжений судовий знаток для поміркових справ веде канцелярію в Угнові у власнім домі. 5-5

Заведення техн. дент.
Г. ФЕЛІКС
приймає як передтим Ринок 37. Тел. 2027 ч. 56—02. 1—1

ДО ТОВАРИСТВА
„Assicurazioni Generali Trieste"
Відділ у Львові.

Оним посвідчаю, що мій бл. п. син о. Василь Саноцький, декан в Пробіжній, був асекурований на життя в Товаристві **„Assicurazioni Generali Trieste"** на суму 1000 долярів. Обезпечення тривало всего три місяці. Заплачено тільки одну піврічну рату. Обезпечену квоту виплачено без найменшої перешкоди. Обезпечення і ліквідацію переводив заступник згаданого Т-ва Вп. Яків Зазуляк, за що складаю йому сердечну подяку.

Пруськів, дня 21. квітня 1928.

2026 † Никола Саноцький
1—1 і син Тимко Саноцький.

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів УГА. що займаються продажу деволіоналій, щоби були ласкаві повідомити про речевець місії хоч тиждень наперед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Запитів п. Підлісни малі. 2-3

Не марнуйте одежевих відпадків (шматок) бо з них можна мати **практичні і тревалі хідники** які старанно виконує **ТКАЛЬНЯ ХІДНИКІВ** в Замарстинові, вул. Падеревського 4 (бічна вул. Замарстинівської.) 2-2

КРИНИЦЯ пансіонат **„Лесічанка"** при вул. Пулавського близько нових лазничок, поручає сонячні комнати з балькопами і верандами. Першорядне удержання. Зголошення до 10. травня п. р. **Біттлінова**, Львів, Зиблікевича 16/I п. Телефон 34—91 підтак Криниця. 2026 1—4

КОНКУРС

ПОВІТОВОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ в СТРИЮ

На посади:

I. **Люстратора-організатора** — Вимоги: фахова освіта, добрий бесідник, довша практика в ПСК.

II. **Практиканта організаційно — інструкторського відділу** — Вимоги: фахова освіта, знання книговодства.

Посада до обняття сейчас — платня після умови. — Зголошення з підписами свідоцтв до 30./IV. 1928 на адресу: ПСК. Стрий. 1993 2-3 Дирекція.

Новий рід мила — необхідний до прання

ДАВНІШЕ, коли не існувало Rinso, треба було мити кожний шматок білля окремо.
Спершу мили брудніші місця, а вкінці прали білля при помочі тарки.
Основний і незвичайно корисний переворот у цій ділянці зробило
Rinso, що само пере.
Замочити білля в розчині цього ідеального прального середника, а наслідки зачудують вас.
Миляни Rinso є в найвищім степені активні, очищуючи бруд так, що не шкодять біллю і роблять його сніжнобілим.
Якщо плями не щезають, посипати їх дрібкою сухого Rinso.

Як тужити Rinso.
Те, що в пачці, розпустити в кипячій воді, вилити до білої наповненої на половину літньою водою і замочити білля — найкраще на ніч. Рано полоскати. Кретон, батист то-що, виглядають гарно, коли є варені, але не конечне.

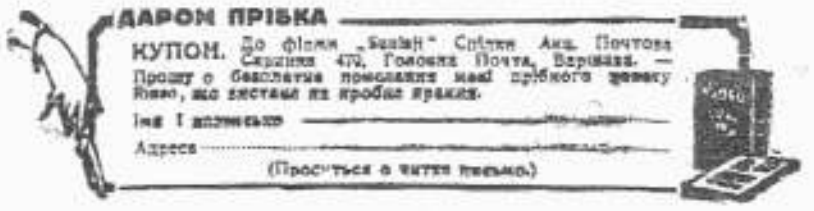

R. S. Hudson Ltd., Англія

ЛІТНИСКО ТУХЛЯ в східських КАРПАТАХ на лінії Сколе-Лавочне в прегарній лісистій околиці над Опором отворене від 15. мая. Прогулянки в гори — купелі в Опорі. Харч добірний — на бажання ярський. Станція залізнича, почта в місці. Комнати соняшні з верандами. Зголошення на адресу **Заряд літнисна в Тухлі.** 1959 3-4

Оголошення:

Дня 5/6 п. р. о год. 11 перед полудпем в салі товариства відбудуться звичайні Загальні Збори Тов. ім. М. Шашкевича в Зодочені. Порядок нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности і рахунковий. 4) Уділення абсолюторії. 5) Вибір видїлу і комісії ревізійної. 6) Внесся членів. По думці § 9 статута повідомляється, що право участи в Загальних Зборах мають право лише члени, що заплатили вкладку членську, бо хто не платить вкладки перестає бути членом. Вступ на Збори дозволений лише за легітимацією. — За Видїл Тов. ім. М. Шашкевича в Зодочені. 2024 1—1

І. Річні Загальні Збори

Союза українських власників реальностей у Львові

відбудуться в неділю дня 6. травня п. р. точно о год. 11 рано в салі „Укр. Бесіди" при вул. Рутовського ч. 24 I. поверх.

Порядок зборів: 1) Отворення. 2) Звіт секретара. 3) Звіт касіера. 4) Звіт контрольної комісії. 5) Вибір Видїлу. 6) Означення висоти членської вкладки. 7) Внесення. 2023 1—1

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ:
І. Глинчак, голова. *Е. Ігнат,* секретар.

Конкурс

на управителя книгарні Рідної Школи.

Вимагане: фахове знання і по можности відбута практика в книгарстві. Поданпя відповідно удокументовані вносити в реченці до кінця травня 1928 р. до Головної Управи „Рідної Школи" 2018 Львів, Ринок 10/11. 1—3

Присилайте передплату!

:: МІНЕРАЛЬНІ КУПАЛЬНІ ЧЕРЧЕ ::

сезон від 1-го червня до 15-го вересня.

Жередо 1. **Теплі купелі сірчані і болотні лічать:** ревматизм ставів і мязів зі запаленням нервів, мочапову сказу, невральний стан в черевній ямі, жіночі недуги та деякі шкірні недуги. **Вода має в собі йод.**

Жередо 8. **Вода до пиття лічить катар жолудка та кишок як і недужих на сеса-ларію.**

Жередо 9 а і 9 б. **Вода до пиття лічить** запалення мочевих доріг, катар мочевих видимих та піхура, мочамову сказу, надмір шлункового квасу та надмірне подражнення нервового укладу.

Дирекція купелевого заведення просить П. Т. Гостей зголошуватися письмово завдалегід, бо заповідається великий напливи гостей.
1952 2—4 Купелеве заведення в Черчу, п. Рогатин.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

ч. 90 (11.343). Львів, середа 25. квітня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, І. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не зворочається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Село й місто.

Іняж. Едвард Шром, Москва*)

Головна проблема радянської революції, властиво відношення робітництва до провінції, міста до села, уряду до хлібороба, зазнала за час радянської влади різних модифікацій. Проте вона лишається одною з найважніших і найтяжчих проблем. Не зважаючи на всі гасла минулих років, як от „Лицем до села" Бухаріна, спостерігається й нині, що між радянським селянином та урядом, який репрезентує диктатуру пролетаріяту, панує атмосфера недовіря.

Що причинилось до цієї в певній мірі нової ситуації? Причини тут часто матеріяльні й випливають вони з того факту, що досі доводилось накладати на село й на сільську людність раз-ураз нові тягарі, не даючи їм рівночасно ніякого помітного відшкодування. Правда, в абсолютних числах оподаткування села є нині менше, ніж воно було перед війною, й тільки заможніші господарі, так звані „куркулі" платять незвичайно великі безпосередні податки. Але найвищим податком є для селян дуже висока ціна радянських промислових виробів, яка не стоїть ні в якій пропорції до дуже низьких цін на хліборобські продукти. Не зважаючи на раціоналізацію нові виробничі методи й т. ін., радянська промисловість несе на собі стільки тягарів, що вона в порівнанні з капіталістичною промисловістю занадто дорого продукує й при даних політичних обставинах ледви чи й буде коли дешевше продукувати. А що монополія зовнішнього торгу і державна індустріялізаційна політика тільки й дозволяють привозити з закордону, що засоби продукції, тільки не готові дешеві вироби, за якими люди аж кричать — то радянський селянин мусить купувати дорогі й потані радянські вироби й витрачати через це подвійне переплачування такі суми, які в кілька разів перевищують висоту безпосереднього оподаткування. Вираховано, що так звані „ножиці", себто розбіжність між ціною хліборобських і промислових продуктів, річно витягують у села 900 міліонів карб., тоді як безпосередні податки виносять лише 400 міліонів карб. і щойно в наступнім році виноситимуть 450 міліонів карб.

До цього всього прилучився новий громадський податок, що його стягається виключно по сільських громадах. Цю нову форму оподаткування названо прикладно „самооподаткуванням": її висоту громади встановлюють самостійно, однак вона не сміє бути низча ніж 35 відсотків єдиного сільсько-господарського податку. Хоч прибутки від цього податку мають витрачатись виключно на місцеві потреби, зокрема на школи, санітарію й поправку шляхів, людність поставилась до нього неприхильно, надто коли почались екзекуції при його стяганні. Державний скарб позбувся, правда, цим способом деяких значних видатків, але державна влада цим кроком не дуже-то причинилась до необхідного соціяльного замирення краю. Полекуди самооподаткування визначалось таке високе, що доводилось екзекуційно продавати весь живий і мертвий реманент, аби дотичне село новий податок сплатило.

Тоді ще прийшла найновіша державна позичка т. зв. сільсько-господарської відбудови. Її визначено в висоті 100 міліонів карб. і розміщено виключно на селі. А що успіх, не зважаючи на велику аґітацію, був малий, то фінансові уряди в багатьох місцях удалися до примусових способів. Таке поступування викликало низку скарг безпосередньо на ім'я голови ради народних комісарів Рикова. Риков видав наказ місцевим фінансовим урядам, щоби вони людей до примусового купна облігацій нової позички не силували, бо це руйнує довіря до державного кредиту. Та наказ прийшов запізно, коли примусове розміщення облігацій вже занадто далеко посунулось.

При таких умовах було більше ніж ясно, що село поставиться до державних закупок збіжжа для внутрішніх потреб і для вивозу незвичайно ворожо. І дійсно село доставило до початку грудня дуже незначну кількість збіжжа, так що харчування міст і збіжевий експорт зазнали великих труднощів. А перші три місяці біжучого року були добою, що під деяким оглядом нагадувала добу найгострішого воєнного комунізму. Примусова продаж державним покупцям по „твердій ціні" наочно нагадувала забуті часи воєнних реквізицій. Нагороди за доноси на тих господарів, що приховали своє збіжа, внесли в село велику деморалізацію. Дійшло до нових соціяльних боїв. Уряд своїм безнастанним і часто незрозумілим репетуванням про небезпеку війни й спільний протирадянський фронт значно до того причинився, що запаси й справді приховувано.

Протягом трьох місяців ситуація остільки покращала, що поповнено державні збіжеві запаси, заспокоєно потреби міської людности, так, що позникали хлібні „хвости", й навіть вивезено трохи збіжа за кордон, щоб оминути грошевих кар за недодержання умов. Та цього досягнено ціною повного занепокоєння країни. Рад. кола, правда, запевняють, що похід розпочато виключно проти „куркуля", але хто знає, як тяжко встановити, де кінчається куркуль і починається статечний господар, а знов хто знає, що до категорії куркулів часто-густо зараховується найбільше діяльних і працьовитих хліборобів, той напевно зрозуміє, що тут ледви чи можна сподіватись тривалого успіху. Уряд і сам не знає й лякається до того, щоби швидко спаралїжувати очікувану протиакцію селянства.

Цим разом селянська акція полягатиме в тому, що засіватись буде лише стільки, скільки конче потрібно. Докази вже й находять як від сількорів з усіх усюд Радянщини, так і від самих селян. Заможніші селяни, які законним способом арендують додаткову землю до своїх наділів, тепер відмовляються від дальшої аренди, навіть коли на арендованій землі вже посіяно озимину. Цей рух до зменшення засівної площі приходить неорганізовано — це рух стихійний. Тим більшою небезпекою він загрожує. Уряд хоче з ним боротись через призначення особливого диктатора, який має доглядати за яровою сівбою. На місце Цюрупи призначено Орджонікідзого, особистого приятеля Сталіна. Аґітацію вже розмухано, та вона мало що поможе. Ніхто не примусить селянина, щоби він зрікся своєї постанови. Обіцянкам він не дає віри, а конкретного уряд нічого не може дати. При 22 міліонах селянських господарств найменший саботаж може принести державі необчислиму шкоду, в кождім разі далеко більшу, ніж саботаж у Донеччині.

Зі всього цього видно, що ми в наступнім році стоятимемо в Радянськім Союзі перед тяжкою кризою, ніж цього року. Колиб прийшов неврожай, то справа виглядатиме ще небезпечніше ніж це тепер закроється. Нема найменшого сумніву, що найдальше за два роки радянський уряд буде поставлений перед необхідністю радикально змінити свою політику не тільки супроти села й селянства, але й взагалі у цілости. Бо тут доведеться числитись не тільки з внутрішніми силами, але і з натиском зовнішнього політичного й господарського світа. Як той „Налеп" виглядатиме, цього й сам Сталін сьогодня не потрапить сказати. Але в Кремлі знають, що способи звичайного примусу, які так упростили ситуацію, тут вже більше не вистарчатимуть.

*) Цю прецікаву для нас статтю передруковуємо з „Прагер Прессе". Автор її, постійний кореспондент того щоденника інж. Е. Шром постійно перебуває в Москві і в тамошніх господарських відносинах добре визнається. Стаття освітлює дуже яскраво теперішні господарські відносини в СРСР і зокрема на Рад. Україні. — Ред.

Польський бюджет.

(На основі доповіді пос. Остапа Луцького на тему: „Інтереси хліборобського населення в прелімінарі державного бюджету на рік 1928/29).

II. Суспільна опіка, хліборобство й земельна реформа в бюджетовому прелімінарі.

Бюджетовий прелімінар **міністерства праці й сусп. опіки** у витратах виказує 60,282.781 зол. З тієї суми цікавить нас в першу чергу квота 2,661.614 зол. призначена на „Еміграційний Уряд" а огляду на те, що заробіткова та осаднича еміграція — це першорядне питання в нашій національній господарці. Неприродний і нездоровий розподіл землеволодіння на зах.-українських землях, зростаюче щорічно перелюднення та недостача вартісних праці і заробітку для надміру робітних рук — з одного боку, а з другого обмеження або навіть (у відношенні до східної Европи!) припинення еміґрації до Зєдинених Держав, обмежений лише до заможніших рільничих доступ до Канади та майже повне припинення сезоново-заробітньої еміґрації до Німеччини — все те занокою журбою пригнічує наше громадянство. Що далі? — питаємося і в створених умовах не можемо найти розв'язуючої відповіди.

Зі згаданих, марних і нужденних 2,661.614 зол. на „Еміграційний Уряд" для всіх просторів сучасної Польщі, 1.500.000 зол. прелімінар призначує на опіку над еміґрантами. З цієї квоти можуть (а не мусять!) користати суспільно-культурні установи. Чи щонебудь з цієї квоти прийде до нас, важко передбачити. Дальше у витратах міністерства праці і сусп. опіки зустрічаємо такі позиції: 1.000.000 зол. на опіку над нездатними до праці (воно що не не торкається селян), 2,873.648 зол. на лікування та опіку над воєнними інвалідами (в тому міститься й 48.000 зол. на субсидії для товариств опіки над інвалідами), 1,788 тисяч зол. для жертв війни (в тому мається 247.000 зол. на опіку над „українцями-заплічанами", себто на опіку над поляками й українцями, емігрантами з Вел. України) і 2,142.502 зол. на допомогу потерпівшим від живлових нещасть.

В ділі **державних підприємств** на перше місце вибиваються **державні ліси** (головно на українській території в Карпатах і на Поліссі). Поверхня держ. лісів обіймає 2,537.492 га. На обрахунковий рік від 1. X. 1927 — 30. IX. 1928 запроектовано на зужитковання з цих лісів 8,311.468 куб. дерева (з того 621.000 м. ужиткового і 1,696.000 м. опалового дерева на продаж для місцевого населення); на обрахунковий рік від 1. X. 1928 до 30. IX. 1929 призначено на зужитковання дальше 8,142.482 куб. дерева (в тому 681.000 м ужиткового і 1,309.148 м опалового дерева для місцевого населення). Як бачимо, то користування лісами передбачене на широку скалю. Про це наглядно свідчить цифра 79.642.700 зол. передбачена як **чистий зиск** з цього „державного підприємства". Зайвим було додавати, які важкі наслідки принесло зі собою невсипне винищування лісів та які воно ще принесе.

А тепер приглянімося найважнішим для нас частинам бюджетового прелімінарія, що обіймають міністерство хліборобства та міністерство земельних реформ.

Всі звичайні та надзвичайні витрати **міністерства хліборобства** замикаються сумою 46,794.126 зол. Коли від неї відняти прибутки цього міністерства у висоті 11,531.061 зол., то фактичні витрати обмежаться лише до 35,262.165 зол. Ясно, що ця сума в порівнанні з цілістю бюджетового прелімінарія (півтрети мільярда зол.!) та з вагою хліборобства є смішно мала, є каплею в морі потреб рільництва.

Витрати міністерства хліборобства розпадаються на шість ділів. В другому з них „воєвідські видатки рільництва і ветеринарії", що обіймає видаткову суму 11,586.586 зол. цікавлять нас такі позиції: 48.000 зол. на примусове залісення й пошкодження шкідних комах (звороткий видаток), 4,000.000 зол. на поборювання повеней (грудня й весняту у воней) та 580.000 на меліорації в держ. маєтках, які повинні стати осередками рільничої культури.

В ділі „допомога хліборобській продукції", що обіймає 18,112.880 зол. витрат, призначується: 4,680.000 зол. на допомоги для добровільних хліборобських організацій, хліборобських палат, кооперативних союзів і територіяльних самоврядувань, дальше 250.000 зол. на стипендії й допомоги дослідникам та авторам наукових творів про хліборобство, 3,000.000 зол. на пільги при реалізації меліораційних позичок та на допомогу для водних спілок, 1.400.000 зол. на позички та субсидії для особливих галузей хліборобської продукції (луки й пасовиска, годівля насінь і трав, садівництво, квіти, хміль, лоза, лічничі рослини і т. і.), 150.000 зол. на субсидії для боротьби зі шкідними комахами й недугами рослин, 7,000.000 зол. на субсидії та позички для плекання худоби та для допомоги (у формі кредитів) організаціям збуту худоби, яєць і масла, 845.000 зол. на цілі плекання коней (з цього 300.000 на преміювання огерів) і 600.000 зол. для територіяльних самоврядувань на залісення неужитків.

В ділі „шкільництво і позашкільна освіта" прелімінар призначує 6,101.100 зол. Вся ця сума призначена на держ. і само-

вищі та приватні хліборобські школи і на позашкільну хліборобську освіту. Годиться зазначити, що в р. 1927-8 було в Польщі 13 держ. хліб. шкіл, а в бікучому році проектується урухомити дальших 6. **Між ними нема ані одної української.** Хліборобських шкіл в управі самоврядувань є 64, а між ними знову **ані одної української.** На допомогу прив. хліб. шкільництву призначено всього лише 482.820 зол., яка то сума має бути розділена між 30 шкіл. На позашкільну хліб. освіту преліміновано 450.000 зол. Разом на прив. школи й позашк. освіту припадає 932.820 зол. Чи з цього прийде що на одиноку нашу школу в Миловані і на допомогу українським хліб.-суспільним організаціям, — важко сказати, бо преліміпар зберігає під тим оглядом повну мовчанку.

В ділі „державні дослідно-наукові інститути" призначено 180.000 зол. на „Науковий Інститут сільського господарства", 243.639 зол. на „видїл економіки дрібних хліб. господарств" і „дж" 25.000 зол. на садівничі заведення в Заліщиках та „дж" 15.200 зол. на досвідну станицю в Чорногорі.

Ось в загальному зарисі весь преліміпар бюджету міністерства хліборобства.

Подібно представляється й бюджетовий преліміпар **міністерства земельних реформ.** Його витрати виносять 47,566.355 зол., прибутки 3,046.683 зол., фактичні витрати виносять 44,519.672 зол., з чого половину призначується на кредитову допомогу.

Крім центральної управи (2,223.757 зол.), велику суму, бо 9,727.397 зол., консумують земельні уряди. В цій збірній сумі (на земельні уряди) фігурує в 200.000 зол. на нагляд над приватною парцеляцією. Приватні власники та уповажнені до цього установи мали би в бікучому році розпарцелювати 125.000 га. На справлення гіпотек вставлено зворотний кредит у висоті 400.000 зол. На будівлі для земельних урядів преліміпується 1,000.000 зол.

Дїл „технічні праці", що замикається сумою 11,965.201 зол., у відділі на комасацію виказує 5,134.000 зол. Комасація мала б бути переведена на 325 га землї (кошт комасації 1 га обраховано на 24 зол.). На парцеляційні праці призначує преліміпар 1,496.695 зол., на ліквідацію сервітутів 705.990 зол. та на меліорації і на плани розбудови 1,780.000 зол. Парцеляція, яку мають перевести земельні уряди, має обняти 80.000 га землї, ліквідація сервітутів має обняти 24.000 господарств.

Призначення „кредитової допомоги" у висоті 22,426.000 зол. є ось таке: 6,500.000 зол. на перенесення будинків у скомасованих селах (1.000 зол. на одно господарство), 2,400.000 зол. на докуплення 8.000 га для доповнення дрібноземельних скомасованих господарств, 100.000 зол. на частинне покриття витрат на комасацію, переведену заінтересованими, 12,200.000 зол. на „фонд допомог і пільгового кредиту" (в чому міститься 1,500.000 зол. **для військових осадників**) і 1,000.000 зол. на кредитову допомогу при дрібних меліораціях на скомасованих полях (500 зол. на одно господарство). Крім 1,500.000 зол. з „фонду допомог і пільгового кредиту" для військових кольоністів преліміпар призначує для них ще 200.000 зол. на господарські будівлі.

„Особливий фонд" у висоті 1,125.000 зол. призначено на пільгове спроцентування позичок, удільованих Рільничим Банком в 8 проц. заст. листах власникам господарств, **творених** згідно з арт. 50 закона з 28. грудня 1925 про виконання земельної реформи, а також **кольоністам**, що здобули господарства по думці закона з 17. грудня 1920 про наділення землею польських жовнірів.

Другий „особливий" фонд міністерства земельних реформ — це „оборотовий фонд земельної реформи". Прибутки цього фонду означено на цей рік на 28,460.950 зол., з чого 22,830.950 має бути повернене на творення запасу землі. З дотеперішньої практики знаємо, що цей фонд був з правила **кольонізаційним.** Він не лише не поправляв незавидної аграрної структури на нашій території, але її ще погіршував.

Ось так перейшли ми важніші позиції предложеного бюджетового преліміпаря, даремне шукаючи в ньому заспокоєння найболючіших питань українського культурного й господарського життя.

Радянська Україна.

Роковини смерти М. Коцюбинського.

Дня 25. квітня минає 15 літ від дня смерти великого українського письменника Михайла Коцюбинського. До врочистого святкування тих роковин підготовляються дуже інтензивно на Україні. При Раді Народніх Комісарів України повстав окремий комітет для вшанування памяти пок. письменника. В святі 26. квітня візьмуть участь усі державні й громадські установи а також школи усіх типів.

В тих місцевостях, де М. Коцюбинський довше пробував і працював потворилися окремі льокальні комітети. В Чернигові комітет рішив побудувати памятник на могилі письменника, дім, у якому він жив і творив, перемінити в музей з бібліотекою ім. Коцюбинського. Гродиньску політехнічну школу рішено перезвати на політехнічну школу ім. М. Коцюбинського, так само і сільсько-господарську школу назвати школою ім. М. Коцюбинського. Крім того комітет рішив збирати вже тепер фонди на будову памятника письменника в м. Чернигові з нагоди 20-ліття його смерти.

У Виннищі місцевий комітет теж розвинув інтензивну діяльність для увіковічнення памяти письменника. Памятник має там стати в 1929 р. і на нього переводить збірки по всій Україні. Дня 25. квітня відкривають там дві пропамятних мармурових таблиці. Крім того комітет випускає роскішне видання твору поета „Тіні забутих предків" з ілюстраціями-графікою Олени Кульчицької.

В Київі працює теж окремий комітет над підготовкою до свята. Тут рішено прозвати одну вулицю іменем Коцюбинського й одну школу, а саме 54-ту трудову школу. В день смерти письменника відбудеться і святочне засідання Української Академії Наук, присвячене памяти М. Коцюбинського.

З Центрального Комітету У.Н.Д.О.

Діячеві в признанні заслуг.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Об'єднання, познайомившись на своїм пленарному засіданні з дня 21. квітня ц. р. з мотивами резигнації свого члена д-ра **Івана Курівця** з посольського соймового мандату, яким наділив його 52-ий виборчий округ (Стрий, Калуш, Долина, Дрогобич), рішив:

Приняти до відома цю оправдану поважною недугою д-ра Івана Курівця резигнацію з посольського мандату та зложити йому при цій нагоді щиру подяку за ту велику працю, яку він віддав справі виборів, а зокрема висловити йому прилюдне признання за його більше ніж сорокліпню громадську, політичну, культурну, економічну та організаційно-освітню працю, яку він віддавав усе безкорисно українському народові чи то як громадський діяч у Калуші і Калущині, де був довший час лікарем, чи то як посол до галицького сойму з Калущини, чи як державний секретар здоровля в уряді ЗУНР, чи накінець як карний член національної партії та довголітний активний член Тіснішого Народнього Комітету колись національно-демократичної а потім трудової партії і накінець як член Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Цього року обходив д-р Курівець сорокліття своєї фахової, лікарської праці. До того свята прилучується Центральний Комітет, поширюючи його обсяг більше ніж сорокліттям громадської політичної діяльности д-ра Івана Курівця і бажаючи йому з тої нагоди якнайшвидшої поправи здоровля та якнайкращих успіхів у дальшій його громадській та політичній праці. Молодим членам партії ставить Центральний Комітет за зразок цього заслуженого і неструдженого в праці громадянина і закликає їх до наслідування його чесности, ідейности, характерности і особистої посвяти для громадських справ та незломности, простолінійности і витрівалости в прямуванні до загальної національної мети.

За Президію Українського Національно-Демократичного Обєднання:
Д-р Дмитро Левицький, голова.
Д-р Любомир Макарушка, в заст. головного секретаря.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 23. квітня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік.) Нині відкрив засідання бюджетової комісії марш. Дашинський у звязку з резигнацією з головування пос. Бирки. Маршалок Дашинський запропонував, щоби посли не робили трудностів для можливого якнайшвидшого полагодження бюджету, при чому заявив, що проект пос. Бирки відносно переголосовування в третьому читанні поодиноких бюджетів перед вирішенням у другому читанні цілого бюджету був уставлений разом з ним, себто марш. Дашинським, отже цей проект є позбавлений всякої тенденційности. Пос. Розмарін (Жид. Клюб) поспішився першій стати по стороні пос. Бирки і зголосив внесок на реасумцію постанови з пятниці мин. тижня. Після промови пос. Ратая (Пяст) і Тромчинського (ЗЛН), пос. Чапінський (ППС), котрий був поставив цей

Д-р ОЛЕКСАНДЕР СМАКУЛА.

Атлянтійський перелет*).

У безнастанній боротьбі з природою здобуває людина крок за кроком нові успіхи. Те, про що ще недавно ніхто й не мріяв, стає дійсністю. Чи-ж можна було тому яких тридцять літ сподіватись, що людина зможе на відлязь кількох тисяч кільометрів слухати музики, говорити, а то й бачити? Для нас сьогодні це зовсім звичайна й самозрозуміла річ. Так само мабуть і сам Блеріо, перелітаючи канал Ля-Манш, не думав, що за яких двацять літ можна буде перелетіти цілком вигідно й безпечно за сімнацять годин з Берліна до Мадрида. Літак і радіо — ось два головні здобутки за останне чвертьріччя.

Минулорічні спроби перелетіти літаком через Атлянтійський океан увінчались успіхом, але тільки в одному напрямі, а саме з Америки до Европи (перший перелетів Ліндберг). Перелет у протилежну сторону закінчився тоді безуспішно. Та не зважаючи на минулорічні жертви, цієї весни почались вже нові спроби, але й цим разом закінчились вони трагічно: англієць Гінчліф та зміс Менай пропали безслідно. Німець Кель вилетів ще 27. березня до Ірляндії і там чекає на сприятливу погоду. (Як відомо Кель уже доконав перелету з Ірляндії до Америки на літаку „Бремен". — Ред.).

Чомуж властиво так важко перелетіти Атлянтійський океан? Які трудноші приходиться побороти? Трудношів є богато. Найголовніше це мотор. Мотор літака мусить бути так збудований, щоби при якнайменшім тягарі мав як найбільшу видатність. Всі части мотора мусять бути з найсильнішого матеріялу, але тому, що мотор має дуже велику видатність, вони скоро зуживаються. І дійсно треба мати щастя, щоби мотор працював безупинно понад сорок годин, потрібних для перелету. Зіпсується мотор, то літак опиняється на протязі кількох секунд, а в найкращому разі кількох хвилин, на воді. Коли до цього ташки ще повні бензини, літак негайно порпає; у протилежному разі може ще деякий час удержатись на поверхні, але хвилі в коротному часі його розбивають. Здетіти з води — розуміється — для сухопутьового літака неможливо.

Чомуж у такому разі не уживають до перелету більшемоторових літаків? Як відомо, пасажирський рух послугується головно такими літаками. Коли б тоді один мотор зіпсувся, можна при помочі другого долетіти до мети. Можливе, що в найближчому часі вдасться такого літака збудувати, але тепер це важко. Більшемоторовий літак працює більше неекономно, як одномоторовий й через це не міг би взяти зі собою відповідної скількости бензини. Тому для атлянтійського перелету лишається повищо тільки одномоторовий літак.

Другим важним чинником для перелету це погода. По причині низького атмосферичного тиснення в околицях Ісляндії панують над Атлянтійським океаном переважно західні вітри. Навіть тоді, коли над землею панує східний вітер, у вищих верствах атмосфери віє західний вітер. Отже коли при перелеті з Америки до Европи натрапить летун на східний вітер, то потребує лише піднестись на яких дві тисячі метрів вище, а там дістане вітер у плечі. При перелеті в протилежну сторону такої вигоди нема, а навіть навпаки: коли внизу віє західний вітер, то його горою зминнути годі, бо він там ще сильніший. Коли напр. літак летить із скорістю 160 кільометрів на годину, а скорість вітру в ту саму сторону виносить 40 кільометрів, то обі скорости додаються й літак летить, тоді 200 кільометрів на годину. При такому самому протилежному вітрі скорість літака виноситиме тільки 120 кільометрів на годину. З цього бачимо, в якій мірі звязаний перелет з напрямом вітру.

Крім вітру відіграє досить важну ролю мряка та мороз. Зломж східного побережа Північної Америки пливе відлом лябрадської струї й спричиняє значний спад температури. Східний воздух окрітий гольфштромом, над побережжям надто остуджується і повстає т. зв. „нюфовленська мряка". При спаді температури понижче зера осідають охолоджені краплі мряки на літак і замерзають. Це накопичення леду може довести до того, що літак змушений осісти на море. Але й без цього мряка дуже шкідлива, а то тому, що тоді тоді летунови контролювати рівновагу літака й місце положення. Саме тому до цього часу не поширився північний пасажирський лет на суші. (Досі існує одинока на світі нічна пасажирська лінія Берлін—Данціг—Кенігсберг та проектується друга Берлін—Ганновер).

Для встановлення горизонту, а затим і рівноваги в ночі або серед хмар та мряки послугуються літаки в останніх роках „гіроректором" себто апаратом, збудованим подібно як кружільний компас (Kreiselcompass), що дає летунові штучний горизонт, після якого можна встановити рівновагу літака. При помочі змислів зовсім не можна означити рівноваги. Місце літака дається означити при помочі двох радіотелеграфічних станцій і то з точністю на два кільометри і це є одинока метода, на основі якої може орієнтуватись летун серед хмар або мряки, як також у ночі. Опускаючись униз серед темряви дуже небезпечно, особливо коли незнана околиця: літак може дуже легко зударитись із землею. Щоби цього оминути, техніки працюють саме над новим апаратом „скольот", який дасть змогу летунови встано-

---

*) Стаття ця написана ще перед успішним летом „Бремен-у" з Европи до Америки і тому ній лет у ній не обговорений, але тим не втратила вона своєї вартости, бо обговорює величезні труднощі такого лету і через те стала тепер ще актуальнішою. — Ред.

внесок, який викликав у наслідку кризу в бюджетовій комісії, склав заяву, що наслідком пояснення марш. Дашинського готов сам голосувати за реасумпцією свого давнього внеску, однак під умовою, що це не буде прецендленсом для пізнішого наслідування обовязуючого регуляміну. Марш. Дашинський заявив, що полагодження кризи через реасумування попередньої ухвали, отже вирішення, щоби вроголосовувати в третьому читанні поодинокі ресорти бюджету не буде творити прецендендсу на будуче. Після реасумування постанови в питанні зліквідовано конфлікт. За реасумуванням голосували лиш представники І-ки і жиди, інші партії здержалися від голосування. Опісля вибрано знова головою комісії пос. Бірку. Після перерви обговорював бюджет мін-ства земельних справ міністр зем. справ Незабитовський. Бюджет мін-ства хліборобства виказує в прибутках 11,531.961 зол., у видатках 46,794 126 зол., у відділі підприємств 79,642.700 зол. Є це більше між у мин. році, а різниця буде ще більша, коли зважити, що в минулорічному бюджеті була позиція 7 міл. на меліорацію, чого в нинішньому бюджеті нема. Всетаки бюджет мін-ства хліборобства ще не досить великий. Він творить 1.9 проц. цілого бюджету, тоді коли в Чехії бюджет хліборобства творить 2.2 проц., а в Прусії 3 проц. На меліорацію маємо лише 3 міл., але лише на спеціяльні цілі. На шлях поправами меліорації вступив Банк Рольни. Ця справа буде урегульована емісією облігацій і з того джерела дістанемо дотацію на меліорацію в сумі 70-100 міл. Крім того Банк Рольни в мин. році приняв около 110 міл. короткоречинцевого кредиту, а 80 міл. довгоречинцевого. Крім того дав Банк Рольни Центральній Кооперативній Касі 58 міл., а Кооперативній Унії в Познані 29 міл. Наслідком цих позичок є факт, що ликва на селі зменшилася. Банк Господарства Краєвого видав від січня до 20. квітня ц. р. 36 міл. довгоречинцевої позички, а від 1. січня до 1. квітня 28 міл. короткоречинцевих позичок. В III. розділі бюджету ми вели щось, чого в попередньому бюджеті не бухо, а саме допомогу хліборобській продукції в видатків понад 80 міл. Видатки на підвищення годівлі худоби і риболовлі 7 міл. На сільсько-господарські школи призначено около 6 міл. Відділ держ. лісів має в прибутках 79 мил. Референт бюджету пос. Стадніцький (великий земельний власник із клюбу І-ки) зазначив, що заслугою нинішнього уряду є зближення поміж цінами хліборобських продуктів і промисловых. У порозумінні з урядом пропонує низку незначних поправок.

ПРОМОВА ПОС. ОСТАПА ЛУЦЬКОГО.

(ік.) Як перший промовець по експозе міністра Незабитовського і референта пос. Стадніцького говорив у бюджетовій комісії пос. Остап Луцький з Українського Клюбу. Його майже цілогодинна промова висвітлювала спеціяльно потреби українського дрібного хліборобства. Промова побудована на великому статистичн. матеріялі і виголошена з великим красномовним хистом викликала помітне враження, так, що слідуючі промовці пос. Ратай, Маліновський, генеральний референт проф. Кушнаровський і інші велику частину своїх промов посвячували поодиноким виводам пос. Луцького. Всі пізніші промовці стверджують одноголосно, що промова пос. Луцького додала освітленню бюджету мін-ства хліборобства богато життя. Почав свою промову пос. Луцький увагою, що сума потрібна мін-ству хліборобства виносить тільки 1.9 відс. всіх витрат у бюджеті аграрної Польщі, коли в Німеччині з 35 проц. хліборобським населенням той сам бюджет виносить 3 пр. заг. суми бюдж. видатків. На наших землях із 80 проц. малоземельного власництва нема парцеляції, а є тільки кольонізація, тож інтенсифікація рільництва, яка повинна бути справою мін-ства хліборобства, є тимчасом одиноким виходом для українського хліборобства. Смішно малий бюджет мін-ства хліборобства згори пересуджує для нас і цей останній викід. Після устійнення, що Польща не може експортувати збіжа, а відступаючи від творення запоміжених держ. збіжевих резерв, нищить дрібного рільника в хосен збіжевих спекулянтів, промовець освітлює надзв. шкідливо кредитову політику держ. банків відносно українського населення, а спеціяльно відносно української хліборобської кооперації. Наведені приклади цеї політики відносно цілої нашої хліб. кооперації, а особливо відносно Маслосоюза і Союзу збуту худоби, яку то останню інституцію польська політика остаточно добила, викликали на присутніх велике враження. Стихійну творчість українського народу в ділянці хліб. культури і продукції („Сільський Господар"), хліборобську кооперацію, яка опирається тільки на власних силах малоземельного українського населення, змалював бесідник так, що присутні називали його виводи репелянцією. Сильно протестував пос. Луцький проти штучного творення станиславівським воєводою „Звйонжуф Рольничих", які мають не рільничі, а політичні цілі. Український хліб. корпорація „Сільський Господар" і українська хліборобська кооперація і на будуче не бажають держ. субвенцій, але домагаються рівноправности в кред. політиці держ. банків. Докладно обговорив промовець цілковите занедбання українського хл. шкільництва, коли навіть Чехія удержує від літ знамениту українську господарську академію. М-ство хліборобства має обовязок закласти або академію або рільн. факультет при українськім держ. університеті, далі заснування держ. середніх хліб. українських шкіл. М-ство має обовязок звертати увагу українським інституціям, які вдержують українські приватні школи та ведуть позашкільну освіту, яка обіймає хліб. культуру. Відтак детайльно обговорив промовець стан годівлі рог. худоби, бевр. і овець на зах.-українських землях, документуючи численними статистичними даними. Перейшовши до домагань українського садівництва і городництва господарки, промовець домагався негайної помочі українському населенню на засіх і закінчив промову великим обвинуваченням господарки в держ. лісах і політики великої зем. власности. Взагалі при укладі бюджету м-ства хліборобства його автори забули, що в межах Польщі живе близько 6 міл. українських хліборобів.

ПРОДОВЖЕННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік.) Після пос. Луцького забрав слово пос. Ратай (Пяст), в якому представив бюджет старого року, де задовження було до 10 тис. зол., нині є задовження на 150 тис. Низькі суми призначені на підмогу зем. продукції є ще яскравіші в порівнанні з іншими позиціями бюджету. На допомогу хліборобській продукції призначується 17 міл., а на дисп. фонд мін-ства закордонних справ 11 міл., на дисп. фонд м-ства внутр. справ 6 міл., на бюрові видатки для м-ства внутр. справ 4 міл. Пер. дбесідник (пос. Луцький) неслушно жалувався, що лише українці є упосліджені, бо „запевнюю його, що прим. підчас виборів, я хотів би мати ті права, які мали панове, бо як член Пяста, я був занятий цілком зпід права".

НІМИЙ КЛЮБ.

(ік.) Сьогоднішня „Жечпосполіта" містить таку нотатку: „Німий клюб. У соймових кулюарах оповідають, що послам із І-ки взагалі не вільно промовляти на засіданнях клюбу. Вони можуть щонайбільше потім після засідання мельдувати свої уваги голові клюбу пос. Славекові. Від сеї заборони вилучені тільки деякі посли т. зв. еліти, а між ними пос. Санойца, в якому свіжо рекрутовані посли І-ки цінять досвідченого старого парляментариста. Нічого дивного, що бідні одинкарі позбавлені внутрі власного клюбу найбільш засадничого пос. права, впроваджують для рекомпензати балакучі обструкції на пленумі".

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

(ік.) З Парижа прийшли відомости про висліл учорашніх парл. виборів у Франції. Тому, що згорою 2/3 із заг. числа мандатів будуть розділені щойно при тіснішім голосуванні, яке відбудеться за тиждень, трудно собі здати справу вже нині з остаточного висліду виборів. Покищо вибрані 72 республіканці, 41 респ. лівиці, 15 радикалів, 16 сусп. радикалів, 4 соц.-республіканців, 14 сусп. соціялістів, 17 консервативних. Комуністи покищо не одержали ще жодного мандату. При тіснішім голосуванні напавно чимало комуністів увійде до парляменту. Тіснішe голосування буде ще в 427 виб. округах. Більшість вибраних творять прихильники урядової політики, себто коаліційного кабінету, на чолі якого стоїть Позикаре. Серед вибраних є Поль Бонкур, голова парляменту, Буїсон, міністри Бріян, Еріо, Тардіє, Бокановський Лайг, бувш. міністр Мальві і багато інших. Цікаво, що прим. лідери соціялістів Блюм і Ренодель і лідери комуністів, як Кашен і ін. не є вибрані і ставять щойно до тіснішого вибору.

По широкому світі.

Америк. летуни Вількінс і Нільсон, вилетівши з Аляски, причалили до пустелі на Шпіцбергені і як після 5 днів відшукали слїди норвеських осель. Вони перелетіли понад бігуном; є це третій людський перелет цього місця.

Америк. уряд вислав на китайське море 40 воєнних кораблів.

На передмісті Берліна прийшло до сутички між „штальгельмівцями" і комуністами; комуністи збудували барикади. 60 осіб арештовано.

Еспанія відкликала свій виступ із Ради Ліги Націй; великі держави радять, чи звернути їй давне місце постійного члена

ЛЬОСИ І КЛЯСИ

Польської Державної Льотерії Касової до набуття в колектурі

„РУНО" Равіч і С-ка

Львів вул. Академічна ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Вносить щастя в твою хату!

Що другий льос виграє!

Ціни льосів слідуючі:
за 1/4 льосу — зол. 10·—
„ 1/2 льосу — зол. 20·—
„ 1/1 льос — зол. 40·—

Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю
. . . . чвертьок по зол. 10·—
. . . . подовинок по зол. 20·—
. . . . цілих по зол. 40.—

Належитість в квоті зол. . . . . заплачу, по одержанню льосів, бадь-четом П.К.О. долученого фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .

Блища адреса . . . . . .

2016 3—5

У Багдаді підчас виборчої кампанії на одним вічу вбили двох людей, а трьох ранили.

В Яссах згоріла стара синагога, великої мистецької вартости.

Відомий америк. нафтовий міліонер Гаррі Сінклер, обвинувачений у підкупі, звільнений.

У Константинополі арештували капітана англійського пароплаву, що займався контрабандою золота.

За один тиждень число безробітних в Англії збільшилось на 31.000 осіб.

Німецький уряд дозволив місту Нюренберг видрукувати 150.000 монет вартости 3 марки з портретом Дюрера, в нагоди 400-літніх роковин артиста.

НОВИНКИ

— **Почтові накладання розсилаємо з нинішнім числом та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць травень 1928 р. виносить 4.50 зол. Рівночасно повідомляємо, що на днях вислали ми вже письменні пригадки з поданням залеглостей. Дня 1. ТРАВНЯ здержимо безумовно дальшу висилку тим, що не вирівнають залеглости.**

— **Манія самовбивства.** За два дні нові три спроби самовбивства у Львові: Е Хмельовська вчителька, пробує отруїтись газом, С. Крушельницька, легка дама — йодиною, а на Вулецькій горі, біля II. дому техніків, застрілилась 20-літня урядничка Анна Телюк, в нещасного кохання.

— **Страшна любовна помста.** Львівський міський робітник Яків Чухрай, відмовлявши німату від перекупки на Жовківській, Андрушкової, Дарма, що жонатий і батько двох дітей, від нарубаньке життя, бо не жив з жінкою. Почав він залицятись до доньки господині а коли Андрушкова примусила його випровадитись, він не покидав знайомости з донькою і погрожував їй помстою, коли не найде заможности. Передучора вранці Чухрай долержав слова: у нинім стані прийшов до хати Андрушкової і брамінгом пострілив її, її дві доньки, одну підрізав бритвою, а присутні свідженості понищив меблі, а жінці застрілився. Всі три жінки перевезені до шпиталя.

— **Борнеславські бандити.** У Дрогобичині гуляє трійка бандитів, що недавно втікла із судової вязниці в Дрогобичі. Один із них Віктор Сало-Винницький далі грабить в околиці і навіть пострілив поліцая, який хотів його зловити, інші ограбили гуртівний склад тютюну. У Борнеславі пробив смертельно поліцай четвертого вломника Свинку.

— **Пожежа.** Пишуть нам: У селі Тейсарів дня 19-го ц. м. страшна пожежа, підсилена вітром знищила 8 господарств. Бура не давала способу рахунку: за годину сповістило все і не можна було спасти ні штуки живого інвентаря. Пожежу спинило лишо 7 сокільських

ПОЗІР! **ЛІТНИЦЬКА в СКІЛЬЩИНІ!** **ПОЗІР!**
Інж. архітект Лев Левинський Інж. Редник Маріян Козанович
уп. будів. Львів, Содова ч. 3. Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плани, кошториси, посередництво
2038 **в купні будівельних парцель — негайно полагоджують.** 1—6

елкавок, що приїхали із доволичних сіл. Соколи рятували добро з напруженням власного життя. Погорільці потребують негайної підмоги.

— **М. Меніцінський у стокгольмському радіо.** Наш славний земляк Модест Меніцінський, що тепер постійно пробуває в Стокгольмі, співає дня 2-го травня, в годині 8—8.45 у стокгольмському радіо українські композиції та українські народні пісні, а саме композиції М. Лисенка до слів Т. Шевченка: По діброві вітер віє. Огні горять. Минають дні й отсі народні пісні: Ой, не світи місяченьку, Ой, важу, я важу, Іду ж бо я Іду. Ой, дунгуде, дзигуне. Ой, немало, немало, Ой, ходили дівчина і Та заблідли сніги. На закінчення Меніцінський відспіває „Ще не вмерла Україна!" Крім цього Вячеслав Вітковський відіграє на фортепіяні вступу рапсодію Лисенка: „Rhapsodie sur les thèmes de l' Ukraine". Це вже другий з черги український концерт Меніцінського у Стокгольмі, що завсіди дуже радо витає кождий публичний виступ нашого славного артиста. При цій нагоді згадаємо, що М. Меніцінський стоїть у переговорах з радянськими муз. колами України у справі концертового туру по В. Україні. — **З. К-ли.**

— **На сигнальну пресу в Кельні.** Підготовка відділу німецьких українік, який влаштують в рамках Міжнародньої Виставки Преси в Кельні Український Науковий Інститут у Берліні, в повному ході. Не достає тільки ще деяких матеріялів, котрі були видавані під час війни в Галичині і в Австрії (напр. „Лемберґер Цайтунґ", німецькі летючки, брошури і т. д.) та старих німецьких видань. Тому пригадуємо українському громадянству нашу відозву, недавно поміщену в цьому часописі, та просимо щераз прислати відповідні матеріяли на адресу Інституту. **Поспіх конечний**, бо згідно з правилами виставки Інститут мусить бути в перших днях травня готовий із усіми матеріялами. — Берлін, дня 20. квітня 1928. — Проф. Д. Дорошенко, директор Інституту. Адреса: **Ukrainisches Wissenschaftliches Institut, Berlin W 35, Französischestr. 24.**

— **Рекорди.** Між Англією і Італією відновлена постійна воздушна комунікація. З Лондону до Палермо відлетів перший воздушний прогульковий корабель; подорож тріватиме 38 годин і 30 хв. — У кущелевім місті Шістієн утопилась у ріці 10-літня дівчинка з розпуки, що принесла до хати лихе свідоцтво. — За один обрав Гінзбору „Віа женіїв" запасгів англ. знавець мистецтва Дівен в Америці 72.000 дол.

— **Урядова реклама для танцюристки.** „Жозефіна" Бейкер перебуває в Празі в Будапешті. В виступом займається нім імпресаріо ще... мадярське міністерство внутр. справ. А саме: вона вигадує комісію, яка рішить, наскільки неодягненою вона зможе виступати, а поліція дістане доручення, щоби не дати змогу чорномилій танцюристці „вийти в бікіні власноручно із товариськими колами Будапешту". Сам чорт не придумав би кращої реклами!

— **Страшний воєнний спомин.** У французькім селі Шеврені, підчас очищування одної пшениці, відкрили страшну картину. Був це вхід до вібськових окопів, земляний, де найдено містами 50 німецьких жовнірів точно в таких позах, в яких заскочав їх вибух гранату: одні грали в карти при столі, інші лежали на ліжку, прикладались, працювали, тощо.

— **Сон японського мільонера.** Звістка про смерть найбагатшого японського промисловця барона Окури, викликалась властивим вечорком, що Окура, після стверджения його смерти лікарями проснувся в 2 год. пізніше з летаргу. Кілька гисяч кредиторів зібралось у його палаті, ждучи на спадщину від 91-літнім багатія, що має рахунки. Окуру звуть японським Кресом; він має в своїх руках численні фабрики, копальні, корабельні підприємства та готелі.

— **Світовий союз письменників.** Центральний німецький союз літературних робітників пера, що обєднує в собі всі професійні літературні союзи Німеччини, прийняв таке рішення: З огляду на ідеальну та матеріяльну необхідність солідарности усіх письменської творчости, союз німецьких письменників уважає своєчасним дати почин до основання „Світового союзу письменників". Поки до основання такої організації вийде кебаньом від ним. союзу до провідних організацій усіх країн.

— **Примхи моди.** Останньою новинкою жіночої паризької моди є капелюхи з дерева. У таких капелюхах явились на перших весняних кінських перегонах у Льонгшам диктаторки паризької моди. Капелюхи мають форми дзвонів, а їх тоненькі поділини прикрашені мистецькими мальованими вирізами, часто великих артистів.

— **Смерть своєрідного мистця.** Цими днями помер в Італії Сам Сімсн, якого імя відоме у світі всім фаховим філателістам. Сам Сімон, француз з походження, вибрав собі оригінальну професію: направляти здирщені старі марки. Дорогоцінні зразки філателії заниділі людськими руками, мандрівками і часом, повертались в його рук до рук власників такі відновлені, що людське око не могло на них найти слідів знищення.

— **Великанський зразок культури.** Вийшов цими днями останній том офіціяльного енциклопедичного словника англійської мови, над яким працювали 70 літ. Т. зв. „Оксфордський Англійський словник" має величавських 12 томів, 15 тисяч сторінок і 415.825 слів, б це огляд мови в її історичнім розвитку з цитатами із усіх визначних письменників, діялектичними формами, приповідками, зворотами, від старовинглійської народньої поезії аж до сучасної газетної мови. 6 там слова (напр. різнозначне „put" власти), що займають 52 шпальт формату більшого як наш часопис. Над цим словником працювало 1300 учених, а його видання коштувало 250.000 фунт., зібраних із складок громадянства. З огляду на поширення англійської мови у всьому світі, таке видавництво покриє свої кошти із великим доходом.

Театри.

Міський великий театр:

24-го г. 7:30 веч. „Сніжиста ніч" А. Рибінського (премієра).

Міський „Театр Новин":

24-го г. 8. веч. „Орлов".

КІНА.

„Аполло": „Коля у жінки пробуджується кохання...".
„Лев": „Дама у спальнім вагові".
„Палас": „Паніка".
„Фатаморгана": „Любощі".

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА. (Справа визласнювання грунтів у Скнилові). Під самим Львовом лежить одно з найсвідоміших українських підлвівських сіл — Скнилів. Йому доводиться тепер переживати велику трагедію наслідком примусового визласновання їх варетату праці — землі. В 1924 р. львівське ДОК визласнило около 200 моргів найліпшої землі скнилівських господарів під летнищу площу. Комісія перед визласненням обіцяла людям землю за землю. Деякі шоправда в заміну дістали землю, але далеко гіршу. Більшости визласнених виплачено відшкодування гішми, але воно було недостаточне так, що деякі селяни мусіли довладати, купуючи собі в іншім місці землю, по піні 50—100 долярів від морга. Коли скнилівські громадяни запротестували проти такої нечуваної несправедливости, то завернговано сейчас чотирох найчільніших громадян і витримано їх по кілька днів у вязниці. В 1927 р. визласнено знов около 20 моргів. В тих днях оголошено нове визласнення понад 200 моргів і то самої найліпшої землі (городи) попід самі хати, а в деяких визласнюють і хати. Розпука огортає громадян. Положення погіршує ще й ця обставина, що перед війною була переведена в Скнилові комасація. Кождий господар має грунт в одним кусні і при визласновании тратить майже всі грунти, а деяким забирають навіть і хати, так що селяни опинюються на вулиці. Відшкодування дасться нижче дійсної вартости, але вони не хочуть взяти відповідного відшкодування, з землі. Тепер прийдеться їм хіба йти в світ за очі. Отсим звертаються скнилівські громадяни до українських послів з проханим допомогти їм у такому тяжкому для них положенні. **Скнилівчани.**

Зі спортового життя.

Ревера І.—Україна І. 10:0 (5:0).
Лехія ІІ.— Україна ІІ. 6:1 (1:0).

Перші змагання першої і другої дружини України за мистецтво А- і Б-класи закінчилися скандальною поразкою обох українських дружин. Особливо сильно розчарувала прихильників України перша дружина, що в змаганнях зі станиславівською Ревером не дала з себе абсолютно нічого і позволила собі відібрати не тільки два цінні пункти, але й вспіхати 10 голів!

Узагалі українська одинадцятка робила жалю гідне враження і під напором добре зіграної, стренованої й амбітної Ревери тріщала в усіх суставах. Дворазова програна України цілком заслужена, бо вона грала так безладно й без тіни амбіції, що не спромоглася навіть на одного почесного гола. Писати щирше про цей чорний день України відпадає охота. Зазначимо тільки, що якщо наша чолова дружина хоче лишитися в А-класі, мусить не тільки основно переорганізувати свій склад, але — і то передовсім — забратися до пильної, систематичної праці й вилресати з себе принаймснше на 100% більше енергії, запалу й посвяти, як їх має досі. Інакше же Україну поразка за поразкою, а слідом за ними й утрата всяких симпатій в української публики, що, як цим разом, явилася на грищі „Сокола-Батька" в дуже поважному числі (до 800 осіб) і втікала зі змагань перед часом — з сорому.

Всячина.

Кльмансо і крісло безсмертности.

Як відомо, Жорж Кльмансо вибраний до Французької Академії ще в 1919 р. Одначе досі він не перейшов порога франц. святині безсмертних, тому, що не виконав необхідної формальности: виголошення похвальної промови одного із членів Академії. Кльмансо не предложив досі тексту цієї промови тому, що йому припала роля знеличника... Поанкаре. Секретар Академії покликується на розпорядок Людвика XIV.: що не вільно прияти в склад сорока безсмертних якого, хто такої промови не виголосить. На це Кльмансо відповів цими днями в інтервю з одним журналістом так: „Наскільки мені відомо, Французька Академія вже раз відступила від такого домагання Людвика XIV., а саме при виборі Емідія Олівія, який у 1870 р. був премієр-міністром і підчас війни втратив Альзасію та Льотарингію. Дуже характеристичним фактом є те, що Академія відмовляється повторити цей виїмок саме у відношенні до Жоржа Кльмансо, який вернув Франції ці дві провінції. Справді: дивний збіг обставин і страшний аргумент!

ОПОВІСТКИ.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі відкриває з днем 1. травня приготовляючі курси до III. і IV. класи гуманістичної гімназії. Зголошення приймає до 28. квітня управа гімназії в будинку „Української Бурси" вул. Качали. 2010 3-3

Звичайний Загальний Збір „Народньої Гостинниці" кооперат. стов. з обм. нор. у Львові, відбудеться завтра (в середу) дня 25. п. м. в год. 5. попол. у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 1. 1-1

На „Рідну Школу" зложив Вп. п. Фдис Іван у Львові вул. Унії люб. 11 под. 20. Жертводавцеві щиро дякує Головна Управа. 2027 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; **на мужеський хор: партитура 5'—** вид. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Осолінських 6. 1814 7-10

СТАРША жінка шукає місця господині, найрадше у священика. Марія Петрух, село Модрилець, почта Мірче, повіт Грубешів. 2022 2—3

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 8-15

АКУШЕРКА приймає пацієнтів. Львів, Городецька ч. 32 Лоех. 1802 10—10

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 5 б 78-7

ФІРАНКИ, капи ручної роботи найдешевше **Ванк**, площа Марійська 5, І. п. 1914 4—?

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ! Висилаємо всілякі мануфактурові товари по найдешевших цінах в цілім краю. Жадайте цінників безплатно, писати: фірма „Wygoda Polska" Лодзь, скринка почтова 482 2034 1—1

ЗЕНОН ЛИДЕНКО! Що це значить? Лішинський. 2031 1—3

ПОТРІБНИЙ для кавалер, що вмів би провадити хор. Посаду можна негайно обняти. — Уряд парохіяльний Ворохта. 2036 1—3

КУПЦЯ споживчої бранжи, фахівця, глядає Пов. Союз. кооп. в Угнові. 2030 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентґеном. 12—80

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажею devocionalиями, щоби були ласкаві повідомити про речениць місії хоч тиждень наперед і цим способом дали змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Замитів п. Підліски малі. 2-2

Конкурс

на управителя книгарні Рідної Школи.

Вимагане: фахове знання і по можности відбута практика в книгарстві. Подання відповідно удокументовані вислати в реченці до кінця травня 1928 р. до Головної Управи „Рідної Школи" 2018 Львів, Ринок 10/II. 2—?

Звичайні Загальні Збори

Товариства „Народний Дім" в Калуші

відбудуться дня 6. травня (мая) 1928 в год. 2-ій попол. у власній театр. салі зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередних Зборів, 3) Звіт Виділу і Кружків з діяльности Товариства, 4) Звіт Надзірної Комісії з евентуальним внеском на уділення абсолюторій уступаючому Виділови, 5) Вибір голови, 10-ти Членів Виділу, 3-ох заступників і 3-ох чл. Надзірної Комісії, 6) Внески. 2032 1—1 ВИДІЛ.

Подяка.

Високоповажаному Панові **Д-р С. Тафльовичови в Снятині,** лікарови віденської клініки, горячо дякую за безінтересовне і дбайливе вилічення мене з тяжкої недуги **Г. Шенгольц.**

Подяка.

Дня 15. п. м. серед страшних мук помер в загальнім шпиталі в Бережанах наш брат бл. п. Теодор Починок студ. прав краківського університету в 23-ім році свойого многострадального життя. З Покійним зійшла до гробу характерна і повна посвяти одиниця, що в найтяжчих для нашого народу часах кріпко стояла в рядах як стрілець Гал. Армії як чинна і працьовита одиниця на освітнім полі в читальні і аматорськім кружку в Нараєві. Удержуваний як круглий сирота Покійним своїм Вуйком бл. п. о. Дидиком а опісля тогож рідною на студіях перебував в Кракові де страшна недуга чахотки по перебутих походах воєнного лихоліття на Україні і здвигах в большевицькій неволі не довго на себе ждала, щоб підтяти і так слабосильний організм. Величавий похорон відбувся в третий день Великодня — та з усіх сторін напливаючі вислови широго співчуття спонукують нас зложити ширу подяку всім, що віддали останню прислугу Покійному. В першу чергу складаємо ширу подяку Впр. Духовенству, Впр. оо.: о. Дубицькому як колишньому катехитові Покійного, о. проф. Залеському, о. д-рові Стасюкові і о. Соломці з Бережан як також о. д-рові Яценкові з Нараєва за ласкаву участь та проводи в похоронах. Дякуємо зі широго серця академічному хорові як також шкільній оркестрі за те, що гарним співом і мелодійними звуками супроводжали Покійного на місце вічного спочинку. Дякуємо ВПП. Бемкові, Рижевському і Сенденському за нагробне слово, за всі понесені труди і поміч при уладженню сумного обряду в хаті, коли їзда автомобілевого дефекту, страшної дороги і трясавиці не вдалось мені добитись на час до Бережан. З окрема сердечну подяку складаємо нашим установам і громадянам Нараєва міста, що мимо свят і поганого воздуху товпливою участю засвідчили своєю присутністю в Бережанах пошану і любов для Покійного та вінками вкрили Його передчасну могилу. Сповіщаємо теж обовязок серця коли злоякимо сердечну подяку Вп. дир. шпиталя д-рові Мостовому як й Вп. д-рові Вікторчикові, за їх труди і повну посвяти працю для здержання погасаючого життя не меньше Вп. нотареві Лянгові за добре серце і віддані прислуги. Нехай Всевишній винагородить усім їх щирі труди, їх добру раду, слова потіхи і розради — хай сторицею заплатить за прояті сльози. Ми не в силі подякувати Всім так, як бажаємо — тому нехай нею дорогою прийнуть від мене і останніх сестер і брата щире „Спасибіг". — **Евген Дидик — Марія, Іванна, Стефа** сестри і **Володимир Починки.** 2033 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 91 (11.344). Львів, четвер 26. квітня 1928. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пятьнацять літ війни.

Львів, 25. квітня 1928.

Цілих пятнацять літ тягнеться в Китаю внутрішня братовбійча війна. Дійсно нещасна країна і незавидна доля її населення. Зимою воєнні операції були припинились і здавалось декому, що може вони в попередніх розмірах уже й не відновляться. Однак хто бодай трохи знав про внутрішньо китайські відносини, той не міг повірити, щоби кровопролив там припинився. Прийшла весна а з нею відразу заворушились численні китайські армії, щоби відновити братню війну.

Теперішня китайська внутрішня метелиця, що тягнеться цілих пятнадцять літ і не дає ніяких виглядів на те, щоби покінчитися, нагадує славетну тридцятилітню війну. Країна спустошена, населення зубожіле й виснажене, а деякі провінції комплетно виголоджені. Це наслідки затяжних воєн. Там де населення пройшло вже кілька разів голодовий хрест, найлекше шукати воєнних навмисників. І з цього користають у найширших розмірах усякі китайські ватажки-генерали, усякі самозванці в рівній мірі як звичайні бандити й розбійники. Війна ведеться там звичайно не між двома таборами, а рівночасно між чотирма, пятьма а то й шести ворожими групами. В процесі війни одні групи розсипаються цілковито, інші переходять на сторону тих, проти яких вчора воювали, але ніколи ще не було такого випадку, щоби на місце ліквідованих чи розложених не появлялися інші. Та всеж за останніх кілька літ можна між воюючими сторонами розріжнити дві головних, а саме: північну й полудневу.

Північ опанована відомим манджурським диктатором Чанґ-Тсо-Ліном. В його руках находиться і Пекін. Полудне вважає Чанґ-Тсо-Ліна реакціонером і запроданцем чужих держав а передовсім Японії, і тому воює проти нього тим разом обєднанними воєнними силами цілого Полудня. Біля Чанґ-Тсо-Ліна обєднались ще давні „уділні" генерали Чанґ-Чунґ-Чанґ і Суп-Чун-Фанґ. Вони визнають манджурського диктатора головою пекінського уряду і підчиняються його верховній військовій власті. Чи це довго буде тривати не відомо. Північ хоче за всяку ціну згнобити та знищити „революційне" полудне.

Щож до полудня, то воно дійсно революційне. Тепер істнує на полудні щось у роді центрального уряду й головного штабу всіх полудневих сил у Наккіні. На чолі того уряду стоїть ґен. Чанґ-Кай-Шек. Получившися з ним для спільних операцій проти північного реакційного Чанґ-Тсо-Ліна ще такі автономні „вожді": т. зв. християнський ґенерал Фенґ-Ю-Сянґ, що панує над цен тральними китайськими провінціями, ґубернатор провінції Шансі Ен-Сі-Шан і напівсамостійний ґенерал у Кантоні Лі-Чай-Сум. Як бачимо, то цим разом полудневий Китай нібито направду змобілізувався проти півночи. Всі полудневі ґенерали політично вважають себе членами ґоміндану, китайської націоналістичної партії, але всі вони мають попри те окремі свої особисті амбіції, які не позволяють їм цілковито погодитися і зрезиґнувати зі своєї „суверенности" на користь одного. Північний реакціонер обладнав їх тієї весни бодай у технічне воєнне доповнення під проводом Чанґ-Кай-Шека. Одначе нема ніяких даних, чи не порозуміння скоро не провалиться. Уряд Чанґ-Кай-Шека у Наккіні є нібито одиноким загально-китайським урядом ґоміндану. Але й сам ґоміндан ділиться на праву і ліву ґрупу. Осідком правої є Наккін, а лівої Ханков. Комуністи, що мали колись такий великий вплив у ґоміндані, тепер у ньому цілковито ліквідовані. Колись використовували вони дуже вручно і ґомінчанський націоналізм і китайську ксенофобію для своїх цілей всесвітньої революції, але тепер вони без голосу. Найсильніше почувають вони себе ще у Кантоні, де мали свого часу і свій уряд, але й там активности не виявляють, бо їх нищить безпощадно ґен. Лі-Чай-Сум.

Такі відносини в Китаю застала цьогорічна весна. Полудне обєднало всі сили проти північного диктатора Чанґ-Тсо-Ліна та його васальних спільників і фактично загрозило його стратеґічно аж з трьох сторін. Здавалосьби, що перемога для півдня запевнена. Одначе робити такі заключення булоб не тільки передчасно, але й нерозумно, бо в Китаю вже були нераз такі порозуміння і ніколи вони довше місяця-двох не утримались з уваги на диктаторські навики кожного з договорюючих ґенералів, або наслідком появи якоїсь непередбаченої нової події чи сили, що причинялася до розбиття порозуміння.

І тим разом, коли вже почалися воєнні операції полудневих сил проти північного диктатора, ускладнилася незвичайно ситуація з одної сторони на полудні, де кантонський ґенерал Лі-Чай-Сум майже відсунувся від порозуміння наслідком непевного положення в Кантоні, а з другої сторони в Манджурії, де дійшло до гострого напруження між японцями і Чанґ-Тсо-Ліном. Напруження зродилося на тлі північно-манджурської залізниці та її експльоатації. На тверду поставу північно-китайського уряду щодо впливів на управу тією залізницею Японія загрозила військовою інтервенцією. Японців всі китайці ненавидять більше ніж анґлійців та інших чужинців і тому така їх постава викликала констернацію серед полудневих „союзників". Вони відчули загрозу Японії загально-китайським інтересам і ослабли в своєму завзятті, а з тим ослабли переходово і початі зєднаними силами полудни воєнні операції проти півночи.

Польський бюджет.

(На основі доповіді пос. Остапа Луцького на тему: „Інтереси хліборобського населення в прелімінарі державного бюджету на рік 1928/29).

III. Загальні уваги і висновки.

Предложений польським законодатним установам бюджетовий прелімінар є величезною книгою, перевантаженою безліччю цифр. Бажаючи проаналізувати його, требаб писати величезні томи. І це праця на довший протяг часу і для більших спеціалістів. Газетна стаття ані в одній тисячній частині не може претендувати на освітлення цієї сваґенії польської державної політики. Не можуть цього ясліл зробити й посли ані в бюджетовій комісії, ані тим менше на пленум, бо час для розгляду бюджету є обмежений, а речинець його ухвалення чи відкинення ультимативно означений.

Зовсім природно, що й ми не претендуємо навіть на побіжний розгляд бюджетового прелімінаря, а обмежимося до загальних уваг і висновків на його маргінесі.

Бюджетовий прелімінар у прибутках виказує загальну суму 2,,625,702.596 зол., в тому адміністраційні прибутки виносять 1,,512,222.016 зол., державні підприємства — 176,366.580 зол. і держ. монополі 836,894.000 зол. Перша і третя частини бюджетових прибутків в сумі 2,,349,116.615 зол. є частинами податковими. На них складаються безпосередні і посередні податки, данини і т. і. До цієї суми слід додати ще 19,855.480 зол. доплати до пасивних державних підприємств. Разом отже безпосередні та всякого роду посередні податки і данини населення виносить 2,,368,971.496 зол.

Коли приймемо, що кількість населення сучасної Польщі виносить круґло 30 міл. душ*, то на одного громадянина сучасної Польщі без огляду на вік (від найменшої дитини до здитинілого старця) припадає круґло 80 зол. усяких державних податків данин. Коли приймемо дальше, що українського населення в межах сучасної Польщі є лише 6,500.000 то українські податки в зерцалі бюджетового прелімінаря винесуть величезну суму 520,000.000 зол., отже більше, як пів мільярда.

Хтось може здивувався або навіть обуритись з приводу такого нашого твердження, зазначуючи, що податкова сила українського населення є без сумніву слабша. Погоджуємося з цією увагою, але тільки теоретично з огляду на її поверховність. Українське населення без сумніву платить менші безпосередні податки, що є наслідком обмеження його стану посідання земельного, промислового, купецького та наслідком знищення його варстатів праці війною і повоєнними подіями. Але українське населення платить значні податки посередні і то не лише від соли, тютюну, сірників, спірту, державної льотерії, але й цукру, нафти, заліза, кольоніяльних товарів і т. ін. Та на тому не кінець, бо й ті податки, що платять великі земельні власники, чи промисловці, є в значній частині селянськими і робітничими податками, є до податок слабо відплатної праці, як не дармшинни, яку опісля власник перамінює на капітал, якого тільки частину виносить він як держ. податок. Навпаки, на цій основі можна твердити, що українські податки і данини є фактично пропорціонально більші, бо серед українців розмірно найменше є людей непрацюючих і непродуктивних.

Поруч 520 міл. державних податків українське населення щонайменше стільки само платить у формі всяких податків громадських, самоврядних, дорогових і т. і. Сума всіх податків, які лягає на своїх плечах українське населення, перевищує **1 мільярд золотих.**

Коли горожанин оплачує менші чи більші податки, коли він віддає державі частину свого майна і своєї праці, то робить це в твердому переконанні, що відданий державі капітал верне до нього в іншій формі. Бо держава — неж що інше, тільки союз горожан (часом добровільний, часом примусовий) для виконання означених завдань. Даючи податок державі горожанин вкладає означену квоту на спільні потреби загалу. Держава обовязана йому в замін дати добру, метку і призвичаєну адміністрацію, освіту і культуру, охорону життя, майна і праці, комунікаційні засоби і добробут, резултат матеріяльний і духовий.

Дивлячись на предложений бюджетовий прелімінар український громадянин примушений двигати важні податкові тягарі, не в силі отрястися з вражіння, що він тільки гельот, раб, який працює для інших. Ми вже зазначили, що польський бюджет є з одного боку мілітарний, а з другого насерйоз консумційний. Удержання армії, її озброєння, удержання поліції всіх родів та корпусу охорони погранича разом з критими диспозиційними фондами сягає грубо 1 мільярда золотих. Стільки само пожирає цивільна армія урядовців. Тільки яка пята частина бюджету є призначена на життєві цілі, але це не значить, що ці цілі інвестиційні. Коли напр. в бюджеті міністерства публ. робіт фіґурує 3,500.000 зол. на будову нових доріг, а на цю квоту можна побудувати 73 км. дороги, то лише смішною мусить видатися квота 455.000 зол., призначена з того фонду на будову волинських доріг! Бо на 455,000 зол. не можна збудувати навіть 10 км. дороги. А ясно, що в першу чергу та квота буде повернена на підготовчу інжинірську роботу, отже знову на адміністрацію, а не на саму будову. Тому всі тзв. інвестиційні позиції треба поділити щонайменше на половину, з чого одну частину знову сконсумує адміністрація, а друга частина може бути повернена на безпосередню користь населенню, себто яких 250 міл. зол.

Але з того майже нічого не одержує український нарід. Під освітньо-культурним оглядом він є цілковито занедбаний. Ані одної високої школи, ані одної хліборобської, промислової чи взагалі фахової української школи. Українське державне шкільництво в більшости знищене, приватне ледви толероване; державні допомоги для українського приватного шкільництва, до яких польський уряд зобовязаний на основі трактату про охорону меншостей, є мітом, а 41 пр. дітей у шкільному віці на українській території взагалі виростають крутійми аналфабетами. Земельна реформа, на яку даремне жде пятьмільйонове мало- і безземельне українське населення, спершу перемінившись у кольонізацію й осадництво, нині фактично не істнує. Замість земельної реформи маємо поміщицьку парцеляцію, яка втрое підняла ціну землі і зробила її взагалі недоступною для українського селянства навіть заможнішого, а не то мало- чи безземельного. Кредит є теж недоступний для українського населення, а українські кредитові установи є трактовані гірше, як по мачошинському. Одночасно заробітчова еміґрація є обмежена лише до польських рільних робітників (в минулому році всього тільки 500 робітників з українських повітів перепущено до Німеччини з 40.000 всіх сезонових робітників). За девять літ не збудовано на українській території ніяк Польщею ані одної залізничої лінії, ніяких і дороги, які остали по Австрії, представляють повну руїну. Вони перемінилися у справжні „польські дороги". І так у безконечність.

А одночасно держава тягне з українського населення не лише величезні податки, але забрала краєве майно Галичини та припинила самодільність населення, запинивши самоврядування і

* В дні 30. вересня 1921 кількість населення Польщі виносила 27,192.668 душ. Пересічно кожного року приріст населення виносив 400.000 душ, отже за 7 літ 2,800.000, що дає 29,992.668 душ, помимо чого недокладність перепису з 1921 р.— Р е

не здійснюючи взятих на себе зобов'язань.

В таких умовах обов'язком української парляментарної репрезентації не лише розкрити дійсність на сеймовій арені, не лише вказати на кольоніяльне трактування українського населення й його території, не лише протиставитися пред ложеному бюджетові з принципових причин, але й допомогти всіх засіб, щоби той преліміпар не став законом, щоби він не ввійшов у життя. Правда, на основі заміненої конституції неухвалений після означеного речення бюджет автоматично входить в життя у висоті минулорічного бюджету, але є не всетаки значне обмеження населення, бо попередній бюджет є менший від предложеного преліміпаря на якого пів мільярда. Годі не ввійшов би в життя й 10 процентовий додаток до публичних данин у висоті 62,000.000 зол., який новим тягарем ляг би на плечі населення, не давши йому нічого в замін.

Польща й СРСР.

Богомолов про можливість польсько-радянського порозуміння.

Посол СРСР у Варшаві Богомолов, що перебував тепер у Москві, висказався про можливість польсько-радянського порозуміння перед кореспондентом ПАТ-а ось як:

Від першого дня мого приїзду до Варшави став я працювати для обопільного наближення СРСР і Польщі в ділянці політичній, господарській і культурній. Дещо з того осягнено в останніх кількох місяцях, а саме: підписання умови в справі звороту польських історичних памяток (звороти їх уже започатковано), управильнення залізничної комунікації, вимін політичних вязнів і ін. Тепер ведуться передступні розмови в справі заключення торговельного договору. Все то свідчить про добру волю уряду СРСР ти по шляху скріплювання добрих сусідських взаємин з Польщею. Дальшим нашим змаганням буде управильнити всі справи між обома сусідами, щоб порозуміння обох найбільших держав у Східній Европі стало гарантією миру не тільки для сходу Европи, але й для цілого світу.

На запит, як приймуть у СРСР полагоду польсько-литовського конфлікту, пос. Богомолов заявив, що уряд СРСР спеціально заінтересований у мирній полагоді цього конфлікту. На думку більшовиків усі спірні справи між Польщею і Литвою повинні бути полагоджені шляхом безпосередніх розмов між ними — без участи посторонніх чинників. Польсько-литовські переговори, що тепер ведуться, є новим доказом нашої чайдо мирної політики Польщі.

В найближчому часі пос. Богомолов сподівається значного очищення польсько-радянських взаємин, зокрема вірить в недалеке заключення торговельного договору між Польщею і СРСР. Цю свою надію базує він на розмовах з керманичами польської закордонної і торговельної політики, які вважають такий договір пожаданим для Польщі. Взагалі пос. Богомолов глибоко переконаний про можливість заключення вже в недалекому часі порозуміння між Польщею і СРСР.

РЕСТАВРАЦІЯ І ЯРСЬКА КУХНЯ **ГИГІЄНА** Львів, 3-го Мая 10
по основнім відновленню для П. Т. Публики під власною управою
П. Марії ТУРТЕЛЬТАУБ

Лист з Берліна.

(Жмуток вісток.)

Берлін виставочним центром.

Після Лайпціґу, Франкфурту в. М. і Кенігсберґу рішив і Берлін уладжувати постійні показові виставки і призначив до цього окремі галі на границі Шарльотенбурґу, Груневальду й Вестенду. На цьому місці вже від двох літ відбуваються величаві фахові виставки, що стягають сотні тисяч гостей із цілої Німеччини та з закордону. Із дотеперішніх дуже вдатних виставі належить згадати виставку автомобілеву, поліційну, господарську, жіночі моди, винного промислу і практично-промислову, із новин заслугує на увагу дуже добре підготована виставка харчових продуктів, що закроєна на велику скалю і тревати ме 100 днів, починаючи від 5. травня. Виставка обіймати ме понад 16.000 кв. метрів і матиме не тільки практичний, але й науковий характер. Над її науковою підготовкою працює більше як 600 визначних учених, що від 10-тьох місяців збірають весь матеріял, що тільки має який небудь звязок із харчовою справою. На виставці буде виставлена окрема науково-популярна фільма і будуть подані дані про стан харчової справи поза Німеччиною.

Концерти Любки Колессівної в Берліні.

З кінцем минулого місяця відбувся в Берліні у великій фільгармонічній салі шестий з черги стипендійний концерт ім. Бехштайна при співучасти фільгармонічної орхестри під проводом відомого диригента Леона Блеха та нашої славної піяністки Любки Колессівної, що між іншим відіграла Моцартовий „Концерт Ц-дур" (Кехель 467). Як звичайно при виступах Колессівної, велика саля Фільгармонії була вся випродана й публика розентузіязмована. Таксамо і критика в захопленням занотувала цьогорічний осінній виступ нашої артистки, якій піднесено після першої точки величавий букет. Українська кольонія була на концерті дуже сильно заступлена. — Дня 28. квітня ц. р. Любка Колессівна дає в салі Бетовена самостійний фортепіяновий концерт, на якому відіграє між іншим „Симфонічні етюди" Шумана, „Імпромпту", мазурки й вальс оп. 42 ас-руд Шопена й Мефісто-вальс Ліста.

„Кобзар" Шевченка по німецьки.

Перед кількома днями відвідала „Український Науковий Інститут" відома перекладчиця Шевченкових віршів на німецьку мову, **Юлія Віргінія**, яка поділилась ск приємною для нас вісткою, що працює над докінченням перекладу всього Шевченкового „Кобзаря" на німецьку мову. П-і Віргінія сподіється вже в найближчому часі покінчити свою працю, так, що може незадовго матимемо окремо повне видання віршів Шевченка по німецьки. — При тій нагоді слід згадати, що вже від 1924. року лежить готовий переклад усього „Кобзаря", зладженний відомою перекладчицею, п-ею А. Ш. **Вуцькою**, що зокрема перекладала на нім. мову богато новель Б. Лепкого. Також відомо нам, що богато перекладів з Шевченка виготовив д-р **Остап Грицай.** Булоб дуже бажано, щоб бодай один з тих перекладів появився якнайскорше друком.

З. К.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: **JOB** 23-50

Останні вісти.

(Власні телефонограми з дня 24. квітня.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства хліборобства. — Бюджет мін-ства промислу і торговлі.

(ік.) Сьогодні закінчено 2. читання бюджету м-ства хліборобства. Прийнято внесок референта, аби на загал збільшити прибуток на 3,103.857 зол. Прийнято теж внесок пос. Домбського на збільшення допомоги рільництву на 3,200.000 зол., далі на збільшення позиції на допомогу спеціяльним галузям хліборобської продукції на 1,600.000. Таксамо ухвалено підвищити позицію на рільні меліорації на 1 мільйон, а на метеорольогічний інститут на 250 тис. зол. У відділі підприємств змінено суму доходів із державних лісів на один золотий. Є це доменстрація комісії проти неправильної господарки у держ. лісах. Після перерви комісія приступила до розгляду бюджету мін-ства промислу і торговлі. Референт пос. Зарянський (з 1-кн) зазначив, що колишня польська світова кон'юнктура з 1926 р. погіршилася в 1927 р., а тепер треба рахуватися з новими трудностями, які виходять з конкуренції з боку Англії і Німеччини в обсягу вугілля і цинку. Ці держави шукають нових ринків збуту, наслідком цього приходить спадок цін тих виробів, які унеможливлюють Польщі конкуренцію. Таксамо польський нафтовий промисл не витримує із закордоном конкуренції. Щодо заліза, то трудноші творять територіяльні умови і відсутність Польщі у міжнар. сталевім картелі. Таксамо цукор в експорті підупав т. зв., що польське цукроварництво стратило 100.000 тон для експорту. Несподівано треба імпортувати значні скількости збіжа, якого ціна зросла в перших місяцях ц. р. на 20 проц. Лише один скарб є приготований на гіршу кон'юнктуру, тому, що має поважні резерви. Зате польський промисл не має ніяких резерв, у чому головно винувата податкова система. Взагалі реферат пос. Зарянського пройнятий великим песимізмом. Сумно звучить надія промовця, що дійде до порозуміння між польськими і німецьким промислом. Міністр промислу і торговлі Квятковський давав після того пояснення щодо позиції 500.000 зол. на амортизацію інвестиційної позички для міста Гдині. Після того перервано засідання до вечера. В хвилі коли це телефонуємо (9 год. веч.) засідання тревае далі.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Прийняття двох наглих українських внесків

(ік.) На початку сьогоднішнього засі-

Д-р ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК.

Середновічні розкопки на Пражськім Граді та майбутні в Крилосі.

Перші початки будучого пишного королівського замку в Празі, теперішнього осідку президента Т. Г. Масарика, були до недавна лиш історичними здогадами на підставі найстарших фрагментарних легенд з початків християнської доби в Чехах. Коли до того в р. 1541 велика пожежа знищила цінний архівний архів, зістало взагалі памятне про найстаршу історію замку, а вичитання її бодай частинно з захованих будівель було за австрійських часів неможливе, бо замок був занятий військом. Доперва в новітні 1918 р. увільнився дослідникам приступ до замку, а по докладнім оглянені його показалося, що його найстарші части походять доперва з половини XII. ст. та були тоді партером трохдільного готгору: вежа, дві просторі мешкальні кімнати та замкова каплиця.

Хоч замок є по легенді далеко старший, не найдено в сегодніших мурах жадних старших остатків його, а щоби з історичного обов'язку провірити вірогідність легенд, прийшлося шукати остатків першого княжого терему під землею. Безпосереднім товчком до того було те, що при різних земляних роботах натикалося зараз в перших рядах що перевороті на остатки різних романських мурів на третім замковім подвір'ю, що прилягає від заходу до найстарших части замку. На меморіял замкового будівничого до канцелярії президента республики було складено окрема археольогічна комісія, яка намітила загальний плян перших розкопок. Автор цих стрічок став її виконним органом та від розкопки від їх початку з весною 1925 р. безперервно аж по нинішній час. Видаток на них був преліміпований річно в державнім буджеті, а мірилом їх розміру є число робітників, яке досягало нераз сотки. Тепер вони вже на укінченні і дали несподівано богатий матеріял, бо майже без прогалин виявився тепер цілий будівельний та історичний розвій городища від перших його початків аж по останній будівельний період.

Першим важним наслідком тотперотічних розкопок є безсумнівне ствердження факту, що колись досить стрімкий горб, на якім тепер замок, був замешканий вперше при кінці IX. ст., а перший княжий терем поставив там св. Вацлав, що погиб відтак з руки свого брата 929 р. Тим самим спростовано дотеперішний гіпотетичний здогад чеських істориків, будьтоби Вишеград був старшою празькою осе лею як градчанський замок. На великому просторі ствердженo рівночасно три ріжні фази його середновічного укріплення. Найстаршим був глиняний вал з остатками деревляної палісади на гребті та з трома родами внутрішної деревляної конструкції для його скріплення; найштучніша з них надає в головній своїй ідеї конструкцію валів з часів Володимира Великого, найдену київським археольогом Хвойкою коло Білгороди на Київщині. По літописним записам князь Болеслав обвів в половині XI. ст. городище камінним муром і дійсно найшовся в заді за старшим валом другий могутний глиняний вал, скріплений зовні досить сильним муром з опоки та датований численними черепками і кількома монетами до позовини XI. ст. Рівночасно робив свою службу з переду і старший глиняний вал. Дальше каже літопись, що в кінцем XII. ст. було городище укріплене справжнім камінним муром, робленим на римський спосіб. І той романський мур найдено також.

В середині городища найдено стару романську дорогу, мощену в сухих місцях дрібною опокою а викладану деревляним помостом в місцях вохких, ві сліди по випадженими слідами від поліс. На північ від неї найдено полудньово-західну часть романської базиліки з другої половини XI. ст., попередниці нинішної катедри св. Віта. Вздовж її полудневої стіни був тоді цвинтар з трома верствами небіщників на собі, з яких найстарших є датована найденими у небіщників срібними денарами князя Спитігніва II., фундатора базиліки. Між главним валом а базилікою найшлися цілі фундаменти романського костела з початку XII. ст. з трома рівнями добре датованими підлогами та остатки кількох інших романських світських будівель.

Ціле городище було постопенно пінельоване, ями засипувано ріжними нагромадженнями та сміттям а всі ті верстви насипу, високі місцями аж 6 метрів є точно датовані монетами, дрібними предметами домашнього промислу та богатством черепків, з яких зложено в окремій лябораторії на замку вже цілі серії кераміки X—XVII. ст. Рівночасно ставлено на старих романських нові готицькі укріплення, а в середині городища побудовано крім властивого замку в XV. ст. цілий ряд мешкальних домів. Їх всіх най дено вже під землею.

Несподівано богатий виспід цих розкопок на місці найстаршого осідку володарів сусідної чеської держави виявився самочинно у неодного з нас певні реферси, а саме питання, чи не найшлось би щось подібного і у нас та деб його шукати. Відповідь на це неважка, бо побудована вже на певних фактах. Найшлися вже і ще найдуться річи може чи не інтересніші від празьких, а шукати їх треба тільки в найближчій околиці Галича та княжого Крилоса. Богато останків будівель княжої доби відкрив там вже д-р Пеленський приватними розкопками в рр. 1907—1912, та сам він вже в своїй цінній монографії про княжий Галич, що треба ще перевести довші і систематичні розкопки для докладного обслідування найдених ним руїн. Тому з приємністю можу поділитись з читачами вісткою, що Національний Музей задумав саме тепер реалізувати докладно терен в Крилосі та почати негайно пробні розкопки на місці дотеперішніх найцінніших знахідок як вступ до систематичного обслідування цілого історичного терену. Прийшла пора воскресити з мертвих початки й нашого історичного життя-володіння на рідній землі, добути їх з нутра землі з пієтизмом на денне світло та провірити на їх основі найстарші вістки галицької літописи. Суспільність можна надіятись, поможе побороти всякі трудноші них перших в нас більших систематичних розкопок, ведених при допомозі випробованих метод науки, та дасть тим доказ, що шануючи та плекаючи відповідно матеріяльні остатки нашої давної історичної державности, тої найстаршої метрики власної високої культури вже в княжу добу, на те, що ми є рівноварт ними представниками у великій родині культурних народів Европи та тінні кращої долі.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяє зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит, неошінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малядзі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzyształoforski Tarnów.** 46 7

дання сойму відіслано до регуляміновоі комісії судові внески про видачу комун. послів Вл. Бачинського і Сохацького. Опісля секретарі відчитали 276 декретів, які уряд предложив соймові на основі 44 ст. конституції. Їх відіслано до відповідних комісій. Комісії уконститууються завтра в полудне. Опісля розглядано внески, які полягали на 21 ст. конституції, а саме на праві сойму жадати припинення карно-судового поступування проти послів із часу отримання мандатів. Сойм приняв наглий внесок про негайність внеску на припинення карно-судового поступування проти ряду послів. Опісля приняв поставову, яка каже припинити всякі судові кроки проти отсих послів: Серветника (укр.), Карузе (біл.), Юхневича (біл.), Єремича (біл.), Барлінського (ППС), Смоли (Визв.), Щепанського (Визв.), Моріца (нім), Панкраца (нім.). Зате сойм відкинув 175 голосами проти 161 внесок на припинення карно-суд. поступування проти послів: Грецького (Сельроб-лів.) і Ставановського. Опісля відіслано до відповідних комісій справу виборів членів і заступників членів Гол. Зем. Комісії, делегата до Гол. Реквізиційної Комісії, членів Держ. Грибунаду і членів комісії контролі довірів. Опісля відчитано внесок Українського Клюбу про урядову поміч на засіви для населення Підкарпаття, яке в мин. році кивістила повінь. Пос. Ост. Луцький мотивував негайність внеску. Внесок домагається кред. допомоги для закупна збіжа на засіви заораних озимин і забезпеки штучних навозів, а далі здержання екзекуції дивних засівних кредитів. Вкінці внесок вимагає гарантії справедливого розподілу цеї допомоги. Негайність внеску знаменито мотивованого сойм приняв одноголосно, після чого відіслано внесок до зем. комісії. Відіслано до комісій ще цілий ряд внесків, після чого маршалок назначив найближче засідання на вівторок 15. травня 4 год. попол.

ВНЕСКИ И ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

(ік.) Сьогодня зголошено у маршалка такі інтерпеляції Українського Клюбу. Пос. Луцький 1) в справі веб. зложивших в окр. 52. (по інтерпеляцію принято цойно після II виправлення), 2) в справі конфіскати „Діла" ч. 71 за статтю „Справа арештованих послів". Пос. Дм. Левицький 1) у справі злобного непринорювлювання приписів стемплевого закону з боку скарбово-податк. уряду в Раві Руській, 2) конфіскати ч. 12 і 13. газети „Українська Громада" за статтю „До наших Читачів". Пос. о. Куницький 1) в справі нескорого полагоджування тернопільським воєвідством протестів проти виборів гром. ради в Климковичах (Збараж), 2) в справі гром. комісарк Ст. Глушка. Пос. Целевич у справі сторонничого і нескорого полагоджування тернопільським воєвідством і ставостом з Бережан протестів проти виборів у цілому ряді громад пов. Бережан. Пос. Вислодький 1) в справі забрання з зораних піль гром. Соколівка (Золочів) вузькоторової залізниці, 2) в справі нечинуючих із часів світової війни початкових шкіл у пов. Броди та невідповідного поведения в школі учителя Меч. Творидли в селі Кадлубиська пов. Броди, пос. Кунка в справі безправного виключення із 7-клас. школи в Книгиничах ученика Мик. Маркова. Пос. Великанович у справі неслушного накладання грунт. і маєткового податків а причини браку грунт. катастру в пов. Турка, пос. Кузик 1) у справі нелегального переведення виборів у гром. Козелниці, 2) в справі безправного використання ставу в Задарю пов. Рогатин. Крім того зголошено спільно такі внески: в справі негайної допомоги на поправу озимин і засівів на дрібн. сел. господарствах (прийнято як вище), 2) в справі законного устійнення правної самостійности христ. громади в Борислави, 3) в справі припинення карно-суд. поступування проти кількох послів (поднято як вище).

РАДА МІНІСТРІВ

(ік.) Завтра в год. 5 попол. відбудеться засідання ради міністрів. Про порядок нарад поки що нічого ще невідомо.

ЗМІНА ВОЄВОДІВ.

(ік.) Воч. „Курер Варш." подає, що в колах зближених до уряду настирливо втримується чутка, що познанський воєвода Бінінський буде в найближчих днях таки звільнений зі свого становища та що одночасно буде перенесений до Познаня львівський воєвода Борковський. Львівським воєводою має стати згідно з поголосками Войц. Голуховський. Разом із воєводою Борковським має бути перенесений до Познаня теперішній начальник виділу забезпеки у львівськім воєвідстві Рутковський.

ЗАТЯЖНА КРІЗА В ЖИД. КЛЮБІ.

(ік.) Сьогодні радили жид. посли і сенатори. На цьому засіданні таки ще не вирішили складу президії і далі урядує тимч. голова найстарший віком пос. Виговський. Члени Жид. Клюбу думають дійти до порозуміння окр. дорогою, а саме рішили, делегувати до комісій рівних послів і зобовязати їх, що мусять у комісіях підпорядковуватися ухвалам цілого Жид. Клюбу, тому цікаве, як дві групи, які творять Жид. Клюб обіслали соймові комісії, і так до бюджетової, правничої та регуляміновоі комісії делегували пос. Грінбавма і Гартгляса, до закордонної Тона, до земельної Розмаріна, до військової... рабіна Брота.

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

(ік.) В найближчу неділю (29. квітня) відбудеться друге голосування в 424 виб. округах на 612 всіх, у яких при першому голосуванні не отримав безвзглядної більшости голосів ані один мандат. До виборів стануло около 4.000 кандидатів, що боролися за 612 мандатів, тож пересічно 7 кандидатів боролося за один мандат. Висліди зі 174 округів в порівнянні з дотеперішнім станом посідання такий: 1) радикали (лідери Далядіє, Казальс, Мальві, Еріо) мали досі 128 мандатів, здобули тепер 16, тож ледви 1/8, 2) соціялісти (Блюм) мали 94 манд., дістали 14, 3) комуністи мали 27 м., дістали 14, 4) соц. республиканці (Бріян, Пенлеве) мали 39 манд., дістали 4, 5) радикали лівиці (Люшер) мали 35 м., здобули 15, 6) республиканці лівиці (Поанкаре) мали 62 м., здобули 41, і 7) республиканці дем. унії (Марен) мали 96 м., здобули 72.

НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦУСЬКІ ВИБОРИ.

(ік.) Французькі вибори будуть безумовно мати вплив на німецькі вибори, які відбудуться за несповна місяць. Тому дуже цікавою є оцінка дотеперішнього висліду франц. виборів урядовим німецькими колами. Повідомляють, що останне число німурядового „Дайтше Альг. Цтг." перестерігає оцінювати судити про франц. вибори побіжно. Себ-то, як побідить фр. нац. правиця, газета підчеркує, що ним. порозуміння з Поанкаре є таксамо можливе, як порозуміння з Бріяном, хоч Поанкаре безумовно буде більше тісно триматися версальського договору.

ПРАВО КРИТИКИ СРСР.

(ік.) Останне число „Правди" приносить широкий реферат Сталіна в справі критики політики уряду з боку громадян СРСР. Сталін стоїть на становищі, що можуть критикувати політику лише комуністи, які беруть активну участь у роботі уряду, себ-то не мають цього права навіть ті комуністи, які ставляться отверто опозиційно до уряду. Ці виводи Сталіна тому цікаві й характеристичні, що в останніх часах появилася поголоска, начеб уряд СРСР, а давніше Чічерін обіцяв завести свободу преси, як головну концесію за одержання фінансової допомоги із закордону

По широкому світі.

Після землетрусу в Болгарії землетрус у Греції; у Коринті та околиці 16.000 людей без даху; 20 убитих.

Ген. Нобіле у літі до пів. бігуна задержався в Берліні інкогніто; його приймали лише в тіснім гуртку.

Китайський уряд у Пекіні протестує проти висилки японських військ до Шантунгу.

Литовський уряд проголосить 15. мая загальну амнестію, що торкатиметься і політичних вязнів.

У Швайцарії помер голова організації „Червоного Хреста" Густав Адор.

Рада Міжнароднього Уряду Праці в Женеві розіслє до всіх урядів обіжники із запитом, чи годиться підписати вашингтонську умову про 8-годинний день праці.

У Празі мають намір збудувати 200 сталевих домів. Один дім, пробний, уже стоїть.

Австрійська державна поліція арештувала бувш. австрійських офіцерів підозрілих у шпіонажі на користь Мадярщини та Італії.

Ленінград мав 1. квітня 1,689.400 мешканців; у цьому на 60.400 жінок більше. За рік населення міста зросло на 60.000 осіб.

У Парижі збирається від 16.—22. травня міжнародній конгрес, що радитиме над боротьбою з одним великим ворогом економічного розвитку людства... шуром.

ЩІТОЧКИ ДО ЗУБІВ, ЩІТКИ

ДО ВОЛОССЯ І СУКНА, поручає по найдешевших цінах

ПЕТРО МІКОЛЯШ і С-ка — Львів, вул. Коперника 1

Лічничим середником, усмиряючим болі є від кількадесяти літ **Aspirin** в таблетках і як такий поручають його лікарі цілого світа. Правдиві таблетки Aspirin продаються виключно в оригінальним опакуванні Bayer по 6 або 20 штук (в чотирокутній плоскій текстуровій коробці з червеною опаскою)

ДО НАБУТТЯ У ВСІХ АПТИКАХ.

НОВИНКИ

— **Львівська хроніка.** На личаківській залізниці помічних машиністів Личаківський упав під колеса локомотиви, хотячи скочити на поїзд у бігу і згинув. — Хто шукає хати не повинен вірити вуличним посередникам, бо з ним трапиться те, що із служачим „Краківського готелю" Йосифом Цахом; дав 150 зол. якомусь дотепному панкові, що показав йому помешкання занято кимсь іншим, а сам щез. — Півтора року, 7 місяців і 5 місяців відсидить спеціялісти від мешканевих крадіжей: Марін Сокальський, Францішек Стасюк і Тереса Стасюк. — Арештували трьох спільників прилюдної крадіжі на вул. Снігній з минулого місяця, коли купцеві Найвельтові вирвали вечером течку в 10.000 зол. і 65 дол. Є це огородничі помічники Яргулінський, Каня, Дуда і якась служниця, що переховувала добичу в обійстю. — Опівночі зломинки дістались до крамниці з парасолями Кеслера на вул. Академічній і забрали гроші та дорогоцінности на 9000 дол.

— **Чи підвищка трамваїв?** Дирекція львівських трамваїв ставить нині у магістраті внесок про підвищку ціни білетів на 5 сот. більше і пропорціональну підвищку абонементів. Львівські трамваї їздить такою черепашою ходою та їхня чистота є така сумнівна, що великий процент населення може одного дня з пересерди зріктись цієї вигоди і починаючи від весни завжати до власних ніг.

— **Самовбийство чи злочин?** Смерть молодої жінки на львівській Вулецькій горі, Анни Телюк, дала привід поліції до слідства, чи не був це свідомий злочин, а не самовбийство. Убита лежала в такій позиції, немов би хтось тягнув її по землі.

— **Козаки в Палермо.** З Палермо одержуємо такого листа: „На одній із прогульок по Сицилії завдячував я, відділену на 5 км. Н—В від Палермо столицю гору „Монте Пеллєгріно". На її вершині (яких 500 м. н. м.) находиться чудотворна" печера св. Розалії, колишньої сестріянниці короля Вільгельма II., що жила і померла там в 1170 р. Коли в 1624 р. в страшний спосіб шириться у Палермо пошесть чуми, віруючі перенесли мощі святої в печери до міста, щоби чого пошесть мала вигаснути. Вдячні міщани від того часу уважають саму печеру оборонительницю опікункою міста, вибудували при печері церковцю і прикрашають її різними дорогими вотами. Цікаве те, що внутрі печери, якої сталактитами і мраморною статуєю святої заопікувався Гете — находиться стара, невеликих розмірів, мармурова таблиця з надписом: „Cum Ruteni apud turcos iamdiu captivi auctore ac duce Marco Sakmosky ab Aleksandrina classe aversa triremi fugam animi solertia adornatam simulque libertatem capessivissent, Panormum (Palermo prim. авт.) apulsi VII. idus decembri MDCXXII turcico vexilio victoriae et pietatis in virginem suae monumento erupe suspenso, post operam hic ultro susceptam, manubiarum partem ad exornandam sacram aedem servatricis Siciliae contulerunt". Біля цієї таблички находиться великих розмірів, вже новіша з перекладом латинського надпису на італійську мову. Старенький монсіньоре, парох церковці, котрому за 30 літ побуту на Монте Пеллєгріно вперше вдалось стрінутися з українцем — з гордістю показував мені в скарбниці церковці вложений в 1622 р. козаками святій в жертві, прекрасно вироблений з масивного срібла корабель (triremis), досить великих розмірів (важить яких 25 кільо). Надпису на ньому — крім стертого вже „1622" року, а також ніяких дальших слідів подвигу незнаного мені отаманя „Сакмовського" не вдалось мені найти, ні в архіві церковці ні міського музею. — Юліян Маринович.

— **Дрібні сенсації.** Шурин кайзера Вільгельма невгамований Зубков попав до арешту в Люксембургу, бо не мав при собі потрібного паспорту. — У Львові мають намір збудувати окрему велику надавчу станцію радіо.

— **Бібліотеки України на Кельнській виставці.** Всенародня бібліотека України в Київі вислала на Кельнську виставку преси зразки старого українського друку. Між ін. львівський „Апостол" 1574 р., острозький „Апокрисис" Христофа Філарета 1598 р., київський „Синопсис" 1680 р., чернігівське „Руно орошанное" 1702 р. Крім того надіслано видання XIX—XX ст., що характеризують рівні етапи розвитку української культури та друкарства. Надіслано перші видання українських класиків, зразки української преси, женевські видання українською мовою й зразки продукції рівних українських видавництв. Бібліотека також експонує на виставці свої видання, фотографічні знимки своїх приміщень, діяграми зросту бібліотечних фондів тощо. Харківська державна бібліотека ім. Короленка вже відправила до Кельна збірку фотографій та діяграм, що відбивають рівні моменти роботи бібліотеки та її окремих відділів.

— **Роковини одної піонірки.** В Англії — гнізді жіночого еманципаційного руху, святкуватимуть цього місяця сорокові роковини уродин одної із піонірок цього руху Джозефіни Батлер. Ця енергійна особа вийшовши в 24-ім р. життя замуж, почала організувати центри пропаганди проти торгівлі живим товаром і основала в Ліверпулі перший захист для впавших жінок. Англійський парламент прийняв в 1804 і 1869 р. суворі закони про боротьбу із половими недугами, страшенно поширеними в армії. Ці закони прийняті рівніж у Франції за Наполеона, для боротьби з проституцією, ставили сотні тисяч жіноцтва у приниженне становище. Джозефіна Батлер мала перша сміливість виступити проти авторитету державних законів, доказуючи словом і письмом, що засоби важкі ними причиняються до поглиблення лиха, а не його викорінення. Вона не обмежилась на пропаганді в Англії, а їздила з відчитами по Америці, Франції, Швайцарії та Італії. Її добродійна та гуманна діяльність обмежила долю тисячів жінок, що падали жертвою брудної торгівлі людським тілом.

— **Модерний процес.** У Будапешті ведеться модерний розводовий процес. Жінка багатого купця довідалась про зраду свого мужа випадково із фільми, яку побачила в кіні. Фільма була спеціяльно із львівського вуличного руху, а на ній інша частина будапештанської дами під руку з якимсь чужинцем. Муж,

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни. 18—50
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

мо їдуть до Льондону в різних інтересах різучі вияснити тотожности і твердо, що це ніякий його двійник. Але жінка не повірила і при допомозі льондонських детективів стверднла, що її муж заїжджає до готелів із якоюсь дамою, записуючи її як свою жінку. Цікаве те, що згадана подружа пара вже раз розійшлась, розвелась і по якімсь часі випадково знову зійшлась та наново взяла шлюб. Це дуже модерне подружа має що модернішій доказовий матеріял для процесу — фільму!

— **Приятель людських потвор.** Американський природник проф. Уіліям Біб збирається небавком у подорож, гідну героїв Жіль Верна. У морськім заливі на Фльориді він зійде на дно моря між акула-людоїдів, щоби доказати, що всі дотеперішні дані про них буцім-то найжерлинших мешканців морських глибин є звичайною казкою. Акули є, як він це стверднв довголітніми досвідами, зовсім лагідними рибами, які ніколи перші не зачіпають людей, а тільки нападають на них у власній обороні, коли люди перші їх зачіпають. Нема кращої приємности для людини як прохожувати на дні моря між акулами і тисячами інших дивогледних звірят, що його населюють: гра колірів і тихих хвиль є там чудесна. Нюйоркський клюб „Шрікум Навігатор" приготовив у честь проф. Біба великанську „бібу", підчас якої він мав виклад про свою намірену подорож, яка має переконати невіруючих. Його приятелі та прихильники на кожний випадок, щоби він добре попоїв та випив, бо він попробує напитись морської води і дати акулам попробувати його зісти.

Новий політичний процес.

Завтра зачинається розправа проти Мих. Бажанського і тов.

Завтра 25. квітня н. р. зачинається у Львові розправа проти 15 молодих українців, переважно гімн. учнів зі Снятина, яким акт обвинувачення закидає приналежність до таємної української революційної організації. Конкретно обвинуваченим закидається ділання на шкоду держави, а зокрема ушкодження складових частей державного телєфону на шляху між Будиловом і Устям. Злочини ці обняті § 58 п. 59 б і 89 к. з.

На лаві обвинуваченних засядуть: 1) Мих. Бажанський, літ 17; 2) Яр. Бальпький, літ 17; 3) Евг. Пік, літ 20; 4) Кир. Стефанин, літ 19; 5) Юр. Стефанин, літ 18; 6) Кость Мацілинський, літ 16; 7) Мик. Стефанин, літ 20; 8) Тим. Дідух, літ 20; 9) Евг. Озінський, літ 16; 10) Мих. Стефанин, літ 20; 11) Ром Гемик, літ 16; 12) Ів. Горюн, літ 18; 13) Сильв. Бачинський, літ 20; 14) Вол. Берлад, літ 19; 15) Мар. Отапанин, літ 17.

До розправи покликано 14 прокураторських свідків. Предсідником трибуналу в цій розправі буде радн. Ангельський, обвинуваченим буде заступати прокуратор з Косомиї Онк. Боронитимуть адвокати: д-р Старосольський, д-р Шухевич і д-р Лев Ганкевич.

З розправи будемо приносити точні звідомлення.

Театри.

Міський великий театр:
25-го г. 7·30 веч. „Оповідання Гофмана" виступ Дигаса.
26-го г. 7·30 веч. „Гамлет".

Міський „Театр Новин":
25-го г. 8. веч. „Леді Шік".
26-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.
„Апольо": „Гураган" Ю. Бравна.
„Лев": „Дама у спальнім вагові".
„Палас": „Тайна абісинської пущі" і „Рін-тін-тін і його пан".
„Фатаморгана": „Любощі".

ОПОВІСТКИ.

Заходом т-ва „Союза Українок" відбудеться в пятницю дня 27. п. м. відчит п. д-р Софії Парафанович: Про раціональну відживу. Початок в год. 6·30 веч. По відчиті чай. 2050 1—2

Т-во Вакаційних Осель улаштує дня 13. мая п. р. збірку на вулицях Львова за дозволом Поліції. Управа Т-ва просить Вп. Панї, та охочу Молодь на нараду в справі цеї збірки в суботу 28. квітня п. р. в год. 6. в домівці Т-ва Марійського вул. Бляхарська 11, II. пов. I-1

В четвер 26-го квітня в год. 6-ій вечером в салі т-ва „Бесіда" при вул. Рутовського 22 (Народний Дім) I. пов. відбудеться нарада батьків, яких діти учащають до школи Шашкевича, в справі будови школи. Приявність всіх батьків обовязкова. — Комітет. 1—2

З філії „Просвіти" в Дрогобичі. Дня 30. квітня 1928 р. в год. 12·30 пополудні відбудуться у Дрогобичі в Народнім Домі Звичайні Загальні Збори філії „Просвіти" з отсим денним порядком: 1) Відчитання протоколу, 2) Звіт з діяльности виділу і уділення абсолюторії, 3) Вибір нового виділу, 4) Внесення. — Виділ.

Яворів. Кружок Р. Ш. уладштовує від 1. V. підготовчий курс до гімназії. Вписи щоденно в дирекції гімназії. Наука на курсі безплатна, пік. оплата в I. кл. 5 зол. Удержання в бурсі 35 зол. міс. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РОЗВІД і увековічнення супружа після теперішних законів в Подьмі. Книжка опрацьована через адвоката д-ра Елькова Маргулєса у Львові до набутти у книгарнях. 2032 1—3

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2048 1—10

ВЕРТГАЙМІВСЬКУ касу, дешево продам Тадей Гурскі пл. Марійська 5. 2059 1—3

ПЯТЬ хижин від двірця оказійно на продаж в Зимній Воді дім критий бляхою, два відділи мешкання з кухнею, спіжарнею, сінями, разом з бетоновою керницею, подвіря, город коло дому, будівельна парцеля, орне поле з вільної руки на продаж половина з пілости. Зголошення в канцелярії адвоката Вп. Ольшевського вул. Академічна ч. 11, II-ий поверх. 2041 1—2

ОСОБА інтелігентна з курсами крою і шиття шукає посади до шиття або ведення господарства. Зголошення до Адміністрації під „Незалежна". 2042 1—1

КРИНИЦЯ вілля "Якубівка" біля Нових Лазнчок поручає від 1. травня похорі з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Зголошення: Олена Савицька вдова по священнику, Криниця вілля „Якубівка". 2046 1—3

ЗЕНОН ДИДЕНКО! Що не значить? Лішинський. 2031 2—3

ПОТРІБНИЙ дяк кавалер, що вміє би провадити хор. Посаду можна негайно обняти. — Уряд парохіяльний Ворохта. 2036 2—3

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, околиця Юра, підставовий чинш 460 корон, конценс надбудови. Ціна 5.500 долярів. Продасть Центральна Агенція, Коперника 14. 1975 3-3

РУТИНОВАНОГО, нежонатого концепієнта негайно прийме за попереднім письменним зголошенням з описом дотеперішної практики. Д-р Степан Долькницький адвокат в Сколім. 1996 3-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преціїйні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 78-7

Новий музичний катальог
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 **Львів, Ринок 10.** 10—10

ХІДНИКИ, портієри, мебляві матерії найдешевше **Вани** площа Марійська 5, I. пов. 1914 4—?

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделка з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. проти вілла Коперник. 1812 11-15

НЕМИЛОЮ НЕСПОДІВАНКОЮ

Є ЗНИЩЕНА МІЛЛЮ ОДІЖ.

В який спосіб переховували Ви минулого року свою одіж. З певністю втратили Ви богато днів на провірку, чищення і вітрення річей, а відтак богато часу втратили, щоби зложити їх, завинути і запакувати. Мимо цего часто стверджували Ви шкідливу працю молїй.

ФЛІТ хоронить одяг відстрашуючи і нищучи молї разом з їх зародками, які нищать футра та тканини. ФЛІТ нищить міль в ріжних фазах їх розвитку.

ФЛІТ є новим плинним препаратом, знаним зі своїх наслідків у нищенню молїв, ріжних насіномих та їх зародків.

Спосіб ужиття.

Треба розбризкувати ФЛІТ на футра, одяг, фірами, тканини і т. п. тримаючи одночасно для досягнення кращих наслідків, розбризкувач у підвалі біля 60 цм. від скропльованої поверхні.

ФЛІТ плином не плямить навіть найделікатніші матеріяли і тканини. В шафах треба розбризкувати ФЛІТ по полицях, шуфлядах, в шпарах та щілинах. Зародків молїв ніхто не спостереже, Фліт однак нищить їх цілковито. Розбризкування що два тижні, хоронять одяг від молі.

ФЛІТ можна набувати у всіх аптичних складах і дрогеріях.

Жадайте Фліт в оригінальнім опакуванні, в жовтих бляшанках з чорною опаскою, вистерігайтеся фальсифікату.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

нищить
Мухи, Комарі, Молі, Пільоєди, Каракани і інші насікомі та їх зародки.

ужівайте розбризкувача, щоби осягнути найліпші наслідки

Спеціяліст недуг легенів, серця і шелудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 11—20

Волосінь на матераци поручає найдешевше
Перша краєва прядільня в Бродах
МАГАЗИН У ЛЬВОВІ, ШПИТАЛЬНА 10
1675 **ЙОСИФ ФРЕНКЕЛЬ.** 0-10

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНОВА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1305 **Скрізь до набуття.** 15—?

„КАРПАТІЯ"
Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти у Львові, Руська 18
розписує отсим
Конкурс
на посаду подорожуючого організаційного урядника, обізнаного по можности з технікою життєвих обезпечень. — Товариство пошукує також еспосібних агентів. — Услівія праці після умови. Зголошення з відповідними документами надсилати до дня 10. травня (мая) на адресу 2044 Товариства. 1—2

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутреностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчереня, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова пестравність, утиск і протягні болї внутрі, біль голови і часто нявіть очей, біль в кряжах, плечах і під лопатками, біль в підчереню або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання; жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одинокім ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропукликові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий **Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.**
ФОСФОРИТИ **палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.**

0—10 Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і найдог. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 92 (11.345). Львів, пятниця 27. квітня 1928. Prenumerata opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Французькі вибори.

Львів, 26. квітня 1928.

В неділю зілбулися у Франції вибори, але не покінчилися. На всіх 612 одномандатових виборчих округів вийшло при першому голосуванні ледви 183 посли, як подають останні провірені вістки. В усіх інших тобто 429 округах прийде слідуючої неділі до тіснішого вибору між поодинокими кандидатами.

З вибраних досі 183 послів теперішні проурядові партії здобули 147 мандатів. Іншими словами: політичні симпатії французького громадянства пересунулися за час від 1924 р. по нинішній день на право. В 1924 р. відніс був при виборах велику побіду блюк лівих партій. Тепер, як це можна судити з дотеперішніх висліпів, побіда припаде партіям центра, що у Франції рівнозначне з побідою правих. Таким чином при владі остануть і на далі Пуанкаре і Бріян.

З виборчих сенсацій замітні такі як провал при перших виборах провідника французьких соціялістів Л. Блюма, що в часі виборів 1924 року відіграв був величезну ролю в монтуванні блюку лівиці та здобуванні тодішних успіхів для неї. Він був тоді головним речником німецько-французького зближення і бойовим речником мирової французької політики, під якими то гаслами лівиця здобула виборчу перемогу.

Це теперішне пересунення політичної французької опінії на право, в сторону т. зв. пуанкаризму, матиме важні наслідки міжнародньої ваги. У першу чергу буде це мати великий вплив на висліп німецьких виборів, що відбудуться за кільна тижнів. Вони без сумніву будуть політичною відповіпю на висліп французьких виборів. Побіда пуанкаризму у Франції рівнозначна для німців з побідою французького непримиримого націоналізму. Німецька, особливо права преса використовує це вже тепер як великий виборчий атут для німецьких націоналістів. Інша річ, що таке її становище зкріпить до деякої міри і шанси лівих при тіснішіх виборах у Франції, особливо при заключуванні блюків, бо вони використають настрої правої німецької преси проти французьких центрових груп. Одначе побіди це їм уже мабуть не дасть, хоч кілька мандатів може причинити.

Очевидно, що ніякої зміни французької політики відносно Німеччини по виборах наліятися не можна. Після Женеви, Льокарна й Туарі вона буде такою як є тепер. Про це зрештою зимовно свідчить і відома т. зв. каркасонська миролюбива промова Пуанкаре. Пуанкаре зійшовся у справі політики щодо Німеччини з Бріяном. Сподівана побіда пуанкаризму каже думати, що в будуччині Франція не піде вже на ніякі уступки в справі Руру й репарацій, крім тих, які вже зроблені. Вона буде точно перестерігати виконування Німеччиною пляну Дауеса та обов'язуючих точок версайського договору. Та всеж провал французької лівиці треба пояснювати між іншим також тим, що Пуанкаре вступивши на шлях мирової політики вирвав тим поважний виборчий атут лівиці.

Побіда пуанкаризму матиме в міжнародніх взаєминах ще й інше значення. Передовсім Польща буде й далі найближчою пупількою ока на сході. Вона дістане від Франції й на далі повну підтримку своєї політики щодо Німеччини і щодо СРСР. Про французьку підтримку Польщі в таких справах як конфлікт з Литвою, як спірні справи з Данціґом вже й згадувати не приходиться. Ця підтримка буде повною. Крім того найде Польща у Франції при побіді пуанкаризму ще й повну апробату на свою внутрішню політику відносно непольських народів. Наінець повна виборча перемога французького центра, себто тогож Пуанкаре буде рівнозначна з дальшою підтримкою з боку Франції повної ізоляції СРСР на міжнародній політичній арені та в міжнародніх світових взаєминах.

БАЛКАНСЬКА ТРАҐЕДІЯ.

Великий землетрус у Болгарії і Греції.

Балкан відомий в цілому світі з вічно живих, напружено актуальних і вічно неполагоджених справ, той Балкан, що на протязі цілої історії в основах стрясався грізними вибухами пристрастей, подиву гідної відваги й завзяття, де геройство чергувалося з варварством, той Балкан, на якому ще й досі кровю стікають важні рани, — переживає глибоку трагедію. В останньому часі потряс ним ще вулкан людських пристрастей, не зрив очайдушної відваги і нестримного завзяття, а підземний гук вулканічного землетрусу, який пеленою блідого переляку сповив міліони людей.

Недавно героїська Болгарія, забувши про недавні воєн. рани і кріваві внутр. потрясення, обходила тисячоліття свого золотого віку, тисячоліття панування великого царя Симеона і пятьдесятліття відновлення своєї незалежности. Завданням отсього різного свята було кинути заслону на тяжкі переходи останніх двох десятиліть, балканською війною 1912 р. починаючи і кріваву боротьбою з режімом Стамбулійського та недавною македонською раною кінчаючи.

Не прогомоніли ще відгомони подвійного болгарського свята, як нова катастрофа потрясла Болгарією. Заповіджений під вінець березня землетрус, легко сколихнувши Смирною на малоазійському побережі, а другій половині квітня докотився до Болгарії, вже тричі навіщаючи її в околиці Філіпополя. Неладійна катастрофа заскочила Болгарію. Тисячі домів в руїнах, десятки тисяч бездомних, беззахистних, голих і босих, без харчів, у тривозі не відаючи, що принесе найближча година, — ось що важким допустом лягло на болгарський нарід. Після першого потрясення, коли населення вже сяк-так заспокоїлося, прийшло друге, а опісля третє. По останніх підрахунках від землетрусу в Болгарії згинуло 500 осіб, тисячі віднесло менші або більші рани, понад 80 тисяч людей лишилося без даху над головою, а 11 тисяч домів лягло в руїнах. Стихійна катастрофа в Болгарії важко відбилася на населенні. Потворилися допомогові комітети, розпочав прискішену діяльність болгарський „Червоний Хрест", король Борис подався на терен катастрофи між сповите сумніввми і турботами населення. Та горе є таке страшне а нещастє така велика, що знищена Болгарія не зможе опанувати наслідків катастрофи.

Землетрус, що навістив полудневу Болгарію в околиці Філіпополя, може ще жахливішими наслідками відбився в полудневій Греції (в Пельопонезі). Після першої хвилі землетрусу, що сколихнула Коринтом, на днях прийшла друга, сильніша хвиля, що повернула Коринт з околицею і надбережні міста в кулу румовиш, під якими згинули десятки людей та неоцінені архітектонічні скарби старожитного Коринту.

Страшний підземний гук збудив коринтян з глибокого сну. Доми почалися хитати. Панікою й божевіллям охоплені люди вибігали з домів, біжучи перед себе. Вежі церков падали з гримотом, телі розвалювалися, придавляючи своїми руїнами все нові жертви. Тут і там почали вибухати пожари. На морі знималися величезні хвилі, кидаючи кораблями як лушпинками. Коринт виглядає як зруйновані Помпеї. Антична частина міста в повній руїні. Понад 80 прц. домів завалив землетрус, до 10 тисяч народу таборує під голим небом. Тут і там у землі потворилися розколини з яких бють гарячі джерела.

А ще недавно Греція снувала гордісні про відновлу своєї античної величі, про опанування малоазійського побережа, про замкнення егейського моря. Ще тому кільна літ пілі Атени гомоніли побідними піснями, висилаючи війська на протилежний беріг егейського моря та мріючи про відзискання Візантії. Цей геройсько-настроєвий час минув безповоротно. Настуи Кемаля-Паші, страшна різня у Смирні, державно-устроєві потрясення, яких відгомін іще й тепер проймає Грецію, — все це скомпікувало до глибини повоєнною Грецію. Тепершнє стихійне нещастя, яке таві глибокі рани завдало Пельопонезові, без сумніву матиме й додатні наслідки. Воно може принесе зі собою внутрішній мир та припинить незбагнену боротьбу партій і котерій.

Поможна Греція, відпочислена від малоазійського побережа цвинованим тоботом Кемаля-Паші, тим більшою певністю запалала до Болгарії. Вічно актуальна і розятрена македонська квестія та справа доступу Болгарії до егейського моря з одного боку, а ривалізація сусідуючих народів за фантом великодержавности з другого, — ось те провалля, що ділить Грецію і Болгарію, що між іншим вводить все нові потрясення у вічно клекітливий балканський казан.

А сьогодні обі держави й обі народи переживають глибоку трагедію. На полудне Болгарії (в околиці Філіпополя) і на полудне Греції (в околиці Коринту) докотилася хвиля великих стихійних катастроф, які в минулому році навістили Японію й Фльоряду (землетруси), Німеччину і полудневу Галичину та західну Буковину (повені). Не можна сумніватися у відзивчиве людське серце. Цілий світ прийде з допомогою жертвам катастрофи в Болгарії і Греції. А одночасно може ця страшна стихія припинить орґію внутрішніх потрясень в обох державах та штовхне їх на шлях добросусідського порозуміння. Бо ніщо так не збликує не лише людей, але й народів як саме спільне горе.

ПЕРЕДВИБОРЧА ФІЛЬМА.*)

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. 4. 1928.

I.

Післязавтра, в неділю, тут вибори, а в понеділок враиці знайдемо в газетах цілі сторінки, заповнені іменами кандидатів і числами голосів, які кожен з них одержав. А нижче будуть статистичні „зіставлення": стільки й стільки мандатів здобутих, стільки й стільки мандатів утрачених. Але: здобутих ким? І втрачених ким? І за що?

Будемо читати і не будемо дуже мудрі з прочитаного.

Правда, за кожним іменем вибранця знайдемо якийсь епітет, що матиме означати його партійну чи політичну приналежність, або й неприналежність. Одначе всякому тут відомо, що ці епітети і ці етикети не мають, так сказати, ніякого змислу.

Кандід оповідає, що бачив колись у хемічній фарбарні спеціяліста, який вмів розріжнити зпіж трьохсот відтінків червоної краски. Але де той „спец", який вмів би подати певні і означені ріжниці між французьким радикалом, радикалом-соціялістом, републиканцем-соціялістом і просто соціялістом?

Хтось, хто в цьому визнається, сказав нам:

— Все залежить від виборчих округів і сторін світа. Наприклад соціяліст з Півдня (очевидно Франції) рівняється лівому републиканцеві з Півночи. Все залежить теж від противника. Радикал, вибраний проти консерватиста, це майже комуніст. Вибраний проти комуніста — він майже консерватист. Цього вимагає закон про доповнення.

Наче при катехизації ви питаєтеся?

— Закон про доповнення? Що воно таке?

Відповідь:

— Доповнення грають рішаючу роль при тісніших виборах, „болотах". Щоби перейти, треба прихилити собі голоси меншости. А ця бісова меншість — раз права, то знов крайно ліва. Посол, попавшися раз у палату, не за що інше там не журиться, як за цю меншість тай „підлабуюється" їй всім можливим, себто також голосуваннями, щоби тільки забезпечити собі її поміч на будуче, на нові вибори. Добра третина послів орієнтується в палаті саме на ці „доповнення".

II.

Коли ваша голова свобідна і коли політично-виборча трагікомедія (одна з ділянок вічної трагікомедії людської) вас цікавить, тай ще: коли ви не позбавлені змислу смішности, — то проходи по вулицях і майданах Парижа можуть вам у цих днях бути джерелом розради, веселости, сміху. Не потребуєте навіть поглиблюватися в студіювання безчисленних, довгих і коротких афіш виборчих — можете заощадити собі цього зусилля. Буде з вас, коли прочитуватимете надписи над виборчими льокалями кандидатів.

Надписи — чисте золото.

Але заки торкнемося цього золота, не можемо не зробити одного компліменту — тутешнім виборчим афішам. Властиво не так афішам, як місцям, де вони наліплені: французька метода тут достойна наслідування. Щоб її оцінити по заслузі, гляньте на вулиці Львова перед і

*) Стаття ця про передвиборчу підготовку у Франції спізнена, але все ще актуальна, бо вибори там не покінчені. Тому то ми її ще тепер містимо. —Ред.

після виборів: мури домів, стіни й огорожі огидно заліплені й засмаровані виборчою всячиною; ще цілі роки після виборів можете там відчитувати сполинялі й заялозені (в буквальному й переносному значінні) виборчі заклики. Нічогісінько подібного тут. Тут не вільно (під суворими карами не вільно) лінити виборчу літературу не-інде, як тільки на розміщених по вулицях і площах деревляних таблицях. Кожна таблиця має своє число, яке відповідає кожному кандидатови і кожній партії, і там є місце виборчих гасел. Там і ніде інде. Покінчилися вибори (парляментарні, громадські чи навіть інші), то таблиці ці ізчезають з людських очей, разом із своїм змістом фразеольогії, нахлепів. Фальшивого ентузіязму: кілька тижнів перед новими виборами їх там знов розмістять. А міжчасі Париж від них чистий. Директор берлінської поліції, котрий недавно був сюди приїхав, щоби познайомитися з паризькими поліційними порядками і методами, дуже хвалив собі між іншим також по міру чистоти й ладу французької столиці. Але вертаймось до написів на виборчих льокалях, які (тобто: написи, а може й льокалі, або своїх власників особливо) ми — не без деякої пересади, признатись треба — назвали були „чистим золотом.

III.

Льокалі ці — з правила шиночки, популярно охрещені назвою „бістро". Шинкар тут, як зрештою мабуть у всіх парляментарних демократіях, справжній великий виборець, grand électeur, Kuhrfürst. Не має би кандидат за собою певного числа шинкарів, то зайва йому трата часу кандидувати; про вибір уже й не мріти. У шиночках виборців обробляють, частують, чого хочете? Шинкар — тут перше й головне кольоре в машині демократії й парляментаризму.

Ви кандидат і ви вже умовились з кількома сотнями „бістрів" (умова основується очевидно не на самих тільки ідеалах і моральних добрах) — тоді ви купуєте сотки й тисячі метрів білого полотна, наймаєте малярів і вимальовуєте на тому полотні, великими буквами, у рівних гарних барвах привабливі написи. Ось наприклад:

„Виборче бюро (permanence) кандидата (Імя рек) консервативно-республиканської — соціялістично-концентраційної партії: домагається скасування несправедливих податків, збільшення національної продукції, закріплення мира, обезпечення свобід..."

Або щось у тому роді.

Коли ви вперше присутні в Парижі підчас виборчого періоду, ви широко розявляєте рота, а лишу очевидно: і такої „партії" нема, і „програма" така нічого не значить. А потім бачите, що в дні виборів такий кандидат все таки виходить послом — або й падає. Значить, за цими оперетковими написами таки щось мусить бути, щось повнішне, густіше, тривкіше.

Що саме таке?

Поміч одної з великих організаційних сітей у Франції: вільно-мулярської або католицької. Поміч явна або й тиха. Тиха, тобто основана на толеранції одної з двох сітей. Одної з двох, або — коли ви дуже вже проворні й хитрі, то й обоїх нараз...

Тільки розвіяти й комуністи стоять поза скобками цих „комбін" (скорочена назва для „комбінацій"). Тай ще, кажуть, не всі.

IV.

Так здійснюється й висловлюється національна й народня суверенність. Суверенність „з волі народу", яка заступила колишню суверенність „з Божої ласки", тай якій дехто приготовляє новий „срам" — у виді суверенности з ласки ком-партії іменно.

Кожна з цих суверенностей має свою теорію легітимізму, яку пачо молотом вона силкується вбити в голови цілої дітвори і легковірної маси. По французьки воно називається „bourrage du crâne", „начинування черепу". Одним з останніх теоретиків парляментарного легітимізму є відомий італійський історик і фейлетоніст Ферреро. Захитанним сенатського й імператорського легітимізму толкує він упадок римської держави, а легітимізмом національно-парляментарної суверенности він бомбардує Муссоліні і диктатуру фашистів. Що? — скажете: ці шинкарі, ці опереткові написи, ці гумбуги і блефи — це прояви легітимізму?! Чому ні? — відповість вам скептичний нащадок Вольтера — у кожній паризькій дитині є щось з Вольтера: Чому ні? Tanque de mieux, on conche avec sa femme... Як вам не по нутру „бістро" і гумбуг, неминучі й сущні вияви парляментарно-демократичної суверенности, то видумайте щось інше, нове, видумайте — і начиніть національній свідомости. А не видумаєте чогось іншого, то хіба верніться бо „держава, це я" Людвика XIV, або держава, це ком-партія — Леніна і комп.

А не пахне вам ні одно ні друге, то товчіть воду в ступі — демократично-парляментарної системи, з цілою її красою і мораллю. Люди, зі своїми жінками й дітьми, хочуть якось жити, супокійно бігати за своїми інтересами, супокійно добувати насущний і супокійно передавати надбане в спадку своїм дітям. — одним словом — людям треба забезпеченого поліцією ладу, тобто держави. А державний лад мусить виробити собі якусь „рацію" — раз в Божої ласки, другий раз в ласки ком-партії, то знов з демократичного „ідеалу". Вибирайте: що ліпше, що доцільніше, що тривкіше!

В. Панейко.

Фільми Радянської України.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 19. квітня 1928.

Політичне представництво СРСР у Празі влаштувало останньої середи для представників преси й запрошених гостей перегляд радянсько-українських фільмів. Перегляд випав надовлі не дуже щасливо. Замість показати більше число проб радянсько-українського фільмового мистецтва, щоби глядачі справді могли собі скласти якесь ясне й закінчене поняття, показано один цілий фільм — „Тараса Трясила" — й два шматочки з фільму „Звенигора". Вийшло ні те, ні се. З одного боку люди наче щось і бачили, а з другого немов би воно й страшнувато на підставі цих неповних зразків висловлювати остаточний присуд. „Уміла варити, та не вміла подавати", можна сказати впорядчикам перегляду.

Таке-сяке поняття про радянсько-українське фільмове мистецтво глядачі все-таки дістали, й обовязком хронікаря є це поняття сформулувати. Коли б висновки вийшли трохи незадовольнюючо, то — підкреслюю це виразно — вина падає виключно на впорядчиків, що поставились до свого завдання без належної розважности.

Насамперед одно зовнішнє спостереження: написи на обох українських фільмах були московські. Я не знаю, чи на Радянщині українські фільми демонструються по кінах з московськими написами, але для закордону годилось-би бодай в інтересах реклями для української повноправности поробити написи українською мовою. У Берліні, я чув, виготовили спеціально німецькі написи, коли там давали для преси перегляд українських фільмів. Це було доцільно. Але тоді треба було для празького перегляду зробити написи чеські — або українські. Московські написи викликали у свідомих глядачів завидно вже прикрий несмак. „Чи не є це символом цілої тої українізованої України?" — думалось мимоволі.

Тепер до самих фільмів. „Тараса Трясила" назвали фільмом історичним, але історичного є в ньому приблизно стільки, як у Гоголевім „Тарасі Бульбі". Тло взяте справді історичне: Запорожську Січ, татарські наїзди, знущання польських панів над українським людом, — але центральну інтригу придумав Володимир Сосюра, запозичивши дещо у Гоголя, а дещо в бульварних „малоросійських" романах. Незграбно підкреслена протипольська тенденція партости фільму не збільшує.

Про виконання можна вате без вагання сказати, що воно дуже добре. Технічно „Тарас Трясило" на кілька років відстав від американського й навіть західно-европейського фільму, але й тут трапляються подробиці дуже високого рівня. Масові сцени й краєвиди захоплюють найбільше. Татари, козаки, почасти селяни, а особливо дівчата грають природно й живо. З поодиноких виконавців ніхто наперед особливо не висувається, але це й добре, бо американські й західно-европейські фільми з їх солодкими героями та героїнями вже осточортіли. Мимо того ті вподинокі виконавці роблять своє діло знаменито й викликають у глядачів правдивий подив.

„Звенигора" має бути „піснею пісень" радянсько-українського фільмового мистецтва й разом з тим якоюсь синтезою української історії від найдавніших часів до наших днів. Тут і скити, і варяги, і князя доба, і козаччина, і світова війна, й революція, й нинішня відбудова. Показані тут лише ті шматки, що відносяться до найновішої доби: передвоєнний побут, мобілізація, війна, революція й відбудова. Напруженість і концентрованість дії справді ставлять цей фільм на окреме місце. Деякі моменти схоплені цілком по новому, є кілька дуже оригінальних вигадок. Поруч із цим є багато наївного й недозрілого: „нечиста сила", що привиджується Ділові, дівочі забави в Ніч на Івана Купалу (наче повторення тої самісінької сцени з „Тараса Трясила") й нарешті відбудова. Про цю відбудову хочеться сказати кілька засадничих слів.

Сцени відбудови намагаються передати патос буденної праці. Глядач бачить вугляріз при роботі, рух машин, будову якоїсь каменяці, метушню кількох тракторів, оранку, працю великих металюргічних фабрик. Є в цьому свій ритм і навіть своєрідна краса. Але глядач, що звик до західних відносин, ніяк не може тут настроїтись на патетичний лад. Тут на Заході, скажім навіть у Празі чи взагалі в Чехах, будуються каменяці, працюють фабрики й копальні, й то в розмірах без порівнання ширших, ніж на Радянщині, але ніякому не приходить у голову оточувати цю самозрозумілу людську діяльність якимсь романтичним серпанком. Без голосних слів, без фраз і патосу тут що-хвилини творяться нові матеріяльні й духові цінности, бо праця для західної людини така сама природна, самозрозуміла річ, як сон, їжа чи якинебудь інша елементарна функція.

Тому західний глядач, або й східний, що до західніх відносин звик, якось пасторкується, коли оту радянську метушню коло відбудови бачить. Він знає, що радянські трактори походять з Америки, що мешкальна мрія на Радянщині не лякається описати словами, що радянська промисловість не в силі задовольнити потреб власного ринку, що політика радянської влади гальмує всяку ініціятиву. І мимоволі ця наївна спроба наліпити романтичний ярлик на дуже неромантичну дійсність мусить викликати в нього іронічний, а то й саркастичний усміх. Яка вже там романтика! Кращеб люди менше балакали, а більше робили.

Поза тим перегляд радянсько-українських фільмів усе-таки полишив позитивне враження. Готового, закінченого ще нічого нема, усе ще творяться і формуються, мовляв, вилуплюється з хаосу. Але щось народжується, зародок вже є, й коли „сьогодня" радянсько-українського фільмового промислу не цілком задовольняє, то його „завтра" дає право до більших надій.

М. Г.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Перший день розправи.

Богато політичних процесів бачила велика саля окружного суду у Львові при вул. Баторія, але такого політичного процесу, як цей, що зачався нині, ще навіть і ця саля розправ не бачила. Перед судом стає обвинуваченних за поважні злочини головної зради і публичного насильства пятьнадцять учнів снятинської і коломийської гімназій. Всі вони разом мають гуртом 275 літ. Вік разом взятий дуже поважний, але розпарцельований на пятьнадцять обвинуваченних — занадто неповажний в порівнянні до ваги й поваги закинених їм злочинів.

Усі обвинуваченні виглядають, як звичайно молоді хлопці, а по правді ще діти, дуже молодо, майже по дїточому. Личка їх свіжі, рум'яні, тільки в декого побіліли. Тут і там починає засіватися під носом уже легенький пушок — як предтеча майбутнього вуса. Взагалі „злочинці" не здають собі, здається, справи з грози положення; розмовляють майже весело, усміхаються до себе і до татів, мамів, братчиків і сестричок, що громадно явилися на салі, аби з трівожним серцем слідити кожний момент розправи, котра рішить про долю їх найдорожчих. Дуже не лицює поважний і майже строгий вигляд цеї старої салі розправ до тих молоденьких „злочинців", до їх нанів-діточих почувань і поглядів, як і до того дивного родинного настрою, що його вони внесли з собою на салю.

Обвинуваченні їх за злочин головної зради, а саме, що належали до революційного товариства „Західно-Українська Національна Революційна Організація", що брали участь в її зборах, що декотрі з них давали льокаль на збори, а хадто ще Ярослава Валицького й Евгена Піка, що за намовою Михайла Бажанського дня 17. вересня 1927 р. злосливо підтяли і звалили сім телефонічних стовпів і перетяли дроти на лінії між Будиловом і Устем коло Снятина. Крім того обвинуваченния закидає Іванові Горюкові і Сильвестрові Бачинському, що за намовою Романа Геника дня 17. вересня 1927 р. вибралися на залізничу лінію Коломия-Городенка, аби перетяти телеграфічні дроти, але їх не перетяли, бо завчасу захопив їх постерунковий. Це коротенький зміст акту обвинувачення, котрий саме нині відчитано.

Судити тих молоденьких хлопців у віці 16—20 літ, яких спис ми подали вже вчора, буде лава присяглих, зложена з таких осіб: 1) Гай Константи, 2) Гурскі Марін, 3) Яблоньскі Ян, 4) Бистшановскі Ян, 5) Гурни Францішек, 6) Фердин Кароль, 7) д-д Сроковскі Кароль, 8) Квін Тадеуш, 9) Лескі Францішек, 10) Зелінські Роман, 11) Залевскі Владислав, 12) Крокоскі Роман. Заступники: Журавскі Юзеф і Штайнбергер Давід.

Вирок видасть трибунал, зложений зі ст. радників: Ангельського, Антоневича і Згуральського. Председником трибуналу є ст. рады. Ангельський. Обвинуваче коломийський прокуратор Оян, котрий спеціяльно до цеї справи приїхав з Коломиї. Тут треба зазначити, що справа ця повинна підлягати розглядові коломийського суду, але Апеляційний Суд і Найвищий Суд делегували до її переведення тутешній суд присяглих з тої причини, що в коломийській лаві присяглих сидять також українці і жиди, які, на думку суд. властей, могліб бути сторонничі при виданні вердикту.

Боронять адвокати: д-р В. Старосольський, д-р С. Шухевич і д-р Л. Ганкевич. Зголосилися ще були до оборони пос. д-р Західний з Бережан і д-р Макс Левицький зі Львова, але що підсудні спротивилися їх обороні, трибунал ухвалив не допустити їх до оборони з причини недостачі відповідної легітимації. Про це докладніше нижче.

*

Розправа розпочалася вчора к. 11-ої годині, бо так багато часу заняло льосування лави суддів присяглих, з яких деякі не явилися зовсім, а на деяких прийшлося чекати більше години. До того часу рух на коридорі слабий: кільканацять осіб з найближчої рідні підсудних, кільканацять з публики, кількох поліцаїв і агентів — ось і все. Ніщо не вказує на те, що за хвилю має зачатися великий політичний процес.

Коли впущено публіку на салю (на салю вільний — без білетів), представився дивний вид: у трьох

по середині салі засіло 15 хлопців-дітей, з яких деякі мають справді чисто діточий вигляд. Ніче три шкільні лавки. Це незвичний контраст до цілої строгої обстановки салі, до поважних облич членів трибуналу, суддів присяглих, оборонців... У лавах часописних справоздавців засіли всі недавні знайомі з процесу 17-ти. Новим є цим разом тільки справоздавець „Ради".

Непрошені оборонці.

Після отворення розправи председником ст. радником Ангельським заголошуються ще додатково два оборонці: пос. д-р Західний іменем обв. Івана Горюка й д-р Макс Левицький ім. обв. Тимотея Дідуха. Оборони підняли вони мібито в порозумінні з їх батьками. На це обв. Горюк і Дідух встають і заявляють, що вони **противляться тим оборонцям,** бо свою оборону віддали вони в руки оборонців д-ра Старосольського, д-ра Шухевича і д-ра Ганкевича. Про якесь устне порозуміння обох згаданих оборонців з їх батьками їм нічого не відомо і вони з тої оборони резигнують. Після тієї заяви обох обвинуваченних запанувала серед членів трибуналу, між присяглими й оборонцями немала консернація. Публика стала коментувати собі цей майже небувалий інцидент дуже ріжно, бо ніхто не міг зрозуміти якихсь дивних мотивів, що веліли д-ру Західному і д-ру М. Левицькому накидатися зі своєю обороною — проти виразної волі підсудних. Серед того всього трибунал пішов у цій справі на нараду і зза якої чверть години председник проголосив, що трибунал рішив **не допустити** до оборони д-рів Західного і Макса Левицького, бо вони не в силі виказатися потрібними легітимаціями, а врештою проти них виразно застерегліся підсудні. Після тієї ухвали оба оборонці вийшли негайно з салі розправ. Це була перша сенсація в цьому дивному процесі.

Читання акту обвинувачення.

Зараз після цього інциденту председник відібрав присягу від суддів присяглих, а опісля стягнув генералії від усіх обвинуваченних між якими є, як відомо, два сини Стефаника (Кирило, літ 19 і Юрко, літ 18). Опісля приступлено до відчитування акту обвинувачення, що займає 35 сторін дрібного письма. Читання акту обвинувачення скінчено в год. 2.40 і на тому скінчився перший день розправи.

Завтра, в четвер, розправа зачнеться від переслухування обвинуваченних.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 25. квітня 1928.)

ВАРТІСТЬ 11-ГОД. ПРАЦІ.

(ік) Вчора, у вівторок, члени бюджетової комісії працювали разом 11 годин, а саме: мін. промислу і торговлі почав у справах бюджету свого міністерства промовляти щойно в год. 12. вночі. Раніш члени комісії перебули 3 години на засіданнях комісії, а 2 години на засіданні сойму. Очевидно, що посли були настільки зморені, що промова міністра була слухана в дуже маленькою увагою, не кажучи, що преса не була в силі в такій пізній порі подати вчас навіть зміст промови. Сьогодні варшавські газети одноголосно зазначують, що того рода розуміння інтензивности праці в комісіях ведуть до цілком невередбачених наслідків, а саме, що вислід є менш вартий, між коли б посли радили на половину коротше.

УКОНСТИТУУВАННЯ 22 СОЙМ. КОМІСІЙ.

(ік) Сьогодня радили в соймовому будинку 22 комісії. Всі вони уконституювалися. І так: в правничій комісії головою став пос. Перацький (ЗЛН), заступником пос. Пілсудський (1-ка), секретарем пос. Чертляс (жид), реферат про пресові декрети приняв пос. Ліберман (ППС), референт у справі амнестії для політичних вязнів пос. Пужак (ППС), справу новеліязації закону про „Дзенник Устав" пос. Ліберман. Він також приняв реферат про устрій судівництва. В земельній комісії головою став пос. **Остап Луцький** (Український Клюб), заступником пос. Клещинський. В комісії торг.-промисловій головою пос. Дюзанд (ППС), заступником пос. Голинський (1-ка). В освітній комісії головою пос. Калиновський (Визв.), заступником пос. **Сергій Хрущський** (Український Клюб), секретарем посолка Яворська (1-ка). У військовій комісії головою пос. Перацький (1-ка, полковник ген. штабу), заст. ген. Роя (Стр. Хл.), секретарем пос. Бурда (1-ка). В регуляміновій комісії головою пос. Ліберман (ППС), заст. пос. Полякевич (1-ка), секр. пос. Кулєсевич (Стр. Хл.). В комісії для закорд. справ головою пос. Раздзівіл (1-ка), заст. пос. Недзялковський (ППС), секр. посолка Космацька (Визв.). Голова тої комісії має порозумітися з міністром закорд. справ щодо експозе міністра, яке буде посвячене актуальним питанням закорд. політики. В комісії охорони праці головою пос. Регер (ППС), заступником пос. Франк (нім.), секр. пос. Вашкевич (1-ка). В комунікаційній комісії головою пос. Розумек (нім.), заст. пос. Соболевський (1-ка). В конституційній комісії головою пос. Маковський (1-ка, проф. університету, бувш. міністр судівництва), заст. пос. Чапінський (ППС). В морській комісії головою пос. Залеський (ЗЛН), заст. Косидарський (1-ка), секр. Кешковський (1-ка). В адміністраційній комісії головою пос. Полякевич (1-ка), заст. пос. Ліяманд (ППС), секр. пос. Пайонк (ЗЛН). В комісії суспільної опіки головою пос. Шидловський (Пяст), заст. посолка Васілевська (1-ка). В петиційній комісії головою пос. Гжесмаровський, заст. пос. Гарлінський (1-ка). В комісії відбудови краю головою пос. **Ів. Завалникут** (Український Клюб), заст. пос. Подгорянський (1-ка). В комісії зем. реформи головою пос. Плютт (Стр. Хл.), заст. пос. Ольшінський (1-ка). В комісії публ. здоровля головою д-р Лебле (нім.), заст. Мулярек (Визв.). В комісії публичних робіт головою пос. Косидарський (1-ка), заст. пос. Станінський (ЗЛН). В скарбовій комісії головою пос. Кшижановський (1-ка), заст. пос. Кернік (Пяст). В комісії для боротьби з дорожнею головою пос. Цепляк (1-ка), заст. пос. Арцішевський (ППС).

УКРАЇНЦІ І БІЛОРУСИ У СОЙМ. КОМІСІЯХ.

(ік) Щоби вможливити невеликим чисельно Українському Клюбові, клюбові українських радикалів і білоруському клюбові участь у комісіях, ці клюби обєднялися формально під назвою Українсько-Білоруський Соймовий Клюб. На цій основі українці і білоруси отримали відповідну більшу скількість місць у комісіях. У бюджет. комісії заступлений д-р Ст. Баран, д-р Ст. Біляк і д-р Лев Бачинський. В адміністраційній комісії Вол. Целевич, Ів. Завалникут і Єремич (біл.). В комунікаційній комісії Мих. Струтинський і Юхневич (біл.). В конституційній комісії Ів. Блажкевич, Серг. Хрущський і д-р Л. Бачинський. У комісії охорони праці Ант. Максимович, Вол. Зубрицький, Семен Жук (рад.). В комісії відбудови краю Ів. Завалникут, Ів. Власовський (рад.) і Альбін Степович (біл.). В комісії сусп. опіки о. прал. Л. Куницький, о. Ганушевський, Шекерик-Домжків (рад.). В освітній комісії Серг. Хрущський, Мілена Рудницька, І. Великановіч. У правничій комісії д-р В. Загайкевич, д-р Ладика (рад.). В комісії промислу і торговлі Ст. Кузик, Клим Стефанів (рад.). Земельної реформи: О. Луцький, д-р Ст. Біляк і д-р Осип Когут (рад.). В комісії публ. робіт Ів. Лящинський, Вол. Кохан і д-р Ладика (рад.). В земельній комісії Ост. Луцький, Ол. Вислоцький, Мик. Рогульський (рад.). В комісії закорд. справ д-р Дм. Левицький і Дм. Паліїв та Павло Карусь (біл.). В еміграційній комісії д-р Дм. Левицький і д-р Вол. Загайкевич. В земельній комісії о. прал. Л. Куницький. В петиційній комісії о. д-р Пеллік. У регуляміновій комісії д-р В. Загайкевич. У комісії боротьби з дорожнею пос. Ант. Кулик і Шекерик-Домжків (рад.). В комісії публ. здоровля Лавр. Серветник. Наслідком порозуміння із жидами в комісії торг.-промисловій третє місце відступлено жидам, зате Жид. Клюб відступив своє місце Українському Клюбові в зем. комісії. Наслідком порозуміння з німцями в двох комісіях, а саме в морській комісії відступлено місце німцям, зате німці відступили своє місце Українському Клюбові в еміґр. комісії.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства промислу і торговлі та бюджет мін-ства зем. реформ.

(ік) Сьогодня закінчено наради над бюджетом мін-ства промислу і торговлі. При голосуванні прийнято внески на збільшення звич. видатків на 1,138.011 зол. і надзвичайних 41.600 зол. та на збільшення прибутків на 944.140 зол. В підприємствах збільшено прибутки на 2,260.025 зол. У видатках на 1,328.000 зол. В результаті додатній вклід бюджету внесловлюється сумою 696.554 зол.

Після перерви приступлено до розгляду бюджету мін-ства зем. реформ. Перший промовляв міністр зем. реформ Стамевич, який на вступі заявляв, що промовляє у звязку із закидами, які зроблено під адресою мін-ства хліборобства. Міністр признав факт перелюднення села та його сумних наслідків. Однак добробуту села не можна піднести без упорядкування аграрної структури держави. Щоби перевести цю перебудову, треба мати три умовини, яких донедавна ще не було. А саме: тревалої валюти, можливости кредитів і можливости запевнення амортизації праці рільника. Опісля міністр вичерпуюче давав пояснення про закони та законопроекти в справі меліорації ґрунтів і ліквідації сервітутів. Закон про переведення зем. реформи, як овоч компромісу, є для міністра недоторканий. Річ іде лише про відповідні виконавчі розпорядки. З інших справ міністр торкнувся проекту аграрного кодексу, над яким працює проф. Яворський. Щодо кредитів на земельну реформу, то міністр звернув увагу на звязок тих зі зростом цін на землю. В обсягу парцеляції з 1927 р. розпарцельовано від великої власности понад 300.000 гект. Міністр уважає неправильним закид про лінку парцеляцію. Опісля промовляв цілий ряд послів, між ними забрав голос пос. д-р Баран. Підкреслює політичну сторону зем. реформи, а саме, що при її виконанні висувається нац. момент, замість економічного і це викривлює ціль зем. реформи. З поділу землі має право користати українське і біоруське населення в далеко більшій мірі, ніж польське з огляду дубожіння і територіяльне власництво ґрунтів. Ми вважаємо мін-ство зем. реформ воюючим міністерством. Уважаємо приватну парцеляцію знасилюванням на українському селянині, бо інакше як шляхом дорогого купна землі український селянин у Польщі не може землі здобути. Промовець у довгому виводі жаліється на односторонність у виконуванні зем. реформи та на осадництво, яке подобає всім на кольонізаційну політику пруського уряду. Зголошує внесок на скреслення позиції на осадництво і резолюцію, щоби мін-ство оголошувало висліл наділу землею також під нац. оглядом.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 25. квітня 1928.)

ПРИЇЗД КОРОЛЯ АФҐАНІСТАНУ.

(ік) В неділю 29. ц. м. приїзжає до Варшави король Афґаністану, Аманула. Для королівської пари зарезервовано цілий перший поверх палати президії ради міністрів, а крім того для кор. почоту замовлено 20 кімнат в Европейському готелі.

СМЕРТЬ ГЕН. ВРАНҐЛЯ.

(ік) В Брукселі помер ославлений російський ген. Врангель.

500.000 ЛЮДЕЙ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

(ік) Надходять докладні звіти про наслідки катастрофи землетрусу в Болгарії, Греції та Передній Азії. У Болгарії землетрус стер із поверхні землі три міста: Філіпополь, Борисоград і Кірпан і 38 сіл. У тих місцевостях знищено до тла 12.000 домів. Около 170 тис. людей у Болгарії опинилося без даху над головою. Досі нараховано 135 людей убитих і більш 1000 раненних. У Греції землетрус збурив місто Коринт і 24 сіл, разом 3.600 будинків. Убитими покищо найдено 60 людей. У Смирні землетрус знищив до тла 16.000 будинків. Понад 670.000 людей є без даху над головою та около 300 людей убитих.

БЛЬОК ЛІВИЦІ У ФРАНЦІЇ.

(ік) У висліді побіди правих партій при першому голосуванні та переваги в деяких округах комуністів над соціялістами прийшло у Франції до відновлення колишнього картелю лівиці з виключенням комуністів. Комуністи не зголосилися ком-

ЛЬОСИ І КЛЯСИ

Польської Державної Льотерії Клясової до набуття в колектурі

„РУНО" Равіч і С-ка

Львів вул. Академічна ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Вносить щастя в твою хату!

Що другий льос виграє!

Ціни льосів слідуючі:

за 1/1 льосу — зол. 10·—
„ 1/2 льосу — зол. 20·—
„ 1/4 льос — зол. 40·—

Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю

. . . . чвертон по зол. 10·—
. . . . половинок по зол. 20·—
. . . . цілих по зол. 40·—

Належитість в квоті зол. . . . . заплачу, по одержанню льосів, бланкетом П.К.О. долученого фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .
Блища адреса . . . . . .

2015 4—5

ступити до компромісу і рішили підтримати всюди самостійні кандидатури. Наслідком цього блюку первісна велика побіда правих партій може підлягти значним корективам.

НОВИЙ РОЗКЛАД ПОЇЗДІВ.

(ік) Від 15. травня буде обовязувати в Польщі новий розклад поїздів, у якому зайдуть значні зміни в порівнанні з попереднім розкладом. У звязку із літнім сезоном буде заведено багато спец. літніх поїздів.

БАНКРОЦТВО ПРОТИРЕЛІҐІЙНОГО ПОХОДУ В СРСР.

(ік) „Комуніст" стверджує, що антирелігійна пропаганда підчас Великодних свят на території СРСР завела на цілій лінії. В супереч покликів уряду до несвяткування свят робітники всюди протягом трьох днів не ставилися до праці.

КОНҐРЕС СТАРИКІВ.

(ік) У Мадриті відбувся оригінальний конґрес стариків, які покінчили 80 літ і живуть в еспанській столиці та її околиці. Участь брало понад 700 стариків під проводом 103-літньої старушки. Преса підносить, що Мадрит є найздоровшим під кліматичним оглядом містом в Европі.

По широкому світі.

Англійський премієр Болдуін відмовився у парляменті дати відповідь на інтерпеляцію, чи справді льорд Біркенгед вів у Берліні ліва-офіціяльні розмови про створення англо-французько-німецького союзу проти СРСР. Льорд Біркенгед, що счинив сенсацію своїм побутом у Берліні належить разом з англ. мін. внутр. справ Джонсоном Гіксоном і мін. скарбу Черчілем до принціпіяльних ворогів порозуміння із СРСР.

Німеччина і Спол. Держ. мають небавком підписати мировий договір на зразок інших великих держав.

На кінець травня скликаний другий зїзд славянських лікарів у Празі, куди зїдуть кількасот лікарів поляків.

У Гессії при виборах до райхстагу голосуватимуть жінки картками окремого коліру, щоби можна зробити статистику їхньої виборчої участи.

„Бремен" ще не відлетів із острову Ґріенлей.

Четвертий син англійського короля вступив до масонської льожі; його старші брати були присутні при цьому святі.

Делеґацію італійських послів у Будапешті зустріли мадярські посли-соціялісти окликами проти Муссолінія та диктатури.

В Єгипті саранча кинулася на поля бавовни.

Всі українські дітки до української школи! Хто минає свою школу, школу і посилає дитину до чужої школи — той вогонь власної дитини і чужої обливає!

НОВИНКИ

— **Свобода преси** може полекшає від сеймової правничої комісії, яка розглядає проект пресового закону залишеного попійним старим сеймом при співучасти поміщарських організацій.

— **Львівська хроніка.** Львівський бізнес успокоює населення, що воно не повинно лякатись епідемії менінгітів (запалення мізкових опон). — Рух біля „віденської канарки" було звону більше оживлений: не улюблене місце придуркуватого вуличного співака „Лейбеле Бен-Гура", що прославився одною-єдиною піснею „Буває ми здорова"... Відставлений поліційно до Ходорова, він вернувся до Львова вже законно, приймавши... львівське громадянство.

— **Стіни варшавського сойму** є дуже слабо акустичні, так, що промови посіл чути дуже слабо. Щоби зарадити цій недостачі, сеймовий архітект порозвішував на стінах довгі завіси. Акустика від цього не збільшилась, тільки догодив на адресу сеймових пристарал.

— **Сензаційний процес.** Вчора почався в окружнім суді у Варшаві процес банди варшавських злочинців, які закрикнці липня мин. року пробували підкопатися під скарбівні держ. графічних установ, де переховувано свіжо видруковані банкноти. Початок процесу прийде велику сенсацію. А саме оборонці старалися довідатись, що на чолі злочинців стояв конфідент політичної поліції Вишницький. Начальник варшавського політичного слідчого уряду ком. Сухенек при переслухані потвердив, що Вишницький був справді агентом тайної поліції. Недавно сказали Вишницького на свідка на процес Білоруської Громади. Оборона заповіла дальші реверанції і переводить доказ, що оцей Вишницький організував та фінансував підпал під графічні заклади. Сьогоднішня газета „Ілюстрована Республіка" в Лодзі повідомляє про по під великим наголовком червоними буквами: „Конфідент поліції на чолі банди злочинців"

— **З людського звіринця.** У Варшаві засудили на 3 роки вязниці міжнародного торгівця живим товаром Хаїма Берка Зільберштайна, що вивіз свої жертви до Буенос Айрес. Зільберштайн попався в сильця жіночого агента тайної поліції, що перехоплена його „ділові" листи. — В с. Окопах, Бучаччина, повісилась дівчина Варя у розпуці за гріх власного батька проти себе. — 3 літ вязниці листів Василь Проць із Тенятися за злочин свідомо підготовленого вбивства на Стефанії Мельникові, потайки утопленому ним 1926 р.

— **Грабіжі та крадіжі не вгавають.** На протязі одного дня бандити напали в білий день у трьох місцях львівського передмістя на безборонних подорожніх і ограбили їх із грошей та одіжі. Крадіжей у Львові є відповідно процентова щоденна та щонічна скількість.

— **Рекорди.** Паризький маляр Люсієн Андре мав заплатити 1000 фр. податку. Приходив речинець заплати, а він не мав грошей. Тоді він почав ходити по знайомим купцям і пропонував їм білети на добродійну льотерію неіснуючого товариства. Маляр зібрав гроші, але обманка вийшла наверх. Виправдання, що він зібрав ні гроші на податок, не помогло і він просидить 2 місяці.

— **Дрібні вістки.** Небавом появляться 10-сотикові почтові марки з фотографією поль. філософа Гене-Вронського з нагоди 150-літин його уродин. — У момент бомбового замаху в Мілано на італійського короля стояли кінові знімарі для знимки сцени приїзду короля. Апарати зняли частину замаху і тепер до фільму оглядати можна в кінах; вона послужить документом для процесу. — Мері Пікфорд вибирається із своїм мужем Даглясом Фербенксом на прогульковий лет із Голивуд до Відня, а звідти до Риму, Константинополя та Єгипту.

— **Мартове кохання.** 15-літній варшавський жидок Мошек Гольдман установив оригінальний рекорд. Підчас непритомности родичів, які пішли до кіна, спровадив до хати свою 15-літню „любов" сусідку Естерку Гольдфайн і в присутности кількох ровесників, що були свідками, вложив їй на палець шлюбну обручку, сказав приписану присягу і прохав підписати готовий шлюбний акт. Талмуд каже, що після таких формальностей шлюб є законний, без огляду на малолітність одружених. Коли родичі вернулись до хати, шлюбну пару силоміць розділяли і звернулись до рабіна, щоби він найшов відповідну інтерпретацію, коли талмуд обмилується в справі одружа разом з „мартовими" закоханими.

— **Що може кохання.** Надпоручник польського війська у Львові Ян Рельський перейшов із католицизму на юдаїзм. Він запохався з др-пі медициною Хаї Грінбавм, а що вона не хотіла змінити віри своїх предків, то він зробив це.

— **Р. ДЖАЛА магазин постелі Хорущина 5** (перед кіном Аполло) **має на складі новдри від 18 зол., матераци від 33 зол., перероблює новдри по 6 зол., матераци по 8 зол.** 1—1

Театри.

Міський великий театр:
26-го г. 7·30 веч. „Гамлет".

Міський „Театр Новин":
25-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполло": „Гураган" Ю. Бранка.
„Лев": „Гураган".
„Палас": „Тайна абісинської пумі" і „Рін-тін-тін і його пан".
„Фатаморгана": „Танцюючий Відень".
Байка: „Тайна китайської спелюнки".

Дописи.

СЯНІК. (Культурний і кооперативний рух). Українське громадянство сяніцької землі є безупинно чинне. У Боську та його околиці воде провід в освідомлюючій роботі с. Микола Голевач, який своїм хором, аматорськими виставами та розумінням кооперативного діла здобув собі загальне признання. Відвідав він зі своїм театральним гуртом Сянік, де виставили його аматори „Марусю Богуславку". Треба цінити і подивляти великі зусилля режісера, однак рівночасно слід замітити, що ця драма переходить сили аматорів, а розділ ролі між акторів не був вдячний. Це — начебто не ці самі актори, що у мин. році знаменито відіграли „Святаня на Гончарівці". У Сяноці основано кредитову кооперативу „Сян", яка, надіємося, поодного ломигарне з обіймів лихви. Тут, у наших околицях, нормальні відсотки при удільованні приватного кредиту виносять 36 від сотні річно, або й більше. Населення тут. дуже потребує дешевого кредиту особливо, що грошеві вливи з Америки для тут. населення є тепер дуже незначні. Подача праці тут дуже велика, а запотребування дуже мале. Нарід є у великій матеріяльній потребі. Тому кооператива „Сян" з „Земівським Союзом" можуть богато доброго зробити. — Відновлено Тов. „Луг", але тільки у Сяноці і він разом з постійно діяльним „Лугом" у Дубрівні Руській представляє лугову ідею у тут. повіті. Інші „Луги" не відновили діяльности. Безумовно конечним є, щоби наше свідоміше громадянство сяніцького повіту живо заінтересувалося луговою ідеєю, бо бійки (як прим. у Залужу) та інші роди деморалізації ширяться серед нашої молоді у великих розмірах. — Касинове Т-во Читальня „Просвіта" у Сяноці дає доказ живучости під проводом о. Дуди. На жаль повинне нас цей енергійний народній діяч, бо обіймає інше місце, ім-не важне становище, де певно теж проявить свою енергію і знання в користь своїх парохіян. По ним і його трудячій дружині остануть милі спомини і тривкі сліди іншої праці. — З початком квітня відбувся у Сяноці традиційний концерт в честь Шевченка. Велика сала кіна була вщерть заповнена нашим громадянством. Прегарну промову виголосив відмарш. Галущинський. Хори під проводом досвідного талановитого дирігента д-ра Благацького виявилися зі свого завдання поправно. За богато було деклямацій і за довгі. По концерті зготовлено відмарш. Галущинському сердечне прощання. **Сяніцький.**

СХІДНИЦЯ. (Концерт Шевченка). Дня 17. п. м. заїхали до нас мрганичани з концертом. Заінтересування було дуже велике, тимбільше, що не знова один новий хор, який зачинає концертувати по підкарпатських селах, почищаючи по собі дуже милу памятку. Хоч дехід з концерту був мінімальний, але сала ледвина була виповнена по береги. Вступне слово про Шевченка виголосив дуже гарно інж. Антоневич і під його орудою співав теж мішаний хор (26 людей). Зі всіх пісень найкраще випала „Ой у саду" Шевченка-Гайворонського. Вона була нагороджена бурливими оплесками. Інші пісні виплали теж дуже гарно. Замігна гармонія між дириґентом і співаками, а дисципліни в хорі теж не бракує. З деклямацій виявили напрічуд гарно: „Думи мої" — деклам. Авдія Іванчука. „Кавказ", відеклямований Славком Шулем і „До України", відекл. п. Сі-

мовичівною. Зачуваємо, що дальші концерти відбудуться у Кропивнику Новім, а потім у Підбужі й дальших селах та підгірських містечках. Новій співацькій дружині, заініційованій с. сов. Лящинським, бажаємо найкращого успіху в ширенні любови до української пісні серед селянського і робітничого елементу Підкарпаття. **Гість-чужинець.**

З театру.

Великий Міський Театр: „Сніжиста ніч" драма у 3. діях А. Рибіцького.

Додати на кінці пісні пояснення для абсентеїзної авдиторії, що це все мачуги смертельно недужого — нала поміч для автора та глядачів. Саме тому, що важко засувати межі між дійсним світом і світом уяви, тільки великі творці можуть переплутувати їх у драмі грою власної уяви. У згаданій пісі є одно із „програмових" порівнань про нашу тришку дійсність, що подобає на корабель серед моря; досить одної малої щілини і через неї змагається могутня ворожа нам стихія. Цю думку можна вповні приняти до символічних пес: досить одної малої дірки і через неї весь твір заливає щораз більше — вода.

І. дія зацікавила слухачів; друга ослабювала щораз більше враження розкуйовдданою красномовністю та лайливими символами; третя втомила всіх до краю і розчарувала. Все кружляє в цій пісі між idée fixe божевільного і прикуватою довільністю. Глядач не має права питатись ні: „чому це?" ні „навіщо це?" Такі символічні ефекти як гами фортепіяну повторювані безліч разів кінчаються диссонансом; золоті ключі — давно поржавіли, білі та червоні рожі не мають запаху, коли є паперові, а символічний сніг таки остаточно стара вода. Коли реальні особи, що пють чай і ведуть товариську розмову, нежданно починають патетичну деклямацію в ролі символів, хочеться їм крикнути: „годі! не забувайте панство, що між дійсністю і світом театральної уяви існують теж якісь необхідні стежки порозуміння!" Одна із них стежок: логіка доцільности (— до чого автор іде?).

Вся песа понижає враження твору 18-літнього талановитого молодця, якого можна вибачливо погладити по голові, висловлюючи надію, що може він згодом спробує нам сказати всі свої тьмяноглибокі правди без нанаганої молодечої оригінальности і без переплутаних, не перероблених впливів літератури.

Мих. Рудницький.

ОПОВІСТКИ.

Заходом т-ва „Союза Українок" відбудеться в пятницю дня 27. п. м. відчит п. х д-р Софії Парафанович: Про раціональну відживу. Початок в год. 6·30 веч. По відчиті чай. 2050 2—2

В четвер 26-го квітня в год. 6-ій вечером в салі т-ва „Беседа" при вул. Рутовського 22 (Народний Дім) І. пов. відбудеться нарада батьків, яких діти учащають до школи Шашкевича, в справі будови школи. Приявність всіх батьків обовязкова. — Комітет. 2—2

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться в суботу дня 28. квітня 1928 у власній домівці Ринок ч. 10/II., год. 7. веч. відчит Інж. Васютя на тему: Будова залізничого шляху Стоніж-Луцьк. Гостям раді! 1-1

Позір Комарнянщина! Філія Краєвого Т-ва „Сільський Господар" в Комарні скликує на день 30/IV. 1928 т. є в понеділок год. 12 в полудне в салі Т-ва Задаткового в Комарні господарське віче, на котре повинні обовязково явитись члени Товариства, делегати всіх українських установ а зокрема українське хліборобське населення. Порядок наради: 1) Отворення зборів і вибір президії, 2) Господарське положення українського хліборобського населення, 3) Справа комасації (лучба грунтів), мельорації злучені з підмогою Головного Товариства у Львові, 4) Внески і занятя. — За Філію „Сільського Господаря" в Комарні: Гр. Гершановець голова, Е. Черник секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВЕРТГАЙМІВСЬКУ касу, дешево продам Тадей Гурскі пл. Марійська 5. 2049 2—2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриянти, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3 79-?

ДИВАНИ сипрацівські стрижені і ютові по фабричних цінах Ваня площа Марійська 5. І. п. 1914 4—?

ЗЕНОН ДИДЕНКО! Що це значить? Лящинський. 2031 —3

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 9-15

ПОТРІБНИЙ дяк кавалер, що вміє провадити хор. Посаду можна негайно обняти. — Уряд парохіяльний Ворота. 2036 4—

СТАРША жінка тямке місця господині, найрадше у священика. Марія Петрух, село Модрижень, почта Мірче, повіт Грубешів. 2022 3—?

МАШИНИ і РЕАЛЬНІСТЬ дві нові машини до писання найновішої віденської конструкції продам за як. дол. 400. Велика реальність в Тернополі 2 доми, 4500 м² городу з 75 овоч. деревами в полові і кухня вільні продам за 5000 як. дол. Згодомення: М. Будзяк, Тернопіль, Котлярівського 29. 2056 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ самостійного управителя до рационального ведення молочарського промислу. Згодомення письменно під „Управитель". 2057 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодиць

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1038 Пересвітлення Рентгеном. 15—20

НАЙНОВІШІ ДІТОЧІ ВІЗКИ виконує **В. КІК** Львів, Жовківська ч. 17. полагоджує всякі направки і виміни. 3-5

УНЕВАЖНЮЮ військову книжку на ім'я Володимир Сухий з Підгаєць уроджений 1887 в Ульвівку. 2058 1-3

Столові застави зі срібла

ФРАГЕТА, ПЛЕВКЕВИЧА, НОРБЛІНА і І., поручає

С. А. РОПШІЦ Львів Сикстуська 16

Конкуренційні ціни. 1-1

КОНКУРС

ПОВІТОВОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ в СТРИЮ

На посади:

I. **Люстратора-організатора** — Вимоги: фахова освіта, добрий бесідник, довша практика в ПСК.

II. **Практиканта організаційно — інструкторського відділу** — Вимоги: фахова освіта, знання книговодства.

Посада до обняття сейчас — платні після умови. — Зголошення з відписами свідоцтв до 30./IV. 1928 на адресу: ПСК. Стрий. 1984 3-3 **Дирекція.**

„КАРПАТІЯ"

Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти у Львові, Руська 18 розписує отсим

Конкурс

на посаду подорожуючого організаційного урядника, обізнаного по можности з технікою життєвих обезпечень. — Товариство пошукує також еносібних агентів. — Успішна праці після умови. Зголошення з відповідними документами надсилати до дня 10. травня (мая) на адресу 2044 Товариства. 2—3

Конкурс

на управителя книгарні Рідної Школи

Вимагане: фахове знання і по можности відбута практика в книгарстві. Подання відповідно удокументовані вносити в реченці до кінця травня 1928 р. до Головної Управи „Рідної Школи" 2018 Львів, Ринок 10/II. 3—3

Конкурс.

Філія „Просвіти" в Чорткові приймає негайно фаховцу силу на посаду організатора-люстратора Читалень в повіті, з місячною платнею після умови. — Вимоги: середня освіта, відповідний досвід в просвітньо-організаційній діяльності, добре виховання і знання співу. — Речинець надсилання належно удокументованих подань з коротким життєписом (до рук д-ра О. Юрчинського) уплинає з днем 10. травня (мая) 1928. 1-1 **Видія.**

Загальні Збори

Кооперативи „Український Театр" у Львові відбудуться дня 12-го травня ц. р. о год. 9-ій рано, в салі Т-ва „Беседа", вул. Рутовського 22, з такими порядком дня: 1) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт Управи Кооперативи і предложення білянсу, 3) Розділ зиску, 4) Вибір 2-х членів і одного заступника, 5) Зміна статута, 6) Евентуалія. — На випадок браку кониклету предбаченого статутом, Загальні Збори відбудуться дня 10-го червня ц. р. о тій самій годині і в тім самім льокалі, без огляду на кількість учасників, з тим самим порядком дня. — Надзірна Рада Кооперативи „Український Театр". 2055 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10

№ 93 (11.346). Львів, субота 28. квітня 1928. Редакція оріґінал. серйозно ґускеться. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 Фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Актуальна проблєма.

Львів, 27. квітня 1928.

Останніми літами, зокрема ж минулого року й тепер, ми були і є свідками живого заінтересування Европи українською проблємою. В світовій, чужинній не тільки льокальній, але й у тій найвпливовішій пресі стрічаємося тепер часто з інформаційними статтями про Україну і з політичним насвітлюванням української проблєми як такої, що мусить відіграти велику або й домінуючу ролю при остаточному укладі політичних відносин на европейському сході. Це значить, що европейська політична опінія не вважає теперішнього положення на европейському сході (близчому і дальшому) стабільним. Словом, нині сміло стверднти, що досі у *мирних відносинах* українською проблємою світ не інтересувався ще так інтензивно як саме останніми літами.

Правда, вся европейська правдива політична опінія і професійна дипльоматія була змушена знайомитися з українською політичною проблємою і реаґувати на цей „новотвір" у результаті великої революції на европейському сході. Тепер українська проблєма зросла була нагло до першорядної політичної ваги в Европі, а сепаратний берестейський мир, яким Україна почала значити свою, так сказатиб, політично-державну стежку на міжнародній арені, в міжнародній політиці, запевнила їй з одної сторони аж надмірних приятелів у тодішних центральних державах Европи, а з другої сторони непримиримих ворогів у всіх політичних противників тих держав, пізніших т. зв. побідників у світовій війні. Дальшими перипетіями того заінтересування Україною й українською проблємою в Европі займатися не будемо, бо це не належить до нашої теми. Зазначимо лише, що ризький договір з 1921 р. з одної сторони, а рішення конференції ради амбасадорів у Парижі з дня 14. березня 1923 р. у справі Сх. Галичини з другої сторони, якими то актами остаточно затверджено теперішню парцеляцію України, творили не реломові моменти, зворотні точки в заінтересуванні політичного европейського світа українською проблємою.

По названих двох актах світова політична опінія помітно затратила інтерес до українських справ і почала годитися з тим, що українська проблєма стала внутрішньою справою СРСР, в якому опинилася головна часть української території, з одного і Польщі, в якій опинилася друга щодо величини і числа населення територія розпарцельованої України, з другого боку. Такому оборотові справи не можна навіть дивуватися, бо по закінченні великої війни повстало було наслідком версайського трактату й додаткових до нього договорів стільки важких, спірних і наглячих до полагодження справ, стільки політичних труднощів, що ними була заабсорбована в цілости увага дипльоматів, а тим самим і всієї політичної европейської опінії.

Колиж відносини в Европі почали сяктак вирівнуватися, коли потім весь захід почав повільно вступати на шляхи політичної стабілізації, коли почалося й постепенне господарське, незвичайно важке, відроджування зруйнованої війною Европи, настав час холоднішої аналізи нового укладу політичних, зокрема воєнних відносин у світі. Прийшла пора вишукування усіх слабих сторін теперішньої політичної рівноваги. Політичний світ прийшов до переконання, що теперішня політична конструкція Европи й інших частин земної кулі має таку масу слабих сторін, має такі нетрівкі фундаменти, що кожної хвилини може початися процес її розкладу серед страшних мук, пожеж і крови.

І тому політичний світ став дуже вразливий на всі недомагання й недостачі теперішньої т. зв. рівноваги, яка веде всі держави бистро і певно в обійми нечуваних дотепер озброєнь, в тенета важкого й понад сили і спроможність коштовного мілітаризму, що пригнічує все життя та викривлює а подекуди убиває всесторонне й природне господарське відроджування. Всі ті недостачі й недомагання прилюдна політична опінія Европи хоче направити в інтересах самозбереження і в інтересах зберіганя своїх віками й працею численних поколінь набутих культурних і цивілізаційних цінностей. Проголошений і нібито прийнятий в основу воєнних мирових договорів принціп самоозначення творить одну з найслабших сторінок теперішньої европейської політичної „рівноваги". Вдумчивим політикам стає це тим ясніше чим більше вони аналізою теперішніх відносин займаються.

Завдяки тому всьому й у звязку з повище сказаним почала ставати з дня на день актуальнішою українська політична проблєма перед визначних політиків Европи, почала чимраз більше абсорбувати їх увагу, находити відгомін на сторінках світової преси та виробляти навіть спеціялістів для українських справ.

Одначе нема сумніву, що немалий вплив на зростаюче останніми часами заінтересування українською проблємою в світі мала також українська політична еміґрація з усіх теперішніх займанщин і усіх політичних відтінків. Її контакт з Европою не міг не мати ніякого впливу на популяризацію українського імени й українських справ у світі. Але найбільше причинилася до своєї актуальности в світі українська політична проблєма сама собою. Цілий світ наприклад дуже живо інтересується всім тим, що діється у СРСР. Всі найвпливовіші ґазети світа мають там своїх кореспондентів, що приглядаються уважно розвиткові та укладові внутрішніх відносин у СРСР і про все інформують. І цікаво, що чужинні кореспонденти інформують тепер світ про українську велику проблєму в СРСР з обовязку, з примусу, подекуди краще як це робилиб українці. З примусу і з обовязку роблять вони це тому, що українська національна проблєма переростає там межі догматичних комуністичних шаблонів й домашнього вирішування та поладнування. Національна боротьба з російською великодержавною політикою на Україні стає останніми часами осередком уваги не лише льокальних чинників, але й центром уваги і совєтського радянського уряду і всесоюзної компартії і Комінтерну. Як така переходить вона в Европу, переходить у світ і стає в освітленні чужинних кореспондентів справою першорядної ваги для внутрішнього мира в самому СРСР, а вслід за тим і для мира на цілому сході Европи, бо українська проблєма самим СРСР не вичерпується, вона обіймає ще й інші повоєнні держави поза СРСР.

Незвичайно чуткою на все те є між іншим російська політична еміґрація, яка в інтересах російської великодержавности намагається ослабити в Европі вагу української проблєми, старається ступити її вістря, силується (особливо останніми часами) знятн її з кругозору світової політики та накинути світові свою формулку про неї такого змісту, що українська проблєма — мовляв — є внутрішньо-російською державною справою. Такою своєю поведінкою російська політична еміґрація тільки скріплює, дарма що нехотячи, актуальність української проблєми як цілости в політичному світі Европи.

Нашим завданням у таких відносинах є використати як найдоцільніше і якнайкраще цю актуальність української політичної проблєми для скріплення її актуальности і для доповнення та скоригування її політичного розуміння на Заході. Українській проблємі ми мусимо надавати в очах світа, що так скажемо, всеукраїнський характер і все його підкреслювати, бо тільки при її розвязці у всеукраїнському розмірі може бути мова про політичну рівновагу на сході Европи, а тим самим і в Европі.

В. М.

Конкуренційна маніфестація.

Пацифістично-воєнний крутіж.

Може ще ніколи не говорено стільки про мир як саме після найбільшої світової війни, починаючи ґенуєнською конференцією і Каннами, а кінчаючи останньою пропозицією Келльоґа і французькою контрпропозицією. І може ще ніколи поза тими пропозиціями, балачками і нарадами не скривалося стільки іпокризії, як саме тепер. Чи це буде Чемберлєн, чи Келльоґ, чи Бріян чи Штреземан, чи Чічерін, чи навіть Муссоліні, а з меншої братії Скшинський або Залеський, чи Титулєску, всі вони постійно на всі лади твердять про потребу мира, про його невідкличну конечність, про настирливу неминучість. І не лише дипльомати виправляються в цій пацифістичній рецитації. Ще пристрасніше деклямують про мир і благодать пацифізму вожді й ґенерали, всі ті Фоші і Ворошилови та інші Кемалі-Паші, всі ті, що мріють про війну, що підготовляють до неї мільони, прилюдно відпекуються від неї. А одночасно з повінню пацифістичних деклямацій ростуть воєнні бюджети, як гриби після дощу, виснажені держави і народи вгинаються під вантажем нових податків на удержання війська, на нове озброєння, на нові воєнні винаходи.

Зі зростом військових бюджетів ростуть і мирові деклямації, родяться мирові пропозиції на широку скалю, заявляються універсальні пакти. Особливо щедрі на мирові фрази ті, що є **beati possidentes.** Ущасливлена версайським трактатом Франція, позаключувавши направо й налїво мілітарні конвенції та ще опрямо злобувши признання своїх східних границь від Німеччини льокарненським пактом, від довшого часу розшедрюється мировими пропозиціями. Від десяти місяців між Парижем і Вашінґтоном йшли балачки про вічний мир між Францією й Зединеними Державами. Очевидно, ініціятива вийшла від Бріяна. Бо й справді мир між цими державами найлекше здійснити з огляду на океанічну відаль і відсутність спірних питань між Францією й Зединеними Державами. „Вічний мир" між одною з европейських великодержав і Америкою по суті не мав би ніякого практичного значіння, але зате він мав би велике маніфестаційне значіння, він виявив би наглядно мирові тенденції Франції супроти... Америки.

Ясно, що така однобока маніфестація не представляла для Зединених Держав ніякої вартости, навіть маніфестаційної. Але у відповідь на маніфестацію вашінґтонський державний секретар Келльоґ відповів тим маніфестацією, зберігаючи відповідну конкуренційну пропорцію. Бо коли 37-мільонова Франція маніфестує бажання „вічного мира" у відношенні до 120-мільонової Америки, то ця остання маніфестує своє бажання мира не лише у відношенні до Франції, але у відношенні до Франції з кольоніями, але й у відношенні до Британської Імперії (470 міл. населення), Японії з кольоніями (81 міл. населення), Німеччини (65 міл. нас.) й Італії (50 міл. населення). Коли Франція бажалаб звязати „вічним миром" лише кругло 200 мільонів населення, то Зединені Держави яких 900 мільонів, себто кругло половину населення земної кулі. Тільки така маніфестація має значіння для Зединених Держав. Без сумніву, це гарний і великий жест.

Америка пропонує пятьом великодержавам (Франції, Англії, Німеччині, Італії й Японії) заключити пакт для осудження війни у розвязці міжнародніх спорів та усунення її як засобу національної політики у взаїмних відносинах. Єдиними засобами для вирішування спорів і конфліктів є лише мирні шляхи.

Американський проект є дуже короткий. Крім осуду війни і пропозиції мирних засобів в полагоджуванні конфліктів американський проект не постановляє нічого. Про припинення озброєнь не згадується в проекті ані одним словом. Значить, існує повна свобода озброєнь, в яких Америка як найзасібніша держава може вдержати провід. Американський проект є не лише маніфестацією на широку скалю, а тимсамим і посереднім відкиненням окремих французьких пропозицій, але й намаганням звязати та приспати інші великодержави, щоби при спроможности великих і безвинних озброєнь приготовитися до рішаючого року на Далекому Сході, де головними конкурентами Америки є Англія, Японія і Франція.

Не диво, що широкий американський жест не припав до вподоби адресатам. В пресі німецькій, англійській і французькій „на радощах" витають американську пропозицію, але висувають безліч сумнівів і застережень. Осуд війни, мирна полагода спорів і конфліктів дуже гарні речі, але перш усього треба вміти відносини в Европі, а опісля дати вільну руку кожній державі збройно відібрати небезпечки собі допус-

гнти оборону перед напастю, що є актом природним. Тут то й кінчається гарний жест, бо кінчається у воєнній сутичці важко встановити, хто є нападником, а хто нападеним.

Та є це поки-що лише голоси преси. Уряди мовчать за винятком французького, який саме на днях дав уже відповідь на американський проект. Генеральному осудові війни французький контрпроект протиставить легальну оборону існуючих трактатів (напр. версайського). Таким чином французький проект не осуджує війни в принципі, тільки як „знаряддя особистого, самовільного і спонтанічного діяння з боку якоїсь держави. Є це основна різниця між американським і французьким проектом. З черги французький проект висуває застереження, що порушення чи зламання прогнозованого пакту одним з контрагентів усіх інших сигнаторів увільнює від усяких зобов'язань, себто автоматично звільнює їх від обов'язків, що випливають з пакту. Американський проект не передбачує такої реалізації. Дальше французький проект обстоює важність всіх прав й обов'язків, які держави перейняли на себе в попередніх міжнародніх умовах, як напр. обов'язок Франції у відношенні до Польщі до помочі у війні. Вкінці французький контрпроект пропонує, щоби пакт увійшов у життя аж тоді, коли він стане *загальним*, себто коли до нього приступлять не лише Зелинені Держави, Франція, Англія, Німеччина, Італія й Японія, але також усі інші держави, хіба щоби приступившії держави одноголосно поклали речинець приступлення, а інші держави не скористали зі запросин. Американський проект обмежується лише до шістьох держав, передбачуючи приступлення інших держав уже до *існуючого* пакту.

З порівняння обох проектів ясно виходить, що їх ділить неперехідна пропасть, що нічого їх не зближує, а все віддалює. Є не тільки конкуренційна маніфестація, яка не має найменших виглядів на здійснення. Американський проект є без значіння для Франції і навпаки французький є пустим звуком для Америки. До того ж французький проект осуджує тільки війну здобувчу (імперіялістичну) або відплатну (реванжову), а не осуджує війни в принципі. Франція за всяку ціну намагається аберігти фірточку для збереження своїх воєнних здобутків і повоєнних впливів.

Мирові маніфестації є лише гарними жестами, є конкуренцією безмістовних проектів, які роблять багато шуму, але ані на крок не наближують нас до вічного миру, бо в природі людей і світа сильно осадженний нестримний гін до боротьби. Де сила, — там і боротьба, де боротьба, — там і війна в тій чи іншій формі. Бажаючи усунути боротьбу і війну, треба перш усього знівелювати й усунути її причини. В теперішній стадії панування одних і рабства других приневолення боротьби булоб тільки петрифікацією рабства, неволі і визиску. Історія не знає нічого вічного. Одні народи виходять на її арену, а другі уступають. Ніхто добровільно не здає своїх позицій, тільки уступає примушений. Тому й балачки про „вічний мир" є лише гарними жестами, є конкуренційною маніфестацією, пильним нагромаджуванням полемічного капіталу на випадок, коли почують свою страшну мову знаряддя смерти, щодо досконалости яких ідуть напружені перегони між державами.

Міжнародня вистава преси в Кельні.

Перед її отворенням.

Українська преса доволі мало цікавиться цею першою в історії міжнародньою виставою преси в Кельні, яка безперечно з ріжних причин заслуговує на більшу увагу з нашого боку. Бо її завдання дуже широкі і мають на меті дати світові загальний образ культурного й господарського значіння преси у всіх її проявах і таким способом поширити та поглибити розуміння великих цілей преси в міжнародньому житті загалом, а в кожному громадянстві зокрема. Така вистава, зорганізована німцями блискуче й у великому розмірі, представляючи вплив і значіння преси на кожному полі, яке ми собі тільки можемо подумати, мусить очевидно з одного боку причинитися до дальшого розвитку національно-державної преси, а з другого боку підкреслити думку міжнародньої співпраці в межах самої преси. Мені здається, що слабе зацікавлення з нашого боку виставою в Кельні лежить не так по стороні самої преси, як більше по стороні нашого громадянства, яке не являє майже ніякого розуміння для тих мною підкреслених моментів у відношенні до рідної, власної преси. Як можна в нас говорити про розуміння великих завдань преси, про культурне та господарське її значіння, коли 90 відсотків громадянства не відчуває ніякої потреби в існуванні власної преси! Я вже не кажу нічого про пересічних осіб, що заспокоюють свої бажання-інформації при помочі чужої, часто ворожої нам преси, але мушу підкреслити факт, що найвизначніші одиниці, провідники народу, довголітні посли, професори, т. зв. нотаблі можуть у нас жити цілими роками, не передплачуючи ні одного українського часопису або журналу... Якби представники цілої нашої преси видали спільно вікна тих людей (очевидно відомих), що ні сотика не дають на свою пресу, то найшов би з цього кольосальний скандал. Натомість ми читаємо „Kurjer Codzienny", „Руль", „N. F. Presse", „Vossische Ztg.", „Narodni Politika" — залежно від місця перебування. Але що може нам дати теперішня українська преса? — чується від тих своїх власних ворогів рідної преси. Спізнені відомости, на лихому папері та печиткими буквами. Це правда, що наша преса не стоїть на висоті, але при такім відношенні суспільности дістаємо circulus vitiosus, з якого виходу нема. Ясно, що якби була своя держава, то і преса приняла б інший вигляд, але не треба забувати, що дуже важним чинником в здобутті власної державности є саме відповідно поставлена преса, яка може розвиватися при інтензивній підтримці рідного громадянства.

З політичних причин, про які прийдеться нам говорити пізніше, українська преса із західних земель не може брати участи у виставі в Кельні як самостійна група, але це само для себе негативне явище має також і одну позитивну сторінку. Прошу собі тільки уявити, як представлялась би преса 6—7 мільонового народу в межах Польщі з чисто зовнішнього боку? Як можнаб це явище пояснити чужинцеві, що на таку велику всеж таки кількість людности існує тільки одна щоденна газета? Всі перепони адміністративного характеру, конфіскати і т. п. не є абсолютно ніякими переконуючими виправданнями.

Провідна думка вистави в Кельні, яка має проявитися цілком виразно у всіх її відділах, зникається в домаганню або в бажанню дати глядачеві сущільну картину духової, технічної і господарської творчости. Діло в тому, щоб оглядаючий не загубився в мільонах деталів, але щоб він помічував від разу певну систему в цій масі, певну структуру в цілому організації вистави. Цілість розпадається на ось які складові частини. 1) Щоденна газета. 2) Журнал. 3) Книжковий промисл і графіка. 4) Технічна організація і помічні засоби. 5) Пресові синдикати. 6) Німецька преса за кордоном. 7) Преса і комунікації. 8) Преса і мистецтво. 9) Реклама і преса. 10) Вивчення газети (Zeitungswissenschaft) 11) Папір. 12) Фотографія і кінематограф.

Окремий відділ творить преса чужих держав, яка буде приміщена у великому власному павільоні Staatenhaus'у. Сила факту, що тут пристосовано не національний, а державний принцип і що Генеральна Дирекц. „Преси" поробила умови з поодинокими державами, українська преса не може творити для себе окремої цілости, а мусіла увійти в склад павільонів тих держав, у яких вона появляється. І так українська радянська преса виступить таким чином правдоподібно у складі преси Союзу Соціялістичних Республик. Правительство в Харкові робило, що правда, старання, щоби всесоюзна преса була зорганізована на підставі регіонального принципу, а не фахового, як це бувало дотепер при аналогічних міжнародніх виставах. Бо наслідком того українська продукція на даному полі, допущена московськими цензорами в дуже скупому числі, губилася цілковито, замість впадати оглядачеві у вічі. Радянська українська преса повідомляє, що Вел. Україна на виставі в Кельні матиме окремий павільон з 14 відділами, де будуть експоновані всі досягнення на терені Радянської України, починаючи з розвитку друку в XVII. стол. Це булоб очевидно дуже корисно, але чи вдасться харківському урядові перепертн регіональний принцип, це ще не відомо. Таксамо Польща приготовляється з великою енергією до вистави преси. Польський відділ має представити розвиток і теперішній стан преси в Польщі. На чолі організаційного комітету стоїть Станіслав Ярковський, професор високої школи журналістики у Варшаві, який на доручення міністерства закордонних справ був уже в Кельні з метою обговорення всіх деталів. У межах польського павільону могла знайти приміщення українська преса на західних землях, але мабуть, як видно з дотеперішніх повідомлень, українського відділу там не буде. Таксамо невідомо, чи українська преса на Підкарпатті візьме участь у виставі чехословацької преси, а українська преса на Буковині у відділі румунським.

Силою факту, що ця міжнародня вистава преси буде мати місце на німецькому терені, найбільш імпозантно буде представлятись очевидно відділ місцевої преси. І в межах цього відділу буде приміщена невеличка вистава: „Україна в світлі

Д-Р ІВАН БРИК.

„Просвіта" і Федькович.

Цього року зійшлися 40-ві роковини смерти Осипа Юрія Федьковича і 60-ліття заснування Т-ва „Просвіта". Це й спонукало мене написати про взаємини „Просвіти" й Федьковича, пригадуючи те, що вже про те написано, та може забуто і доповнюючи новими дрібними даними.

„Просвіта" поклала собі за завдання піднайти й ширити освіту популярними книжечками, які своєю дешевістю, мовою і змістом відповідали би народови, так, що він міг би їх читати і хотів читати. Та першу популярну книжечку заладив щойно в квітні 1869 р. член виділу проф. Ом. Партицький.

На засіданні прочитано всі статейки, дещо справлено і рішено видати під назвою „Зоря", читаночка для сільських людей у 2.000 примірників. З огляду на те, що „Зорю" розкупили до двох тижнів, виділ рішив „Зорю" далі видавати. Так вийшла і книжечка друга. Третю поручив виділ зложити Климковичеви, але її зреферував і видав також Партицький після короткого уступлення з виділу і скинення з себе редакції „Зорі". У тій дрібній кризі знаменито визнався голова Юл. Лаврівський. Він мабуть бачив недоцільність колективного редагування і може надто велику перетяженість „дяремщиною" одної людини. Ось чому на засіданні дня 24. IX. 1870. просив призадуматись, чи не добре булоб придбати для видань „Просвіти" постійного, платного редактора.

І справді 1. X. 1870. установлено **першого платного редактора** Ом. Партицького з місячною платнею 25 зр. Редактор зобовязався видати що місяця одну книжечку „Зорі" в обемі найменше $1^1/_2$ арк. і раз у році календар. Плян і зміст далі одобрював виділ. І далі, як досі, члени ставили внески, що належало би видати, або референували прислані матеріяли, які віддавано до оцінки двом членам.

Не знати, чому Патрицький вже 5. XI. 1870. зрікається редакторства, але упрошений редагувати до нового року, робить це ще цілий рік, бо до 28. X. 1871, коли платним редактором установлено Маркіянового сина Володимира Шашкевича, котрий виготовив програму популярних видань. Умови вже були твердші. Полишено винагороду 25 зр., але від книжечки в обемі 2—$2^1/_2$ арк. Редактор зобовязаний на жадання виділу предложити готовий рукопис до шістьох тижнів. Рецензентом популярних видань вибрано Навроцького, котрий якщо з автором не годився би, має віднестись до цілого виділу. Шашкевич зредагував шосту Зорю. Я вважав потрібним змалювати ту атмосферу, ті звичаї в „Просвіті", в які попав Федькович. Вони є доказом серіозности, обережности й почуття відповідальности, з якими підходив виділ до такої важкої і складної справи, як популярне видавництво. З другогож боку вони є доказом непомірности поміж винагородою і працею редактора та непосильности взятого на себе обовязку.

Зазначую, що Шашкевич трактував популярне видання справді поважно, коли зажадав від виділу, визначити якусь квоту незалежно від помічних для редакторів чужих видань.

Видавництва календаря і шкільних видань я не торкався, бо воно велося виділом окремо від популярних видань та й з особою Федьковича не має ніякого звязку.

У протоколах „Просвіти" читаємо, що на засіданні 15. VI. 1872, „по відчитанню листу Федьковича з дня 22. V. 1872 рішено йому забезпечити 250 зр. за найменше 12 листів (печатаних) оригінальної праці, рішено завідомити об тім виділ Бесіди і просити перенять других 250 зр. за 5 клясичних перекладів; дальше припоручено п. Заревичеви написати в тій справі лист до Ф-ча і виложити йому цю справу". На засіданню були тоді присутні члени: д-р Ом. Огоновський, заступник голови, д-р К. Сушкевич, В. Навроцький, д-р Ол. Огоновський, Бічай, М. Желехівський, Е. Дейницький, Ф. Заревич і І. Верхратський. Головою товариства був Ю. Лаврівський.

Заревич листа не написав і виїхав, тому упрошено В. Навроцького займитися відповідю Ф-ви.

Дівчого виділ вишукував до написання відповіди спеціяльних стилістів і що написав Навроцький, невідомо. На всякий випадок Федькович був тоді незбилького величини. Він мав за собою славу оригінального й талановитого поета і повістяря. В справі видання своїх творів і букваря листувався вже раніше з Ом. Партицьким і Н. Вахнянином. Алеж і те листування та видавничі справи зі Львовом довели до того, що Федькович в рр. 1869—1872 до львовян майже не відзивався. Трохи інакше відносився поет до „Просвіти". Як людина розумна й практична, яка цілою душею прилягла до люду, а зокрема до гуцульщини, людина, яка добре розуміла потреби народу, високо цінив Ф-ч „Просвіту" і відчував її велике післанництво. Доказом цього привіт: „Злоров чесному субору Просвіти у Львові", присланий на перші загальні збори, на яких, не жаль, його „задля спізненої пори" не відчитано, тільки рішено видати друком.

В тому треба шукати й відповіди на те, що в час „розриву" зі Львовом, бо на засіданні 21. І. 1871 член „Просвіти" Остап Чвиртацький читає приватний лист Ф-ча, в якому той пише, що радби видати свої недруковані посії; п. Чвартацький запитує, чи не можна би видрукувати тих поезій коштом товариства". Виділ рішив відповісти, що „Просвіта" рада би видрукувати ті поезії, тільки запитує, чи не пристав би п. Ф-ч на видрукування етимольогією, бо т-во в засаді не є фонетиці противне, одначе покищо уживає в своїх виданнях етимольогії". До видання не прийшло.

Відносини „Просвіти" до Ф-ча найкраще характеризує рішення ви-

німецької преси і літератури", яку влаштовує Український Науковий Інститут у Берліні. Виставі ця обійматиме по можности повну збірку виданих в німецькій мові часописів, що виключно займалися українським питанням, окремих чисел німецьких журналів і газет, присвячених в цілости або частинно Україні, окремі книжок, брошур про українську справу, летючок, мап, нот і т. п. Коротко кажучи: Інститут має на меті зібрати тим способом все, що появилося в німецькій мові про Україну. З огляду на те, що виставу Інституту буде в Кельні одинокою вільною трибуною української преси, яка обмежена буде нічим іншим, як тільки власною програмою, українське громадянство повинно подбати про її повноту і прислати весь матеріял, який знаходиться чи то в різних установах, чи у приватних людей на руках. Не треба думати, що цей матеріял, який має одна особа, певно вже прислав або прішле хто інший і тому її труд буде непотрібний. Кожний, хто має щонебудь потрібне для виставки, повинен прислати чимскорше до Берліна, а Інститут бере відповідальність за весь матеріял і кошти, зв'язані з посилкою, з подякою повертає.

Про значіння самої виставки в Кельні нема що писати і говорити. Вистане підкреслити тільки факт, що на час її тревання (5 місяців) зголошено досі 300 конгресів, з яких важніші ось які: 1) Міжнародній Конгрес Союзу Журналістів, 2) Конгрес окулярів, 3) Міжнародній день друкарів, 4) Міжнародній пресово-науковий конгрес, 5) Міжнародній Жіночий Тиждень, 6) Зїзд членів Міжнароднього Інституту для інтелектуальної співпраці, 7) Зїзд християнської преси і т. д., і т. д. Для підкреслення значіння цієї виставки преси вистане ще подати до відома факт, що напр. протекторат над французьким відділом перебрав Пуанкаре і Бріян.

В рямцях одної статті, яка і так вийшла завадто великою, незвичайно тяжко згадати про всі моменти цієї виставки, які можуть мати для нас значіння. Можливо, що буде нагода пізніше обговорити окремо деякі спеціяльні питання, зв'язані з цією подією міжнароднього значіння.

І. М.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Яниві. Засвідчім ділом зрозуміння великої культурної праці і виявім свою здачність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, нинішня ч. 1141.

Як згоріла читальня Просвіти в Баличах.

Карне донесення до Державної Прокуратури в Перемишлі, Краєвої Команди Держ. Поліції у Львові і до Міністерства Внутр. справ у Варшаві.

Філія „Просвіти" в Мостиськах прислала до нашої Редакції копію карних донесень у справі пожежі в Баличах, жертвою якої впала тамошня читальня „Просвіти". Цю копію містимо без ніяких змін і коментарів, зберігаючи в ній непорушимим навіть правопис. Ось і вона:

До — І. Прокураторії Державної в Перемишлі

ІІ. Краєвої Команди Поліції Державної у Львові

ІІІ. Міністр Справ внутрішніх у Варшаві.

Експедіовано до повищих трьох інституцій дня 26. липня 1927 письмо слідуючого змісту:

Перед двома роками згорів в ночи дім Читальні „Просвіти" в Баличах, в якім ніхто не мешкав. Дім сей був критий бляхою о розібраних стінах. Стояв лише на стовпах. — Причини пожежі ніхто не розсліджував. Шойно в р. 1927 почали кружляти чутки в громаді Баличі, що дім Читальні підпалив постерунковий Поліції Державної в Баличах Радванський, який тоді повинна службу на тім постерунку. Говорено рівнож в селі, що в справу тої пожежі втаємничений був також комендант Поліції Державної в Баличах Йосиф Себестовнч, місцевий учитель Кузьо і дяк.

В наслідок тих поголосок, Державна Поліція в Баличах внесла до Суду повітового в Мостиськах карне донесення за злочин клевети проти Катерини Жемелко із Балич і іншим особам від котрих ті поголоски мали походити. Слідство в тій справі ведено в Суді повітовім в Мостиськах до ч. сдр. З 177/27.

В наслідок того слідства в Суді — явився в канцелярії Д-ра Льва Кульчицького в Мостиськах Іван Жемелко син Юлії з Балич і в присутности двох свідків Д-ра Льва Кульчицького і Яна Пасльовського зложив отсе зізнання, яке з ним списано і яке він підписав.

„Протокол списаний дня 10. липня 1927 в канцелярії Д-ра Кульчицького, адвоката в Мостиськах. Явиться із власної покуки Іван Жемелко син Юлії літ 19, рільник з Балич і подає: Я маю брата старшого від мене, який в осени 1926 виїхав до Аргентини. Той мій брат оповідав в дома до мене і до моєї мами Юлії Жемелко, що постерунковий Радванський із постерунку в Балич намовляв його до спалення будинку Читальні „Просвіти" в Баличах. Брат мій часто про це згадував в дома, а я знаю, що мій брат на якийсь час перед тим — коли Читальня „Просвіти" згоріла, ходив все заляканий і відомо мені є, що брат мій упивався в дома Радванського. — Читальні не спалив однак мій брат, бо боявся, я знаю однак, що тої ночи, коли будинок читальні згорів — комендант постерунку Юзеф Себестович — прийшов в ночи до будинку і віддалив звідтам 4-х вартівників Миколу Пославського, Петра Крутого, Петра Мищишина і еще одного, котрого назвиська не памятаю. В короткий час по тім, як вартівники віддалилися, будинок Читальняний зачав горіти. Мій брат перебуває досі в Аргентині а адрес його: **Józef Żemelko, The First-National Bank of Boston, Florida 99 Buenos Aires Republ. Argentina.** Відомо мені, що брат мій Йосиф, який був шпіцером, привіз був із фільварку зі Старяви віндю, яка стояла у нас в дома через 1 тиждень, а брат мені казав, що тою віндою мав перевернути будинок читальняний. — Від брата мого знаю і то, що як постерунковий Радванський намовляв мого брата до спалення будинку читальняного, а брат не хотів сего зробити, Радванський заохочував його в той спосіб, що казав до него: о тім знає комендант, професор, пан Скібневський і як треба буде то они тебе оборонять. Знаю і то, що як горів будинок читальняний, а брат мій Йосиф сміявся, я чув як комендант постерунку прийшов до мого брата і сказав до него: *„Józku nie śmiej się, bo jak Rusini usłyszą, to będą ci potem ciągać na co ci tego"* В кінци зазначую, що цілий наш дім т. є я — моя мама Юлія і Катерина сестра знаємо, що нашого брата Йосифа постерунковий Радванський уговорював і до спалення будинку читальняного намовляв. — Мостиска, дня 10. липня 1927. **Jan Żemelko wł. Як свідки: Jan Paslawski wł., Dr. Leon Kulczycki wł.**

Ті самі зізнання зложила рівнож сестра Івана Катерина Жемелко до протоколу З 177/27 Суду повітового в Мостиськах. В повищій справі можуть зізнати також свідки: Франц Панькевич, у фабриці органів у Львові, Стах Світліцький по Михайлі, Евстахій Бочарський, Петро Бочарський, Стах Мищишин по Івані із Балич, Петро Хамурда, Львів-костерня і Рудольф Черкавський в Грималові обшир дворський.

Повищі факти подається до відома Прокураторії іменем пошкодованого Товариства Читальні „Просвіти" в Баличах — через Філію Товариства „Просвіта" в Мостиськах.

Згідне з донесенням.
Мостиска, 13. квітня 1928.

Степан Байдала
голова Філії

Шевченківське свято в Парижі.

Зорганізувала його „Українська Громада" 31-го березня в салі „Союзу Християнської Молодіжі", гарній концертовій салі. Концерт-академія була призначена головно для земляків-емігрантів, а проте афіші та газетні оповістки повідомляли про вечір і чужинців.

Сала була прибрана в народньому дусі, портрет Шевченка вишитий ручниками, полотном, червоними троянди, на шорудні поета весів український прапор, по боках французькі. У вестибулі вежного гостя зустрічала в народньому вбранні п-ні Павлько, причіплюючи йому відзнаку.

Свято почалось промовою голови „Української Громади" п. І. Стасіва. По промові співав хор братів Чехівських твори Стеценка, Леонтовича, Ступницького. Потім грав бандурист Ємець, розповідаючи, що було „Ой, у полі під Крутами", про Залізняка, про взяття Умяня. За цим ідило прегарне соло п-ні Жило, соло баритона п. Олекси Чехівського і п. Матіешина, дует п-ні Жило-Чехівського, квартет п. Видра, Матіешка і братів Чехівських, на загальне бажання слухачів нові пісні Бицка, декламація панночки М. Якимець, пп. Загранічного та Зіна.

Свято протяглось до півночі.

І. Косут.

Памятайте, що повні збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 18, І. пов. на щадничу книжочку ч. 7918.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З діяльогів про мову.

Один в моїх знайомих має манію чистоти нашої мови. Не розстається зі словником і раз-у-раз виписує щось у записнику.

Недавно пише до мене:

— Дивна річ. Найслабше знають українську мову учителі-україністи.

— Не може бути — відповідаю.

— Як то не може бути? Пишуть завсіди „проте" в значінні „тому", а не „мимо того", „однако" ставлять на третім, четвертім, а навіть семім місці, „случай" замість „випадок".

— Ех, це дрібниця — перебиваю йому. — Зрештою і наші письменники (тут бюст в груди) не грішать арамейською мовою

— Всеж таки ліпше...

— Бачиш, я не сказав би. От недавно в одній книжці знайшов я слово „денгерек" на означення годинника і слово „надсенчай", замість незначайно.

— Певно каддіширяньць!?

— Нехай буде, всеж таки українець!

— Бачиш, тут річ в тому, що письменники-каліграфи не любять т. зв. галицьких висловів і беруть польські.

— Може бути. Один з них сперечався, що слово „хтивий" чисто українське і що його нїяк „надібнаці", „тапчаним" не заступиш, бо це все або польонізми або русизмами. Винниченко завсіди вживає „Капелюх", а навіть Рильський почав писати „капєлюх".

— Всеж таки мова письменників без порівнання ліпша, як „Запісок Шаух. Тов. Шевченка".

— Ти все про „Записки"! Лишім їх, так як лишив „Літ.-Наук. Вістник".

— Ну, Вістник, то я справді вже лишив. Він усіх нас за мову, а сам лише вступними навчінки.

— Не говорім про це. Позволь, що я верну до першої справи — до мови україністів.

— Гаразд.

— Бачиш, я з тобою всїм не погоджуюся, що україністи не знають мови.

— Неправ...

— Заждж! На мою думку учителі-україністи прекрасно знають мову.

— Що-о-о?

— Так, прекрасно! Тітьки, знаєш, вони... боїся довінчити.

— Чому?

— З огляду на куратора!

— Як то? Ти думаєш, що я донесу!?

— Боронь Боже! Але прошу тебе, не заговорися де, бо не могловби їм пошкодити.

— Зачинаєш мене напереду пімазити. Отже: даю слово!

— В такому разі слухай!: Вони великі шовіністи!...

— *Шовіністи?!...*

— Ну так! Мусять учити по польських школах української мови і в шовіністичну вчать її неправильно.

— Дивні, що за хитрість! А я й не догадувався!

— Тепер зрозумієш, чому в них і „проте" недобре, і „однако" задалеко, і „случай" у кожнім випадку.

— Добре. Але скажи мені в такому разі, чому вони і по українських школах так само вчать?

— Це знову з хитрости: Щоби ніхто не підозрівав їх у шовінізмі.

— Гі-гі-гі-гі!

— Ха-ха-ха-ха!

Галактіон Чінкл.

По широкому світі.

Поліція в Будапешті заборонила всякі збори від 27. квітня до 3. травня, ліквідуючись соціялістичних демонстрацій на 1. травня.

При виборах у Карнатії перемогли соціялісти.

Америк. автомобільний спортовець Лекгарт убитий підчас проб установити новий рекорд шпидкости; їхав 200 миль на годину.

Московський комісаріят справедливости радить над проєктом, чи не скасувати би в судах оборонців; вони були би потрібні для малолітніх та умово недужих, а в інших випадках, коли суд признасть їх конечність.

Америк. географічне Т-во признало Вітьвінсонові за його лет золоту медалю Морса, свою найвищу відзнаку.

Палестина має дістати чверть мільйона фунт. шт. позички від Англії на електрифікацію.

У Фінляндії арештували 40 комуністів.

за почесних членів Федьковича, М. Устіяновича і д-ра Із. Шараневича. діду 29. IV. 1871, щоби поставити „Куліша і Білозерського рішено не ставити з огляду на можливі для них неприемности" (розуміється, з боку московського уряду). Заг. збори з 8. VI. 1871, котрі між іншим поручили виділові енергічніше зайнятись видаванням популярних книжок, іменував почесним членом Федьковича, М. Устіяновича, Із. Воробкевича і д-ра Із. Шараневича.

Виділ звернувся теж до Ф-ча з предложенням зайнятись редагуванням популярних книжок. Федьковнч приїхав до Львова і явився на засіданні виділу „Просвіти" 25. VII. 1872. Це засідання мало святочний характер, бо крім членів виділу були на ньому й не члени. Тоді рішено числити Ф-ви платню від 1. VII. 1872 р., а щодо редакції людових книжок, виділ „лишив воїю укладати їх після уложеного ним самим пляну". Цікаво, що від того часу аж до виїзду Ф-ча зі Львова 1. X. 1873. було 17 засідань виділу, а Ф-ч був тільки на трьох. Не явився теж і на загальних зборах 22. V. 1873.

Виділ віднісся до Ф-ча з повною пошаною й делікатністю, бо й умова була без порівнання легча, ніж з попередними редакторами і полишено Ф-ви вільну руку щодо пляну видань.

Деж шукати причини того Федьковичевого відчуження, тої свого роду мізантропії, яка була початком назріваючого конфлікту?

Чи найближчому після приїзду Ф-ча засіданні виділу 10. IX. поручено Заревичеви переглянути й оцінити зладжений Ф-чем колядник. Після оцінки Заревича виділ поручив Желехівському порозумітися з Ф-ем у справі деяких змін, але очевидно до того або не прийшло, або „порозуміння" було вповні безуспішне, коли виділ віддав Заревичеви колядник до справлення в порозумінні з Ф-ем. По більше як двох місяцях рішив виділ 17. XII. 1872. друкувати колядник у 3.000 прим. і то „кирилицею". На томуж засіданні д-р Ом. Огоновський вносить просити Федьковича, щоби до 1. II. приладив матеріял до таких книжечок як „Зорі", і щоби на перший раз видав у перекладі Чокого „Goldmacherdorf". Тодіж рішено установити двох референтів: одного для розпродажі книжок, а другого для популярних видань. Видно, що досвід з чистою припадковістю популярних видань та й свіжий з Ф-вим колядником підсунули потребу такого референта.

На засіданні 11. II. 1873. явився сам Ф-ч, передав рукописи: „Село Фармазони", „Пісні до св. Николая", „Казку за стрільця", „Пісню про янгелів і дияволів", „Проскуру". Рукописи принято і рішено зараз друкувати.

Із справоздання на заг. зборах у травні 1873 р. виходить, що справленням усіх популярних книжок — отже і Федьковичевих — під оглядом правопису й мови займався не виділ сам, а упрошений епоза виділу проф. Партицький.

(Продовження буде.)

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Другий день розправи.

Нині, в другому дні розправи, переслухано перших шістьох обвинуваченних. З них перший, Михайло Бажанський, знав, що існує нелегальна організація п. з. „Західно-Українська Національна Революційна Організація", якої один член давав йому директиви. Той-же член, якого імени Бажанський не виявляє, дав приказ перетяти телефонічну лінію і підпалити кілька дворів. Два слідуючі обвинувачені, Ярослав Балицький і Евген Пік, признались, що то вони підрізали 7 тел. стовпів коло Будилова, але до ніякої революційної організації не належали. Всі три вони, як і ще дехто з обвинуваченних, належали тільки до студентського гуртка самоосвіти, що крім ширення освіти між своїми членами мав іще на меті давати аматорські вистави і відчити по селах.

Дальші обвинувачені, сини Стефаника Кирило і Юрій, як також Кость Мацілинський, заявляють, що до ніякої револ. організації не належали і були тільки членами студ. амат. гуртка. На запит предсідника, чому вони в слідстві зізнавали про революційну (або військову) організацію, відсудні заявляють майже одногідно, що тоді вони говорили неправду, аби таким робом крити ту студентську організацію (гурток самоосвіти), до якої належали.

Останній з нині переслухуваних обвинуваченних, Микола Стефаник, не міг закінчити своїх зізнань, бо по кількох реченнях захитався на своїх ногах і звалив на руках товаришів і служби, що його притримали. (Вже одному з його попередників зачав був тремтіти голос і він збирався заплакати, але саме вчас подано йому шклянку води і він якось себе перемігся.) Словом — „революціонери", що перед судом плачуть і мліють...

Після того інциденту з Мик. Стефаником предс. перерває розправу до завтра. Завтра будуть переслухані вже всі обвинувачені.

•

Зізнання Михайла Бажанського.

Перший обвинувачений, Мих. Бажанський, на запит предсідника заявляє: До „Зах.-Української Нац. Революційної Організації" я властиво не належав, але знав, що така організація існує. З початком 1927 р. довідався я про неї. Тоді вже виступив я зі школи після суперечки з одним професором. Суперечка вийшла з того, що я назвав себе приналежним до української народности (а не „руської"). Директиви діставав я від одної особи в імени „Зах.-Української Національної Революційної Організації".

Імени тої особи обв. виявити не може, що предс. каже запротоколувати. Та особа казала йому вербувати членів до організації і закладати гуртки, зложені з 5 членів. Обвинувачений не відбирав від членів присяги, але вони давали слово чести, що нікому нічого не скажуть. Обв. там ніяких приказів не давав, бо прикази видавала та особа. Революційних гуртків також не організував.

Прикази були такі: перетяти телефонічні лінії і підпалити кілька дворів. Та особа передавала обвинуваченому також відозви й газетку „Український Революціонер", які він давав читати своїм найближчим товаришам, що були згуртовані в аматорськім гуртку і відчитовій секції. На запит предс. оповідає, що той амат. гурток дав щось 5 представлень („За батька", „Три герби", „Свідки" — в Снятині, Орельці і Русові). Відчитів було приготованих більше, але відбувся тільки один.

Предс.: Коли ви не організували револ. гуртка, то в такому разі незрозуміло, чому ви писали в тюрмі до товаришів, щоби змінили, чи радше відклинали свої зізнання, і при тому додали, що це подаєте їм до відома „в формі приказу"...

Прок. (питає по українськи): Де ви здибалися з тою особою, що вам давала директиви?

Обв.: В Снятині. Він, здається, ходив зі мною давніше до школи.

Прок.: А щож він вам казав?

Обв.: Він повісив мені шеру „Зах.-Української Національної Революційної Організації" і казав, що треба освідомлювати нарід. Якогось статуту організації він мені не показував і не давав. **Метою організації було виборотя незалежність Західної України.**

Опісля прокурор переходить з обв. Бажанським чергою всіх обвинувачених і питає про кожного з них, чи належав до амат. гуртка, чи ні, і чи читав відозву „До молоді Зах. України!" й „Українського Революціонера", чи не читав. Обв. подає, що перші обвинувачені (снятинці) майже всі належали до амат. гуртка, а коломийці (дальші обвинувачені) не належали. Обв. коломийців зовсім не знає.

З черги питав знову предсідник, як то було з тим приказом підтяти стовпи. Обв. каже, що він приступив до Піка, а потім до Балицького і казав їм, що від ЗУНРО прийшов приказ підтяти в ночі з 17. на 18. вересня 1927 телефонічні стовпи. Обв. вони вже знали про існування ЗУНРО і читали „Українського Революціонера". Вони заявили йому, що „зроблять такого збитка", а він сказав їм, що мусить іще передтим з ними поговорити. Тимчасом вони це зробили, але йому передтим нічого не казали.

Прок.: Коли ви дістали і який то був приказ підпалити двори?

Обв.: Приказ виданий був устно і двори треба було підпалити 15. серпня вночі. Приказ перетяти дроти і стовпи виданий був листовно на день 17. вересня 1927.

На запит прок., чи була ще друга організація і чи обв. знає щонебудь про У.В.О., обв. каже, що не знає про неї нічого. Знає тільки „Зах.-Українську Нац. Рев. Організацію" і її орган „Український Революціонер".

Прок.: Чому ви нині себе обтяжуєте і берете на себе всю вину, а ваших товаришів відтяжуєте? Чому ви інакше зізнавали в слідстві?

Обв.: Бо я не хотів, аби товариші мали до мене жаль і аби вони через мене терпіли.

Тут предс. пояснює прис. суддим, які не розуміють української мови, дотеперішні зізнання свідка.

По запитах радн. Згуральського, чим обв. займався після того, як покинув школу і по відповіди обвинуваченого, що він помагав батькові при господарстві, ставили дальші питання судді присяглі. Один з них просив подати йому зміст „Свідків" Курнебн, інший питав, як обв. вербував членів до організації, чи так до амат. гуртка, на що обв. відповідає.

Д-р Стар.: Кілько разів ви стрічалися з тою людиною, що давала вам прикази?

Обв.: Кільня разів (4—5 разів).

Д-р Стар.: А чи та особа казала вам, який зв'язок з визволенням України може мати чи має підрізання тел. стовпа або підпалення двора?

Обв.: Ні, того мені не говорено і про це не було також нічого в „Українському Революціонері". Ніякого вияснення цієї справи я не чув і не читав.

На салю покликано другого обвинуваченого.

Ярослава Балицького.

На запит предс., чи почувається до вини, обв. каже, що почувається остільки, що підтяв телефонічні стовпи. До ніякої революційної організації не належав, тільки належав до звичайного студ. гуртка, що давав аматорські вистави, відчити і т.д.

Предс.: А чомуж ви підтяли стовпи?

Обв.: Тов. Бажанський сказав мені, що прийшов приказ підтяти стовпи, а не сказав від кого. Я зробив це, не надумуючись, більше для сенсації. Про існування революційної організації я знав, але не знав, що приказ прийшов від неї. Взагалі я не знав, чи тов. Бажанський є членом рев. організації і він мене не намовляв вступити до такої організації.

Тут предс. відчитує зізнання обвинуваченого, зложені в слідстві і вказує на суперечности в порівнанні з тим, що він каже нині, а зокрема на те, що на поліції він признався в приналежности до рев. організації і в тому, що приказ підтяти стовпи дістав від Бажанського. На це обв. каже, що він признався тільки, що належав до амат. гуртка, зложеного зі студентів, а Бажанський не видав йому приказу, тільки не було сказано в формі поговірки.

Радн. Згуральський: Як ви підтинали стовпи, то що ви між собою говорили і що ви собі думали? Чи ви казали, що буде „геца"?

Обв.: Ми так не казали, але думали собі, яка то буде на другий день сенсація в цілій околиці...

Прок.: Коли ви говорили з Піком про стовпи? Як ви це зробили?

Обв.: В пятницю або в суботу говорили ми про це в школі, бо він вже знав про це. Ми вибралися до Будилова, там коло год. під до 8-ої веч., пішли під стовпи з пилкою, яку роздобув Пік і разом у двійку перетяли 7 стовпів. Потім вернули назад, переночували в батьків Піка, а другого дня вернули до Снятина.

На запит д-ра Шухевича, чи обв. читав „Українського Революціонера", обв. каже, що читав раз цю газетку з Піком і вона йому подобалася (сміх на салі і в лавах суддів присяглих).

Д-р Шух.: А як ви тепер дивитеся на свій учинок?

Обв.: Я того жалую і дуже стидаюся.

Д-р Ганкевич: Ви знаєте, що в гімназії не вільно належати до політичної партії, але як ви собі представляли: до якої партії ви будуб вступили по матурі?

Обв.: Я був би вступив до української національної партії (УНДО).

Д-р Ганк.: А якжеж тут одно з другим погодити? Таж національна партія не може мати у своїй програмі підпалювання дворів і підтинання тел. стовпів, бо це зі справою визволення не має нічого спільного!

Обв.: Я над тим не думав і не застановився над тим.

На салю покликано чергового обвинуваченого

Евгена Піка.

На запит предс. обв. каже, що признається до вини остільки, що підтяв 7 тел. стовпів. Про цю справу казав Бажанський або Михайло Стефаник обвинуваченому у школі, зазначуючи, що прийшов такий показ. Обв. догадувався, що цей приказ прийшов від Зах.-Укр. Нац. Рев. Орг., але про це він не питав нікого. Стовпи підтяв він разом з Балицьким. Про існування рев. організації знав, але до неї не належав, тільки належав до амат. гуртка, зложеного зі студентів.

Предс. відчитує тут зізнання обвинуваченого в слідстві, яких суперечність він пояснює подібно, як його попередники.

Прок. питає, чи обв. признався до свого вчинку перед батьками і що зробив з пилкою, на що обв. відповідає, що батькам не казав нічого, а пилку сховав.

Прок.: А чи ваш амат. кружок не був у дійсности рев. гуртком?

Обв.: Ні, це був звичайний студ. амат. гурток, що займався виключно амат. виставами і відчитами. Ми тільки скривали його перед дирекцією, бо ученикам не вільно грати на сцені без дозволу шк. влади.

Д-р Шух.: Чи ви читали „Українського Революціонера"?

Обв.: Так, раз або двічи.

Д-р Шух.: Чи вам подобався той орган?

Обв.: Так, подобався.

Д-р Шух.: А чи ви стидаетеся і жалуете того, що ви підтинали стовпи?

Обв.: Так, стидаюся і жалую.

Д-р Стар.: Чи до вашого амат. гуртка належали й дівчата?

Обв.: Так.

Суддя прис.: Але дівчата поза тим, що брали участь у виставах, не ходили на ваші сходини, не брали участи у відчитах?

Обв.: Ні, їх це не цікавило.

Черговий обвинувачений

Кирило Стефаник.

На запит предс. каже, що належав до студ. організації, яка мала на меті самоосвіту членів і ширення освіти в народі. Організація давала амат. вистави і відчити по селах. (Предс.: А не для себе? Школа). На дальший запит предс., чому обв. у слідстві зізнавав, що належав до військової організації і подав докладний опис приняття в її члени, обв. каже, що він тільки догадувався того всього і думав, що організація мала на меті виборення незалежности України. На поліції він зізнав, що належав до військової організації, бо йому обіцяли негайне звільнення, а в суді не хотів уже змінювати того, що зізнав передше. На дальше питання каже, що організація була „тайна". До неї вступили він: він, його брат Юрко, Дідик Одинецький і ін. Тайна тому, аби про неї не довідалися в гімназії.

На питання прокурора обв. каже, що вони сходилися до п-ва Карпюків, де він був на станції разом з братом. Там вони разом читали і балакали про всілякі справи. Обв. мав у руках і читав відозву „До молоді Зах. України", але „Українського Революціонера" не бачив навіть на очі.

На пит. д-ра Ганкевича обв. каже, що з організації виступив по двох місяцях (уже в березні) після якихсь непорозумінь на тлі амат. вистав з Бажанським. Що то були за непорозуміння, обв. не вміє сказати. Також на інші питання не вміє подати ясної, логічної відповіди.

Предс.: Ви були в VII. кл. Яке ви мали свідоцтво?

Обв.: Я мав ноти достаточні і добрі.

Предс.: І добрі також?

Обв.: Так, з релігії, співу...

Один з оборонців (докінчує): І з гімнастики.

(На салі загальна веселість.)

Опісля зізнавав молодший брат Кирила

Юрій Стефаник.

На запит предс. каже, що до ніякої революційної організації не належав, а належав тільки до студент. кружка самоосвіти. Бажанський не намовляв його до вступлення до української революційної організації і ні: втягав до неї. Тут предсідник відчитує суперечні зізнання обв-ого на поліції, на що він заявляє, що тоді зізнав неправду, аби таким чином крити студентську організацію і своїх товаришів.

На запит д-ра Ганкевича про зміст „За батька" обв. оповідає точно зміст цієї драми. Опісля каже, що гурток мав ще грати „Кандидата" д-ра Невестюка й інші пєси.

На дальші запити д-ра Ганкевича обв. оповідає про свої родинні відносини, зокрема про життя й діяльність свого батька Василя Стефаника, якій свої діти дуже любить. Батько нераз оповідав своїм дітям в довгі осінні вечері про свої молоді літа, про те, як він належав до таємного студ. гуртка в гімназії, як його за те вигнали зі школи, як він перейшов до Дрогобича, а потім на університет до Кракова, де жив сердечно з такими письменниками, як Оркан, Пшибишевський, Виспянський, Реймонт, Серошевський і інші, стрічався з такими дівчатами, як Йосиф Пілсудський. Батько розказував дітям нераз про польські повстання і про польську революційну акцію перед світовою війною... Зізнання цього обвинуваченого зробили дуже корисне враження.

Черговий обвинувачений

Кость Мацілинський

не признається теж у приналежности до револ. організації. Належав тільки до аматорського гуртка. Не читав ні відозв ні „Українського Революціонера" і їх зовсім не бачив. Обставину, що в слідстві зізнав інакше, пояснює таксамо, як попередники.

Останній з переслухуваних нині обвинуваченних

Микола Стефаник

заявляє, що не належав до тайної рев. організації, тільки до студентської. Не брав участи в її сходинах і не складав ніякої присяги. Метою студ. організації була самоосвіта членів, щоб колись допомогти українському народові своїм знанням. На запит, чому в слідстві зізнав, що належав до революційної організації, обв. хоче щось відповісти, але в тім самім моменті захитується і мало, придержаний товаришами і визн. службою. Обвинуваченого сажають на лавку, натирають, дають щось пити і він поволи приходить до себе, хоч по його вигляді видно, що він сильно ослаблений і дальше переслухувати його годі. З тої причини предс. перериває розправу до завтра.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 26. квітня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Історична місія Польщі.

(ік) Вчора на бюджет. комісії при обговоренні бюджету мін-ства земельних

реформ пос. д-ра Степан Баран виголосив, як ми вже повідомляли, 1-годинну промову, в котрій гостро протестував проти дотеперішньої кольонізаційної політики мін-ства зем. реформ. На прикінці своєї промови зголосив внесок, який мав протестаційний характер, а саме пропонував очеркнення з бюджету 200.000 зол., передбачених на безворотну допомогу для військових осадників на сх. землях і очеркнення 1,500.000 зол., передбачених на інвестиційний кредит для тихже військових осадників. При цьому найбільш яскраво виявилося становище суцільної польської більшости супроти найболючіших справ українського народу. І так за внеском пос. Барана голосували лише одні українські делегати.

Окрім повищого внеску пос. д-р С. Баран зголосив таку резолюцію: Бюджетова комісія взиває міністерство зем. реформ, щоби у своїх статистичних публікаціях щодо висліду переведення закону про зем. реформу, так дотеперішніх як і будучих, подавало до публ. відомя віроісповідання і національність усіх, що досі користали та на будуче користатимуть як забудці з кольонізації і сусідської парцетації на основі закону про зем. реформу. (Згідно з регуляміном резолюції членів комісії не є піддавані під голосування, але автоматично протоколовані і передавані до відома відповідного міністра.)

Промова пос. д-ра Ст. Барана викликала серед усіх членів комісії поляків велике порушення та невдоволення. У відповіді послові д-рові Ст. Баранові найбільш горячився бувш. маршалок пос. Ратай, як представник тої партії (Пяста), котра була і є найбільшим подвижником ідей кольонізації і осадництва сх. земель. Пос. Ратай обурювався страшенно на порівнання, зроблені д-ром Бараном щодо схожости польського закону про кольонізацію і осадництво з ославленим пруським законом. Міністр зем. реформ Станкевич також полемізував із пос. д-ром Бараном, при чому завязав отверто таке: Теперішня Польща виконує лише свою колишню історичну місію на Сході та не думає її перервати.

Голосування над бюджетом мін-ства зем. реформ і бюджет мін-ства комунікацій.

(ік) Сьогодня закінчено наради над бюджетом мін-ства зем. реформ. При кінці референт пос. Кшижановський простував, що у звітах помилково видруковано 100 тисяч зол. на оборотовий фонд зем. реформ, замість призначених урядом 3,100.000 зол. Безпосередньо перед голосуванням був гумористичний епізод із перепалкою між головою комісії пос. Биркою та послами Домбським (Стр. Хл.) і Вижиковським (Випв.), котрі то посли зголосили внески, побільшуючі бюджет на чілих 109,000.000 зол. Пос. Бирка назвав просто ці внески дурницею. Їх навіть не піддано під голосування.

На порядку нарад у заступництві недужого мін. Ромошького виголосив широке експозе віцемін. Чапський. Польське залізництво мусіло перебороти величезні трудности. На заг. скількість 17.000 км. зал. шляхів 6.000 км. було зовсім знищених. Відбудовано вже 72 пром. рівних обектів та фінансову рівновагу усталено любо у 1924 р. Пасажирський рух, як усюди, так само в Польщі, є дефіцитовий. Взагалі залізниця переходить кризу наслідком конкуренції з автобусовим і автомобілевим рухом. Для боротьби з тою конкуренцією залізниці підносять подорожіння і збільшують швидкість поїздів. Товаровий рух у Польщі має головно масовий характер, обіймаючи: вугіль, дерево і зем. ладунки. Опісля віцеміністр вичислив усі реформи, які зроблено в останньому часі на польських залізницях. Кінець промови присвятив летунській комунікації. Після нього 4 години промовляв референт пос. Чекановський (ППС). Засідання тревало до пізної ночі. Завтра буде його продовження.

СЕНАТ.

(ік) На засіданні голів сенатських клюбів признано Українському Клюбові голосування в сенатських освітній комісії і заступництво голосування в комісії для торгівлі і промислу. Засідання сенату визначено на день 7. травня.

МІЖПАРЛЯМЕНТАРНА УНІЯ.

(ік) Сьогодня радила вперше польська група міжпарляментарної уніі. Головою вибрано знову проф. Дембінського.

Останні вісти.

ПОДОРОЖ ВОЄВОДІВ.

(ік) Сьогодня приїхав до Варшави лодзький воєвода Гражинський. Завтра приїде воєвода Корсак і краківський воєвода Баровський.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛЕТ НАД АТЛЯНТИКОМ.

(ік) Варшавські газети повідомляють, що в першій половині травня має вистартувати з Парижа аероплян із двома польськими летунами для лету до Ню Йорку. Досі відбуваються пробні лети у Франції, які закінчаться 5 травня.

ЗНОВУ ЗЕМЛЕТРУС.

(ік) В ночі з середи на четвер на Балкані відчуто новий землетрус, який дійшов аж до Царгорода. Не маємо ще відомостей про заподіяні шкоди.

ВАЖКА НЕДУГА БРІЯНА.

(ік) Французький міністр закорд. справ Бріян важко занедужав. Про стан його здоровля видають щодня комунікати.

УВАГА! УВАГА!
КАВАРНЯ і БАР „ВАРШАВА"
відкриває з днем 1-го травня ц. р.
КАБАРЕТ!
На чолі атракційної програми
ТРУПА УДАЛЯЯ
гуморист Яськовський і субретка Фабіяні.

НОВИНКИ

— **Цьогорічна весна** взяла, здається, цього року у нас відпустку. В наступає пожнво дощева осінь та снігова зима. Не є виключене, що наслідком підземельних перемін доведеться весну очеркнути з календаря. На цьому втратять усі, що розуміють вагу хліба насущного і веселого сонця, залохані і дебютуючі поети, для яких весна є вічно актуальною і загальнодоступною темою.

— **Військова служба,** яка ждала досі молодь після університетських студій, може відтепер їх попереджувати. М-ство військових справ вислало шкільним кураторіям обіжники, щоби вчителі реальних гімназистам починати свої університетські студії під війська, бо таким робом не перериватимуть свого навчання.

— **Львівська хроніка.** На Жовківській 74 завалилась в офіцинах пруська стіна і присипала 58-літ. зарібника Дерлинського, що дістав потрясення мізку; кілька днів тому у цьому ж домі безнадійно закоханий і безнадійно пяний Чухрай застрілився, поцріливши три особи. — На вул. Зеленій 2 спіртова машинка „примус" вибухла так сильно, що вирвала вікна і западнила двері; господині, що лляла замість нафти — бензину сильно попарена. — Слідчий уряд шукає винуватців убивства і знайомих невідомого мущини, якого тіло найшли біля села Рудно. Він середнього росту, темно-білявий, із пристрижденими вусами, вбраний у російську рубашку, приблизно 30-літній.

— **З людського звіринця.** Суд у Коялі засудив на смерть селян із села Замшання Теодора Мосманюка та його жінку, які вбили 18-літнього сина Мосманюкової з першого подружа, ласі на його спадщину, залишену йому покійним батьком.

— **Жертви землетрусу.** Вістки про розміри балканського землетрусу ще дуже неточні. Телеграми з Атен до Берліна кажуть про 10.000 домів зрищених удощ „маналу"; бездомних 200.000. Скільскість людських жертв пропорціонально невеличка, бо населення попереджене заздалегідь мало час вибігти в поле. Крім Коринту найбільше зрищені Нограші та Кольокотрю. Грецький уряд не в силі допомогти населенню. Кілька корабків виїхало з Коринту з пожнвою, одіжю, шатрами та ліками. Банки та тасовниці проголосили збірку для бездомних.

— **Українська мова — мова славянського порозуміння.** В органі чехословацького президента міністрів „Венков" з 5. квітня містить д-р Франтішек Штам цікаву статтю про спільну славянську літературну та наукову мову в. а. Kulturní Přehled". Автор підчеркує, що віолна славянська мова не є зрозуміла для всіх славян в достаточній мірі, через що поодинокі славянські наукові та літературні твори перекладають для славян на французьку або німецьку мову, а з цього в першій мірі користають не славяне. Питання спільної славянської мови не є вже утопією, а реальною потребою. У деяких ділянках наукової праці вже почали писатися спільною славянською мовою і один чех в Америці вже жертвував на цю ціль більшу суму. Найкраще підходила би на думку автора як спільна славянська мова: українська. Автор не мотивує свого погляду, тільки застерігається, щоб його не посуджували в політиканстві, бо „політика — це паскудна річ". Не так давно в 19 ст. багато не вірило, щоби чеська мова могла надаватися до наукових творів.

— **Українське студентство на міжнародніх зїздах.** Центральний Союз українського студентства „Цесус" у Празі вадрошено цього року на такі міжнародні студентські зїзди: 1) у Парижі, на зїзд міжнародньої студентської конфедерації (CIE), 2) на зїзд міжнародньої студентської помочі в одній з північно-французьких місцевостей, 3) на світовий зїзд миру молодіжі в Ерде (Голяндія) (The World Youth Peace Congress), 4) на міжнародню спортову олімпіяду в Парижі та 5) на міжнародню книжкову виставку (студентський відділ) в Кельні. Крім цього поїдуть відпоручники українського Товариства для Ліги Націй до Женеви, аби взяти участь в зїзді Міжнародньої Федерації для Ліги Націй (ФУ). На так звану „книжкову конференцію" в Бірмінгем (Англія) запрошено рівнож українського представника. Участь українського студентства покищо певна тільки на зїздах в Ерде та в Бірмінгемі. Всі зїзди відбуватимуться в серпні-вересні 1928 р.

— **Рекорди.** Магістрат Любляни веде таку гарну господарку, що його касу... зафантували. — Ліндберг перелетів із Ню Йорку до Квібек у 4 годинах 500 миль серед метелиці, щоби привітати ліки недужому летунові Бенетові. — Генеральним інтендантом прусього державного театру призначений режісер Еснер, жид, проти якого нім. націоналісти вели завзяту кампанію. — Росіянин Петро Юшков, емігрант у Франції, побився об заклад, що обійде пішки всю Францію без сотика і вибрався в дорогу. — Число кандидатів на послів у нім. парляменті дійшло до 9.000.

— **За повагу титулів.** У „Дзеркалі Львовськім" з 27. п. м. находимо таку веселу новинку: Варшавський розпорядок. Одно з міністерств видало по підчинених собі урядів обіжник такого змісту: Підчинені органи взивають, щоби в урядових письмах, виданих до рук клієнтам або третім особам, уживати великих букв при займенниках особистих. Отже треба писати: Його, йому, Ви, Вас, Вам, Він, Її, Їх, і т. д. На другий день після того, як цей міністерський розпорядок прийшов, хтось з урядовців написав на березі розпорядку червоним олівцем: „Ви — мене...!"

— **Новини з Радянської України.** Незабаром відкриють у Київі Всеукраїнський геольоґічний музей, основою якого буде геольоґічний музей УАН і колекції Інституту Народоїти. Музей матиме дуплікат усіх найбільших колекцій України, в тому числі Дніпропетровського гірничого інституту та харківського й одеського інститутів Народоїти. — В Ново-Водолазькому районі в с. Новоселівці діти грались на вулиці викопали яму і в ній знайшли горщень, наповнений 300 старовинними срібними монетами із XII—XIII століття. — На міжнародню кінематографічну виставку в Гаві ВУФКУ вислали останні українські радянські фільми: „Звенигору" та „Одинадцятий".

— **Для дослідів византійської культури.** До Київа вернувся з закордонної подорожі декан архітектурного факультету Київського Художнього Інституту проф. І. В. Моргилевський із Туреччини де досліджував памятки візантійської архітектури. Ці досліди мали на меті встановити звязок між візантійськими памятками і памятками Велико-Київської доби на Україні й Руси. Протягом свого перебування в Туреччині проф. Моргилевський зробив 820 світлин з памяток візантійської архітектури в Константинополі й вивчив 42 памяток ріжних епох. Усі фото-світлини мають виставити в Лаврському Музейному городку.

— **Подружа еспанського диктатора.** У Мадраді приготовляються до святкування шлюбу Прімо де Ріверя, який жениться з сіньоріто Мерседес Кастеляно. Кастеляно познайомилась із диктатором півтаке маровканської кампанії як сестра милосердя. Де Ріверя має 64 роки і овдовів 18 літ тому; його наречена має 47.

— **Рідні скупарі.** У Лодзі відкрили випадково тайну одної старечої пари, якої життя виглядало би в повісти як неймовірне. Марцель і Емілія Банах померли з голоду. Він мав 58 літ, вона 70, а її муж був із черги — четвертим. Банахова прийшла до магістрату прохати підмоги, бо її муж умирає з голоду. Дістала 30 зол., а на другий день, коли міська карета приїхала за старцями, щоби взяти їх до захисту бідних, Банах уже лежав мертвий від голодової смерти. Банахова прохала дозволити її увезти до захисту свій „скарб": це був старий мішок. Коли мішка торкнулись, із нього вилетіли 5 і 10 рублевої золотої монети; при Банаховій найшли потаємних 80 зол. допомоги. Вона сама ледви держалась на ногах від голодівки, а її муж помер із голоду. Ніхто із сусідів не підозрівав що Банахи — багачі, що примирають від скупарства. Як бачимо: Гарпагон Моліра і Гранде Бальзака не були неймовірними скупарями. Між звіритами нема здається прикладу, щоби жива істота могла вмерти з голоду, маючи змогу заспокоїти його.

— **Спрага арештує.** По статистиці СРСР у 1924 випили в усій державі 9.840000 літрів спірту, в 1925 р. — 40,880.000 літрів, в 1926 р. — 246 мід. і в 1927 р. — 387,450.000 літрів.

— **Жінка без памяти.** Львівський суд дав розвід письменниці Агаті Хрісті, що минулого року пропала безслідно на довший час, забувши всі пані про себе, тому, що втратила память. Її муж, полковник, який не жив із нею від 1926 р. згодився на розвід.

— **Шпіцберґ відрізаний від світа.** Із Шпіцбергу прийшли вістки, що єдиний радіотелеграфіст на острові згинув від нещасливого випадку. Ніхто, крім нього не вміє поводитись з радіоапаратом і тепер Шпіцберґ буде відрізаний від решти світа довгі тижні. Це захитує планами ген. Нобіле, який не може вибратись до Шпіцбергу, не маючи звізди радіових інформацій про погоду.

— **Помста неспокійного „духа".** Міністерство фінансів у Токіо має в Японії недобру славу. Ніхто там так часто не недужав як урядовці цього міністерства, дарма, що працюють у пречарніх вигідним будинку. Процент умираючих серед них також дуже великий. Причини цього лихого жнива були до сьогочасного часу таємничі, як деякі вірующі японці не ствердили факту, що будинок мін-ства фінансів побудований на могилі славного бунтаря Масакадо, якому там зрізали голову 1000 літ тому. „Дух" засудженого мститься за це до цього часу на тих, що не залишають у спокою його могилу. Пересудні урядовці цього міністерства зібрались на спільне святочне богослуження, щоби переблагати неспокійного духа. Може би історики Львова розслідили на якім місці побудований теперішній магістрат та інші установи, де фінанси вічно недужають.

— **Вечір танку на провінції. Мариля Гремо** — артистка танцюристка світової слави по кількох своїх виступах у Львові, виїздить **з днем 28. квітня ц. р.** в турне по провінції, по котрому повертає назад до Берліна. Наше громадянство по-вищо зацікавитись виступами Марилі Гремо, котра своїм танком цілком захоплює глядача.

Театри.

Міський великий театр:
28-го р. 3 попол. „Гамлет" для шкільної молоді.
28-го р. 7·30 веч. „Оповідання Гофмана" вистуи Дягаса.
29-го р. 3 попол. „Ясь і Малгося" (для дітей).
29-го р. 7·30 веч. „Сніжиста ніч" Рибіцького.

Міський „Театр Новин":
28-го р. 8. веч. „Леді Шік"
29-го р. 3 попол. „Орлов".
29-го р. 8. веч. „Леді Шік"

КІНА.

„Аполльо": „Гураган" Ю. Бранна
„Лев": „Гураган".
„Палас": „Тайна абісинської пущі" і „Рін-тін-тін і його пан".
„Фатаморґана": „Танцюючий Відень"
„Бабка": „Фльорентійські ночі".

Зі спортового життя.

УКРАЇНА І. — ЕКРАН І.

Другі з черги змагання України за мистецтво львівської А-кляси відбудуться в неділю 29. квітня, в год. 11. рано, на площі Соколи-Батьків. Противником буде львівський клюб „Екран", у складі якого є багато спитених змагунів з чолових львівських клюбів і вирвати в нього 2 пункти не буде легкою справою. Провід України

явчений гірким досвідом в попередніх змаганнях, згинув кільком грачів, які безпосередньо причинилися до програної в минулу неділю і на їх місце вставив нових, яких по тижнях пресилях власних придбати для України. Зреорганізована і скріплена українська одинадцятка буде старатися зреабілітувати себе в очах своїх симпатиків, тому доложить усіх зусиль, щоби вийти з цих змагань побідником.

Попередні змагання за мистецтво Б'ялиса Україна II. — Евран II. в год 9.30.

Вступ 1 зол., для шпільної молоді 50 сот.

Всячина.

Оригінальний кандидат на посла. Найвеселішим кандидатом до франц. парламенту є 88-літній Леві Андріє, бувш. адвокат, бувш. посол в Еспанії і свіжий д-р філософії. Андріє **не вибраний** під час останніх виборів де парляменту, приготовив у довгіші докторську дисертацію і його оборона тези в Сорбоні була незабутньою сенсацією: туди зійшлись найбільші достойники, а професори грали супроти нього ролю скромних учнів. Андріє обїздить свої округи автом, по по селах із парубками і виголошує пресмілі промови. Його слухають із приємністю не тільки виборці, але навіть його партійні вороги. Цими днями в м. Нове підчас виборчого віча йому трапилась така пригода: Він побачив у глибині сали єдину жінку, що стояла з відкритими грудьми, годувала дитину. Андріє негайно звернувся з апострофою до представниці жіночих виборчинь, заявив, що є прихильником рівноправности жіноцтва, виголосив похвалу материнства і передав їй китицю квітів із зазивом, щоби вплинула на свого мужа і придбала йому голос. Яке було зачудування старця Андріє, коли на вінці відійшовши бачив представилась як грубий мущина, що стояв з розхристаними грудьми, із своєю довгою на руках. Андріє не збентежився ні трохи, широ засміявся і негайно зміняв дотепно зміст своєї промови.

Посольські справоздавчі віча.

Гвоздець повіт. Турка. Дня 8. квітня п. р. відбулося велике справоздавче посольське віче в селі Гвоздець, повіт Турка. Референтом посол Олександер Вислоцький, віче відкрив о. Грушевич. Присутніх на вічу було около 400 селян, які з цікавістю вислухали звіту посла з праці Українського Посольського Клюбу, висловили йому повне довіря і одобрили організаційний план праці у краю, намічений послами УНДО.

Гаївка повіт Старий-Самбір. Дня 10-го квітня п. р. відбулося посольське справоздавче віче в селі Гаївка повіт Старий-Самбір. Референтом посол Олександер Вислоцький. Село це Богом і людьми забуте, до міста і залізниці около 6 миль гірської лихої дороги, так, що виборча агітація там не доходила і жадного віча там не було, однак майже ціле село голосувало на листу ч. 18. Село це свідоме, має гарну читальню і кооперативу і з вдячністю вислухало звіту посла О. Вислоцького про діяльність своїх послів в соймі і в краю.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

І. З Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.

Згідно з новим еміграційним законом і на основі рішення Еміграційного Уряду з дня 6. березня 1928 р., одержало Товариство Опіки над Українськими Емігрантами дозвіл на ведення Бюр інформацій та помочі емігрантам. Досі відкрило Товариство два бюра: у Львові, при вул. Городецькій ч. 95 і в Тернополі при вул. Міцкевича число 3.

Завданням тих бюр є: 1) давати емігрантам інформації про економічний стан, кон'юнктури на заграничних ринках праці та суспільну структуру в чужих краях; 2) виготовити емігрантам всі потрібні подання та письма до Уряду та заграничних консулятів; 3) **на основі** уповноваження емігранта перенимати до полагодження його справи крав із документами і заступати інтереси емігранта перед владою, та кораблельними лініями; 4) боронити емігрантів перед чесовісними покутними агентами, яких жертвами падуть надосадою і необзнайомлені зі справою селяни.

Подаючи це до відома українського громадянства, Товариство Опіки над Українськими Емігрантами звертається в першій мірі до Всч. Духовенства, Учительства та всіх культурно-освітніх установ, щоби вони звертали увагу українських емігрантів на цю справу і у всіх тих справах спрямовували їх тільки до бюр інформації та помочі емігрантам нашого Товариства. Одночасно просимо остерігати наших емігрантів перед покутними агентами, яких діяльність є недозволена і шкідлива а про всі їх зловживання, доносити прямо до нашого Товариства.

За Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові:

М. Заячківський, голова. *Д-р В. Константинович*, секретар.

II. З комітету будови „Народнього Дому" в Хирові.

Закличе.

Два рази звертались ми через „Новий Час" до нашого громадянства з проханням складати жертви на будову „Українського Народнього Дому" в Хирові. На другу нашу відозву, з огляду на повінь, надо хто відгукнувся. Тому осьміляємося повторити своє прохання ще раз. Зазначуємо, що Хирів, це одна з найбільше загрожених місцевостей на наших західних окраїнах. Є тут 7-ми клясова польська школа, дві польські захоронки для дітей, польський костел, великий дім польського т-ва „Сокіл", головний осідок Сауґія і їх повязгір зі середньою школою та конвіктом. А до недавна був Хирів майже чисто українським місточком. Довкола Хирова поселилися до нього чисельно мазурі-кольоністи... Місцеве українське міщанство можна врятувати від найбутньої загибелі тільки тоді, як стане тут „Український Народній Дім", в якому буде можна помістити культурно-освітні товариства, а в першу чергу українську захоронку для дітей. Мури салі і 4-ох кімнат „Українського Нар. Дому" в Хирові (27 на 10) вже стоять завдяки значній підмозі (336 дол.), одержаній від українських земляків з Америки і Канади. Мури необхідно накрити і дім хоч частинно викінчити ще цього літа. На це треба грошей, а ми їх не маємо... Маємо натомість понад 3.000 зол. пекучого довгу... Сподіємось, що цим разом наше ширше громадянство зацікавиться більше долею загроженого українства Хирова і на зустріч його змаганням прийде з відповідною підмогою. Ласкаві жертви приймає: Комітет будови „Українського Нар. Дому" — на руки п. Липецького Франца, студ. прав — в Хирові, коло Перемишля. Одержані жертви будемо оголошувати в пресі.

Свідомі Українки і Українці! Не відкладайте, а приспішайте нам якнайскоріше свої ленти!

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ:

Липецький Ф., голова. *Чуківський П.*, секретар.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Богдан Еліяшевський, парох Зашкова, заслужений крилівський декан, дійсний радник митрополичої консисторії, член усіх центральних українських товариств у Львові помер дня 26. квітня в год. 6. рано у Зашкові в 70-ому році життя і 46-тому році священства. Похорон відбудеться у Зашкові, в суботу дня 28. квітня перед полуднем. В. І. П!

ОПОВІСТКИ.

Виступи артистки-танцюристки світової слави Марікі Гремо на провінції:

28. квітня — м. Самбір,
29. квітня — м. Ходорів,
1. травня — м. Коломия,
2. травня — м. Станиславів,
4. травня — м. Надвірна,
5. травня — м. Бучач,
6. травня — м. Чортків.

1—1 Дирекція Юрка Вовченка.

На коляду „Рідній Школі" у Львові від еміграції Підкарпаття через Комітет допомоги українським збіглим у Ужгороді зложили в Кч.: Медвідь Семен 165; по 100 — д-р Гуналовський Олекса, д-р Дольницький Іван, Колцуняк Юлій, Кульчицький Петро; Терза Василь 70; по 50 — д-р Бирчак Володимир, д-р Брашайко Юдій, д-р Брашайко Михайло, оо. Василіяни м. Березна, оо. Василіяни Ужгород, Волошин Августин, Дуб Константин, Думка Гриць, Клочурак Степан, д-р Кривуцький Павло, д-р Лавришко Ярослав, Никорак Михайло, д-р Новаковський Михайло, д-р Рихло Іван, Устіянович Володимир, Чайка Степан, інж. Яремкевич Петро; Гмитрейко Семен 40; по 30 — Заланський Корнило, Дивнич Антін, Струк Василь, д-р Стахура Роман, Циганик Августин; по 20 — Артимович Адріян, Алексієвич Андрій, Бачинський Леонід, Булка Евген, Галіція Андрій, Дідик Андрій, Дубик Гриць і Настя, Сородник Сень, Федорович Кардо, Черкасенко Спиридон; по 10 — д-р Гозіяш Іван, Дозорців Володимир, Желтвай Віктор, Совачова Ганна; по 5 — Бачинський Омелян, Мороз Олекса, Олександрович Денид, д-р Малих Андрій, збірка Братіслава 345, Скіра Кузьма, збірка Пшібрам 373, Коломиець Дм. збірка Севлюш 40, відсотки в Підк. Банку 17. — Всім Вп. Добродіям складає щиру подяку Головна Управа. 2059 1—1

Товариський зїзд абітурієнтів гімназії в Сяноці з року 1903 відбувається дня 2. липня 1928 в Сяноці. Просимо Товаришів подати свої адреси. За Комітет: о. Йосиф Маринович. Військо п. Добромиль, Ст. Темек, Нижанковичі n. loco. 1-1

Краківська філія Спілки Інженірів та Техників українців-емігрантів в Польщі оголошує отсим Конкурс на стипендію ім. Головного Отамана С. Петлюри. Стипендія в розмірі 120 (сто двадцяти) золотих польських з початком шкільного 1928-29 року має бути уділена студентові металюрґічного відділу Краківської Гірничої Академії. Умови: 1) Українець (емігрант має першенство), 2) Закінчена середня освіта. Треба представити свідоцтво зрілости (згляднo завірену нотаріяльну копію) на право вступу до Гірничої Академії, 3) Життєпис з зазначенням матеріяльного стану. Останній термін вкинву прошань 20. травня 1928. Прошання належить надсилати по адресі: S. Suchodol, Oddział Ukraińskiego Komitetu Centralnego w Krakowie ul. Zwierzyniecka 6. Hotel Victoria. — Управа Філії. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВЕРТГАЙМІВСЬКУ касу, дешево продам Тадей Гурскі пл. Марійська 5. 2049 3—3

ПОТРІБНИЙ дяк навалер, що вмів би провадити хор. Посаду можна негайно обняти. — Уряд парохіяльний Ворохта. 2036 5—5

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5·— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Осолінських 6. 1814 8-10

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні данські годинники переробляємо на ручні. 3 б 79-7

ФІРАНКИ, капи ручної роботи найдешевше **Банк**, площа Марійська 5, I. п. 1914 5—?

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, вилки з хінського срібла у Мандзія, Коперника 14, против кіна Коперник. 1812 12-15

УНЕВАЖНЮЮ військову книжку на ім'я Володимир Сухий з Підгаєць уроджений 1887 в Ульвівку. 2058 2-3

ВДОВА по священику, літ 50, пошукує місця до заряду домом, найрадше у священика. Зголошення слати на адресу: О. Ю. Станиславів, вул. Казимирівська ч. 123. 2063 1—2

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані окайно продає Ю. Ломага Львів, Сенкевича 9. 2062 1—10

РЕСТАВРАТОРА на купелевий сезон шукають мінеральні купальні в Черчу п. Рогатин. 1952 1—3

ІНТЕЛІҐЕНТНИЙ шофер, українець, глядає посади. Зголош. до адміп. „Діла" під „Сирена". 2060 1—3

МАСАЖИСТ і масажистка потрібні до мінеральних купальнів в Черчу п. Рогатин. 1952 1—3

ЗГУБЛЕНУ військову книжку виставлену через ПКУ. Городок Ягайлонський на ім'я Крочак Іван ур. 1903 р. в Горожанні великій отсим уневажнюю. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1088 Пересвітлення Рентґеном. 16—20

Великий оборот малий зиск

Вісяні вироби зі золота і срібла набудеш найдешевше у виробника

С. А. Ропшіц

1980 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 16. 2—2

БРИТВИ на ціле життя цілковита гарантія! як також каміння (напмурки) оринг. бельгійські також амер. паски до остреня бритов, апарат до остреня жіллетов і т. п. штука зол. 2·50 поручає знана спец. фірма **С. ФЕДЕР** Львів, 7 Сикстуська **Пошір!** У власнім інтересі прошу уважати на фірму С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7. Ціна бритов: від зол. 7—21. Почтова висилка відворотно. 1708 2—4

Ширіть наш часопис!

Листування.

Дорогий Сину Володимире В.!

Подай про себе вістку, якої нетерпеливо очікую. Пригадай собі на наше прощання в 1914 р. в Тустановичах і Борславі. Маю богато несподіванок для Тебе. Чому так старе добре забулося? Мати М. Д. — Закордонні часописи на Великій Україні просимо дуже передрукувати. 2065 1—1

Найдешевші книжки!

Новість: Микола Матій Мельник

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот.

Михайло Возняк

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот.

Михайло Возняк

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол. на почт. перес. 50 сот.

Г. Брасюк

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 80 сот.

Евген Чикаленко

СПОГАДИ I.II.і III. часть

Ціна 8·— зол. без пересилки.

СЛУЖБА БОЖА

св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левицького

Ціна 2·50 зол.

Можна набути в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10. II. пов.

також у всіх українських книгарнях.

„МОНЮШКО"

Львів, вул. Зіморовича 10 — поручає

ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА

у великім виборі від 1000 зол. 4—4

НА СЕЛІ

ЕЛЕКТРИЧНЕ СВІТЛО БЕЗ МАШИН ДАЮТЬ ВІЧНІ БАТЕРІЇ

„КУПРО"

Львів Ягайлонська 20.

БАТЕРІЯ РАДІОВА.

2067 1-3 **ПРОСПЕКТИ НА БАЖАННЯ.**

КРИНИЦЯ пансіонат **„Лесічанка"** при вул. Пулавського близько нових лазничок, поручає сонячні комнати з балькончками і верандами. Першорядне удержання. Зголошення до 10. травня п. р. **Віттлінова**, Львів, Зибликевича 16/I п. Телефон 34—91 відтак Криниця. 2026 2—4

КОНКУРС

ПОВІТОВОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ в СТРИЮ

На посади:

I. **Люстратора-організатора** — Вимоги фахова освіта, добрий бесідник, довша практика в ПСК.

II. **Практиканта організаційно — інструкторського відділу** — Вимоги, фахова освіта, знання книговодства.

Посада до обнятя сейчас — платня після умови. — Зголошення з відписами свідоцтв до 30./IV. 1928 на адресу: ПСК Стрий. 1984 3-3 Дирекція.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 94 (11.347). Львів, неділя 29. квітня 1928. Poszt. opłata zapłacono gotówką. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 Фр. Фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На перехрестях.

Львів, 28. квітня 1928.

Нема ніякого сумніву, що подавляюча більшість людства бажає миру. Висловниками цього бажання не є професійні дипльомати й державні мужі, що влаштовують конференції для роззброєнь, на яких до нічого не договорюються, а якими прикривають войовничі тенденції своїх урядів. Не є висловниками того бажання і автори менше чи більше оригінальних нот і проектів про загальні мирові пакти. Ні, правдивим виразником мирових побажань людства є світова прилюдна опінія, є численні товариства для праці над закріпленням миру, для сприяння мировій ідеї т. п. Найкращим доказом на те, що людство прагне миру, є хочби й та обставина, що професійні політики й відповідальні дипльомати останніми часами так завзято справою миру займаються. Діється це без сумніву під пресією прилюдної опінії. Гасла світового миру використовують тепер навіть як ударні до виборчих кампаній. Ними побивають своїх політичних противників. А всеж незважаючи на те, держави зброяться. Витворюється злудне колесо. Політики, уряди й дипльомати, деклямуючи про мир і підготовляючись рівночасно до війни, годують своїх громадян ілюзіями, фантомами, справжній мир намагаються заступити миролюбивою фразою. Не хочуть у світі миру тільки всі покривджені та поневолені. І саме через них, наслідком їх покривдження сучасна політична рівновага дуже загрожена.

Тому то в Европі ніхто з глибоких політиків, з політиків аналітиків не вірить і не може вірити в довготрівалий мир при нинішніх незвичайно несправедливих границях европейських держав, при границях, які поранили живі організми народів. Мирними засобами змінити тих границь ніколи не вдасться, бо кожна нинішня повоєнна, точніше кожна новоповстала наслідком війни, держава не тільки на таку зміну добровільно не піде, але навпаки кожна з них має ще й нові імперіялістичні апетити.

На сході Европи, як було сказано в попередній статті, найважчою і найнебезпечнішою з усіх політичною справою, що безнастанно буде загрожувати мирові є українська справа. Вона находиться тепер на перехрестях політичної капіталізації не тільки між Сходом і Заходом, але й між двома світами, між европейським комунізмом та західним, що так скажемо, капіталізмом.

Пятий конґрес Комінтерну в Москві рішив, що українська національна проблема є найважнішою в середній Европі, і що вона може бути поважним союзником тої політики Комінтерну, яка має за завдання підготовити пролетарську революцію у трьох середньо-европейських державах, а саме: в Польщі, Румунії та Чехословаччині. Під знаком тієї своєї постанови веде Комінтерн відповідну національну політику не тільки в СРСР, зокрема на Україні, але й на всіх українських територіях поза межами СРСР через свої філії — місцеві комуністичні партії. Та найбільше капіталу здобуває Комінтерн серед українського населення поза межами СРСР своєю українізаційною політикою на Україні. Для нас у даному випадку не важне те, як там за Збручем ведеться, скажім, українізація, якими силами її проводять, хто працює над українською культурою — комуністи чи некомуністи, не важне й те, яку ціль мають комуністи в українізації, а важний об'єктивно сам факт істнування такого процесу, що зветься українізацією і з яким звязаний розвиток української національної культури та загальний зріст почуття української національної відрубности в широких масах населення УСРР. Об'єктивно це в житті українського народу великий плюс, це в його історії незвичайно важний етап, який може довести до цілком небажаних для комуністів наслідків. Але не про те мова. Комуністи використовують українську проблему — треба признати — незвичайно доцільно і незвичайно розумно для своїх наскрізь інтернаціональних цілей, для своїх вовсім некритих завдань приспішити чи спрінити процес соціальних переворотів у своїх західних сусідів.

А щож ті сусіди? Найважнішим з них є Польща. Вшехполяки, маючи недавно владу в своїх руках не крилися з тим, що зі СРСР вони мусять жити мирно саме з уваги на те, щоби мати змогу в мирі та спокою стравити чи зденаціоналізувати українців. Один з теоретиків більшовицько-польської ідилії Ст. Ґрабський не вагався робити більшовикам пропозицій (не безпосередніх, а посередніх при допомозі своїх публікацій!), щоби вони згнобили та збищили в себе український рух також як це зроблять поляки в себе — в ім'я миру і спокою, в ім'я державних чи радше великодержавних інтересів і Росії і Польщі. Більшовики на це не пішли. Бо для них не важне те, чи українці будуть національно жити чи ні, чи будуть мати і плекати свої національні питомености чи ні, а важне те, щоби на Україні також як у Польщі була диктатура пролетаріяту. А щоби це осягнути, не цуралися більшовики ніяких засобів, в тім і теперішньої їхньої національної політики. Вони вірили, що скорше чи пізніше Польщу побють як не війною то своєю національною політикою. І це комуністи й нині вірять і об'єктивно треба стверднти, що не мають причини не вірити. Бо коли в УСРР росте й розвивається українська національна культура, коли переростає навіть межі комуністами дозволеного, то в Польщі щезають навіть ті українські здобутки, що нарід їх здобув за Австрії. В Польщі, де кругло є мілінонів українців, українство нидіє завдяки відповідним заходам і політиці урядів.

Тепер є у Польщі значна група таких політичних ідеольогів, що бажають „спасати" Україну, але ту за Збручем. Вони бажають навіть „самостійної" України з двох причин. По перше, щоби через її повстання ослабити Росію як таку. По друге, щоби „підтримкою" України над Дніпром мати вільну руку у ліквідації українців у себе. Та ці рахунки наскрізь нереальні й утопійні. Бо який уряд і яка система правління не булаб на Україні, то з українських територій під Польщею ні більшовицький територіяльний, ні демократичний уряд незалежньої України, ні монархічний український уряд ніколи не зрезигнують. Так само не зрезигнує з усіх непольських територій у Польщі в будуччині і ніякий загально-російський уряд без огляду на те, який він буде і що буде репрезентувати: чи федерацію національних держав чи одну неподільну імперію.

Словом як не уложилисьби відносини у СРСР, і в що він не перетворивсяб у будуччині та як не уложилисьби взаємини між ним і Польщею то українська проблема все буде великою загрозою мира між ними, а тим самим загрозою мира для цілої Европи. З української проблеми кують для себе великий політичний капітал комуністи ціною своєї власної національної політики і коштом денаціоналізаційної політики своїх сусідів. Польща теж бажалаб викувати з тієїж проблеми капітал коштом комуністів і рівночасно ціною споживання великих українських територій, що опинилися у її державних межах. Отже бачимо, що українську проблему капіталізують для себе цілком протилежні та суперечні собі чинники. Процес тієї капіталізації сильно й болюче перехрещується, а результати його без сумніву виллються в катаклізм. Українська політична проблема є тому найважнішою політичною проблемою середущої Европи. Від її розвязки і вирішення залежить европейський мир. *В. М.*

Сензаційні відвідини.

Недавні відвідини в Берліні льорда Біркенгеда, одного з найяркіших представників активного антирадянства (поруч Джонсона Гіксона, держ. секретаря внутр. справ) в кабінеті Болдуїна є гомінкою політичною сензацією останніх днів. Льорд Біркенгед явився у Берліні після зустрічно-прихильної каркасонської промови Поанкаре у відношенні до Німеччини, на порозі французьких виборів, які заповідали побіду дотеперішнього (поанкарівського) курсу у Франції, а напередодні німецьких виборів і московського процесу проти німецьких інжинірів, арештованих у Донбасі. Льорд Біркенгед явився в товаристві англійських парляментарристів в тому Берліні, який ще кільканацять літ тому був переповнений найважчими проклонами на адресу Англії і серед державистичного патосу підносив до неба затиснені пястуки з окликом: „Боже, спасай Англію!"

А сьогодня представник цієї Англії зявляється в Берліні як ожиданий гість і веде довгі і таємні переговори з німецькими державними мужами. На прийомі у Штреземана господар у виталькій промові зазначив потребу німецько-англійського здання, бо ніхто не може сьогодня передбачити, якими шляхами піде розвиток народів. Англо-німецька співпраця принесла би великі користи *майбутньому розвиткові Европи.*

У відповідь на це гаряче припитання льорд Біркенгед зазначив, що німці й англійці ще недавно були ворогами, але ворогами чесними, лицарськими та що дальший розвиток справ в Европі *в найближчому часі* залежить від згідливої співпраці всіх тих (розуміється, західних) держав, які ще недавно поборювали себе на полях битв. Німеччина виявила незрівняну життєву силу та організаційний хист, що вповні уосновує потребу її діяльної участи у відбудові знищеної Европи.

Так представляється зміст *офіціяльних* промов у Берліні. Та ясно, що важніші і далекосягліші розмови велися за кулісами. „Н. Фр. Пресе" подає, що льорд Біркенгед особливо жагуче виступав у Берліні за обєднанням західних великодержав проти Рад. Союзу. Він підкреслював потребу політичного і господарського приєднання Німеччини до західних держав (Англії й Франції) проти Рад. Союзу не лише в інтересі західної Европи, але й самої Німеччини.

Зновуж ліва англійська преса теж зазначує, що відвідини льорда Біркенгеда мали на меті приєднати Німеччину до протирадянського блюку. Англія — мовляв — вже вспіла привязати до себе Францію маревом італійської небезпеки, а Німеччину уступками з боку Франції. Нова англо-французько-німецька комбінація є найповажнішою з усіх, які колинебудь зависли над Рад. Союзом.

Німецький уряд опровидує ці вісти та підкреслює, що він твердо стоїть на становищі німецько-радянського порозуміння в Рапалю і Берліні, не думаючи підривати приязних взаємин між Берліном і Москвою.

Та видно, що берлінське демент! не заспокоїло Москви. Свідчить про це найкраще вістка про зїзд радянських дипльоматів у Москві. А саме берлінська „Германія" повідомляє з Москви, що в комісаріяті закордонних справ розпочалася конференція акредитованих в европейських державах радянських послів й амбасадорів. Поки-що явилися Люренц (Рига), Богомолов (Варшава), Крестінський (Берлін), Коллонтай (Осло), Александровський, й дожидають ще прибуття Довгалевського, Трояновського і Сурина. Предметом нарад конференції є зміна радянської політики у відношенні до західних держав.

Конференція радянських дипльоматів наглядно вказує, що відвідини льорда Біркенгеда не лишилися без впливу на Москву. Вона примушена перевести ревізію своєї політики і метод її здійснювання. Очевидно, не лише факт берлінських відвідин примушує Москву застановитися над конечністю зміни своєї політики, але й внутрішне положення, яке не укладається корисно для кремлівських володарів. Хронічна господарська криза, розрів між селом і містом, боротьба робітничої кляси зі селянством з одного боку, а охолодження взаємин з Німеччиною на підкладі арештів у Донбасі з другого, трівогою кладеться на чоло кремлівських володарів. Окончано й відносини на Україні спричинюють Москві багато турбот.

Відвідини льорда Біркенгеда відбилися голосним відгомоном і в англійському парляменті. На поставлений запит не дав Болдуін вичерпуючої відповіди. Він зазначив лише, що член його кабінету перебував у Берліні в приватних справах, себто підкреслив, що на цю тему він не хоче в теперішньому моменті відповідати. Та в політичних колах панує глибоке переконання, що льорд Біркенгед, який — як кажуть — має виступити поміркованого у відношенні до Рад. Союзу Чемберлена, мав тайну місію в справі створення англьо-французько-німецького порозуміння звернутого проти Рад. Со-

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB
23.80

воду. Ясно, що відповідь Штреземана в теперішній ситуації, перед виборами до райхстагу могла бути тільки дуже загальна і вимінаюча. Але вже сам факт відповіди є дуже цікавий і багатомовний.

Правда, що добрі взаємини з Росією все були основою німецької політики, правда й те, що й повоєнна Німеччина могла тільки в Москві найти товаришів недолі, а тимсамим і союзників. Це спільність поставлених поза рямки світової політики двох великоержав, хоч і пригнічених, зродила рапальський договір. Та положення в останніх літах різко змінилося, особливо для Німеччини. Вона шляхом Локарна в значній мірі зблизилася до Англії і Франції, осягнула господарську рівновагу, позбулася частинно окупації, осягнула плян Дауса, вступила до Ліги Націй. Нині Німеччина вже знову є важливим чинником в європейському політичному концерті і господарському концерні. Багато з того, що могла дати Німеччині дружба з Рад. Союзом, вже осягнено і здійснено. Наїї Німеччини на торговлю з Рад. Союзом і на вплив в радянському промислі завели на цілій лінії.

Очевидно, цілі повоєнної Німеччини ще неосягнені в повному обсязі. Перед нею ще ревізія пляну Дауса в корисному для неї напрямку, усунення окупації Надренії, ревізія східних границь, приєднання Австрії, зворот колоній, а дальше відбудова воєнної сили і поширення господарських впливів на сході. І тут є вихідна точка майбутньої німецької політики, і тут у весь ріст являється альтернатива: з нинішнім Рад. Союзом як страшаком капіталістичного світа йти по нові здобутки, чи зі західніми державами йти на поділ господарських і політичних впливів у новому укладі політичних відносин на європейському Сході.

Вислід німецьких виборів означить лінію дальшої німецької політики у цій великій і преважній своїми наслідками проблемі.

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО Т-ВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ (У. К. Т. О. Н. І.).

Дня 21. п. м. відбулися VI. Звичайні Загальні Збори „Українського краєвого Т-ва опіки над інвалідами“ у Львові. Збори відкрив м.-голова Т-ва ред. Д. Паліїв, який проводив Т-вом від останніх Заг. Зборів тому, що вибраний на останніх зборах головою о. В. Д. Садовський не прийняв вибору. На вступі згадав про інвалідів, що повернули життя в минулому адміністраційному році. Збори вшанували память померших повстанням в місць.

Обширний звіт із діяльности Т-ва склав ред. Д. Паліїв. Звіт виказує поступ, який зробило Т-во в минулому році. Т-во має 9 філій у краю, з чого пять засновано в мин. році. Відчувається потреба філій по повітових осередках, яких головне завдання — пропаганда та організація збірок на допомогу інвалідам. Т-во вело пропаганду при помочи преси. Що місяця оголошувано звіти з краєвих жертв, а що чверть року поміщувано в американській українській пресі звіти з жертв амер. еміграції, статті та замітки. В мин. році переведено тільки одну загальногрошеву збірку в часі Зелених Свят, бо в листопаді львівське й станиславівське воєвідства не дали дозволу на збірку. Найбільшу активність у добуванні фондів виявила тернопільська філія під проводом д-ра Н. Гірняка, а в останньому часі також новозаснована перемиська філія. Успіхи праці видно в таких цифрах жертв: в Америки виплинуло 8.404 дол., або зол. 74.796.13, з краю зол. 47.394.99, інших зол. 3.268.85, разом 125.434.97 зол. В порівнянні в 1926 р. надійшла жертв виносить біля 44.000 зол. Зріст жертв із краю незначний, головно з причини елементарних катастроф, зате доволі значний з Америки. В Америці допомоговою акцією займається головно Обєднання в Філядельфії та Українська Стрілецька Громада під проводом д-ра В. Галана, члена УГА, яка розвинула енергійну пропаганду, а крім того інші організації. Бажанним всього американського українського загалу є, щоби в праю побудувати Дім Українських Інвалідів, який має стати тривалою памятником-музеєм наших визвольних змагань. В 1927 р. зібрано на будову дому 3.000 доларів. Існуючий Дім Українських Інвалідів (у будинку Т-ва „Дністер“) переорганізовано в той спосіб, що там поміщуються тільки 100%-ові та бездомні інваліди, дальше переходово інваліди, що приїздять на лікування, та врешті інваліди заняті в краєвецькій і шевській робітнях. Від квітня 1927 р. переведено інвалідські робітні на самовистарчальність' інвалідам, що вивчилися ремесла, виплачується заробіток за працю, а решту суму стягається на удержання в домі інвалідів. По зміну прихильне вустрілися інваліди; завдяки їй зросла також продуктивність праці. — Дохід робітень виносить 5.8000 зол. — Гол. Рада Т-ва старалася сепарувати інвалідів хорих на груди, які прибували головно в таборів у Чехословаччині. Спершу влаштовано для них лічницю в Синевірську біля Сколього, де інваліди пробули три місяці (червень, липень і серпень). Потім куплено для них окремий дім у Винниках під Львовом за ціну 950 доларів.

В звязку зі зростом жертв поширено допомогу. В першу чергу Гол. Рада старалася уставити допомогу, переходячи від періодичних підмог до постійних місячних рент. У тій цілі переведено лікарський перегляд інвалідів Української Гал. Армії та опроцентовано їх у залежности від роду каліцтва та маєтнового стану. По перегляді виплачувано 846 рент на суму 8.065 зол. місячно, одначе пізніше довелося дещо зредукувати ті цифри, так що з днем 1. квітня виплачувано тільки 806 рент на суму 5.830 зол. місячно. На одержують ренти інваліди понище 35% утрати працездатности. Найвища рента виносить 50 зол., найнижча 10 зол. В порівнянні з минулими роками це значний крок уперед, але цей стан сприятливим не може ще задовольнити, бо висота рент ніяк не відповідає життєвим потребам інвалідам. Товариство потребує щонайменше 150.000 зол. річно і таку квоту повинно громадянство зложити в цьому році.

В мин. році вирішила справа зміни статуту Т-ва. Гол. Рада виробила проект зміни статуту, яка торкається головно представництва інвалідів у Гол. Раді та тягости праці Гол. Ради, що має вибиратися на 3 роки. Заг. Збори приняли з деякими змінами запроектований статут, змінюючи одночасно і назву Т-ва, яке має звучати: „Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові“. Після вислухання касового звіту Заг. Збори уділили одноголосно абсолюторію Головній Раді.

Головою Т-ва вибрано ред. Д. Паліїва. До Гол. Ради входять як члени: пп. М. Бриллинський, М. Галібей, Ат. Добрянський, о. Ол. Малиновський, Т. Мартинець, д-р П. Палійчук, О. Радиовський, Р. Сушко і дир. Юл. Шепарович. Від інвалідів вийшли до Гол. Ради як члени кооптовані пп.: д-р П. Дернач, І. Дацків і І. Фостяк. До Ревізійної комісії вибрали пп.: В. Ольховий, М. Керуц і І. Фостяківський як члени, та С. Трусевич і П. Пасіка як заступники.

З боку інвалідів УГА висловлено признання уступаючій Гол. Раді. Нехайже українське громадянство всіма силами підержить Товариство та допоможе йому в біжучому році досягнути ще кращих успіхів для добра інвалідів нашої національної армії та чести української нації.

Свята Шевченка.

Дрогобич.

Дня 31. III. п. р. відсвяткувало громадянство Дрогобича память Шевченка концертом, устроєним в салі Сокола“ заходом Т-ва „Дрогобицький Боян“. По „Заповіті“ Вербицького гарне вступне слово виголосив пед. д-р Павлявський. Фортепянове сольо (Мендельсона 21. пісня) відіграла п. Олеся Хтеївна і під оглядом попрамности гри і під оглядом інтерпретації дуже добре. Деклямацій було дві: мужеська і жіноча. Як деклямація п. Дм. Німиловича („Подражанія Ісаії“ гл. XXXV) загально подобалася, так деклямація п. К. Ізнічанівної („Не для людей...“) просто чарувала всю салю. З сольових точок було ще басове сольо п. М. Кобрина, який відспівав Лисенка: „Ой чого ти почорніло...“ Соліст має безперечно добрий голосовий матеріял і вроджену музикальність, які варто би поглибити. Акомпаніямент спочивав у руках п. О. Годубівни. Всі згадані сольові точки були перегородами між трьома групами хорових продукцій „Дрог. Бояна“, що містили по 3 точки. Хорам проводив справно й енергічно проф. М. Іваненко. Дирігент, що як Придніпрянець зріс в атмосфері високо розвиненої хоральної культури, в успіхом запізнює систематично й здобутки на нашому ґрунті. Спеціяльно успіх на цім концерті заслуговує, щоб до деяких технічних його метод приглянулися інші наші дирігенти. Зауважили ми, що співаки в хорі „Дрог. Бояна“ мають постійні місця, яких не зміняють до кінця концерту. Ця обставина є дуже важна як для вирівнання поодиноких голосів, так і для зіспівання поод. співаків в собою. Рівнож можна було запримітити досить правильне фразування поод. голосів, на що по наших хорах, на жаль, мало звертається увагу. Спільні відділи, постава й увага — були доказом, що в тім хорі робиться все можливе для збільшення хорової дисципліни, неї передумови всякого хорового буття. Мішаний хор складається з ок. 60 осіб, муж. з ок. 30 осіб. Найкращий матеріял представляють тенори, потім сопрани й альти, найслабші баси. В першій групі були три мішані хори: а) Степенко: „Живи Україно“, б) Леонтович: „Ой зза гори сніжок...“, в) Лаврівський: „Чом річенько...“. З цієї групи на перше місце вибився пісня Леонтовича, що на мою думку була найкраще цього вечера виконана. Докладно переведені тінювання аж до палутинних пянніссімів, естетично припорошені морморанда, як і інші ефекти створили між хором, дирігентом і публікою повість спільних естетичних переживань, що муситься признати за великий артистичний подвиг хору „Дрог. Бояна“. Друга група: три муж. хори: а) Бевкоровайний: „Не хиляйте в ліс пралора“, б) Балянюк: „Ой запила черемха“, в) Лисенко: „Ой сів пугач“. Найрясніші оплески посипалися по першій точці, але хоч більше мені особисто подобалося виконання другої з серед пісні з баріте-

Д-Р ІВАН ВРИК.

„Просвіта“ і Федькович.

(Продовження.)

Тимчасом у душі Федьковича йшла боротьба. Поет був дражливий і загонистий. Сам писав про себе, що „за одну хвильку тільки понапише, що й через увесь вік не відповість“. Але всеж таки він був послідовний в одному: покинув Львів.

В чотири-пять місяців по приїзді до Львова бажав уже виїхати до Відня і там заробляти на хліб. Він скаржився, що у Львові „трохи не кожний дає йому відчувати, що сидить тягарем на плечах“, що почуває себе самотнім, бо у Львові люди не горнуться до себе. На це О. Терлецький відписав Ф-ви, що у Відні важко прожити і ніде люди не горнуться до себе, що у Львові він принайменше поміж своїми, люди у Львові його хвалять і люблять; що дають йому гроші за роботу, яка певне цього варта і щиро радив не зривати зі Львовом, хоч йому може не так добре, як сподівався, але певно ніде не буде ліпше“.

Цей щирий лист випровадив Ф-ча з рівноваги. Він відписав, що „й коневи у господаря добре, єсли му навалить повні ясла сіна. Да и з „голоду“ сюда не прийшов, але у тій вірі, що тут „Русинів“ найду“. Нарікав Ф-ч і на брак щирости, на це дипльоматичне чи політичне повеження, яке назвав брехнею і писав: „Ця пляма обридла вас усіх галичан сквернить і лиш вона, сама одна, мене відси прогонить“.

Амбітного поета ображувало й те, що справлювано його рукописи, а під тим оглядом він був хоробливо вразливий. Ось напр. як Партицький поробив деякі поправки у букварі, то Ф-ч писав: „Як смів П-ий це робити, коли хоче мене корегувати, то нехай уперед учиться по руськи, да не з книжок, а з народу. То біда, що кождий дурень хоче великого нашого Куліша вчити“. „Що каже Партицький або Осадца, то ще не евангеліє“.

Безумовно не малу ролю грала в поета і туга за гуцульськими горами, яку ще навівав на нього своїми листами своєк священик Ганіцький, пригадуючи йому нарід, „який полюбив і для якого дуже, дуже багато зробив“.

Найкращим висловом психічного настрою є подяка поета священикови Цурковському, що запросив його на Великодні свята до Дмитрович б. Львова. Поет дякував за те, „що визволив його з пекла, бо не видить тих львівських професорів, що може провести свята, як слід, поміж людьми і забувши про Львів, свобідно відітхнути сільським повітрям“.

Виділ Просвіти відновив умову з Ф-ем дня 24. V. 1873. на рік, значить до липня 1874 р. Платня і обовязки ті самі, але вільної руки щодо вибору творів йому вже не полишали і жадали приготовляти такі книжечки, які вкаже йому новоустановлений „літературний відділ“, котрий узяв на себе ведення видавничої діяльности товариства. Та вже 31. V. наступила засаднича зміна. „Бесіда“ задля браку фондів не взяла на себе обовязку платити Ф-ви 250 зр. місячно, тому „Просвіта“ переняла на себе цілих 500 зр. Ф-ч мав достачити праці на 24 арк. формату „Зорі“. Про надписи і формат книжок рішає виділ. Рішено ще закупити потрібних для Ф-ча популярних чужих книжечок за 22 зр.

Федькович бачив, що виділ хоче мати над його роботою контролю не тільки оцінками, але й добором матеріялу, а одночасно жадає від нього 24 арк. річно і то не матеріялу, який міг бути в нього хоч у части готовий, ані такого, що підходив йому тоді під смак. Відчування несили вивязатися з того обовязку вже рішуче вплинуло на постанову покинути Львів. Поет попадає в стан зневіри й мелянхолії і в другій половині липня пише заповіт, робить заходи за посаду заступника прокуратора в Путилові; нарікає на холеру і злодіїв, що роблять життя у Львові нестерпимим, хоче виїхати на серпень у Коломню або Путилів, щоб остаточно викінчити „Довбуша“, нарікає, що так дивно все складається, що ніякі його бажання не сповнюються.

Тимчасом в серпні дістає лист від о. Ганіцького, котрий радіє, що поет рішився вертати в відні сторони і дає ось яку приятельську раду! „Тому, що у Львові починає лютувати холера, і ти майже певне дістанеш ту посаду, а свої праці можеш і відси посилати до Львова, то зробиш найкраще, як сейчас перенесешся в Путилів“.

І справді Ф-ч не говорячи нікому нічого, виїхав зі Львова 1. X. 1873.

З листу Федьковичевого приятеля Т. Маркова з 10. II. 1874. виходить, що поет не думав зривати своїх звязків з „Просвітою“ і дивувався, длячого не присилають йому платні. На підставі розмови з членом видїлу Ганкевичем писав Марків: „Пенсії тобі не вислано, бо ще з тамтої пенсії квіта не прислав, а надто, як повідають, не даєш о собі чути, чи живеш, де перебуваєш, і що робиш? Сими днями певно отримаєш лист від Барановського, а по отриманню від тебе відповіди зараз гроші надійдуть. Допитуються, коли і чи приїдеш ту до Львова, бо бач скучно їм без тебе, а що найбільше не має „Просвіта“ над чим радити, чи се або те письмо треба надрукувати або ні. Тому як що маєш яку готову роботу, то пришли „Просвіті“ і не забудь на квіти, бо як кажуть, жадає від них Виділ кревий. ...Проводителі „Просвіти“ виразно мені сказали, що проти тебе нічого не мають і тобі пенсію твою точно посилати будуть, як тільки о собі даш відомість“.

Що йно 12. II. 1874. виділ рішив запитати Ф-ча письменно, чому не

Фалшівники

підробляють тільки вартісні і загально признані артикули. Тому так часто підробляють

таблетки Aspirin.

Дбаючи про своє здоровя, треба набувати таблетки Aspirin тільки в оригінальній опаковані „Bayer" по 6 або 20 штук (в чотирокутній плаский коробочці текстурової з червоною опаскою).

До набуття у всіх аптеках.

ковим сольом п. Степева, що має гарний голос, який вартоб піддати науці. Третя група: три міш. хори: а) Леонтович: „Ізза гори каменюк...", б) Гайворонський: „Краєм Дунаєм", в) Колесса: „На вулиці". Як бачимо, річи дрібніші, одначе виконання було просто артистичне і зеднало хорові признання всеї суспільности, так, що богато нових музикальних осіб заголосило свою охоту приступити до хору. Мистецький рівень хору є отже найкрашим забезпеченням чисельности й сили співацького товариства. В Шевченківськім святі мала громадно участь майже вся інтелігенція і богато свідомого міщанства з вийнком осіб, які на ніяких народніх святах не видаються — зі страху. З більшою приємністю треба тільки стверднти відсутність деяких осіб з інституцій, удержуваних українським грошем, на що нема оправдання. Годиться ще згадати, що ця 1. IV. ц. р. відсяткувала пашать Т. Ш. молодь тут. семінара. З продуманій засадничо на похвальну згадку тільки живий образ композиції арт.-мал. Н. Мілянівної і претарне слово п. Є. Патиніївної.

Н. Н.

Ще з нагоди вистави „Ой не ходи Грицю".

Кілька думок про потребу реформи побутових пес.

Декілька днів тому назад появилася в „Ділі" стаття п. Ів. Німчука про потребу перерібки „Ой не ходи Грицю та на вечериці". В ній шановний автор висказує свої уваги про конечність надати „Грицеві" інший сценічний вигляд, який зробив би цю песу цікавішою і для сучасного глядача.

Треба радісно вітати факт, що нарешті не питання стає у нас настільки актуальним, що наша преса, хоч і не театрально-фахова (такої в нас в Галичині, на жаль, нема), починає в цій справі забирати голос. Я хотів би тут додати декілька своїх думок, маючи на увазі не так „Гриця", як усі наші т. зв. „побутові песи". Пишу „побутові" в знаках наведення свідомо, бо в більшости їх справжнього побуту дуже мало, а коли він і є, то фальшивий і невірний, розрахований на те, щоби своєю „егзотикою" та опереткові стю — в гіршому розумінні цього слова — задовольнити поганий смак невибагливої публики.

З другого боку не можна заперечити й цього факту, що в „побутовщині" є багато пес, які, основно перемонтовані та перероблені, могліб бути великою пінністю в нашому бідному драматичному репертуарі. Примір постановок „За двома зайцями" в театрі „Березіль" та „Вія" в театрі ім. Франка є найкращим доказом, чого можна досягнути вмілою і мистецькою перерібкою наших старих пес.

На кому лежить обовязок робити це у нас? Відповідь ясна — на режісерах (при допомозі, але тільки допомозі — драматурга). Головне завдання, найбільшу працю повинен виконати режісер. У нас до цього часу домінує перестарілий погляд, що режісер — не тільки виконавець волі автора, яку він сумлінно і безкритично переводить в життя. Забуваємо, що театральне мистецтво — не зовсім окрема галузь творчости, що театр і т. п. „театралізація" літературного твору вимагає від нього творчої самостійности, що літературний продукт — це в руках режісера тільки більше або менше вдячний матеріял, з якого він повинен зліпити мистецький, театральний твір. Нерідко проста перерібка тексту відносить на сто відсотків театральну вартість цілої дії або і песи.

Про те наші режісери не можуть памятати і як наслідок того ми бачимо на сцені песи, виставлені таксамо, як вони йшли 60 літ тому назад. Перед нами на сцені пейзанські селянки, солоденькі, сентиментальні, або навпаки страшенно демонічні — а публика, яка інстинктом відчуває фальш, неголує і відхрещується від такого „побуту".

Прихильники теперішнього стану річей в нашому галицькому театрі (може й такі

При обявах перечулення, почуттю страху, безсонности, серцевих недомаганнях, утиску в грудях, природна гірка вода Franciszka Józefa, оживляє біг крови в органах підчеревя і через це успокоюючо діє на набурення в них. Професори медут вправдів травлення твердять, що вода **Franciszka Józefa** є найлішими прочищуючим середником також і при обявах самогатроєння, які виходять з покармового проводу.

присилає матеріялів, до чого умовою зобовязався, і чи схоче на будуче додержати умови, бо всього віддав на 3½ арк. друку*). Ф-ч відповів листом, який відчитано на засіданні 28. II. і з якого занотовано в протоколах тільки фразу: „Я писати не думаю на тото, аби мали літературні монополісти що критикувати. — Книжки „Просвіти" відішлю з початком марця". Н. Вахнянин вносить, „щоби на підставі цього освідчення узнати контракт з Ф-ем за зірваний, бо Ф-ч контрактом зобовязався піддавати свої письма під критику, а тепер від такоїж себе увільнити хоче, видія не може відступити від сеї точки контракту, з чого виходить неможливість додержання на дальше умови". Ганкевич вносить, „щоби написати до Ф-ча завівання надіслати матеріялів на 6½ арк. друку, бо від липня мин. року достачив Ф-ч дишень на 5½ арк. друку (Вечерниці ча 2 арк., Ворожка 2 арк., Руський жевчик 1½ арк.). Обидва внески прийнято одноголосно.

Цікаво, що ще в квітні писав Марків, що „годі довідатися, як властиво річ з тобою і „Просвітою" стоїть дальше. Одні кажуть, що справа ще не скінчена, другі відказують, що ти мало робив, треті знову відкликуються на других, що самі о тім нічого не знають, ба навіть д-р Огоновський освідчив мені, що нічого докладного в тім згляді подати не може, знає тільки те, що ти дуже по грубіянськи лист до „Просвіти" написав."

Що виділові товариства про цю справу мовчали, та й з постороннїми людьми нерадо говорили, то самозрозуміле. Справа була надто прикра й неприємна. Але що сам Ф-ч про остаточне рішення виділу знав, це виходить з листу Маркова з мая 1874 р. Ф-ч забуть загально жалівся, що „Просвіта" його „позиває", коли М-ів питав: „О що тебе запізвали не знаю, буль ласкав описати обширно цілу скаргу... тут не можу докладно довідатися, сказало мені тільки кількох, що длятого, що ти не написав стілько, скілько після умови мав написати, а грошей досить брав".

Видко, що ні Ф-ви не було приємно про це писати, коли М-ів в жовтні просив його написати „обширно", як скінчився „процес" з „Просвітою", бо „тут годі від кого що довідатися, а ти ані руш, щоби хоч трохи щось написав".

Головною причиною розрахи була справа оцінки творів. Ф-ч і сам був під тим оглядом вразливий, а тут долляв оливи до вогню ще й Марків. І фатальне письмо до виділу готовс. Заходить питання, чи виділ не скривдив поета надмірним або несправедливим жаданням?

(Докінчення буде.)

*) Такий лист справді вислано 12. II. з підписом Ом. Огоновського, зам. голови і Н. Вахнянина, секретаря. О цього досліджено, що з Ф-их матеріялів прийнято на 3½ арк. друку, а решту виділ не одобрив і не буде їх друкувати.

є) та вороги „новаторства" могліб хіба говорити про традицію. На це відповідь, що завдяки цій „традиційности" ми до цього часу не йшли вперед, а назад.

І тому за нові форми, панове режісери! Заховуючи старі цінности, а відкидаючи пережите — не цураймось і не лякаймось інновацій!

В. Блавацький.

П. С. — В такій короткій статті очевидно нема місця згадати про нового актора, про ролю мистця-маляра в мистецькому оформленні вистави, про музика-композитора та інші елементи театру, що своєю працею творять під проводом режісера — виставу.

По широкому світі.

У Москві зїхались деякі тільпіні радянські посли та амбасадори, щоби нарадитись над опільною лінією совєтської політики.

Недуга франц. міністра закорд. справ Бріяна може спричинити позавні зміни в теперішнім міністерськім складі; його місце займе імовірно премієр Поанкаре або мін. внутр. справ Ерріо.

Нім. міністр закорд. справ Штреземан не міг у Мюнхені виголосити своєї кандидатської промови на посла, бо націоналісти стягали бучу і закричали його.

Найближчий злад представників письменницьких союзів для охорони авторських прав відбудеться в Мадриді 1929. року.

Німецькі націоналісти домагаються у своїй передвиборчій відозві, щоби нім. президент мав також титул президента Пруссії.

Комуніст. нім. публіцист Отто Браун, що втік із моабітської вязниці, скрився ся по інформаціях поліції в Померанії.

У Фльоренції відчинена виставка книжки.

У Ризі, під головуванням Шварца, відкрита економічна конференція прибалтійських держав.

24-го травня франц. маршал Жоффр виїде в Англію на святочну академію, на якій передадуть йому дипльом почесного громадянства міста Сандбору.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Чи буде раз весна?

Такі слизькі, понурі дні.
Від півночі прокрався холод.
Чи буде раз весна, чи ні? —
Питається і сяр і голод.

Чи прийде сонце і тепло,
Чи зеленіють знів бруду світи,
Чи врешті місто і село
Надумається зеленіти?!

Блукають люди ані як пес
(Хто любить, щоб ломило кости!?)
І до запльованих побес
Підносять погляд, повний злости.

І загортаються в плащі,
Немов не квітень це, а грудень.
Кленуть болото і дощі,
Кленуть брак зелені і студінь.

Але бувають і такі,
І галичани й видноярщини,
Що їм зелено... (в голові!)
І сухо завсідн... (в гортанці!)

Галактіон Чіпка.

З парляментарної аренн.

(Власні телефонограми з 27. квітня 1928.)

КОНФЛІКТ У ПРАВНИЧІЙ КОМІСІЇ.

(ік) Сьогодня під головуванням посла д-ра Перацького (ЗЛН) радила вперше соймова правнича комісія. На черзі дня було дві справи. Перша це проект новелі до декрету про видавництво „Дневника Законів". Справоздавець пос. Ліберман поставив внесок, щоби цей декрет поширити пастільки, аби в „Дн. Законів" були рівнож оголошувані указн сойму, касуючі декрети президента. Як відомо, на цьому тлі був гострий конфлікт минулого сойму й уряду, бо сойм указами був скасувати пресовий декрет, однак уряд не хотів видрукувати цеї указів в „Дневнику Законів" і затримав силу указних соймом пресових декретів до нинішнього дня.

Проти нинішнього внеску ППС-ів виступили представники клюбу І-ки з низкою гейби обструкційних внесків. А саме з початку зажадали переставлення порядку дня, а опісля зовсім зняти першу точку з денного порядку, зрешті, щоби передати її до конституційної комісії. Всі ті внески перепали 16 гол. проти 9. Голосували за тими внесками лише посли І-ки. Тоді І-ка запропонувала полагодити справу після порозуміння з конституційною комісією. Після перерви, яку уяснено на порозуміння з головою конституційної комісії, рішено відбути спільну нараду обох комісій для цієї справи. Характеристичне, що представник уряду заявив, що уряд далі стоїть на становищі, що скасувати якийсь декрет можна лише законодатним шляхом, себ-то постановою обох палат.

Щодо другої справи у правничій комісії, то вона торкалася проекту обмеження егзекуції проти самоуправних та комунальних установ, які підходять під категорію публичних корпорацій. Тому, що цей проект має на увазі лише територію бувшої Конгресівки, рішено переробити його для цілої держави. В кінці засідання поділено поміж рівних членів комісії для зреферування 57 декретів, які попали на розгляд комісії. Найближче засідання комісії буде 9. травня п. р.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства комунікацій. — Бюджет мін-ства почт і телеграфів.

(ік) Сьогодня в дальшому віцемініст комунікацій Чапський поясновав бюджет свого мін-ства. При голосуванні принято опозиційний внесок скреслити у відділі підприємств 2 міл. зол., скреслити в позиції на паливо для паровозів 2,500.000 зол. і кілька менших внесків. Зрештою принято бюджет по думці урядового проекту.

Пополудні почалася нарада над бюджетом мін-ства почт і телеграфів. Першим промовляв міністр Мєдзінський, за ним віцемініст фінансів Гродзінський. Завтра буде розглядався бюджет мін-ства закордонних справ, або бюджет мін-ства праці і суспільної опіки, а в четвер бюджет мін-ства військових справ, якщо до того часу міністр військових справ марш. Пілсудський видоровіє пастільки, що зможе явитися на комісії.

УКРАЇНСЬКІ ВНЕСКИ В БЮДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ.

(ік) В бюджетовій комісії найшлися три внески Українського Клюбу, а саме: 1) про негайну допомогу дрібному кліборобству трьох галицьких воєвідств; 2) про довгорічніщеві кредити для знищених війною громад гуцульського повіту; 3) про відшкодування для власників грунтів, які стратили по думці ризького мира. Референтом цих внесків в бюджетовій комісії буде пос. д-р Ст. Баран.

ЛЬОСИ І КЛІЯСИ

Польської Державної Льотерії Клясової до набуття в колектурі

„РУНО" Равіч і С-ка

Львів вул. Академічна ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Вносить щастя в твою хату!

Що другий льос виграє!

Ціни льосів слідуючі:
за ¼ льосу — зол. 10·—
„ ½ льосу — зол. 20·—
„ ¼ льос — зол. 40·—

Тягнення вже 19. і 21. с. м.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До ф-ми „РУНО" Равіч і С-ка у Львові, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю
. . . . чверток по зол. 10 —
. . . . половинок по зол. 20 —
. . . . ціляк по зол. 40.—

Належитість в квоті зол. . . . . заплачу, по одержанню льосів, бланкетом П.К.О. полученого фірмою.

Ім'я і назвисько . . . . . .

Повна адреса . . . . . .

2016 4—5

ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У СОЙМОВИХ КОМІСІЯХ.

(ік) У звязку із вчорашніми відомостями про участь членів українських клюбів у соймових комісіях треба задля уникнення можливих непорозумінь зазначити, що 71. стаття соймового регуляміну дозволяє приступати до чисельно більших соймових клюбів клюбам меншим та послам без клюбової приналежности, задля отримання можности співпраці в комісіях. На цій підставі клюб соціял-радикалів і українські посли без клюбової приналежности технічно получилися з Українським Клюбом. Це получення не слід розуміти як якесь тактичне обединення.

В доповненню до вчорашнього списку хто з українських послів в тій комісії бере участь, додаємо: в земельній комісії крім згаданих вчора трьох українських чослів бере участь також пос. Тершаковець, в комісії земельної реформи замісць пос. д-ра Біляка засідає пос. д-р Ст. Баран, у морській комісії пос. о. прал. Кучицький, у скарбовій комісії пос. д-р Бляжкевич і пос. Павло Васильчук, в комісії комунікацій пос. М. Струтинський і пос. Юхневич (біл.), в еміграційній комісії міститоловою комісії є д-р Дм. Левицький.

Останні вісти.

НОВА ХВИЛЯ ЗЕМЛЕТРУСІВ.

(ік) Вчора відчуто в Греції знову кілька підземних трусів. Таксамо у Болгарії відчуто слабий новий землетрус. Одночасно повідомляють, що в Америці на прикорсомій полосі поміж Злученими Державами і Канадою на широкім просторі був землетрус. Японський вулькан Кракатав віднови, у звязку з підморським землетрусом, чинність. Полумя вулькану сягає 200 метрів вгору.

ЛИСТ П. АНДРІЯ ЛІВИЦЬКОГО.

(ік) З Парижа повідомляють, що в тамошньому афганістанському посольстві зложено листа п. Андрія Лівицького до короля Афганістану Аманули. В цьому листі п. Андрій Лівицький в імени уряду У. Н. Р., який є на еміграції, висловлює жаль, що український нарід, який находиться під більшовицькою окупацією, не зможе повитати достойного гостя на рівні з іншими европейськими народами, що його горячо витають.

Вбивство і самовбивство у Львові.

ОФІЦЕР УБИВ НАРЕЧЕНУ.

В пятницю 26. квітня около 4. год. рано поручник польського війська Заленський убив на вул. Пекарській свою наречену Іжевську, розсікавши шаблею її голову, так, що аж шабля поломилася на черепі. Двох поліцаїв, які прибігли на крик Іжевської, поручник поранив тяжко шаблею. Щойно при помочі інших поліцаїв удалося арештувати офіцера та скованого відставити на поліцію. Причиною страшного вчинку Заленського було те, що Іжевська зірвала заручини із ним.

САМОВБИВСТВО З РОЗПУКИ.

При вул. Кохановського ч. 6. скочила з II. пов. 64-літня жінка купця Р. і згинула на місці. Вона рішилася на цей розпучливий крок із розпуки, тому, що її чоловік тяжко хорий.

Звідки взявся загадочний пил в Галичині?

Пил, що минулої ночі вкрив землю не лише у Львові, але й в цілому краю, розсліджував мікроскопійно декан геофізики Арцтовський і ректор політехніки проф. Токарський. Проф. Токарський каже, що пил цей є вулканічний. Складається з дуже дрібосеньких частинок ясних і темних. Ясні складаються з вулканічного склява, темні із заліза. Аналіза переведена в лабораторії д-ра Вестфалевича виказала, що пил має такі складники: залізо, магнес, кремінь і сліди потасу. Д-р Вестфалевич твердить, що пил той не має нічого спільного зі землетрусом на Балкані. Пил цей їшов напевно від багато тижнів в атмосфері і то на значній висоті, навіть 40 км., заки упав у нас. Теперішне явище пригадує звязок з островом Кракатав у Зузині Сунда між Джавою і Сумatрою. У 1883 р. був там страшний вибух вулкану, що зачався 21. травня. Того дня хмара попелу піднеслася на висоту 11 тис. м. За місяць ця хмара диму освітив відблеск огнистої лави, що добувалася з кратеру. Дня 26. серпня був головний вибух. Гук вибуху було чути на 5.000 км. Осад попелу рубий на 6 цм. заняв простір 827.000 кв. км. Пил викинений вибухом був причиною величавої і довготревалої зорі довкола земного глюбу. Можливо, що і нинішній пололока пилу походить із якихсь вулканів в Японії або в Азії. Одначе не є виключене, що джерел того пилу треба шукати у вулкані Кракатав, який — як кажуть останні телеграми — знов оживає. Пил, який вкрив отсе нашу країну, принесе користь хліборобству, бо великі скількости потасу є знаменитим погноєм.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Третій день розправи.

Нині переслухано вже всіх обвинуваченних, з яких дещо довше зізнавав тільки Роман Геник, що започаткував групу коломийців (крім нього ще Ів. Горюк, Сильвестер Бачинський, Володимир Берлад і Маріян Степанюк). Усі обвинувачені не признаються до ніякої провини; до револ. організації не належали, а були членами студ. гуртка самоосвіти.

Як з переслуханих учора обвинуваченних один туй-туй не розплакався, а другий таки зімлів, то нинішній день можна вже назвати щасливішим. Бо сьогодні якось не плакав ніхто, а щодо зімління, то Ів. Горюк був вже на тій дорозі, але його ще вчас підтримали і він по якімсь часі прийшов до себе й міг докінчити свої зізнання.

При кінці нинішньої розправи просив д-р Шухевич іменем оборони прокуратора, щоби він зрезигнував з переслухання свідків-поліційних функціонарів, яких зізнання вже відчитано при нагоді переслухування поодиноких обвинуваченних. Тому, що прокуратор на це не згоднився, завтра, в суботу, відбудеться переслухання тих і інших свідків, що забере певно цілий день.

Оскільки не буде яких несподіванок, то в понеділок промовлятиме вже прокуратор та оборонці. У вівторок, а найпізніше в середу, повинен запасти присуд.

*

Нинішня розправа зачалася з малим опізненням, бо один з присяглих суддів (Ян Бистшановскі) нагло занедужав і на його місце прийшов перший заступник, Юзеф Журавскі.

Зізнавав перший

Микола Стефаник,

що після вчорашнього зімління нарешті міг нині докінчити свої зізнання. На поліції зізнавав інакше, бо брат його Юрко, маючи нагоду з ним передтим хвилево говорити, радив йому зізнавати так, як він, аби тим способом крити студ. гурток. Юрко радив йому в тій цілі казати перечитати собі зізнання, які він зложив. У суді він зізнавав уже таксамо, бо їм обіцяли, що їх зараз випустять, як тільки не будуть змінювати своїх перших зізнань і таким чином не будуть замотувати справи.

Черговий обвинуваченний

Тимотей Дідух

до вини теж не почувається. До рев. організації не належав, а належав тільки до студ. самоосвітньої організації, до якої належало ще кількох товаришів. Головою тої організації був Мих. Бажанський. На питання предс., чому у слідстві зізнав про свою приналежність до револ. організації, обв. каже, що студентську організацію заступив словом „революційна".

На питання прокуратора обв. оповідає про діяльність того гуртка, а саме подає теми відчитів, які давав він разом з товаришами (Про садівництво, Про шкідливість алькоголю, Про ідеольогію визв. боротьби за Маєпи, Русь чи Україна?). Ось ті небезпечні відчити, що їх уладжували ті хлопці!

Опісля зізнавав найменший і наймолодший з усіх

Евген Одинський.

До вини не почувається. До револ. організації не належав, а був тільки членом — тай то сумівним — амат. гуртка, в якім один-одинокий раз виступав. На представлення предс., чому зізнав що інше в поліційним слідстві, обв. каже, що він боявся і зізнавав так, як товариші, яких зізнання йому представлено. В суді перші свої зізнання він змінив, бо дістав у тюрмі лист від котрогось з товаришів, аби відкликав свої перші зізнання.

Потім зізнавав останній зі снятинців

Михайло Стефаник.

До вини теж не почувається, до револ. організації не належав. Був тільки членом амат. гуртка, і то в своїм селі Русові. До амат. студ. гуртка не належав, бо ті товариші, що там належали, були йому несимпатичні. Чому ті товариші зізнавали спершу, що він належав разом з ними до студ. гуртка, він не знає.

Тут предсідник відчитує лист обвинуваченого з тюрми до Одинського і Мацілинського і каже собі його пояснити. Лист підписаний був псевдонімом „Фах". Обв. пояснює, що він підписався так, бо під тим іменем знали його всі товариші в школі, які назвали його так тому, що він знав і любив дуже природу.

Після того на салю покликано першого з групи коломийців

Романа Геника.

На запит предс. заявляє, що до вини не почувається, до рев. організації не належав. Узагалі не зробив нічого каригідного. Обв. дістав раз приказ від Стефуранчина, щоб підтяти дроти, а що того не міг сам зробити, бо мешкав у бурсі, звідки не можна було вечером виходити, то сказав про це Горюкові і Бачинському. Приказу підтинати дроти нікому не видавав і в нічих сходинах організації не брав участи. Тільки раз над Прутом, коли він з Горюком і Бачинським купалися, приступив до них Стефуранчин (недопущений до матури відзначаючий ученик VIII. кл.) і передав їм до читання „Українського Революціонера". Передтим іще тойже Стефуранчин вручив був обвинуваченому одно число „Українського Революціонера", яке йому подобалося. Тойже Стефуранчин грозив потім обв-ому, що як не послухає його і не виконає приказу, то над ним відбудеться суд. Яким чином Стефуранчин міг йому приказувати і грозити якимсь судом, він того не знає, каже тільки, що його боявся. На запит предс., чому обв. Горюк і Бачинський зізнали, що він їм видав приказ перетяти дроти, обв. каже, що не знає, чому вони так зізнавали.

Тут предс. відчитує лист з тюрми (грипс) обв-ого до Бачинського (підписаний: Березовський), в якому він радить йому відкликати всі свої зізнання після порозуміння з Горюком, який в тих днях має теж зголоситися до сл. судді і також відкликати все те, що сказав першим разом. Обв. пояснює, чому він так писав, що не вдоволяє ні предсідника ні прокуратора.

Дальше ставив свої питання прокуратор, питаючи, які члени були в гуртку і що вони з собою обговорювали. Обв. каже, що такого гуртка в Коломиї не було, а він товаришував тільки з Горюком, Берладом, Бачинським і інш. З ними він учився над Прутом, разом вони купалися і разом обговорювали такі справи, які їх цікавили.

На запит д-ра Шухевича, що означає його підпис „Березовський", обв. заявляє, що він шляхтич з Березова і на основі метрики називається властиво Березовський, а не Геник. В гімназії знали його всі як Березовського.

На тому покінчено переслухування цього обвинуваченого і предс. зарядив перерву.

По перерві покликано на салю

Івана Горюка.

Обв. до ніякої вини не почувається, до рев. організації не належав. Раз тільки читав разом з Геником і Бачинським „Українського Революціонера". На прохання Геника пішов разом з Бачинським, аби перетяти дроти на шляху Городенка-Коломия. Геник казав їм, що такий приказ прийшов від Стефуранчина. Він не застановлявся над тим і порозумівшися з Бачинським, вибрався, аби перетяти дроти. В цьому моменті обв-ому робиться слабо, він пожовк і його саджають на траву й дають пити воду та натирають ним. Потім його виводять з салі. Предс. кликує тому на салю останнього з обвинуваченних

Маріяна Здіслава Степанюка.

Обв. заявляє, що рев. організації не належав, зі Стефуранчином знався, але стрічався з ним рідко. Обв. доручив йому Горюкові, думаючи, що він потребує до різання якихсь цвяхів. На поліції зізнав, що знає, що Горюк потребував пилу до перетинання дротів, а сказав це тому, бо як його арештовано, то вже ціла Коломия говорила, що Горюка й Бачинського зловлено тоді, як хотіли перетинати дроти. Обв. передав Горюкові також маленький пильник і кліщі. На що він того потребував, обв. не знає.

Опісля зізнавав

Володимир Берлад.

До вини не почувається, до рев. організації не належав. У слідстві заявив, що належав до рев. організації, але тимчасово належав тільки до студ. організації. Але що читав „Українського Революціонера", то сказав, що належав до організації революційної, бо так йому пояснювано цю справу в часі слідства. Предс. відчитує зізнання обвинуваченого в слідстві і вказує на суперечности. Опісля ставив свої питання прокуратор, а вкінці оборонці.

Передостанній зізнавав

Сильвестер Бачинський,

який теж до рев. організації не належав. І в зборах такої організації не брав участи. Заявляє, що вибрався разом з Горюком, щоб перетяти дроти на лінії Коломия-Городенка, але по дорозі роздумався і сказав до Горюка, що це не має змислу. Горюк щось відповів, але він не памятає вже, що. Вони ще ходили довкола шляху, але небавком злопив їх поліцай. Супереч з нинішніми зізнання у слідстві пояснює подібно, як усі інші. Обв. був у Коломиї всього 17 днів, куди прийшов зі Станиславова, де належав до Драгоманівки, організації тайної перед професорами і директором. Геник не казав йому нічого і листів від нього, писаного з тюрми, обв. не дістав, бо той лист переловили тюремні наставники. При кінці ставили свої питання до обвинуваченого адв. д-р Стар. і д-р Шух. (на обставину, як він уявляв собі перетинання високих тел. дротів).

Останній складав свої додаткові зізнання

Іван Горюк.

На запит предс. оповідає, як вибрався з Бачинським перетинати дроти. Вони ходили з годину біля шляху і вагалися, чи мають перетяти дроти, чи ні. В часі їх вагань придержала їх поліційна патруля.

На дальші запити заявляє, що не належав до ніякої організації, не належав і до Драгоманівки. На запит, чому інакше зізнав у поліц. слідстві, а знов інакше в суді, обв. каже, що хотів скорше вийти на волю і зізнав так, як і інші товариші.

В справі поліційних свідків.

Після переслухання всіх обвинуваченних забрав слово д-р Шухевич, що звернувся з просьбою до прокуратора, аби він в інтересі скорого закінчення розправи зрезигнував з переслухування свідків-поліційних функціонарів, тимбільше, що зізнання їх прочитано тут на салі в часі переслухування поодиноких обвинуваченних і проти тих зізнань ніхто не підносив ніяких заміток. Одначе прокуратор спротивився тому проханню оборони, тому завтра являть всі ті свідки особисто перед судом.

На тому закінчено нинішню розправу.

БЛІОНИЦЮ недокровність ус... вас, дістає анімії... зчо, відживляючо, побуджує апета... неоцінений середник для реконвалє... центів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-за... ліне на еспанській малязі. До набуття... у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл... 4·25 зол., пів 2·40. У власним інтересі жа... дати виразно М-ра Кжиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem. Varm... **Mr. M. Krzystoforski Tarnów**

З концертової салі.

ВИСТУП ЛЮБКИ КОЛЕСИ.

Останній симфонічний концерт польсько-музичного Товариства, який відбувся минулому тижні, належить безумовно до більш удачних імпрез цьогорічного концертового сезону. Солістка того вечора — на слава і гордість — Любка Колесса. Вона гнула без огляду на надану післявоєнну пору і під кінець міг таку масу слухачів, яка тільки вміло виповнює таку салю польського Муз-ва до останнього місця. Чимало осіб з нім відійшло із нас.

В програму концерту входили крім фортепіанових концертів е-мол Шопена і Бетховена два симфонічні твори: Кофлер-Ліо на Камерну оркестру та Шрекера „Уродини інфанти" на велику оркестру — обидва виконані вперше у Львові. Перший з тих творів вимагає безумовно композиторської ерудиції тора та вміння оперувати ефектами струментовки. Музичний зміст цього творуючий має змагнувати — чи як автор ви „описувати" день на селі, хитається у виборі до певної міри між Малером і Шреком в помітним впливом французьких імпресіоністів (особливо в кольориті інструментовки деяких місць). Одначе слід замітити, що загал твір цей виклади багато більше контурного настрою в не завдяки надто вишліфованій фактурі інструментів, полекуди майже так сказати „напер'мований", ніж зрештою суперечить здоровому примітивізмові сільської атмосфери. — Тому-то (за виняткою вільних звороті пасторального характеру) — слухачеві поінформованому про інтенції автора дуже важно було здогадатися, що тут із про... село. Найкраще враження з твору такого міг мати той, хто взагалі не читав докладних пояснень автора до свого тексту у „Дзеннику Львовскім", які мимоходи кажучи, пока легким начерковим програм були радше заслуханням нікому непотрібного музичного „міру" автора, а робили правильні інтенції якнайдовше говорити про себе.

Сюїта Шрекера „Уродини Інфантки" скомпонована спершу на пантоміна, в тому в 1926 р. перероблена виключно на оркестру, ілюструє поодинокі картини з казки Уайльда, також його наголовка. Сама генеза постання цього твору, який у теперішній своїй формі був призначений на сценічне отворення якоїсь оперети у Відні, свідчить на то, що автор не мав на меті ахтомувати тут якогось глибшого підкладу (ідейний), проте лишається ві і у тім творі каспрівь сильною мальовничою індівідуальністю а як інструментатор з кольорист не догулає найславнішим іменам у тій царині як Малер, Штраус чи Римський Корсаков. Багатством мальовничо-гармонічної інвенції та пишним кольоритом сві місцями все таки надто „грубою блякою" критої інструментовки, твір цей уповні широкі верстви авдиторії.

В зовсім відмінну сферу ражінь і перетармонізованих приймет разом із зверхньою повною пивістки, як Любки Колесси. Авдиторія — як звичайно під вражінням музики місцями мусіла клонити у задумі голови — тим разом виняткова з підсвоєлими очима, немов зачарована вдивлялась в якесь фасцинуюче дійство, яке промінювало від рук цієї пр. фортепіяні сценічної „мрії". І ті вражіння, якими так щедро обдарувала нас наш пианістка, найкраще тоді, коли ми не підходимо до них з аналітичним апаратом оцінчих слів. Тому артистка вибачить мені, коли тим разом не буду добувати з арсеналу рецензійних вивань переносила нас наша пианістка Любка Колесса, під кожним оглядом в закінченою інтерпретацією обох фортепіянових концертів Шопена та Ліста. Коли де, то саме в тому випадку применшення вислову „Конгеніальність" найкраще вражало би правдиву суть відтворчого таланту нашої пианістки. Божественно чарівний концерт Шопена, це нескорочено шляхотне романтичне „пендант" до класичного д-моль концерту Моцарта — з яким вони поєднаність до певної міри якесь духове споріднення, — та в найкращім того слова віртуозний стиль концерту Ес-дур Ліста мабуть не могли би в одній особі найти більше таких ідеально них мудрощів, вайних фраз про расовий темперамент, аксамитний уляр, продиску музикальність, технічну перфекцію, тощо. Це значило би, як я вже раз сказав: торкатись пальцями чудових краєць метелика. В такому випадку навіть „фаховий" реценвент мусить стануги в одним ряді з іншими слухачами і не в силі здобутися на ніщо більше, як на одно дрібне та у високі безмежно смішне слово щирої дяки. Окреме слово признання належиться на тому місці і дірігентови д-рови А. Солтисови, який з великою дбайливістю оліцкував за інтенціями солістки — виконуючи вповні похвально це може навіть трудніше завдання, ніж при сольових симфонічних творах. Щоправда, незвичайно строга ритмічність пианістки (і попри всю ту свободу ритму потрібну для належного виразу особливо в Шопені) уділюється майже самочинно і членам оркестри, яких пианістка мимохіть мусіла порівати за собою. Авдиторія після скінчення концерту, наче пробуджена в чарівного сну справді непохвальними оплесками давала вияв своєму безмежному захопленню, ясе і тут достроїлося до цієї шляхотности вражінь і переживань. Бо хоча напруження дійшло до „максімум" (артистку прививомили більш 10 разів повернутися на естраді), проте зріклось „звичаєвого" тупання ногами і пристрасного реву дешевої галерії. Небувалий успіх нашої пианістки на концерті польського Муз. Т-ва у Львові треба уважати різнож тріюмфом українського генія, якому виявили свій найвищий полив львівські любителі музики без різниці народности.

Василь Барановський.

КУРСИ САМОХОДОВИХ КЕРМАНИЧІВ

Інж. Александра Юрого — Львів, Коперника 54

при найбільших самоходових варстатах в Галичині.

ЗАВОДОВІ КУРСИ і джентельменські для Пань і Панів.

ОПЛАТА РАТАМИ. Полекші для П. Т. Військових, Державних Урядників і Академиків. Виписи щоденно. Інформації і програми уділює Управа Курсів. Початок нових груп 26. IV. і 2. V. 1928.

Театри.

Міський великий театр:

28-го г. 3 попол. „Гамлет" для шкільної молоді.

28-го г. 7·30 веч. „Оповідання Гофмана" виступ Дягаса.

29-го г. 3 попол. „Ясь і Малгося" (для дітей).

29-го г. 7·30 веч. „Сніжиста ніч" Рибіцького.

Міський „Театр Новин":

28-го г. 8. веч. „Леді Шік".

29-го г. 3 попол. „Орлов".

29-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Гураган" Ю. Бранна.

„Лев": „Гураган".

„Палас": „Пані Міністрова".

„Фатаморгана": „Танцюючий Відень".

„Байка": „Недовинний натажок Сова".

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ

— **Небуденне явище** завважили мешканці нашого міста і інших галицьких міст у пятницю 27-го квітня: вулиці та дахи були вкриті жовтавим попелом, а в воздусі можна було відчути своєрідний чад. На тему цього попелу вружилюють різні догади, досі неспростовані ніодною пресовою інформацією від компетентних знавців: чи це винесений вітром дим далекого вулькану, як курсує великанської недалекої пожежі, чи прогноза страшної катастрофи, подібної до тої, яка навідала Болгарію та Грецію. Чимало людей є схвильованих і пригадує собі пиховісні пророцтва скалані на початку цього року кількома чужинними ясновидцями. Радіо з Чернівець повідомляє, що 26-го пополудне три години йшла там злива при темнім небі, а краплі дощу мали домішку болота. Є це той сам сірий опад, що вкрив землю та будівлі і в нас. Якщо порох занесений до нас вітрами є вульканічного походження, тоді не є виключене, що його грубший шар може бути дуже корисний для родючого грунту.

— **Львівська хроніка.** Ще одна спроба самогубства: ще одна служниця пробувала струїтись, на вул. Леварговича 11. — Дві малі пожежі: кільканадцять крадіжей, арештів, ощук і кільоа вломів, щоби люди не мали сроюю ні в день ні в ночі. Одна жінка вбила з нужди своє немовля.

— **Польський офіцер убийник.** В ночі з 26. на 27. квітня на вулиці Пекарській поручник польського війска Ант. Заленський зарубав шаблею на смерть свою наречиу Іжевську. Двох поліцаїв, які хотіли арештувати Заленський порубав тяжко по руках і по лиці. Причиною страшного вчинку Заленського було те що Іжевська зірвала взаємини із Заленським.

— **Самовбивство.** При вул. Кохановського 6. скочила з II. поверха 64-літня жінка кушія Р. Вона згинула на місці. Причина самогубства недуга її чоловіка.

— **Ланцюг щастя.** Один член нашої редакції дістав такого листа, російською мовою: „Фландрійський ланцюг щастя прислала мені якась особа, і тому я переказую його вам, щоби його не перервати. Перепишіть цей текст і пішліть його на протязі 24-ох годин чотирьом особам, яким бажаєте щастя. Цей ланцюг почав один офіцер у Фландрії і він, (ланцюг не офіцер!) має обійти тричі світ довкола. Хто перерве ланцюг, того же велике нещастя. Незвичайне тут те, що це пророцтво сповнюється від часу, як цей ланцюг почали. Зверніть увагу на те, що трапиться з вами на четвертий день. У цей день же на вас щастя. Тямте, що цей лист не повинен бути у вас". Лист прийшов неоплачений і перше нещастя, яке зустріло адресата, який він лист відчинив була кара 50 сот. Таких листів дістає багато осіб і більшість є настільки пересудлива, що переписує їх безглуздий зміст, висилаючи текст далі. У світі, видно, записують щодня замало паперу різними місенізмами і на людське щастя нема кращого способу як дурні листи.

— **Смерть ген. Врангеля.** У Брюсселі помер останній організатор відновлення російського престолу ген. Петро Врангель. Він уродився в 1878 р. у Ковенській губ. і був сином барона з прибалтійського роду, що виводить свій рід від німецьких лицарів. Петро Врангель скінчив гірничу академію і вступив у кінну лейб гвардію. Він служив в одним із козачих полків у Манджурії під ген. Ренненкампфом. У 1900 р. скінчив академію генерштабу і мав за собою відзнаки за японську війну. Підчас світової війни він відзначився великою сміливістю на східно-пруському фронті і хутко переходив шаблі військової кар'єри від флігельадютанта до команданта корпусу на румунському фронті. Він відограв чималу роль у добі конфлікту Керенського з Корніловим. Жовтневий переворот примусив його втікати на Крим. Схоплений більшовиками і засуджений на смерть він чудом спасся. В серпні 1918 р. Денікін призначив його командуючим кавказької добровольчої армії. У лютім 1920 р. він виступив із служби через конфлікт з Денікіним. Невдача Денікіна пробила його популярним і 22-го марта 1920 р. він був уже призначений „головнокомандуючим всіма збройними силами на півдні Росії" себто на Україні. Його організація царської армії всім відома. Ідеольогічно та стратегічно вона була завершенням усієї неграмотности та заслінення рос. царських генералів, що хотіли організувати армію на Україні, не рахуючись із українським населенням. Ген. Врангель був останньою ставкою союзних держав на царську Росію, яка коштувала їх дорого.

— **Катастрофи.** У Галаті велика пожежа знищила синагогу та кільки крамниць. — Тунель у франц. місті Сен-Дідіє завалився підчас будови і засипав кільканадцять робітників. — У Лісі запалилась стеля каварні; 5 гостей убитих, 10 ранених.

— **Дрібні вістки.** Англ. майор Даніельс, герой інциденту на кораблі „Роял Оак" рішив остаточно покинути марінарку і стає журналістом. Цими днями він починає друкувати свої статті в „Дейлі Мейль". — Торговельний договір Польщі з Норвегією дасть їй замість вугілля — оселедці. — Місто Лодзь дістало від англ. банків 5 мл. дол. позички. — У Варшаві померла відома авторка творів з ділянки педагогії д-р Йотейко.

— **Рекорди.** Львівська крамничка вуженина Фінкельштайн дістала чистівку вислану до неї із замовленим кілограм дня 9-го квітня 1911 р. Клієнт, що жадав на ковбасу 17 літ мусів таки зголодніти.

— Фінальні англ. м'ячові змагання за „чашу" в Льондоні (Уімблей) зібрали 98.000 глядачів. Підчас змагань грало 16 військових оркестр, а радіоапарати що хвилини передавали вістки по всій Англії. — Двох німців хотіло завісити на шпилі вежі Айфля в Парижі — німецький прапор. Один із них Маєр, відбув літ тому вилів на вежу в Кельні (Кольонь); цим разом він хотів виручити пісаря Вільгельма, що мріяв про він. прапор над Парижем — трохи за пізно.

— У Варшаві заарештували торгівця живим товаром Займана, що продав у Буенос Айрес власну жінку та тещу.

— **„Українські Вісти"**, радикофільський тижневик, що виходить у Парижі, змінили свого редактора. Ільво Воршик, який був ним досі, заявляє, що вже ним не є; хто прийшов на його місце, невідомо.

— **Східні килими та тканини** можна бачити на новій виставці „Т-ва Штуки Красних" у Мюнхім Промисловім Музею, під загальною назвою „Магомеданський Схід", що починається 29-го ц. м. і т. 11 вранці. Буде це пребагата збірка предметів прикладного мистецтва, голот по текстильних виробів від Марока через Індію до Китаю, організована знавцем східних килимів д-ром Вол. Кульчицьким.

— **Цікавий орган.** В „Іззестіях" читаємо: Розпорядком совету народніх комісарів у складі комісаріяту народньої освіти утворений окремий орган для „організаційного та ідеольогічного проводу літературою та мистецтвами".

— **Розлуплена зоря.** Із Йоганнесбурської астрономічної обсерваторії повідомляють, що зоря „Нова Пікторіс", що не давно розвинулась, тепер поділилась на чотири частини. Всі ці частиці окружені рідким сяйвом, імовірно спричиненим газовим діланням. Небачене досі небесне явище записано вчених, які з Европи та Азії вибираються до Йоганнесбурської обсерваторії.

— **50.000 самогубців.** Щорічно 50.000 осіб в Европі гине від самогубства. Одна із паризьких газет зробила в цьому напрямку статистику за останні рока і подає такі цифри: найбільше самогубств у Мадярщині та Чехословаччині 26 осіб на 100.000; потім іде Німеччина — 23 осіб, Австрія 22, Франція 17, Естонія 15, Швеція та Данія 14, Фінляндія 11, Англія 10, Італія 8, Голяндія 6, Норвегія 5 і Еспанія 2. У цьому нема статистичних даних ні із СРСР, ні з інших славянських країв, де втомлених життям певне є не менше як у Мадярщині або Німеччині.

— **Проти вівісекцій.** Англ. парламент радив дуже важко над законопроектом про заборону вівісекцій. Комунізуючий посол Кенворті виступав проти вівісекцій покликуючись на авторитет теольогів і деяких фільософів, що доказують істнування душі у собак. Комунізм і теольогія не є в Англії рідким явищем.

— **Чоловік у полоні скарбу.** Глумлива доля зустріла паризького поштового урядовця Себерака, що хотів поправити й одною крадіжку. Кілька місяців тому вислала одна паризька золотарська фірма шнур перел до Льондону, обезпечивши його на 6 мл. фр. Перли щезли безслідно; поліція заходила в голову і не находила сліду злодія. Себерак украв їх просто; коли пакет роздерся і він догадався, що в ньому є, а побачив обезпечену суму, адер вручно наклейку з порученого пакета і переліс її на інший. Льондонський золотар надісь перед дістав зовсім інший пакет. Себерак вичитав на другий день у часописах, що пакунок такий характеристичний, що продати його неможливо. Він не мав спільників ні знайомих фаховців, які порадили би йому як продати дорогоцінність. Він є власником мільонів, а них не в силі скористати. Ликаючись трусу, висилає перли в старім пальті до своєї мами в Тулюзі. Але поліція находить слідом зниженого пакету на почті і його підозрівають у крадіжці. Познак нема, але за ним стежать. Себерак мучиться як власник неоцінюваного скарбу так довго, аж з плачем визнав всю правду своєї помилки поліції.

— **600 молодців шукає землячок.** До залізу в Пірей причалило 600 молодих американців грецького походження. Всі вони мають білі штани, блакитні блюзи і фески. І всі вони хотять женитись з гречанками. Довгими роками вони листувались із земличками, яких знали лише з фотографій. Це листування було зорганізоване американсько-грецьким товариством. Одни із них заявив англійському журналістові, що вони не в силі порозумітись з американками. Вони хотять мати за жінки спокійні, нормальні та ро-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяд сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, карамель і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими гаранційно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно ісліючи найпраступніші ціни. 19—20
1581 Замовлення приймає Народна Торговля Львові.

зумні дівчата з довгим волоссям, що не червонить своїх губ. Наші американські земляки, що женяться з чужинками повинні би взяти собі приклад з американських гречок.

— **Магістрат кор. стол. м. Львова** Ч. М. 30.569/28 В. II. у Львові, дня 24. квітня 1928. **Оголошення.** Магістрат кор. стол. міста Львова подає до загального відома, що на основі ухвали Прибічної Ради з дня 29. березня і 19. квітня 1928 р. Тимчасова Громада міста Львова продовжила побір комунального податку від мешканевого якості в користь Громади на бюджетний рік 1928/29 після дотепер обовязуючого статуту і підвищила заразом означену в пар. 3-ім тогож статуту податкову ставку на 100% себто з 4% комірного з червня 1914 р. згл. таксової чиншової вартости всього мешкання на кожну лишню кожнату на 8%. По думці пар. 93. уступ 2. статуту для міста Львова кожному членові Громади присягує щодо повищого право вносити уваги до Подавчого Протоколу Магістрату (Ратуш. партер двері ч. 17), а це в речинці 8-денним після оголошення, себто від дня 30. квітня до дня 7. травня 1928 включно. Ці уваги предложиться при засяганні вищого затвердження Надзірної Влади — Комісар Уряду в. о. Президента міста. 2082 1-1

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

До інвалідів світової війни!

Інвалідів б. австрійської та російської армій, що живуть під Польщею та з якихнебудь причин не одержують державної ренти, повинні у власному інтересі повідомити про це наше Товариство. Подати докладно: ім'я і прізвище, адресу (місцевість, почта, повіт), в якій армії та коли став інвалідом, який відсоток утрати працездатности признала австрійська чи там російська військово-лікарська комісія, чи зареєстрований в П. К. У. інвалід та чи ставав перед польською комісією й чому не одержує ренти. Зібраний матеріял передамо Українській Парляментарній Репрезентації, яка поробить заходи в справі виплати рент. Військово-інвалідських документів нам не висилайте. Зголошуйтеся листовно. Не посилайте рекомендованих (заказних) листів, тільки звичайні. Адресуйте по українськи (тільки назва Львова має бути польська поруч української). На жаль, багато інвалідів зголошується, не подавши докладних дат, які повище вичислено. Такі зголошення безвартісні.

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами, Львів, вул. Руська 3./II.

До інвалідів У. Г. А.!

Інвалідів Української Галицької Армії, що досі не зареєструвалися в нашім Товаристві, можуть зареєструватися найдальше до кінця травня (мая) п. р. Зголошуватися листовно. Пізніших зголошень не будемо приймати.

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами, Львів, вул. Руська 3.

До інвалідів У. Н. Р.!

Подаємо ще раз до відома інвалідів армії Української Народньої Республики (от. Петлюри), що вони можуть зареєструватися в П. К. У. в речинці найдальше до дня 16-го червня ц. р. На основі розпорядження з дня 16. червня 1927 Д. З. Р. П. ч. 53. поз. 475. ті інвалідів армії У. Н. Р., що стали інвалідами в часі союзу У. Н. Р. з Польщею і спільних воєнних акцій або, бувши перед тим ранені, в тім часі були членами армії УНР., мають право до державної польської ренти. Звертаємо увагу, що після 16. червня ніякі зголошення не будуть прийматися.

ОПОВІСТКИ.

Позір Комарилинщина! Філія Краєвого Т-ва „Сільський Господар" в Комарні скликує на день 30/IV. 1928 р. с. в понеділок год. 12 в полудне в салі Т-ва Заїдкового в Комарні господарське віче, на котре повинні обовязково явитись члени Товариства, делегати всіх українських установ а зокрема українське хліборобське населення. Порядок нарад: 1) Отворення зборів і вибір президії, 2) Господарське положення українського хліборобського населення, 3) Справа комасацій (лучба ґрунтів), мельорацій вчучені з підмогою Головного Товариства у Львові, 4) Внески і запити. — За Філію „Сільського Господаря" в Комарні: Гр. Гертаковець голова, К. Черник секретар.

Учительська Громада в Чорткові відкриває 5. травня приготовляючий курс до гімназій. Наука безплатна. Зголошення в Управі української гімназії. 2076 1—3

Ситківкові токи при вул. св. Войтіха ч. 3, цілковито перебудовано і з днем 29. квітня 1928 віддано до ужитку. Проситься о ласкаві відвідини. Для спортових клюбів знижка. 2074 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ самостійного управителя до раціонального ведення молочарського промислу. Зголошення письменно під „Управитель". 2057 2-2

ПЯТЬ хвилин від двірця оказійно на продаж в Зимній Воді дім критий бляхою, два відільні мешкання з кухнею, спіжарнею, сінями, разом з бетоновою пивницею, подвіря, город коло дому, будівельна парцеля, оране поле з вільної руки на продаж половина з цілости. Зголошення в канцелярії адвоката Вп. Ольшевеського вул. Академічна ч. 11, II-ий поверх. 2041 2—2

ДО Пітан — хто їде — поїдемо разом. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Хора". 079 1—1

ПОВАЖНЕ Товариство убезпечень потребує здібних представників і заступників на терені цілої Східної Галичини. Письменні зголошення під „Поважна інституція 502" до Адміністрації „Діла" у Львові за показанням оголошеневого вівту. 2071 1—1

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5 поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі тенісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16-18 і 13-27. 2072 1—1

ВДОВА по учителю, бездітна, літ 35 шукає якоїнебудь посади на разі за харч. Ласкаві зголошення Марія Галіковська, Усьцілуг Волинський. 2075 1—1

КУПИМО

Літер. Науковий Вісник за 1925, 1926, 1927 (комплєти). Історію України-Руси Грушевського т. 7-ий а також інші томи — Оферти з поданням цін слати на адресу: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. 2078 1—3

РОЗВІД і уневажнення супружа після теперішніх законів в Польщі. Книжка опрацьована через адвоката д-ра Кількона Маргулієса у Львові до набуття у книгарнях. 2052 2—?

КРИНИЦЯ віляя "Якубівка" біля Нових Лазищоч поручає від 1. травня покої з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Зголошення: Одена Савицька вдова по священику, Криниця віляя „Якубівка". 2046 2—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преміовані продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зальтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 79-?

ХІДНИКИ, портіери, меблеві матерії найдешевше **Вайн** площа Марійська 5, I пов. 1914 5—?

4.50 коштує 6 ложечок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1818a) 10-15

УНЕВАЖНЮЮ військову книжку на ім'я Володимир Сухий з Підгаєць уроджений 1887 в Ульвівку. 2058 3-3

ВДОВА по священику, літ 50, пошукує місця до заряду дому, найрадше у священика. Зголошення слати на адресу: О. Ю. Станиславів, вул. Казимирівська ч. 123. 2063 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 17—20

ПОЗІР! ЛІТНИЦЬКА в СКІЛЬЩІ! ПОЗІР!

Інж. архітект Лев Левинський Інж. Ядник Маріян Козанович
уп. будів. Львів, Содова ч. 3. ребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плани-кошториси, посередництво в купні будівельних парцель — найбільше полагоджують. 2038 2—3

1. Гарна, велика і практична форма
2. Приємний, тревалий, відсвіжуючий запах
3. Обильне в товщі, чисте і лагідне
4. Густа, мягка піна
5. Надзвичайна сила чищення
6. Найбільша виданість, ощадність і дешевість

ЦЕ Є ВЕЛИКІ ПРИКМЕТИ

C-Z-W

МИЛО зі ЛЬВАМИ

Ширіть наш часопис!

зол. 11·00 франц. | **БУДИЛЬНИКИ** | зол. 11·00 закорд.
з гарантією, тільки у фірмі 1-2
В. ГРИНБЕРГ, вул. Сикстуська 4

ФАБРИКА „ФОРТУНА НОВА"

Львів, Кордецького 23 — пошукує:

1) Портіера в віці не нижче від 25 літ, кавалера. Від петента вимагається певне образование, яке йому уможливило би повнення контрольних функцій і ведення контрольних записок.

2) Завідателя або завідательку чекоядово-цукрарського відділу. — Вимагане є: докладне практичне знання виробу помадок і здібність до заряду. Рефлектується лише на силу енергічну, метку і з довгою практикою.

3) Головного кухаря до варення цукру на паровім апараті. Петент мусить мати довшу практику і уміти самостійно обслугувати машину. — Зголошуватися особисто з свідоцтвами і поручениями від год. 8—10 рано. 2081 1—2

Загальний Збір Філії Т-ва „ПРОСВІТА" в Станиславові

відбудеться в неділю, дня 6. травня п. р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського 20). — Початок Збору 2080 в год. 3. попол. 1—3

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутрощів.

При замовленню треба подати міру в центиметрах до нитки 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчерев'я, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлунькова нестравність, утиск і протяглі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчерев'ю або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приворалевою в роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., в надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання, жолудка, кишок, матиці і нирок не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 3.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропукликові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прим. одержати. Протези рук і ніг.

Присилайте передплату!

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
Баторія 32/D Телєфон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий Вапно навозове палене і мелене (27% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5.
Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і найвиг. услівних кредит.
10—10

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавниче Спілке „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 95 (11.348). Львів, понеділок 30. квітня 1928. Грошова оплата зарібковано гуселітом. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.922. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вага національної репрезентації.

Львів, 29. квітня 1928.

В часі, коли прилюдна опінія Европи й усього культурного людства шукає шляхів до закріплення мира, до усунення або бодай обмеження зброєнь, коли протиставиться неприродним тенденціям неломірного зросту мілітаризму, висунулася українська проблема сама собою, без постороннього штучного її накидування світові, на одно з перших місць між актуальними політичними проблемами Европи, що чекають полагодження та розвязки. Остаточно світ, хоч і поволи, але певно доходить до висновку, що без розвязки української проблеми в позитивному для українського народу державно-політичному розумінні не може бути мови про політичну рівновагу в середущій і східній Европі.

Рівночасно бачать вже тут і там впливові на заході керманичі політичної опінії, що *нерозвязана в цілій своїй ширині українська проблема* мусить впливати побуджуючо на зріст мілітаризму в тих державах середньої і східної Европи, що в цілковитій нерозвязці або в паліятивній і тільки частинній розвязці тієї великої проблеми органічно заінтересовані. Тих держав і називати непотрібно. Вони вже через одну тільки українську проблему примушені зробитися на те, щоби не дати собі вирвати богатих українських територій і щоби не допустити при допомозі збройної сили взагалі до якоїнебудь розвязки тієї важної проблеми. Через те нічо дивного, що всі заінтересовані в нерозвязці української проблеми держави, а передовсім дві найбільші з них, маскують перед світом, кожна окремо, свою питому концепцію української політики і кожна коштом противника. Вся та маскарада відбувається тому, що всесторонна й щіла розвязка тієї політичної проблеми мусить статися коштом болючої, частинної ампутації державних організмів усіх теперішніх парцелянтів України.

І в такий важенний час назрівання гострої актуальности української проблеми в політичному світі відбулися на українських землях під Польщею вибори до польських законодатних установ. В днях 4. і 11. березня ц. р. вибрав український нарід своє політичне представництво з усеї української етнографічної території під Польщею і наложив на нього обовязок не тільки оборони своїх інтересів у Польщі, але й репрезентування та заступництва України, народу перед цілим культурним політичним світом, зокрема перед Европою.

Новообрана Українська Парляментарна Репрезентація складається, як відомо, з 40 послів і 11 сенаторів. Та не всі з вибраних є репрезентантами національно-самостійницьких змагань українського народу. Одначе ця обставина не має і не може мати ніякого сутнього значіння при виконуванні незвичайно відповідальної ролі, що припала сутo національному українському представництву, яке творять посли й сенатори Українського Національно-Демократичного Обєднання. До репрезентантів національної української ідеольогії враховуємо також послів і сенатора радикальної партії Селянського Союзу і безпартійних. Числово дійсно національна репрезентація українського народу нараховує 34 послів і 10 сенаторів. Але серед неї на першому місці стоїть Українське Національно-Демократичне Обєднання, що має 23 послів і 9 сенаторів. Воно й зібрало найбільшу скількість голосів (далеко більша половина всіх українських голосів — бо на круглу цифру міліон відданих голосів на українські листи Національному Обєднанню припало близько 600 тисяч) при виборах. Тому то й на ньому спочиває найбільша відповідальність за українську національну політику. Українське Нац.-Демокр. Обєднання точніше його новообрана парляментарна репрезентація, вийшовши при виборах переможцем на внутрішньому українському політичному фронті, мусить з того робити відповідні висновки для своєї праці та витягати директиви для політично-репрезентативних своїх завдань. А вони, як це сказано в попередніх статтях, під теперішню пору не тільки дуже великі, але й незвичайно відповідальні перед нацією і перед історією. Про ті завдання в цілости і зокрема нам прийдеться писати окремо. Тепер мусимо підкреслити ще одну незвичайно важну обставину.

Коли кинемо оком на політичні відносини, серед яких доводиться жити українському народові в СРСР, Польщі, Румунії та Чехословаччині і далі, коли обіймемо зором всю українську етнографічну територію, коли приглянемося рівневі політичного вироблення й національної зрілости українського населення на тій території, то прийдемо до ось яких висновків:

Українське населення було перед війною і є тепер найбільше національно зріле і найбільше політично вироблене саме на тій українській території, що опинилася в межах Польщі, зокрема ж у Східній Галичині. Воно дало наглядні докази цього в часах від 1918—1920 року, а потім у часах виборчої абстиненції у 1922 р. і наїнець при останніх виборах у березні 1928 р.

Виборчий польський закон і виборчу ординацію використало воно при нинішних обставинах гідно та вповні на те, щоби вибором своєї національної репрезентації заманіфестувати споконвіку український національний характер своїх земель перед цілим світом. З увати на те, що та репрезентація вибрана з найбільшої поза Радянською Україною суто національної української території, і зваживши, що вибрана вона на основі загального та рівного виборчого права при співучасти всіх українських верств і станів, приходиться ствердити, що є вона *повноправною репрезентацією українського народу*. Коли взяти на увагу й чисельність і ще більше обставину, що на Великій Україні нема ні загального ні рівного виборчого права, що там є диктатура навіть не одної кляси, а тільки одної партії (вона нараховує тепер на Україні на 28 міл. 890.037 душ населення заледви 177.427 членів), і коли підкреслити попри те відповідальну і поважну історичну ролю західньої вітки українського народу при виробленні й кристалізації національно-політичної української думки та національної української політичної ідеольогії взагалі, також як ролю їх практичної реалізації, то прийдеться ствердити, що ця наша репрезентація є нині *одинокою виборною і повноправною політичною репрезентацією українського народу перед усім культурним політичним світом.*

З такого стану справи вже самі собою випливають під нинішню пору і серед нинішних політичних відносин не тільки тут перед нашими очима але й у широкому світі виїмково великі завдання для нашої репрезентації та непомірно велика й важка відповідальність за їх виконання. Це мусить собі усвідомити докладно не лише наша умандатована народом репрезентація, але й увесь український загал. *В. М.*

Сподіванки й несподіванки.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. квітня 1928.

I.

Перший день виборів, минула неділя, принів одну „сподіванку", одну несподіванку.

Сподівана була удача Поанкарівського блюку; вона й здійснилася. Правда, далеко не в такій мірі, щоб забезпечити блюкови цьому окончену більшість у палаті: яка буде ця більшість, не покажеться тільки най ближчої неділі вечером, коли відомі будуть висліди тіснішних виборів, яким підпале щось три чверти виборчих округів. Та все таки вже перший день виборів підтвердив те, чого трохи не всі тут надіялися, тобто сильний подув французької громадської думки в напрямі політики теперішнього премієра, значить передовсім його політики фінансової (стабілізація франка) і далі його, себто Бріяндівської політики заграничної (замирення з Німеччиною, Союз Народів).

Несподіванкою тої неділі був помітний зріст комуністичних голосів — однаково, як факт, що ні один мандат не попався комуністам. Від останніх виборів, з 1924 р., комуністи зискали близько 200 тисяч нових голосів, і розпоряжають тепер трохи звиш міліона голосами, на звиш десять міліонів голосуючих. Одначе показалося також, що ні в одному окрузі не мають вони більшости — відти і повна відсутність комуністичних мандатів.

Таким чином трублять у тріюмфальні сурми з однаковою силою — комуністичне „Ліманіте" і Поанкарівське „Еко де Парі". Це зрештою стара і в парляментарних демократіях добре відома комедія: що всі, до чиста всі і **майже** завсіди — переможці, та що до невдачі, щоб там і не було, ніхто не радий признавати ся.

II.

Але є ще одна несподіванка, третя, до якої всі признаються, одні кривлячись, другі — вони в незначній меншости — злорадно, а то й з відрадою. Це велика удача альзасько-льотарингських автономістів — удача, яка покищо висловилася тільки у великій скількости призбираних голосів, без осягнених мандатів; одначе вона може цеї неділі внести у французьку палату альзаських автономістів німецького закрою. Одначе й без цього окончетого успіху, висловленого мандатами, масове голосування на автономістів у тільки-що відзискаиих провінціях — явище яскраве у французькому істнуванні, яскраве і вагітне можливими наслідками на будуче.

Щодо останніх, то не треба зараз думати, що в Альзасії вже є або швидко буде німецька ірредента, або навіть, що німецький національний рух дасть у децентралізованій національно Франції почин до подібних, ірредентистичних і самостійницьких рухів інших французьких племен, рас і мов — є їх шось десяток. Так справа не стоїть — на щастя. Не вагаємося сказати: на щастя, бо для нас, як і для світа цілого, безмірно важніше й цінніше мати діло з високою й блискучою французською цивілізацією, ніж з десятком новеньких культур збалканізованої Франції, з невідомими й важкими мовами — баською, бретонською, фляндською, тощо. Ні, так справа, на щастя, не стоїть і може й ніколи не буде стояти. Альзаський автономізм — явище не стільки німецької національної самосвідомости, скільки плід невдоволення, яке людність, призвичаєна до суворих пруських порядків цісарської Німеччини, відчуває супроти педантичної розважливости, законодатної відсталости й адміністраційної повільности — немінучих і іманентних кожному режімови, побудованому на засадах виборної парляментарної республики.

III.

Альзасці з захопленням перейшли в XVII-ому віці з режіму анархічного й слабосилого Римського Цісарства Німецької Нації під сильну руку Людвика XIV-го і з ентузіязмом ішли вони за самовладним Наполеоном. Нове німецьке цісарство, суворе і кріпке після 1871, наново привчило їх розуміти й цінувати точну адміністрацію і авторитативну державність, і дуже важко їм примиритися з республиканським режімом парляментарної демократії, з його відсутністю відповідальности, з його демагогічно-виборчими протекціями, з його адміністраційним персоналом вдвоє численнішим ніж треба і вдвоє менше швидким і точним.

Не претендуючи на пророків, можемо висказати здогад, що якби через нових яких 50 років (від теперішного французького режіму з 1871 р.) Альзасія знов повернулася „на лоно" Німеччини, то вона знов була би невдоволена тим, що там застала би. Бо за той час теперішній республикансько - парляментарний режім розвинувсяб у Німеччині і дав би свої неминучі, природні плоди також у цій країні. А якраз ці плоди і разять альзасців у сьогоднішній Франції.

В. Панейко.

ПОЗИЧКА ДЛЯ ХЛІБОРОБСТВА У ПОЛЬШІ.

(ік) Польський уряд має розпочати переговори про інвестиційну позичку від американського капіталу на цілі чисто хліборобські. Позичка мавабн винести около 80 міл. долярів.

ТРОЦЬКИЙ ІДЕ ДО МОСКВИ.

(ік) Троцький дістав дозвіл приїхати при кінці травня на кілька днів до Москви. Опісля їде лікуватися на Кавказ

Між молотом і ковалом.

I.

Українська „хитрість" й московське византійство та жидівське завзяття. — Боротьба за Україну в КП(б)У. — На сель-робівському фронті. — Шумським, його оборона і осуд.

Розкол лівих елементів Сель-Робу (з волинських сель-соколників і галицьких волемародівців) тягнеться вже повний рік. Наступив він спершу на підкладі особистої ривалізації, а опісля перейшов на терен національного питання. Тут розкол не лише поглибився, але й розрісся до великих розмірів, поширивши свою базу на всю соціальну лівицю на всій Україні — особливо з моментом актуалізації тов. шумського.

Консолідація всіх крайньо лівих елементів під проводом комунізму могла відбуватися лише до певної межі. В дальшому процесі, а особливо в життєвій практиці тов. соціалістичного будівництва на Україні скорше чи пізніше мусіло прийти до зустрічі чужинних комуністичних сил з українськими комуністичними чи комунізуючими силами. Комунізм не є виплодом української психіки й українського світогляду. Він є продуктом імпортованим. В добі революційного й поревольюційного періоду під впливом перемоги московського пантру він міг або притягнути до себе деякі українські ліві елементи, або примусити їх скоритися. Таким чином у рядах насерід чужої України КП(б)У найшлися спершу незалежні ес-деки, опісля ліві ес-ери („боротьбісти"), а вкінці більша частина українців. Входячи в склад російсько-жидівської КП(б)У, українські ліві елементи сподівалися, що з ходом часу вони стануть домінуючим елементом у партії та поведуть політику на Україні по лінії не лише соціального, але й національного визволення. Зновуж російсько-жидівська КП(б)У, втягаючи в себе українські елементи, мали на меті прибрякати й осідлати українську стихію та під стягом новосоціації скермувати її у російське великодержавне русло.

Протилежні змагання національно-суспротивних елементів на Україні скорше чи пізніше мусіли довести до боротьби. Вибухла вона під прапором двох кличів: Шумського (україна) і Кагановича (жила) та прийняла назву з одного боку шумськізму, а з другого кагановичівства. На терені Рад. України зовсім природно перевага на боці Кагановича і КП(б)У як партії монопольної і диктаторської, яка в короткій дорозі розправляється зі своїми опозиціоністами. Поза межами Рад. України перевага на боці КПЗУ, що після деяких вагань стала на боці Шумського. Але сам Шумський на заслянні у Росії. Недавно помандрував на заклання до Архангельська і предсєдатель КПЗУ Максимович.

Виступ Шумського спричинив почавання типом плесом пануючої КП(б)У. Побиючи „національстичних єретиків" у партії, офіціяльна група Кагановича мусить їм на деякі уступки щонайменше культурного значіння. Отже прищення українізація знову рушила з мертвої точки — так, що Рад. Україна має виглядн завершити свій розвитковий процес під проводом КП(б)У національно-культурною автономією. Під політичним і господарським оглядом Москва є гвардія і непохитна. Тут не може бути ніяких уступок. Та найважнішим завданням кагановичівцу прибрякати „єретиків" у їх гнізді, в КПЗУ. З тією метою розвязано центральний комітет КПЗУ, настановлено новий і при допомозі всіх протиукраїнських сил поведено наступ на „єретиків".

Одним з відтинків того воєнного фронту є й сель-робівський фронт. Довший час ще до ладної крізи в КПЗУ і сформулювання обличя шумськізму КП(б)У побірювала в своїй пресі волемародівщина (групу Вальницького) й осуджувала доверщений нею розкол у Сель-Робі. Але коли справа пішла перед Комінтерн, ситуація різко змінилася. Комінтерн видав правильною лінію народовольців або лівого Сель-Робу, а осудив „нац'оналістичних єретиків", які найбільше в становищі „оглашенних" як „помічники уадо-фашизму" й виразників „трібалістичної націоналістичної ідеології". А отже ці вони такими тому, що підтримали шумськізм себе домагання установи ве-

льоціальної політики Москви на Україні, що виставляли домагання рівноправности УСРР в Рад. Союзі, переведення лібералізації та економічної самостійности України. Нічого не помогли довгі супліки усуненого центр. комітету КПЗУ до КІП (комун. партії Польщі), КП(б)У і Комінтерну. Москва locuta, causa finita. „Отзовисти" з КПЗУ та їх союзники зі Сель-Робу найшлися на гіркому хлібі опозиції, а „облагодітельствовані" народовольці в ППС-Лівиці і жидівськими членами КПЗУ стали виразниками „правильного" ленінізму.

Боротьбу між цими двома таборами від часу до часу уріжнороднюють всякі заяви та порозумівавчі конференції, яких завданням повести до обєднання протилежів. Та замість обєднання після кожної такої конференції пристрасти вибухають з новою силою, бо непереходною є пропасть між українцями і чужинецьким елементом. Одною з головних умовин обєднання є самоосудження тої чи іншої групи і всякі покаянні присяги. Спершу Сель-Роб (правиця) голосив обєднання „сель-робівських мас" понад головами русотинської трійці: Вальницький-Заяць-Пелехатий, тепер же Сель-Роб-Лівиця дмагає до такогож обєднання „понад головами групи Крайнівського" (шумськівської).

На протязі квітня п. р. відбулося аж три такі обєднавчі конференції в днях 1, 2 і 10. квітня. В останній конференції взяло участь понад 40 представників Робітничої Лівиці (осуджені більшости КПЗУ), ППС-Лівиці, Ініціятивної Групи Єдности Сель-Робу (Дурдевля), Сель-Робу-Лівиці та представників лівої частини професійних спілок. Представники Сель-Робу-Лівиці предложили платформу обєднання, вимагаючи від Сель-Робу (правиці) осудити шумськізм. У відповідь на те представники Сель-Робу (правиці) з давній заяві засудили становище шумськізму і всеціло признавалися до нього. В заяві говориться, що на ґрунті непа (нової економічної політики) відчувається напір великоруського шовінізму, який в свої сіти захопив значну частину російської робітничої клясн. Великоруський шовінізм є одною з найбільших загроз соціалістичного будівництва, бо своєю агресивністю на Україні він здійснює „свого класового союзника, а національного конкурента: українську націоналістичну буржуазію і кулацтво". На тому підкладі повстає боротьба двох культур: російської й української, що спрямовує українське національне відродження „в буржуазне русло до боротьби проти УСРР за буржуазно-кулацьку УНР". Бажаючи замінути чи усунути цю небезпеку, треба повести рішучу боротьбу з великодержавним російським шовінізмом та скермувати українське національне відродження в русло клясової боротьби, „в русло скріплення й консолідації української радянської держави". З тією метою необхідно українізувати партію (КП(б)У) й радянський апарат, не вводячи неї справи

„до питання навчання української мови, до зрозуміння, що українізація потрібна лиш до збереження союзу російського чи зросійщеного робітника з українським селом та для **цілей зовнішньої політики**".

Одночасно велика чуйність партії мусить бути спрямована на те,

„щоби давати якнайрішучіший відбій тим всім чинникам, які у всіх економічних і політичних ділянках суб'єктивно чи об'єктивно своїми практичними посуненнями підходить або напрямують тільки тенденцію підходити до України чи до Юга Росії або до Юго-західнього краю (а вони це дуже живі, головно в рад. апараті), що **перешкоджують консолідації України як економічно-політичної цілости, як української радянської держави**".

Такою є суть шумськізму, з яким солідаризується український табор соціальної лівиці. Солідаризуючись зі шумськізмом він погоджується на всі інші умови обєднання і готов приступити до обєднання.

Сель-Роб-Лівиця не спілку з ППС-Лівицею не погодилася на таке обєднання, бо — як пише „Сель-Роб" —

„провідники правого Сель-Робу признавався до повної солідарности з шумськізмом... Провід правиці Сель-Робу, явно і славно вступив на шлях єдиного національного протирадянського фронту — єдиного з Увалом, радикалами і цілим фашистівським табором. Наш національний фронт, фронт українського селянина і робітника лежить по протилежній стороні. І тому зміж нами і тими, що здезертирували з селянсько-робітничого фронту, нема від нині і не може бути ніякої спільної мови".

Причиною невдачі обєднавських намагань є те, що

„згадана група (себто Сель-Роб-правиця і Робітнича Лівиця), піддавшись нитневої дрібномішанської стихії, скотилась на націоналістичні позиції шумськізму, який являється прикритою формою наступу на національну політику Рад. України... **Обєднання Сель-Робу може відбутися тільки на платформі беззастережної оборони націполітики на Рад. Україні, бо тільки ця платформа є пробним каменем нашої щирости в боротьбі проти ундофашизму.** По справу уважаємо нейтральною у вирішенні питання нашого розламу... Група Крайнівського, стоячи на становищі шумськізму, обективно йде на руку увало-радикало-фашизму".

Тижневик „Сель-Роб" додає ще, що

„оборона позицій шумськізму стрівуласся в одноду шним та безоглядним засудженням зі сторони всіх без винятку представників робітництва. Нарада перемінилася в судову розправу над розбивачами робітничо-селянського руху. Була одноду шно прийнята резолюція, яка стверджує, що представники Сель-Робу-правиці і „Свідомі" своїм становищем на конференції самі поставили себе в ряди ворогів робітничо-селянського руху та перейшли в табор увало-фашизму".

Переговори скінчені. Не лише скінчені, але — як виходить з твердих сель Сель-Роб-Лівиці і ППС-Лівиці — приречатані. Над шумськістами вынесено смертний присуд не лише в Харкові, але й у Львові, підтверджуючи тим тільки стару правду, що політику на Україні і в українських справах диктують всі інші, лише не українці: диктують Кагановичі, Вальницькі, жиди, недавні і давні „русскі" та поляки. А наївні й романтики з КПЗУ і Сель-Робу у зустрічі з дійсністю найшлися між молотом і ковалом.

„ACCVA" Львів, Коперника 38 поручає за фабричні ціни
АКУМУЛЯТОРИ
ОРИГІНАЛЬНОЮ ЗАКОРДОННОЇ МАРКИ „VARTA" (Тудор) австрійського фабрикату від німецького до РАДІО-АПАРАТІВ, САМОХОДІВ, мотоциклів і інших цілей; акумулятори пільнові (сист. Едісон) як також аксесорія. Спеціяльність: **набивачі напрямником**, грійки і анодівки, охочасно прецизні електричні прилади для помірів.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Четвертий день розправи.

Нині, в суботу, переслухано всього чотирьох свідків, самих поліційних функціонарів зі Снятина. Вони описували, як підтято 7 тел. стовпів і як після того переведено арештування обвинуваченних. Перший зі свідків, ком. Романьчик, оповідав про все те подрібно, інші поліц. функціонарі зізнавали дуже коротко. Нового до розправи ті зізнання не внесли нічого.

Після того читано зізнання тих свідків, що не явилися і ріжні процесові акти. Між ін. відчитано також дві відозви, видані Зах.-Українською Нац. Рев. Організацією: одну до селянства, другу до молоді. Обі відозви писала якась божевільно-дівоцька рука без найменшого почуття дійсности, без тіни якоїсь відповідальности й розуму. В них аж роїться від всяких безглуздих вигуків на адресу Польщі й поляків, настроених — очевидно! — на найвищу ноту, від крепких слів і пустої фанфаронади — фразеольогії. Даремне шукав би хтось у тих безглуздих відозвах хочби примітивної льогіки й розуму... Фрази, пусті крикливі фрази — і більш нічого. Чиж дивно, що такі безмежно наївні, штубацькі відозви якихсь безвідповідальників знайшли такий відгук і таких „виконавців"?

В понеділок буде переслуханих ще кількох свідків і після відчитання решти актів промовлятиме прокуратор.

Нині публики на салі було дещо більше. Між присутніми бачили ми послів: о. прал. Куницького і ред. М. Стрітинського.

*

Нинішня розправа зачалася від переслухання свідків. Перший з них, поліційний комісар

Кароль Романьчик,

незаприсяжений за згодою обох сторін, зізнав, що до часу, як перетято ті стовпи між Будиловом і Устям, не запримітив у снятинськім повіті ніяких познак діяльности нелеґальної рев. (військової) організації, хоч, на його думку, вона вже мусіла існувати передтим. В попередних роках така організація в повіті не зазначила теж нічим свого існування. Опісля оповідає подрібно, як підтято 7 тел. стовпів на шляху Будилів-Устя і як поліційні органи впали на те, що того вчинку допустилися підсудні. Дальше оповідає, як черґою арештовано одного підсудного по другім і як вони складали свої перші зізнання на поліції признаючися по кооперативних чи довших вагання, що належали до рев. організації. Цю організацію св. називає УВО і щойно за підмогою предсідника і прокуратора каже, що це була ЗУНРО, якої органом є „Український Революціонер", що його знайдено в декого з обвинуваченних. Св. очевидно не орієнтується в тих справах, бо пізніше знов мішає УВО з ЗУНРО. На пит. радн. Згуральського, чи та організація робила враження чогось серіозного і чи її члени не кермувалися більше жаждою емоцій, студ. жарту, сенсації, св. каже, що робота тої організації була „дєльова", хоч, правда, підсудні не вміли підтяти як слід навіть тел. стовпа, бо як перший погляд впадало в око, що це робили люди, які з пилою не мали в житті нічого спільного. На пит. оборонців св. каже, що в нікого з обвинуваченних не найдено ніякої зброї, тільки хтось там бачив раз револьвер у Бажанського. На запит предс. св. каже, що не казав обвинуваченим, аби зізнавали так само в суді, як на поліції, за що їх пустить на волю, тільки казав, аби признавися до всього.

Другий свідок

Генрик Екерт,

поліц. „вицідовца", незаприсяжений, зізнає, що робив ревізію в обо. Бажанського, у якого забрав низку його віршів, з яких один революційного змісту є запродукований в акті обвинуваченя. На поліції признався в приналежности до рев. організації всі з виїмкою Бажанського Мих. Стефаника й Івана Стефаника (котрого прок. не обвинувачує). Св. запримітив, що Баж. виїздив часто до Станиславова і Коломиї. Обвинувачені сходилися в лімку біля церкви, що стояв порожній. Чи їх було більше як пять, св. не може сказати. Св. не знає також, чи та організація мала на меті виборотн незалежність України, чи відбити „Сх. Малопольщу" від Польщі, хоч предсідник вказує на те, що це дві окремі справи.

Опісля зізнавав свідок

Францішек Шік,

„пшодовнік" поліції, незаприсяжений. Каже, що в часі слідства з обвинуваченими був присутній і писав на машині. Опісля подає, як арештовано декого з обвинуваченних, яким він асистував.

Останній свідок

Ян Зайонц,

стацийний постерунковий, незаприсяжений.

ДІК з добрим голосом, літ 45, сумітний, пошукує посади в парохіях. Адреса: Григорій Мартинович в Мечищові п. Бережани. 1—1

УКІНЧЕНИЙ правник, пошукує посади адвокатського або нотаріяльного конціпієнта. Ласкаві зголошення на адрес: Заряд школи в Лужку горішнім п. Спас. 1—2

МАСАЖИСТ і масажистка потрібні до мінеральних купальнів в Черчу п. Рогатин. 2—1

оповідає, як переводив ревізію в Кирила Стефаника і як знайшов у нього між книжками відозву „До молоді Зах. України". Тоді Кирило став трястися і сказав з плачем: „Тепер чехле мене смерть або кримінал"... Кирила став успокоювати його брат Юрко словами: „Че бійся, не дегенеруйся, нічого тобі не буде!". На запит предс., як іще казав Юрко, св. каже: „Тож ти ніде не був і нічого не знаєш!"

Відчитування зізнань і актів розправи.

Після того за згодою обох сторін відчитано зізнання свідків, що не явилися: Мих. Коляновського, Людвика Ляшки і кс. Мих. Борового, дир. гімназії в Снятині. Опісля відчитано письмо Дирекції почт і телеграфів, Техн. Заряду тел. і телеграфів на тих залізничних функціонарів, що черні відкрили перетяті дроти і підтяті стовпи. В дальшому відчитано зізнання тих осіб, що в них були підсудні на станції, а також письмо дир. коломийської гімназії Пр. Мостовича, учителів і товаришів підсудних. Вкінці відчитано дві відозви Зах.-Української Нац. Революційної Організації, про які згадали ми вже на вступі.

На тому закінчено нинішню розправу. Продовження її — в понеділок.

Катастрофи на Балкані.

(Від нашого кореспондента.)

Катастрофальні землетруси у Болгарії і Греції. — Чудні природні явища. — Страхіття катастрофи. — Біда населення. — Перед новими катастрофами.

Білгород, 25. квітня 1928.

Не встіли ще газети описати усіх страхіть у Болгарії, як наспіли нові звістки про землетрус у Греції.

То, що діялось у Болгарії від великодньої суботи, тяжко описати. Воно нагадує собою скорше якусь фантастичну сторінку з ромэну чи фільми, але не реальну дійсність. Подія звалилася на бідне населення Болгарії саме на ясні свята Христового Воскресення. Після першого катастрофального землетрусу, від котрого руйнились великі камениці, ховаючи під собою жертви, незабаром надійшов другий, котрий остаточно знищив кілька міст і сіл.

Страшну ніч пережило місто Пловдив і його околиці. Під згуки підземного гуділння, згасла електрика, окутавши місто темінню і наповнивши жахом і зойком. Та незабаром зловіще полумя пожеж освітило страшну картину руїн. Горіли великі склади і полумя при кожному новому землетрусі зривалося стовпами до темного неба, наводячи ще більший жах та паніку на пів-божевільне населення... і врешті убиті, ранені збожеволілі і тисячі таких, що лишилися без прикриття над головою, голодних і тремтячих під холодним дощем, клюнув після катастрофи.

На богатьох місцях тріщались чудні появи — тріскала земля, підіймалися нові горби, а на іншому місці зникали ті, що були раніш. У богатьох колодязях висохла вода, зате в інших місцях почали бити з землі гейзери теплої води, що доходили до висоти двох метрів. Це тривало, правда, не довго, але вода била з такою силою, що позаливала дворища і поробила озерця з ріжних долин. В одного селянина такий гейзер почав пити водою посеред хати і зник аж за кілька хвилин.

На залізничній лінії біля Танкулія на протязі двох кільометрів зсунувся насип і із шляху рівного як стріла зробилася закрутина, а шини поскручувалися, як хмілі, і повідривалися від дерева.

Годі все описати. Для того треба було би кількох більших статтей, а не одної.

У Греції землетрус не захопив такого простору, як у Болгарії, але уже і по тих звістках, які надійшли, він був теж страшний у своїх наслідках. Читачі мабуть знають кількість жертв із телеграм.

Цікаво це, що всі ці землетруси передбачив вірно, про що у свій час повідомляли часописи, директор Геодинамічної Обсерваторії у Фаенції п. Бенданді. Він між іншим цілком не поділяє думки інших учених, які пояснюють останні землетруси переміщенням ріжних шарів землі, або осіданням ґрунту. Він каже так:

„Те, що тепер опустошує південну Европу, це глибока космічна кріза. Причини цих землетрусів не треба шукати у геольогічних змінах. Тут маємо справу лише з сімічним явищем, виявом сізмічної енергії, яка від давнього часу призбиралася у середині землі"

Що торкається центрів теперішньої пробудженої активности цієї енергії, то він каже, що вони скоро притихнуть, зате тремтіння будуть являтися одно по одним на інших місцях на Егейському Морі, у Греції і Італії, бо теперішня кріза взагалі торкається цілої південної Европи: від Італії до Малої Азії, і в цій широкій смузі підготовляються нові сильні тремтіння землі. Зазначуючи, що взагалі трудно установити місця, котрі зачепить ця катастрофа, Бенданді стверджує, що найсильніших перетурбацій можна сподіватися від 4. до 5. травня. 10. травня, каже він, будемо мати нові легкі землетруси у Болгарії, котрі будуть у звязку з сильними землетрусами у Китаю. Після цього активність поверне на південь і південний захід (Греція і південна Італія). Будемо мати слабіші землетруси 23. травня у Альпах і 28. травня у Малій Азії (Смирні).

Отже коли італійський учений не помилиться і цього разу і його передбачення знову так зрівняються як і попереднього разу, будемо мати незабаром нові нещастя та нові страхіття.

В. Анський.

Катастрофа неврожаю на Поділлі.

Безнадійний стан озимини. — Малі виглядки на усіх ярих засівів. — Незрозуміле становище польської преси.

З північної части нашого Поділля повідомляють, що стан озимих засівів представляється там прямо катастрофально. На це склалось кілька причин; перш усього осінню сніг впав на невимерзлу озимину, що потягнуло за собою випрівання засівів, особливо пізніших. В березні сніг стаяв, але замість весняного дощу прийшли сильні морози, що доходили до 20 ст. Ц. і тоді вимерзла решта озимини, особливо пшениці. Місцями, напр. в Тернопільщині, до загальної катастрофи чимало причинились миші.

В світлі цих, цілком вірогідних інформацій, дивно виглядають інформації львівського „Слова Польского", помішені там перед кількома днями. В них стверджується, що страти в озимині оцінюються на 15—20 проц., при чім додано, що в „тернопільськім воєвідстві стан засівів несогірший".

Не знаємо, чи того рода невірні інформації потрібні для успокоєння стрівоженого міського населення, перед яким треба осторожно оправдувати постійну звижку цін хліба, чи може не потрібне для підтержки курсу валюти, але такий оптимістичний погляд не сміє лягти в основу урядових комбінацій і рахунків над висотою податків, які мають в першу чергу лягти на наше хліборобське населення.

З огляду на сніжну весну (ще не всюди скінчена сівба вівса) збір в осени заповідається дуже але і з тим явищем вже нині повинні рахуватися міродайні чинники, а наша парляментарна репрезентація повинна прилягувати, щоби околицям, навіщеним неурожаєм, уряд прийшов з допомогою в осени п. р. не тільки в формі відписання податків, але щоби доставлено господарям насіння, для переведення осінних засівів.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 28. травня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства почт і телеграфів та мін-ства закордонних справ.

(ік) Сьогодня передполудньом покінчено нараз над бюджетом мін-ства почт і телеграфів. Із важніших змін, які поробленo в бюджеті можна зазначити лише перенесення значних сум до відділу підприємств.

Після перерви приступлено до розгляду бюджету мін-ства закордонних справ. Перший забрав голос міністр Залеський. Його промова не торкалася зовсім політ. моментів, але виключно бюджетових позицій. Міністр заявів, що політ. експозе виголосить у комісії для закордонних справ. Бюджет мін-ства передбачує суму 52.378.000 зол. у позиціях видатків. З того найвищою в позиція 11.000.000 зол. на дисп. фонд. У дискусії референт бюджету пос. Домбський (Стр. Хл.) зазначив м. і. аномалію великих коштів на постійне перенесення тих самих послів на ріжні щорав нові посади. І так посол Киоль протягом 4 чи 5 літ був чотири рази перенесений до Москви, Ангори, Риму а тепер до Берліна. В дальшій дискусії забрав слово також представник Українського Клюбу пос. д-р **Дм. Левицький.**

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ДМ. ЛЕВИЦЬКОГО У БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік) На вступі пос. д-р Дм. Левицький звернув увагу на ненормальність нарад над бюджетом мін-ства. Над позиціями бюджетова комісія радить подрібно і переголосовує їх без попереднього політ. експозе міністра. Таким робом посли дають міністрові довіря із блянко. Промовець не знає, як можна голосувати над бюджетом якогось міністерства, коли не є відоме, як це міністерство в суті виглядає. Для мене, казав д-р Дм. Левицький, справа ясна. Вважаю політику мін-ства закорд. справ імперіялістичною і тому шкідливою, отже тимсамим усі дисп. фонди вишрубовані аж до суми 11 міл. зол. шкідливими. Зрештою про політику міністерства закорд. справ буде нагода говорити підчас політ. дискусії у комісії закорд. справ. Тепер треба запротестувати передовсім проти титулів деяких позицій урядового прелімінаря, а саме проти титулу: Росія. Над тими позиціями м. і. видніють видатки на консуляти в Київі і Харкові. Українці мали вже тоді свою державу (в 1917 р.), коли поляки стогнали під чужим ярмом. Нині українці входять у склад федеративної рад. республики. В кожному разі міста Київ і Харків є центрами України, а не Росії. Стара Росія белло-воротно розпалася вже 1917 р., а якщо плекати того старого імени, то тимсамим правом могли би англійський, французький чи німецький бюдж. прелімінар містити під рубрикою „Росія" видатки на своїх представників у Варшаві чи Гельсінгфорсі (в тому місці голова комісії пос. Бірка дав вислів свого невдоволення). Як другу справу порушив пос. д-р Дм. Левицький невідповідне трактування українських політичних і неполітичних емігрантів польськими закорд. консулятами. Спеціально зручно вишукував собі польський консуль у Кошицях як причину відмовлення українцям візових віз до Польщі. Для нього досить було, щоби за візою приходив українець. Промовець ілюструє поведінку кошицького консуля конкретним примірами відносно д-ра Деркача і д-ра Панкевича. У звязку з тим зголосив демонстративний внесок на скріплення кошицькому консулеві 1000 зол.

ФЕРМЕНТ У КЛЮБІ І-КИ.

(ік) В сойзі свого рода сенсацію викликали листи двох послів І-ки до голови свого клюбу, в яких вони резигнують із членства у президії клюбу. І так пос. Мар'ян Коцалковський резигнував із заступства голови клюбу, а пос. Баранський зі становища секретаря клюбу. Тому, що оба посли належать до групи партії праці. Їх виступлення коментують у політ. колах як непорозуміння між партією праці і заг. політикою проводу клюбу І-ки.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ В СОЙМІ.

(ік) Сьогоднішні веч. газети подають, що марш. Пілсудський вже видоровів, повернув зі шпиталю до Бельведеру та в пятницю найбл. тижня виголосить на бюджетовій комісії експозе у звязку з бюджетом мін-ства військових справ.

НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНІ СПРАВИ У ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

(ік) Після учконституування соймових комісій вже менш-більше вияснюється образ найближчої діяльности сойму. Вирізняють теж справи, які ймовірно будуть предметом гострих дебат і можуть стати причинною поважних конфліктів. До тих справ належить між іншим проект пресових законів, який криється під проектом новелі до способу оголошування законів у „Дн. Зак.". Поважною справою є внесок ендеків про створення конституційного трибуналу. Далі внесок Стронництва Хлопского про скасування конкордату. Ця остання справа приділена до конституційної комісії. По залагодженні у конституційній комісії вона перетвориться у принципову боротьбу клерикальних та радикальних угруповань. При цій справі впрше найдуться в незручнім положенні члени клюбу І-ки, з яких деякі відносно справ церкви є радикально настроєні, інші знова займали все прихильне становище до Риму. Дуже характеристичне, що клюб І-ки, який має провід у найважніших комісіях (конституційній, адміністраційній та інших) не зголосив досі ані одного проекту, ані одної інтерпеляції

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 28. травня 1928.)

УСТУПЛЕННЯ КАРД. ГАСПАРІ.

(ік) У найближчих днях має уступити держ. підсекретар папської курії кард. Гаспарі. Його димісію пояснюють натиском приклонників французьких католицьких роялістів, згруповання біля „Аксіон Франсез", а з другого боку натиском фашистівських кол. Кард. Гаспарі був противником угоди курії із фашизмом. Кандидатом на наслідника кард. Гаспарі є апост. нунцій в Еспанії Тедескіні.

Нововідкритий МАҐАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ Львів, вул. Рутовського 11 давнійше ГЕЛЛЄР і С-ка поручає на **весняний сезон** найновіші моделі. Окремий відділ трикотажі. 1—1

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА В ЮГОСЛАВІЇ.

(ік) У Новому Саді трапилася велика летунська катастрофа. Серед лету счіпилися два військові літаки та злетіли розбиваючися у дребезги. Летун кап. Петрович і один сержант згинули на місці. Кап. Петрович належав до найславніших югосл. летунів.

КОШТИ ВІДБУДОВИ КОРИНТУ.

(ік) Обраховано, що кошти відбудови Коринту виноситимуть 2 міл. англ. фунт. штерлінгів (біля 10 міл. доларів). Із закордону наплинає допомога для жертв земтрусу.

По широкому світі.

У Відні арештували бувш. провідника комуністичного перевороту на Мадярщині Белю Куна. Він ніби тим потайне бюро пропаганди.

Процес за замах на італ. короля відбудеться в Мілано. Число арештованих у звязку з ним було 600 осіб; поважно підозрілих досі 42.

В половині травня вибереться у возлушний лет нім. летун Рістіч у товаристві віденської акторки Доленц через Атлянтіський Океан, на літаку кращім, ніж „Бремен".

Китайські бандити вирізали в місті Куньмінґ 500 людей.

Здоровля французького міністра закорд. справ Бріяна покращало.

Прийшло до першої сутички між японцями і китайцями біля Цинанфу.

Є неперевірені звістки, що ген. Врангель помер не природною смертю, а отруєний.

НОВИНКИ

— **Першотравневі арешти.** Перед 1-шим травня переведено у Львові досить численні арешти. Як нас інформують, в дні 26. квітня рано арештовано Ілію Калитиського (з Робітничої Лінії), Мих. Пурделлу („Єдність Сель-Робу"), д-ра Михайла Заяця, Козму Пелехатого і Мелітона Голіватого (Сель-Роб Лівиця) та інших. Очевидно, чим ближчим є день робітничого свята, тим поширюються арешти.

— **Небуденне явище** — таємний пил, що вкрив великі простори наших земель брунатним кольором досі не повні розяснене. Вчені не знають, звідки він міг прилетіти і шукають його джерела у далеких вулканах. Не тільки між сільським, але й міським, на-пів інтеліґентним населенням панує тривожний настрій. Львівська преса подає неперевірену звістку, що в Драганівці, тернопільського повіту, обвинялась земля на просторі 3 км., а в Вірках Великих 300 м. квадр. зсунулось у землю, при чому одна хата... значно занялась у верх. Наша редакція дістає листи із ріжних міст Галичини, а в них зразки цього пороху, який не скрізь є однаково чистий. У залішицькім повіті мало бути від нього так темно, що в кімнаті було важко читати в само полудне. Чимало людей уявляє собі, що коли бачений у нас пил — вулканічний, значить: вулкан від нас недалеко, а землетрус ще ближче. Агенти від товариств обезпечень мають широке поле до діяльности: коли кінець світа близький, найкраща пора обезпечити себе від... нещасливого випадку. Найбільше тішаться всі ті, що мають довги: нарешті не треба буде їх платити!

— **Чи будуть нові землетруси?** Італійський професор Бенданді, який передсказав точно землетруси в Смирні, Болгарії та Греції, каже, що так. І то в найближчих днях: 4. і 5. травня у південній Европі, 10. в Болгарії, одночасно в Китию, 23-го на території Альп, а 28-го знову в Смирні. Можна уявити собі, що на цей раз паніка серед населення даних земель буде ще більша.

— **Львівська хроніка.** Головний ветеринар м. Львова д-р Гіольський користав із свого становища на всі боки: видавав за кабарі незаконний дозвіл на заріз худоби, спрямовував різників до різні в Кривчицях, якою він теж управляє, а де податок дешевший і ріжницю між львів. податком можна сховати до кишені... Він завішений у службі.

— **Де нас нема.** У „Моніторі Польськім" з 16. квітня оголошений склад „дирекційної залізничої ради" у Львові. На 23-ох членів і стільники заступників нема між ними ніодного українця. Бо Львів лежить на такій території...

— **Катастрофи й нещастя.** У Варшаві два нещасливі випадки з літаками; летуни ранені. Біля Познани вбитий військовий летун. — У Шабаці (Югославія) три летуни вбиті. — Біля Риму вбитий італ. летун. — Над Дніпром скаженіла буря, що пронеслась над містечками та селами і спричинила великі шкоди. — У Бразилії, м. Сантос, обірвалась гора, що засипала 50 осіб — У стейті Мейн (Спол. Держави) відчули несильний землетрус на значнім просторі.

Зі спортового життя.

УКРАЇНА І. — ЕКРАН І.

Змаганнє цих дружин за мистецтво Аполлона відбудуться 29-го п. м. в год. 11. передпол. на площі Сокола-Батька. Повторадіть змагання Україна II. — Екран II. за мистецтво Б-класи (год. 9.30 передпол.). Вступ: 1 зол. 1 50 сот.

Успіхи спорт. дружини „Русь" в Ужгороді.

З ужгородської „Свободи" довідуємося, що симпатична одинадцятка „Руси", яку ми мали нагоду видати цим. року у Львові, має тепе дуже гарні успіхи на зеленій мурані. Так в недавніх змаганнях за „пасхальну чашу" побила „Русь" У. Т. К. у відношенні 2:0. В тиждень пізніше відбулися змагання „Руси" з У. М. Т. Е. з рівносильним висліком 1:1 (0:0). Тому змагання треба було повторити. Ці змагання відбулися при масовій участи ужгородської публики, яка горячо оплескувала гарну гру змагунів „Руси", особливо, коли грачі У. М. Т. Е., бачучи свою програну, намагали більше грубістю й дикістю, як знанням і технікою. Ці змагання виграла „Русь" 1:0. Справоздавець „Свободи" підчеркує, що судля був несправедливий і форитував УМТЕ, але це все одно на ніщо не здалося. Згрочів „Руси" були найліпші: воротар Бокшай, а дальше Кона, Краж, Шандор і Куруц. „Русь" виграла ці тяжкі змагання тому, що накинула з самого початку вбиче темпо противникові, якого він не видержав. Тепер „Русь" тренує пильно і готовиться до дальших змагань. Коли їй вдасться побити сильну одинацятку Ч. С. К., в що вона вірить, то „пасхальна чаша" лістанеться нашій закарпатській дружині.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУД. СПОРТ. КЛЮБ подає до відома, що тренінги секцій: ручного мача і легкої атлетики пань та панів відбуватимуться у *вівторок* та *четвер* від 6—8 год. веч. кожного тижня на площі „Сокола-Батька". Тренують тов. Борусевич, Жарський, Старосольський. Повинністю кожного студента явитись на тренінгах.

У. С. С. К. повідомляє, що вписи до секцій Студ. Спорт Клюбу приймає секретар тов. Мішкевич кожного дня в „Академ. Домі" між год. 13—14. Уруховлені є такі секції: легковатлетична жіноча та мужеська, копаного мача, снтківкова, а в найближших днях відчинається плавальня і забавова. У. С. С. К. має для своїх членів знижки по корітах та плавальнях.

Театри.

Міський великий театр:

29-го г. 3 попол. „Ясь і Малгося" (для дітей).

29-го г. 7·30 веч. „Сніжиста ніч" Рибіцького.

30-го г. 7·30 веч. „Веселі куми з Віндсору", опера.

Міський „Театр Новин":

29-го г. 3 попол. „Орлов".
29-го г. 8. веч. „Леді Шіх".
30-го г. 8. веч. „Леді Шіх".

КІНА.

„Аполло": „Гураган" Ю. Бранна.
„Лев": „Гураган".
„Палас": „Пані Міністрова".
„Фатаморґана": „Танцюючий Відень".
„Байка": „Невпійманий ватажок Сонн".

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

Життя і Знання, ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал Т-ва „Просвіта". Рік І. ч. 8. за травень 1928 р. Зміст: Ів. Яровацький: В піднебесних просторах; М. Омельченко: Потреба соціольоґічної освіти; І. Шендрик: Смертна кара; В. Виноградник: Про світ бактерій; І. Брик: Гайки у Львові; М. Бажалук: Де находиться й як добувається нафтина роша?; А. Крушельницький: Із. Франко в часі університетських студій; І. Мельник: Спомини з подорожі; В. Наріжний: Бурсак; Всячина.

Поступ. Вістник літератури й життя. Річник 8. Число 3—4 за березень-квітень 1928 р. Зміст: Вячеслав Липинський: Хан і Яфет; В. Ліщиченко: Люблю Тебе; М. Гнатишак: Хризантеми; В. Залозецький: Кристалізація гетьманської ідеї; Монтрезор: Одинокий; Св. Гасина: Навечірні; П. Шостанівський: Гетьманський універсал з 16. жовтня 1918 р.; д-р Ігор Лоський: Юрій Немирич; Б. Монтевич: Лисенко й українська пісня; В. З.: Українська фільософія; Перші українські вибори під владою Польщі; З гетьманського руху; Бібліоґрафія; Літературні замітки й анекдоти.

ОПОВІСТКИ.

Учительська Громада в Чорткові відкриває 5. травня приготовляючий курс до гімназії. Наука безплатна. Зголошення в Управі української гімназії. 2—2

Самаританський курс першої поночі в недугах і наглих випадках удалт вує Жіночий Гурожок УПТ. ім. Ганни Барвінок з початком травня. Курс пестимуть фахові лікарські сили теоретично і практично. Виклади будуть відбуватися в домівці дівочої школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12 у вечірних годинах два три рази в тиждень. Курс безплатний за одноразовим датком на адміністрацію. Зголошення приймає і блищих інформацій уділяє Управа дівочої школи ім. Шевченка. 2083 1—3

Загальні Збори Українського Туристично-краєзнавчого Товариства „Плай" відбудуться дня 13. травня 1928 в год. 4. попол. в салі „Бесіди" у Львові вул. Рутовського 22. Порядок денний: Відчитання протоколу поперединх загальних зборів. Звіт уступаючого виділу. Звіт Ревізійної комісії. Вибір нового виділу і ревізійної комісії. Внески і запити. На випадок браку комплету збори відбудуться пів години пізніше без огляду на комплет. — За Виділ: Д-р Станіслав Старосольський, Стефанія Пашкевич. 1-1

До колишніх абітурієнтів академічної гімназії з 1878 р. Товариші! Минає пів століття з того часу, а котрім ми складали іспит зрілости. Була це важна хвиля не тільки в нашім житті, але і в історії нашого шкільництва. Ми перші здавали тоді іспит зрілости в українській мові в одинокій українській гімназії на всіх українських землях. З огляду на це відсвяткуймо гідно ці вимкнені роковини товариським зїздом, по думці нашої постанови з перед пять літ. Зїдьмося всі! Просимо Вас отсим подати свої адреси Товаришеви Вас. Білецькому (у Львові вул. Гіпсова ч. 44), а ми повідомимо Вас про речинець і програму зїзду. До милого побачення. — У Львові 23. IV. 1928. — Василь Білецький, Ігнатій Дзеровнч, Ярослав Ільницький, Теофіль Мацух, д-р Стефан Федак. 2084 1—1

Зголошення на приготовні курси для дівчат і хлопців до класи І. гімназії Р.ПІ. УПТ., і державної гімназії в Коломиї як також приготовні курси до 4. кл. гімн. РШ. УПТ. в Коломиї приймає Управа гімназій РШ. УПТ. (Народний Дім II, поверх) до дня 6-го травня п. р. — Старшина Кружка РШ. УПТ. в Коломиї. 2089 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і ужинані оказійно продає Ю. Лонага Львів, Сенкевича 9. 2062 2—10

РЕСТАВРАТОРА на купелевий сезон шукають мінеральні купальні в Черчу п. Рогатин. 1932 2—3

ІНТЕЛІҐЕНТНИЙ шофер, українець, гляда посади. Зголош. до адмін. „Діла" під „Сирена". 2060 2—2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знісна фірма **Іван Зельтенрайх, Львів**, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 80-?

ДИВАНИ смирненські стрижені і готові по фабричних цінах **Вавик** площа Марійська 5. І. п. 1914 5—?

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, вилки з хінського срібла у Манцая, Коперника 14. проти кіна Коперник. 1812 13-15

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ҐУМОВІ ХІРУРҐІЧНІ АРТИКУЛИ

найдешевше
В СПЕЦІЯЛЬНІМ СКЛАДІ
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
ЛЕПОЛЬДА ГААСА
Львів, Леґіонів 3 Тел. 16-45.

Спеціяліст шкіряних легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентґеном. 18—20

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимикання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 20% знижка. Полекші в сплатах. 1—5

КОМПЛЄТ перша сорта **30Л. 28.**
6 ложок, 6 видок, 6 ножів і 6 кавових ложочок з хінського срібла. II-га сорта 26 зол.
у Б. ҐРИНБЕРҐА, Сикстуська 4.

ЛІТНИСКО ТУХЛЯ в сільських КАРПАТАХ
на лінії Сколе-Ланочне в претарній лісистій околиці над Опором отворене від 15. мая. Прогульки в гори — купелі в Опорі. Харч добрий — на бажання ярський. Стація залізнича, почта в місці. Комнати сонячні з верандами. Зголошення на адресу **Зарад літнисна в Тухлі.** 1859 4-4

Загальний збір Філії Т-ва „ПРОСВІТА" в Станиславові
відбудеться в неділю, дня 6. травня п. р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського 20). — Початок Збору в год. 3. попол. 2080 2—3

НА СЕЛІ ЕЛЕКТРИЧНЕ СВІТЛО БЕЗ МАШИН ДАЮТЬ ВІЧНІ БАТЕРІЇ „КУПРО"
Львів Ягайлонська 20.
БАТЕРІЯ РАДІЮВА.
2067 2-3 **ПРОСПЕКТИ НА БАЖАННЯ.**

:: МІНЕРАЛЬНІ КУПАЛЬНІ ЧЕРЧЕ ::
сезон від 1-го червня до 15-го вересня.

Жерело 1. **Теплі купелі сірчані і болотні** лічать: ревматизм ставів і мязів зі запаленнями нервів, мочанову сказу, позапальний стан в черевній ямі, жіночі недуги та денці шкірні недуги. **Вода має в собі йод.**
Жерело 8. **Вода до пиття** лічить катар жолудка та кишок як і недужих на оскалярію.
Жерело 9а і 9б. **Вода до пиття** лічить запалення мочених доріг, катар мочених инднин та пікура, мочанову сказу, надмір шлункового квасу та надмірне подразнення нервового укладу.

Дирекція купелевого заведення просить П. Т. Гостей зголошуватися письменно заздалегід, бо заповідається великий наплив гостей.
1932 3—4 **Купелеве заведення в Черчу, п. Рогатин.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 96 (11.349). Львів, середа 2. травня 1928. Poplatok opísať hotovosťou. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 Фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Важкі й імперативні завдання.

Львів, 1. травня 1928.

За недовгий час восьмилітного побуту під Польщею виказує наш національний білянс величезні пасиви в усіх ділянках життя. Нарід непомірно збіднів і далі біднів, котиться в безвиглядну економічну пропасть. Український селянин, що від віків жив виключно майже з хліборобства, з дня на день поменьшує свій варстат праці силою приросту населення і роздроблювання ріллі. В самій Галичині було в 1925 р. кругло 800.000 економічно-несамостійних і невистарчальних господарств, а на цілій українській території в Польщі поверх мільона таких господарств. Коли рахувати на господарство тільки 5 душ, то вийде, що маємо пять мільонів незабезпеченого економічно українського населення. Незважаючи на такий земельний голод розпарцелювано по 1. I. 1923 р. на українській етнографічній території 445.000 гектарів землі між польських кольоністів і осадників (з того в самій Галичині кругло 200.000 гект.). Колиж зважити, що всього, пригідного до парцеляції, запасу землі було на тій території кругло 1,600.000 гект., то прийдеться ствердити, що навіть колиб весь цей запас розділити виключно між місцеве населення, то і його не вистарчилоб на заспокоєння земельного голоду.

Хоч від покінчення війни минуло вже богато часу, то по нинішній день наше селянство не відбудувалось. І відбудуватись не може, бо і з державних кредитів і з субсідій майже зовсім не користає. Елементарні катастрофи і нещастя, що навістили наше населення останніми літами ще збільшують нужду й горе українського села. Таким чином наше населення позбавлене спроможности поширення своїх варстатів праці наслідком кольонізації й осадництва, нищене недоїданням та голодом наслідком не тільки недостачі землі але й силою елементарних катастроф як повені й неврожаї, котиться в обійми загибелі, попадає в безвихідний стан фізичного вимирання. Та є ще одна обставина, яка цей процес життевої безвиглядности нашого населення дуже ускладнює, а саме: еміграційні труднощі. Українське село наслідком недостачі варстатів праці, що забезпечиливби йому істнування, є нині перенаселене. Тепер живе в нашому селі поверх яких 40 відсотків лишнього населення. Воно безрадне, бо завдяки еміграційній політиці позбавлене спроможности використовування плюсів вигідної зарібкової, сезонової еміграції, а позбавлене рівночасно грошевих засобів не має змоги використати як слід і поселенчої еміграції. Словом перед українським населенням перспективи правдивого пекла, якщо обставини і події будуть складатись для нього на далі так як досі.

Але й тим все нещастя нашої країни не вичерпується. Коли до повищого додамо щей страшні життеві перспективи тисячів зльокавтованого українського урядництва, робітництва й їх родин, то прийдемо до пересвідчення, що наше положення катастрофальне, бо звязане з поважною загрозою екзистенції цілих соток тисяч і мільонів душ українського народу. Правда є в нас господарські й економічно-фінансові установи, є кооперація, що намагаються радити лиху, стараються рятувати населення самодопомогою, та чи вони в силі зарадити таким непомірно великим потребам і недостачам нашого народу, чи в силі опанувати всю широчінь загрожуючої нам руїни, чи в силі переломити дійсність? А такий стан грізний для нас не тільки перспективою фізичної загибелі частини населення, але ще більше самим процесом нещасної вегетації, мізерного животіння з нікчемними засобами цілком природної боротьби за самозбереження, що в таких обставинах мусить бути нероздільно звязана з моральною дегенерацією тих, які не схочуть собі дати вирвати життя. Біда й голод не знають меж дозволеного й гідного, вони пруть свої жертви однако і до вчинків геройства, самовідречення і до подлости та нікчемности.

Згадувати на тлі змальованої біди та нужди ще й про інші наші втрати булоб і не потрібне, та всеж не можемо поминути мовчанкою культурної ділянки нашого національного життя. Тут дійшли ми до того, що з 3662 народніх шкіл, які були на наших землях, заки вони стали предметом польської політики, маємо нині кругло **сімсот.** (На Україні, де до 1917 р. не було ні одної української школи є їх нині 14.803). Середні школи в смішно малій скількости стоять перед маревом утраквізації т. є. польонізації. Фахових українських шкіл нема ні одної. А у ділянці вищого шкільництва ми стратили все те, що мали за Австрії на львівському університеті, і по нинішний день натомість не тільки нічого не здобули, але й немаємо ніяких виглядів на здобутки.

Політично ми теж не сконсолідовані. Партійництво, внутрішня гризня, нищення всяких авторитетів, клеветництво, і накінець особиста ривалізація та нечувано роздута атмосфера взаїмного недовіря, підривають у самому зародку всяку плянову, на далеку мету обраховану працю, та примушують усіх наших засліплених партійців жити з дня на день. Внутрішня міжпартійна політична боротьба зїдає в нас таку масу енергії, що її вже не вистарчає на позитивну працю над рятунком загроженої екзистенції народу.

І ось у такий страшний час нащого національного лихоліття вступила на арену широкого життя наша умандатована народом національна репрезентація. Її завдання? — Вони очевидні! Вона має змагати до того, щоби своєю працею і своєю боротьбою не тільки припинити описаний процес руїни та дегенерації, але й направити річище нашого національного життя у цілком протилежну сторону, у бік всесторонного економічного, культурного й громадського ренесансу. Бо коли це не станеться, коли заакліматизована тепер у Польщі політика відносно нашого народу не заломиться і не зміниться, то що тоді буде за який десяток чи два десятки літ, коли за дотеперішніх вісім літ наш білянс виказує такі великанські втрати?

Там, де мова про загрожену екзистенцію, там не може бути місця для якоїнебудь поблажливости у боротьбі за самозбереження, там ця боротьба мусить бути енергійною, повною посвяти, там вона не може припинятися, але мусить вестися безнастанно і без стриму. Але мусить вона бути попри те гідною, мусить бути консеквентною і що найважніше пляновою. В тій боротьбі треба використовувати всі можливі й доступні для нашого представництва засоби не тільки парляментарного й законодатного характеру, але й усі можливі та доступні засоби міжнародньої ваги й міжнароднього характеру.

Самозрозуміло, що на першому місці між завданнями нашої репрезентації стоять справи життя й буття народу на його землі, але не менше важними є й ті другі завдання праці на широкому міжнародньому форумі, що є необхідними для надання там автентичного змісту українській політичній проблемі як такій, а справне виконування яких мусить стати дуже помічним при успішній реалізації перших, випливаючих з теперішнього переходового моменту завдань. Одні й другі без сумніву дуже важкі, але вони необхідні й імперативні, а для їх виконування дістала наша національна репрезентація безсумнівний і неспірний мандат від свого народу.

В. М.

*

Справостояння помилки. В попередній статті п. н. „Вага національної репрезентації" проскочила наслідком коректорського недогадупомилка, яку тут справляємо: всіх українських послів, вибраних з українських листів є не 40, як видруковано, а 41.

Основи славянської політики.

Полеміка Бенеш-Данев. — Панславізм політичний і панславізм культурний. — Теорія й практика.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 28. квітня 1928.

Міністр закордонних справ чехословацької республики д-р Едвард Бенеш надрукував у минулім році в „Слованск-ім Пжеглед-і" низку статей під загальним титулом „Проблем славянської політики". Провідна думка тих статей була та, що довоєнний панславізм, як собі його уявляли всі попередні генерації від Яна Коларжа до Крамаржа включно, нині не має ніякого змислу. Політичний панславізм свою ролю відограв і мусить уступити своє місце якимсь іншим, сучаснішим концепціям. Якщо нині й можна говорити про якусь спільну славянську політику, то лишень на полі культурнім.

Статті ці свого часу викликали великий розголос. Виступив проти них насамперед д-р Крамарж, який почув себе особисто діткненим, бо цеж виходило, що не тільки його політику, але й його самого кладуть до архіву. З другого боку знайшлись публіцисти, що палко виступили в оборону Бенешових гадок. Не без відгомону залишився цей виступ і в польських кругах.

Нині зголошується до слова новий опонент, а саме колишній болгарський міністр-президент Ст. Данев. (Днв. „Славянскі Глас", 1927, ч. 4. — книжка вийшла з опізнен-ням). Стаття Данева займає цілих 12 сторін і написана в досить дражливім тоні. Данев із самого початку приєднується до думок, які висловив Крамарж у полеміці з Бенешом, а потім подає низку своїх власних аргументів, які мають доказати хибність Бенешової концепції. Головним із тих аргументів є підкреслювання ріжниці між сучасністю й майбутністю. Бенеш, — каже Данев, — орієнтується виключно на сьогоднішний день і не числиться з тим що за якийсь час обставини можуть і змінитись. А мудра політика мусить прозрівати в майбутність і до неї бути приготовлена.

Що ж то за майбутність?

Бенеш виразно зазначує, що перетворення Росії в СРСР завдало старому панславізмові найтяжчий удар. Він не криється з тим, що той панславізм був чинником скорше реакційним, ніж поступовим, але як реальний політик він ладен був би з ним числитись, евентуально навіть на нього орієнтуватись, колиб за ним стояла якась реальна сила. Та говорити про СРСР як про чинник **славянської** політики — значить смішити людей і себе. А без Росії, себ-то без 100 мільонів славян, якуж там експансію можуть розвинути славяни західні й південні? Тому треба переорієнтуватись і шукати чогось іншого.

Данев згоджується, що нинішний стан річей дає рацію Бенешові СРСР і панславізм — поняття екстремні, а без східних славян не може бути й мови про політичний панславізм. Але... Але більшовики не вічно будуть триматись, стара Росія — й то дійсно стара: єдина, неділима йтд. — може відродитись, ба **повинна** відродитись, а тоді відродиться й колишній панславізм. Якже тоді почуватиме себе Бенеш? Що тоді казатимуть чехи, опинившись на світових манівцях і втративши звязок зі славянською політикою?

Бути суддею між Бенешом та його опонентами не є моїм завданням. Можу лише подати деякі причинки до **освітлення** цього спору й помогти читачеві самотужки дійти до справедливого висновку. А для цього треба перенести спір на конкретний грунт, на грунт фактів і буденної практики.

Що уявляли собі керманичі передвоєнного панславізму під славянською політикою — це відомо. Для російських панславістів славянська політика означала безоглядне гноблення внутрішніх славян — поляків, українців, білорусів — та імперіялістичні зазіхання на славяни зовнішніх. Для панславістів західних славянська політика означала заплющування очей на гноблення внутрішніх славян у Росії й жебрання „русских рублей" на москвофільську пропаганду. Гарного в тім було мало, й жалкувати за тим, що такий панславізм загинув, нема підстави.

Та може нинішній, повоєнний панславізм означає щось іншого, кращого? Про панславізм Крамаржа можна сказати, що він мало чим відріжняється від старого, довоєнного. На щастя, Крамарж рішаючого впливу на нинішню чехословацьку політику не має, тому ніхто й не потрібує оплачувати коштів його „ідеальних" поглядів на славянську політику. Цілком інакше стоїть справа в Болгарії, де тон задають Даневи, Бобчеви та інші прихиль-

ники „ідеальної" славянської політики. У болгарськім „Славянськім Товаристві" московські чорносотенці звили собі таке міцне кубло, що ніякою силою їх звідти не викурити. Досить сказати, що в своїх поглядах на українську справу Товариство йде за вказівками славнозвісного проф. Погодіна, що в публікаціях Т-ва розповідаються несотворені річі про „Малоросію" й „малоросів", що про якусь допомогу на культурні потреби української еміграції нема й мови. Та досить прочитати хочаб отсю статтю Ст. Данева, щоб переконатись, яким духом дишуть болгарські „славянофіли" до України й українців: повно тут шпильок та отруєних стрілок у напрямі Закарпаття з його „русским" населенням, Харкова з його немилою українізаційною політикою й т.д.

Теорія Бенеша та його однодумців також вимагалаб деяких поправок що до українського питання. Досить зазначити такий факт: у розмові зі співробітником „Лідових Новін" президент Масарик нещодавно заявив, що війна принесла визволення всім славянським народам, крім... лужицьких сербів! Очевидно, що і Масарик, і Бенеш — а їх погляди більше-менше однакові — ще не продумали українську проблему до кінця й ще мають тут де-які теоретичні застереження. Але їх практика (коли поминути практику щодо Закарпаття, яка є річчю окремою для себе) під кожним оглядом мусить бути признана бездоганною. У кожнім разі болгарській практиці до неї як до зорі небесної далеко.

Отже поборники відродження панславізму орудують арсеналом дуже пишних слів, а на ділі роблять величезну різницю між славянами „першого" й „другого" сорту. Натомість орудують противники панславізму словами непоказними, буденними, тверезими — а на ділі різниць ніяких не роблять (хіба що де в підсвідомости); докладають усіх сил до того, щоб у Празі кожний славянин почував себе як удома, байдуже чи то славянин „старший" чи „молодший", славянин „першого" чи „другого" сорту.

От коли в Софії всі славяни так добре себе почуватимуть, як у Празі, тоді Даневи що-йно дістануть правну легітимацію висловлювати свої погляди на основи славянської політики.

М. Г.

Між молотом і ковалом.

II.

Два табори. — Політика російського великодержавства на Україні. — Суть національної політики КП(б)У. — Русотяпи і національні кастрати в ролі її оборонців.

Позиції обох таборів: української соціяльної лівиці (опозиціоністів-шумськістів, „оглашенних" з більшости КПЗУ і Сель-Робу-правиці) та інтернаціонально-територіяльної спілки зпід стягу радянської казьонщини (зрівняних під стрихулець московського великодержавства малоросів, русотяпів, русофілів і бувалих комуністичних романтиків зпоміж українців і боротьбістів, українців усяких національних ступнів, москалів, жидів і поляків) сьогодня вже досить ясно зазначені. Перший табор домагається систематичної й послідовної українізації всіх ділянок життя Рад. України, усунення кольоніяльної системи на Рад. Україні та консолідації України як рівноправної української радянської держави. Дотеперішню дійсність на Рад. Україні характеризує він як національно-культурну автономію. В оцінці тієї дійсности табор української соціяльної лівиці фактично не відбігає від нашої оцінки, повторюючи іншими словами все те, що ми говорили, твердили й доказували на протязі останніх літ.

Інтернаціонально-територіяльна казьонщина твердить, що українська соціяльна лівиця „під натиском дрібноміщанської стихії скотилася на націоналістичні позиції шумськізму, який являється прикритою формою нагінки на національну політику Рад. України". Коли домагання систематичної й послідовної українізації та змагання до політичного й економічного унезалежнення України від Москви є проявом „дрібноміщанської стихії", то справді слушність по боці виразників, представників й оборонців казьонщини. В противенстві до становища української соціяльної лівиці інтернаціонально-територіяльний табор на Україні взагалі, а русофільсько-комунізуючий зокрема оборонює дотеперішню нац. політику КП(б)У і від її одобрення робить залежним якінебудь дальші розмови про обєднання. Про економічне й політичне унезалежнення Рад. України цей табор навіть не згадує. Він не противиться вивченню української мови чужонаціональною радянською бюрократією, він допускає повільне здійснювання української національно-культурної автономії під своїм проводом і беззастережним впливом, але рішучо відкидає такі „мазепинські" домагання, як економічне й політичне унезалежнення України від московського центру, бо це — очевидно — недозволена „контрреволюція". Інтернаціонально-територіяльний табор на України, теоретично допускаючи навіть вихід Рад. України зі союзу, фактично не вийшов поза рямки кадетського лібералізму у відношенні до України. Він заздро береже московської супрематії над Україною і не думає під тим оглядом робити яких-небудь уступок.

Західно-український відділ інтернаціонально-територіяльного табору (себ-то недавні русофіли зі Сель-Робу-Лівиці та їх хамелеонські підголоски, жиди з КПЗУ і поляки з ППС-лівиці) боронять дотеперішньої нац. політики на Рад. Україні (а не нац. політики Рад. України, як часом помилково вони пишуть). Оборону тієї політики роблять вони пробним й угольним каменем марксистської, ленінської і якої хочете правовірности. А чим же по суті є та нац. політика? Як ми вже зазначували, є це українська національно-культурна автономія в комуністичному соці. Українська мова на Рад. Україні, мова 40-мільйонового народу, віками гнобленого і визискуваного, мова, що пробивала собі шлях на вершини культури в темряві російської дійсности, мова третьої з черги у Словянщині літератури, є лише рівнорядною і рівноправною з російською мовою на Україні. На ділі, з огляду на російсько-жидівське бюрократичне засилля є вона підпорядкована російській мові в суспільному масштабі. Та на цьому не кінчається фактична другоступневість української мови. Влада на Україні, яка є лише мандатарною владою Москви, всіми засобами могутнього диктаторського апарату ставить перепони українській стихії, що змагається рухом рівномірно-прискореним. З тією метою влада на Рад. Україні дбайливо будує і виводить вали й остроколи для „охорони" нац. меншостей: москалів, жидів, поляків, молдаван, німців, болгар, греків й інших лілипутних нацменшостевих острівців, щоби, борони Боже, їх не задавили високі буруни української національної стихії. Коли 6 (шість) мільонів українців (по офіціяльній рад. статистиці) в межах РСФСР не мають найпримітивніших національних прав, коли вони віддані на поталу певної денаціоналізації взагалі і русифікації зокрема, коли українська Кубань не може вийти поза межі ріденької сітки українського початкового шкільництва й аматорських вистав, коли на Кризі (який майже в половині був українським) десь безслідно пропали українці, коли... і т. д., — тоді на Україні яких 5 мільонів москалів, жидів, поляків, німців, молдаван, болгар і греків, є в упривілейованому становищі. Для них не лише засновується школи всіх типів (як щодо викладової мови та російсько-жидівського зусилля щодо складу учнів у всіх середніх і вищих школах Рад. України), але й твориться окремі національні сільради, райони і навіть автономні республики з власною управою й судівництвом. Неминуче, що в дальшому ході неї розбудови пересадного національно-меншостевого лібералізму вони ще одержать і свої „армії", хоч Україна й досі не має своєї армії. Усміхнулися, читачу, і думаєш, що ми може перебрали мірку в згущуванні чорних кольорів? Немає нічого неможливого під сонцем взагалі, а в умовах комуністичної експериментації і російських великодержавних намагань зокрема. Україна є Ахилевою пятою Рад. Союзу. З тією метою її не лише з півночі і сходу, але навіть і з полудня (через створення кримської республики як члена РСФСР) обняла Сов. Росія своїм „охоронним валом" і прикрила своїми опікунчими крилами*). Це зовнішні „охоронні" засоби. А внутрішні — це широко закроєна нац. політика це творення меншостевих районів, округ й „автономних республік", це жидівська кольонізація, це витворювання штучної національної шахівниці на однорідній національній території України, щоби не лише засобами насилля, не лише при допомозі червоної армії, денаціонізаторських опричників і рішаючого російсько-жидівського активу в КП(б)У та чужинного бюрократичного засилля у керуючих політичних й економічних центрах, але й допомогою з боку упривілейованих нацменшостей цупко прибрати до рук Україну і керувати понад 80 проц. українською більшістю на... Україні. „Доцільність" нац. політики, себ-то політики упривілейування більших і менших нацменшостей на України, а дальшому ході не виключує й творення „армії" автономних республик, які

*) Як відомо в своїй часі (в р. 1920) велася завзята боротьба за будучу Рад. Галичину. Між іншим був проект створити в неї окрему республику в РСФСР щоби таким чином через польську і жидівську меншість обняти опікунчим крилом також Раду. Україну і зі заходу. Зовсім природно що теперішній інтернаціонально-територіяльний табор на зах.-українських землях дає нам посмак того, в якому напрямку відбувалось би те приборкування Радянської України. — Ред.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 25-50

Д-Р ІВАН ВРНИ.

„Просвіта" і Федькович.

(Докінчення.)

Ми бачили, що без оцінки виділ не друкував ні одного твору. Та до Ф-ча у новій умові поставився суворіше, бо застеріг собі вказувати йому теми до популярних книжечок. Чомуж так? З матеріялів відданих „Просвіті" надруковано: 1) Руські церковні і народні коляди, 2) Село фармазони, 3) Дванацять пісень в честь св. Николая, 4) Казки про стріляця і від чого море солоне, 5) Життя св. Юрія і Ф-ві пісні про кього, 6) Вечерниці, читанка, де попри анекдоти є життя св. Димитрія і нові муки Христові.

Виділ „Просвіти" не приняв до друку: 1) Проскуря, збірка набожно-навчаючих віршиків, 2) Пісня про янголів і дияволів, 3) Пісні для дітей, 4) Ворожка, 5) Руський женчик.

За такі популярні видання стрінувся виділ із неприхильною оцінкою заг. зборів у травні 1874 р., а у 1873 р. рішив закупити найліпші популярні видання в чужих мовах, щоб „легче і систематичніше подавати народові потрібні відомости, а заразом будити патріотизм".

Та, на жаль, Ф-ч уроїв собі, що найкраще ширити освіту при помочі набожних пісень і гри на лірі. Він тоді пильно займався ворожбитством і астрольогією. І коли виділ по своїм переконанням, а може більше з уваги на особу Ф-ча, друкував ще пісні і життя святих, то вже ніяким робом не міг видати „Ворожки". А прецінь Ф-ч розумів добре потреби народу і мав далеко ширший і реальніший погляд на народню освіту, чого доказом його програма популярних видань, що залишилася в його рукописній спадщині. Рішення виділу є доказом, що з тої коробливої фільософії поета здавав собі справу. Не хотів втратити Ф-ча, але й не міг дати йому волі в доборі тем для популярних видань.

Обидві сторони почували себе ніяково і треба було тільки доброї волі, щоб над пропастю „непорозуміння" кинути кладку. Те зробив член виділу проф. Юліян Романчук своїм простосердечним, не лицемірним, листом з січня 1875, який подаю у виїмках: „Ми надіялись, що небаком знов до нас вернете — між тим се не сталось, а непорозуміне, яке опісля наступило між Вами і „Просвітою", фізичний спершу проділ зробило майже і моральним... Тепер не бажаю нічого так сердечно, як щоб між львівськими Русинами і Вами була така сама щирість та сердечність, як ще за давних літ. Сеж однако найбільше від Вас зависить... Коли б Ви, будучи ще у Львові, не відсувалися так від громади, не жили самітно мов пустельник, коли б були більше обертались між нами котрі щиро вірували Вашим приїздом до Львова, і наконець, коли б Ви хоч трошка менше були дразливі на деякі слова або поступки, котрі може нерозважно, але не неприхильно до Вас були висказані або сповнені, сердечна приязнь між нами і Вами булаб і до нині ні на волос не розірвалась... Виділ „Просвіти" як давнійший так і теперішній сприяє Вам щиро і жалує, що між ним і Вами стало непорозуміне. Однако „Просвіта" інакше не могла зробити, як зробила. Що деяких книжочок, Вами складених, не приймила — се не є ніяким закидом против Вас... Не мож жадати від „Просвіти", щоб приймала і книжки для неї непридатні". „Просвіта" вчислила Ф-ви весь матеріял і придатний і непридатний, але до того, до чого зобовязався, нестає ще багато. А „Просвіта" мусить докладно рахуватися і дуже щадити, бо від смерти Лаврівського соймова підмога зійшла з 5.000 на 2.000 зр. „Так здається, бачите й самі, що „Просвіта" насупротив Вас не провинила, і що Ви за скоро поступили, зриваючи з нею всяку звязь. Давнійші відносини не дадуть вже вправді вернутися, бо „Просвіта" матеріяльно не в стані тепер такий контракт як давнійше з Вами робити, але могли бисте, н. пр. на мої руки (або на чиї хочете) прислати свої праці для „Просвіти", котрі вонаб (по 15 зр. до 20 зр. від аркуша друку) ремунерувала. Я гадаю, що се будоб для обох сторін корисно. особливож для Вас. А маєте і так книжки „Просвіти" деякі в себе, то бисте після них може дещо написали (я розумію тут книжки помічні, котрі „Просвіта" для Вас закупила, німецькі і ін.; як бисте не хтіли приймити мого проекту, то „Просвіта" запевно буде домагатися від Вас віддання згаданих книжок). Така є моя гадка. Вірте мені, що походить вона з душі бажаючої добра та гараздо не тілько загальній нашій справі, але й щиро прихильної до Вас і желаючої, щоби Ваші великі спосібности не йшли марно".

В слід за тим пішов лист від заст. голови Ом. Партицького 5. III. 1875: „Проф. Романчук уділив Виділови „Просвіти" сю радісну звістку, що Ви хоч і в віддаленю не забуваєте на нас і заєдно около популярних книжочок заходитесь. Виділ „Просвіти" поручив мені просити Вас о дальшу поміч для товариства. Малі непорозуміня, які через треті особи повстали, нині чей не повторяться... Виділ „Просвіти" робить приготовленя до видавництва популярної газети і хоче в тім ділі запевнитися і Вашої ласкавої помочи".

У відповідь на невідомий лист Ф-ча Партицький 24. III. писав: „Товариство „Просвіта" великих жадань до Вас не має, бо матеріялів для „Просвіти" і шкільних книжок лишилисте нам при відїзді досить много. Для вирівнання невеличкої, як думаємо, залеглости будьте ласкаві спорудити яку малу книжочку для

будуть сровнювати завдання наємників Москви і берегти її стану посідання.

Такою є нац. політика на Рад. Україні і такої політики завзято боронить різнонаціональний інтернаціонально територіяльний табор на Україні. Посередній осуд цієї політики українською соціяльною лівицею — то підпорядкування себе українській дрібномішанській стихії, то скочення на націоналістичні позиції шумськізму, то допомога „ундо-радикало-фашизмові", то „зрада робітничо-селянського руху".

Оборона нац. політики на Рад. Україні є обороною не лише російського великодержавства, не лише культурної супренатії й економічного визиску, але й оборона своїх власних інтересів. Нинішні ліві сель-роби, перейшовши на прогазі останніх літ глибоку еволюцію, по суті в нічому не змінилися. Лінія оборони російської великодержавности, яка грала у них велику ролю в передвоєнній добі, нині набрала наскрізь реальної суттности. Їхня еволюція є тільки формальною, а по суті наступило розвинення і закріплення передвоєнної політичної лінії, а разом з тим і всякої іншої. А що російську великодержавність з успіхом хоронить теперішня нац. політика на Рад. Україні, протиставляючись українській національній стихії, то зовсім природно, що вони найшлися в перших рядах її оборонців. Русофільська ненависть до українства, до українського національного, а тим самим політичного відродження та економічної самостійности України, нині перетворилися в ненависть до еманципації України, як до „дрібномішанської, націоналістичної і контрреволюційної зради". Змінилися слова і вивіски, але непорушною і навіть більш проречистою остала суть. Що поляки з ППС-Лівиці і жидам з назьонної КПЗУ є союзниками б. русских молодшого випуску й оборонцями каганоничівського напрямку нац. політики на Рад. Україні — неж хіба наскрізь ясне, органічне і природне.

Під національним оглядом нинішні ліві сель-роби є як не скритими русскими (давніше вони були русскими культурно, а тепер підкреслюють свою русскість під національно-соціяльним оглядом), то щонайменше національними кастрами. Українська національна справа, навіть в ленінському розумінні, є для них як не крайно ненависна, то при всій „прихильности" до неї чужа і незрозуміла. Тимбільше чужою, контрреволюційною, дрібномішанською та „ундо-фашистською" є вона для усоюзнених з ними поляків і жидів.

І з позицій русотяпства чи національного кастратизму, а в обороні російської супремтії над Україною громлять вони нині українську соціяльну лівицю та анатемізують „мазепинський" шумськізм.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Пятий день розправи.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Нині, в понеділок, перекаучено решту прокураторських свідків, головним чином поліц. функціонарів з Коломиї, що обвинувачені менше або більше останніх днів обвинуваченні. Потім поспішно читання актів і предсідник відложив розправу до середи, щоб трибунал мав час застановитися завтра над питаннями для прис. суддів. Тому, що в четвер з приводу свята 8-го травня розправи також не буде, присуд западе правдоподіб но аж в суботу. В середу промовлятиме прокуратор.

•

Розправа зачалася в того, що на салю покликано решту свідків, разом 8 осіб. Після уміяненя предсідника, що перед судом мають зізнавати правду, зізнавав перший св.

Юліян Урбановський,

комісар поліції в Коломиї, за згодою обох сторін незаприсяжений. Свідок оповідає подрібно, як його підчинені функціонарі зловили одної ночі при залізничнім торі Коломия-Городенка обв. Горюна і Бачинського з приладдям до перетинання дротів. Обвинувачені боронилися тим, що вони хотіли витяти собі руру з заліза, якої потребували до своїх гімнастичних приладів, а потім признався оба, що вони дістали такий розказ від Генина. Арештований Генин признався теж до того, що такий приказ видав, а сам дістав його тиждень передше від Стефуравчина. Щодо обв. Берлада, то він признався теж, що належав до організації, але заявляє, що з членами її не погоджувався в різних справах і „Український Революціонер" йому не подобався. Стефуравчин утік за границю.

На запит прокуратора св. оповідає, що обвинувачені творили гуртом ЗУНРО, хоч арештом для поліції обоятно, чи цею організацією ученики кермувала УВО, чи ЗУНРО. Бо — на його думку — між обома організаціями не було ніколи істотної різниці, а тепер то вже абсолютно нема ніякої. Св. переконаний, що учні коломийської гімназії могли належати рівночасно до УВО і до ЗУНРО, а пізніше за підмогою прокуратора каже, що вони могли передше належати до УВО, а потім перейти до ЗУНРО.

Д-р Шух.: Це зовсім зрозуміле!

Св.: Можливо, я не перечу.

Опісля оповідає, які акти саботажу мали в тому часі місце в Коломийщині (підпалення римо-кат. парохів у Всеросицях і кілька інших).

Другий з черги свідок,

Ян Дерень

комісар поліції, незаприсяжений. Оповідає, як арештовано Бачинського, Горюна і Генина, а потім ще й Берлада. Св. признає, що радив підсудним зізнавати в суді таксамо, як на поліції, за що обіцяв їм скорий вихід з тюрми. Щодо Стефуравчина, то він був усе на волі поліції, а після арештування підсудних утік за границю. На запит прок. св. представляє, які саботажні акти мали місце в Коломийщині, Снятинщині, Станиславівщині, Калущині, й ін. повітах в серпні-вересні 1927 (вичислює кільканадцять місцевостей, де підпалено двори, стирти сіна або де плянувано залізничні замахи й роблено всякі ушкодження). Опісля оповідає, як в 1925 р. прийшло до розламу в УВО і як з її рядів виломилася ЗУНРО. Перша організація є більше фашистична, друга теж націоналістична, але явно радянофільська. На запит д-ра Шух. признає, що „Українського Революціонера" діставали поттом і такі люди, що з тою організацією не могли мати нічого спільного, отже діставали проти своєї волі.

Опісля складає свої зізнання св.

Володимир Левицький,

урядовець скарбу з Коломиї, гр.-кат., з якого мешкав обв. Балицький. Оповідає, як в суботу, 17. вересня Балицький вибрався з Піком до його батька на село, звідки вернув другого дня. Св. виставляє обв. Балицькому найкраще свідоцтво; таке саме свідоцтво виставляли йому всі професора польської гімназії в Снятині і дир. кс. Воровн. Обв. Балицький мав одиноку у класі поведення: зразкове.

За згодою обох сторін зрезигновано з переслухання жінки свідка, п-і Ольги Левицької. Чертовий свідок

Ізидор Радух,

ст. постерунковий, гр.-кат., незаприсяжений. Зізнає, що обв. Степанюк признався в слідстві, що достарчив приладдя Горюкові з тим, що він з Бачинським мали перетяти тел. дроти. Горюк відібрав від Степанюка слово чести, що він того не виявить і сказав йому, на що потребує тих приладів.

Після того зізнає дещо довше св.

Кавімеж Дильські,

„винаходець" поліції, незаприсяжений. Він оповідає широко, які були ферменти серед гімн. молоді в Коломиї, яку він слідив і які акти саботажу запримічено в Коломийщині, при тому помагає собі з готового елєборату. Св. обтяжує найбільше Берлада, який був у близьких взаєминах зі Стефуравчином, котрий мів цілу акцію, розсилав, власноручно адресуючи „Українського Революціонера" і т. д. На пит. д-ра Стар. каже, що Берлад був радикалом...

Владислав Ціглер,

„ст. вахмістрович" поліції, незаприс., зізнає, що був командантом патрулі, яка приловила Горюка й Бачинського з приладдям. Обвинувачені були босі і виглядали як робітники, за яких себе й видавали. Опісля признавалися, що вони гімн. учні і що хотіли собі витяти заліз. руру до гімнастики (до року). Коли св. сказав їм, що при заліз. шляху нема ніде такого заліза ні таких рур, приловлені, не знали, що на це відповісти. В часі їх приарештування було похмурно і роси дощ.

Останній свідок

Петро Кічак,

молоденький друкарський практикант, незаприс. зізнає, що Степанюк мешкав з Горюком. Бачинського свідок не знав, Степанюка і Горюка знає. Оповідає, як Степанюк з Горюком прийшли до нього і як він позичив їм пилку, якої вони потребували, як казали, до перетинання дротів. На запит прок. каже, що коли Горюк був прийшов до нього сам, він був би йому теж позичив пилки.

Тому, що св. п-і Карпюкова Михайлина, в якої мешкали оба Стефанюки (Кирило і Юрко), не явилася, її зізнання відчитано.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, кілас зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzyształoforski Tarnów.** 45 ?

В іньому місці заряджено павзу. По павзі прочитано решту актів і трибунал пітов на нараду в справі питань для суддів присяглих. По півгодинній нарузі трибунал вернув на салю і його предсідник оголосив, що для впорядкування і сталізації тих питань треба більше часу, тому він відкладає розправу до середи.

•

На неповну адресу.

Краківський „Іл. Курер Подзєнни" вдарив у великий дзвін тривоги в приводу процесу гімн. учнів і всю вину за те, що сталося, звалює — зрештою не перший раз — на виховання в українських гімназіях, яке радить удати в польські руки. „Проочив" тільки одну дрібничку, а саме, що ґро обвинуваченних походить зі Снятина і його околиці, де вони ходили до гімназії — польської. Отже всі ті уваги „Кур. Подз." спрямовані на фальшиву адресу, бо їх треба було звернути на адресу гімназій з польською мовою навчання.

З преси.

На маргінесі побуту міністра Залєвського в Римі.

Паризький радянофільський тижневик „Українські Вісти" приносить у останньому числі цікаву статтю п. н. „Україна і Закордонна політика", в якій між іншим читаємо:

„Польський міністр закордонних справ поїхав до Риму і пімовірно підпише там тепер або пізніше угоду з італійським урядом про всякі справи, важні для Польщі й Італії. Нема сумніву, що серед справ цих одно з перших місць, може навіть перше займає питання Чорного моря. В справі Чорного моря Італія сьогодні, як спокопцінку, по венедькам і генуезьким традиціям, так по своїому географічному положенню — живо заінтересована, можна сказати навіть — найбільш заінтересована з усіх західно-европейських держав. Але яким титулом приступає до Чорноморської справи — Польща? Вонаж а Чорним морем не межує? *Отже*, яким титулом простягає вона свої пальці до чорноморських інтересів. Титулом історичної традиції польського напору на український і чорноморський Схід так титулом географічним. Тримаючи в своїх руках Східну Галичину, Польща панує над одною з чорноморських артерій, Дністром і його водолозом, а маючи в своїх руках Львів, Польща держить під своєю владою в інтересах своєї економічної і політичної експанзії — осередок балтійсько-чорноморської торговлі в сторонні тій чи не найгодовищій центр цієї-ж торговлі в теперішньому світі — Львів".

„Стара петербурська дипльоматія не розуміла цього високополітичного значіння Львова для України і Чорного Моря. Вона, правда, викидала чимало грошей в цю країну, щоб там деморалізувати сумної слави „москвофільську" партію — воєних Дудикевичів і компанію, але нічого вона не зробила, щоби притягнути собі симпатії загалу східно-галицької людности. Навпаки, своєю політикою вона відкидала від себе українську людність Галичини. Це ясно виявилося у війні, коли українська Галичина виставила окремі українські легіони задля боротьби проти російсько-московської держави".

„Нема найменшого сумніву, що уряд Радянської України розуміє особливі, спеціяльні, питомо-українські, чорноморські інтереси у зносинах з Італією, так що поставить їх на черзі у відповідній хвилі й у відповідному місці і з цілою вагою, якої інтереси ті заслуговують. Коли особливим, специфічним інтересом російського народу є забезпечити собі свобідний доступ головним чином до Балтійського моря, то особливим завданням України є забезпечити своєму народові його природні чорноморські інтереси, в цілому їх розмірі і в усіх їх напрямках, отже також у взаєминах з Італією, так у відношенні до Польщі і до Східної Галичини. Російський народ підданих на

народу. За всі дальші праці представляємо Вам окремі після сил теперішніх ремунерацій. Що до обему книжок, то „Просвіта" Вам міри визначити не може. Як, Добродію, думаєте, так і чиніть. При великім кружку сельських читачів нині і більші ділця розходитися будуть".

В протоколах „літературного відділу" 31. III. 1875 занотовано: „Федькович доносить, що „Просвіті" як давніше і тепер завсіди прихильний і обовязується для неї і дальше працювати. На запитання що до условин для дальших праць відписано, що „Просвіта" їх ремунерувати в даній разі готова. Залеглости давнійші вирівняє п. Ф-ч яким популярним ділом". Те приймив до відома виділ без дискусії 10. квітня. Під 23. квітня коротка нотатка: „Ф-ч доносить, що задля тифу не міг забратися до праць для „Просвіти". Обіцює писати, як одужає". „З тої причини, що многі попитують за казкою Ф-ча о царівні Єлені, о котрій донесено було (помилково — Б.) що продається у Львові, відносяться до Ф-ча о надіслане манускрипту". Проте вже днем наперед писав приватно Партицький, якому відповів Ф-ч 18. червня: „Як тільки перевіл Довбуш скінчу, так зараз берусь для Просвіти писати. Що, то ще й сам не знаю. Уперед ту казку, що ви мені про ню писали. А як у „Просвіті" відробюсь, так зараз берусь до трагедії „Гонта", котрої плян вже маю готовий. Потому думаю видати німецькі поезії, а відтак трагедію „Кара Дьорді".

На жаль, і життя і духова праця поета поплили далі так, що в него не було вже ні фізичної ні психічної змоги писати для „Просвіти". Здавалося би, що прикре непорозуміння, не завинене нарочно або злою волею ні „Просвітою" ні Федьковичем вирівнялося. Здавалося би, та скрегіт лишився.

Федькович помер 11. I. 1888 р., а в протоколах „Просвіти" читаємо, що на засіданню виділу 12. I. „принято до відома, що вислано 25 зр. на руки редакції „Буковини" на вінок покійному Федьковичеви від руських народних товариств, а 27. I. „принято до відома, що з 25 зр., висланих на вінець покійного Федьковича 10 зр. приняла на себе „Руська Бесіда". І тільки всього. Ні слова більше про смерть високоталановитого письменника, почесного члена, колишнього редактора.

Неже особиста враза взяла верх над національним і найпримітивнішим людським обовязком? Не беруся судити.

Не мав письменник щастя стрінути людей, що уміли би зручно повести і використати його величезний талант. Зате діждався такого знаменитого життєпису, написаного д-ром О. Маковеєм і виданого „Науковим Товариством ім. Т. Шевченка у Львові", як ні один український письменник.

ціпально обєднаний, ніяка, навіть найменша частина його не терпить чужого ярма; український нарід досі роздертий і необєднаний. Історичним завданням української радянської держави є здійснити українське обєднання, а глибокий міжнародній зміст союза України з Росією й іншими радянськими республіками полягає в тому, що з одного боку Радянська Україна дає свою поміч братнім республікам і націям у зосередженні їх особливих цілей і завдань, з другого боку вона має змогу, право й обовязок домагатися помочі усього Союза для осягнення своєї прадідної мети: обєднання всіх українських земель".

Так уявляє собі між іншим місію міністра Залеського в Римі публіцист з рядянофільських „Українських Вістей" і так формулює завдання української радянської держави щодо Чорного Моря і щодо центра балтійсько-чорноморської торговлі, яким є Львів.

КУРСИ САМОХОДОВИХ КЕРМАНИЧІВ
Інж. Александра Юрого — Львів, Коперника 54
при найбільших самоходових варстатах в Галичині.
ЗАВОДОВІ КУРСИ і джентельменські
для Пань і Панів.
ОПЛАТА РАТАМИ. Полегші для П. Т. Військових, Державних Урядовців і Академиків. Вимагати щоденно. Інформації і програми уділює Управа Курсів. Початок нових груп 26. IV. і 2. V. 1928.

З парляментарної арени.

Власні телефонограми з 30. квітня 1928.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Голосування на бюджетом мін-ства закорд. справ.

(ік) Сьогодня бюджетова комісія покінчила друге читання над бюджетом мініства закорд. справ. Серед дискусії цікаву була увага пос. Тромчинського (З ЛН), який подав до відома, що він чув, начеби міністр закорд. справ переказував із дисп. фонду щомісячно 100 тис. зол. в розпорядження президії ради міністрів і 40 тис. зол. місячно в користь одного зі своїх підчинених. Ця замітка була свого роду революцією. Пос. Полякевич (1-ка) старався зараз затушувати враження, але не не вдалося. Дир. політ. департаменту мін-ства закорд. справ полк. Матушевський (полковник ген. шт. бу, бувш. нач. II. відділу) відіслав інтерпелянтів безпосередно до міністра, який один знає долю дисп. фонду. Пос. Домбський, як референт даного мін-ства, заявив, що після такої уваги його довіря до правильного користування з дисп. фонду, призначеного виключно на закорд. видатки, є захитане. Остаточно переголосовано бюджет із невеликими змінами, а саме деякі суми перенесено до інших позицій. Залишено фонд на пропаганду у висоті 4,885.000. З дисп. фонду (11 міл.) частину перенесено до пропагандового фонду. На внесок пос. Четвертинського (З ЛН) польська більшість у комісії скерувала 1 зол. з фонду міщанської мізнар. комісії на знак протесту, проти політики шефа комісії Кальондера (Швайцарець).

ЕМЕРИТУРА Й ІНВАЛІДСЬКІ РЕНТИ.

(ік) Після перерви приступлено до розгляду відділу емеритур, інвалідських рент і пенсій. Справоздавець пос. Книжановський пояснив, що цей бюджет обіймає лише емеритури держ. адміністрації. Нема тут емеритур держ. монополів, підприємств ані залізничих. Пос. Корнецький звернув увагу, на збільшення емер. видатків внаслідок масового звільнювання держ. урядовців і функціонарів із політ. причин. Серед промовців забрав голос також представник Українського Клюбу пос. д-р Ст. Білик. Він звернув увагу, що інвалідський закон з 19. березня 1921 року спеціяльно кривдить інвалідів української національности, тому, що в цьому є виразно замаскований преклюзійний речинець заголошування прав до інвалідських рент припав на ті часи, коли українське громадянство з політ. мотивів не брало участи у вишукуванні розпоряджень польських військових властей. Однак та обставина не може творити причин для відмовлення слушних матеріяльних прав інвалідів української національности. Тому треба конче змінити обовязуючий інвалідський закон через устійнення додаткового речинця заголошення прав до інвалідських рент. Друга справа, яка вимагає корективи, а саме списнування прохачів наказними комісарами та взагалі адм. властями, які опінюють полагоду зле. Звичайне буває, що полагода зайде на інвалідські ренти тривае около два роки. Наприкінці пос. д-р Білик зголосив відповідні внески. Пому відповідав міністр, скарбу Гродзицький. Він признав, що важність реєстрування тягнеться 1919 і 1920 рр., однак щодо додаткового речинця, то він міг би бути назначений лише шляхом нового закону. В справі приспішення полагоди подань видано вже відповідний розпорядок. Опісля переголосовано бюджет і приступлено до розгляду бюджету мініства сусп. опіки.

БЮДЖЕТ МІН-СТВА СУСП. ОПІКИ.

(ік) Перший промовляв мін. праці і сусп. опіки Юркевич. До обсягу діяльности мініства належать: 1) охорона праці, 2) сусп. обезпечення, 3) сусп. опіка, 4) еміграція. Мін. подрібно перейшов програму праці та діяльність у всіх 4 обсягах. Серед дискусії пос. Возніцький (Вихр.) звернув увагу на факт, що податок, плачений всіми громадянами, але опіка обіймає лише відносно невелику частину населення та цілком не вплинула 70% громадян, які творять сільське населення. Референт бюджету пос. Прегер (ППС) підкреслив характеристичний момент, що бюджет мін-ства праці і сусп. опіки є на 20 разів менший від бюджету військового мін-ства. Найближче засідання бюдж. комісії відбудеться 2. травня з огляду на відсутність у соймі сен. посів, які будуть приймати участь у 1-травневому святі. Таксамо 3-го травня, як польське нац. свято, засідання комісії не буде.

ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УПРАВИ „ВИЗВОЛЕННЯ".

(ік) Нині радила в соймі гол. управа партії „Визволення" під голосуванням пос. Макс. Малиновського. Головна управа поручила парл. клюбові вживати всіх можливих засобів для оборони дем. устрою та парляментаризму. В слід. резолюції зачіплено недвозначно клюб 1-ки та теперішній уряд марш. Пілсудського. Взагалі ухвали „Визволення" досить радикальні.

МІНІСТРИ У СОЙМІ.

(ік) Сьогодні у марш. сойму Дашинського був на денній конференції мін. судівництва Мейштович і віцем. Цар. Таксамо конферував із Дашинським польський посол у Москві мін. Патек, який завтра відїздить до Москви.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 30. квітня 1928)

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

(ік) Вчора т. є. в неділю 29. квітня відбулися допоминочі вибори до французького парляменту. На загал ці вибори принесли побіду нинішнього премієра Поанкаре та взагалі прихильникам теперішньої урядової коаліції. Несподіване було, що в деяких округах, які досі мали славу більшевицьких твердинь, вийшли кандидатами прихильники урядового блюку. Комуністи потерпіли поразку, головно в округах Парижа. З відомих комуністів вибрані лише Кашен і Доріо. Соціялісти мають велику втрату. Перенав голова II. Інтернаціоналу і провідник французьких соціялістів Леон Блюм. Із соц. радикалів перепав 83-літній Ферд. Буїсон. Перепав також бувш. держ. підсекретар у мін-стві закорд. справ Бертелємі, відомий приятель полаків і польської закордонної політики. Висліди числельні такі: Разом з попередніми недільними виборами країна правиця має 15 мандатів, група т. зв. національної єдности (Унія реп. демокр., реп. лівиця, реп. радикали) 306 мандатів, бувш. картель лівиці (соц. радикали, соц. республіканці, І обєднання соціялістів) 271, комуністи 14, соц. комуністи 2, елзаські автономісти 3 мандати. 303 посли вибрані на нові, решта ще ні. Консерватисти отримали 2 мандати, республіканці 41, лівиця респуб. 10, соц. радикали 20, комуністи 8 мандатів, соціялісти утримались при своєму. Свою побіду Поанкаре завдячує безумовно фінансовій політиці. В політиці імовірно не буде на далі ніяких змін. Справді перепав при виборах також прихильник заміжання з німцями як соціяліст Блюм, але перепав теж такий приятель Польщі, як Бертелємі. Для того французьких виборів не можна трактувати як побіду антинімецького курсу у Франції.

ДОВКОЛА АРЕШТУВАННЯ БЕЛІ КУНА.

(ік) Виясняється, що головною метою побуту Белі Куна у Відні було зорганізування конгресу комуністів у Відні, який головно мав занятися мадярськими справами. Австрійський уряд бажав би відставити Белі Куну до більшовицької границі. Однак ані чеське, ані німецьке, ані польське правительство не виявляють бажання перепустити Белю Куна через свою територію.

З ПОБУТУ АМАНУЛИ У ВАРШАВІ.

(ік) Нині другий день перебуває у Варшаві король Афганістану Аманула, святочно приниманий урядом. Рано королівська пара проїжджалася по Бельведерському Саді та Лязенках, потім була на сніданні у міністра закорд. справ Залеського, а пізнє обіду на святочному принятті у ратуші. Після того мав відбутися штучний показ пожарної сторожі, яка гаситиме фіктивний пожар Великого Театру. Наприкінці кор. пара буде на офіціяльній виставі в опері. Королеві Аманулеві уряд зробив уже дорогі подарки, м. і. і імени марш. Пілсудського передано йому літак польської фабрики в Познані, далі різблену рушницю і сто нормальних карабінів. У вчорашньому гіпічному конкурсі король так захопився, що запросив польських їздців на гіпічний конкурс до Афганістану. Зате пропозиція полювання в польських горах менше імпонувала королеві, який щодо лова в його батьківщині має полювання на тигрів і львів.

БУНТ У БІЛЬШОВИЦЬКІЙ ВЯЗНИЦІ.

(ік) У більшовицькій тюрмі в Полоцьку вибухнув бунт політичних вязнів. Вони оголосили були голодівку як протест проти поганої поведінки з ними. Тюремна сторожа приторомила до них нові репресії наслідком яких вибухнув кровавий бунт. Прийде ніч остаточно 16 убитих серед вязнів і 6 убитих у відділі ДПУ, як і вязничної сторожі.

ЛЕТ ІЗ ПАРИЖА ДО БЕРЛІНА.

(ік) Літак французько-німецької спілки перелетів із Парижа до Берліна з 11 пасажирами, летючи без перерви. Пересічна скорість апарату виносила 190 км. на год. Є це перший випадок пасажирського безпосереднього лету з Парижа до Берліна.

Театри.

Міський великий театр:
1-го т. 3 поцол. „Повста Йовткова".
1-го т. 7·30 веч. „Гамлет" (50% знижки).

Міський „Театр Новин":
1-го т. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Гураган" Ю. Бранна.
„Лев": „Гураган".
„Палас": „Пані Міністрова".
„Фатаморгана": „Танцюючий Відень".
„Байо": „Жіночий батальон смерти".

НОВИНКИ

— **Чергове число „Діла" вийде не в середу, але аж у четвер рано тому, що дня 1. травня (вівторок) робітниче свято, в якому беруть гремяльну участь всі друкарські складачі.**

— **Львівська хроніка.** На вул. Воля ч. 9. жінка лікарника Шніргус по втраті доньки, з розпуки облила себе нафтою і підпалила себе; лежить у шпиталі поважно недужа. — 33-літній кімнатний маляр Бек хотів кинутись на львівській залізниці під в'їздячий віз; ратунок тягнув його з-під самих ранами. — У складах тютюневого монополю у Львові на вул. Цьолій стверднув кодіжі на 10.000 зол. — Начальним міським лікарем призначений д-р Долінський. — На Замарстинові львівські касовики ограбили почтову касу: взяли 500 зол. і марок на 2000 зол.

— **Наш співробітник у Союзі чужих представників преси.** На загальних зборах нім. професійного Т-ва „Verband ausländischer Pressevertreter in Berlin", до якого належить більш як 80 закордонних кореспондентів, вибрали д-ра Зенона Кузелю як кореспондента „Діла" членом виділу на рік 1928-29. Є це мабуть перший випадок за кордоном, коли український журналіст входить до виділу союзу чужих представників преси.

— **Катастрофи й нещастя.** На шляху Львів—Янів пасажирське авто перевернулось; майже всі пасажири ранені. — У довж побережжа Атлантику бореїй дійшов до околиць Ню Йорку і знищив багато „стеттів"; Георгія, Арканзас, Фльорі ту та Вірджінію. — На німецько-голяндських кордоні горять ліси. — В околиці Больцано ледовзал засипав готель. — В Югославії та Каїро відчули нове тремтіння землі. — У нім. місті Ватеншайд гази в копальні вбили 7 шахтярів, а 40 ранили.

— **Жертви землетрусу.** Паріська Ліга „Червоного Хреста" зібрала такі дані про шкоди спричинені землетрусом у Болгарії та Греції: 132 місцевостей знищених, 108 осіб убитих, 683 ранених, 13.400 будинків завалених, 17.407 домів покищо не до вжитку як захист, 265.000 осіб бездомних.

Магістрат пор. стол. міста Львова
Л. М. 30.576 28 у Львові, д. 24 квітня
В. II 1928 р.

Оголошення.

Магістрат пор. стол. міста Львова подає до загального відома, що на підставі ухвали прибічної Ради з дня 29 березня і 19 квітня 1928 р. Тимчасова Управа Громади міста Львова продовжила побір дотеперішної 50%-ої доплати до комунального податку в перевозових середників як предметів збитку на бюджетовий рік 1928/29 на річ Громади міста Львова.

По думці пар. 93. уступ 2. статуту для міста Львова, прислугує право кождому членови Громади відносно повнішого, внести уваги до подавчого протоколу Магістрату (Ратуш, партер, двері ч. 27) а то у 8 денвнім речениці по оголошенню т. є. від 2 травня до 9 травня п. р. включно, які будуть предложені не засягненню вищого затвердження Надзірній раді.

Комісар Уряду в. о.
2100 Президента міста. 1-1

— **Українські і білоруські гості в Празі.** Із чеської Праги пишуть нам: Цими днями сюди зявився по дорозі з міжнародного лінгвістичного конгресу в Газі проф. Всеволод Ганцов, керовник Комісії для складання словника живої української мови при Українській Академії Наук у Київі. Проф. Ганцов пробув у Празі кілька днів, знайомився з чеськими ученими й науковими закладами й виїхав для дальших студій до Берліна. Протягом цього літа він думає ще відвідати Амстердам, Париж і Швайцарію. Рівночасно з Ганцовим прибули до Праги член Інституту Білоруської Культури в Мінську Степан Некрашевич і голова Державного Видавництва Білоруси Дмитро Жулинович. Привезли вони між іншим сумну звістку, що білоруський національний поет Янка Купала поважно занедужав.

— **Дрібні вісти.** У Будапешті мають оснувати дім для відрятованих самогубців. — Минулого тижня урядова московська статистика недуг записала 11.000 випадків грипи. — Кайзер Вільгельм продав в Америку кілька цінних образів за кілька міл. марок. — Американські жидівські організації роблять заходи, щоби Америка віхати 10.000 жидам із СРСР. — У касі хорих у Кошицях відкрили зловживання на 6 міл. кор. Лікарі записували відвідини у недужих, у яких не були і брали за це гроші. — На міжнароднім конкурсі танцюристів-аматорів у Ніцци першу нагороду здобув львівський громадянин д-д Маргамен(?).

— **Промоція.** На Карловому університеті в Празі промувався дня 20. квітня п. р. Ведрун Осип з Дрогобича на доктора медицини.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. *(Народній Театр ім. Тобілевича під управою Нестора Величковського).* Третього дня Великодніх свят відіграв Театр ім. Тобілевича 5 актову драму В. Тов-стоногова п. н.: „Шумі Маріца" з визвольної боротьби Болгарії з турками. Пєса пройшла з повним успіхом і зробила сильне враження на видців та вигнокула людину сльозу на очах слухачів, нагадуючи їм свої недавно-минуле... Вистава почалася точно, але публіка приходила на салю протягом І. дії. Варто, щоби Театр обіхав із сею пєсою довколишні місточка, як Галич, Тоймач, Тисьменицю, Богородчани, Бзуміль. Дня 21. квітня п. р. Надзірна Рада й Управа Театру заключкували в салі „Сокола" гутірку на

тему піднесення нашого театру та над способами притягнення нашого громадянства до діяльної співпраці, бо ще богато наших громадян ходить лише до польського театру, який під ніяким оглядом не стоїть вище від нашого.

БЕЛЗ. Заходом культурних і просвітних установ у Белзі відбувся в дні 22. 4. п. р. в салі „Нар. Дому" концерт у честь Т. Шевченка. Нічого і згадувати би про такий концерт, бо його програма складена по давно втертому шабльонові. Деклямації, співи, заінчення. Але річ у чому іншому. Концерти влаштовувані в нагоди таких свят як роковини Шевченка, Франка, „Просвіта" чи інших дають нам нагоду пізнати як ставляться до таких свят деякі одиниці нашої суспільности. Одні працюють, вкладають свій труд при організації концерту, інші легковажать собі такі свята або й цілком нехтують ними. І так п. М. Галаль емер. упр. школи не пожалів ні часу ні труду при виконанню хору, п. В. Чарнецький упр. філії кооп. і О. Гембарівський занялись технічною стороною концерту. Місцева інтелігенція у комплеті. Позаміщена як звичайно „недописала". Міщанства обмаль. На салі пророблено. З читальень тільки Перемислів вислав своїх делегатів. Миле і гарне вражіння зробила на концерті поява д-ра Богдана Чайківського, адвоката із Сокаля, що приїхавши на концерт закінчив свято теплим словом. П. д-р Чайківський в часі свойого короткого перебування в Белзі розвинув на широко закроєну скалю освітну працю та вложив богато труду у віднову культурного і просвітнього життя у місті і околиці, — на жаль, після його відходу до Сокаля не знайшовся гідний переємник його заміру.

Організаційний рух.

ПОВІТОВИЙ НАРОДНІЙ ЗІЗД У БЕРЕЖАНАХ.

Український Повітовий Комітет УНДО в Бережанах скликав на день 16-го квітня ц. р. Повітовий Зізд делегатів громад бережанського повіту при співучасти запрошених послів і сенаторів 55-го і 54-го виборчого округа, щоби здати звіт з діяльности за минулий рік, та намітити шляхи дальшої організаційної праці. Зізд відкрив голова Пов. Комітету дир. Іван Петрицький, представляючи зібраним делегатам 36 громад в числі 340 людей присутніх сенаторів і послів, а саме сен. Василя Баранника з Залізців, пос. о. д-ра Пеняка з Радехова, Степана Кушніка з Рогатина, Володимира Целевича зі Львова, та організатора Підгаєччини п. Гринька Скаского з Божикова, яких появу привітав Зізд бурливими оплесками і повставанням з місць. Перший промовив сенатор Баранник складаючи привіт від Залізцицької землі і подаючи коротко напрямні дальшої організаційної праці. Далі промовляв посол Степан Кушнір, наладжуючи до праєно-державної зміни злученої Української Клюбом в польському соймі і з черги пос. о. д-р Пеляк, який говорив про міжпартійні відносини. Посол В. Целевич здав детяльний короткий звіт з діяльности Українського Посольського Клюбу, а вкінці повитав Зізд організатор Підгаєччини сен. Гринько Скасків.

Після промов послів і представників інших повітів д-р В. Бемко склав звіт з діяльности Повітового Народнього Комітету за минулий рік, після чого п. Іван Штабалюк делегат Козівщини поставив внесення на уділення абсолюторії уступаючому Комітетові, яке прийнято одноголосно. Вибрано Повітовий Комітет в складі 60 представників всіх громад Бережанського повіту, а цей ширший Комітет вибрав з поміж себе Президію, якої головою став директор Іван Петрицький. Після вибору нового Пов. Комітету виголосив пос. В. Целевич організаційний референт, який виклав перед присутніх велике захоплення, чого доказом були невгавающі оплески присутніх. На пропозицію Івана Штабалюка Пов. Зізд представників 36 громад Бережанського повіту ухвалив одноголосно слідуючі резолюції:

І. Повітовий Зізд представників громад Бережанського повіту висловлює довіря Клюбови українських послів і сенаторів та одобрює правно-державну заяву, виголошену головою Клюбу в соймі дня 29-го березня ц. р. ІІ. Повітовий Зізд представників громад бережанського повіту вимагає всіх українських послів і сенаторів створити один національний посольський клюб та змагати всіма зусиллями до кращої долі свойого народу. — Напрямнині повиголошений головою Пов. Комітету дир. Іван Петрицький подякував делегатам за довіря і за участь в Зізді і поправляв від присутніх усіх послів. Зізд закінчено відспіванням національного гимну.

Того самого дня вечером відбувся для запрошених послів і представників громад та місцевої інтелігенції „спільне Сівчене", в якому взяло участь около 120 осіб. Місцевий парох ч. д-р Стасюк і о. Соломка посвятив двір, працюючі співи мужеського хор в Вербова. Опісля розділилися присутні священним яйцем і засіли до скромної вечері, підчас якої промовляли сеніор бережанського громадянства Володимир Лаврівський, сен. Іван Турчин з Вербова, який в імені селянства витав представників українського народу, о. декан Заваруха, проф. Іван Бабій, д-р Бемко, міт. Теодор Врилник, п. Олена Бережницька, студ. В. Метельський, сен. Гринько Скасків, який вніс здоровля української трудової інтелігенції, п. Федько Гевка і ін. Відповідали сен. В. Баранник, о. д-р Целіх і В. Целевич, якому як головному кандидатові волочівського округа влаштували присутні бурхливу овацію. Долго гомоніли кімнати Бесіди дружньою розмовою, а присутні винесли з цього дня якнайкращі спомини і відїхали піднесені на дусі для дальшої праці на місцях.

Зі спортового життя.

Україна І. — Екран І. 3:1 (0:1).
Україна ІІ. — Екран ІІ. 3:0 (0:0).

Вчорашніми змаганнями Україна частинно зрегабілітувалася в очах своїх численних прихильників, що в числі понад 500 явилися на площі Сокола-Батька. Обі дружини України вийшли переможно з завзятій боротьбі за пункти, обі придбали для себе по два цінні пункти. Перемога другої дружини була цілком заслужена і при більшій амбіції нападу Україна ІІ. могла й повинна була осягнути значно кращий, навіть двоцифрений виспік. Перша дружина завдячує свою перемогу щастю і — брутальности противника.

Хід змагань Україна І. — Екран І. був мало цікавий. З самого початку напирала Україна, але все таки дала собі стрілити вже в 4-ій мінуті одні ворота, які має на своїй совісти воротар Труш, що мав мяч у руках і пустив його поза себе. Від того моменту гра вирівнюється, поки в 12-ій мін. не приходить до карамболю між Трушем і одним грачем Екрану, що наслідком нещасливого збігу обставин, без ніякої вини Труша, зломив ногу. Від тої хвилі Екран грав уже в десятку, а всетаки його перевага була аж надто очевидна. Так доведено гру до паузи.

По паузі Україна стала дещо напирати, що вивело грачів Екрану зовсім з рівноваги і вони почали помагати собі грубійством і небезпечним фолюванням противників. Після кількох упімнень судди виключив одного грача Екрану, так, що Україна мала сливе цілу другу половину гри тільки 9 противників проти себе. Не зважаючи на те, українська 11-ка не була довго в силі витиснути ні одного гола на брутальному противникові, що українських видавця доводило просто до розпуки. Вже здавалося, що Екран в 9-ку зійде з грища переможцем, коли несподівано граючий на помочі Рак стрілив з далекого вільного першого гола для України. Ще не успокоїлися з радости симпатики України, як тойже грач стрілив другого гола в за хвилю втиснув Цимбала, що грав теж у помочі, і третього. На тому й скінчилася та тяжка боротьба серед великого одушевлення української публики.

Щодо самої гри, то Україна грала вже дещо ліпше, як мин. неділі з Реверою, але всетаки виявилася дружиною слабшою, незіграною, мало стренованою і дивно отяжілою. Найліпшим грачем показався новий набуток України, Фльорко, але лишим дивом його партнери наче його бойкотували і допускали тільки рідко до мяча. З нових грачів списався ще добре Дицьо в оборонї, що був певнішим від Грецука, і сусід Фльорка в нападі Скрегота. З давніх грачів України відмітимо Борсука в помочі і Воробця в нападі, що працювали рівно і з посвятою. Інші не заслугують на ніяку згадку. Воротар Труш, як усе, непевний і пропустивши першого гола, який можна було вдержати, зделіморував відразу цілу дружину. Взагалі Україна потребує конче певного й рутинованого воротаря до своєї І. дружини, бо й Ревера, що того дня списався зрештою дуже добре в ІІ. дружині, на нашу думку ледви чи ліпший від Труша. За таким воротарем треба конче оглянутися.

Судив п. Усяк дуже добрий.

Нові книжки й видання.

Бюлетин Союза українських торговців і підприємців у Ню-Норку. Ч. 1. Квітень 1928 р.

Бюлетень Державного Видавництва України. Ч. 2 за лютий 1928 р. Харків

Катальог пес Театральної Бібліотеки Державного Видавництва України. Харків 1928.

Записки Чина Св. Василія Великого т. І. вип. 4. Зміст: Рукописи бібліотеки монастиря св. Онуфрія ЧСВВ у Львові (д-р Л. Гординський). Слова Климента Костельного (д-р О. Макарушка). Два житєписи св. Йосафата (о. Й. Скрутень). Анти трьох монаших Соборів (о. Г. Кинах). „Синоксис" палєнсько-підгорецького монастиря (Й. Скр.). Miscellanea. Бібліографія.

Die Ledwirtschaft in Mechiko. Ihre Möglichkeiten in Gegenwart und Zukunft von B. T. Abbott. Mexiko 1928.

Slovansky Prehled, sbornik pro poznavani politickeho, hospodarskeho, socialniho a kulturniho života slovanskych statu a narodu. Redaktor Adolf Cerny. Cislo 4. Duben. Rocnik XX. Praha 1928.

Przegląd Polityczny, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa. Styczeń luty 1928. Tom VIII Zeszyt 1—2. Treść: J. Gawroński: Droga lądowa do Indji; Simonds: Stosunek Stanów Zjednoczonych do Ameryk łacińskiej; Prutenus: Problem Prus Wschodnich; Kronika.

НОТИ:

Іпполітов-Іванов М.: Птичий хор (Гей, пілемо до діброви) і *Стаховий Н.*: Засвіту... два пішані хори. Видання Торбана ч. 170. Ціна 1 зол. 20 гр.

Я. Ярославенко: Ой, поїхав князь Ревуха — на мішаний хор. Видання Торбана ч. 171. Ціна 80 гр.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича:
Журавно: 2/V Вій.
3/V Гейша.
4/V. Царевич.

До Театру звангажовані: Арт. Ужгородського Держ. Театру п. Леонів, арт. Укр. Театру п. Миколенко і артистка Львівського Театру п-во Шевченківські і п-ні Гринівах. Т-во заінчило успішно переговори і розписало на літний сезон кілька кращих сил з театру п. Стадника. Готується до постановки: Пчарник з Тиролю, Весілля при хвіртарних, Сорочинський ярмарок.

Учительська Громада в Чорткові відкриває 5. травня приготовляючий курс до гімназій. Наука безплатна. Зголошення в Управі української гімназії. 3—3

Самаританський курс першої помочі в недугах і нагліх випадках удаїть вуа Жіночий кружок УПТ. ім. Ганни Бриміч з початком травня. Курс вестимуть фахові лікарські сили теоретично і практично. Виклади будуть відбуватися в домівці дівочої школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12 у вечірних годинах два три рази в тиждень. Курс безплатний за одноразовим датком на адміністрацію. Зголошення приймає і бажаних інформацій уділяє Управа дівочої школи ім. ІІІе ченка. 2083 2—3

Зголошення на приготовні курси для дівчат і хлопців до кляси І. гімназії Р.ІІІ. УПТ. і державної гімназії в Коломиї як також приготовні курси до 4. кл. гімн. РІІІ. УПТ. в Коломиї приймає Управа гімназії РІІІ. УПТ. (Народний Дім ІІ. поверх) до дня 6-го травня ц. р. — Старшина Кружка РІІІ. УПТ. в Коломиї. 2089 3—3

Поїзд! До відома Батькам! Щоби допомогти батькам дати відповідну виховам теперішнього часу освіту своїм донькам, відкриває монастир СС. Василіянок у Львові з днем 6. вересня 1928 р. на основі дозволу Міністерства Освіти, приватну середну школу заводово-промислову. Крім предметів загальної освіти обіймає програма науку: одної чужинної мови, товарознавства, господарчої географії та фахову науку книговодства, крамарства і біжнарства. Вписи відбуваються кождого дня від 1. травня 1928 в управі СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. Ближші інформації уділяє управа устно і письменно. 2105 1—1

З приватних мужеських учительських семінарійних курсів Рідної Школи у Львові. Вступні іспити на І—ІУ курси будуть у другій половині червня. Вписання й пораду в справі вписи і вступного іспиту до учительської семінарії можна дістати що-дня в передполудневих годинах у канцелярії дирекції (Львів, Крупярська ч. 15); з провінції листом. А. Крушельницький. 1-1

20-літній зіїзд товаришів, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7. червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц, Вітошинська, Качанаш, Перемишль вул. Миколая 6. 2103 1-1

П. Т. Членам Товариства Українських Працівників пригадується, що Загальні Збори того-ж відбудуться в четвер дня 3. травня 1928 о год. 17. згадано без огляду на число присутніх пів години пізнійше в салі „Бесіди" Рутовського 22 і проситься о найчисленійшу участь. 2104 1-1

Виказ ч. 1. вплачених позичок і жертв на довінчення будови хлопячої школи ім. Т. Шевченка у Львові: Д-р Степан Федак 50 зол., Сенаторова Кісілевська 50 зол., Директор О. Пашан 30 зол., Ректт Чомневич 25 зол., Д-р Князевич 90 зол., Проф. Ст. Скоробогатий 20 зол., О. кап. Гаппс 17 зол., О. кап. Іванчук з Іванчин 15 зол., Посол О. Луцький 10 зол., Ректт Дудрович 10 зол., Ректт Растявецький 10 зол., Ректт Дяків 15 зол., Д-р Полянський 15 зол., Марія Яроцова 10 зол., Радник М. Онишкевич 10 зол., Д-р Бик 10 зол., Д-р Соханський 10 зол., Д-р Кульчицький зі Збаража 10 зол., Купець Бережницький 10 зол., О. Попович 5 зол., О. Клюк 5 зол., О. Осипяк 5 зол., Ст. Боднарова 5 зол., Купець Нестор 5 зол., Ректт Качмарський 5 зол., Марія Струтинська 5 зол., Іван Боднарук 5 зол., Радник Мельник 5 зол., М. Мальванівна 1 зол., О. Кміцикевич 1 зол., О. Деван Стерняк 5 зол., О. Куцяк 5 зол., Д-р Рибачевський 5 зол., Д-р Лебедович 10 зол., Д-р Сайний 3 зол., Д-р Голубовський 5 зол., Д-р Кассіян 1 зол., Проф. М. Ластовецький 5 зол., Д-р Щуровський 5 зол., Д-р Кос 3 зол., Д-р Балтарович 2 зол., Д-р Гаваль 4 зол., О. Кузьмович 3 зол., О. Сухий 5 зол., О. Семенюк 2 зол., О. Цегельський 2 зол., О. Семків 1 зол., О. Боліповський 1 зол., О. Штокалко 5 зол., О. Бачинський (Козівка) 5 зол., Посол Кузик 10 зол. Разом 479 зол. Старшина Кружка Р. ІІІ. ім. Т. Шевченка дякує за вказані суми і просить о дальшу поміч всіх Вп. Громадян, котрі одержали дотичні відозви з просьбами, та котрим деякі на серці добре шкільної дітворн.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

горуває безконкуренційно, у великім наборі родів чоколяди сметанкової, молочної, десертової і до варення як також чоколядок, кармельок і цукрів. — Не шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1381 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 20—50

Білля не жовкне при прасованню

МИЛЕННЯ білля, як також її тертя, щоби цілковито усунути бруд, це перестарілі процедури, які здистансовано через уліпшення. Тепер царює новий рід мила. Воно працює інтензивно а рівночасно лагідно.

Розпускає бруд і виділює його з білля в цей спосіб, що всілякі лишки даються сполікувати з найбільшою легкістю. Супроти цего білля не жовкне при прасованню. Піна, яку витворює Rinso, є в найбільшій степени активна, бо дуже добре розпускає бруд і виділює його з білля в радикальний спосіб.

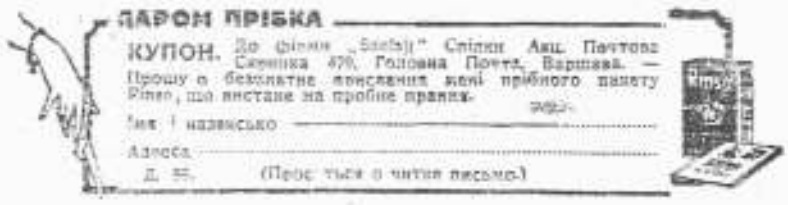

R. S. Hudson Ltd., Англія

НЕМИЛОЮ НЕСПОДІВАНКОЮ

Є ЗНИЩЕНА МІЛЛЮ ОДІЖ.

В який спосіб переховували Ви минулого року свою одіж. З певністю втрачали Ви богато днів на провірку, чищення і вітрення річей, а відтак богато часу втратили, щоби зложити їх, завинути і запакувати. Мимо цего часто стверджували Ви шкідливу працю молів.

ФЛІТ хоронить одяг відстрашуючи і нищучи молі разом з їх зародками, які нищать футра та тканини. ФЛІТ нищить міль в різних Фазах їх розвитку.

ФЛІТ є новим плинним препаратом, знаним зі своїх наслідків у нищенню молів, різних насікомих та їх зародків.

Спосіб ужиття.

Треба розбризкувати ФЛІТ на футра, одяг, фіранки, тканини і т. п. тримаючи одночасно для досягнення кращих наслідків, розбризкувач у відстані біля 50 цм. від скропльованої поверхні.

ФЛІТ цілком не плямить ані не вітрі найделікатніші матеріяли і тканини. В шафах треба розбризкувати ФЛІТ по полицях, муфлідах, в шпарах та щілинах. Зародків молів ніхто не спостереже, Фліт однак нищить їх цілковито. Розбризкування що два тижні, хоронять одяг від міді.

ФЛІТ можна набувати у всіх аптичних складах і дрогеріях.

Жадайте Фліт в оригінальнім опакуванні, в жовтих бляшанках з чорною опаскою, вистерігайтеся фальсифікату.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

нищить
Мухи, Комарі, Молі, Плюскви, Карікули і інші насікомі та їх зародки.

уживайте розбризкувача, щоби осягнути найліпші наслідки

ФАБРИКА „ФОРТУНА НОВА"
Львів, Кордецького 23—пошукує:

1) Портієра в віці не нижім від 35 літ, кавалєра. Від петента вимагається певне образования, яке йому уможливило би повнення контрольних функцій і ведения контрольних записок.

2) Завідателя або завідательку чекоядово-помадварського відділу.— Вимагане є: докладне практичне знаня виробу помадок і здібність до зарядy. Рефлектується лише на силу енергічну, метку і з довшою практикою.

3) Головного кухаря до варення цукру на паровім апараті. Петент мусить мати довшу практику і уміти самостійно обслуговати машину. — Зголошуватися особисто з свідоцтвами і поручениями від год. 8—10 рано. 2081 2—2

Загальний Збір Філії Т-ва „ПРОСВІТА" в Станиславові
відбудеться в неділю, дня 6. травня н. р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського 20). Початок Збору в год. 3. попол. 2060 3—3

ПЕРЛЬМУТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безгледно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських шілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1375 Скрізь до набуття. 16—?

Конкурс.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі приїме з днем 1. вересня н. р. управителя Музичного Інституту в Тернополі. Вимаганий державний іспит з музики. Платня після умови. Зголошення подавати до кінця травня н. р. на адресу: Степан Андрусечко, Тернопіль, Мінкевича 26. *За Видїл: Садовський голова, Анд русевко секретар.* 2097 1—3

Ширіть наш часопис!

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14-карат. золота з рубіном тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Синетуська 4.

Конкурс.

Кваліфіковані учителі середніх шкіл і кандидати на таківже учителів з науковим іспитом або бодай в стадії іспиту можуть вносити згідно поновити подання з документами о посади в гімназіях або учительських семінаріях "Рідної Школи" найдальше до дня 15. травня н. р. на адресу Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. II. п. 2103

Оголошення.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі відкриває з днем 1. вересня н. р. Музичний Інститут в Тернополі. Вписи приймає і інформації уділює О. Д-р Минол Конрад, Тернопіль Сенкевича 14 або IV. (укр.) гімн.
ЗА ВИДІЛ:
Садовський голова. *Анд усевко* секретар. 2098 1-3

Подяка.

Високоповажаному Панови Д-ру Максимілїанові Зайдлерові, Примарію гінекольогічної клініки Каси Хорих міста Львова, складаю цею дорогою найсердечнішу подяку за щасливе переведення дуже тяжкої операції у моєї жінки, як також за старанну і сердечну опіку в часі побуту на клініці. Дякую також сердечно Вп. Панам Лікарям: Д-ру Коважикові, Вайзафтові, Флекерові, і Вп. Пані Д-ру Маргулесівній за їх сердечні старання коло недужої. Окремо дякую сердечно Вп. Пану Д-ру Гарбічові, що в часі довгої реконвалєсценції недужої, відвідував її дома майже що дня даючи ради і вказівки що до дальшого лїчення. Персоналові клініки а особливо Вп. Пані Кубальовій сердечне Спасибіг за труди і старання понесені для хорої.
Львів, дня 30. квітня р. 1928.
2101 1-1 Юліян Цісик.

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОВАЖНЕ Товариство убезпечень пошукує зрілих репрезентантів на терені цілої Східної Галичини. Письменні зголошення: Львів Почтова Скринка 72. 2095 1—1

КРИНИЦЯ відділ "Якубівка" біля Нових Лазінок поручає від 1. травня похорі з повним удержанням по приступних цінах. Управа в українських руках. Зголошення: Олена Савицька вдова по священику, Криниця відділ „Якубівка". 2046 3—3

КУПИМО

Літер. Науковий Вістник за 1925, 1926, 1927 (комплєти). Історію України-Руси Грушевського т. 7-ий а також інші томи — Оферти з поданнем цін слати на адресу: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. 2078 2—3

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 13. 1817а) 11-15

УКІНЧЕНИЙ правник, пошукує посади адвокатського або нотаріяльного конципієнта. Ласкаві голошення на адресу: Зарід школи в Лужку горішнім п. Снят. 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха**, Львів, вул. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Стародавні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3/6 80-?

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 9-10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 19—20

Щавниця Д-р Маркіян Дзерович
(ЛЬВІВ КОХАНОВСЬКОГО 100)
ординуватиме
від 15. V. (травень) до 15. IX. (жовтень) в Редуті давніше „Готель Польскі"
1822 **в Щавниці.** 3—3

НАЙНОВІШІ **ДІТОЧІ ВІЗКИ** виконує **Е. КІК** Львів, Пасаж Міколяша. Виконує всякі направи і вимини. 3-10

ІНТЕЛІҐЕНТНИЙ Шофер, українець, гляда посади. Згол. до адмін. „Діла" під „Сирена". 2060 3—3

КРИНИЦЯ написіват **„Лесичанки"** при вул. Нудавського банько новат лазінок, поручає сонячні комнати з балконами і верандами. Першорядне удержання. Зголошення до 10. травня н. р. **Віттінова**, Львів, Заблоцевича 16/1 п. Телефон 34—91 відтак Криниця. 2026 3—4

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 97 (11.350). Львів, пятниця 4. травня 1928. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудием
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Польща і „Росія".

Керенський і російський публіцист Філософов про „польську небезпеку" для Росії.

В англійському найвпливовішому щоденнику „Таймс" появився недавно цілий ряд статтей про те, що урядові й радикальні польські кола не бажають війни зі СРСР, але за те одні й другі сильно вірять, що більшовицький СРСР скорше чи пізніше розложиться, а в результаті цього розкладу наддніпрянська Україна, теперішня УСРР, сфедерується з Польщею. В напрямі реалізації таких сподівань, твердить „Таймс", польські правлячі й зближені до них кола вже тепер ведуть оживлену діяльність.

Лишаючи на боці відомі зрештою загально аспірації не менше відомих польських кол про їхню „українську політичну концепцію, хочемо нині присвятити дещо уваги поглядам Керенського і відомого російського публіциста Філософова на ту справу.

Отже Керенського вразили статті „Таймса" незвичайно болюче з двох причин: їх досі з польських кол ніхто не заперечив, отже вони, на думку Кер., відповідають дійсности і загрожують поважно цілости „Росії"; ведучи таку політику наміреного розчленування „Росії" Польща поповнює велику невдячність супроти „російського народу", який свого часу (за часів урядування Керенського), маючи „в кишені згоду союзників на анексію Польщі в трьох займанщинах", на анексію не тільки не пішов, але навпаки визнав Польщу незалежною державою.

Керенський відчуває не тільки жаль і велику невдячність Польщі, але й підкреслює в своєму органі „Дні" II, коли так можна висловитися, політичну облуду, бо вона підготовляє „розчленування" Росії не явно та отверто, а „конспіративно" та „мирно". Всю ту підготовку вважає він великою „польською небезпекою" для „Росії" і пише про потребу боротьби з нею. Докладно він не формулює методів і засобів тієї боротьби, і хоч пише про боротьбу, то всеж не погорджує й таким засобом, як жалісливий апель на адресу Варшави та її „амбіції", щоби чона залишила такі болючі для „російського народу" експерименти. Отже покищо Керенський бореться з „польской опасностью" сентиментом і не забуває заздалегідь запевнити поляків, що

„ми (тобто Керенський і комп.) можемо чіткоточно запевнити польський народ, що в будуччині російський народ ніколи не відмовиться від незалежньої Польщі, як підставу своєї міжнародньої політики на західних границях. Колиб Варшава могла вині, коли Росія переживає свій найтяжчий час також твердо заявити про те, що політика розчленування Росії не її політика, що відомости, подібні до статтей у „Таймсі", не відповідають дійсним фактам, колиб одним словом Варшава також явно простягнула руку приязни російському народові, як це робила російська демократія в годинах польських важких переживань — то не прийшлосьби польським офіціозам попадати в дивне подразнення від самого натяку на існування не лише польського, але й російського патріотизму".

Варшавський публіцист-емігрант Філософов, редактор щоденника „За Свободу", дуже невдоволений такою „інтервенцією" Керенського. Він не заперечує вправді „польской опасности", але не закриває й того факту, що з нею не може ніяк боротися російська еміграція, а вже тим більше не може вона цього робити такими „студентськими" засобами, як це робить Керенський. Одинокі більшовики можуть з нею, яким і вона істнує, боротися, бо мають до того засоби. А більшовики здають собі справу з тієї небезпеки дуже докладно, найкращим доказом чого є між іншим остання заява Богомолова кореспондентові Польської Агенції Телеграфічної в Москві.

„В широких масах населення СРСР — казав Богом. — зберегліся ще спомини про чужу інтервенцію і радянська правительства живо реагує на спроби створення спрямованого проти СРСР блоку держав; рівночасно в СРСР панує переконання, що ворожі спроби такого блоку без участи в ньому Польщі булиб незвичайно важкі а навіть засуджені на невдачу".

Щоби ті спроби стали невдачею більшовицька дипльоматія кокетує Польщу та бажає з нею навязати якнайліпші добросусідські звязки. Та вернімо до міркувань Філософова. Більшовики можуть боротися „з польской опасностью" двома засобами: червоною армією і Комінтерном.

„Перший з тих засобів — пише Філос. — на мою скромну думку мало пригідний. Навіть коли червоній армії буде помагати, не уваживши свого життя Керенський, то все одно червона армія, сама собою, ледви чи кому страшна. Другий засіб далеко сильніший і небезпечніший. Це Комінтерн. Ту могутню силу легковажать усі західні держави і зокрема Польща. Коли в мирному стані всі буржуазні держави так або інакше поконують цю небезпеку, то в часі війни вона може стати йепереможною".

І тому то Філософов уважає позицію Богомолова й більшовицького уряду в справі „польской опасности" далеко вигіднішою ніж позицію Керенського. Він радить цілій російській еміграції дивитися на реальні обставини зовсім тверезо й живо. Цитуючи статтю С. Войцеховського, опубліковану в польському радикальному тижневику „Дрога", на тему майбутнього співжиття Польщі й СРСР, він погоджується з ним у тому, що співжиття народів „Росії" з Москвою є внутрішньою справою СРСР чи його наслідника і що в ці внутрішні справи Польща мішатись не може, бо це довелоб у наслідках до повної руїни і Польщі і „Росії". Одна й друга сторона поставиливб у боротьбі на карту не тільки свою гідність, незалежність, але й само своє істнування. Це саме булоб і навпаки, колиб „Росія" мішалась у внутрішні справи Польщі. Тому то в імя добрих взаємин і в імя просто майбутньої польсько-російської ідилії є: чесно виповнити рижський договір обома сторонами, польською та російською. Цей договір повинна признати вже тепер вся російська еміграція і таким чином заздалегідь дати посередню підмогу будучому побільшовицькому російському урядові в виминенні польсько-російського конфлікту. Іншими словами Філософов стоїть на становищі Ст. Грабського, щоби санкціонувати теперішню парцеляцію України між Польщею й „Росією" точніше покищо між Польщею і російською еміграцією, а там уже все уложиться якнайкраще і обі сторони будуть вдоволені, бо при розчленуванні України тимлекше зберегти великодержавність і „Росії" і Польщі. Одначе Філософов забуває про найважніше, а саме, що в сподіваному ним моменті перебирання влади від більшовиків чи по більшовиках слово в справі України припаде не „Росії" і не Польщі, а українському народові, точніше українському урядові, що матиме дещо проти трактування українського питання як російської і польської домашньої справи.

Криваве свято.

1. травня у Львові, Бориславі, Ковлі, Варшаві, Лодзі, Кракові Сосновці і Бендзіні. — Криваве жниво робітничого свята.

День 1. травня, день робітничого свята пройшов по всій території сучасної Польщі дуже бурхливо, потягаючи за собою богато жертв у ранених і вбитих. Всюди йшла боротьба між пепесівцями з одного боку і комуністами та комун. елементами з другого. Всюди пепесівці мали підтримку поліції крім своєї власної боївки або т. зв. міліції. Комуністи й комунізуючі, сильно проріджені у верхівці передтравневими арештами і недопущені до відсвяткування 1. травня, намагалися заволодіти трибунами і виступити у походах. Проти того активно виступали пепесівці при допомозі зорганізованих боївок.

У Львові напередодні 1. травня перевелено труси серед комуністів і комунізуючих, сконфісковано транспаренти і прапори та арештовано 56 видніших діячів. Не зважаючи на ці превенційні заходи, свято не пішло гладко. На площі Госевського частина робітників (з профсоюзів) захопила одну з трибун, на яку винесла комуністичного посла Сохацького, який розпочав промову по українськи. Комуністичні й комунізуючі робітники мали червоні відзнаки з українсько-польсько-жидіськими написами. В часі промови пос. Сохацького пепесівська боївка розпочала наступ на трибуну. Розпочалась бійка, серед якої поліція розвязала віча та перевела арешти серед комуністів, яких автами відставлено до власниці. При тому потурбовано багато приналідних глядачів, між іншим втоплено руку й хребетний стовп машиністові Козицькому Іванові, непричасному до демонстрацій, що випадково проходив тудя і попав під удари розганяючої товпу поліції. Після „очищення" площі відбулося пепесівське свято. Опісля уформувався похід. На вул. Легіонів леві сель-роби намагалися приєднатися до пепесівського походу, з чого знову повстала бійка й нові арешти.

В Бориславі від імени лівих виступав пос. К. Вальницький. Пепесівська боївка потурбувала своїх противників, перевернула трибуну, при чому кілька сидьких стусанів одержав і пос. Вальницький. На місці переведено арешти. Пос. Вальницького відвезено автом на поліційну станицю, звідки після трьох годин його випущено — з перепросинами.

В Ковлі комуністи й комунізуючі з прапором і транспарентами випрущили на стрічу пепесівцям. Поліція заступила їм дорогу, сконфіскувала транспаренти й арештувала 15 учасників комуністичного походу.

У Варшаві прийшло до кривавих подій. На Театральному Майдані, де зібрались пепесівці, явились комуністи, несучи на плечах пос. Варського. Пепесівська боївка створила сильний кордон і не пускала комуністів. Розпочалися сутички. Напір комуністів розірвав пепесівців. Енергійно забралася пепесівська міліція до „очищування" майдану. Повстала бійка між нею і комуністами, роздалися револьверові вистріли. Коли впав приказ стріляти, присутні робітники кинулися на землю. Це ще збільшило паніку. Розпочалася безладна втеча на всі сторони. Від стрілів почали падати ранені. Комуністи відступають на вул. Вербову і Сенаторську і там зустрічають новий відділ пепесівської боївки. Знову загорюється боротьба. Втрете приходить до револьверової стрілянини на задах пепесівського походу, де розвиває діяльність пепесівська міліція.

Висліди цієї 1-шотравневої зустрічі у Варшаві був страшний у наслідках. Від стрілів на Театральному Майдані впало 4 убитих, 41 осіб важко ранених (більшість бореться зі смертю) і около 200 легше ранених. Всі шпиталі переповнені. Пос. Варський явився у сеймі покервавлений. Розуміється, потурбованих є сотні. Арештовано до 500 осіб. Так „святкувала" Варшава 1. травня.

В Лодзі прийшло до сутички між пепесівцями й комуністами на підкладі червоного прапору на магістраті. А саме пепесівці завісили на магістраті свій прапор. Комуністи теж притвердили і свій. Прийшло до сутички. Комуністичний прапор усунено. Поліція виступала активно. Є потурбовані й арештовані.

В Кракові 1. травня пройшов іще найспокійніше, хоч і там арештовано кількох комуністів.

В Сосновці (Домбровський вуглевий басен) теж прийшло до кривавої зустрічі між пепесівцями і поліцією з одного боку та комуністами з другого. Підчас сутичок упали стріли. Трьох поліцаїв ранено. Поліція дала дві сальви. Підчас усування демонстрантів зпід вязниці поліцай пробив на смерть одного робітника, що супротивлявся. Багато арештованих.

В Бендзіні заворушилися політичні вязні. Заворушення здавлено силою. Комуністичного походу не допущено під тюрму.

Ось короткий перегляд 1. травня у важніших осередках. Жниво робітничого свята просто страшне: кілька вбитих, десятки важко і сотні легко ранених, тисячі потурбованих, сотні й тисячі арештованих.

Боротьба українців у Синевідську Вижнім за громадську землю.

Дарунок наказного комісаря. — Похід на „діброву". — „Спільність інтересів" польського робітництва з українським працюючим народом. — Перервана битва. — Арешти й побиття. — Величаве віче. — Стшелец — машерує!

Ще 21. березня 1925 р. правительственний комісар в Синевідську Вижнім переправдив на засіданні своєї наказної „прибічної ради" ухвалу, що громада дарує із великого громадського пасовиська „діброва" 25 моргів свіже основаній римо-католицькій парохії. В Синевідську В. є поверх 3 тисячі українських (гр.-кат.) і круглo 50 польських (римо-кат.) душ. Плив кого польського робітництва — головно в трачці (тартаку) — бувае до 400 душ. Для цих римо-католиків засновано окре-

му парохію і вжито в 1925 р. всіх заходів, щоби поки час наділити її землею місцевої української громади. Як у богатьох інших громадах так і тут доручено перевести це правительственному комісарові Наказний комісар виконав доручення „народової ради", даруючи на „косцюлек" 25 моргів громадського поля, але цим разом виїмково трапила коса на камінь. Наліть українські „прибічні радники" вийшли з засідання перед цею ухвалою і „резолюція" перейшла без „комплету". Тимбільше противставилися цій ухвалі всі інші українці, споконвічні синевідські громадяни. Вони негайно внесли спротив, віддали це діло адвокатові д-рові Евинові і поставили справу на всякий випадок рубом. Або — або! Радше смерть, ніж зізнай дозвіл на безправний „дарунок" громадської землі наказним комісаром і то на „косцюлек"! Діло не йшло легко. Польським робітникам вдалося внеднати затвердження ухвали. Алеж і енергія українських робітників та господарів синевідських не слабла і справа опинилася нарешті в адміністраційнім трибуналі. „Тимчасовий Виділ Самоврядування" також видав нарешті 15. листопала 1927 р. синевідчанам письмо, що все залежить від ореченння адміи. трибуналу, до якого українські громадяни внесли у цій справі скаргу.

Минулого року покінчилося і в Синевідську Вижнім панування наказного комісара. По довгих літах вибрано знову громадську раду. Ця нова рада вже 10. грудня м. р. запротестувала на своїйому засіданні проти дарованни наказного комісаріяту з 21. III. 1925 р. і відкликала цю ухвалу.

Синевідські зайшлі римо-католицькі трачкарі цим занепокоїлися. І їм уже було знане ореченнм польського адміністраційного трибуналу з 4. листопала 1925 р. ч. 1177, що **наказні комісарі і прибічні ради не мають права продавати чи дарувати громадське майно.** Що українські робітники й господарі в Синевідську Вижнім рішилися боронити свою прадідну землю всіма правними засобами, вони також бачили і знали. З него приводу витворилася в Синевідську скрутна і дуже напружена ситуація. По цегорічних Великодних святах рознеслася вістка по цілій громаді, що як лише земля присхне, зайшлі трачкарі вийдуть з з плугами на „діброву" і — як казав колись у соймі Вітос — польським плугом визначать своє „посядане".

Наділюся день 25. квітня п. р. На дорозі в напрямку „діброви" зявилася фіра з плугом. Всі українці в Синевідську, навіть ті українські робітники, що були вже на Демні при роботі, живо почали бігти на „діброву", щоби боронити її перед наїздом чужих плугів. Небавом виявилося, що це одна місцевий залізничий урядовець післав тудн фіру з плугом по дерикну без ніякого наміру забирати громаді „діброву". Нарід спокійно вернувся домів. Але-ж латинники-трачкарі з цього приводу ще більше заворушилися. З їх боку впав у цім часі стріл. Кажуть, що стрілав якийсь Зелінка. Повертаючих людей стрінули усякі ворожі вказки трачкарів. Вони-ж негайно зателефонували до Сколього по допомогу влади. У вечері Сколе надіслало чимало поліції. Трачкарі почали складати доноси і серед півночі поліція арештувала перших 9 українських громадян. Десятого люди вирвали з поліцейських рук. Арештованих відвезено до Сколього, звідки по переслуханні суддею відіслано їх прокураторові до Стрия.

Зараз по цім вислало Синевідсько телеграму послові своєї округи О. Луцькому з повідомленням про критичний момент у боротьбі Синевідська за громадську землю. Депешу відчитано на засіданні Українського Клюбу послів. Клюб доручив послові Луцькому негайно запобігти в міністерстві внутр. справ насильному перебранню синевідської „діброви" в чуже посідання перед вирішенням цеї справи адміністраційним трибуналом та заявити в міністерстві, що в Синевідську прийде до пролляну крови, коли поліція зараз не перестане опікуватися цею справою проти інтересу громади. Доручення клюбу пос. Луцький зараз виконав.

Тимчасом на другий день у Синевідську по вимаршуванні всіх, кого римо-католицькі трачкарі вважали провідниками українських громадян, яке було коло сорок поліціянтів і під їх ескортою вийшли плуги на діброву, щоби зорати там 25 моргів для латинської парохії. Ціле українське громадянство Синевідська мужчини, жінки, діди, баби й діти вибігли собі на „діброву". Счинився демент на цілу громаду. На „діброві" найшовся також комісар староства Ордович. Наші громадяни, робітники й господарі та їх жінки — виразно заявили йому й поліції, що з прадідної „діброви" не уступляться, хочби їх усіх вистріляно. Треба ждати на вирішення адм. трибуналу! Потім побачимо, що буде! Трачкарі-латинники, щоби наочно засвідчити про спільність інтересів українського й польського працюючого люду, верещать: „креф спусьціць кабанов!" Шемент — і катастрофа. Доручення дані згори комісарові мабуть були такі, що нарешті він заявив громадянам, що латинники не будуть нині перебирати „діброви" в посідання і доручив поліції уступитися з плугами в село. Не легко заспокоювалися пристрасти. Нарід обурений наглим наскоком чужих плугів на його „діброву" під охороною пів сотні поліцейських кріс'в, шабель та револьверів ще день і другий день не спускав своїх очей з дорогої „діброви". А поліція знову арештувала українців і відставляла їх до суду. До неділі відставлено дальших 4 українських громадян до Стрия. Арештовано: **Николу Комариницького, Прокопа Коваля, Адама Турчина, Василя Коваля, Івана Камінку, Федора Кавку, Гната Пловака, Михайла Джуса, Ольгу Шило, Марусю Думинець, Рузю Думинець, Касю Шило та Івана Стека.** Підстава арештів: односторонні зізнання латинників-трачкарів, пусті й безпідставні. Слідчий суддя в Стрию вже звільнив 4 арештованих.

На особливе підкреслення заслугує люте побиття наших людей поліцією. Дуже тяжко побиті поліцією: **Марія Карпінець** (жінка Федора), **Васаганка Настуня і Марія Головка.** Коли Маруся Думінець заявила, що завважила ч. 334 на цім поліціянті, що так тужко побив Марію Карпінець, її (себто Марусю Думінець) зараз арештовано і відставлено в Сколе, потім до Стрия. Марію Головку бив поліцай Регнер зі Синевідська.

Про „український бунт в Синевідську" заговорили на свій спосіб і польські львівські часописи. Щоби прослідити справу на місці і заспокоїти наших громадян заявою, що їх справою опікується клюб українських національних послів, посол О. Луцький приїхав в неділю 30. квітня до Синевідська Вижнього. Поїзду вижидала поверх тисячка українських селян та робітників. Прибувшого посла повитано величаво. Великим походом рушив нарід до читальні. Тут зросла народня хвиля до поверх трьох тисяч душ. Віче мусіло відбутися під голим небом. Отворив віче о. декан Ю. Левинський урочистою промовою в честь клюбу українських національних послів і посла округа Луцького. Промову останнього про діяльність клюбу наших послів і їх дотеперішню та будучу опіку для загроженого майна синевідської громади повитав нарід захопленням, яке годі описати. Посол Луцький з признанням підніс посяту синевідських українців в їх боротьбі за громадське право, заспокоїв їх запевненнями опіки від цілого клюбу національних послів і нарешті відвав усіх українців до спокійної зустрічі походу трачкарів в день робітничого свята. Останніх перестеріг, що в жилах українського працюючого люду є не гнойівка, але кров — і що ця кров знову мусіла би відзізватися, якби „діброву" трачкарі ще раз хотіли підступом забрати в посіданнм. По оживленій дебаті, в якій зголошували запити і давали пояснення поміж іншими: д. Комариницький, Сливка, Матушкевич (з Корчина і о. Левинський віче замкнено відспіванням національних гимнів та величавими овапіями для української парляментарної репрезентації і присутного посла. Ці овації ще раз відізвалися дуже щиро при відїзді посла Луцького на залізничий с[illegible]. Ціле віче відсело його аж сюди і працало сердечними словами та безліччю свіжого квіття з „діброви".

На цім поки що спинилася боротьба синевідських українців за свою громадську землю. Історія цеї боротьби цікава і цінна. Це одна капля в морі надужить та дурійки, якими придавлено наші громади. Алеж і в цій каплі як виразно відзеркалюється на тлі гірких умов тугість наших сил, добре закорінених у рідну землю!

Наконець — ще одна замітка, бо на одній небезпеці і в Синевідську доля не кінчиться. Ще там не покінчено „делікатного" посягання лат. парафії на 25 моргів громадської української „діброви", і вже зявився в Синевідську „Стшелец", воєвоспортова організація пих-же самих трачкарів. Зявився і грозить громаді, що добра їй не буде, коли чимскорше не дарує „Стшельцові" тимчасом тільки найкращої будівельної парцелі!

Рівночасно упоспливлює шкільна рада місцеву всенародяю школу учителем-поляком, хоч на конкурс зголосилися поважні і знакомиті українські вчителі.

До чого все це йде? Хто тут сіе вітер і хто збиратиме бурю?

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Шестий день розправи.

Нині, в середу, відчитав предсідник трибуналу 42 питання, поставлені до суддів присяглих. Після того виголосив довгу промову прокуратор, домагаючись покарання всіх обвинуваченних. По ній промовляв перший з оборонців д-р С. Шухевич, що скінчив свою промову в год. 2.30.

Завтра, в четвер, розправи не буде. В пятницю говоритимуть оборонці д-р Старосольський і д-р Галкевич, а потім предсідник виголосить своє резюме. Таким чином присуд буде виданий в пятницю або аж в суботу.

*

Питання до лави присяглих.

Перші 15 головних питань відносяться до всіх 15 обвинуваченних. Їх зміст такий: „Чи обв..... винен, що в Снятині в рр. 1926 і 1927, належачи до тайної української революційної організації, яка має на меті відірвати „Сх. Малопольщу" від однопільного звязку Польської Держави, а також викликати й шкрити заворушення і несполій внутрі держави при помочі саботажів і наскільств — дальші вербуючи членів до тої тайної революційної організації приказ до виконування саботажів на шкоду держави, підприняв тайно при помочі союзів, змови, зазивів, вербування, підбурювання словом і другом чинности, спрямовані на відірвання части від однопільного звязку держави, а також на викликання забурень і домашньої війни внутрі держави, при чому в тому всьому мав дальшу участь?"

Питання 16-18 відносяться до обв. Бажанського, Балицького і Піка (намова першого до ушкодження держ. телефону і підпиття 2 тел. стовпів другим і третім).

Питання 19—21 відносяться до обв. Генина, Горюка і Бачинського (намова першого до ушкодження телеграфічних проводів і намагання другого і третього виконати це)

На випадок заперечення перших 15 головних питань поставлено такі евентуальні питання до всіх обвинуваченних (22—36): „Чи обв. . . . . винен, що в Снятині (або в Коломиї) в рр. 1926 і 1927 був членом тайного товариства?" (При Бажанськім і Генинові є ще такий додаток: „і збирав членів до тогож товариства"? — При Кирилі, Юркові й Миколі Стефаниках та при Мацілінськім і Щухові є такий додаток: „і давав свідомо своє мешкання на сходини тогож товариства?").

На випадок заперечення питань 16—21 поставлено кілька евентуальні питання (37—42), що відносяться до Бажанського, Балицького, Піка, Генина, Горюка і Бачинського (перша трійка відповідає за **спільне** ушкодження 7 тел. стовпів, друга трійка — за **намагання спільно** поперетинати телеграфічні проводи).

Промову прокуратора й обор. д-ра Шухевича з уваги на обмаль місця подамо завтра.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 1. травня 1928.)

ПРОМОВА ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА.

(ік) На останньому засіданні, яке було присвячене бюджетові мін-ства праці і соц. опіки пізно вечером (вже по замкненню числа) виголосив близько одногодинну промову пос. д-р От. Баран (Український Клюб) спеціяльно над справою еміграції. На початку цеї промови пос. д-р Баран прилучився до заводів своїх передбесідників у справі нового вехтування мін-стром праці і соц. опіки справ села. Треба переводити реєстрацію безробітних на селі. Якщо навіть міністр має в цьому напрямку якісь позитивні заміри, то не видно їх у бюджеті. Бюджет цього ресорту трактований зовсім по мачошиному. Що торкається великої проблеми еміграції, то в тій царині видимо лише початок роботи. Еміграційний закон не бере під увагу співпраці громадянських чинників. Франпузький еміграційний ринок тепер мало для нас відповідний. Є вже навіть в тім реемігращійні хвилі. Інша річ, що обава будьтобн емігранти до Франції можуть винародовитись є безпідставна, бо життя цю справу вирішило вже взагалі в негативнім змислі. Кольонізаційна еміграція до Франції йшла з Італії. Щойно напруження відносин поміж тими державами спричинило, що Франція зачала оглядатися за імграцією у Польщі. Німецький ринок став для еміграції дуже важний. Перед війною йшли туди люди найменше кваліфіковані й незаможні. Тепер можуть йти лише найбільше кваліфіковані і середньо заможні. Перед війною поляки йшли переважно до Злуч. Держав Півн. Америки, українці до Канади. Тому еміграційного тону не можна стримувати, лише його регулювати. Польське еміграційне товариство, як громадянська інституція зробило для поляків богато добра. Аналогічне українське товариство є щойно в стадії організації. Взагалі еміграційний закон має ціду вину повинний недостач.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства судівництва. — 236 політичних вязнів.

(ік) Сьогодні бюдж. комісія приступила до розгляду бюджету мін-ства судівництва. Перший забрав голос міністр судівництва Мейштович, який полишив на боці всю політичну сторону свого ресорту і займався лише бюдж. цифрами. Прелімінер доходу в п. р. виносить 86,6 міл. та розходу 107,5 міл. Загалом бюджет мін-ства судівництва виносить разом з інвестиційними сумами 4,7 пр. всього бюджету. Опісля міністр займався справою суддівських етатів, зокрема перетяженням суддів судовими справами. Потім приїшов до розгляду тюремництва. В цьому році на тюремництво преліміновано на 6 міл. більше, як у мин. році. Загально в цім році є 31.850 вязнів. Коли пос. Чапінський (ППС) спитав кільки в цьому політичних вязнів, міністр відповів, що на яких 500 більше як у мин. році. Тоді пос. Розмарін (Жид. Клюб) як референт бюджету мін-ства судівництва повсказив: в цьому році є 236 політ. вязнів у Польщі. Потім міністр розводився над реорганізацією самих вязниць. Після того забрав голос референт бюджету пос. Розмарін. Він зазначив на самому вступі, що на заході становище міністра справедливости є тотожне зі становищем сторожа правосильности і відповідає за всі видані закони та за їх реальне виконування. Як мається справа у Польщі пос. Розмарін делікатно лише зазначив, що мовляв у молодих державах трудно правосильність зреалізувати. Переходячи детайльно різні позиції бюджету референт жалівся на широке практикування превенційних арештів у Польщі супроти політ. вязнів. Пос. Розмарін, як референт, не зголосив ніяких конкретних внесків на підвищення бюджету. В дискусії, яка опісля розвинулася, домінував гострий опозиційний тон усіх промовців. Навіть промовці з клюбу 1-го висловлювалися дуже делікатно стараючись затушувати вражіння перелбесідників. Звертає увагу, що ними вперше бюдж. дискусія викликала

КУРСИ САМОХОДОВИХ КЕРМАНИЧІВ
Інж. Александра Юрого — Львів, Коперника 54
при найбільших самоходових варстатах в Галичині.

ЗАВОДОВІ КУРСИ і джентельменські
для Пань і Панів.
ОПЛАТА РАТАМИ. Полекші для П. Т. Військових, Державних Урядників і Академиків. Вписи щоденно. Інформації і програми уділяє Управа Курсів. Початок нових груп 26. IV. і 2. V. 1928.

за справді запікавлення та стоїть на належній висоті.

Гострий тон дискусії та звороти відверто особи міністра був на стільки домінуючий, що в кулюарах панує думка, що мін. Мейштович у сеймі запечатаний. Як перший промовець виступив представник „Визволення" пос. Руг. Кізірся на сторонничість судів у процесах супроти селян. Заявив, що його клюб займе на пленумі сойму негативне становище до міністра. Після пос. Гартгласа (Жид. Кл.) промовляв пос. Тромпчинський (ЗЛН). Закинув упрост нерівномірність кар за провини і безкарність злочинців, прим. редактор „Глосу Правди" Стпічинський цілими роками ухиляється від цілого ряду правосильних присудів лише тому, що пише за урядом. Відомим є випадок, коли слідство проти злочинців не доводить до висліду, а репактори, які подають відомости в звязку з тими злочинами є наражені на кари, коли хочуть довести правду, то їм унеможливлюється це, заслонюючись урядовими тайнами. Зокрема промовець обговорив справу протизаконної помічаної віцемін. Пара ген. вяборчим комісарем. Пос. Полякевич (1-ка) старався ослабити враження, протестуючи проти промови Тромпчинського. Пос. Ніжанковський (ППС) висловив здивування, що консервативна партія, до якої зараховується міністр справедливости, причинюється до зменшення авторитету законодатної палати. Зокрема напастував відношення мін. Мейштовича до сойму. Пос. **д-р Ст. Баран** (Український Клюб) подає дві конкретні справи. Перша справа: грунтових книг, друга справа реорганізація судів. Позиція 500.000 зол. на реституцію грунтових книг у Сх. Галичині є рішучо недостаточна, бо і ті книги, які не є знищені, повинні бути відновлені, тому що не відповідають уже справжньому станові річей. Виданий декрет про реорганізацію судівництва є хибний та не рахується з життям. Виконання цього закону повинно бути принайменше відложене. У Галичині заведить цей закон неіснуючі досі інституції мирових суддів, при чому судові власти найнижчих судів переходять із рук фахівців до нефахових, що населення вважає поворотом до інституції панських суддів. Хаос в організації судівництва та занепокоєння серед населення викликує також касування повітових судів. Уважаємо шкідливим те масове переношення старших суддів на емеритуру, тому, що вони мають за собою знання і досвід, яким не відзначаються їх молоді наслідники. Віцемінистр Пар полемізував із виводами пос. д-ра Барана. Зокрема поснував, що суди в Галичині залишаться такими, як були. Інституція мирових суддів буде лише інституцією субсидіярною та не буде мати нікого власного обсягу компетенцій. Пос. Домбський (Стр. Хл.): Правосильність у Польщі глибоко підупала. Суддівництво стає поволі апаратом влади адміністраційним, послугуючись лише односторонньою поліцією. Показалося це під час виборів. На окраїнах практикується націоналістичний терор, хоч внутрішній шеф уряду є ніби то федераліст. Усе те дуже небезпечне з держ. становища. Замір справедливости буває тенденційний. До нинішнього керманича міністерства не маємо нікого довіря. Пос. Керник (Піст) говорить на ту саму нуту. Пос. Поросський (1-ка) гадає, що комуністів не можна вважати політичними злочинцями, тому, що це агенти Москви, які на гроші допускаються злочинів. Пос. Чапінський (ППС): Нема ще законів, які передбачує конституція та які нормували би виконання самої конституції, якщо ППС заголосить знец. резолюцію, важачу уряд до передтермінового у-відомлення вибрів. Практикування великих кар до політ. винуватців не доводить до цілі. Щодо комуністів, то більшість держав улегалізувала комунізм і тим його унешкідливила. У нас практикується за політ. провини більші кари, ніж у царській Росії. Постулати комісії, яка 1926 р. відвідувала вязниці під проводом Тугута, зовсім не є виконані. Ще тепер практикується методу побоїв вязнів навіть політичних. (Віцемін. Цар: Рішучо цьому заперечую!) 6 інтерпеляцій пос. Дзенгельського, що вязнична сторожа в Пінську 18. березня п. р. побила тринять людей. Харті у вязничих недостаточні. На прохарчування одного вязня випадає денно 91 сот. В дискусії забрав слово пос. д-р **Загайкевич.** (Зміст промови подаємо нижче). Промовляв також пос. д-р Лев Бачинський (зміст промови з техн. причин подамо завтра).

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ЗАГАЙКЕВИЧА.

(ік) Політичні процеси прибрали в Польщі поважні розміри, а вони не належать до звичайних карних розправ. Підставою судового поступування в справі крадіжки чи вбивства є факти. В політичним процесі не йде про факти, лише про суб'єктивні погляди. Тепер панує один напрямок, який створює апріористичні пред'диспозиції і підозріння. Судія, йдучи слизькою дорогою свобідного судейського пересвідчення, добачує в тій атмосфері злочин там, де його нема. Припоровлюється часто обвинуваченим у дерзкім, зраді, яка обовязково вимагає негайного арешту. Далі додається таким справам шпітунського тла, яке має той наслідок, що вязням відбирається пільги, якими користуються політичні вязні, а врешті все це розглядається як комунізм. Треба, щоби згори наспіли деякі вияснення, а саме, що погрожує державі більше, а що менше. В нинішньому процесі, який тепер ідо проти 15-х українських студентів у віку від 18—21 літ. перелано справу львівському судові, хоч нею мав занятися коломийський суд. Цей факт видно означає те, що не було довіря для присяжних суддів у Коломиї. Далі закорінюється система тісної кооперації суду з функціонарими поліції. В дуже богато випадках, головно політичні процеси оперті на політ. конфідентах, а навіть на провокаторах. Діється теж так, що функціонар поліції поставить когось до вязниці та не робить одночасно донесення, лише зволікає днями а слідчий суддя не має навіть можности переслухати обвинуваченого. Прокуратори при окр. судах мають обовязок з остаточним своїм внеском в політ. справах відмежитися все до надпрокуратора, хоби навіть справа була ясна і був замір звільнити обвинуваченого. Цей пропедер знову потребує 5—6 днів. Промовець приключується до попередніх внесків за перериванням кари та передтермінових звільнень вязнів, а тим, що вони буде приморовлюване до винуватців політ. натури. Щодо внутрішніх судейських справ, то права української нації не є шановані. Ми не дістаємо резолюцій одночасно в українській мові, а судові розправи розписуються на урочисті гр.-кат. свята. У персональних справах українці є покривджені. Маємо деяві 1—2 голов (президентів) окр. судів. Українських суддів при авансах немилується без ніякої причини, зате лише, що вони гр.-католики та української національности.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми з 2. травня 1928.)

ДЕРЖАВНА САМОВРЯДНА РАДА.

(ік) В найблизчому часі має бути скликана державна рада для справ самоврядування. На першім засіданні мають говорити про справу організації комунальної служби, здоровля, організації лічничих установ, збільшення будівельного руху і т. д.

ПРОЦЕС АЛЬЗАСЬКИХ АВТОНОМАСТІВ.

(ік) У Кольмарі розпочався процес альзаських автономістів, у складі 22 осіб, яким закидається державну зраду, та пізнання на користь Німеччини. Цей процес викликує велике зацікавлення, головно у звязку з побідою альзаських автономістів в останніх виборах, в яких автономісти перевели до паризького парляменту аж 3 послів.

КОНФЛІКТ АНГЛІЇ З ЄГИПТОМ.

(ік) Передано відповідь египетського уряду на ультимятивну ноту Англії, в якій Англія домагалася завернення законопроекту про збори, в якому то законопроекті Англія вважала порушення своїх прав. У відповіді египетського уряду сказано, що законопроект відложено до найблизчої парляментарної (осінної) сесії, щоби в тім часі уможливити порозуміння.

БІЛЬШОВИЦЬКА ЦЕНТРАЛЯ У ДАНЦІГУ.

(ік) Комунінат Руссліс (Рос. еміґр. кор. бюро) голосить, що московське ДПУ перевело з Відня до Данцігу централю шпигунської та пропагандової акції ДП У за кордоном СРСР.

Є
ІВАН МАТІЄВ
вислужений Радник Двору
і Візитатор шкіл
помер, заосмотрений св. Тайнами,
дня 2. травня 1928 в 70. році життя.
Похорони відбудуться в пятницю 4. травня в год. 4-ій з дому жалоби, при вул. Чарнецького ч. 26.

По широкому світі.

Найвищий канадійський суд рішив одноголосно, що жінки не можуть кандидувати до сенату.

У Фльоренції помер письменник Ферді-нандо Мартіні, бувш. міністер Кольоній.

У америк. сенаті сенатор Норріс виступив із гострою промовою проти Куліджа, обвинувачуючи його в тім, що він перейшов свої уповноваження і без рішення конгресу, проголосив війну Нікарагуї.

Помер один з найбагатших людей у Канаді, мільонер **Шерріт, в автомобільній катастрофі.**

У Сант-Антоніо (Техас) помер архієпископ Хозе Мора Дель Діо, голова католицької церкви в Мексику, що жив на вигнанні.

Князь Сіяму Рангсіт, що перебував довший час у Німеччині найшов собі жінку у Гайдельберзі, німку.

У Німеччині за два тижні зменшилось безробіття на 16.4 проц.

Із Америки привезли до Італії 5000 кіло золота.

Радянська преса передає звістку з Харбіна, буцім-то Чанг-Цо-Лін ...ом, Семенову лісову концесію в Мандшурії; Семенов має намір на цій території поселити багато „білих" (російських) еміґрантів.

У шведській провінції Вестманланд відчули тричтінни землетрусу на протязі 10 секунд.

У Польщі зареєстровано 160.000 безробітних.

Франція має заплатити з черги Америці 11 міл. 250 тис. доларів післявоєнного довгу, а Англії в вересні 8 міл. фунт. шт.

Заподужав славний фізик Айнштайн.

Англія вислала до Єгипту свої панцирники, домагаючись до трьох днів зміни проектованого закону про „збори", який порушує права чужинців себто англійців.

Бувш. єгипетський премієр-міністр Сарват Паша організує політ. партію із представників усіх політ. груп, що мала би на меті злійснити плянові незалежність Єгипту у повнім порозумінні з Англією.

Маркові робить досвіди над новим винаходом, що два би змогу перенесити бездротним шляхом енергію на відділ для промислових цілей.

У Льондоні вийшов наказ сконфіскувати всі агітаційні фільми, висилані з СРСР до Англії шляхом контрабанди.

Японський парламент асигнував 1 міл. 644.000 фунт. шт. на коронацію імператора Хірохіто, що відбудеться в листопаді п. р.

Богато виграних
а між іншими **5.000** золотих
на Ч. 99,699 впало в нашій колектурі
ШАНСИ ДО XVII-ої КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ є також величезні.
Ціна цілого льосу . . . . 40 зол.
1/2 льосу . . . . 20 зол.
1/4 льосу . . . . 10 зол.
Льоси висилаємо на замовлення, залучуючи чеки П.К.О. ч. 193545.
Долярівки продаємо по курсі дня.
Земельний Банк Гіпотечний
Агенція — у Львові вул. Ягайлонська 8.

НОВИНКИ

— **Весна чи літо?** Після холодних днів що відбирали всяку надію на весну, прийшло несподівано таке тепло, що ніхто про весну й не думає. Від трьох днів маємо справжнє літо. Люди, поскидавши футра та трикоти, ходять без нагорток, деякі навіть без капелюхів.

— **Примхи природи.** Є непереперені звістки, що над цілою низкою міст і сіл на Рад. Україні пройшов борвій, що понищив перекляні будівлі та телєграфічні стовпи. — У півд.-зах. Німеччині впала злива з обірваної хмари; є великі шкоди.

— **Військо і подружа.** Від 1-го травня має силу розпорядок м-ства військ. справ, що лишає повну свободу женитись тим, що мають відбувати військову службу. Досі муселя вони мати на це окремий дозвіл військової влади.

— **Соціяліст Дашинський — кінезем.** Афганський емір зібравшись в Европу не був сильно поінформований про її географію, історію, а тим менше політику. Вже на дідженції у таки він виявив превеселу неграмотність, коли не міг повірити, що папа не є жонатий. У Варшаві Аманула роздав на спомин польським достойникам дванять „Орденів Сонця", з відповідними титулами. Маршалок сойму Дашинський дістав трім ордеру титула.... афганського жинаї! Ось про що не мріяв ніколи і в снах старий соціяліст.

— **Долля Белі** Куна. Белі Кун, що прибув із Москви до Відня не мав дискретних повідомлень. Його зразили до чотирьох тижнів. Кун не мав наміру приготовляти революції в симпатичнім Відні, де він вів „спокійну" працю в бюрі розумуючи над підпалювим революційним грунтом на рідній йому Мадярщині та в „Балкані, який труситься вже і так від землетрусу. Кун мав пять рідних прізвищ. Який він нині підданий? — важко рішити. 8 літ тому, коли він утік із Будапешту, поїхав до Москви і там став радянським підданим. Мадярщина не охоче мабуть домагалась його видачі. Австрійська поліція хоче обмежитись тим, що відставить Куна до радянського кордону. Німеччина заявила, що не дозволить Кунові на перебід через свою територію. Австрія приневолена порозумітись у справі такої висилки з Чехословаччиною та Польщею.

— **Цікавий розпорядок.** У Будапешті має вийти розпорядок, який забороняє писати про самогубства, під загрозою двох тижнів вязниці. Влада хоче цим способом зменшити епідемію самогубств серед молоді, яка читаючи описи жертв набирає знеохоти до життя. Такий розпорядок має одну велику прикмету: людини молодець накладає на себе руку під впливом прибільшеної уяви мріючи про ефект свого вмурованого прізвища в газеті!

— **Друкарський чортик зробив** неприємного збитка в статті п. В. Барвінського про виступ Любки Колесси з дня 29. квітня. Четверта частина 1-ої шпальти цієї статті від слів „В вовсім відмінну

сферу..." переплутана при складі так, що після рядка „В зовсім відмінну сферу вражінь і пере-" можна найти його продовження аж в 15-ім рядку, а після 6-го рядка знизу: „одній особі найти більше таких ідеально" треба завернути 28 рядків уверх до рядка „згармонізованих приємет..." Попросту хрестикова загадка тай годі!

— **Ватикан проти жіночої рівноправности.** Офіціяльний орган Ватикану „Оссерваторе Романо" виступив із гострою статтею проти руханкових дівочих змагань, що мають незабаром відбутись у Римі, приблизно, на великій арені. Цей орган голосно обурений тим, що дівчата мають робити теж вправи із зброєю в руках; він покликується на те, що навіть поганські римляни не дозволяли на таке дівчатам.

— **Рідкий злочин.** У московському державнім театрі впали підчас вистави згори на сцену дві акторки із звязаними руками і вбились на місці. Підозрілих у вбивстві двох декораційних малярів арештували.

— **Королівський дарунок Аманулі.** Афганський емір виїжджаючи з Льондону подарував англ. королеві дорогоцінний перський рукопис, написаний 200 літ тому, на сніжнобілім бамбусовім папері, власноручно автором... нігтем малого пальця. Над цим твором із 50 сторінок автор працював 5 літ. На жаль, англ. король, не знаючи перської мови, не зможе цього твору прочитати. Цікаво, чи Аманула виїжджаючи з Варшави та Москви теж залишить такі шифровані дарунки.

— **Оригінальна новина.** Італ. міністр внутрішніх справ видав наказ, щоби усі часописи завели постійну рубрику, де будуть списані прізвища арештованих, а поруч провина чи злочин в яких їх обвинувачують.

МАГІСТРАТ корол. стол. м. ЛЬВОВА.

S. M. 62.519/28
W. II. У Львові, дня 1. травня 1928.

Оголошення.

В наслідок рескрипту Воєвідського Уряду Львівського з дня 19 квітня 1928 р. L. SA. 5623/28 Магістрат корол. стол. міста Львова подає отсим до загального відома, що Міністерство Внутрішних Справ в порозумінню з Міністерством Скарбу рескриптом з дня 14. квітня 1928 Nr. SF. 537/3/28 приняло до затверджуючого відома ухвалу Тимчасової Управи міста Львова з дня 21. січня і 1. лютого 1928 в справі підвищення комунального додатку до державного податку від движимостей з 50% до 75% з тим, що повищий додаток згідно з арт. 40 закону з дня 11. серпня 1923. Д. З. Р. П. ч. 94. поз. 747 буде обовязувати від 1 кварталу 1928 р.

Комісар Уряду в. о.
2116 Президент міста Львова.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ. *(Ще про Загальні Збори Філії „Просвіти". Лист посла Зубрицького).* У дописі з Перемишля „Провал демагогії" (Діло ч. 88. з 22. квітня 1928.) представлено неправдиво перебіг Заг. Зборів Філії „Просвіти" в Перемишлі, при чому автор накинувся на мене. Прошу в ім'я правди помістити як відповідь мойого листа: В дискусії не забирав я голосу „як критик чи пак демагог, що вовне банальними фразами", лише річево висказував на підставі річного звідомлення Матірного Т-ва, матеріялів, які містив як інспектатор від Головного Виділу про Філію, й звіту управителя філії наглядні недомагання Філії й Читальень. Моєї промови ніхто не переривав і тому неправдою є, що „Збори перервали з обуренням кожному з них, в всі промовці селяни, що забирали голос, давали заслужену відправу неоправданим демагогам-крикунам". Коли п. Товариський питав чи справді в Янсманичах і Рожубевичах іменував делегатів Виділ Читальні проти постанов статута, то голова читальні в Янсманичах п. Іван Куропась перебив йому окликом: „так я зробив, бо мені так хотілося"! Представник Рожубевич о. Яцишин називав членів читальні, що домагалися Загальних Зборів для вибору делегатів, „бунтовниками". Кожний чесно думаючий чоловік признасть, що за те, що таких голов не вважаю „найкраще виробленим читальняним елементом", не заслугую ще на пятно „неоправданого демагога-крикуна". Ніхто з вичислених у допису не є моїм „штабовцем", бо ніякого „штабу" я не мав і не маю. — За кілька літ моєї праці по читальнях не послугувався я ні разу демагогією, хоча промовляв сотки разів на Зборах, сватах та анкетах; можуть це стверднти сотки інтелігентів та селян у різних повітах. Мойого доброго імени не сплямив я демагогією ні на цих зборах філії. З правдивою пошаною *Волод. Зубрицький.*

Театри.

Міський великий театр:

3-го г. 7·30 веч. „Сварливість і перерік" і „Панна мужатка".

Міський „Театр Новин":

3-го г. 8. веч. „Леді Шіл".

КІНА.

„Аполло": „Гураган" Ю. Бравна.
„Лев": „Горою резервісти".
„Палас": „У сильцях життя".
„Фатаморгана": „Студентське кохання".
„Байка": „Жіночий батальйон смерти".

Зі спортового життя.

Україна І. — Погонь І. Б.

Змагання цих дружин за мистецтво Аякси відбудуться в неділю 6. ц. м. Українська одинадцятка пусить вживати далеко більше гарту, посвяти, звинности й орієнтації, якщо хоче перемогти свого сильного і твердого противника.

УССК. — Україна.

В четвер 3. травня п. р. відбудуться в год. 3·30 попол. на площі С-Б. мячеві змагання між обома дружинами. Перший виступ симпатичних студентів стягне напевно чимало публики, щоби побачити гарну гру

З діяльности У.С.С.К.

У.С.С.К. улаштовує в четвер 3. ц. м. в год. 3. попол. тренінгові легкоатлетичні змагання в жіночій конкуренції: біг 60 м. і скок в даль з місця; в мужеській: біг 100 м., 1500 м., скоки в гору і в даль, мети кулею, диском та ратищем на площі С.-Б. Зголошення приймає секретар У.С.С.К. в Акад. Домі, Супінського 21, що-дня від год. 12—1. та на старті.

Загальні збори У.С.С.К. відбудуться в неділю 6. травня в год. 10-ій рано в авлі Академ. Дому, вул. Супінського 21.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

Львів, дня 28. квітня 1928.

Комунікат ч. 9.

Скарбова Палата у Львові своїм письмом з дня 20. лютого 1928 р. ч. В. У. 2157/I/28 повідомила Головну Раду нашого Товариства, що Міністерство Скарбу своєю децизією з дня 26. січня 1928 р. ч. Д. У. 7086, опираючися на статутах Товариства, звільнило його від стемплевої оплати від прохань і грамот Товариства і його Філій. Зокрема Товариство є звільнене:

1) Від процентової оплати, що припадалаб від писем Товариства ствердмуючих обосторонно обовязуючу умову. 2) Від стемплевої оплати належної від виставлюваних Товариством довжних скриптів, вексійних записів та інтабуляційних деклярацій. 3) Від стемплевої оплати: від повновластей, виставлюваних Товариством, від посвідчень відбору грошей чи вартісних паперів, від екстабуляційних деклярацій, від прохань і подань, що Головне Товариство або його філії вносять до Державних Урядів, від урядових свідоцтв (посвідчень), що їх видають державні уряди для Товариства з вимкою однак стемплевих оплат під дуплікатів урядових грамот, від урядових відписів і витягів, як також від урядових удостовірень відписів і витягів. За переводжування експгумацій і за перевіз тілесних останків Т-во обовязане платити припадаючі оплати. Повідомляючи про це всі наші Філії, звертаємо увагу, щоби на всяких прошеннях до державних урядів поміщували слідуючу клявзулю: „Вільне від стемпля по думці рішення Міністерства Скарбу з дня 26. січня 1928 ч. Д. У. 7086/6, відмовного резолюцією Скарбової Палати у Львові з дня 20. лютого 1928. Ч. В. У. 2157/I/28.

Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил.

Ю. Шепарович в. р. Д-р І. Німчук в. р.
в. голови. секретар.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка. Рада Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка у Львові, повідомляє отсим своїх членів, що Загальні Збори Товариства відбудуться в суботу дня 12. травня п. р. о год. 6 вечора в салі засідань Товариства „Просвіта", Ринок ч. 10 з таким дневним порядком: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 3) Звіт з діяльности. 4) Касовий звіт. 5) Звіт контрольної комісії. 6) Вибір нової ради. 7) Внески й запити. За Раду Товариства: М. Рудницький заст. голови, І. Квасниця секретар. 1-1

ПОЗІР! ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ! ПОЗІР!
Інж. архітект Лев Левинський Інж. Радник Маріян Козаневич
уп. будів. Львів, Содова ч. 3. Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, пляни, кошторисни, посередництво
2038 **в купні будівельних парцель** — негайно полагоджують. 3—?

Позір! До відома Батькам! Щоби допомогти батькам дати відповідну вимоги теперішнього часу освіту своїм дольнам, відкриває монастир СС. Василіянок у Львові з днем 6. вересня 1928 р. на основі дозволу Міністерства Освіти, приватну середню школу заводово-промислову. Крім предметів загальної освіти обіймає програма науку: одної чужинної мови, товарознавства, господарчої географії та фахову науку книговодства, кравецтва і білизняртва. Вписи відбуваються кождого дня від 1. травня 1928 в управі СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. Ближчі інформації уділяє управа устно і письменно. 2106 2—3

20-літний зїзд товаришів, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7. червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц, Вітошинська, Кваенаш, Перемишль вул. Миколая 6. 2103 2-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВИСПИТОВАНИЙ дяк, кавалер, уміє провадити хор шукує відповідної посади. Зголошення прошу слати на адресу: Соха Теодор сехо Дмитра п. Черкаси. 2109 1—1

ВИСПИТОВАНИЙ дяк, безженний, уміючий вести хор, шукає посади. Заряд школи Яблінка вижна, Турка н/Ст. 2111 1-3

СУБСТИТУТ нотаріяту негайно обійме посаду у нотаря або адвоката — адресувати до Адміністрації під „Субститут". 2117 1—3

РЕАЛЬНІСТЬ мурована, крита бляхою, стайня, возівня, 2400 сажнів городу, 95 овочевих дерев, околиця Личаківської рогачки, вільне, ціна 3500 долярів. Продасть Центральна Агенція, вул. Коперника 14. 2115 1—4

МЕШКАНИЯ, огород в Сулимові 20 км. від Львова безплатно для бідної вдови по священику. Відомість Дзерович Оссолінських 6 від 3—4 або письменно. 2107 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА старша жінка пошукує місця до заряду дому у священика. Зголошення до адмін. під Інтелігентна. 1-1

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків зїт з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 80-?

УКІНЧЕНИЙ правник, пошукує посади адвокатського або нотаріяльного концепісита. Ласкаві зголошення на адресу: Заряд школи в Лужку горішнім п. Спас. 2—2

РОЗВІД і уневажнення супружа після теперішніх законів в Польщі. Книжка опрацьована через адвоката д-ра Ельнона Маргулієса у Львові до набуття у книгарнях. 2052 3—3

МАШИНИ до писавки з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Ломага Львів, Сенкевича 9. 2062 3—10

РЕСТАВРАТОРА на купецький сезон шукають мінеральні купальні в Черчу п. Рогатин. 1952 3—3

МАСАЖИСТ і масажистка потрібні до мінеральних купальнів в Черчу п. Рогатин. 3—3

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, видки з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. проти кіна Коперник. 1812 14-15

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя

Д-р Софія Парфанович

ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4
при вулиці **Домагалічів 2.** 1-3

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 **Пересвітлення Рентгеном.** 20—30

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимивання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2016 знижка. Полекші в спатах. 2—5

Зголошення

на

ЛІТНИСКО в ГРЕБЕНОВІ

приймає і уділяє інформації 1-5
Емілія Стернюк — Руська 3/III.

НА СЕЛІ
ЕЛЕКТРИЧНЕ СВІТЛО БЕЗ МАШИН ДАЮТЬ ВІЧНІ БАТЕРІЇ
„КУПРО"
Львів Ягайлонська 20.
БАТЕРІЯ РАДІОВА.
2067 3-3 **ПРОСПЕКТИ НА БАЖАННЯ.**

Загальний Збір Філії Т-ва „ПРОСВІТА" в Станиславові

відбудеться в неділю, дня 6. травня п. р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського 20). — Початок Збору в год. 3. попол. 2060 4—5

Конкурс.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі приймає з днем 1. вересня п. р. **управителя Музичного Інституту в Тернополі.** Вимаганий державний іспит з музики. Платня після умови. Зголошення подавати до кінця цн травня п. р. на адресу: Стефа Андрусечко, Тернопіль, Міцкевича 2б. За Виділ: *Садовський* голова, *Андрусечко* секретар 2097 2—3

Конкурс.

Кваліфіковані учителі середніх шкіл кандидати на таківже учителів з науковим іспитом або бодай в стадії іспиту можуть вносити згідно поновити подання з документами о посади в гімназіях або учительських семінаріях "Рідної Школи" найдальше до дня 15. травня п. р. на адресу Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. II. п. 2105

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішні обірвання, яке звичайно слідує по порогах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обвинження (обірвання) внутренностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або нитков 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчереви, дальше зріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протяглі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в кряжах, плечах і під лопатками, біль в підчереву або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірем спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевий пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, підгорівленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією пів анша.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обвинження або обірвання, жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють терпіння. Тому одинокім ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обвинження жолудка, нирки і кишок.

Пропуклинові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Прамодержаки. Протези рук і ніг.

Оголошення.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі відкриває з днем 1. вересня п. р. **Музичний Інститут в Тернополі.** Вписи приймає і інформації уділяє О. Д-р Микола Конрад, Тернопіль Сенкевича 14 або IV. (укр.) гімн.

З А В И Д І Л:
Садовський голова. 2098 2-3 *Андрусечко* секретар.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідав Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 98 (11.351). Львів, субота 5. травня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В обороні рідної землі.

Промова посла д-ра Степана Барана в бюджетовій комісії сойму дня 25. квітня 1928 року.

Забираючи слово в імені Українського Клюбу на самому початку ствердити мушу, що польське земельне законодавство, почавши від 1919 року по сьогоднішний день стоїть під знаком сутонаціоналістичної, польської політики, якої вістря вимірене проти життєвих інтересів автохтонного українського населення тих українських земель, що опинилися зараз під польською владою. Не інтереси економічного характеру були рішаючими при ухвалюванні і здійснюванні земельної реформи, але виключно інтереси польського пануючого народу, хоч цієї засади не проголошено виразно ні в одному земельному законі, а це з огляду на закордонну політику.

Перейду генезу сучасного польського земельного законодавства. Вже в часі польсько-української війни проголошено в соймі ухвалою дн. 10. липня 1919 р. основи земельної реформи, які опісля подрібно розробили поодинокі земельні закони. Був це час, коли в наслідок воєнних подій великі простори більшої земельної власности у Східній Галичині, на Волині, Підляшу, Поліссі та Холмщині лежали облогом і коли ціла господарка більшої земельної власности на цих землях не була ще урухомлена. Заходила можливість, що більші землевласники, не маючи капіталу до віднови своєї господарки булиб змушені виабутися своєї землі у користь місцевих або дооколичних селян. Щоби до цього не допустити, зокрема в Сх. Галичині, розпорядок ради міністрів з дн. 21. вересня 1919 р. про управильнення обороту більшої земельної власности обмежив цей оборот, передовсім у Східній Галичині, обмежуючи австрійський цісарський розпорядок з 9. серпня 1915 р. про оборот землею в цей спосіб, що розширив цей розпорядок обмежуючий вільний оборот землею тільки щодо селянських грунтів також і на грунти більшої земельної власности. Це сталося тому, щоби мати контролю над позбуванням більшої земельної власности і щоби шляхом довільних дозволів на набуття більшої земельної власности не допустити до того, щоби ця земля перейшла в руки українського селянина і взагалі в непольські руки.

Для переведення контролі над земельним оборотом створено законом з 6. липня 1920 р. окремий державний апарат у формі головного земельного уряду, окружних земельних урядів і повітових урядів, що мали здійснювати земельну реформу.

Сам основний закон про земельну реформу з дня 15. липня 1920 р. містить у собі підставові законні постанови відносно земельної реформи. Набування землі дозволяє тільки громадянам польської держави і то з правила тільки таким, що досі з управою землі і з земельною господаркою були особливо звязані. Набування землі управильнює арт. 53 цього закона в цей спосіб, що набувцями призначеної землі під рільну управу можуть бути вичислені й означені в цьому артикулі особи, а саме: фільварочна служба, далі воєнні інваліди, а також взагалі особи, що досі самі займалися рільною господаркою. В цьому законі нема виразної постанови, що земельна реформа має мати характер кольонізаційний, осадничий, навпаки в одному зі слідуючих артикулів є постанова, що земельний запас більшої земельної власности є призначений передовсім на скріплення дріб них господарств із безпосереднього сусідства. Ця постанова ввійшла у згаданий закон мабуть тому, що цього вимагала тодішня закордонна польська політика, зокрема відносно Східної Галичини, якої правнодержавне становище у цьому часі було ще не вирішене і польська держава у Східній Галичині виконувала тоді тільки окупаційну владу в розумінні міжнароднього права. Правно-державною справою Східної Галичини займалася тоді мирова конференція в Парижі, яка створила навіть окрему комісію під проводом Камбона, що випрацювала окремий правно-державний статут з дн. 20. листопада 1919 року про правнодержавне становище Східної Галичини в сполуці з польською державою, як до певних границь самостійного державного тіла. В цьому статуті в арт. 12 і 13 заборонена виразно кольонізація Східної Галичини чужостороннім елементом зпоза границь Східної Галичини, себто згаданий статут залишив весь можливий для переведення земельної реформи запас землі виключно тільки для місцевого населення. І тут мабуть треба шукати причини, чому в польському земельному законі з 15. липня 1920 р. нема ніякої виразної постанови про внутрішню кольонізацію.

Переведення земельного закону з дня 15. липня 1920 р. пішло однак зовсім відмінним шляхом. Дня 17. грудня 1920 р. польський сойм ухвалює закон про військову кольонізацію. Є це закон невідомий ні в одній культурній новочасній державі. Всі держави середньої Европи, держави балканські і новоповсталі держави прибалтійські перевели і переводять у себе земельну реформу в дусі земельної демократизації себто ліквідації більшої земельної власности і поширення варстату праці селянського трудового елементу. Ні Чехословаччина, ні Югославія, ні Румунія, ані Лотва, Литва, Естонія, ані Німеччина чи інші держави, що в повоєнних часах ішли на зустріч домаганню широких селянських трудових мас не зробили того, що зробила Польща, а саме, не ввели у себе військової кольонізації на взір римських ветеранів, ані навіть не ввели масової кольонізації чужим національно елементом чужо-національних територій.

Студіюючи перед около 20 роками політичну економію на берлінському університеті, працював я деякий час в економічному семінарі німецького економіста професора Зерінга, одного з творців пруської кольонізації в Познанщині і на Поморю. Там мав я нагоду познайомитися з цілою системою пруської кольонізаційної політики, а навіть з працями німецької комісії кольонізаційної в Познані. Тодішні пруські кольонізаційні закони були насильством над польським народом і свого часу осудив пруську кольонізаційну політику польських етнографічних земель культурний світ. Признаю, що мимо всего цинізму, який пробивається зі згаданих законів, морально стоять вони вище ніж польські земельні закони тому, що там говориться виразно про кольонізацію земель Познанщини і Поморя виключно німецьким елементом. Ця комісія працювала від року 1886 до хвилі вибуху світової війни і минйо величезних фондів, що переходили річно суму 10 міліонів німецьких марок у золоті з державних фондів, не рахуючи кредитової допомоги великих німецьких банків, успіх праць цеї комісії був дуже малий. За час до 1913 р. ця комісія скольонізувала 307 тисяч гектарів землі німецьким елементом із заходу. Але тоді була дозволена і приватна парцеляція. Поляки викупили тоді шляхом приватної парцеляції з німецьких рук величезні простори управної ріллі, що на 100 тисяч гектарів перевищили простір землі, скольонізованої німцями. Остаточний кольонізаційний білянс показався там для німців пасивним, а повоенні події перечеркнули до решти свою працю цеї комісії і тепер на місці німецького кольоніста в Познанщині і на Поморю сидить польський хлоп.

(Докінчення буде.)

Між молотом і ковалом.

III.

Крива лінія й вихиляси шумськізму. — Безосновний сентимент до до опозиції. — Неминуча ліквідація шумськістів. — Утеча з дірявого корабля. — Вияснення ситуації.

У висліді подій на Радянській і Західній Україні на протязі останнього року українська соціяльна лівиця найшлася між молотом і ковалом, між інтернаціонально-соціяльно-диктаторським і українсько-національно-демократичним табором в характері дивоглядного й анахронічного суспільно-політичного андрогінізму. Після довшого процесу наростання, вагань і пошуканки доріг, після вислугування чужим силам і чужим інтересам, вона намагалася сконцентрувати в собі синтезу **української соціялістичної революції**, себ-то визволення соціяльне й національне. Погоджуючись *без застережень на всі соціяльні експерименти російського диктаторського центру*, сліпо йдучи під тим оглядом за вказівками Москви, вона бажала, щоби Україна була — українською. В тому домаганні всесторонього українського культурного будівництва, економічної незалежности і політичної рівноправности в рамках Рад. Союзу і заключується вся сутність шумськізму.

Свої вимоги виставляли прихильники Шумського дуже оглядно і ще більше лояльно, аргументуючи їх евангелієм ленінізму та натиском української національної стихії й українського національного табору. Вони вже навіть не підняли на рівень українств, які в своїм часі домагалися **незалежної** Рад. України, вони навіть не сконкретизували своєї програми в ділянці політичній, економічній і культурній, задовольняючись загальними домаганнями переконаних федералістів. Вони лише на культурному фронті приєднувалися до виступу Хвильового, згодом під натиском Сталіна осуджуючи „боротьбу двох культур" (себ-то признаючи супрематію російської культури) та полишаючи Хвильового на ласку й неласку тріюмфуючої Москви. Зійшовши раз зі своїх позицій, шумськісти вже не могли найти твердого грунту принціпіялізму. Сам Шумський обмежився до нарікань, що — мовляв — кожний українець почувається пасинком у партії, що національна політика на Рад. Україні квола, бо українізація партії, бюрократичного апарату й цілого життя фактично припинене та що на цьому жирує український національно-демократичний табор. Колиб не те, то нехая лиш лосьба все так, як бувало. Підчас тих нарікань і жалів Шумський виявляв готовість погодитися з партією (з КП(б)У) за ціну персональних змін у верхівці радянського апарату. А коли з тієї готовости нічого не вийшло, Шумський попросив відпустити його з України, себ-то сам згодився на наложену йому поза кулісами кару і пішов на вигнання у Московщину. Така сама доля стрінула Гринька, якого Шумський висував на голову Ради Народніх Комісарів замість „правовірного" Чубаря. Така поведінка Шумського не могла йому придбати поваги у його противників. Правда, в „обороні" Шумського виступив КПЗУ устами Максимовича. Але це була своєрідна „оборона". КПЗУ спершу осудила Шумського, а тільки не погоджувалася на „відпущення" його з України. Але згодом, коли те „відпущення" все-таки наступило, КПЗУ стала на його позиції. Ті ці вихиляси „шумськізму" вже були не страшні московській експозитурі на Україні. Кагановичівська (провідна) група КП(б)У скоро вморалася з опозиціоністами на цілій лінії. Максимовича заслано в Архангельськ, центральний комітет КПЗУ розвязано, проти української соціяльної лівиці виставлено не лише всю силу Комінтерну і КП(б)У, але також КПП, жидівського ядра КПЗУ, Сель-Робу-Лівиці і ППС-Лівиці. Зі всіх боків окружено українську соціяльну лівицю і після анатеми поведено формальний наступ на неї всіми силами і засобами могутнього московського центру й його союзників та прислужників.

Окружена зі всіх боків українська соціяльна лівиця, зовсім природно має проти себе й український національно-демократичний табор. В деяких українських колах виступ української соціяльної лівиці зустрівся з деякими симпатіями. Та така оцінка ситуації є наскрізь невірна. Українська соціяльна лівиця без сумніву на ніякі симпатії не заслуговує. Бож ніхто інший, тільки вона причинилася до частинного хаосу й замішання в масах, вона всюди підривав авторитет і нищить працю українських національних організацій, вона всюди вносить бацили розкладу, вона безумно і з фурією кинулася на „Просвіту", „Рідну Школу" й кооперацію*), вона посередньо довела до заїнження волинських наїзників Москви, вона бажала, щоби Україна була — українською. В тому домаганні всесторонього українського культурного будівництва, економічної незалежности і політичної рівноправности в рамках Рад. Союзу і заключується вся сутність шумськізму.

Свої вимоги виставляли прихильники Шумського дуже оглядно і ще більше лояльно, аргументуючи їх евангелієм ленінізму та натиском української національної стихії й українського національного табору. Вони вже навіть не підняли на рівень українств, які в своїм часі домагалися **незалежної** Рад. України, вони навіть не сконкретизували своєї програми в ділянці політичній, економічній і культурній, задовольняючись загальними домаганнями переконаних федералістів. Вони лише на культурному фронті приєднувалися до виступу Хвильового, згодом під натиском Сталіна осуджуючи „боротьбу двох культур" (себ-то признаючи супрематію російської культури) та полишаючи Хвильового на ласку й неласку тріюмфуючої Москви. Зійшовши раз зі своїх позицій, шумськісти вже не могли найти твердого грунту принціпіялізму. Сам Шумський обмежився до нарікань, що — мовляв — кожний українець почувається пасинком у партії, що національна політика на Рад. Україні квола, бо українізація партії, бюрократичного апарату й цілого життя фактично припинене та що на цьому жирує український національно-демократичний табор. Колиб не те, то нехая лиш лосьба все так, як бувало. Підчас тих нарікань і жалів Шумський виявляв готовість погодитися з партією (з КП(б)У) за ціну персональних змін у верхівці радянського апарату. А коли з тієї готовости нічого не вийшло, Шумський попросив відпустити його з України, себ-то сам згодився на наложену йому поза кулісами кару і пішов на вигнання у Московщину. Така сама доля стрінула Гринька, якого Шумський висував на голову Ради Народніх Комісарів замість „правовірного" Чубаря. Така поведінка Шумського не могла йому придбати поваги у його противників. Правда, в „обороні" Шумського виступив КПЗУ устами Максимовича. Але це була своєрідна „оборона". КПЗУ спершу осудила Шумського, а тільки не погоджувалася на „відпущення" його з України. Але згодом, коли те „відпущення" все-таки наступило, КПЗУ стала на його позиції. Ті ці вихиляси „шумськізму" вже були не страшні московській експозитурі на Україні. Кагановичівська (провідна) група КП(б)У скоро вморалася з опозиціоністами на цілій лінії. Максимовича заслано в Архангельськ, центральний комітет КПЗУ розвязано, проти української соціяльної лівиці виставлено не лише всю силу Комінтерну і КП(б)У, але також КПП, жидівського ядра КПЗУ, Сель-Робу-Лівиці і ППС-Лівиці. Зі всіх боків окружено українську соціяльну лівицю і після анатеми поведено формальний наступ на неї всіми силами і засобами могутнього московського центру й його союзників та прислужників.

Окружена зі всіх боків українська соціяльна лівиця, зовсім природно має проти себе й український національно-демократичний табор. В деяких українських колах виступ української соціяльної лівиці зустрівся з деякими симпатіями. Та така оцінка ситуації є наскрізь невірна. Українська соціяльна лівиця без сумніву на ніякі симпатії не заслуговує. Бож ніхто інший, тільки вона причинилася до частинного хаосу й замішання в масах, вона всюди підривав авторитет і нищить працю українських національних організацій, вона всюди вносить бацили розкладу, вона безумно і з фурією кинулася на „Просвіту", „Рідну Школу" й кооперацію*), вона посередньо довела до заїнження волин-

*) Цікаво, що українська соціяльна лівиця, будучи ще в ласках не вела боротьби з польською і жидівською буржуазією, не розбивала „Кулок рольничих", не пхалася в польську чи жидівську кооперацію, не поборювала хрунівства і польського шовінізму, тільки всю свою „неофітську" ревність звертала проти Українського Національно-Демокр. Обединання й його організацій та масам суггерувала мнимо угодовість УНДО. Ця „праця" нинішніх опозиціоністів є єдиною легітимацією їх правовірности і єдиною заслугою перед Комінтерном. Своїх принципів не покидають вони й досі, про що свідчить між іншим ганебний виступ пос. Чучмая в польському сеймі. — Ред.

ських „Просвіт", вона своєю розкладовою роботою підготовила грунт „єдиниці".

Нема найменшої причини зводитися „опозиційного" української соціальної лівиці. Вихідною точкою симпатій деяких наших кол до опозиціоністів є підсилення українізаційного курсу на Рад. Україні, що працюється неслухняно внаслідок опозиції проти русотяпської групи Каганоовича. Не лізе не це є причиною підсилення українізації, тільки **зріст української національної стихії** взагалі. Між іншим і народження опозиції є доказом, що **на Україні кінчиться фаза інтернаціонально-соціальної революції, а наступає доба національної революції.**

Перед самою українською соціальною лівицею нема ніякої будучини. Попередники її: українські незалежні соціалісти, боротьбісти (ліві есери) й більшість українців є найкращим доказом цього. Поведінка Шумського й КПЗУ, відсутність твердости лінії, страх, щоби опозиціоністів не відсторонили в „дрібнобуржуазному націоналізмі" і недостача солідарности — скорше чи пізніше повдуть їх до московської Каносси. Інакше, опозиціоністи мусілиб фактично вийти на „дрібнобуржуазні" позиції, а це було б їх загладою.

Початкова задирливість і пиньдючність опозиції — після вступних кроків — основувалися на тому, що в її рядах була більшість провідників української національности. Розгнавши ЦК КПЗУ московський центр не мав сперту в кого скласти накального центральн. комітету. В тому містилася вся сила опозиції. В тому часі московські прислужники ходили поволі, бо й як виглядатиме Комун. Партія Зах. України без українців. Але час! — що важніше! — матеріяльні ресурси Комінтерну працюють в некористь опозиції. Але інтелігентсько-годованська „маса" не може довго видержати на сухому і гіркому хлібі опозиції. Скорше чи пізніше над нами дверми почне вона повертати на лоно Авраама. Свідчить про це не лише дивергія б. редактора „Нашого Слова" Дурдепли, але й перехід одного з визначних комуністів (б. петлюрівського поплічника) в ряди націоналізму. Свідчить про це й постанова Центр. Комітету Сель-Роба („Наше Слово" з 29. квітня в рубриці „З партійного життя") про повернінку б. пос. Маліяна, який не недавно стояв на чолі опозиціоністів, а тепер

„лишивши Дурдепівську групу, так званих „Сель-Роб-Єдність", стинув на русотяпський позиції народовольців та взагалі зайняв ворожне становище до напрямної лінії партії Сель-Роб".

Що це значить? Це значить, що Маліяк не привик ковтати гіркого хліба опозиції і вкінці-кінців втікає з дірявого корабля опозиції на комінтернівський пасажирик, де й поживи довші і де бурі не страшні. А за Маліяком наступили вже й пос. Чучмай, а за ним підуть й інші.

Ступнева ліквідація і самоліквідація (шляхом перебіжництва) української соціяльної лівиці буде громадянську потугою, що прочистить атмосферу і висортує людей. А одночасно зникнуть ілюзії, які блудними огниками блукають в нашому громадянстві на тему: постійного переукраїнізовання диктаторської партії і наростання сили Рад. України. Для українського національного табору краще мати до діла з чужинно-інтернаціональною організацією, як з українською соціяльною лівицею. Перша вже своїм особовим русотяпсько-жидівсько-польським складом полегшує боротьбу з чужинним насиллям, а друга вистави може піддержувати ілюзії і вводити замішання в масах.

Як уже зазначено, находимося на порозі національної революції на Україні. Ще не змовкують всі сопілки на небі і землі. Зміцнення української соціяльної лівиці, яка хоче осідлати українську національну стихію, могло б тільки принести і відсунути природне простання й розгортання тієї стихії. А це хіба не є в інтересі українського народу. Погром опозиції і побіда інтернаціонально-територіяльної концепції скорше збли-зить нас до здійснення українських універсальних національно-політичних завдань.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Шестий день розправи.

Промова прокуратора.

Прке. судді! Панове чули оборону підсудних і докази їх вини в усіх епізодах. Тепер ще вислухаєте голосу прокуратора, оборонців і резюме предсідника. Після того прошу видати свій вердикт, що був би доказом справедливости й осудженням учинку підсудних.

Поки перейду до обговорення вини поодиноких обвинувачених, скажу дещо про генезу вчинку підсудних. Початку того всього треба дошукуватися ще в тому часі, як Польща „ліквідувала українську імпрезу" і як після того повстала за кордоном військова організація, що в рр. 1921—23 зазначила свою діяльність численними саботажами, убивствами і т. п. В 1925 р. прийшло в тій організації до розламу і тоді виділилася з неї ЗУНРО. Ми тут чули дві її відозви, видані в 1926-27 роках. По-того воєнали ті відозви, знаємо: до саботажів, убивств, до приготування повстання проти Польщі. Тут прок. цитує різні маркантніші місця з тих обох відозв.

З черги прок. переходить до аналізи вчинку підсудних, підкреслюючи, що всі вони допустилися злочину державної зради, бо до кваліфікування того злочину властиво вже сам виклад, сама устна агітація за відірванням частини від цілости. Що має на совісті ЗУНРО, ми чули тут в усті поліц. функціонарів. У серпні-вересні 1927 р. підпалено кілька обєктів і намагалося здесперувати залізничу лінію в різних місцях (вичислює ті обєкти і ті місця).

Переходячи до вини поодиноких обвинувачених, прок. ділить їх на 3 п'ятки. Перша п'ятка: Бажанський, Балицький, Пік, Юрко Стефаник і Михайло Стефаник. Цей гуртом проіснували аж до останнього моменту. Перший з них, Михайло Бажанський, уперто не признавався до нічого ні в слідстві поліційним, ні в суді. Щойно тут на розправі він заявив, що не була організація революційна і що він діставав приказ від одної особи, якої імєна не виявив. Два слідуючі обвинувачені Балицький і Пік признавалися, що перетяли 7 зал. стовпів, ліставши таке доручення від Бажанського. Два останні з того гуртка, Юрко і Михайло Стефаники, признавалися, що були в тім гуртку, який вони назвали драматично-відчитовим, вони разом з 3-ма першими сходилися на нелегальні сходини, читали „Українського Революціонера" і т. д. До того всього всі вони признавалися без ніякої преси з ніякої сторони, бо ніхто з них ні одним словом не жалувався на найменший натиск чи зле обходження з ними. Вкінці прок. зазначує, що підсудні не могли допуститися свого вчинку наслідком легковажности, сваволі чи отуп. жаху.

Друга група обвинуваченых: Кирило Стефаник, Мацілінський, Дідух, Микола Стефаник і Одинський. Вони обвинувачені тільки в приналежности до револ. організації, яка мала на меті визволити Західну Україну від Польщі евентуально і при помочі збройного повстання. Вони теж читали нелегальну літературу і сходилися на нелегальні збори, хоч не доконали нічого. Потім прок. подрібно спиняється на кожнім з цієї групи і характеризує кожного по лінії акту обвинувачення, зазначуючи вкінці, що ця п'ятка належала тільки часово до револ. організації. При цій нагоді прок. каже, що більшість із цих 10-обвинуваченых, б. учеників польської гімназії в Снятині, були передше учениками української гімназії в Коломиї або в Станиславові.

Остання група обвинуваченых — це ученики української гімназії в Коломиї Геник, Горюк, Бачинський, Бердал і Степанин. З них Геник видав доручення підтяти зал. дроти, до чого забралися були Горюк і Бачинський, але їх приловлено ще вчас і до того злочину не допущено. Як Бажанський у Снятині, так Геник в Коломиї видавав приказ іншим підсудним; він приготовив Бачинського і Горюка до того, що вони намагалися підтяти зал. дроти. Потім прок. подрібно розбирає вину обвинуваченых з комнійського гуртка, при чому спиняється спеціяльно на відносинах у цій гімназії, в якій на його думку, вже давно були різні нелеґальні гуртки й організації.

При кінці прок. підчеркує ще раз з натиском, що обвинувачені були членами ЗУНРО і діяли в доручення тої організації. Тільки літературу тої організації знайдено при ревізії в обвинуваченых, тільки про ту організацію говорили вони з своїх зізнаннях. А в тім для справи це обоятне, бо ЗУНРО повстала з розламу в УВО, якої первісним органом — як вже прок. — був „Український Революціонер", а тойно пізніше „Сурма". Тому хто з підсудних міг і не розбиратися в тих різницях і читаючи давніше „Українського Революціонера", був переконаний, що ЗУНРО зі своїм органом — не те саме, що давніша спільна УВО. Сам чи так — організація ця була антидержавна і пропагувала саботажі й убивства. Обвинувачені без сумніву саботажисти і не може їх оправдати те, що вони недосвідчені діти, бо рев. організації все послуговуються молодими людьми, яких ум найскорше приступний до всяких скрайних гасел.

Тому, що обвинувачені діяли з розмислом і з премедитацією на шкоду держави, прок. просить лаву присяжних видати такий вердикт, що був би осудженням злочинної діяльности всіх підсудних.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 3. травня 1928.)

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ЛЬВА БАЧИНСЬКОГО.

(ік) Вчора при реґляді бюджету мініства судівництва забрав слово також пос. д-р Лев Бачинський. Зміст його близько одногодинної промови такий: Промовець жаліється на недопущення української мови до судівництва всупереч істнуючим законам. Сторони не можуть виправдувати себе, бо не розуміють мови. Сторонам вільно жадати присуду в рідній мові, але коли навіть суди прихильяться до цього бажання, то не назначають його виданням присуду лише перекладом його на іншу мову, яке поручається канцелярії. З курйозів, що суди у Сх. Галичині не мають навіть машин до писання в українській мові. Всюди суди є гірше знівельовані як тоталітарна поліція. Не мають ані будинків, ані писарського приладдя. Жонатим адвокатам ставиться погроза. Один предсідник суду заборонив заложити телефон в адвокатській канцелярії (голоса комісії пос. Бинда: Здається, що цим предсідником був саме українець). Так. Є їх двох і вони боються навіть власної тіни. Давніше в Галичині суди, коли навіть поза судом були польськими міністрами, то в суді були обективними. Трактування сторін молоденькими суддями є просто обурюче. До селян не кажуть інакше як „ти". Закони також гірші. Кождий закон кінчиться тим, що приписи суперечні тим законам тратять обовязуючу силу. Шукай тепер тих приписів. Суди є перетяжені дрібними скарбовими справами. Всі політичні справи постійно скеровуються до присяжних судів у Львові, а присяжні судді вермутьси іноли побічними мотивами. Предсідник суду, коли він українець боїться закиду, що протегує „гайдамаків", а виконання присуду залежить вже лише від доброї волі возьного. Треба вже нарешті край системі поліційних доходжень. Нотарі використовують населення, головно при спадкових справах. Треба би це поправити судіям, наслідком того покращав їх знівельований. Положення нотарів особисто не виконує уряду, лише за посередництвом своїх заступників. В дальшому промовець порушив справу білоруського сенатора Рогулі. Для пояснення треба подати, що білоруський сен. Рогуля був присуджений в лютім п. р. на два роки тяжкої вязниці за промову, яку виголосив на своїм посольським справоздавчім вічу чотири роки тому. На першому місці вибрання Рогулю сенатором. Всетаки його затримано в арешті. В інших державах сам вибір спричинює випущення на свободу. Тимчасом, коли Українсько-білоруський Клюб вніс на відхилення арешту маршалок сенату не полагодив справи тільки відіслав її до неістнуючих вже комісій, покликуючися на те, начебто був протест міністра щодо випущення сен. Рогулі. Перед тижнем відбувався розправа перед апеляційним судом у Вильні. Уважненого сенатора вели на розправу в кайданах. Є не обурюючу легковажність в уживанні кайданів. Український письменник Франко в одній новелі описує образок, коли то селянин провадив на ярмарок спутану свиню. Поліцист затримав його та звільнив свиню, щоби її не мучити. Однак за хвилину інший поліцист провадив людину, заковану в кайдани. І ніхто їй не поспішив на поміч. Довгого Франко назвав конституцію цієї держави — а річ йшла про Австрію — свинською конституцією, бо брала в оборону свиней, а не людей. Приторовлювання арештованого арешту до сенатора Рогулі треба приписати лише політичним мотивам. До міністра судівництва не маємо довіря і будемо голосувати проти бюджету. (Для пояснення справи сен. Рогулі додамо, що на останній згаданій апеляційній розправі оборона предложила брошуру виданю в Мінську, в якій кажеться про потребу боротьби з Рогулею, як буржуазним послом. Тимчасом його присуджено на два роки вязниці за вказування до „відірвання частини від цілости" в користь сумежної держави. Побачивши ту брошуру, прокуратор вніс на відложення розправи до б. п. м.).

З виводами пос. д-ра Льва Бачинського полемізував віцеміністр Пар.

КАМПАНІЯ ПРОТИ МІНІСТРА МЕЙШТОВИЧА.

(ік) Сьогоднішні варшавські газети подають перебіг із вчорашньої дискусії на бюдж. комісії над бюджетом мініства судівництва під наголовком: „Кампанія проти міністра Мейштовича". І справді чути голоси, що колись десь за кордоном у парляментарній, демократичній державі міністр зустрівся з такою одностайною критикою, веденою до того таким гострим тоном як вчора, негайно подався би до димісії.

ПРОГРАМА ПРАЦЬ СОЙМУ.

(ік) Засідання бюдж. комісії відбудеться завтра 4. п. м. (Дальший бюджет мініства судівництва). Також завтра себто в п'ятницю 4. травня відбудеться засідання конституційної комісії і спільне засідання комісій правничої і конституційної (справа новелі до закону про спосіб оголошування законів у „Вістнику Законів", себто справа урядових декретів, ухилених соймовим рішенням, які уряд відмовив видрукувати у „В. Законів"). Освітну комісію скликано на 9-го п. м., правничу теж на 9-го п. м., земельну на 14-го п. м., пленум сойму на 15-го п. м. До 15-го п. м. повинна свінчити справи бюдж. комісія. Бюджет мініства військових справ прийде на бюдж. комісії десь на самім кінці, себто під кінець слідуючого тижня, з огляду на стан здоровля міністра марш. Пілсудського.

НАСЛІДНИК ГЕН. ВРАНГЛЯ.

(ік) У вдов. великого князя Миколи Миколаєвича, який живе в околицях Парижа, відбулася нарада провідників чорносотенної російської еміграції над справою наслідника померлого в останніх днях ген. Врангеля, котрий був головою російських еміграційних військових товариств. Кандидатами на його наслідника є: ген. Кутепов ген. Шапалов або ген. Абрамов.

СОВІТСЬКЕ СЕЛО.

(ік) У селі Сава під Казанем селяни злінчували татарського комуніста Юсупова, який хотів виголосити агітаційну промову. Арештовано 37 селян.

ПІСЛЯ ФРАНЦУСЬКИХ ВИБОРІВ.

(М) Внесення парляментарної ситуації повідує після повороту Пуанкаре з відпустки, на що він взаємисне вигнав, щоби дозволити вибраним послам відповідно утруднюватися. (У передвчорашньому звіті з виборів у Франції вкралася друкарська помилка у поданій статистиці: „консерватисти отримали 2 мандати і т. з. — замість втратили...

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·50·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварняний 41·50—42·50, ячмінь на мливо 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя пронясловя 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля кольорова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, мішанка пастівна в зерні 30·00, вика 28·25—29·75, сіно солодке кращене прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рінак озимий 68·00—70·00, мука пшенична 50 прц. 87·00—88·00, мука пшенична 50 прц. 78·00—79·00, мука житня 65 прц. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 57·50—58·50, мука кукурудзяна 45·00—44·00, отруби житні 28·25—28·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, круши гречані 82·25—84·25, пшоно 78·50—85·50, круши ячмінні 60·25—61·25, пенцак 58·50—59·50, просо краєве 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина красна 220·00—250·00, мак синій 90·00—110·00, мак синий 75·00—90·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

По широкому світі.

Франц. уряд Пуанкаре стане перед новим парляментом у незміненім складі, з виїмком міністра Фалісра, що не перейшов при виборах і подався до димісії.

У Шантунї голодує 5 міл. китайців.

Берлінська міська рада приняла резолюцію внесену комуністами, які домагались скасування в шпиталях богослужень. Соціялісти голосували за резолюцією.

У Манчестрі зірвані переговори бавовняних промисловців з робітниками; 1/6 мільона робітників буде без праці.

У північ. Манджурії китайський уряд закинув усі відділи державн. банку СРСР. тому, що підпирсували комуністичну пропаганду.

2 міл. осіб зустрічало дружину „Бремена" в Ню-Йорку.

Театри.

Міський великий театр:
4-го т. 7·30 веч. „Повєсть Повєткова".
5-го т. 3 попол. „Ясь і Малгося".
5-го т. 7·30 веч. „Подруга Львові", новелєй Збіжховського.

Міський „Театр Новин":
4-го т. 8. веч. „Леді Шік".
5-го т. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Кільчастой дріт" з Полем Негрі.
„Ілєк": „Горою резервісти".
„Палляс": „У сильних життя" з Лією Де Путті.
„Фатіморґана": „Студентське кохання".
„Байка": „Жіночий батальйон смерти".

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лівицею по правиці.

На сей ничого не змінилося. Світить сонце, падуть дощі, віє вітер, сваряться люди, один одному заєдає угодовість, буржуазність, комунізм, подружу зраду чи злодійкуватість. Одним словом — будень...

Але не так воно, як видається. Не такий то в нас мир і тишина і не така згода в родині.

В нутрі деяких груп, партій чи фракцій скресають нові джерела, повстають нові вулканами.

Джерела не такі як у Черчу, вулкани не такі як Везувій, але всеж джерела, але всеж вулкани.

К. П. З. У. — Комуністична Партія Західної України „разбивалася" на двоє як завіса церковна. Дерлися собі люди до отой дотн, доки не роздерлися на дві части. А за ними і знесоокий Сель-Роб розколовся.

На правицю і лівицю, на діяволів і янголів!

В чему річ?!

Проста справа: Одні казали, що Харків, так собі Харків — місто хоч і недалеко від Москви, але всеж таки Харків, другі, що Харків не Харків, а передмістя Москви.

З цього „харкання" і пішло.

Харкнули одні, харкнули другі і почалась суматоха, що тяжко без окулярів розібрати.

Багато лечого довідалися з цього буржуї проклять.

І про жидівську кольонізацію і про „популярний язик" і про „самоопреділєніє вплоть до"... самовідречення.

Найтяжчого калібру артилерія виїхала з обидвох сторін і почала конперт.

Ліві, маючи воєнний досвід у денікінській армії, повели гарматній вогонь більше вміло. Першим стрілом у буржуазну психіку, другим у касу. Психіка вандерувала, але каса розлетілася як пір'я.

Звертілися праві, бачуть біда!... Каса!! Яроми та лісом, відганяючись від куль, почимчикував їхний посол у Харків по підмогу.

А Харків посли мени очі: тіррах! Та не чимбудь, а Кагановичем. Покликувався посол і на марксівську тору і на ленінські посланія і на дімпів більшовицьких апостолів — а Харків вислухавши звелів вселаскавіше заслати посла в Архангельськ. Спробуй, мовляв, тепер нашої російської у-вранни.

Тоді вже заговорила буржуазія. Звичайно, ж буржуазія — миткосердна. Станьмо — каже — за правицею. Вона всеж таки українці.

І вийшло лихо.

Москва і ліві: буржуазія за правицею — значить: петлюрівці!

Край: правиця шкіри українські — значить можна з ними.

На мою думку: правицю гудити, а лівицю хвалити.

Лівиця для нас куди ліпша:

1) Вона за Україною навіть на бляшкетах міністерств.

2) Вона за українізацією домашнього „обіхода".

3) Вона за націоналістичними ухилами малоросів до пізнечі.

4) Вона за твердою рукою для кожної більшости на Україні.

Одним словом: Буком хахла, а сокирою „загарок" зробить.

А ми на той „загарок" чекаємо вже стільки віків!

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Концерт у память Анатоля Вахнянина.** З музичних кругів повідомляють нас, що дня 9. ц. м., в середу, влаштовують Т-ва „Львівський Боян" і „Сурма" святочний концерт в память 20-літніх роковин смерти Анатоля Вахнянина, одного з передовик наших композиторів старшої доби, основателю „Теорбана", „Львівського Бояна" і Музичного Інституту ім. Лисенка. В програму входять крім вступного реферату виключно хорові і сольові твори Покійного. Співучасть у концерті крім хорів „Львівського Бояна" і „Сурми" візьмуть: оперова співачка п. Анда Остапчук і баритон п. Т. Мартинюк. Початок о год. 7.30 вечером. Білєти продає книгарня Шевченка від 7. травня.

— **Збірки Національного Музею у Львові** збільшилися протягом місяця квітня на 96 чисел (179 предметів і 2 збірки монет) до загального числа 26.361. На це вложилися дари пп.: проф. Л. Антоновича (Прага), Д. Бавдрівського, Т. Вацика (Берегово), Горалевича, І. Громницького, Ст. Геника, Дм. Драгана, Мих. Драгана, о. кан. Зубрицького, З. Калужницької, о. Комарницького, Я. Константиновича, Мечника, В. Митчина, о. Нестора, о. дек. Пастернака, д-ра Яр. Пастернака, д-ра Ф. Поспішіля (Берно), д-ра Річинського (Волинь), П. Холодного, Ф. Шумлинського, Ю. Яворського. Найцінішим надбанням є чумацький віз з 1723 р., дар Ст. Геника з Березова біля Коломиї. Виставка українських килимів є відчинена до кінця травня.

— **Трагічна подія.** Львівська преса подав звістку, що вчора кинувся під авто в приступі нервового розстрою гімн. учитель Юрій Адам Ріпецький, на вул. Софії. Як нас інформують свідки події, товариші покійного, покійний не кинувся під авто і не мав такого наміру, а авто ч. 6697 просто переїхало його. Ідучи з незвичайною швидкістю.

— **Львівська хроніка.** На вул. Ходкевича 55 повісився столяр Семен Ткач. На Вагорія 28 16-літня Лідія Павльо підстрілила себе, з невідомої причини. — Поліція зловила трьох злочинців, що пробували ограбити касу Офіцирського Огнища: Ант. Притулу, Яна Левара і Стефана Филиповського. — Арештували контрабандиста шовку з Відня до Львова, Розенштрейха. — Вломів і крадіжей ціла низка.

— **Нові вулиці у Львові.** Є таких 19, всі на Богданівці і будуть вони звались так: Окружна, Оборони Двірця, Шляхова (Торова), Пташа, Проста, Олеховського, Рівна, Суха, Вірлина, Середня, Кондукторська, Спокійна, Дільнича, Людова, Церковна, Фабрична, Поперечна, Лучбова, Складова. Мабуть від часу, коли засідає львівський магістрат, ніколи ще не мав він таких щасливих ідей щодо названня нових вулиць, як цим разом, на своїм засіданні 1-го травня. Замість переносити на вулиці великі прізвища з літератури чи політики, які з цими вулицями не мають нічого спільного, міська рада вернулась до давньої гарної традиції, загальних, поетичних назв.

— **Примхи природи.** На кордоні Австрії і Баварії відчули сильний землетрус; шибки повилітали в численних домах. — Жовтавий пил, який ми оглядали недавно, перелетів на Закарпатську Україну. — У частині Болгарії сильний борейн понищив доми; є раненних 30 осіб. — У Чілє землетрус нарушив богато домів. — Великанський вулкан Кракатав вибух на протязі доби 30 разів; стовп огня йде на 240 м. уверх.

— **Летуни.** Нобіле відлетів на Шпіцберг 2-го травня вранці. — У Ліді згинув один із найкращих польських летунів, поручник Ціхоцький. — Ліндберг вибирається ще раз в Европу через океан літаком, цього літа. — Над Галичиною перелетіли два англійські летуни Меклер і Табер, що їдуть з Льондону до Константинополи і назад через: Бельгію, Німеччину, Австрію, Карпати: Мадярщину, Туреччину, Румунію, Галичину, Німеччину, Голяндію.

— **Літературний нуток.** Цьогорічну літературну нагороду Варшави приняли Казимирові Тетмаєрові за всю його літературну діяльність. Тетмаєр від довшого часу зломав перо. Вся його літературна праця належить до передвоєнної доби. Останні його повісти були слабою спробою перевірити свої сили в літературнім напрямку, неподібнім до його ліричного талянту. В історії польської літератури він лишається як співець утомленої душі декадентської доби і мистецький малір гуральського побуту в нарисах „На спальнем Подгалю". Перші 4 томи його „Повзій" можна ще лині читати із захопленням майстерністю їх форми та класичною ясністю. Його ліричні, еротичні повісти такі, як „Янгол смерти", „Загибіль", „Панна Мері", були колись улюбленою лектурою невибагливих сентиментальних читачів, того типу, що нині зачитуються фільмовими сенсаціями. — Лодзь приняла літературну нагороду поетесі Тузімові.

— **Король контрабандистів у Лізі Націй.** Женевська поліція здемаскувала „таємного добродія", що щоночі ходив на всі засідання комісії Ліги Націй для боротьби з нархотиками. У скромнім вигляді, убраний, з видом рентієра, незаможний сідав між публікою, заплющував очі і подрімував або розсіяно слухав справоздань членів комісії про засоби боротьби з контрабандистами, що продавали нархотики в Европі та Америці. Коли засідання кінчилось, цей добродій ішов на почту і висилав у різні кінці світа таємні незрозумілі телеграми. Виявилось, що „таємний" добродій це голова міжнародньої шайки контрабандистів нархотиками, який повідомляв своїх співробітників про засоби боротьби з їх професією, підготовлювані Лігою Націй. Він вам притиха до Женеви, бо не довіряв у цій важній справі іншим. Його шайка — по даним секретаріяту Ліги Націй — перевезла контрабандою минулого року 165 тон опію, морфіни та кокаїни з Азії в Европу.

— **Подорож мільонера.** На розкішнім океанським пароплаві „Іль де Франс" вертається до Европи найбагатший у Бельгії Альфред Левенштайн. Він їде серед такого комфорту, якого не знають навіть американські мільярдери. Його супроводить, крім служби, ріжні приятелі, що розсівають його нудьгу. Дружина Левенштайна складається із 14 о. сіб, не рахуючи жінки. На пароплаві він займає 8 великих кают. Експедиторичний багатій має довкола себе чотирьох секретарів, дві машиністки, детектива, шофера, петуха, масажиста та льокая. Мандрівка через океан коштує Левенштайна пів мід. франків.

— **Дрібні вістки.** У Парижі почав виходити новий інформаційний земник „Приятель народу", який видає відомий фабрикант парфум Коті. — У Льондоні помер директор Т-ва спальних вагонів льорд Дальзіель, лишивши 2 мід. фунт. шт. — 30-го травня женяться в Римі італійський наслідник престолу з бельгійською княжною Марією Жозефіною. — Афганський емір знаходячись підчас свого побуту в Варшаві для вилїку своєї жінки в Кабулі фризієрку Ф. Савицьку з місячною платою 10 фунт. — У Могильні, біля Бидгощі, померла старушка Валевічова в 104 р. життя; вона спала від двох літ у домовині.

— З тов. Учит. Громади. Гол. Видїл взиває всіх членів до відновлення похоронного фонду з приводу смерти бл. п. І. Матіева.

2120 1-1

Памятайте, що всякі збірки на нагробки на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919

Дописи.

БОГУМІН. (Шевченківське свято.) Заходом Т-ва „Просвіти" в Мор. Острові, а ще більше її невсипущого голови д-ра Цюпки, судді в Богумині, відбулася дня 1. квітня 1928 святочна академія в 67-мі роковини смерти Тараса Шевченка. Невелика сала „Лідового Дому" в Мор. Острові була виповнена своїми та чужими людьми.

Програма святочної академії була добірна. Прегарне вступне слово переадітне деклямацією виголосив надр. Гвоздович. Інші виконавці точок: п-і Марія Цюпкова, п-а Кочі, пп. Михалік і інж. Михайло Дуда дістали від авдиторії рясні оплески. Короною цілого свята був виступ п-і Любі Гавеської, артистки балету з Київа і проф. Гавеського, що прибувши приїхали до Мор. Острави.

Ми жаль, деякі наші земляки з Мор. Острави чомусь не були ласкаві явитись на це свято, хоча деякі наші родини з Карьстіте, з Тшинця, з Опави, з Богуміна, з Фрайштату не жалували ні труду ні коштів, а приїхали поклонитись Кобзареві України. Не є це звичайний випадок і на майбутнє треба буде подати до прилюдного відома шанобні імена земляків, які самі себе не шанують.

Присутній.

ПЕРЕМИШЛЬ. (З недолі б. військових старшин і підстаршин. — Просьба до наших послів). Підпискові, бувші військові старшини і підстаршини б. австр. армії, а відтак Української Галицької Армії, яким доля судила перейти цілу хрестну дорогу (не вичисляючи тут воєнних операцій за часів Австрії) від Сяну по Дніпро, всі ріжнородні тифи, черівики і інші недуги, витревати голод, холод, найстрашніші воєнні віряки і невигоди, більшовицький полон чехословацькі і польські табори, а вкінці вернути до Рідної Землі — є по нинішній день без посад, без якогонебудь емеритального забезпечення, яке їм право по б. Австрії належиться. Обовязок цей, як відомо, перебрала Польща на себе без ніяких застережень, але того зобовязання по нинішний день не виконано. Законом, виданим дня 11. XII. 1923 р. Д. Д. З. ч. 6/24, заперечено нам право до емеритури, хоч австр. закон з дня 27. XII. 1875 р. ч. 15б Д. п. п. говорить виключительно про права до емеритального забезпечення. Причини цего покривдження нас є різні: І. Що за нас нема кому, не було кому упімнутись, бо після розвалу Української Армії нами ніхто не займався, а ми самі, подяжені всякої опіки, голодні, голі і босі, разом з родинами повільно конаємо; наші старшини і підстарш. виносили до ріжних польських властей про прийняття до служби або про признання належної емеритури, польські власти відносились категорично без поданих причин. ІІ. Не маючи матеріяльних засобів на ведення якоїсь спільної акції в цілі признання нам за-

ших прав, не можемо нічого робити, хіба дальше зносити голод, холод і страшну нужду та чекати на неминучу голодову смерть, яка вже й так багато наших товаришів недолі забрала. Тому цею дорогою просимо наших заступників, панів послів і сенаторів, щоби вставились за нами, де тільки і старалися вибороти для нас привернення набутих нами прав, як це є вже віддавна в інших суцесійних державах. Зокрема просимо внеднати принятя кожного з нас до служби військової або цивільної, а для непідібних до служби з яких-небудь причин постійної емеритури, і то за час від 1. листопада 1918 р. до дня виплати, а відтак і постійну пенсію, платну кожного місяця, як це мають емерити польські. Рівночасно просимо інші наші часописи передрукувати цю просьбу. — Володимир Голинський, б. пор., в. р.; Михайло Романів, б. пор. в. р.; Григорій Зема, б. пор., в. р.; Осип Рекаловський, б. хор., в. р.; Теодор Яцків, б. хор., в. р.; Данило Грицко, б. підстарш., в. р.; Микола Паньчук, б. підстаршина, в. р.; Василь Крутій, б. підстарш., в. р.; Франц Прокіп, б. підстарш., в. р.; Павло Стахів, б. підстарш., в. р.; Іван Добош, б. ст. в. р.

САМБІРЩИНА. (Справа громадської ради в Спирі.) В громаді Спирин ще до сьогодня панує наказний війт, а нововибрана 5-го серпня 1927 р. громадська рада не досі не уконституювалася. Вибір заверхности громадської відбувся правді ще 25-го вересня 1927 р., однак внесеного проти цього вибору протесту воєвідство досі не полагодило. І не спішно йому, бо старий війт і стара рада це майже виключно люди, які у всьому повинуються сьвостинським наказам навіть проти інтересу громади, яку репрезентують. Наразі старий громадський уряд ліквідує громадське майно (продав усі ліси, які мала громада) і тому не хоче уступити новому.

БОЛЕХІВ. (Вистава „Казки старого млина".) Гарні, симпатичні афіші сповістили Болехів про те, що дня 17. квітня ц. р. аматорський гурток під дійсно вмілим проводом дуже ідейної, працьовитої людини-патріота о. декана Володимира Сухого, відтворить на сцені драму Черкасенка „Казка старого млина". Вистава почалась при виповненій публиці по береги салі. Перед очима пересунулись чудові, мрійливі картини: зелений український степ, бистрий потічок, старий, грухлявий млин — ціла в повному розквіті казкова природа. А серед тої мріяливої казки, у вирі степової природи пересувались — постать чарівної Маріяни-казки (Ю. Онищківна), старезного діда-мельника (В. Петеш), молодого, енергійного інженіра Вагнера (Б. Фурович) і інших. Між аматорами вибивались п-на Онищківна в ролі Маріяни і п. Фурович у ролі інженіра своєю мистецькою грою. Всі інші аматори гармонійно достроювались своєю грою до обох названих. На загал штука була відіграна добре. Найбільше те, що ця вистава як і ціла низка попередніх відбуваються в жидівській салі. Нема тут жадної української салі, хоч слід зазначити, що вже від довшого часу існує комітет будови „Українського Народнього Дому". Звичайно як у нас не проявляє він відповідної діяльности. А шкода, бо в Болехові є досить живих сил і доволі людей для праці, щоби гибудувати власну хату. Та що в того. Люди є, але праці нема.

КОМАРНЯНЩИНА. (Господарський і організаційний рух.) Заходом філії „Сільського Господаря" в Комарні відбулося дня 30. квітня ц. р. господарське віче в салі Задаткового Т-ва. Віче відкрив в 12.30 год. посол Тершаковець, зясовуючи коротко значіння організації „Сільського Господаря" для нашого селянства. Вічем проводив господар Мушин. Від „Сільського Господаря" у Львові промовляв інж. Ол. Охрим, що виголосив реферат про меліорацію, комасацію і доповнення малоземельних селянських господарств. Підкресливши вагу меліорації і комасації селянських грунтів, референт візвав присутних господарів, щоби заінтересувалися цею справою і за усякими порадами звертались до меліораційної секції при „Сільськім Господарі" у Львові. По ожившій дискусії закрито віче в 4. год. Воно ухвалило слідуючі резолюції: Госп. віче скликане філією „Сільського Господаря" в Комарні дня 30. квітня 1928 вимагає: Землі без викупу для безземельних і малоземельних українських селян; Негайного переведення на кошт держави регуляції ік і потоків на українських землях під Польщею, що рік-річно заливають селянські грунти і нищать плоди цілорічної селянської праці; Віче висловлюється за меліорацією селянських грунтів через меліораційне бюро „Сільського Господаря" ; в цій ціли домагається дешевого довгочасового кредиту; В цілі уможливлення раціональної господарки домагається віче комасації селянських грунтів на кошт держави і наділів землею безземельних і малоземельних селян з поміщицьких, державних і інших дібр; Віче протестує проти осаджування на українських землях усіх чужих і ворожо проти українського народу настроєних кольоністів і рішучо вимагає припинення кольонізаційної політики на українських землях; Віче домагається, щоби Т-во задаткове в Комарні приняло на свій кошт для своїх членів, що в 05 пр. складаються зі селян, агронома, для ширення сіль.-господарської культури на селі. Віче домагається від уряду негайної допомоги згідно з внесенням Українського Клюбу з дня 24. квітня ц. р.; Віче протестує проти проекту підвесення грунтового податку, домового і маєткового, а натомість домагається знесення тих податків і пересунення їх на обшарників і фабрикантів; Віче домагається зменшення в бюджеті сум, призначених на військо і поліцію, а збільшення бюджетової суми на школи на зах.-українських землях, попри те домагається стягнення залеглого маєткового податку з обшарників; Віче домагається отворення панських і державних лісів для заспокоення потреб будівельного і опалового матеріялу для селян; Віче домагається негайної відбудови знищених і спалених війною осель і звороту воєнного відшкодування; Віче домагається, щоби дерева засаджені на придорожніх селянських грунтах були власністю властителів грунту. Вкінці ухвалено також резолюцію в справі обмеження свободи заряду і права власности підприємців копалень і великого промислу.

Зі спортового життя.

Змагання у важкій атлєтиці і боксі у львівськім „Лузі".

Львівський „Луг" уладнує змагання у важкій атлєтиці і в боксі за мистецтво. Змагання мають відбутися у трьох днях, а саме 28. квітня ц. р. відбудеться передзмагання, 5. травня відбудеться півфінал, а 6. травня відбудеться фінал, себто боротьба за мистецтво.

У змаганнях одних і других беруть участь три ваги: вага пера, вага легка і вага середня. До змагань у важкій атлєтиці зголосилися такі змагуни: Панневич Ярослав, І. Мамчак, Мороз Зенон, Цар Петро, М. Попель, Тайлік Степан, Пасічник Микола, Кордуба Мирон, Коняк Михайло і Радичей Володимир. До змагань у боксі зголосилися: Кузняк Осип, Петиопьний Володимир, Скібиньовський Степан, Фуґдевич Володимир, С. Гладнів, Зубач Роман, Одійник Юліян, Б. Ніжанковський.

В суботу 28. квітня ц. р. в домівці Товариства „Луг", вул. Коперника ч. 5., відбулися передзмагання. До важкої атлєтики станули у вазі пера Мамчак і Радичей. Побідив Мамчак в 19 мінутах. У вазі легкій змагались Кордуба і Цар — побідив Кордуба на пункти в 20 мінутах. У вазі середній змагались Пасічняк і Мороз — побідив Мороз у 9 мінутах, дальше Панневич і Попель — побідив Панневич у 6 мінутах.

У боксі змагались Кузняк і Зубач у вазі птаха — побідив Кузняк на пункти.

В суботу 5. травня ц. р. в льокалі Товариства „Луг", в год. 7.30 веч., стануть до змагань всі інші змагуни до півфіналу, так, що в неділю 6. травня на площі Сокола-Батька виступить з кожної ваги по двох змагунів, побідників з передзмагань і з півфіналу. Побідники зі змагань дістануть на площі Сокола-Батька нагороди, як мистці у важкій атлєтиці і боксі львівського „Луга" на 1928 р.

Передзмагання в дні 28. квітня робили дуже гарне враження. Боротьба відбувалася без брутальности, одначе в певним завзяттям. Видко було гарну техніку як у важкій атлєтиці, так і в боксі.

В цей спосіб відбулися передзмагання; дальший вислід цих змагань поваже субота і неділя на площі Сокола-Батька, де відбудеться весняний попис цілого львівського „Лугу". Програма попису є дуже богата і безперечно, що публика, яка вже 28. квітня була дуже заінтересована і малу салю „Луга" при вул. Коперника ч. 5. виповнила по береги, прийде на площу Сокола-Батька на попис, де будуть боротися побідники з двох змагань за мистецтво.

Кружки важкої атлєтики і бовсу при „Лузі" у Львові — одинокі в цілій Галичині. Цей спорт управляють цілком інші нації, та серед українців є він вповні занедбаний. Хто цікавиться тими діяннями спорту, той прийде 5. травня до львівського „Лугу", а 6. травня на площу Сокола-Батька.

З відчитової салі.

Про раціональну відживу.

Таку актуальну тему вибрала п-ні д-р Софія Парфанович на відчит уладжений „Союзом Українок". Всі відживлюємося що-дня та мало хто із нас знає про раціональність, гігієну та економіку відживлювання. Багато недуг є наслідком нашого повного незнання, що, як і коли істи. Прелєгентка почала свій виклад основними відомостями про хемічні складники їжі, про чинники, що впливають на неї корисно або шкідливо і давала практичні поради, користуючись прикладами з буденного життя. Жаль, що присутніх жінок було так мало. Відчит був безплатний. Дальший тиг відчитну на згадану тему в п я т и н и ц ю 4-го т р а в н я 6:30 в е ч. у салі „Бесіди"; у ньому прелєгентка квапитме про вартість поодиноких середників нашої поживи та про те як поводитися при різних недомаганнях наслідком хибної переміни матерії та нерофілактичної відживи.

Всячина.

Причинок до діяльности духів. Діставсмо такого листа від одного поважного громадянина: У звязку з поданими в „Kurjeri Ilustrowan-im" суддею Ол. Кучером вістями про духи в Сквирні, які-то вістки викликали критику в „Газеті Пораній" і сумніви в їх правдивість, подаємо як причинок до розвязки невідомої досі енергії — ось такі факти: Перед 40 роками в хаті заможнього і чесьчи поважного господаря Салька в Ходорові збитки незнаної, нечидної сили. Одного дня жінка Салька поручила служивці зварити вечеру для робітників, а сама пішла доглянути їх за роботою в полі. Коли прийшла на поле, робітники збиралися вертати домів та жалувалися перелякані, що не могли нічого робити, бо якась ціла сила кидає в них рухомими предметами на грунті. Властителька не хотіла цьому вірити і завернула їх, але коли знову обкидано щось й та робітників огірками і картоплею, всі вернули домів. Їх здивування по повороті домів було ще більше, коли служивка заявила, що не могла зварити вечері, бо в тій самій порі злий дух повидав горшки і миски. Від того дня повторювалися напасти тої несамовитої злої сили через кілька тижнів, виключно в день, рівночасно в хаті, на обійстю і всіх полях і то супроти кожного, хто ступав на грунт Сальків, а кидання предметів припиняювалось, коли хто станув поза межею, чи поза обійстям Сальків. Робили тоді досвіди, щоби впевнитися у дійсности незвичайного явища і ділили гурт свідомих осіб на кільна партій, яких висилали на поодинокі поля. Проте обкидування рухомими предметами, що находилися на грунті, повторювалося на кожнім грунті рівночасно. Ця невідома сила була вдюща і лютувала з більшим завзяттям, як-що хто її проганяв. Трапилось таке, що жона вхопила роззутий чобіт або тарілку зі стравою, поставленою на столі, та кидала в него попало. Коли забрали всі рухомі річи з хати й подвіря, — вона рила в городі землю і кидала грудками. Богато осіб приїжджало з околиці та переконувалося навіть на власній шкірі про роблені шкоди. В родині Сальків ніхто тоді не був хорий, ані не помер у попередніх близьких роках. Ніякі обійти роблені в перкві не помагали та не лишалось нічого більше як покинути в одчаю посілість. По відправленій соборній службі божій за померших, в відтак под бня із процесією на всі поля запанував спокій. — Отсі вістки подані з уст свідка Ол. Салька, радн. суд. в Станиславові

ОПОВІСТКИ.

20-літний зїзд товариша, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7. червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц, Вітошинська, Квченам, Перемишль вул. Миколая 6. 2103 3-5

Запрошуємо на посольську нараду яка відбудеться в неділю 13. травня 1928 в 11. годині в полудне у великій салі Т-ва ім. Лисенка у Львові з отсим денним порядком: 1) Посольські звіти з діяльности в соймі і сенаті. 2) Політичне положення українського народу. 3) Справа зльокавтованих бувших австрійських військових і цивільних службовників українців і емеритів. 4) Внески і запити. Усіх Вп. запрошених проситься безумовно прибути на нараду. — З правдивим поважанням Посли: Д-р Дмитро Левицький, Володимир Целевич, Іван Лішинський, Михайло Струтинський, д-р Степан Бідак і сенатор Михайло Галушинський. — Запрошення одержиться при вступі на салю.

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться в суботу дня 5-го травня 1928 в год. 7. веч. в нашій домівці Ринок ч. 10/II. реферат Тов. Мих. Творядла нт тему: „Українська Краєва Вистава у Львові". Гостям радо! 1—1

Шкрші сходини Союза Українок відбудуться в п'ятницю 4. травня точно в год. 6. вечером в салі Бесіди, вул. Рутовського 22. Відчит п. д-р Парфанович Софії: Про раціональне відживлювання (продовження). 2118 1—1

Заклик до бувших службовників і заводових військових австрійської та російської держави. Товариство Взаїмна Допомога зльокавтованих пригадує бувшим службовникам і військовим тих держав, негайно згодошуватись в своїй справі до Товариства на адресу Голови Товариства Дмитра Колісника вул. Городенська ч. 95, Львів. 1—1

На „Рідну Школу" зложив Вп. Радний Ізидор Громницький 30 зол. замість вінка на домовину бл. п. маляторка Івана Матіяша. Жертводавцеви складає щиру подяку Головна Управа. 2130 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ратн від десятків діт у цілій краю висша фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянти, золото, срібло, платю найвищі ціни. 81-7

КУПИМО

Літер. Науковий Вістник за 1925, 1926, 1927 (комплєти). Історію України-Руси Грушевського т. 7-ий а також інші томи — Оферти з поданням цін слати на адресу: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка. Львів, Ринок ч. 10. 2075 3—3

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 12-15

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-Р М. ВАХНЯНИН

ординує в **Карльсбаді**

дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.

2119 Тел. 19—91. 1—1

Спеціаліст недуг легенів, серця і желудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1088 Пересвітлення Рентґеном. 1—2

ФАБРИКА „ФОРТУНА НОВА"

Львів, Кордецького 23 — пошукує:

1) Портієра в віці не нижчім від 25 літ, кавалєра. Від петента вимагається певне образование, яке йому уможливило би повнення контрольних функцій і ведення контрольних записок.

2) Завідателя або завідательку чекоядово-помадкарського відділу. — Вимагане є: докладне практичне знання виробу помадок і здібність до заряду. Рефлєктується лише на силу енергічну, метну і з довшою практикою.

3) Головного кухаря до варення цукру на паровім апараті. Петент мусить мати довшу практику і уміти самостійно обслуговати машину. — Зголошування особисто з свідоцтвами і порученнями від год. 8—10 рано. 2081 3—3

зол. 6·60 **ГОДИННИКИ** зол. 6·60

власне швайцарські з гарантією

тільки у **Б. ГРИНБЕРГА** Сикстуська 4

Конкурс.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі прийме з днем 1. вересня ц. р. управителя Музичного інституту в Тернополі. Вимаганий державний іспит з музики. Платня після умови. Зголошення подавати до кінця травня ц. р. на адресу: Степан Андрусевко, Тернопіль, Міцкевича 28. За Видію: Садовський голова, Андрусевко секретар. 2097 3—3

Конкурс.

Кваліфіковані учителі середніх шкіл і кандидати на таких же учителів з науковим іспитом або бодай в стадії іспиту можуть вносити зглядно поновити подання з документами о посади в гімназіях або учительських семінаріях „Рідної Школи" найдальше до дня 15. травня ц. р. на адресу Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. II. п. 2105

Оголошення.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі відкриває з днем 1. вересня ц. р. Музичний Інститут в Тернополі. Вписи приймає і інформації уділяє О. Д-р Микола Конрад, Тернопіль Сенкевича 14 або IV. (укр.) гімн.

ЗАВИДІЛ:

Садовський голова. 2098 3-3 Гінал усенко секретар.

Загальний Збір Філії Т-ва „ПРОСВІТА" в Станиславові

відбудеться в неділю, дня 6. травня ц. р. в салі Т-ва „Бесіда" (вул. Голуховського 20). — Початок Збору 2080 в год. 3. попол. 3—3

Ширіть наш часопис!

Ва редакція відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 99 (11.352). Львів, неділя 6. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В обороні рідної землі.

Промова посла д-ра Степана Барана в бюджетовій комісії сойму дня 25. квітня 1928 року.

(Докінчення.)

Іншим зовсім шляхом пішов розвій земельного питання в теперішньому Союзі Радянських Республик. Там революція дала в руки селянського-трудового народу всю більшу земельну власність так приватну, як державну і церковну. Вправді з юридичного боку не є це приватня власність селян, бо рядянський закон приватно-земельної власности не визнає. Але фактом є, що селянство само всю землю, яку шляхом революції здобуло, вважає за свою власність і з тим фактичним станом рахується навіть радянська влада. Зокрема щодо Великої України, то там українське селянство одержало шляхом революції великий варстат праці у спадщині по московських і польських поміщиках і цього варстату праці очевидно не випустить зі своїх рук. І хоч тепер на Радянській Україні обставини для селянського стану далеко не ідеальні і відносини теперішнього юридичного характеру спинюють у великій мірі розвій і поступ селянського господарства, то все море крови, що її пролив український народ в обороні своєї землі, не пішло на марно і прийде час, що й там, на Радянській Україні, відносини під цим оглядом зміняться і український селянин закріпить за собою у своїй державі землю здобуту шляхом революції.

Зовсім інше положення українського селянства в межах Польщі. Тут в наслідок польських земельних законів не дано йому можности розширити варстат праці. Землю, яку він зрошував своїм потом, одержує хто інший, польський цивільний і військовий кольоніст.

Земельна політика польського уряду, диктована досі виключно польськими національними інтересами, до деякої міри вже банкротує, бо її ведено не з причин господарських, але, як сказано, виключно під кутом польської національної політики. У польській земельній політиці можемо відмінити два періоди, один від року 1920 по 1923, другий від початку 1924 по сьогодняшний день. В першому періоді переважає кольонізаційна система українських і білоруських земель, а передовсім Холмщини, Волині і Східної Галичини. Тоді український селянин майже не мав змоги, хіба дуже виїмково, здобути землю навіть за добрі гроші. Перед 4-ма роками відбувся в Тернополі перед лавою суддів присяглих процес против одного з повітових комісарів у Тернополі за надужиття влади і спроневірення. У цьому процесі був я оборонцем з уряду згаданого земельного комісаря. На розправі переслухано під присягою кількадесять кольоністів і кількох земельних комісарів у характері свідків. Розправа виказала, що більшість кольоністів робила на сході величезний інтерес на польському державному скарбі і що польський державний скарб прямо нерозумно розкидав гроші між кольоністів в формі ріжних підмог в натурі і то між людей, що навіть з польського національного становища на це не заслугували. Як кольоністи й осадники приходили люди бідні, без капіталу, без знання сільсько-господарської техніки і без того ідеального звязку і любови до землі, яку має український селянин, що цю любов виссав з грудей своєї матері. Кольонізацію трактували здебільша кольоністи і осадники як спосіб особистої наживи і при першій ліпшій нагоді старалися позбути, очевидно з великим зиском, цю землю, котру дістали даром або майже даром. Не диво, що польська кольонізаційна політика на т. зв. східних кресах заломилася, бо так мусіло бути, коли знехтовано майже в цілости господарські основи земельної реформи.

В цьому першому періоді на основі таємних інструкцій головного земельного уряду весь земельний запас призначено виключно для поляків. На мої питання як оборонця у згаданому вище процесі в Тернополі сказав під присягою один із земельних комісарів, що дійсно головний земельний уряд видав таємну інструкцію для земельних урядів, у якій було сказано, що дозвіл на набуття землі може здобути з правила тільки поляк, а український селянин може набути найбільше 4%. Іншими словами, в цьому періоді польський елемент одержав около 96%, а українське селянство на Холмщині, Волині й Східній Галичині у найліпшому разі 4%.

Не треба дивуватися, що український народ у межах Польщі уважав і уважає досі земельні уряди і міністерство земельних реформ за уряди воюючого польського націоналізму. Ця політика польського уряду є ще тим убійчою для українського селянства, що українське селянство у своїй великій більшости є вже нині спролетаризоване. У Східній Галичині відсоток селянських господарств дрібних і карлуватих до висоти 5 гектарів виносить найменше 80%, загалу всіх господарств, а з того що найменше 50% творять господарства карлуваті, неживтездатні до 2-х гектарів. Те саме явище слідно і на інших українських землях під Польщею. Всюди там переважають господарства карлуваті і дрібні та всюди відчувається пекучо голод землі. Цього земельного голоду не може в цілости заспокоїти ніяка земельна реформа, навіть тоді, коли взагалі не було би кольонізації польським елементом, спровадженим із заходу. На основі вислідів праць інж. Юліяна Павликовського, на українській терторії в межах Польщі на схід від Сяну і Буга по теперішню східну границю, селянська земельна власність обіймає 8.231.300 гектарів землі, на якій працює 1,251.000 селянських господарств, з чого карлуватих і дрібних господарств нижче 5 гект. 976.000. На цій самій території більша земельна власність займає простір 5,189.100 гектарів, з чого на приватну більшу земельну власність припадає 2,996.700 гектарів, які має в посіданні 3.672 більших землевласників.

До кінця 1923 року розпарцельовано у Східній Галичині між польським населенням 200.000 гектарів, на північних українських землях 367.000 гектарів. Є це величезний простір, який опинився в польських руках з очевидною шкодою для місцевого українського голодуючого населення. Після дослідів інж. Павликовського запас землі, пригожий під дрібну культуру виносив в 1925 р. на українських землях під Польщею на схід від Сяну і Буга 1,600.000 гектарів. На цю землю ждало около міліон селянських українських родин сільського пролєтаріяту або півпролєтаріяту і коли б розділити весь вільний запас, то на одну селянську родину припадало би коло 1½ гектара рільної землі. Ясно, що тут нема такого запасу рільної землі, якаб могла заспокоїти земельний голод всіх селянських родин. Величезна більшість українських селянських родин, навіть коли б було кольонізації зовні польських елементів, не знайшла би і не здобула би варстату праці на землі. Тим більше земельна політика польського уряду йде тут на шкоду життевих інтересів українського селянства і з цієї причини цю політику з чисто людського становища мусимо осудити.

В другому періоді з 1924 року український селянин може набути землю від приватних парцелянтів, але мусить за це дорого заплатити. Природний приріст населення, що сьогодні виносить близько пів міліона душ в Польщі річно, з чого коло 350.000 виносить приріст природний сільського населення, ще більше заогнює і так дуже пекуче земельне питання і взагалі ускладнює невідрадні соціяльні відносини на селі. Цей природний приріст на селі, з якого приріст українського сельського населення виносить річно щонайменше 100 тисяч, не знаходить нормального прожитку і збільшує з дня на день армію невдоволених. Ця армія старається знайти можність екзистенції за кордонами краю, але цеї можности не може здобути, бо еміграція так сезонова як і стала кольонізаційна є дуже обмежена і з причин економічного характеру за кордоном і з причин великих коштів, які мусить мати емігрант до Канади чи Аргентини (Злучені Держави Америки є замкнені для емігранта). Сезонова зарібкова еміграція до Німеччини й Франції є мало обемиста і тільки незначна часть може з неї користати. Те все разом витворює відносини на українському селі прямо нестерпні. Українське сільське населення в Польщі чимраз більше пролетаризується, щораз більше голодує і нема навіть надії серед теперішних відносин господарських і політичних, щоби воно цей голод могло заспокоїти.

Український народ боровся за свою землю і в обороні рідної землі пролив море крови. За свою землю буде дальше боротися і має надію, що так як польський хлоп на Познанщині і Поморю перечеркнув працю німецької комісії кольонізаційної, так само прийде час, що й український селянин перечеркне всі дотеперішні наміри і праці польської земельної політики на українських землях.

Для протесту проти дотеперішньої польської кольонізаційної політики на українських землях вношу на счеркнення з бюджету суму 200.000 золотих, призначеної на беззворотну допомогу для військових осадників, а так само на счеркнення суми 1,500.000 золотих, призначених на інвестиційний кредит для військових осадників.

Вкінці для вияснення, хто набуває землю і в якій мірі українське селянство в межах Польщі набуло землю на основі обовязуючих земельних законів зголошую слідуючу резолюцію:

Бюджетова Комісія взиває міністерство земельних реформ, щоби у своїх статистичних публікаціях щодо вислідів переведення закону про земельну реформу, так дотеперішніх як і будучих, подавало до публичного відома віроісповідання і національність усіх тих, що досі скористали і на будуче будуть користати як набувці з кольонізаційної і сусідської парцеляції на основі законів про земельну реформу.

На площині боротьби велитнів.

Чи блокада СРСР? — Іронія історії. — Темза, Ніль і Суез.

В статті „Сензаційні відвідини" намагалися ми зясувати ціль, значіння і можливі наслідки побуту льорда Біркенгеда в Берліні. Приїхавши до столиці Німеччини на передодні московського процесу проти німецьких інжинірів, хоч у характері спортсмена, льорд Біркенгед, державний секретар для Індій та найяркіший противник червоної Москви, повів таємні розмови з німецькими державними мужами про потребу створення англо-німецько-французського блоку проти СРСР. Льорд Біркенгед використав момент німецько-радянського напруження і охолодження симпатій між Берліном і Москвою. Торговельний німецько-радянський трактат усе більше стає нереальним. Розуміється, повне зірвання торговельних взаємин між Німеччиною й СРСР було би здійсненням найгарячіших англійських побажань. В англійських купецько-промислових колах сподіваються, що вже відбувається підготовка до економічної блокади СРСР та що з кінцем червня блокадний блок трьох західних великодержав: Англії, Франції й Німеччини буде фактом довершеним. Створення цього блоку було метою берлінських відвідин льорда Біркенгеда.

В ланцюгу англійської протирадянської політики велику роль грають балтійські держави. Англія слідкує за консолідацією балтійських держав і підтримує створення Балтійської Ліги, зложеної з Фінляндії, Естонії, Латвії й Литви, можливо з участю Польщі. Очевидно, створення балтійського блоку має на меті не лише угрунтувати одну з баз для англійської торговлі і промислу, але й створити основу для майбутнього наступу проти Рад. Союзу. Створення цих двох блоків і повязання їх в один ланцюг було би завершенням англійської підготовки проти СРСР. Головною перепоною в здійсненні плянів англійської політики є Польща, яка з одного боку має спірні справи з Німеччиною (коридор), а з другого з Литвою (Вильно). Перед усуненням цих перепон не може бути мови про завершення антирадянських плянів Англії. Та невиключене, що зручній англійській дипльоматії з часом поведеться осягнути намічену мету і змонтувати хоч один з двох блоків, що вже було би великим досягненням.

Площина боротьби між Британською Імперією й СРСР є дуже розтяжна. Інтереси цих двох велитнів зустрічаються всюди, на всьому земному гльобі. Поява короля Аманули в Европі пригадала розбіжність інтересів двох великих Імперій в Азії. Невеличкий азійський монарх, володар гірської країни (750 тис. км² простору і 9 мільонів населення) викликав сенсацію в Европі. Відвідав він Італію, Францію, Швайцарію, Англію, Німеччину, Польщу, а тепер подався у Москву. Між державами йшла просто ривалізація щодо величавости принять — si parva cum magnis comparare licet — сучасного афганського Петра Великого, цивілізатора й реформатора азійської країни. Його не лише витано, не лише уладжувано свята в його честь, але й обдаровувано незвичайно щедро. Афганський король віддячувався за коштовні подарунки... орденами і титулами. Король Аманула ще недавно був на англійських хлібах (Афганістан був під протекторатом). Перед девятьма літами Аманула звільнився від англійського протекторату, але зовсім природно не зрезигнував з англійської платні (три мільони фунтів штерлінгів річно). Відвідини афганістанського короля на европейському континенті мали часто товариський і господарський характер. Лише в Англії зазначився також їх політичний характер. Ставши самостійним — зі збереженням англійської платні — король Аманула негайно навязав приязні взаємини з Москвою. Зовсім природно, що поведінка афганістанського володаря викликала погані настрої в Льондоні. Коли зважити, що Афганістан лежить між Індією й Персією з одного боку і підчиненими Рад. Союзові Хівою й Бухарою з другого, то заприязнювання з Москвою не могло настроїти Льондону на тон надзвичайної прихильности. Адже, що Льондон робив усе можливе, щоби здержати свого годованця перед поїздкою в Москву, але даремне. Дня 2. ц. м. коронований голова Афганістану подався у червону Москву. Відвідини першого, хоч і азійського, коронованого володаря в Москві, є без сумніву дивним проявом іронії. Як же це? Більшовики, що так скоро і безоглядно покінчили зі своїм царем, що з роскішю лоєрубували голови всім пануючим в Европі, сьогодня мусять строїти приємні усмішки до азійської „величности". Шож робити? Така вже знгаковатість політики. Але який де матиме вплив на маси? Повних десять літ виховувано маси в ненависти й погорді до автократів, до царів і королів, призначуючи для них лише революції, бомби і розстріли, а тут — будь ласка — приготовляйтесь до святочної зустрічі парнівенького монарха. Хіба не може бути більшої іронії. А всетаки треба залицятися й до Аманулн, бо Афганістан є помостом між впливами англійськими і радянськими в Азії, бо ця країна й її володик грають не останню ролю у великій, страшній, завзятій і затяжній боротьбі двох велитнів.

Нема ані одної частини світа, в якій посередньо або безпосередньо не були б загрожені з боку червоної Москви інтереси Великої Британії. Між іншим одним з таких незвичайно загрозливих точок є Єгипт. Саме тепер між Англією й Єгиптом знову прийшло до напруження і то на підкладі — здавалось би — дуже дрібної річи. Націоналістичний премієр каірського кабінету виніс до парляменту проєкт закону про збори. Що такий проєкт може мати спільного з великою міжнародньою політикою? А однак має! Навіть цей проєкт є лише одним зі засобів боротьби за вдержання Суезу, за безпеку найважнішого англійського шляху до Індій. Що так воно є, а не інакше, свідчить про це хочби той факт, що негайно після внесення законопроєкту про збори на єгипетські води виїхали два панцирники й ескадра англійських кружлянів.

Шож постановляє цей небезпечний законопроєкт? Чемберлен заявив в палаті громад, що ухвалення законопроєкту підірвалоб повагу Вел. Британії в Єгипті. Законопроєкт при здавлюванні заворушень накладає більші кари на поліційних функціонарів, як на демонстрантів. Через те власність і життя чужинців, а головно англійців в Єгипті, булиб постійно виставлені на небезпеку. Декларацією з 1922 р. єгипетський уряд зобовязався нести повну відповідальність за життя і майно чужинців.

Здійснення цього законопроєкту відчинилоб ворота протибритійській, а головно більшовицькій пропаганді, зверненій проти Англії, що підірвалоб її значіння і повагу в Єгипті, а тимсамим поважно загрозило би суезький канал. Як бачимо, часом дрібний факт може мати великий вплив і на міжнародню політику. Розуміється під натиском Англії єгипетський уряд мусів зробити відступ, але криза в кожній хвилі може знову повстати на тій чи іншій ділянці, бо над Нілем і Суезом зустрічаються не лише протилежні інтереси Англії й Єгипту, але й Вел. Британії та Рад. Союзу.

Одно розяснення.

(Лист священика).*)

На поставлене Вами питання: У чому суть тої „внутрішньої боротьби", яка тепер настала серед нашого духовенства, а якої сліди бачите в „Ниві", „Новій Зорі", „Українському Голосі", часом і в „Ділі", боротьби, яка розгорілася, особливо по останніх загальних зборах т-ва „Єдність", годі відповісти кількома словами. Даруйте проте, коли займу Вам своїм розясненням більше часу.

Для лекшого зрозуміння справи ужито аналогії. Соціялісти всіх відтінків базують свою ідеольогію на марксизмі. Наука Маркса — це їх євангеліє. Помимо того, що основа їх одна й та сама, діляться вони на два великі табори: на більше поміркковані групи, назвім їх для ясности соціял-демократами або другим інтернаціоналом, і на комуністів (більшовиків) або на третій інтернаціонал. Між цими таборами йде завзята боротьба. Більшовики уважають і називають соціял-демократів зрадниками, а соціял-демократи величають сторонників третього інтернаціоналу фанатиками, маніяками, божевільними.

І ця ворожнеча це річ зовсім звичайна та зрозуміла.

Подібну ситуацію можна помітити і в церкві. Голі, щоби всі священики гляділи на дей світ крізь одні й ті самі окуляри. Хоч як це звучить парадоксально, але розум тяжче змеханізувати, ніж волю. Серед кожного духовенства легко завважати також два напрямки, напрямок поміркований і напрямок крайній; значить, є також у своїому ролі табор „соціял-демократів" і табор „більшовиків". До перших належить переважно духовенство нижче, до других духовенство вище і монахи. Це „розтаборення" є також природне й зрозуміле. Зокрема зрозуміле, що вищому духовенству більше до вподоби диктаторський режім ніж демократичний. Не менш зрозуміле, що й монахи потягають завсіди за сильнішими, за тими, що мають владу, а дальше, що вони схиляються до крайностей. З огляду на їх життя й виховання було би просто дивно, якби було інакше.

Між згаданими таборами, хоч оба вони в основних, принціпових питаннях цілковито погоджуються, нема ніколи довної згоди. Ця незгода, а часом і явна ворожнеча, проявляється нераз у виді боротьби між білим і чорним духовенством. Очевидно, що відповідно до обставин і приймет вокруг сторін способи боротьби бувають різні. Та найчастіше „третий інтернаціонал" — дозвольте, що ужию такої термінольогії — як сильніший, послугується терором, а противна сторона обмежена переважно до „приватного негодування, або остаточно до закаптуреної паперової стрілянини. Лепо інакше виглядає та „війна", коли влада стане анімково на боці, а бється зі собою тільки біле духовенство з чорним.

Описана мною боротьба не повинна нікого гіршити. Цеж, як я вже згадував, річ людська й природня. Згіршення настане тільки тоді, коли деякі одиниці з одного або другого табору, що не можуть або не хочуть погамувати свого темпераменту, уживають надто вже крепких аргументів.

Ось саме крикливий епізод подібної боротьби бачимо тепер і в нас, серед нашого духовенства. І тут є два різко відмежовані від себе табори: до табору „третього інтернаціоналу" належать два члени нашого епископату, „верхи" оо. Василіяни, ну й деякі приватні та хиткі сителіти переважно з так зв. станиславівської школи. До „другого інтернаціоналу" належить загал нашого головно львівського духовенства. Митрополит займає нейтральне, а радше посередниче становище. Органом „ленінівців" є „Нова Зоря", а „соціял-демократи" послугуються „Нивою", а частіше (ізза рідкої її появи) користають з услуг наших світських часописів. „Ленінівцям" патронують тепер завзяті „марксісти", згадані владики, а „соціял-демократам" станові товариства у Львові. Завдяки грубим грошевим підмогам (з епархіяльного фонду) одного владики, „третій інтернаціонал" розвинув тепер живішу діяльність („Ухо", „Нова Зоря", „Правда"). „Другий інтернаціонал", який наслідком розвязання тов-а св. ап. Павла спинив був на якийсь час свою зорганізовану акцію, підійме її мабуть наново по відкритю тов-а „Єдність".

Ви питаєте далі, чому та „внутрішня боротьба" у нас така гостра, гострійша, ніж деінде. Щоби це зрозуміти, прошу зважити особливість наші відносин. Кожне інше духовенство не має такого „каменя образн", що наше, а саме, не має обрядового і злученого з ним національного питання. Наші „ортодокси" чи „архаїтоляки" позитують східним обрядом як „схізматицьким". Для них гарне й добре тільки те, що найбільше віддалене від сходу, а що зближене до латинського Риму. Звідси та дивна ненависть до „візантійства", якого вони навіть гаразд не розуміють. Очевидно, що „другий інтернаціонал", який ці-

*) Думаємо, що не зробимо прикрости о. авторові, друкуючи цього його листа, який розясняє доволі загадкову для загалу „внутрішню боротьбу" серед нашого духовенства. — Ред.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 25-30

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

Винниченко на крилах уяви.

Популярність творів Винниченка мала свою причину в одній прикметі дуже рідкій серед наших письменників: він мав сміливість переносити в свої книжки рівні дискусії на драглисті актуальні теми. Одною із цих актуальностей було нетикане в нас полове питання. Література суворо карає таких сміливців: актуальність є часто донькою поверховности, а завсіди матірю публіцистики. Більшість його тез наводить на нас нині нудьгу, мов дискусії студентської доби.

Написати утопічний роман це для Винниченка ще сміліша спроба, як написати історію революції, в якій він сам брав участь. Винниченко вроджений реаліст, без піяного кисту уяви. Він мистець у різких, безпосередніх обривчастих картинах із грубої дійсности, яку може бачити фізичним зором. Відсутність творчої уяви в нього така сильна, що коли він хоче звязати ці картини в більшу цілість і розмалювати їх до розмірів повісти, талановитий новеліст стає пересічним публіцистом.

„Сонячна машина"* — прекрасна соціяльна утопія, в якій авторові не вдалося скинути її наївність ні на пів чі її героїв. (Існує на це старий спосіб, на якому сучасний читач розуміється: коли герої повісти виходять мляві, пересічні або попросту дурні, автор починає завначувати, що з ними не солідаризується). Те, що в Жіль Верна було глибоко передуманою центральною ідеєю: нове відкриття або винахід, завдяки яким дієві особи повісти попадають у фантастично-нове середовище, стає у Винниченка паперовою видумкою. Сонячна машина не проста скринька, яка

„дає змогу людині годуватись самою рослиною — травою, листям, сіном, соломою; вона всяку рослину, навіть соснові гілки, пропиву, бурян, волоччя — все робить цілком придатним до вжитку людини".

Яким робом? завдяки нововідкритому мінералові геліонітові, що „має здатність скупчувати й переробляти сонячну енергію" на рід небесної манни, сонячний хліб. Шож? усе можливе в майбутности. Але ця революційна машина має одну — ох! не ворушся в гробі Марксе! — наскрізь *духову* прикмету. Послухайте:

„Рослина, сонячна енергія тільки тоді можуть стати сонячним хлібом, як вони увійдуть у контакт з енергією тої людини, яка робить той хліб... Той хліб зроблений однією людиною, не може бути вжитий другою..., а коли може, то тільки органічно спорідненим організмом. Наприклад, мати, батько можуть уживати хліб, зроблений сином, і навпаки".

Гідною парою до такої божевільно-розумної машини, що збає за працю людей є „коронка Зігфріда", бережена як амулет принцесою Елізою та всім її двором, у вірі, що від неї залежить успіх монархістичної ідеї. Суспільність зреволюціонізована „сонячною машиною" йде до повного економічного та духового занепаду, бо кожний, задовольнивши шлунок, не журиться про ніщо більше. У Берліні, центрі цієї суспільности, не чути нічого про людей, що підчували би потребу якоїнебудь духової праці; нема там навіть... повітряр, що захоплений нежданим переворотом хотів би описати цю сенсаційну кріяу! Сам винахідник геніяльної машини Рудольф Штор, ні володар великого промислу глибокомізкий Мертенс (пізніший провідник пролетаріяту) не переконують нас про свою індивідуальність своїми банальними вчинками та думками.

Найоригінальніша постать — принцесса Еліза, замазана і завіше-

* Роман у 3-ох томіх. „Державне Видавництво України". 1928.

на за волосся в повітрі, як усі інші. Із тугою згадуєш Золю і його малюнок середовища. Щодо „революційности" всього твору характерична риса: пролетарі, мов мартові коти зітхають до принцес, графинь і інших „світлостей", а полово-істеричних аристократок привабляють тюхтії та простакувата безрадність. Революція в цьому світі родиться, заломлюється і відроджується по вподобі автора. На протязі довгих трьох томів не почуваєш ні разу, що Винниченко сідаючи до повісти, підготовився до неї бодай необхідною „інформаційною" лектурою, щоби не писати напр. про техніку просто „з голови". Містик Кампанеля описуючи 300 літ тому „Сонячну державу" був більше критичним, коли вклав у руки метафізичного Сонця при співучасти Сили, Розуму та Кохання!

У всій повісти повторяються безліч разів два улюблені слова автора: „тоскно" і „почтиво". Герої, що мріють, природа, що співчуває з ними, думки, настрої — „тоскні". Замість сподіваного дужого революційного подуву, могутнього боргю, що порвав та захопив, окутує нас „молитовно-сласний" настрій, дискусійної „почтивости".

Чи згадав Винниченко бодай раз Уельса, пишучи цю повість? Фантазія Уельса є теж зраціоналізована, холодна, не раз спрямована на шлях

нять високо рідну традицію, рідний образ, мімоволі хвилюються, бачучи те легковажне відношення „більшовиків" до дорогих для нього цінностей. З другого боку „авангардівці" підозрівають у тому призванні до традиції відхід від правовірности, небезпеку для принципів, і не щадять своїм противникам усяких огірдних епітетів, як „візантійці", „восточники", „єретики", „автокефалісти" і т. п.

А роля світських сторонників „третього інтернаціоналу"? Прошу пригадати собі недавні часи з перед війни. Точнісінько те саме було вже раз у нас, а саме тоді, коли прийшло було до „тайного" договору між сп. Х-ом і патронами „Руслана" Тоді не було дня, щоби „Руслан" не кидав громів на „Ниву", щоби не давав лекцій богослов'я її редакторам і взагалі священикам. Йому в роботу те саме, що сьогодня робить „Нова Зоря". І як скінчилася ціла імпреза? Договір зірвано (мабуть за дорого коштував він, а епархіяльного фонду тоді ще не було!) і нараз „Руслан" змінився до непізнання. Його патрони стали найзавзятішими ворогами другого контрагента, а деякі перейшли навіть на службу радянського правительства. Така сила мамони! А зрештою коло „Нової Зорі" гуртуються не так „католики", як „монархісти".

Так я розумію цілу справу. Даруйте, коли не бажаючи довго розписуватися, я дещо недокладно розяснив. Кінчу повторенням уже в горі сказаного: між обома воюючими таборами нема ніяких принципових розходжень. Різниця тільки в тактиці і в неоднакових поглядах на питання для віри й церкви несуттєві, другорядні.

Прийміть від мене і т. п.

о. Л.

Опера в Харкові.

Не хочу таїти, що їдучи з початком жовтня м. р. до Харкова, я мав деякі сумніви: як це харківська опера, до якої запрошено мене на диригента, виглядає? Зникши підчас довголітнього побуту в Берліні до тамошніх опер: державної і міської, які зараховують тепер до найкращих в Европі, добре знаючи такі знамениті оперові театри, як у Відні, Дрездені та інших німецьких містах — я з неспокоєм думав про харківську оперу, моє поле моєї праці, сидячи в „мягкому" вагоні поїзду, який від мене до столиці.

Одначе вже перша вистава, яку я побачив і почув у харківській опері — Россіїні „Вільгельм Тель" — не лише зразу розвіяла всі мої сумніви, але й здивувала мене так сильно, як я ніколи й не сподівався. Знаменита орхестра, такий-же і хор, першорядні артистичні сили, незвичайно цікавий декоративний вигляд сцени — все це склалось на якнайкраще вражіння. Це було за першим разом. А відтак, працюючи весь сезон у харківській опері і познайомившись з нею безпосередньо, я мав чимало нагоди потвердити своє перше враження.

„Державна Академічна Столична Опера" — така тепер її назва — існує як українська опера щойно четвертий рік. Перші два-три роки були роками шукання, експерименту, придбання досвіду. В цьому році оперовий театр вийшов уже правильний шлях, на якому мабуть і далі буде він і розвиватись.

Теперішнім директором харківської опери є Архип Максимович Воробйов. Мабуть наймолодший оперовий директор на світі: йому 29 літ, а директором є вже другий рік (передтим він уже займав кілька не менше важних і відповідальних становищ!). Людина великої енергії — чого найкращим доказом є те, що не маючи ніколи нічого спільного ні з музикою, ні з театром — на протязі двох років так „втягнувся" в оперове діло, що цьогорічний сезон провів і закінчив дуже успішно, під мистецьким і матеріяльним оглядом.

Опера має чотирьох диригентів, чотирьох корепетиторів і хормайстра. Склад артистів-співаків досить великий: для виконання кожної партії є принайменше трьох відповідних співаків, — так, що „прем'єри" співають тільки кілька перших вистав, а відтак їх заступають артисти другого становища. В хорі маємо 60 осіб (до речі: концерт оперового хору, в якого програмі були м. ін. пісні народів Союза Совітів: киргізські, татарські, вірменські й інші, співані мовою кожного народу, був одним із найкращих у сезоні), в орхестрі сільки-ж, у балеті — крім двох балетмайстрів, прімабалеріни і прем'єра балету — до 50-ти душ. Як на державну столичну оперу — це не багато. Але тут приходиться згадати про найбільш болючу сторінку харківської опери: справу помешкання. Будинок, сцена, малі — хоча „вертяча" — сцена, гардероби персоналу — все це не відповідає вимогам модерного театру, взагалі, а державного столичного зокрема — і не стоїть у ніякому відношенні до високого мистецького рівня харківської опери. І лише брак місця в орхестрі і на сцені примушує обмежуватись вище згаданим числом персоналу.

Як представляється справа „українізації" в опері? — це питання чую тут від кожного. Отже: українізація іде, хоча поволі, вперед — і вона зробила вже успіх хоїби від передостаннього сезону. Опери співають, річ ясна, тільки українською мовою. На жаль, проби ведуться досі тільки російською мовою, бо мистецькі керовники: диригенти і режісери майже всі росіяни. Я був першим і одиноким, який почав вести проби з орхестрою і цілим оперовим персоналом по українському. Між артистами є чимало українців і то саме найкращі сили: прімадонна Литвиненко-Вольгемут, перша ліричне сопрано Совіх, перший героїчний тенор Голинський, перший ліричний тенор Серов, бас Поторжинський, тенора Дідківський, Колодуб і інші. В хорі, орхестрі і балеті відсоток українців мінімальний. До українізації опери багато причиняється директор Воробйов, щирий, свідомий українець, і його безпосередній наставник завідувач Відділу Мистецтв у Народнім Комісаріяті Освіти, Микола Христовий, у руках якого збігаються всі нитки всього мистецького життя України.

Артистичний провід опери веде „тісна художня рада". До неї належать: директор, всі диригенти і режісери, хормайстер, балетмайстер і художник. Ця рада вирішує питання репертуару і його можливих змін, розділу партій між співаками, порядок проб, то-що. Її рішення і питання більше загального порядку розглядає „велика художня рада" в якій засідає біля 80 осіб: крім вищезгаданих ще визначні співаки опери (тільки українці) представники Нар. Ком. Освіти, преси, музичних товариств і робітничих організацій. Оборону інтересів працівників опери перед працедавцем, себ-то директором захищає „місток" — місцевий комітет, до якого належать представники всіх груп театральних працівників — крім групи мистецьких керовників. Отже є там представники: артистів, орхестрантів, хору, балету та робітників сцени. Коли зважити, що при горячковім темпі праці в театрі, при нервовости артистичного життя і самих артистів часто виринають непорозуміння між ними і директором, диригентами, чи режісерами — тоді стане ясним, що „містком" має чимало праці — і нелегкої. Двічі, тричі на протязі сезону містком скликає збори всього, без винятку, персоналу опери і на них директор докладує про успіхи доконаної праці, перспективи на майбутнє, фінансовий стан, то-що. Кожний робітник опери, без огляду на його становище, має право голосу і критики.

Зовсім фальшивий погляд виробився в Галичині на стан репертуару в державних операх на Радянщині. Передовсім багато людей не вірить, що там грають опери з европейського репертуару — а ті, що вірять, думають, що текст опер змінений зовсім у дусі комуністичної ідеольогії. Правда представляється так: в усіх державних оперових театрах України — Харків, Київ, Одесса (як врештою і в усіх оперових театрах усього Союзу) — іде повний европейський репертуар, без ніяких змін тексту. У харківській опері ішли в цьому сезоні: „Вільгельм Тель", „Аіда", „Фавст", „Мадам Батерфляй", „Евген Онегін", „Кармен", „Ріголетто", „Намисто Малоїнк" (Вольф-Ферварі). „Казки Гофмана", „Снігуронька" (Римський-Корсаков). Крім цього: Лисенка „Тарас Бульба" і місцевого композитора Яцовського „Вибух". Дальше балети: „Дон Кіхот", „Лебедине озеро", „Червоний Мак", „Йосиф Прекрасний". Сценічний вигляд опер, декорації і костюми, незвичайно цікавий, здебільша в конструктивному або реалістичному стилі. Всі зусилля дотичних чинників ідуть тепер до створення українських і революційних опер. Щодо перших, то Нар. Ком. Освіти замовив у кількох українських композиторів — у Лятошинського, Золотарйова, Козицького і др. — сім опер (Маруся Богуславка, Сава Чалий, Кармелюк, Самійло Кішка і т. д.), в яких часть має вже в цьому сезоні побачити світло рамп. З операми з революційним сюжетом справа представляється важче: перша досі спроба такої опери — Яновського „Вибух", який харківська опера виставила в десяті роковини жовтневої революції — була настільки слаба під оглядом лібретта і музики, що після кількох вистав треба було взяти її з репертуару.

Щодо успіху поодиноких вистав то найбільшим успіхом тішився балет „Червоний Мак" (московського композитора Гліера) — передовсім завдяки прекрасному сценічному оформленню художника Анатоля Петрицького. Цей молодий український маляр являється тепер найкращим театральним художником на Україні і є безперечно одним з найбільш талановитих, а якими приходилось мені стрінути в великих театрах західн. Европи. На другім місці, а на першім між операми — стояла „Кармен" (у ній мав великий успіх Голинський) — яка на протязі трьох місяців пройшла 18 разів при повній салі.

Фреквенція в театрі велика, передовсім завдяки системі т. зв. талонових книжок, які дають змогу їх власникові ходити на якунебудь оперу і яке небудь місце за половину нормальної ціни. Найближчий сезон у харківській опері — від 1-го жовтня до 1-го травня — заповідається ще краще. З нових опер підуть м. і. Пуччінів „Турандот" і Крженека „Джонні награє" (Jonny spielt auf) — найбільш успішна опера останнього сезону в Зах. Европі. Також артистичний персонал буде доповнений кількома цінними силами (м. і. відомий у Галичині бас Носалевич, який співає в Вісбадені, має дістати запрошення до Харкова).

Одним словом: харківська опера розвивається з року на рік краще і коли нині стоїть на першому місці на Україні то незабаром зможе вже звернути на себе увагу й чужини.

Антін Рудницький.

БЛІДНИЦЮ полокоровість усу вас, дітве аміцно ючо, відживляючо, побудуже апетит неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzysztoforski Tarnów. 49**

проблеми про доцільність соціялізму та можливість людського щастя. Та, скільки в ній ясности, — скільки придбаного інтелектуального матеріялу, — якими живими та дійсними є ойно постаті, перекинені хоча би на Марса або на 1000 століть уперед у майбутнє! Повість Винниченка є злиттям нестійких міркувань про суспільний хаос, в якому нема ні одної людини спорідненої духово з нашими сітіваннями за майбутвости або жалями за минулого. Її ідея? Вона полишає вражіння, немов би була спершу написана як сатира на більшовицьку революцію, а згодом підправлена на її оборону. Підмальований хвіст заступає голову.

Стиль утратив давню шерстку простоту Винниченкових оповідань. Ось зразки кумедної манірливости, коли іменник утікає від приметників канцелярським вихляєм так, немов би був німецьким дієсловом: „Буденні, людські, зморшкуваті, помагі роками, думками, людськими галошами й страждавнями *обличчя* не сміють бути *буденні*: вони теж грають, рухаються. Безупинно переливаються тріпотливими хвилями врочистих вогнів *залі*". „Маленька чорненька постать із високо, різуче, неспокійно підведеною, застиглою в чекання *головою*..." „Загадкове, гризлять сім років знане, відбите в душі несчисленними ясними й темними слідами *постать*..." Таке стилістичне кокетство покутує у нас досі в бюрократично-судовій канцелярщині.

Винниченко залюбки попереджує один іменник кількома різними приметниками, щоби розбурхати свою уяву і нашу; в між нами неолин новий, зручно придуманий. Але не менше чевибачних москалізмів: „в мене болить голова" і „мені болить голова", „взяти ванну" (скупатись), „подихаюча буржуазія", „прийшета", „безплатно", „рали якої", „женщина", „правдивий" у знач. правдомовний, „виси" вітру, „мучний", „вінки", „новкі сигари", „шурити очі", „к чорту", „просіть мене", „те, що я обіцялась", „вигідно у знач. корисно, „ласка" у знач. пестощі, „затворник", „попішний", у знач. кумедний, „кумир", „струїтись" (говорити, текти), „сомнище", „отступитись за інтереси", „заподписчики", „остальні", „жеманний", „вожь", „трава", „священний сосуд", „голину назад", „скучив (!) за самим собом", „небопихяб", „кусається" у знач. кусає когось, „тільки-но я мав приємність".... і вічно чомусь польський „папєлюш"....

Філософічні міркування далекі від наївности, які є суттю всякої філософії. Ось зразок поетичних порівнань: „Договір у коханні є подібний до обруча на тінці: поки клепки цілі, обруч міцно тримає їх, коли ліжка розпалася, обруч тримає тільки порожне повітря". Замість „договір у коханні" можна би краще сказати: „Ідея в літературнім творі є подібна..." „Сонячна машина" не має нічого обруча. Композиції в описі подій ніякої; малозвагні, нецікаві подробиці та „діскові" розмови зростають до розмірів вічевої балакучости, а духова еволюція героїв та ідей перестрибує через одну сторінку.

Зачинивши книжку я мимохіть згадав одну утопістичну повість написану чистокорним українцем... англійською мовою... для заробітку. Це видана 6 літ тому у Льондоні „Літаюча субмарина"* написана під псевдонімом відомим нашим земляком Іваном Петрушевичем, що виїхав на довго перед війною до Англії і там засвоїв собі англійську мову настільки глибоко, що згодом володів нею літературно краще, ніж рідною. Матеріяльна скрута в 1921 р. підказала йому думку заробити дещо пером. І. Петрушевич був у нас першим талановитим перекладчиком з англійської мови: Джерома, Е. По, людиною небуденної освіти та культури. Він учився до своєї праці зобзиками, мов старий фельєтоніст: повість на 250 сторінках виїхала у 20 главах передуманих, викінчених, написаних звязким, прозорим стилем.

Її автор не робив собі ні на мить ілюзій щодо її літературної стійкости: повість треба було написати під смак видавців і читачів. Кіновосенсаційна історія мала... патріотичну англійську тенденцію; над руїнищами британської держави перемагала законна королівська влада! Якби автор „Літаючої субмарини" міг був написати її для „Державного В-ва України" і тенденція повісти відповідно змінити, ми мали би нині рідний зразок як треба писати такі повісти, а наш англійщений земляк не мусів би виїхати до... Голівуд писати фільми. Бо „Літаюча субмарина" була на книгарським ринку лише одною книжкою із тисячів, які продається для певної сфери читачів, ласих на дешеву, кінову лектуру. Літературні критики навіть про них не згадують.

В Англії, Франції чи Німеччині, навіть вимовлена машинова повість має мінімальні прикмети літературности. У нас вільно такому чільному письменникові як Винниченкові заступати літературні прикмети машиновою роботою. Його „Сонячна машина" не має в собі нічого нового, а вам нахно нічого цінного совця, а вам нахно нічого цінного студерою із сучасних машин... писальною.

* *E. Van Pedroe — Sa widge: „The Flying Submarine"* London. Arthur Stockwell.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ох.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Вердикт суддів присяглих.

Львів, в семому дні розправи, промовляли оборонці д-р Старосольський і д-р Лев Ганкевич, а потім виголосив свою резюме предс. ради. Ангельський. Після того лава присяглих пішла на нараду. В год. 4-ій вернули присяглі на салю і їх провідник відчитав відповідь лави на поставлені до неї питання.

Питання щодо державної зради з § 58 заперечено щодо всіх обвинуваченних. Питання щодо злочинного ушкодження зал. стовпів, зл. намагання злочинно ушкодити тел. дроти, потверджено щодо Бажанського, Балицького, Піка, Генника, Герцка і Бачинського — з пропущенням слів „з особливою злочинністю". Щодо перших трьох потверджено це питання 11 голосами, щодо другої трійки 9 голосами. Крім того 11 голосами потверджено питання щодо Бажанського і Генника (приналежність до тайних товариств і вербування до них членів). Щодо інших ці питання заперечено.

Карний кодекс передбачує для цих шістьох обвинуваченних кару від 6 місяців до одного року, тому завтра всі вони повинні вийти на волю.

З уваги на спізнену пору присуд буде проголошений завтра в 10 год. передполуднем.

*

ПРОМОВА ОБОРОНЦЯ Д-РА ШУХЕВИЧА.

Прис. судді!

Я слухав уважно промови п. прокурора і мушу ствердити, що п. проф. не потрюцав слона, даного на початку нинішньої розправи, а саме, що буде піднести в своїй промові однаково все добре і зле про всіх обвинуваченних. Того в його довгій промові зовсім не було, бо на все він дивився сильно побільшаючими шклами, він робив — зульгарно кажучи — з мухи вола, коли не слона. Я не буду послуговатися методою п. прок. і говоритиму цілком об'єктивно — без прибільшування і применшування.

Панове бачать тих хлопців і чули їх голоси, більшість яких має низький басовий тон. Це ознака, що вони переходять або щойно перейшли т. зв. мутацію, коли цілий людський організм переходить велику зміну, як фізичну так і психічну. В такому стані, в такому віці наступає все дісгармонія між волею і вчинком, в такому віці дитина похопна і здібна зробити неодно, чого пізніше мусить стидатися й жалувати. Тут обор. наводить приклади, як то нераз найкращі діти з тому віці обкрадають своїх батьків і втікають у світ, або робить інші дурниці.

Акт обвинувачення не подає, про яку організацію (УВО чи ЗУНРО) тут може бути мова. Щойно на розправі п. прок. назвав ту організацію ЗУНРО. Більшість обвинуваченних не могла подати в слідстві навіть назви тої організації і взагалі тут тяжко говорити про револ. організацію. Що обвинуваченні читали „Українського Революціонера" і відозви Зах.-Укр. Нац. Рев. Орг., в тому нічого злочинного, бо ті видання, як це стверджено на цій розправі, розсилано на різні адреси, також до таких людей, що того собі зовсім не бажали.

На мою думку п. прок. поділив милосердно обвинуваченних на 3 групи, бо розправа виявила попад усякий сумнів, що таких трьох питом не було. Тут можна говорити тільки про групу свитниць і групу коломийців. Щодо конспірації, то смішно про неї говорити, коли обвинувачені так щиро, отверто і просто не синівськи признавалися в слідстві до всього і не затаювали нічого та не прихрвали, хоч п. прок. казав, що члени організації присягали нічого не зрадити й не видати, бо інакше грозила їм смерть. Таксамо мається справа з минимими псевдонімами деяких обвинуваченних. Розправа виявила, що не по псевдонімах, а звичайні студентські назвища (клички), які має в школі кожний другий хлопець.

Як оборонець Балицького, Піка, Мацінського, Одинського і Генника прошу відкинути закинення подані щодо них виданих в напрямі злочинну з § 58, бо вони в тім напрямі нічим не провинилися. Одночасно прошу відкинути також питання в напрямі приналежности до тайних товариств, бо такі студ. гуртки, до яких обвинуваченні належали, не можна нічим робом уважати тайними організаціями, як про це висказалися вже нераз визначні фахівці.

Юридично акт обвинувачення цілком не уоснований. Горюк і Бачинський не можуть відповідати за свій учинок, бо їх не приловлено при спиханні стовпа ти на стовпі, тільки при шляху. До вчинку тут ще дуже далеко. З тих причин і Генник не може відповідати за злочин з § 58, тимбільше, що він не призвуював спинати дротів, тільки говорив про це з обвинуваченими.

При кінці кілька слів до вас, прис. судді, до вас, як до батьків і мужів з життєвим досвідом. Ви знаєте, що робить дбайлива господиня, як прийде рано до свого города і побачить, що якась зла душа витоптує й поломить усе те, що буйно виросло на її грядках. Вона тоді з любовю піднесить, розгорне і направить поломані цвіти чи яриву, аби все те принялося наново і зацвіло й росло ще краще. Будьтеж і ви такою дбайливою господинею і не нищте тих молоденьких хлопців, а дайте їм можність рости й розвиватися, а не нищіти і загибати. Вірю, що на всі поставлені до вас питання відповісьте: Ні!

*

Спростування.

До Пана Відповідального Редактора часопису „Діло" Василя Мудрого у Львові.

З приводу уступу п. н. „Непрошені оборонці" у статті п. н. „У безконечній черзі", поміщеній у редагованому Вами часописі „Діло" з 27. квітня 1928 р. ч. 92 (ІІ. 345), просимо на основі 5.3 пресового розпорядку з дня 10. травня 1927. ДЗРП. ч. 45 в тій самій рубриці і тими самими черешками помістити в найближчому числі отсе СПРОСТУВАННЯ:

1) Не є правдою, що „Після отворення розправи предсідником ст. радником Ангельським зголошуються ще додатково два оборонці: пос. д-р Західний іменем обв.: Івана Горюка й д-р Макс Левицький ім. обв. Тимотея Дідуха", а зате є правдою, що вже в переддень розправи, то є 24-го квітня 1928, зголосилися оборонці д-р Макс Левицький, д-р Михайло Західний і д-р Семен Шевчук у предсідника трибуналу судді О. С. Ангельського і заявили, що приймають оборону тих підсудних, які їхня незаможности не в силі є заплатити оборонці говорару, між ними також Івана Горюка і Тимотея Дідуха.

2) Не є правдою, будьтобн ми заявили, що оборони підняялись ми „вібито в порозумінні з їх батьками", зате є правдою, що оборони підняялися ми на просьбу брата одного з обжалованих (п. М. Берлада), який з упозаження незаможних родин пятьох обжалованих промовляв їх іменем і просив о безплатну оборону та на підставі упозаження тих обжалованих включно з п. Іваном Горюком і Тимотеєм Дідухом, які зложили повновласть до оборони на руки д-ра С. Шевчука та вкінці виразної згоди обжалованих Івана Горюка і Тимотея Дідуха висловленої нам на конференції з цими обжалованими ще в день перед розправою дня 24. квітня 1928.

3) Не є також правдою, що д-р Західний і д-р Левицький „накидалися зі своєю обороною — проти виразної волі підсудних", а зате є правдою, що ми приняли безплатну оборону всіх незаможних обжалованих, а між ними також обох вище названих, на підставі устної і письмової просьби заступника тих родин п. М. Берлада; на підставі нашого личного порозуміння з цими обжалованими в переддень розправи; і на підставі передання нам цієї оборони д-ром Зайдлером і д-ром Соколовським, яко оборонцями установленими з уряду.

У Львові, дня 30. квітня 1928

Д-р Макс Левицький,
Д-р Михайло Західний

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 4. травня 1928.)

ВІДЛОЖЕННЯ БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ

(ік) Бюдж. комісія відбуде своє засідання щойно в понеділок. Перерва поспідувала наслідком того, що референти бюджетів мін-ств, які залишилися ще не обговорені, не є готові зі своїми референтами. В понеділок після голосування над бюджетом мін-ства судівництва на чергу входить бюджет мін-ства освіти. Крім мін-ства освіти не обговорено ще бюджетів міністерства внутрішніх справ, фінансів і військових справ.

КОНСТИТУЦІЯНА КОМІСІЯ.

Д-р Ярослав Олесницький кандидатом до Державного Трибуналу.

(ік) Сьогодня в 11 год. передпол. відбулося під головуванням пос. проф. Маковського (І-ка) засідання совітської конституційної комісії. Радили над поділом місць у Держ. Трибуналі. Для пояснення зазначуємо, що інституцію Держ. Трибуналу (Трибунал Стану) передбачує конституція у 59 і 64 статті. До компетенції Держ. Трибуналу належить судити міністрів. Згідно з 64 статтею конституції сойм вибирає до Держ. Трибуналу 8 осіб зпоза своїх членів. На початку засідання предсідник пос. проф. Маковський заявив, що зголошено є 14 кандидатів (на 8 місць), супротив цього треба піддати кандидатури під голосування. Против такого ставлення справи запротестував представник Українського Клюбу пос. д-р Бляжкевич, який покликався на виразний припис закона з 27. 4. 1928 р. про Держ. Трибунал, де сказано, що вибори членів Держ. Трибуналу відбуваються в спосіб передбачений для соймових комісій, себто із пропорціональним числельного ключа клюбів. Після короткої дискусії рішено тримати закон, після чого наступив ось такий поділ місць у Держ. Трибуналі: Перше, друге, четверте і осьме місце отримала І-ка, третє місце ППС, пяте Український Клюб, шосте Визволення, семе ендеки. Від Українського Клюбу предложено кандидатуру **д-ра Ярослава Олесницького.** Вибір кандидатів, які предкладає комісія послідує на найближчому пленарному засіданні сойму. Опісля конституційна комісія переходила формальну дискусію над способом нарад над декретами президента.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 18. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 4. травня 1928.)

АТЕНТАТ НА БІЛЬШОВИЦЬКОГО ДИПЛЬОМАТА У ВАРШАВІ.

(ік) Сьогодня в год. 5-ій пополудни доконано на вул. Маршалківській у Варшаві атентату на шефа торговельної більшовицької місії Лізарева. Справник атентату підбіг до автомобілю, в якому їхав вулицею Лізарев і двічи стрілив у вікно. При третьому стрілі затнувся йому револьвер. Стріли Лізарева не поцілили, лише відламки шкла скалічили йому руки. Атентатника схоплено. Є ним 23-літній студент, по національности москаль, польський горожанин. Він заявив, що хотів убити Лізарева, як одного з найчільніших представників більшовицького уряду у Варшаві з цімсти за смерть свого батька, якого розстріляли більшовики. Після атентату пронеслася по Варшаві поголоска, що це стріляно до Богомолова. Ця поголоска викликала величезну сенсацію.

АТЕНТАТИ НА УКРАЇНЦІВ.

(ік) Сьогодня у вечірніх варшавських газетах є телеграма з Відня, подана півофіціяльною польською агенцією ПАЕ: „Серед тутешніх українських емігрантів викликав велике вражіння факт, що в знайдених документах при Белі Кулі були докази, що ІІІ Інтернаціонал приготовляв ряд атентатів на провідників української політичної еміграції в Парижі, чеській Празі та Варшаві. Три комуністи, арештовані разом із Белею Куном, належать до української секції ІІІ Інтернаціоналу.

КОМУНІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ НА ВИЛЕНСЬКІЙ РОЗПРАВІ.

(ік) Сьогодні 4-го на розправі Білоруської Громади у Вильні комуністичні посли уладили демонстрацію. На розправу на салі явилися комун. посли Бітнер, Варскі, Росяк і пос. зі Сель-Роб-Лівші Вальвицький. На павзі, коли ще всі були на судовій салі, пос. Варський по російськи, пос. Бітнер по польськи і пос. Вальвицький по українськи зломали привіт обвинуваченим буцімто від московських, польських і українських робітників. Предсідник суду завізвав поліцію, яка силою усунула зі салі названих послів. Після дилегітимування їх, вибрали їм перепустки і усунули зі судового будинку.

РЕПРЕСІЇ НА УКРАЇНІ

(ні) Ат. Вох. повідомляє з Москви: Преса подає про викриття нової нелегальної опозиційної організації на Україні. Ця організація мала сильні організаційні розгалуження у Києві, Харкові і ін. У звязку з викриттям неї організації ущулено 56 членів КП(б)У. Сподівані є дальші ревеляції. Одночасно повідомляють із України про такі масові арештування, що, мовляв, у вязницях нема місця для арештованих, яких виводять тому до російських вязниць.

БЛЬОК НАЦ. МЕНШОСТЕЙ У НІМЕЧЧИНІ.

(ік) При теперішніх виборах до німецького парляменту створився у Німеччині блюк нац. меншостей. До цього блюку взійшли: поляки, данці, серби-лужичани, фризійці та литовці. Польська преса, яка очевидно бере під велику оборону й опіку цей блюк (тому, що він не у Польщі), більша, що німецький уряд ставиться до цього блюку неохоче.

ПОЛЬЩА І ЛИТВА.

(ік) Завтра, в суботу, виїжджає до Ковна польська делегація для справ комісії забезпеки та відшкодувань у звязку із загальними польсько-литовськими переговорами. На чолі делегації стоїть Голуховський, начальник ек. відділу у міністві закорд. справ.

ШВЕДСЬКИЙ КОРОЛЬ У БЕРЛІНІ.

(ік) До Берлина приїхав шведський король урочисто витаний на двірці. Він замешкав у будинку шведського посольства.

ВАЖКА НЕДУГА ЧЕРЧІЛЯ.

(ік) Англійський міністр фінансів Черчіль занедужав на еспанку. Стан недуги настільки поважний, що про неї видають бюлетеня.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКІ БОЇ

(ік) Поміж японським десантом і групою китайських націоналістів прийшло у місті Тсінан-Фу до боротьби. При сутичці згинуло 5 японських вояків, а 10 було раненних. Крім того у місті збито богато японських громадян. По стороні китайців згинуло та було раненних 800 людей. Японці вислали до Китаю нові відділи війська.

ЛЕТ „ІТАЛІЇ" ДО БІГУНА.

(ік) Італійський воздухоплав „Італія" перелетів понад Штокгольмом, Північною Швецією та Фінляндією в дорозі до півн. бігуна. Підчас перелету над Штокгольмом на загальне здивування мешканців „Італія" круто повернула на захід, у напрямку до малого передмістя. Після того воздухоплав зайшов лет зовсім над будинок, у якому мешкає мати шведського геольога Мальмрена, котрий є серед залоги „Італії". З „Італії" спущено мішок із землею, до якого був прикріплений лист сина до матери та телеграма до шведської метеорольогічної станції з просьбою подавати постійні телеграфічні звістки про погоду. Остання вістка від „Італії" була, що погода гарна, слабі вітри і що залога в найкращій

думки. „Італія" летить зі швидкістю 100 км. на годину.

ЖИДИ ВТІКАЮТЬ ІЗ ПАЛЕСТИНИ.

(ін) Жидівська телегр. агенція подає, що в 1927 р. виемігрувало з Палестини загально 6000 осіб, а того 5072 жидів. В тому числі близько 4500 не жиди, які тільки недавно прибули до Палестини.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Королі на поїздках.

Недавно писав я про те, як радо став би членом чорної раси, щоб мати легко славу і гроші в... Європі.

Але тепер мої аспірації змаліли. Я хотів би бути бодай получорним, але зате якимсь кациком, як уже не королем.

Приїде який там Гамаль, Абдулат чи Фуад Пронк біб Дода в Европу, а всі йому і дарунки і добрі обіди і спеціяльні поїзди і почести і ордери і все що „потягається". Байдуже, що його батько тільки на неділю вбирав запаски, а діде ще деколи хвостом на гилляку лапався.

— В його жилах плине 4 шляхотна кров европейців — пажуть тобі, коли ти питаєшся, чому його так величаво приймають.

Ти мусиш погодитися, в огляду на те, що, як не сам кацик, то напевно його прадіди зіли бодай кільох европейців.

Все инше написане не відноситься ані трохи до милостиво пануючого а ще милостивіше подорожуючого Амана Уляга, короля славних афганів. Які ті афгани і чому вони славні, цього не знає нікотрий дипльомат, історик, навіть журналіст. Але що славні вони, то це знали всі народи, в яких гостював Аман Уляг, полишаючи незаплачені рахунки в готелях і крамницях.

Кожна держава сподівалась замовлень у фабриках і кожна приймала Амана як короля. Аман їв, пив, давав авдієнції, брав товарі на борг і тепер його декуди потихо кленуть... теж як короля.

Аман Уляг звелів заїхати і в Польщу.

Нехай — мовляв — познайомиться і з польськими стравами, дівчатами і лімузиновим поїздом.

Побув пару днів у Варшаві, напився, нажився, набрав повну торбу дарунків, а щоб його лихом не згадувати, то вручив декому ордер.

Соціяліст Дашинський дочекався княжого титулу з правом поселення в Афганістані.

Шкода, що не було під рукою якого українця, а то певно мали би вони як раз князя, то бодай лицаря ордеру „білого слона", чи іншої африканської потворки.

Після побуту у Варшаві поїхав король у гостину до Москви.

Дехто підносить велику відвагу короля.

На мою думку, Аман не має чого боятися, бо більшовики не мають його за такого короля, як він себе.

З другої сторони Аман готов зле вийти на тій подорожі, просто з погляду комерції. Що він може дістати в Москві за дарунки?! Хіба не є такий пів'янний, щоби сподівати ся два-три фунти брилянтів, або якої золотої чаші з Лаври. Шонайвище може рефлектувати на добрий обід, бо й совітські достойники любять смачно попоїсти.

Галактіон Чіпка.

П. С. Саме як я скінчив фейлетон, прийшли нові часописи і з них я довідався, що Аман Уляг таки дістав дарунки від СРСР. На прощальнім бенкеті йому підносять між іншим:

1) „Дурного хлопа" — забавку, що скаче, коли потягнути за нитку.

2) Нагая, яким був розстріляний цар Микола II.

3) „Капітал" Маркса, оправлений в шкіру останнього осла, який підчас ще в „самоопределяющійся вплоть до отделенія".

Добайливі і ощадні ґаздині жадають виключно
ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)
відзначеннх 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:
Лякерів емаліовних лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском і небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.

1715 —11з

По широкому світі.

У Берліні відкрили святочно перебудовану державну оперу, над якою працювали 2 роки. Перебудова вонштувала 33 мід. марок.

Англо-єгипетський конфлікт полагоджений.

Кардинал Гаспарі скінчивши 75 літ, подається до димісії, бо хоче решту свого життя присвятити літературній праці.

Афганський емір їде в Москви до Ленінграду, потім на Крим, у Туреччину і Персію.

Норвегія перейшла від 1-го травня на „золотий розрахунок".

Америх. сенат рішив відзначити військовим хрестом дружину „Бремена": Коста, Лебрі і Піведо.

Недалеко від Луксору помер селянин Тутан, у 82 році, славний тим, що колишній поет Ламартін, умираючи, залишив йому заповітом свою винницю.

НОВИНКИ

— **Примхи природи.** На Корнит найшов новий землетрус. Імовірно ідея відбудови міста буде покинена. — У Константинополі відчули сильне тремтіння землі.

— **Луговий попис львівського „Луга".** Почуений зі змаганнями важкої атлетики і боксу за мистецтво Львівського „Лута", відбудеться в неділю дня 6-го травня 1928 р. на площі „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою з такою програмою: 1) Вправи Луговиків товпірями. 2) Вправи Луговичок хустинами. 3) Вправи Луговиків вільноруч. 4) Вправи малих Луговиків на коні, а малих Луговичок на перстенях. 5) Вежі Луговиків, Луговичок, малих Луговиків і малих Луговичок. 6) Змагання у важкій атлетиці за мистецтво Львівського „Луга". 7) Ритмічні вправи Луговичок до пісні: „Ой, у Лузі червона калина". 8) Змагання в боксі за мистецтво. Роздача нагород побідникам у важкій атлетиці і в боксі. 9) Мішані вправи малих Луговичок і малих Луговиків. 10) Вправи Луговичок на коні, а Луговиків на трапезі і поручах. 11) Вправи Луговичок палицями, а Луговиків списами. 12) Мішані вправи Луговичок і Луговиків. — Вступ на площу: 1 зол., для шкільної молоді і військових 0.50 зол., для дітей 0.20 зол. Початок попису точно в год. 3-ій попол. В суботу 5. травня п. р. в льокалі Товариства „Луг" змагання у важкій атлетиці й боксі за допущення до боротьби за мистецтво (півфінал). Початок в год. 7.30 веч.

— **Самогубства.** У Перемишлі застрілився поліцай Франц Осада. Біля Перемишля кинулась під поїзд 22-літня Ст. Сікора, після суперечки з нареченим. У Львові вчинила отруту жінка сторожа Морозова, посварившись з мужем.

— **Львівська хроніка.** Арештували торгівця живим товаром, львовянина Ізидора Гаяса, що приїхав із Ріо де Джанейро, де залишив уже неодну жінку. Гаяс брав шлюб на те, щоби потім жінку переторгувати. — Арештували ножівника Кучму, що має свіжо на совісті життя одного із своїх приятелів, якого порізав на смерть у сварці. — На Підзамчі поїзд переїхав кондуктора, який положився під вагон, для виконання „службових обовязків".

— **Рекорди.** Від 20-го лютого на аеродромі Мірамас, в околиці Марсейлі, англієць Рапсон, його син і трьох помічників пробували побити рекорд видержности їзди на авті. Ці спроби тягались більше як 2 місяці і закінчились цими днями. Авто Рапсона зробило 80.500 км. із середньою швидкістю 61 км. на годину. Попередній рекорд був 80.450 км. „Рекордове" авто зупинялось 4 рази на добу на кільки хвилин, щоби наповнитись бензиною і за той час керманичі змінялись. — Між Лондоном і Единбургом пустили поспішні поїзди, які перебігають цей шлях (650 км.) без зупинки в 8 годинах. Цей поїзд побиває усі рекорди в вигодах для пасажирів; він має парфумерію, стрижільню для дам і цензурню, електричну кухню і читальню з усіми новими часописами та журналами. — Французька амазонка Рашель Дораж перейхала через франц.-німецький кордон. У Берліні витатимуть її овяційно. — Найдовшою телефоніч. лінією є тепер в Европі лінія Женева-Кіруна (півн. Швеція) — 4.000 км.

— **Літературний куток.** Помер один із найвизначніших сучасних французьких драматургів, член „Французької Академії" Фр.-суа Кюрель, у 74 р. життя. Він є головним представником сучасного франц. театру, що ставить на сцені проблеми, розвязує їх і силкується зосередити увагу глядачів на ідеї пєси. Його перші пєси „Підшивка святої" і „Мамути" (1892 р.) були наскрізь натуралістичні. Після них він починає цікавитись духовними питаннями і нагадує чимало Ібсена в його останній добі. „Пожива лева", „Новий божок", „Дикунка", „Удар крилом" — це пєси оригінальні, які придбали йому ім'я, одначе не здобули собі загального признання на сцені. Так само не вдержались у постійнім репертуарі пєси грані врядигодя в „поважних" театрах; „Танець перед зеркалом" (1914 р.), „Навіжена душа" (1920) і „Насолода мудрця" (1922). Повний успіх мала лише одна пєса з його останніх: „Нелюдима земля" (1922). Кюреля грають нова Францією дуже мало.

— **Ювилей Тумбукту.** Рівно сто літ тому француз Рене Каліє відкрив таємне місто Тумбукту. Цю подію святкували цими днями географічні товариства в Парижі і Тумбукту. Перед Каліє, европейцям не вдалось удержатися в цьому африканському місті. 1793 р. англійського майора Лайнга дикарі там убили та знищили його знаряддя і дорогоцінні карти та денник. Аж 30 літ пізніше найшовся сміливець, що повторив цю спробу; це був син паризького шевця Каліє. Він прожив 3 роки в Африці, заки відважився пристати до каравани торговців, заявляючи, що він син александрійського купця. Своїм товаришам подорожі він подав до відома, що їде в Александрію; цьому повірили. Він вїхав у Тумбукту і жив там 3 тижні свобідно, приглядаючись обичаям мешканців. Назад він також вернувся караваною через Сагару. У Франції всі гадали, що Каліє давно помер. Коли він здав свої справоздання, міністерство внутр. справ нагородило його рідким тоді орденом „почесної легії".

— **Довкола світа.** Два японські журналісти, що їдуть довкола світа навипередки, в двох різних напрямках, розминулись у Франції. Журналіст Мацуї приїхав до Парижа 29-го квітня, відвідав костел Нотр Дам і цього дня відїхав до Шербурга, щоби сісти на „Аквітанію", яка їде до Ню Йорку. Його суперник Аракі приїхав із Ню Йорку на „Аквітанії" і із Шербургу поїхав до Парижа. Мацуї сподівається приїхати до Токіо 18-го п. м., Аракі тиждень раніше.

— **Сила грома.** Довгі роки жив на окраїнах Філядельфії 75-літній жебрак Поль Шелей. 27 літ тому вмерла його жінка. З цього часу він жив зовсім самотно. Рано виходив купувати хліб і бараболю, а потім до вечора сидів у хаті. Рідко виходив, а тоді прохожі давали йому кілька центів або клаптик хліба. Цими днями, коли сусіди запримітили, що він довший час не виходив із хати, заглянули туди. Його найшли мертвим. Коли поліційний урядовець витягнув шуфляду, побачив там пакети дбайливо звязані шнурком. Це були цінні акції та доляри. Жебрак лишив... мільон доларів!

— **Вязниця з комфортом.** Хоча Шікаго придбало за останні роки славу „міста бандитів", міська управа рішила видати півтора міл. дол. на будову нової центральної вязниці, в якій, як каже рішення, „злочинці могли би не почувати, що втратили свободу". Келії бандитів матимуть гарячу та студену воду, центральне огрівання... і радіо. Кожний бандит матиме окрему кімнату, а обставовкою першорядної гостинниці. Вязниця матиме 1500 кімнат. Не диво, що в Шікаго є стільки бандитів. Перспектива сидіти в такій вязниці не може відстрашувати злочинців. Якби так, вязницю вибудували в нас то це інша справа. Всі бандити і інші небезпечні злочинці так засмакували би в комфорті, що самі засадили би себе на якнайдовшу кару, щоби раз у житті пожити як пани.

— **300 крадіжей за 3 роки.** У Парижі арештували вірменина Хаїка Губалова, великого спеціяліста від готелевих крадіжей. Він має 36 літ. За останні три роки він крав 300 разів і це принесло йому 500.000 фр. доходу. Він мав завсіди той самий „певний" спосіб: Губалов приїзжав до готелю біля залізниці, наймав гарну кімнату і повідомляв управу, що виїжджає ранесько. Він засідався в кімнаті і підслухував, хто із сусідів виходив; тоді він крав. Коли він випадково зустрічався із сусідом, просив вибачення, що помилився щодо кімнати. Його зловили недавно, але йому вдалось утікти. Аж коли його фотографію дістали власники всіх готелів, його переловили.

— **Нова промислова станиця.** Велике поширення авт у нашім краю, зродило потребу звернути увагу на гумові опони та вужі. Недавно основали у Львові „Заведення регумування та вульканізації самоходних опон" на вул. Сонцівій ч. 44, під фірмою інж. Йосифа Шіфа. Власник цього заведення робив кількомісячні студії у Франції у цьому промисли і створив фірму, що має найкраще технічне та машинове обрудування і вкриває гумові опони найновішою системою. Секрет цієї системи в тому, щоби старі, зужиті опони переробляти на нові, так, щоби вони нічим не різнились від нових і імпортованих із чужини. Персонал учиться від спеціялістів із Парижа. Нова станиця повинна здобути підтримку всіх автомобілістів.

— **Особисті вісти.** На Академії ветеринарій зі медицини у Львові одержав дня 2. травня п. р. Володимир Свистун дипльом ветеринарійного лікаря. 2132

Поспір! До відома Батькам! Щоби допомогти батькам дати відповідну виховання теперішнього часу освіту своїм дітям, відкриває монастир СС. Василіянок у Львові з днем 6. вересня 1928 р. на основі дозволу Міністерства Освіти, приватну середню школу загальноосвітньо-промислову. Крім предметів загальної освіти обіймає програма науку: одної чужинної мови, товарознавства, господарчої географії та фахову науку книговодства, врядництва і бізнесництва. Вписи відбуваються кождого дня від 1. травня 1928 в управі СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. Бливші інформації уділяє управа устно і письменно. 2106 3—3

В неділю дня 13. травня ц. р.
в годині 7-ій вечером відбудеться в саді „Народнього Дому" **в Радехові** заходом повітових громадських установ Радехівщини
СВЯТО
В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
В програму свята війде святочна промова Вп. Сенатора Мих. Галущинського, сольоспіви при супроводі бандури, продукції оркестри і хору, деклямація і пр.
Всіх громадян Радехівщини на це свято запрохує Комітет

Зі спортового життя.

Україна комб. — УССК 7:2 (2:2).

Змагання цих дружин, які можна назвати спорше добрим тренінгом, закінчилися заслуженою перемогою України, що виступила майже в повному першому своїм складі. Всеж таки студ. дружина заслуговує на щиру згадку, бо вона працювала інтензивно і з запалом до самого кінця, чого не можна сказати про Україну, яка своєго противника просто легковажила собі. Ремісовий василіск першої половини гри вказує найкраще на силу й гравю УССК, який у другій половині мусів очевидно заломитися перед сильнішою Україною. Коли наші студенти схочуть тільки дальше солідно тренуватися, то чекають їх безперечно більші успіхи. Судійував п. Верхола. Видів ок. 100.

Гконтлетичні змагання УССК-а відбулись лиш у конкуренції сконів в дальту вгору, в яких перемігПетріна перед 2. Юрчаком, осягаючи вдаль 5.23 м., вгору 1.485 м. Петріна заповідається знаменитим легкоатлетом, має всі дані на переступлення 6—7 м. вдаль. Неопинований ще розбіг буде мусіти довести до досконалости, щоби стати чільним легкоатлетом УССК-а.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостею знаменитими виробами зробленими з гарантійно чистих сировин хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найпристуиніші ціни. 21—50
1381 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

Україна І. — Погонь І Б.

Змагання цих дружин за мистецтво Львівщини відбудуться в неділю, в год. 11-ій передпол., на площі Сокола-Батька. Звертаємося до української публіки з гарячим проханням: не забігати ніяким чином на забаву в часі гри і інших від того здержувати, бо Україна дістала вже нагану за поведінку на площі в часі гри з Ердіком. Либонь таке не раз повторялося, площа Сокола-Батька може бути одноголіфікована до змагань за мистецтво.

Театри.

Міський великий театр:
3-го т. 3 попол. „Ясь і Малгося".
5-го т. 7:30 веч. „Подружа Льолі", вдовлей Збежховського.
6-го т. 3 попол. „Льогенгрін".
6-го т. 7:30 веч. „Подружа Льолі".

Міський „Театр Новин":
5-го т. 8. веч. „Леді Шік"
6-го т. 3:30 попол. „Лише Ти...".
6-го т. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполло": „Кільчастой дріт" з Полею Негрі.
„Лев": „Горою резервісти".
„Палас": „У сильних життя" з Лівю Де Путті.
„Фатаморгана": „Студентське кохання"
„Байка": „Жіночий батальон смерти".

Лист до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!

В ч. 85 часопису „Діло" вміщено передову під назвою „У волинській тихій сторові". Вірючи, що часопис Ваш і до сього часу залишився безсторонній, Правління Українського Культурно-освітнього Товариства „Основа" в Ковлі має за ману просити Вас, в цілях ствердження правди умістити слідуюче:

1) На всіх просторах Волині й Полісся до сьогоднішнього дня існує лише одне Т-во „Основа" в Ковлі;

2) Статут цього Т-ва є відбитком статуту „Просвіти" у Львові за виняткою одного пункту, котрий каже: „Товариство є цілковито аполітичним";

3) До заснування Культурно-освітнього Товариства „Основа" у Ковлі приступлено ще не наприкінці літа 1927 року, отже далеко до того часу, коли почали закривати на Волині „Просвіти", як також ще передтим, коли почали виходити ріжні „одинокості";

4) Причини, що примусили до цього кроку майже всю українську інтелігенцію в Ковлі, є ті самі, котрі деяким не причинились до розбиття загальних зборів „Просвіти" у Львові, лише в наших місцевих умовах перешіг власне той негативний чинник, котрий там у час припинено.

Вкінці позволю собі завважити, що там без жадних застережень судити про життя на Волині на підставі інформацій польських часописів є прилайні річ засмішна, бо удніть собі на хвилинку, що вийшлоб з того, колиб ми, волиняки, застосували ті самі методи до Галичини.

Вищезначене вважаємо за відповідь на питання, порушені у відношенні до Українського Т-ва „Основа". Щож торкається загальних справ, порушених в передовій, то думаємо, що Українське Громадянство на Волині також вкінці своє спостереження до Шановної Редакції.

Листа цього змусив нас написати той факт, що цілком хибні інформації були взяті за підставу до передовиці найбільш поважного громадського органу в Галичині.

Правління Культ.-Освіт. Товариства „Основа" в Ковлі.

М. Пилоги, голова. *М. Власцаневич*, секретар.

Ковель, дня 1. травня 1928 р.

Від Редакції: З приємністю містимо цього листа Правління Т-ва „Основа" в Ковлі й радіємо, що справа основування культурно-освітніх установ („Основ"), а головно „Основи" в Ковлі не має нічого спільного з розбивацькою й дезорієнтуючою акцією „одинок". Та одночасно мусимо висловити свій жаль з того приводу, що українська інтелігенція на Волині китайським муром відмежувалася від Львова і не сповіщає українського громадянства про свою діяльність і її напрямні. Без сумніву, краще було, колиб ми мали інформації про Волинь з достовірного українського джерела, а не мусіли кориґуватись інформаціями польської преси. Та здається, ще довго треба буде ждати, нам не стиметься. Сповнюючи свій обовязок, відгукуючись на всі прояви українського життя на всій українській території під Польщею і поза нею, ми мусимо користуватися тими даними, які є нам доступні.

Будемо вдоволені, коли українське громадянство на Волині надішле свої уваги до нашої редакції з приводу питань, порушених у нашій передовиці. Правду кажучи, на ті уваги, або ми дістаємо у наведеному листі — спостереження ми вже віддавна чекаємо. Вкінці завважуємо, що наш орган є не лише громадським органом Галичини, але всієї української території під Польщею.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Мар'ян Стахурський: „Коди і як пожагати при породах коров". Ціна 80 сот. Накладом власн. господ. товариства „Сільський Господар" у Львові появилася пята з черги книжочка вет. лікаря Мар'яна Стахурського. — На 29 сторінках гарного друку з 18-ти виразними малюнками, обговорює автор коротко, ясно і дуже приступно механізм породу, потребу людської помочі, як до цього приготовлятись. Після цього йде опис найважніших неправильних положень та способи їх наладнання. Далі згадує автор звичайні породові недуги і їх лічування, про догляд за пупком у телят, а при кінці подає календар пагітности, плодову табличку та інше. Одним словом у цій маленькій книжочці є все найпотрібніше коротенько зібране, що вжеться з цією темою, та що господар у таких випадках конечно мусить знати. — *Д-р Д. Миколаєвич.*

ЖУРНАЛИ:

Життя й Революція. Кн. IV. квітень. Зміст: Ю. Яновський: Присяга. Казка. С. Васильченко: Віконце. В. Сосюра: Сад шумить... Б. Тенета: Цю весну... О. Слісаренко: Позолочене одно. П. Филипович: Коли розквітнуть квіти... А. Бущя: Слава. Г. Косяченко: Я горе в серці приховав... П. Істрагі: Степові будяки. А. Шмигельський: Галицький землероб. Д. Ерлов: Відхаюся в місту... М. Кропивницький: Спогади. І. Лакиза: Про „Сонячну машину" Винниченка. А. Ніковський: Ю Яновський. Ю. Смолич: Українські драм. театри в цьому сезоні. М. Мамотинський: Культурфільм. Б. Шевелів: М. Конюбинський та департамент поліції. П. Бенза: Земельна справа на Зах. Україні. Нотатки.

Світ, ілюстрований двотижневик. Ч. 8. Зміст: Мих. Рудницький: Позичені книжки. В. Пачовський: Розгублені звізди. О. Кобилянська: Автобіографія. Б. Паужник: Із циклю „Рання осінь". М. Голубець: Архітектура старого Львова. Ювилей Горького. Електричний кріпак. А. Аверченко: Сучасний роман. Г. Аполінер: Май, перекл. В. Шурата. На окраїнах Львова. 12 ілюстрацій.

„Літературно - науковий Вістник", Річник XXVII. Т. XLVI. Книжка V. за травень 1928 р. Зміст: Е. Малицкая: Прозріння; П. Оз. Кострубаї: Тьмуторокань; Л. Мосенда: На пляжі; Ю. Шкрумеляк: Три листи кожушника; А. Крижанівський: Сотня; Гр. Косинка: На золотих богів, Під брамою собору, За земельку, Десять; О. Вишня: „Понеділок"; Ю. Шкляр: Щоденник молодого автора; Отто Ю. Бірнбаум: Пташка; гр. Мих. Тишкевич: Уривки зі спогадів; В. Кедровський: Повстання проти гетьмана; Д-р Л. Луців: О. Кобилянська і Ф. Ніцше; І Гончаренко: Поль Моран; О. Стефанович: Шевченко; Леонтіна Занта: Ібзен і фемінізм; О. В.: „Гнида стабілізація"; Г. Гофманталь: Вона і він; С. Сірополко: Бібліотечна справа на Сов. Україні за останне десятиліття; Бібліографія; Нові книжки.

Розбудова Нації, орган проводу українських націоналістів, ч. 5. квітень, Прага.

Літопис українського друку, орган держ. бібліографії, Харків. Ч. 6. 11. лютого.

Наша Земля, суспільно-політ. і літер. журнал. Ч. 4. Ужгород 25. квітня.

Сільський Господар, орган Краєвого Т-ва Господарського. Ч. 9. 30. квітня.

Українське Слово, ч. 5. Львів., травень.

Український Інвалід, місячний орган українських інвалідів на еміграції. Каліш. Ч. 7—8. 15. квітня.

Жіноча Доля, двотижневик для українського жіноцтва. Коломия. 1. травня, ч. 9.

Вільне Козацтво, ч. 10. Прага. 25-го квітня.

Наш Приятель, ч. 9. най.

Господарсько-кооперативний часопис, орган ревізійного Союзу українських кооператив. Ч. 18. 2. травня.

Пластун, часопис пластової молодежі, март, Ужгород. Ч. VI.

Przegląd Społeczny, kwiecień. Ч. IV.

Biuletyn związku zawodowego urzędników przemysłu drzewnego, Lwów.

ПОЗІР! **ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ!** **ПОЗІР!**
Інж. архітект Лев Левинський уп. будів. Львів, Содова ч. 3. Інж. Радник Маріян Козанев... Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плани, кошторисні, посередництво в купні будівельних парцель — негайно полагоджують. 2038 5—

ОПОВІСТКИ.

20-літній зїзд товаришів, котрі кінчили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7. червня 1928 р. Згодошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц, Вітошинська - Кавеняк — Перемишль вул. Миколая 6. 2103 4-3

З Львівського Клюбу Ситкжкарів. 1) Загальні Збори Клюбу відбудуться в суботу дня 19. травня 1928 в год. 18. у домівці „Бесіди" вул. Рутовського 22; 2) Дня 3. травня відкрито дітний сезон Л.К.С.; 3) Зголошення нових членів приймається у фотогр. завед. „Спорт" при вул. Оссолінських ч. 6, щоденно між год. 9—12 та 15—18. — Видія.

Пригадуємо що Загальні Збори Союза українських власників реальностей у Львові відбудуться цієї неділі дня 6-го травня точно в годині 11. рано в салі „Української Бесіди" в Народнім Домі". Тому, що на денним порядку є до вирішення дуже важні справи просимо усіх власників реальностей обовязково прийти на Збори. — За Головний Видія: І. Гинчан голова, Е. Ігнат секретар. 1-1

Ситківкові корти при вул. Супінського 21 по поширенні й повному відновленні віддано з днем 4. травня до ужитку П. Т. Публіки. Корти у зарядї Управи „Академічного Дому". 2135 1-1

На „Рідну Школу" зложили о. Декан Петро Пилипець 86 зол., які зібрав в день похорону бл. п. о. Богдана Еліяшевського, для вшанування памяти Покійного. Жертви зложили в золотих: Д-р Вандель 5, о. Ворощук 5, о. Земляницький 5, о. Клюк 5, арт. Комунз 1, дир. Коновалець 5, д-р Коновалець 5, о. Курманович 5, о. Мармат 5, інж. Мудрак 5, о. Ощипко 5, п. Павлівна 5, п. Пилипівна 5, о. Пилипець 5, о. Пайкут 5, о. Ровецький 5, о. Семків 5, інж. Формальчик 5. — Вп. Марак Володимир з Буенос Айрес 1 зам. дол. замість вінця на могилу свого вуйка бл. п. Колодницького Михайла, упр. школи в Крогулці. — Вп. Евгенія Бокиковська кноту 20 зол. замість вінця на домовину бл. п. візитатора Івана Матієва. — Замість вінця на домовину довголітнього члена бл. п. візитатора Івана Матієва, зложили: Т-во „Українська Бесіда" у Львові кноту 50 зол., Гуртом ближчих Товаришів з „Бесіди" кноту 30 зол. — Всім Ж ртводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІВНА старша інтелігентна особа, що розуміється добре на сільськім газдівстві, до помочі і вирухи на приседстві в Красній н. Тоусте б. Грималова. Бажані умови письменно. 2139 1-2

НА ЛІТО до **винайму** мешкання в горах. Денне удержання 3 зол. З. Відасова, Либогора п. Високо нижне. 1-3

КАМЕНИЦЯ одноповерхова, 400 сажнів городу, Потоцького, дохід 400 зол. Ціна 7000 долярів, продасть Центральна Агенція Коперника 14. 1-1

ІВАН Левицький: Сирітка з фортепіяном. Романца. Стоїть явір. Мазурка. Ноктюрн. Казка. Вальс. Мережка. Український Танок. Українська Рапсодія. Лисенко: Гетьмани. Січинський: Дума. 2136 1-1

УНЕВАЖНЮЮ військову книжку, видану через ПКУ. у Володимирі ч. 8978 на назвисько Анкрія Андрошука. 2132 1-1

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославенка на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5— зол. Висилає „ТОРБАН" Львів, вул. Оссолінських 6. 1814 10-10

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зальтенрайха**, Львів, вул. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 31-7

ІСНІТОВАНИЙ дяк, безженний, уміючий вести хор, шукає посл м. Заряд школи Яблінка нижня, Турка н/Ст. 2111 2-3

СУБСТИТУТ нотаріяту негайно обійме посаду у нотаря або адвоката — адресувати до Адміністрації під „Субститут". 2117 2—3

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделка з хінського срібла у Мамдіма, Коперника 14. проти пива Коперник. 1813 13-13

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Лонага Львів Сенкевича 9. 2062 4—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 2—2

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II, п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимивання зубів без болю. Штучні зуби в навчук і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2016 знижка. Полекші в сплатах. 5—5

НОВОВІДКРИТІ
Найбільші в Польщі
ЗАВЕДЕННЯ РЕГУМОВАННЯ І ВУЛЬКАНІЗАЦІЇ САМОХОДОВИХ ОПОН
Інж. Йосифа Ціффа
2138 **У ЛЬВОВІ** 1—3
вул. Сонечна 44
приймає опони до регумовання т. є. накладання протекторів з сирої гуми, а також до вульканізації всіляких ушкоджень. Фахові сили з Парижа. Купується ужиткові опони. **Телефон 47-53**

ЗАСТУПНИКІВ повітових і АГЕНТІВ на поодинокі повіти Волині, пошукує представництво світової слави фінляндських виробів до молока
„LAKTA" і „MILKA"
Дім Рільничо-Торговельний „СПОЛ" вл. В. Ритвінські
Ковель вул. Луцька ч. 46. 1-2

ЗОЛ. З **ЦУКОРНИЦЯ** **ЗОЛ. З**
з хінського срібла тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішнє обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як сповяже собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутренностей.

При замовленню треба подати міру в сантиметрах або виткою 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчервя, дальше ріст (низький, високий або середній), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протягі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчерев'ю або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довір'ям сповадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приторочною до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах а приводу внутрішнього обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюють.. терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Сам'борі ч. 5.

Також і для мущин достаються спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Прощуклинові бандажі. Гумові панчохи. Гумові мочники мужеські і жіночі. Підтримодержавки. Протези рук і ніг.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

ч. 100 (11.353). Львів, понеділок 7. травня 1928. Предплату оплачено рукописом. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мир і війна.

Серед повені фраз про мир ростуть армії.

Може ще ніколи не заливали світ такі шумливі води пацифістичної фразеольогії, як саме тепер після найбільшої з воєн — і може ще ніколи в такому приспішеному темпі не росли армії, не пучнявіли військові бюджети, не розросталися всі роди зброєнь, як саме тепер. Після світової війни, як гриби після дощу, почали рости найріжнородніші установи пацифістичного характеру, а істнуючі в довоєнній добі фактично аж після війни розпочали свою діяльність. А всі вони мають універсальний характер. Отже поруч офіційної Ліги Націй, якої головним завданням вимінати й приборкувати наростаючі воєнні конфлікти, істнують ще й громадянські Товариства Ліги Націй з метою розвязувати і в дальшій консеквенції усувати причини наростаючих конфліктів, а поруч цих останніх ще й жіноча світова Ліга Мира і Свободи. В ланцюгу пацифістично-превенційних установ важну ролю грає розємний трибунал у Газі. Також й інші установи (як напр. Міжпарляментарна Унія) посередньо мають причинятися до угрунтування мира, поминаючи вже факт істнування великих інтернаціональних пацифістичних партій, як напр. соціял-демократія і комуністи.

Ніодна з держав не натякає безпосередньо на війну. Навпаки, всі дипльомати постійно співають пеани мирові, висуваючи проекти „вічного мира" (як напр. пропозиція Франції Зединеним Державам і пропозиція Зединених Держав Англії, Франції, Німеччині, Італії й Японії). А одночасно являються безчисленні пацифістичні брошюри і статті на тему мира.

Це одна сторона медалі. А друга: це розбудова армій і фльот, спішність й уліпшення зброєнь, нові воєнні винаходи, хемічний поступ і приноровлення хемії до цілей війни, військове вишколювання молоді, пучнявіння військових бюджетів, мілітарні конвенції між державами.

Накладом Ліги Націй появилася недавно брошюра відомого пацифіста Зегера під написом: „Европа під оружям". І справді виявляється, що не лише Европа, але цілий світ систематично й педантично приготовляється до нової війни. Навіть екзотичний Аманула підчас свого побуту в Европі найбільше цікавився воєнною технікою, приглядався новим гарматам і танкам та казав їх фотографувати. Повалення трьох передвоєнних імперій та знищення „пруського мілітаризму" зовсім не вплинуло на звільнення темпа зброєнь. Навпаки, тепер уже не лише великі, але й малі держави навипередки переводять зброєння, обтяжуючи своїх громадян непомірно великими податками. Виявляється, що тепер під оружям стоїть кругло 4 міліони людей. На випадок мобілізації ця цифра автоматично зростає до 16 міліонів. В повітрі ширяє 14 тисяч воєнних літаків усяких типів — тоді, як кількість комунікаційних літаків не перевисшує 3 тисяч. Цікаво, що Вел. Британія, яка перед війною стримувалася з розбудовою армії, сьогодні в порівнянні з передвоєнним часом має 6 разів більшу армію і 7 разів більшу воєнну фльоту. На мирній стопі британська армія нараховує 616.000 вояків (на 39 міл. км. квадр. простору і 465 міл. населення), Франція має 684-тисячну армію (на 551 тис. км. квадр. простору (з кольоніями — 13 міл.) і населення 36 міл. (з кольоніями — 96 міл.), СРСР має 562-тисячну армію (на 21 міл. км. квадр. простору і 140 міл. населення), Італія має 460-тисячну армію (на 310 тис. км. квадр. простору (з кольоніями — 2 міл. км. квадр.) і 40 міл. населення (з кольоніями 42 міл.), Польща має 300-тисячну армію (на 388 тис. км. квадр. простору і 30 міл. населення). Щодо величини армій Німеччина займає аж 11-те місце, маючи всього 115-тисячну армію (на 472 тис. км. кв. простору і 65 міл. населення).

На зброєння найбільше видають Вел. Британія, СРСР, Італія, Франція, Німеччина, Польща. У великих державах військовий бюджет постійно зростає, а за ними йдуть й менші побільшені, новоповсталі й покривджені держави, як: Югославія, Мадярщина, Бельгія й Болгарія. Військові бюджети зменшуються тільки в таких менших державах, що не брали участи у війні і не мають занадто великих аспірацій, як: Норвегія, Швеція, Данія, Греція, Чехословаччина й Еспанія. Зі сусідів Польщі військовий бюджет Німеччини виносить 873 міл. швайцарських франків, а СРСР 2„358.000.000 шв. фр. Польський військовий бюджет обмежується сумою 450 міл. шв. франків. В Німеччині на голову населення припадає з податків на військо понад 13 шв. фр., а в Польщі 15 шв. фр. Один вояк коштує в Німеччині річно 7.181 шв. фр., в СРСР — 3.368 шв. фр., а в Польщі — як подає „Польска Збройна" — 1.614 шв. фр. Тенденцією всіх військових бюджетів усіх держав є зменшувати вегетаційно-консумційний бюджет, а побільшувати збройовий, себ-то видатки на летунство, важку артилєрію, великі човги і малі танки та на всі новітні смертоносні винаходи, як: лєгкі і важкі гази, „промінотворчі машини", „проміння-вібрації", „синхронічні вібрації" і т. і. винаходи, які теперішня генерація приготовляє для майбутньої, як не для себе самої.

Що торкається спеціяльно Польщі й її воєнної сили, то недавно на цю тему появилися цікаві інформації в німецькій пацифістичній „Weltbühne", які в перекладі подано в польському „Шанці". З тих інформацій довідуємося, що Америка старалася припинити розбудову польської воєнної сили з огляду на економічний стан Польщі. Американські фінансісти, даючи Польщі позичку в американсько-польському протоколі з 14. жовтня 1927 зобовязали польський уряд зменшити чисельність армії з 10 корпусів на 8. Дня 5. листопада 1927 найвища рада для справ краєвої оборони у Варшаві (на зразок французької найвищої воєнної ради) після реферату ген. Конаржевського висловила думку, що польська воєнна сила повинна бути побільшена, а не зменшена. Але з огляду на обовязуючу силу американсько-польського протоколу на протязі двох лїт мають бути рэпущені два корпуси по 30 тис. людей, але зате на їх місце повстануть два корпуси пограничної сторожі по 40 тисяч людей, які на випадок мобілізації мають бути перетворені в армейські частини.

„Weltbühne" спираючись на рефераті ген. Конаржевського, робить такі висновки:

„Офіційно істнує вісім чинних корпусів. Всі військові союзи і товариства будуть зорганізовані в командах корпусних округ, яких три територіяльно відповідають одному чинному корпусові армії. Таким чином на випадок мобілізації в округі кожної команди корпусу замість 30 тисяч буде готових 120 тисяч людей. Отже без виразного мобілізаційного приказу ціла армія може нараховувати 960 тисяч людей. Оба граничні корпуси (по 40 тис. людей) можуть теж розпоряджати тайними резервами такоїж сили, так, що до згадаких уже 960 тис. можна дорахувати 160 тис. людей і та кількість польського війська, готового до бою, досягла би 1,120.000 людей".

Вже цей короткий перегляд доказує, що балачки про роззброєння є пустими фразами, обрахованими хіба на наївних людей. Де зростають військові бюджети й армії, випосажувані у найновіші технічні й хемічні здобутки, там можна говорити хіба про війну, а не про мир. А якщо й істнує мир, то лише збройний, який кожної хвилі може перетворитися у війну всіх проти всіх. Зрештою інакше й не може бути, бо як довго істнуватиме людськість, так довго вестиньме боротьба, а як довго істнуватиме поневолення чи визиск одних народів другими, так довго шалітиме війна.

Правителі України.

КП(б)У і ЛКСМ у цифрах.

В Харкові відбувся в кінцем квітня восьмий т. зв. всеукраїнський зїзд Ленінського Комуністичного Союзу Молоді, в скороченні ЛКСМ (ленінський комсомол). На виховання молодих кадрів своїх наслідників, сподіваних переємників і будучих керманичів пролетарської диктатури звертають комуністи велику увагу та дуже ними піклуються. Це зрештою цілком зрозуміле і природне явище. Одначе, заки напишемо про останній зїзд комсомолу, точніше про самий комсомол на основі матеріялів зїзду, вважаємо доцільним пригадати нашим читачам деякі фактичні дані про КП(б)У (комуністичну партію більшовиків України). Робимо це в тій цїли, щоби читачі мали змогу представити собі силу комуністів на Україні разом з їх молодняком.

КП(б)У в цифрах.

Заки приступимо до цифрової ілюстрації КП(б)У, завважуємо, що згідно з переписом населення, переведеним в другій половині 1926 р., в УСРР жило тоді **28,800.037** душ, в тім сільського населення було 23.624.894, а міського 5,265.444. Очевидно, що за півтора року скількість населення зросла так, що нині можемо сміло весловити її цифрою **29 міліонів.**

Тепер перейдім до КП(б)У. Матеріяли беремо зі звіту секретаря КП(б)У Кагановича, виголошеного на осінньому X. зїзді КП(б)У в останніх днях листопада 1927 р. Перейдемо еволюцію КП(б)У в цифрах від 1919 до 1927 р. Отже в 1919 р. комуністична партія (більшовиків) України нараховувала 16,363 членів, у 1920 р. — 33.480 у 1921 р. перед чисткою — 95.243, у 1922 р. по чистці 73.804, у 1923 р. — 54.838, у 1924 р. — 57.016, у 1925 р. — 101.852, у 1926 р. до 1. січня — 151.932, у 1926 р. 1. липня — 167.787, у 1927 р. 1. липня — **177.427.** Остання цифра важна й тепер. Можливо, що число членів партії збільшилося знов на яких кілька тисяч, а не виключене, що й зменшилося. В усякому випадку слід підкреслити, що над 29 міліонами населення УСРР виконує диктаторську владу партія, що нараховує 177.427 членів.

Скількиж у партії робітників і селян? Отже соціяльний склад тієї партії був в історичному її розвитку такий: в 1923 р. робітників було в ній 54,8 проц., урядовців 27,3 проц., селян 17,9 проц.; у 1924 р. було робітників 56 проц., урядників — 11,6 проц., селян 24,8 проц.; у 1925 р. робітників — 72,2 проц., уряди. — 16,2 проц., селян — 11,6 проц.; у 1927 р. робітників — 64,7 проц., уряди. — 18,5 проц., селян 18,5 проц. Приходимо до найцікавішої справи, а саме до національного складу партії. Скільки в ній українців? Отже в 1924 р. було там українців 33 проц., у 1925 р. — 38 проц., а в 1926 р. — 49 проц. В своїм рефераті не подав Каганович відсотку українців у партії аз 1927 І цілком зрозуміло, бо цей відсоток зменшився. Це був уже горячий час „націоналістичних" ухилів Хвильового, Шумського, Максимовича, одним словом час „націоналістичної" української загрози для партії, і українців тоді вже з неї викидали. Протягом 1928 р. їх далі викидають так, що відсоток українців у КП(б)У малїє в прискореному темпі.

Спитає дехто — як така мала скількість комуністів може виконувати владу на 29 міліонами населенні? Показується, що може. Бо виконування влади ніколи не залежало від скількости виконуючих, але від якости та від засобів її виконування. Комуністи опанували і „хацапа" і „хохла", особливож того останнього терором і буком і тепер тими засобами виконують над ними владу. І до того виконують твердо. Чи довго це буде? Не знати! Та якби їх і не стало, то хіба ситуація там дуже зміниться? Інші мабуть теж будуть ужинати бука, бо без нього, як доказує історія, видно, ніяким „державникам" там владу втримати не вдасться. І такі експерименти творяться звичайно на організмах „найсвободолюбніших" народів. Але невже воно так мусить бути? Невже інші перспективи неможливі? Та лишім ці питання тепер на боці і перейдім до комсомолу.

ЛКСМ у цифрах.

Авангардою комунізму на Україні — як це кажуть комуністи — є серед молодого покоління комсомол. Комсомол має за завдання працювати, поглиблять матеріялістичний світогляд та защіплювати переконання про необхідність диктатури „пролетаріяту" для спасення людського роду не тільки серед своїх членів але серед усеї молоді на Україні. Щож він представляє собою?

У комсомолі України є 36 **тисяч** партійних членів. В комуністичній термінольогії це звється партійним активом комсомолу. Цей останній присвоїв собі право репреаєнтувати і не тільки репрезентувати але й організувати всю молодь. Всіх членів нараховує комсомол 400 тисяч. Зі їздових матеріялів довідуємося, що в 1924 р. було в комсомолі 60 проц. українців, в 1926 р. — 62 проц. а в 1928 р. 63,5 проц. В промислових осередках, отже в місцях найбільшого скупчення робітництва було в 1925 р. лише 42,3 проц. українського активу, в 1926 р. — 42,4 проц., а в 1927 р. уже лише **41.9 проц.** Ці цифри дуже пророчисті. Виходить, що в робітничих осередках при теперішній „інтензивній" українізації відсоток українців у комсомолі малїє.

На цьому зїзді підносили самі комсомолці в дискусії над звітом, що

„одною з найслабших ділянок комсомольської роботи була і покищо залишилася робота щодо опанування української культури, зокрема українізації". А один з делегатів говорив:

„У нас, у Шевченківській окрузі, до останньої окружної конференції комсомолу комсомольські організації над питанням українізації майже не працювали. Взялися лише тоді, коли на це зроблено натиск на окружній конференції. Треба сказати, що в цій справі багато хиб. Наші комсомольці не знайомі, чому лінник розкол у КПЗУ, що таке шумськізм їт. інше. Вони цікавляться тими питаннями але відповіли не одержали".

Отже не одержали відповіді! І не одержать. Бо там ще ніхто ніде не напи сав по правді, що таке „шумськізм". Там „шумськізм" тільки лають націонал-шовінізмом українським і більш нічого. На чому нізді комсомолу стверджено, що „останніми часами ми маємо величезне збільшення активности ворожих шовіністичних угруповань, що скеровані до боротьби з пролетарською культурою".

Зі звіту про місячність довідуємося, що останніми часами помітне по деяких округах (як мелітопільська, кременчуцька, кам'янецька й уманська) зменшення числа комсомолців, а по інших (як кременчуцька, шевченківська і могилівська) окрема зменшення числа дівчат у комсомолі. Більшою комсомолу є більшість і чисельність численних комсомольців. Про самий актив комсомолу, тобто про комуністів, членів комсомолу читаємо у звіті дослівно:

„Наш актив мало зв'язаний, мало розмовляє „по душі" з рядовими комсомольцями або позапартійними. Не-зад, коли можна так сказати товариського зв'язку в усій нашій організації між активом і нашими рядовими комсомольцями. Тому не дивно, коли в нас люди відпремінюються і замикаються, коли починає арестати сімейність, гуртківщина, артільщина, обивательські настрої. Люди думають так: „нумо будемо самі лікувати наш актив, а помощо за безболісне лікування візьмемо й трішки випємо. Адже це факти!" (Цитуємо зі звіту Мільчакова, поміщеного в „Комуністі" з 28. 4. п. р.).

Отже видно, що не тільки тепер не тільки в КП(б)У але й у ЛКМС. Партію пустошить і пропасає не тільки давня соціяльна опозиція, але й новіша націоналізм, а надію комуністів „комсомол" щось раз байдужности та пересічности. Навіть актив лікують там політикою. За те українізацією мало інтересуються, національним питанням і його складністю ще менше. Невзі перспективи!

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

ВОСЬМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Два додаткові питання.

Нинішній, восьмий з черги, а одночасно й останній день розправи зазначився ще одною сенсацією. А саме предсідник, отворивши розправу при битком заповненій салі, повідомив, що трибунал пропустив учора при укладанні питань два евентуальні питання детально обв. Степанина на обставину співвини того обвинуваченого в намаганні Горюка в Бачинського вповні щастя підняти тех. проти. До цієї справи забрав зараз слово прокурат і просив лишу приняти потвердити питання щодо співвини обв. Степанина, бо він помагав роздобути прилади Горюкові і Бачинському. У відповідь на це забрав голос обор. д-р Старосольський і просив відкинути обидві питання. Обв. Степанин достерігаючи прилади, не знав, на що воно призначене, але навіть якби знав був, то це не була активна поміч, отже й не співучасть. Поміч булаб тоді, якби він був полекшував їм діло. Після того забрав ще голос предсідник і заявив, що становище оборони слушне, бо про співвину обвинуваченого Степанина можнаб говорити тоді, якби з його боку було активне діло, а не пасивне. По короткій нараді голова лави суддів присяглих відчитав вердикт, в якому оба ці евентуальні питання заперечено всіми 12 голосами. Тепер покликано на салю підсудних і предсідник відчитав їм повний вердикт ще раз.

Присуд.

Перед тим, зами трибунал пішов на нараду в справі виміру кари, забрав іще голос прокурат і просив покарати шістьох підсудних, щодо яких потверджено питання, на основі дотичних параграфів, при тому наводив обтяжуючі обставини. Оборонці д-р Шухевич і д-р Старосольський наводили облегшуючі обставини (молодий вік, щире признання, жертви інших і вілання під непоборимим впливом тих третіх осіб, ділання зі шляхотних мотивів, а не з охоти зиску, некараність досі й ін.) і просили взяти все те під увагу.

Після довгої наради **трибунал видав такий присуд:**

Михайло Бажанський	**10 місяців,**
Ярослав Балицький	**5 місяців,**
Евген Пік	**6 місяців,**
Роман Ґеник	**10 місяців,**
Іван Горюк	**5 місяців,**
Сильвестер Бачинський	**5 місяців.**

Після проголошення присуду вніс прок. зазалення неважности з приводу низького виміру кари щодо Балицького, Горюка і Бачинського. На запит предсідника заявляють посліпкові засуджені черговим, що кару приймають. Після того предсідничка відчитав ореченнй трибуналу, на основі якого випущено негайно на волю всіх чотирьох Стефаників, Костя Мацілинського, Тимотея Дідуха, Евгена Одинського, Володимира Вербала і Мар'яна Здислава Степанина. Тепер забрав ізно слово обор. д-р Шухевич і просив випустити негайно на волю також Ярослава Балицького, Евгена Піка, Івана Горюка і Сильвестра Бачинського, які свою кару вже відбули у слідчій тюрмі. Крім того просив відрочити досиджування кари обв. Бажанському і Генпкові на 2 місяці, аби вони могли відпочати після довгомісячного висиджування; небезпеки втечі тут нема, бож кара низька (оба вони мають ще сидіти рівно по 10 тижнів). Прок. у цій справі не заявився зазначив тільки, що вирок не є правосильний з уваги на його зазалення неважности. По короткій нараді трибуналу його предсідник повідомив, що трибунал спротивився відроченню кари на 2 місяці обом головним засудженим, а 4 дальших засуджених, що свою кару вже відбули, рішив випустити теж на волю. На тому закінчилася ця розправа. Таким чином у тюрмі залишилися тільки Мих. Бажанський і Роман Ґеник. Всіх інших перебрала зараз найближча родина і вони ще нині виїхали ві Львова домів.

•

Промова д-ра Старосольського.

Нім перейду до обговорення самої цієї розправи, мушу спинитися на одній справі, а саме на злочині з § 58. Початок його датується ще з 1803 р., а часів найбільшого абсолютизму в б. Австрії. Але фактично вже від 1880 р. того § не приноровлювано, бо часи й розуміння того злочину основно змінилися.

Тих молодих хлопців потягається до відповідальности за злочин з § 58. Питаю: чиж змагання до волі, до незалежности можна підтягати під цей злочин? Ви, поляки, найкраще це знаєте, бож ви десятки літ прямували до волі. Тому не можете покарати тих молодих юнаків: чиж змагання до волі, до незалежности, зелінні в їх серцях і душах. Колиб колись у майбутности мало прийти до якогось вирівняння між народами українським і польським, то тільки між вповні вільними, вповні незалежними народами. З рабом, з гельотом, з поневоленим до порозуміння ви ніколи не дійдете.

Тут п. прок. дуже богато розводився про революційність взагалі і про революційні організації зокрема, до якої підсудні мали належати. Але деж ти революційність підсудних? „Український Революціонер", на якого так дуже покликувався п. прокуратор, крім назви не має абсолютно нічого революційного. Те саме можна сказати про відозви Зах.-Укр. Нац. Рев. Орг., які ми тут чули, а в яких нова прикличними фразами й вигуками не можна рішуче нічого дошукатися. Бо революція — не ледащо, свята річ, а не забавка. Автори тих відозв може й мали добрі інтенції, але те, що вони поручали може принести і приносить тільки одну шкоду їх суспільности. Бо вони пропагували не революцію, а якусь контрреволюційну акцію, погубну в першій мірі для того громадянства, з якого вийшли підсудні. Це просто абсурдні, наївно-дітячі фрази, якими можуть захоплюватися незрілі діти, а не серіозні люди, спинною здібні до революційного діла. І чиж за такі відозви, за їх зміст мають відповідати підсудні?

Про якусь революційну організацію і револ. акцію не можна тут отже говорити. Але таксамо не можна говорити тут про тайну організацію підсудних, бо такої ні в Снятині ні в Коломиї не було. Ми чули тут про драм.-відчитовий кружок, про Драгоманівку, про клюб шахістів у бурсі, а тойно ми підсудні найшлися всі в слідчій тюрмі і перед нами зявився „Український Революціонер", а прок. назвав ню організацію ЗУНРО.

Правда, ми чули тут, як дехто з підсудних збирався над Прутом і „робити революцію", бо читав спільно „Українського Революціонера". Ми чули, як Геник дістав приказ перетягти зал. дротів, але що не мі знайти в бурсі, то до тої хотіли забрати ся Горюк і Бачинський і це революціонери, що так серіозно стаялися до своєї акції? Що не виконують свого завдання, бо не можуть знайти в бурсі? Деж поміж, деж просто смішно дошукуватися тут чогось революційного, великого, святого. Ні, тих дітей ніяк не можна назвати революціонерами.

Перейду тепер до поодиноких обвинуваченних, яких маю честь боронити.

Щодо Бажанського, то я не говоритиму нічого про злочин з § 58, спинюся тільки на інших закидах проти нього. Він не признавав перетинати дроти нікому, тільки цілком обвинуваченим

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ

Розквіт культурно-національного життя Східної Білорусі.

Двацять літ тому назад...

На початку березня 1908 р. довелося авторові цієї статті перевезти за російський кордон деяку скількість книжечки „Відродження білоруського письменства", що саме закінчилася була тоді у фейлетонах „Діла". Білоруська громада Мінська стрінула її не без певного остраху; бож довкруги було повно зірких очий всяких стежників, що з охотою булиб побачили усю „Беларуску Грамаду" в мінському острозі, на Лукишках у Вильні, або ще радше на далекому Сибіру. Мінське панство, очевидно польське, що тоді тон надавало, зібране якраз на запустній вечірці, поглянуло на книжечку дещо звисока, бо — мовляв — що цікавого могло бути „на мужичій мові"? Дехто з них поцікавився був хіба згадкою про білорусів-уніятів. Очевидно, що автор дещо був змаркотнів на такий прийом, тимбільше, що у статтю свою вложив він був чимало глибоких переживань з часу першої російської революції, та давав перший суцільний образ того письменства, яке то великорусн, то українці залюбки зачисляли за своє. Але у Вильні в кругах редакції „Наша Ніва" на книжку поглянули уважніше, та зажадали її щось 50 примірників. Зате в Петербурзі на кватирі Епімаха-Шипіяла стрінули її з голосною радістю, та взяли ще більше примірників, щоби подати на Москву. Тут книжечка ця в часі революції 1917-18 р. виплинула на ширше плесо суспільного життя у Янчуковому „Сборникѣ бѣлоруссовѣдѣнія" в руському перекладові. Сьогодні у 20-ліття книжечки про відродження білоруського письменства ми маємо повне право говорити про розквіт усього культурно-національного життя Білорусі. На сході розквіт цей є явний і з великим розмахом, на заході здержаний хвилевими умовами політичного життя, що ніби стримується заховавчими і назадницькими чинниками.

Від жовтня 1917 р. на сході вже немає ніякої небезпеки за національну свідомість, навіть найдрібнішої національної громадки. Навпаки, за час пореволюційного державного будівництва повстало стільки національних одиниць, от хочби на українській території — руська, польська, жидівська, німецька, румунська, болгарська, грецька, циганська, татарська — що гарячі патріоти дуже бояться за долю 28-и міліонів від 1.5 міл. неукраїнців. Тому нічо дивного, що на заході скрізь бояться отсих „невеликих дрібок", що не належать до пануючих націй і зі страху за своє панування спихають їх на становища підяремних і поневолених. Ось чому за цей короткий час 10-ти літ після закінчення світової війни було стільки довжезних політичних процесів, ось чому витрачено стільки пороху, куль і шнурків на рахунок державних скарбів, та на майбутнє приготовано. Період цей можна вповні справедливо назвати... добою розквіту суспільно-національної свідомости у всіх поневолених, що ні над ким не панують, нікого не гнітають.

Відродження, це немов би поворот вчасною провесною до життя, це заповідь буйного росту і розквіту. А ріст і розквіт може бути тільки від життедайних лучів сонця і життетворчих соків, що невидимими струями світла-тепла-воздуховоди оживотворюють усю вселенну. В житті націй цими життетворчими силами є воля, самосвідомість, знання життя, та їх висліл у економічній і духовій засібности.

Воля власна з поневоленням інших це самоволя — це початок смерти слабих, поневолених — для воскресення у чині самооборони, але це й початок смерти насильників у найглибшому кореневі, смерти вічної.

Самосвідомість із знанням своїх прав і обовязків, отже знання і чужих прав у повному їх обемі і своїх супроти них дійсних обовязків, це найвища самопошана, що тісно злучена з пошаною кожного не-я, кожного ти, ви, вони, не-ми.

Знання життя, це любов до усього єства, це тим сильніша самопевність і тим повніша життездатність, чим глибше входимо в тайники власного і чужого почуття. Закони життя для усіх одні: сила родить силу; любов тільки піддержує цю силу в підметі й предметі, а розсудок не допускає до нерівномірного відношення злучених з любовю прав і обовязків, та вирівнує скрізь подачу і попит, матеріяльне і духове. В житті дійсно все стремить до гармонії, до повної рівноваги сил, до самозбереження, отже до співжиття.

Національне питання в трьох Інтернаціоналах.

Усю глибину сучасного складного життя скопили, проблукавши передтим доволі манівцями, світогляди, засновані на науковому т. зв. матеріялістичному розумінні космічних явищ. А це тому, що вони, спираючись на точних науках, стараються збагнути усі явища в їх суті. Звідси то пішло, що економісти, соціольоги і політики за прикладом точних наук стали виражати всі явища життя ясними короткими формулами функційної залежности. А раз прояви життя поодиноких частин суспільности є джерелом, основою і предметом суспільних наук, то очевидно, що збірна одиниця — нація мусить бути предметом ще більшої уваги з боку громадян, соціольогів і соціялістів.

(Продовження буде.)

СЬОГОДНІ, що неділі і свята в кавярні і барі „ВАРШАВА“
Five of Cloque враз з цілою кабаретовою програмою
і ТРУПОЮ УДАЛЯЯ на чолі.

казав, що прийшов такий приказ і рядив у тій справі зійтися. Позатим не казав нічого. Два найближчі виконали це самочинно, без застанови, без розваги. Якби обвинувачені були зійшлися і порадилися, то я певний, що разом будьби вони рішили не починати нічого. А що того не було, що вони не зійшлися, то за те має відповідати Важинський? Прошу мого нього експерочити і питання щодо співучасти в перестрашенню дротів.

Дальші обвинувачені, якими хочу заняття, це коломийці: Горюн, Бачинський. Берлад і Степанюк. Чому посаджено тут Степанюка, не можу зрозуміти. Він тут ні при чому, бож нічого конкретного не міг йому закинути і сам прокуратор, хіба то одно, що він мешкав з Горюном. Берлад, передостанній між обвинуваченими, як ми тут чули, належав до радикальної партії. А радикальна партія, як відомо, не має нічого спільного з методами, які поручає „Український Революціонер“. Позатим Берлад не має по правді тем злими взглядів проти себе.

Щодо Горюна і Вачинського, то вони справді, вибравшися були перетяти зал. дроти, але ми чули, що вони ходили годинами біля шляху і не мали відваги рішитися на те діло. До того вони не мали з собою прабини. Якжеж в такому разі могли вони виправитися на виконний стовп і такими недолагодженими приладами, які мали з собою, викопати закидуване їм діло? Прошу запереченти щодо них питання щодо намагання перетяти дроти.

При кінці обор. д-р Стар. торкнувся ще психольогічної сторони цієї справи. Молоді підсудні, без відповідного кругозору, без якого життєвого досвіду, не могли опертися тому, що їм як дітям навіяно з певної сторони. Нехайже не покутують ті молоді душі за те, що чужі душі вправили їх в їх середовища, відірвали від їх рідних, близьких і посадили на лаву обвинуваченних.

Тому нехай ваш вердикт, п. присяжні, буде педагогічний, нехай підсудні мають змогу відбитися вільно своїй праці, нехай він їх не злякить. Панове, ратуйте життя!

•

На маргінесі вчорашнього спростування.

Читачі „Діла“ мали вчора нагоду читати довге спростування обор. д-ра Макса Левицького і д-ра Мих. Західного з приводу їх відомого виступу в процесі 15-ох. Не хочемо займатися ближче тою прикрою справою, тимбільше, що — як чуємо — нею має займатися на своїм засіданні Союз Українських Адвокатів, що видасть про це окремий комунікат. Ми можемо висказати щиро тільки своє здивування з приводу якихсь дивних, нікому незрозумілих мотивів, які вели їм обом оборонцям нападатися зі своєю оборонною ще й при самім отворенні розправи — проти зверхної волі підсудних і наражуватися таким чином на таку компромітацію, якої вони тоді зазнали.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 5. травня 1923.)

ПІСЛЯ АТЕНТАТУ НА ЛІЗАРЕВА.

(ік) У звязку із вчорашнім атентатом на члена радянського посольства Лізарева переведено у Варшаві численні ревізії та арештування в російській кольонії. Два помешкання російської еміграції при вул. Маршалківській 68 і при вул. Підвалля 5 поліція після ревізії опечатала. Арештовано кільканадцять російських студентів, разом із головою російського еміґр. студентського товариства Мавсієєвом. Сподіються, що ще сьогодня більшовицьке посольство передасть польському урядові ноту в справі вчорашнього атентату. Щодо особи атентатчика, то польська преса починає писати про нього як про найбільш ідейного, який буцімто свій вчинок зробив у хвалині невідповідального настрою. Запитаний про свою думку про атентат більшовицький консуль Шахов заявив, що „ми вже до того привикчені, бо щодня дістаємо чимало листів з погрозами.

ПІСЛЯ КОМУНІСТИЧНОГО ДЕМОНСТРАЦІЇ НА ВИЛЕНСЬКІЙ РОЗПРАВІ.

(ік) Більшість ранішніх варшавських щоденників на чолі із півурядовим „Гласом Правди“ і „Кур. Поранним“ розуміють вчорашню комуністичну демонстрацію на розправі Білоруської Громади у Вильні та предсказують, що виленський суд зажадає видачі 4-ох демонструючих послів. Невідомо на сьогодні в тих голосах преси є інспірації з гори.

АВАНТЮРА КОМУНІСТИЧНОГО ПОСЛА З ПОЛІЦІЄЮ.

(ік) Комуністичний посол з домбровського басейну Гавронь, який мешкає у будинку над поліційним постеруноком у містечку Гродні, виступив в обороні якихсь двох вязнів, які сварилися з поліцістами. У наслідку авантюри, яка вибухла ономіж послом Гавроном і поліцією, поліція зробила донесення до прокуратури на посла Гаврона за перешкоджування власті в урядуванні.

КІНЕЦЬ 15-ЛІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.

(ік) Сьогодня скінчився у Варшаві сензаційний процес, який тягнувся ні менше ні більше як 15 літ. Ішло саме про убийство князя Друцького-Любецького серед таємних умов у лісі в 1913 р. У збивстві посуджено польського аристократа, ближького свояка убитого Яна Біспінга. Крім того Біспінг стояв під закидом фальшівництва векслів на велику суму. Після 15-літнього тягання по суді та арештах, апеляційний суд у Варшаві увільнив сьогодня Біспінга від закиду убийства та фальшівництва.

БЕЛЯ КУН У ТЮРМІ.

(ік) З Відня повідомляють, що арештовані комуністи Бела Кун і його товариші не користуються із тюремних харчів, лише отримують їх із одного з найкращих віденських ресторанів. Крім того вони дістають газети і всі інші полегші. (Цікаво, чи так поводиться з політичними злочинцями у московських черезвичайках).

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за спокій душі бл. п.

Броніслави з Гнітерків Ліськевич

жени інжиніра, б. вдови по майорі У. Г. А. Вижеталю, яка упокоїлася в Бозі в Мельміку на Чехах дня 18. квітня п. р. в 46 році життя, відбудеться в Ярославі в парохіяльній церкві в суботу дня 12. травня п. р. о год. 8 рано, а рівночасно в Празі в церкві на Скалці, на яке всіх своїх та знайомих запрошують прибиті важким горем

Муж, дочка і внук.

З життя наших установ.

Ветеринарно-годівельний курс „Сільського Господаря“ в Стрию.

Заходом філії Товариства „Сільський Господар“ в Стрию відбувся в днях від 23. до 28. квітня п. р. в салі Задаткової Каси ветеринарно-годівельний курс при співучасти запрошених до цього фахових учителів, а саме: д-ра ветеринарної медицини Данила Миколаєвича, абсольвента ветеринарної медицини Івана Гуцинєвича та інж. агрономів: Володимира Мосори — як керманича курсу — Василя Созанського і Михайла Хромовятра.

На курсі викладали про основи повітового наукового ветеринарного лічництва з демонстрацією необхідного ветеринарного приладдя і про належний догляд за домашніми свійратами у звязку з їх плеканням і годівлею. З рільничо-годівельної ділянки викладано: про основи годівлі та найновіший спосіб управи їдалі по методі Бурместра; про плекання їдкарських рослин: про управу лук і пасовиск. Попри повищі виклади мали курсанти нагоду в дні 27. 4. оглянути міську рілню та досвідне поле, засаджене житом по методі Бурместра.

На курс — не зважаючи на те, що він був назначений на досить непідходящий час — заголосилося більше чим 50 учасників, в яких одначе кільких вписало з причини наших праць у господарстві. Інші дуже цікавилися викладами, наслідком чого розвивалася на кожному виклади широка дискусія.

Курс закінчено дня 28. квітня іспитом ветеринарного лічництва, переведеним головою ветеринарної секції „Сільського Господаря“ вет. лікарем Марійком Стахурським, який заголосив до курсантів коротку промову. В ній зазначав ціль викладів як дома, що ветеринарні лікарі — на перекір принятій погляді, вначебто вони неохоче пояснювалися своїм знанням з широким кругами — при кожній нагоді стараються широти ветеринарну освіту для поборювання шкідливих знахорських заходів по селах.

Виділ ісшиту був вдоволочений, по чім обділено іспитованих свідоцтвами. Горячу і глибоко обдуману промову виголосив від Ради філії „Сільського Господаря“ в Стрию о. Аларій Пеленський парох Лисятич, що побіч іншого назвав курсантів апостолами, які мають обовязок ширити набуту освіту в кругах широких мас. Інж. Олександер Охрим з ремети Головної Ради „Сільського Господаря“ звернувся до учасників з закликом, щоби вони співробітничали з народом над піднесенням його освіти в тім тимбільше, що як відомо, ми приречені рахувати виключно на власні сили.

Учасник курсу Теодор Мацелко господар з Добрян, подякував управі і учителям за влаштування курсу, при чому заявив, що всі курсанти, які мали нагоду за час викладів переконатися в безмірно горячім одушевленні учителів навіяні ним і одушевлені також ідеєю народної освіти обіцюють поступати при виконуванні першої помочі при занедужуванні домашніх звірят по вказівкам поданим лікарями та піддержувати тісний звязок з ветеринарною Секцією Товариства „Сільський Господар“ у Львові, а коли буде урухомлена ветеринарна порадня, громадно взяти участь в практичному переводженні лікування звірят ветеринарними лікарями намічені лічниці.

Курс закінчила спільна фотографія всіх учасників і полишилися як тривалі злуки поміж ними а Товариством. Дальші заголошення на уладжування ветеринарних курсів в краю приймає Крайне Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморовича ч. 20.

З куріозів часу.

Оригінальний донос поліції на посла Вислоцького.

Дня 11. березня п. р. в день виборів до сенату випадив посол з 55-го округа Олександер Вислоцький зі села Гаї дітковецькі до села Лешнева, а відпроваджувало його около 60 хлопців на конях з українськими прапорами аж до Бродів. При повороті перевязи всіх позицій, списали всіх і зробили донос до староства і суду, який наводимо в цілости і без коментарів:

Posterunek Policji Państwowej na dworcu kolejowym w Brodach. Brody, dnia 12. marca 1928 r. L. 503/28. Wisłocki, kand. na posła z Leszniowa. — Nieprawny pochód demonstracyjny. — Do Starostwa w Brodach donosze, że dnia 11/3 1928 r. o godz. 11·45 wyż nazwany jechał ze swoją żoną na furze, jako poseł ukraiński z Gajów dytkowieckich przez Dytkowce do Leszniowa i w gminie Gaje dytkowieckie zorganizowawszy sobie popszednio 5 młodych chłopców na koniach w stroju kozackim, na przodzie z chorągwią, zaś każdy z nich na koniu posiadał szarfę i kokardę przy baranowych czapkach barwy ukraińskiej, którzy odprowadzili go z Gajów dytkowieckich aż do koszar 22 p. ułanów t. j. Jurdyki miasta Brody. A gdy wspomiani kozacy po odwiezieniu kandydata na posła Wisłockiego do koszar 22 p. ułanów wracali z powrotem do Gajów dytkowieckich w gminie Dytkowce zostali na drodze przez post. Świeca i post. Dulla zatrzymani, a to: (zlicza trzynaście nazwisk), wszyscy z Gajów dytkowieckich, oraz 40 nie spisano nazwisk, ponieważ powstało zbiegowisko z wyborców z tamtejszej gminy. Wyż nazwani zapytani, dlaczego urządzają pochód nielegalny podczas wyborów do senatu bez dozwolenia władzy na swoje usprawiedliwienie zapodali, że ich ukraiński poseł tego zarządał i dlatego mu taki pochód urządzili, a wkońcu podali, iż ten chciał jechać ze swoją żoną czwórką końmi przy wozie? O powyższym wzie-

Богато виграних
а між іншими **5.000** золотих
на Ч. 99.699 впало в нашій поцентурі
ШАНСИ ДО XVII-ої КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ є також величезні.
Ціна цілого льосу . . . . 40 зол.
1/2 льосу . . . . 20 зол.
1/4 льосу . . . . 10 зол.
Льоси висилаємо на замовлення, залучуючи чеки П.К.О. ч. 153543.
Долярівки продаємо по курсі дня.
Земельний Банк Гіпотечний
Агенція — у Львові вул. Кайзловська 8.

dzie wspomiany Wisłocki nie mógł być przesłuchany, ponieważ ten nie był przydybany ze swemi kozakami, bo już odjechał do Leszniowa. — Nadmienia się, iż Wisłocki rozmyślnie urządził sobie orszak kozaków, jako wojsko ukraińskie przewiezienia go przez Gaje dytkowieckie i Dytkowce w celu agitacyjno-demonstracyjnym podczas odbywających się wyborów do senatu, bo głosowali tylko na UNDO Nr. 16., ponieważ jak zauważono w gminie Dytkowce po przejeździe tegoż, ludność była przychylną i więcej głosowała na listę Nr. 16. W końcu nadmieniam, że wspomniane jeźdźce mieli wojskowe rzeczy, a to 1 tuka z pod siodła rosyjskiego, 1 gurt i 5 par strzemion, które zostały zakwestionowane i naczelnikowi gminy do przechowania oddane. Powiatowej Komendzie o powyższem zgłoszono. — Komendant PPP Ankiewicz przodownik mp

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

По широкому світі.

Із Софії є звістки, що вбитий один із македонських революційних провідників Ванко Михайлов; його мали вбити наслідком суперечки із Протогоровим, його суперником.

Лідер нім. націоналістів гр. Вестарп заявив у промові, що пацифістична політика скінчилась повною невдачею і загальне роззброєння є утопією. Німеччина не може обійтись без обовязкової військової служби.

Берлінське електричне Т-во має мати 30 мід. марок втрат наслідком інтересів із СРСР.

Грецький уряд рішив зробити чужинну позичку для відбудови міст зруйнованих землетрусом.

Бразилія не хоче вступити до Ліги Наций, ображена досі, що не дістала у свій час постійного місця в Раді Ліги.

Небіге на своїй „Італії“ посувається пильно вперед до бігуна, бо вітри держать його ще в околиці Норвегії.

В останніх японсько-китайських боях згинуло 70 японців, а 900 китайців ранених. Повищо тиша.

Норвеський уряд повідомив тайл. міністерство закорд. справ, що піддержує свої претенсії до острову Буве.

Міжнародни збірка зорганізована у Парижі для будови „Дому Хемії“ дала досі 21 мід. фр.

НОВИНКИ

— Львівська хроніка. Пробував отруїтись 58-літній емерит Еміль Бернацький із Знесіння. — 8 тижнів вязниці дістала 17-літня Ст. Гасюківна за те, що вела професію зводнички та посереднички у платнім коханні. Вона має на совісти кілька молодих дівчат.

— Новий радянський консуль у Львові, Юрій Ланчинський одержав від міністерства закорд. справ дозвіл виконувати свої обовязки на просторі таких воєвідств: львівського, волинського, краківського, тернопільського, станиславівського та люблинського.

—Шкільні вакації починаються цього року 29-го червня і тягнуться по 1-го вересня.

— „Директор“ гімназії. У Бережанах почалась розправа проти ощуканця Леона Вайнмана, який виконував обовязки гімназійного директора в Ходорові під прізвищем Вальдемара Вайнича. Вайнман не мав ніяких кваліфікацій і якось то мені вчинки посилуть шкіть становище вчителя... рукавки у Мазді Вайнман, взявши адвокатом, не хотів уступитись і набрав у Ходорові 12.000 зол.

— Посади ката пена. Читаємо спростування варшавського агентства „Радіо“ що

всі вістки про звільнення офіціяльного ката є неправдиві і що він далі урядує.

— **Дрібні вістки.** У Кишиневі підчас свята 10-ліття анексії Бесарабщини якийсь мущина зірвав німецький прапор; румунський уряд мусів перед німецьким прохати вибачення. — Америк. летун Сміт вибирається цього місяця з Сан-Франціско до Австралії. — Фільмовий актор Мозжухін оженився із фільмовою акторкою Агнес Петерсен, данкою, у Ніцці.

— **Катастрофи й нещастя.** Біля Колошвару град небачені ще величини вбив 6 осіб. — В Югославії біля Семтн зіхав із тими поїзд; 5 убитих, 6 ранених. — У м. Портуґ біля Шангаю, підчас великанської пожежі згинуло з 300 осіб. — Біля Могача жандарм Ковач у пристулі шалу вбив офіцира, зранив його жінку, застрілив служницю, жандармського офіцира, одного учня і себе.

— **М. Голинський,** преміер-тенор харківської опери виступить гостинно слідуючого тижня два рази на сцені львівського театру в операх „Тоска" (середа 9. V.) і „Аїда" (неділя 13. V. вечером). В першій опері буде співати партію Каварадоссі, в другій Радамеса.

— **„Арабська" історія.** Емір Аманулляг переїхавши радянський кордон станув на „руській" землі мабуть лівою ногою. Між Негорелим і Мінськом щезли його валізи його жінки, де були їхні вбрання. Так кажуть телеграми. Не є виключене, що це звичайний жарт; може якісь почитувачі „афганістанської світлости" хотіли зробити йому несподіванку і переодягнутись в афганістанські костюми, щоби його в них привитати. Зрештою Аманулляг міг би й так у Москві вбрати робітничу рубашку.

— **Мука в Москві.** В „Ізвестіях" з дня 27-го квітня читаємо: Московська лябораторія для дослідів над харчами перевела аналізу на московських базарах і дійшла до таких результатів. Із 65 зразків житньої муки 37 були непридатними, а із 184 зразків пшеничної 147 відкинено рішуче, тому, що мука мала в собі кліщі та цвіль. У житнім і пшеничнім хлібі стверднли челику вогкість, шкідливі квасн і зайвих додатків як тараканів, сірників, недокурків, цвяхів, битого шкла і звіринних екскрементів.

— **Англійські красноармейці.** У Льондоні зробив демонстраційний похід перший відділ англійських „фронтових" красноармейців. У демонстрації взяло участь 95 мущин і 36 жінок. Англійці придивлялись походові із вродженим їм спокоєм.

— **Людська машина.** Паризький учений Лефевр продовжує працю тих своїх славних попередників, що пробували створити автомат, який наслідував би всі функції людини. Машина над якою працює Лефевр має завдання дуже точно обмежене. В його „біоенергетичнім інституті" придумують механізм, що наслідував би якнайточніше працю переміни тепла в людськім організмі. Тому, що кожній функції нашого тіла відповідає якась означена скількість теплової енергії, задумана машина має виміряти точно витрату тепла. Перший „кальориметер" був збудований славним Лявоазіє, основником сучасної хемії. Американець Атвотер відновив його ідею 30 літ тому і сконструював складний апарат в якому сиділа людина як предмет експериментів над усіма проявами її руків та функцій, що були міркі дуже ніжним приладдям. Лефевр хоче цей апарат ще уліпшити.

— **Демпсей двоженець.** Демпсеєві, бувшому чемпіонові світа, вперше за всю його карієру забило помороки. Це було в момент, коли він довідався, що його перша повійна жінка — живе. Він і всі інші були тої гадки, що вона згоріла підчас пожежі в Мексику 1924 р. Яким робом вона спаслась і чому досі не дала про себе знати — невідомо. Демпсей як удовець оженився з молодою кіновою артисткою Естелею Тайор. Коли боксер почув, що його перша жінка не вмерла і вибирається його відвідати, він сидів довго мовчки приголомшений, а врешті сказав: „Дуже тішусь, що вона жива та здорова".

Театри.

Міський великий театр:

7-го т. 7-30 веч. „Казки Гофмана".
8-го т. 3 попол. „Льогенгрін".
6-го т. 7-30 веч. „Подружа Льолі".

Міський „Театр Новий":

6-го т. 3-30 попол. „Лише Ти...".
6-го т. 8. веч. „Леді Шік".
7-го т. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполло": „Кільчастой дріт" з Покою Негрі.
„Лев": „Горою резервісти".
„Палас": „У сильних життя" з Ліею Де Путті.
„Фатаморгана": „Студентське кохання".
„Байка": „Жіночий баталіон смерти".

Літературний куток.

Ювилей Г. Збєжховського.

Нині польський літературний Львів святкує 30-ліття літературної праці письменника, що звязав усю свою карієру із Львовом. Генрик Збєжховський тут уродився, тут кінчив школи, тут щоденно ходив до бюра, редакцій і до „Атласа", де в мистецько прибраній окремій кімнатці панує за столом як князь у гурті своїх веселих приятелів. 47 літ, що бють молодістю і 30-ліття літературної праці. Чого він не написав за цей час! Кілька томів поезій, три томи новель, вісім повістей, три пєси, сотні фейлетонів, тисячі принагідних віршів, ще й музичні композиції!

А що більшість цієї продукції зродилась у Львові і тут була найбільше відома, Збєжховський, скромний письменник має за кару місцевий ювилей. Сьогочасний дивін не йде далеко поза межі Львова, бо це радше інтимне свято, влаштоване другами симпатичного робітника пера, який має їх безліч. Усі вони без огляду на ріжниці поглядів признають згідно, що безпосереднього, легкого таланту Збєжховського навіть шкода на ці дрібниці, які він розсипує довкола себе, на кожний поклик. Та там, де він пробує малювати поважніші конфлікти та проблеми і ставати на котурн — він тратить свою молодечо-безжурну природність. Ще менше йому до лиця роля офіціяльного патріота, коли по — вдачі і поглядах ліберах — пробує він грати на струнах національного шовінізму.

Зате він незрівняний щоденний фейлетоніст-поет. Глибокий критик Остап Ортвін ствердив велику правду, кажучи, що „такої щедроти та розтрати рамотворного таланту, що вміє майже з неймовірною легкістю інколи й пустий сюжет прибрати своїм висловом і композиційною рямкою у завсіди дотепну і вдячну „поенту" не находимо на сторінках нікого денника в краю та на чужині". Справді: дотеп найбільших паризьких щоденних фейлетоністів Вотеля, Фореста, Фушадріра не має тої поезії, сили та вигадки, що дотеп Збєжховського, іскристий веселими рисами та гнучкою формою. Бо в журналістиці можна навчитись усіх тайн, крім одної: дотепу, який треба принести із собою.

М. Куд.

Памятайте, що всякі збірки на нагробния на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

САМБІР ЩИНА, (Повітовий Народній Зїзд). Дня 15. III. н. р. відбувся в Самборі в салі „Української Бесіди" збори зі сіл цілого повіту. На зборах явилися посли 49-го округа сенат р. о. Юліян Татомир і посол Гринь Тершаковець. Збори почав голова Пов. Нар. Комітету УНДО Ігерій Тарнавський. Про виборчі підсумки, про тактику поодиноких партій при виборах та про потребу погублення політичної організації говорив о. сен. Татомир. З черги забрав голос пос. Тершаковець, який висловив подяку виборцям за те, що твердо стояли при виборах при національнім прапорі партії УНДО, а про націоналізм та його змагання говорив студ. Алт и Луцький. Після оживленої дискусії і відспівання національно о гимну присутні в піднесенім настрою розійшлися до дому.

Дня 1. IV. н. р. відбулися справоздавчі збори в салі Народнього Дому в Луці. Звіт з тактики Українського Парляментарного Клюбу і його діяльности зложив сен. о. Юліян Татомир. В дискусії забрав голос студ. Антін Луцький, який говорив про організаційні плани на найбутнє, а опісля на внесення студ. Павлівського всі присутні заявили своє повне довіря до Української Парляментарної Репрезентації та одобрили її дотеперішню діяльність. — Дня 8. IV. н. р. відбулися дуже численні окружні політичні збори в Луці, на яких були присутні селяни з Білини, Бикова, Волоші, Майнича, Дорожова, Прус, Ортинич і Татар. Після звіту о. сен. Татомира, забрали слово студ. Луцький, громадянин Калинин з Дорожова, Микола Коца і Михайло Шеремета з Луки та студ. Павлівський. — Дня 2. IV. н. р. відбулися політичні збори в салі читальні „Просвіти" в Самборі. Присутних було понад 600 людей. Збори отворив о. декан Бенцій. Після вибору Президії о. сен. Татомир здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Парляментарного Клюбу, яку збори одноголосно одобрили, уділюючи Українському Клюбові своє повне довіря.

БУЧАЧ. *(Занедбання важної ділянки життя).* В часі, коли все, що національно здорове й живе, думаючи про *будучність* нації, мусять звернути свою увагу на молодь, на то, щоби не допустити не до її втрати, але передовсім до байдужности у неї для всього, що своє; коли навіть затуркане й заголодзене село уявляє за конечне виявити свої симпатії до „Рідної Школи", як тої установи, якої завданням саме національне виховання української молоді і яка організує для тої установи матеріяльну допомогу в своїх організаціях, Кружках „Рідної Школи", по своїм силам направляє шкоди, нанесені чужинецькими впливами; коли з другого боку польське „Товариство Школи Людовей" наслідуючи у всьому способів пропаганди „Рідної Школи", розсилає свої трельомайські збіркові списки й зазиви навіть до відомих українців, то на жаль є ще й такі — правда — нечисленні повітові міста, які справами „Рідної Школи" зовсім не займаються. Одним з класичних прикладів незрозумілого занедбання рідношкільної ділянки є Бучач. На протязі не місяців, а років нема там ніякого життя в поруш „Рідної Школи". Там не тільки не поширено організації, не придбано ані одного члена, не заложено ані одного Кружка в судовому повіті, але й навіть там, де Кружок засновано (в Золотому Потоці), там не подбано про його укостиктуювання. Бучацький кружок „Рідної Школи" зовсім не чинний. Ще доки був там мозолиший о. А. Добрянський, то держав бодай память Кружка противом років. Відтак підтримував традицію „Рідної Школи" монастир оо. Василіян, дозволяючи рідному зі священників голодувати в ньому, а з перенесенням останнього голоси, о. М. Пелеха ЧСВВ. все впало. В центрі зрозуміле обурення на таку бездільність. Вони тим прикріпа, що численні урядники зі Львова на адресу рідних інтелігентів остають без відомину. Минулого року на Загальних Зборах філії „Просвіти" в Бучачі дали їх учасники теж вислів своєму обуренню, що в повіті напіть ніхто не займався зорганізуванням дозволеної збірки на „коляду". Безперечно, що такий саботаж деморалізує околицю. Пасивність Бучача до „Рідної Школи" тим більше дивна й неоправдана, що н. пр. Кружок у Монастирських живе й розвивається. Ще цею дорогою звертаємося до тих, які несуть відповідальність за розвиток народу, щоби вже раз покинули ту класичну байдужність, щоби прецінь узявся хтось за відновлення й оживлення Кружка, бо на полі виховання в Бучачі аж надто богато до діла

НЕПРОМОКАЛЬНІ
ПЛАХТИ до ВОЗІВ
ПЛАХТИ на МЕТРИ
ПЛАЩІ для ФІРМАНІВ
найдешевше
В СПЕЦІЯЛЬНІМ СКЛАДІ
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ Леопольда Гааса ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 3 Телєфон 16-45.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимир Кирилович, вислужений старший контрольор почти, помер дня 5. травня по довгій і тяжкій недузі, засмотрений св. Тайнами в 68. р. життя. Похорони відбудуться в понеділок дня 7. травня 1928 р. в год. 2-ій попол. з хрипти ОО. Бернадинів на Янівське кладовище. На сей сумний обряд запрошує всіх друзів і знайомих горем прибита — Родина. 2144 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Болехів:
9. V. Вихрест.
10. V. Циганка Аза.
11. V. Вій.
12. V. День і ніч.
13. V. Гейша.

Долина:
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотеперішного дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2145 1—?

Дня 8. травня 1928 відбудеться в год. 7. вечером в домівці Українського Ліварського Товариства при вул. Руській ч. 3 відчит д-ра Л. Максимовнка п. н. Дно ока при загальних захоріннях. 1—1

20-літний зїзд товаришів, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7 червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц - Вітошинська - Коченаш — Перемишль вул. Миколая 6. 2103 5-5

На „Рідну Школу" зложив Вп. д-р Филип Ецин 30 зол. занісць вінци на домовину невідомалованої памяти Радниці Двора Івана Матієва. Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РЕАЛЬНІСТЬ нуровата, крита бляхою, стайня, возівня, 2400 сажнів городу, 95 овочевих дерев, околиця Личаківської рогачки, вільне, ціна 3500 долярів. Продасть Центральна Агенція, вул. Коперника 13. 2115 2—1

МЕШКАННЯ, огород в Сулимові 30 кдм. від Львова безплатно для бідної вдови по священику. Відомість Дверовичі Осолінських 6 від 3—4 або письменно. 2107 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик пренційні продає за готівку і на части від десятків літ з найліпшої сторони завсіди фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 81-?

4.50 коштує 6 дюжечок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 13-15

НА ЛІТО до винайму мешкання в горах. Денне удержання 5 зол. З. Білясова, Либохора п. Висоцко нижне. 2-3

ПОТРІБНА старша інтелігентна особа, що розуміється добре на сільських господарстві, до помочі і виручки на приходстві в Красних п. Тоусте б. Гринівова. Близші умови письменно. 2139 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя
Д-р Софія Парфанович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4
при вулиці Домагалічів 2. 2-3

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46,
1058 Пересвітлення Рентгеном. 3—24

Зголошення
на
ЛІТНИСКО в ГРЕБЕНОВІ
прийнає і уділяє інформації 2-2
Емілія Стернюк — Руська 3/III.

ЗАСТУПНИКІВ повітових і АҐЕНТІВ на поодинокі повіти Волині, пошукує представництво світової слави фінляндських вирібок до молока
„LAKTA" і „MILKA"
Дім Рільничо-Торговельний „СНОП" вл. В. Ритвіньскі
Ковель вул. Луцька ч. 46. 2-2

Присилайте передплату!

:: МІНЕРАЛЬНІ КУПАЛЬНІ ЧЕРЧЕ ::
сезон від 1-го червня до 15-го вересня.

Жерело 1. **Теплі купелі сірчані і болотні** лічать: ревматизми ставів і мязів з запаленням нервів, мочанову сказу, позапальний стан в черевній ямі, жіночі недуги та деякі шкірні недуги. **Вода має в собі йод.**
Жерело 8. **Вода до пиття** лічить катар жолудка та кишок як і недужих на оскалярію.
Жерело 9а і 9б. **Вода до пиття** лічить запалення мочевих доріг, катар мочевих видимочок та піхура, мочанову сказу, надмір шлункового квасу та надмірне подражнення нервового укладу.

Дирекція купелевого заведення просить П. Т. Гостей зголошуватися письменно заздалегідь, бо заповідається великий напливи гостей. 1952 4—4

Купелеве заведення в Черчу, п. Рогатин.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 101 (11.354). Львів, середа 9. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 ша. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова фаза китайської війни.

Львів, 8. травня 1928.

По найновішим вісткам з Китаю, японські військові сили в Чінанфу, що складалися з одної бригади, мусіли піддатися китайським відділам наслідком недостачі муніції. Китайці роззброїли японців, яких було 2.500 душ. Комендант японської бригади поповнив із сорому самовбійство, виконавши на собі „гараКірі". Японія вислала на освобожденння своїх військ у Чінанфу більші відділи, приїзду яких сподіються кожної години. З приводу тих подій, президент міністрів Танака заявив урядово, що японський уряд рішив зірвати взаємини з Нанкіном і відкликати звідти свого консуля.

Стільки кажуть останні вістки про китайські події. Що це? — спитає кожний. Чи нова війна на далекому сході, чи справді заноситься на війну Японії з Китаєм?

Положення в Китаю здавна неясне, загадочне. Там виступає стільки армій і стільки їх вождів-ватажків, що справді важко визнатися в тамошніх подіях. Ми нераз уже писали про головні військові групи і їх вождів у Китаю і сьогодні ще раз усе те повторимо. А саме: Не зважаючи на безліч військовних груп, що поборюються взаїмно з найбільшою завзятістю, зайшла там в останніх місяцях зміна остільки, що полуднева група, яка стоїть під проводом Чанг-Кай-Шека, розбивши численні поменші відділи, вибилася на одно з перших місць. Ця група, яку називають загально націоналістичною, посувається чимраз дальше на північ, де вона розбила цілковито армію ген. Чанг-Цо-Ліна і заняла велику частину провінції Шантунг, найурожайнішої в державі, справжнього шпихліря Китаю.

Так представлялася ситуація в Китаю до останніх дніа. А тепер вона скомплікована випадками, змальованими на вступі минішньої статті, випадками, далекосяглість яких годі нині передбачити. Японська інтервенція у виді одної бригади, що прибула до Чінанфу і була роззброена після завзятої стрілянини, нам покищо не цілком зрозуміла. Знаємо тільки, що японські відділи роззброїв т.з. християнський генерал рал Фенг, що тепер бореться по стороні Чанг-Кай-Шека проти північних військ. Оба ці генерали наступають проти столиці Китаю — Пекіна.

Які наслідки може мати роззброєння японської бригади китайцями? Наслідки можуть бути ріжні — до війни Японії з Китаєм включно. Японія слідить уважно все те, що переживає Китай, а спровокована ним — тим завзятіше дбатиме про поширення своїх впливів у Манджурії, де вона вже й так стануда сильною ногою. Треба знати, що ця велика країна з 25-міліоновим населенням стоїть здавна в орбіті інтересів Японії, яка поклала там свою руку не тільки на залізниці, але й збуває там вироби свого промислу і веде на широку скалю торговлю. Отже Японія в китайських подіях безперечно дуже заінтересована і вона сама помагає роздувати там огонь братовбийчої війни.

Як не як, а на успокоєння в Китаю, де кипить уже від ряду літ, не заноситься. Що більше — там може прийти тепер до великого конфлікту, а навіть до війни з Японією. Для Европи евентуальна війна між двома найбільшими державами жовтої раси, в Азії означала би, що небезпека жовтої раси, про яку стільки писалося й говорилося до і після світової війни, заломиласяб на довший час, коли не на завсіди. Бо де два бються, там третій користає. Де два взаїмно себе ослаблюють, там зростає в силу третій.

КОНЦЕРТ В 20-ЛІТНЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Н. ВАХНЯНИНА

СЕРЕДА 9. ТРАВНЯ Ц. Р. В ГОДИНІ 7·30 ВЕЧЕРОМ. — САЛЯ ЛИСЕНКА.

„Українізація" в практиці.

Лиха доля „українізації" серед робітництва. — Несеріозність „українізації" та серіозність русифікації в червоній армії на Україні.

Комуністичні харківські верхи переладовані тепер теоретичними дискусіями, міркуваннями і теоретичними писаниями на тему „шумськізму", „хвильовизму" і „зради" КПЗУ. В кожній ділянці названої діяльности доказують вони, що найбільшими ворогами українського трудового народу є саме „шумськістн" та інші „хвильовисти" тому, що забурюють тихе плесо теперішньої радянської політичної „рівноваги" на Україні „націоналістичними" кличами, які межують зі „зрадою" пролетарських інтересів і зі спроневіренням ідеям чистої програми ленінізму в національному питанні. Теперішні сильні у дуже конкретні (чисто фізичні!) аргументи провідники КП(б)У з жидом Кагановичем на чолі твердять не тільки те, що вони єдині вірно інтерпретують у теорії та реалізують у практиці ленінську концепцію розвязки національної проблеми в приноровленні її до України, але й єдині ведуть інтензивну працю над розбудовою української(очев. пролетарської) культури та над проводженням українізації. Так у теорії!

Щож виявляє практика? Спробуємо відповісти на це на основі комуніст. джерел. Ось у харківському „Комуністі" находимо статтю Рутера про українізацію пятьох великих промисл. осередків. На них працює 4500 робітн. а між ними є 850 членів і кандидатів компартії. Укр. робітників є всього 2000, в тім партійних 330. Теперішні правителі України хвадяться все, що вони, мовляв, українізують пролетаріят, який є „авангардою" революції і підставою їх політичної екзистенції. Про ту українізацію в пятьох виробничих осередках пише Рутер дослівно, що досі „в галузі українізації й розяснення нашої нацполітики, коли нічого не зроблено, то в найкращому випадку зроблено надзвичайно мало".

Це так в осередках металлообробного промислу „Серп і Молот" і у відливарні та в осередках поліграфічного промислу „Червоний Друк", „Пролетарій" і ім. Фрунзе. Рутер характеризує далі положення ось як:

„Лінії й директив партії в галузі національної політики та українізації не усвідомлено як колективної роботи, що її треба спеціяльно здійснювати. Партійні, провідні верхівки виявили у цих серіозних актуальних питаннях неприпустиму бездільність і байдужість, що обективно сприяло протилежним тенденціям. З такого стану політика партії в національному питанні відбувалася лише на словах; ділом на місцях часто йдуть проти цієї політики і викликають недовіря, а також ріжні перекручення. Відсутність і недостаток інформації про нашу націполітику кінець-кінцем ідуть на руку елементам, що бажають політичної „клубніки" (політичної аморальности) й породжують такі явища як пасивний опір українізації.

Отже й самі харківські комінтернські ортодокси відкрили вже пасивний опір українізації у самому „авангарді" пролетарської революції серед робітництва. Колиж справа представляється так у таких великих виробничих осередках, то щож казати про інші, менше важні та підрядніші? Але перейдімо до конкретних фактів у названих осередках, які подає тойже Рутер.

„За матеріялами обслїду — пише він — в галузі українізації ми маємо мінус. Майже скрізь українська мова не здобула собі права громадянства. На заводі „Серп і Молот", образно висловлюючись українська мова становить 5 проц. На механічно-чавунно-ливарному про неї забуто на всі 100 проц. Там взагалі говорять, що українські робітники (60 проц.) навіть між собою не говорять по українському. Але були й інші приклади. Були сміливі, що виступали своєю рідною українською мовою. І щож? З них глузували. Чіплялися до кожного слова і кожної помилки й утворили настрій, що це мужицька мова. Скрізь і повсюди по партійних, професійних і комсомольських осередках діловодство провадиться російською мовою. Виняток становить комсольський осередок „Червоний Друк". По червоних кутках підчас раніших і обідніх перерв на загальних партійних і позапартійних зборах скрізь російська мова на 100 проц. Всі стінгазети видаються русьною мовою і лише зрідка, як біла ворона, проскочить кореспонденція українською мовою. А бюра осередків, фракції ФЗК, комсомольські бюра, очевидно, вважають це за нормальне. Коли один доповідач на загальних зборах зробив доповідь українською мовою, комсомольці не виступали, вони заявили, що не розуміють цієї мови. А коли один голова завкому вирішив українізувати засідання ФЗК, то інші члени попросили його перейти на руську мову, бачите, вони теж не розуміють української мови. І не дивно, що після таких явищ, комсомольці, з роду українці, заявляють, що їх рідна мова руська, а українці робітники, що ще одною ногою стоять на селі, починають соромитися своєї „мужицької" мови".

Чи треба більше? Хіба з того не видно до чого воно йде? Для комуністичних „аристократів" українська мова стала „мужицькою". Чуєте? **Мужицькою!** Про бойкот української книжки в тих і їм подібних робітничих осередках уже й казати не доводиться. Та всеж для ілюстрації наведемо за Рутером, що в бібліотеці „Червоного Друку" на 1625 примірників книжок є всього 100 українських, а перед обслідуванням на два тижні було їх лише 10. В бібліотеці механічного заводу на 439 всіх книжок — українських є тільки 35, і т. д. Доходить до того, що й українську комуністичну пресу там бойкотують. Словом „розквіт" українізації серед робітництва і тому нема потреби дивуватися, коли український робітник встидається української мови. Ленініаську розвязку націпитання дівчами з КП(б)У бачимс як на долоні!

Але перейдімо до українізації в червоній армії. Там картина ще сумніша. Дані беремо теж з харківського „Комуніста" і до того з дописів червоноармійських кореспондентів. Кореспондент Причко з 9-го кінного дивізіону пише:

„Є партійці, що знають українську мову. Але іноді такий товариш, коли йому пропонують говорити на зборах по українськи, відповідає: „я збіруюсь говорити серіозно, а тому говоритиму російською мовою". Кореспондент Мухін з 285 полку пише: „У нашій полковій бібліотеці є 12 тисяч книжок. В тім українських 2 і пів тисячі. Але щодо читання тих, то похвалитись тут нічим. За останній місяць українських книжок прочитано лише 210. Сюди входить не тільки література, але й підручники до навчання. За тойже час російських книжок перечитано 5000. Який з цього висновок? Чи не хотять читати української літератури? Нічого подібного! Причина тут криється в ставленні завідуючого бібліотекою та командірів до справи українізації. Завід. бібліотекою й пальцем не ворухне, щоби подбать про українізацію, а українську книжку він рекомендує приблизно так: „українською мовою лише шпиці ламати в гарматах, тому читайте російські книжки". — Кореспондент Юренко пише про українізацію: „справа в тому, що з червоноармейцями розмовляють виключно по російськи і вчать їх теж виключно по російськи". Інший кореспондент подає: „Ось маєте у нас був такий випадок: спитав якось червоноармієць командіра: чи скоро десятиліття куріяк? А той відповів: „гаваріте па русскі, я не панімаю па українскі. Што ето за курінь?" Або ще: знерветься козак до молодшого командіра: „тов. командіре, скажіть мені", а той грізно: „гаваріте как нужно". І козак намагається говорити „как нужно", тобто російською мовою. Було це в 3-тому кінному полку.

Все наведене зацитували ми з органу ЦККП(б)У „Комуніст". Виходить з того, що в військових частинах, де, як подає тойже „Комуніст", є 70—80 відсотків українців, **серіозно** ведеться тільки русифікація. Українізацію трактують там як баласт, як декорацію, бо навіть на курси для українізації, влаштовання яких звязане з видатками й оплатою учителів, цілковито не ходять. Про це теж пише в „Комуністі" один з кореспондентів. Словом у червоній армії роблять усе, щоби українського молодця відучити від української мови, щоби йому її збридити, бож хто хоче говорити „серіозно" мусить говорити по російськи. Іншими словами червона армія є на Україні таким самим засобом русифікації як була нім колись царська армія. Ось такими то шляхами водять теперішні диктатори з КП(б)У так звану українізацію України.

ЗАПРОШЕННЯ ВАЛЬДЕМАРАСА ДО ЛЬОНДОНУ.

(іх) Англійський посол у Ковні Аддісон запросив в імени англійського уряду Вальдемараса на урядові відвідини до Льондону. Литовський премієр має приїхати до Льондону 20. травня.

В павутинній сітці.

Вплив війни і повішення покуть. — Сальце на українську школу. — Арешти в Яворові й нищення української молоді. — Розвязання вищих клас станиславівської гімназії.

Війна зі своїми наслідками з багатьох видимих причинила глибокі потрясення й перевороти, а політика у культурному значінні, себто дешевеньке політиканство зі всіми відтінками злоби, розкладу і шкідництва втиснулося в кожну щічину життя. Війна зі своїми наслідками спричинила різкий переворот у сфері моральній, війна в значній мірі викривила в широких колах суть і розуміння ідеї й ідеальности, перенісшуючи поняття і самопожертву зі спекулятивно і шкурництвом, а часто навіть з провокацією.

Особливо буйно розвивається та ідейне замішання й політиканська розпещеність там, де під вагою гнітючого примусу наступає термодинамо-суспільна реакція. Результатом, на непродумане нічого відруховз, безплинова, на коротку мету обрахована реакція звичайно є весь на злим тих, що чигають на якусь установу чи якусь групу людей. Тоді наступає приборкування, розбивання, розпорошування, нищення. Вся енергія того гурта, а часто й громадянства, себто всіх його активних елементів є використати той гурток з наставленого сельця, або відсунути небезпеку від даної установи.

Приводити фактів з недавного минулого не є нашим завданням. Але зазначимо лише, що від кількох літ у павутинній сітці находиться українська школа. Поляї в гімназіях у Коломиї, в Перемишлі, в Долині, а в останніх часах у Львові є цього найкращим доказом. Коломийському гімназію перетворено на половину, перем. значно змаршено й обложено, а долинська перестала існувати. Поривчастість на ідейному підкладі дала зброю в руки тих, що засідалися на українську школу. В останніх часах той процес „павутинної сітки" був припинився, щоби по якомусь часі проявитися в новій формі. Історія з іменинами мэрш. Пілсудського, а опісля напад на помешкання дир. Сабата і пресово-позіційний дзаїн на тривогу — все те творило одну цілість в павутинній сітці, в якій находиться українська школа.

Не минуло й кількох тижнів від того часу, як у „Слов-і Польск-ому", вельми прихильному органі здезорієнтованих вшехпольських ендеків, вичитали ми вістку про „нове гнилдо саботажистуф руских", тим разом у Яворові.

По вістках „Слов-а Польск-ого", очевидно запозиченим від яворівської поліції, 1. травня в Яворові на мурах міста появилися „протидержавні афіші", а одночасно бурмістрові підвалено стирту сіна. Поліція вислідила спричинників цих актів в особах 4-ох учнів української гімназії, яких арештувала й відставила до суду. Мовляв, два з них підпалили стирту сіна, щоби відвернути увагу поліції і розлити по місті „протидержавні відозви".

Негайно звернулися ми до Яворова і довідалися ось що:

В дні 1. травня справді появилися на мурах міста „протидержавні відозви", але були це звичайні комуністичні летючки й відозви. У бурмістра згоріла теж тоді стирта сіна. **Mutatis mutandis** одні й другі інформації покриваються до цієї точки. Щож торкається дальших інформацій, то фактом є тільки те, що поліція арештувала чотирьох учнів VII. класи яворівської гімназії, а саме Савку Балинського, Грабовського й Олесенка під замітом розклеювання відозв і підпалу стирти сіна. На тему цього підпалу курсують різні поголоски. Одні говорять, що не зідо комуністів, другі, що то звичайна провокація, а треті, що то вчинок таки бурмістрівської служби. Та все це лише чутки і поголоски. Арештовані переслухані на поліції, а опісля в суді, відмежалися від імпутованих їм вчинків, а тільки один з арештованих признався, що він розклеював відозви, які застав у себе в хаті з потрошеним листом. Щож до підпалу, то **всі арештовані виказали своє алібі**, себто повну непричетність у суггерованому їм акті. Ясно, що після цього лишається тільки одно: випустити арештованих і шукати дійсних спричинників підпалу, бо розклеювання відозв є в грунті річи дурницею, а на всякий випадок невеликими „злочином". Тимчасом молодих хлопців тримається в тюрмі, замість у школі, та ще й заходить можливість, що їх відставлять до слідчої вязниці при окружному суді в Перемишлі.

Це один факт. А другий такий: В Станиславові дирекція розвязала самочинно всі чотири вищі класи української гімназії і про свій вчинок повідомила шкільну куратерію. Причиною такого драконського зарядження правителів гімназії і то під кінець шкільного року є та обставина, що значна частина учнів вищої гімназії не взяла участи у святкуванні 3. мая. Наслідок цієї поведінки учнів був той, що на другий день, коли вони явилися в школі, їх розпущено до дому. Справа опинилася знівці в куратерії, яка остаточно має рішити справу. Ось так прийшла черга і на станиславівську гімназію. „Розвязь" й правителів спричинила нові клопоти для учнів і їх батьків та підтяла знову одну шкільну установу.

Неучасть у святі 3. мая що не є таким страшним „злочином", щоби ак розганяти всі вищі класи станиславівської гімназії. Бо треба мати на увазі, що свято 3. мая, хоч і перетворилося формально у „державне свято", то воно всетаки є **польським національним святом.** Спеціально таку марку й таний характер надо воно в Галичині (бо тільки тут його обходжено!) перед війною і таку марку зберігло воно й до нинішнього дня на нашому грунті. Бо й справді, яке відношення до чисто паперової конституції 3. мая мають українці, які навіть можуть у повні користати з нинішньої, живої польської конституції!

Та якимбудь мається справа, не можна з наведеної поведінки учнів витягати аж таких далекойдучих консеквенцій. Ту справу мусить взяти в свої руки українська парл. репрезентація.

Ці два факти: арешти в Яворові і розвязання вищих клас української гімназії в Станиславові пятнайно доказують, що українська школа находиться в павутинній сітці. Вона окружена зі всіх боків темними духами, які чигають тільки на те, щоби її підірвати, перетребити, вичистити. Найгірше, коли до цього прикладають свою руку ще й ті, що причисляють себе до українського народу.

Розяснена тайна „вулканічного" пилу.

В останньому числі часопис. „Słowo Polskie" (ч. 124 з дня 7 мая 1928) поданий вислід хемічного розсліду відомого загадкового пилу, що впав 27-го квітня на широких просторах галицької України та сумежних околицях та стрівожив широкі кола населення. Розслід зроблений хеміком д-ром М. Вествалевічем і представляється ось так:

SiO_2	57·28 %
Al_2O_3	14·68 „
H_2O	11·13 „
Fe_2O_3	7·72 „
Na_2O,K_2O	5·82 „
CaO	2·56 „
MgO	0·89 „
SiO_3	0·30 „
CO_2	0·19 „
P_2O_5	0·09 „
Cl	0·07 „
TiO_2	сліди.

Переклад цих таємних знаків на загально-зрозумілу мову одержали ми від проф. І. Раковського, який дав нам щодо таємного пилу (теми стільки неоспадних здогадів і місцевих звичайних смертників і місцевих учених!) ось яке пояснення:

Як бачимо із цієї аналізи згаданий пил складається майже в половині із кремінки, себто піску (SiO_2) а відтак із значних кількостей звичайної глини (Al_2O_3), водя (H₂O), лусочок залізної руди т. зв. гематиту, малих кількостей окисів деяких первнів, як потас, (K) сод (Na) вап (Ca) маґн (Mg), крем (Si) фосфор (P) і тиктан (Ti), а якінці хльор (Cl). Всі ті складники вказують на те, що маємо тут до діла із звичайним порохом дуже зближеним до того, який в погідні дні гуляє по вулицях нашого Львова, засипуючи очи бідним мешканцям.

Двокис вугля (CO_2) вказує на те, що в пилі є також частинки рослинного походження, а коли не подано між складниками конечного, в такому разі, азоту, то вина тут недокладність розслідуючого. Але д-р Вествалевіч виразно каже що в пилі були „органічні замічнення". Лусочки гематиту вказують нам на те, що згаданий порох походить із околиць, де є достатком цієї цінної руди заліза — по напрямі пилу судячи, це може бути тільки південна Україна. І справді: з часописів Великої України довідуємося, що саме в днях 25-го і 26-го квітня шалів там страшний буровій, який порозбивав кораблі і човна на Дніпрі, понищив хати, та пірвав із собою величенські кількости українського пилу. Такі бурові бувають там звичайно при кінці квітня та з правила вони уносять цей пил напівніч, так, що він, як відомо, доходить до Ленінграду і Фінляндії. Цим разом буровій завернув у сторону нещасної нашої Галичини і наробив стільки страху і клопоту. Значить, загадочний пил не є ані вулканічним пилом, який не має стільки глини, кремінки та окису заліза, не є він також „космічним", себто не прийшов із всесвітних, міжзоряних просторів, бо не має чистого заліза, а є звичайним земним порохом. В цьому упевнюють нас і звістки які дістаємо з Вел. України. Ось так напр. один наш земляк, в листі до одного із членів Н. Т-ва Шевченка — в наукових справах —

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білорусі.

(Продовження).

Соціялізм двох перших Інтернаціоналів був в дійсности дуже нещирим з т.зв. недержавними націями. Признаючи рівність усіх у спільному змаганню до волі, соціял-демократи видвигали кожний раз принціп інтернаціоналізму тоді, коли мова йшла про підчинення слабшої групи сильнішій. Томуто на території Росії всі соціялісти мали бути за одність-тотожність українців і білорусів з великорусами і в цему сходилися соціялісти з обрусителями; на території Галичини українці і жиди мали підчинитися полякам, як представникам державницьких ідей історичної Польщі, а чому польські соціялісти зіткнулися з ендеками; на території Чехословаччини словаки, русняки і чехи становили одну чеську групу, в якій стиралися течії національно свідомих словаків з чеською, а на всіх них натискали німецькі соціялісти Австрії в обороні німецького стану посідання. Каринтія і Стирія були тереном постійної ворожнечі між словенською і німецькою соціялістичними групами, а Горіпа, Градіска, Трієст, Поля, Фюме між соціялістами італійцями, словенцями і німцями. Навіть велика світова війна не примирила ворогуючих груп внутрі II-го Інтернаціоналу. Про це найкраще розкаже колись історія т. зв. соціял-патріотизму 1914—1928+ Х. рр.

На основі усіх сумних подій внутрі інтернаціоналу ми можемо тільки ствердити, що прихильники І і II інтернаціоналу розуміли принціп боротьби за істнування дослівно: „сильнійший може слабшого прокоатнути, коли це йому вдасться". Соціялдемократія боронила слабших перед сильнійшими тільки тоді, коли цей сильнійший був її національним противником. Але гніт з боку свого національного уряду для інших націй находив і находить у соціялпатріотів все якісь причини для виправдання і оборони цего уряду. Нехай тільки вкажемо на ролю П. П. С. супроти українців за уряду Морачевського, а там Вітоса і Грабського, та в дану хвилину.

Тому згідно з принціпами соціялдемократичних груп 2-го інтернаціоналу — російської і польської — білорусини мали роетанути в десятикратно численнішому великоруському морі, куди головно перли їх російські соціялістичні гурти, або здатися на ласку в двоє численніших поляків. І так, культурно-національне життя Білорусі, що виявляло свою творчу силу стільки віків, мало завмерти по теорії обєднаних в II-ому Інтернаціоналі російських і польських соціялдемократів.

А що в революції проти централістичних, обрусительних і економічних змагань царату, Білорусь брала участь більше 250 літ, то тим самим завдяки цій участи Білорусі у визвольних змаганнях усіх поневолених царатом народів, польський нарід міг остаточно воскреснути до свого незалежного державного життя. Мало того: навіть у січневому повстанні 1863 р. білоруський народ приніс свою жертву за свободу Польщі молодечим життям Кастуся Каліноуского. — Але все це не мало ніякого значіння в очах польської соціялдемократії II-го Інтернаціоналу.

Подібно, російські соціялдемократи і соціялреволюціонери говорили тільки про „націоналістичний шовінізм" і „сліпий фанатизм" жменьки білоруських діячів, що добивалися всього-на-всього тільки повних прав для культурно-національного життя Білорусі. Правда, те саме було і з Великою Україною. Тому очевидно, коли жовтнева революція остаточно дала напрямок усьому революційному рухови і згодом закріпила соціяльно-економічні здобутки великої російської революції, її провідники мусіли приступити і до практичного вирішення національного питання.

Отже виходячи з ідеольогії і потреб всесвітної революції, творець III. Інтернаціоналу — Ленін підійшов теоретично до націй, як до комірок цієї майбутньої революції. Він зрозумів, що творчий комунізм мусить бути джерелом відродження, розвитку і розцвіту націй, щоби через повноту національного життя створити сприятливу основу для активної політики комунізму.

А для національного життя було це найбільше бажаним здійсненням прадавніх мрій. Для вчених і письменників було це джерелом праці і заробітку, а для широких кол молоді найвищим щаблем їх освіти, розвитку і підготовки до праці життя. Коли, даючи щось, справді — Комінтерн думав собі одно, то життя брало собі з даного і творило по своїм потребам, по своєму розумінні.

Ось спомин в пятиліття білоруського університету бувшого міністра освіти Інатоуского і першого ректора білоруського державного університету Пічети: „Завтра має бути акт отворення, а тут немає ще обстанови в актовій салі. Стягають її без поспіху і невпопад. Врящі перед актом доставляється найважніше — стільці і столи. А тут немає з ким поносити і розставити їх. Ми оба з ректором приялись жвавo за роботу, і до хвилі акту все було на місці..." Студентство в лаптях і свитках рівнож потрудилося для свого університету, бож будова власного дому одушевляла всіх майбутніх мешканців його...

(Продовження буде.)

пише „В газетах ми вичитали, що 27. IV. над Львовом носився „вулканічний порох" (по даних місцевих авторітетів). А в той самий час над Камянцем носився український чорнозем — порох, зрушений ураганом в полудневій Україні... Дивна метаморфоза — спокійний український чорнозем, перейшовши Збруч, прибрав вулканічний характер...

Український Акад. Хор у Празі.

Голоси чеської преси.

Чеська преса писала багато про участь Українського Академічного Хору (обєднаного празького і подебрадського) на концерті славянських гостей, який відбувся дня 9-го квітня п. р. у великій салі Промислової Палати. Деякі голоси тої преси наводимо.

„Венков" ч. 89. з 13. квітня п. р. пише: „Український Акад. Хор відзначається прекрасним голосовим матеріялом, точною вокальною дисципліною, повістю звуку та до подиву захоплюючими пянісімами. Хор вибрав собі за дирігента, подібно як Німбурський „Гляголь", жінку в особі п-і проф. Россиневич-Шуровської, яка в нічім не уступає своїй знаменитій товаришці п-і Прецлікове. Під її енергічною орудою відспівав хор між іншим цікавий твір Вериківського „1919 рік", який своєю оригінальністю зробив незвичайно гарне враження".

„Народ" ч. 86. з 12-го квітня п. р.: „На вечірці виступали співаки югославянські, польські, лужицькі, російські та українські, що дали доказ своєї зрілости як музичними творами, так і піснями, черпаними зі свойого народнього скарбу. Український Акад. Хор тішився найбільшим успіхом та був під мистецьким оглядом найліпшим. Твори, виконані українським хором під дирігуванням п. проф. Россиневич-Шуровської, дали доказ зрілости як співаків, так і дирігентки".

„Ческе Сльово" ч. 87 з 11. квітня п. р.: „Дирігентом Українського Акад. Хору є п-і проф. Россиневич-Шуровська, яка вибудувала дуже чисельний мішаний хор та повела його, не зважаючи на невідрадні еміграйтські відносини, на височину, нагадуючи часто славну і незабутню капелю Кошиця. Прекрасно звучали тут передовсім старі співи та народні пісні, в яких Україна займає перше місце між славянами".

„Народні Політіка" ч. 104 з 14. квітня: „Український Акад. Хор, веденій енергічною і певною рукою п-і проф. Россиневич-Шуровської, розпоряджає прекрасним голосовим матеріялом, який вона змаменито опановує; він достойно закінчив концерт славянських гостей, який ми бажалиб небавком знову почути".

З голосів польської преси.

„Курєр Познаньскі" з 16. квітня 1928: „Хор українців (мішаний) під орудою п-і Россиневич-Шуровської відзначався найвищим артистичним вишколенням, захоплюючи красотою звуку та незрівняною дисципліною".

„Пшеґльонд Поранни" з 15. квітня 1928: „Справжнім співочим змаганням був щойно пятий концерт, який відбувся того дня вечером. Тоді прийшли до голосу всі славянські народи, а яких на мою думку перше місце заняв без сумніву Український Академічний Хор під дирігуванням п-і Рос.-Шуровської з Праги. Опісля йшли Польща, а відтак в досить далекім відступі інші народи. — Д-р Л. Сужиньскі".

Голос „Люстр. Курєра Цодзенного" був у „Ділі" вже наведений. І. К.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з дня 7. травня.)

ЗАСІДАННЯ СЕНАТУ.

(Ік) Нині відбулося коротке пленарне засідання сенату. Після заприсяження 2-х нових сенаторів, прийшов на чергу два вибір чотирьох членів Держ. Трибуналу. Справу цю відложено до найблизчого засідання сенату, тому, що поміж клюбами не прийшло ще до порозуміння. Зате доповнено денний порядок внеском регуляміновоі комісії про припинення судово-карного поступування проти сен. Рогулі (біл.) до часу вигаснення його мандату. Цю справу референував представник регуляміновоі комісії, на який відносний внесок перейшов одноголосно. Представник цеї комісії сен. Ахматович (1-ка) представив, що ця справа датується вже від травня 1924 р., коли тодішній пос. Рогуля виголосив антидержавну промову, а суд присудив його на два роки тижкої вязниці. Тоді Рогулю арештовано. Опісля признано йому можність звільнення з арешту за кавцією 10 тис. зол., яких він не склав (бо не мав). Спочатку, казав референт, справа представлялася досить грізно, але після ближчого розгляду в комісії показалося, що сен. Рогуля за чотири останні роки змінив, мовляв, свою поведінку, а навіть виявилося, що більшовицький уряд переслідує його, як свого ворога. Тому комісія приходить із внеском припинити проти сен. Рогулі карно-судове поступування до часу тривання мандату. Цей внесок прийнято одноголосно. Опісля відбулося голосування над вибором двох членів і одного заступника членів комісії контролі держ. довгів. Найбільше голосів дістав сен. Богушевський (1-ка), потім сен. Янушевський (Вплв.). Заступником вибраний сен. Еберт (1-ка). Після відчитання деяких внесків та інтерпеляцій маршалок заявив, що найблизче засідання відбудеться імовірно за місяць, про що сенатори будуть повідомлені.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Голосування над бюджетом мін-ства праці. — Голосування над бюджетом мін-ства справедливости. — Бюджет мін-ства освіти.

(Ік) Після тридення перерви бюджетова соймова комісія радила сьогодня далі. Спершу переголосовано бюджет мін-ства праці та сусп. опіки. З важніших змін слід зазначити призначення 180 тис. зол. на суди праці та 50 тис. зол. на науковий інститут праці. Далі признано 100 тис. зол. на лікарські оглядини жінок і молодих робітників. На опіку над еміграцією призначено на 500 тис. зол. більше, себ-то підвищено кредит на цю ціль до 2 міл. зол. Прийнято теж внесок, щоби на інвалідів праці на селі призначити 500 тис. зол.

Після додаткового пояснення віцем. Шара переголосовано бюджет мін-ства справедливости. 500 тис. зол. призначено на організацію селянських гіпотек при повітових судах. Скреслено у відділі тюремництва 10.800 зол., а на цю суму побільшено видивування у відділі внедру справедливости. Зменшено видатки на службові подорожі та перенесення на 300 тис. зол. Вкінці прийнято демонстративний внесок соціялістів на очеркнення 10 зол. з позиції видавництва на знак протесту проти неоголошення в Дз. Законів ухвали сойму, яка знулювала пресові декрети.

Після перерви приступлено до розгляду бюджету міністерства освіти та віроісповідань. Міністр освіти Добруцький виголосив богатогодинний реферат повний статистичних дат. Цьогорічний бюджет мін-ства освіти творить 15.3 проц. цілого державного бюджету. Одначе міністр признає, що бюджетовий прелімінар не відповідає потребам шкільництва. З нових позицій слід зазначити 10 міл. на фізичне виховання молоді, під яким мін-ство освіти розуміє головно таборн військового приготування. Сума видатків на народне шкільництво виносить 202,834.737 зол. себто 57 проц. видатків міністерства. В цій сумі позиція на вчительські платні виносить 194 міл. зол. Міністр уважає 7-кл. школу за найкращу розвязку справи народнього шкільництва. Тепер є в Польщі 2.600 семикляссових народніх шкіл. Міністр твердить, що скарг на утраквістичні школи не було. Система освіти учителів учительськими семінаріями є недостаточна і треба творити педагогічні курси. Галичина („Мало. польска") достарчає 40 проц. цілого контінґенту вчителів у Польщі. Середніх шкіл у Польщі є 800, з того державних 368, середніх неполяцьких і утраквістичних 109, у цьому 15 державних. Крім того 120 шкіл призначених виключно для жидів із польською мовою навчання. Т. зв. язиковий закон не позволяє творити нові держ. школи для нац. меншостей. Якщо 150 батьків виступить із домаганням викладової мови неполяцької, то має бути утворена утраквістична школа. Міністр покликується на таку благодать для меншостевих шкіл, як прим. субсідіованнн білоруської гімназії в Новогрудку. Після міністра довго промовляв референт пос. Штимінський (1-ка). Зі статистики, яку він навів, виходить, що для жид. молоді є 129 приватні польські школи, 4 з польською і гебрайською мовою, 18 з гебрайською та 7 з жидівською мовою навчання. Українських шкіл є лише 15. Німецьких 29, польсько-німецьких 3, білоруських 3, білорусько-російських 1, литовських 2, французьких 2. В часі 1926-27 допущено до матури 90 проц. середньошкільників (з 8 кл. середньої школи). З того склали матуру 9.792 поляків, 507 українців, 24 білорусинів, 49 росіян, 200 німців, 1492 жидів. Хлопців було в цьому 7.833, дівчат 4 211. Щодо фахового шкільництва, то нині є в Польщі 1145 фахових шкіл. Фахове жіноче шкільництво розвивається настільки, що є замір створити для нього в міністерстві окремий департамент. Після промови референта председник комісії пос. Бірка заявив, що бачить на салі заступників членів комісії, які явилися спеціяльно на це засідання та що не явище в принципі небажане. Записано ще 12 промовців. Засідання триває далі та мабуть скінчиться пізно в ночі.

УКОНСТИТУУВАННЯ СЕНАТСЬКИХ КОМІСІЙ.

(Ік) Під проводом віцемаршалків Галіцка (1-ка) і Повзера (ППС) уконституувалися

Богато виграних
а між іншими **5.000** золотих на Ч. 99,699 впало в нашій колектурі
ШАНСИ ДО XVII-ої КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ є також величезні.
Ціла цілого льосу . . . . 40 зол.
1/2 льосу . . . . 20 зол.
1/4 льосу . . . . 10 зол.
Льоси висилаємо на заповідження, залучуючи чеки П.К.О. ч. 153545.
Лєнкорінки продаємо по курсі дня.
Земельний Банк Гіпотечний
Агенція — у Львові вул. Ягайлонська 8.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Поет у змаганні з прозою.

У 15-ліття смерти Коцюбинського.

Треба би мати з місяць повного дозвілля, щоби придумати загальний заголовок на статтю про письменника, що не любив голосних слів, модних вивісок, популярности, ні якоїнебудь іншої банальности. А на нарис про нього щонайменше стільки, скільки він потрібував для писання своїх новель: час на збірку матеріялу, на передумання його аж до повної картини з усіма подробицями, на устне передання її перед якоюсь близькою людиною і врешті: дуже-дуже пригожої хвилини, щоби у скупленні зловити її кінчиком пера.

Бо Коцюбинський був постом із складною душею сучасного інтеліґента. А це значить стільки, що: рідким явищем у нашій літературі. Покладена тут статейна вивіска не має на меті бинути ще одно штудерне зясування поетової уяви чи іншого „секрету його творчости". Ця випадкова назва для одної із струн його психольоґії, що тремтіла між двома бігунами його людської природи, складеної — як учать нас відручники психольоґії для прозорішого зрозуміння переплутаних границь — із тіла та душі.

Таке упрощування проблем має свою прикмету при однакових індивідуальностях. Коли читаємо в нарисах, студіях і підручниках, що Коцюбинський був спершу реалістом, згодом імпресіоністом, на вершинах своєї творчости знову завернув до рідної побутовщини, далі: що в усіх його творах переважав естетизм, субєктивізм чи аристократизм духа, аж тоді всі ці ящикові схеми остобісіли нам настільки, що ми починаємо все з початку.

Наші критики уявляють собі, що реалізм це один із шаблів літературної дрібниці, по якій іде вперед світова література; коли після реалізму прийшов імпресіонізм, отже ясне, що Коцюбинський ідучи від одного шабля до другого, пявся вверх у розвитку свого таланту. Ріжниця між цими двома шаблями мала би бути в тому, що раніше письменник звертав більше уваги на малюнок зовнішнього світа, а згодом, дозрівши як мистець, звертався до внутрішніх переживань. Виходило би, що найкращі пости-лебедяти плавають в сфері чистих зворушень, сліпі на весь зовнішній світ і великі, дозрілі творці, як Фльобер чи Толстой що дають наскрізь епічні картини, вільні від субєктивних тонів — перепрутали свої ролі чи просто пишуть по непорозумінні...

Наша критика матиме ще довго клопіт із Коцюбинським, який нагадав їй деякі напрямки европейської літератури. Ці напрямки не мають багато глузду на нашому ґрунті, бо за ними не стоять літературні турґєнєви, гоголи, школи або могутні індивідуальности, що свідомо перетворювали би якісь погляди про завдання мистецтва у нові літературні форми. У першій добі своєї творчости Коцюбинський був під сильним впливом рідної літератури, у другій під впливом ріжних европейських письменників, незвязаних ніякими спільними рисами творчости. Боротьба за власні форми вислову починається у Коцюбинського одночасно зі сліпомістю, що не личить продовжувати сентиментальну побутовщину Нечуя-Левицького і що треба шукати нових сюжетів. Коли ж брати рідні сюжети, треба — він почуває це — відокремити із них все те, що робить їх тенденційно-реалістичним малюнком.

Осередок боротьби для Коцюбинського переноситься на вибір сюжету та його обробку. Ця боротьба не має ніяких рис його виїмкової, чисто індивідуальної трагедії. Її мусить вести кожний письменник, що лишається намулу старих літературних річаків. Вона стає трагедією для Коцюбинського у звязку із загальним тодішнім станом нашої літератури: він живе як людина духово на вищім рівні, ніж світ рідної літератури. Коцюбинський відчуває високу чуттєвість творчости і є вражливий на вироблену гнучкість чужих літературних мов. Він хотів би як письменник найти перехід до них. Сюжету придумати не можна: його треба найти, відкрити, долапцути. Коли він під рукою, у найближчім сяйловинці тоді існує небезпека, що разом із тим вирушать усі шаблькові примари рідної літературщини. Коли він — далекий, тоді як достроїти та зібрати до нього мову, виплекану на описах непирокого, невибагливого рідного побуту?

Самотність чи мовчазність Коцюбинського, що зросли в його критиків до епітетів естетизму та духового аристократизму в природним наслідком факту, що він не мав з ким поділитись працею у своїй письменській лабораторії. Те, над чим він мучиться все життя з найбільшим завзяттям і що є в нього основою всієї творчости: стиль, не існує між його земляками навіть як зрозуміння звязку між уявою, світоглядом і формою твору. Все, що Коцюбинський напише — видруковане неправильно, без змін, поправок, порад чи навіть критичної вимінн гадок із видавцями. Інтелігентна людина, незасліплена дешевим просвітянством, захоплена чужинною творчістю, замість набрати віри в свій талант, находить у собі щораз більші сумніви щодо вартости написаного. Коли минають роки, Коцюбинський сам бачить власні недостачі, ніяковіє від них і болюче відчуває нові кінці самокритицизму.

Коцюбинський — поет у змаганні з прозою. Поняття поета та прози розуміймо якнайширше. Поет не робітник пера, що для вислову своїх почувань і думок приймає ціну пишу складних і невідхильних законів гармонії. У прозі складні засоби поезії: ритм і рима переходять у

в сенаті такі комісії: закордонна (голова кн. Зда. Любомірський, і-ка, заст. Коліцький, ЗЛН), правнича комісія (голова Познер, ППС, заст. проф. Макаревич, ХД), регуляміпова комісія (голова Янушевський, Визв., заст. Ахматович, і-ка), освітня комісія (голова сен. Мих. Галушинський, Український Клюб, заст. Коліцький, ППС, секретар Ерлаан, „Пяст"), комісія суспільної господарки (голова Рогович, заст. сен. о. Татомир, Український Клюб), адміністраційна комісія та самоврядування (голова Роман, і-ка, заст. Родля, і-ка). Правнича комісія рішила вибрати на найближчім засіданні трьох сенаторів до комітету законодатної техніки.

ПРОТИ МІН. МЕДЗІНСЬКОГО.

(ік) Делегація варшавського союза телефонічних абонентів відіслала всі соймові клюби і склала їм меморіял у справі системи обрахування телефонічних розмов т. зв. міриками. В меморіялі виступили проти мін. Медзінського та його промови на бюджет. комісії. Один із клюбів заповів, що зголосить на бюдж. комісії внесок про демонстративне скерцювання 1 зол. із сум, призначених на купно акцій ПАСТ-и.

ВНЕСКИ Й ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СЕНАТСЬКОГО КЛЮБУ.

(ік) Сьогодні сенатори Українського Клюбу зголосили такі внески: 1) В справі стягання грунтових податків із селян у місяцях перед жнивами від березня до серпня кожного року; 2) в справі негайної допомоги голодуючому селянському населенню, що потерпіло від градобиття в пов. Зборів і такі інтерпеляції: 1) в справі реактивування школи в селі Мільно, пов. Зборів, 2) в справі неприняття на службу почтового урядовця Андрія Бати, 3) в справі припинення слідства проти Івана Ортинського, 4) в справі утраквізації народньої школи в селі Грусятичі (Бібрка) та неправного присуду в цій справі львівської Курторії, 5) в справі невідповідної поведінки управителя школи в Бикові (Самбір) Франціпка Мирегка і 6) в справі відмови з боку Рольного Банку позички населенню в тих місцевостях, у яких знищені табулярні книги.

ФАХОВА СТАТИСТИКА ПОСЛІВ.

(ік) Гол. статистичний уряд оголошує статистику послів по званнях. В соймі є: хліборобів 86, поміщиків 27, промисловців і купців 21, ремісників 2, інжиніріа і техніків 15, духовників 11, правників 48, військових 9, дневникаріа і літератів 43, університетських професорів 43, гімназ. і нар. учителів 21, держ. і прив. урядовців 64, лікарів 12, робітників 14, інших звань 30.

УНЕВАЖНЕННЯ МАНДАТІВ.

(ік) На 11. травня скликано регуляміпову комісію, яка є одночасно комісією посольської недоторканості. На порядку нарад є внески на уневажнення мандату пос. Бітнера (ном.) (внесок його однофамільника з ХД) і внесок Визволення на уневажнення мандату трьох послів, м. ін. д-ра Зда. Стрийського (і-ка, пов. Львів). Тому засідання регуляміпової комісії вповні може бути цікаво.

НЕДУГА МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) У соймових колах розійшлася сьогодні вістка, що марш. Пілсудський не буде взагалі присутній на засіданні бюджетової комісії, яка в цьому тижні мусить уже приступити до розгляду бюджету мін-ства військових справ. Маршалка Пілсудського виступить імовірно віцемін. ген. Конажевський. Це рішення буцімто прийнято вже, з огляду на стан здоровля марш. Пілсудського, який не дозволяє йому покидати будинку інспекторату армії, в якому він замешкав після виїзду зі шпиталю.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з дня 7. травня.)

ПЕРЕНЕСЕННЯ ЛЬВІВСЬКОГО ВОЄВОДИ.

(ік) Президент держави інвеституває дотеперішнього львівського воєводу Петра Дунін-Борковського воєводою в Познані, а познанського воєводу Бінського звільнив із його становища.

ВІДГУКИ АТЕНТАТУ НА ЛІЗАРЕВА.

(ік) Сьогодня більшовицький посол Богомолов передав міністрові закорд. справ Залеському ноту в справі атентату на Лізарева. В ноті звернено увагу, що атентатник Войцеховський був на ліеті осіб, які на думку більшовицького уряду, повинні бути виселені з Польщі. Взагалі в ноті говориться про виселення політичної еміграції, яка, на думку більшовиків, погрожує безпеченству більшовицького представництва та взагалі діє на шкоду більшовиків. Є відомість, що нота подана в російській мові. У звязку з атентатом перевелено серед рос. еміграції великий трус й арештування. Відгуком цього атентату є теж конфіската нинішнього „Курєра Червоного" за передруку статтю п. з. „Голл, наше после совнки!", з якій автор обговорює домагання звуження прав політичного азилю.

УЧИТЕЛЬСЬКІ КУРСИ

(ік) Мін-ство освіти організує в цьому році яких 70 вакаційних курсів для учителів народніх шкіл. Ці курси призначені здебільш для кваліфікованих учителів. Подробиці подані в ч. ч. Урядового Дневника мін-ства освіти.

БІЛЬШОВИЦЬКІ ТРАНСАКЦІЇ.

(ік) Із Москви повідомляють, що більшовицький Внешторг продав в останніх днях великий транспорт конфекції закордонним фірмам. Ці товари були спершу вивезені на український ринок задля виміни їх на збіжє, однак закупно збіжа не повелося на Україні, тому московський центр. уряд узяв ці товари назад і продав закордонним фірмам.

ЗЕМЛЕТРУС У ТУРЕЧЧИНІ.

(ік) Повідомляють, що землетрус, який зайшов у Туреччину 4. ц. м., знищив 800 домів, під якими згинуло 32 людей.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

(ік) Японсько-китайський конфлікт загострюється. З телеграм виходить, що обі сторони обвинувачують себе взаїмно у страшних жорстокостях підчас останніх боїв. Військовий комунікат японського штабу стверджує, що в боях за місто Цінанфу згинуло повад 300 японських громадян. Взаїмно передано ноти в дуже гострім тоні. Мін-ство маринарки Злуч. Держав оголосило комунікат, що на китайських водах є 61 американських военних кораблів із 11 тис. вояків. Комунікат передбачує можливість, що ці відділи будуть активно взяті для забезпеки життя і майна американських громадян.

ПОЛІЦІЯ ШУКАЄ ПОЛІЦ. АГЕНТА.

(ік) Кілька днів тому повідомляли ми про скандальну історію, яка лучилася на тутешньому процесі проти зломників, які старалися підкопатись під державні графічні заведення та що оборонці оголосили ревеляційні дані, що головним організатором, фінансуючим підкоп був агент варшавської політичної поліції Зда. Вишинський. Він був таксамо свідком у процесі Білоруської Громади. Тепер у Білостоці йде процес проти 136 обвинувачених за приналежність до комуністичної партії Зах. Білорусн. Свідок Вишинський має також свідчити у тому процесі, однак він на розправу не явився. Суд поручив шукати того свідка поліцією.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·88·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіліпг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·29—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерліпгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський флюрен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·05·00 копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварняний 41·50—42·50, ячмінь на пашо 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, баробоя пропислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля полірова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, міпанка пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке краєне прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рі-пак озимий 65·00—70·00, мука пшенична 40 прц. 87·00—88·00, мука пшенична 50 прц. 78·00—79·00, мука житня 65 прц. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 57·50—58·50, мука кукурудзяна 43·00—44·00, отруби житні 28·25—28·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 82·25—84·25 пшоно 78·50—83·50, крупи ячмінні 60·25—61·25, пеницак 58·50—59·50, просо краєне 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина краєна 220·00—230·00, мак синій 90·00—110·00, мак сивий 75·00—90·00. Міпки істові виробу Страдом Барта 1·70—1·80. міпки уживані добрі 1·30—1·60.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

своїх взаєминах у проблему стилю. Коцюбинський поет ще й тим, що ідеольогічний підклад твору блідне в його уяві під напором емоціональних елементів; у сюжеті не головне його ідея, а сюжет родиться в нього під впливом чисто-зорових, наскрізь малярських вражінь. Ліричне дно психольогії Коцюбинського таке глибоке, що вся дисципліна його письменської праці не в силі опанувати гри його мінливих, далеко примітивних плес. Те, що грає в цих плесах, а вачинене ним у рямці чарівного краєвиду чи барвистої історії це тонке прив'язання до життя, яке треба тратити.

Мистецтво Коцюбинського в тому, що він пробує передати свою вражливість, свої наскрізь субєктивні зворушення зовсім далеким йому малюнком. Люди, що не в силі оцінити твору, зазвичай не зведуть його до якоїсь „провідної думки" переладованої на „літературний напрямок", „тенденцію" чи „світогляд" не в силі зрозуміти, чому Коцюбинський вибирав на свої оповідання також теми, в яких не зясовував вираної ідеї і з якими не звязував свого переконання.

А проте поет, як і маляр, може находити насолоду у передачі колірів, їх нюансів і тисячних взаємин. Коцюбинський кохав життя серцем людини, що вміє глядіти на предмети і явище радощами, що їх бачить і тому, що вони існують. Недуги, що підірвали його організм зміцнювали наскрізь фізичне прив'язання до предметів, такими як вони є, родила разом з леткою уявою своєрідну втіху переживати хвилини розставання із ними. Люди, що погорджують життям, що не цінять його і думають про смерть із полегшою, не зависідають стільки мелянхолійного усміху, що інші закохані в його сокровитости, а свідомі скільки гіркости є в кожночасним пропанні з життєвими радощами.

Біографи Коцюбинського можуть розпорцувати всі архіви і збирати ріжні причинки до його життєпису; вони не вийдуть поза признання зроблені ним самим за життя, що весь його життєпис міститься у кількох сухих рядках. Його досить численні мандрівки у чужі країни були тільки звичайною потребою нервової людини відсвіжити палітру своєї уяви, приспану пилом хуторянства, канцелярщини та одномаїнітности. Якщо досі заховались із його бібліотеки книжки улюблених ним авторів, цікаво було би простежити, який із них в якій мірі завважив на якім його творі. Ті, про яких вилив він сам паче*, могли би назватись і інакше. Коцюбинський завдячує їм лише поширення своєї

* Золя, Стріндберг, Гарборг, Гамсун, Від, Верга, Шпіцлер... У коротких життєписних довідках, які я дістав від Коцюбинського в 1911 р. (за в літ пізніше від висилання до Єфремова, тоді, коли Ком. міг охопювати вже всю свою працю) згадані тільки дві письменники: Мопасан і... Фуфєй

вражливости, що не задовольнялась ні готовими літературними ідеями ні невибагливими літературними формами, які були у нас на похваті.

Чужинні впливи на Коцюбинського не були настільки сильні, щоби він сам перейнятий їхньою оригінальністю вплазав захоплений новими овидами, на інших. У його світогляді та вражливости є щось несміливого, незосередженого, мов неспевність людини, що хотіла би найти відповідь на питання: чи наш світ складається більше із реальних предметів чи більше із субєктивних вражінь. Коли шукати його посвоячень між північними письменниками, най більше можна їх найти в Якобсена, справжнього поета в прозі. Кобилянська могла захоплюватися Якобсеном, а Коцюбинський його не знати. Те, що в Якобсені вабить тремтючою вражливістю уяви, живе як і в Коцюбинського в його мистецтві слова, зовсім недоступним для Кобилянської.

Коли Коцюбинський належить нині до тих двох-трьох письменників в усієї нашої літератури, з яких один том я вибрав би, якби мав зовсім лише три взяти із собою до зоомертної вязниці, то цю привабливість завдячує йому він тільки своєму змаганню за нове мистецьке вирядля. На перехрестях літературних шляхів часто вибираємо за провідника не того, що самовисвідомлено паче про мету, до якої хоче нас вести, а того, що відвертається від стародорогказів і волів сам блукати мозочки в гущавині. Коцюбинський належав до таких напів заблуканих, що знали велику тайну творчої сповіди: чар недосказаного, в страху, щоби не досягти тої межі, де індивідуальне переживання зливається із загальнодоступною громадською та літературною схемою.

Коцюбинський — друг Горького, що хотів жити на рівні мистецтва доступного сучасним йому російським письменникам ставив у своїй праці домагання, яких, здається, не відчував як духову потребу, ніодин нам сучасний йому письменник. Усі вони жили наскрізь громадянськими мірками і уявляли собі, що знімаються високо понад „субєктивізм" чи „естетизм" мистецьких змагань чужинних письменників, тому, що перш за все стають „провідниками народу". А проте рівень Коцюбинського був вищий і його завдання важчі.

У нашій літературі, після великої революції, що вивернула буцімто вверх дном усі давні мірки цінування творчости, і досі, як за життя Коцюбинського, вірять, що його величина „в ідеольогічно-соціяльним підході". Блажелні віруючі. Література, в якій кожний епоха її межі знає заалагегідь, якою повинен бути світогляд письменника і провідна ідея його творчости є справжнім паростком небесним.

По широкому світі.

Мадярський уряд домагається видачі Белі Куна, обвинуваченого в Будапешті за вбр двох українських старшин і одного мадярського офіцера артилерій.

Англ. уряд рішив видати „Білу Книгу", в якій будуть оголошені дипльоматичні документи, що торкаються переговорів з Єгиптом.

Згідно з офіціяльними даними видавництва в Штокгольмі, життя подорожіло в цьому місті від війни більш як на 70 процент.

Підчас воздушної катастрофи на лінії Вашинґтон-Ню-Йорк згинув член палати представників Сві.

Франц. посол у Пекіні Де Мартель виїхав через Сибір до Франції.

„Італія" Нобіле причалила до заливу Кінгсбей на Шпіцбергу.

В ісп. місті Аеті найшли кістяк якоїсь передісторичної потвори, як догадуються: ідозавра.

У Румунії підчас поділу земель між селянами дійшло до битви між двома селами. Жандарми мусіли стріляти: вбили 4 особи.

На політичнім нічу в Суботиці (Югославія), де виступали Радіч і Прібічевич дійшло до бійки. Один студент тяжко ранений. Віче перервали.

Уряд пінд. Китаю виплатив Сполуч. Державам відшкодування за втрати, яких зазнали америк. громадяни підчас обстрілу Нанкіну.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7810.

Закарпаття і його студентство.

Два напрями — два студентські товариства.

На Закарпатській Україні з кожним днем росте національна свідомість. Все-таки з різних причин воно йде досить поволі. Сам нарід є дуже прибитий. По верховинах люди голодують. І якжеж голодна людина може думати про щось інше, як про те, щоб забезпечити життя собі та своїй родині? З інтеліґенцією-ж справа має ться інакше. За старого мадярського режіму інтеліґенція (з маленькими винятками) цілком не признавалася до свого народу, кпинами — чим далі, тим сильніше старалася відмежуватися від нього. Дуже часто перемінювали собі навіть імена, щоби не видно було й сліду українського походження.

Щойно по перевороті там почало розвиватися, почала будитись національна свідомість. Та мало хто зі старої інтеліґенції зрозумів вимоги часу, мало хто вступив у ряди нового народнього напряму. Бо інтеліґенції було якось прикро знизитися зі свого педесталу і приступити до свого народу з братньою любовю. Вона радше стала шукати нових доріг, щоб віддалитися від нього. І знайшла цей шлях в „общерусскости". Таким чином і на Закарпатській Україні, як в своїм часі в Галичині, існують дві національні орієнтації, а саме перша — це здорова народня українська орієнтація, друга-ж фальшива, засуджена на смерть, „общерусскость".

Усе те без сумніву має великий вплив і на студентство. Воно також розділилося на український „Союз Підкарпатських Студентів" і на мацапське товариство „Возрожденіе", яке, що правда, має нині вже більше членів, як Союз (це переважно сини інтеліґенції, якій лекше приходиться вчити своїх дітей, як селянам, тому їх покищо більше), але моральна сила є за народнім студентством і лиш воно певно побідить.

З останніх часів починається в „Союзі" живіше культурне життя. На великодніх феріях дав „Союз" на Закарпатті два театральні представлення, а саме: в Ужгороді „Украдене щастя" І. Франка, а в Хусті „Заколот" Коцебуе. Обі виставі тішилися гарним успіхом, як моральним, так і матеріяльним. Крім того як в Ужгороді, так і в Хусті приняла публика „Союз" дуже привітно. А це має те значіння, що лиш український народній напрям там здоровий і лиш він має будучність, хоч цей напрям на Закарпатті переслідують, а „общерусскость" піддержують. Та не може тільки на якийсь час перешкодити підкарпатським українцям в їх національному розвитку, але ніколи спинити його. Як український напрям переміг в інших українських землях, так побідить він певно і в цій частині нашої землі. Бо деж знайдеться така сила, яка могласб спинити те, що природне і стихійне? — **о. А.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Підозріле явище.

Перед кількома днями були ми свідками дивного явища. На галицькому горизонті явилися хмари, не дощові, градові чи політичні, а хмари порохові.

Різні здогади були щодо цього. Одні казали, що це під Залісцями вибух вульканів. (перенесений знід Бібрки), другі, що це горить Борислав (який вже давно не горів), треті, що це просто звичайний — найзвичайніший кінець світа.

Львовяни вирішили спочатку ще інакше. Хтось пустив чутку, що в ночі відбулося замітання міських вулиць і що це курява закрила горизонт Европи.

Я особисто склоняюся до останньої думки, бо знаю, що якби вулиці Львова позамітав, то справді можна булоб затемнити сонце.

Але на те є на світі, а тим самим і у Львові, вчені люди: планетники і „землельники", щоби балямутства не ширилися.

Різні магніфіценції і ексселенції, знані з пруленції і сценції, справу небесної курявн взяли вселаскавіше під розгляд.

І проголосили:

„Курява, яка летіла і впала на наш край, не вульканічний пил. На це вказує наш досвід у першу чергу, а хемічна аналіза в другу. Велика скількість потасу, який находиться в цій куряві незвичайно підвисе плодовитість землі, бо рахуючи поверхню Галичини і грубість пилу на квадратний центиметер виходить ясно, що наш край дістав задурно сто тисяч фір бочок потасу".

Ці інформації труснули публичною опінією Польщі, неначе як своєчасний мавий переворот.

Всі раділи, що небеса дбають так про Польщу і — коли нема грошей — посилають забездурно штучний навіз.

Choć Czech, Prus, Bolszewik
Zabrał polskie kraje
Zato nam zadarmo
Pan Bóg potas daje!

заспівав один з польських поетів, пригадуючи собі Спиж, Східні Пруси і Правобережжа.

На підставі наукових і постичних даних, деякі чинники приступили до роботи.

1) Рішено підвищити на цей рік податок від поля.

2) Стягнути належитість за штучні навози, згідно з обчисленнями ученик.

3) Зажадати в тої держави, з якої надплила курява митної оплати враз із карою за контрабанду.

Крім цього по містах призначені великі суми грошей на комісії до полення улиць і тротуарів, які напевно заростуть хабазом після такого почною.

Тимчасом вийшов з того невеликий, але всеж таки пшик.

Курява, що впала на галицьку землю, показалася звичайним українським чорноземом, що принесений боревієм знад Дніпра, прилетів через Збруч до нас.

Малопольські вчені не повинні собі брати до серця, що вони „дещо" помилилися.

Пил з України, хоч він і не походив з вулькану, мав вульканічний характер, так як і все, що звідтам приходить, чи походить! З тим не можна собі дати ради навіть замикаючи вікна.

Тільки єдиний Сельроб може виконати велику Працю і дати дощільну Раду, що зробити з тими Вікпами.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Концерт в память Анатоля Вахнянина.** В програму концерту в память 20-літніх роковин смерти Анат. Вахнянина, що відбудеться в середу, 9-го ц. м. в салі Т-ва Лисенка, увійдуть побіч вступного слова ось які твори покійного композитора: 1) Хори чоловічі: „По морю, по морю" (хор починає з арії „Ярополк"); „Молоді ени"; „Живем, живем"; „Ура у бій" — хор позаяк із сольовим терцетом із опери „Купало" — відспіває хор Т-ва „Сурма". 2) З мішаних хорів виконає „Львівський Боян"; а) Народні пісні: „Дев я", „Шуми риба", „Журбом мол", „Ой, взанесли чорні хмарк", „Об. гулі"; б) Хоровий із опери „Купало". 3) Із сольових точок виконає відома артистка А. Остапчук арію Одарки із „Купала", а баритоніст п. Мартинюк пісню Омара із „Купала". Фортепіяновий супровід обняли пп. В. Барвінський і Б. Кудрик. Білети в ціні 4—1 зол. продаються від сьогодні в книгарні Шевченка. Початок точно в год. 7.30 вечером.

— **Виставка памяти Коцюбинського.** Готуються до роковин Коцюбинського, Чернігів, державний музей організував надзвичайно цікаву виставку. За основу експозиції є кутов Коцюбинського, впорядкований у музеї ще на початку 1926 р. Складом експонатів виставка обіймає ціле життя й творчість письменника, починаючи з подільського періоду. З рукописів виставлено майже всі оригінали його творів. Надзвичайно цікаві є окремі вітрини, що характеризує процес творення „Фата Моргана". Тут є різні варіянти й перерібки в чернетках, матеріяли „губстатбюра" про аграрні рухи 1905 р., судові акти з помітками на них письменника тощо. Крім цього широко експоновано листування Коцюбинського (окремі вітрини — з М. Горьким і В. Гнатюком), багато світлин з його життя в Чернігові, в Галичині, на Капрі, а також предмети письменника — оділ, крісло, дві шафи з бібліотекою, приладдя до писання.

— **Охоронне щіплення проти віспи** починається у Львові міськими лікарями 8-го ц. м. Обовязані щепитись усі одноріпні діти, семилітні і ті, що мали щепитись уперше або вдруге минулого року, а цього не зробили. Із щіплення можуть користати і всі інші. Щіплення безплатне щоденно в год. 5 попол. весь травень і червень. Львовані, де щіплять подані для кожної дільниці в магістратських оголошеннях. Родичі, що не напіплять своїх дітей або не виправдаються відповідатимуть згідно із законом.

— **Залізнича панама.** У львівській дирекції залізниць панували цілічні відносини. Довідуємося про це із польської преси з нагоди арештування шефа „відділу засобів" Павловича та його спільників-доставців, які від довшого часу набивали собі кишені своїми спекулянтськими. Найцікавіше в усій цій історії це те, що Павлович не мав на своє становище ніяких фахових кваліфікацій, крім хитрощів та нахабности хабарника. Дирекція залізниць має міліонові втрати.

— **Самогубство хліборобського емерита.** Зі Станиславова повідомляють нас, що в пятницю, дня 4. ц. м. відібрав собі життя вистрілом з револьверу Михайло Галамай, головний адміністратор хліборобського „Сільського Прапора" і права рука його редактора Івана Стовпюка. Причини самогубства невідомі. Догадуються, що на нього так розчавлюючо вплинув факт відмови цьому органові урядової допомоги, через що Галамай втратив основу екзистенції, не маючи змоги вже вернути до чесного українського громадянства.

— **Катастрофи й нещастя.** Земля під Коринтом не успокоїлась; вона знову чотири рази тремтіла. — У підм. стейті Каролїни перервала гать залила велику долину з домами. — Ріка Іртиш залила Омськ; такої повені давно не було. — Пил, що впав на Львів, помандрував на Поморя. — На римськім летунськім майдані пожежа знищила 5 літаків.

— **Заворушення на Україні?** Паризькі „Последнія Новості" передають звістку, буцімто в околицях Винниці, Хайсина, Корсуня, Черкас і Мелітополя оживилась діяльність партизантських відділів, які грабують харчові склади та вбивають радянських урядовців. У зв'язку з цим змішеним „сепаратистичного руху" мало викликати московське Політбюро Затовеського і є чутки про те, що на місце голови Совнаркома Чубаря прийде Ярославський. Для характеристики цього зросту сепаратизму приходить на пізні інформація, що „не вважаючи на протести Москви, Україна матиме на кельнській виставці власний павільон".

— **Дрібні вістки.** Дня 29-го квітня Українське Т-во допомоги емігрантам в Україні в Ченстохові відсвяткувало святочні сходини в десяті роковини проголошення 4-ім універсалом Центр. Ради незалежности Української Республики.— У Варшаві помер підчас концерту в Філгармонії, композитор Вертгайм, коли диригував орхестрою. — До Парижа приїхали відомі америк. фільмові артисти Дагляс Фербенкс і його жінка Мері Пікфорд. — У Копенгагені арештували за обкрадування в кімнаті молодого данського письменника Кая Брусса. Арештований заявив, що вкрав, щоби познайомитись із психольогією злодія, якого хоче намалювати в своїй повісти. — Франпуська „королева ептківки" Сузанна Ленглєн виходить замуж за багатого каліфорнійського банкіра Болдуїна. В подорож до Америки таки вибиралася Ленглєн вийково бридка жінка.

— **Рекорди.** Америк. летун Томас побив рекорд вимани лету, встановлений Ліндбергом, який летів 33 і пів години, а Томас 34 години. — Жінка параського вбийника Месторіва, який має на совісти золотаря Трюфема і що стане перед судом у червні, подала прохання до м-ства справедливости, щоби їй дозволили взяти шлюб із Месторіном у церкві, бо досі вона взяла з ним тільки цивільний. — 15-літня паризанка Леонї Біоде пробувала отруїтись, тому, що була завагітна і хотіла вийти замуж, а родичі їй не дозволили. — Молодий львівський піаніст Мак Брін побився об заклад на 250 фунт. шт. що гратиме 100 годин на фортепіяні без упину вальси, фокстроти, чарльстони.

— **М. Галинський,** премієр-тенор харківської державної опери виступить гостинно на сцені львівського міського театру в операх: „Тоска" (в середу 9. 5.) і „Аїда" (в неділю 13. 5. вечором). В першій буде співати партію Каварадоссі, в другій Радамеса.

— **Літературний куток.** Премія Нобля не дає спокою цього року численним кандидатам на неї у Франції. Бо Франція давно вже не одержала цієї премії (Франс, здається, був останнім) і тепер буцімто приходить черга на неї. Від часу як виявилось, що літературні принципи у кандидатів не грають такої ролі як урядова їх підтримка (приклад Рєймонта та Деледди) у Франції кожний із сорока „безсмертних" уважає себе найкращим кандидатом. До цього часу ніхто не сумнівався, що єдиним кандидатом без суперника є філософ Бергсон. Тимчасом під самим „Склепінням" — як називають паризьку Академію — найшлись суперники. І чутки, що смертельно образився Поль Бурже, який є тої гадки, що він має більше заслуг ніж Бергсон. А за ним повістяр Прево та Естонїє. Кажуть, що Бергсон дізнавшись про це, забоявся, що „його нога не буде більше в Академії". І так Нобілівська премія стала Паризьким яблуком. Цікаво, кого Академія поручить тепер як свого кандидата у Штокгольмі.

— **Рідкий посол.** Малий франц. виборчий округ в Бретанії рішив післати до парляменту неграмотного хліборобa Ле-Педіяка. Ле-Педіяк молодий ще парубок, випадково став членом громадської ради в своїм селі. Дарма, що він був малограмотним і не знав ніколи, проте мав здоровий розум, був чесний, дотепний і легко орієнтувався в справах. На кілька тижнів перед виборами Ле-Педіяк рішив поставити свою кандидатуру. На протязі місяця він їздив на наколесниці по селах і сообного старався розмовляти з усіма виборцями. При виборах він дістав 600 голосів більше як його суперник інтеліґент Лемуан. Коли він дізнався, що його вибрали, він із радощів купив собі нове... бретонське вбрання і широченний капелюх із стяжкою. Так він явився на першім засіданні в парляменті.

Поминальне Богослужение
за бл. п. АДАМА ЮРІЯ РІПЕЦЬКОГО
відбудеться в середу 9. ц. м. в год. 6. рано в церкві СС. Василіянок при вул. Зибліневича, на яке знайомих і приятелів запрошує опечалена Рідня.

Зі спортового життя.

Україна І. — Погонь І. Б. 3:2 (2:1). Україна ІІ. А. З. С. ІІ. 2:0 (0:0).

Недільними змаганнями з Погонею І. Б. Україна остаточно зрегабілітувалася по своїй тяжкій поразці зі станиславівською Реверою. Цими змаганнями Україна здобула не тільки два дальші пункти в табелі за мистецтво А. класи, але й виявила себе дружиною, якої легковаження не можна. Правда, українській одинадцятці бракує ще богато, передовсім її нападові, який ще досі незіграний як слід і з якимсь Сича не вміє стріляти. Також щодо бігу і моментальної орієнтації дружині можнаб дещо закинути, але і в тому напрямі видно безперечно значний поступ. Найліпше грала в дружині України поміч. Щодо оборони, то цим разом лінний був Грещук, хоч Дицьо проявив неодну небезпечну ситуацію перед воротами України, але його викони були за слабі. Дате вертар Гевера заслуговує на найбільше признання і йому в першій мірі завдячує Україна свою перемогу. Він довів найтяжчі хвилі і боронив воріт дійсно по геройськи. Коби

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шкодуючи реклямою, але якістю знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1781 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 22—50

тільки так все! В нападі визначався передовсім Сич, що стрілив усі три голи; одначе він все ще не повільний. Терещький і Петрів тепер мабуть не в формі, до того оба бавляться за довго нічим, а не подають моментально дальше. Фльорко все ще не затруднюваний як слід, а Цимбала на нашу думку до першої дружини не надається. Він має теж на совісті першого голя проти України, якого стрілив з найбільшою силою у власні ворота... Щодо Погані, то вона мала, не вважаючи на свою програну, увесь час пільначну перевагу, якої не вміла використати. В II рядах грало чотирьох гравців з першої дружини, а між ними і пан Лисюк, але всі їх змагання розбивалися як не на поміч, то на обороні української дружини. Судійував справедливо п. Гольдштайб, видів понад 600.

Також Україна II., що грала на площі „Чорних" проти А. З. С. П., здобула два дальші пункти в мистецтві б-кляси, перемігши легко свого противника.

Театри.

Міський великий театр:
8-го г. 7:30 веч. „Подружя Львові".

Міський „Театр Новин":
8-го г. 8. веч. „Леді Шіх".

КІНА.

„Аполло": „Кільчастий дріт" з Подею Негрі.
„Чех": „Горою резервісти".
„Палас": „Жінка чи дівчина".
„Фатаморгана": „Студентське кохання".
„Байка": „Жіночий баталіон смерти".

З театру.

Великий Міський Театр: „Подружя Львові", комедія в 3-ох діях.

Передвоєнне середовище, що не постарілось: своєрідне міщанство т. зв. львівських колуунів не змінилось досі, як і не змінився сам Личаків. Проблема видання заміж доньки в урядничі й рідні, доньки з маленькою плямою в минулому в житті, після війни, може ще актуальніша як колись. Ідеольогія, звичаї, атмосфера, родинні конфлікти, типи, врази, такі близькі та виразисті, що аж чути запах цього родинного огнища.

Вся комедія безпретенсійний, живий, легкий малюнок старої як світ історії, підправленої барвистою характеристикою своєрідних типів. Дотепний, природний діялог, трохи карикатура, двігри водевільні ситуації і хвилинами рев від грубого сміху, як один із героїв цієї комедії простакуватий Гзимс. Провівши приємно вечір, зітхаєш ідучи до хати: „Ех! Якби ми могли до „Сватання на Гончарівці" мати такий „pendant" інтеліґентського сватання в репертуарі нашого театру! М. Р.

Дописи.

ДРОГОБИЧЧИНА. (Громадська комісарщина у спілці з учителем у Залонтю). Вибори до громадської ради в цьому селі відбулися ще літом 1927 р., але й досі новообрана громадська рада не у функції. Причини цього факту такі: В селі є кільох особників з під стягу „рамодових" людей, котрі управляють селом як їм подобається, маючи начальника комісаря за собою. Проти виборів внесено з їх сторони рекурс, який досі не полагоджений, не вважаючи на кількаразові приглядин. Все це через одного мирянина, котрого маємо в селі в особі учителя, що мішає пішаї в отарості, крутить селом, як йому до вподоби. Проти нього вже кілька разів виступало село і хотіло звільнитися від нього, тому, що він деморалізує нарід, запиваючися і не вчить дітей, бо вічно правується в людьми. Одних вклада і інспектор підтримують його як свого довіреного і не хотять його забрати з села. Селяни Залозця звертаються отсим до наших послів з проханням за інтервенцією в справі громадської ради і цього учителя.

ПІСКО. (Аномалії в громадській самоуправі). В Середньому Селі повіт Ліско не було ще взагалі досі виборів до громадської ради. Війт полик Ігнаци Сабік урядує там уже пять літ і своїми шовінізмом переслідує українців на кожному кроці. Найбільше переслідувань зазнали наші селяни з приводу акції шкільного плебісциту в Середньому Селі. Цінний матеріял у справі терору підчас шкільного плебісциту передано до правної оборони при „Рідній Школі". Селяни Середнього Села звертаються отсим за допомогою у компетентних чинників і у наших послів, опираючися на тім, що в їхньому селі вибори до громадської ради досі ще не було.

БУЧАЧ. (Самоврядування нема). По вещих трудах і по кількох увінчаних добилося вкінці село Слобідка Горішня затвердження виборів і дня 5-го січня ц. р. вибрано війта, заступника і асесорів. Не зважаючи на те, що вибір був одноголосний, староство в Бучачі досі не затвердило його і до сьогодні урядує у нас начальний комісар, який господарить по своїй вподобі.

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва „Українська Ремісничо Бурса" у Львові.

В квітні п. р. відбулися Загальні Збори Товариства „Українська Реміснича і Промислова Бурса" у Львові при численнішій участи нашого громадянства, як не бувало попередніми роками. В цім році припало якраз 30-ліття істнування Товариства. Голова о. Е. Бачинський перечитав коротко історію розвою бурси за цей час. В останнім році було в бурсі пересічно по 40 вихованців місячно, з того 18 безплатно.

По відчитанні звіту з діяльности і рахункового уділено Раді абсолюторію і вибрано через акламацію до Ради головою о. Е. Бачинського, членами пп. Бачинського Івана, лікаря д-ра Цимбаліста і Стефанівського, заступниками пп. Одрехея і Цьоня, а до Контрольної Комісії пп. радн. Мельника, проф. Березовського і Гевака.

Збори висловили одноголосно подяку „Обединенню Українських Товариств" в Америці за матеріяльну поміч бурсі та вибрали п. сен. Володимира Дейнековича почесним членом Т-ва в доказ вдячности за опіку і всі добродійства для бурси. В дискусії піднесено потребу будови нового будинку, бо дім бурси валиться, а крім того наплив нашої бідної молоді до ремесла є так значний, що бурса не може помістити в себе й десятої частини старающихся за приняття. Новому Виділові поручено постаратися за нову площу та кредити на будову.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Б о д е х і я:
9. V. Вихрест.
10. V. Циганка Аза.
11. V. Вій.
12. V. День і ніч.
13. V. Гейша.

Д е с н и ц я:
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру пів дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 2—?

На „Рідну Школу" зложили замість вінка на домовину бл. п. Івана Матіяша Вп. Родина Стефановичів і Дурбаків 10 зл. дол. о. Алексій Гринів, катихит уч. семінарії в Сокалі 25 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2142a) 1-1

Дня 23. квітня 1928 р. на прохання Старшини Кружка в Станиславові зложило Хлопське Корабельне Товариство — **Рухъ Майдъ Лайн — в Станиславові при вул. Легіонів ч. 11 жертву на „Рідну Школу" в сумі 25 зм. долярів.** Це Корабельне Товариство, яке попадинім датком причинається до розбудови нашого шкільництва, заслуговує вповні на поперти зі сторони українського громадянства. — Старшина Кружка „Рідної Школи". 2150 1-1

Зеїт. Поступило до Благодійного Комітету при Українській Господарській Академії в ЧСР на допомогу незаможним студентам Академії від: 1) Громади Студентів УГА. в Подебрадах 1310 кч., 2) Академічної Громади при УГА. в Подебрадах 1280 кч., 3) п. Миколи Певного 38 кч., 4) Товариства „Україна" в Подебрадах 500 кч. за що Благодійний Комітет складає жертводавцям щиру подяку. За Комітет: Доцент С. Конарецький голова Комітету, К. Костечук секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ЛІТО до винайму мешкання в горах. Денне удержання 5 зол. З. Білясова, Либохора п. Високо вижне. 3-3

Найчистіше пране білля найлекшим способом

НАРЕШТІ знаменито переться білля без найменшого труду і клопоту!

Жінки з глибини серця благословять Rinso, яке справді дає їм . . . визволення, бо прання перестало бути мордівнею.

Ділає успішніше як якснебудь інше мило.

Давніше здобували чистоту білля через мозільне тертя милом, а тепер працює само Rinso і то далеко успішніше. Rinso постепенно випирає мило, яке непотрібно ускладнює процедуру прання що, само собою ніколи не виконувало як слід свого завдання.

Більші куски білля, як простирала, пішви, скатерті і т.п. перуться ідеально без томлячих заходів при миленню і тертю, тим, що мокнуть у розчині Rinso.

Береги ковнірців і манжетів можна через хвилину легко перетирати, щоби осягнути сніжну білість.

Rinso залите кипячою водою швидко розпускається, а вироблені милини проникають в кожну нитку. Брук цілком щезає. Білля пране в Rinso не жовкне під залізком.

ДАРОМ ПРІБКА КУПОН. До фірми „Sunlight" Спілка Акц. Поштова Скринка 479, Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне прислання мені пробного пакету Rinso, що вистарчає на пробне прання.

Ім'я і назвисько .....
Адреса .....
д. 101. (Просимося о чітке письмо.)

R. S. Hudson Ltd., Англія

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на роти від десятків літ у цілім краю давніша фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 3.** Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 82-?

СУБСТИТУТ нотаріяту негайно обійме посаду у нотаря або адвоката — адресувати до Адміністрації під „Субститут". 2117 3—3

4.50 коштує 6 долонок до чаю з чистого срібла у Манілі, Коперника 14. 1912a) 14-15

ІСПИТОВАНИЙ дяк, безженний, уміючий вести хор, шукає посади. Зараз після Великодня виїжджає, Турка н/Ст. 2111 3-3

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Ломага Львів, Сенкевича 9. 2062 5—10

ПОШУКУЄТЬСЯ фребліянки до літнього садка. Порозумітися письменно. Адреса „Союз Українок" Рівне, Вартова 6. 2151 1—1

ЛІТНИСКО Турка, пенсіонат „Олена", в гарній гірській околиці від 1-го червня. Харч добірний на бажання гарський, ціни низькі. Купіль, прогульки, парк, теніс, круглі. Ближні інформації: А. Павлик. Перемишль, Пісудського ч. 1. 2148 1—2

ПАРОХІЯ, дуже добра в сокальськім повіті до зайняття за відповіддю. Зголошення слати до Адміністрації „Діла" під Парохія. 2149 1—1

АБСОЛЬВЕНТ університету, управнений, спосібний інструкт р приймє лекцію на селі. За успіх ручить. Поважні рекомендації. Зголошення: „Абсольвент", Адміністрація „Діла". 2152 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 4—24

Дентист Яків Наєс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пломбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2016 знижка. Полекші в сплатах. 4—5

Подяка.

Отсею дорогою складаю сердечну подяку Вп. п. Д-ру Володимирові Білозорові, лікареві в Коломиї за безкорисну опіку і вилічення мене з тяжкої недуги.

Олена Купчинська.

Подяка.

Високоповажаному Панови Др-ві Марітчакови Олександрови у Львові складають сердечну подяку за успішну і щиру оборону Яцурів Теодора і Степана в суді і у всіх других інстанціях. Степан і Федір Яцури.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 102 (11.355). Львів, четвер 10. травня 1928. Pocztowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Nihil novi.

Львів, 9. травня 1928.

Посольсько-репрезентаційна еманація потравневого уряду марш. Пілсудського Безпартійний (віднині: міжпартійний) Блок співпраці з урядом (коротко: ББСУ) починає організуватися, себто нащупувати грунт серед мас на основі своєрідного регіоналізму. Ще перед розпочаттям виборчого періоду почалися пресові балачки на тему регіоналізму, які вже в ході виборчої акції „спрецизував" обіжник міністерства внутр. справ до воєвод і старостів. В намаганні створити вільне поле гри для цього експериментального винаходу докінчено хіло вищення галицького самоврядування, яке де факто у фазі польського періоду було виключно інструментом урядових номінатів, але яке де юре все-таки було самоуправним органом та моральним і матеріяльним досягненням галицького населення.

До часу переведення виборів і створення репрезентативної опори уряду регіоналізм, покликаний до життя міністерським указом, був іще в пеленках. Аж з хвилею появи в сеймі „одинокої" роти розпочалась розбудова регіоналізму в той спосіб, що для нього почато творити „громадяньку" верхівку з послів і сенаторів ББСУ. При тому звернено особливішу увагу на „кресы". Спершу повстала виленська група „одиноких" регіоналістів, опісля волинська, а тепер прийшла черга на Сх. Галичину. Саме перед двома днями під проводом пос. Копа (полковника генер. штабу) відбулася у Львові нарада послів і сенаторів з ББСУ в метою створити „Організацію Безпартійного Блоку співпраці з урядом полуднево-східних воєвідств". В тій нараді взяли участь особи, що в проголошеному офіційно висліді виборів стали послами й сенаторами „Червенської Землі" з „одинокої" листи та два „одинокі" діячі, що проводять свою діяльність не в характері послів (проф. Ковловський і ред. Гурка). Наралам „прислухувався" воєвода Борковський. Вся увага зібраних була скупчена на господарських справах поодиноких повітів чи округ Сх. Галичини. У висліді нарад постановлено покликати до життя „Організацію Безпартійного Блоку співпраці з урядом полуднево-східних воєвідств". Завданям цієї організації є усунути політичні організації чи фракції з „тією самою ідеольогією", себто „одинокою" фарбою підмальовати всі її консервативні й „демократичні" елементи, що найшлися в урядовій „олиці". Метою організації: скупчити в своїм лоні „в найширших масах *всі верстви і всі державотворчі групи*", очевидно без огляду на національність, віроісповідання і т. і. Всі справи в організації мають бути вирішуванні під кутом „спільного, великого державного інтересу". На чолі цієї регіональної організації стоїть Головна Рада, яку творять члени Кружка, льокальними органами є окружні і місцеві комітети та екзекутиви, секретарі і мужі довіря.

Ось і все, що ми знаємо про цю організацію та ще й те, що на вступних нарадах вона займалася *господарськими* справами поодиноких округ і повітів. Організація Б.Б. є отже організацією накиненою згори. Низи її не творили, не покликували до життя, тільки воля і бажання одної людини чи гуртка людей. А знову покликанці-посли дальше розбудовують організацію згори, закликаючи до неї „маси". Демократично-виборний принціп, не грає тут ніякої ролі, навіть у формальному розумінні. Ці „пережитки" відкидають покликанці всіх ранґ.

Єдиною платформою, на якій базується організація Б. Б. є платформа господарська і то не суцільна, тільки розпорошено-регіональна для всіх „верств". Отже основою цієї організації є господарська єдність і соціяльна гармонія всіх верств, народів, організацій і т. і. Та цікаво, що тереном організаційної діяльности послів і сенаторів Б. Б. є в першу чергу „кресы": українська і білоруська територія під Польщею. Чому саме тут організація Б. Б. намагається пустити глибокі корінця?

Як ствердив К. Сроковський (в своїй брошурі: „Справа народовосьпова на кресах всходніх") „словянські меншости на окраїнах угнітаються національно і винищуеться господарсько". Такої політики не знає ніяка новітня держава. В теорії існують два принціпи відношення до „чужоплемінців": принціп *ліберальний* (що признає право кожної національности до всестороннього розвитку) або принціп *уніфікаційний* (що змагає до національно-державної єдности безоглядно, всіми засобами винищуючи „чужоплемінців"). В чистій формі ніодин із тих принціпів не має приложення, а особливо принціп уніфікаційний, який в консеквенції свого розвитку вимагав повного винищування „чужоплемінців" до фізичної ліквідації включно. Практичні методи національної політики новітніх держав є мішаниною типу ліберально-уніфікаційного на основі права компензації. В меншій або більшій мірі даючи поневоленому народові політичні права, держава обмежує його в економічній ділянці. І навпаки: причиняючись до економічного добробуту „чужоплемінців", держава приморовлює обмеження в політичній ділянці. Реставрована на основі права самоозначення Польща намагалася довгі літа винайти свій власний спосіб поведінки з „чужоплемінцями", який К. Сроковський висловив коротко наведеним вгорі реченням. Не могла це бути „чиста уніфікація", бо в нашому столітті поза воєнним часом поголовне фізичне винищування є неможливе. Не була це — очевидно — й ліберальність ані мішанина ліберально-уніфікаційного типу. Це була особлива, оригінальна метода правління яка не має ще назви, хоч відбувалася під стягом „чистої уніфікації". Однак і ця оригінальна метода не дала вповні бажаних наслідків, а зате створила багато труднощів внутрішнього і зовнішнього характеру.

Організація Б. Б. по всім признакам має намір приступити до опанування „словянських меншостей" при допомозі мішаного уніфікаційно-ліберального типу під проводом своїх покликанців. Підкреслюючи *господарські* потреби й інтереси поодиноких повітів й округ намагається вона опанувати українське й білоруське населення під якоюсь концентруючою економікою, не допускаючи навіть думки про якісь політичні уступки.

Економіка є вихідною точкою діяльности регіональних організацій Б. Б., а кінцевим змаганням загорнення в свій сак українського населення шляхом стихійного заспокоювання економічних потреб українського населення. Таким чином організація Б. Б. не лише думає привабити політичні інтереси українського населення, але й відсунути вплив українських економічних установ на маси. Кредитова політика у відношенні до українських установ є його найкращим доказом, а економічна скрута населення творить пригожий грунт для національно-політичної діяльности „одинокових" покликанців під стягом дрібної економіки.

По суті нинішня регіональна організація Б. Б. не є нічим новим. Вона є тільки відновленням на іншій організаційній платформі і під зівернею стороною медалі „кресової" політики діяльности преславних „організацій народових", які були „безпартійною" еманацією уряду Вітосів і Ґрабських. Тільки тоді все проводилося під політичними авспіціями, а тепер під економічними. А відомо, що економіка є лише другою стороною медалі політики і навпаки: політика є відворотною стороною економіки. Словом: **nihil novi sub sole.**

Капітальне будівництво на Радянській Україні.

Свого часу ми подавали докладні розгляди т. зв. планового будівництва великої індустрії на Радянській Україні. Вказували ми тоді на всякі недоладности цих планів, а зокрема скептично відносилися до того, чи при радянській системі, яка характеризується нечуваним бюрократизмом і марнотравністю, зможе бути потрібний ефект.

Тепер, в числі 72 харківського „Комуніста" находимо цікавий матеріял про те, як виглядає на Радянській Україні **практика** будови нових великих індустріяльних підприємств. Не так давно народній комісаріят робітничо-селянської інспекції прослідив три споруджувані на Україні районові електростанції, а також константинівські механізовані гути. З цього досліду ми наведемо такі факти.

Харківська електростанція (ЕСХАР) після конторсу мала коштувати 10 міліонів карбованців, при чому станція мала бути закінчена в жовтні 1927 р. Тимчасом досі витрачено на будову цієї станції вже 28 міліонів карбованців, отже перевитрата виносить 180 проц., а станція ще й досі не готова і не пущена в рух. Гадають, що будова цієї станції може бути закінчена в 1929 році, отже з запізненням на два роки. І не тоді, коли електропостачання Харкова знаходиться в катастрофічному стані, а це змушує окрвиконком додатково встановити дві турбіни на комунальній станції, видаючи на це 4 міліони карб.

Свого часу радянська влада неабичайно хвалилася будовою електричної районової станції в Штерівці. Побачимо, що з цього вийшло. Конторне передбачало, що будова цілої станції має коштувати 9 з половиною міліонів карбованців, при чому не вже була не запроектована вартість, а „майже" фактична. Станція мала розпочати свою працю на початку 1925 року. Тимчасом фактично видано поки-що вже 14 міл. 300 тисяч карбованців, отже перевитрата виносить 50 проц. Станція почала працювати, і то далеко не з повним навантаженням, в жовтні 1926 р., отже також з запізненням майже на два роки. Крім того тут треба ще зазначити незвичайно низьку економічну ефективність роботи станції за перші два роки її істнування.

Не краще стоїть справа з київською станцією. По конторисі мала вона коштувати 6 міліонів карбованців, а видано вже 9 міліонів карб., отже перевитрата виносить 50 проц. Будова станції теж спізнилася на півтора року, що змусило вести новити додаткову турбіну на старій комунальній станції.

Дуже важним є ще інше питання, про яке, не зважаючи на цю „плановість", плани систематично забувають, а саме про споживачів електричної енергії. Станцію будують, а підготування споживачів і вимагання їх ще не проведено. Н. пр. нова харківська електростанція ще й досі не знає як слід, хто має користати з її електричної енергії. Навіть така будова, як Дніпрельстан не має ще твердого реального плану, кому він буде постачати здобуту ним енергію. Нарізі на цю тему ведуться лише зовсім абстрактні дискусії і суперечки в радянській пресі.

Не кращі стоїть справа також з іншими підприємствами. Тут дуже характеристичним прикладом може служити справа механізації константинівської гути. Ми всі знаємо, як хвалиться радянський уряд механізацією своєї індустрії взагалі, оповіщуючи, що він будує такі підприємства, рівних яким тяжко найти навіть на буржуазному заході. Та ось цифри зі звіту тої самої робітничо-селянської інспекції України. З початку, коли починали механізацію константинівської гути, конторне передбачало лише півтора міліона видатків. Тепер видано вже майже 10 з половиною міліонів, отже десять разів більше. З цього виходить, що конторне була цілком нереальний, бо інакше не могла би вона повстати така величезна сума перевитрат. Зрештою, повстає питання, чому взагалі давали такі суми на робітничих перевитрат. І найцікавіше, що годі навіть знайти, хто винен цій страшній розтраті народнього майна, бо мінливість технічно-адміністраційного персоналу при умовах радянської господарки не дає можливости виявити, хто у цьому всьому винний. І це є тепер цей винуватець. Годі знайти тих людей, що складали початкові конторисі, годі знайти тих людей, що складали проекти, бо вони так часто мінялися, що їх важко знайти. Нпр. при будуванні харківської електростанції протягом двох років чотири рази мінявся склад управи. Така практика доводить навіть комуністів до думки, що „винні в цьому не лише особи, що стоять на чолі капітального будівництва. Ми скільні думати — пишуть вони самі — що в основному винна наша система, яка встановилася в нашій практиці".

Треба відмітити ще один момент у практиці радянського капітального будівництва. Це розрив між технічним персоналом, який проектує будівництво нових підприємств, і тими хто працює на експльоатації цих підприємств. Той, хто будує, не цікавиться тим, як працюватимуть ті підприємства. Той, хто повинен працювати, не знає як будувано це підприємство, і цей розрив мусить дуже шкідливо відбиватися на тій його роботі. Коротко кажучи, висновок все той самий — комуністична господарка ніяк не може дати собі ради з тією системою, яку вона сама скрізь за собою тягне. І тут не можуть помогти пінкі плани.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7518.

Українські „сансаристи".

Кільчення нової української політичної партії?

Львів, 8. травня 1928.

В органі місцевого теоретика отаманщини й анархізму „Літ. Наук. Вістнику" вже здавна намагалися ми недозначні натяки на потребу „свобідного виявлення національної енергії" при допомозі українізованої „сансари". Про істоту „сансари" ми писати не збираємось та всім ясно значити, що вона хоч прийшла з Індій, ідентична в нас у політиці на основі інтерпретації теоретика з „Л. Н. Б." раз з піднесімими гонами інстинкту або категоричного „хочу" українського раба, а раз із жорстокістю, сентиментальністю або просто з перетворенням взаїн в „залізо".

Добра, — скажа дехто — але що не має спільного з „свобідним виявленням національної енергії", чи нам з „кільчанням нової української політичної партії?" — Отже має, бо і „сансара" в українізованій формі і анархотеазація відома в нас під назвою „Націоналізму" не були нічим іншим тільки проявами „кільчання" нової партії. Ціль тієї партії не тільки організувати „свобідне виявлення національної енергії" при допомозі „сансара" і отаманів але й згуртувати всіх національних анархістів-отаманів в одну лаву і під наказ одного „найбільшого" і „найконструктивнішого" з них, точніше під наказ самого теоретика українізованої „сансари". Ця нова оригінальна партія вже придумала собі і назву. Кажуть, що ці назвозвучить: „Українська національно-радикальна партія". А платформа? Вона вже проголошена, хоч партія ще остаточно не зорганізована. Читайте „Сансару" (Л. Н. Б. кн. II. і III. за 1928 р.). Там при кінці про й платформу чорне на білому записано, що „свобідне виявлення національної енергії" буде базуватись „очевидно по на платформі старо-австрійських парламентаристів під новою етикетою, не на платформі Затонського і інших вершинців що „осідлали" українську стихію, і бе на Батюках. І не напад так Кисіля, лише на платформі сей **самої стихії**. На сій платформі колись об'єднаються всі, деб вони тепер по були, які прагнуть не „пришоватою", лише здоровою й залізною бачити свою країну".

Ось вам і „платформа" разом із „пророцтвом". Це оригінальне „пророцтво" почало спопулятися минулого тижня. Приїзд сюди до Львова між іншим аж з далекого Парижа одних із буйних „вершинків", недавній редактор радянофільського тижневика „Українські Вісті" гром. Ільяш Бортяк, щоби взяти участь в організації тієї „національно-радикальної" української партії на платформі „стихії" та „заліза". Отже в організаційно підготовчій нараді взяли участь дійсно „всі, деб вони не були" і чим політично не спекулював деб. Радянофіли з Парижа і залізостихійники зі Львова, очевидно одні та другі прихильники і то беззастережні українізованої „сансари". Самозрозуміло, що ці оригінальні народини нової партії на нашому терені слід тільки „позитати". Бо коли в наших відносинах є місце для ленінців чи комінтернівців, коли є місце для всяких політичних москвофілів і польонофілів, то чому не сталоб того місця ще й для залізостихійників чи „сансаристів" і то тимбільше, коли в новій партії є і польонофіли (гл. „Підстави нашої політики") а теперішні „сансаристи" і бувші москвофільські „вершинки" а теперішні верхівці аж з Парижа (І. Бортяк).

По нашим інформаціям ні для кришки (Донцов-Бортяк) пементує вібито свою участь досі безпартійний національ. посол перемиської землі з 22-ки Зубрицький. Щодо цього останнього, то слід замітити, що по Львові курсують відомости і про те, немовто пос. З. намірає вступити до соціялістично-радикальної партії. Це — як бачимо — суперечило б повищому. Та ця поголоска, по нашим інформаціям, не відповідає правді. Біля неї тріщі, так сказавши, стоїться нової партії „сансаристів" кучиться ще кількаканцять безробітних розпорошення.

За працею і хлібом.

Одно з найважніших питань національної політики. — На шляху до впорядкування еміграції. — Деякі цифрові дані з еміграційного руху в біжучому році.

Справа еміграції під теперішню пору є одною з найважніших проблем нашої національної політики. Страшне перечаселення, знищення варстатів праці, заведення в життя земельної реформи, недостача хліба, надмір робучих рук на селі, подорожіння життя та щорічні елементарні катастрофи (непрожай, посуха) викликують живлову тягу і неабіякий примус населення до еміграції. Донедавна повоєнна еміграція була здебільша дикою, неупорядкованою, бо мало хто цікавився цією справою, як взагалі всіми реальними питаннями нашого життя. Аж в останніх роках повстало Товариство опіки над українськими емігрантами, яке — головно від року — розвинуло плянову діяльність щодо вироблення доцільного еміграційного плану та обхоплення еміграційної стихії. Та еміграційне питання є так важке і складне, що розв'язка його не під силу не то приватній громадянській організації, але й неодній державі.

Поки-що еміграція здебільшого є не лише стихійна, але й невпорядкована, так, що емігруючі мусять самі собі радити, керуючись переважно інстинктом. Щонайменше так було донедавна. Т-во опіки над українськими емігрантами, головно заходами секретаря д-ра В. Константиновича, розбудовує цілу сітку філій та "інформаційно-організаційних станиць, щоби нашій примусовій еміграції дати правильний хід.

Еміграція, як заробіткова, так і поселенча зустрічає величезні перепони внутрішнього і зовнішнього характеру. Вона не находила відповідної підтримки у відповідальних чинників. Це торкається головно української еміграції. Заробіткову еміграцію з українських земель спрямовувано до Франції, де умови праці, життя і заробітку стоять на плантаторському рівні. До того ж наших сезонових робітників навіть на французькій землі переслідує примара польонізації. Німецький заробітковий ринок, догідніший і корисніший, польські чинники зарезервували виключно для польських робітників. Про перепони зовнішнього характеру, як застановлення імміграції до Зединених Держав та обмеження до інших американських країн хіба зайвим було би говорити.

Не зважаючи на всі ті перепони хвиля еміграції змагається з кожним роком, розсаджуючи всі огорожі й вали перепон і навіть заборон. Усе тягне в світ за очі за працею і хлібом, леліючи надію, про сякетаке людське життя. Свідчить про це еміграційна статистика за перший квартал 1928 року. Отже від 1. січня 1926 виїхало тільки зі Східної Галичини (про еміграційний рух з північно-українських земель не маємо даних) 3.000 осіб, в тому около 70 проц., себ-то понад 2.000 осіб українців, до Зединених Держав 300 осіб (головно жиди), до Бразилії до 150 осіб (головно поляки), до Уругваю до 100 осіб, до Мексіка 3 особи (жиди), до Куби 7 осіб (жиди) і до Єгипту 7 осіб (гірники з Борислава). Жидівська еміграція до Палестини не лише припинилася, але навіть виявляє рееміграційні тенденції.

Головним еміграційним центром українців є Канада, де вже є півмільйонова осілда еміграція. Крім запотребування чисто хліборобського елементу до осідання на фермах, Канада в цьому році потребує до 20.000 робітників, а саме 10.000 самітних до праць при будові залізниць (в тому кількасот жінок) і около 2.000 родин на хліборобські роботи.

Атракцією для поляків є Бразилія, а головно бразилійська провінція Парана, де вже існує польська осаднича еміграція. Видно, що там думає польський уряд створити більшу колонію, бо недавно одержав він у Бразилії 1 мілюн гектарів землі на польську поселенчу колонізацію.

Імміграція до Аргентини не зустрічається з більшими перепонами. Однак доля емігрантів є непевна. В січні ц. р. в порті Буенос-Айрес найшлося кільна тисяч людей без праці і хліба, в тому до 2 тисячі робітників з Польщі.

Еміграція в европейські країни скермовується головним чином до Німеччини з львівського воєвідства виемігрувало цього року до 3.000 осіб, головно рільних робітників., але тільки зі західних, польських повітів. Німеччина потребує около 70.000 рільних робітників з Польщі, але — як було згадано — польський уряд резервує німецький ринок праці майже виключно для населення корінної Польщі (воєвідства: келецьке, лодзьке і краківське). У звязку з мінулорічною катастрофою повені польські чинники згодилися були допустити 2 тисячі робітників до Німеччини з повеневих теренів. Наскільки цю обіцянку здійснено, не можемо поки-що стверднти.

Вже цих кілька цифр доказує, як росте еміграційний рух. В створених умовинах він буде постійно зростати і збільшуватися, бо сотні тисяч робочих рук не мають варстатів праці, а мілюни рік-річно не дождуть.

В інтересі оздоровлення еміграції і притуплення вістря її нежорисности, а навпаки спрямування її по лінії наших національно-господарських інтересів є, щоби тією важкою і складною проблемою цікавився не лише гурток людей, зорганізованих в Т-ві опіки над українськими емігрантами, але широкі громадські кола.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

За океаном.

З діяльности Обединання.

В місяці лютім п. р. мало Обединання українських національних організацій у Злучених Державах 3.316.62 дол. приходу. З тої суми вислано до краю: на Рідну Школу 1.000 дол., на інвалідів 800 дол. (по половині на допомогу і Дім Українських Інвалідів), на жертви повені 500 дол., на політичних вязнів 150 дол., на Т-во „Просвіта" 100 дол., на Українську Захоронку у Львові 100 дол., на краєву пресу 100 дол.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ JOB 27-50

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Сьогодня, скоро вже в 10-ліття білоруського університету, попробуйте сказати білорусинам, що їх мова непригідна для наукового життя, як це думає проф. А. Meillet що з приводу Бузука: „Спроба гісторыі дагістарычнай эпохі славянскай фонетыкі" заложна у „Revue des études slaves" 1927 р. кн. 3—4 ст. 27 свій протест проти безпотрібного множення наукових мов". Вольному воля. Хоч як іменитий професор Мейе серед мовознавців, то всеж таки народ білоруський, український і всякий, навіть найменший, буде по своєму жити проти порад навіть усіх всесвітних поваг... як вони й зажили своїм життям при комуністах. І природно, бож комуністи складають всього 1 проц. усього величезного населення СССР, тож не вони творять життя, лише маси, тільки народи...

Подумайте тільки, що в Вильні повстануть курси білорусознавства, а всі урядовці і торговці, хтоб вони не були — поляки, жиди, литовці, росіяни, стануть вчитися по білоруськи, а білоруси по литовськи, бож по польськи всі вміють. Університет, уряд, школа, костьоли, церкви, громади — все скрізь по білоруськи! Чиж не варто би взяти такого іменинного подарунку?

Отже вертаємо до зіркувань Леніна про національну справу, на основі книжки „Ленін про національну справу". Харків 1925 р. Отже по думці Леніна — „самовизначення націй є визволення зпід чужевластя, це здійснення основного суспільного права свободи, це основа визволення селянина із-під залежности од великого землевласника-поміщика, а робітника зпід гніту експлуататора-капіталіста, бо тільки між вольними трудячими може бути справжня сильна організація для осягнення спільної вищої мети". „Ворожнечу національну підсичує здебільша буржуазно-бюрократичний уклад життя, її роздмухує горстка тих, що стоїть на верхах насилля і визиску і тонкою плінкою галапасів широких народніх мас"... Отже політичний націоналізм, що прямує до визволення від визиску чужоїдів, що ослаблює міжнародню відсталість і стародумність дрібноміщанських і панських кол, що є етапом до братнього співжиття усіх, до створення однієї загальнолюдської сімї трудового люду, найшов собі речника в особі Леніна та у всіх послідовників III. Інтернаціоналу.

„Менск" — „Вільня" — „Львів".

Що так воно є досить порівняти Вільно з Мінськом. І так у столиці „Беларускае Соціалістычнае Савецкае Рэпублікі", а колись у майбутности дуже гарному і великому місті Менску, білоруське життя б'є повним ключом. Університет з трьома факультетами, державна бібліотека, білоруський музей, державний театр, Інститут білоруської культури (Інбелкульт) як засновок білоруської академії наук, державне видавництво книжок, гурток наростаючих письменників „Маладняк", гуртки вивчення краю, безліч білоруських шкіл, білоруські уряди — все це надає Мінському виразно білоруського характеру. І хоча дрібноміщечкова жидівська плютократія, що з Борисова, Могильова, Копиля, Слуцька нахлинула в Мінськ на місце багатіїв польського і жидівського панства, які вибралися за границю у Варшаву, Одессу або Москву, ніби надає середмістю російського характеру, давніше переважала тут польщина, то все таки Мінськ є дійсною столицею білоруської республики. У цій республіці національні стремління жидів і поляків є у повному законному поспанівку. В університеті є **окремі жидівські катедри, що весь обем науки проходять по жидівськи**, щоби виробилися свої власні жидівські спеціалісти і добрі педагоги. Проти цего та проти напливу жидівської молоді в університет не протестує ніхто ніколи, так само не посміхаються над невпробленням простої мови жидівських крамарів і темного гетто, ніхто не осмілиться ляпнути образливої терпкої уваги по адресі невченої маси, бо жиди є такою ж нацією Союзу як і усі інші.

Є свої школи і катедри у поляків. І ніхто з білорусів ніколи не подумає за те, що на жидівських курсах в університеті може запанувати протидержавна — протибілоруська крамола, та що польська література й історія учить ненависти і призирства до всього білоруського мужичого, та ще до того піддержує „буржуйські інстинкти".

А погляньте тепер у Вильну, отсе саме Вильно, яке всі патріоти поляки вважають за дорогоцінну перлу корони польської, та яку вони обіцювали і литовцям і білорусам берегти як зіниці ока. І ось у білоруської гімназії, білоруського музею і білоруського наукового товариства — немає ніяких прав, немає приміщення, немає ніяких середників. Говорити у Вильні прилюдну проповідь перед іконою „королеви польської" по білоруськи або по литовськи, це в очах і для слухів „правовірних" поляків є обидою „маєстату Держави і її „патронки небесної".

(Продовження буде.)

на сироти 50 дол., на український шпиталь у Львові 50 дол., на Т-во Прихильників Освіти 50 дол. Решта дрібніші жертви, м. ін. і 50 дол. на страйкуючих майнерів, а також кошти висилки писем, удержання канцелярії, кошти поїздок і т. п. На місяць березень лишилося в касі 290.12 дол. — В місяці березні вплинуло до каси Обєднання на потреби старого краю 2.133.44 дол. З того вислано (в долярах): на допомогу страйкуючим майнерам 100, на Рідну Школу 300, на потерпівших від повені 250, на інвалідів 200, на Т-во „Просвіта" у Львові 150, на політичних вязнів 200, на Рекісничу Бурсу у Львові 100, на будову Українського Народнього Дому в Сяноці 100, письменникам 75, на Національний Музей у Львові 50, на видання творів Франка, на українську гімназію в Дрогобичі і Коничинцях по 50. Решта кошти висилки писем, удержання канцелярії, кошти дороги і т. п. На місяць квітень лишилося в касі Обєднання 340.44 дол.

Українські асекураційно-допомогові організації.

Наші заокеанські земляки створили цілу низку асекураційно допомогових організацій, в яких вони обезпечуються на випадок смерти, каліцтва, недуги або безробіття. З „Бюлетину І." Союзу українських торговців і підприємців, що вийшов у квітні п. р. в Ню Йорку, довідуємося, що найбільша українська асекур.-допом. організація в Злучених Державах, а саме Український Народній Союз з осідком у Джерзи Сити, мав з днем 30. листопада 1927 р. 1,773.176.14 долярів власного майна (тепер має круглo 2 мільони). З того готівка 536.178.83 дол., мортгечі 808,302.50 дол., бонди 387.825.45 дол., реальність 30.569.36 дол., друкарня 10,000.000 дол. Друга в черги (по силі) організація, Український Робітничий Союз, з осідком у Скрентоні, мав з днем 30. червня 1927 р. 778.865.56 дол. майна. Католицьке „Провидіння" з осідком у Філядельфії має 374.848.26 дол. майна. „Українська Народня Поміч" з осідком у Пітсбургу мала з днем 31. серпня 1927 р. 126.056.66 дол. майна. „Згода Брацтв" з осідком в Олифанті мала з днем 31. грудня 1927 р 99.692.35 дол. майна. — В Канаді товариства того типу ставлять щойно перші кроки. З них найбільше „Брацтво св. Николая" у Вінніпегу, якого актива виносить понад 40.000 дол. Друге по силі „Робітниче Запомогове Т-во" (теж у Вінніпегу) має 35.000 дол. майна. З дрібних організацій відмітимо ще вінніпегську „Взаїмну Поміч" (6.000 дол. майна) і „Самопоміч" у Монтреалі (4.000 дол. майна). — Як відомо асекураційно-допомогові організації наших емігрантів із Закарпатської України далеко сильніші й багатші, бо в них обезпечені буквально всі закарпатські українці разом зі своїми родинами.

Памятник Шевченка у Пітсбургу?

Пітсбурське „Народне Слово" порушило на своїх сторінках справу здвигнення в тому місці, що має українську більшість і посадника-українця (п. Хилка), памятника в честь Шевченка. Цей памятник мав би бути здвигнений жертвами українських громадян з цілих Злучених Держав. Ініціятиву в цьому напрямі слід повитати якнайсердечніше.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Вимній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

На економічні теми.

Чи можемо розбудувати власний промисл? — Чи оправдана в нас примусова ощадність?

(Дискусійна стаття.)

На дорозі нашої економічної розбудови стоїть під цю пору одна велика перешкода, брак власних фондів. На цей брак нарікають всі наші провідні чинники, нарікають, радять і намічують різні плани, а фондів як не було, так і нема. Створено велику кооперативну організацію, майже змонополізовано заосмотрювання півтора тисячки споживчих кооператив, а кущі як нажилися нашим коштом так і живляться. Найпримітивніші вироби фабричного промислу, як на сором доставляють кооперативам чужі нам, часто місцеві примітивні фабрички а в крайному випадку великі краєві фірми. Одні і другі через змонополізування заосмотрювання кооператив мають дуже улекшений збут. Видатки на упровадження свого товару мають малі, а наслідком того великі зиски, які тягнуть з нас на розбудову своїх підприємств. Можемо собі отверто сказати, що наша споживча кооперація причиняється тепер до розбудови чужих фабричних підприємств, вона підсилює зимоволі власним коштом своїх будучих конкурентів.

Брак фондів можемо пояснити лише тим, що у стяганні їх занадто придержуємося всяких чужих форм. У збиранні фондів ідемо по лінії найменшого опору хочби тому, що намагаємося працювати лише дешево платним персоналом. До складання фондів ми не зобовязували тих, які, на мою думку, повинні складати як перші. Ми рахуємо на всіх і вся, розуміється в першій мірі на наше село. Село мало би дати нам фонди у формі членських вкладок до кооператив і в формі зиску, який маємо при заосмотрюванні села.

Те чи вже більше ніхто не користає поза селом з фондів, від яких залежить істнування і розвиток установи? Без сумніву більше чим хтонебудь користають з тих фондів ті, що мають завдяки їм заробіток праці. Такий заробіток праці це всі наші економічні установи. Чим держаться ті наші установи, що утворені для обслуги нашого, а не чужого консумента, ми знаємо. Коли так, то оправданим є, щоби всі ті, котрі користають з цих заробітків праці причинялися до збільшення потрібних нам власних фондів.

Думаю, що зобовязання всіх службовників до складання цих фондів є не лише конечне, але оправдане і можливе до переведення. Конечне тому, що ми, як громадяни гірше категорії не користаємо з державних кредитів на такі цілі, як напр. підвищення [illegible] промислу. Не маючи власної [illegible] і тим самим відповідних і певних кредитів не станемо вповні активними на полі хочби найпримітивнішого промислу. Наш нарід буде сталим консументом і джерелом наживи всіх тих, які вміють використати наше вимушене положення. Не користаючи з державних мусимо творити власні кредити.

Притягання службовників до складання цих фондів є оправданє не лише загальнонаціональною потребою, але й моральним обовязком зрівнажування тим, які не мали щастя дістатися на їх місця в народніх установах. Збудовавши варстати праці вони повинні вважати своїм обовязком дати принайменше підклад до будування таких для інших. Що більше, вони, як ті, що збирають чужі ощадности повинні дати заохочуючий приклад, складаючи власні. Стільки можна від них вимагати, коли вони мають на ові дійсну розбудову рідної торговлі та промислу, а не тільки власне забезпечення.

В наших обставинах не зовсім оправдане, щоби кожний службовик без вийму вложив до того загального фонду, якими ми могли б в першій мірі започаткувати творення власного промислу, як ощадність мінімум 100 проц. річних поборів протягом 10-ти літ місячними ратами. Розуміється, що не всі можуть щонебудь заощадити зі своїх невистарчаючих платень. За службовників, яких платні не перевищають мінімума удержання повинні би складати установи.

При платних службовиків 300—700 зол. могли би складати спільно службовики і установи. Від 700 зол. місячної платні і в гору мали би складати належних 10 проц. самі службовики. Під службовиками маю на думці і директорів наших економ. установ.

Ця, що так скажу, примусова ощадність не є ніяким новим тягарем. До першого січня 1928 р. вплачувано до українського пенс. інституту 18 проц., а на фонд безробіття 2 і пів проц. місячної платні. Від 1. січня 1928 вкладка виносить 10 проц. разом. Других 10 проц., які давали при мінімальній сількости обезпечених около 200.000 зл. річно, коли не переведеться примусової ощадности розпливуться повсім безслідно. При загальній примусовій ощадности можемо зібрати не 200 тисяч річно а щонайменше 5 мільонів до 10-ти літ. При таких фондах зібраних лише одною частиною громадян можна дещо зробити. На уживтя цих фондів мусілиб мати всі службовики належний вплив, фонди мусілиб бути забезпечені, вальоризовані і нести певний зиск. Це зрештою було би до вирішення, як і те, коли службовик міг би зажадати звороту цілої ощадности, та хто мав би накинути всім установам обовязуючі рішення. До приймання таких рішень і евентуально до нагляду над правильним уживтям фондів могла би бути управнена лише Економічна Рада, вибрана на краєвій економічній анкеті. Потребу такої Економічної Ради, як центрального економічного тіла, відчувається вже давно в нашому економічному житті.

Експортівець.

Пополудни були знищені всі телефонічні проводи між Варшавою і Львовом, так, що наш варшавський представник встиг получитися з Редакцією щойно в 2-гій год. по півночі після замкнення числа, тому подаємо лише згадку про найважніші події політичного дня, відкладаючи весь матеріял до завтра.

ПРОМОВА ПОС. ВОЛ. ЦЕЛЕВИЧА.

(ік) На бюджетовій комісії при розправах над бюджетом мін-ства освіти між іншими виголосив півторагодинну знаменну промову пос. Вол. Целевич, в якій засудив усю польську шкільну політику відносно українців в усіх ділянках шкільництва. (Текст промови подамо завтра).

РЕКОНСТРУКЦІЯ КАБІНЕТУ?

(ік) На Замку відбувався під проводом президента Мосціцького нарада міністрів, після якої запрошено на Замок також марш. сойму Дашинського. Про зміст наради урядово нічого не подано. Кажуть, що нарада торкалася справи реконструкції кабінету, яка має стояти у звязку з (мовірним виїздом марш. Пілсудського на лікування.

ППС І ДЕФЕНЗИВА.

(ік) Найбільшою сенсацією дня у Варшаві є ревелиції п-і Белціковської, оголошені в санаційній „Газеті Поранній 2 гр." про службу визначного діяча і посла ППС Маліковського в політичній поліції (дефензиві).

Нова українська господарська установа.

Торговельно-промисловий Банк.

Заходами „Союзу Українських Купців" у Львові засновано недавно кооперативу під повищою назвою з метою дати нашому купецтву і промислові сильну підвалину, створити джерело, з якого наші початкуючі купці і промисловці могливб черпати потрібні їм засоби до своїх підприємств. Ніяке купецьке чи промислове підприємство, хочби воно стояло на сильних матеріяльних підвалинах, не може обійтися без банку та його чинностей. Тимбільше нам, що щойно починаємо розвивати нашу торговлю і промисл, потрібна своя фінансова інституція, яка йшлаб назустріч усяким торговельним змаганням наших матеріяльно слабих купців і промисловців.

Торговельно-Промисловий Банк у Львові, заснований „Союзом Українських Купців", розпочав свою діяльність з початком 1928 р. як кооператива з обм. відповідальністю. Хоч кожний початок труд ний, то Т.-П. Б. зразу поставив свою працю на реальні шляхи і дійсно „по купецьки" взявся до діла.

В кредитовій ділянці Т.-П. Б. не міг оперувати великими сумами, бо внаслідок малої байдужности по нього мало приступило досі членів з уділами, але завдяки ініціторам кооперативи, які вложили в банку більші власні вклади, вже нині користають члени з довго- і короткотермінових позичок і так зв. купецьких „моментток" на догідних умовах і без зайвих бюрократичних труднощів, що для купецтва є вельми хосенною справою. Члени експонують свої векселі, дисконтують корисно свої капітали, та взагалі переводить усякі банкові чинности у своїй банковій інституції.

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, дібає зміцнює, відживляє, побуджує апетит, необхідний середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хінно-залізне на еспанській малаґі. До набуття у всіх аптеках і дротуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власних інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хінно-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr. M. Krzyształorski Tarnów.** 50 7

Одначе щоб поставити діло зразу на дійсній підвалині, Т.-П. Б. отворив „Текстильну Гуртівню", яка має на меті не лиш сприяти гуртово текстильні товари, але й творити нові купецькі станиці з текстильними товарами і в тій ціли підшукує охочих купців, яким дає на догідних умовах товар. Досі Т.-П. Б. отворив уже три станиці, а саме в Журавні, Печеніжині і Яворові, де ведуться нині текстильні крамниці. Крім того Т.-П. Б. заснував пять кооперативних текстильними товарами та веде взагалі змову за тим, щоб наші люди закладали не лише поріжні склепи, як це звичайно водиться, але між іншим щоб закладали і текстильні склепи, бо запотребування на полотна та різні матерії по селах велике, а купців текстильної браншї в нас мало. Текстильна гуртівня Торговельно-Промислового Банку і його бюра містяться в гарно влаштованому льокалі при вул. Бєм'ів ч. 4. Посвячення льокалю відбулося 8. травня п. р. при участи представників українських фінансових і промислових інституцій.

По широкому світі.

Збори Ліги Націй скликані на 3. вересня.

Румунський князь Карло має бути-ме нагір вернутись до Букарешту, бо селянська партія підготовляє йому грунт до престолу.

Єгипетський премієр уповні задоволений відповідю англійського уряду і вважає конфлікт з Англією закінченим.

Прані партії в Мадярщині почали кампанію за бойкотом чехословацьких товарів у відповіді за процес кількох мадярських підданих у Чехословаччині, обвинуваченних у шпигунстві.

У торговельнім банку в Софії вибухла пекольна машина, що знищила вікна і в сусідних домах. Хто її підложив невідомо.

У Москві 18.000 осіб ведужих на гриппу.

Землетрус у Туреччині за один день 4-го т. м. знищив 800 домів і вбив 32 осіб.

Національний довг Злучених Держав рівняється в травні 17,847,691.931 дол.

НОВИНКИ

— **Темна хроніка.** Два і три місяці вязниці дістали два львівські злодії Зільберштайн і Бінсберг за те, що закоплювались недручно жіночою галянтерією і стягали її з виставових вікон крамниці Кольмана. — У Рудавших львів. повіту арештували селян, що памагалися у квітні убити господаря Яранку. — Перед судом присяжних у Львові веделься нинішня справа: обвинуваченої 32-літньої покоївки з Острогума, любачівського пов., в тім, що отруїла свого любка, 19-літнього парубка Гриця Федорика, з помсти, що не хотів з нею женитися.

— **Нещасне кохання.** Насправді песня на трагедія трапилась біля Личаківської рогачки. 24-літній заробляк Войтіх Когут закохався у сусідці Амелі Піліх, даремне пробував зломати собі її серце. Витративши довгі місяці на свої заходи, вчора вранці стрілив до неї двічі з револьвера. Один стріл зранив її і вона втікла з перелику. Третім набоєм Когут сам застрілився.

— **Дрібні вістки.** Англійський літун, що перелетів над пустинею між Багдадом і Байрутом відкрив авто, на якому находилось 20 трупів; це були пасажири, що заблукавшись померли з голоду. — Між Берлїном і Москвою наладили що денну воздушну комунікацію; переліт трває 16 годин. — У Бресляві помер б. нім. посол у Петербурзі граф Пурталес. — Остання бельгійська статистика каже, що Бельгія має 7.974.650 мешканців, і що за останніх 5 літ населення зросло менше як на 5 проц.

— **Авантура в „Українській Громаді" в Парижі.** На останніх зборах „Української Громади" у Парижі 28. квітня вибив гострий конфлікт між членами і 30 гістьми зразу зі старшим „Су-

гуфу", що лякались кубіку на збори, бажаючи вступити в члени і негайно брати участь у виборах. Кандидати на членів не дістали двох третин потрібних голосів, а тоді проголосили себе „рівноправними членами" зборів і почали вибір голови. Старі члени покинули середину збори і скликають „свої загальні збори, в яких братимуть участь тільки дійсні члени.

— **Процес проти ненависницької.** У східній Пруссії, місті Інстербургу, ведеться цікавий процес проти ненависницької Гінтер-Гефере. Великою подією цього процесу була спроба перевірки ненависницької сили, обвинуваченої Гінтер-Гефересу посадили на крісло. Вона вилляла свій вір у голівку сірника і після двох хвилин попала в „транс"! І очі прибрали сталевий вид, тіло вагерівло і голова впала сонно назад. І оповіли історію одної краю, що трапилась кільки місяців тому у віддалі 200 км. від Інстербурга, а якої винуватця досі не найшли. Ясновидиця після великих зусиль описала характеристичні риси власника дому, вкрадених предметів і обставини, в яких злодій украв ці предмети. Все не згоджувалось уповні. Із заплющеними очима вона написала на папері ім'я та прізвище злодія, якого в дійсній околиці не знають. Точність усіх даних подавих Гінтер-Гефересовою зробила на суді величезне вражіння.

— **Костельні дзвони і посол Путек.** На члена партії „Визволення" д-ра Путка наложив краківський митрополит інтердикт себто церковну кару, яка забороняє йому входити до костела і приймати св. Тайни. Причиною цієї кари була зорганізована ним агітатура в костелі в Хочні у звязку із завішуванням там нових дзвонів, жертвованих парохіянами і американ. емігрантами. Посол Путек виносив скарги до старости проти абсцесового пароха, змальовуючи фальшиво всю справу, а нарешті в участю молоді якрубав у воротах костела діру, розбив замок і доробив ключ, а молодь під його проводом вдерлась до костела підчас богослужіння з протестами „ганьба".

— **Перо і виборці.** Цікавою є статистика, яку саме зробили паризькі „Літературні новини": скільки між вибраними і невибраними послами до франц. парляменту є робітників пера — письменників, журналістів, учених. Між вибраними перше місце займають великі учені, математики, та фізики Пенлеве та Борель, міністр Ерріо — письменник і критик. Брая один із найкращих геленістів, Франсуа-Понсе один із перших економістів, а Пальмад і Ногаро визначні юристи, Рено історик. Письменники: Мюллер, Ренетур, Даніель, Лег. Журналісти та редактори: Тессан, Ріб, Лілля, Гінь, Льотік, Фрессер, Франсуа Альбор, Дельбос, Жак, Помаре із таких часописів „Депеша з Тулюзи", „Політика", „Майбутність", „Незалежність", „День промовляє", „Вільна людина", „Безпартійний", „Відродження". 13 письменників кандидатів на послів не мало щастя і семи редакторам не помогла їхня часописна пропаганда.

— **Країна 100-літніх** не СРСР. Із загального числа населення 146,964.366 душ (у цьому 71,016.659 мужин і 75 міл. 958.707 жінок) є там 12.340 мужин і 17.158 жінок, що мають більше як 100 літ.

— **Літак на місяць.** Такий заголовок, що кільадесять літ тому міг бути заголовком фантастичного роману, нині є заголовком щоденної новинки. 18-го травня на берлінськім аеродромі в Грюневальді пробують досвіди з літаком, „авторакетою" „Ракета II", побудованою на фабриках Опель у Рюсельгайм, по плянї мюнхенського астронома Макса Вальтера. Ракета має робити 170 км. на годину, а її германич, летучи Рзад упевнює, що поїде нею у воздушній простір із швидкістю 200 км. на годину. Літак матиме в собі апарат заднаний із цілою низкою ракет із вибуховими матеріялами, які переможуть натиск повітря. На висоті яких 15.000 км. ці матеріяли вичерпаються і ракета повинна опадати. Чи з ракети можна буде вислати телеграму на місяць і дістати відповідь — покищо не знаємо...

— **Дині собаки в Австралії.** В австралійськім департаменті Ренмарк появились дині собаки в такій скількости, що фармери перестали випускати худобу на поле. Влада видала поклик до ловців-добровольців, призначивши премію 3 фунт. шт. за тяжного збитого дикого пса.

— **Жінки курійки в Америці.** В Америці жіноча мода курити зросла до таких розмірів, що міністерство фінансів було примушене в своїм останнім статистичнім бюлетені присвятити окрему главу „поширенню тютюнового ринку на ратунок жіночого населення в Спол. Держ. жовтня". Виявилось, що за девять місяців доходи держ. скарбу з податку на тютюн збільшилися ще на 20 м'л. дол. у порівнанні із минулим роком.

— **Найбільший памятник світа** будує країна, що має найбільше найвищих будівель — Америка. Памятник Свободи, що належить досі до найбільших цього роду творів не вповодяє „новий світ". Старовина пригадує йому пірамідн, а Париж — вежу Айфля, найвищий сучасний памятник. Тому за два роки буде в Америці готовий памятник, який побє всі дотепер. рекорди: буде це пам. у стейті Джеорджії в честь генерала Роберта Лі, що займає чільне місце в історії америк. визволення. Лі буде тільки одною особою в групі складеній із 1200 фігур! Увесь памятник буде виконаний у скелі на площині, що опімається на 300 м. уверх. Щоби уявити собі розміри цього каменного велитня, досить подати кільва цифр: голова ген. Лі буде завбільшки двох поверхів, промір його одного ока 70 цм., із одній його жмені можна би побудувати малу вілю, а його шаблюка важитиме 70 тон. Кінь, на якому сидітиме генерал, не може і рівнятись з троянським конем. Увесь памятник коштуватиме 270.000 дол. і при ньому працює 80 інжинірів під проводом різьбаря Люкемана. На жаль, величині цього твору не буде відповідати пропорціонально його мистецькі вартість.

Театри.

Міський великий театр:
9-го г. 7:30 веч. „Тоска" з Годлєвським.
10-го г. 7:30 веч. „Подружа Льолі".

Міський „Театр Новий":
9-го г. 8. веч. „Леді Шік".
10-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполло": „Кільчастий дріт" з Полею Негрі.
„Лев": „Горою резервісти".
„Палас": „Жінка чи дитина".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Жіночий баталіон смерти".

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка на Стрийськім передмістю у Львові.

Ширші сходини членів нашого Кружка відбулись у понеділок 9. квітня п. р. в салі „Академічного Дому". Не зважаючи на те, що в цей сам день розпочались реколекції для громадян Стрийського передмістя, на сходини прибуло 40 членів Кружка. Завданням сходин було нарадитись над оживленням діяльности Кружка. Це оживлення можна осягнути м. і. шляхом інкорпорування всіх українців Стрийського передмістя, без виїмку, в члени Кружка. Реферат на цю тему виголосив д-р Андрій Ластовецький. По оживленій дискусії прийнято резолюції, запропоновані референтом. На цій підставі Старшина Кружка сподівається, що при видатній допомозі всіх громадян Стрийського передмістя зможе вже раз вимінчити хлопячу школу. Отже кожний, хто одержав чек Кружка повинен його виповнити і якнайскорше звернути.

Старшина.

Т-во Охорони Воєнних Могил.

Комуніхат ч. 20.

Після наших недавніх визвольних змагань одержали ми в спадщині кілька тисяч воєнних стрілецьких могил, що нині представляють собою сумний образ великого занедбання. Поломані хрести, понищені напнсі, розриті могили, запущені і хабазом заросші наші воєнні памятарі у Львові і в краю, на горах Ключ, Маківка, Лисоня і геть усюди, куди тільки йшов наш Стрілець і за краще майбутнє свого народу й Рідної Землі складав своє молоде життя, взивають нас до впорядкування тих наших дорогих національних памяток.

Покликане до того „Товариство Охорони Воєнних Могил" у Львові звертається тому до загалу нашого громадянства, щоб воно, сповнюючи свій обовязок супроти Полеглих, зложило негайно фонди, потрібні для тривалої охорони могил українських Полеглих. Звертається воно в першу чергу до загалу всіх наших громадян і громадянок, щоб вони попри свою обовязкову членську вкладку в сумі 1 золотого на рік зложили негайно більшу жертву на охорону стрілецьких могил; в дальшому звертається воно до всіх заможніших громадян, всіх наших економічних установ і товариств, кооператив і їх Союзів, Лугів і Соколів, „Українських Бесід" і „Боянів", читалень і філій „Просвіти", кружків, поодиноких шкіл і установ „Рідної Школи", церковних братств і парохіяльних урядів, до поодиноких громад і т. д., щоб вони перебрали на себе опікунство над одною чи більше воєнними могилами, складаючи на кошти такого опікунства над одною могилою суму 15 золотих.

Нехай не буде нікого, хто не зложив би на ту ціль своєї жертви, нехай не бракне нікого товариства, що не перебрадоб опікунства над що-найменше одною стрілецькою могилою! Крайня пора направити нашу недбайливість супроти памяти Полеглих і цього року, по упливі вісьмох літ від закінчення нашої визвольної боротьби, приступити до тривалої охорони українських могил.

Тому присилайте свої жертви на охорону й упорядкування українських стрілецьких могил! Жертви посилайте негайно, щоб Товариство могло приступити якнайскорше до своєї відповідальної праці не тільки у Львові, але й у цілому краю, на адресу: „Дністер", вул. кнпж. ч. 14.000, Львів, Руська 20.

ГОЛОВНА РАДА
„Товариства Охорони Воєнних Могил".
Львів, вул. Руська 16/I.

Др. Янів, в. р. голова. **Д-р Ів. Німчук, в. р.** секретар.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Б о л е х і в :
10. V. Цигапка Аза.
11. V. Вій.
12. V. День і ніч.
13. V. Гейша.

Д о л и н а :
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 3—?

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" в Кракові подає отсим до відома, що дня 2. травня п. р. відбулася на Ягайлонськім університеті в Кракові промоція тов. Совиковського Яреми був. голови Т-ва на доктора всіх лікарських наук. — Виділ. 1—1

Виділ Т-ва „Україн... Студентська Громада" в Кракові ...ердячує отсим, що підсвені проти п. Мирона Літишевського б. голови Т-ва на Загальних Зборах „Рідної Школи" у Львові дня 2. XI. 1927 р. закиди, які мали б причинитися до виключення його з членів Т-ва є безпідставні. Неправдою є, що п. М. Літишевського виключено з Української Студ. Громади, а правдою є, що він, як абсольвент філь. виділу перестав тимсамим ним бути. — За Виділ: Гайдукевич Олександер голова, Кобільник Володимир за секретаря. 2159 1—1

Виказ жертв на допомогу українським політичним в'язням за час від 1. січня 1928 р. Добродійний Комітет Українських Економічних Установ у Львові зол. 200, Збірка на панахиді по бл. п. Вахнянині 28, Збірка студенток 18, З продажі квітів п. Гавриселичевою 129, Збірка п. Раковської 35·50, Збірка п. Гавриселичевої 22, Дохід з відчиту проф. І. Боберського 4·95, За уладження вечері на зїзд послів УНДО 100, П. Шуберт з Коминець 5, Збірка під церквами за шутку 924·81, Н. Н. 1 долар, Збірка п. Зайцівої 1/2·50, Збірка п. Ірени Скварківної 134, Дохід з відчиту д-ра Д. Донцова і двох буфетів 114, Читальня „Просвіти" в Дубляни 10, Українські дівчата 20, о. Т. Д. Волохатий 2 доляри, Збірка через адміністрацію „Діла" 303·85, Читальня „Просвіти" в Серафинцях 10, Збірка на хрестинах у п. Миколи Мартинюка в Серафинцях 11·80, Евфросія Мицко два рази по 5, Збірка Ярослава і Романа Барановських 252·25, Кооперативна „Зоря" в Марківцях 50, Сергій Волянський 5, Т-во „Основа" у Львові 3, Оксана Вигнанець 1, Анастазія Мицко 1 доляр і 2 зол., Оксана Горбач 10, Яків Смольський 10 долярів, Український Демократичний Клюб в Нюйорку 10 долярів, 23 Відділ Оборони України в Вунсанет 25 долярів, Товариство „Єдність", віддія Української Народної Помочі у Вілімантік, конн. 25 долярів, Обєднання Українських Організацій у Філядельфії 400 дол., Зенка, Стефа і Уляна, ученниці VIII. кл. гімназії УПТ. у Львові 30, III. пластовий курінь у Львові 30, Іван Струтинський в Болехові 5 долярів, Службовики „Дністра" 99, Збірка п. Марії Чиж в Самборі 100, Ольга Мелвідь 10, Бардахівський в Перемишлі 5, Збірка п. Остапа Турія в Густавовичах 60, Збірка п. Остапа Рановича в Тернополі 145, Збірка Д. Герасимовичіної 40, Жертва Спілки 110 долярів, Українське Національне Товариство через п. Миколу Кобзістого в Нюйорку 62 доляри, Український Просвітний Клюб в Ньюарку 25 долярів, Жіноче Запомогове Товариство в Ньюарку через п. М. Варненьку 20 долярів. — Всім жертводавцям складає щиру подяку Комітет Допомоги Політичним Вязням України. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОЗІР! **ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ!** **ПОЗІР!**
Інж. архітект Лев Левинський уп. будів. Львів, Содова ч. 3.
Інж. Радник Маріян Козаневич Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, пляжів, коштосписи, посередництво в купні будівельних парцель — негайно подядкують. 2038 5—3

АБСОЛЬВЕНТ університету, управний, спосібний інструктор приймє лекцію на селі. За успіх ручить. Поважні рекомендації. Зголошення: „Абсольвент", Адміністрація „Діла". 2152 2—2

ЛІТНИСКО Турка, пенсіонат „Олена", в гарній гірській околиці від 1-го червня. Харч добірний на бажання ярський, піна низькі. Купіль, прогулянки, теніс, круглі. Бліжні інформації: А. Павлик. Перемишль, Шкеудського ч. 1. 2148 2—?

РЕАЛЬНІСТЬ мурована, крита бляхою, стайня, возівня, 2400 сяжнів городу, 95 овочевих дерев, околиця Личаківської рогачки, вільне, ціна 3500 доларів. Продасть Центральна Агенція, вул. Коперника 14. 2115 3—1

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старинні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 82-?

ПОШУКУЄТЬСЯ старшої жінки яка занимала би кухнею і сільським господарством. Зголошення устні або письменні між год. 8—10 рано на адресу Львів, вул. Янівська ч. 78 І. пов. у п-ні Конської. 2160 1—1

КАМЕНИЦІ рентові з вільними мешканнями, вільні ВІЛЛІ з городами у всіх дільницях, ПАРЦЕЛІ, земські маєтки. Продасть Центральна Агенція, Коперника 14. 2158 1—1

ІНТЕЛІГЕНТНА особа, чесна, розуміється добре на кухні і газдівстві, пошукує місця газдині. Львів, Бема 16 у п. Рогової. 2157 1—1

ПОШУКУЮ особи молодої, працьовитої, симпатичної вдачі до помочі мені при кухни і господарстві. Першенство мають зі знанням життя. **Зенонія** Максимович, Єзуїтів п. в місці. 2156 1-2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка середних літ з священничої родини, пошукує місця до заряду домом. Зголошення до Адміністрації для Ярослави. 2154 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і желудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
І088 Пересвітлення Рентгеном. 5—2

Зголошення
на
ЛІТНИСКО в ГРЕБЕНОВІ
приймає і уділяє інформації 3-1
Емілія Стернюк — Руська 3/III.

НАЙНОВІШІ ДІТОЧІ ВІЗКИ виконує **Е. КІК** Львів, Пасаж Миколяша. Виконує всякі направи і зміни. 4-10

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812a) 18-15

КРИНИЦЯ пансіонат **„Лєснічанка"** при вул. Пулавського близько нових лазничок, поручає сонячні комнати з балконами і верандами. Першорядне удержання. Зголошення до 10. травня п. р. **Віттлінова**, Львів, Зиблікевича 16/I п. Телефон 24—91 відтак Криниця. 2026 4—4

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, лакна і малярських пілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолані і Парижі золотими медалями. 1325 Скрізь до набуття. 17—?

ОГОЛОШЕННЯ.

Загальні Збори Т-ва „Шкільна Поміч" в КОЛОМИЇ

відбудуться в суботу 12-го травня п. р. в год. 4. пополудни в конференційній салі II. державної гімназії.

За Управу:
о. І. Сатурський голова. **Юліян Ковалів** секретар.
1-1 2155

Присилайте передплату!

Ве редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 103 (11.356). Львів, пятниця 11. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щади. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудником. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Похід на Букарешт?

Львів, 10 травня 1928.

З Румунії через Білгород, Будапешт, Відень і Берлін надходять вельми сенсаційні і суперечні відомости — як про загальний хід подій у зв'язку зі селянським конґресом в Альба Юлія, так і про похід на Букарешт.

Вже від довшого часу Румунія находиться в огні внутрішньої боротьби. Особливо закипіло в Ромунії від смерти короля Фердинанда, а опісля ще більше від смерти „ліберального диктатора" Йонеля Братіяну. Є це боротьба за владу династичну і фактичну. Вожд лібералів Йонель Братіяну вимусив від недужого короля Фердинанда згоду на прогнання кн. Кароля, який міг стати на перешкоді його самолержавним плянам. Репрезентація королівської влади перейшла на пятичленну регенційну раду, яка заступає „малетат" короля-дитини Михайла. Час регенції і малолітности короля постановив використати всевладний Братіяну для закріплення своєї диктаторської влади. Невдоволення дворських кол здавлював він погрозою усунення династії і проголошення республики яка маскувалаб його тиранію.

Смерть Йонеля Братіяну ослабила ліберальну партію. Його брат Вентіля Братіяну, що обняв керму влади, не почувався вже так певно на диктаторському стільці. Проти ліберального уряду виступили інші партії, а особливо селянська партія під проводом Маню. Одночасно прогнаний князь Кароль почав продумувати про свій поворот до краю і охоту як не засісти на королівському престолі, то на всякий випадок захопити фактичну владу, обнявши регенцію в імени свого малолітного сина. Дей подвійний напір на теперішній уряд вилився дня 6. п. м. у величавому селянському конґресі в Альба Юлія. Уряд довго вагався, чи допустити до конґресу, чи протиставитися йому з усею енергією — тимбільше, що не могло бути ніяких сумнівів щодо цілей цього конґресу. Ще передтим Маню явився був у регенційній раді, домагаючись димісії кабінету Вентілі Братіяну і віддачі йому влади. Відмова регенційної ради причинилася до скликання конґресу, якого завданням вимусити перехід влади в руки селянської партії. Уряд уступив, згоджуючись на відбуття конґресу, що виявило його хитість і слабкість.

В Альба Юлія явилося понад 100 тисяч селян з усіх усюдів сучасної Румунії. Конґрес, як подає спеціяльний кореспондент „Фосс. Цайтунґ" пройшов серед піднятого опозиційного настрою. Він виявив, що в селянських масах панує солідарний революційний настрій, зате провідники селянської партії є нерішучі і незгідні між собою. На мітінгу, що відбувся після конґресу, бесідникам перервано окликами: „На Букарешт!" Конґрес проголосив себе єдиним повноправним представництвом румунського народу. Зібрані зложили присягу, що не припинять боротьби, поки не уступить теперішній уряд, що перевів вимушення на вмираючому королеві Фердинандові, а тепер є толерований регенцією. Одночасно радила управа селянської партії. Там керманичі провінціяльних організацій вступили з домаганням до посла Маню, щоби він повів селянські маси на Букарешт. Маню відмовив, заявляючи, що це був би революційний крок, а він з революцією не хоче мати нічого спільного. Та під натиском має ролю провідників походу на Букарешт обняли Поповічі, Дробеку і Боку. На зарекірованих самоходах й автобусах виїхала до Букарешту перша партія селянських делеґатів. За нею посувається головна маса.

Пос. Маню виїхав до Букарешту, щоби предложити регенційній раді домагання конґресу. Представникам преси заявив він, що урял Вентілі Братіяну мусітиме уступити. Одночасно мав він зазначити, що селянська партія не підтримує звязків з кн. Каролем і не думає взивати його до повороту до краю.

Дальші відомости з Румунії є дуфонічні полученія Румунії зі зафонічні полученія Ромунії зі заграницею не функціонують. До Букарешту не прийшли в ніч 8. п. м. ніякі поїзди. Всі відомости в букарештенській пресі з Альба Юлія є цензуровані. Заграничні кореспонденти находяться під сильною контролею. Кореспондент „Фосс. Цайтунґ", що подавав об'єктивні відомости, й інші кореспонденти арештовані. По одним відомостям урядові вдалося спинити похід селян на столицю, по другим у Букарешті мало прийти до кривавих сутичок між надтягаючими відділами селян і військом, при чому частина війська перейшла на сторону зревольтованих селян. З другого боку уряд заперечує що селяни мирно поправщювали до дому, що життя пливе нормальним руслом, що всюди панує повний спокій та що нігде не перервано телеґрафічної комунікації.

Одночасно цікава історія скоїлася з кн. Каролем, що від кількох днів перебував в Анґлії. Дня 5. п. м. явився він в Т-ві повітряної фльоти, домагаючись двох літаків, на яких він міг би податися до Румунії. Уряд не спізнив домагання кн. Кароля, заявляючи, що сумнівним є, чи він має відповідні документи для візду до Румунії. На те зазначив кн. Кароль, що він зовсім не думає висідати на румунській території, тільки хотів би розкинути відповідні проклямації. По останнім відомостям кн. Кароля видалено з Анґлії, бо Анґлія не може бути тереном для інтервенції у внутрішніх справах Румунії.

Ось горстка сенсаційних і суперечних відомостей про події в Румунії. З одного боку селянські маси, а з другого претендант до престолу наступають на уряд В. Братіяну, бажаючи його повалити та усунути дотеперішній режім у Румунії. Чи між намаганнями селянських мас і кн. Кароля істнує який звязок, важко сказати. Можливо, що — безоглядно на заперечення пос. Маню а тактичних оглядів — він всетаки істнує, а можливо також, що кн. Кароль бажав би приєднатися до селянського руху, щоби використати його для себе.

Істнуючий режім у Румунії спирається на фактичній диктатурі ліберальної партії, себто кліки доробкевичів, підтримуваних закордонною експльоатуючою фінансієрою. „Ліберальна" диктатура в широкому обємі користується терором, як єдиним засобом влади. Парлямент утратив всяке значіння в державному житті, бо вибори переведено під натиском всебічно припороволеного терору і при допомозі нечуваних шахрайств. В краю панує самоволя скорумпованої адміністрації, якої виразником є й суліцицтво. Національний гніт, румунізаторська політика в парі з провокаційними методами сіґуранци, культурна відсталість й експльоатація краю і громадянства капіталістичною клікою, — ось що характеризує Румунію.

Селянська партія змагає до правовости до угрунтування громадських свобід, до замирення з нерумунськими народами, до культурного й економічного розвитку. Під тими кличами відбувся селянський конґрес в Альбе Юлія, під тими кличами селянська маса пішла походом на Букарешт, гніздо інтриґ, безправства, насилля і визиску.

Чи селянський похід на Букарешт осягне свою мету вже тепер, чи може ще раз затріюмфує Братіяну, важко сказати. Та навіть хвилева перевага Братіяну не спинить розбудженої селянської маси від здобуття влади в селянській країні. Конґрес в Альба Юлія доказує, що боярсько-фінансієрський період у Румунії — навіть на випадок хвилевої перевати уряду — вже кінчається. Багатомільйонова селянська маса виходить на широку арену боротьби за свої права і нема сили, яка могла б їй опертися на довшу мету.

Лист з Канади.

Українська преса в Канаді. — Промова українця в канадійському парляменті. — Недостача лікарів-українців. — Весняні роботи.

Вінніпеґ, 15. квітня 1928.

Українська преса в Канаді доволі численна, але рівень її дуже низький. До того вона живе здебільша передруками зі старокрайових газет, в тому зрештою не багато ріжниться від українських пресових органів у Злучених Державах. Найліпше поставили свою пресу тутешні наші більшовики, які видають великий орган „Українські Робітничі Вісти", а крім того „Фармерське Життя" і „Робітницю". Вони й розвели тут дуже широку акцію, головно між робітництвом, при помочі Українських Робітничих Домів, у яких гуртуються всі їх прихильники. З інших українських органів більше значіння мають тиждевики: „Канадійський Фармер" (найстарший орган в Канаді), „Український Голос" (орган тутешніх автокефалістів) і „Канадійський Українець" (орган грекo-католиків). „Канадійський Ранок", орган горстки тутешніх протестантів, держиться виключно субвенційми з чужих джерел. Поза тими органами відмітимо ще „Вісти зі Сходу", що виходять у Торонто, а також „Світ Молоді", „Православний Вістник" (орган української автокефальної церкви), „Братський Вістник" і кільки поменших. Цими днями появився тут ще один український орган, двотижневик „Канадійська Січ". Орган стоїть на гетьманській платформі і вже в першому числі виступив з різкими нападами проти рідних людей. З того перегляду старокрайовий читач побачить, що в Канаді нема ні одного українського щоденника, коли в Злуч. Державах є аж два: „Свобода" й „Українські Щоденні Вісти" (більшовицькі). Це найкраще говорить про слабу національну свідомість і низький освітньо-культурний рівень канадійських українців, коли вони обходяться без свого щоденника, хоч їх нараховують на близько пів мільона душ.

Не зважаючи на цю слабість українців і на їх величезне розбиття (більше на релігійній, як на партійно-політичній основі), український елемент у Канаді всеж таки набирає з дня на день більшого значіння й ваги. Доказом того от хотьби вибір українських послів (правда, з ліст загально-канадійських партій, а не чисто українських) до кількох провінціональних соймів, а те більше вибір українця Михайла Лучковича — першого українського посла взагалі — до домінійського (центрального) парляменту Канади в Отаві. Цей посол, а фаху учитель, виголосив дня 24. лютого п. р. довшу промову в отавському парляменті при нагоді бюджетової дискусії про податки й еміґрацію до Канади і з Канади до Злучених Держав. Промова ця зробила помітне враження особливо ті її місця в яких пос. Лучкович говорив про українських поселенців і відносив їх добрі прикмети, при чому покликувався на свідоцтва самих канадійців. А по тих свідоцтвах українці належать до найліпших іміґрантів; вони для розвитку Канади поклали дійсно великі заслуги більші, як еміґранти з Німеччини чи Скандинавії. В своїй промові пос. Лучкович домагався м. ін. кращої опіки і помічної акції для іміґрантів від канадійського уряду, аби всі поселенці почували ся в новій батьківщині якнайкраще. — Мих. Лучкович вибраний послом з Ветревіл у провінції Альберта. Він родом з Шипинців, Па і є сином галицького лемка, що виїхав до Америки давно перед війною. Пос. Лучкович навчився української мови у Вінніпеґу вже з книжок.

В цілій Канаді дається чимраз болюче відчувати недостача лікарів-українців. Відділ українського допомогового т-ва „Взаїмна Поміч" в Торонто найшов ея, наприклад, у клопоті, коли члени на своїх зборах рішили звільнити від обовязків дотеперішнього лікаря англійця і прийняти нового, що знав українську мову. Такого ніяк не могли найти. Причина того та, що число відділів згаданого вище товариства з кожним роком зростає, а тимсамим треба більше лікарів, з другої сторони за мало українських студентів студіює тут медицину. „Український Голос" звертається тому із закликом до українських студентів у Канаді, щоб вони в більшій скількости записувалися на медицину і тим способом усунули болючу недостачу.

В рідних околицях провінції Манітоби й Саскачевану, де найбільше українських фармерів, роботи в полі зачалися цього року дуже вчасно. У звязку з цим приспішенням весняних робіт, стоять і заходи фармерів, щоб дістати робітників до праці на ріллі. Це явище повторюється тут майже що-року і запотребування фармерських робітників на весну і в літі в Канаді завсіди велике. **Н.**

Чи є вільний оборот селянською землею?

Цісарським розпорядком з 9. серпня 1915 р. обмежено в Австрії значно свобідний оборот селянською землею, а це у тій ціли, щоби не допустити до переходу селянської земді у лихварські руки, як це часто було перед війною. Кожна зміна власности відносно селянського господарства потребувала дозволу — за незначними виїмками вичисленими у розпорядку — окремої комісії, що їх утворено при кожному повітовому суді.

Польська земельна реформа оставила згаданий австрійський цісарський розпорядок у правній силі з тою зміною, що знесено згадані земельні комісії при повітових судах, а управильнювання обороту селянської земельної власности передано повітовим земельним урядам і в додатку наложено стемплеві оплати від подань і залучників, чого давніше не було.

Так було до грудня минулого року, коли окремим декретом президента польської держави знесено цілковито згаданий ще вступі австрійський цісарський

ВЖЕ ВІДКРИТО

ЦУКОРНЮ „ЧОКОЛЯДОВА ВЕНУС“

Львів, Краківська 5 **Біля Ринку.**

Пропонує знамениту каву, чай і холодний. Три рази денно свіжі тіста. Цукерки і чекольди першорядних фабрик. — — — Ціни дуже приступні.
8170 Швидка услуга.

розпорядок, на подяку на його місце нікого польського закону. Витворився знову такий стан, який був в Галичині по 1918 р. — себто селянська земельна власність стала предметом цілковито вільного обороту і всякі договори щодо зміни і перенесення права власности селянських грунтів не потребують ніякого дозволу з боку земельних урядів.

Так справді інтерпретували вищі австр. табулярні референти в повітових судах внесення названого вище австр. пів. розпорядку і дозволяли на інтабуляцію без клавзули повітового земельного уряду, а самі повітові уряди земельні звернули інтересантам всі контракти без клавзулі тому, що ніякого дозволу на перенесення власности тепер вже більше не треба.

Інакше поставився до справи земельний суд у Львові, що дав видати окрему інструкцію для повітових судів з поученням, щоби і на далі вимагали затверджуючої клавзулі на контрактах, виданої повітовим земельним урядом.

По справу підніс и на наступній бюджетовій комісії сойму при нагоді обговорювання бюджету міністерства земельних реформ і прохав міністра дати вияснення. У відповіді на мій запит міністр земельних реформ д-р Станкевич заявив тоді (дня 25. квітня н. р.) публічно, що справді перенесення власности селянських грунтів в Галичині не потребує тепер ніякого дозволу з боку повітового уряду земельного, а коли повітові суди в Галичині цього дозволу вимагають, то поступають явно протизаконно. Міністер Станкевич додав кінець, що правительство приготовляє проект нового закону, на місце загального нашо австрійського пів. розпорядку і внесе його в сойм, а коли не цього закону нема — то нікого не треба ніяких дозволів, бо селянська земля є хвилево у вільному обороті.

Д-р Степан Баран.

Найновіші Фуляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Креп-ліси, легкі полотнянки, поручає в величезнім виборі фірма

АНТОНІЯ УВЄРИ

Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Справа української школи в сеймі.

Промова пос. В. Целевича в бюджетовій комісії сойму дня 8. травня 1928 р

Пос. Целевич закинув урядові, що не виконує своїх зобовязань супроти українського шкільництва. Влада — казав він — вживає всяких засобів, щоби усунути навіть термін „український“ і заступити його терміном „руський“, що українці вважають зневагою і непотрібною провокацією. Підвищування типу народніх початкових шкіл є для українців рівнозначне з польонізацією. Скількість народніх шкіл з українською мовою навчання зменшилася за польських часів значно у порівнянні з тим, що було за австрійських часів. Причиною цього є т. зв. „кресовий“ закон, суперечний конституції та обовязуючим міжнародним договорам і тому то Український Клюб буде домагатися скасування цього закону.

Розпорядок мін-ства внутрішніх справ відносно шкільних деклярацій дає можливість фальшування тих деклярацій на шкоду українців. При шкільному плебісциті в листопаді м. р. були такі самі надужиття, що за урядування міністра Грабського. Народні учителі-поляки вели агітацію, поліція й адміністрація виконувала пресію, а інспектори погрожували населенню, що воно вимагаючи української школи наражується на переслідування. На українських землях близько пів мільона дітей не користає зі школи. Іменується учителів-поляків, що не знають мови, а учителів-українців переноситься до польських повітів. Був офіціяльний обіжник інспекторів, щоби учителі голосували на „одинку“. В підручниках, які видав міністерство, затирається сліди української історії. На Волині нема ні одної української семинарії, ні одної фахової школи. На львівському університеті число катедр зменшено в порівнянні до того, що було за австрійських часів, а всі українські катедри скасовано. На т. зв. „інститут руски“ призначено суму 90 тисяч золотих, що вважаємо кпинами і глумом і домагаємося скреслення цілої цеї позиції. При постріфікації заграничних дипльомів до української молоді приморюється переслідування. (Пос. Кушнаповський: Ні, сам питаю стало українську молодь і ставлю ноти). Університети, які є доменою ендеків приморюють „нумерус клаузус“ відносно українців. Промовець заявляє, що його клюб не має довіря до міністра освіти і буде голосувати проти бюджету. Далі ставить внесення на скреслення суми 10 міліонів на фізичне виховання і на знак протесту зі суми 30,861.100 скреслення цифри 2,974.816, призначеної на університет Яна Казимира у Львові, та наїнець скреслення суми 90.000 зол. призначених на т. зв. „інститут руски“. (Пос. Чапінський: А рівночасно в минулому році відмовили мені панове підписів на внесенні в справі українського університету. — Пос. Ратай: Як міністр освіти в 1920 році предложив я внесення на заснування українського університету на теренах, про які Вам ходить і теж стрімався зі спротивом. Внесення це досі лежить).

Відповідь мін. Добрунського.

Мін. Добрунський заявив у відповіді на промову пос. Целевича, що міністра обовязує закон. Денебудь стрічаємося з кладою нижчої інстанції, все підкреслюємо, що закон треба виконувати згідно з його буквою. Деякі зміни персоналу в львівській кураторії були частинно спричинені тим, що могли бути деякі відхилення щодо переводження в життя закону. Наслідок того є такий, що тепер число польських рекурсів маліє також як українських, їх число зрівнялося, а до адміністраційного трибуналу вплинула тільки одна скарга і то польська. Панове питали чи і польські школи утраквізуються. Голосною була галицька справа, голосною буде тепер ланчинська. Поступаємо тут точно після вказівок закону. Навіть були заходи з боку галицьких українців, щоби це провести (голос: то москвофіли!). Деякі шовіністичні посунення, що були з початку, ми старалися зрівноважити. Інакше буде, якщо панове зможуть перевести зміну закону (пос. Хрунький: Лівиця скаже: здекомпензуйте засідання!) — (Пос. Ліяманд: Якщо панове думають, що полекшать нам підтримку зневагами, зверненими на нашу адресу, то панове дуже помиляються). Утраквістична школа — казав далі мін. Добр. — є найліпшою формою на мішаних територіях, а в теперішніх важких фінансових відносинах одинокою формою піднесення шкільництва (П. Ст. Грабські казав те саме!).

Щодо українського університету, то акція в справі його організації була в повному ході (пос. Ліяманд: У Варшаві!). Була утворена комісія, але українці мимо приречення не приїхали. Щодо нострифікації дипльомів то належить вона до університетських управ. Далі твердить міністр, що в обсязі шкільництва, зокрема в обсязі студій на університеті та нострифікації, то польські чинники все „поступали з українцями дуже ліберально“ (!) Очевидно — казав мін. далі — не можемо стояти на становищі, що в українській школі мусить учити тільки українець, але вважаємо на те, щоби учитель знав уповні українську мову. Зрештою є утраквістичні семинарії і вчили ми українську мову як обовязкову до середньої школи.

ДО НАБУТТЯ У ВСІХ АПТИКАХ.

З парляментарної арени.

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМОВИХ КОМІСІЙ ПРАВНИЧОЇ І КОНСТИТУЦІЙНОЇ.

Дня 9. травня відбулося спільне засідання правничої і конституційної соймової комісії. На порядку нарад була справа внесення ППС у справі новелізації розпорядку президента про „Дневник Законів“. Референ справу пос. **Ліберман.** Він сказав, що метою спільного засідання є узгіднення опінії, чи предложений проект новелі та його зміст згідні з конституцією і чи може він стати підставою для дальших нарад і для ухвали сойму. Внескодавці і референт стоять на становищі, що з уваги на те, що конституція передбачує ухвалювання декретів соймом, то уряд обовязаний таку ухвалу зареєструвати і подати

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Право національного самоозначення виявлено на цілому просторі від Вильна до Стиру і Бугу-Сяну, але польськими школами, польськими вчителями, що деколи навіть 2-х фраз по білоруськи або по українськи не вміють без ошибки сказати. Священиків, свідомих білорусів, виленський арцибіскуп на основі польського конкордату всякими засобами віддаляє з білоруських парафій. Про університет і не згадувати, бо в ньому все є, тільки немає ні слова про культуру, літературу, мову і мистецтво білоруського народу. Давно вже застарілі погляди польської шляхетської ідеольогії 18 віку про великі віковічні благодати для усієї Білоруси і всіх неполяків від культури, літератури, мови і мистецтва польського, не перестають бути кормом духовим і сьогодні...

Отже непризнавши прав т. зв. національним меншостям, що на своїй споконвічно національній території творять абсолютну більшість, якої ніколи не залає чужий напливовий первісток, є скрізь основою чужинецького панування... Ось напр. польська професура львівського університету в часі воєнних подій заборонила в листопаді 1918 р. українську мову як викладову, а паралельні українські катедри „раз на все“ усунула з „польського університету“. Сьогодні катедру української мови веде поляк по польски для яких 900 слухачів-українців. На семинаріях учні-українці про Шевченка, Франка, Котляревського і Лесю Українку по польски реферати читають... Це наруга, за якої більшу годі придумати для мови народу, що має більше двацятипяти університетських катедр власної літератури в УССР. Але цеї наруги ніхто й не думає усунути: ні одна польська партія від права до ліва не піде проти думки польських шовіністичних кол, що в кожній партії мають свою силу в лихо зрозумілому понятію величи, цілости і користи польської держави.

Справа з українністикою і білорусознавством у столичному університеті в Варшаві є ще прикріша. Львів має бодай справжнього поляка, що знає викладову мову. А в столиці викладають неполяки про церковно-славянську мову і українську граматику для слухачів українців (50 проц.), білорусів (40 проц.) і великорусів з Білоруси або Волині (10 проц.) такою горе-польщиною, що в дійсности не знаєш кого жаліти — слухачів, чи мовні мязи лекторів, як це вони самі говорять.

А тимчасом грізний осередок III. Інтернаціоналу червона Москва обсаджує свій перший державний університет найкращими знавцями словянознавства, щоби в найближчому будучому стати живим осередком словянознавства у всій ріжноманітній повноті його. В столиці України — Харкові росте майбутня Академія матеріяльної культури, а в Київі стоять перед завданням створити Академію мистецтвознавства. На найближчому Сході росте життя все ширше, все буйніше, все глибше... тут воно чахне, бо духа вбивають, бо язик калічать, бо життя бояться...

Нерішучість і вагання в праві самоозначення.

Очевидно, що внутрі самого московського Комінтерну перехід від загальноприйнятого погляду на руську одність білорусів-українців-великорусів до признання кожного народу за вповні самостійний, та навіть з правом до політичної незалежности „вплоть до отделения“, був не легкий. Свідчать про те статті Леніна про національне питання, якому він присвятив чимало уваги починаючи від 1907 р. Ленін ставав у цій справі все на чисто розумовому і практичному становищі. Обединителі йшли за почуванням — „як це може бути? хібаж це потрібне? таж це роздроблення!“ Розум і розсудок підсказував, що органічні потреби життя мусять бути заспокоєні. За цим пішов Ленін як політик, що сентиментом не руководиться, тільки життевим рахунком, по якому можна осягнути намічену мету: „Всесвітня революція!“

Отже — революція у поглядах на життя, на взаємнини між народами і внутрі людства, у взаїмному підчиненню одиниці — збірноті, а збірноти — одиниці. Чи не варто для такої революції поширити рами чужого життя, та забезпечити ними й власне!? Бож життя має у собі і всякі програми, воно само їх творить і здійснює, та все бере від нього собі потрібне, щоби не згинути. Життя—це найсильніша міць і твердиня самозбереження і самоозначення. Програми в ньому є для реальних досягнень, але самі собою вони не є цінні; бо без живої потреби здійснити їх — вони не існують.

І під напором цего розумування уступають всі міркування, засновані на почуваннях, поривах, примхах, бажаннях... А що в інших партіях, протикомуністичних — отже т. зв. „буржуйських“ звичайно сентимент грає велику ролю як джерело і основа світогляду і програми, то в них немає ясного погляду на справу вирішення національного питання. Внаслідок цього у спробах вирішення національного питання на заході грає велику ролю історична традиція часів Наполеона, по якій „усі, як діти, підчиняються одному ніби батькові“, та біблійно-фільольогічна про походження з одної прародительської пари...*)

Антикомуністи стоять на становищі абсолютної сімейної збірноти, а комуністи на становищі безумовної індивідуалізації походження. Звідси-то у західно-европейських партіях є чимало шовінізму і фанатизму.

(Продовження буде.)

*) З тими і їм подібними політичними міркуваннями Шановного Автора Редакція не погоджується.

ЛІЧНИЦЯ ВНУТРІШНИХ НЕДУГ
Д-ра ШЕЙНБЕРҐА
в Буську біля Львова (зал. ст. Красне). НЕДУГИ: Печінки, жовчове каміння, жодудка, кишок і переміни матерії. Відкриття 15. травня. Інформацій уділяє №161 Управа. 1—1

до публичного відома. Стоїмо на становищі, — казав пос. Ліберм. — що коли конституція не передбачує, то сойм має право ухилити, а уряд обовязаний це ухилення проголосити. Такому становищу протиставиться інший погляд, висловлений на правничій комісії, а саме, що уряд не має обовязку оголошувати такої ухвали сойму, бо сойм сам не має права ухилити декретів президента, бо до ухилення потрібна співпраця сенату, підпис президента і оголошення президента.

Віцеміністр Цар підтримує становище уряду в цій справі та стверджує, що досі не було автентичної репрезентації цієї справи, бо конституційного трибуналу ще нема, а вирок найвищого суду ще не оголошений. Представник президії ради міністрів Пентак заявляє, що уряд стоїть на становищі, яке заняв у відповіді голови Ради Міністрів на лист маршалка сойму з вересня 1927 р.

ЗАСІДАННЯ СЕНАТСЬКОЇ СКАРБОВО-БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ 7. І 8. ТРАВНЯ.

Комісія розглядала бюджет міністерства рільництва. Мін. Незабітовський промовляв годину і звертав особливу увагу на бюджетову позицію, призначену на підтримку рільної меліорації. Так само звернув увагу на рільниче шкільництво. На ту ціль підвищено кредит на суму півтора мільона. Спинившись на лісовій господарці сказав, що в цьому році сподіваний дохід в неї на цілих 24 мільонів більший, ніж попередніх літ. — По нім говорив референт бюджету мін-ства рільництва сен. Домбський. Він підчеркнув, що бюджет м-ства виявив надвижку прибутків у порівнянні з попередніми літами. По нім забирали слово в дискусії український сенатор Дещикевич, а далі Гломбінський, Шарський і Гашинський. Промову сен. Дещикевича подамо пізніше.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ СОЙМУ.

Дня 7. і 8. травня радила комісія над бюджетом міністерства освіти. Промову пос. Целевича подаємо на іншому місці. По нім забирав слово в дискусії пос. Грінбавм (сіоніст). Він сказав, що уряд вважає початкові школи вправлянням до асиміляції жидівського населення. Далі завважив, що число жидів у вищих школах упало з 25 до 21 відсотків наслідком приноровлювання „нумерус клавзус". Далі промовляли пос. Книжановський і пос. Домбський. Цей останній підкреслив упосліджения затропонованого бюджету такими видатками, що не мають нічого спільного з освітою, як напр. бюджет релігійний, видатки на фізичне виховання або на реставрацію Вавелю. Майже 40 мід. таким чином не має нічого спільного з освітою. Це є характеристичне для нашої держави, казав зрештою Домбський, що з освітою йдемо вдолину, а з поліцією до гори. Пос. Чапінський підкреслив, що бюджет мін-ства освіти з року на рік поменшується з 17 відс. на 16 відс., а тепер на 15 відс. Цей бюджет виносить ледви половину бюджету міністерства війни. В попередньому році бюджет мін-ства освіти зріс ледви на 43 мід, а на військо на цілих 134 мід. І треба знати, що це діється в Польщі, яка має 43 відс. анальфабетів і не багато випереджує під тим оглядом СРСР, що має 65 відс. анальфабетів.

(Власні телефонограми з 9. травня 1928.)

ПРАВНИЧО-КОНСТИТУЦІЙНА КОМІСІЯ

(ік) Спільне засідання правничої і конституційної комісій відбувалося сьогодня далі; радили над вневком ППС про таку зміну закону в справі видавання „Дневника Законів", яка уможливлила би оголошування в ньому соймових ухвал, якими касуються декрети президента. Сьогодня таксамо як вчора всі промовці, за винятком послів з 1-ки, боронили погляду внесеного проекту. За то посли 1-ки боронили погляду уряду, що сойм може ухилити декрети лише шляхом закону, себто поставили сойму і сенатові. Першим забрав сьогодня голос пос. д-р Загайкевич (Український Клюб) (зміст подаємо нижче). Далі промовляли пос. Гартляс (жид), Зайдлєр (1-ка), Возніцький (Визв.), Пілсудський (1-ка), Керник (Пист) і Радзівіл (1-ка). Остаточно зголошено 3 внески: 1) Пос. Половський (1-ка): Конституційна комісія вважає, що розпорядки президента держави зі силою закону можна змінити або ухилити лише шляхом закону. 2) Пос. Керник — компромісовий внесок, який признав справді соймові право ухилити декрети ухвалою, однак в даному випадкові прихилився до становища уряду. Третий внесок був пос. Либермана, а саме, що по думці конституційної комісії внесок ППС (право сойму ухилити декрети власною ухвалою) не суперечить конституції. В голосуванні внесок Подоєського відкинено 20 голосами проти 11, за внеском Керника голосував сам внескодавець. Внесок пос. Либермана перейшов 19 голосами проти 12. Цей вислід голосування є першою невдачею уряду в соймі, з огляду на визначне значіння, яке уряд привязував до цієї справи. Тепер ця справа приходить виключно на рішення правничої комісії, котра зараз таки зібралася.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ЗАГАЙКЕВИЧА.

(ік) Стаття 44. конституції (про права декретування) не насуває ніяких сумнівів. Та стаття докладно говорить про права сойму і сенату. Дискусія повинна провадитися на чисто діловій площині. Однак не на тій площині став пос. Полякевич. Твердженю тут, що декрети занадто увійшли вже в життя і що їх нарушення впроваджує хаос. Пос. Полякевич стверджує, що уряд хоче співпрацювати з соймом. Просто сойм є за молодий і за слабий, щоби міг протиставитися його кількасот декретам. З цего становища пос. Полякевича виходить, що коли сойм не прихилиться до думки уряду і в даній справі стане на становищі, що досить ухвали, а не закону для ухилення декрету, то зараз повстане конфлікт поміж урядом та соймом. Якщо це так має бути, тоді зайва є всяка дискусія, бо кожна думка сойму, з якою не погоджується уряд, була би трактована як „казус белі". Таким чином всяка критика і праця сойму та його комісій була би ілюзоричною, а посли мали би лише ролю манекінів. Очевидно, що ніякий сойм не може позволити зіпхнути себе до такої ролі. Вважаю, що таке становище, може симпоматичне, коли ставиться його на провалення. Ми маємо до діла з альтернативою: або декрети є малої вартости і настільки суперечні з інтересами і волею народу, то сойм повалить їх, або навпаки декрети є добрі і потрібні. Не можна стояти в площині, що сойм є такий, що коли дірветься до інтерпретації 44-ої статті в напрямі саме ухвал, то негайно скористає з цього і перекреслять 250 декретів, не зважаючи на їх шкідливість чи корисність. В дальшому тягу промовець докладно аналізував з правничого погляду 44-ту статтю конституції, аргументуючи силою тільки правничих аргументів. Закінчив промовець такою конклюзією: Вкінці мусимо ствердити на конституційній комісії, що ухвала сойму з дня 9. вересня 1927 р., якою сойм скасував пресовий декрет, є ухвалою важною і вона повинна бути оголошена відповідними чинниками. Коли цей ухвали сойму не оголошено, то доконано безумовно нарушення конституційних приписів. Промова пос. д-ра Загайкевича викликала помітне враження, як думка досвідченого юриста. В соймових кульоарах підносять, що вчор. виступ на бюджетовій комісії пос. Вол. Целевича при бюджеті мін-ства освіти, а сьогоднішній посла д-ра Загайкевича є новим доказом, що в Українському Клюбі є визначні знавці ріжних поодиноких діянок суспільно-політичного життя.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства освіти. — Бюджет міністерства внутр. справ.

(ік) Сьогодні далі дебатовано над бюджетом мін-ства освіти. Як перший промовляв додатково мін. Добруцький, пояснюючи справу університетських будівель у Познані. Після нього пос. Бітнер (ХД) боронив бюджету віроісповідань. Він станув на становищі, що представники лівиці неправильно осуджують інтердикти, які польські епископи кидають на визначних діячів, бо церква, мовляв, є товариством, яке не може мати менших прав відносно своїх членів, ніж всякі інші стовариш. Коли соціалістичний клюб виключив із партії мін. Морачевського, то ніхто до тої внутр. справи не вміщувався. Переведення цієї аналогії між церквою та політичною партією викликало закид з боку ППС-ів, що промовець, член христ. дем. партії, є ксенський християнин. Пос. Путек (Визв.) давав цілий ряд прикладів на розбудування польських церк. маєтків, парохіяльних палат, госп. будівель і т. д. та на вміщування польського клиру у суто-світські сусп. справи. Таксамо промовець ілюстрував поведінку сьогоднішніх польських епископів таким прикладом, як той, що епископ, приїжджаючи на візитацію, кличе до себе війта, як свого підвладного, а коли епископа кличе староста, то епископ не хоче їхати, поки староста не прийде йому поклони. Пос. Смуліковський (ППС) бідкає на малу скількість етатів у народньому шкільництві. Пос. Корнецький (ЗЛН) стверджує, що нинішній міністр освіти не зумів здобути кредитів на найпотрібніші справи свого ресорту. Зате прим. у бюджеті мін-ства освіти фігурує позиція 10 мід. зол. на фізичне виховання, хоч на чолі ради фіз. виховання стоїть нині міністр військових справ. Такі справи належать до бюджету мін-ства військових справ. Далі пос. Корнецький робив закиди нинішньому міністрові освіти за його... занадто „поблажливу" шкільну політику відносно українців. Є, мовляв, деякі українські наукові установи, які не відповідають принціпові, що школа не може бути занадто „ворожа" для держави, всетаки тим установам м-ство робить уступки(!?). Пос. С. Хрущький (Український Клюб) говорив про відносини до правосл. церкви (промову подамо завтра). Пос. Лянгер (Визв.) пригадує, що уряд не виконав прийнятої свого часу ухвали сойму, що відділ віроісповідань треба перенести до м-ства внутр. справ. Нинішній уряд є більш папський, ніж сам папа. На цьому вичерпано дискусію. Голосування відбудеться в п'ятницю рано. Нині ввійшов уже на порядок бюджет мін-ства внутр. справ. В п'ятницю попол. ввійде бюджет мін-ства військових справ.

Справоздавець референт спершу різницю поміж нинішнім прелімінарем мін-ства внутр. справ і попереднім. Прибуток міністерства прелімінований на 22 мід. зол., видаток на 223 мід. Бюджет мін-ства внутрішніх справ творить 9.08 проц. заг. державного бюджету. Загальне число поліції зменшилося, мовляв, на 17 проц., хоч злочинність збільшилася. Польща має менше поліції від інших держав (?). Мін-ство турбується за витворення доброго типу урядовця. Видано закони про упорядкування відносин поліції до адміністрації. Над референтом розвинулася дискусія.

ЗАПОВІДЬ АМНЕСТІЇ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

(ік) Нині на правничій комісії прийшло на денний порядок внесення Українського Клюбу про амнестію для політичних вязнів. Віцеміністр судівництва Цар заявив, що мін-ство справедливости в порозумінні з мін-ством внутр. справ виготовляє саме проект амнестії для політ. вязнів, який в найближчому часі предложить соймові. Супроти цього рішено відложити цю справу, чекаючи урядового проекту.

ЗІРВАННЯ ЗАСІДАННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік) Коли п'ятничас дискусії над бюджетом мін-ства внутр. справ пос. Прагер (ППС) почав говорити про зловживання поліції підчас виборів, предсідник комісії пос. Бирка перервав йому та заявив, що він не допускає до дискусії порушування моментів із виборчих зловживань, тому що ця справа буде обговорювана окремо на іншому форумі. В дальшому знову пос. Бирка перервав промовцеві та відібрав йому слово за порушування вибор. моментів. Коли цілий ряд слідуючих промовців запротестував проти того становища голови комісії, пос. Бирка зачинив засідання комісії, заявивши, що мусить у цій справі порозумітися з марш. Дашинським, перед яким прийме, мовляв, зобовязання не вміщувати виборчих історій до бюджетової дискусії. Ця заява викликала зрозумілу сенсацію. Вирішення її прийде завтра, коли на бюджет. комісії марш. Дашинський зложить відповідне пояснення.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на шадничу книжечку ч. 7910.

Багато виграних
а між іншими **5.000** золотих
на Ч. 99,699 випало в нашій колекторії
ШАНСИ ДО XVII-ої КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ є також величезні.
Ціна цілого льосу . . . . 40 зол.
1/2 льосу . . . . 20 зол.
1/4 льосу . . . . 10 зол.
Льоси висилаємо на замовлення, надсуючи чеки П.К.О. ч. 135545.
Долярівки продаємо по курсі дня.
Земельний Банк Гіпотечний
Агенція — у Львові вул. Ягайлонська 8.

По широкому світі.

Вулькан Кракатау вибухає далі неперервно з великою силою, розливаючи дим та воду.

Є вістки, що президент Венезуелі вбитий повстанцями.

Німецька виборча комісія нарахувала скількість офіціальних голосів: 31.

Англійський парламент прийняв проект закону про рівноправність жіноцтва при виборах (21 рік); закон має ще затвердити палата лордів.

Австрія звернулась до Мадярщини з проханням подати всі мотиви, на яких підставі Мадярщина домагається видачі Белі Куна.

Бразилія відмовляється рішуче вступити до Ліги Націй.

На Криті шаліла велика буря; нічого не відомо про долю кораблів.

Румунський князь Карло дістав декрет м-ства внутр. справ Англії, щоби якнайшвидше вийхав із краю Англії.

НОВИНКИ

— **У Галичині мирових суддів не буде.** Велике занепокоєння серед адвокатів, нотарів і осіб судових у галицьких повітових містах викликав декрет про нову організацію судів у Польщі, що передбачує введення інституції мирових суддів (скасування посад) і полишення у нас повітових судів під назвою гродських судів з правила тільки в осідках староств. Коли би це переведено, то в р. 1929 як увійде в життя згаданий декрет — адвокати, нотарі і судові особи з малих повітових міст, де нема староств в тільки повітові суди, мусіли би перенестися до інших місцевостей. Цю новучу для богатьох родин справу порушив пос. д-р Ст. Вараз дня 30. квітня п. р. на засіданні бюджетової комісії сойму і тоді віцеміністр Цар відповів, що в Галичині взагалі не буде вводитися мирових суддів і все лишиться по старому, себто лишаться надалі всі дотеперішні повітові суди і там, де нема староств, очевидно під новою назвою гродських судів. Є тільки проектоване скасування щось всього двох повітових судів у Галичині, що вже давніше і без теперішньої реформи мали бути зняті.

— **Школа і поліція.** Живемо в часах, коли школами все менше опікуються педагоги, а все більше цікавиться нею поліція. В статті „В павутинній сітці" засудили ми нововинайдене положення в державній українській гімназії в Станиславові. Наші перші відомости мусимо справити остільки, що заборонено вступу до шкільного будинку не чотирьом, але шістьом вищим класам. Так отже станиславівська гімназія функціонує лише в одній четвертині, бо до науки допущено лише першу і другу клясу. Справа опинилася в куратолії, якої делегат, приїхавши до Станиславова, переслухав кількох учнів і відіхав преспішно до Львова, не видавши ніякого зарядження. Одночасно у звязку відсутности учнів на польському національному святі розпочала свою діяльність поліція. Переведено арешти серед учнів, але після переслухання і списання протоколів арештованих випущено на волю. Та ніке сам факт, що в справи школи встряває поліція є незвичайно характеристичний. Минають дні, а школа пуста. Учні й педагоги мають вакації, поліція розшукує „заговірників", а куратолія полагоджує знову один „вакалок". З приводу такого стану річей серед українського громадянства панує крайне обурення.

— **Львівська хроніка.** 23-літній робітник Павлина Бабій вкинув сільного квасу, бажаючи вмерти з невідомої причини. Другий випадок самогубства був у касарні; застрілився кінник Петро Дмитрак. — Арештували якогось Станислава Трачука, що взяв від одної жінки 165 зол. як відступне за помешкання зовсім не вільне і зовсім чуже.

НОВО ВІДКРИТИЙ МАҐАЗИН ТРИКОТІВ І ЖІНОЧОГО БІЛЛЯ
ТАДЕЯ ВІТЕКА, ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1, поручає, по виїмково низьких цінах реклямових
Панчохи
Комбінації
Гарсонки
Жіноче білля
Трикотові вироби
Жемпери камізольки
Скарпетки
Спортові панчохи
Батистові хуустки
1—2

— **Скільність ученых у Росії.** Рад. Народній Комісаріят освіти закінчив статистику наукових працьовників у вищих школах Москви, Ленінграду та провінції. У 70 вищих школах російської території є 13.753 наукових працьовників; з того в самій Москві — 5.307, в Ленінграді 3.488, а в інших містах 5008. З 5307 — 1028 є професорів, 1024 доцентів, 132 помічників, 1061 старших асистентів і 188 лекторів. Жінок на цих становищах є в Москві 721, з того 8 професорів.

— **Пиво та вино в лічничім виді.** Берлінські вчені найшли спосіб згущувати пиво та вино до твердої матерії. Цей винахід має велике значіння при транспорті алькоголю, який псується. Відтепер пиво та вино може мандрувати в формі пилюль, таблинчок і порошків, мов теколяда. Може недалеким є вже той час, коли шинки та ресторани шезнуть, а пиво та вино продаватимуть аптики. Ця ідея найде чимало оборонців між тими, які мусять ховатись перед своїми жінками, коли хочуть утишити свою спрагу. Любителі пива та вина не від нині вважають їх як лічничого середника, переєвідчені, що вони виходять їм тільки на здоровля. Спол. Держави, де алькоголь заборонений, живо зацікавились німецьким винаходом: контрабанда порошків лекша, ніж бочок і пляшок. І при собі лекше носити порошок або пилюлю, ніж пляшку.

— **Екзотична дипльоматія.** Із „Дасніка Людового" виписуємо таку „орденово-брилянтову" історію: Один із екзотичних володарів прийняв дипльомата, якому в доказ ласки подарував орден. Орден був почесту, але мав фальшиві брилянти. Дипльомат людина заможна і зі смаком, пішов до золотаря і казав закупити собі шило справжніми брилянтами. Та трапилось, що дипльомат зустрівся знову з екзотичним володарем. Володар глянув на орден і сказав добросердно: „Ах! Яжеж я помилився! Я дав вам такий низький орден!... Я заступлю його вищим". І взявши правдиві брилянти, причіпив вищу орденову почесть, але знову шкляну. Дипльомат не мав сміливости заявити, що вдоволяється попереднім орденом. Екзотичні володарі мають гостре око на брилянти...

— **Вашінгтон не має голосу.** 34 роки столиця Злучених Держав, Вашінгтон, не має ніякого голосу. 550.000 населення пілком не голосує. Від 1874 року містом орудує Конгресова Комісія, до якої вибирає членів сенат і палата послів, на яких вашінгтонці не мають права голосувати. І так тепер виходить, що взаду над Вашінгтоном мають представники стейтів Кольорадо, Кензас, Меріленд та Ілліной. Вашінгтон платить річно 25 міл. дол. податку. Його населення більше 8 разів, ніж стейту Невади, але голосу такі не має. І тому тепер проти цього вашінгтонці протестують.

— **Дбають про редакторів.** В еспанському парляменті в Мадриді предложено проект закону, який приписує яких прав має редактор придержуватися в писанні в газеті; означує платні для редакторів; заповідає основання шкіл журналістики, які редактора мусять покінчити, заки вступлять до праці; виключає від занять у газетах нефахових журналістів і вкінці визначує їм по вислуженні емеритуру.

З відчитової салі.

Дещо про сучасну Болгарію.

Українські студентські круги незвичайно радо покористувалися запрошинами Болгарського Академічного Товариства „Василь Левський" у Львові на відчит про сучасну Болгарію, сподіючись, що це буде нагодою до навязання тісніших звязків із молодими представниками хороброго народу. Так і сталося. Та покищо декілька слів про сам відчит.

Референт, д. Болеслав Чурук, лектор львівського університету, намагався схопити всі ділянки будь-що-будь буйного життя вольної Болгарії. На жаль — вомо вийшло трішечки за поверховно. Коротенький хід думок такий:

Полудневі гори, наддунайські низи і Чорне Море на сході створюють із Болгарії чарівний край, що своєю різноманітністю стягає до себе назвіть чужинців. Ще цікавіший нарід. 500 літ неволі не здушили бажання і змагання до свободи. В 1878 р. кровю своїх найкращих синів здобуває Болгарія незалежність. Суверемною державою стає 1908 р.; четвер років опісля знова зводить побідні бої з Туреччиною. Багато нещасть нанесла цій державі світова війна. Шлях — горе побідженим! А всеж таки Болгарія за останніх 50 літ пішла далеко вперід. Населення зросло до 5 міліонів, буйно розвивається промисл (рожевий олійок) і рільництво (великий експорт тютюну). Цікаво, що за недовгий час площа управної землі зросла з 1.392 тис. га на 3.658 тис. га, а експорт тютюну з 16 міл. кг. у 1913 р. зріс за 10 літ на 31 міл. — не зважаючи на світову війну. Стару болгарську культуру відріжняє від інших патріярхальний устрій сім'ї та багатство етнографічних окремішностей. Коли ми вже при етнографії, то слід згадати про розкішні гафти й вишивки, особливо старі, багаті орнаментикою і свіжістю барв. З народніх інструментів вирізняються кобза, триструнні гейслі і флет. Живий, буйний танок доповняє спис болгарських особливостей.

Витревалість, завзяття і замилування до освіти — це основні прикмети болгарина. Освіті, організації шкіл нижчих і вищих, Академії Наук, врешті літератури присвятив прелеґент добру пайку свого викладу. В літературі вибивається на чільне місце Іван Вазов. Його повість „Під ярмом" і багато оповідань вийшли у всіх мовах, також і по українськи. Тепло згадав референт про поета-героя В. Левського, далі про Каравелова, Ботева, Вас. Друпера (театр) Петьку Тодорова, проф. Шишманова й інших.

Велику частину реферату присвятив д. Чурук добросердечним звязкам Болгарії з Польщею. Свого роду іронією до цього була дрібна числом публика, що собою ніяк не стверджувала польського заінтересування болгарами, тимпаче, що половину тої публики представляли українці.

Ще більше цікавою була наша розмова з болгарськими товаришами. Привітний і симпатичний тов. К. Каранешев служив нам своєю особою і відомостями про болг. студентів у Львові. Зокрема обіцяв попросити когось зі своїх товаришів про виклад для Гуртка Україністів. Цей реферат буде дальшим узлом, що нас наблизить і звяже з новими товаришами, гістьми львівського університету.

Евген Юлій Пеленський.

Театри.

Міський великий театр:

10-го г. 7:30 веч. „Подружа Льолі".
11-го г. 7:30 веч. „ охтнова Помста"
12-го г. 3 попол. „Коспюшко під Раславицями".
12-го г. 7:30 веч. „Тартюф" Мольєра, премієра.

Міський „Театр Новин":

10-го г. 8. веч. „Паганіні".
11-го г. 8. веч. „Леді Шік".
12-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполльо": Біржа кохання".
„Лев": „Невільниця князя Бориса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Гайна": „Жіночий батальон смерти".

Всячина.

Довкола світа з книгами.

Через Філядельфію переїхав світовий подорожник Йосиф Мікулец. Він родом з Крушлєвого Села, в Хорватії; має тепер 50 літ, а подорожує по світі без перестанку вже 26 літ. Подоромує пішки, залізницею і кораблями. Обійшов уже цілу земну цулю. Був у всіх 5 частях світа, а перейшов 50 держав кілька разів. За той час пізнав богато країв і народів та навчився різних мов. Міхулец придумав цікавий спосіб подорожувати. Він не вибирався в гріхами. Тільки взяв був із собою велику книгу, з якою ходив до представників влади різних держав і знатних людей, щоб дали свої оригінальні підписи і печатки. Богато з тих, що підписувались, давали йому і грошеву допомогу на дальшу дорогу. Так він перейшов увесь світ і зібрав дві великі книги підписів, печаток і марок. Ці дві книги він хоче подарувати національному музеєві в Загребі. Але від трьох літ він має третю, найбільшу книгу, яка важить попад 50 фунтів. Перший поклав свій підпис у тій книзі президент Кулідж в 1925 році. З нею Мікулец уже перейшов тому два роки часть Америки і відтак майже всю Европу. Є там оригінальні власноручні підписи королів, премієрів і визначних людей в Европі. За підписом Муссоліні іде підпис короля Віктора Еммануїла, а відтак достойників інших держав. Ого третя книга не виповнена ще й до половини. Тому ще треба кілька літ, заки обійде з нею світ і заповнить її. Тоді вже хоче відпочати, а ці книги стануть його пістком.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Б о л е с х і в :
11. V. Вій.
12. V. День і ніч.
13. V. Гейша.
Д о л и н а :
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотепершнього дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 4—?

25-літний зїзд Товариств, котрі ходили до 8. кляси в році 1903 до гімназії в Бучачі, відбудеться в червні п. р. В пізн устійнення речинця цего товариського зїзду просимо Товариств подати свої адреси і бажання. — Д-р Володимир Електорович адвокат в Чортківі, Д-р Лев Крамінер адвокат в Бучачі. 1-2

Потрібний лікар з практикою до лічничо-купелевого заведення на сезон. Зголошення враз з условіями слати: Д-р О. Матковський, Зелемянка п. Гребенів. 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 2 82-?

ПОШУКУЮ особи молодої, працьовитої, симпатичної вдачі до помочі мені при кухні і господарстві. Перше-ство мають зі знанням шитя. Зеновія Максимович, Єзуіль п. в місцн. 2156 2-2

ВДОВА по священнику пошукує управи домом у старшого мущини. Варить і пече знаменито, шие, музикальна. Найрадше у Львові або Перемишлі. Зголошення письменно адміністрація „Добра вдача". 2163 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 6—24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пальомбування й виниманнє зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам знижка 2016 знижка. Полекші в сплатах. 5—5

Подяка.

Дня 2. травня п. р. упокоївся в Бозі в 70. році життя наш найдорожший муж, батько і дідо бл. п. **Іван Матієв**, висл. візитатор шкіл. З приводу цієї дійсно тяжкої для нас втрати дізнали ми від так великого числа осіб полеглі через довгі в перших хвилях нашого смутку, через участь в похоронах і заяви співчуття у нашому горю, що ми не в силі, як слід, всім віддячитись. Проснмо тому отсею дорогою прийняти від нас висловн щирої подяки, як наше за велике. В першу чергу дякуємо Впр. Духовенству за участь в похоронах, а саме: Впр. о. мітратові Алексієві Базюкові за провід в похоронах, о. прал. Леонтію Куницькому, о. крил. Вас. Липинякові, о. крил. Конст. Лопатинському, о. сов. Евг. Бачинському, о. сов. Евг. Дуткевичеві, о. сов. Мик. Галянтові, о. сов. д-ру Вас. Лабі, о. сов. Ів. Рудоричеві, о. Степ. Василеві, о. Алекс. Григоровичеві і о. Стеф. Семинівові за участь в похоронах. Зокрема дякуємо о. Стеф. Василіву за уділення Покійникові передсмертних Тайн; о. крил. Лопатинському, о. Горчинському і о. П. Дзедзикові за відправлення парастасу в дні смерти, а о. сов. Евз. Бачинському за його прегарну похоронну мову, яку виголосив від тов. „Учительської Громади" перед домом жалоби. Дякуємо Високій Шкільній Кураторії за прегарний вінець „Незабутньому Товаришеві" і за співчуваюче письмено, а Вп. Кураторові Ігн. Пигляковському і Начальникові Кая Квецінському за супроводження тілесних останків на цвинтар. Дякуємо: Хорові „Шіснайцятки" під проводом п. Ярослава Ярмовича, хорові ІІІ. Держ. Учит. Семинарії дівочої під проводом проф. Івана Левицького, хорові мужеської вчит. Семинарії під проводом проф. Адамчака за відспівання жалібних, похоронних пісень під домом жалоби і підчас похоронного походу. Дякуємо Учительським Зборам і молодіжі наших трох учительських семинарій: ІІІ-ої Державної, СС. Василянок і „Рідної Школи" за гремільну участь в похоронах і утворення почесної сторожі на цвинтарі. Дякуємо делегації „Учит. Громади" і „Марійського Товариства" за висловн співчуття з приводу смерти дорогого Покійника. Окрема подяка належиться від нас Впов. лікарям, які з готовістю і посвятою служили своїм лікарським знанням в недузі Покійного, а саме: Вп. проф. д-ру Вінк. Чернецькому, Вітолдови Лучинському, Олександрові Барвінському, Маркіянові Дзеровичеві. Дякуємо Рідні, Знакомим і Приятелям Покійника за відвідини в часі недуги, за масову участь в похоронах, за їх молитви та за слова потіхи, які будь лично висловили, будь писемно нам переслали. 2166 1—

Жена, діти і внуки.

У Львові, 10. травня 1928.

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка середніх літ зі священичої родини, пошукує місця дозаряду домом. Зголошення до Адміністрації Дїла Ярослави. 3154 2—2

В ЗЕЛЕМЯНЦІ п. ГРЕБЕНІВ
можна вкинаймити наш пансіон,
ще складається з 12 убікацій — на літний сезон.
Зголошувати ся просимо до
2165 Р. Шматери, почта Гребенів. 1—

9%
ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВИЙ БАНК
Кооператива з обмеженою відповідальністю
У ЛЬВОВІ,
переніс свої бюра до нової домівки при вул. БОЇМІВ ч 4.
9% КРЕДИТОВИЙ ВІДДІЛ: Приймає грошеві вкладки в золотій валюті на 9%, в доларовій на 8½%, та веде всякі банкові, торговельні й промислові чинности. 9%
ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ: Веде „Гуртівню текстильних товарів", яка має на складі готові убрання, великий вибір вовняних і пів-вовняних сукон, та бавовняних товарів, головно для сільського населення. Добірна якість! Ціни найнижчі!
Для Кооператив удогіднення в сплатах.
9%

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 104 (11.357). Львів, субота 12. травня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телєграм: „Діло". Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Незмінна система.

Львів, 11. травня 1928.

Від хвилі своєї реституції до нинішнього дня сучасна Польща перейшла кривульковатий шлях глибоких змін і перемін. Мінялися уряди, розкладалися одні партії, а їх місця займали другі, уступали Вітоси і Грабські, до керми приходили Бартелі і Добруцькі, змінювалися поняття в справах політичних, економічних і всяких інших, але цезаристично, петрифіковано-твердою остала стара система у відношенні до непольських народів взагалі, а українців зокрема. Свідчить про це пізність бюджетової дискусії. Коли українські посли домагаються скреслення позицій на допомоги і кредити для військових і цивільних кольоністів, то їм відповідає міністр Станєвич, що це є виключене, бо кольонізація українсько-білоруського сходу є історичною місією Польщі. Коли над етатом міністерства освіти український представник вказує, що польська влада в більшости зліквідувала українське шкільництво і що політику далі проводить, то мін. Добруцький відповідає, що його обовязує закон. А той закон якраз з основою ліквідаційної політики у відношенні до українського шкільництва. Себто п. міністр не заперечує фактів, він тільки боронить закону з 31. липня 1924 р. Інакше й бути не може, хіба що українські посли зуміють перевести зміну закону. Але сам він обстоює думку, що „на мішаному терені утраквістична школа є найліпшою формою, а в теперішніх відносинах єдиною формою піднесення шкільництва". Міністр освіти досить незручно стилізував це речення своєї відповіді. Він видно не хотів сказати, що „утраквістична школа є найліпшою формою польонізації і тому сказав те, що сказав, щоби таким чином зручніше закрити свої дійсні думки. Тоді й зродилася в нього думка про „єдину форму піднесення шкільництва в теперішніх важких фінансових відносинах". Мін. Добруцький не є педагогом, однак все-таки він повинен знати, що з педагогічного боку утраквістична форма є найгіршою формою піднесення освіти, а єдиною формою польонізації. І таку, а не іншу тенденцію має закон з 1924 р., на якого сторожі стоїть п. міністр.

Правда, п. Добруцький подав українським послам єдиний шлях до зміни теперішньої системи в школі, а саме через зміну закону. Однак з це тільки теоретичний зворот. Міністр освіти в дану хвилю забув, що він є членом кабінету марш. Пілсудського, того кабінету, який фактично обстоює супремацію виконавчої влади над законодатною. Що більше! Навіть в чисто законодавчій сфері потравневий уряд обстоює своє переломове, майже монопольне становище. Ясно, що урядові лекше перевести зміну закону, як навіть пілсудському сеймові, не говорячи вже про українську репрезентацію, яка має проти себе і уряд і польську сеймову більшість. В таких умовах і таким способом натякати на зміну шкільного закону видається щонайменше на кепкування.

Та фактом є, що міністр освіти стоїть на сторожі закону і то закону, якого метою впозн: здійснити „на мішаних теренах" утраквістичну школу, як „найліпшу і єдину форму піднесення шкільництва". Тимчасом з дискусії над бюджетом міністерства освіти довідуємося, що в сучасній Польщі мазмо аж 48 пр. анальфабетів. Розуміється, чим дальше на схід, тим той відсоток зростає. На українській території під Польщею майже пів мільона дітей у шкільному віці не побирає ельментарної науки, виростаючи в темноті і невіжестві. При чому тут „піднесення шкільництва"? Ясно, що перш усього слід думати про ельментарну, всім доступну і зрозумілу школу для населення, себто про школу українську, яка найскорше і найуспішніше може побороти неграмотність, а опісля повинно на чергу прийти „піднесення шкільництва". Тимчасом п. міністр з одного боку „підносить" шкільництво шляхом утраквізації, себто польонізує на основі **lex Grabski** українську дітвору, а з другого боку через відсутність всякої школи виховує пів мільонову армію українських анальфабетів. Іншими словами: або школа утраквістична, себто в суті річи польська, або жадна.

Міністр освіти стоїть на сторожі закону, але лише тоді, коли той закон є основою польонізації. Всякий інший закон, а головно з 26. вересня 1922 р. про заснування українського університету, не має такого імперативного значіння для п. міністра, хоч іще в 1924 р. минув речинець виконання того закону. Коли пос. Целевич в своїй промові на бюджетовій комісії посередно зачепив університетську справу, домагаючись скреслення смішної суми (90 тисяч зол.) на „руський інститут" (річний видаток на міську народню школу виносить далеко більше!), то стрінувся з одноду шним виступом всього польського табору. Мін. Добруцький заявив, що

> „щодо українського університету, то акція в справі його організації була в повному ході. Була створена комісія, тимчасом українці, не вважаючи на обіцянку, не приїхали".

На маргінесі промови пос. Целевича зробив „цінну" увагу також непесівський посол Чапінський. Мовляв, у минулому році українські посли відмовили йому підписів на внесення в справі українського університету. Вкінці не поскупився зі своєю замітков і пястівський посол Рataй, бо в 1920 р. він в характері міністра освіти виступив з пропозицією заснування українського університету „на терепах, про які панам (себто українцям) ходить, і теж стрінувся зі спротивом".

До цієї критики варто було іще додати, що своєчасний міністр освіти Поніковський-Поморський заявляв прилюдно, що український університет є, тільки по нього „ніхто не зголошується".

Зайвим було би являтися в аналізу цього ліліпутного макіявелізму. На всі ці замітки є тільки одна питаюча відповідь: Як вам, панове, не стидно?

Як відомо, Рataй балакав про заснування — не українського університету, тільки двох мертвих факультетів у Станиславові та погрожував, що такий „університет" буде заснований без огляду на те, чи українці того хочуть, чи ні. Але погроза лишилася тільки погрозою. До того ж це діялося в часі, коли Сх. Галичина згідно з міжнародніми постановами була лише в польській окупації. Акція Грабського з університетською комісією на яку покликується мін. Добруцький, була тільки підступним тактичним маневром з думкою колись приступити до заснування каловбового українського університету — у Варшаві. Ст. Грабський не думав про український університет (знаємо про його відношення до цієї справи ще з австрійських часів!), тільки про втягнення українців в тенети своєї політики. Ясно, що на таку акцію не могло дати своєї згоди українське громадянство. А вже крайно сміховинною є замітка пос. Чапінського. Чиж на внесення в справі українського університету конче було потрібно підписів українських послів? Чи не досить було непесівських підписів? Чи свого власного закону з 1922 р. ухваленого без участи українців, не можуть поляки здійснити без співділання української репрезентації?

Такі питання можна ставити в безконечність. Коли українці досі не дались зловити на польський гачок в університетській справі, то тільки тому, що українці домагаються повного і повноправного університету у Львові, в культурному осередку своєї національної території під Польщею, а всі польські змагання в цій справі мали на меті звести в нівець університетські питання.

Не від нині знаємо думку польських чинників у справі українського університету. Дискусія в бюджетовій комісії над бюджетом міністерства освіти ще раз підкреслює відомі польські тенденції. Тепер всі польські чинники намагаються скинути вину на українців і про університетську справу взагалі не говорити. Опоненти пос. Целевича одночасно промовчують про внесення Українського Клюбу в університетській справі підчас минулої каденції, а особливо промовчують своє відношення до нього. Очевидно, обовязком Української Парл. Репрезентації є негайно поновити те внесення в *наглій формі*, щоби дати нагоду п. міністрові і взагалі кабінетові марш. Пілсудського стати на сторожі закону, тим разом на сторожі свого закону з 26. вересня 1922 р. про заснування українського університету.

„La Question d' Ukraine".

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 5. травня 1928.

I.

Не велика штука переїхатися по Річпосполитій, від Двіджіц до Вильни, від Вильни до Львова, коли вас туди найняла польська пропаґанда, коли маєте до своєї розпорядимости все, чого душа забажає: даремні сальонові вагони, даремні готелі, тевті обіди, пишні приняття, миле товариство. Не більша штука (очевидно для людини більш-менш грамотної) і обробляти — з цих готових вражінь тай з доставлених гостинними поляками, спеціяльно видуманих статистик і завдя цього змайстрованих поглядів — книжку славословій для величи й будучности Річпосполитої. Малощо більша штука вибратись, на кошти котрогось з великих і пребагатих тутешніх шляхетників, до Москви, покрутитися там кілька тижнів, понюхати тут, підслухати там і — не знаючи ні словечка в нікотрій славянській мові — написати про випадову пю цілу книгу, повну глибоких увaг, бистрих відкрить і дефінітивних осудів про всі можливі справи й питання, серед яких бються життя найбільшого в історії людства блоку народів і держав.

Нічого природнішого, що, наче гриби після дощу, висипуються на тутешній книжковий ринок щораз то нові фрукти польської пропаґанди, вишкані брехнями й обманами; інша річ, що в останній інстанції, колись заплатить за весь той кольосальний блеф і гутмбут — французький оцалинок своїми гріхми, вложеними в заграничні позики, а французька закордонна політика — важкими та неминучими розчаруваннями. Але остатнє, як каже Кіплінґ, „зовсім інша історія"...

Та й нічого дивного, що — менше часто, правда, та все таки й не рідко — пишаються тут на книгарських лавках нові книжки про „Москву", раз ворожі, раз прихильні комунізмови й радам, та майже все — однаково плитькі й рішучі, одночасно.

Все те, самі бачите, наплодити не штука, і аматорів для такої творчости ніколи не буде хибувати; вона легка і добре оплачувана.

II.

Але уявіть собі, що є десь французький ученний, якому славянські звуки не чужі, і який з самих тільки оцалностей своєї — невелика вона! — професорської платні, одного гарного дня сідає на поїзд (не у першу клясу, очевидно) і їде в Польщу — одначе не в ту Польщу, що добре платить і славно вітає, а в ту „Польщу" per nefas, яка бідує і терпить, і яка симпатій у Франції не має (капітал французьких симпатій вичерпаний урядовою Польщею). Уявіть собі, що цей безкорисний чудак їде в наш убогий український Львів і в нашу ограбовану українську Волинь, що домагається там дійсности, а не Потьомкінським палатам, що студіює тамошнє мчнуле й сьогочасне, відкидаючи геть польські кліші і наочники, що відтак в'їзджає переїздить згодом польсько-радянський кордон — але знов не в напрямі всевладної Москви, а в другорядні „столиці" Київ і Харків (без порівняння менше від Москви багаті й блискучі, зате мальовничі й вражливі, тай безмірно менше пересічному чужинцеві цікаві. Уявіть собі далі, що цей ученний чудак також там, у Радянській Україні, яку перед світом Божим гроші могучістю, наче дошками заслонює Москва, приглядається дійсности, говорить з людьми, розгадує приховані державні й політичні можливости, збирає в бібліотеках документи й холодним оком дослідника їх коментує й зіставляє. І що, призбиравши все потрібне, пригляднувшися всьому як слід, передумавши бачене й заслухане той французький ученний вертається знов через „Польщу" (зневажений польськими митними урядовцями на кордоні) назад до Франції, що тут він пише про „українське питання" солідну й удокументовану студію тай що студію що він — проти підшептів і протестів варшавської пропаґанди — таки перепирає на сторінки одного з двох великих і головних органів французького досліду над славянським світом...

Уявіть собі все те, а будете мати особу, пригоду і в найкращому значінні слова сенсацію розвідку п. Рене Мартеля, в останньому випуску місячника „Le Monde Slave", про „Українське питання".

III.

Розвідка п. Мартеля — безумовно найкраще й найповажніше уложкументована з усього, що після війни появилося у французькій мові про українську справу.

Автор — не ворог поляків ні румунів, але він не хоче й датися їм підкурити, танцювати на їх шкуру й під їх сирінку: він проглянув їх статистичні „дати" і розкусив їх історичний і політичний ґамбут. І він остерігає Францію й Европу:

„...Східна Галичина може принести одного гарного дня страшенні несподіванки Европі..."

А про Бесарабію й Буковину:

„...Румунія зробила з Бесарабії (й Буковини) нову Альзасію і Лотарингію".

Автор — не комуніст і не більшовик, і найменшого сліду захоплення соціялістичним байкарством у нього немає. Але він дивиться дійсности в очі і бачить ту колосальну творчу працю над відбудовою української національности, що відбувається тепер навіть під комуністичною диктатурою. Він не бачить тепер у країні якихось інших органічних сил, які могли би надійно й трайко зайняти місце істнуючого апарату. Автор знає, що окончною і найвищою метою кожного кріпкого національного руху є створення держави вповні самостійної, хочби й звязаної з сусідами союзами міжнародного права, — але, побувавши по цьому боці Збруча і Дністра і розгадавши політичний зміст і неминучі консеквенції т. зв. „самостійництва" варшавсько - моллавської марки, — п. Мартель завважує і — остерігає:

„Соціялістична українська республіка — починно держава кошова і пожичкова. Мирові договори кинули 10 мільонів українців (і то в політично найкраще вироблених) під чуже володіння. Їхуть хуселяк, щоб ці землі відукраїнити. Польща мріє про границі з 1772 р... Україна (сьогодняшня (від рад. союза) швидко зазнала би на своїй шкурі і на свою шкоду небезпеки, що грозить її справжній незалежности. Вона завдячує добре вдає собі з цього справу, щоб ще мати на цій точці якінебудь ілюзій... Супроти небезпеки (остаточного відрізання України від Заходу) свого міжнародного положення, розрив України з радянським союзом був би вирівом самовбивства. Одначе Україна не має найменшої охоти вирвати ні зчезнути..."

IV.

Висновки п. Мартеля — однаково на адресу Франції, як і України, короткі і ясні:

„Україна — земля богата: її паріт діяльний і робітничий, перейшов найважчі проби, але вдержався, відбудовує свою силу і будучність належиться йому. Він відзискує свою національну свідомість й підчеркує її, але він не думає розривати союз... Бо справжні небезпеки не чигають на нього... Найбільша небезпека йде від західних сусідів"...

Тут автор наводить відому нам урядову заяву жалю б. закордонного міністра Річпоспомитої, що недостача муніції не позволила Польщі відпанкати в Римі 1920 кордонів з 1772 р. і додає:

„Великий коментар оскарбив би цю заяву".

Згадавши про українську „альзасію", п. Мартель ось як кінчить свої міркування:

„Українська Республика миролюбна: вона не обирається силою відібрати землі, які їй забрано. Одначе історія дивні звороти непередбачені: Україна терпляче вижде своєї години".

Такий висновок ученого француза.

Розвідка його могла би мати епохальне значіння у розвитку відносин Франції і взагалі Західної Европи до української справи, до польського й румунського питання, до справи Галичини й „федеративно-варшавських" замислів. Вона повинна би бути видана окремою книжкою в книжковій формі, а не самою тільки незграбною відбиткою з журнала. І повинна би знайтися на столику кожного французького й англійського політика.

Але хто цим може зайнятися? Хто це порозуміє? Кому таке в голові?

В. Понейко.

Недобре з середньою школою.

(Допис п. Станиславова.)

Не треба бути пророком, щоби згадати, що за яких 10 літ державні українські гімназії будуть анінайдовені, якщо наші підуть таким шляхом як досі. Наше громадянство якось середнім шкільництвом найменше журиться. Я бодай не читав ніде в останньому часі, як представляється державне українське середнє шкільництво під теперішню хвилю. А чейже державні гімназії з українською викл. мовою нині представляються так, що аж лякає збирає: так деякі виказують менше як 50 проц. того числа учнів, яке було ще перед 4 роками! Можеб наші посли цею справою занялися і її там, де треба належно освітили, а громадянству очі відкрили.

До гімназій, які поводі закладають, належить вже і станиславівська українська держ. гімназія. Число учнів меншає з року на рік, (на другий рік буде бодай як один відділ менше) тай число учителів-українців теж зменшується (на місце бл. п. Кичуна та перенесених пп. Левицького, Стрільцева, Клапочинна і инр. Сабата прийшло всього 2 учителів нових). До того зайшли в останньому часі події, які готові добити станиславівську гімназію. Події ці стоять у звязку з новим курсом шкільної політики, який почався з приходом міністра освіти п. Добруцького, лікаря зі Станиславова. За урядування міп. Добруцького почали гімназії фактично чомусь під впливом поводів, а відома є відповідь п. Добруцького, яку він дав 1. березня 1928 учителям-полякам і жидам, що на те перед ним жалувалися. Він сказав виразно, що завданням шкільних заряджень політичних чинників є, привчаючи молодь „меншостей" брати участь в польських „народових обходах" і що в тих справах перший голос мають політичні власти. Це значить, що до школи вволиться політику, яка як така не повинна б там мати місця.

Молодь все була, є і буде молодою. Молодь не має життєвого досвіду, не хоче бачити наслідків, не вміє терпіти. Такою була польська молодь, такою є кожна молодь, отже й наша. А наша є такою завдяки анімковому нашому положенню, завдяки нашим важким переживанням, завдяки нашим невдачам і стратам у боротьбі. І хоч вона в тій боротьбі участи не бере, то всеж дуже болюче переживає невдачі й пониження. А в конкретних випадках реагує на факти, що її безпосередньо зачіпають, по молодечому цілком інстинктовно і робить це як уміє.

Шкільну політику нинішнього дня характеризує брутальність супроти чужих думок і почувань. Це й було причиною останніх подій у станиславівській українській гімназії. Як відомо, 11. листопада 1927 р. зарядили власти обхід в честь марш. Пілсудського. Станиславівські школи дістали наказ взяти в обході участь. Одною з точок обходу була дефіляда перед плитою незнаного жовніра. Молодь стан. української гімназії була на богослуженні в церкві, опісля чекала півтора години перед церквою на похід, а опісля прилучилася до польського походу і також дефілювала перед плитою незнаного жовніра. Постава української гімназійної молоді чомусь не подобалася станиславівському кореспондентові львівського „Слова Польского" і він в хуліганський спосіб накинувся в ніж на українську молодь. Наслідок тої допису був такий, що шкільні власти мигло перенесли проф. станиславівської української гімназії Левицького до Вонбжезьна десь на Поморю. Проф. Левицький ніякої участи в громадянськім житті не брав, але він вів у гімназії пласт — бо хтось мусить вести! — і за це дорого заплатив. Винен, чи не винен, але треба було покарати! І тут ще одно цікаве! За міністра освіти Грабського переношено українських учителів далеко, але не поза галицькі воєвідства. За теперішнього міністра винайдено Поморє і якусь містину, яку тяжко на мапі знайти!

Тепер почалося вже систематичне ломання непокірних лун. Знані всім епітети, якими обкидувано українську молодь підчас походу, знаний епізод походу в Тернополі, де побито ученика Боксенського так, що треба було його відвезти до Львова. А тимчасом надходив 3. май 1928 р. Державні свята знала і Австрія! Але як їх просто обходжено! А як їх польська молодь обходила, це кожний знає, що ті часи памятає. Та не одно забулося! В Станиславові обхід 3 мая 1928 попередили воєвідська нарада, в якій брали участь всі директори шкіл, всі пароки і т. д. Там рішено, що обхід має скінчитися дефілядою, цим разом перед воєводою і військовими властями. Директори всіх шкіл оголосили ученикам, що відбудеться богослуження, а по богослуженні похід. Властиво розпорядок Куратерії каже, що день 3. мая є вільний від науки і більше нічого. Чи отже управитель української гімназії мав слухати розпорядку Куратерії, чи зарядження воєвідського „обивательского комітету", на це тяжко відповісти. Досить того, що управитель української гімназії п. Джерджа оголосив ученикам зарядження горожанського комітету і вільно взяти в обході участь. Та ученики української гімназії боялися мабуть підчас походу зневаг по згаданій допису кореспондента „Слова Польского" і по подіях у Львові та Тернополі, тому 5 вищих кляс участи в святі не взяло. Наслідком цего було, що управитель п. Джерджа таки зараз 3. мая оголосив, що кляси, які не взялися на обхід, замкнені. Повідомлення про події Куратерія вислала сейчас п. Сосніцького, який заявив, що кляси доти небудуть отворені, доки не знайдеться винний. Отже 5, а властиво 6 кляс замкнено і ведеться слідство.

Надіємося, що цею справою займуться наші посли. Але не лише цею, але й усіми справами, які стоять у звязку з цілим нашим середнім шкільництвом. Чи не надумається наше громадянство над тим що в шк. році 1926-7 здало матуру в середніх школах 10.000 учеників-поляків, а всего 500 учеників-українців? Що в нас на пальцях можна почислити українські семиклясові і фахові школи, хоч в Польщі 7-кл. нар. шкіл 2.600, а фахових шкіл 1.145?

З парляментарної аренн.

(Власні телефонограми з 10. квітня 1928.)

ПРОМОВА ПОС. С. ХРУЦЬКОГО.

(ік) Зміст: Від 10 літ, відколи уряд переняв утимчасову управу маєтки правосл. церкви, а самі церкви віддав польському катол. клирові, не можемо діждатися унормування титулу власности церк. маєтків, які не є лише маєтком самої церкви, але цілого народу. Витаємо з признанням піднесення вреші думки, що „світські маєткові справи не належать до клиру, тільки до самих вірних. Крім урегулювання титулу власности треба видати закон, який дарує право урядові основувати нові парохії. В рубриці видатків треба вставити ті суми, які уряд дістає з примусового виключення маєтків правосл. церкви. Вкінці треба опрацювати статут для церкви, але не такий, який укладав п. Грабський з митрополитом, бо такого статуту населення ніколи не признає, лише такий статут, який затвердить собор, де світські люди матимуть свій голос. Хто звязує нинішнього правосл. митрополита папою, той не розуміє демократичного устрою нашої церкви. Панове нічого не навчилися зі своєї історії. Всі вищі церк. посади єрархії правосл. церкви обсаджуються росіянами, тай ще чужоземцями. Тому російський дух панує в церкві і російська еміграція має на церк. справи більший вплив, ніж населення, для якого церква призначена. (Голос: За це правосл. попи агітували за 1-кою!). Вкінці промовець пропонує побільшити видатки на правосл. віроісповідання на 1,875.000 зол.

МАРШАЛОК ДАШИНСЬКИЙ ПРОТИ ППС.

(ік) На вчорашньому засіданні бюдж. комісії при обговорюванні бюджету міністерства внутр. справ прийшло до конфлікту поміж председником пос. Биркою та соціялістами, тому, що пос. Бірка не хотів допустити до обговорювання на бюджетовій комісії виборчих зложивань, підібрав голос пепеєвському послові Прагерові та відложив засідання до порозуміння з маршалком сойму. Сьогодня безпосередньо перед зібранням комісії пос. Бірка відбув нараду з марш. Дашинським, у виділі якої склав на вотуві засідання заяву, з якої виходить, що маршалок Дашинський виступає проти своїх партійних приятелів. А ввесь пос. Бірка заявив, що дівав в порозумінні з маршалком і що має обовязок уважати, щоби задалі дебати не перешкоджали своєчасному полагодженню бюджету. Справа виб. зложивань буде, мовляв, темою розмов в адм. комісії. Цю заяву прийнято в комісії без протесту. Всетаки у послів ППС є свого рода „лящемамер" головно у звязку з одночасною радістю представників 1-кн. Про цю справу допитував іще в кулюарах міп. Складковський. Щодо справи виб. зложивань, то є сумніви, чи вона швидко прийде до обговорювання, бо головою адм. комісії є посол 1-кн.

БЮДЖЕТ МІН-СТВА ВНУТР. СПРАВ.

(ік) Після полагоди конфлікту, який вибухнув вчора між председником комісії пос. Биркою та послами ППС, першим промовляв пос. Прагер, якому вчора пос. Бірка відібрав голос. Усетаки порушив справу виборів. М. і. заявив, що підчас виборів між иншими боротьби з партійництвом адміністрація вела боротьбу зі свобідною волі. думкою. Надужівано засоб санації, одначе громадянська думка вже орієнтується в тому різниця санації від корупції. В дальшому своєї промови пос. Прагер заповів, що клюб ППС внесе назад справу територіяльної автономії для сх. окраїв. Вніс на очередження цілого дисп. фонду міп-ства внутр. справ. Пос. Домбовський (Стр. Хл.): Сойм тоді якраз заказує свое здоровля, коли посли не бояться нарватися на гнівріжних достойників і лише такий сойм має значіння. Ніхто з нас не знає в такій поліспотемі, якої досі в Польщі ще не було. Промовець запевняє, що не без ворушення згадує про відносну пасівність виб. систем буш. галицького намісника Бобжинського, бо після тодішніх виборів усетаки життя вертало до певних правних норм. Промовець згодився внести на зменшення прибутків з адм. пар з 3.9 міл. на 1.9 міл., далі на зменшення дисп. фонду та на зменшення видатків на поліцію. Пос. Грінбаум обговорюючи виб. зложивання, наводить такий факт що в готелю в Ломжі мешкав один кандидат з 1-кн, за якого старости платив готель. Навіяни ще кільна подібних прикрих промовець стверджує, що старости були експозитурою 1-кн. Пос. Крайчірський (нім.) переповідає постійні акти терору і насильства, доконувані бандами колишніх повстанців на нім. меншостях на Шлеську. Вибивання вікон там належить до найлегших екцесів. Гірними є напади на вулиці, побій гумовими палицями та погрози револьверами. Пос. д-р Лев Бачинський (соц.-рад.): Обіцяний травневого уряду не були виконані. Положення меншостей навіть погіршало, а в поведінці адміністрації проявляється ненависть до українського народу та бажання знищити його господарське та культурне життя. Проявляється не передовсім відносно самоврядувань одиноко громадських як і повітових і воєвідських. Смарти населення на відношення з самоврядуванні є загальні й голосні та до того нищення самоврядувань іде з міністерства з Варшави. Коли промовець наводив факт, що сільські хлопці мусіли малими електричними ліхтарями освітлювати салю, бо інакше поліція не хотіла позволити на аматорську виставу натеб то з огляду небезпеки пожежі, пос. Багінський (Визв.) принуває: Коли то міністрові в голові прояснилося? — Зі цей сміли прилипав його голова комісії до порядку. Пос. В. Целевич (Український Клюб) (глядж нижче). Опісля промовляли ще посли Четвертинський (ЗЛН), Сапоїна (1-кн) і Керніх (Пяст), після чого забрав слово міністр внутр. справ ген. Складковський, який саме промовляє

ПРОМОВА ПОС. В. ЦЕЛЕВИЧА

(ік) Зміст: Про виборчі хочу сказати тільки кілька слів. У повіті Долина арештовано масово українців у цьому 7 сол-

щенків. У Луцьку староста заборонив друкарням друкувати українські та жидівські газети. Вибори скінчилися, але цими не припинено. Начальники громад, які не хотіли голосувати за 1-ою, є карані гривнами та навіть у звязку з виборами засується під громадські управи. Розпорядок про санітарні огляднини приноровлюється тенденційно проти тих, які голосували за 18-ою. Відмовляється таким особам свідоцтв убожества, не продається їм дерева з держ. лісів і відмовляють держ. кредиту. В справі самоврядувань адм. власти взагалі проволікають полагоду справ, якщо вибори не вийшли в них місцевостях по їх думці. Старости, які є також предсідниками повітових виділів, беруть другу, а може ще й більшу платню, як самоврядні урядовці. Не лише діється в самій централі. Є сам відділ для справ меншостей. Кожда справа, навіть чисто фінансова, переходить через той відділ, через референта, який є паном життя українського населення. Інституція Нар. Дім у Львові була певніше якийсь час у руках москвофілів, але підчас війни перейшла вже в українські руки. Польський уряд знова відтав її москвофілам. За часів взяли марш. Пілсудського ріжні наші культурні товариства заходилися, щоби відзискати Народній Дім, але прийшли вибори і п. воєвода сказав, що ви голосуєте на 18-ку, тож видали нам війну, а підчас війни вільно навіть конфіскувати приватний маєток. Взагалі цілість політики нинішнього міністра внутр. справ відносно українців гірша ніж за всіх попередніх міністрів. Нам відомо, що українця вільно арештувати без розпорядку судді. Ми чули тут неаби, що КОП будує костел, сольський костел, на українській землі. Ми за це маємо ухвалювати кредит на КОП? Ціла така політика викликує шкоду більшу нехіть і просто ненависть в українських масах до адмін. властей. З огляду на те не можемо голосувати за сим бюджетом і будемо підпирати всі внески на скарлення чи то дисп. фонду чи інших видатків, які є обернені на цю дотерміновану політику.

ЗА ВИДАЧУ ПОСЛІВ.

(ік) Сьогодні радила під проводом пос. Пібермана регуляміпова комісія над внесками в справі видачі судам двох комуністичних послів: Сохацького і Бачинського. Від уряду були на комісії віцеміністр Цар. прокуратор найв. суду Бермам і представник мін-ства внутр. справ Бах. Референтом пос. Дядушицький (1-на). Після широкої дебати за видачею посла Бачинського висловилося 7 членів комісії, проти також 7. Предсідник не скористав з права голосу, щоби рішити висліл голосування, а що пос. Дядушицький зрікся реферату, справу переказано для вирішення маршалкові сойму. Опісля після звіту пос. Дядушицького комісія 7 голосами проти 5 рішила видати судові посла Сохацького. (Для пояснення: Пос. Сохацький був перед вступленням до комуністів генеральним секретарем ППС, тому він є особливо зненавидженою фігурою серед ППС. У звязку з цим можна сумніватися, чи на главу собому польська ліпиця оборонить його перед вимогою видачі.)

ХОРОБРІСТЬ І ТРУСЛИВІСТЬ.

(ік) Група послів і сенаторів, очевидно з клюбу 1-ки, які є кавалерами ордеру „Віртуті мілітарі", рішила звернутися до капітули того ордеру з внеском відібрати цей ордер пос. Багінському (Вплв.) у звязку з його вчорашньою промовою в бюджетовій комісії, у якій він дуже гостро атакував політику нинішнього міністра внутр. справ. Ображені кавалери ордеру аргументують, що пос. Багінський зазнакував не уряд, лише польську державу. У звязку з цею справою звертають увагу на промови тих послів у комісії, які підкреслили, що найбільшою прикметою посла є його відвага не боятися репрезентувати владу та сміло критика. Виходить, що за відвагу на полі бою дають ордери, але за відвагу на парл. полі цей ордер відбирають.

Всі українські діти до української школи! Хто миняє свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той зрікся своєї дитини і української нації!

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 10. травня 1928.)

РАДА МІНІСТРІВ.

(ік) Завтра відбудеться засідання ради міністрів над чотирма законопроектами про податки: маєтковий, грунтовий, оборотовий та доходовий.

АРЕШТ БУВШ. ПОСЛА.

(ік) У Столипах арештовано бувш. білоруського посла Соболевського у звязку з процесом Білоруської Громади.

НЕДУГА МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) У вчорашніх веч. варш. газетах є вістка, що марш. Пілсудський в найближчім часі виїжджає на довший відпочинок до Сулєювка. Марш. відкинув пропозицію лікарів виїхати до Ріверіи.

ППС І ДЕФЕНЗИВА.

(ік) У звязку з вчорашніми сенсаційними ревеляціями п. Белціковської про участь пепесівського посла Маліновського в дефензиві сьогоднішній „Роботнік" заявляє, що відповідати буде на закиди Белціковської сам Маліновський, який має щойно приїхати до Варшави. Щодо закиду, що взагалі ППС ціла замішана у справу дефензиви, „Роботнік" заявляє, що найде спосіб вияснити явно та публично цю справу.

Пос. Маліновський, якому п. Белціковська закинула співпрацю в дефензиві, друкує нині в „Роботніку" довгого листа, в якому остаточно називає ревеляції Белціковської ганьбою і наклепом клевету, киненою на чолі персональних суперечок.

ХТО БУДЕ ЛЬВІВСЬКИМ ВОЄВОДОЮ?

(ік) Подають із півурядових кол, що не є правдою, начеб уже затверджено кандидатуру гр. Голуховського на посаду львівського воєводи та що ніяка ще кандидатура не найшла остаточної апробати.

СКЛАДНЕ МІЖНАР. ПОЛОЖЕННЯ.

(ік) Сьогоднішній вопол. „Курєр Варшавскі" містить велику телеграму свого паризького кореспондента, який звертає увагу на тяжке складніше міжнародне положення, до якого причинилися: інтервенція Японії в Китаю, події в Румунії, усиїх Мадярщини в напрямку ревізії трактату в Тріянон і збільшена активність німецької закордонної політики. Польський кореспондент приходить до песимістичних висновків під адресою Польщі, передсказуючи можливість ревізії мирового договору в Тріянон, котра то ревізія може підважити авторитет усіх інших мирових договорів.

ВИДАЛЕННЯ КН. КАРЛА З АНГЛІЇ.

(ік) Румунський князь Карло отримав удруге пригадку про залишення території Вел. Британії у звязку з його акцією проти нинішньої румунської регенційної ради. Всегами є голоси, що Карло одержав таку згоду Вел. Британії на свою акцію.

ХВИЛЯ СТИХІЙНИХ КАТАСТРОФ.

(ік) В Норвегії леди, які посувалися широкою филею гірськими ріками, спричинили величезні спустошення головно в долині ріки Гльом. Подібного знищення не записано в Норвегії від сто літ. — В Гренландії страшні морози спричинили богато нещасть. — На Сибірі вилили ріки Об і Єнісей. Знищили поля, мости та прорвали сибірський залізничий шлях. — В півн. Італії перейшли бурі з метелицями і градобиттям, спричиняючи величезні шкоди. — В півн. Німеччині, Саксонії та Баварії упав сніг. Таксамо мороз у Льотарингії. — Над Будапештом шалів ураган, так, що вулиці були присипані цеглами з комінів. Богато ранених і вбитих. — У Греції новий землетрус. — У Венезуелі (Півд. Америка) повені підмили цілі оселі.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

(ік) Останні вісти кажуть про дальші вмерті бої поміж китайцями та японцями. Японський ультімат не відніс ніякого успіху. Таксамо розпорядки китайського ген. Чанг-кай-шека не вплинули на успокоєння китайських мас. Одночасно подають про запові американців, що у звязку із замірами нових японських десантів на китайську територію Зл. Держави Півн. Америки будуть уважати себе приневоленими вислати туди таку саму скількість війська, що японці.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ЯПОНІЇ.

(ік) Японська рада міністрів склакала воєнну раду, на якій рішено частинну мобілізацію японської армії і фльоти. Японія вислала циркулярну ноту до Франції, Англії та Зл. Держав, у якій заявляє, що в Китаю не має агресивних територіальних замірів. Боронить лише своїх поданців. У Вашінгтоні японський амбасадор мав довгу нараду з амер. держ. секретарем закорд. справ Келогом.

КОРОЛЬ АМАНУЛА В СРСР.

(ік) В середу вечером король Аманула з цілим почотом виїхав із волинною „домою" до Ленінграду. Прощали його на двірці всі найвищі більшовицькі достойники. Королеві товаришить Карахан і Ворошилов.

БІЛА ГОРЯЧКА РИКОВА.

(ік) Із Москви повідомляють, що звертає там загальну увагу, що голова ради наркомів Риков не бере ніякої участи у святочних принятіях у честь королівської афганської парн. Взаємничені твердять, що більшовицький достойник, як приклонник напитків, в останньому часі попав у куріоз пияства без стриму та дістав атаки білої горячки.

СТРАЙК У СРСР.

(ік) Надходять вісти про вибух страйку в богатьох текстильних фабриках у СРСР. Страйк має економічне підложе. Здебільша інтервеніюють відділи ДПУ. Переведено багато арештувань.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·60·00—43·10·00, 10 російських рублів 16·90·00—17·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 32·25—33·25, пшениця селянська 30·50—31·30, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварний 41·50—42·50, ячмінь на мелино 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бароболя проміслова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля колірова 43·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, мішанина пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке краєве прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рінак озимий 68·00—70·00.

По широкому світі.

Вийшов декрет турецького уряду про заміну дотеперішньої турецької абетки — латинською.

З Америки до Франції приїхала нова партія золота на 12 міл. дол.

У Венеції відкрили міжнародню художню виставку.

Англія годиться на проект американського противоєнного пакту.

Італія та Туреччина мали порозумітись щодо пакту про неагресію і хотять притягнути до нього Грецію.

Англійський міністр війни заявив, що цього року не буде військових маневрів.

В м. Гелдікум, біля Амстердаму, пожежа знищила протестантську церкву, почту і ще 9 будинків.

На Литві масова епідемія тифу.

В Атенах розстріляли болгарських комітаджів, що зробили динамітовий замах у Сальоніках.

Відомий російський фізіольог І. Павлов виїхав у Льондон на свята з нагоди 250-ліття уродин основника фізіольогії Гарвея.

†

ІВАН КОЗАК

емер. інспектор Заведення убезпечень робітників від нещасних випадків, по довгих і важких терпіннях, заопатрений Н. Тайнами помер дня 9. п. м. в 52. році життя. Похорон відбудеться в суботу дня 12. п. м. в год. 4-ій пополудні з передпохоронного дому при вул. Кохановського ч. 9¾ на Личаківський цинтар, на який запрошує Свояків, Приятелів і Знайомих

Жена і Сини.

НОВИНКИ

— **Толеранція.** Віддавна вчителі українці, що вчать по польських школах у Станиславові, були в гр.-кат. свята вільні від науки, щоби могли піти до церкви. Аж цього року видала куратор'я розпорядок, що учителі-українці мусять у польських школах учити в гр.-кат. свята. Таким чином у станиславівськім воєводстві, де живе такий великий процент українців, учителі-українці мусять учити навіть у такі великі свята як Зелені свята.

— **Львівська хроніка.** Перед дорадчим судом станув пілхор. Білоцкі, що з тишні тому зарубав шаблею працівника на вулиці молоду дівчинку Іванівську. Розправа розяснить причини цього злочину. — Два львівські „промисловці", що торгують людською найвищою Падерват, і Оксенгорн відповідають перед судом за такий модерний спосіб заробітку: телефонують до знайомих людей, що мають гроші і наслідують голос їх кревняків, а проханим негайно передати гроші висланому посередникові; посередник бере гроші, а той, що їх мав на ділом довідується, що при телефоні не було нікого його кревняка. — У ставі Кісельки найшли труна невідомого 60-літнього мужчини, що імовірно скінчив самогубством. — 4 тижні виннині дістав залізничий кондуктор Савчин за те, що білетовими клішами розбив у супереч'і ніть в обличчі пічтарина Польчара.

— **З Української Академії Наук.** 3-го п. м. відбувались перевибори президії Української Академії Наук, яка лишилась незмінною на протязі 5 літ. Підчас голосування кандидатів голоси поділились між три групи академиків, що „ясирано виявило — як пише „Пролетарська Правда" а 6-го п. м. — ту групову боротьбу Академії, яка досить гостро відчувається там в останні часи; одна група виявила політичну демонстрацію проти всього радянського уряду України, друга не протиставила себе політиці Народн. Комісаріату Освіти, але не цілковито розбралася в усіх нюансах намірів першої групи, третя група академиків підтримала Комісс. Освіти". Президентом вибрали Данила Заболотного, мікробіольога, його заступн. Воблого, неодмінним секретарем знову Крим'ського. Комісс. Освіти має ще посаду секретаря затвердити.

— **Шевченківське свято в Ковлі.** Дістаємо такого листа: Тому, що в м. Ковлі і в повіті всі читальні „Просвіти" клали опечатала, просимо ласкаво дещо дорогою подати до загального відома таке оголошення: „Повітовий Комітет для влаштування Шевченківського свята в Ковлі подає до загального відома, що велике повітове Шевченківське свято в м. Ковлі відбудеться дня 24-го травня н. р. (Вознесення) в салі театру „Експрес" (вул. Міцкевича) в год. 1 попол. при співучасті декламаторів селян, селянських хорів і ковельського міського Українського Хору та аматорського гуртка. Закликаємо громадян м. Ковля й особливо громадян цілого повіту взяти якнайширшу участь у Святі Великого Борця! — За Повітовий Комітет: С. Підгірський, О. Стоповський.

— **Примхи природи.** В Ангабаді (Туркестан) від землетрусу захиталось чимало домів. Над Казанню та іншими містами над Волгою перейшла сніговиця, що перервала телефон. комунікацію. — В італ. місті Фаенца земля тремтіла кілька секунд.

— **Шевченківські свята на Україні.** В „Ізвістіях" з 4-го п. м. читаємо: 2. травня приїхали до Канева на могилу Шевченка представники партійних, радянських, громадських, і літературних організацій на чолі з Скрипником. До Канева приїхали також теперішні київські гості, румунський письменник Панаіт Істраті і грецький Казандзакіс. Довколишні селяни прислали десятки делегацій. Святочне пленум Шевченківського Комітету відкрив Скрипник. Після нього промовляли акад. Корчак-Чепурківський, від делегації жидівських письменників Оксендер, Істраті і інші.

— **Дрібні вістки.** Один із провідників франц. соціялістів Поде, що втік під вояку

тому в зв'язку до Бельгії має намір вернутись і передатись у руки поліції, в зв'язку з амністією приготованою парляментом. — Нобіле полетів із Шпіцбергу над північ. бігун. — У Москві підчас офіціяльної вистави в театрі в честь афганістанської королівської пари, при королівій ложі дами товариства сиділи жінка Луначарського та посолова Колонтай. — Данніг має 46 міл. гульденів довгу.— В англ. місті Брайтон переїхав візок „історичну" папугу, що була ще власністю наполеонівського маршалка Массени і в якою залюбки „розмовляв" Наполеон I. Папуга мала 180 літ. — Пишуть, що фільмова артистка Поля Негрі (Апольонія Хапупоп) покидає Америку і переноситься по Німеччини, де вона вперше здобула славу. Кажуть, що в Голівуд більше цінять молодість, красу і цілу поставу артистов ніж саму їх гру.

— **70.000 розстріляних.** Бувш. голова комітету „Черв. Хреста" для підмоги жертвам громадянської війни на території бувш. Росії д-р Ладижинський оголосив у женевській пресі вимики із справоздання „Черв. Хреста" про подвиги Белі Куна з Криму. Із цього справоздання виходить, що Бела Кун має на совісті яких 70.000 розстріляних.

- **Різні вістки.** У Берліні помер 24-літній музика Дреслер; його жінка з розпуки скочила з 4-го поверха. — Найменшим послом у франц. парляменті є соціяліст Розі, що має 25 літ. — У Таграх в 6. на 7. травня упав великий змій. — Одним із кандидатів на мирову нагороду Нобля є цього року секретар закорд. справ америк. уряду Кельог. — Відомий директор цирку Бенетов утопився в Дунаю. — На стації Імама в Закавказі згорів вагон з машинами та знаряддям ціновим і 4 особами. — У Парижі готовки Наполеона святкували 107 роковини смерти великого Бонапарта святочною панахидою. — Жидівка з Мілано Емма Полячка-Белліот записала з своїм заповіті 5 міл. лірів диктаторові Муссолінієму. — У Ніцці вбили невідомі спочинці 35-літнього російського емігранта князя Кропоткіна, що працював там як електротехнік.

— **Ясний ювилей.** Спол. Держави приготовляються до 30-літніх роковин від винаходу електричної лямпи Едісона. Першу лямпочку засвітили в Бостоні в грудні 1878 р. Французька преса пригадує з цього приводу, що вже в травні 1878 р. „Авеню дель Опера" була освітлена електричними лямпами Яблочкова. Виходило би, що ювилей електричної лямпи повинен святкувати Париж або місто, де уродився російський винахідник. При цій нагоді могли би почитувати Яблочкова зміняти в його честь назву електричної „грушки" на „яблочко".

— **Смерть ученого.** Помер член російської Академії Наук В. Л. Омелянський, учений з европейським іменем у царині мікробіольогії. Він був давніше асистентом славного рос. бактеріольога Віноградського і відзначився рівнимми відкриттями. В останньому часі він був головою мікробіольогічного відділу для експериментальної медицини.

— **Боротьба з жебраками.** Скільість жебраків зросла в Ленінграді до таких розмірів, що уряд рішив ужити старих способів, якими користувались давні царі. Жебраків силоміць відставлятимуть до їх родинних місць, а з місцевих утворять місцевий „цех". Багато жебраків, що „вирветься" і не послухають наказу вивозять на примусові роботи в далекі губернії. Уряд не має змоги дати роботу цим жебракам у містах.

— **Важний винахід.** Грамофон, який досі відбирав нам багато приємности своїм скрипінням і шумом має уліпшити шведський інжинір Крінг. Його вживають уже в шведських школах при навчанні чужих мов.

— **Кокаїністи в Відні.** Віденський парламент займається новим законом против поширювання наркотиків серед населення. Позиція стверділа, що контрабанда кокаїном і його тайна продажа зросла у Відні до непомірних розмірів. Скількість самогубств і психічних недуг зросла у безпосереднім зв'язку з пристрастю до кокаїни.

— **Сучасний Отелло.** У Ніцці трапилась цікава любовна трагедія. Боксер-мурин Фльорія пострілив небезпечно франц. танцюристку Моні, приятельку італійського тенора Пальмієрі, і сам застрілився. Моні була колись любовою мурина; познайомившись із Пальмієрі, покинула його. Але весь час жив в остраху, що мурин її переслідує та шукає за нею. Після побуту в Парижі Моні виїхала з Пальмієрі на Рів'єру, щоби бути якнайдальше від боксера. Та після кількох днів зауважила, що за нею стежить якийсь невідомий. Підозрівала, що це приватний детектив, найнятий мурином, щоби слідкував за нею. І дійсно: на другий день, коли Моні їхала з Пальмієрі автом, за ними надіхало інше авто. Дами обоє могли схаменутись, із заднього авта вискочив мурин і скочив до авта, де їхала Моні з Пальмієрі, вирвав її і відїхав. Він пробував її намовити, щоби вона вернулась до нього. Три години пізніше він зустрів її в кавярні у Ніцці і там зранив її трьома стрілами, а сам застрілився. Найцікавіше в цій історії те, що всі глядачі цієї вуличної сцени були пересвідчені, що мають до діла із зимною для фільми.

— **Опера-концерт.** У вівторок, дня 15. травня 1928 в год. 8. вечером відбудеться в салі Польського Музичного Т-ва опера в 4. діях П. Верді „Аіда". виконана силами учеників проф. Чеслава Заремби. Між учениками-солістами виступить кількох українців.

Театри.

Міський великий театр:

11-го г. 7·30 веч. „Антонова Помста"
12-го г. 3 попол. „Коспюшко під Рацлавицями".
12-го г. 7·30 веч. „Тартюф" Моліера, премієра.

Міський „Театр Новин":

11-го г. 8. веч. „Леді Шік".
12-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполло": Біржа кохання".
„Лев": „Невільниця князя Бориса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Люби мене, а світ буде мій".

Дописи.

БУЧАЧЧИНА. (Громадська самоуправа в Низколизах не істнує). У нас ще не повівчено громадських виборів. Громадська рада складається з 16-ти радних і війта Менцля як віриділєта. Із 16-ти радних є 12 українців (між ними римокатолики), а чотирох радних уробив собі в голові, що вони поляки і під проводом війта Менцля страйкують і не приходять на скликувані збори в справі вибору війта. Однак ми, знаючи, що після закону треба 3/4 радних, щоби вибір громадської управи був важний і що 12 радних на 16 вистарчить нам до вибору, зійшлися та вибрали війта, заступника і асесорів та вислали протокол до затвердження до староства в Бучачі. Але тут вийшли на верх засоби, яких уживає адміністрація супроти наших селян. Староста Левартовскі каже, що в нашім селі є 18 радних а не 16, та що дванайцять радних замало, щоби вибрати війта. Тому то він уневажнює вибір. Само собою розуміється, що ми запротестували проти такого пояснення закону п. Левартовським та вносимо рекурс проти такого рішення справи, а цею дорогою прохаємо наших послів, щоби вони вдарили на зрадайні чинники, а ті щоби повчили адміністративних урядників, як треба розуміти закон.

З концертової салі.

Концерт в память Анатоля Вахнянина.

Гідно спомянули наші співацькі товариства „Львівський Боян" і „Сурма" полійного Анатоля Вахнянина в 20-ліття його смерти. Концерт, що його влаштовано в память пок. композитора виключно з його творів, відбувся з повним моральним успіхом і обом товариствам можна висказати тільки признання за цей удатний вечір.

Важко сказати, котрим хорам, що виступали в отсьому концерті, дати першенство. Бо і мужеський хор „Сурма" і мішаний хор „Львівського Бояна" співали прецизно, віддаючи як слід духа й інтенцій композіта. Обі хори були справді зіспівані і солідно підготовані: перший д-ром Неділкою, другий — п. Охримовичем. З точок мужеського хору відмітимо передовсім прегарне: „Живем, живем", а дальше „Урра у бій" із сольовим терцетом (сопран — тенор — баритон), „По морю, по морю" і „Молоді сни". З точок, виконаних „Львівським Бояном", заслуговує на увагу передовсім довгий „Хоровід" із опери „Купало", яким закінчено концерт, а також дрібні народні пісні („Ой гуді", „Ой нависли чорні хмари", „Журбож моя", „Щука риба", „Деб я").

З двох сольових точок того вечера треба поставити безперечно вище виступ п-н А. Остапчук, що відспівала дійсно по мистецьки арію „Одарки" із „Купала" (Нема мені порадоньки), а на загальне домагання ще й дві народні пісні: „Чогож вода каламутна"? (з „Наталки Полтавки") і „Діброво зелена" (Ой луду) Наша співачка вивилася вчера ввечері, як і при нагоді своїх попередніх виступів у Львові, знаменитою інтерпретаркою народньої пісні, не згадуючи вже про те, що голос у неї свіжий, м'який і сильний. Своїм голосом вона вміє орудувати просто віртуозно.

Другий соліст, барітон п. Мартиняк, відспівав арію Омара з „Купала" і „Помарніла наша доля", що в незрівнаній інтерпретації чула наша публіка перед у виконанні Олександра Мишуги, в останнє 1914 р. у Львові. Голос у п. Мартиняка невеликий, але краска його незвичайно симпатична й потягаюча. Обі пісні відспівані були зовсім попрано.

Окрема згадка належиться дир. В. Барвінському за його дискретний фортепіяновий супровід обом солістам і міш. хорові („Купальний хоровід").

Дуже солідно оброблене вступне слово виголосив д-р Ст. Людкевич, в якому змалював ціпу музичну творчість Анатоля Вахнянина на тлі його епохи. Цю промову читачі зможуть прочитати в в найближчих числах „Діла".

Цей гарний концерт, що був доказом культури й пієтизму наших співацьких товариств для памяти заслуженого композитора й організатора українського музичного життя, разив тільки одним: відсутністю публіки, що дехто в половині заповнила невелику салю Лисенка. Це дуже сумний обяв, гідний напятнування тимбі більше, що на недавнім концерті Шевченка, вдаштованім тими самими товариствами, було тасамо.

Ів. Німчук.

Зі спортового життя.

Україна—Чарні.

В неділю 13. ц. м. в год. 11. рано на площі Сокола-Батька відбудуться ревапжові змагання між першою дружиною львівських Чарних і Україною. Буде не безперечно найбільша атракція в цьому спортовому житті в цім сезоні, бо Чарні — це тепер найкращий клюб у Львові, який реклями для себе не потребує. Рівнож наша перша одинапятка, яка вже вспіла отрястись від початкової трени в змаганнях за мистецтво і вертає до форми, доложить усіх старань, щоб вийти з цих змагань з почесним висліком і хоч вчасти зрегабілітувати себе за осінню програну 4:0.

Україна виїздить у найближчих тижнях на змагання на провінцію і не скоро буде грати у Львові, тому надіємося, що площа Сокола-Батька заповниться в неділю П симпатиками, які численною участю причиняться до морального і матеріяльного успіху наших змагунів

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ.

„Українська Школа", часопис Т-ва „Учительська Громада" у Львові. Виходить чотири рази в рік. Рік XIII. Ч. 1. за січень-березень. Львів 1928. Зміст: Д-р О. Манарушка: Потреби хвилі. Вісти з Товариства: а) З Головного Виділу. б) Фонди „Учительської Громади". в) Огляд касових рахунків. г) Життя філій у 1927 р. Звіт з надзвичайних Загальних Зборів „Учит. Громади". Звіт з Комітету Учителів українських приватних шкіл. Посмертна згадка (Григ. Кичун).

„Проти хвиль", місячник. Львів, 1928. ч. 2. Зміст: К. Коберський: Село шумить. Й. Мацек: Соціяльно-реформаторський вплив Христової науки. М. Храпко: Устрій „радянської" влади на Україні. А. Б.: Волинська „реальна" політика. О. Когут: Перші дні на соймовій сцені. політична хроніка. В хаосі протиріч. Замітки. Бібліографія

„Нова Хата", Львів 1928. ч. 5. за травень. Зміст: І. Свенціцький: Давні пісни Галичини. А. Свенціцька: Жінка в Радянському Союзі. С. Васильченко: Під школою. Д. Старосольська: Артизм О. Мочульська: К. Грушевська. Допис з Київа. Загальні збори кооп. „Українське Народне Мистецтво". Моди. Ручні вироби. Союз Українок у Золочеві. З музичного світу. Мих. Бардега: Плекання цвітів. Лікарські поради. Бібліографія. Приписи. К. Гриневичева: Щедомн в сонці. Ілюстрації.

„Вісти з Лугу", письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Рік III. ч. 5, за травень. Львів 1928.

„Світ Дитини", журнал для молоді. Рік IX. ч. 5. за травень. Львів 1928. Зміст дуже різнородний і незвичайно цікавий.

Бюлетень Державного Видавництва України, ч. 3—5. За березень—квітень 1928 р. Харків.

КНИЖКИ.

Петро Андрієвський і Микола Галаган: **Фізицизм і містицизм.** Переклад першого розділу Leduc „Biologie sinthetique" з примітками і додатком про „Рух творин" і „Внутрішній рух матерії". Прага 1928. Видавництво „Природа". Стор. 20. Форм. 8°.

І. Мельник: **На Камчатку**, спомини з подорожі (з ілюстраціями). Львів 1928. Накладом Т-ва „Просвіта". Видання Т-ва „Просвіта" ч. 725. Стор. 224. Формат 16°. При кінці три орієнтаційні мапки. Книжка змістом незвичайно цікава і є дуже поважним вкладом у нашу незвичайну бідну т. зв. подорожню літературу (описи подорожі).

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
ІВАНА МАТІЄВА
відправиться в суботу 12. ц. м. в год. 7·30 в Успенській Церкві, на яке запрошує опечалена
2172 РОДИНА.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:
Болехів:
12. V. День і ніч.
13. V. Гейша.
Долина:
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.
До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру під дир. Стадника п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 5—7

Заходом усіх Українських Товариств у Кракові відбудеться в суботу дня 12. травня ц. р. в год. 7·30 вечером в салі „Театру Новости" вул. Райська 12

КОНЦЕРТ
2171 в честь 1—1
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.
Жертви на Товариство Охорони дітий на руки Вп. п. Гошиковичевої зложили дир. Заячківський М, 6 зол., д-р Константинович 3, д-р Селезінка Яр, 5 д-р Барак Ст. 5, Інж. Деньковнч 15, дир. Кисілевський 5, О. Гладишовський 1, д-р Гошикович 2. — Разом 42 зол.

25-літний зїзд Товаришів, котрі ходили до 6. класи в році 1903 до гімназії в Бучачі, відбудеться в червні ц. р. В ціли устійнення речинця цего товариського зїзду просимо Товаришів подати свої адреси і бажання. — Д-р Володимир Електорович адвокат в Чортківі, Д-р Лев Крамінер адвокат в Бучачі. 2-2

Потрібний лікар з практикою до лічниці купелевого заведення на сезон. Зголошення враз з условіями слати: Д-р О. Матковський, Зеленяка п. Гребенів. 2-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Ломага Львів, Сенкевича 9. 2062 6—10

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ратн від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло платчу найвищі ціни. 3 83-?

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2048 2—14

4 ЗОЛ. коштує ложка, ніж, виделки з хінського срібла у Мандля, Коперника 14, проти хіва Коперник. 1812 11—12

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1088 Пересвітлення Рентгеном. 7—24

КУРС ДЛЯ КАНДИДАТІВ на торговельних референтів.
З днем 1 червня ц. р. відчиняє Центросоюз курс підготовки кандидатів на торговельних референтів при Повітових Союзах Кооператив, котрий буде обіймати практику в слідуючих відділах Ц. С.: 1) В роздільні товарів для підльвівської округи, відносно обсуги кооператив товарами споживчими, галянтерійними і сільсько-господарськими, 2) В організаційно-інструкційнім відділі Роздільні. 3) В відділах товарового заосмотрення ПСЬ. 4) В книговодстві і по. есповіданій. 5) В кредитовім і вексельнім віддїлі. Час тривання курсу 6 місяців. Кошта удержання в цілости поносять кандидати. При виїздах на інструкції повертає Центросоюз кошта подорожі. В часі тривання курсу підлягають кандидати приписам службової прагматики про обовязки урядовців Центросоюза. По закінченню курсу вкладіфікаційний іспит перед комісією установленою Нзлз. Радою Центросоюза. Приняті будуть на курс абсольвенти високих торговельних шкіл і курсів для абітурієнтів в обмеженій кількости осіб відповідно до можности розміщення по віддїлах. Початок курсу між 15. а 30. червня ц. р. Подання враз з описом життя і свідоцтвами надсилати до Центросоюза у Львові, вул. Зіморовича ч. 20 до дня 31. травня ц. р. — Дирекція Центросоюза. 2173 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

ч. 105 (11.358). Львів, неділя 13. травня 1928. Pocztowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 20 сот.

„Гармонійна" співпраця.

Молотіння буджету. — Аполітичний сойм. — Оминання конфлікту та його неминучість.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 10. травня 1928.

За кільна днів почнуться пленарні засідання сойму для полагодження бюджету на 1928-9 рік. Тепер кінчається молочення у бюджетовій комісії. З творчою ділового законодатсвом працею не має воно нічого спільного. Як можна протягом 6-ти тижнів переднскутувати, виправити й доповнити кілька тисяч позицій бюджету, які разом займають 334 сторінки величезної книги?! Це, очевидно абсурд. Абсурдом булоб теж вимагати від бідолашних членів комісії, яким дали до рук тую книгу на тиждень перед першим засіданням комісії, щоби вони за той одніський тиждень встигли проаналізувати 334 сторінок чисел, з яких велика скількість має кабалістичне значіння, — та ще й щоби приготовилися до обосновування потреби відповідних змін і найшли покриття на видатки, непередбачені в урядовому проекті. А все це протягом одного тижня „підготовки", та протягом дальших шести тижнів щоденної 10-ти годинної „праці", після якої в кожним днем замість зменшати — в головах законодатців мусить повставати щораз більший хаос. Ні, коли хто скаже, що нинішній польський уряд не є помисловий, той людина злобна і несправедлива! Чи можна було придумати кращий спосіб для зупинення розгону нових, псавних ексцесій й законодатного запалу посліа? І чи не стала у пригоді, як якийсь спеціяльний „трік", найновіша зміна у конституції 25-та стаття, що каже про термін скликання сойму та його звичайні й надзвичайні сесії?! Зібрався сойм 19. березня. Але вже 30-го кінчалася важність спарбово-бюджетового закону. Отже на лоб на шию давай приймати провізорію на три місяці. А протягом тих трьох місяців мусить ухвалити новий однорічний бюджет. Так і розпочалася молотільня, зразок змехалізованої фабрикації бездушного закону, в який щойно виконавець-уряд вкладає духа, — такого, якого йому до вподоби. На ділі зветься це молочення соток і тисяч бюджетових позицій „зразком напруженої парляментарної роботи при зразковій співпраці уряду з парляментом". Ах, що за гармонія у тій співпраці! При кожному ресорті бюджету являється на комісії кожний відповідний ресортовий міністр з віцеміністром й іншими достойниками. Особисто виголошує кількаголинний реферат, а для підкреслення „ділового" характеру справи, його реферат хемічно випраний з усячого „політикум". Після того — починається вже та ще більша „аполітичність" — переповідає подинокі цифри референт і починається дискусія. При кожному ресорті вона однакова: при четвертині промовців, за чудовичних всі посольські клюби від праиці до лівиці й непольських клюбів виключно, гостро критикують політику міністра (наскільки про політик; там взагалі мова, бо напр. при закорд. м-стві й не було, а при внутрішньому просто таки заборонили) т. його бюджет; одна четвертина членів комісій, посли з „одинки", борються без застережень в чамбул і міністра і всі позиції бюджету його міністерства. Міністр слухає, від часу до часу чемно відповідає опозиціоністам, що вони — мовляв — помиляються, потім голова комісії „стверджує", що проти предложеного урядового проекту „нема спротиву" й переголосовує лише зголошені поправки, в яких про стотисячні й мільонові суми рішається так швидко й гладко, начебн річ ішла про 20 сотиків на трамваєвий білет. Це зветься „другим і третім читанням" у бюджетовій комісії. Міністр вдоволений сідає до авта, а вся критика, виголошена під адресою даного міністра й його ресорту має той єдиний ефект, що парляментарні часописні справоздавці морочаться над скорочуванням тексту промов, аби все за одним махом могло „влізти" в число газети.

Так ось в атмосфері маразму, байдужности, втоми й нудьги, якої на загал не перебивають ані веселі ані драматичні епізоди, яких не бракує, — кінчається комісійна молотільня цифер та переноситься на соймове пленум. Генеральної дебати досіль у комісії не було й очевидно не буде й при нагоді розгляду бюджету міністерства фінансів (так спершу гадалося), не буде з тої самої „ділової" причини, якою є преклюзійний термін, до якого мусить бути цілий бюджет ухвалений, щоби не прийшов стан ex lex. У такому разі генеральна щорічна політична дебата з нагоди скарбового закону, без якої не можна уявити собі нормальної праці новітнього парляменту, повинна би відбутися на пленум. Але коли? В часі поміж 15 та 31. травня, за два тижні, протягом яких мусить бути знову перемелений цілий бюджет, бо прецінь в місяці червні мусить бюджет перейти через сенат, повернути з його поправками (без яких не обійдеться!) до сойму й до 30-го червня в остаточно прийнятій редакції та контрасигнований підписами мусить відійти до друку! Де тут час на генеральну політичну дебату? Вона візьме теж у темпі перегонів, а її практичний наслідок буде більше-менше такий самий, як в дебати бюджетової комісії над політикою поодиноких міністрів. Конституція передбачує пять місяців на полагодження бюджету. Кажуть, що марш. Пілсудський був тим, який висловив погляд, що це задовго та що нічого, мовляв, послам стільки часу витрачати енергію на дебати — виходячи мабуть із заложення, що все одно з того дебатування спеціальної корити ні путя нікому нема. Кажуть, що нинішнє молочення бюджету є „пробою" скороченої процедури приймання найважнішого державного закону, такої процедури, яка фізично унеможливила би таку загальну й детальну дебату, яка відбилась би нетільки на дрібненьких змінах другорядних бюджетових позицій, але мусіла би відбитися й на загальній політиці уряду, мусіла би спонукати ресортових міністрів рахуватися з думкою парляменту.

„Гармонійна співпраця сойму та уряду на аполітичній платформі державних конечностей" тріюмфує. Гаразд, усім ясно і зрозуміло, що урядові зовсім небажано дістати за кордоном марку диктаторства й зате дуже бажано зберегти за собою фірму уряду шануючого парляментарний устрій; ясно й зрозуміло, що ані скарловатій правиці ані розпучливій лівиці ніщо в світі не хочеться дати урядові нагоду для кинення у маси обвинувачення під їх адресою, що вони пусті авантюристи, які галабурдами внеможливлюють „ділову працю" для добра батьківщини і т. д. і т. п. Уряд знає, що пускатися знову на одинковий виборчий експеримент, це річ щонайменше морочлива. — „пепеси" й „визволенці" чудово розуміють, що евентуальні нові вибори для них щонайменше нещастя. І про це теж одна сторона не думає. Гаразд, але як довго може трівати нинішня „гармонія", як довго може трівати обосторонне виминання конфлікту, коли той конфлікт шкірить зуби буквально в кожної актуальної справи, яка повинна прийти на чергу нарад. І як довго можна відкладати момент конфлікту, коли остаточно одна й друга сторона здають собі справу, що гальванізація нинішнього стану постійного внутрішнього напруження в напятивом, який абсолютно до цілі не веде. Політика „гармонійної співпраці" є лише тактичним маневром, який каже обом чекати до часу, чекати на пригожу нагоду перейти до наступу, здискредитувати й ослабити моральну силу противника. До розгризки поміж урядом та соймом прийти мусить, бо величезна виборча побіда уряду при одночасній великій соймовій меншости уряду є парадоксом, а ніякий парадокс довго в реальному політичному житті не втримається.

Сойм радитиме ще шість тижнів потім піде на ферії, а в жовтні знову зїдеться, бо знову прийде час на бюджетові дебати, вже над бюджетом на 1929-30 рік. Сойм „не має часу на політикування". Сойм „гармонійно співпрацює" з урядом, але всі ці правди є того рода, що треба їх брати в „лапки", коли тимчасом правди, що від початку каденції цього сойму існує тихий перманентний конфлікт поміж польським парляментом і польським урядом, той правди в „лапки" ніхто не візьме, бо вона завадто безсумнівна. І тому нинішнє бюджетове молотіння і всі заходи перепоїти парлямент втомою нудьгою та байдужністю і всі взаємні куртуазійні вихиляси, це явища другорядні.

Можливо, що це наглядно виявиться уже в цілком недалекій будучині. *І. Кедрин.*

Гартвіг Канторович Насл.
АКЦ. Т-ВО
Поручає першорядної якости
ГОРІВКИ — ЛІКЕРИ, **ОРАНЖАДУ**
МАЛИНОВИЙ І ВИШНЕВИЙ СОК.
Репрезентація: ЛЮДВИК МУХА, Львів, Сикстуська 19.
1—2 2179 Телефон 41-54.

За Українську Академію Наук.

Київ, 3. травня 1928.

Сьогодні відбулися перевибори у Всеукр. Академії Наук. Зараз дійде до Вас мій лист. Ви будете вже знати про їх вислід. Я хочу тільки подати короткий огляд настроїв перед виборами і в їх часі, який лепші, чи найдете в київській, чи харківській пресі.

Мене повідомлено про перевибори завчасу телеграфічно, а що мав я виголосити на засіданні Історичної Секції доповідь про наукову роботу в межах Галичини за рік 1927, тому приїхав до Київа на кільна днів перед перевиборами в Академії.

Дотеперішня президія Академії урядувала від 1921 р., отже повних сім літ, хоча її мандат повівчався в дійсности з р. 1924. З огляду, що за часів гетьманщини і революційного перевороту Академія не могла виявляти ширшої діяльности, тому її творча широка праця починається щойно з р. 1921, коли гетьманський статут уневажнено, а надано їй новий.

З незначними змінами в особистім складі за час від 1921—28. входили до президії академики: В. І. Липський, як голова президент, Серг. Ол. Єфремов, як віцепрезидент і акад. П. Е. Кримський, як неодмінний секретар.

През. Липський займався Академією дуже мало, складаючи весь тягар проводу на акад. Єфремова і акад. Кримського. Про їх керманування міг би сказати більше хтось із місцевих українців, краще поінформований від чеше Радянська влада, що вислала на обслідування дільности президії окрему комісію, під весь цілий ряд закидів на основі доповіді голови Укрвидаву Озерського, а між ними чи не найважчий, що Академія не стала осередком всеукраїнського, наукового руху, не пригорнула на постійну штатну академ. діяльність наукових діячів зпоза Київа, які вона кордону, з Галичини, Волині, Закарпатської Землі, Буковини і т. п., а окружила себе російськими ученими, так, що в національному складі Академії, на загальне число 84 академиків більшість була не українська та що серед українців-академиків (із 30) тільки 20 писало українською мовою.

Таких академиків, що нехтували українською мовою, зовуть тут типовим іменем „Малороси".

Вже сам національний склад Академії, отверджений в обслідуванні, захитав Президією. Зразу стало ясним, що ані акад. Липський, ані акад. Єфремов не будуть обрані. Але ще друга обставина вийшла на яву, що при теперішньому національному складі Академії, президентом не буде обраний ніякий активний український діяч. Передбачувала це Народній Комісаріят Освіти і не потвердив нового статута, а на президента Академії висунув дуже поважного ученого українця, члена Всесоюзної Академії Наук в Ленінграді, знаменитого бактеріолога і епідеміолога Даниїла Кириловича Заболотного, якого вибрано 39 голосами на 48 голосуючих. Заступником президента зайшов кандидат російських

учених і акад. Кримського К. Г. Вебний (нечленний український) 29 голосами, а по одинцем секретарем обрано ак. Агат. Кримського 25 голосами.

У перевиборах брало участь 36 академиків і рівних членів Нар. Комісаріяту Освіти з ком. Мин. Ос. Скрипником на чолі. Мали вони до него право на основі статуту з р. 1921 В часі зборів проведіть акад. Вернадський в Ленінграду, який обняв провід, витаючи учених академіків словами: „Вибачайте, я вже запомнив на зовнах української мови, тому не буду говорити по руськи". Слова акад. Вернадського, підтримуваного при виборі на провідника зборів акад. Кримським, викликали дуже сильне зворушення і на домагання відпоручника Наркомосу гром. Юр. Шумського, їх вписано до протоколу.

Перевиборам прислухувалися широкі публіки в числі около сотні людей. Російські учені виступали виразно проти Комісаріяту Нар. Освіти і це було з їх боку великою, політичною помилкою. Було, як загально думають, може завалити відомого і на полі акад. Кримського, як неодмінного секретаря, але порівнено на дальшім перетворенні Академії на всеукраїнський осередок наукового життя.

З котрих, дійсних членів Академії, галичан, зміг прибути на перевибори тільки в один. До акад. Степана Смаль Стоцького і дра Дністрянського телеграфував Нар. Комісаріят Освіти, але паспортові трудноші ставили в дорозі їх прибуття до Києва. Не приїхав також акад. Горбачевський. Із загального числа присутніх на перевиборах академиків, мабуть не ані третини становили російські учені. Російську мову чути було на кожному кроці. На президента Академії висувано поза кулісами навіть декого із росіян. Хоча збирання викликувало прикре враження, то всеж таки мема сумніву, що й воно було етапом до кращих відносин в Академії у майбутньому. На зібранні відмічено цілий ряд недостач у дотеперішнім статуті. Можна надіятися, що новий статут буде кращий і більше згідний з достоїнством Всеукр. Академії Наук. На випадок, коли не затверджено акад. Кримського на становищі неодмінного секретаря, займуть його місце провізорично аж до найближчих перевиборів або акад. Корчак-Чепурківський, або акад. Тутковський. През. Заболотний виїздить на рази на один місяць за кордон і дня 15. червня вертає у Київ, куди а осінню перенесеться на постійний побут. Київ здобуде таким робом нову наукову, бактеріольогічну інституцію, на яку влада приділа сто тисяч карбованців.

Кирило О. Студинський.

Від Редакції. Зі змісту цього листа виходить, що уряд УСРР взявши безпосередню ініціятиву у виборі нового президента Академії, але чомусь не проявив її ні у виборі віцепрезидента ні неодмінного секретаря, дарма, що як виходить з листа, в обох вибраних на ті становища кандидатів далеко незадоволений і дарма, що акад. Кримський за весь час минулої своєї діяльности на становищі секретаря кооперував з несимпатичними для Наркому московськими академиками. При тому незрозуміла для нас політика уряду, що помимув усі кандидатури місцевих українців-академиків на президента Академії і пайшов відповідного собі на те становище кандидата аж у Ленінграді. Чи не краще було б, коли на це становище висунув був от хочби заслуженого на Сибір українського академика Харламповича? Далі не можна ніяк зрозуміти і того, що при виборах не тільки не була актуальною кандидатура акад. Грушевського на президента, але що більше, що акад. Грушевський не відіграв при них узагалі ніякої ролі. А він чейже мав і має на одне й на друге аж надто багато даних. Навіяність важко нам зрозуміти й таке явище, що такі старі українці і наукові укр. діячі як ак. Єфремов і ак. Кримський могли стати аж такими завзятими прихильниками московського засилля в Академії. Все це справи загадочні та дуже незрозумілі.

Памятайте, що кожні збірки на негробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З життя наших установ.

Звіт з діяльности Народньої Лічниці за рік 1927.

Народня Лічниця сповняє 25 років культурно-гуманітарне лікарське завдання, подаючи лікарську поміч найбідніщим і малозможним громадянам у всяких недугах. Цього року обходить Н. Л. ювилей 25-літнього істнування. Н. Л. завдячує великій жертвенности митрополита Андрія Шептицького від часу її заснування і весь час її істнування через книжний його дар має сьогодні свою власну хату вряд з городом в доволіщім місці в середмістю, серед городів, близько комунікаційного осередка. Народня Лічниця, щоби поширити свою діяльність, рішилася на будову шпиталя. Досі обмежувала Н. Л. свою діяльність на амбулятерійне лікування хорих в різних недугах. Шпитально лікування в тяжких недугах і операційне лікування досі неможливе з причини браку приміщення хорих. — В 1927 році ординувало в Н. Л. 16 лікарів, а саме на відділі внутрішніх і діточих недуг ординували: Д-р Куровець, д-р Паньчишин, д-р Гинилевич, д-р Кашубінський, д-р Туна-Надрагова, д-р З. Парфанович. — На відділі хірургічнім: д-р Бурачинський і д-р Яків Зельцер; на відділі недуг горла, уха і носа: д-р Бурачинський. На відділі очних недуг: д-р Г. Ігель і д-р Грудер; на відділі жіночих недуг: д-р О. Подольнський, д-р О. Пелех і д-р Е. Олексій; на відділі шкірних і скірних недуг д-р І. Гриневецький. — Д-р М. Мушка виконував для хорих Н. Л. хемічні, мікроскопійні, бактерійні досліди виділи і видавши хорого. Досліди крови виконував для убогих хорих дарма, а для середньозаможних по зниженій ціні.

В році 1927 лікувалося в „Народній Лічниці" **7794 хорих, яким уділено 16.785 лікарських порад**, хірургічних операцій, перевязок, застрикувань і насвітлювань променями ілямом. Хірургічних операцій виконано в році 1927 — **272**. Найбільша фреквенція хорих була на **внутрішнім відділі, там лікувалось 3859 хорих, яким уділено 5621 лікарських порад**. На хірургічнім відділі лікувано **1704 хорих**, яким уділено лікарських порад, операцій, перевязок **разом 2918**. На відділі недуг горла, уха і носа лікувано **809** хорих, яким уділено **1583 порад** і операцій. Після народности було хорих українців — 60.5 проц., поляків 30 проц., жидів 9 проц., а інших, як русских, чехів і німців 0.5 пр. В році 1927 обільшено значно хірургічний інвентар, закуплено кремінну лямпу коштом понад 3000 зол. Вартість лікарського інвентаря „Н. Л." виносить тепер приблизно 12.000 зол. Реальність вілоновлена вряд з городом вартує около 50.000 зол. Готівка зложена в твердій валюті в Центробанку 55.288 зол. (в долярах 6205). Ціле майно Н. Л. вартує 117—120 тисяч зол. Народня Лічниця розвивається гарно і **прямує до ширшої розбудови, до будови шпиталя.** В році 1927 розвинула Управа Н. Л. енергійну діяльність, заложено шпитальний комітет і спеціяльну лікарську комісію в справі будови шпиталю. Виготовлено шкіци будови шпиталю, які по деяких нарадах затверджено і поручено ін. інжинірові-архітектові Е. Нагірному виготовлення плянів і кошторису. Виготовлено відозви в справі будови шпиталю і розіслано по краю та поза границі краю, до Америки поверх 500. Українська суспільність досі з винятком поодиноких одиниць мало інтересується цею висококультурною, гуманітарною лікарською установою. Складки вливають досі дуже скупо. Самі хорі, що лікуються в Н. Л. і залізна енергія гуртка лікарів-українців утримують Н. Л. і допомагають розбудові і будові шпиталя при Н. Л. у Львові, потребу якого всі відчувають, а передовсім хорі, лікарі-українці та студенти медицини, які потребують вистату до наукової праці і дальшого лікарського образування і наукових дослідів.

Загальні Збори Народньої Лічниці, які відбулися 20-го квітня, одобрили діяльність Управи Нар. Л. і висловали подяку, особливо всім лікарям Н. Л., що цілий рік, по дня по кілька годин безкорисно трудилися і жертвували свій труд в користь Н. Л.

На рік 1928 вибрано нову Управу, до якої входять: сенатор Волод. Децикевич — як голова, о. В. Томович, крилошанин — як заступник голови, д-р Е. Бурачинський — касієр, п. Теодозія Сенин-Коверкова — секретар, п. Михайло Стефанівський — технічний дорадник і господар; до Управи увійшли: д-р М. Вахнянин, д-р О. Надрага, д-р Куровець, Михайло Галібей, д-р Подолинський. До Контрольної Комісії вибрано директора Народної Торговлі Миколу Заячківського, Івана Стерняка і Василя Чуму, емерит. урядовця „Дністра". Дирекція Н. Л. д-р І. Куровець і д-р Е. Бурачинський.

Нововибрана Управа і Дирекція відносяться отсим до українського громадянства в краю і поза границею з проханням щедрих датків на будову шпиталю Н. Л.

Після затвердження плянів будови через магістрат і урядові санітарні чинники приступає Управа Н. Л. до будови шпитального фронту.

Просимо — **допоможіть нам до сповнення цеї пекучої лікарської потреби нашої нації. Грошеві датки треба слати на конто вкладкової книжки Центробанку** Львів, Ринок ч. 10. число книжки 8880 або на руки касієра д-ра Бурачинського, вул. Льва Сапіги ч. 25, II.

Вписуйтеся громадно в члени Народньої Лічниці, при кождій нагоді **збирайте складки, старайтеся, щоби кожна українська громада, кожна установа сплила в будівництві значнішу квоту на будову українського шпиталю. Не забувайте ні одинокої української лікарської гуманітарної установи, необхідної для розвитку потреб і добра лікарської науки для українського народу!**

ЗА УПРАВУ НАРОДНЬОЇ ЛІЧНИЦІ:

Волод. Децикевич, голова. **Т. Сенин-Коверкова,** секретар.

ДИРЕКЦІЯ:

Д-р Куровець, Д-р Бурачинський.

Всі українські діти до української школи! Хто вимовив свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Нові здвиги.

Українські „сансаристи". — Новий журнал у Львові.

Наші інформації про перетворювання гуртка „сансаристів" в політичну „національно-радикальну" партію в одній точці не відповідають дійсности. А саме „сансарська" трійця складається з д-ра Донцова, пос. Зубрицького і Базяка, правого ес-ера, а не Борщака, б. редактора „Українських Вістей". Наш інформатор переплутав особу Базяка з особою Борщака. Щодо участи Борщака в „сансарському" руху ми вряду мали сумніви, але вкінці уступили з огляду на рішучі запевнення нашого інформатора. П. Базяк справді недавно був у Львові і між іншим відвідав також нашу редакцію.

Прозябаюча „національно-радикальна" партія є очевидно тільки другим виданням колишньої партії „національної роботи" (загравістів). Зовсім природно, що це тільки одна з чергових сезонових приход-ра Донцова, обчислена на коротку мету. Жаль тільки, що в тому неудачництві потоне пос. Зубрицький, який не може найти собі партійного пристановища.

Щож торкається особи І. Борщака, то він ще не виїжджав з Парижа (якраз з Парижа виїхав був Базяк, один із б. співредакторів уенерівського „Тризуба"), хоч і розійшовся з „Українськими Вістями". Його місце в цьому органі обняв Од. Севрюк, б. голова української мирової делегації в Бересті, який в останніх літах обмився зі всіх своїх самостійницьких „гріхів" і став палким прихильником повороту на Рад. Україну, лишаючись — в Парижі.

В останніх тижнях в українських літературних колах Львова багато говориться про новий журнал. Деякі поважніші чинники, рахуючись із загальним невдоволенням українського громадянства з „Літературно-наукового Вістника", постановили заснувати у Львові новий великий літературно-громадський орган. Є це змагання взяти в моральний полон українську інтелектуальну еліту на Зах. Україні та при її допомозі впливати на формування суспільної думки і світогляду серед інтеліґентської маси шляхом літератури. Як уже згадано, момент для основання нового журналу дуже пригожий. Серед нашого громадянства в останніх часах змагається зацікавлення культурною творчістю з одного боку, а з другого загально пануючим є пересвідчення, що „Літературно-науковий Вістник" з огляду на свою однобічність й індивідуалістичну прихованість не відповідає потребам і вимогам громадянства. Жаль тільки, що цей момент не використає ніхто з українських багатіїв. Видно, що потреби сучасного культурника не мають ще твердої основи в наших заможніших колах, а щонайменше вони ще не доросли до того, щоби віджалувати кілька тисяч на велике культурне діло.

Зовсім природно, що думка про заснування нового журналу викликала неабиякий відгомін в наших літературних колах. Визначні літературні лінчі заметушилися, бажаючи стати керманичами журналу й відродителями культурного життя на Зах. Україні. Та справа ускладнюється через те, що основники самі бажають посередньо чи безпосередньо кермувати майбутнім журналом, а працьовників пера запрошують лише на платних, але й безголосих робітників.

Що новий живий і творчий журнал є конечно потрібний, це ясно. Що він має перед собою великі завдання і гарячу атмосферу — також ясно. Тільки краще було би, коднб він був нашою самодутньою еманацією, колиб він рік нашими власними засобами і нашою власною працею. Люди до праці є, тільки нема тих, що хотіли б щось посвятити зі свого майна для великої культурної справи.

Між війною і миром.

Чи війна Японії з полуднем Китаєм?

Які протиріччі вісти про китайські події до нас не приходили б, то певне одно, що положення там дуже поважне. Поважне настільки, що вже тепер дехто називає нинішній стан у Китаю — воєнним. Що принесуть найближчі дні й тижні, ніхто не в силі передбачити.

В лондонських дипльоматичних і парляментарних колах, а також серед торговельно-промислового світу, зацікавленого Східною Азією, панує переконання, що японський уряд прямує тепер недвозначно до поділу Китаю поміж Японію й Англію. Це видно найкраще по тім, що Англія обсадила Шанґай і відносить претенсії до долини ріки Янг-тсе аж поза Ганкау, а щодо Японії, то в цьому не може бути ніякого сумніву, бож ціла її політика спрямована задля на те, щоб якнайбільше стануги ногою в Китаю.

Ясно, що змагання цих двох держав заволодіти Китаєм мусіли викликати занепокоєння в Америці, тим більше, що ці змагання спрямовані різко проти відомого вашингтовського договору з 1922 р., в якому загаранговано незалежність і суверенність Китаю. Договір цей підписали всі заінтересовані держави, отже не тільки Америка, але також Англія й Японія.

По останніх вістках японські війська, зокрема японська фльота, зрушилися з поважній силі в напрямі Китаю, так, що загроза війни там велика. Правда, амер. державний секретар Келлог заявив на днях, що, на думку амер. уряду, Японія має на меті тільки охорону життя і майна своїх горожан і після приверання миру забере ві. назад до Японії. Але в ці дипльоматичні запевнювання мало хто вірить.

Господарсько-садівнича школа в Милованні.

(З приводу закінчення шестого курсу.)

Дня 9. квітня п. р. закінчено кінцевим іспитом шестирічний, з черги шестий, курс в господарсько-садівничій школі в Милованні. Курс почався 1. жовтня 1927 і зібрав 38 учнів, з котрих 31 покінчило науку з успіхом (4 виїхали на протязі курсу). Учні походили з таких повітів: Берестє (1), Борщів (1), Грубешів (2), Дубно (2), Добромиль (1), Дрогобич (2), Кобринь (1), Ковель (2), Коросно (1), Львів (6), Любачів (1), Надвірна (1), Рава (1), Рівне (2), Сокаль (1), Станиславів (1), Стрий (2), Тов мач (1), Чортків (2). Господарсько-садівничу народню школу

покінчило 28 учнів, семиклясову двох. чотирьох було в гімназії, де один скінчив першу, один другу, один третю і один четверту клясу. Селянських синів було 29, один син священика, один аптекарський. Безземельних було 2, нижче пять моргів було 3, від 5—10 моргів 10, від 10—20 моргів — 6, до 30 моргів — 4, до 40 моргів — 4, до 50 моргів — 1. Батьки одного учня мають 450 моргів. Він учнів хитався між 15-им і 27-им роком життя. Шістьох учнів мало 21 рік життя. Оплата за науку й повне утримання виносила місячно 5 дол. Двох учнів платило по 4 дол. місячно; двох було безплатно на курсі. Слід зазначити, що за одного учня платило читальня в Олександрії (пов. Рівно) по 1 дол. місячно, так само за одного платила повіт. „Просвіта" в Рівному по 2 дол. місячно. Один учень дістав 10 дол. підмоги від філії „Просвіти" в Бордеві. Надто три бувші учні милованської школи, родом з Олександрії платили разом по одному дол. місячно як підмогу для одного свого товариша.

На закінчення курсу для переведення чіпевого іспиту приїхали: голова Т-ва „Просвіта" М. Галушинський і голова філії в Товмачі та куратор шатності д-р І. Макух. Іспит тривав 9 годин. Перепитано учнів з усіх предметів, при чому присутні делегати ставили від себе питання. Можна з чистою совістю ствердити, що учні використали дуже добре час свойого побуту. З дуже добрим поступом покінчило 14 учнів, з добрим 13, з достаточним 4.

Сталих учителів на курсі було 5, доїзджало 4. За весь час існування курсу було 763 теоретичних годин і 140 практичних. Серед предметів, зв'язаних тісно з плином школи, важне місце займали загальноосвітні предмети.

Крім обов'язкових годин і практичних вправ учні знайомилися з культ.-освітньою роботою. Вже дня 9. жовтня засновано „Просвітний гурток ім. Ів. Франка". Члени гуртка училися провадити збори, давати відчити, проводити дискусію. За час курсу відбули шість загальних зборів гуртка і таким робом мав кожний член змогу працювати практично у виділі гуртка. Відчитано шість рефератів. Драмат. секція дала виставу „Наймичка" в двох селах. Відбуто культурні й національні свята. Зорганізовано „Сокіл". Що днини відбувалися рухавкові вправи. Дня 26. січня 1928 заложено шкільну кооперативу, яка відбула три загальні збори. Прибуток в сумі 82.50 зол. розділено на ліквідаційних зборах на добродійні цілі. Учні взяли участь у Святочній Академії з нагоди свята книжки в Станиславові, а в днях 1., 2. і 3. січня зробили прогульку до Львова.

Після іспиту відбулося святочне закінчення. До учнів промовляли дуже сердечно обі делегати; на їх промову відповів один учень.

Як відомо, школа в Милованні почала свою роботу ще до війни. Вже друге покоління користає із цієї важної культурної установи. На цьогорічному курсі був уже один учень, батько якого побирав науку в Милованні до війни.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 11. травня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ

Голосування над бюджетом мін-ства освіти. — Бюджет мін-ства військових справ.

(ік) Сьогодня в бюдж. комісії закінчено бюджет мін-ства освіти. В прибутках прийнято внесок про вставлення титулом участи у промисловому податкові на цілі професійного (фахового) шкільництва суму 7 міл. зол. Таку саму суму призначується у видатках на допомогу для приватних шкіл. Відкинено всі внески на скреслення або зменшення суми 22 міл. призначених на віроісповідні видатки (більшістю представників 1-ки, ендеків і Пасяк). Тою самою більшістю прийнято позицію 10 міл. зол. на фізичне виховання. Відкинено 4 внески пос. В. Шедевіча, які йшли в напрямку скреслення цієї позиції. Прийнято далі внесок на підвищення позиції на будову народніх шкіл на 6 міл. зол., на вставлення суми 347.000 зол. на допомогу і стипендії, на призначення 200.000 зол. польському шкільному товариству у Варшаві, на призначення 205.000 зол. на артистичну пропаганду, 100.000 зол. на радіовий інститут. Відкинено внесок пос. Хрупкого на збільшення суми на православну церкву.

Після перерви приступлено до розгляду бюджету мін-ства військових справ. Першим промовляв у заступстві недужого марш. Пілсудського військовий віцеміністр ген. Коважевський. На вступі він вже заявив, що в минулих двох роках мін-ство військових справ примушувало до створення з одного боку правних підстав для державної оборони, а другого боку до поліпшення організації та адміністрації збройних сил. Покликано до життя декретом комітет оборони держави, переведено цілий ряд змін у внутрішній організації центральних влад та окружних. Остаточно тих реорганізацій не закінчено. Скоротити час військової служби ще не можна. Уряд приступив до дальшої розбудови військового приготування. В дальшому віцеміністр розводився над військовим шкільництвом. В мін. році мін-ство особливо в напруженим працювало над поліпшенням військової адміністрації. В справах військової господарки мін-ство позводило низку огидностей. В справі військової контролі військову адміністрацію піддавано постійно оглядові корпусу контролерів. Після довгої промови віцеміністра Коважевського забрав слово референт військового бюджету пос. Косцялковський (1-ка). Військовий бюджет виносить цього року у видатках 744,065.787 зол., до чого треба додати видатки на чисто військові підприємства 19,120.000 зол., що робить разом 764.065.787 зол. В дальшому референт подрібно обговорював бюджет по департаментах, які в тому ресорті творять школи гейби цілком окремі мін-ства.

Завтра відбудеться голосування над бюджетом мін-ства внутр. справ, а після закінчення нарад над військовим бюджетом залишиться до обговорення лише бюджет мін-ства фінансів.

ВІЙСЬКОВА КОМІСІЯ.

(ік) Сьогодні відбулося перше засідання соймової військової комісії під головуванням пос. Перацького (полковник, пос. з 1-ки). Розділено реферати декретів, що торкаються військових справ.

СКАРБОВА КОМІСІЯ.

(ік) Під головуванням пос. Книжановського (1-ка) радила соймова скарбова комісія. Довшу дискусію викликала справа промислових податків.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 11. травня 1928.)

ЛИТВА КОРОЛІВСТВОМ?

(ік) Ar. Вск. подає з Литви сенсаційну вістку, що 5. травня в десяті роковини самостійности Литви мали проголосити Литву королівством. Нічого ближчого про цей замір Ar. не подає.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА.

(ік) В боях за місто Цінанфу японці побідили настільки, що відперли китайців за лінію, яку визначили їм в останньому ультіматі. Ціле місто Цінанфу опинилося в руках японців.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В КОВЛІ.

(ік) В Ковлі переведено ревізію в помешканні жидівських робітничих товариств, після чого арештовано під закидом комунізму понад 30 осіб.

ППС. І ДЕФЕНЗИВА.

(ік) Афера пос. Маліновського не втихає. Сьогоднішня „Жечпосполіта" подає, що п. Белціковська має замір продовжувати ревеляції. М. і. має бути знятковання пос. Р., колишній шеф дефензиви легіонів. Веч. „АВС", цитуючи цю нотатку „Жечпосполітої", пояснює, що справді не знає кого „Жечпосполіта" має на думці, однак є фактом, що шефом дефензиви І-шої бригади був пос. Яворський, теперішній голова міської ради у Варшаві. (Пос. Маліновський і пос. Яворський є в посольському клюбі ППС найбільш рішучими сторонниками уряду марш. Пілсудського. Саме тому ревеляції, які зачіпають ці особи, викликують величезне зайкавлення і в різних комментації. Пос. Маліновський заявив, що заскаржить авторку ревеляцій Белціковську до суду. З другого боку довідуємося, що Белціковська сама жадає заскарження її до суду, маючи надію на увазі перевести на суді доказ правди).

ЦЕНТРОЛІВИЙ КАБІНЕТ У ФРАНЦІЇ.

(ік) Варшавська польська преса в великим невдоволенням містить вістку про відмову Поанкаре використати свою виб. побіду для реконструкції кабінету в напрямку більш правому. Навпаки Поанкаре заходиться біля створення центролівого блюку, в усякому разі такого, в якому брали би участь усі ті ліві групи, які досі належали до урядової коаліції. Центром нової більшости має стати група радикальної лівиці, на чолі якої стоїть Лушер. Ця постанова Поанкаре, прийнята великим держ. розумом, має настільки значіння, що вона зразу опрокидує всі сподівання польської дипльоматії на зміну курсу у Франції в закордонній політиці в напрямку більш неприхильному до Німеччини. Політика Бріяна буде залишена далі в цілій основі.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90·00—8·90·50, канадійський долар 8·85·50—8·86·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 16·90·00—17·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·05·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварняний 41·50—42·50, ячмінь на мливо 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля колірова 43·00—46·50, фасоля красс 55·00—60·60, горох пів-Вікторія 55·00—60·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке праве прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 68·00—71·00, дубінь синій 23·75—24·75, рінак озимий 68·00—70·00, мука пшенична 40 при. 87·00—88·00, мука пшенична 50 при. 78·00—79·00, мука житня 65 при. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 37·50—38·50, мука кукурудзяна 43·00—44·00, отруби житні 28·25—28·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 80·25—84·25, пшоно 78·50—83·50, крупи ячмінні 60·25—61·25, пеницах 58·50—59·50, просо краєве 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 90·00—110·00, мак синий 75·00—90·00. Мішки котові вироби Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

По широкому світі.

Чехословаччина, по інформаціям англ. преси, має намір визнати „де юре" радянський уряд і вийти з ним у дипльоматичні взаємини.

Із Будапешту повідомляють, що гр. Бетлен занедужав розстроєнням нервів.

Із Ню Йорку до Неаполя вислали 2 міл. зол. дол. Від 1-го березня Італія купила в Америці на 14 міл. дол. золота.

Австрійські монархісти з нагоди дня уродин бувш. цісаревої Зити брали в Відні участь у маніфестаційнім богослуженні і при виході до костела кидали вигуки на честь ин. Оттона. Поліція арештувала 2 особи.

Китайський ген. Чанг-со-лін розкидає по всьому краю телеграмний поклик, щоби припинити громадянську війну між північною і південною армією.

НОВИНКИ

— **Загальні Збори Т-ва письменників і журналістів** ім. І. Франка у Львові, які 12-го п. м. з год. 6-ій веч. у салі Т-ва „Просвіта", Ринок 10. П. п.

19 : 21

травня п. р. відбудеться вже

ТЯГНЕННЯ І-ОЇ КЛЯСИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ КЛАСОВОЇ.

Льоси можна набути у щасливій колектурі:

РУНО, РАВІЧ і С-ка
ЛЬВІВ, вул. АКАДЕМІЧНА ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Крім цего богато виграних по зол. 400.000, 300.000, 100.000, 80.000, 75.000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000, як також повище **5.000** золотих.

Загальна сума виграних около **24,000.000 золотих.**

Вносимо щастя в твій дім!
Нашій колектурі справе виняткову належитість щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Ціни льосів слідуючі:
чвертьлосу — зол. 10·—, цілий льосу — зол. 20·—, цілий лос — зол. 40·—

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси, разом з кашим банкнотом П.К.О. на присилку належитости, вільної від почтової оплати.

В цім місці просимо відтяти і чітко виповнене переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До колектури „РУНО", Равіч і С-ка Львів. вул. Академічна 3.

Отсим замовляю:
..... цілих льосів по зол. 40·—
..... половинок „ „ 20·—
..... чвертьок „ „ 10·—
Належитість в квоті зол. ..... вплачу по одержанню льосів, банкнотом П.К.О. який фірма долучить до льосів.
Ім і назвисько . . . . . .
Докладна адреса . . . . . .

— **Інтервенція в справі станиславівської гімназії.** В пятницю, 11. п. м. інтервенював в справі станиславівської гімназії у куратора о. пос. Гавшенський і делегація родичів зі Станиславова. Куратор їде до міністра і обіцяв справу до кількох днів полагодити.

— **Анонімова „пропаганда льояльности".** Парох Преображенської церкви у Львові о. Володимир Садовський одержав з датою 8. п. м. такий оригінальний анонім: „Wielebny Księże Proboszczu! Przypadkowo będąc w Policji, zaglądnąłem do ks-gi czarnej i ku memu wielkiemu zdziwieniu wyczytałem, że W. Ksiądz Proboszcz i jego podwładni i ks. Chomin ostentacyjnie nie dekorują swych okien nalepkami T. S. L., co daje dużo do myślenia o jego lojalności i jego towarzyszy. Ośmielam się zrobić Księdzu Proboszczowi uwagę, by na przyszłość w czasie obchodów narodowych dał dowód swej lojalności, a tem samem uniknął z niezastosowania się niepryjemnych dla Niego konsekwencyj". Коментарі хіба зайві.

— **Любовна трагедія.** Підпоручник Заленєкі, що стяв під дорадчим військовим судом досі не розкрив ні слід мотивів свого страшного вбійства кравчині Іковської, яку зарубав шаблею на вулиці Пекарській два тижні тому. Із його зізнань виходить, що в мент, свого вчинку находився в неприпомнім стані, бо не пригадує соб. ні того, що робив, ні того, що казав. Його злочин зродився на підкладі знадрошів. Іковську він знав від двох літ і хотів з нею женитись. Уважає її своєю нареченою, одначе вона не годилась на цілі офіціяльні заручини і радо шукала знайомостей з іншими. Знайомість Заленєкого з Іковською не мала чисто ідеального підкладу; він мав з нею роман і кілька-годин підтримував її грішми. Між ними доходило часто до різних суперечок. У дні злочину Заленєкі погрожував їй кілька разів що застрілить ся або скочить через вікно з II-го поверха. Він був дуже втомлений свіжо сплаженим іспитом і безсонними попереднього ночі. Безпосередньо перед вчинком зв'язків з убійством Іковської були її слова, коли хотіла схрильована заявити, що хоче з ним зірвати і він може робити собі, що хоче. Численні сліди обвинуваченого виправ-

НОВО ВІДКРИТИЙ МАҐАЗИН ТРИКОТІВ І ЖІНОЧОГО БІЛЛЯ

ТАДЕЯ ВІТЕКА, ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1, поручає, по виїмково низьких цінах реклямових

Панчохи
Комбінації
Ґарсонки

Жіноче білля
Трикотові вироби
Жемпери камізольки

Скарпитки
Спортові панчохи
Батистові хуустини

2—3

жаються про нього прихильно. Залізові має у своїй рідні ненормальні особи.

—Рідна родинна трагедія. У Львові ведеться сенсаційна розправа проти 18-літньої Станіслави Бенбен, її 19-літнього брата і 41-літньої їх матері Катерини обвинувачених у тому, що вбили свого батька, чи пак: мужа, завдалегідь підготовавши плян убивства. Убитий 50 летній Вітовт Бенбен, каменичний сторож і мулярський підмайстер, був неспокійним п'яницею і тираном, що знущався над усіма членами родини, побивав їх і пропивав усі гроші. Він мав на совісті теж звірячий гріх проти власної доньки, яка згвалтована пробувала покінчити самогубством. 20-го вересня, коли батько повторив цілий ряд таких звичайну пекольну експозицію, донька стрілила до нього двічі з приладженого револьвера, а коли стріли не вбили його, тоді вона добила його сокирою. Її мати та брат допомогли їй тим, що в критичний момент придержали руки батька. Головну вину бере на себе донька, яка визнає, що діяла в пристрасті шалу. Мати та брат відпираються свідчать. Та всі згідно зізнають, що батько був потворою, що морально та матеріяльно загрожував усій рідні. Свідки-сусіди підтверджують ці зізнання. Розправа тривала

— Відгомін „справи Гуча". У нашій редакції зявився брат семінаристки Олі Палажіївної, арештованої 24-го березня у звязку з обвинуваченням Полотнюком і склад особливої банди. Завтра подамо сенсаційною пресою буцімто Оля Палажіївна була нареченою Полотнюка зовсім не відповідає правді, сестра знала тільки його як недалекого сусіда. Як відомо, Палажіївну звільнили після 9-денного слідчого арешту.

— Податок, який обнизили — не громадський податок від пса в межах громади м. Львова, подавній до відома мають стратом. На р. 1928 від одного пса будуть платити господарі 20 зол., від другого 40 зол., від третього 60 зол. і по 20 зол. від кожного слідуючого. Податок треба платити за весь рік завчасно одночасно не далі як до 15-го грудня в комісаріяті даної дільниці. Від цього дня тратять свою силу значки для псів з минулого року.

— Різні вістки. Бельгійська королева заведужала сильно грипою. — Молодий марокканський султан, Сіді Магомет, вибирається в першу офіціяльну подорож по своїй країні. — Поспішним поїздом приїхав до Мадриду інкогніто бувш. грецький король Юрій, що мандрує як турист. — У стейті Ню Джерзі, Петерборо, вбився летун Томас, що хотів побити світовий рекорд лету на віддаль. Убитий теж його товариш. — Англ. вчені твердять, що одним із найстарших „відомих особисто" звірят є черепаха з лондонського звіринця, що має 800 літ.— У Парижі на міжнародних змаганнях танцюристів, у присутности 2000 глядачів, першу нагороду а титулом „чемпіона" дістав відомий танцюрист Сальвадор.

— Смерть летуна-винахідника. У Ню Йорку згинув славний америк. летун Леонард Бонней підчас пробного лету на винайденім ним новім типі літака. Цей апарат нагадував чайку. Залізна птаха літала без пропелера, при помочі помаху самих крил. Крила рухав мотор із 170 ГП. Бонней працював над своїм апаратом 10 літ і витратив на його будову 100.000 дол. зароблених важкою працею. Коли апарат був готовий, інжиніри не радили летунові їхати ще на ньому, але він не слухав їхньої ради і знявся при багатотисячній юрбі. Біла птаха знялась уверх із незвичайною швидкістю, здержалась у воздусі кілька секунд і впала на землю. Бонней із зломаними руками та ногами ще жив, але помер у дорозі до шпиталю.

— Смерть лікаря-письменника. Помер д-р Огюстен Кабанес паризький редактор „Медичної Хроніки" і автор численних цінних історичних творів із медичною закраскою: „Таємні смерти в історії", „Інтимні обичаї минулого", „Божевільні на престолі", „Революційні неврози", тощо.

— Світове кіно. Ню-йоркський „Таймс" видає повлив, щоби бойкотувати франц. фільмовий ринок. — З Америки виїхав до Англії Реджінальд Денні, англієць з походження, відомий у Голівуді як „князь гумору", а метою добитись від Бернарда Шов дозволу переробити для екрану деякі його твори. — У новій ім. фільмі „Банда розбійників" головну ролю взяв на себе відомий ім. письменник Л. Франк. — У Ню Йорку зберігалась одна фільма з участю пок. Елеонори Дузе, п. з. „Мати", зроблена в Італії недовго перед смертю трагічної артистки. — Мозвухин переїжджає з Парижа до Берліна, підписавши на 17 міс. контракт з німецькою „УФА"; франц. преса висловлює свій жаль з цього приводу. — Останній фільмів Полі Негрі в „Парамаунт" зветься „Три грішниці" і є справді останньою, бо підприємство не відновило до контракту з артисткою, яка вийшовши замуж дуже отяжіла. — Скандинавська преса передає звістку з достовірного джерела, що Чарлі Чаплін набирається небавом до СРСР інкогніто; він не хоче, щоби його приятелі перешкодили йому в його давно задуманім плині цієї подорожі.

— Претендантки до корони. Із Парижа виїжджає цими днями 7 представниць жіночої краси до Америки, на конкурс краси у Техасс. Це представниці Англії, Італії, Німеччини, Бельгії, Еспанії, Греції та Люксембурга. До них приєднається 8-а товаришка найкраща француженка, щоби разом відплисти на пароплаві „Куба" за море. Париж приймав усі ці „королеви" з великими почестями, офіціяльним обідом.

— М. Голинський, премієр-тенор харківської державної опери виступить у неділю (13. ц. м.) вечером гостинно на сцені львівського міського театру в опері Верді „Аїда". Співатиме партію Радамеса.

— Вечір еспанської музики та поезії відбудеться заходом еспан. Інституту Есперанто в Мадриді та Барцельоні 12-го ц. м. точно в 8 год. веч. у салі Технольогічного Інституту (Булярда 5). У програму ввійдуть чудові народні пісні, еспанські та катальонські, які відспівають оперові артисти Франц. Плятівна, Ромуальд Цинаник і Тад. Шимоновичь. Мельодії танців відограє Ірена Дзнех, а композиції оркестра мандолінистів „Серенада". Перед вечером буде відчит Г. Шніпера „Про народню пісню еспанську та катальонську".

Театри.

Міський великий театр:

12-го г. 3 попол. „Косцюшко під Раславицями".
12-го г. 7·30 веч. „Тартюф" Мольєра, премієра.
13-го г. 12. в пол. Фортеп. реціталь Слівінського.
13-го г. 3·30 попол. „Подружа Льолі".
13-го г. 7·30 веч. „Аїда" з Голинським.

Міський „Театр Новин":

12-го г. 8. веч. „Паганіні".
13-го г. 3·30 „Дівча з Пушти".
13-го г. 8. веч. „Леді Шіа" в останнє.

КІНА.

„Апольо": Біржа кохання".
„Лев": „Невільниця князя Бориса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Люби мене, а світ буде мій„

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім єдність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Як звичайний читач і прінумератор Вашого щоденника чимало здивувався я, читаючи Вашу статтю „У павутинній сітці" в 101. числі з 9. травня, бо зазначив, що подані в тій статті події розминаються з дійсністю! Щоби богато не займати місця, зазначу лише, що:

На 1. травня в Яворові не було ніяких відозв по місті. Комуністичних не зазначив також ніхто. Стирта бурмістра горіла не 1. травня, а 2. травня вечером десь коло 9-тої години. „Слово Польське" виписало самі тенденційно-неправдиві вісти. Щодо арештованих 4-ох студентів української гімназії — ні один не **лінив ніяких комуністичних відозв, ані не брав ніякої участи в підпалі, ані тим менше не признався до ліплення відозв.** Труси і арешти серед гімн. молоді є наслідком безосновних підозрінь поліції.

З поважанням
Евген Яворовський.

Яворів, 9. травня 1928.

Від Редакції: Відомости про появу комуністичних відозв в Яворові і про те, немов то один з арештованих учнів признався до розліплювання тих відозв, одержали ми від одного яворівця. Дуже тішить нас, що все те не відповідає дійсности та що арештовані учні **не мали нічого спільного з розліплюванням відозв.** Очевидно, будоб далеко краще і доцільніше, коліб ми подані в горі відомости на письмі були одержали негайно після переведення арештів.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Василь Демянчук, парох Відьхівця, бориславського повіту. Покійний був одною з небудених постатей у нашім громадянстві. Як селянський син кінчить в 1889-ім році гімназію в Коломиї, де належить до гуртка цих гімназистів, з якого вийшли Лесь Мартович і Василь Стефаник, а по II скінченні є одним із найідейніших членів тодішньої богословської молоді у Львові. В 1900-ім р. одержує становище експозита в Хлопівці, гусятинського повіту, де будує прегарну мурівовану церкву та дбає безупинно про моральне й матеріяльне добро своїх парохіян, не пропускаючи ніколи ні катехізації ні науки релігії в школі ні сходин у читальні ні засідання громадської ради. А що не вміє понижуватись, не дістає ніде парохії і щойно 1924-го р. синівон Григорій в нагороду за довголітні труди надіює його парохією Вільховець, де однак виснажений життевою боротьбою організм не міг уже побороти нових, великих трудів. Однак Покійний не зважає на це, бо все ставить загальне добро вище свого особистого щастя, і кидається з новим запалом до своєї улюбленої праці. Але життеві сили Покійного скоро вичерпались і Він по 5 місяцях страшної і тяжкої муки заснув на віки так спокійно і тихо, як сумлінно і характерно працював ціле своє життя. Земля Йому перов і В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Б о х е х і в :
13. V. Гейша.
Д о л и н а :
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 6—?

Потрібний лікар з практикою до ліч. кущелевого заведення на сезон. Зголошення враз з условіями слати: Д-р О. Матковський, Зелемяна п. Гребенів. 3-3

На „Рідну Школу" зложили Вп. о. Евген і Ольга Громницькі 20 зол., Володимир Левицький, управитель школи в Сушині 10 зол. замість вінця на домовину бл. п. візитатора Івана Матіева. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2178 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВДОВА по священнику пошукує управи домом у старшого мущини. Варить і пече знаменито, шие, музикальна. Найрадше у Львові або Перемишлі. Зголошення письменно адміністрація „Добра вдача". 2163 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха,** Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні данські годинники переробляємо на ручні. 3 6 85-2

4.50 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мамдяя, Коперника 14. 1812a) 15-15

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Геперт,** Львів, Фредра 8. 2175 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя

Д-р Софія Парфанович

ординує у внутрішніх і шлункових недугах від 2—4
при вулиці **Домагалічів 2.** 3-3

Д-р М. ВАХНЯНИН

ординує **в Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 2—14

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентґеном. 8—24

зол. 11·00 франц.	**БУДИЛЬНИКИ**	зол. 11·00 закорд.

з гарантією, тільки у фірмі 2-2
Б. ГРИНБЕРҐ, вул. Сикстуська 4

ПАНОВЕ!

що дбають про своє здоровля, купують найпевніші, найлїпші, найтонші і завсігди свіжі презервативи тільки у фірмі
С. ФЕДЕР — Львів, Сикстуська 7.
Тузин зол. 4, 6, 9 і 12. Висилка почтою цілком дискр. 1708 a) 3—9

НОВОВІДКРИТІ

Найбільші в Польщі

ЗАВЕДЕННЯ РЕҐУМОВАННЯ І ВУЛЬКАНІЗАЦІЇ САМОХОДОВИХ ОПОН

Інж. Иосифа Ціффа

2138 **у Львові** 2-5
вул. Сонечна 44

приймає опони до регумування т. є накладання протекторів з сирої гуми на також до вульканізації всіляких ушкоджень. Фахові сили з Парижа, Купується уживані опони. **Телефон 47-53.**

КУРС ДЛЯ КАНДИДАТІВ

на торговельних референтів.

З кінцем червня ц. р. відчиняє Центросоюз курс підготовки кандидатів на торговельних референтів при Повітових Союзах Кооператив, котрий буде обіймати практику в слідуючих відділах Ц. Со: 1) В розільні товарів для підльвівської округи, відносно обслуги кооператив товарами споживчими, галянтерійними і сільсько-господарськими. 2) В організаційно-люстраційнім відділі Розільні. 3) В відділах товарового заосмотрення ПСК. 4) В книговодстві і корєспонденції. 5) В кредитовім і вексельнім відділі. Час тривання курсу 6 місяців. Кошта удержання в цілости поносять кандидати. При виїздах на люстрації повертає Центросоюз кошта подорожі. В часі тривання курсу підлягають кандидати приписам службової прагматики про обовязки урядовців Центросоюза. По закінченню курсу кваліфікаційний іспит перед комісією установленою Надз. Радою Центросоюза. Приняті будуть на курс абсольвенти високих торговельних шкіл і курсів для абітурієнтів в обмеженій кількости осіб відповідно до можности розміщення по відділах. Початок курсу між 15. а 30. червня п. р. Подання враз з описом життя і свідоцтвами надсилати до Центросоюза у Львові, вул. Зіморовича ч. 20 до дня 31. травня п. р. — **Дирекція Центросоюза.** 2173 2—2

Конкурс

на посади кваліфікованих учительок рукавиць і рисунків в Прив. жін. гімназії „Українського Інституту для дівчат" з правом приявности в Перемишлі від 1. вересня 1928. Платня як в державних гімназіях. Подання, засвідчені доказами кваліфікацій і перебігом життя вносити до Видїлу Українського Інституту для дівчат в Перемишлі, Татарська 6, до 25-го травня п. р. 2176 1-2 **Управа.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10.

Ч. 106 (11.359). Львів, неділя 14. травня 1928. Poczтowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конечне зло.

Львів, 13 травня 1928.

Одною з найважчих проблем нашої національної політики є справа еміграції. Поруч вічно складної і на нашій території фальшиво розв'язуваної аграрної проблеми це справа найважніша. Що більше! — аграрне питання з одного боку, а еміграційне з другого — це рівнобіжні рамена одного суспільного явища, це питання життя і смерти мільонів мало- і безземельних селян.

В бюджетовій комісії в дискусії над бюджетом міністерства праці і суспільної опіки пос. Ст. Баран виголосив вичерпуючу промову в еміграційній справі ілюструючи її цифровим матеріялом.

В межах сучасної Польщі з року на рік зростає перелюднення. Річний природний приріст населення виносить 1.5 проц., себто около 450.000 голов на яких 30 міл. населення. З того приріст українського населення під Польщею виносить круго 100 тисяч голов. Отже щорічно прибуває на українських землях під Польщею 100 тисяч нових ротів, які треба заспокоїти поживою. А українське село вже тепер незвичайно перелюднене, в двох третинах спролетаризоване. Єдиним виходом з цього незвичайно важкого положення є з одного боку дати безробітним селянським масам землю, як основний варстат праці, а з другого боку здобути терен для сезоново-заробіткової і поселенно-постійної еміграції. Еміграція є злом конечним, але невиключним а огляду на те, що навіть найбільш доцільно і справедливо себто виключно в користь місцевого населення переведена земельна реформа не зможе заспокоїти земельного голоду та дати варстат праці, приросту і розвитку надмірові робочих рук. Тимбільше еміграція є неминучим злом у тих умовинах, серед яких доводиться жити нашому народові під Польщею.

Еміграційне питання є сьогодня одним з найболючіших питань в соціяльній політиці сучасної Польщі. Перед війною еміґрувало з теренів сучасної Польщі річно 950.000 людей, з того 700.000 до европейських країв (головно до Німеччини), а 250.000 до Америки. Ця цифра не обіймає заробіткової еміграції з Познаншини і Поморя, що входили в склад німецької держави, а яких населення (около 400.000 річно) знаходило працю в західних німецьких провінціях (головно у Вестфалії).

Головним еміграційним терном перед війною була Галичина, а часшино й б. Конґресівка. Галицька заробіткова еміграція до Німеччини (робітники рільні, гірничі і фабричні) виносила перед війною около 500 тисяч людей, а в тому около 300.000 українців зі Сх. Галичини. Заробіткова еміграція до Злучених Держав теж була дуже висока. В ній українці зі Сх. Галичини і Лемківщини користали цифрою около 80 тисяч людей. Полудневі українські повіти (Поділля й Покуття) викидали значну еміграційну масу на поселення. Північно-західні українські землі (Волинь, Полісся) користувалися широкими кольонізаційними теренами на Сибірі і Туркестані.

Ця величезна еміграційна стихія була зовсім природним, а навіть в значній мірі здоровим явищем, відпроваджуючи з перелюдненого села здорові руки до продуктивної праці за кордон, звільняючи життя від еміґрантів значні грошеві засоби на скріплення господарського життя у рідній громаді.

Після світової війни відносини корінно змінилися. Коли перед тим, заморська й европейська еміграція мобілізувала на теренах теперішньої Польщі около 950.000 людей річно, то в рр. 1920. до 1925 включно ця цифра вагається між найнижчою цифрою 83.000 в р. 1920 і найвищою 137.000 в р. 1923, пересічно круго 110.000 річно у цьому періоді, або несповна 15 проц. передвоєнної еміграційної цифри. Виїмковий був тільки рік 1926, коли внаслідок доброї кониюнктури у Франції, Канаді і в Південній Америці збільшилося число еміґрантів до цифри 170.000.

В р. 1927 еміграція в границях сучасної Польщі раптом заломлюється. Франція обмежила значно приплив робітника з Польщі, і тепер слідно звільніла велику реемігранійну струю. Ринок повмности праці на чужого робітника у Франції є і буде обмежений, а намір Франції з політичних причин (страх перед італійською кольонізацією) кольонізувати опустілі простори південно-західної Франції, в практиці теж не обійме більшої кількости — тимбільше, що контрактова праця річна на ріллі у Франції була дуже некорисною для тутешнього робітника.

Канада здержує також приплив чужого робітника, обмежуючи його до рільних робітників, домашньої прислуги і самостійних господарів з більшим капіталом понад 300 долярів, вимагаючи від еміґранта попереднього забезпечення праці на місці в Канаді.

Відносно Південної Америки (Бразилія, Аргентина), то тут повмність для еміграції може бути дуже велика, але внаслідок господарської відсталости цих держав, частих економічних і політичних кріз та великих коштів дороги, не богато еміґрантів зможе користати з еміграції до цих держав.

Найбільше повмний перед війною німецький ринок праці пів ню пору дуже звузився, в р. 1926 на 50.000 а в р. 1927 вже лише на 40.000 сезонових робітників з Польщі і то майже в цілости виключно польської народности. Бо зі Східної Галичини приймав польський еміграційний уряд зголошення тільки з повітів Ярослав, Рава Руська і Самбір. На р. 1928 континґент сезонових робітників з Польщі до Німеччини означено на 80.000, а еміграційний уряд згодився по довгих переговорах з Товариством опіки над українськими еміґрантами у Львові допустити до цієї еміграції зі Східної Галичини крім (у більшости польського) повіту Ярослав, ще й робітників з підкарпатських повітів, навіщених повінню минулого року, а саме з повітів: Самбір, Стрий, Долина, Калуш, Станиславів і Товмач — разом в числі 2.000, а в найкращому випадку в числі 3.000 людей.

Вкінці майже в цілости припинено з Польщі найбільше поплатну еміграцію до Злучених Держав Північної Америки, яка нині виносить всього несповна 2 проц. передвоєнної цифри, себто цифру 4.500 людей річно замість передвоєнних 250.000.

Правда, Польща старається здобути для себе нові кольонізаційні терени у південно американських державах Перу й Бразилія, але це не загоїть ні трохи еміґраційної болячки.

Реемігранції зі Злучених Держав і Канади до краю, що привозила тут зі собою значну готівку, на будуче майже зовсім не буде. Навпаки, тепер випливає рідня до тих ближніх своїтів, що давніше виїхали до Америки, а це вповні спинить приплив гроша з Америки до краю, бо еміґранти — спровадивши до себе ближчу рідню — не є вже більше звязані зі своєю рідною громадою. Словом: еміґрація не зло конечне. Якщо ця болячка не буде корисно розвязана при одночасному доцільному і справедливому переведенні земельної реформи в користь місцевого населення, то вона причиниться до незвичайного загострення невіхідних господарських, а тимсамим і національних відносин.

Розвязка еміґраційної справи є одною з найактуальніших проблем нашої дійсности. І тому на цю проблему, на це конечне зло мусять звернути увагу не лише посли, не лише зорганізований біля Т-ва опіки над українськими еміґрантами гуртом громадяни, але і все свідоме громадянство, шукаючи правильних і доцільних шляхів розвязки цієї проблеми, розвязки, що принеслаб нам під національним і суспільно-політичним оглядом якнайбільші користи, а щонайменше якнайменше лихо.

T. S. L. на українських землях і ми.

I.

Вже 37 літ минає, від коли „Товариство Школи Людової", загально відоме під популярними ініціялами „Т. С. Л.", працює над польонізацією т. зв. „кресуф всходніх" себто українських земель, що опинилися тепер під Польщею.

Які завдання мало „Т. С. Л. перед світовою війною?

На це питання дає відповідь Головна Управа „Т. С. Л." на прилюдній відозві з нагоди цьогорічного польського державного свята: „конституції 3. мая":

„Від хвилі свойого заснування, то є від 1891. року голосило „Т. С. Л." безустанно клич независимости й віри у воскресення Польщі".

В наслідок сприяючих обставин створено після всесвітньої війни Польщу, якої кордони виходять далеко поза польські етноґрафічні межі. Якеж теперішнє завдання „Т. С. Л." у відродженій Польщі?

Відповідь на це находимо теж у повищій відозві, а саме: „Т. С. Л. працює над витворенням нового типу громадянина, що знає обовязки супроти держави і працює для її добра".

Очевидно праця товариства має експанзивний характер головно в напрямі польонізації українського автохтонного населення взагалі а зокрема української дітвори й молоді.

Поляки, які ведуть між собою завзяту, нерідко безпощадну політичну боротьбу, — на шкільному полі, а особливо в „Т. С. Л." перестерігають парманентне заміщення зброї. І тому Головна Управа „Т. С. Л." може з чистою совістю сказати: „Т. С. Л. стоїть на ґрунті безпартійної праці для добра держави".

Вправді Головна Управа „Т. С. Л." находиться в руках вшехполяків, одначе це не становить ніякої перепони для поляків усіх партійних напрямків від найправших до найлівших у їхній моральній і матеріяльній підтримці того Товариства.

З нагоди цьогорічної річниці „конституції 3. мая" появилася по вінь відозва, летючок, наліпок і т. п. Є відозви загально державні, воєвідські, повітові, міські і очевидно самої Головної Управи „Т. С. Л." та його „кол", а всі підносять величезне значіння „Т. С. Л." для „польскосці кресуф всходніх", — всі вони унісоно закликують до загальної жертвенности на „Т. С. Л." і взивають поголовно вступати в члени т-ва без огляду на стан і політичні переконання. В склад „протекторатів", а далі „почесних", „державних" „воєвідських", „ширших", „вужчих" і т. п. численних комітетів входять представники від найвищих світських і духовних достойників аж до громадянських з польського плебсу.

Перед нами величезна офіціяльна відозва попідписувана самими верхами сьогоднішної польської урядової, церковної й наукової єрархії, премієром і міністром війни Пілсудським, кардиналом і примасом Польщі д-ром Августом Гльондом, президом польської академії наук д-ром Яном Розвадовським починаючи і всіми польськими міністрами та епископами і вченими кінчаючи. — Які кличі кидає ця офіціяльна відозва?

„Нехай того дня — читаємо там — кожний польський горожанин докине бодай зрібну цеглину на будову трівкої могучости польської держави! Нехай кожний поляк впишеться в члени „Т. С. Л."

Таку відозву підписав той самий Пілсудський, який в травневому перевороті зі брунею в руках вирвав владу вшехполякам, який є первоніфікацією „одинки", що при останніх виборах дужила найбільше енергії між іншим на поборювання вшехпольського табору й спричинила його розгром. Підписав її, не дивлячись на те, що в Головній Управі самого „Т. С. Л." засідають його найзапекліші партійні й особисті вороги — вшехполяки. Підписав, бо — як сказано — „Т. С. Л." своєю всесторонною працею на східних окраїнах кладе фундаменти „під будову трівкої могучости польської держави". І це вистарчає.

А коли так ціла польська суспільність без огляду на внутрішні політично-партійні, чи клясові, чи навіть особисті суперечности й ворожнечу працює і жертвує для „Т. С. Л.", — то й не дивуватися, що білянс тієї праці є дуже значний. В державній 3-майській відозві подані ось такі дані про успіхи праці „Т. С. Л." на східних землях за останні три роки:

„Т. С. Л." вибудувало 112 народніх шкіл, 53 костели і каплички, 91 людових домів „Т. С. Л.", 11 захоронок, зорганізувало 14 фахових шкіл і 430 доповняючих освітніх курсів для молоді, влаштувало 10.036 викладів і поговірок, 1878 національних обходів і 3.338 представлень, людових забав та удержує 1805 виподичалень книжок.

Не слід забувати, що всі ці будь-що-будь значні успіхи — то тільки помічна й доповнююча праця, виконувана приватною ініціятивою й приватними засобами. Бож головну, підставову, плянову, польонізаційну працю на східних окраїнах проводить систематично великанський апарат польського і спольщеного державного шкільництва усіх типів.

З повищого бачимо наглядно, що весь польський державний апарат ціла польська суспільність без огляду на партійні і клясові ріжниці та суперечности йде у ділянці шкільництва одним сконцентрованим фронтом на польонізацію східних окраїн, уважаючи шкільну справу за найважнішу поміж усіх дуже важних справ, бо по словам проф. Сікорі б. віцепрезеса „Т. С. Л., „ні одно зі суспільних питань не є таке тяжке і ні одно на випадок занедбання не грозить такими страшними наслідками як справа польського шкільництва на східних окраїнах".

І. Герасимович.

За океаном.

Протестаційні віча.

З української преси в Америці довідуємося, що там зачалася широка протестаційна акція українських поселенців проти смертного присуду на Василя Атамановчука і Івана Вербицького. В цій справі відбулися вже і дальше відбуваються масові віча й збори по більших і менших осередках. Вічевики висилають протестаційні телеграми і відповідні меморіяли до Ліги Націй, які підписують також не-українці. Збирають також фонди на дальшу оборону підсудних.

На спомин 12. квітня 1908 р.

Філядельфійська „Америка" повідомляє, що дня 22. квітня ц. р. відбувся у Філядельфії вечір-концерт на спомин 12. квітня 1908 р. у Львові. В концерті брали участь: змішаний секстет проф. Келечави, співаки-солісти Теодор Свистун і Михайло Зазуляк та п-на О. Добенко, скрипак Мир. Кречковський і інші. З промовами виступали: д-р Володимир Левицький, Ярослав Чик і сам Мирослав Січинський, що приїхав на запрошення філядельфійського комітету з Рочестер. Після повитання виголосив Мир. Січинський коротку промову, в якій апелював до українського громадянства, аби воно само вчилося керувати громадськими справами, а не здавалося у всьому на провідників. Дальше пригадував публіці, що найважнішою справою американських українців є виховання молодого покоління, аби воно не забуло своєї нації, але знало, любило й шанувало рідну мову й культуру. Вечір закінчився спільною вечерою, яку уладило Т-во горожан українського роду.

Союз українських бізнесменів.

В Ню Йорку основано Союз українських торговців і підприємців, до якого можуть належати члени з цілих Злучених Держав. Союз приступив до організації подібних відділів у всіх більших містах і видає „Бюлетин", якого перше число прислано до нашої Редакції. Адреса Союзу така: **Ukrainian Businessmen's Association, New York City, 147th Broadway, Room 410.**

Концерти Сальомеї Крушельницької.

Дня 8. квітня ц. р. був концерт нашої славної оперової співачки п. Сальомеї Крушельницької в Дітройт, Мих. Концерт пройшов з великим успіхом. Хоча концерт уладили самі українці, сала була заповнена, а не так, як на Сході, де салі світили нерідко пустками. Безперечно, що кожний артист волить співати до публики, ніж до крісел, і тому й пані Крушельницька співала так радо, як бувало в Рідному Краю. З Дітройту виїхала п-і Крушельницька до Канади, де вже відбувся перший її концерт (у Вінніпегу)

З церковних справ.

Перед двома роками перейшов до греко-катол. церкви о. П. Божик, православний священик з Буковини, що є тепер парохом одної з чотирьох гр.-кат. церков у Вінніпегу і видав недавно велику працю про історію греко-католицької церкви в Канаді. А в неділю 11. квітня ц. р. відбулося урочисте прийняття в склад духовенства греко-кат. дієцезії в Зл. Державах теж буковинця, о. д-ра Миколи Копачука, що був до-недавна одним з головних подвижників української автокефальної церкви на американському грунті і видавцем її органу „Дніпро". З рядів православної церкви виступив о. д-р Копачук ще перед 3 роками і після того працював багато по бібліотеках. Йому тепер 45 літ.

Найновіші Фуляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Крепдіси, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

На економічні теми.

За розбудову українського промислу.

Оскільки під технікою розуміємо всі людські змагання з природними силами і матерією в цілі улекшення життя, то легко зрозуміти значіння і вагу техніки в національному житті народу. Справді індустрія і техніка не є зв'язані з краєм та нацією, але розвиток їх залежний від зрозуміння їх ваги й потреби, або від природних багатств країни. Не можна заперечити великого значіння гірництва (вугіль, нафта, руди) та рільництва (промисл ферментаційний, волокна) для індустрії. Від цих чинників залежить національний промисл і вони надають йому силу, національний характер та значіння на всесвітній арені. Одначе найважнішим чинником є тут творча сила людського ума, отже творці і співробітники національного промислу.

Український промисл на західно-українських землях малий і бідний. Війна, незвідрадне господарське положення та історичні нещастя народу спричинили його пізний розвиток та дуже повільний поступ вперед. Зазначити ще треба неохоту до реальних, практичних наук, що лежить уже в психольогії теперішньої української генерації. Кладу натиск на слово „теперішньої", чим не хочу говорити про нездарність цілої нації до ділання на полі промислу й техніки. Відсутність цього хисту є наслідком сучасного виховання в середніх та інших школах, з котрого виплинає штучно вщіплене замилування молодих людей до урядничого, а не до вільного звання.

В сучасній хвилі, в часі великанського розвитку промисловости по війні, мірилом чого є саме техніка, мусимо й ми додержати кроку іншим нашим, виховатися на нарід життєздатний господарчо і промислово, займий становище чоло промисловій державі. Недостача капіталу не позволяє нам наразі розвинути перебійку своїх сирівців та утворити промисл у такій мірі, щоб дорівнявся іншим європейським народам. Великою перешкодою є й недостача віри у власний промисл у членів нашої суспільности. Одначе побудити промислового духа повинно бути завданням наших технічно вихованих одиниць.

Важною річю є в першій мірі технічна література, як наукова, так і популярна. Для інжинірів та промисловців, для котрих високі технічні школи давно перестали бути пробіжищем знання, має другорядне значіння, але для широких кругів, для робітників, для ремісників, для фабрикантів, для купців, для фармерів, для всіх, що мають до діла з технікою, вона є конечно потрібна. Вона повинна бути їх щоденним духовим харчем, бо тільки вона може їх ознайомити з новими винаходами, з новими способами виробу, з новими машинами, з новими матеріями, з новими ринками, з новими способами продажі, з новими способами реклями і т. д. Вона повинна бути їх порадником, коли вони не знають, як поступити в тій чи другій справі, вона повинна бути їх учителем, коли вони хочуть щось вивчити, вона повинна бути їх приятелем, коли вони хочуть відпочити.

Ще не так давно було в нас дуже модне говорити про „ідеї", про „ідеалізм", про „ідеалістичні змагання". Ідеї, ідеалізм, ідеалістичні змагання — це все дуже гарні речі, але вони не дають хліба, не дають одягу, не дають помешкання.

Дальше промисловець мусить пізнати значіння науки і її тісну залежність від практики. Порівнюючи становище науки і практики до себе, зауважується прим. у хемічній індустрії, що індустрія — це лише лабораторійний експеримент, що розріс ся до певної величини. Очевидно — між експериментом і практикою є велика різниця. Помиляючи вже різниці технольогічної натури, не звертається при експерименті ніякої уваги на його практичність, коли в індустрії є це головна річ. Ясно, яке велике значіння має фаховець у промислі, фаховець як теоретичний, так і практичний. Замало буков зачинати промисл будовою фабрик та заводів, що працюють знаними методами. Слід утворити місце і для інжинірів, котрих завданням не будов технічно-купецьке заняття (що звичайно має місце в практиці), ал. котрі постійно працювалиб для уліпшення і більшого розвитку фабрики. Зріст промислу залежить від зорганізованого винахідничого духа, а його треба піддержувати і дати можність розвиватися. На жаль, у нас уважається фахівців за матеріял майже цілком непотрібний. Звичайно фабрики обуваються без них, або й без відповідно вишколених інжинірів. Тому то так тяжко впровадити нові методи праці, тому й ця неохота перед чимсь новим — перед дослідом.

Наші промисловці мусять зрозуміти, що основою фабричної праці є наука, оскільки не хочуть впасти жертвою неуцтва та закордонної чи чужої конкуренції. Поступ силою факту мусить запанувати над традицією. Нарід, що не культивує і не підтримує технічних наук, не може удержати господарської, а за тим і політичної самостійности. Держави, що лишилися далеко поза науковим рухом, мусять пізнати рівнож і значіння людей наукової вартости. У вас положення під цим оглядом просто сумне. Поминувши неможливість тіснішої економічної зв'язи всіх земель України, відчувається цілковита недостач. ученик-техніків. А двигнути наш промисл можуть українські техніки дуже значно. Наша-ж суспільність мусить підпомогати національний промисл, мусить навчитися думати економічно, незалежною, свобідною думкою. Великих духів треба, щоби збільшити матеріяльні засоби нації! Техніка виховує людей духа, волі і праці, а це чи не найважніше для здвигнення українського народу в економічній та політичній неволі.

Інж. Юрій Крохмалюк.

МИЛЯНІ КРИШТАЛИКИ

Делікатне шовкове і коронкове білля, як також панчохи, вовняні річи і рукавички можна тепер прати без страху, при помочі Миляних Кришталиків Elida, які не тільки що консервують білля, але також причиняються до плекання рук. Миляні Кришталики Elida делікатно перфумовані, є таксамо чисті і лагідні, як знане мило Elida-Ideal.

Для делікатного білля - делікатне мило.

Господарсько-садівнича школа в Милованні.

(З приводу закінчення шостого курсу.)

Читаючи звідомлення з шостого курсу господарсько-садівничої школи в Милованні („Діло" ч. 105) почуваємо потребу висказати кілька уваг, на марґінесі цього звідомлення.

Можна приймити як зовсім певне, що позаяний відсоток українського громадянства зовсім не реагує на це слово „Милування". Воно йому нічо не говорить, не ворушить у ньому ніякої думки. Але найдеться чимало й таких осіб, котрі з назвою „Милування" звяжуть цілу низку справ, які вимагають на їх обличчю огірдливу усмішку, або такий жест руки, що його можна полекшити виразом: пропаща справа! У цьому різничкуванні вражінь, які являються як відповідь на слово: „Милування", найдуться і такі, що під впливом статтей у деяких газетах будуть пера і проти свойого власного переконання поборювати Милування і немилі собі особи.

А вже тільки дуже невеличкій кількости дійсно заінтересованих осіб слово „Милування" не буде ні пустим звуком, ні засобом боротьби. Для них з ним словом звязана тісно і переживно душе поважна культурна установа, котра в житті нашого народу відіграє велику роль.

Це вже шестий раз після воєнних літ виходять із неї по два до три десятки громадян, що зібрані з усіх просторів наших земель у Польщі побирали спільно науку в їхньому знанні як рільники. Вони на протязі часу пяти до семи місяців жили разом не тільки під одним дахом, але в одних покоях, переживали спільно усі приємні, а може часом і неприємні хвилі.

І саме цим своїм характером пережи вання шкільної науки, наша милованська школа дуже близько підходить до типу селянських університетів ідея яких так гарно розвинулася в скандинавських краях. Дуже помалим різниця у тому, що в нашій школі покладена головна вага на сільсько-господарські предмети навчання, коли в селянських університетах Скандинавії маємо до діла в загально освітніми предметами, в першу чергу з історією власної батьківщини та з рідним письменством. Наука й побут надихані вашком релігійної повязки, бо релігійному настроєви відведено помалиме місце у духовній системі скандинавських селянських університетів.

Всеж таки наша школа, хоч більше підходить до типу фахової школи, може сміло рівнятися селянському університетові. На всякий випадок вона у дальшому розвитком, коли найде потрібне зрозуміння у нас самих, буде тим посередником ступнем, котрий поведе нашу шкільну організацію для дорослих до її завершення у селянських університетах.

Економічне й культурне підвесення українського народу залежить у великій мірі від удосконалення того заробітку праці, котрому присвячує життя подавляюча більшість населення. Тобто, від удосконалення сільського господарства, значіння під підвесення сільсько-господарської освіти. Розуміється, одна школа не заспокоїть цієї потреби. І саме тому наука в милованській школі не має дати гуртовим учнів знання, яке вони ужитковуватимуть для себе, але має створити підвалину сільсько-господарської освіти в тих околицях, звідки прибули учні до школи. Не матеріяльний момент грає тут роль, ал. духовий: вони мають розсадником знання для вищих цілей культурного підвесення в дусі найкращої ідеї повного національного розвитку. Цій другій частині, а самої духовому формуванню підвалин призначені не тільки загально-образуючі предмети, але

Середущої Европи, північ Радянського Союзу в Европі і в Азії, північна частина Півн. Америки, стара бразилійська маса, імовірно також середина Африки та Австралії. Далеко частіше бувають землетруси на півдні Европи, — сюди належить також Україна, особливо її полудневз частина і Крим, — Кавказ, ціла Мала Азія, Персія, збоча Гімаляїв... А до країн, де землетруси найчастіші і найсильніші, належать побережа Тихого Океану, особливо західне побережа Полудневої Америки; вкінці до найбогатших у землетруси культурних країв належить Італія та Японія.

Отже землетруси найчастіше бувають у сторонах з молодими горами і там, де є заломові (тектонічні) рови, кітли та інші заломові заглибини. Бо всі ті сторони є слабими і податними частинами кори землі, з яких внутрішні напруження можуть найскорше нарушити рівновагу скиб, що входять у склад земської кори. Ясно, що в порівнанні з цими частями земної кори, які можуть легко бути виведені з рівноваги, дуже рідко — і то слабим землетрусам—підлягають старі, глибоко стесані гірські ядра карбонського або ще старшого фалдування, як Урал або Скандинавські гори, далі розлогі плити, як східно-европейська і сибірська, і прастарі гнейсові масиви, як канадійський або бразилійський.

Щож є причиною тектонічних землетрусів? — Постійне охолоджування і корчання землі, себто зменшування її обводу і проміня, після чого слідує фалдування, насування і пересування шарів, а вкінці творення заломів у корі землі.

IV.

До якогож роду землетрусів належать теперішні землетруси довкруги Егейського Моря, в Болгарії, Греції, Малій Азії? — Розуміється, що до тектонічних. — Бо східні й північно-східні части Середземного Моря, себто Адрійське Море, Тиренське, Ліпарійське, Егейське, Мармара і Чорне Море є заломаними й западними місцями в корі землі. Заломи ці є молодого віку, бо вони повстали щойно при кінці пліокена і на початку плейстокена або ділювія, що попереджує алювіяльну епоху, в якій ми саме живемо. Тому, саме, що ті заломи є такі молоді, трапляються на них так часто землетруси.

Пригадаймо собі важніші з них.

В р. 1870 навістив був землетрус грецьку провінцію Фокіс, що тревав аж півчверта року. Описав його очевидець, німецький геольог Юлій Шмідт. — 29. і 30. липня 1870 р. задрожав насамперед острів Лісса і зараз зачалися потрясення землі в цілій Геляді, з початку слабі, але поширені на великих просторах. 31. липня було сильніше потрясення на Евбеї, на Пельопонезі та в Фокиді. Одначе ніхто тим не перелякався, бо там землетруси бувають нераз і люди до них привикли. Від 1. серпня 1870 р. до 1. серпня 1873 було 35 дуже сильних ударів. За півчверта року мало бути аж 300—320 сильних потрясень землі, а лекших і слабших потрясень було нераз кільканацять тисяч на добу, при чому було чути слабші або сильніші підземні детонації та громи. Поверхня ушкодженого обшару виносила 28 квадратових миль, а поверхня цілковитого знищення 7 квадратових миль; а в цілій Греції з Йонськими островами що-найменше добре відчувано потрясення землі.

Землетруси ті спричинили багато лиха людям. На Парнасі, Кораксі і Кірфісі та інших горах тріскали скелі, відломлювались і котились униз. Ще довго опісля було видно сліди спустошень; в Амфіссі впадала в очі велика скількість нових домів, а в Ітеї ще довгий час не важився ніхто класти хат з каміння; будовано там тільки низькі хижі з невипалених цегол.

В грецьких горах можна легко переконатися, що в давній давнині були там ще страшніші землетруси; це видно по величезних відломках скал, по цілих розвалених, розколених горах. Близько гірського села Сігдіци, на півночі від Амфіссн, є величезна, стрімка вапняна гора, висока на кількасот стіп, що не годиться зовсім — як це видно з уложення її шарів — своєю будовою з окруженням; аж при ближчім розгляді показується, що це є тільки відломок від близького Коракса.

Класичним прикладом для всіх сейзмічних явищ є Коринтський заплив, особливо околиця Патраса, далі Еріон, Ітея і Дельфи. Є цей заплив т. зв. тектонічним або заломовим ровом, який утворився в цей спосіб, що між двома рівнобіжними до себе щілинами земля запалась у глиб. На обох берегах цього невеликого тектонічного рова підземні сили ще й досі не втихомирились. Тут то в 373 р. перед Хр. зсунулося під море місто Геліке на широкім на два кільометри кусинку побережа, відірваним щілиною в часі землетрусу від суші.

В р. 279 перед Хр. мав бог Аполльон відстрашити галійських варварів від граблення святині в Дельфах відломками скель, киданими з Парнасу. Це був очевидно землетрус.

Дуже стрімкі береги Коринтського заливу є саме доказом, що заплив є молодого віку.

Дня 26. грудня 1861 р. навістив був побережа цього заливу сильний землетрус. Цікаве, що тоді в Ахаї були потворилися щілини в землі, а на них подекуди стінки з піску, з отворами на вершках наче кратери. Щілин було дуже богато; були вони до 30 метрів довгі, не глибокі, виповнені рідким болотом синяво-сірої барви і піском, і бігли менше-більше рівнобіжно до побережа. Між гирлом річки Меганітаса на захід і гирлом Ерасіноса на схід від Еріона була утворилася щілина на 13 кільометрів довга, на два і більше метрів широка, яка тягнулася на підніжі гори від Пуити до Гарденн. Підземний удар спричинив, що маса піску, глини й рілі відкололась від похилого збоча гори і зсунулась у море. Довжина затопленого берега виносила близько 13 кільометрів, а ширина 100—200 метрів. Це було там, де колись лежало місто Геліке, яке в 373 р. перед Хр. проковтнуло море. Пропало яких 1,300.000 квадратових метрів побережа. Простір, покритий щілинами без числа, виносить півсема квадр. кільометрів, а крім того

чіле інтернатське життя учнів. Воно, те життя, побудоване так, щоби не привикало учня з того грунту і перенесло на інший чужий, але щоби створювало йому ідеальний образ побуту, в якому він буде провадити дальші дні свойого життя.

Ми свідомі, що ще може не у повному нами школа відповідає бажаному зразкови, але ми упевнені у тому, що тільки школа з повищими завданнями може мати у нас оправдання.

Діяльність у дечому стверджує, що ми є на правильному шляху. Рік за роком розходяться наші учні по цілому просторі північно-західних і західних земель. Цього року 18 повітів прислало своїх учнів. Створюється тепла атмосфера між подвижними річниками. Учні з минулого року підтримують матеріяльно незначними датками учнів з біжучого року. Культурні установи дають грошеву допомогу учням у надії, що вони повернуть цю допомогу у духових вартостях дальшої роботи. Батько — б. вихованок мілованської школи — посилає уже свойого сина до пізніх школи на науку. Ці моменти зазначують голосною мовою фактів правильність шляху.

Дуже помиляється той, хто думав би, що за нашими словами повне задоволення із роботи, веденої нашою школою. Вона має ще чимало хиб, навіть організаційного характеру. І під педагогічним оглядом будуть недомагання, головно в напрямі створення самодіяльних одиниць, піонірів і провідників, так необхідних для нас сільсько-господарських гуртків. Недостає також дуже важного моменту, а саме звязування учнів зі школою, коли вони вже її покинули. Зацікавлення розвитком, діяльністю та долею кожного учня повинно лягти в основу культурної роботи мілованської школи. І ще багато подібних моментів можна б піднести як побажання до нашої установи.

Одначе виконання побажань залежить від вживування школи у всі засоби, яких вона потребує для переведення намічених завдань, та під цим оглядом відносини дуже з дуже тяжкі. Товариство „Просвіта", бажаючи поставити господарську частину на певній висоті, не найшло зрозуміння для себе, а що вслід за тим йде, не найшло та не находить потрібної підтримки. А без цього правильний розвиток школи не до подумання.

Правда, що велика причина такого стану — не наша вбогість. Одначе саме для ратування себе перед дальшим поступом вбогости, належить покласти великий натиск на угрунтування сільсько-господарської освіти. Щоби себе рятувати перед дальшим і дальшим зубожінням, нам слід подумати над тим і подбати про те, щоби того рода селянських університетів, як наша мілованська школа, було у нас як найбільше.

М. Галущинський.

Чергова втрата більшовиків.

Смерть заступника голови Всесоюзної Ради Народніх Комісарів у СРСР

Чимраз більше проріджуються ряди старого більшовицького активу. Слідом за Леніном зійшло в могилу вже кількох дуже визначних, старих більшовицьких ветеранів. В ночі з 7. на 8. травня знов помер один з них, а саме теперішній заступник голови Ради Народніх Комісарів СРСР **Олександер Дмитрович Цюрупа.** Закінчив він життя наслідком грудної недуги в Мухалатці на Криму, де лічився. Діди Цюрупи походили з Галичини. Вони поселились були на Волині, а їхні діти перемеслись до Алешок, таврійської губернії, де і вродився Олександер Цюрупа 1870 р. Отже Цюрупа, як бачимо, був з роду і походження українцем, але пізніше національні українські почування в нього цілковито щезли під впливом інтернаціональної комуністичної доктрини. Цюрупа належав до такої самої категорії українців, до якої належить теперішній народній комісар освіти російської федеративної республики Луначарський, що недавно заявився на Кубані проти емансипаційних змагань кубанських українців навіть на культурному полі.

Свою революційну діяльність почав Цюрупа у Херсоні, де вчився у сільсько-господарській школі ще в 1890-их роках. Потім сидів кілька разів у тюрмі за революційну діяльність і був заслапий два рази на Сибір. Працював між іншим довший час у Харкові, у Симбірську, Тулі а наконець в Уфі, де познайомився між іншим і з Леніном. В Уфі застала його велика революція. І звідси його покликав Ленін до Петербурга, а потім до Москви на становище наркома постачання. В 1921 р. стає він заступником голови Радиаркому, а в 1922 р. крім того народнім комісаром робітничо-селянської інспекції СРСР. В 1923 р. стає головою всесоюзного Держпляну, а в 1925 р. наркомом внутрішньої і закордонної торговлі СРСР. Крім того був Цюрупа весь час від 1922 до 1928 р. членом президії Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету, а від 1923 р. до кінця життя членом Центр. Комітету ВКП(б). Попри те був весь час аж до смерти заступником Рикова, тоб-то заступником голови Всесоюзної Ради Народніх Комісарів.

Тіло Цюрупи спровадили з Криму до Москви. Коли тіло перевозили через Україну, робили йому всюди величезні жалібні паради. Найторжественніше справляли похорони урядовці Харків.

Не стало між комуністами знов одного великого діяча, з роду українця, що за весь час своєї діяльности не проявив до своєї батьківщини й нації ні разу навіть якого сентименту. Стоячи весь час на чолі найвідповідальніших економічних урядів загально-союзного значіння Цюрупа не раз і на два протиставився емансипаційним змаганням УСРР на економічному полі.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 12. травня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) Сьогодня відбулося голосування над бюджетом мін-ства внутр. справ. Знова показалося, що лівиця стоїть в гострій опозиції до міністра Складковського. На внесок посла Бартиського (Внзв.) і пос. Прагера (ППС) скреслено 18 голосами лівої диспозиційний фонд в сумі 6 міл. зол. Підчас голосування над позицією видатків на поліцію 13 голосами лівиці і меншостей скреслено суму для упосажения до 30,160.000 зол. Загальна сума на упосаження поліції у преліміварі виносила 87.334.000 зол. По укінченні голосування председник пос. Бірка попросив посла і репрезентантів уряду, щоби до понеділка зложили у соймовій канцелярії внески в справі третього читання над всіми преліміарями. Відтак приступлено до дальшої дебати над бюджетом мін-ства військових справ. Дебати не покінчено. Председник відложив засідання бюджетової комісії до понеділка 10.30 год.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

(ік) Уряд виготовив проект амнестії для політичних вязнів. Той проект має бути предложений соймові. Обіймає він 12 статей. Замітна з них третя стаття, яка говорить, що забувається і прощається всі переступства на терені львівського, станиславівського і тернопільського воєв., поповнені 1918-19 р., т. зв. відносно українсько-польської війни. Амнестія не відноситься до непольських горожан, до комуністичної агітації у війську, шпигунства і саботажі, та до людей, які були карані вязницею до чотирьох літ. Сема стаття останній уступ говорить, що досмертну вязницю замінюється на 15-літню, а кару смерти на досмертну вязницю.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 12. травня 1928.)

ЛЕТ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

(ік) Воздухоплав „Італія", на якому італійський ген. Нобіле перед кількома днями виїхав з Кінгсбей далі в сторону півночи, бігуна вернув задля великих сніжних метелиць і бурі, яка лютує на півночі. Вертаючись назад при спаданні на землю так ушкодився, що направа його потрібне довший час. З тої причини лет на разі здержано.

ВИКРИТТЯ КОНСПІРАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

(ік) До Берліна надійшла вістка з СРСР, що ДПУ викрило у червоній армії велику організацію, яка ставилася ворожо проти більшовицького правительства. У всіх більших військових частинах були малі військові гуртки, які були в тісному звязку між собою. Централі були в Москві і Ленінграді. Рівночасно цілого поступ-

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяльне хінново-залізне, відживляюче, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хінново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптеках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кжиштофорского вино хінново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. Mgr .M. Krzyształoforski Tarnów. 517

дову, конспіративну організацію в самому політичному керовництві червоної армії. Перегрупування частин по укріпленні опозиції мають протинний наслідок, як того сподівалися. В консеквенції того всього розвязано кілька військових частин.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА

(ік) Зачувати, що Ліга Націй хоче інтервенювати у японського правительства в справі японсько-китайської війни. Та інтервенція була би принята з боку японського уряду неприхильно. В кожному разі Ліга Націй має взяв зажадати від японського уряду виясненя і інформація яке його становище до нанкінського уряду в Китаї

ВІДГУКИ ДНЯ.

Шафа.

(Одна з клопотів Української Музи.)

По українських домах, як довідуюся, находяться ріжні шафи. Але шафа, про яку хочу написати, існує тільки десь-не-десь і то переважно в уяві, в мріях або в бажаннях.

Шафи на загал є ріжні.

Є шафа на біллє.

Ця шафа на вигляд робить дуже незлиме враження. Зате в своїм нутрі ховає вона такі річи, яких не можна вимовити не тільки в фейлетоні, але й у мішаним товаристві.

Є шафа на одіяння.

Ріжниться вона дуже від шафи на біллє. В першу чергу будовою. Шафа на біллє має поперечні полички, шафа на одіяння їх не має. Це зроблене не тільки з огляду на постійне призначення, але й на часовий вжиток. Просто не уявляю собі як виглядало б модерне товариське життя, коли б обидві шафи мали поперечки.

Ніні:

— Ах, муж!... Лізь дорогий у шафу!

А тоді:

— Ах, муж! Скачи, єдиний, через вікно!

Напевно товариське життя завмерло б.

Є ще шафа на конфітури, шафа на муку, шафа на клочки — але про це не буду говорити, бо вони трапляються переважно тільки на селі.

Спитаєте: про яку я шафу зібрався писати?..

Зараз скажу.

Наші часописи, від статтей до вказівок, нарікають на те, що українці, в порівнянню до колбаси, сала і самогону, дуже мало консумують книжок.

Люди, яким залежить на тім, щоби наша країна була бодай така освічена, як Афганістан, видумують усякі способи на поширення книжки. Роблять „книжкові місяці", „тижні дешевої книжки", книжкові виставки і ярмарки.

Це все помагає трохи, але всеж не більше, як мертвому кадило.

Я маю пражіння, що причина лиха тяжить деінде.

Вона лежить у шафі.

Не в шафі, яка звичайно скриває всякі підодяги, чи приятелів дому — а в шафі на книжки.

Коли українські видавництва, книгарні чи інші кіоски, замість натальогів, оказових примірників і запросин до закупів, запропонували українським читачам книжки шафи на рати, коли б кожний інтеліґент справив собі таку шафу — тоді певно книжка йшлаб богато лїпше без ріжних „місяців" і „тижнів".

Маючи шафу на книжки, кожний старавсяб її наповнити.

Тоді і трильогія Б. Лепкого ліждавсяб швидко другого видання і „Берестейський Мир" не чекав би, аж його струблять мишї.

Одначе, коли б і шафи не помогли, тоді крикнути: „Нехай живе неграмотність!" і держатися цього клича так цупко... як досі.

Галактіон Чіпка.

рівнина (поверхні 13 км²) обнизилась на яких 2 метри, при чому з 13-тьох сіл, що лежали на тій рівнині 2 села були цілком знищені, вісім було тяжче, а одно лекше ушкоджене.

В 536 р. по Хр. мало згинути в часі землетрусу аж 120.000 людей в Малій Азії. Дня 3. квітня 1880 р. о 1 год. 42 мін. з полудня при прекрасній погоді зачалася катастрофа на острові Хіосі, близько побережа Малої Азії. По страшному знищенні, яке зробили на острові турки в р. 1822, коли то зі 110.000 людей залишили при житті тільки 2.000, Хіос доволі скоро прийшов до себе і був у 70-тих роках минулого століття найбогатшим островом між Киклядами і Спорадами. Аж тут нараз і нещастя. Потрясення, удари зпід землі, з детонаціями і громами під землею тревали від 3. до 12. квітня. — 11. квітня в 7 год. 15 мін. вечером земний удар заминив місто Хіос цілковито в руїну. Від 7. год. 14. мін. вечером 11. квітня до 7. год. 14. мін. рано 12. квітня начислено 68 ударів. З 17.000 домів було 14.000 знищених. Горе населення було страшне. 3.541 людей було вбитих, 1.160 раненних. А з тих, що залишилися при житті, мало хто не мав знищеної нервової системи. Особливо молоді жінки порозхоровувались нервово і богато з них попало в епілепсію.

В квітні 1894 р., в часі двох землетрусів, утворилася в Льокриді в Греції щілина рівнобіжно до побережа, довга на 55 км., широка на ¼—4 метрів, а глибока до 20 метрів. Здовж тієї щілини ціла частина краю обнизилась на 1¼ до 2 метрів.

V

У сторонах, де бувають землетруси, будується доми так, щоб вони не валилися за кожним потрясенням землі. Тяжкі хмародери в Сан Франціско, збудовані на скалистій землі, устоялись перед землетрусами, а легкі доми, збудовані на пісках і рінницях (взагалі не на ствердлих скалах), за першим ударом землі повалились. — Це знали вже византійські архітекти, бо будували церкви і водопроводи в Царгороді на відповідному терені і після всіх законів механіки.

В V. і VI. ав. знищили були могутні землетруси Царгород і краї на побережі Егейського моря, далі Кілікію та Сирію. І тоді то саме повстав там новий стиль будови. Замість базилік з плоскими берегами, опертих на стовпах, навчились тоді люде класти будівлі з копулами, яких найвеличавіший взір подивляємо ще сьогодні на церкві св Софії, що устоялась не тільки перед історичними бурями, але й перед іще страшнішими землетрусами. Збудували Гагію Софію архітекти Антеміос з Траллеса та Ісідорос з Родоса, отже з півдня і заходу Малої Азії, зі сторін, постійно навіщуваних землетрусами: тут саме розвинувся той копулястий стиль архітектури, прізваний пізніше византійським. Гагія Софія удержалась, хоч лежить на терені дуже чуткім на землетруси, бо на сипкім ваппяку, поперетинанім шарами глпо молодо-терціярного віку — тільки завдяки своїй копулястій будові

При Ischias (запаленню кульшевого нерву) по зажиттю з рана надще склянки природної гірької води **Franciszka Józefa**, слідує легке, обильне випорожнення, до якого привучується відтак приємне почуття випорожнення. Лікарські часописі спеціяльно стверджують, що вода „**Franciszka Józefa**" постійно і додатно діяє проти перекровленню печінки і селїт як також при гемороїдах і болях кровового хребту. Скрізь до набуття. 1—1

По широкому світі.

Американський сенат рішив, що президент Сполуч. Держав по вишле платити подекуди так само як усі інші відділи.

Англійська група фінансистів позичає Югославії 50 міл. фунт. шт.

Австрійський уряд прийняв рішення, що відтепер можна буде видавати закордонні паспорти важні на 5 літ.

Канадський уряд звертається до Ліги Націй з протестом проти порушення суверенности та незалежности Китаю і воєнним операціям, в яких під самої артилерії згинуло в місті 1000 осіб.

Румунський Карол просив італійський уряд дозволити йому виїхати над море, бо до Бельгії його не пускають. Князь заявляє, що не має нічого спільного із монархістичними румунськими плянами.

Звістки про убийство президента Венезуелі заперечені.

Вальдемарас їде в Лондон на запрошення англійського посла до Литви.

Альбанський уряд заговорив свою дипльому дослідом розбіжностей щодо закордонної політики.

Поможім здвигнути дім захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Найрідшим ділом зрозуміння важної культурної праці і вилиймо свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалля ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Кожна Пані
Кожний Пан
Кожне дитя

одержить гарний
дарунок
купуючи 1 пару шкір. обуви
і 3 пари панчіх чи скарпиток
в часі
реклямової продажі до 19. травня

13.50
Черевички-пантофел. брунатні, велич. 21-22 23-26 зол. 13.50

20.50
Хлопчачі бронзові півчер. велич. 27-30 31-35 зл. 24.50 36-39 „ 32.50

17.50
Дівочі пантофельки барвні велич. 27-30 велич. 31-35 зол. 22.50 37-39 „ 28.50

18.50
Сандалові пантофельки в різних барвах велич. 27-30 велич. 31-35 зол. 22.50 „ 36-41 „ 28.50

28.50
Лякерові пантофельки до 36.50

32.50
Шкіряні пантофельки на стовп. запатках

32.50
Прекрасні пантофельки в різних барвах

32.50
Найновіші пантофельки в різних барвах

34.50
Сандалові пантофельки найновіші моделі в різних барвах

36.50
Пантоф. поясово шиті в різних барвах з підошвою з інд. гуми зол. 40.50

36.50
Мужеські півчер. чорні поясово шиті бронзові зол. 40.50

40.50
Муж. півчер. чорні підошва з інд. гуми. бронзові зол. 45.50

Жіночі панчохи фльор. зол. 3.20
I-а 4.30 6.40
Шовкові до прання зол. 10 -
Діточі скарпитки
барвні і білі від зол. 1.50 до 3.50

Мужеські скарпитки зол. 2.50
I-а зол. 3.00 4.70
Діточі панчохи
від зол. 1.50 до 3.

Делька-Екстра знаменитий середник до консервування
шкіряної, барвної і лякерової обуви зол. 2.-
до полотняної обуви „ 1.25
Делька металеві правила „ 2.50

Дель-Ка
Можна дістати у всіх філіях і заступництвах

НОВИНКИ

— **Чому є зимно?** Нежданну студінь, що відвідала травень пояснюють тим, що від Півн. Океану повіяли сильні вітри. Ця студінь перейшла через Естонію та Латвію аж до нас. Її обіцюють нам ще кільна днів, а згодом пригарну погоду.

— **Лихоліття на селі.** Пишуть нам з під Грималова на Поділлі, що люди переорюють усю конюшину. Жито в двох третинах обсівів треба переорати, а пшениці 40 проц.; усе ніше збіжа слабе та рідке, бо нема ні тепла ні пошів. Люди лякаються великої хліборобської катастрофи. Люди купують на борг ячмінь, гречку та кукурудзу і обсівають ва переорім. Нема чим годувати худоби, яка через довгу зиму та недостачу паші сіна всю картоплю та солому. За пасовисько платять селяни по 6 дол. від штуки на двірських пасовиськах.

— **Окружні залізничі білєти.** Від 15-го т. м. дирекція залізниць заводить окружні білєти, що дають пасажирам право їздити необмежену скільність разів між якимнебудь стаціями, на один місяць, півріч або цілий рік. Один окружний білєт на всі лінії в одній округі 140 зол., а на всі лінії в усій державі 250 зол. Крім окружних білєтів видають також між двома означеними стаціями і для шкільної молоді.

— **Пожежа в Станиславові,** що вибухла на вул. Вічній Сапіги, у ночі, на стрийу, очинила велику паніку, бо поширилась так хутко, що комірники ледви мали час утікати крізь вікна. Три особи, що скочили з І-го пов. лежать ранені у шпиталі. Пожежна сторожа приїхала досить пізно; їй помагала сторожа залізнича та військо, що мали працю аж до полудня другого дня. Дах і І-ий пов. зовсім знищені. Бюра „Орбісу" на партері, а касами та паперами, врятовані. Причина пожежі невідома.

— **„Ящурша" історія.** На книгарському ринку появилась книжка о. [illegible]. Лукашевича, архіварія в Грудзьондзу п. з.: „Historja Towarzystwa Jaszczurczego". Реклама цієї книжки для нас дуже цінава. Ось витяжок з неї: „[illegible]zisiaj chodzi o odzyskanie całego dziedzictwa Piastów i Jagiellonów, o stworzenie Cesarstwa (sic!) polskiego od morza do morza t. j. od Bałtyku po morze Czarne, które wydarła nam Rosja. Uczynię to nowoczesni Jaszczurkowcy. Poucze o tem posłannictwie Polski w Europie". Historja Towarzystwa Jaszczurczego!" Оліщем дописано: „Aprobata biskupa Łomży dla szkół!" Як бачимо епископ з Ломжи і архіварій з Грудзьондза мають непоганий історичний апетит і хотять його вщепити молодому поколінню, щоби воно видало із себе найвищидше „ящуркого" Наполеона.

— **Українська преса на Рад. Україні.** По останній статистиці 1. цьогоріч 1928 на Україні виходить 87 часописів. З цього українською мовою 53, російською 24, мовами меншостей 10. Загальний наклад цих часописів був 1.058.728 примірників. Число накладу української преси збільшилось від жовтня 1927 р. на 88.187 примірників і дійшло до 598.945 прим. Національні меншости мали накладу 86.621 прим. Решту російська преса.

— **Монографія про українське цукроварство** вийшла виданням Української Академії Наук у Київі, пера проф. К. Воблова п. з. „Нарис з історії російсько-української цукробурякової промисловости". У 1-ій частині першого тому змальовані почини цукроварства на Україні від скасування панщини; II. частина, що є в друку розбере політичне значіння цього промислу.

— **Різні вістки.** У Брест-Литовському помер львівщина інж. Едмунд Любельський, відомий популяризатор технічних винаходів і журналіст. — Франц. мін. заворд. справ Бріян відужав. — У Данціґу почався процес проти урядовців отуманців на митниці; є їх більшавідять. — У Рагузі буровій знищив школу і збив три особи. — У Букарешті відчинили виставку франц. книжки. — Одно видавництво в Дрездені видає том промов Бріяна в перекладі, з передмовою Штреземана.

— **Ще про таємний „пил",** який упав на нашу землю, розписуються варшавська преса, бючись у здогадах, звідкіля він міг би взятись. У „Курієрі Варшавськім" з 10-го т. м. в окремій великій статті п. з. „З природи та техніки", автор збиває гіпотези, ніби космічного походження цього пилу, бо такого великанського вибуху в той час на світі не було, і підкидає його походження із міжзорних просторів. Таємне явище розясняє там таким простим способом: коли землетрус знищив Коринт, у небо пішов великанський стовп пороху із румовищ домів, а буровій, що шалів тоді, поніс його аж до нас. Варшавський учений бачить коринтський землетрус таки трохи завидно в куряві пороху.

— **Звірячий антисемітизм.** Під таким заголовком містить „Пролетарська Правда" з дня 9-го т. м. вістий допис про знущання трьох громадян села Шведів, Хабенського району, над своїм сусідом жидом, просто з расової ненависти. Між цими трьома „хуліганами", як їх називає „Пр. Правда" був один кандидат комуністи. парт. Всі вони приписали сусіда Арона дьогтем і залляли снігом.

— **Дива природи.** Товариство паризьких математиків розглядувало цими днями два феноменальні випадки математичних здібностей. 21-літня донька одного грецького золотаря рішає найважші математичні операції, до яких треба чималої вправи льогаритмових обчислень, без ніякої допомоги паперу, ни таблиці, а із заплющеними очима. 15 важних вправ вона рішила митом без помилки. Її память шифр є незвичайна: вона знає тисячні дати всесвітньої історії від найдальшої давнини до сучасности. Найбільше в цьому вимковому хисті молодої дівчини є те, що вона бачить кожне число як окремий колір. Вона спеціяльно, що, заплющивши очі, нікоди не думає над розв'язкою проблеми, а бачить її готовою в кольорах, мов у веселці, яку тіль-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкурсійно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукра. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 23—5

ПОЗІР! **ЛІТНИЦЬКА в СКІЛЬЩИНІ!** **ПОЗІР!**
Інж. архітект Лев Левинський — Інж. Радник Маріян Козаневич
ул. будів. Львів, Содова ч. 3. — Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плянів, кошторисів, посередництво в купні будівельних парцель — негайно полагоджують.
2038 6—8

як перекладає на цифри. Цей хист є для неї так само таємний, як і для вчених, що її досліджують. Нею займеться Академія Наук. Другий феномен 81-літній француз Флері, що зродився сліпим, має незвичайну память до цифр змалку. Те, що фахові математики обчислюють на протязі 15 хвилин, він відгадує за хвилину. Його спеціяльність у тім, що він миттю в силі подати день якоїсь події, коли знає її рік. Цю здібність перевіряли на ньому при помочі 200-літнього календаря. Вчені не мають досі розяснення цих небувалих сил людської памяти.

— **Невдача Бейкер.** Мурашська танцюристка Джозефіна Бейкер, що виступила в міським театрі у Будапешті не мала щастя. Коли вона вийшла на сцену в костюмі із струсового пір'я, на салі попали свистати, а четверо студентів кинули плящинки з карболевим квасом, що попів кількох глядачів.

— **Приятель Народу.** Так називається новий французький денник, виданий гвалтом на весь світ фабрикантом перфум Коті. Чому цей мільонер, що не має нічого спільного з революцією і не хоче мати багато спільного з політикою, набрав собі заголовок історичної газети Марата, пімяти франц. революції? Тому, що такий заголовок має запах популярніший, ніж усі парфуми Коті. Коли Марат тез із поверхні Парижа, заголовок його часопису відроджувався в інших часописах, летучках і брошурах у Парижі і ріжних містах Франції. У т. зв. 7-ім році Республики „Приятель Народу" визивали навіть реалісти і при кожній новій революції він повторявся: в 1830 р., 1848 р. і 1870 р.

— **Свобода видавця.** У паризьким карнім суді ведеться цікава літературна справа. Франц. письменник Робер Дено видав книжку під заг. „Свобода або кохання". Видавець признавши, що деякі частини книжки надто сміливі і можуть вразити моральні почування читача, найшов оригінальний спосіб. Він видав книжку в скороченні, а сторінки „неморальної" видав окремо, так, що читачі могли, коли хотіли, купити собі і неморальний додаток. Дено обуренний таким „інтересом" позвав видавця у суд.

— **Опера-концерт.** У вівторок 15. п. м., як ми повідомляли, виконають у салі Польськ. Муз. Т-ва учні школи проф. Заремби оперу Верді „Аіда". З українців будуть співати: п-на Трешневська партію яреченї, В. Сніжок партію короля, панна В. Мірко партію Аіди. Інші партії співатимуть Губер, Бендер, К. Мальський і Белярський.

— **Осторога.** Остерігаємо наше громадянство, кооперативи і наші торговельні і промислові установи перед Стефеном Чапським, зам. у Станиславові, вул. Вовчинецька, побіч тунелю, який спроневірив на шкоду Покутської Спілки Молочарської більшу квоту та спричинив великі шкоди мешканцям громади Пирше коло Надвірної. Справа в прокуратурі при Окружнім Суді в Станиславові. — Покутська Спілка Молочарська в Надвірній. Управа.

Театри.

Міський великий театр:

13-го г. 12. в пол. Фортеп. реціталь Сівінського.
13-го г. 3·30 попол. „Подруга Льолі".
13-го г. 7·30 веч. „Аіда" з Голинським.
14-го г. 7·30 веч. „Тартюф" Мольєра.

Міський „Театр Новий":

13-го г. 3·30 „Дівча з Пушти".
13-го г. 8. веч. „Леді Шік" в останнє.
14-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Апольо": Біржа кохання".
„Лев": „Незвичайна книга Борнса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Люби мене, а світ буде мій".

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Товариства „Плай" відбудуться в неділю 13. п. м. год. 4 попол. на „Бесіді". 1—1

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:
Д о з н а н а:
14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Віб.
До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2133 7—?

Проситься Товаришів, що 1903 р. зложили іспит зрілости в учительськім Семінарі в Станиславові подати негайно на руки І. Тауберя з Стрию, Ягайдовська свої адреси в цілі скликання товариського з'їзду. Тауб.— Долинка.— Нарожник — Коваль, Готфрід. 2186 1—1

Ситківкові тони на площі Сокола Батька цього року перебудовано для найбутніх краєвих ситківкових змагань. Ціни дешевші як деінде. Спішіться з замовленнями, щоб не жалувати. — Заряд площі С.-Б. 2190 1-2

Старшина Кружка „Рідної Школи" в Рогатині відкриває з днем 21. травня (понеділок) підготовчий курс до гімназії, який буде тревати аж до дня вступного іспиту до гімназії т. є. до 22. червня, отже 5 і пів тижня. Наука на курсі безплатна. Курсалти можуть одержати приміщення та харч у місцевій гімназійній Бурсі за оплатою 20 зол. за весь час. Зголошуватися можна кожного дня в урядових годинах у канцелярії Дирекції української гімназії в Рогатині. 2185 1—3

Вистава в 1848 р. в Національному Музеєви буде віддана до публичного ужитку в річницю внесення панщини в середу 16 травня о годині 16-ій. Управа Національного Музею запрошує сим усіх Громадян вшанувати численною присутністю 80-ліття сеї великої історичної події. 1—1

Отсим подаємо до відома, що традиційний Тиждень Дитини вряд з відсвятковання 10 літнього ювілею філії Українського Красного Товариства Охорони дітий і опіки над молодю відбудеться в днях від 10—17 червня п. р. — Видія. 2192 1-2

До відома українських ремісників, промисловців і торговців. Одним з головних завдань Товариства Українських Ремісників, Промисловців і Торговців „Зоря" у Львові є не тільки організувати і осьвідомляти ремісничо-промислове населення українського Львова, але також помагати йому матеріяльно. В тій цілі вже давнійше, передвоєнними роками був утворений при Товаристві спеціяльний фонд, з якого діставали підмогу члени Товариства, котрі по скінченні свойого професійного навчання, стояли напередодні отворення власних варстатів праці. Відновляючи цю традицію, Товариство „ЗОРЯ" оголошує і в цім році, перший раз в повоєнних часах

КОНКУРС

на 100-доларову, безпроцентову, зворотну позичку-стипендію. Старатися про цю стипендію можуть тільки члени Товариства, що відповідають всім вимогам статуту. Про умовини одержання цієї стипендії можна довідатися в Секретаріяті Товариства „З о р я", Львів, вул. Вірменська ч. 25 від год. 7—9 вечором кожного дня. — Видія. 2181 1-1

Віче льокаторів і субльокаторів. В неділю дня 13. травня 1928 р відбудеться в салі Технольотічного Інституту при вул. Буляра ч. 5. велике віче льокаторів і субльокаторів. На порядку нарад справа розвязки мешканевої кріси.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РЕАЛЬНІСТЬ мурована, крита блятою, стайня, возівня, 2400 сажнів городу, 95 овочевих дерев, околиця Личаківської рогачки, вільне, ціна 3500 доларів. Продасть Центральна Агенція, вул. Коперника 14. 2115 3—?

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків зіт з найнижшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 83-?

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2648 3—10

ПОТРІБНА газдиня до провадження кухні і домового господарства в с. Дубровиці п. Янів к. Львова. Антонина Лагода. 1-1

DERMATOID
(НАСЛІДОВНИЦТВО ШКІРИ)
також
НЕПРОМОКАЛЬНІ ПОЛОТНА
поручає у великім виборі
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГААСА
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 3
Телефон 16-45.

КОНЦИПІЄНТ, з правом субституції пошукує посади. Зголошення до канцелярії д-ра Лепія Юліяна Львів Баденів 12 2192 1-2

ІНСТРУКТОРКИ, що приготовила б дівчинку до гімназії перед феріями і вчилаб на рік другу дівчинку в IV кл. народної школи, потребує: Стефанія Сеньчук в Кухиках п. Радехів. 2191 1-2

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, уладжує плєкові огорожі тенісових кортів, піль, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 1-?

МАЙСТЕР пекарський з довголітною практикою у веденню пекарні, здібний робітник, тверезий, справний в книговодстві глядає сталого заняття. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „стале заняття". 2183 1—2

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Ломата, Львів, Сенкевича 9. 2062 7—10

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 9—?

ДЛЯ ПАНЬ!
Найновіші здорові і гігієнічні **пасти менструаційні** (місячні) знаної марки „Sigis" з подвійн. вкладами поручає на 17065) плочно **Перфумерія** 3-
С. ФЕДЕР ЛЬВІВ — вул. Сикстуська 1
Висилка почтою відвороти

Приймемо негайно ФАХОВОГО СИРОВАРА.
Репрезентуємо тільки на поважну силу обізнану з виробом усякого рода твердих і м'яких сирів. Зголошення з відписами свідоцтв і практики слати до: „Покутська Спілка Молочарська" 2188 Битьнів 1—

ОКАЗІЯ!
Велику сезонову продаж знаних в Польщі виробів фабрики
„ЖИРАРДОВ"
УЛАДЖУЄ ФІРМА 2189
І. ШАЛІТ, Львів, вул. Фурманська 1а
в подвірю — телєфон 495
по цінах стисло фабричних

ЦІННИК:

Ручники купелеві з кант.	по зол.	2·5
Ручники купелеві з кант. І-а	по зол.	3·40
Простирала купелеві білі	по зол.	16·50
Простирала купелеві барвні	по зол.	25·00
Плащі купелеві білі	по зол.	31·20
Плащі купелеві барвні	по зол.	36·10
Капи білі	по зол.	16·30
Гарнітури столові білі	по зол.	14·30
Гарнітури столові барв.	по зол.	40·00
Простирала під ковдри відп. 180 шир. і 230 дов.	зол.	11·00
Стирти за тузин від зол. 9·50	до зол.	12·00
Полотно Сілезія 84 шир.	по зол.	2·00
Полотна шлеські 80 шир.	по зол.	1·50
Полотна тирольські 80 шир.	по зол.	1·85
Полотна тирольські 90 шир.	по зол.	1·95
Дяпки на кадісони від зол. 2·00	до зол.	3·00
Мадополям від зол. 1·70	до зол.	2·40
Мадополям бара. 84 шир.	по зол.	2·20
Перкаліна 90 шир.	по зол.	3·50
Перкаліна 105 шир.	по зол.	5·00
Зефири	по зол.	2·00
Полотна на простирала 140 шир.	по зол.	5·60

ЛЬНЯНІ ВИРОБИ:

Гарнітури столові барв.	по зол.	20·00
Гарнітури з біл. мережкою на 6 осіб	по зол.	68·50
Гарнітури з біл. мережкою на 12 осіб	по зол.	132·50
Полотно льняне на білля 84 шир.	по зол.	4·65
Полотно льняне на білля 90 шир.	по зол.	6·55
Полотно льняне на простирала шир. 140, 150 і 164 від зол. 9	по зол.	10·50

Замовлення з провінції негайно полагоджується.

9%
ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВИЙ БАНК
Кооперативна з обмеженою відповідальністю
У ЛЬВОВІ,
переніс свої бюра до нової домівки при вул. **БОІМІВ ч 4.**
9% КРЕДИТОВИЙ ВІДДІЛ: Приймає грошеві вклади в золотій валюті на 9%, в доларовій на 8%% та веде всякі банкові, торговельні й промислові чинности.
ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ: Веде „Гуртівню текстильних товарів", яка має на складі готові убрання, великий вибір вовняних і пів-вовняних сукон, та бавовняних товарів, головно для сільського населення. Добірка якість і Ціни найнижчі!
Для Кооператив удогіднення в сплатах.
9%

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 107 (11.360). Львів, середа 16. травня 1928. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Великий шум.

Львів, 15. травня 1928.

Саме сьогодні минає 80 літ від трьох памятних подій, що завагомили над розвитком галицько-українського народу та що в дальшому розвитковому процесі, перехрещуючись з емансипаційними подіями на Наддніпрянщині, злилися в синтезу визвольних змагань українського народу. Є це: знесення панщини в Галичині з днем 15. травня (мая) 1848 р., започаткування конституційного життя в Австрії патентом з 15. травня 1848 р., а тимсамим вихід на широку арену боротьби за свої права широких селянських мас українського народу, та поява в дні 15. травня 1848 р. „Зорі Галицкої", першого українського періодика в Галичині.

1848 рік — це рік весни народів, в першу чергу народів недержавних, присипаних пилом історії, забутих, невільних, визискуваних. 1848 рік — це рік пробудження народніх мас, що з оков рабства, зі стану приниження, забуття й анімального животіння вийшли на широкий шлях громадської праці і боротьби за право на вільне життя. 1848 рік — це той великий шум, що сколихнув основами рабського „патріярхалізму", це гимн свободи, це скинення пут довговікової соціяльно-економічної залежности, це перетворення рабів, обезправнених істот в людей.

Великий шум 1848 року є відгомоном того кривавого пошуму, який на склоні XVIII. ст. буровієм пройшов над революційною Францією, гомоном прав людини і громадянина наповнюючи цілу Европу. Французька революція виписала на своїх розгорнутих прапорах кличі: волі, рівности і братерства, обносячи їх по цілій західній і середущій Европі. Проти революційної Франції об'єднялися всі сили насильників, оголоджуючи народи від „страшної пошести". А на їх чолі ретроградний диктатор кн. Меттерніх. Довго йшла боротьба, довго політичні „санітарії" охоронювали „здоровий організм патріярхальних", себ-то політично обезправнених, економічно поневолених, культурно затурканих мас. А всетаки пів століття пізніше революція високими брунами покотилася по цілій Европі, зупиняючись на тодішньому російському кордоні. Загальне змагання усунути державний абсолютизм, а народи зробити ковалями власної долі, пробудження національної ідеї та боротьба поневолених націй, щоби в більшій або меншій мірі здійснити своє політичне обєднання та правно-державні аспірації — ось зміст 1848 року.

Від Парижа по Відень і Будапешт розлилися шумливі революційні квилі. Березнева революція у Відні покінчилася цісарською проклямацією з 15. березня 1848 р., якою заповіджено здійснити бажання „вірних" народів, а два місяці пізніше (15. травня) цісарським патентом заряджено вибір конституційного державного сойму.

Від того моменту починається конституційна ера в Австрії, яка — не зважаючи на свої заломи і супрематію упривілеєних історією народів — дала і нам змогу найтися в колі народів і борців за свої права і свої непередавнені змагання.

Одночасно цісарським патентом з 17. квітня 1848 р. проголошено знесення панщини з днем 15. травня 1848 р., визволення української селянської маси з довгого вікового шляхетсько-польського ярма.

„Ми оФрдинанд Перший... приказуємо, що всякий род панщини (як роботизни і другій подданчій повинности так грунтових господарів (кметів), як і халупників і комірників мают перестати з дня 15. мая 1848 года".

Ясно, що ця постанова найшла найбільший відгомін в широких селянських масах нашої країни, ясно, що це мусіло викликати той великий шум, так знаменито схоплений у Франкових „Панських жартах" і „Великому шумі". Безголоса, століттями визискувана і катована маса заговорила. Вона здобула право до частини тієї землі, яку віками зрошувала своїм потом.

Ці дві події, що обіймали собою політичні й економічні досягнення, які правно творили основу народньої самодіяльности, відкривали можливости боротьби за дійсні політичні права й економічний розвиток, викликали третю подію: появу української газети, першої народньої трибуни.

В дні 2. травня 1848 року засновалася у Львові „Рада Народна Руска" (опісля названа „Головною Радою Руською"), а дня 15. травня 1848 р. появилося 1-ше число „Зорі Галицкої", в якому поміщено першу „Відозву до Руского Народу", уосновуючи потребу політичної організації українського народу. В цій відозві сказано перед цілим світом, що

„Ми Русини Галицкі належимо до великого руского народу, котрий одним говорит языком і 15 міліонів числит, з котрого пілтретя міліона Землю Галицку замешкує. Той нарід бил колись самодільний, рівнался в славі найможнішим народам Европи, мал свій письменний язык, свої власні устави, своїх власних князів; одним словом: бил в добрім битю, заможним і силним".

Відозва підносить велике значіння конституційного акту та взиває галицьких українців до всебічного використовування конституційних прав, щоб ми не остали позаду в благородній ривалізації народів.

„Будятся тим сонцем (конституцією — Ред.) освічені народи далекі і сусідні, підносится перед очима нашими на земли нашій народність польска, і о добрі і о свободах своїх скоро і живо промишляти начала, — а миж, Братя! сини так великої руской родини, малибисьмо самі одні на світі позістати і надаль в тім нещасвім замертвінню? Ні! Пробудился уже і наш лев руский і красну нам ворожит приш.ість. Вставайтеж, Братя, вставайте з долгого сну вашого, бо уже час! Встаньте, але не до звади і незгоди! но двигнімся разом, щоби піднести народність нашу і забезпечити дані нам свободи. Пожиткуймо з тої спосібности, абисьмо не покрилися ганьбою перед світом і не стягнули на себе нарікання поколінь наступних".

Виступаючи на арену громадської боротьби за реальне здійснення конституційних прав, притягаючи до тієї боротьби тих, з яких лише-що впали кайдани панщизняної неволі, горстка української народницької інтелігенції, згуртована в „Гол. Раді Руській", використовує першу нагоду, щоби в першому числі свого періодичного органу ствердити едність української нації без огляду на кордони.

Звільнення з рабства панщизняного „патріярхалізму", конституційне право і поява першого українського пресового органу на західній території Землі Української — ось три важливі події, яких 80-ліття минає нинішнього дня.

В 1848 році, в році розмайної весни народів, галицько-український нарід під проводом своїх керманичів став на правильний шлях свого національно-політичного розвитку. Довгих 80 літ, серед сумнівів і зневірн, борикаючись з великими супротивностями, встаючи і падаючи попеременно, вів він свою боротьбу за своє національне „я", за свої непередавнені права, за право господаря на своїй землі. І та боротьба не пішла намарне. Бо хоч наші вороги робили все можливе, щоби здавити нас і в „конституційній ері", то 70 літ пізніше великий шум 1848 року відбився ще більшим шумом 1918 року і то не лише в Галичині, але на всій Землі Українській. Нині ми знову найшлися під колесами історії, знову побідна реакція обходить тріюмф над великим народом, як це було й після 1848 року. Але 1918 рік, рік великої революції на Сході ще в більшій мірі збудив українські маси. Над Дніпром українське селянство у висліді революції здобуло всю землю, а не лише частину, як було в Галичині в 1848 р. після знесення панщини. А земля — це найтвердший грунт і найпевніша основа нової боротьби за повне право нації.

Доцільна система.

Банк Краєвого Господарства виповів кредити всім українським установам.

Політика польських урядів з часів потравневого варшавського перевороту в відношенні до українського народу щодо своєї якости нічим не змінилася від політики попередніх урядів, але зате в своїх основних тенденціях поглибилася і поширилася. Ті тенденції загально відомі: систематично й консеквентно підривати основи самої екзистенції українського народу. Кольонізація українських земель польськими кольоністами й осадниками, денаціоналізація українського населення при допомозі насаджування польського шкільництва і польського учительства та при допомозі перетягування сільського, а передовсім міського залежного українського елементу на латинський обряд і накінець господарське упосліджування українського населення при всяких нагодах — все це наглядні докази добре продуманої та доцільної політики теперішніх правителів.

Колиж до того додати ще й еміграційні трудноші — картина невідрадного положення українського народу в Польщі стане повною. Що все це має продуманий плян і що роблене воно доцільно доказують висказн теперішніх польських міністрів. Міністр освіти Добруцкий заявив недвозначно, що утраквістична (тоб-то польська) школа на українських землях є потрібна і єдино доцільна. Правда він. Добруцкий підкреслив попри те ще й нібито мішаний національний характер української території. Але в тім то й діло, що характер нашої землі зовсім не мішаний а суто український (за виключенням міст), але його за те намагаються в прискореному темпі зробити мішаним при допомозі кольонізації. І роблять це по словам іншого міністра Станевича в імя „високих" кличів „ширення культури" на сході, що впливає, по словам тогож міністра, з історичної місії Польщі.

Отже історична місія Польщі має таким чином дві сторінки. На одній з них є насильне „поширювання" польської культури, а на другій нищення „інородців" разом з їхніми культурними питоменностями і то нищення фізичне. Таке розуміння „історичної місії" було все прикметне тільки для кожночасної польської політики.

Завершенням того специфічного польського „культуртрегерства" на наших землях є між іншим останнє обіжне повідомлення Банку Краєв. Господарства до всіх українських кооперативних і кооперативно-кредитових установ про припинення для них усіх кредитів. Це історичне повідомлення подіставали наші установи в пятницю. Ми не беремося аналізувати його змісту та формальних мотивів виповідження та й не думаємо нині довше спинятися над тим черговим сутополітичним вчинком польських чинників. Ми тільки реєструємо сам факт і зазначуємо, що українські економічні, господарські й кооперативні установи мали все і нині мають найбільше право користати з кредитів якраз Банку Краєвого Господарства тому, що цей банк повстав з б. Краєвого Банку Галичини. Все майно галицького Краєвого Банку, що становило і становить виключну власність і керманичу галицького населення, в подавляючій більшости українського, лягло в основу Банку Краєвого Господарства і стало обслуговати економічні потреби польського населення цілої Польщі з виразним і недвозначним нехтуванням потреб українського галицького населення. Отже з кредитів і майна Банку Краєвого Господарства має право вповні користати українське населення через свої економічні установи не тільки тому, що виконує всі горожанські обовязки супроти Польщі (на основі цього мають наші установи право до кредитів в усіх польських державних і півдержавних банках), але передовсім тому, що цей банк повстав з керманичу українського галицького населення.

Ми не беремось тепер писати про те, яке має бути становище наших економічних централь до цього факту вимовлення кредитів, бо не бажаємо випереджувати подій. Знаємо, що всі вони цією справою тепер живо займаються та підготовляють щодо неї поважні рішення й акцію, про яку своєчасно напевно повідомлять український загал. На всякий випадок зазначимо, що тут потрібно повести боротьбу в ширших розмірах, боротьбу систематичну й плянову, боротьбу на далеку мету. Ми певні, що цю справу використає відповідно при найближчій нагоді й наша парляментарна репрезентація не тільки в польському соймі, але й поза ним, на широкій міжнародній арені. В ланцюху польської протиукраїнської політики останній факт виповідження кредитів українським установам не тільки

ягаданим банком але й Почтовою Касою Ощадности („Дністрові") творить не то чергове кільце, а просто цілий комплекс кілець, що мають скріпити сам ланцюх і тим самим сильніше стиснути і зломити наші еманципіційні змагання.

З процесу Білоруської Громади.

Польська національна політика в освітньому Стан. Тугута.

Обмаль місця не дозволяє нам, на жаль, реферувати на сторінках „Діла" цього сенсаційного процесу, що від двох місяців ведеться у Вільні при значнім заінтересуванні публики. А там'же мали місце різні більші й менші сенсації, з яких до найбільших слід зарахувати відмову головного заступника прокурора Станіслава Тугута, покликаного обороною на обставинку, яка була **Ідеологія Білоруської Громади і їх провідників**, у першу чергу головного обвинуваченого, б. посла **Тарашкевича.**

Стан. Тугут сказав як свідок у цьому процесі отсе:

„Тарашкевича я пізнав у 1922 р., в часі виборів до виленського сойму. Тоді я переговорював з представниками Білорусів (Луцкевичем, Тарашкевичем, Смолячем) і мав враження, що вони раділи з того, що Польща здобула **незалежність**. Білоруські провідники були переконані, що вони **зможуть національно й культурно працювати без перешкод в рямцях польської держави.** Пізніше я стрінувся з Тарашкевичем у соймі, де його промова після експозе ген. Сікорського звернула була на себе загальну увагу. Тоді він заявив, що як представник білоруського народу в польськім соймі **не зрікається змагань до національного задоволення і незалежности, але ця не перешкоджає** йому бути **лояльним горожанином** Польщі. Одного разу пос. Гломбінський **зауважив**, що заступники білорусів, якщо вони послідовні, не повинні брати участи в державних актах; на це Тарашкевич відповів, що всі розбирані в соймі справи мають характер державних актів і що він як білорусин має святий обовязок брати в тих актах участь.

У періоді правління Вітоса-Гломбінського (Хіяно-Пяст) звернувся Тарашкевич до мене з проханням інтерпелювати в справі внесення чотирьох учительських посад у білоруській гімназії і постійних конфіскат білоруської преси. **Моя інтервенція в цих справах не мала ніякого успіху** — і тут треба шукати початку огірчення посла Тарашкевича.

Небавком прислала мені місія утворити уряд. Я відбув довшу конференцію з Тарашкевичем, який при тій нагоді поставив дотично заспокоєння білоруських вимог на культурному, соціально-економічному і політичному полі **значно більші домагання**, як у 1922 р. Одним з його домагань було заснування білоруського банку у Вільні. Я все таки мав враження, що Тарашкевич був за порозумінням з польською демократією.

Урядово мав я ще до діла з Тарашкевичем в часі справляння взаємних законів. Тоді він признавав що відносини поправляються, але не вірив, що ліпшові закони принесуть якусьбудь зміну. В рр. 1924-25 було вже в **білоруським народі загальне обурення** з приводу різних потягнень польської внутрішньої політики.

Щодо Тарашкевича, то не ідеаліст, якого я бажав бачити на становищі вищого урядовця або професора університету у Вільні. Але й до того не допущено.

Щоже до язикових законів, то їх вже **надто часто ломано.** Коли за часів німецької окупації було вже понад 200 білоруських шкіл, то в 1925 р. лишилося їх десятеро ок. 20. Учителям-білорусам **відмовлювано масово кваліфікацій.** Правда, отворено курси білоруської мови для учителів, але у Кракові (!). І я знаю, що ні один учасник тих краківських курсів не став учителем у білоруській школі...

Як бувший віцепремієр і на основі моїх розмов з міністрами можу стверднти тільки одно, а саме, що **в Польщі переведено пляново і свідомо акцію знищення білоруського шкільництва.** Тому не можна дивуватися, що білоруський клюб у соймі, який ішов з початку з польською демократією, віддалявся чимраз більше і вкінці радикальний напрям у ньому взяв верх. Адже ні одного у білоруських домагань не виконано, хоч обіцянок білоруським ділячам не жалувано навіть з урядової сторони.

Обвинувачення пос. Тарашкевича і його клюбу в тому, що вони вібито змагали до перевороту в Польщі і в тому напрямі вели пропаганду, не має ніяких основ"

З українського Закарпаття.

В 125-ліття уродин Духновича.

По всіх містах і більших селах Закарпаття святкують тепер торжественно 125-ліття з дня уродин заслуженого закарпатського письменника Олександра Духновича. З приводу того ювілею закарпатські пресові органи принесли цілу низку статтей і фейлетонів, присвячених літературній діяльности Духновича.

Преса Закарпаття.

Під цю пору виходить на Закарпатті 50 пресових органів, себто мало що менше, як на цілій Радянській Україні. З того є дві щоденні газети, які виходить тричі на тиждень, 6 двічи на місяць, 18 раз на місяць. По мові є 12 українських (деякі з українських газет уживають ще т. з. етимольогічного правопису), 10 мацярсько-російських, що друкуються в більшости страшною тарабанщиною, 22 мадярських, 5 жидівських, 4 чеських і 6 мішаних (чесько-руських, руcько-мадярських або руcько-чесько-мадярських). В Ужгороді появляються 33 газети, в Мукачеві 15, в Берегові 5, в Севлюші 3, в Пряшеві 1, в Росвигові 1, в Іршаві 1. В часах приналежности Закарпаття до Мадярщини виходило там 14 мадярських і 2 українські газети.

З діяльности спортового клюбу „Русь".

Ми вже згадували про те, що чолова наша спортова дружина в Ужгороді „Русь" розвивається дуже гарно і набирає чимраз більше значіння в спортовому русі Закарпаття. Тепер „Русь" отворила 4 власні теннісові токи коло міського саду, щоби серед своїх членів плекати не тільки гру в копаного мяча, і легку атлетику, але й гру в теніс. Чи не подумалаб львівська „Україна" про те, щоби стягнути вновь до Львова (коли не тепер, то по ферієх) симпатичну одинадцятку „Руси"? А може нашим змагунам вдалоєсь видіяти на змагання до Ужгороду?

З Комітету Допомоги Українським Збігцям

Зі звідомлення з ужгородської „Свободи" довідуємося, що дня 6. цвітня ц. р. відбулися в Ужгороді загальні збори Комітету Допомоги Українським Збігцям, на яких вибрано тану управу: д-р Іван Рихло, лікар в Ужгороді, голова; д-р Володимир Бирчак, проф. гімн., зast. голови; Спиридон Черкосенко, письменник, зast. голови; д-р Роман Стахура, адвок., конципієнт, писар; Юліян Колцунин, реф. збірок; Михайло Біличенко, скарбник, збірок; Михайло Біличенко, скарбник, члени управи: д-р Мих. Новаковський, Анерій Галіяш, Іван Дацка, Мих. Никорак; Леонід Бачинський, Пилип Гошовський, Олекса Мороз — заступники членів управи. Контрольна Комісія: Андрій Алексієвич, Лаврентій Кульчинський, Августин Цигания.

З парляментарної аренн.

(Власні телефонограми з 14. травня 1923)

БЮДЖЕТОВА КОВІСІЯ

(іх) Сьогодня радила бюдж. комісія цілий день над бюджетом мін-ства військових справ. Перший з промовців забрав голос пос. Тромпчинський (енд.). В початку своєї промови заявив, що бюджет мін-ства військових справ є справою цілої держави, однак в дальшому своєї промови гостро зватакував правительство головно за тенденційне перепомнення старшин, через що мається вражіння, що конспірація в армії далі продовжується. Домагався різних вияснення в справі слідства проти тих старшин, які напали давніше на пос. Здзеховського та в справі ген. Загурського. Дебати в бюдж. комісії над бюджетом мін-ства військових справ не покінчено. Бюджетова комісія здається продовжуватиме свої праці ще до кінця цього тижня. Правдоподібно в пятницю і суботу відбудеться трете читання бюджету. Згомонено около 1000 внесків, що займе найменше тридцять годин часу, так що покінчення нарад комісії і зінесення предложень на пленум сойму не можна сподіватися перед понеділком найближчого тижня. Правдоподібно соймові позавтрішньому засіданні вже ва розійдеться до дому. Завтра приступить бюджетова комісія до розгляду бюджету мін-ства фінансів.

ПРОГРАМА ЗАВТРІШНЬОГО ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(іх) Завтрішне пленарне засідання сойму займеться такими справами: 1) відчитання проекту законів, 2) звіт конституційної комісії в справі вибору членів до Державного Трибуналу, 3) звіт комісії військових справ в справі вибору членів до комісій Контролі, 4) Звіт правничої комісії з нарад над внеском ППС в справі недопущення до екзекуцій проти комунальних сойвів. 5) Звіт регуляміновоі

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Типи життя в письменстві.

Отсе національне питання розглядає і нова білоруська література від найстарших її представників до наймолодших. І кожний раз виводить вона перед очі читача інший тип, що з іншого боку показує нестійність саме такого, а не іншого становища до національного життя.

В історії російської літератури вже давно говориться про передчасну смерть творчого духа Гоголя — якраз завдяки його національній роздвоєности. Він з роду українець, що свою Україну гарячо любив, відчахнувся від неї для широкого поля руської літератури, відбився від роду і простих земляків для шумного і вибагливого панства столиць, що висисали з нього мозок, що вчасно забрали в нього радість життя — силу і волю творчу. Хоч причина такого вчасного завмирання, а навіть взагалі якогось укладу життя є в самому організмові людини, то всеж таки дуже цікаво пізнати навіть по літературним творам звязок між національною роздвоєністю людини та її рівнодушністю до життя.

Ось взяти хочби оповідання Хурсіка „Адам Залес". Селянський син виховався у дядька офіцира в столиці; з природи талановитий, але без ясної мети в житті, без віри в успіх праці одиниці для збірноти, без іскри любови, дужа фізична сила — тиняється без праці непотрібною тінню між живими людьми...

„Непатрэбны чалавек", оповідання Міхася Чарота — переказує історію людини, що пішла за голим інстинктом наруги над людьми, за прадідівською звичкою вважати людей маловартною худобиною... замість злитися своїми могучими силами із загальним рухом відродження народу. Зарецкі вивів у повісті „Дзьве душы" молодого білоруса студента-прапорщика Абдзіраловіча, що в часі революції довго самоозначується і зрівола підходить до одиноко можливої розвязки національного питання — рішенням соціяльно-економічного укладу життя селянства. Але найяркішу картину такого національного шкідника, що на все поглядає звисока, з кпинами, розїдаючим критиканством погірдливої насмішки, що в самолюбуванні своїм „панством" писарини чи пак вчителя не може знизитися до народньої гущі. Це герой в оповіданні Цішки Гартного „Трэскі на хвалях" — Сідор Браварка...

Так, ті білоруси, що не знали в чому їх життєве завдання, що не вміли трапити на шлях по якому йдуть маси, всі вони опинилися ворогами народу, його справжніми шкідниками, хоч і служили йому. Типом такого шкідника можна вважати Яроцкого — героя повісти Міхася Зарэцкого „Голы вывер". Їх більше виведено у пореволюційній літературі, але цей може бути зразковим типом, що дійсно ніколи нічим не наситить свої похітливости. Вони скрізь довкруги нищать усе, для них немає нічого святого, непорочного, ненарушного. Вони нічим не вяжуться у заспокоєнні своїх забаганок і дійсно скрізь убивають всяке життя, виволікаючи на світ денний усю його погань, усю пяну соромітчину пробудженої пожадливости, що вела і вестиме безмежні ряди молодого жагучого тіла у гнійні безодні розпусти, а слабовільних у ряди обманців і злочинців.

Рідним братом його є Сьцяпан, герой оповідання Міхася Чарота „Саматканая сьвітка", що — стидаючися свого селянського походження, але розуміє ролю відповідального робітника, надуживаючи її тільки для себе, та доходячи до розтрати публичного гроша.

Космічні проблеми в літературі.

Все це давним давно відомо, але ніколи не було воно так живо розібране в звязку з відродженням нації, як у білоруському письменстві десятиліття великої революції. І справді, коли добре вдуматися в суть відношення одиниці до збірноти, то ми легко зрозуміємо закон залежности одиниці в дану хвилину від життя збірноти взагалі і майбутнього життя збірноти від цієї одиниці. Одиниці без збірноти і збірноти без одиниці нема. Тимто за всяку одиницю відповідає збірнота, та несе за неї на своїх головах благодати благословення та нещастя прокльону; але й за всі учинки свої відповідає одиниця перед збірнотою — життям своїм і суворим судом будуччини. Правда, тут виходить на яву вся умовність людських взаємин і людського суду. Що добре, а що зле? В чому правда, а в чому брехня? Як належить жити?

Для приклонників старого безумовно лихим і страшним є різке поступування революції з ними усіми. Різати, вбивати, нищити — дійсно зле. Але давніше за царів і в імя їх справедливости різали, вбивали і нищили неменше. Коли-ж хто зможе заперестати різати? Тоді і той, що зрозуміє безцільність вирізувати широкий осередок смертельного рака, без змоги усунути на все з організму його корінь. Тому добре для одиниці може бути тільки те, що є безумовно добре для збірноти — хочби вона цього й не відчувала, що воно буде добрим все. А це є воля життя, воля всебічна і повна, якої ніхто ніколи не лякався, якої однаково всі прагнуть, яку належить навіть ціною власного життя здобувати. Це є творче життя, що може бути тільки в збірноті і для збірноти, яке кожний справжній творець без жалю віддає за прекрасне майбутнє усього людства.

(Продовження буде.)

Подяка.

З глибини душі переповненої вдячністю дякуємо Вп. Пану **д-ру Ростиславові Білясові, лікареві у Львові, Потоцького 4,** за виліченя нашої дочки в тяжкої грудної недузі. В тих тяжких і безнадійних для нас хвилях не видав Він свого труду ні в день ані в ночі, — а коли зважилося, що життя гасне, був Він не тільки совісним лікарем, що опікував своє лікарське знання, але і правдивою любинею, повною чуйства, пошани і безінтересовности.

2260 **Валерія і о. Евген Дудкевичі.**

комісії про незайманість послів у справі видання судові пос. Сохацького (комуніст). б) Наглий внесок пос. Путена в справі проекту закону про оборону свобідного виконування горожанських прав як членів релігійних союзів.

СПРАВА ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНІ.

(ік) На соймовій рільній комісії прийшло на сьогоднішнім засіданні внесок Українського Клюбу в справі допомоги уряду для населення, яке навістила повінь в 1927 р. Цей внесок розширено в комісії в тому напрямку, щоби уряд дав допомогу не лише тим, що потерпіли у Сх. Галичині, але щоби ця допомога була весною всім горожанам в цілій державі. На тій комісії відложено наразі внесок клюбу Пяст в справі привозу до Польщі з СРСР курий, дятого, що реферат не був приготований.

Останні вісти.

(Власн ітелєфонограми з 14. травня 1928)

ППС. І ДЕФЕНЗИВА.

(ік) П. Белінковська знова написала лист, в якому відповідає на лист пос. Маліновського, де так само каже, що всякі закиди проти неї і оправдання пос. Маліновського є неправдиві і ложні. Коли редакція „Роботніка" і пос. Маліновський віддадуть справу до суду за очорнення, то вона буде змушена виступити проти них також на судову дорогу за публичне очорнення і внесславлення друкованим словом.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВІЦЕПРЕМІЄРА БАРТЕЛЯ У МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) Сьогодня прийма марш. Пілсудський на довшій конференції віцепремієра Бартеля.

ВИЇЗД МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) Як повідомляє „Пшеглонд Вечорни" марш. Пілсудський мав вчора виїхати до Сулєювка, але задля великого дощу виїзд відложено аж буде краще погода.

ВИЛИВ ДНІПРА.

(ік) „Ar. Вск." повідомляє з Москви, що Дніпро вилив так сильно, що велика частина Києва є під водою. Залив Дніпро головно передмістя Слобідку і частину Подолу.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС.

(ік) З Відня повідомляють, що вчорашної ночі в околиці Філіпополя відчуто дуже 4-кратне потрясення. Ріка Маріца виступила тут з берегів і залила цілу околицю коло Філіпополя.

КИТАЙ.

(ік) Армія Чанг-Кай-Шека посувається вперед далі на північ і наближується до міста Тєін-Сіну. Місто це має около 900 тисяч мешканців. Війська північної армії ген. Чангсоліна посуваються до Пекіну. В місті Тєін-Сіні є около 10.000 чужих жовнірів, а то американських, англійських, французських і японських. У нападу міста околиться в дни на день.

Діти на село!

Вже пора про них подумати — про тих найменших, бліденьких личком, знеможених цілорічною шкільною наукою. На дворі весна — але в місті так мало її відчувають ті діти сутерен, вогких, темних мешкань, де побіч себе живе іноді разом кілька родин у найстрашніших гігієнічних умовинах. Десь там високо сяє сонце, десь там по парках зеленіють дерева, за містом розцвітають квіти, але все те не для дітей, які рано заняті наукою в школі, а пополудні роботою дома у підмогу родичам. А крім сонця, воздуху, їм ще треба кращого харчу, здорового, подостатком, який уділив би нові сили в їх худеньке тіло, румяними закрасив би личко. Білі родичі ще не в змозі дати їм такий харч, бо самі напружені у важку щоденну працю у цілодобових коротають свій вік. А треба ж комусь пожуритися тими нашими дітьми — так і вони мають право до сонця, до життя серед природи, і їм хочеться бігати серед зелені, слухати щебету пташок, дихати пахощами квітів.

Але про них думають. Думає, як що року, Товариство „Вакаційних Осель", яке рад би всім українським дітям створити хоч на короткий час вакацій якнайкраші умови життя. Думає про них — і якраз цей тиждень призначує на збірку в користь осель. По всіх школах, по всіх установах повинні в тому часі вплинути більші квоти до каси товариства. А вже коли по вулицях і під нашими інституціями **задзвонить пушка на „Вакаційні оселі"**, хай не минає її ніхто байдужно, як набридливого прошака, а підійде до неї з щирим серцем і теплою рукою. Бо та пушка речник наших завдань: зберегти здоровля молодого покоління, скріпити його сили на протязі вакаційних місяців. Але здійснення тих цілей вимагає чимало фондів, тим більше, що цього року задумує товариство повернути до передвоєнної традиції, **створити дві оселі**, окрему для хлопців і для дівчат, і двічі на кожну з них вислати дітвору. 200 дітей одного пола мало би у них найти вакаційний сховищок. Це число, як на загал потребуючих, дуже мале, але в нашім положенні кожне рятуне діточе личко, **кожний веселий здоровий сміх — великий здобуток**, бо зріст найбільшого нашого народнього добра: здорової молоді. Невжеж на таку ціль не найде наше товариство підмоги у цілого громадянства? Невжеж є такий свідомий українець чи українка, що відмовили би своєї лепти на українську дитину?

Ми віримо в силу нашої ідеї і ця віра диктує нам оцю відозву до всієї України не тільки львівської, але й цілого краю. Хто спочуває цілям нашого товариства, нехай зголошується в його члени (річна вкладка всього 2 зол.) і шле жертви просто на руки касієрки п. О. Паньківської (вул. Чарнецького 26).

Видія „Вакаційних осель".

По широкому світі.

Італійський сенат прийняв проект закону про реформу обох палат.

Головою Міжнародного Комітету „Червоного Хреста" став Губер, член постійного міжнародного трибуналу справедливости.

Бріян і Штреземан не зможуть імовірно взяти участь у черговій сесії Ради Ліги Націй у червні.

У Неаполі відкрили міжнародний конгрес фізіятелістів.

Головним секретарем палестинського уряду на місці покн. Самюса призначений Люк, що в 1920 р. мав становище заст. губернатора Єрусалиму.

Всесоюзний з'їзд комсомолців у Москві вніс революційне протесту проти арешту Бені Кунн.

Частина берлінських друкарів страйкує.

Екіпаж англійського пароплаву „Клян Мак-Ніль" в Антверпені, що складався з індусів збунтувався. Двох офіцирів важно ранено; бунтарів арештували.

Єдиним кандидатом на вільне місце канцлера оксфордського університету є лєрд Грей.

До Ленінграду приїхав представники Далай-Лами Агван-Лордлжі, що вибрав собі на осідок околицю буддійської святині у Новій Деревні.

Дописи.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА. (Шевченкове свято). Дня 20. квітня 1928 р. відбувся заходом філії „Просвіти" в Камінці Струмил. у просторій салі Народнього Дому концерт в честь Шевченка. На богату програму зложилися хори в Камінки, Сільця Бенькового, Спаса, Соколова і Таданя. Це був перший концерт, у честь Шевченка в Камінці, на якім крім місцевого знаного вже хору виступали також хори сільських читалень „Просвіти" в Сільця Бенькового, Спаса і Соколова і хор читальні ім. М. Качковського з Таданя. Всі хори задивували слухачів своїм старанним приготуванням, вишколеним і вірцевою карністю, що разом викликали милий і незатертий ефект. Участь сільських хорів у повітовім святі має величезне просвітно-виховуюче значіння, бо і виконавці-хористи і селяни-слухачі розносять по селах ту облагороджуючу силу, яка пливе з Тарасової поезії. Подібні імпрези повинні бути якнайчастіше устроювані з різних нагод, а тоді напевно і просвітня справа піде в понятті

крашим темпом. Бажаним було би, щоб на будуче як хористи, так і хористки з сіл вбиралися в народні строї, бож вишиванки не можуть коштувати дорого тому, що кожна дівчина сама повинна вміти вишити собі народній стрій. В Камінеччині вишиванки в дуже великім занедбанні, а „панські" дорогі строї випирають зовсім дешеві, а прегарні свої рідні вишивки. Святочну промову виголосив на концерті із запалом студ. В. Редько. Ця промова зробила на присутніх селян добре враження і дала їм нагоду пізнати, чим є для нас Шевченко. Деклямації пп. Синенької і Яціва вийшли якнайкраще і навчили сільських деклиматорів, як належить виголошувати деклямації з нагоди свят, устроюваних по читальнях. А збірна дівоча деклямація зворушувала справді до сліз слухачів і викликувала такі глибокі почування, яких певно ніхто з присутніх не забуде. Велике значіння має згаданий концерт ще й тому, що разом з хористами приїхали численно громадяни з сіл, що мов заворожені слухали і не пропускали з голошеного і співаного, „ані титли, ніже тієї коми". А в тому самому часі на салі деякі з місцевих міщан заховувалися серед святочного настрою так, що далеко лїпше було би для них, щоб були і не приходили, бо не було того сорому, який розійшовся далеко по селах про камінецьких міщан. На концерті не видно було майже нікого з сільської інтелігенції і то як духовної, так і світської, а варто було і їм послухати, як їх парохіяни й учениця полисувалися в просвітнім повітовім огнищі. Може колись клятся буде, але тоді не буде вже вороття, бо маси не хочуть видіти, а йдуть самі вперед і самі творять зпоміж себе провідників, поза природними провідниками, якими повинні все бути інтелігенти свого народу.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння вагиої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

НОВИНКИ

— **Присуд у двох сенсаційних процесах.** Сенсаційний львівський процес, що тягнувся кілька днів, за злочин планового убийства доворця Витовта Бембна з вул. Кентшинського, його жінкою, донькою та сином. Трибунал після довгої наради звільнив доньку та сина від вини, а засудив лише жінку вбитого на 2 роки важкої вязниці. Дарма, що Бембен згинув із рук доньки, яка вбила його сокирою, трибунал мав на увазі всі виправдуючі мотиви, які спонукали молоду дівчину до цього страшного злочину, що став наслідком страшної атмосфери, затроєної моральною гнилю вбитого. Мати засуджена за те, що не робила ніяких спроб, щоби увільнити від злочинних учинків батька малолітніх дітей. — У другім процесі проти підпорученика Заленського, що зарубав свою любку, військовий доразовий суд передав справу до розгляду звичайному військовому судові. У всій справі буде переведене нове слідство, а обвинуваченій лишиться надалі у військовій вязниці.

— **Бандитизм.** В Угнові невідомі злочинці вбили кравця Анса, його жінку та 3-літню дитину в їхній хаті. Позиак злочину досі нема. Є здогади, що він зроблений із помсти. — У Звірчі, біля Делятина, застрілила поліція бандита Гуменюка, що сидів у вязниці в Станиславові за вбийство цілої родини, втік з арешту і терорізував населення. Гуменюка зловили на горіщі одної хати і підчас вимін стрілів із ним, убили його. — У Рові Руській зловили бандита Липчака, що відсидів 6 літ за грабіжі і продовжував свою професію.

— **З „Української Громади" у Парижі.** Одержуємо такого листа: „Прохаю не відмовити помістити на сторінках Вашого часопису таку заяву: В „Українських Вістях", що виходять у Парижі, в ч. 65. поміщено звістку, що в списках жертводавців на фашистівські справи зустрічається моє ім'я, голови паризької „української громади", „шаповалівської". Заявляю, що 1) ніяких жертв на фашистівські справи я не давав, 2) есером ніколи не був, 3) „Українська Громада" у Парижі, якої головою я є від 1926 р. не є ніякою „шаповалівською" громадою, а обєднує українців-емігрантів, без різниці їх політичних поглядів. Іван Стасів, Париж 27. квітня 1928".

— **Взнавок Якубовського.** Під таким взнавок ведеться в німецькій пресі завзяту кампанію проти кари смерти, що зважаючи на невинні голови не може бути направлена ніякими виправданнями. Ім'я Якубовського, російського полоненого, хлібороба, що залишився в Німеччині, може бути випадково звязане з реформою карного закону. Дня 26-го марця 1923 р. суд присяжних в Найстеріц засудив Якубовського на кару смерти за вбийство свого незаконного 4-літнього сина Евальда Ногекса. Дарма, що Якубовський до останньої хвилини рішуче заперечував свою вину і чимало осіб близьких до нього, адвокати, священик, а навіть деякі судді не були пересвідчені про його вину, його повинен. У січні 1928 р. бабка Евальда Ногекса, якого мати вмерла раніше, признавалась на смертній постелі, що вона вбила хлопця. „Ліга для охорони прав людини" почала розвід у цій справі. Визначний журналіст „Берлінер Тагеблатт-у" Рудольф Ольден, що займався в статтях ревізії процесу, подав у суд прокурторів, що він згаданий процес, за те, що прокуратор назвав його статті безпідставною фальшивою пустомельщиною. Міністерство Мекленбург-Стреліца було іншої думки і доручило повести слідство наново. Факт судової помилки ствердженний уже нині. Якубовський повністю невинно, без достаточних повинк. Навіть най чесніші та найбільше досвідчені судді можуть помилятись.

— **Різні вісти.** Урядовий розпорядок в Італії заводить від нового шкільного року стенографію в школах. Італія йде за цим розумним прикладом за Німеччиною, Австрією, Чехословаччиною та... Болгарією, де стенографію вчать в школах не від нині. — Помер перший французький будівничий авт Клемон-Бавр у 73 р. життя. — У Познані засудили директора міських театрів Чапельського і двох інших громадян, що брали участь у поєдинку на 3 міс. твердичі. — Два роки вязниці містив відомець Стребінгер за замахану спробу вбити від. бурмістра Зайца. — У Шікаго було цього року вже 254 жертв необережної їзди автами. — При списку „великих родин" в Італії відкрили в околиці Треторі біля Анконо 48-літнього селянина, який має 30 хоронних дітей, із них 24 живе досі.

— **Форд і Лїндберґ.** Лїндберґ приїхав до Детройт. Тим бічусь бо купити новий літак для свого нового лету. Форд повідо-

19 : 21

травня п. р. відбудеться вже

ТЯГНЕННЯ І-ої КЛЯСИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ КЛАСОВОЇ.

Льоси можна набути у шаленій колектурі:

РУНО, РАВІЧ І С-ка
ЛЬВІВ, вул. АКАДЕМІЧНА ч. 3.

Головна виграна 700.000 зол.

Крім цего богато виграних по зол. 400.000, 300.000, 100.000, 80.000, 75 000, 70.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000, як також понище **5.000** золотих.

Загальна сума виграних около **24,000.000 золотих.**

Вносимо щастя в тій дім!
Нашій колектурі сприяє завсіди надзвичайне щастя.

ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!

Ціни льосів слідуючі:
чвертьлосу — зол. 10—, пів льосу — зол. 20—, цілий льос — зол. 40—

Замовлення виконуємо негайно, пересилаючи оригінальні льоси, разом з нашим банкетом П.К.О. на присилку належитости, вільної від почтової оплати.

В тій місці просимо відтяти і чітко виповнене переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До колектури „РУНО", Равіч і С-ка Львів, вул. Академічна 3.

Отсим замовляю:
..... цілих льосів по зол. 40—
..... половинок „ „ 20—
..... чвертьок „ „ 10—
Належитість в цветі зол. ..... вплачу по одержанню льосів, банкетом П.К.О., який фірма долучить до льосів.
Ім'я і назвисько .....
Докладна адреса .....

ший летун телеграфічно, що його майно, фабрики, працьовники та робітники і він сам є до його послуг. Форд особисто обговорює з Ліндбергом подробиці літака, на якому він має перелетіти з Америки в Европу через Лабрадор, Гренляндію, Ісляндію та Ірляндію.

— **Автомати замість кондукторів.** У нюйорських трамваях завели апарати, виняходу інж. В. Янченка, (імовірно нашого земляка), що матимуть величезне практичне значіння, бо заступлять кондукторів. Є це автомати, що видаватимуть пасажирам не лише білети, але й решту з грошей. Товариство, що експльоатує нюйорські трамвайні лінії давало на протязі трьох літ значну матеріяльну допомогу Янченкові, щоби він міг докінчити свій винахід.

Опера - Концерт: У вівторок дня 15-го ц. м. виконають у салі **Польськ Муз. Т-ва на зразок чужинних країн** (Відень, Берлін і ін.) оперу „Ріду" першорядні вокальні сили у формі концерту.

— **Конкурс мужеської краси.** Англійська преса торкнулась питання, чи не слід би для доповнення міжнароднього конкурсу жіночої краси в Америці, зорганізувати такий-же конкурс для мущин. Це питання не тільки чисто естетичне, але й практичне. Ануж кілька найкращих мущин, зовсім бідних, найде кілька багатих жінок, що ждуть даремне на мужа в краю, де й так більше жінок. У відповідь на це один часопис пригадує виспід такого конкурсу вперед кількох літ: конкурсу на „найкращі риси мужеського обличча". Прийшли на нього всякого роду мущини — високі, малі, худощаві, товсті, бородаті, голені, лисі та кучеряві. Перед журі склавеним із найгарніших дівчат ставали вони закриті завісою, крізь яку виглядала лише голова кандидата. Першу нагороду дістав один лондонський громадянин. Другого дня в салі конкурсу вивісили оголошення: „Молода, гарна, дуже багата вдова готова вийти замуж за переможця в конкурсі". Але в останній момент вона відмовилась від свого слова. „Найкращий англієць" був маленьким чоловіком із брудними ногами.

— **Фашизм і мухи.** Муссоліні оголосив декрет, який наказує всім державним урядовцям боротись усіма засобами з мухами. Урядовці, що не послухають декрету, будуть карані.

— **Утюги і черевики.** Московський поет Йосиф Уткін, вернувшись із Парижа в Москву ділиться своїми враженнями із земляками. Пише він про вежу Айфля, підземельну залізницю, кабарети, пресу, Версаль і інші дива сучасного Вавилону, але в усього цього ось-що найбільше здивувало чутливого поета: „У готелі в ночі сказали мені, щоби я поставив за двері черевики. Вранці я відчинив двері і побачив, що черевики стоять на цьому-ж місці, але прегарно вичищені. А в нас, положиш черевики під подушку, і не завсіди найдеш їх уранці". Висновок: „Злодійство, яке є явною нашого середовища, в европейськім житті майже ліквідоване". Бо щодо всього іншого Уткін непохитно пересвідчений, що Европа — згинула.

— **Ювилей IV-ої гімназії у Львові** святкуватимуть усі її учні 23-го і 24-го червня, з нагоди її 50-ліття. Гімназія видасть пам'ятковий книгу з цієї нагоди. Зголошення учасників до дирекції гімназії вул. Нікоровича 2.

— **Виїзд канадійського епископа** зі священиками-місіонарами, сподіваний около 15. червня ц. р. Всі потрібні позволення канадійських і церковних властей полагоджені. Рефлектуючі мають до того часу постаратися о правильну відпустку від свого Високопреоса. Ординаріяту і о паспорт. Ближчих інформацій щодо виїзду удіслить бюро „Кенедіян Пасіфік", Львів, Городецька 93. Дефінітивний день виїзду оголоситься в часописях. 2194 1-2

— **Вистава в 1848 р. в Національному музеєви** буде віддана до публичного вжитку в річницю внесення панщини в середу 16 травня о годині 16-ій. Управа Національного Музею запрошує сим усіх Громадян вшанувати численною присутністю 80-ліття сеї великої історичної події. 1—1

Театри.

Міський великий театр:

15-го г. 7·30 веч. „Фавст", виступ Діхура.

16-го г. 7·30 веч. „Тартюф" Моліера.

Міський „Театр Новин":

15-го г. 8. веч. „Леді Шік".

16-го г. 8. веч. „Кохання в маю", прем'єра.

КІНА.

„Аполло": Біржа кохання".

„Лев": „Невільниця жінки Борджа".

„Палас": „Чеервоний біс".

„Фатаморгана": „Обожана".

„Байда": „Люби мене, а світ буде мій".

М. Голинський в „Тосці" і „Аіді".

Після мількамісячної відсутности завітав до Львова знов знаменитий наш співак Михайло Голинський. Дирекція міського театру скористала з його побуту у Львові і запросила його на два виступи. З приємністю мали ми нагоду переконатися, що наш співак є справдішнім любимцем львівської публики — чого доказом була битком набита заля (в більшости українцями), коші квітів і оплески.

Але ще з більшою приємністю треба підчеркнути факт, що голос артиста від останніх його виступів ще більше розвинувся і навіть зі сценічного боку Голинський зробив поступи за час свого побуту в Харкові. Але всетаки Голинський-актор ще не дорівнює Голинському-співакові — і тому на цю сторінку своєї мистецької праці слід йому звернути особливу увагу. Маючи на увазі велику енергію нашого співака можна певно надіятися, що при допомозі систематичної праці Голинський актор дорівняє скоро Голинському-співакові. Тут приходиться писати тільки похвальні слова: Голинський як Канаріоссі в „Тосці" і як Радамес в „Аіді" дав доказ не тільки великого, блискучого голосу, але й доброї школи. Мається враження, що після переспівання трьох-годинної опери, він без ніякого зусилля міг би її заспівати ще раз „да капо"... з такою легкістю співає він великі арії і трудні ансамблі иновової тесктури. Взагалі ліпше Голинському вдаються сцени сильні, в котрих повністю може розвинути свій голос — прим. дует з Аідою (над Нілем) або третий акт з „Тоски" — як місця лірично характеру, які вимагають виробленого, ніжного піяна (прим. послідня сцена „Аіди").

Щодо самих вистав, то „Тоска" була безперечно кращою від „Аіди" — завдяки п. Цивінській (яка співала титулову партію), артистці високої культури з дуже милим — хоча не надто великим — голосом. В „Аіді" разила якась загальна ритмічна анемія, в оркестрі часто прискорені темпа (фінал другого акту!) та динамічна монотонність. П. Плятіана як „Аіда" мала добрі моменти, однак заводила в усіх місцях, які вимагають не тільки голосу, але і штуки ним орудувати (фінал першої картини і початок пятої).

П. Грен-Сказова дає як Амнеріс добру сценічну постать, однак голосово лишає багато до бажання. В низькі тони (хоча вона співає їх відкритим „білим" звуком), свідчать про гарний колись голос, а тепер вже зірваний.

Однак правдивою „темною плямою" обов вистав був представник баритонових партій Скарпія і Амонафа п. Кругловський. Як відомо, і друга дія „Тоски" і четверта відслона „Аіди" це — кажучи театральним жаргоном — акти Скарпія згл. Амонафа, який є в них центральною фігурою, як з боку акції, так і своєї голосової партії. П. Кругковський не стоїть на висоті тої задачі — тимбільше коли, як тим разом, партнерами мав такі сили як Цивінську і Голинського.

Ще одно мале зауваження: чи в міському театрі нема нікого, хто вкінці запримітив би, що в corps de balleti досі танцюють „балєрінки", які танцювали там мабуть ще за часів дирекції бл. п. Павліковського — а в хорі ще все видно хористів і хористок, які не тільки своїм голосом, але й появою нагадують театр, коли він ще містився в будинкові Скарбка?!

Мельоман.

—o—

Скоро наша львівська громада матиме змогу почути спів Голинського, найпопулярнішого тепер на всій українській землі співака, на українському концерті Т-ва „Українських письменників і журналістів ім. Ів. Франка" у Львові.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7918.

З театру.

Міський Великий Театр: „Тартюф" Моліера.

Сучасний глядач у театрі та кіні найбільше тужить за комедіями. А тужить тим більше, що вони багато рідші, ніж трагедії, драми або попросту: невеселі пєси. Коли краші театри завертають за комедіями аж до класиків то є на це одно розяснення: сучасні чужинні комедії нелегко зрозуміти. Гумор, більше ніж усі трагічні переживання, звязаний із своєрідних національно-культурних середовищем. Чужинний дотеп і сатиру важко як слід зрозуміти без розуміння їх ґрунту.

„Тартюф" Моліера належить до тих досі безсмертних комедій, як пісні 260 років не зійшли із европейського репертуару. Його гумор не є своєрідно французьким, дарма, що типи виведені Моліером мають усі риси свого середовища та доби і що важко їх переодягати в костюми іншої національности та іншої доби. Подих старосвітчини є великою прибавою таких пєс. Завязка „Тартюфа", ситуаційне мереживо та розвязка неймовірно прості, як у більшости Моліерівських пєс і жадо оригінальні. Це саме дехтування ситуаційною інтригою, йшло у Моліера в парі із хистенталом малювати типи і гострю суспільну сатиру.

Люди, що не мають зрозуміння для класичного театру на нинішніх сценічних дошках, попадають на „Тартюфа" по непорозуміннї, може й не знаючи, що це теж класична пєса. Ті, що йдуть на таку пєсу, хоча би з цікавости для одноодніської сцени: як її заграє такий-то театр з такими-то акторами? — вибачають Моліерові, що він постарівся разом із ними. Вибачають, коли він у сні добути із них бодай один регіт занайстаршими пренайвинними засобами.

Пєса у режісурі дир. Тчінського мала всі прикмети художньої виставн у стилю даної доби. Спеціялісти від костюмології ма и нагоду не переживти. Артисти вкидали багато темпераменту у свої ролі. Тартюф п. Расінського був „капітальним" типом, так само як завсіди повний гумору п. Добжанський; усі пані, не менше симпатичні, почували себе в своїх ролях дуже добре. **М. Р.**

Зі спортового життя.

Чарні—Україна 8:1 (5:1).

І знов одна, тим разом сподівана поразка України, хоч не в таких розмірах. На основі ходу гри Україна була на дві класи нижча, що треба собі отверто сказати. В грі з таким противником як Чарні молода українська дружина, без відповідної ругини і потрібного вишколення, може займпонувати тільки великою амбіцією, посватою і запалом. Колиж і тих принмет нема (як ось цим разом) — сильна поразка неминуча. В Україні не вдоволив цим разом ніхто, з виїмкою може Терлецького, що на своїму місці вмів пробиватися вперед. На жаль, інші члени нападу себе зовсім не розуміли і не виявили її на лік орієнтаційного зиску перед ворожими воротами. Найгірше грала цим разом поміч, що не тільки не вміла держати своїх противників, але й не вміла як слід уставитися. Не дописала також оборона, зокрема Ревера (що пропустив два голи, легші до здоблення). Користь з цих змагань одна: наша дружина дістала добру лекцію і принайменше знає, як богато мусить вона ще вчитися, аби дорівнятн першим львівським дружинам. Суддя був зовсім справедливий і тому треба напятнувати штубацькі і некультурні вигуки деяких наших людців проти нього (напіть з трибуни!). Видів ок. 700.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Дрелихова жена о. Василя Дрелиха пароха Новосілок Ліск. упокоїлася в Бозі по коротній тяжкій недузі заосмотрена св. Тайнами дня 13 п. м. — **Муж і діти.** 2203 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Долина:

14. V. Вихрест.
15. V. Гейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заангажовано дотеперішнього дирігента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і теноріе. Зголошення приймає Дирекція. 2143 3—2

25-літній зїзд товаришів, що ходили до 8. кл. в р. 1903 в українській гімназ. в Перемишлі відбудеться 3. липня 1928. Зголошення і бажання слати на адресу: Т. Гоза, Перемишль, вул. Баштова 34. 2-2

Відчит Д-ра Парфанович Софії „Пораціональну відживу" в рамени "Союзу Українок" відбудеться в пятницю 18-го травня в год. 6-ій поп. в салі „Бесіди" Гуговського 22. 2198 1—2

ВІД 15-го ТРАВНЯ В КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ

„БЕЛЬМОНТ" (в каменици Народної Гостинниці) Косцюшка 1

К-А-Б-А-Р-Е-Т

НОВА ПРОГРАМА: **ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА субретка,** РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Felf-o-Cloc".

Старшина Кружка „Рідної Школи" в Рогатині відкриває з днем 21. травня (понеділок) підготовчий курс до гімназії, який буде тревати як до дня вступного іспиту до гімназії т. є. до 28. червня, отже 5 і пів тижн. Наука на курсі безплатна. Курсанти можуть одержати приміщення та харч у місцевій гімназійній Бурсі за оплатою 20 зол. за весь час. Зголошуватися можна кожного дня в урядових годинах у канцелярії Дирекції української гімназії в Рогатині. 2185 2—

Бережанщина. В неділю дня 20. травня п. р. в 7. год. вечером Конверсація в честь Тараса Шевченка заходом усіх Українських Товариств в Бережанах. — Комітет. 2195 1—1

Загальні Збори філії „Союзу Українок" в Калуші відбудуться в неділю дня 27. травня 1928 в год. 4-тій попол. в салі „Народнього Дому" в Калуші. Порядок нарад: 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт уступаючого виділу, 3) Вибір нового виділу, 4) Внески. В годину пізніше відбудуться Збори при кождій скількости членів. На зборах виголосить реферат делегатка з Головного Виділу п. І. Павликовська. — За Виділ: Тисовська, головова, Соханька секретарка. 2196 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на раті від десятків літ у цім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3 84—3

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Гепперт** Львів, Фредри 9. 2179 3—3

ІНСТРУКТОРКИ, що приготовлює дівчину до гімназії перед феріями і вчить на рік другу дівчинку з IV кляси народної школи, потребує: Стефанія Семчук в Куликові п. Радехів. 2191 2—2

ПОТРІБНИЙ приватний сотрудник в парохії Мишковичі дек. Микулинецького. о. Корнило Бачинський, Мишковичі п. Микулинці. 2204 1—1

НА ПРОДАЖ господарство з 15—20 моргів з будинками в добрім стані з живим і мертвим інвентарем. Близько станції Дорнфельд ч. 29 п. Ширей. 2199 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст жіночих хвороб, сечових і жовтяниць

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 10—10

КОМПЛЄТ перша сорта 30 Л. 28.

6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол.

у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4.

Конкурс

на посади кваліфікованих учительок рукоданя і рисунків в Прим. жін. гімназії „Українського Інституту для дівчат з правом приявідности в Перемишлі від 1. вересня 1928. Платня як в державних гімназіях. Подання, заосмотрені доказами кваліфікацій і перебігом життя вносити до Виділу Українського Інституту для дівчат в Перемишлі, Татарська 6, до 28-го травня ц. р. 2176 2-2 **Управа.**

ПОДІЛЬСЬКИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ В ТЕРНОПОЛІ

оголошує конкурс на: 1) директора управителя організаційного відділу і 2) організатора-інструктора. Від кандидатів вимагані: вища фахова освіта, добре знання, знання книговодства, а від кандидата на директора також довша практика при ПСК. на самостійнім веденню організаційного відділу. — Платня після умови. — Подання удокументовані вписати до 15. червня ц. р. до ПСК. Тернопіль вул. Міцкевича ч. 11. 1—1

Надзірна Рада і Дирекція ПСК.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 108 (11.361). Львів, четвер 17. травня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Амнестія?

Львів, 16. травня 1928.

Українське представництво, вступаючи до польського сойму, своїм першим обовязком уважало зайнятися долею тих, що страждають в тюремних казематах. Український Клюб зголосив нагле внесення в справі амнестії для політичних вязнів. На пленум сойму реферував це внесення в своїй знаменитій промові пос. Загайкевич. Наглість внесення принято і передано правничій комісії для остаточного оформлення в обовязуючий закон.

Вносячи свій законопроект, Український Клюб звязував амнестію зі скликанням „другого ординарійного і конституційного сойму". Український законопроект обіймає собою виконавців, учасників і співчинних у проступках з мотивів політичних, національних, релігійних і суспільних, довершених до дня 27. березня 1928 р. Амнестія є повна.

Такий в загальному є проект Українського Клюбу, принятий сеймом. Та видно, що загальна й повна амнестія не є по нутру урядові. Свідчить про це факт, що під напором ухвалення наглости українського внесення уряд постановив виступити зі своїм власним законопроектом. Коли Український Клюб звязував амнестію з відкриттям другого сойму, то урядовий проект звязує свою амнестію з десятиліттям реституції незалежности польської держави. Видно, що уряд не хоче допустити до звеличання сойму, як інституції, яка не римується з його тенденціями, а за те бажав би ту звеличність перенести на державу. Вже в цій вихідно-декораційній дізгармонії добачуємо розбіжности між одним і другим амнестійним проектом. Український проект пропонує наділити політичних вязнів повною амнестією. А що дає урядовий проект?

Перш усього урядовий проект амнестіонує всі проступки і карн, довершені в Сх. Галичині в рр. 1918-19 (підчас польсько-української війни), себ-то амнестіонує засуджених польськими судами українців з часів, коли Сх Галичина в розумінні міжнароднього права не була складовою частиною Польщі. Льогічно і навіть з урядового становища беручи справу, амнестія повинна розтягатися часово щонайменше до 15. березня 1923, себ-то до хвилі внесення Радою Амбасадорів свого рішення в справі Сх. Галичини. Коли зважимо, що амнестія обіймає лише рр. 1918-1919, що від польсько-української війни минуло вже повних вісім літ, на протязі яких 99 проц. українських засуджених уже відбуло кари, наложені на них польськими судами, то у практиці ця постанова не матиме майже ніякого значіння.

Урядовий проект амнестіонує дальше „проступників" з рр. 1918—1920 на просторі, на якому обовязує російський карний кодекс, за протидержавні проступки, а головно за проступки, довершені в збройній боротьбі проти польської держави. (Іншими словами урядовий проект амнестіонує „проступників" з часів польсько-більшовицької війни, коли збройна боротьба проти польської держави не могла мати признак протидержавної боротьби, особливо на східних окраїнах, вже хоби тому, що та держава не мала ще означених границь на сході. Та хоч якою кучою є ця амнестія, то вона всетаки виключує: позбавлення життя, довершеного не як военної чинности, змагання до поширення комуністичного устрою і військові проступки. Так обмежена амнестія фактично зводиться до нулі.

Як бачимо, повна амнестія обіймає тільки проступки з рр. 1918—19 на території Сх. Галичини і проступки з рр. 1918-20 на просторі східних окраїн. Але ця повнота амнестії по суті виявляє її порожнечу.

Дальші артикули урядового проекту обіймають тільки постанови про частинну амнестію. А саме: урядовий проект пропонує тільки зменшення кари (одної третьої частини) для малолітніх (до 17 років життя), засуджених за змагання до поширення основ комуністичного устрою з виключенням непольських горожан, комуністичної пропаганди у війську і проступників, яким вимірено понад 4 роки тюрми. Як бачимо, амнестія вовсім не обіймає комуністів за винятком малолітних та й то з великими обмеженнями.

По суті амнестія на основі урядового проекту обіймає тільки дрібні переступства, як: переступства адміністраційні, переступства з позбавленням свободи до трьох місяців, пресові переступства легальних пресових органів, переступства за непошанування влади та зневагу урядовців.

Ось тільки говорить урядовий проект про політичних вязнів. Інші його артикули займаються звичайними злочинами і карними проступками, з яких деякі мають політичний посмак. В принципі виключуючи з амнестії в арт. 8 шпигунство, військові проступки, підбурювання до бунту, ухилення від військової служби (якщо спричинник опускає границі держави і перебуває за кордоном), дальше позбавлення життя з пімсти або охоти зиску, розбій, фальшівництво грошей, наклонювання до проституції, пачкарство, хабарництво і т. і., даруються в границях 8-ного арт. адміністраційні карн, гривни і тюремні кари до трьох місяців, половину тюремної кари, коли вона виносить більше трьох місяців, а менше одного року, третину кари у вимірі понад рік, доживотну тюрму замінюється на 15-літню вязницю, а кару смерти на доживотну тюрму. .

Ось урядовий амнестійний проект у цілости. В ньому звернено більшу увагу на звичайні злочини, хоч деякі з них мають політичний підклад (напр шпигунство, дезерція), — а меншу на чисто політичні проступки. Поспіх, з яким уряд „поспішився" зі своїм амнестійним проектом, доказує, що на ділі мається на меті не перевести амнестію, лише перепинити її здійснення.

Пос. Загайкевич в своїй промові закликав до відчинення тюремних воріт, до випущення на волю тих, що ввійшли в колізію з обовязуючими в сучасній Польщі карними кодексами на ідейно-політичній платформі, а уряд тільки частинно пробиває в тюрмах невеличкі щілинки, через які зможе пролізти тільки невеличка частина політичних вязнів. Очевидно, не є це ніяка амнестія, тільки часткова селекція вязнів під гомінкою фірмою „десятиліття реституції незалежности польської держави".

За дійсну амнестію треба дальше боротися, поборюючи опір уряду, який не хоче зі своїх рук випустити тюремних ключів.

КОНЦЕРТ МОДЕСТА МЕНЦІНСЬКОГО

відбудеться у Львові в салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка в четвер 24. травня ц. р. (Вознесення).

Програма і час подасться пізніше.

„T. S. L." на українських землях і ми.

II.

Якже представляється справа українського шкільництва на землях під Польщею? Якщо можна теперішний стан українського шкільництва схарактеризувати одним словом, то не буде пересади, коли назвемо його — невідрадним. Круглo 3.000 українських державних всенародніх шкіл спольонізованих і зутраквізованих; остало на папері біля 700, одначе й це число постійно тоншіє. Переважна частина українського учительства звільнена зі служби або відірвана від рідного пня й перенесена на захід і досі томиться на чужині, а між тим українське молоде покоління виховують чужі вчителі, які звичайно ненавистю дишуть до всього, що українське. Ні одної української учительської семінарії, ні одної української фахової школи, а тих кілька українських гімназій, що остали ще в спадщині по Австрії, висять — можна сказати — на волоску. Гроза їхньої утраквізації не минула, а безнастанні „проби", на які вони виставлені в ріжних нагод, між іншим і з нагоди численних т. зв. державних свят і в парі з тим безчисленні тяганини, слідства, арешти, розвязування кляс і т. д. і т. д. — все це наглядний показчик, до чого воно йде і що тим гімназіям загрожує...

Одиноким заборолом, одинокою фортецею проти усіх ворожих, денаціоналізаційних вязіхань на душі українського молодого покоління — є наша „Рідна Школа". Вона з одного боку на руїнах українського державного шкільництва творить в міру матеріяльних засобів своє рідне приватне шкільництво усіх типів по формі і змістові українських, а з другого боку курсами з діляниї українознавства, імпрезами, влаштовуваними для української дітвори й молоді чужих шкіл та по змозі її сплами, удержуванням і виховуванням української молоді по бурсах, доживлюванням та допомогою шкільними приборами, убранням й обувю незасібної дітвори і т. п. проводить величезну і серед теперішніх обставин незамінимну працю.

„Т. Ш. Л." у довоєнному періоді мало величезне значіння як провідний ідеольогічний чинник, що в душах польської дітвори й молоді защіплював високі ідеї визволення Польщі з під чужих заборів і бажання пожертвувати себе для цієї високої мети. Тепер, коли є вже польська держава а в ній польське державне шкільництво приготовляє молодь до обовязку супроти вітчизни — „Т. Ш. Л." припала інша роля, а саме: будити приватну ініціятиву, взивати до ділянці шкільництва всі розбіжні польські елементи, бути бойовою авангардою там, де державній владі з якихнебудь причин може не на руку завадно експонуватися і очевидно доповнювати працю державного апарату, ангажуючи до цього якнайширші верстви польської суспільности.

Для нас, що стратили майже всі свої довоєнне державне шкільництво й останнє вирвалене і находиться в стані постійної ліквідації, — „Рідна Школа" є всім. Вона заступає нам українське державне шкільництво і виконує супроти українців ті завдання, які супроти поляків виконувало „Т. Ш. Л.".

Якщо поляки з таким зрозумінням і пієтизмом відносяться до свойого „Т. Ш. Л.", що на його ґрунті устають всілякі роздори і міжусобиці, — то до якої міри міцнішим цементом для всіх розєднаних українців повинна бути нашa „Рідна Школа", в якій мірі більше повинен дорожити нею кожний українець без огляду на свою соціяльну чи партійну приналежність. Для великих і високих завдань „Рідної Школи" повинен кожний українець липати на бочі свої партійні і клясові амбіції!!...

Так повинно бути. А як представляється справа в дійсности? — Хоч у нас взагалі важко згуртувати всіх навіть для виконання якоїсь найнеобхіднішої праці навіть загальної філянтропійної натури, як напр. допомога голодуючому селу, допомога жертвам повені і т. п. бо й на тій ділянці не обійшлося без розбивання сил, — то давнішими літами у ділянці „Рідної Школи" всеж була можлива співпраця всіх українських верств і партій без огляду на їхні внутрішні ріжниці і суперечности. Від двох літ і тут обставини різко змінилися. А останні вибори до сойму положення ще більше затострили.

Здавалось, що по виборах наступить деяке успокоєння умів а між воюючими партіями і групами наступить необхідне затишя. Та до цього досі не дійшло. В передовиці „Діла" з 2. травня н. р. находимо характеристичну нашого відносин, яку з уваги на її вірність позволю собі зацитувати:

„Партійництво, внутрішня грызня — читаємо там — нищення всяких авторітетів, клеветництво і навіть особиста ривалізація та нечувано роздута атмосфера взаємного недовіря, підривають у самому зародку всяку плянову, на далеку мету обраховану працю, та примушують всіх наших засліплених партійців жити з дня на день. **Внутрішня міжпартійна політична боротьба зїдає в нас таку масу енергій, що її вже не вистарчає на позитивну працю над рятунком загроженої екзистенції народу".**

Якщо такий стан затяжного напруження і безнастанної непереборчивої внутрішньої боротьби впливає шкідливо на політичну ділянку нашого життя, — то далеко шкідливіший і далеко болючіший він у шкільній ділянці. При такому стані справи виглядає „Рідної Школи" на майбутнє дуже сумні.

Тому вже крайня пора, щоби на рідно-шкільній ділянці повстав у нас необхідний „Burgfrieden", щоби — парафразуючи польські 3-майські клічі, — кожний українець і кожна українка без огляду на стан і політичні переконання записалися в члени „Рідної Школи" і постійно кожного місяця складали для неї датки як милостиню, але виконували необхідний свій національний і горожанський обовязок.

Та ми повинні не тільки виконати свій особистий обовязок супроти „Рідної Школи", але також при всякій нагоді заініціювати збірки на її цілі (з нагоди різних зборів, свят, весілля, хрестин, ювилеїв, похоронів і т. п.), улаштовувати фестини, концерти, виставу і т. п. імпрези з доходом на „Рідну Школу", а наші фінансово-економічні товариства, млиночарні і кооперативи повинні призначувати на її цілі і проц. своїх брутто доходів та частину зисків. До сі тільки деякі установи виконують свої обовязки супроти „Рідної Школи", але слід довести до того, щоби всі обовязки виконали всі українські установи й приватні підприємства. Також українські ради по містах, місточках і селах повинні подбати щоби громадські ради вставляли в свої бюджети на цілі „Рідної Школи" певні суми подібно, як це робили й роблять нижчі комісарі й польські громадські ради на польські цілі.

Та на цьому не кінець. Принципіяльну працю по кружках „Рідної Школи" внаслідок повоєнної а опісля виборчої акції — слід розпочати наново й оживити діяльність повітових і місцевих кружків „Рідної Школи". Слід подбати, щоби в кожній громаді, де живуть українці, повстав діяльний кружок „Рідної Школи" та щоби всі українці без різниці стану і партії записалися в члени „Рідної Школи". Зокрема звернути увагу за приєднування в члени жіноцтва і молоді обох полів. Якщо вважимо, що по минішній день на 3.800 громад самої Східної Галичини є вписані 307 уконституованих і 122 заложених кружків „Рідної Школи", що на 7 міліонів українців під Польщею „Рідна Школа" нараховує заледви 25.000 членів, то є того стане ясним, що все досі зроблене, то лише капля в морі в порівнанні до того, що необхідно зробити, щоби весь український загал згуртувати під прапором „Рідної Школи".

Ніхто вам не поможе, як ми самі собі не поможемо. Нехайже клич: *„всі і все для „Рідної Школи"!* — буде пануючим в нашій українській суспільности.

Іван Герасимович.

Японсько-китайський конфлікт.

Досі важко було розібратися у внутрішній китайській міжусобиці не тільки звичайним читачем, але й публіцистам. Цілий ряд імен генералів, появних раз по цьому, раз по іншому боці і навіяли не причинявся до трудностів у розумінні тамошніх подій та в слідкуванні за ними. Тому то нічо дивного, що опис китайських подій належав усе до найнудніших і найменше цікавих.

Останніми днями зацікавлювання подіями на далекому сході в цілому світі значно оживилось. А оживилось тому, що на арену подій виступила збройно Японія. Виступ її заворушав перш за все всіх дипльоматів, зокрема дипльоматів тих держав, що в більшій або меншій мірі заінтересовані Китаєм і його багатствами, а з уваги на те і самим розвитком подій у нутрі Китаю. Якимже чином опинилася Японія на полі збройної боротьби з китайцями?

Японсько-китайський конфлікт зродився і розігрується тепер у китайській провінції Шантунг. Ця провінція належить до найбагатших у Китаю. Є вона і збіжевим шпихлірем для численних китайських провінцій і має копальні вугілля, заліза, олова та міді. Тому не треба дивуватися, що вже здавна всі великі держави намагалися осягнути якнайбільше впливу в тій провінції з уваги на її багатства. Англійці осіли твердо в місті Вей-гайвей, німці мали перед війною Кіао-Чао, а японці осадовилися між іншим в пристані Тсінг-Тав і в місті Тсі-Нан-Фу. Мають у тій провінції свої інтереси й свої точки опору також американці (Злучені Держави).

Коли полуднева армія ген. Чанг-Кай-Шека і т. зв. християнського генерала Фенга почала опановувати провінцію Шантунг, стала перед ними реальною перспектива обєднати весь Китай та зробити кінець перманентному авантурництву поодиноких генералів. Чомуж раптом така перспектива явилася? Тому, що Шантунг точніше його посідання є рівнозначним для долі Пекіну і Манджурії в якій панує неподільно Чанг-Тсо-Лін. Цього налякалася Японія, бо таке обєднання Китаю під проводом китайських націоналістів їм зовсім не на руку а до того воно привелоб скорше чи пізніше до японсько-китайського конфлікту за експльоатацію шантунгських багатств. Передбачуючи це все, Японія висадила на північному березі Шантунгу частину війська нібито під охороною оборони своїх концесій і своїх горожан перед наступаючою полудневою армією. Потім зажадала вона від китайців, щоби вони відсунулися від залізничної лінії, що лучить місто Тсі-Нан-Фу з портом Тсінг-Тав. Полудньово-китайська армія не послухала цього і таким чином дійшло до першої сутички між японцями й китайцями за опанування міста Тсі-Нан-Фу. Невеличка японська залога в тому місті мусіла здатися, а комендант її поповнив самогубство. У відповідь на це висадила Японія до Шантунгу цілу дивізію та відібрала місто. Останні вісти кажуть, що полуднева армія перейшла тепер знов у наступ.

Ось і ціло конфлікту. Тепер питання, хто його спровокував? З протестів японського (полудньово-китайського) і пекінського урядів вислапних до Ліги Націй з однаковим змістом проти японського насильства виходить, що завинила тут Японія. Її за ніжку ціну не хотілось допустити до обєднання Китаю а рівночасно хотілось за всяку ціну опанувати Шантунг для своїх специфічних політичних цілей. Справа японсько-китайського конфлікту з дня на день ускладнюється у міжнароднім розумінні тому, що Злучені Держави півн. Америки стоять непохитно по стороні Китаю і вислали на шантунгське побереже значні воєнні сили нібито для обсервації подій. Англія дивиться на японську авантуру крізь пальці та не має нічого супроти того, щоби увага двох її конкурентів на Далекому Сході, на Тихому й Індійському Океані, в Полінезії й на австралійських водах була на деякий час взаємно заабсорбована. В тому пору Англія могла б придбати для себе деякий колоніяльний капітал, використовуючи вміло японсько-американське напруження.

Та японська інтервенція в Шантунгу являла ще один дуже важний момент у еволюції теперішніх китайських подій, а саме той, що розбуджений китайський націоналізм є тепер у силі обєднати всі давніх розварених китайських генералів в обличчу зовнішної небезпеки для Китаю. Полудньова армія Чанг-Кай-Шека спрямувала проти північної армії Чанг-Тсо-Ліна, т. зв. манджурського диктатора. Коли прийшло до японсько-китайського конфлікту, що припинив розвиток акції полудневих військ проти Чанг-Тсо-Ліна, цей останній досі приятель Японії, завзяв проти неї крайньо ворожо становище і енергійно запротестував проти десанту японських військ у Шантунгу. Ця солідаризація Чанг-Тсо-Ліна зі своїм ворогом Чанг-Кай-Шеком в ситуації японських інтервенційних намірів є дуже знаменним явищем і вона може стати грізним моментом не тільки для Японії, але й для всіх інших держав, які мають якнебудь інтервенційні наміри. Китайський націоналізм протиставиться тепер уже загально всяким чужинецьким зазіханням на обмеження його політичної незалежности. На тому націоналізмі може зломити зуби не тільки Японія але й усі інші держави.

Жадайте французьких ПАПЕРІВ ДО КУРЕННЯ: JOB

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 16. травня 1928)

ОСВІТНА КОМІСІЯ.

(ік) Сьогодня перед полуднем радила під головуванням пос. Сергія Хрущького (Український Клюб) соймова освітня комісія. На денному порядку находився декрет президента держави про службове відношення учителів державних академічних шкіл. На вступі референт декретів пос. Бляндовський (1-ка) заявив, що з уваги на значіння 7-го уступу 44-го

ЮЛІЯН ПАВЛИКОВСЬКИЙ.

Українське рільництво на західніх землях і його змагання.

(З нагоди Свята Свободи і Свята „Сільського Господаря".)

В руках українського рільника скупчена львина частина національного маєтку українського на західніх землях. Український рільник творить тут найчисленнішу посідаючу і продукуючу верству. Його гараздом — це гараздом українського народу. Праця над розвитком українського рільництва — це праця над фізичним, господарським і культурним розвитком народу.

Характер українського рільництва на західніх землях вказує нам відношення української землевласности. На кожну сотню гектарів української землі припадає тут 98 гектарів на дрібновласницькі, а тільки 2 гектари на великовласницькі господарства. Українське рільництво це майже в цілости рільництво засноване на дрібній, у подавляючій більшости, селянській власности.

Розвій земельної культури у селян — ось головний шлях праці, по якім мусять ступати піонірн рільничого поступу серед українського чароду. Український рільник, цей споконвічний дідич української землі, не находиться сьогодні в повнім її розпорядженні. Тільки около 3/5 української національної території становлять варстат праці українського рільника. Поверх 2/5 землі остають ще у чужім — головно великовласницькім — посіданні.

На 13,420.000 га землі в пяти суцільно українських воєвідствах велика земельна власність має в році 1921 5,189.000 гектарів землі у свому посіданні, дрібна земельна власність понижче 50 гектарів площі має разом 8,231.000 гектарів*).

Серед великої власности приватна велика власність обіймає 3,996.100 гектарів, розділених на 3.672 маєтки. Один великовласницький приватний маєток займає в ідеальній пересічи 1088 гектарів землі.

Дрібна земельна власність розпилюється на 1,251.000 господарств. Ідеальний земельний наділ одного дрібного господарства доходить у пересічи до 6.5 гектара. Одначе ця пересіч не висвітлює належито недорового розподілу землі серед дрібної власности. Вона каже тільки, що одна великовласницька господарська одиниця є майже 168 разів богатша землею, чим одна дрібновласницька у розумінні польської статистики. (У статистичних виказах дрібної власности находимо теж малі фільварки і церковні землі до 50 гектарів площі.)

Нижче ідеальної пересічи земельного наділу одного дрібного господарства — отже нижче 6.5 гектара — стрічаємо на західно-українських землях около міліона господарств. Самих карлуватих господарств до 2 гектарів площі маємо тут 558.100 і малоземельних селянських від 2 до 5 гектарів площі — 409.100. Тільки отсі дві категорії творять разом уже 967.200 господарських одиниць, які терплять голод землі. Одначе мусимо підкреслити, що і господарства вище 5-ти гектарові на підмокліх землях Полісся, ялових пісках Волині й Розточа, в полосі верховинних не творять економічно самостійного господарства.

Господарсько-самостійною одиницею з точки погляду економії селянських господарств уважаємо таке господарство, площа якого може дати — при удержуванні одної пари робочих звірят — працю і прожиток одній селянській родині протягом цілого року. Таких господарств на західно-українських землях маємо дуже мало.

Залишаючися при механічнім статистичнім поділі, то є уважаючи тільки до 5-ти гектарові господарства економічно несамостійними, бачимо, що вони становлять около 80 проц. усіх господарств. Разом з рільничим — що правда нечисленним — пролетаріятом західно-українське село зберігає в собі около 1 міліона родин, або около 5 міліонів душ рільничого землею недостаточно або зовсім незабезпеченого населення.

Наслідком самого голоду землі переживає західно-українське село гостру аграрну кризу.

Криза отся, викликана нездоровим розподілом землі, прибирає чимраз більше на гостроті ще й наслідком неймовірної шахівниці парцель, як наслідку постійної дільби селянських господарств. Дрібнення селянських господарств в Галичині довело вже у 1911 році до того, що на около 1 міліон господарств на сході й заході припадало 19.340.321 парцель. Щезли селянські ниви, а в їх місце прийшли смужки!

На зах.-укр. землях не видеться ані підставових, ані подрібних меліорацій, не урухомлений є тут довгорічинцевий інвестиційний рільничий кредит, нема здорового дрібного кредиту для селянства. В поті лиця випрацьовує український рільник гріш на розмірно високі податки і данини державні та самоврядні, що більше, кервавицею своєю причинюється до забезпечення бюджетів міст. (Міські оплати за вїзд і постій.)

Не маючи належито розмірного й уліпшеного земельного варстату, не маючи грошевих засобів на господарські інвестиції і поглиблення та удосконалення своєї сільсько-господарської продукції український рільник, а в першу чергу українське селянство не може мимо свойого труду витягнути зі землі високого доходу.

Весь сирий дохід українських дрібновласницьких господарств сягає річно около 1.5 мілярда золотих в золоті, з яких 880 міліонів припадає на дохід з ростинної, а около 600 міліонів на дохід зі звіринної продукції. Колиж на около 7 міліонів українського населення на Західній Україні з рільництва живе 86.4 проц., то є поверх 6 міліонів душ — припадає на душу сирого доходу около 250 золотих в золоті річно. Є це сума, яка далеко не сягає пересічної квоти потрібної на покриття річної спожнви одиниці, обчисленої напр. для Галичини на 600 австр. корон в золоті на рік і на голову. Стан західно-українського рільництва при низькій життевій стопі селянства дозволює кинути на зовнішній ринок земледоди у рівновартости около 580 міліонів золотих у золоті, у тім на ростинні плоди припадає около 180 міліонів, на звіринні около 400 міліонів.

*) Українська національна територія під Польщею обіймає 137.135 кв. км. При наших розчисленні залишаємося при даних з 5-ти воєвідств і обмежуючи стан посідання великої власности станом посідання української великої власности, а стан посідання дрібної власности станом посідання чужої дрібної власности доходимо до властивих відношень українського і чужого землевласництва.

статті конституції та на підставі регуляміну не може реферувати комісії про той декрет, тому, що цей уступ конституції і відносний правне регуляміну протиставляться, а саме згідно з їхньою інтерпретацією взагалі нема предмету. Ближче пояснив це становище референт през ставник уряду (урядовець президії ради міністрів) д-р Пентак, зазначуючи, що комісія не має права виступати із внеском на зміну або ухвалення декрету, а може це прийти лише наслідком посольської ініціятиви. (Для пояснення подаємо, що 7 уступ 44 статті конституції говорить про відхилення сеймом декретів). Отже уряд не може погодитися, щоби декрети були розглядані сеймовими комісіями у звичайний спосіб, як усі інші внесен. Пос. Хрущький та інші члени комісії заступали погляд, що комісія, отримавши від сейму даний декрет, має право прийти на пленум сейму із внеском або зміни декрету, або відхилення, або затвердження його. З огляду на спротив частини комісії, голова комісії перенав справу до вирішення маршалкові сейму. Опісля пос. Дмитро Великановнч (Укр. Клюб) реферував внесок Українського Клюбу в справі ухвалення новелі до 68 статті шкільного закону. Він пропонував усунути в відносного уступу слова, що учителів можна переносити „для добра школи". На випадок, якщо комісія не схоче цих слів усунути, референт пропонував додати слова „явно учитель винен". В тому разі треба виточити учителеві дисциплінарне слідство і коли покажеться, що він не винен, то можна його перенести лише за його згодою". Згодом дискусії рішено відложити дальшу дискусію над цим внеском до вислухання опінії уряду в тій справі та трактувати її у звязку з рішенням службової прагматики.

ЗЕМЕЛЬНА КОМІСІЯ.

(ік) Нині зранку відбулося під головуванням пос. Остапа Луцького (Укр.Клюб) засідання сеймової земельної комісії в справі нагляду внеску Українського Клюбу, що говорив про негайну допомогу уряду на поправу саммини та передовсім на весняні засіви для дрібних сільських господарств у східних і південно-східних воєводствах. Реферував пос. Гр. Тершаковець (Укр. Клюб). В основному рефераті пос. Тершаковець представив загальний страшний стан нашого села та його причини у звязку з земельною політикою уряду. Отремо референт порушив політику Банку Рольного у Сх. Галичині, занедбання меліорацій та девастацію карпатських лісів, при чому ці дві останні причини спричинили останню катастрофальну посівь, далі тенденційну політику в розділі допомоги адміністративними чинниками і недопущення українських господарських організацій до участи в розділі державної допомоги. Дискусія тривала 4 години. Внаслідку внесено основно пропонованої референтом внесок.

ПЛЯКАРНЕ ЗАСІДАННЯ СЕЙМУ.

Видача комуніст. посла Сохацького.

(ік) На початку сьогоднішнього пленарного засідання сейму марш. Дашинський повідомив про зречення мандатів послами **д-ром Іваном Курівцем** (Український Клюб) та І. Шебета (вид.). У справі денного порядку пос. Генрик Бітнер (комуніст) вніс на заставлення точки: Обговорення про травневі подіїВнесок цей перепав. Опісля відповідно до комісії закордонних справ 13 законів про ратифікацію різних міжнародних умов. Потім пос. Чапінський (ППС) реферував справу вибору членів Державного Трибуналу. Комісія пропорцією систему Де Гондта запропонувала 8 кандидатів, м. і. **д-ра Ярослава Олесницького**, як представника Українсько-білоруського Клюбу. Пос. Врона (Отр. Хл.) заквестіонував пропорціонування системи Де Гондта. Наслідком того справу відіслано ще раз до конституційної комісії. Слідуючою точкою був внесок про виключення екзекуцій проти комунальних союзів. Той закон прийнято в другому і третьому читанні. Опісля пос. Дашинський (1-ий) реферував справу видачі судам комуністичного посла Сохацького. Суди домагаються його видачі за комуністичну агітацію і за наклик. до революції протягом останніх літ. Першим забрав голос пос. Семюк (Сель-Роб правиця). Він приступився зі своїм протестом до протесту „працюючого люду цілої Польщі", проти видачі Сохацького. Пос. Квапінський (ППС) протестував проти того, щоби тих самих комуністів допускати до складання ліст і вибирання послів, а з другого боку пропорціонувати супроти них давні царські привички. Пос. Г. Бітнер (комуніст) протестує проти того, щоби сойм пропорціонував „фашистівську диктатуру". Пос. Хам (Сель-Роб-лівиця) говорив про терор сойму, за що перервав йому маршалок промову. Дальше пос. Хам заявив, що про долю пролетаріяту рішає не сойм, лише „улиця мійська і вейська". (Голоси: Саме ми є на вулиці „Вейській". Сміх. — Будинок сойму находиться при вулиці Вейській). Пос. Гаврилюк (Білоруська Громада) протестує іменем свого клюбу проти видачі Пос. Західний (без клюбу) виголосив першу свою на терені сойму двохвилинтову промову, в якій заявив, що поки пос. Сохацький не отримає сатисфакції від уряду, заки уряд не перепросить його за свою поведінку супроти його особи в першому дні відчинення сойму, так довго не може бути мови про його видачу. (Сказано це було в такий спосіб, що викликало вдруге більше сміх, чим пос. Західний обтяжений посміхом покинув трибуну). Пос. Вольницький вніс на поіменне голосування. Цей внесок відхилено. У тайному голосуванні 167 голосами проти 162 видано судові пос. Сохацького. За видачею голосували 1-ше, ендеки, Х. Д., Пяст і НПР. Проти видачі всі непольські клюби, Отр. Хлопське, Визволення і ППС. Слідуюче засідання відбудеться імовірно 22. 5. п. р.

ЗА РОЗДІЛ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ.

(ік) Парляментарний клюб „Визволення" видав комунікат, у якому заповідає боротьбу проти безправних затій кліру та за приспішення реалізації постулятів про розділ церкви від держави. Одночасно „Визволення" внесловило пос. Путекові співчуття з приводу інтердикту, який кинув на нього епископат.

ФЕРМЕНТ У КЛЮБІ 1-КИ.

(ік) Сьогодня відбуваються наради в клюбі 1-ки. Передполудневом радила президія і ширша управа клюбу, тепер іде засідання пілого клюбу. В кульоарах сеймового клюбу праці і групою пос. Бойка з одного боку та групою послів-консерватистів з другого боку. Головний момент ферменту в клюбі має бути той, що в клюбі внеможливлена є воєна індивідуальна ініціятива. Покищо ще не видано ніякого офіційного комунікату про звіт із сьогоднішнього засідання.

20 ІНТЕРПЕЛЯЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

(ік) На вчорашнім засіданні зголошено у маршалка сейму 20 інтерпеляцій Українського Клюбу. З техн. причин подаємо їх список пізніше. Тут згадаємо лише, що між ними є дещо важні інтерпеляції, як: у справі замінення пяти клас української гімназії в Станиславові, з справи адм. репресій проти учителів, у справі злоупотреблень відділу КОП-а, в справі розв'язання читальні „Просвіти" в дрогобицькому повіті, в справі різних злоупотреблень шкіл шкільних анкет і декларацій і т. д.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 15. травня 1928)

ПОВАЖНА НЕДУГА ШТРЕЗЕМАНА.

(ік) Німецький міністр закорд. справ Штреземан занедужав. Лікарі видали комунікат, із якого виходить, що недуга міністра є дуже поважна. Можливо, що вона розвинеться у шлунковий тиф. У звязку з тим у найбл. тижнях міністр не зможе займатися ніякими справами.

СВЯТКУВАННЯ САМОСТІЙНОСТИ ЛИТВИ.

(ік) Вчора розпочалося на вулицях Ковна урочисте святкування 10-літнього ювілею самостійности литовської держави. Польська преса з обуренням подає, що у літ. святі беруть офіціяльно участь старшини німецької райхсвери.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ЛИТОВЦІВ.

(ік) При відїзді польської делегації в Ковна, де вона була на переговорах із литовським урядом, прибулі на перони литовські студенти обкидали вагон польської делегації яйцями. Після відїзду литовська поліція перевела арештування.

БЛІДНЯЦЮ подокротність усу вас, дідає змінною, відчиваючо, побудимує апетит, незамінний середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хінно-залізне на еспанській малазді. До набуття у всіх аптеках і дротуєніях. Ціна на фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власній інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хінно-залізне. Laboratorjum chem.-farm. Mgr. M. Krzyształowski Tarnów. 52 7

ВЕЛИЧЕЗНА ПОЖЕЖА В РУМУНІЇ.

(ік) В Румунії вибухла пожежа у околичних тамошніх нафтових копальнях. Пожежу видно у проміні кількох км. Цілі околиця загрожена. Досі ще не обчислено, скільки людей згинуло у пожежі. Величезні втрати досягнуть буквально кожної хвилі.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Свідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, кинвечча ч. 1141.

НОВИНКИ

— **Свячено на Личакові.** Пишуть нам. Дня 13-го травня влаштували наші товариства на Личакові традиційне свячене, на яке явився Вісн. Митрополит, фундатор тамошньої школи та читальні. При захвітаних воротах зустріли Митрополита дітвора захоронки та школи „Р. Школи" з питаннями. У гарно прибраній салі повитав Гостя голова читальні с. Галинт. Промова митрополита зробила велике вражіння; потім він дівився з усіма вйцем, для кожного найдовше відповідне слово. Як згодом довідала митрополита весіли в поручинки ріжних товариств і запрошені гості, разом яких 200 громадян. В пригоді свячного гості зібрали між собою більшу суму на розбудову помішки товариств. Виповіданнями виконавців промова мішанина з Галицьких Пасік, Бальницького як відпоручника новозаснованої там захоронки ім. Котляревського (у чому багато праці поклав п. І. Герасимович) в присутности щоби наша інтелігенція більше цікавилась передмістями. Організаторам слята належиться окрема подяка за поклідну працю. — Е. І.

КАВАРНЯ „ВАРШАВА"
Нині цікавата зміна програми.

— **Львівська хроніка.** З ролі львівці дістав шведський помічник Хуген за те, що постріляв у камірі вбивства. 18-літню модистку Шатівну, в якій кохався довго, але без взаємности. Хуген погрожував їй смертю, додаючи, що його певне звільнять від кари, як не було на аналогічних „любовних" процесах. — З дні тривавне розправа проти добірного злодійського товариства: 23 ох злочинців, що вели ошвальну „діяльність" в останніх двох роках по чужих домах і крамницях. Боронять їх 8 адвокатів, а до розправи покличано 30 свідків — Санітарно-обичаєвий відділ поліції арештував 12 кіїок, що вели по нічних львівських незаконницю торгівлю своїм особом, а крім цього торговельного помічника, що мав на совісти видавлену дівчину.

— **Просвіщіональна хроніка.** У Городолі застрілився місцевий ветеринар д-р Ратгаз, у розпуці, що почали його підозрівати у злочинстві своїм становищем. У цьому ж місці кілька днів тому рівницький помічник Штахер пробив ножем Оксану Голінку, в якій безнадійно кохався. Голінка вмерла; Штахер сам поранений, у шпиталі. — У Красним біля Грималова брат мельника Лічінга збив його сокирою; кажуть, що брат ненормальний.

— **В дні свята Свободи** вогонщі дня 16-го травня 1928 уладжує Красне Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові з нагоди **Свята „Сільського Господаря"**, що в тім дні відбувається по всьому краю. Дискусійний вечір на тему: „Постулати нашої аграрної програми і роля „Сільського Господаря" в економічному відродженню західно-українського села". Дискусію зачинає доповідь на цю тему президента Товариства інж. Юліяна Павлітовського. Час: година 6-та вечором. Місце: Салі Української Бесіди, вул. Рутовського ч. 22. І. пов. Проситься всіх, що інтересуються долею українського села та українського кооперативу, прибути на цей вечір та участю в дискусії причинитись до ширшого пропагування кооперативної ідеї в практичному житті. 2212 1-1

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкурсиційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 24—30

Театри.

Міський великий театр:
16-го т. 7:30 веч. „Тартюф" Моліера.

Міський „Театр Новин":
16-го т. 8. веч. „Кохання в маю", прем'єра.

КІНА.

„Апольо": Біржа кохання".
„Лев": „Навільниця князя Бориса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Пат і Паташон, як підпори престолу".

Дописи.

САМБІРЩИНА. (Повітова довірочна нарада УНДО в Самборі.) Дня 10. травня т. р. відбулася в Самборі довірочна нарада мужів довіря та прихильників УНДО самбірського повіту. Присутніх було понад 210 осіб. Проводив головою Повітового Комітету п. Тарнавський, а референтами сенатор Татомир та посол Терлаковець. Обоє бесідники обширно представили зібраним політику польських урядів на українських землях і становище Українського Клюбу до того уряду та здали звіт з діяльности Українського Клюбу, яка в протесті проти поневолення українського народу, проти кольонізації українських земель, проти нищення українського шкільництва та проти нищення громадського самоврядування. Далі візвали обох промовці всіх присутніх до єдности, вказавши на нову небезпеку, яка йде на наші землі під фірмою польських рільничих товариств, до яких полякі стараються перетягати наші несвідомі маси, а щоби цьому запобігти візвали промовці присутніх до засновування кружків „Сільського Господаря" по селах. Після промов завязалася дискусія на організаційні теми, а вкінці ухвалили присутні резолюцію, в якій висказують подяку о. сен. Татомирові та пос. Терлаківцеві за їхню працю та повне довіря до Української Парляментарної Репрезентації. Після вибору двох делегатів на Народній Зїзд відспівано національний гимн і закінчено Збори. — Дня 22-го квітня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче у Волощі. Реферував о. сен. Татомир. Після звіту з діяльности Української Парляментарної Репрезентації зявилася оживлена дискусія, в якій присутні одобрили тактику Українського Клюбу. Присутніх було понад 200 осіб.

РОГАТИНЩИНА. (Повітовий Народній зїзд в Рогатині). Дня 6-го травня т. р. відбувся в Рогатині при участи 627 відпоручників зі 47 сіл рогатинського судового повіту в великій салі Української Каси величавий Повітовий Народній Зїзд УНДО. На зїзді явилися посли болочівського округа о. д-р Пеллїх, Олександер Вислоцький і Степан Кузик. Зїзд відкрив многозаслужений і довголітній провідник повіту о. крилошанин Степан Городецький привітом для послів, в яких вказав на завдання нашої посольської репрезентації. Від вибраного президиства витав послів інвалід УСС. Василь Сїнецький. Після вибрання президії набрав голос посол о. д-р Пеллїх, який обговорив висліди виборів, потім посол Олекса Вислоцький реферував справу міжпартійних відносин та справу оборони проти кольонізації наших земель мазурами, а вкінці посол С. Кузик здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Посольського Клюбу і вказав на відношення Посольського Клюбу до польського правительства, в якому Клюб придержується лінії, зазначеної в його праводержавній заяві. Дальше обговорив посол Кузик напрямні організаційної праці на будуче. Промови послів викликали серед присутніх велике одобрення, чого доказом були часті невгавакучі оплески. Над рефератами послів завязалася оживлена дискусія, в якій забирали голос М. Ліщак з Залєщ, директор Романів з Чесник, Семен Мельник з Пукова, Степан Харишин з Бабухова, Панько Лилька з Жовчева, Дмитро Романів з Лучинець і Степан Сахно з Рогатина. Повітовий Народній Зїзд ухвалив одноголосно резолюції, якими представники рогатинського судового повіту одобрюють дотеперішню тактику Українського Парляментарного Клюбу, вказують всіх послів українського національного табору до створення без різниці на партійну приналежність одного Українського Національного Клюбу, протестують проти польщення українського шкільництва, протестують проти дотеперішньої кольонізаційної політики, домагаються переведення парцеляції ґрунтів великої земельної власности тільки між місцеве українське селянство, протестують проти підвищування ґрунтового податку, домагаються повної амнестії для всіх політичних вязнів, привернення інвалідських і вдовично-сиротських рент громадянам української народности, продовження терміну реєстрації інвалідів та зрівняння платень австрійських емеритів з емеритами польськими. Після ухвалення резолюцій вибрано ширший партійний повітовий Комітет, зложений з 50 представників різних сіл повіту та тісніший Комітет. На цьому провідник замкнув нараду, а зібрані по відспіванні національного гимну розійшлися домів. Після наради відбудеся засідання ширшого і тіснішого Комітету разом з послами, на якому намічено працю в повіті на майбутнє.

Учасник.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7819.

Спорт і руханка.

Попис львівського „Лугa".

В суботу 5. ц. м. в домівці Т-ва „Луг" при вул. Коперника ч. 5. відбулися дальші змагання (півфінал) за допущення до змагань за мистецтво. Ці змагання були продовженням змагань із суботи 28. квітня ц. р. У вазі пера виступила перша пара Копюх з Тайліхом. Побідив Тайліх в 4-ох мінутах. У вазі легкій виступив Корлуба і Цяр. Ця боротьба була найзавзятіша і тривалась нерівним по 20 мінутах. Третя пара у вазі середній Панкевич з Морозом. Побідив Панкевич у 15 мінутах. У півфіналі боксу виступили у вазі птиці Вежбінський і Скібівський. Побідив на пункти Вежбінський. Друга пара: у вазі пера Кузяк і Оздінюк. Побідив Кузяк на пункти. У другій парі у вазі пера виступив Зубач і Гладкий. Побідив на пункти Зубач. У вазі легкій виступив Ніжанковський молодший з Фуглевичем. Побідив на пункти Ніжанковський.

В неділю 6. травня відбувся весняний попис львівського „Лугa" на площі Сокола-Батька. Сприяла погода, тому видїлів було около 1.500. Програма попису була рішуче за довга; передовсім багато часу зайняли змагання. Програма зачалася вправами Луговичків топірцями, Луговичок хустинами і вправами вільноручними. В цих вправах (головно Луговичків) видно було замало вишколення і вони виходили досить нерівно. Зате дуже ефектовно вийшли вежі Луговичків на драбині і вежі дівчат на коні.

Поміж змаганнями тяжкої атлетики й боксу виступили Луговички з ритмічними вправами до пісні „Ой у Лузі червона калина"... До цих вправ виступили оба відділи львівських Луговичок. У першім відділі видно було більшу вправу, бож це давні Луговички, хоча і другий відділ Луговичок був добре підготований. Ритмічні вправи — це загалом найкращі вправи легкої руханки.

Дальше йшли змагання в боксі, у нас дуже мало популярні. У вазі птиці виступили Вежбінський і Скібівський. Побідив Скібівський на пункти. У вазі пера Ніжанковський і Кузняк — побідив провідник боксерського кружка при львівській „Лузї" Кузняк на пункти. У вазі пера: Фуглевич з Гладким — побідив Фуглевич на пункти. У вазі середній виступив Петноцький і Ніжанковський старший. Побідив Петноцький „нок-аут"-ом. Ніжанковський упав і зімлів, так, що з трудом його винесено. Це перший „нок-аут" взагалі у всіх боксерських змаганнях, які дотепер відбулися у Львові. Публіка сливілізувалася, коли побачила, як виносять змагуна. Але бокс має свої права. Такі сцени є всюди в світі на порядку дня.

По змаганнях відбулася роздача нагород. Сотня Луговиків вистроїлася перед трибуною. Заступник гол. Ю. Мамчак здав звіт голові львівського „Лугa" М. Козланюкові і тоді викликано мистців важкої атлетики: І. Мамчака, М. Кордубу, Я. Панкевича і мистців боксу: Скібівського, Кузняка і Петноцького. Всі вони дістали перші нагороди-медалї важкої атлетики і боксу на жовто-синіх стяжках з написами „Мистецтво Лугa — Львів — 1928". Друге місце у важкій атлетиці заняли Тайліх, Цар і Мороз. У боксі: Вежбінський і оба Ніжанковські. Всі вони дістали грамоти.

Дальше йшли гарні мішані вправи малих Луговиків і малих Луговичок. До вправ виступили діти в цей спосіб, що один ряд був зложений з хлопців, другий з дівчат. Під такт тої самої музики (до речі: дуже невідповідної) дівчата робили одні вправи, а хлопці другі, що творило одну гармонійну цілість.

Уже смерком відбулися три дальші точки: вправи Луговичок на коні, вправи Луговичок палицями і Луговиків списами. А наконець, коли вже зовсім темніло, виступили всі руховики(чки) львівського „Лугa" в числі понад 100 осіб до мішаних вправ. Вправи ці з усіх збірних вправ випали найрівніше і найкраще, але їх мало хто бачив, бо публіка в міжчасі розійшлася.

Лугова організація у Львові підготовляє в цьому році на день 10. червня велике Лугове Свято при участи богатьох сільських і міських Лугів. Перед Святом відбудуться ще Лугові змагання у всіх ділянках легкої атлетики і спорту за мистецтво Лугової організації.

ОПОВІСТКИ.

Ситківкові токи на площі Сокола Батька цього року перебудовано для найбутніх красових ситківкових змагань. Ціни дешевші як деінде. Спішіться з замовленнями, щоб не жалувати. — Заряд площі С.-Б. 2190 2-2

Отсим подаємо до відома, що традиційний Тиждень Дитини враз з відсвяткуванням 10-літнього ювілею філії Українського Краєвого Товариства Охорони дітей і опіки над молодю відбудеться в днях від 10—17 червня ц. р. — Видїл. 2192 2-2

Старшина Кружка „Рідної Школи" в Рогатині відкриває з днем 21. травня (понеділок) підготовчий курс до гімназії, який буде тревати аж до дня вступного іспиту до гімназії т. є. до 28. червня, отже 5 і пів тижня. Наука на курсі безплатна. Курсанти можуть одержати приміщення та харч у місцевій гімназійній Бурсі за оплатою 20 зол. за весь час. Зголошуватися можна кожного дня в урядових годинах у канцелярії Дирекції української гімназії в Рогатині. 2185 3—3

40-літний товариський зїзд. Товариші, що зложили іспит зрілости (матуру) перед сорок літами в гімназії в Стрию в 1888 р., звертають зголосити до кінця місяця травня (мая) на руки товариша д-ра Фіхнера в Стрию свою участь у товариському зїзді, який пропонуємо на день 8. липня ц. р. до Стрия. — *Д-р Н. Фіхнер*, адвокат у Стрию, *д-р В. Охримовнч* адвокат у Львові, *А. Старкевич*, президент Окружного Суду в Золочеві. 2211 1—2

Загальні Збори УССК. відбудуться в в четвер дня 17. травня в год. 8:30 рано в авд. „Академ. Дому". В разі браку компляту відбудуться в год. 9. без огляду на число учасників. — Е. Жарський голова, Мішкевич секр.

Книговодець з довголітньою практикою в кооперативах: кредитових, споживчих, молочарських і продукційних, пошукує від 1. червня 1928 заняття. Зголошення приймає Бюро посередництва праці при „Повітовій Селянській Спілці" в Косові к. Коломиї. 1—1

На „Рідну Школу" зложив Вп. Осип Стефанович, власник фірми „Роман Зубик" у Львові 100 зол. замість вінця на домовину бл. п. Івана Козака, інспектора Т-ва обезпечень від випадків. Жертводавцеви складає щиру подяку Головна Управа. 2207

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані охайно продає Ю. Ломага, Львів, Сенкевича 9. 2062 8—10

ПОЗІР! ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ! ПОЗІР!
Інж. архітект Лев Левинський Інж. Радник Маріян Козаневич
уп. будів. Львів, Содова ч. 3. Гребенів к. Сколього.
Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плянн, кошториси, посередництво
2038 **в купні будівельних парцель** — негайно полагоджують. 7—8

ГОДИННИК ВАШ було найлїпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, вул. Марійська 5. — З провінції присилати почтою. — Старорежимні дамські годинники переробляємо модні дамські годинники на ручні. 3 б 84-7

ПОТРІБНИЙ приватний сотрудник в парохії Мишковичі дек. Микулинецького. о. Корнило Бачинський, Мишковичі п. Микулинці. 2204 3—3

МАЙСТЕР пекарський з довголітньою практикою у веденню пекарні, здібний робітник, тверезий, справний в книговодстві ґаздує сталого заняття. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „стале заняття". 2183 2—3

ПОТРІБНА молода, дагідна особа до виїзду до Італії з хорою жінкою. Надгорода 50 зл. дол. і ціле утримання. Пожадана грошева кавція. Зголошувати до Адміністрації „Діла" під „Італія" з поданням адреси і часу побачення. 2206 1—1

АДВОКАТ д-р В. Загайкевич в Перемишлі пошукує рутинованого, по змозі з правом субституції, конципієнта від дня 15. червня 1928. 2208 1—1

ЕМЕРИТОВАНА вділовa учителька глядає помешкання при родині на провінції або у Львові. Може бути подальше від центра міста а навіть на передмістю. Зголошення під „Учителька" до Адміністрації „Діла". 2209 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1038 Пересвітлення Рентгеном. 11—9

НАЙНОВІШІ **ДІТОЧІ ВІЗКИ** виконує **Е. КІК** Львів, Жовківська ч. 17. полагоджує всякі направи і виміни. 4-5

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів Осолїнських ч. 4 2648 4—12

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безгляднo найкращою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських робіт. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолянї і Парижі золотими медалями.
1335 Скрізь до набуття. 18—9

Приймемо негайно ФАХОВОГО СИРОВАРА.
Референтуємо тільки на поважну силу обізнану з виробом усякого рода твердих і м'яких сирів. Зголошення з відписами свідоцтв і практики слати до:
„Покутська Спілка Молочарська"
2188 Битків. 2—2

ПОДІЛЬСЬКИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ
В ТЕРНОПОЛІ
оголошує конкурс на: 1) директора-управителя організаційного відділу і 2) організатора-інструктора. Від кандидатів вимагані: вища фахова освіта, добре виховання, знання книговодства, а від кандидата на директора також довша практика при ПСК. на самостійній ведучій організаційного відділу. — Платня після умови. — Подання удокументовані вислати до 15. червня ц. р. до ПСК. Тернопіль вул. Мікевича ч. 11. 2197 2—2
Надзірна Рада і Дирекція ПСК.

Присилайте передплату!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Союзу українських брутовців і власників нафтових теренів „Підойма"
В ДРОГОБИЧІ

відбудуться дня 28. травня ц. р. в год. 11. рано в салі „Нар. Дому" в Дрогобичі з таким порядком дня:

1) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт Дирекції за рік звітовий 1927 і уділення абсолюторії, 3) Вибір 4-х членів Надзірної Ради, 4) Внесення і запити. На випадок браку компляту, передбаченого статутом, Загальні Збори відбудуться тогож самого дня, в тім самім льокалї в годину пізніше, т. є в 12-ту год. в полудні, без огляду на кількість учасників, з тим самим порядком дня.
1—1 2205

ДИРЕКЦІЯ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10

Ч. 109 (11.362). Львів, пятниця 18. травня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кредитова петля.

Львів, 17. травня 1928.

Виповідження кредитів Банком Господарства Краєвого і Польською Касою Ощадности українським центральним кредитово-господарським установам (Центро-Банк, „Народня Торговля", „Дністер" і „Центро-Союз"), а через них і всій нашій кредитовій та споживчій кооперації, є одним з найяскравіших ходів польської політики в післявиборчому періоді. Очевидно, розкриття нами ходів польської кредитової політики називає проурядова преса („Іл. Курер Цодз." з 17. ц. м.) „юдженням" і „підбурюванням". Мовляв, „здержання кредитів" наступило „у звязку з устійненням обсягу компетенції державних банків" і передачі кредитування українських кооператив Банкові Рольному.

Коментар проурядового органу не відповідає дійсности. Не про „здержання кредитів" тут іде справа, тільки про виповідження всіх кредитів в сумі около 500.000 зол. і домагання їх звороту. Найцікавіше в тій цілій історії є те, що виповідження кредитів наступило саме на переднівку, коли село не доїдає, а в багатьох околицях уже й голодує. Виповідження кредитів наступило саме в хвилі, коли село потребує нових і то великих кредитів на проживлення людей і худоби та на нові засіви. Виповідження кредитів наступило після великої минулорічної повеневої катастрофи, якої наслідки вся країна незвичайно гостро відчуває саме тепер, після важкої зими, яка погребала всю озимину, на весні, яка заповідає найчорнішу майбутність нашому селові і всій нашій країні. Вимовляти в такий час кредити, витискати зі зруйнованого і смутком та недолею поораного села пів міліона зол. на переднівку — це вже не „устійнення компетенції державних банків", але затиснення петлі над українським селом, над його провінціональними і центральними установами. Розпускання поголосок, немов то кредитування українських кооператив передано Банкові Рольному є хіба жартом або глумом, бо Банк Рольний ще перед виборами стягнув кредити від українських установ, одночасно замикаючи дальше кредитування.

В тому є своя ланцюгова система і обдумана мета, щоби притиснути і пригнути українські чинники. Видно, що навіть балачки про підтримку господарської ділянки є пустим звуком. Поминаємо факт, що й ті кредити були ліліпутні не лише у відношенні до мінімальних потреб нашого населення, але й у порівнанні з висотою передвоєнного кредитування. З другого боку аж тепер виявляється, що обережність наших централь у здобуванні й використовуванні польських кредитів була наскрізь оправдана. З приводу тієї обережности в деяких наших колах змагалися нарікання на управи наших централь. Мовляв, вони не лише не здобувають нових кредитів, але й уповні не використовують вже признаних. Ненадійне вимовлення використаних кредитів доказує, якою передбачуючою була поведінка наших централь і якими неоправданими були ті докори. Не важко уявити собі положення, в якому найшлисьби наші установи, колиб ті домагання звороту кредитів на переднівку обіймали не 500.000 зол., але 3—4 мільони. Тоді справді над нами затягнуласьби кредитова петля з усіми вельми скрутними наслідками такого важкого положення. А так, хоч як не в пору прийшло вимовлення кредитів і домагання їх звороту, то всетаки нашим установам вдасться перенести цю штучну кризу без якихнебудь потрясень. Тільки, що наше населення всетаки відчуе благодать польської кредитової політики, бо зовсім природно, що наші установи не будуть в спроможности видатніше прийти населенню з допомогою в цьому незвичайно критичному моменті.

Ясно, що кредитові несподіванки Банку Господарства Краєвого (б. Банку Краєвого Королівства Галичини і Володимирії) повинні примусити нас до обдуманої акції у відношенні до цеї інституції. Банк Господарства Краєвого повстав з Банку Краєвого, який був виключною власністю галицького населення, який здвигнено його засобами з призначенням служити інтересам та заспокоювати потреби галицького населення. Загарбання того банку, тієї власности Галичини польським урядом і перетворення його в загальнодержавну кредитову інституцію сучасної Польщі з покривдженням галицького населення взагалі, а українського зокрема, довершено без правних основ. На цей оригінальний перехід краєвої інституції в руки держави ми вже нераз звертали увагу на цьому місці. А якою є кредитова політика цього банку у відношенні до українського населення, свідчить про це цілий ланцюг фактів, якого короною є вимовлення українським установам кредитів на переднівку.

Банк Господарства Краєвого в значній частині є власністю українського населення, є його майном, як і все краєве майно передвоєнного „королівства Галичини". Тимчасом те майно служить всьому іншому, тільки не українському населенню. Ясно, що галицько-українське населення не може ставитися безучасно до цеї преважної справи. Найвищий час розпочати заходи з метою ревіндикувати те майно. До цеї пори не було манданта, не було повноважника галицько-українського населення, який мав би право й обовязок оспорювати цю реквізицію чи конфіскату польського уряду з ери Вл. Грабського. Тепер маємо свою парляментарну репрезентацію, маємо мандантів галицько-українського населення, яких правом й обовязком є поробити всі заходи з метою привернути правний стан і звернути населенню його майно.

Віримо, що українська репрезентація в найкоротшому часі поробить всі кроки — як у польських інстанцій, так і в міжнародньому Союзі Народів, щоби охоронити галицько-українське населення перед втратами, припинити руйнуючу кредитову політику банкової інституції, здвигненої в значній мірі нашими засобами та перетяти той аркан, яким нас хочуть здавити, а щонайменше поставити в колінопреклонну позицію.

За Українську Академію Наук.

I.

Київ, дня 8. травня 1928.

В ім'я цеї думки, що Академія Наук в Київі є добром цілого українського народу, без огляду на кордони, пишу кілька слів про її минуле і сучасне, спираючись головно на урядових даних, або опублікованих у пресі повідомленях. Може вони й не веселі, але правді треба глядіти в очі, а люди, яких доля поставила на чолі цеї дорогої нам усім інституції, нехай призадумуються над цими стрічками.

Беру „Звідомлення Української Академії Наук у Київі за 1925 рік" (вид. 1926 р.) і читаю на стор. 4. таке: „Новіх дійсних академиків обрано за минулий рік чимало. Штатних (з платнею) правда, лиш двоє, обидва на Соціяльно-Економічному Відділі: Леонід Миколаевич Ясинопольський та Йоакіній Олексіевич Малиновський. Але нових, позаштатних академиків обрано 11, а саме: На Історично-Фільольогічному Відділі — В. П. Бузескул та С. Ф. Ольденбург (неодмінний секретар рос. Академії Наук); на Фізично-Математичному Відділі — О. П. Карпинський та В. О. Стеклов (президент і віцепрезидент Рос. Акад. Наук), І. П. Бородін, В. К. Залеський, О. П. Сівєрцов, Л. В. Писаржевський та ще двоє закордонних — Ів. Горбачевський та К. Стормер (Норвегія)".

Пригладаючися цему спискові й бачимо, що по національности на тринацять академиків обрано в 1925 р. одинацять росіян, одного українця (Горбачевський) і одного норвежця (Стормер).

Таке діялося роками і тоді, коли проводив Академією за гетьманських часів акад. Вернадський, що дуже мало признавався до українства і ми привикли вважати його за росіянина і за короткого проводу акад. Василенка, в вже найбільше російських учених попало в Українську Академію, за проводу тріюмвірату: Липський, Єфремов і Кримський.

Воно ясне, що бувають нагоди, як напр. двісталіття російської Акад. Наук, де зайшла потреба відзначення трьох її членів (президії) і це кожний із нас зрозуміе. Але чому в одному році пошановано аж одинацятьох росіян вибором в члени Академії — це було би для загалу українців загадкою, якби нам щоденне академічне життя не вказувало, що президії залежало на тім, щоби мати з боку російських академиків як найдальше йдучу підтримку.

Двох українців, що стало мешкають у Київі, в які беруть живу участь в академічних виданнях і наділені титулами: членів-директорів: Евгена Тимченка і Ол. С. Грушевського неодмінно не допускається до вибору на дійсних, штатних академиків, хоч перший із них сьогодні найвизначніший мовознавець, а другий незвичайно пильний і совісний історик-дослідник. А побіч них працює у виданнях Академії чимадо інших поважних учених-українців, яким не поталанило подобатися бувшому президійному трюмвіратові.

Не можна поминути обставини, що російські учені, замешкалі від десяток літ у Київі, не вчаться і не хочуть вивчитися української мови, хоч їх наділено не тільки найвищою академічною почестю, але й віддано їм пребарні приміщення на їх лабораторії та платню, звязану з титулом академіка і катедрою, яку займають. Можнаб навести навіть імена членів Академії, що визначаються українофобією, а їх провели в штатні члени два визначні українці — Єфремов і Кримський.

Народній Комісаріят Освіти завважив по обслідуванні, переведеним Юр. Ів. Озерським, головою Укр. Науки, що відносно національного складу академиків — „з усієї скількости 84 — більшість їх складу — не українці", що „серед тих членів Академії, що перебувають в межах УСРР, більшість є також не українська", що навіть в теперішньому більше-менше постійному складі спільного зібрання (в Київі) українських учених притягнено „ледви чи 1—2 голови більше половини", що „серед українських академиків (із 39) лише 20 пишуть українською мовою".

Цифри невсесні, хоча Нар. Ком. Освіти навіть усіх, так званих малоросів, причисловав до українців. — Для мене особисто годі було дізнатися, яких членів переведено в Академію за перші чотири місяці 1927 року і на скільки число росіян знову збільшилося, можу тільки завважити, що вже назначено двох нових російських академиків: де Метца (київського фізика) і Волковича (лікаря). Очевидно, Тимченко і Оляк, Грушевський можуть почекати... мабуть тільки тому, що вони... українці.

Із „Звідомлення Української Академії Наук у Київі" за 1926 рік стор. 102, 110 і 114 бачу, що під оглядом національного складу найкраще виглядає ще „історично-фільольогічний відділ", де засідають українці: Кримський, Єфремов, Багалій, Мих. Грушевський, Лобода, Новицький, Степан Смаль-Стоцький, Кирило Студинський (разом 9). З росіян обрані до цегож відділу: Пєретц (говорить українською мовою), Бузескул, Ольденбург, Шийт (4). Окрім цего засідають тут француз Мейе (1) і чех Полівка (1). — Разом на загальне число 14 академіків — вісім зпоміж них є української народности.

Значно гірше стоїть справа з „відділом соціяльно-економічним". До українців причисловуються тут академіки: Василенко, Гетуха, Дністрянський, Воблий (останній із групи „малоросів"), разом 4, а росіян: Гуляров, Малиновський, Ясинопольський, Грабар, В. Ф. Фавстович Левицький і Солнцев отже в числі шести (6).

А вже найсумніше стоїть під українським національним оглядом „відділ фізично-математичний". З українців застрічаємо тут прізвища: Тутковського, Корчака-Чепурківського, Кащенка (малорос), Горбачевського, Заболотного, Симиренського, Степана Тимошенка (з Америки), Липського, разом 8.

Зі те росіян маємо тут без міри і без ліку. Входять сюди: Вогчал, Крилов, Пфеффер, Плотников, Срезневський, Фомін, Шапошников, Шмальгавзен, Бородін, Вернадський, Данилевський, Тарнинський, В. Кистяківський, Козлов, Кудрявцев, Мельников-Разведенков, Навашін, Нікольський, Павлов, Писаржевський, Северцов, Старков, Яковлевський — разом 23. Засідають у цьому відділі ще два Л німці: Граве і Ейхенвальд і норвежець Стормер (1).

Як деякі росіяни відзначувалися за що пошану, що їх обрано академіками, нехай послужить така подія. Для акад. Багалія складано з нагоди ювілею спеціяльний збірник. Коли до участи запрошено акад. Бернштайна, математика з Харкова, він відповів, що готов прислати невелику статейку, одначе „под запрещением переkладать ее на украинский язык". Цего вже було за багато навіть для вирозумілого під цим оглядом акад. Кримського, але він не вважав умісним відповісти акад. Бернштайнові. Ювілейний збірник у честь акад. Багалія появився без російської праці акад. Бернштайна.

Коли зведемо підсумки, то всіх українців у трьох відділах є 8+4+8 разом 20, росіян 6+6+23=35, інших народностей 2+3=5, значить українців у складі Академії на 60 дійсних, штатних і нештатних членів тільки 20, отже одна третина. Не беру я в рахунок членів-кореспондентів Академії, бо вони не мають ані активного, ані пасивного вибору і можуть брати участь тільки в Раді Академії, передбаченій статутом з р. 1921, якої дотеперішній Президія не скликувала бо почитмува-

лася статута, наданого гетьманською владою. Число українців в Академії Наук зменшилосьби, без сумніву, якби ми відлічили „малоросів", що вживають в слові та письмі, або виключно, або частіше російської мови як української, або які притримували свою наукову працю через десять літ, бо не могли рішитися, чи мають її друкувати в російській, чи українській мові, непевні, котрий напрям візьме верх. Обережність перед усім!

Розумію, що Академія не може замикатися в тісному крузі українських учених. Російські учені, що зайнялися з українською культурою і мали для неї зрозуміння в часах царського гніту і перед II обороною, або й для неї працювали, мають повне право до пошани вибором у члени Української Академії Наук. Одначе [illegible] не вибрано. В обсідіднанні, зробленим тим, Олеським, читаємо такі слова: „Щодо російських наукових сил в Академії, то серед них є чимало таких, що не справили і не ставилися прихильно до розвитку української культури (як приклад, з кол. давньої російської професури, університет св. Владіміра то-що) в той час, як і зараз видатні російські наукові сили, що свідомо і любовно працюють зараз в українському культурному житті, залишилися й досі поза межами Української Академії Наук".

(Продовження буде.)

За океаном.

Український Народній Союз на старий край.

З американської „Свободи" довідуємося, що на річним засіданні Головного уряду У. Н. Союзу, яке відбулося в днях 15.—18. лютого н. р., ухвалено взяти з народнього фонду 1.000 доларів, які згідно з призначенням вислано на такі ціли: Рідна школа 200, бібліотеки 200, політичні в'язні 200, Народний Дім у Сяноці 100, Ремісничі Бурси у Львові 100, Т-во „Просвіта" у Львові 50, Національний Музей 50, гімназія в Дрогобичі 50, гімназія в Коничинцях 50. — Гроші післано через Обединення національних організацій.

Нотоі — по заслузі.

Манітобський апеляційний суд видав 28. березня н. р. рішення в справі видання „Сопилка" Пасічняка против відомого торговця книжок Дончека у Вінніпегу, обвинуваченого першим за порушення авторських прав. Справа малася так. Свого часу надрукував Пасічняк книжку „Сопилка", при чому застерігся собі авторські права. Не зважаючи на це, Дончек передрукував ню книжку. За те Пасічняк запізвав його перед суд. В суді першої інстанції судця Корен позов Пасічняка відкинув. Це було минулого літа. Відтак Пасічняк розбирав тепер апеляційний суд і присудив, що Дончек має заплатити Пасічнякові 1000 доларів відшкодування, звернути 1000 примірників книжки і не сміє дальше продавати надрукованого „Сопилка". Крім того Дончек мусить заплатити Пасічнякові всі кошти процесу і відшкодування. Таким чином нарешті покарано раз досадно фірму, яка безцеремонно передрукувала в свої друкарні повість твори живучих письменників — без їх дозволу, без сотиків гонорару...

З організаційно-культурного руху.

Загальні Збори „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові.

Дня 12-го ц. м. відбулись треті чергові загальні збори „Т-ва письменників і журналістів", що повстало, але постійно зростає на організаційній силі. Таке культурно-допомогове товариство є природною, необхідною потребою нашого життя. Чималу моральну підтримку зістало Т-во від двох дотепершніх його Голов: А. Чайківського і В. Стефаника.

Цього року „Т-во письменників і журналістів" починає нову фазу своєї праці, що буде безсумнівно більше оживлена, як досі. Вибравши одноголосно своїм Головою д-ра В. Шурата, що мешкає постійно у Львові, воно передало провід Т-ва у руки письменника з великим досвідом, небуденною культурою та енергією. В. Шурат, дякуючи Загальним Зборам за вибір, зупинився в своїй промові на незвичайно важній і важливій ролі письменника та журналіста в суспільности, що мають своїм обовязком розбуджувати в ній свідомість і вагу певних культурних справ, підтримувати зрозуміння для непроминаючих вартостей рідної та чужинної творчости. При цьому новообраний Голова кинув кільки загальних думок про означення діяльности Т-ва систематичною книжкою видавництв і відчинів у Львові та провінції і про потребу незалежного літературного журналу, що обединував би в собі якнайбільшу скількість талантів та інформував про літературне життя Радянської України та чужини.

Проводив Загальними Зборами пос. Д. Паліїв. Збори почались святочним поклоном тіням Марка Черемшини, в якому Т-во втратило свого цінного члена, а наша література небуденну силу. Справоздання із діяльности Т-ва за минулий рік здав секретар Т-ва ред. „Світа" І. Квасниця. Звіт Контрольної Комісії зложив ред. В. Мудрий і поставив внесення, щоби удільти абсолюторію уступаючому Виділові. Внесення прийнято.

Ред. Л. Лепкий референував справу будови літньої оселі в Яжні, вказуючи на можливість при нинішніх фондах Т-ва почати будову в найближчому році. Д-р Л. Ганкевич торкнувся справи створення при Товаристві постійного мирового суду в порозумінні із „Союзом Українських Адвокатів", для вирішування всяких конфліктів між членами Т-ва. Два випадки такого мирового суду за останній рік є наглядним прикладом його потреби та доцільности.

Вибір нової управи Т-ва відбувся картками. До неї вийшли, крім д-ра Шурата як голови, ще слідуючі: І. Квасниця, Р. Купчинський, Л. Лепкий, В. Мудрий, М. Рудницький і Ф. Федорців. До Контрольної Комісії ввійшли: д-р Л. Ганкевич, пос. Д. Паліїв і д-р І. Німчук.

На окремому засіданні уконституювався новий Виділ в такий спосіб: В. Шурат — голова, В. Мудрий — заступник голови, М. Рудницький — секретар, І. Квасниця — зост. секретаря, Л. Лепкий — господар, Ф. Федорців — касієр.

ВЖЕ ВІДКРИТА
ЦУКОРНЯ „Чоколядова Венус"
ЛЬВІВ, Краківська 5 біля Ринку.
Поручає знаменту каву, чай і морожене. Три рази денно свіжі тіста. Цукри і чоколяди першорядних фабрик. Ціни дуже приступні. Швидка прислуга.

Найновіші Футляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Крепіси, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З парляментарної арени.

(Власні телєфонограми з 16. травня 1928)

ГОСТРИЙ КОНФЛІКТ З УРЯДОМ.

(ін) На сьогоднішнім засіданні праничої комісії приступлено до обговорювання внеску в справі зміни закону про видавання „Дневника Законів". Річ іде як відомо, про введення до закону постанов, що в „Дн. Зак." мають бути тановані, що в „Дн. Зак." мають бути тановані оголошувані ухвали сойму про ухилення декретів президента. Перед приступленням до нарад віцемініст справедливости Цар доказував, що на спільнім засіданні правничої і конституційної комісій, справді вирішено, що декрети можуть бути ухилювані шляхом звичайної соймової ухвали, але по рішенні перейшло виключно голосами членів конституційної комісії. Отже на думку віцеміністра праничої комісія шерая повинна обмірковувати цілість проблеми. Після того представник уряду п. Кучинський знову мотивував старе відоме становище уряду, що касувати декрети можна лише шляхом закону, принятого обома законодатними палатами. Опісля комісія прийшла над тими законами до деякого порядку і приступила до меритоpичних нарад. Тоді віцеміністр Цар заявив, що тому, що поміж урядом і соймом існує у цій справі принціпіальна різниця поглядів, представники уряду покидають салю. Після того віцеміністр Цар і п. Кучинський вийшли зі салі нарад. Внесок послів з 1-ки про перерванки засідання відхилено. При нарадах меритоpичних над першою статтею пропонованої новелі до закону забирали голос всі члени комісії з клюбу 1-ки. Ця дискусія приняла тому характер демонстративної обструкції. Вкінці прийнято внесок, про перерванки дискусії. Прийнято також внесок пепеесів новелі до закону. Коли вже мали приступити до голосування, голова правничої на комісії пос. Ян Пясудський (1-ка) заявив, що не хоче голосувати на такому засіданні і замикує засідання. В той спосіб поміщо унеможливлено дефінітивне полагодження цієї справи на правничій комісії. Мабуть у звязку з цією справою полюдини був у президії ради міністрів марш. сойму Лашницький на двогодинній конференції.

АДМІНІСТРАТИВНА КОМІСІЯ.

(ін) Адміністраційна комісія, яка від була сьогодні своє засідання, мала як першу точку нарад 5 внесків про виборчі зложивання. Їх передано до референування послові Путекові (Визволення) і Чижевському (ХД). Реферат внеску У-

Розквіт культурно-національного життя Східної Білорусі.

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

(Продовження).

Це, сказавши б — космічні проблеми, метафізика сірої буденщини одиноких душ („Порфір Кінцкі" Кузьми Чорного), це трагедія і невгомонної розмашистої праці щирих і гарячих працівників суспільних, зведених Зарицким в збірнику „Пад сонцам". Перший суспільник-громадянин, яким є все добрий поет, визначний творчий ум і мусить занять дуже ясне становище до цих проблем взаємовідношення одиниці і збірноти. У цьому і виявляється суспільна вага літературного твору. „Що" і „як" написане — це дуже цікаве кожному, але „ким" воно написане — це ще цікавіше, бо тут ми довідуємося здебільша „чому" та „для кого" воно написане. Так, письменники-поети це здебільша найбільше живі, найбільше вражливі члени своєї суспільної громади, доби, нації. І чим більше в письменникові до цего ще знання людей, тим більше наближується він до провидства, тим певніше стає він речником мас, стає пророком.

Представники і творці білоруської літератури доби розквіту національного життя переходять у своїх творах цілу низку питань сучасного громадського життя і безперечно причинюються ним до належного висвітлення та розвязки їх. І хоч годі вважати громадянську працю теми й фабули за виключне завдання літератури, то мусимо ствердити, що теми придумані, нереальні, органічно не звязані з життям сучасности, однобоко підігнані до якоїсь ідеї — рідко коли вдаються навіть великим письменникам. Взятиб тільки „Месіяду" Кльопштока, „Генріяду" — Вольтера і другу частину „Фавста" Гете. А на Білорусі поки-що мекший локоть для мірення навіть найбільших білоруських письменників.

Питання ці дійсно хапають кожний раз за живе навіть чужого читача, а щож говорити про білорусів-радянців, з живого тіла яких вирвані вони, а глибокі рани яких ще й сьогодні ятряться. Що краще: новий — чи старий лад? Іти з білими і поляками — чи з Леніном і совітами? Шанувати заповіти батьків і предків — чи творити свій новий вільний від усяких пересудів світогляд? Очікувати чогось кращого від якогось невідомого спасительного завтра — чи самим сьогодні взятися за працю для цього кращого завтра і взагалі для кращого життя? Хто кому ворог — село місту, чи місто селу? Хто дужчий — опір широких мас, чи творча воля одиниці? В чому воля життя — в гульні, у задоволенні пожадливости, чи в братерстві і взаїмодопомозі для осягнення вищих цілей?

А з рішенням отсих дійсно преважних питань життя на сторінках білоруської літератури звенить велика радість, бе сильний живчик нового життя, та стелиться досвітною мрякою велика туга і скилить жаль безмірний...

Віщунки нового життя.

Нове життя родиться як завсіди у муках і болю, щоби одною хвилиною пізніше дати тим більше радости, тим сильнішої волі життя, тим глибшого почування творчої роскоші. Ця свідомість, що надходить нове сильне життя, породила серед усіх білорусів особливий порив до чину, до волі, про що так сердечно співав у 1907 році Янка Купала у стиху „Там":

„Зганіце сон, вселенны сон — збудзіце дух прыбиты свой,
и ударце у ягоды божы звон — и сабярыцесь грамадай!
И йдзіце, йдзіце туды вы — дзе ужо двуно кроу льюць за вас.
нясыце ограм слёз, былы — нясыце крыуды на паказ.
Нехай пальецца дзень другі — кроу уражным трупам на пасьціла,
нехай няволі ланцугі — спалуць ат грому вашых сил".

Цей кінцевий акорд передреволюційної літератури стає мотивом визвольної борні, що бренить то голосніше, то тихше у творах усіх білоруських письменників протягом усього довгого часу від 1908 р. і по сьогодні.

Констанція Буйло у збірці „Курганная кветка" (Вільна 1914) закликала:

„да працы час браты! мы туманы развеем;
бо, як у пяленках, у іх наш сумны край ляжыць;
Каханьнем маладым мы дух яго сагрэем,
нізины кіне ен і вышей узляціць".
Да працы, гей браты! Мы з вераи маладой,
с сэрцамі поунымі мар сьветлых і агню
мы сьвята выпаўнім жаданьне усесьвятое
яж злосьць одвечная пакіне нас, замлю.

Ця ніжна білоруська Леся Українка, що так ніжно і тужно співає про кохання („Я шукала...", „У краіне мар", „Помніш вечар?...") в драматичному образові „Сягоняшніе і даунейшые" говорить про „голад дваякі":

адзін — яго знае усякі, хто хлеба у хаце не мае,
другі — яго той толькі знае, хто духом з зямлі одарваўся
да небаж высот не дастаўся. Ды знай, хто раз неба
убачыў —
к зямлі не павярне іначей, як з голадам страшным у душы
што мозг, душу, сэрцэ усе ссушэ...

Цих почувань немає хіба в трупів.

„...ня с тых, што у маці-зямельці лежаць,
а іншы із трупаў живых—ня рэдка іх можна спаткаць
Яны не у магілах гніюць, а носяць магілы у сабе
схаваны у трудзей узвесных глуб..."

(Продовження буде.)

українського Клюбу про устійнення правної самостійности християнської громади у Борславі віддано пос. Блажиевичеві (Укр. Клюб). Внесок ЗІН у справі переношення держ. урядовців придільно пос. Корнельському (ЗІН). При поділі рефератів президіяльна адміп. комісії пос. Полянкевич (1-ка) заквестіонував істнуючий звичай придільовати внески поодиноких клюбів до референування представникам даного клюбу. Однак комісія 11 голосами проти 8 передала реферати як вище зазначено і відкинула становище пос. Полянкевича. Коли прийшло на чергу придільти декрети президента до референування, голова комісії заквестіонував право комісії займатися справою ухвалення згадано новеліяції декретів перед ухваленням відносного конкретного внеску на пленум сойму і відложив цю справу до часу принціпіяльного вирішення її на пленарному засіданні сойму.

КОМІСІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕФОРМ.

(ік) Комісія земельних реформ відбула засідання під головуванням пос. Плюти (Стр. Хл.) Внесок ППС у справі увласнення дрібних рільників на терені кількох повітів північно-східних воєвідств передано пос. Квапінському (ППС). Після того справу цю відложено до найближчого засідання. Коли вкинула справа поділу декретів до референування поміж членів комісій, комісія рішила, що має право приступити до меритоpичних нарад над декретами і передала поділ декретів. Найближче засідання буде 30. п. м. з таким денним порядком: 1) вище зазначений внесок ППС референує пос. Квапінський. 2) декрет президента про ухилення розпорядку австрійського уряду, з 9. 8. 1915 р. про оборот селянською землею. Референувати цю справу буде пос. д-р От. Баран (Український Клюб). Порушено теж справу обіжника львівської апеляції з 31. серпня 1927 ч. 5169, який поручає повітовим судам не інтабулювати селянських контрактів без клявзулі земського уряду. Устійнено, що цей обіжник є протизаконний та що тимсамим селянські контракти не потребують затвердження зем. уряду. Пос. Баран порушив також справу меморіялу львівської нотаріяльної палати до мін-ства зем. реформ про автентичну інтерпретацію зем. закону у зв'язку зі згад. обіжником львівської апеляції.

СПРАВА ВИПОВІДЖЕННЯ КРЕДИТІВ УКРАЇНСЬКІЙ КООПЕРАЦІЇ БАНКОМ ГОСПОДАРСТВА КРАЄВОГО.

(ік) З доручення президії Українського Клюбу пос. Ост. Лупьмінй інтервеніював 14., 15. і 16-го п. м. у Банку Госп. Краєвого, в Банку Рольнім, у мін-стві внутр. справ і в президії ради міністрів у відомій справі негайного виповідження Банком Господарства Краєвого всіх кредитів українській кооперації. Стверджено, що Банк Госп. Кр. видав внутр. обіжник (ч. 430) до своїх філій в цій справі без порозуміння з Банком Рольним, який (по думці обіжника і листів Банку Госп. Кр. до наших кооператив) мав перенять дотеперішні кредити українських кооператив Банку Госп. Кр. Домагання Клюбу т. щоби Банк Госп. Кр. далі пролонгував дотеперішні кредити аж до узгіднення з Банком Рольним часу і способу перенятя тих кредитів. Однак вирішення цієї справи може наступити щойно в п'ятницю, по повороті президента Банку Господ. Кр. і референта цієї справи з Лондону. Мабуть на ним. засіданні бюдж. комісії буде порушена ця справа в присутности мін. скарбу.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Голосування над бюджетом мін-ства військових справ. — Бюджет мін-ства фінансів.

(ік) На сьогоднішньому засіданні сеї нової бюджетової комісії після промови віцемін. ген. Конажевського приступлено до голосування над бюджетом мін-ства військових справ. Бюджет прийнято з незначними змінами при скреслені видатків разом на суму около 500 тис. зол. з ріжних позицій. Пятьнадцятьма голосами проти 10 відкинено внесок референта про вставлення суми 94 тис. зол. на кошт полагодження для королл Аманули. Відкинено також внесок про ємкшення дисп. фонду на 2 міл.

Сьогодня приступлено до нарад над бюджетом мін-ства фінансів. В дискусії забирав голос пос. Роемерія (жид), який жалівся на малі податки на села в порівнянні з податками дрібних купців і ремісників. Велику опозиційну промову виголосив пос. Діямант (ППС). Характеристичний такий один устуи із його промови: „Коли уряд потребує грошей на щось важного, то каже, що не на урядовців, рахуючи на безхарактерність послів, які не зважають на таку ціль відмовляти. Уряд зменшує оборотовий податок, але не думає про мінімум екзистенції людини вільної від податків. Є цікаві приклади на методи стягання оборотового податку. В Трускавці при купелях занятні жінки, які мають 14-годинний день праці і винагороду 15 зол. на місяць. Однак дістають винагороду від купелевих гостей, тому уряд враховує цю винагороду і також стягає від них податок. Підчас виборів видавано не тільки бони на дерево і сіно для тих, що хотіли голосувати на 1-ку — нічого дивного, бо хто голосує на 1-ку, потребує сіна, але до пов. судів приходять листи від війтів, щоби принимати поступовання проти тих, які голосували на 1-ку". Засідання бюдж. комісії треває далі.

ТРИ НОВІ ПОДАТКИ.

(ік) На засіданні бюдж. комісії міністр скарбу склав соймові проект трьох нових податкових законів, а саме: проект закону про постійний маєтковий податок, про податок від будинків у селянських громадах і законопроект про підвищку та вирівнання ставки грунтових податків.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 16. травня 1928)

ЛЕТ „ІТАЛІЯ".

(ік) Воздухоплав „Італія" подав останню вісті у, що він є поміж Шпіцбергеном і Землею Франц Йосифа, на висоті 200 метрів. Довкола воздухоплава густа мрака.

БІЛЬШОВИКИ ПРОДАЮТЬ ОБРАЗИ.

(ік) Більшовицький уряд приступив до реалізації випродажі мистецьких предметів, нагромаджених у рос. музеях. З доручення комісаріяту освіти переведено загальну евіденцію всіх мистецьких предметів, які мають більшу мист. вартість. Торкнуло це також відомий Третиковський музей у Москві. До Москви приїхали вже представники торг. фірм, які запросив більшовицький уряд для переведення цієї трансакції.

ВИЇЗД КН. КАРЛА З АНҐЛІЇ.

(ік) Буви. наслідник румунського престолу кн. Карло, якому англ. уряд виповів гостину, виїхав нинішньої ночі до Бельгії.

АВАНТУРИ НА ВІДЧИТІ МІЛЮКОВА.

(ік) Відомий російський діяч Мілюков обїжджає тепер з відчитами Злуч. Держави Півн. Америки. В місті Клівленд на його відчиті прийшло до великої авантюри, наслідком якої поліція мусіла кільканадесять учасників арештувати.

АРЕШТУВАННЯ РУНІЧА.

(ік) В Рівному поліція арештувала відомого рос. артиста Рунича, який грав у тамошньому театрі та перевезла до Варшави. Руніч був колись дуже визначним артистом і відомим фільмовим партнером Вери Холодної. Нічого ближчого про його арештування не подають.

По широкому світі.

На черговій сесії Ради Ліги Націй у програмі будуть: румунсько-мадярський конфлікт у Трансильванії, С.-Готгардський інцидент і ін.

Італійський уряд зробив Туреччині офіційну пропозицію про підписання Середземного пакту.

Франція та Австрія підписали торговельну умову на основах взаємних привілеїв.

Вже надійшли

САМОХОДИ „PRAGA" „PICCOLO"

з 4 дверцятами 4 особові

Представництво

ЛЬВІВ, Ягайлонська ч. 7.

2215 Телефон 305. 1—2

Сніговиця спаралізувала дальший лет літака „Італія".

Нім. часопис „Таг" упевнює, що нім. комуністи дістали із Москви на виборчу кампанію 4 міл. марок.

Комітет національно-селянської партії у Бухаресті рішив домагатись від уряду, щоби скасував превенційну цензуру, погрожуючи, що на випадок відмови вся партійна преса перестане виходити.

Чехословацькі комуністи від імені ріжних своїх організацій вислали протести у Москву проти приїзду Амануї.

НОВИНКИ

— **Виїзд Митрополита Шептицького на візитацію.** О. Митрополит виїхав автами на канонічну візитацію в товаристві о. крилошанина Томовича. Візитація та пригадує нам поїздку о. Митрополита по терені повени в минувшому році. І тим разом має Митрополит зі собою лікаря д-ра Ржшого, який з о. Митрополитом буде відвідувати хорих на місці. При тій нагоді буде роздїлювати о. Митрополит сиротам хлопцям і дівчатам одяг. Поворот о. Митрополита наступить з кінцем травня п. р.

— **Львівська хроніка.** Різник Франц Новотни пострілив себе небезпечно в голові, у самогубнім намірі. — На головному залізничному дворці перелякали в 20 поїздах із ріжних напрямків якусь сотню осіб, що їздили задурно. — Якийсь хитрий нельвівський молодець Король Касїян званий теж Казимір Ферет пробував одукати голову скарбової палати сфальшованими паперами на чуже ім'я в Варшави, щоби виманити кільканадесять сотків. Цю штуку повторив цей молодець уже в Любліні та Лодзі.

— **Самогубство адвоката.** В Ярославі застрілився адв. д-р А. Тенебавм, який хотів рятувати свого клієнта, що сам підписав свою крамницю, а потім підставив фальшивих віритслів, записавши їх на своїм майні при помочі д-ра Тенебавма. Клієнт утік, а арештований адвокат застрілився.

— **Засуд „землячка" в Парижі.** У паризьким карнім суді закінчений процес проти урядовця тамошнього радянського „торгпредстаы Б. Цитовича, обвинуваченого в розтраті чужого гроша. Цитович служив у цьому товаристві як посередник при продажі платини. При перевірці його операцій стверднли, що бракує в касі 150.000 фр. Його зверхники радили йому виїхати в Москву, але він не хотів, волїючи стати перед франц. судом. Він дістав 18 міс. тяжкої вязниці. Цитович — син буви. ректора київського університету, буви. офіцир рос. армії. Вибухши підчас революції за кордон, він перейшов усі щаблі „духової" еволюції на чисто матеріяльнім підкладі. Служив і в мості уряду У. Н. Р. і Врангелеві і радянському урядові — скрізь, де можна було „заробити". Він був напереміну і українцем і москалем, хоча в дійсности лишався весь час чимсь посередньом „хитрим малороссом".

— **Ріжні вістки.** У міжнар. змаганнях у тенісі переможницею вийшла німка Авсен, яка побила дотеперішню „чемпіонку" еспанку Альварез у відношенні 6:3 і 7:5. — У Берліні на прилюдній розпродажі образів збірки Гульдчинського продали 107 образів за 4 міл. марок; одного Рембрандта продали за 570.000.— До Москви приїхав відомий жидівський письменник Шалом Аш, що має намір оглянути жидівські кольонії у СРСР. — У Лондоні вкрали образ Рафаеля вартости 150 тис. фунт. — У Софії підложили бомбу під дім найбагатшого громадянина. — У Закопанім упав сніг, мов у повній зимі. — Директор відомого російського кабарету „Летучая мишь" (Лилих) Валіев, що виїхав на гостинні виступи з Парижа до Голівуд і до Канади, має тепер намір вернутись із Монтреаля літаком через море.

— **Літературний кутик.** Цими днями в політехнічнім інституті в Москві влаштовано прилюдну дискусію про становище радянської влади та її світогляду до творчости Толстого. Проводив зборами Борис Волін. Забирали голос Л. Аксельрод, який сказав: „Толстой — реакціонер і заінкавлення ним завсїди було показчиком приходу реакції"; Л. Н. Гросман сказав: „Толстой — найбільший революціонер і найбільший комуніст"; Львов-Рогачевський і Фріче заявили, що „від Толстого не можна нічого навчитись і його сумна доля лишитись класиком себто письменником, якого повважають, студіюють у вищих школах, але мало читають; І. М. Гросман-Рощін назвав Толстого „найнебезпечнішим імперіялістом слова, що кольонізує людські душі". П. Н. Бірюков прирівняв Толстого до стихійних пророків і добалакався до та-

Май! Май уже прийшов

а разом із ним непрохані весняки. Одначе нїщо не нарушить нам весенних радощів: ми знаємо

Лєшніцера

масть і мило

що **нищать цілком**

найзавзятіші

ВЕСНЯНКИ

В аптеках і дрогуеріях масть 2·15, мило 2·20 зол. — Де не можна дістати, замовляти просто від фірми: Аптекарз Львів і С-ка, Бельско.

кого розуміння св. Письма, що: пророк Ісая передбачив мирну деклярацію Літвінова на конференції роззброєння. Борис Волін, що ввесвував цю ріжнобарвну дискусію має чимало плюсів, щоби зробити висновок: чим остаточно Толстой є, реакціонером чи революціонером?

— **Часописи у 53 мовах.** Якщо можна вірити „Вечірній Москві" в СРСР виходять тепер часописи у 53 мовах. Крім 25-ох відомих европейських мов є там 28 таких: абхаська, аварська, адигейська, балкарська, башкирська, бурятська, вотська, даргінська, інгушська, кабардинська, карачаєвська, кірґізька, комі, кумицька, латгальська, лезґінська, марійська, мордовська, таджикська, туркменська, уйгурська, хевсурська, черкеська, чеченська, чуваська та якутська...

— **Цьогорічні матуристи.** В цьому році приступає до іспиту зрілости в усіх східно-галицьких гімназіях 2.050 учнів, себто на 2.500 мешканців припадає у нас один абітурієнт. У державних гімназіях приступає до матури 1.300, у приватних 750 учнів (у тому числі 630 дівчат). По національности є поміж 900 поляків, ок. 500 жидів і ок. 300 українців.

— **Справлення помилок.** У передвелеранішому числі „Діла" в замітці „Преса Закарпаття" вкрала одна стрічка, внаслідок чого при перечислюванні тої преси вийшла нісенітниця. Подаємо ще раз дотичне речення в цілости: З 50 пресових органів є дві щоденні газети, дві виходять тричі на тиждень, 30 раз на тиждень, 6 двічи на місяць, 18 раз на місяць. Крім того місцевість Тячів, де виходить і орган, перекручено на Пряшів, що лежить поза територією нинішньої „Закарпатської Руси" (там виходять теж органи в нашій мові).

— **Справлення друкарської ошибки** з вчорашньої статті п. з. „Т. Ш. Л. на українських землях і ми". На стор. 2-ій перша шпальта в горі має бути: „Тому вже крайня пора, щоби на рідно-шкільній ділянці повстав у нас необхідний „Бургфріден", щоби — парафразуючи польські 3-майські клячі, — кожний українець і кожна українка без огляду на стан і політичні переконання вписалися в члени „Рідної Школи" і постійно кожного місяця складали для неї датки не як милостиню, але виконуючи необхідний свій національний і горожанський обовязок". — У поданому реченні пропущено слово „не", що змінило весь зміст статті.

— **На високій школі ветеринарійній** в Берні ЧСР досягли дипльому ветеринарних ліхарів **Дубів Василь** родом з Поляниці, пов. Долина та **Гоніщин Августин** родом зі Самбора. — Тов. ветеринарців в Берні ЧСР.

Дописи.

СКОЛЄ. (Справозданє повітське віче пос. С. Луцького. — Концерт у честь Шевченка.) По часописях рідко коли стрічаємо дописи про Скільщину, що дуже гарну але занедбану донедавна частину нашої землі. Час від часу звернє увагу на неї якийсь літник. Але мало хто зна про ту еволюцію, яку перейшла Скільщина від кацапщини до національної української свідомости. Перед війною цілий повіт був вкритий кацапськими читальнями, котрі ними перемінялися на чит. „Просвіти". Не зважаючи на те, що людей до праці в самім Сколім майже нема, повіт приходить помало до свідомости і стає на твердім грунті національної організації УНДО. Доказом на те от хочби виборча акція, яка серед повені ріжних штучок і надужить вимінила карт і національну свідомість повіту. По селах ростуть кооперативи, Луги, Соколи, читальні „Просвіти", а при них драматичні гуртки, які стало як напр. у Сколім і по селах, дають вистави, чим значно причиняються до освідомлення населення цілого повіту. Недавно уриджений в Сколім Український Ярмарок приніс чистого прибутку 100 долярів на будову Народнього Дому, а день 6. травня був зрінком зорганізованости Скільщини. Того дня зїхалися до Сколього з найдальших закутин наших гір понад дві тисячі народу, щоби повитати свого посла, Остапа Луцького, який відбув в год. 3 попол. віче під голим небом і в своїй рівній двогодинній бесіді здав звіт з доте-

керівньої діяльности Української Парляментарної Репрезентації УНДО серед надзвичайної уваги учасників. Ухвалено на віну слідуючі резолюції: А) В справах політичних: 1. Віче солідаризується з провідною лінією і тактикою Українського Клюбу УНДО, яке він заняв при утворенні сойму. 2. Віче одобрює виступ Остапа Луцького в комісії З. Р. і висказує йому за це признання. 3. Віче домагається від всіх послів українців без різниці партій, щоби вступили до спільного Українського Клюбу. 4. Віче взиває українських послів, щоби домагалися від уряду зміни т. зв. „виконових" розпоряджень, некорисних для українського населення. 5. Віче взиває українських послів, щоби домагалися від уряду знесення усіх кар, які наложили на українців за українську переписку з адміністраційними властями. 6. Віче домагається негайного звільнення усіх політичних вязнів, які караються по тюрмах в очікуванні на закінчення слідства, та амнестії для засуджених. Б) В справах шкільних: 7. Віче взиває українських послів, щоби робили заходи привернути нашим середнім і народнім школам український характер та усунути утраквізм. 8. Віче домагається перенесення українців з польських територій до Сх. Галичини. 9. Віче домагається для українських шкіл українських інспекторів повітових і краєвих. 10. Віче домагається зміни шкільного закону в тім напрямі, щоби в склад шкільних повітових і місцевих рад входили переважно українці. В) В справах економічних: 11. Віче домагається зміни закону про примусову асекурацію в цім напрямі, щоби громадини мали право обезпечуватися на повну вартість в довільним товаристві і були в такім випадку звільнені від примусового обезпечування в ПДУВ. 12. Віче домагається від уряду негайної і видатної поломоги для селян потерпівших від повені в гірських околицях і постійної допомоги для товариства „Сільський Господар" у Львові та наших кооператив. 13. Віче протестує проти кольонізаційної політики уряду на українських землях, а домагається парцеляції дворських обшарів між місцеве населення. Г) В справах культурних: 14. Віче домагається негайно утворення українського університету з осідком у Львові як в осередку культурного життя українського населення в Польщі згідно з міжнародніми зобовязаннями, які Польща на себе приняла — По вічу відспівано український національний гимн, а вечером відбулося свято в честь Т. Шевченка. Простора саля не помістила маси народу і богато людей не дістанши білетів вернули домів. Свято почалось „Заповітом", який відспівав хор з Синевідська Вижнього. Святочну промову виголосив п. посол Остап Луцький у високо патріотичнім дусі. По промові вийшла на сцену 3-літня дівчинка місцевого купця п. Василя Роіка і вручила п. послові китицю живих квітів від українського народу Скільщини. Посол підняв дити на руки, обцілував і серед бурі оплесків опустив сцену. По тім відбулась вистава штуки „Назар Стодоля" в „Вечерницями" Ніщинського при співучасти проф. Вахнянина зі Стрия, котрий обняв фортепіяновий супровід. Вистава випала надзвичайно гарно і треба признати, що Скільський Драм. Гурток може в цілости заступити добру театральну дружину. День 6. травня полишив в українських серцях якнайкраще враження. Осип Ткачук.

Зі спортового життя.

Україна-Віс — А-кляса.

В четвер 17. ц. м. в год. 11. передпол. відбудуться на площі Цитаделі змагання в копаного м'яча між репрезентаціями: Україна-Віс — львівська А кляса. В першій репрезентації гратимуть майже поголовно члени Чорних, Лехії, 6 п. лет. і Екрану.

Ропник (Борислав) — Сокіл комбін. (Дрогобич) 2:0 (0:0).

Перші цьогорічні змагання Ропника зі значно сильнішою польською дружиною, які відбулися 13. ц. м., увінчалися заслуженим успіхом амбітно граючої української дружини.

Опера-концерт.

Постановка „Аіди" школою проф. Заремби.

За прикладом закордонних шкіл оперового співу виконали мічі й ученици відомої у Львові школи співу проф. Чеслава Заремби 4-актову оперу Вердія „Аіду" в формі концерту, що відбувся 15. ц. м. в салі Муз. Т-ва. Публика напливала на цю імпрезу-попис в невеликому числі, але не зважаючи на те, і проф. Заремба і всі виконавці можуть бути вповні вдоволені зі свого прилюдного виступу. Опера пройшла справді з великим успіхом, а її молоді виконавці виявилися майже без виїмки талановитими й надійними співаками, що небавком займуть певно свої місця в оперних чи опереткових театрах.

З виступаючих того вечора ученець відмітимо п-у В. Мірко (Аіда), п-у І. Губер (Амнеріс) і наймолодшу з них п-у Лідію Трешневську (жрекиня). Обі перші мають сильні, вже добре вишколені голоси, якими орудують вміло й певно, хоч у першої слідно було ще деякі дрібні недотягнення в найвищих тонах. Обі будуть безперечно цінним набутком для кожної доброї опери. Щож до п-и Трешневської, то хоч вона виступала в епізодичній партії і тимсамим не мала більшого поля до попису, виявилася все таки зрілою співачкою і доброю інтерпретаторкою своєї ролі. Голос її солодко-ніжний і повний мельодійности, до того віла її поява незвичайно мила. Тому нашій молодій адептці оперового співу можна ворожити гарну будучність.

Виконавцями мужеських партій були пп.: Степан Снежек (король), Е. Бендер (Рамфіс), М. Келярський (Амонатро) і Ч. Чосниковський (посол). Тяжку партію Радамеса відспівав тенор львівської опери Ст. Ковальський, що голосово відповів уповні своєму нелегкому завданню. Дуже гарний, хоч не надто сильний голос, повний аксамитної мягкости, має п. Бендер, що співав не тільки поправно, але й інтелігентно. Голос п. Снежека домінував над усіми. І він може мати велику будучність, коли тільки працюватиме дальше солідно над вишколенням та ушляхотненням свого тубального голосу. Щож до пп. Келярського і Чосниковського, то голосово вони слабші, але зате п. Келярський інтерпретував свою партію якнайкраще і буде певно добрим актором, що для співака має немалу вагу.

Загально опера-концерт випала зовсім бездоганно, а неодно місце відспівано далеко краще, як на справжній виставі „Аіди" в міському театрі. В подяку за цей виступ обдаровано кошами цвітів проф. Зарембу, акомпаніяторку того вечора п-ю Я. Шимоновичеву і всі виконавців.

І. Н.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·90·00—8·90·50, канадійський доляр 8·85·00—8·86·50, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·00 — 0·05·50, французький франк 0·34·75 - 0·35·25, швайцарський франк 1·71·50—1·72·25, фунт штерлінгів 43·50·00 - 43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·53·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·50 —0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·50·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·75·00, російський рубель 2·90·00—2·96·00, конфітки за рубель 1·45·00—1·48·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 57·25—58·25, пшениця селянська 55·25—56·25, жито галицьке 49·25—50·25, ячмінь галицький броварний 45·25—46·25, ячмінь на пливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 40·75—41·75, кукурудза румунська 42·00—42·50, бараболя пронисдова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох підьний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 34·00—36·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, лубінь синій 24·75—25·75, ріпак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 52·50—54·50, отруби житні 30·25—30·75, отруби пшеничні 29·25—29·75, крупи гречані 89·00—91·00, пшоно 92·50—94·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пенцак 67·00—68·00, просо краєве 51·50—53·50, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 75·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки ужиткані добрі 1·50—1·60.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ

„БЕЛЬМОНТ" (в камениці Народної Гостинниці) **Коцюбинська 1**

К-А-Б-А-Р-Е-Т

НОВА ПРОГРАМА: **ПОЛЯ ЯКОВСЬКА** субретка, РЕЛІВНЯ співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ** найменший гумористи **ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Feif-o-Cloc".

Театри.

Міський великий театр:

17-го г. 3. попол. „Гамлет".
17-го г. 7·30 веч. „Жидівка".
18-го г. 7·30 веч. „Пінова Дама", ювілей А. Каспровичевої.

Міський „Театр Новин":

17-го г. 3·30 попол. „Любов у маю".
17-го г. 8. веч. „Любов у маю".
18-го г. 8. веч. „Любов у маю".

КІНА.

„Аполло": Біржа кохання".
„Леа": „Невільниця князя Бориса".
„Палас": „Чеервоний біс".
„Фатаморгана": „Обожана".
„Байка": „Пат і Паташон, як підпори престолу".

ОПОВІСТКИ.

Відчит Д-ра Парфанович Софії „Про раціональну відживу" з рамени "Союзу Українок" відбудеться в пятницю 18-го травня в год. 6-ій поп. в салі „Бесіди" Рутовського 22. 2198 2—2

Звичайні Загальні Збори Українського Т-ва Прихильників Освіти у Відні відбудуться в суботу дня 26. травня п. р. в год. 4-тій попол. в льокалі Допомогового Комітету для українських емігрантів у Відні VIII. Шіпротігассе 32 12. з отсим денним порядком: 1) Відчитання протоколу зі Загальних Зборів з дня 4. червня 1927. 2) Звіт Виділу з діяльности Т-ва за рік 1927. 3) Звіт ревізійної комісії. 4) Означення висоти вписового і членських вкладок. 5) Вибір Виділу Т-ва по думці постанов § 24 і 25 статута. 6) Вибір трьох ревізорів Т-ва по думці постанов § 34 статута. 7) Вибір 5-тьох членів мирового суду по думці постанов § 35 статута. 8) Означення максимальної границі, до якої Виділ Т-ва має право робити грошеві видатки на потреби Т-ва і на полагодження адміністрації та означення винагороди секретара і касіра Т-ва. — **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ газдівство з 15—20 морґів з будинками в добрім стані та живим і мертвим інвентарем. Ближші інформації Дорифельд ч. 29 п. Щирець. 2199 2—3

ПОТРІБНИЙ приватний сотрудник в парохії Мишковичі дек. Микулинецького. о. Корнило Бачинський, Мишковичі п. Микулинці. 2204 3—5

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 84-?

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Геперт, Львів, Фредри 9.** 2175 3—6

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5, поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цікавлені огорожі тенісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фірткамі. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 2—?

ПОШУКУЮ посади адвокатського концепієнта у Львові або на провінції. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Доктор прав". 2217 1—1

СПІЛЬНИКА в ціли побільшення продукції прийме українська фабрика о великих виглядах розвою. Відомість: Інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1038 **Пересвітлення Рентгеном.** 12—24

АДВОКАТ

Д-р РОМАН ДАШКЕВИЧ

2219 відкрив і веде 1—3

адвокатську канцелярію

у Львові, вул. Коперника 5.

Важне для літників! БЮРО посередництва

мешкань для літників в Косові

в Карпатах, полагоджує всі поручення відворотною поштою для цілого повіту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Виїзд канадійського епископа зі священиками-місіонарами, сподіваний около 15. червня п. р. Всі потрібні позволення канадійських і церковних властей полагоджені. Рефлектуючі мають до того часу постаратися о правильну відпустку від свого Високопреосв. Ординаріяту і о пашпорт. Ближчих інформацій щодо виїзду уділяють бюро „Кенедіян Пасіфік", Львів, Городецька 93. Дефінітивний день виїзду оголоситься в часописях. 2194 2-2

ПОДІЛЬСЬКИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ

В ТЕРНОПОЛІ

оголошує конкурс на: 1) директора, управителя організаційного відділу і 2) організатора-інструктора. Від кандидатів вимагані: вища фахова освіта, добра знімова, знання книговодства, а від кандидата на директора також довша практика при ПСК. на самостійнім веденню організаційного відділу. — Платня після умови. — Подання удокументовані вносити до 15. червня п. р. до ПСК. Тернопіль вул. Мішевича ч. 11. 3—3

Надзірна Рада і Дирекція ПСК.

Подяка.

Всім, що були ласкаві віддати послугу мому Покійному **мужеві** складаю щиру подяку. З окрема дякую Всч. оо. крилошанинові Василеві Лициякові, д-ру Яр. Левицькому, Ярославчеві, Горчинському, Василіну зі Львова, Сенишинові зі Щирця. До спеціяльної вдячности почуваюся для о. Ярославича за довголітню опіку хорим; складаю подяку знакомим і другим Покійника, а з окрема п. Олександру Березькому за пятилітні приятельські прислуги Покійному.

Стефанія зі Стефановичів Козакова зі синами.

Подяка.

В глибокім смутку полишена родина по смерти бл. п. Володимирі Кириловичу, дізнала богато співчуття з усіх сторін. Не маючи змоги кожному з окрема подякувати, цею дорогою горяче дякує за вияви сердешности і за віддання останньої прислуги Покійному, в першу чергу Впр. о. прал. О. Пясецькому, о. дир. Ю. Дзеровичеві, о. кат. А. Бучацькому, о. Ладі і о. преф. А. Малиновському, хорові богословів та хорові під батутою Вп. п. Св. Яремовича. Щиро дякуємо Вп. Панам і Панам почтовим урядникам, а в першу чергу Вп. п. О. Сохацькому за часте відвідування Покійника в часі недуги і вияви сердешности по смерти. Також щиро дякуємо за поміч Вп. п. Рогузінському.

Аврелія жена, Олександер і Володимира діти.

Львів 16. травня 1928.

Подяка.

Прибиті важким горем по причині смерти нашої Мами і Бабулі, Юлії з Мійських Теодоровичевої, вдови по гр.-кат. парохові Ракова пов. Долина, висловлюємо цею дорогою вшру подяки всім, що віддали послідну прислугу Померлій.

В першу чергу дякуємо Всч. оо. сов. Полянському, шамб. Шанковському, сов. Матковському, Охримовичеві і Хлипавці за відправлення парастасів при домовині, Служби Божої, та похоронного обряду в Конюхові та Стрию.

Всч. о. о. сов. Матковському і Хлипавці за прочальні слова.

Всч. о. сов. Сельському за відчитання Євангелія при церкві в Стрию, куди привезли домовину з Конюхова.

Всч. о. о. катихетам о. сов. Савицькому, Мартинкові, Хирівському, Цурковському о. парохові Флюнтові за відпровадження домовини на кладовище в Стрию.

Вп. п. Голубові та членам конюхівського хору, за відспівання Служби Божої та похоронних пісень.

Діти, внуки і правнуки.

В Стрию, дня 15. травня 1928.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. **Видає Видавнича Спілка „Діло".** **В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.**

Ч. 110 (11.363). Львів, субота 19. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Єдина розвязка.

Львів, 18. травня 1928.

Справа виповіджених українській кооперації Банком Господарства Краєвого кредитів найшла широкий і незвичайно прикрий відгомін серед українського громадянства. Одночасно вона зайвий раз відслонила таємні ходи польської політики, а даному випадку господарської, яка все є одна і незмінна без огляду на форму, склад і голошені прилюдно тенденції польської влади. Правда, мусимо віддати справедливість теперішній польській владі, яка без порівнання щиріша від всіх попередніх. Виступ мін. Добруцького чи мін. Станевича на бюджетовій комісії з признанням слушности й доцільности польської шкільної чи земельно-кольонізаційної політики доказує, що теперішні правителі не мають звичаю бавитися в крутійсько-дипльоматичні фрази і завивати в бавовну своїх вчинків. Вони твердять без обиняків, що утраквістична (себ-то в дійсности польська) школа є єдино доцільна на українських землях, що кольонізація і допомога військовим і цивільним кольоністам є висловом усвяченої історичної місії Польщі. В виповіджені кредитів такого щирого слова ще не сказано, та воно є аж надто наївне.

Українська парляментарна репрезентація за посередництвом пос. О. Луцького поробила заходи в справі пролонгати дотеперішніх кредитів аж до узгіднення з Банком Рольним часу і способу перенятя тих кредитів. Та це тільки превенційно-переходовий засіб часово виминути підводну скелю польської політики, засіб, що не дає ніякої грівкої розвязки. Бо яку маємо запоруку, що за якийсь час Банк Рольний не повторить методи Банку Господарства Краєвого? Одночасно ми не можемо й не сміємо резигнувати не лише з акредитування чи впливу в Банку Госп. Кр., але з майна цеї установи. І тому ще раз підкреслюємо, що крайна пора розпочати систематичні і всесторонні заходи з метою ревіндикувати ту частину майна б. Краєвого Банку, що правно позинна припасти Сх. Галичині, а тимсамим його переважаючій більшости: українському населенню.

Правда, це довгий і важкий шлях боротьби, правда й те, що сумнівним є, чи в створених умовинах можна сподіватися корисної для нас розвязки і вдоволяючого наслідку, та все одно наша репрезентація, свідома своїх важких обовязків і своєї відповідальности, певно не занедбає цеї преважної справи.

Як бачимо, акредитування наших установ є не лише недостатнє, але просто смішне в порівнанні з мінімальним запотребуванням, а крім того досить небезпечне — як для установ, так і для всього українського населення під Польщею. Бо як свідчить несподіване виповідження кредитів Банком Госп. Кр., кожна примха чи якийсь суто політичний плян власть імущих може поставити нас в крайно скрутне становище, з якого вихід може вести лише через особисте і національне приниження. Тому крайна пора оглянутися за певнішим і достатнішим кредитуванням, трактуючи кредити в польських державних чи півдержавних банках як переходову резерву — на означений чи на довший час. Розуміється, не виключаємо й постійного кредитування в польських установах, але так розпляновано в нашій кредитово-економічній політиці, щоби всякі несподіванки були заздалегідь усунені, щоби в кожній хвилі можна було знівелювати найзручніші ходи польської економічної політики, щоби була виключена всяка небезпека для нашого господарського і морального організму. І тут теж зявляється потреба кредитової резерви поза межами польських акредитуючих установ.

Недавно доводилось нам читати в пресі про вирівнання між Зединеними Державами й Німеччиною з приводу сконфіскованого підчас війни приватного німецького майна в Америці. З вибухом війни Зед. Держави на основі окремого білю през. Вільсона засеквестрували майно німецьких громадян в Америці вартости пів мілярда долярів. Після скінчення війни Америка затримала заквестіоноване майно німців, виплачуючи лише кожному німецькому громадянинові у формі провізії по 10 тис. дол., якщо його майно перевисшало ту суму. Крім того з того фонду й його відсотків Америка виплачувала відшкодування тим своїм землякам, що потерпіли на майні і здоровлі підчас війни. У висліді в дні 1. січня ц. р. збережений під секвестром фонд виносив у готівці 264 міл. дол. — крім кораблів, патентів і радіо-телеграфічних стацій, оцінених на 100 міл. долярів. Зате аналогічна належитість Америки від Німеччини виносила 190 міл. долярів. Минулого місяця през. Кулідж і конгрес закінчили ту справу в той спосіб, що постановлено звернути Німеччині 80 проц. засеквестрованої суми, себ-то около 210 міл. та половину належитости за кораблі, радіо-телеграфічні стації і патенти в сумі 50 міл., разом 260 міл. долярів. Решту з відсотками в сумі 109 міл. дол. постановлено звернути пізніше. Таким чином німецькі громадяни, німецькі підприємства і німецький уряд негайно звійдуть в посідання 260 міл. долярів, повертаючи їх на виробничі цілі. Є це — як пише краківська Нова Реформа —

„велика й приємна несподіванка. **Німеччина завдячує це мілионам своїх земляків, осілих в Америці.** Щасливі ті краї, що не лише експортують товари, але й людей. Якщо не все вдається їм досягнути неба, то щонайменше легко минають пекло..."

Повоєнна Европа відбудовується виключно при допомозі Америки. При американській допомозі відбудовуються держави і народи. Очевидно, найстрашніше лихо впало на народи недержавні. Що більше! Дозволимо собі твердити, що деякі народи, а особливо українці, не могли визволитися саме тому, що вони були найбільше й найважче знищені війною. І сьогодня, хто хоче відбудовувати своє життя, мусить звертатися до Америки. Німеччина стала на ноги виключно завдяки Америці, Польща консолідується економічно тільки завдяки американській позичці, Ірляндія здобула волю завдяки своїм американським землякам, литовські емігранти в Америці уфундували валюту маленької Литви. І наша, стократно знищена країна багато завдячує своїм американським землякам і в рр. 1920—1923 (дипльоматична акція) і допомогою акцією на протязі кількох останніх літ. Існування „Рідної Школи", „Просвіти", допомога інвалідам, будова народніх домів по селах і містечках — все це в значній мірі залежне від жертвенности наших американських земляків на старокраєві цілі.

Та сама акція жертвенности не все є доцільна, в більшости непевна і нетрівка. Є це добро, яке з повним правом можна назвати **bonum necessarium.** Жертвенність вічно вагається, раз вона є більша, раз менша. На її основі важко будувати доцільні пляни, а ще важче укладати бюджети в поодиноких ділянках. Крім того під ріжними впливами акція жертвенности постійно звужується, виявляючи декадентські тенденції чи то під оглядом обмежування, чи своєрідного егоїзму й провінціоналізму.

Крайна пора освідомити собі цей стан річей і почати перехід від загальної жертвенности на старокраєві цілі до акредитування українських економічних установ. Наші земляки в Америці розпоряджають кількома десятками мілионів ощадностей, які служать всяким цілям, тільки не розбудові життя українського народу. В напрямі притягнення українсько-американського капіталу до краю з повним його забезпеченням та вищим опроцентуванням, як в Америці, повинні бути негайно пороблені реальні заходи. Розуміється, що американська жертвенність плистиме дальше своїм руслом, бо вона є матеріяльною формою допомоги зовсім іншого порядку. Та з дану хвилю є це справа побічна. Головним нашим змаганням є добути кредит від наших американських земляків для українських економічних установ, кредит певний, продукційний, а для кредитуючих вповні забезпечений.

Цей обовязок здобуття кредиту, який поставив би нас у значній мірі в незалежне економічне становище та дав би новий товчок нашому життю, спадає з одного боку на нашу парляментарну репрезентацію, а з другого на наші керуючі й відповідальні господарські чинники. Управи наших економічних і фінансово-кредитових установ спільно з парл. репрезентацією повинні вже раз покликати до життя Українську Економічну Раду, яка розробилаб суцільний плян нашої національної економіки, повязалаб в одну дисциплінowану цілість всі ділянки економічного життя та створила невідкличний потрібний в економічних справах авторітет. Ми певні, що такій Раді вдалосьби поставити на правильний шлях і справу притягнення капіталів та роздобуття трівких кредитів.

В даних умовинах є це єдина розвязка в нашій економіці.

За Українську Академію Наук.

II

Відношення Президії У. А. Н. до російських учених було ідеальне. І тому Президія могла у повній хвилині рахувати на підтримку з їх боку. Тим то зрозумілий плач Єремії у „Звідомленні" за рік 1926 стр. 5, що „славнозвісний у цілому Радянському Союзі і за кордоном акад. Шапошников, хемік-текстилієт, не має до працювати".

Сказатиб, що правді, Всесоюзна Академія Російська в Ленінграді виглядала так, як ні одна у світі. Але з другої сторони треба завважити, що й про київську Академію Нар. Комісаріят освіти в Харкові дбав. Він призначив на її утримання 630 тисяч карбованців (315 тисяч долярів) річно, а що найважніше, безпастанно дбав про нові приміщення. В минулому році дістала Історична секція У. А. Н. будинок, положе не цілий при вулиці Королевка 35, а в останніх часах величезний, другий будинок при вул. Фундуклієвській (сьогодні вул. Франка) і Короленка т. зв. „Ольгинську гімназію". Будинок вимінюється. Окрім великих саль і малих кабінетів для робітень академіків є там ще окрема саля широких розмірів для прилюдних наукових засідань і доповідей. В цім будинку найдуть приміщення головно робітні фізично-математичного відділу, отже також хемічна лабораторія акад. Шапошникова.

Доцільність про акад. Шапошникова була би справдива, якби таким самим пієтизмом окружила була Президія академіків українців. Між тим наложила Президія на високозаслуженого геольога Павла Апол. Тутківського 70 карбованців місячного чиншу за помешкання, вложене з двох кімнат, а приміщене при його геольогічному музеєві, яке йому належиться по всіким приписам безплатно. Накінець чинш отримує Президія самовільно, доки остаточно акад. Тутківський не дозвався від уряду заборони. Грожено акад. Тутківському юрісконзультами, вісано до нього вельми непристойні писання до Нар. Комісаріяту Освіти, які, мимоходом кажучи, зробили йому невдячну прислугу, бо високозаслужений геольог став членом ВУЦВІК-а (парляменту) в Харкові, яке місце раніше займав акад. Кримський. За те, що акад. Тутківський хопився засобів самооборони, свільне зібрання Академії, вложене у значній більшости із російських академіків, вирішило не брати участи в виборах. Нема сумніву, що на такий вислід голосування вплинула Президія У. А. Н.

Або візьмім третій приклад. В березні 1924 року вернув акад. Мих. Серг. Грушевський на наукову роботу в Академії. Зразу містився він з рідною у одній кімнаті свойого будинку, доки його не повернено на власність рідні (двом братам і сестрі). З часом поталанило йому добути ще дві кімнатки, одну з них без печі. Кімнатки такі малі, що ні акад. Грушевський у своїй, ні Катря Михайлівна (дочка) у другій не мають де розкласти книжок до наукової праці. А одначе ніхто з Президії У. А. Н. не старався уленшити його життя, хоча акад. Грушевський сьогодні одна з найбільших учених не тільки у цілому Радянському Союзі, але й у цілій Европі. Француз проф. Мазон з Парижа, що разом із своїм учнем Мартелем приглядався величезному розвиткови Академії саме від часу повороту акад. Мих. Серг. Грушевського заявив, що в Европі другого учоного такої міри нема.

Акад. Грушевський почав організувати наукових робітників і протягом трех літ утворив сімнадцять наукових установ, з яких всі були чинні. До минулої осени всі ті установи містилися буквально в трех кімнатах ери вул. Короленка ч. 37, бо четверту займав за оплатою один (з його співробітників, що мав нагляд над роботою і гаручував акад. Грушевського у зносинах із друкарнею та науковими співробітниками. З великим тру-

дом здобув акад. Грушевський від Комісаріяту Освіти для Істор. Секції сусідній будинок при вул. Короленка ч. 35, в якому в одинадцяти кімнатах почав приміщувати свої наукові установи. Я не хочу згадувати про ті великі труднощі, яких учений зазнав від Президії, коли старався і дістав будинок. Згадаю тільки, що Президія не спитавши акад. Грушевського, чи будуть йому потрібні три кімнати при вул. Короленка ч. 37, рішила його „вижити" із цього приміщення, а щоби добути їх насильно, стягала в падолисті 1927 р. платню для всіх членних співробітників Історичної Секції. Акад. Грушевський для святого спокою повернув Президії дві кімнати, в яких думала примістити „Комісію Західної України". Ось які дві міри прикладала Президія у відношенні до російських і українських учених! Словом, Президія вважала Академію за свій власний хутір, в якім господарила по своїй вподобі.

Гатий сам подія на „друзів" і „не друзів" зробила Президія в признаванні кредитів на видання. Коли один із „друзів", акад. Загалій святкував свій ювілей, в його честь видано величезну книгу, а окрім цього присвячено йому ще два томи академічних видань, всього на 2000 сторін друку. Коли ж прийшло до друкування ювілейного збірника в честь одного із „не-друзів" акад. Грушевського, бракло грошей, а в добавку до другарні висилала Президія письма, які їй честі не приносили, а в друкарських персоналії викликували різні толки на тему товариського співжиття в Академії.

Вратувало перед грошей на наукові видання, але коштом Академії вийшли екзотичні поезії Кримського „Пальмова гілля" (1923 р.), „Хафіз та його пісні" (1924 р.), або переклад з російської мови „Історія Туреччини" (1924 р.). Кому ней переклад був потрібний, коли мало хто купував російське видання, не знає хіба автор і перекладчик в одній особі. Чи можна дивуватися, що гром. Озерський вимушений був заявляти при обслідуванні, що „наукове шахрайство ведеться безпляново", що „авторський гонорар не виплачується", що „значна частина коштів витрачується на переклади на українську мову, бо чимала скільність академіків українською мовою не пише".

Завважу, що академічні видання, як напр. „Записки" історично-фільол. відділу або „Хрестоматію" використовувано на особисту лайку против „не-друзів", акад. Стецького і Грушевського, тому, що вони в правописнім питанні рішили від акад. Кримського. Прикладів лайки, або може ще чогось гіршого навести не стану, бо вони й так в учених, українських колах надто відомі.

Шукаючи підтримки в російських колах, а легковажучи українських учених, неодмінний секретар Академії, звертався рівночасно з поклонами під адресою радянського уряду, щоби й тут найти підтримку для свойого дальшого господарювання. Ось один із тих „поклонів";

В „Пролетарській Правді" із середи, дня 22. лютого 1928 ч. 45 (1957) під наголовком: „Акад. Кримський про десятиліття червоної Армії" читаємо буквально такі слова неодмінного секретаря У. А. Н.: „Для мене особисто десятиліття червоної армії є особливо велике свято, бо мені червона армія повернула права людини й громадянина, яких я був позбавлений за страшних часів Денікіна. З глибокою надією я сподівався тоді приходу червоної армії і коли 1919 р. радянське військо вигнало з Київа денікінських розбишак, я на першому засіданні Академії Наук заявив: Мені хотілось не тільки кинути квіти під ноги коням, а зробити так, як це роблять в Італії: **самому лягти і щоб через мене перейшла колесниця переможця.** Я хочу висловити особливо глибоку й щиру подяку від усього серця червоній армії, що дала мені й багатьом українським ученим після ліквідації Денікіна взятися до своєї наукової роботи на благо рідного народу. Щодо Академії Наук, то я від її імени можу сказати таке: усе теперішнє й майбутнє У. А. Н. звязане з радянською владою та її могутньою підпорою — червоною армією".

Відома річ, що нині хто смерти шукає, таку найде. Акад. Кримський, опираючись на російських учених одною ногою, другою сам лях; щоби через него перейшла колесниця переможця... І вона перейшла по ньому. А воно звісне, що скинення на двох стільцях можливе тільки до якогось часу!

(Докінчення буде.)

Незрозуміле, але правдиве.

Б. сенатор Карпинський не має польського горожанства.

Вчора, 18. травня, відбулася перед Адміністраційним Трибуналом розправа над рекурсом б. українського сенатора Карпинського, внесеним проти постанов усіх нижчих адміністративних інстанцій, які відмовили сен. Карпинському видання особистої легітимації (т. зв. „доводу особистого") тому, що він не був і не є нібито польським горожанином.

Адміністраційний Трибунал вирішив справу рекурсу в користь б. сенатора Карпинського. Тут слід зазначити, що б. сен. Карпинський виконував в літах 1921 і 1922 обовязки польського слідчого судді в м. Лукові біля Седлец, потім був адвокатом в Рівному до останнього часу, а одночасно між 1922 і 1927 р. виконував обовязки українського сенатора в варшавському сеймі. Тепер виходить на основі рішення Адміністраційного Трибуналу, що він, не будучи польським горожанином, не мав права виконувати ні обовязків слідчого судді ні обовязків сенатора ні обовязків адвоката. Але п. Карпинський все таки всі ці обовязки від 1921 р. аж до останніх часів виконував, це значить, що виконував їх як чужинець. Звідси знов легкий висновок, що в Польщі й чужинці, не горожани польської держави, мають право виконувати функції державно-правного характеру. Одначе в дійсности так воно не є, і так не було. Бо вистарчить пригадати хочби справу уневажнення посольського мандату вибраного у 1922 р. послом українця д-ра Пирогова з ковельського округа, саме з тої причини, що д-р Пирогів не мав тоді нібито польського горожанства. А сенатор Карпинський мусів його мати, коли мандату тоді не втратив, і тратить горожанство натомість аж тепер у 1928 р. на основі рішення Адміністраційного Трибуналу і тим самим тратить право виконування адвокатських обовязків, що давало йому забезпечення життєвої екзистенції.

Весь курюз у тому, що цілих сім літ було польське горожанство п. Карпинського для всіх польських чинників, а в тім і для адміністратинних цілком неспірним, аж раптом до відбуття ним одної сеймової каденції, в якій виконував обовязки сенатора, воно чомусь стало сумнівним і як бачимо з рішення Трибуналу, не тільки сумнівним але й зовсім непевним і не доказаним. Для звичайної життєвої льогіки це мало зрозуміле. Що більше воно для неї навіть недоступне, бо важко зрозуміти, якими шляхами відбувалася в відповідних чинників еволюція поглядів на польське горожанство людини, що виконувала такі важні й відповідальні обовязки правно-державного характеру в Польщі, які прислугують тільки польському горожанинові.

Між мотивами рішення Адмін. Трибуналу найважнішим був між іншим той, що це рішення, мовляв, продиктоване оглядами „на добро держави". Отже „зе взглендуф на добро паньства" втратив право горожанства той, що користувався ним протягом цілих літ та користувався не в розмірах звичайного рядовика-громадянина, а в розмірах вибранця-сенатора. І хоч як уся ця історія незрозуміла, хоч як недоступна для звичайної льогіки, то всеж таки правдива.

Із подій та рефлексій.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 15. травня 1928

I

Знову дефензива.

Це мале слово нікому не виходить із площини актуальности. Польський політичний світ має одну сенсаційну аферу, в якій виємник „дефензива" згадується в усіх відмінках. І, як завжди й досі у таких випадках, і цим разом теж ця афера є для всіх у цій каміняних осіб дуже неприємна, а що посередньо заторкує вона — чи пак: грозить заторкнути — дуже широкі кола, то стає тим справді прикрою.

Почалося усе як найзвичайнішої у світі газетної полеміки на тему неперебірчивих метод виборчої агітації поміж „Гласом Правди" (одинка) та „Роботніком" (двійка). „Роботнік" кричав про демагогію „одинковачів", „Глос Правди" обурився, уважаючи врешті найпримітивнішого способу полеміки, відомого вже малим школярам: „ти сам". Під цим окликом на адресу „двійників" підписався відома редакторка „Політичних Бюлетенів" пані Аліція Белціковська, маючи до участи у виборчій полеміці той легітимований титул, що працювала вона тоді у нейтральному виборчому бюрі „одинки". На те „Роботнік" пані Белціковській: ти, мовляв, в дефензиві служиш (чи служила). А пані Белціковська: „ти сам". Тут і починався галас. Пані Белціковська, проговорившись „а", не могла вже не сказати „б". Вона й сказала його, вказуючи конкретно на п. Мар'яна Маліновського, після ІІІС із Любліна, виключно одночасно вагітну під адресою цілої ІІІС, яка буцімто знала про „конспіхти" свого визначного члена (чи визначних членів) з дефензивою і їм не противилася. Посол Маліновський заявив, що це „підла клевета" і т. д., особиста цімота пані Белціковській, за якість там історії і т. п., мовляв погрозив скаржити пані Белціковську до суду. Але пані Белціковська не злякалася. Не тільки сама зажадала, щоби її скаржили, але з свого боку загрозила, що коли цього не буде, то вона заскаржить „Роботнік" за образливі слова, кинені в міжчасі у її бік („шантаж" і т. п.). Посол Маліновський заскаржив... але лише до соймового маршалковського суду. Пані Белціковська дотримала слово й заскаржила „Роботнік" до „правдивого" суду, підтримуючи при тому ще раз в цілій основі попереднє обвинувачення посла Маліновського. Ба, але тут „Речпосполіта" заявляє, що по її відомостям пані Белціковська має замір „ревеляціонувати" дальше не тільки про одного Маліновського, але й інших його співпартійних чи співлюбовних товаришів, у першу чергу про п. „йот", „колишнього шефа дефензиви легіонів". А вечірня варшавська АБЦ, передрукувуючи цю замітку, зі скромною та єхидною усмішкою додає, що не знає, мовляв, хто це той „йот", але з відомою річю, що шефом дефензиви легіонів був п. Яворовський, нинішній посол ППС. На те посол Яворовський оголошує довгого листа з поясненням, що це таке була та дефензива легіонів, і скаржить АБЦ за образу чести.

Колиб річ йшла про звичайних смертників, то на цьому можна би закінчити, але в даному випадку необхідно додати кілька коментарів до тієї каші. Бо посли Маліновський і Яворовський не одні з найчільніших членів партії і парляментарного клюбу польських соціялістів, при чому посол Яворовський є головою Окружного Робітничого Комітету м. Варшави та головою варшавської Міської Ради. В першій хвилині так і виринуло питання: чи посміла би пані Б., людина, що стоїть близько урядових кол, на власну руку починати кампанію проти чільних політиків табору ППС. Так і змохтіть виринуло порівняння поміж особою та відомою минулорічною аферою після Воєвудського, коли ясно річ йшла про дискредитацію та ослаблення моральної сили НПХ (Незалежної Партії Хлопської) Ба, справа була би ясна — коли би річ не йшла саме про послів Маліновського й Яворовського. Бо обо вони є загально відомими, найзавзятішими прихильниками поровуміння та співпраці ППС з маршалком Пілсудським. Який же глузд був би для уряду дискредитувати своїх, так сказавши, амбасадорів у партії і парляментарному представництві польських соціялістів?! Довкола них і тим подібних сумнівів кружляє сила поголосок. Покищо справа затихла. Хто знає, чи вона не заляже на завжди. Всеж, вона дає нині аж надто багато приводу лідерам ППС почухатися в голову і повторити рефрен популярної варшавської кабаретової пісеньки: „Ні, як я того не люблю"!...

І. Кедрин.

Роковини знесення панщини

1. Отворення виставки 1848 р.

При численній участи українського громадянства відбулося 16. п. м. отворення виставки памяток 1848 року, зібраних в Українському Національному Музею у Львові. Експонати виставки розміщено в двох кімнатах: одні розложені в окремих габлотах, інші (фотографії, образи, мапи і т. п.) розвішені по стінах.

Отворив виставу довшою промовою директор Музею д-р Ів. Свєнціцький, що привитав гостей і представників українських культурно-освітніх установ, а опісля спинився на історичному 1848 році і звязаних з ним подіях на нашій Землі. З черги представив значіння тих подій для нашого національного розвитку і подав огляд того розвитку в культурній ділянці аж по наші дні. При кінці змалював працю й заходи передових діячів 1848 р. і їх наслідників над зібранням памяток і документів того часу — на спомин і в науку майбутнім поколінням. Закінчив поклоном Тіням усіх тих заслужених мужів і горячою подякою фундаторові Музею митр. Шептицькому, завдяки якому могла бути отворена м. ін. і ся виставка.

Після отворення виставки дирек. Свєнціцький повісив пояснення до всіх виложених експонатів, проводячи зібраних по обох салях. Сподіючись написати про зібраний на виставі матеріял окрему статтю, зазначимо сьогодні тільки те, що хоч бракує тут богато дечого такого, що б жалісьби побачити (нема слуху нічого з памяток матеріяльної культури того часу, нема портрету такої визначної фігури, як гр. Стадіон, нема й деяких визначних праць навіть українських авторів про ті часи), — то всетаки виставка дає перегляд принайменше найважнішими документів і матеріялів, які можна було зібрати у Львові. Правда, перегляд той утруднений, бо всі експонати надто скупчені, але не вже не инша впорядників, які, рахуючись з економією місця, мусіли змістити весь матеріял у двох кімнатах...

На отворенні виставки бачили ми мін. радянського консула п. Юрія Лядчинського і його заступника Григорієва, през. К. Левицького, сен. Дениневич, дир. Мажарушку, дир. Кореня, голову „Т-ва письменників і журналістів ім. Івана Франка" д-ра В. Щурата, п. К. Малицьку, дир. Бібліотеки Наук. Т-ва ім. Шевченка п. Вол. Дорошенка, численних представників нашої преси і богато інших. Виставка буде отворена приблизно місяць щодня в передполудневих годинах. Не сумніваємося, що вона буде тішитися сильною фреквенцією не тільки інтелігентської публики, але також нашого міщанства, робітництва і шкільної молоді.

2. Дискусійний вечер „Сільського Господаря" з нагоди Свята Свободи.

Того самого дня вечером (о 6 год.) відбувся заходом Т-ва „Сільський Господар" в салі „Української Бесіди" виклад інж. *Ю.* **Павликовського** на тему: „Постулати нашої аграрної програми і роля „Сільського Господаря" в економічному відродженні зах.-українського села". Виклад мав святочний характер і був наголошений з нагоди 80-их роковин знесення панщини в Галичині.

Його змісту не беремося переповідати з уваги на обширність матеріялу, а також тому, що весь фактичний матеріял про теперішнє господарське положення українського селянства на західно-українських землях і про його рільничий вартість праці надрукований у попередньому числі „Діла" в цінному фейлетоні інж. Павликовського п. наг. „Українське рільництво на західних землях і його завдання". У доповіді на дискусійному вечері розвинув прелегент дуже обширно коментарі до наведених у фейлетоні цифр, а також розторкнув подрібний плян праці над розбудовою й інтенсифікацією рільної культури українського села. Недостача місця не позволяє нам і його перевести у цих стрічках. Доповідь тривала 2 години.

Після доповіди виявилася дискусія, в якій забрали голос: мон. Корчинський, дир. С. Горгимович, п-ні Вигнанська, пос. Л. Цегельський інж. М. Творидло і д. А.

Березовський, інж. Герасимович, інж. Гурбан, та інж. Волинець. На кінець промовляв ще й сам президент інж. Ю. Павликовський.

У вечері взяло участь біля пів сотні людей, переважно в кол тісі частини нашої інтелігенції, що інтересується господарськими й економічними справами нашого життя. А справа землі є найважнішою проблемою нашого життя, пробною від такого чи іншого вирішення якої залежить у найбільшій мірі сама екзистенція народу. Варто, щоби такі інокупійні вечері відбувалися в нас частіше, не конче лише з нагоди такого чи іншого свята, а тоді може й ширші кола нашої інтелігенції дещо інтенсивніше взялиб собі до серця справу **землі управильної і її долі** також як узагалі всі господарські й економічні справи народу. Між присутніми на вечері бачили ми й виступника радянського консулю Григорієва.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 17. травня 1928)

ЧЕМБЕРЛЄН НА РАДІ ЛІГИ НАЦІЙ.

(ік) Англійський міністр закордонних справ Чемберлен рішився взяти участь у засіданні Ради Ліги Націй, щоби з огляду на неприсутність міністрів Бріяна і Штреземана, які лежать недужі, підтримати авторитет Ради.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) В найближчу неділю відбудеться в Німеччині голосування до німецького райхстагу. Газетні прогнози кажуть, що прийде невеличке пересунення в користь соціялістів та що зрештою нинішній політичний склад райхстагу зміниться небагато. В цілій Німеччині є утримуваний краєвий порядок не вважаючи на дуже енергічну акцію поодиноких партій, головно німецьких націоналістів і соціялістів. Варшавські газети розписуються **про терор** на Шлеську і у Східній Пруссії, однак одночасно мусять признати, що **адміністраційні власти** видали обіжник **проти всякої акції** застрашування.

РУМУНСЬКИЙ КН. КАРЛО.

(ік) **З Лъондону** виїхав і приїхав через Кале до Остенде бувш. румунський наслідник престолу кн. Карло. Йому призначено як місце замешкання замок недалеко міста Намір.

ПРОТИВОЄННИЙ ПАКТ.

(ік) На вчорашньому засіданні англійського кабінету ради міністрів затверджено текст англійської відповіди на минулу пропозицію американського державного секретаря Келльога в справі пакту, який виключує полагодження міжнародніх спорів шляхом війни. Відповідь приймає в принципі згідно з пропозицією, однак виявляє сумніви, щодо інтерпретації поодиноких уступів.

ІЗОЛЯЦІЯ СРСР.

(ік) Вістка про недалеке підписання італійсько-турецького договору викликала у московських урядових колах сильне вражіння. Як подають із Москви, ця вістка була великою несподіванкою для більшовицького уряду, який уважав Туреччину своїм союзником. Московська преса факт італійсько-турецького зближення приписує англійській дипльоматії і уважає його новим протибільшовицьким актом.

НЕДУГА РИКОВА.

(ік) Стан здоровля Рикова сильно погіршав. Вчора вечером горячка дійшла до 39.27 степ.

ЯПОНІЯ І КИТАЙ.

(ік) Південний, націоналістичний уряд Китаю вніс до Ліги Націй скаргу на Японію, протестуючи проти нарушення Японцями територіяльної інтегральности та політичної незалежности Китаю. В кінці протесту є пропозиція полагодити спір шляхом міжнародньої анкети або арбітражу, після того як японські заверпуть свої війська з китайської території.

ОПОЗИЦІЯ ТРОЦЬКОГО.

(ік) З Москви повідомляють, що на тамтешніх фабриках розкинено масову відозву Троцького, відбиту на гектографі, в якій Троцький підносить проти теперішнього уряду цілу низку гострих закидів. Протестує проти свого заслання і накликує до скинення диктатури Сталіна. У зв'язку з тою відозвою переведено богато арештувань серед робітників.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА — це дні допомоги ІНВАЛІДАМ і охорони стрілецьких могил.
В ті дні кожний чесний Українець зложить жертву на ті цілі.

По широкому світі.

„Дейлі Геральд" твердить, що черговe засідання сесії Ради Ліги Націй буде відкладене, щоби дати змогу бути присутними на ньому Штреземанові та Бріянові.

Болдуін, англ. премієр, переконаний, що найближчі вибори в 1929 р. принесуть повну перемогу його партії, консервативній.

У Лъондоні обдумують проект організації загально-европейського емісійного банку для випуску валюти, спільної для всієї Европи.

У цензурнім відділі єгипетського міністерства внутр. справ у Каїрі вгоріла збірка фільм, присланих до цензури.

Управа ніж. залізниць хоче підвищити піну білетів і скасувати 1-у та 4-у класу. Буде тільки 2-а кляса митна і 3-а деревляна.

Арештували лідера австр. монархістів Вольфа за державну зраду; він звернувся до мадярського уряду з меморіялом, де пропонував прогодосити Австрії війну, коли вона не видасть Белі Куна.

У Харбіні епідемія чорної вісти.

Пекін приготовлений на бомбардування південної армії, евакуюється.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Минуле і майбутнє.

Скажім собі правду: Кожний з нас, чи то новий, чи пів-, чи чверть-, чи квазі-інтелігент хотів стати послом. Цього заперечувати не можна і, думаю, нині вже нема потреби. Вибори проминули і більше посла не буде, хочби их хто притяв.

Кожний хотів бути послом...

Нетикальність. Гонір. Вільна залізниця...

А жидівське місто!

Зазвичила тут немало українська преса. Ще далеко до виборів переконувала всіх і всіх, що сойм потрівае довго.

Довго — значить пять років, пять років — значить добра, постійна посада, хоч без емеритури.

„Пять років послом — думав неодин — а там якесь місце в банку, чи в Центробанку, в Масло- чи Центро-Союзі.

Адже кому як кому, але послові належиться посада, хочби він пять літ тільки ґави ловив та петиції підписував.

І кожний хотів бути послом.

І я теж...

Говорив, розказував, писав, що не хочу, але хто так само не приїздив — нехай на мене плює камінем.

Але прийшла холодна вода.

Вернули наші посли з першої своєї і кожний з них привіз, крім політичних новин, таку квасну міну, що аж жаль брав дивитися на них.

Яка причина цього?!

Управа Клюбу стягнула їм половину платні, а на другу половину кинулись у Львові курєри і дерли що могли. (Тому не дивниця, що тільки пять після передплачує „Діло"!).

Після того охота стати послом дуже понизилася.

Люди почали обчислять. Шістьсот золотих мало і так у своїй „буді", за залізницю плату, але однако рідко їздиш, а врешті можна час до часу проскочити „на шварц".

Остається нетикальність.

Але яка на нетикальність у практиці, це показалося на першого мая. Комуністи були соціялістів, соціялісти комуністів а десь-не-десь перепало на оріхи і напому сель-робові.

Добра нетикальність, коли нетикальна особа цілий місяць спалки носить!

Во істину кажу вам:

Тепер пробитиб вибори в Галичині. Зі свічкою за кандидатами шукав би. Не так як перше, що буком не можна було обігнатись.

А все таки... все таки я думаю в майбутности кандидувати.

По перше: Не маю навіть половини посольської платні.

По друге: Їхати залізницею „на шварц" далеко менше приємно, як на легітимацію.

По третє: Не думаю вступати до жадного клюбу.

Буду дивним.

Не допустять до голосу — сказа!

Не призначать до комісій — те й овшім!

Не буду мати рідного клюбу... власне в тім ціла користь!

Як „дикий" стовбу цілу платню до кишені.

Зраджую цю тайну тому, бо знаю, що при слідуючих виборах не лиш я один ставатиму як дикий.

Стане напевно їх сотільки, скільки при останніх виборах голосилося на кандидатів до одної з наших партій, або й до двох чи трьох нараз.

Галектіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Неврожаю не буде** — така є офіціяльна думка міністерства хліборобства, яке стверджує, що жито видержало пізний мороз. Тепер ще тільки слово за хліборобами.

— **Львівська хроніка.** „Економічні Звіти зек Кулек Рольничих" шукає за крадіжком свого управителя Горовіцом, який використавши звязки з цим підприємством захопив 60.000 зол. і виїхав до Відня безслідно. — Гімназійні учні зібравшись у помешканні сина проф. Ренцкого пробували револьвер; один з них натиснувши язичок убив свого товариша Вільнера, сина полковника. — Знову дві спроби самогубств двох молодих жінок: Р. Надьльова на Персенківці випила спірт змішаний з йодиною, а жінка огородника 35-літня Коханська випила йод з аршеніком. — Робітник Дзяд на вул. Білогорській, посварившись із жінкою та сестрою, у пересерді підпалив усі меблі в помешканні.

— **Землетруси.** В Японії, в околиці Місіфутамо, землетрус убив 100 осіб. В Еквадорі, у місті Гваякіль від землетрусу знищено багато домів. Подробиць про ці нещастя ще нема.

— **Коцюбинський жидівською мовою.** Накладом київського видавництва „Культур-ліга" виходить збірка оповідань Коцюбинського в перекладі на жидівську мову. У збірці поміщено „Сміх", „Він іде", „Як ми їздили до Криниці", „Дебют", „Яблуневий цвіт" і „Тіні забутих предків". Ці твори переклав Є. Фінінберг, що дав до збірки статтю про життя і творчість Коцюбинського.

— **Недуга дипльоматів.** Французька преса подає сенсаційну звістку, що Бріян і Штреземан, що занедужали в тому самому часі, мають ту саму шлункову недугу, якої причини треба шукати... у змові на їхне життя. У Женеві, підчас березневої сесії Ліги, їм подали в страві бактерії поворотного тифу. Ним. преса простує ці звістки. Стан обох дипльоматів поважний і не виключає небезпеки.

— **Для гігієни Львова** магістрат прийнявся одним необлимим рішенням: вибудувати в різних частинах міста павільйони для необхідних потреб мешканців, що інколи на вулиці приневолені їх залишувати.

— **Нарешті!** Вчора на засіданні „Наук. Т-ва ім. Коперника" польські професори Тохарський і Арцтовський погодились, що тиф, який упав на наші голови недавно таки не був вулькличний, а прийшов із України. Інші вчені, з більшою упівою боронили погляду, що він примандрував аж знад Волги, знад Сагари, а навіть із зульканву Міссіссіпі на Вісльм морі.

— **Дарунок на уродини.** З нагоди 50-ліття своїх уродин нім. мін. закорд. справ Штреземан дістав чимало привітів і побажань. Якийсь громадянин фон Кріл прислав йому дві домовини з побажаннями, „щоби в них похоронив свої політичні та релігійні переконання, а також ліберальні теорії".

— **Різні вістки.** Національним святом Німеччини будуть роковини Веймарської конституції; над проектом дотичного закону радитиме парламент. — В автомобільній катастрофі в Померанії згинув композитор Еміль Бонке, диригент берлінської симфонічної орхестри. — В околиці Рейну, над Мозелею і Сазрою, половина виноградників знищена студінню. — Буш. офіцер армії Врангля Бесньорський застрілився в розпуці, що вмер Врангель. — У перській затоці літрильник ударившись із кораблем потопив із 60 прочанами. — Карахан супроводить Аманулага по Криму. — Льорд Бальфур закінчує свої політичні спомини. — Присяжний суд у Шікаго засудив 5 польських малолітніх хлопців на 25 літ вязниці за вбивство купця Ф. Шепанського.

— **Розвязання міськ рояди в Бересті.** Міська рада Берестя над Бугом має бути розвязана на зарядження міністра внутр. справ ген. Складковського, на внесення волинського воєводи Кравельського. Акту розвязання міської ради Берестя н. Бугом доконає мабуть сам поліський воєвода Кравельський, при чому будуть правдоподібно зарядженні нові вибори, бо про евент. іменування урядового комісара па м. Берестя н. Б. досі не було зовсім мови.

— **Музика й кіно.** У віденській опері почались гостинні виступи труни паризької „Опера Комік". — На сцені „Опера Комік" 19-го ц. м. буде дана добродійна вистава „Кармен", в якій в кожній дії виступатиме інший актор і інша акторка в ролі Дон Хозе і Кармен. — Шаляпін недавним своїм концертом у Парижі встановив рекорд доходу, зібравши 200.000 франків. У Берліні каса на виставі російської опери з Шаляпіном мала продавати білети в неділю, але черга перед касою стояла вже від суботи. Мельомани прийшли з харчами і просиділи як під театром усю ніч. — До Парижа приїхала делегація директорів кін: 45 австріяків, 30 чехословаків і 9 мадярів, щоби ознайомитись зі станом фільмового мистецтва у Франції. — У Берліні закінчили конфлікт щодо гонорарів за музичні твори виконувані підчас виставки фільм. Композитори дістануть півтора мілюна марок. — Нюйорське кіно „Россі" відвідало за рік півсьомме мілюна гавдачів, що дали касі півшеста мія. дол. — Найближчою фільмою Чарлі Чаплїна буде „Клюб самогубців" з Мерною Кеннеді, що грала головну ролю в „Цирку".

— **Мексиканські Помпеї.** Археольогічні Бальо з мексиканського археольогічного департаменту і д-рові Морлеєві з інституту Карнетія у Вашингтоні вдалося найти сліди старинного міста на острові Юкатан (Мексик), яке перед століттями обудували індіяни з племени Мая. Місто називалося Ека. В місті тім був величавий Акрополіс, а в ньому стояло пять святинь. Найвеличніша святиня була 8-поверхова. Понад крівлею святині був ще вищий мур для декорації, що збільшував висоту святині ще на пять метрів. Широкі сходи вели з подвіря на вершок тераси 8-го поверха. Вчені стверджують, що сходи були прикрашені оригінальним фризом із гієрогліфів. Із інших святинь остали 16 памятників, переважно знищених. Уцілали в лісі, що є довкола того місця рештки є всюди руїни старих будівель, що доказують про колишню могутність того міста. Вчені сподіваються, що зі знайдених тих удасться їм видобути цінні розкопки. Найдалі досі різьби, не постяті старинних жерців і войовників, що стоять переважно на нагих тілах бранців. Хоч найдено такі цінні остатки, вчені здогадуються, що місто Ека було лише провінціональне. Вчені сподіваються, що їм вдасться ще відкрити великі осередки тієї старої мексиканської культури.

— **Мандрівні гори.** З Карпатії повідомляють, що північна часть гір Пеген почала обсувається і вже спричинила величезні шкоди. Обсування не повстало раптовим дощів, які падали останніми тижнями, а можливо, що є в звязи зі землетрусом у південних Альпах. Біля місцевости Файстріц обсувається вже від десятьох днів одна з таможніх гір. Ще обсуваних вже найдуть великі смереки з корінцями і ломить їх. Під поверхні земли добувається глина та грубий пісок, змішаний навіть із камінним вуглем. Всюди знаходяться джерела і пливуть по склонах гір. Люди, що живуть близько під гору, покинули свої хати.

— **Потонуло 68 прочан.** „Шікаго Трібюн" подає з Гетеборгу, що в Перському заливі ударився корабель, який віз 72 прочан, з іншим пароходом. Корабель потонув до кількох хвиль. Вратувалося 4 особи.

— **Місто на лінтарії.** Старинне англ. містечко Емершен продають на лінтарії 21-го ц. м. Воно збудоване в початку 17-го віку за Якова I. родиною сера Бурка, що є донині його власником. Найдешевші ділянки пропонує до пересічення, що предмет платні, які він хоче від своїх кількох сусідів дуже низькі. Всі мешканці містечка можуть на лінтарії — виняток його власник — відкупити собі не істечко і

Вже надійшли
САМОХОДИ „PRAGA" „PICCOLO"
з 4 дверцятами 4 особові
Представництво
ЛЬВІВ, Ягайлонська ч. 7.
2215 Телефон 305. 2—2

„ПАРИСЬКІ МОДЕЛІ" ПЛАЩІ, СУКНІ, ТРИКОТАЖІ поручає нововідкрита фірма Е. ТАУБЕ (давніше Геллер і С-ка) ЛЬВІВ вул. Рутовського 11. 1—2

матимуть первенство перед іншими кандидатами.

— **У XX-ім віці.** Із Сіднею прийшли вісти про страшний бій між двома племенами канібалів на острові Моріджіо, що належить до Нової Гвінеї. Плем'я моріджіо „обрізало" папуасів, убивши з них 9 осіб. Папуаси мобілізували виправу проти своїх ворогів, з яких вирізали 600 людей і зїли їх. Все це трапилось підчас неприсутности англійських урядовців, які виїхали на свята до Англії.

— **Конкурс черевиків.** Відень має славу міста, де живуть найбільші черевані. Щороку є там конкурс товстюхів. Цього року в театрі на Кайзерштрассе було чимало суперників. Ті, що важили 130 кільо навіть не були допущені до конкурсу, бо не мали ніяких виглядів на виграння. Нагороду дістав Франц Шлезінг по професії, що дає найбільше черевиків — різник, який важить 182 кільо. Другий Лінзль важив 172 кг., а третій пирковий атлет Свобода — 162 кільо. Організатори такого конкурсу пробували вже кільканайцять дати почин до конкурсу найгрубших жінок, але не було таких, що хотіли би почванитись своїм тілом.

— **Вертеп наших днів.** В неділю дня 20. травня в год. 8. вечером відбудеться в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка вистава ляльковой гротески п. н.: „Вертеп наших днів". Текст і постановка Галактіона Чіпки і Леле Дохід призначений на будову лїтньої оселї Т-ва українських журналістів і письменників ім. Франка у Ямнім.

Театри.

Міський великий театр:

18-го г. 7-30 веч. „Пінова Дама", вимисел А. Каспровичевої.
19-го г. з. попол. „Гамлет".
19-го г. 7-30 веч. „Тартюф".

Міський „Театр Новин":

18-го г. 8. веч. „Любов у маю".
19-го г. 8. веч. „Любов у маю".

КІНА.

„Аполло": „Справа при зачинених дверях".
„Лев": „Я вбила".
„Палас": „Рай на землі".
„Фатаморгана": „Рабиня кохання".
„Байда": „Пат і Паташон, як піпори престолу".

Дописи.

ТРУСКАВЕЦЬ (Із громадянського життя. — Шевченківське свято). Хто був у Трускавці в сезоні й бачив великезний наплив чужинних гостей, часто мешканців столичних міст, той зможе уявити собі, яке велике значіння має виразне українське обличя цієї місцевости. З вдоволенням слід сконстатувати, що воно так є та що Трускавець під оглядом українського громадянського виробления займає у нас одно з перших місць. Щирі, патріотичні заходи місцевого пароха о. Івана Валюха, праця його синів п. Анатаса Валюха, студ. торг. акад., організатора місцевого „Пласту", п. Ярослава Валюха, абсольвента високої технічної школи в Данцігу, незвичайно енергійна рухливість п. Осипа Бідаса, студ. прав, дирігента „Сурми", співпраця п. Володимира Бідаса, студ. університету, п. Дорка Бідаса, що свою позицію в громаді вміє вдатно використовувати на користь українського громадянства, п. Габштів, п. Гути, п. Івашчука, п. Гурби, п. Романа Стецева, місцевого учителя всенародніх шкіл, дирігента хору „Просвіти", праця в Захоронці Сестер Служебниць і інших — зложилися на те, що населення Трускавця нині незахитане під національним оглядом. Доказом того хочби вибори до сойму і сенату, при яких всі наші люди погодинно віддали свої голоси на листу ч. 18., а дим поспівно два голоси впали на іншу. При виборах особливо енергійну діяльність виявив п. Осип Бідас. Поруч численних товариств (чит. „Просвіти", Сільський Господар, райфайзенка, Пласт) особливо важну ролю, передовсім у сезоні, відограє велика саля „Народнього Дому", який місцеве громадянство здвигнуло власним грошем і власною працею. Ініціятором і покровителем цеї будови був о. Іван Валюх, а великі заслуги при виконанні задуманого діла положив п. Осип Бідас. До сфінансування будови чимало причинився о. Пристай, трускавецький уроженець, тепер парох в Америці. В салі „Народнього Дому" концентрується ціле громадянське життя Трускавця в році, а в сезоні загощують сюди часто столичні театри, як українські, так і не-українські. — З недавніх подвигів тутешнього громадянства, якого свідком була саля „Народнього Дому", заслугує на увагу Шевченківський концерт у дні 7. квітня п. р. По „Заповіті" виголосив ядерне вступне слово о. Іван Валюх. По черзі виходили на естраду хори „Сурми" і „Просвіти". Безперечне признання здобув собі хор „Сурми", якого поезду стрічала публика гучними оплесками. Хор цей визначився сильно здисциплінованою одностайністю; вирізнялися сопрани й альти. Саліна тут рука вже фахового, спосібного дирігента п. Осипа Бідаса. Одначе треба признати і п. Роману Стецеві, що він дійсно богато труду завдав собі над вишколенням хору „Просвіти", особливо, коли взяти під увагу, що цей хор ще недавній і попри богослуження в церкві Шевченківський концерт був першою більшою нагодою до його продукцій. Слабшою точкою зате була деклямація Степана Костура: „До Основиненка". Натомість дуже добре вийшла в ролю трагічної дівчини з „Тополі" п-на Катря Кривківна, канд. учит. сем., що належить до найліпших голосових сил в альті в хорі „Сурми". Рівнож вдатна була деклямація маленького школяря, Богдана Лиска. В програмі входив ще реферат п. Володимира Бідаса на темат: „Ідеї Шевченка під нинішню хвилю". Закінчення виголосив п. Роман Стецїв, а потім оба злучені хори відспівали „Ще не вмерла Україна". — З піднесеним настроєм розходилися святочні гості живо коментували вдатні виступи обох хорів. Треба зазначити, що в часі сезону в гр.-кат церкві в Трускавці майже половину публики в неділі займають чужинні гості, які приходять тут, щоби познайомитися вперше з нашим богослуженням і нашим хоровим співом. Їх погляд на нашу церкву, музику, культуру залежить часто від того, що вони чують чи бачать у церкві. — Дохід з концерту, що складався з добровільних датків, пішов на фонд „Учітеся". — На Великодних Святах переведено збірку на „Рідну Школу", яка дала 77·06 зол.

Гість.

БАЛИГОРОД - ЛІСКО. (Посольські звіти пос. Тершаківця на вічах). Дня 7. травня 1928 год. 11. відбулося в Балигороді, в салі Народнього Дому в присутности понад 800 людей з цілого судового повіту Балигород, величаве віче, на котрім посол Г. Тершаковець в 3-годинній промові зложив звіт із перших днів посольської діяльности Українського Соймового Клюбу на парляментарному терені. При тім висунув не тільки важне політичне, економічне й культурне положення українського народу під Польщею, але й трудне становище всеї Української Парляментарної Репрезентації, а зокрема Українського Соймового Клюбу в теперішній політичній ситуації у боротьбі не тільки за найвище право українського народу, але навіть за належні йому права, що випливають з постанов польської конституції та зобовязань, які взяла на себе Польща в міжнародніх договорах. Віче, що тривало 5 годин, відкрив суддя п. Заньків Михайло, а проводив п. Антін Старух. В дискусії забирало голос багато бесідників і зокрема інтелігенції і зокрема селян. — Таке саме віче відбулося дня 8. травня 1928 в год. 1-ій попол. в Ліску у громадській салі в присутности понад 500 людей з цілого судового повіту. Віче відкрив директор Мариняк, проводив вічем п. Габлінський Михайло. По двогодиннім рефераті п. Тершаківця, котрий висував як і в Балигороді політичне положення українського народу та вказав на важну боротьбу Парляментарної Репрезентації за належні нам права. В дискусії забирали голос різні бесідники висказуючи болі і кривди народні, а свого повіту зокрема. На вічу явилися і деякі члени Сельробу-лівиці. Однак вони не мали і не могли найти ніякого предмету критики. Коли п. Буньо із Сельробу-лівиці, котрий „во время оно" роздільовав запомоги в ліськім повіті для „потерпівших від повені", бажав і собі промовляти, зібрання не допустило його до слова. По вічу в Балигороді та Ліску багато людей звертається в громадсько-народніх і особистих справах до свого посла, просячи його за інтервенцію чи то у старостві чи в инших інстанціях, що він дуже радо виконав. На обох вічах ухвалено одноголосно признання і повне довіря Українському Соймовому Клюбові і послові Гр. Тершаківцеві зокрема за гідне політичне становище та за діяльність на парляментарному терені.

З „Рідної Школи".

Комунікат.

Час. „Наше Слово" помістило закиди проти господарки в „Рідній Школі" а то в рр. 1921, 1922, 1923. Хоч ті закиди не дотикають нинішньої Головної Управи, вибраної дня 2. листопада 1927., і вона за господарку в рр. 1921—1923 не відповідає, то однак, щоб не ширилося балямутво, публично констатує, що подані в статтях заміти були як на Надзвичайних Загальних Зборах „Рідної Школи дня 5. квітня 1925. так і на засіданні Президії Головної Управи дня 27. квітня 1926. і на засіданні Головної Управи дня 18. грудня 1926. трактовані і охоче полагоджені, а то на підставі звіту Ревізійної Комісії, вибраної спеціяльно для тих справ на Загальнім Зїзді УПТ-ва дня 2. листопада 1925. в складі п. Кадинович Івана, Капусти Миколи, Панчишина Гната, д-ра Сайка Григорія і Чубатого Петра, і на підставі звіту Комісії спеціально вибраної для провірення тих справ на засіданні Президії Головної Управи дня 27. квітня 1926. в складі п. п. д-ра К. Левицького, дир. Д. Коренця, Дм. Коліснина і Ан. Гаврилка.

Головна Управа „Рідної Школи":

І. Кокоруда голова. Мартинець секретар.

Зі спортового життя.

А-кляса—Україна-Віс 4:1 (0:0).

Змагання цих двох складових дружин закінчилися перемогою А-кляси, в якій грали змагуни Чорних, б п. лет. та Екрану. Дружина переможених складалася з 10 грачів України й одного з нім. Б-клясового клюбу Віс. Увесь час гра була рівнорядна. Про перемогу А-кляси рішили останні хвилини, в яких Україна дала собі стрілити два голи. Судив п. Усак, видців ок. 2.000.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

В Зелені Свята памятайте про інвалідів УГА. та про стрілецькі могили!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Важкі й великі завдання лежать на нашому поколінні. Власними силами мусимо підіймати наш край з небувалої руїни. Ніхто нам не поможе, коли самі собі не поможемо. Тому мусимо бути все приготовані на жертви й нести з гідністю тяжкі народні обовязки. Без особистих жертв не осягнемо нічого.

Але хто свідомо приймає на себе жертви, для того вони перестають бути тягарем, а навпаки — підбадьорюють і наповнюють свідомістю власної гідности. Оттак ми нашою жертвенністю, через обмеження своїх особистих потреб, будуємо наше рідне шкільництво, свою культуру. Так ми поміж собою кооперативи стали будівничими свого економічного життя.

До тої жертвенности відзикаємося ми що-року в Зелені Свята та нагадуємо про інвалідів дорогої нашому серцю Української Галицької Армії, що в ті дні чекають всенароднього датку для себе — нарного відшкодування на свої безповоротні втрати. Чекають, аби ввесь український нарід засвідчив, що боліє разом з ними, шанує їх рани кріваві. Їх страждання великі, хилять голову перед їх посвятою й любовю до Рідної Землі.

За останній час ми мали змогу вбільшити допомогу нашим інвалідам. Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові виплачує тепер понад 6.000 зол. місячно на самі ренти для тяжких інвалідів. Фрім того удержує Дім Українських Інвалідів у Львові, захист для інвалідів-сухітників у Винниках коло Львова, дає протези (штучні ноги), лїкування і ін. Потребуємо 150.000 зол. на цей рік. Тому використаймо Зелені Свята для збірної всенародньої помочі інвалідам УГА! Закладім підвалини цього фонду, зложім цю справді священну жертву для тих, що постраждали за нас!

В цьогорічні Зелені Свята, як і минулого року, Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами переводить збірку спільно з Товариством Охорони Воєнних Могил.

Минулорічна збірка не дала Товариству Охорони Воєнних Могил змоги виконати задумані плани. Тимчасом наш національний обовязок вимагає, а й зовнішня конечність вимагає, щоб ми в найкоротшому часі привели до порядку наші стрілецькі могили. Коли в найближчих місяцях цього не зробимо, то стрілецькі могили з тліючими останками наших героїв, на сором і ганьбу нашого покоління, будуть зрівнані з землею! В самому Львові є поверх 1000 стрілецьких могил. Чима о Їх розкинено по цілому краю. Вони здебільш занедбані, в гіркім занедбанні — болючий доказ нашої пошани до традиції, нашого нерозуміння культу полеглих. Двигнім їх отже з упадку, поставмо памятники на гробах найкращих синів народу! На охорону могил потребуємо цього року в самому Львові щонайменше 25.000 зол. Потрібну квоту мусимо зібрати в ці Зелені Свята, бо потім буде запізно.

Нехай не буде нікого, хто не дав би бодай дрібного датку на впорядкування могил та побудування памятників! Нехай ніхто не відмовить своєї жертви для інвалідів УГА, на гоїння їх ран, на місячні ренти!

Збірка повинна бути переведена в кожній церкві, читальні „Просвіти", кооперативі, товаристві. В залежности від дозволу влади буде переводитися збірка від хати до хати на протязі цілого місяця червня. Крім того Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами розішле свої чеки при помочі часописів, якими Вп. Жертводанні натимуть змогу надіслати жертви.

Жертвуйте всі! Творіть фонд, гідний нашої нації та наших недавніх великих діл! Покажіть тверду волю народу до життя!

Всі жертви слати на адресу: Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами, Львів, вул. Руська ч. 3/II.

Львів, у травні 1928.

За Головну Раду Товариства Охорони воєнних могил:

Бр. Янів, голова. Д-р Ів. Німчук, секр.

За Гол. Раду Українського Краєвого Т-ва Опіки над Інвалідами:

Цм. Паліїв, голова. Роман Сушко, секр.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·90·50, канадійський доляр 8·85·00—8·86·50, чеська корона 0·26·40—0·26·43, австрійський шіллінг 1·25·40—1·25·55, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·75—0·35·25, швайцарський франк 1·71·50—1·72·25, фунт штерлінгів 43·42·00—43·52·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·33·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·50—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·50·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·75·00, російський рубель 2·90·00—2·96·00 копійки за рубель 1·45·00—1·48·00

Збіжа.

Пшениця дворська 57·25—58·25, пшениця селянська 55·25—56·25, жито галицьке 49·75—50·75, ячмінь галицький броварний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 40·75—41·75, кукурудза румунська 43·00—43·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля кольорова 48·00—50·00, фасоля краєва 60·00—65·00, горох піл-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в перші 00·00, вика 34·00—38·00, сіно солодке прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—53·25, льон 71·25—73·25, лубїнь синій 24·75—25·75, рінак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 50 прц. 92·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 52·50—54·50, отруби житні 29·25—29·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 89·00—91·00, пшоно 92·50—94·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пенцак 67·00—68·00, просо краєве 51·50—53·50, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 75·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати під десятий дїт у цїлім краю заїсна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 85-7

АДВОКАТ д-р В. Загайкевич в Перемишлі пошукує рутинованого, по змозі з правом субституції, конціпієнта від дня 15. червня 1928. 2208 2-3

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолїнських ч. 6. 2648 5—10

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані оказійно продає Ю. Лоханя, Львів, Сенкевича 9 2062 9—10

ПОТРІБНИЙ приватний сотрудник в парохії Мишковичі дек. Микулинецького. о. Корнило Бачинський, Мишковичі п. Микулинці. 2204 4—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 13—24

АДВОКАТ

Д-р РОМАН ДАШКЕВИЧ

2219 вернув з неволї 2—3

адвокатську канцелярію

у Львові, вул. Коперника 5.

Присилайте передплату!

Відповідальний Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 111 (11.364). Львів, неділя 20. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Економічна контрреволюція".

Львів, 19. травня 1928.

Економічною контрреволюцією звуть радянські офіційні органи і преса справу тзв. економічної шпіонажі й саботажу, що їх мала проводити в життя організація інжинірів у Донецькому басейні на всіх вугляних підприємствах і копальнях. Ця контрреволюційна діяльність інжинірської організації мала тягнутись від 1921 року аж по день її ліквідації.

Слідство в справі тієї контрреволюційної діяльности вже покінчене і в Москві почнеться за кілька днів великий процес, що приковує вже тепер до себе увагу цілого політичного світа. На лаві обвинуваченних засяде 53 висококваліфікованих інжинірів і техніків, між ними 5 давних власників копалень, а серед усіх і трьох німецьких підданих. І саме завдяки тому, що між обвинуваченими є й німці, процес став першорядною сенсацією дня в цілому політичному світі. Від висліду процесу, точніше від звільнення або засуду німецьких підданих, залежатимуть у майбутньому політичні й ділові звязки між СРСР і Німеччиною. А Німеччина нині одинока европейська держава, що живе в тісних ділових не тільки політичних але передовсім господарських взаєминах зі СРСР. Вже само арештування німецьких інжинірів сильно захитало німецько-більшовицькими взаєминами та внесло до них дуже велику дозу недовіря. Самозрозуміле, що засуд обвинуваченних німців дасть далеко гірші наслідки.

Та тим одним не вичерпується ще сенсаційність справи і великанське заінтересування нею на заході. Є до того ще й інші причини. В актах обвинувачення, що проголошені в більшовицькій пресі, стоїть чорне на білому, що в діяльности обвинуваченних нині б. змовників-інжинірів були заінтересовані також Польща і Франція, які через своїх офіціяльних представників у СРСР тримали звязок з організацією змовників і мали передавати їй гроші на роботу від себе і від бувших французських власників копалень у Дон. Басейні, а далі від організації б. власників копалень емігрантів і від усяких заінтересованих у шпіонажі та саботажі закордонних фірм. Проти догичних місць у акті обвинувачення запротестували вже офіціяльно представники Франції та Польщі у Москві. Та ці протести на зміну акту обвинувачення ніякого впливу не мали. Отже і наслідком зачеплення у процесі урядів аж трьох держав і деяких фірм у тих державах, особливож німецьких, ціла справа донецьких змовників набрала першорядної політичної закраски міжнароднього значіння. Підтримували чи не підтримували названі держави економічну контрреволюцію у СРСР — ось проблема, яку має розглядати і вирішувати московський суд. Як він її вирішить? Очевидно корисно для себе і своїх тверджень.

На чім основується акт обвинувачення в тому процесі? — На зізнаннях деяких обвинуваченних, а в першій мірі на зізнаннях інжиніра-москаля Матова. Цей Матов говорить про те, що організація змовників почала творитись у 1921 р., цілковито оформилась слідуючими літами, а від 1925 р. представляла вже велику політичну силу. Її члени займали всі відповідальні становища як у копальнях тресту „Донвугіль", так і в самій управі тресту та зокрема в його відділі для закордонних звязків і в Харкові та в Москві. Метою організації було, по зізнанням Матова, недопускати до повної експльоатації вугляних багацтв, гальмувати її технічними засобами, фаховим добором лихих машин, затоплюванням найбогатших копалень, надмірно високо вишрубованими, але фактичними коштами продукції, доцільним закуповуванням непридатних і старих машин у закордонних фірмах. Всі закупи та всі замовлення за кордоном переводили все члени організації донецьких змовників як фаховці та специ. В часі своїх ділових поїздок за кордон зносилися вони безпосередньо з бувшими великими власниками донецьких копалень не тільки емігрантів, але й французів, німців і інших, одержували від них гроші та укладали пляни саботажу. Від фірм, у яких набували машини, діставали відсотки на потреби організації. З акту обвинувачення довідуємося далі ще й те, що закордонні фірми, в даному випадку німецькі, посилали своїх монтерів для вставлювання машин. А ті приїхавши на місце вчили змовників, як ці машини чим скорше псувати, щоби таким чином гальмувати промисл і робити прислугу для фірм задля нових замовлень у них. Ці монтери та інжиніри чужих фірм мали теж розділювати і передавати гроші змовникам. При допомозі такого саботування промислу мали змовники осягнути подвійну ціль. З одної сторони тамувати розвиток промислу, а з другої сторони зберігати якнайбільше майна для власників, що ждали на упадок більшовиків і на чужу інтервенцію.

Ось стільки каже акт обвинувачення, цитуючи зізнання Матова й кількох інших обвинуваченних. Добре, скаже дехто, акт обвинувачення побудований на зізнаннях самих обвинуваченних, але звідки взялися у більшовицької влади докази на діяльність змовників перед тим, заки ще зізнавали обвинувачені? Того ніхто не знає, не написане це і в акті обвинувачення, але не важко цього додуматися. Та всеж слід тут ствердити одно, на що вказує цей сенсаційний процес, а саме: весь вугляний промисл у Донецькому Басейні не тільки не був як слід наладнаний, але валився і ставив під знаком запиту всю більшовицьку важку індустрію і взагалі всю господарку. Більшовики мусіли найти причину цього явища і найшли її в саботажі. А чи в інших галузях промислу справи стоять краще? Нічого подібного, бо навіть з обговорюваного акту обвинувачення виходить, що змовники мали своїх активних спільників і там. Виходить, що весь радянський важкий промисл переживає також лихоліття як вугляний. Але чи винні цьому направду змовники і саботажники? Думаємо, що ні. Винна цьому вся система більшовицької господарки, винні її автори.

МОДЕСТ МЕНЦІНСЬКИЙ

приїздить зі Штокгольму. Перший концерт у Львові 24. травня ц. р. в салі Лисенка.

Відгуки і замітки.

Благальний лист п. Оксани Каблудицької до Америки.

Хто хотів би довідатись про дійсний стан річей на українських землях під Польщею, той повинен читати українсько-американську пресу взагалі, а комуністичну зокрема. Свідчать про це наглядно нюйорські „Українські Щоденні Вісти", поміщуючи статтю якоїсь Оксани Каблудицької „УНДО в наймах Пілсудського". Якже це сталося, що УНДО найшлося в наймах Пілсудського? А сталось воно дуже просто і то з першого маху. Вже на першому засіданні сойму „посли з УНДО показали себе найвірнішими пахолками пана Пілсудського" підчас демонстрації комуністів на відкритті сойму. Хід того засідання висував сердобільній п. Оксані неназваний посол-українець мени-більш ось так:

Коли комуністи, сель-роби, білоруси-соціялісти й радикали повитали Пілсудського „громогласним": „Геть фашистівський уряд Пілсудського!", поліція почала виволікати комуністів, а опісля й тих послів, що стали в їх оборони.

„Саме в той мент, коли поліція обдаровує і нас (неназваних українських послів, а як з дальшого виходить сельробів! — Ред.), некомуністів, без жалю стусанами, саме тоді всі посли з ППС демонстративно встають і стоячи співають „Червоний Прапор". **Цим ППС показує на людях, що вони таки соціялісти!-.."**

Хтось з українців затягнув „Ще не вмерла", але пісня урвалася і затихла.

„Коли поліція виштовхувала нас із сойму, протягом того часу співають ППС стоячи революційний свій гимн „Червоний прапор"... Ми несамохіть звертаємо очі на лави, де засідають посли з УНДО. Ми сподівалися, що в ту хвилину за приладом пепесів і УНДО встане і заспіває „Ще не вмерла Україна". Але де там! Петлюрівський колишній дипльомат Дмитро Левицький і вся його братія з УНДО сидить з олімпійським спокоєм, лише мовчки поглядають у наш бік з якимсь призирством до нас".

З приводу такої поведінки послів УНДО правдомовна п. Оксана звертається до українсько-американського робітництва з благанням-мольбою:

„Товариші! Любі краяни по той бік океану! Від імени жіноцтва, що їм тюрма вирвала чоловіків, від імени матерів, що ллють сльози за вязнями-синами я молю вас, благаю: допоможіть нам в організований спосіб плямувати зрадницьку політику соймових послів із УНДО".

послівпевнії- ()тибонеаіноенаін о о оо

А те „плямування" має відбуватися в той спосіб, що кожна „українська робітниче-селянська організація" в Зединених Державах і Канаді пішле на адресу голови Українського Соймового Клюбу Дм. Левицького протест з приводу „уголівської лінії поведінки УНДО", а його відпис перешле пос. К. Вальницькому для оголошення в „пролетарській пресі" Галичини.

Наші читачі знають хід першого засідання сойму і поведінку на ньому українських послів. Вони знають, що Український Клюб не брав участи в святочному відкритті сойму, вони знають, що той клюб довідавшись про події, негайно звався на салі з піснею „Ще не вмерла Україна", щоби взяти в оборону радикальних послів. Український Клюб устами пос. Загайкевича перший запротестував проти поведінки уряду і введення поліції до сойму. Український Клюб поставив нагле внесення в справі амнестії і провів його у соймі.

Тимчасом з представлення сельробівської Оксани виходить, що в обороні арештованих послів демонстрували тільки пепесівці, що сель-роби з пос. Вальницьким на чолі співали „Ще не вмерла Україна", обороняючись перед наступом поліції, а українські посли весь час сиділи на салі і безучасно приглядалися звволіканню комуністичних і сельробівських послів. Буйною і скривленою в бік брехливости фантазією наділена п. Оксана мабуть забула додати, що ні одного сельробівського посла не арештовано, ні одного з них не виведено зі салі. Сель-роби Вальницького, які тепер організують протест проти „зрадницької поведінки УНДО" хоч були весь час на салі, дуже слабо вмагажувалися в оборону своїх комуністичних сусідів.

Сельробівська Оксана, висилаючи благальний лист до українського робітництва в Америці зі своїми істеричними видумками та вихваляючи пепесівців, не повинна була обмежитися до „плямування" УНДО і признання сельробам за спів „Ще не вмерла Україна" (п. Оксана вміє й жартувати!), але й поручити „робітниче-селянським організаціям", щоби висилали признальні листи пепесівцям на руки пос. Марка.

Ось як усвідомлюють сель-роби українське робітництво в Америці про краєві справи, ось на що вони зужиткують свою енергію.

За економічну контрреволюцію.

Процес 53-ох донецьких інжинірів і техніків.

Процес цей мав початися ще 15. травня, але його відложено спершу на 18. травня, а потім аж на 24. Він буде відбуватися у величезній тзв. кольонній салі московського союзу професійних спілок.

До трибуналу входять: ректор московського університету **Вишинський**, як голова, голова карно-судової колегії Верховного суду **Антонов-Саратовський**, заступник голови Верховного Суду СРСР **Вожін** і два донецьких робітники, як члени трибуналу. Обвинувачувати буде заступник народн. комісаря юстиції РСФРР **Криленко** і старший помічник прокуратора Верховного Суду **Рогінський**. Крім того будуть ще так звані громадські обвинителі в числі 5-ти осіб. Ось вони: інж. Шейн (голова ВМБІТ), проф. Осадчий (заст. голови держплану СРСР), проф. Бах (дир. хемічн. інст. ім. Карпова), **Гринько** (член президії Держплану СРСР, українець) і Крумін (редактор газ. „Економическая Жизнь").

Обвинуваченних буде боронити 16 адвокатів. Німеччина домагалася, як відомо, допущення німецьких адвокатів для оборони обвинуваченних німців, але це домагання більшовики відкинули.

ЗА РЕВІЗІЮ ТРІЯНОНСЬКОГО ДОГОВОРУ.

(ік) До Будапешту приїхав син льорда Роттермірa, член англійської палати громад посол Гермсворс, який був принятий на спеціяльній авдієнції у мадярського регента Гортіого і потім у голови ради міністрів Бетлена. Англійського посла витають дуже урочисто. Як відомо, його батько льорд Роттермір, пропагує від року кампанію за ревізію тріянонського договору в користь Мадярщини. Кажуть, що ці остання відвідини є в тісному звязку з цією акцією.

За Українську Академію Наук.

III.

Для нини бувае велике свято, як приїде хто із галицьких ученых, чи письменників до золотоверхого Києва. Витали свойого часу на Україні галицькі громадські та культурні діячі на святі відслонення памятника Котляревського в Полтаві (1903 р.), шанолеї Лисенка і Нечуя-Левицького (1905 і 1908 р.) та своїми появами, палкими промовами помагали розбивати перський престол. Сьогодні приїздять вони до Києва як наукові чи культурні співробітники Академії, головно „Історичної Секції" та зустрічаються просто з овацийними привітаннями. Падан вийде на естраду галицький промовець, а вже зривається ураган оплесків та оплесків. Нерідко встає публіка з місць, а так само дякують киянє за почовідь. Для нини, — галичани не то любі гості, але рідні брати і речники духового та культурного єднання. Вистане, коли в полудне на будинкові Академії при вул. Королевна 54 появиться оповістка, що промовляє вечером хтонебудь із галицьких культурних робітників, а можна бути певним, що сала буде биком набита. Потвердять це, без сумніву, акад. Студинський, д-р Свенціцький, д-р Колесса, д-р Манарушка і д-р Кордуба, які останніми часами приїздили до Києва із своїми доповідями.

Одначе вражало галицьких промовців, що з виїмком акад. Грушевського, Перетца, Корчаківського, або Пфейфера, в президії Академії ніколи ніхто на їх доповідях не явився. Вільо щось холодом, хоча галичани старалися виповатися із всіх товариських форм супротив Президії та супротив інших членів Академії українців.

Попадто акад. Кримський заговорив у своїй „Хрестоматії" та у „Записках" істор. фільол. відділу Том X. про дві мови — галицьку й українську, при чому розсипався лайкою на акад. Стоцького, або й „галичанина" Мих. Грушевського, що мовляв, колисьто писав гарною мовою, аж в Галичині її зіпсував. Можна би й не згадувати про ні статті з наукового бому безкритичні, навіяні старечою впертістю і пехітю, якби не те, що мовчанки приймав акад. Кримський за апробату своїх непристойних виступів. Як мало критично вміє глядіти акад. Кримський, видно хочби із його розмови з редакцією „Вечернїй Киев" з нагоди десятиліття радянської влади, в якій з відомою собі облесністю для радянської влади заявив, що раніше мали ми „искуственное" (штучне) Товариство ім. Шевченка у Львові — а зараз маємо Академію в Київі.

Відповів на цю недотепну балаканину акад. Кримського акад. Студинський у своїй доповіді про наукову роботу з Галичині за 1927 рік, виголошену в Київі дня 6. травня п. р. в салі Всенародньої Бібліотеки. Згадуючи про важкі відносини, в яких опинялися в часі війни і після неї галицькі наукові робітники, говорив акад. Студинський: „Із свойого рода болем, а може й здивуванням вичитав я у „Вечернюму Киеві" статтю акад. Кримського, що назвав Наукове Тов. ім. Шевченка у Львові „искуственным произведением". Для чого має воно бути штучне, чи може тому, що поза межами радянської землі, залишилося ще вісім мілионів українців у Польщі, Чехословаччині та Румунії, які мають право до наукового і культурного життя? Чи може тому, що Наукове Товариство ім. Шевченка здобуло собі повне спільними, громадськими силами України і Галичини? Чи може тому, що воно своїми чотирма сотками наукових видань здобуло для українського слова право громадянства в науці серед культурних народів в Европі? Чи може тому, що наукова робота в Науковім Тов. ім. Шевченка поклала угольний камінь під заснування київської Академії Наук? Чи може тому, що акад. Кримський не брав участи у виданнях Наук. Тов. ім. Шевченка і через те воно „искуственное произведение"?... Якесь прикре непорозуміння, чи брак симпатії для галицької культурної праці бачу у цих словах акад. Кримського".

А коли пригадаємося списови галичан, членів Академії, то досі було їх всього пятьох: Стоцький, Гнатюк, Студинський, Горбачевський і Дністрянський. Один із них (Гнатюк) умер і зістилося всего чотирох. Якже дивно відбиває це число при 35 академиках росіянах? Зачитувано в Академії вже життепис кандидата на академика д-ра Філярета Колесси, але до самого іменування не пійшло, бо на основі реферату акад. Перетца провалено кандидатуру росіянина Розанова, а тоді неодмінно заявлено, що не будуть обрані на першому (істор.-філ.) відділі дальші академики аж до проголошення нового статута, інші відділи вибрали за той час д-ра Горбачевського і Дністрянського.

Міг би дещо сказати д-р Раковський про прикрости, з якими зустрінувся, коли його кликано до Києва, щоби впорядкував антропольогічний музей пок. Вовка. А чи імена Возняка, д-ра Вол. Левицького, д-ра Стеф. Рудницького, д-ра М. Кордуби, д-ра Ст. Балея, д-ра Гординського та інших численних і гарних наукових робітників-галичан, що служили і служать розвиткові української науки не заслугують на се, щоби їх ставлено бодай на рівні з тими російськими ученими, членами Академії, про котрих написав при обслідуванні гром. Оверський, що вони „не сприяли і не ставилися прихильно до розвитку української культури".

Можна би ще багато писати на цю тему та рука дрожить і серце тривожно бється. Можна хіба сказати, що треба радіти з уступлення дотеперішньої Президії У. А. Н., бо день в день ятми за шлей накляпе, сплетні, доскулювання, а вслід за тим розденерування, яке наукові роботі не сприяло. Нова Президія повинна широ вдяти, щоби такі події, про які я згадав, належали до минувшини, а може тоталашить її поставити Академію так, щоби вона, по думці обслідування гром. Оверського, „забезпечувала природний процес скупчення в наукових центрах України найздатніших українських наукових сил", щоби „притягувала українські наукові сили із закордону, з цілої Західної України, Закарпатської України, з Буковини".

Завважу, що акад. Грушевському предкладано місце в Президії, одначе супроти змальованих пажких відносин, які витворила попередня Президія, він не згодився на вибір. Тому й вибрало Президію із трьох, а не з пяти осіб, як намічувано. Та нема сумніву, що відношення в Академії переміняться і по Заболотнім, старім, київськім громадянині, засяде на президіяльному місці чоловік, що одиноким зміг би виконати величезну й відповідальну роботу, яка жде Академію.

Лівобічний.

Із подій та рефлексій.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 15. травня 1928.

II.

Старі люди й старі методи.

Закид старечости був одним із найважчих таранів, якими били в попередній сойм його „сановиті" противники. Нові, мовляв, мусять прийти люди, нові й молоді, на зміну старим, нові, що знають і розуміють нові течії в громадянстві й новим пройняті розумінням парламентаризму, на зміну старим, які виявили повну державно-творчу імпотенцію та скомпромітували своєю персональною нікчемністю цілий парламент. Перейшли вибори й гурмою увійшли до сойму нові люди. Ба, але проходять місяці, а нові люди все залишаються „новими": невідомими нікому анонімами, які не тільки абсолютно нічим не виявляють своєї вищости над своїми „старими" попередниками, але взагалі не виходять на яву, залишаючись у тіні, як сіра маса, що тільки по наказу одиниць вміє при голосуванні підносити руку. Справді, дивні річ: можна на пальцях одної руки вичислити тих польських послів, яких не було в минулому соймі та які чимнебудь дали себе вже пізнати на парламентарному форумі. Ще цікавіше, що такий напр. клюб „одинаки", який випровадив до сойму поверх сотні нових людей, внесує нас на повні майже самих „старих" послів, і то таких, із котрих деякі вже в минулому соймі мали далеко не найкращу славу. А й сам голова клюбу ББ., пеляк. Славек, особисто ані на трибуні ані в комісіях ще не виступав, а тактика клюбу ББ (неопозиційність при виборах президії сойму разом із гаслом секесіонування обструкція при інвестиційному законі, постійне спільне голосування з ендецією і „Пястом", дражнення і відторхування цілої лівиці, відсутність всяких законодатної ініціятиви і т. п.) зовсім не виключує великого захоплення навіть у сапаційних колах. Проф. Кржижановський виступає виключно як фаховець-економіст, а позатим із „нових одиноквитів" покаж рівень перецінности покищо не вибивається ні один посол (пп. Перацький. Дзедушицький. Голинський). Зате в клюбу ББ найбільше відомими й найголосніпими є: пос. Бирка (голова бюджетової комісії), який найшовся у ББльоку виключно завдяки Вітосові, що наслідком якихось закулісових махінацій в останній хвилині поставив на державній ліспі „Пяста" замість нього — когось (нього: пос. Поликевич, кол. член „Стр. Хлопського", більший пілсудчик від самого Пілсудського, що показалося зараз таки на першому засіданні сойму, коли то маршалок гукнув на нього „ціхо там"; посол Самойла, який у мин. соймі кожну свою промову починав від громів на обструкцію, а нині завзято боронить міністра Неєзабітовського, та про якого недавно писав „Роботнік", що в мин. соймі з успіхом грав ролю „веселка" (блазна).

А з інших польських посольських клюбів лише в ендеції виділяється „новий" проф. Рибарський (економіст) та зараз побіч нього сидить такий „новик", як — Тромпчинський. У ППС ніхто з нових просто не вспів випередити старої гвардії, що має на чолі таких Діямандів і Либерманів: у „Визволенню" гойже Возніцький (б. сенатор) і тойже Путек та Ба-

---

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

„Ці помніш, ты?..." сумну країну рідну, хату батьківську, тужну пісню, вбогії села з темним людом — так миле, так близьке, так дороге нам обом...

Ця поетка не є одинокою представницею ніжної білоруської ліріки, в якій скриваються глибина суспільного почування, зойк протесту і кров борні. Її молодша посестра з „Маладняка" 1926 р. Іда Чырвань, що пяніє у „Жытневому прасторі", слухаючи казку

„шапацяць што у сінь каласы"... „Закахалася бурай, грымотай, што бліскоча і бе пяруном. Закахалася сонцам, асокай, працай вольнай, не песняром. Закахалася вескі саломай, каласамі ячменю, аўса. Прывітаньне ім шлю я з паклонам: у шапаценьні й іхнім расла. Закахалася гораду шумам, яго хваляй жыцця таухатней. Захапляе мяне геты гоман, акунуся у яго з галавой. Закахалася сьветам яд сонца, захапленьнем праменьняу ад гор. Сэрца поўна каханьнем бясконцым — і складаюцца песьні у узор.

І так само ніжно відчувають усю красу сучасної буденної праці біля творення нового життя — Бандырина, Вішневская і Пфляумбавм, яким присвячена „Маладняком" невеличка книжка „Вершы". Верші ці — це спів землі, це гомін життя.

„Шептам дзіуным прасторы спавіты — Завілося калосьсе у вянок...
Хоць і цяжка бывае часінай — Я люблю і прастор і палі.
Зырок кудлаты у амшарах загінуу — плыве шум каласістых палёў.
Люба полых агністага лета — ды э сярпом на плячы спатыкаць.
І на постаць спелага жыта — ад расы да расы працаваць".

Людина вся поринає у працю і зливається із масою, із світом. Це космічно-вселюдське переживання передає та сама Бандырина ось як:

„Слауны данек.... Мільенам праменьняу, чырванью сонца гуляе у гадох. Глянуля, успомніла — моцнымі зьвенькамі, моцная сіла у нашых рядох".

„Раньня маразнага енкі чутны... Чую дасюль яшча стогн пад павалаю збудзьвелай рукі. Доуга, ці доуга ча? каць нам чаканага? — Молатам моцным... б'юць кайданы. І усьміхнулася сонца жаданае. Глянуля — Воля ідзе пальвом. Воля магутная, Воля чаканая, моцная плынью імкне к братом... Воля магутная, шчасьце вялікае чырванью плынью льецца к братом".

Зовсім природно, що людина може сказати про себе, коли

„Завіхурыла сьлевам машына — Раскітае зарою усход... Прамень сонца спавіты ласкою не з новым днем прывітау. А у душы дух юнацкі — бунтарскі, дух паустанъня у душы раскітаў"...

Білоруські поетки всі на стороні революції, поступу, нового життя. Вони відчувають, що не може бути повороту до тієї неволі, в якій жила Білорусь. Вишневская говорить об тім у стиху „Беларусь":

„Пошлю буры агневым пашкам. Над сялянскаю хатай віхрылі
Беларусь цемкавірым павевам, бы былінку да долу хілілі.
У таманах спавітых ібшарах крыві братняе рэчкі пяклі,
І заліваласъ пад цяжкай няволей Беларусі ужо зьлічаны дзі.
Але не, Беларусь непакорная! Хіба зноўдзецца сіла такая,
каб навекі сеньня дні чорныя, што учора над ей паказалі?
Ужо головаў ня счілялъ болей Беларусі магутнай сыны,
калі шчасьце пазналі праз волю. Калі зьзяюць ясныя дні...

Оце особливе почування громадської спільноти і збірноти виливається у Пфляумбаум прекрасними стихами: „На сьпіцах уночы" — і „Наша ль віна".

„Навісьлі хмары брудным рызманом.
Пыл вочы сьцісьнуу востра, нипрысмна
Гульлівым вескатам зьвінелі волы Нёмну,
І бразнуу гром пякучы, патэмны...
А древы гнуліся і енчылі, стагналі,
Са сьвістам стрэхі млелі саламяныя...
І здрыгануласъ жыцьце кіпуча, вольна,
агністым вокам кінула погляд.
Абліля полымем шляхі зямлі мазольнай...
Праменьня шчыльня отуліла грудзі,
паснулі вочы у радасным сьвятле,
Хай навальніца нашым сьцягам будзе..."

Оце злиття білоруської жінки з могутньою внавольною струєю є не тільки виявом її поетичного світогляду, але й виспідом її збірного життєвого розмаху.

Пригадати тут належить Цьотку (Пашкевич-Кейрісову), що прожила у нас у Львові декілька літ і постійно вносила у кружки, в яких являлася, особливий громадянський настрій і напрямок думки. А було це далеко перед війною, ще від 1908 р., коли то у нас ніби багато волі було, коли то перед нашими очима висіла університетська грушка на сухій галузці верби, що росте вже скоро 600 літ на межі польсько-української згоди в Галичині. І тоді то білоруська діячка, хоч справжня католичка, виступала скрізь як завзята революціонерка проти всякого гніту і всякої неправди, непотрібної канцелярщини, та вещирої ніби-прихильности. Сьогодні цего поступового жіноцтва певно дві третини усіх білорусок, а в школі певно всі.

(Продовження буде).

гінський, у „Стронніцтві Хлопськім" тоже Домбський і Плюта, у Пясті — стариньский Середнявський і Вітос і Кернік і Ратай. А з непольських клюбів: Грінбаум і Гартглас, Райх і Розмарін у жидів, Науман і Гребе у німців, Єремич у білорусів. Лише справді одні українці ввели „нових людей".

Інша річ: нова роля старих послів. Ось возьмімо один лише приклад, найбільш кедравий: колишнього маршалка сойму, посла Ратая. Єднаючи в собі вміння гарного виступу назовні (те, що німці зовуть „гутес Ауфтретен"), зручність швидкого схоплювання парляментарної ситуації та чимале почуття особистого такту, Матей Ратай швидко виплив на поверхню політ. життя та доступив честь маршалка першого виборного польського сойму, до якого-то становища давало йому ще право фахове, так мовити, знання, а саме: опанування до люксів складного соймового регуляміну. За пять років свого істнування, сойм переходив різні-прерізні лії, але всі його кріси попали марш. Ратая не торкнулися. І був один момент, коли М. Ратай міг стати найвищим достойником у державі. Це було після зречення марш. Пілсудського з вибору на президента Польщі. Під враженням того зречення пішли були представники всіх польських клюбів до п. Ратая і запропонували йому проголосити його кандидатуру, яка була би пройшла величезною більшістю. Але Ратай відмовився, — не найшов у собі відваги протиставитися кандидатурі, проголошеній маршалком Пілсудським. Очевидно, що тимпаче потім не находив у собі відваги протиставитися з цілою рішучістю намагань, розведеній проти сойму, як такого. Нерішучість і хитання осамітнили його, і коли прийшли вибори нового маршалка у новому соймі, падало чимало імен „старих", але його імени не назвав ніхто. Сьогодні він є одним з найактивніших членів бюджетової комісії — але й тільки...

Про те, як то не тільки старі люди задержуються у соймі, але й старі методи, протеговані ярлик „моїними" людьми — варто би сказати слів кільки окремо.

І. Кедрин.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 18. травня 1928)

КОМІСІЯ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

(ік) Під проводом пос. Радзівіла (1-ка) відбулося сьогодні засідання комісії для закордонних справ, на якому міністр Залеський виголосив двогодинне експозе про польську закордонну політику. (Гляди зміст нижче). Найближче засідання комісії відбудеться в середу і четвер найближчого тижня і тоді комісія переведе дискусію над експозе міністра.

Експозе міністра Залеського.

(ік) Виголошене на засіданні комісій для закордонних справ довге експозе міністра Залеського про польську закордонну політику в цілому не відбігало від реферату, якого тримався майже всі його попередники. Ціла промова в кождім реченні підчеркувала миролюбність польського уряду і емоційни Польщі до закріплення світового миру, очевидно на принципі незрушности істнуючих міжнародніх договорів. При уступі про мирову американську пропозицію Кельлога міністр заявив виразно, що Польща готова цілком погодитися на цю пропозицію при гарантії забезпеки Польщі нинішніх її кордонів. Про відношення до Франції міністр заявив, що польський уряд переконаний, що французько-німецькі відносини будуть розвиватися по лінії відповідної обережности з боку Франції, при чому Франція напевно не допустить до окружения трактатів які є підставою миру. Господарська стабілізація Польщі скріпила, мовляв, відносини Польщі до В. Британії й Америки. Про останню подорож до Риму міністр згадав лише одним реченням, спростувавши, що внаслідок неї подорожі не мають нічого спільного зі сделегацією, ані у звязку з нею появляється. Вину за труднощі пім.-польських торг. переговорів міністр скинув на Німеччину. Щодо відношення до СРСР, то воно, на думку міністра, цілком „нормальні".

ПРО ВИДАЧУ ПОСЛІВ.

(ік) Під головуванням пос. Либермана (ППС) відбулося засідання регулямінової комісії та посольської недоторканості на якій рішено предложити соймові внесок про применення карно-судового поступування проти послів Шепюрського та Пайонка (обо з ППС). Таксамо на найближчому засіданні сойму буде розглядана справа комуністичного посла Вячеслава Бачинського, щодо якого вже на попереднього засіданні комісія рішила не видавати його судові.

ДЕРЖАВНИЙ ТРИБУНАЛ

(ік) У звязку з претенсією Стр. Хлопського мати також свого представника в Держ. Трибуналі, відбулося сьогодні засідання конституційної комісії. У виділі дискусій рішено, що клюб 1-ки відступить одне місце Стронніцтву Хлопському. Як відомо, від Українського Клюбу членом до Держ. Трибуналу зголошений д-р Яр. Олесницький.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) Нині ведемо дальше дебати над бюджетом мін-ства фінансів. З довгою промовою виступив м. і. пос. Трояновський (ЗЛН), зробивши між ін. закид клюбові 1-ки, що він не голиться на контролювання уряду. Проти цього закиду в дуже гострій формі застереглися промовці з 1-ки, як проти клепети. Найближче засідання комісій в понеділок.

ЗЕМЕЛЬНА КОМІСІЯ.

(ік) Найближче засідання земельної комісії відбудеться 22-го ц. м. в 10 год. ранку з таким порядком: 1) Третє читання внеску Укр. Клюбу про негайну допомогу на засіви, 2) внесок „Пяста" в справі перевозу курий.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 18. травня 1928)

ПАСИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ БІЛЯНС.

(ік) Головний статистичний уряд тільки що оголосив остаточні обрахування, з якого виходить, що польський торг. білянс виказує в місяці квітні пасиву разом на 81,105.000 зол. Зменшення експорту з причини головно спадку експорту спожинних артикулів на около 4 міл., товару (коней та свиней) на около 5 міл. зол. і дерева на около 4 міл. зол.

НЕ БУДЕ ДЕПАРТАМЕНТУ ДЛЯ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

(ік) Урядово заперечують, що вістка, начебто мін-ство освіти створило у себе спеціяльний департамент для непольського шкільництва, не відповідає правді та що мін-ство ніколи такого замір не мало.

ЕМІГРАЦІЯ ДО КАНАДИ.

(ік) Канадійські залізничі товариства оголосили нові замотребування на робітників з Польщі. Замотребування Тов. Канадіян Пасіфік Рейлвей обіймає 2.348 робітників на ріллі, 35 служниць і 90 хліборобських родин, Т-ва Канадіян Нейшенел Рейлвейз на 1755 рільних робітників. Емігранти, приймяті до теперішнього контингенту, мають приїхати до Канади в часі між 1-им червня до 15. серпня н. р.

БУНТ ВЯЗНІВ У РІВНОМУ.

(ік) Вчора вибухнув у Рівному бунт 130 вязнів. Вони виламали двері келій та старалися добитись на волю, знищуючи по дорозі внутрішнє уладження вязниці. Прилученно відділ війська, який зліквідував бунт. Про причину бунту газети нічого не подають

ДОВКОЛА ШПИГУНСЬКИХ АФЕР.

(ік) Варшавські газети б'ють на тривогу у звязку з останніми викриттями двох шпигунських афер у користь СРСР Віноградова у Кракові та Рунича у Рівному. „Ілл. Вєч." подає, що викриття цих двох шпигунських афер навели на слід багато інших аналогічних шпигунських організацій, які достарчали сусідній державі дані про військо, залізниці і т. д. Трудноші слідства спричинені знаменито законспірованими шейками.

ДИМІСІЯ ЧАНГ-КАЙ-ШЕКА.

(ік) Китайський генералісімус піднаціонал. армій та голова Куоміптангу уступив зі всіх заниманих становищ і виїжджає в Европу. Причина його димісії: різниця поглядів з ген. Фенгом, по якого боці стоїть націоналістичний китайський уряд. Ця причина полягає в тому, що на скільки Чанг-Кай-Шек хотів помиритися з Чанг-Тсо-Ліном вожд. північного Китаю, аби спільним фронтом іти проти Японії, ген. Фенг хоче миру з Японією, щоби довести до війни наступ проти Чанг-Тсо-Ліна.

ПРОЦЕС РАДЯНСЬКИХ ІНЖИНІРІВ.

(ік) У Москві почався нині процес проти 53-ох інжиніріи (в цьому 3-ох німецьких горожан) із донецьких копалень, обвинуваченних у держ. зраді та саботажах. Розправа відбувається в салі, яка помішує 1800 глядачів. На салі поставлено мікрофон, а перебіг процесу буде фільмований. Більшовицький уряд використовує процес для широких агіт цілей.

ЛЕТ „ІТАЛІЇ".

(ік) Останні вістки кажуть, що „Італія" є в поворотній дорозі із Землі Миколи II. Докладно не можна означити її перебування з огляду на велику мряку та асмотферичні заburення.

НЕДУГА ШТРЕЗЕМАНА.

(ік) Небезпека в недузі Штреземанна ще не минула. Штрезем и недужий на гостре запалення нирок у звязку з уремією. У всякому разі лікування буде змагати цілих місяців.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) Вибори до німецького парляменту і пруського сойму відбудуться в неділю від 8 год. рано до 5 попол. Зголошено 31 держ. лист, а в округах крім того 642 окр. листи. Загалом зголошено 6.208 кандидатур, у цьому мужчин 5717 і 491 жінок. Скільність послів, які мають бути вибрані, не є німецькою вяб. ординацією означена з гори. Ординація передбачує лише, що на кожних 60.000 вібраних голосів на дану листу припадає: один посол.

УКРАЇНСЬКА ЖІНКО!

Ти найкраще відчуваєш біль знеможеного в боях стрільця. У Тебе добре серце. Як синові поможи в дні Зелених Свят інвалідові своєї армії. Не дай пропадати їм у нужді.

По широкому світі.

По порозумінні Бенеша, Тітулеско і Марінковича чергова конференція Малої Антанти відбуде радити в Букарешті 13-го червня.

Економічний Комітет Ліги Націй радитиме над міжнародним станом вугілля та цукру.

Між СРСР і Чехословаччиною почнуться небавком переговори щодо налагодження економічних взаємин.

У Гельсінгфорсі святкували 10-ліття фінської армії, що вийшла 16-го травня 1918 р. переможно до столиці.

Німеччина та Персія підписали тимчасовий договір у Тегерані.

Спол. Держави звернулись до Ліги Націй із протестом проти надто численних митових обмежень у конвенції з 1927 р., підписаній різними европейськими державами.

Здоровля міп. міністра закорд. справ Штреземана поправляється.

Із бігородського шпиталя втік провідник югославянських комуністів Котур, засуджений на 5 літ.

Зі спортового життя.

В неділю, дня 20. травня в год. 10.30 передпол. на майдані „Сокола-Батька", відбудуться змагання Укр. Ін. II. — Чарні III. за мистецтво б-пилки. Вступ 50 сот. Перша дружина „Україна" виїжджає на змагання до Стрия.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів. Ринок ч. 10 І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ

— **Львів потрібує 5 міл. долярів** на різні свої видатки і хоче їх позичити від американських промисловців на дуже важких умовах. Міська (чи нам: приватна) рада чіхається в голову, по знаком, чи може вимитись на таке запорожжя.

— **Перші опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил повідомляє: На перших членів-опікунів українських стрілецьких могил зголосилися: 1) Верховна Пластова Команда, 2) Кружок У. П. Т. ім. Бориса Грінченка, Львів — 10 могил, 3) Т-во студ. техн. „Основа", Львів — 2 могили, 4) „Червона Калина" — 2 могили, 5) д-р Олександер Дерещ — 1 могила, 6) Інж. Михайло Кравців — 1 могила, 7) дир. Броніслав Яніа — 1 могила, 8) род. Лев Лецкий — 1 могила, 9) радн Антін Костишин — 1 могила, 10) Семен Український — 1 могила. Дальші зголошення вряд із вкладкою в сумі 15 зол. (на одну могилу) посилати на адресу: Т-во Охорони Воєнних Могил, Львів, Руська 18, І пов. (або вкладкова книжка Т-ва „Дністер", ч. 14.600).

— **Шевченківські свята в Румунії.** У Букарешті давали тамошні земляки святочний Шевченківський вечір, на якому відчит про Шевченка мав румунський журналіст Люнгулеску, а в вокально-музичнім відділі виступали артисти оперн пані Ніполоску (сопран) і Трофімов (бр ратон). На бандурі грав Ілько Гаврилюк. Також українські товариства в Бакеу, в Гавані, Журжі та Кишиневі давали Шевченківські вечорі.

— **„Українські Вісти"** радикофільський паризький тижневик мав за секретаря своєї редакції — по інформаціям паризьких „Последніх Новостей" — жінку Махна, що недавно „перейшла на радянську платформу".

— **Шевченко контрреволюціонером.** Радянофільська організація у Франції СУГУФ скликала на передмісті Парижа у Сен-Дені свої загальні збори. Ці збори присвятили памяти Шевченка. Проводив Бенлас. Почалось від докладів і „розборів" Шевченка з класового та пролетарського становища. Потім приїхала літературна частина: деклямації. Один із декляматорів підкреслив у „Катерині" шість промовисто слова: „Когайтеся чорнобрині та не з москалями". Скінчився гомін. Голова зборів відобрав декляматорові слово, назвавши його контр-революціонером і шовіністом. Авдиторія взяла в оборону декляматора і кинулась на президію. Голова зборів, коли настала тиша, заявив, що „у Шевченка взагалі багато контрреволюційного" і що „малосвідомі громадяни повинні читати не Шевченка, а Леніна". На це частина з присутніх покинула салю із заявою, що більше до організації „Сугуфа" не належить і основує новий гурток.

— **Різні вістки.** Радіоінститут повідомляє, що найбільшу скількість чистого радію має дотепер англійський уряд: пей запас важить 5 грамів і варт 4 міл. зол. — Радіостанція у Вильні вибрала на свій характеристичний сигнал кукання зозулі. — У Румунії продовжується великанська пожежа копалень в Окурі; горить 23 шибів; шкоди дійшли до мільонів: є багато людських жертв. — В Англії зменшилось безробіття на 92.253 осіб, але безробітних є тепер ще 1,108.800 осіб. — 19-го ц. м. Горький вибирається з Італії до Москви. — У Варнборов (Англія) військ. літак вимерчувся в повітрі і впав на землю; летун тяжко ранений, машиніст і телеграфіст убиті. — На лінтаціі в Парижі продали наполеонів Наполеона і інші частини його одіжі куплені в 1814 у Констанції від льокаїв Наполеона.

— **Голос не гине?** Інженіри інституту Маркопія вказоєся стверднти, що через радіо можна переказати голос зовсім музику, після того як їх вони вже три чи обійшли земську кулю. Фізичне право каже, що енергія не гине, тож колиб вдалося збудувати незвичайно чуткий апарат, можна би ловити нам голоси, що вже давно прогомоніли. Так прим. можна би таким апаратом слухати співу Каруза, що буває десь у всесвітньому етері або голоси інших людей, що вже давно померли.

— **Чудасій.** У Сіднею помер великий австралійський мільонер, який залишив у духовні домагання, щоби його палату з усією збіркою цінних творів мистецтва

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкурсійно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, карамельки і цукри. — Не шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 25—50

дорогих меблів спалити. Мотивів такого бажання чудак не подає. Цікаво, чи виконавці його останньої волі зважаться на цей учинок. — Один із варшавських лікарів стверднв в одного свого пацієнта 15-літнього хлопця серце на правім боці.

— **Рекорди.** Російський оперовий співак Максим Короляк оженився з американкою Мартою Кармен. Вона має 60 літ і 25 міл. дол., він має 27 літ себто молодість і голос на сцені, а вона голос у хаті.—Мадярський міністерський розпорядок щодо зміцнення засобів для боротьби із самогубцями не тільки не причинився до злагіднення нервового настрою у Будапешті, а ще й зміцнив його: за останній тиждень було в місті 40 самогубних спроб. — Розведена жінка Чарлі Чапліна Літа Грей (що виступала в його фільмі „Ді Кід" як янгол) виходить заміж за розведеного артиста Рой Д' Арсі (дійсне прізвище Рой Гіслі), який заплатив своїй жінці 40.000 дол. відступного і певний, що зробить Літу Грей щасливішою, ніж Чаплін.

— **Літературний куток.** Архітвір чеської літератури „Пригода хороброго Швейка" Гашека, перекладений на різні чужинні мови, має у своїй батьківщині менше щастя як на чужині. Ця сатира на війну перероблена на фільму і на сцену користувалась незвичайним успіхом голосно в берлінськім театрі „Піскатора" завдяки геніяльному Паленбергові. Чехословацький театр у Прешбургу вислав до Берліна свого режісера, щоби відтворити цю пєсу з себе як могла краще. А проте не вважаючи на всі зусилля режісерів і акторів, публика і критика прийняла цю виставу дуже холодно. Причина в тому, що сучасне чехословацьке громадянство добачує в типі Швейка занадто гостру критику жовнірського духа чехословаків, які підчас війни не хитрували, а боролись сміливо в різних арміях. Крім цього військова влада заборонила держати в військових бібліотеках чотири дуже популярні твори Гашека, мотивуючи це тим, що вони підривають воєнного духа в армії.

— **Спосіб на збільшення населення.** У Парижі вийшло перше число нового тижневика „Французька дружба", який має на меті вести пропаганду, щоби чужинці, головно славяне та італійці, приймали французьке підданство та асимілювались. Редактором журналу є посол Лямбер, бувш. комісар для еміграційних справ, який вірить, що натуралізація чужинців це найкращий спосіб проти постійної знижки уродин у Франції.

— **Мінеральогія і пол.** Російський учений проф. Мануїлов твердить, що відкрив між камінням два різні роди, які можна би прирівнати до різниць між мужеським і жіночим полом у світі органічнім. Камінь, що має ті самі прикмети може різнитись сильно в своїй будові; у випадках 11 мінералів проф. Мануїлов ствердив на підставі радіоактивних експериментів, що одні кубічного складу реагують немов „мужеські" типи, а восьмобічні кристалі як жіночі. Одні під впливом радію тратять свій колір, а другі зміцнюють його.

— **Найдені матеріяли.** В останньому часі київська окружна Архівна Управа знайшла по різних місцях чимало цінних історичних документів, що їх вже вважали за загублені. Наприклад знайшли папери та протоколи Центральної Ради за час її перебування в Житомирі, багато різних документів, що належали до Петлюри та Порша. Знайшли архів гетьманського міністерства торговлі й промисловости, матеріяли колишньої галицької армії, тощо. Усі ці матеріяли взято на огляд і їх переховується забезпечено.

— **Подяка.** У слід ухвали Заг. Зборів „Українського Краєвого Т-ва Опіки над інвалідами" у Львові, дня 21. квітня ц. р., складаємо щиру подяку за вповні безкорисне лікування інвалідів УГА протягом мин. року Хв. Народній Лічниці, як також Вп. П. лікарям: д-р Ст. Балей, д-р Т. Бурачинський, д-р Я. Гинилевич, д-р І. Куровець, д-р Л. Максимонько, д-р І.Махек, д-р М. Музика, д-р Я. Нагляк, лік. дент. Я. Насс, д-р М. Паньчишин, д-р В. Щуровський. — **Гол. Рада УКТОНІ у Львові.**

— **Вертеп наших днів** — весняна ревія дядьок Галактіона Чіпки і Леле покажеться вперше в неділю 20-го ц. м. в 8. год. веч. у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка (вул. Шашкевича). Білети в адміністрації „Зиза" Руська 18, І. пов. Буде це гостинний виступ царів, послів і інших достойників у трьох відслонах з прольогом, зі співами та танцями. Дохід на будову літньої оселі „Т-ва письменників і журналістів ім. Франка" в Ямній.

Модест Менцінський.

(З нагоди заповіджених концертів.)

По довшій перерві почує наша публіка знову Модеста Менцінського. З далекого Штокгольму, запрошений Музичним Товариством ім. М. Лисенка та Комітетом будови Діточої Санаторії у Підбужі, приїде на днях знаменитий інтерпретатор нашої пісні, розпочинаючи свої виступи концертом у Львові 24. травня ц. р. в день Вознесення.

Можна без пересади сказати, що наша суспільність не мала ніколи такої нагоди получити „щось з корисним" як саме тепер. Бо почує артиста з божої ласки тої міри що Менцінський, а рівночасно причиниться до реалізації так гарного і корисного плану, як будова Діточої Санаторії, на користь якої жертвував артист львівну частину доходу з концертів.

Мило нам зазначити, що якраз останніми днями жертвував на потреби згаданого комітету значнішу суму князь нашої Церкви Митрополит Шептицький, а тепер відлинився на ту саму ціль наш великий мистець-співак!

Численні рецензії з останніх місяців поміщені у заграничних часописах, які лежать перед нами, підносять одноголосно надзвичайні прикмети як вокальної так і драматичної натури Менцінського. Зокрема музичні критики Кольонії, де, як відомо, перед виїздом до Штокгольму був Менцінський першим героїчним тенором тамошньої опери, пишуть між іншим: „...кольонська опера стратила з виїздом Менцінського останнього вагнерівського тенора і артиста старої доброї генерації..." (Kölner Ztg. з 23/10 1927). Той сам часопис з нагоди іншого концерту М-го пише: „...Менцінського читали як побідного вождя... Він здобув всі серця приступом..." А Kölner Woche з того самого часу (ч. 48), яка не має слів похвали для феномального співака, кінчить свою рецензію словами: „дайте легіон інших на його місце, а не заступить Менцінського..."

Фортепіяновий дострій концертів Менцінського обняв наш відомий композитор і піяніст дир. Василь Барвінський.

Проектується ряд концертів Менцінського також у кількох більших містах Підкарпаття. Програми і точні речинці поодиноких концертів подадуть афіші.

Театри.

Міський великий театр:
19-го г. 3. попол. „Гамлет".
19-го г. 7·30 веч. „Тартюф".

Міський „Театр Новин":
19-го г. 8. веч. „Любов у маю".

КІНА.

„Аполло": „Справа при зачинених дверях".
„Лев": „Я вбила".
„Палас": „Рай на землі".
„Фатаморгана": „Рабиня кохання".
„Байка": „Жінка з мальованим лицем".

Зі спортового життя.

У.С.С.К.—Зоря.

В неділю дня 20. п. м. відбудуться на площі Сокола-Батька товариські **мичеві** змагання між дружиною УССК-а і С. К. Зорею. Сподіємося, що на змаганнях цих двох наших дружин явиться спортова публика численно, тимбільше, що вступ тільки за добровільними датками. Початок змагань в год. 4-ій попол.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90·00—8·90·50, канадійський доляр 8·85·00—8·85·50, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шіллінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·00 – 0·05·50, французький франк 0·34·75 – 0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·25, фунт штерлінгів 43·50·00 – 43·80·00, радянський червінець 28·50 – 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ
„БЕЛЬМОНТ" (в камениці Народної Гостинниці) **Косцюшка 1**
К-А-Б-А-Р-Е-Т
НОВА ПРОГРАМА: **ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА субретка,** РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гумерист ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. По неділі і свята „Feif-o-Cloc".

Срібло: Австрійська корона 0·67·50—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·50·00, австрійський фіорен 1·70·00—1·75·00, російський рубель 2·90·00—2·96·00, копійки за рубель 1·45·00—1·46·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 57·25—58·25, пшениця селянська 55·25—56·25, жито галицьке 49·75—50·75, ячмінь галицький броварняний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 40·75—41·75, кукурудза румунська 43·00—43·50, бараболя пронислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля долірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, міганка пастівна в зерні 00·00, вика 34·00—38·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—53·25, льон 71·25—73·25, дубінь синій 24·75—25·75, ріпак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 52·50—54·50, отруби житні 29·25—29·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 89·00—91·00, пшоно 92·50—94·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пенцак 67·00—68·00, просо краєве 51·50—53·50, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 75·00—100·00. Мішки ютові вироби Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

Поминальне Богослуження
за спокій душі бл. п.
Михайла Самосія
в першу річницю смерти, відбудеться у вівторок дня 22. ц. м. в год. 8-ій рано в церкві Водоскій (вул. Руська) на яке знайомих і приятелів запрошує Жінка.
2230 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Долина:
20. V. Барон Кіммель.
Брошнів:
21. V. Циганка Аза.
22. V. Гейша.
23. V. Вій.
Рожнятів:
24. V. Вихрест.
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Вій.

Театр прийме доброго паніста-ку на добрих умовах. 1—?

40-літний товариський зїзд. Товариші, що зложили іспит зрілости (матуру) перед сорок літами в гімназії в Стрию в 1888 р., зволять зголосити до кінця місяця травня (мая) на руки товариша д-ра Фіхнера в Стрию свою участь у товариському зїзді, який пропонуємо на день 8. липня н. р. до Стрия. — *д-р Н Фіхнер*, адвокат у Стрию, *д-р В. Охимовин* адвокат у Львові, *А. Ставкевич*, президент Окружного Суду в Золочеві.
2211 2—2

Готуйтеся до збірки на українських інвалідів і охорону стрілецьких могил! У цьогорічні Зелені Свята мусимо якнайенергічніше перевести збірку на інвалідів Української Галицької Армії та охорону стрілецьких могил. Збірку буде переводити Товариство Охорони Воєнних могил у Львові, бо два товариства не можуть одержати дозволу на збірку. Всі жертви будуть поділені між Товариство Охорони Воєнних Могил і Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами. Очікуємо дозволу влади в найкоротшому часі. Сподіваємося, що збірка буде дозволена на цілий місяць червень. Уповноваження та збіркові листи для збирачів будуть вислані. Просимо заздалегідь приготовитися до збірки, бо пора пізна. Хв. Повітові Комітети й Філії просимо памятати збирачів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні данські годинники перероблюємо на ручні. 3 6 85-?

ПОТРІБНИЙ приватний сотрудник в парохії Мишковичі дек. Микулинецького, о. Корнидо Бачинський, Мишковичі п. Микулинці. 2204 5—5

НА ПРОДАЖ газдівство з 15—20 морґів з будинками в добрім стані та живим і мертвим інвентарем. Ближчі інформації Дорнфельд ч. 29 п. Щирець. 2199 3—?

УКІНЧЕНА семінаристка, **пошукує** місця до дітей і помочі пані з шиттям білля — може вести самостійно господарство. Зголошення „Лагідна" до Адміністрації „Діла". 2227 1—1

ДО ЗАМІНИ парохія біля великого міста, де є середні школи, за іншу відповідну. Бліжа відомість в редакції Жіночої Долі, Коломия, вул. Нова 1. 1—3

ПОСЛУГАЧКИ чесної пошукую. Відомість: Склад „Народ. Торгівлі", Ринок 36. 2226 1—2

ФОРТЕПЯН, короткий в добрім стані за 1500 зол. продасть „Монюшко" Зіморовича 10. 2231 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р М. ВАХНЯНИН
ординує **в Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 3—1

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1056 Пересвітлення Рентгеном. 14—24

БРИТВИ на ціле життя цілковита гарантія! як також хамінна (мармурки) орит. бельгійські також амер. пасики до остреня бритов, апарат до остреня жилеток і т. п. штука зол. 2·50 поручає знана спец. фірма **С. ФЕДЕР** Львів, Сикстуська 7
Повір! У власнім інтересі прошу уважати на фірму С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7. Ціна бритов: від зол. 7—21. Почтова висилка відворотно. 1708 3—3

Важне для літників! БЮРО посередництва мешкань для літників в Косові в Карпатах, полагоджує всі поручення відворотною поштою для цілого повіту.

Подяка.

Вп. Панові Д-ру Володимирові Ганерському повітовому лікареві в Бучачі, складаю враз з дружиною щиру подяку, за Його солідне лікування нашого сина Омеляна в часі тяжкої недуги.

Алексій Ляшкевич
управитель школи
в Переволоці п. Бучач.
2229

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 112 (11.365). Львів, понеділок 21. травня 1928. Ґазетова оплата заряджена рукописом. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

МОДЕСТ МЕНЦІНСЬКИЙ

приїздить зі Штокгольму. Перший концерт у Львові 24. травня ц. р. в салі Лисенка.

Гартвіг Канторовіч Насл.
АКЦ. Т-ВО
Поручає першорядної якости
ГОРІВКИ — ЛІКЕРИ, **ОРАНЖАДУ**
МАЛИНОВИЙ І ВИШНЕВИЙ СОК.
Репрезентація: ЛЮДВИК МУХА, Львів, Сикстуська 19.
2—2 2179 Телефон 41-54.

Німецькі вибори.

Львів, 20. травня 1928.

Сьогодні, в неділю, відбуваються в цілій Німеччині вибори до райхстагу. Це пяті з черги вибори в повоєнній, республиканській Німеччині: перші відбулися в січні 1919 р. (до Національного Зібрання), другі в червні 1920 р., треті в травні 1924 р., четверті в грудні того самого року.

Десятилітній майже період часу, що минув від хвилі перших виборів, не внявив ніякого замітнішого, рішаючого пересунення в політично-партійній структурі німецького народу, в його діференціяції — в різкім противенстві до політично невироблених, культурно відсталих держав, країн і народів Східної Европи, що при кожних виборах давали образ карколомних політичних скоків з одного противенства в друге. На ніякі сенсаційні несподіванки, що могли би викликати зміну курсу нинішньої німецької політики, не можна надіятися і при нинішніх виборах.

Правда, після перших виборів, що відбувалися в доволі ненормальних обставинах, бо в часі горожанської війни (січень 1919) і принесли були деяке пересунення на ліво, всі інші вибори зазначувалися легеньким, хоч помітним зростом впливів правих груп. Так дві найсильніші праві партії, а саме німецькі націонали і народники (народня партія) зросли на протязі останніх вісьмох літ кругло на 150 відсотків (перші з 42 послів на 109, другі з 22 на 51). Але на загал це пересування політичних поглядів нинішньої республиканської Німеччини на право відбувається більше коштом ріжних поміркованих міщанських груп, а не коштом партій лівих, які (соціялісти і комуністи) вспіли удержати майже без змін свій стан посідання при всіх останніх виборах. Коли вони й мали деякі страти, то це була т. ск. їх внутрішня справа: бо що стратили соціял-демократи, це відбивали собі — звичайно їх коштом — комуністи. Найбільші страти виказують т. зв. демократи (міщанська ліва партія), що спадали при виборах в такій дегресії: 75, 39, 28, 32 послів. Зате католицький центр, що є від якогось часу язичком у політичній рівновазі Німеччини, задержав при всіх виборах свою однолітність і суцільність, а його партійні маси — подивугідну дисципліну і політичне вироблення. Парляментарне представництво центра є найбільш монолітне у всіх каденціях райхстагу; його чисельний склад при останніх чотирьох виборах майже не змінявся: в р. 1919 — 73, в р. 1920 — 68, в р. 1924 (травень) — 65, в р. 1924 (грудень) — 68.

Як сказано, з більшими партійно-політичними пересуненнями не рахується ніхто і при нинішніх виборах. Не рахується ніхто, бо до того нема ніякої поважної причини. Адже Німеччина перебула щасливо найтяжчі кризи й потрясення, які тільки могли впасти на велику державу, що є найбільшими запасами вибухалася на війну проти пів чи навіть цілого світу, а потім мусіла підписати ганебний версальський трактат, що кидав її під ноги бутним переможцям! І не тільки перебула щасливо всі кризи, але й здобула такі успіхи на своїм господарсько-фінансовім терені і в діляниці закордонної політики, що все те дає їй спромогу стати знов одним з головних, співрішаючих чинників у концерті великих держав. А успіхи закордоної німецької політики і добробут населення є найкращим засобом до успокоєння розбурханих в рр. 1918-1919 народніх мас, до привернення рівноваги в державі.

З тих причин не можна рахувати на ніякі поважніші зміни в політиці Німеччини у звязку з нинішніми виборами. Можна надіятися, що німецькі виборці вискажуть на загал довіря для нинішнього режіму в державі, що петрифікують нинішній стан. Тимсамим керма закордонної політики Німеччини лишиться дальше в руках неправих груп, а керма політики внутрішньої — в руках правиці. А ця обставина, як відомо, має величезне значіння для дальшого розвитку й розбудови Німеччини, для зросту її впливів за кордоном і скріплювання її матеріяльних ресурсів на внутрішнім ринку.

Населення УСРР.

Підсумки перепису населення на Україні з грудня 1926 р.

В харківському „Комуністі" з 11. травня читаємо, що велика президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету щойно тепер познайомилася з ціфровими підсумками перепису населення на Україні, переведеного в грудні 1926 р. Доповідь про підсумки перепису виголосив на президії керманич центрального статистичного уряду України Мінаєв. Доповідь ця незвичайно цінна й богата у фактичний матеріял і тому наводимо її в цілости за „Комуністом".

1) Скільність населення.

Згідно з даними перепису, населення України в грудні 1926 р. становило 29 міл. чол. Посідаючи площу 2 пр. всієї території СРСР, Україна має населення, що становить 19.7 пр. населення СРСР. Густота населення в УСРР значно більша ніж у всьому Союзі, при чому проти інших частин СРСР територія України заселена рівномірно.

Населення України за останні 30 років зростало значно швидше, ніж населення всіх інших районів кол. европейської частини Росії. Від 1897 р. до 1926 р. населення европейської частини СРСР зросло на 32 пр. кількість мешканців на Україні збільшилась на 30 пр. За роки 1914—29 населення України, внаслідок зменшення кількости народжень, збільшення смертности, імперіялістичної та громадянської войн, зменшилось на 1,500.000 чол. Від 1923 р. кількість народжень гостро збільшується, зменшується смертність, особливо серед дітей. Зміни за минулих років не тільки поповнено але й покрито з лишком. Щорічний приріст населення на Україні становить 2.3 пр. (нормально 1,7 пр.).

Міста України особливо бурхливо ростуть. Від 1897 р. населення міст, що нараховують 50 і більш тисяч, зросло на 68 пр. У складі населення УСРР діти до 14 років становлять 37 пр. Населення віком 15—49 років — 50,7 пр. і особи понад 50 років — 12,3 пр.

2) Національний склад населення.

У загальній масі населення України українці становлять 80 пр. (по містах — 47,5 пр. і на селі — 80,6 пр.) до руських себе відносили 9,5 пр. (по містах — 25 пр. і на селі — 5.7 пр.), жидів на Україні 5,4 пр. (по містах — 22,7 пр. і на селі — 1,5 пр.), поляків — 1.6 пр. та інш. — 3,5 пр.

З усіх европейських країн Україна своїм національним складом найкомпактніша. Слід відзначити, що компактність українського населення в окремих округах хитається не дуже. З 40 округ України з 4 округах є попад 95 пр. українців з усього населення їх, в 8 округах — 90—94 пр., в 15 округах — 80—89 пр., в 6 округах — 70—79 пр., у 2 округах — 60—69 пр., в 4 округах — 50—59 і одна округа — Одещина має трохи менше ніж 50 пр. українського населення. В автономній Молдавській республіці українці також не становлять абсолютної більшости.

3) Українці поза межами УСРР.

Прикордонні округи УСРР мають найвищий відсоток українців у складі свого населення. І південно-західні і північні та південно-східні округи УСРР мають найкомпактніше українське населення. Перепис показав, що на території інших союзних республік, головно РСФРР живе 7,059.000 українців. Значна частина їх мешкає в сумежних з УСРР округах. На Північному Кавказі є 3,000.000 українців, в Центрально-Чорноземній області — сумежній з Україною — 1.650.000 українців, в Сибіру та Казахстані — близько 2 міл. Звертає на себе особливу увагу високий відсоток українців у місцевостях РСФРР, що прилягають до межі УСРР.

За даними перепису РСФРР українці становлять 71,5 пр. населення Таганрозької округи, відносеної до Північно-Кавказького краю РСФРР. Сільське населення Таганрозької округи більше як на 50 пр. українське. Приблизно такий картина на Воронїжчині. За даними перепису РСФРР, з 3 міл. населення цієї губернії понад 1.600.000 чол. відносить себе до українців. Переважна більшість українців живе в північних повітах губерень, сумежних з УСРР. Така велика кількість українців у РСФРР ставить питання про способи культурного обслуговання їх і про дальшу належність цих місцевостей до РСФРР.

4) Рідна мова населення.

76,4 пр. всього населення України визнали українську мову за свою рідну. По містах визнали за свою рідну українську мову — 37 пр., на селі — 86 пр. Російську мову визнали за свою рідну 44 пр. міського населення.

Дуже показні дані щодо асимільованости тієї чи іншої національности. З числа осіб, що відносили себе до українців, 94 пр. визнали за свою рідну українську мову, 98 пр. руських визнали за рідну руську мову, 75 пр. жидів — жидівську, 44 пр. поляків — польську, 95 пр. німців — німецьку. По містах тільки 74 пр. українського населення визнали за свою рідну — українську мову. Отже, найменше асимільованою національністю на Україні є руські (2 пр. не користується у вжитку з руської мови), найасимільованішими є жиди та українці. Невисокий відсоток користування поляками з польської мови пояснюється наявністю своєрідної групи „українців-католиків", що вважають себе за поляків, але за рідну мову визнають українську.

5) Анальфабетизм.

За даними перепису на Україні письменні становлять 52,5 пр. населення проти 19,5 пр. за переписом 1897 року. Серед чоловічого населення письменність становить 68,8 пр., серед жінок — 37,7 пр. Слід відзначити, що по містах серед чоловіків віком 23—30 років письменність становить 95 пр., а на селі — 87 проц.

Аналогічні дані про жінок дають — 78 пр. та 42 пр. Це є досягнення останнього десятиріччя.

Виключний інтерес являють дані, щодо письменности, а значить і культурности окремих національностей УСРР. Письменність серед німців становить 79,4 пр. на другому місці — євреї — 78,8 пр., далі йдуть греки — 71,4 пр., руські — 68,7 пр., поляки — 52,5 пр. і тільки на шостому місці українці — 48,9 пр. Отже щодо письменности українське населення стоїть на найнижчому рівні, і це вимагає й надалі посилити роботу щодо підвищення культурности українського населення.

6) Соціяльний розподіл населення.

У загальній масі населення УСРР робітники становлять 6 пр., службовці — 4,2 пр., особи вільних професій — 0,2 пр., безробітні — 1,1 пр., особи без певних професій — 1,8 пр. Решту становлять господарі-одиниці (88,2 пр.) та господарі, що живлять найменші праці — 0,8 пр.

У сільському господарстві працює 87,5 пр. населення України, у фабрично-заводській промисловости — 3,6 пр., в кустарно-ремісничій — 2,3 пр., торгують — 1,3 проц. і т. ін.

Безробітних на Україні виявилось значно менше, ніж можна було гадати на підставі даних органів Наркомпраці та профспілок. Безперечно, що статистика профспілок та бірж праці перебільшувала фактичні розміри безробіття.

7) Мешканеві відносини по містах.

По містах України зареєстровано 574 тисячі житлових будинків, з загальною площею — 31 міл. кв. метр. Переважну

більшість становлять одноповерхові дерев'яні будиночки. Тільки 20 прц. кам'яних будинків (менш ніж 10 прц. всіх будівель) мають два поверхи, і 1 прц. всіх будівель — 3-х поверхові. Становище житлового фонду далі лишається надзвичайно тяжким. Що більше місто, то вищий відсоток зруйнованих будинків. 4.8 прц. всіх житлових будівель українських міст зруйновані.

При санітарній нормі 9 кв. метр. на одну людину фактична площа на душу населення становить по містах України 5,7 кв. метр. Зростання населення жадного міром не компенсується зростанням фабрик. 1923—28 р. тільки 23 прц. приросту міського населення можна було задовольнити коштом нового будівництва.

б) За пересунення кордонів УСРР.

По доповіді Міщенка відбулася дискусія. Петровський вимушує проект пацифікації цього перелому серед населення при допомозі окремого статистичного видання. Балицький, Влаженко, Приходько і Коновал поставили внесення, щоби президія підготовила справу пересунення кордонів УСРР так, щоби вони покривалися з етнографічною українською територією. Зокрема треба орєвідувати кордони між РСФРР і УСРР та між Північно-кавказьким краєм і УСРР. В дискусії підкреслено, що Таганрізька округа тягнеться до України не тільки своїм національним складом населення, але й економічно. Наївність президія рішила звернутись до Наркомосу РСФРР, щоби він дав їй доповідь про культурне обслуговування потреб українського населення в межах РСФРР.

Відгуки і замітки.

Маяцька напастливість.

На вступі мусимо просити вибачення у наших читачів за надто щедре означення тих методів, якими користується годованська „Рада" в постійному, систематичному поборюванні українсько-самостійницького табору взагалі, а Українського Нац.-Демократичного Обєднання зокрема. Кожне число цього „незалежного" органу від початку до кінця переповнене нападами, докорами, наклепами, відповідно приправленими підозріннями чи злобними натяками на адресу Обєднання, його президії, голови, на адресу парляментарної репрезентації й поодиноких її членів, на адресу українських установ та їх управ. Чи не буде в поті чола вимучена передовиця, чи якась другорядна статейка, чи заправницькі рими в малому фейлетоні „На долоні", чи хронікарська замітка — всюди червоною ниткою вється маяцька напастливість проти Обєднання. Годований таким „духовим кормом" читач мусів би прийти до переконання, що український нарід не має інших „ворогів" і „противників" крім страшного з найстрашніших, якому на ім'я: УНДО. Поляки і москалі, вшехполяки й „одинкарі", пястівці й москвофіли, всі держави старого й нового континенту є нічим у порівнянні з проклятим УНДО-м. Не говоримо вже про сель-робів усіх мастей, комуністів й інших аманулів, що втішаються рівним покровительством годованської „Ради".

Візьмім до рук хочби останні три числа годовансько-„принципіяльної" „Ради" і перегляньмо її передовиці „Хірургія в політиці", „Вери Петре на розум" та „Кредитова петля і моральний зашморг". Перша з тих „принципіяльних" статтей займається виступом пос. Целевича на бюджетовій комісії в розправі над бюджетом міністерства освіти. Очевидно упеніський політик вдарив в найвищий тон, похваляючись незбитими знаннями.

„Не слід вимагати від нього (від пос. Целевича! — *Ред.*), щоб він катастрофальний стан українського шкільництва ставив на широкій площині відношення Польщі до української справи взагалі, щоб він її ставив, якби собі може бажали українці, — на вістрі ножа. Таких домагань до п. Целевича, духового провідника ундівського посольського клюбу, ставити не можна. Посол Целевич не є, як відомо, ані ніяким Робеспіер, ані де Валера, що бунтував Ірляндію проти Великої Британії. Натомість посол Целевич, той саме, що витикує тресу ундівської політики — є представником політичного реалізму, чи позитивізму. Під цим оглядом він більше схожий на Талейрана, чим на революційного Робеспера або ірляндського мепотріба Де Валеру".

Читаєш усі ці нісенітниці і дивуєшся: а де „Хурхіль", Макіявелі, Наполеон, ще може Олександр Великий? Як можна було поминути такі імена?

Це „талейранство" — очевидно — було потрібне годованському Робесперові й Де Валері в одній особі, щоби мати вихідну точку до напастей і нападів на пос. Целевича, на Український Клюб й апокаліптичне УНДО. Мовляв, пос. Целевич

„виказав на бюджетово-освітній комісії деякі жалі і поставив деякі внески до присутної там тоді влади. Жалівся на польщення українських шкіл, на поступування в справі українського університету, на трактування українських студентів при нострифікації заграничних студій і на інші справи жалівся. І знов не розсипався з цілою системою (sic!) домагань, не виїхав з імпетом на *вилу і не робив великого вітру*, бо знав, що краще щось, як нічого, знає, що з реальним політиком поляки будуть реально говорити. А щоб полякам вбилося це в тямку, поставив внески на скорочення деяких бюджетових позицій. Думав не без рації, що ундівська партія здобуде хоч що-то, хоч в справах освітніх, як не політичних, бож прецінь urbi et orbi проголошено, що програма ундівської партії не є така погана: бо до Рад України є вона ворожа так само, як програма „Глосу Правди", Стефчинського, полк. Славека і всіх інших санаторів, а до Польщі відносяться ундівці так, як заявляв голова ундівської партії: як поляки щось дадуть, то ундівці з поляками".

І так у безконечність товче годованський ступайка каламутну воду в упеніській ступі.

В другій статті заговорив упеніський Марат уже й про Макіявеллі, займаючись виступом пос. Баранд в комісії земельних реформ і називаючи той виступ „політикою покірного агнця".

„Посол д-р Баран виступив в бюджетовій комісії в обороною українського народу до землі, а проти мазурської, а в окрема айзькової кольонізації. Д-р Баран, *не так то це давно галицький державний секретар земельних справ*, боронив в польському соймі справи — в силою самої інерції (sic!) Виказував датами і фактами польський кольонізаційний похід на українські землі і безмірну кривду в цій справі українського народу. Запрезентував полякам перед очі їхне земельне законодавство, виміряне проти українських інтересів, так немачеб це була для них новина, переконував їх зі всіх боків, вливав на їх серце і голову, з незвичайним завзяттям лупив горохом до стіни. А нарешті він, протирадянець, член ундівської партії, насупленій недруг Рад. України, представив полякам — що здобув собі український нарід в земельній справі зе Збручем".

Отже „тут закопана собака". Тепер

„справа виразна, як гравюра. Український нарід це розуміє і розуміє, а прочитавши повище (висваний пос. Баранд перехід землі в селянське посілання на Вел. Україні. — Ред.), ще більше в нього здумається. Така заява, як ось міністра Станевича (про польську історичну місію на сході! — Ред.) довелаб у народа, а радше партії, що не має сіох шкір, до ревізії програми і до упадку „реалізму". Не сподіваємося цього

Найновіші Фулляри, Мариєзети, бажанні вироби фантазійні Крепліси, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: **JOB** 50 :30

одначе по ядо-політиках. Тільки на відхідним (sic!) скажемо на їх адресу: „Бери й ти, Петре, на розум!".

Вкінці в третій, не менше „вичерпуючій" і „розумній" передовиці знову теліпає небіжечка язиком до самої смерти, ставлючи УНДО „під стенку". Годованська „Рада" має одну-одиноку „актуальну тему", а саме безконечні теревені про проклятє УНДО

„І якраз тепер актуально є заговорити про ундіаську партію у звязку з нашим загальним положенням і з успіхами ундіаського посольського клюбу у Варшаві. Ми не говорили і не говоримо, щоб УНДО виписало на своїх скрижалях найкращі засади політики недержавної нації. Але те мусимо сказати, що воно, скупчивши у себе всі опортуністичні (sic!) елементи нашого краю, силкується відіграти у нас першу ролю і програмово говорить про себе, що є партією „власних сил". Наскільки це правда, ці власні сили, показує його дотепершня історія, а наскільки доцільна є його компромісова політика доказує його останній погром на терені польського сойму, особна погром у справах освітніх і земельної реформи. Тверда діяльність і однолінійність політики усіх польських режимів перечеркує цілковито усю ундівську компромісовість і романтику. Длятого сьогодня престіжні партії уже дуже поважно захитаний (аж тепер! — Ред.). Та вже класичним прикладом політичної безпомічності, політично-морального упадку і заперечення „власних сил" є останній елемент ундівського табору і ундівських часописів з приводу цофнення поляками кредиту для поверх сім-мілїонової української маси під Польщею в сумі — аж 500 тисяч золотих. В ундівській партії з цього приводу запанувала повна констернація. Ундівські часописи переповнені скаргами і жалями на невдячне поступування поляків. За кілька днів гожа буде імовірно зробити в цих жалях ундівських часописів цілий том політично-кредитових трактатів. Щоденник „Діло" з 18. травня н. р. пише в статті „Кредитова петля" в такім тоні, якби над українським народом зависла немилучча загляда, якби над ним уже кракали круки. „Діло" неначе приготовляє українську публичну опінію, що прийдеться перед поляками вигнутися ще нижче".

Ось так виглядають ці „актуальности",

Д-Р СТ. ЛЮДКЕВИЧ.

Анатоль Вахнянин.

У 20-літні роковини смерти.

Реферат на святочнім концерті 9/V.

I.

Серед молодого співочого покоління, яке під кінець минулого віку гуртувалося у „Львівськім Бояні", а відтак з початком 20-го століття змагало до заснування української музичної консерваторії у Львові, добре записалася в памяти всіх характеристична, висока, мужеська постать козацької вроди, виразистих, олімпійських рисів лиця і ясного, щирого погляду очей, при тім погідної, веселої вдачі й вельми товариського поведення. Був це ніхто інший, а пок. Анатоль Вахнянин, гімн. проф. і соймовий посол, один з основателів і подвижників Просвіти, Бесіди, Львівського Бояна, Союзу співацьких і муз. товариств, а вкінці й Муз. Інституту у Львові; до того гарний співак, фанатичний любитель хорового співу, запалений організатор хорових гуртків, а врешті один з передових музиків-композиторів Галичини минулого віку.

Нема часу в цю хвилю, щоб подати хочби коротенький нарис життя Н. В-а, продуктиного на ріжних ділянках.*) Подамо тільки найважніші моменти, що мали рішаючий вплив на його музикальний ріст та виховання.

Нотного і хорального співу вчився Н. В. у Перемишлі в гімназії, яку покінчив у роках 1851—59 — під проводом Серсавія, тодішнього дирігента архикатедрального хору та проф. Льоренца. На т. зв. Singstund-ах (3-чи в тиждень) співано виключно німецькі квартети церковні і світські. Від III. кляси став Н. В. членом архикатедр. хору під орудою Серсавія (пізніше Ів. Лаврівського, відомого композитора, а відтак Любовича Петра і Седлака) і мав тут нагоду пізнати церковні твори Бортнянського, Вербицького, Лаврівського, Львова та інших духовних композиторів.

У вищій гімназії бував Н. В. із товаришами та старшими співаками в хаті композ. Івана Лаврівського, який заставляв гостей співати свої новоскомпоновані мужеські хори: тоді повстали саме його прекрасні „Риченька", „Осінь", „Красна зоре" й ін., які скоро спопуляризувалися в Перемишлі між хористами. В хаті Лаврівського пізнав В-н також твори М. Вербицького, який тоді уже був парохом у Млинах і часто приїздив до Перемишля, щоб „помузикувати."

В роках 1859—63 відбув Н. В—н богословські студії в дух. семинарі у Львові. Роки ті пройшли йому без особливших душевних вражінь. Замітне хіба одно, що в р. 1861 завитали до дух. семинара враз із творами Шевченка деякі придніпрянські збірники нар. пісень, що їх стали співати питомці

Відтак опинився В—н на два роки знову в Перемишлі, вже як гімназійний суплент; тут заснував він з гімн. учнів співочий кружок „Громаду", який навіть відсвяткував (1865 р., в перше в Перемишлі) роковини Шевченка „концертом о руським характері."

Роки 1866—68 провів В—н на фільософічних студіях у Відні.

„Мені — пише він в автобіогр. — розкрився тут новий світ: клясична німецька музика побіч пісні Чехів, Хорватів і полудневих Словян. Я пристав негайно до чеського співацького Сполк-а під орудою знаменитого музика Ферхтот-Товачевського. Сей Сполек взяв навіть участь у роковинах Шевченка, устроєних щойно заснованим академічним т-вом „Січ". Зате на концерті устроєнім чехами на дохід народного „Дівадля" в Празі, Вахнянин співав сольову точку, вложену з чеських та українських пісень і з тої нагоди ех каже обмаль не перекинувся на професійного оперного співака."

Під кінець 1868. р. В—н вернув до Львова, де одержав посаду гімн. вчителя і жив тут уже постійно до кінця життя, розвиваючи поза службовим заняттям живу суспільно-політичну, культурну, літературну та музичну діяльність.

II

В р. 1870 заснував він статутове співоче т-во „Теорбан", в якому тоді співали між іншими такі співаки, як Закревський і Мишуга. Одначе „Теорбан" з причини недостачі приміщення і фондів не міг правильно фунгувати. Тому наші співочі сили у Львові мусіли тинятися довший час то по „Руській Бесіді", то навіть по польських музичних тов-ах (пр. „Лютні") та робити з ними спілку, щоби щорічно мати змогу відсвяткувати бодай роковини Шевченка у Львові, евентуально зробити артистичну прогульку по провінції. Аж нарешті в 1891 році вдалося заснувати самостійне спів. т-во „Львівський Боян" на трівких основах, а першим його дирігентом став знов очевидно Вахнянин.

Але саме тоді, з початком 90-их років, на деякий час перервалася тісна звязь В—а з культурними кругами української суспільности — і то з причини політичної натури. А саме Н. В., ставши соймовим послом, заініціював із Ол. Барвінським

*) Цінних відомостей до його автобіографії та споминів, що вийшли окремою книжкою 1905 р.

Захоплені аманульники (див. статтю: „Король Аманулла на Україні"!) нехтують власними силами українського народу, кепкують собі з тих, що серед найважчих умов сучасної дійсности підтримують і розбудовують національне життя власними силами і засобами і в тисячний раз пророкують занепад престіжу Обединання, хоч уже нераз сигналізували його повний упадок, а свій годованський розріст в опарті на чужі сили. А крім того упеніські Марати і Робеспери не погорджують крайним крутійством і брехнею. З нашої статті „Кредитова петля" вирвають вони „доцільно" одно речення і як дикуни скачуть на радощах, що — мовляв — з приводу виповідження 500-тисячного кредиту „Діло" пише так, якби „мад український народом завмерла немилуча загляда, якби над ним уже крякали круки".

Очевидно, „Діло" нічого подібного не писало. Правда, упеніські годованці, зложені майже в цілости з міських і попівських пенчів, що давно відбилися від села, не розуміють положення, не знають і не відчувають, що таке передвиок і що значить в такому часі вирвати з села 500 тисяч зол. Вони привикли до великих сум. Таж одна тільки диктатура зі своїми емігрантськими міністрами й дипльоматами у віденському періоді зїла понад 300.000 долярів, які хоч частинно вложені в наше життя, значно полекшили б були наше становище у краю, творячи нові вартати праці. Для них 500.000 зол. — це, очевидно, „чепуха". Для наших мас це не „чепуха". Але не вважаючи на це, „Діло" ніколи не сигналізувало загляди. Навпаки, говорячи про обережність наших установ у використовуванні польських кредитів, ми писали:

„Не важко уявити собі положення, в якому найшлись би наші установи, коли б ті домагання звороту кредитів на передвиок обіймали не 500.000 зол., але 3—4 мільони. Тоді справді над нами затягнулась би кредитова петля з усіми вельми скрутними наслідками такого важкого положення. А так, хоч як не в пору прийшло вимовлення кредитів, то всетаки нашим установам вдасться перевести цю штучну кризу без якихнебудь потрясень. Тільки що наше населення всетаки відчує благодать польської кредитової політики, бо зовсім природно, що наші установи не будуть в спроможности видатніше притти населенню з допомогою в цьому незвичайно критичному моменті",

себ-то на передвиок.

З „маратівських" статтей упеністичного „революціонера" виколивь як на долоні, що всьому винно УНДО. Коли мін. Добрунський у відповіді на промову пос. Целевича говорив, що він мусить респектувати ліквідуючий українське шкільництво закон Грабського та запевняє, що утраквізм є „найліпшою формою піднесення шкільництва", то цьому винен „романтик" Целевич і ненависне УНДО. Коли мін. Станевич у відповіді на промову пос. Барана підтримує допомогу і кредити для військових осадників і кольоністів, то цьому винен „опортуніст" Баран й „угодовське" УНДО. Коли польські установи виповідають кредити українським установам, то це „фінезійна комедія скрапних ундівських угодовців". Небавком певно довідаємося, що весняна негода, загладя озимих засівів, атмосферичні несподіванки, а може й сьогорічні землетруси в Болгарії і Греції є винною УНДО. Не сміймся, читачу, у цих запічкованих „революціонерів", яким „революція" вибила клепки з голови, все є можливе. Чогеж вимагають, чого хотять, до чого змагають ці годованці, важко зрозуміти. Виступи наших послів у соймі їм не до ладу. Мабусь вони хочуть, щоби посли, замість виказувати ходи й цілі польської політики, приводили на засідання комісій зі скорострілами, бомбами й екразитом. Якщо так, то повинні були це скорше виявити, а ми певні, що всю їхню „армію" наш нарід післав би був у Варшаву, щоби там доказували чудес хоробрости. Хоч поведінка їхнього лідера пос. Західного не виявляє ніякої революційности. Він не лише нікого не бе, але сам дається бити, як гамач, та ще бавиться в „сальонові" менторства, домагаючись перепросин за стусани.

Опора на власні сили не в лад упеніським „революціонерам"; але коли „Нова Зоря", підтасувалася під „Раду" і заговорила, що в цьому скрутному положенні повинна помогти нашому народові українська держава за Збручем, якщо така істнує, „Рада" негайно вдарила в інший тон:

„Дійсно найвищий час, щоби Україна прислала трохи грошей ухівським новозорським уголовцям. Толі би вони ще краще цю Україну плюгавали, холиль краще прибрані на польські ранти, наклинувалиб голосніше до походу на Рад. Україну і явніше приготовляли руками ріжних Луцьких українські легіонові формації в рамах чужої армії проти України".

І найди тут вихід! Власні сили — до чорта, домагання до Рад. України — виключені. Отже на кого надіятися? На автанту, якою нам морочено голову на протязі кількох літ, на Італію, що глибоко до серця приймала нашу справу і у висліді перша підписала рішення Ради Амбасадорів, на Льойда Джорджа, чи на „Хурхіля"?

Чого хочуть ці слінці, які міражі снуються в їх туманних мозківницях, до чого вони змагають, куди прямують нужденні спігони тих, що вели і хочуть вести наш нарід від одної катастрофи до другої? Важко сказати. І сьогодня вони чіпляються нашого страдницького народу, як репях кожуха, „критикують" все і вся, кидають підозріння, обмазують болотом наклепів, а по суті топчуться в грязи манцтва, нікчемности і навіть подлости.

З життя наших установ.

Загальні Збори Товариства взаїмних обезп. „Дністер" і Кооперативного Банку „Дністер".

Дня 17. травня п. р. під проводом президента Романа Сосновського відбулися середолудним звичайні Загальні Збори Товариства взаїмн. обезп. „Дністер", а по полудні Кооперативного Банку „Дністер". На зборах були заступлені майже всі повіти Галичини через віддоручників вибраних членами Товариства.

На підставі звіту Дирекції, представленого дир. Яр. Колтуновом показується, що **Товариству взаїмних обезпечень „Дністер"** уневожливлював повний закон про примусе обезпечення від огню, виданий в травні 1927 р., ще більше ніж досі виконування його статутової діяльности відносно обезпечування будинків від огню. Цей закон дозволяє вправді задержати дотеперішні будинкові обезпеченця і пошукувати нові обезпечення будинків на 1/3 часть оціночної вартости, одним уважаючи це від предкладання членам Товариства внесуплених поле на черговий календарний рік повітовим інспектором П. З. У. В. (Повшехни Заклад Убезпечень взаємних) і то тільки в місяці груд

Захоплені аманульники (див. статтю: „Король Аманулла на Україні"!) нехтують власними силами українського народу, кепкують собі з тих, що серед найважчих умов сучасної дійсности підтримують і розбудовують національне життя власними силами і засобами і в тисячний раз пророкують занепад престіжу Обединання, хоч уже нераз сигналізували його повний упадок, а свій годованський розріст в опарті на чужі сили. А крім того упеніські Марати і Робеспери не погорджують крайним крутійством і брехнею. З нашої статті „Кредитова петля" вирвають вони „доцільно" одно речення і як дикуни скачуть на радощах, що — мовляв — з приводу виповідження 500-тисячного кредиту „Діло" пише так, якби „мад український народом завмерла немилуча загляда, якби над ним уже крякали круки".

Очевидно, „Діло" нічого подібного не писало. Правда, упеніські годованці, зложені майже в цілости з міських і попівських пенчів, що давно відбилися від села, не розуміють положення, не знають і не відчувають, що таке передвиок і що значить в такому часі вирвати з села 500 тисяч зол. Вони привикли до великих сум. Таж одна тільки диктатура зі своїми емігрантськими міністрами й дипльоматами у віденському періоді зїла понад 300.000 долярів, які хоч частинно вложені в наше життя, значно полекшили б були наше становище у краю, творячи нові вартати праці. Для них 500.000 зол. — це, очевидно, „чепуха". Для наших мас це не „чепуха". Але не вважаючи на це, „Діло" ніколи не сигналізувало загляди. Навпаки, говорячи про обережність наших установ у використовуванні польських кредитів, ми писали:

„Не важко уявити собі положення, в якому найшлись би наші установи, коли б ті домагання звороту кредитів на передвиок обіймали не 500.000 зол., але 3—4 мільони. Тоді справді над нами затягнулась би кредитова петля з усіми вельми скрутними наслідками такого важкого положення. А так, хоч як не в пору прийшло вимовлення кредитів, то всетаки нашим установам вдасться перевести цю штучну кризу без якихнебудь потрясень. Тільки що наше населення всетаки відчує благодать польської кредитової політики, бо зовсім природно, що наші установи не будуть в спроможности видатніше притти населенню з допомогою в цьому незвичайно критичному моменті",

себ-то на передвиок.

З „маратівських" статтей упеністичного „революціонера" виколивь як на долоні, що всьому винно УНДО. Коли мін. Добрунський у відповіді на промову пос. Целевича говорив, що він мусить респектувати ліквідуючий українське шкільництво закон Грабського та запевняє, що утраквізм є „найліпшою формою піднесення шкільництва", то цьому винен „романтик" Целевич і ненависне УНДО. Коли мін. Станевич у відповіді на промову пос. Барана підтримує допомогу і кредити для військових осадників і кольоністів, то цьому винен „опортуніст" Баран й „угодовське" УНДО. Коли польські установи виповідають кредити українським установам, то це „фінезійна комедія скрапних ундівських угодовців". Небавком певно довідаємося, що весняна негода, загладя озимих засівів, атмосферичні несподіванки, а може й сьогорічні землетруси в Болгарії і Греції є винною УНДО. Не сміймся, читачу, у цих запічкованих „революціонерів", яким „революція" вибила клепки з голови, все є можливе. Чогеж вимагають, чого хотять, до чого змагають ці годованці, важко зрозуміти. Виступи наших послів у соймі їм не до ладу. Мабусь вони хочуть, щоби посли, замість виказувати ходи й цілі польської політики, приводили на засідання комісій зі скорострілами, бомбами й екразитом. Якщо так, то повинні були це скорше виявити, а ми певні, що всю їхню „армію" наш нарід післав би був у Варшаву, щоби там доказували чудес хоробрости. Хоч поведінка їхнього лідера пос. Західного не виявляє ніякої революційности. Він не лише нікого не бе, але сам дається бити, як гамач, та ще бавиться в „сальонові" менторства, домагаючись перепросин за стусани.

Опора на власні сили не в лад упеніським „революціонерам"; але коли „Нова Зоря", підтасувалася під „Раду" і заговорила, що в цьому скрутному положенні повинна помогти нашому народові українська держава за Збручем, якщо така істнує, „Рада" негайно вдарила в інший тон:

„Дійсно найвищий час, щоби Україна прислала трохи грошей ухівським новозорським уголовцям. Толі би вони ще краще цю Україну плюгавали, холиль краще прибрані на польські ранти, наклинувалиб голосніше до походу на Рад. Україну і явніше приготовляли руками ріжних Луцьких українські легіонові формації в рамах чужої армії проти України".

І найди тут вихід! Власні сили — до чорта, домагання до Рад. України — виключені. Отже на кого надіятися? На автанту, якою нам морочено голову на протязі кількох літ, на Італію, що глибоко до серця приймала нашу справу і у висліді перша підписала рішення Ради Амбасадорів, на Льойда Джорджа, чи на „Хурхіля"?

Чого хочуть ці слінці, які міражі снуються в їх туманних мозківницях, до чого вони змагають, куди прямують нужденні спігони тих, що вели і хочуть вести наш нарід від одної катастрофи до другої? Важко сказати. І сьогодня вони чіпляються нашого страдницького народу, як репях кожуха, „критикують" все і вся, кидають підозріння, обмазують болотом наклепів, а по суті топчуться в грязи манцтва, нікчемности і навіть подлости.

та іншими членами христ.-усп. партії угодову політику супроти поляків, або т. зв. нову еру Баденія. Це було гаслом до бойкоту пок. В—а з боку „народовців" та до виелімінування його поза скобки українських культурних товариств. На щастя політична діяльність Н. В—а тревала вельми коротко (ледви 3 роки) і з нею впала також ця запора, яка відділювала його від нашої суспільности.

По цій перерві тим живіші зносини навязалися між ним і нашими музичними колами. В р. 1903 гурток молодих людей при „Львівськім Бояні" і „Соколі", змагаючи до заснування у Львові української музичної школи, а не маючи змоги в згаданих товариствах здійснити свої наміри, звернувся до „емеритованого" вже тоді Наталя з предложенням взяти у свої руки провід в організуванні цього діла. Н. В—н радо приняв на себе цей обовязок і під фірмою ново-уконституованого „Союзу співацьких і музичних товариств" зорганізував і отворив 1903 р. „Вищий Муз. Інститут" у Львові, в якім як голова Союзу, а заразом перший директор Інституту став розвивати вельми живу муз.-педагогічну діяльність, придбавши для Інституту матеріяльні фонди, гарні учит. сили, муз. бібліотеку і т. д. На цьому становищі постигла Н. В—а неожидана смерть 1908 р. в 67 р. життя.

Хоча чуємо, що Н. В. уже як питомець дух. семинарії пробував своїх композиторських сил та зложив „мельодію" до ослів Федьковича: „Чи знаєш, де країна наша мила," — то проте можна сказати, що він аж до 30. року життя був більше аматором-співаком та дирігентом хорів, а майже нічого не чуємо про якісь його фахові музичні студії.

Основи гармонії (після Льового) вперше пізнав він щойно в р. 1870 — від польського музика Гуневича з Познанщини, з яким він заприязнився. Знайомість з Гуневичем і наука у нього тревала ледви рік, (бо Гуневич виїхав до Познаня); але всеж таки корисний результат виявився вже небаром. Бо в осени 1870 р. він зложив 1. акт оп. „Купало", що був виставлений силами учнів хористів і аматорів солістів на концерті у Львові.*)

В 70-их роках став В—н складати деякі хорові і сольові пісні для сцени нашого театру (пр. до драми Зеревича: „Бондарівна", та Огоновського: „Гальшка з Острога"), які одначе не були видані. В 70-их і пізніше у 80-их роках зложив Н. В—н уже більшу часть своїх хорових творів, обробіток нар. пісень і принагідних кантат. Найважніші з них — це мужеські хори: „Молоді сни", „Стіймо братя друг при другі", „По морю" (хор Норманів із оп. К. Устіяновича „Ярополк"), „Живем, живем" — не згадуючи вже кількох торжественних кантат на принятя деяких цісарських достойників. На мішаний хор зложив він кілька „вязанок нар. пісень", перероблених відтак і виданих аж в р. 1905. у Підручній Бібліотеці „Львівського Бояна". Декілька обробіток нар. пісень на муж. хор надрукував В—н у зредагованім ним же збірнику муз. хорів „Кобзарі" (що вийшов друком 1885 р. накладом питомців духовн. семинара у Львові).

Згадати ще треба, що в р. 1870 повстав також сольоспів „Помарніла наша доля". Він був первісно зложений на слова Федоровича: „Чи такая наша доля" і був навіть нагороджений премією на конкурсі „Газет-и Народов-ої" — пізніше з новими словами, дорібленими Ом. Партицьким, був виданий у „Музикальній Бібліотеці О. Нижанковського." Завдяки своїм гарним мельодійно-вокальним прикметам, актуальному в свій час текстові, особливож завдяки незрівнаному своєму виконавцеві: Ол. Мишузі — був цей сольоспів кількадесять літ ураз із Матюковою „Цвіткою" одною з найпопулярніших концертних продукцій в Галичині і щойно в 900-тих роках уступив згодом місце Лисенковим сольоспівам до „Кобзаря"*).

Головний свій твір: 4 дієву оперу „Купало" (на текст власного лібретта) — як згадано — розпочав А. В. іще в 70-их р., але доповнював її частинами і переробляв кілька разів ще довгі роки, бо навіть у 90-их роках. Взагалі треба замітити, що хоча пок. В—н у пізніших роках життя не компонував уже нічого нового, то залюбки до останніх своїх днів справляв, а то й переробляв давніші річи. Кажуть, що покійник робив це під впливом польського композитора Яна Галля, з яким від 1893. р. жив дуже сердечно та ставився до нього з великим довірям. Галль любив у давніших творах пок. В—а дошукуватися всяких формальних чи гармонічних похибок і манкаментів і радив їх справляти. Тим то й деякі із мужеських хорів В—а, як „Молоді сни", „Живем, живем" і інші, в новій редакції вийшли із значними гармонічними, а то й формальними змінами, але скажім щиро, не все вийшли вони там щасливіше, як у своїм первісним виді.

(Продовження буде.)

*) З нагоди цього концерту появилася була метушня в нашім музичнім світі. Неприязно до Н. В-а настроєний Матюк написав у рецензії в „Слові" що „Купало" — це робота Гуневича, проти чого запротестував автор і що по всім даним показується правдою.

*) Інші сольоспіви Н. В-а, пр. „Дуля коньо, Гельгашина", нас не цікавлять, бо були вже не вповні правдиві.

БЛІДНИЦЮ недокрівність усуває, діяле зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-farm. **Mr .M. Krzyszloforski Tarnow.** 55 7

зі нового року. Товариство „Дністер" навчене досвідом, що вложений на членів обов'язок предкладати поліси органам ПЗУВ був якраз причиною найбільшого убутку його будинкових обезпечень, та не бажаючи наражувати своїх членів на прикрости і непорозуміння, связані з предкладанням поліс, управильнило відношення до ПЗУВ в той спосіб, що окремим договором зреклося обезпечення надвижки понад 1/3 часть оціночної вартости, а натомість ПЗУВ згодилося на те, що замість членам, передав самій управі Товариства „Дністер" обов'язок щорічного виказування відділом ПЗУВ викупленых будинкових поліс, а крім того відказ Тов. „Дністер" в реасекурацію, починаючи від 1928 р., 10 пропентовий уділ усіх своїх будинкових обезпечень в 3-ох східньо-галицьких воєводствах. Це управильнення відносин певнино позволити членам Товариства „Дністер" користати в можности обезпечування в своїм Товаристві вільної від примусу обезпечення в ПЗУВ 1/3 части оціночної вартости їх будинків без наражування їх на прирости, спричинені в минулих літах неспокумованим через них обов'язків, у великій мірі дуже прикрих, але наложених законом.

Не зважаючи на несприятливі обставини і на те, що на підставі договору з ПЗУВ Товариство зреклося надвижки понад 1/3 частини оціночної вартости будинкових обезпечень, зросли резервові фонди Товариства й адміністраційний рік заменено невеликою надвижкою. Протягом року виплачено 460 відшкодувань, в тім 39 відшкодувань в дорозі ласки в загальній сумі зол. 150.750. — Від самого початку істнування виплатило Товариство 42.801 відшкодувань в сумі зол. 22,303.626. Резервовий фонд збільшився в адміністраційнім році на зол. 34.301, фонд на різницю курсу на зол. 8.450, фонд пенсійний на зол. 84.637, а так само збільшилися інші фонди. Сума всіх фондів Товариства виносить зол. 2,078.042. Цінних паперів мало Товариство на зол. 487.114, на вкладках і біжучих рахунках мало зол. 847.439, а 9 реальностей Товариства були вставлені до більшу лише зі сумою зол. 279.000. В пасивах крім фондів не має Товариство майже ніяких зобов'язань. Вплати від агентів виплавали в наслідок стихійного нещастя повені дещо гірше ані в минувшім році і в кінцем року виносили залеглости агентів поважну суму зол. 851.412, які однак вже протягом 4 місяців 1928 р. були в половині вирівнані.

Товариство вело також відділ обезпечень від крадіжки з вломом, однак досягнення цего відділу ще незначні тому, що він увійшов у життя щойно при кінці 1926 р.

Прегарний розвій виказує **Кооперативний Банк „Дністер"**, який власним майном вибивається на перше місце між всіми українськими кооперативами на західніх землях. В порівнянні з 1. січня 1925 р. уділи Банку зросли майже семикратно, а то до суми зол. 825.070, а резервові фонди зросли майже тетрократно, бо до суми зол. 142.705. Також вкладки виказують майже восьмикратний зріст, бо із зол. 188.576 в дні 1. січня 1925 р. збільшилися вони на зол. 1,497.092 в дні 31. XII. 1927. Протягом одного лише 1927 р. зросли вкладки в сумі зол. 859.074 до суми зол. 1,497.092 отже майже на 130 проц. Коли зважити, що побільшення вкладок у 1927 р. в усіх кредитових інституціях у Польщі виносить в пересічи 70 проц., то приріст вкладок в Кооперативнім Банку „Дністер" дає нам наглядний образ зростаючого довіря суспільности до цієї нашої старої інституції.

Відповідно до зросту власного майна і вкладок, зросла також і скількість та сума позичок. Бо коли з початком 1925 р. мав Банк уділених 579 позичок на зол. 283.435, то з кінцем 1927 р. було уділених 4.432 позички на суму зол. 1,901.888. Банк уділював позички переважно тільки фізичним особам, які мусіли бути членами Товариства взаїмних обезпечень „Дністер", однак по змозі старався прихилити в поміч також і меншим та слабшим іншим кооперативам, так що стан уділених позичок правним особам виносить з кінцем року 1927 суму зол. 113.454.

Згідно з внеском Ревізійної Комісії уділили Загальні Збори абсолюторіюм Надзірній Раді і Дирекції за рік 1927, як також ухвалили розділ зиску в спосіб пропонований Надзірною Радою. Між іншим з зиску Кооперативного Банку „Дністер" призначено зол. 4.000 на добродійні і загально корисні цілі.

На місце уступаючих на підставі статуту 6 членів Надзірної Ради вибрано пп. Михайла Галушинського, Володимира Дашкевича, д-ра Костя Левицького, Остапа Лупького, д-ра Володимира Охримовича і Михайла Стефановичого, а на заступників членів Надзірної Ради пп. Семена Бубелу, Миколу Кузьмина, Теодора Романовського, о. Дмитра Стеня і д-ра Стапана Федька.

До Ревізійної Комісії вибрано як членів: пп. Олексу Гошовського, Миколу Мельника і д-ра Юлія Савчака, а їх заступника п. Олександра Ониська.

Музичне життя в Харкові*).

При радянському державному будівництві пармуючі чинники звертають особливу увагу на музичне життя, визначаючи в державному бюджеті досить значні суми для його розвитку, признаючи додаткові субвенції мистецьким організаціям та окремим, талановитим артистам і т. п. — і не сьрічняк — разом зі зростом музичних сил на Україні взагалі — справді живий музичний рух. Як і все на Радянщині так і він находиться щойно в стадії розвитку — але всетаки вже не в першій, а в дальшій його стадії, яка дає право подіятись скорого осягнення поставлених собі завдань і цілей.

Картина музичного життя в Харкові, яку хочу тут накинути, не буде повною і вичерпуючою — до цього не маю ніяких статистичних даних, цифр, які коротко, але ясно освітлили би різні його сторінки. Але може і без них зможе тих кілька зауважень, які я відніс в Харкові, беручи на протязі пів року безпосередну участь в його музичному житті, причинитися до розв'язання деяких питань з культурного життя радянщини.

Про Державну Академічну Столичну Оперу я вже на днях писав — так що не буду більше над нею задержуватись. Що роля Опери в музичному житті кожного міста, зокремак у житті столиці, є першорядної ваги — цього хіба не треба підкреслювати. Найважнішу працю на полі музичної роботи на Україні веде ВУТОРМ: Всеукраїнське Товариство Революційних Музик. (До недавна ще Муз. Тов-о ім. Леонтовича. Прийняло воно нащенаведену назву згідно з бажанням загальних зборів товариства, які — зовсім слушно — стали на становищі, що ім'я Леонтовича за односторонне і за мало репрезентативне для найбільшого українського музичного товариства.)

ВУТОРМ має свої музичні філії у всіх містах і місточках України і його членами є майже усі музичні працівники без різниці національности. Говорити подрібно про це товариство, його завдання і працю значило би переступати межі газетної статті — тому обмежуся тільки до його діяльности в Харкові, центрі його правління. (Головою ВУТОРМУ є Пилип Козицький, один з наших найбільше талановитих композиторів). Праця Т-ва полягає тут передовсім: в виданнях місячників „Музика" і „Музика Масам" та в улаштовуванні концертів. Товариство має власний струнний квартет (ім. Леонтовича), який від часу заснування — себто від двох чи трох років — дає рік-річно кілька концертів, присвячених виключно новій музиці. В виконанні цього квартету музичні кола мали нагоду пізнати майже всі квартети українських композиторів (Козицького, Лятошинського, Костенка, Лісовського та ін.) і передові твори европейської модерної музики: квартети Гіндеміта, Бартока, Шимановського, Каседі, Стравінського й ін.

На мою думку не можна найти досить похвальних слів для ідеї: пропагувати нову музику сталими концертами — тимбільше коли вона виходить з правління товариства, яке є далеким від того, щоби бути виключне товариством для плекання нової музики. Головна заслуга тут безперечно по боці голови товариства, Козицького, і таких членів його Центрального Комітету як прим. завідувача відділу мистецтв в Народнім Комісаріяті Освіти Миколи Христового, які при кожній нагоді стараються дати змогу прийти до слова всьому і всім, що мають сказати щось нового. А це в мистецтві найважніше!

З інших концертів, уладжуваних в цьому сезоні ВУТОРМ-ом на найбільшу увагу заслугували: концерт нової української симфонічної музики — твори Лятошинського, Золотарйова, Козицького — та **вечір пісень сучасних українських композиторів** у виконанні дуже талановитої молодої співачки Оксани Колодуб. Ці обидва концерти мають справді епохальну вартість в історії нашої музики. Коли подумаємо, що рівночасно з тим, як у нас в Галичині від років в програмах наших концертів бачимо все ті самі двадцять прізвища наших **серіозних** композиторів, а зрештою програми переповнені мелодоварними і маловартними дебютами — маю на думці передовсім твори хорольні і пісні (бо т. зв. твори фортепіянові і скрипкові всіх композиторів, хоча по части і друковані, то все таки, на скільки мені відомо, досі не „збагачували" програми наших концертів — бодай у Львові!) — то рівночасно з тим дається на Україні цілі концерти, зложені виключно з творів українських композиторів, творів великих, симфонічних і камеральних. — І це твори, які ми вже сміло можемо показати цілому музичному світові!

Коли вже говорю про концерти, тоді після ВУТОРМ-у переходу на **Державне Концертове Бюро**. Воно, як це вже назва, веде виключно концертову роботу. Коли ВУТОРМ улаштовує свої концерти виключно місцевими, передовсім молодими українськими силами, то Д. К. Б. (Державне Бюро) спроваджує передовсім закордонних артистів за великими іменами. В цьому сезоні ДКБ, ведене вже кілька літ дуже немило, дійшло до цілковитого розкладу — можна тільки сказати „на щастя", бо харківські музичні круги надіються, що з слідуючим сезоном агенди ДКБ обійме нова заснована **Українська Фільгармонія** (Укрфіл) і поведе їх краще як її нещасливий попередник. В наслідок тої інертности, яка панувала в дирекції ДКБ — пропав у цьому році весь симфонічний сезон і з плянованих шось 24-ох систематичних, програмових симфонічних концертів — відбулося тільки три зовсім пригадні.

З солістів, запрошених ДКБ концертували в Харкові в цьому сезоні м. і. піяністи: Петрі, Задора, Сіротя, Ітурбі і з скрипак Сігеті, венгерський співак Гаєс, диригенти Стідрі і Фрід і фортепіянове тріо Рудницький — Добржинець — Диков. З інших концертів які відбулися (в приватних імпрезах) згадаю концерти піяністів: Воровського, Гінсбурга, Тарновського, співаків і співачок: Нежданової, Ліпковської, Яунзем, Радамського, Цесевича, Ватурина й інш., квартету Глязунова, — і передовсім Шевченківських симфонічний концерт, уладжений державн. Оперою, на якому я мав приємність вперше виконати: преміювану першою нагородою на конкурсі Наркомосвіти симфонію Ревуцького та чотиро-частинну сюїту Козицького для великої орхестри п. з. „Козак-Голота".

Крім того в програмі цього концерту були: Барвінського „Заповіт", Лисенка „Вють пороги" та пісні на слова Шевченка, співані премірами опери: Литвиненко-Вольгемут, Сокіл, Голинським і Поторжинським.

Харків має також кілька сталих ансамблів, які також ведуть концертову роботу. Отже крім вже вищезгаданих: квартету ім. Леонтовича і мною заснованого фортепіянового тріо, квартет ім. Вільйома та кілька вокальних ансамблів. В останніх часах повстала симфонічна орхестра, (диригент Розенштейн), яка популяризує легку симфонічну музику в робітничих клюбах. Крім нього є цілий ряд дутих орхестрових ансамблів.

З хорів, які самостійно концертують, згадаю хор Верховинця та знаменитий оперовий хор (диригує хормайстер опери Попов); крім того при всіх клюбах і професіональних спілках повстають хори — і то досить інтенсивно, як це показав конкурс хорів. Немалу ролю в музичному житті Харкова відограють клюби, передовсім: клюб літератури ім. Блакитного, Клюб Вчених та Діловий Клюб. Перший з них приймаємніше раз або два в тиждень улаштовує концерти, звичайно зі складною програмою. (Взагалі про „дім літератури ім. Блакитного" хотілосьби сказати дещо більше. Може це зроблю іншим разом. Всетаки коротко: є це осередок українських мистецьких, літературних і театральних кругів Харкова, місце, в якому крім концертів, відчитів тощо є ще і добрий ресторан, де кождого дня між одинадцятою а другою в ночі можна стрінути з десяток визначних артистів та письменників).

Про радіо, для якого нордони не істнують, мабуть дещо в Галичині відомо — принаймнішe власникам радіо-апаратів, які коли-небудь „ловили" концерти на фалю 477, або 1100. Бо Харків має аж дві надавчі станції. Харківське радіо має свій власний музичний апарат: орхестру, хор, співаків і інструменталістів. Концерти відбуваються щодня від 5-ої попол. (передовсім на фалі 477 метрів) — орхестрові, камерні та сольові. Програми зложені добре, звичайно стилево, отже: вечорі північної, галицької, модерної французької музики і т. п. Закінчуючи цей побіжний огляд музичного життя в Харкові мушу затриматись ще над одним, чи не найважнішим чинником кожного музичного життя взагалі: **музичні школи.** Їх є в Харкові три: Профшкоза (вступаючий до неї мусить вже знати елементарні початки) яка трівае чотири роки, **музичне технікум**, яке дає передовсім образування в напрямі віртуозно-виконавчім, та вінці Вищий Музичний Інститут. Наука в ній трівае три роки; вимоги приняття для учеників дуже тяжкі (прим. в класі фортепіяну рівень умов при вступнім іспиті рівняється більш-менше рівневі львівського концертового курсу). Студенти — які всі без виїмку обовязані три рази в році виступити на шкільних концертах — переходять крім теоретично-музичних ще цілий ряд загально-образуючих предметів, як: політична економія, наука марксизму, анатомія і т. д. І мусять з них здавати іспити. Після закінчення студій — програма випускного іспиту відповідає програмам західно-европейських академій — студент відбуває ще рік учительської практики в Інституті, і тойно після ще одного іспиту — який вже торкається тільки цеї практики — дістає диплом.

Це — в мініятурі — картина музичного життя в Харкові в цьому сезоні. Слідуючий сезон буде мабуть більше оживлений: передовсім „Українська Фільгармонія" повинна внести чимало нового — дальше українська секція Міжнародного Товариства Нової Музики, яка також з новим сезоном пічне свою працю виключно в напрямі пропагування модерної музики, української та закордонної. І є надія, що найближчий сезон посуне музичне життя не тільки Харкова, але й цілої Радянської України великим кроком наперід

Антін Рудницький.

*) **Від Редакції.** Цю статтю написав активний учасник музичного життя в Харкові і тому має вона особливе значіння для наших читачів. Автором її теперішній перший диригент харківської державної Академічної Української Опери і професор Вищої Музичної Школи в Харкові п. Антін Рудницький.

Спеціаліст вушні, носа, горла і гортані

Д-р Адольф Феллєр

б. лікар шпиталя Райнера і клініки проф. Гаєка у Відні переховадиться і ординує тепер

2241 **ТЕРНОПІЛЬ, вул. 3 Мая 4.** 1-2

З парляментарної арени.

(Власні телєфонограми з 19. травня 1928)

НАРАДА ГОЛОВ КЛЮБІВ

(ік) 22. травня відбудеться у маршалка сойму нарада всіх голов клюбів над процедурою полагоджування декретів президента в соймі. У варшавській пресі появилися замітки, з яких виходить, що уряд рахує на те, що на тій нараді рішать змінити установлену процедуру полагоджування декретів у цьому напрямку, що потрібно буде 15 підписів під внесом змінити або знулювати якийсь декрет. Щойно, коли такий внесок перейде через плєнум сойму, комісія дістане право заняттся мерітарично змістом даного декрету

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ім) Найближче засідання сойму відбудеться 22. травня в 4 год. попол. в тим порядком: 1) звіт конституційної комісії в справі вибору членів Держ. Трибуналу, 2) звіт регуляміновоі комісії в справі применшення судово-карного поступовання згляднo уневажнення мандатів після Шепюрського, Найонка (обо ППС), Влад. Вачинського і Генр. Бітнера (обо комун.), 3) перше читання законопроекту про амнестію з приводу 10-ліття самостійности Польщі, 4) перше читання ерьох нових законопроектів про податок грунтовий, маєтковий і будинковий, 5) наглий внесок Жид. Клюбу в справі у хилення правних приписів які обмежують рівноправність жидів у бувш. конгресівці, 6) негайний внесок жидів у справі несправедливого заміру промислового податку за 1927 р.

ПОС. ОСХАЦЬКИЙ ВТІК.

(ж) Сьогодішня веч. „ABC" подає, що виданий на останньому засіданні сойму судовий комуністичний посол Сохацький перебував у часі засідання сойму в Данціґу, а тепер уже втікав із Данціґу через Латвію до СРСР.

Останні вісти.

Власні телефонограми з 19. травня 1928)

ПРОЦЕС БІЛОРУСЬКОЇ ГРОМАДИ.

(ік) Дня 18. травня закінчено судове поступовання в процесі „Білоруської Громади". Останнє засідання було призначене формулуванню питань. Перше головне питання також про замах на існуючий в Польщі держ. устрій та намагання збройного повстання у північно-східних воєводствах задля відірвання від Польщі і прилучення до СРСР. Друге питання також про зобовязання обвинуваченних перед більшовицьким урядом помагати збройно СРСР на випадок більшовицько-польської війни. Третє питання говорить про шпіонажу. Присуд очікуваний у найближчий вівторок.

РИКОВ СПАРАЛІЖОВАНИЙ?

(ік) Із Риґи повідомляють, що стан здоровя Рикова сильно погіршав і що Риков є спаралїжований.

НЕДУГА ШТРЕЗЕМАНА.

(ік) В недузі Штреземана послідував зворот на краще настільки, що лїкарі рішили припинити дальше видавання бюлетенів.

ПРОЦЕС НІМЕЦЬКИХ ІНЖИНІРІВ.

(ік) Німецькі кореспонденти, подаючи з Москви звіт із першого дня процесу інжинірів, обвинуваченних у саботажі в Донецькому басейні, висловлюють свій жаль, що тактика прокуратора і суду внеможливлює обвинуваченим усяку оборону.

МІН. БЕНЕШ У БЕРЛІНІ.

(ік) Чеський міністр заграничних справ Бенеш виїхав із жінкою до Берлїна. Не вважаючи на підкреслювання приватного характеру його подорожі, мін. Бенеш усетаки, згідно з газетними вістками, певеде конференцію зі заступником недужого міністра Штреземана, держ. секретарем Шубертом. Бенеш у Берлїні буде три дні.

ПЕКІН ПЕРЕД УПАДКОМ.

(ік) Англійські дипломати кажуть, що диктатор півн. Китаю Чанг-Тсо-Лін готовиться до відвороту в напрямі Мукдену і покине Пекін без бою в огляду на важку ситуацію під Тієн-Тсіном. У Тієн-Тсіні є около 8 тисяч чужинців, яких охороняють чужоземні війська.

КОНФЛІКТ КИТАЮ З ЯПОНІЄЮ.

(ік) З Кантону повідомляють, що тамошня торг. палата видала відозву про зірвання всіх господарських взаємин із Японією. В Шанґаю проголошено протияпонський господарський бойкот.

СПРАВА ЯКУБОВСЬКОГО.

(ік) У відомій справі Якубовського, повішеного російського бранця у Німеччині, якого розстріляно, як тепер показується, невинно, послідував зворот палїцьки, що прокуратор Міллер, який свого часу обвинуватував Якубовського, а тепер звільнив зпід арештування три о-

ШУКАЮ нетяжки 2—3 покої купно. Чинш в горі після умови. Зголошення до Адм. „Діла" під 2238 О. І. 1-3

ДО ЗАМІНИ парохія біля великого міста, де є середні школи, на іншу відповідну. Бліша відомість в редакції Жіночої Долі, Коломия, вул. Нова 1. 2—3

ПОСЛУГАЧКИ чесної пошукую. Відомість: Склад „Народної Торговлі", Ринок 36. 2285 2—2

СПІЛЬНИКА в ціли побільшення продукції прийме українська фабрика о великих виглядах розвою. Відомість: Інжинір Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 2-3

АДВОКАТ д-р В. Загайкевич в Перемишлі полагоджує рутинованого, по змозі в правом субституції, компліцента від дня 15. червня 1928. 2208 3-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків дот в найлїпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 85-7

ДО ЗЕЛЕНИХ СВЯТ

одержує

Найновіший пантофельок в модних барвах

Кожна Пані

мужеський черевик, бронзовий **40-50** повсюдно шитий

Кожний Пан

сандалові пантофельки в різних барвах аж до **34-50** зеленкить від величини

Кожна Дитина

дістає гарний дарунок при закупні 1 пари шкіряної обуви і 2 пар панчіх або скарпиток або товару бодай за квоту 40 зол.

Великий вибір панчіх і скарпиток.

Фелїкс

До набуття у всіх філіях.

особи, запідозрені в убийстві, за яке розстріляно Якубовського, склав просьбу про амнестію. Мекленбурський уряд дав амнестію і звернувся до міністра судівництва в Берлїні, щоби він висловився в цій справі, яка наробила стільки шуму. Міністр відповів, що за цю справу є відповідальний виключно мекленбурський уряд, одначе порадив передати справу визначним юристам-експертам до розгляду.

По широкому світі.

Еспанський уряд призначив 600 міл. песет на будову нових военних кораблів. Всі кораблі мають будуватись із еспанського матеріялу і в еспанських докax.

Радянська комлєтна виставка перенесена з Нью-Йорку до Буенос Айрес.

Пуанкаре мав у Парижі конференцію з югославянським міп. сварбу Маринковичем щодо стабілізації динара.

Японія має бунїмто намір окупувати Мандчурію.

Помер одна із полководців австрійської армії Луфенберґ-Комаров, бувший міністр війни, у 77-ім році життя у Відні.

Два радянські летуни задержані в Парашютах, де зїхали на землю. Літак був імовірно призначений для Афганістану.

В египетськім парляменті при розгляді відповіди премієр-міністра на питання про англо-египетські взаємини, один із послів почав бійку з міністром шляхів.

Під Омском рушили лєзні криги, що спричинили повінь подібну до повіні в 1808 р. 24-ох людий зірвала вода, 12 кораблів зничених.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90·00—8·90·50, канадійський долар 8·85·00—8·85·50, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілїнг 1·25·30—1·25·00, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·75—0·35·30 швайцарський франк 1·71·20—1·72·35, фунт штерлінгів 43·50·00—43·90·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·30—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·50·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·75·00, російський рубель 2·90·00—2·96·00, копійки за рубель 1·45·00—1·56·00.

Памятайте, що вояні збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 18. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ

— **Перші опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Военних Могил прислало нам другий спис тих установ та осіб, що відгукнулися на опікунів українських военних могил і прислали на це 15 зол. Ось ці установи і громадяни: 11) рел. „Діла", 12) Українська Христіянська Організація, 13) Сільський Господар, 14) Центросоюз, 15) Народня Торговля, 16) Народня Гостинниця, 17) рел. „Гром. Голосу", 18) рел. „Ради", 19) рел. „Нового Часу", 20) д-р Марія Паньчишин. Всі вичислені прияли опікунство над одною могилою і зложили в Т-ві (Руська 15., І. пов.) 15 зол. Разом з виказаними вчора маємо вже опікунів для 30 военних могил.

— **Овочі освіти.** У Перемишлі застрілився абітурієнт української гімназії Мирослав Бенко, тому, що дістав при матурі двійку з латини та польської мови. Самогубства серед шкільної молоді в Перемишлі є в останніх часах досить часті.

— **Трупи.** У Жулицях, біля Золочева, жовнір 82 п. п. Мочарський стрілив собі з рушниці в голову; невідомо, чи випадково. — У Лещатові, сокальського повіту, злодії застрілили полевого Костя Андрущека. — У Бересті зрештували 20-літню Матрену Лявай, гарну дівчину, що була ватажком бандитів. Коли її товариші посварились за неї, вона почала по черзі їх убивати. Її зловили, як вона вбитого трупа на возі. — У пінських повіті, селі Ксаверів, зрештували селянина Дуцербу, що вбив 17-літню посербіцю Тивелівну, яка спротивлявши її і підпалив хату, щоби сховати свою жінку.

— **Аманула і „Рада".** Львівська „Рада", що називається органом незалежної думки, тому, що не залежить від льогіки, ні від передплатників, живе не від нині в своїх статтях головно полемікою з „Ділом". У черговім числі вступна стаття та огляд преси знову є перекрученим і своєрідною інтерпретацією наших думок, не те, щоби доказати, що єдиними патентованими патріотами є громадяни в „Раді", а всі інші є опортуністами та угодовцями. Зате у цьому-ж числі пишеться окрема стаття п. з. „Король Аманула на Україні", на доказ, що „орган незалежної думки" може залежати в своїй повазі і від „Зиза". Пієтизм, з яким „Рада" передруковує голобатюк для африканського падишаха, робить справді враження передруку із сатиричного журналу, який присвятив своє останнє число Амануді. Не є виключене, що небавком появиться в „Раді" патріотична історична повість п. з. „Амануда їздить"...

— **Різні вісти.** У Лїоні засудили на 6 міс. вязниці двох аргентинських анархістів Аскасе та Дурутті. — Лєді Гіт, що їде тепер останнім етапом на літаку на просторі Капштад-Льондон вилетіла щасливо з Ле Бурже до Кройден. — Рада університету в Ленінграді поставила на членів „Червоної Академії" таких кандидатів: Стиліна Бураліна, Покровського, Рязанова та Фріче. — У французькій приставі Сен-Лявер спускають на воду найбільший дотепер підводний торпедовець „Вальмі", що матиме 128 м. довжини. — У Фльоренції одна комуністка убила двох фашистів і втік. — На лїцитації памяток по Наполеоні у Парижі один франц. офіцир заплатив 37.500 фр. за капелюх Наполеона.

— *Літературний куток.* Свого часу при нагоді роковин Ібсена, звернули ми увагу на дивну аномалію, що наш єдиний літературний журнал „Літ.-Наук. Вістник" присвячує більше уваги політичній полемїці та архівним спомінам, ніж літературі та науці, і що за останні роки не можна там найти ні згадки про творчість чільних письменників на чужині та на Україні. На це палкий редактор, що не від нині розторощує у прах усіх Толстих, Достоєвських і Тагорів, відповідає вирвяками цитат із різних чужинних статтей, з яких виходить, що Ібсен — труп, який не варт і займатись. Це становище нагадує фразу одного із англійських послів, яких цими днями крикнув у парляменті: „Хто такий Бернард Шов?!". „Диктаторові" Донцову не імпонують ніякі Шови, Кокради, Франси, Ібсени і всі ті „зїгнилі" письменники, що не пишуть по рецепті його сектантської мірки. А коли хто стверджує цей факт, він попадає в істерію члена Ку-Клюкс-Клана і обурюється, чому в новинках „Діла" пишуть про таїни Ку-Клюкс-Клана. Д-р Донцов очевидячки хоче, щоби новинки в „Ділі" присвятити літературі та науці, щоби він у „Л.-Н. Вістнику" міг свобідно вести політику Ку-Клюкс-Клана та фабрикувати трупів у власній лабораторії. І на доказ, що д-р Донцов — „жентельмен", він дає зразки своєї лайки, в що мене всі дані на редактора літературного журналу дає такі зразки своєї мови: „наші боронячи (!) вчора „автономії", нині підготовляє еру „праці органічної" на грунті істнуючого „статус кво"; „прошу о (!) передрук"... А „аргументи життя" виглядають так: з одного боку всі знехтувані „Літ.-Наук. Вістником" Ібсени, Тагори, Шови, творчість членів академій, відомі та читані письменники — трупи, а з другого боку нова „боєва" література: Марійка Дика, Гала Мазуренко й інші.

— **Цікаві ідеї.** Московська революційна військова рада видала наказ, що всі полководці червоної армії мусять обов'язково вчитись... польської мови. — В італійськім місті Брешія збирався третій державний конгрес, що має на меті боротьбу з поширеною в Італії звичкою класти. У конгресі беруть участь представники уряду та фашистівської партії. Організатори цього зїзду мають надію, що згодом і інші краї підуть за прикладом Італії.

— **Із світового спорту.** У міжнародніх мичникових змаганнях у Парижі, Англія побила Францію у відношенні 5:1. У ситківкових змаганнях за чашу Девіса, Німеччина побила Еспанію у відношенні 2:0. — Американець Крабе побив у Гонолюлю світовий рекорд плавання на 1000 м. у часі 13:03.4. Останній рекорд Арне Борга був 13:04.2. — У ситківкових змаганнях у Будапешті француз Коше побив мистця Мадярщини Керлінга 8:6, 5:7, 6:0, 6:3. — Англієць Спенсер побив світовий рекорд бігу: 400 м. 47 сек.

— **З Америки до Европи за 4 дні.** Одно американське корабельне підприємство запропонувало урядові збудувати корабель, що їхав би до Европи 4 дні, якщо уряд допоможе у будівлі. Проектодавці обчислюють, що змонтовані карети на кошах подорожі для 4000 осіб умогли покрити надвишку коштів, яка покищо по-

— Чарльстон на Шпіцбергу. Шпіцберґійці на будову нового концерт-

експедиція до північного бігуна дала вже тепер несподівані наслідки. Капітан Уілкінс і лейтенант Ейльсен, ожидаючи відїзду з Шпіцберґу, щоби „забити час" навчили в Ґрін-Гарборі всіх ескімосів танцювати чарльстона і блек-ботома. Ескімосам настільки припали до вподоби небачені танці, що вони в день відїзду обох летунів склалися на будову деревляного дансінґу і прохали летунів, щоби вони прислали їм необхідні інструменти для джезбенду.

— **Концерт Мозеста Менцінського**, першого героїчного тенора корол. опери в Штокгольмі, відбудеться дня 24. травня с. р. в год. 8-ій вечером, у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5. В богату і різнонамітну програму увійшли твори: Лисенка, Людкевича, Барвінського, Січинського, Мусоргського та інш. Білєти в передпродажі у Союзнім Базарі, вул. Руська 20, а в день концерту при касі театру.

Театри.

Міський великий театр:
21-го г. 7:30 веч. „Тартюф".

Міський „Театр Новий":
21-го г. 8. веч. „Любов у маю".

КІНА.

„Апольо": „Справа при зачинених дверях".
„Лев": „Я вбила".
„Паляс": „Рай на землі".
„Фатаморґана": „Рабиня кохання".
„Байка": „Жінка з малюванним лицем".

З театру.

„Молодість у травні", оперетка в 3 діях.

На днях відбулася в Театрі Новім прем'єра нової оперетки відомого віденського оперетового композітора Льва Фалля „Молодість у травні". Сумлінно приготована вистава при заповненій до останнього місця салі пройшла, можна сказати, з успіхом, хоч наївно дурненьке і банальне а до того довжезне понад міру лібретто не тільки не цікавило, але й нудило сердечно.

Свій загальний успіх завдячує ця оперетка ніжно-мельодійній музиці, якою Фаль уміє, як рідко хто, промовляти до душі тої публіки, що пропадає за доброю оперетков. Фалль — це взагалі один з найталановитших сучасних композітів легких оперет і солодко-ніжних пісень і такі перли-мельодії розсипав густо і в „Молодости у травні". Не дивно отже, що оперетки Фалля тішаться нині великими успіхами не тільки в Европі, але й в Америці, не дивно, що „Молодість у травні" подобалася у Львові, хоч її вистава протягнулася аж до год. 11.30 в ночі, а публіка, виходячи з театру, не могла ніяк збагнути, що властиво хотіли лібретисти „Молодости у травні" сказати...

З виконавців, які намагалися дати і голосово і сценічно якнайкращі креації, заслуговує на згадку п-а Полюшчина, що співала дуже гарно і мягко, і п-а Рильська, що грала й танцювала з темпераментом. З мущин відмітимо Тишканського і Шослянда, а в епізодичній ролі Куліговського. Герой „Молодости у травні", абітурієнт Лейтґольд (М. Віхлінський), не дописав ні сценічно ні голосово і це був теж немалий маґамент вистави. Зате оба виступи балету тішилися великим успіхом, бо оба були помислові й оригінальні. Диріґував без заміту п. Серединський І. Н.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Легенди: **Чорний Сніг**, варіяти. Львів, Бібл. „Логос", ст. 71.

Дмитро А. Чайківський: **Дмитро Самозванець. Хотинська справа. Історичні варіяти.** Коломия 1928. В-во „Ока", ст. 70.

П. Франко: **В пралісах Бразилії.** Коломия, 1928. В-во „Ока", ст. 52.

Д. Шумей: **Норманн-варяги**, істор. нарис. Коломия 1928. В—во „Ока", ст. 48.

Анд. Річицький: **До проблеми ліквідації пережитків колоніяльности та націоналізму.** Держ. В-во України, стор. 100.

о. М. Кикин: **Вступні слова і приповідні мовки** світського змісту Елізабет. Н. Дж. 1928, ст. 106.

Гр. Мирошин: **Мовчи язичку, жарт на дію.** Львів 1918. „Русалка", ст. 16.

Сучасний: **Пильнуй своєї хати**, жарт на 1 дію, 1928. „Русалка", ст. 8.

Procès 490 de la Ghromade Biélorusse a Vilno. Прага, ст. 32.

ЖУРНАЛИ.

Життя й революція, місячник: кн. V. травень. Зміст: О. Влизько: Так проста. Ю. Яновський: Загибель бригади. М. Рильський: Адоніс і Афродита. А. Любченко: Два листи. Т. Осьмачка: Чеснотам. Г. Брасюк: Сприятливий погляд. М. Драй-Хмара: Ведмідь-гора. П. Істрати: Степові будяки. М. Пригара: Бранка. Ю. Трасорук: Проводи. М. Кропивницький: Спогади. А. Лебідь: Дорогою шукання. Е. Перлін: Етапи творчого розвитку М. Горького. Я. Савченко: Перед стилем і темою. Ю. Меженко: Читаючи „Ранню осінь". І. Лапша: Серед журналів. К. Крапченко: Театр ім. І. Франка. М. Возняк: До життя й діяльности М. Лисенка. М. Шарлемань, О. Борзаківський: Чанді. В. Підгаєцький: У країні сонця та макаронів. М. Любинський: М. Коцюбинський в лікарні. В. Покальчук: І. Манджура як український поет.

Кооперативна республика, економічно-суспільний місячник. Львів. Ч. 5. травень. Зміст: Ян Гутник: Громада — чоловік великий. О. Мицюк: Homo cooperativus. В. Тотоміяк: Взаємовідношення між окремими галузями кооперації. О. Мицюк: Трансформації в суспільній структурі сходу Европи. Ю. Павликовський: Галичина після війни 1914—20. Ум. Рільничі палати. Б. Мартос: Союзне Згірництво кооперації в Чехословаччині. О. Маньків, С. Стефанишин, І. Мартюк, М. Сидан: Налагодження агропозичної роботи в краю. К. Коберський: Близші дані про „мапчинське диво". Андрійченко: Фінансовий стан і торгов. діяльність споживчих кооп на Рад. Україні. М. Стефанський: Огляд діяльности кооператив на Кремінеччині. З економічного життя.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Лозина:
20. V. Барон Кіммель.
Брошнів:
21. V. Цигапка Аза.
22. V. Гейша.
24. V. Віт.
Рожнятів:
24. V. Вихрест.
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Віт.

Театр приймє доброго пяніста-ку на добрих умовах. 2—?

Наліпки на Зелені Свята. Т-во Охорони Военних Могил у Львові видало спеціяльні наліпки на Зелені Свята. Наліпки ці малював артист-маляр П. Холодний і вони представляють стріленьку могилу в оруженні українських селян та інтелігентів, що складають на неї вінець. На наліпці видніє напис: „Пам'ятка з Зелених Свят". Ці наліпки можуть служити також за образки до наших товариств, а також до приватних пометкань. У найближчих днях висланники Т-ва розноситимуть ці наліпки по українських домах Львова і продаватимуть їх по ціні 30 сот. від одного примірника. Чистий дохід з продажі тих наліпок призначений на охорону українських стріленьких могил. Замовлення з провінції слати на адресу: Т-во Охорони Военних Могил, Львів, Руська 18, І. поверх.

Табор Новиків (чок) у Підлютім. Подаємо до відома заінтересованим, що в днях 16. VII.—16. VIII. п. р. Гол. Упр. Ул. Нов. організує табор новиків (пластунів-нок від 8—14 р. життя) у Підлютім. Приміщення в кімнатах будинку санаторії. Лікарська опіка запевнена. Таборова оплата для новиків 60 зол., для незгуртованих 65 зол., платних у 3 ратах: І. рата 20 (25) зол., платна до 1. VI.; ІІ. рата 20 зол., платна 16. VI.; ІІІ. рата 20 зол., платна 16. VII. в таборі. Кошти подорожі беруть на себе зголошені окремо. Зголошення до табору вряд з першою ратою слати на адресу: Іван Кліш, Львів-Вулька 45. Зголошеним вишлемо негайно спис таборового вирядку та ближчі інструкції. Львів, 18. V. 1928. Г. У. У. Н.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2048 6—10

КУПИМО! Комплєти „Діла" за 1886, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1922, 1923. — „Громадський Голос" 1925, 1926. — „Заграва" комплєт. — „Наше Життя" (Холи) 1921, 1925, 1926. — „Свобода" комплєт за всі роки. — „Український Голос" (Перемишль) комплєт. Оферти слати на адресу: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, 2235 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городоцька 46.

1058 Пересвітлення Рентґеном. 14—24

ПОЗІР! ЛІТНИСЬКА в СКІЛЬЩИНІ! ПОЗІР!

Інж. архітект Лев Левинський Інж. Радник Маріян Козакевич
уп. будів. Львів, Содова ч. 3. Гребенів к. Сколього.

Виготовляють будови пансіонів, санаторій, плями, кошторисн, посередництво
2038 **в купні будівельних парцель — негайно полагоджують.** 8—8

АДВОКАТ

Д-р РОМАН ДАШКЕВИЧ

2219 відкрив і веде 3—3

адвокатську канцелярію

у Львові, вул. Коперника 5.

ТРУСКАВЕЦЬ

Д-р Ростислав БІЛАС

орд. як попередних літ

2233 **вілля „РУСАЛКА".** 1—5

ДЕНТИСТ Д. СОБЕЛЬ Стрий вул. Гоша 1.

По повороті з вищих дентистичних курсів в Берліні виконує всілякі праці, входячі в круг новочасної техніки після найновіщих метод. Зміцнення хитаючихся зубів, порцелянові корони „Jacket American" що у нас не знане, золоті пльомбя, лляні пльомбя порцелянові, містки без корон, також всілякі інші золоті і каучукові роботи. (Власні лябораторія церамічні з найновіщими електричними печами.) 2037 1—1

Ширіть наш часопис!

Від 15. травня відкритий

ПАНСІОНАТ

„Подолянка" в Трускавці

Сонячне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Замовлення приймає Т. Дмитеркова. 1-6 2242

НОВОВІДКРИТІ

Найбільші в Польщі

ЗАВЕДЕННЯ РЕҐУМОВАННЯ

і ВУЛЬКАНІЗАЦІЇ САМОХОДОВИХ ОПОН

Інж. Иосифа Ціффа

2138 **У ЛЬВОВІ** 3—5

вул. Слонечка 44

приймає опони до регумування т. є накладання протекторів з сирої гуми як також до вулканізації всіляких ушкоджень. Фахові сили з Парижа. Купується ужиткові опони. **Телефон 47-53**

Присилайте передплату!

Отсим подаємо до відома нашої клієнтелі,
що ми відкрили у Львові, наш фабричний відділ
КУЛЬКОВИХ ЛОЖИСК С. К. Ф.
при вул. Сикстуській 2 — Телєф. 39-52.

Стало маємо на складі всілякі трансмісійні части, кулькові ложиська, валк, поясові щкти, консолі і т.п.

Ложиська для молотілень, самоходові ложиська, також всілякі ложиська до спеціяльних цілей і сталеві кульки.

Власне конструкційне бюро виконує **безплатно** всілякі пляни, **уділяє фахових порад** і висилає інжинірів спеціялістів. 2236 1—1

НАЙЛІПШІ ОПОНИ НА ЗЛІ ДОРОГИ

Складайте скрізь!

ГОЛОВНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО на Сілєзію і Полудневу Польщу

Агент. Austro-Daimler

ЛЬВІВ, пасаж Миколяша.

УВАГА: Всі виміри европейські і американські стало на складі.

Поможім здвигнути дім захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Зробім свідчим ділом признання вагкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальна ч. 7, Земельний Банк Іпотечний, книжечка ч. 1141.

Магістрат кор. стол. м. Львова

L. M 39.543/28 у Львові дня 16. мая 1928.
W. II

Офертова ліцитація.

Відділ II. Магістрату кор. стол. міста Львова оголошує офертову ліцитацію на державу права користування в міських добрах Воля Добростанська, положених в повіті Городок Ягайлонський, що обіймає около 3500 моргів на протяг 6-ти літ, т. є від дня 1. квітня 1928 до дня 31. марта 1934 р.

Ліцитаційні услівя є до переглядання в Відділі II-ім Магістрату II п. двері ч. 62. щоденно від 11-ої до 13-ої години.

Письменні оферти в заамкнених конвертах з написом „Оферта на користування в Волі Добростанській" з поданням ціни і адреси оферента разом з докладом положення в міській Касі вадії в висоті 10% (десяти) оферованої тенути держави треба вносити до дня 30. травня 1928 р. години 12-та в полудне до рук начальника II-го Відділу Магістрату II п. двері ч. 62. — відтак буде слідувати комісійне відкриття оферти і евентуальна устна ліцитація.

Магістрат застерігає собі право довільного вибору оферента, згляднo неприняття ніякої оферти без подання причини.

Оферти внесені по часі не будуть узгляднені.

Комісар Уряду
2239 1—1 в. о. Президента міста.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 113 (11.366). Львів, середа 23. травня 1928. Pocztowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудником
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Власними силами.

Львів, 22. травня 1928.

Факт виповідження кредитів польськими банками (Банком Госп. Кр. і Польською Касою Ощадн.) нашим кооперативним централям викликав незвичайно широкий відгомін серед нашого громадянства. Не лише наші економічні кола, не лише парляментарна репрезентація, але й широкі громадянські кола зі здивуванням й обуренням довідалися про нові ходи польської політики, тим разом в економічній ділянці. Особливо наша стаття „Кредитова петля" причинилася до підвищення громадського зацікавлення. Свідчать про це численні відзиви до редакції. Та найцікавішим з одержаних нами з того приводу писем є відзив визначного тернопільського громадянина (О. С.), який пише:

„Вашу вчорашню статтю „Кредитова петля" зрозумів я так, що наші кредитові інституції, одержавши виповідження кредитів, будуть змушені виповісти кредити своїм довжникам, нашим зубожілим селянам й ремісникам-міщанам, які — шукаючи позичок — попадуть на передмівку в лихварські петлі. Щоби не допустити до такої руїни вже й так зруйнованого селянства й міщанства, рішив я відезватися до Хв. Редакції з таким проектом: **В цьому році хотів я змінити свій витертий гарнітур на новий, але тепер постановив не купувати нічого нового з одежі, а призначені на це гроші 100 зол. дати до української інституції на фонд „рятунку від петлі". Коли так зробить 5 тисяч наших інтеліґентів, — а вірю, що вони це зроблять, — то зложиться 500.000 зол. на згадану ціль.** Хв. Редакція буде ласкава порозумітися з котроюсь з наших пред. інституцій і подати число конта, на яке треба прислати по 100 зол. впродовж місяця".

На марґінесі цього листа вважаємо потрібним замітити, що про виповідження кредитів нашими установами своїм довжникам: селянам-хліборобам і ремісникам навіть мови не може бути. Свої зобовязання супроти акредитуючих польських банків будуть старатися сповнити наші установи без натиску на своїх довжників. Тільки, як ми вже зазначили в статті „Кредитова петля", „наше населення всетаки відчує благодать польської кредитової політики, бо зовсім природно, що наші установи не будуть в спроможности відтягнути прийти населенню з допомогою в цьому незвичайно критичному моменті". І саме в цій неспроможности акредитування нашого населення в часі найгострішого переживку міститься вся небезпека кредитової петлі для широких кол нашого населення. Не маючи змоги одержати позичку в українській установі в часі гострого запотребування, український селянин прямуючий шукати грошей дешде: у приватного кредитора-жида чи в якійнебудь польській дрібній установі. В першому випадку наш селянин попадо в лихварські кігті, в другому попаде не лише в економічну, але й політичну залежність від дорожих нашим емансипаційним змаганням чинників. А попавши раз чи то в лихварські кігті чи в петлю польських політичних чинників, важко вже буде йому видобутися зі страшних тенет.

З цього ясно, що нашим змаганням є втримати якнайбільшу активність наших установ, роблячи їх у часі кризи здатними заспокоювати зрослі потреби нашого громадянства, а головно відповісти кредитовим вимогам в таких критичних періодах, як саме тепер. В попередніх статтях звернули ми вже увагу на невідклич ну потребу придбати американські кредити і при їх допомозі заспокоїти кредитові вимоги нашого громадянства та оживити економічне життя. Першим підготовчим кроком у цьому напрямку є створення Української Економічної Ради.

Вірмо, що наші економічні кола не опустять цеї справи з ока. Та заки це станеться, мусимо негайно власними силами в тіснішому розумінні прийти з кредитовою допомогою нашому населенню. Тернопільський громадянин пропонує створити фонд „рятунку від петлі", фонд, який в сумі 500.000 зол. повинна зложити впродовж місяця наша інтеліґенція.

Проект нашого проектодавця є надиханий найблагороднішими громадянськими інтенціями. Та ми сумніваємося, чи він є можливий до здійснення саме під теперішню пору. Наша активна інтеліґенція вже й так є сильно обтяжена найріжнороднішими народніми податками льокального і краєвого розміру. Обтяжувати її ще новим вилатнішим одноразовим податком в середині весни, перед вакаціями, було би недоцільно. Найважніше, що після вичерпуючої аналізи матеріяльного положення нашої інтеліґенції важко сподіватися вповні додатнього наслідку і то тимбільше, що той додаток мав би бути пожертвою. Самий запал тут не поможе. Треба мати ще й спроможність його здійснити.

Але поміч є потрібна і то негайно. Мусимо дати нашим кредитовим установам до розпорядимости потрібний плинкий капітал на перехідний час як не постійно. А відповімо вповні загальній потребі, коли впродовж місяця зложимо в наших кредитових установах, центральних і провінціональних, всі можливі заощадження, зобовязуючись не виймати їх щонайменше на протязі пів року. Кажемо: можливі заощадження, розуміючи під ними не лише ту найдрібнішу готівку, яка є зайва, але й ті гроші, що є призначені чи то на одіння, чи на приємности, чи на інші потреби. Словом: обовязком нашої інтеліґенції, а вірніше: заможніших кол нашого громадянства прийти з кредитовою допомогою селянству і ремісництву, обмежуючи до мінімум наші особисті потреби. Крім того обовязком усіх наших свідомих чинників: товариств організацій, читалень, братств і т. і повести систематичну пропаґанду в найширших колах *за переносом наших заощаджень з польських установ* (кас ощадности) *до наших кредитових установ*. Бож загально відомо, що багато українців (робітники, домашня служба тощо) через несвідомість чи вкорінену звичку вміщують свої дрібні заощадження в польських установах. Відповідю на виповідження кредитів нашим установам, відповідю, гідною свідомого громадянства, повинно бути негайне перенесення тих заощаджень до українських установ.

Вміщуючи весь розпорядимий плинкий український капітал в українських кредитових установах, ми зможемо собі власними силами, станемо в більшій мірі самостійними й незалежними, будемо повелими власної долі. Тим чином ми не лише зміцнимо наші кредитові установи, не лише прийдемо з кредитовою допомогою в цьому важкому періоді нашому селянству й ремісництву, але ступимо на твердий ґрунт більш самостійної економічної політики. А одночасно докажемо всім тим, що конкурують собі з „власних сил", що наше спасення, наше життя і наш розвиток у нас самих, а не поза нами, не в безосновних надіях на чужу ласку і поміч.

Політична інтеліґенція.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 16. травня 1928.

I.

Штреземан важко хворий і паризькі газети вже мають некрольоги готові — на всякий випадок. Мати готовий некрольог — самозрозумілий обовязок редакцій, і не треба вважати ще ні за дома, що хворий міністр справді відійде на той світ, ні за знак особливої неприхильности французької преси супроти особи Штреземана. Навпаки: одною з несподіванок останніх днів можна вважати велику, напружену увагу, з якою тутешні газети стежать за розвитком недуги німецького заграничного міністра (товсті заголовки й тексти на 1-ій сторінці газети, окремі телеграми) тай спочуваюча занепокоєність з якою паризькі газети супроводжують що-раз нові невідрадні бюлетини.

Як воно — питається себе самих — можливе, щоби французькі газети, всі до одної національно дисциплінювані, мали таку симпатію для Штреземана? Того самого Штреземана, який для Франції особливих симпатій не мав ніколи, а вже найменше в часі великої війни? Він-же ще десять років тому належав до найзавзятіших німецьких анексіоністів: не тільки хотів він задержати Бельгію під німецькою „опікою", а й не відкидав думки про анексію важних промислово-копальняних осередків північної Франції.

А тут раптом таке спочування, таке побоювання, щоб цей незвичай анексіоніст не зійшов з політичного поля, а міжнародного овиду! Відповідь на цю загадку знаєте самі: Штреземан — людина Льокарна й Туарі, один із стовпів женевського Союза народів, співробітник Брияна в замирюванні Европи — і то не якої-небудь Европи, а тієї і такої, котру і яку сотворив (тобто скапарив) Версай: сякий мир. Саме на законсервуванні цієї й такої Европи, з французького погляду найкращої з усіх можливих Европ, побудована вся французька закордонна політика нашого часу. Щоб ця Европа на віки вічні зберіглася такою, яка вона тепер, — у це певне вісімдесять тямучий француз не вірить. Але нехай вона збережеться ще десять, ще двадцять, ще пятьдесять років — то і такий результат добрий. Практична політика не оперує сотіттями й тисячоліттями; важне те, що буде завтра й після завтра, а будучі покоління мусять уже самі журитися за себе і що далі їм робити.

Зі становища цієї практичної політики сьогоднішної Франції, політики суто консерваторської, Штреземан нині *persona grata* у Франції, а небезпека його смерти паллється одночасно небезпекою для системи Льокарна і Туарі, системи нинайдовшої консервації кордонів Версайського мира.

II.

Не значить воно одначе, що французи буцімто вірять, що Штреземан уважає мир цей політичним ідеалом Німеччини. Для Штреземана Льокарно — етап, одна з етапів, які на його думку Німеччина, переможена у війні і ослаблена, мусить переходити на своїому шляху з низу в гору, від погрому до перемоги, від приниження до вивисшення.

Штреземан виявив свою високу інтеліґенцію політичну тільки недавно тому, всього кільо років, і доволі непалійно. Раніше був він собі типом „індустріяльно-політичним „штребером", якими багата була Вільгельмівська Німеччина, начинена націоналістично-ліберальною фразеольогією — теж Вільгельмівської епохи, тай навіщенним тою залирюватою німецькою зарозумілістю, зродженою в тріюмфах 1870—71 років, яка наспитувала передвоєнній Німеччині стільки ворогування й стільки погорди на всіх кінцях широкого світа. Не будь погрому з кінця 1918 року і його страшенних, дійсно фатальних наслідків для німецького народу, Штреземан був би ймовірно до кінця своїх днів остався таким самим зарозумілим молотільником німецьких самодурських фраз, яким він був раніше.

Погром і недоля Батьківщини розбудили в цій людині глибоку політичну інтеліґенцію і воскресили в особі Штреземана — ученика Бісмарка.

III.

Ми українці, однаково західні як східні, яких приклади чи потреба заставляє до політичної роботи, посли, сенатори, публіцисти, тощо — читати не любимо взагалі, а вже найменше нам у голові розшукувати й читати політичну літературу. Кільма брошурок з наших студентських часів, перегляданя єдиного (і одинокого) нашого щоденника, читання „Слова Польського" тай збирання окрушин зі стола віденської „Нової Вільної Преси" — оце весь наш політичний багаж. Бо і пощо нам, ради Бога, запрятувати свої голови політичною літературою — спомінами, історією, географією, тощо? Ми, річ відома, всі дуже талановиті, тай просто родимося як не фільольогами то політиками. А як нам чогось хибує, то ми швидко, легко й головне, дефінітивно й безвідкличне розглядаємо це як не при першій, то при десятій „гальбі" пива в жидівському шиночку. А потім — хоч експортуйте нас за границю — такі ми хитрі й проворні політики: самого Чемберлена ми навчили би, як робити політику. Ясне й самозрозуміле, що таким, як ми, всесторонніми і геніяльними політичними „спецам" і „шлягерам", — серед багато інших довгих (значить, і нудних) книг легко було заощадити собі й лектуру „Думок і Спогадів" Бісмарка (3 томи) тай одної-двох добрих біографій Бісмарка (от, хочби, з девяти і коротших: пера Людвіга, або Дельбрюка). Ми-ж і без цього знаємо, що Бісмарк „залізний канцлер", тай що він „кров'ю й залізом" обєднав Німеччину: чого вам ще треба?

А проте! А все таки Бісмарк умів ще щось інше і щось більше ніж валити залізним пястуком по столі. Тай взагалі він розпочав бити пястуком по столі (тай то тільки іноді) щойно після Седану, себто після 20 років терпеливости. До того часу він був повний обережности, а навіть помірковатости. Після Седову, він не зробив (хоча міг і хоча загорілі генерали того вимагали) нічого такого, що могло би до живого дошкулити Австрії й Габебургам тай кинути їх у гарячку „відплати". Він був м'який наче рукавичка, і заспокоював усіх, на всі сторони, між іншим також Наполеона III. Він знав, що тривкі політичні діла вимагають довгого часу приготівлі: що потерпячість і посміх по мають нічого спільного зі справжнім політичним хистом. Двацять років такої самоконтролі і такого самоопаму поволі Бісмарка Почув він Олімпійського почування

до Франкфуртського мира і до німецької соборности.

Недостача такого саместриму занела Вільгельмівську Німеччину до Версалю 1918-19 р.

Біографія Бісмарка, подрібна й детальна, — висока школа практичної політики. Штреземан цю школу перейшов, навчився в ній багато, відовчився ще більше, і — поставив Німеччину на перший важний етап шляху з низу в гору.

IV.

Не треба думати, що це було легко. Щоб Німеччина лише жадобою стерти Версайську ганьбу, робити Версайські кути. Стриманість і видержаність не є прикметами войовничих націоналістів. Штреземан був предметом завзятих нападів і наклепів. Відповідь його противникам була завсіди та сама: „Дочекайте мені, що в безсиллі, а якому знаходиться Німеччина, інша політика можлива ніж та, яку я роблю".

Це була перша премісса його політичних міркувань — він її проголошував. Другої й сьогодні він не проголошував, бо якби її проголосив, то все його діло було би понівечене: „Коли Німеччина повільною працею вийде зі стану безсилля, то прийде черга показати свідомий наступ". Одні цю недоговорену премісу самі собі доповідають — у них Штреземан популярний. Другі її не здогадуються, бо не хотять здогадуватися — в їх очах Штреземан трохи не зрадник і французький запродалець.

Треба бути людиною характеру, щоб не втратити голови — від популярности, так щоб не подаватися перед страхом непопулярности. Треба на це мати і характер і горожанську відвагу.

Штреземан знайшов у собі одно і друге, і нині над його ложем недуги підіймається найкраща і найчиста для німецького патріота й політика слава: слава найвірнішого наступника незрівнаного Бісмарка.

В. Панейко.

Наші могили.

Не жалувала нам їх Доля від споконвіку. Цілі міста росли непроходимі — а в них лягла дивна могутня слава, завзятість молодеча, геройські пориви до волі, твердий як криця клич: „Добути — або дома не бути!" Співав про них, про ті високі, наші гетьман духовий Шевченко, пестив їх буйний вітер степовий, змивали роси ранним ранком, вгрівало сонце України.

А там віки минали — і знов нові зростали могили, палких борців у собі ховаючи. І вже вони не пісні споминки далекі, не гомін прадідівських боїв вперед сотки десятка літ. Ні, вони свіжі рани України — ще пахне кров, що їх вполіла, ще чути стогін підмогильний, болючий запит: „Чи смерть, чи всі страдання наші даремні були? Чи з костей наших не збудують нащадки волі храм?".

Але живі мовчать, немов не чують. Лише вітер ходить по могилах отсих борців наших останніх — отсих, що в бій, нерівний бій, як голуби рвамулись... Лиш вітер ходить по могилах синів прибитої країни і тихо шепче: „Позабуті!" — а роси плачуть понад ними дрібним дощем, слізми жемчугів: „Позабуті!" Хабазяки заросли вовчі мащі цивітарі — поломані хрести, розриті могили, в яких Український Стрілець життя склав молоде-буйне за краще майбутнє народу рідного свого. Маківка, Ключ, Лисоня і сотки усюди скрізь слідів могутнього порину соколів України... А ті сліди затоптують чужі, занедбують свої — найбільшу цінність народу кожного, що рветься до волі — могили героїв.

Невжеж полишимо ми їх самітно розпадатись у пил доріг? Без огорожі, без хреста, без квітки памяти дрібної? Щоби й знаку не стало на українській землі по тих, що за ту землю голови клали? Невжеж не сором нам за ті могили перед собою, перед ворогами, перед цілим культурним світом, що за такий короткий час, за вісім літ від памятних визвольних днів у непамять ми пустили те, чим ще недавно так душа горіла й серце билося, в ім'я чого перед зрячу світа протести ми вносили?

Ні! Горить душа ще й нині — ще не зреклися ми і не зречемося ніколи змагань, за які лягли ряди борців незломних. А їх могили хай стануть нам так дуже близькі, немов у них спочили наші рідні: син одинокий, брат коханий, муж, суджений чи член ділький установи, робітник невтомимий. І не весни химерний час, а власні наші руки хай виберуть їх могили в барвінок і калину, червону калину! І в головах поставлять хрест, знамя їх мук, розп'яття за ідею. А ця ідея невмируща хай світить нам на цвинтарях борців як смолоскип у темрявах неволі і шлях показує живим до сонця і свободи!

Константина Малицька.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 21. травня 1928.)

ПРОМОВА СЕН. В. ДЕЦИКЕВИЧА

у сенатській скарбово-бюджетовій комісії.

Сенатська скарбово-бюджетова комісія радила дня 19. ц. м. над прелімінарем еменитур і пенсій. Референтом був сенатор Соколовський. В часі нарад забрав голос сен. **В. Децикевич** і виступив проти масового переношення цивільних і військових урядників у стан спочинку, виказуючи, що від минулого року число осіб, які перейшли з польської державної служби в стан спочинку, зросло відносно цивільних емеритів на 44 проц., а відносно військових на 203 проц. З уваги на те, що через таке масове переношення в стан спочинку держава тратить часто урядників, які, будучи в повноті сил фізичних і духових, могліби і повинніб віддавати ще прислугу державі, а на населення спадає наслідком того величезний тягар у вигляді емеритур. сен. Децикевич запропонував ухвалення резолюції, яка взиває уряд, щоби переношення цивільних і військових урядників з правом на емеритуру в стан спочинку переводив уряд тільки в випадках дійсної необхідности з уваги на добро служби.

Переходячи відтак до справи емеритального забезпечення бувших австрійських цивільних і військових урядників сей. Децикевич вказав на кривду, яку виносить держава тим емеритам трактуючи їх значно гірше від емеритів польської держави. В цілі вирівнання несправедливости запропонував промовець підвишку кредиту для емеритального заосмотрення цивільних і військових емеритів на суму, потрібну до вирівнання емеритальних заосмотрень т. зв. емеритів б. займаючих держав з емеритами польської держави. З уваги на неприхильне трактування емеритальних справ міністерством скарбу запропонував бесідник далі скреслення в прелімінарі еменитур кредиту в сумі 40.000 зол., призначеного на кошти підготовчих праць до реорганізації системи емеритальних заосмотрень. Це своє внесення мотивував сен. Децикевич тим, що поправа буття емеритів не вимагає цілковито ніяких студій, а за те слід слушно побоюватися, що всякі нові експерименти на тому полі вийдуть тільки на шкоду урядників і нижчих функціонарів.

Накінець вказав промовець на невідрадне положення численних б. австрійських урядників і військових української народности, яких польський уряд не приняв до служби, відмовляючи їм рівночасно емеритального забезпечення. Сен. Децикевич взиває уряд, щоби урегулював справу тих нещасних жертв війни. Голосування над внесками сен. Децикевича відложено аж до часу, коли сойм полагодить бюджетовий прелімінар.

СОЙМОВА БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Голосування над бюджетом мін-ства фінансів.

(ік) Сьогоднішне засідання соймової бюджетової комісії було присвячене другому голосуванні над бюджетом мін-ства фінансів. Переведено поважні скорочення, так, що вони викликали аж спротив міністра Чеховича

ТРЕТЄ ЧИТАННЯ БЮДЖЕТУ.

Платня президента. — Остання візита Аманули. — Побіда поліції. — Скорочення диспозиційного фонду і т. д.

(ік) Нині приступлено до третього читання цілого бюджету. Переголосовують зголошені поправки та внески, яких є кількасот. При бюджеті президентури платню президента держави з 180 тис. зол. піднесено на 240 тис. (річно). При позиції „диспозиційний фонд" у частині президії ради міністрів уряд вніс на збільшення суми із 200 тис. зол. ще на 150.400 зол. Віцеміністр фінансів Гродинський пояснив, що це кошти видані на прийняття короля Аманули головою ради міністрів. Коли йому звернено увагу, що вже з цього приводу зменшено один репрезентаційний фонд, то віцеміністр заявив, що тамто були кошта, видані на прийом короля Аманули президентом держави. Внесок уряду відкинено. У відділі Найвищого Адміністраційного Трибуналу підвищено ставки на 2 нових судейських статів. Призначено у другому читанні ще на третій судейський етат. Бюджет мін-ства закордонних справ прийнято без змін, так як у другому читанні. При бюджеті мін-ства внутрішніх справ реституовано суму понад 13 міл. зол. на державну поліцію. Також суму 100 тис. зол. у відділі державної поліції і суму 887.300 зол. на II узброєння. За це скреслено 500.000 зол. на службові подорожі та скреслено знову **цілий диспозиційний фонд мін-ства внутр. справ.** При бюджеті мін-ства справедливости відкинено урядовий внесок на реститування 30 тис. зол. на бюрові видатки централі міністерства. Також скреслено 30 тис. зол. з рубрики „інші видатки". Скреслено 10.800 зол. з рубрики „винагородження", які перенесено передтим до відділу тюрем-ництва. У відділі тюрем-ництва цю позицію тепер скреслено. Зменшено особові видатки міністерства на 250 тис. зол.

СОЙМ ДО 10. ЛИПНЯ.

(ік) Згідно з поголосками, які кружляють у парляментарних колах, уряд рахується із можливістю нескінчення у парламенті прань над бюджетом до дня 1. липня ц. р. Сойм імовірно радитиме до 10. липня. В тому разі прийдеться ухвалити бюдж. провізорію на місяць липень, тому, що з днем 30. червня уплинає провізорія, ухвалена на друге чвертьріччя бюджетового року.

НОВІ ПОДАТКИ Й УРЯДНИЧА ДОЛЯ.

(ік) На дн. порядку завтрішнього пленарного засідання сойму є м. і. три проекти нових податків, предложених мін-ством фінансів. Усі польські селянські клюби заголосять внесок на відкинення цих законопроектів із місця. (Очевидно, що Український Клюб буде поборювати ці податкові законопроекти якнайгостріше). Однак можна рахувати, що законопроекти всетаки будуть відіслані до скарб. комісії, однак на пленум сойму не вернуть вони перед феріями. Тому сойм зібрався би на палзв. сесію з кінцем вересня. А що з цими законопроектами уряд зв'язує справу урегулювання урядничих платень, то ця справа перед осінню вирішеною не буде.

Д-Р СТ. ЛЮДКЕВИЧ.

Анатоль Вахнянин.

У 20-літні роковини смерти.

Реферат на святочнім концерті 9/V.

III.

Ще не пора на те, щоб ми могли як слід провірити й оцінити з об'єктивного наукового становища твор чість, заслуги і значіння Ан. В—а у звязку з розвоєм нашої музики в Галичині в 19. ст. До цього діла ми взагалі ніяк ще не підготовлені і це завдання жде ще свойого історика. До того поява А. В—а ще надто свіжа в нашій памяти, щоб можна було її вже сьогодні зняти в історичній перспективі. А всеж таки мусимо це зробити в цю хвилю бодай у кількох загальних словах.

Із біографії Ан. В—а виходить ясно, що він, як невідродний брат усіх наших галицьких музиків минулого віку, не був музиком по фаху, але аматором, пізним автодидактом, який в старшім віці мусів сяк-так доповнити те, чого не вспів навчитися в молодих роках. Ан. В—н сам ніколи не соромився признатися, що вважає себе тільки аматором-дилетантом в музиці. Ось як щиро пише він про це в своїй автобіографії: „Мої музичні твори писав я принагідно, безпретенсіонально, як автодидакт на полі музики. Таким остав я все життя." Або деінде (у відповіди Матюкові): „Не мав я ніколи претенсій зватися музиком чи композитором. Я писав і компонував, wie mir der Schnabel gewachsen ist. Я був і лишився слабим автодидактом, а хотів тільки, щоб не змарнити, коли можна, дрібки таланту та не соромився навчитися чогось від музиків по фаху. Яж і досі все ще учуся гармонії і музичних форм." Тим саме В-ни нам цінний і симпатичний, що свідомо і щиро признавався до того, до чого, на жаль, не хотіли і не хотять признатися деякі його сучасники, як Бажанський або Матюк, та їх епігони, які може ще менше ніж В—н мали би право претендувати на ім'я композиторів чи фахових музиків. У тій скромній, а достойній самосвідомости та самокритиці Наталя В—а є і його сила і з тої точки можна далеко краще оцінити високий степень його музичного таланту й тонкий, вродженний інстинкт його муз. культури. Завдяки тому саме В—н не заломився душевно, не зневірився, як Ост. Нижанковський або Січинський, але остав собі і своєму замилуванню вірний до останніх днів свого життя.

Головна музикальна стихія, в якій зростав і виховувався А. В. (в Перемишлі, Відні і Львові) — це хоровий спів. Він, подібно як і всі вихованці перемиської школи (Лаврівський, Вербицький, Матюк і інші), засвоїв собі вже за молоду техніку складання німецьких мужеських квартетів Шуберта і його епігонів „Регенсбургерів" і вона слідна у всіх його хорових піснях особливож мужеських. Техніка ця, можна сказати, більш гармонічно-вертикальна, ніж поліфонна; навіть коли де виступають поліфонні появи, то все більше гармонічно-симетричної, а не контрапунктичної натури. У звязи з цим можнаб замітити, що у Вахнянина майже не слідно впливів поліфонного церковного стилю, Бортнянського, з якого вспів дещо перенятн тільки один гал. композитор: М. Вербицький. Релігійні сюжети В-а з опери „Купало", як „Пречистая Діво Матп" або „Під твій покров", мають радше закраску західного нім. хоралу. Коли вже мова про постороні впливи, то не можна промовчати, що у деяких творах В-а можна дослухатися також польських впливів: Моніушка (Гальки), Желенського, Мюнхгаймера й інших. Ці відгуки подибуються також декуди в „Купалі". Це не буде нам дивне, коли зважимо, що його два головні учителі музики (Гунявич і Ґалль) були поляками та що він ще від 70-их років дуже часто обертався в польських співацьких колах. Натомісць впливу однолітка Вахнянина: Лисенка — тоді нам в його творах дошукатися; і не також зрозуміле, бож твори Лисенка стали ширитися в Галичині щойно у 80-их роках, коли В-н уже написав львину часть своїх творів та виробив уже свій музичний світогляд і фізіономію.

Але які не були слідні у В-а постороні впливи, то ніяк не можна заперечити факту, що його музика як мельодійною лінією й інвенціями, так також формою і складом в суцільна і щиро на свій час оригінальна, а при тому навіяна щирим українським національним, декуди навіть простонародним духом, прим. в побутово-народніх партіях „Купала".

Як згадано, в хорових складаннях лежить головне значіння Ан. В-а як композитора: тут ми маємо правдиві перлини, такі, як „Живем, живем", „Купальний хоровід" і інші, які враз із хоровими творами Лаврівського, Воробкевича, Нижанковського й ін. довгі роки становили і ще й нині становлять добру культурну поживу наших хорових гуртків.

Форму сольоспіву — не згадуючи про сольові партії „Купала" — плекав Вахнянин тільки випадково. І тут ми помічаємо — поряд прекрасну мельодійно-вокальну лінію — деякі недотягнення фортепіянового супроводу.

(Докінчення буде.)

До того часу буде урядовим розпорядженням тимчасово вилучуваний дотеперішній тимч. 15-проц. додаток.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 21. травня 1928.)

ПОС. Д-Р СТ. БІЛЯК У ПОЛІТ. ВЯЗНІВ У РАВІЧІ.

(ік) Вчора, в неділю 20. травня, пос. д-р Степан Біляк відвідав вязницю в місті Равічі, віддаленім 120 км. від Познання. В тій вязниці перебуває 53 політ. вязнів, між ними 28 українців, усі присуджені на довготермінову вязничу кару. Управа вязниці робила трудноші послові д-рові Білякові щодо побачення з вязнями та ждала щойно дозволу від мін-ства справедливости. Вкінці дозволила послові д-рові Білякові на побачення лише з двома політ. вязнями українцями: Гр. Сенечком і Ст. Хомиком. Вязні передовсім піднесли ряд різних домагань, зокрема до українського громадянства з просьбою прислати їм українські книжки та газети, яких зовсім не мають.

РОЗПРАВА В НАЙВ. СУДІ.

(ік) В Найв. Суді у Варшаві відбулася сьогодні розправа проти 53 підсудних, присуджених в луцькому комуністичному процесі на довготермінові вязничні кари. Між обвинуваченими є теж два галичани, бувш. старшини УГА, Гриць Сенечко та Ст. Хомик, присуджені на 8 літ тюрми. Найв. Суд затвердив присуд без змін. (Годиться зазначити, що в комун. справах не було ще випадку, щоби Найв. Суд злагіднив присуд нижчих інстанцій.) Загальних двох обвинувачених заступав перед Найв. Судом пос. д-р Біляк. Цікаво, що крім цього не було ані одного оборонця. Ось так комуністичні організації піклуються людьми, яких втягнули у страшну халепу.

БУВШ. ПОСОЛ ЛЮБАРСЬКИЙ ПЕРЕД СУДОМ.

(ік) 29. ц. м. у Грубешові, на Холмщині, відбудеться розправа проти бувш. посла Любарського за промову, виголошену до сеймі підчас відбирання поліцією православної церкви в селі Убродовичі, на Холмщині. Цю православну церкву перехрещено потім на латинський костел. Обвинувачують бувш. пос. Любарського у підбурюванні проти влади.

ВИБОРИ В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) Вже майже готові обчислення з виборів до нім. райхстагу (парляменту). У виборах брало участь около 90 проц. всіх виборців. Досі зараховано загальну скількість голосів, відданих у Німеччині повад 30 міл. Соціялісти дістали з того около 9 міл. голосів, більш-менш 150 мандатів (раніш 131 манд.). Нім. націоналісти дістали 4.300.000 голосів, около 72 мандати (раніш 111 манд.). Центр 3,600.000 гол., около 60 манд. (раніш 69 манд.). Німецька Фолькспартай 3 міл. голосів, около 52 манд. (раніш 51 манд.). Комуністи теж 3 міл гол., около 51—52 манд. (ран. 45 манд.). Демократи 2 міл. гол., около 25 манд. (ран. 32 манд.). Баварська нар. партія дістала 1 міл. гол., около 16 манд. (ран. 19 манд.). Господарська партія близько 1 і пів міл., 23 манд., (ран. 17 манд.). Гітлеріяні 800.000 гол., около 13 манд. (ран. 14 манд.). Решта розбилася на різні групи. Взагалі вибори принесли побіду соціялістам і поразку нім. народовцям (правиця). З цікавіших подробиць виборів варто зазначити: перепав у свому окрузі мін. Штреземан, який вийде до сойму з держ. листи. Зате вийшли до парляменту: пруський премієр Браун, пруський міністр внутр. справ Северінг і президент бувш. райхстагу Лебе. (Всі соціялісти.) Нім. народовці перепровадили своїх найчільніших людей, як гр. Вестарп, Гугельберг, Гергт, Шіле й ін. Центр перевів канцлера Маркса, Штегервальда, д-ра Гермеса й ін. Демократи перевели голову партії бувш. міністра Коха.

ДИМІСІЯ НІМЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ.

(ік) По урядовім оголошенні вчорашніх виборів нинішній кабінет Маркса зголосить димісію. Парламент збереться найдальше до 30 днів після виборів. Тоді теж прийде до реконструкції кабінету, або створення нового кабінету.

ВИБОРИ ДО ПРУСЬКОГО СОЙМУ.

(ік) Одночасно з виборами до нім. парламенту відбулися вибори до пруського сойму. На загальну скількість около 16 міл. відданих голосів соціялісти отримали 4 і пів міл. голосів. З цікавіших подробиць: поляки втратили оба мандати, які досі мали в пруському соймі.

ВІДГУК НІМ. ВИБОРІВ.

(ік) Польська преса з радістю підносить факт пересунення в Німеччині громадської думки на ліво. Всетаки польські політики та публіцисти перестерігають опінію, щоби з цього факту не витягати замадто далекойдучих здогадів відносно німецької закорд. політики. Нім. закорд. політика залишиться давньою, головно у відношенні до Польщі, в чому нім. опінія є одногідна.

СЛОВАЦЬКА АВТОНОМІЯ.

(ік) З нагоди 10-ліття підписання президентом Масариком умови в Пітсбургу провідник словацьких автономістів о. Глінка подав пресі інтерв'ю, в якому заявив, що ціль словаків є, щоби президентом Словаччини був словак. У противному випадку словаки виступлять із коаліційного празького кабінету. Словаки залишаються надалі вірні чесько-словацькій державі, одначе під кличем, що Словаччина є для словаків і тому далі залишаються скрайними автономістами.

В ХМАРАХ ТРІЙЛИВОГО ГАЗУ.

(ік) Останньої неділі в околицях Гамбургу видобувся з резервуарів біля хемічних фабрик трійливий газ фосген. Хмара газу посунула в напрямі до Гамбургу та продісталася аж на передмістя Вільгельмсбург. По дорозі отруїла на смерть трьох людей, а 50 до безтями. Нечайно евакуювано загрожені місцевости та зорганізовано санітарну й військову акцію.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

(ік) Нині попол. у Варшаві відбулося перше засідання польсько-литовських делегацій, які на основі порозуміння в Кенігсберґу мають радити над справами економічними, комунікаційними та транзиту. Ці переговори є частиною заг. мирових польсько-литовських переговорів. На нинішньому засіданні виголосили привітні промови: радн. мін-ства закорд. справ Шумляковський з польського боку та литовський віцеміністр Завіщюс. Оба говорили про трудноші у будучих переговорах і про потребу взаїмної доброї волі. Виготовлено проект регуляміну нарад та ухвалено, що завтра зберуться голови комісій для устійнення деяких спірних точок.

По широкому світі.

Болгарський уряд звернувся до союзних держав із проханням, щоби дати йому 6-літню мораторію для сплати довгів, з огляду на землетрус.

На Київщині, Харківщині і в Уфимській губернії вибухла ціла низка пожеж.

Чемберлен заявив у парляменті, що предложений Америкою новий проект арбітражного договору Англія не може прийняти.

Румунський уряд має намір на найближчій конференції Малої Антанти запропонувати, щоб прийняли до неї і Грецію.

У Бельфасті святкували в присутности англійського міністра внутр. справ Гікса покладення фундаментів під будову ірляндського парляменту.

У Раймсі радить конгрес французьких адвокатів, при співучасти гостей із чужини.

У Туреччині знову відчули кілька підземельних тремтінь.

Артисти фільмового товариства, що виїхали з Аляски на літаку для знимок до Поінт Барров пропали безслідно.

В одній з англ. пристаней добули останки бувш. німецького воєнного корабля „Мольтке".

НОВИНКИ

— **Перші опікуни стрілецьких могил.** Т-во охорони Воєнних Могил прислало нам третій спис установ і осіб, що зголосилися на опікунів українських стрілецьких могил і прислали на це по 15 зол. (за кожну могилу). Ось ці установи і громадянці: 21) Видавнича Спілка „Діло", Львів — 5 могил. 22) Т-во „Зоря", Львів — 2 могили. о. Антін Каштанюк, Львів — 1 могила. о. Іван Винницький — 1 могила. Разом з вищеназваними вчора зголосилися вже опікуни для 38 могил. Зголошення і гроші приймає Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові, Руська 18, І. пов. Всі українські установи і громадяни повинні поспішитися зі зголошеннями й жертвами на отсю ціль, бо Т-во порядкує тепер оба львівські українські воєнні цинтарі, на яких є понад 1000 могил наших стрільців і на це потребує негайно більших сум. Від зрозуміння й жертвенности наших громадян залежати буде час і спосіб, в який будуть упорядковані українські стрілецькі могили у Львові і в цілому краю.

— **Гімназисти у кайданах.** Пишуть нам: Від 8. травня п. р. царюється повинно у вязниці чотири учні 7-ої гімн. кляси з Яворова. Слідство не виказало досі ніяких висліднів. Всетаки яворівський суд не випустив арештованих, тільки відіслав їх акти до рішення до Перемишля. Перемишль важадав арештованих для нового переслухання! І справді на 18-го п. м. закуто чотирьох тих гімназистів в Яворові і відвезено закутих під сильною ескортою до Перемишля. Фотографічні знимки поробилено з них що другої днини їх арешту. Польські часописи зробили з них уже небезпечних „саботажистів".

— **Мексиканські порахунки.** Пишуть нам: Дня 15-го п. м. двох польових із дворського обшару, Камеральної Любичі, заховавшись у скрині на картоплі, вискочили на дорогу вранці проти парубка Миколи Протка. Коли він їх побачив, почав утікати. Ті дігнали його і смертельно постріляли з револьвера, в голову. Мало не бути з помоги за те, що два дні раніше хтось побив економа-жида на дорозі. Постріляний змагається із смертю в головнім шпиталі у Львові. Його рідня прохає, щоби хтось із послів заопікувався Проткою, бувшим нашим Січовим Стрільцем.

— **Олександер Раттава.** У середу, дня 2-го травня відбулися у Берліні на лютеранському цинтарі похорони бувшого секретаря українського посольства в Царгороді й співробітника „Українського Слова" у Берліні О. Раттавза, що помер у молодому віці, в 37-ому році життя як жертва еміграційного лихоліття. Покійний, родом з Київа, пробивався тяжко на еміграції, вижидаючи кращих часів для повороту додому, та не діждався. Покійний Раттава, маючи літературний хист, заробляв наприкінці літературною працею й містив дещо в українських часописах і журналах, між іншим у берлінському „Літописові". На похорони зійшовся невеликий гуртик місцевих українців, повідомлених „Українською Громадою", якої членом був від самого початку її існування. — З. К.

— **М. Менціньский у стокгольмському радіо.** З приводу конперту української пісні М. Менціньского появилися в стокгольмському „Радіо-Лісснарен" (ч. 18 за час від 29.4. до 5. 5.) фотографії Шевченка, Лисенка, Менціньского та Вітковського, німецькі переклади текстів пісень, між іншим переклад гимну „Ще не вмерла Україна", доволі довга статейка про Т. Шевченка й коротші замітки про М. Лисенка й М. Менціньского. — З. К.

— **Книгознавчий словник.** Науковий Інститут Книгознавства спільно з Інститутом наукової мови незабаром розпочинають працю над книгознавчим українським словником. До цього словника увійде термінольогія поліграфії, бібліотечної справи й бібліографії.

— **Різні вістки.** На німецьких залізницях підвищка білетів на 10 проц. — У Львовоні оженився відомий америк. спись мовник Сінклер Люїс із америк. журналісткою Доротою Темпсон. — Паризька поліція придержала кільох організаторів фінтелістичного конгресу, які робили великі „інтереси", не хотячи платити накладених податків. — В англ. провінції Уельс, містечку Ковентрі, пересуваються дивним способом шари землі і з поверхні землі шезають озера; мешканці чують ужочі громи від підземних потрясень. — У Нью Йорку вбив 23-літній син мільонера Кольомбрес еспанську танцюристку Марію Монтеро, славну із краси; вона не хотіла стати його жінкою. — Один із найбільших польських атлетів Штекер оженився у Вильні з молодою письменницею Вандою Рутковською, що теж залюбки вправляється в атлетиці. — У Лязбові арештували агента великої організації для торгівлі живим товаром.

— **Отворення „Міжнародньої пресової виставки" у Кельні** відбулося, як нам доносить наш кореспондент К. із Кельна, незвичайно величаво при великому числі офіціальних німецьких і закордонних представників, німецької та закордонної преси, між тим й української, та закордонних гостей. Ми по бажати запізнали

Спеціяліст носу, уший, носа, горла і гортавки

Д-р Адольф Феллєр

б. ліхар шпиталя Райнера і клініки проф. Гаєка у Відні перепровадився і ординує тепер

2241 **ТЕРНОПІЛЬ, вул. 3 Мая 4.** 2-2

велику репрезентаційну салю головного виставочного павільону. Після офіціяльного отворення бурмістром Кельна д-ром Аденавером, директором виставки д-ром Еппом, пруським президентом міністром Бравном і представником німецького уряду міністром Брауном, відкрито виставку спершу для запрошених гостей, а після цього й для широкої публики. „Пресова виставка" робить імпозантне вражіння й переходить своїм обширом, обемом і богатством виставленого матеріялу всі дотеперішні европейські світові виставки. Це заразом перша міжнародня виставка в Німеччині після війни й тому постараємося в найближчих числах заговорити про неї докладніше. У виставці бере участь „Український Науковий Інститут у Берліні", заступлений дуже гарною й богатою збіркою німецької преси й літератури про Україну.

— **Українка.** У хорватському часописові „Обзор" (Загреб, 12. травня 1928, ч. 129) находиться стаття д-ра Івана Есіга про Товариство „Просвіта" в шістдесяту річницю істнування. Середню частину статті творить розмова автора з головою Т-ва М. Галушинським.

— **Не словами а ділами** доказує українська **бляхарська фірма А. і В. Заяць** у Львові, вул. Оссолінських ч. 14 доцільність гасла „свій до свого". На численних українських власників реальностей у Львові найшлося 34, які приневні блящані смітярки (пушки) замовили у цій українській фірмі. Від тих замовлень зложила фірма А. і В. Заяць на „Рідну Школу" 5 проц. себто 180 зол. 60 сот. (Це вже другі жертва). Фірма ця заявила готовість складати від себе 5 проц. від усіх замовлень і покупок українців, без підвишки цін на товари. — **Управа „Рідної Школи".**

— **Подяка.** Управа Укр. Акад. Т-ва „Січ" у Відні складає отсим щиру подяку всім тим установам і громадянам, які з приводу 60-ліття істнування наддунайської „Січи" переслали їй сердечні привіти і побажання. Зокрема дякує всім тим бувшим Січовикам, що відгукнулися у хвилину великого ювілею їх колишнього Товариства. — За Управу Укр. Акад. Т-ва „Січ" у Відні: маг. фар. Юрій Вітошинський, голова, Володимир Янів, секретар.

Дописи.

ЛЬВІВ. (Нарада в справі альокатованих службовників). В неділю, дня 13-го травня п. р. в год. 11-ій передпол. відбулася заходом Української Парляментарної Репрезентації в салі Т-ва ім. Лисенка **велика нарада** в справі альокатованих службовників, австрійських емеритів, австрійських старшин і заводових підстаршин. Нараду відкрив коротким представленням історії боротьби за прийняття до служби альокатованих службовників, згляднно за одержання емеритури **посол Іван Ліщинський.** До Президії наради вибрано: **Дмитра Колісника,** як предсідника **Василя Головчана,** як його заступника і **Гриця Корпана,** як його секретаря. Посол **Володимир Целевич** в обширному рефераті представив правне становище альокатованих службовників всіх дикастерій, як також плян боротьби на соймовій і міжнародній арені. Зокрема заявив він, що Український Клюб буде домагатися зміни кривдячих для бувших австрійських службовників постанов польського емеритального закону і ратифікування соймом тих договорів, які заключила польська держава в справі австрійських службовників з тими всіма державами, що по великій світовій війні повстали на місці австро-угорської монархії. По вичерпуючім рефераті завізвав посол Володимир Целевич присутних альокатованих службовників до переведення спільної організації альокатованих, бо тільки спільними зусиллями зможуть покривджені службовники добути належні їм права. Реферат посла Целевича доповнив посол **д-р Степан Біляк.** В дискусії забирали голос численні бесідники, а саме: пос. Парфанович, п. Деркач, п. Драшкевич з Добромиля, п. Яніщевський, з р Малиняк, п. Паньків, п. Содзи, п-і Богачевська, посол Мих. Струтинський, полковник Красівський, п. Горобець та інші. Вони порушували поодинокі питання з великої проблеми альокатованих службовників. Вичерпуючу відповідь на всі запити дав посол Володимир Целевич. Він запевнив присутних, що Український Клюб **вже в найближчому часі** розпочне боротьбу

ПРЕМІЯ ДОЛЯРІВ 40.000 ДОЛЯРІВКА ПРЕМІЯ ДОЛЯРІВ 40.000
на догідні сплати — продає
Агенція ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО ЛЬВІВ вул. Ягайлонська 8.

бу на соймовій арені за так важливу для присутніх справу. Ухвалено одноголосно слідуючі резолюції: Зібрані на довірочній нараді дня 13-го травня ц. р. альокавтовані службовики всіх дикастерій, австрійські емерити, заводові військові та їх родини і австрійські інваліди: 1) Одобрюють плян боротьби, представленний послом Володимиром Целевичом та іншими і просять Українську Парляментарну Репрезентацію заняття справою альокавтованих службовиків; 2) Вважають усіх альокатованих, щоби підготовляли вічеву акцію в обороні своїх прав; 3) Вважають альокавтованих, щоби всі вступали до Товариства „Взаїмна допомога" і приєднували якнайбільше членів. Президник нарад п. Дмитро Колісник подякував присутним послам за уділення довірочної наради, за їх охоту заняття долею альокавтованих і о год. 3-ій попол. закрив нараду.

ЗБОРИ. (Посольське віче Українського Національно-Демократичного Обєднання. В середу, дня 16-го травня ц. р. відбулося в Зборові в салі „Рідної Школи" віче Національного Обєднання. Проводив д-р Володимир Левицький, як голова Пов. Нар. Комітету, секретарював д-р Годованай. Перший промовляв сенатор д-р **Антін Горбачевський.** Передаючи привіт від чортківської землі, сеніор українських політиків вказав, що саме тепер минає 80 літ від знесення панщини й завізвав присутних до єдности та організації в боротьбі за права українського народу до самостійного життя. Сенатор **Василь Бараник** передав привіт від Заліщицької землі і пояснив значіння правно-державної заяви зложеної в соймі і сенаті Української Парляментарною Репрезентацією. Посол **Володимир Целевич** здав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і представив плян праці тої Репрезентації на найближчий час. Опісля пояснив, що праця Парляментарної Репрезентації може бути вповні успішною тільки тоді, коли загал українського громадянства стоїть зі своїми послами і сенаторами в постійному звязку, доносить про всі свої потреби і злидні, про факти зловживання влади, тощо. Відтак представив політичне положення українського народу під теперішню хвилю і конечність розбудови сильної політичної організації. Сенатор **Минола Кузьмин** змалював болячки сільського населення на економічному полі, порушив справу воєнних відшкодовань, господарську кризу, зловживання при стягані податків, велику недостачу кредиту і т. п. Господар **Процик**, колишній русофіл, звертає до єдности і просить українських послів, щоби вони станули в обороні також тих, що на них не голосували. П. секретар **Багрій** представив стан політичної роботи в зборівському повіті і кинув клич залишити партійну гризню, яка лютувала в часі соймових виборів. Присутні вислухали з увагою виголошених рефератів і на внесок д-ра Володимира Левицького ухвалили грімкими оклесками повне довіря Української Парляментарній Репрезентації. Посол Володимир Целевич в імені присутніх послів і сенаторів висказав подяку за довіря і запевнив, що Українська Парляментарна Репрезентація вестиме непохитну боротьбу за права українського народу. Відспіванням національного гимну покінчилося віче. Вечером відбулося скромне Свячене при співучасти послів і сенаторів, в якому взяли участь найактивніші діячі зборівського повіту. Замітні були товсти слова, в яких вони підносили конечність національної політичної організації під всято-блакитним прапором.

Пригадка.

До всіх організацій Товариства „Ощадність" для господарности і добробуту, кооперативи з обм. відповідальністю у Львові.

Під кінець осіннього місяця минулого року розпочався в нас, майже у всіх повітах краю, широко намічена ударна, пропагандова акція, присвячена організації дрібних, але масових, неголовних ощадностей. Протягом кількох тижнів відбулися тоді в надзвичайно численних українських місцевостях і то переважно при дуже високім ідейнім підйомі зовсім окремі, святочні обходи під знаком: „Першого Українського Дня Ощадности". — Таким чином завязалися у нас гарні та на все незабутні хвилини народин кооперативної творчости на зовсім новій, прекрасній царині.

В десятьох світах, що досі наспівали з краю до управи Товарист. „Ощадність" згадується навіть про сніданку поїдного неба, під яким благословилася непомильним скіпом нашій нова сійба, а по серцях проходило громадне почування підняття небувалих, гігантних завдань.

Та колиб навіть оставити на боці ті безпосередні початкові користи тих обходів, то вже до їх пастроєвої інтензивности можна сміло приноровити далечінь шляхів, на котрі наш загал мусить вступити. Вони є конкретним показчиком, у яких поважних і реальних умовах розвивається наш кооперативний рух та з другого боку, з якими чуткими на інтерес нації одиницями прийшлося ставити перші кроки до затяжного діла всім членам і симпатикам нового Товариства „Ощадність".

Недалека пора оцінки й осуду найперших проломаних ледів ставить управу Товариства „Ощадність" перед обовязок, вірного зіставлювання започаткованого руху ощадности, його всіх дорозових, хочби про око, незначних користей, та відразу у практиці життя наміченних подинокіх і загальних потреб. Далекосягність розпочатої праці кожного поодинокого округа а навіть одиничної місцевости, не обмежується на них самих, а навпаки! Вона є ідентична із найпершим огнем, що запалює до творчости увесь нарід і рідний край.

Тому просимо конче в найкоротшому часі **надіслати нам звіт** з усіх відділів і збірниць, в якому стані находиться щад нині, пропагандове діло, — які є найближчі виглядн праці, який погляд є на успішність такого чи іншого типу організації дрібних, масових ощадностей, які були би загальні помічники і т. і.

Взагалі ціле становище, з якого підходиться до справи і звіту, нехай буде нічим не обмежене, ні в змісті, ні у формі. Нам треба покищо коротких, а ядерних зіставлень висліда, про які дуже просимо.

Управа Товариства „Ощадність" для господарности і добробуту, у Львові, Ринок ч. 10 І. пов.

Театри.

Міський великий театр:
22-го г. 7·30 веч. „Пікова Дама".

Міський „Театр Новин":
22-го г. 8. веч. „Любов у нас".

КІНА.

„Аполло": „Справа при зачинених дверях".
„Лев": „Я вбила".
„Палес": „Рай на землі".
„Фатаморгана": „Рабиня кохання".
„Байка": „Жінка з мальованим лицем".

Зі спортового життя.

Погонь (Стрий)—Україна 5:3 (3:1).

Не легко писати рецензію зі змагань, в яких дружина дала зі себе все, що могла, а все таки програла, і то з противником, котрий, правда, вибився на чолове місце в табелі, однак своїм рівнем гри на це абсолютно не заслуговує. Клюб, якого грачі в першу чергу полюють на кістки противника і в цей спосіб стероризувавши його, відносить над ним побіду, не може рефлектувати на довготревалі успіхи, бо кінець кінців нарветься на відповідного суддю, який усуне брутальних грачів з грища, як не мало прим. місце з Екраном на змаганнях з Україною.

Щодо самої гри, то вона почалася сильною атакою України, яка бомбардувала ворота противника увесь час і в семій минуті здобула з прецизійного стріду Петрова першого гола. З цієї пори оголошений противник починає грати остро і небезпечно, а свист судді що хвилі переривае змагання. Стероризувавши противника, Погонь здобуває в першій половині три голі.

В другій половині гри Україна зараз у першій минуті здобуває (стріл Сича) другого гола і в цій-же минуті дає собі стрілити четвертого. Ціла друга половина проходить на обосторонних атаках і аж останні минути приносять зміну. Терлецький добре випускає Петрова, який прекрасним стрілом здобуває для України третього гола. Одна минута до кінця, але вона замість вирівнання приносить пятого гола для Погоні. При стані 5:3 дружини сходять з грища.

Дружина України, не зважаючи на програну, залишила серед стрийського громадянства, яке численно зявилося на ці змагання, дуже добре враження зявляки своїй дисципліні і спортовому виробленню.

Україна II.—Чарні III. 0:4 (0:3).
Україна III,—Сокіл IV. 2:4 (1:1).
УССК—Зоря 2:1.

Львівський Клюб Ситківкарів.

Загальні збори Л. К. С. відбудуться дня 23. п. м. в год. 19-ій у власній домівці (льокаль Бесіди). Участь всіх членів обовязкова. Справи важні. — Виділ.

Український Спортовий Союз.

Друга загально-краєва анкета в справах українського спорту відбудеться дня 26. п. м. в год. 19·30 у власній домівці (Бесіда, Рутовського 22). Участь провінціональних клюбів конечна. Для членів львівського громадянства вступ за запрошеннями, які видає секретар п. Вахнянин у книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. — Виділ.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Брошнів:
23. V. Вій.
Рожнятів:
24. V. Вихрест.
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Вій.

Театр прийме доброго пяніста-ку на добрих умовах. 3—7

Рогатинський деканальний комітет допомоги вдовам і сиротам по священниках уладжує дня 4. VI. 1928 в салі української Каси (гімназія) в Рогатині

КОНЦЕРТ

при ласкавій співучасти оперової артистки-співачки Вп. п. Ірени Турневичівної і професора Музичної Консерваторії Вп. п. Бориса Кудрика. Початок в год. 8, вечером. 2253 1—1

Вступний іспит на І. курс діл. учит. семін. Р.Ш. у Львові вул. Мохнацького ч. 12 пічнеться дня 30. червня н. р., а на курси II—IV. дня 28. червня. Ближші інформації подає устно або письменно Дирекція семінарії. 2252 1—3

Дирекція державної української гімназії в Перемишлі оголосила ось що: Приватні іспити відбудуться дня 28-го червня. Вступні іспити до першої кляси і прочих кляс відбудуться дня 29. червня. Початок всіх іспитів точно в 8. год. рано. Зголошення до іспитів приймає Дирекція гімназії в днях 11., 12 і 13-го червня від год. 11—1 передполуднем. Присутність кандидатів є конечна. Кандидати вносять до Дирекції письменні просьби о допущення до іспитів. До просьби треба залучити: 1) латинську метрику, 2) посідне свідоцтво, 3) посвідку щіплення віспи, видану шкільним лікарем гімназії в Перемишлі, 4) Свідоцтво моральности (при іспитах від кляс II—VIII). При вступним іспиті до першої кляси вимагають з релігії: катехизм, біблію, молитви; з української мови: поправне читання і писання, розбір речення на части мови, підмет і присудок; з польської мови: такі самі вимоги як з української мови; з рахунків: писання і читання чисел до мільона, римські числа, чотири діланя цілими числами до мільона. Міри, ваги, одиниці часу і монети. Міри довжини, поверхні і обему. Такси за приватний іспит: 20 зол.; за вступний іспит до кляс II—VII. 10 зол., за вступний іспит до першої кляси 3 зол. При вступнім іспиті до першої кляси звертається особливу увагу на письменну часть.

З приводу Заг. Зборів т-ва „Дністер" зложили присутні відпоручники на „Рідну Школу" й Українських Інвалідів по 25 зол. Вп. Жертводавцям складає подяку — Управа „Рідної Школи" і УКТОНІ. 2249 1—1

Дня 14. травня 1928 на прохання Старшини Кружка „Рідної Школи" в Станиславові зложило Хвальне Корабельне Товариство „Кунард. Ред Стар і Вайтц Стар Лайн" в Станиславові при вул. Лєшевеля ч. 2 жертву на „Рідну Школу" в квоті 150 зол. Вище згаданому Товаристві складає Старшина „Рідної Школи" цею дорогою за щедрий дар сердечну подяку. 2243 1—1

Подяка. Кружок „Рідної Школи" ім. Ів. Франка в Мишині складає цим щиру подяку Вп. п. д-ру Біловорові, лікареві в Колонії за успішне і безкоросне вилічення нашого учителя п. Осипа Зельського з тяжкої недуги, як рівнож за непринятий гонорар, який зложив п. Осип Зельський на „Рідну Школу" ім. Ів. Фр. в Мишині у висоті 15 зол. — Старшина Кружка ім. Івана Франка в Мишині. 2238 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Геперт. Львів, Фредри 9.** 2175 4—6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати під десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 86-?

ДО ЗАМІНИ парохія біля великого міста, де є середні школи, за іншу відповідну. Ближша відомість в редакції Жіночої Долі, Коломия, вул. Нова 1. 2-3

СПІЛЬНИКА в цілі побільшення продукції прийме українська фабрика о великих виглядах розвою. Відомість: Інжинір Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 3-3

ПОТРЕБУЮ огородника, економа і ключницю. Тишовницький, Довгалука п. Любінці. 2251 1—1

ІНСТРУКТОРКА шукає лекцій на час вакацій. Ласкаві згодошення до адміністрації „Діла" під „Матуристка учит. семінарії". 2245 1—

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя
Д-р Софія Парфанович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4
при вулиці Домагалічів 2. 1-9

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 16—24

Важне для літників! БЮРО посередництва
мешкань для літників в Косові
в Карпатах, полагоджує всі порученна відворотною поштою для цілого повіту.

Загальні Збори

Бурси св. Івана Хрестителя в Дрогобичі

відбудуться в салі Народного Дому в Дрогобичі дня 16. червня 1928 (субота) в годині 6-ій вечером зі слідуючим порядком дня: 1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів, 2) Звіт уступаючого видїлу і уділення абсолюторії, 3) Вибір нового Видїлу, 4) Внески і запити. В разі браку комплету Збори відбудуться в тій самій льокалї того самого дня в годині 7-ій вечером без огляду на число зібраних. Видїл.

Дрогобич дня 10. травня 1928. 1-1

Подяка.

Всечесним Отцям а то: о. Деканові Демчинському, о. Васюкові, о. проф. Осадці і о. проф. Сафіовському, як рівнож Всечесним о. парохам: о. Павулі, о. Макитюкові і о. Кармазинові за їх священичу участь в похороні нашої дорогої і незабудьованої бл. п. **Оксани Голівної** і за висказане співчуття. — Високопов. Панству д-р Жовнірчукам за їх правдиву, христіянську прислугу і поміч в нещастю, — Всечесному о. проф. Сафіовському за прекрасну потішаючу і поучаючу промову над могилою, — Хвальному Хорові „Боян" і Всім котрі віддали послідну прислугу Покійній — щиру і сердечну подяку цею дорогою складає 1—1 2247 **Родина.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ
„БЕЛЬМОНТ" (в каменици Народної Гостинниці) Косцюшка 1
К-А-Б-А-Р-Е-Т
НОВА ПРОГРАМА: **ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА субретка,** РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Ще неділі і свята „Self-o-Cloc".

Ч. 114 (11.367). Львів, четвер 24. травня 1928. Pouztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шашк. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

По німецьких виборах.

Львів, 23. травня 1928.

Вибори до німецького райхстагу і до пруського сойму в загальних основах вже відомі й евентуальні дрібні корректури не змінять основного їх образу. А образ цей такий: поражка німецьких націоналів (партія гр. Вест тарпа) і поважні успіхи соціялістів.

На загальне число 32 мільонів голосуючих до райхстагу соціялісти дістали більше як четверту часть, бо понад 9 мільонів голосів; менш-більш таке саме відношення дали вибори до пруського сойму. Зате нім. націонали здобули тільки трохи більше як осьму частину голосів до райхстагу і до сойму. Таким чином склад обох цих палат після недільних виборів пересунувся дещо на ліво — в противенстві до трьох останніх виборів, коли настрої мас звертались більше на право.

Такий виборчий вислід має двоякє значіння: в політиці внутрішній і закордонній.

В ділянці закордонної політики недільні вибори означають перемогу ідеї Штреземана. Він тепер може рахувати на соціялістів, центр, демократів і на німецьку народню партію, значить — має за собою більшість райхстагу, бо на 489 усіх послів ці чотири партійні угрупування розпоряджають 280 голосами. Це очевидно скріпить у Франції позицію Бріяна, який зможе проводити тим успішніше політику порозуміння з Німеччиною. Показалося, що опір німецьких націоналів і Гітлерівців (гакенкрайцлерів) проти льокарненської політики не найшов у Німеччині признання. У відношенні до Польщі не повинно бути ніяких змін, хіба що прийде нарешті до заключення польсько-німецького торговельного договору, проти чого були передовсім партії крайної праниці. На становищі прилучення данціґського коридора і Шлеська до Німеччини стоять усі німецькі партії, чи вони праві, чи ліві, чи центрові і щодо того поляки не можуть мати ніяких ілюзій.

На терені внутрішньої політики недільні вибори означають скріплення впливів соціялістів і комуністів. Обі ці партії здобули понад 200 мандатів, що підносе безперечно почуття їх сили і їх претенсії до держави. Бракує їм всього ок. 40 голосів до більшости, але на їх нещастя вони творять дві різко протилежні (щодо тактики) групи, хоч мета їх по правді одна і та сама. Можна всеж таки рахуватися з тим, що коли райхстаґ рішатиме соціяльно-політичні справи, то в ньому знайдеться більшість із соціялістичним забарвленням, бож неодну акцію соціялістичної лівиці підтримають дрібніші міщанські радикальні групи.

Таким чином основи дотеперішньої німецької політики повинні б лишитися незахитаними. Правда, утворення однакової коаліції для проводження в життя головних напрямних німецької внутрішньої і закордонної політики не буде легкою справою. Але остаточно якась коаліція все таки найдеться. Найправдоподібніше прийде до утворення т. зв. „великої коаліції", до якої увійдуть демократи, центр, партія Штреземана і соціялісти. Характер цієї коаліції був би виразно республиканський і льокарненський. У внутрішній політиці ця коаліція мусіла б стояти на становищі **status quo** з уваги на противенства в цій ділянці між центром і соціялістами.

На закінчення варто ще зазначити, що в недільних виборах польська меншість Німеччини не вспіла провести ні одного посла ані до райхстагу, ані до пруського сойму (в попередньому соймі поляки мали двох своїх заступників). Інші меншости є такі дрібні, що не входять зовсім у рахубу. Взагалі повоєнна Німеччина є одною з найбільш однорідних національно держав і це й виявилося дуже нагляднo при останніх виборах.

Консолідація України.

I.

Українська територія й український нарід.

З травневої доповіді на президії ВЦВК в Харкові про підсумки перепису населення Рад. України з кінцем 1925 р. довідалися ми, що населення УСРР виносило в тому часі 29 міл. душ, а в тому 80 проц. українців, себто 23,200.000. Своїм національним складом, своєю національною однорідністю Рад. Україна належить до найкомпактніших европейських країн, а безумовно національно найсуцільнішою є вона в середущо-східній Европі. З 40 округ (департаментів) Рад. України 12 має 90—95 проц., а 15 має 80—90 проц. українського населення. До українців не зараховано українців-католиків, хоч таких маємо 270.000 з 465 тис. населення, що фігурує в рубриці „поляки", хоч як свою рідну мову подали вони мову українську. До тогож бистро зростає самочинний національно-асимиляційний процес серед дрібних іншенаціональних пробів на Україні за винятком руських (москалів) і німців, не вважаючи на всі перепони з боку влади, не вважаючи на молдаванську автономну республику, руські, польські, жидівські, німецькі, болгарські і грецькі національні райони. Одночасно під оглядом природного зросту населення Рад. Україна займає перше місце не лише в Рад. Союзі, але мабуть і в цілій Европі, не зважаючи на дуже ліберальне радянське законодавство щодо позбування плоду, яка то „мода" з міст перекидається вже й на села. Щорічний приріст населення на Рад. Україні виносить 2,3 пр. себто о 6 проц. більше від нормального (1,7 проц.). Цифрова дає цей приріст річно кругло 660 тисяч душ (докладно 667 тис.), або за півтретя року (за рр. 1926, 1927 і половину 1928) 1,650.000 душ. Таким чином населення Рад. України тепер виносить 30 міл. 650 тис. душ, а в тому 24,520.000 українців, коли приймемо той самий відсоток українського населення (80 проц.), коли не переведемо ніяких поправок на основі асимиляційного процесу, еміґрації чужоплеменного населення поза межі Рад. України і коли не врахуємо до українців „поляків" української мови. Однак колиб ми на основі наскрізь природних консолідаційних процесів поробили тільки дрібні поправки то з повним правом і без найменшої пересади можемо тепер рахувати 25 міл. українців на Рад. Україні. Ясно, що процес консолідації української (формально) державної території в напрямі національно-цілинної однорідности відбувався би далеко скорше, самочинно без найменшого натиску з боку українців, колиб на перепоні йому не стояли всі ті штучні автономні республики і псевдо-національні райони, при яких допомозі перетворюється Рад. Україну в шахівницю національностей.

Цікаво, що прикордонні округи УСРР — як на полудневому заході, так і півночі та полудневому сході мають найкомпактніше українське населення. До них притикають суміжні з УСРР простори російської федеративної республики, заселені в більшости українським населенням. Перепис населення на території РСФРР виказав, що там живе 7 міл. 959 тис. українців, себто кругло 8 мільонів (коли візьмемо поправку природного приросту за півтретя року, то матимемо 8,148.000 українців на території РСФРР). Вісім мільонів українців на території СРСР, а того на Північному Кавказі (себто на Кубанщині) 3 міл. українців, в Центрально-Чорноземній области (Воронїжчина й Курщина) — 1,650.000 українців, на Сибірі і Казакстані — 2 міл. українців. Вісім мільонів українців в РСФРР — що два рази більше, як населення цілої Білоруської Рад. Республики, це далеко більше, як Закавказька Федер. Республика (Азербейджан, Вірменія і Грузія), а в пять або й шість разів більше, як яканебудь автономічна республика башкірська, кіргізька, татарська чи кримська в РСФРР.

Як уже було згадано, 4,650.000 українців живе в сумежних з Україною округах, а саме 3 міл. в Північному Кавказі і 1,650.000 в Курщині і Воронїжчині. І цих майже 5 мільонів українців не говорячи вже про тих, що живуть в інших, дальших країнах РСФРР, в Сибірі, Казакстані і на Кавказі, є в такому положенні, що навіть не знати, наскільки є заспокоєні їх елементарні культурні потреби.

Радянські офіціяльні статистичні дані стверджують, що на території СРСР живе кругло 33 міл. українців, а саме на Рад. Україні 25 міл., а поза її межами, але в межах СРСР — 8 мільонів. Коли приймемо, що на українській области під Польщею живе лише 6 міл. українців, під румунською владою (на Буковині і в Бесарабії) — кругло 1 міл., а на Закарпатській Україні 500.000, то будемо мати 40,500.000 українців, з того на суцільній українській національній території в Европі 28 міл. 500 тис. українського населення. Поза межами цієї території маємо не лише 2 міл. українців в Азії (за основі російських офіціяльних джерел), не лише кількадесять тисяч українського населення в Югославії (Боснія, Герцеґовина, Бачка), але й до півтора міліона українського населення в новім світі (750 тис. в Злучених Державах, 500 тис. в Канаді та по кількадесять тисяч в Аргентині, Бразилії й інших латинських країнах полудневої Америки). Таким чином *мінімальна кількість українців в світі виносить щонайменше 42 міл. душ.*

Осередком цього великого народу з природи річи є сучасна Рад. Україна з 25 міл. українського населення бо вона з усіх українських територій лежала до возможно найбільшим національно-культурних, а в значній мірі політичних й економічних досягнень. Ясно, що сучасна Рад. Україна силою факту стає осередком консолідації української території, в першу чергу для тих українських областей, що находяться в межах СРСР, а поза її теперішніми державними межами.

За океаном.

Українці в Філядельфії.

В Філядельфії є понад 4.000 українських родин, а з них більше як 1.000 родин має свої власні доми, більші або менші. Крім центральної організації „Провидіння" є тут 44 місцеві українські товариства. Український осередок — це Франклин Ст., коло української католицької катедри й осідку епископа. Тут власне на одному блоку, де є і дім „Провидіння", на 25 домів є 23 доми українські. А недалеко в сусідстві, при вулицях Брован і 7-ій, є цілий ряд домів, які творять монастир СС. Василіянок і Студитянець (який оцінюють на 150.000 дол.). Зараз на другому блоку Франклин Ст. є два великі доми „Товариства Горожан Українського Роду", яке має найкращу українську салю в Америці (ці доми оцінено на 100.000 дол.). Українці мешкають у Філядельфії, яка дуже просторa і розлога, групами в 6 різних частях, які наші люди назвали громадами, і які мають свої Народні Доми та українські школи. Філядельфійські українці доволі заможні і підприємчиві. Є між ними бизнесмени, купці, торговці реальностями, власники пересилкових бюр, будівничі, професіоналісти. В бизнесах одні одних підтримують і дають роботи своїм людям. На літо богато українців виїздить над море або на фарми. Знамениті дороги й автомобілі немаче приблизили і так недалекі гарні надморські міста й оселі, а також пречудні фармерські міста за рікою Делевер, в стейті Ню Джерзи. Їдуть туди американці, їдуть і українці. Філядельфійські українці найбільше їдуть до своїх, до українців у Мілвавкі, Н. Дж. (де є понад 150 українських родин). Там чуються як доми, гимпачі, що мілвавкські українці дуже гостинні і дуже радо й сердечно витають у себе українців з Філядельфії.

(„Америка".)

Як розвиваються українські торговельні фірми.

Читаємо в амер. „Свободі": До бизнесових, небуденних успіхів наших громадян у Ню Йорку треба зачислити великий аукціон (ліцитацію), який відбувся в днях 20. і 21. квітня в льокалі української філятелістичної фірми Калини Лисюк і комп. при 1476 Бродвей, Ню Йорк. Це перший аукціон, переведений тою українською фірмою, на чолі якої стоїть відомий наш громадянин К. Лисюк. За кілька літ свого істнування вибилася отся українська бизнесова фірма на один з перших філятелістичних нюйорських бизнесів. Переніссши свій офіс з долини міста до самого центру при Бродвею, побільшує вона тепер свої офіси і весь дотеперішній круг діяння. На першу ліцитацію тої фірми прибули рідкі торговці марками не тільки з Ню Йорку, але й з таких далеких міст, як Сейнт Луіс, Мо. Буля і представники з Европи; два з Відня, а один з Льондону. Ліцитацію переводив Валтер Скатт, світовий філятелістичний магнат. Ліцитаційний маючий оборот виносив ок. 40.000 дол. Ліцитація та увінчалася повним успіхом і придбала нашій українській фірмі ще більший розголос. Треба зазначити, що той же рухливий гром. К. Лисюк є одночасно співласником недавно заснованої видавничо-виробничої спілки „Сторк Бук і Музік Ко", яка за короткий час відкрила вже три відділи в Зл. Держ., а тепер відкриває

те й свій відділ в Канаді (в Монтреалю). До кінця року ця фірма думає відкрити принайменше 10 своїх відділів, а крім того має в плані відкрити своє представництво у Львові.

Новий український лікар.

Українська громада в Йонкерс, Н. Й., почекалася свого лікаря. Саме покінчив університетські студії в Ню Йорку і дістав дипльом молодий йонкерський українець Іван Майчук, що відчинив свою канцелярію (офіс) у своїому місті. Батьки лікаря Івана Майчука походять з Одрехови в Галичині.

Українське Академічне Т-во для Ліги Націй.

Його повстання й діяльність.

В осідку Української Господарської Академії в Ч.С.Р. в місті Подєбрадах утворилось в 1925 р. Українське Академічне Товариство для Ліги Націй, членами якого можуть бути сучасні або колишні студенти високих шкіл та професура української національности. В цьомуж 1925 р. назване товариство прийнято на Конференції Міжнароднього Університетської Федерації для Ліги Націй в Женеві в члени цієї федерації і разом з тим затверджено його статут, на основі якого членами Т-ва можуть бути українці вищезазначеної кваліфікації, перебуваючі на еміграції та на українських землях. Централи Т-ва перебуває на території ЧСР, а в інших країнах можуть бути утворені його філії. Наше Товариство заступлене і в Раді Федерації і в почесній президії Федерації.

Першого квітня цього року Генеральний Секретаріят Федерації розіслав усім товариствам 28 держав обіжник, в якому нагадує про своєчасне внесення котізації, бо до 1. січня дуже мала кількість товариств виконала свій обовязок, що-до внесення котізацій, і ставить усіх за взір українське т-во, яке не дивлячись на еміграційне тяжке життя, виконало одно з перших свій обовязок, що-до уплати котізації.

Міжнародня Університетська Федерація для Ліги Націй оголосила в цьому році конкурс на премію Montague Burton на тему: „Взаємовідносини між економічними проблемами і миром". Президент Українського Академічного Т-ва для Ліги Націй професор Української Господарської Академії та Українського Університету в Празі Сергій Бородаєвський прийняв участь у цьому конкурсі, написавши по французськи працю на означену тему, в якій підкреслив вагу української проблеми та її вирішення в звязку зі загальними прямуваннями мирного подагодження бодучих економічних світових проблем. Після розгляду надісланих на конкурс праць і заключення почесного президента Федерації професора д-ра Цімерна (Zimmern'a) премію приділено праці українця проф. С. Бородаєвського під девізом: Le justice c'est la paix (справедливість — це мир). Проф. Бородаєвський відомий довголітній передвоєнний кооперативний діяч в бувшій Росії, приймав участь майже у всіх міжнародніх кооперативних конференціях, має багато брошур в чужоземних мовах, найбільше у французькій мові. З друкованих капітальних праць українською новою відмітимо його Історію кооперації (1925, Прага, 450 стор.) — **В. Бибік.**

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 22. травня 1928.)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) Вчора перемелено на бюджет. комісії третє читання бюджету мін-ства комунікацій. Прийнято бюджет без змін. В бюджеті мін-ства земельних справ ухвалено проти внеску уряду додаткових 8 мілл. зол. на попирання рільництва і 1,600.000 зол. на спеціяльні цілі земельної продукції. В бюджеті мін-ства освіти додано 10 мілл. на будову шкіл. Сьогодні переголосовано у третьому читанні бюджет мін-ства військових справ, при чому відкинено внесок уряду на реституцію 3 і пів мілл. зол. на службові подорожі і перенесення і 94 тис. зол. на принятя кор. Аманули. Однак диспозиційний фонд зменшено в урядовому проекті. Так само відкинено внесок соціялістів на зменшення фонду резерв постачання на 8 мілл. зол. Опісля прийнято майже без змін бюджет мін-ства публичних робіт, бюджет мін-ства земельних реформ і бюджет мін-ства почт і телеграфів. При третьому читанні бюджету держ. підприємств відкинено внесок уряду на реституцію позицій 480 тис. зол. на „Газ. Львовску" і „Газ. Познаньску". Завтра комісія займеться третім читанням бюджету остаточного ще мін-ства фінансів.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Різня 1-го травня. — Державний Трибунал. — Видача комуністичного посла Бачинського.

(ік) На початку засідання пос. Варський (комун.) вніс на доповнення денного порядку внеском про відповідальність уряду і ППС за різню 1-го травня ц. р. у Варшаві. Внесок цей сойм відкинув.

Після реферату пос. Чапінського (ППС) сойм затвердив листу кандидатів до Держ. Трибуналу, устійнену на конституційній комісії. До Держ. Трибуналу ввійшли пп. Жубович, Богуцький, Рачинський, Левицький, Томашевський, Шуманський, Белявський та від українців д-р Ярослав Олесницький.

Пос. Пужак (ППС) іменем регулямінової комісії референував внески про припинення карно-судового поступування проти послів Щепюрського і Пайонка (ППС) та про видачу судові пос. Володислава Бачинського за 102 пар. буш. російського карного закону, себ-то за злочин держ. зради. Цей злочин має полягати на тім, що пос. Бачинський в мин. році підчас ювілею комуністичної революції в СРСР брав участь у Москві та прийняв там ордер „Червоного Прапора" для доручення пос. Ланцуцькому і що в Москві нібито дякував в імени польського пролєтаріяту Ворошилові. Повернувши із СРСР пос. Бачинський мав складати звіти на вічах у домбровському басейні, при чому піднімав оклики в честь комунізму. Регуляминова комісія станула на становищі, що сойм

Найновіші Фуляри, Маркізети, бувовняні вироби фантазійні Крепдіси, легкі вовнянки, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

може брати тільки ці провини в рахунок, які посол доконав уже в часі свого послування. Далі комісія переконалася, що всі обвинувачення проти пос. Бачинського опираються на рапорті поліційних аґентів, які не є цілком міродатні. Комісія хотіла би при цій нагоді довідатися, чи комуністична партія в Польщі справді є нелегальна. Знаємо, що за таку вона уходить, але правного акту в цьому напрямі нема. На 102 пар. треба глядіти обережно. Що до справи ордеру, прийтого у Москві послом Бачинським для Ланцуцького, то цю справу слід розглядати радше гумористично. Король Афганістану, котрий недавно був там, напевно теж отримав ордер „Червоного Прапору". Комісія вносить на відкинення жадання видачі пос. Бачинського. Пос. Мих. Струтинський (Український Клюб): На попередньому засіданні видано пос. Сохацького, тепер вноситься на видачу пос. Бачинського. В той спосіб твориться партійних комуністичних мучеників і приготовляється їм шлях до начальних посад у комуністичній партії, а в соймі відкривається місце для слідуючих кандидатів, аж поки не вичерпається виборчої листи. В Польщі упрощено боротьбу з комунізмом до таких засобів, як пястук і тюрма. Ми українці і білоруссини, які самі ведемо проти комуністів завзяту боротьбу на наших землях, протестуємо проти таких метод боротьби, які практикує польська влада, особливо коли під плащиком цієї боротьби поборюється також українські й білоруські суспільні та економічні організації. Перед пятьма роками майже не було комуністів на наших землях, а коли сьогодні є, то це заслуга польських судів. В імени нашого клюбу протестую проти видачі пос. Бачинського. Пос. Шипула (ком.) противиться видачі, при чому кінчає свою промову окликом, що колиб сам Христос став у соймі та сказав: „Виречіться золота та ходіть за мною, як робітники!", то сойм видав би його судові! Пос. Даедушицький (1-ка) боронить становища міністра справедливости. Під адресою українців кидає такий зворот: „Українці боролися разом з нами рамя об рамя з одним спільним ворогом і тому їх серця повинні бути по наш йсторонї. Роблять неправильно, промовляючи тут на шкоду свого народу". В цьому місці з українських лавок чути голосні протести та всілякі оклики. Пос. Вінярський (ЗЛН) має довіря до польських судів і тому поручає видати пос. Бачинського. Пос. Пужак (ППС) полемізує з Дзедушицьким. При голосуванні крізь двері 171 гол. проти 146 рішено видати комун. посла Бачинського судові.

Амнестійний урядовий законопроект віддано без дискусій до правничої комісії (де вже є три інші посольські амнестійні внески). Приступлено до першого читання трьох законопроектів про нові податки. Першим промовляє пос. Смола та зголошує в імени Визволення внесок на відкинення законопроекту про підвишку та вирівнання грунтових податкових ставок у першому читанні. Пос. Новіцький (ППС) протестує проти вязання нових податкових законопроектів зі справою підвишки урядничих платень і приключується до внеску Визволення, трохи його модифікуючи. Таксамо в імени Строк. Хлодіцкого зголошує внесок на перехід до денного порядку над законопроектами пос. Плюта. М. і. він заявляє ,що коли міністр фінансів буде настоювати на ухвалення тих проектів, то сам перекреслює той авторитет, котрий марш. Пілсудський має ще у польського сільського населення. Колиб ворота заморських держав були відчинені, так як перед війною, то половина селян виїхала би сьогодні з Польщі. Пос. Кшижановський, як гол. референт бюджету в імени клюбу 1-ки боронить становища мін. фінансів при чому заявляється проти мериторичної дискусії при першому читанні. Для клюбу 1-ки урядові проекти нових податків є оперті на принципах, з якими той клюб цілком солідаризується. Пос. д-р Блажкевич (Український Клюб) вважає, що проекти, внесені зовсім у невідповідному часі. Сільське населення і так переживає економічну кризу, а до того воно терпить від останніх стихійних катастроф. Усі проекти є зовсім неумотивовані. Задуманий грунтовий податок був би чотири рази вищий, ніж перед війною в Австрії, де врештою зазначувалася знижкова тенденція. Крім грунтових податків увесь тягар консумційних податків обтяжує цілком селянина та робітника, тож не диво, що селяни цілком згинаються під цими тягарами. Доказує це промовець цілим рядом статистичних вказів кількох село обтяжене податками. Податок грунтовий був би справедливий на принципі прогресії. Отсі проекти, які тепер уряд предкладає, звернені в просто вістрям проти дрібного селянства, а серед нинішньої структури Польщі звернені вони головно проти українського населення, яке в 90 проц. є дрібно-сільське. Крім того при стяганні податків українські селяни є трактовані далеко гірше ніж польські. Український Клюб вносить на відкинення внесених урядових законопроектів в лімінє. (Промова пос. д-ра Блажкевича своєю річевістю й ораторським хистом зробила на присутніх помітне вражіння та підтвердила дотеперішню опінію, що в Українським Клюбі є визначні промовці.) Пос. Рибарський (ЗЛН) критикує гостро внесені законопроекти. Після того виголосив довгу промову пос. Маліновський (Визв.), почім перервано засідання до завтра.

ІЗ ІНТЕРПЕЛЯЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

(ік) Український Клюб зголосив 13 інтерпеляцій, яких виказ помістимо пізніше.

СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

(ік) Сьогодня була принята міністром освіти Добруцьким делегація від українських послів і сенаторів у складі: сен. М. Галущинського, послів д-ра В. Загайкевича та д-ра Льва Бачинського в голосній справі закриття 5-х кляс станиславівської гімназії за відмову учнів узяти участь у польському патріотичному святі конституції 3-го мая. Мін. Добруцький не дав делегації вдоволяючої відповіди, а заявив лише, що буде дбати, аби хлопці не втратили цих. року. З огляду на невдоволяючу відповідь Український Клюб зголосив у цій справі нагий внесок до сойму.

ЗАСІДАННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

(ік) Під головуванням пос. Ост. Луцького (Український Клюб) відбулося вчи засідання зем. комісії, на якому перевезено 3-тє читання нагл. внеску Українського Клюбу про кредити для селян. Принято внесок з додатком, що нестягнені досі грунт. податки мають бути відписані. Референував пос. Гр. Тершаковець (Укр. Кл.) Характеристичне, що посли 1-ки були проти наведеного додатку та заявили, що своє становище зголосять, як внесок меншостей. В справі імпорту дробу із закордону (внесок Пяста) ухвалено візвати уряд щоби митовими ставками забезпечив годівлю місцевого дробу.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB 31-50

СПРАВА ВИБОРЧИХ ЗЛОВЖИВАНЬ.

(ік) Нині на адміністраційній комісії обмірковувано пять посольських внесків у справі виборчих зловживань. Голова комісії пос. Поляневич (1-ка) виступив із внеском, щоби сконкретизувати всі закиди слово присутному на комісії міністрові внутр. справ ген. Складковському і щойно потім рішити чи треба скликати надзвичайну комісію для розсліду виборчих зловживань. Пос. Путек (Визв.), як референт внесків Визв. і ППС спротивився цьому, заявляючи, що саме річю надзвичайної комісії є устійнення фактичного стану виборчих зловживань, а притокою до скликання комісії мають бути внески, зголошені пяти посольськими клюбами. Пос. Чижевський (ХД) як референт внесків Українського Клюбу, німецького і жидівського піддержав становище Поляневича, однак признав, що не був ще сам в силі опанувати величезного матеріялу, предложеного у внесках меншостевих клюбів. Комісія прийшла до денного порядку над внеском вислухати спершу пояснення міністра і доручила Чижевському до двох днів прийти з рефератом внесків меншостевих клюбів, при чому доручила йому засягти подрібних інформацій у поодиноких інтерпелянтів. Найближче засідання комісії в четвер. Від Українського Клюбу були на комісії посли: д-р Блажкевич і Завалнкут.

СПРАВА ПОЛІТИЧНОЇ АМНЕСТІЇ.

(ік) Сьогодні на засіданні правничої комісії обмірковувано два внески про політичну амнестію, зголошені Українським Клюбом і ППС та внесок амнестії за адміністраційні кари, зголошений Визволенем. Тому, що в міжчасі уряд предложив соймові свій проект амнестії, рішено всі чотири внески розглядати в одному звязку і вибрано для цієї цілі підкомісію у такому складі: пос. Перацький (ЗЛН), Ліберман і Пужак (ППС), Подоський і Зайдлер (1-ка), Гралінський (Визв.), Чернішкий (ХД) і д-р Загайкевич (Український Клюб).

СЕНАТСЬКА ОСВІТНА КОМІСІЯ.

(ік) Згідно з традицією попереднього сойму зібралася сенатська освітна комісія для розгляду бюджету мін-ства освіти. Тому одначе, що міністр Добруцький виступив із експозе на сенатській бюджетовій комісії при розгляді бюджету мін-ства освіти, освітна комісія вважала засідання за безпредметове.

МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОМІТЕТ.

(ік) Сьогодні в соймі зібралося конституційне засідання Міжнароднього Економічного Комітету. Головою вибрано пос. Діямандя (ППС). Обговорювано Міжнародній Економічний Зїзд, який в днях 18.—23. червня ц. р. відбудеться у Версалю.

СПРАВА ОБЕЗПЕЧЕННЯ РОБІТНИКІВ.

(ік) Комісія охорони праці радила нині над внеском про справу забезпеки робітників на старість. Представник мін-ства праці склав заяву, що мін-ство приготовляє відповідний законопроект і предложить його в найближчому часі соймові.

ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО ДНЕВНИКАРСТВО.

(ік) Група посла-дневникарів зголосила сьогодні у маршалка сойму законопро-

єкт про управильнення правних відносин у дивникарській професії. Законопроект перейшов до правничої комісії.

ПРОЦЕДУРА УХИЛЮВАННЯ ДЕКРЕТІВ.

(ік) У марш. Дашинського відбулася нині нарада всіх голов соймових комісій у справі процедури над новелізацією або ухиленням декретів президента. Марш. Дашинський заявив, що хотів би оминути всякі моменти, які викликують у краю опінію, що існує поміж урядом і соймом перманентний конфлікт. Тому звапелював до голов комісій не ставити цеї справи, на якій урядові так дуже залежить, на вістря меча. Над заявою марш. Дашинського зав'язалася дискусія, після якої рішено, що тільки ці декрети будуть мериторично розглянені у комісіях, щодо яких вплинуть відповідні внески, підписані щонайменше 15 посами. (Є це формальна побідка уряду, однак на практиці нічого не змінюється, тому що нема найменшої трудности найти 15 підписів для підчинення дискусії над декретом, котрий тому або іншому посольському клюбові не відповідає своїм змістом.)

ТЕЛЄФОНІЧНІ ЛІНІЇ.

(ік) Делегація клюбу парл. справозлавців жалілася нині перед міністром почт і телеграфів Маджінським на дуже погані тел. лінії поміж Варшавою та Львовом і Варшавою та Краковом. Від часу останньої памятної бурі 17. квітня ц. р. цілі лінії майже непридатні до нормальних розмов. Міністр обіцяв найдалі до 1-го червня усунути наслідки бурі та взагалі занятися цею справою.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 22. травня 1928.)

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ БІЛОРУСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Разом 209 літ тюрми.

(ік) Сьогодні ранком закінчився великий політичний процес „Білоруської Громади". Присуджено слідуючих обвинуваченых: 4 бувші білоруські посли, арештовані підчас свого послування, а саме Тарашкевич, Мітла, Рак-Михайлівський і Вокшин засуджені кожний на 12 літ тюрми. Два обвинувачені по 8 літ, 8 по 6 літ, 10 по 4 роки та 4 обвинувачені по 3 роки тяжкої тюрми. 19 обвинувачених звільнено. Вістка про цей присуд викликала у Варшаві в кульоарах сойму гнітуче враження.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

(ік) Сьогодні були продовжувані у Варшаві польсько-литовські переговори. Нарада тревала три години, після чого її перервано.

МІН. МОРАЧЕВСЬКИЙ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

(ік) Мін. публ. робіт Морачевський виїхав до Сх. Галичини на терен, навіщений мин. року катастрофою повені. Подорож міністра обраховано на тиждень.

НІМЕЦЬКІ ВИБОРИ.

(ік) Оголошено урядовий комунікат Бюра Вольфа про вислід виборів до райхстагу. В цьому висліді брак ще берлінської округи. Загалом віддано 30,592.442 гол. Соціялісти отримали тепер 9,111.438 гол. (раніш 7,878,261 гол.), 150 мандатів (ран. 131 манд.). Німецькі народовці 4,359.586 гол. (6,209,229), 73 манд. (103). Центр 63 манд. (69). Баварська нар. партія 16 манд. (19). Нім. народня партія (Штреземана) 44 манд. (51). Демократи 25 манд. (32). Господарська партія 23 манд. (17). Ганноверська група 3 манд. (4). Гітлерівці 12 манд. (14). Комуністи 3,232.875 гол. (2,711.829), 54 манд. (45). Нім. селянська партія 8 манд., Ляндесбунд 3 манд. і т. д. Райхстаг буде рахувати 489 послів. При виборах до пруського сойму соціялісти здобули 136 манд. (раніш 114). Нім. націоналісти отримали 82 манд. (109).

ВИБУХ ТРІЙЛИВОГО ГАЗУ В ГАМБУРЗІ

(ік) *Наслідком* вибуху трійливого газу в гамбурській пристані було отроєних понад 90 людей, з чого 7 померло. Огневій сторожі вдалося залати резервуар, в якому переховувано газ і який наслідком спеки тріс, водою й амоняком, через що вимовлювано дальшу катастрофу. Підчас рятункової акції згинуло від затруєння 4 людей огневої сторожі та 5 поліцаїв.

ВАЛЬДЕМАРАС У ЛЬОНДОНІ.

(ік) До Льондону приїхав литовський премієр Вальдемарас, який був на довшій конференції у міністра закорд. справ Чемберлена. Завтра Чемберлен видає на честь Вальдемараса снідання в салюнах палати громад. У четвер Вальдемарас буде принятий королем Юрієм.

Прикре явище.

(Під увагу нашим педагогічним колам.)

Дістаємо такого листа:

Хочу звернути увагу нашого громадянства на одно дуже сумне явище в наших школах, з якого наші педагоги та бальки, здається, не здають собі справи. Для прикладу наведу факт, який не є відокремлений, а певно може бути потверджений в неодній нашій рідні.

В одній із вищих клас семинарії вчиться моя донька. Нераз дивувався я, що вона пересиджує днями і ночами над польськими лектурами, а українських не бере в руки. Вона пише кільометрові польські вправи а інколи захоплюється польськими повістями. Коли я спитав її, як пояснити собі її байдужність до рідних книжок, вона відповіла мені, що це не її вина, бо її вчитель польської мови перш за все багато вимагає, а крім того так гарно викладає літературу і вкладає в свої лекції стільки душі, що не можна не захоплюватись творами, які він розтлумачує. Далі: в цих творах вона бачить якісь живі ідеї, змагання, боротьбу, а вчитель української мови вміє лише мучити своїх учениць чудними мертвими патериками та старою літературою, якої вони навіть не розуміють.

На таку відповідь я не мав аргументу. Виходить, що наші доньки, які називають себе гордо українками, не мають чим і як розвивати своєї української душі і вже в школі знеохочуються до рідної книжки, під впливом вальпіських педагогів в їхньою візантійщиною. Варто би спитати: що наші педагоги протиставляють трилогії Сенкевича і лектурі повістей нової польської літератури? Далі: чи ті, керманичі, що дбають за нашу школу не думають над способами, якими можна би і треба би впоїти любов до рідної мови та літератури?

Стільки наш дописувач. Як бачимо: справа болюча і досить складна. Покищо не маємо змоги рішати її тут дорвочно. Поставлені тут питання, заслуговують на те, щоби наші педагоги призадумались над ними.

Вертеп наших днів.

Лялькова ревія в 3 діях Галактіона Чіпки і Леле.

Передвчора відбулася третя з черги серія лялькової імпреви „Вертеп наших днів" в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка. Вже сам факт, що саля була вщерть наповнена глядачами з кол нашої інтелігенції наглядно доказує, що така імпреза має попит серед нашого громадянства або іншими словами, що її гумор і сатира мають у нашому середовищі цілком виповнений збут. Бо яка ціль традиційного „Вертепу"? — Перш за все дошільне унаглядновання недостач чи, коли хочете, тіней нашого життя в сатиричній формі. Тому цілком врозумило, що наша громада дуже живо інтересується та радо йде на наставу „Вертепу", хоч не в одному випадку з тремтінням, бо не один з глядачів може побачити й себе в світлі сатири, може відкрити свої власні хиби, які навіть при найкритичнішій самоаналізі невловимі для нього. У всіх народів сатира все була великим педагогічним засобом. І чим культурніший нарід тим більшу і тим благороднішу ролю відіграє в нього сатира в громадському житті. Бо сатира не все є кривим дзеркалом. Добра сатира таким і не повинна бути. Її завданням бичувати недостачі, кондензувати тіни. І саме завдяки виключній кондензації самих тіней чи недостач звязана вона нерозривно зі сміхом, зі здоровим гумором. Це цілком природне, бо людини ми ніколи не бачимо виключно з її мінусами, але все і з додатніми і з відемними сторінками. Коли ж маємо нагоду оглядати її виключно односторонною родить це в нас сміх. Це саме відносться і до колективів і до громадського життя взагалі. У нас вдячних для доброї сатири життевих тіней доволі.

Якже представлялася сатира в „Вертепі наших дніа"". Були в ній добрі моменти, але були й менше вдатні. Не всюди дзеркало вертепної сатири показувало добре і вірно. Декуди воно було занадто криве і виведені персонажі понад міру карикатурувало. Правда, перекривлювання було в значній меншости, але воно всетаки равило і будило в двох місцях навіть несмак. Очевидно, що в таких моментах роля здорової сатири губилася, а ціль її випростовувати й шліфувати перетворювалася в мало симпатичний і менше здоровий та далекий від природного гумору памфлет. До таких схиблених у мистецько му переведенні й технічному виконанні належали рецитації Кирила Паломника, жінки-посолки, посла-пралата і одне місце з Ворошиловим. Крім того вважаємо сумнівної вартости тенденцію виводити в лялькові ревії постаті, що відіграли вже в нашому політично-громадському житті якусь історичну ролю давно. Їм можеб належався тепер спокій (як през. Петрушевич, д-р К. Левицький). На щастя тих мінусів було менше.

Плюсів було в ній далеко більше. А повна дотепи одного нашого діяча в еауітському строю, його розмови з колишніми своїми партійними товаришами, були незрівнанними і в помисді і в виконанні. Деякі добрі місця тексту втратили дуже багато наслідком кепської рецитації (гетьмана, голови раднаркому і інші). Загально слід стверднти, що імпреза може мати повне поводження якщо позбудеться вказаних мінусів і якщо матиме добрих і вправних рецитаторів.

Н. Н.

Бандитський напад на лікаря.

Дня 20. травня ц. вертав лікар д-р **Іван Ржій** з Звенигороду до Городиславич, бібрецького пов. В Звенигороді на празнику побилися люди і д-р Ржій вертав саме по тяжкій праці після заосмотрення кількох тяжче і лекше раненних. На цільній дорозі між Звенигородом і Ганьми несподівано наскочили на фіру якісь 4 темні постаті і бігли до фіри. Д-р Ржій підійся на фірі і крикнув до них: „Не бійте, не лікар з Городиславич". Але темні постаті приближалися далі до возу, тримаючи в руках довгі палиці. Тоді д-р Ржій вистрілив на пострах. Напасники втікли, а один раненний в шию остався. Д-р Ржій взяв його на фіру, а потім відвіз на залізницю і перетранспортував до шпиталю у Львові, де він помер. Був це парубок Василь Дмитрак з Гаїв. Тут мусимо зазначити, що напади і розбої в тій околиці прибрали, як нас інформують тепер просто застрашаючі розміри.

По широкому світі.

Із Москви повідомляють, що там хотять організувати міжнародній конгрес як відповідь на проект Кельога (проголосити війну незаконною). Цей конгрес має доказати, що СРСР дієсно бажає розброєння.

Офіціяльно повідомляють, що Чемберлен візьме участь у червневій сесії Ради Ліги Націй.

У Празі відкрили святочно сільсько-хліборобську виставку, зорганізовану аграрною партією. У ній візьме участь 150.000 хліборобів з цілого краю, щоби заманіфестувати свою солідарність.

Нім. міністр закорд. справ Штреземан виїде після видужання на 3 міс. до Єгипту.

Літак „Бремен", що збирався до лету з острову Гріплей Айленд знову впав і розбився.

У Тридентї арештували 10 словенців за образу італійського короля, Муссоліні та італ. прапора.

У Греції назріває криза кабінету.

Німецькі офіцири вислані як делегати до Ковна на свято 10-ліття Литви прийняли литовські відзначення всупереч заборові нім. конституції.

НОВИНКИ

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць липень 1928 р. виносить 4.50 зол. Рівночасно повідомляємо, що на днях вислали ми вже письменні пригадки з поданням залеглостей. Дня 1. ЛИПНЯ здержимо безумовно дальшу висилку тим, що не вирівнають залеглости.**

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил подає до відома четвертий спис установ і громадян, що вгодосилися на шляхетні українські стрілецьких могил і прислали на це по 15 зол. (за кожну могилу). Ось ці установи й особи: 25) Т-во „Дністер", Львів — 4 могили, 26) п. Теодор Савула, Відень — 3 могили, 27) Учительський Збір Дівочої Школи ім. Шевченка, Львів — 2 могили, 28) дир. Ярослав Колтуняк, Львів — 1 могила, 29) інж. М. Ермолаїв, Варшава — 1 могила, 30) дир. Микола Данилюк, Львів — 1 могила. Досі є вже зголошені опікуни для 50 могил. **Vivant sequentes!**

— **Львівське фільмове історія.** Перед карним судом у Львові ведеться розправа проти кількох небесних птах, що не сіють і не орють, а збирають гроші а неіснуючого фільмового підприємства. 22-літній скінчений гімназист Бураковський мав дотепну ідею: основувати фабрику фільм на папері, до якої зголошувались би ріжні кандидати та кандидатки на артистів. Від них можна брати ріжні кошта вписового, знимок, на листування, на дипльоми, тощо і крутити... як не фільми, то бодай власним життям, а дні на день. Спільником Бураковського став 41-літній Тарнавський, бувш. власник крамниці і приватний підприємець, і 29-літній Гунька, бувш. агент дефензиви. Тарнавський вклав для цієї ідеї фірму т-ва „Розвій" з його виділом, пустили у світ рекляму і 3-го вересня „Розвій-фільма" зорганізувала в салі офіцерського касина „Версайську ревю фільмових зір". До ревії зголосилось 300 осіб, ласих на посаду міновх артистів, здебільша: „артистом" Підприємці приготовили журі, фільмовий апарат, брали вступни, приймаючи за гроші дипльоми і крутили перед очима наївних гостей... коробку порожнього апарату. Зібравши гроші, пробували ділитись і посварились; один з них невдоволений, виявив правду одній газеті. Кількадесять осіб подало в суд фільмових підприємців, яких одночасно поліція арештувала, а після двохмісячного слідчого арешту, випустила на волю за кавцією. Розправа тривавтиме 4 дні. Судді, публіка і деякі обвинувачені мають пригарний гумор.

— **Авторське право на твори Коцюбинського.** Родина Коцюбинського порушила перед відповідними органами про те, щоб авторське право на виданнн творів Коцюбинського передати Всеукраїнській Комісії для увічнення памяти Коцюбинського.

— **На памятник Коцюбинського.** Читаємо в різних газетах: Винницька Окрутова Кооперативна Рада вносить 1200 карбованців на фонд збудування памятника М. Коцюбинському і просить усі низові кооперативні організації Винницької округи зробити з культфонду відрахування (бажано не менш 10 прц.), а також перевести серед своїх членів збирання добровільних жертв на ту саму ціль. Винницька Окр. Кооп. Рада закликає всі округові кооперативні ради 40 інших округ УСРР та кооперативні організації Західної України, Закарпаття, Буковини, Кубанщини й українських колоній Далекого Сходу та цілої РСФРР і Америки присилати свої жертви на памятник.

— **Свячене в „Українській Громаді" в Берліні.** Першого дня Великодня відбувся у Берліні в приватних кімнатах „Гумбольдтгайму" традиційне свячене для членів „Української Громади", на яке зійшлося понад 60 осіб, між ними й 7 наших робітників із найближчої околиці Берліна. Свячене відбулося дуже гарно й протяглося до пізного вечера серед милої розмови й співу взятих пісень. Присутні уперше мали в Берліні свячену Паску, посвячену місцевим священником, д-ром Вергуном, що й розпочав свято відповідною промовою.

— **Канадійська преса про українців.** У канадійському денникy „The Oshawa Daily Times" з 10-го ц. м. находимо редакційну статтю, присвячену святу 30-ліття від оселення перших українських емігрантів в Альберті. Стаття має заголовок „Україні є для нас корисні" і проводить думку, що наші поселенці із своєю скромністю та працездатністю є кращі, ніж емігранти з Англії та Скол. Держав, що приїжджають до Канади з почуванням своєї вищости над місцевим населенням і не хотять пристосовитись до місцевих обставин.

— **Ріжні вістки.** На організаційних зборах повітового з'їзду Праці сільських

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяє зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів

М-ра Кришштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязді. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна зл фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кржиштофорского вино хіново-залізне. Laboratorjum chem.-ferm. Mr .M. Krzyształoforski Tarnów. 54

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає **безконкуренційно, у великім виборі** роди **чоколяди** сметанкової, **молочної, десерової і до варення** як також **чоколядки, карамельки і цукря.** — Не шумною реклямою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 26–30

го інституту головою вибраний ректор університету д-р Нідерле. — На Сицилії бурей знищив багато рибальчих лодок; згинуло 6 рибалок. — У Берліні помер відомий промисловець Фелікс Дайч, перший директор загального електричного Т-ва у 70 р. життя. — У Пенсильванії, вогнепальні „Мадер" від вибуху газів згинуло 52 шахтарів; 141 пригнаних землею і доля їх досі невідома. — 17-го п. м. був рекордовим днем на Нюйоркській біржі; тоді продали 4,887.000 цінних паперів. — У графстві Дербі в Англії випав цими днями великий сніг. — Помер один із найстарших соціялістичних діячів у Данії Пауль Гелев. — У Лондоні продали невеличкий рисунок Лісонарда да Вінчі за 100.000 зол. — Варшавська міська рада рішила назвати одну з голозних вулиць „Паризькою".

— **Літературний путяк.** У Лондоні помер відомий англійський критик Едмолд Госсе, в 70 р. життя; його знайомість европейської літератури та працездатність були подиву гідні; впродовж десятків літ він інформував про найвизначніші літературні явища. — У Ніцці помер в 80 р. життя франц. перекладчик Ібсена і Бйорнсона, М. Прозор, з походження литовець, бувш. генер. секретар мирової конференції в Газі, оженений із шведкою; після війни прийняв литовське підданство і став литовським дипльоматом. — Польський „Пен"-клюб зголосив внесок у Лізі Наній, щоби вона основала окремий міжнародній фонд для щорічної літературної нагороди, на зразок нагороди Нобля. — У збірці повних творів Е. Золі вийшов том „Експериментальна повість" до якими прикладені вийми з полемічних статтей, що розбирали у свій час теорії Золі. Поінкаре, тодішній молодий адвокат, брав участь у полеміці і признавав, а малими застереженнями, що теорії Золі влучні. — Померла у Кракові польська поетка Броніслава Островська, що в добі „Молодої Польщі" виявила деякий талант.

— **Пронажені в Палестині.** Англ. міністр кольоній Амері заявив у парляменті, що в 1926 р. було ще в Палестині 80 зараженних проказою.

— **Землетрус в Перу.** У пізд. частині Перу сильний землетрус знищив головне місто провінції Амазонас — Шахапоес, що мав 5000 мешканців. Населення втікло в гори; жертв небагато: 3 убитих і 11 раненних. Шахапоес був літнисько у Корделєрах.

— **Повторення „втечі до Єгипту".** Іспанська переможниця в кінній їзді на пробігові Париж—Кан, Гаярті приготовляється до нової спортової ідеї: вона хоче переїхати верхом шлях Святої Родини при втечі з Вифлеєма до Єгипту, річ ясна, не на коні, а на осли. Гаярті має товариша подорожі, віконта Ріпер Д Альож, який спершу розвідають шлях, описаний у біблії, а потім буде грати ролю св. Йосифа — в авті.

— **Кінова хроніка.** Помер ветеран кінематографії Франк Кюрре, що почав свою оцевічну діяльність ще в 1860 р. як... 3-літня дитина. Його остання роля на екрані старий римський адмірал у фільмі „Бен Гур". — В Англії 200 кін об'єдналось в одним тресті з капіталом 8 міл. фунт. шт. — Російський атлет Іван Лінов заангажований фірмою „Фокса" на пять літ. — Берлінська фірма „Насіональ" приготовляє фільму „Кльод Фране", якої темою історія трагічно покараної французької фільм. артистки Мата Гарі, засудженої підчас війни за шпіонажу; Кльод Фране мала її прослідити і видати. — Нім. фільма „Небезпечна незнайома" про венеричні недуги та засоби боротьби з ними має в Лондоні такий успіх, що поліція мусить робити порядок перед виставами. Фільма тільки для дорослих; окремі вистави для мушин і кіноптва.

— **Олімпіяда в Амстердамі.** Відчинили в Амстердамі 9-у спортову Олімпіяду в присутности королевої Вільгельміни із своїм мужем, князем. Покищо зізд невеликий і перші дні Олімпіяди відбудуться при порожнім стадіоні. Змагання починаються гоккеєм, а від 27-го кожаним м'ячем. Вершком змагань буде кінець липня і початок серпня, коли почнуться змагання атлетів. Олімпійське містечко збудоване на передмісті Амстердаму в 10 хвилинах від центру. Стадіон помішує 40.000 глядачів на трибунах і 32.000 на платформах. По готелях і приватних домах є місце на 50.000 осіб.

Театри.

Міський великий театр:
23-го г. 7·30 веч. „Непохитна Дама", комедія Сомерсет-Могема.

Міський „Театр Новин":
23-го г. 8. веч. „Молодість у маю".
24-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Аполльо": „Княжна пройдисвітка".
„Лев": „Венера з Венеції".
„Паляс": „Флірт на пляжі".
„Фатаморгана": „Нелюбимця тещка".
„Байка": „Жінка з мальованим лицем"

Зі спортового життя.

Ропник І.—Кадімаг І. 3:2 (0:1).

Змагання ці відбулися 20. ц. м. в Бориславі. З других з черги змагань вийшов Ропник побідно, а завдячує це в першій мірі своєму знаменитому воротареві і мезлій оборові. Напад у першій половині цілком не зіграний, грачі за довго бавляться нічим. Щойно у другій части грають більше зі зрозумінням та по переведенню гарних комбінацій осягають трос воріт. Ропник мусить ще сильно попрацювати над собою, аби його побіди були певні та дійсно заслужені.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

Світ ілюстр. двотижневик. Львів, 15-го травня. Зміст ч. 9: М. Рудницький: Замовлена стаття. С. Черкасенко: З поезій. М. Ірчан: Молода мати. Михайло Голинський. С. К.: Мистецький промисл. В. Гжицький: „*". М. Зощенко: Багаган. П. Кармансьний: Уривок з поеми. Перед новим календарем. П. К.: Плягіят. Мешканці далекої півночі. Марсель Руф: Політик. Дивуни-людоїди. Дивні китайські ліки. Довговічність заразливих бактерій. Г. Г. Еверс: Справа Петерсена, фейлетон. Веселий куток. 14 ілюстрацій.

Бюлетень Державного Видавництва України. Ч. 5. Травень.

Ми Молоді! Орган протиалькогольного руху. Рогатин, ч. 5—6.

Зиз. журнал сатири та гумору, ч. 10. Львів, 15. травня.

Жіноча Доля, двотижневик для українського жіноцтва, ч. 10. Коломия 15. травня.

Вільне Козацтво, двотижневий журнал політичний і літературний, ч. 11. Прага, 10. травня.

Сільський Господар, орган краєвого Т-ва господарського „Сільський Господар", ч. 10. Львів, 15. травня.

Господарсько-кооперативний Часопис, орган Релізійного Союзу українських кооператив, ч. 20. Львів, 16. травня.

Український Філятеліст, місячник, ч. 5. Відень, травень.

Віра і Наука, ч. 8—9. Коломия, 7. травня.

Духовний Сіяч, ч. 12. Кременець, 22. квітня.

✝

Поминальне Богослуження

за упокій душі бл. п. **Марії Ірини з Бухацьких Шумської** відправиться в Архикатедрі св. Юра у Львові в річницю смерти, то є дня 29. травня 1928 в год. 9. рано, на яке знайомих запрошує **Муж.**

✝

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Каміля з Яюсів Чарнецька вдова по гр.-кат. парохові по довгих і тяжких терпіннях заосмотрена Найсв. Тайнами померла дня 15. травня 1928 в Сокалі в 70. році життя. 2260 1-1

✝

Поминальне Богослуження

на бл. п. **Дананію Степанова** сот. УГА. відбудеться дня 24. п. м. в год. 8. рано в Успенській церкві 2258 вул. Руська. 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. п. Карабіневича:

Рожиків:
24. V. Вигрест.
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Віт.

Театр прийме доброго пяніста-ку на добрих умовах. 1—?

До абітурієнтів українців і українок. Вважаючи внкупно „Українського Городу" у Львові за одно з дуже важних культурних завдань зложили ми на викупно 102 зол. і взиваємо Вас піти нашим слідом, бо жертвенністю, злукою і працею здобуває нарід слободу. — Абітурієнти VIIIа філії академічної гімназії у Львові.

Замісць повідомлення про вінчання зложили на інвалідів Вп. д-р Яр. і Тетяна Сидонія з Кізлерів Яцкевичі 5 дол. — УКТОНІ. 2262 1-1

Прогулька „Плая", в четвер 24. п. м. до Винник під проводом п. дир. Коренця. Збірка в год. 9. при послідним трамваєвім перестанку на Личакові. 1—1

Подяка. На Ювилейний Фонд українського Акад. Т-ва „Січ" у Відні, основаного Ювилейним Комітетом для увеличання 60-ліття нашого Товариства та для видачі особного Ювилейного Збірника зложили такі особи: д-р Денис Зарицький, Калькобург 50 шіл., радник Михайло Лісьневич, Берно 20 шіл., Захар Павлюх 20 шіл., Айталь і Олена Вітошинські 20 шіл., д-р Олександер Кулачковський 10 шіл., дир. Володимир Яніз 10 шіл., п-на Евгенія Серочковська 5 шіл., тов. Іван Шминець 5 шіл. (усі у Відні), проф. Мар'ян Гавдяк, Станиславів (збірка на листу) 30 зол., д-р Зиновій Левицький, Коломия 2 дол., Ігор Федів, ЧСР 50 чеськ.кор. д-р Лаврівський 1 дол., Утрисно 5 зол., д-р О. Назарук 5 зол. Крім того зложили на Ювилейний Фонд всі члени нашого товариства по 2 шіл. та Укр. Студ. „Самопоміч" секція Т-ва „Січ" у Відні 50 шіл. Комітет складає всім Високошановним Жертводавцям щиру подяку.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха,** Львів, ул. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 86-?

ПОТРЕБУЮ огородника, економа і ключницю. Тишовницький, Довголука п. Любінці. 2251 2—3

ЗГУБЛЕНУ військову книжку виставлену у К.У. в Золочеві на ім'я Кіндрат Костюк ур. 1892 в Богутині п. Зборів, уневажнюю. 2255 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ТРУСКАВЕЦЬ
Д-р Ростислав БІЛАС
орд. як попередних літ
2233 **вілля „РУСАЛКА".** 2—5

АНГЛІЙСЬКІ
РАКЕТИ МЕШТИ ПИЛКИ
до тенісу
поручає
у великім виборі
СПЕЦІЯЛЬНИЙ
СКЛАД

ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
Леопольда Гааса
Львів, Легіонів 3. Тел. 16—45.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 17—24

ЦИВІЛЬНИЙ ЗЕМЛЕМІР
негайно потрібний на сталий побут — забезпечене minimum 1000 зол. в місяць, мешкання є.
Ближчі інформації подасть Адміністрація „Діла". 1—3

Подяка.

Отсим складаємо прилюдну подяку Вп. пан. д-рові Степанові Шухевичеві адвокатові у Львові як і всім іншим Вп. Оборонцям дрібських і коломийських за успішну та безкорисну оборону нашого малолітного сина Костя Мацілинського, а також Світлим Комітетам Допомоги політичним вязням у Львові і в Коломиї за доживлювання й опіку для нашого сина в часі слідчої вязниці — Сердечне Спасибіг!

Евген і Богуслава Мацілинські.
Оресець, дня 10. травня 1928. 2257

ОЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вална і малярських ділей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолянї і Парижі золотими медалями.
1335 **Скрізь до набуття.** 19—?

НАЙНОВІШІ
ДІТОЧІ ВІЗКИ
виконує **Е. КІК**
Львів,
Пасаж Міколяша.
Виконує всякі направки і лякіровки. 5-10

ШУКАЮ мешкання 2—3 покої кухня. Чинш з гори після умови. Зголошення до Адм. „Діла" під 2238 О. І. 2-3

Подяка.

Літинені тяжким хрестом смерти незабудованої доньки і сестри **Анни Фартухівної** студ. учін., дякуємо із глибини серця за ласкавий провід похоронний і молитви Високопреподобним о. каноникові Лящинкові, Лучинському ЧВВ. і Яросевичеві; останньому цирту подяку складаємо рівнож С.С. Василіянам за ласкаву спікучасть в похоронним обряді і правдиву самаританську їх опіку, якою огорнули так тяжні останки померщої як і нас опечалених. Коли ми їм Всім не в силі нічим нагородити, нехай за доброту їх сердець Господь буде їм нагородою і молитва померщої перед Його престолом. 2236

Родичі, сестри і брат.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32/D Телеф. 50-69
СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняковані.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5
1—20 2261
Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і найлог. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 113 (11.368). Львів, пятниця 25. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кінець білоруського процесу.

Львів, 24 травня 1928.

Дня 22. травня закінчився у Вильні великанський монструальний політичний процес против 56 білоруських політичних і громадських діячів з б. послом Тарашкевичем на чолі. Тягнувся він цілих три місяці бо від 23. лютого ц. р. Крім 56-ти обвинуваченых білоруських діячів пересунулось через салю розправ близько 500 прокураторських свідків, понад 500 свідків оборони і десяток усяких знавців. Зпоміж визнань свідків виріжнялися свідчення б. віцепремієра Тугута, які ми недавно подавали на сторінках нашого органу (гл. ч. 107 „Діла" з 16. травня ц. р.) З 56-ти обвинуваченых за державну зраду засуджено 37 разом на 269 літ тюрми, а 19 звільнено.

В чім полягала „державна зрада обвинуваченых і хто вони такі? На ці питання дали ми вичерпуючу відповіль ще на самому початку процесу в статті п. н. „Монструальний процес" (гл. „Діло" ч. 46. з 28. II. ц. р.).

Нині під свіжим враженням засуду і виміру кари позволимо собі приладити основу акту обвинуваченя. Отже польський суд судив і засудив білоруських діячів за те, що вони в часі від початку 1926 до половини січня 1927 р. брали участь у політичній організації „Білоруська Селянсько-Робітнича Громада". Акт обвинуваченя вве цю організацію „змовою", хоч вона ні не була законспірована ні не вела своєї діяльности конспіративно, і твердить, що її завданням було підготовити і здійснити замах на устаченый законами державний устрій Польщі та відірвати від неї при допомозі збройних повстань північно-східні воєвідства в тім, щоби їх потім прилучити до СРСР.

Буваший віцепремієр польської ради міністрів і б. посол Тугут зізнав на процесі про діяльність „Білоруської Громади" дослівно так: „Як буваший віцепремієр і на основі моїх розмов з міністрами можу ствердити тільки одно, а саме, що в Польщі переведено пляново і свідомо акцію знищення білоруського шкільництва. Тому не можна дивуватися, що білоруський елюб у соймі, який ішов з початку рука в руку з польською демократією, зневірювався чимраз більше і вкінці радикальний напрям узяв у ньому верх. Адже ні одного з білоруських домагань не виконано, хоч обіцянок білоруським діячам не жалувано навіть з урядової сторони. *Обвинуваченя посла Тарашкевича і його товаришів у тому, що вони кібито змагали до перевороту в Польщі і в тому напрямку вели пропаганду* не має основ". Так звучить одно місце з авторитетних зізнань Тугута. А в них є багато інших ще яскравіших моментів.

Засуджені нині білоруські діячі вопремаж їх провідник б. посол Брониславъ Тарашкевич (перед війною доцент петербурського університету) були до 1922 р. і деякий час потім адептированими політичними польофілами. Вони протиставилися некраво більшовикам, що заняли більшу частину білоруської землі, вони організували свого часу навіть білоруський легіон, що збройно боровся з більшовиками по стороні поляків. Найвизначніший без сумніву білоруський інтелектуаліст і одночасно громадський та культурний діяч у Польщі Тарашкевич довгий час був пропагатором білорусько-польського братання. Тугут бажав його бачити на становищі професора виленського університету або на якомусь становищі високого урядовця. Та цього йому не вдалося провести в життя, а Тарашкевич не міг ніяк встоятися на становищі політичного польонофільства, бо розчарувався гірко в щирости польських обіцянок і попікся на практиці польської національної політики. Факти життя спричинили перелом у його психіці та політичній ментальности. За німецької окупації було на білоруській території, що найшлася тепер під Польщею, 200 білоруських шкіл, а за польських часів остало їх тільки 20. І це діялося тоді, коли в сумежному Польщі Радянському Союзі приступлено до організації Білоруської Радянської Республики, коли в Мінську засновано білоруський університет, коли вся школа на етнографічній білоруській території в СРСР стала білоруською, коли там почала буйно розростатися білоруська культура.

Чи могли ідейні білоруські діячі, що бажали добра для народу, що мріяли про його розвиток, що бачили кольонізацію польськими осадниками й кольоністами своєї території під Польщею та закріплювання всієї землі за білоруським народом у Радянській Білорусі, не полягти у внутрішній конфлікт, чи могли не переводити переоцінки своєї політичної ідеольогії, чи сміли не реагувати на все те, що діялося біля них. Вони й реагували і розчарувавшися в надіях, які покладали на польське „братерство", взялися до самодопомоги, до організації білоруського народу в межах Польщі на ділянках: політичній, господарській і культурній. За один рік праці нараховувала „Білоруська Селянсько-Робітнича Громада" кругло сотню тисяч членів. На чолі Громади став б. польонофіл Тарашкевич. Цей стихійний зріст „Громади" нагнав страху правлячим польським чинникам і вони рішили її знищити при допомозі репресій. Білоруських послів Тарашкевича, Мітлу, Рак-Михайлівського і Волошина арештовано без згоди сойму, заінсценізовано потім великанський монстр-процес і в результаті засуджено білоруських діячів на 269 літ тяжкої тюрми. Які наслідки того? Невже тим розв'язано і аліквідовано білоруську проблему в Польщі? Нічого подібного. Саме цей процес тільки скріпив та оживив білоруський національний рух у Польщі.

Колиж зважити, що весь, так сказати, інтелігентний капітал білорусів у Польщі складався з 60-ти кваліфікованих інтелігентів і двох сотень студентів то прийдеться стверднти, що 37 засуджених — це більше ніж половина білоруської національної еліти в Польщі. Виходилоб, що з її ліквідацією зліквідуєься весь білоруський рух. Одначе так: воно не сталося і ніколи не станеться. На місце обеазброєних прийшли молоді, запальчиві, що навіть не вступили в сліди своїх зрілих зрівноважених попередників, мучеників за національну білоруську ідею, але дали волю своєму молодечому розмахові та енергії, щоби розбурхати дрімучу енергію білоруської маси. Куди пошли ве ці енергія, яким руслом, не важко вгалати. Словом, політика репресій дала для польських правителів цілком протилежні наслідки від тих, яких вони надіялися. Та що їх теж нічого не навчило, як не навчила досі нічого і вся польська історія.

Двісті девять літ польської тюрми за працю для народу — це в білянсі білоруського національного руху в Польщі така багата і велика позиція, що її зможе капіталізувати білоруський діяч на кожній ділянці життя протягом цілих десятиліть. Вартість тієї позиції підноситься особливо якістю провини засуджених і їх суспільною категорією національної білоруської еліти. Засуджені приняли засуд гідно й достойно як пристало на ідейних борців.

Консолідація України.

II.

Етнографічний чи економічно-географічний принціп як основа перевірки границь УСРР.

Простір сучасної Рад. України обмежено до крайних границь, залишаючи поза її межами великі простори української території з компактним українським населенням. Сучасну Рад. Україну взято — так сказати, — у полон, окруживши її не лише з півночі і сходу, але навіть і з полудня областями РСФРР і то територіями, які згідно з етнографічним, економічним і географічним принціпами повинні були ввійти в склад УСРР.

Свідомість насильного і несправедливого здавлення української державної території починає все більше проймати українські кола, не виключаючи й урядових. Після статистичної доповіді на президії ВЦВК в дискусії над порушеними питаннями деякі члени ВЦВК висунули питання про пересунення меж України, про її територіяльне поширення. Всеукраїнський староста Петровський був дуже обережний і „дипльоматичний". Він вдовольнився тільки пропозицією популяризації перепису серед населення при допомозі окремого статистичного видання. Але інші члени як: Балицький, Власенко, Коноton і Приходько були менше „дипльоматичні", поставивши внесення про підготовку пересунення кордонів між УСРР і РСФРР з одного боку, а УСРР і Північно-кавказьким Краєм з другого і то так, щоби кордони України покривалися з українською етнографічною територією. Це справді незрозуміле, як напр. Таганрогська округа над Азовським Морем, що має 71.5% українського населення (а в тому 80% сільського українського населення), могла ввійти в склад Північно-кавказького Краю, а не УСРР. Це справді незрозуміле, як Вороніжчина, що має до 60% українського населення, а якої південні повіти доходять до 80% українців, могла найтися поза межами УСРР. Подібну картину уявляє собою Курщина.

Ревізія кордонів УСРР в напрямі їх видатного поширення — це черговe й основне завдання відповідальних керманичів УСРР. Поставлення цеї справи на порядок дня і переведення її згідно з інтересами України — не лише етнографічно-національними, але й економічними та географічними — є пробним каменем розуміння українських державних справ її теперішніми правителями. Зновуж здійснення оправданих українських вимог кермуючими чинниками Рад. Союзу, а зокрема урядом РСФРР буде пробним каменем не лише справедливости, але й „пролетарської прихильности".

Члени ВЦВК, ставлячи внесення в справі підготовки пересунення кордонів УСРР, спиралися виключно на етнографічному принціпі. Такий принціп є недостатній й однобічний. В склад Рад. України повинні ввійти не тільки Вороніжчина, Курщина і частина Північно-кавказького Краю (Таганрогська округа), але увесь Північно-кавказький Край, закаспійські области (Казакстан) та Крим в той спосіб, щоби українські етнографічні области стали національно-органічними частинами УСРР, а інші, мішані території (Закаспійська Країна й Крим) автономними республиками УСРР. Географічно Крим належить до України, економічно є він від неї тісно залежний, що виявилося в 1918 р. підчас гетьманату, коли то пятиденна економічна блькада з боку України примусила капітулювати „непокірний" Крим. Нема найменшої рації для приналежности Криму до РСФРР, коли він є природним заокругленням української території. Це просто дивоглял, що Крим належить безпосередньо до Москви, а не Харкова. Дальше задержування Криму в російській федеративній республиці є не лише ненормальністю, але й наглядним виявом російського великодержавного імперіялізму. Зрештою, чому тільки одна Україна має бути будована на етнографічних основах, а РСФРР не лише має привілей нехтувати ними, але просто насміхатися над наївністю скромних українських „етнографістів".

Щож до інших територіяльних вимог України то вони є наскрізь зрозумілими і слушними не лише у тому, що на полудневому сході находиться українська Кубань і напів українська Донщина, але й тому, що взагалі в тому напрямку розвивається українська етнографічна територія та що весь південний схід є тісно звязаний з Україною економічно. Взагалі країна пора погодитися з думкою, що Рад. Україна силою свого простору, численістю й природною інтеліґенцією свого населення, багатством своєї країни не може в Рад. Союзі грати ролі смирного послушника на зразок Білоруської чи Закавказької (федеративної) республики. Україна мусить змагати до повної рівнорядности з РСФРР. Іншими словами: мусить наступити рівномірний поділ впливів між північчю і південем, між справжньою Росією й Україною. В сферу впливів Росії входить европейсько-азійська північ (европейська Росія й Сибір) від Атляитійського (Балтійське і Біле Море) до Тихого Океану, а в сферу впливів України мусить увійти весь південь з Кавказом і Закаспієм, з Чорним і Каспійським Морем з тиготінням до Арабського Моря, взагалі до Індійського Океану. Аж тоді відкрились би перед Україною величезні економічні, господарсько-

торговельні перспективи, аж тоді Україна могла-б сповнити свою культурну *роль на сході Европи.*

В тому напрямку мусить йти розвиток подій, якщо він має відбуватися нормальним шляхом у повній гармонії і згідности інтересів між північчю і півднем. Виставляючи домагання перевірки кордонів, теперішні носії української державної думки повинні адобутися на відвагу поставити справу у всьому її обсязі, і то не лише поставити, але й взятися за систематичне і послідовне переведення доцільної і широкої перевірки границь УСРР.

Кооперативна торговля книжками на Радянській Україні.

Вже в 1917 році українські центральні кооперативні установи в Київі велику увагу звернули на те, щоби за допомогою кооперації організувати по всій Україні, а особливо на селі, продажу українських книжок. Наслідком цього повстала в 1918 році спеціяльна кооперативна організація для видавання і ширення української книжки — „Книгоспілка". Ця організація за короткий час свого істнування розгорнула чималу видавничу діяльність, виробила великі плани видання літератури українською мовою в різних галузей знання, а особливо добре зорганізувала збут української книжки через кооперативи. Заходження більшовиками влади на Україні з початку майже знищило цю організацію і майже зовсім припинило її діяльність. Був час, коли в цій організації сиділи і керували нею самі лиш москалі та жиди. Та пізніше справа трохи поліпшилася. Книгоспілка почала відживати, і в ній потрохи почали знову приходити до голосу українці. В числі 32. харківських „Вістей" находимо деякі цікаві практичні дані про діяльність „Книгоспілки" за останні роки.

В 1926 році „Книгоспілка" мала 856 книжкових закладів, а в 1927 році число закладів зросло до 1109. Це зростання відбувалося через притягнення позих кооперативних організацій до книжкової торговлі, переважно поза межами окружних міст (в округах було лише 47 книгарень „Книгоспілки"). В окружних містах в 1927 р. майже скрізь були кооперативні книгарні (95%). Слабше стояла справа з районними пунктами. В 1926 р. в районних пунктах було лише 165 кооперативні книгарні (отже охоплення виносило 18%). В 1927 р. в районних пунктах було вже 203 книгарні, отже охоплення районних пунктів виносило вже 34%. По селах в 1927 р. майже скрізь були кооперативні склепи, а в 1927 р. було 919. З цього самого, що найбільше зросли книгарні районні (на 56%). В цьому часі центральна „Книгоспілка" скоротила число своїх філій з 12 до 7, бо повстала змога пять філій передати місцевим кооперативам.

В роках 25—26 книжковий оборот кооперативних книгарень виносив 2,116 000 карбованців, а в роках 26—27 він виносив 2,674.000 карбованців, отже за останній рік обіг книжок збільшився на 25%. Тимчасом загальний зріст обігу книжок по всіх українських видавництвах за останній рік виносив лише 9%. Кооперативна периферія минулого року продала книжок на 1,392.000 карбованців, тим часом як 25—26 року вона продала лише на 830.000 карб. (отже зріст виносить 67,7%. Оборот периферії виносить 30% обороту „Книгоспілки" супроти 39% в 25—26 році. З цього видно, що кооперація стає все далі значнішим чинником у книжковій торговлі Рад. України. Сама тільки „Книгоспілка" охоплює тепер 20% обороту головних видавництв цілої Рад. України.

По окружних містах кооперація, крім книгарень „Книгоспілки" продала книжок на 760.000 карб., проти 515.000 карб. у 25—26 р. (себто на 47,5% більше). Сітка районних книгарень збільшилася, як ми бачили на 96%, а обороти зросли на 170%. Гірше стоїть справа з продажею книжок безпосередно на селі. Тут сітка книгарських полічок зросла на 34,7%, а оборот на 26%. Районні книгарні, спільно з районовими союзами продали загалом на селі за минулий рік книжкового товару майже на 1,000.000 карб. Пересічно кожний районний союз продав за рік на 32.000 карб. книжок супроти 22.800 карб. попереднього року; кожна районова книгарня пересічно продала книжок на 3.000 карб. супроти 1.800 карб. попереднього року, а книжкова полічка на 140 карб. за рік.

Книгарні „Книгоспілки" продають не лише книжки, але також всякий канцелярійний товар, а в останньому часі ще дітячі іграшки, спортові прилади, радіові прилади, музичні інструменти і т. д. Таким чином кооперативні книгарні намагаються задовольнити цілий ряд культурних потреб населення.

В останньому часі „Книгоспілка" велику увагу звернула на бібліотеки при кооперації. Опрацьовано певні форми і вироблено певні принципи бібліотечного будівництва в кооперації, налагоджується бібліотечне її обслуговання і т. д. Одначе на реальні наслідки цієї роботи щодо закладання кооперативних бібліотек треба ще почекати. Крім цього „Книгоспілка" провадить досить значну роботу в галузі керовництва та налагодження шкільної кооперації і в справах заочного навчання. За минулий рік кооперація влаштувала 7 книгарських курсів, де навчалося 150 чоловік.

Одначе діяльність „Книгоспілки" дуже гальмується тим, що не має змоги постачати школам підручників. Друк підручників є монополією Державного Видавництва України, а ця бюрократична установа ще й досі не зорганізувала як слід справи друку українських підручників. Кожного року попит на українські підручники значно перебільшує їх постачання Державним Видавництвом.

Модест Менцінський.

Перед нинішнім концертом.

Сьогодні, в четвер, українська музикальна громада матиме нагоду почути й повітати нашого визначного оперового співака-віртуоза Модеста Менцінського, що по кількох роках відсутности знову завітав на Рідну Землю і виступає з першим своїм концертом в салі Лисенка у Львові. Не сумніваємося, що українська публіка переживе нині вечером богато гарних, підносних хвиль, бож композ. знайть найдрібніша пісня в інтерпретації незрівняного Менцінського виходить свого роду шедевром і мусить робити незатерте враження на кожного слухача.

А програма концерту Менцінського що по нинішній день одинокий з українських героїчних теноріе креує головних героїв у безмежно трудних операх геніяльного Вагнера, чим здобув собі рекордове у цілій Европі, — з незвичайно богатої і — що найцінніше — чисто української. Останнє обставина найкраще говорить, наскільки Менцінський є нашим українським мистцем, а з другого боку наскільки зросла наша музична творчість аналітативно, коли співак тої міри, що Менцінський виступає з програмою, зложеною виключно з українських авторів.

Свою шкірінь українську програму (за виїмком Мусоргського „Гопака" — а все таки до слів Шевченка!) обіцяє наш співак і незнаними або доволі рідко співаними творами, в яких треба виділити передовсім Лисенкове „По діброві вітер віє", яке становить чи не найбільш характеристичний взірець охоплення типово української ноти (тудові сполівої мотиви), і тогож композитора прецікаву „Думу" в опери „Тарас Вульба". Це просто живцем, у первісній формі, схоплена, нале імпровізована дума кобзаря, якої незвичайна сила й оригінальність лежить саме в зафіксованій народнього примітивізму, не торканого ще ніякими правилами штучної музики.

Різнок виконав наш співак уперше в своїй програмі Барвінського „Ой поля, ви, поля", в якім його могутній голос та сила експресії мають зокрема широке поле до поступу. Вперше буде виконане також Ярославенна „Гей, вилуй мені, вазуле!" Інші річи з нинішньої програми вже у нас виконувано, але ніхто не вміє їх виділати з такою силою й чуттям, як Менцінський.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ПОСОЛЬСЬКЕ СПРАВОЗДАВЧЕ ВІЧЕ

відбудеться в суботу дня 26-го травня в год. 6-ій вечером у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка Шашкевича ч. 5.

Референтами: Д-р Дм. Левицький, голова Української Парл. Репрезентації і УНДО-пня, посол Ост. Лукацький і пос. Вол. Целевич.

Громадяни й Громадянки з'явіться чисельно! 1—2

Згадаймо ще, що Менцінський проводував завсіди з щирим українську справу в культурному світі, чим ширив пошану і до українського імени. Він співав й на концертах, у радіо і при инших нагодах. За те належиться йому признання й подяка від усіх тямучих українців.

Ювилей артиста.

Г. Березовський і його сценічна праця.

27-го травня режисер при Кременецькім Т-ві „Просвіта", артист Київськ. українського театру Григорій Березовський святкуватиме в нагоди свого 50-річ. народження та 28-річ. театральної праці посу Г. Мосна „Примари", де виступить в ролі Освальда. Арт. Березовський працює вже 8-ий рік на галицьких сценах і добре відомий нашому громадянству. Він уроженець Катеринославщини (ур. 1878 р.). Далекий його предід був козаком за часів Богдана Хмельницького і називався Береза. Березовський студіював у Дух. Семінарії у Катеринославі, потім у технічній школі в Москві. У 1896 р. вертається Бер-кий на Україну і вступає на залізницю, де закладає аматорський гурток. З 1900 р. грає в російських трупах: Самарцева, Коленівова, Вр. Адельгельм, та в українських: Вілінська, Кутепова, а також має власну трупу з арт. Чубатим. З 1906 р. вступає до театру М. К. Садовського, де поклав богато праці при постановках: Енеїда, Ріцарь Ночі, Запорожець Коня, Вія, Страшної Помсти, Каліного Господаря. За часу У. Н. Р. служив у Держ. Театрі як актор і адміністратор. Після ліквідації Держ. Театру переїжджає до Галичини і в 16-го вересня вступає до львівського театру „Весіди" під фірмою „Незалежного Театру", де працює як режисер і актор, а в 1921 р. переходить на ту саму посаду до театру Йосипа Стадника, далі до Т-ва Драмат. Театру, а в 1922 р. до театру „імені Франка" в Дрогобичі. В листопаді 1926 р. заангажовано його до „Руського Театру" Ужгородської „Просвіти", де перебуває до червня 1928 р., а з жовтня місяцем знова повертається до театру „Весіди" у Львові. З 1924 р. вступає до театру Н. Бойко в якім ще на забуту воєна Ломашинцу. З кращих ролі дав Березовський гарні креації у ньому: Чмелінського

І. СВЄНІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білорусн.

(Продовження).

Вертаємося до типів цего жіноцтва в письменстві. Якуб Колас виводить таку жінку в дуже гарних діях пари підростків, Аленки і Сьцепки, героїв певинного роману — „На прасторы жыцьця". Розвиваються вони під непереможним впливом таємного заклику, що гомонить у душах сільських дітей, що є інстинктом їх розвитку: „Вы павінны прабіць собе дарогу і выйсьці на шырокія прасторы!... у широких размахах грамадзкай работы". Дітвора, вихована у такому дусі, виходить у життя справжніми працівниками дужої суспільної роботи й ідеольогії, а там згодом згідно з найтайнішими почуваннями особливої прихильности і сердечної любови — спільного родинного життя.

Охота увійти тільки з милим у родинне життя може стати причиною ідеольогічного об'єднання і громадського напрямку діяльности людини. Ось як це вивів Зарэцкі в нарисі „Як Настулька комсамолкой зрабілася". Цей образок є різночасно прикладом самого простого розв'язання іноді дуже складних суперечностей між світоглядом батьків і дітей. — Подібне діється і з Настею, дочкою Корчів, що хоче вийти замуж за Язепа Дрозда, що десь там в часі военної завірюхи остав без метрики, та став через те „Чэлавек, які не радзіуся". І в цьому оповіданні Міхася Чарота виступає ясно протилежність світогляду батьків і дітей. Молодь інстинктом чує волю нового життя і стає її виразницею та природною речницею супроти батьків, що згодом не бачуть причини противитися цему.

В новому устроєві, особливо в справах громадських і родинних зайшли так основні зміни, що питання ці постійно виринають в письменстві. „Вирвалася" — образок С. Хурсіка з родинного життя ходачкової шахти, що ніяк не годиться допустити якунебудь зміну у патріярхальні сімейні відносини, що засновуються скрізь густим павутинням пересудів, забобонів, самоволі старших над молодшими, старечої заскорузлости і боязкости перед усякою новиною. — Подібне стрічаємо і в нарисі Барашки п. н. „Лайдачка". Батько тяжко карає і виганяє з хати свою доньку Гельку, бо вона проситься у комсомол.

А що у всіх досі наведених випадках — це значить ходити в місцеву читальню для спільної самоосвіти, то дійсно годі не згадати тих, ще так недавніх часів, про які писав Павлик тому 40 літ в історії читалень, та що аражало не одного з нас тому яких 30 літ. З „читальнею" бореться сьогодні неодна ідеольогічна група, та всі забувають на закон життя, яке нікому не піддається без боротьби..., та яке можна піддержати тільки дійсною допомогою, але не одними словами, „доброю волею", або спротивом.

„Сельсаветчыца Параска" — Барашкі і „Дэлегатда" — Бядулі, це найкращий протест жінки проти кайданів жіночої неволі у співжитті з негідними мужами-пяницями, а „Распусьніца" — Цішки Гартного, це зразок того тернистого шляху, на який штовхає нужда матір дітей, що за них батько не дбає.

І ми ми не будиб далекими від думки про „служебну" ролю красного письменства в суспільному житті, то про новітне білоруське письменство можемо сказати, що воно є безперечною надбудовою громадського життя Білорусн її ідеольогічним розмахом і безумовним світочем у мряковинні, що іноді застелює очі цілим шарам суспільности. Може воно молодій жінці-матері тяжке в житті у дійсности зректися усіх радостей щасливого родинного життя з любим другом і рідною дитиною, як воно зображене Міхасем Зарэцкім в оповіданні „Дэіуная". Але людина, що для праці, для здійснення якоїсь вищої ідеї, живе як самітник-самітниця на безмежній пустині громадського життя, це безперечно найвищий ідеал суспільного діяча, творця культури, науки, мистецтва...

Тільки під умовою повного підпорядкування одиничного життя суспільному може статися найвища саможертва, хоч є вона виконанням звичайних громадських обовязків. „Больш за усіх" Цішкі Гартного і „Марына" Чарота, це типічні літературні твори, що мають виявити всю красу самовідречення в ім'я вищого, кращого. Платон Гічкау — молодий міщанин з Місцкому намовив старого батька кинути живо і весь дорібок свій, жінку-маму і газдівство, та їхати у военному таборі червоної армії. Інші членим місцкому, користуючись своїм положенням, звільняли своїх батьків, родичів, свояків і знайомих від виконання найосновнішого обовязку самооборони спільними силами усієї громади і заробили на цему цілість господарства. Платон стратив батька та справі сам особисто не поміг...

А повстанка „Марына", що для кращої долі рідного краю, для його обєднання, для боротьби за кращу долю народу кинула власну хату та під грюкіт гармат матірю стала і дальше в рядах борців залишилася... Це безперечний зразок найвищої саможертви звичайної селянки, не символ і заповіт побіди поневолених над експлуататорами.

(Продовження буде).

ло (Богд. Хмельн.), Жилинського (Сава Чалий), Гетьмана Хаденка (Гандзя), російського посла (Гетьм. Дорошенко), Хому (Ой, не ходи Гр.), Лощуха (Цигл. Аза), Подорожнього (Зимовий Вечір), Юрка (Батраки), Бичка (Глитай), Гершеля (Сатана), Арона (Слухай, Ізраїль), Нухима (Мір. Ефрос), Печерицю (Крути та не перекручуй), Пеньковську (Март. Боруля), Стрільця (Чорт-жінка), Лаврова (Воїнові сердюки), Івана Стратоновича (Брехня), Підколесіна (Оглядини), Вечтара і Когута (Сотня, Мушина), Освальда (Примари) Деякі ролі зіграні ним багато разів, напр. Мордохай (Бондарівна) до 400 разів, Чаплінський (Богдан Хмельн.) до 200 разів. Львівська публіка має ще свіже враження його продуманої креації Хоми в „Ой, не ходи Грицю", на виставі у Великім Міськім Театрі — чи не найкращої з усієї трупи.

Мандрівниче театральне життя на еміграції та тяжкі матеріяльні та моральні умови погіршили дальшу первозу недугу талановитого артиста, що мусить шукати праці по малих провінціональних театрах

Наші мистці за кордоном.

Вистава пластики Опанаса Шевчукевича в Берліні.

В травні отворено в Берліні в кімнатах антиквариту д-ра Мессова на Люізенштрассе виставу молодого українського пластика Опанаса Шевчукевича. Роботи О. Шевчукевича це пластики з глини, фігурки, статуетки та групи.

Молодому пластикові не можна відмовити вродженого таланту. Його пластики роблять безпосереднє враження і мають у собі ту життєву свіжість, яка зраджує спонтанічний мистецький процес у їх повставанні. Є в них дещо таке, що нагадує примітивне мистецтво. Але воно в дійсности примітивним не є, на це у фігурках Шевчукевича забагато внутрішнього духовного змісту. Не вважаючи на імпресіоністичне „занедбання форми" пластики не роблять тяжкого враження— на це вони занадто одухотворені.

Замітити є, що у Шевчукевича стрічаємо сильні готицькі впливи, особливо німецької катедральної готики. Але ці впливи не є механічним наслідуванням готицької пластики а зближенням до неї на основі подібности внутрішнього мистецького хотіння.

У пластиках на загал дуже сильний нахил до „гротесковости" і до фізіономіки, яка йде в парі зі сильним одухотворенням і сильним внутрішнім життям.

Згадати треба, що молодий артист у нас майже не знаний, хоч умів собі уже тут в Німеччині здобути певне ім'я — чого доказом численні рецензії в німецьких часописях з нагоди його виставки в Берліні.

Берлін, дня 20. V. 1928. В. З.

З життя наших установ.

Загальні збори Союзу українських власників реальностей у Львові.

Перед несповна вісімнадцяти місяцями кільком нашим громадянам впало на щасливу думку зорганізувати українських власників реальностей у Львові в статутове товариство на взір польського та жидівського: **Towarzystwo właścicieli realności**, конститууючі збори, вибрано виділ, що після однорічної праці здавав дня 5. травня п. р. в салі „Бесіди" перед зібраними членами і запрошеними гістьми звіт зі своєї діяльности.

Збори відкрив голова п. Іван Глинчак, що в своїй промові згадав про смерть двох членів бл. п. Романа Зубика й Івана Дутчака, та уділив голосу секретареві Т-ва п. Е. Ігнатові.

У своїй зарисі по засновинах Т-ва початій праці стрінувся виділ з трудношами у вишукуванні для себе приміщення, бо всі товариства, до котрих Союз вніс прохання, поладнали їх відмовно, аж Президія УНДО, розуміючи вагу і значіння такого станового Т-ва, дала йому у себе приміщення, де Союз і зараз находиться (вул. Коциюшка ч. 1а, II. пов.).

Просвоє повстання повідомив Союз Інспекторат Праці, уряд для справ найму і Скарбову Палату та оба станові польські та жидівські товариства.

Заходами Товариства виготовлено майже докладну евіденцію всіх українських власників реальностей у Львові і тим створено т. зв. „українську табулю". І коли усіх власників начислено на поверх 500, то дійсних членів нараховує Союз понад 100, значить несповна одну четверту часть усіх власників українців.

Не вважаючи на кількократні просьби, заяви, висилання статутів, богато наших власників ще не зрозуміло не то важности такої станової організації, але і власного інтересу і ще по нинішний день обохтно відносяться до Союзу або тиняться по чужих товариствах...

Союз полагодив протягом року 88 писем у справах звязаних з діяльністю Т-ва. Виділ інтервеніював у магістраті в користь своїх членів в справі елементарної катастрофи масового вибиття шиб в реальностях у Львові. В справі надмірного обтяження власників податками виготовлено рекурс до Репрезентації м. Львова, а також спротив проти звичайного і надзвичайного бюджетового прелімінару, а по їх неузгляднені внесено жалобу до міністерства внутрішніх справ і мін-ства скарбу. Разом з делегацією Львівського Т-ва власників реальностей в тих міністерствах заступав наш Союз член нашого Виділу посол Іван Ліщинський. Союз брав участь через своїх відпоручників у зборах Львівського Т-ва власн. реальностей.

Союз увійшов в умову з фірмою А. Заяць в справі примусового закупу бляшаних пушок на смітти і за дешеві гроші дав членам добрий товар, українській фірмі працю, а „Рідній Школі" процент.

Великим здобутком Т-ва є покликання Інспекторатом Праці і урядом для справ найму асесорів зпоміж членів Союзу, так, що кожна розправа що середи і четверга кожного тижня в Розємнім Уряді при Інспектораті Праці в спорах між власниками реальностей і дозорцями відбувається при участи також нашого асесора-відпоручника Союзу, а двох членів д-р М. Терлецький і д-р Мацкевич є у президії того суду. Як асесори в тім суді виступають члени: пп. Онисько О., Ігнат Е., Стефаміський М., Войтів Е., Кіндрик Ю., Глинчак І., Преторіюс Т. і Стоцький М.

Також на асесорів при уряді для справ найму в справах між власниками реальностей і льокаторами покликав на пропозицію Союзу окружний суд апеляційний отсих панів членів Т-ва: д-ра М. Терлецького, д-ра М. Стахурського, д-ра В. Мацкевича, Гр. Грозника, С. Лаврова і тих вище вичисленних панів, що як асесори засідають уже в розємнім суді при Інспектораті Праці.

Усі асесори по зложенні присяги — сповняють від січня п. р. свої почесні обовязки.

Там то здобув собі Союз в короткому часі таке становище і авторитет, як довго істнуючі польське і жидівське т-ва власників реальностей.

Союз на запрошення правительственного комісаря м. Львова Стшелецького брав участь через свого секретаря Е. Ігната в нараді в справі відновлювання реальностей, естетичного вигляду міста і удільовання на ту ціль власникам реальностей довготермінового гіпотечного кредиту.

Союз брав через своїх відпоручників участь в нарадах між всіма власниками реальностей а зорганізованими у своїх товариствах дозорцями в справі пропонованої польським і жидівським товариствами зміни збірної умови в тім напрямі, щоби дозорцям можна було виповісти службове місце без подання причини.

Тому, що 75 проц. дозорців у Львові є української народности, тому, що багато ще власників реальностей не нашої народности фактично визискує дозорців, вимагаючи від них чи їх родин даром не обовязуючих їх до того цілоденних послуг, а в разі відмови грозячи їм вирумованням з помешкання, Союз своїм рішучим виступом станув на справедливому становищі, що виповідження службового місця може наступити лише з причин поданих у (друкованій) збірній умові між власниками реальностей і дозорцями, затвердженій 20. липня 1926 р. Інспекторатом Праці у Львові (на основі закону з дня 23. січня 1920 р.), і тим не допустив до зроблення кривди дозорцям, тим більше, що у випадку, коли дозорець не сповняє належно своїх обовязків, або невідповідно заховується, має можність кожний власник реальности внести до Розємного Суду, — в якім засідають відпоручники і власників і дозорців яко асесори — прохання за розвязанням умови, а Суд по вичерпуючій розправі видає обвинуючий правосильний рішенець.

Навіщо вражати очі?
адже можеш свої
ВЕСНЯНКИ
гарно усипути
ЧАСТЕЮ та МИЛОМ
Лєшніцера
В аптеках і дрогеріях масть №15, мало 240 зол. — Де не можна дістати, замовляти просто від фірми: Антимор Дрвич і С-ка, Бельсно.

Річ відома, що багато власників реальностей знає того, що має недвижимий маєток, часто бореться з браком гроша. Користати з короткого асекураційного кредиту небезпечно, а довготермінової позички гіпотечної неможливо ніде дістати.

Щоби тому зарадити, видатні члени польської і жидівської суспільности, власники реальностей, як особи приватні так і фізичні, маючи здавнену концесію і дозвіл в порозумінні з міністерством скарбу — основують Товариство гіпотечне міське на статутах емісійних банків, що мало би за ціль удільовати виключно власникам реальностей у містах і місточках (з обсягу діяння на б. Галичину а тепер 4 воєвідства) довголітних (на 20—30 літ) гіпотечних позичок у заставних листах, емітованих тим Товариством. До участи в тій важній справі запросили організатора через наш Союз і наших членів як основників, запевнюючи нам на підставі умови відповідне місце і число у всіх органах Т-ва.

Союз відбув з організаторами сего Товариства кілька конференцій, скликав на день 25. квітня нараду представників наших фінансових установ та видніших членів Т-ва і представив цю справу заг. зборам, що рішили дальшим нововибраному виділови вільну руку в полагодженні цієї справи.

Скарбник Союзу гр. Лаврів здав касовий звіт а д-р Любомирович іменем Контрольної Комісії поставив внесення на удільнення уступаючому виділові абсолюторії, що збори одноголосно рішили.

В дискусії над звітами забирали голос: д-р Стахурський, радн. Кокоруда, д-р Цимбалістий, п. Стоцький, д-р Евин, Кліш, Лаврів, Ігнат, Глинчак та інж. Манастирський.

Вкладку рішено на біжучий рік залишити у тій самій висоті (1 зол.) місячно а вписове (2 зол.).

Комісія-мятка, зложена з інж. Манастирського, п. Онисько і дир. Рутковського запропонувала на голову Союзу п. радн. Кокоруда, а на виділових: д-ра Евина, посла Ліщинського, д-ра Терлецького, Ігната Е., Глинчака, Онисько, Гриньокову, д-ра Стахурського, Лаврова й інж. Пежанського, а на заступників: Рутковського З., д-ра Козака С., Говиковичеву М. і Войтова Е., до рев. комісії: д-ра Любомировича, інж. Манастирського і Левицького.

Д-Р СТ. ЛЮДКЕВИЧ.

Анатоль Вахнянин.

У 20-літні роковини смерти.

Реферат на святочнім концерті 9/V.

(Докінчення.)

Взагалі інструментальний бік у Ан. В-а як у всіх наших старших композиторів не виключаючи й Лисенка — це „камінь преткновення", об який розбивався їх орлиний лет. Ця недостача може й рішатиме про поводження оп. „Купало" як цілости. Правда, на основі богатьох вибраних з опери, які були здавна у нас виставлювані на концертовій естраді, наша музикальна суспільність виробила собі якнайкращий образ про мельодійну інвенцію, симпатичний народний кольорит, ефектно розведені хори й ансамблі і значну доцільну характеристику сфери й ситуацій у поодиноких діях. Але під знаком запиту остає фактура і форма опери як цілости, яка все таки спочиває в орхестральній части, а з цього боку підносяться деякі сумніви. Річ природна, що перед виставою цілої опери на сцені годі видавати про неї рішучий осуд*. Всяк так, не забуваймо, що „Купало" — це перша серіозніша талановита спроба української опери в Галичині (і то вже в 70-их роках минулого століття!), опери, що сяк-так відповідає вже вимогам бодай старої оперової форми і як така поруч „Різдвяної Ночі" та „Запорожця" є угольним каменем, на якому прийдеться дальше будувати.

IV.

Колиб ми так схотіли подати характеристичні риси А. В-а, як музика-композитора, ми могли коротко сказати: Як повним життя оптимістом був В-н у товариськім житті, як ясним та бадьорим був усміх на його лиці, як веселою і погідною була його вдача, — такий-же ясний і погідний, а при тому щирий та бадьорий є зміст і характер його музики. Слідний виразно той позитивний його характер і в доборі текстів до його хорових пісень в яких попри хвилевий сентимент або тугу відзивається раз-уразъ свіжий життєвий поклик, **vivere memento!** Видно це також і в змісті лібретта до „Купала", де драматичний конфлікт не дуже то трагічний і його розвязка аж надто погідна, і в загально погіднім характері музики цієї опери, що навіть у напружених драмат. ситуаціях не попадає у драстику, а заховує все свіжість чуття і заокруглення форми.

Цей погідний, ясний а при тім повний темпераменту і життя рис душі й музики Ан. В-а зближує його ще найбільше до сучасного йому буковинського Із. Воробкевича, потрохи й до Нижанковського, а різко відріжнює від таких мелянхоліків, як молодий його товариш Січинський, а також і від флегматичного, трохи надиханого церковщиною В. Матюка, з яким В-н жив не дуже то дружелюбно наслідком політичних ріжниць і інших причин.

Про музично-педагогічну діяльність А. В-а як директора Муз. Інституту в ост. роках його життя і його благородний вплив на молоде покоління — не стану вже говорити: це повинно бути предметом оцінки при нагоді святкування 25-літніх роковин істнування Інституту, що має відбутися на початку найближчого шкільного року. Тоді буде нагода також в тому напрямі віддати належну честь заслугам людини та направити ту кривду, яку ми перед може мимоволі йому заподіяли.

Про загальне значіння А. В-а для нашої музики слід би сказати хіба тільки одно: Які не були би технічні недостачі його творів, що випили із т. зв. малої фаховости автора, і хочби не знати, як високо піднявся колись в майбутньому розвій нашого фахового музичного мистецтва, то проте всякий історик нашого музичного відродження в Галичині мусить між іменами перших головних піонірів нашої музики назвати ім'я Анатоля Вахнянина.

Правда, часи міняються скоро; бистра филя розвою нашої культури несе вже рік-річно нові імена надійних молодих музиків, уже наскрізь фахово образованих европейською рутиною. Деякі з них уже починають згірдливо дивитися на „дилетантизм" старих Вербицьких чи навіть Лисенків, соромляться вже засідати спільно з ними на українськім музичнім Парнасі, до якого застерігають виключне право собі — дипльомовим мистцям по фаху. Та воістину дуже можливо, а то й імовірно, що неодно ім'я з тих озброєних від стіп до голови патентами фахових маєстрів уже через один-два десятки літ щезне зовсім із спину української музичної культури та розвіється туманом у хвилях забуття. Але річ певна, що ніколи не щезне з історії нашої культури і мусить увійти до Пантеону української музики ім'я А. Вахнянина, скромного автодидакта, який проте у свій час сотворив першу нашу оперу в Галичині, ім'я творця таких пісень, як: „Живем, живем" і „Наша доля", ім'я основателя перших українських співочих згромаджень та першої української музичної консерваторії на Галицькій Землі.

* Пок. В-н віяк не годився на знеславлення „Купала" силами нашого театру і може треба пояснити йому й раз ще, що ми згадаємо, як безпощадно масакрував і масакрує наш театр опери при своїх виставах.

кого. Пропозиція Комісії-матки пайшла загальне й однодушне одобрення.

Нововибраний голова Союзу радн. Кокорудз, обіймаши провід, в гарячій промові заповів старання приєднати до Союзу всіх українських власників реальностей у Львові, щоби і числом і єдністю і солідарністю надати йому авторитетного значіння, яке в багато важних випадках може принести добро як українським власникам реальностей зокрема, так українській нації взагалі.

Виділ уконституувався в той спосіб: заст. голови д-р Терлецький, секретар Е. Ігнат, заст. секр. д-р С. Козак, скарбник Лаврів Стах, правничий референт: д-р Ф. Евин, господар І. Главчак.

На заг. зборах ухвалено отсі внесення: 1) Д-ра Стахурського: висказати подяку і признання уступаючому виділови за його працю і так гарні в короткому часі успіхи; 2) Главчака: вложення привідної подяки Президії УНДО за приміщення Союзу; 3) Ігната: висказати подяку час. „Діло" і „Н. Ч." за часте уміщування відозв Союзу.

Збори відбулися при участи 67 членів Т-ва. А тепер, український власнику, чи і по перечитанні цего звіту останеш далі байдужим супроти свого Т-ва чи остаточно зрозумієш значіння такого Т-ва і станеш його членом, щоби власники в ній зорганізовані працювали не лише в користь і в оборонї своїх інтересів, але й на впровадження українському імени належної пошани в сім'ї інших народів.

У Львові, дня 17. травня 1928.

Е. Ігнат.

З парляментарної арени.

(Власні телєфонограми з 23. травня 1928.)

СПРАВА УРЯДНИЧИХ ПІДВИШОК.

(ік) Більша частина вчішнього засідання бюджетової комісії була присвячена справі урядничих підвишок. Перед приступленням до голосування над бюджетом мін-ства фінансів забрав голос пос. проф. Кушнаковський (І-ка), який заявляв, щоби не підвищувати доходів понад подані в урядових внесках, бо це вможливило би евент. полагоду справи урядничих підвишок через вставлення в бюджет 15-проц. додатку на випадок, коли не будуть полагоджені урядові внески в справі нових податків. Таксамо просив повернути скреслений дисп. фонд міністерства. Пос. Діямант (ППС): Уряд тримається у відношенні до урядовців принціпу, що платить не стільки, скільки треба, але в залежности від того, якими сумами розпоряджає. 15 проц. додатку до урядничої платні не є ніяким мірилком. Крім того уряд не виплачує урядового 8 проц. мешканевого додатку, а за шість місяців це робить уже 48 проц. Цеї суми не вставлено теж у бюджет. Через те взагалі треба відкинути бюджет, який не є бюджетом, бо ці суми можна від уряду внехвілювати з якогось процесу. Тепер в останній хвилині взагалі важко щонебудь зробити. Пос. Розмарін пропонує віслати уряд, щоби на найбл. засіданні висловився конкретно щодо своїх планів і яні має покриття на потреби урядничої підвишки. Віцемінїстр фінансів Гродинський заявляє, що треба творити нові тріжі джерела доходів держави, щоби покрити справу уряди. підвишок. Цифри новими прибутками має бути власне реалізація нових податкових законів. Щодо висоти підвишки, то вона залежить від узисканого покриття з нових законів. Зрештою, закон про уряди. вивінування є щойно опрацьовуваний і буде тоді предложений, коли буде осягнене покриття. (Пос. Діямант: Чи п. міністр думає, що на соймі можна внмусити податки?). Преліміновані прибутки у бюджеті не вистарчають на підвишку урядничих платень. Щодо мешканевого урядничого додатку, то урядовці до цеї претенсії не мають правних основ. Пос. Рибарський (ЗЛН): Ініціятива в справі покриття видатків на уряди. платні мусить вийти від уряду, тому уряд мусить у цій справі ясно висловитися. Пос. Бірка, як предсідник комісії, погоджується з висловленим опінії міністра настільки, що раніш хоче перевести голосування над бюджетом мін-ства фінансів, а про справу уряди. платень говорити щераз у цілости перед ухваленням скарбового закону, який оформлює бюджет. Після того переведено 3-тє читання бюджету мін-ства фінансів. Здебільша повернено міністрові скреслені в другому читанні позиції. Відкинено лише внесок уряду про реституцію 75.000 зол. зі скреслених 180.000 зол. дисп. фонду мін-ства. Найближче засідання комісії мало відбутися після засідання сойму, однак тому, що засідання сойму протягнулося, відбудеться щойно завтра.

ПОМИЛКОВЕ АРЕШТУВАННЯ ПОС. Д-РА ЛЬВА БАЧИНСЬКОГО.

(ік) Коли вчора веч. після засідання сойму пос. д-р Лев Бачинський (рад.) ішов вулицею разом із пос. о. Ганушевським (Укр. Кл.), приступили до них три поліційні агенти та заявили, що арештують посла Бачинського. Коли він протестував і хотів ілєгітимуватися та запевняв, що це набуть помилка та що річ іде про другого посла Бачинського (ком.), всеодно агенти заявили, що мають наказ іменно його арештувати та загрозили вжити фізичної сили, коли він буде оперечатися. Відвізши посла Бачинського до комісаріяту уряду, відділу політичної поліції, після двох годин випустили, перепросивши його, що це зайшла помилка. Цю справу порушив Український Клюб на соймовому засіданні (гл. нижче).

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Український Клюб в обороні посольської недоторканости.

(ік) Перед дн. порядком забрав голос віцемаршалок пос. д-р В. Загайкевич (Укр. Клюб) і подав до відома палати факт нарушення свободи одного з послів, а саме д-ра Льва Бачинського, якого вчора арештовано замісць виданого судам Владислава Бачинського. Проти того поліційного режіму, який ніхі всевладно запанував, треба заложити категоричний спротив. Далі промовець описує вище подану подію з арештованим посла д-ра Л. Бачинського. Безправство це, казав далі промовець, треба якнайгостріше напитнувати. Воно було би безправством навіть тоді, коли б так арештовано посла справді виданого, бо поліційні органи перевели арештування кілька хвилин після ухвали сойму, коли ще вислано листа маршалка сойму до суду чи прокуратора. Промовляю в оборонї прав цілого сойму, тому, що ображено нашу гідність та відповідальним за це перед нами є шеф органів безпеки міністр внутр. справ. Його моральним і конституційним обовязком є дати сатисфакцію цілому соймові. Тому апелюю до пана маршалка сойму, щоби в якнайгостріші формі взяв в оборону честь однаково посла Льва Бачинського, як і цілого сойму. Маршалок Дашинський висловлює жаль з приводу, що поліція, якої шефом є міністр внутр. справ, не завдала собі цеї дрібної праці, щоби ствердити, котрий з послів Бачинських був виданий в руки судовій владі. Стверджую, що в деяких колах, за які політичну відповідальність мусить нести міністр внутр. справ, поширилися поголоски, яких результатом є менше шанування громадянських і конституційних прав посла, ніж прав інших громадян. Проти того треба запротестувати при першій нагоді. Я пригадаю п. міністрові внутр. справ опис подій, жадаючи витягнути консекленції нарушення гром. права та посольської недоторканости послів. Стверджую з жалем, що досі я не дістав ані устного, ані письменного виправдання їх поведінки в цьому випадку (голоси: ганьба!).

Нові податки і провал уряд. законопроектів.

Приступлено до дальшої дискусії над законопроектом нових податків. Пос. Дуро (Стр. Хл.) вносить щераз на перехід до дн. порядку над законом про будинковий податок. Пос. Кохан (Укр. Кл.) виголошує довшу промову, якої зміст подаємо нижче. Пос. Рогуцький (укр. рад.) доказує, що міністр помиляється, коли твердить, начеб грунтові податки були нижчі від передвоєнних. Пос. Санойца (І-ка) дві години бавить сойм своєю промовою, як поки зкуджені посли майже цілком, за виїмком клюбу І-ки, не покинули салі. Очевидно, що пос. Санойца недавній великий радикал зі Стр. Хл. боронить нині урядових податкових законопроектів. Пос. Пйотровський (ППС) жалує з приводу обниження рівня дискусії представниками саме тої партії, яка йшла до виборів під кличем введення до сойму кращих інтелєктуальних сил. Далі промовець цитує відозви Безп. Блоку, в яких були всякі обіцянки селянам про різні кредити. Наводить власні слова міністра Чеховича, як кандидата на посла, висказані на одному його вічу в лютому, що, мовляв, скарб диспонує 750 мілїонами резерв, а врешті розгортає великий афіш І-ки, в якому оповіщено, що протягом місяця з держ. лісів будуть давати населенню за безцінь будівельний матеріял. Після того дискусію перервано та приступлено до голосування. В голосуванні відкинено законопроект про будівельний податок 191 голосами проти 149. Опісля відкинено грунтовий податок 195 голосами проти 146.

ЕПІЛЬОГ СПРАВИ ПОС. Д-РА ЛЬВА БАЧИНСЬКОГО.

(ік) На прикінці сьогоднішнього засідання марш. Дашинський повідомив ось таке: Четверта година попол. явився в мене п. міністр внутр. справ з приводу поведінки підчинених йому органів у справі посла д-ра Л. Бачинського. Міністр висловив жаль з приводу недбідности відносних поліційних органів і обіцяв зарядити суворе слідство, аби винуватці покарати. Вважаю своїм обовязком подати це до відома високої палати.

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ік) Найближче засідання сойму відбудеться у вівторок, 29. травня. На дн. порядку є: перше читання законопроекту про постійний маєтковий податок, друге читання бюджет, прелімінаря на 1928-29 р. та кілька негайних внесків, між ними нег. внесок Українського Клюбу про закриття 5 кляс української гімназії в Станиславові. Законопроект про маєтковий податок, який був на сьогоднішньому дн. порядку, був завернений міністром фінансів, після того як два інші законопроекти його перепали.

ДОВКОЛА ПОРАЗКИ УРЯДУ.

(ік) Відкинення в І-му читанні двох урядових законопроектів про нові податки є безумовно болючою поразкою міністра фінансів і цілого уряду. Після проголошення висліду голосування запанувала, очевидно, консернація зарівно на лавках міністерств, як і серед клюбу І-ки. Небаром після того стало відомим, що до президії ради міністрів зїхалися міністри на нараду над новим положенням. Висліл голосування був несподіваний навіть для опоз. послів. **Виходить, що за урядовим внеском голосували лише І-ки, ендеки і жиди, при чому, мабуть частина послів І-ки стрималася також від голосування.** Був це перший випадок, коли ціла польська лїзиця взяла гремїяльно участь у голосуванні проти урядового внеску. Німці віддали білі картки, а всі інші клюби в складі з ХД, НПР голосували проти. Покищо зовсім невідоме, як уряд вибреде з цеї ситуації.

ПРОМОВА ПОС. КОХАНА.

(ік) Зміст: Промовець доказує, що тенденцією при нових податкових проектах є звалення тягару оподаткування на дрібне хліборобство, а що український нарід є в 90 проц. дрібно-рільничий, то найбільшим утискам від нових податків підпадуть українці. Український селянин є і так уже прошаком на власній землі. На 13,420.000 гект. землі в 5 чисто українських воєвідствах 5,100.000 паде на велику посілість, а дрібна посілість нижче 50 гект. обіймає 8,231.000 гект. Дрібна посілість творить 1,125.000 господарств, пересічно наділених по 6 і пів гект., а велика посілість творить 3.672 маєтків з пересічним наділом 1.088 гект., рахуючи лише приватну вел. посілість. З того виходить, що госп. одиниця великих власників є на 168 разів багатша на землю в порівнанні до малоземельної госп. одиниці. Далі промовець наводить статистику марловатих господарств. Пригадує, що українська земля була тереном світової та українсько-польської війни, після якої все ще наслідком спец. польської кредитової політики ще земля є щойно в стадії відбудови. Опісля промовець переходить до проекту будинкового податку й описує нужденний вигляд нинішнього українського села. Порівнює українське село з німецьким селом і кредитову політику польського уряду відносно села з політикою інших урядів. П. міністр твердить, що положення дрібного селянства все кращає, тимчасом воно гіршає. На українській землі є 80 проц. недостаточних господарств і пересічно мілїон родин веде чисто голодову вегетацію. Селянські будинки не тільки не є, як каже п. міністр, джерелом доходу, але навіть вони не є мешкальними будинками, бо творять здебільш також будинки для худоби. Потім підлає промовець детальній аналізі урядового проекту.

Кооперативи й Читальні!

Ви осередки свідомости на селах,
Пам'ятайте,
що на погибших і на інвалідській кризі виросла ваша сила!
Зложіть у дні Зелених Свят
ГІДНУ ЖЕРТВУ.

Характеризує проєкт як факт крайної несправедливости. Проекти ці є визивом селянства до боротьби за мінімум екзистенції. Тому Український Клюб, як репрезентація селянського народу, вносить на відкинення проекту в ділі та буде проти цього якнайгостріше боротися.

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ.

(ік) На сьогоднішньому засіданні правничої комісії пос. Пужак (ППС) реферував внесок у справі здержання ексмісії земельних робітників. Внесок цей більшість комісії відкинула, тому, що справа є вже унормована декретом президента. З огляду на рішення маршалка в справі наряд над декретами, про що ми повідомляли вже вчора, предсідник комісії взиває референтів, які дістали декрети до зреферування, щоби декрети повернули.

ПРОГУЛЬКА УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ ДО ДАНЦІГУ.

(ік) Два останні дні перебувала в Данцігу прогулька українських послів і сенаторів, яка виїхала туди на запрошення українського студентського технічного товариства „Основа" в Данцігу, яке обединює біля 80 українських студентів високих шкіл вільного м. Данцігу. У прогульці взяли участь: сеніор сенатор д-р Горбачевський і посли: Кузик, о. прал. Куницький, о. д-р Пеліх, Целевич і Мілена Рудницька. Першого дня в неділю о. прал. Куницький відправив у церкві в Оліві богослуження, опісля разом із о. д-ром Пеліхом панахиду за полеглих українських студентів. Співав хор українських студентів. Студенти приняли парляментарну прогульку спільним обідом, в пополудні учасники прогульки були присутні на студ. концерті в їхній домівці. І тут і там виступили з привітними промовами та подяками сен. Горбачевський, пос. Целевич і пос. Мілена Рудницька. Вечером відбулося приняття з участю чужих запрошених гостей та представників сенату політехніки у Лянгфурі та вищих властей вільного м. Данцігу. Довідуємося, що доклад про цю прогульку, з якої наші посли винесли якнайкраще вражіння, появиться у „Ділі" як окремий допис.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми з 23. травня 1928.)

ВІЙНА ЗА ПЕКІН.

(ік) Південна та північна китайські армії ведуть велику битву за столицю Китаю Пекін. Надходять усякі суперечні відомости, однак мабуть таки південній армії вдасться занята столицю Китаю та експерти Чанг-Цо-Ліна до Манджурії.

НОВІ ВЕЛИКІ ЛЕТИ.

(ік) 25. п. м. італійське летунство проєктує великий лет 60 військових літаків над Середземним Морем. Буде це перший рейд так численної скількости літаків, які підчас лету тримали би певний устійнений лад. Поляки заповідають, що трьох польських летунів на трьох польських літаках полетять із Варшави до Ангори та столиці Персії Тегерану. Таксамо потверджують попередні заповіджені вже польські лети понад Атлянтиком.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

(ік) Нині відбулася дальша нарада польсько-литовської комісії, підчас якої вибрано підкомісії: залізничу, господарську та почтово-телєграфічну.

ПОЛЬСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

(ік) Представник Польщі в Пекіні Піндер підписав у Пекіні договір приязни та торговельний трактат із китайським урядом. Договір опертий на принціпі безоглядної взаїмности і клавзулі найбільшого упривілєювання.

У ПРИЙОМІ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

(ік) Марш. Пілсудський приняв нині у Бельведері югославянського та британського посла.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Свіжого повітря!

Львів має хепське заложення. Так говорили, говорять і щиренно будуть говорити всі львів'яни, незадоволені зі свойого города. Поминаючи недостачу ріки і надмір куряви, дорожнечу і безробіття, єдиним злом варіяти на Львів, як на місто сидіння, сварок і інших добродійств нашого середовища.

Доведення я то саме говорив.

...Львів такий, Львів сякий, Львів найгірше з усіх міст Галичини.

Здавалося мені, що вистане перейхати в якенебудь інше місто, а вже відтяну душею, наче відтяну свіжим повітрям.

Поїхав.

Приготовив душу до радощів, а груди до дихання.

— — — — — — — — — —

Город Сварксслав...

— Ви чули? Радник Ікс сказав, що Народній Дім у нас сховище голоти.

— Ну?!...

— Я йому перестав кланятися.

— А знімки не знаєте? Ви чули на власні вуха?

— Казав мені пан Ипсильон, якому під секретом донесла про це пані Омега.

— А вона чула?

— Вона знає це напевно. Брат її швагра довідався з достовірного джерела!

— Може це сплетня? Було просто спитати самого радника Ікса.

— Його питати?!.. Я?!... Ніколи! Після того, що вийшло?!... Ви думаєте, що на тім скінчилося?!... На зборах „Рідної Школи" наша група замагала, щоб він уступив з виділу. Проти цього виступила його хвальна компанія, ми тоді шапки на голову і вийшли.

— В такому разі розбиться Кружок „Рідної Школи".

— А що ми тому винні? Зрештою як розбивався Філія „Просвіти", нехай терпить і Кружок.

— То і Філія „Просвіти" також?...

— Так, так! Подумайте, який жаль! В „Просвіті" ми маємо більшість.

— Хто то значить „ми"?

— Наша група... Отже ми отямемо ще сесію, щоб радника Ікса вичеркнути з членів. Його компанія не погодиться і... подумайте!... Шапки на голови і вийшли!... То мають бути патріоти?... Задля одної особи відтягаються від праці в „Просвіті"!

— Добре. Але ви це саме зробили в Кружку „Рідної Школи"!?

— Як то, те саме?!... Тут зовсім що інше.

— — — — — — — — — —

Город Кирилівці..

— Ах, ви не маєте поняття, як! в нас відносини!...

— Недобрі?!

— Подумайте! Доктор Ренька сказав на професора Козьмуса, що він скритий угодовець.

— І ненько посварилися.

— Ні, вони більше не сходяться. Навіть жінкам не кланяються. А наша група дуже добре знає, хто такий професор Козьмус! Тож то людина як хрустальо! Ми тоді на зборах повітового комітету УНДО завдали вирвень. Вони не дали.

— Хто „вони"?

— Уніяти!

— А ви що, не Уніяти?

— Ні, ми зараз тоді вступили в УНДО.

— І де ви тепер?

— Я вийде. А з пятьох наших три вступили до радикалів, а два до соціялістів.

— Думаю, що ви зле зробили.

— Зле?! Знаменито! Тепер вони нехай покажуть, що зробить!

— — — — — — — — — —

В „домашніх" справах теж прекрасно. Сварксслави...

Пані Альфа сказала на пані Дельту, що вона така, як старий самовар. Пані Альфа на те перемовила, що волить бути самоваром як ангілом.

Кирилівні..

Пані Капа „дустила" на пані Йоту, що вона „ходить в фасонах до пари". Пані Йота набила панну Капу пасельком.

В першім випадку мужі, в другім батьки посварилися і повиступали з товариств.

— — — — — — — — — —

Я вертаю до Львова, щоби тут відпочати душею і відсхнути свіжим повітрям.

Галактіон Чічка.

По широкому світі.

Американське міністерство скарбу згідне, щоби федеральні банки дали Франції кредити для стабілізації франка.

Комітет соціялістичної партії в Женеві обурений виступами в Римі Альберта Тома, голови Міжнар. Бюра Праці, заявив Тома про фашистівські симпатії і на думку соціялістів запереченням ідеї соціялізму.

У Гамбурзі прийшло до бійки між членами республ. т-ва „Райхсбаннер" і комуністами. Один убитий, 6 тяжко ранених.

18-го ц. м. упав на Париж і околицю град, що понищив овочеві дерева.

Кара смерти має бути скасована в Чехословаччині.

У Греції хотять покликати знову Венізельоса, щоби склав новий кабінет.

У Техасі буревій убив 4 осіб і 30 поранив.

Застрілився литовський комендант одного полку, коли жовніри не хотіли його слухати.

У Пекіні розстріляли 13 студентів за революційну пропаганду.

В Англії засудили касіера парляменту і бухгальтера за зловживання. Перший дістав 5 літ вязниці і 93.000 лір гривень, другий (посол Алі-Різа-Бей) півтретя року вязниці і гривень 46.000 дір.

НОВИНКИ

— **Концерт для вшанування памяти І. Франка** відбудеться заходом „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові дня 4-го червня в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. На вечір складуться: вступне слово д-ра В. Шурата, сольоспіви М. Голинського та А. Остапчук і деклямація С. Федорцевої. Ближчі подробиці в афішах.

— **Не признають наших свят.** На 24-го ц. м. себто на свято нашого Вознесіння міністерство освіти у Варшаві призначило у нас державні іспити для вчителів середніх шкіл. Відомо, що між кандидатами є й чимало українців. Вибраний речинець подобає на глум.

— **Примхи львівської почти.** Перед нами листівка висилана одною місцевою касою дня 7-го ц. м. до господарки Палта Медьника в Цешерові. На ній виразно додана адреса почти Jarosław Nowy. А проте листівка помандрувала аж до Китва і звідти завернули її назад. Господар довідався про свою посилку аж 9 днів пізніше.

— **Нова шпигунська „афера".** Так і „аферою" називає „Газета Поранна" історію арештування рівних українських „діячів" у звязку з нововідкритою сітною шпіонажі „майже у всіх містах Східної Малопольщі" (!) З усіх них численних арештувань читаємо прізвище шкіпера Волод. Чудовського з Чорткова, і двох народніх учителів Гайсовських, Антона та Петра. Чудовський арештований у станиславівськім поїзді мав викинути через вікно якийсь пакет, де найдено підозрілі військові матеріяли, що стали підставою дальших поліційних розшуків. Поліція перешукала ревізії в рівних місточках бориславського повіту, а також у... Львові і арештувала ще 7 осіб. Що в правді в усіх них революціях може довідаємось в нових комунікатах. Покищо лящаються темні загальні натяки.

— **Львівська хроніка.** Львівська оприбічна міська Рада при комісарі Стшелецькім має дістати ще нових 16 членів; тому і на якому виборчому принципі невідомо. Трьох членів досі зрікнувсь свого становища; ще двох має зрікнутись у найблизших днях. — Процес проти організаторів хитрого фільмового підприємства у Львові п. н. „Розвій" відкладений до 5-го червня тому, що досі не переслухали одного головного свідка Вешляжа, нафтовика, який дав на касацію ревізії 800 зол. Дотеперішні свідки, що брали участь у цій ревії признаються до гріху... що заплатили 5 зол. і більше за участь у цій комедії.

— **Кошта забави Аманулляга** в Варшаві мали дійти до 94.000 зол. Таку суму хотіли означити в бюджеті м-ства військових справ на прийняття афганського емірa, але комісія відкинула цей проект. Тепер на засіданні комісії при Раді міністрів зголосили внесок, щоби цю суму побільшити до 156.000 зол. І цей внесок відкинули. Питання в тому: з якого фонду покрити кошта забави Аманулляга в Варшаві.

— **Різні вістки.** Арештований рос. автор Рунін, підозрілий у шпигунстві, відставлений польською владою до чехословацького кордону. — У Відні перестав виходити рос. часопис „Утро", задля недостачі фондів; на його місце зявився „Виленський День". — До Будапешту приїхала трупа паризької „Опера Комік" на дві вистави. — Померла визначна молода львівська артистка Комітова. — У Ленінграді поставлять перед технологічним інститутом памятник учителю Менделєєву. — Згоріло литовське містечко Бутрімонїс до тла. — У Москві пішла неперевірена звістка, буцімто на місце рад. посла Довгалевського в Парижі мають прислати письменницю Колонтай, відому із своїх евометричних оповідань і легкого життя.

— **Рекорди.** У Сосновці арештували майже всіх митних урядовців за хабарі та зловживання, разом з головою митниці Медницьким; клієнти ждуть дяремне на видачу свого крамu; цена кому „урядувати". — На аукціоні в Лондоні полякий Гольфорда продали пять образів Рембрандта за 166.000 фунт. стерл. Майже всі куплені американцями. — Ельдорадо, якого назва є символом земного раю бачило злочини рідний щодо своєї дикости. 17-літній хлопець Оуен Оберет убив батька, маму, двох сестер і трьох братів, підпалив хату і підов до ніка. З огляду на його неповнолітність суд приєднжних замість смертної кари засудив його на досмертну вязницю.

— **Літературний кухоль.** Сеніор англійських критиків, що помер цими днями Едмунд Госсе, був довголітнім бібліотекарем Британського Музею, почесним професором літератури в унів. Кембріджа і бібліотекарем Палати Льордів. Він залишив 30 томів критичних студій, крім безлічі нарисів розсіяних по журналах і в періодичній пресі. Госсе визначався великою свободою ідей і широкою вязкою вражінь. Його найбільшою потребою було розуміти талант у його найбільше прямхуватих проявах і він залюбки розленював та випровадував авторів неясних, двоглядних і своєвільних. Свою критичну карієру він почав від студій над скандинавською літературою, мало відомою тоді в Англії; індивідуальні гостроти риси скандинавської творчости припали до вподоби Госсе. Він знав врешті фран. літературу і його „Французькі портрети" є класичним зразком критичних студій. Інші „Книжки на моїм столі", „Розвага письменника", „Гутірки в бібліотеці" є скарбницею здорового розуму та інтелігенції. Госсе був невтомним читачем і ніколи не томив читачів своїми нарисами. Єдина повістина ним повість „Батько та син" (1907), сповідь його молодости це архітвір щирости; Госсе змальовує в ній шкідливий вплив релігійного виховання, коли воно вбиває в дитині радість життя. Ясність і простота стилю Госсе не зрадженувала нічим його бібліотекарської професії зі поважного віку.— **М. Р.**

— **Кінець чарльстона.** Міжнародній Союз танцюристів і учителів танців, що радить тепер у Парижі прийняв постанову, яка залякує усіх, що заїжли до чарльстона і видали на його навчення чимало грошa. Аж тепер панове танцюристи відкрили правду, про яку казали ліхарі віддавна, що чарльстон шкодить здоровлю. На місце чарльстона має прийти „лівєт", щось посередне між вальсом і фокстротом.

— **Кат Сакко і Ванцетті.** Невідомий кинув бомбу під дім нюйоркського ката Бістa, що виконав присуд над Сакко і Ванцетті. Вибух був такий сильний, що хата з жінкою та дітьми вилинув на улицю і завалив до тла весь дім. Але Еліот в родиною — живі і непоранені.

— **Книжки позичені з чужини.** Читаємо в „Красній Газеті": Приводна бібліотека дала цікавий почин: дала вченим змогу діставати видання нових чужинних творів на якийсь час, позичені. Бібліотека вийшла в порозуміння з кількома видатними бібліотеками та видавництвами в Европі. Покищо радянські вчені можуть діставати книжки з бібліотеки в Лейпцігу, мають надію діставати теж із паризької „Національної". Ленінградська бібліотека хоче в заміну висилати для позички на чужину власні книжки.

— **Закон про прізвища в Туреччині.** Европеїзація Туреччини почата Мустафою Кемалем ставить щораз нові питання, які треба вирішувати енергійними розпорядками. Одним із пережитків турецької традиції є звичка вживати замість прізвищ тільки імена. Тепер парламент прийняв постанову про обовязок кожного додавати до його імени ще прізвище. Тому, що в Туреччині всі імена мусять мати якийсь звязок із їхнім пророком, не дивно, що в одній суді у Константинополі є аж 5 урядовців, що називаються Емін Бей. Щоби їх відрізняти звичайні приневолені додавати їм різні прикметники на підставі особистих, фізичних прикмет (малий, великий, худощавий, грубий). Закон про прізвища на европейський зразок приходи Турет-

Так виглядає оригінальне опакування знаних таблеток **Aspirin,** середника успокоюючого болі.

Вистерігайтеся безвартісних наслідувань в інших опакуваннях. До набуття у всіх аптеках.

чині після закону про окасування султанату та каліфату, гарему, фесів на головах і серванків на лиці для жіноцтва, патріярхальної бороди для поляків та старої нелатинської азбуки.

— **Цукорник у ролі видавця.** Велика львівська видавнича фірма Метіса і Ска продана за 300.000 фунт. буш. здесникові фабрики цукорків і біскітів, Робертсу, винахіднякові знаменитих „Петер-Кейк" до чаю. Коли один із репортерів поцікавився цим дивним явищем, тому цукорник став нежданно видавцем, Роберте сказав таке: „За все своє життя я не прочитав жодної книжки. Не мав часу. Але цукорні маю досить і гадаю, що видавничий інтерес цікавіший. У всіх своїх інтересах я мав завсіди успіх і тому не сумніваюся, що хоча маю вже 50 літ, ще научусь як видавати добрі книжки, так само, як навчився пекти добрі біскіти". І Роберте запросив собі на помічників трьох письменників. Книгарня та цукорня мають одне спільне: їх власник мусить відгадати смак своїх клієнтів. Коли цукорня завдячує Робертса своїми солодощами, він зможе посмакувати трохи гіркоти в книжках. Чи не було би гарно, либи і в нас знайсь більший підприємець, що доробився грошa у практичнім інтересі захотів на старість присвятити свій купецький досвід і капітал книжкам?

З театру.

„Пікова дама", опера в 3 діях Чайковського.

Найбільшу популярність зпоміж російських опер здобули собі в світі: „Евген Онегін" і „Пікова Дама" одного автора — Чайковського. У тому мають вони з собою багато спільного. Передовсім з музичного боку: Чайковський, лірик par excellence дав в обох цих операх все, на що може здобутися настроєва, романтична, сентиментальна душа слов'янина. Не маючи таланту Римського-Корсакова та Мусоргського, їх таланту, який спромігся перейти межі цієї російської сентиментальности, не будучи тонким вражливим як вони на завдання і потреби драми та сцени — заступає Чайковський це все лірикою, лірикою і ще раз лірикою...

Для сьогоднішнього **музики із сцени** є вже нестерпимим своєю солодкавістю та „мельодійністю" — (тембільше, що обі мають дуже богато відсилок і тягнуться довжезно!). Для пересічного **слухача,** який у гарній арії „що хапає за серце" бачить суть сценічного музичного твору, обі опери Чайковського ще досі є справжньою насолодою для вуха. І серця!

Львівський міський театр виставив „Пікову Даму" після довгих років її відсутности на сцені, користаючи з нагоди ювілею 55-літньої праці на сцені **Амелії Костровичевої,** яка в згаданій опері співала титулову партію. Справді одинокий може в історії театру випадок, щоби артистка — ще до того співачка — після 55-літньої театральної праці, будучи вже в празднім „бібліїнім" віці — так темпераментно рухалась що на сцені і до тої степени орудувала ще своїм голосом. Рівень вистави „Пікової Дами" на загал добрий, середовищем завдяки вмілій дірігентурі, що веде оркестру і сцену певною, вмілою рукою і місцями знамените пляшесує звук оркестри. В виконанні на першому місці п. Цвєнська в ролі Ліси. П. Перковит співає велику і трудну партію Германа зовсім пристойно;

виходи тільки, що форсуючи трохи і грішні тони, відбирає їм блеск і звук. Грає він свою роль — офіцера, якого слухає дамон три,— шаблонково, але видно в нього бодай добру волю, а не теж щось значить у співаків. Зовсім не на місці, фатальний під кожним оглядом п. Круговський у ролі Томельного. Цей артист уміє з першорядних партій — зробити третьорядні! Це також певного роду штука!

Мельомак.

З судової салі.

За шпіонажу в користь СРСР.

Перед трибуналом карного суду у Львові, якому проводив окр. суддя Мавр, відбувався тайна розправа проти Михайла Волошина, мовляв 6. летничого полку у Львові і Кароля Кусого, бетонярa, обвинуваченних за шпіонажу в користь СРСР. Волошинові, що покінчив торговельну школу і працював в експедиційній канцелярії 6. летн. п., акт обвинувачення закидав, що він викрадав з канцелярії документи про польське летництво і передавав їх Кусому, який відвозив їх до Скалата і передавав своєму свояві Антонові. Цей Антін Кусий був польським дезертиром і жив на Збручем, звідки в ради-годи перекрадався на цей бік і відбирав від батька шпіонський матеріял. Він намовив і Волошина, що був його товаришем до крадіжки документів з військової канцелярії. Однаке одної ночи збила його при переході кордону польська патруля. Його батько Кароль не знав про це і виїхав небавком потім з новими матеріялами до Скалата. Прийшовши на умовлене з сином (давніше) місце, потрапив теж на патрулю і став утікати, втікаючи по дорозі свій пакет. Той пакет знайшли діти і так він дістався в руки властей. Після того арештовано Волошина і Кусого.

На розправі жінавали тільки військові знавці, а потім промовляв прок. Соболевський і оборонці д-р Лев Ганкевич і д-р Павенцький. Трибунал засудив після того Волошина на 3 роки, а Кусого на півтора року з зарахуванням їм 6 місців слідчого арешту.

Слід завважити, що засуджений Кароль Кусий є поляком і не хотів вирікатися на цій розправі. Це не перешкодило написати „Дзинникові Львовському", що обі засуджені — українці. Ціль того писання сенсаційного органу, який чейже найлучше поінформований про такі процеси і національну приналежність підсудних, аж надто прозора.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (*Святочний концерт в честь Т. Шевченка.*) Заходами комітету, вложеного в представників усіх культурно-освітніх установ відбувся в нас дня 29. IV. п. р. величавс свято-концерт з нагоди роковин смерти Шевченка. Свято пройшло з надзвичайним успіхом. З піднесенням духа слухали присутні голову „Просвіти" М. Галущинського, який, оперуючи цитатами з творів Шевченка, виголосив прекрасну вмістом і формою промову. Найбільшою атракцією концерту були виступи відомої нашої піяністки п-ни В. Божейко та скрипака п. О. Москвичева. Визначна музична сила, яку уявляє собою В. Божейко, концертувала недавно ще по більших містах Европи (Відень, Грац, Прага і т. д.) і вже тоді збирала заслужені лаври. Недаром ставили її фахівці німецької музичної критики поруч найкращих віртуозів. Техніка її гри блискуча та прозора навіть у найтрудніших мережкових пасажах. Слідне всюди розуміння твору та найніжніших його нюансів. Доказом цього відтворення таких творів як „Impromptu" та „Erlkönig" Шуберта, в яких унаглядниła всі свої велики приймети гри. Так само прегарно заінтерпретувала піяністка Лисенкову „Рапсодію". Найбільше захоплення викликав її остання точка, в якій відтворила твір Ліштя „Venetia e Neapoli". Твір цей хоч як трудний своєю композицією й технікою відограла вона так чудово, що одушевлена публіка вітала її довго невгаваючими оплесками на доказ щирого признання. Артистці вручено китицю цвітів. Виступ О. Москвичева був теж неменше вдалий. Відограв він „Сонату" Моцарта й „Серенаду" Чайківського. Зачутений оплесками до наддатків, заграв він два твори власної композиції, а саме „Cadenza" і „Etude", які зробили на слухачів велике враження. Накінець відограв він по мистецьки твір В. Безкоровайного „Українські Думки VI". Техніка гри, чудова інтепретація, висока дистинкція у фразуванні, мягкий тон та мистецький розмах — це його приймети як віртуоза та композитора. Заслугує на увагу деклямація п-ни Г. Тополянцицької. Оригінальна вона тому, що не була рецитована на дотеперішний лад, але переплітана прозовими поясненнями пережитань поета. Вкінці годиться згадати і про хор „Бояна", який під вмілою рукою досвідного дірігента проф В. Безкоровайного, виконав дві точки. Перша „Золоті Зорі Ніжанковського, транспонована самим дірігентом на міш. хор, випала бездоганно. Повітна була солідна праця дірігента в тінюванні всіх нюансів твору. Друга точка кантата Стеценка „Шевченкові", виконана теж з повним зрозумінням та викінченістю. Дострій фортепіяновий спочивав в руках п. інж. Майковського а при сольових точках п. В. Безкоровайного. Загально конперт зробив незвичайно миле враження й полишив незатертий спомин у кожного з присутніх

П. Гайда.

КОЛОМИЙЩИНА. (*Виборчий куріоз гідний уваги*). До чого доходила пагінка на партію УНДО і на нужі довіря цеї партії в передвиборчім часі свідчить найкраще такий куріоз, про який доносять нам з Молодятина біля Коломиї. Щоби позбутися невигідного для себе мужа довіря і голосів виборчого Комітету УНДО Володимира Жупника, місцевий війт, а заразом кандидат хліборобської партії УНС „запечатав" його хату, прибивши на ній таке оголошення: **Zarząd gminy L. 160/28 Młodiatyn, dnia 3. marca 192[illegible]. Ogłoszenie.** Niniejszym **podaje się do powszechnej wiadomości, że Włodzimierz Zupnyk syn Aleksandra jest chory na zakaźną chorobę, z powodu tego wstęp do jego domu jest surowo wzbroniony. O czem zawiadamia się.** Naczelnik gminy Zieliński. — Крім того стерегав дім п. Жупника в день і в ночі громадська варта, яка не випускала нікого з дому і вважала, щоби ніхто до хати не входив аж до покінчення голосування в громаді. Не треба здається навіть згадувати, що п. Володимир Жупник на ніяку заразливу недугу не був хорий, на що зараз по виборах то є 5-го березня п. р. одержав лікарське свідоцтво у д-ра Володимира Бідозора. Це тільки один з помислів, який мабуть тільки у нас можливий.

ТУРКА н/С. (*Шевченківське Свято.*) Заходом філії „Просвіти" в Турці відбулося у нашому місті дня 13. травня п. р. величаве Шевченківське Свято. Після відспівання мішаним хором тутешньої читальні „Просвіти" Стеценкового „Заповіту" виголосив святочну промову посол Дмитро Великанович. Потім слідувало пять продукцій згаданого хору, який під взірцевою дірігентурою Андрія Горечка викликав щире захоплення численно зібраної публики, далі пісня мужеського хору „Ішов милий", концертове відіграння двох козацьких дум на мандоліні Іваном Калинияком з Калуша, врешті деклямації Зені Лодинської і Петра Антоняка поезії „Лілея" і „Гаталія". Серед звуків національного гимну „Ще не вмерла" розходилися одушевлені учасники домів. Взагалі цьогорічний концерт полишив як найкраще враження завдяки незвичайно солідній підготовці до нього, що є великою засугою освітнього організатора А. Горечка. Сам концерт був наглядним доказом, що українське міщанство можна при добрій волі згуртувати до вповні удачних виступів.

Гість.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·23·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 56·00—56·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварняний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, бараболя пронисдова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля кольорова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, дубінь синій 23·00—24·00, рінак озимий 71·00—75·00, мука пшеничка 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 91·00—93·00, пшоно 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пеницак 67·00—68·00, просо краєве 49·00—50·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина-красна 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 75·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки ґампані добрі 1·50—1·60.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ

„БЕЛЬМОНТ" (в камениці Народної Гостинниці) **Косцюшка 1**

К-А-Б-А-Р-Е-Т

НОВА ПРОГРАМА: **ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА субретка,** РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Felf-o-Cloc".

З повною програмою. — Вечірні вистави від 10.30 початок

2201 **Льокаль відкритий до пізної ночі.** 5—8

Театри.

Міський великий театр:

24-го т. 7·30 веч. Симфонічний концерт.
25-го т. 7·30 веч. „Непохитна жінка", комедія Сомерсет-Моґема.

Міський „Театр Новин":

24-го т. 8. веч. „Молодість у маю".
25-го т. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Аполло": „Княжна хитруня".
„Лев": „Венера з Венеції".
„Палас": „Фліpт на пляжі".
„Фатаморґана": „Невільниця моїка".
„Байка": „Бордо".

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Поминальне Богослуження
за упокій душі бл. п.
Володимира Бачинського
в першу річницю смерти.
відбудеться у пятницю дня 25-го ц. м. в год. 8-ій рано в Волоській церкві, на яке приятелів і знайомих запрошує Жінка і сини.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рожняті:
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Вій.

Театр прийме доброго паніста-ку на добрих умовах. 5—?

Вступний іспит на І. курс дів. учит. семін. Р. Ш. у Львові вул. Мохнацького ч. 12 почнеться дня 30. червня п. р., а на курси II—IV. дня 28. червня. Ближші інформації подає устно або письменно Дирекція семінарії. 2252 2—3

Поминальне богослуження за С. Петлюру. В Тернополі 27. п. м. о г. 2 по полудні в церкві при вул. Руській відбудеться поминальне богослужения за спокій душі бувш. Головного Отамана Війська УНР. б. п. Симона Петлюри.

Позір Бережанщина! Дня 3. червня 1928. (перший день Зелених Свят) відбудеться в Бережанах **велике повітове свято в честь Івана Франка** з такою програмою: 1) о год. 1-ій з полудня збірка на площі Надії і похід. 2) Відкриття свята на площі (промови, привітн). 3) Хорові продукції чит. хорів. 4) Вправи луговицкія і луговичок. 5) Похід на стрілецьку могилу на Лисині. 6) Поворот до міста. Свято відбудеться без огляду на погоду. — Бережани дня 22. травня 1928. За Виділ філії Т-ва „Просвіта" в Бережанах: Осип Замощак член виділу, д-р Михайло Західний голова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі темісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 3—?

ДО ЗАМІНИ парохія біля великого міста, де є середні школи, за іншу відповідну. Ближша відомість в редакції Жіночої Долі, Коломия, вул. Нова 1. 3—3

ІНСТРУКТОРКА шукає деякий час вакацій. Ласкаві зголошення до адміністрації „Діла" під „Матуристка учит. семінарії". 2245 2—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 3. 86-?

ШУКАЮ посади дяка. Знаю співи як церковні так і світські. Обіцую посаду в повітовім місті Галичини. Адресувати Адміністрація „Діла" для 33-12. 2271 1—3

ЩІПЛЕННЯ ВІСПИ відбуваєтьсяпо-щодоло для в виїмком пятниці від год. 9—10 і 3—4 попол. в Повітовій Материнській при вул. Ходорівського ч. 15. 2276 1—10

ПОТРЕБУЮ огородника, жонатого і ключника. Тишовницький, Довголука п. Любінці. 3—3

10 МОРҐІВ чорнозему окаційно на продаж по причині виїзду. Околиця Козової повіт Бережани, 4 км. від міста і залізничої станції. Будинки підком нові. Ближші інформації: Йосиф Пітель, Тригубово, почта Козова. 2272 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 18—24

ЦИВІЛЬНИЙ ЗЕМЛЕМІР

негайно потрібний на сталий побут — запевнене minimum 1000 зол. в місяць, мешкання є.

Ближші інформації подасть Адміністрація „Діла". 2—2

Важне для літників! БЮРО посередництва мешкань для літників в Косові в Карпатах, подагоджує всі поручення підворотною поштою для цілого повіту.

„ПАПА" ФАБРИКА ПАПИ І АСФАЛЬТУ Львів, вул. Панєнська 33 Телеф. 24-23 — доставляє по фабричних цінах: дахову папу, ізоляційну папу до фундаментів, асфальт штучний і природний, смолоскини виконує всілякі 2265 асфальтові роботи. 1—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ! ПІДЛІСНІВ (залізнична станція між Микуличином а Татаровом) Вілла над Прутом, три хвилі ходу від станції. Покої з кухнею і без кухні до винайму від 25. червня 1928 вище цін максимальних. Чудова гірська околиця. Два кільометри до Хомяка, Вигідна точка всяких прогульок. Зголошення слати під адресою: Стефан Юрчинський, Підлісній, почта Микуличин або Іван Топольницький ст. радник скарбу Тернопіль. 2270 1-1

ПОЗІР! ПОЗІР!

Верховина! — Львів! — Стрий!

Управа Коон. Народний Дім в Сколім улаштовує дня 3. червня п. р. ВЕЛИКИЙ НАРОДНИЙ ФЕСТИН на прегарній площі „Дубрівка" з різнородною програмою, фантова льотерія і поциси Лугів і Соколів. Прибувайте! Дохід на будову Народного Дому. Присилайте фанти до льотерії. На випадок непогоди фестин відкладає Управа до слідуючої неділі, то є 10. червня. 2263 1-1

Подяка.

Управа Кооперативи Народний Дім в Сколім, складає отсим щиру подяку Вп. п. Гр. Ганущакові — Видавництво „Русалка" і Вп. пані О. Левицькій — Фабрика пасти „Елегант" у Львові за щедрі дари на Український Ярмарок улаштований 1. IV. 1928 на ціль будови Народного Дому в Сколім. 2261 1-1

Подяка.

Високоповажаному Панові Докторові Вол. Білозорові, лікареві в Коломиї, висказую цею дорогою найглибшу та найщирішу подяку за безкорисне та надзвичайно уміле вилічення мене і моєї дочки в тяжкої та грізної недуги, і за шістьтисячне невтомне піклування. В критичному часі і по кілька разів навідувався. Йому тільки можемо завдячити те, що живемо. За таку, прямо, посвяту ми тільки можемо ще висказати сердечне „Спасибіг".

Олена Витвицька.

Коломия 20. травня 1928.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавництво Спілки „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

ч. 116 (11.369). Львів, неділя 27. травня 1928. Рочинна оплата заграничною пересилкою. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Анальогії.

Львів, 26 травня 1928.

Стоїмо під свіжим вражінням виленського присуду. 37 білоруських інтеліґентів засуджено на 200 літ тюрми, а в тому числі 4-ох б. послів на 48 літ тюрми. Вся польська преса (з деякими загальниковими застереженнями „Роботніка") висловлює вдоволення з цього приводу. Прибічний орган кожночасного польського уряду „Іл. Курєр Цод." пише на маргінесі виленського присуду:

„Вкінці признано гайдамацьку роботу тих „суверенів" (себто б. послів), тих „репрезентантів народу", а одночасно удержавників чужої держави і зухвалих, позбавлених усяких скрупулів агітаторів перевороту на згубу Польщі, в якій здобули горожанство (сік!) і яка їх живила (сік!). Вкінці прийшла кара за ті вчора, на яких темпе, нужденне окраїнне населення заохочувано просто до убійств і грабіжі, вчора, про яких звіти читали ми з переляком і здивуванням, що уряд держави, яка хоче жити, толерує таку агітацію. Вкінці скінчилася толерація! І під цією умовою не сміє вернути. Мусимо раз на все зірвати зі системою толерації супроти ворожих державі починів усяких радикальних, більшовицьких чи комунізуючих переворотників. Польща має право жити, отже має право й обовязок боронити свого життя проти ворогів. Супроти безоглядних, на все рішених ворогів держави, слід приморювати безоглядні засоби".

Це одна подія з останніх днів. А друга? Друга -- це видача соймом комуністичних послів Сохацького і Владислава Бачинського, який то факт знову найшов вдячний відгомін у польській „патріотичній" пресі.

Ці два факти з останніх днів, як і попередня поведінка польського уряду та практика польських судів, доказують, що в добі „одинокого" єдиновластя наступило загострення боротьби проти комуністичних чи навіть соціяльно й національно емансипаційних елементів.

Вже нераз висловлювали ми погляд, що засаджування комуністичного руху в підземелля нелеґальности не лише є безцільне, але навпаки причинюється до його поширення. Зріст комуністичних голосів підчас комунальних і соймових виборів є найкращим мірилом зросту комуністичних впливів. Довгі літа безоглядної боротьби з комунізмом, тисячі літ тюрми для кольпортерів комуністичної літератури мали якраз протилежний наслідок від сподіваного. Ніщо не мало такого плодотворного наслідку для розросту комунізму, як саме репресії, процеси, тюрма і німб нелеґальщини.

Нелеґальщина ще ніколи не вбила ніякого руху, а навпаки творила тверді основи для його розквіту. Одночасно вона з одного боку усуває громадську контролю над усяким нелеґальним рухом, а з другого створює найбільші можливості підтягати під нього все те, що є невигідне для політичного противника.

Виборчий період переконав нас вайний раз, як під „нелеґальний" комунізм підтасовується всі еманципаційні національні рухи. Вже перед повстанням виборчого блоку непольських народів окрещено саму ідею блоку як „змову" проти польської держави, як організацію протидержавних елементів, як щось, що мусить бути безоглядно побораване в ім'я „вищих" державних інтересів. Навіть більше! Блок непольських народів утотожнювано навіть відкрито з комунізмом, називаючи його більшовицькою інтригою, зверненою проти Польщі. Зовсім природно, що в практиці приморовлювано до блоку й його національно-складових частин майже ті самі методи, що й до комуністичної партії та її відгалужень.

В часі виборів помітна частина голосів упала на комуністичні й комунізуючі списки. І хоч пропорціонально більшу частину голосів здобув комуністичний список на польській національній території, хоч усі комуністичні посли вийшли зі сугопольських виборчих округ, то це не перешкодило польській пресі бити на тривогу, що — мовляв — комунізуються „креси", а тимсамим до них треба приморозити окрему політику. Розуміється, не годиться ховати голови в пісок і треба признати, що й на українській та білоруській території комунізм зробив значні поступи безпосередньо, а головно посередньо.

Так було в Польщі. Два місяці пізніше наступив виборчий період у Німеччині. Анальогічно до блоку непольських народів у Польщі повстав блок національних меншостей в Німеччині і то під проводом поляків. Польська преса з вдоволенням доносила про цей факт і підбадьорювано впливала на творців меншостевого блоку в Німеччині. Те, що в Польщі було більшовицькою інтригою союзом протидержавних елементів, у Німеччині показалося додатнім, доцільним, корисним і справедливим. Певно, що на нашу увагу в тій справі можемо почути сакраментальне „то що іншого", але в дійсности то було одно і те саме хіба з тією різницею, що тут виступали для оборони своїх інтересів багатомільонові частини народів (українці, білоруси, німці і жиди), а там дрібні національні меншости. Цим останнім вільно обєднуватися для охорони свого стану посідання й його розбудови, але великим народам чи вітчим великих народів не вільно цього робити.

З факту повстання виборчого блоку національних меншостей німці не витягали ніяких консеквенцій. Не твердили, що це більшовицька інтрига, навіть голосно не підозрівали Польщу в піддержці цього блоку. Німецькі урядові чинники не вели боротьби з блоком національних меншостей. А всетаки він провалився на цілій лінії. У виборах до німецького райхстагу і пруського сойму *національні меншости не здобули ані одного мандату.* Найчисленніша з усіх меншостей (по польським твердженням майже одномільонова) польська меншість втратила всі три дотеперішні мандати до пруського сойму. Зате видатно збільшили свій стан посідання німецькі комуністи, здобувши у виборах до райхстагу 60 мандатів замість дотеперішніх 45. Видатно впала теж кількість польських голосів, а найцікавіше з того всього є те, що *значна частина польських голосів упала на комуністичний список.* Іншими словами німецькі поляки, довго виховувані під прапорами польської національно-клерикальної ідеольогії, пішли на службу комунізму, своїми голосами причинилися до побіди комуністів. Ясно, що німецькі національні партії мають всі дані твердити, що поляки в Прусії є авангардою комунізму, що це збільшовичений елемент.

І після того всього в польській пресі глухо. Ані одної замітки. Ніхто не завдав собі труду розглянути цей факт, прослідити його і витягнути з нього відповідні консеквенції. Чи справді наступило збільшовичення польського елементу в Прусії, чи може що іншого криється за польськими симпатіями до комунізму?

В цілому світі, а особливо в середущій Европі комунізм з кожним роком робить все більші поступи. Коли у своїй батьківщині комунізм з кожним роком тратить грунт під ногами, то в такій самій, а може й далеко більшій пропорції, наростає він в Польщі, Чехословаччині і Німеччині. Маркантний аріст симпатій до комунізму помічається серед поневолених народів і національних меншостей. Але чи це свідомий комунізм? Ні, у більшости, як не в цілости, це *наглядна форма протесту проти істнуючого стану річей, це вияв невдоволення з істнуючого порядку це протест проти національного і соціяльного поневолення.* Так протестують українці й білоруси в Польщі, так виявляють своє невдоволення „польські креси" і так протестують поляки в Прусії, так виявляють своє невдоволення „німецькі креси".

Зовсім природно, що яличим ліком на цей „комунізм" є усунення причин невдоволення, усунення національного й соціяльного поневолення, привернення повноти прав гнобленим і визискуваним, а не репресії і тюрми. Радість якогонебудь „Курєрка" чи іншого преторіянського органу з приводу виленського присуду робить вражіння нескладного танцю дикуна біля огню, дикуна, що не здає собі справи з всесильности цієї страшної стихії. Найбільше „законними" репресіями і тюрмою можна отомити й знищити одиниці, навіть цілі покоління, але не можна знищити ідеї і нестримного змагання до волі.

Лихоліття нашої школи.

Сумний стан, невідрадні перспективи і наша праця.

Мета сучасної польської політики ясна: взяти в свої руки все шкільництво і при допомозі школи полонізувати молоді непольські покоління. Не багато часу минуло, а вже видно наслідки тої шкільної політики супроти непольських народів, а передовсім українців.

Народні українські школи вже майже всі спольщені: безрадно глядимо на те, що сталося і що діється.

Не забули польські шкільні власти і про фахово-доповнюючі школи. Досі було так, що хто відбув у майстра тригодишню практику, ставав кваліфік. чоладником, опісля робив фаховий іспит і ставав майстром. Тепер не так. Кожний хлопець, що практикує у майстра, мусить тепер ходити до фахово-доповнюючої школи, до якої незабаром будуть приймати лише тих, що покінчили 7 клясу виділову. Ця школа тривав три роки, а хто її не скінчив, **не може** стати чоладником, а тим самим опісля і майстром. Т. зн. незабаром наші хлопці, що не покінчать 7-клясової виділової школи або вищих кляс гімназій, не зможуть бути ремісниками. Але в малих містах фахово-доповнюючих шкіл нема! Тому Міністерство Освіти видало 4. травня 1927 розпорядок в справі уповнення у львівській шкільній окрузі екзам. комісій для кандидатів на челадників. Ті кандидати, що не можуть конкурувати з фахових шкіл доповнюючих, мусять зложити іспит перед одною з утворених комісій у Львові, Станиславові, Дрогобичі і Тернополі. Іспит обіймає: 1) польську мову, 2) науку про Польщу, 3) рахунки, геометрію і т. д. Іспит можна повторювати найбільше два рази. Чи наші хлопці, що вчаться у ремісників по селах і малих місточках, зможуть зробити такий іспит? Ледви. А української мови в Східній Галичині навіть ремісникові вже непотрібно! Міністерство Освіти дуже ревно опікується ремісничою молодю і вони нам мабуть вже не здолають закувати українських фахово-доповнюючих шкіл з правом приложности в тих містах, де їх досі нема. Школи ж без права приложности не будуть мати великої фреквенції, бо учеників таких шкіл мусять здавати іспит в польських школах.

Щодо учительських семінарій, то чисто-українських вже нема, бо у всіх приватних т. зв. українських уч. семінаріях ведеться по польськи наука польської мови, географії, історії, педагогіки і методики, підчас коли в державних т. зв. утраквістичних семінаріях ведеться по українськи лише українську мову і то лихо. Бо, що більше! В українських прив. уч. семінаріях вимагають піантатори навіть на математиці і природі польської термінольогії, а найбільшу увагу кладуть на польську мову й історію Польщі! Таким чином українські прив. уч. семінарії є українськими лише з імени. Тому одинув всіх розпорядок куратора з 9. травня 1925, якого зміст такий:

„Учительські семінарії державні і приватні мають видавати своїм ученикам свідоцтво зрілости такого роду: 1) семінарії з польською мовою викл. видають свідоцтва зрілости з правом навчання лише в польській мові; 2) семінарії з українською мовою викл. видають свідоцтва зрілости з правом навчання лише в **українській мові**; 3) семінарії з польською і українською мовою викл. видають свідоцтва зріл. з правом навчання в обох мовах"

Як сказано, уч. семінарій такого українських нема, є лише самі утраквістичні. Тому не знати, чого цей розпорядок Куратерії хоче. Коли Куратерія per fas et nefas хоче уважати наші приватні учительські семінарії чисто українськими, тоді їх матуранти будуть мати право вчити лише по українських взр. школах, то значить, ліде, бо чисто українських шкіл вже майже нема! А розпорядок цей вийшов перед самими матурами!

Не меншою опікою польських шкільних властей тішаться українські гімназії. Як у всіх українських школах, так і в українських гімназіях кладуть польські власти головну вагу на польську мову. Три роки тому введено у всіх українських гімназіях і в усіх клясах польську мову як обовязкову, хоч до того часу була вона лише предметом звичайно обовязковим або надобовязковим. Вийшло тоді таке, що напр. ученики до 7-ої або 8-ої кляси мусіли вчитися польської літератури і здавати з польської мови матуру. Наше громадянство проти того не протестувало і самі ученики повносили консеквенції. Що з такої поспішної науки була лише мука, а мало користи, це самозрозуміле. Та не хотіло нього зрозуміти Міністерство Освіти, як видно з обіжника Куратерії Шк. О. Л. з 6. грудня 1927. Зміст його такий:

„Медичний Відділ варшавського унів. звернув увагу Мін. Освіти, що деякі кандидати на медич. виділ робили при вступних іспитах **каригідні** похибки ортографічні. З тої причини Мін. Освіти казало перевести в конкретних случаях дохождення (розп. з 19. лист. 1927 ч. II. 15518/27), щоби ствердити, хто завинив, що уче-

лини робять ортографічні похибки в польських випрацьованнях, та щоби винних учителів потягнути до відповідальности. Подаючи те до відома дирекцій взиває Куратерія дирекцій, польоністів і цілі учительські збори, щоби звернули увагу на польську мову та заповідає, що проти винних вжитимуть Кур. Шк. Окр. Льв. з „цалом суровостю ригору". За куратора: Сосьонцкі".

Гей, гей, милий Боже! Наша молодь має знати перфектно дві славянські мови, має добре знати дві славянські літератури, а чи стане їй на те сил? Якби перед війною професори німецьких університетів були супроти поляків придержувалися такого погляду, а яким опо виступив недавній вилів у Варшаві, то мало хто з поляків був би вчився в німецьких університетах! Але то забулося! А тодо взр шанського мед. вилілу, то мабуть краще знання річи, чим мови!

Тепер взялися шкільні власти вирівнати лихо з корінем, як видно з „Принципів щодо приняття учеників до середних шкіл (Дн. ур. з 28. січня 1928). Говориться там між іншим про вимоги з польської мови при вступнім іспиті до 1 кл. гімн. Отже в польських гімназіях мають учителі звернути головно на те увагу, чи ученик говорить поправно польською мовою. В українських гімназіях, кандидати до 1. кл. складають при вступнім іспиті також (теж!) іспит з української мови побіч іспиту з польської мови. Вимоги для обох мов мають бути однакові в обсязі поданім вгорі для польської мови". Т. зн. „учеників, що не володіють поправно польською мовою або не розуміють безоглядно мови в обсязі поданім вгорі для польської мови, не вільно під жадною умовою допускати до середньої школи".

Чи по цім дивогляднім вимагаючим розпорядку українська селянська дитина може дістатися до української гімназії, нехай на те відповість собі кожний сам! Але обовязком нашої соймової репрезентації є виступити проти того розпорядку, як також проти переслідування нашої молоді польською мовою й літературою!

Але польські шкільні власти не перечили ще одної важної справи, а саме бурс. Обіжником з 21. жовтня 1927 зарядила Куратерія Шк. О. Л., що дирекції всіх шкіл мають вислати Куратерії виказ бурс в даному місті, а між іншим мають донести: 1) Чи дирекція має заповедане статутом місце в заряді бурси; 2) Чолиж пі, як дирекція інгерує на внутрішне життя учеників у бурсі; 3) Який вплив має дирекція на обсаду місця управителя бурси, і 4) Які доходи має бурса крім оплат родичів за дітей.

Покищо шкільні власти вдоволяються тим, що тепер, як вимагають українські школи, дуже докладно оглядають умаїські бурси. Але з наведеного обіжника виходить, що можемо мати вони несподівянки!

Про високе українське шкільництво в межах Польщі нема що говорити, бо його нема. Ми стратили на львівськім університеті навіть тих кілька катедр на історично-філософічнім і правничім виділі, які ми за Австрії мали.

Як бачимо, ми стратили на полі шкільництва все, що здобули за Австрії, так, що мусимо зачинати вновь з початку. Коли хочемо жити, мусимо мати своє шкільництво, але створити можемо його лише зусиллями цілого народу. Перед українською інтелігенцією стоїть велике завдання: щоби мозольною працею, самопожертвуванням зацати розбитий народ у цілість і творити з ним і для нього школи від найнижчих до найвищих. Теперішня українська інтелігенція мусить заятися до систематичної органічної праці, мусить прикладом показати, що вона є сілою народу. Віри нам треба, віри в свої сили! А носіями і сіячами тої віри мусить стати українська інтелігенція. Віри і праці треба! Хто зробить найменшу роботу, корисну для загалу, зробить велику роботу, бо з малого творяться великі. Ударів і якусніхів не лякаймося. Мусимо дійти до цілі, коли схочемо до неї дійти!

Суч. Пед.

ЧЕСТЬ НАРОДУ
наказує
забезпечити життя тим, що в обороні його чести віддали своє здоровля.

Шкільні справи.

Деякі важні постанови з нового розпорядження львівської Куратерії щодо вписів та вступних іспитів до гімназії.

1. Приватні школи не мають права приймати приватних учнів та госпітантів. 2. Звичайний речинець вписів припадає на кінець червня, після роздачі річних свідоцтв. Після вакацій можна вписуватися тільки тоді, коли кандидат відповідно оправдає своє спізнення. В нормальному речинці приймає учнів сам директор, на протязі року клясова комісія. Учнів, що були виключені з якоїнебудь школи, можна приймати на підставі постанови Педагогічної Ради або дозволу Куратерії. Приняття до восьмої кляси іншої гімназії можливе тільки на основі дозволу Куратерії. 3. До першої кляси Дирекція може приймати молодь, що до кінця біжучого календарного року скінчить 10 років, а не переступить 14 років, до вищих кляс — молодь відповідно старшу. Якщо учень переступить найвищу норму віку, приписану до даної кляси, може приступити до вступного іспиту тільки за дозволом міністерства; прохання має внести домашня опіка (а не учень сам!) і подати важні причини. Спізнення віку є перешкодою до приняття тоді, коли учень зголошується до гімназії вперше, або наново, після перерви. Тільки хто спізнився через повторювання кляс, тому не можна відмовити приняття. 4. Звичайний речинець вступних іспитів припадає також на кінець червня. У вересні або на протязі першого півріччя можна здавати тільки в такому разі, коли кандидат відповідно оправдає своє спізнення. На протязі другого півріччя не можна здавати іспитів. На іспит у спізненому речинці мусить згодитися Куратерія. 5. Про зголошенні до першої кляси не треба вносити ніяких подань; при зголошенні до вищих кляс треба внести подання до дирекції школи (навіть тоді, якби справу мала рішати Куратерія, прохання має бути звернене до дирекції), а до нього додати такі документи: а) метрику, б) всі шкільні свідоцтва, в) опис життя, написаний власноручно, з зазначенням дотеперішніх студій, г) виказ переробленого матеріялу й лектур, написаний власноручно, д) посвідку, в який спосіб кандидат підготовлявся до іспиту, е) свідоцтво моральности, якщо кандидат скінчив 14 років, є) на домагання дирекції — особистий доказ, ж) свідоцтво щіплення віспи, не давніше, як з перед двох років. Крім того домашня опіка має зложити заяву, що кандидат в біжучому шкільному році ніде не приступав до вступного іспиту. 6. Вступного іспиту вимагається від тих, що вертаються до школи після одноріпної або довшої перерви. 7. Не можуть здавати вступного іспиту такі учні, що: а) переступили дозволений вік, б) хотіли би скоротити студії (перескочити клясу, яку малиб повторяти), в) були виключені з гімназії, якщо не мають дозволу Куратерії, г) не можуть принести свідоцтва моральности, є в судовому слідстві або збуджують сумнів щодо свого поведення, д) що з їхніх документів (опису життя, списку лектур) можна набрати переконання про неанстарчаючу підготовку. 8. Вступний іспит дає право ходити тільки до тої школи, в якій його учень здав; перенесення можливе тільки за дозволом Куратерії. Хто не здав вступного іспиту в одному році, може здавати його до вищої кляси з кінцем того самого року. Зі вступних іспитів не вільно видавати посвідок, хіба шкільній владі або іншій школі урядовою дорогою. Не вільно видавати свідоцтв відходу без оцінок безпосередньо після початку шк. року тим ученям, що їх принято до даної кляси на основі вступного іспиту.

ПОЗІР! ПОЗІР

ПОСОЛЬСЬКЕ СПРАВОЗДАВЧЕ ВІЧЕ

відбудеться в суботу

дня 26-го травня в год. 6-ій вечером у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка Шашкевича ч. 5.

Референтами: Д-р Дм. Левицький, голова Української Парл. Репрезентації і УНДО-вия, посол Ост. Луцький і пос. Вол. Целевич.

Громадянин й Громадянка явіть ся чисельно! 2—2

З парляментарної арени.

Інтерпеляції Українського Соймового Клюбу з дня 15. і 22. травня н. р. внесені у варшавському соймі.

1) В справі безправного завищення старостом в урядуванні начальника громади Борки, пов. Ніско. 2) У справі сторонничого та не скорого полагодження Самбірським старостом внесків проти укоиституювання громадської ради в Сприні, самбірського повіту. 3) У справі недбалого з законами поступування шкільного інспектора в Бережанах, який відмовляється приняти шкільні декларації з громади Ценів. 4) У справі нескорого і сторонничого полагоджування тернопільським воєв. і золочівським старостом внесків проти виборів гром. ради в Струтині та в справі поступования гром. комісаря тієж громади. 5) У справі підступного вимушення підписів на шкільних анкетах судовим посланцем з Нового Села Романом Пасербом. 6) У справі переслідування читальні „Просвіти" в Яцківцях, пов. Зборів органами поліції. 7) У справі поширення прав державних робітників та робітників працюючих в салінах державних, визнатих державою. 8) У справі незгідного з законами поступования шкільного інспектора в Бродах Теофіля Вольського. 9) В справі терорізування членів громадської ради в Дорожеві самбірського пов. постерунковим Монком і Калікою з Луки в справі вибору зверхности громади. 10) В справі розвязання читальні „Просвіти" в Сільці, пов. Дрогобич (Солець). 11) В справі репресій, виконуваних на учителях української національности Воєвідським Урядом у Станиславові. 12) В справі переношення учителів на теренах львівського і краківського воєвідства. 13) В справі кредитової допомоги і відписання грунтового податку мешканцям повіта, потерпівших від морозів та знищеною озиминою. 14) В справі надужиття відділів КОП в Ольхівчику, пов. Копичинці, воєв. Тернопільського. 15) В справі надужиття КОП в громадах Вербівка, Новосілка, Бе-

4. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Суспільні пятання в письменстві.

Ці героїні є скрізь у творах поодиноких письменників, вони мусіли бути і в дійсности, коли більшій частині Білоруси вдалося закріпити національну і політичну незалежність від сусідів та почати велику культурно-національну роботу, що в час, законним ходом подій добре означений, увінчається повною „Перемогаю" робітничого люду над усіми життєвими невзгодами і хвилевими невдачами. І хоч як грізні сліди осталися від колишньої навали ворога і воєнної хуртовини — скрізь від Менска до границі, а всетаки немає у білорусів стільки ненависти до панів, скільки в панів є її для „зрадників" і „бунтівників", для мужика білоруського, що — бувши рабом —

„разьбіу кайданы, пусьціуся ен у сьвет да сонца
і да зор".
Нясець ен волю усім пакрыўджаным народам
нявольнікам зямлі — нясець ен лепшы лес.
То працы вечнай сын, то сын жуды мядолі
Паганаму жмяцьцю паставіу губжы...
(Бядуля — Ясакар: Хто гэта ідзе? 1921.)

У тогож Бядулі є прекрасний вірш з 1914 року п. н. „Мяцежнік":

...Пайду я! Жадаю хмяцелі! Загараліся!
Усім сьветам магу кіраваць я адзінаі
Пачуся у гару! Над зямлей! — Мне полымя!
Крыльлі!
— — — — — — — — —
Я — полат! паустанец! Я — вольны мяцежнік!
Я — славай кірую! Я — сонечны воін!
Я — гром зараткавец! Я — з цемрай ворожай вайою!
Я — волю з жалезных клыкоў вырываю!
Я — гнеу гарапашных! Я — злосьць агнявая!
Я — помста за мора вякчасьця і сълез!
Мне — шаг ад зямлі до нябес!...
Пачуся далека... прапаў...
І ня вернецца сьмелы ніколі...
Яму шлях бунтарскі — зорніца у небе.
Ен — вячасьце, ен — мара адважных людзей,
ен песьня старых і дзяцей.

Коли порівняти цю гаму ідейного захоплення з ненавистю насильників до „бунтівників", то нам ясним стає, що бій досі не втишиться на світі, поки

„Усьціхне бура боек, спрэчак
не будзе ані клясаў, ні народаў,
а будзе усюды вольны творчы чалавек".
(Бадуля: Чырвона-чорная жалоба — 1921.)

Але покищо згідно з провидством „На Гальгоце" (1921)

„Агні і пажары, і кроў, і крыжы, і паходы
І зьдзекі, і гвалты, зьдзічавасці з роду ды у роды, —
Жывуць між сабою, як стады зьвяругаў, народы.
Крыжы залачоным зьяюць на шоуку, ня у сэрцы,
Для славы Магутнага сеюцца гібелі, сьмерці,
Ахвярам на полмях кажуць: канайце і верце!"
Пра катаў-зьвяроў ніхто гымны складаюць і песьні
І вечна пяюць, нібы жаўранкі у раннюю весну...

не звертати уваги на всі отсі болючі питання народнього життя-буття, міг би тільки теоретик пустослов (фразер), що взагалі ніколи нічого і ні-кого не любив. Але свідки царских часів і великої світової війни бачили, як певний у свою силу насильник чи наїздник гордо хапав у свої руки владу і бундючно творив усяке насилля над людом іменем ніби якоїсь вищої правди, ніби його майбутньої користи. За насильником ішов насильник, а кривда насилля заронювала в серця і душі слабих обиджених жадобу сили, щоби нею провести новий закон волі гнетених і обиджених. Право насилля з боку сильних над слабими породило закон помсти, що постійно жевріє в душах обиджених і кривджених. Ось і природний шлях до революції, до збірного пориву до волі, до кріввавої борні за право повноти життя, за волю... Беззаконня насильників закликає наслуваних щоденно до саможертви відпору, до зриву, до мученництва одиниць-громадян в імя кращої будуччини народу і людства.

Ці почування і чини передає Зьмітрок Бадуля (Ясакар) у збірках „Буралом" 1924, „На зачароваиых гонях" 1923, особливо в образках: „На зачарованых гонях", „Панскі дух", „На балоце", „Аднаго разу у нядзелю", Дванаццаці годнікі, „Пад родным небам 1922 і „Абразкі" (1913). Перед нами творче життя поета-громадянина на протязі яких 12 літ. Бадуля — співець бідноти і гнетеної країни. Він ясно бачив (1913), що для народу недержавного, підчиненого чужій волі і виставленого на визиск з боку пануючої нації — одиноким виходом є воля. Але в міру розвитку подій він бачить, що за добро збірноти нуждарів і бідняків, за добро гнетених і визискуваних може дбати тільки ця збірнота сама, чи пак він ідеольогічно виводить і обосновує законність диктатури пролетаріяту. А що бідняків-незаможників є більше, то навіть на основі права „більшини" вони мають становити про устрій держави.

(Продовження буде.)

Трускавець.
Д-р С. Мішель сен.
орд. як у мацуло-гу реві у віллі „Сантовія".
Недуги внутрішні і перемін матерії. Діятермія. Кварцова лямпа. Електричні купелі, Електризація.

режанка, пов. Борщів (Терноп.), 16) В справі надужить і неправильностей в К. О. П. у селі Васильківці, пов. Копичинці (Тернопіль). 17) У справі заволікання громадських виборів у громадах: Васильківці, Габарівка і т. д. пов. Копичинці (Терноп.). 18) У справі надужиття при громадських виборах у громадах: Пнівці Зелені і Гужтин, пов. Борщів (Тернопіль). 19) У справі надужиття і насильств поповненних управою громади в Шершенівцях, пов. Борщів (Тернопіль). 20) У справі замкнення 5 клас української гімназії в Станиславові. 21) В справі неслушного та незгідного з законами виміру доходового податку скарбовим урядом в Збаражі. 22) В справі незгідного з правом та конституцією відібрання інвал. ренти Павлові Гроні і Юлії Гасяк зі села Низьколизи, 23) В справі непереведення досі виборів громадської зверхности в с. Низьколизи пов. Бучач. 24) В справі виборів громадської зверхности в Купновичах Старих, пов. Рудки. 25) В справі громадської господарки та виборів до пром. ради в Розджаловичах, пов. Рудки. 26) В справі нелегального урядування громадських комісарів в пром. Потеличі і Верхрата, пов. Рава Руська. 27) В справі відбудови для робітниці Агафії Манько в с. Печигори, пов. Сокаль. 28) В справі концесії на гуртову продаж соли для Кооперативи „Українська Торговля" в Рава Руській. 29) В справі впровадження в урядування громадської зверхности в Гоголеві, пов. Сокаль. 30) В справі невпровадження в урядування нововибраних рад і їх зверхностей в Гимирах, Переспі, Тудорковичах, Войславичах, Старогороді, Клюпові, Боянцях, Опільську, Маджарках, Угринові, Ястребівці, Конотопах та інш. 31) В справі неправних заряджень з боку староства в Сокалі щодо виборів управи Селянської Спілки в сел. Ястрібці. 32) В справі незузасаднености розвязання пожарно-гімнастичного товариства „Сокіл" в Стоянові. 33) В справі виборів і ненормальних відносин в громаді Сидорів, пов. Копичинці, терноп. воєвідства.

Крім того нагле внесення в справі замкнення 5 клас української гімназії в Станиславові.

(Власні телефонграми з 25. травня 1928.)

СПРАВА ВИБОРЧИХ ЗЛОВЖИВАНЬ.

Велика промова пос. д-ра Блажкевича.

(ік) Сьогодні відбулося засідання адміністративної комісії, присвячене внесеним непольських клюбів, ППС, і Визволення в справі виборчих зловживань. На засіданні комісії був присутній міністр внутр. справ ген. Складковський і директор політичного департаменту д-р Світальський. Першим говорив від ППС пос. Прухлік, який висловив сумнів, чи евентуально вибрана надзвичайна комісія відкрие всі зловживання, тому, що урядовці навіть звільнені від урядової тайни будуть боятися піти на шкоду зізнання. Пос. Соболевський (І-ка) твердив, що уряд має право брати участь у виборах, за це скарги непольських народів ображені на ефект закордоном. Посол Єремій (біл.) у довшій промові оповідає про шикани й переслідування супроти непольських народів підчас виборів, про конфіскати друків, уневажнювання кист, натиск на війтів, арештування кандидатів, бунт. поспів, про чуда в виборчих урнах та всякі інші протизаконні дії адміністрації. Опісля прийшов до голосу посол д-р Блажкевич (Український Клюб), який виголосив близько одногодинну промову. Він полемізував головно з послом Верчахом (ендек), який на останньому засіданні закидав урядові за велику лагідність супроти непольських народів, яких звів усіх під знаком комунізму, та з пос. Соболевським (І-ка). Пос. д-р Блажкевич звернув увагу, що сила комуністів у Польщі є якраз на корінно польських землях, а успіх сельроба полягає виключно в його демагогічній ліцитації з УНДО-м, що до чисто національних кличів. Лише тому, що Сель-робові вдалося вмовити у неосвідомлені маси, що він є більш націоналістичний від У. Н. Д. О., вони зискали певний успіх на Волині. Комунізм у нас немає сили, а якщо має, то лише на ґрунті національної негації відносно чинівницької влади. Опісля промовець збивав тезу, начебто блюк національних меншостей мав який небудь погляд на закордон. Доказував потребу блюку несправедливістю існуючої виборчої орднації. На доказ технічного характеру звернув увагу, що клюби, вибрані з блюку 18, зараз після виборів розійшлися на сеймовому терені. За це на приклад до Українського Клюбу є дуже близький клюб українських радикалів вибраний з іншої листи. Щодо твердженя про чужу експозитуру і т. д., то це абсурд. Український нарід, який живе в такій многомільйоновій масі під Польщею провадив, провадить і буде провадити самостійну політичну боротьбу, на яку ніякі чужі сили не можуть мати впливу, бо тут річ ідє про засадничі національні ідеї. Тому підтасування національно-політичної боротьби українців під якінебудь чужинецькі закиди є сліпою політикою страуса і тому безвигляднї є всякі репресії проти цеї боротьби. На приклад промовець виказав фактичний мінімальний сукцес І-ки. Потім відчитав низку документів, як яскраві докази проти виборчих зловживань. І так: обіжник надвірнянського старости до шкільних інспекторів і шкільних інспекторів до управителів шкіл, із жаданням піддержувати І-ку. Опісля виявив документ домагання тайности виборів, наводячи приклад, де виборцям давали навіть посвідки, що вони голосували на І-ку. Врешті третій приклад уневажнення пятого мандату в тернопільському окрузі в неприсутности уповноваженого 18-ки. Найближче засідання адміністраційної комісії в середу. Тоді мабуть забере голос мін. Складковський.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) Нинішне засідання бюдж. комісії знову присвячено дебаті над справою урядничих підвишок. Внесок ендеків про підвишку урядовцям на 25 проц., який мали би найти через счеркування ріжних видатків, відкинено, як внесок демагогічний. Натомість прийнято вставлення нової статті до скарбового закону, якою сойм дає можність урядові виплачувати далі урядовцям 15-проц. додаток до урядових платень. Прийнято скарбовий закон і таким робом покінчено працї бюджетової комісії.

СЕНАТСЬКА ЗАКОРДОННА КОМІСІЯ.

(ік) У сенатській закордонній комісії промовляв сьогодні міністр закордонних справ Залеський. Його експозе знову було викладом миролюбивости Польщі, причому міністр доказував загальне угрунтування у світі мирових тенденцій, зарівно серед побідників, як серед побіджених. Особливо важливим уступом із промови міністра був натяк відносно Німеччини, що повернє до ліберальної господарської політики, якщо її будуть триматися інші народи. Зрештою його промова не внесла ніяких цікавіших моментів.

Останні вісти.

(Власні телефонграми з 25. травня 1928.)

КОРОЛЬ АМАНУЛА НА КОРАБЛІ „УКРАЇНА".

(ік) В найблищому тижні кор. Аманула виїде з Туреччини на радянському кружляку „Україна" до порту Батум. Відсіля через Тегеран поверне до батьківщини.

СПРАВА КРЕДИТІВ В БАНКУ ГОСПОДАРСТВА КРАЄВОГО.

(ік) Нині повідомлено посла Ост. Луцького, що кредити, які Банк Господарства Краєвого виповів українській кооперації, мають бути сплачувані так, що в день платности вексля мається заплатити 25 проц. готівкою, решту пролонгується на 3 місяці. В тім часі українські інституції повинні старатися про кредити в Банку Рольнім.

ПРОЦЕС АЛЬЗАТСЬКИХ АВТОНОМІСТІВ.

(ік) У місті Кольмар (Альзація) покінчився процес альзатських автономістів, яким закинено державну зраду через змагання відірвати Альзацію і Льотарингію від Франції. — Кількох обвинуваченних присуджено на кару одного року вязниці. (Цей процес і ця кара тим яскравіше унаглядняють ріжницю, яка є поміж французькою політикою відносно альзатців, та польською відносно тих білорусинів, яких у Вильні присуджено на 12 літ тюрми.)

ЖЕРТВИ ОДНОГО ГРОМУ.

(ік) Недалеко Беоліна підчас бурі гоїм ударив у дерево, під яким сховалися дівчата. Наслідком удару грому 8 дівчат згинуло на місці, 3 тяжко ранені, а 5 ранених лекше.

ПОБІДНИЙ ПОВОРОТ „ІТАЛІЇ".

(ік) Воздухоплав „Італія", який скинув учора над бігуном італійський прапор і папський хрест, находиться у поворотній дорозі до Шпіцбергену. З огляду на противні вітри воздухоплав летить дуже помало.

АРЕШТИ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ У БЕРЛІНІ.

(ік) В справі арештування учасників злоду польських комуністів у Берліні повідомляють, що поміж арештованими є комуністичний посол Сохацький і бувш. посол Н. П. Х. (Незалежна Партія Хлопська) Балін).

ПОЛОЖЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) Поміж партіями йдуть уже переговори про створення нового німецького уряду. Німецькі демократи і мін. хліборобська партія ведуть переговори про обєднання, а з другого боку йдуть намагання обєднатися всім хліборобським партіям в одну велику парл. фракцію. Таксамо партія Штреземана й демократи змагають до створення спільної демократичної фракції. Беруть під увагу або залишення Маркса на становищі канцлера, або кандидата соціалістів Бравна, нинішнього пруського премєра. Зміна чи лише реконструкція кабінету послідує зараз після Зелених Свят. Беруть під увагу або центро-лівУ коаліцію, або т. зв. велику коаліцію.

По широкому світі.

Німецький уряд заголосить свою димісію аж 11. червня.

До Парижа їде англ. премієр Болдуін, щоби оглянути цвинтарі, де похоронені англійські жовніри, що впали на франц. фронті.

На Криті висадили в воздух 17 скринь нарушених землетрусом; населення покинуло сусідні села.

У бою між федеральними військами і революціонерами в Мексику, м. Ель-Портера, тяжко ранена отаманша повстанців Агрипіна Монтес.

Біля Охріди, на югославянсько-грецькім кордоні у бійці між югосл. жандармами і відділами комітаджів убили 5 осіб.

Великі маневри Райхсвери призначені на 17. вересня на Шлеську; у них візьме участь Гинденбург.

Вальдемарас заявив в інтервю з „Дейлі Телеграф" у Льондоні, що Литва може порозумітись із Польщею лише за ціну Вильна.

Банда друзів в околиці Бейрута напала на військову станицю; 12 убитих.

Гіманс заявив у бельгійській палаті, що союзні держави не згодяться без спеціальних компенсат на речинцеву евакуацію Надренії.

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во охорони военних могил подає до відома повний список установ і громадян, що зголосилися на опікунів стрілецьких могил і прислали на це по 15 зол (за кожну могилу). Ось ці установи і особи: 31) Волоська Церква — 3 могили, 32) Володимир Паньків — 1 могила. 33) Проф. М. Посацький — 1 могила. 34) Д-р Волод. Бабій — 1 могила. 35) дир. Петро Постолюк — 1 могила. 36) Надінси, М. Капуста — 1 могила. 37) Ярослав Скоплик — 1 могила. 38) Повітовий Союз Кооператив. Радехів — 1 могила. 39) Михайло Коцюбка, Грималів — 1 могила. 40) Микола Білецький, Пацików — 1 могила. 41) Олександер Притика Закшевек ад Торунь — 1 могила. 42) Д-р Степан Федак — 2 могили. 43) Т-во „Українська Бесіда" — 1 могила. 44) Читальня гр.-кат. духовної семінарії — 1 могила. 45) Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка — 1 могила. 46) о. Д-р Йосиф Сліпий — 1 могила. 46) Д-р Макарушка Любомир — 1 мог. Досі вже зголошені опікуни для 68 могил.

— **Арештування й ревізії.** Дня 22. ц. м. перевела поліція ревізію в помешканні д-ра Томи Воробця, що саме повернув перед кількома днями з Праги, де покінчив медичні студії. По переведенні ревізії поліція арештувала д-ра Воробця і продержала його один день у поліційних арештах. Після провірення ідентичности особи арештованого, що тривало, як бачимо, доволі довго, випустив д-р Воробець на волю.

— **„Рідна Школа" в справі стрілецьких могил.** звернулась до своїх 400 кружків і

Навіщо вражати очі?
вже можеш свої
ВЕСНЯНКИ
прегарно усунути
МАСТЕЮ та МИЛОМ
Лєшніцера
в аптеках і дрогуеріях масть 3/15, мило 2/30 зол. — Де не можна дістати, замовляти просто від фірми:
Аптикар Драич і С-ка, Бєльско.

із покликом, щоби всі її члени памятали підчас Зелених Свят про память полеглих борців. Кожний кружок „Рідної Школи" повинен взяти в опіку бодай одну стрілецьку могилу і переслати негайно потрібну на це суму. Крім цього кружок повинен подбати, щоби місцева молодь прибирала та вдержувала їх у доброму стані.

— **Франківське свято** улаштовує читальня „Просвіти" ім. Франківським передмістю у Львові, в неділю 27. ц. м. в год. 7-ій веч. У програму свята входять реферат та хори під проводом п. Т. Купчинського. Вилід прохає громадян численно явитись.

— **Нове диво.** Пишуть нам з Косова: У ночі з 21-го на 22-го п. м. упав у Косові дощ, що мав у собі якусь домішку, від якої калабані на дорогах були повні чорної дощівки, а краяни обведені жовтою сіркою. Наш дописувач переслав нам порошок назбираної чистої, жовтої сірки, яку можемо передати знавцям, що цим явищем цікавляться.

— **До відома безробітних інтелігентів.** Окружний фонд безробіття у Львові подає до відома про обмеження заведені у видачі допомог. Виключені від допомог є: 1) самотні (без родини), що одержували допомоги через 9 міс. і 2) жонаті безділні, що одержували допомогу 15 міс. без упину.

— **Для влекшення еміграції** буде поширена сітка інформаційних емігр. бюр у всіх воєвідствах. Таких бюр має бути 100.

Зі спортового життя.

Турнір за чашу і 3 нагороди по найновішим англійським правилам грн.

В оба дні латинських Зелених Свят улаштовують 4 львівські А-кл. клюби, а саме: Лехія, Спарта, Екран і Україна, змагання за чашу і 3 нагороди. Тому, що в Англії вийшли нові приписи гри в копаного мяча, які в нас ще цілком незнані, клюби рішили змагатись по новим правилам. Замітніша ріжниця лежить у тому, що границе відділене лінією на 27 м. від воріт і кожна провина на цім полі карається карним копом, однак не з 11 метрів як дотепер, а з того місця де провина наступила. Ціль — приневолити грачів до делікатної гри. Змагання відбудуться на площі Сокола-Батька в такім порядку:

Неділя 9.30 Лехія—Екран, 11.15 Спарта—Україна, в понеділок побідники і побіджені в тім самім часі і роздача нагород. Чашу можна оглядати в фірмі „Маратон" при Академічній вулиці. — Ціни вступу: степениця 2 зол., вступ на границе 1,50 зол., для молоді 1 зол.

З концертової салі.

Леопольд Мінцер.

Фортепіановий вечір піяніста Леопольда Мінцера, який відбувся в першій половині цього місяця, можна сміло зачислити до передових концертів цьогорічного сезону. Засвідчив цей концерт заразом, що Мінцер незвичайно скоро закінчив кристалізаційний процес своїх першорядних як чисто піяністичних, так і духових прикмет і кличеться якнайповажніше змокругленою, а при тому маркантною індивідуальністю.

Довесті обсягнета програма вечора обіймала твори різних стилів та напрямків, але у львівній части спиралася на класичну та романтичну літературу. Зокрема з признанням треба відмітити до уміщення в програмі сонати Д-дур Гайдна, якого фортепіянні твори полишаємо, на жаль, аже тільки більш-менш пересічному виконуванню учнів музичних шкіл і хіба ще тільки його Ф-моль варіяції можна іноді подибати на концертових програмах. А тимчасом ми бачили, скільки то цінних вражінь змогла викликати та промінюча безжурною веселістю соната в такій інтерпретації, яку подав нам піяніст. А скільки глибини криється в Ад-дур-ладзію в інших Д-дур сонат того композитора, яке в просто геніяльній еволюції обмежується до промінистого двохголосся! Л. Мінцер дав нам кілька цінних прикладів, що обновлювати стереотипних концертових програм можна осяг-

нути не тільки виконуванням нових незвичних, але й давніх, нераз неслушно призабутих творів, які викликують такий ефект, начеб в душну атмосферу сучасних музичних змагань вмішано якимсь свіжим, запашним гірським повітрям.

В пальцях трьох сонатах Скарлятіїв в опрацюванні Тальєфєра виявив себе і Л. Мінцер мистцем мініятури. Перед нашими очима пересунулись наче три чудові образочки, зафіксовані в коштовній емалі. Не зважаючи на дозолі скоре темпо, тонкість рисунку та гармонії красок вийшли в непорочній чистоті. Першу частину програми закінчила могутня Вельштайнівська соната Бетовена. Хоча інтерпретація першої частини стояла безумовно високо і не зважаючи на осягнення максимального темпа, ні в чому не заломлялася, то однаке першенство признав би я незвичайно поглибленій і пережитій інтерпретації останньої частини, в якій піяніст незвичайно сильно та переконуюче перевів контрасти могутньої, майже грандіозної теми Ц-дур з настроєною на тон майже якобись жорстокої сили теми а-моль.

В другій частині програми виконав піяніст дві імпресії Дебіссі: „Остров щасливих" та „Штучні вогні" і незвичайно граційний безпретенсіональний та проте не дешевий вальчик, дальше три мазурки Карля Ратгавза і довгу низку творів Шопена. В мирсіях Дебіссі явився Мінцер досьолі богато колоритну, не попадаючи при тім, як це часто діється, в імперфумований, солодкавий тон. Його інтерпретація Дебіссі змагає радше до надобування в невловимих хвилі Дебіссівської музики чогось тривкого. Поклін у сторону модерної муси віддав піяніст виконанням 3 мазурків Ратгавза. Підходити до того роду творів з критеріями Шопенівських мазурків не можна. Шопен вичерпав так всесторонньо ту форму — хоча рівночасно її до певної міри ідеалізував що можна його хіба наслідувати а ніколи продовжувати. Все таки бачимо в останніх часах і того роду спроби, зокрема у Шимановського, який впроваджує до них примітиви народньої мельодики в більш перевісній формі. Цікавою спробою в оживлені форми мазурка є і твори Ратгавза. Найліпший з них безумовно другий, в якому він намагається в переконуючий спосіб зблизитись до народнього примітиву в перетушованім вигляді, але при тому не попадає в непримітивний для мазурка імпресіоністичний тон, як це бачимо подекуди у Шимановського.

Концерт закінчився зразковим і високо артистичним виконанням инших творів Шопена. Інтерпретацію піяніста піхувала не так „фотографічна" докладність у відношенні до приписаних „традицій", як радше змагання до охоплення й підчеркнення що довело подекуди може й до перебільшення (як напр. у прелюдії б-моль) найбільш характеристичних моментів. Загально піяніст мав того вечора повний успіх і він здобив довід, що є самостійно відчуваючою індивідуальністю.

Василь Барвінський.

Театри.

Міський великий театр:

26-го г. 3·30 попол. „Тартюф" Моліера.
26-го г. 7·30 веч. „Казки Гофмана", Офенбаха.
27-го г. 3·30 попол. „Подруга Льолі", Збенжовського.
27-го г. 7·30 веч. „Пошта Йонткова", Залевського.

Міський „Театр Новин":

26-го г. 8. веч. „Молодість у маю".
27-го г. 3·30 попол. „Леді Шік".
27-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Апольо": „Княжна хитруня".
„Лев": „Венера з Венеції".
„Палас": „Жертва кабарету в Гонг-Конг".
„Фатаморгана": „Непільнича шейка".
„Байка": „Верден".

ОПОВІСТКИ.

Концерти Модеста Менцінського:

26. V. у Борисаві, салі „Народ. Дому".
28. V. „ Самборі „ „Сокола".
30. V. „ Дрогобичі „ „Сокола".
31. V. „ Стрию „ „Народ. Дому".
2277 1—1

Львівський Просвітянський Театр:

Яворів:
26. V. Гейша.
27. V. Еспанська Муха.
28. V. Мотте-Ґанеф.
29. V. Воєнний Похресник.
Немирів:
30. V. Ой не ходи Грицю.
31. V. Графиня Маріца.
1. VI. Гейша.
Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рожнятів:
27. V. Вій.
28. V. Воскресення.
29. V. Вихрест.
30. V. Вій.
31. V. Гейша.
4. VI. Циганка Аза.
Рівне:
1. VI. Вій.
2. VI. Барон Кімнель.
3. VI. Гейша.
Брошнів:
5. VI. Циганка Аза.
Болехів:
6. VI. Барон Кімнель.
Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.
Снятинсько Вижнє:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.
Сколе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 3—?

З нагоди одинадцятьліття роковин оснування Українського Генерального Комітету в Київі дня 22. травня 1917 року в день Військового Свята Української Армії буде відправлена в неділю дня 27. травня 1928 р. Панахида за полеглих в боях за волю України в церкві Преображення в год. 12·30 в полудне, а в православній церкві при вул. Францішканській в год. 5-тій пополудні, на яку проситься станути всіх Священників і бувших полевих духовників а до співучасти всіх бувших Товаришів зброї і все Громадянство. 1—2

Управа Філії державної гімназії у Львові подає до відома, що: 1) Шкільний рік кінчиться богослуженням і роздачу свідоцтв дня 28. червня. Цьогож дня відбудуться виписи до клас II—VIII. 2) Приватні іспити клас I—VIII і вступні іспити до клас II—VIII начинаються дня 18. червня в год. 8. рано. Подання до вступного іспиту мають мати метрику, останнє шкільне свідоцтво, свідоцтво моральности, якщо учень в останньому шк. році не ходив до ніякої приходної школи, посвідку щіплення віспи, виказ переробленого матеріялу і curriculum vitae; треба їх складати в Управі найдальше до 15. червня. Дозвіл на вступний іспит до VIII. кл. дає Шкільна Куратория і туди треба спрямувати подання. 3) Вступні іспити до I. класи відбудуться дня 30. червня в год. 8. рано. Зголошуватися треба в Управі найдальше до 28. червня, складаючи там метрику, евентуально шкільне свідоцтво зі вселюдної школи і посвідку щіплення віспи. — **Управа.**

В річницю смерти бл. п. Симона Петлюри заходом Українського Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові відбудеться в неділю 27. травня н. р. в год. 5. пополудні в православній церкві при вул. Францішканській Панахида на українській мові.

Конкурс на стипендію. Краківська Філія Спілки Інжинірів та Техніків українців-емігрантів в Польщі цим оголошує конкурс на стипендію ім. Головного Отамана С. В. Петлюри. Стипендія в розмірі 120 (сто двадцяти) золотих польських місячно з початком шкільного року 1928/29 року має бути уділена студентові металюргічного відділу Краківської Гірничої Академії на таких умовах: 1) Українець (емігрант має перевагу). 2) Закінчена середня освіта. Треба представити свідоцтво зрілости (згідно завірену нотаріяльну копію) на право вступу до Гірничої Академії в Кракові. 3) Життєпис з зазначенням матеріяльного стану. Останній речинець вплину прохань 10. червня 1928 р. Прохання належить надсилати на адресу: S. Suchodol, Oddział Ukraińskiego Komitetu Centralnego w Krakowie ul. Zwierzyniecka 6., Hotel „Wiktoria". — **Управа Філії.**

Українська Господарська Академія в Чехословаччині відкрила запис студентів на перший курс 1928/29 академічного року на факультети: агрономічно-лісовий, відділи агрономічний та лісовий; інжинірний, відділи гидротехнічний та хеміко-технольогічний; економічно-кооперативний, відділи економічний, кооперативний та статистичний. В студенти Академії приймається осіб, що мають укінчену середню освіту. Курс навчання чотирьохрічний по програмі високих технічних шкіл. Навчання і складання іспитів безплатне. Особи, що закінчать Академію, одержують титул інжиніра відповідного фаху. Прохання про запис, разом з документами, подавати на імя Ректора Академії, на адресу канцелярії Академії. Канцелярія Академії висилає програми й проспекти безплатно. Адреса: Ceskoslovensko, Podebrady, Ukrajinská hospodárská akademie.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШУКАЮ посади дяка. Знаю співи як церковні так і світські. Обійму посаду в повітовім місті Галичини. Адресувати Адміністрація „Діла" для 33-12. 2271 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю зависна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую брилянти, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3 87-?

КУПИМО! Комплєти „Діла" за 1886, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1922, 1923. — **„Громадський Голос"** 1925, 1926. — **„Загроза"** комплєт. — **„Наше Життя"** (Ходи) 1921, 1925, 1926. — **„Свобода"** комплєт за всі роки. — **„Український Голос"** (Перемишль) комплєт. Оферти слати на адресу: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 2235 2—2

ЩУКАЮ мешкання 2—3 покої кухня. Чинш з гори після умови. Зголошення до Адм. „Діла" під О. Г. 2238 3-3

ВИНАЙМУ покої на літо. Віддалення 2 клм. від головного джерела Романів-Здрій. Денне удержання 6 зол. з мешканцем. Волянська, Дошно поч. Романів-Здрій. 2281 1—2

ЗГУБЛЕНУ військову книжку, виставлену ПКУ. у Золочеві на ім'я Кіндрат Костюк ур. 1892 в Богутині п. Збоїв, уневажнюю. 2235 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ самостійної сили до конфекції дамських суконь і плащів. Зголошення „Родогая" Ринок 42. 1—2

ГЛЯДАЮ старшої практичної женщини, яка занялася би кухнею і сільським господарством, о. Роздольський, Звенигород, пч. Старе Село. 2280 1—1

УРЯДОВЦЯ — здібного до ведення канцелярії, читальні і кооперативи потребує філія „Просвіти" в Добромилі від 15. червня. Початкова платня 100 зол. Зголошення слати до о. Горашського Т. Добромиль. 2276 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя
Д-р Софія Парфанович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4
при вулиці Домагалічів 2. 2-3

Д-р М. ВАХНЯНИН
ординує **в Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 4—14

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 19—24

Від 15. травня відкритий ПАНСІОНАТ
„Подолянка" в Трускавці
Сонячне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Замовлення приймає Т. Дмитеркова. 2242 2-6

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14-карат. золота з рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

ПРИВ. ГІМНАЗІЯ ЖІНОЧА
д. ЛЕВІНА
в Бродах
гуманістичного типу, оголошує
КОНКУРС
на всі учительські сили.
Бажана комбінація предметів. Вимагані повні кваліфікації взг. право навчання на р. 1928/29. Платня як в державних Заведеннях з 15% додатком. Подання з відписами свідоцтв і докладним життєписом вносити до Дирекції гімназії до 10. червня 1928. 1—1
2275

ПАНОВЕ!
що дбають про своє здоровля, купують найчистіші, найлінші, найтонші і завсігди свіжі презервативи тільки у фірмі
С. ФЕДЕР — Львів, Сикстуська 7.
Тувим зол. 4, 6, 9 і 12. Висилка почтою підкон дисп. 1708 а) 4—4

НОВОВІДКРИТІ
Найбільші в Польщі
ЗАВЕДЕННЯ РЕҐУМОВАННЯ
і ВУЛЬКАНІЗАЦІЇ САМОХОДОВИХ ОПОН
Інж. Иосифа Ціффа
2138 **У ЛЬВОВІ** 4-5
вул. Сонечна 44
приймає опони до регумування т. є. накладання протекторів з сирої гуми як також до вулканізації всіляких ушкоджень. Фахові сили з Парижа. Купується уживані опони. **Телефон 47-53.**

„ПАПА" ФАБРИКА ПАПИ І АСФАЛЬТУ
Львів, вул. Панєнська 33
Телеф. 24-23 — доставляє по фабричних цінах: дахову папу, ізоляційну папу до фундаментів, асфальт штучний і природний, смолоскипи виконує всілякі асфальтові роботи. 2265 2—3

ПОВІТОВА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
як кооперативний центр повіту
в Яворові
оголошує
КОНКУРС
на директора Організатора. Вимоги: Вища фахова освіта, знання книговодства, довша практика при ПСК. на самостійнім веденню організаційного відділу. Добрий бесідник. Платня після умови. Подання удокументовані вносити до 1/VIII. 1928 на Руки Управи П.Т.С. в Яворові. 1-2 2278 **Надзірна Рада і Дирекція.**

Подяка.

Філія „Союза Українок" у Бережанах складає щиру подяку Громадам бережанського повіту: Рибники, Потутори, Скранчуки, Котів, Тростянець, Рай, Віхновець, Рекшин, Стриганці, Жукін, Гнилички, Урмань, Курники, Лапшин, Лісники і Вулька та гр. адянам Бережан за жертви так у грошах, як і натурі на фанти на передвелиководну ленту (ярмарок), яка відбулася в Бережанах дня 8-го квітня н. р. Завдяки щедрим датком принесла чистого зиску 415·66 зол. призначеного на просвітні й гуманітарні цілі, як для „Рідної Школи" 207·83 зол. й інші. — За Видію ФСУ: Юлія Корнубова, голова, Ольга Бородайно, секретарка. 2273 1-1

ОДИНОКЕ ДЛЯ БІЛЛЯ МИЛО МАРКИ
„РАЙСКЕ СМЄХОВСКІ"

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 117 (11.379). Львів, понеділок 28. травня 1928. Ґрекітська орієнт. католицька гуцульщ. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Альзаський процес.

(Від нашого кореспондента.)

Парин, 19. травня 1928.

I.

Читали ми недавно запевнення, що Поанкаре безсумнівно найбільший, властиво навіть єдиний, в Европі державний муж наших днів. До таких запевнень краще ставитися скептично: може воно і правда, може й ні. Будучність — єдина властиця це провірити і змірити. А мірилом буде ій, як завсіди, служити відповідь на питання: чи був у даного діяча геній, себто творча уява й практичний розум, потрібний для виставлення великих цілей, а болай одної великої ціли, національній політиці своєї батьківщини? Чи була в нього відповідна сила характеру й волі, щоб ціль цю здійснити і батьківщину ось так поставити на вищому щеблі добробуту, щастя й слави? Чи нарешті — що може на одно виходить — мав він у своїй розпорядимости той необчислимий, рідкий та необхідний елемент успіхів і удач, який — за недостачею точнішої назви — називаємо „щастям"?

Нехай тільки в одній точці відповідь на ці питання вийде відомно, то й про „великість державного мужа" зайва річ буде говорити. Щодо теперішнього французького премієра воно так само правда, як воно правда щодо Бісмарка, щодо Дізраелія, Кавура, тощо.

Признатись мусимо, що покищо Поанкаре в нас грішних не викликує враження ні переможного державного державного мужа, ні політичного генія.

II.

Кажучи це, не маємо очевидно на думці самих тільки сверхніх якостей цього міністра: його невиразне, хмарно-невдоволене обличя і його скрипливо-тоненький голосок — це далеко ще на сущне. Гірше вже — його численні, часті-густі „аромови": це довгі, 1—2—3-годинні тонким голосом, монотонно відчитувані еляборати: слухати їх — смертельна справа. Еляборати ці —точні, повні дат і чисел, повні адвокатської льогіки і празничої дедукції — плоди безперечної пильности й суворої роботящости, але які вони деревляні! Яка зануда від них віє! В першій-лішій рубаним голосом імпровізованій заяві Бісмарка, навіть у багатьох злобних випадах Кльомансa — почували всі „іскру Божу", а тут — дрова і дрова. Але і це кінець кінців не сущне для великости державного мужа, хоча, правда, трохи й дивне у визитного парляментарія. Сущне буде: що саме Поанкаре уявив собі велике для своєї країни і що тривке й велике для добра її він справді перевів?

Що він переміг у них виборах, цього для великости за мало. Нині тут усі знають, що перемогу накинула Поанкарому Москва — своєю строгою забороною французьким комуністам входити в які-небудь виборчі компромісн з якою-небудь іншою партією, будь вона й ліва, будь соціялістична. Постанова ця позбавила комуністів доброї половини мандатів, а соціялістів і радикалів вона повбавила кількадесять перемог над Поанкарістами. Комінтерн дав перемогу теперішньому премієрови — це його щастя, але приписувати рішення Москви політичний далекозорості й зручности Поанкарого — було би що найменше, пересадою.

III.

Поанкаре! Коли трохи уважніше приглядаєтеся політичній карієрі цього політика і коли вишукуєте змисл його політичного життя (життя, як стаття, як книжка, як промова, як звичайний вірш, може мати глибший змисл, або і не мати нічого подібного, — то що саме відкриєте в ньому як зерно, ядро, тривку вартість? Чейже на парляментарні й виборчі маневри — цінні правда, для особистих успіхів, але нецікаві як зміст життя? Що інше? Дві ідеї, два ідеали, два зусилля: перше — реванш за 1870-71 і відобрання Альзасії, друге — відбудова підкопаної від нею французької грошевої системи. Це друге зусилля ще не завершене, воно в курсі наших днів, і ще рано було би судити його. Але нехай навіть — чого Франції щиро бажаємо — заходи теперішнього премієра білля вілнови французького гроша і поведуться, то удачі цієї було би замало, щоб заслужити для цього почесну назву одного з „великих" державних мужів. Не вперве оце бачила Франція занепад своєї валюти — вона зажила була ще чорнішим занепад від Великої Революції і від Наполеонських воєн. Реставрація, з Людвиком XVIII-им, мала зовсім нелегше від теперішнього завдання від нови валюти; перевів це завдання блескучо й по мистецьки міністр фінансів Людвика XVIII-ого і дав осьтак на ціле століття дужу й кріпку систему грошеву своїй батьківщині — необхідну передумову всякого господарського гаразду й поступу. Хто у нас болай чував про ім'я того першорядного реформатора фінансів? У нас?! Навіть у Франції мало хто його знає! То був барон Лоґ — ніхто не числить його великим державним мужем. П. Поанкаре йде слідами цього забутого (хоча й заслуженого) скарбового реформатора. І... ідеал його — повторити таке саме діло. Це йому вдасться, або й ні — в пантеоні великих політичних геніїв це його не поставить.

IV.

Значить, лишається реванш і Альзасія. Над відискиванням Альзасії й Льотарингії Поанкаре (сам льотарингієць), довго, раз тихо, раз голосно працював, і мету цю він осягнув. Не сам, правда, а з допомогою інших, одначе це не зміняє річи. В чому іншому суть питання. А саме: чи це велике й коштовне діло реваншу і від бору Альзасії справді було варте тої ціни, яку воно коштувало Францію? Чи діло це, заспокоюючи хвилево національну любов власну й честь, справді підняло Францію на вищий щабель щастя, добробуту й могучости? Чи альзаська удача — справді тривка удача? Тривка, а не ефемерна? Чи дарунок, який Поанкаре зробив з Альзасії батьківщині, справді певний і тривкий дарунок, а не минущий і, що гірше, небезпечний?

Відбиття Альзасії коштувало Франції більше вбитих (ранених і не числячи!) в силі віку людей, ніж в всієї людности в ній країні, з її дітьми, старцями, жінками. Вже цього одного факту було би довоті, щоб усумнитись у великість „великого льотарингійця". Але сумнів наші стає ще й тоді, коли ми з'ясуємо собі, що відібрання Альзасії, незалежно навіть від непомірної і несоразмірної ціни крови, нанесло Франції посів важких внутрішніх труднощів, гірше ще: посів розкладу, витвореної віками французької держави і нації.

Процес проти альзаських автономістів*, який ведеться тепер у Кольмарі, — симптом небезпеки для теперішної Франції безмірно грізнішої і поважнішої ніж якнебудь інша небезпека, що грозить Франції.

Альзасіл грозить Франції захитанням цілої системи держави французької, переданої 1000-літтям, а французькій нації грозить Альзасія розкладом переданої батьками єдности національної.

Одна і друга загроза — безмірно важка. Коли Франція їх переможе і коли з проби цієї вийде скріплена, і коли ще в перемозі цій буде лова заслуга теперішнього премієра, — то Поанкаре зверйде до історії як один з великих політичних мужів Франції, як один з доброчинців французького народу, як побільшитель батьківщини. А ні, то...

V.

Не було й нема одної антропольогічної раси французької: французька людність — збір багатьох відмінних расових зразків. Нема й не було племінної єдности у Франції: із сяток племен живе у Франції, з десятком різних мов — латинських германських, кельтійських, інших ще. Всю ту різнородність крови і всю ту різномонітність мов скувала в чудову й могучу, вишу єдність династія Капетинців, у 1000-літньому зусиллі. Революція й якобінський централізм цю єдність ще закріпила, цю єдність до ще вищого степеня підніесла. Мова Парижа й околиці стала сильною мовою цілої Франції. Париж — найбільшим у світі центром найбільше в світі і в історії централізованої держави й нації. Всі життєві нерви Франції сходяться в Парижі, все, що французьке — висловлюється у паризькій мові: це мова французька.

А порушить хто цей адміністраційний централізм і цю виключність французької мови й культури, — то вся французька формація вийде в небезпечну кризу.

* Процес цей передвчора позначився відомим засудом. Чотирьох його учасників засуджено на кару тюрми по розвам, а десятьох звільнено. — Ред.

Останній раз у Львові.

„ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ"
найновійша серія виборча
дня 1. червня в годині 8-ій вечером в салі Т-ва Лисенка.
Білети продається від вівторка, вул. Руська 18/I. поверх. 2294 1—3

Небезпека такого нарушення самих основ держави й нації французької насунулася — показується воно тепер, між іншим і в кольмарському процесі — від відісканої 1918 р. Альзасії.

Французи думали, тай з ними й чимало альзасців так думало, що 50 років німецької анексії нічого по суті не змінило в Альзасії і що після 1918 р. Альзасія те саме, що перед 1871 р. Важка помилка, яка може бути фатальна.

Пожившн у федералістичній Німеччині, Альзасія саме на ново засмакувала собі адміністраційну автономію; в щоденнім співжитті з німецькими альзасці пригадали собі свою германську мову. Захоплення вищої від німецької — французькою духовою культурою, тай бажання звязку з Францією там, правда, далі поширилося, одначе попри цього виросла й свідома опозиція проти французького централізму в адміністрації і проти виключности французької мови в школі й житті.

Це джерело автономізму альзаського.

Автономізм цей може бути заразливий: для бретонців, для корсиканців, для басків, тощо. А тоді — що таке історична Франція?

Колиб Альзасія мала розложити Францію, то краще було би, якби вона осталась була поза Францією — краще для Франції і для світа цілого, якому цінніша, важніша і дорожча величава французька культура ніж сварки і лірички лебедіння туземна дрібних племен збалканізованої країни.

Усуне Поанкаре цю небезпеку, то будучі покоління закітчають його пам'ять вінком слави великого державного мужа. А не зуміє її усунути, то перейде він в історію як один з великих невдачників.

У кольмарському процесі — який і не був би його хронологічний висліх — ідеться безконечно важніші справи ніж присуд або увільнення одного чи другого менше або більше цікавого політика чи агітатора.

Б. Панейко.

Сьогодня й завтра.

Російська еміграція — розбита громада ненормальних людей. — Мова „бувших людей". — „Санкція" рижського трактату. — Польсько-російський союз проти українців. — Завтра не належить до живих трупів.

Кожна політична еміграція є виявом ненормальних подій і ненормальних явищ. Зовсім природно, що — будучи явищем ненормальности — вона сама є ненормальна, а щонайменше анормальна. Вибита з рельсів нормального життя, відірвана від рідного грунту, позбавлена основ існування, примушена „гостювати" в чужих країнах, вдана на ласку й неласку господарів й „опікунів", — вона перебуває в стані специфічної психози, матеріальної нужди й морального упадку. Політична еміграція, особливо масова, не в силі йти рівнобіжно з розвитком життя. Вона волічеться в його хвості або переживає його, розповідуючи свої фантастичні плани в горячкових мріях і снах. Жагучи бажаючи повороту до попереднього стану, до влади і сили, повороту до втраченого раю, вона схильна одурманювати себе обманчивими міражами, цькувати дійсністю, резигнувати з основних інтересів нації, думаючи, що не дасть їй змогу приспішити день хоч частинної реставрації давньої величі.

Найбільшу кількість людей викинула на світник еміграції російська революція. В більшости є це люди, що не вміли ні боротись, ні вмерти з гідністю. Але вони лишились поза межами своєї країни. —

ті люди! реформують все і вся, погрожують „узурпаторам" і леліють думки про тріюмфальний поворот на рідну землю.

Двомільйонова російська еміграція не виявила відповідних життєвих сил, навіть не виявила здатности заспокоїти свої примітивні життєві потреби. Французька аристократична еміграція могла щонайменше вчити французької мови, доброго тону і звичок аристократичних сальонів, а російська еміграція не лише не може ні що й нікого вчити, але сама мусить вчитися. Єдине, що повезло в світ російська еміграція — це „цигански романси", а з ними циганський спосіб життя і примітивну циганську хитрість, що покривається в повною аморальністю.

Живучи в анормальних умовах, підсичувана горячковими мріями, російська еміграція від часу до часу стягає на себе увагу атентатами на представників радянської влади. Агентат на Воровського в Швайцарії, а на Войкова і Лізарьова у Варшині — ось етапи „протестаційної", а одночасно провокуючо - інтервенційної діяльности російської еміграції. Кожний такий жертвенний акт антикомуністичного фанатика мало шкодить радянській владі, навпаки загострює її сторожкість, але зате примушує розслаблену російську еміграцію раз-пораз іти до Каносси в „лацьній" державі, робячи їй все нові уступки. Після останнього атентату студента Войцеховського на члена радянської амбасади у Варшаві Лізарьова, атентату, що випав так не в пору, польська преса завізвіла перевірку відношення польського уряду до російської еміграції в межах Польщі. Вже не одно явище вистарчило, щоби повалити російську еміграцію до ніг польських чинників і проголосити союз будучої Росії з тепершньою Польщею проти українців.

Російська еміграція осудила атентат на Лізарьова, але не в принципі, а тільки тому, що він може спричинити труднощі Польщі. Після атентату Філософов в своїх статтях у варшавській „За Свободу" почав підкреслювати основну зміну російської еміграції в справі польсько-російських взаємин, утотожнюючи російську сторону з російською еміграцією тепер, в післябільшовицькою Росією в майбутности. Ще виразніше перевів ревізію польсько-російських взаємин Д. Пасманік в статті „Росія і Польща" („За Свободу" ч. 117 з 23. травня п. р.).

Нав'язуючи до атентату на Лізарьова, він зазначує, що протибільшовицький терор не є допущенним за кордоном, а особливо в Польщі, бо він спричинює їм багато клопотів, а російським емігрантам багато горя. В інтересах російської еміграції оберігати Польщу від неприємностей з боку більшовицької влади. І тим більше, що

„будуча небільшовицька Росія глибоко заінтересована в збереженні мирних добросусідських відносин з Польщею. Не може Росія на завтра, після свого визволення, найтися окруженою зі всіх боків ворогами. Неминуче слід уже тепер намітити приятелів і відповідно до того завдалегідь діяти. Та тут у першу чергу висуваються рижський договір, головно в тій його частині, яка означує східні границі Польщі. З тим треба раз на все помиритися. Тимбільше, що Польща не заволоділа такими областями і границями, які порушували би життєві потреби Росії, які стояли би на перешкоді її будучому економічному розвиткові".

Що іншого балтійські держави, де "в російське „вікно в Европу", а що іншого Польща й Фінляндія, яких „ми" (себто „будуча Росія") ніколи не могли би асимілювати.

Реставрація „будучої Росії" буде облекшена опертям на прихильну москалям Польщу. „Будуча Росія" не лише не буде вимагати ревізії рижського трактату, але навпаки допоможе Польщі оборонити свої західні границі. І то не лише оборонити,

„Росія („будуча") заінтересована в збільшенню Польщі на рахунок Німеччини, щоби раз на все відучити останню від Drang nach Osten. З огляду на те я (себто Д. Пасманік! — Ред.) переконаний, що будуча Росія з конечности санкціонує рижський договір у частині, що торкається східних границь. Я не сприймаю, що Росія незаінтересована і збільшенням кількости її (цих!) українських горожан, заражених сепаратизмом і зоольогічною ненавистю до Росії. Не мало клопотів буде у нас, щоби дати собі раду з існуючими у нас десятками мільонів українців. Буде спокійніше, коли частина їх лишиться з Польщі згідно з рижським роговором".

Таку політику мусить вести російська еміграція, підготовляючи атмосферу польсько-російської приязни, а тому

„перш усього треба признати рижський договір і всі його наслідки".

Ось він і перевів. Цікаво, що російська еміграція нехтує всією роботою комуністичних володарів за виняток перепон в українізації і.. рижського трактату. Черепашність і саботаж українізації вона похвалює, а рижський трактат завдалегідь санкціонує. Одночасно обіцює вона підтримку Польщі проти Німеччини, щоби остаточно покарати за союз з більшовиками. На Польщу і Фінляндію не рефлектує тільки тому, що не могла би їх асимілювати. Іншими словами: „будуча Росія" рефлектує тільки на такі країни, яких асиміляція є певна. З тієї причини вона резигнує з побільшення „будучої Росії" українцями, бо вже зі „своїми" буде мати багато клопотів.

Сказано ясно і недвозначно. Польська преса („Курер Варшавскі", „Слово Польске" й інші чорносотенні органи) дуже вдоволена цею „санкцією" і розвиненим політичної лінії „будучої Росії". Як бачимо, політична лінія Грабських і Косковських та інших польських Аракчеєвих перетялася з лінією російської еміграції і „будучої Росії". В точці, де ті дві лінії перетялися, горить кріваві вічне: „смерть українцям і Україні!"

Та Сьогодня не є ідентичне зі Завтра, а думки й мрії горячкової, розслабленої, здеморалізованої і зінчемпілої еміграції не все мусять бути здійснені. Взагалі сумнівним є, чи в „будучій Росії" теперішня російська еміграція матиме якийнебудь голос, а одночасно сумнівним є, чи Україна буде хилитися в ярмі „будучої Росії". Завтра не належить до людей з еміграційного еґітняка, тільки до широких народніх мас, що борються за своє життя і свою майбутність на рідній землі. А ті маси не прислухуються до голосу емігрантів так само, як живі не прислухуються до голосу мерців, а тим менше до голосу живих трупів. А російська еміграція є тим живим трупом, тим грачем, що вже давно виграв свою карту, в якому лишається тільки одна розв'язка: дуло револьверу.

Найновіші Фудяри, Маркізети, баєвинні вироби фантазійні Крепліси, легкі полотнини, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Виставa сучасної культури Чехословаччини.

(Допис з Брна).

З нагоди 10-тих роковин істнування Чехословацької Республіки, в днях 26. травня — 30. вересня п. р. в Брні на Моравії, відбудеться велика ювілейна виставa „Сучасної культури в Чехословаччині".

Всякого рода вистави в Чехословаччині нище звичайне і як кількістю своєю так і якістю відповідають вони загальному темпові і розмахові культурного і господарського життя держави. Але ця виставa безперечно виходить поза рамці всіх тих численних виставів, що кожного року відбуваються по цілій Чехословаччині. Уже одним тим, що ця виставa державно-ювілейна, набрала вона характеру загально-державного, а тим самим і відповідно широких розмірів. Правда, деякий час здавалося, що вона цього характеру не матиме, бо в упертій боротьбі за місце улаштування вистави між столицею держави — Прагою і метрополією Моравії — Брном, висловилася була Прага, що коли виставa сучасної культури буде уряджена в Брні, держава офіційно не візьме в ній участи. Та терпя далося полагодити, бож і ініціятива вийшла з Моравії і перші матеріяльні засоби були зібрані там же.

По друге є не перша виставa цього року в Чехословаччині по відновленні її державної незалежности і хоч чеська культура і перед здобуттям неї незалежности стояла дуже високо, всеж таки це буде перша спроба чехів і словаків дати імпозантний образ свого культурно-духового життя.

Виставa має охопити розвиток його головним чином за останні 10 років, але безперечно не може цілком відмежуватися і від періодів попередніх, так що уявлятиме собою дійсний повний і вичерпуючий образ культурно-духового життя Чехословаччини. У виставі беруть участь також і німці в цілком окремими своїми відділами і павільонами, як рівнож і словаки та підкарпатські українці в павільонах і експозиціях загально-державних.

Само місце, де будуть розташовані численні павільони виставн, лежить у мальовничій долині над р. Шварцавою у підніжжя загороднього, берненського лісу-парку „Пісарки". Трамваєве получення з містом ідеальне, а на час виставн буде крім того заведене спеціяльне автобусове получення.

Ціла площа, занята спеціяльно поставленими будовами і обектами виставн, займає 30 гектарів, а головний виставовий павільон — 16.000 кв. метрів, а яких у житкової виставової площі — 15.000 кв. метрів. Окремі павільони мають: Морава, окремі міста, берненський торговельний ярмарок (щорічний), котрий цього року відбудеться в рямцях ювілейної „виставн Культури", ріжні установи і т. ін., а крім того численні будови реставраційні, забавні, спортові тощо.

Виставa матиме слідуючі відділи:

А) Шкільництво: нижче, середнє, вище і фахове. Б) Людина і жива природа: (людина і її здоровля, використання живої природи, біольогія, охорона природніх памятох, психотехніка). В) Людина і неживa природа: земля, фізика, хемія, математика, техніка і продукція, відношення людини до простору і часу). Г) Держава і право: науки правні, державні, самоврядування. Д) Духовне життя людини: (соціольогія, фільольогія, література, журналістика, історія, мистецтво, народня освіта, чеськословенська культура за кордоном).

Цей останній відділ взагалі буде найрозсягліший і стане осередком виставн, займатиме кілька павільонів та матиме багато спеціяльних експозицій, як „Електрогосподарство" — зразкове селянське господарство з максимальним применшенням електроенергії, мистецький промисел — де будуть виставлені не лише зразки мистецько-промислових виробів люксусового характеру, але також моделі повного досконалого мешкання, що має відповідати всім вимогам сучасного життя людини і т. п.

Книжка, театр, музей, архіви, о-

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ JOB 32-50

М. ВОЗНЯК.

Ювилей Заведення ім. Оссолінських.

В неділю, першого дня Зелених Свят латинського обряду, святкує Національне Заведення ім. Оссолінських (Zakład Nar. im. Ossolińskich), коротко Оссолінеум, свій столітній ювилей. Назва Заведення походить від його творця — Йосифа Максиміліяна Оссолінського, звязаного родинними маєтками з Галичиною. Як один із пятьох членів шляхетської депутації від станового сойму до Леопольда II. показався він найздібнішим і найспритнішим дипльоматом. Згадую про те тому, що від тоді він осів у Відні, де й дозріла в нього думка збирати бібліотеку, що обіймалаб головно славянські речі, тим більше, що таке збирання дуже влекшувала касація манастирів, між іншим і василіянських, за Йосифа II. Оссолінський визначався від инших літ завзятованим до книг і рукописів. Пізніше поширив межі збираної бібліотеки, збираючи також і неславянські книги. Крім книг збирав також монети й медалі, картини, рисунки й таке інше.

Живучи у Відні, вшеднав не одну гетупку для галицьких поляків. Бо політикою займався Оссолінський гарячо. Автор монографії про Оссолінеум, проф. Фішер, висловлює правдоподібність, що він саме був невідомим опікуном „Dziennika Patr. Polaków" що його редаґував у рр. 1792 1798 греко-католицький священик Михайло Гарасевич. Як ні було з цією справою, це факт, що Гарасевич був приятелем Оссолінського в остан ніх роках його життя. Вказує на це те, що оповів у цій справі Генрик Богданський у своїх споминах. З початком березня 1826 р. пухлина в носі не віщувала довгого життя Оссолінському.

„Коли напирано не нього — оповідає Богданський — щоб сповідався, по давньому звичаю закликав священика греко-католицького обряду, барона Михайла Найштерн Гарасевича, „львівського крилошанина, що перебував у Відні й що з ним жив у приязні. Висповідався перед ним і прохав, щоб похоронив його без жадної паради, тільки щоб просто вкинено в гріб, щоб земля злучилася з землею". 17. березня попрощався Оссолінський із світом. Похорон мав відбутися 10. березня. Зійшлися віденські поляки, богослови латинського й греко-католицького обряду, нарешті прибув і Гарасевич. Але цього дня властивий похорон не відбувся, бо грабар не встиг викопати гробу. Тому запечатано труну та злож ено її в памятарній каплиці. „На другий день — оповідає далі Богданський — по похоронному обряді, що його відправив у руській церкві св. Варвари о. Гарасевич, ми пішли на памятар коло першої години полудня, але вже менше зібралося нас, бо багатьох перешкодили заняття або шкільні виклади: із старших приїхали тільки Мисловський, також спеціяльно запрошений, яка ковний Порадовський, бувший касієр Оссолінського, й о. Гарасевич. У каплиці зметали ми труну в порядку: по відпечатанні й піднесенні віка ми знайшли все непорушеним і гріб уже був викопаний. О. Гарасевич відправив у каплиці короткий церковний обряд і велів взяти труну, — ми занесли її до гробу. Сам о. крилошанин відспівав іще молитви й дав знак, щоб спустити вина труну. Ми не дали шнурів грабарям, але обдерли білу крепу, що виглядала довкола зліб віка, спустили її самі. О. крилошанин узяв кропильницю й все ще відмовляючи молитви, скинув у низ трохи землі й висипав попіл із тацю. Закликаний грабар приніс нам 10 рискалів і нас тридцятьох на переміну засипало могилу. О. Гарасевич розпорядився, хоча не можна було обминувати його в тому, щоб був приятелем поляків". Показалися сльози також в о чах інших. Поділилися відпертою крепою — уніманувся о свою тайну й Гарасевич. Дня 23. березня відправив о. Гарасевич другий похорон у церкві св. Варвари".

Стільки Богданський. Я навмисне навів його оповідання. Воно показує, що в творця Заведення його імени не було ненависти до нашого народу. Не розумів справи й Богданський, коли торочив про те, що Гарасевич не був приятелем поляків, тільки тому, що почувався українцем, і то більше на історично-переконаній основі, що було виєлідом його глибоких студій над „Літописом української перлиці" (Annales eccelesiae Ruthenae). Не треба бути дуже здогадливим, щоб назвати Гарасевича першим із українців, що користав із бібліотеки Оссолінського, як ще при кінці XVIII в. користав із неї Енґель, пишучи по німецьки свою „Історію України й українських козаків, як також історію Галичини й Володимирії" (Geschichte der Ukraine und der ukrainischen Kosaken, wie auch von Galizien und Lodomerien"). Ця видана в Галле 1796 р. книга важна тим, що відограла велику ролю в національному освідомленні галицьких українців у часах Шашкевича.

Таким робом бачимо, що бібліотека Оссолінського сповняла свою культурну місію вже передтим, як фондаційним актом передав її господарь у користання сучасних і грядучих поколінь. Він присилував її вічно новими книгами, часто згідно з своїми науковими інтересами, що в них шукав розради в боротьбі з ударів, що посипалися на Польщу.

Бібліотекарем Осс-го був німець із походження Самійло Богумил Лінде, що з цієї бібліотеки готовив збірник матеріял для свого пятитомового словника польської мови. Лінде був дуже помічним Оссолінському при побільшуванні бібліотеки. Для цієї цілі відбував численні мандрівки по ріжних околицях, а головно по манастирях із давніми книговбірнями. В 1804 р. покликано Лінде до Варшави на ґенерального Лібліотекаря. Після його відходу були бібліотекарями Оссолінського знову два німці.

Вже в часі, коли Оссолінський

корона культурних пам'яток і т. д. і т. з. все не матиме свої окремі експозиції, так що неможливим є навіть просте перелічення усіх підвідділів та їх численних секцій, якими виставка має всебічно обхопити духове життя людини. Буде там окремий куток грибів — безперечно знаменита збірка оригіналів всіх ростучих у ЧСР. грибів, яку виставляє славний чеський ботанік проф. д-р Кавіна. А поруч з тим „куточком грибів" скажім... салон журналістів; котрий мільонам відвідувачів знову має пригадати та показати ділесно надзвичайне становище і значіння преси взагалі а щоденної зокрема у житті людини, народу, держави. Цей салон-експозиція матиме 2 частині: історичну, де буде виставлена історія, зпочатку чеської (від 1848 р.) а пізніше чехословенської преси аж до сьогоднішніх днів та організація газети, взагалі модерного пресового підприємства. В останнім підвідділі буде показаний цілий шлях, яким проходить рукопис автора через зразковий редакційний стіл, зі зразком бібліотечки архіву і т. ін., до друкарні, до адміністрації, до читачів, до світу; так само буде багато демонструватись відзначення чехословацькою пресою визначніших подій, моментів з останнього десятиліття їхнього життя (проголошення Республіки, робітничо Олімпіяда, Всесокільський злет і т. ін.). Участь у журналістичній праці міністріа, письменників, язукових робітників, мистців ріжних галузей та зразки пресових ілюстрацій і карикатур доповнять образ сучасної преси Чехословаччини, зякісченням котрого будуть діаграми про організацію преси та професійних організацій журналістів.

В часі цієї виставки, що притягне до Брна десятки, сотки тисяч людей з усіх кінців ЧСР. а також і зза кордону зїдбудеться в Брні понад 100 великих зїздів найріжкомапітніших організацій. Назвемо лише декілька з них головніших, а то: зїзд пластів, зїзд чехословенських міст, торговельної спілки, т-ва прилтелів кооперативної праці — все це зїзди загально-державні; крім цього кілька зїздів міжнародніх, як зїзд креслярський та ціла низка краєвих і знову загально-державних, спеціяльних зїздів (бджолярський, учительський, музейний і т. д. і т. д.).

Досі зголосило вже участь коло 2500 шкіл з більше ніж 150.000 учнів, які приїдуть відвідати виставу. Крім цього запрошено багато товариств як з Чехословаччини так і зза кордону. Відвідини виставки школами зосереджено на місяць червень, а зїзди розділені на час усіх 4-х місяців тривання виставки. Для уміщення такої великої кількости людей будуть приготовані нічліги у школах, урядових будовах а також і в приватних домах. Ціна за нічліг буде виносити у школах (на сінниках) 7 к. ч. за 1 особу, за ніч; у приватніх домах: І-а кляса — 25, ІІ-а — 20, ІІІ-я — 15 і ІУ-а — 10 к. ч. за ніч. Уже тепер вжито заходів, щоби харчування а часі виставки не подорожчало, а звичайно, прохарчування в Брні коштує 15—20—25 к. ч. денно.

Для розваги відвідувачів буде влаштований на виставі спеціяльний забавовий парк, котрий сам займе 26.000 кв. метрів. Оригінальна буде брама-вхід до цього парку: творитимуть її дві 15 м. високі вежі, між котрими будуть стояти моделі 2-х борючихся мамутів, зроблені у природній величині (високі понад 5 м. і довгі коло 14 м.). Публіка буде входити на виставу поміж ногами цих мамутів.

В цім забавовім паркові буде величезний акварій з рибами і взагалі водяними мешканцями Чехословаччини, дворець мінятурної залізниці, довгої півтора км., музично-співова врена на 2.300 осіб, театр, цирк та багато інших розваг.

Але центром виставки будуть не забави, ший дуже високо розвинені у Чехословаччині промисл і торговля, лише велика концентрація культурно-духових здобутків, культурно-духових сил чехословацької республики. Ця виставка має показати, що і в цій царині життя Чехословаччина досягла багато і стоїть не нижче від господарсько-промислового. Ми, українці, в сучасний мент, майже на всіх землях, позбавлені нормального розвитку якраз в галузях господарській і культурній і тому безперечно бажанним і корисним було би відвідання нам цієї виставки, як поодиноким особам, так і гуртовими виправами.

У Брні є дві українські організації, які, гадаю, радо послужили би заінтересованим докладніщими інформаціями щодо відвідання виставки: 1) Українська Студентська Спілка, Брно,
і 2) Українська Громада (сталої домівки не має).

М. Д-ан.

Делікатне білля не належить до забаганок

від часу коли появилися Миляні Кришталики Elida. Шовки і коронки можна тепер прати без труду і страху їх ушкодити. Делікатне білля консервується як нове через довгі літа.

Миляні кришталики Elida делікатно перфумовані, є так само чисті і лагідні як знане мило Elida-Ideal.

При запертю стільця, здуттю, болях в боці, браку відруху, биттю серця, мігрені, шумі в ухах, млостях, злім самопочуттю, природна гірка вода **Franciszka Józefa** справляє обильне випорожнення і запік попередніх хоробливих обявів. Богато лікарів поручає воду **Franciszka Józefa** при лічению против содітера з найліпшими наслідками.

По широкому світі.

Амбасадор Совіт. Держав у Лондоні перервав з ноти до Австрії, Нової Зеландії, Канади, Ірляндії, Союзу Пів. Америки та Індії з проволікою приступити до протилежного пакту.

Велику франц. пристань Бордо буде розширювати одно німецьке товариство на рахунок репараційного довгу.

На естонськім побережі бачили радянську есадру в трьох предметів, двох пружинів, шести торпедовців і чотирох підводних лодок, що робила маневри.

У справі Танжеру дійшло до французько-італійського порозуміння.

16-го п. м. почались санітарні остатнім Москві, що тривають вісім; отверджують, що хворих є в страшнім стані.

Бувш. грецький премієр Пангалос пішов вязниці на тиждень.

У Берліні почався міжнародній конгрес географів.

Ф. Нансен підготовляє нову експедицію до північного біґуна.

У Бразилії, в стейті Матто-Гросо відкрили британське море.

У Каїрі відкрили новий памятник „Пробудження Египту" в присутности короля.

ВІДГУКИ ДНЯ

Імпульсивний Львів.

Наше кохане місто має здавна велике замилування до всякого роду маніфестацій і демонстрацій, не рахуючи демонстрацій і дефравзацій.

Нема майже тижня, щоб не було ілюмінацій вулиць, декорацій домів, трамваїв і людей, а потім походу крізь закурений, голодний Львів, у яких беруть участь всі; від насилу стягнених українських учнів до емеритованих оборонців „кресової перли".

Це все ради якоїсь річниці, памятки чи навіть будучої події.

Смерть круля Цьвочка — маніфестація.

Смерть царя Гороха — маніфестація й рівночасно.

Побіда князя Лишневецького над збунтованими селом — маніфестація, рівночасно і святочна академія.

Так менше-більше пятьдесять разів в році.

Тепер з другої бочки.

Податок від шильдів і загроза знищення польських шиль на „кресах" — демонстрація.

Підвишка цін за хліб і більшовицька пропаганда — демонстрація з промовами.

Кривди на Горішнім Шлеську і обіцянки українського університету — демонстрація з промовами і співом.

Так менше-більше шістьдесять разів до року.

Виходило: пятьдесять і шістьдесять — себто сто десять днів у році.

прощався з Лінде, він мав думку уфундувати із своїх збірок публичну бібліотеку. Зразу думав про Тарнів, пізніше зробив умову з Станиславом Замойським у тому дусі, що з бібліотек Івана Замойського й Оссолінського мала повстати одна бібліотека при замойській академії. Одначе цей плян перекреслило прилучення Замостя до Росії, що звернуло його увагу на Львів. Для цієї мети купив 1817 р. на ліцитації монастир кармелітанок ураз із костелом на власність, щоб тут помістити свої збірки, а вже 8. травня гіеднав у цісаря Франца затвердження статуту Заведення свого імени. 6 літ пізніше, в 1823 р., зробив Оссолінський умову з Генриком Любомірським того роду, що для прилюдного вжитку при бібліотеці Оссолінських він віддав свої збірки та предмети як окрему цілість у тісному звязку з бібліотекою під назвою „Музей ім. Любомірських".

Таким робом ся „Національне Заведення ім. Оссолінських" складається „Бібліотека ім. Оссолінських" і „Музей ім. Любомірських". Останній нараховує 3854 археольогічно-історичних предметів, 1061 образів, 469 різьб, 28698 рисунків і 21274 нумізматів. Крім того в Бібліотеці Павліковських є ще 24827 рисунків і 3688 нумізматів. Сама бібліотека Оссолінського що мала в хвилині смерти її творця 19035 томів, 552 рукописи, 113 мап й 1443 гравюр, рахується в теперішньому багатстві бібліотеки. В минулому році число скаталюгованих творів дочекало цифри 171800, а цім мільйона томів, окрім нескаталюгованих коло 100.000 томів. Рукописів є коло 10.000 (з чого зінвентаризованих 5.656), автографів 7.000, дипльомів 1.740 і т. д. До того треба ще додати Бібліотеку Павліковських, що силою окремої умови злучилася з Заведенням, з її 21.503 книгами, 271 рукописом, 242 дипльомами й документами, 4.270 автографами, 678 мапами й т. д. На теперішнє книжне багатство Заведення зложилися єпископи й дарунки дуже довгої низки меценатів і жертводавців Заведення, але все таки треба памятати, що створив бібліотеку, купив для неї приміщення (пізніше перебудоване) й забезпечив її урухомлення грішми й маєтками Йосиф Макс. Оссолінський. Збірки Заведення зростають постійно; велику вагу для їх зросту має обовязковий примірник часописів із цілої держави — разом 1534, а крім того ще з заграниці 160, отже разом 1694.

До могутнього свого розвитку дійшло Заведення шляхом, що не все був устелений рожами, але деколи, й то довший час, і терням. За потайне друкування революційної літератури в друкарні Заведення арештовано в 1834 р. його директора Константина Слотвінського й інших службовців; Слотвінського засуджено на 10 літ тюрми в Куфштайні, а Заведення замкнено на довгу низку літ, а окрема „ц. к. ревізійна комісія" почала переглядати набуті по 1830 р. книги й „шкідливі та заборонені" з них відставляти до дирекції поліції. Колиж і відчинено Заведення, піддано його під надзір. Взагалі переслідування Заведення й недовіря австрійської влади до нього випливало головно з характеру його діяльности, що мала на меті, виключно польські інтереси, хочаб вони й пішли против інтересів австрійської монархії й династії.

Але те, що не подобалося Австрії робило з Заведення тим більше дорогу інституцію для польського громадянства, наслідком чого Заведення стало дуже важним і всестороннім, не тільки культурним, літературним і науковим, але й політичним, осередком змагань польського народу протягом XIX й на початку XX в. Але вже в першій мірі горіло в Оссолінеум огнище наукового життя. Згідно з волею творця Заведення воно розвивало постійно, в міру грошевих обставин та інших обставин, визначний наук. видавничий рух, почавши від „Czasopisma" в р. 1828 р. до „Przewodnik-a Bibljograficzn-ого" й широкої видавничої діяльности в теперішньому часі. Бож стояли на чолі заведення люди дуже часто глибокого знання, що у виданнях Зав. й знаходили місце для своїх праць, головно використовуючи багаті збірки інституції, та притягали наукові сили взнов Заведення, звертаючи пильну увагу на свіжий приріст наукових діячів. Ця традиція по Августі Бельовському, Каролеві Шайносі, Войцехові Кентшинському й багатьох інших перейшла в Заведенні й до теперішніх часів, коли директором став д-р Людвик Бернацький, автор монографії про першу польську книгу, двотомової праці про театр драму й музику за часів Станислава Августа і інших праць, і в персоналі, від обох кустосів д-ра Казимира Тишковського й Владислава Тадея Вілоцького почавши, є ціла низка наукових дослідників, як доказує й грубий том „Rocznika" з наукових їх праць й інші їх праці.

Що правда, для свого блискучого розвитку має Заведення сильну підставу, бо до нього належить бібліотечний будинок із городом при вул. Оссолінських ч. 2, так звана камениця Сапіґів при тій самій вулиці ч. 11, каменниця при вул. Калечій ч. 5, каменниця у Варшаві, село Михалевичі, дві власні друкарні, переплетня, три книгарні й т. д.

При Бібліотеці Оссолінських є наукова робітня, тепер на 56, відчинена в будні від 9 до 2 й від 4 до 8 з виїмкою суботи (від 9 до 11), сяле завсіди переповнена так, що перед полуднем часто треба ждати на свою чергу. Щедро користають читачі, головно студентство львівського університету, з книг, рукописів і архівальних збірок Заведення, а їм іде назустріч услужливість вищих культурних службовників Заведення.

Трускавець.
Д-р Є. Мішель сен.
орд. як у минулому році у віллі „Святовіт“.
Недуги внутрішні і перемін матерії. Діятермія. Кварцова лямпа. Електричні купелі. Електризація.

На решту — 255 днів — припадають неділі, льокальні свята і дещо будніх.

Але буває нераз, що мине цілий тиждень і так якось зложиться, що нема ніякої поради чи авантури. Нагромаджена енергія, як напнута тятива, жде тільки нагоди, щоб вилаштуватися. А ще як трапиться справді важна, пагітна в наслідки причина, тоді Львів як зібрана ріка.

Минулий тиждень саме був таким вибуховим тижнем. Повних сім днів дрімав на сонечку наче не було в нього історій, української небезпеки, комунізму, дорожнечі чи податкової шруби.

Нараз: Грім з ясного неба...

Біля костела Єлисавети почав магістрат будувати потребник!!

(Потребник — нове слово, вправляюче на означення місця, без якого ніхто не обходиться, хоч радо обходять словами.)

Зібрана енергія львовян відповіла на святотатські затії магістрату грандіозною демонстрацією.

Товпа, зложена з тисячки осіб, кинулася на провізоричну буду і розібрала її..., забираючи матеріял до дому.

З того приводу в польській пресі появився... перед *вами*.

Очевидно всі тримали сторону товпи.

Одна газета пише дослівно: „Віри і костелів будемо і далі боронити! Бо — остаточно — ми ще є католицькою державою“...

Що Польща є католицькою державою, про це ніхто не сумнівається, але чи розбирання потребника входить в обсяг оборони віри і костелів — про це тяжко сказати. Тим менше можу про цю справу сказати я, бо не був у Римі і не знаю, як збудований Ватикан.

Один з моїх знакомих, світовий чоловік, розказує, що був у Лінцу в катедрі, і там, таки в самім будинку, є ці неминучі кімнатки. Ніхто навіть не думає про профанацію, а тим менше про передовницю в часописі.

Але і то правда, що Львів не потребує оглядатися на „якийсь там“ Лінц.

Всеж таки не зашкодило, коли б польські статейники, перед написанням передовиць, перейшлись були уважно попри мур коло Бернардинів. Було *напевно* стратили трохи „тупету“, якщо не чюх.

Комісар Стшелецький певно бачив не 1 з двох профанацій вибрав менше шкідливу і більше естетичну.

Галактіон Чіпка.

Велике українське віче у Львові.

Після Українського Національно-Демократичного Обєднання перед українськими виборцями Львова.

Львів, 26. травня 1928.

Сьогодні в 6. год. вечером почалося в великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка справоздавче віче послів Українського Національно-Демократичного Обєднання. Велика сала і вестібуль набиті вщерть учасниками, між якими переважає українське міщанство, робітництво і ремісництво Львова. За президіяльним столом засіли **пос. М. Стругинський**, як голова, **п. А. Березовський**, як його помічник, і пп. Мулькевич і Зубик, як секретарі.

Першим промовив голова Українського Національно-Демократичного Обєднання і голова Національної Української Парляментарної Репрезентації **посол д-р Дмитро Левицький**. Він широко і яркими красками змалював теперішнє політичне положення українського народу під Польщею та підкреслив, що Українське Національно-Демократичне Обєднання як не мало тяжких і нерозривних надій на зміну екстермінаційної політики Польщі відносно українського народу перед виборами, так не має їх і тепер. Парляментарну арену використовує наша Репрезентація в цілях самооборони і протесту. Головну вагу кладе на організацію живих сил українського народу, бо тільки зорганізованою силою можна осягнути те, до чого нація силою природного і стихійного гону змагає.

Другим з черги промовляв **пос. Остап Луцький** про господарське положення українського народу. Його промова була надхнена великою вірою в творчу і конструктивну силу нашого передовсім сільського господарського люду. Ця конструктивно-творча, будуюча його сила виявлялася передовсім у відбудові власного господарства, знищеного великою війною, як ні в одній країні світу зпоміж тих, які зачепила і на яких відбувалася велика війна. Навіть тенденційна польська політика екстермінації не вспіла спаралізувати цього конструктивного хисту нашого народу.

Ті цінні прикмети споконвічних справжніх господарів землі нашої є певною запорукою, що ми збудуємо на тріщих підвалинах нашу економічну незалежність і тим прискоримо політичне завершення наших загально-національних змагань.

Третім з черги промовляє **пос. Волод. Целевич** про польську шкільну політику супроти українського народу. Він ілюструє її богатими цифрами, статистичними даними, виписками із програмових промов міністрів і специфічним законодавством. Потім обговорює подрібно справу народньої, далі середньої і фахової а наконець високої школи (університету). В хвилі, коли це пишемо, (год. 8.30 веч.) посол Целевич промовляє далі.

На сцені біля президії сидів комісар Вагнер і ще один представник поліції. На салі й у вестибулі було видно розкинених кільканацять поліційних агентів. Так само перед будинком увихалися поліційні агенти.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 26. травня 1928.)

СОЙМ.

(hc) У зв'язку з польськими Зеленими Святами панує у соймі повний спокій. Найближче засідання комісій щойно 30. і 31. травня. У вівторок пополудні пленарне засідання сойму, яке розпічне друге читання бюджету. На засіданні пос. проф. Кнішановський виголосить бюджетовий реферат, після чого має забрати голос віцепремієр Бартель. На порядку дня цього засідання є теж нагле внесення Українського Клюбу з справи станиславівської гімназії.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 26. травня 1928.)

ПРОГОЛОШЕННЯ ВИЛЬНА СТОЛИЦЕЮ ЛИТВИ.

(ік) Вчора литовський уряд за підписами президента Сметони і премієра Вальдемараса оголосив проклямацію, в якій доповняє литовську конституцію постановою, що столицею Литви назначається Вильно, яке тимчасом є під окупацією. Ціла варшавська преса дуже живо зреагувала на цю вістку, називаючи литовську проклямацію нечуваною провокацією.

ЗІРВАННЯ ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ?

(ік) Пронеслася чутка, що польсько-литовські перетертори, ведені у Варшаві зірвані, і що литовська делегація вертає до Ковна.

ЗНИЩЕННЯ ПРИКОРДОННИХ СТОВПІВ

(ік) На польсько-литовському кордоні невідомі справники знищили цілий ряд польських прикордонних стовпів.

ЩО З ГЕН. НОБІЛЕ?

(ік) *Доля* воздухоплавця „Італія“, який здобув Північний бігун, невідома. До суботи полудня „Італія“ невернула до порту Кінгсбей, дарма, що повинна була вернути давно. Гадають, що „Італії“ забракло бензини і мусіла зачалити десь на північних ледах.

АМСТЕРДАМ — ВАРШАВА.

(ік) Нині в 4-ій годині попол. два польські військові летуни прилетіли безпосередно з Амстердаму на трансатлянтійському вероплані, замовленому Польщею у відомих фабриках Фоскера.

ПЕРЕД УПАДКОМ ПЕКІНУ.

(ік) Відділи південної китайської армії здобули місто Чаадан, яке є останнім стратегічним ключем до Пекіну.

НОВИНКИ

— **Святочний концерт для вшанування памяти Ів. Франка** дає „Т-во письменників і журналістів Ім. Ів. Франка“ у Львові дня 5. червня н. р. у салі Т-ва ім. Лисенка. У вечері візьмуть участь п. М. Голинський, п-і А. Остапчук і п-і С. Федорцева.

— Мечислав **Менцінський**, якого давно бажаний усіма виступ на концерті у Львові виповнив салю по береги, виїжджає у найближчих днях на провінцію з низкою концертів. Його супроводить як акомпаніятор дир. Муз. Інституту В. Барвінський.

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил подає до відома пятий спис осіб (установ), що зголосилися на опікунів українських воєнних могил і вложили по 15 зол. (за кожну могилу) в Т-ві (Руська, 18, І. п.): 48) Михайлина Боса, Мшана, 49) Осип Тютківа, Радсенчів біля Лодзі, 50) Вінкентій і Ольга Миклашевичі, Калуш, 51) Кооператива „Єдність“, Нагірянка, 52) Олекса Козьорицький, Багигород, 53) проф. Михайло Балюк, Львів, 54) д-р Іван Іоппець, Львів. Разом із вказаними досі маємо вже опіку-

БЛІДНИЦЮ недокровність усуває, діяле зміцнюючо, відживляюче, побуджує апетит, неоцінений середник для реконвалесцентів
М-ра Кишиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малязі. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кжишиштофоского вино хіново-залізне. **Laboratorjum chem.-farm. Mr .St. Krzyształoforski Tarnów.** 55 ?

нів для 78 могил. Ще сотні жлуть своїх опікунів!

— **Катастрофи й нещастя.** У кременецькім повіті була велика градова буря. Така сама буря перейшла над Берліном: багато дахів і димарів знищених. — У Буенос Айрес вибухла в італ. консулаті некольна машина, що вбила 12 осіб і зранила 41.

— **Кінова молодь.** Почалась у Львові розправа (покищо відкладення) проти двох нескінчених гімназистів, 20-літніх молодців, Йосифа Яворського і Мих. Рачковича, які хотячи здобути трохи грошу, придумали такий простий спосіб: з револьвером і цінком засіли вечером на Полтяній вул. і ограбили двох проходних Ліхтера та *Шафрана* на стомількадесять зол. Один із ограблених був настільки недискретний, що почав кричати і поліцай зловив обох кандидатів на бандитів.

— **Середновічні конфлікти.** Від кількох днів кипить боротьба між парохіянами костела св. Єлисавети на Городецькій вул. і магістратом наслідком давного інциденту. Магістрат рішив вибудувати на грунті цього костела павільонів для необхідних потреб; на це дався згоду дотичний дозрох. Деякі парохіяни дізнавшись про це, прийшли юрбою і з обуренням знищили почату будову, добачуючи в ній образу релігії. Ті, що рішили вибудувати такий павільон, мали імовірно намір саме зарадити образі релігії, коли парохіяни та ріжні прохожі замечищують поневолі місце біля костела. Громадяни з Городецької не знають, що в Европі такі павільони побудовані під самими заднімі стінами костелів, з огляду на чистоту та гігієну святих місць.

— **Львівські трамваї.** Трамвайева підвишка не торкається, здається, *тих*, що про неї рішають: членів міської ради, тому, члени бюджетової ради, з безплатними картами в кишені прийняли її з легким серцем. Таким робом Львів матиме страшенне дорогий трамвай і важко сказати, чи цей трамвай варт того, щоби за нього платити ще більше, ніж тепер. Його возів рідко мають місця для пасажирів, тоді коли їх найбільше: в обідовій і вечірній порі, а їх чистота дуже сумнівна.

— **Іспит зрілости** в українській державній гімназії в Перемишлі відбувся в відділі А в днях від 18. до 23. травня під проводом д-ра Дениса Лукіяновича. Іспит здали: Багній М., Бардин І., Вітів М., Винницький М., Гарасим Я., Гнатик В., Гулкевич П., Дашишин Е., Домаральський С., Дримала Мар., Дримала Мих., Кочмар В., Ковальчик В., Кунницький О., Курпвайль, Лопушанський М., Лучковський І., Малиновський І., Мандель С., Матейко С., Мисяк О., Німців Д., Павліш В., Польчик В., Рожко Осип, Рожко Вол., Савчак В., Середиський О., Тучак В., Ціхановський З., Чорний М., Шіппер Л., Щурко Б. Не допущено до письменного іспиту 1, при письменнім іспиті перепало 3, при устнім 2 абітурієнтів.

— **Бандитизм без кінця.** Недалеко Луцька трьох замаскованих бандитів напало на автобус і казали пасажирам, під загрозою револьверів, лягти животом на дорогу. Тоді поклали їм на плечі капелюхи, заявивши, що це пекольні машини. 14 осіб лежало в острасі і дало себе спокійно ограбити. — В околиці Сарн поліція звела бій з бандитами, що віддавна гуляли на наших землях: один з них Різюк, мадярський циган, застрілився. Земюк убитий, а Скульницький, що втік із львівської вязниці, зловлений. — На стації Пісочна трьох бандитів, що їхало в поїзді залякало револьверами подорожніх, але налякані повною.. кондуктора вискочили у Бильчій Волиці та втікли до ліса з невеличкою добичею. — У Рогатині поліція зловила небезпечного бандита з Кракова, Макулу. — Поліція відкрила евакуатуру страшного злочину в Угнові, де вбили купця Ганса, його жінку та дитину; і це професійний місцевий бандит Кшачковський. — У Черневі, у Сокальщині, селянин Горбатий із двома товаришами убив на весіллі в суперечці свого знайомого Федевича. — Із арештів у Белзі втікло двох бандитів Мартинюк і Сухий, що втікали вже пятикратно. У Сокальщині зловили чотирьох бандитів, що вбили лісового Андрущака.

— **Зміна негарних прізвищ.** Польська „хлопська партія“ зголосила в соймі внесок, щоби міністерство внутр. справ прийняло 10-літній закон про загальну безплатну зміну „соромних“ прізвищ. Референт справу посол, який імовірно перший скористав би з цього закону, бо називається Долгва. Сойм має згадяним колек-

---

Багато дало „Національне Заведення ім. Оссолінських“ і для відродження галицьких українців і для української науки взагалі. В 1833 й 1834 році з бібліотеки Заведення черпали бажане знання члени „руської трійці“ Маркіян Шашкевич, Яків Головацький і Іван Вагилевич. У своїх споминах говорить Головацький, що з примірників Заведення переписав він собі увесь збірник українських пісень Михайла Максимовича з 1827 р. й деякі пісні Кірші Данілова. Зокрема близько до Оссолінеум стояв Іван Вагилевич, що служив навіть тут як заступник кустоса від 1. січня до 1. листопада 1851 р.

Був звичай давніше, що в річних звідомленнях Заведення подавано імена визначніших відвідувачів. І так звідомлення за 1858 р. згадує про Куліша, від 1870 р. згадується Антін Петрушевич, від 1871 р. згадується Сидір Шараневич, в 1873 р. названий Осип Федькович, в 1875 р. Михайло Драгоманів, перехрещений у цьому звідомленні на Юрія, але вже в найближчому він названий вірно, в 1875 р. згаданий також другий закордонний ученний Олексій Андрієвський, від 1878 р. згадується Омелян Огоновський і Омелян Калужняцький. Пізніше заперестано подавати імена визначніших відвідувачів. Належали до них Іван Франко, Остап Терлецький, Володимир Антонович, Михайло Павлик та инші з померших. З живих згадує з вдячністю Оссолінеум довга низка наших робітників пера від професорів університету почавши й на нашому студентстві скінчивши.

Також у видавництвах Заведення появилася низка праць українців, почавши від замітної своєю обороною самостійности української мови розвідки І. Могильницького „Rozprawa o języku ruskim“ у „Czasopismie“ 1829 р., по нинішні часи з розвідкою Володимира Дорошенка про недокінчені друком писання Івана Франка у „Przewodniku Bibljograficznym“, й низка праць поляків із українознавства, закінчена свіжою етнографічною монографією п. н. „Rusini“ проф. Адама Фішера, колишнього стипендиста Заведення.

Всі ділянки українознавства, зокрема історія, мають пребагатий матеріял у друкованих книгах, рукописах, автографах, документах, в архівних і инших збірках Заведення. Вичислити кілька з величезної маси не дає жадного образу. Може колись здобудеться наша наука на вказання того, що цікавого й важного містить Оссолінеум із рукописного й архівного матеріялу в своїх пребагатих збірках, у значній частині ще не зінвентаризованих. Це робота головно для історика.

Закінчу свої рядки побажанням, щоби такого матеріялу як найбільше найшлося в дальшому як найкращому розвиткові „Національного Заведення ім. Оссолінських“ для слави свого народу, що створив його, й користь усіх, що бажатимуть черпнути матеріял і знання з його збірок

цію прізвищ, які варт би змінити на менше веселі.

— **Різні вістки.** Америк. уряд рішив вибудувати на Атлянтійськім океані кілька плаваючих островів, щоби влекшити літакам перелет. — Помер надрабін у Бродах Абрагам Штайнберг. — Сина Чанг-Тсо-Ліна мали вбити в Пекіні. — За один день 17-го травня було в Німеччині 87 жертв катастроф від авт. — На льондонських передмістях за один день було 8 випадків занедужання віспою. — Славний еспанський маталор Ніно дель Пайма смертельно ранений биком на арені. — У нюйорській пристані підчас сильної мряки зудержалось 8 пароплавів. — Один виноградар з околиць Відня, побачивши, що град знищив йому винницю убив жінку, двоє дітей і сам повісився.

— **З „Просвітянського Театру".** Львівський Просвітянський Театр, який підчас теперішньої поїздки по провінції дав себе пізнати з своїх вистав широкому Громадянству, виставляє в перших днях червня як прем'єру на українській сцені відому оперету Кальмана „Осінні маневри", в перекладі Ст. Чарнецького. Управа театру докладає усіх заходів над викінченням повищої прем'єри. Прегарний переклад, стильні костюми, балетові евольоції арт. З. Совінського та режісерія П. Сороки дають повну запоруку успіху. Крім цього відновляє театр відому оперу Монюшка „Галька" та „Жидівку" Галеві.

— **З Української Академії Наук.** Новий президент УАН акад. Д. К. Заболотний виїхав до Копенгаги, щоб взяти участь у міжнародньому фільольоґічному конгресі. — Етнографічна Комісія навязала контакт із сербською Академією Наук щодо обміну наукових видань. Зокрема комісія листується з сербським професором, етнографом Ніко Жупеничем. Налагоджено також постійний науковий звязок з гельсінґфорським національним музеєм. — Після переведення широкої організаційної праці Етнографічна Комісія придбала понад 12.000 постійних кореспондентів, з яких обібрано 1.500 кращих для постійного звязку з ними. — Співпраця Етнографічної Комісії С. Терещенка розпочала: бидати матеріяли про пережитки чумацтва в ниші чумацьких сіл на Звенигородщині. — Цими днями Українська Академія Наук видала історичну частину ювилейного збірника з нагоди шістьдесятих роковин життя і сорокових роковин діяльности М. С. Грушевського, святкованих з осени 1926 р. Статті й розвідки, зібрані комітетом не вмістилися в одному томі. У першій історичній частині вміщено 51 статтю з палеонтольоґії, археольоґії, мистецтва, історії України й всесвітньої історії. У другу частину, що також вийде ще цього року, ввійде 65 розвідок з етнографії, фільольоґії, і історії літератури, а також бібліографія наукових творів ювилята.

— **Рекорди.** Місто Гльозель у Франції стало славне тим, що осмішило кількох славних археольоґів, які доказували старовинку найдених там знахідок, підробленим одним сучасним талановитим містифікатором. Суперечка про автентичність знахідок ще не закінчена, зате до Гльозеля надається щораз більше цікавих. За одну неділю було там 1084 туристів, що заплатили 4396 франків вступу на ґрунт селянина, де роблено розкопки. — На Мазовеччині, в селі Томашеві, 75-літній старець Рибак у пристуні заздрощів порізав на смерть кожем свою... 20-літню дівку. — Фільмова артистка Поля Негрі хотіла пополяшити свої доляри і вложила їх у... будівельне підприємство в Каліфорнії; воно їх не будує і П. Негрі мусить вести процес за 135.000 дол., які може треба буде відшкодувати на фільмі. — У франц. парляменті посол Жерар, вибраний 9.863 голосами на 10.399 виборців має свій мандат від 1919 р.; раніше мав цей мандат його батько і відо від 1890 р.

З театру.

Великий Міський Театр: „Вірна жінка", комедія в 3 діях Соемрсет Могема.

Ця прегарна пєса одного із найбільше талановитих сучасних англ. письменників має в заголовку легку гру слів, іронічну, мов уся гра виведених у ній конфліктів. Героїня „The constant wife" зветься Констанс; у нас можна би це передати „Вірною жінкою", називши її Вірою. Могем вибирає вічно актуальну тему про ширину свободи в подружі мужа та жінки. Найбільші вороги жіночої емансипації не стануть на боці змальованого ним нелюбого мужа, а будуть захоплені поведінкою та аргументами його чеснотливої жінки, що хоче раз у житті виставити на опіку пробу свою чеснотливість. При всій обмитивости малюнку, пєса могла би послужити як програмова вистава на зїзді феміністок. Навіть чисельно на сцені повна перевага жінок.

Могем зовсім у нас невідомий. Від 20 літ його знають в Англії, Америці, Скандинавії; Німеччина почала в останніх роках перекладати всі його твори. Не вимово спрямований, життєлюбний письменник, що втягнув у себе освіту різних культур і досвід далеких мандрівок: вихований замалку у Парижі, перейшов фільос. студії у Німеччині, медицину в Англії, як прикладом усіх багатих своїх земляків здає далекий Схід, живе і творить на Рів'єрі в корзівській обставовці. Такі його пєси як „Леді Фредеріка", „Коло", „Грішниця з Пако-Пако" йдуть у Льондоні повний рік і мають прикмети найкраще збудованих франц. пєс при всій (рідкій французським драматургам) природности ситуацій. Могем першорядний повістяр і повістяр. Його знаменита повість The moon and sixpence замаскована дійсна історія геніяльного франц. маляра Ґоґена, що вмер у 1903 р. на Таїті має в собі несамовиту силу найкращих сторінок Бальзака або Ґамсуна.

Під майже банальним заголовком „Вірної жінки" і погідною філософією світового буєвальця скривається око великого знавця людської душі. Глядачі провели в театрі вимкнено приємний вечір, ясмога би сиділи у привабливім сальоні між лєвими особами. Пані, до яких належали всі головні ролі грали прегарно; на першому місці треба згадати п. Я. Несажевську, незвичайно природну та симпатичну і п. І. Ладоскеву — ідеальний тип англійської старої панни.

М. Руд.

Зі спортового життя.

Ювилей ЖКС. „Гасмонея" з приводу 23 літнього істнування.

В неділю, 27. травня ц. р. святкує львівський жидівський Клюб „Гасмонея" ювилей свого 20. літнього істнування. Хто слідив за розвитком спорту перед війною, той знає, які перипетії переходив згаданий Клюб в початках свого істнування, бо якраз тоді почав пробивати і український спорт, а відносини між вашими і жидівськими спортовцями завсіди були дуже дружні. Єднала їх спільна недоля, бо польський спорт, завдяки матеріяльній допомозі краєвих і міських установ, ставив відразу на ноги, а жидівські і українські спортовці, не маючи власних домівок і площ, примінчувалися в конірях і вправляли на полях за містом, а суспільність ставилась до них, як не зорожо, то в кождім разі байдуже. Підчас війни відносини різко зміняються. Український спорт лишається на дальше в пелєнках, а жидівський поступає великими кроками вперед і здобуває симпатії і зацікавлення серед власного громадянства. Найшлись енергійні люде, які дружніми зусиллями розбудували гнізде для Гасмонеї, яка нині є спортовим потентатом, маючи одну з найсильніших в Польщі дружин ножного мяча і в десятох інших спортових секціях. Нині всі міста і місточка зж ровться від жидівських спортових клюбів, які виконують фізичну молодь, а найбільша заслуга в цьому належить безперечно до нинішньої ювилятки, яка була у даному випадку першим піонїром. До побажань, які одержить ЖКС. Гасмонея в день свого ювилею, слід долучити і побажання від українських спортовців, щоби розвивалась і працювала дальше в лєсном для спорту і нації. А нашій суспільности, щоби взяла собі приклад, що можна зробити дружніми зусиллями, навіть без матеріяльної допомоги зі сторони „власть імущих".

Е. Чучман.

Театри.

Міський великий театр:

27-го г. 3:30 попол. „Подружа Льолі", Збежховського.
27-го г. 7:30 веч. „Помста Понткова", Валєвського.

Міський „Театр Новин":

27-го г. 3:30 попол. „Леді Шін".
27-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Аполло": „Княжна хитруня".
„Лев": „Венера з Венеції".
„Палас": „Жертва кабарету в Гонґ-Конґ".
„Фатаморґана": „Невільниця шейка".
„Байка": „Вероле".

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. І. Карабінєвича:

Рожнятів:
27. V. Вій.
28. V. Воскресення.
29. V. Вихрест.
30. V. Вій.
31. V. Гейша.
1. VI. Цяпанка Ліа.

Рилно:
1. VI. Вій.
2. VI. Барон Кіжмель.
3. VI. Гейша.

Бронтін:
5. VI. Цяпанка Ліа.

Болехів:
6. VI. Барон Кіжмель.

Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.

Синевідсько Вижне:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.

Сколє:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 1—?

Львівський Просвітянський Театр:

Яворів:
27. V. Еспанська Муха.
28. V. Мотке-Ґанеф.
29. V. Воєнний Похресник.

Немирів:
30. V. Ой не ходи Грицю.
31. V. Ґрафиня Маріца.
1. VI. Гейша.

Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 2-?

З нагоди одинадцятьліття рокови освуження Українського Генерального Комітету в Київі дня 29 травня 1917 року в день Військового Свята Української Армії буде відправлена в неділю дня 27. травня 1928 р. Панахида за подвиги в боях за волю України в церкві Преображення в год. 12·30 в полудне, а в православній церкві при вул. Ґраніщанській в год. 5-тій пополудне, на яку проситься стануть всіх Священників і бувших подвиг духовників а до співучасти всіх бувших Товаришів зброї і все Громадянство. 2—2

Під увагу інвалідам военним армії У. Н. Р. Старшини й козаки, які набули інвалідство з причини поранення чи короби підчас військової служби в частинах армії У. Н. Р., мають право на зкваліфікування военними інвалідами через військово-лїкарські комісії Польської Річи Посполитої, як рівнож і Декретом Президента з дня 10. VI. 1927 р. (Дєн. Зак. з дня 18. VI. 1927 р. ч. 54, розд. 375) подано річний речинець для порушення справ зкваліфікування. Отже польські інституції, на підставі повищого декрету, понїматимуть прохання в справах зкваліфікування тільки до дня 16. VI. п. р. Правління Спілки щодня одержує з усіх кінців силу прохань щодо зкваліфікування, на які навіть не має змоги своєчасно відповісти. Що гірше, ті прохання не підперті жадними доказами про набуте інвалідство та військову службу в армії У. Н. Р. З огляду на такий упливе речинець, Правління Спілки ним подає до відома ось що: 1) Інваліди армії УНР. поділяються на дві категорії: а) що набули інвалідство в часі з 16. IV. 1920 р. до 17. III. 1921 р. і б) що набули інвалідство до дня 16. IV. 1920 року. 2) Інваліди останньої категорії, на підставі розпорядження Міністерства Справ Військових з дня 20. VI. 1926 р. ч. 8412/26: Інв. мають право на одержання сталих інвалідських допомог при умові, коли вони брали участь у війні в складі армії У. Н. Р. в 1920 р. 3) До прохань, надсиланих до Правління Спілки, обов'язково треба додати документи: для інвалідів кат. „а": про набуте інвалідство та льояльности для інвалідів кат. „б": крім двох вище означених документів, ще й документ про перебування в складі армії У. Н. Р. в часі з 16. IV. 1920 р. до 17. III. 1921 року. 4) В проханні треба подавати виразно написану адресу замешкання з означенням: повіту, повітового міста та воєводства. 5) Підставою до признання забезпечення інвалідського є затверджений через відповідну військову владу осуд (оженчий) військово-лїкарської Комісії, коли стверджено звязок калїцтва (короби) з військовою службою. При усталенню звязку калїцтва (короби) з військ. службою, варта взяти на увагу: свідоцтва військово-лїкарські, свідоцтва шпиталїв, різні засвідчення взначалів про перебіг короби, інвалідські книжки та легітимації інвалідські, посвідки про удїлювані відпустки для поправлення здоровля, евакуаційні свідоцтва і т. п. За браком документів, стверджуючих звязок калїцтва (короби) зі службою військовою, береться під увагу зізнання свідків, складені перед радою адміністраційною І-ої інстанції (§ 5 розпорядження виконавчого з дня 10. І. 1922 р.) 21. травня 1928 р. Правління Української Спілки Воєнних Інвалідів. Каліш, вул. Граніщна ч. 1.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗНАЙМУ покої на літо. Віддалення 2 клм. від головного джерела Ризнїв-Здрій. Денне удержання 6 зол. з мешканцем. Вєлинська, Лошно почта Ризнїв-Здрій. (?281) 2—2

ГЛЯДАЮ жінки на село до дітей всеїдних. Можу вести цїнську кореспонденцію і дати початки гри на скрипці. Займуся кореспонденцією і хором церковний хор. Найкращі поручення. Вимоги строгі. Зголошення до Адміністрації під „Педагог". (?280) 1-?

ПІШУКУЄТЬСЯ самостійної, або не конфесії дівчини до кухні і пільних. Зголошення „Родина" Ризнїв. 2—?

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає **безконкуренційно**, у великім виборі роди **чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення** як також **чоколядки, карамельки і цукри.** — Не шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 27—30

ЩІПЛЕННЯ ВІСПИ відбуваються кожного дня з виїмком п'ятниці від год. 9—10 і 5–4 попол. в Порадні Матерпій при вул. Ходоровського ч. 15. 2266 2—10

ІНСТРУКТОРКА шукає якийсь на час вакацій. Ласкаві згодошення до адміністрації „Діла" під „Матуристка учит. семінарії". 2215 3—3

ЗГУБЛЕНУ військову шинжку, виставлену ШКУ. у Золочеві на ім'я Кіндрат Костюк ур. 1892 в Богутині п. Збоїв, увважливою. 2255 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 27-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
6088 Пересвітлення Рентгеном. 20—24

Адвокат
Д-р Микола Рибак
9289 веде канцелярію 1—2
в Перемишлі
вул. Побереже Пілсудського ч. 1
в місці померлого адвоката Д-ра Г. Корнаша.

ҐУМОВІ ПЛАЩІ

також
ПЕЛЕРИНКИ для ДІТЕЙ
поручає у великім виборі
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
Леопольда Гааса
Львів, Легіонів 3. — Тел. 16-45.

Важне для літників! БЮРО посередництва мешкань для літників в Косові в Карпатах, подаговує всі поручення відпорітною почтою для цілого повіту.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ „БЕЛЬМОНТ" (в памещі Народної Гостинниці) **Косцюшка 1**
К-А-Б-А-Р-Е-Т
НОВА ПРОГРАМА. **ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА** субретка, РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУГО БРАУН** як рівнож міс дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Feif-o-Clec". З повною програмою. — Вечірні виставн від 10.30 початок.
2201 **Льокаль відкритий до пізної ночі.** 6—8

БРИТВИ на ціле життя
Дожовита гарантія! як також каміння (шліфурки) ориг. безпєцькі також амер. паски до остреня бритов, апарат до остреня жілєток і т. п. штука зол. 2·50 поручає знана спец. фірма **С. ФЕДЕР** Львів, 7 Сикстуська
Позір! У власнім інтересі прошу уважати на фірму С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7. Ціна бритов: від зол. 7—21. Почтова висилка відсторонно. 4—4

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Сприпасування хитаючихся зубів, пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів в провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам знижка 2030 знижка. Полекші в сплатах. 1—10

Конкурс
на відбудову спаленої церкви
2286 (остатнєє славінє жури.) 1—1
Плани можна переглянути в грекокат. уряді парохіяльнім в Обертині п. в місці коло Коломиї і туди вносити оферти до 10. IV. 1928 р. Не приняті остануть без відповіди.

ПОВІТОВА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
як кооперативний центр повіту
в Яворові
оголошує
КОНКУРС
на директора Організатора. Вимоги: Висша фахова освіта, знання книговодства, довша практика при ПСК. на самостійнім веденню організаційного відділу. Добрий бесідник. Платня після умови. Подання удокументовані вносити до 1/VIII. 1928 на Руки Управи П.Т.С. в Яворові.
6-2 2278 **Надзірна Рада і Дирекція.**

Отсим подаємо до відома нашої клієнтелі,
що ми відкрили у Львові, наш фабричний відділ
КУЛЬКОВИХ ЛОЖИСК С.К.Ф.
при вул. Сикстуській 2 — Телеф. 39-52.
Стало маємо на складі всілякі трансмісійні части, кульові ложиська, вали, повстові щитки, консолі і т.п.
Ложиська для молотілень, самоходові ложиська, також всілякі ложиське до спеціяльних цілей і сталеві кульки.
Власне конструкційне бюро виконує **безплатно** всілякі пляни, **уділяє фахових порад** і висилає інжинірів спеціялістів. 2236 1—1

Магістрат корол. стол. міста Львова — Виділ І.

LPR: 4180/28 Львів дня 25. травня 1928 р.

КОНКУРС!

Магістрат корол. стол. міста Львова розписує отсим конкурс на **чотири посади** шпітальних лікарів.

Відповідно до приписів закону з 17. лютого 1922 р. Д. З. Р. П. ч. 21. поз. 169 услівія принятя є слідуючі:

1) Свідоцтво покінчення лікарських студій.
2) Дозвіл на виконування лікарської практики в Польській Державі.
3) Свідоцтво польського громадянства.
4) Не переступлення 40-го року життя.

Подання належить вносити найпізніше до 15 червня 1928 до Виділу І. (Президій) Магістрату, до яких належить долучити також метрику уродження і докладний опис життя.

До повищих посад є призвані побори десятого степеня до яких крім 15% комунального додатку предвиджений є також додаток доповнюючий **побори** до VIII службового степеня.

По пів році безплатної приготовної служби і відбуттю 6-ти місячного курсу в Державній Школі Гігієни у Варшаві на кошт громади Львова, може слідувати стабілізація в VIII згадано в VII службовім степени.

Крім поданих службових поборів є передвиджені додаткові винагороди за охорону щіплення, за надобовязкові чинності і т. п.

Першенство мають ті лікарі, які викажуться свідоцтвами з відбутого вже курсу в Державній Школі Гігієни в Варшаві і зложення приписаного іспиту з додатним висідком, згадано викажуться організаційною працею або научною з обсягу суспільної і публічної гігієни.

Кандидати, що працювали вже в службі здоровля, державній або самоврядовій можуть мати зачислений час служби і ewentualно вищий степень служби до VI включно.

В дуж випадках огранічення віку до 40 літ не буде мати перешкоди в ewentualнім одержанню посади.

Комісар Ради
в. о. Президента міста Львова
Ян Стшелецкі в. р.

2203 1—1

ТРУСКАВЕЦЬ
Д-р Ростислав БІЛАС
орд. як попередних літ
8233 **вілля „РУСАЛКА"**, 3—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ!
в ДОРІ вісім кліматично-лічничім літниську
Пансіон „Олена"
ві садею і городом в гарнім і дотіднім положенню біда почти з телеграфом і телефоном, недалеко двірця. Прута і ліса, відкритий від 1. VI. с. р. Перщоєнний зарч, власний витів десертового масла. Згодошення до Управи. 1-2

ДЛЯ ЛІТНИКІВ! ПІДЛІСНІВ (недалечко стації між Микуличином а Татаровом) Віддаль від рутом, три хвилі ходу від станції. Покої з кухнею і без кухні до вибайну від 25. червня 1928 нище цін максимальних. Чудова гірська околиця. Два кільометри до Хошлка. Вихідна точка всяких прогульок. Згодошення слати під адресою: Стефан Юрчишинський, Підлісня, почта Микуличин або Іван Гошильницький ст. радник скарбу Тернополь. 2270 2-3

НА ПРОДАЖ на 1200 долярів дімок (мур.-бляха) з городнем (вільне мешкання) на Клепарові біда Львова коло там. громадського уряду. Також на продаж **реальність** майже 14 морґова на сені. В тім малий ліс, сад, поле справне засіяне. Будинки дерево-соломяні. Заїдатися про попите у З. Сушка Львів Кінцева 11/II пов. між 3 а 5. 2292 1—1

Радіоапарати даром!

Німецька висилкова фірма віддає **в цілі Реклями і дальшого поширення** на Польщу більшу кількість своїх **першоклясних відборчих Радіоапаратів аж до чотирилямпкових апаратів** для інтересентів на власність.

Ніякі зобовязання не є з цим злучені. Дрібні кошти (висилки, опакування і т. п.) покриває відборець.

Інтересенти схотять на **Листівці** точно і виразно надіслати свої адреси до:

Radioversand **E. Gräb & C. Rottloff** Abtlg. X.
BERLIN N 4, Gartenstr. 100.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телєф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняковані
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta". — „Зоря" і інші як красві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) аконова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий **гапно навозове палене і мелене** (97% CaO) — **будівельне гапно.**
ФОСФОРИТИ **палені і мелені** (CaO) з р.зп. P_2O_5

2—20 2261 Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і найлюб. услівих предпс.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 118 (11.371). Львів, середа 30. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В обороні українського селянства.

Промова посла д-р Івана Блажкевича на пленум сойму при першому читанні законопроєкту про підвишку ґрунтового податку дня 22. травня 1928.

Високий Сойме! Уряд, предкладаючи законопроєкти про підвишку ґрунтового податку та про будинковий податок, які відносяться передовсім до селянського населення, вибрав до того найбільше непригідний час. Передовсім тому, що село находиться тепер у стані надзвичайної економічної кризи, про що згадували вже мої передбесідники, а далі тому, що спеціяльно в останніх 2-х роках задля елементарних нещасть нужда заглянула до хлопських хат у першу чергу на полудньово-східних землях, заселених українським населенням. Попереднього року град, а потім виливи ріки нанесли передовсім ті землі, які переважно заселені українським селянством, а того року довга зима і чеврожай ще збільшують нужду селянського населення. Внесення тих законопроектів у такий час, є просто наругою над українським селянством.

Перед місяцем вніс Український Клюб у тій Палаті наглий внесок в справі допомоги правительства для селянського населення, яке потерпіло наслідком елементарних нещасть. Сойм одноголосно ухвалив наглість, а Земельна Комісія в короткім часі прийде перед сойм зі своїми внесками в тій справі. Правительство заявило, що відноситься прихильно до справи допомоги. Одначе селянське населення не може вірити в щирість намірів уряду, коли він одною рукою дає чи обіцює селянству допомогу дрібною монетою, а рівночасно витягає другу руку, щоби в десятеро або в двацятеро більше відібрати. Думаю тому, що вже з тих оглядів внесені законопроекти є не на часі і повинні бути відкинені.

Одначе невалежно від того, в який час законопроекти внесені, є вони в самій річи вповні не обгрунтовані. Уряд твердить, що дотеперішній ґрунтовий податок є за низький, бо дотеперішні основи оподаткування є за низькі, чисто фікційні, а поза тим ціни земельних продуктів так зросли, що теперішні пропоновані норми ґрунтового податку не є підвищенням. Оба твердження нестійні

В б. австрійських краях вимірювало ґрунтовий податок на підставі чисто катастрального доходу і при цій цей обовязує у Польщі й досі на тих землях, що входили до австрійської держави. На тих землях виносив ґрунтовий податок за Австрії 22,7 проц. чисто катастрального доходу. Тепер пропонує уряд підвищення норми на 83 проц., а фактично по перечисленні корон на золоті по 1,05 — на 87,15 проц., то є чотирократно. Уряд доказує, що австрійська норма 22,7 проц. не є дійсною, а фікційною, що є вона лише ключем для розложення податку, а колиб навіть ця норма була дійсною, то походить вона з передвоєнних часів, а в межичасі ціни земельних продуктів так підскочили, що пропонований ґрунтовий податок не є звишкою. Переходячи зокрема до кожного з тих пунктів, смію ствердити, що катастральний дохід після австрійського законодавства був чимсь реальним, основаним на довголітніх працях і студіях а до устійнення чисто катастрального доходу з кожної парцелі доходило аж наслідком довголітніх доходжень і праць.

Були найріжнородніші комісії, провірювання на місці, вільно було вносити протести, заміти, жалоби і щойно у висліді того важкого і довгого поступування було устійнення чистого катастрального доходу для кожної парцелі, для кожного роду культури і кляси якости. Правда, походило це з давніх часів, одначе через кількадесять літ норм ґрунтового податку ані загальної суми ґрунтового податку не збільшувано. В часі від 1881—1896 р. виносив цілий ґрунтовий податок в Австрії 37,1 міліона гульденів, то є 75 міліонів корон, а від 1896 р. — обнижено його на 70 мілл. корон та принято підставу, що чистий дохід катастральний з парцель можна лише зменшити, а ніколи підвищувати. Отже за Австрії була тенденція до знижки ґрунтового податку а не до звижки, як тепер у Польщі. А чейже відношення цін селянських до цін фабричних продуктів у б. Австрії було для селянина кориснішим ніж тепер.

Правдою є, що ціни всіх продуктів є тепер вищі як перед війною, але непомірно більше зросли ціни фабричних продуктів, яких селянин потребує, ніж земельних, які селянин може продати. Міністр скарбу бере за основу перечислення ціну жита. Зовсім неслушно. Жито не є продуктом збуту дрібного селянства, бо дрібне селянство продукує збіжа лише стільки, скільки само консумує, а весною то з правила докуповує збіжа і на засіви і в часі переднівку на прожиток. Лише земельна власність продукує збіжа на збут і лише при великій власности можна приноровити звижку цін збіжа до податкової норми. Зрештою селянин оплачує крім ґрунтового і державного податку ще й додаткові податки комунальні, дорогові і т. п., так, що про мале обтяження селянства податком, як це твердить міністр скарбу, не може бути й мови.

(Довітлення буде.)

В обороні національного майна.

Нарада українців міста Львова в справі „Народнього Дому".

З ініціятиви „Комітету Оборони Національного Майна" відбулася в неділю, 27. травня п. р. у великій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка нарада в справі „Нар. Дому". Взяло в ній участь понад 100 (сто) запрошених громадян, як представники українських суспільних, культурних, освітних, наукових та економічних установ Львова.

Нараду відкрив голова „Комітету Оборони Нац. Майна" д-р Кость Левицький. Провідником наради вибрано радн. Романа Сосновського, його заступником п. Василя Гресяка, а на секретаря покликано ред. Осипа Боднаровича. Після того реферат виголосив д-р К. Левицький, звязуючи дотеперішню працю і заходи „Комітету Оборони Нац. Майна" в справі фондації „Нар. Дім".

„Комітет Оборони Нац. Майна" покликало до життя велике віче українців м. Львова, відбуте в дні 11. травня 1926 з приводу намірених продажі тодішнім комісарем Львом Черкавським деяких реальностей „Нар. Дому". Відпоручники Комітету домагалися у тодішнього львівського воєводи д-ра П. Гарапіха, як репрезентанта фондаційної влади: 1) заборони продажі реальностей „Нар. Дому", 2) усунення комісаріяту Льва Черкавського і 3) повернення української національної установи українському народові через покликання Куратерії, зложеної з представників українських центральних культурних і науковних установ. В справі продажі д-р Гарапіх дав заспокоюючу відповідь, а в інших двох справах визнаючу. Мовляв, з Львом Черкавським він не є нерозривно звязаний, але усунути зможе його аж тоді, коли Комітет дасть наглядні докази його руйнуючої господарки. Щож торкається української Куратерії, то це справа не його, тільки Варшави.

Продажу деяких реальностей „Нар. Дому" припинено, але руйнуюча господарка Льва Черкавського дальше продовжувалася, чого доказом продажа деревостану в Вільні і Костенові, грубо нижче дійсної його вартости. Внесення цієї справи Комітетом довело до усунення Льва Черкавського з комісарства „Нар. Дому". На місце усуваного польський уряд призначив комісарем „Нар. Дому" Ярослава Вербицького, директора філії української гімназії у Львові. Таким чином пришвидшено розгін комісарського руйництва, але справа все-таки не перейшла на шлях нормалізації. Руйництво припинено в значній мірі не через зміну системи і повернення національного майна українському народові, але тільки тому, що на комісарському стільці припадково найшовся чесний чоловік.

У міжчасі розійшлися поголоски про намірений поділ майна „Нар. Дому" між фондацію Національного Інституту „Нар. Дім" і „Общество Нар. Дом", що в довоєнному періоді адмініструвало майном „Нар. Дому". З приводу цього відпоручники Комітету запротестували у нового воєводи гр. Петра Борковського проти поділу майна „Нар. Дому", підкреслюючи, що воно творить неподільну цілість та що в його основу лягли складки всього українського населення Галичини. Приріст майна „Нар. Дому" не є ніякою спеціяльною заслугою адміністратора, себто неіснуючого (розвязаного австр. урядом) „Общества Нар. Дом". Відпоручники Комітету застереглися проти трактування справи „Нар. Дому", як **справи політичної** з огляду на її виключно **культурний характер** і поставили домагання остаточного управильнення справи фондації „Н. Дому" через покликання постійної Куратерії з представників українських культурних і наукових установ. Зі свого боку Комітет предложив львівському воєводі проєкт фондаційного акту.

Воєвода Борковський погодився з тим, що майно „Нар. Дому" творить неподільну фондаційну цілість, признав культурний характер установи, в якої справі повинен бути виключений політичний момент, а щодо покликання Куратерії заявив, що це справа складна та що її можлива розвязка є в створених умовах тільки така, що він ступенево покликуватиме до управи „Нар. Домом" представників українських установ — так, що вони якнайбільше найдуться в більшости, а тоді прийде й черга на фондаційний акт.

Однак свого пророчення воєвода Борковський не здійснив. Прийшов виборчий період і тоді польський уряд втягнув справу „Нар. Дому" у виборчу боротьбу. Він зробив з неї премію для русофільської фракції, щоби при допомозі засобів „Нар. Дому" розбити український табор у виборчій боротьбі. Комісаря Яр. Вербицького, який не хотів іти на урядові комбінації, примушено до уступлення. Ще передтим уступив заст. комісаря д-р Заяць, який не погоджувався на субвенціонування „Рольничого Союза" і „Голоса Народа", себто на дальше руйнування майна „Нар. Дому" і повертання його на політичні цілі. Замість Яр. Вербицького і д-ра Заяця польський уряд іменував нових комісарів в особах Михайла Бачинського й Ід. Лапецького, довірених Льва Черкавського.

На інтервенцію відпоручників Комітету відповів воєвода Борковський, що між українцями і польським урядом існує різниця, яка особливо різко зазначилася у виборчому періоді. Зовсім природно, що польський уряд мусить в тій війні використовувати всі доступні йому ресурси, а між ними і „Нар. Дім". Щож торкається обложення „Нар. Дому", то воєвода признав, що справді таке обложення наступило та що ні „Рольн. Союз" і „Голос Народа" за згодою воєвідства в комісарському періоді пішло до 150.000 зол.

На протязі своєї дволітньої діяльности „Комітет Оборони Нац. Майна" не допустив до продажі деяких реальностей „Нар. Дому", перепинив поділ майна „Нар. Дому" між фондацію й „общество" та не допустив до назимірного обложення того майна.

Боротьба за нашу національну установу входить у нову фазу. Комітет постановив іще раз запротестувати у воєвідстві проти руйнування майна „Нар. Дому" і продовжування в безконечність комісарської провізорії, бажаючи довести до управильнення цієї преважної справи. З тією метою Комітет увійшов у ближший контакт з Українською Парляментарною Репрезентацією, рахуючи на її допомогу в соймі і сенаті. Після вичерпання всіх правних засобів на внутрішній арені боротьби Комітет постановив винести справу на міжнародню арену, удаючись по оборону до Ліги Націй згладно Гагського Трибуналу.

Після того референт предложив резолюції. В дискусії забирали голос д-р В. Старосольський, п. Стефчак і проф. Березовський. На внесення М. Галібея збори висловили Комітетові довіря і подяку за дотеперішню працю.

—o—

РЕЗОЛЮЦІЇ

українців міста Львова в оборонї фондації Національного Інституту „Народній Дім" у Львові:

1. Нарада українців міста Львова, зібрана дня 27. травня 1928 р. **рішучо протестує проти цього,** щоби фондація українського Національного Інституту „Народній Дім" у Львові, зложена датками цілих поколінь нашого народу, замість служити національно-культурним потребам українського народу — стала джерелом експльоатації для політичних зловживань русофільських фракцій, на велику шкоду автохтонного українського народу галицької землі.

2. Тому українці міста Львова підносять рішучий апель в **оборонї своєї тяжко споневіряної установи,** що належить правом власности українському народові та безоглядно домагаються цього, що управа ділами тої установи не належиться нікому іншому, як тільки легальним представникам центральних установ культурних і наукових українського народу галицької землі.

3. Зокрема українці міста Львова домагаються, щоби негайно усунено адміністратора фондації Українського Національ-

По раз 2-ий у Львові.

„ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ"
найновійша серія виборча
дня 1. червня в годині 8-ій вечером в салі Т-ва Лисенка.

Білети продаються від вівтірка, вул. 2294 Руська 18/I. поверх. 2—3

ного Інституту „Народний Дім" у Львові іменованими довільно комісаріятами, бо таке поступування безправно нарушує автономні права українського народу галицької землі та загрожує істуванню фондації Національного Інституту „Народний Дім" у Львові.

4. Українці міста Львова домагаються, щоби негайно проверено і покинено де управи ділами фондації Національного Інституту „Народний Дім" у Львові і **кураторію, установлену** президіяльно рескриптом Президії Намісництва у Львові з 8. січня 1918 ч. 589 Пр. в справі мянтації нових членів тої кураторії, згадано, щоби покликано до неї управи кураторію, знову з представників центральних українських установ культурних і наукових у Львові.

5. Українці міста Львова домагаються, щоби польський уряд, згадно польський скарб державний поверстує фондації Національного Інституту „Народний Дім" у Львові всі **мастькові втрати,** які вона понесла наслідком зложивання невідповідальних комісаріятів.

6. Українці міста Львова **звертаються до українських послів соймового клюбу і сенатського клюбу,** щоби по лузі вище висказаних домагань піднели (також) згадані заходи в обороні фондації Національного Інституту „Народний Дім" у Львові, що належить правом власности до українського народу Галицької Землі.

7. Коли б отсі заходи і старання не довели в короткому часі до пожаданого успіху, то українці міста Львова постановляють: **винести справу перед Союзом Націй,** згадано перед міжнародним Трибуналом в Гаґі, з причини нарушення міжнародного договору про охорону культурно-добродійного майна українського народу.

8. Українці міста Львова **завязують українське громадянство** цілого краю, щоби воно підтримувало змагання до оборони нашого Національного Інституту „Народний Дім" у Львові, що належить правом власности до українського народу.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба повиплати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 19. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Ювилей культури.

100-ліття польського національного заведення ім. Оссолінських.

В неділю Львів, переважно польський Львів, а поруч з ним і вся Польща, а по-суті й славянський світ обходили 100-ліття заснування національного заведення ім. Оссолінських. Національний Інститут ім. Оссолінських за протягі 100-літнього істування відограв велику роль не лише в польському, але частинно і в українському національно-культурному відродженні. Обіймаючи культурні скарби загальної Славянщини Інститут ім. Оссолінських находив відгомін і в цілій Славянщині. Не дивно, що на ювилей цього інституту явилися не лише гості з цілої Польщі, представники університетів й наукових установ, але також учені з Чехословаччини, Німеччини і Франції.

З нагоди ювилею відбулася святочна академія в аулі університету, заінавгурована промовою ректора кс. Герстмана про значіння цього свята для польської культури. Опісля про заслуги основника Інституту кн. Йосифа Максиміліяна Оссолінського й його кураторів говорив теперішній куратор Інституту кн. Андрій Любомірський. З черги промовляв директор Інституту Людвік Бернацький, а опісля закордонні представники, а між ними ві першій лінії вибивалися промови чехів про значіння Оссолінеум-а в культурно-науковому житті славян. В імени Наукового Т-ва ім. Шевченка промовляв по українськи його голова акад. д-р Кирило Студинський, підкреслюючи тим чином, що той інститут находиться на українській землі.

Це була одина українська промова, це був єдиний виступ представника української наукової установи. Не був іще другий. Від Національного Інституту „Нар. Дім" у Львові промовляв (очевидно по польськи) його теперішній комісар Мих. Бачинський. Зовсім розумію, що цей митний урядовець на комісарському стільці „Нар. Дому" попав в наукові представництва як Пилат у „вірую". Одночасно дивні і гірші рефлексії мусять родитися з того приводу. Національний Інститут „Нар. Дім", культурно-наукову установу українського народу репрезентує на святі академічного польського інституту не учений, не професор, не культурний робітник, словом не представник культури й науки, але маленький бюрократ, якого ласка польської урядової політики вславила на стільця „репрезентанта" „Нар. Дому". Це справді насміх і непущення, а навіть грубий і непростимий цинізм.

Польський Національний Інститут обходить ювилей своєї праці в користь польської культури, а український національний інститут завдяки таки полякам замість наукової діяльности субвенціонує погонецьку тижневу русофільську газетку „Голос Народа". Ось і вся його „культурно-наукова" діяльність.

Сором і досада мусять пойматі кожного українця з приводу такого „вшанування" українського національного інституту „Нар. Дім" в 100-ліття Оссолінеум.

Знаряддя чужої політики.

Аграрна партія й українське населення Закарпаття.

(Доніс з Праги.)

На 16. і 17. травня н. р. стагнули аграрна партія ЧСР до Праги велику скількість народу зі всіх країв республики. Треба зазначити, що в днях між 15—21. травня відбувалися у Празі господарські виставки. Саме на цю виставу приїхало з Закарпаття 4—5 поїздів народу. Я слідкував пильно за закарпатськими учасниками. Всі вони приїхали з чеськими значками-прапорцями на грудях. Українського значка ніхто не мав. Тільки українські селяни з Ясіня привезли зі собою великий синьо-жовтий прапор. 17. травня мав відбутися демонстраційний похід у Празі. попереду їздці, з позаду піші. На самім переді мало їхати 30 гуцулів на конях. Тому, ще на зорях розбудили гуцулів, щоб їшли по коні (коні були військові). Гуцули без сніданку і без прапору посідлали за кіньми в переконанні що вернуться і заберуть прапор. Адже так їм обіцяли. Та не так склалося, як обіцялося. Як подіставали гуцули коней, сідати вже не можна було, прапору взяти теж. Коли бичківські українці побачили, що прапору нема, пішли за ним кільвох хлопців. Принесли прапор. Але мукачівці (з мукачівської околиці) підбурені закарпатськими студентами — русофілами, закарпатським чехом Зайцем та іншими, рішучо запротестували проти того, щоб нести в поході український прапор. Прийшло до завзятого спору. Студентові українці з „Союзу", що хотів нести прапор, грозили навіть поліцією. Нарешті вирвали москвофіли з чехами прапор з рук і кинули десь до якоїсь крамниці. Другого дня перешукували гуцулів за прапором всі усюди, та дарма, прапору вже не було. Прийшлося їхати до дому без прапору. Отже в поході вулицями Праги українського прапору не несли; за те несли підкарпатські українці величезні білети з чеськими та російськими написами червоної краски: „Не позволимо оторвати ни куска из освобожденной земли!", „Помогите бідному Подкарпаторуському народові!" (Яке дивне почування викликали ці два протилежні собі гасла?) Далі: „Недозволіме оттрегноуті ані п'ядь (пядь) освобожене земі!" — „Здрав будь, Велькі Вудце, Антоніне Швегла!" Ці написи зробили на мене невимовно прикре враження. Той народ, який найбільше зі всіх інших народів чехо-словацької республики, терпить від чеської влади, носе наведені гасла.

Коли я глянув на закарпатських українських представників й на інших представників, що поруч стояли, то аж плакати хотілося. Закарпатці, такі бідні, знедолені, прибиті, на обличах усіх їх сліпне якесь затаєне терпіння. У вишиваних убраннях стоять рядами молоді українські дівчата, молоді, але сумні немов з хреста зняті. Прийшли люди, бо їм казали, бо їх привезли. Відповідали на всі привіти з прямусу і вивчені аранжерами. Між українськими селянами не було видно ні одного веселого лиця. А коли хто й усміхався, то не був штучний сміх крізь него було видно сумовиту, прибиту українську душу. Такими перехолили підкарпатські українці широкі вулиці Праги аж вийшли на Градчани. Ту все було заспішене народом. Гамір, крики, веселі вигуки... А підкарпатські українці стояли на місцях, там, де їх поставили як вкопані. Все для них чуже. Вкінці заграли чеський гимн — усі позіймали шапки з голов — далі словацький!... тихо. Хтось з поміж народу крикнув: „А закарпатський гимн?" У відповідь почулося: „Згубили" (коти)" — більше не чути було нічого, бо дальші слова пропали в шумі.

По гимнах виголошували промови. Говорили від чехів, говорили від словаків, говорив і від закарпатських українців пан Шерегій. Та його промова могла

ЛУКА ЛУЦІВ.

Філософ праці.

(У роковини смерти Івана Франка).

Важко є одним словом, чи реченням, відмітити в письменника те „найголовніше". Коли С Єфремов підкреслює в М. Коцюбинського „гуманіст", — то нехтує тим те, що М. Рудницький видвигає на перше місце в автора „Тіней забутих предків" (якаж бо „гуманність" у тій перлині українського письменства-) своєю формулою „Поет у боротьбі з прозою". І навпаки. Та всеж таки отсі синтетичні висновки про творчість письменника наближають нас до розуміння його творчости і є одною із тих сочок, в яких зачинений світ даного автора.

Франко, автор „Вічного революціонера", Франко соціяліст, мав би міститися в повищій формулі „філософа праці"? Таж працю тичуть під ніс широким масам ті, які не нею, тільки із неї живуть!

Вже з біографії Франка знаємо, якто він із „ослячої лавки", замурзаний хлопський хлопчище, тільки своєю працею вибився на перше місце в класі. Тай сам він про це недвозначно висловився: „Як син селянина, вигодуваний твердим, хлопським хлібом, я почував себе до обовязку віддати працю свого життя тому народові". Його засадою стало почуття „потреби невстанної праці", бо „ласки нам ні від кого не ждати" і „тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде справді наше придбання". Від умираючої матері дістав поет заповіт, що „лиш праця доведе його до людей". І кілько гимнів виспівав праці автор „Каменярів"?!

Лиш праця ржу зотре, що грудь зідре,
Чуття живе, неткнуте заховає,
Непросихальную нору живить.
Лиш в праці мужа виробляєсь сила,
Лиш праця світ таким, як є, створила.
Лиш в праці варто і для праці жить!

Знаємо всі, що Іван Франко, побіч живої громадянської діяльности — він основник лійсного партійного, політичного життя в Галичині — трудився на всіх можливих ділянках письменницької праці. Лірика, епіка, драма, новеля, повість, критика, історія літератури, етнографія — фольклор, фільософія, соціольогія, історія релігії... Переклади наукової й мистецької творчости чи не з усіх европейських мов. Редагування кількох журналів. Велич праці нашого „Каменяря" побачимо щойно тоді, коли Україна спроможеться на повне видання його творів.

Не рожами квітчався його тернистий шлях. Найгірше те, що й свої кидали колоди під ноги. „Важко було нести життя тягар" та фільософ праці не зневірився, в найчорніщих хвилях молиться він, просить „хоч краплиночку сили, щоби в бою сильніще стоять".

Знесу я всяку злую долю,
Та не покину праці в полю,
Робити буду без упину,
І перестану — як загину!

В часі святочного, ювилейного настрою ось про що говорить своїм земляком-другам ювилят. „Це одна велика хиба української громади, що немає людей до чорної праці". Кожний кандидат на отамана чи гетьмана. „Богдан прийде як сума наших змагань, наших сил" тоді, коли „кожний придатний буде на святе велике діло!"

Кожний може стать Богданом,
Як настане слушний час!

Правда, Франко на початку 80. років очікував скоро визволення українського народу від революції. Та тоді, як вірно пише автор найновішої праці про нашого поета, „розпрощався він з вірою в швидку революцію та недалекий прихід нового соціялістичного життя"*). Відтепер, пише тойсам автор, буде для Франка в його пісні „жити" мати те саме значіння, що „боротися", те саме, **що „працювати".** Тільки **через працю міліонів** можна дійти до нового життя, **тільки праця родить дива,** тільки вона дає **до життя приналу,** дає **мету в житті,** відриває від буйної фантазії, не дає заблудити в манівцях, гоїть від „Wltschmer Z-y" (ст. 68). (Підкреслення моє Л. Л.).

Франко під отією „буйною фантазією" розуміє „ту формальну релігію, основану на догмах ненависти та клясової боротьби". Він не боїться „прогрішування проти матеріялістичного світогляду", який раніше сам визнавав. Пізніші події, особливо 1897 рік, коли проти нього стануди колишні „други" — товариші із польської демократії — тільки утвердили повище Франкове переконання. Поет дивується, „чому в нас так много відступників, чом рідний стяг не тягне їх до свого?" Хоч поет-громадянин зневірився в свої суспільні ідеали, та не зневірився в суспільну працю:

Суспільна праця довга, утяжлива,
Зате-ж плідна, та головно вона

Одна лиш може звеповнить без дива
Життя людини.

Поет, що все тільки правду в вічі говорив, не вагається очевидно отверто заявити: „Синтезом усіх ідеальних змагань, будовою, до якої повинні йти всі цеглини, буде **ідеал** повного, нічим не звязаного й не **обмеженого життя й розвою нації.** Все, що йде за рами нації, це або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеями раді би прикрити свої змагання до панування одної нації над другою, або хоробливий сантименталізм фантастів, що раді би широкими „вселюдськими фразами" покрити **своє духове відчуження від рідньої нації".** („Літ. Н. Вістн.")

Поет не вдоволяється дешевою демагогією, що опирається головно на заспокоєнні дрібних, матеріяльних потреб, задля яких загублюється великі ціли. Єгова каже в поемі „Мойсей":

Хто вас хлібом накормить, той вряд
З хлібом піде до гною,
Та хто духа накормить у вас,
Той зіллється зі мною.

І не був це жадний опортунізм супроти важких обставин життя.

Нам хочеться жити, биться
З противником нам люба праця й рух,
Ми хочем справді плакать, веселиться,
Любить, ненавидіть.

Згадуючи Франка в роковини його смерти чи не найліпшим святкованням, у наш час дешевої демагогії та післявоєнного страху перед працею, — повинно бути призадуматися над життєвою фільософією Каменяря галицької України та генія всеукраїнського духа.

*) А. Музичка: „Шляхи поетичної творчости І. Франка". Державне видавництво України. 1927. Одеса, ст. 66

хотіщити тільки чехів, ніколи закарпатських українців. І дійсно, чехам воно дуже подобалося. Вже 18. 5. 1928 „Народні Освободені" пише з великою радістю: „За Закарпатську Русь промовляв пан Щерецький, підчеркуючи неподільність Закарпатської Руси від республики та її вірність до спільної держави". Промовляв пан Щерецький від „українського народу", але чи направду така воля того народу? Проте пан Щерецький забув подумати. На прикінці хотіли закарпатці поставити -таки на своїм, скупчилися всі й почали співати свій гимн. Але оркестри то вистукування веселих аграрних впорядників перервали їм спів.

Вечером того самого дня відбувався вечірка, в програму якої входила „Теребліньска свадьба" (весільні звичаї), пісні танці та забави. Треба замітити, що коли ту співали закарпатський гимн, то чехи не хотіли встати, мимо того, що їм на це звертали увагу. Зрештою перша частина цієї гутірки пішла добре, бо не було ту русотапів. Коли вони прийшли, почалися неспокої. Українські студенти танцювали. Кількох з них перебродося в народні одностроі. Теребліньска сільська музика грала їм коломийку. Навіть умову зробили з празькою музикою, що два куски грає празька а третій теребліньска музика. Саме почали грати коломийку. Студенти з підкарпатського, українського товариства „Сокіл" почали танцювати, але русофільські „юноші" зібралися і заспівали московських пісень. Музика перестала грати а хлопці танцювати. Ну, цеж була крайня безличність з боку москвофілів. Тому українські студенти знов попросили музику, щоби грала. Возрожденці-ж страшно обурилися і почали в некультурний спосіб закидувати українським студентом, що „ето не колегиальность, ето интрити". Потворилися групи з підкарпатських українців та москалів. Почалася горяча полеміка на тему: „русский чи український"? Вже не далеко було і до бійки між верховинськими українцями та панчухами-русофілами, але якось обійшлося без неї.

Ціла маніфестація носила виразно офіційно-чеський патріотичний характер. Підкарпатські українці, що були силоміць втягнуті до неї, відгравали ролю статистів, не могли виявити свого українського обличча ані прапором, ані відзнаками, ані національним гимном. Їм наказано маніфестувати свою вірність до антиукраїнської правлячої партії. Їх використано проти їх волі. Одним словом українське населення Закарпаття зроблено знаряддям політики чеських аграріїв

О. Й.

Розвязання львівського віча.

В суботу 26. трвання відбувалося, як це відомо нашим читачам з останнього числа „Діла", велике посольське віче Українського Нац.-Демокр. Обєднання в великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Наш справоздавець не міг остати на цьому вічи і щоби не спізнитись з рукописом до друкарні, покинув його в часі промови пос. Целевича. Та воно вже довго не тривало, бо з другій частині промови посла Целевича завважив своєю присутність на салі представник влади надком. Вагнер тим, що перервав промову та розвязав віче. Потім поліція „помогла" вчевшимся „відповідною" інтервенцією розійтися. Та про те з пенаурних оглядів писати не можна.

По широкому світі.

У шведськім парламенті звернулись з інтерпеляцією до міністра закорд. справ, чому торговельному радянськ. представництву признані права екстеріторіяльности.

Загроза страйку в мануфактурних фабриках Манчестерської округи минула.

У Деблінї відкрили потаємний склад зброї; арештували двох ірляндців „легалізців"

Італ. посол у Відгороді домагатиметься від Югославії відшкодування за протиіталійські демонстрації... в Югославії.

Граф Віндішгрец, засуджений у свій час за фальшування франц. банкнотів випущений із вязниці в Будапешті на підставі амнестії.

Сенл. Державу вручили націоналістичному китайському урядові ноту, домагаючись арештування вбійника америк. місіонара Сеймура.

Палата лвордів затвердила законопроект англ. парляменту про виборче право для жіноцтва від 21 р. життя.

Між Новим Садом і Петроварадином (Югославія) збудували великий залізний міст через Дунай.

Загальна сума замовлень зроблених радянським урядом у Лондоні в англ. фірмах дійшла до 4 міл. фунт. ст.

Білля, що вимагає дбайливого плекання

як коронки, шовкові вовняні матеріяли і рукавички треба прати уживаючи виключно делікатно перфумованих Миляних Кришталиків Elida, які є таксамо чисті і лагідні, як знане мило Elida-Ideal.

ELIDA
МИЛЯНІ КРИШТАЛИКИ

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·60·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·60·00, 20 франків 34·50·00—34·60·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·10·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський флорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00

Збіжа.

Пшениця дворська 58·00—59·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький брокаринний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, баробола пропислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля коліроза 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, дубінь синій 23·00—24·00, рінак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 92·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25 крупи гречані 91·00—93·00.

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил подає до відома семий спис осіб (установ), що зголосилися на опікунів українських воєнних могил і вложили по 15 зол. як опікунство одної могили: 55) Богданна Тарнавська, Улашківці, 1 могила; 56) Кружок „Різної Школи" УПТ, Лежайськ, 1 могила; 57) з. Вол. Ардан, Жданя, 1 могила; 58) Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил, Калуш, 2 могили; 59) Д-р Мирон Нікашковський, Ківерці, 1 могила; 60) Іван Мороз, Львів, 2 могили; 61) Осип Назрецький, Львів, 1 могила; 62) Д-р Вол. Електрович, Чорткіз, 1 могила; 63) Мих. Глинський, Заліщики, 1 могила; 64) Д-р Ярослав Олексишин, Львів, 1 могила; 65) „Маслосоюз"; 66) „Народня Торговля" 2 могили. На 2000 могил у Львові зголосилося досі лише 66 опікунів над 91 могилами.

— **Студінь у травні.** Цьогорічна весна найзимніша за останніх 50 літ у більшости країв Европи. Низьку температуру пояснюють метеорольоги та астрономи у звязку з появою сонячних плям.

— **Нововідновлену Успенську церкву** оглядав учора міністр освіти Добрушький з нагоди свого побуту у Львові.

— **Різні звістки.** Горкий мав учора приїхати до Москви; його приїзд рішили відсвяткувати надзвичайним засіданням московського совіту в „Опері", де Бухарін мав сказати велику промову. — У моск. селі Язиково померла 30-літня жінка велитень Надежда Язикова, що важила більше як 10 пудів, — Колегія моск. Наркомпроса позбавила титулу „заслуженого артиста" бувш. професора ленінградської держ. консерваторії Н. Кранца за те, що він, діставши дозвіл на виїзд до Німеччини, назад не хотів вернутись. — Театральна комісія льондонської міської ради заборонила виставку відомої радянської фільми „Броненосец Патьомкін".—У Льондоні помер визначний англ. різьбар Джордж Фремптон.

— **Рекорди.** На ліцитації в Льондоні продали перше видання збірних творів Шекспіра за 4000 фунт. шт. — На ліцитації у Парижі найшовся аматор, який заплатив за 60 „ленінських" банкнотів по 5000 рубля 50 франків. — Відома спортсменка німка Анні Вейнель у бреславському басейні видержала 25 годин без перерви.

— **З життя кубанців в ЧСР.** З ініціятиви Управи Союза Кубанців в ЧСР, 23-го травня п. р. була влаштована лекція, бувшого Голови Кубанської Ради п. І. Л. Макаренка на тему: „Наша епоха й її проблеми з економічної точки погляду". Докладчик на підставі статистичних даних, при помочі таблиць, діяграм та картограм яскраво намалював картину майбутнього відродження Славянського Сходу, зазначивши, що Кубань, у культурнім і в економічнім відношеннях має найбільш реальних підстав на осередок цього відродження, але при умовах свобідного розвитку життя Кубані, в повному розумінні цього слова. Лекцій прослухали з великим зацікавленням. Дискусію з участю відомих російських і українських економістів перенесено на пізніше. — Кубанець К. А.

— **Дещо про Горкого.** Берлінська преса подає деякі подробиці про Горкого, з нагоди його побуту в Берліні. Горкий має втомлений вигляд і робить враження, що нерадо покинув своє вічно сонячне Сорренто. Не зайшло одного журналіста, чи він має намір зовсім повернутися у СРСР. Горкий не дав ясної відповіді. Горкий незвичайно зацікавлений соціальним питанням у Радянському Союзі і хоче особисто приглянутись тамошнім відносинам. Якби Горкий рішив розпрощатись з Італією, тоді він переїде на Крим з огляду на клімат, потрібний для його здоровля.

— **Авто-ракета.** Відомий німецький інжинір Оппель робив у Берліні пробу з новозбудованим ним авто-ракетою; досвід був удатний; Оппель зробив на новій машині 140 км. за годину.

— **Фабрика архітворів.** У Франкфурті над Майном відкрили мистецьку робітню, де від довшого часу приготовляли копії картин великих мистців з їхніми „автентичними" підписами. Ці копії передавали антикварим, з якими підприємці робили були в змові, а антикварі продавали їх колекціонерам і аматорам за грубі гроші. Не дивно, що в останніх часах є такі часті звістки про нововідкритих Рембрандтів, Рубенсів і Рафаелів.

— **Оригінальний протест.** У Будапешті появились масово краватки, хустинки до носа, портфелі і інші предмети щоденного вжитку з таємним знаком „Т". Має це бути знак жалоби та протесту проти договору в Трianoні, який так кривдить мадярський нарід і не хоче піддатись ревізії. Мадяри можуть кандидувати на нагороду оригінальности: досі ще ніякий нарід не висловлював свого обурення та жалоби монограмами, які мають радше пригадувати щось приємного та разісного. У країні гуляшу — інакше.

— **Золото англійського банку.** На протязі кількох днів будуть перевозити з головного державного банку в Льондоні гроші до нової будівлі. Носії перевозитимуть штаби золота та мочету під охороною поліції; вартість цього капітаку перевищає 160 міл. фунтів шт.

— **Невдача Левіна.** Недавно у вашингтонському сенаті висловили побажання, щоби за атлантійський переліт нагородити почесною медалю не тільки Ліндберга, але й Чемберліна та Левіна. Тепер сенат розбираючи цю справу рішив признати медалю лише Чемберлінові. Левін, як відомо, проявив своєрідну сміливість, коли вскочив на літак в останній момент, але признавши в Европу розпочав авторекламу, якою притьмарив славу всіх летунів.

— **Розвід жінки мільярдера.** Жінка Вандербільда вийшла за нього замуж у 1923 р, і покинула його два роки пізніше. Тепер вона почала розвід перед франц. судом, де домагається від мужа право задержати при собі трьохлітню доньку і кошта на її виховання 625 мільонів франків.

— **Графський титул на продаж.** Канадійські часописи друкують оголошення графа Леона Гилинського, який пропонує відкупити від нього титул графа за 300.000 дол. Граф обіцює передати цей титул „нотаріяльним актом, скріпленим посмертним заповітом на вічне посідання нащадків".

— **З огляду на Толстого.** У звязку із приготовлюваними святами у 100-ті роковини уродин Толстого, ювилейний комітет — як повідомляють „Известія" — звернувся до уряду з проханням, щоби призначити особисті пенсії сестріпкові та сестріпцям великого письменника, які живуть у нужді.

— **Жертви „сухого" режиму.** Згідно з офіціяльною статистикою в Америці, з моменту заборони продажі алькоголю, агенти від охорони тверезости вбили 250 і ранили кілька тисяч контрабандистів спіртних напитків, Контрабандисти в заміну за цей час вбили 70 агентів.

— **Швайцарія і чужинці.** Плебісцит переведений у Швайцарії більшістю 347.620 голосів проти 132.340 домів до закону про перегляд федеральної конституції, яка має обмежити скількість чужинців, що оселюються на постійне в Швайцарії.

— **Смерть фільософа.** Помер фільософ Макс Шелер у 54 р. ж., постать досить різка між зрівноваженими ним, систематиками Учень Ойкена, (проф. унів. у Кельні і директор дослідчого інституту для соціольогії) Шелер був усе життя незвичайно вражливий на життєві конфлікти та суперечности і переживав кільва разів гостру кризу поглядів, заперечуючи те, чого раніше боронив. Вийшовши з кантівської школи як правовірний кантіянець згодом зазнав впливу середньовічної фільософії, з нахилом до релігійних проблем. Основною ідеєю його світогляду було пересвідчення про те, що людський дух доходить безпосередно до пізнання очевидних правд і що етичні та моральні цінности є наскрізь обективними ідеями. Вплив Ніцшого та Бергсона, а також соціольогії захитав в останніх роках неодним його давнішим поглядом і він силкувався освіжити свій світогляд новими перспективами. Визначніші його твори „Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik", „Ressentiment u. moralisches Werurteil", „Zur Phaenomenologie u. Theorie der Sympathiegefühle", „Vom Umsturz der Werte", „Vom Ewigen im Menschen", „Die Wissensformen u. die Gesellschaft", „Genius des Krieges". — *N. P.*

Театри.

Міський великий театр:

29-го т. 7:30 веч. „Занмерле Місто".
30-го т. 7:30 веч. „Льогенгрін", виступ Грушинського.

Міський „Театр Новин":

29-го т. 8. веч. „Леді Шік" (50 пр. знижки).
30-го т. 8. веч. „Лише Ти..." (50 пр. знижки).

КІНА.

„Аполльо": „Княжна хитруля".
„Лев": „Поїзд-примара".
„Паляс": „Жертва кабарету в Гонг-Конг".
„Фатаморгана": „На хвилі життя".
„Байка": „Верден".

З концертової салі.

Виступ М. Менціńського у Львові.

Ще в жовтні м. року пішла чутка, що наш славний співак Модест Менціńський приїжає в Галичину. Та пройшов майже цілий концертовий сезон, а вістка ця не потвердилася. Шойно недавно принесла наша преса заповіджения концертів нашого співака в Галичині. Перший з них і відбувся 24. травня у Львові. Трирічна відсутність М. Менціńського з нашому краю та наскрізь українська програма, обновлена неспіваними в нас досі піснями, стягнула на концерт до салі Т-ва ім. Лисенка величезну масу людей. Такого переповнения не бачили ми на концертах уже давно. Вже два дні перед концертом були розпродані всі білети й багато наших провінціональних громадян мусіло в день концерту відійти з прикрістю від будинку Муз. Т-ва ім. Лисенка.

Артиста витала публіка овацийно зараз при появі його на естраді. Між слухачами й артистом витворився уже по відспіванні першої пісні такий тіский і ширий контакт, який рідко доводиться в таких випадках обсервувати а тим менше нотувати. Відчули це слухачі і голосово знаменито диспонований співак, що ставши по довшій перерві знов на українській сцені перед українською авдиторією вложив в українську пісню все, що могло зворушити й опанувати українське серце. Цьогорічний виступ артиста у Львові треба зарахувати до найкращих, які зареєструвала память слухачів. Не вважаю доцільним хвалити та підкреслювати всі вокальні прикмети нашого артиста, що зберегли досі повну свіжість і силу, бо у мистця тої міри, що Менціńський, сходить це на другий плян. У нього це лише засоби до цілн.

Менціńський належить до тих рідких співаків, що не використовують пісні для попису голосом, але навпаки голос використовують для інтерпретації пісні, точніше для самої пісні, для її змісту. Для нашого артиста, як правдивого піонірa мистецтва не істнують чисто вокальні, хочби й як „попатні" ефекти такі нераз популярні серед публики. При його співі слухач не має часу ні змоги звертати увагу на голос, його велику силу й пречарну краску, бо змушений з напруженим слідкувати за глибоким, нераз сильно драматичним змістом і вложеним у мініятурну форму пісні, що все з незрівнаною силою вислову унагляднюється інтерпретацією Менціńського. Тому то слухати того співака є правдивою мистецькою насолодою.

Завдяки цьому навіть пісні, чи деякі місця якоїсь пісні, що з муз. боку не дуже то тісно звязані з текстом або що взагалі грішать деякою безвиразністю, набирають у інтерпретації Менціńського всетаки дивно переконуючої сили вислову. І це є найбільшим і найцінніщим з мистецького боку атутом Менціńського. Вміє він навіть з „нічого" зробити „щось".

Програма концерту була позірно односторонною. Сум, туга, нудьга, сльози, кров — ось цей основний змістовий чи чуттевий підклад пісень. Але такою могла за програма стати лише для чужинця, ніколи для українця. Правда, львівська частина програми була настроєна на тон від меланхолійно-сумовитого до трагічного. Та проте скільки контрастів, яку багату скалю тіней і відтінків подав слухачам артист. Тим зробив він програму досить різноманітною у виразі. Це відчув кожний, що порівняв лірично-тужливу і таку чудову пісню Шевченка-Лисенка „По діброві вітер віє" з піснею тихже авторів „Огні горять". Закінчення драми майже ідентичне в обох, а який контраст у дійснім виконанні! А яка відміна сила вислову у піснях на підкладі трагедії цілого народу як напр. у піснях Кониського-Барвінського „Ой поля ви поля" та Олеся-Людкевича „Піду — втечу", який відмінний кольорит у пісні про давно-минуле Шевченка-Лисенка „Гетьмани, гетьмани" чи „Думі кобзаря" з опери „Тарас Бульба". Те саме можна сказати й про інші пісні — Січинського та Ярославенка — у кожній з них дав співак щось відмінного. Однокою піснею, що своїм жанром і змістом контрастувала з іншими був „Гопак" Шевченка-Мусоргського, відспіваний з незвичайним темпераментом, дарма, що хоч у композиторській концепції знаменито проведений то всеж заносна московським кольоритом. Закінчився концерт низкою народніх пісень, що хоч були в примітивному композиторському опрацюванні, то і в них вложив співак максімум чуття й глибини побіч граціозности. Розентузіязмована публика змусила артиста до надатків (Гречанінова „Смерть" і „Мій рідний краю").

Акомпанівував знаменито весь час відомий наш піяніст і композитор дир. **Василь Барвінський.** *По відспіванні* М. Менціńським композиції В. Барвінського до слів Кониського „Ой поля ви поля" публика зробила композиторові ентузіястичну овацію. Загально концерт нашого великого співака був правдивим мистецьким пиром.

Учасник.

Дописи.

ГОРОДЕНЩИНА. В неділю, дня 6. травня 1928 відбувся в Городенці Шевченківський Концерт заходом і силами Музично-драматичного Тов. „Боян" у Городенці при битком набитій салі „Народнього Дому". Маса осіб відійшла без білетів. У великій скількости прибула довколична сільська інтеліґенція і селяни. Сцена гарно прибрана. „Заповіт" — Кошиця — вислухала зібрана українська громада стоячи — у поважнім настрою. Пролопа проф. Цепинського дуже гарна. Коли зявилась на сцену наша співачка-солістка пані Ковбузова з Коломиї саля загреміла від оплесків на повітання. Відспівані нею пісні як „Садок вишневий" — Лисенка, „Ой одна я одна" Лисенка, „Подайте вістоньку" Людкевича і інші наддатки при чудовім акомпаніяменті п-ни Книгинницької викликали захоплення так, що співачка мусіла наддатками вспокоювати публику. Мішані хори під управою проф. Цепинського, а мужеські під управою дірігента „Бояна" Михайла Білика — вийшли дуже добре, слабше вийшла „Гамалія". Дальшою кульмінаційною точкою програми була деклямація п-ни Бучовської поезії Богдана Лепкого. Так з чуттям виголошеної деклямації на нашій провінціональній сцені ми не чули і тому не дивно, що і зібрана публика, яка звичайно слухає деклямацій більше як конечність концертового репертуару — цим разом була захоплена деклямацією і декляматорка мусіла виголосити ще й другу з „Великих роковин" Франка. З концерту виходив кожний з повним внутрішнім вдоволенням. Опісля Тов. „Союз Українок" приготовило для гостей у салі „Бесіди" Чайний вечір, який перепліталий співом і товариською гутіркою протягнувся пізно в ніч. Замітне, що концерт відбувся лише(!) з пігодинним опізненим. — Учасник.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Стефанія Шавалова, жінка повітового судді в Мостиськах, померла по коротній а тяжній недузі дня 21. травня 1928. р. Похорони відбудуться у Львові дня 23. травня п. р. В. П п 2302

ОГОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рожнятів:
30. V. Вій.
31. V. Гейша.
4. VI. Циганка Аза.

Рудки:
1. VI. Вій.
2. VI. Барон Кіммель.
3. VI. Гейша.

Бронниця:
5. VI. Циганка Аза.

Болехів:
6. VI. Барон Кіммель.

Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.

Самбір:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.

Сколе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 5—7

Львівський Просвітянський Театр:

Немирів:
30. V. Ой не ходи Грицю.
31. V. Графиня Маріца.
1. VI. Гейша.

Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 3-7

Вступний іспит на І. курс див. учит. семін. Р. Ш. у Львові вул. Мохнацького ч. 12 почнеться дня 30. червня п. р., а на курси II—IV. дня 28. червня. Ближчі інформації подає устно або письменно Дирекція семінарій. 2252 3—3

Виділ Філії Муз. Т-ва ім. Лисенка в Коломиї розписує отсим конкурс на кваліфіковану учительську силу гри на фортепіяні. Ремуперація після умови. Зголошення на адресу голови п. Романа Ставничого канд. адвокатури в Коломиї, вул. Замкова ч. 37, найдальше до кінця червня 1928. За Виділ; *Роман Ставничий* голова, *д-р Август Задурович* секретар.

Як легко є мати тепер сніжно біле білля

ПРИЄМНО є тішитися все видом свіжого і прекрасно випраного білля. Кожна господиня може нині дійти до знаменитих результатів, без зайвих втрат, великої втоми і неприємної метушні дома.

Хто придержується нової системи прання — тріюмфує!

З радістю повитали жінки новий рід мила, що виконує працю людських рук в удосконаленій формі і виключає тертя білля.

Rinso розпускається скоро в горячій воді. Піна, яку витворює є в найвищій мірі активною, і лагідно проникає через кожну нитку.

Білля переться . . . коли мокне!

Можна осягнути maximum чистоти без праці і зусилля, коли перемо білля намочуючи його в розчині Rinso. Rinso пере в цілім того слова значінню „основно", не ослаблюючи полотна. Найважніша річ це дбайливо кілька разів сполоскати білля.

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Sunlight" Спілки Акц. Почтова Скринка 479, Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне прислання мені пробного пакету Rinso, що вистане на пробне прання.

Ім'я і назвисько .....

Адреса .....

д. 48. (Проситься о читке письмо.)

R. S. Hudson Ltd., Англія

Комітет Будови Дому Українського Техніка подає до відома, що в часі від 20. III. до 20. V. п. р. вплинули до каси такі жертви: 1) Митр. гр. Шептицький 10 дол зл., = 88·50 зл. 2) Н. Н. (через тов. Клюфаса) 5 зл., 3) Збірка тов. Колодія в Перемишлі на листу ч. 36. 132·75 зл., 4) Збірка тов. Сороківського на листу ч. 30. 6 зл., 5) Пані Паліїв з Перемишля за розпродані значки 30 зл., 6) Студенти розпродали значків на суму 472·10, — разом 784·35 зл. Комітет складає жертводавцям щиру подяку.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Геперт, Львів, Фредри 9.** 2173 5—6

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5 3 87-2

ШУКАЮ посади дяка. Знаю співи як церковні так і світські. Обіймую посаду в повітовім місті Галичини. Адресувати Адміністрація „Діла" для 33-12. 2271 3—3

ГЛЯДАЮ дітей на селі зі шкіл всесторонніх. Можу вести німецьку конверзацію і дати початки гри на скрипці. Займуся кооперативою і заложу церковний хор. Найкращі поручення. Вимоги скромні. Зголошення до Адміністрації під „Педагог". 2291 2-2

УЧИТЕЛЬКА, кажуть пристійна, з браку знайомства хоче пізнати цею дорогою мужчину до літ 33, пристійного, на вищім становищі, дагідної вдачі в матримоніяльній цілі. Листи слати прошу до Редакції під „Зірка". 2296 1-1

КООПЕРАТИВА „Праця" в Серпах середніх п. Бурштин негайно пошукує фахового негольника. 2297 1-2

КУХАРКА, господиня совісна, ощадна, скромні вимоги, потрібна. Дім чеський. Неоплачені письма слати: „Juljanówka", Rudnik nad Sanem 2303 1-2

НА час ферій винайму 2 сонячні умебльовані комнати враз з харчами в Людвиківці в Карпатах. Околиця незвичайно гарна, лісиста, купелі в Сяні. Залізнична стація Вигода коло Долини. — Ближших інформацій уділить І. Бортель, Людвиківка, п. Неддж. 2295 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жовтяниці

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 21—

Конкурс.

Філія Сільського Господаря в Яворові приймє від 1. липня 1928 р. інжінєра аґронома. Винагорода після умови. Зголошення з свідоцтвами слати: Філія Сільського Господаря в Яворові (Народний Дім) до 15. липня 1928. — ВИДІЛ.

Подяка.

В глибокім смутку подпісана рідня бл. п. Іалі Яблонського, висказує цею дорогою щиру подяку всім, що віддали останню прислугу Покійному. В першій черзі дякуємо Впр. о. митратові Бачинському, Впр. о. мітр. Балокові і о. Ковальському за відправлення панахиди і випровадження домовини. Впр. о. прот. О. Пясецькому, о. Е. Бачинському і о. Ляді за відпровадження домовини на кладовище, а вопрема о. Е. Бачинському за прощальні слова над могилою Покійника, а о. Дм. Семчишинові за відправлення Покійника в часі недуги і відправлення панахиди. Щиро дякуємо церковному братству при архікатедральній церкві св. Юра у Львові і всім, що взяли участь в похороні. *Жона, діти і внуки.*

Львів, дня 29. травня 1928. 2312

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 119 (11.372). Львів, четвер 31. травня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„КАРПАТІЯ"
Львів, Руська 18.
переводить у всіх комбінаціях під дуже корисними услівями життєві обезпечення в твердій валюті.
2308 1—2

Casus belli без наслідків.

Львів, 30. травня 1928.

Президент литовської республики Сметона затвердив на днях нову конституцію, в якій між іншим установлено столицю литовської держави у Вильні. Тимчасово на основі окремого закону столиця може бути перенесена до іншого міста. Таким чином згідно з новою конституцією столицею литовської держави є Вильно, а Ковно лише тимчасовим осідком верховної державної влади.

Сталося це в хвилі, коли литовський премієр Вальдемарас перебував у Льондоні у відвідинах у Чемберлена та коли в Берліні й Варшаві радили дві польсько-литовські комісії над нормалізацією взаємин між Польщею і Литвою. Виїзд Вальдемараса до Льондону коментовано в пресі як спробу безпосереднього англійського натиску на Литву в напрямі створення добросусідських відносин з Польщею. Зовсім природно, що в першу чергу той натиск мав виявитися в становищі литовських делегацій на конференціях у Берлїні і Варшаві.

Тимчасом Вальдемарас свою льондонську подорож використав для пропаганди виленської справи, ставлячи її принціпово й різко. В численних розмовах з представниками англійської і французької преси заявляє він, що литовці ніколи не зрезигнують з претенсій до Вильна, литовської історичної столиці, видертої Польщею. Боротьба за Вильно є боротьбою за литовську незалежність, за суверенність Литви, за її державне істнування. Доки виленська справа не буде розвязана в користь Литви, дотя мир на сході Европи спиратиметься на дуже хитких основах. Посідання Вильна Польщею не лише загрожує литовській незалежности, але й підбиває польський імперіялізм. Вильно є лише етапом польських імперіялістичних змагань до захоплення Ковна, а опісля й Східної Прусії, бо Польща хоче стати єдиним рішаючим чинником на сході Европи, хоче заняти місце давньої російської імперії.

Ось так уосновує Вальдемарас конечність вирішення виленської справи в користь Литви. По лінії становища Вальдемараса виступають і литовські делегації в комісіях варшавській і берлінській. Ніодна зі справ, висунених на порядок нарад тих комісій не могла бути досі вирішена з огляду на „спірну виленську територію". Особливо не може ніяк рушити з місця справа безпосередньої залізничої, почтової, телєграфічної й телефонічної комунікації. Литовці пропонують навязання комунікації через Східну Прусію, щоби таким чином підкреслити спірність виленської території. Ясно, що такі пропозиції не підходять полякам і не посувають справи вперед.

Дрібна з першого погляду виленська справа, не вважаючи на натиск Ліги Націй і великих західних держав не лише не збліжується до позитивної розвязки, але ще більше заплутує справи на сході Европи.

Підчас коли Вальдемарас urbi et orbi голосить, що Литва не зречеться претенсій до своєї „історичної столиці", підчас коли литовська делєгація в Берліні і Варшаві заєдно підносить „спірність виленської території", Сметона в основному державному акті проголошує Вильно столицею литовської республики. Колиб така політична бомба вибухла була перед війною, то це був би не лише casus belli найвищої міри, але в 24 години дивізії „спровокованої" держави машерували би, щоби прикладно покарати смільчаків. А однак цей клясичний casus belli лишається без наслідків, навіть без відповідної реакції, хоч претенсії литовців до Вильна спираються тільки на анахронічній історичній основі. На литовське dictum acerbum поляки відмахуються одностороннїми твердженнями, що — мовляв — виленська квестія не істнує, що нема „ніякої частини території Польщі, яку можнаб уважати спірною", а польська преса називає акт президента Сметони „вибриком" і „провокацією", однак не витягає з нього ніяких консеквенцій.

Становище справді дивне, невиразне, складне й безвихідне. Виходить, що Польща або не є внутрішньо оправдана щодо посідання Виленщини, або лякається покласти кінець литовським претенсіям з огляду на неминучі комплікації і невпевність їх висліду. Правдоподібно над виленською проблємою ваготить одно і друге. Польща взяла Виленщину в посідання насильною акцією „збунтованого" ген. Желіговського. Міжнародня санкція цього захоплення є сумніана. Правда, в 1923 р. Рада Амбасадорів, спираючись на довершеному факті, признала Виленщину Польщі, себ-то вибрала таку форму розвязки, яка єдино була можлива зі становища великодержав. Та над тим рішенням, винесеним по лінії найменшого опору, кладеться якась тінь некомпетенції. Бо що таке Рада Амбасадорів? Це ані мирова конференція, ані її комісія чи підкомісія. Це якийсь дивогляд без твердих правних основ, це щось половинчасте, субститутарне і неповноправне. Це ніби заступчий орган мирової конференції, ніби якийсь трибунал, в якому не допускається ні сторін, ні їх оборонців. Єдиним мотивом, основою, доказом і доцільністю такого, а не іншого рішення, були лише „довершені факти". Робить це таке вражіння, що слушність все буде по тій стороні, яка силою захопила якийсь грунт і таким чином увійшла в його посідання. Ясно, що трибунал, який в такий спосіб вирішував би справи, перестав би бути судом, а став би одностороннім адміністраційним органом одної сторони і то сторони, в якої правовість ще не запустила коріння. Не розглядаємо в подробицях виленської проблємн з неї точки погляду, бо, на нашу думку, Виленщина не є ані польською, ані литовською територією, тільки білоруською. Ніхто інший, лише становище білорусів повинно тут бути рішаючим. Виленщина етнографічно є білоруською територією, історично є вона в рівній мірі білоруською, як литовською чи польською. Все залежить від історичного наставлення, від того, до якої історичної дати причепити ту „історичність".

З причин, в горі наведених, рішення Ради Амбасадорів мусить викликувати всякі сумніви й підкреслювати недостаточність, а тимсамим провізорічність рішення у виленській справі. Та сумнівність стає тимбільше наглядною, що Литва не брала участи в конференції амбасадорів, хоч була одною зі спірних сторін, що рішення в тій справі винесено поза плечима Литви, хоч вона була в ньому органічно заінтересована. Ту правну негармонійність мусять розуміти також поляки, коли вони так пасивно поводяться супротив „литовських провокацій".

У виленській справі ми бачили вже й драматичніші явища, бачили політичні маніфестації з нагоди коронації образу Божої Матері, чули погрози, дивувалися з приводу „характеристики" Вальдемараса марш. Пілсудським. А однак до конфлікту, до аргументу сили над непоправним литовцем не прийшло. „Божевільний" Вальдемарас, представник мініятурної держави, виїжджає до Льондону і там веде розмови з відповідальним міністром великої імперії про актуальні питання східно-европейської політики. Спроба драматизації виленської справи зі всіми прийомами Шекспірівських драм не вдалася. Коли у Варшаві чи Вильні падали важкі громові слова й погрози, коли у них можна було вичути брязкіт зброї, Ковно зберігало найбільшу холоднокровність. Отже що лишається? Підвищити тон? Підвищення тону в даній ситуації можливе тільки шляхом переходу від слів до діл. А такий перехід неможливий і непевний, бо кожний рух Польщі у виленській і литовській справах уважно слідить Німеччина й Рад. Союз. Тому не лишається нічого, як прикусити уста, легко обурюватися, або взивати до „спокійного переходу до денного порядку над помислом Вальдемараса", або навіть мовчати.

Такий стан в безконечність проволжується між двома безпосередньо заінтересованими державами без виглядів на якунебудь приємливу для обох сторін полагоду. А великі держави теж безпорадні, бо практика виявила, що сама основа „довершених фактів" є найбільш хиткою з усіх „правних" основ. Casus belli лишається без наявних наслідків, але він істнує перманентно в збірній психіці обох, колись унійних народів.

„ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ"
по раз 2-ий у Львові.
Найновійша серія виборча
дня 1. червня в годині 8-ій вечером в салі Т-ва Лисенка.
Білети продаються від вівторка, вул. Руська 18/I. поверх.
2294 3—2

В обороні українського селянства.

Промова посла д-р Івана Блажкевича на пленум сойму при першому читанні законопроекту про підвищку грунтового податку дня 22. травня 1928.

(Докінчення.)

Правдою є, що грунтовий податок в загальній сумі є вищий від загальної суми інших безпосередніх важніших податків. В Австрії загальний грунтовий податок виносив 70 міліонів корон, між тим як промисловий був вищий а доходовий виносив понад 200 міліонів. В Польщі прелімінований в тім році грунтовий податок (без звижки пропонованої предложеними законопроектами) виносив 60 міліонів, оборотовий 210 міліонів, а доходовий 180 міліонів. Є це внливом натурального стану річи, що сільське населення менше оперує грішми, менше має оборотів і без порівнання менший дохід. Кожний знає, що селянин має лише раз до року збір і раз до року може щось доплекати з худоби, з чого, якщо сам всего не зужиє на власні потреби, може дещо продати, натомість населення міське чи то купці чи промисловці, чи вільні заняття, чи урядники мають все таки лекший приплив готівки, бо в урядників місячний, а в інших звань щоденний. Очевидно і дохід та платнича спроможність міського населення є більша ніж сільського населення.

Але чи тому обтяження селянського населення є мале? Ні, але навпаки! Чи сільське населення платить лише безпосередній грунтовий податок? Нічого подібного, воно платить далеко більше податків, але під іншою фірмою. Як відомо, крім безпосередніх податків маємо ще посередні податки та форму посередніх податків, що зветься монополями, а крім цього мита. Коли безпосередні податки в теперішнім бюджеті виносять 521 міліонів, то посередні податки 159 міліонів, а монополі 837 міліонів, отже разом близько міліярд, а крім цього мита 280 міліонів. А хто поносить тягар тих посередніх податків і монополів, хто платить 105 міліонів податків від цукру, 22 і пів міліона золотих податку від нафти, 45 міліонів від соли, 370 міліонів від тютюну, а 400 міліонів від спіритусу? Загально відомо, що не є продукти найширшої консумції, а державні прибутки з тих продуктів обтяжують власне найширші верстви населення, а мало обтяжують верхи суспільности. Не треба зовсім доказувати, що селянин платить податок від кожної кістки цукру, від кожної літри нафти, від кожного кільограма соли, які зуживає, бо податок цей міститься вже в ціні тих продуктів. А чи великі обшарники на сході, чи панове власники фабрик з Левятана зуживають більше соли, цукру, нафти або тютюну? Ясно, що ні. Кількадесять міліонів селян заплатить посереднього податку від згаданих продуктів 100.000 разів більше, чим найбогатші обшарники чи фабриканти

Отже ясно, що цілий тягар посередніх податків і монополів паде на плечі широких верств населення, в першу міру на селян та робітників. Навіть інші безпосередні податки, як оборотовий і доходовий податок перекидається в великій мірі на консументів. Купці та промисловці підносять ціни своїх товарів, щоби тим способом відбити собі приписаний оборотовий чи доходовий податок і перекинути його на широкі верстви консумуючого населення. Тому смідо можна сказати, що се-

ляни поносять щонайменше 3/4 всіх посередніх податків. А додати належить, що селяни поносять також головний тягар податку крови.

Попередній бесідник проф. Кушнаковський твердив, що введення нових проектованих податків має бути частинним пересуненням тягару посередніх податків на податки безпосередні. Я цього не добачую, бо навіть на випадок ухвалення проектованих податків, остаються дальше посередні податки, чи точніше ціни монопольних продуктів у тій самій висоті, так, що селянське населення крім дотеперішніх податків має оплачувати ще нові тепер проектовані.

Не буду довго спинятися на тім, що розложення проектованих податків між дрібних селян і великих обшарників є великою кривдою для дрібного селянства, мої попередники справу ту вже вияснили. Додам лише, що засада прогресії (вищої норми грунтового податку при більшій скількости землі у того самого власника), яку поборює уряд, а яка тепер обовязує, є слушною також у відношенні до грунтового податку. Грунтовий податок є податком реальним, привязаним до недвижимости, але підставою оподаткування є дохід від грунту. Дохід цей належить оподаткувати як інші доходи, отже з пристосуванням прогресії. Хто має великі обшари грунту, має великий чистий дохід з грунту, цей може сплачувати податок після вищої ставки. Чистий дохід з грунту ріжниться від доходу з інших джерел тим, що ці останні оподатковується лише тоді, коли дохід переходить мінімум екзистенції, 1.500 зол. річно. Дохід з грунтів підлягає оподаткуванню навіть тоді, коли цілий виносить 1 зол. річно. Коли до зсякого доходу примінюється прогресію, то те саме треба зробити і з грунтовим податком, який є формою доходового податку. До нього слід конче примінити прогресію.

А тепер присвячу кілька слів тій обставині, що пропоновані податки спеціяльно кривдять українське населення, яке маю честь заступати. Українське населення є в кругло 90 пр. селянським і то майже виключно дрібно-земельним. Ми, українці, не маємо між собою людей, які мають податкові привілеї, не маємо ані великих обшарників, ані промисловців, ані великих купців ані банкирів. І коли вістря пропонованих законів звертається взагалі проти селянського населення, то в першій мірі спрямоване воно проти українського населення. А діється це якраз у хвилі, коли українське населення через останні 2 роки попало в крайну нужду наслідком елементарних нещасть, про що всі знають. Далі мушу підкреслити, що і при вимірованні та стягненні всяких податків українське населення трактують гірше ніж населення польське. Є це вислідом загальної політики уряду, яку ми мали можність представити вже при іншій нагоді і не раз будемо мати можність належно освітлювати в цій палаті. Загально лише стверджу, що податкова політика уряду є одним звеном загальної політики супроти українського населення і в тім загальнім ланцюгу становить нерозривальну цілість.

З тих причин Український Клюб буде голосувати за відкиненням предложених законопроектів і зголошує внесок: Високий Сойм звонить відкинути в цілім правительственний внесок про підвишку грунтового податку та про будинковий податок.

Найновіші Фудяри, Маркізети, бажанні вироби фантазійні Крепіси, легкі вовнянки, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Безвірництво на Україні.

Перша т. зв. всеукраїнська конференція безвірників у Харкові.

Між 12. і 15. травня відбувався в Харкові перша т. зв. всеукраїнська конференція безвірників, що крім організації безвірництва мала за завдання обговорити та підготовити план боротьби з релігією.

Боротьба з релігією у СРСР не нова річ. Вели її завзято всі комуністи з часів воєнного комунізму і потім, але безуспішно. Вона не тільки не довела до ніяких успішних наслідків, але навпаки в переважаючій частині випадків приносила великі шкоди для комуністів. Дуже численними були й такі випадки, де пропагатори й піонірі безбожництва падали жертвою побожного населення, а ще частіше бувало так, що не чекали аж на кровну розправу але своєчасно давали ногам знати і шевали з очей населення.

З інформацій про конференцію, поміщених у радянській пресі виходить, що протирелігійний рух тепер сильно ослаб і що його беруться за всяку ціну оживити. За те представник ЦК КП(б)У Постольський стверднв на конференції авторитетно, що релігійний рух помітно скріпився. Церква пристосувалася до радянських обставин, стала використовувати навіть деякі більшовицькі засоби для своїх цілей. „Революція — казав Постольський — попа багато дечого навчила. Він став демократичніший. Умовини праці примушують його займатися такими деталями, якими старий піп до революції не займався. У нашого попа клопоту повний рот, йому треба займатися Марксом і Леніном. До революції цими питаннями він не займався, бо тоді церкві не треба було боротися за своє істнування. Ми маємо останніми часами утворення всяких гуртків активу серед молоді (співу, музики, спорту). Маємо роботу серед жіноцтва (сестричин). Коли до цього додати певний лібералізм, який ми маємо останніми часами в справі релігійної роботи, то це безперечно показує, що обставини посилили релігійну роботу ся".

З наведених слів видно, що релігія на Україні, що так скажемо, консолідується й кріпне, пристосовуючись до нових обставин обновлює сама себе. В порівнянні з нею безвірництво стоїть безнадійно. Найкраще видно це хотби з організації самої конференції. Про свою участь у ній каже маріупольський делегат **Петров** ось що: „У нас на металюргічному заводі „Нікополь", де працює біля 12.000 робітників, у 1924 р. був добрий гурток безвірників. У костелі зорганізовано клюб, у синагозі червоний куток, але тепер робота занепала. Досить сказати, що **мене надіслано на всеукраїнську конференцію не від будьякої певної організації, а скоріше адміністративним шляхом".**

Коток репрезентує конференція безвірників. Виходить, що для самих її аранжерів невідомою, скільки зорганізованих безвірників на Україні, бо в одному місці говориться про 50 тисяч безвірників на цілій Україні, а в другому місці заявляє „Всеукр. Ради Союзу Безвірників" Ігнатюк заявляє, що він має дані тільки з 28 округ про організацію безвірників, а в тих округах є 1.167 орг. осередків з 35.565 членами. З того виходить, що до безвірницьких організацій не належать на Україні навіть усі комуністи, яких там має бути тепер у КП(б)У 177.427.

Пропорціонально ще гірше представляється справа безвірництва поза Україною в СРСР. З доповіди представника Центральної Ради Союзу Безвірників в СРСР Путінцева довідуємося, що в самім Ленінграді було недавно 27.000 зорганізованих безвірників а тепер є їх лише 11 тисяч. Загальний тепер на території СРСР за виключенням України є 35 безвірницьких організацій, що обіймають 123 тисячі членів. На території російської республики поширюють безвірництво при допомозі спеціяльних курсів безвірія і при допомозі підготовки окремих учителів безвірства. Тепер учиться на таких курсах 15.000 членів. На окремих безвірницьких семінарах є тепер 712 слухачів, будучих учителів і професійних пропагаторів безвірства.

На Україні виходив досі журнал, призначений для пропаганди протирелігійности п. н. „Безвірник". Спершу, як довідуємося зі звіту, мав він більше сатирично-гумористичний характер і мав тіраж 8000 примірників, бо „розсилався" безплатно. Від листопада 1926 р. його перемінено в популярно-науковий журнал та обмежено висилку тільки до передплатників. Наслідком того спав його тіраж до 3000. В такому самому розмірі й такожуж популярно-науковому антирелігійному тоні було він виходити і на далі. Крім того рішила конференція приступити до видавання масового антирелігійного тижневика. Для протирелігійної пропаганди й праці рішила вона запрягти всі установи та школу а навіть метеорольогічні станції. В тому напрямі ухвалено відповідні домагання до уряду, зокрема до народнього комісаріяту освіти.

З якими найбільше має боротися організація безвірників? З церквами: тихонівською, обновленською та автокефальною. Що вони собою представляють, яку зорганізовану силу. З доповіди Постоловського довідуємося, що тихонівська церква має на Україні 4.900 парохій, обновленська 2.200 і автокефальна 1.220. З того виходить, що автокефальна українська церква організаційно представляється найслабше. Поза тим є ще на Україні численні секти, що обіймають біля сотні тисяч пописів. Тепер на Україні всі три церкви мають 95 архієреїв (було їх перед війною 26) і 10657 священників (давно було 10.563). За останній рік зайшло 25 релігійних змінок на Україні. Крім того виходило 11 релігійних журналів, що дали за рік більше мільона аркушів друку.

Ця безсумнівна консолідація релігійного життя на Україні заставила комуністів скликати конференцію безвірників та займіціювати винищення релігії тим разом не загальними і непродуманими, але повільними, плановими і систематичними засобами.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 29. травня 1928)

ЗАСІДАННЯ КОНВЕНТУ СЕНІОРІВ.

(ік) Сьогодня перед пол. відбулося засідання голів соймових клюбів. Прийнято запропоновану маршалком сойму програму праць і дискусій над бюджетом. Вона полягає на тому, що поодиноким клюбам призначується згори певний контингент часу на промови в загальній і подрібній дебаті. Загально призначено 64 год. і 46 мінут для промов представників клюбів у бюдж. дебатах, а на промови референтів і представників уряду 26 год., інакше загалом праця над бюджетом мала би обмежитися до 90 год., себто можнаб було скінчити дебати до 14. червня. Першим бюджетом, який вийде на наради, буде бюджет мін-ства хліборобства і зем. реформ.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Новий посол Українського Клюбу.

(ік) На початку засідання склав посольську присягу посол Антін Максимович, який вступив на місце д-ра Івана Курівця.

Програма праць і дебат.

(ік) Марш. Далинський оголосив вчорашній нарадній порядок наради голів клюбів, наслідком якої поодинокі клюби отримали означену скількість годин для промов. Український Клюб отримав 4 і пів год. для промов при ген. і подрібній бюджетовій дебаті. (1-на дістала 15 год. 10 мін., радикали 1 год. 28 м., Сельроб-правиця 55 мін., Сельроб-лівиця 48 мін.). Засідання будуть відбуватися щодня від 11 передпол. до 2 попол. і від 3.30 до 8.30 веч. Дня 15. червня бюдж. проліміпар має бути вже відісланий до сенату так, щоби 26-го червня міг повернути назад до сойму. Так, коли б бюджет ухвалено до кінця червня, обійшлося би без ухвалювання провізорії на липень. Нині почалася вже ген. дискусія над бюджетом.

Бюджетовий референт.

(ік) Ген. справоздавець бюджету пос. проф. Кушнаковський (1-ка) виголосив довгий референт, на початку якого обговорював скількість польської валюти. Далі говорив про потребу доповнювання законод. капіталу, звернув увагу, що в бюдж. комісії майже не було застережень проти стабілізаційної позички. Взагалі промовець хвалив уряд за його валютову та позичкову політику. Щодо позичок цього інвестиційних, то признав їх потребу та висловив побажання, щоби уряд заднівся нема таксамо, як доплив закорд. капіталу для сальвраційних цілей. Щодо внутр. позички, то планована є тепер лише льотерійна позичка в сумі 50 міл. зол. на підвищення будівельного руху в містах. Опісля промовець перейшов до позицій бюджету. В цім. році державні прибутки виносили 2 мілірди 700 міл., з того на 700 міліонів більше, ніж уряд рахував. Загальне обтяження податку виносить около 2 мілірди, однак з податками на самоврядування около 3 мілірди. Далі промовець боронив заголошені урядом нові податки, які собі відкинув. На цьому тлі прийшло до дискусії поміж промовцем і послами лівиці. Опрокидував погляд, наїб уряд створив тісне зв'язок поміж внесеним податковим законом і уравнавчими платіжами. Уряд, мовляв, хотів лише створити нові джерела походу для вдержання бюдж. рівноваги. Нинішній бюджет, на думку промовця, є зрівноважений і нема ніякої підстави до песимізму. Також референт оптимістично відносився до заг. господарської ситуації Польщі. Навіть відомий торг. білянс не повинен бути причиною до надмірного песимізму.

Промова віцепрем. Бартеля.

Опісля промовляв віцепремієр Бартель. Його промова не мала ніяких політичних моментів. Торкалася виключно предложеного бюдж. проліміпарц. В загальному напрямку п. Бартель підкреслював „обережність уряду у видаткуванні", виступаючи проти поправок, внесених на комісії. П. Бартель заявів, що уряд буде боронити первісного свого проекту, домагатися реституції очеркнених позицій та виступати проти позицій нових видатків, у першій мірі буде боротися за вдержання рівноваги, яку бачить у первісному своєму проекті. Окремий устуг промови присвятив урядничим платіжам, роблячи під адресою урядовців низку компліментів.

Початок ген. дебати.

В ген. дебаті забрали сьогодні голос представник ППС пос. Недзялковський і представник „Визволення" Возніцький. Оба вони критикували гостро політику післятравневого уряду в усіх ділянках життя, головно його господарську політику. Пос. Недзялковський в окремім уступі говорив про потребу упорядкування справ національних меншостей, при чому заявів внесення ППС-ом проекту територіяльної автономії для українців.

Наглі внески.

Опісля ввійшли на чергу наглі внески: 2 з Жид. Клюбу, 1 Білоруської Громади й 1 Українського Клюбу. Прийнято наглість жид. внеску в справі ухвалення правних принципів, які обмежують рівноправність жид. населення в буд.-повгресівні та в справі несправедливого виміру промисл. податку за 1927 р. При голосуванні над наглістю цього останнього внеску звернуло увагу, що за наглістю голосував теж пос. Віслінський (-ка) хоч ліва 1-ка сиділа. На час голосування пос. Віслінський заказалогідь пересісти ближче ненольських клюбів. Прийнято також наглість внеску Білоруської Громади в справі вбивства, якого доконав ст. машканщик білоруської польонії. Завів один поліційт.

НАГЛИЙ ВНЕСОК УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Промова пос. Мілени Рудницької.

(ік) Несвідість внеску Українського Клюбу в справі запомнення 5 вищих клясових держ. гімназій з українською мовою навчання в Станиславові мотивувала пос. Мілена Рудницька. На початку промови бесідниця представила фактичний стан справи. (Відомий нашим читачам із бо-

Жадайте французьких **ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ:** JOB 33-50

БЛІДНЯЦЮ недокровність усуває, діяє зміцнюючо, відживляючо, побуджує апетит. неоціненний середник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорского, вино хіново-залізне на еспанській малярії. До набуття у всіх аптиках і дрогуеріях. Ціна за фл. 4·25 зол., пів 2·40. У власнім інтересі жадати виразно М-ра Кшиштофорского вино хіново-заліне. Laboratorjum chem.-farm. Mr .M. Krzysztoforski Tarnów 36 7

татьох опінів). Опісля дуже гостро критикувала повеліпку шк. властей, мотивуючи свої закиди аргументами педагогічної і політичної натури. „Цей нечуваний факт (зачинення гімназій) в історії шкільництва не витримує критики ані зі становиска педагогічного ані політичного. Прошу взяти під увагу пропорцію поміж абсят. вівою та ступнем кари. Ціла зпа молоді полягає на непослусі супроти шкільній, тимчасом при карамні молоді треба брати під увагу мотиви. Не підлягає сумніву, що українська молодь керувалася у цьому випадку чисто ідейними мотивами. Для ілюстрації, до того доводять примусове втягування української молоді до польських патріотичних маніфестацій, подаю факти з недалекого минулого. І так: Українську молодь тої самої гімназії, котра під примусом шк. розпорядків узяла участь у поході 11. XI., польська публіка в моменті дефілади молоді перед платою незнаного жовніра обкинула нашу молодь лайками. Такий анальогічний випадок трафився недавно в Тернополі при нагоді святкування імяння марш. Пілсудського, при чому польська публіка не обмежилася лише до словних обид, але побила учеників тернопільської гімназії Бохенського со кровн. Нічого дивного, що станнела вівська молодь, маючи за собою такі сумні досвіди, зволіла не виражувати на дальшу поневірку своїх національних почувань і відмовила свою участь у маніфестації. З погляду педагогічного примушування української молоді брати участь у держ. святах, які на ділі мають характер чисто нац. польських свят і які є маніфестацією польського шовінізму, є злочинством. Таке насильство вівсекції на молодечій душі в наслідках веде до викликання ненависти до школи й учителів. З політичного погляду такі розпорядки противляться передовсім міжнародним договорам, які забороняють накладати нац. меншостям держ. обовязки, які суперечать нац. почуванням даної меншости. Не вступають вони до ціли, хіба що ціли, яку бажають осягнути польські власти, а підсичування міжнаціональної ненависти. Шкільна політика в Польщі гадає, що паперовими розпорядками та драконськими карами зможе аміяти психіку української нац. більшости. Однак вже найвже, що гострі кари за спонтанічний відрух у молоді не роблять й поправи, тому вони, для тих розпорядків, проти яких протестує ціле українське громадянство та проти яких бунтується молодечі душа. Мартирологія польського шкільництва під пруською і російською займанщиною в 19. столітті повинна вас була навчити, що такого рода розпорядки лише спихають молодь до тайних гуртків, у яких іще сильніше кріпиться ідея бунту та що вічні сліства і кари викликують у молоді лише реакцію в постаті ненависти і розпуки. Протестуючи проти теперішньої системи примусового втягання української молоді до участи в польських патріотичних святах і протестуючи проти систематичного ломання душі української молоді, просимо вислухати нашої справи та зробити внеску, щоби запобігти сумним наслідкам для молоді, на яку не може нимути каменем ніхто, хто зберіг умінни відрізнювати добро і зло". (Наглість українського внеску звучить: Високий сейм звелить ухвалити: Взивається п. міністра освіти та віроісповідань видати негайний розпорядок із дорученням дирекції держ. гімназії в Станиславові з українською мовою навчання зруйнувати пять вищих клас тої гімназії і так уможливити учням завищький і 43 інших.) Наглість внеску прийнято всіми голосами проти голосів ендеків, Пясту та Хаденів. Великою несподіванкою було, що за наглістю голосували 1-ка, з лавок котрої спершу падали під адресою бесідниці всякі ідеї дотепи. Кажуть, що на поведінку 1-ки вплинули уступи промови, в яких звертається увагу на поневірку польської молоді в часах займанщини та боротьбу, яку вела ціла польська суспільність за польське переслідуване національництво. Промова, якої короткий зміст ми подали вище, була першою промовою жінки-посла у соймі. Хоч з тої одної причини прислухувалися їй дуже уважно та опісля живо коментували. Промова викликала позитивне враження.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 29. травня 1928)

ЗАГИБЕЛЬ „ІТАЛІЇ".

(ік) Від четверга, коли то „Італія" перестала бігун, нема про неї вісток ніяких. Щойно сьогодні в ночі московські сибірські радіо-станції повідомили про сигнали, які вони дістали від „Італії". Ці сигнали повідомляли про велику небезпеку і кликали о допомогу. Норвегія і Швеція своєю організують допомогу експедиції. Однак фахівці такі як Амудсен і Вільківіс, які робили лети понад бігуном дивляться дуже песимістично на можність ратунку залоги воздухоплава „Італії".

ДИМІСІЯ ЕСПАНСЬКОГО ДИКТАТОРА.

(ік) Повідомляють шляхом на Берлін, що в найблизчому часі уступить еспанський диктатор Прімо де Ріверя, переходячи на становище амбасадора в Парижі. Його наслідником має бути теперішній міністр праці гр. Гвадальгорс, який проведе би урядом до часу вступлення в життя нової конституції

Українці!

Всі купуйте наліпки на Зелені Свята.

Дістати можна в льокали Т-ва Охорони Воєнних Могил, Руська 18/I. і в обох книгарнях в ціні по 30 сот. за штуку. 1-2

ВІДГУКИ ДНЯ.

Редакційні гості.

Буває нераз, у нашій редакції і приємно і весело. Поспоминаємо люди, возьмуть від нас по папіросці, закурять і потягнуть тотчас балянсдраси. Шум, гамір, регіт аж мило...

Сидиш собі при столику, одним вухом слухаєш, а другим пишеш фейлетон. (Тут неввно здвигнеш читачу раменами. Як можна писати вухом? Дорогий читачу! Перед тижнем написав Лівобічний у „Ділі" таке: ....Акад. Кримський опирається на російських ученых одною ногою, другою сам дяг, щоб через него перейшла колесиниця переможця"... Коли можна одною ногою спертися, а другою лягти, то можна і одним вухом слухати, а другим писати!).

Отже сидиш собі при столику і пишеш. Тема є, час є, а головно настрій.

Раз у раз хтось тебе клепне по рамени, торгне за волосся, або штовхне вичинено ній бік.

— Що пишеш?

— От... щось...

— Пиши, пиши, я тобі не перешкоджаю! — і через плече читає манускрипт.

Кожний знає, як не додає фантазії і полету.

Нарешті, прочитавши написане, докидає заохочуючо:

— Не знаю, як окінчиш фейлетон, але досі він не надзвичайний.

Після того аж приємніше писаться.

— А ти про що пишеш? — звертаєсь „гість" до одного зі статейних журналістів.

— Про „Народній Дім".

— Фільософ! Вибрав собі добру тему. Певно хочеш бути колись у заряді!

Балачка „гостей" що на хвилину була потяхла розгорається наново.

Про „Народній Дім"...

„Гість" — один, два або й більше — захлинається над статею і читає.

— Тут трохи за слабо. Я додав би ще більше сосу!

— А я пришів би за господарку — додає другий.

— Їх треба шкварити! — погоджується третій.

Сос, приправлення і шкварення переносять тебе думками в обідну будучність, а гостям дають нову тему.

— Згадав котрийсь із вас сос! — обзивається четвертий „гість". — Вчора я був на вечері... правдиш я собі скучу — звертається до тебе.

— Прошу. Але дуже сильний тютюн. Не знаю, чи випуриш.

— Власне люблю сильний. Отже... Вчора я був на вечері і то знаменитий сос. Татарський, чи якийсь...

— Деж ти був на вечері?

— Де був, то був!

— Певно десь за містом і... певно в лайбику.

Четвертий гість робить міну що „ніби так, ніби ні" і таємничо піднімається. Він молодий, ще й пятьдесятки не має, то може всіляко бути.

Розмова сама собою переходить на май

— Не знаю, чому літше слово травень як май? — задумується учасник учорашньої вечері, визначний кавярняний фільозоф

— Тобі напевно літше — підхоплює хтось-там — В твоїм віці найкращий місяць той, у якім шкурою найлішне трявять. Ти в маю богато ходиш, богато маєш руху, отже він для тебе напевно травень.

З поетичних вершин найкращого місяця звалюється розмова в провал будених, а загальних чвичкових недомагань.

„Один зі статейних" тоді встає і виголошує:

— Шановні Панове! Нам дуже приємно, що ви заходите до нас замісць до „Бесіди", але позволю собі вас сердечно... попрошати.

В редакції робиться на хвилю тихо, аж вуха болять.

Гості, здивовані і спопружені одним виходять.

Пропадає настрій, а з ним і написаний вухом фейлетон.

Галантіон Чіпка.

По широкому світі.

Італійські фашисти пробили замах на югославянський консулят у Задарі і побили урядовців; консуль Інїч раненний, перевезений до шпиталю.

Найвищий суд у Лондоні рішатиме справу, що переходить від найвищого суду в Єрусалимі: про примусове святкування суботи в Палестині. Єрусалимський суд рішив, що про такий примус ніде закон не каже.

Є звістки, що московський кореспондент „Берлінер Тагеблятт" має покинути своє становище на домагання Москви.

„Дейлі Мейль" запевнює буцімто англійські фірми дістали від радянського уряду замовлення, а тим менше на таку великанську суму як 4 міл. фунт. шт. (Що звістку подав „Дейлі Експрес").

Гувер заявив, що готов зрікнись своєї кандидатури на президента Спол. Держав, якщо Кулідж згодиться піддержати свою.

У Вільгельмсгафені спустили на воду новий нім. панцирний крушляк „Кальк", що має 6000 тон.

Міська рада Бромберґа рішила висадити в воздух динамітом башту Бісмарка. З цієї нагоди націоналістична „Дайче Рундшав" кричала в жалібних ромках.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·30, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00 - 1·25·50, румунська лея 0·05·00 - 0·05·50, французький франк 0·34·50 - 0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·50·00 - 43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золоті 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00 копійки за рубель 1·35·00 - 1·38·00

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил подає до відомости восьмий список осіб (установ), що зголосилися на опікунів українських воєнних могил і вложили (в Т-ві, Руська 18, І. п.) по 15 зол., як опікунство одної могили: 67) Міся Яцуківна, 68) Д-р Іван Куровець, 69) Д-р Тит Бурачинський, 70) Олександер Онисько, 71) „Лісові Чорти", 72) Іван Семянів і кличе: ревізорів: Івана Грабара і Костя Гурана, 73) о. Д-р Володимир Лящинин, 74) Кружок „Рідної Школи" ім. Гавзи Барвінок, 75) Ф. Вовчук, 76) Степан Іванець, студ. прав. Всі по одній могилі. 77) Добродійний Комітет України. Економ. Установ при „Центробанку" опікунство 7-х могил, 78) „Центробанк" — 2-х могил, 79) дир. Олексан Сіяник — 2-х могил, 80) Неоніля Терлецька — 1 могила. 124 могил вже має своїх опікунів. Vivant sequentes

— **У концерті в роковини смерти Івана Франка** заходом „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" візьмуть участь, крім згаданих досі артистів, п. Е. Перфецький і п. Л. Туркевич.

— **Бібліотекарі без книгарень.** Польські бібліотекарі та бібліофіли, що зїхались у Львові, були сильно розчаровані одним фактом, який ніхто з організаторів зїзду не передбачив: зїзд відбувся у Зелені Свята, коли всі крамниці в місті були зачинені. Аматори книжок виглядали перед деякими вистяками книгарень і переживали муки, дивлячись на спущені сторі. Кожний із них радо був би купив собі на спомин якусь цікаву книжку. Перед книгарнею Наук. Тов ім. Шевченка зібрався цілий гурток польських бібліофілів, зацікавлений цінними виданнями виставленими в вікні з історії української книжки.

— **На святі 100-ліття Заведення ім. Оссолінських** були такі представники наших наукових і культурних інституцій: від Наукового Т-ва ім. Шевченка д-р К. Студинський, д-р В. Левицький і д-р Р. Цегельський; від „Національного Музею" д-р І. Свенціцький і д-р Я. Пастернак.

— **Небезпечні авта.** Нема дня у Львові без нещастя, спричиненого їздою автом. Вчора було два випадки: найняте авто родиною мулярa Шляхетка зачіпило при ізвіщі Личакова за хідник і дерево так сильно, що подорожні вилетіли на дорогу, разом із шофером, покалічені; дівчинка розторощила собі голову. На стрийськім шляху студент техніки в ролі шофера зломав ногу прохожому.

— **Рекорди.** Ексцентрична американка п-і Кармен Теджю встановила своєрідний рекорд: за 13 хвилин вона вийшла на найвищий поверх Вурвольд Білдінг (1358 ступінів). На найвищій ступіні на переможницю ждали фотографи, репортери і власник цього будинку, передаючи їй чек на 3000 дол. Теджю мала пастільки енергії, що ще заспівала на верху велитенської будівлі веселу пісню. — **Льокай невеличкого берлінського бару став за одну ніч мільйонером.** Щастя принесла йому не анекдотична тітка, а вуйко, про якого істнування він і не знав. Цей вуйко, вмираючи в Нью Йорку, записав усе своє майно 2 і пів міл. дол. марок своєму далекому сестрінкові.

— **Літературний куток.** Десять італійських поетів найшло оригінальну ідею: вони основали союз „Десятьох", що має на меті пропагувати над новим розквітом італійського роману на славу великої Італії, якої симпатії зростали би на чужині. У цьому союзі є відомі письменники Бонтемпелі, Лючіо Д'Амбра, Стефані, Маріненті, Мартіні, Мілянезі, Варальдо, Віоля та Цукколі. Вони приєднали до свого союзу „двацять італійських приятелів" зложив чужинців і видали перший бенкет у дні заснування свого товариства. На цьому бенкеті були з німців поет Фульда і композитор Шілінг, з французів комедіописець Кооліс, поет Ріваур і композитор Мессаже, не рахуючи дипльоматичних представників різних країн (аж до Сіяму включно), аристократів, фінансістів, промисловців, князів і графів. Маріненті у програмовій промові за шампанським висловив думку, що тільки нова італійська повість зможе зєднати Італії симпатії, гідні її великодержавного становиска. Із такої програми виходило би, що письменники, які дали почин цій великій ідеї повинні перші дати приклад, як така, пріжна ними нова повість повинна виглядати. Нелегке діло!

— **Вірмо Воронову.** Відомий російсько-франц. лікар Воронов, апостол методи відмолодження людей при допомозі мавп, виступив у лондонськім медичнім товаристві з відчитом про продовження людського життя. На його думку защіплювання малпячих желез доведе в майбутности до незвичайних наслідків: людина, що зробить операцію зможе жити до 140 літ. Відмолоджені не знатимуть, що таке старість; щезнуть усі недуги, звязані з нею: ослаблення, втрата памяти, сиву та апетиту. Перед смертю людина відчуватиме тільки велику втому і після двохтижневого знесилення, вмре без терпінь.

— **Гонорар для мільярдера.** Один із найбільших багачів світа нюйоркський потентат Пєрпонт Морган стає багатший на 5 долярів. Такий гонорар дістав він з каси свойого рідного міста за день утрачення на лавках присяглих суддів. 4 долярів як відшкодування за втрату часу і 1 дол. як кошти подорожі. І в „новім світі" закон не бере на увагу обставин громадян і так мільярдера Моргана оцінюється так само як заробітника, а кошта його подорожі також

Справді здивуєшся

як незвичайно лічить

Лєшніцера

МАСТЬ і МИЛО

ВЕСНЯНКИ

і інше ряботиння на тиці.

В аптиках і дрогуеріях масть 3·15, мило 2·50 зол. — Де не можна дістати, замовляти просто від фірми: Лєшніцер Давич і С-ка, Бельсько.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкурсійно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 28—30

Європейські мільонери діставши таку смішну суму, напевне зробили би жест протесту і зрікшись би. Морган — американець; коли він мусить так само як інші громадяни засідати між суддями присяжними і його голос між ними не має більшої сили, ніж голос дрібняка, він ховає б долярів до кишені природним жестом, як належний йому гонорар, хоча би мусів цього дня доложити до цього „інтересу" 10.000 долярів.

— **Підстрижка і англійські політики.** Англійські суфражистки думають над тим, чи не починати війни з членами палати лордів і парламентом. Забагліось часописові „Івнінг Стандард" анкети на тему підстрижки жіночого волосся між політиками. Результат був зовсім несподіваний: вельмишановні англійські посли і безволосі лорди висловились величезною більшістю проти короткої зачіски жінок, а за давним довгим волоссям. Недурно Англія має консервативний уряд!

— **Промоція.** На Карловім університеті в Празі відбулася дня 26. п. м. промоція Романа Іванця на доктора медицини.

Театри.

Міський великий театр:

30-го т. 7·30 вен. „Льотенгрін", виступ Грушицького.

Міський „Театр Новин":

30-го т. 8. вен. „Лише Ти..." (50 прц. знижки).

КІНА.

„Апольо": „Моя жінка танцює чарльстона".
„Лев": „Поїзд-марево" і „Шалена Фіфі".
„Палляс": „Жертва кабаретy в Гонг-Конг".
„Фатаморгана": „На хвилі життя".
„Байка": „Верден".

Дописи.

ЛІСЬКО. (Засуд священика на 5 днів тюрми за шкільний плебісцит). В Середньому Селі ліського повіту самоволя війта-поляка Ігнацого Сабина дійшла до того, що в його „паретві" всякі закони і накази влади стають залежними від його волі і настрою. Коли українці зі Середнього Села хотіли внести декларації за українською школою, п. Сабік заповів, що не буде стверджувати підписів українців, хоч на інтервенцію місцевих селян дістав на це наказ від старости. До терору і паралїжування акції шкільного плебісциту в Середньому Селі стали спільним фронтом різні чорні духи зі Середнього Села, з околиці і з повіту. Щоби піху справу знищити раз на все, якийсь анонімовий писака очорнив у „Курієрі Целевім" ініціятора шкільного плебісциту о. Дмитра Ступака. Коли в місяць дня пізніше виявилася наглядна брехня неї допису, то тоді запіл протавники внесли на о. Ступака скаргу до Окружного Суду в Сяноці за бунт проти Польщі. Коляк цю скаргу прокуратор піднявши наслідком наглядно брехливого змісту, то тоді ті особливі заскаржили о. Ступака до Повітового Суду в Ліску за урядження зібрання в справі шкільного плебісциту. І досягнули свого. Повітовий Суд в Ліску по чотирох розправах засудив о. Дмитра Ступака за влаштування зборів у справі шкільного плебісциту в Середньому Селі без позволення Староства на кару пяти днів тюрми. Заскаржила польська єдка. Це однак не відстрашить українців Середнього Села від боротьби за свою школу і за душу своєї дитини. Аж тепер всі як один муж стануть спільно боронити своїх шкільних справ.

СНЯТИНЩИНА. (Віче УНДО в Снятині). В неділю, дня 20-го травня п. р. відбулося в Снятині в салі „Української Міщанської Читальні" віче Нац. Обединення при участи понад 600 осіб. Віче отворив в імені Повітового Комітету о. Проць, проводив о. Сімович, декан з Рожнева. На вічу були присутні і промовляли посли о. Ганушевський, Олександер Висоцький і сенатор Олекса Черкавський, які здали звіт з діяльности Парляментарної Репрезентації і представили зібраним конечність політичної організації на платформі Українського Нац.-Демокр. Обединення. Кількох сельробів старалося домагогічними окликами ввести замішання, однак обурені вічовики заставили їх замовчати. На інтерпеляцію сельробів і радикалів тактично відповів сенатор Черкавський і кількох свідомих громадян. На закінчення віча ухвалено всіма голосами проти трьох сальробів довіря Українському Соймовому Клюбові і резолюції в справі відмінення податків тим селам, що впали жертвою елементарних нещасть, в справі заборони вивозу будівельного дерева за границю і резолюцій в шкільних справах. Віче закінчилося відспіванням національного гимну.

Зі спортового життя.

Україна—Спарта 3:2, Україна—Лехія 0:3.

Змагання за чашу і 3 нагороди, зорганізовані 4 львівськими А-кл. клюбами в днях 27. і 28. травня, закінчились першого дня перемогою України над Спартою, другого дня програною України з Лехією. В загальній класифікації перше місце і чашу зд. була Лехія, друге місце і першу нагороду (золот. жетон) Україна, третє місце Екран, четверте Спарта.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Микола Голубець: ЛЮДЕ і БЛАЗНИ. Повість. 1-а частина. Бібл. „Нового Часу", ст. 200.

О. Заклинська: НОВА КУХНЯ ВІТАМІНОВА. Львів 1928. В-во „Русалка" ст. 192 Лікарі-гігієністи дійшли до висновку, що більшість наших недуг є наслідком нераціонального відживлювання. Від господині дому залежать здоровля родини, а дуже мало жінок дає собі в нас справу з великої відповідальности, яка спочиває на них, коли вони варять або завідують кухнею. Варять так само як варили їх прабабки і не журяться поступом науки і є за лінні, щоби поцікавитись такою важною справою. Важку прогалину в цьому напрямку заповнює книжка п. Заклинської. Авторка використала дотичну кулінарну літературу: чеську та німецьку і нові теорії гігієни (головно про вагу вітамін). Книжка написана ясно і пристосована до наших обставин: страви не дорогі, а здорові та різноманітні. Великою її прикметою є частина про відживу дітей, недужих і кухню для пласту. У книжці скрізь маємо рідну термінольогію замість чужих слів.

С. Олесницька.

ЖУРНАЛИ.

Господарсько-кооперативний часопис, орган Ревізійного Союзу українських кооператив, ч. 21. 23 травня.

Учительське Слово, орган „Взаїмної Поміч українського учительства", червень, ч. 6.

Духовний Сіяч, ч. 13. 6. травня.

Русская школа за рубежом, Прага, книга 27. 1927—28.

Przegląd Społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Lwów, maj 1928.

Myśl filarecka. Poznań. Rok I., zesz. 1.

Wystawa lwowskich druków ukraińskich XVI—XVIII. w. w Ukraińskiem Nacjonalnem Muzeum we Lwowie. 1928. 4 сторінки.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рожнятів:
31. V. Гейша.
4. VI. Циганка Аза.
Рипне:
1. VI. Вій.
2. VI. Барон Кіммель.
3. VI. Гейша.
Брошнів:
5. VI. Циганка Аза.
Болехів:
6. VI. Барон Кіммель.
Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.
Синевідсько Вижне:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.

Сходе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 6—?

Львівський Просвітянський Театр:

Немирів:
31. V. Графиня Маріца.
1. VI. Гейша.
Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 4-?

В червні 1929 р. минає 25 літ епископату кир Григорія станиславівського епископа. Гарний ювилей. Тому товариші, котрі в 1892 р. покинули духовний семинар, задумали утрепалити цей ювилей виданням памятної книги. Проситься отже всіх товаришів, щоби подали з життя о. Ювилята все що знають, від діточих літ аж до сеї хвилі, чи добре чи зле. Також проситься всіх оо. духовних як і світських чесних людей ласкаво подати все миле чи немиле але безстрашно правдиве з життя-буття Преосвященого Ювилята, щоби можна виказати правдивий стан цілої епархії і її вплив на історію нашої церкви і народу. За авторську тайну ручиться. До кінця цього року матеріяли мають бути зібрані, щоби на час книга була готова. Всі письма і документи проситься слати на руки Комітету. За Комітет: о. І. Коцис Шептицькі, п Заліщики. 2305 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРУНЕТ одружиться з панною, яка купила капелюх у фірмі **Е. Геперт, Львів, Фредри 9.** 2175 6—6

КУХАРКА, господиня совісна, охайна, скромні вимоги, потрібна. Дім чемний. Неоплачені письма слати: „Juljanówka", Rudnik nad Sanem 2303 2-2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ради від десятків літ у цілім краю знісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бріллянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 88-?

ЩІПЛЕННЯ ВІСПИ відбувається кождого дня з виїмком пятниці від год. 9—10 і 3 4 попол. в Порадні Матерпій при вул. Ходоровського ч. 15. 2266 3—10

ДИСПОНОВАНИЙ дяк, вправний дірігент хору, грає на фісгармонії, може вести кооперативу, глядає негайно посади. Михайло Бідак Садки, пч. Коцюбинці ad Заліщики. 2309 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 22—24

Адвокат
Д-р Микола Рибак
2289 веде канцелярію 2—2
в Перемишлі
вул. Побереже Пілсудського ч. 1
в місці померлого адвоката Д-ра Т. Кормоша.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ
„БЕЛЬМОНТ" (в каменици Народної Гостинниці) **Косцюшка 1**
К-А-Б-А-Р-Е-Т
НОВА ПРОГРАМА: **поля янковська субретка,** РЕЛЯВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУҐО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Feif-o-Cloc". З повною програмою. — Вечірні виставп від 10.30 початок.
2201 **Льокаль відкритий до пізної ночі.** 7—8

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II, п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимивання зубів без болю. Штучні зуби в навчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам знижка 2090 знижка. Подекші в сплатах. 2—10

30 зл. 6·60 **ГОДИННИКИ** зол. 6·60
досить швайцарські з гарантією
тільки у Б. ГРИНБЕРҐА Сикстуська 4

НАЙНОВІШІ **ДІТОЧІ ВІЗКИ** виконує **Е. КІК** Львів, Жовківська ч. 17. полагоджує всякі направи і вимінки. 3-5

КООПЕРАТИВА „Праця" в Серихах середніх п. Буцнина негайно пошукує фахового цегольника. 2297 3-3

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безгляднo найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських клеїв. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1305 **Скрізь до набуття.** 20—?

ДЛЯ ЛІТНИКІВ! ПІДЛІСНІВ (залізнична стація між Микуличном а Татаровом) Вілла над потоком, три хвилі ходу від стації. Покої з кухнею і без кухні до винайму від 25. червня 1928 аж до вересневих. Чудова гірська околиця. Два кільометри до Хомяка. Вихідна точка всяких прогульок. Зголошення слати під адресою: Стефан Юрчинський, Підлісків, почта Микуличин або Іван Топольницький ст. радник скарбу Тернопіль. 2270 3-3

Спальні, їдальні, мужеські покої і сальони 1—3
2306 першорядних виробів праєвих і закордонних найдешевше поручає фірма
БРИК і ҐРИНЕР
Львів, Ягайлонська 24. — Тел. 21-75.

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парох як місії, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажею медіоналів, щоби були ласкаві повідомити про реченець місії хоч тиждень наперед і цим способом дати змогу сьвідомим людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Замитів п. Підлісків малі.

Мійський Уряд в Надвірній
оголошує отсим
КОНКУРС
на будову мійської різні.
Оферти на основі проекту і кошторису, які можна переглядати в Мійській Уряді в Надвірній, належить вносити до Мійського Уряду в Надвірній до дня 13. червня 1928. Мійський Уряд застерігає собі свобідний вибір оферентів, або право неприняття жадної оферти без якогобудь відшкодовання.
2304 1—3 Посадник *Свищ* в. р.

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69
СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняковий РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амоновська, САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
3—20 2261
Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і найвиг. услівях кредит.
Гіпно наволоке палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 120 (11.373). Львів, пятниця 1. червня 1928. Tobotnum vydáš zapřacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудником. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ненормальна опозиція.

Львів, 31. травня 1928.

Польський сойм розпочав друге читання бюджетового предложення генеральною дебатою. Бюджетову дискусію заінавгурував головний референт бюджету проф. Кшижановський, а опісля виголосив в імени уряду оборонно-бюджетову промову віцепрем. Бартель, з питомим собі артизмом, займаючись урядничою проблемою. Загально відомо, що віцепрем. Бартель не погорджує ніякими засобами для осягнення наміченого ефекту і здобуття аплавзу серед широких мас... декретових і недекретових урядовців. Вдягаючи на себе тогу адвоката урядничої верстви, віцепрем. Бартель з притиском зазначив, що

„під ніякою умовою і в жадній ділянці не вільно вважати державних працівників безплодними і безкорисними їдцями державного хліба. Державні працівники в своїй значній частині дорастають до своїх важких завдань, а жертвенність багатьох із них мусить викликувати глибоку пошану".

При тій нагоді віцепрем. Бартель подав чисельність бюрократичної армії в поодиноких складових частинах державної машинерії, пропускаючи тільки чисельність поліції. Без поліції бюрократична армія виносить кругло 150 тисяч людей. Поза цею цифрою находиться друга армія, армія емеритів, яку впродовж двох останніх літ видатно побільшив саме уряд Бартеля і тов.

Ніхто не перечить, що та армія живе в злиденних, а щонайменше недостатніх умовах, ніхто не перечить, що при зростаючій дорожнечі вона не в силі нормально заспокоїти елементарних життевих потреб, однак не в кращих, як не гірших порівнюючо, умовах живуть широкі виробничі маси: селяни й робітники. Тимчасом уряд, бажаючи придбати собі прихильність бюрократії, бажаючи поширити число своїх ріжнородних преторіянів, намагається ще більше обтяжити виробничі маси, головно селянство. Життя бюрократії хоче уряд поправити коштом селянства і тому вносить нові податкові предложення, які мають дати урядництву більший кусень „державного хліба". Колиж представники збіднілого, елементарними катастрофами переслідуваного, голодного духово й матеріяльно селянства не можуть погодитися на ще більше обтяження селянської маси, годі рине з уст представника уряду потік докорів на їх адресу. Мовляв — не можна сяк чи так ставитись до урядництва, треба йому створити кращі умови життя і т. і., словом відповідальність за недостатню винагороду урядовців хоче віцепрем'єр перекинути на селянське соймове представництво. Але одночасно зі свойого бюджетового предложення урядуючий голова уряду робить непорушне „табу"", з примітивною зручністю перелицьовуючи наявний консумційний бюджет на інвестиційний.

Та ми присвятили деяку увагу виступові репрезентанта уряду тільки принагідно з огляду на інавгурацію генеральної дебати над бюджетовим предложенням. В дану хвилю цікавить нас не становище уряду до цілого бюджету й його складових ділянок та їх позицій, не таке чи інше збільшення чи обмеження бюджетової пухлини, але становище сойму, а головно тзв. опозиційних польських клюбів до бюджетового предложення як цілости, а тимсамим до існуючого уряду й його конструктивно однобічної політики.

В генеральній дебаті на перший вогонь пішли представники двох польських „опозиційних" клюбів: пепесівського і визволенського. В імени першого клюбу промовляв ідеольогічний керманич пепесівської політики пос. Недзялковський, в імени другого пос. Возніцький. Перший з них зазначив, що уряд виявляє повну безрадність щодо розвязки робітничих і селянських справ та заєдно старається їх обходити або виминати. В польських робітничих і селянських масах віра в санаційний травень пропала. Ні одного з настирливих питань теперішньої дійсности не полагодив уряд. Ситуація є спожалїння гідна. Єдиний вихід з неї — це поворот до парляментарної демократії.

Подібне словне мережево розвивав у своїй промові пос. Возніцький, тільки ясніше вказував на тіни теперішнього режиму. Уряд находиться в боротьбі з парляментарною демократією. Постійно наростають все нові конфлікти. Сойм, себ-то польська частина сойму, є в такому положенні, що нормальна опозиція, яка находить свій вислів у вияві недовіря урядові, у відмові бюджету, рекрута і т. і. є виключена. Ненормальність опозиції спирається на ненормальности влади.

„Теперішній уряд уважаємо хворобою, яку держава мусить перетривати до кінця. Коли дійдемо до фашизму, то нехай він сам перейде хрізу. Однак треба застановитися, як то колись будеться ліквідувати".

Обі польські „опозиційні" демократичні партії самі зазначують, що їх опозиція є ненормальна, особлива, своєрідна. Вони бажають повороту до парляментарної демократії, але поводяться в тій справі наскрізь пасивно. Представники їх здобуваються щонайбільше на ліричні апострофи до марш. Пілсудського, щоби він ліквідував витворений собою і скупчений біля своєї особи пів-фашистівський, диктаторський режім. Романтика чи наївність? — доводиться спитати представників польської демократичної думки.

Виходячи зі становища ненормальности уряду і своєї власної, представники „опозиційних" партій навіть не означили свого становища до бюджету, основного інструменту „ненормального уряду". Це справді ненормальне становище! Поборюзати уряд, а одночасно не відмовляти йому нічого — це вже така своєрідна поведінка й особлива опозиція, такий дивогляд, якого не зустрічаємо ні в одній европейській державі.

В чомуж суть цеї ненормальности? Про те повчає нас передовиця пос. Недзялковського „Що дальше?" в недільному „Роботнік-у".

„Теперішня система управи Польщею — пише пос. Недзялковський — є нерозривно звязана з особою марш. Пілсудського. Ніхто хіба не має сумнівів, що ані п. Бартель, ані п. Славек, ані хтонебудь інший ніколи і в ніяких умовах не міг би скупчити в своїх руках такої повноти влади. Тому якраз бажання закріпити ту систему у відірванні від одиниці, яка її створила, становила би наскрізь невиконане завдання. На місце нинішнього стану річей може прийти або демократія, або також якийсь первісний фашизм чи якась первісна, анархічна військова диктатура, що безпосереднім шляхом веде до політичної й господарської катастрофи, доповненої у відповідній мірі зростом комуністичних впливів. Колиб польська республіка лише раз стала перед розпучливо простою альтернативою: фашизм або комунізм? — польська справа і робітнича справа в Польщі булиб вирішені безвзглядно.. Не ставимо зовсім від кутом погляду злосливих чи просто „невинно-сплетницьких" сплетень про стан здоровля марш. Пілсудського. Питання: „що дальше?" зявилося на порядку дня на другий день після перевороту ще в травні 1926 р. А до величезних розмірів виросло воно внаслідок політики Пілсудського в наступних місяцях".

Отже те неясне, загадочне і тривожне „що дальше?" є тою магнетною стрілкою, яка притягає „опозиційні" польські партії до „ненормального уряду". Те констернуюче „що дальше?" є тим натискаючим бльоком, що витискає з „ненормальної опозиції" бюджет, рекрута і всі тав. конечности для „ненормального уряду". Іншими словами: тривога за завтрішній день Польщі заставляє „опозиційні" партії за всяку ціну тримати сойм при житті, щоби на випадок якоїнебудь несподіванки був готовий переємник влади. І для того невідомого, мрякою непевности сповитого Завтра польські демократичні партії безвільно йдуть у хвості „ненормального" уряду і слухняно виконують всі його забаганки. Але йдучи в хвості нинішнього уряду вони затрачують інстинкт самозбереження, забувають про себе самих і своєю „невтральністю" та пасивністю підписують на себе присуд смерти саме на завтрішній день.

Радянська Україна.

Праця Українбанку в 1926-27 р.

Як відомо, ще далеко до революції з 1917 р. поширився на Україні незвичайно сильно кооперативний рух, так, що вона займала щодо поширення кооперативних товариств і організацій перше місце в в бувшій Росії. До того кооперація на Україні була майже вся в українських національних руках і тому виконувала величезної ваги не тільки економічну, але також національно освідомлюючу працю. Можна сказати, що розвиток української кооперації ще перед революцією 1917 р. дійшов вже до такого ступня, при якому можна було говорити про економічну національну організацію українського народу в межах бувшої Росії. Одним з проявів завершення цілої системи кооперативного руху було заснування у Києві центрального кооперативного кредитового банку, який мав давати дешевий кредит всякого роду кооперативним організаціям на Україні. Цей банк, адаптований силами самої української кооперації, швидко дуже розвинувся і зріс у силу. Москалі відразу зрозуміли все його економічне і національно-політичне значіння і повели проти нього завзяту боротьбу. Характеристично, що на полі цеї боротьби став власне московський „народній банк", організація теж кооперативна. Однаково всі спроби побороти Українбанк з боку московської кооперації ні до чого не довели і він вийшов побідно з цеї боротьби.

Коли більшовики взяли на Україні владу в свої руки, вони наложили свою важку руку між іншим також на українську кооперацію і за часів військового комунізму цілковито знищили її. Це зроблено таким чином, що в усіяних кооперативних організаціях утворено один тип „робітничо-селянської споживчої кооперації". Таким чином все майно української кооперації, всі її грошеві засоби, всі її підприємства, всі запаси товарів, одним словом все майно, що придбало українське селянство під проводом своєї національної інтеліґенції одним махом було сконфісковане на користь нажерливого московсько-жидівського робітництва по українських містах. До року 1922 все не майно було до цінця сконфіковане. Дуже цікаві цифри про це були свого часу опубліковані в „Новій Громаді", комуністичному журналі, який видавав С. Бітик у Відні. Напр. комуністи вибрали від українського кооперативного товариства „Сільський Господар" майна на кілька міліонів долярів, а в році 1922, коли на Україні почали заводити „Неп", і знову позволили організувати різні кооперативи, вони звернули цьому товариству всього на-всього сто тисяч карбованців. Подібно діялося також з іншими кооперативними централями.

В липні 1922 р. утворено наново також Всеукраїнський Кооперативний Банк — Українбанк, який протягом пяти літ свого нового істнування знову розвинувся в досить велику інституцію, що відграє тепер у житті кооперації на Радянській Україні величезну ролю.

В числі 80-му харківських „Вістей" уміщено велику статтю про працю Українбанку в 26-27 році. З неї статті ми й подаємо тут найцікавіший фактичний матеріял.

За пять літ свого істнування Українбанк до першого жовтня 1927 р. кредитував кооперацію на суму коло 50 міліонів карб., а його більше вложення уже 75 міл. карб. Комуністи поставили Українбанкові спеціяльне завдання: кредитувати робітничу кооперацію. Через це він мусів звязатися з професійними робітничими союзами. На 1-ше жовтня Українбанк мав власних засобів — вкладів внесків, запасового і основного капіталів 5 міл. 385 тисяч карб. На 1-ше жовтня 1927 р. власних засобів було вже 7 міл. 850 тисяч карб., отже протягом року власний капітал банку зріс на 2 міл.

На основі цього мав Українбанк одержати від державного банку 9 міл. карб. кредиту. Одначе, як це звичайно бувало у більшовиків, фактично Українбанк одержав лише половину цеї суми. Засоби на кредитування кооперації одержував Українбанк від народнього комісаріяту фінансів з державного буджету. В році 1926-27 наприміфін України дав Українбанкові 12 міл. карб. Тим вирівнялася державна допомога банкові.

Від вкладок та бежучих рахунків мав Українбанк на 1-го жовтня 1926 р. 21,6 міл. карб., а на 1-го жовтня 1927 було вже 25,2 міл. карб., отже збільшення виносило 3,6 міл. карб. На 1-го жовтня 1927

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ У РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

що відбудеться дня 4. червня ц. р. заходом Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка

I.

1) Вступне слово — *д-р В. Щурат.*

2) а) *G. Puccini:* З опери „Турандот" арія „не плач не сумуй";

б) *К. Іванчайдо:* „Mattinata" — відспіває: **Мих. Голинський.**

3) *І. Франко:* „Добігаю вже сонце до гір" („Мойсей" вм. X.) деклямація **С. Федорцевої.**

4) а) *Гайдамаков:* Весняні води;

б) *В. Барвінський:* Пісня пісень, тріо відспіває **Анда Остапчук** в супроводі фортепіяну (Л. Туркевич) і скрипки (Е. Перфецький).

II.

5) *G. Puccini:* З опери „Турандот" арія князя Калафа „Спать не можна" — відспіває **Мих. Голинський.**

6) а) *Бекявський:* Романса.

б) *Maks Bruch:* Col Nidrei.

в) *Brahms-Joachim:* Угорський танок D-moll — скрипкове соло Е. Перфецького.

7) Народні пісні в гармонізації наших передових композиторів відспіває **Анда Остапчук.**

8) *А. Гречанінов:* З опери „Добрина Ніянич" пісня Альонні „Розквіта в полі квітонька" відспівас **М. Голинський.**

Акомпаніямент обняв Лев Туркевич. Ціни місць по 6, 5, 4, 3 і 2 зол. — Білети раніше в „Союзнім Базарі", а в неділю і понеділок від 9—12-ої у „Кооперативі" Український Театр" Руська 18. I. п.

р. Українбанк видав кредитів кооперації на 25 міл. карб., а на 1-го жовтня 1927 р., включаючи сюди й ті кошти, які два парком'ї, кредитувалися кооперації становить уже 49 міл. карб., себто 14 міліонів карб. більше.

Дуже цікаві цифри маємо про адміністративно-господарчі видатки банку. Минулого операційного року (1925-26) він фактично затратив 2 міл. 181 тисяч карб., а в році 1926-27 затратив 1 міл. 832 тисяч карб., себто на 349 тисяч або 16 проц. менше. Ми не будемо тут входити в детальний розмір тих адміністративно-господарчих видатків. Зазначимо лише, що ці видатки є незвичайно великі і дуже дорого коштують кооперацію, бо в році 1925-26 кожний карбованець, який одержувала кооперація від Українбанку в кредит, коштував їй 15 копійок, а в 1926-27 році, після переведення воєнного роду заощаджень і раціоналізації діловодства він всеж коштує їй 9,4 копійки. Як маріонетково велася за більшовицької системи господарка банку видно хочби з того, що на 27-28 операційний рік на видатки по інкасації грошей від кооперативів затверджено лише 20 тисяч карб., себто на 54 проц. менше від попереднього року і на 82 проц. менше від 1925-26 р.

В ґрунті річи кредитову діяльність Українбанку, після західно-европейських поглядів, ми мусимо назвати лихварською і невдалою. І справді в 1925-26 році адміністративно-господарчі видатки на кожний оборотовий карбованець виносили 8,9 проц., а банк тягнув з кооперації 15 проц. В році 1926-27 адміністр.-господарчі видатки на кожний карбованець виносили вже 4,07 проц., одначе банк тягнув з кооперації 9,4 проц., себто більше як два рази. І не зважаючи на це все, банк має протягом останнього року лише 507 тисяч карб. чистого зиску. Цей зиск треба уважати за невеликий в порівнянні до величезних оборотів банку. З цього видно, що загальна праця банку і досі є ще більшовицька неспалювана. Одначе це не перешкаджає „Вістям" кваліфікувати діяльність банку і тими наслідками, які він осягнув і констатувати, що йому вдалося дуже зменшити відсотки на кредит. Зам'ятно, а формального боку „Вісті" мають рацію, бо цей кредит замість 15 проц. виносить тепер лише 9,4 проц. Одначе, як на кооперативну банкову централю цей відсоток всеж таки незвичайно високий, бо ми можемо припускати, що коли місцеві кооперативні союзи мусять платити банкові 9 проц., то вони тягнуть від кооператорів за прикладом своєї централі, теж два рази більше, себто 18 проц. Подібних річей ми не побачимо в кооперативній кредитовій організації по т. зв. буржуазних державах.

В минулому році переведено розмежування клієнтури між Українбанком та державним банком. Наслідком такого розмежування робітничу кооперацію буде обслуговувати лише Українбанк. Так само передано Українбанкові цілковите обслуговування низових товариств загальногромадської споживчої кооперації, сільсько господарських товариств і кустарних артіль.

Наприкінці зазначимо ще, що Українбанк незвичайно мало давав на культурно-освітню роботу і на працю в громадських організаціях. В 1926-27 році він видав на ті цілі всього коло 44 тисяч карб., а на 1927-28 рік затверджено цей видаток у сумі 28 тисяч карб. менший (на 47 проц.).Ощадність тут зовсім непотрібна.

Вистава українських друків

XVI.—XVIII. вв.

Виставка українських стародруків у Національному Музеєві з нагоди зїзду бібліотекарів і бібліофілів у Львові. — Національний Музей і Оссолінеум. — Відвідини Музею мін. Добруцьким. — Конечність розбудови Музею.

З нагоди столітніх роковин існування Оссолінеум, найповажнішої польської наукової інституції у Львові та злученого з цим святом з'їзду польських бібліотекарів та бібліофілів у Львові, влаштував Національний Музей у себе у великій салі партеру виставу українських стародруків для учасників того з'їзду, а їх характеристику подав директор Музею д-р Свєнціцький окремою брошурою в польській мові під заг.: „Wystawa lwowskich druków ukraińskich XVI.—XVIII. ww., w Ukraińskiem Nacjonalnem Muzeum we Lwowie dla uczestników uroczystości 100-lecia Ossolineum i zjazdu bibljotekarzy i bibljofilów polskich urzadzona". На виставі зібрані цінні друки перших початків друкарської штуки на західно-українських землях, праці Івана Федоровича, Мстиславця, Сльозки, Лютковича, Скольського, Кульчицького, Ставницького й інших друкарень у Львові, Острозі, Стратині, Крилосі, Дермані, Угерцях та Почаєві. Виставка ця влаштована рівнорядно з виставою польських стародруків у „чорній камениці" (Ринок 4) і жидівських (вул. Бернштайна 12), а всі виставки разом взяті дають уперше можність рівнобіжного охоплення цілости книжної продукції передусім Львова за XVI—XVIII ст. та творять підставу до нових підходів у дослідах над походженням нашого паперу, черенок, прикрас та оправ. Ціли Національного Музею й Оссолінеум однакові, а саме: основним пізнанням минулого освітити будуче нації, і така музейна наукова праця є саме найкращим полем потрібної спільної, безпристрастної праці всіх дослідників національних культур на західно-українській території. Тим руководилася все управа Оссолінеум, даючи віддавна науковим робітникам України приступ до своїх збірок, а такої самої думки є вже й управа музею Шухевичів у Львові, виказуючи радо у своїх збірках нашим дослідникам та йдучи їм дійсно у всьому на зустріч.

Управа Музею переслала управі Оссолінеум з нагоди свята окрему грамоту зі слідуючим привітом:

„Кураторія й Управа Українського Національного Музею у Львові з нагоди століття пріводної діяльности найстаршої в Галичині польської Наукової Установи складають їй гарячий привіт із щирим побажанням дальшого як найбуйнішого розвитку для добра науки і культури польського й українського народів Галицької Землі і всього Словянства. — Всі наукові робітники України, що працюють біля збірок Українського Нац. Музею, постійно з признанням стрічаються із трівкими слідами великої наукової праці, виконаної їх попередниками завдяки скарбам середновічного письменства України, зібраним заходами нестомних будівничих польського Оссолінеум. І 1837-й рік, і памятний 1848—9-й рік, і 1860-7 рр., і весь час кінця XIX в. до останніх днів нашого століття — літа чимраз то сильнішої наукової та літературної праці Галицької України є все частинно звязані із скарбницею давних памяток письменства, словесности й історії України, зібраних у польському „Закладові Народовому". — Нехайже це письмо Українського Національного Музею у Львові буде виразом глибокої нашої пошани для памяти незабутнього Основника польської Наукової Установи, Йосифа Максиміліяна Оссолінського за великий подвиг його життя".

Вистава памяток 1848-го р., уладжена Музеєм в чотирьох салях І. поверху з 80-у річницю знесення панщини, продовжується ще короткий час, щоби могли скористати з неї як найширші круги суспільности, шкільна молодь, ремісники та робітники.

Міністр освіти д-р Добруцький що приїхав був до Львова на свято Оссолінеум, оглянув в неділю в полудневих годинах Національний Музей в товаристві львівського віцевоєводи та начальника департаменту штуки. Від присутніх членів Кураторії привитав міністра й президент сенатор Децикевич, а музейні збірки показав з відповідним поясненням директор Музею д-р Свєнціцький.

Тепер з нагоди свята Оссолінеум і зїзду бібліотекарів і бібліофілів відвідає наш музей багато чужинців. І тут слід підкреслити ту сумну обставину, що управа Музею не може показати їм усіх тих скарбів нашої національної культури, які в ньому зібрані. А не може цього зробити тому, що тепер наш Музей перетворився вже у склад (магазин), а не у виставку цінностей. Для виставки всього цінного добра немає в ньому місця. І тому то треба конче добудувати до його нове крило, призначене виключно для вистав. Така добудова стала тепер наказом хвилі. Нею мусить щиро занятися наша суспільність, бож для неї Національний Музей є предметом правдивої національно-культурної гордости. Такою національною гордістю поляків є нині вповні оправдано Оссолінеум, а для чехів Народній Музей у Празі, що повстав з дуже скромних початків та ще за австрійських часів тішився опікою своїх народніх мецинатів науки і штуки. Завдяки цьому спромігся на теперішнє величаве приміщення та зібрав неоцінені памятки матеріяльної та духової культури краю.

І в нас назріла вже крайня пора занятися зібранням і відповідним збереженням та інтенсивним вивченням памяток культурно-національного життя, що пропадають часто наслідком незнання та несвідомости їх посідачів і опікунів, розкинені по цілому краю.

Д-р Яр. Пастернак.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 30. травня 1928)

КОМІСІЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Промова голови Українського Клюбу пос. д-ра Дм. Левицького. Гострий спротив голови комісії пос. Радзівіла.

(ік) Сьогодні відбулося продовження дискусії над експозе міністра закорд. справ у комісії закорд. справ. Першим промовляв голова Українського Клюбу пос. д-р **Дм. Левицький**, доказуючи злагідливість польських мирових заперечень. У дальшій части промови підніс промовець дуже гострі критичні підлість польської закорд. політики. (Промову дра Дм. Левицького подаємо на іншому місці). Підчас його промови на салі була повна тишина, все таки вражіння промови було таке, що коли промовець скінчив, председник комісії пос. Радзівіл (1-ка) склав заяву, що каже, що польська конституція і соймовий регулямін не дозволяють приймати виголошування таких промов. Майже всі слідуючі промовці сяк, або інакше полемізували з послом д-ром Дм. Левицьким. Перший після нього говорив пос. Домбський (Стр. Хл.). Признав, що союз з Францією Льокарном закламучений. Факт зближення Франції до Німеччини істнує і з цього Польща мусить здати собі справу. Польща повинна змагати до зближення з Німеччиною. Промовець наліягає, що після останніх виборів у Німеччині не буде легкою справою. Журиться поляками на Мадярщині. Співчуває з конгресом румунських селян в Альба Юлія. Критикує гостро візиту мін. Залеського в Італії. Вона була щонайменше непотрібна. Щодо Литви, то треба памятати, що Литва не веде самостійної політики і Литва є барометром міжнародніх відносин. Богато гостроти в польсько-литовських відносинах додають внутрішні відносини у Польщі. Українці не можуть, мовляв, закидати польській демократії нестійности до державности України. Польща свого часу зробила вже велике зусилля в напрямку допомоги державности України. Українці зробили помилку, що не звернули головної уваги на свого найбільшого ворога Росії та почали будувати Україну з окраїн замість від центру. Росія може говорити про білоруську самостійність про українську ніколи, бо Україна для неї, не хліб і море. В польських демократичних колах українці безумовно найдуть безастережних прихильників укрїнської держави. Правдою є, що теперішня система в Европі не до подумання. Европа з року на рік зїжає в ліп. Злучені Держави Европи вже нині не є фантазією. Пос. Окуліч (1-ка) присвячує свою промову польсько-литовським взаєминам, при чому його відношення до литовців є радше облесливе. Пос. Каруза (біл.) покликується на промову посла д-ра Дм. Левицького, лише доповнює її. Змагання до зєдинення націй, роздертої кордонами є непоборимі. Твердження пос. Опуліча про приязні відносини на Виленщині до краєвости є зовсім невірні та відносяться хіба до верстви великих ділків і частини польської демократії у Вильні. Білорусин змагають до зєдинення і державности. Річю Польщі буласб підготовити ґрунт до вможливлення самовизначення народів, тому що симпатії жадне лише та сторона, яка це вможливлює та навпаки. Польська експанзія на схід стоїть в суперечности зі заявою пос. Домбського про приязність поляків до самостійницьких змагань українців і білорусів. З польського боку це робиться, щоби поглибити пропасть між білорусами та поляками. Пос. Чапінський (ППС) побивав конкордат із Ватиканом. Переходячи до сх. польської політики, звертає увагу, що рижська лінія не є зазначеною внутрішньо ніякою російською суспільною групою. Промовець вірить у мирові тенденції СРСР. Є тої думки, що польська закорд. політика мусить їти по лінії останніх мирових договорів. Після промови пос. Валевського (1-ка), який теж погрожує війною за порушення „хочби пяди землі" і пос. Космовської (Визв.), яка більше на відгомін за кордоном, який зробив білоруський процес, прийшов до слова пос. Відпрський (ЗЛН), який в брутальний спосіб накидається на українців, оперуючи старими ендецькими комунальми, що немає українського народу, лише є племя і т. д. Останній говорив міністр закорд. справ Залеський. Відповідаю на промову д-ра Дм. Левицького можна вважати той уступ промови міністра Залеського, який каже, що польська закорд. політика не може опиратися на фантазмагоріях про евент. зміни кордонів у будуччині.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ік) Нині в бюдж. дебаті перший забрав слово пос. Рибарський (голова клюбу ЗЛН). Критикував урядовий бюдж. прелімінар за те, що уряд не предложив ані білянсів держ. підприємств ані підрахунків, хоча 7. стаття конституції каже це зробити. Крім того уряд перестрочив бюджет на 512 міл. без апробати сойму і без його затвердження, а тепер жадає затвердження нового бюджету, не подавши до відома, на що зужито тамтого року пів мілїярда зол. В обороні видатків уряд висуває аргумент, що деяких видатків вимагає гідність держави. Гідність вимагає осадности та покинення клітів „заставсен а поставсен". Польща вже досить заставлялася. Держ. устрій Польщі після двох років є нині в стані дезорганізації, а по пустку легко може винайти випадок. Далі промовець закидує відновлення ендеції до нинішнього режиму, роблячи в сторону 1-ки реверанс і делікатну пропозицію співпраці. Клюб ендеції є, мовляв, проти ухвалення заяви неповірія поодиноким міністрам і є також за зміною конституції, далі за підпесенням границь віку при активнім виборчім праві та за зменшенням скількости посліз до сойму. Ендеція, мовляв, не відповідає за нинішнє правління, але займає супроти нього річеве становище, не обмежуючи лише в критику негативну, але й позитивну. Пос. Холдайнський (НПР): Політичне положення є ненормальне. Нема в державі ніякої системи закордонної політики. Уряд робив вибори проти всіх партій, наслідком того тепер є в соймі в меншости. Пос. Навман (нім.) наводить довгий реєстр фактів переслідування німців. Рівноправність німців порушується свідомо а польські власти, як балать німця, то дістають галюцинації. Заповів голосування проти бюджету. Пос. Домбський (Стр. Хл.): Уряд не має більшости в соймі і мати її не буде, бо не має програми та не є урядом нормальним, лише слїпим знаряддям мозчавої диктатури. Коли віцепремієр Бартель мозчав, то ми думали, що він уже знає, але наскільки промовляв, то переконалися ми, що не знав нічого. Маємо в тій хвилині диктатуру Дашкова, Лєнартовича та Несвежа. Говориться, що повола прийде до обєднання цілої лївиці, голосно всіх польських селянських партій і толі, мовляв, віймемося до 1-ки. Є переконаний, що це шалонне товариство довго не витримає. Панове мусите луснути. Частина перейде на право, кн. Радзівіл піде під руку є кн. Четвертинським, а решта буде працювати над створенням демократичного центру. Пос. Славек (голова клюбу 1-ки) полемізує, чим є клюб 1-ки, а саме спробою організації, яка шукає шляхом доброї волі полагодження ріжних суперечних проблем з погляду понадпартійного держ. інтересу. Багато говорить про потребу пожертв для держави (З лівиці перериває: Примірком масткова данина!). Перед травнем Польщу звязував сойм, після травня прийшов зворот. Коли робиться урядові закиди фашизму, то це невірно. Не думаємо малювати чужі форми. Голосна цїль Бєлз. Бльоку, це направа конституції та вилучення парляментаризму. Пос. Міхалькевич (Пяст) дивується, що німці і жиди є невдоволені, таксамо українці щодо земельної реформи. Земля на окраїнах мусить мовляв перейти до рук польських і українських селян, але так, щоби не скривдити польського селянина. Пяст буде голосувати за бюджетом. Пос. Бітнер (ХД) робить вихилянси перед 1-кою та урядом, роблячи недвозначні пропозиції співпраці. Після того довгу промову виголосив пос. д-р **Дм. Левицький**.

ПРОМОВА Д-РА ДМ. ЛЕВИЦЬКОГО

(ік) Починає від пригадки складеної в березні п. р. заяви та широко обосновує її й інтерпретує польські голоси про цю декларацію. Далі говорить про цїли українців у Польщі та про характер українців і про відношення Українського Клюбу до цілости української проблеми в найширшім маґістралі. Наводить паралєлізм тих польських псевдодемократів, які рекламують себе приклонниками

Українці!

Всі купуйте наліпки на Зелені Свята.

Дістати можна в льокалі Т-ва Охорони Воєнних Могил, Руська 18/I. і в обох книгарнях в цілі по 30 сот. за штуку. 2-2

самостійности України над Дніпром, проводячи одночасно денаціоналізаційну політику відносно шість мільонів українців у Польщі. Далі приєднує окремий уступ концепції ендецький та лівій відносно української проблеми. Переходячи до внутр. політики, говорить про абсурдні мрії деяких польських кол про всяку угоду. Кінчить аналізою минішнього правління відносно українців, наводячи низку доказів, що відношення урядів до українців зперед травня і після травня не змінилося. Після промови Український Клюб зготовив своєму голові велику овацію. Знаменний такий момент: Коли став промовляти д-р Дм. Левицький, на-ліві сторінки сала заповнилися послами і лавки в ріжних сторін лівою посунули до переду, щоби краще чути. Раз поразприхолило до гострих перепалок головно між послами 1-кн й українськими, а головуючий віцемаршалок мусів кілька разів кликати послів до порядку. Текст промови подамо з техн. причин завтра. Після д-ра Дм. Левицького промовляв пос. Жук (увр. рад.), спиняючися головно над господарською політикою Польщі відносно українців. Коли після нього зголосився на трибуну пос. Богуславський (по походженні українець, який вийшов із лівої 1-кн в ковельській окрузі) на українських лавках очинився великий галас і чути було окліки: Ганьба! Хрунь! Кобаса! За царських часів брав 500 руб. за написання брошури про дім Романових! На лавках Безп. Бльоку сплески для Богуславського. Це ще збільшує окліки: хрунь! під адресою Богуславського, які переходять у формальну обструкцію. Якийсь час у сеймі один великий окліх: хрунь! Марш. Дашинський дзвенить кличе до порядку. По якомусь часі всі укр. посли демонстративно виходять із салі. Промова пос. Богуславського була одним гнебним підсумуванням теперішньому урядові. Зрештою вона мала чимало вдалих моментів. І так п. Богуславський говорив: „Від травневого перевороту відчуваємо значне покращання і появ нового життя. (Хтось із лівиці кричить: Кобилку чуєте!) Закінчили цінні добати білоруські посли Єремич і Карузо.

СПРОСТУВАННЯ ПРОМОВИ ПОС. Д-РА БЛАЖКЕВИЧА В АДМІН. КОМІСІЇ.

(ік) У зв'язку із заміткою в „Діланіку Львовськім" з 27. ц. м. телефонує із Варшави з дати 25. ц. м. про те вчера пос. д-р Блажкевич виголосився в адм. комісії з признанням про дрогобицького старосту, якого, мовляв, повелінка в часі виборів була вимагання, слід спростувати, що пос. д-р Блажкевич говорив навпаки про надужинання дрогобицьким старостою акції допомоги для потерпівших від повені для виборчих цілей. Коли серед того пос. Возницький (Вол.) іронічно зазначив, що не слід таке говорити при міністрі внутр. справ, бо міністр готов зараз старосту усунути, пос. Блажкевич махнув рукою, що зрештою він не має на увазі своєю промовою викликати переміщення цього старости. Наводить не лише як один із богатьох прикладів. Такий є фактичний стан справи.

КОНГРЕС СТРОННІЦТВА ХЛОПСКОГО.

(ік) 27. травня відбулося у Варшаві засідання нач. ради Стронництва Хлопського. У висліді рішено навязати постійний звязок із Визволенням, з Пястом у міру можности, щоби не допустити до якої небудь зміни устрою польської держави, яка порушувала би її республ., демократичний і парляментарний характер.

АДМІНІСТРАЦІЙНА КОМІСІЯ.

(ік) Нині говорено про потребу скликання надзв. комісії для розсліду виборчих злоупотреблень. Характеристично була заява пос. Косцялковського (1-ка), що мовляв, уряд має нетільки право, але обовязок переводити вибори так, як уважає це за відповідне. При цьому промовець покликувався на приклади з інших держав, а головно у Франції. Завтра буде промовляти на комісії міністр Складковський.

СЕНАТСЬКА СКАРБОВО-БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

(ік) На сьогоднішньому засіданні при нагоді обговорювання бюджету міністерства закорд. справ після промови міністра закорд. справ Авг. Залеського говорив м. ін. сенатор **Вол. Доцикевич** (Укр. Клюб).

СПРАВА ЗЛІПЛЕННЯ ДЕМОКРАТІВ 1-КИ.

(ік) Нині відбулася нарада між групою клюбу праці та Зв. Направи Жечипосполітей з клюбу 1-ки. В половині червня має відбутися злад дівчів обох організацій для створення спільної політ. організації в рамах Безп. Бл.

ПРОМОВА ПОСЛА Д-РА ДМ. ЛЕВИЦЬКОГО, голови Українського Клюбу, виголошена в соймовій комісії закр. справ в часі дискусії над експозе мін. Залеського

Після експозе п. мін. закр. справ мало на цілі довказати, що Польща хоче мира з усіми державами світу, а далі, що підставою мира може бути лише непорушність усіх мирових трактатів. Говорити про мир стало тепер виразді модою для всіх европейських політників, але цікаво, що при кожній нагоді і на кожнім місці не лише польський міністр закорд. справ, але й кожний польський політик вважають за конечне підкреслювати на міжнародньому форумі польські змагання до утримання мира. Проблема мира є найбільшою темою для польських дипльоматів. І дивна річ: міністри закр. справ Швеції, Норвегії, Фінляндії чи інш. держави, направду мирно настроєної, виголошують мирні декларації дуже рідко. Очевидно, що заграниця не так то дуже вірить у миролюбивість Польщі, коли так часто треба її в цьому запевнювати.

Вже непомірна чисельність польської армії та непосильні видатки на неї важуть сумніватися в мирність польської держави. Велика частина польської суспільности мріє й тепер виразно про те, що завданням польської закорд. політики повинно бути привернення границь з 1772 р., а похід на Київ з 1920 р. ярко доказує, що така тенденція панує і в кругах теперішнього польського уряду. Два тижні тому заявив міністр рільних реформ на бюдж. комісії, що вже від сходу йде прямус Польща до експансії на схід і що того прямування ніколи не зречеться. Це експансивне прямування польських політиків приймає український нарід з побажливим усміхом. Якщо є такі наївні, які вірять в те, що до Польщі можна прилучити ще кілька мільонів українців і що польська держава буде тоді існувати як Польща, або що за Збручем можна створити якусь буферну українську державу, то не нашим завданням є виводити їх з тих для польської держави погубних ілюзій.

Важнішою справою є твердження п. міністра про те, що мир можна утримати тільки на підставі мирових договорів, заключених по світовій війні, зокрема на основі версайського трактату, ризького договору і постанови ради амбасадорів з березня 1923 р. Таке твердження є виповіданням війни, а не зберіганням мира. Вже нині тріщать найістотніші підвалини мирових договорів і нема тепер у світі ніодного реального політика, який вірив би, що ті трактати, якими поділено народи на поневолених і побідників і якими санкціоновано насильство над народами, що прагнули жити вільним життям, можуть на довший час утриматися. Як не можна було говорити про постійний і тріумфальний мир в Европі по віденському конгресі, коли то усанкціоновано поневолення польського народу, таксамо тепер тільки фікцією і нічим більше є тенденції утримання вічного мира в часі, коли великий 40-мільйоновий український нарід розділено на чотири частини і позбавлено його свого державного життя. Польський нарід, не зважаючи на то, що поділено його між три наймогутніші, здавалося, granітові держави і то в часі т. зв. освіченого абсолютизму, коли тільки цісарі та їх армії управляли світом, а народи у стіп престолів мусіли мовчати, не втратив надії на відзискання політичної самостійности. Тимбільше вірить тепер український нарід, що відзискає свою державну незалежність на всіх етнографічних територіях і то в короткому часі, бо світова війна сколихнула могучістю всіх держав, повернула в руїни престоли і силу автократизму, а до голосу допустила нарід, який проливав обильно кров за великі гасла волі й свого самоозначення. Коли навіть малокультурні народи Азії й Африки злобувають нині політичну волю, то нема такої сили на світі, яка стримала би природній ріст українського народу до політичної незалежности.

Коли п. міністр говорив про мир на основі мирових договорів, то міг це казати виключно в імени польського народу, а не в імени народів, заселюючих державу польську. Бож більше між одну третину Польщі заселюють на величезних східних територіях компактною більшістю українці та білоруси, які ніколи не визнають договорів, заключених без їх участи і без їх волі. Український нарід, позбавлений свого державного життя не має тепер спроможности боронити своїх прав на міжнародній арені в рядах вільних народів. З уваги на те лише устами своїх парляментарних репрезентантів може український нарід як цілість без огляду на повбивані граничні стовпи перестерігати світ і Польщу перед шкідливістю утримування відомих мирових трактатів, бо трактати ті, якщо не будуть якнайскоріше змінені, криють у собі загрози нових великих воєн, які можуть у руїни повернути і побідників і поневолених.

Якщо політика міністерства закорд. справ Польщі не хоче бути політикою минішнього дня і не хоче бути струсинною, то не повинна держатися сліпорожно й за всяку ціну мирових паперових договорів, а повинна знати, що трактати ті мусять бути змінені, і з уваги на те повинна підготовитися, щоби у відповідному часі увійти в змінену ситуацію з якнайчисленішими приятелями, а не з найзавзятішими ворогами.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 30. травня 1928)

ЗВІЛЬНЕННЯ БУВШ. ПОСЛА ЛЮБАРСЬКОГО.

(ік) Вчора відбулася у Грубешові розправа проти бувш. пос. Любарського за виголошення бупім то підбурюючої промови підчас відбирання православної (колишньої уніятської) церкви в сехі Угродовичі та переховування на польський костел. Боронив обвинуваченого пос. д-р Відак, виголошуючи велику промову, наслідком якої бувш. посла Любарського увільнено від вини і кари.

ВІДНАЙДЕННЯ „ІТАЛІЇ".

(ік) Більшовицькі радіостанції повідомили, що Італія є на острівці Амстердам на північ від Шпіцбергену. Італійський уряд відкинув пропозицію Норвегії, котра хотіла вислати помічну експедицію, заявляючи, що переведе експедицію власними італійськими силами. Завдяки цьому в Норвегії напус огірчення і трактують це становище Італії як образу.

ПРОМОВА ПРЕЗ. СМЕТОНИ.

(ік) Литовський президент Сметона виголосив у Маріямполі велику промову, в якій висловив надію, що офіціяльне проклямування Вильна столицею Литви, допоможе до консолідації всіх литовських партій, яка колись доведе до відзискання втраченої столиці.

КРІВАВІ ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

(ік) У Білгороді йдуть безперервно протиіталійські демонстрації. Сенат білгородського університету призначив вакації на три дні із загрозою, що затягнуть університет до кінця шк. року.

СТРАШНИЙ ПРОЯВ ЗДИЧІННЯ.

(ік) Недалеко Варшави в Гроецькому повіті у Новому Сехі 80-літній парубок Феліке Кшиштевський зарізав бритвою свою 65-літню маму зате, що не хотіла відписати йому частини грунту.

ВИЇЗД МІН. ЗАЛЕСЬКОГО ДО ЖЕНЕВИ

(ік) Дня 1-го червня виїжджає до Женеви на сесію Ради Ліги Націй польський міністр закорд. справ Залеський в товаристві Голуха та кількох інших вищих урядовців.

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

До набуття у всіх аптиках!

По широкому світі.

Афганський уряд заарештував якогось Каран-Ака, що пропагує свою кандидатуру на престол Афганістану, буцім-то як внук бувшого еміра Якуб-Хана.

Комуністичний конгрес у Берліні закінчився демонстрацією, в якій узяло участь 40.000 осіб; у бійці з поліцією ранено багато поліцаїв і демонстрантів.

У Тулюзі почався конгрес франц. соціялістичної партії. Центральною точкою програми „питання про політичне становище партії", себ-то головно про тактику соціялістів у новім парляменті.

Міністром шляхів в Японії призначено мільонер Кухара. Міністри фінансів і освіти протестують проти цього.

У Буенос Айрес підложили під дім італійського полковника бомбу, яка вибухла.

Ліберальний англ. союз вибрав донькy Льойда Джорджа, Міс Меган, як кандидатку на посольку в одним з округів.

За дозволом угорського уряду цього тижня виїжджає у Константинополь чорноморська фльота.

НОВИНКИ

— **Сьогочний Концерт у роковини смерти Франка** відбудеться 4-го (а не 5-го червня, заходом „Т-ва письменників і журналістів" у Львові. Деякі учасники цього вечора перешкоджені іншими, пізнішими виступами, приволили Товариство принішити концерт.

— **Митр. Шептицький** вернувся 28-го травня з візитації, обіхавши Куровичі Коросні біля Перемишляни, Перемишляни, Мориців, Янчин, Нараїв, Бережани, Рихів, Ляцьке Вел. і Яхторів. Митрополит сидів крім богослужень, науки і сповіди, відвідував з лікарем хорих, обдаровуючи їх ліками, а збору дітвору оділяв. Приблизно 20 го червня митрополит має намір виїхати до Риму.

— **Опікуни стрілецьких могил. Т-во Охорони Воєнних Могил** подає до відома **девятий** спис осіб (установ), що згодилися на опікунів українських воєнних могил і зложили (в Т-ві вул. Руська 18, І. пов.) по 15 зол. як опікунство одної могили: 81) д-р Пилип Еанн, Львів 2 мог., Інші по одній могилі: 82) Т-во „Труд", 83) пол. Роман Сушко, Львів, 84) Чит. „Просвіти" на Жовківщині, 85) о. Микола Галянт, Львів, Пасп. пп. ренікорн: 86) Михайло Бігамський, 87) Теодор Мисак, 88) Іван Грабар, 89) Кость Гурин, 90) Роман Раковський, 91) Дмитро Квасниця, 92) Петро Коцюба, 93) Дмитро Кульчицький, 94) Михайло Кульчицький, 95) Лев Кульчицький, 96) Іван Василик, 97) Інж. Ів. Ольхович, 98) Василь Кубаєвич, 99) Михайло Мельничук, 100) Ярослав Маринів, 101) інсп. Михайло Боднар, 102) Софія Федак. На 2000 могил у Львові лише 146 має своїх опікунів.

— **Львівська хроніка.** 6 місячна дівчинка дістала служниці Вентлер за те, що позичала собі від своєї „пані" сукні, а від свого шурина, з яким жила після смерти сестри — прізвище. — Поліцай в обороні перед двома квантерністами, що почали з ним на Жовківщині бійку палицею і ножем, стрілив і убив 25-літнього торговельного помічника Щербінського. — За Зелевою рогачкою робітник із несольні Дрозджаль напав на проходячого і під загрозою ножа забрав йому 8 зол.

„ПАРИСЬКІ МОДЕЛІ" ПЛАЩІ, СУКНІ, ТРИКОТАЖІ Е. ТАУБЕ (давніше Геллер і С-ка) ЛЬВІВ вул. Рутовського 11.
поручає нововідкрита фірма

Театри.

Міський великий театр:

31-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Сомерсет Моґема.

1-го г. 7·30 веч. „Трубадур" виступ Грушинського.

2-го г. 3·30 попол. „Тартюф" останній раз.

Міський „Театр Новин":

31-го г. 8. веч. „Солодкий кавалер (50 вид. занижка).

1-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

2-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Аполльо": „Моя жінка танцює чарльстона".

„Лев": „Поїзд-марево" і „Шалена Фіфі".

„Палас": „Жертва кабарету в Гонг-Конґ".

„Фатаморґана": „На хвилі життя".

„Байка": „Шляхотна помста".

На охорону стрілецьких могил і на поміч інвалідам.

Збірка жертв у червні.

Львівське Воєвідство рескр. з дня 22. травня 1928 Ч. БП. 3892/28. дозволило „Товариству Охорони Воєнних Могил" перевести одноти́жневу збірку добровільних жертв в часі від 17. до 23. червня н. р. на терені львівського воєвідства, крім міста Львова. Львів виключено „з причини виданя надмірного числа подібних дозволів і перетяження ними тутешнього населення". Не дозволено також на публичну збірку в дні Зелених Свят. Сподіваємося одначе, що українське громадянство зложить у ці дні свої щорічні жертви в церквах і товариствах на охорону стрілецьких могил, як і на допомогу інвалідам Української Галицької Армії. При помочі часописів вислано тисячі чеків; нехайже жоден чек не пропаде даром! Повноважені для збирачів і збіркові листи вислано через повітові комітети, філії УКТОНІ та філії Т-ва Охорони Воєнних Могил.

Хв. Парохіяльні Уряди, управи кооператив та читалень „Просвіти" просимо занятися збіркою, підібрати збирачів та подбати, щоби збірка була на час вислана. Жертви слати на адресу: Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами, Львів, вул. Руська ч. 3., II. пов.

Далі долучуємо відпис дотичного рескрипту влади про дозвіл на збірки:

Відпис.

Львівське Староство Гродзке. Ч. 869/28, Сг. 2051. — Львів, дня 26. травня 1928. — До Заряду Стоваришення „Товариство Охорони Воєнних Могил", до рук Пана Бронислава Яніви у Львові, вул. Руська ч. 18.

Воєвідський уряд у Львові рескриптом з дня 22. травня 1928. Ч. Б. П. 3892/28. приполучив повідомити, що Воєвідський уряд позволяє Головній Раді стовар. п. н. „Товариство Охорони Воєнних Могил" у Львові на уладжения семидневної отвертої збірки добровільних датків на листи складкові в Воєвідстві львівськім, з вилученим м. Львова, в часі від дня 17. до 23. червня 1928 на предиджені в статуті ціли повищого стоваришення під слідуючими услівями: 1) особи, займаючіся збіркою, мають посідати легітимації з фотографією, видані Головною Радою Товариства, а потверджені властивим староством, або також легітимацією без фотографії, однак важну тільки влучно з доводом особистим або польським паспортом і не будуть мати жадних демонстраційних відзнак. 2) Кожна складкова листа має бути заопатрена числом і печаткою Товариства, як також підписом голови і секретаря. 3) В складковій листі повинно бути покликане число і дата цего рескрипту позволяючого на збірку. 4) Товариство є обовязане провадити докладну евіденцію осіб, займаючихся збіркою, як також складкових лист. 5) Кожний добровільний датек має бути сейчас записаний в листі складковій атраментом або олівцем атраментовим самим жертводавцем, або в случаю неграмотности квестуючим в присутности жертводавця. 6) Товариство, зга. особи товариством виделеговані мають обовязок в дні розпочатя збірки повідомити властиве староство, в якого повіті будуть перепровадзувати збірку. 7) По укінченні збірки Гол. Рада Т-ва має до 28 днів предложити Воєвідському урядові і Львівському старостві гродзькому звіти з перепровадженої збірки і способу зужитя зібраних фондів. А звіт загальний має бути в цім часі поданий до публичного відома в одним у Львові виходячім дневнику руським, якого одним примірник разом зі звітом предложить Головна Рада Воєв. Урядові у Львові. — Заразом Воєв. Уряд не узглядняє просьби цего стоваришення о позволення на збірку публичну в м. Львові з причини надмірного числа подібних позволень і перетяження ними тутешнього населення. Про це повідомляється П. Т. з тим, що іншого часу поза вище усталеним тут. Воєвідський уряд не може визначити Т-ву з причини заняття позісталих тижнів червня ц. р. на збірки публичні на підставі позволень, уділених Міністерством Внутр. справ, як також Воєв. урядом зга. староством у власнім обсягу діланя. — Кучевскі в. р.

З нагоди гостини українського театру в Бережанах.

Український Театр під дирек. Стадникa дав у Бережанах 18—21. травня п. р. чотири вистави: „Любка з пушти", „Король кави", „Графиня Маріца", „Зачароване Коло". Перші дві вистави мали мало публики задля місцевих перешкод, аж третя стягнула повну салю. Видно, що наш театр не виставив навіть одної української песи, а чужі, дуже погано вимріящені. В оперетках українські слова стаяляться перед своїм добором і своїм наголосом різко рубом до напіву, через що спів виходить деколи дерев'яний, затрачує ніжність. Краса Ридлевої поезії повсім затратилася. Гра артистів була на загал удатна; голосн виробленні й зіспівані; побіч п. Орлян мистецький буа сплів п-ни Стадниківної; п. Кривіцька вижила у „Зач. Колі" ціду силу своєї драматичної енергії. Між головнійшими партіями найкраща була роля п. Неделка; в інших там і сям давалося деколи чути тон, смак і вільрух давніх Гриців-Масаниць що то перед 30-ти роками більше карикатурували як наслідували на нашій сцені житеві типи. Українська оцена зайшла вже сьогодні поза межі людової і примітивної форми. Коли український театр приїзнає на провінцію, то його обовязком є плекати українську драматичну культуру і виставити дещо з наших письменників. Коли нема в нас сцени для таких вистав, тоді не може бути й мови про розвій драматичної творчости

Д-р В. Л-кий.

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка на Стрийськім передмістю у Львові.

В неділю 22. квітня відбулося на нашім передмісті заходами Кружка традиційне „Свячене". В залі „Академічного Дому" зібралось около 100 громадянок і громадян різних станів. Посвячення доконав Всч. о. Дзедзик, який виголосив признагідну промову. Голова Кружка гром. І. Ігнат поділився відтак свяченим яйцем з усіма присутніми. Підчас „Свяченого" промовляли ще д-р О. Макарушка на тему релігійного й національного виховання молоді та гром. Крилошанський про вагу жертвенности на „Рідну Школу". На зазив останнього зібрані зложили датки на докінчення будови хлопячої школи ім. Т. Шевченка. „Свячене" закінчено відспіванням національного гимну. Згадати годиться, що це гарне свято приготовили безоганно п-і: Боднарукова, Кахникевичева, Кульчицька і Ріпілева. З днем 1. травня н. р. приступив Кружок до остаточного викінчення партеру нової хлопячої школи. Тому просимо громадянство не гнути з жертвами і позичками і посилати це все або до Зем. Банку Іпотечного на вкл. кн. ч. 1383 або до ПКО. ч. 153.630. А. Л.

Зі спортового життя.

Ситківка (Lawn-Tennis).

Весняний сезон добігає кінця, а в нашому спортовому житті ледви помітно, що він загалом почався. Крім хокейного мича, досі тільки Переяшль здобувся на більше спортове свято, традиційний „День українського спортовця". За те першою львівською спортовою імпрезою сезону будуть „Загальні ситківкові змагання", які уладжує „Львівський Клюб Ситківкарів" в днях від 7. до 10. червня на токах (кортах) „Сокола-Батька".

Під цю пору якраз ситківка починає поширюватися у нас як найкраще: 12 українських токів у Львові, нові токи т-ва „Скала" у Стрию, токи т-ва „Підгірря" в Дрогобичі, яких відкриття має відбутись 3. червня н. р., токи в Коломиї та ін., доказують, що т. зв. „білий спорт" у нас гарно розвивається. Численна участь грачів зі Львова та провінції (головно. Коломиї) у минулорічних „Краєвих ситківкових змаганнях" та їх добрі осяги дають запоруку, що і сьогорічні „Загальні ситк. змагання" стануть на висоті свого завдання.

Змагання ці мають таку програму: 1) поод. гра пань; 2) поод. гра панів; 3) подвійна гра пань; 4) подвійна гра панів; 5) мішана гра; усі гри для сеніорів і юніорів. Висліл цих змагань буде підставою для клясифікації грачів — членів Львівського Ситк. Клюбу, тому участь всіх членів обовязкова. Зголошення до змагань та винсове приймає голова Л. К. С. В. Паліїв у книгарні Шевченка у Львові, Ринок 10. до дня 5. червня год. 7.30 вечером. Винсове до змагань виносить за поод. гру 3 зол., за подв. і міш. гри по 1 зол. для членів українських спортових клюбів; для нечленів по 6 зол. від гри.

Заг. ситк. змагання, які зберуть на токах „С.-Б." ціду еліту нашої ситківки, защікавлять певно й наше громадянство і маємо надію, що воно своєю численною участю піддержить матеріяльно та морально наш ситківковий спорт. С.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дмитро Яворський, бувш. Січовий стрілець, із села Рогова коломийського повіту, помер трагічно дня 23. травня в Еш-Альзет (Люксембурґ). Цю звістку вичитуємо в часописі „L' Indipendance Luxembourgeoise": Покійний учився їхати на наколесниці і попав від колеса вантажевого авта, що їхало проти нього. Покійний приїхав як робітник до Люксембургу з Чехословаччини. Похований заходами місцевої української колонії.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рогнідо:
1. VI. Вій.
2. VI. Барон Кіммель.
3. VI. Гейша.

Рожмаїв:
4. VI. Циганка Аза.

Брошнів:
5. VI. Циганка Аза.

Болехів:
6. VI. Барон Кіммель.

Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.

Синевідськоо Вижне:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.

Сколе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 6—7

Львівський Просвітянський Театр:

Немирів:
1. VI. Гейша.

Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 5-7

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цінковиті огорожі тенісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і. 13—27. 2184 4—?

ГОДИННИК ВАШ буде найлішше направленний у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 88-?

НА час ферій винайму 2 сонячні умебльовані комнати враз з харчем в Людвиківці в Карпатах. Околиця незвичайно гарна, лісиста, купелі в Свічі. Залізнична станція Вигода коло Долини. — Блищих інформацій уділить І. Бортель, ...ю пивівка, п. Вендіж. 2295 2-2

СІЛЬ зі смерекового квіту для грудьо-недужих в ½ літрових фляшках з печаткою Ю. В. виробу Юліяна Вариводи держ. лісничого в Грабівці, можна одержати в Повітово-Торговельній Спілці в Калуші (Народний Дім) по ціні 5 зол. за фляшку. 2311. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ТРУСКАВЕЦЬ
Д-р Ростислав БІЛАС
орд. як попередних літ
2233 вілля „РУСАЛКА". 4—5

Спеціяліст недуг легінь, серця і живота
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1058 Пересвітлення Рентгеном. 21—3

зол. 3 ЦУКОРНИЦЯ зол. 3
з хінського срібла тільки у
Б. ГРИНБЕРҐА Сикстуська 4

ШОФЕРОМ ПРОФЕСІЙНИМ
стане кожний по укінченню урядово уповажнених
САМОХОДОВИХ КУРСІВ
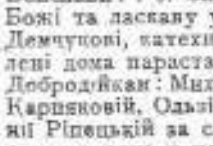
Інж. Александра Юрося Львів. вул. Коперника 34.
Варштати, гаражі і викладова сала на місці. — Оплати ратами. — Полекші для військових, студентів і безробітних. Кандидати розпочинають науку негайно після впису. Інформації і проспекти дає Управа курсів. — Виписи щоденно. 2317 1-3

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до Себе мою найдорожу маму, Каміллю з Яюсів Чарнецьку. В ній найтяжче мене ударі дізнав я богато слів розради від знайомих та ближчої і дальшої рідні. Хотячи бодай у части сплатити хоч вдячности, складаю отсим якнайщирше подяку Високопреподобним і Всечесним Отцям: Деканові М. Карпякові, парохові Ульянівка за провід у похороні і прощальне слово надгробне, о. І. Кашубинському, парохові Угринова і завідателеві Нисмич, о. М. Рінецькому, парохові Лісок, о. К. Давидовичові, парохові Войславич і о. Савчукові за сл. Службу Божі та ласкаву участь у похороні, о. І. Демчукові, катехиті в Сокалі за відправлені дома парастаси. Дякую Вп. Пані Добродійкам: Михайлині Смулковій, Ірині Карпяковій, Ользі Кашубинській і Евгенії Рінецькій за слова співчуття та ласкаву участь у похороні, як рівнож усім знайомим, що зволили особисто чи істнично зложити мені слова співчуття. Дякую церковному хорові в Нисмичі за увеличання цього сумного обряду своїм прекрасним співом, панові Начальникові громади Нисмичі, Іванові Новосадові дякую, що зволив ласкаво заняти отворенним родинного гробівця як рівнож всім чесним парохіянам Нисмич, що своєю численною участю зволили віддати останню присугу своїй довголітній тіюсті. Вкінці дякую всім дальшій і ближчій рідні, що зволили ласкаво явитися на похороні нашій з дальших сторін. Нехай Всевишній за це стократною Вам заплатить.

Сокаль в травні 1928 р.

2313 **Олександер — син.**

Подяка.

Прибиті важким горем по втраті найдорожого мужа і батька бл. п. Тимотея Кобеля, почуваємося до обовязку сердечно подякувати всім, що служили нам радою і помічю. В першу чергу дякуємо Вп. о. Семчишинові за провід похорону і зворушливу проповідь над могилою, хорові під проводом п. Болька. Дяківні Вп. п. настоятеля, знайомим та товаришам почтовцям за участь в цім сумнім обряді та товаришам покійного за надгробні слова. Вп. п. Никиті Хмельницькій дякуємо, що в останніх хвилях життя свого товариша служив радою і помічю.

2316 **Жінка і доньки.**

Подяка.

За совісне і дбайливе лічення пародонтози та вставлення зубів складає Вп. лікарям дентистам д-ру Симону Папорту і Якову Нассу, Львів, вул. Сапетуська 17. II. пов. прилюдну подяку, бо почуваю себе зі вставленими зубами як зі своїми природними.

Дмитро Лапинський.

НА 6-МІСЯЧНІ РАТИ!
Trenchcoat жіночі й мужеські, Плащі, Одяги
готові й на міру. Окремий відділ: Мужеське
Краєвий Склад Одягів БІЛЛЯ Лянґ і Шіммель ЛЬВІВ Насип Міколяша
(Вхід з подвіря, продаж на I. поверсі). 2310

ФОРТЕПЯН у доброму стані „Bösendorfer" оказійно на продаж. О. Бучковська, Коломия вул. Замкова 23.

ФОРТЕПЯН ... віно купно, ... плачу сейчас готівкою. Ганак, ... ського 21. I. повер. 2314 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 121 (11.374). Львів, субота 2. червня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Наші змагання.

Промова голови Українського Клюбу д-ра Дмитра Левицького, виголошена на пленарному засіданні сойму дня 30. травня в часі генеральної бюджетової дискусії.

Висока Палато! Один з послів слушно висловився на першому засіданні бюджетової комісії, що загальна дискусія є не на те, щоби критикувати бюджет, але загальну політику уряду. Погоджуючись з цим поглядом, додав би я до нього те, що метою і завданням генеральної дискусії є докладне вияснення цілости політичного становища всіх поодиноких соймових клюбів у зв'язку з критикою політики уряду. І саме тому забираю слово в імени Українського Клюбу, щоби не лише застановитися над політикою уряду супроти Українського Народу, але щоби також усунути всякі сумніви щодо становища самого Українського Клюбу, сумніви, на тлі яких могли би повстати колись у будучині прикрі непорозуміння.

Основне наше становище було висловлене в декларації, яку я мав честь проголосити зі соймової трибуни дня 28. березня ц. р. Повторювати тієї декларації не буду, одначе вже сам спосіб трактування польською пресою всяких відтінків свідчить наглядно, що необхідним є нашу декларацію розвинути і доповнити, щоби ясними стали випливаючі з неї консеквенції як для нас у відношенні до польської держави, уряду та сойму, так і для уряду Річпосполитої у відношенні до нас.

Відгук, спричинений нашою декларацією у польській суспільности, мав різнородний характер: польська правиця зняла устами своєї преси тривогу, що поповнено новий український ірредентистичний вибрик, за який слід би негайно всіх зухвальців впакувати до тюрми. Лівиця найшлася в клопоті, що з тим фактом зробити і вибрала найвигіднішний шлях дискретного мовчання. А урядові кола — коли вносити з голосів збліженої до уряду преси — потрактували нашу декларацію потуряючи, як невинну й нешкідливу фразеольогію, якою нехай буде вільно послугуватися українцям „про свято" наприклад раз на 5 літ на початку кожної соймової каденції. Польській правиці дивуватися не можна. Є це старий її спосіб вирішування національних питань при допомозі поліції. Спосіб цей з такою силою і завзяттям форсований близько десять літ цілковито збанкротував. Але тому, що польські ендеки належать до такої категорії політиків, які нічого не в силі навчитися то їх бажання приноровити до Українського Народу репресійні засоби є в повному порядку. Становище польської демократичної лівиці є теж зрозуміле. Від часу відродження польської держави польська лівиця не спромоглася досі в національних справах ні на один рішучий крок, який оправдав би на їх прапорах гасла про волю і рівність. Але в теперішніх відносинах з практичної точки погляду одинако міродайним є становище уряду. І ось тому бажаю звернути увагу уряду на шкідливість дальшого ведення політики, що полягає на нехтуванні фактів і дійсности, на легковаженні найважнішої проблеми в польській державі, якою є національна проблема, розвязувана при допомозі запозичування ліберальних фраз від польської лівиці за пан допомозі **континуування в практиці реакційної політики пп. Керників і Станіславів Грабських.**

Стоячи на становищі української незалежности і зєднання всіх українських етнографічних земель в одну державну цілість керуємося не тільки почуттям глибокої любови до нашої Батьківщини, але й свідомістю фактичного стану що, заістнував на Сході Европи. Бо розвиток подій у б. російській імперії від весни 1917 р. свідчить наглядно, що мусить прийти **до відірвання українських земель від усякої державної спільноти з російськими і що мусить дійти до повстання незалежної української держави.** А льогіка історії каже, що **ніколи 30-міліонова матірна держава не зрезигнує з 6-ти міліонів своїх земляків, відділених вузенькою річкою від матірнього пня,** тимбільше, що ці відірвані землі були колись культурним і політичним національним піємонтом. Тією свідомістю пройнятий цілий український нарід і всі його партії. Партія, яку я репрезентую, веде боротьбу за досягнення цієї мети легальними засобами. Не визнаючи міжнародніх рішень, принятих без участи представників українського народу, наша партія не думає приспішувати природного ходу історичних подій якимнебудь засобами терористичного характеру, бо щодо остаточного висліду тих подій ми не маємо ніяких сумнівів. Будучи партією національною і демократичною, ми є ворогами комуністичного інтернаціоналу і більшовицької диктатури, як і всякої диктатури, проти якої реагує відвічне замилування українського народу до демократичної волі. Стоячи на цій платформі не нехтуємо ніякими засобами, щоби казати цілому світові про слушність нашої всеукраїнської національної справи і протестувати проти політики екстермінації, яку приноровлюють супроти нас польські уряди та боротися за поліпшення життя нашого народу, **народу угнетеного, але не побідженого.**

З уваги на те думаю, що найбільшою похибкою польської державної політики є трактування української проблеми як **внутрішньої** проблеми польської держави. Справи поселеної в границях Польщі шестимілионової части великого українського народу не можна відривати від цілости української проблеми, яка є **проблемою міжнародньої ваги.** Чи не час булоб застановитися і польським державним мужам над тим, що польська державна рація теж вимагає трактування української проблеми, як проблеми з величезним міжнародним значінням? Чи не пора вже застановитися над тим, що може єдино **істнування незалежної України,** і то не якоїсь буферової державки української, залежної економічно й політично від своїх сусідів і граючої ролю кістки незгоди між сусідами, але **великої та могучої держави української** може гарантувати постійну рівновагу сил на Сході Европи, рівновагу для Польщі зовсім не байдужну. Мирне істнування Польщі між могутньою Німеччиною та сильною Росією на довший протяг часу не утримається. Признаємо, що **теоретично** міжнародня концепція польських ендеків найкорисніша для Польщі: мир з Росією ціною поділу українських і білоруських земель між Росію та Польщу і усунення таким чином з порядку дня української проблеми взагалі, а попри те вимушений мир з Німеччиною при допомозі обгрунтування себе в мілітарному союзі з Францією. Одначе ця безнастанно польськими ендеками підтримувана а недавно принята за основу закордонної політики т. зв. Табору Великої Польщі Дмовського концепція належить у життєвій практиці до ділянки метафізики. Хід подій в останніх десятиліттях доказував наглядно, що антинімецька спілка Франції з Польщею є фікцією, і що фікцією є утримування на будуче „єдиної, неділимої Росії". **Чи це вигідне для Польщі чи ні, то незалежна українська держава повстане і розлетиться неподільна російська держава.**

(Продовження буде.)

Обезпечуйте своє життя і життя своїх родин виключно в Товаристві

„КАРПАТІЯ"

2306в) ЛЬВІВ, Руська 18. 1—3

Заходом „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові відбудеться дня 4. червня 1928. **в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка**

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ У РОКОВИНИ СМЕРТИ **ІВАНА ФРАНКА**

ПРОГРАМА:

I.

1) Вступне слово — *д-р В. Щурат.*

2) а) *О. Пуччіні:* З опери „Турандот" арія „не плач не сумуй";

б) *К. Гетчанінов:* „Mattinata" — відспівав: **Мих. Голинський.**

3) а) *Рахманінов:* Весняні води;

б) Арія з Массенет'а опери „Cid" — відспівав **Анда Остапчук.**

4) *І. Франко:* „Добігало вже сонце до гір" („Мойсей" кн. X.) деклямація **С. Федорцевої.**

5) *В. Барвінський:* Пісня пісень, тріо виконують: **Анда Остапчук** спів, **Е. Перфецький** скрипка, **Л. Туркевич** фортепян.

II.

6) *G. Puccini:* З опери „Турандот" арія князя Калафа „Спать не можна" — відспівав **Мих. Голинський.**

7) а) *Вежбловський:* Романца.

б) *Maks Bruch:* Col Nidrei.

в) *Brahms-Joachim:* Угорський танок D-moll — скрипкове соло **Е. Перфецького.**

8) Народні пісні в гармонізації кількох передових композиторів відспіває **Анда Остапчук.**

9) *А. Гречанінов:* З опери „Добрий Никитич" пісня Альоші „Розквіта в полі квітонька" відспіває **М. Голинський.**

Акомпанімент обняв Лев Туркевич.

Ціни місць по 5, 4, 3 і 2 зол. — Білєти раніше в „Союзнім Базарі", а в неділю і понеділок від 9—12-ої у „Кооперативі Український Театр" Руська 18. I. п.

Початок год. 8. веч.

З міжнароднього казана.

Мирові декляматори й наростання пального матеріялу. — Після повороту з льондонської подорожі. — Італійсько-югославянський конфлікт. — Зміна ситуації на китайській арені.

Всі дипльомати повоєнної Европи при кожній нагоді, а то й без нагоди, деклямують про мир, про його конечність, про їхні зусилля вдержати його. Цікаво, що ті деклямації залюбки виголошують дипльомати тих держав, що мають нечисте сумління. Представники держав з чистим сумлінням рідко виступають з мировими деклярациями, а ще рідше з мировими деклямаціями, бож мир є для них насущним хлібом, знимогою наскрізь буденною, про яку не варто говорити. А треті: предмет нечистого сумління мирових декляматорів здебільшого мовчать, дожидаючи кращих часів. Не значить це, що вони є проти мира. Навпаки, вони за миром, але за миром дійсним, справедливим, беззбройним.

Найменше щирими, а радше наскрізь фальшивими обосланнями мира є його професійні декляматори, бо мир спирають вони на післявоєнних „мирових" диктатах, себ-то на насильстві сильніших над слабшими чи ослабленими, на політичному й економічному поневоленні народів чи їх частин. Ясно, що такі деклямації можуть викликувати хіба нівчачливий усміх, маючи на меті миролюбивими фразами закрити дійсний стан річей, всю закулісову машинерію воєнних підготувань.

Не вважаючи на мирові деклямації цілий світ не лише збройться в приспішеному темпі, не лише наоспіх фабрикує нові знаряддя недалекого воєнного дужання, але від часу до часу, з якоюсь своєрідною систематикою — тут то там — вибухають все нові конфлікти, передвістники будучої війни. Коли вона поки-що не вибухає, то не з огляду на недостачу пального ма-

терійлу, тільки або спорячі сторони не готові до неї, або є свідомі надто великого ризика.

В міжнародньому казані постійно вариться і кипить. Терен клекоту конфліктів обіймає майже всю земну кулю. До старих спорів і суперництва між державами і народами прибули нові на території середньої і східної Европи, в Азії (Китай, емансипаційні рухи в Індії), в Африці (Єгипет і Мороко) і в Америці (Мехіко). Єдина Австралія є вільна від тих постійних, майже елементарних потрясень.

Останні дні принесли нам з одного боку напруження відносин між Литвою і Польщею у виленській квестії та загострення югославянсько-італійських взаємин, а з другого боку зміну положення на китайській арені.

Суть литовсько-польського конфлікту вже нераз була освітлювана, з проголошення Вильна столицею литовської республики означили ми як **casus belli** без наслідків". Саме тепер литовський премієр Вальдемарас повернув з поїздки до Льондону і в розмові з ковенеськими журналістами так менш-більш висловився про її цілі і наслідки:

„В розмові зі мною Чемберлен цікавився польсько-литовськими переговорами і підкреслив зацікавлення Англії в справі закріплення мира в східній Европі. На вістку про проголошення нової конституції, в якій Вильно визначено столицею Литви, Чемберлен запитав, чи не викличе то труднощів в дальших переговорах з Польщею. На те заявив він (Вальдемарас), що **порозуміння з Польщею перед розвязкою виленської квестії могло би бути тільки провізоричне.** Литва безумовно не обовязує рішення Ради Амбасадорів, яка Вильно признала Польщі. Нова литовська конституція, що проголошує Вильно столицею Литви, не суперечить останній резолюції Ліги Націй, яка признає, що Вильно є предметом польсько-литовського спору. Ми не могли не помістити тієї точки в новій конституції, хоч знали про зражіння, яке викличе той факт'

Дальше опрокидував Вальдемарас фєлє

рашівні радощі польської преси. Бо коли він з англійськими журналістами говорив про польсько-литовську федерацію, то не думав про федерацію з теперішньою Польщею, тільки мав на увазі минулі часи. Тепер федерація є виключена, хоч не можна передбачити, що станеться за 500 чи 1000 літ.

З приводу литовської проклямації Вільна столицею Литви польська дипльомація думає вийти з резерви і гострою нотою запротестувати проти цього факту. Таким чином в польсько-литовському казані закипить наново, знову підвищується сила драматичності.

Далеко поважнішим є югославсько-італійський конфлікт. Студентські демонстрації в Італії й Югославії є мірилом його загострення.

Що є причиною тих демонстрацій? Причиною кріваних югославянських демонстрацій й італійської реакції на них є т. зв. неттунські конвенції. В липні 1925 р. Італія й Югославія підписали низку договорів у Неттуно про вирішення спірних справ у квестії Фіюме, Зари, нейтрального пояса та культурних й економічних справ на італійсько-югославянському пограниччі. Італія ратифікувала ті договори, бо вони були для неї корисні. В Югославії повстала сильна опозиція проти неттунських договорів, зложена головним чином з безпосередньо покривджених хорватів і далматинців. Через то ратифікацію тих договорів Білгород постійно відкладав, примушений рахуватися зі сильною селянською партією Радіча та настроями серед молоді.

Та в останньому часі під впливом англійських фінансових кол, які уділили позички Югославії зробили залежним від ратифікації неттунських договорів, білгородський уряд постановив перевести ратифікацію. Рада міністрів внесла вже постанову про предложення неттунських договорів скупщтині. Проти ратифікації пристрасно виступив все ще популярний хорватський ватажок Радіч і Прібічевіч, виступаючи не лише проти Італії, але й проти білгородського уряду. Радіча активно підтримала студентська молодь, демонстраціями, протестуючи проти італійських зазіхань й угодовости власного уряду. Почалися демонстрації по всіх університетах Югославії, особливо гострий характер приймаючи в Себеніко й Спліті. Відповідю на ці події були демонстрації італійських студентів у Венеції Медіолані й Римі. Югославянський уряд не перемовиться зі своїми демонстрантами, внаслідок того є багато ранених поміж студентів і поліції. Югославянська поліція оберігає італійське посольство в Білгороді та італійські консулати в Югославії. Та сама функція відносно югославянських представників припала в участи італійській поліції.

Підчас виставн паризької комічної опери в Білгороді публіка маніфестувала в честь Франції, видаючи вороже окрики на адресу Італії. Наслідком кріваних сутичок між студентами й поліцією зачинено університет у Білгороді. В скупщтині опозиційні партії гостро атакують уряд за брутальну поведінку поліції зі студентами. Італійський уряд через свого білгородського посла ген. Бордеро переслав протестаційну ноту, не вважаючи на вибачливости югославянського міністра закорд. справ Маринковіча. Югославянський уряд розпорядженнями більшістю в скупщтині, постановив за всяку ціну перевести ратифікацію нетгунських умов, що викликує загальне обурення в краю. Ці події у наслідку можуть довести не лише до кабінетної крізи в Білгороді, але й до червоности розпалити югославянсько-італійську ненависть з непередбаченими поки-що консеквенціями.

Коли в Европі боротьба між державами й народами відбувається при допомозі погрожливих заяв, нот, а найвище демонстрацій, то у великій китайській державі з новою силою шалів жахливо громадянська війна.

Вигляди націоналістичного національного уряду захопити Пекін при допомозі армій ген. Фенга захитались. Японський годованець ген. Чанг-Тсо-Лін приняв свій відступ і неждано перейшов до наступу проти полудневих військ, що находилися у віддалі 70 км. перед Пекіном. Манджурська армія несподіваним ударом захопила цілий ряд місцевостей, що вже були в руках націоналів, примушуючи останніх податися. Одночасно між особа китайськими арміями створила Японія нейтральну смугу довкола Тсінг-Тао і Тсін-Сіну, забороняючи переступати її націоналістам і мукденцям. На ділі є це активна допомога Чанг-Тсо-Лінові. Одночасно Америка постановила вивести свої відділи з Китаю, не бажаючи своєю присутністю на китайському терені санкціонувати японських захватницьких намірів. Ясно, що не більше напруження виключе на Далекому Сході, де в рівній мірі перехрещуються інтереси великих держав: Японії, Злучених Держав, Вел. Британії й Франції.

Ось кількох голих відомостей і фактів які доказують, що міжнародній касан кипить, віщуючи грізне клекотіння.

ГОЛОД У ЖИДІВ НА КРИМУ.

(ік) З Москви повідомляють про вибух голодової кріси у жидівських кольоніях на Криму.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 31. травня 1928)

СОЙМ У СПРАВІ ВИБОРЧИХ ЗЛОВЖИВАНЬ.

(ік) Сьогодні знова радила адміністраційна комісія над внесками непольських клюбів, ППС і „Визволення" про вибір надзвичайної слідчої комісії для виборчих зловживань. Референт внесків ППС і „Визволення" пос. Путек домагався вибору комісії, а референт внесків непольських клюбів Чижевський (ХД) пропонував вибрати раніш підкомісію для подрібного розсліду предложених вже закидів. За то уряд заявився рішуче проти вибору надзвичайної комісії. Нині забрав голос від імени уряду міністр внутріш. справ ген. Складковський. Він признав отверто, що по його розпорядженні адміністрація помагала листі число 1. поплікуючи при тім на добре право, а навіть обовязок кождого уряду переводити вибори по думці, як для уряду найкраще. На думку п. міністра в допомоговій акції для 1-ки були справді мінуси, але плюсів було більше. Уряд памятав, що не мав опертя у попереднім соймі. Посольські внески на думку міністра не предкладають конкретних закидів. Коли навіть такі закиди є, то розслідити їх є річю Найвищого Суду. Тому уряд є проти вибору надзв. слід. комісії, тимбільше, що можна створити шкідливий прецендес на будуче. М. і. міністр заявив, що не думає звільняти урядовців від урядової тайни щодо евентуальних зізнань перед комісією. Після живої дискусії міністр забрав знову голос відкидаючи закиди, що уряд не хоче співпрацювати з соймом. Якщо сойм вибере комісію, яке буде розглядати конкретні випадки зловживань, то уряд тоді займе становище. При голосуванні 17 голосами проти 13 адміністраційна комісія рішила вибрати надзвичайну комісію. В той спосіб комісія прийде певаом на пленум із внесом про вибір спец. слідчої вин. комісії. Сойм скористає в тому випадкові з упрівильнення на основі 84 статті конституції, яка признає соймові право виділяти спеціяльні комісії, установляти їх склад і обсяг компетенцій. При голосуванні звернуло увагу, що за вибором комісій голосував також пос. Рогульчак (НПР) вибраний з листи 1. Є не новий доказ ферментів у клюбі 1-ки. Наприкінці засідання посол Соболєвський (1-ка) склав заяву, що клюб 1-ки в надзвичайній комісії участи не візьме. Це теж характеристичний момент з уваги на становище клюбу 1-ки, котрий голосував за наглістю внесення на пленарнім засіданні сойму в справі виборчих зложивань.

Д-р Бронислав Овчарський
ординує 2303 1-2
у внутрішніх недугах у літнім сезоні
в Криниці під „Тополями".

ОСВІТНА КОМІСІЯ.

Справа станиславівської гімназії.

(ік) В освітній комісії переведено подію рефератів внесків, які вплинули до комісії. Пос. Лящер отримав реферат про новелізацію декрету в справі утворення державного воєвідського музею. Пос. Пручник (ППС) реферат у справі новелізації закону про кваліфікації учителів середніх шкіл. Реферат над внеском У. Українського Клюбу в справі заснування 5 вищих клас української гімназії в Станиславові віддано пос. Міхалі Рудницькій.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ік) На вступі марш. Дашинський заявив, що перший буде розглядатий бюджет мін-ства зем. справ, у суботу мін-ства освіти, а понеділок пять частин бюджету до мін-ства закорд. справ включно, у вівторок бюджет мін-ства внутр. справ. У дискусії промовляв пос. Райх (Ж. Кл.). Жалівся, що не всі жид. надії здійснив травневий переворот. Запевнив про позитивне відношення жидів до уряду та держ. польських справ. Пос. Явуш Радзівіл (1-ка) виголосив велику промову, присвячену полеміці з цілою польською та непольською опозицією. Поправу відносин після травня бачить передовсім у закорд. політиці, а саме в моменті, що міністри закорд. справ почувають під собою кріпкий грунт. Признає, що грозять Польщі і внутрішні і зовнішні небезпеки, однак вірить у генія польської раці. Не перепінює небезпеки комунізму, але запевнює, що т. зв. посідаюча кляса признає потребу зем. реформи (голос: Признає, але за дорогі гроші). Далі спинявться над фінансовою ситуацією, вважаючи найбільшим успіхом післятравневого уряду стабілізацію валюти. Запевнює, що зрештою сам марш. Пілсудський не вважає нинішнього стану Польщі ані за нормальний, ані за тревалий. Перечить, начеб у Польщі панувала фашизм і боронить марш. Пілсудського перед закидом, диктаторських затій. Маршал. Пілсудський, мовляв, іде шляхом освіченого демократизму.

ПОЛЄМІКА РАДЗІВІЛА З УКРАЇНЦЯМИ.

Останній уступ своєї довгої промови Радзівіл присвятив т. зв. меншостевій проблемі. Запевнив, що належить до тих поляків, які в принципі стояли на становищі повної рівноправности меншостей.

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Тут письменник підійшов до дуже дражливого питання, якого він щоправда ніде не вирішує, але яке в практичному житті щоденно вирішується. Отже коли тільки якась більшість може знати потреби держави-громади, то вона може перелити право і обовязок заспокоєння їних потреб на одного. Це буде диктатура одиниці в імя права більшости, яка цю одиницю із себе видала і понад себе видвигнула. А що се підчиняє собі меншість, тому очевидно кожне найменше опущення в окресленні і виконанні прав та обовязків більшости і меншости родить насилля та відпір насиллю і кривді.

Найкраще виступило це в оповіданні Бядулі — „Бондар". — Працював майстер постійно, на всю округу своїми виробами славився, кожний цінив їх і радо набував. Аж тут „сама пані" з двора, сама поміщиця замовила в нього ріжного виробу чимало. Боднар весь загорівся. Досі працював він для темних людей, що на красі зовсім не визнаються, але ось тут належно оцінять його мистецтво! Пані, це не проста мужичка, ось йому судця і похвала! І боднар із своєю боднарихою снують сон краси, пяніють мріями про славу за матеріял, форму, виконання. Ремісник стає дійсно мистцем. Це перебраження людини у творчому захопленні не далось нікому так ярко зобразити, як це вийшло у Бядулі. Але й розчаруванню боднара не було краю, коли пані, не кинувши оком на виробу, веліла все передати на кухню... Боднар запив... Але другі боднарі будуть вже мудріші, та в громаді і для громади працюватимуть і від неї похвали ожидатимуть..., бо в дійсности, яке діло панам до світа мрій простого мужика, що він їх зачарував у якийсь простий виріб, що їх леліє на майбутне свого життя, що мріє, одним словом, про далекі овиди, де небо з землею сходяться....

В оповіданнях про те, як „білі" контрреволюціонери, пани і їх оборонці хотіли завести давній лад і назад підчинити Білорусь своїм порядкам і законам, ніодин білоруський письменник, старший і молодший, не виходить поза рами зображення факту, особливо якогось моменту перемоги — здебільша моральної. Білоруси скуповаті на слова, вони не люблять шабльону, пустословної суєти, голосного думання (обовязково про природу і вагу хвилі), в них воно по добрій традиції звязків з великою світовою літературою виходить — ясне само собою, кількома штрихами, легким протиставленням.

Побіч Бядулі — видніє Цішка Гартны. Це перш усього публіцист революції, вістун нового життя, оборонець законности його появи. Його роман „Сокі цаліны" (Бацькова воля 1922, На перагібе 1926) — це велика епопея нового життя робітника і постепенного завмирання старого світогляду. Правда — чимало від цього є страждання морального і фізичного людям, що живуть шабльоново, ось як для геройки роману — Зосі, що своєю пасивністю творить повну протилежність до діяльного Рыгора. Але це від того, що вона не рішається стати на шлях повної рівноправности, що вона в захопленні бере момент насолоди, щоби покутувати все життя; вона віддає усе, одержуючи тільки дрібку... Але можливо, і вона підніметься на велике діло. Про те скаже певно третя частина роману.

Як щирий працівник доби розквіту культурного і політичного життя своєї нації, Гартны дає прекрасні нариси повноти цього життя в збірці „Трэскі на хвалях" (1924). Часи голоду, борні, напору сусідів, звихненого ніби панством світогляду, постепенне насаджування самопошани через пошану других і розуміння їх потреб — ось зміст 16-ти оповідань та образків, в яких переходить перед нами широка гама красок і тонів нового життя Білоруси. Життя це з висліком і виявом постійно великої революції світогляду і дійсности.

Першим ступнем цієї великої революції є поява простої сільської мови в школі, науці, політиці, державі. Це-ж на Білорусі одна з найбільших і найглибших революцій, за право на яку, за законність якої йде скрізь по всій Білоруси однакова боротьба. І боротьба отся стає одинокою метою життя. Не осягнути її — значить не жити, вмерти на все. Не за право влади — виходить — йде революція, а за світогляд за право на добрі наслідки здійснених ідей революції. Ось чому письменник, що боронить тези: „ухіл ад прыказу наркомасьветы — гэта контрреволюцыя... Памятайце... Гета наша перадапошня напамненьне тым, хто злосна стараецца йсьці насупроціу..." (Трэскі на хвалях 161 ст.), що не боїться в літературі стануги в обороні хочби навіть революційного уряду, остає все таки добрим і інтересним письменником... Казьонщини, безпідставної самопохвальби і пустого славословія революції і новому устроєві немає ніде в творах білоруських письменників, навіть у справжніх партійців, що через „Маладняк" хотіли би насадити комунізм на всьому світові.

(Продовження буде).

(Окліки на українських лавках: У тюрмі!) Одначе й ці, що рівноуправненням, не може признати слушности представникам меншостей, які зображають терпцю польського громадянства. І так утора один з промовців (аллюзія до пос. д-ра Дм. Левицького) відважився (не слово „відважився" повторив Радзівіл тричі!) предложити як примір давні прусські уряди. Мусимо це признати свідомою провокацією. Меншости, які домагаються прав, мають також обовязки супроти держави, в якій тимчасово („хвільово") мешкають. (Голоси на правиці: Як то тимчасово?). Бо прим. можуть виїхати. Плачення податків і давання рекрута не вичерпує обовязків громадянина супроти держави (взагалі цей уступ виявся дуже блідий, а фатальне лишає лівиці Радзівіла про тимчасове замешкання меншостей викликало невеличку констернацію в клюбі 1-ки). Повстав сміх, коли слідуючим промовляв ком. Бітнер. Як звичайно полемізував голосно з ППС, називаючи їх анярядним фашистівського уряду. В імени хлопського робітничого Білоруського Клюбу (вим. Білоруська Громада) промовляв пос. Дворчалін, а від Сельроба-правиці Чучман, який виступ слодіванкам чогось уже не пахнувся на УНДО. Заявив лише, що його клюб є одиноким представником українського народу, що викликало сміх не лише на українських лавках, але й польських. Пос. Кир. Вальницький говорив цілий час про капіталістичний устрій Польщі та його госп. політику. Його промова була дуже обережна та в нічому не можна було пізнати, що він є заступником крикливого Сель-роб та ще й дівого. Факт, що навіть слід. промовець пос. Книжанковський покликався на пос. Вальницького, що навіть він стверднв покращання госп. ситуації на всьому світі включно в Польщею. Посол Книжанковський поручив прийняти бюджет і не збільшувати преліміновних видатків. Після того приступлено до подрібної дебати.

БЮДЖЕТ МІН-СТВА ХЛІБОРОБСТВА.

Референт пос. Стадніцький (1-ка) зголосив три резолюції: 1) Вважається уряд, щоби приступив до акцій вирівнання сезонових вагань цін на рільничі плоди; 2) вимагається уряд, щоби деревна держ. політика запобігала неекономічному експортові деревних сировців; 3) вимагається уряд, щоби ужормував політику продажі дерева з держ. лісів. Пос. Малінозський (Вилс.) і пос. Чапський (Стр. Хлоп.) підтримували низку зголошених поправок. Пос. Кушнір (ХД) запевнює теж про бажання хаденій у розвитку села.

РЕКОНСТРУКЦІЯ УРЯДУ.

Сьогоднішні ендецькі газети приносять нову згадку на тему відносин в клюбі 1-ки та про реконструкцію нинішнього польського уряду. І так плянована злука послів з групи праці та звязку направи жечипосполітей, про яку ми вчора повідомляли, стоїть буцімто у звязку з бажанням змайорізувати в клюбі 1-ки позиції консерватистів і в той спосіб спонукати марш. Пілсудського поширити внутрішню урядову базу на ППС і Визволення. Розмови на цю тему ведуться, мовляв, віддавна з представниками ППС і Визволення, при тому велику роль відіграє в тих розмовах марш. Дашинський. Реконструкція уряду мала би відбутися в осени. Ендецькі газети відкажуть, що в такому разі нічого не вийшло би з заміни устрою, який заповідає 1-ка. Взагалі в цих доголосках є дещо правди, однак говорити про реконструкцію уряду з участю ППС і Визволення є ще дуже передчасне, тому, що курс госп. політики теперішнього уряду в нічому не змінює на евент. зміну на ліво, без того вельке порозуміння з лівицею було би, очевидно неможливе. Заповідь внесення наново до сойму відкинених податкових законопроектів, их кажуть у делікатному поводженні пос. Книжанковського свідчить, що уряд не зрікається виконувати госп. програми щодо якої має виразно ясне порозуміння з групою поміщиків і фінансістів.

ПРОМОВА ПОС. ОСТ. ЛУЦЬКОГО.

(ік) Бюджет мін-ства рільництва на п. р. замикається сумою видатків 46 міл. 794.000 зол. Це становить 1,9 проц. всіх видатків. Коли зважимо, що рільниче населення в Польщі це 67 проц. загалу населення, що експорт рільничих продуктів виносить більше ніж половину заг. вартости польського експорту, а далі, що більш промислова ніж рільнича Німеччина присвячує на мін-ство рільництва у своєму держ. бюджеті 3 проц. заг. суми бюдж. витрат і що вище стояче німецьке рільництво має з держ. витрат на кождих 100 гектарів 665 швайц. фр., чесько-словацьке рільництво 866 шв. фр., а навіть румунське 98 шв. фр., коли польське рільництво має тільки 88 шв. фр., то тоді побачимо, що бюджет мін-ства рільництва в Польщі, яке обіймає рільничу продукцію та рільничу освіту, є зовсім незастарчене. Це відбивається особливо прикро на українському рільництві. У нас рільничого населення на 65 проц., а 80 проц. загалу українського народу. Згідно із описом з 1921 на українських землях є поверх 8 міл. гектарів у посіданні дрібних зем. власників. Ця земля є варстатом праці для 1.200.000 селянських господарств, поміж ними має поверх 900.000 або 80 проц. господарств нижче 5 гектарів. З цього приводу підвисення рівня продукції та поширення хліборобської освіти має для українського населення рішаюче значіння. Вся будуча господарка українського народу залежить передовсім від того, чи українське населення здобуде землю для доповнення свого варстату праці, чи здобуде засоби для інтенсифікації своїх господарств і осягне відповідну хліборобську освіту. Виглад на побільшення варстату праці з природи річи для нашого рільничого населення незелякий. На 1.600.000 гект. запасу землі від великої зем. власности жде поверх міліон голодних на землю селянських пролетарів. На наших землях нема ні пяди землі для кольонізації. Польща всім: тими до 1923 р. скольонізувала на наших землях 445.000 гект. Українське селянство зрозуміло, що мусить власними силами серед найтяжчих госп. умовин шукати виходу з дуже прикрого положення. І справді воно осягнуло своїм трудом в останніх роках надзвичайно богато, розбудувавши своє господарське т-во „Сільський Господар" і сільсько-господарську кооперацію. Далі говорить промовець про польську політику проти „Сільського Господаря", непрацюючи „Зайонські заводове рольників". Змалював розрив, на власних силах збудованої української кооперації, у яскравих образах екстерміваційною кредитовою політикою польських держ. банків і позне занедбання державою українського хліборобського шкільництва. Із середніх і народніх рільничих шкіл україні не мають ані одної. Стару народню інституцію „Народній Дім", яка має в посіданні великі зем. маєтки, на яких можна створити взірцеві господарства, польський уряд віддав під управу своєму комісареві, а цим комісарем є представник руссофільської політики. Уряд занишив самоврядування, в якого обсяг діяльности входять також рільні госп. справи. Розбудовуючи власними силами „Сільський Господар" і величаву українську сільсько-господарську кооперацію, українське рільництво дало доказ великої позитивної, творчої, конструктивної праці. Польщі не вдасться тому представити цей український елемент як деструктивний. Ми є одначе конструктивною силою на наших землях, а деструктивною є кольонізація, кредитова й освітня політика польського уряду на українських землях. Українське селянство всеж таки видержить удари цієї політики. Маючи все те на увазі, Український Клюб мусить голосувати проти бюджету мін-ства рільництва та земельних реформ. (Промова посла Луцького була вислухана з великою увагою, хочаб тому, що пос. Луцький має вже в соймі славу одного з найкращих соймових промовців).

Далі говорили пос. Столпрський (Визв.) Малейчик (Пяст), Лесніцький (1-ка) і Новіцький (ППС). На цьому полічено нинішню нараду.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕЛЕНІ СВЯТА І СОЙМ.

(ік) У звязку з українськими Зеленими Святами вінемаршалок д-р В. Загайкевич заходився біля припинення на понеділок соймових нарад, однак марш. Дашинський рішуче спротивився, виправдуючись надм. коротким річницем, який остав для полагоди бюджету. Обіцяв лише, що в понеділок порядок нарад буде такий, що не вимагатиме обовязкової присутности українських послів і уділив усім українським послам на цей день відпустки. Голова Українського Клюбу д-р Дм. Левицький застерігся, щоби нарали в дні унітського та православного урочистого свята не стали прецедесом на будуче.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 31. травня 1928)

ТВОРЕННЯ НОВОГО УРЯДУ В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) Президент німецького парляменту Лєбе був на конференції у президента держави Гінденбурга в справі нової ситуації, яка склалася після виборів. Гінденбург заявив, що остаточне рішення прийме на конференції представників усіх партій 11-го червня.

КОНФЛІКТ ІТАЛІЇ З ЮГОСЛАВІЄЮ.

(ік) У Відгороді знову повторилися ріжні протиіталійські демонстрації. Загалом у дотеперішніх сутичках із поліцією підчас протиіталійських демонстрацій є ранених 72 студентів. Італія вже передала третю ноту Югославії. Останнім разом в дуже гострім тоні закидає югославському урядові, що свідомо не виступає з відповідною енергією проти акцій, яка має характер систематичної протиіталійської кампанії.

НЕПЕВНА ДОЛЯ „ІТАЛІЇ".

(ік) Виявляється, що вістки про побут воздухоплава „Італія" на малому ледяному острівці не відносяться до „Італії". Мабуть перехоплено сигнали іншого воздухоплава. На острові Шпіцберг панує сильна метелиця. Про долю „Італії" нема від четверга ніякої вістки.

НОВІ АРЕШТУВАННЯ ІНЖИНІРІВ.

(ік) В Москві арештовано головного директора тресту „Югосталь" та кількох інших інжинірів цього тресту. Арештування одного з інжинірів, Плотніна, слідувало безпосередньо після його повороту з закордону, куди він їздив офіціяльно з більшовицькою місією.

НОВИЙ РІД КОНТРРЕВОЛЮЦІЇ.

(ік) Протибільшовицька агенція „Русспрес" повідомляє про новий декрет ради комісарів, у якому є постанова, що виступання проти офіційної політики більшовицького уряду та проти колективізації сіль-

Дбайливі і ощадні господині жадають виключно
ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)
відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:
Лякерів емаліових лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском і небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.

1715 5—11

господарства буде карана як контрреволюція. У відношенні до хліборобів, які скривають запаси збіжжа буде приторовлений найвищий вимір соціальної оборони, себто кара смерти.

По широкому світі.

Кельог спростовує газетні вістки, буцім-то підписаний Америкою договір вічного миру має звільнити її від необхідности збільшити свою фльоту.

Між Лондоном і Мадридом заведено постійну телефонічну комунікацію.

На зах. Шлеську повінь залила поля і наробила шкоди на 3 міл. мар.

Америка обіцює взяти з Китаю назад свої війська, щоби не піддержувати Японії.

У Москві зібрався зїзд хірургів із усього С. Р. С. Р.

Франц. міністр освіти Ерріо висловив побажання, щоби дерзаючий паризький театр „Комеді Франсез" виїхав на осінь з гостинними виступами до Берліна.

Між Францією і Еспанією відкривають новий залізничий шлях: тунель Канфранк. На свято відкриття в липні зустрінуться на кордоні през. Думерг і король Альфонс XIII.

Англєрський парлямент розпущений уже на вакації, аж... до жовтня.

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Военних Могил подає до відома десятий спис осіб (установ), що зголосилися на опікунів українських военних могил і зложили (в Т-ві, вул. Руська 18, І. п.) по 15 зол. як опікунство одної могили: 103) о. Олександер Малиновський, 1 могила; 104) Семен Магаляс, 1 могила; 105) д-р Степан Федик, 2 могили; 106) „Медична Громада", 1 могила; 107) Земельний Банк Іпотечний, 2 могили; 108) дир. Мирон Гаврисевич, 2 могили; 109) урядовці Земельного Банку, 1 могила; 110) „Достава", 2 могили; 111) Теодозій Кордуба, Теребовля 1 могила; 112) д-р Ст. Левицький, Підгайці, 1 могила; 113) о. Зенон Кузьмович, Соколівка, 1 могила; 114) д-р Валеріян Банах, Надвірна, 1 могила; 115) Епіфаній Роздольський, Городок Яг., 1 могила; 116) Дмитро Величко, Гручець, 1 могила; 117) Василь Понятишин, 1 могила; 118) Михайло Мочульський, Гримайлів, 1 могила; 119) Мирослава Морозова, Львів, 1 могила; 120) Ревіз. Союз Українських Кооператив, 5 могил; 121) Кооператива „Злука", Калиніщина, 1 могила; 122) д-р Сильвестер Гераснмович, Львів, 1 могила. Разом з виказаними досі вже 166 могил має своїх опікунів. Хто черговий?

— **Небезпечна вистава.** „Т-во опіки над молодою" приготовляє літочу виставу „Свято весни", одначе воно не відбудеться 2-го червня з причини заборони поліції. Закуплені вже білети вважні на літочу виставу „Золотий черевичок", що буде в часі „Тижня Дитини".

— **Епізод посольської „незайманости".** Відомий епізод з пос. д-ром Львом Бачинським внаслідок протесту українського представництва на соймовій арені, який-шов свій епілог в заві марш. Дашинського в середу, 30. травня. А саме марш. Дашинський заявив, що у звязку з арештуванням пос. Льва Бачинського — замість виданого польською соймовою більшістю комуністичного посла Владислава Бачинського — міністр внутр. справ ген. Складковський написав письмо про покарання напастливих поліційних функціонарів. За „помилку" покарано комісаря Фаренгольца перенесенням до білостоцького воєвідства, а підком. Погоржельського 7-миденним арештом.

— **Кінець сенсаційного празького процесу.** Процес проти празьких журналістів, що тягнувся кілька тижнів скінчився трохи нежданим засудом: суд присяжних потвердив головні питання щодо душегубства, ошук (то-що) обвинуваченого і Міхалко засуджений на смерть, др Клепетаж на досмертну вязницю, а Сікорський на 15 літ тяжкої вязниці. Про цю справу напишемо ще подрібніше.

— **Друга вистава** дилькової гротески „Вертеп наших днів" відбудеться в п'ятницю, дня 1. червня. Початок точно о 8. год. вечером. Білети продається в каси. „Зиза", Руська 18, І. п., від 6. веч. при касі.
2294а 1-1

— **Різні вістки.** Загадився на смерть проф. паризької Сорбони хемік Лєбе; невідомо, чи не було це самовбийство. — У франц. містечку Орлі підчас летунського свята один із летунів зіхав замість на майдан на голови зібраних глядачів і ледви чому вбив. в 12 зрадив. — Славний

літак Ліндберґ, що перелетів Атлантійський океан і кільканадесять тисяч миль над Пів. і Середньою Америкою, перевезений до вашінґтонського музею. — У нім. містечку Гельґенкірхен мешканці відчули землетрус на протязі двох хвилин і перелякані повтікали із своїх домів. — На Шлеську осунували велике товариство для будови сталевих домів, які є дуже практичні. — За 1927 р. 482 бувших російських підданих прийнято англійське підданство.

— **Іспит зрілости** у філії держ. гімназії у Львові у весняному речинці ш. року 1927-28 з відд. „Б" зложили: Брездень Гр., Чорній Як., Дикий Ром., Гук Волод., Ежи Ам., Яцків Ів., Ільницький Петро, Качарепа Альб., Мартин Мих., Матвіїв Ів., Любовицький Теод., Паньківський Юл., Перун Ан., Петрина Вас., Поліщук Ст., Рибачек Богд., Рижий Волод., Рожанковський Ст., Сайкевич Мих., Смаль Олекс., Стародуб Ром., Шадель Меар, Тис Ель., Турчин Мик. Одного репробовано на пів року.

— **Клопоти львівського міського театру.** Від двох тижнів на шпальтах місцевої польської преси появляються довжезні статті на тему санації відносин у міських театрах, які коштують місто цього року небувалу суму міліон 200 тисяч зол.! Місцева преса згідно атакує держ. комісаря Стшелецького, який є відповідальний за те, що віддав в управу театри дир. Тчіньскому, без ніяких фінансових обмежень. Розписаний конкурс на директора міських театрів дав досі біднекькі результати: кандидатами є люди без ширшої літературної освіти, здебільша актори. Теперішній директор Тчіньский, людина великої артистичної культури та вибагливого смаку, не виявив досить практичного хисту, щоби поєднати свої мистецькі плани з касою. Із завидно щедрим жестом він повизначував високі платні артистам і забагато видав на обстановку пес (напр. „Сяйнистої ночі"), які негайно зійшли з афіші. Театр має небезпечного суперника в кінах, виповнених щодня по береги. Та що найважніше: місто, яке не має заспокоених денних примітивних вимог гігієни мусить більш міліона давати аж на два театри, що нерідко стоять порожні. А як виглядає славна „справедливість" чи льояльна поміч для культурних потреб усіх мешканців нашого міста, найкраще видно з того, що міська рада, що дала на два польські театри головокружно суму міліон 200 тисяч зол., на „Український Театр" у Львові призначила у минулому році — ніхто не вгадає скільки? — 2000 зол.!

— **Рекорди.** Американське біблійне товариство подає до відома, що в 1927 р. виплало в світ 10.084.797 примірників біблії у 166 мовах. Уперше видали біблію мовою люба-люля, туземців бельгійського Конго. Три міліони примірників розійшлось у Китаю. В Єгипті продали біблії минулого року на 50 проц. більше, ніж попереднього. — Стверднли, що цінну бібліотеку в Севастополю випродали тайком „на масло"; 26.000 томів пропало. — Суд у Бонні засудив княжну Вікторію, сестру кайзера Вільгельма, теперішню Зубкову на... 20 марок гривни за переїзд нім.-бельгійського кордону без візи. Княжна їздила туди відвідати свого мужа, виселеного з Німеччини. Хто із нас не заплатив би радо 20 марок за переїзд кордону без візи?!

— **Помер „король циганів".** У Льондоні помер у 93 р. життя дуже популярний співак Одель, відомий під назвою „короля циганів"; він був одним із найстарших членів клюбу (не парляментського!) „дних", себто людей, що не належать до ніякої групи, громади, партії або релігії. Коли Одель утратив голос і попав у нужду, члени його клюбу рішили, що з кожної чарки віскі (горілки) випитої в клюбі пів пенні будуть відчислятн для Оделя. Таким робом Одель мав денно з 1 фунт (півпята дол.) на прожиток.

— **Вдучність магараджі.** Магараджа з Бірми, завзятущий спортсмен, думав довго над тим, як нагородити грача в поло, що в останній мент, коли партія була безнадійна, побив противника нежданим „голем". І придумав. Він покликав його до себе і призначив його... міністром фінансів, але... тільки на тиждень. Як видко: спорт у Бірмі стоїть високо, але фінанси ще вище!

— **Товариство допомоги самогубцям.** У Відні відкрили „Т-во допомоги самогубцям" з метою рятувати тих, що хотять розпрощатись із життям. Хоча про організацію товариства преса не повідомляла, вже на день перед його відчиненням, 12 кандидатів на самогубців прийшли до бюр товариства прохати ради. Організатори цієї новочасної інституції заявляють (що би не лякати ворогів життя), що не мають наміру перешкоджати їм, а прохають тільки дати їм знати, коли зроблять спробу вмерти, щоби товариство „допомогло втом ленним життям здійснити їх намір хутко і без болю". Товариство має 12 членів, які чергуються в бюрі по двох: один мущина і одна жінка. Більшість тих, що шукали досі поради не люди в віці між 30 і 50 роком, безробітні. Невідомо, чи товариство обмежиться самими радами, чи теж зможе приходити з матеріяльною допомогою тим, що в розпуці.

— **Кінець світа.** 30-го травня пополудне сотні тисяч членів релігійної англійської секти званої „світовим британським союзом ізраїля" жадало у тремтінні на пів світа. Так має, згідно з їхньою вірою, казати якийсь надпис на піраміді Хеопса. Члени цієї секти називають себе „ізраїлітянами", бо вважають себе нащадками жидівських племен, з доби короля Саргона, але основи їх вірн — християнські.

— **Подорож довкола світа.** Джон Генрі Мірс, що в 1913 р. об'їхав світ у рекордових 35 днях, вибирається в нову подорож, щоби побити свій попередній рекорд. Він виїзжає з Ню Йорку дня 6-го червня на літаку, щоби дігнати пароплав „Іль де Франс", що виїде на кілька годин раніше. 14-го червня відлетить Мірс літаком з Гавру на схід. 21-го червня має він намір бути вже в Йокогамі і цього-ж дня відліе до Америки пароплавом „Емпрес оф Канада", 1-го липня має бути в Сен-Поль, а звідти полетить до Ню Йорку без зупинки. Якщо він прибе туди 2-го липня, як обраховує, тоді обіде світ у 26 днях.

— **Підвишка плати „безсмертним".** 40 членів „Французької Академії" зберігає досі статут із 1795 р. Разом із різними нетиканими правилами цього статуту, досі має силу теж закон про їх плату. Там сказано, що уряд призначує їм 1500 фр. річної пенсії, „щоби вони могли жити без недостач". Тепер на ці гроші „академик" може прожити тільки місяць і то без різі. Теперішний уряд зробив жест і підвищив „безсмертним" плату на 5000 фр. річно, за що, річ ясна, теж ніхто з них не в силі прожити. На щастя, кожний із них пише щороку бодай одну книжку, не так з думкою про свою безсмертність, як з думкою про смертні потреби.

— **З Ченстоховн.** Дістаємо такого листа: Стараннями Управи Українського Т-ва допомоги еміґрантам у Ченстохові відбулася дня 27. травня 1928 р. жалібна панахида за спокій душі б. Голоан. Отаманя Військ УНР бл. п. Симона Петлюри, яку відправив українською мовою п-отець Микола Малюшинський з Варшави. Відправа в рідній мові і гарна проповідь свідомого українця п-отця Малюшинського зробила гарне враження серед нашої громади, за що складаємо п-отцю щиру подяку. — Управа Т-ва допомоги.

— **Михайло Голинський,** премієр-тенор харківської Академічної Опери виступить дня 2. червня п. р. в опері „Казки Гофмана" на сцені міського театру, **дня 4. червня на концерті „Т-ва письменників і журналістів ім. Франка" у честь Франка в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка,** і наостець дня 6. червня в опері „Паяци" на сцені міського театру.

— **Осторога.** В останньому часі розходяться якийсь „Союз Оборони Вірителів у Польщі" масово по наших селах т. зв. „Manifestacyjny List Otwarty wierzycieli poszkodowanych wojną i waloryzacją", адресований до президії польського сойму. За цей лист кажуть собі платити нашим селянам по пів зол., або часом і більше. Крім цього побирають вписове від трьох зол. в гору. Українські селяни, які були в першій мірі пошкодовані війною і вальоризацією, викуповують масово цей зовсім безвартісний лист і помагають до легкої наживи несумлінним політичним спекулянтам. Остріґається наших селян перед агентами згаданого союза, як рівнож і перед всякими подібними штучками ріжних політичних польських партій і угруповань, бо це все обраховане тільки на отумання і хвилеве заспокоєння дешевими обіцянками нашого селянства, не зважуючи вже про грошеві втрати, які при цьому мають українські селяни. — **Краєва Народня Канцелярія.**

— **Заява.** Замість відповідати особисто всім зацікавленим, подаю загально до відома, що я **ніякого журналу не видаю, ані не редагую,** ані не бачу для себе такої можливости для того в найближчому майбутньому. — *У Винниках, 29. травня 1928.* **Антін Крушельницький,** письменник і директор учительських семинарійних курсів у Львові.

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

ВІД 15-го ТРАВНЯ в КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ

„БЕЛЬМОНТ" (в заменині Народовій Гостинниці) **Косцюшка 1**

К-А-Б-А-Р-Е-Т

НОВА ПРОГРАМА: **поля янковська субретка,** РЕЛІВНА співачка. ДУЕТ: **СІКОРСКІ найменший гуморист ГУГО БРАУН** як рівнож ціла дружина ліліпутів. Ціни нормальні. Що неділі і свята „Felf-a-Cloc". З повною програмою. — Вечірні вистави від 10.30 початок.

Льокаль відкритий до пізної ночі. 8—8

2201

Театри.

Міський великий театр:

1-го г. 7·30 веч. „Трубадур" виступ Грушинського.

2-го г. 3·30 попол. „Тартюф" останній раз.

2-го г. 7·30 веч. „Казки Гофмана" виступ М. Годинського.

3-го г. 3·30 попол. „Цілунок Попелюшки".

Міський „Театр Новин":

1-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

2-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

3-го г. 3·30 попол. „Хай мене чорти".

КІНА.

„Аполло": „Моя жінка танцює чарльстона".

„Лев": „Поїзд-варево" і „Шалена Фіфі".

„Палас": „Дама в тигровій шкірі" і „Легко стати батьком".

„Фатаморгана": „На хвилі життя".

„Байка": „Шляхотна помста".

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рівне:
2. VI. Барон Кіммель.
3. VI. Гейша.
Рожнятів:
4. VI. Циганка Аза.
Брошнів:
5. VI. Циганка Аза.
Болехів:
6. VI. Барон Кіммель
Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.
Снятин-Вижне:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Віл.
11. VI. Гейша.
Сколе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Віл.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 7—?

Львівський Просвітянський Театр:

Рава Руська:
2. VI. Гейша.
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 6-?

В прив. учит. семінарі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 з правами державних шкіл відбудуться іспити в такій порядку: Вступні іспити на I. курс дня 30. червня, на курс II. і III. в днях 25—27 червня. Подання доповнені метрикою, лікарським свідоцтвом від фізика та останнім шкільним свідоцтвом треба складати в дирекції найпізнійше день перед початком іспиту. Вписи на всі курси та до всіх кляс семиклясової школи вправ відбудуться в днях від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2316 1—5

Вступні іспити в прив. жін. гуманістичній гімназії „Україн. Інст. для дівчат" з повним правом приналежности в Перемишлі, до кляс II—VIII. відбудуться в днях від 21.—23. червня п. р., а до I. кл. дня 28. червня п. р. Вступний іспит до VIII. кл. можна здавати за окремим дозволом Куратерії. До іспиту вимагана метрика уродження і евент. послідне шкільне свідоцтво. — *Управа.* 2319 1-3

Подяка. Отсею дорогою складаю щиру подяку всім нищезгаданим інституціям та окремим особам, що згадали мене в день мого ювилею. Перше дякую за зложені поздоровлення на виставі: Членові Ради Т-ва „Просвіта" в Кремениці п. І. Тернозому, читальням с. с. В. Фільварки, Шпиколоси, Маннівці, Укр. Кооперат. Організ. у Кременці, Аматорському Гуртку при кременецькій „Просвіті", п-ну Жуки, Ободончикам, п-ні Колесниковій — Вотава, п. З. Лаговській, за цінні подарунки та поздоровлення. За надіслані привітання: Матірному Т-ву „Просвіта" у Львові, читальням „Просвіта": в Перемишлі, на Перекопаній, с. Ясениці-Сільна, Союзу Дівч. Українського Театр. Мистецтва, Соколу Ші-му у Львові, а рівнож окремим особам: п. М. Миленку (Прага), п. Жуку (Підлісці), п. Лаговській (Катеринослав), п-ну Орлам (Луцьк), д-ру С. Дмоховському, п. С. Федчуку, п-ні І. Приймовій (Перемишль), арт. львівського театру М. Винницькому, п-ну Аркасам, п. М. Ручко, п. М. Баланчук (Ужгород), п. Т. Генсіоровському (Кременець), а рівнож усім тим гостям, що пошанували мою ювилейну виставу. Всім щире „спасибі". — Артист українського київського театру: *Ґриць Березовський.*

Вступні іспити до І. кл. в українській хоеduк. гімназії Р. III. з правом приналежности в Яворові відбудуться 28. і 29. червня, до клас II—VII від 20.—28. червня. Оплата в бурс іл. на рік 1928/9 50 зол. міс., в бурсі II. 35 зол. — *Кружок Р. Ш. в Яворові.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку, на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5 7 88-г

ЩІЛЕННЯ ВІСПИ відбуватися кождого дня з виїмком пятниці від год. 9—10 і 3 ½ попол. в Порадні Материнській при вул. Ходоровського ч. 15. 2266 5—1

ФОРТЕПЯН пляно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганак, Вісьпянського 21. І. поверх. 2314 3—1

КУХАРКА, що розуміється на домашній ґаздівстві, солідна й обовязкова, потрібна на село від 1. червня. Вказані поручення. Зголошення до Адміністрації під „Кухарка". 2324 1-1

ПРОФЕСОР гімназійний, дирігент, приймне лекцію, а радше курси зі середньошкіл на час ферій в клімятичній околиці на відповідних умовах. Оферти слати під Енергія до Адміністрації „Діла". 2322 1-1

УКРАЇНСЬКА РЕВІЯ під дир. О. Любкевича пошукує негайно пп. Євгена Цесика (скрипака) і Льва Боровика (артиста). Хто знає прошу ласкаво повідомити по адресі: Białobrzegi n/Pilicą ziem. Radomskiej. 2321 1-1

КОМІТЕТ будови церкви в Боляновичах пошукує будівничого. Плани находяться в Народнім Домі в Мостиськах. Оферти до 15. червня слати до Уряду парохіяльного Боляновичі, почта Гусяків. 2320 1—1

МОТОР разом з дінамо „Агрегат 110 Вольт 5 Н. Р." до набуття по приступній ціні на догідних услівях силами Зголошення: Повітовий Союз Кооператив, Радехів. 2325 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 **Пересвітлення Рентгеном.** 21—9

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Сріблювання зитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам знижка. Полекші в сплатах. 3—1

ДЛЯ ПАНЬ!

Найновші здорові і гігієнічні **пасти менструаційні** (місячні) знаної марки „Sigis" з подвійн. вкладами поручає ня 17086) ключно **Перфумерія** 4-4

С. ФЕДЕР ЛЬВІВ — вул. Сикстуська 1. Висилка почтою відвороти

Мійський Уряд в Надвірній

оголошує отсим

КОНКУРС

на будову мійської різні.

Оферти на основі проекту і кошторису, які можна переглядати в Мійськім Уряді в Надвірній, належить вносити до Мійського Уряду в Надвірній до дня 13. червня 1928. Мійський Уряд застерігає собі свобідний вибір оферентів, або право неприняття жадної оферти без якої-небудь відшкодовання.

2304 2—3 Посадник *Свищ* в. р.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 122 (11.375). Львів, неділя 3. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. Фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Заходом „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові
відбудеться дня 4. червня 1928.
в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка
СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ
У РОКОВИНИ СМЕРТИ
ІВАНА ФРАНКА
ПРОГРАМА:
I.
1) Вступне слово — *д-р В. Щурат.*
2) а) *G. Puccini:* З опери „Турандот" арія „не плач не сунуй";
б) *M. Leoncavallo:* „Mattinata" — відспіває: **Мих. Голинський.**
3) а) *Рахманінов:* Весняні води;
б) Арія з Massenet'a опери „Cid" — відспіває **Анда Остапчук.**
4) *І. Франко:* „Добігало вже сонце до гір" („Мойсей" кн. X.) деклямація **С. Федорцевої.**
5) *Б. Барвінський:* Пісня пісень, тріо виконають: **Анда Остапчук** спів, **Е. Перфецький** скрипка, **Л. Туркевич** фортепіян.
II.
6) *G. Puccini:* З опери „Турандот" арія князя Калафа „Спать не можна" — відспіває **Мих. Голинський.**
7) а) *Венявський:* Романца.
б) *Max Bruch:* Col Nidrei.
в) *Brahms-Joachim:* Угорський танок D-moll — скрипкове соло **Е. Перфецького.**
8) Народні пісні в гармонізації наших передових композиторів відспіває **Анда Остапчук.**
9) *А. Гречанінов:* З опери „Добрий Ніхитич" пісня Альоші „Розквіта в полі квітонька" відспіває **М. Голинський.**
Акомпаніямент обняв Лев Туркевич.
Ціни місць по 5, 4, 3 і 2 зол. — Білети раніше в „Союзнім Базарі", а в неділю і понеділок від 9—12-ої у „Кооперативі Український Театр" Руська 18, I. п.
Початок год. 8. веч.

„Ollieschau" Найкращі з усіх!!!! Тутки та бібулки „Ollieschau"
Генеральне представництво **Львів, Казимирівська 35.**

В ері „освіченого демократизму".

Львів, 2. червня 1928.

Нарешті після довшої пошуканки ex post охрещено словами кн. Радзівіла пануючий в сучасній Польщі режим назвою „освіченого демократизму". Найцікавіше, що те „хрестне імя" польському пів-фашистівському новородкові придумав ніхто інший, тільки нашадок „золотої шляхетської вольности", яка в европейському розумінні рівняється „неосвіченому абсолютизмові". Досі цей новородок був безіменний. І зовсім природно, бо треба було довшого часу, щоби йому піднайти „гарне" імя. Сьогодня вже знаємо, в якій ері живемо, якою атмосферою віддихаємо. Є це ера „освіченого демократизму".

Що вказує в Польщі на демократизм та ще й освічений?

Кн. Радзівіл відповідає розписання виборів до сойму на основі обовязуючої виборчої ординації і скликання новообраного сойму. Це доказує, що

„марш. Пілсудський ступає шляхами освіченого демократизму, шляхом співпраці з **покликаними до того партіями**".

Яка це була „співпраця" доказують вибори. Уряд при співучасти запряжених з ним осіб і чинників поділив ті партії на три групи: тісно звязані з урядом (Бльок співпраці з урядом), посередньо запряжені або толєровані ним (як напр. ППС. і східно-галицькі сіоністи) та безоглядно поборювані (всі інші партії і бльоки від комуністів починаючи і народовою демократією кінчаючи). Єдиний „Бльок співпраці з урядом" втішався беззастережною, активною підтримкою уряду і всіх його адміністраційно-поліційних чинників. У відношенні до посередньої групи була збережена „прихильна невтральність" уряду, а відношення до третьої групи мало найріжнородніші підвідділи і навіть тактичні нюянси.

У відношенні до бльоку неполяських народів уряд мав специфічну тактику. Він поборював його тому, що — по словам мін. Складковського — той бльок мав не лише технічний, але й політичний характер.

„Обединення всіх національних меншостей в одній листі мусіло (sic) мати характер гострого відмежування від польських громадян, а істнування бльоку через сам факт його повставання й опісля його діяльности мусіло довести до гострих форм національної боротьби. Є то суперечне зі становищем уряду, що бажає згідного „модус вівенді", а не створення барієри між народностями, що заселюють одну державу".

Таку політику, „політику відмежовування" міністр внутр. справ обіцює поборювати й на будуче. Очевидно, ми вдячні п. міністрові за цю розброюючу щирість, за заповідь дальшого походу против „меншостей", які не хочуть втопитися в польській річці. Та хібаж в окликові: „йду на вас!" є щось нового? Те саме чули ми в гладшій формі вже нераз. Не шкодить почути й ще раз. Однак добачувати джерело „гострих форм національної боротьби" в тому, що неполяські народи сеймують в мало спеціалізації, що вони не обіймають одної тисячної частини конкретних зловживань, однак фактом є, що в свідомости населення, особливо населення „меншостевого" виборчі зловживання глибоко закарбовані. Фактом є, що правне почуття в населення підірвано, а в багатьох випадках зовсім розторощено. Саме обовязком соймової комісії є вилобути на верх ті *конкретні факти* і описати польський режим в добі „освіченого демократизму". Виборчий період не є відірваний від цілости істнуючого режиму; він творить з ним нероздирвану, органічну єдність. Висвітлити моральні й матеріяльні основи та ходи „освіченого демократизму" — цеж один із перших обовязків уманіфестованих представників демосу, не вважаючи рішень Найвищого Суду чи інших державних установ.

Нагально-поземічний засіб неконкретности чи малого спрецизування деяких закидів не може втриматися з огляду на загальну свідомість про виборчі зловживання. Зрештою, коли уряд, як це твердить міністр внутр. справ, у своїй виборчій активности міг спиратися на таку хитку, абстрактну, трансцендентальну основу, як „публична опінія", то хіба можуть вибрані представники громадянства спертися хочби на загальні і мало сконкретизовані закиди. І то тим більше, що перевірка „публичної опінії" дуже велика і непевна, а зі загальних закидів всетаки можна витягнути конкретні факти. Висунені закиди не все могли бути детально спрецизовані і сконкретизовані вже хочби тому, що парляментарна репрезентація українська чи білоруська не має слідчої влади й відповідного до цього апарату. Коли уряд, який розпоряджає величезним державним апаратом, удержуваний засобами всього громадянства, не все може якусь справу спрецизувати й сконкретизувати, коли така установа, як суд, до якої послуг є весь державний і часто й громадянський апарат, на основі переведеного розсліду, не все може повертатися в рамках прецизії і конкретности, то що говорити про суцільне сконкретизування виборчих зловживань, себ-то всього виборчого періоду, таким недостатнім чинником, як група послів, саме недостатнім відносно цеї складної й ріжноманітної справи.

Тому єдиний шлях, який веде до відкриття і злучування правди і дійсности, розуміється, — тільки частинної, але достаточної для увмістовлення „освіченого демократизму", — це створення соймової комісії для розсліду виборчих зловживань.

І коли носії „освіченого демократизму" мають чисту совість, то вони не повинні ставати в опозиції до ініціятиви сойму, не повинні в принципі покликаній комісій кидати колод під ноги, тільки піти їй назустріч. Інакше на „освічений демократизм" ляже темна тінь виборчих зловживань, себ-то наступить продовження приномів виборчого періоду.

Львів, 1. червня 1928.

Нинішне 121. число „Діла" зайняла львівська поліція за вступну статтю п. н. „Наші змагання". Ця стаття була першою частиною промови голови Українського Клюбу посла д-ра Дмитра Левицького, виголошеної дня 30. травня ц. р. на плєнарному засіданні в часі генеральної дискусії над бюджетом. З уваги на те, що поліція зайняла газету за першу частину дослівно переложеної зі стенографічного соймового протоколу промови, переходово спиняємо друк дальших двох частин тієї промови, щоби не наражувати газети на конфіскату, а видавництва на втрати. Від коментарів до цієї конфіскати здержуємося теж з цензурних оглядів. Але думаємо, що вони непотрібні, тим більше, що досі ще не було випадку конфіскати виголошеної, отже іммунізованої промови, хоч були конфіскати інтерпеляцій, але в соймі не виголошених, тільки зголошених у соймовій президії. Зазначуємо, що сутньо повний зміст, а в есенціональних місцях дослівний текст цеї промови принесла вся варшавська преса, а в тому і півофіціяльна „Епока".

ПОШУКУВАННЯ ЗА „ІТАЛІЄЮ".

(ік) Не важаючи на застереження з Риму, що мовляв, італійський уряд сам вартаізує доспішно експедицію для пошукування за пропавшою „Італією", пять держав зорганізувало допомогову експедицію. Експедицію, в якій візьме участь Амундсен фінансує американський мілєонер Ельсворс, який 1925 р. брав участь у підбігунові вправі. Подають, що на чолі всіх ратункових експедицій етапе Нобіле. Допоміжний корабель „Citta di Milano" застряг в лодах і від двох днів не дає про себе знаку життя. Так само про „Італію" та про її екіпаж ні слуху ні духу.

ПЕРЕД ВИБУХОМ СТРАЙКУ В ЛОДЗІ.

(ік) Розбились переговори поміж робітниками та фабрикантами текстильного промислу в Лодзі. Робітники відмовили останню пропозицію фабрикантів, які годилися на підвищку о 8 проц., та не сконкретизовані жадання робітничих делєгатів. Проголошено вже загальний страйк, якого результат буде ще дуже недавній.

Радянська Україна.

Допомога сільській бідноті.

Війна України з Московщиною, а потім комуністична господарка більшовиків на Україні незвичайно зруйнували українське селянство. З другого боку розділ буших панських земель теж витворив цілу масу бідняцьких сільських господарств без всякого інвентаря, живого або мертвого. Ця економічна нужда сільського господарства України збільшувалася ще податковою політикою більшовицького уряду. З початку цей уряд пробував чистою демагогією перетягати на свій бік по селянську бідноту, позволяючи їй жити коштом господарного селянства. Одначе незабаром він побачив, що коли буде вести далі цю саму політику, то не буде з кого йому збирати податків на утримання як комуністичної партії, так і державного апарату. Тому рішено змінити політику і опертися на середняка, стараючися рівночасно за державною допомогою піднести незаможницькі господарства до середняцького рівня.

В ч. 99. харківського „Комуніста" подано деякий матеріял про державну допомогу сільській бідноті на Україні в 26—27 сотах. Допомога ця йшла в різних напрямах. Насамперед мусіла більшовицька держава звільнити цілий мільон 246 тисяч бідняцьких господарств від сільсько-господарського податку на загальну суму 4 мільони карб. Допомоги родинам червоноармійців, переселенцям, розселенцям та потерпівшим від стихійних нещасть винесли 8 мільонів 689 тисяч карб. Це так сказати допомога примусова з боку держави.

Далеко гірше стоїть справа з допомогою реальною і сталою. На таку важну справу, як землеупорядження бідняцьких господарств українська держава витратила лише 1 мільон 300 тисяч карб., і за цю суму упорядковано мінімальну кількість землі, всього навсього 700.000 гект.

Незначайно мізерно виглядала допомога бідняцьким господарствам також натурою. А саме лісу відпущено на загальну суму 400 тисяч карб., а насіння на 380 тисяч карб. Як лихо стояла справа в минулому році з незаможницькими господарствами на Україні видно з того, що уряд був змушений скасувати всю суму недоплат т. зв. насіньової позички 1922 та 1923 років (близько 4 мільони пудів) та 40 прц. заборгованости на інші насінні компанії до весни 1926 року включно. Таким чином з загальної суми позички в 9,200.000 подів уряд мусів скасувати коло 6 мільонів 100 тисяч пудів недоплат.

В 1926—27 роках збільшено кредитування незаможницьких господарств. Після даних Укрсельбанку в цьому часі з кредитів, які видала низова кредитова сітка, біднота одержала 33,5 мільонів карб. (30.9 прц.), а з довготермінових кредитів 8.9 мільонів карб. (51.5 прц.).

Незалежно від цих кредитів машинотракторним, скотарсько-молочарським та іншим товариствам видано 5.8 мільонів карб. довготермінових кредитів, з яких в значній частині теж могла користати біднота.

Одначе всі ці цифри треба брати з великими застереженнями, бо на практиці при більшовицькій господарці все виглядає зовсім інакше, ніж передбачують плани та інструкції з центральних більшовицьких установ.

Так напр. Економічна Нарада, яка відбувалася 24. квітня п. р. в справі допомоги сільській бідноті на Україні ствердила цілий ряд хиб і недужить. Дуже часто з різних державних полекш користали зовсім не ті господарства, для яких вони були призначені. Сільсько-господарський кредит дуже часто ішов для всіх інших, за винятком лише бідноти. Це саме було з постачанням машин. Так само і сільсько-господарська кооперація зовсім недостатньо кредитувала бідноту.

Незвичайно цікаво, що економічна нарада скопстатувала, що власне місцеві органи комітету незаможного селянства зовсім мляво і байдуже ставилися до справи допомоги бідноті підчас переведення спрямованих на це заходів уряду. Це показувало би, що мусять бути якісь спеціяльні причини, чому місцеві помешами, які мали би бути представництвом власне незаможного селянства, найгірше дбають за його інтереси. Це також один з проявів більшовицької системи, при якій все з конечности мусить працювати не так, як хочеться комуністам.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 19. І. пов. на щадничу книжечку ч 7910.

З чужої преси.

„T. S. L." на українських землях і ми.

На статтю І. Герасимовича під повищим названням поміщену в нашому органі в числах з 14. і 17. травня 1928 р. відгукнувся „Слово польске", ч. 145. з 28. травня 1928, яке справам шкільництва взагалі а польського шкільництва на українських землях зокрема присвячує завсіди дуже багато місця й уваги.

В статті п. н. „Праца Т. С. Л. в освітленю Русіна" переповідає доволі докладно характеристику того товариства: „Очевидно праця Т. Ш. Л. має експанзивний характер головно в напрямі полонізації українського автохтонного населення взагалі, а зокрема української дітвори й молоді".

Помилився би той, хто думав би, що „Слово польске" буде заперечувати, виправдувати чи змякшувати повищі освітлення діяльности Т. Ш. Л. Ні! „Слово польске" навіщи повищі і цілий ряд інших цитатів зі статті — пише від себе: „Повищий об'єктивний суд про працю Т. Ш. Л., про її велике народне значіння може бути певною заохотою і сатисфакцією для тих, що свій труд і матеріяльні жертви складають на Т. Ш. Л. а для тих, що мають сумніви чи суспільна праця є потрібна у власній державі, чи жертвенність на цілі Т. Ш. Л. є узасаднена, нехай буде аргументом, що кожна жертва на поширення польської культури на кресах (себто полонізацію українського населення — Прим. Ред.) є сповненням обовязку служби народньої, що зусилля при помочи жертвенности суспільности через Т. Ш. Л. становлять необхідне доповнення державно-творчої праці органів державної влади".

Ось він і перевів. По рецепті фашистівського польського органу українське населення східних окраїн мусить бути спольонізоване „шляхом державно-творчої праці органів державних властей" і експанзією Т. Ш. Л. як „необхідним доповненням" тої офіційної праці при помочі приватних зусиль і жертвенности.

Здається, що повищі аргументи „Слова польского" та ясне і недвозначне ста-

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB

34-50

повище всіх офіційних і приватних польських чинників повинні отворити очі тій частині українського громадянства, яка досі байдуже ставиться до зусиль „Рідної Школи" для ратування українського молодого покоління.

„Рідна Школа" — це необхідна фортеця, об яку розбиваються бурхливі полонізаційні філі. Це кузня, в якій викується характерні, свідомі, віддані національним і громадянським справам молоді покоління.

Тому українське громадянство в цілому краю повинно виявити як найбільше ініціятиви і подбати, щоби в кождій громаді, де живуть українці повстав дійсний Кружок „Рідної Школи" в якої українці й українки без огляду на політично-партійні чи класові різниці, всі українські товариства, кооперативи й інші установи стали членами „Рідної Школи" і правильними місячними датками спричинили супроти неї свій обовязок.

Сконцентрованому протиукраїнському фондові на шкільній ділянці мусимо протиставити єдиний і здисциплінований український шкільний фронт, бо лише таким чином зможемо успішно відбити тужі зазіхання на завоювання душі українського молодого покоління.

Занедбана фондація.

(Надіслана стаття.)

Наше громадянство, здається, забуло що в 1911 році закуплено зі збірок двоповерхову кам'яницю при вул. Театинській ч. 10 на бурсу ім. митрополита А. Шептицького.

До сьогодні ця фондація не вийшла в життя. В ній кам'яниці мешкають дуже поважні українські громадяни. Управа бурсового товариства в руках членів учительського збору наших гімназій під проводом о. сов. Рудовича. І хоч ця кам'яниця не стоїть даром і з виїмкою одного не-українця мешкають у ній самі українці, всеж таки громадянство закупило її не на приватні мешкання хочби й як високо заслужених українців, тільки на потреби шкільної молоді. І вже найвищий час, щоби адміністратори фондації бурси імени заслуженого митрополита А. Шептицького не перетягали струни

Сто міліярдів продукції!

Анонімне Товариство „Olleschau", що існує більш від пів століття, займається виключно виробом спеціяльного шовкового паперу до папіросок. Більша часть державних тютюнових монополів, а також славні паризькі фабрики виробляють свої папіроски лише з шовкового паперу „Olleschau". Тому не дивно, що продукція концерну фабрик „Olleschau" перейшла цифру 10 міліярдів річно. Тутки та бібулки „Olleschau" осягнули світовий рекорд своєю недосяжною добротою.

2345 1—1

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Немає в білорусів і непримиримого підходу до своїх противників білогвардейців, панів і сусідів. Ні. Білоруські письменники глядять на них як на людей, що мають свої переживання і почування, що як раз ними можуть бути для нас дуже цікавими. Найкращим доказом того є оповідання про білогвардейців і контрреволюціонерів: Зарецкого — Адна партыя у шашкі; Чарота — На пасеках, Апошная ноч; Кузьмы Чорного — Забойства, Цішкі Гартного — На руінах, Помста, Чырвонаармеец Панкел Ліпа, Тараса Гущі — На рубяжы.

Білоруські письменники навіть не думають піддавати якогось особлившого сосу патріотизму, націоналізму, а навпаки скрізь вистерігаються його, щоби не давати однобокого освітлення зображеним подіям. Страхіття подій виходить само собою з одного речення, або положення. І хоча льогіка подій веде до певної загибелі т. зв. контрреволюціонера, яким людина може й не бути, то автор не скриває свого загальнолюдського почування кожному, що дістається в якусь безвихідну матню, що йде в обійми смерти. Життя є дещо дорожче за найкращі ідеї, коли його ми самі з власної охоти не віддаємо за них.

Може найкраще виходить це на сцені. Є у репертуарі білоруського театру пєса „Перамога", в якій зображена відбудова фабрики і залізниці мимо хвилевої зневіри і певних невдач серед робітників та спротиву з боку збаламученого ніби-вищими ідеями дрібного шляхетства-міщанства. У пєсі виступають представники білої армії і взагалі противники радянського устрою. Але вони є без усякого порівнання більше симпатично представлені, як напр. німці й українці часу війни за національну незалежність у шкільних підручниках їх переможців.

Всякого роду пани, буржуї й націоналісти живуть у радянському устрої та бувають по радянських театрах і читають нове радянське письменство без прикрого посмаку від очевидної й умисної наруги над переконаннями і почуваннями людини-ворога. Справжній письменник-поет і мистець не може вразити наших почувань немистецьким підходом до теми, мотиву, образку. Він уміє висказати саму гірку правду без усякої обиди тому, проти кого вона звернена. У правді мистця немає злоби і ненависти, є лише свідомість, що тут вона якраз підходить. І хоч як несимпатичним є Сідор Браварка — герой оповідання Ц. Гартного — „Трэскі на хвалях", то нам все жаль, чому на світі є стільки так нерозумних людей, як ось він і чимало йому подібних, що не розуміють, коли вони мають проявити максімум діяльности, а коли мінімум критицизму.

І яким дивним не здавалосьби нам глядачам іноді життя на Радянщині, особливо родинне, а всеж таки ми любимо його дієві особи. Ось візьміть сповідь Гарнової — чекістки, як вона видала свого рідного брата на певну смерть, відчуйте всю глибінь її любови для Булановіча, та туту за тихою радісною любовю батька, що її за страту сина проклiв. Вона поміщиця-революціонерка і прямолінійна суспільна діячка не знає компромісу, хоча можливість утечі брата певно не зменшила би ні в чому навіть найдрібнішого успіху революції... Але тоді, де є границя між належним і неналежним у суспільному житті? (Міхася Зарэцкого — Кветка пажоуклая).

Або Шумова, героїня оповідання цегож автора „Дзіуная". Вся вона жінка й мати, вся вона вогонь рідні, джерело радости й життя, всю її тягне до нього, але для вищої цілі суспільної праці вона віддає своє немовля у притулок, вона просить любимого батька своєї дитини не роздувати в ній ніби-пригаслого вогню любови, щоби, ставши з жінки людиною, маревом тіла виконувати щоденну працю.

А чи легко представити собі „Радасьць" на пожарищі і кладовищі всього власного життя, всіх наших найближчих, та в момент повного розбиття душевного всеж таки обеднатися з усіми і найти замирення з життям... забути за наругу, кривду й смерть від ворогів, та святкувати із усіма свято визволення од них.

Досягнення завершеної революції.

Революція стає оформлюванням нашого життя, вона дає нам інші закони, яким ми самохіть підчиняємося, щоби створити основи нового кращого життя... Коли воно остаточно настане, цего не знаємо, та взагалі чи й треба нам це знати? Але досить того, що вона здійснила те, про що давно говорили, але в що ніколи не вірили. Російське словянофільство першої доби твердило про віче і думу, про народ — як джерело власти самодержця. Народники поширили це на поняття народовластя, на службову ролю і підчинення панства і державної влади — народові. Революція жовтня осягнула побіду ідеї диктатури робітництва. Словянофіли і народники ширили пошану для народньої мови, а жовтнева революція узаконила її появу у всему житті національних територій. А законність появи простої селянської свитки і робітничої блюзи на кріслах і престолах найвищих достойників — вповні оправдує законність появи їх простої, неученої мови на всіх ділянках творчої думки людини. І чого ніяк не допускали самі щирі народолюбці і словянофіли, народники-демократи, всяких напрямків поступовці і соціялісти, це ввела як природне революція..

(Продовження буде.)

громадянської довготерпеливости і приступили до опорожнення камениці від привітних громадян та передання її на потреби молоді.

Інша справа чи **бурса** є тепер саме найбільш потрібна для молоді. Обсервуючи злиденські відносини в бурсах і на приватних станціях, приходиться до переконання, що бурси — це вже перестарілий спосіб домашнього виховування молоді. (Помиляємо ту обставину, що мешканці в бурсах (у Львові, Тернополі й ін. містах) дещо ліпше, ніж на зовсім добрій станції). Теперішне виховання йде під гаслом витворювання **самостійних підприємчивих енергійних** характерів! Щож більше стоїть на перешкоді виховуванню самостійного, підприємчивого юнака, як запертя його на **вісім років** юнацького життя в бурсі, де він нічим не журиться, але й думаніє, нидіє, дивиться лише, щоб добре дали їсти і щоб підхитрити наставників. Так само не вірю в доцільне й добре національне виховання (офіціяльне) по бурсах! О скільки краще від такого вибілюваного в мурах бурсака стоїть юнак, що від першої кляси є на станції, шукає собі що-раз ліпшої станції, діється національне виховання в товариських гуртках, часом ломиться, але як устоїться, виходить людиною з отвертою головою.

Життя вимагає корегування утертих поглядів. Що було добре до війни — тепер є абсурдом. Треба шукати нових засобів виховання молоді, треба піднати певній доцільність бурсівського виховання! Єдино раціональні могліб бути малі інтернати на 30—40 учнів, деб кількох управителів (на 10 учнів один!) могло мешкати, спати, їсти, жити із своїми вихованками, ходити з ними, як товаришами на проходи, відвідують (напр. у Львові) музеї й інші культурні надбання, вишколювати розмовами (1 на 10! — це можливе!) характери, словом: виховувати свій десяток на самостійних діяльних громадян.

Наші бурси по 100 учнів одна на приватній навіть 150 учнів (і один опікун на цю масу молоді) — це казарми, в яких опікун сходить до ролі команданта, а старші учні-цензори наставники над кімнатами (по 20—30 учнів) — на капралів! Чи можна там говорити про виховування енергійних, діяльних громадян?"

Отож при нагоді урухомлювання бурси при вул. Театинській ч. 10 у Львові треба б членам бурсового товариства (у великій мірі професорам львівських гімназій) подумати про уладження модерного інтернату для молоді, який не ломив би морально характерів, не вбивав молодих людей фізично, тільки виховував молодь згідно з усіма вимогами новочасного і потрібного нам виховання.

Педагог.

Свято культури.

Промова голови Наук. Т-ва ім. Шевченка в святі Оссолінеум.

З нагоди свята Оссолінеум вигголосив голова Наукового Товариства імени Шевченка акад. д-р К. Студинський у посейменій салі, переміненій на залю львівського університету таку промову: „Наукове Товариство імени Шевченка у Львові, що саме переживає 55-тий рік свого існування, переслав високозаслуженій, старшій посестрі, Інституті ім. Оссолінських сердечне привітання з нагоди його столітнього ювілею.

Українські наукові і культурні робітники згадують Інститут ім. Оссолінських не тільки з глибокою пошаною, але і з щирою вдячністю. В мурах Інституту ім. Оссолінських вчитувався в історичні твори, у виданні народніх пісень та літератури писаних словянських письменників галицький поет, Маркіян Шашкевич, батько літературного, духового, а вслід за тим національного відродження галицьких українців. Книгозбірня Оссолінеум стояла для нього отвором і тут черпав він знання з творів Длугоша, Кадлубка, Гербенштайна, Зіморовича, Пясецького, Рудавського, Стебельського, Кохановського, Шимоновського, поруч із пись-

* Від Редакції: З висловленими тут поглядами про завдання бурс і про виховання в них Редакція не зовсім погоджується. Коли ж містить цю статтю одного з видатних наших педагогів, то тільки з метою, довести до річевої дискусії цю тему та зробити її актуальною серед ваших покликаних до цього чинників.

Гарні руки мимо прання!

Кожна пані, може тепер сама прати своє делікатне білля, шовки, панчохи, вовняні речі і рукавички, бо делікатно перфумовані Миляні Кришталики Elida є так само чисті і лагідні, як знане мило Elida Ideal.

ELIDA

МИЛЯНІ КРИШТАЛИКИ

саннями Татішева, Карамзіна, Шафаржіка і Мацейовського.

В Інституті Оссолінських мав він нагоду познайомитися із етнографічними розвідками Зорина Доленги Ходаковського і Лєха Ширма, із виданнями українських дум кн. Цертелева і першим збірником пісень Максимовича, доки й сам не приложив рук до появи збірника пісень Вацлава з Олеска.

В Інституті Оссолінських знайомився Шашкевич з виданням сербських пісень Караджіча, з чеським Краледворским рукописом Вячеслава Ганки і з старо-українською поемою „Слово о полку Ігоревї". В Оссолінеум вчитувався він в новію Міцкевича і в „Сняв-и Дчер-у" йому апостола словянської взаємности Яна Коллара.

І серед цього зачарованого кола відродження словянських народів розбудився в душі Шашкевича могутня ідея народности, сердечні симпатії до словянських народів і глибока віра у краще будуче свого народу.

Любячи свій нарід цілою своєю культурною душею і працюючи для нього, линув Шашкевич думкою із щирою пошаною для минувшини слозян над береги Салі і Лаби, де жили колись полабські словяни, де „красна Ротра з Аркоми писом вічним прияли", поза Дунай і Дніпро, понад яру Вептаву, де „суд Любушин мир давав", або й поза „білі води", де „біяй орел гніздо вив". Усім він бажав як найкращого розвитку у межах своїх власних земель.

В мурах Інституту Оссолінських не тільки зароджувалося українське, духове і національне життя, але тут знайомилися наші робітники пера з численними словянськими дівчами з над берега Неви, Вісли, Вептави, зза Дунаю і Дніпра аж до 1860-их років, коли серед нас українців почало виростати своє власне, громадянське життя і свої власні національні інституції.

А не було хіба ні одного українського ученого, що не черпав би аж по сьогодні із багатої скарбниці Інституту ім. Оссолінських, де усіх нас зустрічала висока культурність його персоналу.

І тому, у столітній ювілей Інституту — Наукове Товариство ім. Шевченка складає поклін памяти великого Основника і добродійника минулої Польщі Йосифа Максиміліяна з Тенчина Оссолінського і бажає польському народові, щоби число Меценатів, справжніх Лицарів духа безперестанно росло і до давніх, шанованих імен прибували нові!

А Світлій Управі Інституту ім. Оссолінських бажає Наукове Товариство імени Шевченка, щоби вона не відчувала цілого недостачі матеріяльних засобів, щоби книгозбірня, архів і музей Інституту як найкраще розвивалися, щоби число наукових видань зростало на добро не тільки польської культури, але й цілого людства"!

Годиться завважити, що куратор Оссолінеум кн. Любомирський, хоча наша найвища наукова установа з найбільшою культурністю віднеслася до ювілею Інституту ім. Оссолінських, не вважав доцільним привітати українських учених, що явилися на ювілею в поважнім числі, хочби кількома словами у їх рідній мові, а тільки в польській. Витав одинокого француза по французьки, чехів по чеськи, одинокого німця з Норимберги в німецькій мові, а для українців бракло українського слова. Чисто по польськи. Нападок колишнього українського роду забув українську мову. Може прийде пора, що й він її ще научиться. **З-м.**

Українське життя в Гамбурзі.

Українці в Гамбурзі згуртовані в клюбі „Україна". Більша частина кольонії це робітники, що мають працю на місцевих фабриках та по сільських господарствах в околицях Гамбурга. До інших професій (урядовці експортових фірм та корабельних ліній, самостійні купці) належать лише одиниці. Громадське життя виявляється в що-суботніх сходинах у льокалю клюбу (Гікерпостен 13), куди приходять майже всі українські газети та журнали. Видїл клюбу живо дбає всіляких заходів, щоби оживити українське життя і не дати відірваним від рідного пня земляком безслідно потонути в німецькому морі. Останнього місяця влаштували свято в память Т. Шевченка (8. квітня). До відправлення першої Служби Божої запросили з Берліна душпастиря для українців грекокатоликів у Німеччині о. д-ра Петра Вергуна. Його приїзд, як і сама Служба Божа були радісною подією в житті громади. Співав хор з членів клюбу, між якими є кілька добрих співаків. Обидві найбільші місцеві газети „Гамбургер Фремденблят" і „Гамбургер Генераль Анцайгер" охоче помістили замітки про богослуження, зазначивши, що це мала бути перша українська Служба Божа в Гамбурзі. В церкві (каплиця „Дер Грауєн Швестер") були присутніми також багато німців, з яких деякі ставилися до східного обряду з великим зацікавленням. Громада по Службі Божій радо вітала о. д-ра Вергуна, котрий своєю лагідною вдачею та пійманням кожного зрозуміти найшов в Гамбурзі багато щирих прихильників. Від 1-го до 15. квітня в Гамбурзі виступав Український Народній Хор під управою дирігента С. Калуцького. Цей хор відомий в Галичині зі своїх виступів з п. Котком та Євсевським. Виїхавши з Польщі хор на деякий час опинився в досить скрутному становищі, з огляду на незнання мови і місцевих обставин, але потім йому вдалося виборотися собі належне місце. Тепер хор пільновито забезпечив своє матеріяльне становище маючи ангажменти на кілька місяців наперед.

Видїл клюбу використав перебування хору в Гамбурзі для спільного свята памяти Т. Шевченка, яке відбулося 8. квітня. Перед концертом голова клюбу п. О. Бучинський привітав хор в імени всієї місцевої української громади. Для чисельно зібраних німців п. А. Білопольський пояснив в кількох словах німецькою мовою, хто був Т. Шевченко і зазначив його значіння для відродження української державно національної ідеї.

Виступи хору зробили на всіх присутніх гарне враження і оплескам не було кінця

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 1. червня 1928.)

ПРОМОВА СЕНАТОРІВ БОЛ. ДЕЦИКЕВИЧА І МИХ. ГАЛУЩИНСЬКОГО.

(ік) На сьогоднішньому засіданні сенатської бюджетової комісії при обговоренні бюджету міністерства освіти забрав слово сен. **Волод. Децикевич** (Український Клюб). Говорив спершу про підлість шкільного бюджету і вершномірно малі суми, призначені на мистецтво в порівнянні з іншими ресортами, та домагався передовсім підвищки суми на будову шкіл. Пригадав урядові університетський закон з перед шести літ, який мав бути до двох років зреалізований. Дальше спинився на питанні утраквізації та дуже рішно виступив проти посилки на „руські інститут". Потім промовляв сен. **Мих. Галущинський.** Розбивши свою промову на три частини: про вище, середнє і нижче шкільництво, виступив проти політики спиновання продукції наукових українських сил. На примір львівська куратория систематично не дає відпусток для учителів середніх шкіл для наукових цілей. Таксамо при приймані на університет пригноблюється до українських кандидатів нумерус клявзус. Зокрема українські кандидати не мають можности вступу до спеціальних наукових інститутів. Середнього шкільництва українці будуть боронити як найзавзятіше, бо здобули його у 60-літній боротьбі з Австрією і так легко його не зречуться. Промовець застерігається проти таких випадків, як станиславівський, при тому пригадав становище проф. Колєси, тодішнього голови львівської шкільної ради, коли польська молодь у 1917 р. спалила портрет цісаря. Інтерпелює міністра в справі поголоски про намір відновлення права приналежности нижорівській гімназії, будьтобн у звязку зі слідством, яке ведеться проти учителів цієї гімназії. Такі поголоски роблять фатальне враження. Візитатори не хочуть візитувати шкіл, які мають поподуляєву науку, а в населіпку робиться трудноші даним школам. Щодо утраквізму, то тут українці не підуть на ніякі компроміси, бо не дивляться із педагогічного боку, виступлений лише з політичних мотивів на шкодження українського шкільництва. Далі промовець говорив про справу шкільних будинків і шкільних підручників. Порушив фатальні відносини зі школою Шашкевича у Львові. Говорив про повертання аналфабетизму, який ширяться населіпком уневможливлення повашкільної освіти та про літочі садки. Закінчив свою довгу промову замітною про дивне становище міністра освіти, який вимагає від української шкільної молоді якогось ентузіязму для польської держави, хоть не пробував вглибитись у цю надзвичайно складну проблему.

ПЕРЕД РОЗЛАМОМ В ЖИД. КЛЮБІ.

(ік) Відносини у Жид. Клюбі, які досі були провізоричні, бо все ще головує про візорично найстарший віком пос. Вигоцький, стали в останніх часі дуже напружені. На засіданні, присвяченому, хто має премовляти від Жид. Клюбу при генеральній бюджетовій дебаті, пос. Грінбаум виступив дуже рішучо проти посла Райха, завваживши, що не має до цього ніякого доказу, бо пос. Райх, як вічний угодовець, мусить у кождій промові скланяти перед урядом, хочби дістав не знати які директиви. Коли пос. Райх обурився, як зачуваємо, пос. Грінбаум вчерне заявив йому пробачіть, дадучи, що взагалі всі жидівські посли з Галичини є політично безхарактерні. Коли вчетали на ген. дебаті головні пов.

Райх, то пояснити не треба більшою організованістю жидівських послів із Галичини, які дають самому лідерові сильнішу підтримку, ніж прихильники Грінбавма Грінбавмові. Справу поміж пос. Грінбавмом і Райхом буде розглядати суд чести. Як запевняємо, то заступником пос. Грінбавма буде д-р Іналер, а заступником пос. Райха д-р Шморак. Засідання Жид. Клюбу напалі не відбуваються, тому, що найближчою повсякденною останнього засідання мусять бути тіба рукопашний бій.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Про уважнення комун. мандату. — Український Клюб боронить повази посольського мандату.

(іг) Перед продовженням буджк. дискусії на порядку дня сьогоднішнього засідання була справа заквестіонованого мандату комуніста Генр. Бітнера. Пос. Вадл. Бітнер (ХД) і інші заквестіонували мандат Генр. Бітнера, покликуючися на те, що він каранний чотирома літами тяжкої вязниці та позбавленням прав, тому не міг корнегати з пасивного виб. права. Справа для сойму з форм. боку представляється так, що він не має права розглядати важности мандатів, ані вимоглювати заквестіонування мандату, лише мусять такі справи відсилати до Найв. Суду. В тому дусі рішила теж комісія для посольської незайманості. Пос. Кир. Вальницький протестує проти квестіонування мандату Генр. Бітнера в гострій способі, доказуючи, що в Польщі лише буржуазія має привілей ломати право. Нинішню промову пос. Вальницького оцінюють як спосіб реабілітації в очах комуністів за свій вчорашній делікатний виступ при буджк. дискусії. Генр. Бітнер робить алюзії до Вацл. Бітнера, чи випадково цей останній не хоче возбутися із сойму свого однойменника, викликаючи таксамо прикрого непорозуміння, жертвою якого вже був пос. д-р Лев Вачинський. Пос. Хруцький: Формальна сторона є в порядку. Признаємо це. Бачимо навіть деякий поступ, тому, що коли в попередньому соймі заквестіоновано вісім українських мандатів, то тоїм навіть не бажав зберігати формальної чемности і хоча внесок не був наглий, справи не віддано до регулямінової комісії, лише маршалок просто переказав її Найв. Судові. Тому це є поступ, коли сьогодні назвіть комуніста так легко вже не видається та зберігається деякі формальні приписи. Чому однак внескодавці не скористувалися цим правом, яке прислуговує кождому громадянинові, а саме квестіонування мандату у своєму часі та щойно з посольських лав підняли застереження. Сойм почнен стати на становищі, що виконування посольського мандату є справою настільки важливою, що перед нею мусять уступатися навіть вимір формальної справедливости. Формально внескодавці мають слушність, але мериторично її не мають і тому Український Клюб голосуватиме проти внеску комісії. Після ще кількох промов при голосуванні прийнято внесок регулямінової комісії. Так мабуть уже швидко третій комуністичний посол протягом несповна чотирьох місяців утратить свій мандат.

ПРОДОВЖЕННЯ БЮДЖ. ДИСКУСІЇ.

(ік) Велеся нині далі дискусія над бюджетом мін-ства хлібороботва. Дискусія на загал мала мало цікавих моментів і переходила в атмосфері нудьги серед на-пів випорожненої салі. Трохи веселости внесла промова пос. Шекерика-Доникова, присвячена головно справам гірського населення. І так промовець жаліться, що пастухам заборонено випас у держ. лісах. Декрет президента про охорону лісів не забезпечує їх перед девастацією, а шкодить лише населення. Вовки і ведмеді роблять великі шкоди серед тварин. Є розпорядок, що не вільно вбивати ведмедиці від дітей, тож гуцул мусить елегантно одягнутися, піти з візитою до ведмедиці та спитати її, чи має дітей. Він більше піклується товстими вовками, ніж бідним населенням. Як хоче міністр уже кінче розмножувати ведмеді, то хай візьме собі їх усіх до Варшави. Ми там за ними плакати не будемо. Австрійський цісар і цісарова тримали собі ведмедів у Шенбрунні, тож і ви можете тримати їх у Варшаві. Дальше ми мали бодай пістолети, набивані порохом і папером для відстрашення ведмедів тепер заборонено і ці пістолети, тому пастух мусить зняти шапку перед ведмедем і просити його амнестії для свого стада. В тому тоні була ведена більша частина промови посла. На всі закиди відповідав міністр Незабитовський. Окремо під адресою пос. Луцького заявив, що неправдивими є, мовляв, жалі на окреме трактування українського і польського населення при розділі субвенцій. Всі розпорядки мін-ства скермовані на заспокоєння справжніх потреб сільського населення в однаковій мірі. Розділ допомогових кредитів в 1927 р. для пошкодованих малої земельної власности стихійними лихами вище 60 міл., з чого 65 проц. отримали східні воєводства, а приділ цих грошей відбувався на комісії спеціальних мішаних комітетів. Щодо кредитів, то міністр признає, що треба далеко більших сум, однак мін-ство мусить пристосовуватися до заг. держ. потреб. Тому міністр є проти підвищення преліміновання видатків на хліборобство, таксамо як проти зменшування видатків на адміністрацію. Опісля приступлено до дискусії над бюджетом мін-ства земельних реформ.

НАГЛИЙ ВНЕСОК УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В СПРАВІ ДОПОМОГИ СЕЛЯНСТВУ ВОЛИНІ, ПОТЕРПІВШОМУ ВІД СТИХІЙНИХ НЕЩАСТЬ У ТРАВНІ МІС.

(ік) На черзі нарад сьогоднішнього засідання є наглий внесок Українського Клюбу в справі допомоги селянству Волині. Мотивувати наглий внесок буде імовірно пос. Вислоцький. Засідання сойму йде далі, одначе з приводу пізної пори звіт подамо в завтрішньому числі.

З ВЯЗНИЦІ ДО СЕНАТУ.

(ік) Нині приїхав до сенату випущений зрешті з вязниці сенатор Рогуля (Вл. Кл.), якого підчас виборчої кампанії, як бувш. посла й активного білоруського діяча арештовано та в приспішеному ході присуджено на два роки вязниці. Випущено сенатора на домагання сенату.

Найновіші Футляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Крепліси, легкі полотнини, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 1. червня 1928.)

МОРСЬКА КОМІСІЯ.

(ік) На сьогоднішньому засіданні морської комісії рішено виїхати до Данціґу і Гдині задля познайомлення себе з місця із тамошніми справами.

ФІНЛЯНДІЯ І СРСР.

(ік) Фінський міністр внутр. справ виголосив промову, в якій закинув представникові СРСР у Гельсінґфорсі тісну співпрацю з фінляндськими комуністами. Більшовицький уряд предложив у Гельсінґфорсі ноту протесту.

КОНФЛІКТ ЮГОСЛАВІЇ З ІТАЛІЄЮ.

(ік) У звязку з останніми протиіталійськими демонстраціями у Білгороді, в білгородській скупщині буде внесена низка інтерпеляцій. Англійські банкірі буцімто відмовили Югославії позички перед ратифікацією італійсько-югославського договору. Це стоїть у звязку з острахом західних держав, щоби справді над Адріятиком не прийшло до збройного конфлікту.

ФРАНЦІЯ, НІМЕЧЧИНА ТА ПОЛЬЩА.

(ік) Нинішній вечірній „Кур. Варш." приносить алярмуючу довгу телеграму свого кореспондента з Парижа про зміну настроїв у Франції на користь Німеччини, а некористь Польщі. Більшість французьких газет привітало дуже охоче побіду соціялістів у Німеччині, як доказ мирових настроїв Німеччини. Навіть справу злуки Австрії з Німеччиною трактовано тепер прихильніше, головно у звязку з заявою міністра Бенеша, який після повороту з Берліна заявив, що він принціпово не противний цьому плянові. Польська преса, заалярмована цими вістками, передбачує, що Німеччині вдасться в найвигіднішому часі перевести очищення Ґданську від французьких військ

По широкому світі.

„Дейлі Телеграф" подає звістку, що Троцький прохав Москву дозволити йому виїхати на Кавказ, бо туркестанський клімат для нього невигідний. Англ. часопис пише, що туди імовірно його не пустять, хіба запропонують Сибір.

Американський сенат відклав на невизначений час розгляд питання про будову 15 нових кружлянів. Морську програму перевірять ще раз.

Театри.

Міський великий театр:

2-го г. 3:30 попол. „Тартюф" останній раз.
2-го г. 7:30 веч. „Казки Гофмана" виступ М. Голинського.
3-го г. 3:30 попол. „Цілунок Попелюшки".
3-го г. 7:30 веч. „Тоска" виступ З. Долинського.

Міський „Театр Новин":

2-го г. 8. веч. „Молодість у маю".
3-го г. 3:30 попол. „Хай мене чорти".
3-го г. 8. веч. „Молодість у маю".

КІНА.

„Аполло": „Пробудження жінки".
„Лев": „Поїзд-марево" і „Шалена Фіфі".
„Палас": „Дама в тигровім плащі" і „Легко стати батьком".
„Фатаморгана": „На тканді життя".
„Байка": „Шляхотна помста".

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Одинадцятий спис членів-опікунів стрілецьких могил: 123) Діти з Захоронки на Жовківськім 124) Інж. Мих. Федецький, Львів, 125) о. Іван Лящинський, Борислав, 126) Ольга Лящинська, Борислав, 127) Інститутки, Перемишль, 128) о. мітрат Базюк, Львів, 129) Михайло Галань, Бела, 130) Кооп. „Будучність" Лагодів, 131) Володимир і Михайлина Кордуби, Бірча, 132) Кооп. „Зоря", Синевідсько Нижне, 133) о. Андрій Гавращак, Усте Зелене, 134) Анна Ловицька, Підгайці, 135) о. Маріян Цурковський, Стрий, 136) о. Олексій Карпинський, Цеків, 137) Іза з Ванів Волощак, Мшанець, 138) Краєве Тов-о Кредитове 2 могилі, 139) „Центросоюз" разом з попередніми 3 могилі, 140) „Лікарське Товариство" 2 могилі. Слідуючі по одній могилі: 141) Дир. Медвецький, 142) Дир. Онуфрій Пащак, 143) Дир. Ілько Лисий, 144) Іван і Марія Літинські, Львів. — Вже 196 могил має своїх опікунів.

— **Свячене в читальні „Просвіти" на Замарстинові.** Серед священних, які влаштовано в останніх часах на периферіях Львова, слід виріжнити свячене в читальні „Просвіти" на Замарстинові, яке відбулося в неділю 20. травня ц. р. Театральна салі читальні зібрала поважне число наших громадян з Замарстинова, між якими зайшлися в невеликім числі гості зі Львова. Український Замарстинів росте! Праця наших видніших громадян в Замарстинові на просвітнім і культурнім полі дає чимраз кращі висліди. — Заснований перед 3-ма місяцями „Сокіл" здобувся вже на власну дуту оркестру, яка уприємнювала хвилі зібраним на свячснім громадянам. Видно було піднесений настрій всіх присутніх, яких загрівали до дальшої праці прибулі гості зі Львова. Промовляли: о. сов. Туркевич, парох св. Пятниць, від Народньої Організації українців м. Львова проф. Березовський і д-р Од. Марітчак, від львівської філії „Просвіти" і „Союза Українок" п-і Струтинська, від матірнього Т-ва „Просвіта" д-р Брик, делегат Сокола-Батька й інші. Свято лишило у присутніх сильне вражіння і звохоту до дальшої громадянської праці на тій важній стійці на периферії міста Львова.

— **Іспит зрілости** в українській державній гімназії в Перемишлі у відділі Б відбувся в днях від 25. до 29. травня під проводом д-ра Дениса Лукіяновича. Іспит здали: 1) Александер, 2) Артемович, 3) Бачинський, 4) Глухий, 5) Гнат, 6) Грабець, 7) Грегорович, 8) Гринчук, 9) Гоцький, 10) Заганкевич, 11) Задорожний, 12) Качмар, 13) Кессель, 14) Конюшик, 15) Котис, 16) Куціль, 17) Лебідь-Юрчик, 18) Мащак, 19) Наклович, 20) Назаревич, 21) Патрон Мех, 22) Патрон Н., 23) Павлик, 24) Павлик, 25) Скаб, 26) Солган, 27) Штернберг. Не допущено до письменного іспиту 3, при письменнім іспиті перепало 2, при устнім іспиті 4 абітурієнти, а 1 абітурієнт відступив від іспиту.

— **Львівська хроніка.** Арештовано вдруге аранжера відомого фільмового підприємства „Розвуй" Бураковського, цим разом не за ошуку, а попросту за крадіж. Донос зробив на нього „приятель" Янецький, якому після нічної спільної забави щезло з портфеля 800 зол. Бураковський „змився" на протязі трьох днів тричі професію, називаючи себе в готелю, де бавився, поліційним комісаром на поліції редактором, а в шпиталі (з розпуки випив трохи сублімату) студентом медицини. — Громадянина з Люблина Грудзінського, за яким давно шукали за гріхи супроти недосвідчених жінок, мала честь переловити львівська поліція. — На Левандівці згоріло підторя дому; причина пожежі невідома. — 61-літній робітник Сарик, утративши працю випив багато йодини. — Засуджено банду вуличних ошуканців, що продавали на вулиці наївним людям крицю замість золота: 10 міс. дістав Триль, 7 міс. Владислав Рудкіцкі, 7 міс. Апфельбавм і Кац. Замкевіч 2 міс. — Вдова по стрийкю С. Сенюкова втрете пробувала вмерти, випивши веронал.

— **Тло сенсаційного празького процесу.** Засуджені у Празі на сувору кару Міхалко, Сікорські та д-р Клепетаж — це не звичайні бандити, а люди на поважних, інтелігентних становищах. Міхалко редактор „Словацької Політики" та співробітник „Народніх Листів", Сікорські редактор „Залізничника", Клепетаж — публіцист. Ця трійка зробила змову, щоби видурити гроші від багатої дідички, Маргіт Вересмарті, що молодої жінки, що вернулась з Америки з великим майном пів мільйоном чеських корон. Міхалко почав до неї залицятись, щоби поплатити свої довги. Сікорські грав ролю свата. Коли справа йшла важко, Міхалко для доказу своїх щирих почувань (взявши раніше від Вересмарті задаток) згодився взяти з нею шлюб. Д-р Клепетаж, третій спільник, грав ролю урядовця шлюбного уряду. Коли Вересмарті довідалась згодом про цю справу, загрозила судом. Тоді „гільтайська трійка" вибралась з нею на прогульку в словацькі гори і там її отруїла. Міхалко додушив нещасливу жертву і закопав її. Спілка злочинців зробила все заздалегідь, щоби доказати своє „алібі" (замовлені листи, телеграми) і саме це зрадило злочинців. Кара смерти, досмертна вязниця і 15 літ тяжкої вязниці — всі ці кари вважає опінія в Чехословаччині вповні заслуженими за страшний злочин.

— **Крамниця, яку треба омивати.** Фірма С. Пілецкі на площі Бернардинській ч. 7. при нагоді продажі зброї вважає своїм обовязком „робити політику". Продавець у цій крамниці звернувся цими днями до господаря Івана Пахолка з Ланів (повіт Бібрка) із запитом: як він не соромиться говорити по українськи і належати до українців, що є гайдамаками та бандитами. Звертаємо увагу нашого громадянства, щоби омивало „запальну" крамницю п. Пілецкого, що дістає пропасниці на сам згук української мови.

— **Примхи природи.** У Сальцбурзі на Зелені Свята була метелиця таких розмірів, що сніг на вулицях стримав трамваї. — Висла у горішнім бігу зросла так сильно, що є небезпека великої повені на ширшім просторі.

— **Польська урядова мова в українських громадах.** Маємо перед собою оригінал „урядового документу" з печаткою „Zarząd gminy Nagórzany" такого тексту: „Urzend gminnyj. stwierdza. że Anna. i yswuszko. Z łomała nogu ny w syli stawić się Dosondu Natermin Nackelnik gminy Drozd". Видно, що дресура з урядовою мовою не йде в ліс. Зберігаємо в себе цей документ, який можемо відступити ідеольогам польонізації до національного музею.

— **Затроєні воняки.** 9-тий полк уланів у Чорткові масово затроєний; місцеві лікарі покищо не розвязали причини, чому кількадесять уланів нежданно дістало сильних паморохів і нудоти.

— **Різні звістки.** В автомобільній катастрофі згинув берлінський дирігент Еміль Бонке з жінкою. — Брат Муссолінія, їдучи з жінкою автом, сильно ранені при зударі з іншим автом. — За прикладом Берліна і Відень зробив експеримент з літаком-ракетою; ракета з 24 набоями полетіла 250 км. на годину. Винахідник має надію цю швидкість подвоїти. — Новий підземельний товчок у Коринті знищив останні доми, що досі зберігались після землетрусу. — Капітан англійської артилерії Касаріном у суперечці при грі в карти, за образу пострілив смертельно провідника селянської партії д-ра Морейка і сам передав себе в руки поліції. — Японський наслідник престолу Шішібу звручений з донькою японського посла у Вашингтоні. — В Єгипті, у районі Танта, згоріло до тла ціле село. — До Берліна приїхала америк. фільмова артистка Ліліяна Гіш, заангажована „Уфа-гардтом". — 30. м. м. минуло 10 літ від хвилини, коли Чічерін став комісаром закорд. справ.

— **З подорожі по Польщі.** „Слово Польске" подає з Варшави, що французький журналіст Роберт Турлі розпочав у щоденнику „Соар" цикль статтей під загальним наголовком: „Національні меншости під кнутом — нова подорож по краю Пілсудського". Переїхавши сучасну Польщу, французький журналіст твердить, що всі непольські народи жаліються на насильства. „Слово Польске" твердить що ті

„статті викликали загальне обурення". Не знаємо лише, чи в Парижі, чи у Варшаві. Вкінці „Слово Польске" пропонує піддати їх цензурі. Справді, найвищий час, щоби пресовий декрет обовязував не лише на території Польщі, але й у Франції.

— **Рекорди** У баварській вязниці у Граєнгайдить вязень Етінгер 56 літ. У 1872 р. його засудили на 14 літ вязниці; у 1885 році Етінгер задушив свого товариша з одної келії, а кинувшись з II-го пов. дістав страху няку. Нині цей старець має 90 літ і сидить далі. — В „Ізвестіях" читаємо: „При інституті шляхів утворена спеціяльна комісія для досліду питань... міжпланетної комунікації". — На озері Кентон (Англія) біля м. Бромкей за одного плавця кинулись два плаваючі лебеді і були би його заплювали, якби люди в час не прийшли йому з помічю.

— **Фанатики спорту.** При видачі білетів на змагання кінного мяча підчас Олімпіяди в Амстердамі зібралась така юрба, що поліція була безсильна. Заки фанатики спорту оглядали „метч" Голяндії з Угорщиною, вперед каси винесли кільканадцять рамених, наслідком бійки на пястуки.

— **„За багато школярів вірить у Бога".** У московській „Рабочій Газеті" читаємо: „У сергіївському повіті, московської губернії, майже всі волостні школи в руках осіб духовного походження, що дістали освіту в духовній академії та парохіяльних школах. Виховання тих учителів веде до того, що в повіті 75 проц. школярів вірить у Бога". „Рабочая Газета" обурюється, що так мало дітей є атеістами.

— **Шаляпін і Горкий.** Відомо, що Шаляпін і Горкий були колись щирими близькими другами. Згодом, наслідком непорозумінь, вони розійшлись. Підчас останнього переїзду Горкого через Берлін, Шаляпін зійшовся з ним і вони обі на старість помирились.

— **Галера з доби Єкатерини.** На території ленінградської пристані найшли в одній шопі галеру з півзатертим надписом „Пернов". Комісія знавців признала історичну цінність знахідки з доби Єкатерини і казала її передати в Петергоф для загальних оглядин.

— **Журналіст обходисвіт.** До Парижа прийшов Карло Штеперінг, співробітник фінського журналу „Хангo". Штеперінг йде пішки довкола світа і перейшов уже 27.400 км., відвідавши 38 держав, в яких, у кожній, оглянув щонайменше 25 міст. З Парижа іде він до Еспанії та Португалії, а звідти поїде до Півд. Америки, де сподівається закінчити свою мандрівку за 2 роки.

— **Із емігранта міністром.** До Дубліна приїхав канадійський міністр праці Пітер Хінен, щоби, як каже, „поглянути на рідний край після 40 літ". Хінен виїхав з Ірляндії 40 літ тому до Канади і там став робітником: при будові залізниці в Онтаріо. 18 місяців тому він закінчив свою кар'єру міністерським портфелем.

— **Пророцтво вченого.** Один із найбільших сучасних фізиків сивоволосий Олівер Льодж висловив кілька цікавих думок про майбутність людства. Він оптиміст і вірить, що вона рожева. Щойно тепер люди відкрили потребу солідарности цілої земл. „Земля", „людство" стають живими ідеями. Нові винаходи дають нам змогу піддержувати взаємкини з найдальшими закутинами і є надія, що різниці віддалі між людьми будуть щораз більше зменшуватись. Людство починає розуміти, що воно не є самотне у всесвіті і що довкола нас є інші світи, може багатші, ніж наш, які покищо ми не в силі пізнати своїми змислами. Живемо на порозі великої доби, що може відкрие нам тайну етеру. Неправість сучасности є ознакою кризи, в якій людство дозріває до мужеської зрілости. Ця зрілість пічнеться від десь біля 2000 року. Наука та техніка, в якій нині люди добачують автоматизацію є єдиними силами, що в силі забезпечити людству нові радощі.

— **Що заповідає новий пророк Reverend Walter Wynn.** Знаний англійський пророк Єгипетольог пророкує між іншим: 1) що кабаретова програма кав'ярні і Бар „Варшава" у Львові, тішитиметься у місяці червні найбільшим успіхом; 2) що славна субретка італійська Sirenetta, яка там виступає, матиме небувалий успіх більший, ніж востанні в Парижі: 3) що гуморист Rey Edward викличе щоденне на салі сальви сміху; 4) що молода танцюристка Juhasz Irene своїми танечними продукціями викличе подив і захоплення у львівській публіці; 5) що нововідкритий і розкішно уладжений Бар буде осередком льогорічних побідників хінних перегонів. Чи ці пророцтва здійсняться переконається кожний, хто відвідає кабарет і Бар „Варшава".

— **Порядок богослужень** в церкві Св. Духа при гр. кат. Духовній Семінарії при вул. Коперника ч. 36 у Львові. В храмовий день, то є понеділок 4. червня 1928 в 7 год. рано Архієрейську Службу Божу відправить його Екскеленція Митрополит; в часі тої Служби Божої свячення піддияконів і пресвітерів; о г о д. 9-45 співану Службу Божу відправить о мітрат Ал. Бачинський. Проповідь. 2343 1—1

До українського Громадянства.

Вже 3-тій рік працює Кружок „Р. Школа" в Чорткові над придбанням фондів, щоби здвигнути будинок для шкіл „Рідної Школи" в Чорткові. Громадянство чортківського, а почасти й сусідніх повітів, зложило досі 2412 дол., за які куплено площу, а решту заберігається на саму будову. Кошти будови обчислено на поверх 18.000 долярів.

Ждати до тої пори, аж Чортків чи повіт зложить потрібний фонд на будову, не можливо, бо школи розростаються і нема для них приміщення. В деяких місцях передискутовано в пресі („Діло" ч. 8. з дня 1. січня і ч. 15. з дня 22. січня 1928.) плян, після якого мається будувати в нас щорічно приміщення для одної з освітньо-культурних установ у краю. На першу чергу поставлено будову чортківської гімназії, що хоч існує від 1911 р. то досі з причини воєнного лихоліття не могла придбати власного будинку.

Для здійснення цього пляну конечне, щоби кожний українець (-ка), апершу чергу кожний інтелігент і кожна установа, зложили одноразово датох у висоті 10 золотих. Це буде почин до організованої праці для впевнювання і розбудови українських інституцій. Наслідком недостачі капіталу ми досі стоїмо на одному місці, бідкаємо і нарікаємо, але не шукаємо самодопомоги.

Хай в кождім місті зорганізується гурток, який дописьнує, щоби всі інтелігенти й установи цей датох зложили. Кого не стати на 10 золотих, хай зложить частями або до спілки з іншими. Бувші учителі гімназій, батьки учеників та б. ученики гімназій, що дістали в ній освіту, повинні в першій мірі заняться цим ділом. Хай в цілому краю повстане сітка для переведення збірки.

Сподіваний успіх нашої акції дасть запоруку, що рік-річно збудується у нас таким чином дім для одної з культурно-освітніх установ, а це буде для них основою кращого розвитку. Очевидно, що цей одноразовий датох у нічому не нарушує правильних датків на „Рідну Школу".

Для догідности Вп. Громадянства розсилаємо з нинішнім числом чеки.

Чортків, дня 1. червня 1928.

Д-р Горбачевський Антін, сенатор. Д-р Юрчишин Остап, голова філії „Просвіти". Д-р Бран Степан, посол. Віктор Петрикевич, упр. гімназії. Д-р Гринчишин Ів, голова Кружка „Рідної Школи".

Дописи.

НАДВІРНА. (Повітовий народній зїзд. Відгуки виборів). Дня 22-го квітня ц. р. відбувся в Надвірній Повітовий Народній Зїзд при участи пп. сенаторів: Михайла Галушинського і Олекси Черкавського. На Зїзд прибуло попад 300 делегатів з усіх громад судового повіту Надвірна. Зїзд відкрив і привітав присутніх пп. сенаторів голова Пов. Нар. Комітету д-р Николайчук. В своїй промові подав голова короткий звіт з діяльности Повітового Комітету, завважуючи, що в дотеперішній праці Пов. Комітет посвятив свої сили головно громадським та парляментарним виборам, а обовязком новообраного Комітету буде посвятити свої сили плянові розбудові політичної організації на місцях. Пп. сенатори Михайло Галушинський і Олекса Черкавський у своїх річевих довгих бесідах подали докладний звіт з дотеперішньої діяльности Української Парляментарної Репрезентації, якого збрані з великою увагою вислухали. Потім приступлено до вибору нової повітової управи, якої головою вибрано д-ра Миколу Николайчука. На внесення голови поширено склад Повітового Комітету в той спосіб, що до нього вийшов з кожного села один делегат на те, щоби мати сталий звязок зі селами та щоби при помочі того делегата заснувати громадську організацію. Надвірнянські члени Повітового Комітету будуть і зорити свого роду екзекутиву. Зїзд закрив коротшою промовою д-р Николайчук. — З найвищих повоєнних містерій Надвірнянщини треба згадати про арештування кількох молодих селян з Гвоздя, яких перетримали через Великодні Свята в арешті за те, що хтось намалював карикатуру агітатора 1-ки і прилїпив коло церкви. Дальше арештували двох поважних селян із села Фітькова і перетримали їх кілька день в арешті Д-р Борисевич просидів тиждень в тюрмі в Станиславові і дістав акт обвинувачення о арт. 1. рол. 10. 5. 1927 р. Дальше велися також доходження проти д-ра Николайчука, а також відбулося в надвірнянському суді кілька розправ проти селян за вибори.

ПІДГАЙЧИНА. *Неодрадні відносини в повіті. — Комісарщина в самоврядуванні села. — Господарка повітової Ради. — Відомі вибори. — „Свої патріоти".)* Пишуть нам про незвичайно тяжкі умовини політичної праці, які панують у підгаєцькому повіті, ось що: Не зважаючи на переведення громадських виборів, одна четверта частина громад не має досі свойого законного самоурядування, бо в около 20 громадах вибори з причини внесених протестів не полагоджені, тому що двір громадської ради не видав по думці польської меншости, яка вносить протести, або якої радні не маючи виглядів вибрати свого війта, бойкотують засідання ради, через що в тих селах ще й досі господарюють наказані комісарі. Як тяжко приходиться нашим громадам добитися усунення ненависних наказаних комісарів, свідчить факт, що делегація громади Заріччя була в тій справі 27 разів у старости, а 3 рази в воєводстві, не рахуючи письменних просьб і зажалень а все безуспішно. Не менше находилися та найбідніші громадяни села Голгочі, щоби переконати староство в Підгайцях, про шкідливість господарки їх наказаного комісаря. Про безконечні поїздки в справі наказаних війтів і громадських виборів делегатів сіл Заставці (були 26 разів в старости, раз в воєводстві) Мужилів, Соколівники й інших можна писати цілі книги. Наші селяни, в яких живе почуття законности, не можуть зрозуміти, чому їх безнастанні поїздки і жалоби остаються без полагодження. На повітове самоврядування не має українське населення в повіті ніякого впливу, бо там рядить польська більшість наказних членів ради і виділу. По думці тої більшости укладають там громадські буджети, в які вставляють проти волі громади різні непотрібні датки на „шпиенсособове військове", „звйозок стражи пожарних", „тягу оборони паньства", освітлення для поліції і т. п. а за те в тих буджетах нема ніодного сотика на культурно-освітні цілі українського населення, яке ці податки складає. З приходом виборів ці недорозві відносини в нашому повіті ще погіршилися, бо йшло тут про побіду одних. Бюра староства стали виборчими осередками, в яких кандидати одних поприсувалися перед війтами своїми промовами, а урядник староства Копець мав на цілий час виборів відпустку, організував у своїй хаті виборче бюро та з урядника зробився в виборчім періоді агітатором одних. Він одержали приручення заложити в кожній громаді комітет одних, а „неблагонадежного" для одних „пастівця" війта села Сільця Отона випросив заступник старости зі салі староства, де відбувалася сесія, а навіть усунено його з війтівства, яка то справа опинилася нібтаї в суді. У українській вічевий рух УНДО стрінувся з ріжними перешкодами як конфіската відозв Повітового Народнього Комітету, арештування вічевиків пп. Колодницького, Коваліва, Івана Мушкевича, двократний арешт п. Яворського, напад польської боївки під проводом війта в Коржові на п. Данькова, розвязування віч і т. п. До суду в Підгайцях і прокуратури в Бережанах зроблено богато невідповідних доносів на українських вічевиків, наражаючи їх на марнованим дорогого часу на переслухування. Що тепер ходять постерунконі по сільських громадянах наших сіл, та звитують їх, які протести вони підписували, а це спричинює відтак судові доходження, так немовбя підписування протесту, себто користання з закону було простушком, або нишкують тих, які складали, чи збирали датки на виборчий фонд УНДО. Розуміється, всі поцячинки і муві довіря одними тішаться в той сам час як найгорячішою підтримкою влади і не боються за свої надужиття мінних доходжень. Політичні відносини, серед яких приходиться жити нашому громадянству, викликують самозрозуміле обурення серед українського населення, а з другої сторони і заохочує до боротьби за право. Дух серед нас не слабне, а противно мінься, бо всі приходять до переконання, що тільки рухливою працею і організацією виборемо собі кращу долю.— Кружок „Рідної Школи" в Підгайцях переслав до села Сільця жолю Божикова листа збірок на „Рідну Школу", відмовлені Старостом. Місцеголова читальні „Просвіти" оголосив від церквою, що того дня відбудеться збірка, однак начальник громади Гринько Вітрик відповів, що позволить на збірку тільки до замкнених дверей. Коли йому звернено увагу, що староство доставило на збірку на листу „свій" п. війт відповів „це мене нічо не обходить". Наслідком чого збірка не відбулася, а товариство „Рідна Школа" стратила через свого головіка пільнанайцять золотих.

ХОДОРІВЩИНА І ЖИДАЧІВЩИНА. *(Справоздавчі віча і наради).* Дня 1-го квітня ц. р. при нагоді окружного господарського віча (Сільського Господаря) зложив сенатор д-р К. Трош докладний звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і обговорив сучасне положення українського народу та найбільші організаційні завдання в краю, які наше представництво мусить в найблищому часі перевести. Дня 2. IV. ц. р. відбулося справоздавче віче в *Стрілецьких Новинах*. Промовив сен. Олекса Мацьків. Референтом сенатор д-р К. Трош. На вічу було заступлених около 20 громад новострілецького району. Подібні віча відбулися дальше дня 16-го квітня ц. р. в *Деляткових*, в дня 17-го квітня ц. р. в *Ятвягах*. Дня 2-го трвня ц. р. відбулася нарада мужів довіря в *Миколаєві* (н. Дн.). Не зважаючи на рільничі день явилося численно делег. з Двогович

Д-р Бронислав Овчарський

ординує 2323 2-?

у внутрішніх недугах у літнім сезоні

в Криниці під „Тополями".

Надітич, Шеочної, Верея, Уяти і ін. Обговорено організаційні справи на найближчі дні для миколаївського округа. А сенатор д-р К. Трош зложив звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації. Подібна нарада відбудеться дня 10-го травня ц. р. в *Журавні*. — Дня 18-го травня ц. р. відбуються великі віча в *Дулібах*, а того самого дня пополудні велике віче під голим небом, у Лішні. Після посольського звіту сенатора Трошя зібрані радом резолюція висловили повне довіря Укр. Парляментарній Репрезентації, одобрили в цілости її дотеперішню діяльність і поставили свої домагання до уряду в справах шкільних, земельних, господарських і податкових.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

З Секретаріяту УНДО.

КОМУНІКАТ.

До кінця червня ц. р. буде відбуватися буджетова сесія сойму, на якій мусять бути конечно присутні всі члени Українського Посольського Клюбу. В цьому часі зможуть посли тільки вийнятково брати участь у нарадах і зїздах по своїх округах. Прохаємо тому всі окружні, повітові та районові організації не скликувати віч, зїздів, чи нарад, на яких є бажана присутність посла чи сенатора, без попереднього порозумінна з ними, згідно з Секретаріятом партії.

При цьому подається до відома, що в обі дні Зелених Свят всі посли й сенатори Українського Клюбу позголошували вже свою присутність на різного роду зїздах та святах (головно в околах на стрілецьких могилах), тому всі запрошення і зголошення для послів і сенаторів, які ще й тепер напливають до Секретаріяту не можуть бути на жаль углядненні. — Львів, дня 30. травня 1928 р.

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ
Українського Національно-Демократичного Обєднання.

КОМУНІКАТ.

Тим, що віддали життя за Батьківщину, українське громадянство м. Львова йде в днях 3. і 4. червня 1928 р. віддати належний поклін. Збірка усіх процесій, а з ними усіх товариств, організацій і шкіл точно в год. 2.45 біля Преображенської церкви вздовж вул. Рутовського. Дня п. VI. (неділя) похід йде вулицями: Ягайлонською, Братерівською і Янівською на Янівський цвинтар. Дня 4. VI. (понеділок) вул. Рутовського, площ. Бернардинською, вул. Пекарською на Личаківський цвинтар. На випадок злого дощу в неділю — похід на Янівський цвинтар йде в слідуючу неділю (10. VI.).

Просимо всіх учасників походу приготовлюватися до заказівок впорядників, не задержуватися на хідниках, на цвинтарах займати місця тільки на стежках і не пишити гробів.

Т-во приступило цього року до планового упорядкування обох военних цвинтарів. На кожному гробі стане новий зал.-бетоновий хрест з написом погибшого героя. Одначе тепер тих хрестів ще нема тому, що предложений проект не свідоцтво затвердило щойно перед кількома днями.

Виділ Філії Т-ва О. В. М

о. Каштанюк голова — Б. Сирентович, секретар

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рівне:
3. VI. Гейша.
Рожнятів:
4. VI. Циганка Аза.
Броди:
5. VI. Циганка Аза.
Болехів:
6. VI. Барон Кіммезь.
Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.
Самбір:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.
Сколє:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 8—?

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шуканою реклямою, але якостево знаменитих виробів, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговая у Львові. 29—50

Львівський Просвітянський Театр:
Рада Руська:
3. VI. Еспанська Муха.
4. VI. Катерина. 7-?

Зелена прогулька на Зелені Свята відбудеться стараннєм Українського Т-ва Турист. „Плай" в скільські гори зі слідуючою програмою: Неділя 3. VI. п. р. виїзд зі Львова в суботу о год. 17-40 стріча на дворці в Зеленинці, нічліг в Зеленинці, о год. 6 рано прогулька на Маківку на горби подгірних. Поворот на год. 18 до Тухлі і поворот до Львова о год. 1921. Понеділок 4. VI. п. р. виїзд зі Львова в неділю вечір, стріча та нічліг в Зеленинці. О год. 5'48 виїзд зі Зеленинки до Сколього, прогулька на Парашку, поворот до Львова понеділок вечір о год. 21. Прогульку веде д-р Моравєвський до котрого можна звертатися по інформації Земляковського 11. 2327

Вступні іспити в прив. жін. гуманістичній гімназії „Україн. Інст. для дівчат" з повним правом приналежности в Перемишлі, до кляс II—VIII, відбудуться в днях від 21.—23. червня п. р., а до І. кл. дня 28. червня п. р. Вступний іспит до VIII. кл. можна здавати за окремим дозволом Куратерії. До іспиту вимагана метрика уродження і свідоцтво останнє шкільне свідоцтво. — *Управа.* 2319 2-3

„Союз Українок" у Львові взиває своїх членів взяти громадну участь в походах на цвинтарі в дні 3. і 4. червня. Збірка членів в неділю 3./VI. і понеділок 4./VI. год. 2·45 кодо „Народного Дому" Рутовського 22. В неділю відправиться Панахида на могилі бл. п. Ольги Бесараб.

З приватних учительських мужеських семінарійних курсів „Рідної Школи" у Львові. Вступні іспити на II—IV курси будуть 28. і 29. червня від год. 8. рано, на І. курс починаються дня 30. червня в год. 8. рано. Виписи приймає Управа щодня перед полуднем у канцелярії (Львів, Крупярська ч. 15). — *Антін Кортельницький*, управитель. 2344 1-3

Управа дівочої гімназії Рідної Школи в Станиславові (гуманіст. тип) подає до відома, що вступні іспити до І. кл. відбудуться 28. червня, до кляс II.—VIII. 29. червня. Подання до вступного іспиту до кляс II.—VII. з відповідними зачучниками треба вносити до дня 23. червня до Управи гімназії. — *Д-р М. Соневицький.* 2339 1-3

В суботу, дня 2. VI, 1928 відбудеться в домівці Українського Технічного Товариства Ринок ч. 10. II. в год. 7. вечером відчит інж. Ю. Крохмалюка: "Будова і значіння Цеппелінів в повоєнній добі". Гостин радо! — *Видія Товариства.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ряти від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 89-?

КОМІТЕТ будови церкви в Бодяновичах пошукує будівничого. Плани находяться в Народнім Домі в Мостиськах. Оферти до 15. червня слати до Уряду парохіяльного Бодяновичі, почта Гусаків. 2320 2—2

ФОРТЕПЯН до науки в знаменитім стані дешево продам. З чемности Благодір, Глубока 14. 2338 1-1

ДУЖЕ ДЕШЕВО... ТАК, але заразом найліпші **годинники** як також ювелерські вироби, продає найбільший у Львові фабричний склад **Й. Домбровскі —Лев Розважевскі**, Академічна 2 (Готель Жоржа) тел. 27—29. Догідні умови сплати. 2346 1-3

ІНСТРУКТОР, д-р фільософії, пошукує на час від 15. червня до 30. вересня п. р. лекції в домі священника або учителя на селі до дітей з народніх і нижчих середніх шкіл. Скромні вимоги. Зголошення посилати до Повітового Союзу Кооператив у Станиславові вул. Собіського 21. 2328 1-1

ЛІТНИСЬКО Зимна Вода—Рудно. Парцелі (парк) на продаж під будову. Інж. В. Манастирський, Львів, вул. Пазимів 17. 2341 1-1

ЧЕЛЯДНИКІВ, столяра і різьбара приймє різьбар Д. Сташишин в Одеську. Зголошуватись писемно. 2333 1-2

СОК зі смерекового квіту для грудьонедужих в ½ літрових фляшках з печаткою Ю. В. виробу Юліяна Вариводи держ. лісничого в Грабівці, можна одержати в Повітово-Торговельній Спілці в Калуші (Народний Дім) по ціні 5 зол. за фляшку. 2311 2—5

Присилайте передплату!

БЕЗДІТНА вдова, кравчиня пошукує комнати від господиря або покою при одній особі. Зголошення: Стойкова, Бальопова 5. II. пов. 2040 1-1

ФОРТЕПЯН пляніно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганая, Університетського 21. I. поверх. 2314 3—6

КОВЦИПЄВТА рутиновання негайно приймє д-р Теодор Жолнірчук, адвокат у Бродах. Услівя після тновп. 2336 1—3

КОНКУРС на будову муруваного приходства в Заболотові. Зголошення приймається кожного дня в Парохіяльнім уряді до 10. червня ц. р. 2337 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар Загального Шпиталя
Д-р Софія Парфанович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4
при вулиці Домагалічів 2. 3-3

Д-р М. ВАХНЯНИН
ординує в **Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 5—14

ТРЕВАЛІ і ПРАКТИЧНІ ХІДНИКИ
з одежевих відпадків (шматок)
2330 виробляє старанно 1—2
Ткальня Акц. Спілки
„ПОЛОТНО" :- ЛЬВІВ :-
вул. Городецька 95.

Від 15. травня відкритий ПАНСІОНАТ
„Подолянка" в Трускавці
Сонішне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Замовлення приймає Т. Дмитеркова 3-6
2242

ЖУРНАЛІ ВЗОРИ КРОЇ МАНЕКІНИ
Р. ЛЯНДАУ ЛЬВІВ Чарнецького ч. 3.
2331 1—1

НОВОВІДКРИТІ
Найбільші в Польщі
ЗАВЕДЕННЯ РЕГУМОВАННЯ і ВУЛЬКАНІЗАЦІЇ САМОХОДОВИХ ОПОН
Інж. Иосифа Ціффа
2138 **У ЛЬВОВІ** 5-5
вул. Слонечна 44
приймає опони до регумування т. є накладання протекторів з сирої гуми як також до вульканізації ясінних ушкоджень. Фахові спли з Парижа. Купується уживані опони. **Телєфон 47-53.**

Від 1. червня кухня у власнім заряді.
Рік заснування 1890. **РЕСТАВРАЦІЯ і КОМНАТА ДО СНІДАНЬ** Рік заснування 1890.
С. РАЙХА
Львів — Ринок 5.
поручає обіди з трьох накрить по 1·40 зол.
Буфет обильно заосмотрений, горячі і зимні перекуски, добірні напитки. 2347 1—1
Від 1. червня кухня у власнім заряді.

зол. 6·60 **ГОДИННИКИ** зол. 6·60
самі швайцарські з гарантією
тільки у Б. ГРИНБЕРҐА Сикстуська 4

Пансіон „Олена" в ДОРІ звіснім кліматично-лічничім літнисько
зі салею і городом в гарнім і догідним положенню біля почти з телеграфом і телефоном, недалеко двірця, Прута і ліса, відкритий від 1. VI. п. р. Першорядний харч, власний виріб десерового масла. Зголошення до Управи. 2-2
2287

Конкурс
на відбудову спаленої церкви
2286 (остались каміні муря.) 2—3
Плани можна переглянути в грекокат. уряді парохіяльнім в Обертині п. в місци коло Коломиї і тудн вносити оферти до 10. IV. 1928 р. Не приняті остануть без відповіди.

Мійський Уряд в Надвірній
оголошує отсим
КОНКУРС
на будову мійської різні.
Оферти на основі проекту і кошторису, які можна переглядати в Мійськім Уряді в Надвірній, належить вносити до Мійського Уряду в Надвірній до дня 13. червня 1928. Мійський Уряд застерігає собі свобідний вибір оферентів, або право неприняття жадної оферти без якогобудь відшкодования.
2304 3—3 Посадник *Свищ* в. р.

ШОФЕРОМ ПРОФЕСІЙНИМ
стане кожний по укінченню урядово уповажненних
САМОХОДОВИХ КУРСІВ

Інж. Александра Югрого
Львів, вул. Коперника 54.
Варштати, гаражі і виладова саля на місці. — Оплати ратами. — Полекші для військових, студентів і безробітних. Кандидати розпочинають науку негайно після впису. Інформації і проспекти дає Управа курсів. — Виписи щоденно. 2317 3-2

Оголошення.

Українська Повітова Бурса імени Маркіяна Шашкевича в Бродах святкує дня 1 липня 1928 р. ювилей 25-літнього свого істнования зі слідуючою програмою: 1) Служба Божа. 2) торжественна академія і 3) равт. На свято це запрошує Видїл всіх теперішних, як і бувших членів, як рівнож і бувших питомців тої Бурси. Рефлектуючих взяти участь в равті проситься повідомити про се Видїл бодай тиждень перед святом і приєднати на покриття коштів 5 зол. — За Видїл: *О. Адріян Зофійовський* голова *Д-р Т. Жолнірчук* секретар. 2335 1-1

Подяка.

Дітинений тяжким горем — скоропостижною смертю, найдорощої і невиджалуваної Дружини Кародини з Гавриляків в дни 6. IV. п. р. дізнав я стільки співчуття і помочі від українського Громадянства, що уважаю своєю повинністю зложити отсим прилюдну Всім подяку. В першу чергу складаю найщирійшу подяку п-ву Белагорським і т. Юліянови Колцунякови за надлюдську посвяту і труди, понесені в критичнім для мене положенню і заняттям влаштуванни похорону, та за опіку і приміщення мене і дитини в часі моєї немочі, п. проф. Л. Бачинському за провід почесною четою Пластунок і Пластунів в часі похорону і пращальну промову над гробом, та всім Пластункам і Пластунам за участь в похороні і зложення вінка, а п-ні Славі Бирчаківній за пращальні слова над гробом, виголошені в імени сестер Пластунок, Хорови україн. еміґрантів і дірігентови п. проф. О. Приходькови за звеличання піснею сумного обряду, Комітетови допомоги українських еміґрантів в Ужгороді за зложення вінця на домовину, а п-ву Бирчакам за опіку дитиною зараз по похороні. Вкінци дякую щиро теж всім, хто своєю участю в похороні, віддав останню послугу дорогій Покійниці. **Семен Медвідь з сином Василько.** 2334 1-1

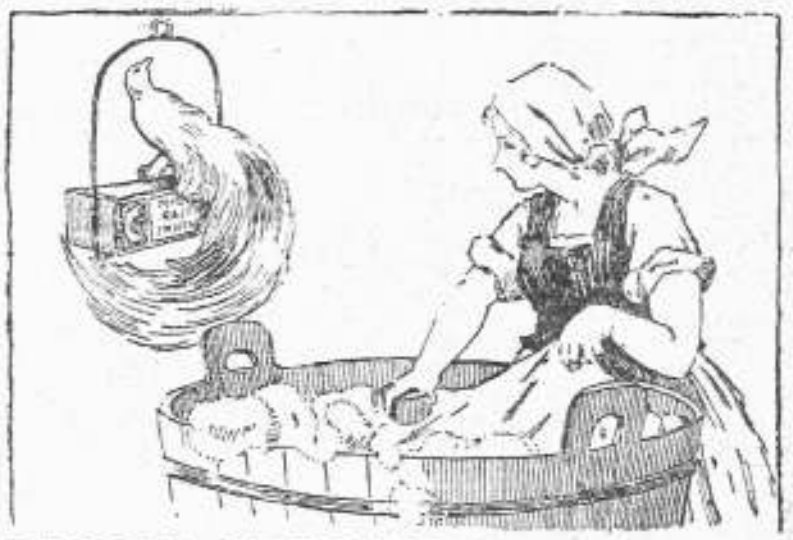

ОДИНОКЕ ДЛЯ БІЛЛЯ МИЛО МАРКИ
„РАЙСКЕ СМЄХОВСКІ"

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
ЛЬВІВ
БАТОРІЯ 32 Телєф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5
4—20 2261
Достава вагонове і детайл. по фабр. цінах і на найлюб. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 123 (11.376). Львів, понеділок 4. червня 1928. Реклама оплата карткова грошима. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ша. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поклін Їх тіням.

Львів, 3. червня 1928.

Всі, що в них пливе кров українська, всі, що мають у грудях серце українське, вийдуть нині на могили тих, які віддали своє молоде, наївне життя за волю Батьківщини. Вийдуть на могили борців, щоби віддати поклін їх тіням, щоби поновити закріплення невидимих, а таких сильних зв'язків між ними, героями і живими визвольцями й посіями того чогось могутнього, що їх вело на смерть, що давало їм силу вмірати на полі бою.

На могили, вкриті свіжим, молодим квіттям, на могили, сповиті смутком, але й осяяні загравою нового життя, нової боротьби, на могили на тиху, беззвучну, німу і багатубогату змістом розмову, що зав'яжеться між ними, мешканцями могил і живими їх братами!

На могили, щоби в хвилевому скупченні й зближенні живих з мертвими, відтворити світлу память тих великих і славних, тих болюче-трагічних і рівночасно таких милих, таких дорогих хвиль, переломових хвиль з історії Батьківщини нашої. На могили для очищення духа, для гарту, для обновлення, для єдности, для єднання і для сили!

Розлога земля українська носить на собі багато тисяч цих дорогих нам і таких обильних у відроджуючу силу нації могил. Горем і муками сповиті, кровю й кістками героїв наших начинені, вони стали національними святощами. Біля них розвинувся все народній культ. З них, з їх таємної мови черпав колись свої пророчі думи творець нової України Шевченко, вони були джерелом сили для всіх творців українського національного відродження, вони виховували своїм німим горем і кликали своїм змістом історичних кривд тисячі до бою. Їх мова сколихнула накінець цілим народом український. І число могил побільшилося, зросло непомірно, поширилося на кожну пядь землі української, щоби своєю відсвіженою й скріпленою кров'ю мовою тим сильніше, тим безпосередніше впливати на нові покоління українські, на їх справність, на їх збірну душу, на їх мораль, на їх внутрішню цінність, на обединуючий їх великий, святий ідеал і однодушне змагання до нього.

Тому на могили! Всі на могили славних борців, на могили для відсвіження памяти про їх подвиги славні, на щиру-тиху розмову з ними. На могили для спільного всенародного єднання біля найбільшої святости, біля свіжих жертвенників національної волі української! На могили для поклону світлим тіням Героїв наших!

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 12, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

СВЯТО МОЛОДІ

шкіл Тов-а **„Рідна Школа"**, яке влаштовує кожного року особливе зацікавлення у Львові, відбудеться **в четвер, 7. червня 1928 р.** в год. 4 пополудни на площі „Сокола-Батька" у Львові. — Являться численно задля втіхи, розради й національного обовязку. 1—3

2330

Сумні перспективи.

Катастрофа озимих засівів. — Мериторіяльне розміщення катастрофи. — Озимі й ярі засіви. — Польська й наша оцінка. — Безвиглядність у нашого селянства. — Спізнені кредити.

Українська територія під Польщею переходить в останніх літах серію елементарних катастроф. В р. 1924 заглянув у Сх. Галичину допекульний голод, в 1927 р. навістила південно-гірські й підгірські повіти Сх. Галичини небувала своїми розмірами катастрофа повені, а цього року виразно стоїть вже перед нами жахлива примара голоду у звязку з пропажею озимин і слабкими виглядами ярих засівів.

На основі переведених оглядин представниками східно-галицького „Звіонзк-у Земян" і „Товариства Господарського" катастрофальний стан озимин представляється ось так:

Найважче потерпіли озимини на Поділлі, де вони пропали на всьому просторі тернопільського воєвідства. Єдино лише бучацький повіт вийшов з розмірно невеликими втратами. Найважче досягнула ця катастрофа повіти: Броди, Збараж, Золочів, Підгайці, Зборів, Гусятин і Чортків.

Дещо менше катастрофа обняла північно-західну частину Сх. Галичини (львівське воєвідство), де вимерзли озимі засіви в повітах: бобрецькім, равським і жовківським, а крім того град і пожар знищили яворівський повіт, менше потерпіли повіти: Сокаль, Любачів, Городок, Ліско і Березів.

Розмірно найменше досягла катастрофа полуднево-східну Галичину (станиславівське воєвідство), однак і там досить сильно потерпіли озимини від морозів в повітах: городенським, товмацькім і снятинським.

Взагалі озимини повимерзали в цілій Сх. Галичині на 20—80 проц. внаслідок сильних морозів і тонкої верстви снігу. Справу погіршили ще весняні розтопи та сильні нічні приморозки, що тягнуться досі.

Подібний стан озимин маємо й на Волині, де в останньому часі страшна градова туча просто переорала землю (особливо в кремянецькому повіті), зализуючи з лиця землі озимі й ярі засіви. В найліпшому разі сьогорічний збір може десягнути половини минулорічного збору.

Досить добре заповідаються ярі збіжа. На жаль, їзза недостачі посівного збіжа і кредитів їх сіяно мало, особливо ярої пшениці. В останньому часі дещо поправилася ярі ячмена й овес.

Такою є опінія директора „Звіонзку Земян" Лопушанського. Аналогічний погляд висловлює й проф. Жебровський на основі звітів і доповідей „Товариства Господарського".

Найрозпучливішим — на його думку — є стан озимин в тернопільському воєвідстві. На основі останніх звісток вспіли там переорати лише 30 проц. озимих засівів, заступаючи їх ярими збіжами, гречкою й картоплею. Та низька температура спричинила дуже повільну вегетацію ярих засівів.

У львівському воєвідстві означує він зменшення озимих засівів на 15 проц., а в станиславівському на 10 проц.

Зовсім природно, що спізнені засіви спричинять пізні жнива.

На наш погляд опінії представників польських господарських організацій є всетаки за оптимістичні. Наша господарська організація „Сільський Господар" оцінює втрату озимих *селянських* засівів на *55—60* проц., так що ледви 40 проц. озимих засівів може дати який-такий збір. І зовсім природно, бо представники польських господарських організацій брали на увагу лише велику земельну власність, яка все є у кращому положенні. Крім того їх опінія не була вільна і від чисто національного та клясового моменту. Найбільше знищення доглянули вони у тернопільському воєвідстві, яке в польській уяві є майже на половину польським та яке має найбільші великовласницькі латифундії. Зате найменше знищення доглянули вони у станиславівському воєвідстві, яке є в цілости українським та де велика земельна власність є або слабша, або находиться в значній частині в руках жидів.

Цікаво, що в тернопільському й львівському воєвідствах катастрофа досягнула майже виключно чисто українські повіти, як: Броди, Золочів, Зборів, Чортків, Сокаль, Любачів і Ліско.

Також ярі засіви не представляються так світло, як це подають представники польських господарських організацій, особливо засіви селянські. Велика у цьому вина польських державних фінансових установ, які перед- і підчас цілого виборчого періоду не лише стримали усі кредити, але й почали з політичних мотивів стягати їх від українського селянського населення, а недавно

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІДНІ

і придбання капіталу на виховання дітей **переводять всі Українці через Т-во**

„КАРПАТІЯ"

2308в **Львів, Руська 18.** 1—3

Банк Господарства Краєвого просто зробив гаракірі українському селянству на передньівку, вимовивши кредити українським економічним централям. І це діялося після повеневої катастрофи та після повної пропажі озимин. Такої поведінки не можна інакше назвати, як лише нерозумом і легкодушністю. Фінансова скрута не досягла великої власности — тому, що вона польська та й тому, що вона у виборчому періоді майже в 100 проц. найшлася в урядовому таборі. Зовсім природно, що поміщики могли переорювати озимі засіви, маючи засоби й кредити на ярі посіви.

Аж в останньому часі, дня 31-го травня, себ-то після давно покінчених засівів розділено засівні кредити Банку Господ. Краєвого, призначуючи для львівського воєвідства 300.000 зол., для тернопільського воєвідства 500.000 зол. (а крім того 200.000 зол. з інших джерел), а для станиславівського воєвідства 200.000 зол. З кредиту для львівського воєвідства призначено для яворівського повіту 60.000 зол., для равського, городецького й рудецького повітів призначено по 40.000 зол., а для сокальського, ліського, любачівського й березівського призначено по 20.000 зл. Ті кредити опроцентовано по 9 і пів проц. від ста. Не знати лише, чи в теперішньому моменті ті кредити вже щонебудь поможуть, як з огляду на спізнену пору, так і з огляду на те, що можна сумніватися, чи вони дістануться в покликані руки.

Сумні перспективи затемнюють ще теперішні морози, просто березнева температура та атмосферичні несподіванки, які є ще перед нами. Все те ще більше згущує коліри катастрофи та мусить заставити нас уже тепер подумати над зарадчими способами. Бо коли завчасу не подумаємо над цею справою, то можемо діждатися крайно сумних і безвиглядних наслідків.

Консульські завдання.

Промова новопризначеного конзуля СРСР. п. Лапчинського перед журналістами.

Новопризначений консуль СРСР п. Лапчинський запросив до себе в суботу 2. п. м. представників львівської преси, перед якими ось так змалював свої завдання й обовязки:

Обовязком консуля кожної держави в тій місцевости, куди його призначає його уряд, полягає в тому, щоб боронити правові, економічні та політичні інтереси своєї батьківщини і поодиноких її громадян та репрезентувати державну владу своєї країни. Але не менш важливим його завданням є всебічно вивчати ціле життя своєї консульської округи та цілої держави, котрої частиною та округа є, а рівно найповніше та найточніше інформувати й офіційних представників місцевої влади й місцеву громадську опінію про життя, культуру та економіку тої країни та народу, що він їх має честь заступати. Добре налагодивши таку обоїбічну інформацію, дуже богато можна зробити, щоб реально наблизити два народи, дві держави одну до одної, встановити взаїмне розуміння між ними, назвати та зміцнити навіть персональні звязки між їхніми державними та громадськими діячами та діловими людьми в інтересі обох сторін.

І не особливо торкається кожного представника СРСР за кордоном. Бо ні одна країна в світі не викликає такої цікавости в своїх сусідів, як Радянський Союз, і в той-же час ні про одну не поширюється такої сили всяких помилкових, фантастичних, інколи просто потворних чуток, вигадок, пісенітниць. Отже систематично боротися проти цього є одним з найактуальніших завдань радянського консуля — і сприяти тому, щоб місцева людність мала справедливу уяву про нашу державу. З другого боку і уряд, і народні маси СРСР є надзвичайно заінтересовані мати найповніші, найточніші відомости про все, що діється за межами Радянського Союзу. Намагаючись за всяку ціну налагодити мирне співжиття зі всіми сусідніми державами, ми щиро співчуваємо усякому позитивному явищу, що виникає в житті наших сусідів. Пошанувавши національної вдачі, самозахвання, ми завжди є готові учитися у них

усього, що є корисне для народу та поступове щодо культури, науки, техніки. Отже радянський консуль повинен слідкувати за всім, що має таку вагу, і всіляко сприяти, щоб воно могло знайти шлях і до його батьківщини. Нарешті, і персональне зближення між радянськими та закордонними дітчами: культурними, економічними та громадськими є одним із завдань радянського представника в певній місцевості.

Так розумію я завдання радянського представника в чужій країні та з таких принципів буду виходити, проводячи свою діяльність, як консуль СРСР у Львові. І можу підкреслити, що все сказане ще багато краще, ніж для інших випадків стосується саме до консульської роботи СРСР у Львові.

Моя округа ще за старих часів була одною з найближчих до тих земель, що нині є в складі Радянського Союзу, точніше Радянської України. Багато інтересів зв'язують обидва терени, і то інтересів ділових, особистих, родинних. Є чимало сімей, котрих одні члени мешкають у нас, у Радянському Союзі, а другі тут, на цих землях. Полегшити їм зліквідувати таке ненормальне становище є моїм консульським обов'язком. Є багато селян, навіть цілих сільських громад, котрих права на землю можна юридично встановити лише діставши офіційні відомости з тих архівів, що нині є в розпорядженні місцевих органів радянської влади.

Є й приватні особи, що мають різноманітні майнові інтереси в Радянському Союзі, а мешкають тут — і навпаки — і такі інтереси можна забезпечити лише за допомогою консульства, що має нотаріяльні функції. Цілком природно, що зі всього цього походить що далі частіша потреба для громадян обох країв переїжджати кордон, або і зовсім перенеситися з одного краю до другого, а тому справи про уділення віз та про зміну громадянства мають тенденцію хутко зросту.

Далі в зв'язку з тим, що господарче життя на обох теренах, зруйноване світовою війною, починає знову нормалізуватися, повстає найбільша потреба поновити ті зв'язки, що колись були такі живі між обома країнами, поширити та поглибити їх. Отже і в цій галузі для діяльности радянського консульства у Львові відкривається велике поле.

Як відомо, моя округа складається з земель Волинської, Тернопільської, Станиславівської, Львівської, Люблинської та Краківської, де мешкає понад шість мільонів українців. Цілком зрозуміло, як цікавиться уся ця людність, всі її верстви тим, що діється у Радянському Союзі, де українська нація має свою державу. Отже надзвичайно є важливим щоб про Радянський Союз тут була справедлива ума, і що найактуальнішим моїм завданням буде спростовувати всю неправду, що свідомо або несвідомо про нього тут, на жаль, частенько поширюється. Я тішу себе надією, що в цьому місцева преса в першу чергу щиро стане мені на допомогу.

А я зі свого боку буду робити все від мене залежне, щоб поширювалися і на моїй батьківщині якнайповніші відомости про тутешні культурні, економічні та політичні досягнення. Маючи від свого уряду доручення детально вивчити політичне, економічне та культурне життя своєї консульської округи, я сподіваюся, що з боку всіх місцевих урядових осіб та громадських діячів я дістану цінковиту підтримку, щоб здійснити оце своє завдання.

Надаючи першорядне значіння особистим зв'язкам між тутешніми дітчами та дітчами Радянського Союзу, особливо Радянської України, я вживатиму всіх належних від мене заходів, щоб полегшати такий зв'язок, зокрема щоби дати можливість ученим, мистцям, економістам, кооператорам обох країв безпосередньо знайомитись з тими галузями життя, що їх цікавлять. І мені буде надзвичайно приємно безпосередньо зв'язатися з місцевими урядовими, громадськими та культурними діячами.

ЗІЗД ВОЄВОДІВ.

(ік) Призначений на понеділок до Варшави зізд воєводів пересунено на п'ятницю 8. червня з огляду на розгляд бюджету мін-ства внутр. справ у бюджетовій сенатській комісії.

Інтерпеляція пос. С. Хруцького

в справі конфіскати промови пос. д-ра Дм. Левицького в ч. 121. „Діла".

(ік) Сьогодні перед приступленням до денного порядку забрав слово пос. С. Хруцький і виголосив ось таку заяву:

Висока Палато і п. Маршалку! Українська газета „Діло" у Львові отримала листа від гродського старости з датою 1. червня ц. р. в якому повідомлено редакцію, що на основі 73 статті розпорядку президента річпосполитої про пресові права 121 ч. цієї газети є заняте з приводу статті під заг. „Наші змагання", фактично за промову голови Українського Клюбу пос. д-ра Дм. Левицького, виголошену підчас генеральної бюджетової комісії про будж. прелімінар на період від 1. квітня 1928 — до 31. березня 1929. Прошу Панів, це мабуть уперве у Польщі зайшов нечуваний в історії парляментаризму у світі факт, якого в ніякий спосіб не можна витолкувати й якого не можна подумати собі у парляментарно демократичній республиці. Конфіската посольської промови є яскравим нехтуванням конституції. Коли у польській конституції заґварантовано незаймапість особиноких послів, то тим більше сойм як цілість, сойм як найвища інституція в державі мусить користатися з цієї незаймапости. Промови послів творять інтеґральну частину соймового засідання тому промови послів є власністю цілого сойму і як такі переходять попередньо, так мовити, цензуру маршалка сойму. Наслідком того конфіската посольської промови, взятої вже до соймового стеноґраму, є знасилуванням права і гідности цілого сойму. Тому подаючи до відома п. маршалка поданий факт конфіскати промови голови Українського Клюбу, маю честь питатися, чи пан маршалок, поставлений на сторожі права і гідности цієї Високої Палати, гадає виступити в обороні цього сойму.

На запит пос. Хруцького марш. Дашинський відповідає: Скажу перевірити, чи переклад був буквальним перекладом стеноґраму. На випадок ствердження цієї буквальности, перешлю справу міністрові справедливости, щоби привернув стан правопорядку в даному уряді. (Засягнені устні інформації у різних найвизначніших представників сойму кажуть ствердити одноцушність поглядів, що конфіската посольської промови, переведеної хочби навіть під якоюсь формальною покришкою є річю цілком недопускаємою).

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 2. травня 1928.)

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

Ображений міністр.

(ік) Вже вчора при дебаті над бюджетом мін-ства земельних реформ прийшло до конфлікту між послом Вижиковським (Визволенє) та міністром Станєвічом. Названий посол ужив під адресою політики міністра дуже гострих висловів м. і. що нинішнє мін-ство земельних реформ треба би назвати попрадві міністерством гамування земельних реформ. На ті слова міністр обрушився з міністерської лавки, однак промовець випросив собі обмежування посольської свободи критики. Опісля міністр хотів знерву покликати посла перед суд чести, однак обмежився до названня тої посольської промови демагогією. Марш. Дашинський оголосив соломоновий присуд, що мовляв, висловів посла в нічому не уступають щодо делікатности висловам міністра. Нині ця справа мала свій дальший перебіг, бо пос. Поляневич (1-ка) виголосив велику заяву, в якій закинув у страшно нашастливий спосіб пос. Вижиковському фальшівництво сайжового стеноґраму, мовляв, пос. Вижиковський ужив висловлу, що мін-ство земельних реформ повинно бути пробване мін-ством нищення земельних форм, а тепер там є гамування. В той спосіб цей інцидент прибрав на гостроті. В обороні пос. Вижиковського виступив голова клюбу „Визволенє" пос. Возніцький. Міністр з посольських лавок почав ручитися словом чести і цілу цю авантуру ліквідував покищо марш. Дашинський заявою, що розпорядить слідство на сесійки може бути мова про фальшування соймових стеноґрамів.

Бюджет мін-ства освіти і віроісповідань.

Референт пос. Станіславський (1-ка) підкреслює, що мін-ство освіти до нині не має ще правних приписів, які нормували би устрій шкільних власти та управ. Є лише рамковий закон, а в практиці комбінацій польських приписів та давніх законів із часів займанщини держав. Далі немає закону про шкільництво головно середнє та фахове, яке спирається лише на розпорядках міністра. Обговорюючи рубрики видатків в бюджеті мін-ства, референт звернув увагу, що коли в 1927-28 р. видатки виносили 16.68 проц. загального бюджету, то тепер виносять лише 15.78 проц., а уряд пропонував навіть лише 15.17 проц. Комісія підвисла видатки головно на будову народніх шкіл з 5 міл. на 20 міл. зол.

Дискусія над бюджетом мін-ства освіти та шкільництво національних меншостей.

(ік) Пос. Чапінський (ППС). Бюджет мін-ства освіти є дуже міверний. Найбільш оптимістичні рахування на комісії стверджують, що в Польщі є 33 проц. анальфабетизму, за то віроісповідання творить аж 7 проц. цілого бюджету. Треба підкреслити потребу поділу церкви від держави, не виступаючи зрештою, ані проти церкви, ані проти релігії. Зазначує, що на випадок відкинення внеску ППС про скреслення цілого бюджету віроісповідань, клюб ППС заголошує внесок евент. скреслити 10 зол. із вилучування духовенства як демонстрацію проти останніх вибриків клиру. (Розуміється і польського). В справі шкільництва т. зв. нац. меншостей промовець виступає проти утраквізації шкіл і поручає оснувати український університет у Львові, тому, що кождий нарід має повне право до своєї нац. школи. Пос. Биджевич (1-ка), хваляючи мін-ство освіти по травні в порівнянні з перетравневим, заявляє м. і.: В справі шкільництва нац. меншин уряд і Бльок, який співпрацює з ним, стоять на становищі, що не може бути мови, аби якийнебудь громадянин був упосліджений у своїй національности чи віроісповіданні. Культурна праця кождої нації є гідна пошани і ніяких переслідувань бути не може. Замір цього уряду та доконані вже його посунення в цій справі свідчать, що справа є на кращій дорозі, хоч вона ще дефінітивно нерозв'язана, перші кроки вже зроблені і зміна є на краще. Бльок, очевидно, має тому повне довіря до нинішнього міністра освіти. Пос. Каліновський (Вигв.): Збільшення бюджету ресорту освіти та збільшення бюджету інших ресортів не є в пропорції. Щодо шкільництва нац. меншин, то в наших матеріялах маємо в цій матерії також різні достойні справи, однак одна з них є дуже недостойна, а саме постійне вживання термінольогії „русин" і „руський" замість „українець" і „український". Цю недотічну термінольогію треба скорегувати, бо це є уваложування шкільками. Не поділяю закиду, що коли українці говорять про будучу самостійність України та Білорусі, то така енунціяція є держ. зрадою. Не можна твердити, що карта історії цим разом відвернулася в остатнє. Мусимо, очевидно, рахуватися з теперішніми умовинами та не можемо творити конфліктів, котрі розірвали би те, що маємо. Однаке розуміємо тенденцію українців. У програмі нашої партії є як ідеал будуччини федерація свобідних народів, тож і народів польського, українського та білорусього. Першим етапом мусить бути бодай заспокоювання їх культурних потреб. В порівнанні того, що міністерство вважає за потребу у своїх матеріялах, а тим, що виконало у програмі на найближчі роки, є величезною диспропорцією. Практика мін-ства є дуже далека від ідеалу. **(Пос. Каліновський старий польський культурний діяч, який брав активну участь у перших часах української революції в Київі у великій згоді та співпраці з тодішнім українським нац.-революційними провідниками, є мабуть єдиний в**

Д-р Бронислав Овчарський

ординує 9383 3-3

у внутрішніх недугах у літнім сезоні

в Криниці під „Тополиною".

нинішньому соймі й один із дуже нечисленних у цілому польському громадянстві, якого щиріть демократичних і ліберальних поглядів у відношенні до непольських народів не треба сумніватися)

ВЕЛИКА ПРОМОВА ПОС. ВОЛОД. ЦЕЛЕВИЧА.

(ік) Пос. Вол. Целевич (Укр. Кл.) виголосив одногодинну промову, повну надзвичайно докладних статистичних дат і убрану у високу вартість риторичної форми. Повижче подаємо дуже коротенький вміст, тому що промова ця буде оголошена окремо. Промовець застерігається проти вживання термінів „руський" і „український", пригадуючи, що в ризькому договорі є термін „український". Також перечить договорові про нац. меншости утраквістичний закон. Шкільний плебісцит є високо підозрілий з огляду на масові факти фальшування підписів. Цілою статистичною табелею доказує промовець, що одну користь українці зазнали від теперішнього уряду, а саме втрату 217 шкіл у Галичині, не кажучи про ще гірше положення на Волині, Холмщині та Поліссю. Наводить низку фактів покражих шк. зложивань і вимушування адміністрації у шкільну політику. Опісля доказує статистикою політику переношення вчителів українців на захід. Обгрунтовує тезу, що сама утраквізація є достаточним кавусом белі для українців. Гостро полемізує з відомими поглядами міп. Добруцького про те, щоби в національній школі вчили вчителі іншої національности. Порівнює стан шкільництва за австрійських часів і тепер, переходячи всі форми та види шкіл нижчих, середніх і вищих. Спиняється довше на справі українського університету, пригадуючи знову зломання польським урядом міжнародного зобов'язання в цій справі. Вставлення 90 тис. зол. на „Інститут руский" характеризує як провокацію української національної гідности. Окремо говорить про неотрифікацію закорд. дипльомів українських абсольвентів. Наводить питати з творів рев. польських дітчів про боротьбу Польщі за свою рідну школу під російською й прускою займанщиною, а кінчає зворотом, що українці будуть так довго бити головами в мур польської екстерминаційної польської політики, аж поки його таки не розібють.

ПОЛЄМІКА МІН. ДОБРУЦЬКОГО.

(ік) Присутний на засіданні міністр освіти Добруцький весь час промови посла Целевича сильно хвилювався і робив пильні записки. Негайно після того, як пос. Целевич зійшов із трибуни, оплескуваний з лавок непольських послів, виступив на трибуну міністр. Не буду полемізувати з т. зв. кресовим законом, який далі обовязує. Хочу лише спростувати деякі числа подані переднбесідником. В нас переводиться компесацію шкіл. В роках 1925 і 1926 було загальне в Польщі 25.027 шкіл, а в 1927 — 25.320, отже на ок. шкіл менше. Однак при тому не стало 618 шкіл із польською мовою навчання. Одно-клясові польські школи приключується до двоклясових українських і робиться утраквістичну школу. І подяки й українці тратять в тому випадкові свої національні школи. Кресового закону ми не змінили тому, що уряд не мав на це уповноважнення. Далі міністр покликується на відсутність рекурсів і скарг що до адміністраційного трибуналу міністерство було скаржене лише в одному випадкові і то поляками. До вагости підписів на деклярапіях не можна приступити, бо це дало би притоку до репресій з обох сторін. Однак міністр бачив на деклярапіях ті самі підписи за школою польською і українською. Виходить українське населення хоче школи утраквістичної. На Волині і Поліссі було взагалі менше охоти до плебісциту. Далі міністр мотивує, відомими вже аргументами, користь утраквістичної школи на т. зв. мішаних національних територіях. Запевнює, що мін-ство голевує в українських і білоруських гімназіях переповнення, щоби не давати виправдання переколи. У справах неотрифікації мі-

стає є безсильне, бо це інтервенція академічних сенатів. Міністерство давало також помоги українським абітурієнтам, не вистоюючи деякі формальні умови.

НІМЕЦЬКЕ ТА ЖИДІВСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО.

(ік Пос. Утта (німець) жалівся, що міністерство знищить народні німецькі школи і підступом або насильством аніґілювало вже досі три четверті німецького народнього шкільництва. Ось те в Німеччині йде справа польського шкільництва. Від кількох там нових сільськанапять польських шкіл та уряд німецької республіки разом із представниками національних меншин виготовив розпорядок забезпечуючий культурні потреби меншин. Поступи культурної автономії мусять увійти на терену дня. Пос. Вигонський (Жид. Кл.) жалівся, що жидівські народні школи не мають права приналежности та отримані концесії є не постійні. І так напр. в одній школі у Львові, яка дістала право приналежности. Жидівські діти в школі є примушувані говорити християнські молитви, а вчителі навмисне витаються з ними словами „цех бендзе похвальони Єзус Христус" та діти мусять відповідати „на вєкі вєкув". Обом промовцям негайно відповідав міністер Добрунський, стараючись ослабити вражіння тих заходів.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 2. червня 1928.)

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

(ік) В Парижі засновано з ініціятиви Бріяна і Поля Бонкура міжпартійну парляментарну групу для допомоги французько-німецького зближення. Характеристично, що Поль Бонкур був славленний в Польщі як великий польський приятель.

НІМ. АМБАСАДОР У БРІЯНА.

(ік) Не зважаючи на свій стан реконвалесценції французький міністер закорд. справ Бріян, приняв на домній конференції німецького амбасадора фон Геша.

ЛІГА НАЦІЙ.

(ік) Англійський міністер закордонних справ Чемберлен виїхав до Женеви, маючи замір по дорозі відвідати міністра Бріяна. На засіданні сесії Ліги Націй не буде хорих міністрів Бріяна та Штреземана. Його останнього заступатиме державний секретар Шуберт.

ПРОТИ ЕКСТЕРМІНАЦІЙНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

(ік) Німецькі студенти з Інсбруку на масових зборах рішили надальше боротися якнайбільше рішуче за своїх братів у півд. Тиролі, де вони виставлені на італійську екстермінаційну політику.

РУМУНСЬКІ ОФІЦЕРИ ГЕН. ШТАБУ У ВАРШАВІ.

(ік) В понеділок вечір приїздять до Варшави інспектор румунської армії ген. Маргареску, шеф ген. штабу Прумереску один член ген. штабу і держ. секретар при міністерстві війни. Офіціальний румунський комунікат заперечує офіціальному характерові цієї візити. Румунські генерал-штабовці приїздять, мовляв, до Варшави на запрошення відділу.

КОМУНІСТИЧНА АҐІТАЦІЯ В АНҐЛІЇ.

(ік) Чемберлен заявив на засіданні палати громад, що на основі поліційного слідства буде остаточно устійнене походження грошей на комуністичну аґітацію в Англії. Весь матеріял буде предложений парламентові. „Дейлі Мейль" у зв'язку з цією справою передсказує закриття всіх більшовицьких торг. інституцій в Англії.

НА ПОМІЧ „ІТАЛІЇ".

(ік) Ідуть дальші горячкові приготування ратункових експедицій в ріжні напрямки. Все ще нема ніяких вістей від załоги воздухоплава „Італія". Амундсен уважає за завдання розшукати півн. частину Гренландії.

ПЕРЕД УПАДКОМ ПЕКІНУ.

(ік) Звістки з Шанґаю на Льондон кажуть, що треба сподіватися упадку Пекіну вже в найближчих днях. Пекін уже цілком евакуювано. З упадком столиці скінчиться громадянська війна в Китаю фактично побідою націоналістів.

СНІГ У ЧЕРВНІ.

(ік) Вчора впав у Вильні й околиці сніг. Зелінам грозить повна руїна.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Льогенґрін.

Льогенґрін. Осяяна містичним світлом, зогріта сердечним теплом драма-опера.

Був я на ній перший і нерад що буду. І тепер, вже вдруге, як надпливає срібнозвірний лебідь, у мене пробігають мурашки поза спиною, а на очах тремтять сльози. Не бачу, не хочу бачити сцени — тільки синяву неба і зелень лук, на тлі яких вирізав світлина лицаря.

„Лебедю мій!.."

Сали запирає в собі дух, здержує биття серця, щоб не сполошити святого, божественного настрою.

Згуки безсмертної арії хвилею розливаються по ріці, пташками розлітаються по темному борі, великодним дзвоном сколихують небо.

„Лебедю мій!.."

Вливають надію, радість і щастя в серце принижене Ельзи, викликують острах і непевність у чорній душі Ортруди, хитають самопевність підступного Гельрамунда. А в слухачів воскресає віра в побіду світла над темрявою, доброї справи над поганою, чистого серця над брудними руками.

Недавно я був знову на Льогенґрині. Був у львівськім польськім театрі, бо... до німецького за далеко, а в українськім ще довго не побачу Вагнерівських опер.

Льогенґріна грав Грушницький, Ельзу — Цвінська, Ортруду — Ґрюн-Сказова, Гельрамунда — Кругловський, а цісаря — Заттелт.

Слухаючи Грушницького, я думав про Голинського. Якби Голинський прекрасно співав Льогенґріна.

Солодка була Ельза, страшна у своїй демонічности Ортруда, знахочуючий до монархізму цісар, але... найсолодший був таки один з пажів, хоч мав мініятурну ролю і не дуже богатий стрій. (Він тільки в „Льогенґріні" „він", а так, то називається Окінська!). Мужеський хор незадзичайний, але зате робив зі себе лицарів, як не можна гірше. Ходили по сцені якісь довгохалатні худошаки і кожним своїм рухом домагалися відпустки, для поратування здоровля. Відспівавши погроби, адмірування чи втіху, попадали в апатичний настрій статистів, не захоплюючись радощами, ні не хвилюючись нещастям.

В третій дії трубачі трубили так, що аж дірігент крутив головою, поділюючи погляди слухачів.

Але що там вистава!...

Опера „Льогенґрін" була і буде безсмертна, була і буде богослуженням, повним піднесеного, святочного настрою.

Господи! Чому не дав ти нам Вагнера!?... А може й добре, що не дав, бо де він побачив би своїх Льогенґрінів?!...

Хіба тепер у Харкові. Але чи не мусів би Льогенґрін, убиваючи Гельрамунда, зачепити по дорозі мечем і цісаря?! А пісню про Ґраля... Чи не треба було переробляти, щоб не вийшла апольогія християнського культу?!...

На останній виставі я знову мав сльози в очах.

Хоч тут і там „не пристовало" все як слід, хоч Грушницький з піснею про Ґраля так спішився, немов би мав замовлене авто під театром, хоч пазь так мало коли показувався...

Я мав сльози в очах і нівечо не вірав буду мати.

Помиляючи все інше, серце в мені рветься, тому я не жив у тих прекрасних часах.

Подумати тільки:

Ельза, прекрасна й невинна княжна, готова віддати руку і серце кожному, хто набе гудза Тельрамундові! Як легко тоді було зробити карієру!

Тільки трохи нагути і відвагу!..

Потім: і молода жінка і старий титул і прилична посада.

А головне:

Сякий-такий капітальчик і вільне помешкання!

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Директор від секції розброєння при Лізі Націй поїхав у Париж порадитись, що зробити в справі вибуху „фосгену" в Гамбурґу.

Англія протестує, щоби фабриканти „фосгену" вилили його в море, бо отрута цього газу може повбивати риби.

100.000 фармерів із західних стейтів Північної Америки приїде до Канзас-Сіті, коли там відбудеться республіканський з'їзд. Це має бути демонстрація проти відмови Кулїджа, який не хоче затвердити законопроекту про фінансову допомогу фармерам.

У новім райхстазі комуністична партія дістане четверте місце. Згідно з традицією місця в президії розділяють між чотири найчисленніші партії. Тому комуністи дістануть одне із трьох місць віцепрезидента парляменту.

У франц. уряді мають пробити деякі зміни: буцім. міністер фінансів Люшер має занять тепку міністерства праці.

Провідник III. японської дивізії вислав до китайських військ ультімат, щоби опорожнили до 48 годин Тоінг Тав і околицю.

Штреземан, на пропозицію взійти в склад нового нім. уряду, заявив, що не міг би цього зробити, як довго його партія (дайчнаціонален) не бере офіціально участи в правлінні.

НОВИНКИ

— **Особисті вісти.** З наступним днем (4. п. м.) почав відпустку головний редактор „Діла" **Вас. Мудрий.** В часі відпустки буде його заступати в усіх редакційних справах член редакції „Діла" **д-р Іван Німчук.**

— **Опікуни стрілецьких могил:** По одній могилі: 145. Калитяк Роман, 146. Осип Стефанович (передтим фірма Зубік), 147. Леонард Дзядзішський, 148. Спорт. Т-во „Україна", 149. д-р Іван Брик, 150. Костик Олекса, 151. радн. Д. Лопатинський, 152. д-р А. Лунів з Борщева, 153. о. Михайло Кравчук з Неговець, 154. Кооперативна „Взаєна Допомога", 155. Михайло Баллюх, 156. Чит. „Просвіти" на Личакові, 157. д-р Волод. Шуровський, 158. д-р Петро Палійчук, 159. о. д-р Василик. По дві могили: 160. д-р М. Панчишин, 161. „Сокіл-Батько", 162. Учениці кл. І Б Торгов. Школи, 163. Учениці 5 кл. дівочої школи ім. Шевченка з господинею княні, а нагоди її іменин, 164. Учит. Збір хлопячої школи ім. Грінченка, 165. Кооперат. Укр. студ. Богословії „Визволення". Чотири могили: 166. Читальня Упр. Студент. Богословії, 167. Жіноча секція при Філії „Просвіти" ім. Шашкевича а нагоди іменин К. Малицької 1 могила. Досі є зголошених опікунів над 282-ма могилами.

— **Гарний почин** дала „Українська Каса" на Личакові приznачуючи 50 зол. на фонд опіки над ремісничою молодю, на руки Т-ва ремісників, промисловців і торговців.

— **Львівська темна хроніка.** 20-кількалітню Марію Чарнецьку а Лопатина суд приневолених заїзьмив від жони, розганяючи мотиви, які спонукали її до збивства своєї 6-тижневої незаконної дитини. — Арештували б. власника складу шкір на Жовківським М. Фаєра, який 3 роки тому украв 20.000 зол. і втік з ними до Аргентини, звідки тепер вернувся, заінтересувавши за таким новим інтересом.

— **Замах на Европу.** Америк. інжинір Фред Сальтер присвятив багато літ життя одній великій ідеї: як приєднати для американського суходолу теплоту гольфштрому. І найшов розв'язку: довкола островів Багамі, на півн.-схід від Фльоріди та Куби, розділює гольфштром половину своєї теплої течії; між Фльорідою і Кубою треба збудувати величавську гать 247 км. завдовжки, 50 м. загрубшки і 270 до 500 глибини, так щоби гольфштром не міг відхилитися із мексиканського заливу. Тепло, яким він огріває Европу, зникнеться виключно для Америки. В Европі настане тоді ледяна доба, але Фред Сальтер не думає тоді їхати до Европи, коли Америка дістане райський клімат. Ліга Націй певно не протестує, бо ця американська ідея не вийшла ще стадію воєнної загрози.

— **„Нора" має 60 літ.** Скандинавська преса пригадує у відгуках післяібсенівських свят, що цими днями святкує свої 80-ліття жінка, якої портрет залишив Ібсен до своєї пєси „Нора". Є це пані Лаура Кілер, дівчина і письменниця, що зробила знайомість з Ібсеном ще в 1860 р. після виходу його пєси „Бранд". Вона листувалась тоді до Ібсена листовно а критикою цієї пєси, а Ібсен згодом познайомився з нею особисто. Коли вона вийшла замуж

Справді здивується
як незвичайно лишить
Лєшніцера
МАСТЬ і МИЛО
ВЕСНЯНКИ
і інше роботиння на лиці.
В аптиках і дрогуєніях масть 3'15, мило 1'50 зол. — Де не можна дістати, замовляти просто від фірми:
Аптекар Драч і С-ка, Бельско.

за д-ра Кілера, драматург узяв до своєї пєси дещо із їхньої подружої історії. Коли пєса йшла в Копенгагені, де вони жили, всі знали, що Нора не нанї Кілер і для неї було це неприємним ударом. 20 літ пізніше вона вибачила Ібсенові його недискретність і примирилась з ним.

— **Із спортового світа.** Найновіші типи самоходів „Прага", виконані люксусово, мають небувалий успіх серед земельвласників, промисловців і лікарів. Вони забезпечені в патентований самодільний автомат, що виключає можливість виточення річниць, мають найновішу інсталяцію Боша, вкриту шкірою, емальовану, патент. Дунко, згідно з найновішими технічними вимогами, незвичайно опадні, спеціально сильно будовані для наших поганих шляхів, так, що довгі роки не потребують ніякої направи.

— **Управа Інституту** оо. Редемптористів в Збоїсках п. Зєслєнія (Zieslenie) подає до відома, що приймає кандидатів на шкільний рік 1928-29. По ближчі інформації проситься звертати до Управи Інституту. 3848 1-2

Зі спортового життя.

Рогатин I (Борислав) — Підгірє I (Дрогобич) 5 : 3 (2 : 2) розіграно 27. травня в Бориславі.

За побільшення площі „Сокола-Батька".

Чи є у нас ідейна молодь?

Таке питання почув я недавно у Львові в одним Товаристві. Та ось перед кількома днями появилася відрадна вістка в новинках „Діла", що абітурієнти філії Української Гімназії у Львові вібрали в нагоди пьогорічного матурального іспиту між собою 120 зол. на вимурно майдану під „Український Город" у Львові, а рівночасно закликали абітурієнтів усіх інших шкіл до такої самої пожертви. Та ледви минуло кілька днів а вже у головній гімназії та жіночій учительській семінарії у Львові також збирають абітурієнти на „Український Город" — на той проектований великий 11 моргівий майдан, де тепер поки що маленьке гриже для всіх українських товариств і рухомків, а вже з ним роїв „Сокіл-Батько" готовиться побільшити через викупно сумежної а дуже потрібної нам усім землі, так щоби на очах великого Львова виросла справдішня наша „гордість" — місце де колинебудь українці не лише місити Львова, але й цілі краю могли би перед своїми і чужими — які так часто навідують теперішній Львів — показати, що ми тут живемо своїм питомим і столичним життям.

Напевно здійсниться бажання викупна, коли вся молодь піде тим самим шляхом, що вгорі названа, а старші разом з нею, також словами тих від кого вийшла ота щасливна думка до жерта широку, коли молодь раз на все покидає шкіль ні мури. Ще певніше здійсниться, коли ціле велике богатомільйонове українське громадянство не лише в краю, а також поза кордонами чи поза морем таксамо проявить велику вагу неї сокільсько-рухликової ділянки. Бо довідуємося з останнього звіту Старшини С.-Б. („Сокільські Вісти" ч. 4.), а також зі звіту, який недавно у львівській пресі появився мас, що до здійснення того завдання, щоби ми мали на вічні часи свій великий стадіон у Львові, де можнаб торжественно витати своїх чи чужих гостей, потреба зібрати чим скорше що у цім році з найблизше у почині 1929 принаймнє 10.000 доларів, тим більше, коли власники тої землі, на жаль, вимагають від нас тепер більшої ціни купна.

„Сокіл-Батько" при переводженні свого завдання в житті віститься не лише на збірне громадянство Східної Галичини, Волині та Закарпаття, але рівночасно на цілу українську Україну, яка живе не лише на суспільній

На „Народній Дім" на Богданівці.

Отсей будинок має стануть як „Народний Дім" у дільниці Львова, що зветься **Богданівка**, від імени гетьмана Богдана Хмельницького, який таборив там підчас облоги Львова 1649 року. Фундаменти „Народнього Дому" вже повладені від кількох літ, одначе дальша будова припинилася через недостачу фондів. Сама Богданівка за слаба числом, щоби подужати це велике завдання. В „Народнім Домі", якого власником буде читальня „Просвіти" мають найти приміщення крім салі для вистав і сходин, ще й инші культурні та гуманітарні установи, як Захоронка, школа „Рідної Школи", руханкова організація молоді і дві Кооператив (споживча і кредитова). Це має бути дійсна українська станиця на окраїні Львова. Українське громадянство не може допустити до змарнування зачатого діла. Особливо львівське громадянство усіх станів відгукнеться живо на заклик богданівської читальні „Просвіти" і тим причиниться також до увічнення памяти великого гетьмана.

територій, але і у ріжних краях світа, однаково памятає на свій старий край, та сповна сповнить свій горожанський обовязок через свою жертвенність на „Український Город".

Член „Сокола-Батька".

Театри.

Міський великий театр:

3-го г. 3:30 попол. „Цісарів Пекелешки".
3-го г. 7:30 веч. „Тоска" виступ З. Дотинського.
4-го г. 7:30 веч. „Вірна жінка".

Міський „Театр Новин":

3-го г. 3:30 попол. „Хай мене чорти".
3-го г. 8. веч. „Молодість у маю".
4-го г. 8. веч. „Паганіні" з Малиновським.

КІНА.

„Аполло": „Пробудження жінки".
„Лев": „Повід-марево" і „Шалена Фіфі".
„Палас": „Дама в тигровім плащі" і „Легко стати батьком".
„Фатаморгана": „Кармен".
„Байка": „Шляхотна помста".

†

Сумом повитий Видія Сп. Тов-а Україна повідомляє, що дня 2. червня п. р. помер по короткій а важкій недузі

КАЛЕЦЬКИЙ РОМАН

уч. VI. кл. гім., член спорт. Т-ва „Україна".

Похорон відбудеться в понеділок дня 4. VI. в год. 3-ій з Богданівки, на львівське кладовище. В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Рожнятів:
4. VI. Циганка Аза.
Броншів:
5. VI. Циганка Аза.
Болехів:
6. VI. Барон Кімель.
Стрий:
7. VI. Воскресення.
8. VI. Вихрест.
Синевідсько Вижне:
9. VI. Вихрест.
10. VI. Вій.
11. VI. Гейша.
Сколе:
12. VI. Воскресення.
13. VI. Вій.
14. VI. Вихрест.
15. VI. Гейша. 9—7

В гімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної) вступні іспити до клас II—VIII будуть переведені в днях 18.—23. червня а до класи I-ої дня 28. червня. Виїмково (напримір на основі лікарського свідоцтва) до тих іспитів можна зголошуватися вже 15.—16. червня. На вступний іспит до VIII-ої кл. треба мати дозвіл шк. Куратор. При зголошенню до іспиту предкладається метрику уродження й евентуально останнє шк. свідоцтво. Для учениць гімназії є побіч неї інститут СС. Василіянок. Гімназія міститься при вул. Лугоша 17. — За управу: *д-р В. Щурат.* 2332 1-3

Ґумові Панчохи і Бандажі

проти жилякив і опухлих ніг

найдешевше

в спеціяльнім складі

ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ

Леопольда Гааса

Львів Легіонів 3. — Тел. 16-45.

Вступні іспити в прив. жін. гуманістичній гімназії „Україн. Інст. для дівчат" з повними правом прилюдності в Перемишлі, до клас II—VIII, відбудуться в днях від 21.—23. червня п. р., а до I. кл. дня 28 червня п. р. Вступний іспит до VIII. кл. можна здавати за окремим дозволом Куратор. До іспиту вимагана метрика уродження і евент. посідне шкільне свідоцтво. — *Управа.* 2319 3-3

Управа дівочої гімназії Рідної Школи в Станиславові (гуманіст. тип) подає до відома, що вступні іспити до I. кл. відбудуться 28. червня, до клас II.—VIII. 29. червня. Подання до вступного іспиту до клас II.—VII. з відповідними зачучинками треба вносити до дня 23. червня до Управи гімназії. — *Д-р М. Соневицький.* 2339 2-3

В прив. учит. семінарії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 з правами державних шкіл відбудуться іспити в такім порядку: Вступні іспити на I. курс дня 30. червня, на курс II. і III. в днях 25—27 червня. Подання доповнені метрикою, лікарським свідоцтвом від фізика та останнім шкільним свідоцтвом треба складати в дирекції найпізнійше день перед початком іспиту. Вписи на всі курси та до всіх клас семиклясової школи вправ відбудуться в днях від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2316 2—5

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФОРТЕПІЯН пишно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганак, Підсудського 21. I. поверх. 2314 4—3

ЧЕЛЯДНИКІВ, столяра і різьбаря приймає різьбар Д. Стащишин в Одеську. Зголошуватись писемно. 2333 2-2

КОНКУРС на будову мурованого приходства в Заболотові. Зголошення приймається кожного дня в Парохіяльнім уряді до 10. червня п. р. 2337 2-3

ҐАЗДІВСТВО 17 моргів 4 жилі від Львова, будинки, інвентар, засіви, добра земля, на продаж за 31.500 золотих. Зголошення в Адміністрації під „Ґаздівство". 2349 1-1

САМОХОДИ ОСОБОВІ і ТЯГАРОВІ

ЕКОНОМІЧНІ ТРЕВАЛІ ЛЮКСУСОВІ ОДИНОКІ НА ЗЛІ ДОРОГИ

Представництво: Львів, вул. Ягайлонська 7. Тел. 305.

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 б 89-7

КОНЦИПІЄНТА рутинованого негайно приймє д-р Теодор Жолнірчук, адвокат у Бродах. Услівя після умови. 2336 2—3

ДУЖЕ ДЕШЕВО... ТАК, але заразом найліпші **годинники** як також ювілерські вироби, продає найбільший у Львові фабричний склад **Й. Домбровскі —Лев Розважевскі**, Академічна 2 (Готель Жоржа) тел. 27—29. Догідні услови сплати. 2345 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ТРУСКАВЕЦЬ

Д-р Ростислав БІЛАС

орд. як попередних літ

вілля „РУСАЛКА". 2233 5—5

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 1—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимикання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2090 знижка. Подекуди в сплатах. 4—10

КОМПЛЄТ **перша сорта** 30 ЗОЛ. 28.

6 ложок, 6 виделок, 6 ножів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол.

у Б. ГРИНБЕРҐА, Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

„КАРПАТІЯ"

Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти у Львові, Руська ч. 18

Звичайні Загальні Збори відбудуться дня 21. червня 1928. року в год. 6-ій вечером в салі засідань Дирекції Тов-а „Дністер" Львів, Руська 20 I. п. зі слідуючим порядком нарад: 1) Відчитання протоколу послідних Зборів. 2) Звіт з діяльности і предложення рахункових заключень за рік 1927. 3) Звіт Ревізійної Комісії і уділення абсолюторії. 4) Ухвалення внесення Ради в справі надвишки касової за 1927 р. 5) Ухвалення введення нових тариф і загальних услівій обезпечень. 6) Справа фузії з Т-вом „Дністер". 7) Вибір 12 членів Надзірної Ради та 3 членів і 3 заступників Ревізійної Комісії. 8) Внески.

В Загальних Зборах беруть участь і голосують всі власновільні члени обезпечені в Товаристві щонайменше 1 рік та власники щонайменше 25 уділових листів, якщо вони зажадають від Дирекції 8 днів перед Зборами легітимації згідно повідомлять її, що вольмуть участь в Загальних Зборах.

2354 **Надзірна Рада.**

Оголошення.

Українська Повітова Бурса імени Маркіяна Шашкевича в Бродах святкує дня 1 липня 1928 р. ювилей 25-літнього свого істнування зі слідуючою програмою: 1) Служба Божа, 2) торжествена академія і 3) раут. На свято це запрошує Видія всіх теперішних, як і бувших членів, як рівнож і бувших питомців тої Бурси. Рефлектуючих взяти участь в рауті проситься повідомити про се Видія бодай тиждень перед святом і прислати на покриття коштів 5 зол. — За Видія: *О. Адріян Зафіловський* голова. *Д-р Т. Жолнірчук* секретар. 2335 2-3

Конкурс на відбудову спаленої церкви

2286 (остались камінні мури.) 3—3

Пляни можна переглянути в грекокат. уряді парохіяльнім в Обертині п. в місці коло Коломиї і туди вносити оферти до 10. IV. 1928 р. Не прийняті остануть без відповіди.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

В Зелені Свята памятайте про Інвалідів У. Г. А. та Стрілецькі Могили!

Українська Громадо!

Важкі й великі завдання лежать на нашому поколінню. Власними силами мусимо підіймати наш край з небувалої руїни. Ніхто нам не поможе, коли самі собі не поможемо. Тому мусимо бути все приготовані на жертви й нести з гідністю тяжкі народні обовязки. Без особистих жертв не осягнемо нічого.

Але хто свідомо приймає на себе жертви, для того вони перестають бути тягарем, а навпаки — підбадьорюють і наповняють свідомістю власної гідности. Оттак ми нашою жертвенністю через обмеження своїх особистих потреб, будуємо наше рідне шкільництво, свою культуру. Так ми поширенням кооператив стали будівничими свого економічного життя.

До тої жертвенности відкликаємося ми що року в Зелені Свята та нагадуємо про **інвалідів дорогої нашому серцю Української Галицької Армії,** що в ті дні чекають всенароднього датку для себе — марного відшкодування за їх безповоротні втрати. Чекають, щоби ввесь український нарід засвідчив, що болїє разом з ними, шанує їх рани криваві, їх страждання великі, хилить голову перед їх посвятою й любовю до Рідної Землі.

За останній час ми мали змогу збільшити допомогу нашим інвалідам. Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові виплачує тепер **понад 6.000 зол. місячно** на самі ренти для тяжких інвалідів. Крім того удержує Дім Українських Інвалідів у Львові, захист для інвалідів-сухітників у Винниках коло Львова, дає протези (штучні ноги), лікування і ін. **Потребуємо 150.000 зол. на цей рік.** Тому використаймо Зелені Свята для збірної всенародньої помочі інвалідам УГА! Закладім підвалини цього фонду, зложім цю справді священну жертву для тих, що постраждали за нас!

В сьогорічні Зелені Свята, як і минулого року, Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалдами переводить збірку спільно з Товариством Охорони Воєнних Могил.

Минулорічна збірка не дала Товариству Охорони Воєнних Могил змоги виконати задумані пляни. Тимчасом наш національний обовязок велить, а й зовнішня конечність вимагає, щоби ми в найкоротшому часі привели до порядку наші стрілецькі могили. **Коли в найближчих місяцях цього не зробимо, то стрілецькі могили з тліннимми останками наших героїв, на сором і ганьбу нашого покоління, будуть зрівнані з землею!** В самім Львові є поверх 1.000 стрілецьких могил. Чимало їх розкинено по цілому краю. Вонч здебільша запущені, в гіркім занедбанні — болючий доказ нашої непошани до традиції, нашого нерозуміння культу поляглих. Двигнім їх отже з упадку, поставмо памятники на гробах найкращих синів народу! На охорону могил потребуємо цього року в самому Львові **щонайменше 25.000 зол.** Потрібну квоту мусимо зібрати в ці Зелені Свята, бо потім буде запізно.

Нехай не буде нікого, хто не давби бодай дрібного датку на впорядкування могил та побудування памятників! Нехай ніхто не відмовить своєї жертви для інвалідів УГА, на гоїння їх ран, на місячні ренти!

Збірка повинна бути переведена в кожній церкві, читальні „Просвіти“, кооперативі, товаристві. В залежности від дозволу влади буде переводитися збірка від хати до хати на протязі цілого місяця червня. Крім того Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами розішле свої чеки при помочі часописів, якими ВП. Жертводавці матимуть змогу надіслати жертви.

Жертвуйте всі! Творіть фонд, гідний нашої нації та наших недавніх великих діл! Покажіть тверду волю народу до життя!

Всі жертви слати на адресу: Українське Краєве Товариство Опки над Інвалдами, Львв, вул. Руська Ч. 3/II.

Львів, у травні 1928.

За Головну Раду Товариства Охорони Воєнних Могил:

Бр. Янів, голова. **Д-р Ів. Німчук,** секретар.

За Головну Раду Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами:

Дм. Паліїв, голова. **Роман Сушко,** секретар.

Ч. 124 (11.377). Львів, четвер 7. червня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Інавураційний виступ.

Новопризначений другий з черги консуль СРСР п. Юрій Лапчинський, який фактично є представником УСРР, в суботу (2. ц. м.) перед запрошеними представниками львівської преси зясував свої завдання й обовязки на території своєї консульської округи.

Консульська округа радянського представництва у Львові, обіймає шість земель, шість адміністраційних одиниць польського зразка, так. воєвідств, а саме: львівське, станиславівське, тернопільське, волинське, краківське й люблинське, себто всю територію під Польщею, на якій живуть українці компактною масою (Сх. Галичина і Волинь), чи більшими етнографічними просторами „врізуються" в польську територію (Лемківщина, Холмщина і Підляшя) — за винятком Полісся, яке теж у половині є українське. Територія радянської консульської округи обіймає понад 140 тисяч км. кв. і понад 11 мілїонів населення, а в доданням природного приросту за останніх сім літ — понад 13 мілїонів населення. В загальному радянська консульська округа — як щодо території, так і щодо кількости населення відповідає просторові і населенню чехословацької республики. Зовсім природно, що з огляду на такий великий простір консульської округи, також обсяг діяльности консуляту мусить бути відповідно поширений. Отже радянський консулят у Львові це не звичайний консулят з обмеженими функціями, але по суті генеральний консулят, якого завдання переступають межі пересічного консульського представництва. Обовязки й завдання радянського консуляту у Львові відповідають обовязкам і завданням польського ген. консуляту в Харкові, хоч перший з них іще не піднесений на ступінь ген. консуляту.

Інавґураційний виступ п. консуля Лапчинського саме доказує, що його завдання й обовязки переступають скупий обсяг діяльности пересічного консульського представництва. Вже перші кроки нового консуля на новій станиці свідчать, що п. Лапчинський корисно відрізнюється від свого попередника п. Кірічанка, який проводив свою діяльність під гаслом „splendid isolation" закованівшись в закамарках консульського будинку.

Якіж завдання стоять перед радянським консулом у Львові в його власній інтерпретації?

Першим завданням радянського консуля є репрезентативні функції на призначеній консульській території, дальше оборонні завдання в користь заступленої ним держави та її громадян, а опісля інформаційно-дослідні завдання. Зовсім природно, що Радянський Союз викликає в світі незвичайне зацікавлення. Зовсім природно, що цілий світ з великим напруженням стежить за політичними й національними здвигами та соціяльно-економічними перипетіями. Ясно, що тимбільше зацікавлення викликують події в Рад. Союзі взагалі, а на Рад. Україні зокрема у нас, західних українців, які знають дуже добре, що доля і будуще соборної української нації залежить від політичних здобутків й соціяльно-економічного піднесення та культурного розвитку українських мас там, на широких просторах Великої України.

П. консуль жаліється, що про Рад. Союз поширюється в світі багацько „помилкових фантастичних чуток, нагадок, пісенітниць". Не можна цього твердження зовсім заперечити. Особливо польська преса скора виверетати фактичний стан справи горілиом. Але коли п. консуль відносив би ті свої загальні твердження і до української преси, а в першу чергу до нашого органу, то це не відповідало б дійсности. Не перечимо, що і в нас могли зявитись деколи не зовсім вірні інформації — просто тому, що ми не розпоряджаємо ширшим власним інформаційним апаратом. В більшости ми здані на ласку чужих інформацій й однобічної монопольної радянської преси. Та значні терен Рад. України і обставини її життя в минулому й сучасному, ми востаки стараємось з тих чужинних і радянських пресових інформацій висловити зерна правди. Чи це вдається нам в повному обсязі не можемо твердити, але це торкається чисто політичних відносин, з яких докладно здаємо собі справу й освітлюємо з точки погляду цілої української нації. Зате інформації про події і процеси на західно-українській території в радянській пресі рідко коли наближуються до примітивної об'єктивности, а їх освітлення завдно є насквірь невірне, однобічне, ексклюзивно-партійне і тенденційне. Тому заповідь новопризначеного п. консуля про обопільні і всесторонні інформації та про підтримку в навязанні безпосередніх взаємин між громадськими й культурними дячами двох поділеної української території ми приймаємо до відома зі зрозумілим вдоволенням. Це тимбільше бажане, що дотеперішня культурна господарська і всяка інша відокремленість в створених умовах може мати дуже погані наслідки, бо в своєму розвитку може довести до повного відчуження двох віток одного народу а тимсамим до заістнування психічного підложа „двох українських народів", які можуть затратити спільну мову в основних життевих питаннях. Зайвим було би доказувати, які це може мати відємно-важкенні наслідки. Творені розколини між двома вітками одного народу можуть бути тільки тоді засипані, коли покликані в сучасному періоді нашої історії дячі Рад. України підходитимуть до актуальних пливиць українського життя як до цілости, виходячи зі становища нації, як цілости, а не з вузького становища кляси чи обмеженої партії.

Не маємо на меті аналізувати промови п. консуля. Не скриваємо того, що вона, не вважаючи на свою загальність і дипльоматичну стриманість, зробила на нас позитивне вражіння. Бо інавґураційний виступ п. консуля Лапчинського не має в собі тих признак сектантсько-партійної ексклюзивности, які є такими прикметними для більших і менших радянських дипльоматів. Очевидно, промова п. консуля аж тоді буде повноважна, коли вона перейде на шлях заповіджених реалізацій.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

СВЯТО МОЛОДІ

шкіл Тов-а **„Рідна Школа"**, яке виходить кожного року особливе зацікавлення у Львові, відбудеться **в четвер, 7. червня 1928 р.** в год. 4. попополудни на площі „Сокола-Батька" у Львові. — Являться численно задля втіхи, розради й національного обовязку.

2390 2—3

Поклін Тіням Полеглих.

Зелені Свята у Львові.

В оба дні Зелених Свят відвідали львівські українці могили наших національних Героїв. В перший день Зелених Свят ішов процесіональний похід з усіх львівських церков на Янівський цвинтар. В поході взяли участь непроглядні маси головно малого міщанства і робітництва; ах жаль, поза невеличким гуртком не бачили ми організованого виступу представників нашого старшого, інтелігентного громадянства, що можливо з нагоди такого торжества світити приміром для молоді та для інших кругів українського населення. Найбільше організовану частину походу узяли із себе Пласт та шкільні установи „Рідної Школи" та Василіянок, котрі під проводом своїх учителів ішли в якнайбільшому порядку й ошайбі стрілецькі могили зеленню і квітами. Серед великої скількости вінків, які несено в поході, а які годі тут перечислять, треба відмітити вінок від членів Української Галицької Армії, від певналі і Філії Товариства Охорони Воєнних Могил, від Лугу, Сокола ІІІ., „Зорі", гімназій, Пласту та богато, богато інших. Панахиду на Янівському цвинтарі відправив о. радн. Пасецький в асисті численного духовенства. Проповідь виголосив о. Скрутень, що, на жаль, своїм слабим голосовим органом не зумів зогріти тисячних мас, які очікували щирого, гарячого, сильного слова.

Зате незвичайно гарну, щиру і відповідну до святочної хвили промову виголосив на другий день Зелених Свят на Личаківському цвинтарі о. Семчишин. Відкликуючи поклін Полеглим, закликав усіх живих, щоби вони приходили до тих могил, щоби з них брали грудку землі, а разом з нею любов і посвяту, непохитність і жертвенність для Батьківщини — України. Промова о. Семчишина зробила повітне вражіння й учасники поминального свята розходилися дійсно в піднесеним настроєм.

Щодо організації самого походу і свята, то підносимо памяти, що львівська Філія Товариства Охорони Воєнних Могил, яка займалася технічним переведенням свята, не полягала задавнілій організації, а якою то мірою вона повинна була оплатити вираду з представників усіх товариств та справу якнайбільше спопулярнизувати. Сам похід відбувався все таки в можливім порядку. Представники Філії робили все можливе, щоб похід вийшов якнайкраще, та під тим оглядом Філія заведася на замовлених впорядчиках, з яких не всі явилися.

Могили на обох цвинтарях упорядковано наново. Поробдено між ними стежки, могили вирівнано так, що порівнуючи їх стан впереді року, треба зазначити, що справа тревалого упорядкування тих цінних дорогих національних памяток є на добрій дорозі. В найближчому часі кожна могила одержить залізно-бетоновий хрест з відповідним написом. Надто могили будуть звізні зеленю та квітами, а кожний опікун стрілецької могили одержить в відповідною членською грамотою і приділ тої могили, якою він в рамцях загального плану консервації могил буде мати за обовязок опікувати та при всіх національних святах-поминках коло неї займати своє місце. З наших могил у Львові покинуто тільки мала частина має своїх опікунів; усі інші могили запрошують загал нашої суспільности, наші товариства й установи, хоругви й читальні, голосяться на опіку-вія, щоб і вони не лишилися без опіки рідного громадянства.

Радянська Україна.

Боротьба за організацію текстильного промислу.

Централістична й імперіялістична політика царського уряду свідомо не допускала до розвитку текстильного промислу на Україні. Як належали більшовиків справа не змінилася. Як і давніше, постачання текстильних виробів на Україну залежить від московської текстильної індустрії. Що більше, справа значно погіршилася, бо тепер ця індустрія працює дуже дорого, виробляє й невичайно дикої якости, а крім того вона не в стані задовольнити потреб українського ринку. А на імпорт злоза кордону дешевих і доброї якости текстильних товарів не дозволяє Україні та сама Москва. Через те, за винятком невеличкої групи невмань, все інше населення України, як по селах, так і по містах мусить ходити обдерте.

Тим часом Україна має цілий ряд дуже сприятливих умов для буйнішого текстильних підприємств. Насамперед вона має величезний внутрішний ринок збуту на текстильні вироби, має дуже добре паливо, може мати дешеву електроенергію, а хоч і не має досить власної сировини, то достава її на Україну з інших країв Радянського Союзу, або з закордону через одеський порт, коштуватиме дешевше, ніж через північні порти до Московщини.

Цією давно вже пекучою для всього українського населення справою занялася нарешті президія Всеукраїнської Ради Народнього Господарства. Вона визнала за потрібне розгорнути будівництво текстильних підприємств на Україні. В українських комуністичних газетах ми находимо повідомлення про її плани в цьому напрямі.

Насамперед визнано потрібним поширити теперішні підприємства Укртекстильтресту які виробляють конопляно-джутові вироби, організувати нове виробництво споповязального шпагату в розмірі 70.000 пудів на рік та збудувати два нові заводи для первісної обробки конопель із продуктивністю 6 мілїонів пудів річно. Приблизні кошти будови цієї фабрики виносять коло 2 мілїонів карб. Для поширення виробництва вовняних товарів визнано за потрібне збудувати нову вовняну суконну фабрику в харківській, сумській або полтавській окрузі. Продуктивність цієї фабрики має становити приблизно 750.000 метрів на рік. Кошти будови її мають виносити коло 3 і пів мілїона карб. У галузі трикотажного виробництва президія ВРНГ визнала за потрібне збудувати так само в районі харківської або полтавської округи бавовняно-прядивну фабрику. Ця фабрика має мати 100.000 верстей і виробляти приблизно 75.000 пудів на рік. Кошта будови мають виносити коло 4 і пів мілїонів карб. Нарешті, в галузі шовківництва визнано за потрібне опрацювати справу про збудування механізованої фабрики для виробництва природного шовку — в районі Київщини. В районі харківської або полтавської округи визнано за потрібне збудувати фабрику штучного шовку з продуктивністю 2.000 пудів на рік. Приблизні кошти будови цієї фабрики виносять 1 мілїон карб.

Як бачимо програма будови нових текстильних підприємств на Україні, яку виробила президія ВРНГ, є незвичайно скромна. Вона ні в яків мірі не може загрожувати ані монопольному становищу Московщини щодо текстильних виробів, ані не може значно вплинути на заспокоєння потреб населення України. Одначе від часу уходження цього плану вимуло-

вже пів року, а досі нічого не чути про якінебудь конкретні заходи щодо здійснення навіть цього мінімального плану.

Господарські потреби населення і економічні міркування промовляють за тим, що власне на Україні треба будь що пильно взятися до розвитку текстильної індустрії, одначе ця справа не йде вперід, бо вона не на руку Московщині. І перед цим найвищим аргументом мусять уступати на другий плян потреби населення України. Воно й на далі має ходити обдерте і платити страшні суми за лихий московський товар.

У пластові табори!

Літо йде. Пора, на яку молодь скрізь жде з тугою, бо це час духового та тілесного відпочинку, час, коли можна насолодитись життям на лоні природи. На цілому світі жде молодь літа, яке можна би використати для пластової ідеї. У всіх країнах у пластових уладах іде гарячкова підготовка до літньої праці. Організують великі табори, вивінувані у потрібне приладдя. Культурні народи знають вагу пластового виховання, що підготовляє молодь до боротьби і твердого життя, вчить її організації та дисципліни.

Все це розуміють німці, французи, чехи, скандинавці, не згадуючи вже про англійців і американців, що жертвують для своєї молоді мільони долярів.

Правда: вже і в нас пластова ідея найшла родючу землю і розвивається, але, на жаль, дуже мало є ще в нас одиниць із старшого громадянства, що зрозуміли необхідну потребу допомагати організації пластових таборів.

Українські пластуни вже мають два постійні табори: один біля Підлютого на Сокілі, на площі, подарованій митрополл. Шептицьким, другий біля Кут у Головах, яку подарував щедрий гуцул. Обидва табори мають ідеальне положення на сонячних збічах серед смерекових і лавцевих борів, над кришталевими гірськими потоками.

Сокіл вже загосподарований і має 4 курені, а будується п'ятий. Містить 150 пластунів парам. Цього літа буде перебувати в цьому на зміну: з лиця жіночий, а в серпні хлопячий табор. В них будуть виконлоиватись пл. інструктори, які мають опісля вести працю в гуртках молоді. Будуть вчити їх практичних пл. вмілостей, як рятівництва, картографії, терепознавства, природознавства, плавання, шторяду тощо, все те практично на полевих вправах.

Табор у Головах лежить на гірській полонині (1.100 м. понад поверх моря) в самім осередку Гуцульщини. Він має виховувати і виконлоивати пл. провідників. Він належить до лицого типу, т. зн. є призначений для тих, що вже перебули табор на Сокілі.

Четвертий пл. табор не має ще власного приміщення — це водний табор „Чорномориів", буде цього року в Монастирі над Дністром і має на цілі виховання водних пластунів.

Пятий табор „Поділький" на Лисолі, має крім пл. вишколу, ціль: висипати могилу полковникові за волю героїм.

Шестий табор: новинів організується в Підлютому у будинках хуцелеського заведення, яке світлий пл. отець митроп. Шептицький відступив пластові на літо. В цьому будуть виховуватися наші найменші пластуни — пластове будучність. Крім цього є ще богато мандрівних таборів, які можна всюди стрінути по горах, лісах і ріках.

Це все, що є, це тільки дрібна частина того, що мусять бути. Пл. табори повинні густою сіткою покрити наші землі, щоби вся наша молодь могла перейти в них пл. виховання. Це може статися тільки тоді, коли наше громадянство поможе пластови в його праці, висилаючи своїх дітей до Пласту і висилаючи їх до таборів, помагаючи ті табори будувати і висилаючи на свій кошт до них неамаючих пластунів. Вже тепер деякі українські установи це започаткували. Цього року надіється богато пластунів-робітників, що наше громадянство не дозволить їм провести літо в заповлених міських мурах, у душних робітнях і низьких сутеринах, а уможливить їм пробути літо в горах, в пл. таборі. Вони за те зорганізують сотні своїх товаришів по всіх містах і місточках. На Волині пластуни надіються, що їх брати з Галичини уможливлять їм набрати в таборах національної свідомости і пл. знання, яке вони потім розвесуть по всіх закутках Волині. Поможіть їм, чим можемо краще проломити совальський кордон, як вислівши там десятки свідомих і вишколених організаторів молоді!

Нехай кожний самомісний громадянин сповнить свій народній обовязок і вишле одного пластуна до таборів, кожна надрідна установа нехай вишле бодай одеї пластовий гуртом.

Вложений в пластове виховання гріш, оплатиться сторицею! Будемо спокійні про будучність народу.

А. П. „Л. Г."

В роковини смерти Франка.

Концерт „Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка".

Святочний вечір у роковини смерти Франка, влаштований „Т-вом Письменників і Журналістів ім. Ів. Франка" у Львові, стягнув таку численну авдиторію, що сала Музичного Інституту ім. Лисенка, наповнена вщерть, не могла помістити всіх, що бажали почути концерт і бути присутніми на святі. Давно вже програма такого вечора не задвала в собі стільки артистичних сил і не вабила публики такою ріжноманітністю. Вечір мав майже чисто музичний характер і був новим доказом, що наше громадянство дійсно спрагнене мистецької музики і коли тільки має змогу почути талановитих інтерпретаторів та небанальну програму, то не минає тієї нагоди і спішить лавою на такий концерт.

Здається, небагато було між авдиторією таких, що воліли би були програму, зложену виключно з рідних композиторів; оперовим артистам краще полишати волю у виборі їхнього репертуару, що й зроблено цим разом. Зрештою цей вечір у роковини смерти Франка не мав програмового характеру, а був тільки річною згадкою, присвяченою памяти письменника, якого імя вибрало галицьке товариство письменників і журналістів як символ свого обєднання та своєї праці.

Вечір почався промовою голови Т-ва д-ра Василя Щурата, що витав зібраних і віддав поклін Великому Робітникові Пера, якого імя зібрало організаторів та учасників свята так численно. Опісля слідувала точка за точкою богатої й інтересної програми, вплавдованої звязято всіми зібраними.

Імена виконавців: **А. Остапчук, С. Федорцевої, М. Голинського, Е. Перфецького та Л. Туркевича** добре відомі нашому громадянству, що мало нагоду чути їх не вперше. Кожна точка їхньої програми, кожний їх виступ, викликали бурю оплесків і голосні домагання все нових надатків.

Найкращі Фулярн, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Креплісн, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Не маємо намору переходити цілої широкої програми і подрібного її виконання. Зазначимо лише, що з наддатками виступали і п-а Остапчук і п. Перфецький і п. Голинський, а публиці все ще здавалося, що того всього за мало. Атракцією того з кожного погляду вдатного вечора були сольоспіви п-ки Остапчук і п. М. Голинського, які голосово були дуже добре розположені і просто полонили розентузіязмовану авдиторію. Овацію зроблено теж п. дир. В. Барвінському як авторові трія „Пісня пісень" на фортепян, скрипку і сопрановий голос. Узагалі концерт пройшов з небувалим успіхом — на загальне вдоволення усіх.

Усі виконавці дістали коші квітів від своїх звеличників, а пані з перших рядів закидали квітками М. Голинського. На салі можна було бачити найчільніших представників наших установ, організацій і товариств, консула Радянської України п. Лапчинського, віцеконсула Григоріва і богато інших. На частині програми був присутній також делегат мін-ства освіти з Варшави п. Вацлав Роговіч, що був проїздом у Львові і цікавився організацією „Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка".

Між авдиторією можна було почути голоси, що наби ціни за цей вечір були й подвоєні, то білети були би таксамо хутко розкуплені, як це мало місце цим разом. Це найкращий доказ, що добра програма і виконавці з іменами все стягнуть публику до концертової салі. Вечір протягнувся до год. 10.40.

Н. Н.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 5. червня 1928.)

ВИБІР КОМІСІЇ КОНТРОЛІ ДЕРЖАВНИХ ДОВГІВ.

(ік) Скарбова комісія під головуванням пос. Кшижановського (1-ка) рішила зголосити в імени комісії внесок з домаганням до міністра фінансів виконувати точно 8. статтю промислового закону, яка звільняє ремісників, працюючих лише з одним помічником від промислового податку. Дальше комісія рішила запропонувати соймові вибрати ось таких членів до комісії контролі державних довгів: пос. Бирка (1-ка), пос. Пончек (ППС), пос. Малиновський (Визв.) і пос. Тромпчинський (ЗЛН.), заступниками пос. С. Хруцький (Український Клюб) і пос. Ледвох (Стр. Хл.).

ВИБІР ЗЕМСЬКОЇ КОМІСІЇ.

(ік) Земельна комісія під головуванням пос. Ост. Луцького устійнила слідуючу листу членів земської комісії: а) з групи більшої власности: Лещиляський і заступник Вянькович — обоє на внесок 1-ки, б) з групи дрібної власности пос. Гиля (на внесок 1-ки) і пос. Липацевич (на внесок Визв.), заступниками пос. Малиновський (Визв.) і Юліян Павликовський (українець); в) з групи безземельних пос. Нісний (ППС), заступник Цінак (1-ка).

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства внутр. справ. — Атак опозиції. — Справи непольських народів.

(ік) Після короткого і доволі безбарвного реферату бюджету мін-ства внутр. справ виголошеного пос. Поляківичем (1-ка), в якому референт здебільша помінув закиди піднесені в комісії та заступав погляд уряду навіть всупереч настроям комісії, розвинулася дискусія, яку можна назвати атаком опозиції на міністра внутр. справ і цілу систему київшнього правління. Пос. Багінський (Визв.) зазначив злий соймовий звичай, введений референтом пос. Поляківичем, що референт мотивує і ставить внески від меншости комісії. Промовець доказує, що нинішній цілий адміністраційний апарат є здеморалізований. Найгіршими для сільського населення є поліційні протоколи. Наводить приклад, де в одній громаді одного дня відбулося 48 справ із поліційних протоколів. Дальше критикує самоврядування і переходить до характеристики поліції. Було багато, мовляв, випадків, що підчас виборів спокійне сільське населення мусіло успокоювати поліцію, котра авантурувалася. Те, що діялося підчас виборів на „кресах" було доливанням оливи до вогню. Не зголошує внеску на недовіря міністрові, тому, що вважає, що це мало практично і краще освідомлювати громадянство та панів із санації, що погано бавляться. Пос. Зайдлер (1-ка) боронив бюджету мін-ства внутр. справ. Пос. Прагер (ППС): Чи польська держава є поліційною державою? Референт доказував числами, що ні, але гадаю, що тут не рішають цифри. Поліційний характер правління міститься не в скількости поліції, лише в її втручуванні до всіх справ. Реформа повинна торкатися не самої поліції, тільки глибшого підложа в системі державної адміністрації. Говорячи про виборчі зловживання та ілюструючи їх багато фактами, кінчає увагою, що треба би хіба заложити великий музей виборчої нікчемности. (На остання увага викликала великий галас на лавках „одинаки" й примусила головуючого маршалка звернути промовцеві увагу). Пос. Верчак (ЗЛН) заявляє, що дзвони на похорон ендецької партії є передчасні, бо будучність належить до ендеків. Зокрема накидається на непольські народи. Недопустимою, мовляв, є річю, щоби посли всупереч посольській присязі заявляли, що ще в теперішньому поколінні бажають відірвати одну третю частину території польської держави. Розуміємо самостійність і ідеали, але не коштом чужої власности, не коштом холмської землі та польського Поділля, яке пересякло нашою кровю. Спроби ліквідації приєднати собі національні меншости є небезпечні. Треба шукати співпраці зі словянським населенням наших кресів, але не за посередництвом провідників, які є ворожі до всього, що польське. Пос. Соболевський (1-ка) боронить голосно мін-ство внутр. справ перед закидами виборчих зловживань, вказуючи зокрема а лівицею та зокрема з ендецією. У відношенні до українців зложив таку високонаміренну заяву: „З нашої лінії відносно меншостей не думаємо сходити, однак мусимо застерігтися проти закидів, які робляться українцям, що хотять льояльно з нами співпрацювати. Ані уряд, ані ми не дозволимо, щоби їм хоч волос з голови злетів і всі закиди, спрямовані проти них уважаємо спрямовані проти нас". Кінчає свою довгу в дуже енергійному тоні виголошену промову таким сенсаційним зворотом: „Цілю Безпартійного Бльоку є направа конституції. Ця ціль буде осягнена і мусить бути осягнена або в соймі або теж поза соймом". Ця заява викликала велике заворушення і оклики „що це за погрози". Опісля видно було, що сам клюб 1-кн цею заявою дещо сконстерновзний. Здається, що в цій справі пос. Соболевський виголосить ще ними якесь „спростування". Пос. Когут (український радикал): Діяльність мін-ства внутр. справ є в якраній суперечці з принціпом правопорядку. Промовець наводить кілька конкретних прикладів непошанування права особистої свободи і мешкання, листової тайни, свободи слова і зборів. Солідаризується з Українським Клюбом (промовою пос. д-ра Дм. Левицького) у справі, коли то промовець Українського Клюбу порівнав політику Польщі з політикою Прусії. Веселість на салі викликав нефортунно взятий промовцем зворот, що йому волосся на голові повстає (з приводу декрету про виїмковий стан) — тому, що на голові промовець не має, як відомо, ані одного волоска. Пос. Кернік (Піст): Коли би наше відношення до уряду мало виявитися в голосуванні, то ми мусіли би голосувати проти бюджету, але тому, що бюджет дамо державі, а не урядові, будемо голосувати за бюджетом. Пос. Чижевський (ХД) заповідає резолюцію, викликуючу до протиділяння політиці Банку Господарства Кр. Пос. Баран (Укр. Кл.): Зміст промови подаємо нижче. Пос. Чарнецький (ППС) говорить про департамент здоровля. Про те саме говорить пос. Дибовський (1-ка). Пос. Опольський (Стр. Хл.) розводиться над заведеними надіями, які польські селяни покладали на травневий переворот. Пос. Серветник (Укр. Кл.): Останні розпорядження п. воєводи Меха на Волині перечать елементарним поняттям про правопорядок. Самоврядування на Волині є повною фікцією і пародією. Того, що діялося підчас виборів на тій нещасливій землі, просто трудно описати і треба буде дивуватися, що 1-ка не отримала на Волині всіх мандатів. Уряд прямує до того, аби Волинь відокремлювати від решти українських земель у польській державі, але Волинь не дасть себе втягнути в таке відсепарування на користь польської імперіялістичної політики. Волинь, ця прастара українська земля, разом з іншими українськими землями прямує до вільної будучности. Проти всіх практик нинішнього уряду зголошуємо наш протест і заявляємо, що будемо голосувати проти бюджету. Пос. Пахольчик (1-ка) твердить, що уряд, якого називають грабарем самоврядування, зробив для самоврядування дуже багато. Пос. Шипура (ком.) доказує, що вибори у Варшаві відбулися під фашистівським терором. Десять міліонів дисп. фонду мін-ства внутр. справ це ще за мало, бо і так комуністи зростають з кожним днем. Пос. Чучмай (сельроб) перечислює шиканування з боку старостів на провінції головно на Пинщині та переказує драстичний випадок арештування пинщинського посла Сенюка. Наконець сьогоднішньої дебати забрав голос мін. внутр. справ ген. Складковський, який відповідав по черзі майже всім промовцям, головно Кернікові, Багінському та Прагерові. Нарікав на виб. психозу, яка винувата у вічному обвинуваченні уряду в виборчих зловживаннях. Підчас промови міністра нераз приходило до галасу на салі, головно при заявах, що міністр уважав своїм свідомим обовязком узяти участь у виборах, тому, що населення не знало не яку листу має голосувати, ніби бути разом з марш. Пілсудським. Міністерство взагалі виявило урядово у ви-

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ. JOB 35-50

борах тоді, коли міністр скликав воєвод і доручив їм допомагати Безп. Бльокові. Признає, що в 3-місячнім протязі виборів було чимало недотягнень і зловживань. Міністр, мовляв, хоче таксамо їх розслідити як посли. Якщо сойм робить закиди цілій адміністрації, то повинен внести на вотум недовіря міністрові, однак не чіпатися дисп. фонду ані грошей, призначених на карабіни для поліції. Цікаво, що спеціяльно щодо закидів з боку пос. д-ра Барана й інших українських промовців міністр не занів становища.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА.

(ік) В довгій промові пос. д-р Ст. Баран представив цілість польської внутр. політики відносно українців. Українці все тверезо гляділи на травневий переворот, знаючи, що він не змінить у нічому важкого положення українців у Польщі. Розпорядок про організацію адміністрації власті надає воєводам і старостам такі широкі управнення, що вони тепер є майже диктаторами, а маленьким диктатором є поліцієнт на основі розпорядження про березово-карні мандати. Ці карні мандати стали єгипетською пошестю для селян, а вже спеціяльно для українських селян. Згадує інструкцію, що поліцієнт, який приходить із обсягу інспекції, мусить прийти з позитивним вислідом, значить, він приходить із донесеннями часто видуманими. Витворився стан великого напруження поміж українськими селянами та поліцією. Поправи в поведінці поліції відносно населення нема. Незалежна українська преса піддана подвійній цензурі: прокуратора і поліції. Особливою такою опікою втішається „Діло" і „Свобода" у Львові та „Українська Громада" в Луцьку. Гродське староство у Львові конфіскує навіть промову, виголошену у соймі. Самоврядування в Сх. Галичині нищиться систематично в кількох місцях. Навіть у такому місті, як Тернопіль, є все ще комісарський уряд і комісаром є якийсь професійний офіцер із Познанщини, який нічогісенько не розуміється на самоврядуванні. Соймові вибори є окремою картою діяльности внутрішнього уряду. Наше населення було підчас виборів майже зовсім виняте з під права. Нас, вибраних представників українського народу, ці всі відстрашування не спинять від охорони прав нашого народа. Щодо особи міністра внутр. справ не маємо зовсім сумнівів. Він виконавець системи і хоче робити в Польщі порядок, однак цей порядок виключно на полі фізичної сенсації, контролюючи несподівано якийсь жидівський заїзд, або заглядаючи на село, щоби допильнувати чи селяни будують виходки — навіть у таких околицях, де самі селяни живуть у землянках. І така сенсація є потрібна, але не конечно мусить занятися міністр. Зате п. міністр забуває про морально-політичну сенсацію, де потребує навчити своїх підвладних обективности та пошанування законів. До п. міністра і до цілого уряду не маємо довіря і голосувати будемо проти бюджету. (Рясні оплески на непольських лавках.)

ПРОМОВА ПОС. С. ХРУЦЬКОГО.

(ік) В суботу пос. Серг. Хруцький (Укр. Клюб) виголосив велику промову, присвячену виключно справам православної церкви під Польщею з уваги на повну безпомічність населення православ. віроісповідання в нинішніх відносинах. Промова ця мала знаменитий перегляд цілої польської політики у відношенні до церкви від початку аж до нинішнього дня, з перечисленням усіх видавних в тій ділянці законів і розпоряджень. Їх історії та наслідків. Не маючи змоги з техн. мотивів навести цю надзв. цікаву, з великим темпераментом виголошену промову, зазначуємо, що буде вона в цілости друкована у луцькій „Українській Громаді".

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 5. червня 1928.)

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ ЧІЧЕРІНА?

(ік) Протибільшовицька агенція „Русспрес" повідомляє про гострий конфлікт поміж комісаром закорд. справ Чічеріном і головою ДПУ Менжинським з приводу останніх арештувань поляків. Ці арештування, мовляв, причинюються до загострення польсько-більшовицьких відносин, яких не бажає собі Чічерін. У зв'язку з цим конфліктом має уступити Чічерін. (З огляду на джерело цієї вістки треба її приняти із застереженням.)

КРИТИЧНИЙ ДЕНЬ ПЕКІНУ.

(ік) В Пекіні, який покинули вже війська Чанг-Цо-Ліна, а до якого не ввійшли ще південні війська, панує велика тривога. Створено спец. відділи для охорони порядку та проголошено кару смерти за грабунки. Японські війська обсадили будинки, австро-угорську амбасаду та заявили, що будуть стріляти, якщо відділи півд. армії переступлять лінію барикад. На Чанг-Цо-Ліна по дорозі з Пекіну до Мукдену вчинено атентат, висаджуючи в повітря поїзд, яким він їхав. Чанг-Цо-Лін ранений. Богато з його окруження згинуло.

302 РОКИ В'ЯЗНИЦІ.

(ік) У зв'язку з нашими святами ми не мали нагоди подати ще вістки про закінчення великого процесу у Білостоці проти 136 комуністів. У висліді 2 особи (обі жінки) присуджено на 8 літ тяжкої в'язниці, три особи на 7 літ, 13 на 6 літ, 15 на 4 роки, 22 на 3 роки, 15 на 2 і пів року та 5 на 2 роки в'язниці.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Вальдемарас дав у Женеві інтерв'ю, в якому заявив, що підчас нарад Ліги Націй не прийде мабуть до гіяких несподіванок у польсько-литовській справі. Становище Литви є ясне. Вона хоче полишитися самостійною без якоїнебудь політ. унії з Польщею або СРСР.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛЕТ НАД ОКЕАНОМ.

(ік) При кінці червня має буцімто послідувати давно вже заповіджений лет двох польських летунів із Парижа до Америки. Лет ітиме на Азорські острови, отже в напрямі на південь, частину Атлантику. Покінчено останню пробу, яка тривала 32 години.

По широкому світі.

Адміністративна рада міжнародного бюра праці відкинула проект зах. державного делегата, щоби ще раз переглянути вашингтонську конференцію про 8-годинний день праці.

Муссоліні обіцює виступити в сенаті з великою промовою про закордонну політику Італії.

Комуністи в Спол. Державах рішили поставити теж свого кандидата на президента. Є ним Уліям Фостер. Програма його така: признання СРСР і повна рівноправність для негрів.

Одним із спільників Белі Кума Георг Лукас випущений із віденської в'язниці.

Російська лікарка Чернова, що працює в Відні, відкрила бацила красухи (шкарлятини). Подрібне справоздання свого відкриття вона здасть 11-го червня на міжнародньім лікарськім конгресі у Кеніґсберґу.

Австрія відмовила Мадярщині у видачі Беля Куна.

Організаційний рух.

Повіт. Зїзд УНДО в Стрию.

Дня 28-го травня н. р. відбувся в Стрию в салі Народнього Дому Зїзд відпоручників громад стрийського повіту в справі переорганізування Повітового Комітету УНДО. На Зїзді явилися репрезентанти 46 громад. Проводив д-р Антін Гарасимів, який пояснив вибраним становище Української Парляментарної Репрезентації в соймі до уряду і політичну ситуацію під теперішню хвилю. Програму УНДО і конечність організації повіту на партійній основі пояснив д-р Калуський. В дискусії над цими рефератами забирало голос богато присутних, після чого д-р Гарасимів здав звіт з дотеперішньої діяльности Повітового Комітету УНДО. Вибрано новий Пов. Комітет, якого головою став д-р Антін Гарасимів.

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** Тринадцятий список членів-опікунів українських стрілецьких могил: 169) вож. Лев Шепарович, Львів, 170) дир. Ганчаковський, Львів, 171) Т-во студ. вет. „Ватра", Львів, 172) Ірина Бей, Литвинів, 173) о. Теодор Цегельський, Струсів, 174) Василь Сяяш, Надвірна, 175) Володимир Конкевич, Варшава, 176) д-р Денис Лукіянович, Перемишль, 177) Юлія Федевич, Чернево, 178) д-р Осип Гообельний, Станиславів, 179) Лука Шкондюк, Соколівка, 180) Всеволод Левицький, Львів, 181) інж. Роман Сенишин, Львів, 182) інж. Олександер Гладишовський, Львів, 183) дир. М. Лазорко, Львів, 184) Дарія Старосольська, Львів, 185) Марія Куниякова, Варшава, 186) д-р А. Горбачевський, Чортків, 187) Т-во „Студентська Громада", Львів, 188) Емілія Кайсівська, Станиславів — 2 могили. На 2.000 могил у Львові 252 мають уже своїх опікунів.

— **Львівська хроніка.** У кіні „Гранична" почав горіти фільмовий апарат; крім попареного „оператора" і троси переполоху ніякого нещастя не було. — На вул. Жовківській 69. злодії влямались до крамниці з обувою, підкопом через канал і забрали крааму на 30.000 зол. — За стрийською рогачкою застрілився 21-літній Е. Кшемінський, ортопедичний практикант; причина: кохання. — Зле вийшов на романі із своєю „урядничкою" власник складу плашок у Львові п. Гальберсберг. Коли роман мав живі наслідки, він рішив оженитись із дівчиною, але покинув заручини, домагаючись від її батька віна, себ-то половину хати, обіцяної доньці. Тоді ведена дівчина подала свого шефа в суд, який засудив його на 6000 зол. відшкодування (у цьому була й сума належної дівчині бюрової пенсії). Пан Гальберсберг, щоби викрутитись і нічого не платити, продав одночасно свій дім і за це станув перед судом, обвинуваченій в ошуці; тепер йому грозить 6-місячна в'язниця.

— **Багатий Львів.** Львівський державний комісар Стшелецький має намір при помочі свого дорадчого комітету позичити для м. Львова від америк. фірми Блер 5 міл. дол.

— **Управа окружного фонду безробіття** у Львові повідомляє, що найвищий корінний заробіток, що була підставою при обчислюванні вкладок за фізичних робітників, складаних у Фонді Безробітних підвищена від 31. травня на 7.50 зол.

— **Прикмх природи.** У селі Білявинцях у землі витворилась прірва на 65 м. ширини, 28 м. глибини і 8 м. довжини. Яка цьому причина, ніхто з місцевих людей не знає. — Дня 30-го травня було в Парижі 29 степ... у тіни.

— **Катастрофи.** У Дятківцях біля Коломиї згорів тартак вартости 100.000 зол. — У Гродні вдарився варшавський поїзд із товаровим; двох пасажирів убитих, 20 тяжко ранених.

— **Бандитизм.** У добромильськім повіті злодіяли 5 бандитів, що недавно напало на подорожніх; ще двох спільників утікло.

— **Посли загрожені еспанкою.** До варшавської соймової канцелярії прийшло багато листів від послів, з виправданнями, що не в силі приїхати на сесію, бо недужають еспанкою.

— **Іспит зрілости** в українській гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі відбувся в днях від 29. травня до 2. червня під проводом п. Ярослава Вербицького, директора філії акад. гімн. у Львові. Іспит зложили: Берегуляк О., Вергун С., Гаврищук Е., Горницька В., Городиський І., Грицай Д., Зінко Ф., Кобрин К., Кульчицький С., Майківська М., Макар П., Михальцевич І., Прось В., Романюк І., Соболта Б., Терлецький Я., Тустанівська М., Юрків І., Яремович М., Ясенищ В., Яхно Іван, Яхно Мирослав. При письменнім іспиті репробовано двох, при устнім чотирьох абітурієнтів.

— **Іспит зрілости** в українській жіночій гімназії в Перемишлі відбувся в днях 30. і 31. травня н. р. під проводом дир. д-ра Дениса Лукіяновича. Іспит здали: Адріянович Іванна Марія, Бардин Софія, Вахнянин Леонтина Стефанія, Волянська Іванна Гавришкевич Стефанія, Гайдукевич Софія, Гамерська Дарія, Гомза Софія Ольга, Гой Стефанія, Колій Олена Емілія, Лукович Катерина, Мацуляк Лідія Мирослава, Мелинко Ірина, Мирович Лідія, Німція Любов Ірина, Павляк Анна, Пшепюрська Марія Мирослава, Савчин Мелянія, Свита Юлія, Трешневське Дарія Надя, Хаджай Наділ, Чанс Марія, Черкавська Наталія.

— **Шукають за „Італією".** Хоча фашистівський уряд заявив чванькувато, що зможе відшукати загубленого ген. Нобіле власними силами, скандинавські держави не вважали це підставою до образи і не залишили „Італії" серед північних льодів, які надлетять її на поміч італійські літаки. На Шпіцберґ летять два шведські гідропляни; із Ленінграду ідуть два літаки і один криголом. Провід над усіма експедиціями взяв відомий мандрівник і вчений Нансен.

— **Різні вістки.** Наймолодшого бурмистра, як хвалиться Катовиці, має в Європі їхнє місто; він має 34 роки, чи він є найрозумнішим не то зпоміж европейських бурмистрів, а бодай з катовицьких громадян, про це не пишуть. — Американські журналісти запротестували проти клюбу преси в Вашингтоні, що він вибрав почесним членом Муссоліні, який не признає свободи слова в пресі. — На летунськім майдані в Стаакем (Німеччина) повалив

Д-р Болеслав Квасневський

гінекольог-поліжник

повернув

ординує Пекарська 8. від 3—5.

Тел. 35-44. 2362

знищив частину магазинів і варштатів. — Біля Анкони відчули сильний землетрус.

— **Товариство польських дипломатів у Львові** святкувало 35-літній ювілей свого існування. Воно називалось спершу „Т-во взаємної допомоги польським дипломатам". Першим головою Т-ва був Теофіль Меруновіч, заст. голови відомий поет Адам Асник, колишній редактор краківської „Нової Реформи", а секретарем Бронислав Лисковіцький, який є нинішнім головою. Нині товариство має 71.000 зол. фонду для емеритів і сиріт і виплачує пенсію 15 емеритам і 16 вдовам та дає допомоги збіднілим членам.

— **Національний Музей у Львові** мав в місяці маю 216 чисел (375 предметів) приросту до загального числа 26577, головно у відділі видань по історії мистецтва, деревориту, штихів, карт та писанок. На це здложилися дари пп.: д-ра Антоневича (Варшава), д-ра Коліна Струве (Люнд), Возняка М., Заремського А. (Ленінград), Качмарської С., Кладочного О., Кіпіанівського В., ред. Latvijas Saule (Рига), о. Лушпинського Ів., Лушпинської Л., о. Пастернака Ів., д-ра Рикова В., Сенюти П., д-ра Фішера А., д-ра Яворського Ю. А. (Прага). Музей відвідало 272 осіб, в тім прогульна гімназистів з Перемишля, прогульна семінаристок зі Самбора, 120 членів польського бібліотекарського з'їзду та міністер Добруцький з представниками воєвідства.

— **Земельний Банк Гіпотечний** у Львові, Підвалля 7. повідомляє про зміну телефону, а саме від 4. червня 1928. Дирекція має телефон ч. 52-92, натомість каса, ліквідатура й всі прочі відділи банку задержують свій дотеперішний телефон ч. 3-82. 2361 1-1

— **Управа Інституту** оо. Редемптористів в Збоїсках п. Знесіння (Zniesienie) подає до відома, що приймає кандидатів на шкільний рік 1928-29. По ближчі інформації проситься звертати до Управи Інституту. 2348 1-1

Театри.

Міський великий театр:

6-го г. 7:30 веч. „Кавалерія рустікана" і „Паяци" останній виступ М. Гожинського.

7-го г. 7:30 веч. „Вірна жінка".

Міський „Театр Новин":

6-го г. 8. веч. „Молодість у маю" (30 пр. знижки).

7-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполло": „Пробудження жінки".

„Лев": „Весна кохання" (Дон Жуан).

„Палас": „Дама в тигровім плащі" і „Легко стати батьком".

„Фотоорґана": „Цигаський барон".

„Байка": „Шість тижнів між апашами".

Зі спортового життя.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ

Змагання за мистецтво А-класи між повищими дружинами відбудуться в четвер 7. червня в год. 11 на площі Цитаделі. До цього часу „Лехія" в змаганнях з „Україною" виходила все побідником крім одної нерозіграної. Одначе не були змагання товариські. В четвер стрінуться обі дружини в боротьбі за мистецтво. Сподіваємося, що „Україна" скріплена Кобазером, доложить усіх старань і зрівняється „Лехії" за всі дотеперішні поразки.

ПОГОНЬ І. Б — УКРАЇНА 4:3 (2:3)

Змагання ці, які відбувся в неділю перед змаганнями І. Ф. Ц. (Катовиці) — Погонь І. при участи 6.000 людий, виявили не знати вже котрий раз пардинальну хибу нашої дружини: брак серця до гри. Тільки трьох грачів грало з запалом: Кобрин, якого поворот до Львова слід радісно повитати, Борсук і Реверт. Всі інші були статистами, менше або більше заанґажованими у грі. Чудося серед чужої публики рівні уваги на тему нашої дружини, ми сходилися в одному: добрі грачі, але без бігу, без старту. Перемога над Погонею булаб певна, якби Україна, а особливо її напад і частина помочи були рухалися, занималися, а не проходжувались по гриду. При дальшій такій грі має Україна найкращі виглядиздобути чільне місце — еде в Полонії. Перед Україною ще ціла повна руніа, а якій є нагода до реабілітації. Тільки треба грати з серцем, любити змагання з посвятою, а не відбувати вправи.

Б. Ст.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди **чоколядя сметанкової, молочної, десерової і до варення** як також **чоколядки, карамельки і цукри.** — Не шумовою реклямою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 **Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.** 30—50

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Dr. V. Charvat, dr. E. Strauss: Ukrajinci, a jejich osvobozenecke hnuti. Brno 192.- ст. 24.

ЖУРНАЛИ.

Літ. Наук. Вістник, кн. VI. червень.

Молоде Життя, часопис українського шляхту, ч. 1—5, 15-го травня.

Сільський Господар, орган Краєв. Тов. Госп. „Сільський Господар", ч. 11., 1. червня.

Наша Земля, суспільно-політ. і літер. журнал. ч. 5., травень.

Вільне Козацтво, Прага. ч. 12. 25-го травня.

Przegląd Polityczny, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Marzec-kwiecień.

Життя і Знання, ч. 9. Зміст: Видержність і видатність праці людини. Ю. Крах: Папір. Р. Королів — Старий: Моноко. Т. Фотинюк: Дивні чуда природи. М. Баждук: Значіння нафти. С. Парфановнч: Про недугу рака. М. Рудницький: Кіно, його світло і тіня. В. Дорошенко: Два учителі Івана Франка. В. Наріжний: Бурсак. Роман. 18 ілюстрацій.

Господарсько-кооперативний часопис. Орган Ревізійного Союзу українських кооператив. Ч. 12—23. 30. травня.

ОПОВІСТКИ.

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполудням в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2364 1—6

Управа дівочої гімназії Рідної Школи в Станиславові (гуманіст. тип) подає до відома, що вступні іспити до I. кл. відбудуться 28. червня, до кляс II.—VIII. 29. червня. Подання до вступного іспиту до кляс II.—VII. з відповідними зачучниками треба вносити до дня 23. червня до Управи гімназії. — *д-р М. Сонемщький.* 2339 3-3

В академічній гімназії у Львові вступні іспити до кляс II—VII на основі поданнь внесених в маю до Дирекції відбудуться дня 19. а евент. продовженнями дня 20. червня; зголошення до вступних іспитів до кляси I. приймається в днях 25.—27. червня лише в передполудневих годинах від 10—12.; вступні іспити до кляси I. відбудуться дня 29. червня від год. 8. рано.

Шкільні сходини „Свого Студентом" при Т-ві „Студ. Громада" відбудуться дня 7. червня 1928 р. в год. 10. передполудням в Авлі Акад. Дому, вул. Супінського ч. 21. — *Видія.* 2359 1-1

Приватна гімназія коедукаційна „Рідної Школи" з правами державних шкіл в Золочеві. Вступні іспити до кл. I. відбудуться дня 29. червня в год. 9. перехполудням. Перед тим треба зголоситися в дирекції гімназії, здожити метрику, евентуально шкільне свідоцтво і свідоцтво щіплення віспи. Вступні іспити до кл. II.—VII. відбудуться дня 2. і 3. липня. Перед тим треба внести подання до дирекції гімназії долучуючи шкільне свідоцтво, метрику і свідоцтво моральности, та здожити іспитову таксу. Іспит почнеться в год. 9. перед полудием. Вступний іспит до кл. VIII. можна здавати тільки за дозволом Куратерії Ш. Л. О. Вписи до кл. I.—VIII. відбуваються перед вакаціями до 3. липня включно. — *Сщ. Хмільовський Микола*, управитель. 2355 1—3

Пригадка. Продовження Загальних Зборів Товар. Туристично-краєзнавчого „Плай" в середу 6. ц. м. в год. 6. веч. на „Бесіді". Проситься о численну участь членів. 2361 1-1

Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові відчинений в днях 1-го п. м. щодня від 2—5-ої год. попол., в неділі і українські свята від год. 10—12 передпол. — В місяці травні відвідали Музей 92 особи, в тому шкільні прогульки зі Львова, Перемишля і Самбора та члени польського бібліотекарського Зізду. Приросту було 105 чисел (232 предмети), головно з археольогії, етнографії та історії природи. Жертводавцями були пп.: Андрухович, Вереза, д-р Вербенець, Закшиський, Ігнатович (Волинь), Кордюк, д-р Крипякевич, Лащук (Волинь), Мацух, Матвієйко, Насс, Полянський Ю., Прашдак.

В приватній жіночій учительській Семінарії СС. Василіянок з правом приявности в Дрогобичі відбувати муться вступні іспити на II., III. і IV. курс в днях 28. і 29. червня ц. р., а вступні іспити на I. курс 30. червня і 2. липня п. р. До іспиту треба предложити: а) метрику хрещення, б) лікарське свідоцтво фізика, в) послідне шкільне свідоцтво. Приймається також зголошення до Інтернату СС. Василіянок. — *Дирекція.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СОК зі смерекового цвіту для груднодухових в 1/1 літрових фляшках з печатною Ю. В. виробу Юліяна Вариводи держ. лісничого в Грабівці, можна одержати в Повітово-Торговельній Спілці в Калуші (Народний Дім) по ціні 5 зол. за фляшку. 2311 4—5

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків кіт з найлішої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 89-?

ФОРТЕПЯН пляніно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганак, Ґрудського 21. I. поверх. 2314 5—8

КОНКУРС на будову мурованого приходства в Заболотові. Зголошення приймається кожного дня в Парохіяльнім уряді до 10. червня ц. р. 2337 3-3

ДУЖЕ ДЕШЕВО... ТАК, але заразом найліпші **годинники** як також ювілерські вироби, продає найбільший у Львові фабричний склад **Й. Домбровскі —Лев Розважевскі**, Академічна 2 (Готель Жоржа) тел. 27—29. Догідні умови сплати. 2345 3-3

КОНЦИПІЄНТА рутинованого негайно приїме д-р Теодор Жолнірчук, адвокат у Бродах. Услівя після умови. 2356 3—3

ПРОФЕСОРгімназійний, дірігент, приїме декілька, а радше курси зі середніх шкіл на час ферій в кліматичній околиці, на відповідних умовах. Оферти слати під Енергія до Адміністрації „Діла". 2322 2-4

ШУКАЮ мужа для інтелігентної, чесної, характерної, не бідної панянки, інтелігентної, в старшому віці, сестри учительки. Підходячі панове, трактуючі справу поважно, будуть ласкаві слати зголошення враз з фотографією до Редакції для „Свата". 2354 1 3

КОМНАТА умебльована тільки для пана до віднайму — окремий вхід. Гнилянська 6, лівий партер. 2356 1-1

ЧУЖИНЕЦЬ глядає добре умебльованої комнати з лазничкою, з окремим входом на довший час при шляхотній рідні. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спокійна околиця". 2353 1-2

ПОШУКУЮ станції в околиці академічної гімназії. Зголошення до Адміністрації "Діла" під „Станція" до 25. червня 2360 1-1

30 моргів орного поля, чорнозем, деревляні будинки; дім, стодола і стайня — криті соломою, керниця-помпа, керат, молотільня і господарські знаряди в добрім стані — 4 км від міста і залізничної станції, з причини виїзду до продажі. Константин Олейняк, Маковисько, почта Ковова. 3363 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і мохудна
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 2—24

зол. 6·60 **ГОДИННИКИ** зол. 6·60
знане швайцарські з гарантією
тільки у Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

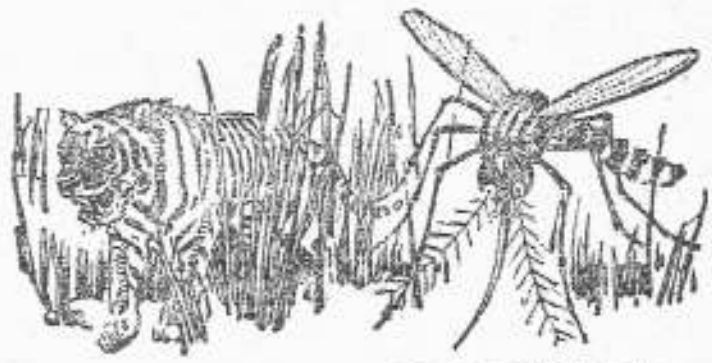

ВОРОГИ НАСЕЛЕННЯ.

Комарі і мухи є найстрашнішим ворогом населення, які розносять заразу горячки та інші небезпечні недуги, приносячи в цей спосіб більшу шкоду як найсильніші дикі звірі. Кусаючи нас, комарі та мухи позбавляють нас сну і затроюють організм.

ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕСЯ проти цього ворога при помочі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом до цілковитого нищення мух, комарів, блощиць, швабів та інших овадів. ФЛІТ проникає всі шпарні щелени, убиваючи в них комахи і нищить їх гнізди. ФЛІТ нищить коли разом з зародками, забезпечуючи одіж і матеріяли. ФЛІТ не плямить найделікатніші тканини і матеріяли. ФЛІТ не шкідливий для людей і худоби

Набувати можна у всіх аптиках і аптичних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce" S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх більших містах Польщі.

Від 1. червня кухня у власнім заряді.

Рік заснування 1890.

РЕСТАВРАЦІЯ і КОМНАТА ДО СНІДАНЬ
С. РАЙХА
Львів — Ринок 5.
поручає обіди з трьох накрить по 1·40 зол.
Буфет обильно заосмотрений, горячі і зимні перекуски, добірні напитки. 2347 1—1

Рік заснування 1890.

Від 1. червня кухня у власнім заряді.

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до біляя, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1305 **Скріз до набуття.** 21—?

„Joghurt — Ararat"
поручувану загально лікарськими повагами молочну перерібку з лічничими й відживляючими приметами вироблює
новоотворене виробництво
Йогурта при вул. Погулянка ч. 15.
Набувати в молочарнях і реставраціях. Замовляти можна просто у виробництві. 2368 1—1

Спальні, їдальні, мужеські покої і сальони 2306 2—3
першорядних виробів красвих і закордонних найдешевше поручає фірма
БРИК і ҐРИНЕР
Львів, Ягайлонська 24. — Тел. 21-76

Оголошення.

Українська Повітова Бурса імени Маркіяна Шашкевича в Бродах святкує дня 1 липня 1928 р. ювилей 25-літнього свого істнування зі слідуючою програмою: 1) Служба Божа, 2) торжественна академія і 3) рават. На свято це запрошує Видія всіх теперішних, як і бувших членів, як рівнож і бувших питомців тої Бурси. Рефлектуючих взяти участь в раваті проситься повідомити про се Видію бодай тиждень перед святом і прислати на покриття коштів 5 зол. — За Видію: *О. Адріян Зафіловський* голова. *Д-р Т. Жолнірчук* секретар. 2335 3-3

Подяка.

Отсим почуваю себе до вилого обовязку зложити прилюдну подяку Вповажнрові Барвінському Олександрові за совісне та безінтересовне вилічення мене з тяжкої недуги, якої я набавився в часі мойого побуту у плявниці.

Львів, 5. VI. 1928.
2367 *Пилажик Ольга*, б. політ. вязень.

Присилайте передплату!

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

5—20 2261 Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і на найлюб. услівях предит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 125 (11.378). Львів, пятниця 8. червня 1928. Pocztowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.322. Адреса для телєграм: „Діло", Львів. Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 1·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·30 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Світово-історична подія.

Львів, 7. червня 1928.

Зміна положення в Китаю: втеча Чанґ-Тсо-Ліна, упадок Пекіну й побіда національної армії Чанґ-Кай-Шека — це найважніші явища останніх днів, це найважніша подія світового розміру і далекосяглого значіння. Суперечні відомости про хід подій у Китаю перехрещувалися в останніх тижднях у світовій пресі — залежно від їхнього джерела: японського в користь манджурського диктатора Чанґ-Тсо-Ліна чи американського, прихильного до національної армії.

З повені вісток про події на китайському терені певним було, що полудневі війська затрималися 70 км. перед Пекіном, а Японія укріпила Тієнтсін, допомагаючи тим способом Чанґ-Тсо-Лінові. Одночасно японські аґенції розпустили звістки, що манджурська армія перейшла до наступу, відкинула війська ґен. Фенґа (союзника Чанґ-Кай-Шека) та захопила цілий ряд важних місцевостей і стратеґічних пунктів на північ від Пекіну. А вже кілька днів пізніше бачимо основну зміну на китайському терені. Пекін опорожнено, а завершенням евакуації був відїзд Чанґ-Тсо-Ліна зі столиці в ночі з 2. на 3. червня. Після того передні відділи полудневої армії ввійшли до Пекіну.

Манджурський диктатор подався на північ панцирним поїздом. Біля Мукдену вистрілa його несподіванка. На його поїзд виконано бомбовий замах, у наслідок чого було кількох вбитих та кількавацятьох ранених серед прибічників Чанґ-Тсо-Ліна й атентатчиків. Спершу підозрівано, що бомбовий замах на Чанґ-Тсо-Ліна виконали комуністичні аґенти. Тепер знову появилися вістки, що атентатчиками були висланці полудневої армії, які успішним манджурського ватажка хотіли прочистити шлях для обезпечання роздертої генеральською боротьбою батьківщини.

Заняття Пекіну полудневою армією, військами національного Куоміntанґу є звороткою точкою домашньої війни в Китаю, яка тягнеться вже цілі десятиліття. Захоплення Пекіну кладе край розчленуванню ґігантної держави і стає основою національно-державної консолідації Китаю.

Громадянська війна в Китаю гляпася в безконечність. Грабіжницькі відділи ґенералів і ватажків ваготіли над неписьменним населенням, а обезсилення китайського народу загострювало експльоатаційні і загарбницькі апетити великих держав. В ту боротьбу всіх проти всіх багато світла вніс Сун-Ят-Сен, поставивши справу емансипації Китаю на ідеольоґічний ґрунт. Його політичний тестамент став національною біблією китайських патріотів. Заснована ним полудньово-китайська республіка з осередком в Кантоні стала зав'язком боротьби за єдність і національне відродження Китаю. Національно-політична організація китайців, Куоміntанґ, шукаючи за союзниками, довший час кооперував з Ш. Інтернаціоналом. Комуністичні впливи на Куоміntанґ були в один час рішаючими. На тому шляху бажали комуністи завдати рішаючий удар Англії. Незручність і негармонійність китайських замагань в координації в радянською боротьбою проти Англії зрозуміла Чанґ-Кай-Шек. Він рішучо протистанився комуністичним впливам, перевівши при нагоді розправу з лівим крилом Куоміntанґу. Знищивши комуністичне крило Куоміntанґу, яка то подія викликала голосний відгомін у Москві, розпочав він ляйнову підготовку до остаточної розправи з Чанґ-Тсо-Ліном. З весною розпочався наступ полудневої армії проти манджурських військ при допомозі старого Фенґа (тзв. християнського ґенерала), який довів до захоплення Пекіну.

Упадок Чанґ-Тсо-Ліна, а правдоподібно й його смерть внаслідок відвезених ран, усувають з китайського горизонту манджурського диктатора. Його заходи створити ще одну оборонну лінію проти побідної національної армії біля тзв. китайського муру, мабуть будуть безуспішні, як внаслідок атентату, так і окруження підчинених йому ґенералів, яким не лишається нічого іншого, як зложити зброю. З моментом захоплення Пекіну зійшов з арени китайської історії Чанґ-Тсо-Лін, без огляду на те, чи він ще живий, льокальний кондотієр, який на підкладі російсько-японських а опісля радянсько-японських розходжень пірнє на диктатора величезної провінції, а опісля всадовився в столиці, мріючи про вінець імператора.

В останніх літах Чанґ-Тсо-Лін був на удержанні й услугах Японії, яка на роздоріжжі Китаю будувала свою перевагу на Далекому Сході. Та проти цієї роздвоюючої політики Японії в Китаю виступили освідомлені китайські чинники. Гасло бойкоту японських товарів найшло широкий відгомін у масах. З другого боку грабіжництво безчисленних військових відділів, замішання в краю і неспроможність нормального економічного будівництва силою піднали покупну силу китайського народу. Економічні плани Японії відносно Китаю не здійснилися. В японських колах почали вирікати думки про потребу ревізії японської політики на китайському терені і то тимбільше, що наперекір японському імперіялізмові стали Зєдинені Держави, які навязали зв'язок з китайськими націоналістами. Все це примусило Японію обережніше поводитись у спорі між полудневим і північним Китаєм. Не виключене, що ревізія японського відношення до Китаю перейде ще глибшу еволюцію, не виключене навіть, що японський уряд, побороюючи опозицію мілітарних чинників, увійде на шлях порозуміння з Китаєм, спомагаючи державну консолідацію й економічне відродження знищеної довголітньою громадянською війною країни.

Та про це ще рано говорити, бо на китайському терені перехрещуються інтереси багатьох великих держав, а в першу чергу Японії, Зєдинених Держав і Вел. Британії. Змаганням китайського національного руху є не лише покласти край самочинним диктаторам й їх протекторам, але й увільнитися від ґеґемонії Вел. Британії.

На всякий випадок заняття Пекіну національною армією в переломовим моментом у найновішій історії Китаю. Є це один з найсвітліших моментів на фоні попурої китайської дійсности, є це вихідна точка до національно-державної консолідації та економічного відродження Китаю. І тому побіда національної революції в Китаю є світово-історичною подією.

За океаном.

Сиротинець Українського Народнього Союзу.

З щомісячних вказів збірок і жертв на Сиротинець Народнього Союзу, помішуваних у „Свободі", бачимо, що фонд будови того Сиротинця зростає постійно. Ще дуже недавно той фонд перейшов суму 20.000 доларів, а вже в кінцем березня ц. р. зібрано на Сиротинець 37.450 доларів. Коли не спішемо, фонд будови Сиротинця перестрибне уже невдовзі 40.000 доларів, отже пора вже помислити й про американські відносини суму, з якою можна вже сміло зачинати.

З життя українських еміґрантів в Аргентині.

В останніх двох роках напливає чимраз більше наших людей до Аргентини. З села в Галичині, а яких тільки на весну цього року виємігрувало до Аргентини 30—50 осіб у силі віку, головно молодих хлопців перед військовим побором або після служби у війську. Це з одного боку говорить про велику тугу нашого села, а з другого про те, як то легко нині всяким еміґраційним аґентам вербувати наше населення навіть до Аргентини, де як загально відомо, відносини для заробкової еміґрації далеко не світлі, а в кожному разі значно гірші, як у Злучених Державах або в Канаді. Найбільше наших еміґрантів опинилося в мільйоновій столиці Буенос-Айресі, де вже від кількох літ існують українські організації під назвою „Просвіти". Одна „Просвіта" існує в центрі міста, друга в дальшій Рок-Суді. На жаль, обі організації і воюють з собою, хоч до того немає ніяких оправданих причин. Що ця боротьба в центрі української еміґрації Аргентини не доводить до нічого доброго, не треба й казати. Може ця замішка опанує пристрасті обох „Просвіт" і спрямує їх енергію в інший бік, а передовсім в напрямі пильнійшої генеральної праці для поширення національної свідомости між нашими людьми і притягнення всіх розсіяних українців до своєї рідної організації. Тут відмітимо, що „Просвіта" в центрі міста видає і свій бюлєтень на шапірографі орган „Українське Слово", який по назві би з природи річи стати обединучим знаком для цілої української еміґрації в Аргентині.

Українська лєктура в школі.

(Відповідь на статтю „Прикре явище" в „Ділі" ч. 114.)

Вповні розумію жаль родичів на спиблену систему навчання рідної мови й письменства. Винен тут не вчитель, тільки перестаріла система, яка дає: навчання для школи і для програми. Інші народи вже давно це покинули і сказали: „Наука для життя!" (Через те й реформують ґімназії та викидають мертві мови).

Вся наука рідної мови у нас опирається лише на ґраматиці, хоч в інших народів на науці живого стилю. І літературу беруть у нас по давньому. Першу і другу добу в нашім письменстві мусимо сверотити, а основніші студії залишити філольогам. Досить учити „Слово о полку Ігоря", вирвики з літописи то-

СВЯТО МОЛОДІ шкіл Тов-а „Рідна Школа", яке викликає кожного року особливе зацікавлення у Львові, відбудеться в четвер, 7. червня 1928 р. в год. 4. пополудни на площі „Сокола-Батька" у Львові. — Явиться численно задля вчіли, розради й національного обовязку. 2350 3—3

КАВА ҐАҐ Ощаджує серце й нерви. В пятницю 8. червня відбудеться в „Народній Торговлі" — Ринок 36 пробне варення найздоровішої, зернистої „КАВИ ҐАҐ" без кофеїни. В суботу — 9. червня у фірмі И. Озьмінський — Галицька 7. Попробуйте раз, а стало будете пити! 2372

мо. Тай ніхто не вчитиме з оригіналів, щоби відстрашувати молодь, тільки вчити „Слово о полку" з поетичних перекладів Лепкого або Шурата, збірник „Пчолу" з Франкового „Зівєрагда". Через старе письменство вже нам ніколи не стане місця на ново! Через Артемовських, Могильницьких, Макаровських і інших — не доходимо майже ніколи навіть до Франка. Які ідеї у старих письменників? „Русин-воин" вам відповість...

Так далі не може бути! Школа не в архіві! Хто схоче пізнати давніших письменників, купить собі історію українського письменства в кількох томах і там знайде основно про всіх. А в шкільних — не стає місця для всіх. Для прикладу, як всюди реформують таке: Недавно була стаття у „Слові Польськім", де дораджує відкинути зі школи всіх містиків, навіть багато Красінського та Міцкевича. У Варшаві панує подекуди думка, що й Сенкевича не слід учити у вільній Польщі.

Життя мусить увійти у школу вікнами і дверми. Не запираймо і не засьпімо їх перед сонцем! Післявоєнні роки — не часи реформи і перевірки всіх метод і програм. Ми вже не є ті передвоєнні „Русини-Українці". Наша вся психіка змінилася основно. Крім цього ми вже тепер усі самостійники. А в школі бачимо лиш продовження передвоєнних часів. Через те такий страшний конфлікт між школою і життям. Навіть неможливо ставити на давнім становищі. Нпр. хто був Б. Лепкий перед війною? Легендарний лірик, поет, автор коротких оповідань. Цьогодніший Лепкий, автор великих історичних повістей. Передвоєнні підручники історії письменства вже перестарілі. Чому жаль би бути важніший для нас Гребінка, що всі свої кращі твори писав по московськи, ніж ті сучасні наші письменники, які молодь читає із зацікавленням сама, поза школою.

Коли нашє письменство було ще більше, тоді мусіли ми хапатися Гоголя, Гребінки, Метлинських, Макаровських (як члена „Краєведов. руководства")... Тепер цього не мусимо робити, бо стільки є наших письменників, що і не стає часу їх твори перечитати. Наше національне життя вже пішло настільки вперед, що для теперішньої хвилини тяжко знайти відповідну поему у Куліша, Федьковича, не кажучи вже про Шашкевича чи Климковича. А будемо втоплювати їх силою, то знайде такий стан, як подає автор статті „Прикре явище".

Літом літака перенесемося над 1 і 2-ою добою, птахом над початком 3-ої доби. Там задержимося тільки над Квіткою, М. Вовчком, Кулішем, Рудинським, Федьковичем, Тобілевичем, Кониським, довше над Шевченком. Згадаємо про наших будителів: Котляревського, Шашкевича, Федьковича, довше над Нечуєм, Мирним, Грінченком, Драгомановим. А після них заходимо до мети: до нових письменників.

Починаймо хоч у „Рідній Школі" жити наукою! Ми ухвалюємо резолюції про національне виховання, але з життя викидаємо про це.

Такі життєві справи, як отеля, треба все енергічно підвигати наверх, не спихати їх знову в забуття. Нине обновлене життя жадає негайного їх рішення! Чим скорше вирішимо їх, тим більше ожинемо нашу школу. А це передусім діло. Яка школа — така й суспільність. Б. З.

До загалу українського громадянства.

В справі відновлення і поширення діяльности Товариства „Карпатія".

КОМУНІКАТ.

Управа підписаних товариств подають до відома загалу українського громадянства, що одинока українське Товариство обезпечень на життя і ренти „Карпатія" у Львові, Руська 18., переорганізоване в теперішньому часі, приступило не тільки до відновлення, але й до значного поширення своєї діяльности. Щоб забезпечити тривкі основи для своєї праці, згадане Товариство: 1) Підвищило і на ново вложило цілковитою сумою основний фонд в сумі 220.000 золотих і цілий цей фонд згідно з вимогами міністерства скарбу уложило в тверді валюті американських долярів і швайцарських франків. Цей фонд, уложений в Банку Господарства Краєвого, призначений виключно на виплату зобовязань супроти обезпечених членів і на інші цілі, крім означених, Товариство не може з цього фонду підіймати грошей. 2) Перевело цілковиту свою реорганізацію, заложивши нові конкуренційні тарифи й обезпечення комбінації та заангажувавши нових метких робітників на полі життєвих обезпечень. 3) Перевело вальоризацію своїх передвоєнних уділів на 10 проц., а рівночасно підняло заходи для переведення вальоризації тих обезпечень, які заключено до дня 1. січня 1919 р.; для забезпечення прав того роду обезпечених Товариство поробило заходи для установлення куратора судом. 4) Свою діяльність оперло на дуже корисних реасекураційних договорах, на основі яких Товариство має запевнену на великий протяг часу при своїй розбудові і поширенні ідеї життєвих обезпечень серед нашого народу всякого роду верств.

Заїдуючі органи Товариства „Карпатія" поробили всі енергійні заходи, завдяки яким Товариство, забезпечене великим як на наші часи гарантійним фондом і оперте на великий реасекураційний інститут, має тривкі господарські основи для найкращого свого розвитку. Тому весь загал нашого громадянства повинен з найбільшим довірям ставитися до нашого одинокого товариства обезпечень на життя і виключно й тільки в нім переводити свої обезпечення на життя.

При тій нагоді звертаємо увагу загалу нашого громадянства, що ті всі чужі товариства обезпечень на життя, які виносять в українських часописях, розсилають українські проспекти, летючки та своїх агентів і представників, а навіть позасновували окремі українські філії у Львові і на провінції, не можуть безумовно нічого спільного з українством. Маючи це на увазі, є національним обовязком кожного українця підтримувати тільки українське Товариство обезпечень на життя і ренти „Карпатія". Мусимо при цім памятати, що кожний сотик, відданий українській інституції, скріплює господарську силу цілого українського народу, а кожний гріш, відданий чужій установі, скріплює господарську силу чужинця, який відтак вживає українського гроша проти національних і господарських інтересів українського народу.

Львів, 2. червня 1928 р.

„Дністер", Товариство взаїмних обезпечень: Ярослав Колтунюк в. р., д-р В. Охримович в. р. — Кооперативний Банк „Дністер", Товариство з обмеженою порукою у Львові: Я. Колтунюк в. р., д-р В. Охримович вр. — Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" з відповідальністю уділами у Львові: д-р К. Левицький вр., Саевич вр. — „Народна Торговля", Краєвий Союз Споживчих Кооператив з відповідальністю уділами у Львові: М. Заячківський вр., д-р Барнлик вр. — „Краєвий Молочарський Союз", кооператива з обмеженою відповідальністю „Маслосоюз" у Стрию: Мудрик вр., Палій вр. — „Ревізійний Союз Українських Кооператив": Филипович вр. — Кооп. Товариство Господарське „Сільський Господар" у Львові: Ю. Павликовський вр., Крапливий вр. — „Центросоюз", Союз Кооперативних Союзів Коопер. з відповідальністю уділами у Львові: Герасимович вр. — „Земельний Банк Гіпотечний", Спілка Акційна у Львові: Гаврисевич вр., Волошиновський вр. — „Народна Гостинниця", кооперат. стов. з обм. порукою у Львові: Пивяк вр., Сполітакевич вр.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 6. червня 1928.)

СЕНАТСЬКА БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Промова сен. В. Дещиневича в справах судівництва і політичних вязнів.

(к) На вчорашнім засіданні сенатської бюджетової комісії, присвяченому бюджетові мін-ства судівництва, сен. Дещиневич доказував недостаточність судейських сил у судах і сумні наслідки у вигляді залеглостей та зволікання з вимором справедливости. Найбільші браки відчуваються у Найв. Судї головно молоді сили, які розуміли би українську мову. Тому треба роками вижидати на полагодження справ, головно політичних, в яких обвинувачений залишається у слідч. вязниці. Таке зволікання має дуже прикрі наслідки. Далі каже про недотримування приписів карної процедури, які дають дуже точні речинці для полагоди всяких таких справ. Таксамо про искутування Найв. Судом припису вичислювання слідч. арешту після видачі присуду першою інстанцією до кари, якщо проволока в розпочатті кари послідувала не з вини присудженого. Далі обговорював негативне полагоджування різних прохань у мін-стві судівництва. В справах карних нинішній польський закон обмежує ранїші австрійські закони, але й ця дрібка прав залежна від ключок. Щоби напр. тільки видати ухвалу в українській мові, треба на це виразної просьби, хоча попередне листування з боку обвинуваченого ведено в українській мові, себто сторона заявила вже ясно свою волю. Ці справи промовець обговорив дуже широко. Далі переповів полагоджування політ. справ. В кожній політ. справі слідчі органи ставлять вимог арештування обвинуваченого, хоча його навіть не треба, але вимогам цим вимогам суди відмовляють. Присутній на засіданні міністр судівництва Мейштович відповів негайно заявою: Не хочу, мовляв, кривдити „руського народа", та арештом у Львові є презес суду п. Чарнінський, якого особа дає повну запоруку безсторонности.

СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ОСВІТНІЙ КОМІСІЇ.

(к) Сьогодні під головуванням пос. Каліновського (Видмонське) радила освітня комісія над наглим вносом Українського Клюбу в справі закінчення пяти кляс української гімназії у Станиславові. Справу референтував посолка Мілена Рудницька (Укр. Кл.). Виголосила одногодинний річевий реферат, в якому представила детайльно перебіг подій у станиславівській гімназії в звязку зі святом 3-го травня. Засувала психольогічний підклад подій та піддала педагогічній і політичній оцінці відомий розпорядок шк. влади, при чому критикувала цілість польської шк. політики, яка попадає в конфлікт із почуваннями української молоді. Хоча молодь і батьки станиславівської гімназії дали владі сатисфакцію, яка не йде навіть поза межі, а увагу на тон і на характер складеної ними декларації влада досі не завернула свого попереднього розпорядку. Референтка засувала фатальні наслідки, якими підлягає молодь з причини перерви в науці: загроза страти шк. року, деморалізація молоді примусовою безділлєю та розділ між школою і молодю. Першим після реферату забрав слово представник мін-ства освіти д-р Чарінський. Він оправдує поведінку влади та звалює вину на вчительський збір, який, мовляв, складається виключно з українців, а в Обивательському Комітеті святкування 3-го травня засідав теж українець, директор гімназії п. Труш. Факт демонстрації української молоді має символічне значіння, бо це була свідома демонстрація проти польської державности. Польський лібералізм і претенсії українського громадянства мусять мати межі. Коли представники українського громадянства хочуть дійти до порозуміння та домагаються від влади порозуміння, то мусять стануги на становищі польської державности. В даному випадку шк. влада мусить поступити з найбільшою строгістю. Прохає, щоби комісія перейшла до денного порядку над вносом Українського Клюбу. На інтерпеляцію предсідника комісії, як міністр задумує полагодити справу меритурично, представник міністерства дає ясної відповіди. На інтерпеляцію одного з послів представник мін-ства признав, що польська публика і польська молодь підчас деяких попередніх офіціяльних свят дійсно невідповідно поводилася відносно української молоді. Пос. Яворська (1-ма) полемізує з референткою. Підкреслює вину вчительського збору і директора станиславівської гімназії, які не мали відваги взяти відповідальність на себе та представити шк. владі неможливість примусового втягання молоді до дефіляди. Застерігається проти викликування примірів із польсько-української війни, про яку згадувала референтка, як про ще незабуту кривдницьку. В різкій суперечности з промовою тої представниці клюбу 1-ки був виступ пос. Войтовича, теж із клюбу 1-ки, який рішуче не погоджується зі становищем уряду. Доказував, що насильне вимушування в української молоді польського патріотизму має справді протилежні наслідки. Застерігся лише, що промовляє, мовляв, у власному імени. Пос. д-р Пружик (ППС) заявляє в імени свого клюбу, що буде голосувати за вносом Українського Клюбу. Осуджує категорично польську шк. політику та признає рацію українцям, що порівнюють польську шк. політику з політикою колишніх займанщицьких держав. Зазначує, що палючу пол.-укр. проблему можна полагодити лише шляхом територіяльної автономії, відаючи в руки українцям м. і. й цілу шк. адміністрацію. Пос. Вол. Целевич (Укр. Кл.) застерігається проти змагань уряду узалежнювати рішення в такій справі, як подія в станиславівській гімназії від зміни принціпіяльно-політичного становища Українського Клюбу. Доказує прикладами зі шк. польських підручників, що саме польська шк. влада старається щодня пригадувати молоді польсько-українську війну та стверджує, що ні австрійський, ні російський уряди не примушували молоді до співучасти в урочистих походах і військових парадах у держ. святах, при чому доказує, що свято 3-го травня на українських етнографічних землях має характер суто-національного польського свята. Перестерігає польську шк. політику не перетягати струни. Пос. Лянгер (Вязм.) заголошує вносок: Сойм закликає уряд, щоби ученикам пяти вищих зажилених кляс української гімназії у Станиславові вможливлено дальшу науку без втрати шк. року, приймаючи їх назад до згаданої гімназії. Пос. Мих. Струтинський (Укр. Кл.) спростовує інформації представника міністерства, що дир. Труш є директором польської гімназії, а до того москвофіл передвоєнної марки. Про небезпеку втягання молоді до дефіляди перестерігав тимч. управитель української гімназії п. Герч предсідника Обивательського Комітету п. Хораньца (бурмістр Станиславова). Однак цей останній заявив, що нічого не може порадити, бо він є тільки формальним головою, а на ділі святом 3-го травня кермує віцевоєвода й один полковник. Учительський збір з управителем був перелякний репресіями, які мали місце після дефіляди 11. XI. м. р., коли то перенесено на Поморі пенсійного професора Левицького, а шк. куратория загрозила гімназії репресіями. Учительський збір завсекурувався замкненням пяти кляс. Однак дальший напрямок поведінки куратерії та мін-ства дав візитатор Сосніцький, муж довіря ендеції колись і тепер, дарма, що він тепер прибрався в санаційне пір'я. Це до речі характеристична риса польської ендеції. Подія в станиславівській гімназії не є ніяким виїмком. Українська молодь і українське суспільство гаразд знають історію польських незалежницьких змагань. Українська молодь перетравлює лише на свій лад наших Сенкевичів і Жеромських. З огляду на те, що записаних до слова ще 8 промовців і що нині йде пленарне засідання сойму, відложено засідання комісії до суботи. (В четвер свято, а на пятницю не всі посли встигнуть приїхати). На відхідним представник мін-ства заявив, щоби комісія і сойм своїми постановами не припиновали акції мін-ства, яка йде в тому напрямку, щоби серед українського громадянства „закінчити льояльні тенденції". На його думку між українською молодю та громадянством міста Станиславова йде еволюція в напрямку реалїї відношення до держави. На доказ цього покликується на зовні батьків і учеників станиславівської гімназії. (Ця заява представника влади є нагляднім доказом, що акція наших послів у соймі може лише тоді рахувати на успіх, коли за нами стоїть одностайно ціле громадянство та віднами від неї одностайність підривають інтереси цілого нашого громадянства у самій основі і незвичайно утруднюють працю парл. репрезентації.)

СПРАВА НАДЗВ. КОМІСІЇ ВИБ. ЗЛОВЖИВАНЬ.

(к) Марш. сойму Дашинський відбув сьогодня конференцію з головою надзв. комісії і референтом внесків про анб. зловживання послом д-ром Путеком у справі обсягу діяльности будучої надзв. соймової комісії розгляду анб. зловживань. Марш. сойму висловив бажання, щоби при виборі комісії не кермуватися мотивами боротьби проти уряду ані якоїнебудь партії та щоби ще перед вибором комісії дозволити міністрові внутр. справ познайомитися зі зібраним матеріялом. Пос. Путек говорив про необхідність звільнення урядовців від держ. тайни, що має бути зазначено в регуляміні надзв. комісії, який має вдм. комісія. Для виготовлення всіх тих формальностей відбудеться засідання адмін. комісії у вівторок 12. червня.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства шляхів.

(к) Референт пос. Качановський (ППС) говорив про потребу збільшити прибуток з перевозу вантажу. Комісія збільшила чистий дохід мін-ства зі 134 міл. на 147 міл., а видатки до скарбу із 88 міл. до 90 міл. і зменшила надзв. видатки з 229 на 220 міл. Стверджує великий розвиток польського залізництва і поступ у відбудові воєнної руїни. Пос. Брила (ХД) заявляється за поправою вивінування залізничих робітників. Пос. Хондзінський (НПР): Міністр Ромоцький стратив для роки на непотрібний труд комерціялізації залізниці. Декрет президента нефортунний і для комерціялізації ледви вже запізнений. Пос. Семінський (1-ка) вносить на принятя бюджету в урядовому проекті. Пос. Курилович (ППС) апелює до міністра, щоби в найкоротшому часі перевів усі ті справи, які вимагають одностайної організації польських залізниць. Порушує доріжню залізничих порогів. Критикує в цьому напрямку політику мін-ства та заявляє, що його добрий нюх у таких справах каже, що тут не все в порядку. Пос. Соболевський (1-а) закидає сторонничість референтові, який лише обвинуватив мін-ство, не підносячи позитивних сторінок його праці. Опісля довго полемізував і давав різні пояснення міністр Ромоцький, якому в численних випадках посли лівиці робили різні „дзіцінгруфи". Після промови пос. Бірки (1-ка) і закінчення референта покінчено дебати над цим мін-ством і приступлено до бюджету мін-ства праці. Референт пос. Прагер (ППС) виступив проти скромности цього бюджету і говорив про політику сусп. забезпеки й еміграційну справу, далі про видатки на безробітних і боротьбу з безробіттям. Підкреслив, що бюджет цього мін-ства на самому кінці в заг. бюджетовому прелімінярі. Засідання сойму триває далі

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛИВИЦІ В КЛЮБІ 1-КИ.

(к) Кілька днів тому ми повідомляли про переговори поміж Зв. Направи Жечпосполітей та Групою Праці з метою створити спільну організацію в рядах 1-ки. Ці переговори, як довідуємося, довели до порозуміння. Не устійнено лише ще назви будучої організації. Наслідок такого обєднання може бути поважний, бо відтепер буде в сойм. клюбі 1-ки дві зорганізовані групи: право-консервативна і ліво-радикальна, при чому ця остання буде в значній більшости. На чолі нової організації мають стати посли: Косцялковський, Лехіцький, Кешковський (кол. комендант „Стшельца") і Пшедпольський (колишній лівий ППС). Ця група напевно буде тягнути 1-ку до порозуміння з демократичною польською лівицею.

Пам'пайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 19, І. пов. на шадничу книжечку ч. 7910.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 6. червня 1928.)

ПОБІДА СОЦІЯЛІСТА У ФРАНЦ. ПАРЛЯМЕНТІ.

(ж) При виборах предсідника нового французького парляменту колишній провідник соціяліст. Буісон побідив 327 голосами вибори Франкліна Буйона, який отримав вищі 242 гол. Це голосування є сенсацією тому, що при виборах побідили партії, які йшли під уніоністичними клаками Фр. Буйона.

ПРОМОВА МУССОЛІНІЯ.

(ж) Муссоліні виголосив у сенаті велику промову про закордонну політику Італії. М. і. спровокував поголоски, начеб за останньої візити міністра Залеського підписано якунебудь умову та обговорював італійсько-югославянські події, які на його думку є мирно полагоджені.

ЧЕМБЕРЛЕЇН ПРО ЛИТВУ.

(ік) ПАТ повідомляє з Берліна, буцімто Чемберлен висловився гостро під адресою литовської політики відносно Польщі. Чемберлен мав назвати оголошення Вільна столицею Литви божевіллям і провокацією. ПАТ покликується на німецькі газети „Форвертс" і „Фос. Цтг.", як на джерела інформації. (Обі названі газети: перша орган нім. соціялістів, друга орган т. зв. Ульштайнівцу, ведуть завжди послідовно польонофільську лінію, тому вістку цю треба брати із застереженням.)

МЕКСИК І ВАТИКАН.

(ік) Повідомляють про заключення порозуміння між Мексиком і Ватиканом, наслідком якого в останній хвилі рев зробило кінець громадянській війні в Мексику на цер. підложку.

КРІЗА В КИТАЮ.

(ік) До Пекіну вайшли невеличкі військові відділи півн. армії, однак формальна влада ще в руках провізоричного громадянського комітету. Є різні вістки про вбивство Чанг-Цо-Ліня.

ЯПОНСЬКІ КОНЦЕСІЇ В СРСР.

(ос) Центр. концесійний комітет у Москві підписав із японцями концесію, яка віддає японцям півострів Камчатку на 10-річне експльоатацію рибного промислу. Бувші власники цього промислу отримали частину удіїв у новому акц. товаристві, яке приступає до основання підприємства й до експльоатації.

АНТИСЕМІТИЗМ В СРСР.

(ж) З Риги вікурязова польська агенція АДЕ подає про низку нових випадків яскравого антисемітизму в радянських школах, головно на території Рад. України. (У Харкові й Одесі.)

ЦІСАРСЬКИЙ ЯХТКЛЮБ.

(ік) Міністр райхсвери ген. Гренер видав заборону членам райхсвери і військової маринарки вступати до т. зв. цісарського яхтклюбу в Кольонії. Заборона мотивована тим, що в тому клюбові є протиреспубликанський настрій.

По широкому світі.

Французький франк упав на 18 сантімів у відношенні до анга. фунта; вперше від вересня 1927 р.

18-го червня почнеться в Парижі другий міжнародній конґрес драматичних артистів.

У Римі заперечують вістку про недугу папи.

В околиці Єрусалиму ранені в автомоб. катастрофі провідники жидівських робітників Бен-Гуріон і Каппельсон.

Ліга Нац. закінчить своє сідство в справі контрабанди зброї в Сен-Готтарді доперва, за яку Мадярщині вільно образитись.

Конференція Малої Антанти буде відкладена.

Австралійський уряд приготовляє проект закону про обмеження візиту до Австралії

Поклін Тіням Полеглих.

СТАНИСЛАВІВ.

І наше місто помянуло рідно, як тепер. звичай чоловіків в національні Зелені Свята. В неділю вайшов з катедри під проводом численно зібраного духовенства величавий процесійний похід на місцевий цвинтар, в якому взяли участь непрогляднні маси народу, що йшли з вінками під звуки пісень у найбільшім порядку. В поході бачили ми всі круги нашого народу: селян, міщан, робітників, міську інтеліґенцію і шкільну молодь. Найбільше було очевидно селян, бо в святі-поминках уміє участь саме цілий повіт. Відправу до хвилі промову виголосив о. посол Гапушкевський. Свято, по заповідях на велике диво, вийшло дуже гарно і зробило на всіх його учасників незатерте враження.

На станиславівському цвинтарі маємо 137 воєнних могил наших героїв, що свою кров пролили за кращу долю України. Сочиняють наші великі липарі в убогих могилах, що розсипуються з кожним роком під вилиском дощу та вітру. Навіть зеленої муравн, ані калини, ані рути, ані вілли барвінку не мають. Скорохнілі хрести похилились до-долу, немало жалуються на неадячний нарід, що так скоро позабув погибших.

Заходом Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові буде кожна могила убрана в бетонові рами і на ній буде тривкий хрест з назвою героя, що в могилі спочиває. Щоб зібрати фонди на упорядкування воєнних могил, видія Філії звертається з просьбою до всіх свідомих українців, щоби ставали опікунами поодиноких воєнних могил у Станиславові. Кошти упорядкування одної могили виносять у нас 85 зол. В тій ціли видія висилає колектантів і на їх руки прийме складати жертви. Назвища зголошених опікунів будуть подані в часописах.

Досі вложили у нас на упорядкування 157 воєнних могил (в золотих): д-р Гробельний 70, д-р Восвідка 90, українські жінки 35, д-р Грушкевич 35, проф. Ростковіч 35, проф. Мацьків 30, Ліна Головінська 35, Зося Кордасі 35, громада Вікторія 35, п-і Кадлубська 70, Українська Міщанська Каса 200, о. Матайко 35. З цього списку найкраще видно, як мало ми вложили на отсю покучу потребу нашого міста. Тому хочемо вірити, що на заходи Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові в напрямі тревалого й естетичного упорядкування могил наших полеглих відгукнуться негайно відповідним датком усі наші тямучі громадяни й установи в Станиславові-місті й повіті.

Де Італія?

Де Італія питає весь світ! Львів її відпайтов в каварні і Барі каварні „Варшава", де виступають італійні Сіренетта і Манолді.

НОВИНКИ

— **Вчорашнє число „Діла"** завело нам Староство Городське у Львові за передову статтю п. н. „Імезґураційний виступ". Передплатники, що не одержали цього числа, мають його не реклямують.

— **Велике зацікавлення всіх Львовян** викликало Свято Молоді шкіл Товариства „Рідна Школа", що відбудеться нині, в четвер, дня 7. червня о год. 4. попол. на місті „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою. Цей перегляд сил нашого дорастаючого покоління нашої надії на кращу майбутність української нації. В склад програми Свята Молоді входять отої точки: 1. Почесний хід (дефіляда) всіх львівських шкіл Товариства „Рідна Школа". 2. „Арнон" нар. танок, виконає хлопяча школа ім. Гоголя. 3. Ритмічні вправи, виконають ученици дівочої семінарії і гімназії. 4. Масові вправи виконає молодь усіх шкіл Товариства „Рідна Школа". 5. Вправи вінками, виконають ученици школи ім. Грінченка і ім. Шевченка. 6. а) „Катерина" народний танок, виконає школа ім. Короля Данила; б) „Маки", дівоча забава, виконає школа ім. Князя Льва. 7. Трійкові вправи виконає хлопяча школа ім. Шевченка. 8. Мячові змагання, Торговельна школа і мужеська Семінарія. Багато, різнородна і дійсно добірна програма стягне кождого українця і кожну українку нині на це бодьоре свято. На Свято Молоді приглашають школи зі Станиславова і з Яворова.

— **Іспит зрілости** в дрогобицькій гімназії в українській мові складали в Тернополі відбувся в днях від 22. травня до 1. червня під проводом пор. гімназії Матвіїва Гр. Тучака, іспит у відділі А склали: Баравовський, Бартків, Боханський, Вегер, Гавриш, Гринкевич, Комаровський, Костецький, Кручовий, Лучків Володимир, Лучків М., Мойковський, Мандичевський, Михалович, Онуферко, Остапюк, Сембай, Сонак, Сокіл, Сохоцький, Стеткевич, Теленько, Томасевич, Хомишин, Цюцко, Щуровський, Юрчишський, Яремович. У відділі Б: Вакула, Ганкевич, Гречило, Дидьо, Кашуба, Королюк, Крохмалюк, Кузьмин, Мальник, Мітріпга, Павлусь, Пакуляк, Посацький, Решетуха, Смеречинський, Трач Ол., Трач Пл., Цілецький, Чернин, Шевчук, Шиманський. У відділі А — 4 абітурієнтів переспало при письмовім іспиті, а 4 репробовано при устнім іспиті. У відділі Б — 3 не допущено до іспиту, 4 відступило перед пис. іспитом, 4 переспало при пис. іспиті, а 6 репробовано при устнім іспиті.

— **„Італія" в полоні „Землі Франца Йосифа".** У Вознесенську перехоплили радіову телеґраму від „Італії", яку хуртовина занесла на „Землю Франца Йосифа". Комітет, що організує рятункову поміч для „Італії" приспішить висилку криголомів і літаків. Природа заволоділа собі із плавця італійської експедиції; Муссоліні погрожував анексією „Землі Франца Йосифа", яка „законно" належиться Італії в спадщині по Австрії, тягнучи „Землю Франца Йосифа" полемізував „Італію".

— **Новий львівський воєвода.** Наслідником воєводи Петра Борковського призначений посол Войцех Голуховський, син довголітнього австро-угорського міністра заґранич. справ Агенора, в жилах якого пливе кров польського шляхтича. Підчас війни він був ґенерал-ґубернатором у Кельцах, де жив від 1915 до 1918 р., пізніше комісаром повітової ради в Городку, а в 1926 р. головою „Зайонку Всхід" у Львові.

— **Самогубства.** У Жовкві отруїлась учениця 4 р. вчительської семінарії українка Ольга Чиківна. Причиною мала бути невдача при іспиті з української мови. 18-літня дівчина була донькою бідної старої вдови, що тяжкою працею утримувала доньку. Чайовна випила оцтовий квас. — Дві спроби самогубства оцтовим квасом пробидя у Львові: 28-літня робітниця Шпенар і діловод Лайтінґер.

— **Новинна реклама.** Закінчилась розправа проти організаторів фільмового підприємства „Розвуй", що ангажували кожну та кожного, хто заплатив внесове і вступ на „фільмовий" баль. Головний свідок у цій справі, нафтовик з Борислава Венґлян, що дав на це підприємство 800 зол., як пайових, заявив у суді, що не почуває себе покривдженим ні ошуканим. Трибунал звільнив обвинувачених від вини та кари на тій підставі, що „Версайська рада" влаштована організаторами „Розвуй-фільми" в офіцирськім касині була... реклямою в дозволених межах.

— **Епідемія грипи** відвідала Варшаву; занедужало кільва тисяч осіб, між ними чимало на анґіну.

— **Катастрофи.** Поштовий літак Варшава-Прага розбився; летун важко ранений. — Між Домбіном і Торунем розбився військовий польський літак; летун легко ранений. — У Варшаві автокатастрофа перейшла двох учнів. — У Берліні автобус із вісьомами гамульцем розбив кільканадцять пасажирів. — У перемиській фабриці паркетів Бистрицького згоріло три будинки, три вагони паркет, ще й огнева сторожа поранена.

— **З людського звіринця.** У Любляні біля Збаража арештували вчителя Хрипливого за страшний злочин убивства 12-літнього сільського хлопця на сексуальнім тлі. — В Острові Вел. біля Видзомі арештували злочинну пару: господаря Ніцкяса та селянку Графову за вбивство своєї жінки та свого мужа.

— **Ще раз обіцянка.** Варшавський „Експрес Поранни" повторює вістку, яка вряди-годи вертається хронічно до преси, мов грипа: що в осени паспорт на виїзд на чужину коштуватиме 50 зол., а всі полекшені паспорти будуть скасовані.

— **Смерть підбігунового дослідника.** У 58 р. життя, помер у Ґетеборзі в автомобілевім випадку проф. Отто Норденшельд, один із найбільших знавців підбігунових країн. Він був провідником великої шведської експедиції до півд. бігуна в 1901-3 р. на поладді „Антарктіс", який загинув. Ще як молодий доцент мінералоґії та ґеольоґії в університеті в Упсалі проводив він експедицію в 1895-7 р. до країн півден. Америки, і списав свої пригоди в книзі „З огненної землі". Тадна на наукові досліди часто до британської півн. Америки, Ґренляндії, Ісландії. Від 1905 р. був він професором ґеоґрафії та етноґрафії в університеті в Ґетеборзі. Із його відомих книжок згадати „Підбігуновий світ і сумежні з ним країни". „Про населінки підбігунових дослідів останнього століття", „Природа підбігунової смуги".

— **Хто хоче їхати до Брна** (ЧСР) на „Виставку сучасної культури", може дістати свою хату для двох земляків. П. Сигерич просить, щоби бажаючі мали нагоду любезність від одної з цілих інституцій і щоби його повідомити вчасу адресу: **Emilie Gottfriedova, obchod porculanem, sklem a kuchunskym nadobim Brno — Cejl C. 84.**

— **Ренорди. В вигл.** місті Денкастері на адресу місцевого купця прийшов із Норвеґії лист, висланий 24 роки тому; купець помер перед 9 роками. — Берлінський 70-літній вінник Ґартман, що вибрався 2 міс. тому своїм „фордом" у Парнж, приїхав „тріюмфально" до Парижа. — Польське місточко Прушків зробило плебісцит і рішило заборону про продажу алькоголю. — Робітник в околиці Варшави Ґавлік хотів побити рекорд і виграти заклад, що одним духом випє літр чистої „монополівки"; випив і помер.

— **Проти Воронова з проповідниці.** Один із авторитетів англіканської церкви лондонський теольоґ Дін Інґе, відомий із своїх фільософічних творів, виголосив у соборі Вестмінстер проповідь присвячену експериментам над відмолоджуванням робленим д-р Вороновим. Він заявив, що ганьбою є факт, що стільки інтеліґентних людей вірять небилицям такого чоловіка як Воронов.

— **Епідемічний травень.** Зростаюча скільність самогубств у Відні спонукала одного лікаря поцікавитись статистикою цих жертв і ось ми довідуємось на презлике диво, що травень, солодкий май, місяць радощів і любощів є саме тим місяцем, що наводить на відомих найчорніші думи. Підчас самих Зелених Свят за два дні, було не менше як 17 самогубств, а 14 спроб самогубства! Якжеж це пояснити? Цього року, кажуть, хімерна погода травня тільки збільшила фатально нарощений пастрій молодих і старих, що являється до них на провесні. Нещасливе кохання та матеріяльні клопоти дві головні спокуси, щоби наложити на себе руку. Найчастіші жертви молодь і особи між 40 і 50 р. життя, коли ідеали розвіялись і перед людиною виринула дійсність в усій поприбраній суворости. Зріст жіночих жертв незвичайно великий від війни. Перед війною тягар журби за хліб насущний падав виключно на мущин; тепер його взяло на свої плечі і жіноцтво, яке як більше вражливе легше піддається алєкірі та розпуці. Багато молодих, гарних дівчат гине добровільно, також тому, що бачить неможливість здійснити в теперішніх обставинах ідеал життя.

Театри.

Міський великий театр:
7-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка".

Міський „Театр Новин":
7-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполло": „Пробудження жінки".
„Лев": „Вела кохання" (Дон Жуан).
„Палас": „Дама в тигровій шкурі" і „Летко стати батьком".
„Фатаморґана": „Пітанський барон".
„Байка": „Шість тижнів між апашами".

З судової салі.

За посольську діяльність — тюрма.

Перед 4 роками, у травні 1924 року, в селі Убродовичах, рубежівського повіту на Холмщині, прийшло до повазних заворушень між українським православним населенням та процесією полиґія-католика при нагоді вихрещування тамошньої православної церкви на лат. костел. Для провірки грізної ситуації на місці вислала тоїдпя Українська Парляментарна Репрезентація двох своїх відпоручників в особах посліа Семена Любарського і Сергія Коваликого. Прибувші на місце посли провірили стан справи та успокоїли населення, взявши в свої руки провід оборони прав українського населення перед безправним загарбуванням його церкви. Одначе це не подобалось місцевій поліції, яка з побуту українських послів зробила „демонстраційне пічє з революційними промовами послів" — а підпайвпливом своїм місцевих чинників скарґи на мимо підбурюючі промови послів, вробила на них донесення до прокураторії.

Перед судовими доходженнями берегла обох послів незайманість у часі тревання посольського мандату, та як лише минувся сейм розпущено, прокуратура в Замості почала карні доходження проти б. посла Семена Любарського за пічим підбурювання з арт. 129 карного рос. закону (обліненого та ізгнану з 65. карного зак.). В часі слідства з сего дня оказувало, що пос. Любарський в

часі промови вживав буцімто православних, щоб полицями і ножами боронила своєї церкви перед нахабністю поляків, щоб не посилали дітей до сельських шкіл бо там навчаться лише бандитизму, та що в їх замаганнях поможе їм 6-мільйонний український нарід, що живе під Польщею.

Проти б. посла С. Любарського, члена Центрального Комітету УНДО, внесено з тої причини акт обвинувачення, а дня 31. травня ц. р. відбулася проти нього в Грубешові перед виїздним трибуналом окружного суду в Замості головна розправа розправа за злочин підбурювання з арт. 129 рос. карн. закону, загрожений карою тюрми від 1 року до 6 літ. Каркому трибуналові, зложеному з 3 суддів, проведив президент окружного суду в Замості Ружицький. На оборонця обвинуваченого делегувала Українська Парляментарна Репрезентація посла д-ра Степана Вілика, адвоката в Городку. Трибунал відмовив допущення доказу о відводових свідків, пропонованих обороною і приступив до переслухання свідків, самих поляків, мовляв парубків, у більшости сумнівної моральної вартости. На щастя, під огнем перехресних питань, ставлених обороцем пос. д-ром Віликом, ознання доказових свідків заломалися. До того ті свідки, пошукуваши особу посла С. Любарського з особою ген. С. Коцішкого, не зуміли внести сміяту промови б. посла Любарського на збірці селян в Убровичах. А всеж таки прокурятор Гожеховський домагався в довшій промові покарання п. С. Любарського за зчинений йому злочин.

Погляд прокуратора відпер знаменито в кінцевій оборонній промові адв. д-р Ст. Вілик. Оборонець виказав, що розправа не дала ніяких доказів вини обвинуваченого, а зізнання свідків — це неоручена підготовка поліційних органів, яка на судовій салі потерпіла повну невдачу. Бо притиснені до муру свідки не вміли навіть повторити того, що так щедро оповідали перед поліцією і слідчим суддею, а навіть виявилося, що зовсім не знали чоловіка, якого так важко обвинили. В дальшій части промови обор. д-р Вілик виказав правну нестійність закиненого злочину підбурювання і вніс на цілковите обвинувачення п. Семена Любарського, котрий в даній виказу як посол очевидно лише той важний обов'язок, що на нього вложило громадянство.

Згідно з обовязуючою на волинських землях процедурою, останній промовець сам обвинуваченій, мав сказа, що поставлені йому завдяки підпирає з обуренням як видумані, а сам процес назвав відверто „великою деморалізацією відносин на кресах".

По довгій нараді трибунал оголосив **увільнюючий** вирок, застерігаючи собі проголошення мотивів на день 12. червня ц. р. Вирок трибуналу викликав поміж зрожінням.

З театрального життя.

Діяльність „Просвітянського Театру".

„Просвітянський Театр" предложив Головній Театральній Комісії Т-ва „Просвіта" звіт з діяльности за перший сезон свойого існування від 15. лютого до кінця травня 1928. Подаємо з него звіту деякі цікавіші дані.

Управа театру сосередила в руках п. Альфреда Будзиновського як відповідального управителя, п. Шеремети Андрія як відпоручника „Союзу Артистів" і п. Кемпи Лаврентія як відпоручника трупи. Секретаріят і касу веде п. Гладкий Петро. Мистецький провід лежить у руках режісера п. Сороки Петра.

До театрального гуртку входить 7 пань і 9 панів. Між ними пані В. Сорокова, К. Кемпова і Н. Костівна, далі Шеремета Андрій, Сорока Петро, Кемпа Лаврентій, Ганна Марко, Никтин Юрко та ін. Орхестру, хори й цілу музичну та співну часть праці театру веде п. Саламаха Богдан. Орхестра має 7 членів. У трупі є також маляр-декоратор, кравчиня і сценічний технік.

На першу інавгураційну виставу, що відбулася дня 15. лютого 1928 в салі „Народнього Дому" в Городенці, вибрав театр оперу Аркаса „Катерину". З Городенки переїхав цей пересувний театр через Обертин, Коломию, Яблонів, Делятин, Надвірну, Богородчани, Станиславів, Калуш і Дрогобич у нафтовий басейн, де по дорозі відвідував доволі чисельні містечка і села. Звідси на Самбір — через Хирів, Добромиль, Бірчу, Мостиська і Судову Вишню скерував свою поїздку на Яворів та Немирів в напрямі Рави Руської і Сокаля.

Управа театру нарікає в своїм звіті, що не вважаючи на засвоєння 36 штук до свого репертуару, важко є подати вид цим інтересні вистави українських авторів, наслідком недостачі нових творів. Ті, що досі виявилися можливими до виконання на сцені, є вже так обіграні професійними та аматорськими театрами, що вже їх мало хто слухати хоче. Конкурси культурних установ не приносять побажаного внеслідку, а театр є фінансово ще за слабий, щоби міг замовляти нові твори безпосередньо у авторів. І так вже в справозданчім сезоні видав театр на авторські гонорарі і на перекладн 621 зол. В часі свої поїздки відіграв „Просвітянський Театр" українські штуки: Вій, Вихрест, Запорожець за Дунаєм, Запорожський Скарб, Катерина, Маруся Богуславка, Майська Ніч, Ой, не ходи Грицю і Циганка Аза. З чужих штук дав: „Шумі Маріца", а для ратування своїх фінансів ще слідуючі: Барон Кімміель, Весняний Похресник, Гейша, Графиня Маріца, Еспанська Муха і Княжна Чардаша.

Протягом 107 днів існування театру, відіграно 110 вистав не зважаючи на то, що в латинський і український великий тиждень мусів театр з конечности пауzувати через 7 днів. Число 110 вистав за 100 робучих днів, осягнено завдяки пополудневим, популярним виставам в неділі і свята по селах недалеко місця театрального побуту театру.

В справозданчому сезоні продано білетів за загальну суму зол. 16.774.80. З него треба було оплатити великі кошти поїздки членів театру, перевозу театральної обстановки, податки від вистав, внесні — як на пересувний театр — платні власної орхестри в сталій висоті і добраних по більших містах музикантів, готелі для членів трупи, афіші, чинші за салі й ще богато інших видатків адміністраційних і технічних. Далі мусів театр подбати про справлення театральної обстановки, як куліс, гардероби, бібліотеки і т. п. та обернути поважну увагу на організаційні видатки. На це видано поверх 5.000 зол. Щойно решту ділено поміж сценічний персонал на підставах кооперації праці. Що не богато випало на кожну особу, це ясне. Мимо того вірні слуги театрального мистецтва, згуртовані в „Просвітянськім Театрі" продовжують далі без упину, в переконанні, що безустанна праця над розвитком власного таланту і над побільшенням репертуару принесе з часом також і їм заслужену заплату за їх зусилля.

Звіт подає також цікавий ряд осіб, що зокрема причинилися до успішнішого переведення праці театру і підносить прихильність усіх просвітних установ, до яких театр загостив. З прикрістю натикає лише на надто високий чинш за салю „Сокола" в Станиславові, який порахував йому вищий чинш за салю від того, який платить польський аматорський театр ім. Фредри. Так само, відзначи подяку головні читальні з Судової Вишні за його оцінку, зауважує майже цілковиту байдужність до театру не лише місцевих міщан, але й інтелігенції.

На окрему увагу заслугує порушена у звіті обставина, що „Пр. Театр" в місцях своїх вистав удільовав оголошуючимся просвітянським аматорам вказівки, що до гри, характеризації, обставлювання сцени, костюмування, режисерії та взагалі всеї сценічної техніки.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·65—1·72·00, фунт штерлінгів 43·10·00—43·80·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 17·00·00—17·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 58·00—59·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза руцунська 41·50—42·00, бароболя пронисолова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля колірона 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішалка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, лубінь синій 23·00—24·00, рінак озимий 71·00—73·00, мука пшеничка 40 пр. 93·00—94·00, мука пшеничка 50 пр. 85·00—84·00, мука житня 65 пр. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 91·00—93·00 шопо 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пеняшки 67·00—68·00, просо красне 29·00—30·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, жир свиній 110·00—120·00, жир свиній 75·00—100·00. Мішки ютові пробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·30—1·60.

ОПОВІСТКИ.

В гімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної) вступні іспити до клас II—VIII будуть переведені в днях 18.—23. червня а до класи I-ої дня 28. червня. Виїмково (наприклад на основі лікарського свідоцтва) до тих іспитів можна зголошуватися вже 15.—16. червня. На вступний іспит до VIII-ої кл. треба мати дозвіл шк. Куратерії. При зголошенню до іспиту предкладається метрику уродження й евентуально останнє шк. свідоцтво. Для учениць гімназії є побіч неї інститут СС. Василіянок. Гімназія міститься при вул. Длугоша 17. — За управу: *Д-р О. Шурат.* 2332 2-2

Приватна гімназія косдукаційна „Рідної Школи" з правами державних шкіл в Золочеві. Вступні іспити до кл. I. відбудуться дня 29. червня в год. 9. передполудням. Перед тим треба зголоситися в дирекції гімназії, зложити метрику, евентуально шкільне свідоцтво і свідоцтво щеплення віспи. Вступні іспити до кл. II.—VII. відбудуться дня 2. і 3. липня. Перед тим треба внести подання до дирекції гімназії долучуючи шкільне свідоцтво, метрику і свідоцтво моральности, та зложити іспитову таксу. Іспит піченеться в год. 9. перед полуднем. Вступний іспит до кл. VIII. можна здавати тільки за дозволом Куратерії Ш. Л. О. Вписи до кл. I.—VIII. відбуваються перед вакаціями до 3. липня включно. — *Сотр. Хмільовський Микола,* управитель. 2355 2—3

Подяка. Управа Українського Тов-а Допомоги Емігрантам з В. України у Львові складає свою найсердечнішу подяку всім особам, що безкорисно приняли участь в улаштуванні панахиди по вбитому в Парижі Головному Отаманові Війська УНР. Симоні Петлюрі та всіх полеглих за волю України, а саме: ігумені Почаївської Лаври о. Борисові, співацькому Т-ву „Сурма", редакціям „Діла" та „Нового Часу" за безплатне уміщення оголошень. — Голова *П. Холодний,* секретар *В. Храпко.*

До б. віденських Січовників! Ювілейний Комітет для вшанування 60-тих роковин заснування віденської „Січи" після влаштування святочних обходів (Ювілейна Академія і вистава „Ой не ходи Грицю") приступає до остаточного виготовлення матеріялів для „Ювілейного Збірника", що мав би стати пропам'ятною книгою віденської „Січи" і трудів її членів. З причин від Комітету незалежних — невелика покищо жертвенність — „Ювіл. Збірник" появиться щойно в осені п. р. У зв'язку з цим продовжується речинець надсилання споминів і причинків до життя наддунайської „Січи" до **15. серпня 1928.** При цій нагоді ще раз звертаємося з горячим проханням: Надсилайте хочби й найкоротші спомини й дати про тих Січовників, що полягли у визвольній боротьбі українського народу. — *Ювілейний Комітет.* Адреса: Jubiläumskomitee des Ukr. Stud.-Vereines „Sitsch" in Wien, XVIII., Thereslengasse 15.

Збірка жертв у тернопільськім воєвідстві. Тернопільський воєвідський уряд рескриптом з дня 2. червня 1928 Ч. БП. 5618 дозволив „Товариству Охорони Военних Могил" у Львові перевести збірку жертв до 30. червня п. р. під такими умовами. 1) Збирачі мають мати „особистий довід" та легітимацію, видану Товариством і легалізований тернопільським старостом відпис воєвідського рескрипту; 2) всі жертви записуються на збіркових листах, виданих Т-вом; 3) по збірці всі протоколи збірки, посвідчені Головною Радою Товариства, з загальним звітом та долученим спису жертводавців мають бути негайно пересані воєвідському урядові; 4) загальний звіт має бути найдальше в 2-тижневім речинці отозволений у місцевих органах преси; 5) збірка мусить бути переведена особами, гідними довіря, при чому виключена збірка при помочі платних збирачів. Крім того тяжке рескриптом, з датою 2. червня, який доручено Товариству в Зелені Свята в днях 3. і 4. червня ц. р. до „замкнених цушок, опечатаних адміністраційною владою І. Інстанції, яких отворення й обчислення може наступити в присутности представників тої влади". Як бачимо, воєвідство подбало про те, щоб поставити дуже важні умови виключно до того, що змушує до подорожі до Тернополя (точка 1.), щоб потвердити в старостві відпис рескрипту, бо речинець короткий і гаятися не можна. Нехайже українське громадянство має не все на увазі й постарається побороти всі трудноші! Перед громадою, спійленою духовою едністю, всі штучні перегороди й перешкоди мусять упасти. Повноважні й дісти вислано.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Заярстинів Короля Яна III. ч. 5, поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі **тенісових** кортів, віль, городів, разом з **брамами** і фірткамі. Телефон 16—18 і 13—27. 5—7 2184

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає на готівку і на **ратн** від десятків зіт у цілім краю заісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 90-?

ЧУЖИНЕЦЬ гляда добре улебльованої комнати з балкончиком, з окремим входом на довший час при шляхотній рідні. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спокійна околиця". 2358 2-2

ФОРТЕПІЯН нанівно куплю, зашпачу сейчас готівкою. Ганя, ісуїтського 21. І. поверх. 2314 6—8

ЕМЕРИТОВАНИЙ учитель візьме в аренду кількамайонтків ноpiв доброго поля від 1. липня, або вкажуть йому місце на надложення торговлі — евентуально прийме відповідне заняття за малою заплатою. Зголошення до торговлі Е. Петровичевої, Болехів, для емерита. 2369

КІНО-АПАРАТ вистідіновий „Ernemann" в добрім стані, окажійно продам. Зголошення приймає: Українська Книгарня в Чортові. 2374 1-1

ЛІТНИСЬКО Турє, пенсіонат „Олена" в гарній гірській околиці. Харч добірний на бажання ярський, ціни низькі. Купіль, прогулки, пари, теніс, крутіі. Бліші інформації: А. Павлик, Перемишль, Пілсудського ч. 1. 2376 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 **Пересвітлення Рентгеном.** 3—20

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випимання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовим і студентам знижка 2090 знижка Подекші в святах. 5—10

JOGHURT-ARARAT поручувану загально лікарськими повагами молочну перерібку з лічничими і відсвіжаючими приміщами, виробляє нововідкрита **ВИРІБНЯ JOGHURT-У при вул. ЮГОВИЧА 15.** Набувати у молочарнях і реставраціях. Замовлати можна просто у вирібні. 2377

Шукаємо генеральних представників.

Шукаємо негайно добре вихованих панів і панів для продажі патентованих миляних платків по урядах, товариствах, фабриках, бюрах, лікарях, касах хорих, шпиталях, готелях, каварних і ресторанах у кожному повіті. — Точні оферти з вказівками висилати на адресу Адміністрації „Діла" під „Генеральне Представництво ч. 2338". 2373

Подяка.

Рада парох. маєткова в Пчанах (п. м. Жидачів) висказує отсим щиру подяку п. Василеві Гошовському, арт.-різбареві в Стрию (вул. Трибунальська ч. 20) за гарне, солідне і дешеве вирізблення іконостаса для там. церкви. За парох. Раду маєт.: о. Іван Скоробогатий, Данило Романів, Іван Стебній. 2370

Подяка.

Вп. д-рові Іполітові Левицькому, лікареві в Стрию, за солідне і безкорисне лічення нашого сина Богдана уч. VII. кл. гімн. з тяжкої недуги, складаємо отсим сердечну подяку.

2371 *Стефан і Кристина Озимківичі*

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 126 (11.379). Львів, субота 9. червня 1928. Рік XLVI.

Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, „Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. сячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Між межами і ланами.

Львів, 8. червня 1928.

Суперечність інтересів, постійна боротьба між селом і двором (панською економією), між селянськими межами і панськими ланами, між робітними руками і земельним капіталом — існує безапинно, то загострюючись, то притуплюючись — відповідно до обставин.

Законом з 26. липня 1919 обеднано дворські територіяльні одиниці (дворські обшари) на области Галичини з громадами. Таким чином зліквідовано адміністраційну окремішність дворів, в принципі зрівнано їх в правах й обовязках з іншими громадянами села чи містечка, усунено їх „патріярхальну вищість", спадщину старих панщизняних часів. Виходячи з цеї, на перший погляд демократичної основи, закон з 26. липня 1919 мав у практиці іншу мету, особливо на території Сх. Галичини. Двір у Сх. Галичині є не лише соціяльно, але й національно-культурно та політично чужим наростом на організмі села. Таким чином злучення дворського обшару з селом є на ділі не зрівнанням у правах й обовязках „дрібних і великих рільників", але упривілеюванням остаїх (зірильне місце в громадській раді) та всуненням чужого супрематив ного чинника з життя громади. Розуміється, що ця „інекція" національно-культурного й соціально-економічного чужинного чинника в організм наших громад уже достаточно проявила себе чи то в справах освітно-культурних і релігійних (читальня, школа, церква), чи громадсько-політичних (вибори до громадських рад, вибори до соймy тощо). Не значить це, що передтим громади були вільні від вмішування дворів в їх внутрішні справи, тільки що те вмішування прибрало тепер інше небезпечніший характер через свою безпосередність.

Зовсім природно, що обеднання дворів з громадами підсилило, а радше реституювало „патріярхальну фамільярність" дворів і в справах соціяльно-економічних. Від 1919 р. на території Сх. Галичини сильно впала реальна заробітна плата в панських економіях у порівнанні з передвоєнною. Жнива відробляють у нас незаможні селяни на панських ланах пересічно за 15—17-ий сніп, а часто й за 19-ий, хоч перед війною відплатність за жнива виносила 9-ий сніп, а перед великим аграрним страйком 1902 року — 13-ий. Отже пересічно тепер становище рільних робітників на панських ланах на 50 проц. погіршало в порівнанні з передвоєнним. На такий оборот справи вплинули різні обставини. Перше усього припинення сезоново-заробіткової еміграції і надмір сільського пролетаріяту, який примушений на найбільш некорисні умови, щоби тільки придбати найнужденніші засоби пропитку а опісля специфічні умовини нашого життя в замінених обставинах.

Ця „патріярхальна фамільярність" приймає часом занадто різкі і навіть криваві форми. Свідчать про це події в селі Любича - Деби, равського повіту. Панська власність займає там 1.700 моргів і є поділена між три фільварки (економії), які є власністю д-ра Горовіца (польського жида). Панські лани окружують помежовані селянські поля, врізуючись в село, простягаючись біля самих селянських загород. Таке близьке сусідство мусіло викликувати непорозуміння і спричинювати конфлікти з огляду на брутальну поведінку дідичівських служак. Упродовж останніх двох літ дворські посіпаки підстріляли пятьох громадян. Ці випадки здебільшого обійшлися глядко напасникам.

На підкладі „сусідських" відносин дня 6. травня польовий Ю. Швед підстрілив селянина Данька Предка. Кілька днів пізніше хтось потопив одного з дідичівських служак. У дворі звернено підозріння на брата підстреленого Миколу Предка. При найближчій нагоді польовий Швед знову самочинно „вимірив справедливість" дворові, напавши на Миколу Предка, і пострілив його в голову. В селі закипіло. Обурення селян на розбишацьку поведінку дідичівських служак вилилося страйком при весняних роботах — тимбільше, що пересічна плата за працю виносила 80 гр., себто менш-більш 20 сот. реальної вартости передвоєнної валюти. До того ж селяни працювали не лише за 80 гр. денної плати, але й на своїх харчах. Такого цинічного вписку в супроводі брутальної поведінки з громадянами, не можна уявити собі нагіть на каєових плянтаціях бразилійських експльоататорів.

Безпосереднім точком до страйку була брутальна поведінка дворських посіпак зі селом. Її наслідком і протестом був страйк. Але в процесі тих взаємовідносин уже на страйковому підкладі селяни освідомили собі нечуваний вплив двора і поручі домагань щодо поведінки виставили й домагання підвишки плати. Страйк вибух у самому розгарі спізнених весняних робіт і тому мав успіх, не зважаючи на „медіяторське" становище влади (староства) та дідичівські заходи прилбати страйколомів. Спровалювені робітники, скоро тільки на місці пізнайомилися з положенням і причиною конфлікту, покидали працю і відходили домів, резигнуючи з поліційної охорони і кращої плати. Поставі громади та солідарність робітників звела нанівець всі заходи дідича. Він мусів уступити і підписати збірну умову з рільними робітниками села Любича-Деби, якою заробітню плату підвищено з 80 гр. на 3.20 (ночвірки) та припинити брутальну поведінку дворських служак.

Побіда села Любича-Деби блисканицею рознеслася по сусідніх селах, де панує аналогічний вплив. Також лісові робітники, що працювали в околичних лісах, приготовляються при допомозі страйку боротися за покращання умов праці і заробітної плати.

Страйковий рух починає відживати. В останніх літах назбиралося занадто богато пального матеріялу між селом і двором, між межами і ланами. Вплив дворів прибрав просто дикі форми. Не диво, що у наших селян починає приватися терпець. Зовсім природно, що весняні страйки вибухали досі тільки спорадично. Та в часі жнив можуть вони прибрати широкі розміри. Розуміється, що побіда робітного села над визискуючим двором тільки тоді буде можлива і певна, коли страйкові рухи проходитимуть в організованих формах. Тільки організація вільних робітників і дворської служби може довести до покращання їх долі, та припинити надмірний визиск дворів. Хто той самочинний селянський рух направить в одно русло, хто його об'єднає організаційною сіткою і дасть селянам правну, а в крайному випадку й матеріяльну допомогу, той здобуде неподільний вплив на маси. На ці явища і на потребу ініціятиви в організації села звертаємо увагу покликаних до того наших національних чинників.

„Olleschau" Найкращі з усіх!!!! Тутки та бібулки „Olleschau" Генеральне представництво Львів, Казимирівська 35.

Занедбана фондація.

В справі бурси ім. митр. Шептицького у Львові і бурсового виховання взагалі.

Під тим заголовком поміщена в ч. 122 „Діла" надіслана стаття. Вважаю її за статтю дискусійну, тому позволю собі подати кілька уваг до неї.

З першою частиною статті треба безумовно погодитись. Фондація, призначена на бурсу, повинна бути бурсою без огляду на те, хто в камениці мешкає. Значиться: фондація повинна бути чим швидше введена в життя, бо кожде опізнення є шкодою для народу.

Але в поглядом автора „педагога" на значіння бурси і її завдання абсолютно не можна погодитись.

Перед усього треба тямити, що „бурси" — то не ті середньовічні бурсацькі інституції наші в Київі, коли то бурсаки ходили жебрати або й красти (куріхати) по базарях на свое удержання. Такі бурси сьогодні неможливі. Нам треба таких бурс, де школярі знайшли би приміщення, харчі, батьківську опіку, поміч в науці і — а це головне і найважніше! — національне виховання.

Автор статті дивиться на бурси односторонньо. Він побоюється касарняного життя, яке на його думку, ломить характери, перетворює виполеванні молоді у автоматичні самостійних піпримчивих характерів... У бурсі хлопці, маючи забезпечений харч, про нічо більше не турбуються, а привикши до такого життя впродовж цілих років, виходять непорадними калїками. На його думку краще надаються станції у приватних людей, котрі коштують не більше одного доляра в місяць, як оплата в бурсі.

Ось у тому перший сук, на якому педагогічний гибель мусить вищербитись. Видно, що автор має на думці таких хлопців, котрі є в спроможности платити за добру приватну станцію. Але таких батьків небогато, а таких не менше, в котрих один доляр у місяці не грає жадної ролі. Таким бурси справді не треба, і колиб усі такі були, тоді фондація митр. Шептицького могліб і надалі спати.

А що зробити з тою біднотою, що мусить мешкати приватно по різних спелюнках далекого передмістя, або по вогких сутеренах міста у сторожів і т. ін., жити гірш скота, не мати жадної опіки, дивитися на аморалізоване життя своїх господарів, дихати тою аморалізованою атмосферою? От там тобі кували твердих характерів! Там хлопець навчився давати собі в житті раду на образ своїх господарів, котрі в рядні-годи помагають собі і крадіжою... Таких станцій краще, щоб не було, краще щоби хлопець зовсім не ходив до школи і не спізнав любви тих моральних основ, які набув в убогім батьківськім домі...

А саме в бурсі молода людина від тих небезпек забезпечена. Якщо наші бурси тут і там не спиняють свого високого завдання виховати характеру молоді то не бурси в тому винуваті своїм касарняним устроєм, лише заряд. А це можна легко усунути добрим вибором управителя, про що у Львові для бурси ім. митр. Шептицького не буде важко.

Тепер візьмім під увагу виховання молоді по приватних станціях, тих лішних, які є до розпорядимости тим „вищим", матеріяльно добре забезпеченим.

Авторові статті в „Ділі" розходиться про те, щоб у нашої молоді виробити самостійницькі, підприємчиві характери. Того не досягнеться, на його думку, в бурсі, бо там, мовляв, хлопець має що їсти і пити і ним не журиться. А чим журиться хлопець на доброй станції? Також має що їсти, та ще добрість господині в рядні-годи кавусю пашнівці до ліжка принесе, а служниця вичистить одяг і принесе рано і водиці вмитися і білесеньку вичищені пастею чобітки. Чим тут журиться і при чім виробити самостійницький характер? А про національне виховання на приватних добрих станціях, яке чайно із урядовців або стових „імосців", також поставитиб інколи знак запитку.

Бойться наш автор касарняного життя по бурсах... Я кажу, що досі у нас було замало касарняного життя. Вже повищі прогомоніти безсилно наші дурні клячі: „Геть з військом та з касарнею", якимся наше громадянство перед війною довгі, за довгі часи, годувалося. Ми боялися війська і касарні досхоту, як вшиви. Треба з війська за високу ціну викрутитися. Татунцьо боявся війська, мамуня не пережилаб того сорому, щоб на її вояка синця крикнув настрашений капрал... — Через те програли ми війну, що не було у нас фахових старшин. Либи ми мали були своїх фахових генералів та старшин, булоб не прийшло до катастрофи. Бо пригадаймо собі, хто з нашої молоді йшов на фахового офіцера? По найбільшій части той, хто не хотів у школі вчитися і батько не знав, що з ним зробити. Тоді пішов до кадетської школи й ідеалом його було дослужитися капітанської ранги, піти на пенсію, одружитися з якимсь грошевитим опудалом і... літати трафіку. Про те, щоби вчитися безумовно, скінчити якийсь фаховий вищий школи, добути собі дорогу до ранги генерала — про те мало-мало хто подумав. На жаль, ми захоплювалися кличем: „Геть із військом і касарнею", не треба нам їх, бо волю дасть нам людська спроневільність. Це викликувало у нас просто жидівський страх перед касарнею і капральським оком.

Я з власного досвіду дораджую кожному молодому чоловікові пізнати якийсь час в касарні. Там навчиться точности, послуху, дисципліни, порядку, чистоти, пошани приписів й авторитету. А тих приймет на кожному кроці нам дуже бракує і не нас найбільше лишить.

А ще лишається одна важна недомога котру лише при помочі і співділанні дворового „касарняного" виховання дасться усунути, бо теперішня державна школа, в котрій вчителі боються своєї тіни, того не може пробити. Маю на думці патріотичне національне виховання. Бо тож може перепинити парадові бурси взагалі хи виховання бурси курсів з рідної історії й українознавства? Та це лиш в бурсі можливе. Чи виховають ми прогалину в шкільній науці господарі й господині вашіх добрих станцій? До виробления самостійного характеру і пригодности в буремній моїй пролетаріяти чимало різні спорти, бурові мандрівки, всякі, платові прогульки

Заосмотрення родини на випадок своєї смерти переводить кождий батько через обезпечення в Т-ві „КАРПАТІЯ" 2308 ЛЬВІВ, Руська 18. 1—2

і т. ін. На станціях тих найліпших, хлопець навіть обірваного гузика сам собі не пришие, лише йде з ним до господині.

Автор статті „Діла" має на думці ті щасливі вересні, що можуть заплатити за добру станцію і в котрих один долар в місяць не грає жадної ролі. А шож зробити з бідними? На добру станцію нема за що давати, а в бурсі таки може пристигнутися. Фундація бурси приймає хлопців по зниженій оплаті, а то й безплатно, коли хлопець на те собі заслужить. А до того по бурсах населено так, що старші, талановитіші хлопці помагають в науці молодшій братії, догладають порядку і тим заслугують собі на удержання в бурсі. А чи є така приватна станція, котра приймала б молодь на станцію по зниженій ціні або даром?

З того виходить, що коли як коли, але тепер по пору бурси для нас **конечно потрібні.** Вони повинні існувати при кожному середньому шкільному заведенні, і тому неурухомлювання фондаційної бурси ім. митр. Шептицького, і то найбільше, було б непростимим гріхом тих, що мають до того право й обовязок.

Д-р Андрій Чайковський.

Втертим шляхом.

Нова „шпіонська афера".

(Донос з Чорткова.)

Недавно читали ми в „Ділі" (ч. 115 с. р. м. м.) про судову розправу у Львові проти Михайла Волошина і Кароля Кусого, обвинуваченних і засуджених за шпіонажу в користь СРСР. При тому „Діло" слушно обурювалося на редакцію сенаційного „Дзєнніка Львовского", яка з завідомленні з процесу назвала обох підсудних українцями, хоч Кусий виступав і боронився на розправі виразно як поляк і в його польськости не було й нема ніяких сумнівів.

А тепер ось вирвалася нова афера, яку патріотична польська преса рострубила до широких розмірів і героїв її називає не тільки українцями, але навіть „дзядзями". Маємо тут на думці арештування „їмп." Чуловського і кількох інших людей у Чортківщині й Борщівщині під взглядом шпіонажі в користь одної з сусідніх держав. Цілу ту нову „шпіонську аферу" записано знов по відомій рецепті на рахунок українців і з арештованих зроблено навіть визначних діячів, хоч про їх широку громадянську діяльність ніхто у нас не чував.

Та це ще не все. Довідуємося, що коло арештованих Чуловського, учит. Гошовського в Сапогова, Гелетюка і Модного в Скалі арештовано ще у звязку з цією аферою таких поляків у Станиславові: б. легіоніста Фідерера, б. провода зєднаку польських інвалідів, що має у Станиславові трафіку і п-у Ляміну, що працював у станиславівськім староствї, а мавши інтимний звязок з б. старостою Главковським, мала, як кажуть, і доступ до різних актів. Цих арештованих поляків перевезено теж до Чорткова, але про них польська преса ні чичирк!

При тій нагоді зазначимо, що в останніх тижнях переведено в Борщівщині й Чортківщині масові труси між нашими людьми, що чимнебудь упали в очі поліції. Робили їх мало не по богатьох селах, в самому Чорткові, а також у Скалі й Озеранах. Приарештовано богато людей, але майже всіх після переслухання в Чорткові випущено на волю. В слідчій тюрмі зачинено тільки вище згаданих. Головна увага слідчих органів звернена на особу Чуловського, про якого ролю в цій справі годі щонебудь певного сказати.

Варто ще замітити, що Чортківщина, Борщівщина й сумежні повіти (чи таксамо в інших повітах, не знаємо) переповнені членами польської дефензиви. Особливо тепер видно їх на кожному кроці. Вистане, щоб хтонебудь наш новий незнаний поліцій інтелігент показався в одному з цих повітів, а вже по 24 годинах матиме „гостей" у хаті. З того бою зіпсувати просто нестерпні, але тут ми вже до них мали час привикнути. с

З сенатської бюджетової комісії

З промов сен. Дещиневича

На засіданні сенатської бюджетової комісії 4-го червня сенатор Дещиневич при нарадах над бюджетом міністерства внутрішніх справ замітив, що в загальної суми видатків цього міністерства 73 пр. йдуть на удержання державної поліції та на охорону кордонів. З уваги на що перевагу видатків на поліційно-мілітарні цілі міністерство внутр. справ повинно б називатися міністерством поліції. Означає та перевага поліції має також вплив на діяльність міністерства, яка є чисто поліційна. Міністерство зовсім не розуміє, що його завданням є піддержувати суспільний, культурний та господарський розвій населення. Навпаки — міністерство у всіх справах підходить до полагодя лише з точки погляду поліції. Одночасно адміністраційні власти поминають стисле і правні основи при виконуванні законів, з пермуючих становищ чимраз більше усувається урядовців, що мають правничі знання. З цього походять численні зложивання, які перед є головно наслідком незнання того, що вільно, а чого їй не вільно робити. Державна поліція не шанує як слід особистої свободи горожан, домові ревізії і безосновні арештування не мають кінця. Самовладування не має в міністерстві ніякої охорони. Навпаки — міністерство робить, що може, аби обмежити обсяг ділання самоврядування, так, що сьогодні самоуправа, оскільки вона взагалі існує, не має ніякої свободи ділання і мусить лише поносити величезні матеріальні тягарі.

При нарадах над бюджетом президії рад міністрів 5-го червня сенатор Дещиневич замітив, що з огляду на недостачу правничого вироблення державних урядовців та задля хиб у стисленій праводости в державі горожани приневолені шукати помочи в найвищому адміністраційному суді, щоб боронитися проти наруш ення права. Одначе найвищий адміністраційний суд не сповняє свого завдання як слід, жалоби лежать неполагоджені цілими роками. Тому сенатор Дещиневич поставив резолюцію такого змісту, що сенат взиває уряд, аби він предложив законодатним тілам проект закону про адміністративне судівництво, згідно з постановами арт. 73 конституції й аби поробив відповідні заходи в цілі прискорення полагоджування жалоб у найвищому адміністративному суді так, щоби цей суд рішав жалоби найпізніше до року від дня їх внесення.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Концертові враження

Три є головніші причини, задля яких люди йдуть на концерт: коли славний або цікавий концертант, коли цікава програма, або — третє, найважніше, коли на концерт вибирається „сама сметанка". Кожна з тих трьох причин може заповнити три четвертих салі Лисенка.

Але є випадки, коли всі ці три причини зійдуться разом, а до цього долучиться ще й четверта — ціль; тоді саля Лисенка стогне під натовпу, проклинаючи свою будову.

Так було в другий день Зелених Свят на концерті в честь Франка. Саля була вщент вповнена понад береги, вайний раз доказуючи, що вона не тільки на театр, але навіть і на концерт не надається. Хіба що перенесли б її до Куликова чи інших Передримих

— — — — — — — — — —

Вповнилась саля. Чому?!..

Перше тому, що цікаві були концертанти.

— Ах — говорить якась гарна пані — я чині просто з залізниці... Ніг під собою не чую. Але як Голинський співає...

Дальші слова гинуть у натовпі.

В другім місці якась панночка:

— Знаєте, я така цікава, як та Федорцева...

— Деклямує — докінчує хлопець.

— Ні!... Як виглядає. Чи змізерніла, чи поправилась. Страшно цікаво.

В іншім гурті про Остапчуківну, Перфецького, Туркевича

Одним словом: цікаво.

— — — — — — — — — —

Друге: програма.

Правда нема, нічого ні слова Франка але зате є багато нових річей, нечутих у Львові.

— Трія Бірвінського ціняться навіть за границею!

— Що ви кажете, за границею?... Цікаво... Дуже цікаво.

— — — — — — — — — —

Третє: сама сметанка.

— Ниві, фактично, дуже добірна публика.

— Ясна річ, такий концерт!

— Чи пані Ікс є?

— Й-б не було! Та вона, як перестуг, то вся наша сметанка вибирається, то полетить милю пішки.

— — — — — — — — — —

Четверте: Ціль.

— Дуже добре, що наші письменники роблять якісь імпрези на будову свого дому в Ямній.

— Певно, що добре. Хочби концерт слабше вийшов, то вистачи чоловік знає на то дах.

— Хоч знаєте, є між ними дуже неемпатичні.

— Ах, ви певно про „Вертеп"! Але не оминні, загал тут ні причім. А в нинішніх тяжких часах...

— Щодо того, то вже я не годжуся з вами. Вони мають просто міністерські гажі.

— Що ви кажете?! А я не знав... Ну-ну! Гм!

— — — — — — — — — —

Година восьма.

На цю годину назначений початок, але тільки назначений. Знає про це публика, починає на концертах, театр. виставах і інших вертепах. Тому тойбо ніхто до девятої найчастше помало місця.

Забув про це тільки один чоловік — акомпаніятор. Він віддавна працює, як диригент у чужім театрі і просто відвик від рідних звичаїв.

Три на осьму був уже на місці, а пять перед осьмою почав хвилюватися.

— Що то сталося? Може хто захорів?!..

— Доброю — відповідає комітетовий — не хвилюйтеся! Зачнемо точно.

— В котрій?

— Може пів, може а девятій. Але точно.

— — — — — — — — — —

— Ну, знаєте! Так мене зігнорувати!

Обертаюся і тойбо тепер пізнаю давнього панночку під незнайомим папаєм.

— Чим?

— Перше: вдаєте, що не пізнаєте мене по друге, я не маю білету.

— А що я тому винен?!

— Як то що? Не можна літати білету.

— Архітект винен — раз, а ви собі самі — два.

— Дякую!

— Дякую!

Панночка відвертається і потрясає злости новим капелюхом.

Щоб заралити лихові (нехай не приїжає

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Поява народньої білоруської мови в школі, політиці і адміністрації краю, в житті і науці — це найвище досягнення Білоруси в революції. І хоча немає „білорусизації" у тих формах, у яких є „українізація", то всеж таки на Білорусі твориться те саме, що й на Україні. Найширші верстви робітничого люду переймаються самосвідомістю і звязаною з нею самопошаною. Згірдне відношення до свитки і лаптя щезло, коли довелося їх розуму послухати. Практичний розум, отже холодний розсудок політичний підказав небілорусам-жидам, полякам і великорусам скинути з серця пиху і признатися до того, що їм — по довгому житті серед білорусів — білоруська мова зовсім не така чужа, як колись вони привикли думати. А що з нею і хліб певніший, то чомуж її не вживати? Мало того, через постійне вживання цієї мови на різних ділянках життя виявилось її природне багатство, що дозволяє нею висказувати всякі тонкі і ніжні відтінки думки. І загомоніли усі ступні школи на Білорусі — від найнижчої до найвищої білоруською мовою; запрацювали технікуми, господарські і всякі ремісничі школи над двигненням культури Білорусі; пішла глибока праця Інбелкульту (Інститут білоруської культури), де досліджується культура білоруського народу і звідси пливе широким руслом білоруська наука. Інстнтут білоруської культури — це зародок справжньої академії наук білоруського народу.

Право білоруської мови — родить білоруську науку, а рівноправність білоруського народу з народом українським і великоруським, та рівноправність інших народів у білоруській республиці — тільки скріплює вагу його в міжнародньому політичному житті. Одним словом, завершення політичної й ідеольогічної революції дало так великий розмах Білорусі, що вона певно буде гарячо і завзято обороняти і зберігати правні основи своїх досягнень як благословенних наслідків великого всеросійського перевороту, як законних досягнень збірноти — нації. Глибина і сила революції заснована була на зростові самосвідомости і самопошани — особової та збірної; спільні інтереси учасників і творців революції і пореволюційного стану поглибили взаїмне розуміння і поважання серед націй, зблизили і тісно звязали навіть колишніх противників. Ось у чому сила пореволюційного устрою поодиноких національних республик у СССР.

Два сонця білоруського письменства.

Янка Купала і Якуб Колас, ось ті, що вже повних 20 літ служать білоруському народові, осяюючи його життя-буття животворними лучами своєї поетичної творчости. Оба — селяни з походження, з Мінщини, оба однолітки (ур. 1882 р.), оба приблизно одної освіти: Колас — народний учитель, Купало горальняний зарібник колись. Сьогодня вони дійсні верхи білоруського письменства.

Ось назви збірок творів Якуба Коласа — стихи, або Тараса Гущі проза, по родовому назвиську Кастуся Міцкевича — педагогія: „Песьні жальбы" (Вільня 1910), „Апаведаньня" (В. 1912), „Родные зьявы (В. 1914), „Казкі жыцьця" (Менск 1921), „У палескай глушы" (В. 1923), „Новая Зямля" (поема М. 1923), „Першыя крокі" (М. 1925), „У ціхай вадзе" (М. 1925), „На рубяжы" (М. 1925), „Сымон Музыка" (поема М. 1925), „На прасторах жыцьця" (М. 1926), „Выбраныя апавяданьні" (М. 1926), „Методыка роднае мовы" (М. 1926).

А це збірки творів Яки Купали: „Жалейка" (Пецярбург 1908), „Гусьляр" (П. 1910), „Адвечная песьня" (П. 1910), „Шляхам жыцьця" (П. 1913 і В. 1923), „Спадчына" (Менск 1922), „Безназоунае" (М. 1925), „Збор твораў" (М. 1925-6).

Купала, як поет з люду, виступив був з самого початку речником нужди і туги люду до кращого; він був білоруським Кольцовим і Шевченком. Своєю тужливою піснею він витискав у одних сльози на очах, а в інших запалював огонь у серці і викликав бурю поривів.

„Мы не жылі, як жывуць людзі — гасьцінцам шчасьця не хадзілі. — Не знялі ущехі наші грудзі — вянкоу мы славы не насілі... (Наша минуушына, Гусьляр — 13).

„Як же можна у маей хаці жыць долі, кали хлеба ей не хваце і солі? (На дудцы — Гусьляр 30).

І дійсно, прочитуючи твори Купали все з тихою скаргою на долю рідного народу, все з ніжною тугою за кращим, та з погідною вірою в перемогу грядучого добра над лихом, ми відчуваємо велику силу його прочуття, яке він виявив у віршові: А хто там ідзе, а хто там ідзе — у вагромністай такой громадзе? Беларусы... (1910), що на своїх худих плечах і покрівавлених руках

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

на журналістівці), відступаю їй своє місце.
Тому концерту в більшій части не чув.
А кажуть, що був добрий!

Галантіон Чіпка.

По широкому світі.

У новім райхстазі є 31 жінок, а того 10 соціялісток.

Головою нім. делегації у Раді Ліги Націй буде фон Шуберт.

Звістка про смерть Чанг Тсо-Ліна досі неперевірена.

У Мукдені в связку з війною страшна **тиф**ка.

Ціна особових білетів на нім. залізницях неподаршена, всупереч звісткам.

Чічерін мав нервово занедужати.

У берлінськім університеті прийшло до великої бійки між націоналістами і республиканцями; поліція обсадила університет; є 25 ранених.

НОВИНКИ

— **Успішний вечір.** Святочний концерт з роковин смерти І. Франка приніс „Т-ву письменників і журналістів" у Львові 829 зол. чистого доходу, призначеного на будову літньої оселі.

— **Львівська хроніка.** На летунськім військовім майдані мало-що не було катастрофи; підчас впав літак упав і розтрощився. — У фабриці цукорків на вулиці Бернштайна вибухнув тріс котел, а в ночі загорілися дрова; два робітники попарені. — На залізничім дворі шлосар Марецький упав з льокомотиви і небезпечно поранив себе. — Спроби самогубства не вгавають: жінка візника Олена Крупа, з розпуки, що пяний муж розбиває все в хаті, випила плящку денатурки. Молода дівчина Анна Яроківна випила сільного квасу з невідомої причини.

— **Темна хроніка.** Син львівського купця Райс-Гут звільнився з військової служби простим способом: його рідня познайомилась із великою рибою: сержантом військового шпиталя Рибкою і купила його жінці футро із кертиць. Райс-Гут вийшов здоровий і вільний із шпиталя як риба. Але військова жандармерія арештувала Рибку і поставила його під суд. Родина Райсів-Гутів теж обвинувачувала Рибку, що він погрожував переслідуванням неприсяжного воїка, коли не дістане доброго хабаря. За той час Рибка втік до Румунії, а Райс вернувся до війська. — До карного суду відставили 22-літнього опущенця Бжезінського, що їздив по селах львівського повіту і лікував селян від всіляких недуг при помочі вугілля і свяченої води, купелів, а коли треба було приписався глухонімим. — 6 міс. вязниці дістав Мойсей Шпрайхер, що пробував багато оженитись... але без жінки. Взяв 500 дол. задатку на віно від п. Розі Дікманд і не хотів ані женитись, ані віддати грошей.

— **Привички природи.** У Варшаві в лічниці вродилась дитина-потвора з головою над животом і з 10 пальцями на кожній руці; родичі дитини домагаються від патольогічного музею, який хоче купити цей дивоглад, великі гроші. — У всій півн.-східній Европі великі вітри та сніги повипили поля та принесли нову хвилю грипи. Від 130 літ не було в червні такої студені, як цього року.

— **Катастрофи. На клепарівських полях** парубок Михайло Зайшлий орючи зачіпив за гранат, який вибух і вбив його. — Під Іворочлавом авто впало в рів і придушило кількох подорожніх, яких перевезли в шпиталь.

— **Різні вістки.** Вуйш. ректор православної семинарії у Вильні епископ Антоній переходить на увітство. — Англ. король Джорж V. святкував свої 63-літи.— Вуйна прімабалеріна петроградського театру Матильда Кшесінська, улюбленица царя, відчинила в Парижі балетову школу. В 1921 р. вона вийшла замуж за вуйн. кн. Андрія Володимировича. — Оксфордський університет висилає до Гренляндії експедицію для геольогічних розкопок, під проводом проф. Льонгстафа. — Мін-ство праці у Варшаві подає статистику, що за 8 літ до Франції виїхало 258.000 осіб з Польщі. — Варшавські письменники, обєднані в „Пен-Клюбі" будують Палату літератури. — У м. Брамінг, стейті Міннес. найшли 79 кістяків з передісторичної доби.

— **Рекорди.** Мешканець Ніцци Перен, вселенний з хати, вибрався з жінкою та дітьми пішки в Париж, щоби скласти міністрові справедливости письменну зелву з протестом; на просторі 1000 км., які перейшов у 93 днях, він зібрав пів мільона підписів на своїм протесті. — Бувший китайський президент Чін-Лі-Ян-Гунг залишив 200 міл. дол. спадщини. — На лицитації в Парижі продали один портрет дитини, кисти Греза за 400.000 фр., а „Явлення Богородиці" за 205.000 фр. — Рекорд лету на довготу, встановлений минулого року Чемберліном побитий Італійцями Дельпретом і Ферраревом. Вони перелетіли 6.294 км. — У сьогорічних ситківських змаганнях за чемпіонат Франції вийшли переможцями у жіночій грі Гелен Уїльс, а в мужеській Коше.

— **Украдений череп геніяльного артиста.** Кілька місяців тому паризька преса та поліція ломали собі голову, де могли щезнути останки костей фільософа Декарта і череп Вольтера. Тепер ломають собі голову над новою такою крадіжю: у Бордо щез череп славного еспанського маляра Франческа Гої. Еспанія, а з нею весь культурний світ святкував недавно спомином 100-ліття смерти геніяльного артиста. Еспанія, бажаючи віддати належну йому пошану, вела довгі переговори з Францією, щоби вона дозволила перевезти останки Гої до Еспанії. Коли Франція нарешті згодилась і домовину Гої, що був похований ще з кимсь іншим, відкопали на цвинтарі в Бордо, виявилось, що один череп, який належав до Гої, бракує. Часи Академії Мистецтв Паріс піддержує з цієї нагоди гіпотезу, що цей череп украдений безпосередно після смерти Гої, коли учні славного фрескового Галя, що помер у цьому-ж часі, перепарювали на черепах різних славних людей теорію про зязок різних талантів із будовою черепу. Еспанія мусить тепер задовольнитись останками Гої без голови.

— **Українка.** За час від середини березня до кінця травня м. р. у щоденнику „Прагер Пресце" видруковано такі статті й замітки з обсягу українознавства: 16. III. — „Нове українське письменство" (про Сліварешка й Кацуру); 18. III. витяг із пошанного листа Хвильового; 21. III. замітка про „Світ Дитини"; 22. III. — Звідомлення УАН за 1926 р.; 23. III. — замітка про збірник розвідок А. Е. Кримського; 24. III. — „Народній Малюній"; 27. III. — „Громадський (вопний) суд на Україні XV—XVIII вв."; 28. III. — Українські діялектольогічні студії; 31. III. — замітки про твори Остапа Вишні й про нове видання Грінченкового словника; 11. IV. — „Нариси з історії рос.-укр. цукробурякової промисловости" К. Воблого; 13. IV. — Нова укр. література; 18. IV. — „Содомський бичок" Олеся; 19. IV. — Огляд українських журналів (фейлетон); 20. IV. — Показ радянсько-укр. фільмів; 22. IV. — „Звенигора" та „Одинадцятий"; 26. IV. — Галицько-українська іконопись (з приводу праці І. Свенціцького); 28. IV.— Ювилейний збірник у честь М. Грушевського; 4. V. — „Кобилянська і Ніцше"; 6. V. — „Псьол" (переклад з Остапа Вишні); Микола Івченко; 8. V. — „Чернигів" (фейлетон); 10. V. — Пушкін в українськім перекладі; 11. V. — Літопис укр. друку; 13. 16. 19. і 26. V. — Дрібні замітки; 20. V. — Рецензія на працю Адама Фішера п. н. „Euclid"; 30. V. — Українська літературна хроніка; 31. V. — „Науковий Збірник за рік 1927" і „Шевченкіяна".

— **Конкурс на приняття кандидатів** до гр.-кат. Духовної Семинарії у Львові на акад. р. 1928-29. Кандидати духовного стану Львівської Архієпархії, що бажають бути принятими на І рік до Духовної Семинарії у Львові, мають предложити своє подання Митрополичому Ординаріятові найдальше до 1. серпня 1928. До подання належить долучити: 1) свідоцтво хрещення і миропомазання, 2) свідоцтво іспиту зрілости і всі гімназійні свідоцтва, 3) свідоцтво моральности від уряду парохіяльного згідно деканального, 4) заяву родичів чи опікунів, що будуть складати оплату по 8 долярів місячно за удержання, 5) точний опис життя, зокрема подати, де кандидат перебував і чим трудився від матури досі, і заяву, чи задумує принять священство в жонатому чи безженному стані і в тім случаю чи готов посвятитися місійній праці (для Канади є зарезервованих 5 місць від Преосвященного Епископа Никити Будки). ₰383 1-2

Соняшної купелі
не зможна Пані собі відмовити.
ВЕСНЯНКИ
певно усуває
Лєшніцера
МАСТЬ і МИЛО
9379 лисоповартісні, оригінальні препарати з „Mohrenapotheke" у Вроцлаві.
В аптеках і дрогеріях масть 2 зл., мило 2'50 зол. — Де нема, просто у фірмі: Аптекарь Двачі і С-ка, Бельско

Дописи.

ЗНЕСІННЯ К. ЛЬВОВА. (**Культурно-освітня праця чит. „Просвіта"**). Заходом Виділу читальні „Просвіти" в Знесінні, відбувся дня 20. травня н. р. концерт в 67-мі роковини смерти Т.Шевченка при дасканій співучасти хору „Сурма" під дирігентурою п. д-ра Неділки. Виконання поодиноких хорових точок вийшло як найкраще, при чім виявилося, що тов. „Сурма" у своїм складі розпоряджає дуже добрим голосовим матеріялом. По „Заповіті" вступне слово виголосив з красноріччивістю п. М. Дужий, студент університету. З декляматорів виявилися як слід п-я Е. Круківна і п. Смішек. Найкращою точкою вечера був виступ маленьких діточок тутешньої захоронки ім. Володимира Великого. Дуже приємно було чути в уст тих невинних ще в чистою душею найменших всякі декламації-уривки з поезій Т. Шевченка, а бадьорий виступ хлопчиків-дітей у марші на сцену з топірцями в українських строях під проводом питомого живого хлопчини Олійника був культурійною точкою. Їх виправи топірцями нагородила публика довгими щиро-сердечними оплесками. Серце радувалося, надія росла і росте у кожного з присутніх, що росте нове покоління, котре буде свідоме того, що вони і чиї вони діти. В цім переконанні виходив кожний із салі, що перед нашим народом є гарна будучність і що завданням кожного з нас є підпомагати, виривати тих, що нашу солодку надію зліа впливів чужих нам сусідів, а залишити їх своїому народові. Заслугою, що не одно з тих маленьких вирісте колись на доброго громадянина і щирого українця з нескривленою душею — є учителька, що визначається невтомною працею: п-а Козловська. Нехай не буде для неї звохотою до дальшої праці, яка з певністю видасть гарні-прегарні плоди. Завізки Виділові чит. „Просвіти", головою якої є п. Степан Лужняк — довголітній працівник на культурно-освітній ниві в Знесінні і десятком одинадцять вновь Виділу конперт вийшов добре. На жаль, що з прикрістю мусимо на отцьому місці підвести, вражала болюче неприсутність молодшого покоління Знесіння, котре гуртується у Тов. „Луг". Є там кілька одиниць, котрим своя власна домівка, у якій міститься читальня — здобута тяжко, на твердині на окраїнах Львова — є не до смаку, котрі нетощо не інтересуються нею, а що більше кладуть колоди кожночасному Виділові у його тяжкій і відповідальній праці. Хотілоб посісти її для своїх власних інтересів, не зважаючи на добро більшости загалу, котрий з ними не солідаризується. Завдяки вище згаданим одиницям з т-ва „Луг" інші члени тогож не прибули остентаційно на конперт того, котрому завдячуємо все те, чим ми сьогодні є! А вже непростимим гріхом т-ва „Луг" є, що рада його, знаючи вже наперід, що відбудеться конперт в честь Т. Шевченка, зарядила цілком сідомо фестин(!) на цей день. Як тяжко було гладіти широму українцеві,

---

свою кривду несуть, щоби показати її на ввесь світ; а горе й біда лучать їх у міліони, бо „захотілось їм — пагарджаным век, їм сьляпым-глухім людзьмі звацца". І хоча Купала знає наскрізь матеріялістичну основу світогляду мужика, хоча він стрічається виключно лиш з матеріяльними слідами горя і нужди, радости і засібности свого земляка — то всеж таки він сам і в добу найбуйнішого прояву і розквіту матеріялістичного світорозуміння остався — тихим, спокійним лірином, що глядить у бездонну глибінь життя і мріє про особливу красу його. Купала ткає по своєму взори взаємин людського життя і буття всесвіту.

Найбільшу загадку життя: як звільнитися людям від нужди — рішає він дуже просто: вважати і нуждаря за людину, вважати його за предмет найпершої уваги, підчинитися у всьому моральним наказам боротьби з нуждою. Ось і підстава законности диктатури пролетаріяту, що дала погордженому і гнобленому всяким панством білоруському мужикові змогу стати людиною, стати творцем свого власного культурно-національного життя.

„Диктатура пролетаріяту — це воскресіння завмерших до нового життя, це відродження колишньої творчої сили, це розквіт, шпання і передсвітова радість молодої... Це певність, що мужик — людина, а Білорусинн — нація". Це певність, що мужик — людина, а Білорусинн — нація".

Ось чим є новий устрій для тихого ліріка Купали.

І коли дехто з „Маладняка" готов що кілька рядків кидати гомінкі слова похвали революції і співати гимн диктатурі пролетаріяту, то Купала знає тільки заповіти своєї „Спадчыны":

„Ад праддеду спакон веку — мне засталася спадчына — памяць сваіх і чужаку — яна мне ласкай матчына — Аб ей мне баюць казкі сны — вясельныя праза-

ліны — і лесу шелест верасны — і у полі дуб апалены... Жыве з ім дум маіх сяг'я — і сьніць з ім сны нязводныя — завешча-ж спадчына мая — усяго Стваронкай родную. (19. 9. — 18 р.)

У своїй безмежній любові до рідної Білорусі, Купала, що все накликав своїх братів до революції духа, до протесту чину проти насилля, до соняшних споминів колишньої незалежности — в час революції кличе „Брату Беларусу..."

„Ідзі на узгор, на камень сядзь, што паўночнаю парою ня часьці, глядзіся у зоры, што мігаюць — на небе у радасьці і шчасьці. Яны агністымі іскрамі — У душы распаляцца, як сталь; бо неба сочыць за людзямі зямлі, пільнуе яго даль. Зямлю у сваей адвечнай казцы — трымае без граніц і мер... Калісь і ты у яго быу ласцы — меу з неба долю. А цяпер... Цяпер яно сваімі сьлязамі з табою плача над табой; цяпе буры, грозы з перунамі, каб сон збудзіць магільны твой!

Купала безумовно не революціонер — одначе його пісня дійсний гимн революції, яким він безперечно підготовляв своїх земляків до радісного приняття і здійснення кличів її.

„Табе, Народ мой, згібуты у ваковах,
з-пад серца песню гетую пяю,
і, ускрашаючы мінуушыну нанова
выказваю цяперашняну твою.
Сягні у даяно заснуушыя сталешьні,
заслону дзен ушекших адхілі,
і глянь, як сеньне твае жыпуць дзеці,
як ты жывеш на праддеду зямлі....
— — — — — — — — —
Чужак, дакуп, крывавю ушіушыся сьвежай,
запрог цябе у няволю, у батрані
і твою маці — бацькаушчыну рэжа,
жывую рве на часьці на кускі.
— — — — — — — — —

Сваю магутнасьць пакажы ты сьвету, —
свой край, сябе у паўстанне мець прымусь.
Паўстань, Народ!... З крыві і сьлез кліч геты...
Цябе чекае маці — Беларусь!
(Свайму Народу — 29. X. 18.).
.....На сход, на усенародны, грозны, бурны сход
Ідзі ограблены, закованы народ!
Як роўны йдзі жыхар між роўных жыхароу,
аддай на суд свае все крывды, сьлезы, кроу.
Аб вечным катаванні, зьдзеку далажы,
і пакажы на курганы і на крыжы.
І аб раскопаных магілах не забудь,
дзе курганы тваіх там продкаў косьці рэуць
Як гналі пот в цябе паны і каралі,
іх гналі проч цары з раздзімае зямлі.
І як крывавяюць раскованые рабы,
іх ты ападаеш з непасільной барацьбы.
Як Баўкаушчыну твою рэжуць на кускі
Як гібнеш з дзецьмі ты ад катаве рукі, —
Ладзіці усе на суд, на усенародны сход,
Ідзі, ограблены, закованы народ!
(На сход 29. X. 18.).

Перехід од „Спадчыны" 1922 до „Безназоунаго" 1925 тільки загострює вражливість Купали на всі найменші болі „Маці Беларусі".!

„О так! Я пролетар!...
Яшче учорах раб пакутны —
сягоньня я зямлі уладар
і над царамі цар магутны!
Мне баўкаушчынаву цяпер сьвет
ад родных ніў і адварнуся...
адно... на збаву яшче усі і бел:
ўсе тыцяцця сны аб Беларусі!...
(Продовження буде).

димитися на мури домів і парканів Знесіння, де побіч афіш сповіщаючих про концерт можна було бачити розклеєні афіші про фестин т-ва „Луг" у Знесінні. А тоді говорити про ворогів наших, з якою втіхою, з якою радістю приглядалися цьому видовищу. Сміло можна припустити, і навіть твердити, що вороги пищали з радости. А найдивніше в тому є ще й те, що афіші концерту були всі позривані, підчас коли афіші „Лугу" остали ненарушені (!). Гому взиваємо вас, Луговики, до єдности і спільної праці з читальнею для свойого і тоїж добра, а тим самим і для цілого українського народу, бо пора тяжка є!

Очевидець.

Театри.

Міський великий театр:

8-го г. 7·30 веч. „Пікова Дама" з Литасом.

9-го г. 7·30 „Севільський цирульник" з Ростовською та Дольницькими.

Міський „Театр Новин":

8-го г. 8. веч. „Молодість у маю" (50 прц. знижка).

9-го г. 8. веч. „Долі", оперетка Арнольда та Баха (прем'єра).

КІНА.

„Аполло": „Кохання і хрест".

„Лев": „У салонах і спеднюнах Парижа".

„Палас": „Шпигунство та зрада".

„Фатаморгана": „Циганський барон".

„Байка": „Шість тижнів між апашами".

Організаційний рух.

Повітовий З'їзд УНДО в Устриках Долішніх.

Дня 16-го травня п. р. відбувся в Устриках Дол. Повітовий З'їзд представників громад устрицького судового повіту. Присутніх було попад 300 людей, проводив З'їздом місцевий адвокат д-р Винницький. Про дотеперішню діяльність Українського Соймового Клюбу, його тактику та завдання на будуче говорив о. сенатор Татомир. У дискусії забирали голос представники духовенства, селянства та робітництва. Вибрано Організаційний Комітет з д-рок Винницьки і о. Вербенцем на чолі. Напрямці висказано повне довіря Українському Парламентарному Клюбові, одобрено його діяльність і ухвалено резолюцію, в чій присутні взивають усіх українських послів і сенаторів створити один національний клюб.

Опікуни воєнних могил.

14-ий спис.

З Т-ва Охорони Воєнних Могил дістаємо новий, чотирнадцятий з черги спис членів-опікунів українських воєнних могил, що зложили в Т-ві (Руська 18, І. пов.) ще 15 зол. від одної могили. З цього списку видно, як далеко вже поступила акція в напрямі придбання для кожної української стрілецької могили одного члена-опікуна. Акцію цю треба вести інтенсивно дальше, аби вже в найкоротшому часі обі наші воєнні цвинтарі у Львові мали всі могили упорядковані, а залізно-бетонованими хрестами й написами. Після того прийде черга на відповідні центральні памятники по середині цих обох цвинтарів. Щойно тоді праця біля упорядкування обох цих цвинтарів буде завершена.

В 14-ому списі членів-опікунів українських стрілецьких могил бачимо такі товариства й особи: Т-во студ. техніки „Основа", замість вінця, 3-тю з черги могилу, 189) Дмитро с. Миколи Гукалюк, Чорновіці. 190) Софія Доложницька, Перемишль. 191) Роман Заячківський, Надвірна. 192) Микола Чопик, Ходорів. 193) Д-р Осип Партицький, Станиславів. 194) Д-р Евген Шуровський, Винники. 195) Інж. Ілько Поповичі, Станиславів. 196) 2-га кл. гімн. СС. Василіянок у Львові з нагоди імянин Впов. п. д-р О. Дашкевичевої. 197) о. Микола Дикайло, сотр., Струсів. 198) п-і Войзовичева, Немирів. 199) Т-во „Луг", Знесіння. Всі по одній могилі.

З дальших черзі маємо таких членів-опікунів: 200) Учительський Збір Української Державної Гімназії у Львові разом з директором д-ром Сабатом — 11 могил. Учениці названої гімназії: 201) клясa 2-а А 1 мог., 202) клясa 3-а А 2 мог., 203) клясa 3-а Б 1 мог., 204) клясa 4-а А 1 мог., 205) клясa 4-а Б 1 мог., 206) клясa 5-а Б 1 мог., 207) клясa 6-а А 1 мог., 208) клясa 6-а Б 2 мог., 209 клясa 6-а В 1 мог., 210) клясa 7-а А 1 мог., клясa 7-а Б 1 мог., 212) клясa 7-а В 1 мог., 213) учениці клас 1-а Б, 2-а Б, 3-а Б, 4-а А, 5-а Б, 6-а В і 7-а Б збірно — 5 могил. 214) Евстах Лельо, Пільзно 1 м., 215) Ірина Бойдунюк, Біскупець 1 м., 216) Микола Скрипка, Львів 1 м., 217) Лев Гавриляк, Надвірна 1 м., 218) Ярослав Левицький, Винники 1 м., 219) Ольга й Олена Кульчицькі, Перемишль 1 м., 220) Володимира Волянська, Перемишль 1 м., 221) Михайло Галянь, Белз 2 м., 222) д-р Теодор Совеацький, Старий Самбір 1 м., 223) д-р Гіполит Левицький, Стрий 1 м., 224) д-р Гриць Гарматій, Теребовля 1 м., 225) Михайло Стронціцький, Калуш 1 м., 226) Юрій Шмериковський, Коломия 1 м., 227) Повітовий Союз Кооператив, Калуш 1 м., 228) Володимир Сушків, Борислав 1 мог., 229) Олександер Куликич, Бориничі 1 м., 230) Філія „Просвіти", Новий Санч 1 мог., 231) „Союз Українок", Товмач 1 мог.,

•

Приклад до наслідування. Поміщуючи в виннівньому числі „Діла" 14-ий список членів-опікунів українських воєнних могил, мусимо подати як приклад Учительський Збір та учеників Української Державної Гімназії у Львові при вул. Сапіги, які перебрали разом опікунство над 30 могилами, складаючи на ту ціль квоту 450 золотих. Ця гімназія повинна бути прикладом для всіх наших установ і взагалі для всіх наших установ і взагалі для цілого у-пілого укр. громадянства при дальшім перебиранні опікунства над нашими стрілецькими могилами.

•

Справлення помилок.

У списі опікунів могил („Діло", ч. 123) перекручено імя 150-го члена-опікуна. Має бути так: 150) Костик Олександер. — У тринадцятому списі („Діло", ч. 124) пропущено заклик Т-ва студ. ветер. „Ватра", яке кличе: Секцію Студентов і Студентську Громаду.

Зі спортового життя.

Лехія—Україна 3:2 (1:2).

Знову програла Україна. Причина: Невитримання темпа у другій половині, що свідчить про слабу заправу, або про недостачу амбіції у наших грачів. Це друге, здається, більш імовірне. Перша половина, в якій Україна провадила, могла ще дещо вдоволити численно зібраних гандачів; вона принесла Україні два голі, стрілені Кобларем, який разом з Фаворком на ліному крилі творили грають частину нападу. Петрів просто нестерпимий на своїому місці, його лінивство виразні затемнює рідкі пробляски його техніки. Воробець і Терлецький слабші, як звичайно. Помія (Рак і Борсук) в першій половині працювала не можливо. Бутель був слабий; він не дорів до першої дружини. Грещук слабший, як звичайно. Дивно без виклику. Рекера добрий, не повинен винен в перепущенні голів. Судив п. Завітковський, видів понад 600.

В. Ст.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·30·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 58·00—59·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, баранда пронислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля коперова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пін-Вікторія 63·00—68·00, горох піальний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—33·00, сіно солодке красне прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, дубівь синій 23·00—24·00, рінак овесний 71·00—73·00, мука пшеничка 40 прц. 93·00—94·00, мука пшеничка 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, хрущ гречані 91·00—93·00 пшоно 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пенцак 67·00—68·00, просо краєве 49·00—50·00, мануки льняні 49·00—50·00, конюшина красна 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 73·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

ОПОВІСТКИ.

В гімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної) вступні іспити до кляс II—VIII будуть переведені в днях 18.—23. червня а до кляси І-ої дня 26. червня. Виїмково (наприклад на основі лікарського свідоцтва) до тих іспитів можна заголошуватися вже 15.—16. червня. На вступний іспит до VIII-ої кл. треба мати довід шк. Кураторії. При заголошенню до іспиту предкладається метрику уродження й евентуально останнє шк. свідоцтво. Для учениць гімназії є побіч неї інститут СС. Василіянок. Гімназія міститься при вул. Длугоша 17. — За управу: *Д-р В. Щурат.* 2352 3-3

Приватна гімназія коедукаційна „Рідної Школи" з правами державних шкіл в Золочеві. Вступні іспити до кл. І. відбудуться дня 29. червня о год. 9. передполудням. Перед тим треба заголоситися в дирекції гімназії, здожити метрику, евентуально шкільне свідоцтво і свідоцтво щіплення віспи. Вступні іспити до кл. II.—VII. відбудуться дня 2. і 3. липня. Перед тим треба внести подання до дирекції гімназії долучуючи шкільне свідоцтво, метрику і свідоцтво моральности, та здожити іспитову таксу. Іспит почнеться в год. 9. перед полудньом. Вступний іспит до кл. VIII. можна здавати тільки за дозволом Кураторії III. Л. О. Вписи до кл. I.—VIII. відбуваються перед вакаціями до 3. липня включно. — *Свящ. Хмелевський Микола,* управитель. 2355 3—3

Подяка. „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові складає щиру подяку за співучасть у концерті в роковини смерти Франка Вп. папам А. Остапчук і С. Федорцевій та Вп. п. М. Годинському, Е. Перфецькому і Л. Турквевичеві, — За Раду Т-ва: *В. Щурат* голова, *М. Рудницький* секретар

Пригадка. Другі Загальні Збори Кооперативи „Український Театр", важні без огляду на кількість участників, відбудуться дня 10. червня п. р. в год. 9-ій рано в салі Т-ва Бесіди, вул. Рутовського 22. — *Надзірна Рада.* 2382 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха,** Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 90-?

КІНО-АПАРАТ електричний „Ernemann" в добрім стані, оказійно продам. Зголошення приймає: Українська Книгарня в Чортківі. 2374 2-2

ШУКАЮ мужа для інтелігентної, чесної, характерної, не бідної панянки, інтелігентної, в старшому віці, сестри учительки. Підходячі панове, трактуючі справу поважно, будуть ласкаві слати зголошення враз з фотографією до Редакції для „Свата". 2354 2—3

СОК зі свіжого квіту для грудьо-недужих в ½ літрових фляшках з печаткою Ю. В. виробу Юхіма Вариводи лерж. лісничого в Грабівні, можна одержати в Повітово-Торговельній Спілці в Калуші (Народний Дім) по ціні 3 зол. за фляшку. 2311 5—5

ЛІТНИСЬКО Type, пенсіонат „Олена" в гарній гірській околиці. Харч добірний на бажання ярський, ціни низькі. Купіль, прогульки, парк, теніс, кругаї. Ближші інформації: А. Павлик, Перемишль, Пясудського ч. 1. 2376 2-2

ФОРТЕПЯН піяніно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганак, Пясудського 21. І. поверх. 2314 7—8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літній ЗЇЗД МАТУРИСТІВ колом-ийської гімназії з 1908 р. буде **29. червня** 1928 в годині 8. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своєї адрес, повідомити письмено чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *Д-р Евген Олесій* Львів, Жовківська 85, *Василь Весоловський* Львів, Ринок 36, „Нар. Торговля". 2384 1—6

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 4—24

КОМПЛЄТ перша сорта 30 Л. 28.

6 денок, 6 нилок, 6 комів і 6 кавових ложечок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол.

у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4.

JOGHURT-ARARAT поручуваний загально лікарськими повагами молочну перерібку з лічничими і відживляючими приміщами, виробляє пововідкрита

ВИРІБНЯ JOGHURT-У при вул. ПОГУЛЯНКА 18.

Набувати у молочарнях і ресторанціях. Заложити можна просто у виробні. 2377

ВЕЛИКИЙ ВИБІР НА ВИЇЗД

по цінах спеціяльно обниженних

а то:

Плавні купелеві	від зол.		33·50
Матеріяли на куп. плащі	„	„	10·50
Ручники купелеві	„	„	2·75
Ручники вафлені	„	„	1·10
Ручники з метра	„	„	1·10
Простирала купелеві	„	„	17·50
Простирала відписовані	„	„	5·50
Батисти в барвах	„	„	2·50
Мушліни і препони	„	„	1·50
Зефіри жирардінські	„	„	2·00
Оксфорди на одяги і фартушки	„	„	1·30
Опалі на білля в барвах	„	„	4·00
Шовк на суковки	„	„	4·00
Шевйоти пресові 130 шир.	„	„	5·75
Пеніта вовняні	„	„	2·50
Рипс і панама в решткаx 1 м. по			1·60

Як довго вистарчить запас

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ

2381 Львів, вул. Галицька 15. 1—2

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці. прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись ручними розпорошувачами.

Ч. 127 (11.380). Львів, неділя 10. червня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Живі трупи.

Львів, 9. червня 1928.

Вегетуюча на становищі живого трупа російська еміграція від часу до часу дає знак життя — як не „крупним" скандалом кримінального покрою, то якоюсь політичною інтригою, яка по суті є тільки горячковими маячіннями підточеного розкладом бездільника.

Головним мотивом й основою тих хоробливих маячень є „будуча Росія", та Росія, в якій влада належатиме нікому іншому, тільки їм, емігрантам. А влада — цей у них синонім впливів, наживи, помсти на тих, що вирвали владу із знемощілих рук реакційної аристократії й псевдоліберальної буржуазії, це поворот до політики відплати за нанесені обиди, це гноблення „інородців", словом: реституція давнього режиму з деякими відмінами на непорушній основі „єдиної, неділимої".

Для фантому „будучої Росії" російська еміграція готова всім пожертвувати, все віддати, на все погодитися, щоби тільки зберігти свою сноподібну гілку вегетацію в „азильних" державах, а в дальшій учасній перспективі прийти до голосу, впливів і значіння в тій „будучій Росії". З тією метою російська еміграція в Польщі „санкціонує" ризький мир і відмовляється від „польських" українців, щоби не збільшувати своїх майбутніх турбот, які вона матиме зі „своїми" українцями. З тією метою вел. кн. Микола Миколаевич, один з еміграційних „імператорів", призначує ген. Кутепова головним натхненком російської еміграційної армії. Але новопризначений (на місце ген. Врангеля) „генералиссімус" зовсім інакше дивиться на справу ризького мира, як Д. С. Пасманік (російський жид). Він не тільки не „санкціонує" ризького мира, але навпаки заповідає його основну ревізію в імени „будучої Росії". Тут діяметрально розходяться погляди і наміри російської еміграції в Польщі і поза її межами. І тому, коли польська преса похвалює „санкціонуюче" становище Філософова і Пасманіка, то різко протиставиться виступові ген. Кутепова, називаючи його погляди „зрізями святої голови". Та в одному сходяться шляхи згадавих відламів як і взагалі майже всієї російської еміграції, а саме: у відношенні до України. Не важно те, що Пасманік „санкціонує" ризький договір а ген. Кутепов його опротестовує, не важно, що з огляду на клопоти зі „своїми" українцями Пасманік не претендує на „польських" українців, а навпаки ген. Кутепов хотів би їх притиснути до широкої груди „будучої Росії", а важно те, що оба ці відломи стоять на становищі єдности Росії в повному обсязі. Пасманік хоче мати в „будучій Росії" тільки такі народи, які — на його думку — лекше засимілювати не лише державно, але й національно-культурно, і тому він „резиньнує" в користь польської асиміляції з „ультра-націоналістичних" українців, що живуть під Польщею. Ген. Кутепов має більшу віру в асиміляційну силу „будучої Росії" і тільки тому не „санкціонує" ризького договору.

Всі ці балачки російської еміграції є пустим шумом, є лише голосним маяченням хоробливих мрійників, політичних дегенератів, живих трупів, які в передсмертній агонії ще потішають себе самообманною думкою про поворот до життя.

З приводу нашої статті „Сьогодня й завтра", в якій ми стверднли, що „Завтра не належить до людей з еміґрантського смітника, тільки до широких народніх мас, що борються за своє життя і свою майбутність на рідній землі", — пасманичани з варшавської „За Свободу" виступили проти нас з гарматами найгрубшого калібру. В суть самої справи вони не входили як і личить російським еміґрантам на польській „азильній" території, але зате вилисали нам „сім гріхів головних", до яких належить і те, що „ультранаціоналістичні" самостійники, як: „все орієнтувалися на Відень і Берлін"; що галицькі українці виховані „в традиції льояльности до Габсбургів", що гал. українці підтримували габсбурську систему навіть після вибуху російської революції, а зате гр. Чернін в Бересті відмовився розглядати питання про українські землі під австрійською владою, що й тепер „польські" українці орієнтуються на Берлін і найбільш. держ. мужем уважають ген. Гревера; що гал. українці в 1923 р. не брали участи у виборах до польського сойму, а тимсамим відсунули себе від політичного життя і т. і. А тих сім міхів пасманичанської січки було потрібних на те, що — мовляв — УНДО має еміґрантську психіку, яка

„віддалює його від „широких народніх мас", від реальних питань й інтересів, від практики живої дійсности.

Не думаємо полемізувати з „втягненими головами", які думають, що „реальні інтереси" — це вертіння хвостом перед своїм „азильним" паном, що „жива дійсність" — це підлабузнювання здеморалізованої еміґрантської череди до свого пастуха шляхом „санкції" ризького договору й асиміляції „своїх" українців, яка — очевидно — має бути тільки другою стороною медалі польоніальних заходів існуючої у нас „живої дійсности".

Покиньте всі надії, панове Пасманіки і Філософови чи безголосі королі в „Русск-ого Народа. Обманівся"! Ваш час уже пройшов, по похилій площі ви скотилися вже на дно. І нема сили, яка вас видобулаб на поверхню живого життя, бо ви адеморалізовані, відірвані від дійсности, підточені раком повної дегенерації. Співайте собі свої „цигайські романси" по всіх кабаретах світа, а нами не турбуйтеся. Ми міцно звязані з рідним ґрунтом, з народніми масами, з їх потребами і вимогами, з їх болями і радощами, з їх теперішністю і майбутністю. А ви засуджені на неминучу загладу. В ніякій Росії ви вже не прийдете до голосу, ні в третій, ні в десятій, як не прийшла до голосу французька еміґрація після Наполеона в корнонішних для неї умовинах. Живим трупам справді не липнається ніщо інше, тільки револьвер, як героєві драми Толстоя. Чим скорше скінчиться наша агонія, тим ліпше буде для Росії і для України.

Вода в ступі.

Справа польсько-литовського конфлікту на червневій сесії Ради Ліги Націй.

На червневій (50-тій з черги) сесії Ради Ліги Націй знову найшлася справа польсько-литовських взаємовідносин. Взагалі нема мабуть ні одної сесії, на якій в тому чи іншому характері не виступалаб Польща, яка єдина є постійним клієнтом Ліги Націй.

Дня 6. ц. м. Рада Ліги Націй зупинилася над польсько-литовськими відносинами. Це мабуть була одинока цікавіша справа червневої сесії Ліги Націй. Джерелом польсько-литовських розходжень є виленська справа. На грудневій сесії (10. грудня 1927) Рада Ліги Націй ухвалила резолюцію, якою доручено Польщі й Литві увійти в безпосередні переговори з метою навязати добросусідські взаємини. Польща поспішилася здійснити цю ухвалу на основі існуючого територіяльного стану посідання. Литва була більш здержливою. Вилці відбулася в Кенігсбергу польсько-литовська конференція, яка тільки формально посунула справу вперед, покликавши до життя три комісії для поодиноких ділянок намічених взаємовідносин. Фактично справа навязання сусідських взаємин застрягла на мертвій точці через виленську справу.

Заступлені в Раді Ліги Націй держави були переконані, що вистане ухвалити резолюцію, щоби довести до нормального стану між Польщею і Литвою. Дійсність виявила, що реальні інтереси народів, а головно їх незасипокоєні змагання є сильніші від всіх резолюцій навіть такої установи, як Ліга Націй. Дотеперішні переговори між Польщею і Литвою є нічим іншим, тільки товченням води в ступі.

Тепер та справа знову найшлася на порядку нарад Ліги Націй і знову вона була тільки товченням води в ступі. Справоздавець Ліги, голяндський делегат Бетерте ван Вальклянд злав звіт з польсько-литовського конфлікту, в якому стверднв, що поручені Радою переговори не довели до успішного висліду та що вони продовжуються в безконечність без виглядів на поступ. В кінцевому уступі своєї промови зазначив справоздавець, що грудневa резолюція підносячи відмінність поглядів між польським і литовським урядами у виленській справі, не хотіла через те заохотити одної зі сторін до ставлення таких кроків, які відємно могли би вплинути на хід переговорів.

Була це легка алюзія на адресу Литви.

В дискусії зазначив литовський премієр Вальдемарас, що джерелом спору є виленська справа, що Литва ніколи не провокувала Польщі та що вину у всьому є замах польського ген. Желіговського. Литва має підстави думати, що Польща формує на своїй території литовське військо проти існуючого уряду. Польська акція змагає до активного вмішування у литовські справи. Польські ходи і польська пирість будуть видрлені в процесі проти підготованих Польщею і на кордоні перехоплених воїнів. Він запрошує секретаріят Ліги до участи в тому процесі.

Польський міністр закорд. справ Залеський відкинув всі твердження Вальдемараса, заявляючи, що Польща не формує проти Литви ніякого війська, ані якихсь ватаг.

Британський представник міністр Чемберлен сперлився розчарування Ліги з огляду на слабий поступ переговорів. Вони не тільки не поступили вперед але навпаки проголошення Вільна столицею Литви в новій литовській конституції є драматичним актом. Литва є народом малим і молодим. Вона має симпатії у великих народів, але мусить виявити більшу дозу миролюбивости в дальших переговорах, яких метою повинно бути закріплення мира в тій частині Европи.

В такому тоні говорили й інші члени Ради, як Бонкур і Шуберт.

Вкінці Чемберлен предложив резолюцію, якою приймається до відома предложений справоздавцем звіт в справі польсько-литовського спору та поручається повести переговори, розпочаті між Польщею і Литвою згідно з резолюцією з 12. грудня 1927 так, щоби вони перед найближчою сесією Ради Ліги довели до успішних висліджів.

Вальдемарас предложив відмінну резолюцію, якою приймається до відома звіт справоздавця „про інформації, одержані офіційно від уряду польського і литовського від часу грудневої сесії Ради" та зважаючи, що виконання резолюції з 10. грудня причинилося би до здержання мира в східній Европі, висловлює побажання, щоби „згадана резолюція була виконана в цілому обсязі і в можливо скорому темпі".

На резолюцію Вальдемараса не погодилася Рада (14 голосів проти, 1 за), резолюцію Чемберлена заакцептувала Рада 14 голосами проти одного. Та з огляду на відсутність одповідности справи польсько-литовських переговорів мусить бути поставлена на порядку нарад найближчої сесії.

Іншими словами найближча сесія Ради Ліги Націй знову буде товкти воду в ступі.

Шкільні справи.

„Розвій" наших середніх шкіл.

Державна українська гімназія в Коломиї — це одинока українська середня школа на шість великих повітів, які по офіціальній статистиці мають 469.379 мешканців, у тім — також по офіціальній статистиці — 375.664 українців, а 93·915 поляків. Ці повіти є: Заліщики 67·048 мешканців, Городенка 83.599 м., Косів 77.257 м., Коломия 119.687 м., Снятин 78.998 м., Печеніжин 43.000 м.

З тої причини державна українська гімназія в Коломиї мала перед війною 800—900, а навіть 1.000 учеників. Що одначе може статися з гімназій в коротких часі, видно з такого зіставлення:

	Шк. рік 1922/23. Вписалося:		Шк. рік 1927/28. Вписалося:	
1 кл.	141	ученицїв	1 кл.	33 учениць
2 „	156	„	2 „	34 „
3 „	121	„	3 „	28 „
4 „	120	„	4 „	30 „
5 „	66	„	5 „	36 „
6 „	81	„	6 „	69 „
7 „	63	„	7 „	55 „
8 „	40	„	8 „	57 „
Разом	798	ученицїв		341 учениць

Це зіставлення говорить само за себе. А що буде дальше?

Пекучі справи.

Незабаром кінчиться шкільний рік і дітвора буде здавати вступний іспит до 1. кляси середніх шкіл. При вступнім іспиті до 1. кл. українських гімназій знимоги з польської мови такі великі, що богато нашої молоді з польської мови перепадає. Наші посли повинні в тій справі внести в сойм інтерпеляцію і старатись, щоби в українських гімназіях по можности зневесено вступний іспит з польської мови. Коли це неможливе, мій бодай питали наших дітей з польської

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ JOB 36-50

мали учителі-українці, щоб вимоги не були такі високі.

Таксамо повинні наші посли занятися перетягненням нашої молоді в українських школах польською мовою і літературою — їх обсяг повинен бути значно менший з огляду на те, що в українських школах є ще й українська мова і література, як також обходженням українських свят по польських школах. Що-до останнього, то Учит. Громада відносилася в тій справі до наших духовних властей, але ця справа досі не полагоджена. Це вигідне і для молоді і для учителів по польських школах. Молодь має справді право не бути в свої свята в школі, але на цім вона тратить, бо в школі переробляється новий матеріял без її участи. Учителі-ж в українські свята мусять учити, бо так наказано. В Східній Галичині час уже вернути до давнього звичаю: святкувати одні і другі свята.

Батько.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 8. червня 1928.)

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства праці і сусп. опіки.

(ік) Першим промовляв пос. Пухалка (ХД). Полемізував із пепеесівським послом Жулавським, який закинув, що інші польські робітничі партії шкодять лише робітникам у боротьбі за їх права. Християнський рух серед робітників розвивається на цілому світі і минули вже часи, коли соціялісти мали монополь опіки над робітниками. Пос. Голер (жид): Зусилля жидів у напрямку еміграції і кольонізації в Палестині є дуже велике і повинно зазнавати далеко більшої допомоги від польського уряду. В Польщі жиди повинні перейти до продуктивної праці і на ріллі і в фабриках і рівнозначних верстатах. Пос. Сосінський (ХД) обговорює болячку Горішнього Шлеську. Пос. Хвалінський (Пист) робить застереження, аби звернено більшу увагу на нужду села і перелюднені повіти. Про те саме говорив пос. Добрух (Стр. Хл.). Пос. о. прелат Кунцький (гл. зміст нижче). Пос. Зебре (нім. соц.) підкреслює нерівномірне трактування громадян різних національностей, що лише, на думку промовця, збільшує націоналізм. Німецькі соціялісти зроблять усе, щоби той націоналізм знищити. Буржуазія всіх національностей, польська, німецька й жидівська є солідарна у боротьбі з робітничою клясою. (Для пояснення треба додати, що пос. Зербе зарівно з пос. Кроніком вийшли з лісти ППС і сьогодня йдуть у хвості пепеесів. Їх не приняли до Німецького Клюбу). Пос. Роя (Стр. Хл.) говорить про справу інвалідів, яких забезпечення є дуже занедбане. Пос. Тарковський (1-ка): Не можна розвинути госп. пляну на довшу мету, не беручи на увагу еміграції. Однак є дуже важко творити ясну програму емігр. політики. Далі обговорює концесії сезонової і постійної еміграції. Міністр праці і сусп. опіки Юркевич відповідав на закиди. Бюджет мін-ства в ц. р. є вищий на 1,900.000 від попереднього року. Видатки на безробітних зменшено справді з 34 міл на 25 міл., однак різницю 9 міл. ужито в цілости на збільшення інших позицій суспільної опіки. Широко розводився міністр над проблемою еміграції. На думку міністра еміграція плине далі передвоєнним річищем. Еміграція до Злуч. Держав у 1913 р. виносила з польських територій 174.000 людей, не рахуючи українців і жидів, у 1927 році 29.000 до Зл. Держав, а 70.000 до Німеччини. В пошуканні за новими теренами для еміграції повстав проект творення польської еміграції у Франції, щоби поляки могли прийти там до посідання власних земельних верстатів. Однак цей проект критиковано на бюджет. комісії. Що торкається поширення сусп. опіки на селі, то можна вполити забезпеченню на старість і від непридібности до праці. Міністр рішуче протиставиться твердженню українських і жидівських посла, начеб міністерство відносилося сторонньо до їних національностей. Під увагу береться фінансовий стан даних інституцій. Всі внески, побажання та закиди, порушені в дискусії міністр обіцяв розглянути й узяти їх під увагу.

Бюджет мін-ства промислу і торговлі.

Справоздавець пос. Барановський (1-ка): В другій половині 1926 р. була виїмкова кон'юнктура. В 1927 р. стало гіршати і нині є трудноші, тому темпо економічного розвитку Польщі ослабло. В експорті вугілля, якого вартість переходить 200 міл. зол. фр., є великі трудноші з огляду на організовану конкуренцію Англії. Ще гірше зі збутом цинку та нафтовими продуктами. Часи вибухів ролн належать до минулого і нині треба добувати нафту з великої глибини, що є получене з великими коштами. Приріст населення в Польщі, який виносить 454.000 осіб річно, не може зміститися ані в промислі, ані в рільництві, ані на еміграції. Тому необхідно є збільшити інтенсивність і промислу і рільництва. Тимчасом на погіршення кон'юнктури приготований лише польський скарб, який має резерви, а промисл не має ніяких резерв. Підкреслюючи конечність змоторизування метод праці в промислі і торговлі, референт пригадує, що американська торговля творить потреби консумента, а польська жде на консумента. Пос. Бруз (1-ка) хвалить політику мін-ства за втягнення до співпраці промислових і торговельних сфер. Пос. Діямянд (ППС) підкреслює, що полагодити бюджет у такому короткому часі взагалі неможливо. На госп. політику уряду мають рішаючий вплив негосподарські мін-ства. Всі прим. признають потребу торг. умови з Німеччиною, однак неї умови нема. Далі говорив пос. Леванховський (ЗЛН) і ставив дуже песимістичні гороскопи у зв'язку з пасивним торг. білянсом. Після пос. Товарніцького (Стр. Хл.), який доказував, що в Польщі нема майже зовсім торговлі, перервано нараду над бюджетом.

Вибір комісії контролі довгів і головної земської комісії.

Опісля вибрано членів комісії контролі довгів, згідно з пропозицією скарбової комісії. Як заступник увійшов туди м. і. пос. С. Хрущкий. Також затверджено предложену земельною комісією листу кандидатів членів гол. земської комісії і її заступників. Одним із заступників, представником безземельних рільних робітників став п. Юліян Павликовський.

Найновіші Футляри, Маркізети, баповинні вироби фантазійні Крепаліси, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Український внесок у справі допомоги на засіви.

Опісля пос. Тершаковець в імени зем. комісії референтував внесок Українського Клюбу в справі допомоги на весняні засіви. У вислові довгого та основного реферату предложив резолюції зі закликом уряду до кредитової допомоги населенню, яке потерпіло або потерпить від стихійних нещасть головно у півд. і півн.-східних воєвідствах. Далі, щоби уряд населенню тих воєвідств відложив сплату податків і допоміг сплатити довги, затягнені на купно збіжа та щоби ці кредити були сплачувані щойно в осени 1929 р. Поділ кредитів має бути довірений місцевим кооперативним організаціям. Зокрема належиться допомога дрібно-земельному населенню, котре голодує в околицях навіщених нещастям. П. Олевінський референт внесок меншости комісії та закидає послові Тершаковцеві, що він референт радше внесок Українського Клюбу, ніж внесок комісії. Далі домагався не допустити постанови про сплату кредитів аж в осени 1929 р. і поручив приписи, приняті Банком Рольним. У голосуванні одноголосно принято резолюції, пропоновані пос. Тершаковцем, за виїмком заквестіонованої точки про річницю сплати кредитів. Однак у пізнішому голосуванні і цю точку принято 102 голосами проти 86.

Про випущення на волю арештованих послів.

Приступлено до нагл. внеску Білорусько-Хл.-Робітничого Клюбу про арештування карного поступування проти послів Кагановича і Грецького, яких арештовано, мовляв, тому, що сойм не ухвалив припинення карно-судового поступування. Пос. Дворчанін піднував факт арештування посла і поведінку маршалка, який не вважав за відповідне запротестувати проти арештування. Власти не повідомили сойму про арештування, а все це разом є знівелюванням конституції. В імени свого клюбу вголошує наглість внеску. Віцеміністр справедливости Цар заявляє, що є річчю недопустимою вдруге дебатувати над справою, яка була вже 24. квітня на засіданні сойму, коли то сойм не застерігся про ведення карно-судового поступування проти двох названих послів. Наглість внеску принято 103 гол. проти 84 і відіслано його до регуляміновоі комісії.

Промова пос. о. прал. Кунцького.

Переповідає відношення мін-ства праці та суспільної опіки до українського народу, для якого це мін-ство є мітом і легендою. Наводить по черзі всі українські інституції, як: Українська Захоронка, Українська Народня Лічниця, Краєвий Комітет Опіки над молодю і дітьми, Епарх. Комітет Опіки над воєнними сиротами, Т-во Опіки над слугами, Комітет Допомоги голодному селу, Комітет Допомоги потерпівшим від повені Т-во Опіки над емігрантами й УКТОНІ — виказує, наскільки від уряду не отримали ці установи ніякої допомоги або мінімальну. І так прим. допомога для українських львівських дітей обмежується до 44 сотиків на дитину, коли бохонець хліба коштує 70 сот. Всі названі інституції є утримувані виключно коштом українського громадянства. Колиб українці мали належний вплив і участь у гром. радах, то самі зарадиливб лихові. Однак цеї участи не мають. Деякі польські сиротинські заведення, прим. львівські, принимають дещо українських дітей, але виховують їх на поляків і римо-католиків. Львівські сиротинці не допустили навіть гр.-кат. священика до опіки над дітьми того віроісповідання. Далі промовець звернув увагу на історію „Дністра", „Супруга" та „Пенсійного Інституту". Жаліється, що з 80.000 кандидатів на сезонові роботи є тільки 3.000-ий контингент на Сх. Галичину разом з іншими національностями на заробіткову еміграцію до Німеччини. Окремий уступ присвятив промовець справі сільських безробітних. З уваги на цю політику мін-ства Український Клюб буде голосувати проти його бюджету.

З АДМІНІСТРАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

(ік) Адм. комісія вислухала реферату пос. д-ра Путека про внесок „Визволення" в справі новелізації декрету з 22. III. 1928 про карно-адм. поступовання в тому напрямку, щоби вилити зпід постанов того декрету чотири галицькі воєвідства аж до введення в життя законів про самоврядування. В справі внесків про заб. зловживання вибрано підкомісію для порозуміння з делегатом уряду, щоби вирівнати різницю поглядів на створення надзв. комісій. Голова комісії пос. Полякевич (1-ка) заповів, що на найближче засідання комісії, яке відбудеться у вівторок, прийде з внеском, щоби не вибирати підкомісії ані теж не розглядати справи надзв. комісії для розсліду заб. зловживань, тільки доручити референтам зібрати до 7-х днів увесь можливий матеріял, віддати на два тижні до перегляду міністерству внутр. справ і щойно пізніше призадуматися над потребою вибору надзв. слідчої комісії. Цей новий плян п. Полякевича вказує яскраво, що урядові кола хочуть усіми можливими засобами оминути створення надзв. слідчої комісії.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 8. червня 1928.)

ТВОРЕННЯ НІМ. УРЯДУ.

(ік) Марш. Гіндербург приняв канцлера Маркса. Цей останній запропонував лідера нім. соц. демократів Мілера на будучого канцлера. Ця справа вирішиться до 12. червня, коли то зберетьсяся вперше новий райхстаг. Соціялісти одержать мабуть також теку внутр. справ

РЕФЕРАТ МЕНШОСТЕЙ ПРИ ЛІЗІ НАЦІЙ.

(ік) Дотеперішній референт справ нац. меншостей при бюрі Ліги Націй Кольбан уступає. На його місце кандидує еспанський кандидат. На кандидатуру стрічається зі спротивами з огляду на недомагання меншостевих відносин у самій Еспанії. (Відома проблема каталянців.)

80 СЕСІЯ ЛІГИ НАЦІЙ.

(ік) Польська преса наводить довгий реєстр голосів европейської преси про те, що остання сесія Ліги Націй дала немалий доказ безсильности цеї установи. Ця безсильність виявляється головно у резолюції, яка каже до трьох місяців предложити новий реферат про польсько-литовські відносини, та в нічому цих відносин не нормує. Очевидно, польська преса вважає що Вальдемарас потерпів у Женеві поражку.

ЗІЗД ВОЄВОДІВ.

(ік) У мін-стві внутр. справ у Варшаві почалися нині наради зізду воєводів під головуванням міністра внутр. справ ген. Складковського. На денному порядку ціла низка адміністраційних і господарських справ.

КАТАСТРОФА НА БАЛТИКУ.

(ік) Підчас вправ підкладення морських мін на Балтику прийшов вибух на помості одного кружляка. Наслідком вибуху є: 6 людей забитих, 4 тяжко ранених і 8 легко.

БУРХЛИВЕ ЗАСІДАННЯ СКУПШТИНИ.

(ік) На сьогоднішньому засіданні югославянської скупштини прийшло до великих авантюр. Поставлено внесок на виключення вісьмох послів із трьох засідань. Від імени тих послів один посол склав заяву, що вони не піддадуться рішенню більшости, бо більшість югосл. скупштини вибрана є поліцією, а не населенням. Усетаки більшість рішила виключити тих послів. Є це посли з партії Радіча і демократи Прибіцевича. В зв'язку з цею справою засідання було настільки бурливе, що прийшлося його зачинити.

В ПОШУКУВАННІ „ІТАЛІЇ".

(ік) З різних місцевостей приходить різні суперечні вісти про долю „Італії". Один радіо-аматор, мовляв, прийняв радіотелеграфічну вістку з „Італії" з інформаціями, що „Італія" розбилася 350 км. на північ від Шпіцбергену. Інші знова твердять, що „Італія" є на Землі Франца Йосифа, а інші всетаки вважають, що „Італія" є на ледах Гренляндії. Корабель „Чітта Мілано", який вирушив у допомогу, сам упав якійсь невиясненій ще катастрофі. Відусіль працюють ратівничі експедиції.

ЗАМАХ НА ЯПОНСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

(ік) В Токіо, на залізничому дворці, якийсь чоловік кинувся на японського премієра, що збирався виїздити, зі штилетом. В останній хвилині замахові перешкоджено.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ В АФГАНІСТАНІ.

(ік) У найбл. днях відлетять до Кабулю три літаки типу Юнкерса, закуплені королем Аманулою у Берліні. На ті літаки ждатиме в Тегерані Аманула, відкіля відлетить сам літаком до Кабулю, скорочуючи собі таким робом на чотири тижні поворот, не потребуючи їхати верблюдами.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПОАНКАРЕ.

(ік) На першім засіданні нової палати депутованих у Парижі виголосив велике експозе Поанкаре. Підкреслив ненарушність основ республіканського уряду та світських справ, пошанування альзатської традиції, суспільних здобутків, конечність реформи господарського життя, допомогу боротьбі з комунізмом і врешті доведення фінансової санації до кінця. Вотум довіря висловила велика більшість.

МЮНХЕН ПІД ВОДОЮ.

(ік) Над столицею Баварії перейшла буря з хмароломом. Улиці міста найшлися буквально під водою. Тому, що вода залляла частину електричної централі, місто потопало в темряві, що збільшало паніку.

КРИТИЧНІ ДНІ КИТАЮ.

(ік) Вістки через Льондон кажуть, що в Пекіні проголошено стан облоги. Південні

Д-р Бронислав Овчарський
ординує 2323 4-7
у внутрішніх недугах у літнім сезоні
в Криниці під „Тополями".

війська ще туди не прийшли. Зате є перерваний зв'язок із Тієнтсіном. Щодо особи Чанг-Цо-Ліня, то він, зловлявши, наслідком пострілу в голову дізнав потрясення мозку. Ампутовано йому праву руку та сподіються кожної хвилини смерти маршала.

Організаційний рух.

Справоздавчі віча в Самбірщині.

Дня 13-го травня п. р. відбулося в селі Черхава справоздавче віче, на якім референтував о. сенатор Татомир. Присутні з великою увагою вислухали звіту свого сенатора, а громадяни села, яке підчас виборів дало 500 голосів на однику, тепер відчули свій промах та сором і порішили взятися до відбудови організаційного як політичного, так і економічного життя в селі.

Дня 24-го травня п. р. відбув о. сен. Татомир справоздавче віче в Бикові. Віче ухвалило повне довіря Українському Соймовому Клюбові і висказалося за рішучою опозицією супроти польського уряду. Віче закінчив гарною промовою голова Повіт. Нар. Комітету УНДО сол. Тарнавський з Бикова.

Дня 25-го травня п. р. відбув о. сен. Татомир справоздавче віче в Татарах. Віче висказало повне довіря Українському Парляментарному Клюбові і вибрало місцевий комітет УНДО, який має занятися політичною й економічною організацією села.

Того самого дня відбулося посольське справоздавче віче о. сен. Татомира в Дубляних. Село, яке досі було незорганізоване, виявило великий запал до праці та взялося рішуче до організації на політичнім й економічнім полі.

Дня 27-го травня п. р. відбув о. сен. Татомир справоздавче віче в Майничі. Присутніх до 200 осіб. Віче викликало велике зайнтересування села, в якому під час виборів значна скількість голосів упало на однику. Вибрано місцевий комітет УНДО для переведення організації села.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Невжеж!?

Холодні дні, холодні люди,
Понуре небо і чоло...
Невжеж теплa ні усмішки не буде
Над містом і селом?!

Невжеж повік не заспіває
У парку парлан солов'ій,
Коли їх хущ перед людьми сховає
У пазусі своїй?!

Невжеж повік на хвилю щастя,
За хвилю прогульковних літ
Причіпиться до спини дика тристя,
А ревматизм до віт?!

Невжеж повік не прийде зміна
З небесних, зоряних далеч?
Невжеж повік... програє „Україна"
Свій кожний більший меч?!

Галактіон Чипка.

По широкому світі.

Рада Ліги Націй прийняла резолюцію в договорі для Мадярщини за контрабанду зброї в Сан-Готтард і резолюцію про обовязок держав повести слідство щодо порушення договорів Ліги Націй.

На Чанг-Цо-Ліня мали зробити другий в черги невдалий замах.

Прогнози з другої половини травня на В. Україні обіцюють врожай від ярих засівів нижче середнього.

Віце-король Індій лєрда Рідінга прийняв Гінденбург.

У Смоленській губ., Кардинорський волости, виселили в останньому часі 7 б. поміщиків. 270 десятин, відобраних їм, передано бідним.

У Берліні вернувся нова хвиля грипи; за три дні 3000 недужих записали чинитані.

Англ. уряд виселить із Англії кільканадцять представників радянських торговельних підприємств за комуністичну пропаганду.

НОВИНКИ

— **Опікуни стрілецьких могил.** 15-ий список членів-опікунів українських стрілецьких могил, що зложили в Т-ві Охорони Воєнних Могил (Львів, Ґєрська 18, І.) по 15 зол. зл. опікунство над одною могилою: 232) д-р Омелян Лебедович, Мостиська, 233) Крушок „Рідної Школи" Жабе. 234) Павло Дмітрів. Будзанів. 235) д-р Роман Стефанович, Залізники, 236) д-р Лаврентій і Ольга Павловські, Старий Самбір, 237) Кружок „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича, Львів, 238) дир. Василь Палій, Львів. Хто черговий?

— **Поклін Тіням Полеглих у Львові.** Звертають нам увагу, що в святі полеглих у Львові виступав, крім інших хорів, також великий мішаний хор з Жовківського передмістя, зложений з міщан та інтелігентів. Хор цей своєю співацькою дисципліною і добром вишколенням зробив якнайкраще вражіння. Диригентом цього хору є радн. Кунчинський.

— **Ювилейне свято в Коломиї.** В 40-літні роковини основання Товариства „Український Народний Дім" відбудеться в Коломиї дня 7. червня 1928 Ювилейне Свято. Воно почнеться в год. 9-ій Службою Божою в парохіяльній церкві, а скінчиться в год. 7-ій вечером: Святочним Вечером в салі Каси Щадничої, з такою програмою: 1) Привітне слово, 2) Реферат про історію Народнього Дому, 3) Соло-співи п-в Дарії Левицької і Михайла Гошинського, першого тенора української держ. опери в Харкові, 4) Скрипкове соло п. Е. Перфецького, 5) Декламація д-ра К. Кисілевського, 6) Хор і оркестра „Воєна" й ін.

— **З Українського Інституту в Берліні** пишуть нам: Дня 8-го п. м. відбувся тут виклад д-ра Д. Одинчина п. з. „Данило Олівеберг, український посол до шведського короля Карла X. і великого князя Бранденбургій.

— **Сумні свята мали селяни** Опільська, сокальського повіту. На весіллі Василя Вознюка, парубки-свати із села Теляжа, вбили ножем місцевого парубка Тотл. Дяких сватів арештували.

— **Примхи природи.** У околиці Монпелє (Франція) впав великий град; деякі грудки мали 450 гр. ваги. Виноиці та сади знищені. — Над Вальпараїзо пройшов бориї, який розбив один корабель у пристані, що не встиг утекти. — У Сх. Прусії впав сніг. — У Коринті новий землетрус знищив ще останки домів. — У районі Покровська, на Волзі, впав небувалий град взвбільшки голубиних яєць і вирив землю на 30 цм. на рівнині, а на 70 дм. на низинах.

— **Кандидати на директора міських театрів у Львові.** Львівський магістрат розписав конкурс на аренду міських театрів і дістав сотильки кандидатів, що як тепер не буде знати, що з ними зробити. Є ними теперішній директор Тчінський, дир. драматичної школи Фроєчиновський, бувш. директор міських театрів автор Варшівський до спілки з відомим дир. школи співу Зарембою, довголітній секретар варшавського театру „Розмайтості" Боривацький, бувш. режісер літнього театру у Варшаві Павловський, був. секретар віденського Т-ва для плекання театр. мистецтва Бернат і проф. Юркевич.

— **Різні вістки.** Франц. міністр освіти Ерріо приймав „всадущі хрестини"; вперше відлетів із Парижа у Ліон на літаку. — У Гальвестоні почався світовий конкурс краси; з Европи приїхали туди найкращі дівчата з усіх країв. Конкурс тріватиме 3 дні. Тисячі фармерів зїхалось із провінції на це рідке видовище. — Відомий нім. маляр Макс Ліберман вибраний пятий раз головою Академії Мистецтв у Берліні, дарма, що статут не дозволяє на такий вибір; члени Академії хотіли ним зазначити виїмкові заслуги артиста. — За 4 роки скількість авт в Італії зросла з 116.000 на 236.000.

— **Оригінальний протест.** Віденські власники домів доведені до крайности тим, що соціялістична управа Відня задержує без зміни стару охорону комірників, які платять мінімальні суми за мешкання і ним не дають змоги ні направляти старих домів, ні будувати нових. Тому каменичники, обєднані в союзі, рішили з нагоди свят Шуберта на які відуться чужинці з усього світа, зорганізувати оригінальну демонстрацію: у Шубертівські дні вони приберуть свої доми жалібними прапорами. Нехай чужинці знають, що досі деякі власники домів у Відні дістають на рік стільки, скільки треба заплатити за одну ніч у готелю і що Австрія не заслуговує на ніякі чужинні новинки при такій системі господарки!

— **Новий лет до Европи.** Славний із реклями Левін, товарищ подорожі на літаку Чемберліна, повідомляє що на його власнім літаку „Міс Колюмбія" вже відлітає до Европи пилот Мабель Бел із двома летучими. Чи Левін в останній хвилині причіпиться до них, як це зробив першим разом, цього він не каже.

— **Рентген і ревізії.** Англійські митові уряди завели цікаву новість: апарати Рентгена, при яких помочі можна буде бачити, чи подорожні не зберуть у своїх пакунках заборонених предметів. Це вливає перевірці багажу пасажирів.

— **Цирки в СРСР.** Театри в СРСР переходять кризу як євреї: кошта їх утримання не можна покрити доходами. Зате величезний успіх мають цирки. Тому центральна управа державних цирків рішила побудувати нові цирки в 11 містах, між іншими в Воронїжі, Казані, Нижнім Новгороді, Самарі та Ново-Вознесенську.

— **Літературний кутюк.** Шекспірівський театр у Льондоні „Олд Вік" пригадав сусільности, що 254 літ тому грали у Льондоні пєсу, яка бодай у половині належить до Шекспіра. Вона написана 1634 р. п. з. „Два шляхотні кревники" і на книжці авторами були: Джон Флечер і Вільям Шекспір. Цю пєсу грали перед 254 роками, єдиний раз п. з. „Суперники". Тепер знавці Шекспіра мали нагоду ще раз перевірити свої мотиви, які дають їм підставу вважати цю пєсу Шекспірівською або ні. До кількох Шекспірівських творів, яких авторство піддають досі в сумнів деякі визначні критики, прихидить ще одна нова, як матеріял до дискусій. Відомо, що між сучасниками Шекспіра була ціла низка могутніх драматургів, між ними і співавтор нововиставленої пєси Флечер, що деякими своїми творами дорівнювали геніяві Шекспіра.

— **В добі джезбенду.** В м. Портланд, стейті Орегон (Спол. Держави) відбувся наскрізь „модерний" концерт: грало одночасно двайцять фортепіянів під дирігентурою місцевого дирігента. Американська преса висвітлює, що 20 фортепіянів грало як один інструмент і що твори Шопена та інших композиторів вийшли величаво, а публіка була захоплена цією новістю. Американські імпресарії підуть за прикладом цієї першої спроби і будуть збільшувати музикальне вражіння щораз більшою скількістю фортепіянів.

— **Секрет довговічности.** Шведський лікар Освальдестон скінчив цими днями 100 літ; з цієї нагоди видав для своєї багаточисленної рідні бенкет. На традиційний запит журналістів, яка тайна його довговічности, лікар відповів: у молодости я займався постійно руханкою, багато подорожував і ще більше ходив. Від 10 літ, я з огляду на серце, не можу робити довгих прогульок, але ще й тепер двічі денно ходжу на пятий поверх, де живу. Це впливає добре на кружбу крови.

— **Український конкурс на дитячу книжку і пєсу.** Журі конкурсу, оголошеного Державним Видавництвом України на дитячу книжку з рисунками 74 рукописів премійовало лише 3. Першу премію 500 карб. дістав С. Вісько за повість „Омелько", другу — 250 карб. М. Іваницька за оповідання „Зінькова Зірка" з умовою, що виправить рукопис. Премійовані рукописи незабаром вийдуть з друку накладом Державного Видавництва України. Державне Видавництво України оголошує теж конкурс на дитячу пєсу. Приймають твори оригінальні, і інсценізовані за літературними творами. Бажано, щоб у пєсі було не більше 3—4 дій та щоб виконання цієї пєси тривало не більше години, не рахуючи паузи. Бажано, щоб головну частину дієвих осіб складали діти. Пєса призначена на шкільний театр. Рукописи надсилати на адресу: ДВУ — Харків, вул. Лібнехта 21. До рукопису додати закриту коверту з прізвищем та адресою автора. На коверті написати девізу та „на конкурс". Остаточний речинець для присилки рукописів — 1-го серпня 1928 р. Кращі твори будуть премійовані. Перша премія — 500 карб., друга — 250 карб., (дві) і третя — 150 карб. (три).

— **Світове й українське кіно.** У Злуч. Державах є 26.000 кін, в інших країнах Америки 8000. В Европі є їх приблизно 20.000. На першому місці стоїть Німеччина з 4.000 кінами. — Директор французької фірми „Пате Нора" — Л. Енфруа, прибув до Києва, щоб ознайомитися з продукцією ВУФКУ і веде переговори про закупку картин для 5-ти латинських країн: Франції, Бельгії, Італії, Еспанії та Португалії. Покищо він намітив дати пред бання пєси перегляду, такі картини: „Наговір", „У Павуцині", „Василина", „Сорочинський Ярмарок" та „Черевички". — З огляду на те, що Акційне Товариство „Теа-Кіно-Печать", якого правління міститься в Москві, слабо обслуговує українську кінематографію, Правління ВУФКУ ухвалило подумати про організацію на Україні окремого видавництва „Кіно-Друк", на зразок „Теа-Кіно-Печати", яке мало би на меті задоволити національні та культурні потреби української кінематографії та обслуговувати українське населення не тільки на Україні, але й на території всього Радсоюзу. — На червень і липень виїжджає з України на чужину 10 фахівців для вивчення найновійших досягнень у галузі кінематографії.

— **Конкурс на приняття кандидатів** до гр.-кат. Духовної Семінарії у Львові на акад. р. 1928-29. Кандидати духовного стану Львівської Архієпархії, що бажають бути принятими на 1 рік до Духовної Семінарії у Львові, мають пересложити свої подання Митрополичому Ординаріятові найдальше до 1. серпня 1928. До подання належить долучити: 1) свідоцтво хрещення і миропомазання, 2) свідоцтво іспиту зрілости і всі гімназійні свідоцтва, 3) свідоцтво моральности від уряду парохіяльного згадано декапального, 4) заяву родичів чи опікунів, що будуть складати оплату по 8 долярів місячно за удержання, 5) точний опис життя, зокрема подати, де кандидат перебував і чим трудився від матури досі, і заяву, чи задумує принятн свячення в жонатому чи безженному стані і в тім случаю чи готов посвятитися місійній праці (для Канади є зарезервованих 5 місць від Преосвященного Епископа Никити Будки).

2383 1-2

Д-р Болеслав Квасневський

гінеколог-поліжник

повернув

ординує Пекарська 8. від 3—5

Тел. 35-44. 2362

Молодь Ш. Держ. Учит. Семінарії

уладжує в суботу дня 9. червня 1928. на площі „Сокола-Батька"

Свято спорту й пісні

В програмі Свята-руханкові вправи, спортові три й забави, хори.

Початок точно о 4. год. 2392

Вступ за добровільними датками. (В разі непогоди відбудеться Свято в инших днї).

Театри.

Міський великий театр:

9-го г. 7:30 „Севільський цирульник" з Ростовською та Дольницьким.
10-го г. 3. попол. „Фавст".
10-го г. 7:30 веч. „Казки Гофмана" з Дигасом.

Міський „Театр Новин":

9-го г. 8. веч. „Долгі", оперетка Арнольда та Баха (премієра).
10-го г. 3:30 попол. „Молодість у маю".
10-го г. 8. веч. „Долгі".

КІНА.

„Апольо": „Кохання і кров".
„Лев": „У сальонах і спелюнках Парижа".
„Палас": „Шпігунство та зрада".
„Фатаморгана": „Циганський барон".
„Байка": „Це, про що мовчиться".

Лугове свято у Львові.

Перед переглядом сил Лугової Організації.

В неділю 10. червня п. р. відбудеться у Львові на площі Сокола-Батька Лугове Свято. На Свято зїдуться Луги побливьких повітів, а також делегації з дальших повітів. Між іншим обіцяли прибути деякі Луги бережанського повіту, де 3. червня п. р. (на Зелені Свята) відбулося величаве Лугове Свято з походом лугових товариств через Бережани, а потім на стрілецьку могилу на горі Лисоні. Заповіли своє прибуття Луг з Дори (Гуцульщина) разом зі своєю луговою орхестрою та деякі Луги з рогатинського, перемишлянського і перемиського повіту. Розуміється, найчисленніше виступить львівський повіт, а дальше бобрецький і жовківський. Лугова Організація уладжує що-року Лугові Свята у Львові, як підсумок праці і стяму лугових товариств. Свята ті відбуваються від 1922 р., спершу уладжувані Повітовою Січею у Львові, а тепер Лугом у Львові. Минулорічне Лугове Свято відбулося серед дуже несприятливих відносин, бо воно було в осени, серед великої непогоди, а до того після замкнення Лугової Централі і розвязання богатьох лугових товариств. Та всеж таки і в минулому році на Свято прибуло около 800 луговиків і луговичок. Як випаде пьогорічне Свято, залежить також від дуже богатьох обставин. Маємо надію, що воно випаде краще, як усі інші, бо Лугова Організація всеж таки поширюється, поступає вперід і організує молоде покоління, а передовсім сільську молодь.

Програма Свята велика і хто знає, чи вдасть червневий довгий день помістить на ній вичерпанім. Складається вона з двох частей: перша часть — це масові вправи луговичок і луговиків. Тут будуть вправи луговичів теоретичні, більшорух, вправи лугівичок хустинками і ритмічні вправи до пісні: „Ой у Лузі червона калина". Дальше вправи малих лу-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 31—50

говників і луговичок вільнорук і веселі. Найкращою і найефектовнішою точкою попавші вчора мішані вправи луговиків і луговичок. При цій точці повинно виступити кільканадцять сотень рухливих і луговичок. Площа Сокола-Батька, правда, мала, та всеж таки місця ще не було так, щоб була вповні заповнена вправляючими. Тут Лугова Організація і Сокільська повинні би змагатися в тому напрямі, котра з них організацій перша заповнить цілу площу своїми вправляючими.

Друга часть Свята — це вправи передовсім львівського Лугу, як ритмічні вправи до пісні: „Чорна ріля ізорала", вправи луговичок на коні і палицями і вправи луговиків списами та вежі.

З усіх вправ звичайно найбільше вражіння роблять ритмічні вправи. На Луговому Святі в ритмічних вправах до пісні „Ой у Лузі червона калина" виступають усі луговички; на передовсім сільські дівчата в різнородних народніх строях. У ритмічних вправах: „Чорна ріля ізорала" виступить тільки перша четa луговичок львівського Лугу. Вправи ці роблять безперечно своє вражіння своєю вірністю і гармонійністю рухів разом з піснею.

Початок Лугового Свята в год. 2.30 попол. Лугівці збираються на площі вправ уже в год. 8-ій рано, де відбудуться проби вправ.

Коли судити по Лугівці Святі, яке відбулося цього року в Бережанах, де прибуло на Свято около 800 луговиків і луговичок, то Лугова Організація також сильно простає. Сподіваємся, що львівське Свято дасть точок до ще кращої, інтенсивнішої праці у всіх лугових товариствах по краю. Львівська публика, а також публика з найближчої провінції, заповнить повну цілу площу, щоб належитися своєю організованою масою, й пожиттям і справністю.

Свято відбудеться без огляду на погоду.

Зі спортового життя.

Україна—Погонь (Стрий).

В неділю 10. ц. м. відбудуться на гриві Цитаделі змагання за мистецтво Академії між першою дружиною України і першою дружиною стрийської Погоні. Це вже відплатні змагання. Перші, що відбувся в Стрию, принесли поразку, і то незаслужену українській дружині. Треба надіятися, що Україна тим разом вийде дійсно всі свої сили і вийде напевно побідником по цілій серії невдач. Початок змагань в год. 11-ій передпол.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·65—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 29·80—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, монійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 58·00—50·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварняний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, баробеля провінсіональ 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, вішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке красне прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, лубінь синій 23·00—24·00, рінак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 80 прц. 91·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 91·00—93·00 пшоно 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пеняшок 67·00—68·00, просо красне 49·00—50·00, макухи льняні 89·00—50·00, конюшина красна 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синий 75·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки ужиткові добрі 1·50—1·60.

ОПОВІСТКИ.

В прив. учит. семінарії СС. Василіян у Львові при вул. Потоцького 95 з правами державних шкіл відбудуться іспити в такім порядку: Вступні іспити на I. курс дня 30. червня, на курс II. і III. в днях 25—27 червня. Подання доповнені метрикою, лікарським свідоцтвом від фізика та останнім шкільним свідоцтвом треба складати в дирекції найпізнійше день перед початком іспиту. Вписи на всі курси та до всіх кляс семиклясової школи вправ відбудуться в днях від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2316 3—5

Пригадка. Другі Загальні Збори Кооперативи „Український Театр", важні бо огляду на кількість участників, відбудуться дня 10. червня п. р. в год. 9-ій рано в салі Т-ва Бесіда, вул. Рутовського 22. — *Надзірна Рада.* 2382 2-2

Вступні іспити в прив. коед. гімназії Рідної Школи з правом приналежности в Чорткові відбудуться 28. червня до приготовної і до I. класи. Вступні іспити до кляс від II—VI. відбудуться від 25—27. червня. — *Управа.* 2375 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФОРТЕПЯН пяніно куплю, заплачу сейчас готівкою. Ганак, Підсудського 21. I. поверх. 2314 8—8

ПРОФЕСОРгімназійний, дирігент, приймне лекцію, а радше курси зі середніх шкіл на час ферій в кліматичній околиці, на відповідних умовах. Оферти слати під Енергія до Адміністрації „Діла". 2322 4-4

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преціозійні продає за готівку і на рати від десятків лят з найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 90-?

КОНЦИПІЄНТА рутинованого приймe негайно д-р Б. Стахевич, адвокат в Тернополі. 2293 1—3

В ТУХОЛЬЦІ залізнича станція Сколе, в претарній гірській околиці кімнати з харчем для дітників. 1 година їзди автобусом зі Сколього. Ближчі інформації: Софія Турчманович, п. Тухольна. 2389 1-2

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарніітури, килими власної вирібки по фабричних цінах. Ванк, площа Марійська 5. I. поверх. 2385 1-10

КОСІВ, пансіонат п. Лукашевської, поручає покої з першорядним удержанням. Приймає гості доходячі на ціле удержання, як також на обіди і вечері. 2386 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літній ЗЇЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з 1908 р. буде **29. червня** 1928 в годині с. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити письмено чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *Д-р Євген Олексій* Львів, Жовківська 85, *Василь Весолов-ський* Львів, Ринок 36, „Нар. Торговля". 2384 2—6

Спеціяліст нервів легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 5—24

Д-Р М. ВАХНЯНИН
ординує в Карльсбаді
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 6—14

Спальні, їдальні, мужеські покої і сальони 3—3
2306 першорядних виробів краєвих і закордонних найдешевше поручає фірма
БРИК і ҐРИНЕР
Львів, Ягайлонська 24. — Тел. 21-76.

ПОЗІР! ПОЗІР!
В неділю дня 10. червня п. р. в год. 2. попол. відбудеться заходом Комітету відбудови церкви в Рудні
ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН
у місцевім шпильковім лісі. Різнопанітна програма. Дешевий та добірний буфет.
Просимо о численну участь. В разі непогоди фестин відбудеться у слідуючу неділю. 2387 1-2 КОМІТЕТ.

Від 15. травня відкритий ПАНСІОНАТ
„Подолянка" в Трускавці
Сонячне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Замовлення приймає Т. Дмитеркова 2242 4-6

Хочеш зберегти молодість і красу, ратуй своє волося!

Одиноке успішне средство на регенерацію і поріст волося. Чистить голову від перхоті, посідає відживчі складники для нашого волося. Приноровлюється індивідуально на підставі аналізи присланих волосин. Ціна одної фляшочки зол. 3. Хто докаже по ужитю двох фляшочок і по уплаті 3-х місяців брак успіху, тому звертається гроші.
Oxydat, кождої тревалої барви для посивілих о природнім вигляді за зол. 3·50.
Адрес виключний:
Інж. хем. КІНДІЙ
2391 Львів, Яніська 31. 1—1

НА РАТИ! І ЗА ГОТІВКУ!
МЕБЛІ всілякого рода, також оттомани, канапки, ліжка складані і подвійні, сальонові гарнітури, вкладні і матераци найдешевше в „DOROTEUM", Сапіги 34, тел. 15-01. 2390 1-1

ВЕЛИКИЙ ВИБІР НА ВИЇЗД
по цінах спеціяльно обниженних
а то:

Плащі купелеві	від зол.	33·50
Матеріали на куп. плащі	„ „	10·50
Ручники купелеві	„ „	2·75
Ручники вафлеві	„ „	1·10
Ручники з метра	„ „	1·10
Простирала купелеві	„ „	17·50
Простирала відпасовані	„ „	4.50
Батисти в барвах	„ „	2·50
Муслїни і крепони	„ „	1·50
Зефіри жирардівські	„ „	2·00
Оксфорди на одяги і фартушки	„ „	1·50
Опалі на білля в барвах	„ „	4·00
Шовки на суконки	„ „	4·00
Шевйоти кремові 130 шир.	„ „	5·75
Пепіта вовняні	„ „	2·50
Рипс і панама в решетках 1 м. шо		1·60

Як довго вистарчить запас
ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ
2381 Львів, вул. Галицька 15. 2—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ

Українського Банку кооперативного,

кооперативи з обм. відповідальністю, передтим Повітового Товариства Кредитового в Тернополі, відбудуться дня 26. червня 1928 р. о год. 12, в пол. в салі Міщанського Братства в Тернополі з такім порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів.
2) Звіт, замкнення рахунків і білянсу за р. 1927.
3) Внесення Контрольної Комісії на принятя рахунків і білянсу і уділення абсолюторій.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір цілої Надзірної Ради (9 членів і 3 заступників).

Білянс і замкнення рахунків виложені в бюрах Банку до перегляду членам.

До участи в Зборах управнені тільки члени і то особисто. Заступниками кооператив можуть бути лише члени Дирекції або Надзірної Ради кооперативи, або фізичні особи, що є членами Українського Кооперативного Банку в Тернополі і мусять мати окремі письменні повновласти. Також повновласти мусять мати також заступники инших правних осіб. Легітимації для членів буде видаватися в бюрах Банку в днях від 20. червня в годинах урядових.

За Надзірну Раду:
Іван Боднар голова. *Д-р Іван Якимчук* секретар.
2388 1-1

ОДИНОКЕ ДЛЯ БІЛЛЯ МИЛО МАРКИ
„РАЙСКЕ СМЄХОВСКІ"

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69
СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняковані.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5
2261 6—20
Достава вагонова і детайл. по фабр. цінах і на найдог. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 128 (11.381). Львів, понеділок 11. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·20 зл., Швайцарії 3 шп. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 180 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поворот на ліво.

Львів, 10. червня 1928.

Президент німецької республики Гінденбург призначив 8. ц. м. напередодні скликання нововибраного райхстагу канцлера Маркса. Виборчий вислід у Німеччині зазначився досить різким поворотом на ліво. Ясно, що зміна в укладі сил на парляментарній арені не може лишитися без впливу на уряд. Негайно після виборів заговорили в Німеччині про перестрій уряду, себто про справу самозрозумілу в демократично-парляментарній державі. Питання уявлювалося тільки тому, коли саме має наступити зміна уряду, чи негайно після виборів, чи аж з моментом скликання райхстагу, назначеного на 12. ц. м. І саме напередодні скликання райхстагу явився у през. Гінденбурга канцлер Маркс, щоби з головою держави застановитися над новостворенним положенням. Канцлер Маркс запропонував Гінденбургові, щоби той доручив місію створення нового кабінету провідникові соц.-демократів Міллерові. В тій справі висловує голова держави опінії провідників партій і президента райхстагу Лєбе.

Поручення місії створити новий кабінет голові соц.-демократичної партії є самозрозуміле. У виборах соц.-демократія вийшла побідницею, збільшивши свій стан посідання зі 131 мандатів на 152, ставши найбільшою парляментарною фракцією нововибраного райхстагу. Зовсім природно, що соц.-демократична фракція стала ядром нової парляментарної ситуації. В напрямі активної і провідної участи в новому німецькому уряді висловилася й сама соц.-демократія, вимагаючи для себе становища канцлера, теки міністра внутрішніх справ і фінансів та двох побічних портфелів.

В питанні створення нового німецького кабінету існують дві можливости: велика коаліція, вложена зі соц.-демократів, центра німецької народньої партії й демократів (152 + 62 + 45 + 25), разом більшість 284 проти 205, або мала (займарська) коаліція (без народньої партії), яка разом з 9 голосами селянської партії спиралаьби на меншости (247 голосів урядової коаліції проти 250), але їй з допомогою прийшла би „неполітична" господарська партія (23 голосів), яка — не входячи в склад уряду — не булаб і проти нього.

Так чи інакше новий німецький уряд буде висловом і репрезентантом німецької демократії, німецького республиканізму, політичної свободи, соціяльної справедливости й порозуміння на міжнароднім аренї. Про поворот до впливу в теперішній ситуації німецьких націоналів, які явно чи відкрито обстоювали монархію, які зазначували свої антипарляментарні тенденції, які займали реакційне становище в культурних справах, які робили перепони в справі міжнароднього порозуміння та леліяли відплатні думки, — не може бути мови. У виборах 20. травня дослали їх найбільші невдачі, вони понесли найбільші втрати в кількости 30 мандатів (зі 103 на 73). Також інші міщанські партії вийшли з гравневих виборів ослаблені. Баварський центр утратив 7 мандатів (зі 69 вийшов на 62), німецька народня партія утратила 5 мандатів (з 50 на 45), а демократи — 7 мандатів (з 32 на 25). В сумі міщанські партії втратили 49 мандатів у порівнанні з попереднім станом посідання. Причини цих утрат є різні. Проти німецьких націоналів було звернено головне вістря соц.-демократичної агітації. Не справжній двобій двох ідеольогій, двох відношень до внутрішньої і зовнішньої політики, двох розумінь культурних і соціяльних питань. Втрате центра спричинив протестуючий рух лівого крила християнських союзів, злученого з центровою молоді, яка виступила проти правління партії. Німецька народня партія завдячує свої розмірно невеликі втрати своєму популярному провідникові Штреземанові. Найважче досягла невдача демократів, які весь час вели демократичну політику і з очевидною справедливістю відносилися до правої коаліції. Та така вже доля кожної посередньої партії там, де проти себе стають різкі партійні групи.

Всі ті міщанські втрати скапіталізувала в свою користь соц.-демократія, злобувавши 152 мандатів, отже 21 більше як мала в попередніх виборах. Другу частину втрат правого блоку блоку скапіталізували дрібні партії, як „неполітична" (ремісняча) господарська партія та краєві угруповання.

Побідниками у німецьких виборах вийшли соц.-демократи і комуністи. Ці останні злобули 9 мандатів (зросли зі 45 на 54 манд.) і то коштом соц.-демократів, а може й центрової молоді. Таким чином наступило значне пересунення на ліво в німецькому громадянстві, яке проявилося адептом міжпартійних симпатій. Коли соц.-демократи зросли коштом міщанських визнавців, то комуністи збільшили свій стан посідання коштом соціялістичних робітників. Це явище є наскрізь природне, бо нинішня німецька соц.-демократія по суті є поступовою демократичною партією, яка в практиці мало відбігає від приємів несоціялістичних демократичних партій. Прийшовши до рішаючого голосу і влади в німецькій республиці, соц.-демократія пристосувалася до обставин і реальних рамок дійсности. Почуття відповідальности наказало їй піратися з крикливим радикалізмом у повсякдіяльності та з утопійністю в політичносоціяльному будівництві. Під час виборчої акції соц.-демократи в рівній мірі вели завзяту боротьбу проти крайної правиці (німецьких націоналів і фашистів, як і проти крайної лівиці (комуністів). Радикальні соціялісти найшлися в комуністичному таборі. В німецькій республиці комуністи грають ролю соц.-демократів під час німецького цісарства.

Виступаючи побідником в виборчій акції, соц.-демократія не відтягається від відповідальности і згідно з парляментарн. принципами сама бере на себе головн. тягар влади. Зважаючи своїй чисельности й інтелектуальній силі стає вона в осередку новоствореного уряду. А прихід до влади в Німеччині соц.-демократів у велико- чи мало-коаліційній комбінації є рівнозначний зі закріпленням республики, політичною вільністю й соціяльною справедливістю у внутрішній політиці та порозумінням і відбудовою европейського господарства в міжнароднім житті.

Обезпечити своє життя —

не значить вибігати думкою поза своє життя і подбати на цей час про долю своїх найбільших. — Зробіть це виключно через Товариство „КАРПАТІЯ" 2308 Львів, Руська 18. 1—2

Шкідливий обіжник.

Цісарський розпорядок, президентський декрет і обіжник през. Червінського.

Декретом президента польської держави з 19. листопада 1927 В. п. ч. 106 пол. 907 ухвалено австрійський цісарський розпорядок з 9. серпня 1915 В. п. д. ч. 284 про позбування ґрунтів рільних і лісових і на основі арт. 2. цього декрету умерено з уряду в повітових урядах земельних з днем 9. грудня 1927 всі справи, розпочаті в тих урядах. Тим самим всі правні акти між живими щодо переведення власности селянських ґрунтів рільних і лісових, вписаних в ґрунтових книгах при повітових судах, не вимагають тепер затвердження зі сторони повітових урядів земельних.

Тимчасом презес апеляційного суду у Львові п. Червінський видав обіжник дня 1. березня 1928 до ч. Пр. 5169/17 H. 28 до начальників судів львівської апеляційної округи дотично закону з 28. грудня 1925 В. п. ч. 1 з 1926 про виконання земельн. реформи. Цей обіжник не рахується з декретом з 19. XI. 1927 — вище наведеним — і протизаконно та ошибково інтерпретує постанову арт. 46 закону про виконання земельної реформи з 1925 року.

Цитований обіжник п. Червінського спричинив велике замішання і навіть матеріяльні шкоди інтересованим, бо деякі суди, виконуючи сліпо обіжник свого шефа, відмовляли інтабуляції контрактів без затверджуючої клавзулі повітового земельного уряду. Земля зі свого боку земельні уряди, згідно з арт. 2. декрету з 19. XI. 1927, звертали сторонам контракти без цієї клавзулі з поученням, що предложені контракти не потребують цього затвердження. Проти відмовних умовл повітових судів (пр. в Кулікові) вложувано рекурси до судів окружних, але ті часто (пр. у Львові) йшли по лінії обіжника п. Червінського.

З уваги на те, що обіжник през. Червінського не має жадної правної основи, що він авторитативно інтерпретує закон, хоч автентична інтерпретація належить тільки до законодатних тіл, а в додатку зовсім ошибочно і невгідно з духом дотичного закону, — посол д-р Степан Баран порушив цю справу кількакратно в соймі. Вже в квітні ц. р. в бюджетовій комісії при дискусії над бюджетом міністерства справедливости пос. д-р Баран у присутности міністра Мейштовича і віцемін. Царя обговорив згаданий обіжник, виказав його незаконність та домагався від міністра відкликання того обіжника. У відповіді на виводи пос. д-ра Барана віцемін. Цар заявив, що поділяє зовсім погляди пос. д-ра Барана щодо згаданого обіжника і постарається тому про його відкликання. Одначе справа провалювалася і про відкликання цього обіжника досі не було згадки, а деякі суди дальше поступали по інтенціям през. Червінського.

Обіжником заінтересувалися широкі фахові круги. Львівська Палата Нотаріяльна, а опісля недавно (1. червня п. р.) і Львівська Палата Адвокатська внесли обширний меморіял до міністерства справедливости проти згаданого вище обіжника і виказуючи з правного боку його повну безосновність і протизаконність, домагали його офіціяльного відкликання. Не дійшов він і з соймової арени. Пос. д-р Баран порушив цю справу дня 22-го травня п. р. на засіданні комісії земельних реформ, а опісля відбув конференцію з представником міністерства справедливости і з представником міністерства земельних реформ і вони обі як виявили пересилали погляд, що през. Червінський зі своїм обіжником помахцується і що обіжник буде формально відкликаний, бо матеріяльно і так судів він не вяже.

Справу декрету з 19. XI. 1927 мав референтувати д-р Баран як референт комісії земельних реформ, на пленум сойму і при тій нагоді обговорити рівнож і згаданий обіжник. В міжчасі забрано палат від референтів усі декрети і тому пос. д-р Баран вніс минулого тижня інтерпеляцію в соймі до міністра справедливости з домаганням, щоб міністр зарядив безпроволочне відкликання обіжника през. апеляційного суду у Львові з 1. березня 1928 до ч. Пр. 5169/17 H. 28 і повідомив інтерпелянтів про свої зарядження. Аж стільки треба заходів і боротьби, щоб офіціяльно усунути шкідливий і суперечний з постановами закону обіжник през. Червінського.

На православному терені.

Зміна границь православних дієцезій.

Православна митрополича консисторія у Варшаві вже від довшого часу робила заходи в міністерстві освіти й віроісповідань в справі зміни границь пятьох дієцезій на території сучасної Польщі. На днях міністерство освіти повідомило православного митрополита Діонісія та всіх православних єпископів-адміністраторів, що погоджується на нову адміністраційну поділ православно-віроісповідної території.

Згідно з предложеним проектом православна територія під Польщею ділиться на пять дієцезій: волинську, поліську, віленську, городненську і варшавську.

Волинська дієцезія обіймає територію волинського воєвідства з виїмком мелецького монастиря; поліська дієцезія обіймає терен поліського воєвідства з включенням мелецького монастиря; віленська дієцезія простягається на території віленського воєвідства з доданням повітів: лідського, волковиського і столпецького новогрудського воєвідства; городненська дієцезія обіймає територію білостоцького воєвідства та повітів: барановицького, несвіжського, слонімського і новогрудського новогрудського воєв. та варш. дієцезія, що обіймає решту території польської держави. Таким чином Холмщина й Підляшшя входять в склад варшавської дієцезії, що вповні покривається з повязаними бажаннями і змаганнями, а що є рівнозначне з відмежуванням цих земель від суцільної української території, як національної, так і віроісповідної.

Українській Дитині.

В десятиліття львівської філії Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю.

В часі національного підйому і великої війни гуртом людей доброї волі з бл. п. Ярославом Пачовським на чолі основане взірцеве Товариство. Рішенням львівського намісництва з дня 8. III. 1918 р. ч. 10316/453 признано позволення на його основання і вибором відбулися установчі збори.

По статуту круг дїлання філії має обіймати місто Львів і цілий львівський судовий повіт. На жаль, не вдалося управам Товариства поширити свою дїяльність на повіт, а всякі заходи в тім напрямі лишились без успіху, бо доказалось, що наша суспільність не розуміє ще як слід ціни і значіння такого товариства. Нині, коли круг дїлання філії в самім місті Львові

вічно поширився, стає пекучою справою основання нової філії, яка працювала би в повіті, а дотеперішня філія обмежила би свою діяльність тільки на само місто Львів.

Часто можна стрінутися з думкою, що таке товариство у нас не конче потрібне, бо є у нас така велика організація, як „Рідна Школа", яка дбає про всі потреби нашої молоді. Та не кожному ясно, що дві організації зроблять безперечно більше, ніж одна, а коли зважиться, що „Рідна Школа" працює в першій мірі в шкільній области, то ясно, що потрібна і друга організація, яка працювала би на інших ділянках, а саме в ділянці охорони дітей і опіки над молодю. Бо завданням філій Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю є, крім богатьох інших справ, також охорона материнства, ведення поради матерей для охорони немовлят, ведення сирітських захистів, захоронок, діточих бібліотек, лікарських амбулаторій, діточих осель і півосель, ширення ідей охорони дітей і т. д.

Львівська філія перша з українських товариств у Галичині і по цей бік кордону основала порадню матерей. З часом, завдяки щоденній праці жіноцтва і безкорисній посвяті та праці цілого ряду українських лікарів(ок) з д-ром Олександром Барвінським на чолі, розвинулася ця поради у велику інституцію. Тепер 4 комнати партеру реальности при вул. Ходоровського 15., в з них як біло полякероване уладження вічливо приймають що-річно сотки дітворя. Мами з немовлятами находять у пораднi матерей безплатну лікарську пораду, в діточій амбулаторії старші діти шукають поратування здоровля, промінї кремінної лямпи уздоровили вже сотки хорих дітей. В міру матеріяльної спроможности найбідніші одержують даром ліки, білля, і т. д.

На фронтовій стіні камениці находиться великий напис: „Фондація митрополита А. гр. Шептицького" — на вічну память, що ту реальність подарував Товариству митр. А. Шептицький, признаючи вагу завдань філії й уможливлюючи їй несення помочи між потребуючу дітвору.

Зваживши ще те, що багато української дітвори у Львові, яка не ходить до українських шкіл, не може користати з українських книжок, основала філія бібліотеку для дітей й молоді. Від літа 1920 р. досі яких 40.000 книжок найшлося між нашою дітворою й молодю і треба надіятися, що вони зробили своє.

Філія працює секціями. Крім секції поради матерей і бібліотечної є ще секції сирітських опікунок і для дорастаючої молоді. Завданням їх — вишукувати найбіднішу дітвору, нести їй матеріяльну поміч, приміщувати по ремеслах тощо.

З правдивою посвятою ідуть жінки до вогких сутерен, в міру матеріяльної спроможности Т-ва несуть поміч потребуючим, одначе з правил пуста каса Т-ва може лише дуже мале число дійсно потребуючих підмогти. А внаслідок того сирітські опікунки часто-густо стрічаються з усякими прикростями зі сторони шукаючих підмог.

Центральна Управа Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю веде також пласт. Львівська філія винаймає велику салю, де давніше містився Ставропигійський Музей, і льокаль цей віддає до вживування пластовому уладові. В той спосіб дає йому можність постійного розвитку.

З уваги на те, що українська література в ділянці суспільної опіки над дітьми є дуже недостаточна, філія почала видавати книжки з тої ділянки. Досі вийшло 7 книжечок, а саме з ділянки охорони материнства д-ра Долинського „Жінки як мати", а з ділянки охорони дітей і молоді д-ра А. Барвінського „Поради для матерей" (лікування немовлят) і „Туберкульоза" і д-ра А. Подолинського „Гігієна дівчини". Дальше книжечки для дітей, а саме „Юрза-Мурза" і „Малий Лікар", яких завданням є ширити гігієну між дітьми, врешті збірник „Української Дитини". І хоч туберкульоза забирає рік-річно десятки тисяч наших дітей, хоч тисячі немовлят умирають внаслідок злого плекання, хоч недостача потрібних відомостей зломила неодну жінку-матір і неодну дівчину, то книжки розходяться дуже пинаво.

Число членів Т-ва невелике, прибутки його малі. Уладжуваний що-року „Тиждень Української Дитини" своїми прибутками дає фонди Т-ву на цілий рік.

Цих кілька слів нехай буде отже заохотою і пригадкою для львівського громадянства прийти з поміччю українській дітворі в часі „Тижня Української Дитини", що саме розпочинається.

Клич Т-ва: „Українській Дитині!" нехай лунає широко й далеко по Українській Землі і всюди там, де живе найменший гурток синів і доньок української нації! Поможім Т-ву в його праці над збереженням фізичним і моральним української дитини!

Байдужність, чи отупіння?

Ще про Зелені Свята у Львові.

(З кругів молоді.)

З цілого краю надходять вістки про Зеленосвяточні обходи на стрілецьких могилах. Щорік більше закріплюється у нас цей гарний звичай, щорік більше замітна організованість підчас таких походів і поминок.

Та не можна цього сказати про Львів. У Львові наша інтелігенція ставилася, на жаль, байдужно до цього національного свята. Бо на тисячі міщанства й робітництва, які приймали участь у поході, з інтелігентів бачили ми тільки одиниці. Напятнування гідною є поведінка деяких т. зв. патріотів, які залюбки вистоюють по хідниках, приглядаючись походові і не почувають до обовязку станути в карні ряди. І це мають бути ті, що повинні давати добрий приклад для меншого брата? А всі ті парочки, що залюбки уладжують собі променади по хідниках, тоді, як проходить святочно похід на могили... Чи це не сором? Чи нема вже кращої нагоди на променади і любу розмову?

Всі ці аномалії не дадуться нічим виправдати. Бо відсутність львівської інтелігенції у святі можна пояснити собі тільки крайною байдужністю або отупінням. Але колиб вийшли на вулицю хочби урядовці з „Дністра" „Центросоюзу", „Нар. Торговлі" та інших поважних українських установ, то вже в них булиб цілі сотні.

Ще сумніше з нашою молодю. Вона навіть не почувалась до обовязку прийти з допомогою в порядкуванні походом, не зважаючи на обіцянки, так, що зі сотні явилось аж... шістьох. Деж була ця національна молодь у шапочках? Де ці паничики з дансінгів і балевих паркетів, коли їх не видно при ніякій національній роботі, і яким напіть похід на стрілецькі могили видається менш потрібним і цікавим, як танці, більярд і інші того роду заняття. Не та молодь була колись, з порівнювати — то просто жах збирає.

Старий студент.

Для обєднання театральної праці.

Порозуміння „Кооперативи Український Театр" з Комітетом Будови Театру у Львові.

Безпосередньо перед Загальними Зборами „Кооперативи Український Театр" у Львові, що відбуваються вині 10-го п. м., представники цієї Кооперативи зібралися на спільну нараду з „Комітетом Будови Театру", щоби нарадитись над формою спільної праці на майбутнє. Комітет будови українського національного театру у Львові закупив дня 1. серпня 1903 р., на стоці вулиць Льва Сапіги та Сикстуської, площу на будову театру. Передвоєнні обставини, а тим більше воєнні події не дали змоги здійснити ставрої мрії: мати власний театральний будинок у Львові. Із великої суми зібраної на ню ціль лишилась нині майже тільки площа; театральний фонд зазнав дуже неодного капіталу, здевалюованого в воєнній хуртовині.

Члени „Комітету будови театру" розпорошились воєнними подіями, деякі з них са пей час померли і вся діяльність комітету припинилась на довгі роки, від обставин від нього незалежних. Після війни на місце померших членів кооптували вінни на місце померших членів кооптували нових, одначе сам Комітет без значнішого капіталу на будову театру не був у силі посунути справи вперед.

За той час повстала у Львові нова організація, що ставляючи в своїй програмі теж як найвищу мету: будову театру, вважала необхідним займатись актуальними театральними справами: веденням театру, допомогою істнуючим мандрівним трупам і аматорським гуртам, видавництвами, продажею театралій, тощо.

„Кооператива Український Театр" у Львові, що має кільна тисяч членів і стала централею для всіх театральних справ у краю, робила від довшого часу заходи, щоби навязати якнайтіснійший контакт із „Комітетом будови театру" у Львові і таким робом зосередити спільну працю в одним напрямі. Наслідком цих заходів була нарада обох згаданих організацій дня 8-го п. м. під проводом голови „Комітету будови театру" д-ра Костя Левицького. У дискусії над справою співпраці забирали голос: голова Надзірної Ради „Кооп. Укр. Театр" у Львові радник Драмлик, д-р М. Шухевич, сен. М. Галущинський, д-р С. Федак і д-р М. Волошин. Дискусія закінчилась одноголосною резолюцією такого змісту:

Приймаючи за основу провідну думку, що в інтересі театральної справи є зєднення праці „Комітету будови театру" та діяльности „Кооперативи Український Театр" у Львові в одній установі, представники обох цих організацій зібрані на засіданні дня 8-го п. м. висловлюють побажання, щоби для здійснення цієї думки навязати якнайтіснійший контакт між обома організаціями.

Обі організації намітили пункти спільного порозуміння на час переходової стадії, як довго істнуватимуть окремо.

По широкому світі.

Головою союзу німецької преси вибраний редактор „Фоссіше Цайтунг" Георг Бернгард.

Німецький бюджет з 1927 р. закінчений надвишкою доходів в сумі 338 міл. марок.

У всіх 29 пристанях Фінляндії почався страйк доперів.

На найближчих допонюючих виборах до парляменту в Англії, комуністи поставлять кандидатуру моряка Фунг-Сон, китайця.

Радянський уряд буде від тепер висилати нафту за кордон не з Новоросійська та Батума, як досі, а з Туапсе.

Грецький парлямент звільнив бувшого диктатора Пангальоса від обвинувачень.

Корнят надалі тремтить.

ШОВКОВИЙ ПАПІР ЦИГАРЕТОВИЙ

найлюбагливіший і найздоровший виробляють тільки світової марки фабрики Акційного Товариства „OLLESCHAU". Ці фабрики існують вже від більш як пів віку і продукують виключно спеціяльний папір цигаретовий. Переважна часть держанних монополів тютюневих, як також славні фабрики цигаретов, виробляють свої найліпші цигаретки тільки зі шовкового паперу „OLLESCHAU". Нічогож тому дивного, що продукція концерну фабрик „OLLESCHAU" переступає цифру 100 міліярдів річно. Тутня і папериці „OLLESCHAU" осягнули світовий рекорд через свою недосяжиму доброту. 2394

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

„Масты старыя спалены — старыя ланцугі паломаны; паложаны падвалаіны пад жолыя сьцягі.... Сялане і Сялянкі! Цацанкі — абяцанкі збываюцца для вас; выходзьце на палянкі; як зоры, як заранкі і сейне у добры час... Мы усталі песьняй — казкою... і у даль ідзем, хоць ляскае зьвяре у кутох яласкаю — на дальцы кліча сон... Акоаіца — аселіца пад ногі сонцам сьцелецца... збудзіуся гаспадар!... Грай-жа, грай нам гулка, грайка, ад усіх рэж струн! Ня сьвісьцяць ужо нагайкі, ня гудзяць бізун... Трэба, трэба дзен нямала тысяч з беларускім сэрцам, думай мерыць сьветы, каб вышей узьнесьці вызваленьне наша з глуму. Бо цікуе злосны вораг тых, што спяшаюцца ня у часе у свім паходзе у зорах і задремлюць на шапасе... Яшче успалаюць там паднебным чырвоным полымем пажары. І будуць гінуць там патрэбныя і непартрэбныя ахвяры... „Аранектом", „Голад", „Бай", „А зязулька кукавала", „Сын і маці"... —

ось і зміст „Безпазоунаго", ось вічно ясне обличча все того-ж самого великого співця Білоруси — Янки Купали.

І хоча сам поет постійно думає і співає про свою рідну білоруську країну, то його білоруські стихи є особливо близькі і зрозумілі нам західним українцям, що зараз злучені із західною Білорусю спільною долею. Немепше зрозумілі вони є й великорусам своєю широко заложеною ідеольогіею, постійним звязком поета із всесвітом. В житті це звичайне явище, що людина в горю або радости бачить весь світ по свому. А що переживання поета є глибші і сильніші, то в його творчости виступає ще ясніше цей космічний звязок між людиною і всесвітом, між мікрокосмом і макрокосмом. Поет-лірик стає виразником найглибших і найніжніших почувань, найвищих і найбистріших умів, найгорячіших сердець, та володарів залізної волі. А сам він — немічний, завсе під надмірним тягаром віяій майбутнього, чужий тим, що ніби живуть хвилевою повнотою життя. І поет іде...

„Куды ісьці сягоньня?
Адзэй няма, а шмат дараг...
адлогам родныя сьцяжь гоні,
іржа на вышках есьць нарог.

— — — — — — —

На траме уверчана анучай
ляжыць няклепана каса;
На сьцежках мох расьце калючы
На ім чырвоная раса...

— — — — — — —

Няужо набошчык кожны з нас?
Але ужо блізка і сьвітанье;
пара узьнімацца, ужо пара!...

(„На папасе").

Якуб Колас своїм темпераментом думання близький до сарказму й іронії в осудові життя. Його можна уважати за білоруського Франка. Ріжниця тільки в тому, що Колас поет і тільки поет, а у Франка постійно змагалися два світи — обєктивного критицизму дослідника і поетичної синтези мистця. А доля в них одна на заранні суспільної та поетичної діяльности. Кажуть про те автобіографічні поезії Франка „На суді" і Коласа „Пярад судом".

„Ня забіу, ня украу нічога — О не, не крый божа!
Гаварыу ен толькі людзям, шчо так жыць ня гожа;
жыць і гнуцца прад багатым, поузаць чарняком..."

В одному — другому випадкові творчости Коласа замітне споріднення у формі з Кольцовим, іноді з Некрасовим. Ось взятиб: „Эх наперад ліха-горэ! Ні сеніны, ні зерна... (На прадвесьні — П. Ж. 75.), або — „Я мужычы сынок, ні двара, ні кала! Поле — жоуты пясок — хата у землю вайшла... (Мужык П. Ж. 77), та „Плытнікі" (П. Ж. 69) „Клунак за плечамі. кій у руках хваевы, валіць чарадамі — бедны люд весковы".

Але це звичайне явище в поезії двох близько споріднених мов, що завдяки одному наголосові мають спільну ритміку. Може трапитися й ідейне споріднення завершеного факту, ось як між поезією Франка „На суді" і Коласа „Пярад судом". Але джерелом того явища є міждержавний шабльон адміністративного і судового переслідування за т. зв. суспільне вільнодумство.

(Докінчення буде.)

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 9. червня 1928.)

СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ОСВІТНІЙ КОМІСІЇ.

Загальна характеристика дебат.

(Ік) Освітня комісія радила нині під проводом пос. Калінковського (Визв.) над нагальним внеском Українського Клюбу в справі станиславівської гімназії. Нарадам комісії прислухувалося багато послів, які не є членами комісії. Взагалі у сеймі справа ця викликала велике зацікавлення, яке відбилося на кількагодинних рефератах на двох комісійних засіданнях. На перший погляд дрібній події признали всі ширше принципіяльне значіння. В усіх промовців проявилася тенденція трактувати справу не лише зі шк. дисципліни, але з погляду заг. шк. політики. Буквально всі промовці піддали критиці розпорядження шк. влад, хоч і підходили до них з ріжного становища. Представник уряду д-р Червінський був атакований з ріжних сторін, однаково українськими послами, як представниками ендеції та ППС. Його внесок, щоби перейти до денного порядку над внеском референта буквально не найшов підтримки ніодного члена комісії, так, що представник уряду обережно завдалегідь внесок завернув. Характеристичне було становище послів з 1-ки, які на першому засіданні комісії, як ми вже зреферували, поділилися на два табори. Нині пос. Яворська, як представниця табору 1-ки, що беззастережно боронить уряду, зробила теж на цілій лінії відворот. Другий посол 1-ки Енджеевич зголосив внесок, який хоча не покривається зі становищем Українського Клюбу, всетаки по суті є програною уряду. Резолюція пос. Енджеевича мусить бути інтерпретована в користь Українського Клюбу та лівиці. Цікаво теж, що однаково посли 1-ки, як правиці, старалися скинути всю відповідальність і вину за події на вчительський збір і дирекцію станиславівської гімназії. Лівиця атакувала учительський збір за брак шк. відваги.

Хід дискусії.

Пос. Корнецький (ЗЛН) вважає про виїзок станиславівського інциденту з промовою голови Українського Клюбу д-ра Дм. Левицького. (Не знаючи, що ця промова завдяки конфіскаті до ним. дня не дійшла до відома мешканців Станиславова.) Атакує сильно станиславівського воєводу, що взагалі допустив до такого скандалу, яким безсумніву стала справа станиславівської гімназії. Пос. Енджеевич (1-ка) радить полагодити справу на ґрунті педагогічному та не змішувати з пол. моментами. Обвинувачує педагогічну раду, що вона, наколівши лиха, вмила потім руки. Зголошує резолюцію (Гл. нижче). Пос. Мярковська (ППС) пригадує інцидент у Вильні перед війною, коли то польська молодь збойкотувала свято Пушкіна. В нинішньому випадку винувата педагогічна рада й умовини на окраїнах. Лікуючи ці умовини треба злекшити молоді шлях до пошани. Пос. Пйотровський (ППС) у відповіді Корнецькому пригадує, якто в 1922 р. ашехпольяки втягнули польську молодь до політ. боротьби, яка скінчилася вбийством Нарутовича. Тоді польські ендеки оправдували свою молодь. Таксамо гостро полемізує з представником уряду, д-ром Червінським, зазначуючи, що він найшовся в комісії в повній ізоляції. Пос. Вершлер (Піст) виголошує зі всіх

Люди товсті, через відповідне вживання природної гіркої води Franciszka Józefa, осягають без труду видатне і обильне випорожнення. Численні спостереження лікарів-спеціялістів стверджують, що недужі на артретизм і цукрову недугу є дуже вдоволені з дїлання води Franciszka Józefa.

послів найбільш чорносотенну промову, боронячи нїби то загрожену в інциденті повагу уряду. Злобно боронить учительський збір, як українських патріотів, які станули, мовляв, на висоті завдання, як українці й одночасно польські державники. Пос. Яворська (1-ка) застерігається, що вона знає, що лєтільки по українському боці, але й польському є, мовляв, одиниці злої волі. Погоджується, що святкування в Галичині роковин 22-го листопада є невідповідне. Таксамо річю шкідливою є збірки на ТСЛ в дні державного свята 3-го травня. Пятнує тих поляків які на самий звук „українець" дістають чорногу голову. Пос. Похмарський (1-ка) апелює до взаїмної згоди, пригадуючи спільні моменти з польської й української історії. Пос. Лянгер (Визв.) модифікує попередньо зголошений внесок, ідучи далі на зустріч вимогам українців (гл. нижче). Пос. С. Хрущький (Укр. Кл.) полемізує з пос. Корнецьким, застерігаючися проти вязання політ. промови голови Українського Клюбу при бюджет. дискусії з подіями у станиславівській гімназії. Звертає увагу, що ріжні посли добачували винуватців станиславівської гімназії, то в куратерії, то у воєводстві, то в міністеріяльній політиці, то в учителів і директора, то знову у батьківському вихованні, а хару скидають на найменш винувату молодь. Застерігається проти можливости введення І-спиту, як кари вказуючи на педагогічну недоцільність і неслушність такої міри. Вкінці робить застереження щодо інтерпретації зголошеної пос. Енджеевичем резолюції, роблячи залежними від засування характеру цієї резолюції від становища Українського Клюбу на пленум сойму. Пос. Струтинський (Укр. Кл.) звертає увагу, що коліж станиславівський інцидент мав лише педагогічний характер, як цього хочуть ці посли, що боронять уряд, то треба було цю справу полагодити в мурах гімназії. Своїм поставленням справи влада поглибила тільки пропасть поміж учительським збором і молодю. Учительський збір влада трактує не як педагогів, але як урядовців, що мають сліпо виконувати накази. Якщо ці накази йдуть у розріз з педагогією, то вчителі автоматично тратять вплив на молодь. Представник уряду д-р Червінський жаліється на очевидне недовіря до зами і пояснень уряду. Бере в оборону педагогічну раду та робить дохір пепесам, які, мовляв, помагають лише українському націоналізмові. За цей останній зворот у різкий спосіб переривае представникові уряду з одного боку пос. Пйотровський, з другого пос. Хрущький. Оба вони випрошують собі алмонїші щодо політичної тактики та всяку характеристику політ. характеру. Остаточно д-р Червінський завертає свій внесок заявляючи, що слідство в справі станиславівської гімназії ще не закінчене.

Репліка реф. пос. Рудницької.

Останне слово забрала референтка пос. Мія. Рудницька. Після спростування деяких фактичних даних полемізувала з пред ставником уряду й тими послами, які з одного боку оправдували нижчі чини шк. влади, з другого старалися скинути всю вину на вчительський збір і дирекцію. Для комісії і сойму це річ байдужа, чи вчительський збір складають українці, чи поляки, коли були видані відповідні розпорядки і коли вони обовязують до нині через 6 тижнів, то вина річ, що відповідальність за це пале на міністра освіти. Ще раз стверджує, що втягання української молоді до дефіляди було вирішене без запиту дирекції й учительського збору та що управитель гімназії зробив усе, що було в його силі, щоби до цього не допустити. Шпилем наївности є твердження, що колиб директор звернувся до куратерії, то воно було би віднесло успіх. Референтка змальовує відносини у львівській куратерії. Потім пояснює трагічне становище нашого вчительства, яке в нинішніх відносинах не має іншого виходу, лише або кинути посаду, або виконувати сліпо розпорядки шк. влади, дарма, що вчителі бачать, як молодь тратить до них довіря, добачуючи в них знаряддя гнету. Політика мін-ства освіти не дбає зовсім про те, щоби українські педагоги були справж німи педагогами, себто стояли на сторожі характеру та людського достоїнства молоді. Дивується становищу мін-ства освіти, яке звертається до комісії з апелем, аби не утруднювати мін-ству освіти його акції, що має на меті, мовляв, зльояльзувати станиславіяських українців, при чому пред ставник мін-ства покликується на якусь ревізію політичного відношення станиславівського громадянства. На думку пред ставника уряду прийняття сеймом внеску Українського Клюбу про дальше ведення науки в станиславівській гімназії й уможливлення ученикам не втратити шк. року, могло би таку політичну еволюцію стримати. Таким робом соймова комісія довідується, що мін-ство освіти займається не так ширенням освіти, як роблениям політики, яка полягає на домашні рядів українського громадянства. Мабуть задля такої цїли роблено заходи для отримання підомої декларації від батьків. Другий апель представився уряду до представників українського громадянства, щоби вони станули спершу на становищі держ.-польському, треба видно брати під адресою Українського Клюбу. В імени Українського Клюбу посолка застерігається якнайбільш рішуче узалежнювати полагоду інциденту стан. гімназії від питання політичного становища Клюбу проти уряду. Український Клюб дякує за всі поради щодо своєї політ. лінії, бо сам уміє її собі накреслити. Референтка має вражіння, що представник уряду такими порадами й увагами переступив свої компетенції і свої завдання, які йому доручено на освітній комісії. Вертаючи до відносин у Станиславові на тлі події, референтка не думає зрештою боронити ні вчителів ані батьків, хоча щераз змальовує страшні відносини, серед яких приходиться працювати українським педагогам. У даному випадку українське вчительство було якнайгірше записане у панів, їх життя і доля радше хотіли рятувати установу, ніж боронити свою власну екзистенцію. Щодо батьків, то справді вони частіше важнають своєї поваги на те, аби їх діти піддавалися з резигнацією нинішній системі, замість берегти характеру і гідности своїх дітей, трактуючи добро своїх дітей по крамарськи і бачучи його лише в доброму свідоцтві дитини. На жаль, приходиться стверднти, що серед нинішніх відносин, які з педагогічного боку викликали імпульсивний спротив дітей проти розпорядків є кращий, ніж сліпе їх виконання. Вкінці довгої промови референтка реасумує становище поодиноких посольських груп на комісії. В імени Українського Клюбу приєднується до змодифікованого внеску пос. Лянгера та завертає власний внесок.

Голосування і прийняття внеску.

Прийнято внесок пос. Енджеевича: Високий Сойм зволить ухвалити: Сойм кличе уряд якнайшвидше покінчити справу події у станиславівській гімназії та видати розпорядок, який на будуче запобігав би подібним подіям. Одночасно кличе уряд полагодити справу в тому напрямку, щоби молодь не втратила шк. року. (Першу частину прийнято одноголосно, другу 14-ма голосами проти 12-х голосів українців і лівиці). Внесок пос. Лянгера: Сойм кличе уряд, щоби ученикам пяти вищих зачинених клас української держ. гімназії в Станиславові зможливлено дальшу освіту без втрати шк. року шляхом приняття тої молоді назад до гімназії без іспитів (12-ма голосами на 14). Цей внесок буде референований, як внесок меншости. Зогляду на це, що представники Українського Клюбу, голосуючи за внеском пос. Лянгера, опинилися у меншости, референтка пос. Рудницька зрекалася реферату. На пленум сойму референтуватиме справу пос. Енджеевич.

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства торговлі й промислу.

(ік) Після пос. Рогущака (НПР) промовляв пос. Віслїцький (1-ка), який радив урядові перенести податкові тягарі з міста на село, що викликало протести українців і польської лівиці. Пос. Гарневич (ХД) зазначує що сама зем. реформа не усуне безробіття. Пос. Залеський (ЗЛН) вказує на можливість господарських взаємин із Німеччиною і СРСР. Щодо СРСР то російський ринок не є цікавий, бо країна, яка всього потребує, в нічого не може дати, як є ринком. Польська госп. політика повинна посуватися на північ і південь, а не на схід і захід. Мін. Квятковський твердить, що метою польської господарки є уморгувати і збільшити продукцію і розбудувати консумцію.

Бюджет мін-ства почт і телеграфів.

Референт пос. Соха. Пос. Цьолкош (ППС) доказував, що мін-ство не є легальне бо була постанова сойму, яка прилучувала його як департамент до мін-ства комунікації. Окремо зголосив резолюцію про скасування тел. мірників. В звязку з портретами на почт. марках згадує, що пос. Діямянд, який вислав листа до сина з портретом Сенкевича, дістав відповідь, що король Аманула не є вірно відфотографований на цій марці.

Бюджет мін-ства публ. робіт.

Референт пос. Хондзінський (НПР): Цьо горічний бюджет є менший на 3 міл., як видатки минулого року. Кредити мін-ства виносять 213 міл. Пос. Завалыкут (Укр. Кл.) Зміст промови з технічних причин подамо в найближчому числі. Мін. Моравєвський каже, що згідно з законом, позиція на відбудову краю рівняється сумі, яка плине з лісової данини.

Соняшної купелі
не повинна Пані собі відмовляти.
ВЕСНЯНКИ
певно усуває
Лєшніцера
МАСТЬ і МИЛО
високовартісні, оригінальні препарати з „Mohren-apotheke" у Вроцлаві.
9379
В аптеках і пропуселях масть 2'15, мило 2'50 зол. — Де нема, просто у фірмі: Аптекар Дрвч і С-ка, Бельско!

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 9. червня 1928.)

9.000 КМ. НАД МОРЕМ.

(ік) Кілька днів тому 4 американські летуни розпочали великий воздушний рейд з Каліфорнії до Австралії. Рейд щасливо закінчено. Америк. літак „Свєтлий Кровс" („Півд. Хрест") щасливо вичалив у місті Брісбейн в Австралії. Віддаль лету була понад 9000 км. Летуни дістануть за цю побіду 250.000 тис. дол.

ВІДНАЙДЕНА „ІТАЛІЯ".

(ік) Оголошено офіц. італійський комунікат про те, що ген. Нобіле і ціла залога живі й здорові. Стверджено, що останньо прийняті радіотелеграми правильні. „Італія" застрягла на північ від Камшмід, що лежить на сх. окраїнах краю Нордост.

РУМУНСЬКА ВІЗИТА У ВАРШАВІ.

(ік) Веч. „Кур. Варш." подає з Москви, що тамошня „Раб. Газета" твердить, що румунські генерали приїхали до Варшави, щоби обговорити з польським ген. штабом основи, на яких має бути уложений плян наступу Польщі й Румунії на Україну. Варшавський дневник називає це твердження фантастичною інформацією.

ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛ. НА БУДИНОК.

(ік) Американський уряд закупив у Парижі при майдані згоди великі терени, на яких буде бурити дотеперішні доми та будувати американську амбасаду. Кошти цієї будівлі обраховано на півтора міл. дол. Подібні будівлі амбасад амер. уряд буде будувати в Льондоні і Берліні.

РІШАЮЧА БИТВА В КИТАЮ

(ік) Почалася рішаюча битва за Тієнтсін. Цікаво, що обі воюючі сторони, розташовані по обох берегах ріки Пеіхо, одночасно обстрілювали американські й японські кораблі на ріці.

НОВИНКИ

— **Земельний Банк Гіпотечний у Львові, вул. Підвале ч. 7** повідомляє про зміни своїх телефонів. Відтепер **дирекція має телефон ч. 52-92, а каса, ліквідатура** і всі інші відділи банку задержують свій дотеперішній телефон ч. 3-82.

— **Лугове Свято у Львові.** На тутешнім Луговім Святі у Львові будуть роздані нагороди для двох найкращих чет Луговичок і двох чет Луговичів. Дві найкращі чети Луговичок і Луговичів під оглядом карности, умундурування, виконання вправ і численности дістануть на Луговому Святі нагороди, які будуть роздані на площі перед дефіладою. Вибрані найкращі чети при дефіладі будуть маршерувати перші.

— **Зголошування довецьких теренів.** З наших довецьких кругів пишуть нам: З кінцем місяця червня н. р. минає речинець зголошування спільних довецьких округ подвищених громад на основі постанов арт. 6-11 нового довецького закону з дня 8. грудня 1927 р. з. Р. П. з 14. XII. 1927 ч. 110 пол. 931. Виряд громади зголошує свою округу в дотичному старостві до реєстрації, при чому належить подбати, щоби в зголошені були вичислені крім господарських ґрунтів, також усі ґрунти обшарників (дворські), коли вони мають менше як сто гектарів, себто 173 моргів і 12 с безпосередньої повсяк-

ні. На це треба класти велику вагу, бо богато дворів, користаючи з невідомости чи непорадности селян, привласнюють собі такі виклики і викупують на них поле-вання зі шкодою громади. Громада, яка поважає оголошення ловецької округи до зареєстрування, тратить право розпоряджати ловецькими теренами на протяг 6 років. У місяць по оголошенні округи має право зараз громади скликати перший загальний збір членів Ловецької Спілки на основі постанов звіркового ловецького статуту, оголошеного в Дженику законів Р. П. з дня 24. II. 1928 ч. 18 поз. 161 відповідно до розпорядку міністра рільництва з дня 19. січня 1928.

— **Не шанують наших свят.** Польські уряди нерідко навмисне посилають українські сторони в їх-же святочних днях. Так пр. польська державна комісія експлюатаційна назначила на другий день наших Зелених Свят іспити з української фільольогії. Мало зголошеного до цього конкурсу, бо всіх вимагала комісія в тіже дні. А вправді дуже легко можна було в іншім дні визначити термін цього конкурсу. Цікаве, що в латинські свята нібп нема ніяких навіть найменших обнаш і чужих ще святують їх одягувати, а й жидівські свята для жидівських сторін є перестерігані, і то навіть суботи, лише українські (і то католицькі) свята у нас зневажають.

— **Веселий амінар подружа** не приватний львівський урядовець Франц. М. Верещак, що пробував розвеселити вчора перед судом яким робом йому вдалось тричі оженитись, а чотири рази заручитись, і завсіди з матеріяльною користю. Верещак пробував усяких професій, від праці в куратерії аж до практики у детектива, та найбільше любив гарні, молоді жінки і то не власні. В останньому часі оженившись утретє невдоволено, без розводу, негайно подав позов ще з одною дівчиною, якій обіцяв, що з нею оженитися і вже задаток 1500 зол. Тому, що мав він на совісті ще крадіж дістав рік вязниці.

— **Львівська хроніка.** Нова спроба самогубства сільним газом: зробила П 53-літня удівниця Леонер. — Кінь відгриз частину губи та вибив кілька зубів робітникові одної спедиційної фірми Паткови. — 5 літ тяжкої вязниці дістав Антін Пурський з Дубровиці за вбивство свого шурина.

— **Різні вістки.** Номер у Львові польський автор Францішек Шимановський у 40. р. життя і після 20-літньої праці на сцені. — На балтийськім морі вибухли на ньм. кораблі якийсь таємний „матеріал"; 6 убитих, 15 раненних. — Старший Джон Рокфелер лежить на ватровання кровю; він скалічив собі руки підчас гри в гольфа. Рокфелер має 88 літ і є певною, що може вмерти. — Франц. летуни Арнавр і Рігу, що почали лет з Парижа до Нью-Йорку мусіли зупинитись у Константинополі по причині негоди. — У Москві збунтувались 4-го ц. м. безробітні і почали грабити в будинку біржі праці; аж голові москов. совіту Волкову вдалось успокоїти робітників.

— **Сенсації.** Европейська преса відрекає о захопленням, що від двох днів себто від 8-го червня в воздусі чути... кеглю. — Берлінські поліцаї у бійці з комуністами, що демонстрували на похороні свого товариша, побили через помилку поліцай-президента д-ра Вайса.

— **„Сліпані" мають щастя.** У Голівуд, центрі кінової продукції, наслідком експльозії загорівся готель, де мешкало багато осіб. Є 10 раненних; підчас катастрофи була там Чаплін, Мері Пікфорд і Фербанкс, але нікого з них не торкнула пожежа, ні експльозія.

— **Недостача шпиталів.** Із варшавського місячника „Чистосьць" виписуємо таку інформацію: „На чахотку вмирає річно в Польщі прибливно 70.000 осіб. Згідно з прибитою нормою обчислень є 8 раїв більше, що вседужують чахоткою себто 560.000 осіб. У цивілізованих державах одно ліжко припадає на 10.000 недужих. Отже у Польщі повинно би бути 56.000 ліжок у шпиталях для чахоточних, а є їх тільки разом із санаторіями лєдва... 5.000.

— **День книжки.** Італійський журнал „Фієра Літерарія", що виходить у Мілян дав почин до ідеї, щоби щорічно в одну травневу неділю організувати пропаганду італ. книжки. Така пропаганда вепась на окремих книжкових ярмарках. Перша неділя зорганізована минулого року цим журналом у 70 містах принесла 2 міл. ліри. Цього року на пропаганду прийнята незначесні розміри. Найбільше оживлені вітрини італійських міст: Пяцца Венеція в Римі, Пяцца Сан Карльо в Торіно, Пяцца делля Сіньорія в Фльоренції, Пяцца дей Мерканті в Мілянo переважались у виставку книжок. Оркестри грали довкола, прапори маяли, ме-

гафони ревіли до горби. Деякі визначні мали поруч себе і авторів, які на кожній продажній власній книжці підписувались. Один письменник продав за день 3000 примірників свого твору з автографом! 50 нових творів пустили видавці в світ саме на цей день, як новинку, рахуючи на великий збут. У Мілянo базар книжки мав найбільші розміри. Всі книгарі, видавці та антиквари займали спільно із своїми виставками дві найкращі площі; ірім згаданої ще й Пяцца Сан-Марко. Поруч нових книжок продавали там і старі цінні зразки та рукописи. Хто зна, чи й нам не добре було би пійти за прикладом італійців; замість місяця книжки, в якому ніхто й так не купує книжок, вибрати в рік один-одісінький день, в якому все наше інтелігентне громадянство збогатило би свою хату бодай одною книжкою.

— **Муссоліні й американська преса.** Муссоліні виключений із складу членів національного клюбу американської преси в Вашингтоні. Тиждень раніше комітет старшин клюбу розбирав кандидатуру Муссоліня та одноголосно забрав його у члени клюбу. Голова виклав фашистівському диктаторові телеграму з по балканами. Та вже тиждень пізніше 25 членів клюбу виклало до президії заяву з домаганням, щоби справу вибору перерішити. Відбулось голосування і Муссоліня виключили з мотивом, що Муссоліні „завзятий ворог свобідної преси" та знищив незалежну пресу в Італії.

Вічевий рух.

Справоздавчі віча в Бучаччині.

Дня 24-го травня п. р. відбулося в Бучачі справоздавче посольське віче, на яке явилися сенатори Василь Баранюк з Заліщик і Микола Кузьмин з Озірної. Салі „Міщанського Брацтва" не могла помістити всіх учасників. Сенатор Кузьмин референував про положення українського селянства під Польщею і засував становище УНДО, його програму й тактику. Дальше сен. Кузьмин говорив про діяльність Українського Парляментарного Клюбу і збив усі наклепи, які кидають на УНДО радикали, сельроби й інші ліві партії разом з УПП. Етнізмом та різні оплески селянства, які супроводжали цілу дуже гарну промову сен. Кузьмина, були ясним доказом довіря, з яким наше селянство ставиться до своїх представників. Опісля сен. Баранюк доповнив у своїй промові звіт сен. Кузьмина, обговорив докладно внутрішне відношення поодиноких українських посольських груп на варшавському терені, підчеркуючи м. ін. що обставину, що й там не вдалося осягнути створення одного національного фронту. Величаве віче закінчено відспіванням народнього гимну й ухваленим відповідних резолюцій.

Дня 30. травня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в Золотому Потоці. Хоч перед виборами приїздив до Золотого Потока д-р Лев Бачинський і д-р Ладика, одначе радикали дістали там тільки один-одинокий голос. Справоздавче віче влаштував для своїх виборців сен. Микола Кузьмин, який здав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і намітив шляхи, якими повинно йти наше селянство в боротьбі за свою кращу долю. В імени селянства Золотопотічини дякував сенаторові за приїзд в таку далеку закутину селянин Василь Кузь. Віче закінчено ухваленим повного довіря Українському Парляментарному Клюбові і прийнято відповідні резолюції.

Театри.

Міський великий театр:

10-го т. 3. попол. „Фавст".
10-го т. 7·30 веч. „Казки Гофмана" з Дягасом.
11-го т. 7·30 веч. „Севільський цирульник".

Міський „Театр Новин":

10-го т. 3·30 попол. „Молодість у маю".
10-го т. 8. веч. „Доллі".
11-го т. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполльо": „Коханця і кров".
„Лев": „У сальонах і спелюнках Парижа".
„Палас": „Шпігунство та зрада".
„Фатаморгана": „Цигапський барон".
„Байка": „Те, про що мовчиться".

З опери.

Голинський у „Паяцах".

Своїм виступом в „Паяцах" у львівській міській опері попрашався Голинський з львівською публикою в цьому сезоні. Це було одночасно 3-ліття його оперових виступів, бо саме в червні 1925 р. виступив він уперше в „Паяцах" в ролі Канія (теж у Львові).

Про теперішній виступ Голинського можна говорити тільки в суперлятивах. Його чудовий, сильний голос найшов справді вдячне поле до попису в прегарній опері Леонкавалля і подобався незвичайно. Видно було в кожній фразі, в кожній ноті, що Голинський не тільки перестудіював ніцу оперу вельми совісно, але й умів вжитися в свою глибоко трагічну ролю, бо грі його тим разом не можна було абсолютно нічого закинути. Словом: наш артист створив як голосово, так і сценічно найкращу креацію того вечера, тому не дивно, що був предметом загальних овацій.

З інших виконавців відмітимо Окінську (Недда), що співала ту партію вперше і виконала її без заміту, та Пловського, Кругловського й Острозького. В „Кавалерії Рустікані", що попередила „Паяців", вибилася на перший плян Пантіна (Сантуцца), а з мущин баритон Пловський (знаменитий Альфіо). Шимоновин (Туррідо) співав гарно й інтелігентно, але його голос не надто великий і захопити нікого не в силі. Диригував того вечера п. Лерер. І. Н.

Дописи.

БОЛЕХІВЩИНА (Концерт Шевченка. — Господарська анкета). Заходом українських товариств у Болехові відбувся в неділю 20. травня н. р. Шевченківський концерт. На концерт прибув спеціяльно з Варшави посол Остап Луцький. Повну посла на естраді привитала численно зібрана публика грімкими оплесками. Бесіда пос. Луцького, виголошена, як усе, прегарно, була повна віри в наше майбутнє і піднесла всіх дуже на дусі. По скінченій промові піднесено бесідникові китицю квітів. На решту програми вложились мішаний хор (в тім також селянський хор з Вездіжа) і дві деклямації. Гідна уваги була деклямація „Кавказу" п. Т. Антоновича, студ. прав. — Дня 29. травня п. р. відбудася в Болехові господарська анкета, на якій від філії т-ва „Сільський Господар" в Долині виголосив відчит агроном Созанський. Не зважаючи на дощ і пізне повідомлення, салю виповнили громадяни майже з усіх сіл округа. Відчит агр. Созанського був зразком популярного викладу. По відчиті розвинулася коротка дискусія. Прийнято ухвалу приступити якнайскорше до основання в Болехові філії т-ва „Сільський Господар" і кружків по громадах. **Знайомий.**

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 22. травня п. р. помер в домі свойого зятя о. Івана Гладзінського в Руді сілецькій **о. Валеріян Харлампович**, гр. кат. парох в Западовичах, у 88. році праведного життя а 63. році священства. Останній у львівській Архієпархії священик обр. гр. кат. бувшої холмської Епархії. В. И. П. 2405

ОПОВІСТКИ.

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вост. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполудником в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2361 2—5

З приватної української гімназії в Рогатині. Вступні іспити до кляс 2—8 відбудуться між 18. та 23. червня; до I. кл. 28. червня після роздачі річних свідоцтв. До 8. кл. можна здавати тільки на основі дозволу Куратерії; таксамо на всі іспити в післявакаційному реченці треба мати дозвіл Куратерії. — Управа гімназії подає до відома, що з найближчим шкільним роком відкриває побіч існуючих класичних відділів також гуманістичні (отже без греки), які будуть ріжнитися від інших гуманістичних гімназій тим, що наука латини буде зачинатися вже від першої кляси. Якщо Міністерство згодиться на таку зміну, то від 1. вересня 1928 вона буде введена в 5. класі, а в дальших роках — у вищих класах. Таким чином учні рогатинської гімназії після скінчення третьої кляси матимуть змогу рішатися, чи хочуть учитися греки, чи ні і відповідно до того в четвертій класі вступляться до класичного або гуманістичного відділу. Інформацій у цій справі уділяє Управа гімназії на устні запити або письменні (за зворотом порта). — Управитель гімназії: *Чайковський.* 2404 1-3

З прив. гуманістичної дівочої гімназії „Рідної Школи" у Львові (вул. Мохнацького ч. 12). Вступні іспити до IV. кл. і до вищих класів відбудуться 29. червня в 8. год. рано. Зголоситися і предложити свідоцтва (метрику, посвідку шепення вісни і шкільні свідоцтва) Управі гімназії належить найпізніше 28. червня попополудни. — *Управа.* 2402 1-1

Вступні іспити в коедукаційній гімназії „Рідної Школи" в Городенці до кляс II—V відбудуться 29. **червня**, до класи I. 30. червня. Зголошення приймає Управа гімназії щодня в урядових годинах до 25. червня 1928. *Управа.* 2399 1-3

В гуманістичній дівочій гімназії Рідної Школи в Тернополі відбудуться вступні іспити до I. класи дня 28. червня, а до класи III—VIII (до VIII лише за дозволенням Куратерії) дня 29. червня п. р. Зголошення приймає Управа гімназії до 25. червня. 2398 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 91-9

ШУКАЮ мужа для інтелігентної, чесної, характерної, не бідної матінки, інтелігентної, в старшому віці, сестри учительки. Підходячі панове, трактуючі справу поважно, будуть ласкаві слати зголошення враз з фотографією до Редакції для „Свата". 2354 3—3

КОНЦИПІЄНТА рутинованого приймє негайно д-р Б. Стахевич, адвокат в Тернополі. 2393 2—3

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарнітури, каші власної вирібки по фабричних цінах. Ванк, площа Марійська 5. I. поверх. 2383 2-10

ДИР. Й. СТАДНИКА і П-ню КРИВІЦЬКУ прошаємо подати свої адреси до ред. „Діла". 2408 1-1

ГРЕБЕНІВ 5 хвилин від Сяноцького — стація зал. в місці. Пенсіонат **„Червона Калина"** поручає сонячні покої з верандами враз з підоденним удержанням. Плажа. купелі в Опорі в місці. Зголошення з чесности приймаються до 15./6. Львів, Словацького 5. I. поверх від 12. до 4. Тел. 41-01, від 15./6. на місці. 2396 1-1

ПРИЙМУ на час ферій академіка, доброго математика і германіста до ученика VI. кл. гімн. Околиця гірська здорова. Зголошення П. Особа, упр. школи в Людвинівці п. Вездіж. 2396 1-2

СТУДЕНТКА Акад. Красних Штук у Варшаві пошукує на час ферій лекцій з обсягу гімназійних кляс, в горах. Ласкаві зголошення: Супінського 8, партер на ліво. 2397 1-1

ГАРНИЙ салеп відступлю. Спідка можлива, відомість Собіського 15, робітня обуви. 2400 1-1

ДО ЗАМІНИ парохія у самбірському пов. 6 км. до станції, одна церков, одна школа, будинки і плебанія в дуже добрім стані, чорнозем першої якости (60 морг.), з рівнорядною парохією або містечком у перемиській або львівській дієцезії. Оферти слати до Адміністрації „Діла" під „Парохія у Самбірщині". 2401 1—2

ГОСПОДИНІ інтелігентної, чесної, ніжної, спокійної, невибагливої, солідної доматорки, яка уміла би смачно варити і печи і розумілася на шитю, особи в середнім віці, здорової пошукується до заряду дому при малій сільській родині. Платня після умови. Зголошення до Адм. „Діла" під „Тихий". Не уплядненні оферти остануть без відповіди. 2403 1-2

ХЛОПЦІВ до роботи прийме фабрика Корденького 51. 2406 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літній ЗІЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з **1908 р.** буде **29. червня** 1928 в годині 8. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити письмено чи позвучасть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *д-р Евген Олексій* Львів, Жовківська 88, *Василь Весоловський* Львів, Ринок 36, „Пар. Торговля". 2384 3—3

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 6—24

ПОЗІР! ПОЗІР!

В неділю дня 10. червня п. р. в год. 2. попол. відбудеться заходом Комітету відбудови церкви в Рудні

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН

у місцевім шпильовіх лісі. Різноманітна програма. Дешевий та добірний буфет.

Просимо о численну участь. В разі непогоди фестин відбудеться у слідуючу неділю. 2387 2-2 КОМІТЕТ.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 129 (11.362). Львів, середа 13. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Ділo", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Pars pro toto.

Львів, 12. червня 1928.

В найбільшому розгарі бюджетової дискусії на терені польського сойму іржавим скреготом пронеслася справа української гімназії в Станиславові, справа, що своєю актуальністю й „небуденністю" прикувала до себе очі всього українського громадянства в далеко більшій мірі, як високо політична й змістово обемиста бюджетова дебата. Можна сміло твердити, що всі діяльности польської політики й господарки, які вже девять літ розвиваються по лінії окружения й розчавлення семимільйонової української маси, не вразили так українського громадянства, як дрібна в порівнанні з цілістю нашого положення станиславівська справа. Чому воно так діється? Чи це прояв крайного перечулення, чи може нашої короткозорости? Чому справа станиславівської гімназії заслонює нам весь діяпазон, всю многострунність польської політики внутрішньої і зовнішньої, культурно-освітньої і шкільної, господарської і соціяльної? Чому саме тепер станиславівська гімназія є тим основним тоном, якого відзвук ворушить серця мільонів?

Справа станиславівської гімназії є тільки з першого погляду дрібною справою. По суті є вона справою великої ваги і далекосяглости для нас, бо вона виступає як pars pro toto. Як не можна краще і наглядніше уплястичнює вона вам цілість польської політики у відношенні до нас. По своїому характері є вона справою шкільною, але в ній — на підкладі польського національного третьомайського свята, зідентифікованого з державним святом — бачимо всю скалю польської „шовдчеської" чи там „меншостевої" політики в історичній перспективі. А скупчуються в ній в рівній мірі моменти освіти й виховання, як і чисто політичні, міжнаціональні, господарські, соціяльні і які хочете. Справа станиславівської гімназії, кількох сотоk її молоді, двох десяток її вчителів, кількох сотох батьків й опікунів тієї молоді, а далі всього українського громадянства з одного боку, а всіх польських чинників: льокальних, партійних, державних і громадських в широкому розумінні завертілася в крутіжі польсько-українських взаємин, ставочи їх осередком під теперішню пору. Справа станиславівської гімназії не є відірваною, відокремленою подією, якимсь novum, тільки одним кільцем у безконечному ланцюгу, одним звеном у польській політиці супроти нас.

Зайвим було би в подробицях пригадувати хід подій, які склалися на цілість станиславівської справи. В намаганні вирощувати серед українського громадянства польське лояльне почування польські чинники користуються всякими нагодами. З одного боку вони обходять величаві свята військового характеру, як 22. святa військового характеру, як 22. листопада (уступлення зі Львова українських військ, що називається „української інвазії"), ліквідацією „української інвазії" потім обсади польськими військами цілої Сх. Галичини (що знову теж називається покінченням з „українською інвазією"), 10-літя 19. полку, сформованого на приказ марш. Пілсудського для „відсічі Львова", а з другого боку свята державного розміру, як конституція 3. мая, іменини президента держави, а в останньому часі й іменини президента міністрів. При чому підчас третьомайського свята відбувається обовязкова збірка на Т. Ш. Л., польську (більково-тартійну) інституцію, що має виключні денаціоналізаційні завдання на українських землях. В такій атмосфері і під такими авспіціями відбувається вирощування польської державної думки серед українського громадянства, а особливо серед молодого українського покоління. Одні з тих свят є для нас болючі, понижуючі нашу національну й людську гідність, а другі чужі або байдужі з меншою або більшою гостротою приниження. Очевидно, всі ці свята вже силою своєї зовнішньої кольористики і внутрішнього змісту не можуть осягнути наміченої польськими чинниками мети. Навпаки, вони мусять викликати саме протилежні наслідки своєю крайною недоцільністю. Ми є свято переконані, що коли б ми були на місці поляків, себ-то коли б ми мали в своїх руках таку велику частину їх етнографічної території, то з державно-педагогічних оглядів у своїм власнім інтересі ми не уладжували би на їх областях анальогічних свят. Думаємо, що й польські чинники в глибині душевній добачують доцільности своїх „патріотичних" маніфестацій на українській території під Польщею, а коли всетаки їх уладжують, то хіба з якоюсь іншою метою.

В Станиславові наказ запрягти учнів української гімназії до участи в третьомайському святі і поході вийшов від двох чинників: львівської кураторії й місцевого польського комітету. Управа гімназії, бачучи недоцільність цього приказу з одного боку та беручи на увагу прецеденси з подій у Львові і Тернополі підчас маршалківських імянин, з другого боку, робила відповідні заходи в комітеті щодо звільнення молоді від примусової участи в святі. Однак даремне. А наслідок відомий. Пять вищих клас відсунулося від участи в святі. Управа гімназії, як кару санкцію тимчасового характеру, приморила припинення науки у тих клясах, виждаючи рішення кураторії. А остання, замість вдоволитися цею високої міри карою наприкінці шкільного року, запетрифікувала її на неозначений час, ставляючи учнів, батьків, учителів і все громадянство не лише у безвихідне, але й крайно дивовижне положення. Становище кураторії в повному обемі акцептувало міністерство освіти, переносячи його тимсамим з льокального й дисциплінарно-педагогічного грунту на грунт загальний, міжнаціональний й адміністраційно-політичний, а радше політиканський.

Нічого не помогли депутації батьків до кураторії й міністерства, урядові чинники вперлися витягнути з тієї палючої справи політичні каштани сумпімної вартости. Справа найшлася на соймовій аренї. Польські політичні партії й представники уряду відіграли в цілій тій справі подібну гідну ролю. Одні з них умивали по пилатівськи руки, скидаючи всю вину на управу гімназії й учительський збір, який — мовляв — не виявив цивільної відваги, щоби взяти на себе відповідальність за пасивний вчинок молоді, а другі в гармонії з політиканськими замашками рядового міністерського референта кричали „Розпни, розпни!" на адресу молоді й гімназії. Висліл цеї історії покищо такий, що молодь пяти вищих клас вже шість тижнів блукає поза мурами гімназії, польська більшість освітньої комісії й міністерство свідомо продовжує той стан, дожидаючи кінця шкільного року і ставлячи саму гімназію під таємний знак запиту.

Те — що молодь української гімназії в своїому ідеалістичному пориві зробила непередуманий до кінця крок; що управа гімназії й учительський збір, найшовшись в сліпій вулиці: між молодю і шкільною владою, в непевности, дисциплінарній горячковости, а може й остраху за свою долю видала фальшиний превенційний рішенець; що частина батьків й місцевого українського громадянства не дотягнула лінії солідарної поведінки — все те в створених умовах є зрозуміле. Але рішучо незрозумілою є поведінка польської шкільної і державної влади з точки педагогіки, а навіть політики. Є це дивогляд, зрозуміли лише для нас, на протязі довгих століть спільного історичного й теперішнього життя. Архімед говорив про точку зачіпности, твердячи, що своєю підоймою він цілий світ підійме чи зрушить, якщо матиме точку зачіпности. І справа станиславівської гімназії в польській дійсности є нічим іншим, тільки точкою зачіпности для польських Архімедів у змаганні усунути з лиця нашої землі все те, за що ми боролися довгими десятками літ, що ми будували, що є наше, або що носить хочби дрібні признаки українства з його органічним змістом.

Справа станиславівської гімназії є лише pars pro toto, є лише частиною, що заступає і висловлює цілість нашого животіння під Польщею, цілість польської політики супроти нас та — на жаль — і цілість нашої нестримної імпульсивности і горячковости, яка у висліді є часто водою на наш млин. Крайна пора, „щоби ми собі усвідомили це якслід і не давали польським Архімедам зачіпних точок.

„Olleschau" НАЙКРАЩІ З УСІХ!!! ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU". Генер. представництво на Польщу: Львів, Казимирівська 35. 2417

„Пресса" -- Кельн.

Міжнародня вистава преси.

I.

Коли заїдете по довгій подорожі на головний двірець стародавнього Кельну, колишньої славної римської Colonia Agrippina, а тепер 700-тисячного надренського міста Німеччини, то вашу перемучену, за ліниву для інтенсивного сприймання свідомість несподівано розворушують два сильні враження: Рен і славна кельнська катедра, найкраща німецька готична будівля. В задумі зупиняєтеся над ними двома символами німецької нації, про котрі ви колись тільки чули й читали — дивуєтеся, що вони вирнули тут-же, конкретно, перед вашими очима і забуваєте, чого ви власне приїхали до Кельна. Але лише на малу хвилинку. Бо прослизнувшися по золотистій поверхні Рену, ваш зір зупиниться на протилежному, східному його березі — і ви бачите, як паралелю до сьогобічної величавої панорами романсько-готичного старого міста, могутній модерний привид: Pressa Köln. Оце в короткому часі кількох місяців біля старої кельнської осади Deutz вибудоване модерне виставове місто притягає тепер відразу всю вашу увагу, і залишаючи готичний Дом поза плечима, переходите довгий, вражаючий своєю несмачною, типово великонімецькою архітектурою міст Гогенцоллернів та опиняєтеся перед головним входом на міжнародню виставу преси в Кельні над Реном. Перебравшися, з картою вступу в руці, через кордон убраних у спеціяльну, подібну до Аманулягової уніформу, виставових доглядачів, зачинаєте свою мандрівку.

II.

Отже найперше так званий „музейний будинок". Культурно-історичний відділ. Старається представити розвій журналістичної служби в широкому змислі слова від найдавніших часів. На початку почуєте із замаскованого у відповідні декорації грамофону спів середньовічного барда, котрий у своїх піснях згадував теж усе про найновіші цікаві події. А потім переходите цілим рядом саль: всякого роду рукописні матеріяли, зорова і звукова сигналізація примітивних та культурних народів і т. д.: ваше око зупиняється вкінці на Гутенбергівському друкарському верстаті і забравши на спомин від працюючих там, прибраних в середньовічну одежу друкарів взірець їх виробів, прослідкуєте дальше паралельно розвій друкарської штуки і преси. Вкінці ви в обширних і зі смаком уладжених салях революції 1848 року. Потім переходите величавими експозиціями німецької та зокрема пруської влади й безлічі спеціяльних відділів, зпоміж яких приковує вашу увагу на хвилю відділ заграничної німецької преси. Як українець, шукаєте, розуміється, вітрини із написом „Russland" — і ваше очікування вас не завело: находите там лійсно декілька німецьких газет, що виходять на Радянській Україні, в крім того „Deutsch-Ukrainische Zeitung" з тризубом на заголовному листі. В музею мусите вступити ще до двох цікавих відділів: „Студентство" і „Жінка". Оба уладжені, з композиційного боку, бездоганно. В обох серед чужомовної, а зокрема серед славянської літератури впадає в око велика скількість польських експонатів. У жадній з них потомість не найдете ані одної української букви*). Помиляєте відділ австрійського мистецького промислу та переплетництва і переходите опісля через велику, в пишному стилю ви-

*) Наше студентство робить получені з великими трудношами старання виставити деякі свої експонати у студ. відділі.

держану католицьку виставу, яка займає цілий довгий ряд саль і костел старого домінікського монастиря.

Виходите вкінці, змучені, з музейної будівлі, віддихаєте лекше на сонці та сідаєте в мініятурну виставову залізницю, яка вас в моменті завозить до головного виставового павільону — великанської, гранчастої, модерної будівлі з червоної цегли. Тут стаєте перед спробою унаглядненння, при помочі оригінальних помислів техніки й мистецтва, внутрішньої, духової робітні творців часопису — редакторів: духова сторінка генези часопису. Сумніваюся, чи можливо таку невловиму субстанцію, як дух, зробити виставовим обєктом, воплотити в матеріяльні, поглядові елементи; і ці сумніви, здається, оправдані; бо саме ця частина виставн найбільше наближається до оперування порожними, дешевими ефектами. Зате цілком інакше, далеко симпатичніше представляються дальші галі, в яких представлена технічна сторінка генези часопису: перед вашими очима проходить усякі можливі роди комунікаційних засобів, при помочі яких газетна вістка переходить в моменті з одного кінця землі на другий. Тут посвятить вас урядовець в тайни механізму почти, що фунґує наслідком тиснення повітря (Рорпост), образкового телеграфу й інших технічних див. Тут вкінці зробите також практичний ужиток із благ модерної комунікації, а саме напишете у взірцевому почтовому уряді для своїх знакомих поздоровлення „знад гарного Рену". Дальші галі — це фабрика, в якій часопис дістає свій зовнішній „образ і подобіє". Ряди складачів із ріжнородними апаратами, які упрощують складання до тої міри, що воно нічим не відріжняється від писання на машині. Метаж, відмивання валків, друкарські машини ріжних систем, великанські ротаційні машини — все те тут бачите в повному розгарі праці. Дальше приходить папір, друкарські фарби, графіка і безконечний ряд дальших помічних галузей, які співпрацюють при народженні газети: вам вручають на ваших очах вироблене, найновіше число виставового часопису.

III.

Після того відходите на перший поверх. Довгий ряд станків, на котрих розложили трохи чи не всі німецькі видавництва найкращі свої вироби — часописи, книжки і т. д. Під числом 148. знайдете тут досить великий станок, який вас зайнтересує. На жовтому тлі стіни читаєте чорні букви напису: „Україна в освітленні німецької преси й літератури". Виставовий стіл (відкова 3+5+2 м.) і дві бічні вітрини украшені в міру, зі смаком, виробами українського мистецького промислу (1 плахта, 1 вишиваний ручник, 3 керамічні вироби), на стінах висять старі ґравюри: мапа України, козаки, Київ тощо. На столі та у вітринах зібрано майже все, що було від XVII. стол. аж досі видано в німецькій мові про Україну. Попад 400 експонатів унаглядняють розвій інтересу німецької суспільности до України — інтересу, який, вилившися в 1649 р. у форму докладної, друкованої реляції про повстання Хмельницького, рівномірно поступав в часом вперед, вибух у першу велику хвилю публікацій в часі „весни народів" 1848 р., а вкінці в роках 1914—20 приніс цілу повінь літератури про всі сторінки й питання українського минулого й сучасного.

Ясно, що відповідно до характеру матеріялу найширшим мусів вийти відділ інформативно-політичної літератури; одначе крім того дуже поважно предотавляються відділи історії та географії із значною скількістю солідних праць, виданих у XVIII. ст.; порівнюючи дуже обширний в теж відділ політичної економії: вираз „сожаного" німецького заінтересування українським хлібом, цукром, вугілям в роках 1917-18, а то й пізніше. Невеличкому відділові красного письменства служить за окрасу декілька гарних, а то й люксусових видань поодиноких Шевченкових писань та праць про нашого поета. Вітрина з мистецьким відділом виказує вкінці низки рисунків, штихів і по мистецьки виданих книжок. Доповнюють виставку на бічних столах розложені газети.

В цілости ця експозиція зацікавлює своїм незвичайним матеріялом відвідувачів виставн (досі понад три четверті міліона), хоч з другого боку відстрашує потроху кострубатим виглядом ріжнобарвних постарілих брошурок, які становлять ґро виставленого матеріялу, зібраного з ріжних кінців еміґрації, а частинно і з Галичини, Українським Науковим Інститутом в Берліні. В кожному разі вже досі, за нецілий місяць істнування виставн, неодин чужинець поінформувався тут бодай трохи про екзотичну для нього Україну.

М. М.

(Продовження буде.)

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 11. червня 1928)

Наслідком ушкодження телефонічної лінії наш варшавський кореспондент встиг найти получення щойно по півночі після закінчення числа, тому подаємо що найважніше.

СПРАВА АМНЕСТІЇ.

(ік) Правнича комісія переводила дискусію над амнестійним законопроектом. Внесли пос. д-ра Загайкевича і лівиці найшлися в меншости. Дискусія відложена до середи.

ЗМІНА ЕНДЕЦЬКОЇ ФІРМИ.

(ік) Нач. рада Зйонжку Люд. Народового рішила приступити до організації нової партії, заложеної з усіх тих правих елементів, які склалися на ліству 14. На нач. раді були присутні всі ендецькі рабіни з Ром. Дмовським, Ґломбінським, Рибарським і ін. на чолі.

ЕНДЕЦІЯ Й 1-КА.

(ік) На комісії контролі довгів пос. Тромпчинський (ЗЛН) запросив пос. Книжановського (1-ка) на голову комісії контролі держ. довгів. Уважають це новим реверансом ендеції перед урядом.

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ік) Нині переведено дискусію над бюджетом мін-ства військових справ і мін-ства справедливости. Серед дискусій над бюджетом мін-ства військових справ цікаві були такі моменти: Референт пос. Коспялковський запевняв, що військовий бюджет 760 міл. зол. не лише вегетація. Пепесівський промовець Либерман злożив заяву, що польські есеїдісти підтримують військовий бюджет з огляду на розріст мілітаризму в СРСР. Пос. Домбчевський (ЗЛН) порушив справу ґен. Загурського. Віцемініструй військових справ ґен. Конажевський спротивився внескові на скорочення військової служби.

Щодо мін-ства справедливости, то референт пос. Розмарін викликав своїм рефератом сенсацію, бо був одним із найбільш задоволених послів з мін-ства судівництва. Особливо хвалив собі польські вязниці. (Після нинішньої промови пос. Розмарін і попередньої Райха, ходять поголоски, що ці посли незадовго вступлять до 1-ки). Пос. Тромпчинський (ЗЛН) подав ревеляційні дані про побої ендецького редактора Мошторовича. Таксамо дуже гостро порушив справу ґен. Загурського. Останнім сьогодня виголосив велику промову пос. д-р **Вол. Загайкевич.** З технічних причин подамо її пізніше.

ПРОМОВА ПОС. ЗАВАЛИКУТА.

(ік) (Зміст). В імени Українського Клюбу промовець хоче доповнити характеристику урядової політики відносно українського населення у господарських справах, яку засвоює в дебатах над бюджетом мін-ства земельних справ та земельної реформи. Політика ресорту публичних робіт, головно в обсягу відбудови краю не рівняється нічим від політики інших господарських ресортів, яка вимірює до повного зубожіння. Бюджет міністерства на відбудову краю, який обіймає смішну суму 10,600.000 зол., подобає на насміх. Сх. Галичина, Волинь, Полісся, Білорусь — це були саме ті терени, які потерпіли не тільки найбільше в Польщі, але подекуди в цілій світовій війні. Вони були тереном світової війни, польсько-більшовицької й українсько-польської. Промовець наводить довгий реєстр цифр, доказуючи малий степень знищення цих земель. Самі школи з будинках ідуть в мільярди золотих. Українське й білоруське населення не дістало ніякого відшкодування. Уряд не давав навіть кредиту на відбудову. До цього обовязку не почувався ніодин із дотеперішніх соймів, ні один із урядів. Промовець висловлюється проти бюджету мін-ства публичних робіт.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

1) В справі урядового комісаря Владислава Кропельницького з Миколаєві і его роспорядчого поступування жидачівського старости.

2) В справі безправного арештування Миколи Шевчука і тов. посторунком поліції в Ісаєві, городенського повіту.

3) В справі безправного поступування комендантa посторунку Канівти в Конюхах, бережанського повіту.

4) В справі незгідного і сторонничого поступування вчительки Волошакувної в Оглядові радехівського пов. при переводжуванні шкільного плебісциту.

5) В справі неправного заряджения староства в Сокалі щодо гром. виборів в Угринові.

6) В справі брутального поступованя шкільного інспектора на сільському пов. Яна Новака супроти учителів-українців і звільнювання їх.

7) В справі повільного полагоджування зажалень громадян села Соколівка, золочівського пов., на поступування управителя школи в Соколівці.

8) В справі неправного поступования учителя Тадеуша Фіяли в Урмані, пов. Бережани.

9) В справі занедбань в уряджанні осторовів на р. Дністрі в с. Ганівцях, рогатинського повіту, а боку водного уряду в Станиславові.

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Докінчення.)

Одним словом, не стільки про впливи чужі на Коласа доводиться говорити, скільки про однаковий підхід поодиноких поетів з певним світоглядом до однородних явищ. Колас, як поет доби білоруського відродження, коли то доводилося на кожному кроці боротися із загальним занепадом суспільної думки, коли одна народна мова в устах інтелігента була великим національним здобутком, є типовим поетом-громадянином, що дбає за вдержання внутрішнього творчого вогню, що мріє за поширення і поглиблення національної самосвідомости, та за високий рівень творчої суспільної праці. Як поет-суспільник Колас уживає ріжних засобів, щоби осягнути намічену мету. Одними явищами він злобно насміхається („Асадзі назад"), другими явищами малює він сіру буденщину:

„Мы ходзім спатыкаемся, бадаемся як п'яные, мы в голадам эраліліся худые, абарваные. — Асьмеяны, абляяны, грязею мы абмазаны, багатымі мы скрыўджены, няволею мы звязаны..." а ще з інших він складає образи горя гіркого темних людей („Катарынкі").

Побутом в тюрмі, особистим пізнанням цеї могили свободи й життя Колас підходить дуже близько до Шевченка і Франка, але прямого впливу обох старших письменників України на нього не слідно. І природно, бо не може бути впливу виразників старших діб на представника новішої доби, бо немає навіть звязку між одним і другим ступнем розвитку самого поета. Ось перед нами „Родные звывы" 1914 і „На прасторах жыцьця" 1926. Оба збірники писав Тарас Гуща, але в так ріжні часи, що між ними немає ніякого звязку. Творець остав один, але життя створило інші підходи до явищ, інші основи їх освітлювання. Життя дає напрямок світоглядові творця, бо тільки воно наповняє його світогляд реальним та ідейним змістом.

До війни білоруська громада і не думала про ті можливости, які заясніли їй на заграві революції, та опісля стали самохіть оформлюватися після жовтневого перевороту. Революція розгорнула безмежні простори життя, на яких жили, творили, каралися, радувалися і горювали ті самі люди, що й перед революцією, що й до війни. Але тільки революція приблизила тих людей до таких сторінок життя, про які вони ніколи раніше не мріяли. Давний світогляд з нещирістю і самообманом паде, на його місце виростає новий світогляд неоформлений ясно, але як вираз волі до життя, як творчий чин тих, що йдуть нове життя творити.

Тарас Гуща — це найсильнішний представник пореволюційного життя Білорусі, до якого він підходить без усякої ідеалізації „У палескай глушы", романі народнього вчителя, та в збірниках оповідань „У ціхай вадзе" (1925) і „На прасторах жыцьця" (1926). Світла й тіни нового життя розміщує Гуща без протибуржуйського шаржу, без стилізації на радянський лад, але й без крішечки жалю за навісним давнім. У світоглядові Коласа — Гущі революція була тільки етапом еволюції, щаблем розвитку — досвіду.

Для обох найстарших поетів Білорусі Купала і Коласа революція є давно сподіваним, ожиданим і необхідним явищем життя, яке вони оба вичаровували протягом повних десяти літ своєї дореволюційної творчости. Ось чому вони оба і в час революції творять по давньому, хіба що тільки стали явно виповідати свої думки не закриваючи їх... точками і не заховуючи між рядками. Долучається до них і Зьмітрюк Бядуля, як співець радянського укладу життя і тайників діточої душі. І хоча на кожнім кроці окопи, дроти і побоєвища нагадують:

„Многа ахвяр тут, ах, як багата! Ламалі рамены тут хлопы, — Ткаў прагавіты павук свае сеці і вязьлі у іх мухі і мошкі малыя, сьляпыя. — А есьць праўда, есьць яна у сьвеце, есьць страшныя рухі жывыя". (Я. Колас „Сымон Музыка" 231).

І від імени усіх їх говорить Колас, і від імени усіх йде його клич:

„Волі, волі і прастору! Прэч граніцы!
Жыве у сэрцы плынь крывіцы
дух жывы — агонь дзяньніцы.
Гэй у гору! Волі, волі і прастору!"

(„Сымон Музыка" 225.)

І на обрієві наших думок і стремлінь —

„Дзе так панадна сьвеціць сонца
Дзе думка тче свае красенцы,
Каб новы сьвет жыцьця саткаць
Заспакаеньне сэрцу даць
І разагнаць яго трывогі" —
„Прасторны шлях! Калі-ж, калі
ты закрасуеш на зямлі
І здучыш нашы усе дарогі?"

(„Новая зямля" 284).

Львів, 7. цвітня 1928.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми з 11. червня 1928)

ВІДНАЙДЕНА „ІТАЛІЯ".

(ік) Радіотелєграфічними розмовами стверджено, що „Італія" є розбита. Її залога утримується при житті на двох льодяних горах, які вітер жене до берега. Залога у великій небезпеці. Є серед неї ранені.

КИТАЙСЬКИЙ ХАОС.

(ік) Остружні вісти кажуть про боротьбу під Тієнтсіном. У Пекіні мало прийти до стрілянини між відділами південної армії. В Мукдені вибухли бомби, підложені під японські устьонов.

ПОЛЬСЬКІ ОКЕАНІЧНІ ЛЕТИ.

(ік) Ще не відбувся перший, давно вже заповіджений і рекламований польський лет із Парижа до Ню Йорку, а вже заповіджено інші другий лет на апараті Фоккера, який два тижні тому починали у Варшаві.

КРАДІЖ ДИПЛ. ПАПЕРІВ.

(ік) Військовому філіпінському аташе у Варшаві Берклюндові вкрали якимсь дивним способом із тапчани теку з дипльоматичними паперами.

По широкому світі.

На лінії Мюнхен-Франкфурт залетів із шляху пасажирський поїзд; 20 убитих, 20 важко ранених, 100 легко.

У Білгороді засудили на 10 днів арешту та 1000 динарів пари президента поліції за неоправдані обвинувачення посла Косановича.

Беля Кун стане перед віденським судом у другій половині червня, обвинувачений в організації тайних товариств і незаконного переходу кордону.

Радянський уряд передав Горькому на власність палату на Криві, що раніше належала до гр. Воронцов-Дашкова. Горький виїде туди на літо, а в осени має вій ти в склад комісаріяту Освіти.

У Ню Йорку помер відомий політик, сенатор Рут, бувш. держ. підсекретар у міністерстві війни та закорд. справ.

У Дамаску зїхались на раду впливові сирійські політики і висловились за монархією. Мають запросонувати сирійський престол синові Ібн-Сауда.

Альбанський парламент розвязаний.

На волі.

Гімназистів з Яворова звільнено.

Дня 9. червня п. р. вернули до Яворова з перемиської тюрми по пятитижневому „слідчому" арешті за „саботаж" учні місцевої гімн. кляси української гімназії „Рідної Школи". Як відомо, 2. травня п. р. вечером підпалив хтось в Яворові стир ту сіна у бурмістра і за те послідували труси й арешти серед невинної гім. молоді. Заарештовано тоді учнів Грабовського, Савку, Олексина й Балицького. Всіх їх тепер звільнено.

„Слово Польське" зробило було зі згаданих учнів „саботажників", перекручувало факти, повязало все те в видумками про свято 1. травня і т. д. А візитатор львівської Шкільної Куратерії Пайонк, в котрого була делєгація батьків Яворова у справі погодження про захист право приналежности, вприкував уже чисте право приналежности, що згаданим учням „все вже доказала" і що яворівська гімназія видалась буцімто „саботажників". Тепер, пане Пайонк, вдаріться в груди і відмовте своєї осуди! До молоді треба підходити з любовю і прихильністю, а не потверджувати перші-ліпші підозріння різних особливих до того органів. Ми надіємо ся від польської т. зв. преси відкликання своїх наклепів на наше згадане виведення, якби ми могли вірити хоби дрібку в мораль тих польських реакцій. Цього не робимо, бо вважаємо не злобою річю! Але їх методи пошкодять остаточно тільки їм самим і їх суспільности.

На всякий випадок варто собі запамятати, що ця провокація коштувала наші діти, що ця провокація коштувала наші діти 38 днів тюрми, декільком дням і ночей темниці, спанки серед насікомих на трьох ліжках для десятьох (в тюрмі в Яворові), закуття в кайдани, відфотографування і відпечатування пальців рук зі злочинців — і, розуміється, товариство злодіїв і інших шумовин. Про страшне здоровля і про страчений час уже й не згадуємо. Зазначимо тільки, що все те робиться в тої причини, що напр. гімназія „Рідної Школи" є сіллю в оці деяким польським зайдам-товмістам, які за всяку ціну хотіли б вмести в лиш землі. Наша відповідь повинна бути одна: Масова висилка наших дітей до яворівської гімназії „Рідної Школи". С. Р.

НОВИНКИ

— **Подяка.** За врегарну і глибоко обдуману проповідь, виголошену на Зеленій Святі п. р. на Янівським цвинтарі над могилами наших славних героїв і борців за волю українського народу складаю цю дорогою Вор. о. Йосафатові Сарутяньові ЧСВВ. щиросердечну подяку. — Томович Василь, крилошанин, львівський деван.

— **З Т-ва Охорони Воєнних Могил** присилають нам 16-ий список членів-опікунів, що вложили в касі Т-ва (Руська 18, I. п.) по 15 зол. за опікунство над одною могилою. 239) Читальня „Просвіта" Городецької дільниці, Львів, 240) Юлія Рудницька, Львів, 241) Петро Сайкевич, Львів тюрма „Бригідки". Відтак директори й урядовці Центросоюзу, Львів. Крім зложених попередньо Центросоюзом на опікунство 4 могил та директорами Герасимовичем С. і Медвецьким по одній могилі перебрали дальше опікунство над одною могилою: 242) дир. Юліян Шепарович, 243) Андрій Сербин, 244) Василь Весоловський, 245) Юліян Шенк, 246) Олекса Черник, 247) Ігор Думтук, 248) Захар Рудик, 249) Софія Копертинська, 250) Олена Грушкевич, 251) інж. Микола Творидло, 252) Йосиф Курилко, 253) Олександер Вонсовн, 254) Микола Бонковський, 255) Теофіль Залуський, 256) Іпат Ельшевський, 257) Олекса Роїк. (Разом Центросоюз і його співробітники перебрали опіку над 24 могилами, чим дали найкращий примір для інших наших кооперативних установ і їх співробітників. 258) Посол Володимир Зубрицький, Перемишль, 259) Денис Огельмах, Жабин к. Поморян, 260) Брониелав Гільчинський, Лежайськ, 261) д-р Франц Сйетель, Перемишляни, 262) о. мітрат Тит Войнаровський, Львів, 263) інж. Діонізій Бурачинський, Шешори. Всі по одній могилі. Хто черговий? — При нагоді справимо помилку, яка взрадася до одного з попередніх звітів („Діло" ч. 126). А саме суму 75 зол. титулом опікунства над 5 могилами вложили дрібними датками такі класи акад. гімназії у Львові: 1-а АБ, 2-а АБ, 3-а Б, 4-а А, 5-а АВВ, 6-а В, 7-ма АБ.

— **Львівські театри мають директорів?** Після довгої полеміки в пресі, зокрема заходів і предовгої дискусії на засіданні освітньо-культурної комісії при Прибічній Раді у Львові, міські театри віддано в аренду спілці Варшівський-Заремба. В цій справі забере ще голос держ. комісар і вся Прибічна Рада.

— **Темна хроніка.** Скінчений студент торговельної школи Станіслав Войнаровський, грав дотепно ролю журналіста; збирав гроші на оголошення для якогось розпису їзди і назбирав 5000 зол. аж заїхав до вязниці, де просидить 8 місяців. — До Львова відставили тернопільського куцця Соломона Маркуса, який набрав у різних великих фірм текстильних товарів на 30.000 зол. на векселі, а відпродувши їх негайно, прикидався банкротом.

— **Самогубства.** Хорист великого міського театру Йосиф Баденич вишив у театрі підчас вистави „Севільського цирульника" пляшку лізолю і вмер кільна годин пізніше. Причина цього акту розпуки досі невідома. — Молодий студент Вуравкевський, головний обвинувачений в афері „Розою-фільма", випив як відомо, кілька днів тому, на поліцій пляшку лізолю. Він лежав досі в шпиталі, а вчора помер. — На вул. Шопена 6 пробувала застрілитись жінка директора подорожнього бюра „Орбіс" Марія Варгеді.

— **Трупи та ранені.** На подвірі голозної почти авто переїхало на смерть 70-літнього почтового доворця Івана Петрицького. — На вул. Лукасінського о 5 год. досвіта напали якісь два бандити на прохожого Фльоріяна Людвіка і пробили його ножами на смерть. — На вул. Голомба 4 якийсь Черепович пробив у почі ножем наслідком сутички Петра Герасимова, якого відвезли до шпиталю. — В 4 год. вранці хтось пострілив 25-літню Марію Рінну на Гетьманських Валах. — Гавриіла Лучку арештували за те, що побив до крови свою жінку, яку треба було перевезти до шпиталю.

— **Любов володарів.** Румунська княжна Олена вислала розводову скаргу проти бувш. пп. Карла. Мотивом скарги є, що вона почуває себе глибоко ображеною способом життя, яке веде її муж як чужинці. У спарлі та в чоловіка помінку князь Карло називається звичайно Карло Караїман. — Еспанський диктатор, що мав намір женитись і вже заповів свій шлюб, тепер його відклика, тому, що його наречена Каталанське грає на біржі.

— **Ще один самозванець.** До Ріма приїхав молодий російський емігрант, який скрізь представляє себе як наслідник російського престола Алексій. Він оповідає, що йому вдалось утікти з Екатеринбурга підчас розстрілу царської рідні. Він повідомляє на кількох російських генералів, які пізнали його і.... їде далі.

— **Повіти на лоні природи.** Польський поет Морстін, що є одночасно великим землевласником запросив до себе в гостину 22 письменників, на село, щоби вони „серед гарної природи змінили нитки своїх поглядів". Одною з головних тем розмови має бути справа утворення Академії літератури, яка тягнеться не від днів. В останньому часі чути було голоса, що така Академія не матиме відповідного авторитету після смерти сеніорів польської літератури: Жеромського, Каспровича, Пшибишевського, Раймонта та Даніловського і надто великої свільности кандидатів із наймолодшого покоління.

— **Різні вісти.** В Лодзі трамваєвики погрожують страйком, домагаючись підвишки. — У Будапешті похоронили останнього ветерана революції 1848 р. при співучасти 10.000 осіб. — В околиці Софії позісталося бувш. співробітники Белі Куна, Йосиф Штрасер, що жив в останніх часах у Болгарії. — У Ленінграді помер проф. Боклевський. — Мавзолей Леніна зачинають на невизначений час, з огляду на потребу його відбудови.

— **Рекорди.** Всі літничі оселі платуть в один голос, що такої малої скількости гостей у червні та початку червня як нього року, літто не памятає. — У Ню Йорку почали будову хмародера, що матиме 200 м. понад хідником і 52 поверхів. — Відд директорія народніх шкіл у Відні постановив завести в усьому повіті навчання.... есперанто. — Французький аероклюб склав статистику рекордів воздушних летів, з яких виходить, що Франція, яка в 1927 р. стояла на першім місці, тепер стоїть на третім, після Німеччини та Спол. Держав. Німеччина має 20 рекордів, Спол. Держави 10, Франція 14, Італія 4, Швайцарія 4, Чехословаччина 3, Англія 3. — У Цюриху 6-літній хлопець упав з II-го поверха через вікно на хідник і спокійнісінько пішов далі. — На амстердамській „Олімпіяді" Аргентина побила в копаній малої бігнет у результаті 6 : 0.

— **Літературний куток.** „Літературне Вельт" подає звістку основану на точній статистиці німецькі книжки з минулого місяця: є це Артура Шніцлера „Тереза", хроніка з життя одної жінки, Еміля Людвіга „Син чоловічий" (книжка про життя Христа), Стефана Цвайга „Три поети свого життя: Казанова, Стендаль, Толстой" і Вассермана „Вершок Маврикія". — Вчора „Французька Академія" вибрала нового безсмертного на місце померлого академика Жоффра. Було чотири кандидати: бувш. франц. посол у Петербурзі Палеольог, Кльод Фарер, Пер Міль і Раймонд Рекулі. Вибрали Палеольога більше за його політичні заслуги, ніж за літературну діяльність. Його перемога була тому легка, що його контркандидати не є настільки великими письменниками, щоби могли мати претензії до титулу „безсмертного", хоча би у порівнянні з рештою „безсмертних".

— **Найкращі жінки у світі.** Після 4-денних змагань на світовім конкурсі краси в Гальвестон (Техасе) журі проголосило своє різнорідне слово: першу нагороду дістала громадянка Шікаго 19-літня Елли Ванґозен, проголошена „найкращою жінкою світа". Другу нагороду дістала парижанка 16-літня Раймунда Алєн, а третю італійка Лідія Марачі. Кандидаток було 41. Чотири дні мусіли вони невинно переходитись і роздягатись (напр. до купелі в морі), щоби члени журі могли бачити їх у всякім світлі, всякім одязі і всі їхні принади. Становище европейських кандидаток не було легке, бо їх було 10, супроти 31 представниць усіх американських країн. Слід пригадати, що минулого року першу нагороду одержала теж американка з Ню Йорку. Цьогорічна красуня з Швайцарії є голландського походження. Французька преса впевнює, що їхня кандидатка не одержала першої нагороди тільки з огляду на американський патріотизм.

Зі спортового життя.

Україна-Погонь (Стрий) 3 : 2 (1 : 1).

Нарешті перемога України над брутальним противником, що йшов більше на ноги українських грачів, як на м'яч. Ця метода могла увінчатися успіхом у Стрию, але не у Львові, де численний судія п. Бітмар умів держати все в карбах, при чому подивугідне безмовне число вільних проти воріт Погоні. Інша річ, що українська публіка повинна поводитися спокійніше, бо коли судія у своїх рішеннях обективний і справедливий, то нема оправданої причини дертися з усіх сил і робити атмосферу просто нестерпною.

З грачів України поставимо на перше місце Кобзара в нападі і Трешуна в обороні. Фльорко, що спершу не міг якось „найтися" на своїому місці на крилі, тепер чимраз кращий, а подо бігу найшвидший. Терлецький на другому крилі нападу загально добрий і він стрілив першого гола (другого Кобзар, третього Сяч). Зате два інші члени нападу (Петрів і Сич) рішуче за повільні і за пігідні; їх фляга в найкритичніших ситуаціях доводить гладачів до розпуки. Оборона (Борсук, Рак, Воробець) працювала бездоганно. Ренно і з душею буян при ділі, як усе, Борсук і Воробець. Рак видимо підупав — думаємо, що тільки хвилево. Дивно в обороні мав добрий день і проявив кілька дуже небезпечних ситуацій. Воротар Ревера без заміту.

Одно характеристичне явище: коли Україна стрілила третього, побідного гола, який українська публіка в числі понад 600 душ приняла не то френетичними, а просто ентузіястичними оплесками й окликами, то українська 11-ка вдовольнилася вже тою перемогою і всю свою увагу спрямувала потім тільки на оборону, не думаючи про поширення того успіху, що можна було легко осягнути. Доказ, яка то ще скромна і в грунті річи дефензивна наша.

На виграна принесла Україні 2 нові пункти (має їх разом 6 — за 3 виграні змагання). В найближчу неділю Україна грає в Станиславові проти тамошньої Ревери.

*

Висліди недільних змагань.

Львів. Україна II. — 6 п. дотн. 2 : 3. За мистецтво Б — кляси. — Погонь-Гасмонея 4 : 2 (2 : 1). Змагання товариські.

Змагання міждержавні.

Варшава. Польща-Америка 3 : 3 (1 : 0). Десять тисяч видців. Судія Чейнар з Праги.

За мистецтво Ліги.

Познань. Варта-І. Ф. Ц. (Катовиці) 3 : 1 (1 : 1).

Катовиці. Легія (Варшава)-Рух 2 : 0 (1 : 0).

Табеля мистецтв Ліги.

10. червня п. р.

	здобуті пункти	страчені пункти	відношення гри	відношення воріт
1. І. Ф. Ц.	19	5	12	35 : 16
2. Висла	13	5	10	32 : 13
3. Варта	13	5	9	23 : 13
4. Легія	12	10	11	24 : 15
5. Погонь	12	8	10	25 : 24
6. Познанія	11	7	9	25 : 19
7. Краковія	11	7	9	19 : 15
8. Чорні	11	9	10	19 : 22
9. Рух	11	11	12	15 : 19
10. Варшавянка	10	10	10	18 : 19
11. Турист	9	13	11	17 : 23
12. Гасмонея	7	11	9	20 : 21
13. Л. К. С.	4	14	9	10 : 24
14. Т. К. С.	3	15	9	17 : 23
15. Шлеськ	3	17	10	8 : 31

Театри.

Міський великий театр:

12-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Могена.

13-го г. 7·30 веч. „Травіята" з Ротовською та Дольницькими.

14-го г. 7·30 веч. „Травіята".

Міський „Театр Новин":

12-го г. 8. веч. „Доллі".
13-го г. 8. веч. „Доллі".
13-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Апольо": „Кохання і хрест".
„Лев": „Герої Сагари".
„Палас": „Шпигунство та зрада".
„Фатаморгана": „Княжна хитруня".
„Байка": „Гаррі Піль" (2 серії).

Дописи.

БУСЬК. (Сокільське Свято.) Дня 4. червня ц. р. відбувався уперше в Буську Сокільське Свято, яке випало дуже величаво. На Святі було около 3 тисячі народу з Бузеччини. Воно зачалося Службою Божою, до якої станули о. дек. Жиль Іван, о. сов. Калиневич Сильвестер, о. сов. Василь Матвійовко, о. Ілля Васильківський і о. Володимир Познаховський. По Службі Божій промовляв о. сов. Матвійко Василь, а відтак уставлено похід, який перейшов від церкви св. Миколая через Ринок аж на Волоші, де вісім Буська, де на могилі українського воїна відбувався нахід. Після того промовляв посол. о. д-р Педліх з Рогатина. В поході взяли участь Соколи і Сокілки таких гнізд: Буськ, Гузівська, Куть, Ракобути, Чучмани Гузівські, Камінка Струм., Старобаби, Коршів і Яблонівка. Бандерії були з Буська, Милятина Старого, Лєска і Ракобут. Оркестра була з Олеська. Після Сл. Божої співали на перебиту хорів з Новосілок і Стрептова. Пополудні відбулися

вправи Соколів і Сокілок, що виконали дуже гарно; головно Сокілки попрацювалися дуже добре. Вражіння було справді велике. Напр. Бучаччини підбадьорювати, бож сміло можна сказати, що такої маніфестації ні перед війною ні по війні в Бучачу не було. Це признавали також місцеві жиди і поляки.

ОГОЛОШЕННЯ.

Львівський Просвітянський Театр. У грнні:

12. VI. Гейша
13. VI. Графиня Маріца
14. VI. Воєнний покрещик
15. VI. Катерина.

Сокаль:

16. VI. Гейша
17. VI. Воєнний покрещик
18. VI. Катерина
19. VI. Осінні наспіви (прем'єра)

50-літній зїзд матуристів-українців. станиславівської гімназії з 1878 р. відбудеться в днях 5. днища 1928, в Станиславові. Перша стріча в 9. годині рано в катедральній церкві. Прошу товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити мене, чи возьмуть участь в зїзді. *Д-р Кость Лапицький*, Львів, Підвалля ч. 7, II. пов. 2312 1-1

Вступні іспити в прив. коед. гімназії Рідної Школи з правом приладності в Чорткові відбудуться 28. червня до приготовної і до 1. класи. Вступні іспити до класів від II—VI. відбудуться від 25—27. червня. — *Управа.* 2375 2-3

В гуманістичній дівочій гімназії Рідної Школи в Тернополі відбудуться вступні іспити до І. класи дня 28. червня, а до класів III—VIII (до VIII лише за дозволенням Куратор'ії) дня 29. червня н. р. Зголошення приймає Управа гімназії до 25. червня. 2398 2-3

Підпис. Науково-забавковий Кружок при тов. „Зоря" у Львові складає отсим подяку п. Купчинському за його участь з хором на святі вшанування 12-ти річчя смерти Ів. Франка дня 27. V. н. р. — *У Львові, 9. червня 1928 — Комітет вшанування памяти Ів. Франка.* 2413

В державній гімназії з українською мовою навчання в Тернополі вступні іспити до І-шої класи на шк. р. 1928/29 відбудуться в днях 22.—27. червня н. р. До І. класи можуть бути приняті учениці родженні в рр. 1915, 1916, 1917, 1918 і (в першій половині т. є. до 30. червня) 1919. Зголошення приймає Дирекція до дня 20. червня. При зголошенню треба предложити метрику, шкільні свідоцтва і лікарську посвідку щеплення віспи. Парохіяльні уряди зволять подати отсей вожумінат до відома інтересованих. — *Дирекція.* 3411 1—3

Дирекція філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові подає отсим до відома, що на основі найновішого розпорядку Куратор'ії львівської шкільної округи вступні іспити до 1. класи тої гімназії відбудуться в цьому році після т. зв. лєкційної системи. Іспити починаються в пятницю, дня 22. червня о 8. год. рано і тревatимуть до 27. червня включно. З кандидатами буде відбуватися правильні лекції з науки релігії, української та польської мови й рахунків в обсязі вимог 4. класи всенародних шкіл, а по пятиденнім курсі устаються остаточні висліди іспиту. З огляду на довше тревання іспиту мусять родичі заглядно опікуни позаміспевих дітей подбати заздалегідь о приміщення та нічліг на час іспиту. Можливе, що кільки дітей знайде приміщення у львівських бурсах. 1-1

Вступні іспити в коедукаційній гімназії „Рідної Школи" в Городенці до клас II—V відбудуться 29. червня, до класи I. 30. червня. Зголошення приймає Управа гімназії щодня в урядових годинах до 25. червня 1928. *Управа.* 2399 2-3

Ощаджуйте білля і періть цією новою системою

На щастя, минули невідрадно ті часи, коли прання було в хаті однозначне із мукою, болем пальців і плечей, но і . . . домашньої закрутанини. Те, що треба було невпинно милити та терти білля, не тільки мучило прачку, але ще й систематично нищило білля.

Тепер істнує мило першорядної якости, яке не тільки виконує працю людських рук у значно уліпшеній формі, але й заощаджує сили, час і білля.

Новий рід мила

званий Rinso, є останнім висловом милярного промислу. Воно витворює великі та сильні милини, що основно пронизують тканини.

Білля переться прегарно тим, що мокне в Rinso, який розпускає бруд і зовсім витискає його з білля.

Rinso розпускається негайно.

Всипте Rinso до кітла і залийте кипятком. Вложте до балії з літньою водою. Покладіть білля, мочте годину. Полоскайте дбайливо кілька разів.

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Sunlight" Спілка Акц. Почтова Скринка 479. Головна Почта. Варшава. — Прошу о безплатне присилання мені пробного пакету Rinso, що вистане на пробне прання.

Ім'я і назвисько .....

Адреса .....

Д. 10. (Проситься о чітке письмо.)

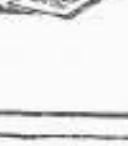

R. S. Hudson Ltd., Англія.

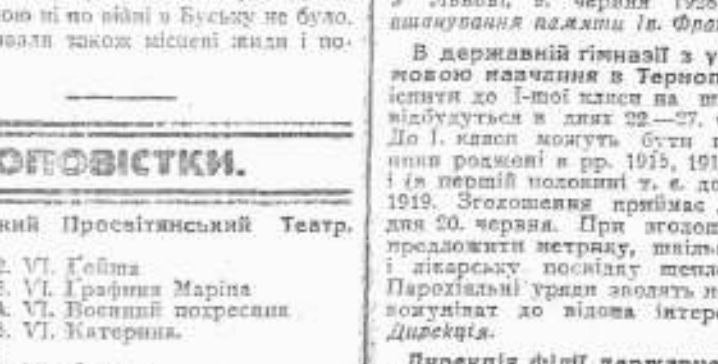

Забезпечуйте їжу від занечищення її комахами.

Мухи, які розповсюднюють усякі недуги, є найбільшою небезпекою для здоровля людей, розмножуючись у нездорових та брудних місцях, вони переносять усякі заразки до мешкань і заражують усе, чого доторкнуться.

ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ своє здоровля при помочі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих заходів і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом до цілковитого винищення мух, комарів, блощиць, тарганів (прусаків) та їхніх яєчок. Флїт доходить до всяких щілин та шпіхлїр, убиває в них комахи та нищить їх зародки. ФЛІТ пашить волі разом з гильзами забезпечуючи огонь і матеріяли. ФЛІТ не плямить найделікатнїші тканини і матеріяли. ФЛІТ зовсім неопалимий для людей та худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce" S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, міль, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі инші шкідники з їх гильзами.

Для освіження найкращих квітників, користуватись рутинним розпорошувачем

2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні ланцьові годинники переробляємо на ручні. 3 6 91-7

КОСІВ, пансіонат п. Лукашевської, поручає покої з першорядним удержанням. **Приймає гості доходячі на пізе удержання, як також на обіди і вечері.** 2386 2—6

УЧЕНИЦЬ до роботи прийме фабрика Кордецького 51. 2406 2-2

ГОСПОДИНІ інтелігентної, чесної, ніжної, спокійної, вешбагатної, солідної доматорки, яка уміла би смачно варити і печи і розумілася на шитю, особи в середнім віці, здорової пошукується до заряду дому при малій сільській родині. **Платня після умови. Зголошення до Адм. „Діла" під „Тихий".** Не узгляднені оферти остануть без відповіди. 2403 2-2

ДО ЗАМІНИ парохія у самбірському пов. 6 км. до станції, одна церков, одна школа, будинки і плебанія в дуже добрім стані, чорнозем першої якости (60 морг.), з рівнорядною парохією або містечком у перемиській або львівській дієцезії. Оферти слати до Адміністрації „Діла" під „Парохія у Самбірщині". 2401 2—2

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарнітури, капи власної вирібки по фабричних цінах. Ваня, площа Марійська 5. І. поверх. 2585 3-10

ПРИЙМУ сейчас кількох місцевих хлопців до науки механічного ремесла, з укінченою 3—4 кл. гімн. з доброї родини. Юліян Ломага, Сенкевича 9. 2415 1-4

ПОШУКУЄМО РАЙОНОВИХ ЗАСТУПНИКІВ в усіх місцевостях Галичини до продажі дуже покупних артикулів за висовою провізією. Зголошення: Газетна Львів, Словацького 2. 2418 1-3

КОМНАТА сонячна, електрика, осібний вхід для солідного пана до винайму. Зголошення Тарновського 86, партер від 2—3 попол. 2416 1-1

ЛІТНИСЬКО ТУХЛЯ „пансіонат Дора" поручає покої з верандами вряд з удержанням. Для прогульковців харчіння. Зголошення Тухля, літнисько. 2419 1-4

В ТУХОЛЬЦІ задзінича стація Сколе, в прегарній гірській околиці кімнати з харчем для літників. 1 година їзди автобусом зі Сколього. Ближші інформації: Софія Турчманович, п. Тухольна. 2389 2-2

КОНЦИПІЄНТА рутинованого прийме негайно д-р Б. Стахевич, адвокат в Тернополі. 2393 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літній ЗІЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з 1908 р. буде **29. червня** 1928 в годині 8. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити писемно чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *Д-р Евген Оле сій* Львів, Жовківська 85, *Василь Весоловський* Львів, Ринок 36, „Нар. Торговля" 2384 4—6

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 7—24

„ФОСФОР"

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ь В І В

БАТОРІЯ 32 Телєф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

2261 7—20

Достава вагонову і детайл. по фабр. цінах і на найлог. услівіх кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 130 (11.383). Львів, четвер 14. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 70 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чорна пляма.

Львів, 13. червня 1928.

Чорною плямою добрих, приязних, на широку мету і далеку перспективу подуманих чесько-українських взаємин є справа Закарпатської України, офіціяльно названої Підкарпатською Русю. Ні один зі словянських народів, не вважаючи на недавне, майже поголовне русофільство чехів, не виявив такого щиросердечного, братерського відношення до політичної трагедії українського народу, як саме чехи. Вони однокі з наших словянських сусідів вміли вчитися безпосередньо з життя і справді багато навчилися. Для них одиноких латинська максима: historia magistra vitae est! — не втратила сутнього змісту. Чехи скоро зорієнтувалися в новоствореному положенні, перевірили свої погляди на пробному камені дійсности і відповідно до того приноровили свої відносини до сусідів і словянського світа. Чехи одинокі зі словянських сусідів якслід оцінили стихійну силу українського народу і зберігли віру в його велику будуччину. Довгі століття чеської неволі навчили їх розуміти душу і змагання поневолених, а десятиліття їхнього національного відродження в кліщах могутнього германсько-мадярського світа переконали їх, що немає сили, яка могла б здержати визвольний рух якоїсь нації, скоро у неї істнує непохитна воля і вперте змагання до повноти життя. Цю очевидну правду нераз підтверджену історією, чехи перевірили на собі. Будучи розмірно невеликим народом, в осередку германсько-мадярського світа, без грівких натуральних й етнографічно-національних границь, бо північно-західну природну границю заняли німці, а полудневу мадяри, — вони всетаки визволилися в повному обемі, перевівши на протязі десятиліть плянову підготовку. Тим певнішим і тим більш неминучим є повне визволення великого українського народу на великому й багатому просторі з доступом до моря, з величавими і всесторонніми можливостями розвитку. Чехи розуміють і належно оцінюють цю аксіому, приноровлюючи до неї свою загальну поведінку у відношенні до українського народу.

Та — на жаль — чорною плямою в українсько-чеських взаєминах є справа Закарпатської України. Проблема цеї, розмірно невеличкої території з півмільйоновим населенням — це єдиний скрипіт і скреґіт в українсько-чеських відносинах. Закарпатська Україна, довгі століття давлена мадярським чоботом, в моменті розвалу наддунайської могутности, з глибин своєї стражденної душі заявилася в більшости за зединенням з українською територією. Одначе під впливом змінчивости подій на українській території, в зміненій ситуації, довіряючи запевненням чехів, на основі пітсбурської умови між проф. Масариком й американськими карпаторусинами добровільно приєдналася до Чехословаччини, забезпечуючи собі автономний устрій. Дня 30. травня н. р. минуло десять літ від заключення пітсбурського договору, а справа автономії Закарпаття не лише не здійснена, але навпаки за той час зроблено все можливе, щоби її відсунути ad calendas graecas, дожидаючи з тугою хвилі, коли автономія вчасті док чеських асимілятійних заходів може зійде з площини актуальности. Приєднана в 1919 р. тимчасово до Словаччини Пряшівщина і до нинішнього дня не вернула до територіяльно-адміністративної єдности з Підкарпатською Русю, а меморіял, поданий в тій справі праському урядові на початку ц. р. закарпатськими послами (включно з чехами-послами Нечасом і Краліком), даремне дожидає своєї полагоди. Адміністрація Підкарпатської Руси майже в цілости опинилася в чеських руках. Становище руського губернатора, до тогож з неясним національним і політичним обличчям, є в створених умовах наскрізь „почесне". На ділі панує там чисто поліційний, півкольоніяльний режим, підтримуваний легіонерськими кольоністами і покидьками чеської адміністрації. В шкільній ділянці зазначився в останніх роках чехізаційний курс, на місцях ініційований змадяризованими жидами. Національна, „язикова", напрямково-орієнтаційна і міжпартійна політика чеської влади на Закарпатті виявляє постійні хитання, а по суті є вона москвофільська, щоби в каламутній воді правописно-язикової мишодраківки культурно і психічно відірвати українське Закарпаття від звязку з українським народом і таким чином забезпечити для себе кольонізаційний терен. Поведінка з велико-українською і галицькою еміґрацією на Закарпатті нагадує найчорніші часи неосвіченого абсолютизму. Розпочата реформа адміністрації має наскрізь централістичні тенденції.

Зовсім природно, що в таких умовах Закарпатська Україна не збліжується до автономії, але постійно від неї віддалюється. Це й примушує українські чинники звертати увагу Ліги Націй на нехтування чеським урядом своїх зобовязань. Поки-що Ліга Націй тільки в знемічно-дипльоматичних зворотах докоряє чеському урядові за нездійснення автономії. Про це свідчить хочби отся резолюція Комітету трьох Ліги Націй, опублікована в 21 числі ужгородсько-мукачівського „Русского Вѣстника", органу „Автономного Земледільського Союзу":

„Після розгляду скарг пана Петрушевича про положення в Карпатській Руси Комітет (трьох) доручив Секретаріятові Ліги Націй повідомити чехословацький уряд, що Комітет із зацікавленим стверда поступ, який зроблено з погляду здійснення автономії підкарпатської области. Та в міжчасі він не міг набрати враження, щоби зроблений був такий поважний поступ, як цього можна було би сподіватися на основі поданих в 1923 р. пояснень чеського уряду. Комітет сподіється, що чеський уряд тепер скорше поступатиме на шляху до тієї мети та що перед вересневим засіданням Ради він радо бачитиме дальші звідомлення чеського уряду в тій справі".

В 1923 р. Ліга Націй розглядала скаргу Автон. Землед. Союзу і тоді представник чеського уряду зложив заспокоюючу заяву в справі автономних зобовязань. Від того часу минуло пять літ. В справі здійснення автономії нічого не зроблено, а навпаки зроблено все можливе, щоби автономічний устрій віддалити і в кінцевій консеквенції його унеможливити. Без сумніву, переводжену реформу адміністрації в централістичному дусі старатиметься представити чеський уряд як дальший етап на автономічному шляху. Не виключене, що Ліга Націй вдоволиться цими чеськими поясненнями, та в ніякому випадку не вдоволиться ними ні українське Закарпаття, ні український нарід як ціліть. Вистане додати, що на краєвого президента Підкарпатської Руси Прага висуває дотеперішнього віцегубернатора Розсипала, погромника автономічних змагань, дійсного великодержавця Закарпаття за спиною мальованого губ. Бескида.

На допомогу чеським протиавтономічним заходам в останньому часі прийшла Мадярщина, „інтервенюючи" в справі автономії, що фактично підтинає автономічні змагання Підкарп. Руси. Як чехи ставляться до „прискорення" автономії Закарпаття, свідчить про це енунціяція мальованого губернатора А. Бескида, висловлена на сторінках жидівсько-мадярського „Уй Кезлень", органу чеської аґрарної партії. А. Бескид, який ще в 1921 р. звертався до Ліги Націй, домагаючись негайного здійснення автономії, ставши „війтом", твердить, що

„реформа адміністрації означує сильний міст (?!) до повної автономії та до здійснення мирового договору і конституційної грамоти. Зрештою, рішення Ліги Націй я вважаю виявом української більшовицької (?!) агітації, якої експоненти находяться в Підкарп. Руси. Наше культурне розчленування є ділом тих українських еміґрантів, отже вони винуваті в тому, що здійснення автономії опізнюється".

ЖИТТЄВІ ОБЕЗПЕЧЕННЯ

не найбільш удосконалений спосіб опадзбування, а життєва поліса — найкраща щадниця книжечка, тому обезпечуйте своє життя в Товаристві „КАРПАТІЯ" 5308 Львів, Руська 18. 1—2

Зайвим було би зупинятися над подібними теревенями задурманеного забескидського Бескида. Населення Закарпатської України є складовою частиною великого українського народу. Його положення, його життя-буття, умови його розвитку національно-культурного й економічного, словом: доля поранєного брата, не може нам бути байдужою. В інтересі доброго, приязного, на обопільному довірі і спільности інтересів опертого взаємовідношення було би бажаним, щоби чорна пляма чеського режиму на Закарпатській Україні зникла та щоби та країна зажила повнотою самоуправного життя. Того вимагають інтереси демократії і поступу, того вимагає справедливість і буква умови, заключеної в добрій вірі, того вимагають інтереси розвиткового процесу на народницькому підкладі й інтереси новітнього словянства, інтереси сучасности, а ще в більшій мірі інтереси чесько-української будуччини.

„Пресса" -- Кельн.

Міжнародня вистава преси.

IV.

Переглянувши цю своєрідну українську експозицію, загляньте ще до взірцево улядженої читальні часописів і, полишаючи всякі інші, для вас тепер менше цікаві відділи, виходіте з головного павільону і спішіте в напрямі до фонтани. Великим півколесом розложився тут „Дім держав". Зараз-же з краю величезне червоне „У. С. С. Р.". Пригадуєте собі цілу історію з підготовчим „виставовим" спором між радянськими республіками і входіте зацікавлені до великого павільону. Радянська вистава, якої відкриття відбулося трохи не 2 неділі після відчинення кельнської виставн, в дійсности безоглядно розчарувала очікування навіть найбільших ентузіястів. Ціла вона може сказати без пересади, робить враження доскональ ого гумбугу. Відвідувач має в першій хвилі враження, що все тут обмежено до більше або менше примітивних технічних тріків, коліс, руштувань, „модерних" фігур, баєн, лямп і т. д. Фактичного матеріялу, друкованого слова, виставлено мало, і він не дає повного поняття ані про розвиток, ані про сучасний стан преси й видавничого діла на Радянщині. Оцею псевдомодерною, „наглядною", а в дійсности у високій мірі сензаційно-бруковою, порожною методою не може в такій мірі похвалитися ні один з інших державних павільонів; залишивши на боці поодинокі моменти виставн Польщі та Латвії, про які буде не мова дуже далекою паралелею, оже послужити хіба ще частина павільону американських Злучених Держав, які хотять знова запімпонувати великанськими, скомпліковапими ротаційними машинами, їх гуком та фабричною атмосферою. Вертаючи до Радянщини, варто зазначити, що враження робить ужиття того покрою засобів представлення на західно-европейську людину: ви чуєте біля себе розмову двох інтеліґентних чужинців; один пояснює: „Росія — край анальфабетів і тому там привикли впливати на загал більше крикливими, примітивними засобами; «порядчики, забувшися, перенесли їх теж перед очі освіченої західної публики...» Якби там не було — радянська вистава робить своєю зовнішньою обстановкою, на яку, мимоходом сказавши, витрачено багато долепу і трохи дійсно мистецької енергії, враження безнадійної порожнечі.

V.

А щодо України, то, не вважаючи на запевнювання галицької преси („Новий Час", 25. травня 1928), немов би „Радянська Україна розложила свій пресовий і книжковий дорібок в окремому стилево скомпонованому павільоні", треба сконстатувати, що українська преса й література виставлені досить недбало та взагалі трактовані по мачушиному. Ніякою бодай трохи виразною границею від цілости радянської виставн не відокремлений український відділ поміщено поводовж входової стіни. На лівому кінці перший станок: „Дитяча та юнацька література". Витинки заголовків гарних українських діточих видань заповнюють геометричні поли стінок. Доданий німецький список діточої літератури, з якого видно, що на В. Україні виходить 24 діточі та юнацькі часописи; з того 16 в українській мові. В німецькому списку і взагалі у всіх німецьких поясненнях дуже різко пробивається назверх московська транскрипція українських назв. Декілька квіточок: Dit-

tatij Ruch, Tscherwoni kwiti, Schoftenia, Molodyj Bilschewik, Budjna pogotowi (Будь на поготові) і т. д. Написи на станках і плякатах — на першому місці німецькі, на другому українські. Побіч розглянутого станку на стіні гарно з дерева і вирізків газет скомпонований плякат: „Ліквідація неписьменности". Дальший станок належить газеті „Радянське Село". Найцікавіші тут зразки листів від селянських чи робітничих кореспондентів, виставлені в оригіналах, писані здебільша доброю українською мовою; лише у „вчених" коментарях поясненнях бачимо знова такі неграмотні транскрипції, як Belaia Zerkow і т. д. На цьому-ж станку находимо великий, гарно в народню плахту оправлений альбом цікавих фотографій з українського видавничого життя: школа лише, що на окладинці знова страшить милозвучне „Knigospilka". Поруч альбому на столиках розложено 22 публікації київської Академії Наук, всуміж із книжками Держвидавництва. Для порівняння варто зазначити, що російська Академія, яка виступає під фірмою „Академії Союзу СРР" (Akademie der USSR), має в окремому відділі 10 великих вітрин з історично важними старими книжками і газетами та з новими своїми виданнями, крім того карти, діяграми і т. д., і взагалі репрезентується поважно. Київська Академія не виставляє зовсім нічого із плянованого, дуже цікавого історичного відділу, а з кількох, недбало вложених на стіл книжок не то що без великого надпису, але навіть без якого пояснення в чужих чи хочби лише в своїй мові, чужоземний глядач не догадається навіть, що якась Академія Наук, крім „всесоюзної", взагалі існує. На дальшій частині стіни бачимо три плякати із наголовками: „Газету селяньским (sic!) масам!", „Наша преса — знаряд соціяльної освіти мас" і „Преса допомагає селянину в його господарстві". Під цими плякатами поміщена довга вітрина, в якій найдете кращі примірники нових радянських видань з ділянки красного письменства. Розложено тут 47 книжок, виданих Держвидавництвом, Книгоспілкою, Пролетарієм і іншими видавництвами. З авторів заступлений шістьма книжками Шевченко, дальше Нечуй-Левицький, Франко, Леся Українка, Коцюбинський, Винниченко і інші. Крім того найдете тут українські переклади з Горкого та російські переклади українських творів (Грінченко, Винниченко. Досвітний і ін.). Інтересні теж книжечки, випущені видавництвом „Західня Україна". Напроти стоїть вкінці останній і найцікавіший зі всіх український станок, на якому подано докладні статистичні дані про бібліотеки, видавничу справу та пресу на В. Україні. Відповідно до загального характеру радянської виставки — присвячено взагалі на цілій українській експозиції багато місця статистиці, якої сухі числа не мають по правді, як виставовий матеріял, вартости для пересічного чужого глядача, одначе для зацікавлених являються цікавими фактичними даними і є взагалі найцінішою сторінкою радянської виставки. Найголовніші порівняльні числа, подані на плякаті „Революція відкрила широке поле українській пресі", такі: В 1912 році було на В. Україні 2 українські часописи і 10 журналів; у 1927 р. число українських часописів збільшилося на 57, а журналів на 178. Крім того виходить 27 часописів і 72 журнали в російській мові та 10 часописів і 12 журналів у „мовах національних меншостей" (жидівська, польська, німецька, болгарська, молдавська; характеристичне виключення російської мови із кругу мов меншостей). Гарним доповненням і закінченням виставки є розложені на столах біля статистичних таблиць зразки українських перекладів із західно-европейських літератур. Заслуговує на увагу також малий, до подробиць випрацьований модель української сільської хати-читальні.

На цьому українська частина виставки, яка не займає ані 1/20 частини площі цілого радянського павільону, кінчиться. В цілости залишиться у вас від неї сумне враження: з одного боку видно виразну тенденцію затерти границі та представити перед очима чужинця однобічний образ „великої Росії" без усяких „дисонансів"; з другого боку знова принціп примітивної наглядности і псевдомодерних способів представлення, на якому побудовано цілу більшовицьку виставу, завинив, що вона не дає, крім сухих чисел статистики, ані приблизного образу дійсною і якостево і скількостево імпонуючої книжкової та пресової продукції Радянської України та обмежується до безсистемного виставлення кількох десятків „оказових примірників". М. М.

(Докінчення буде.)

Найновіші Фулари, Маркізети, бановинні вироби фантазійні Крепліси, легкі вовняники, поручає в вибраним виборі фірма
АНТОНІЯ УВЄРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 12. червня 1928)

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ВОЛ. ЗАГАЙКЕВИЧА.

(ік) В дебаті над бюджетом мін-ства справедливости на вчор. пленарному засіданні сойму забрав слово пос. д-р Волод. **Загайкевич** і виголосив близько одногодинну велику промову про цілість суддейських відносин на наших землях і суддейську політику мін-ства справедливости. З огляду говорив про відносини в судах з приводу перетяження суддів і невідповідних примішень, далі про загибель різних сум наслідком девальвації, які були вдепоновані в суд. установах, відтак про неповторіле перенесення спадкових пертрактацій до нотаріяльних канцелярій і інші суто суддейські справи. Перейшовши до політики мін-ства судівництва порушив вдому справу неоголошення з Дн. Законів совмсової ухвали про скасування пресового декрету. В другій частині промови описував односторонне ведення політики мін-ством судівництва на некорість українців, що виявлося передовсім підчас совмсових виборів. Далі видно не найбільш яскраво на карно-політичних справах. Окремий уступ присвятив непринманню українців до суд. служби. Взагалі український нарід виконує всі святині справедливости почуття, що: Горе побідженим! Перейшовши справи вибор. зловживань, приступив до відносин у тюремництві. Цифри тюремництва виказують свинцову тенденцію, хоча статистика не є доказала, в чому винуватє неокреслення поняття політичного злочину. Отже в дійсности вязнів є далеко більше. Над виміром справедливости ширає дух поліційної системи, а головним інспіратором є конфідент, який поучує поліц. функціонаріа про що мають зізнавати. На таких основах видається присуди, яких є сотки літ вязниці. П. міністр внутр. справ твердив, що збільшилися злочини шпигунства, але не треба мабуть приписати тенденції, щоби якимсь робом умотивувати масові арештування, процеси і присуди та вилібрати їм політ. характер з часом, щоби ті випадки вилучити зпід амнестії. Всяку нашу свободолюбиву думку називає іменем гол. зради, комунізму та шпигунства. Ми не вирікаємося наших ідеалів і готові за них терпіти, але протестуємо проти этикетки нашої незалежницької думки у рядах чужих цілей на службу чужих інтересів. Потім промовець переповів хоробо процес 17-ки та процес пятнадцятох учнів, перенесених наперекір на суд до Львова. Також згадав про процес Білоруської Громади. Запротестував проти арештувань і реквізій, ведених систематично без ніякого домиру і далі проти конфіскат, під які ми головно терпить українська преса. Закінчив свою промову зворотом: Протестую проти гнету нашого народу, тому, що замість справжніх прав дають нам пусті слова, а замість шкіл і свободи розвитку безтямної злоби.

ЗАКІНЧЕННЯ БЮДЖ. ДЕБАТИ.

Полеміна з промовою пос. д-ра Загайкевича.

(ік) Нині вечером далі дебата над бюджетом мін-ства судівництва. Пос. Матакевич (1-ка) полемізував головно з учорашньою промовою пос. Тромпчинського, завдаючи йому, що він усетаки має лекільничу психольогію. Доказував тезу, що держава є ціллю, для якої можна пожертвувати і правосуддя. Опісля промовець пос. Бітнер (ХД) поставив навпаки тезу, що держава є лише засобом, щоби її населення мало забезпечені права та справедливість. З великою фільпікою виступив сьогодні пос. Зайдлер (1-ка) проти трьох, як він назвав, націоналізмів: німецького, полїського й українського, які буцімто проявлялися в промовах послів Шліцера, Тромпчинського та Загайкевича. Спеціально про український націоналізм сказав таке: Цей націоналізм не може жити без нашого тоталізму. Далі лепетав про спілку „Діла" і „Слова Польського". Обі ні газети, мовляв, виконали пропасть між двома народами. Наслове українці послуговуються постійно річами, які вже межують із нарушенням кордонів держави. Напав на пос. Загайкевича, який, мовляв, отримав найвищу гідність із рук сойму тай тому повинен добре призадуматися, заки має в дитирамбах хвалити і боронити вбивств і шпигунства. (Взрівкове промовець узвав цей закид проти пос. Загайкевича, невідомо.) Твердив, що у пінд.-сх. воєводствах є суди, які мають половину або більше українців. Виступив цілком неоправданий в обороні ін. утрапіому. Ми, мовляв, себто поляки, воюперек волі і ініціям нашої (польської) окрайної правиці аутраквізували вже тисячі (!) польських шкіл і добре сталося, а ви цього не хочете. Одначе ми далі підемо тою дорогою. Серед напастливої промови пос. Зайдлера приходило кілька разів до голосних суперечок між лавками 1-ки й українськими, особливо, коли в обороні пос. Зайдлера почали вигукувати Богуславський і Сегейда. Тоді зразу загуділо в соймі, знане тут уже слово: хрунь! Після цілого ряду промовців, а то пос. Продоцького (Пест), Чернецького (Вязв.) і Хмельовського (НПР-лівиці) приймов до слова пос. Каруза (біл.), який доказував, що суд над Громадою всі білорусини мусять уважати як удар, скермований проти цілого білоруського народу, а не проти одної партії, яку промовець сам поборював. Пос. Ян Пілсудський (1-ка) виблізував инвективу міністра Мейштовича. Мін. Мейштович широко полемізував з усіма опонентами. М. і. заявив, що у вязниці нема голоду ні холоду і свердженнів, начеб негумаїтарно поводилися з вязнями, міністр відпирає з цілою рішучістю. Оправдує себе чому не інтервував у богатьох випадках. Польський міністр судівництва, мовляв, не має таких широких прав, як його французький товариш і в богатьох випадках взагалі не може інтервенювати. Щодо справ, які особливо порушено (ген. Загурського, Новачинського, Здзеховського й ін.) то слідство в тих справах ще не покінчене. Комуністичну акцію треба як протидержавну переслідувати без огляду на те, чи вона виступає під власною фірмою, чи якої віроісповідної або нац. організації. Пос. Загайкевич виступив, мовляв, з цілою низкою закидів проти львівської апеляції, але там чейже є пересічно 33 проц. українських суддів. Українці є теж начальниками і віцепрезесами судів. Перечить, начеб процес Громади був скермований проти всіх білорусів. Взагалі, мовляв, дуже богато „меншостевих аспірацій можна взяти в Польщі під увагу, бо в Польщі нема ніяких нац. переслідувань". Опісля приступлено до бюджету мін-ства фінансів, який референував пос. Головінський (1-ка). Після перерви получено з бюджетом мін-ства фінансів бюджет емеритур і держ. рент і держ. боргів. Референтом був пос. Княжанковський (1-ка) Після промов пос. Сновчинського (1-ка), Вижиковського (Вязв.), Четвертинського (ЗЛН) забрав слово мін. Чеховіч. Ж лівся, що в соймі осуджують госп. стан Польщі песимістично тод. коли амери-

Жадайте французьких **ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ.** **JOB** 37-50

канський фінансовий дорадник Девей висловлюється з признанням про фінансовий і господарський поступ. У справі урядничих платень міністр заявив, що покищо дефінітивно полагодити цеї справи не можна та щойно в осени, уряд знову виступить із проектом збільшення прибутків держави та звязке це з долею урядовців. Цікавий був уступ промови міністра, в якому характеризував лєві течії, праву і ліву, в теорії польської госп. політики. Фактично міністр виправдував мін-ство перед закидами фаворитування посідаючих кляс. Промовляли ще пос. Сохи (Стр. Хл.), Кусьнєж (ХД), Гартгляс (жид) (протестував, що 28-мілїонова держава жие коштом 3-мілїонової бідної дрібно-торговельної жидівської людности), пос. Роя (Стр. Хл.), пос. Карковська (1-ка), і Гелер (жид). Завтра в 3 год. попол. голосування в 2-ому читанні жид зреалізнарем.

ПОВОРОТ МАРШАЛКА ПІЛСУДСЬКОГО ДО УРЯДУВАННЯ.

(ік) Офіціяльно подано до відома, що нині марш. Пілсудський позвичує до правильного урядування. Прибув на довшій конференції віцепрем. Бартель, опісля був у президента держави, після чого урядував у президії ради міністрів.

АДМІНІСТРАЦІЙНА КОМІСІЯ.

Періпетії з надзв. слідч. комісією виб. зловживань.

(ік) На сьогоднішній адм. комісії председатель комісії пос. Подлєкевич склав заяву, що буцімто між представниками уряду й 1-ки з одного боку та ППС і Вызволення з другого прийшло до порозуміння щодо поведінки в справі внесків про скликання надзв. слідч. комісії і то на думці марш. Дашинського, себто, щоби передати матеріяли спершу міністрові внутр. справ, який після того дасть свої пояснення, аби щойно потім призадумати ся, чи взагалі треба вибирати надзв. слідчу комісію. Та заява викликала на комісії консгернацію. Пос. Єремич (бід.) з місця запротестував проти такого трактування справи. Та ще більшу сенсацію викликала заява пос. Баґінського (Вязв.) який спростував слова председателя комісії, що мовляв, про ніяке порозуміння нема мови. Після вислухали лише опінії марш. Дашинського і рішення не приняли. На цьому председатель комісії перервав дискусію та відложив наради комісії до четверга. Крім того адм. комісія вислухала звіту підкомісії про зміну декрету про карно-адм. поступування.

МУРИН ЗРОБИВ СВОЄ.

(ік) У польських політ. колах живо коментують факт, що бувш. ендецький пос. Содевич, який підчас виборів став на чолі новоосновання санаційного варш. щоденника „Газ. Поранної", має бути усунений, а до проводу і редакції часопису мають прийти цілком „певні" люди 1-ки на чолі з редактором Біркенмаєром, бувшим редактором „Польски Збройної" який тепер увійде до сойму на місце Голуховського, якого іменовано львівським воєводою.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 12. червня 1928)

НОВИЙ НІМ. УРЯД.

ік) Останні відомости з Берлїна кажуть що вже устійнено склад нового нім. кабінету. Соціялісти отримають 4 портфелі, канцлер Мілєр, міністр внутр. справ Северінг, міністр фінансів Гільфердінг і міністр харчування (що невдомий). Міністром заєюрд. справ стане Штреземан (нар. партія), міністром райховери ген. Гренер (дем.).

ДОЛЯ „ІТАЛІЇ".

(ік) Капітан корабля „Чітта ді Мілано" під годин розмовляв по радіотелеграфічному проводі з „Італією". Одною можливістю вирятувати залогу є, щоби ратівничий літак начальна спершу на одній ледовій горі й опісля на другій так так

забрав усіх членів залоги. Є це получене з надзв. трудношами.

ОПОЗИЦІЯ В ЮГОСЛАВІЇ.

(ік) На засіданні скупштини опозиція продовжує техн. обструкцію. Боротьба між урядом і опозицією загострюється. У Білгороді відбувся з'їзд опозиційної сел. демократичної коаліції, на якому про відник Прибіцевич виступив із великою противурядовою промовою.

НЕВДАЧА НАВЕРНЕНИХ ОПОЗИЦІОНІСТІВ.

(ік) Руспрес повідомляє, що в останньому ч. московської „Правди" оголошено комунікат ЦК союзної компартії, з якому центральна контрольна комісія партії відкинула просьбу виключених із партії та засланих на Сибір сімох провідників опозиції які просили приняти їх назад до партії. Мотивом відкинення просьби є, що опозиціоністи можуть бути принята лише під умовами безоглядного підпорядкування себе політ. проводові.

САМОГУБСТВО ВИЗНАЧНОГО КОМУНІСТА.

(ік) З Москви через Ригу повідомляють, що застрілився наркои хліборобства грузинського рад. уряду Гегечкорі. Офіціяльно подано як причину самогубства невилічиму недугу. Фактично причиною мало бути переконання про шкідливість комуністичного устрою.

З Прибічної Ради.

Управа міста нехтує потреби українського населення.

Друге з черги бюджетове засідання Прибічної Ради правит. комісаря м. Львова виповнили промови д-ра Гешелеса, Смуліковського, д-ра Гошковича, кс. Шпідельського і д-ра Шморака.

В своїй короткій промові д-р А. Гошкович іменем українського клюбу членів Приб. Ради звернув увагу, що управа міста дальше невільничо наслідує застарілу систему ігнорування й нехтування прав та потреб українського населення. Управа досі нічого не зробила, щоби у відношенні до українського населення вийти поза рамки тієї системи. До Приб. Ради покликано лише 4-ох українців (п'ятий „старорусин" М. Бачинський найшовся в числі „репрезентантів" українського населення завдяки всевідькому шефові безпеки Рутковському!— Ред.), обмежуючи українську репрезентацію до третини в порівнанні з числом українського населення. До того ж українським членам Приб. Ради накинено язиковий кагинець. Внесення сен. Делпкевича в справі допущення української мови до нарад Приб. Ради не може діждатися полагоди ізза шовіністично негативного становища польських клюбів. І це діється у Львові, в осередку української території. А вправіть управа міста Львова повинна дати під тим оглядом добрий приклад державній владі. На українські культурні ціли дотується смішно малі суми. Найвищий час, щоби в управі м. Львова наступив зворот у відношенні до потреб українського населення, що живе на своїй національній території і несе на своїх плечах важкі податкові тягарі.

Лугове Свято у Львові.

Перегляд справности й сил Лугової Організації.

Обласне Лугове Свято, що відбулося в неділю 10. ц. м. у Львові на площі Сокола-Батька, випало на загал доволі вдатно. Зложилися на це різні обставини: прегарна погода, масова участь львівської публики з усіх кругів населення, а в першу черту широка й богата програма, яку вичерпано в цілости.

На Святі явилося безперечно понад 1000 луговиків і луговичок. Ми нарахували разом 18 лугових чет (товариств) і 14 жіночих, але можливо, що їх було більше. Не явилися тільки дивним дивом такі близькі лугові товариства, як Луг в Рудні, Солонці, Жирові й ін. Яка того причина, не знаємо.

До масових (збірних) вправ стануло 608 луговиків і луговичок. Вправи ці виконали в загальному добре і своєю масовістю робили безперечно гарне враження. Інші масові вправи луговиків (топірня, палицями, вільноруч) і дівчат (хустинами) мали вже менше учасників. Виведення деяких з них лишало дещо до бажання. А вже найгірше було з розставкою, яка тревала замісць одної секунди кільканадцять мінут (дослівно!), що все одно на нішо не здавалося, бо луговики (чки) стояли підчас вправ увесь час нерівно і сами не вміли між вирівнятися. Також незгрібно відбувалося входження на площу і сходження з неї. Взагалі в тому напрямі видно було аж слабу підготовку.

Вправи з обмеженим числом руховиків (чок) випали може найкраще. Сюди треба зачислити вправи луговиків сиди сами і вежі, ритмічні вправи луговичок до пісень „Ой у лузі червона калина" і „Чорна рілля зорана", вправи львівських луговичок палицями і на коні та вправи малих луговиків (вежі, вільноруч і на коні). Зате слід зазначити, що не всі ті вправи надаються на велику площу, бо більшість їх може робити відповідне враження тільки в салі (на сцені).

В половині Свята (6. год. попол.) відбулася дефіляда всіх перед заповненою трибуною вправляючих відділів, а опісля роздано нагороди двом найкращим четам луговиків (Львів, Звенигород) і двом найкращим четам луговичок (Гаї к. Львова, Криве, пов. Самбір). Нагородою були гарно оправлені образи з української історії.

Свято це, влаштоване львівським Лугом, стягнуло до 5.000 видців, які горяче оплескували кожний виступ лугових відділів, кожну точку програми. До вправ пригравали дві чи навіть три оркестри (одна аж з Дорі!), але всі вони грали непевно і не мають найменших даних грати до попису у Львові. Це слід памятати на будуче. Свято закінчилося в 8. год. вечером.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вороги редакційних гостей.

Кілька днів тому написав я фейлетон про редакційних гостей і навіть у гадці не мав, що він так радикально поможе і так загально подобається.

Буває так нераз: Пишеш віднехоти, а виходить шедевр, — і навпаки: мучишся, як українці над правописом, а вийде слабизна. Признаюся, що я по більшій части мучуся.

Два дні після написання фейлетону про редакційних гостей двері майже не спочивали.

Ри-н-ни!

— Моє глибоке шанування! Я тільки на хвилю — звертається заєва на вступі до всіх.

А до мене:

— Гратулюю, знаменито! Маєте цілковиту рацію. Як можна працювати, коли хтось прийде і балакає. Просто не уявляю собі...

— І я також — відзивається один із статейних.

— Певно, що так. Прийде, сяде, закурить і починає балачку. Він хоче собі вбити час, а вам його краде. Я без переможі випросив би такого „зразка" — говорить поїритовано... сідає і закурює.

Затягається димом і хвилю мовчить, збираючи в голові дальші аргументи.

Передишку всі члени редакції використовують до написання одного речення.

Але гратулянт уже випустив дим і гремить далі:

— Не розумію, як можна бути таким невважаючим...

— Ррраціє! — потверджує новий голос від дверей. — Ви певно про редакційних гостей!?... Перша класа було.

Маленька фігурка, з окулярами німецького соціял-демократа і з усмішкою херсонського малороса, підходить ближче.

— Перша класа! Правильно! В нас нема зрозуміння в тому напрямі.

— Я трохи може прибільшив — пробую боронити „гостей".

— Ні, воно так і єсть! Вистане колинебудь заглянути сюди, а кожний переконається. Мені самому тяжко працювати, як хтось говорить.

Сідає і закурює.

В редакції знову залягає хвилева тиша, яку химерна доля використує на впровадження нового ворога „редакційних гостей".

Вже на порозі заливається він розкотистим сміхом.

— От маєте! — рече, показуючи пальцем на двох попередніх. — Я вже думав, що по фейлетоні не буде їх.

— Жарти тут ні причім! — відповідає той в окулярах і гнівливо видмухує дим на мене. — Я саме прийшов, щоб тільки погратулювати.

— І я також — додає другий гратулянт.

— Алеж панове, я зовсім вас не підтягаю під рубрику „редакційних гостей" Я тільки так зажартував.

— Позволите закурити! — звертається до статейного.

— Прошу дуже — заже ввічливо і скреготче зубами.

Третій гратулянт сідає і помало робить папіроску.

В редакції робиться знову тихо. Чути тільки, як скриплять пера і один з найвизначніших українських каламбуристів думає голосно:

— Скорше гість викурить твій тютюн, як ти гостя з редакції.

Робиться сумно, хоч життя таке веселе...

Галантіон Чічка.

По широкому світі.

Кулідж подав письменну заяву республиканській партії, що він у ніякому разі не згодиться поставити свою кандидатуру на президента Спол. Держав.

Спол. Держави дійшли до порозуміння з Францією щодо спільного противоєнного пакту.

До Будапешту приїхала делегація з 25 фінляндських і 14 естонських послів.

Стабілізацію франц. франка по теперішнім курсі заповідають на перші дні липня.

Еспанський диктатор Прімо де Рівера поважно занедужав.

У Ленінграді померла відома письменниця для дітей А. Я. Острогорская.

Московський совнарком надав титули „заслужених діячів мистецтва" артистам І. Грабарю і К. Юону.

НОВИНКИ

— **З Т-ва Охорони Воєнних Могил.** 17-й спис членів-опікунів, що зложили в Т-ві (Руська 18, І. п.) по 15 зол. і тим самим перебрали опікунство над одною стрілецькою могилою: 264) Михайло Гаврилів, Ольшаниця, 265) Текля Кулинич, Свидова, 266) о. Збудовський, Зубри ад Бучач, 267) Дмитро Балакин, Биля, 268) Уряд парохіяльний, Баличі Подорожні, 269) о. Ілля Крайчик (складка священиків на соборчику 31. травня в Будинині), 270) о. Іван Бирха, Желдець, 271) Теодор Володин, Новий Санч, 272) д-р Олександер Дзерович, Новий Санч, 273) Інж. Микола Коцко, Борислав, 274) д-р Василь Маковський, Печеніжин, 275) Читальня „Просвіти", Коршів, 276) Кооператива „Єдність", Коршів, 277) Союз Українок, Перемишль, 278) Читальня „Просвіти", Львів, Середмістя, яка кличе всі львівські читальні „Просвіти" і також читальні цілого львівського повіту. — Вкінці подається до відома, що Т-во „Молода Громада" у Львові задеклярувало наразі квоту 250 зол. на справлення памяткової плити на могилі Незнаного Стрільця, що в памятних листопадових днях поліг у стрийськім парку, звідки його в р. 1924 ексгумовано та похоронено на Янівському цвинтарі. — Ще богато соток стрілецьких могил ждуть на своїх опікунів. Хто черговий?

— **Іспит зрілости** в держ. акад. гімназії у Львові, що відбувся 25.—29. травня ц. р. під проводом візитатора д-ра Івана Копача, зложили у відділі „А": Благітка Евген, Великанович Юрій, Гудима Осип, Добровольський Василь, Жук Володимир, Задорецький Богдан, Кальмук Іван, Кархут Мирон, Кльовап Осип, Король Евген, Кремінецький Степан, Кульчицький Осип, Ластовецький Богдан, Ленгауер Юрій, Ліщинський Іван, Марчак Василь, Мошцібович Олександер, Рак Роман, Савяк Володимир, Сенкевич Теофіль, Слободян Лев, Стернюк Остап, Стецура Осип, Турула Павло, Хлопецький Антін, Щуровський Іван, Яросевич Анатоль.

— **Особисті вісти.** Наш дописувач, гром. Андрій Ластовецький, доктор фільософії університету і б. асистент фізикального інституту в Бони н. Р., нострифікував свій докторат дня 11-го ц. м. на математично-природничім факультеті університету у Львові.

— **Покараний „Голос Народа".** Окружний карний суд у Львові засудив бувш. редактора русофільського „Голосу Народа" Іларіона Лиnецького на 100 зол. і судові кошти за образу чести друком Тимка Перейми, управителя школи в Смереківці біля Горлиць. „Голос Народа" в допомогу лемківським москвофілам почав друкувати наклепи на чесного діяча, що той підчас світової війни займався нібито донощицтвом і за те тепер відповідає.

Д-р Болеслав Квасневський
гінекольоґ-поліжник
повернув
ординує Пекарська 8. від 3—5.
Тел. 35-44. 2362

— **Примхи природи.** Після двох днів спеки, що доходила до 30 степенів і нагадувала пекуче літо, в нас знову все по старому: холодний вітер і майже осіння погода. Всім, що виїхали поволі чи неволі на відпустку на село, в надії, що таки нарешті прийде літо, висловлюємо своє найщиріше співчування.

— **Самогубча епідемія** тріває у Львові далі: вчора повісився 29-літній кельнер Вільгельм Бав у білий день і то на кламці! — У Малім Селі біля Куликова втопився в криниці парубок Гринин, з нещасного кохання.

— **Темна хроніка.** 8 міс. вязниці дістав дрогобицький „махер" Макс Зігель, який під фальшивим прізвищем набрав на кільканадцять тисяч золотих товару у фабриці скла в Пйотркові і все це відпродав за безцін. — За кавцією 35.000 зол. випустили з слідчої вязниці директора держ. т-ва обезпечень у Станиславові, Юркевича.

— **Срібні пятьзолотівки** і ніклеві мають вийти із варшавської карбівні у липні.

— **Гімназисти** матимуть від нового шкільного року однакові легітимації в усіх школах, прилюдних і приватних.

— **Ректором львівської техніки** вибраний на рік 1928-9 інж. Казимир Ціпсер.

— **Бандитизм.** В Яворові вбили вночі 23-літнього парубка Семка Загородного, коли він спав. Злочинці невідомі. — В Опільську, біля Сокаля, на весіллю вбили господаря Тота. — У Львові арештували М. Гідровського, що напав уночі 2 тижні тому на пл. Цловій на сторожа торговельної школи Чайку та поранив його смертельно. Цей його напад був помилкою, бо він хотів помститись на комусь іншому і тепер признався до вини.

— **Туга за титулом „д-ра".** Скінчені студенти медицини, що мають здавати останні іспити по старій системі до означеного речинця, вислали делегацію до сойму з проханням, щоби продовжити їм цей речинець. Лікарі, що здаватимуть іспити по новій системі не матимуть уже, як досі титулу „д-ра", хіба, що боронитимуть окремої наукової праці, як це є у Франції і давніше було на території Росії.

— **Катастрофи.** Причина катастрофи німецького поїзду біля Норимберги досі невияснена: убитих є 23, ранених стокільканадесять. — Біля Ліманови у селі Тимбарк згоріло 6 господарств. — У Москві стокільканадесять осіб занедужало від затроєного мороженого.

— **Різні вістки.** Австр. канцлер Зайпель вибирається в подорож до Палестини і до інших країв Близького Сходу; його супроводитиме президент віденської поліції, що хоче познайомитись із сіоністичною діяльністю відбудови Палестини. — В адміністрації віденських залізниць відкрили дефравдації більш як на 3 міл. шил. — Льондонський бурмістр заявив у своїй промові на текстильній виставці, що льондонське жіноцтво видає тижнево 4 міл. фунт. на предмети своєї туалети. — Падеревський приїхав до Парижа на 3 концерти. — Грецька держава має тепер 6,130.890 мешканців, себ-то стільки, скільки є українців в Польщі. — Франц. злодії вкрали одній голяндці на залізниці в Ніцци дорогоцінностей на мільон франків.

— **Літературний куток.** Французькі письменники мають нову щорічну нагороду, яка сумою 10.000 фр. може влекшити декому життя. Вона зветься нагородою „вікінгів" і повстала з цікавої нагоди. Минулого року „Академія Гонкурів" нагородила повість молодого письменника Моріса Беделя „Жером", яка є сатирою на норвеську мораль. Бедель доказував що норвеське жіноцтво зовсім не є таке чеснотливе, холодне та недоступне як уявляють собі у Франції. Повість була написана без тенденції, з гумором і образила норвежців, які взяли її занадто поважно. Тому, щоби направити напружену атмосферу між Осльо і Парижем, норвежець Трігве Ноер призначив нагороду „вікінгів" для франц. письменників, що в своїх творах звеличуватимуть найкращі прикмети расової сили, сміливости та вроди, вказані скандинавцями. Цю нагороду дістав 74-літній нормандець Шарль Теофіль Фере за свої повні твори, а головно за том поезій „Захоплена Нормандія".

— **Опера під голим небом.** 6-го ц. м. виставлять під голим небом у Венеції опери „Кавалерія Рустікана" та „Паяци" на площі св. Марка на естраді проти собору. Дірігентом буде сам Масканї, а співатимуть найкращі артисти міланської „Ла Скали".

— **Примхи моди.** Черговий міжнародній конгрес дамських кравців рішив для власної користи та на славу краси і ель

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, карамельки і цукри. — Не шумною реклямою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 32—50

їх клієнток, що на цей рік жіночі підстрижка повинна бути довша як минулого року. Волосся знімання подати як на вязи. На вечір треба його припрашувати згідно з сукнею і воно повинно бути живіше себто веселіше.

— **Смерть провідника газової війни.** У Відні помер проф. унів. д-р Еміль Фрем, директор медично-хемічного інституту. Цей професор був підчас світової війни провідником газової акції на німецьких фронтах. Його призвище було вписане на листі сезонних дерьвів, які мали домагатись видачі шеліняків страшної війни. Д-р Фрем упав у 63 р. життя жертвою своїх експериментів над отруйними газами. Він лишив сотню наукових праць і цілу низку хемічних винаходів. Його батько був судовим радником у Новаві.

— **У Москві воскреснуть домовласники.** Московський уряд прийняв одну енергійну постанову, щоби зарадити будівельній і мешканевій кризі. Після всіх засобів побільшити спільність домів у Москві, а знеменити населення, лишався один старий вихід: признати приватну власність домовласників і дозволити тим, що зічнуть будувати нові доми, брати комірне по їхній вподобі. Камінні та цеглані доми вибудовані новими „капіталістами" дістануть на це свобідний речинець на 80 літ, а дерев'яні на 60 літ. Цім вільно продати, коли відприємець зложив у цього більш як 30 проц. ціни на всю будову. Хто наймає хату, може мати більше як одну кімнату; організацій не мають права резервувати „таких мешкань для своїх робітників, а дохід з комірного від таких домів звільнений від податку. Навіть чужинці зможуть будувати нові доми, коли раніше підпишуть з радянським урядом концесійний контракт. Полекші великі, майже неймовірне. Тепер черга — на доми.

— **З приводу надходівної дорожнечі** сміх на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репаратій та перефасонованим жіночих футер, і вже літом віддати до робітні П. Карпина Львів, Куркова 11а, 2422 1-10

Театри.

Міський великий театр:

13-го г. 7·30 веч. „Травіята" з Ротовською та Дольницькими.
14-го г. 7·30 веч. „Трав'ята".
15-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Могена.

Міський „Театр Новин":

13-го г. 8. веч. „Доллі".
14-го г. 8. веч. „Доллі".
15-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполло": „Тайна пані С-" і „Мистець світа".
„Лев": „Герої Сагари".
„Палас": „Подружі вакації".
„Фатаморгана": „Княжна хитруня".
„Байка": „Гаррі Піль" (2 серії).

Дописи.

ТИСЬМЕНЕЧЧИНА. (Посольське справоздавче віче в Стриганцях. — Кінець громадських виборів у суді.) Дня 13-го травня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в селі Стриганцях, повіт Тисьмич. Про діяльність Української Парляментарної Репрезентації і про організаційні справи референували пос. Хрущкий і сен. Олекса Черкавський. Селяни з доокольичних сіл, зібрані в числі кількох тисяч, з захопленням витали своїх послів, які по скінченні віча під голим небом відвідали також місцеву читальню і зібраних там членів місцевих організацій. Віче було дуже величаве і додало нового духа й бодрости зібраним громадянам. — Дуже замотана справа громадських виборів у Стриганцях знайшла тепер своє закінчення в судовій салі. А саме бувший наказний комісар, поляк Новак, який правдивим чудом дістався до громадської ради, забажав бути ще й виборним війтом, а коли радні вибрали війтом по своїй думці, він вніс протест проти цього вибору і на цім протесті почавшися підписи кількацятьох радних. Дуже здивувалися радні, коли староство завізвало їх до себе і спитало, чому протестують проти вибраного ними самими війта. Побачивши свої фальшовані підписи на протесті, радні заскаржили Новака до прокураторії. Одначе довелося їм зазнати ще одної несподіванки, бо староство, замість долучити до справи на жадання прокураторії оригінал протесту з неправдивими підписами радних, долучило зовсім інший протест сільського виборчого комітету проти цілих громадських виборів, на якім підписи були автентичні. Прокураторія поклікала отже на термін як свідків не радних, а зовсім інших громадян і аж при розправі щасливим випадком виказалася найвищість чи помилка староства. У нас і такі „помилки" можливі, а розправа проти Новака за фальшування підписів тимчасом знову відложена.

Зі спортового життя.

Зі Спортового Т-ва „Україна".

Спортове Т-во „Україна" у Львові приступає до обнови відділу легкої атлетики, яка у нас у повному занепаді. Всім легкоатлетам і прихильникам цієї прегарної ділянки спорту подається до відома, що секцію легкої атлетики при Спорт. Т-ві „Україна" веде відомий спортсмен тов. Барусевич. Бажаючим управляти легку атлетику слід звертатися до провідника секції т. Барусевича кожної середи і пятниці від год. 6. вечером на площі „Сокола-Батька". Зголошуйтеся численно!

Мистецтва А-кляси.

Програма найближчих змагань за мистецтво А-кляси (в неділю 17. ц. м.) передбачує такі зустрічі: Україна—Ревера (в Станиславові), Погонь І. Б.—Екран, Погонь (Стрий)—Лехія, Чорні І. Б.—6. п. леги., Спарта—Польонія (Перемишль), Яшіна (Золочів)—Гасмонея І. Б.

Мистецтва Ліги.

В найближчу неділю відбудуться такі змагання лігових дружин за мистецтво: Варта—Погонь (у Львові), Гасмонея—Рух (в Катовицях), Чорні—Легія (51-мінутова догривка) і Л.К.С.—Польонія (у Варшаві), Туристи—Краковія (в Кракові), Варшавянка—Т.К.С. (в Торуні).

І. Ліга у Відні.

(Табеля з 10. червня.)

	грн	перемог	нерозрішені	поразки	пороха дана	пороха проти	пункти
Адміра	22	18	2	2	66	25	38
Рапід	23	17	0	6	80	43	34
Вакер	24	13	6	5	53	32	32
Вієнна	23	14	3	6	67	42	31
Ф.А.К.[1])	23	10	3	10	52	54	23
Герта	24	10	3	11	46	52	23
Австрія	24	8	4	12	43	52	20
Слован	23	6	7	10	39	44	19
Спортклюб	23	6	7	10	36	55	19
Б.А.К.[2])	23	5	8	10	35	64	18
В.А.К.[3])	23	6	4	13	46	49	16
Гакоах	23	5	6	11	23	50	16
Зіммеринг	24	3	3	16	42	68	13

З цієї табелі виходить, що Адміра буде знову мистцем І. професіональної ліги у Відні, а недавній мистець Зіммеринг спадає невідклично до ІІ. професіональної ліги, яка складається з двох відділів. Тому, що з І. ліги спадають два клюби, в найближчу неділю прийде до рішаючих змагань між дружинами Гакоах і В.А.К., при чому переможець залишиться в І. лізі.

[1]) Фльорідсдорфер Атлетік Клюб (21-ий округ Відня). — [2]) Брігіттенауер Атлетік Клюб. — [3]) Вінер Атлетік Клюб.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 4. червня ц. р. упокоївся **о. Юліян Фацієвич**, парох Стрілецьк нових, довголітний голова чит. „Просвіта", член матірного Т-ва, предсідник Надзірної Ради кооперативи і її основатель голова і основатель Т-ва Сокіл та хружка У. П. Т. Помер як жовнір на стійці, сповнюючи свій обовязок до послідної хвилі життя. Годину що перед своєю смертю провів Службу Божу і Панахиду за полеглих стрілців на цвинтарі, з котрими ділив долю і недолю як подібний духовник У. С. С. Чистий як хрусталь характер, любив все що рідне і продовжав працю на народній ниві, яку розпочав його батько, а нива, по словах проповіди місцевого господаря п. Мацькова, перед пригодом Фацієвичів була поросла будяками та бур'яном — „Спіть хлопці спіть, про долю волю тихо спіть" — були останні слова проповіди Покійного над могилами Борців, а в годину пізніше заснув сам так тихо, спокійно як і жив. Тонна народу, девятий ряд вінців від усіх установ Стрілецьк і околиці, були доказом як Громадянство цінило і любило Покійного. Хай рідна земля, яку так любив і за яку терпів, буде йому пером. — *Громадянин.* 2423

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 25·30—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·55·00—1·58·00.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітянський Театр.

Утніх:
13. VI. Графиня Маріца
14. VI. Воєнний похресник
15. VI. Катерина.

Сокадь:
16. VI. Гейша
17. VI. Воєнний похресник
18. VI. Катерина
19. VI. Осінні маневри (премієра)

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до клас від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполуднем в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2364 3—6

З приватної української гімназії в Рогатині. Вступні іспити до клас 2—8 відбудуться між 18. та 23. червня; до 1. кл. 28. червня після роздачі річних свідоцтв. До 8. кл. можна здавати тільки на основі дозволу Кураторії; таксамо на всі іспити в післяваканійному реченці треба мати дозвіл Кураторії. — Управа гімназії подає до відома, що з найближчим шкільним роком відкриває побіч існуючих класичних відділів також гуманістичні (отже без греки), які будуть різнитися від інших гуманістичних гімназій тим, що наука латини буде зачинатися вже від першої кляси. Якщо Міністерство згодиться на таку зміну, то від 1. вересня 1928 вона буде введена в 4. класі, а в дальших роках — у нижчих класах. Таким чином учні рогатинської гімназії після скінчення третьої кляси матимуть змогу рішатися, чи хочуть учитися греки, чи ні і відповідно до того в четвертій класі впишуться до класичного або гуманістичного відділу. Інформацій у цій справі уділить Управа гімназії на устні запити або письменні (за зворотом порта). — Управитель гімназії: *Чайковський.* 2404 2-3

В державній гімназії з українською мовою навчання в Тернополі вступні іспити до І-шої кляси на шк. р. 1928/29 відбудуться в днях 22—27. червня ц. р. До І. кляси можуть бути приняті учениці родженні в рр. 1915, 1916, 1917, 1918 і (в першій половині т. є. до 30. червня) 1919. Зголошення приймає Дирекція до дня 20. червня. При зголошенню треба предложити метрику, шкільні свідоцтва і лікарську посвідку щеплення віспи. Парохіяльні уряди зволять подати отсей комунікат до відома інтересованих. — *Дирекція.* 2411 2—3

Вступні іспити в коедукаційній гімназії „Рідної Школи" в Городенці до кляс II—V відбудуться 29. червня, до кляси I. 30. червня. Зголошення приймає Управа гімназії щодня в урядових годинах до 25. червня 1928. *Управа.* 2399 3-3

В гуманістичній дівочій гімназії Рідної Школи в Тернополі відбудуться вступні іспити до І. кляси дня 28. червня, а до кляс III—VIII (до VIII лише за зізволенням Кураторії) дня 29. червня ц. р. Зголошення приймає Управа гімназії до 25. червня. 2398 3-3

Вписи до триліткої Торговельної Школи вул. Корнякта ч. 1. будуть відбуватися в днях 28—30 червня 1928 від год. 10—1 в домівці школи. До впису треба предложити метрику і свідоцтво укінчення 7 кл. всенародної або 3 кл. середньої школи. Ученики (ні), що мають понад 17 літ життя, мусять просити Кураторію львівської шкільної округи у Львові, вул. Кармеліцька 4 о дозвіл на приняття їх до школи. — *Управа.* 2407 1-3

40-літній зїзд абітуріентів Української Академічної гімназії у Львові з р. 1888 відбудеться 29. червня ц. р. Збірка о годині 8. рано в Акад. гімназії вулиця Рутовського (Народний Дім). Просимо всіх товаришів до участи. Зголошення слати на адресу Петра Береста Львів, Підвале 9. — *Д-р Іван Бережницький, о. Василь Томович, Петро Берест.* 2421 1-2

Замість побажань з приводу вінчання п. Одександра Гладишовського з п. Наталкою Кордубівною, яке відбулося дня 9. ц. м. в Кутківцях б. Тернополя, зложили на будову відпочинкової оселі Т-ва українських письменників і журналістів Микола Данилюк 10 зол. і Федір Федорців 10 зол.

Під увагу кандидатам на техніку. Т-во українських студентів львівської політехніки „Основа" подає до відома товаришам, які задумують вписатися на політехніку у Львові, що львівська політехніка обіймає осьтані виділи з відділами: 1) механічний, а) машиновий, б) електротехнічний, в) нафтовий, 2) архітектура, 3) хемічний а) б) , 4) сухопутньо-водний а) сухопутній, б) водний, в) мірничий, 5) рільничо-лісовий а) рільничий, б) лісовий, 6) загальний з групами: а) нарисної геометрії, б) хемічна, в) електротехнічна. При вписах на всі виділи вимагається зложення вступних іспитів. А саме: ad 1) математика, фізика, нарисна геометрія, вільноручні рисунки, ad 2) нарисна геометрія, вільноручні рисунки, ad 3) математика, фізика, ad 4) математика, фізика, нарисна геометрія, ad 5) математика, фізика, ad 6) відповідно до групи — як на даним виділі. Студії тривають на всіх виділах по 4 роки, тільки на мірничому 3 роки. До вступних іспитів радимо Товаришам добре підготовитися, бо приймають тільки тих, що здадуть всі предмети, а це головно торкається українців. Вписи на політехніку відбуваються в останньому реченці. Про вступні іспити і реченець вписів буде окрема оповістка. Про ближчі інформації можна звертатися до „Основи" Т-ва українських студ. львівської політехніки, Львів вул. Супінського 21 (Акад. Дім). Урядові години до 1. VII, п. р. кожного дня від 12—13. — За Видію: *Богачевський Вол.* в. р. голова, *Адамчук А.* в. р. секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик препізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найкращої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 91-?

ПРИЙМУ на час ферій академіка, доброго математика і германіста до ученика VI. кл. гімн. Околиця гірська здорова. Зголошення П. Особа, упр. школи в Людвиківці п. Велдіж. 2396 2-2

ПРИЙМУ сейчас кількох місцевих хлопців до науки механічного ремесла з укінченою 3—4 кл. гімн. з доброї родини. Юліян Ломага, Сенкевича 9. 2415 2-4

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарнітури, капи власної виробки по фабричних цінах. Банк, площа Марійська 5. І. поверх. 2385 4-10

ПАСІКА 40 пнів до продання в о. М. Дерлиці. Тростянець, поч. Долина. 2424 1—4

ДЛЯ ЛІТНИКІВ винайму на липень і серпень 2 умебльовані кімнати праз з харчем по умірковані ціні в напрочуд гарній околиці Східних Карпат над Свічею. Зголошення П. Особа Людвиківка, пч. Велдіж. 2420 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літній ЗІЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з 1908 р. буде 29. червня 1928 в годині 8. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити писемно чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *Д-р Евген Олесів* Львів, Жовківська 85, *Василь Веселовський* Львів, Ринок 16, „Нар. Торговля". 2384 5—6

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 8—24

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНКА
є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Бруксемі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1305 Скрізь до набуття. 22—?

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 131 (11.384). Львів, пятниця 15. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

!! 24. червня 1928. !!
2429 ПЛОЩА 1—0
„СОКОЛА-БАТЬКА".

Червоною ниткою...

Львів, 14. червня 1928.

Одним з найцікавіших виступів у бюджетовій дискусії польського сойму був виступ пос Германа Діямanda при розгляді бюджету міністерства промислу і торговлі. Цікавий був цей виступ з трьох причин: з огляду на особу промовця, старого соціял-демократа польського зразка, спеціяліста-економіста й соціольога, зручного й брутального полеміста; з огляду на партію, в якої імени він виступав — як її голова, себ-то з огляду на найбільш парляментарно вироблену і найбільш крутійську соціял-патріотичну ППС та — з огляду на тему і зміст виголошеної промови. Ці три моменти склалися на загострення інтересу до виступу пепесівського ватажка, витвореного „малопольсько-кресовим" грунтом при перехрещенні польського захватницького „патріотизму" і жидівської самопевности, а радше задиркуватости. Ці дві основні признаки характеризують д-ра Діямanda як тип, а в дальшому характеризують і цілу ГНІС., яка саме його покликала на свого відповідального провідника в добі барашкуючого змагання за владу.

Очевидно, в обсяг нашого зацікавлення не входить тепер ні ППС, ні її офіційний керманич, ні навіть самий зміст його промови, хоч варто на неї звернути увагу з огляду на цікаві думки про світове господарство і шляхи його розвитку. Промовець вказував на переворот у світовому господарстві, на процес зменшування вартости капіталістичної верстви й капіталізму взагалі для продукції, на кризу капіталізму та на шляхи розвитку господарських відносин у світі. Солідарність людських інтересів, суспільний солідаризм добачує він в праці і продукції для потреб людськости, а не для оприцентування капіталу. В дальшій частині промови виступив він проти фашистівських замашок, підкреслюючи, що єдиною гарантією правильчого суспільно-політичного розвитку є демократія, демократія політична, яка є передумовою демократії господарської. Демократія в більше або менше легідний спосіб переносить владу з рук капіталізму в руки пролетаріяту.

Та хоч як цікавими та гідними уваги й застанови є ці святочні думки пепесівського ватажка, нас в дану хвилю цікавить що інше, а саме те, що д-р Діямanд провокаційно проголосив в соймі, а що „дипльоматично" пропустив „Роботнік", друкуючи промову свого старого провідника.

Д-р Діямanд говорив про потребу міжнаціонального порозуміння, про міжнаціональну згоду, розуміється, зі словянськими народами в сучасній Польщі, а в першу чергу з українцями. Ясно, що така пещіклива згідлива аложія нікого не гріє й не морозить. Та на цьому не спинився промовець; він навіть назначив речинець тієї згоди, але в часі неозначеному. Це станеться — мовляв — тоді, коли пепесівці прийдуть до влади і на місце теперішніх українських репрезентантів уведуть „нових людей".

Поминаємо саму сутність згоди, бо її діяпазон є дуже широкий. В принципі ніякий розумний діяч, а тим більше демократ, не може бути проти згоди, проти порозуміння між народами. Зовсім природно, що й українська демократія, що й українські маси не відкидають згоди зі своїми ближчими й дальшими сусідами. Йде тільки про основи, про платформу та розміри тієї згоди. На протязі довгих літ, навіть і розгарі збройної боротьби українська демократія, репрезентована політичними партіями й урядом змагала до згоди на основі повноправности українського народу в сімі вольних народів. Однак у тому своєму змаганні зустрічалася з рішучою відмовою свого північного і західного сусіда. Іншої платформи, як платформи повноправности українська демократія не має і не може мати, бо інакше вона булаб запереченням самої себе, своєї сутности, запереченням демократії.

Робити якунебудь згоду залежно від зміни таких людей значить: проявляти крайну наївність або обманювати себе й других, наслідуючи звички й методи бутних суспільно-політичних анальфабетів чи закукурічених насильників. Такі вислови й погрози, хочби вони були навіть роздрібними фразами-летючками, не лячать навіть польським соціялістам, навіть крайним соціял-патріотам. Про це свідчить і те, що редакція „Роботніка" соромливо пропустила „згідливий" уступ промови свого ватажка.

Але це не значить, що пепесівські комбатанти нинішнього польського уряду, що бувші спільники Грабських і тов. не леліють думок про „нових людей". Воно й диво, бо польські соціялісти є тільки **польськими** соціялістами, продуктом польських відносин, витвором польської дійсности, нащадками й продовжителями польської політичної думки. Таж на протязі довгих сторіч всі польські державники, всі поклонники „великої Польщі", все одно: шляхетської, міщансько-капіталістичної, народньої чи „соціялістичної" горочнли про порозуміння й згоду, про вільність, рівність й братерство, — але під умовою зміни людей, але про згоду з „новими людьми".

Та „згода" з „новими людьми" тягнеться червоною ниткою на протязі довгих, кількасотлітніх польсько-українських взаємин і „добросусідських" відносин чи то в окремих державних орґанізаціях, чи під „спільним дахом". За старої річипосполитої кожний вибух невдоволення, кожний протест здавлювано силою, вимагано видачі провідників „бунту", щоби з „новими людьми" дійти до „згоди". І була згода, але на папері. В дійсности ніякої згоди не було і не могло бути, бо не було приємливої для обох сторін реальної платформи згоди. Хіба в нас не було „нових людей", з польським мятом, хіба не було Кісіля і Тетер? І згода була на папері, по статтям і параграфам, а її наслідок: марний упадок тих „нових людей" і в консеквенції дальша боротьба, ще страшніша, ще більш жорстока з кінцевим фіналом, якому на ім'я: упадок Польщі. А в новіших часах хіба не було „нових людей" від „Руського Собору" починаючи і барвінчуківством кінчаючи? Були люди, були згоди й утоди, тільки не було ні вільности, ні рівности, ні братерства, і боротьба починалась наново з більшим завзяттям. А в найновіших часах Вітос мав своїх „нових людей" з Ільковим й Даниловичем, „санація" має своїх „нових людей з Богуславським і Сегейдою. І є „згода" в рядах „однінки", як була вона між Ільковим і Сікорським, але нема згоди між українським і польським народом. Та й польські соціялісти мали своїх „нових людей" з Мик. Ганкевичем і Вітиком на чолі. І де вони тепер? Чи не розігнала їх (як Вітика) або не знищила (як Мик. Ганкевича) пепесівська політика?

Метода творення „нових людей" є химерою політично-суспільних анальфабетів або польських „месіяністичних романтиків". Є це безконечне „перпетуум мобіле" політичних моників або фальшивих фразерів. „Нові люди" є тим місцем, біля якого постійно повертався російський „ізвощик" і все повертав на те саме місце, щоби ту штуку повторити ще раз — замість вибрати новий шлях для своєї їзди. І чимчикуючі до влади пепесівці хотять повторити прийоми своїх історичних і сучасних попередників, очевидно, з тимсамим вислідом. Перебули ми панщину, якось перебуваємо конституцію, то й перебудемо ще поворотну хвилю „нових людей" пепесівської едниці.

Обезпечити своє життя — не значить вибігати думкою поза своє життя і подбати на ней час про долю своїх найближчих — Зробіть це виключно через - Товариство - „КАРПАТІЯ" 2308 Львів, Руська 18. 2—7

„Пресса" -- Кельн.

Міжнародня виставa преси.

VI.

Але вас уже змучила мандрівка по радянському павільоні; спішите отже дальше, щоб поглянути на виставу інших держав. Докладніше оглянете уладжені з правдивим смаком і почуттям естетичної міри експозиції Швайцарії та скандинавських держав. Перейдете також через усі інші павільони, при чому довше побудете на видержаній в академічному тоні, цікавій своїми історичними матеріялами виставі Австрії.

Зайдете теж і до польського павільону. Уладження досить простеньке, матеріял уложений зі смаком, лише при вході кидається в очі знова-ж невеличке „модерне руштування". До речі: цікаво, що такими „модерними", одначе на заході, разом з Марінеттім і з Дадою, вже застарілими Маєргольдівськими і Тайровівськими засобами обставовки, як усякі руштування, як кращі монтажі з газетних витинків і т. д. послугуються на виставі виключно лише східно-европейські народи (головним чином і в цілости лише СРСР, частинно Латвія, Польща). В більш культурних, західних держав уже не побачите ані сліду цього давно пройденого розвоєвого етапу. Але вернімся до Польщі. Виставa подає живий перегляд польської преси та цікавий історичний огляд, в якому звертає на себе особливу увагу російське урядове оголошення із забороною говорити на публичних місцях по польськи. Між наліпленими на стіну заголовками газет найдете також імена наших галицьких денників і тижневників, а в статистичних табелях фігурує всюди теж скромний доробок „prasy ukraińskiej". Для заманіфестування своєї „безсторонности" в національному огляді Польща зробила, певне проти своїх задушевних бажань, цю уступку, бо навіть розреклямовує свою „толерантність" афішем „Wystawy prasy białoruskiej i ukraińskiej", яка відбувалася у Варшаві від 21. до 28. вересня 1927 р. заходом „Ligi Słowiańskiej" та „Instytutu badań spraw narodowościowych". І треба признати, що це не минеться з бажаним ефектом і воно на'неодного чужинця зробить добре враження.

Коли вийдете вкінці з будинку держав, проходите вулицями ріжних дальших павільонів, серед яких визначне місце займають 3 павільони т зв. „Вельтаншаунгсгруппен", а саме протестантський, жидівський і соціялістичний. В цьому останньому зовсім не заступлена українська соціялістична преса, хоча соц. газети всіх інших народів виставлені.

Проходячи дальшими рядами виставових будівель, на які звернути увагу у вас вже не стає сили, приходите вкінці до забавового парку, де знайдете розрядку й дорогу перекуску. Потім можете податися на гору, до кавірні на вершку звідкіль

Pr. 292/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 1. czerwca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 121. z dnia 2. czerwca 1928. z powodu że zamieszczony w tem czasopismie artykuł pt. „Nasli zmahannia" zawiera w sobie znamiona zbrodni z §§ 58 c) i 65 a) uk. b) wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 6. czerwca 1928. r.
Göttinger.

Pr. 297/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: zatwierdzic po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr 45 dokonane dnia 6. czewca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 124 z dnia 7. czerwca 1928 z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Inauguracyjnyj wystup" zawiera w sobie znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej. b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 11. czerwca 1928.
Göttinger.

„вежі преси". Полюбуетеся тут видом на гарний Кельн та на Рен. Бодай трохи упорядкуєте в супокою многоту ріжнородних нових вражінь, які вам дала „Пресса". Подумаєте теж над причинами недостаточної репрезентації українського друкованого слова на цій великій міжнародній виставі...

А коли вечером проїздитимете чнови в залізничому вагоні по святочно освіченому тисячами жарівок надренському мості, то кинете ще прощальний погляд на облите блеском рефлекторів місто та на затоплену в електричному світлі грандіозну виставу. Заплющите змучені очі. У вашій голові буде ще клекотіти хаос вражінь, барв і звуків. А над занепокоєною гладиною знервованої напливом нового матеріялу свідомости буде витати непорушна, темна сильвета величавої кельнської готичної катедри, будуть шуміти золотисто-зелені хвилі Рену. Цього образу не забудете ніколи.

М. М.

Більшовицький самообман.

Всеукраїнський зїзд сільсько-господарських колективів.

В останньому тижні місяця травня п. р. відбувався в Харкові всеукраїнський зїзд сільсько-господарських колективів. Наслідком революції, інтервенції Денікіна і Врангеля, інтервенції польської, наслідком громадянської війни, а особливо наслідком завоювання України більшовиками і їх політики щодо селянського населення, українське селянство незвичайно зубожіло. Досить сказати, що приблизно половина всіх селянських господарств на Україні не має робочої худоби або реманенту.

Ця нужда змусила бідніші верстви українського селянства до всякого роду обєднань і спілок. Ясно, що такого роду „колективні" обєднання, як їх пишно називають більшовики, нічого спільного з соціялізмом або колективізмом не мають. Якщо це є колективізм, то це є колективізм жебраків, який абсолютно нічого спільного зі справжнім колективізмом не має. Тільки більшовики можуть називати пишним іменем „комун" зібрання 15 або двацять робітників, які живуть усі в одному бараку без ліжок, без напрястви і хлептають борщ з одної миски.

Колективні обєднання в сільському господарстві є лише примітивним способом поратися страшній нужді. А при загальному характері більшовицької господарки, при відсутности свободи для закладання вільних економічних асоціяцій, розвиток справжніх колективів узагалі є майже неможливий. Це ми найкраще бачимо з тих цифр, які подав на зїзді голова управи „Сільського Господаря" Одінцов.

Він нарахував на Україні одинадцять-пятнадцять ріжних колективних обєднань, з цього числа комун нарахував він усього двістісорокдві. Всі інші товариства нічого спільного з комунізмом не мають. Це є пять тисяч машиново-тракторних товариств, коло трьох тисяч девятьсот товариств спільної обробітки землі і дві тисячі сто вісімдесять артілів. Усі колгоспи разом обєднують тристадвацять тисяч осіб, себто 1,35 проц. всього українського населення. З цих цифр ми бачимо, що процент найвищої форми колективістичного господарства — комун серед ново створених колгоспів дуже незначний, він виносить усього 0,25 проц. І хоч план передбачував утворити протягом пів року 24 комуни, одначе їх утворено лише девять. Артілів замість 422 утворено лише 164. За те прості форми обєднань сільських господарств значно перебільшили плян: товариств спільної обробки землі утворено 2.234 замість передбачених 1972, машиново-тракторних товариств 1238 замість 650 та зовсім не передбачених планом статутових і нестатутових обєднань 1714. Та — що дуже характеристично — поруч зі зростом числа колгоспів їхнє також пропало їх розпаду. За весь минулий час ліквідовано їх коло 2000.

В числі 113. харківського „Комуніста" в редакційній статті подано, що 70—80 проц. членів колгоспів становлять члени незможні селяни. Одначе ним цифрам, як і всім іншим цифрам більшовицької статистики, не можна вірити. Принаймні ми вичитали в хроніці, що з нагоди зїзду розвязано понад 1000 так званих лжеколгоспів і відібрано від них трактора.

Незвичайно але стоїть справа з економічним обслуговуванням колгоспів. На 11.000 колгоспів було лише 23 агрономів і 132 інструкторів.

Усі колгоспи дуже задовжені. За даними народнього комісаріату земельних справ до сільсько-господарських колективів належить 1.7 проц. усієї земельно-господарської площі, а заборгованість їх на кінець 1926-27 р. виносила 6 проц. заборгованости в системі всього сільського господарства. План на 1927-28 р. передбачує ще 18 мільонів карбованців кредитів. З цього ми бачимо, і це констатують також доповідачки на зїзді, що різні товариства організуються головно на те щоб одержувати кредити і великі позички від держави. А не зможе держава давати кредитів, значне число колгоспів розпадеться.

Дуже велике число колгоспів існує тільки тому, що одержали від держави безплатно або запів дурно різні маленькі підприємства, як наприклад млини. Вони живуть головно не з сільського господарства, а з експльоатації цих підприємств і являються таким чином свого роду колективними визискувачами. Те саме діється дуже часто також з одержаними тракторами.

До останнього часу держава давала колгоспам головно короткотермінові кредити, щоб ними способом змусити їх до виконування їх безпосереднього завдання — обробляння землі. Та всі колгоспи настирливо домагаються кредитів довготермінових, потрібних їм на будівництво. А власне на цю ціль досі вони нічого не одержали.

Зі статті Чубаря, писаної в нагоди зїзду колгоспів, ми довідуємося, що хоч для обслуговання селянства України привезено зза кордону сотні тріерів, вироблено тисячі віялок і сортувалень, одначе „більшу частину часу машини ці стоїли". Це саме діється, на його думку, з тракторами.

А як узагалі стоїть сільське господарство України, ми бачимо з цифр того самого Чубаря. Середній урожай пшениці в Німеччині виносить 150 пудів, а в степових районах України він виносить де-кудн 50, а де-кудн лише 30 пудів...

На думку Чубаря процес оздоровлення сільського господарства України може наступити тільки внаслідок колективізації сільського господарства. Коли ми возьмемо на увагу подані вище цифри про місце, яке займають колгоспи в сільському господарстві України, то побачимо всю утопійність плану Чубаря. В обставинах більшовицької господарської системи сільське господарство України муснть розвиватися дуже кволо, бо цей розвиток муснть відбуватися в безпощадній боротьбі з цілою їх системою.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 13. червня 1928)

РОЗЛАМ У ЖИДІВСЬКОМУ КЛЮБІ.

(ік) Довго анонсований розлам у Жид. Клюбі сьогодня дійшов до краху. При обміркуванні становища, яке клюб має занята при голосуванні над бюджетом посли, вибрані з листи ч. 18 на чолі з пос. Грінбавмом висловилися проти бюджету за те посли зі Сх. Галичини (листа ч. 17) в найвищому разі погоджувалися стриматися від голосування. При голосуванні 7-ма голосами проти 5-х рішено голосувати проти бюджету. Наслідком того пос. Розмарін заявив, що тепер посли з Конгресівки позвнні перенятн в свої руки політику клюбу та запропонував кандидатуру пос. Грінбавма на становище голови клюбу. Очевидно, що на пропозиція пос. Розмаріна була демонстрацією, бо при голосуванні сам він і 4-х його товаришів із Сх. Галичини стрималися від голосування. Пос. Грінбавма вибрано головою клюбу. (Всіх членів Жид. Клюбу разом із сенаторами є 19, на засіданні було присутніх 12, а того пятьох послів із Сх. Галичини. Пос. Гезер голосував за Грінбавмом.) Після того ех.-галицька пятка відбула окреме засідання, на якому рішено створити організаційну „фракцію" в Жид. Клюбі. Головою фракції вибрали пос. Райха, секретарем Лезера. Од ночасно ех.-галицькі жид. посли віддають цей спір на вирішення партійним властям. Фактично Жид. Клюб уже розбився на дві групи, які лише формально на дуже короткий час засідають в одній парл. репрезентації.

ПЕРІПЕТІЇ З АМНЕСТІЄЮ.

(ік) Правнича комісія продовжувала сьогодня нарали над амнестійним законопроектом. Пос. **Загайкевич** заголосив внесок, щоби вилучено з амнестії урядовців, винуватих у зложиванні влади головно підчас вибор. періоду. На це з місця зареагував віцеміністр Цар, заявивши, що уряд не може згодитися на вилучення злочинців, що полягають на зловживанні влади, бо це, мовляв, було би спробою полагодити вибор. порахунки, які має зліквідувати адм. комісія. Уряд годиться лише вилучити до амнестії тих, які ухилялися від згодження до військової служби, однак не хоче поширити амнестії також на дезерцію. Гострі дебати викликав внесок польських послів про заміну кари смерти на 15-літню вязницю в усіх випадках. Щодо цього, то уряд хоче полагоджувати принороблювання амнестії відносно кари смерти шляхом індивідуального ухвалювання. Справу вид. вдалося у тому розумінні, щоби дарувати кари, але не уморювати права, відкладно до підкомісії. Також відкладно до підкомісії справу ухилення кари смерти в дорозі амнестії та справу дезерції. Вкінці пос. Загайкевичеві приходиться у правничій комісії вести далш. завзяту боротьбу за намічені зміни у відомому короткому урядовому проекті.

ГОЛОСУВАННЯ НАД БЮДЖЕТОМ.

Засідання клюбів. Український Клюб проти бюджету.

(ік) У звязку з голосуванням над бюджетом нині передпол. відбулися засідання всіх посольських клюбів. У кулюарах панує настрій послів.

Нині в год. 4. попол. розпочалося друге голосування над бюджетом. Спочатку підлано під голосування внесок Українського Клюбу за скреслення першої статті скарбового закону. (Є це одинока форма, в якій можна маніфестувати своє ставовище проти цілого бюджету.) Аналогічний внесок заголосили також комуністи. За цим внеском голосували всі польські клюби, за вийнятком 5-х галицьких жидів і комуністи.

Голосування над поправками.

Опісля приступлено до голосування над поправками, заголошеними до бюджету. Тих поправок є 589. З огляду на дуже поплутані поправки, серед яких дуже важко зоріентуватися, в перших лавках сойму засіли голови всіх клюбів, маючи при собі членів бюдж. комісії. Після того, як вони сідали чи вставали, орієнтувалися посольські клюби. Сойм кілька годин представляв вже собою дивне видовище. Салі позна як на першому засіданні. Присутні майже всі посли. Раз по раз то та, то друга частина сойму в найріжнішних комбінаціях встає, а інша сидить. Така гімнастика повторюється що дві хвилини протягом кількох годин. Український Клюб голосує у принципі проти всіх поправок, які є за збільшенням бюджету та за поправками, що бюджет зменшують, з деякими нечисленними вийнятками. (На прим. збільшення суми на допомогу селянству.) З цікавіших моментів голосування слід зазначити: відкинено всіма голосами проти голосів 1-ки поправку уряду на вставлення 6 мільонів дисп. фонду мін-ства внутр. справ; прийнято поправку пос. Прагера (ППС) на зменшення 370.000 зол. у відділі держ. поліції на службові подорожі (214 голосами проти 140); теж само прийнято поправку на зменшення пів мільйона золотих у відділі держ. поліції на засоби льокомоції. В бюджеті мін-ства внутр. справ відкинено поправку уряду, щоби повернути назад первісну суму предмінаря у відділі адм. пор, себто повернути суму 2.900.000 зол. Відкинено поправку уряду, щоби вставити назад 10 зол. очеркнених у відділі видавництв; це очеркнення було демонстрацією проти Дневника держ. законів а приводу перенесення соймової ухвали що скасувала пресовий декрет. В бюджеті мін-ства пош. справ відкинено поправку уряду, щоби у відділі фонду на допомогу рільництву скреслену суму 3,320.000 зол., яку то суму вставлено в комісії. В тому випадку відношення голосів було 190 проти 152. При голосуванні над бюджетом мін-ства зем. реформ прийнято 196 голосами проти 155 поправку на збільшення о 2,400.000 зол. кредитової допомоги на комасацію і поправку на збільшення на 1 міл. зол. кредитів на меліорацію. При бюджеті мін-ства почт і телеграфів прийнято внесок про скреслення 1 зол. з бюджету на купно акцій ПАСТ. Цей внесок за яким голосував цілий сойм, за вийнятком 1-ки, перейшов 244 голосами проти 147. Після оголошення вислід розділився в сойм сильсем. Вресок цей є демонстрацією проти політики мін-ства почт у справі телефонічних мірників. При скарбовому законі ухвалено повноваль для уряду про 15 відсоткову тимч. підвишку платні урядовців. Голосування треває далі. Третє голосування відбудеться в пятницю.

БЮДЖЕТ ПОЛЬЩІ.

(ік) У вислід голосування над бюджетом його видатки виносять разом 2 мільярди 500 міл. 902 тис. 29 зол. Прибутки 2.657.000.715 зол., отже надвишку прибутків 133.252. 206 зол. Заявляємо, що можливі зміни в III. читанні, яке відбудеться в пятницю, опісля по сенаті і при поворотному голосуванні у сойм.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 13. червня 1928)

ХАРКІВСЬКИЙ УРЯД І ВУАН.

(ік) Північрадова Аг. АТЕ подає через Ригу таку вістку: З Харкова повідомляють, що поміж українським рад. урядом і Академією Наук в Київі вибух конфлікт який викликав велике вражіння на Україні. Комісаріят освіти оголосив у „Комуністі" й інших радянських газетах широкий комунікат, що УАН не виконала мовляв, розпорядків влади та стала джерелом відосередних течій деяких українських кол. Уже в 1922 р. мовляв, рад. уряд не затвердив вибору проф. Власенка на президента Академії, роблячи йому закиди протибільшовицької діяльности. Однак вибрана нова президія виявила протягом 5-літньої діяльности також ворожі більшовицькому устроєві нахили. З огляду на те рад. уряд відмовив затвердження вибраного останнім разом неодмінного секретаря Академії проф Аг. Кримського та обіцяє призвати спец комісію для точної контролі діяльности Академії.

НА ПОМІЧ „ІТАЛІЇ".

(ік) З Архангельська виїхав у напрямку Шпіцбергену ледолім „Малігін". Має теж туди виїхати найсильніший ледолім на світі „Красін". З дальших відомостей, отриманих на „Читта ді Мілано" від „Італії", виходить, що причиною катастрофи було розбиття головні об високу ледову кригу. Тому що забракло бензини „Італія" мусіла летіти дуже низько.

ТИФ У КОВНІ.

(ік) У Ковні вибухла епідемія тифу. В останніх днях зареєстровано сто випадків недуги.

ДЕКЛЯРАЦІЯ „ШТАЛЬГЕЛЬМУ.

(ік) Президія найбільшої німецької військової організації „Штальгельм" оголосила комунікат зі заявою, що члени „Штальгельму", які були вибрані послами до райхстагу, не можуть брати участи в ніяких коаліціях із партіями, що стоять на класовому становищі та належать до інтернаціоналу, або пацифістичних організацій.

ПРОЄКТ ПРІМО ДЕ РІВЕРИ.

(ік) Еспанський диктатор Прімо де Рівера склав заяву перед пресою, в якій м. ін. каже про недалекий плебісцит над зміною конституції. Прімо де Рівера, мовляв, хотів уже відсунутися від влади, щоби працювати над консолідацією патріотичної унії. Коли ж побачив, що опозиційна партія хотіла використати момент для захоплення влади, рішив остати ще при владі.

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 11 І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З театральних справ.

Загальні Збори „Кооперативи Український Театр" у Львові.

Дня 10-го ц. м. відбулися Загальні Збори „Кооперативи Український Театр" у Львові. Проводив голосу Надзірної Ради родин. Й. Прималяк, секретарював М. Рудницький. Із справоздання управи виходить, що з кінцем 1927 р. Кооператива мала 2.670 членів, себто на 77 членів більше, як у попередньому році. Фактичний стан майна, разом з поличками, льокаліями, театральним приладдям і виложництвами, виказували 31-го грудня 1927 суму 47.087 зол. При продажі театрального приладдя і виконечуванні гардероби Кооператива обслужила поверх 400 театральних гуртків у краю.

Управа Кооперативи взяла минулого року під свою опіку та фірму театр дир. Й. Стадника, підносячи з ним окрему умову на протяг одного року. Цей театр дістав мин. року одноразову допомогу з м-ства освіти в сумі 2.000 зол. і від львівського магістрату 5.000 зол. Завдяки цим, правда, смішно малим допомогам театр міг пробути у Львові минулої зими довше, ніж звичайно, але не був у силі подбати за обставовку для своїх пєс. У драматичнім репертуарі йшли такі новини, як „Найкращі очі в світі" Сармана, „Зачарована вода" Рідля, „Дон Кіхот в Етенгайму" Я. Галана і відмова „Чорної Пантери" Винниченка. Із опереток „Король кави" і „Любка з пушти" й опери „Катерина" Аркаса і „Наль Пів-пром" Фороствин. Фреквенція театру була дуже слаба, а зпімком недільних вистав для широких мас міського населення. Найбільшим успіхом сезону була вистава у вел. місьім театрі „Ой, не ходи Грицю", що виповнила весь театр, здебільша нашою публікою.

„Кооперативна Український Театр" вирішила минулого року розписаний нею драматичний конкурс, призначивши першу нагороду Я. Галанові за пєсу „Дон Кіхот з Етенгайму".

Загальні Збори не взяли до уваги ухвалу над складними справами нашого театрального життя, а замінили їх до розгляду Управі Т-ва. Після перерахунку трьох членів склад Надзірної Ради (по-кищо неуконституованої ради): д-р М. Золотий, сен. М. Галущинський, д-р І. Гриневецький, радн. Й. Прималяк, посол д-р В. Загайкевич, д-р К. Левицький, д-р С. Людкевич, інж. Малішевський, рад. В. Мудрий, Сл. Онишко, М. Рудницький, д-р Ю. Сенчак; заступники: пос. О. Луцький, І. Кузьмич, Д. Николишин. Членами дирекції: Бронісл. Яніш, Теофіль Новицький, Лев Лепкий; заступники: Роман Купчинський, З. Пекельський, інж. Трач.

Вічевий рух.

Справоздавче віче у Ветлині, пов. Ліско.

Дня 27-го травня п. р. відбулося величаве віче в селі Ветлина, положеній 68 км. гірської дороги від Ліска. Посольський звіт здав пос. Гриць Тершаковець, вказуючи на тяжкі умовини культурної, економічної і політичної боротьби, яку має перед собою наш нарід і його парляментарне представництво. При тій нагоді порушив посол також потреби місцевого населення, а спеціально громади Ветлина, якими обіцяв заопікувати. На віче прибули разом з послом Тершаковцем о. Шушлат, катехит з Ліська і міщанин Михайло Габлянський. Після вітали в імени українського населення дир. Марієнків і о. декан Устіянович, які провадили вгадним вічем. Після звіту ухвалено одноголосно повне признання і подяку для Українського Соймового Клюбу і висловлено подяку пос. Тершаковцеві за те, що не побоявся такої далекої і тяжкої дороги і прибув у ці гірські околиці, які зазо 18 літ не бачили свойого посла.

По широкому світі.

У Гамбурзі відкрили потайний склад зброї у монархіста, що був урядовцем міської поліції.

Югославянський уряд рішив відкласти до осени переговори щодо позички в Англії на 50 міл. ф. шт.

На бельгійськім пароплаві „Шелдт-жіт" що стояв у пристані Сантандері збунтувало кількох моряків. Бельгійський консул звернувся за допомогою до еспанського від-

січа, але вділило на чердак і арештувало організаторів змови.

Християнсько-демократична литовська преса домагається „нумерус клавзус" у литовськім університеті, щоби обмежити процент студентів литовців, яких є тепер 65 проц.

На литовськім кордоні польська жандармерія арештувала трьох литовців, які буцімто признавались до шпигунства.

„Тремітеї" Сафаров, Варлін, Тарханов, Наумов, Буйович і Будзинська звернулись з проханням до Центр. Комітету Ком. Партії, щоби їх приймали назад до партії; їхню просьбу відкинули.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·80·00—8·80·50, канадійський долар 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·05—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·50·00—43·80·00, радянський червінець 28·50—30·00.

НОВИНКИ

— **Іспит зрілости в державній українській гімназії в Станиславові** відбувся в днях від 16.—26. травня п. р. під проводом управителя гімназії Данила Джерджа. Іспит зложили у відділі „А": Батюк Володимир, Бибик Володимир, Бурлацький Роман, Волянюк Степан, Горовіц Осип, Гаєцький Гринь, Дуда Матій, Жовківський Осип, Забавський Теодор, Зорій Михайло, Коропецький Евген, Костецький Сергій, Кисілевський Володимир, Кульматицький Мирослав, Лозинський Евген, Луцький Роман, Перкач Олександер, Пісецький Гринь, Розумний Дмитро, Салига Петро, Світний Михайло, Синяк Іван, Сопуляк Михайло, Стрийський Мирон, Тарнавський Омелян, Чайковський Богдан, Чеховський Леонтій, Штангрет Кость. В році виступило 3 учнів, не допущено 4, не зголосилося 3, репробовано 3. — У відділі Б: Бублюк Антін, Вивник Евген, Гаврилюк Мирослав, Дольний Остап, Загалик Гриць, Кардаш Юліян, Лепкий Маркіян, Максимців Петро, Попель Ярема, Прилюк Іван, Рак Павло, Свищ Степан, Слюсарчук Атанасій, Тарнопольський Юліян, Трасевич Василь, Ухач Богдан, Чорнобіль Роман. Виступило в році 2, не допущений 1, відступив 1, не зголосився 1, репробовано 3.

— **Іспит зрілости в приватній семінарії Р. Ш. в Коломиї,** під проводом візитатора Степана Данцевича відбувся в днях 29. травня до 2. червня. Іспит здали: Бернштайн Хая, Бінінська Степанія, Брончук Марія, Вайнлідер Фані, Гаєва Евдокія, Гукевич Надія, Депутат Софія, Дзюбинська Ольга, Добровольська Степанія, Добрянська Олена Марія, Єндик Олена Мирослава, Захарчук Анна, Зелик Бронислава Марія, Калитчук Калина, Клар Ревека, Корвацька Марія Надія, Левицька Віра, Левицька Дарія, Луханюк Михайлина, Меркевич Дарія, Мисевич Ярослава Лукія, Ошипко Анна, Решетилович Марія Надія, Семіон Наталія, Тарнавецька Марія Анна, Трач Софія Леонтадія, Триш Евдокія, Феркалюк Марія, Чайківська Софія, Костюок Мінодора і Скобельська Ярослава. Не допущено 1, при письменнім іспиті репробовано 1, а при устнім 2 учениці.

— **Нові директори львівських театрів.** Прибічна Рада Львова віддала оба міські театри в аренду спілці Барвінський-Заремба на 3 роки з тим, що місто на покриття передбачуваних дефіцитів даватиме щороку на свої театри по 650.000 зол. субвенцій. (Досі місто давало щорічно поналмільйон зол.) Ухвалу, яка перейшла в тайнім голосуванні, прийнято 35 голосами проти 7, при трьох, що здержалися від голосування. З нових директорів Барвінський є відомим актором і б. директором львівських театрів, а Заремба — це відомий професор оперового співу, що виховав досі між ін. і кількох співаків-українців.

— **Львів стане чистим** першого тижня в липні, бо 7-го зізжаються сюди із усієї Польщі гігієністи на конгрес. Вони оглянуть різні інституції, які імовірно теж будуть вичищені на їхні відвідини і вислухають відчиту директора міських водопроводів на тему, чи Львів не міг би мати більше води. Сумніваємось, чи гігієністи скористають щодо гігієни Львова, але може гігієна Львова могла би дещо скористати від гігієністів?

— **Трагічний випадок.** У військових кошарах 6-го полку 7-ої батерії тяжкої артилерії у Львові на Филипівці, за Зеленою вул., трапився на днях нещасливий випадок. Двох підстаршин бавилося набитим револьвером і коли один хотів його другому вирвати, стріл із револьвера вдучив стоячого осторонь у відділі 20 трокім 21-літнього Володимира Ковалика, абсольвента держ. промислової школи. Ковалик, син власника реальности на Богданівці в українського громадянина, вмер після операції кілька днів пізніше у військовім шпиталі, на руках родини, з якою прощався у повній свідомости. Похорон відбувався 7. ц. м. на Янівський цвинтар при участи війська. Проти обох підстаршин, що так легкодушно й незручно поводились із зброєю, ведеться слідство.

— **Доля новобранця.** В Мостах Великих найшли в лісі труна парубка Івана Русина, який із родини, що взяли його до війська, запився на смерть спіртом.

— **Половений північними ледами.** Щодня весь світ вичитує з напруженням звістки про долю італійського капітана Нобіле, що перелетівши понад біґуном застряг із розторощеним літаком серед криг землі Франца Йосифа. Яка іронія долі! Нобіле може розмовляти з цілим світом через радіо, а цей цілий світ покищо не в силі йому допомогти. У підобою північних ледів літак заступає сані з собаками, але коли треба добути із цих ледів сміливого летуна знову треба вертатись до саней і до собак, бо модерна машина не почуває себе так певно на ледовій землі, щоби могла причалити в бажанім місці. Нобіле та його товариші подорожі мають на півтора місяця харчу, але з їх обувю погано і вони розділені ледяними горами, які не люблять стояти на місці. За той час інші сміливі подорожники приготовляють зелегку допомогу. Вони мають все кращу мету як Нобіле: доїхати до живих людей і спасти їх, а не тільки перелетіти над мертвим географічним пунктом.

— **Катастрофи.** У рашівськім повіті впав град, що в деяких громадах вибив засіяння. — У Вербиці (Бобреччина) пожежа кілька днів тому знищила 27 будинків вартости пів мільона зол. — 12-го ц. м. грім ударив у Стрию в залізничі варстати, де загорілись дошки; дощ поміг пожежникам. — Біля Мадриту прогульковий автобус упав до ріки; 8 дівчат убитих, 10 ранених. — Американські промисловці купують на Горішнім Шлеську фабрику заліза „Сілезію".

— **Страйк лікарів каси хорих** у Відні почався за порозумінням союзу лікарів, що рішили не приймати членів каси хорих до шпиталів і амбулаторій.

— **Рівні вістки.** У Кілі спустили на воду яхту америк. мільярдера Астора, збудовану по його власним планам. Яхта коштує мільон дол. — Почалась постійна повітряна комунікація Берлін з Ленінградом через Талін, Ригу, Кенігсберг і Данціг. — 15-го червня починається в Цопотах 8-ий конгрес німецької морської Ліги.

— **Рекорди.** 10-го червня перейшла над Ленінградом хуртовина, яка вкрила на пів години вулиці та дахи снігом. — У Любліні зловили шайку вломників, складену із недавно виключених із школи гімназистів. 18-літні хлопці грабили здебільша школи, щоби помститись на науці, яка їх так скривдила. — До Бельгії вернувся аж тепер із німецького полону бельгієць Анрі Ван ден Путте, що попавши в полон у 1915 р. ударив німецького жовніра і за це пересидів 13 літ у вязниці. — В луцькім повіті, селі Йосипівн, секта штундистів хрестила свого нового члена: Розенталя, який згідно з обрядом пірнув під воду і втопився на очах усіх.

— **Риба з ледяної доби.** У пів. Швеції найшли підчас перекопування ріки Ангерман Рівер з глибини 8 метрів твердий предмет. Геольоги, розсліднвши його, заявили, що є це морська риба з пізнішої ледяної доби і має яких 6000 літ.

— **Мазоніт.** Так називається новий будівельний матеріял, яким починає шведська фірма „Нордмалінг Соніл Компані" будувати доми. Дуже міцні цегли виробляють нею складаються із тріски.

— **Високі обцаси та нове життя.** У „Правді" читаємо: Селянки Мелітопільської округи прислали такого листа робітницям механічного виробу обуви в Ленінграді: „Просимо виробляти для нас степових жінок міцнішу та вигіднішу обуву і то на низьких обцасах. Високі обцаси калічать нас і перешкаджають нам будувати нове життя, тому, просимо вас, товариші, визволити нас із цієї неволі моди".

— **В обороні малпи.** Апостол ідеї відмолодження людства при помочі малп д-р Воронов, відвідавши Льондон дав привіт англійським ученим до палкої дискусії на цю тему. Відомий англ. біольог д-р Бах заявив у „Дейлі Нюс" в довшій статті, що людина прищепивши собі малячі желези може легко придбати дві малячі хиби: змисловість і жорстокість. У відповідь на це появилась стаття підписана відомою малпою із льондонського звіринця, яка протестує в імені мешканців кормідовського вольєрчик. городу, буцім-то малпи є жорстокі. Чи був випадок, щоби яка малпа вирізувала людям желези для продовження життя? Чи на чолі інквізиції стояли малпи? Чи існують захисти для покинених немовлят-малп? Чи останню війну вели малпи? Чи малпи винайшли отруйні гази? Найбільше змисловою та жорстокою звіриною є людина. Навіть найбільші

Дня 21. червня

починається літо, але може вже сьогодні взиватали до тебе весняники

Одинока рада: взяти

Лєшніцера

масть і мило

оригінальні преп. з „Mohrenapotheke" у Бромберґу.

з вискинуть 2428

ВЕСНЯНКИ

ще швидше зами прийде осінь.

В пігментах і брунатних масть дія, инші 2·00. — Де нема, прошу у фірмі: Антоній Дашек і Сін, Бєлсько.

зусилля д-ра Воронова, щоби зробити з неї приємну матну не змінять цієї людської природи. Автором цього листа був як виявилось, Бернард Шов.

— **Півтора долара за слово.** Одне американське видавництво звернулося до Редіярда Кіплінга з проханням написати якесь оповідання про Америку, пропонуючи йому півтора долара за слово. Автор „Книги джунглів" відмовився від цього найбільшого досі гонорару, тому, що не любить Америки і не міг би про неї написати нічого приємного. Він відповів, що „не продає свого пера".

— **Розумний закон.** Латвійський сойм прийняв закон, щоби звільнити від податку 40 проц. доходу лікарів, письменників і журналістів, які людей, що працюють у вайликово непригожих обставинах.

— **Світова фільма.** Американська кінова артистка Ліліяна Ґіш приїхала до Берліна, щоби порозумітись з Райнгардтом у справі постановки нею пєси на підставі сценарія Гофманстала „Жіноче чудо". Частину знимок зробить у тирольських Альпах, а частину в Голівуді. — Чарлі Чаплін приготовив нову фільму „Клюб самогубців", якої акція йде у Парижі. — До Парижа приїхала відома нім. артистка Брігіта Гельм, що вперше виступала в монументальній фільмі „Метрополіс". Вона запрошена до гри в фільмі на підставі повісти Золі „Гроші". — Берлінський журнал „Фільм-Курієр" зробив анкету між кіновими директорами, яка пєса принесла найбільше доходу. На першім місці стоїть „Бен-Гур", на девятім „Квазімодо". — Цього місяця піде в світ із Парижа нова фільма „Терпіння і смерть святої", себ-то Жанни Д'Арк, на підставі тексту Карла Дрекера. Данський кіно-режісер зупиняється лише на останніх моментах життя Орлеанської Діви: на суді та карі смерти. Сценарій згідний з історичними документами. Жанну Д'Арк грає француженка Фальконеті.

— **Тріюмф берлінського фікра.** Берлінський візник Гартман, що приїхав своїм старенським „фікром" до Парижа зробив чудовий інтерес. Його привітали там як спортового героя. Німецький амбасадор запрохав його на обід, вечером „Агентура для подорожів" на беккет, на другий день німецька колонія в Парижі на обід, на третій день його возили три чверти години літаком над Парижем. У студентській дільниці студенти вилюють на його честь бенкет, підчас якого він змагатиметься із найстаршим паризьким візником. Німецький цирк Саравані вже прислав до нього пропозицію на гостинні виступи за найвищим гонораром.

— **Слава.** Редакція нью-йоркського часопису „Америкен" розписала між читачами анкету на стару тему: які живучі люди найславніші? Найбільше голосів дістав Едісон, друге місце має Муссоліні, Айнштайн і Бернард Шов. Третє Форд, четверте Падеревський, пяте Кіплінг, шесте і сьоме п-ні Кюрі та Кламансо. Пригадаймо з цієї нагоди такі-ж анкети з минулих літ. У 1900 р. два німецькі часописи дістали таку відповідь на це питання: На першім місці стояв Вільгельм II., на другім Толстой, Ібсен, Гавптман, на третім Лев XIII., Золя, Крун, Вірхов, Моммсен, Едісон, Марконі. В 1911 р. на анкету дрезденського часопису знову найбільше голосів дістав Вільгельм II., а на другім місці йшли Штравс, Гавптман, Шов і Везекінд. Рік пізніше „Шікаго Трібюн" збирала півтора мільона голосів за Фордом, мільон за Рокфелєром, а решту за Морганом і Карнегі. Шов, Кюрі і Штравс мали смішно малу скільність голосів. У 1918 р. часопис „Херльд" дістав 4 і пів голосів на найславнішого мужа сучасности... Вільсона. Рік пізніше Вільсон лишився далеко в хвості при анкеті „Нью Йорк Таймсу", який проголосив найславнішими Айнштайна та Шальяпіна. Майже одночасно льондонський „Таймс" зібрав найбільше голосів для англ. фізика Ретерфорда; друге місце дістав Айнштайн. У 1922 р. перше місце дістав у „Нью Йорк Пості" боксер Джек Демпсей, про якого пише 9 собаки не гавкає, а друге місце Форд і Стінес.

— **З приводу** надзвичайної дорожнечі гір на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованням зімових футер, і вас літом віддати до робітні П. Карпіна Львів, Куркова 11а. 2422 2-10

Театри.

Міський великий театр:

15-го г. 7·30 веч. „Травіата".
15-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Моґена.
16-го г. 3·30 попол. „Л-р Юлія Сабо'.

Міський „Театр Новин":

15-го г. 8. веч. „Доллі".
15-го г. 8. веч. „Доллі".
16-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполльо": „Тайна пані С-" і „Мистець світа".
„Лев": „Герої Сатарн".
„Палас": „Подружі вакансії".
„Фатаморґана": „Книжна хитруня".
„Байка": „Гаррі Піль" (2 серії).

Дописи.

РУДЕЧЧИНА. (Відпуст у Чайковичах.) Лавами стиснув наш народ на відпуст св. Миколи Чудотворця до Чайкович, бо, як говорить переказ, звався св. Микола, що його образ від віків находиться в церкві в Чайковичах. Скоро благословиться на світ, спішать прочани на відпуст, щоб замести свої колитви за понесволений український нарід, за полеглих за нашу свободу. Олежі дівчат і молоді всі в українських строях — мов би ідея генія Шевченка учайшла в кров і кости нашої пляхти в Чайковичах. Коло церкви товпиться народ: вози з діточками й невістками їдуть до церкви, піші йдуть цілими громадами, щоб вислухати наук визначних проповідників, котрих запрошує о. Юрій Кміт, наш відомий письменник, парох Чайкович. А на відпусті, не зважаючи на матовп, все в порядку. Біля церкви багато храмищь, що розклали свої половняні шатра з ріжними товарами. На лицях прочан веселість і задоволення. Майже двадцять годин тревала праця священників під умілим проводом о. Юрія Кміта. А після всього тисячні маси вертають у свояси покріплені на душі, спокійні і вдоволені. Свято носило не тільки нар.-релігійний, але й культурний характер. Його організаторам належиться повне признання.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимира Малащуківна, ученица 6-ої кл. семінара в Заліщиках, померла по довгих і тяжких терпіннях, заосмотрена Найсв. Тайнами дня 28. квітня п. р. в Бережанах в 21. році життя. В. І. П. 2430

ОПОВІСТКИ.

В державній гімназії з українською мовою навчання в Тернополі вступні іспити до І-шої класи на шк. р. 1928/29 відбудуться в днях 22—27. червня п. р. До І. класи можуть бути приняті ученики родлені в рр. 1915, 1916, 1917, 1918 і (в першій половині т. є. до 30. червня) 1919. Зголошення приймає Дирекція до дня 20. червня. При зголошенню треба предложити метрику, шкільні свідоцтва і лікарську посвідку щеплення віспи. Парохіяльні уряди зволять подати отсей комунікат до відома інтересованих. — *Дирекція.* 2411 3—3

Управа бурси „Рідної Школи" У. П. Т. у Львові вул. Хшановської 9, придагодила відповідне приміщення за низькою оплатою з наглядом для цих учеників, які по думці нового розпорядку здають вкаційним способом вступні іспити до першої класи на філії акад. гімназії у Львові від 22/6. 1928. Зголошення в Управі бурси возного дня. — *Управа бурси.* 2436

25-літній зїзд товаришів, що ходили до VIII. кл. в р. 1903 в українській гімназ. в Перемишлі, відбудеться 3. липня 1928. Гогок дня о 9. год. рано відправиться Служба Божа і напутнна по померших товаришах в катедральній церкві. Зголошення і бажання слати на адресу: Т. Гоза, Перемишль, вул. Баштова, ч. 34. 1986 3-3

Львівська філія Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю подає до приходного відома, що з нагоди „Тижня Української Дитини" переведена публична збірка дала досвід в квоті зл. 497·42. 1-1

Приватна гімназія Р. Ш. в Коломиї повідомляє, що вступні іспити до кляс IV—VII відбудуться дня 30. червня в годині 8. До іспиту треба предложити метрику, останнє шк. свідоцтво й свідоцтво повторного щеплення віспи. Вписи тривати муть від 29./VI.—3./VII. — *Управа.* 2433 1-3

Приватна семінарія Р. Ш. в Коломиї з правом приходности повідомляє, що вступні іспити на І. курс відбудуться дня 26., 27. і 28. червня в 8. годині. В ціли дозволення до іспиту батько (опікун) мусить вместі подання, до котрого треба долучити метрику, останнє шкільне свідоцтво, відповручне кандидаткою написаний перебіг життя, свідоцтво повторного щеплення віспи й лікарське свідоцтво. Вступні іспити на курси II.—IV. відбудуться дня 30. червня. Вписи тривати муть від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2432 1-3

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись ручними розпорошувачами.

40-літний зїзд абітурієнтів Української Академічної гімназії у Львові з р. 1888 відбудеться 29. червня п. р. Збірка о годині 8. рано в Акад. гімназії вулиця Рутовського (Народний Дім). Просимо всіх товаришів до участи. Зголошення слати на адресу Петра Береста Львів, Підвале 9. — *Д-р Іван Бережницький, о. Василь Томович, Петро Берест.* 2421 2-2

Вступні іспити в прив. коед. гімназії Рідної Школи з правом приходности в Чорткові відбудуться 28. червня до приготовної і до І. класи. Вступні іспити до клас від II—VI. відбудуться від 25—27. червня. — *Управа.* 2375 3-3

Вписи на І. і евентуально II. і III. курс приватної жіночої семінарії **в Самборі,** відбудуться до 26. червня. До подання мають долучити: метрику, шкільні свідоцтва і лікарське свідоцтво, виставлене через повітового лікаря. Іспит розпічнеться 28. червня пополудни. — *Дирекція.* 2427 1-1

Жертви на інвалідів У. Г. А. зложили: Українська інтеліґенція в Володимирі Вол. і Сокалі на спільних сходинах 55·50 зол., Зеленосват, збірка в Сокалі 101·87 зол. Священики на деван. соборчику 31./V. п. р. в Будинині у о. Іл. Крайчика 25 зол. на інвалідів і 15 зол. на охорону могил. Щиро дякує Гол. Рада УКТОІ. 2431 1-1

На будову шпиталя Народньої Лічниці у Львові зложили в місяці травні: Нар. Обединання, Америка 100 дол. д-р М. Шухевич, Львів 325 дол., радн. І. Лукасевич 5 дол., д-р Подолинський, непринятий авторський гонорар, 30 дол. Комітет Економічних установ, Львів 500 зол., Петро Дунай, Перемишль 5 зол., о. І. Скоробогатий 3 зол., інж. В. Паньків, Львів 10 зол., М. Чабан, Львів 5 дол. Усім жертводавцям складає Управа Лічниці щиру подяку. Дальші датки проситься прислати на книжочку Кр. Союза Кредит. ч. 8330.

Публична збірка жертв на Товариство Охорони Воєнних Могил і на УКТОІ. На днях одержало „Товариство Охорони Воєнних могил" дозволи на збірку на терені воєвідств Тернопіль і Станиславів. Умови збірки львівського і тернопільського воєвідства оголошено вже в українській пресі, нижче подаємо умови збірки зі станиславівського воєвідства. З них кожний переконається (особливо з рескрипту тернопільського воєвідства), як важко українській гумзнітарній установі добитися дозволу на переведення збірок добровільних жертв від українського громадянства. Не вільно критикувати заряджень влади, але нехай буде вільно нам звертати увагу українського громадянства, що вина не лежить у нашій централі, коли збіркові листи, повновласти й інші вимагані формулярі нашої часом одержать в останній день, в котрому збірку ще можна буде переводити. Тому просимо повітові централі та всіх наших збірщиків, на адресу яких вислано збіркові акти, доложити всіх зусиль, щоби збірка випала дійсно успішно, не зважаючи на короткий речинець та заборону переводити збірку підчас Зелених Свят. В десятиліттє роковини 1. листопада мусять бути всі могили полеглих членів УГА, передовсім на великих цвинтарях в містах і на памятних побоєвищах, трівко забезпечені, вкращені памятниками чи каплицями. Кожний громадянин повинен з нагоди Зелених Свят зложити свою лепту на цю ціль та на інвалідів Української Галицької Армії. Хто не буде мати нагоди зложити жертву на збіркову листу, нехай перешле її чеком, яких кількадесять тисяч вислано з українськими часописями. Кому тяжко здобутися на жертву у висоті 1 золотого, нехай збере його між своїми найближчими знайомими. — Станиславівське воєвідство дало дозвіл на переведення збірки в днях 17. до 23. червня ц. р. рескриптом Ч. Б. П. 2169/28. з дня 1. червня ц. р. Аналоґічно до рескрипту львівського воєвідства на збірку визначено тільки сім днів із виключенням двох днів Зелених Свят і цілковитим виключенням м. Станиславова. Збірка буде переведена, як що-року, на збіркові листи. Тому, що до дня 20. липня ц. р. ми зобовязані предложити воєвідству докладний звіт зі збірки, просимо повітові комітети негайно стягнути від збірщиків листи і зібрану квоту й надіслати все те по нашим вказівкам в розісланих письмах. — **Головна Рада „Товариства Охорони Воєнних Могил" у Львові.**

Студії в Гірничій Академії у Кракові тривають чотири роки і їх можна відбувати на одному з двох відділів: гірничому або гутничому. Для забезпечення посад приймається на перший рік студій обмежене число студентів: на гірничий відділ 40, на гутничий 35. По укінченні студій дипльома інжиніра гірничого або інжиніра-металюрґа, залежно від того, який відділ укінчено. Новоступаючі до Академії мають зголоситися особисто у декана даного відділу, предкладаючи такі документи: 1) подання про приняття на один з відділів, 2) життепис, 3) метрику уродження, 4) свідоцтво зрілости в оригіналі, 5) дві урядово потверджені фотографії, 6) свідоцтво евент. відбутої практики, 7) свідоцтво відбутих вищих студій і відходу, якщо кандидат переноситься з інших шкіл, 8) документ, стверджуючий відношення петента до війська. До документів, виставлених в непольській мові, належить долучити легалізований переклад на польську мову. Речинець особистих зголошень на перший рік студій є 21.—22. вересня. Початок викладів 1. жовтня. Якщо число зголошених на перший рік переступить вищесказане 75 (40+35), то відбудеться конкурсовий письменний іспит з математики й фізики. І так з математики вимагається знання рахунку процентового, рівнань I. і II. ст. і двоквадратових, розвязування задач I. і II. ст. з дискусією, очерк нення елементарних залежностей функціїних, засад планіметрії, стереометрії, тригонометрії й аналітики. А з фізики: матеріял гімназійний зі спеціяльним узглядненням технічних приладів, засад термометрії, електричности, оптики й механіки. До математичних задач з дискусією поручається Вітвінського „Бадання залежности функціональних для вищих шкіл середніх" — видання II. з залишенням задач трудніших. Кандидати, котрі вказуються вислуханням двох важних семестрів у вищих школах технічних або математично-фізичних відділах університету можуть бути звільнені від іспиту. Новоступаючим поручається відбувати передвступну практику копальняку або в більших варстатах механічних з огляду на полекші звязані з нею. Всяких інших пояснень уділяє за надісланням порта тов. Бінк Богдан, Цішки, почта Олесько. — **Технічна Секція Української Студ. Громади в Кракові.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна Ш. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі тенісових кортів, віль, горолів, разом з брамами і фірткамн. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 6—7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десяткія літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 92-7

ПРИЙМУ сейчас кількох місцевих хлопців до науки механічного ремесла з укінченою 3—4 кл. гімн. з доброї родини. Юліян Ломага, Сенкевича 9. 2415 3-3

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портіюри, гарнітури, вапи власної вирібки по фабричних цінах. Вапи, площа Марійська 5. І. поверх. 2385 5-10

ЛІТНИСЬКО ТУХЛЯ „пансіонат Дора" поручає покої з верандами враз з утриманням. Для прогульковців харчівня. Зголошення Тухля, літнисько. 2419 2-3

ПОШУКУЄМО РАЙОНОВИХ ЗАСТУПНИКІВ в усіх місцевостях Галичини до продажі дуже покупних артикулів за високою провізією. Зголошення: Пезетка Львів, Словацького 2. 2418 2-3

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Оссолінських ч. 6. 2648 6—10

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черевиками нові і ужиткані оказійно продає Ю. Ломага, Львів, Сенкевича 9. 2062 9—10

ДЛЯ ЛІТНИКІВ випайму на липень і серпень 2 умебльовані кімнати враз з харчем по умірковапій ціні в напрочуд гарній околиці Східних Карпат над Свічею. Зголошення П. Особа Людвишіна, пч. Ведріж. 2420 2-2

НА ДІЛКУ в околиці т. зв. „Швайцарія Микуличинська" умебльовані комнати до випайму з харчем. Від залізн. перестанку дві хвилини. Зголошення прошу слати на адресу: О. Гуменюкова, Ділок пч. Микуличин. 2435 1—2

НЕГАЙНО потрібна господиня до заряду кухнею і господарством. Інформації на приходстві. Ольга Тягнибок с. Соколів пч. Золотники аб Підгайці 2437

ПОТРЕБУЮ практичної жінки до малого хатнього газдівства. Д. Бізнова, Поморяни. 2430 1—1

ПРИЙМУ з удержанням 3—4 студентів. Опіка запевнена. Близько гімназії: Радникова Бачинська, Содова 6, партер, бічна Потоцьких. 2426 1—1

ПРИЙМУ учеників або студентів (академіків) на станцію з пінми удержанням або тільки на мешкання — Ст. Кордасевич, вул. Чарнецького 26/1., ч. дверий 10. 2425 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літний ЗІЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з 1908 р. буде 29. червня 1928 в годині 8. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити писемно чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і заподання своїх адрес. — *д-р Евген Олесь кий* Львів, Жовківська 85, *Василь Весолов ський* Львів, Ринок 36, „Нар. Торговля". 2384 6—6

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 9—24

Подяка.

Отсею дорогою складаю щиру подяку всім Вп. п. Співакам „Сурми" та членам співацького гуртка п. Купчинського за ласкаву участь в похороні мойого мужа Осипа Бодевича.

2438 **Жінка.**

Подяка.

Впр. оо. Михайлові Каспрупові, Михайлові Свігуровичеві, Іванові Проскурницькому за їх священичу участь в похороні нашої дорогої і невиждалуваної донъки Володимири Малащуківної та за зняви співчуття. Вп. пані Шмідовій та Вп. панству Конюхам за христіянську прислугу і поміч в нещастю. Всім парохіянам Беремян, Хмелевої і Свершковець, що віддали посліпну прислугу Покійній — складає щиру і сердечну подяку — **Родина.** 2439

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 132 (11.385). Львів, субота 16. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німецька парляментарна гротеска.

Берлін, 10. червня 1928.

Ще навіть не зійшовся нововибраний німецький парляменґ — а Німеччина вже нині стоїть так добре, як перед новими виборами. Положення просто парадоксальне. Мільони німецьких виборців виявили маркантно свою політичну волю. Бажають курсу на ліво і політики міжнародього замирення, але їх воля не може зробитись чином завдяки німецькій парляментарній системі. По суті ще ніколи не було в Німеччині виборів, щоб так рішуче, як ті останні, виявили політичну ментальність мас. 20. травня німецькі праві й середні партії потерпіли поражку. Зате 9 мільонів голосів і 152 мандати здобула сама тільки німецька соціял-демократія. Осмішувана дотепер усіми німецька поступова господарська партія зросла через ніч так, що нині має тільки два мандати менше від демократів. Число комуністичних послів зросло з 45 на 54. Чи можна виразніше заявити свою волю? Але що осягнули маси в практиці виявом своєї волі? Нічого. Парлямент, практичний висліз тої волі, є нині в Німеччині найбільшою перешкодою на шляху до здійснення соціяльного поступу, соціяліних реформ. Виразна воля мас розкришується поміж дивовижними трибами німецької парляментарної машини.

Перший гордатий крик соціял-демократичного тріюмфу нині замітно стихає. Немає теж справді причин до втіхи. Перед партією стає питання, що робити з тими своїми 152 мандатами і 9 мільонами голосів? „Голос народу" накинув їй, як найбільшій побідній партії, примус проводити виявлену народню волю в життя. Осьтак стоїть перед соціял-демократами важке завдання — творити уряд. Є для цього тільки дві можливости. Або т. зв. **ваймарська коаліція**, тобто уряд партій, що в 1919 р. створили в Ваймарі німецький республиканський устрій, отже соціял-демократи, демократи й центрум; або т. зв. велика коаліція, тобто звязання себе з цілим рядом середніх і правих партій, отже з демократами, центрум, баварцями і німецькою народньою партією. Можливість ваймарської коаліції мінімальна, бо така коаліція булаб числельно дуже слаба, отже нежиттєздатна. Залишається тільки велика коаліція. В тому випадку уряд матиме більшість (299 голосів), але соціядемократи мусітимуть звязатися з правицею, правда, поміркованою, але всеж з тою самою, що її тільки що розгромила виборча „воля народу". При осьтакім звязанню з правицею, замість ясних і рішучих дій, прийдуть неминучі компроміси, замість твердої лінії зовнішньої і внутрішньої політики, прийде обовязкова шахерка портфелями й посадами; уряд, замість творити, мусітиме багато говорити, маскуючи нетяме бути тільки один: віра в ідею парляментаризму і всякий інтерес до нього в масах ще більше ослабне.

Є це дуже знаменне, що німці орієнтуються на переміну раз на ліво, раз на право. Ментальність німецького виборця є в тих перспективах врешті дуже проста — і дуже німецька. Він завжди собі каже: Нехай або яка політика, права чи ліва, я хочу, щоб це була політика, яка би справді до чогось вела, щоб було видно її діла і наслідки. Сюди чи туди — аби тільки вийти раз якось з того неозначеного положення, що в ньому находиться Німеччина ще й до нині, від днів версальського „мира". Або вести праву політику, себто політику реваншу і спротиву, або ліву, тобто політику згоди й порозуміння. Ще не так давно німецькі маси взяли були рішучий курс на право. Вони й тепер буликб підтримали правицю, колиб вона в періоді минулої легіслятури була проводила свою політику послідовно й щиро. Але без більшости голосів у парляменті правити не можна й ідея правої німецької політики розбилась саме на немінучих якостях парляментаризму. Шоб осягнути більшість, правиця булаб заєдно примушувана спиратись на середні й поміркувані ліві партії. Результатом того було розколення й замулення в цілій системі і в світогляді правої політики — і гірке розчарування виборців. Нині перед тими самісінькими немінучостями стоїть теж система лівої політики. Вчора розгромлено німецьких націоналістів, а вже нині рахують соціялісти, скільки голосів стратять завтра. Так німецька виборча маса вже від десятка років колибається раз сюди, раз туди — і ніколи не бачить, щоби сповнялася її воля.

Десять років такої парляментарної гротески принесло знаменні результати. Крім зросту політичного радикалізму, передовсім основне й остаточне змучення мас усякими виборами і цілим парляментаризмом. У більш активних натур викликує той стан справи сильний внутрішній ресентимент, що часто згущується до кличів за диктатурою і за старим монархізмом. У решти викликує все те пасивний спротив, навіть байдужність. Одно й друге однаково вбивче для ідеї парляментаризму. Змучення й утечу від політики показує найкраще крива народньої участи у виборах. З 51 проц. участи у перших парляментарних німецьких виборах в 1871 р. та лінія постійно підноситься аж до 1919 р., в якому осягає 85 проц. участи. Тут приходить цезура. З 85 проц. участи в 1919 р. лінія починає постійно спадати: в 1920 р. 79 проц., в 1924 році 77 проц., в 1928 р. 71 проц. Алеж і притягати маси взагалі до виборів робиться щораз трудніше. Останні вибори були, як мабуть ще ніколи, для всіх партій вбивчо коштовні. Коштували вони всі партійні апарати за саму тільки пропаганду понад 30 міл. зол. марок, отже вибір кожного посла коштував 50—60.000 зол. марок! А всеж таки загальний інтерес був мінімальний. При останніх виборах мало приступити до урни понад 3 мільони свіжих молодих виборців, тому загальне число мандатів мало збільшитись на 30 до суми 523 послів. Вибрано в дійсности тільки 489 послів, отже навіть чотирьох послів менше, як у попереднім райхстагу. І коли навіть тих три мільони молодих виборців-голосували, то на їх місце втікло від урни 4 мільони управнених до голосу старших. Це є покищо несвідомний, інстинктований бойкот райхстагу. Але атмосфера така, що це слово „бойкот" потребує тільки бути кимось розумово й організаційно оформлене аби зробити решту.

Після виборів скрізь велике невдоволення. Правити з правими але; без них — неможливо. З ними не проведеш ніякого рішучого закону, ніякої виразної політичної лінії. Без них — край залишиться без уряду. Йти з правими значить — стратити кредит у виборців, відстрашити їх до-решти, загнати всі активніші елементи до радикальних таборів. Уже нині комуністи рахують на те, що після 2—3 років соціял-демократичного правління до спілки з правими, числю їх мандатів піднесеться значно. Скласти в тій атмосфері працездатний уряд і правити ним є штукою неабиякою. В такій самісінькій атмосфері правили перед шістьма роками в Італії Джіоліті, Нітті і Факта. Вони теж пробували створити при помочі все нових і нових виборів роботоздатну більшість. Але вибори ті ніколи нічого не доказували. Нові, дуже можливі вибори в Німеччині теж нічого не докажуть. Штовхне нове розчарування німецькі маси ще раз на право — то там знова повториться та сама гра.

Чи можливий в тих перспективах якийнебудь німецький фашизм? І в які політичні форми взагалі прибереться згодом німецька протипарляментарна реакція? Ось питання, що маревом стоять перед внутрішньою німецькою політикою. Але нині на них ще досить трудно виразно відповісти.

Зенон Пеленський.

Народня освіта на Радянській Україні.

Вступні підсумки шкільного перепису.

Під кінець 1927 р. (дня 15. грудня) переведено шкільний перепис на території всього Рад. Союзу, а тимсамим і на території Рад. України. Вичерпуючі підсумки шкільного перепису будуть готові аж у травні 1929 р., та вже тепер радянська українська преса містить вступні підсумки про розмір шкільної сітки і стан народньої освіти на Рад. Україні.

З цікавої статті М. Авдієнка про народню освіту на Україні, поміщеної в харківському „Комуністі", виймаємо деякі дані про зріст сітки **народніх шкіл**, про їх розподіл на концентри (групи) та про розміщення шкіл по селах і містах Рад. України. Та заки зупинимося над оголошеними вступними підсумками, мусимо звернути увагу на одну основну недостаточність. Радянські партійні публіцисти — майстри на всі руки. Особливо майстерно вміють вони поводитись з мертвим статистичним матеріялом, оживлюючи його по лінії своїх бажань. І стаття М. Авдієнка роїться найріжнороднішими цифрами, однак немає в ній основного: **кілько під теперішню пору є народніх шкіл на Рад. Україні?**

За відсутністю цеї основної цифри, яка повинна бути вихідною точкою дальшого розгляду освітньої справи на Рад. Україні, статистична мережка М. Авдієнка на ділі є замазуванням дійсного стану річей.

Не маємо іншого виходу і мусимо вдоволитися тими даними, які захотів подати до відома українського громадянства радянський публіцист. Кілько семилєтніх трудових (народніх) шкіл є під теперішню пору на Рад. Україні — не знаємо. Знаємо лише, що проти 1915 р. народніх шкіл на всьому просторі Рад. України збільшилося на 76 одиниць, учителів на 22.232, а учнів на 757.803. В 1880 р. в колишній Росії було лише 1.4 проц. учнів у відношенні до числа населення, в 1911 р. те відношення виносило вже 4.3 проц. В р. 1922 Рад. Україна мала 5.1 проц. учнів у відношенні до числа свого населення. Як бачимо, відсоток учнів в 1922 р. збільшився, але не треба забувати, що те збільшення є наскрізь ілюзоричне з огляду на загальне зменшення населення внаслідок війни, революції й голоду. В р. 1928 те відношення висловлюється 8 проц. Але в порівнанні з Францією й Америкою, а навіть Польщею, де у відношенні до населення учні виносять 11—20 проц., Україна зі своїми 8 проц. стоїть на низькому рівні освіти.

Трудова (народня) школа ділиться на два концентри: І-ий — чотирокласові школи (I—IV) і II-ий — назвім їх нашою передвоєнною назвою — виділові (V—VII).

Як представляється зріст кількости учнів від 1922 р. на обох концентрах, виявляє нам наглядно отся табличка:

Рік	Всіх учнів труд. шкіл	В тому числі на I-шому концентрі	на II-гому концентрі
1922	1,431.550	1,278.374	153.176
1923	1,541.541	1,413.593	127.948
1924	1,576.538	1,445.685	130.853
1925	1,844.863	1,691.739	153.124
1926	2,136.757	1,944.449	192.308
1927	2,210.632	1,978.516	232.116
1928	2,383.608	2,093.354	290.254

Як бачимо, кількість учнів І-го концентру постійно зростає, збільшуючись в порівнанні з 1922 р. круглo на 60 проц. Кількість учнів II-го концентру załомлюється в рр. 1923 і 1924, в 1925 р. ледви вертає до стану з 1922 р., а в наступному році бистро підіймається, щоби в 1928 р. збільшитися майже на 100 проц. в порівнанні з 1922 р.

За останній рік кількість учителів збільшилася на 6.572, а з того 4.142 припадає на семилєтні школи. Хоч загальна сітка шкіл у порівнанні з дореволюційним часом майже не збільшилася, то зате підвищується якість освіти шляхом розбудови семирічок.

В останньому (1928) році в І-шому концентрі було учнів: по містах — 344.465, по селах — 1,748.889. В II-гому концентрі було: по містах — 140.403 учнів, по селах — 140.851. Місто має 56.8 проц. семирічок у відношенні до всіх шкіл, а село лише 8 проц. при 11.9 проц. семирічок у відношенні до всіх шкіл. По містах учиться 30.3 проц. всіх учнів у II-му концентрі (виділові школи), а по селах лише 7.5 проц. при 12.2 проц. всіх учнів II-го концентру. Отже більша половина всіх шкіл по містах — це семирічки, а по селах лише 8 прц. По містах відсоток учнів у відношенні до всього населення дає 10 проц., а по селах лише 7 проц. Значить: радянська влада, вкучи назустріч містові в задоволенні його вищим типом народньої школи в першу чергу задовольняє потреби в більшости не-українського населення, а українське село в умовинах радянської дійсности виявляє значну культурну відсталість.

На жаль, що відсталість села, як і взагалі культурну відсталість Рад. України не дається лекше ліквідувати, бо темпо зросту загального

шкільництва є дуже повільне. На 1928 рік передбачилося відкрити 5.819 комплектів (кляс), рахуючи по 36 учнів на один комплект. Тимчасом фактично відкрито в 1928 р. лише 3.203 кляс на 13.718 учнів. За даними загального перепису враховано на Рад. Україні для 1928 р. 2,374.420 дітей у шкільному віці (8—11 років), а в I-ому концентрі (в 4-клясовій нар. школі) вчиться лише 2.093.354 дітей, отже поза школою, крутіями анальфабетами, виростає круглo 480.000 дітей. Бажаючи їх притягнути до школи, треба ще найменше 13.500 учителів, а по пляну на рр. 1928-30 мають бути відкриті нові кляси лише на 7.511 учителів. Для ліквідації неграмотности серед наймолодшого покоління в найближчих роках треба ще круглo 6.000 учителів при теперішній кількости дітей у шкільному віці. Зовсім природно, що фактично дітей у шкільному віці з кожним роком буде більше, а тимсамим і запотребування вчителів буде більше. Тому одним з основних завдань радянської влади на найближчі роки є розгортання шкільної сітки, бо в противному разі маємо вросту неписьменности загрожує населенню Рад. України.

А вкінці ще одна важна проблема, а саме: як поодинокі національности УСРР забезпечені школою в рідній мові. На основі всесоюзного перепису з 17. вересня 1926 на Рад. Україні становлять *українці 80.1 проц.* населення, росіяни — 1.6 прц., жиди — 5.4 проц., поляки — 1.6 прц. німці — 1.4 проц., а інші (білоруси, чехи, греки, болгари, молдавани), — 2-3 проц. Учнів за мовою навчання в школах Рад. України маємо: *українців — 75.8 проц.*, росіян — 10.6 проц., жидів — 2.9 проц., поляків — 0.9 проц., і німців — 1.4 проц. Як бачимо, на Рад. Україні росіяни є в *привілейованій становищі*. Відсоток учнів з російською мовою навчання є на 1.4 проц. більше, як відсоток російського населення, яке не живе на Україні компактною масою. Розсіяні на Україні німці в 100 проц. вчаться в своїй рідній школі, а всі інші національности є покривджені, а в тому й українська, яка не лише є теоретично державною, але й живе компактною масою на своїй національній території.

Особливо різко виступає покривдження державної української нації в деяких округах Степової України і по містах.

Нпр. Маріупільська округа має 54.0 проц. українського населення, але лише 38.9 проц. учнів вчиться по українськи (росіяни мають 18.5 проц. населення і 40.7 проц. учнів з російською мовою навчання). Аналогічні дані для Артемівської округи є такі: 72.7 проц. укр. нас. і 46.9 проц. учнів з укр. мовою навчання (росіян 20 проц. і 18 проц. учнів з рос. мовою навч.); для Лучанської округи: українці — 51.8 проц. нас. і 20.4 проц. учнів (росіяни: 42.9 прц. нас. і 45.5 проц. учн.); для Сталінської округи: українці: 53.4 проц. нас. і 35.5 проц. учнів (росіяни: 34.3 прц. нас. і 38.9 проц. учн.).

В містах ця диспропорція представляється просто жахливо. Нпр. Дніпропетровське — 36 проц. укр. нас. і 11.5 проц. учнів з укр. мовою навчання (росіяни: 31.5 проц. нас. і 22.2 проц. учнів з рос. мовою навч.); Сталіно: українців: 26.1 проц., учнів з укр. мовою навч. лише *1 проц.* (росіяни: 56.2 проц. нас. і 76.3 проц. учнів); Конотоп: українців: 67.5 проц. нас., 39.7 проц. учнів (росіяни: 13.8 проц. нас. і 23.4 проц. учнів); Маріуполь: українців: 32.9 проц. нас. і *5.2 проц.* учнів (росіяни: 44.5 проц. нас. і 49.4 проц. учнів); Чернигів (старогетьманська столиця): українців: 57 проц. нас. і 37.8 проц. учнів з укр. мовою навч. (росіяни 10.4 проц. нас. і 28.1 проц. учнів з рос. мовою навчання; Миколаїв: українців: 29.9 проц. нас. і 15.2 проц. учнів (росіяни: 44.5 нас. і 49.4 проц. учнів).

Невесело читати такі крикливі дані про становище українського населення в *ділянці народнього шкільництва* на Рад. Україні. Таким є становище української „державної" нації в своїй власній „державі". Сумно і прикро. І то лише в ділянці *елементарного* шкільництва. А щож говорити про шкільництво середнє і вище?

Не дивно, що навіть радянський офіціяліст М. Авдієнко сумно хитає головою, що — мовляв —

„в окремих округах і в окремих містах на справу українізації шкіл не звернено належної уваги і там до цього часу велика в школах перевага за російською викладовою мовою".

Отже ніхто інший, тільки українська радянська влада при допомозі школи русифікує українське населення, русифікує його наймолодше покоління. І до тогож робить це український наркомос, себто мабуть єдиний комісаріят повноправний зовсім незалежний від центрального (всесоюзного) московського уряду. Завдяки йому українська „державна" нація, на своїй власній національно-суцільній території, йде позаду російської російської й німецької меншости, нарівні з поляками, жидами, чехами, болгарами, греками, молдаванами й іншими національними меншинами. Пора, справді край на пора звернути увагу на українізацію шкільництва і то не лише народнього але й середнього та вищого.

Чи потрібні нам бурси?

(Голос педагога.)

Доцільно зробило „Діло", подавши недавно статтю про бурсу ім. митрополита з нотаткою, що повинна дискусія, чи і які бурси нам потрібні.

В часі тридцятиліття мойого учительювання в гімназіях приглянувся я добре нашим бурсам, тимбільше, що дві з них від я як їх управитель а одну внедував я для нашої молоді від австрійського правління в часі всесвітньої війни у Відні, де я був управителем семінара. Я є іншої думки, як шановний „Педагог", котрий у згаданій статті відомо висказується про виховання в бурсах і вважає, що в них часах ліпше є для молоді мешкати по станціях, як в бурсах, з яких виходять ученики неактивні, а при тім неприготовані до життя, бо в бурсі все мають, а інтересуються тільки їдою. Це велика пересада, бо й на станції і в родичів діти мають рівнож усе готове. Якщо деякі бурси не видають доброї молоді, то там винен настоятель і виділ бурси. Бо коли ті чинники мають широкий світогляд і патріотичне серце, то бурса дасть нам найкращих громадян. Хиби наших бурс є такі: Деякі держать за мало учеників усіх, а за богато старших, з вищих кляс; інші вишукують лише найздібніших учеників, або в бурсі не було жура з наукою. Дальше не виховують в національнім і церковнім дусі, тим бувало молодь привлана до народности. Деякрі бурсаки мають за великі вигоди — на подобу „добрих" станцій.

Дам приміри: Коли свого часу попросили мене обняти управу бережанської „Руської Бурси", то я застав у ній всього 11 бурсаків, старших учеників, для яких варила їду одна пані і побирала від виділу за кожного по 18 зол. (австр.). Бурса мала великий недобір і около три тисячі зол. довгів. Тоді патріоти-виділові бурси такої міри, як адв. д-р А. Чайківський, небіщик катехит о. Соневицький, сов. Таничевич і інші згодилися на мої внесення-домагання і я за рік управи тої бурси лишив бурсаків з першої кляси около 30, з другої 12, з III. і IV. кляс разом чотирьох, а з вищої гімназії тільки одного, який мав уряд з чотирма учнями з III. і IV. кл. очевидно ліпшими, помагати мені в управі бурсою, переробляти і питоти при мені деякий учеників з першої і другої кляси. Я зробив це доцільно, бо крім бурсаків з першої кляси стягав я до гімназій учнів навіть з інших повітів, пр. з Бродів, Підкаменя і т. д. (до I. кляси), щоб заповненням гімназій нашими учениками рішити основання українських паралельок, що зараз тоді вдалося.

За один той рік і кілька місяців оплатилися при великім числі бурсаків усі довги бурси, а удержання одного бурсака впало тоді на 7 гульденів місячно, при чому можна було деяких держати безплатно, а декотрим учням, мешкаючим поза бурсою, давати харч (обіди, вечері). Зазначую, що ми тримали на 50 бурсаків одну звичайну кухарку й одну помічницю для неї. Поживу-товари доставчав нам купець п. Шкірпан. Настоятель мав лише мешкання без харчів і платні. Всі бурсаки ходили щодня гуртом з настоятелем до церкви, читали голосно гарячі місця наших класиків-письменників, а кожний діставав окремі книжки до читання відповідного патріотичного змісту. В бурсі завів я різні представлення, пописи, вечірки. Ті малі ученики відограли в тім році „Наталку Полтавку", „Підгіряни", „Запорожця", при чому жіночі ролі грали на-причуд гарно самі хлопці. Крім того улаштували ми концерт в честь Шевченка і митр. Шептицького, який тоді відвідав був Бережани і гімназію.

Результат такого ведення бурси був вельми корисний для будучини. Помилувши те, що молодь дуже добре вчилася, бо на 48 непідготованих учеників повторив тільки один клясу і молодь вийшла бурси, коли потребувала якогось доповнення чи вивчення лекцій, то все зверталася до бурсаків по ту поміч, поминувши дальше те, що через таке ведення бурси рішалася справа утраквізації осн. українських паралельок, — не можу не згадати, що за два-три роки саме ті ученики стали піонірами наших шкільних змагань на Лемківщині (з Новим Санчі), куди частину з них перевів пос. Яворський. Дальше мушу піднести факт, що ті ученики розрухували пізніше Поділля виставами, організаціями, читальнями, Січами, Союзами, Лугами, а деякі з них є нині послами й активними діячами на всіх ділянках нашого нац. життя. Не знаю ні одного неділяльного або слабкого характеру зпоміж тих бурсаків.

Тому вважаю, що бурси й нині є доконечні. Зазначу річ, що до I. кляси в наших державних львівських гімназіях, у яких було перед війною нераз по 6 і то вельми численних відділів, приходить нині дуже мало дітей. Фреквенція слаба, бо селяни й бідніша інтелігенція не в силі нанять дорожчих станцій, між якими дуже мало добрих, а до бурси лекше й певніше віддати їм свої діти, де є заразом нагляд і поміч в науці. Те саме є й на провінції. Тому треба так уладити бурси, щоби прийнати велике число учеників головно з I. і II. кляси, у вищих клясах вони можуть частинно переходити на приватні станції. Їду давати по бурсах просту, здорову. Ліпша є добре зварена каша, як гірша „бурсацька" ковбаса. Вечері повинні діставати ученики вже в год. 6-ій без підвечірка. Білля повинні родичі по можности доставити випране, а не прати в бурсі, бо не підносить кошти удержання бурси, є негігієнічне і нищить будівлі бурс. Батьки бурсаків повинні доставити бурсі фіру дров, хоч би гірших, а бурсаки повинні їх самі порубати. Бурси повинні уряджувати богато патріотичних вистав, товариських пописів і плекати спів та музику. Такі бурси підможуть безперечно і світські люди і духовні. До бурс треба приймати і слабших учеників, а з них виробити середніх і добрих, бо такі стають чи не найліпшими громадянами; а саме такі слабші ученики потребують у перших клясах найбільше помочи, бо часто батьки відбирають їх зі школи. Не раджу натомість форсувати бурси з усіма новочасними дорогими вимогами, спеціяльними салями, купальнями і т. п., бо через це пішла м. ін. на продаж найбільша наша львівська бурса.

Оттакі бурси є найліпші і нам конечно потрібні.

О. д-р Застирець.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 14. червня 1928)

СПРАВА ВИБОРЧИХ ЗЛОВЖИВАНЬ.

Саботування 1-ин. Регулямін Надзв. Комісії.

(Ік) Сьогодня відбулося засідання адміністраційної комісії, присвячене знову внесам про оскарження надзв. слідчої комісії для розсліду виборчих зловживань. Пос. Путек предложив проект регуляміну надзв. комісій. Над тим проектом виявилася загальна дискусія у якій м. ін. забрав слово **пос. Целевич** (Укр. Клюб). Він висловив здивування, чому зібрані комісією факти зловживань мають бути — чого домагаються посли 1-ки й уряд — подані до відома міністрові внутр. справ і чому він має на них заявдятися ще перед слідством сойму. Така поведінка утруднює, як що не унеможливлює, слідство. Відомо, що адм. влада вже тепер знає особи, на які ми покликуємо ся у наших зізнаннях. Адже міністр сам, коли їздить на інспекцію, то робить не несподівано, не виявляючи заздалегідь причини своєї подорожі. Чому комісія має згори виявляти свої плани? Пос. Целевич висловився проти такої вимоги послів 1-ки і за негайним вибором комісій. Посли 1-ки назвали проект регуляміном „на письмі", тому засідання перервано на годину. Після перерви прийнято регуляміни, в якому найважніші такі уступи: завданням комісій є розслідити зажалення, які торкаються зловживань, доконаних властями, урядами, урядовцями, та держ. функціонарями в передвиборчому періоді, підчас виборів і підчас устійнення вислідів виборів. Зокрема комісія має розслідити й оцінити факти зловживань, про які говорено в посольських внесках і підчас засідань бюдж. і адм. комісій та плєнарних засіданнях. Крім того комісія має розглянути матеріял, який поодинокі посли і сенатори предложать їй найдалі до 20. червня п. р. Комісія має право переслухати крім усіх інших осіб, також урядовців і держ. функціонарів; має право вглянути в урядові акти. Тому предсідник комісій буде повідомляти міністра внутр. справ про місце і час урядування комісій та вкаже, які урядові і функціонарі мають стати як свідки та які мають бути предложені акти. Комісія зобовязана закінчити свою працю найдалі до 1. жовтня 1928 р. і предложити соймові письменний звіт із відповідними висновками. Комісія має урядувати в перманенції без огляду на те, чи сойм буде відкритий чи зачинений. В дискусій над регуляміном прийнято поправки м. і. пос. Грінбазма і Багінського про збирання матеріялів безпосередньо самою комісією та виїзднення урядовців від урядової тайни. Проект регуляміну з поправками прийнято в другому читанні. Після того представник 1-ки, пос. Соболевський, склав заяву, що, мовляв, ініціятиве маршалка сойму (характерно, як 1-ка в деяких моментах ховається за спину марш. Дашинського, виграваючи його проти лівиці) не відвесла результату і тому клюб 1-ки не візьме участи в надзв. слідчій комісії. Нате пос. Прагер (ППС) внісши, що на ділі адм. комісія взяла під увагу бажання уряду, однак голова комісії знову таки представник 1-ки, пос. Полякевич вирішив, що справу полагоджено сьогодня інакше, ніж про не говорено у марш. Дашинського з представниками уряду. На запит пос. Прагера, чого саме не дотримано, пос. Полякевич не дав відповіди, лише просто відложив засідання. Найближче засідання комісій визначено на п'ятницю 15. п. м. для 3-го читання над правильником надзв. слідчої комісій.

ПРО ВИДАЧУ ПОСЛІВ.

Регулямінова комісія, що радила нині під головуванням пос. Либермана, рішила одноголосно припинити судово-карне поступування проти послів Бітоса (Пяст) Дібоа (ППС), Лодвоха (Стр. Хл.), Плюти (Стр. Хл.) і Сосінського (ХД). Зате на внесок пос. Рятая (Пяст) комісія більшістю голосів признала, що новий розгляд справи припинення карного поступування проти арештованих у міжчасі послів Кагановича і Грецького (біл.) в Новгородку є неможливий і рішила віддати цю справу маршалкові сойму. Проти цього заявився лише клюб ППС і непольські посли.

СЕНАТ.

(ік) Нині передпол. під головуванням мэрш. Шимановського відбулося засідання голов сенатських клюбів. Рішено, що перше засідання сенату для розгляду бюджетового преліміпаря відбудеться 20. червня. Засідання тріватимуть до 27. червня включно по цілім годин. денно. На загальну і подробну дискусію визначено 30 годин. Крім того рішено вибрати еміграційну підкомісію в складі 11 членів.

РАДА МІНІСТРІВ.

(ік) Завтра в пополудн. годинах відбудеться під голозуванням віцепремієра Бартеля засідання ради міністрів, присвячене цілій низці бжучих справ.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПОСОЛ У МАРШАЛКА СОЙМУ.

(ік) Сьогодня в полудне чехословацький посол Гірса склав візиту маршалкові сойму Дашинському.

РОЗПОЛІТИКОВАНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ КЛИР

(ік) Міністр Добруцький прислав відповідь послові Чапінському (ПНС) на інтерпеляцію в справі терору польського клиру, зокрема голосного пастирського листу епископа Лукомського з Лонжі. Міністр каже, що виданий пастирського листу є внутрішньою церковною справою й урях не може тут мішатися. Вкінці в огляду на можливість конзекленції міністр звернувся до вищих духовних влад, щоби запобігти поважнішим дисонансам поміж польським духовенством і вірними.

ПІСЛЯВИБОРЧІ ПЕРЕНЕСЕННЯ

(ік) Говориться про перенесення або спенсіонування цілого ряду старостів, м. і. станиславівського старости Юа. Оссу перенесено аж до Бельзька на Поморі. Змінно старостів на Підлящі.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 14. червня 1928)

ЦІКАВА ВІЗИТА.

(ік) До Варшави приїхав, як кажуть урядовий комунікат, у приватному характері, на запрошення англійського посла у Варшаві Ерскайна, англійський амбасадор із Берліна сер Лінсей. Визначний гість був на довшій розмові у марш. Підсудського. Сьогодня вечором виїхав назад до Берліна. Урядовий комунікат нічого більше про цю візиту не каже, що однак не перешкоджує численним поголоскам, на тему цілі, характеру та перебігу цих відвідин.

КУРТУАЗІЯ У ВІЙСЬКУ.

(ік) В 15 ч. Дн. Приказів міністерство військових справ оголошує наказ про титулування рядовників. І так рядовник у службі треба титулувати: „ви": поза службою старших підстаршин від сержанта включно вгору „пан"; усі нижчі чини до рядовників включно „ви".

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНЦІВ.

(ік) Вечірній „Курєр Варшавскі" подає телеграму, що в лондонському „Манчестер Гардіан" появилася велика редакційна стаття, яка дуже гостро виступає в обороні української та білоруської меншости у Польщі, ораставляючи їхні умовини цих народів у Радянському Союзі. Стаття пе перестерігає перед наслідками такої політики включно перед можливістю революції населення, що попаде у розпуку. „Курєр Варшавскі" подає цю вістку під зас". „Врехлива стаття" тз заявляє, що стаття „Манчестер Гардіан-а" аранжує „комуністичну інспірацію"

СМЕРТЬ СУФРАЖИСТКИ.

(ік) Сьогодня в Англії померла в Лондоні відома англійська суфражистка Панкгорст, одна з перших активних дівчок у русі суфражисток.

НА ПОМІЧ „ІТАЛІЇ".

(ік) Вістки з Осло кажуть, що тамошні фахові виряхували, що як до 14 днів не вдасться вирятувати запаси „Італії", то вона безумовно загине. Сумніваються, чи російський ледолам зможе перемістити собі цілих до місця розбитків.

В КИТАЮ.

(ік) У Пекіні китайський генерал Ен відвідав послів Вел. Британії, Злуч. Держав, Японії, Німеччини, Франції й Італії та запевнив їх про безпеку життя і майна чужоземців у Пекіні. Одночасно потверджують вістки про смерть Чанг-Цо-Ліна у Мукдені.

ХАРЧЕВА КАТАСТРОФА У МОСКВІ

(ік) Руссапрес подає з Москви, що положення постачання у Москві представляється катастрофально. По наказу міського совіту приписано зовсім виписання пшеничного хліба. Цукор теж зовсім із пшеничного хліба. Цукор теж зовсім із пшеничного хліба. Цукор теж зовсім із

— **Бандити та злодій.** В околиці Любліна пять замаскованих бандитів ограбили хату кольоніста. — Злодійська ватага з бобренського повіту, складена із 6 селян, що кілька літ гуляла безкарно, засіла на судових лавах. — Із громадського арешту в Монастириськах утік сказаний злодій дотепним способом: ударив вапняком, що мав на руках, поліцая по голові і його пригноміщив. — 5 літ тяжкої вязниці дістав за різні грабіжі Франц Гмерніцький, що вже кілька місяців прикидається глухонімим божевільним. Лікарі признали його симулянтом. Не є виключене, що коли він гратиме так добре далі свою ролю то зійде з глузду напрямо.

— **Різні вістки.** У франц. місті Аршіяк арештували одного селянина та його братів, що вбивали свою сестру 8 літ в темній кімнаті. — 150 студентів торговельної школи в Ню Йорку замедужало після спільного бенкету. — Буря над Вильною понищила електичні проводи, а кілька громів ударило в різні будівлі. — До Льондону їздяжаються індійські князі та магараджі Патіялі, разом 40 достойників, що лишаються в Англії аж до жовтня. — У Данцігу в готелі застрілився майор польського ген. штабу Бачевський. — У Палермо згинув в автомобільній катастрофі голова тал. соціялістичної федерації д-р Ціро Гляс. — Літак данської маринарки впав на один із домів у Копенгагені, пробив дах і злетів до хати де всі летуни згинули на місці.

— **Рекорди.** Змагання при копанім мячі на амстердамській Олімпіяді закінчились перемогою Уругваю проти Аргентини у відношенні 2:1. — Нагороду „Калькутти" на головних кінських переговах, славних льондонських „Дербі" виграв 8-місячний син славного багатія з Бомбаю, Кейзі, власника переговових коней. Кейзі купив 100 біллетів і роздав їх різним знайомим. Один із біллетів показав він у подушку свого малого сина і саме той білет, вартости яких 10 міл. зол., виграв.

— **Розвід румунського князя.** Княжна Олена повідомила свого мужа Карла, що живе тепер у Бельгії, про свій намір розвестись з ним, виславши спеціяльного курієра. Нещасливий кандидат на престол заявив, що розводу їй не дасть. Процес почнеться перед апеляційним судом у Букарешті 22. червня. Якби Карлю захотів боронити своїх інтересів перед судом, то не було би звязане з поважними труднощами. Сам приїхати на суд він не може, бо вїзд до Румунії йому заборонений, а якби хотів порозумітись з якимнебудь румунським адвокатом листовно, то не є виключене, що всі його листи були би відомі... румунській цензурі та використані проти нього.

— **Чудеса винаходів.** Льондонський текстильний фабрикант Гордон винайшов спосіб, як сукно призначене на одяги напускати якимсь субстанцією так, що його не можна буде подерти. Матерія сфабрикована Гордоном видержить стільки, що вживане залізо з 200—300 літ. Всі, що їдуть за модою не принизують цієї ваги до такого винаходу, але бідні люди та практичні будуть щасливі, що одно вбрання вистарчить їм до смерти і ще його лишать своїм нащадкам.

— **Чудак піяніст.** До Парижа, після Берліна приїхав з Італії визначний жидівський піяніст Володимир Пахман, щоби відсвяткувати своє 80-ліття різними концертами. Він часто концертує в Англії та Америці і грає головно Шопена, якого виконавцем він був колись один із перших у паризьких і льондонських сальонах. Пахман вирізнюється від усіх сучасних піяністів тим, що підчас гри на прилюдних концертах голосно розмовляє із слухачами, звертаючи їхню увагу на то чи на інше місце своєї інтерпретації та технічного виконання. В Америці, де люблять дешеву оригінальність, він має великі успіхи; в европейських містах публіка збентежена автореклямою Пахмана підчас його гри, часто регочеться.

— **Вежа Айфля** в Парижі це місце, на яке пиється кожний подорожній, щоби оглянути все місто і околицю та з цього цілю вислати всім знайомим листівки з привітами. В останньому часі у пресі появились звістки, що вежа стоїть непевно і їй грозить катастрофа. Міська рада, щоби ратувати престіж міста та доходи з цієї будівлі перевела контролю знавцями і заявила, що вежа видержить ще довго тисячі мандрівників.

— **Найбільший будинок у світі.** У Шікаго зачнуть незабаром будувати найбільшу будівлю у світі під назвою Мерчендайз Март (Торговиця). Заходи для поставлення цієї будівлі, яка могла би примістити мале місто у своїх могутніх мурах, зачало Шікагівське Торговельне Товариство. Торговиця займе цілі два міські участки. Будинок матиме 18 основних поверхів і над ними 5 поверхову вежу. Будова коштуватиме 30,000.000 дол. В цілому будинку буде простору 4,000.000 квадратних стіп. Торговиця буде поділена просто із залізницями і підземками. В будинку буде торговиця американського, канадійського і закордонного промислу. В середині будинку буде одна велика сала на збірки, а у вежі купецький клюб.

— **Ціна мистецьких творів.** У Льондоні продали на ліцитації один портрет кисти Райнольда за мілюн франків і картину Рубенса (портрет гетського епископа) за пів мл. — В місті Уорстер (Массачузетс) кайшли в одного кравця між різними шпаргалами примірник „Тамерлана" Едгара По з 1-го вид. Філядельфійський колекціонер Розенбах заплатив кравцеві за цю одну книжку більше, ніж він заробив за всі дотеперішні штани: 45.000 дол. — Нюйоркське фотографічне товариство „Коломбія" оголошує в радянській пресі заяву, що заплатить 1000 дол. тому, хто передасть у відділ товариство „Другій музики" рукопис 10-ої симфонії Шуберта, згублений в 1826 р.

— **З приводу** надходівної дорожнечі скір на футра, прошу співчутного зі замолоденими нових футер і репараній та перефасонованням жіночих футер, і вже літом віддати до роботні П. Карняка Львів, Куркова 11а, 2398 3-10

Театри.

Міський великий театр:

15-го г. 7:30 веч. „Вірна жінка" Моґена.

16-го г. 5:30 попол. „Д-р Юлія Сабо".

16-го г. 7:30 веч. „Далека Царівна" Ростана (премієра).

Міський „Театр Новин":

15-го г. 8. веч. „Доллі".

16-го г. 8. веч. „Доллі"

КІНА.

„Аполло": „Тайна пані С" і „Мистець світа".

„Лев": „Герої Сагари".

„Палас": „Подружі вакацій".

„Фатаморгана": „Княжна хитруня".

„Байка": „Готель місто Львів".

Дописи.

РАВА РУСЬКА. (Шевченківський концерт молоді всіх місц. шкіл.) Дня 24. травня ц. р. відсвяткувала молодь місцевих шкіл Шевченкові роковини концертом. Цього року виступила наша молодь у великій салі польського „Сокола", чим заманіфестувала й перед сусідами не лише свою культурну живучість, але й пієтизм для національного Пророка. Вступне слово, дуже річево обдумане, виголосив з життям уч. 7-ої кл. гімн. І. Герасим. Маленький Данцьо Ломницький чарував публіку деклямацією „Розрита могила", а Р. Білозор (5-а кл. гімн.) „Чигрином" приковував увагу присутніх. Симпатично вийшло форт. сольо уч. 4-ої кл. всед. І. Білозорівної, що грала з памяти „Медитацію Офенбаха" з такою свободою і певністю себе, начеб це був сотний з черги, а не перший її публичний виступ. Волод. Божик, студ. фільос. і консерваторії, тенором сольом і двома надлітками щераз задокументував, що равська сцена для нього за тісна. Незвичайне вдоволення викликала поява гуртка мішаного хору від маленьких пятилітніх дівчаток до гімназистів з найвищих клас включно. Співали з таким натхненням, що сала не вгавала від оплесків. Тут годиться піднести велику силу праці й артистичний змисл диригентки цього гуртка п-ни Ольги Божиківної. Новістю в цьому традиційному концерті була оркестра, яку чудом зложив і вишколив уч. 7-ої кл. гімн. Ярослав Фідик, а яка своєю грою розсипала по салі, як повнелій по береги, перлини українських народніх пісень. Свято закінчилось „Заповітом" і післяловом о. кат. Лешука. Слід зазначити, що форт. провід сповнав у мистецьких руках п-ні Дубляницевої. З цим святом гармоніювала і сцена, вбрана дуже гарно, а також народній стрій усіх хористів. Свято відбулося з рамени міси. Марійського Товариства Молоді. До хід а нього пішов на збогу шкільну молодь і на поширення бібліотеки М. Т., яка обслуговує всі місцеві школи. — **Учасник.**

Зі спортового життя.

Красві легкоатлетичні змагання.

Красві легкоатлетичні змагання на 1928-ий рік уладжує Український Спортовий Союз в неділю дня 17. червня на цілому Сокола-Батька.

Отсе вже шестий раз після війни стануть наші легкоатлетики до боротьби за мистецтво Західної України. Перші „Запоріжські Ігрища" після воєнної перерви стояли осягами далеко позаду наших змагань із 1914-ого року. Одначе ті осяги вже значно поправилися і маємо надію, що на пьогорічних змаганнях впаде неодин передвоєнний український рекорд. Участь братимуть наші легкоатлетя з цілого краю і тому боротьба за почесний титул мистця буде дуже завзята. Змагання відбуватимуться рівночасно для мущин і жінок.

Жіноча легка атлетика, побіч інших жіночих спортів, стала у нас від кількох літ дуже гарно розвиватися. Богато осетів у порівнанні з мужеськими дорівнюють їм, а то й перевищають. А праця дівчат, головно по шкільних кружках, як Львова, так і краю, дає чимраз кращі вислідки: ці вислідки побачимо на цьогорічних змаганнях.

Програма змагань така: Для мущин: біги на 100, 400, 1500 м.; мети кулею, диском, ратищем; скоки вгору, вдалечінь та з жердкою і штафета 4×100 м. Для дівчат: біг на 60 м.: мети кулею, диском, ратищем; скоки вгору та вдалечінь. Відкриття змагань відбудеться в год. 9. рано.

Крім легкоатлетичних, відбудуться попудні змагання в кошиковому мячі за мандрівну нагороду „Союзу Українок", яку минулого року виграла перемишльська „Спартанка". До змагань в кошиковому мячі зголосилися: „Беседа Громада" та „Спартанка" — Перемишль і СКУЛ — Львів.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Національне питання на Україні та розлам в КПЗУ. Збірник статей і документів. В-во „Пролетар". Ст. 211.

Известия по русскому языку и словесности, 1928, т. І. кн. І. Вид. Академії Наук СССР. Ленінград 1929.

Петро Козланюк: **Хлопські гаразди.** Оповідання. Київ, ст. 120.

С. Беде: **Діти Ягасвера.** Трагедія на 5 дій Тернопіль, ст. 43.

ЖУРНАЛИ.

Бюлетень Державного В-ва України ч. 6. червень.

Кооперативна Республика, економічно-суспільний місячник, ч. 6., 5. червня. Зміст: *К.* Педагогічна мрія. *Дж. Рессель.* До великих дій! *Ю. Павликовський.* Галичина після війни 1914—1920. *К. Коберський.* Відбудова угноювання ріллі. *П. Коцюба* Стандаризація молочарських продуктів. *В. Тимошенко.* Кооп. збут в Спол. Державах Америки. *О. Охоцім.* До дискусії над питанням селянського кредиту. *Б. М.* Кустарна кооперація. З життя чужої кооперації. Серед книг і журналів.

Світ, ілюстрований двотижневик, ч. 10. Зміст: *І. Гор.:* Над могилою І. Франка. *О. Бабій:* З поезій. *І. Гаврилюк*: Один із них. *І. Камінський:* Поет у праці. *Р. Тагоре:* Фрагменти. *Е. Л.:* Життя і смерть. *М. Річура:* Епітафії. *М. Рудницький*: Сум наших письменників. *В Сосюра*: Сад шумить. *І. Г. Еверс:* Справа Петерсена, фейлетон. 12 ілюстрацій.

Вісти з Лугу, ч. 6. червень.

Господарсько-Кооперативний Часопис, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, ч. 22—23. 30. травня.

ОПОВІСТКИ.

З приватної української гімназії в Рогатині. Вступні іспити до клас 2—8 відбудуться між 18. та 23. червня; до І. кл. 28. червня після роздачі річних свідоцтв. До 8. кл. можна здавати тільки на основі дозволу Кураторії; таксамо на всі іспити в післявакаційному реченці треба мати дозвіл Кураторії. — Управа гімназії подає до відома, що з найближчим шкільним роком відкриває побіч існуючих класичних відділів також гуманістичні (отже без греки), які будуть різнитися від інших гуманістичних гімназій тим, що наука латини буде зачинатися вже від першої класи. Якщо Міністерство згодиться на таку зміну, то від І. вересня 1928 вона буде введена в 4. класі, а в дальших роках — у вищих класах. Таким чином учні рогатинської гімназії після скінчення третьої класи матимуть змогу рішатися чи хочуть учитися греки, чи ні і відповідно до того в четвертій класі вишпуться до класичного або гуманістичного відділу. Інформацій у цій справі уділить Управа гімназії на устні запити або письменні (за вворотом порта). — Управитель гімназії: *Чайковський.* 2404 3-3

Приватна гімназія Р. Ш. в Коломиї повідомляє, що вступні іспити до клас IV—VII відбудуться дня 30. червня в годині 8. До іспиту треба предложити мерзику, останнє шк. свідоцтво й свідоцтво поповного щеплення вісни. Вписи тріватимуть від 29./VI.—3./VII. — *Управа.* 2433 2-3

Приватна семінарія Р. Ш. в Коломиї з правом приподности повідомляє, що вступні іспити на І. курс відбудуться дня 26., 27. і 28. червня в 8. годині. В разі допущення до іспиту батько (опікун) мусить внести подання, до котрого треба долучити метрику, останнє шкільне свідоцтво, власноручно кандидаткою написаний перебіг життя, свідоцтво поповного щеплення вісни й лікарське свідоцтво. Вступні іспити на курси II.—IV. відбудуться дня 30. червня. Вписи тріватимуть від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2432 2-3

Дирекція державної гімназії з українською мовою навчання в Станиславові оповіщує, що: Приватні та вступні іспити до клас II.—VIII. відбудуться в днях 22. і 23. червня 1928 р., а вступні іспити до І. класи дня 29. червня 1928 р. 2444 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОСІР, пансіонат п. Лукашевської, поручає покої з першорядним удержанням. Приймає гості доходячі на ціле удержання, як також на обіди і вечері. 2386 3—6

ГОДИННИК ВАШ буде найлішше направлений у найбільшій годинникарській роботні **Івана Зельтенрайха,** Львів, вл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старожитні данські годинники переробляємо на ручні. 3 б 99-7

ДИВАНИ, ФОТЕЛІ, портіери, гарнітури, кани власної виробу по фабричних цінах. Ваш, площа Марійська 5, І. поверх. 2385 6-10

НА ДІЛКУ в околиці т. зв. „Шваґінарія Микуличинська" умебльовані комнати до винайму з харчем. Від залізн. перестанку дві хвилини. Зголошення прошу слати на адресу: О. Гуменюкова, Ділок пч. Микуличин. 2435 2—2

МАШИНИ до писання з українськими і латинськими черенками нові і уживані окайно продає Ю. Ломага. Львів, Сенкевича 9. 2062 10—10

ПРИЙМУ сейчас кількох жіпевних хлопців до науки механічного ремесла з увічненою 3—4 кл. гімн. з доброї родини. Юліян Ломага, Сенкевича 9. 2415 4-4

ЖІНКА старша, здорова, сумітна, розуміється добре на кухні і господарстві сільськім та хатнім, пошукує місця газдині. Львів, Янівська 48 у п. Штукової. 2442 1-1

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, звісним кліматичнім літнисько **Пенсіон Олена,** значно побільшений, гарне догідне положення, соняшні комнати, першокласний харч, на десерови масні власного виробу. Лікарі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2431 1-3

МАТУРИСТКА учительської семінарії, здібна, обійме лекцію на селі на час вакацій. Може вчити предметів з народної школи і пяти клас учительського семінара. Зголошення слати до „Діла" під „М. С.". 2450 1-1

СТУДЕНТ прав, здібний інструктор, симпатичний, приймє лекцію (гімназія, семінар, народня) в горах за удержання. Зголошення до „Діла" під „Певний". 2446 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і шлунка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 10—24

Заступництво 2445 1-4

ПЕТРО МІКОЛЯШ і Ска

Дрогуерія, Львів, Пасаж Міколяша

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові

відбудуться дня 30. червня 1928 р. о год. 5. попудни в домівці Товариства у Львові при вул. Городецькій 95/1. зі слідуючим порядком денним:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3. Звідомлення Управи з діяльности Товариства.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Доповнюючий вибір Управи.
6. Внесення і запити.

Львів, дня 14. червня 1928 р.

М. Заячківський голова. *Д-р В. Константинович* секретар. 2443 1-1

Відповідальний редактор Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 133 (11.388). Львів, неділя 17. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143,322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найбільша більшовицька невдача.

Львів, 16. червня 1928.

Увага цілого світа спрямована на події в Китаю. Не дивно. Адже здобуття Пекіну полудневою китайською армією і відступ маршалка Чанг-Тсо-Ліна до Манджурії є подією величезної ваги, подією, що означає великий крок в напрямі опанування краю елементами щиро національними, чисто самостійницькими.

В китайській війні, що ведеться вже кільканацять літ, було досі немало всяких несподіванок, головно стратегічних. І нераз бувало таке, що вожді й команданти поодиноких армій перекидалися через ніч з одного політичного табору в другий, переходили до своїх противників, щоб за якийсь час вести проти своїх недавніх союзників — нову партизантську війну. Тому треба дуже уважно й обережно оцінювати ту ситуацію, що витворилася біля Пекіну в двох останніх тижнях, а на всякий випадок передвчасно думати про повний розгром і ліквідацію дотеперішнього володаря північного Китаю марш. Чанг-Тсо-Ліна.

Цей небезпечний ватажок, хоч побитий і тяжко ранений, є все ще грізним суперником для полудневої армії. Бо він відзначається просто незвичайними організаційними здібностями і небувалою силою волі. Якщо він видоровіє, то матиме над своїми противниками ту перевагу, що буде сам один і не буде боятись ніякої зради, ніякого підступу у своєму таборі. А тимчасом у таборі його противників прийде скорше чи пізніше до незгоди й ворожнечі, от хочби при поділі впливів і становищ з приводу перемоги, яку і так приписує собі в заслугу аж кількох вождів полудневих військ. З того погляду становище цього талановитого вождя тільки на перший погляд таке безнадійне.

В якому напрямі розвинуться дальші події в Китаю, важко нині сказати. Але цікаво відмітити на отсьому місці, що в китайській революції в останніх тижнях діяльність представників і агентів СРСР нічим не зазначилася. В цих переважних подіях СРСР не тільки не мачав своїх пальців, а просто абсентувався. Яка тому причина?

Без сумніву, СРСР присвятив дуже багато уваги подіям у Китаю, до чого пхала його ненависть до Англії з одного і надії на ареволюціонізування 450-міліонового народу й використання його для своїх імперіялістичних цілей з другого боку. Більшовики вірили, що новий Китай, сформований при їх допомозі, стане вірним і сильним їх союзником на Сході і поможе їм викликати всесвітню революцію. З тою вірою московський уряд піддержував з усіх сил незалежницький рух, вав з усіх сил незалежницький рух, вакого центром став був Кантон і всю свою ставку поклав на вождя полудневої армії Чанг-Кай-Шека.

Одначе більшовики завелися в своїх надіях на цілій лінії. Кантонці користали з їх допомоги дуже доволі, але як тільки поросли в пір'я, змісо, але як тільки поросли в пір'я, змісо, але як тільки поросли в пір'я, змісо

З ПОХОВСЬКИХ

ЮЛІЯ ЛОПАТИНСЬКА

ЖІНКА сем. гімн. катехита

упокоїлась в Бозі по довгій і тяжкій недузі в 59. році життя заосмотрена Найсв. Тайнами дня 14. ц. м. Похорони відбудуться в суботу дня 16. ц. м. в год. 4. пополудні з дому жалоби при вул. Баденіх 12. на Личаківський цвинтар, на які запрошують кревних і знайомих опечалені

МУЖ і ДІТИ.

ського Клюбу пос. Дмитра Левицького, виголошеної дня 30. травня ц. р. і пізніших заяв пп. пос. Серветника дня 5. ц. м. виходить, що панове українські посли змагають, як кажуть, легальним шляхом, відірвати від річпосполитої Сх. Галичину, Волинь, Підляшя, частину Полісся і т. д., і зєднати ті землі з державі неіснуючою Великою Україною, бо решта України находиться ще в радянському ярмі. Не бракує й таких українців, які Сх. Галичину і Волинь з приналежностями, не чекаючи на Велику Україну, приєднали би до Рад. України... Правда, незалежницькі змагання українців зустрічають спротив еміграційних прихильників: єдиної й неподільної Росії, але та третя Росія є така далека, що всіх може погодити становище комуністів, які всю річпосполиту, як вона довга і широка, віддали би якнайскорше під опікунчі крила московського робітничо-селянського уряду з комісарами на чолі, які не є ані робітниками, ані селянами. Панове українці й білоруси пішли в сеймі за далеко. Відчинене то очі громадянства, яке починає бачити сутність справи і причини роздухвалення українських провідників. З тими людьми нема тем до розмови. Польська держава має обовязки супроти своїх словянських меншостей, але ті обовязки повинна виконувати, не оглядаючись на провідників і не входячи з ними в ніякі перего-

вори. Над гамором і деклярціями, що заносить державною зрадою, польська політична думка повинна перейти до денного порядку. У відпозідних умовах вони можуть цікавити тільки прокуратора".

На рижському кордоні зійшлися представники Радянщини з Польщі, договорившись до поділу українських земель. І тепер вони цупко тримаються рижського кордону і рижського договору. Чубар навіть дорікає пос. Домбському, який говорив про можливість порозуміння між польським й українським селянством у якійсь казочній будуччині, що — мовляв — як він сміє таке говорити, таж він „підписував у Ризі договір з представниками Радянської України"!

Промову д-ра Дм. Левицького оцінюють радянсько-московські чинники, які панують над Наддніпр. Україною при допомозі своїх висланців, поплечників і російсько жидівського міського елементу — як „союз з польським фашизмом", а польські імперіялістичні чинники — як „союз з комунізмом". У дійсности сходяться вони дружньо на рижській лінії. Очевидно, змагання українського народу, змагання України не йдуть ні по лінії Москви (і її філії: Харкова), ні по лінії Варшави. Український нарід хоче бути повноправним господарем на своїй землі і розвиватися не лише культурно, але й економічно та політично, використовуючи для себе і для своєї території всі матеріяльні засоби української землі і всі сили великої української нації. Ось що є основне, а не такі чи інші балачки й погрози усюзнених в Ризі Москви і Варшави.

Найменші Фуляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Крепліси, легкі полотнянки, поручає в величезнім виборі фірма

АНТОНІЯ УБЕРИ

Львів, вул. Галицька 10.

Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Свято культури.

Ян витала Ольгу Кобилянську Золота Прага.

Дня 28. травня переїздила Ольга Кобилянська через Львів на лікування до Франценсбаду. На львівському дворці привитали її п-ство Бурачинські, Цегельські, Герасимовичі, п-ні Кордубова, відпоручниці жіноцтва п. Федорчукова і Макарушівна й акад. Студинський. Сердечна розмова тривала повну годину. В тому самому поїзді вертав із свята Обєднєнєум проф. чеського університету д-р Юрій Горак.

У Празі привитала нашу письменницю, що їхала в товаристві своєї братової, широка українська репрезентація з головою Українського Академічного Комітету для міжнародньої духової співпраці при Лізі Народів, д-ром Олеке. Колессою на чолі, що дав почин до улаштування святочної Академії в честь Кобилянської, яка відбулася у Празі дня 2. червня 1928 р. в годині 6. вечером.

У прегарній Грегровій салі чеського Репрезентаційного Дому зібралося українське громадянство в комплєті, а поміж нього у значній скількости чеське жіноцтво та чимало чеських учених і письменників, що прибули на свято, щоби вповні почути поклін великій українській письменниці. Ольгу Кобилянську привітано при вході на салю гримкими оплесками, а Український Академічний Хор відспівав пісню буковинця Воробкевича: „Взаємні будьмо разом брата".

З черги привітав Ювілятку ректор Українського Вільного Університету, п-р Ол. Колесса словами:

„Високоповажана і всім нам дорога Пані!

Я щасливий, що можу Вас повітати іменем Українського Академічного Комітету для міжнародньої духової співпраці та сполучених із ним українських високих шкіл і наукових товариств, що можу Вас витати тут у стародавній, овіяній історичними спомінами, золотій Празі, в серці чеської землі, що отворила свої гостинні ворота для Українського Університету й інших українських високих шкіл для українських наукових товариств і української молоді — і яка й нині гостить нас у прегарних салях свого Репрезентаційного Дому.

Д-р Бронислав Овчарський

оряшує 2323 5-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криниці під „Тополями".

Недавно святкували ми ювілей Вашої еврожітньої літературної діяльности — але без Вас; линули ми до Вас лише душею, а тепер, витаючи Вас між нами, переживаємо цей Ваш ювілей з подвійно піднесеними почуваннями — при участи чільних представників братнього чеського народу.

Витаємо Вас прилюдно, хоч знаємо, що це не відповідає так добре мені знаній Вашій великій скромности і мімозній ніжности, хоч знаємо, що Вашою постійною товаришкою і матірю Вашіх кращих дум була самота.

Поруч тої творчої самоти була ще і друга самота людина і гріхна, якої Ви одначе не боялися, а про яку згадувала скучена Вам поетка не до Вас, але поможби до Вас звертаючись:

Куда ти, сестро, сміляй лет звертаєш?
На новий шлях? А чи ти не знаєш,
Що там ти холод самоти пройме?
Познань новий, на вдосталий заверне.
Забав і сплетень кормом лиш кормися,
А то ти світ недатою назве...
Ледачою? І за що? — ти спитаєш...
— За те, що духом світ весь обіймаєш,
Що хто лиш чоловік, для тебе брат,
Що серце кращої всім прагне долі,
Що бунту повне проти самоволі,
Що людські рани всі його болять...

Ви не лякалися тої холодної самоти, яка Вас окружала з перших починів Вашої літературної творчости. Ви не зважали на товпу, на банальні пережитки заскорузлости. Ви мали відвагу піти своєю дорогою, тим новим шляхом, що підіймається в гору, все вище і вище, на ті незаймані сонячні вершини, звідки видно далеко поза рідну країну — куди доходили чисті, нерва бурливі подихи европейської мисли нових літературних напрямків, великого нового мистецтва — звідки Ви побачили широкі моря без смертної, вічної краси. В тому морі краси Ви купалися — поринали і єднувавшись душею з природою, добували Ви

МАРІЯ ДОМБРОВСЬКА.

Шкільний страйк*).

Редакція „Сучасної жінки" звернулася до мене за статтею в справі шкільного страйку. Написати статті не зумію, бо обєктивна сторона тих важних подій мені за мало знана. Отже постараюся бодай коротко оповісти, що я сама тоді пережила, а може ті спомини не будуть лише моїми. Може богато з тих, що були в тому часі такі молоді, як я — віднайде в тих рядках історію власних переживань.

Було це в гарнім провінціональнім місті, що лежить над ріков серед великих старих дерев. Вчилася я там у польській приватній школі. Не знала я патріотизму в розумінні ненависти і бунту. Ті почування обовязували мене лиш на лекціях історії Польщі. Позатим в нашій школі здавалося нам, що Польща вже давно самостійна. Все там дихало значливістю до світа, до людей, до життя. Ті почування заволоділи і мною, а заволоділи тим лекше, що я вже з природи така була.

Рідкі візити російського інспектора в тій нашій школі брали гумористично; учительками російської мови мали ми все лагідні, добрі особи, які властиво соромились того, що належали до пануючої раси; учителька німка була незвичайною постатю, якої память заховаю в серці до кінця життя. В тих обставинах ніщо не стояло на перешкоді, щоби поливляти те, що у німців і росіян було гідне подиву. Тому німецька і російська поезія будила в мені стільки ж ентузіязму, що й польська.

Коротко кажучи — мої перші шкільні літа були найкращою ілюзією, а перша стріча з гнобителями мого краю відбувалася на полі безпосередніх взаємин людини з людиною в безінтересовній площині артистичної краси.

Та мовби на те, щоби життя вже тоді навчило мене, що ідилею жити не можна, що треба перетерпіти те все, що терплять інші — родичі рішили несподівано віддати мене до російської гімназії. Це тому, що моя школа вривалася на четвертій клясі, а до Варшави було далеко.

Не смутилася я. Я була цікава пізнати життя, мені здавалося, що це неначе новий цікавий досвід, неначе виїзд в заграничні чужі сторони.

Але ледви минуло кілька тижнів, побачила я, що я попала в страшну пастку без виходу. Не хотіли мене нічого навчити, хотіли мене на кожнім кроці лиш *упокорити*. Калічено в мені невинно те, що є ознакою людськости — *гідність і свободу*. Досі почування гідности і свободи проявлялися в мені так вільно, що я їх не відчувала, як не відчувається здоровля. Тепер зазнали вони зранень, які не далися вилічити, але які помогли мені зрозуміти, чим є для людини гідність, честь і скарб над скарбами — воля. Піддалася я природним і зрозумілим в тім випадку почуванням. Стала я ненавидіти тих, що хотіли вбити в мені суть і основу мого життя. Стала я горячково мріяти про волю.

Я не знала, що визволення вже надходило. Була я в середовищі гімназійної молоді новиком і держалася осторонь. Не втаємничували мене в змову, яку загадували старші товаришки в порозумінні з молодю цілого краю. Але день визволення прийшов і для мене щасливої, так само як для тих, що над ним працювали. Мука із перебування в щораз більше ненависній школі мала тревати не цілого пів року.

Моя память не-може вже означити дня ані навіть місяця, в якому зачався незабутній шкільний страйк в Бодай, коли зачався у нас. Одначе знаю, що тоді була зима, кінець січня чи лютого. Здається мені, що того самого дня або кілька днів раніше відбулася в місті, не знаю вже яка з черги, мобілізація резерв на японську війну. Люди були божевіллям тої війни обурені, а в нас говорили голосно, що Росія — це велитень на глиняних ногах, що незабаром завалиться.

В гімназії зачалися лекції того дня як звичайно. В клясі царила мертва сонна тишa. Не дрімала лиш як здавалося, товаришка Ванда Пйонтковська, що сиділа біля мене (а в її очах видно було горячкове очікування) та москвички, що сиділи біля вікна. Були прегарні дівчата, повні тої жіночости, що розбуджує неспокій, а що є прикметою росіянок. Пахли вони здалека найкращими перфумами і робили опокусливі міни до вчителя, величезного, блідоволосого і червонощокого хлопчиська, що порскав і ступав по клясі неначе нормандський кінь у зальотах. Аспістувала тому всьому клясова дама Лящкая, що виглядала неначе лялька набита трачинням і прикрашена восковим лицем, що не було в силі передати якихнебудь людських почувань.

Нагло пройшов крізь будинок якийсь непонятний гук, що, як здавалося, розлупав мури від гори до долини. Рівночасно зачали звеніти порозбивані шиби, а невиразний шум перемінився в страшний збірний крик. Це вдерлася молодь з мужеської гімназії до нашого шкільного будинку.

Дальші події відбувалися як у сні. Двері нашої кляси затряслися як ударені вихром. Штивна клясова дама зірвала на своїм стільчику, якби хто її несподівано розперов і висипав трачиння. Москаль велитень заколихався і присів на степені катедри, гарні полковниківні і губернаторівні запіяли: „Нас убють!"

Чи ціле товариство у памороках остало в клясі, чи запалося під землю, не знаю — для мене перестало істнувати.

Не знаю також, в який спосіб дісталася я в тім хаосі до своїх річей ані в який спосіб вибігли ми цілою юрбою на вулицю. Знаю лише, що від хвилі, коли Ванда Пйонтковська ще в клясі крикнула: „Геть з царською московською школою, хай живе польська школа!" — всі ми кричали без памяти, без відділу те саме.

На вулиці нас не здивувало, що ціле місто стало дуба. Нам здавалося, що наш крик мусить порушити небо і землю, а не то людей. Ми не думали над тим, що тисяча інших причин викинула ту чорну хвилю юрби, що від неї кипіло на площах і вулицях.

Не знаю, чи тоді було тепло, чи холодно; мусіла бути відлига і сонце, бо памятаю, що звідусіль плили віби золотисті струмочки.

Знаю, що довго-довго йшли ми на переді, мов запряжені до величезного невидного ридвану. Знаю, що юрба, що нас окружала, зразу шелестіла і шуміла мов крига на зібраній ріці, а опісля співала:

Знімім сміливо прапор до гори,
Хоч стихій ворожих буря бє.

Знаю, що над нами лопотіли прапори, що драґони стояли на рогах вулиць, що попри них ми йшли, мов кицячий окріп.

І знаю, памятаю, що ми не боялися, що ми несвідомо були такими, як той лев, що про нього співає псалом:

На льва страшного без вагання єду
І дива-дракона візьму в свою владу...

Такий то був той день, в якому я перший раз пізнала, чим є боротьба і воля.

З польського переклав Г. Г.

*) Kobieta Wspólczesna N. 20 з 15. травня 1928.

в глибини дорогі перлини для рідного письменства.

Розширивши свої власні мистецькі обрії, розширили Ви й обрії нашої літератури, переломили межі етнографізму, що зачав був уже у нас вироджуватися в шаблон.

Ви впровадили до нашого письменства цілий ряд глибоко продуманих психольогічних мотивів і вказали нові мети для культурних змагань не лише завеликого від оглядом духовим життєвим, але постанили й тривкі ідейні дороговкази для цілої української суспільности, ведучи її в країну повної, свобідної, живої, вищої людини.

Силою Вашого духа, Вашої творчости Ви переломили ледяну кригу самоти.

Нині Ви не самі, нині Ви належите до цілого українського народу і знаходите живий відгомін в цілому Славянстві, і поза його межами.

Витаємо Вас цілим серцем як нашу гордість, нашу славу.

Хай побут на чеській землі, серед приятельської атмосферы, серед братського народу, скріпить Ваше здоровля і додасть Вам нових творчих сил!

Хай ця Божа іскра, яку Доля вложила до Вашої душі, не довго нам присвічує, так як досі, чи то нашім містичним сяйвом як зілябастрова лямпада, чи то пів'ерними красками райдуги.

Хай Вам добра Доля дасть іще багато таких мистецьких перемог, які Ви осягнули Вашою незабутньою „Битвою", хай ще довго, довго з Ваших творів промовляють до нас ex profundis сильні гомони Рідної Землі.

А передовсім бажаємо Вам, щоб свіжіше здоровля шастроїло Ваш природний вільний від сентименталізму, глибокий лірнам на радісні, бадьорі мотиви, та щоб Ви їх красою чарували ще многі, многі літа людські серця на славу рідного народу, цілого Славянства і цілого людства!

Витайте ж нам сердечно!"

Промову покрито грімкими оплесками в честь Ювілята. Потім виступив на естраду заслужений буковинський громадський і наукозий діяч, акад. Степан Смаль Стоцький, що виголосив прегарну під оглядом змісту і форми промову „Пам'яти Кобилянської". Якась безмежна туга та рівночасно бадьорість лилася із слів поважного бесідника, а враз із ними глибока віра в незмирущість неї ідеї, для якої він і Кобилянська спільно на різних полях працювали. Не даром а уст слухачів полинули оплески: „Най живе і кріпиться зелена Буковина!"

Щиру й палку промову в честь Письменниці виголосив д-р Юрій Горак, що привітав її від Славянського Семінара Карлового Університету, почім одна з чеських пань виголосила прегарну промову від чеського жіноцтва і від Чесько-Словацької Жіночої Народньої Ради. При славно ще чимало привітань від наукових і літературних діячів чеських, так що свято прибрало характер не тільки українського, але й чеського національного свята.

На закінчення Академії промовив перед ректор Колесса до зібраного громадянства словами: Вельмишановна і дорога наша Ювілятка так зворушена неочікуваними для неї великими і горячими проявами симпатії, що не знаходить добірних слів, щоб подякувати щиро всім учасникам нинішньої святочної Академії. Вона уповажнила мене, щоб я був речником її почувань вдячности. Дякуючи цілою душею заступникам і членам рідного, українського громадянства — а особливим наголосом уповажнила мене подякувати сердечно представникам і представницям братського чеського народу за ті, такі милі для неї прояви щирої приязности і признання — і за всі побажання. Вона уповажнила мене теж з нагоди близьких десятих роковин здобуття самостійности вислови її іменем п. президентові Масарикові щирі глибокої пошани, найщиріші побажання, щоби чесько-словацький нарід поступав у дотеперішньому скорому темпі світлого розвою — на зустріч великій і славній будучині!"

Відспіванням народніх гимнів, чеського, словацького й українського закінчено святочну Академію. З-н

З парляментарної арени.

(Власні телєфонограми з 15. червня 1928)

ПРИНЯТТЯ БЮДЖЕТУ У 3-МУ ГОЛОСУВАННІ.

(Ік) Сьогодня відбулося 3-тє читання бюджету. На початку предстазанника клюбів складали заяви. Пос. Возніцький (Вязовл.) заявляє, що бюджет має консумційний характер і не бере під увагу інтересів дрібного селянства. Робить належним становище свого клюбу при голосуванні над бюджетом від принятя поправки про вставлення до бюджету 100 міл. зл. на допомогу дрібному селянству. Таку саму заяву складає пос. Домбський від Сер. Хлопського. Пос. Звязинський (ЗЛН) узалежнює становище еспедії від принятя поправок, связаних із урядничою справою. Пос. Грінбаум заявляє, що Жид. Клюб, залишаючи наразі на боці своє відношення до уряду, в моментів річевих змушений голосувати проти цілого бюджету.

Інцидент з пос. Західним. Марш. Дашинський про українську географію і заява Українського Клюбу.

Пос. Західний (без клюбу) потягає складати якусь свою заяву від якогось соціяльно-революційного представництва як репрезентації Західної України. В цьому місці перериває йому марш. Дашинський такими словами: „Західна Україна є на схід від Збруча, поміж Київом а Збручем. Перший раз чую, щоби ви були послом звідтіля. З огляду на наші добрі міжнародні відносини з радянською українською республикою не можу допустити до такої термінольогії. Українська республика могла би справедливо уніємнутися, коли б хтось із польських послів назвав себе на примір репрезентантом Наддніпрянщини. Прошу тому рахуватися, що це не є Західна Україна і що це є Малопольска". Пос. Західний говорить дещо про непризнання договорів та по суті переповідає коротенько зміст відомої декларації Українського Клюбу, оповідає широко про свої пригоди на першому засіданні сойму, за які, мовляв, український нарід колись міститиме його. Після того забрав слово пос. Паліїв (який саме нині вернув із тритижневої відпустки з закордону). Коли він покликався, що маршалок перервав пос. Західному в місці, де була мова про українську територію, марш. Дашинський перериває пос. Палієвому такою заявою: „Виключаю всяку критику моїх розпоряджень з цієї трибуни. Маєте право зголосити внесок на недовіря мені. Попередній промовець, виступаючи в цілому імени як дикий, вичислив Бог зна які річи, але я йому в цім не перешкоджав". Тоді пос. Паліїв зложив вже без перепинання таку заяву: Пос. Західний вжив терміну: Західна Україна. Стверджую в імени Українського Клюбу, що лише цей термін є нами вживаний. Він означає не Наддніпрянську Україну, яка належить до СРСР, лише ті українські землі, які Польща прилучила до себе всупереч їх волі. Не дозволимо пошбляхтити нас нього означення всяких, яку буде творити для нас Зах. Україна, котра змагає до злуки із Сх. Україною. Марш. Дашинський: Панове можуть творити собі політичну географію, як панам подобається. Натомість географія, яка обовязує в Польщі, мусить обовязувати і панів. Виключено, щоби якунебудь територію польської держави називати в польському сеймі територією української держави. Терпеливість має свої границі. Я пробував знизитись, що в інтересі співжиття з українською радянською республикою мусимо шанувати її кордони. Ця республика мала би право до протесту, якщоб котрий з послів цього сойму назвав би Наддніпрянщину Сх. Польщею. Таке саме право маємо до протесту проти того, щоби держ. частину, приналежну до Польщі трактувати як частину іншої держави. (Підчас того інциденту і після останньої заяви марш. Дашинського в сеймі гуділо вате в улиці. Лунали всякі окрики під адресою українців, які не зайшлися довкілля. Сьогоднішній виступ марш. Дашинського був живо коментований, тим більше, що в останньому часі такий його виступів подібного характеру при різних нагодах було більше.

Голосування над поправками.

Після заяви пос. Регера (ППС), що поручав принятя поправок на збільшення суми для емеритів, приступлено до голосування над проразними. Бюджет

сойму і сенату, президії ради міністрів, мін-ства закорд. справ, мін-ства військових справ принято без змін у тексті II. читання відкидаючи всі нові внески. У бюджеті мін-ства внутр. справ принято лише одну поправку, а саме 185 голосами проти 166 про збільшення на 2 міл. коштів самоврядування на удержання позиції. (Так бюджет мін-ства внутр. справ переходить до сенату зі скресленим позицій 6 міл. зол. на диспозиційний фонд.) При бюджеті мін-ства хліборобства принято 182 голосами проти 170 поправку на збільшення суми на допомогу на позашкільну освіту на 350 тис. золотих. У бюджеті мін-ства освіти відхилено внесок уряду, щоби підвищити зам. тис у середньому цільвинтаві на 2,500.000 зол. При бюджеті мін-ства зем. реформ принято 176 гол. проти 153 внесок на збільшення 1,250.000 зол. фонду на меліорації і плани розбудови. Відкинено поправку соціялістів про підвищення урядничих платень на 25 відсотків, також поправку на підвищення урядничих платень до висоти окресленої в бюджетовій пропорції. Зате принято внесок, що признає 15 проц. додатку до урядничих платень. Опісля принято внесок 180 гол. проти 140 про уповноваження мін-ства фінансів до удільовання кредитів до висоти 100 міл. зол. На термін не довший як 12 місяців на ціли підвезення продукції дрібного хліборобства. При голосуванні зробили сецесію ендеки і пепеесп, стримавшися таким робом від голосування. Бюджет принято 219 гол. проти 53. Так голосували за бюджетом клюби 1-ка, ХД, Пяст, Визволення і Стр. Хлопське.

Польський бюджет

тактично після третього читання, з наведеними поправками сума заг. звичайних і надзвичайних видатків виносить 2,508,302.020 зол. Сума всіх прибутків виносить 2,655,000.715 зол.

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Найближче засідання сойму відбудеться у вівторок дня 19. червня в 3. год. попол. з таким денним порядком: 1) резолюції над бюдж. преліміпарем, 2) звіт комісії регуляміпової і посольської позайманости, 3) **звіт освітньої комісії про внесок Українського Клюбу в справі заснування пяти кляс станиславівської гімназій**, 4) **ewent. звіт правничої комісії про закон про амнестію.**

ВНЕСКИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Український Клюб зголосив нині заяву інтерпеляцій м. і. в справі українських учителів, перенесених зі сх. земель до зах. частини Польщі і пять внесків, м. і. про законне введення терміну: **український замість руський чи русінський.**

СПРАВА ВИБ. ЗЛОВЖИВАНЬ. САБОТУВАННЯ 1-КИ.

На нинішньому засіданні адм. комісії принято в 3-ому читанні регуляміп надзв. комісії для розсліду вибр. адміжівань. Цей регуляміп влучено до заг. постанов. про покликання комісій. Одночасно змінено назву комісії на таку: комісія для розсліду зайвищ у справі вибр. адміжівань. Представники 1-ки, стоячи на становищі, що комісія не додержала, мов. зам. компромісу, запропонованого маршалком сойму, участи в засіданні адм. комісії не взяли.

КРОК ВПЕРЕД, КРОК НАЗАД.

Пос. Яворська склала на нинішньому засіданні освітньої комісії заяву, опрестовуючи, як тенденційні та неагідні в правлю відомости про те, що вона на попередньому засіданні комісії призвала недоцільність урочистого святкування в Сх. Галичині роковин заїльнення Львова „од русскей окупації", ревізії тексту шк. підручників і понехання збірки на Т. Ш. Л. Як довідуємося, складення цієї заяви є свою історію, в якій не останню ролю грали адмонішії, уділені послідці Яворській її клюбовими товаришами і властями

СПРАВА АМНЕСТІЇ.

На сьогоднішньому засіданні правничої комісії принято майже без змін урядовий проект амнестії. Пос. Загайкевич (Укр. Клюб) боровся за такі зміни: (до 3-ої статті): „Пускається в непамять усі провини і т. д. доконані до 3. травня 1928 р., або евентуально до 3. травня 1926 р. (до статті 9а): Про поширення амнестії на злочини шпигунства та про обмеження вилучення від амнестії таких випадків, у яких доказано, що винуваці злочину шпигунства справді осягнули матеріяльну користь. Далі, щоби не вилучувати зпід амнестії „діяння на шкоду держави" й інших діянь буцімто в порозумінні з чужими державами. Далі про ухвалення жалю смерти, про підвищення границь амнестійного даровання частей кари і про вилучення зпід амнестії злочинців влади та про підвищення амнестії відносно комуністів. Всі внески Українського Клюбу комісія відкинула.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми з 15. травня 1928)

МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС МИРА.

В днях від 25—29. червня н. р. відбудеться у Варшаві 26-ий з черги конгрес мира, організований міжнародним бюром мира в Женеві. На чолі орг. комітету стоїть бувш. віцепремієр Тугут.

ШЛЕСЬКА ПОЗИЧКА.

Воєвода Гражинський і члени воєвідської шлеської ради підписали з американською консорцією банків позичку на суму сто міл. золотих.

КРІВАВА БОРОТЬБА БЕЗРОБІТНИХ У МОСКВІ.

„Шпеєльнід Вечорни" подає з Москви що відбулася там маніфестація сто тисяч безробітних. Між маніфестуючими та війском прийшло до сутичок, наслідком яких є вбитих 18 робітників, пять міліонерів і 7 вояків і важко ранених 89 робітників, 17 міліонерів і 15 красноармійців. Влада видала наказ, щоби безробітні негайно верпули до місця замешкання, інакше зачинить їх у концентраційних таборах.

НАУКОВІ ЗАВЕДЕННЯ
ім. ЗОФІЇ СТШАЛКОВСЬКОЇ
у Львові
вул. Зелена 22

з правами державних шкіл, обіймає а) школу вправ (ґ-ро класову паралелю школу), б) учительський жіночий семінар, в) гімназію гуманістичного і математ.-природничого типу, г) конфесіонарну музичну школу, д) інтернат для дівчат,

Оголошують вписи
почавши від 15. червня ц. р.

Оплата в гімназії І кл. 30 зол., II кл. 40 зол., III кл. 50 зол., під IV кл. почавши і в цім семінарі по 60 зол. місячно.

За вакаційні місяці не побирається оплати.

Вступні іспити від 15. червня п. р. починаючи за попередньою заголошенням в Дирекції. Інформацій уділяється на місці або письменно (проспект і регуляміни на бажання). 2462

ВІДНАЙДЕННЯ ЗАЛОГИ ІТАЛІЇ?

З Копенгагн повідомляють, що ратункова експедиція на кораблі „Рабб" щасливо відшукала одну частину залоги „Італії". Другий помічний корабель „Вражниця" дуже по дорозі великі ледяні гори, через які дуже трудно перебиватися. Російський ледолім висадив на беріг експедицію зі санчатами, запряженими у собаки, яка рушила на пошукування ген. Нобіле.

РЕФОРМА АНГЛІКАНСЬКОГО МОЛИТВЕННИКА.

Англійська палата громад відкинула 266 голосами проти 220 проект уведення нового англійського молитвенника. Насильна не важне для англіканської церкви, свідчить факт, що засідання палати громад відбулося у вечірньо драматичній атмосфері. Міністр внутр. справ Джовсон Гіко промовляв за відкиненням проекту, а премієр Болдуін і канцлер фінансів Черчіль за його прийняттям.

НЕДУГА РИМСЬКОГО ПАПИ.

ПАТ повідомляє з Риму про поважний стан недуги св. отця. Папа незважаючи на гостру форму артеріосклерози. Лікування утруднене тому, що теперішній римський папа не терпить лікаїв і на саунах їх порад. Тому не покидає своїх щоденних занять, ходить він лише більше на прохідці по Ватиканському саду.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО РОСІЙСЬКОГО ЕМІГРАНТА.

Русскоє слово, що в Римі помер на еміграції один із найбільших колишніх магнатів царської Росії кн. Фелікс Юсупов, батько безпосереднього вбійника Распутіна. Покійний був генерал-адютантом і командантом полку царської гвардії.

З КИТАЙСЬКОГО ХАОСУ.

Різні вістки кажуть, що поміж ген. Єном, який занав Пекін і Тієнтсін, і його безпосереднім звірханом ген. Фенгом почалися суперечки, які доводить уже до збройних сутичок. Чанг-Цо-Лін, який зго во з останніми відомостями, буцім то помер, як подає Ас. Вск. живий і видав до решток свого війська відозву, якої короткий зміст: тримаймося, не даймося.

По широкому світі.

Грецький уряд для зменшення державних видатків рішив звільнити 10.000 урядовців.

Лідер альзательких автономістів барон Вюлих засуджений давно на 18 мк. вязниці, до цього часу не заголосився відсиджувати кару під різними претекстами, заявляючи, що його мусять узяти силоміць.

У Мукдені відбулись похорони Чанг-Тсо-Ліна.

Америк. амбасадор Геррік у Парижі має намір заголосити свою димісію; причини досі невідомі.

Французький уряд підвищив певній у ре зовищ.

До магістрату Гамбурга прийшло 300 врохань з домаганням відшкодування за шкоди спричинені фосгеном.

В околиці італ. Модени відчули землетрус.

Грецький парламент відкинув торговельний договір підписаний з СРСР через Пенталєса.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінґів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, попівки за рубель 1·35·00—1·38·00

Товариство українських економістів в ЧСР.

Дещо з його діяльности.

Товариство Українських Економістів у ЧСР провадить свою працю в напрямках лекційному, видавничому та організаційному.

В лекційному — нарічена низка щомісячних прилюдних засідань, на яких мають виголошуватися й обмірковуватися реферати на економічні теми. Перший з таких рефератів мав член Товариства проф. С. Бородаєвський на тему: „Економічна політика як причина мира та війни", що був виголошений в березні п. р. Слідом за ним відбувся дня 14. травня 1928 р. в Подебрадах виклад інж.Є.Гловінського на тему: „УСРР та СРСР в їх фінансових взаємовідношеннях". Референт у своєму рефераті виставив такі тези:

1. При розгляді фінансових взаємовідношень УСРР і СРСР треба розріжняти взаємовідношення формального порядку — в царині фінансового і бюджетового права і взаємовідношення матеріяльного порядку, які виявляються в територіяльному розподілі державних прибутків і видатків.

2. Обсяг бюджетових прав Союзних Республик на протязі часу їхнього істнування мінявся. В цих змінах можна добачити дві протилежні тенденції — збільшення централістичного моменту, яке приводить до збільшення ролі союзних органів у фінансовому господарстві Союзу і поширення в певних межах і галузях автономних прав Союзних Республик.

3. Централізм сучасного діючого фінансового права СРСР виявляється в тому, що а) джерелом права і для Союзу і для Республик є законодавство союзних органів; б) єдиний державний бюджет СРСР складається із загального союзного бюджету і з бюджетів Республик, які всі в остаточній інстанції затверджуються союзними органами; в) по лінії прибутків до загально-союзного бюджету віднесено до 3/4 всіх державних прибутків. Встановлення податків, кредитові операції й емісія грошей належить Союзові. Розподіл усуспільнених промисловостей і торгу між Союзом і Республіками переведено в той спосіб, що головні галузи народнього господарства залишені в руках Союзу; г) по лінії видатків Союз тримає в своїх руках головніші артерії як господарчого, так і державного життя. Це виявляється в розподілі комісаріятів (і видатків на них) на загально союзні, обєднані і необєднані; д) в царині видатків по фінансуванню народнього господарства союзна влада ставить певні директиви органам республіканським для виконання.

4. Поза цими обмеженнями Республики мають складати свій бюджет цілком автономно і право союзних органів затверджувати бюджети Республик носить лише формальний характер. Але в тому випадку, коли республіканський бюджет зведений з дефіцитом, союзні органи мають право повного перегляду бюджету по суті і внесення відповідних змін до бюджетових позицій.

5. При оцінці бюджетового права СРСР треба мати на увазі також і те, що бюджетове право лише тоді здійснює своє призначення: бути правом народу, розпоряджати державними прибутками і видатками країни, коли здійснені певні політичні передумовки. В умовах диктатури комуністичної партії, зведення влад законодавчої і виконавчої і відсутности елементарних політичних свобід бюджетове право є лише мертвою буквою.

6. Схарактеризований стан річей — це логічно необхідність, що випливає з істоти радянського устрою і тих змагань, що їх ставить держані комуністична влада. Але з цього-ж з логічною необхідністю випливають і матеріяльні наслідки для УСРР — фінансова експльоатація УСРР на користь цілого Союзу.

7. Вплив цієї експльоатації знаходиться в територіяльному розподілі державних прибутків і видатків на терені УСРР. Підрахунки цих прибутків і видатків на самій своїй істоті не можуть бути докладними. Є декілька варіянтів цих підрахунків, але всі вони стверджують, що УСРР більше відлає, ніж одержує. Частина національного доходу України, що побирається у вигляді державних прибутків, іде до загально-союзної каси і вживається на цілі, чужі українському народові.

В живій дискусії, що розвинулася після реферату, брали участь студ. Павлишин, абс. Петрашівський, д-р інж. Ол. Питель, інж. Недоля, студ. Довгань, доцент М. Добриловський і проф. В. Тимошенко. З огляду на пізній час дискусію припинено і референт відповів на запити й опонентам.

Черговий реферат матиме мабуть проф. В. Тимошенко на тему: „Криза сільського господарства".

У видавничому напрямку Товариство випустило перший збірник „Українського Економіста" (Подебради, 1928, 8°, 160 стор. літогр.) і підготовляє до видання другий збірник, матеріяли для котрого проситься надіслати до 1. липня 1928.

В організаційному напрямку Товариство нав'язало звязки з українськими економістами в Злуч. Державах Америки, Франції, Польщі, Галичині. Кількість членів зросла до 45 осіб (39 дійсних членів і 6 співробітників). Товариство приняло участь у низці організацій і святкувань та взяло діяльну участь у виставці в день „Сільського Господаря" дня 15. травня 1928 р., що була влаштована при Українській Господарській Академії в Подебрадах заходами Агрономічного Товариства.

НОВИНКИ

— **Ревізії й арештування в Кракові.** Дня 13. червня в Кракові поліція перевела ревізію у студентів краківського університету, братів Романа і Теодозія Руденських з Жежави, пов. Заліщики. По тригодинній ревізії забрано молодшого брата Р. Руденського на поліцію до стягнення протоколу. Братові арештованого сказано в поліції, що Р. Р. по стягненню протоколу звільнено; тимчасом вечером в год. 8.30 арештованого, закутого в кайдани, повезено в невідомім напрямі. Належить замітити, що в часі ревізії забрано листи, відтинки грошевих переказів і такий „небезпечний матеріял", як книжку „Охорона чести" Підковича. Арештованому відібрано на поліції такі річи, як ковнірець, краватку, пояс і цілий день голодовано. Просимо панів послів інтервенювати в цій справі. — Українські студенти в Кракові.

— **Промоція.** Дня 2. червня ц. р. відбулася у великій залі Карлового університету в Граду промоція Володимира Бойка на доктора медицини.

— **Православні парохії.** Митрополит православної церкви в Польщі предложив міністерству освіти проект, щоби відчинити нові православні парохії у Турці п. Стр., у Бутлі, турчанського повіту та Берлогах, калуського пов. Православні священники вже виїхали в ці місця. Як бачимо, православ'я з Лемківщини посувається і поза її межі.

— **Міський комітет позашкільної опіки** у Львові збирається 19-го ц. м. в 6. год. веч. в Музею артистичного промислу на вул. Гетьманській для річного справоздання з діяльности. На ці збори запрошує комітет директорів шкіл і представників батьківських гуртків.

— **Кобзар-бандурист у Парижі.** Відомий кобзар-бандурист Василь Ємець дає концерти в Парижі. Програма його концертів дуже різноманітна: від „попурі" народніх мельодій і старих кантів та історичних дум, аж до легких, веселих пісень і танців.

— **Народні вчителі,** уроджені в р. 1904-6, а зачислені до резерви, покликані до військових вправ на 8 тижнів від 5-го липня, а з липня уроджені в 1902 і 1903 р., що не робили вправ минулого року.

— **Тверезість у Варшаві** хотять завести члени протиалькогольного союзу, звакочені приладом Спол. Держав і славного міста... Прушкова. Вони почали збирати підписи, щоби зробити плебісцит у справі заборони продажі алькоголю.

— **„Пан" і „ви".** М-ство військових справ оголосило в деннику своїх приказів як треба звертатися до рядовиків: у службі через „ви", а поза службою старших підстаршин від сержанта через „пан", а всіх нижчих через „ви". Таким робом „ви" досі рідко вживане в польській мові почне заступати офіціяльно „пана".

— **Катастрофи й нещастя.** У Бразилії, в місті Фонталеция, відчули сильний землетрус. — У Люблинщині градова буря знищила засіви в двох повітах. — На залізничому шляху Ковель—Сарни, біля Маневич зударились два товарові поїзди; є кілька ранених. — У Лодзі пошесть грипи. У Льондоні епідемія кору: за 1 день зареєстрували нових 12 випадків недуги. — Недалеко від Сен-Себастіяно автобус з туристами впав із моста в ріку; втопилось 8 осіб.

ЛІКАР ДЕНТИСТ Е. Вайсберг
спеціяліст недуг устної ями, лічення динною „Sellux". Лябораторія штучних зубів. Умови догідні. Грунвальдська 2, бічна Листопада. 2463 1—1

Товариський Зїзд

абітурієнтів тернопільської гімназії в 1903 р. в дбудеться в днях 29 і 30 червня в Тернополі. Адреса Комітету: Проф. Корауба, Тернопіль, Зелена 1 в. 1-1

— **Кінець сенсаційного процесу.** В Парижі скінчився процес, що на протязі тижня давав пресі великанський матеріял для сенсації. Суднан вбийника Месторіна, що кілька місяців тому ограбив золотаря Трюфома, вбив його, вивіз автом за місто і облявши його бензиною, підпалив. Суд приєжних засудив його на досмертні тяжкі роботи, а не на смерть, з огляду на раніше зразкове життя. Вуличні юрби домагалась окликами смерти для Месторіна. Після розправи арештували ще сестру жінки Месторіна, що була присутна при злочині і переховувала награблені бриляянти. Є підозріння, що вона жила в близьких зносинах із Трюфемом. Жінка засудженого пробувала після присуду мужа отруїтись.

— **Різні вістки.** Відомий інжинір Реми, що вибирався через Атлантик на своїм морськім ховзі, мусить відкласти свою подорож, бо його вірителі зафантували його апарат. — Берлінська преса повідмляє про заручини герцога Филипа-Альберта Вюртембергського з ерцгерцогинею Розою Австрійською. У першім подружі герцог був жонатий із молодшою сестрою ерцгерцогині, що вмерла 1924 р. — Шведський король з нагоди свого 70-ліття дістав найвищий польський орден „Білого Орла", завізно, невідомо. — У шкільнім році 1927-8 було в Польщі 26.478 народніх шкіл з 3,364.822 учнями.

— **Закони про рабінів пише католик.** Литовський уряд приготовляє новий закон про владу рабінів. Рабінів вибиратиме на 5 літ релігійна громада, але їх мусить затверджати уряд і вони виконуватимуть деякі функції державних урядовців. Над цим новим законом працює декан Міронас, католик.

— **Смерть феміністки.** Недавно обігла світ сенсаційна звістка, що провідниця англійських суфражеток Пенкгерст уродила „евгенічну" дитину, себто від вибраного нею батька, привабливого мущини, якого імені й згадати не хотіла. Тепер приходить звістка про її смерть. Можливе, що ця смерть є у звязку із надто пізним материнством Пенкгерст, що мала приблизно 60 літ. Її дві дорослі доньки є давно визначними феміністичними дівчками. Пенкгерст причинилась своєю невтомною діяльністю, без огляду на глум мущин, до здійснення неодного постуляту жіночої рівноправности в Англії.

— **Рекорди.** Одна єгиптянка з Абмерера вродила пятеро дітей одного дня: трьох хлопців і двоє дівчат. Усі здорові. — Американський летун Штульц пробував 12-й раз знятись на своїм гидроплані „Френдшіп", на якому хоче перелетіти Атлянтик; надаремне. — По фіціяльних даних щороку в Англії переходить на католицизм приблизно 12.000 осіб.

— **Саранча в Палестині та Сирії.** Палестинське та сирійське населення вояе із хмарами саранчі, що впала на всю країну. До неї стріляють із рушниць і із спеціяльних приладів, що „плюють" огнем.

— **Процес за вбивство Распутіна.** Нездни буде здивований звісткою, що чернець Распутін, всевладний дорадник бувш. царині, має доньку. Ця донька, Соловйова, починає тепер у Парижі процес против князя Юсупова, який убив Распутіна, описавши це точно в своїх спомнах. Соловйова домагається 25 мл. франків відшкодування за смерть батька. Паризький суд матиме нелегку справу до розсуду.

— **До бігуна 60 літ тому.** Лет „Італії" до бігуна пригадав першу подорож тудн, зроблену французом Густавом Ламбером 1865 р. Цей молодий учений приготовлявся до подорожі три роки, збираючи гроші та матеріяли, щоби здійснити свою мрію і пробути на бігуні 2 роки. Він назбирав з 50 охотників: учених і лікарів, що згодились їхати з ним. Міністерство освіти та географічне товариство дали йому підмогу. Ламбер зібрав 600.000 фр. і за ці гроші купив корабель, спеціально пригожий до плавби серед ледів. Та цього було мало. Ламбер, щоби зібрати більше грошей влаштував сенсаційний фестин на великанській площі Парижа і сам літав на бальоні, щоби притягнути публику. Але дохід був вужденний. Виправу треба було відкласти. Почалась франко-німецька війна і Ламбер вступив до війська як звичайний рядовик і згинув. Аж 40 літ пізніше його мрію здійснив подорожник Пірі.

— **Що можна зробити із Сагари.** Єги-

єтський уряд задумує план, що може стати зворотною точкою в господарськім житті Єгипту. Є це намір вибудувати коротший канал від Середземного моря до Ель Гатара, куди перепливало би 4 міл. куб. метрів води. Ця скількість води вистарчила би до електрифікації всього Єгипту і зробила би врожайними велики простори пустарі. Вся ця ідея виринула у зв'язку із фактом, що околиця Ель Гатара находиться у найвищім своїм місці на 134 м. вище морського рівня. Кошти будови цього каналу обчислені на 15 міл. фунт. Єгипетський уряд покпав у бюджет на цю ціль 30.000 фунт. шт.

— **Цікава кара.** Норвеська поліція засудила на 500 корон чотирьох послів-соціялістів — між ними буцім военного міністра та одину жінку-посолку — за те, що вони матеріяльно піддержували страйк будівельних робітників. Страйк признали незаконним тому, що робітники згодившись на мировий суд не піддались йому.

— **Вечір творів чеських композиторів.** У вівторок дня 19. п. м. відбудеться у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка вечір передових чеських композиторів Вітєслява Новака і Йосифа Сука у виконанні Дарії Герасимович і Дарії Гординської. Початок в год. 8 вечір. Вступ безплатний за програмкою а пін. і зол., для шкільної молоді 50 сот. Ближчі подробиці в афішах.

— **Обіди сокільським гніздам.** Подається до відома учасникам Сокільського Свята, що Львівська Дирекція залізничих шляхів признала 66 процент знижки на всіх залізничих шляхах в поворотній дорозі. Знижки важні доперва від 30 кільометрів в гору. Знижок не розсилається. Одержується їх в приві чному бюрі на площі „Сокола-Батька" в дні 24. червня до год. 1-ої в полудне. Товариства там передають спис учасників, потверджений печаткою даного Товариства. — „Сокіл-Батько. 2457 1-1

— **З приводу надсподіваної дороговизни скір на футра,** прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованням жіночих футер, і вже літом віддати до робітні П. Карпяка Львів, Куркова 11а, 2422 4-10

Театри.

Міський великий театр:

16-го г. 3·30 попол. „Д-р Юзіф Сабо".
16-го г. 7·30 веч. „Далека Царівна" Ростана (премієра).
17-го г. 3·30 попол. „Гра кохання і смерти" Ромена.
17-го г. 7·30 веч. „Далека царівна" Ростана.

Міський „Театр Новин":

16-го г. 8. веч. „Долі".
17-го г. 3·30 попол. „Молодість у маю".
17-го г. 8. веч. „Долі".

КІНА.

„Аполло": „Тайна пані С." і „Мистець світа".
„Лев": „Герої Сагарв".
„Палас": „Подружі вабанкі".
„Фатаморгана": „Княжна хитрунка".
„Байка": „Готель місто Львів".

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (З діяльности Філії Т-ва Охорони Военних Могил). Виділ Філії Т-ва Охорони Военних Могил, передаючи могили наших Героїв на станиславівському цинтарі новим опікунам, складає отсею дорогою всім, що досі ними займались, щиросердечну подяку. Передовсім висказує виділ своє признання станиславівським пластунам, котрі рік-річно з великим пістизмом обновували їх і прикрашували могили в квіти. Не меншу подяку складає виділ вашим панам, що займались збірками та помагали ревно при уладжуванні панахид і святочних походів. Виділ Філії Т-ва О. В. М., бажаючи забезпечити чаші военні могили на довший ряд літ, звертається з гарячою просьбою до всіх, чому дорога память Полеглих, щоби ставали опікунами военних могил у Станиславові. Незабаром буде поміщений в часописах повний спис похованих на станиславівському цинтарі Стрільців, щоби пригадати українським родинам, що поміж похованими є їхні вдени, які вже в попередньому списі зложили ще датки на охорону могил такі особи: о. д-р Фіголь 35 зол., проф. Костецький 35 зол., мен. Бачинська 35 зол., матуристи української гімназії 35 зол., о. Северин Снігурович 35 зол., XI. пласт. курінь ім. Мазепи 35 зол., о. д-р Бойчук 20 зол., д-р Малаюк 10 зол., д-р Грушевич (крім оплати за одну могилу) ще 10 зол., д-р Никифорак 20 зол., проф. Гнат Пачлюх 17·50 зол., збірка в церкві в Хричані 7·50 зол., збірка в церкві в Підлужчу 8 зол., збірка в церкві в Радчі 19 зол., з пушки на цинтарі 2·85 зол., проф. Якім Ковальський 10 зол., проф. Михайло Лепкий 35 зол., VI. А. кл. української гімназії 35 зол., Ямницин (збірка) 28 зол. — Гроші просимо складати на вкладкову книжочку Повітового Союзу Кооператив у Станиславові ч. 28.

Зі спортового життя.

Крайові легкоатлетичні змагання.

До крайових легкоатлетичних змагань, уладжуваних Українським Спорт. Союзом, які починаються в неділю 17. червня 1928 від год. 9-ої рано, зголосилося дуже поважне число змагунів як з провінції, так і зі Львова. „Скала" (Стрий) зголосила 15 змагунів та 4 змагинки, „Беркут" (Перемишль) 6 змагунів, УССК (Львів) 15 змагунів та 5 змагунок, а крім того авізовані зголошення від „Веселої Громади" і „Спартанки" (Перемишль) та СКУД-а „Сагайдачного" й інших зі Львова.

Від ряду літ не бачив Львів такої великої скількости стартуючих легкоатлетів та легкоатлеток, тому українське громадянство, що виявляє стільки заінтересування для рідного спорту, напевно явиться численно на площі С.-Б., де буде свідком нових українських осягів.

До змагань у кошиківці за мандрівну нагороду „Союзу Українок" зголосилися три наші найкращі жіночі дружини: „Весела Громада" та „Спартанка" з Перемишля і СКУД зі Львова. „Спартанка" всіми силами буде старатися лишити при собі любуту в минулому році мандрівну нагороду. Але чи остоїться перед „Веселою Громадою" або СКУД-ом?

Початок змагань в 3-ій год. попол. на площі С.-Б.

Переписка Редакції.

Вп. Дописувачів повідомляємо, що наша газета завалена дописами, замітками, комунікатами й всяким іншим редакційним матеріялом, який ми використовуємо в міру можливости. Тим, що засипують нас листами і домагаються негайного поміщення надісланих матеріялів, і то без яких скорочень, заявляємо, що ми тут безрадні — з уваги на невеличкий обем нашого органу. Будемо старатися використати по можности все, але просимо бути терпеливими і вибачливими, якщо надіслані дописи й матеріяли будуть обрізані і скондензовані. Інакше робити ми не можемо. Просимо ще раз наших Вп. Допысувачів *писати тільки про справи загально-громадського значіння*, і при тому писати коротко, чітко й тільки на одній стороні паперу.

Д-р Т. Окуневський: „Боротьбу за мир" згідно з дорученням, вислано на оказану адресу

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

До всіх правників-українців.

Перед світовою війною основано статутове „Товариство Українських Правників" у Львові, якого метою є плекати й розвивати в українській мові правничі і суспільні науки в теорії і практиці та зберігати станові інтереси всіх правничих станів, заступлених в Товаристві.

Товариство це розвивалось дуже гарно, згуртувало поважну скількість членів зпоміж адвокатів, нотарів, професорів університету й урядовців усіх дикастерій, проявляло живу діяльність на полі науковім при помочі відчитів і виданнями публікацій наукових, висилало меморіяли до австрійського правительства дотично законопроектів у справах великого значіння для цілого нашого народу і взагалі стояло на сторожі береження інтересів загальнонародніх і всіх правничих станів.

Внаслідок війни діяльність Товариства припинялася і щойно в останніх роках воно віджило і досі поробило заходи в цілі придбання нових і відзискання давніх членів, увійшло в ближчий контакт з нашою парляментарною репрезентацією для взаємного інформування себе в справах, що входять у круг ділання Товариства, поробило заходи, щоби в провінціональних містах утворено секції Товариства, уладжувало відчити і т. п. Одначе ширшій діяльности Товариства стояла і стоїть на перешкоді недостача грошей, бо хоча у Львові придбано нових і згуртовано майже всіх давніх членів, то з вина Львова, на жаль, лиш незначна часть давніх членів зголосила свою приналежність до Товариства й уважає за свій обовязок платити членські вкладки, а нових членів майже не прибуло.

Тому, що потреба істнування Товариства безсумнівна для кожного свідомого члена нації, а успіхи його діяльности можуть уже в найблизчій будуччині виказатися хоч би з приводу недалекої реорганізації судів, майбутнього основання українського університету і при інших важних нагодах, при котрих зайде потреба оборони прав загально-народніх і станових, — підписаний Виділ звертається до загалу українських правників, щоби приступили в члени свого Товариства, а давні члени зголосили дальшу приналежність до Товариства. Висове виносить 2 зол., місячна вкладка 50 сотиків.

На знані Виділові адреси вишлеться окремо цей заклик з долученим чеків і новоприступаючих членів проситься прислати висове і вкладку за кілька місяців згори для оминення коштів; давніх членів проситься, щоби кожний з них, в міру матеріяльної спроможности, прислав принаймнє одноразово якусь квоту на вирівнання вкладок за минулий час, тому, що львівські члени залеглі вкладки від 1924 року почавши заплатили. Грошеві посилки чеком приймає на рахунок Товариства Крайовий Союз Кредитовий у Львові, а всякі письма належить висилати під адресою Товариства у Львові, Народній Дім, вул. Рутовського (льокаль „Української Бесіди").

Виділ Т-ва Українських Правників у Львові.

ОПОВІСТКИ.

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполудньом в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2364 4—6

Приватна гімназія Р. Ш. в Коломиї повідомляє, що вступні іспити до кляс IV—VII відбудуться дня 30. червня в годині 8. До іспиту треба предложити метрику, остання шк. свідоцтво й свідоцтво поповного щеплення віспи. Вписи тріватимуть від 29./VI.—3./VII. — *Управа.* 2433 3-3

Приватна семинарія Р. Ш. в Коломиї з правом приходности повідомляє, що вступні іспити на I. курс відбудуться дня 26., 27. і 28. червня в 8. годині. В ділом допущення до іспиту батько (опікун) мусить внести подання, до котрого треба додучити метрику, остання шкільне свідоцтво, власноручно кандидаткою написаний перебіг життя, свідоцтво поповного щеплення віспи й лікарське свідоцтво. Вступні іспити на курси II.—IV. відбудуться дня 30 червня. Вписи тріватимуть від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2329 3-3

В прив. учит. семінарії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 25 з правами державних шкіл відбудуться іспити в таким порядку: Вступні іспити на I. курс від дня 26—29 червня (а не 30.VI. як було оголошено), на курс II. і III. в днях 25—27 червня. Подання доповнені метрикою, лікарським свідоцтвом від фізика та останнім шкільним свідоцтвом треба складати в дирекції найпізнійше день перед початком іспиту. Вписи на всі курси та до всіх кляс семінарської школи вправ відбудуться в днях від 28. червня до 3. липня включно. — *Управа.* 2346 4-4

Замість цвітів на домовину бл. п. Юлії Лопатинської зложив дир. Олександер Костик 20 зл. на „Рідну Школу". — Жертводавцеви складає щиру подяку *Головна Управа.* 2353 1-1

Інститут ім. св. Йосафата (Мала Семінарія) у Львові вул. Сикстуська 39 а, приймає на шкільний рік 1928/29 гімназійних учеників з I—VIII кляси за місячною оплатою з ам. дод. (72 зол.). Оплату приймаєсь також харчами. Убогі і добрі ученики можуть бути приміщені за зниженою оплатою, або й безплатно. Подання треба вносити до Ректорату Інституту до дня 15. липня 1928 р. 2456 1-1

Позір Ходорівщина й Бібрянщина! Дня 15. липня 1928 р. відбудуться в салях Народнього Дому в Ходорові Великі Репрезентаційні Студентські Вечерниці. — За Комітет: Гулей О., Н. Одіжинська, М. Галібей. 2460 1-1

Вписи до тривітньої Торговельної Школи вул. Коперніка ч. 1. будуть відбуватися в днях 28—30 червня 1928 від год. 10—1 в домівці школи. До впису треба предложити метрику і свідоцтво укінчення 7 кл. всенародної або 3 кл. середньої школи. Учениці (ці), що не мають повних 17 літ життя, мусять просити Куратора львівської шкільної округи у Львові, вул. Кармеліцька 4 о дозвіл на принятє їх до школи. — *Управа.* 2407 2-3

На заклик Філії Т-ва Охорони Военних Могил в Конарні на будову памятника по „Полеглих" вложили в золотих: Збірка Вп. П. О. Утрисна — Турка 38·50 Д-р О. Пеленський — Рясів 10, О. Пеленський — Бережани 10, зі Львова: Інж. І. Ольховий 10, І. Сітницький, проф. гімн. 5, Інсп. Ольховий В. 5, Геленей П. 5, Пеленський О. 5, Радовичівна О. 5, Панас М. 2. — Візваних громадян проситься о надісланнє жертв, які рівнож будуть оголошені. За прислані жертви складає щиру подяку *Виділ.* 2449 1—1

В приватній Семинарії учительській С. С. Василіянок з правами приходности в Дрогобичі — іспити вступні на I. курс відбудуться у днях 26, 27 і 28. червня, а іспити вступні на II. III. і IV. рік — на днях 29. і 30. червня. — До іспиту належить предложити 1) метрику хрещення, 2) свідоцтво лікарське від фізика і 3) послідне свідоцтво шкільне. — Зголошення до інтернату приймають С. С. Василіянки. — За Управу *о. Я. Громницький.* 2452 1-2

Екскурсія перемиської української гімназії, яка відбувала в часі від 9. по 12. червня п. р. м. Львів, цим складає найсердечнішу подяку Високим Українським Установам, Організаціям і окремим Громадянам за щире принятє та допомогу в справі звиджування старинностей м. Львова. Просимо інші львівські українські часописи цей лист передрукувати. — Директор гімназії *С. Мілякевич.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛІТНИСЬКО Зимна Вода-Рудно. Парцелі (парк) на продаж під будовництво. Інж. В. Манастирський, Львів, вул. Пільників 17. 2458 1-1

ДО ЗАМІНИ парохія добра — найрадше в околицях Рогатина або Бережан. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Парохія А". 2459 1-2

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Оссолінських ч. 6. 2438 8—10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик премійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5 2 92-і

СТУДЕНТ прав, здібний інструктор, симпатичний, приїме лекцію (гімназія, семинар, народна) в горах за удержання. Зголошення до „Діла" під „Певний". 2446 2—3

ДМИТРО БАЛАН, син Ілька з Старого Лисця, почта Лисець повіт Городенки, пошукує своєї жени Катерини з Гуменюків Балан, яка в листопаді 1925 року втекла з дому і доси не повернула. — Жена має з росту низького, числить тепер 33 років, волосся чорне, зуби попсуті, округле лице. Хто знавби що про згадану особу, буде ласкавий дати про не мені знати під вище наведеною адресою. — *Дмитро Балан.* 2455 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст нервові легневі, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 11—24

ОДИНОКЕ ДЛЯ БІЛЛЯ МИЛО МАРКИ

„РАЙСКЕ СМЄХОВСКІ"

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкурещійно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармельки і цукри. — Не шумною рекляmою, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 33—50

Д-р М. ВАХНЯНИН
ординує в **Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 7—14

Спеціяліст шкірних і венеричних недуг
д-р І. Мунд б. сек. шпит. від. і львівськ. ординує від 8—9 і від 2—6 у неділі від 9—1 Львів, вул. Асвина 1. рог вул. Пілсудського 2564 (Панської). Телефон 48-01. 1—1

Присилайте передплату!

НА РАТИ! І ЗА ГОТІВКУ!
МЕБЛІ всілякого роду також оттоманки, канапки, складані і подвійні ліжка, спальнові гарнітури, вклади і матераци найдешевше в **„ДОРОТЕУМ", Сапіги 34.** Телефон 15-01. 2465 1—1

зов. 11·00 франц. **БУДИЛЬНИКИ** зов. 11·00 закорд.
з гарантією, тільки у фірмі 2-2
Б. ГРІНБЕРҐ, вул. Скнстуська 4

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарнітури, вази власної вирібки по фабричних цінах. Вайк, площа Марійська 5. І. поверх. 2585 7-10

КРУЖЛІВКИ ДО МОЛОКА
світової слави „LACTA" і „MILKA"
продає на догідних умовах
А. ГАМПЕЛЬ управитель фірми „ARDORA"
WIELICZKA
Пошукується скрізь здібних і совісних заступників, подати референції. — Висока провізія. — Переписка німецька і польська. 2451 1—1

ПОШУКУЄМО РАЙОНОВИХ ЗАСТУПНИКІВ в усіх місцевостях Галичини до продажі дуже покупних артикулів за високою провізією. Зголошення: **Пезетка Львів, Словацького 2.** 2418 3-3

ДО ПРОДАЖІ дім під'язний під вільний на Вулиці 43. Відомість вул. Б. Хороброго ч. 4. у Лядзінського. 2461 1-3

Присилайте передплату!

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР".

Рахунок зисків і страт за 1927. рік.

РОЗХІД	Відділ обезпечень від огню зл.	с.	Відділ обезпечень від крадежі з вломом зл.	с.
Виплачені шкоди по відчисленню участи реасек. Товариства	134.153	98	3.999	89
Видатки на заряд:				
Провізія агентам Зол. 102.531·04			1.308	62
Біжучі адміністраційні видатки „ 536.779·04			1.195	69
Податки і сварбові належности „ 41·308·15			684	42
Зол. 480·918·43				
по відчисленню звороти від реасек. Товариства Зол. 19.516·64	161.161	79		
Відписи й інші видатки:				
Відписи Зол. 12.381·31				
Страти на курсі цінних паперів і валют „ 6.310·40				
Інші видатки „ 109.143·66	128.835	37	1.201	60
Резерва на невиплачені шкоди	20.092	20	1.561	—
Стан фондів з кінцем 1927 р.	1,827.192	81	34.760	75
Надвижка з річного обороту	1.606	63	222	69
	2.574.412	78	46.929	66

ПРИХІД	Відділ обезпечень від огню зл.	с.	Відділ обезпечень від крадежі з вломом зл.	с.
Перенос фондів з 1926 р.	2,184.697	93	30.556	72
Резерва на невиплачені шкоди, перенесе а з 1926 р.	19.487	48		
Зачислені премії по відчисленню премії реасек. Товариств	199.960	77	3.774	41
Дохід з льокації капіталів	65.613	14	1.973	66
Належитости від поліс	43.267	76		
Зиск на курсі цінних паперів і валют	11.920	01		
Різні	49.445	69	5.209	56
Провізія реасек. Товариств			5.415	31
	2.574.412	78	46.929	66

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1927.

СТАН ЧИННИЙ	Відділ обезпечень від огню зл.	с.	Відділ обезпечень від крадежі з вломом зл.	с.
Стан каси з днем 31. грудня 1927 р.	129.706	03	1.433	49
Розпорядимі вкладки в кредитових інституціях і шадницях	347.439	04	12.096	79
Власні реальности	279.000	—		
Цінні папери по курсі з дня 31 грудня 1927 р.	192.884	99		
Льокації пенсійного фонду	98.565	18		
Чинні сальда рахунків з реасек. Товариствами	76.823	37	1.538	27
Залеглости в агенціях	651.419	25	6.575	46
Різні довжники	74.257	15		
Каційні ефекти агентів і інші	103.409	31		
Позички	136.021	06		
	2,219.518	38	41.444	01

СТАН ДОВЖНИЙ	Відділ обезпечень від огню зл.	с.	Відділ обезпечень від крадежі з вломом зл.	с.
Фонд основний			30.000	—
Фонд резервовий	476.456	20	2.452	60
Спеціяльний фонд на звороти	37.869	03	43	50
Спеціяльна резерва	65.540	—		
Резерва на сумнівні належитости	763.500	—		
Фонд на ріжницю курсу	61.037	01		
Резерва премій з відчисленням участи реасек. Товариств	315.044	18	2.264	65
Резерва на невиплачені шкоди	20.929	20	1.561	—
Фонд спеціяльний для посередних обезпечень	3.000	—		
Фонд пенсійний	245.849	02		
Фонд на організацію огневих сторожей	18.285	52		
Фонд безпрон. позичок на огнестрев. криття дахів	18.617	95		
Фонд заосмотрення агентів	34.410	68		
Фонд стипендійний ім. д-ра Кудачковського	7.402	72		
Фонд стипендійний для дітей урядників	13.015	76		
Фонд стипендійний для дітей агентів	13.015	76		
Довжні сальда рахунків з реасек. Товариствами	64	77	3.173	32
Різні вірителі	30.473	64	1.726	23
Каційні агентів і інші	103.409	31		
Надвижка з річного обороту	1.606	63	222	69
	2.219.518	38	41.444	01

Зужиття надвижки після ухвали Загальних Зборів з 17. травня 1928.

Білянсова надвижка за рік 1927. виносить у відділі обезпечення від огню . . . . . зл. 1.606·63

З того призначено:

1. 50% до резервового фонду, по мисли § 5 д) статута . . . . . зл. 803·—
2. 8½ до пенсійного фонду по мисли § 55 уст. 2 статута . . . . . „ 138·—
3. на спеціяльний фонд на звороти по мисли § 55 уст. 4 статуту . . . . . „ 675·63 „ 1.606·63

У відділі обезпечень від пределі а вломом зл. 222·69, яку призначено по мисли § 15 стат. в цілости до резервового фонду цього відділу.

Львів, 18. травня 1928.

Бухгальтер: І. Мороз.

ДИРЕКЦІЯ: Володимир Дещикевич, Д-р Володимир Охримович, Ярослав Колтунюк.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ: Д-р Юлій Савчак, Олекса Гошовський, Микола Мельник.

2454 1—1

Від 15. травня відкритий ПАНСІОНАТ „Подолянка" в Трускавці
Сонячне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Замовлення приймає Т. Дмитеркова 3-3
2242

Ширіть наш часопис!

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69
2261 8—20
Достава вагонова і детайл. що фабр. цінах і на найдог. услівях кредит.

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Напно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ **палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 134 (11.357). Львів, понеділок 18. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Інструмент влади.

Львів, 17. червня 1928.

Уряд марш. Пілсудського одержав передучора (15. ц. м.) від сойму інструмент влади, одержав півтретямільярдовий бюджет, одержав „нагороду пильности" за дотеперішню свою діяльність. Легіслятивне наділення уряду бюджетом з боку сойму, того самого уряду, що недавно з таким розмахом перевів вибори, — це без сумніву дивоглял, можливий тільки в умовах польської дійсности.

Соймові вибори закінчилися відомим „мужеським" відкриттям сойму, а критика пануючого режіму парляментарною опозицією — ухваленням бюджету непарляментарному урядові. Чиж можна уявити собі більшу консеквенцію і більшу ідилію між законодатною й виконавчою владою?

В цілому світі горлають від кількох літ про декаденцію демократії й дегенерацію парляментаризму. Стан осуду й засаду парляментарно-демократичного устрою петрифікує з одного боку комунізм з т. зв. радянською системою, а з другого боку фашизм з тзв. корпоративним представництвом на підкладі суспільного солідаризму. Але найбільше компромітують парляментарну демократію і найважчий удар завдають їй своєю безпринціпністю такі парляменти, як польський.

Уряд марш. Пілсудського, уряд самочинної провеніенції, уряд значної меншости — навіть після незвичайної, багатострунної виборчої активности — одержав півтретямільярдовий бюджет як реальний інструмент своєї супремативної влади, своєї експериментальної політики. Правда, цей бюджет не є великий в порівнянні з кількістю населення сучасної Польщі, однак величезний в порівнянні з господарським станом і продуктивно-дохідною спроможністю населення. Тимбільші небезпеки криються в ухваленому бюджеті, що він носить на собі тільки інвестиційну політуру, а по суті є наскрізь консумційним. Самі видатки на військо, не згадуючи адміністраційно-консумційних видатків, виносять понад 30 проц., а з додатковими кредитами майже 40 проц.

Ухвалений бюджет по традиції виявляє у відношенні до непольських народів наскрізь асимілянційно-польонізаційне вістря на всіх ділянках суспільного життя. Це одно рішило, що поруч урядового Безп. Блоку за ним віддали свої голоси перетереблені при виборах пястівці і хадеки, заслоняючись „державними конечностями".

За бюджетом упало 219 голосів, — проти 53. В голосуванні не брало участи 172 послів, себ-то 2/5 сойму. Інструмент влади уряду марш. Пілсудського фактично не спирається навіть на половині сойму (половина виносить 222 гол.), бо не вотували бюджету 225 послів — чи то через безпосередню послідовну опозицію (53 голосів проти), чи то усуваючися від голосування (172 гол.).

На інструментально-проурядову гвардію зложилося 219 голосів Безпартійного Блоку, пястівців, хаде-ків, визволенців і Хліборобського Стоків, визволенців і Хлопського Стоків, визволенців і Хлопського Стоків, визволенців і Хлоп

стин посідання, полиці будували доми для польських родин. Тепер ті фонди, зібрані вже в одному державному загальному заведенні, підуть не лише на ту ціль. Величезні фонди, які дасть це Заведення, підуть в розпорядимість польських банків, на потреби ріжні: фінансові, торговельні, а хто зна чи навіть не на політичні. Інтересно було би знати кільки то наших грошей вложив УПІ до тих банків, які виповіли недавно кредити українським економічним установам. Та всеж таки я не хочу робити тут якихсь спеціальних закидів з боку УПІ.

Як знаємо, в УПІ свобідне розпорядкування фондами було у великій мірі обмежене, зокр. упорядковане різними розпорядками і рада УПІ находить в них повне оправдання на свое поступування з фондами. Та яке те одно, що хто інший розпорядкувався нашими фондами, вже те, що свобідне ужиття власних фондів, обираних з українського службовника й установи, було і могло бути обмежене, — є для нас вистарчаючим, щоб навіть на випадок задержання УПІ обезпечуватися в ньому лише до законної висоти. Бо надвижку (на додаткове обезпечення) ми можемо і повинні створити таку форму фонду, яка дальб нам не лише те, що для кожного службовника важне, але — що більше — уможливилаб нам як найй продуктивне використування тих фондів в екон. розбудові краю, в будові нарстатів праці, в розбудові промислу.

Офіціяльний УПІ лише на надвижку не має в таких обставинах рацій істнування, не має також і виглядів на те. Творення його лише для вільних соток свідомійших не може мати значіння для загалу. Помочі на старість потребують куди більше ті, котрі не дбають, зокр. не можуть дбати про свое завтра. Щоб і їх обняти, треба згоди установ, а ті ледви чи схотять вплачувати вкладки, знаючи, що і ті вкладки можуть за одним розпорядком опинитися там, де ми собі того зовсім не бажалиб.

Вимогам службовника і краю, під цю пору може відповісти одиноко примусове ощадність. При тих величезних фондах, які можнаб зібрати що-року загальною примусовою ощадністю (або іншими словами: примусовим додатковим обезпеченуванням), можна би творити не лише велике діло розбудови промислу. Вже по 5-тьох роках такого ощаджування самі відсотки від зібраних капіталів далиб нам до 200 тисяч зол. річно і їх можнаб ужити на виплату відповідної додаткової ренти емеритам та творення резерв. Для кожного службовника такий вихід, думаю, ще і тим кращий, що службовик стає повним власником вплачуваних на його рахунок вкот (в УПІ він їх власником не був!) і від нього назад залежати також, чи він схоче користуватися відсотками зараз, чи рентою колись. Думаю, що саме над такою розв'язкою справи прийдеться нам призадуматись на заг. зборах УПІ.

Експертівець.

Радянська Україна.

Київська Філія Інституту Шевченкознавства.

Протягом цієї зими київська філія Інституту Шевченкознавства зібрала чимало матеріялів до життя і творчости Т. Шевченка, а також матеріяли про творчість письменників після-Шевченківської доби. Крім того Інститут виконав чималу організаційну роботу. До складу київської філії Інституту входять: Кабінет вивчення біографії Шевченка, Кабінет вивчення Шевченкової творчости і Кабінет вивчення після-Шевченківської доби в історії української літератури. Київська філія Інституту розподіляється на відділи: меморіяльний, рукописний і бібліотеку, які теж вимагають окремих приміщень. У листопаді 1927 р. київський ОВК передав київській філії Шевченківського Інституту будинок Т. Шевченка, що міститься на Крещатицькому завулку. В ньому міститься колекція експонатів, що ілюструє життя та творчість Шевченка в окремих періодах (дитинство, перебування в Петербурзі, перебування на Україні, заслання, похорон, могила і епоха після Шевченка, експонати після-Шевченківської доби, тощо). На другому поверсі відтворено художню майстерню Т. Шевченка. На жаль, невеличке приміщення не дає змоги Інститутові як слід розгорнути свою роботу.

Дослідчування народньої культури.

Після реорганізації Всеукраїнське Етнографічне Товариство дуже поширило межі своєї діяльности. З Товариством листується тепер 100 кореспондентів і воно перше роботою понад 100 етнографічних гуртків. Найкраще охоплено цією роботою Поділля. Нещодавно до Товариства надійшла велика колекція писанок і мережок Поділля. До кожного експонату в цій колекції додано докладний „паспорт", де зазначено його походження, народню назву, тощо. З Чернігівщини й Київщини надходять цінні матеріяли щодо народньої тематики.

Музей Т-ва „Швидка Допомога" в Харкові.

Музей, що його відкрило Товариство друзів швидкої допомоги для збільшення своїх фондів, дає дуже цінний матеріял не для вивчення соціяльних і професійних захорувань, так і для вивчення всієї цікавої і громадсько-корисної роботи „Швидкої Допомоги". В музею дуже цінні натуральні експонати роботи проф. Стефаніса з нормальної і патольогічної анатомій. Є натуральні експонати абортів від одного до вісім місяців, чудні потворні діти з одним оком, з двома головами, з хвостом замість ніг, тощо. Жахливу картину виявляють експонати-діяграми й числа про захорування на туберкульозу. Дуже цінна вітрина з приладдям, що ним самогубці вкорочували собі віх. В музею щодня буває 1000—1500 відвідувачів. Музей відвідало вже багато екскурсій, в тому числі екскурсії робітників Донбасу, селян і червоноармійців.

Новий звязок з Харковом і Одесою.

Щоб налагодити науковий звязок з Харковом та Одесою, київська філія Асоціяції Сходознавства увязнила обмінятися науковими робітниками з харківською та одеською філіями Всеукраїнської Асоціяції Сходознавства. В найближчому часі харківські й одеські наукові робітники прочитають у Київі цикль науково-популярних лекцій.

Перелім.

Відродження „Міщанського Брацтва".

„Міщанське Брацтво" у Львові має вже свою історію й свої заслуги для відродження українського змісту в містах Сх. Галичини. До війни розвивалося воно нормально, після війни, навіть в добі важкого пригнічення всього українського життя, „Міщ. Брацтво" проявляло було під головуванням дир. Мик. Заячківського великий організаційний розмах не лише на терені Львова, але й на провінції. Святочні зібрання „Міщ. Брацтва", на яких були репрезентовані представники всіх українських установ, свідчили про ту симпатію, з якою зустрічалася ця організація в українському громадянстві.

На жаль, дальший хід подій не оправдав надій, покладених у „Міщ. Брацтві". Зявилися там були люди, які почали проповідувати негативне відношення, а навіть зневажливість до української інтеліґенції, взагалі до освічених кол. Амбіціонерські, а деколи й шкурницькі побуди почали розстроювати й розкладати товариство, підчиняючи його посередньо на каламутні води політиканства.

В таких умовах з часом мусіло припинитися темпо життя в „Міщ. Брацтві", виявляючи всі признаки поступаючого упадку. В останніх часах це товариство з похвальною традицією грало вже лише слабу ролю в пілости українського життя.

На щастя, час занепаду не тривав довго. В „Міщ. Брацтві" найшлися люди, які зрозуміли, що вдержання істнуючого стану погрожує повним упадком товариства, про який свідчить хочби та обставина, що з колишніх трьох сотень членів при товаристві залишилося тільки 60. Люди з почуттям відповідальности зрозуміли, що треба вернути до випробованих уже метод співпраці з інтеліґенцією, усунути з товариства бутве й пусте амбіціонерство та запанувати хоробливе політиканство.

Поворотом до кращого вважаємо останні загальні збори „Міщанського Брацтва" що відбулися під кінець травня ц. р. Про перелім у ментальности загалу членів „Міщ. Брацтва" свідчила і річева дискусія і вислід виборів. Головою товариства вибрано колишнього голову дир. Миколу Заячківського, за якого товариство дійшло було до найбільшого розвитку, заст. голови Василя Гресика (теж б. голову), секретарем Михайла Галібея, господарем Миколу Огородніка, членами Видїлу: Івана Чорпія, Михайла Стефанівського, Івана Карабіна, Івана Кузьмича і Теодора Преторіюса (б. голова); заст. видїлових вибрано: Дмитра Хомяка, Івана Сокальського й Петра Гелемея, а до Контр. Комісії: Михайла Городенького, Теодора Голіяна й Семена Шатинського.

Нововибраний Видїл, в якому засідають як три попередні президенти товариства, дає повну запоруку його повного відродження і дальшого буйного розвитку.

На поміч молоді!

До всіх українських установ, які займаються опікою над дітьми і молодю.

Як що-року перед шкільними феріями, звертається і тепер „Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодю" до всіх наших виховних установ по містах і місточках із зазивом організувати для шкільної дітвори вакаційні оселі, зокр. півоселі. Молодь, перетомлена цілорічним трудом над книжкою, потребує духового і фізичного відпочинку, бо не знайде його в місті серед вуличних порохів і сірих мурів, у нужденних сутеринових мешканнях батьків. Молодим треба сонця, широких просторів, зелені. Мусимо їм це дати, вирвати їх хоч на кілька неділь з буденного окруження.

Українські установи, які ведуть статистику молоді в своїй місцевости, повинні подбати, щоб бодай частину дітей найбільш потребуючих свіжого повітря, вислати на село хочби до приватних осіб якщо неможлива річ улаштувати власну вакаційну оселю. Зате в кождім місті можна на час вакацій зорганізувати півоселі. Діти збираються рано в одному льокалі (захоронка, читальня, салї у своїй школі), остаточно в садку під голим небом і вітри мандрують на цілий день за місто, на поле, до ліса на забави. Коли паде дощ, сидять у хаті, читають щось на голос або забавляються в ріжні ігри. На півоселі дістають снїданок і малий обідець, зложений з зупи, каші або якої мучної страви. Кожній дитині дають батьки з дому хліб чи булку, а крім того треба зібрати між ними на прохарчування півоселі жертви в натуралях; решту коштів покривають вкладки членів і датки ідейних людей чи місцевих українських установ. Діти на півоселі можуть підготовити який концертик чи сценічний образок, а дохід з нього теж покриє частинно їхнє удержання. Провід півоселі може вести кожна інтеліґентна людина: місцева учителька чи учитель (якщо є такі українські сили), семінаристка, гімназистка або й некваліфікована, але щира, ідейна, справді віддана молоді одиниця. Значіння такої півоселі превелике не тільки з гігієнічно-педагогічного огляду, але й національного. По містах, де нема українських шкіл, на такій півоселі наші діти повинні освідомлюватися національно, стрітити ві себе палет чужини, а зачерпнути повними грудьми рідного, щира українського духа.

По селах нема потреби творити вакаційні оселі, зате пожадані там **сезонові діточі садки** на час більших робіт, особливо жнив. Створити їх ще легше, ніж оселі і півоселі. Приміщення: город садок коло хати, на випадок непогоди стодола, читальняна чи шкільна сала. Провідниця: кожна інтеліґентна жінка, яка уміє згуртувати малу дітвору і зайняти її цікавою забавою чи роботою на протязі дня. Розуміється, фахові сили: укінчені семінаристки чи садівнички вельми пожадані. Матері перед виходом в поле до праці приведуть своїх малих до садка і подбають про харч для них на цілу днину. Творення таких діточих садків по селах добуде нам симпатії населення, а звязані з тим періодичні педагогічні виклади для родичів освідомлять село про потребу опіки над дітворою і молодю — річ незвичайної ваги для нас під сучасну хвилю.

Тому в ім'я добра молодого покоління,

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB
38-50

а через нього й цілого майбутнього нашого громадянства вважаємо усі українські виховні установи сповнити в час вакацій свій горожанський і національний обовязок!

Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодю.

Останні вісти.

(Власні телєфонограми з 16. чер"ня 1928)

З КИТАЙСЬКОГО ХАОСУ

(ік) Національний уряд Китаю вісвав телєграфічно всіх заграничних представників Китаю до підпорядкування національному урядові. Подав також до відома їм, що центральний уряд переноситься до Нанкіна. Новий уряд Китаю заявив, що буде розброювати всі незорганізовані військові відділи, які не піддадуться центральним властям.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В НІМЕЧЧИНІ.

(ік) Під Ліндєнбергом у Німеччині зударилися дві льокомотиви. Одна зовсім нова вивернулася. Один високий урядник і палїч убиті.

НЕДОЛЯ „ІТАЛІЇ".

(ік) З Осльо повідомляють, що ґен. Нобіле вислав радіотелєграму з просьбою о доставлення йому машинових хрісів, бо не може дати ради з непрошеними гістьми-медведями. Після останніх вісток із Кінґсбей залога „Італії" знаходить са тепер на 80 степ. 38 мін. північн. широти, та 270 степ. 49 мін. східн. довжини.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД

(ік) На вчорашньому засіданю нар. партії міністр Штреземан намовляв нар. партію, щоби згодилася увійти до кабінету рядом із соціялістами. Рівночасно представники центру згодилися взяти участь у новому кабінеті.

ІЗ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИХ ВЗАЄМИН.

(ік) Як повідомляють із Вильна відбудеться там у найближчих днях польсько-литовська конференція в справі взаємин політичних взагалі.

ІЗ СОЙМОВОЇ АРЕНИ.

(ік) В соймі панує цілковитий спокій. Віцепрезідер Бартель уділив інтервю, в якому освідчив, що торг. більше Польщі не поліпшав. Зробив він це на зраз не домагання уряду.

Вічевий рух.

Справоздавче віче в Раві Руській.

Дня 30-го квітня п. р. відбулося посольське справоздавче віче в салї Народнього Дому в Раві Руській. Присутніх було около 800 представників із 68 громад равського, угнівського і немирівського судового округа. Віче отворив голова Повіт. Нар. Комітету п. Любомир Данилович, проводив о. Йосиф Чехович. На віче прибули посли Іван Лящинський Володимир Кохан і сен. п. Кисілевська. Посол Іван Лящинський здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Парляментарного Клюбу, а опісля його сенаторка Кисілевська виголосила референт про організацію жіноцтва. Посол Володимир Кохан звернув в черги цілу політичної організації в повіті. Після промов присутні вносили до послів інтерпеляції в справі непорядків та зловживань і домагань до уряду. На інтерпеляції відповідав посол Кохан, після чого о. Чехович закінчив віче.

Перед цим вічем відбулися довірочні збори жіноцтва равського повіту, скликані Союзом Українок в Раві Руській. Присутніх було понад 100 жінок. Справу організації жіноцтва референтувала п. сен. Кисілевська.

Віче в Угнові.

Дня 24-го травня п. р. відбулося справоздавче посольське віче в Угнові при

участи понад 300 громадян. Віче отворив повітовий організатор інж. Корнило Целевич, реферував посол Володимир Кохан. Після реферату розвинулася оживлена дискусія; останній промовець вдруге посол Кохан на тему повітової організації. По відспіванню національного гимну председіння віча п. Грицьк Пушкар зомкнув віче.

Віче і Повітовий Народній Зїзд в Печеніжині.

Дня 27-го травня п. р. відбулося велике віче під голим небом в Печеніжині. На віче прибули посол Хрунський і сенатор М. Галущинський. Віче отворив п. Д. Кушк, проводив п. Андрійович і п. Павлюк. Посол С. Хрунський у своїй промові представив положення українського народу під Польщею і здав звіт з дотеперішньої діяльности Української Парляментарної Репрезентації. Дальше забрав слово сен. М. Галущинський, який намітив лінії політичної організації по повітах і закреслив справу програмових різниць поміж поодинокими партіями. Після промов слідувала дикта інтерпеляцій присутніх в пекучих місцевих справах. Напрасінці ухвалено одноголосно повне довіря Українському Парляментарному Клюбові і його тактиці.

Після віча відбувся в салі „Просвіти" Повітовий Народній Зїзд, в якому взяло участь 101 делегатів. Після промови сенатора М. Галущинського вибрано Повітовий Народній Комітет, якого головою вибрано селянина Миколу Північука. По передискутуванню й одобренню організаційного плану, делегати розійшлися домів, піддержені на дусі для дальшої праці на місцях.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Крок наперед, а два назад.

Нині площа Сокола-Батька виглядає в себе представництво легкої атлетики в цілої Західної України. Кажу з цілої, хоч думаю про Галичину, а думаю про Галичину, хоч маю на увазі тільки пару галицьких міст.

Так у нас уже завелося, що спорт у вважається за щось дуже-дуже далеке від решти українського життя і хіба не можна що лішого до роботи, людина береться за нього.

Не дивно, що спортові осени дрімають десятки літ по кімнатах давно вспортованих спортовців, а нові осени надаремно підскакують до недосяжних висот передвоєнних днів.

Що-року збираються атлети, атлетки й атлетинята та бігають, скачуть, кидають і ловлять. Що-року відбувається воно менше-більше з такою самою програмою, внаслідок і скількістю публіки.

Ніхто з громадянства не дбає, на чім ми станули минулого року і як запові мається воно на цей рік. Ніхто на нічо не чекає, ніхто за нічо не тримає, ніхто нікому не завдячує. Хіба там десь „Спартанка" горить жаждою побіди над „Сокодом", чи „Веселою Громадою", Ревети — як Бог дасть.

Згідно з традицією, ніхто не старався заінтересувати громадянство новими можливостями пових спортовців у пових осягах.

Передвоєнні рекордові маловажно посміхаються, спадаючись рівночасно свої їх колишніх рекордів.

Одиноке конкурс мов нічого у нас вперед, але по йому може й потрохи вперед, бо напрасілці „Україна", стушкодало, один крок наперед, опинилася... ними один крок наперед, опинилася... ве лонші проекрибованих за приналежність до загального „Польського Союзу Копаного Мяча"...

Нині заповнюється площа Сокола-Батька легкими атлетами... Чи заповнюється вона і публікою — не буде залежне у великій мірі від пригоду і доброї погоди.

Бо тільки пригадок може пригадати комусь, що були якісь нотатки в пресі про „легко-атлетичні змагання" і тільки про „легко-атлетичні змагання" якісь підобра погода може намовити когось підняти голову на те, „що там будуть ротбити".

Галантіон Чіпка.

Памятайте, що всякі збірки на надгробний на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів. Ринок ч. 11. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

По широкому світі.

Мусоліньска преса заперечує звістки з англійського джерела про смерть Чанг-Тсо-Ліна і його похорони. Чанг-Тсо-Ліна не тільки живе і видужує, але ще й видає воєнні накази.

На нью-йоркській біржі тисячі осіб зазнало великанських утрат (7 міл. дол.) у звязку з останніми біржевими крахом.

Амундсен обняв провід над усіма ратунковими експедиціями, що вийхали на ровіє Нобіле.

У Лєобен і околиці почався 2-денний страйк за підвишку платень.

Президентом Аргентини вибраний Ірігоєн.

У Мосновщині поширюється епідемія пятнистого тифу; шпиталі повні; ліків і ліків бракує.

Прімо де Рівера заявив, що в осени покидає владу, щоби присвятити свої сили виключно організації Патріотичного Союзу.

Перегвори між Грецією і Югославією йдуть уперед; є надія, що спірні справи будуть між обома державами полагоджені.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·06·00—0·06·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00—43·80·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·30·00—3·45·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця дворська 58·00—59·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварняний 45·25—46·25, ячмінь на мелво 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, баробок пропислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля кольорова 55·00—59·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох польовий 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, дубінь спілий 23·00—24·00, рінак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житня 65 прц. 76·00—77·00, трисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 91·00—93·00 пшоно 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пшінан 67·00—68·00, просо краєве 49·00—50·00, макуха льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синій 75·00—100·00. Мішки штові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

НОВИНКИ

— **Евхаристичний конгрес,** що відбувається у Львові, оживив і очистив вулиці. Костели і ріжні державні будівлі прибрані святочно. Ратуш, осяяний від вечора сотнями електричних лампок, збирає довкола себе юрбу цікавих. На конгрес приїхав кардинал Гльонд, найвищий церковний достойник у Польщі. Конгрес почався в т. зв. „архікатедральній базиліці" інавгураційним богослуженням і тривав ще три дні. У програму входять крім богослужень і процесій низка відчитів і викладів на чисто-церковні та загально релігійні теми. Те, що вражає здивованих мешканців Львова і приїжджих гостей, це позасвічувані в білий день лямпи на Марійській площі, які виглядають у порівнянні з сонцем таки трохи за бліде. У звязку з цим конгресом утворено у Львові польський дієцезіяльний музей, що міститься в польській духовній семінарії.

— **Відгомін Лугового Свята у Львові.** Редакція „Вістей з Лугу" прислала нам таке повідомлення: В „Раді" ч. 46 з 13. червня п. р. подано, що дефіляду Лугів на Святі відбирала комісія (що визначувала нагороди для Лугів) из осі з послом д-ром Західним і старшиною Лугів. Тимчасом дефіляду відбирав комендант Свята д-р Роман Дашкевич разом з членами редакції „Вісти з Лугу" й організаторами Лугів з ріжних повітів, які прибули на Свято. Отже Луговики(чки) дефілювали перед д-ром Дашкевичем, що стояв в оточенні членів редакції І. Мамчаківної, О. Куриебівної, В. Федорчака і повітових лугових організаторів д-ра М. Західного і Замощика з Бережан, Харченка з Львівщини, Комарницького зі Скільщини, Дуная з Перемищини і О. Губаля з Мостищини. При тій нагоді просимо наші часописи, щоби не помішували замітки, які можуть впровадити в Лугову Організацію непорозуміння щодо самої схеми нашої організації, бо як кожному Луговому Святі, наскільки є голова цілої організації, то дефіляду відбирає він, а не повітові організатори.

— **Вечір чеської музики.** У програму вечора чеської музики, який відбудеться у вівторок 19. червня п. р. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, входять фортепянові твори найвизначніших сучасних чеських композиторів Вітєзслава Новака і Йосифа Сука. З творів Новака виконана буде його могуча „Соната еройка оп. 24", цікава як під оглядом форми, так і змістом. На цей твір сильний вплив мала мельодика й ритміка народньої словацької музики. В деяких моментах слідні паралелі із нашою народньою музикою. З другого твору Новака — музичної поеми в пяти частинах п. з. „Пан" оп. 43 — виконані будуть дві перші частини: „Прольог" і „Гори". Цей великий твір чеського композитора не є абстрактною ідеалізацією грецького божка, а радше зворушливою сповідю людини, якої тонкий життєвий організм виказує сильний нахил до культу Пана. Твір цей, який цікує в тім випадку крайній субєктивізм творчої душі композитора, є заразом висловом безмежної любови природи. Всі пять частин мають такий заголовок: Прольог, Гори, Море, Ліс, Жінка. Зовсім відмінного характеру є музика другого найвизначнійшого чеського композитора Йосифа Сука. Його фортепянова суїта, з якої відграні будуть „Думка" і „Менует", визначається пречарною мельодикою і чудовою гармонією та ритміков, які то приємти в другім його творі „Переживання і мрії" виступають уже у формі сильної модернізації. Загалом ціла незвичайно інтересна програма дає нам найцінніші зразки фортепянової музики обох чеських композиторів старшої генерації, відомих в широкому світі — а з якими в перше познайомиться наша музикальна суспільність. Виконавцями програми є елеви Вищого Муз. Інституту п-а Дарія Гординська і п-а Дарія Герасимович. — Вступ вільний за програмкою в ціні 1 зол.; для молоді 50 сот.

— **Сучасні „промислові".** В Залучі біля Снятина ограбили 2 тижні тому вагон кримських шкірок, що йшли з Румунії до Львова. Злодійства доконали так зручно, що аж згодом залізнична служба запримітила штучні пльомби на вагонах. Поліція шукала весь час від Коломиї до Львова за організаторами цієї штуки і аж тепер відкрила сліди між „спеціялістами" шкуряного фаху, між якими є й багаті купці і контрабандисти повку... з Відня: Грін, Кап, Фрешель, Курц, Шапіра, Розенштрахс — так сказати: „самі свої".

— **Новий шкільний рік** 1928-9 почнеться в народніх школах і гімназіях 3-го вересня.

— **Катастрофи.** Французька летунська ескадра з 21 військових літаків серед бурі що зустріла їх у подорожі з Нансі до Парижа, понищена вітрами та громами. Грін, що вдарив в один літак убив двох старших. — Між Гірничою Домбровою і Бендзіном товарний поїзд розторощив 7 залізничих робітників, які стояли на шинах, а не бачили його приїзду. — У китайськім місті Пшілі висадили невідомі люди в воздух залізн. дорогу з кількадесять особами.

— **Медведі на літака.** На норвежського летуна Люцов-Гольма, що полетів шукати „Італію" напало 5 білих медведів; летун дедви оборонив себе та апарат стрілами з револьверу.

— **Спортові змагання у честь рабинів.** Мали і будина вулиця у Львові Фурманська була видовищем організованого нападу на дім одного правовірного хусита, що мав велику честь гостити в себе падика з Мункача — Спіра. Довідались про це „вірні" другого падика, з неменше слави ного міста Белзи — падика Рокаха, що веде із Спірою відвічну війну і рішили, що Спіра не є гідний побуту в такій гарній столиці як Львів. Напали на дім, куди він приїхав, повибивали шиби, зробили рейвах як від землетрусу і „викурили" Спіру, який шануючи цілість своєї особи вийшов утікло своєї „столиці".

— **Одяг священників** виділяється італійському духовенству таки за гарячим на тамошній клімат, а при цьому перестарілий і що-правда, сильно негігієнічним. Тому воно домагається зміни „реверенд" на звичайні піджаки, які носять у ріжних краях некатолицькі священники.

— **Літературний куток.** Цьогорічну велику „нагороду літератури" Французької Академії дістав за всю свою творчість Жан-Люї Водоє. Водоє є автором відомих повістей „Перші кохання", „Раймонда Манжіятен", „Омлія королева", „Маскування любов", „Остання зустріч", „Янгольська шкіра", „Улюблена", „Любка і приятелька", „Солодощі Італії", крім цього він поет (збірка сонетів про Венецію), критик, драматург і автор двох балетів. Улюбленою темою Водоє є малюнок трагічного кохання, що не в силі здійснити своєї бажаної мрії, переможе грою слізної долі, а проте основне хвилинами неждяного щастя, майже незалежного від волі тих, що його шукають. Усі його повісти мають суто-французькі ріжи, модерних „любовних романів", де автори силкуються дати психольогічну аналізу дуже складних переживань закоханих, кохаючих, звірених і розедланих у своїх почуваннях, силою дивних обставин: напів романтичних і на-ві прозаїчних. Водоє майже невідомий пока межами Франції. — М. Р.

— **Бунт божевільних.** У домі для божевільних у Каплан (Чехословач.) 40 жінок, що сидять там нашли на сторожів, які привели туди нову ледужу. Одного із сторожів сильно поранили, інші з них утікли. Адміністрація шпиталя викликала поліцію. За той час божевільні жінки зробили барикади на II. поверсі і почали кидати в них усім, що там було. Пішовши перемішався у Бастимю. Треба було цю твердиню брати штурмом і кожну божевільну вязати. Одна з них кинулась з II. поверха вниз і збилась. На другий день, коли божевільних розвязали, вони почали новий бунт і треба було знову кликати поліцію.

— **Де Троцький, Зіновєв і Каменєв?** На Всесоюзнім зїзді колективного господарства (колхози) в СРСР Калінін мусів крім відповідей на економічні теми, відповідати на такі запити передані йому на записках від видиторів (цитуємо за „Ізвестіями"): „Як здоровля Троцького і де він тепер?" — „Ми маємо звістки, що він здоровий і живе в Алма Ате, столиці Казакстану". — „Де Зіновєв і Каменєв?" — „Формально вони живуть у Калузі, але дуже часто приїжджають до Москви".

— **Протя цілунків на залізницях.** Бувш. заступник президента паризької міської ради Леон Ріотор звернувся до префекта поліції у Парижі з таким офіціяльним проектом: Поліція повинна безумовно заборонити цілуватись особам на залізничних дірінях, коли вони прощаються при відїзді поїзда. Месіє Ріотор не подає мотивів, чи промовляє з погляду гігієни чи моралі. Паризька поліція мала би забагато праці, якби мусіла виступати проти такої старої звички, а ще й поширила свою заборону цілуватись і поза залізницї. У Парижі на кожнім розі вулиці якась пара цілується, немов у себе дома.

— **Маски адмірала Нельсона.** Цього тижня продадуть на лїцитації в Лондоні дві посмертні маски славного англ. адмірала Нельсона. Одну з них зняли негайно після його смерти, другу кілька тижнів пізніше. Ця друга була дещо невиразна, бо обличча Нельсона за той час зіпсувалось; її вважали довший час пропащою, аж 4 роки тому англ. королева найшла її випадково у якомусь антикварі. Нельсон у заповіті просив, щоби його тіло не кинули по морському звичаю в море, а доставили в Англію і поховали в землі. Але Нельсон помер далеко від Англії і щоби зберігти його тіло, треба його було покласти в спірт. А спірту на морі не було. Тому тіло поклали в бочку з горілкою. Аж у Гібралтарі заступили горілку чистим спіртом, а аж у Портсмуті вийняли тіло з бочки. Тоді звар тіла в алькоголі протримався, що пройшли на довгі роки і ніхто нічого не знав. Гроші за тіло Нельсона призначено родичам на приданку зелізничі (?) на пам'ятку Нельсона „Вікторія", що буде збережена в музеї як історична пам'ятка.

Товариський Зїзд

арбітражів, що в році 1903 складали іспит зрілости в Бережанах, відбудеться в Бережанах дня 2. липня п. р.

Прохано Товаришів заподати свої адреси на руки одного з підписаних.

(—) **Петро Грайсс,** (—) **Стан. Нінінський,** гімн. проф. в Тарнові. нотар в Бжостку.

Повідомляю Вп. Відборців, що в днях 15. червня цього року обіймаю коріїний склеп при вул. Кохановського ч. 6. під свій власний заряд.

Поручаючи першорядні товарі по цінах найнижших

остаю з глубоким поважанням

Марія Филипович

2171 вул. Кохановського ч. 6.

— З Лікарського Товариства. Відчит д-ра Бурачинського „Про лікування жижяків" відбудеться в льокалі Т-ва (Руська ч. 3) у вівторок дня 19. ц. м. о год. 7-ій вечером.

— З приводу надсподіваної дорожнечі сніг на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій са перефасонованим жіночих футер, і вже літом віддати до робітні П. Карпина Львів, Куркова 11а. 2429 5-10

З сокільського життя.

Руханковий вечір у Тернополі.

Вільжива наша сокільська організація скрізь у краю, вертає бадьорість, шевіра уступає місця творчій праці.

Мені довелось гостювати в Тернополі на „Руханковім Вечорі", уладженім 10. червня ц. р. місцевим Тов. „Сокіл". З точністю, гідною культурної організації, піднеслася заповіс і при звуках сокільського маршу виступили наймолодші ученики „Сокола" з вправами вільноруч. Безпосередньо по їх відході вийшли ученики „Сокола" до вправ палицями. За тим слідували вправи учениць смолоскипами і вправи учеників на коні. Першу частину програми закінчила дівоча забава „Журавель".

По коротній павзі виступили в другій частині члени Товариства і дівочий дорість „Сокола". Вправи вільноруч мужчин, жіночі вправи ручниками, мужчин на поручах, жіночі ритмічні вправи обручами (новинка), мужеські вежі на коні, а на закінчення нар. танок „Катерина". У вправах брало участь 108 осіб. Усе те при дострою оркестри „Міщанського Брацтва".

Дивати подрібну фахову оцінку поодиноких точок, в яких декільки у нас зовім нові, тут не місце, а в фаховому сокільському органі „Сокільські Вісти". Тут подам лише загальне вражіння, зазначуючи, що найвибагливіший любитель та найстрогіший фаховий критик мусіли би сказати повне признання виконавцям. Передовсім робітникам на сокільській ниві досить згадати, що керма Т-ва „Сокіл" в Тернополі спочиває в руках голови, друга Остапа Сіяка, одного з перших і найстарших наших піонірів.

Дуже додатня вражіння зробила точність, якої нам так дуже треба. Бадьорість і певність у виступах усіх без вийму, від наймолодших діточок, повного життя дорослу, до найстарших, сильних, та здисциплінованих другів. Вездісуща правильність виконання усіх точок полонила авдиторію та ввела всіх у подив. Забувати на всі страхіття недавно минулого часу великої війни і нашої катастрофи та страшні наслідки розладдя по невдачах: песимізм уступає місця надії на відродження — молодіжи і тілом і духом.

Усе тут видно було в практиці: справність, естетику, красу, силу і дисципліну — це культура. Особливий подив і признання виливали вправи соколів на поручах, де виявилась сила і зручність; а кульмінаційною точкою були ще у нас весняні, ритмічні вправи обручами жіночого відділу, де справність з естетикою створили чарівну картину.

За цей незабутній вечір усім вам, від найменшої 6-літньої русявочки до найсильніших і найстарших другів, на якому ви під умілою пармою голови Товариства і многогадійних молодих провідників вправ д. Дарії Сіяківної та д. Володимира Цетнара наглядно показали вдосконалення сокільської праці — щире: Гаразд!

Коли сонце ясно світить, то й тінь сильніше видніється. Так і тут. На прізвисько немилі вражіння мусить робити те, що громадянство так мало цікавиться життям власної нації. Така просто громадська відсутність на цьому Вечері тернопільського громадянства говорить дуже промовисто про його розуміння вищої цілі організації. Може тернопільське громадянство не доцінює тих завдань, а може у своїм песимізмі не вірило у вислід такої праці, а може щось перешкодило? Я бачив розліплені на мурах великі афіші, які оповіщали, що того дня якийсь „тореадор" боться на оболоню з особливим биком, а в парку буде „Свято пісні" з фестином. Опісля я довідався, що там наших „критиків", що нічого не роблять, було багато-багато...

Микола Зарицький.

Від Ред.: Надіємося, що львівське українське громадянство відгукнеться інакше на сокільське свято у Львові, що відбудеться в неділю 24. ц. м. на площі Сокола-Батька.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (Ювилей І. станиславівської гімназії. — З Сокола II. — Новий почтовий уряд.) В цьому році І. польська станиславівська гімназія святкує 200-ліття свого істнування. З того приводу завязався окремий ювилейний комітет під проводом директора гімназії п. Вол. Трушя, який вклонив в себе кілька секцій, що працюють над гідним відсвяткуванням тої історичної вели. В комітеті й секціях працюють також українці, колишні ученики тої гімназії. Безперечно, станиславівська гімназія, що була довгі десятиліття одинокою середньою школою на Підгірю, виховала нам цілі кадри свідомої й активної інтелігенції і відіграла свою ролю також в українськім національнім відродженні. Не тут місце розводитися над тим, які діячі, письменники, журналісти і взагалі заслужені українські громадяни вийшли з мурів цієї гімназії. Вистане тільки згадати, що ця школа була увесь час радше утраквістичною і тільки з назви польською та служила аж до основання окремої української гімназії потребам автохтонного українського населення в меншій мірі, як потребам міського елементу польського й жидівського. З приводу 200-літнього ювилею гімназії має вийти м. ін. ювилейний збірник, в якому буде поміщена історія школи, різні цікаві матеріяли, а також спомини колишніх учеників. Не сумніваємося, що українські члени ювилейного комітету й секцій подбають, аби в збірнику появилися праці й спомини, в яких бувби освітлена роля і значіння гімназії для національного розвитку українського народу, а зокрема прильнують, аби всі спомини українських авторів поміщено в їх матірній, отже в українській мові. При цій нагоді зазначимо, що нам відомо, що дехто зі старших українців, прим. інсп. п. Парфанович зі Львова, має дуже цінні спомини про життя й відносини в станиславівській гімназії у пісімдесятих і девятьдесятих роках мин. століття, які обовязково повинні би знайтися в ювилейному збірнику. — При Соколі II. у Станиславові-Гірці утворено недавно спортову секцію. Управа секції забралася негайно до праці, щоб поширити спортову ідею і спортове виховання між нашою молодю на Гірці, яка за відсутністю свого спортового гуртка поволи переймається спортом польським і може для нас з часом зовсім пропасти. Керманичі секції мають надію, що українське громадянство не буде дивитися байдужо на їх працю і радо поспішить з допомогою українському спортовому гурткові на Гірці. Адреса: Сокіл II., Княгинин-Гірка, Вовчинецька ч. 52. — З днем 20. ц. м. буде урухомлений у нас при вул. Колонтая ч. 18 почтовий і телеграфічний уряд Станиславів 3. Це буде уряд надавчий, а також телеграфічна станція урав з уладженням до телефонічних розмов. Тому, що у нас почтових урядів рішучо за мало, отворення цього уряду слід повитати.

З театру.

„Доллі", оперетка в 3 актах.

На днях відбулася в Театрі Новин премієра оперетки Арнольда і Баха „Доллі", що до неї зладив музику Гуго Гірш. Нова оперетка пройшла з великим успіхом і певно не скоро зійде зі сцени.

Арнольд і Бах — відомі віденські оперетові лібретисти, що мають в тому напрямі немалу рутину. Нині нелегко вже лібретистові дати щось цілком нового, оригінального — і не дають того в даним випадку й оба згадані автори. Але їх фабрикат усеж таки ліпший від усіх тих, які ми в останні часи бачили у Львові, бо лібретто „Доллі" веселе й акція його йде живо і дотепно.

Щож до музики Гірша, то хоч вона не грішить теж оригінальністю, але слухачам подобається вона своєю мельодійністю й ефектовою інструментацією та зручною гармонізацією. А взагалі в цій оперетці, в противенстві до сучасних оперет, тої музики розсипано так багато, що говорений текст сходить зовсім на другий план. Таким чином „Доллі" — це справжня оперетка, без сумніву одна з кращих в цьому сезоні.

Вивеження „Доллі" було знамените. В кожній ноті, в кожному русі було видно вправну руку режісера Куліговського, що й сам співав і грав ролю Нормана дуже гарно. Найбільше оплесків збирала Корабінка в ролі Доллі, що просто полонювала авдиторію. Також Рильська подобалася незвичайно. З мушин треба поставити на перше місце Шостяндa (в ролі здегенерованого князя) і Рушковського (прегарний тип „мамінного сина" Емерика). Інші виконавці достроювалися до вдатної цілости. До успіху вечера причинився теж хор і балет (прегарний танець „Котача ідилія"). Дирігував поправно п. Войнарович.

І. Н

Театри.

Міський великий театр:

17-го г. 3:30 попол. „Гра кохання і смерти" Ролляна.
17-го г. 7:30 веч. „Далека царівна" Ростана.
18-го г. 7:30 веч. „Далека Царівна".

Міський „Театр Новин":

17-го г. 3:30 попол. „Моходість у маю".
17-го г. 8. веч. „Доллі".
18-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Апольо": „Тайна пані С" і „Мистець світа".
„Лев": „Герої Сагари".
„Палас": „За голосом серця".
„Фатаморгана": „Княжна хитруня".
„Байка": „Готель місто Львів".

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Під розвагу українським філятелістам.

Вже рік минув від часу, коли на зїзді українських філятелістів у Львові запала одноголосна постанова, щоби приступити до гуртування українських збирачів у своїй філятелістичній організації. І по році вижидання стоїмо там, де стояли і перед роком... Чи українські збирачі не відчувають потреби сотворити свою фахову організацію? Чи в часах, де філятелістичні організації культурних народів розвинулися до головокружних висот, українські збирачі дальше будуть ходити самопас — одинцем? Чи українські збирачі не розуміють користей організованости?

Українські збирачі! Пора вже нам зірвати з традиційною рутенською байдужістю, пора нам подумати над своєю організацією, пора нам доказати, що ми сини культурної нації і що хочемо йти з поступом і духом часу!

Дня 30. червня відбудуться в салі Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка в год. 5-ій попол. ширші сходини (зїзд) українських філятелістів, на які прибуде і редактор „Українського Філятеліста" д-р Іван Турин з Відня. Предметом нарад буде в першу чергу справа нашої фахової організації.

Просимо всіх українських збирачів зі Львова і з провінції обовязково явитися.

Переписку зі своїми завваженнями й евент. побажаннями просимо спрямовувати на адресу: Д-р Данило Миколаєвич, Львів, „Сільський Господар", Зіморовича ч. 20.

За Ініціятивний Гурток:

Д-р Данило Миколаєвич, Володимир Войчак, Володимир Кипріян.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

З ПОХОВСЬКИХ ЮЛІЯ ЛОПАТИНСЬКА

Дня 14. ц. м. померла в 50 р. життя зіжна великих чеснот і золотого серця, Юлія з Похвоських Лопатинська. Покійна була найлїпшою подругою для свого мужа й ідеальною мамою для своїх троїх дітей, яких виховала на активних і свідомих українських громадян. Була незвичайно товариської і людяної вдачі, любила всіх і всі її любили. Незслужала здавна на серце і тихо заснула на віки на руках своїх найближчих.

Похорони Покійної відбулися при участи дванятьлькох священників, хору, численної родини і великої скількости приятелів і знайомих зпоміж львівського українського громадянства. В. І. П.

*

Замість цвітя на домовину бл. п. Юлії Лопатинської, жінки пор. Вол. Сіяки „Діло" в. Дамяна Лопатинського, зложили члени редакції „Діла" 20 зол. на „Рідну Школу".

ОПОВІСТКИ.

В приватній Семинарії учительській С. С. Василіянок з правами приватности **в Дрогобичі** — іспити вступні **на І. курс** відбудуться у днях 25, 27 і 28. червня, а іспити вступні на II. III. і IV. рік — на днях 29. і 30. червня. — До іспиту належить предложити 1) метрику хрещення, 2) свідоцтво лікарське від фізика і 3) посьвідне свідоцтво шкільне. — Зголошення до інтернату приймають С. С. Василіянки. — За Управу *о. Я. Громницький*. 2452 2-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛЯГНІСЬКО ТУХЛЯ „панєнват Дора" поручає покої з верандами праз з удержанням. Для прогульковців харчівня. Зголошення Тухля, літнісько. 2419 3-4

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на раты від десятків дїт у цілім краю змісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляпти, золото, срібло плачу найвищі ціни. 3 95-?

СТУДЕНТ прав, здібний інструктор, симпатичний, приїме лекцію (гімназія, семинар, народня) в горах на удержанні. Зголошення до „Діла" під „Певний". 2446 3—3

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарнітури, капи власної вирібки по фабричних цінах. Вавк, площа Марійська 5, I. поверх. 2585 8-10

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Цілість 70 зол. виписове 10 зол. 2468 1 - 12

НА РІК 1928/29 приїму учеників або учениць з низших клас на станцію з повною в науці. Оплата поміркована. Відомість Львів, Санїги 65. III. поверх на ліво. 2466 1—1

ПРОФЕСОРгімназійний, дирігент, приїме лекцію, а радше курси зі середніх шкіл на час ферій в кліматичній околиці, на відповідних умовах. Оферти слати під Енергія до Адміністрації „Діла". 2322 3-3

ЖІНКА старша, здорова, самітна, розуміється добре на кухні і господарстві сільськім і домовім, гляділа місця господині. — Львів, Янівська 48, у п. Штукової. 2434 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2393 Пересвітлення Рентгеном. 12—9

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ
І ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА І РУЧНИХ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александер Малімон
2469 Львів, вул. Валова 11 а. 1—?

НЕЗВИЧАЙНО ЦІКАВА КНИЖКА!

Джерело до пізнання душі Сходу.

„ЦАРСЬКІ ТАЇНИ"

або як жив, панував і був розстріляний в революції 1918 р. російський цар Николай II. разом з цілою рідною.

Книжка ця в 2-ох томах написана на основі правдивих документів і споминів.

В обох томах по кілька цікавих ілюстрацій!

Ціна кождого тому 1 зол. 30 сот. разом з почтою. Оба томи разом зол. 2·50. Висилає тільки за попереднім надісланням грошей

ІЛЮСТРОВАНЕ ВИДАВНИЦТВО „Л У Н А"
2417 1-1 **Львів, Личаківська 23.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.

Ч. 135 (11.388). Львів, середа 20. червня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ощадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Год. Редактор приймає від 11—12 год. передполудн.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 чс. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Eppur si muove.

Львів, 19. червня 1928.

Єдиним з невирішених у повному обсязі великих проблем повоєнної Європи є українська справа. Всі заходи внутрішнього й зовнішнього характеру, кривавi змагання на українській території й успіхи наших противників на міжнародній арені з метою вбити українську квестію або хоч притушити її вістря, не дали „щасливим побідникам" бажаних висліпів. В Ризі поставлено крапку над „і" в українській справі, поділено сфери впливів, задекретовано ролю великої нації. В Ризі відновлена більшовиками Росія й реституована Польща винесли присуд в українській справі. Два роки пізніше польсько-більшовицька декретація одержала санкцію великих держав антанти в тв. рішенні Ради Амбасадорів.

З першого погляду могло здаватися, що тим питання вичерпано на довший час і то тимбільше, що зараз після того з'явилися конкретні пропозиції проф. Грабського на адресу Москви в напрямі повнішої реалізації ризького трактату, що уміститься в обопільному незацікавленні українською справою та послідовному зведенні її до первісного розрібного етнографізму як джерела й основи розросту й вибуяння двох культур: тут — польської, там — російської. Упоєний успіхами польської дипльоматії, професор Грабський підчас конкордатсько-ризьких переговорів висловився з непохитною надією, що за 25 літ при „розумній" польській політиці ніякої української квестії не буде в Польщі.

Державні і взагалі політичні радянські діячі в політично-суспільних квестіях стоять на ціле небо вище від польських. І хоч над їх ментальністю вагоріє з одного боку спадщина всієї російської політики, а з другого боку тягар марксівського „закону", вони всетаки виявили гнучкість думки й значне розуміння політично-суспільних процесів. Розв'язка української проблеми поза ними, поруч них чи проти них — не смертельний удар для них — як російських великодержавників і носіїв всесвітньої революції. Українська справа — це обоюдний меч, який може пробити панцир червоної Москви, але який ручною політикою може бути ударним штилетом у противний бік.

В якийсь час після польських пропозицій з'являється резолюція Комінтерну, яка стверджує, що українська справа є найважнішою проблемою осередньої Європи. Стверджуючи це, Москва змагається з українською стихією, поступаючись перед нею в другорядних справах, пляново і поволі намагаючись скермувати її в своє русло. Радянська політика в загальному може почванитися досить значними успіхами. На всякий випадок громадянство Рад. України, яке находиться в тихій опозиції до уряду, як і громадянство західньо-українських земель, яке дано завважує своє негативне становище до московсько-урядової філії в Харкові, в основному питанні: загальної зміни відносин на сході Європи в створених умовинах — не піддалося і не піддається ніяким примамам. І зовсім зрозуміло, бо — що вважаючи на всю пропасть, яка ділить громадянство від московської експозитури в Харкові, вся українська громадська думка одностайна в тому, що усування більшовицького режиму зовнішніми чинниками спричинилоб нові потрясення та поставилоб великий і непевний знак запиту над політичною й економічною долею України. Свідомість цієї небезпеки є загальна на всім просторі українських земель. Цій свідомости і цьому поглядові ми вже нераз давали вислів, а останньо голова Українського Соймового Клюбу д-р Дмитро Левицький у своїй промові з притиском підкреслив негативне відношення західно-українського громадянства до якихнебудь інтервенційних плянів й акцій.

Для Польщі існування більшовицького режиму є дуже прикре. Більшовики своєю залірезуватістю на міжнародній арені, головне в своїх відносинах до Англії, підвели Польщу на рівень охоронного валу в Европі перед „більшовицькою пошестю". За тим валом поляки ведуть свою національну політику фактично по лінії програми, намічної, розробленої і в загальному навіть реально підготованої Грабським (шкільний і язиковий закон) політику, яка змагає до повної ліквідації української проблеми на захід від ризької лінії. Використовування більшовицької небезпеки для Европи, а часто її перебільшування, дає Польщі досить вільну руку переводити всякі експерименти над семи мільонами українців. Зацікавлена в примару червоного смока, Европа часто не бачить або й не хоче бачити того, що діється у нас. Держави антанти, які визнали своє рішення з 15. березня 1923 на основі польського зобовязання в справі „автономічного режиму" в Сх. Галичині, та Ліга Націй, що перейняла на себе охорону „меншостей" з олімпійським спокоєм приглядаються польській експериментації на тілі живого народу.

Отначе в хвилі, коли моглоб здаватися, що зацікавлено сумління світа, що повоєнна Европа нічого не добачує вже поза шкурними й меркантильними інтересами, коли мовчить Ліга Націй й інші офіціальні міжнародні установи, від часу до часу відзивається сумління найкращих серед народів, їх духового вінцвіту. Французькі інтелектуалісти вже нераз підносили голос протесту й оборони переслідуваних і скривджених. Від кількох літ ця оборонча акція ведуть ліги прав оборони людини й громадянина та амнестійні комітети. Тепер для оборони поневолених засновано в Парижі окремий тижневик „Крик Народів" (Le Cri des Peuples). На положення українців під Польщею звернув недавно увагу впливовий ліберальний „Манчестер Гардіян", якого відділ, а автопсії познайомившись з відносинами, не дався вивести в поле польській пропаганді. Він власними очима побачив наше незавидне положення і дійшов до вдячно льогічних висновків, а саме, що продовжування такого стану мусить скінчитися вибухом.

Одночасно в Америці, саме в моменті розгляду відомого амнестійного проекту польського уряду, який заніщо вводить справу амнестії, повстав „Міжнародній Комітет допомоги політичним вязням", який присвятив спеціяльну увагу положенню непольських народів у Польщі. В окремому меморіялі зясував він незавидне положення непольських народів, а підписали той меморіял визначні представники американського громадянства. Поруч передових діячів демократичної партії зустрічаємо там і гомінке імя Келльога, американського державного секретаря, що недавно звертався до великих держав з проектом вічного мира. Французьких інтелектуалістів вдалося польській пропаганді підтягнути під рубрику „комуністів", але з американськими громадськими ділячами тяжча справа.

Як бачимо, українська справа в тій чи іншій формі постійно виринає в світі наніть без відповідної пропагандової сполуки з нашого боку. Вона виринає автоматично, силою своєї величі і безмірністю лихоліття українського народу. А що було би, колиб ми могли хоч в одній сотій частині своїм власним апаратом протиставитися ворожій нам пропаганді?

Так чи інакше немає сили, яка моглаб зупинити дальший процес української проблеми по тій еліпсі, по якій кружляла справа емансипації кожного, колись поневоленого народу. Навіть серед найбільшого лихоліття, серед найчорнішої політичної темряви вона „eppur si muove", вона всетаки обертається, всетаки кружляє, силою свого тягару, як земля довкола своєї осі, і силою своєї величини та тих великих можливостей, що невикористані криються в лоні українського народу, — як земля довкола життєдайного сонця — свободи.

„Olleschau"
НАЙКРАЩІ З УСІХ!!!
ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU".
Генер. представництво на Польщу: Львів, Казимирівська 35. 2417

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІДНІ
і придбання капіталу на виховання дітей.
переводять всі Українці через Т-во
„КАРПАТІЯ"
2306в Львів, Руська 18. 2—3

З більшовицьких дивоглядів.

Паралелі до московського процесу спеціялістів.

В Москві відбувається тепер процес інжинірів-саботажників. Обвинувачують їх, що вони умисно попалили машини, шахти а опісля і т. д. Все те може бути правдою. Дивно лише одно, чому судить інжинірів-спеців, коли треба би було судити „відповідальних" комуністичних робітників, що мали обовязок над тими спецами доглядати й мали над ними всю повноту влади, чому судить окремих людей, а не судить систему, що до цього довела.

В Москві судять спеців за попалені дорогі машини. Але чому судить лише їх — чому не судять інших, які далі ні машини псують? Ми не хочемо бути голослівними й наведемо низку фактів, які ми взяли з кількох лише чисел української комуністичної преси, зовсім навіть не пробуючи вичерпати весь матеріял в цих газетах матеріял.

Колись Рыков, сам з професії інжинір, сказав не дурно на адресу більшовицьких „господарників": „Не треба хвалитися тим, скільки ви витратили на будівництво, краще похваліться тим, як ви їх витратили".

Ось наприклад матеріял з ч. 80. орлівського „Комуніста". Це орган бюра центрального комітету партії більшовиків України, що підлягає цензурі цензури й очевидно не містить „контрреволюційних", „злісних" вигадок про радянську владу і її господарку.

Харківський паровозний завод закупив на 520.000 карб. імпортного закордонного устаткування. З цієї суми за 465.000 закуплено різних верстатів. Коли вони прибули на завод, то виявилося, що переважна частина їх має мотори постійного току, а завод має постійний ток. Через те більша частина верстатів уже повад рік лежить невикористана. А пояснюється це дуже просто. В своїй заяві відділ устаткування не завважив, що заводові були потрібні верстати з моторами постійного току. Тепер більшість верстатів валяється на вільному повітрі і ржавіє. Ніхто не пробує передати їх на який інший завод, де вони могли би придатися. Крім того „треба відзначити, що майже всі верстати перед тим, як їх використають, валяються по півроку або й більше". Досить, з якого ми даємо цей матеріял, підписаний. Чому влада не судить управу завода? А тому, що при більшовицькій системі взагалі нема кого судити.

Щоб це зрозуміти, наведемо приклади, опубліковані в ч. 116 „Комуніста" про хибн капітального будівництва Шахтосталі — величезного українського тресту.

Наприклад, на вагонному заводі імени „Правди" закладено фундаменти дизарного цеху, витрачено на це понад 300 тисяч карб., а тепер його доводиться закопувати в землю. Управа Південсталі протягом тільки одного 1925-26 року 6 разів міняла фінансові плани для заводу ім. Петровського. В результаті на цьому заводі є тепер на півтора мільона карб. закордонних машин, а тимчасом на думку технічного відділу заводу можна буде встановити на заводі машин та апаратів тільки на 400.000 карб. Отже закордонні машини вартістю понад пів мільона долярів так будуть ржавіти як дурно на заводі ім. Петровського.

Управа Південсталі замовила для заводу ім. Дзержинського на 3.8 міл. карбованців закордонних машин, не питаючи ся про це управу заводу. Тепер виявилося, що на заводі можна буде використати тільки частину тих машин — на 800 тисяч карб. Таким чином на цьому заводі валятимуться закордонні машини вартости півтора міл. долярів. І нарешті — цитуємо дослівно — „на Дніпропетровських заводах Південсталі лежить марно тепер на 6—7 мільонів карбованців імпортного устаткування". Отак виглядає в дійсности більшовицька „машинізація" і „плановість". Ці факти вявив дослід, який робила комісія окружного партійного комітету. Чому не судять тут нікого?

В ч. 119 „Комуніста" опубліковане справоздання президії Всеукраїнської Ради Народнього Господарства, яка обговорювала справу про використання республіканською та місцевою промисловістю імпортного устаткування.

З доповіди виявилося, що за останні 2 і пів року українська промисловість закупила імпортного устаткування на суму понад 20 міл. карб. До 1-го квітня п. р. промисловість одержала устаткування на суму понад 14 міл. карб. Досі установлено машин і верстатів 50 процент суми, а установлюється на суму коло 2.3 міл. карб. Таким чином „лиш на складах лежить устаткування приблизно на 5 міл. карб., при чому до кінця року мають використати мінімальних

фактажу цього устаткування". Ці цифри видаються нам завдто оптимістичними. Нарада сконстатувала, що в Північному тресті не використано устаткування приблизно на 1,2 міл. карб., у південно-руському тресті на 2 міл. карб. Разом у Північному тресті не дає неминучих замовлених машин на суму коло 10 міл. карб.

Та не ще не все. Нарада сконстатувала, що імпортне устаткування прибуває здебільша з великим запізненням, приблизно на 6—9 місяців. Укспілкатрест одержав своєчасно лише 3 проц. устаткування, замовленого за кордоном. Деяке устаткування зовсім непридатне для трестів. Зокрема Хемвугілля, Укртрестсільман і Машбудтрест одержали різні непридатні для них машини.

Яким поганим того безголов'я й марнування „робочо-селянським" урядом десятків мільйонів народніх грошей? Президія ВРНГ дає на це питання відповідь, яка може злякувати лише тих, хто вірить більшовицьким фантазіям про „плановість". Ось яка загальна думка в цій справі безперечно авторитетної більшовицької установи:

„Дефекти в справі одержання й використання трестами імпортного устаткування пояснюється низкою об'єктивних умов, зокрема відсутністю перспективних планів у розвитку окремих галузей промисловости, частою зміною планів капітальних робіт протягом року, затримки щодо реалізації фінансових планів, а також недостатнім урегулюванням справи щодо видачі ліцензій. Крім того ВРНГ ще не організувала певного контролю в цій справі".

Тут кожне твердження гірше всяких „контрреволюціонерів" побиває всю більшовицьку систему. Чого варто наприклад твердження про „цілу низку об'єктивних умов"! Цеж значить ні більше ні менше, що ці умови були, є й мусять бути, доки існує більшовицька система — адже вони „об'єктивні" лише так довго, доки ця система існує. Або чого варто ствердження, що промисловість не має планів, або що сама ВРНГ ще й досі, після що-найменше 5 років „будівництва соціялістичного господарства", „не організувала певного контролю в цій справі"!

Від цих загальних причин більшовицького безголов'я перейдімо до подробиць. Президія ВРНГ хоче всеж скинути вину з себе й каже, що головним чином хиби в справі використання імпортного устаткування пояснюються тим, що трести цій справі не приділяли належної уваги. Треба підкреслити, каже вона, що замовлення трестів на імпортне устаткування дуже часто не відповідали планам капітальних робіт. Деякі трести, зокрема Укртрестсільман, замовляли устаткування, яке зовсім непотрібне для виробництва. Ми хотіли би бачити хоч один буржуазний трест, щоби цим способом він свою роботу! Це можливо тільки у більшовиків з їх страшною бюрократією. Мало уваги звертали трести на проробку специфікації, на потребу погодити терміни замовлення устаткування з термінами виготовлення устаткування на заводах, що конче потрібне для повного використання імпортного устаткування.

В дебатах промовці не забули також про діяльність більшовицьких торгпредств за кордоном. На їх думку торгпредства „не відчувають достатньої відповідальности за якість устаткування, а також за доставу його у відповідні терміни, крім того часто змінюється специфікація замовлень. Взагалі торгпредства ставляться до цієї справи дуже бюрократично".

З усього наведеного виходить, що властиво судити би треба було за поруйнування закордонних машин управи всіх заводів, управи всіх трестів, Всеукраїнську Нараду Народнього Господарства, як їх регулюючий орган, Наркомторг, Внешторг, торгпредства за кордоном — словом: усю більшовицьку бюрократію й усю їх систему. Цього більшовики зробити, очевидно, не можуть. Тому з їх заходів ніщо не вийде, бо вийти не може.

Інтерпеляції Українського Клюбу.

1) В справі надужить підчас виборів до сойму в пром. Кростенко, добромильського пов.

2) В справі військових вправ на пасовиську в с. Жулині, золочівського пов.

3) В справі емеритур для Василя Баздонка, Івана Гуцалюка і Мих. Теодоровича.

4) В справі трафіки кооперативи „Народня Сила" в Якторові, перемишлянського пов.

5) В справі неправного поступування органів поліції в пов. радехівському.

6) В справі знущання поручника 12-го полку подільських уланів Вахневського над Рогальським Бланком.

7) В справі безправного поступування постерункових поліції в повіті Радехів.

8) В справі несправедливого поступування скарбового уряду в Турці при вимірі майткового податку.

9) В справі учителів-українців, переселених зі східних земель на західні, чисто польські.

Внесли.

1) В справі зміни арт. 6. розпорядку мін. публичних робіт з дня 7. травня 1924 р. (Д. У. ч. 44, поз. 468).

2) В справі новелізації закону з дня 1. липня 1925 р. про оподаткування вина і меду.

3) В справі зміни деяких постанов розпорядку президента з дня 19. січня 1927 р. (Д. У. ч. 5, поз. 25) про перетермінове звільнення осіб, що відбувають кару позбавлення вільности.

4) В справі законодатного впровадження назви „український" замість „руські", „руський".

5) В справі регуляції р. Свірж і Гнилої Липи в станиславівськім воєводстві.

З парляментарної аренн.

(Власні телефонограми з 18. червня 1928.)

СЕНЗАЦІЙНА ПОСТАНОВА СЕНАТСЬКОЇ БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Зміна уряду?

(ік) Ниві перед полудньом на останньому засіданні бюджетової комісії сенату, під головуванням віцемарш. Гловіна, прийнято на внесок сенатського клюбу 1-ки, бюджетовий преліміпар у тому тексті, як його ухвалив сойм. Усі внески, які вголосив клюб 1-ки на повернення тих урядових позицій, котрі перепали в соймі, сенатори 1-ки рицофали. Ця постанова сенатської бюджетової комісії викликала чималу сензацію в політичних колах Варшави. Відомо, що ще недавно, одноково віцепремієр Бартель, як голова клюбу 1-ки пос. Славек, неофіціяльно говорили про те, що уряд буде старатися направити школи, які заподіяв сойм урядові через відповідні зміни бюджету в останньому голосуванні — в сенаті. Тому ця постанова сенатської бюдж. комісії є дуже живо коментована. Офіціяльний коментар клюбу 1-ки є такий: Клюб 1-ки (уряд) не хотів, мовляв, створити навіть мінімальної можливости на протягання бюджетових дебат, щоби оминути напевно небезпеку стану екс лєгс, котрий мусів би настати, якщо би до 1-го липня ц. р. не ухвалено бюджету. Дальшим коментарем є покликання на конституцію і соймово-сенатський регулямін. А саме 35-та стаття конституції каже, що сойм може ухвалити пропоновані сенатом зміни звичайною більшістю або відкинути їх більшістю 11/20 голосуючих. Однак у 24-ій статті соймового регуляміну є ще одно речення, а саме: „у випадках, коли сойм пропоновані сенатом зміни відкине звичайною більшістю голосуючих, тоді законопроєкт перепаде в цілости". Отже уряд, побоюючись, що переведені сенатом зміни по думці уряду будуть таки відкинені, хоча не більшістю 11/20 то звичайною більшістю, волів не ризикувати провалу цілого бюдж. преліміпаря, що було би вже очевидним скандалом.

Однак, не вважаючи на ці два коментарі, існують ще інші, а саме, що уряд хоче скоротити по можности як найбільше нинішню літню сесію сойму, щоби мати вільну руку для полагодження цілої низки першорядної ваги справ. І так мають наступити зміни в уряді, про які вже давно говориться, а цею річницею, що тепер уступив би, мовляв, міністр внутр. справ ген. Складковський, який має формальну причину до заголошення димісії у відкиненні бюджу диспозиційного фонду. Міністром внутр. справ став би нинішній віцемініетр Ярошевський. Ген. Складковський став би варшавським воєводою. Як дальші зміни у кабінеті мало би бути уступлення міністрів Мейштовича (судівництво) і Незабитовського (земельні справи). Також можливість торговельної кризи і щораз більше скомпліковане положення на міжнародніх форумі оправдують бажання уряду розв'язати собі руки від соймових клопотів, тимбільше, що, як показалося, зарівно польські клюби правиці і лівиці, як неполькі клюби всі урядові клопоти у значній мірі збільшують. Рішення, яке прийняла бюджет. сенатська комісія було безумовно безпосереднім висліцом суботньої конференції марш. Підсудського з марш. сенату Шимańським і головою клюбу одинки пос. Славеком.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 18. червня 1928.)

ПЕРЕВІД ЦЕРКОВНИХ ПРАВОСЛАВНИХ КНИГ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

(ік) У мін-стві освіти і віроісповідань відбулося інавгураційне засідання скликаної міністром Добруцьким, давної вже, комісії для перекладу православних літургічних книг на українську мову. На цьому засіданні був присутній митрополит Діонісій, гродеиський єпископ Олексій і члени комісії, м. ін. проф. Огієнко і бувш. сенатор Мих. Черкавський. У своїй промові міністр говорив про потребу привернення в православній церкві традиційних звичаїв і обрядів та пристосування їх до потреб і бажань місцевого населення. Підкреслив теж потребу пристосування православної церкви до вимог національности вірних. Після продискутування і прийняття статуту комісії переведено вибори голови, яким став проф. Огієнко. Проф. Іван Огієнко, приймаючи провід комісії, підкреслив у довшій промові історичну вартість для православного українського населення і праці над реактивуванням церковних звичаїв, форм та обрядів, існуючих у православній церкві в давній давнині. Промова мін. Добруцького, яку можна коментувати як зворот у користь українців і вимог православних вірних і покликання до праці давної, переведної комісії безумовно стоїть у звязку з останнім виступом пос. С. Хрущького, який з соймової трибуни у принціповій формі накреслив цей скандальний стан у відносинах православної церкви, що до цього часу існує.)

ПАСИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ БЮДЖЕТ

(ік) За місяць травень польський торговельний білянс виявив пасива на 94,694.000 зол.

ПОШУКАНКИ ЗА „ІТАЛІЄЮ".

(ік) Пошуканки за „Італією" надибають дальше труднощі. Три допомічні літаки мусіли завернути у зв'язку з бурями. М. і. завернув великий літак „Майор Маддалєни". Великі надії вяжуть із експедицією французького летуна Гібо, з яким їде теж Амундсен. Він має передовсім скинути генералові Нобіле харчі, одяг і рушниці. Три ритункові кораблі „Гоббі", „Браганца" і „Чітта ді Мілано" надіслали вістки, що вони можуть посуватися вперід лише з надзвичайними труднощами з уваги на ледові гори.

ТРАНСАТЛЯНТИЦЬКИЙ ЛЕТ.

(ік) В дорозі з Америки до Европи є американський аероплян „Приязнь", в якому летить летун Штольц і летунка Аманда Ірган. Чотири години після відлету радіо-стації аероплану повідомила, що лет відбувається в порядку. Літак летів зі швидкістю 150 км. на годину.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС У МЕКСИКУ.

(ік) В ночі з суботи на неділю в Мексику був великий землетрус, який тривав із перервами 43 хвилини. Про детайлі наслідків нічо невідомо, крім короткої вістки про велику скількість убитих.

СНИГИ І МОРОЗИ В ЧЕРВНІ.

(ік) У звязку з новим припливом холоду у нас повідомляють, що нпр. у Скандинавії температура обнизилася до 5 степенів, а в півд. Баварії впали сніги і настали морози.

ПЕРЕД ГОСПОДАРСЬКОЮ КАТАСТРОФОЮ В СРСР.

(ік) Аг. Вех. повідомляє з Москви, що у звязку з господарською кризою в СРСР потерпів повне фіско будівельний рух. Досі взагалі не розпочато у Москві ніяких поважніших робіт. Наслідком того масово звільняють будівельних робітників, що знову потягає збільшення безробіття й збільшує господарську кризу.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В РАДОМІ.

(ік) В Радомі згоріла велика фабрика меблів Кона і 26 будинків, разом вартости понад 8 мільонів зол. Поверх сто родин опинилося без даху над головою.

ПРОТИРЕЛІГІЙНИЙ ДЕКРЕТ.

(ік) АБ повідомляє з Москви, що більшовицький уряд видав новий протирелігійний декрет із забороною організаціям релігійного характеру засновувати якінебудь гуртки і допомічні організації виключно до бібліотек. Декрет обкроює у великій мірі свободу релігійних послуг і уладжування богослужень. Декрет мали видати під натиском протирелігійних товаристя, які звернулися до уряду з меморіялом, вказуючи на безсильність боротьби з релігійними настроями без спінірації адм. репресій.

ІЗ КИТАЮ.

(ік) Дипльоматичний корпус у Пекіні рішив признати де факто нанкінський уряд. Йому мають виплачувати на дальше торгові мита.

Занедбана фондація.

(Надіслана стаття.)

В останніх тижнях забирали в „Ділі" голос у справі бурси ім. митрополита А. Шептицького у Львові два громадяни: „Педагог" і д-р Андрій Чайківський, а на дахах о. д-р Застирець.

Читаючи їх статті, я нагадала собі байку про спір за шубу живого ведмедя і педагог і д-р Чайківський і о. Застирець журяться тим, як укладити бурсу в бурсовім будинку, а не спиняються над тим питанням, як увільнити бурсовий будинок від неспокликаних льокаторів.

Панове дискутанти! У Ваших статтях є дуже богато здорових думок, але щож коли нині якось не видно можливости дістати цей будинок, закуплений на бурсу і для бурсових цілей — для потреб молоді!

В „Ділі" порушено справу цього будинку ще перед трьома роками, але, на жаль, і досі не введено в цій фондації ніякої зміни, хіба ту, що прибуло в кількості льокаторів, що льокатори поперемінювали собі мешкання і що членів видїлу бурси, які є тої думки, що в будинку бурси повинні мешкати шкільні діти, а не дорослі громадяни — устигають з видїлу бурси.

Є ще одно нове. Ось має в тій бурсі один покій д-р Бохенський, який живе постійно в Тернополі. Коли члени видїлу жадали від нього, щоб він віддав видїлові бурси цей покій, він заявив, що не буде решигувати з добре набутого права й не буде видавати собі кількасот долярів з пишені. От куди стежка в горох! В додатку д-р Бохенський висловив в останньому часі бажання віднаймити в бурсі ще дві кімнати і кухню для своєї родини. Видїл бурси не погодився на це нове скромне бажання д-ра Бохенського, але кімнати відобрати йому не може, бо в суді програє з ним справу.

Ось тут, панове дискутанти, придумайте спосіб, якби то увільнити бурсовий будинок від приватних українських і не-українських льокаторів і віддати його на потреби молоді!

По війні читали ми в часописах, що різні особи позасідали по бурсових будинках у різних містах. Але вони їх мабуть уже всюди опорожнили, тільки у Львові мусить бути інакше. А найсумніше, що не діється в фондації, яка носить таке популярне й заслужене назвище на своїй вивісці...

Скільки то української молоді відтягнулося від суботи, коли українська молодь дістала для себе двоповерхову каменицю в найздоровішій частині міста! Думаю, що публична опінія не повинна замовкнути, поки ця аномалія не буде усунена, поки будинок не стане служити своїому призначенню.

Сусід з Тентинської

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі Івака Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 12, І пов. на шадничу книжечку ч. 7910.

Вічевий рух.

Політичні збори і справоздачні віча в Підгірччині.

Дня 29-го квітня н. р. відбулися політичні збори УНДО в салі Народнього Дому в Ішкові, а дня 24-го травня н. р. такі самі політичні збори в Соколові. На зборах виголосив обширний реферат п. Олекса Яворський. Після реферату розвинулася дискусія. Наприкінці ухвалили збори повне довіря Центральному Комітетові УНДО і признання для діяльности Українського Парляментарного Клюбу.

Дня 24-го травня н. р. відбулося посольське справоздавче віче в Зарваниці. Присутніх було около 450 громадян із Зарваниці, Сапогат, Котузева, Винниченка і Гайворонки. В імени Повітового Комітету УНДО отворив віче п. Олекса Яворський, проводив вічем п. Михайло Бочан. Звіт з діяльности Українського Парл. Клюбу здав о. пос. радник Кушнірик, який після свойого реферату приняв інтерпеляції і зложення присутніх громадян. Внесено 16 інтерпеляцій, на які пос. з. Кушнірик дав вичерпуючу і позитивну відповідь та заявив, що всі ті інтерпеляції будуть внесені в соймі. На внесення предсідника віча присутні одноголосно ухвалили повне довіря і признання Української Парляментарній Репрезентації.

Дня 25-го травня н. р. відбулося велике посольське справоздавче віче в Старім Місті для цілого підгаєцького повіту. Присутніх було понад 1000 громадян підгаєцького повіту. Віче отворив п. Яворський, проводив вічем о. Садомора. Звіт з посольської діяльности і реферат про політичне положення українського народу виголосив о. пос. Кушнірик, після чого слідували теж інтерпеляції і запити присутніх, на які дуже подрібно відповідав о. посол. Внесено аж 31 інтерпеляцій. Зібрані на вічу ухвалили наприкінці повне одобрення тактики Українського Парляментарного Клюбу.

Дня 27-го травня н. р. відбулося посольське справоздавче віче в Сосновім. Присутніх було около 500 громадян із Соснова, Соколова, Хаток і Равіщин. Віче отворив п. Ол. Яворський, який в імени Повіт. Нар. Комітету УНДО привітав присутніх і запропонував на предсідника Йосифа Бодиряка. Звіт з діяльности Парляментарної Репрезентації та організаційний реферат виголосив сенатор Кузьмин. Внесено багато інтерпеляцій та запитів, на які сенатор Кузьмин давав відповіді й інформації та обіцяв піднести деякі з них в соймі. Підчас інтерпеляцій прийшло до непорозуміння з присутнім комісаром староства, який вкінці відібрав голос п. Яворському. Присутні відповіли на це відспіванням національного гимну.

Того самого дня відбувся посольське православне віче в Богатківцях. Посольський звіт здав сенатор Кузьмин і приняв потім також виразу інтерпеляція. Присутні на обох вічах ухвалили одноголосно повне довіря і признання для Українського Парляментарного Клюбу.

По широкому світі.

У Женеві радить сесія постійної мандатної комісії при Лізі Націй.

Нім. Ліга Прав Людини вернулася до всіх посольств нового парламенту, щоби домагались політичної амнестії.

Почалися спільні маневри англійської армії та фльоти.

Югославянський уряд доручив міністрові фінансів підписати з англ. фінансовою групою умову на позичку 50 мільйонів фунтів шт.

Німеччина відмовилась стабілізувати румунську валюту, тому, що Румунія не хоче дати на увагу претенсій німецьких громадян, що мають румунську державну позичку.

У Лябові відбрили нову змову проти уряду; між іншими арештували бувшого міністра Антонія Сільва.

Представники ням. парламенту не візьмуть участи у міжнароднім торговельній конференції, яка вибрала собі на місце нарадань „перлальну салю" в Версалі, де був підписаний мир.

Англійські ліберали організують від 5-го до 8. липня европейський демократичний конгрес, на який запросили з усіх країн визначних представників демократії.

Новинки

— **Вибори в Перемишлі.** В неділю тт. п. м. відбулися в Перемишлі вибори до міської ради в 4-ти колл. Переміг спільний міщанський виборчий комітет, до якого входили представники українців, єврейства і поляків. Листа цього комітету вибрало 3.500 голосів. Листа польських націвських і українських соціялістів вибрала 2.500 голосів, ендеціяни 2.000 гол., комуністи 1.000 гол.

— **Примхи природи.** У другій половині червня маємо не літо, а осінь. Замість основних ціпелюхів, люди носять парасолі і думають про кальоші. — У півн. Італії велику силу спричинили повені, що знищили чимало піль.

— **Імпровізований конґрес.** Львівська преса виглядає від небес евхаристичний конґрес, промовчуючи недолю його ріжу недостачу, що вражала всіх мешканців. Цей конґрес приготовив прикрим і львівським мешканцям чимало несподіванок, непередбачених у програмі. У першій мірі місто зовсім не образувало, як виглядатимуть вулиці, коли вони заповнюються кількадесятьтисячною юрбою людей, що не мають іншого завізду крім вулиці і блуднатимуть ними по побічних вісці. Майдан „Сокола" на Цетнарівській не міг іншим робом помістити всіх пішаків, що перли туди густою лавою і насілини був простий: кільканадесять осіб осібно, деякі мали потовчені ріжні частини тіла. Те саме трапилось у всіх костелах і підчас процесій. А вже управа трамваїв і на мить не подумала, чи трамваї зможуть їздити звичайним шляхом, чи помістять подорожніх і що з собою робити. Тому в неділю можна було оглядати подиву гідне видовище: всі трамваї їздили у зовсім іншим напрямі, між звичайно і ніодин із них не змінив своїх орієнтаційних чисел і надписів. Хто напр. хотів їхати на Личаків, попадав до парку Кілінського. Для приїжджих із провінції була ідеально забезпечувала комунікація. А прочане із далеких сіл, лежали в ночі з суботи на неділю покотом під стінами костелів. А як вони виглядали в дощеву недільну ніч! Сільки з них перемокли до нитки, простудилось і перше домів недужими! Лікарі на провінції матимуть ще більше праці, ніж львівське ратункове поготівля.

— **Воєвода окраденний.** На протязі тижня злодії двічі відвідали віллю новопризначеного воєводи гр. В. Годуховського на вул. Листопада. Між іншими забрали дорогоцінности на 100.000 зол.

— **Темна хроніка.** Рік внизині дістав бувш. інвалід фірми „Газів Східних". М. Яворський за те, що грав на відеграній льотерії грішми своєї установи і пропуган кільканадесять тисяч зол. не пай шоши щастя.

— **Самовбивство купця.** Дня 18. чересня при вул. Рівницькій ч. 9 повісився на вісті в своїм мешканні Дав. Йоганесський, бувший купець родом із Ходні. В листі, який остався, пише Кохановський, що відбирає собі життя в причини масткого руїни, а винною його нещасти є „маломістечкові жиди та вимірі й єзекуції скарбової палати".

— **Різні вістки.** У Константинополі найшли підчас розкопок останки тріюмфального луку з доби імператора Клявдія і мармурові гробниці. — У Греції трівае страйк у фабриках тютюну. — Новий трансатлянтійський лет почали летуни Шульц і летунка Ертеді. — До берегів Франції причалив корабель „Ль де Франс" із вантажем золота 12 міл. дол. Кораблем приїхали фільмова артистка Пола Негрі, що привезла 8 міл. дол. для продажи фрази. фільм на чужині і летунка Рут Ельдер. — Один фінгер із Кольонь, ідучи за прикладом берлінського Гартмана, що вибрався із своєю коняком у Парнж, виїхав через Берлін до Відня.

— **Стабілізація Великодня.** Англ. парламент прийняв одноголосно проект закону, щоби святкувати Великдень у першу неділю після другої квітневої суботи. Коли цей проект прийме також палата лордів, закон вжиттяме на пристосування його як тоді, коли й інші европейські держави згодяться на цього.

— **Переворот у театральній техніці.** У віденськім „Буртеатрі" демонстрували перед спеціяльно запрошеною добірною авдиторією нові проекційні апарати, які заступлять декорації та куліси. Нові апарати незвичайно прості щодо свого зовнішнього вигляду виділять на сцену образи, що творить повну ілюзію дійсних переживів. Глядач бачить перед собою величезну ліс, море, палати і обставину якнайбудь будівель краще, ніж мав би перед собою мальовані та меблі. Гра світла має змогу передавати на сцені ночі, грози та творя подібної уваги з незвичайною точністю. Замість декорацій, що поглинають дібельність цілої вистави, може давати вичайшу фотографію дійсного природнього побуту і чужих країн. Складна та недогідна машина для приготовляння, складання та зміни декорацій, що забирає багато часу, буде заступлена простим, невеличким апаратом на праєок кіно. Глядачі не потребують ждати в неторопливій між змінами дій і ввесь театральний будинок не мусить бути складом сотні замальованих полотен, меблів і помічних причандалів. А що най важніше: автори не потребують при писанні все вдавати себе трудношами подо зміни обставини, можуть дати уяві повну волю, яка при фізичних тенетах.

— **Податок від літературного заробітку.** Читаємо в московській „Правді": Окремою постановою Центр. Комітету Комун. Партії комуністичні письменники і журналісти обложені окремим внутрішньо-партійним податком від авторського гонорару. Вільні від податку ті, що місячно не заробляють узагалі більше ніж 225 карб. Вже від 225 карб. мусять платити 20 проц. партійного податку, а ті робітники пера, що заробляють від 450 до 675 карб. платять 30 проц. а із заробітком понад 675 карб. — 40 проц. Робітники пера, що не мають постійного місячного доходу, а живуть виключно літературною працею і не заробляють більш як 500 карб. звільнені від податку.

— **Шукачі легендарного міста.** Після року вернулась із Венецуелі наукова експедиція, що досліджувала високими Рораїма на кордоні Венецуелі. Від давних давен туземці вважали ці високими святим місцем. Тут по повірю існувало колись богате місто, що загинуло від вибуху вулькану Рораїма. До цього часу його не розсліджували. Всі ці легенди тепер розвіяні. Десять членів учені кожали і розшукували сліди якогось міста. Нічого крім скель і обладів тем немов. Учені вернулись із невеличкою збіркою насіхомих.

— **З приводу** надсподіваної дорожнечі скір на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованням зімочих футер, і вже літом віддати до робітні П. Карпіна Львів, Куркова 11а. 2522 4-10

Театри.

Міський великий театр:

19-го т. 7·30 веч. „Вірна мінка".

Міський „Театр Новин":

19-го т. 8. веч. „Долі".

КІНА.

„Аполло": „Пікова дама".
„Лев": XI. заповідь: Не женись!
„Палас": „За голосом серця".
„Фатаморгана": „Книжна хитруня".
„Байка": „Готель місто Львів"

Дописи.

ГРИМАЛІВЩИНА. (Ветеринарно-господарський курс „Сільського Господаря" у Вікні). Потребу ветеринарної освіти, зокрема в доцільним лічінням домашніх звірят у простих недугах, а також потребу раціональної годівлі цих звірят зрозуміли вже самі селяни, чого доказом є відбутий недавно ветеринарно-господарський курс „Сільського Господаря" в селі Вікні. А влаштувала його за старанням тамошнього пароха о. Романа Зарицького читальня „Просвіти" від 26. травня до 3. червня н. р. Під вінець упадили пре легенти д-р Д. Миколаєвич та інж. І. Ритвий коротший ічнує для провірених горнеєв, які люди з того курсу винесли: всіді був узнані вдоволюючий. В неділю 31. травня відбулося святочне закінчення, підчас якого селяни з власної ініціятиви дякували відповідним хрушки „Сільського Господаря", після чого зараз відбрано потребі відомості, дівчи остали примір, як повинні поступати й інші села, коли хочуть ітн в дусі часу та культури.

З театру.

Міський Великий Театр: „Далена Царівна", драмат. поема в 4 діях Е. Ростана.

Тридать кільки літ тому збирала в цій цілі Сара Бернар, відмолодиючи нею і себе і глядачів. Тоїшне покоління, втомлене темними сторінками життя, яке залюбки змальовували натуралісти з болякими та рапами, оплескувало наскрізь романтичні вірші та романтичну тему поза часом і простором. Бо в кожному із нас проявляється вряди-годи наївно-молодеча туга за ідеалом, закритим імлистою далечінню моря, ідеалом, до якого найкраще зітхати і в думці складати патхнені строфи за прикладом старих трубадурів.

Що скажали би ми, либи одного дня знова цілі на обрію моря вирнули не-

раз наши ней ідеал? — Це залежить від сили та кольору наших мрій і... погляду про взаємини між дійсністю і поезією. Ростом пробен остаточне сміливу спробу мрію поезії прибрав у живу жіночу постать, до якої молитвен трубадури і пробисвіти, навіть тоді, коли вже її оглядають. Вона промовляє до них, - вони до неї словами пісень, незмінної поезії серед завсім реальної обставини. Одним (на сцені і в авдиторії) от заходять зіллями від зворушення, другі — посміхають. Уже залежить від суспільности і від того, чи хто зрівнані почуває себе відповідженим вічні душі в романтичній перфумованій воді.

Після виставлена незвичайно двайлано, по художньому: обставлена прегарно, артисти сими захоплені якнайкраще старобами. А. Зелінська — велика артистка, незвичайно природна в житті і з чудовим тембром голосу.

М. Рул

Зі спортового життя.

Красві легкоатлетичні змагання у Львові. Три нові рекорди!

Відбуті в неділю легкоатлетичні змагання, уладжені УСК-ом у Львові з поручення Українського Спорт. Союзу, можна вважати до певної міри етапом у нашому спортовому житті. І'а з 20 огголошених 70 стартуючих змагунів (ок) з 9 різних українських клюбів є виразом великого зрозуміння української спортової ідеї у молодого покоління. Три нові українські рекорди — не гарний дорібок українських спортовців, хоч на загал осяги були більше як скромні.

Найкращий осяг — не безперечно скок в довжінь Новосільського 6·16 м. (УСК., Краків). Упав накопець старий рекорд (Шупанівського — 5·85 м.), але аж по 15 роках! Непогода та розмокла скочня не позволила йому змагунові до ще ліпшого осягу, бо звичайні його осяги, як кажуть, крутяться ок. 7 м.

Змагання мали такий хід: Вітає змагунів від У. С. С. інж. Лев Шепарович. Від Української Парляментарної Репрезентації передав привіт пос. Паліїв. Відтак наступають поодинокі точки змагань, яких осяги представляються так:

В конкуренції пань осягнено:

I. Біг 60 м. 1) Бирчак (Сян) 8·9, 2) Зубик (УССК) 9·3, 3) Кордуба (УССК) о груди — не змагаючи на біль (скоро в поді) добігла до мети.

II. Скок втору: 1) Бирчак 1·17, 2) Зубик (УССК), 3) Біцик — по 1·10.

III. Скок вдаль: 1) Бирчак (СКУД) 4·215 (український рекорд!), 2) Зубик (УССК) 3·915, 3) Леськів (Скуд) 3·51.

IV. Стусан кулі: 1) Бернацька (Скуд) 7·22, 2) Бирчак 7·06, 3) Зубик.

Осяги пань на загал дуже скромні.

Конкуренція панів:

Біг 100 м. виказав велику класу: 1) Новосільського (УССК, Краків). У передбігах осягає на не дуже добрій біжні 12 секунд, щоби в фіналі — на біжні розмокній водою — осягнути 11·8 сек. Час від ряду літ у нас не запотований! 2) Бишівський (Беркут), 3. Савчинський (Сплав).

Біг 800 м.: 1) Козак (Беркут) 59·8. 2) Жарський (УССК) о груди. Пова конкурсом 3) Кододій 58 сек.

Біг 1500 м.: 1) Жарський (УССК) 4 : 51. (український рек!) 2. Хлебич (УССК) 4 : 54·4. 3) Ковальчик (Беркут).

Скок в довжінь: 1) Новосільський (УССК. Краків) 6 м. 16 птм. (український рекорд) виказав дуже гарний стиль, котрий наші змагуни повинні були вбити собі в голову! Скакав дуже рівно, всі скоки понад 6 м.! 2) Вітка (Сплав) 5·21. 3) Петріна (УССК) 5·185 пм.

Стусан кулею: 1) Бегей (Зоря) 10·88, 2) Мирон (УССК) 10·05 м. — дуже добре наповіщується цей змагун! 3) Гапчук (Беркут) 9·15.

Мет диском: 1) Найда (Сплав) 30·57, 2) Коман (Беркут) 29·90, 3) Гнатейко (Сагайдачний — Львів) 28·255.

Мет ратищем: 1) Паньків 38 м. 35 птм., 2) Бійтович (Сагайд.) 38·38. 3) Козак (Беркут) 38·06. Кепські ратища до мету! Судля проф. Гайдучок.

Дощ перешкодив своїм ігору й жерлкою і гінцям.

Змагання в кошиківці за жандрівну нагороду Союзу Українок, на жаль, перервав злитий дощ. Всеж таки досповіле зіграння і технічне опанування м'яча, яке запродукували нам „Весела Громада" з Перемишля, свідчить, що й цього року Перемишль задержить цю нагороду у себе. Відбулась тільки перша половина стрічі „Весела Громада"—„Спартанка" в висліді 5:0 в користь „Вес. Громади". Судив. п. Веднець.

Публики на отворенні змагань не більше, як змагунів, поподулі до 200 осіб.

Україна—Ревера (Станиславів) 1:3 (0:1)

Реванжові змагання між поминими дружинами, які відбулися в неділю у Станиславові, принесли знов порядку українській дружині, означе сам хід гри і різноповажні вороги показують недвозначно на дуже значну поправу форми у нашій. Гра відбувалася весь час перед безпереривного дощу і була потіхи більше до „кожної на дещі", ніж до красного пяч. з огляду на розмоклий терен. Перша половина була від знаком перевагі з сто-

чи. друга вважали більше до Ревери. Не зважаючи на програну, Україна показала себе дуже небезпечним противником і додатний вислід завдячує Ревері своєму просто феноменальному воротареві, який боронив усі можливі й неможливі до оборони стріли, чим привернув наших грачів просто до розпуки. Почасного годи видусив з цілих кромів Кобзар, що українська публика приняла френетичними оплесками. Найвищою частиною України була права сторона нападу: Петрів, Кобзар, Терлецький: решта у другій половині слабша, оборона на загал добра, воротар Трум завинив одного годи. Гра Ревери стояла на високому рівні, була дуже гарна й ефектова і вигралі би дружина створить класу для себе. Беручи під увагу, що Ревера безумовно найсильнійший клюб між усіми 12 А-класовими клюбами львівської округи, а також перший вислід України з Реверою (10:0 для Ревери), слід признати цілком обективно, що Україна зробила значний крок уперед і дає запоруку, що в найблизшому році належно займе одно з почесних місць серед львівської А-класи.

Мистецтва Ліги.

Львів. Погонь—Варта 1:1 (1:0). — **Варшава.** Чорні — Лехія 2:1 (0:0). Польонія — Л. К. С. 3:0 (3:0). — **Краків.** Краковія — Турасти 5:1 (2:1). — **Катовиці.** Рух — Гасмонея 2:1 (1:0). — **Торунь.** Варшавянка — Т. К. С. 5:2 (2:2).

Мистецтва А-класи.

Сокільчі — Польонія 1:1 (1:0). — Погонь І Б — Ревера 5:0 (2:0). — Чорні І Б — 6 п. дет. 2:0 (1:0). — Погонь (Стрий) — Лехія 2:0 (1:0).

Віденська „Гакоах" переходить до II. кл.

Недільні змагання між клюбами Гакоах і В. А. К. (популярно: Вац — Вінер Атлетік Клюб) були сенсацією дня і отже чули понад 30.000 видців. Перша жидівська дружина, що перед 4 роками здобула була мистецтво Відня, а тимсамим цілої Австрії, програла у відношенні 4:1 (0:1) і переходить певідкличне до II. класи. Занепад „Гакоаг-у" датується з того часу, як та дружина виїхала була на турне до Америки, де приманя доляра спонукувало була кількох найкращих жид. граків до дружин американських. Тепер ті грачі повертали назад до Відня, але вже було за пізно.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

СТЕФАНІЯ ПОПЕЛЬ,

жена о. Володимира, пароха в Малнові, заснула в Бозі, дня 27. мая ц. р. в 54-ім році свойого життя.

Загально знана з великої побожности, ищосердя і любови ближніх, опікунка вбогих, порадниця парохіян, вспіючи, як ідеал християнської жінки і люблячої матери.

Та, котрої цілю було добро других в не своє власне, тихо і зі самовідреченням пройшла дорогу життя, зіставляючи по собі безмежний жаль, тяжким горем придавленого, мужа і осиротілих дітей.

В. І. П. 2473 1-1

МАРІЯ ПРИМІВНА.

Там далеко, в тихому гірському селі Долині біля Ведліка, на нашій убогій Бойківщині, виросла перед лісніком свіка могила, яка скрила тайні останки людини, що горіли невгасаючою любовю до всього, що гарне, високе, невмируще, а зокрема до того повного надії квіту, що оживляє душу народу завжди новими надіями і зрізи — до молоді. Молоді посвятила вона, бл. п. Марія Примівна, всі свої ясні мрії, всі незломні змагання, весь важкий труд свого життя! За неї, за молодь дала вона своє життя, бо знищив надмірною працею сили і здоровя і передчасно литла в могилу.

Марія Примівна горіла в молоду любовю до народу, а бажаючи служити йому, покінчила учительську семінарію у Львові і пішла між народ учительювати. — Перша її учительська посада була в Миколаєві над Дністром, в якому працювала десять літ і з якого люди не хотіли її відпустити, так подобили сердешню. Їм в цілости віддану учительку. Та Доля казала їй стануги на іншому, важнішому посторунку і бути виховавчицею не села, а виховавчинею і духовою провідницею українського інтелігентного жіноцтва, якому вона дала цілі кадри жіночих організаторок і робітниць на народній ниві.

Коли в році 1893 виділ „Українського Інституту для дівчат" в Перемишлі розписав конкурс на директорку до новозаснованої першої приватної жіночої школи, Марія Примівна згодилася і пішла на нелегку долю до приватної української школи, з цим лише горячим бажанням, щоби виховувати обновлене любовю до народу жіноцтво.

В цій інституції стає вона покинто сама — всім! Сповняє уряд учительки, директорки й управительки. З повною посвятою віддається ціла школі й Інститутові і цілою душею і серцем у ній по-

топає. Під її видом і повищим посвятом проводом розвивається на причуд гарно і скоро як школа, так і Інститут і річно приходять що-раз то нові учениці. Ширшая і несеться далеко слава першої жіночої школи.

Перемиський Інститут стає згадки бл. п. Марії Примівній першорядним виховавчим заведенням і таким є до нині. Чим була вона для своїх вихованок, знають не всі ті, які мали щастя вчитися і виховуватися під її матірною опікою і ті, що мали щастя працювати над молодю в Інституті під її розумним проводом.

В Інституті працювала бл. п. Марія Примівна двацять кілька літ. Коли задля тяжкої недуги мусіла в р. 1917 покинути Інститут, жаль великий наповнив серця вихованок. Зі слізми кидала й вона цю свою дитину.

Від тоді жила тихо на селі при своїй пок. сестрі в Миколаєві н. Д., відтак у Пісочній, а останніми роками кінчила її Доля в тихі-убогі бойківські гори. І всюди, де прийшлося їй жити, працювала для народу. Вчила сільську дітвору рідної історії і будила любов до своїх великих людей, до бувальщини, до України. Підготовляла безінтересовно, підшючи останні свої сили, сільську дітвору до іспитів до середніх шкіл, а навіть своїм коштом з невеличких своїх засобів висилала сільські діти до гімназій. Старшій сільській громаді служила завжди мудрою радою, родині своїй була найкращою опінкою і ангелом її.

Похорони Покійної відбувся дня 20. травня ц. р. при співучасти цілого села і кількох священників та делегатки Інституту з Перемишля. Прощали Покійну в останнє: о. Пилипяк з Еленя й о. Крупельницький з Міяня.

Вічна Память Невтомній Робітниці і Тихій Героїні!

Марія Данилевич.

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" вложив Вп. Директор Омелян Савчук 15 зол. замість цвітів на домовину бл. п. Юлії Лопатинської. Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа. 2454 а) 1—1

Інститут ім. св. Йосафата (Мала Семінарія) у Львові вул. Сикстуська 39 а, прийме на шкільний рік 1928/29 гімназійних учеників з I— VIII класи за місячною оплатою 8 зл. дол. (72 зол.). Оплату приймаєсь також харчами. Убогі і добрі ученики можуть бути примішені за зниженою оплатою, або й безплатно. Подання треба вносити до Ректорату Інституту до дня 15. липня 1928 р. 2456 1-1

143-ий том Записок Наук. Т-ва ім. Шевченка, присвячений 30-літній смерти Куліша, вийде при кінці липня в збільшеному обемі.

ПОЗІР, БУЧАЧЧИНА! В середу, дня 20/6 ц. р. відбудеться справоздавче віче в Монастирських для всіх доокольчних сіл. У четвер, дня 21-ого ц. м. відбудеться посольське справоздавче віче в Устю Зеленім для сіл: Лука, Нискодунаї, Лящке, Лаврівка, Задарів, Красів, Баранів, Межигір'я, Трістяниї та Бобрівники. В пятницю, дня 22/6 п. р. відбудуться посольські справочдавчі віча в Осівцях для сіл: Кійданів, Добропоже, Бобулинці, Білявинці, Петлюхівці, Кордибанівка. На всіх вічах реферуватиме о. посол прелат Кушнірський. В суботу дня 23-го ц. м. відбудеться в салі „Міщанського Братства" в Бучачі в год. 10-ій передполудневим Повітовий Народній Збір. Участь у Зізді візьмуть усі мужі довіря, а окрім того по двох делегатів з кожного села. Віча для Коропця, Золотого Потока та Барша задля недостачі часу відкладаються на пізніше. — *Повітова Орґанізація УНДО.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗНИЖКА ЦІН. Від нині до дня 15. липня 1928 р. виконаю кожну суконю за зол. 30 замість за зол. 50. — Волянська, Собіського ч. 12. Тел. 17—04. 2480 а) 1—1

ГОДИННИКИ „Zenith" „Longines" також бікутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). —, Догідні умови. 2481 1—?

КОСІЙ, пансіонат п. Лукашевської, поручає покої з першорядним удержанням. Приймає гості доходячі на ціле удержання, як також на обіди і вечері. 2356 1—6

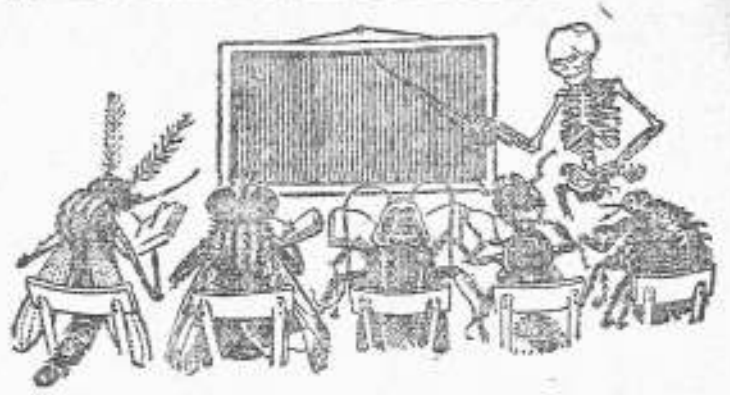

Школа поширювання зарази.

Всякого рода комашня є найнебезпечніша для нашого здоровля, вносячи до наших мешкань зарazу, розповсюднюючи різні недуги, а зокрема серед дітей, занечищуючи їх їжу.

ЗАПОБІГАЙТЕ цему при помочі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і досвіду, ФЛІТ є найкращим засобом до цілкового нищення мух, комарів, блощиць, прусаків, та інших комах. ФЛІТ доходить до всіх шпар та щілин, убиває в них комах і нищить їх заролки. ФЛІТ нищить моді разом з їх гнидами. ФЛІТ не плямить найделікатніших тканин і матеріялів. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей та худоби.

Набувати можна у всіх аптиках і аптичних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce" S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції проскно репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 б 93-?

ЛІТНИСЬКО ТУХЛЯ „пансіонат Дора" поручає покої з верандами враз з удержанням. Для прогульковців харчівня. Зголошення Тухля, літниско. 2419 4-4

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гарніітури, капи власної вирібки по фабричних цінах. Ванн, площа Марійська 9. І. поверх. 2585 9-10

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Цілість 70 зол. вписове 10 зол. 2468 2-12

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2648 9—10

ДО ПРОДАЖІ дім цілий вільний на Вульці 33. Відомість вул. Б. Хоробрего ч. 4. у Дзедзінського. 2461 2-3

ДО ЗАМІНИ парохія добра — найрадше в околицях Рогатина або Бережан. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Парохія А". 2459 2-2

КОЦНО! Ад. вема, не знаю де виїхав. — Ст. 2483 1—1

ВИНАЙМУ покій, кухню, веранду, город при вул. Пасічній. — Ігнат, Куркова 24, партер від 3—5. 2478 1—1

ПАНІ УЧИТЕЛЬКИ, що приготовляються до іспитів в часі вакацій, найдуть вигідне поміщення вул. Замойського 5. партер. 2477 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора з німецькою конверзацією, що провадив би також кооперативу і церковний хор. 2476 1—2

ВДОВЕЦЬ, купець, понадций, оженитьси з бездітною вдовою або зі старшою панною, інтелігентною і доброю газдинею. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Поважний". 2479 1-1

ЯМНА перестанок кол. Камінь Довбуш. с. Яремча, до винайму покої з кухнею і віддільні покої. — Адреса: вілла „Погар" ч. д. 246. 2474 1—1

ПРИЙМУ на станцію учениць або учениці. — Стручакова, Стрий ч. 3. І. бічна Жовківської. 2472 1—6

НОВОВІДКРИТА реставрація на американську систему видає сніданя обіди і вечері по низьких цінах. Взірцева чистота. Щодня свіжий набій. Домашне печиво у Мальвіни Сцібін вул. Охоронок, ч. 5. 2482 1—?

ПЕРЕД СЕЗОНОМ вигодочу кожний плащ у найводніші десені за зол. 25 замість за зол. 40. — Волинська, вул. Собіського ч. 12. Тел. 17—04. 2480 б) 1-4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2393 Пересвітлення Рентгеном. 13—24

зол. 11·00 франц.	БУДИЛЬНИКИ	зол. 11·00 закорд.

з гарантією, тільки у фірмі 2-2

Б. ҐРИНБЕРҐ, вул. Сикстуська 4

Присилайте передплату!

„ФОСФОР"

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ь В І В

БАТОРІЯ 32 Телєф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амоняжкові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ. АЗОТНЯК. САЛІТРА (Хоркавська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий. Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

2261 9—20

Достава вагонове і детайл. по фабр. цінах і на найлог. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 136 (11.389). Львів, четвер 21. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. сячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долєр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 70 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Особливі відвідини.

Львів, 20. червня 1928.

Два моменти причинилися до оживлення зацікавлення українською проблемою: повставши — так сказавши — української національної опозиції в комуністичній партії України під назвою „шумськізму" й змінення української парляментарної репрезентації в польському соймі через появу у Варшаві представництва Галичини. Шумськівська опозиція в комуністичній партії, хоч безоглядно торошена московсько-насьонними чинниками, всетаки підсилила український національний рух на Рад. Україні. Вона засвідчила, що навіть в умовинах комуністичної диктатури, коли „на всіх лопках все мовчить", коли мусять мовчати українські національні чинники навіть в самому „святая святих" російського комунізму находиться дітей, що підносять свій голос в оборонї топтаних прав України. Українська опозиція в КП(б)У звернула увагу на недостатність, черепашність та саботаж українізації, на економічний визиск України, на політичну відчуженість УСРР і на панування чужих чинників над Україною навіть в тому обмеженому обсязі, який має український уряд. Українська опозиція в КП(б)У вправила намагання денаціоналізаторів вніс вилити Москви в культурній ділянці, часто відгуком є голосна справа Хвильового і „вапліте".

Виступ дві опозиції й її важкі репресії та карні санкції Москви в формі агента Кагановича в достаточній мірі доказують, що Рад. Україна переходить глибокий ферментаційний процес на національному підкладі, що вона протестує проти поневолення українського національного почування і проти перетворення у його вилі, що вона не хоче бути культурною фільою ані економічною колонією Московщини, що під політичним оглядом вона змагає до рівнорядного становища в Рад. Союзі.

Одночасно виступи підсилюють українську репрезентацію в польському соймі мусіли звернути увагу світа на страшне положення семи мільйонового українського народу під Польщею. Перуч з тим у правительственній декларації Українського Соймового Клюбу з дня 29. березня н. р. і в бюджетових промовах поодиноких українських послів, а особливо в промові голови Клюбу з-ра Дм. Левицького дня 30. травня н. р. висвано основні змагання українського народу.

Зовсім природно, що поважна частина нашої дійсности під Польщею мусіла зацікавити політичні чинники Европи. Розвій того зацікавлення реєстрували ми у вчорашній пересі. Ясно, що не вивсь матеріал, не лишіть сентимент є причиною того зацікавлення, тільки знання того життя народів, мир основні мотори життя народів мир і війни. Виключною точкою зацікавлення для одних є справа ствердження мира в тій частині европейського континенту, — виходною точкою зацікавлення других є воєнна підготовка двох світів, двох могутностей: Рад. Союзу і Вел. Британії.

На тому підкладі виплинула різні політичні комбінації і пристрасті вокруг побоювання. Промову з-ра Дм. Левицького вся радянська преса і всі радянські політичні чинники (як спільні, так не демагогічні виклі точить про не демагогічний виклі точить) вони Радянському Україні (Чубаря) вони Радянському Україні (Чубаря) розуміють, а вище намагалися на-

Вечір у честь М. КОЦЮБИНСЬКОГО

дня 23-го ц. м. у Салі „МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ"

наводом „Тов. письменників і журналістів" у Львові при співучасти оперової артистки п-ні ЗАВАДСЬКОЇ ДІВНИВИЧЕВОЇ, артистки О. КРИВИЦЬКОЇ, проф. О. МОСКВИЧЕВА, А. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО і хору „СУРМА".

Вілети по 4, 3, 2 і 1 зол. у „Сокільськім Бавярі". — Подробиці в афішах. 2197 1—

КОНЦЕРТ Модеста Менцінського

відбудеться 2136 1—2

в ЯВОРОВІ в неділю 24 ц. м. о г. 8 веч.

крутити на воєнний тон. Мовляв — західні українці проклямують війну проти СРСР для повалення рижського муру.

„В соймі — писала „Правда" — явно заговорили про перегляд границь між Польщею й СРСР".

І це — очевидно — „поворот до настроїв 1920 р."

„Твердження Левицького — зазначувала „Прав. Правда" — що українська питання є міжнародним питанням в першу чергу звернене проти єдности СРСР".

Вже давно не бачили ми такого затроєння серед керманичів СРСР і УСРР, як само тепер. А одночасно — признаємося до помилки, — не допускали ми, щоби більшовицькі ватажки були такими переконаними й завзятими оборонцями рижського трактату, а головно вичеської лінії.

Чужинецькі журналісти навіть відвідини сір Рональда Ліндсея у Варшаві звязали між іншим з українською справою. Англійський амбасадор у Берліні сір Рональд Лінсей, покликаний на становище державного секретаря в міністерстві закордонних справ, перед обняттям нового становища відвідав Варшаву і від був конференцію з Марш. Пілсудським. Як подає „Берлінер Тягеблят",

„предметом конференції були головно дві справи, а саме литовська й українська. Як відомо, в литовській справі Чемберлен занив становище згідне з Польщею, але женевське рішення не здовольнило Польщі, яка домагається, щоби Ліга Народів іще раз офіціяльно ствердила приналежність Вильна до Польщі... **Українська справа мало була актуальна в останніх часах. Однак сталася нею завдяки заяві провідника українських національних демократів Левицького і відповіди польського посла Домбського, б. віцеміністра для закорд. справ. Левицький зазначив, що українська справа є не лише внутрішньо-політичною проблемою, але має міжнародній характер. Домбський заявив, що можна говорити про ревізію української границі Польщі. Та українська заява і польська відповідь мають означувати, що відійшла давня концепція Петлюри, щоби Україну обєднати давньою федераційною системою з Польщею. Англія, яка піддержує добрі взаємини з право-зорієнтованими українцями, хоче і в тій справі відіграти ролю посередника".**

Ми з того погляду, що кореспонденту берлінського органу пересадив сатрапенти. Відвідини сір Ліндсея без сумніву в замітною подією для вже хочби тому, що Польща грає значну ролю в англійських протирадянських планах і рахунках. Сучасна Польща є важним сектором англійської політики на сході Европи, сектором, якого вагу переоцінили більшовики, премлівські володарі. Та головною причиною відвідин Ліндсея у Варшаві була безсумнівну особа самого Марш. Пілсудського у зв'язку з поголосками, які ширяють про його недугу. Боя усі англійські плани в разі смерти Пілсудського, як з Польщею взагалі. Не виключуємо, що там між іншим була порушена й українська справа, однак сумніваємося, чи притоком до цього була промова д-ра Дм. Левицького і відношіль Домбського (до речі, досить неурядової особи). Цю можливість виключуємо тому, що українське громадянство західно-українських земель не має нічого спільного з якимибудь інтервенційними планами. Це завважили також у своїй промові голова Українського Соймового Клюбу:

„Ми є також найзавзятішими противниками всякої інтервенційної політики, яка малаб штучними засобами приспішити українську незалежність за збручем. Інтервенційна політика все родить сумні наслідки для обох сторін: ошукців і тих, якими ошукується. Тому ми поборювали київський похід у 1920 р., тому ми заздалегідь твердили, що нічого доброго з нещасного варшавського договору (з дня 22. квітня 1920) не може вийти, бо наперекір всім в подяготи помсть до відновлення незалежности при одночасному підриванні тієї незалежности голобими клявзулями".

Це публичне й авторитативне отвердження повинно бути достаточним для оцінки українських плянів. Піддержуємо в цілій основі твердження про міжнародність української проблеми, але одночасно з усею рішучістю противставляємося інтервенційним планам. Український нарід змагав до того, щоби бути господарем на своїй землі і повноправним членом сімї вільних народів, але того свого змагання не звязує з інтервенційними планами без огляду на те, звідки вони походили би. Український нарід потребує довгої передишки, щоби після важких потрясень, війни, революції і голоду набрати сил і власним зусиллям загорнити за собою наложене йому становище на своїй національній території і поза нею.

В світлі сказаного ясно, що тими „право-зорієнтованими українцями" не є західні українці в їх представництві, тільки надзбручанські емігранти. А від їх політичних концепцій рішно відмежовується українське громадянство західно-українських земель. Особливі відвідини у Варшаві не були відповідними для нас.

На економічні теми.

За поширення кооперативної освіти.

Кооперативна праця стає у нас щораз інтенсивнійшою, організації щораз ліпшими, щораз тіснішою. Дисципліна й карність поодиноких кооператив у відношенні до своїх союзних осередків у торговельних й організаційних справах щораз більше крішає. Та всеж таки не лише не є відрадне остільки, що роботу роблять майже виключно службовці й урядовці кооперативних установ, а між ними не всі є ідейними кооперативними працівниками. Між ними є ще й такі, яким не лежить на серці тільки й виключно добро кооперативи, а є навіть такі які не мають належного зрозуміння й уваги про суть, про ідею кооперації, яким ходить в першу чергу про „кавалок хліба" і тому там де вепол працюють.

Але й тих кооперативних робітників є обмаль, вони тепер не в силі обслужити всі кооперативи й кооперативні інституції. Тепер уже відчувається сильна недостача кооперативних робітників-фахівців з різних ділянок: книговодців, організаторів, агрономів з господарською практикою, ветеринарів, молочарських та сироварських і бриндзарських техніків і т. п., а найбільше відчувається недостача провідників, пропагаторів кооперативних ідей. У нас майже нема кооперативних освітніх робітників. Маємо, правда, декілька фахівців-агрономів і деяких інших фахівців, але вони в більшости ще не зайняті в кооперації.

Ті урядовці, службовці, філіяльні, організатори, які тепер працюють в кооперації, є перепрацьовані, перетомлені. Організатори при Повіт. Союзах з тяжкою бідою встигають, при дуже інтенсивній праці, переглядати кооперативи та перевести в них річні загальні збори, отже перевести необхідно конечну, але тільки технічну роботу. На пропаганду кооперативних ідей в ширшому розмірі, на кооперативно-освітню роботу в кооперативах по селах і містах не дістає в них ані часу ані сил.

У нас цілковита відсутність пропагандистів, кооперативних освітніх робітників. От і від цього біда, бо без кооперативного культурного движення народу грозить нашій кооперації застій, коли не що гірше. У нас є ще й такі села, де не можна навіть із свічкою найти людини, здатної на книговодця. При поширюванні мережі різного типу кооператив і різних нових кооперативних установ, дадуть недостачі ідейних, інтелігентних працівників, вони можуть вимкнутися нам із рук, бо загал села ще не є так освідомлений та просвічений, щоби здавав собі ясно справу з цілей і мети кооперації для населення і для цілої нації, він горнеться до кооперації більш інстинктовно.

Хоч тепер уже виявляється по селах з природи інтелігентні, особливо молодші селяни, які підають і починають уже розуміти ідею й задачі кооперації, нераз навіть краще, як інтелігенти з міста або студенти чи гімназисти, — та їх за мало і їм треба ще таки підпорядкування, помочи від інтелігенції з міста. Інтелігенція все таки живе в більш культурних центрах і має більше нагоди й можности дістати кооперативну книжку в руки (при Повіт. Союзах є вже досить гарні кооперативні бібліотеки) і навчити кооперацію та подівитися відтак своїми відомостями з народом із села.

На жаль, наша інтелігенція, а таксамо і молодь, ставиться до кооперативної справи байдуже, по більшій части з ігнорації, незнання ідей, завдань і цілей кооперації, а також з великого лінивства до читання кооперативних книжок. А це прецінь майже одинока ділянка, для нас може найважнійша, на якій в Польщі вільно працювати легально зовсім усім урядовцям, професорам та учителям. Передовсім повинна займатися цією працею академічна молодь. З нашого вередства й незнання кооперації інтелігенцією находить вдасця, доводиться. Приїдеш нпр. на кооперативні збори на село або на кооперативну вайету чи конференцію селян, застанеш салю, і то велику, битком найшу селянами, селянками і сел. молодю. Всі незвичайно уважно прислухуються референтам, промовам, стежать уважно за кождою думкою, забирають слово в дискусії, видять після збори, не жалують часу

3—4 години часу. У них вкрай зацікавлення кооперативними справами, вони хотять все пізнати, зрозуміти, вони хотять дійсно чогось навчитися.

А прийди на кооперативні збори інтелігентів чи міщан у місті, то сала світить звичайно пусткою, так, що часто збори не можуть відбутися, бо не було би з кого вибрати надзірної ради й управи. А як і зійдеться невеличкий гурток членів, так, що збори можуть відбутися — то зачинаються сварки, лайки, часто просто пуанчі, і то переважно на тлі особистих антипатій. А вже найгірше, просто скандально виходять збори міських повітових кредитових інституцій, де членами є головно селяни. Ці сварки, лайки, особисті амбіції й інтереси міщан та інтелігентів, перед брудні, не правня брудів перед селянами, не може їх очевидно збудувати, а деморалізує їх і поволи відвертає від інтелігенції та настроює до неї вороже. Вбачає хотіли від інтелігенції навчитися чогось доброго, розумного, а не того, як можна робити брудні інтереси...

І от тут власне виходить чудасія. Кооперативи, які заложили в місті інтелігенти або міщани під проводом інтелігентів, валяться одна за другою, не зважаючи на те, що члени й управа є інтелігентами, освіченими людьми, свідомими патріотами, які мають можність і обовязок бодай зрубша ознайомитися з ідеями й завданнями кооперації. Їх кооперативи й кооперативна праця повинні бути зразком для села. І от диво! Показується, що на кооперативному полі серед інтелігенції, міщанства, ба навіть серед молоді, яка звичайно горить новітніми „поступовими" ідеями і рветься до праці, — панує тьма кромішня і невіжество без порівнання більше, як на селі. Ми можемо дочекатися такого скандалу, що як так далі піде, то за якийсь час будуть учити нас кооперації селяни і будуть ставити нам за зразок свої малі сільські кооперативи, які поволи і скромно, але всеж таки розвиваються.

Так далі бути не може. Інтелігенція не сміє забувати про те, що селяни є тим пнем і корінням, яке пуртує, гребе в землі і тягне з неї поживу не тільки для себе, але й для галузей, листків, тоб-то для цілого дерева. Тою короною дерева, галуззям, листям, квітом є робітники, міщанство, інтелігенція, що жнють коштом села. Тому всі ті класи-чинники обовязані таксамо робити, як це роблять листки, що перетворюють сирий, мінеральний корм на мучку, цукор і білковину й велику частину його віддають назад галуззям, пневі й корінням на те, щоб вони могли розкішно розвиватися, зміцнитися, а коріння, щоб могло вглибитися в землю так, аби ціле дерево могло устоятися проти всякої негоди і всяких бур. Уважаймо, що як не охоронимо пня й коріння перед гадинами, то вони його розгризуть, а корона дерева — міщани й інтелігенція, завалиться, всохне і марне згине.

Тому інтелігенція, яка є квітом народу і має зродити чудові, шляхотні овочі — добробут і волю, такі необхідні для життя й розвитку — мусить звернутися лицем до села і до робітництва, мусить злучитися до спільної праці з ними. А щоби це осягнути, мусить інтелігенція вряд із робітництвом пізнати село, його господарку й потреби, мусить пізнати і вивчити, чому кооперація є необхідно потрібна і які користи вона може принести для села й міста, для цілої нації.

Тому селяни кличуть до міста, а в першу чергу до інтелігентної молоді: „В народ — на село! Основуйте товариства-гуртки для кооперативної самоосвіти, самостійні або при Повітових Союзах, гуртуйте коло себе робітництво, кооператорів і прихильників кооперації й учіться вряд з ними і від них кооперативної грамоти, а відтак ходіть вряд з ними на село до нас, селян, основуйте для нас самоосвітні кооперативні кружки, вказуйте нам кращий кооперативний шлях, яким ми зможемо дійти до кращого життя-буття, до волі! Введіть в життя кооперативну засаду: „Помагаючи іншим (селянам і робітникам), поможете й собі!"

Михайло Ростковин.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 19. червня 1928.)

ПЛЄНАРНЄ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Справа посольської незайманости.

(ік) На початку нинішнього засідання сойму складено звіт регуляміновоі комісії про внесок у справі припинення карно-судового поступования відносно послів: Плюти (Визв.), Сосінського (ЗЛН), Дібуа (ППС), Ледуха (Стр. Хл.) і В. Вітоса (Пяст). Рішено припинити карно-судове поступованим проти всіх названих послів.

Справа станиславівської гімназії.

Потім посол Єнджеевич (1-ка) аргументував цілому резолюцію 1-ки в справі станиславівської гімназії, приняту більшістю в освітній комісії. Посолка Мілева Рудницька аргументувала внесок меншости. Внесок референта пос. Єнджеевича стилізований занадто побіжно і допускає різну інтерпретацію. Ми могли би на такий внесок згодитися тоді, коли би уряд мав добру волю полагодити цілу справу в прихильному для молоді напрямі. Однак так не є і ціла низка фактів доказує, що міністр освіти цієї доброї волі не має. На доказ посолка подає безуспішність усіх дотеперішніх заходів у тій справі. Покликуючися на заяву представника мін-ства в освітній комісії про „льоялізування" станиславівських українців стверджує, що мін-ство освіти займається не стільки ширенням освіти, скільки політикою і ломанням рядів українського громадянства. Внесок пос. Єнджеевича допускає інтерпретацію, що від молоді будуть жадати іспиту, при чому представник шкільної влади, буцім-то вже грозив, що при іспиті здесятикує молодь. Не вільно приноровлювати іспиту як карного середника. Длятого наш внесок меншости жадає, щоби уряд уможливив учням зачинених клас дальшу освіту без страти шкільного року, шляхом приняття їх назад без іспиту. В дальшому посолка мотивувала другу частину внеску, який говорить про оминення таких подій на будуче. Пізніше в дискусії забирали слово посли: Корнецький (ЗЛН), який вічно лепече про зразок принціпіяльної деклярації Українського Клюбу з подіями в станиславівській гімназії і який поручає тримати молодь здалека від політики. Якусь відповідь дав йому пос. Пйотровський (ППС) пригадуючи постійне управильнення політики серед молоді польської ендеції. Український нарід має повне право користати зі своєї мови і своєї культури. На жаль, закон про мову з 1926 р. не полагодив цієї справи, а навпаки звогнив її та впровадив небажані терта на нац. грунті. Пос. Похмарський (1-ка) після високопарного вступу про співжиття обох народів і т. д. виступає в обороні внеску Єнджеевича. Теж саме робить сам пос. Єнджеевич. В голосуванні принято першу частину внеску комісії, а саме: „Сойм кличе уряд до найшвидшого покінчення справи подій в станиславівській гімназії і видання розпорядження, яке на будуче має запобігти того роду подіям". Відкинено другу частину резолюції: „Одночасно взивається уряд полагодити справу в тому напрямку, щоби шк. молодь не стратила шк. року". Зате 147 голосами проти 140 принято, як другий уступ резолюції, такий внесок пос. Лянгера і Рудницької: „Сойм кличе уряд, щоби учням пяти вищих зачинених клас держ. української гімназії в Станиславові уможливлено дальшу освіту без страти шк. року шляхом приняття цієї молоді без іспиту до повищої гімназії". Побіда цього внеску викликала на лівій стороні сойму ту ні непольських лавках оплески.

Справа політичної амнестії.

Приступлено до звіту правничої комісії про посольські та урядові проекти в справі амнестії. Справозадавець пос. Пужак подає історію цих внесків. Опісля переходить подрібно одну за одною статтю законопроекту. Як один із мотивів подає факт, що польське тюремництво не може дати собі ради з величезним перелюдненням, яке рахує 30 тис. вязнів. У справі амнестії, яка торкається очерку українсько-польської війни (стаття 3—5) признає, що, мовляв, карк за ці провини давно вже повідсиджувані, але остались наслідки. (Які це наслідки, промовець не сказав.) Закон, мовляв, хоче покласти край цьому всему, що в цій війні було для обох національностей драстичне. Амнестія, як відомо, обіймає лише рр. 1918 до 1920. Віцемінїстр Цар захвалював урядовий проект амнестії, який, мовляв, має велику історичну вагу, бо вяжеться з життям відродженої польської держави, яка тепер закінчує організаційний період напруженої праці над устійненням своїх кордонів і над запевненням собі належного становища на міжнародньому форумі та забезпеки внутрі держави. Тому віцемінїстр висловлює великий жаль з приводу легкодушного знеславлювання Польщі за її буцім то суворе відношення до політичних злочинців, бо в дійсности, мовляв, чинник гуманітаризму є суттєвим складником польського вимїру справедливости. Пос. Маковський (1-ка, колишній міністр судівництва) витає в імени свого клюбу з признанням ініціятиву уряду в цій справі. (Забуває, що ініціятива вийшла звідкіля інде.) Пос. Єремич (біл.) доказує, що амнестія на ділі не буде відноситися до білоруського народу, тому, що є обмежена до початку 1920 р., коли тимчасом на білоруських теренах польські суди взагалі почали ділати щойно в 1921 році. Не торкається вона білорусів також тому, що їх присуджено щонайменше на кілька або кількапацять літ тюрми. Коли царські суди присуджували зі 129 парагр. (наш 58) найвище до року тюрми, то польський суд з цієї причини присуджує щонайменше на два роки. Крім того не враховується вязням до присуду превенційного арешту. Длятого промовець є за внеском пос. Загайкевича (Укр. Кл.) про поширення амнестії до дня 3. травня 1923 року. Згадуючи про процес Білоруської Громади, промовець називає цей процес „процесом виленських жубрів проти білоруських селян" і ставить внесок про поширення амнестії також на присуджених у цьому процесі. Пос. Загайкевич: Бажаємо оперти амнестію на найширших основах відносно політ. провин. Якщо справді притокою амнестії мали бути взяті під увагу провини, докопані з ідейних побудів, то так треба теж трактувати амнестію. Тому промовець жадає поширити речинець амнестії на злочини до дня 3-го травня 1926 р. Вносить і широко аргументує пустити в непамять провини, які підпали під рівень пропаганди комуністичного устрою. Боротьбу з комунізмом треба вести на іншій площині, ніж її ведеться. Промовець наводить цілу низку примірів з історії політ. процесів. Промовець звертає увагу на 9-ту статтю, яка говорить про шпигунство „або інші діяння, що підпадають карі". Ця широка стилізація може стати притокою до кваліфікування всяких політ. провин на рівні зі шпигунством. Промовець покликується на амнестію, яку австрійський цісарський уряд видав 1859 року, після італійських воєн, де поширено амнестію на всі політ. провини. Вкінці зголошує до амнестії нову статтю, яка виключає зпід неї всі виборчі зложивання не лише з виборів до законодатних установ, але також до самоуправних. Пос. Перацький (ЗЛН) не вірить, мовляв, у „поправу кресових неспокойств", як і в те, щоби комунізм став менш небезпечним. Тому є проти всякого поширювання амнестії, згоджуючися лише голосувати за проектом комісії (себто уряду. Це становище ендецького клюбу найкраще характеризує практичну вартість урядового амнестійного законопроекту). Пос. Вацл. Бігнер (ХД) тяжаче славить лібералізм і благородність польського судівництва. За це пос. Гартгляс (жид) доказує, що справді п. Маковський виголосив дуже гарну промову, що маємо, мовляв, до діла з актом глибокого морального значіння, але приглянувшися мотивові пропонованої амнестії, бачимо, що пос. Маковський говорить радше про цю амнестію, яка повинна би бути, ніж про ту, яку маємо перед собою.

Найновіші Фуляри, Маркізети, бавовняні вяроби фантазійні Креплісн, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма

АНТОНІЯ УВЄРИ

Львів, вул. Галицька 10.

Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Жадайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ: JOB

19-50

Після того говорили ще посли Гаврилюк (Білор.), Цьолкос (ППС) і Пужак як референт. При голосуванні відкинено буквально всі поправки, себ-то принято амнестійний закон у тексті пропонованім комісією, себто в урядовому проекті. М. і. 133 голосами проти 123 (10 голосів ріжницї!) відкинено поправку пос. Єремича про поширення амнестії на присуджених у процесі „Білоруської Громади". Зогляду на відкинення всіх поправок пропонованих Українським Клюбом, Український Клюб стримався від голосування над амнестійним законом, виходячи з заложення, що амнестія, ухвалена у тому виді приносить лише мінімальні, як що взагалі які приносить, користи українському народові. Амнестійний закон принято в другому і швидко потім у третьому читанні.

РЕЗОЛЮЦІЇ ДО БЮДЖЕТУ.

Після пів-годинної перерви голосовано над резолюціями, зголошеними до бюджету. Таких резолюцій зголошено взагалі 165. Голосування над резолюціями відбувалося в перегонному темпі, при чому очевидно, дуже часто випадковою більшістю приймано постанови надзв. важности. Уряд потерпів у цьому голосуванні цілий ряд поражок. М. і. принято резолюцію, яка кличе уряд до ліквідації познанської і поморської газети. Далі резолюція, що кличе уряд здати звіт соймові з переступлення минулорічного бюджету мін-ства військових справ. Принято резолюцію ППС, звернену проти голосного обіжника п. Бартеля як міністра освіти про примус релігійних практик у школах. Також про ліквідацію телефонічних мірників, які мають уже свою історію в політиці мн-ства почт і телеграфів. Український Клюб, не вдаючись у маловажні подробиці, зголосив був дві резолюції пер шорядної ваги, а саме: „Сойм кличе уряд, щоби у своїх статистичних публікаціях щодо чинників переведення закону про зем. реформу в теперішньому і будучому подавав до публ. відома віроісповідання і національність усіх тих, які досі користали і на будуче користатимуть із кольонізаційної і сусідської парцеляції на основі закону про зем. реформу. (Відносно бюджету мін-ства зем. реформи). Очевидно, що проти тої резолюції голосували всі ліві партії, Стр. Хл., Визволення, ППС, на рівні з Пястом і ендецією. Зате друга резолюція: „Сойм взиває уряд предложити закон, що накладе додатковий речинець для зголодження претенсій осіб, управнених до інвалідських рент" — перейшов невеликою більшістю.

ДАЛЬША ДОЛЯ СОЙМУ.

(ік) Невідомо, чи нинішне засідання сойму не було останнім цієї сесії. Маршалок, зачинаючи засідання, заявив, що про найближче засідання повідомить послів письменно. Якщо завтра справді сенат ухвалить бюджет у незміненому тексті, то імовірно сесія сойму буде розпорядком президента в найближчих 2—3 днях закінчена. В тому разі сойм зібрався би аж в осени, конституційно до 1. жовтня на звичайну осінню бюджетову сесію.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ ТА ВНЕСКИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

(ік) Український Клюб зголосив сьогодня сім інтерпеляцій, м. і., у справі адміністраційних кар на парохів за ведення метрик і видавання посвідок українською мовою та в справі арешту малолітніх учнів дворівської гімназії. Зголошено пять внесків, м. і. у справі шкіл з українською, білоруською чи то литовською мовою навчання. Цей внесок є фактично внеском на зміну обовязуючого досі т. зв. кресового шк. закона з липня 1927 р. По суті внесок, до якого долучено детально виготовлений законопроект, зрівнює з утраквізмом, допускаючи закладання одностайних нац. шкіл у громадах із поверх 50 проц. даного нац. населення. Крім того зголошено внесок про осягнення умов-

ського університету у Львові (гл. нижче). Третій внесок про усунення комісарщини в управі Нар. Дому та припорученя його куратерії з 1918 р. Внесок про свиткування деяких греко-кат. свят (зміна декрету з 15. липня 1924 р. і закону з 18. березня 1926).

ВНЕСОК В СПРАВІ ОСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ.

(ік) До цього внеску долучено закон „про оснування українського університету у Львові". Складається він з 10-ти статтей. Четверта стаття передбачує склад університету з таких виділів: а) греко-кат. теольогії, б) греко-орієнтальної теольогії (православної), в) права і політичних наук, г) математично-природничого, ґ) гуманістичного, е) медичного і і) технічно-агрономічного. Стаття 5-та говорить про будівлю університету, 6-та про допомічні установи, 7-ма про спосіб мянування перших професорів і доцентів, 8-ма про бюджет. суми на оснування університету, 9-та про речинець створення університету (1. І. 1929 р.).

ДОДАТОК ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА.

(ік) Вчера рада міністрів приняла постанову про одноразовий додаток для католицького духовенства в висоті 22 і пів мр. їх місячного винагородження. У звязку з цією ухвалою ППС згодилася внесок у соймі з візванням до уряду, щоби він здав звіт із мотивів, якими керувався при цій постанові та з яких джерел буде цей додаток виплачений.

ВИХИЛЯСЯ І-КИ НА ОСВІТНІЙ КОМІСІЇ

(ік) На сьогоднішньому засіданні освітньої комісії порушено відому справу пос. Яворської (І-ка) у звязку зі станіславівською гімназією та відкликанням цієї справи. Пос. Корнецький (ЗЛН) зазначуючи, що це він був інформатором варш. єврейських газет, заявив, що почуває себе ображеним заявами представників І-ки (словами: нечесно інформував і т. д.) і віддав цю справу маршалківському суду.

БЮДЖЕТ У СЕНАТІ.

(ік) Згідно з поголосками сенат, який завтра розпічне пленарні наради над бюджетом, не буде вже переводити подрібної дебати, тільки обмежиться до заг. дебати, після якої на внесок ген. референта сен. Шэрського (І-ка) приймє бюджет ен блюк. У всякому разі буде вголошений відповідний внесок, який має всі виглядн перейти.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 18. червня 1928.)

НА ПОМІЧ „ІТАЛІЇ".

(ік) ПАТ повідомляє з Риму, що ген. Нобіле вислав пароплавові „Читта ді Мілянно" радіотелеграму, що він бачив літаки Нарсена і Лючова, які одночасно його табору не побачили. Шведські та фінляндські аероплани, які вирушили вчора на Шпіцберґ, мусіли у звязку з мряков і бурею повернути. За те великий французький літак з Амундсеном відлетів у напрямку означеним останньо ген. Нобіле. Таксамо „Майор Маддалено" вичалив у Кінгсбэй та прибув і шведських летунів, готових до дороги.

ПОБІДНИЙ ТРАНСАТЛЯНТИЦЬКИЙ ЛЕТ.

(ік) Американський літак „Пракзіт", на якому вилетіла американка п. Ігерарт та двома летунами вичалив у північній Ірландії (Ангалія). Літак летів 20 годин зі Валії (Ангалія). Літак летів 20 годин зі скорістю 160 км. на годину. Перелетів 5 тис. км. На цему самому аероплані свотис. км. На цему самому аероплані сво-го часу капітан Бірд мав замір летіти на Північний бігун. Весь час свого лету аеропланом був у радіоконтакті з аероплянами. Набравши поважний запас бензину, аероплан полетів далі.

КОРОЛЬ ОЛЕКСАНДЕР ПРО ЮГОСЛАВІЮ.

(ік) Югославський король Олександр дав представникові „Матена" інтервю про внутрішню і закордонну політику Югославії. Знаменний є устуи про стійність державницьких ідеалів всіх громадян Югославії та що те, що народи Югославії, якщо матимуть вражіння, що їх хочуть зневолити або принизити, готові до всякого роду посвяти. Цей уступ сказаний безумовно під адресою Італії.

ПРИВАТНА ТОРГОВЛЯ НА РАД. УКРАЇНІ.

(ік) АТЕ повідомляє, що на Україні зачинилося 15 тис. приватних крамниць наслідком політики радвлад відносно приватної торгівлі. Нароком торгівлі Чернов заявив, що ліквідація такої великої скількости приватних підприємств є великим успіхом комуністичної економічної політики, яка в дальшому буде йти до повної ліквідації приватної торгівлі.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

(ік) Надійшли вісти про нову величезну повінь у стейтах Арканзас і Місурі. 200 тис. арів землі є під водою.

РЕВОЛЮЦІЯ В ГРЕЦІЇ?

(ік) Як відомо, тиждень тому вибухнув у Греції страйк тютюневих робітників, який позавчора перемінився у загальний страйк, що обняв 300 тис. робітників. Телеграми про перебіг страйку суперечні. Одні з них говорять про справжню революцію. В Солуні, Піреї та інших грецьких містах прийшло до крівавих вуличних боїв. По обох сторонах багато вбитих. Останні телеграми вспокоюють. Офіціяльні грецькі джерела надають страйкові закраску комуністичних заворушень, що одначе треба приймати із застереженням.

ЗАМАХ НА РАД. ДОСТОЙНИКІВ.

(ік) На залізничому шляху Мінськ-Орша найдено випадково годинникову бомбу, на яку хвилину перед переїздом потягу, яким їхав рад визначних більшовицьких достойників.

НЕДУГА І ВИЇЗД РИКОВА.

(ік) Голова наркому Риков захорів на повалку недугу горла. Він виїжджає до Берліна до німецьких спеціялістів.

По широкому світі.

15-го ц. м. Штреземан уперше після недуги відвідав райхстаг і брав участь у засіданні ради міністрів.

Законопроект про стабілізацію франка буде внесений у франц. парламент 22. або 29. червня.

СРСР не відповів на дипльоматичну франц. ноту, що протестувала проти образи Франції радянським прокуратором у „шахтинському" процесі.

У Греції — залізничий страйк. Деякі кораблі завязались за робітниками; це пахне бунтом.

Китайська влада проголосила Харбін у воєнним стані; японський консуль протестує.

Більшість 222 голосів проти 168 прусський сойм відкинув резолюцію комуністів, щоби висловити недовіря кабінетові Брауна. За резолюцією голосували націоналісти та расісти.

НОВИНКИ

— **Для вшанування памяти М. Коцюбинського** відбудеться дня 23-го ц. м. вечір у салі „Музичного Інституту М. Лисенка" заходом „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові при співучасти оперової артистки п-ні Завадської-Дівничевої, артистки О. Кривицької, проф. О. Москвичева і хору „Сурма". Про творчість Коцюбинського у звязку з „Тінями забутих предків" говоритиме А. Крушельницький. Білети раніше в „Союзі Базарі", вул. Руська.

В справі шкільного плебісцитового закону. З ініціятиви Освітньої Комісії Української Парламентарної Репрезентації відбувався по запрошенню Головної Управи Рідної Школи дня 16. червня ц. р. у Львові в салі „Української Бесіди" нарада в справі зміни шкільного плебісцитового закону, в якій взяли участь представники Головної Управи Рідної Школи, Т-ва „Взаімна Поміч Українського Учительства", Товариства „Учительська Громада", Наукового Товариства ім. Шевченка, освітніх комісій наших парламентарних і партійних установ, педагоги та народні діячі. Учасників наради було понад 50 осіб. Нарадї проводив голова „Рідної Школи" радник Коворуда. Після кількагодинних дебат устійнено начерк законопроекту, який передано Українській Парламентарній Репрезентації.

— **Т-во Охорони Воєнних Могил** прислало нам 10-ий спис членів-опікунів українських стрілецьких могил, що зложили в Т-ві (Руська 18, І.) по 15 зол. від одної могили: 297) Д-р Яр. Гнилевич, Лєзандівка, 298) Кооператива „Єдність", Блюдники, 299) Микола Юрга, Жешів, 300) д-р Антін Залітний, Теребовля, 301) Кооп. „Правда", Утішківці, 302) Мирон Тарнавський, Чернівці, 303) Абсольвенти укр. муж. гімназій, Станиславів, 304) Парох. уряд в Лисятичах, 305) Кружок УПТ, Боршів, 306) Філія „Просвіти", Бортів, 307) Марія Медвецька, Яворів, 308) Філія Союзу Українок в Тернополі — 2 могили. 309) о. Вергун, Дебеславці, 310) о. Теофіль Бобикевич, Львів, 311) Володимир Левицький, Винники, 312) д-р Теодор Жонкіртут, Броди, 313) Громада Волиця, 314) Громада Пересна, 315) Кружок Рідної Школи в Збаражі, 316) Кружок Рідної Школи, Терлицівка, 317) Гуртож українських богословів, Інсбрук, 318) Радник Осип Бурачинський, Хоростків — 1 могила. — В попередньім (18-ім) списі помилково подано, що Любка Білан, Верхня, вложила 15 зол. Має бути: Любка Білан, Рівне, п. Рожиття.

— **Самогубства у Львові** ширяться; за один день маємо вісті три жертви житєвих завидінь: застрілився 41-літній судовий офіціял Мікусінський, повісився 30-літній купець Д. Коханський, про що ми подали вже вчора і застрілився 34-літній банковий урядовець Ганд. Причиною самогубства двох останніх були грошеві клопоти.

— **Темна хроніка.** Перед львівським судом присяжних засіло добірне злодійське товариство, що має свідчити в справі свого товариша Дубінського-Дубини або Перкача, обвинуваченого в злочині вбивства свого суперника Куриша-„Ківі". Дубінський у бійці застрілив Куриша в лютім; пішло за любку, честь жіночу і власну. Дубінський виправдується, що боронився перед дулом револьвера Куриша. — З нагоди евхаристичного конгресу поліція переловила шайку шпіонажових артистів, що переловлювали із жменьо побожних учасників свята, що тільки були можна. Їх прізвища: Шломович, Репер, Фін. Тавбер, Клайн, Штемплер, Горн, Грівер і Сишпан.... на ім'я Іцко, всі нехрещені. — У Добростанах, біля Городка, господар Мартинюк по-пяному підпалив необережно власну хату. — 4 м'є. вашингт. літак спеціяліст від жіночих торбинок Давід Бекін в 5 міс. такийже професійник, Хаїм Вайтграб спеціяліст від муж. годинників.

— **Катастрофи.** На шляху Торунь-Мокре ударилися два паровози; рух поїздів припинений. — Підчас змагань ім. плавців у Гримсбе втопився непримітно один із найкращих спортсменів 19-літній А. Ліппс. — У стейті Оклагама воздушна труба знищила місто Блєр. — У Ріо Де Женейро дотуж жовта пропасниця, що за тиждень забрала 60 осіб.

— **Різні заістки.** У Румунії вороскать прегарні жінка, яких не було від 10 літ. — Папа Пій XI. недужає тяжкою формою артеріосклерози. — Бувш. начальник спеціяльного відділу англійської тайної поліції сера Белль Томпсона запрохав сіямський уряд для реорганізації поліції в Сіямі. — Підчас розкопок у Калідоні (Етолія) найдені голови мармурових статуй Діоніса та Артеміди, що нагадують статуї Фідія в Партеноні. — У Льондоні будують двомісцевий биляк для особистого вжитку кн. Уельського.— Рокфелер молодший жертвував 5 мл. дол. на відновлення історичного містечка Вільямсбург збудованого 1632 р. — Індійський пост Рабіндранат Тагор, що вибирався в Европу, занедужав. — Америк. преса повідомляє, що майно зменшене тепером Карузом оцінюють меншбільше на півтора мл. дол.

— **Рекорди.** Боксер Демпсей продав свій дім в Лос-Анджелесі і заробив на цьому 100.000 дол. — Вистовку преси в Кольонь (Кельн) відвідало досі більш як мілюн осіб. — У Парижі продали на ліцитації образ Цезанна „Портрет молодиці" за 300.000 фр. — На Криші побувала студінь у цю пору. Температура моря 14 отеп. Купальників дуже мало. — Вальдемарас заявив, що Литва має за богато інтелігенції і тому рішив зменшити скількість гімназій таким способом, що деякі з них перетворить на торгівельні школи.

— **Німецькі актори в Парижі.** Франц. міністр освіти Ерріо приймав святочним обідом актерів берлінського „Камершпіль"-театру, що свічували у Парижі свої гостинні виступи. В обіді взяли також участь делегати франц. письменників; від союзу драматургів відомий Анрі Бернштейн і від загального союзу письменників Андре Мавар, які в своїх палких промовах підкреслювали вагу таких гостинних виступів для добра французько-німецьких взаємин.

— **Воронов і парламент.** Виклад д-ра Вирянова в Кембріджському університеті вістїлькн схвилював деяких англійців, що в парламенті один із послів звернувся до міністра внутрішніх справ із запитом, коли пічатиться речинець ніж Воронова і чи він має право шіпити малпячі железа англійцям. Джонвисон Хікс успокоїв посла, що не вірить у відмолодження людей при помочі малпячої крови і заявив, що Воронові не вільно переводити в Англії своїх експериментів.

— **Із пата — священником.** Уряд республики Куби в клопоті, бо має вільну нелегку посаду... пата. Єдиний дотепершній офіціяльний пат Франціско Ромео повідомив про свою димісію і про свою постанову стати... визничним священиком. Ромео виконав присуд смерти на 20 особах за все життя. У вільні хвилини від занять багато роздумував про життя, смерть, кару та злочинців і прийшов до вискоку, що кара смерти — безглузда жорстокість. Його професія стала йому нестільки осоружною, що він хоче надолужити за всі гріхи побожного життя, помагаючи ваяям.

— **З приводу** надсподіваної дороговизни скір на футра, прошу спішитися з замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованим жіночих футер, і вже літом віддати до роботні П. Карпінка Львів, Куркова 11а, 2422 7-10

Театри.

Міський великий театр:

20-го г. 7·30 веч. „Далека парівна" Ростана.

21-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Моєма.

Міський „Театр Новин":

20-го г. 8. веч. „Долі".
21-го г. 8. веч. „Долі".

КІНА.

„Аполло": „Пікова дама".
„Лев": XI. заповідь: Не женись!
„Палас": „За голосом серця".
„Фатаморґана": „Княжна хитруня".
„Байка": „Пат, Патахон і кит".

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ. (20-літній товариський зїзд абітурієнтів української гімназії). Місець червень — найкраща пора для великого ролу товариських зїздів. Використали цю пору різнож і б. абітурієнте тут. української гімназії, які здавали іспит зрілости в 1908 р. й улаштували зїзд дня 7. червня п. р. Про значіння і ціль такого зїзду не приходиться широко говорити; хто в такому зїзді брав участь, сам найкраще оцінить його значіння. Спільна то гарних спомнінів про давні минуле ще зі шк. знанє відновляється в памяти, як поприязнюється любов і товариське признавання, як робиться перегляд сил і дотеперішньої праці товаришів у громадянськім житті! З числа 60-ох б. абітурієнтів прибуло на зїзд 25. Були це переважно священники (12), а потім 8 правників, 1 ветеринар, 1 лікар, 2 гімназ. професорів і 1 інжинір. Замітне, що прибуло на зїзд деякі товариші з найдальших сторін прим. з Познани, Жицин і т. д. Зате деякі товариші, перебуваючі ближче Перемишля (переважно священники) не почувалися до обовязку прибути на зїзд, не вважаючи на повідомлення. Чим це пояснити, не знаємо. Прибули на зїзд різнож і заслужені професори: Л. Кореневич, О. Розвольський, І. Мамулик, О. Ярема і о. Кормош. З 60 матурнстів зам 18 товаришів померло зол. легінцю у війні і за них відправлено поминальне Богослуженнє в гімназ. салі; про кількох товаришів і досі нема ніякого слїду, ніякої чутки. По Богослуженню зібрались всі в гарно прибраній салі давньої 8-ої клясн, в тому деякі з жінками й дітьми. Витались сердечно зі собою ті, що перед 20 роками вистали вже живучи шкільні лавки і мури, не бачили себе більше, хіба тільки з часописів читували один про другого. Відтак заняли всі свої давні місця в лавках. Іменем товариша приватав д-р І. Карпінк професорів, а особи проф. Л. Кореневич, вигадавши покійних директорів української гімназії Гр. Цегановського і С. Барицького і професорів, відчитав каталог з 8-ої кл. (з 1908 р.). Кожний з учасників розказував від свойого житя за останніх 20 літ. Перезвана частина з тих, що живуть, і померших товаришів брала участь у всесвітній війні, а відтак у пивнічній. В год. 11 передпол. пішли учасники зїзду на могили померших директорів та професорів, а відтак на пивнічний цинтарь, щоб відати поклін тінем померших. Опісля слідувала спільна кімната, а потім спільний обід в ресторані. В гарно прибраній салі, де на стіні видніла дошка зелено

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А—Б і Ц—Д. Варшава, Краківське передмістя ч. 7.
поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також **чоколядки, кармельки і цукра.** — Не шумною рекляmою, але якістю знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сирівців, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 34—50

громадянина і педагога, б. директора гімназії пок. Гр. Цеглинського, перевели учасники з'їзду кілька незабутніх хвиль і серед промов та тостів пригадали собі молоду гарну подію з днів молодости. Зі щирих промов цілила охота, бальорість і завзяття до громадянської праці і то — що найбільше — в уст тих, які, як здавалося в гімназії, вища книжкою і лавкою нікого й нічого більше не бачили... Це вплив окружения, директорів-педагогів та патріотів-професорів колишньої української гімназії в Перемишлі. Зі сльозами в очах попрощалися зі собою учасники з'їзду з постановою: за 5 літ зїхатися знова разом до Перемишля.

Зі спортового життя.

Ситківкові змагання.

В днях 7—11. червня ц. р. відбулися на тонах Сокола-Батька ситківкові змагання. Влаштував їх Львівський Клюб Ситківкарів для своїх членів з головною метою перевести класифікацію грачів.

Змагання принесли ту користь, що стягнули багато нових, досі незнаних сил і виявили безсумнівний поступ в порівнянні з минулорічною грою. Найближчим завданням клюбу уважаю згуртувати всіх без виїмки українських ситківкарів, поділити їх справедливо на класи і всіх притягнути до змагань.

В пояд. грі мущин (зголосилося 21) до найцікавіших належали двобій між Палієм В. і Прошишином, між репрезентантом „старої войни" і недавнім новиком. Прошишин, вірячи в свої швидкі ноги і в увагу на минулорічну побіду, в цих змаганнях, маючи за собою дві виграні серту з Т. Франком (6:4 і 6:3) і з Т. Винницьким, майже повний був перемоги. Але Палій мав за собою дуже добрий тренінг і не менше завзяття, а в грі виявив несподівану скорість і витревалість. Темпо гри було весь час остре й вкінці до кінця печений. Мач бігав часто 12 і більше разів від одного противника до другого. У великій пригоді стануло Палієву його гостра й низька серва. Прошишин і досі не опанував серви. Удари має добрі, бігає ще лінше, але того до виграної за мало. Палій майже не допускав Прошишина до сітки, де він бував дуже небезпечний. Вислід 6:7, 6:2.

Не менше цікавою була гра В. Романківського з Федаком, яка повінчалася побідою першого 7:5, 8:6. У цій грі стрінулися майже рівні противники і тільки краще технічне виконання принесло перемогу В. Романківському. Федак заповідається на поважного грача, лише тільки буде систематично виправляти. В. Романківський має пригарну та певну серву, ще й до того досить остру, по тому грає спокійно і продумано.

Найкращу серву показав мистець Яр. Романківський. Він без труду побив Стасіва, відтак Гвоздецького і в двох сетах зліквідував свого найгрізнішого противника Ю. Старосольського, що не має тренінгу (6:3, 6:4). У фіналі побив він вкінці В. Романківського 6:3 і 6:4. Яр. Романківський всі роди ударів опановує найліпше, при сітці не має йому рівних і плясує чудово. Зовсім заслужено від 1927 року він мистцем української ситківки.

До дабло мущин (зголосилося 8 пар) ставило 8 пар. Кулечко і Медвецький відпали у двох сетах проти пари В. Романківський-Прошишин. Дуже завзята була боротьба між парами Палій-Федак і Я. Романківський-Т. Франко. Знуджені смечами Романківського при сітці почали противники високу систему гри „любими" й виграли другого з черги сета. В третім сеті Романківський пішов на головну лінію і прерваними драйвами й слайвами перехилив перемогу на сторону своєї пари: 6:2, 7:9, 6:4.

Фінал даблю Я. Романківський-Т. Франко проти В. Романківського-Прошишина приніс досить легку побіду першій парі 6:2 і 8:6 наслідком очевидної недиспозиції Прошишина, що при подаванню дуже часто марнував обі мячі (дебльаут) і при відбиванню з далека мав пеха. В. Романківський має добру серву, але щодо плясування значно слабший від брата. Система гри була майже виключно низька.

В мішаній грі парами (зголосилося 6 пар) найсильнішою парою були Д. Віленька-Яр. Романківський. Вислід можна було згори передбачити і тому ця гра була менше цікава. Прошишин-Дарія Федакієва проти Т. Франко-Романківська 6:3, 6:3; Галя Шенарович-Б. Федак побили пару Дарія Федак-Прошишин 6:3, 6:4, але й самі підлягли парі Віленька-Яр. Романківський наслідком знаменитої техніки партнера (7:5, 6:3).

Жіночі сінґлі (зголосилося 6 пань) з дивовижними вислідами виявили повну недостачу фахового тренінґу у наших пань. Деякі з них в товариській грі, в будень, грають добре, а на змаганнях або дістають трему або не панують над собою і грають на лінію клюю нижче, аутують фатально і відпадають, як п. Віленька проти Дарії Федакієвої 1:6 і 0:6, Пані Шенаровичева заслужено здобула мистецтво. Сервує гостро й уважно, відбиває пільно, не надто виразними, але далекими ударами. До сітки з нею ніхто не підбігає і дивним дивом в нього з них вродженої зінбам хитрости не вилно. П-на Федакієва має дуже граціозну серву, грає спокійно, але фізично дещо за слаба і в мінсті слабо рушається. Віленька грає дуже односторонно, хоч має нераз удари чисто мужеські щодо сили й гостроти.

На загал змагання удалися певне і тепер вже на тонах „Дністра" домінчується класифікація поодиноких членів Л. К. С., щоб на красові ситківкові змагання, які мають відбутися в днях 6—8. липня в Коломиї, львівські ситківкарі гідно запрезентувалися.

Ще одно бажання до Л. К. С.: вже найвища пора, щоб Л. К. С. постарався про свої власні тони та їх відповідно уладив.

Ф.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

О. Половий: **Граматичні вправи** для вищих класів всенародніх шкіл, нижчих класів середніх і фахових шкіл та до самонавчання. Львів 1928. Накл. „Рідної Школи", ст. 96.

В. Гервасимович: **Мамона**, пєса на 5 дій.

І. Федорай: **Депутати до Відня**, комедія на 1 дію.

Е. Гудий: **Більше засоромився, як налюбився**, комедія на 2 дії.

І. Мартинович: **Памятні могили**, драм. сцена на 1 дію.

* * *: **Чар одностроєю**, комедія на 3 дії. Тернопіль. Подільська театр. бібліотека.

Д-р К. Трильовський: **Боротьба** італійців за свободу та соборність. Коломия „Ока" ст. 66.

Mich. Birżyszka: **Na posterunku Wileńskim.** Wilno. W-wo „Głosu Litwy. 4 томи.

ЖУРНАЛИ.

Життя й революція, кн. VI. червень. Зміст: Я. Савченко: Романтик. М. Івченко: Березневі вітри. М. Бажан: Моїному другові. Д. Борзяк: Записка. Ю. Шпол: Про себе. М. Вороний: Земля. Ю. Шевкопляс: Підчас спочинку. Б. Тенета: Уривок. С. Голованівський: Лірика. П. Істраті: Степові будяки. Я. Савченко: На сировому матеріялі. С. Шупак: Українська марксівська критика: М. Зеров: „Соняшна машина" як літературний твір. В. Гадзінський: Гнат Михайличенко. І. Лапина: Серед журналів. С. Родзевич: Сучасна польська поезія. Є. Холостенко: Образотворче мистецтво за 10 років. Є. Черник: Кіно в нас і за кордоном. Є. Кузьмин: Два юнаді.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Василь Смолин.

Українське громадянство в Кракові відпровадило дня 14. ц. м. на останню дорогу щирого патріота д-ра В. Смолина. Втрата отся тим прикріша, що смерть поетигла Покійного майже нагло, ще в повні сил; нестало людини, котра могла відіграти в нашому найбутньому важну ролю. Д-р Смолин уродився в р. 1862. в селянській сімї золочівського повіту. Науки гімназійні відбував у Львові, а студії університетські в Кракові, записаний зразу на фільософічний, а відтак на медичний факультет. Одержавши лікарський диплом, виїхав до Відня, де під проводом найкращих фахових сил працював по тамошніх клініках. Опісля вступив до австрійського війська, дослужившися в ньому з кінцем війни почесного степеня полкового лікаря. З розпадом Австрії вернув Покійний до Кракова, посвячуючись самостійній лікарській практиці і небавком здобув собі тут признання з усіх сторін. При тім брав активну участь у громадянськ му житті в Кракові, будучи основником кружка „Рідної Школи" і членом усіх українських установ. Радо помагав усім моральне й матеріяльно, особливо бідніймим студентам. Інтересуванся живо мистецтвом, зрїючи навіть про артистичну карієру для своєї дочки. Помер після дводнєвої недуги на серце. Численна участь українських громадян Кракова була проявом глибокого жалю і пошани для цієї високоідейної людини. Над гробом могилою промовили голова „Просвіти" п. Цибик, працюючи Покійного теплими словами імєнем „усіх місцевих наших установ. Земля Йому пером!

Мирон Кимаковнч.

Дня 16. червня ц. р. помер у Рані Руській адвокат, судовий радник Мирон Кимакович, пережившн 58 літ. Земля Йому пером!

ОПОВІСТКИ.

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполуднем в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2364 5—6

Вписи до I. і III. кляси української гімназії в Долині приймає Управа Рідної Школи в канцелярії гімназії тодня від год. 10—12. Вступні іспити до I. кляси відбудуться дня 25. VI. п. р. 2385 1—3

Приватна гімназія Р. Ш. в Яворові повідомляє, що вступні іспити до кл. II—VII будуть від 20—28, до I. кл. 28 і 29 червня. Удержання в бурсі ч. I. на рік 1928/29 стоїть міс. 30 зл., в бурсі ч. II. 35 зл. — Управа. 1—1

Реколєкції. Замкнені реколєкції для священичих жінок і дочок, відбудуться в днях від 2-го до 6-го липня 1928 р., в монастирі С. С. Василіянок в Станиславові вул. Петра Скарги. Початок в понеділок дня 2-го липня о год. 6-ій вечером. Кошти удержання 16 зол. Зі собою взяти копиє, подушку, простирало і рушник. До участи запрошуємо рівнож світське інтелігентне жіноцтво. Зголошення вряз з грішми надсилати як найскорше; останній речинець зголошень до дня 28. червня, на адресу Ст. Фіголева вул. Голуховського ч. 54. — Комітет священичих жінок. 2384 1—1

Подяка. Вп. Архітектові Інж. Олександрові Пежанському у Львові вул. Печинська ч. 22. складаємо отсим прилюдну подяку за безкорисно виготовлені плани шкільного будинку Т-ва „Рідна Школа" в Устю Епископськім. — Головна Управа „Рідної Школи". 2490 1-1

„Життя і Право". З початком місяця липня п. р. виходить перше число правничого часопису: „Життя і Право", (Вістник теорії і практики), що буде містити статті з усіх ділянок правознавства. Видає: Союз Українських Адвокатів у Львові. Редагує Колегія: д-р Кость Левицький, д-р Володимир Старосольський, д-р Мариян Глушневич, д-р Олександер Надрага і д-р Роман Дембовський. Часопис буде виходити раз на три місяці. Передплата: чвертьрічно 3 зол., піврічно 6 зол., цілорічно 12 зол. Передплату належить пересилати до Центробанку у Львові, Ринок ч. 10, І. п., на видїлу Союзу Українських Адвокатів. — Адреса редакції й адміністрації: „Життя і Право", Львів, Ринок ч. 43, І. поверх.

Вписи до всіх кляс 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) починаються дня 20. червня п. р. Відбуваються що дня від 8—1 години рано і від 3—5-ої пополудні в канцелярії школи. Нові учениці мусять предложити метрику уродження, останнє шкільне свідоцтво і посвідку щеплення віспи. З огляду на те, що паралельних кляс в сім році не творимо, радимо зголошувати дитину завчасу до впису, бо відтак може не буде місця. Наша школа — одинока українська більшеклясова дівоча школа У. П. Т. на дільниці Стрийську, Галицьку, Личаківську і Середмістя, тому обовязком кождого свідомого Українця, кожної матери Українки є: тільки до неї вписати свою дочку.

Бідні, а пильні учениці можуть бути звільнені від шкільної оплати частинно або й зовсім. — Від Управи Школи. 2468 1—4

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, тапіцерія, ціни власної виробні по фабричних цінах. Ванк, площа Марійська 5. І. поверх. 2585 10-10

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора з німецькою конверсацією, що провадив би також кооперативу і церковний хор. 2476 2—2

КОЦЮ! Ак. неїм. не знаю де виїхав. — Ст. 2483 2—3

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик преміїльні продає за готівку і на рати від десятків літ з найвищої сторони знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5 2 93-7

ВСІЛЯКІ годинникарсько-юбілерські роботи виконує найстараннійше Домбровскі-Ромашевскі Львів (Готель Жорж) вул. Академічна ч. 2. 2481 в) 1—2

СЛУЖАЧОГО до обслуги готелевих гостей, що вміє фротерувати підлоги, у віці 20—35 літ. приймє „Народна Гостинниця" у Львові вул. Коперника ч. 1. Зголошуватися лично можуть тільки стало заміжкані у Львові в канцелярії Дирекції від години 5—6 вечером. 2492 1—2

НОТИ ужиткові шкільні купує Магазин нот вул. Романовича 11. 2494 1—2

РАДІО-апарат 4-лямповий з цілою інсталяцією продасть Цибульський, ул. Личаківська 127. Оглядати між 8—9 вечер. 2489 1—1

ПРИЙМУ на станцію ученицю або учениці. Хата ясна і здорова, карч добрий, вдова по священику Р. Левицька, вул. Кентшинського ч. 58 (продовження вул. Шептицького) 2491 1—3

НЕГАЙНО потрібна інтелігентна жінка, яка зайнялась би невеличким хатнім господарством і 5-тілітною дівчинкою. — Зголошення з умовою до Адміністрації „Діла" під С. В. 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легінь, серця і молодих
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 18—24

Заступництво 2445 2-4
ПЕТРО МІКОЛЯШ і Ска
Прогуерія, Львів, Пасаж Миколяша.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!
МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ
І ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТІ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА
І РУЧНИЙ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александер Малімон
2469 Львів, вул. Валова 11 а. 2—?

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безгляднo найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, ванн і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіоляні і Парижі золотими медалями.
1575 Скрізь до набуття. 23—?

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 137 (11.390). Львів, пятниця 22. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шл. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНЦЕРТ
Модеста Менцінського
відбудеться 2486 2—2
в Яворові в неділю 24 ц. м. о г. 8 веч.

Виїзджаючи на ферії
обезпечіть свое майно від ОГНЮ і від КРАДЕЖІ з вломом
в тов. „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.
2503 a 1—3

Від кампанії до кампанії.

Львів, 21. червня 1928.

Бюджетовий преліминар ухвалено в прискіпшеному ході. Ніколи з попередніх соймів не виявляв такої пильности в полагоді „державних конечностей", як третій сойм річпосполитої, вибраний при активній участи уряду. Всі польські партії навиперегони спішилися з ухваленням бюджету, щоби не паразитися урядові, щоби виявити свою відпівженість, молодечі сили, зрілість і працездатність. З боку польських партій урядові не роблено майже ніяких трудношів. Розмірно найбільше замітів вказувалося ще і в комісіях і на пленумі соймі на голови міністрів судівництва й внутрішніх справ. У відношенні до цього останнього по мітна була навіть деяка консеквенція. Йому спрелено ліквідаційний фонд.

Скресленна цього фонду є наглядним виявом недовіря до політики і приймів міністерства внутр. справ. В кожній конституційній державі єдиною відповідю міністра на таке становище парламенту є негайна димісія. Ген. Складковський не лише не вніс димісії, але ще перед скликанням соймі, видно не маючи зовсім чистого сумління, забезпечився перед консеквенціями сполівшого становища парламенту. Мовляв, нехай сойм ухвалює собі, що йому подобається, а він не уступить на домагання парламенту, тільки на приказ маршалка Пілсудського. Така асекурація з одного боку була проявом легковажного відношення до вибраного представництва, а з другого боку мала на меті зуживити майбутній позам сойму у критині уряду. Ремініценції слухняности попереднього сойму сильно завагітіли на ментальности потравневого міністерства. І справді в тій грі двох сил: уряду й сойму останній був дуже здержливий у наступі на уряд. А все таки, хоч неохітно й розтягано тупцював на ману сойм біля уряду в справі виборчих зловживань, не знаючи фактично, на яку ногу ступити — то до політики міністерства внутр. справ. pro futuro поставився негативно, скресливши диспозиційний фонд, найлючи диспозиційний фонд, найтверджу збрую кожного міністра, а всеспільну — міністра внутр. справ.

В цій справі проявилася послідовність сойму, себто неурядових польських партій. І несподівано послідовність сойму викликала непослідовність уряду, який після довкої застанови презентував в проб ректівувати урядове бюджетове пред ложення в сенаті, кальшаши своїй сенатський більшости прийняти бюджетовий преліминар в сеймовій редакції. З минодраківки між диктаторським урядом й опозиційними „принципії", а не в практиці) полі ськими партіями вийшла справжня ініціяля. Така несподівана й невидана тимчасова розвязка „напружения" прегарно свідчить про обопільну „добру волю".

Ухваленням бюджетового преліминари вичерпано головне завдання першої сесії третього сойму. Вторкове засідання сойму вже було тільки спільгом біжучої сесії. По всім признакам за пілька днів наступить формально II закриття і посли підуть на „заслужений відпочинок", а уряд автоматично поверне до становища всевладности.

Постійну консеквентність підчас цілої бюджетової сесії в більших сойм мовних клюбів виявив тільки Український Соймовий Клюб. На протязі трьох місяців своєї діяльности, поступаючи досить обережно в огляду на новий і маловідомий для нього варшавський соймовий терен, Український Соймовий Клюб перевів систематичну кампанію в обороні потоптаних прав українського народу. Промови послів Дм. Левицького, Вол. Загайкевича, Ост. Лукього, Вол. Целевича, Ст. Барана, С. Хрущ кого й інших в комісіях і генеральній бюджетовій дебаті дали повну й закрутлеву картину з одного боку нашого нечуваного положення в ділянці політично-адміністративній, освітно-культурній і соціяльно-економічній, а з другого засували наші невідкладні права і природні змагання.

Відновлена і доповнена представниками Галичини Українська Парламентарна Репрезентація твердою ногою стала на новому парламентарному грунті, реституючи в українських масах громадський авторітет й здобуваючи пошану серед чужих чинників — у Польщі і поза її межами.

Малюнок нашого положення в бюджетовій дебаті вийшов можливо повний, суцільний, звязаний провідною ідеєю боротьби за основні права народу, за його фізичне й духове істнування, за його емансипацію і розвиток, за народоправство.

Той малюнок дійсности, став основою освідомлення собі й іншим нашого положення та гри сил на нашому терені, а в дальшій консеквенції підкладом і переходом до конкретизації наших змагань в поодиноких ділянках національно-суспільного життя. Українська Парламентарна Репрезентація, стоячи на грунті принципової політики, не відбігала лише від актуальних, насущних потреб і вимог моменту. Як представництво поневоленого народу, якого синонімом положення є терпа, першим своїм завданням уважала наша репрезентація довести до відчинення тюремних брам. Нагле внесення в справі амнестії спонукало й інші клюби виступити з аналогічними внесеннями. Тоді й уряд приступив до „регуляції" цієї справи, висунувши свій проект куцої амнестії. Український Клюб відгукувався на кожну загальну й напіть індивідуальну потребу, про що свідчать не лише десятки інтерпеляцій, але й внесення в справі весняних засівів, елементарних катастроф, станіславівської гімназії, тощо.

Та в загальному Український Клюб планово тримався рямок бюджетової дискусії, в якій дясовував всі болячки українського життя і підлість протиукраїнської акції наших противників. Аж після закінчення бюджетової дебати, після генеральної підготовки Клюб перейшов до спеціяльного парляментарного розроблення поодиноких ділянок нашого життя.

На перший плян з природи річи мусіли піти освітно-культурні справи, як найбільше підготовані для роробки на парляментарній арені, а одночасно як найбільше яркі в своїй догепершій практиці та здатні силою своєї карикатурности, денаціоналізаційного вигрівлення й антиукраїнської тенденції порушити внутрішні й закордонні чинники. Вже на першому побюджетовому засіданні сойму Український Клюб ого лосив внесення в справі мови навчання в школах на українській, білоруській і литовській території, в справі заснування повного українського університету у Львові та в справі остаточного управильнення української національної фондації „Нар. Дому". Всі ті внесення творять органічну цілість. Перше з них має на меті зміпити основно тіквідуючий українське народне й середне шкільництво lex Grabski з 31. липня 1924 та дати українському народові національну школу, друге з них змагає до завершення всенародного й середнього шкільництва повноправною і всесторонньою високою школою в осередку українських земель під Польщею, а третє має на меті вирвати добро українського народу з рук жменьки ренегатських узурпаторів й їх протекторів та повернути його на загально-національні потреби, на культурне будівництво згідно з волею фундатора, яким є український народ.

Цими внесеннями Український Клюб розпочав плянову акцію за розбудову життя, за реституцію права і за задоволення насущних потреб народу. Ясно, що не лише інтродукція до дальшого розроблення в інших ділянок українського життя парляментарним шляхом, як і шляхом громадської ініціятиви й самодопомоги. Вийшовши від загальної бюджетової кампанії, Клюб перейшов до спеціяльної освітньо-культурної кампанії. Розгляд нашої національно - культурної ділянки прийде в соймі на чергу аж в осени. Парляментарні ферії використає наша репрезентація для підготовки інших ділянок нашого життя, переходячи від одної кампанії до другої.

За океаном.

З Українського Народнього Союзу.

З днем місяця квітня ц. р. було обезпечених в Українськім Нар. Союзі 32.070 членів. З того повнолітніх членів було 20.245, а дітей-членів 12.725. Майно У.Н. Союзу в дні 1. травня ц. р. виносило: в капітальному департаменті 1.865.611.36 дол. Сьогодні майно У. Н. Союзу перейшло вже суму 2 мілюнів долярів.

Побіди українських спортових товариств.

Бейзболова дружина Українського Греко-Католицького Атлетичного Товариства в Честері в Пенсилвенії, виграла в цьому сезоні дві гри. Наперед побила вона сильний Елістонн Філд Клюб з Елістону 15:1. Відтак стрінула скору дружину Католицького Клюбу св. Ядвіги з Честера та побила її 10:9. Ця дружина видала вызов іншим українським бейзболовим дружинам в Америці. Адреса дружини: М. К. Олійник, менаджер Українського Греко-Католицького Атлетичного Товариства в Честері, 3118, Вест Терд Стріт, Честер, Па. — З канадійських газет довідуємося, що українська бейзболова дружина у Вінніпегу — одна з най сильніших у цілій Канаді. Ця дружина перемогла найсильніші англійські клюби у Вінніпегу, між ними й мистри бейзболу в цьому місті.

Виступи українських мистців.

Сальомея Крушельницька уладжує дальше свої концерти в Злучених Державах, вернувши туди недавно з короткої поїздки до Канади. І в Канаді, і в Злуч. Державах витали й витають нашу славну співачку всюди овацийно. В своїм репертуарі має Крушельницька постійно цілу низку українських народних пісень, якими українська публика захоплена до живого.

Відомий український співак Гліб Шандровський, котрий співав довший час у Каліфорнії, повернувся до Ню Йорку і відїжджає на днях до Европи на 12-тижневе концертове турне в Англії і Франції. Повернє до Ню Йорку у вересні ц. р.

Відзначення українця.

В саскачеванському університеті почівав в відзначенням правничий факультет п. Ілля Іваєвк, родом з Галичини. Іваєвк задумує посвятитися адвокатурі.

Заосмотрення родини
на випадок своєї смерти переводить кождий батько через обезпечення
в Т-ві „КАРПАТІЯ"
2508 **ЛЬВІВ, Руська 18.** 2—2

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ
ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ
МИХАИЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
що відбудеть в дня 23. черпня ц. р.
заходом Т-ва письменників і журналістів ім. Івана Франка у Львові
в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка

1. *Огнєв*: „Пізнання краю" — мужеський хор „Сурма".
2. *Лисенко*: „І багата я".
Meyerbeer: „V studni" арія Веруни — відспівує пані **Завадська-Дівничева.**
3. *Моцарт*: „Соната A dur" — скрипкове соло проф. **О. Москвичева.**
4. „Тіни забутих предків" на тлі творчости Коцюбинського — **слово А. Крушельницького.**
5. *Лисенко*: „Тарас Бульба", аріа Насті,
Волошин: „Ой, гляну я",
Ярославенко: „Розпятся бої" — відспівує пані **Завадська-Дівничева.**
6. *М. Коцюбинський*: Intermezzo — деклямація пані **О. Кривицької.**
7. *Чайковський*: „Меланхолійна серенада",
Москвичев: „Фантастичний етюд" — скрипкове соло проф. **О. Москвичева.**
8. *Ф. Колесса*: „Дівчина і рута",
Н. Нижанкович: „Ой по горі ромен цвіте,
Вороблевич: „Сині очі" — відспівує хор „Сурма".

При фортепіяні: **Лев Туркевич і п-на Дарія Гординська.**

Білєти по 4, 3, 2 і 1 зол. у „Сокільськім Кочарі". — Початок о годині 8-ій вечером. — Чистий дохід на будову літньої оселі для робітників пера.

На економічні теми.

Рахівництво в сільськім господарстві.

Дуже важним чинником в кожній господарській діяльности є належання адміністрації підприемства. Щоби як слід адміністрацію підприемства належати, мусить бути в першу чергу поставлене належно рахівництво підприемства. Лише з належно заведеного рахівництва можна бачити рентовність чи нерентовність підприемства взагалі і поодиноких його галузей зокрема.

Розумючи вагу рахівництва в сільській господарстві, „Сільський Господар" отворив при своїй сільсько-господарській економії відділ сільсько-госп. рахівництва. Відділ цей, за низьким оплатою веде ра-

НАУКОВІ ЗАВЕДЕННЯ
ім. СОФІЇ СТШАЛКОВСЬКОЇ
у Львові
вул. Зелена 22.

в програмі державних шкіл, обіймає а) школу вправ (4-ро клясову народню школу), б) учительський жіночий семінар, в) гімназію гуманістичного і математ.-природничого типу, г) концесіоновану музичну школу, д) інтернат для дівчат.

ОГОЛОШУЮТЬ ВПИСИ
почавши від 15. червня ц. р.

Оплата в гімназії I кл. 30 зол., II кл. 40 зол., III кл. 50 зол., від IV кл. починаючи і в цілім семінарі по 60 зол. місячно.

За вакаційні місячі не побирається оплати.

Вступні іспити від 15. червня п. р. починаючи за попереднім зголошенням в Дирекції. Інформацій уділяється на місці або письменно (проспект і регуляміни на бажання). 2762

хівництво для наших селянських господарств, що на друках „Сільського Господаря" постійно пересилають тижневі звіти до „С. Г.", де вписується грошеві і натуральні обороти та працю даного господарства на поодинокі конта, а з кінцем року робиться рахункове зіставлення і пересилається господареві готові рахунки з вказом зисків чи страт на поодиноких галузях господарства.

Поміж користи, які дає рахівництво поодиноким господарям, є ще й та незвичайно хосенна річ, що в той спосіб „С. Г." збирає живий матеріял про стан наших селянських господарств, котрий кожної хвилі можна буде використати для практичних чи наукових цілей.

„Сільський Господар" хоче помогти й українським земельним власникам у веденні рахівництва. Через ведення рахівництва в „С. Г." певно чимало скористають наші землевласники, бо „С. Г.", розпоряджаючи фаховими силами, зможе уділити їм всяких господарських порад на місцях, як ось при усталюванні господарського пляну, організації господарства, оцінки і т. д.

На українських землях під Польщею нараховує польська статистика 237 українських господарств великої земельної посілости з загальною площею 198.618 га землі, а крім того нараховується 253 маєтків греко-кат. церкви загальної площі 62.942 га і 199 маєтків православної церкви загальної площі 24.407 га. Таким чином в українських руках є 689 маєтків загальної площі 285.967 га землі.

При такім числі великих господарств можна легко наладнати цілий апарат для обслуговування тих господарств по сільсько-господарській економії, як це є в польських господарських товариствах і в товариствах інших народів.

Спираючись на рішенні Виділу „С. Г.", бюро береться до організації рахівництва для великої земельної власности і в тій ціли просить зайнтересованих звертатися за ближчими інформаціями до „Сільського Господаря" у Львові, Зіморовича 20, як це зробили вже інші дрібні хлібороби.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 20. червня 1928.)

СЕНАТ.

Бюджетові дебати.

(ік) На початку засідання звільнений з внесниці сен. Рогуля (білор.) склав присягу. Відложено на пізніше вибір 4-ох членів Держ. Трибуналу. Потім приступлено до бюджетових дебат. Генеральний референт сен. Шарський (1-ка), після аналізи предложеного урядового проекту і змін, зроблених соймом, склав таку заяву: Ухвалений соймом бюджет втратив дуже багато прижмет первісного предлімінаря. Сенатська комісія боліла над тим, але бюджет прийшов до неї щойно 16. ц. м. і не тільки не могло бути мови про введення до нього поважних змін, але про ґрунтовний розгляд його. Крім того комісія стояла перед прикрою можливістю, що коли хотяй одна поправка сенату не пізнає у соймі звичайної більшости за собою, вні 11/20 проти себе, то по думці 24-ої статті соймового регуляміну упав би цілий бюджетовий законопроект. Уряд мусіб би зголосити новий бюджет або прелімінар і грозило би повстання стану екс лекс. Промовець пригадує аналогічний випадок з 1924 р. Тому комісія вибрала однодне поняття бюджету без змін, ніж небезпеку поставити державу без всякого бюджету. Тому референт вносить на прийняття бюджетового прелімінаря у тексті проектованому соймом, як також з його резолюціями. Після того прийнято формальний внесок про полученя ґенеральної дебати з подрібною. Так сенат виговориться за одним махом, не входячи в бюджетові подробиці поодиноких мін-ств і ресортів. Першим з промовців виступив сен. Горбачевський (Український Кл., гд. нижче). Сен. Познер (ППС) не бачить у польських економічних відносинах планової політики. Виступає з критикою мін-ства освіти, яке нічого не робить для поширення економічних наук. Гостро атакує політику мін-стаа судівництва і політичну односторонність суддів. Фактом є, що як перед судом стає українець, білорусин або жид, то відношення до нього є інше, як до обвинуваченого поляка. (Спротиви з урядових лавок.) Промовець наводить яскраві приклади на умотивування односторонної політики мін-ства судівництва. Виступає проти штучного продукування комуністів шляхом драконських присудів. На внесок сен. Познера доповнено порядок дня законом про амністію. Слідуючий промовець сен. Ґломбінський (ЗЛН) полемізує з пос. Познером про напрямні економічної політики. Сен. Якушевський (Визв.) стверджує, що травнева революція розлялася по костях бюрократії. Завдяки всі надії уздоровлення господарських відносин на селі. Ті відносини такі сумні, що селяни платять річно 180 міл. ликварських відсотків. Сен. ксьонда Альбрехт (ХД) апелює до мін-ства освіти, щоби воно щось зробило в справі очищення польської мови від щораз пскравіших варваризмів.

Засідання сенату треває далі.

ПРОМОВА СЕНІОРА СЕНАТОРА Д-РА ГОРБАЧЕВСЬКОГО.

(ік) Зміст: Високий сенате! Високочесні цифри предложеного високому сенатові бюджету, не вважаючи на деякі зміни, введені постановами сойму, дуже обмежують контрибуентів, що кожна партія і кожний член парляменту мусить зайняти супроти того предложення яке становище. Торкається це головно репрезентації тих громадянських кол, які в громадянстві держ. організації займають позиції другої або третьої кляси. Утерлася номенклятура „державних потреб" і в імени тих потреб, під які підтягається найріжнородніші постуляти, п. міністр фінансів вимагає непомірних і невідповідаючих податковій силі громадянства чинитьб. Одних громадянство мусіть устами своїх представників залити і підчеркнути „громадянські та національні потреби" і розслідити наскільки взяті під увагу урядом, що диспонує бюджетом. З того становища бажаю оцінити акт урядової адміністрації відносно українського народу, який маю честь заступати і для якого аргумент „державні потреби" не може бути рішаючим. Відлом українського народу дістався до Польщі на основі актів чужої дипльоматії, котра одначе не богато мала спільного з великими кличами Вільсона. Українське населення збройним виступом зазначило свої змагання до державної самостійности, Остаточно цей порив був зліквідований, однак тимсамим не зліквідовано у свідомости українського громадянства його національних ідеалів. До тих нових громадян польської держави відразу держава почала примінювати засоби репресій на всіх ділянках життя і відібрано цим новим громадянам їх примітивні права, не лише політичні. Далі промовець коротко цифрами переповідає шкільну політику і переходить до господарської політики. Коли заявляє, що українські селяни відсунені від добуття землі, міністр Станевич перериває: „Це незгідне з правдою", сен. Макух: „Але так було", голос: „На Волині так не є", мін. Станевич: „Ані у Сх. Галичині. 65 проц. пільгового кредиту видається на українське населення у Галичині". Сен. Горбачевський говорить дальше: Цілий обшар, який був до диспозиції виносив 1,600.000 гект., з того 445.000 віддано на кольонізацію польського осадництва (мін. Добруцький: Це байки). Для українського селянина є було там місця. Але хоча би і цілу решту землі поділено між місцеве населення, то і так не вистачило би їй, бо у вас є 800 тис. господарств, які не є самовистарчальні. Не вважаючи на те, мін-ство земельних реформ дає веде той похід польського осадника на українські землі. (Міністр Станевич знову протестує, заявляючи, що так може було, але вже більше немає). Змін на разі не бачимо. В дальшій частині промови сен. д-р Горбачевський переповідає стан повної руїни українських земель, крізь які перекотилася війна і відсутність урядової акції відбудови, замість якої знищено самоврядування, краєвий банк і краєвий видїл. В той спосіб польський уряд змагає до ціли, яку мав на думці Ст. Грабський, предсказуючи, що до 25 літ українська проблема в межах польської держави буде ліквідована. З уваги на все те промовець заповідає голосування Українського Сенатського Клюбу проти бюджету.

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ.

(ік) Правнича комісія приняла нині референований пос. Ліберианом (ППС) проект додаткового закону про декрет президента про Дн. держ. законів у тому напрямку, що в Дневнику мають бути оголошувані також ухвали сойму, що касують президентські декрети. (Це дуже важне з огляду на ухвалу попереднього сойму, що скасувала обовязуючий досі пресовий декрет.) Представники 1-ки не голосували. Опісля полагоджено ще кілька дрібних справ про безробітних і дрібних державців.

Законопроект про деннпкарство.

Вибрано на правничій комісії субкомісію для розгляду законопроекту про унормування правних відносин деннпкарської професії. Законопроект цей зголосили посли-журналісти ріжних клюбів. До підкомісії вийшли посли: Марек (ППС), як голова, Цьолкос (ППС), Зайдлер (1-ка) як референти, Гартґлас (жид), Кернік (Пяст), Пачковський (ЗЛН), Путек (Визв.) і д-р Загайкевич (Укр. Кл.). Підкомісія негайно відбула засідання і дала повновласть пос. Марекові перевести інформаційні конференції з представниками деннпкарства та видавців.

АДМІНІСТРАЦІЙНА КОМІСІЯ.

(ік) Адміністраційна комісія полагодила низку внесків, м. ін. радила над внеском про зміну галицького консерватійного церковного закону, по якій то зміні парохіяни в Галичині мають бути звільнені від видатків на будову, консервацію та асекурацію парохіяльних мешкальних і господарських будинків. До цеї справи вибрано підкомісію, до якої вийшов м. і. пос. Целевич. Опісля дебатовано над внеском у справі зміни назвиц, які мають образливе значіння. Довшу дискусію викликав внесок про перевошення урядовців і вчителів із політичних мотивів.

І-КА, БОГУСЛАВСЬКИЙ І ВІСЛІЦЬКИЙ.

(ік) До вчор. звіту з дебат і голосування на пленарному засіданні сойму над справою станиславівської гімназії треба зазначити таку подробицю: Проти внеску Українського Клюбу та польської лівиці (який остаточно перейшов), голосував м. і пос. Богуславський (з 1-ки). В кулюарах звертали увагу, що його клюбовий товариш жид Вісліцький, не зважаючи на офіціяльне становище клюбу 1-ки, голосує завсіди разом із Жидівським Клюбом, якщо йде про нац. потреби жидів. Видно, що у пос. Богуславського інша етика, ніж взагалі у жида Вісліцького.

У СОЙМІ МИР І ТИШИНА.

(ік) Коли в сенаті йдуть сонні дебати, у соймі панує повна тишина. Залишилися нечисленні лише посли, які мають дуже далеку дорогу до дому, та які не хочуть ризикувати евент. повороту на ще одно засідання сойму. Зрештою панує погляд, що вчор. соймове засідання було останнім цеї сесії. Сенат закінчить дебати імовірно завтра. Всетаки не є виключене, що сойм буде скликаний на одно засідання для ратифікації якоїсь умови та для розгляду законопроекту про уладнання буцших державців у сх. воєводствах. Справа ця ще нерішена.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і. пов. на шаланчу книжечку ч. 7910.

†
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за спокій душі бл. пам.
ЮЛІЇ ЛОПАТИНСЬКОЇ
жінки Сеніора-Катехитів
відбудеться в пятницю 22. червня 1928 в год. 8. рано в архикатедральній церкві св. Юра заходом Товариств-Катехитів мужа Покійної.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 20. червня 1928.)

ПОКЛИКАННЯ РЕЗЕРВІСТІВ ПРИКОРДОННОЇ ПОЛОСИ.

(ік) ПАТ комунікує про розпорядок міністра військових справ з дня 19. червня ц. р., яким покликує на вправи деякі річники резерви у таких повітах Польщі: Біла Підляська, Володава, Берестє над Бугом, Кобринь, Пружани, Лукїв, Седльце, Радзїн, Константинів і Ґродно

ТРУПИ І РАНЕНІ В ЮГОСЛОВЯНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

(ік) Отримано сенаційну вістку щойно на Прагу, що в югославянській скупщтині нині передполуднем посол урядової партії (забуть радикальної) Рачіч застрілив посла Павла Радіча, важко ранив посла Степна Радіча (відомого лідера хорватської селянської партії) і двох інших послів. Дальших вісток досі нема. (10-та год. веч.) Телефонічне полученя між Прагою і Білгородом зірване. (У звязку з боротьбою поміж опозицією й урядовою більшістю Югославії повища подія, якщо відповідає правді, може мати найдальше йдучі наслідки для внутрішніх відносин у Югославії. Тому не дивно, що викликала вона у Варшаві величезну сенсацію.)

СПІВОЧЕ СВЯТО В ЕСТОНІЇ.

(ік) Між 30. червня і 1. липня включно буде відбуватися в столиці Естонії Таліні девяте співоче свято, яке щорічно так уладжують дуже врочисто. З уваги на 10-ліття державної самостійности ц. р. свято це буде ще більше. Передбачують, що зїдеться на нього 15 тисяч учасників співочих товариств і сотки тисяч слухачів.

НАДРЕНІЯ І МІН. ЗАЛЕСЬКИЙ.

(ік) Сьогоднішній „Курер Поранни" оголошує вперше повний текст промови польського міністра закордонних спр. Залеського на бенкеті у Парижі, уладженім Т-вом французько-польським, на якому м. і. був Повнкаре. Як відомо, ця промова, яка робила зависок між евакуацією Надренії і заключенням т. зв. сх. Локарна, викликала однодушну реакцію цілої німецької преси, що добачила у виступі міністра Залеського вмішування у не свої справи.

ПОТВЕРДЖЕННЯ СМЕРТИ ЧАНГ-ЦО-ЛІНА.

(ік) Вістки з Льондону кажуть, що в Мукдені оголошено урядово смерть марш. Чанг-Цо-Ліна. Непорозуміння з вістками про його смерть викликав мабуть факт, що син його проголошений на його місце диктатором півн. армії.

ВІСТКИ ПРО НАЙДЕННЯ „ІТАЛІЇ".

(ік) В Осльо одна газета принесла вчора веч. вістку, що Амундсен щасливо відшайшов табор ген. Нобіле. З того приводу в Осльо прийшло до радісних маніфестацій. Покищо бликчих відомостей про „Італію" нема.

СПРАВА ГОЛОСУВАННЯ ЖІНОК У ФРАНЦІЇ.

(ік) Французький сенат відкинув 176 гол. проти 123 внесок радикалів на признання жінкам активного і пасивного виб. права. Таким робом Франція остане надалі одною з небагатьох держав, де жінки не мають права міратися до політичних справ.

Ціле Громадянство зложить поклін жертвам ІДЕЇ! Неділя 24. червня 1928 р. Без огляду на погоду! Площа „Сокола-Батька". Без огляду на погоду!
Руханкове Т-во „СОКІЛ-БАТЬКО" уладжує
„СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО"
в честь СОКОЛІВ-ГЕРОЇВ упавших у війні.
ПРОГРАМА: Рано год. 8. Полева Служба Божа з панахидою за Соколів Героїв.
Пополудні год. 4. 1.
1. Привітання.
2. Вправи партовими Соколок.
3. Спортові ігрища Соколів.
4. Чвіркові вежі Соколів.
5. Вправи пірамідові Соколок.
II.
6. Вправи вільноручі Соколів
7. Руханка на сані (взорець).
8. Забави й гри.
9. Вправи списами Соколів.
10. Прощання відділів.
2426
Музику до вправ і походів уложив Я. Ярославенко. Кінець год. 7·30 веч.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На евхаристійні конгресу.

Польський евхаристійний конгрес, який відбувся у Львові минулої неділі, мав не тільки польський характер.

Досить було пройтися вечером через місто, щоб це ствердити понад усякий сумнів. Каменниці, визначно жидівські і своїм вигляном і своїм змістом, були ілюміновані куди краще, як католицькі.

Стрічаю знайомого жида:

— Слухайте, пане, повісіть мені, чому жиди світять конгресові свічки?

Знайомий прижмурює око і болюче всміхається.

— Ну, вважаєте, приходили, казали купити свічки і засвітити в вікнах...

— А ви?!

— Ми купили в своїх людей і позасвічували. Як треба, то нема ради. Інтерес!...

— Шож за інтерес, коли на тім тільки тратите!

— Може так, може й ні. По перше — заробить наш чоловік на свічках, по друге — ми собі десь пошукаємо своєї страти, по трете — менше коштують дві лойові як десять шиб...

І Львів був ілюмінований...

Але вістка про те, що львівські жиди витратилися на конгресові свічки, дуже швидко розбігласа по світі. Щоб свої-таки відбити втрати, зїхалися на конгрес жидівські кишонькові з Терноволя і Станиславова, Перемишля і Дрогобича, Лодзі і Кракова, а навіть з Бердяни та почали відправні операції.

Поле праці мали дуже облекшене відсутністю товариша автохтонів, які всі дні євхаристійного свята перевели на медитаціях у криміналі.

Підчас коли душі побожних прочан обчищувалися з гріхів: головних і повсякденних, кишені їхні обчищувала злодійська братія з грошей: срібних і паперових.

Як це відбивається, знаю з уст пороли львівських кишонковців, який, який розказував мені про не підчас безсонних ночей на „Баторого":

— Пишийдзе такі Мацек до косьцьола, вчапі сен, перші куликамі вапі, — то вітем можна му бути в мут сьцьонгнонць, не тилько пеньондзе з кишені.

А на конгресі було на що „гапитися". Гапивси не тільки Мацек, але — коли вірити польським часописам — то й наш Іван. „Руські людек" — як кажуть — брав також визначну участь у конгресі.

Це є очевидним доказом, що той людек: 1) прагне датинізації обряду від незібатку почавши; 2) є льояльним супроти Польщі; 3) не вірить шовіністичним агітаторам і іншим бурителям.

Висновок з цього:

Подати йому якнайщирше руку до згоди понад голови збалямученої інтелігенції, загарантувавши широкі вольності: культурні, загарантувавши широкі вольності: культурні, економічні, нумерус клавзус і право вживання української мови в домашнім урядуванні.

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Між мексиканським урядом і Ватиканом дійшло до деякого мирного порозуміння в справі переслідувань католиків. Недавно прогнаному архиєпископові Рутіді дозволив пр. Калес повернутись до Мексіку.

В Антверпені вибух загальний страйк портових робітників.

Англ. Палата Льордів прийняла без дискусії проект закону про виборче право жінок від 21 року життя. Закон стає вже обовязуючим.

У мадярськім парламенті дійшло до сильного спротиву опозиційних послів проти державного договору з шведською фабрикою сірників; це дає привід до крізи.

Литовський уряд оприлюднив декрет про скасування директорії Мемеля за те, що вона не признала в себе обовязку навчання литовської мови в школах.

В Еквадорі вибухла хатня революція, ліквідована арештуванням офіцерів.

Зраненим небезпечно головa сенату республики Порторіко; вамнуватця застрілила юрба.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Перемишлянах.

Дня 24-го травня ц. р. відбувся в Перемишлянах Повітовий Народній Зїзд УНДО, в якому взяли участь делегати 26-ох сіл перемишлянського судового повіту в числі около 400 осіб. Проводив вічем місцевий адвокат д-р Свістель, який коротеньку промовою привітав послів і 55. сенатора о. д-ра Пеллїха, Висоцького і Кушніра. На Зїзді заголовлено 4 референти, а саме: пос. о. д-р Пеллїх говорив про позавчорні підсумки, пос. Висоцький про становище Українського Парляментарного Клюбу в селянських справах, пос. Кушнір здав звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу, а д-р Свістель говорив про потребу політичної організації в повіті. Після референтів розвинулася дискусія. Замітне те, що на Зїзді численно були заступлені місцини Перемишлян, які що недавно під омофором „Партії Праці" робили віче УНДО в Перемишлянах. Вибрано широкий та тісніший Повітовий Народній Комітет, якого головою став д-р Свістель. По ухваленні резолюцій, одобрюючих тактику Клюбу, як також резолюцій у справах політичних, господарських і шкільних, зібрані серед співу національних пісень розійшлися домів.

Вічевий рух.

Отинійщина.

Виходом Повітової Організації УНДО відбувся дня 11. червня ц. р. справоздавче посольське віче в Отинї, на яке прибули сенатор Олекса Черкавський і посол о. Ганушевський. Віче відбулося на великій площі під голим небом, при участи около 500 людей з цього повіту. Посол о. Ганушевський говорив про зїльність Українського Парляментарного Клюбу, а звіт його діяльности сен. Черкавський, що м. ін. збив усі наклепи, які сипали на УНДО радикали, сельроби й інші ліві партії. Литуаїзм та рясні спілки селянства, які супроводили цю промову, були доказом довіря селян до своїх представників. По рішних питаннях та внесках, ставлених о. Черичем, паробком в Хайвичині Лісним, Яковом Конрадом, госп. з Воровн, Зеленецьким в Виноградну та богатьома іншими й по ухваленню на внесення д-ра Дрогомирецького повного довіря Українському Парляментарному Клюбові, закінчив це віче його предсідник д-р Дрогомирецький коротою патріотичною промовою.

Свідоцтва для утраквістичних шкіл.

По думці обіжника міністра освіти з дати: Варшава, дня 12. квітня 1927 р. Ч. П. През. 2334/27 мають видавати в школах утраквістичних на домагання родичів або правних опікунів свідоцтва і шкільні повідомлення на формулярах в українській і польській мові, виповнені в обох мовах.

На інтервенцію Правної Оборони при „Рідній Школі" в Українські Парляментарної Репрезентації в міністерстві освіти в справі друку бланкетів шкільних свідоцтв для утраквістичних шкіл заявив референт міністерства освіти, що свідоцтва для тих шкіл уже готові і будуть післані до Бучатської 19. червня 1928 р.

Кожний українець повинен сповняти свій національний обовязок і негайно зголосити в управі школи своє домагання одержати українське свідоцтво для своєї дитини, якщо до тепер цього не зробив.

Правна Оборона при „Рідній Школі".

КАБАРЕТ-БАР „ВАРШАВА"
Нині цілковита зміна програми.

НОВИНКИ

— **Іспит зрілости в III. Державній Семинарії у Львові** відбувся під проводом Едварда Ольшевського, директора жін. семин. в Бережанах у днях: від 11-го до 19 червня. До іспиту зголосилося 34 кандидатки і 10 кандидатів. З кандидатів не допущено ігри класифікації п'ятого курсу вісім кандидатом (всі виключно з польської мови); 2 перепало з польської задачі при письменнім іспиті, з 11 (одинацять!!) при устнім іспиті; 3 кандидатки відступили при устнім іспиті,— отже відпали 24 кандидатки! Вложили іспит зрілости отсі кандидатки (30): Бабюк Евстахія, Вердак Марія, Вілик Іванна, Хемич Ольга, Денська Анна, Добрянська Стефанія, Дробик Стефанія, Драган Олена, Дзюлин Марія, Івах Стефанія, Кінаш Ольга, Ісіїв Ярослава, Кордасевич Мирослава, Костів Стефанія, Кульба Анна, Левицька Ірина, Левконевич Стефанія, Мартинюк Стефанія, Мирончич Оксана, Пиш Марія Підгайна Марія, Приндик Михайлина, Романів Софія, Савицька Лукія, Соломка Катря, Спасівкевич Наталія, Стасишин Софія, Сушко Марія, Яварич Евгенія. — Зі згологошених 10 кандидатів (учнів заведення з минулого року) трьох репробовано при письменнім іспиті (через польську задачу), одного репробовано при устнім. Зложило іспит зрілости 6 кандидатів: Демчишин Іван, Кошля Лев Коваль Юліян, Кулкинич Микола, Шолтис Михайло, Теребушна Іван.

— **Іспит зрілости** в гуманістичному відділі української гімназії у Львові відбувся в днях 29.—31. травня ц. р. під проводом дирек. Кураторії, інсп. д-ра Івана Копача. Іспит зложили: Вучальний Роман, Гончарук Роман, Ратушний Андрій, Гриник Володимир, Гуцаківський Володимир, Дурбак Тарас, Калецький Богдан, Курилович Степан, Калитинський Роман, Лещицький Ярослав, Лещицький Богдан, Лещицький Володимир, Мартин Мариян, Михалюшин Осип, Ницяк Михайло, Нелех Михайло, Порхавка Володимир, Процишин Жигмонт, Романовський Леонід, Русин Володимир, Стрижак Микола, Федак Богдан, Хомишин Михайло, Хлобич Олександер, Заяць Іван. Недопущено до іспиту 1, репробовано 3-ох.

— **Голодівка політичних вязнів у Бригідках.** У львівських „Бригідках" політичні вязні почали в суботу голодівку, на знак протесту проти суворих приписів адміністрації. Вони домагаються, щоби скасувати наказ стояти „пошір" перед вартовими, щоби політичних вязнів не помішувати зсумішки із злочинцями, щоби дозволити їм на загальний прохід, який був давніше, а не вайлику, дати їм раз на два тижні змогу викупатись, дозволити читати легальні книжки та часописи і прискорити слідство (від 1-го травня воно досі нескінчене). Завважимо, що голодівка вже припинена.

— **Літо страйкує далі.** Мусимо стілько дощів і холоду, що червень подобає на жовтень. Хто може, нехай потішить себе тим, що в деяких краях є ще гірше. У деяких німецьких містах було замінь 6 степ. тепла, 6 степ. холоду. Ще більше нас у Татрах упав сніг і град. Нічийому студінь відчувають мешканці Спандавий, де температура вагається між 7 і 14 Цельсія холоду.

— **Цікавий процес.** Внучка відомої франц. письменниці Жорж Занд подала в суд за образу чести своєї бабки критика Жана Булянже, який видав книжку „Перші любовники Жорж Занд". Позивниця домагається 10.000 фр. відшкодування за те, що критик нарушив приподно честь її славної бабки такими недискретними оповіданнями. Критик боронитьси тим, що приватне життя визначного письменника, стільки літ після його смерти, належить до історії і тому його реалїй не має нічого спільного з образою. Зі тиждень суд розсудить цю справу.

— **Супердинаміт.** В Америці винайшли новий вибуховий матеріял, що багато сильнійший від динаміту. У його складі є чимало радія. Як повідається цей новий спосіб вищенки поможно невідомо.

— **Для гі-їсти домів.** Львівський міський страт влаштує другий конкурс частини для каменичних сторонів. Кандидати на нагороду зможуть вислати оферти до 15-го липня. Нагороди (сумма 800 зол. які по 250 зол. і 80 по 50 зол.) будуть роздані в грудні.

— **Трансатлантійський переліт.** Італійський летун Цезар Сабелі вибирається з Риму до Ню Йорку. — Польські летуни Лєшковеський і Кубала відлетіли свій трансатлантійський переліт на два тижні. — У „Времени" святочно приймали летунів Кеда фон Гіпефельда та ірляндського майора Фіцморіс, що після трансатлантійського перельоту вернулись з Америки на кораблі „Колюмбус".

— **Різні вістки.** Регент Мадярщини Горті в нагоді свого 60-ліття висловив бажання, щоби мінські установи ні товариства не організували йому ніяких свят. — У Верхіні арештували буцім. заступника президента Тіролю д-ра Франца Гредета за різні зловживання. — У Карльсбаді помер проф. Флайшнер, винахідник спеціяльної підземельної лямпи для вуглекопів. — Польського міністра Моравчевського обікрали заодно в Судовій. — У Валені (біля Відня) частина публики демонструвала проти львівської орхестри, що увертуру „Тангайзера" інтерпретувала в дусі „джезбанду"; демонстрантів викинули з театру. — Чехословацький уряд реєструє всіх циганів на своїй території. — На похорони англ. суфражистки Панкгерст домовину несли її товаришки, що колись сиділи з нею разом у вязниці.

— **Рекорди.** Рабін із Сосновця випас зомуж лопьяу: на це весілля, що тривало тиждень прибуло 10.000 жидів. — У Франкфурті над Майном приземлено на 23-го н. м. приблизно досвідне з новою „ракетою" виробу фабрики „Опель" на залізничім шляху між Бургенель-Целс. Інж. Опель сподівається осягнути своїм апаратом найбільшу досі швидкість 385 км. на годину.

— **Міжнародній конгрес „Пенклюбів".** На конгрес письменських союзів, що почнеся 18-го ц. м. в Осльо зїхались делегати майже всіх європейських країн. Головною темою зарад буде утворення між народнього бюра перекладів, що працювало би спільно з інститутом для „інтелектуальної співпраці при Лізі Націй".

— **Офіціяльно поручені книжки.** Оснований при Лізі Націй „Міжнародній інститут для інтелектуальної співпраці" видав цього року вперше список найкращих книжок різних народів, що беруть у ньому участь. Цей список оснований на інформаціях спеціяльних комітетів утворених у поодиноких краях. У 1924 р. було таких країв 20, тепер є їх 27. Комітет додає книжки з останніх літ. В останньому загальному списку вражають два факти: Німеччина не подала свого (з незрозумілих мотивів); на 471 книжок, які поручають увазі чужинців поодинокі народи 400 має характер наукний. Нпр. Японія на 26 книжок подає 21 наукових. Спорядчені Держава теж подають загальновідомі творів релігійних, фільософічних і історичних. У списку російських книжок завважимо „Секцію обязьольогічної психольогії" в Льозанні на першім місці — природознавство, релігія, педагогіка, психольогія, історія літератури. Між почисленими творами чисто літературні „Народні богні". Австрія заступлена вперше назвами з 10 книжок такі четири Перфала „Верфі", Шніцлера „Лайтенант Кльоґл", Вайнінгера „Под і характер" і... кухонарська книжка „Віденська кухня". Зомітим, що із довгого списку старших французьких книжок — ні балакається німецька преса — віддна досі перекладена на німецьку мову, хоча вони перекладають дуже багато з франц. літератури. Із загального списку виходить, що вибір видавців і перекладників, їмак публики і головний осуд поважних комітетів досить рівні.

— **Дивна статистика.** Одна із французьких критиків стверджує, що на всі повістей різних на минулий рік у Франції 17 осіннє подружжя як вирізнилось. В дальшу необхідність розводів, 22 є пригодною вільної любови, 12 глупоти з вірних жінок, а 28 це просто порнографія. Авторами цих 80 повістей є жінки.

— **З приводу** надзвичайно дорогого сіру на футра, прошу спішитися з замовленнями моїх футер і реперацій та перфасонованія шкіряних бутель і все деткам віддати до роботи П. Баранова Львів, Куркова 11а. 2727 3-10

Подяка.

Впр. Отцям та Всім, що були ласкаві взяти участь у похоронах моєї Жінки й виявили нам стільки сердечного спочування в нашому важкому горю, складає сердечне

Спаси Біг

о. Д. Лопатинський
з рідньою.

Театри.

Міський великий театр:
21-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" Могема.
22-го г. 7·30 веч. „Лісова царівна" Гостана.

Міський „Театр Новий":
21-го г. 8. веч. „Доля".
22-го г. 8. веч. „Доля".

КІНА.

„Аполло": „Пікова дама".
„Ілія": XI. заповідь: Не женись!
„Палас": „Для щастя дитини" і „Білий журнал".
„Фатаморґана": „Чарлє Чаплін боксером" і „Заверипідова кущина".
„Байда": „Пат, Патахон і кіт".

Дописи.

РОГАТИНЩИНА. (Шевченківський концерт. — Справоздавче віче). Дня 13-го травня п. р. відбувся величавий концерт в честь Шевченка в селі Пукові. На концерт прибув поїзд Кушн, проти якого на станцію виїхала бандерія місцевого „Лугу", взложена з 80 луговиків на конях. В селі перед читальнянім будинком привитав поїзд і ін. гостей з Рогатина хлібом і сіллю місцевий начальник громади Степан Бандура. До збраних на концерті виголосив поїзд Кушн святочну промову, а пісми нього промовляв також проф. української гімназії в Рогатині Камінецький. Зібрані витали своїх гостей довготреваючими оплесками.— Дня 3-го червня п. р. відбулося величаве справоздавче віче під голим небом в Бовшеві, рогатинського повіту, при участи около 2.000 громадян із сіл Бовшева, Кінашева, Спобідки Бовш., Гановець і Демнова. Віче отворив п. Степан Стефанишин, витаючи посла Степана Кушка, після чого вибрано предсідником віча п. Цимбалюсого з Бовшева. Пос. Степан Кушк здав звіт з діяльности Українського Посольського Клюбу та начеркнув усі його заходи в справі поліпшення селянської долі. Після звіту й дискусії приступили ухвалили низку резолюцій у справах політичних, господарських і шільних та одобрили тактику Українського Соймового Клюбу.

Зі спортового життя.

Мистецтва Ліги.

(Табели 17. червня.)

	грн	нічиї	ворота	
			дана	проти
1) І. Ф. К. (Катовиці)	12	19	35	16
2) Висла (Краків)	10	14	32	13
3) Варта (Познань)	10	14	24	14
4) Погонь (Львів)	11	14	26	25
5) Краковія	10	13	24	16
6) Польонія (Варшава)	10	13	28	19
7) Рух (В. Гайдуки)	13	13	17	20
8) Легія (Варшава)	11	12	25	16
9) Варшавянка	11	12	23	21
10) Чорні (Львів)	10	11	20	25
11) Туристи (Лодзь)	12	9	18	28
12) Гасмонея (Львів)	10	7	21	23
13) Л. к. С. (Лодзь)	10	4	10	37
14) Т. К. С. (Горунь)	10	3	19	38
15) Шлеськ (Святоглов.)	10	3	8	31

В табелі висунувся сильно наперед німецький І. Ф. К. з Катовиць. При кінці табелі ситуація неясна; на всякий випадок положення трьох останніх клюбів (Шлеськ, Т.К.С. і Л.К.С.) дуже тяжке.

І. Ліга у Відні.

(Табели з 17. червня.)

	грн	перемог	нічиїх	поразки	ворота дана	ворота проти	пункти
Адміра	23	18	2	3	67	28	38
Рапід	24	18	0	6	82	46	36
Вакер	24	13	6	5	53	32	32
Вієнна	22	14	3	6	67	42	31
Ф.А.Ц.	23	10	3	10	52	54	23
Герта	24	10	3	11	46	52	23
Слован	24	7	7	10	42	45	21
Австрія	24	8	4	12	45	52	20
Спортклюб	24	6	7	11	57	57	19
В.А.Ц.	24	7	4	13	50	50	18
Б.А.Ц.	23	5	8	10	35	64	18
Гакоах	23	5	6	13	24	54	16
Сіммерінг	24	3	3	16	42	66	13

Змагання так добре, якби покінчені. Адміра є безапеляційним майстром Австрії, до II. Ліги спадають Сіммерінг і Гакоаг. Останні дні три (Адміра—Вієнна і Ф.А.Ц.—Б.А.Ц.) не змінять нічого основно, хіба тільки спричинять дрібні пересунення позицій в середині табелі.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ.

Більшовик України, ч. 9—10. травень. Політично-економічний журнал ЦККП(б)У.

Вільне Козацтво, ч. 18. 10. червня, Прага. (укр. і рос. мовою). Зміст: Гнат Махуха: [illegible] Стихи. Борис Кундрюцков: Зеленый хаменъ. Любов Сапсонова: [illegible] Стихи. С. Синицький: Гей, Донскій Козани! (Стих.). Павел Поляков: Ватажный. (Стих.). Юрий Гончаров: [illegible] Стихи. Константин Подяков: Путь казачества (Стих.). Вх. Куртин: Тифозный баран. П. Крюков: Святыня. (Стих.). Владимир Клевцов: Далекий Край. (Стихи). Вопросы программные. Иван Колесов: Литературная Казачья Семья. Пс. Быкадоров: Качество или количество. Д-р С. Федоров: Переяславський договор 1654 г. и Донские статьи 1671 года. Мих. Минаев: Очерки по истории аграрного законодательства в Земле Войска Донского. М. Мухин: Настоящее украинской литературы.

Розбудова Нації, орган проводу українських націоналістів. Прага ч. 5. Зміст: В. Мартинець: По другій конференції. Есад Бей: Азербейджанська республіка. Д. Андрієвський: Шляхи розбудови. А. Фовицький: Олімпійські ігри в світлі історії. Ю. Руденко: Справа економічного відродження України. Е. Коновалець: Причинки до історії ролі Січ. Стрільців в українській революції.

Нова Хата, журнал для плекання домашньої культури, Львів, червень. Зміст: Ярослава Музикова: Дещо про портрет: М. Бачинська-Донцов: Жінка в Радянському Союзі; М. Руденський: Обстановка нашої хати; Д-р С. Парфанович: Про біль голови; Одна з „тих, що греблі рвуть": На пластові теми; О. Ver.: з „Paddel-boot-i по Wannsee" Веселий путівник; Г. Ш.: Білий спорт; О. Ф.: Про тайну елегантного вигляду; Моди; Ручні роботи; Н. Коцюбинська: Аннета; Ріжні вісти; С. Мійська: Приписи; Поради лікарські; Ради господиням; К. Гриневичева: Шедоми в сонці. Ілюстрації: І. Труш: Портрет дружини; Одарка Бандрівська; Надійка Титаренко; Обстановка хати; Білий спорт.

Світ Дитини, ч. 6. червень. 18 оповідань, казок, поезій і загадок.

Наш Приятель, ч. 10. червень.

Ельпіс, праці професорів православного відділу варшав. універс.

Віра і Наука, Коломия ч. 10. 22-го травня.

Духовний Сіяч ч. 15. 13 червня. Кременець Вол.

Slovansky Prehled, ч. 3. травень.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іван Хирівський. Стрийське українське громадянство відвело 13. п. м. на місцевім цвинтаріо спочинку бл. п. Івана Хирівського, емер. судію в Турці в. Стр., що помер у 60-ім році життя. Покійний, син відомої і заслуженої родини в Стрию, був щирим членом стрийської української громади в часах найбільшого її розцвіту (ок. 1900 р.). Іменований суддею в Турці в. Стр. брав дальше живу участь у народнім житті як голова філії „Просвіти" і ін., поки тяжка недуга не прикувала його на ряд років до ліжка. Покійний був хрустального характеру і щирої вдачі і тішився загальною симпатією. В. Я. Ш.!

ОПОВІСТКИ.

Вписи до І. і ІІІ. кляси української гімназії в Долині приймає Управа Рідної Шк. як в канцелярії гімназії щодня від год. 10 - 12. Вступні іспити до І. класи відбудуться дня 25. VI. п. р. 2385 2—3

Важне для львівських священників. Заходом свящ. тов. „Єдність" відбудеться в пятницю дня 22. червня п. р. в салі консисторсь их засідань (пл. св. Юра 5) в год. 6. вечером відчит Нсв. о. ректора Д-ра О. Сліпого на тему: „Враження із подорожі по Франції, Бельгії і Голяндії". Просяться всіх священників о численну приявку. — Видія. 2501 1—2

Видія Тов. „Медична Громада" взиває Товариша, що бажають в р. 1928/29 записатися на лікарський відділ львівськ. університету, щоби до кінця червня зголосилися на адресу: Кушнір Роман, Львів, Замкова 1/II. Оні дані: 1) ім'я і назвище, 2) де, коли і з яким поступом зложив іспит зрілости, 3) чи служив при війську. — Видія. 2500 1—2

20-літній зїзд матуристів української гімназії в Тернополі в року 1908 відбудеться дня 10. липня п. р. в Тернополі. Збірка в год. ½ до 9. рано в давнюму будинку гімназії при вул. Валовій. Всіх Товаришів запрошуємо до участи в цьому зїзді. Зголошення просимо присилати до 1. липня на адресу Д-ра Романа Слюзара, адвоката в Микуличнах. — о. Микола Бріль, Д-р Роман Слюзар, Роман Цегельський. 2499 1—3

В прив. Семинарії учит. жіночій СС. Василіянок з повними правами приходности в Яворові відбудуться на днях 26, 27 і 28. червня вступні іспити на І. курс, вступні іспити на II., III. і IV. курс на днях 28. і 29. червня. До іспиту треба предложити: а) метрику хрещення, б) свідоцтво здоровля від фізика, в)послідне шкільне свідоцтво. — Зголошення до Інтернату приймають СС. Василіянки. — Дирекція. 2497 1—2

Загальні Збори Ловецького Тов. „Тур" у Львові відбудуться дня 29. червня 1928 р. в год. 11-тій в полудне в домівці при вул. Хшановської ч. 9 з порядком дня: Звіт з діяльности за рік 1927/1928, звіт довічого, звіт скарбника, звіт контрольної комісії, вибір чотирох членів виділу, зміна § 5. статута та внесення. В случаю неявлення відповідної кількости членів — збори відбудуться в год. 12-тій уже без огляду на кількість присутних. — Видія. 2509 1—1

20-літній зїзд товаришів, абітуриєнтів з 1908 р. II-ої (нїмецької) гімназії у Львові, відбувся дня 7. червня 1928 при чисельній участи професорів і товаришів. — Комітет. 3512 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОЦЮ! Ад. нема, не знаю де виїхав. — Ст. 2483 3—3

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, уладнує пільовиті огорожі тенісових кортів, вїзь, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 7—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, вул. Марійська 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 94-2

НЕГАЙНО потрібна інтеліґентна жінка, яка зайнялась би невеличким хатнім господарством і 3-літнюю дівчинкою. — Зголошення з умовою до Адміністрації „Діла" під С. В. 2—2

ПРИЙМУ на станцію учеників або учениць. — Стручанова, Строма ч. 3. І. бічна Жовківської. 2472 2—2

УКРАЇНСЬКЕ Фотографічне Заведення „Спорт" Львів, Осолінських ч. 6. 2648 10—10

ДО ПРОДАЖІ дім цілий мїщучий на Вульці 43. Відомість вух. Б. Хороброго ч. 4. у Дзедзінського. 2461 3-3

СЛУЖАЧОГО до обслуги готелевих гостей, що вміє фротерувати підлоги, у віці 20—35 літ. приймє „Народна Гостинниця" у Львові вул. Коспюшка ч. 1. Зголошуватися лично можуть тільки стало замешкалі у Львові в канцелярії Дирекції від години 5—6 вечером. 2492 2—2

ЛІТНІСЬКО ВОРОХТА. Для двох панночок з доброго дому комната з повним удержанням при українській родині на місці липень і серпень. — Зголошення в адміністрації „Діла" під „Ворохта". 2502 1—2

Жадайте жовтої бляшанки з червоною опаскою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись ручними розпорошувачами.

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські-Розпажевські, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 1—2

ПАННА зі семінарійною матурою, прийме лекцію на селі за удержання. — Зголошення до „Діла" під П. М. 2498 1—2

ХОЧУ купити в Галичині 60—100 морґів доброї ємлі (ексит. з лісом і будинками). — Зголошення слати на руки: свящ. Роман Гурко, Chełm Lubelski, skrz. poczt. N-r 72. 2504 1—1

ОБРАЗ олійно малюваний на полотні „Воскресенїє Христове", гарний 180—150 цм. продам до церкви дешево. Іван Ганаконський, арт. церковний маляр, Знесіння коло Львова ч. 293. 2510 1—2

НАУЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Ж. ОЛЬШЕВСЬКОГО, вул. Куркова 38. Тел. 31—14 приймає Вписи до 1) річної школи купецького приготування, на 2) І. і II. рік жіночих дволітніх курсів торгов.-господ. на 3) Курси торговельні річні і 5 місячні.

Інформацій і вписи від 23. червня до 2. липня в год. 10—12 і 4—6-ої.

Наука писання на машинах відбувається також підчас вакацій.

Виставу праць з відділу білля учениць тут. Заведення можна оглядати від дня 25. червня до 1. липня в год. 9—12 і 4—7-ої. 2495 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легенів, серця і нервових

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентґеном. 15—29

зол. 3 ЦУКЕРНИЦЯ **зол. 3**

з хінського срібла тільки у

Б. ГРИНБЕРҐА Свистуська 4

Оголошення.

Загальні Збори Т-ва „Український Народний Дім в Коломиї", відбудуться в пятницю дня 29 VI. п. р. в год. 2. пополудни в салі „Народного Дому". Якщо о згаданій годині не явиться достаточне число членів, то Збори відбудуться без огляду на це в годину пізніше. Порядок: 1. Отворення Зборів; 2. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів; 3. Звіт уступаючої Управи; 4. Звіт контрольної Комісії і звільнення; 5. Вибір нової Управи; 6. Внески і запити. — Коломия, 19. VI. 1928 р. За Управу: Юліян Ковалів, секретар. О. Александер Русин, голова. 2508 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

Краєва Учительська Спілка у Львові вул. Осссолінських ч. 10. приймє фахівця до ведення своєї кооперативи у повітовому місті, який є обізнаний з паперово-книгарняною галантерією. Зголошення письменні або устні зі свідоцтвами відбутої практики вносити до дня 10. липня п. р. до Дирекції Учительської Спілки у Львові. Винагорода після умови. Посада до обняття від 15. липня 1928 р. 2506 1—2

ПОДЯКА.

Оркестрі Львівських Електричних Заведень під дирігентурою п. Сухонеля та звісному співацькому гуртові під управою п. надрадника Купчинського, і Впр. Отцям парохії св. Юра складає отсим рідня бл. п. Омеляна Ловицького ем. учителя народніх шкіл — за участь в похоронах, що відбулися дня 18. п. м. — щире „Спасибіг!" 2503 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 138 (11.391). Львів, субота 23. червня 1928. Poczlowe opłaty zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНЦЕРТ
для вшанування пам'яти
МИХАЙЛА 2507 а 1—1
Коцюбинського
відбудеться дня 23. червня ц. р. в год. 8-ій вечером в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка.

З мертвої точки.

Львів, 22. червня 1928.

Вчора одержала наша редакція з Ню Йорку від гром. К. Лисюка листа, який знову у всій ширині поставив перед нами справу нашого економічного положення, кредитових потреб та можливостей їх заспокоєння. Гром. К. Лисюк, один з українських нюйоркських бізнесменів, власник філятелістичного підприємства, пише:

„Випадково попав у мої руки кусочок газети „Діло" ч. 118 і тим прочитав я „Власними силами". Ви прекрасний жаль, стяти не вся. Прочитав я і бачу всю ту небезпеку, яка може з того вийти. Витаю закид гром. О. С. і на його поклик складаю 50 дол. (чек на лучую) та прошу передати гуди, де буде збиратись той фонд. Це петля на нашу громадянства, та зона вже не лякає. Ні мою гадку ця небезпека не буде страшна, якщо ми її стрінемо всі разом. Всі, що розуміють вату тієї ініції, нехай зложать по своїй спроможності, і не вистане, щоби зібрати не 500.000 зол., але 50 мільонів. Так не лише в Старім Краю є патріоти, але й в Америці є заможні люди, то чому би не дали хоч трохи? Вони все дають і дадуть. Слід тільки взятися за справу і повести правильну організацію. Більше праці! Всю енергію й силу волі згрупувати в одним напрямку, і я певний, що будемо мати втрат більше, як ми втратили через відмовлення кредитів. Треба тільки зробити заклик в Америці через пресу та настановити представника по номерійних справах для звязку з краєм. Через нього можна пересилати капітали до краю. Краяне в краю їх ліквідувати, як у жидівських банках в Америці".

Порушена справа для кращого зрозуміння вимагає пригадки і деякого пояснення. А саме: в середині травня ц. р. Банк Кр. Господарства (б. Банк Краєвий) виповів українським кредитовим установам кредити у висоті 500.000 зол. і то в часі найважчого переднівку. В звязку з цим фактом, як відомо, на взяв статтю „Кредитова петля" зявився лист одного тернопільського громадянина (О. С.) з пропозицією стеблянина з громадських пожертв фонд „рятунку від петлі". Витаючи благородний почин тернопільського громадянина, ми не поділяли цієї про позиції можливості до здійснення в передлівковому і перепаканому періоді.

Зате ми виступили з пропозицією більшого уактивнення наших кредитових установ шляхом придбання американських кредитів. Крім того вівали ми наше громадянство перевести пропаганду за переносом дрібних заощаджень з чужинних установ до українських.

Лист гром. К. Лисюка є дальшим і ширшим відгуком на порушені нами питання. Небезпеку „кредитової петлі" частинно і тимчасово усунено в той спосіб, що Банк Кр. Госп. внаслідок інтервенції згодився на негайну спрату 25 проц. виповіленого кредиту, а сплату решти відсунув на три місяці. Тимчасом українські установи можуть старатися здобути кредит у Банку Рільнім.

Як бачимо, ця розвязка справи є лише тимчасова і недостатня. Найважливіше, що вона тільки не усуває „кредитової петлі", яка по лінії польських політичних замислів кожної хвилі може загрожувати над українськими установами. Історія з вимовленням кредитів Банком Кр. Господар. показує, що українська економіка може бути звихнена чи підірвана польською політикою у відношенні до українців навіть стягненням розмірно невеличкого кредиту у хвилі особливо важкій (напередвечір або підчас якоїсь елементарної катастрофи). До того ж факт вимовлення кредитів Банком Кр. Господ. не забезпечує нас перед можливістю повторення такого самого експерименту іншими польськими державними акредитуючими установами.

Сума всіх кредитів, якими користуються українські установи в польських акредитуючих інституціях, є мінімальна. Вона не багато відбігає від одного мільона зол., себто цифрово становить 1 двацяту, а реально і шістьдесяту частину передвоєнних кредитів в австрійських краєвих і підержавних установах. Розуміється, теперішні кредити не заспокоюють навіть сотої частини наших кредитових потреб. Але коли вони вже в теперішній своїй ліліпутній висоті криють у собі небезпеки економічно-політичної натури, то тим більше вони були би небезпечними, коли б навіть були значно більшими.

Все не настирливо примушує нас оглянутись за більш безпечними, тривкішими і більшими кредитами. Ясно, що найбезпечнішими кредитами — чи то в формі вкладок, чи позик, є наші власні українські кредити. Генеральним кредитовим джерелом для повоєнної Европи, для всіх держав і всіх народів є Америка. Держави акредитують великі банкові концерни під державною контролею і забезпекою, народи акредитують їх американські земляки в різній формі. Ми вже нераз згадували, що литовську залюту (літ) уфундували американські литовці. Галицькі жиди тримаються й розбудовують ся економічно, а навіть ведуть тиху боротьбу з українською кооперацією виключно завдяки видатній фінансовій допомозі своїх американських земляків.

У хвилях тяжкого лихоліття багато допомогли нам наші американські земляки. І сьогодні їх допомога (рідній школі, читальням, інвалідам), є великою рубрикою в нашому народньому бюджеті. Отже ця рубрика є хитка, непевна, ненормальна. Вона все є пов'язана з національному рівнанні. Зрештою, жертвенність наших амер. земляків на старокраєві освітні й гуман. цілі одно, а творчі, продуктивні кредити, безочні на ту цеглу рахунку, друге. Як доказує лист гром. Лисюка, ті кредити можна здобути тільки треба нам правильної організації, треба найти шляхи і способи, щоби здобутися до скарбниці наших американських земляків з метою здобути грошеві засоби на ширше економічне а тимсамим і велике інше будівництво на рідній землі.

Наша країна під теперішню хвилю обведена кільчастим дротом. Вартість праці зруйнована, заробітково еміграція, яка перед війною пів-річно вивозила 3—4 мід. корон золотом з господарські артерії надто села, припинена. Українське село під Польщею задихається. Нам потрібно грошей, грошей і ще раз грошей, щоби оживити кружбу нашого економічного життя, щоби створити ноги вартість праці, щоби сотням тисяч людей дати працю, заробіток, щоби економічною організацією звязати їх в одну цілість, в суцільну, здібному національну фалангу.

Хтож може нам допомогти в тому завданні, як не наші американські земляки? І вони допоможуть. Тим більше, що яких 5 мід. зол. кредиту та 1 мід. зол. пожертв на безвідсотковий або низьковідсотковий кредит для людей кредитово слабих (молодих ремісників тощо) — теж не така велика сума, коли мати на увазі що в американських, здебільшого жидівських банках спочиває до 30 мід. доларів українських заощаджень, опроцентованих на 4 проц. Кредитова допомога наших американських земляків — це основа життя, праці і заробітку мільонів, це будова української культури, це підтримка в добі лихоліття, це упростовування хребтів, що подекуди починають гнутися, це реальне і плянове розбудовування будучини українського народу. А одночасно це дань Україні від тих, яких скорше чи пізніше залле американське море. Обопільна свідомість того повинна заставити нас до негайного переходу від слів до діл.

Не час тут і не місце подрібно розводитися над підходом й організацією американсько-українського кредиту. Ще раз підносимо цю справу в непохитному переконанні, що небавом вона вийде на шлях планової, організованої акції, що покликані до того чинники й установи рушать з мертвої точки.

На економічні теми.

Про розбудову Українського Пенсійного Інституту.

(Надіслана стаття.)

Мені здається, що стаття з „Діла" з 18. ц. м. про Український Пенсійний Інститут порушує справу настільки важливу, що повинна стати предметом розваги ширшого загалу. Особливого значіння може бути точка, де говориться про **додаткове забезпечення** українських приватних службовців шляхом примусової ощадности, при тому кожен службовець стає би повним і виключним власником вкладуваних щомісячно внот і від нього залежалоб також, чи він схоче перечувати відсотками сирад, чи рентову виплату.

Мова дося про українських прив. службовців. Але додаткове забезпечення придалоєсь би не тільки одним прив. службовцям. Таке додаткове забезпечення дуже й дуже придалоєсь навіть усім державним українським урядовцям та службовцям. Крім звуженої емеритури здалоєсь би того роду додаткове забезпечення, яке запевнилоб кращу будучність нашим емеритам і їхнім родинам. До того прийти довелі легко, відкладаючи обовязкову шайку зі своєї місячної платні за весь час чинної служби до установи для забезпечення кращої старости. Така примусова, добровільно принята на себе ощадність зайшла би на пожитки усім урядовцям і службовцям, а скорше розбудові українського національного господарства підклаб великанську прислугу. Бо ніщо більше не двигає народи вперед, як їхня економічна сила. А деж її сьогодні шукати, коли семі її не створимо? І ще, але може бути не гір-ше. Коли кільканадцять тисяч наших державних урядовців і службовців схотіло сьогодні створити для себе додаткове забезпечення на старість і до того приступило правильними щомісячними вкладками, тоді вже з самих відсотків могліб повстати у нас поважні початок нашого національного посмичу.

Поза тим маємо чимало людей, рівнож приватних урядовців і службовців, зайнятих або по власних або по чужих канцеляріях та установах: нотарів, адвокатів, і субститутів нотаріяльних та адвокатських і т. п. аж до писаннів включно. Маємо поза тим тари робітників і те більші маси селян. Чиж би їм не придалося також забезпечення на старість?

Франція належить до найбільше громевитих держав на світі, а ті величезні капітали є нічим іншим, як дрібненькими ощадностями французьких робітників, складаних систематично щомісяця до французьких кас. Так вросли великі банки французькі й американські. Завдяки тій системі наші емігранти в Америці також поволеньки дорабляються готівки й фортуни. Бо перво, хоч і як маленьке, виросте надвоє величавим деревом, але треба його докінче колись раз посадити.

Живців усі держави не люблять, але нічого їм зробити не можуть. Кожне місто в Польщі — то живцева питаделя. Через економічну розбудову добивалися самостійности чехи і поляки, як нині добиваються й каталянці. Коли 1815 р. зарисовське князівство получено до Росії, як т. зв. Королівство, один з міністрів (Любецький) сказав тоді так: „Нам треба трьох речей: 1) Шкіл — себто розуму. 2) Торговлі й промислу — себто заможности. 3) Фабрик збр.! — Маючи це будемо самостійні навіть під Москвою".

Я. П.

СОКОЛИ-ГЕРОЇ.

Перед сокільським здвигом у Львові.

Їх памяти присвячує „Сокіл-Батько" день 24. червня ц. р., себто найближчу неділю. Присвячує цей день всім тим, які в найлютішій зірі лісіли на перший поклик і не вернули назад в свої сокільські гнізда. На віки відомим!

Вже в 1914. р. жовнір був готов їх зломати. Клали свої буйні голови чи над синім Дунаєм, як Володимир Гузар, чи в своїх рідних Карпатах, як Суч Михайло, Іншіж падали вдалині кровю білі свелі Карету, вчівши Зіями пісками доку Альбанів, пропадали в сибірських "лайгах, а немало їх з пінгвинами крилами, звісвлені бурею-війною вертали емігрувати на Рідній Землі за 8 зол. за 10 дол.

Українське сокільство, якам так мало інтересується нині навіть більше громадянство, видало тяжкі їх. Сам Сокіл-Батько не дораховує їх по війні 36. А це тільки одно товариство. А всі інші? Так сокільських гнізд було до війни 900 і поіж вони мали між собою членами убитих і ранених!

І найщирі зломів Сокола відомі УСС. як Клим Гутковський, Осип Горук, Осип Назаревський, Софія Галечко, Федь Черник, Косовт Іван і менше відомі широкому загалові, але тяжкі праці сокільські побратимові згадний вже Волод. Гузар, Роман Барвінк, Іван Бобик, Сетап Вахнянин, Волошин, Гіновський, В. Бобрівський, П. Кузовець, В. Котович, М. Вуфан, П. Войтович, В. Гадзо

вецький, С. Гаєнюк, Л. Сосенко, Р. Новосівський, З. Дума, В. Охнич, Р. Шарба, А. Степанів, В. Пільчак, Я. Пачовський, І. Сроговський, В. Бріль, Л. Бучинський, Р. Гойванович, П. Курилас і О. Гузар.

Повернули на віки соколиські гнізда і дра довоєнні побратими Соколи-Практики, члени С.-В.: д-р І. Шушенко (Одеса) й Микола Міхновський (Харків).

Отже сам Сокіл-Батько А кількох то не дораховують своїх членів-Соколів усі ті довоєнні гнізда? Скільки взагалі перервавної крови зложилось наше Т-во пр з її своїми філіями на Східні Батьківщини.

Сумом прибиті вийдуться Соколи з неділю на площі Сокола-Ватька на панахиду за вічних побратимів. Там совільство помане їх память а поколупні стане до вправ, щоб свідчити, що давній соколиський дух живе в посіяних гніздах, бо

„pro patria est,
dum ludere videmur.

B-ne boy.

З парламентарної арени.

(Власні телефонограми з 21. червня 1928.)

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СЕНАТУ.

Дальша бюджетова дебата.

(ік) Сьогодня вранці було записаних до голосу 25 сенаторів. Сенат врешті зрозумів, що цього досить і прийняв внесок на закінчення листи промовців. Однак внесок на скорочення часу промови до 5 хвилин більшістю голосів відкинено. Першим промовляв сен. Туліс (ХД), який не зважаючи на свій стареньский вік торочив гумористичну на тему терміну „руський" і „український". Дозволяв ласкаво українцям уживати терміну „український", однак доказував, що польський нарід від віків говорить лише „руський" і порівнював це з термінологією „дайче" у Німеччині та „німець" у Польщі. Зрештою, мовляв, якби не полонки на „земях руских", то там не було би й русинів, а були би лише самі татари. Сен. Клушинська (ППС): Положення в сенаті вірно відбиває стан річей в Польщі, де ніхто не знає які дня які години і мусить бути на все приготований. Перестерігає уряд, що всі затії, які мають відіграватися на парляментарному грунті в осени при зміні конституції ян виборчої ординації, можуть викликати бурю, про яку нікому й не сниться. Сен. Галущинський (гл. нижче). Сен. Срединський (Пяст) не розуміє офіціального оптимізму, бо бачить скрізь велику нужду та коли би міністри не мали міністерських ух лише пенсійські то чули би шелест невдоволення. Сен. Ночніцький (Визв.), бідкає над занедбанням освіти. Сен. Макух (соц. рад): Хоча українські землі найбільше знищені та війною роздерті на 4 части, то внаслід боротьби не є для нього відомий, бо національна свідомість протягом кількох місяців збудилася на стільки, що в нормальних часах треба на це десяток літ. У всякому разі український нарід перервав своєю кровю засидження, на яке покликується польський нарід на наших землях. Опісля переповідає недолю українців від 1919 р. аж до виборчих зловживань включно. В останньому часі придумано нову справу т. зв. регіоналізм. Чи не все є способом розвязки української проблеми? А як відноситься до неї проблеми само польське громадянство? Професор університету у Варшаві Цибіховський у своїх викладах пропагує думку, що лише польський нарід має повноту прав, а національні меншости є лише толерованими. В останім часі ППС теоретично признає, що українцям і білорусам треба признати територіяльну автономію, але на практиці нічого не робиться. Взагалі панове не мають відваги глядіти просто у вічі українській проблемі. Трактують її як внутрішню справу, тимчасом це справа міжнародня. І не розвязується в самій Польщі. Український нарід займає в Европі більше місця і ця справа може бути розвязана лише в Київі. Що торкається економічного стану, то наша земля найбільш потерпіла від війни, а ніхто не прийшов нам з допомогою. Валютова реформа Грабського підірвала український нарід, однак земельна реформа вцілила в само серце. Кольонізацією викопано велику пропасть поміж обома народами і викликано ненависть зовсім непотрібно. Предложеного урядом бюджету населення не витримає. Серед тих умов ваше відношення до бюджету яке. Сен. Копчинський (ППС) говорить спеціяльно про шкільництво. Сен. Осовський (ЗЛН) обговорює ресорт мін-ства судівництва. Сенсаційною була заява сельробівського сенатора Ковацького. Після того, як ствердив, що бюджет накладає на населення більші тягарі, ніж воно може їх витримати, поставив запит: „Чи українське селянство і робітничі сфери можуть мати довіря до цього уряду?" і на той запит відповів так: „Могло би мати довіря лише до селянсько-робітничого уряду з участю наших людей(!). З огляду на вороже становище уряду і на теперішній режім буду голосувати проти бюджету". (Цікаво, чи за цю промову погладять сельробівського сенатора по голівці.) Сенатор о. Татомир у своїй промові головно торкається потреб селянського населення. Стверджує, що 60 проц. рільників голодує на передніпку. Рішуче противиться збільшуванню селянських податків. Критикує політику кольонізації та жаловшує цілу низку вимог на покращання селянської долі. Польська молодь співає „не жуцім земі сконд наш руд", таксамо і ми не кинемо землі, на якій ми і наші батьки родилися. Голос, який тут підносимо, не є голосом шовінізму, як це панове називають, лише пригніченого народу. Не бажаємо чужого, але свого не дамо. Опісля промовляли сен. Радимінський (ХД), Цястек (Визв.), Соколовський (ППС), Іжицький і Грушчинський. Після 9-ої год. веч. дебати продовжуються далі.

ПРОМОВА СЕН. М. ГАЛУЩИНСЬКОГО.

(ік) Промову, яку нині виголосив сен. Галущинський, можна схарактеризувати лише як певну політичну подію, настільки вище стояла вона своїм рівнем, так змістом, як формою, понад велику більшість промов, які пролунали з сенатської трибуни. Вже зразу після першого речення звернула вона загальну увагу, яка проявилася в глибокій тишині, серед якої повна сала слухала її. Такі промови, як виголошена сен. Галущинського, безумовно причиняються до підвищення авторітету цілої нац. репрезентації.

Короткий зміст: Протестує проти того, щоби заяви представників українського народу трактовано, як безпідставні претенсії. Вони є висловом найбільш суттевих потреб нації. Українські скарги стрічає дехто з панів зі сміхом, але не сміється нарід, якого шарпає сердечний біль. Промовець цитує слова Жеромського, що гордістю батьківщини є жаги кривди, яку вважає своєю місією. Перейшовши після чудового вступу до суті справи, по черзі переповідає промовець детайльно справу українського шкільництва, трактуючи його з широкого погляду вселюдської педагогії. Переходить по черзі передшкільну, позашкільну освіту, народне, середнє і вище шкільництво та доходить до висновку, що єдине задоволення українського шкільництва в нинішніх умовинах може бути лише в признанні принципу нац. шкільництва і віддані його власній адміністрації зі своїм окремим міністерством включно. Велике враження зробило переповідження поліційних метод, приноровлюваних до українського університету. Дальший уступ присвячено регламентації учительства. Переходячи до справи станиславівської гімназії, промовець обговорив цілу моральну систему, приноровлюваному до середньо-шкільної молоді. Доказував, що така політика мін-ства і кураторії мусить доводити до щораз частіших подібних випадків. Похід української молоді підчас польського нац. свята в Тернополі був похожий на походи побіжених картагінських військ під ярмом, з тою різницею, що картагінці не були наражені на такі обиди, які падали в сторону української молоді. Далі торкається справи нострифікації, пласту, „Сокола" і відносин, в яких опинилося українське мистецтво та письменство. Наводить факт конфіскати аполітичної повісти Конисського і тому поезій Богд. Лепкого, про які тутже цитує рецензію Ю. Кадена-Бандровського. Згадує про заборону декламувати вірші Франка, про шикани за найдрібніші провини видінь „Просвіти", яким грозиться зачиненням за дрібні театр. вистави.

Польські політики домагаються від нас, щоби ми не надуживали їх терпеливости, але і наша терпеливість має свої границі і нас доведено вже до стану розпуки. Мусимо домагатися трактувати нас, як вільних громадян, а не як невільників і неприноровлювання до нас подвійної моралі, лише об'єктивізму під кожним оглядом і на кожному полі.

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ.

(ік) Правнича комісія радила нині над внеском у справі здержання підвищки комірного для однокімнатних помешкань. З огляду на заяву уряду, що висловився проти внеску, комісія цей внесок відкинула.

ПРО ЗАКРИТТЯ СОЙМОВОЇ СЕСІЇ.

(ік) Нині вполудне ад'ютант марш. Підсудського підполковник ген. штабу Прихтор відвідав маршалка сойму Дашинського. Ближчих подробиць розмови до відома преси не подано, однак не підлягає сумніві, що вона торкалася справи закриття соймової сесії.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 21. червня 1928.)

НОБІЛЄ НАПЛОВСЯ — АМУНДСЕН ПРОЛАВ.

(ік) Вчора в год. 9.30 рано італійський майор Маддалено летючи понад вічним ледовим підбігуновими полями і кригами, на одній кризі замітив намет ген. Нобіля, на якому повівало кілька різнокольорових прапорів. Тому, що аероплан ке-

---

Д-Р ВАСИЛЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Монастирок у Лісниках.

(Сумний свідок нашої байдужности).

У напівурядовім видавництві Олександра Чоловського і Богдана Януша: „Przeszłość i zabytki Województwa Tarnopolskiego" (Tarnopol, 1926. Nakładem Powiatowej Organizacji Narodowej) є лаконічна згадка про „blok eratyczny" в Лісниках та поміщена відбитка цієї т. зв. Чортівської Скали, але ближчих пояснень там нема мабуть тому, що з Чортівською Скалою вяжеться народній переказ, імозірно не по нутру видавців.

Монастирок у Лісниках належав до найстарших студитських монастирів нашої землі. Положений у прекрасній долині на захід від Бережан, окруженій з усіх сторін лісами, отже закритий перед ворожими наступами, був рівночасно місцем освяченим, куди головно на Івана зїзджались на прощу люди з усіх усюдів. Монастирська церковця, якої голі останки, ніким не збережані, стоять ще донині, була дуже оригінальна: мала вона загально вид хреста. Долішня основа хреста була цікаво подумана: довкола неї не було стін, лише вільне місце, підтримуване трьома стовпами по боках; на тих стовпах спочивала швайцарська галерія, що тяглася довкола долішньої основи хреста і була приблизно на 1 м. широка. Притвор чи бабинець, що містився в долішній основі хреста, був 5 м. широкий та м. довгий; над цілим притвором були приміщені хори, куди входилося або зовнішніми сходами, або внутрішніми, приміщеними у стіні. Середина хреста була властивою церквою; в лівім крилі був один вівтар для служебної відправи; праве крило було від середини церкви відділене стіною, де були лишень малі двері для переходу священика і прислуги. Саме-ж праве крило творило про себе самостійну каплицю, зі служебним вівтарем при середній стіні, напроти котрої були окремі двері для вірних, що збиралися на площі перед цею каплицею.

З цілої давньої минувшини поневіряється тут нині ще вівтарний образ правої каплиці, вівтарний образ лівої бічної нави і цілий іконостас. Донедавна були ще царські ворота, яких сьогодні вже нема.

Нині стоять тут лишень голі стіни. „Побожні християни", що винаймили собі тут пасовисько, позволяють своїм коровам заходити до середини і лишати там сліди, а деякі люди забирають і розбирають зі стін грубі дубові дилі для власного вжитку! І нема, на жаль, кому заопікуватися цими памятками старовини...

Побіч церковці стояла колись деревляна дзвіниця, а якої й сліду нема. В полудневій стороні від церковці на узгірю стояв колись скромний, деревляний, може й соломою пошитий монастирок з малим господарським забудуванням; тут проживало пересічно 5—6 черців-братів, з одним або двома черцями-священиками. На північ від монастиря на горі стремить чортівський камінь, де вирізблений розпятий на хресті Христос: якась стать, тепер уже невиразна, може якийсь черниць-студит, що молиться під хрестом. Під скалою видна досі мала печера, де нині „побожні" християнські пастушки розкладають собі вогонь або забавляються по свому. Колись була та печера велика і могла вигідно примістити якогось черця-печерника, що лишав монастирок та йшов на самотні думи. На жаль, і ціла скеля полупана, позаростала мохом і легко можуть найтись люди, що позичать собі із скали камінь для своїх житейських потреб...

Колишні тутешні наші предки оповили це святе місце прекрасною легендою: ворог-сатана, завидний на святе місце монастирка і на його святі й лічничі водяні джерела, які помагали на ріжні недуги, захотів знищити нашу церкву і засипати безслідно всі памятки нашої культури. Тому взяв велику скалу десь з півночи і ніс її, щоби нею завалити монастир і загатити цілу монастирську святу долину. Та коли вже зближався до здійснення своєї цілі і прийшов у монастирський ліс, нараз запіяв когут, сатана кинув скалу і мусів утікати; покинена скала розлетілася по монастирському лісі, а її найбільший камінь повис на узгірю і досі грозить, що обірветься і завалить ще й ті сумні останки, які нам залишилися з XVII. століття.

Цей монастирок вивінований 12 моргами поля, лук і ліса. Мабуть був він відокремлений, тому, що наш студитський чин не мав іще у XVII. ст. такої доосередної організації, яку має нині; тепер майно монастирка приділено до парохії в Бережанах. Довгий час славилися ще монастирські відпусти в Бережанах і приносили парохії неабиякий гріш. Але останній старий парох занедбав з якоїсь невідомої причини давну традицію і вся відпустова енергія перейшла на празник польських оо. Бернардинів на св. Антонія. Наше духовенство задоволялося тим, що його Бернардини запрошували на Сл. Божі і проповіди, потрібні для стягнення греко-католицьких прочан. В останніх часах і цього вже нема: Бернардини і наші побожні відпустовці обходяться якось уже без нашого богослуження і без нашої проповіди...

Покійний бережанський парох годився був на те, щоб віддати оо. Студитам або оо. Василіянам їх монастир з цілим вивінуванням, якби вони схотіли відбудуватися. Не хочу входити в церковні справи. Може консисторія сама подумала над тим, чи не слід би вилучити монастирок у Лісниках зпід бережанської парохії і окремо його вивінувати, щоб монастир Студитів чи оо. Василіян міг тут справді істнувати. У всякому разі бережанські громадяни повинні негайно заняттись останками цих наших памяток з XVII. століття, а духовні кола розвести опіку над святим місцем, заки його не відбудують, що було б дуже вказане, або не перевезуть цінніших памяток до музею.

Бережани, 17. травня 1928.

тів зі швидкістю 120 км. на годину, він не міг зупинитися і швидко стратив табор розбитків „Італії" з очей. Однак за годину повернув назад, знайшов до 50 моторів і побачив вирізані людей, м. і. ген. Нобіле. Тоді, не найшовши відповідного місця, щоби вичалити і не маючи бензини по дальших проб, допоміжний італійський літак кинув для розбитків карті, зброю, їжу, тюгон і новий акумулятор для радіоапарату та повернув до Кінгсбей. Заге пропав безслідно Амундсен. Перехвачено одну радіо-телеграму, з якої виходить, що він був вдушений на великому французькому гідроплані вичалити в північній частині полярного моря, звідкіля взиває помочі.

ПІСЛЯ СТРІЛІВ У ЮГОСЛОВЯНСЬКІЙ СКУПШТИНІ.

(ік) Наслідком кривавих подій у югославській скупштині відбулася у столиці Хорватії, Загребі, велика демонстрація. Всі ресторани, кавярні і крамниці на знак жалоби зачинені. У фабриці, яка не вивісила чорного прапору, демонстранти вибили всі шиби. Прийшло до сутичок поміж товпою та дислокованим військом і поліцією. Не підлягає сумніву, що вчорашні події в югославському парляменті причиняться до зміцнення хорватського сепаратизму.

Окрім посла д-ра Бесарінка, котрий згинув від стрілів посла Рачіча на місці, також в парламентарній салі, помер переважений до шпиталю пос. Павло Радіч, стрийчний брат відомого хорватського лідера Степана Радіча. Раненим Ст. Радіч підлаг негайно операції, яка вібито вдалася. Так само оперовано четвертого хорватського посла д-ра Пернара. Король Олександер негайно після одержання вісток про події в скупштині відмівав регентів послів та тіла убитих. Пос. Ст. Радічові, який лежав саме на операційному столі, вислано співчуття. Югославський уряд надіслав співчуваючого листа клюбові радикального демократичного блоку, однак клюб цього листа не прийняв до відома. Рідним вбитих відмовила готовість уряду перевести покорони на державний кошт та досмертну платню для родин застрілених послів. Треба зазначити, що пос. П. Радіч лишив жінку і 8-го дітей.

ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИЦТВА.

(ік) Агенція АТЕ подає через Ригу з Харкова вістку, що з доручення Ц. К. КП(б)У уладжено в Харкові, Києві, Одесі й і. українських містах робітничі віча, на яких комуністи виступили проти самостійницької акції українців. На цих вічах урядові промовці протестували проти твердження, що, мовляв, Україна находиться під ярмом Москви. На всіх вічах у дуже нечестивій формі урядові більшовицькі промовці нападали на голову УНДО д-ра Дм. Левицького за протикомуністичні і протиросійські вступи у відомій його промові в сойму.

ЗЕМЛЕТРУС В НАДРЕНІЇ.

(ік) В Надренії відчуто землетрус, який викликав паніку головно в місті Кобленці.

КАТАСТРОФАЛЬНА ПОВІНЬ У ЛАТВІЇ.

(ік) Наслідком безперервних атмосферних дощів вилили в Латвії ріки. Повінь приймає щораз грізніший характер. На великих теренах вилив цілком знищені. Дотеперішні шкоди обраховано на близько 3 міл. франків.

Вічевий рух.

Справоздавчі віча в Равщині.

Дня 10-го червня с. р. відбулося велике справоздавче посольське віче в Камінці-Боброїдн. Присутніх було 300—400 осіб. Віче отворив голова Повіт. Організац. Бік. Реферат про політичне положення українського народу під Польщею виголосив посол Володимир Кохан. Посол Іван Ліщинський здав звіт з діяльности Українського Посольського Клюбу. Присутні вислухали обох референтів з великою увагою і нагородили обох референтів невмолкаючими оплесками. Треба зазначити, що равські Камінки — це до недавна остої сельробівства: однаке тепер по великих сліпих р'шучий зворот до національзму. Люди зрозуміли, що всі наклики, жидів Хамом, Вальчицьким, Пелехатим і іншим на національну організацію, були зроблені на польський млин і допомогли взимі до вибору в 55 окрузі аж трьох послів послів. Після ріжних інтерпеляцій присутні одноголосно одобрили діяльність УНДО й Українського Посольського Клюбу.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Камінці Струмиловій.

Дня 26-го травня с. р. відбувся Повітовий Народній Зїзд делегатів камінецького судового повіту в Камінці Струмиловій. На Зїзд прибули сенатори Горбачевський, Баранік і Кузьмин та посли Вислоцький, Кузик і о. д-р Пелліх. На Зїзді були заступлені майже всі громади камінецького судового повіту, а також делегати з Бусьска. Инаугт отворив і привітав прибувших сенаторів і послів о. шамбелян Цегельський, якого вибрано предсідником Зїзду. Перший забрав голос сенатор д-р Горбачевський, який пояснив прикшим ціль зїзду. Сенатор Баранік обговорив зміст і значіння правно-державної заяви, зложеної в соймі головою Клюбу д-ром Дм. Левицькым. Сенатор Кузьмин говорив про відносини польського уряду до селянства. Посол Кузик зложив звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу, а посол Вислоцький обговорив міжпартійні відносини в краю. Вкінці пос. о. д-р Пелліх виголосив організаційний референт. Усіх бесідників вислухали прилюдні з великою увагою і одушевленням, після чого розвинулася дискусія. Присутні ухвалили наприкінці одноголосно резолюції, висловлюючи повне довіря Українському Парляментарному Клюбові, протестуючи проти польонізаційного походу на нашу школу, проти кольонізації і т. д. Вибрано широкий Повітовий Комітет, до якого увійшли заступники всіх сіл камінецького судового повіту. Слід зазначити, що під оглядом політичної організа. Камінка лишилася дещо позаду, на що склались переловсім невідрадні відносини між громадянами самої Камінки. Булоб бажано, щоб ідейні одиниці зпоміж камінецького громадянства взялися за інтенсивну політичну організацію, як це слідно вже у просвітній і кооперативній ділянці.

По широкому світі.

Конгрес антиалкогольних інвалідів із великої війни рішив зорганізувати у серпні маніфестаційну подорож до Франції на поля битви; з першою партією виїде наслідник престола.

У Мадриті проголошений королівський декрет, який приказує хоронити коней павших у бою з биками.

У Таліні відчинена гідрольогічна конференція балтійських країн.

У копальнях діямантів Йоганесбурга вибух страйк 5.000 робітників.

В автомобільним випадку убитий ірландський письменник Лов Бурн.

Робітничі союзи у Греції підготовляються до генерального страйку для піддержки домагань робітників із тютюнових фабрик. Уряд не хоче йти на уступки; готов ужити війська на випадок заворушень.

Число безробітних в Англії зменшилося за тиждень на 10.149 осіб.

НОВИНКИ

— Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередньо до Адміністрації, яка на місяць липень 1928 р. виносить 4.50 зол. Рівночасно повідомляємо, що на днях висилали ми вже письменні понагадки з поданням залеглостей. Дня 1. ЛИПНЯ здержимо безумовно дальшу висилку тим, що не вповажають залеглости.

— З наших театр. справ. Дня 20-го п. м. відбулось засідання Надзірної Ради і дирекції Кооперативи Український Театр у Львові, на якому згідно із статутом переведено перевибір президії Ради. Головою Надзірної Ради вибраний знову радн. Пригляк, а д-р Юліян Савчак

Подяка.

За пізне і двобічне лічення, вставлення і пломбованим зубів складаю отсим щиру подяку Вп. лікареві дент. д-р Симонові Рапапортові і п. Яковові Нассові у Львові, вул. Сикстуська ч. 17/II пов.

2513 1—1 *Ірина Войтович.*

рьких телефонів хотять протестувати із зрозумілої причини проти надпрограмових сплат за телефонні розмови тому, що ніхто у Львові не розмовляє телефоном зайву секунду ріже або самої приємности.

— Боротьба за хліб ведеться у Львові між магістратом і пекарями майже щомісяця. Маґістрат обіцяв від учора піну хліба на 3 сот. і 5 сот., а пекарі зробили збори і післали делегатів із протестом до воєводства. Чи дійде до порозуміння між повітовою управою і Пекарями, годі передбачити, певно лише пекарі продають хліб по старій ціні.

— Непорозуміння звільнення. Львівські поденні судді признали вчинком Дубінського-Первачи, що в лютім убив свого товариша професійного злодія Івана Куранта-Кікі, б із них на 10 відповіло, що він стріляючи робив це в необхідній обороні.

— Шуролов. У колобудівському повіті обкрутив найвищих людей (між іншими і інженіра) рашельзарій громадянин Франц Жемме, що придумав собі дотепну професію: каже, що знає спосіб як нищити миші. Він робить це так: майже в хаті діре якомусь дивному мазею, бере 40 зол. задатку за працю, яка варта 80 зол. і каже, що за два тижні вернеться по решту, коли не буде в хаті ніодного миша. Шурі показуються мізерні, але Жеммо ні, — хіба в іншім місці. Шуролов він слабший, але грошолов першорядний.

— Різні вістки. У півд. Африці, провінції Танганіка відкрили нові багаті діямантові поля. Один найдений там діямант має 41 каратів. — У Ленінграді почався міжнародній перевротичний конгрес при співучасти Нансена і інших учених і чужинних мандрівників. — У Берліні перестав виходити націоналістичний денник „Берлінер Міттаг" наслідком фінансових трудностів. — У Кайдановні (СРСР) 18-літня сільська дівчина застрілила підчас відправи богослуження священика; причина політична. — Підчас виставн мандрівного цирку в Пітсвіль (Пенсильванія) завалилась деревляна галерія; 50 дітей убитих. — У Торонто (Канада) банднти ограбили почтову касу в 100.000 дол., перевожені автом. — Французькі монархісти-студенти побили у паризькій Сорбоні слухачів-мурнів за знак патріотичного протесту. — На одній великій фабриці в околиці Женеви найдено 83 бомби, начинені „жовтим газом" — фосгеном. Бомби доставили до Шпайперії підчас війни; їх потопили в женевськім озері з великою обережністю.

— Віденська сенсація. Буцц. співробітник віденського „Наає Вінер Журналь" Пефль застрілив на судовій салі редактора того часопису Бруна Вольфа, якого батько так є редактором. Вольф складав підання проти Пефля, що він на становищі економічн. відділу „Наає Вінер" підтримував авізи в поліціо, використовуючи їх для різних брудних ціхів. Перевелений у свій час мировий суд створив, що заміди проти Пефля були основані.

— Паризька сенсація. У Парижі гостять тепер два російські театри і один німецький у звязку з міжнародним театральним „фестівалем". Організатором тих міжнародних театральних взаємин є директор паризького „Одеону" великий актор і режісер Фірмін Жемьє. На бенкеті у честь російських акторів Жемьє висловився досить критично про рівень сучасної французької драматургії. творчости. На це драматург Бернштайн відповів гострою статтею, кинувши підозріння, що Жемьє є платним німецьким агентом. Як відповість на це Жемьє досі невідомо. У всякому разі становище Бернштайна не є дуже приємне. Бернштайна бойкотували лишась час за дезертирство і проти його пєси „Після мене" демонстрували в перших днях війни так сильно, що її не допустили на сцену. Бернштайн має старі порахунки з Жемьє як директор театру.

— Пекін щоз. Китайський уряд за приладом радянського уряду касував дотеперішню назву міста „Пекін", заступивши її новою „Пей-Пін(г)", а столицею зробив місто Нанкін. Все ж те, щоби діти мали в школі нові клопоти з географією.

— Школа фортепіяну та цитри п. Ізи та Ірини Данек уміщується 24-го червня п год. 6. попол. поміж своїх учениць і учнів у великій салі Технольог. Інституту, Булярда 5. У програмі 20 точок, з яких деякі будуть виконані цілими оркестрами. Вітати до 1.50, 1 зол. і 50 сот. можна раніше дітьми в школі, вул. Романовича 22.

— З Українського Наук. Інституту в Берлині повідомляють нас, що дня 22-го травня відбувся виклад проф. Д. Дорошенка (німецькою мовою): „Розвиток української історичної ідеї від кінця 18-го стол. до нинішнього дня".

— Дружарський чортик зробив таку помилку у вчорашній програмі концерту для вшанування М. Конюбінського: у 2-ій точці пропущено при Мейербері твір „Prophet-Fides" і автора опери „V studni", яким є чеський композитор Бльодек. — яким є чеський композитор Бльодек. — В статті „За океаном" у першій замітці пропущено одно речення: „Майно У. Н. Союзу в літочому департаменті виносило 120.780.23 долярів".

— З приводу надсподіваної дорожнечі схір на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованням зімочих футер, і вже літом віддати до робітні П. Карпика Львів, Куркова 11а. 2422 9-10

Театри.

Міський великий театр:

29-го г. 7·30 веч. „Дівчина парівна" Ростана.

21-го г. 7·30 веч. „Відправа гроньких послів" Кохановського (прем'єра).

Міський „Театр Новин":

22-го г. 8. веч. „Доллі".
23-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполло": „Той, якого ніхто не знав" і „Шуверка".

„Лев": XI. заповідь: Не женись!

„Палас": „Для щастя дитини" і „Вільний вурдан".

„Фатаморгана": „Чарлє Чаплін боксером" і „Заперниголова пущин".

„Байка": „Пат. Патахон і кит".

З безконечної черги.

Перед політичним процесом у Тернополі.

Перед окружним трибуналом окружного суду в Тернополі відбудеться в першій половині липня н. р. карна розправа проти українських студентів висших шкіл Яворівіка, Кушицького і Вацика та проти цілого ряду інших молодих українців — між ними і проти Ольги Степанівної з Березовиці Великої, обвинуваченої за злочин шпіонажі з § 67 т. з. Всі вони сидять уже девять місяців у слідчій вязниці.

Ціле слідство проти них ведено тільки в напрямі злочину державної зради з §§ 58 і § 59 к. з. Ак при виготовленні акту обвинувачення скваліфіковано проступок обвинуваченим не як державну зраду, але як шпіонажу, а не без сумніву на приручення надпрокуратури у Львові і представника військового штабу генерального.

Для тих, що знають аркани польської кримінальної політики у відношенні до українців, не є тайною, чому настала така нагла метаморфоза в карно-правній оцінці проступку обвинуваченим. Сталося це з тої причини, щоб не пристосовано до обвинуваченим, як не відносили українські посли у теперішній сесії польського сойму, нового амністійного закону, бо як відомо, амністія до шпіонажі не відноситься.

Оборону головних обвинуваченим у цьому процесі обняв посол д-р Степан Баран з Тернополя.

Дописи.

ТРУСКАВЕЦЬ. (Посвячення будинку „Сільського Господаря"). Дня 3. червня н. р., в перший день Зелених Свят, відбулося в Трускавці посвячення будинку „Сільського Господаря". Посвячення довершили о. прил. Мартинович, що покинув Перемишль і став парохом Тустанович, о. сов. Ліщинський, парох Борислава, о. Юліян Адріянович, катехит шкіл в Тустановичах, о. Евген Коленський, катехит гімназій в Самборі й о. Майба, катехит шкіл в Бориславі. По посвяченню виголосив привітну бесіду до присутніх і делегатів о. Іван Валюх, парох Трускавця і голова місцевого „Сільського Господаря". Бесідник зазначив у своїй промові, що ініціятори і ті, що довершили будівлю з ними й ціле громадянство Трускавця, особливо селянство й робітництво, пішли по лінії Заповіту генія України: „В своїй хаті — своя правда і сила і воля"! Дотична будівля — це лиш символ і мініятура величавої будівлі, якою буде українська Держава. Опісля бесідник привітав присутніх гостей і делегатів, як другів на шляху до зреалізування великої ідеї. На салю внесено „Пропамятну Книгу", в яку вписували свої назвиська учасники свята і складали при цім жертви на покриття коштів будівлі. Разом зібрано тоді 1407 зол. 60 сот., в чому більшою жертвою був дар Союзу Кооператив в сумі 250 зол. З черги слідувало святочне привітання. В просторій, на европейський лад уладженій салі засіли селяни, робітники, інтелігенти світські й духовні, населення місцеве і гості та делегати Парляментарної Репрезентації в особах послів: Блажкевича і Антона Максимовича, президент Союзу Кооператив інж. Павликовський, інж. Максимович з Борислава і ін. В часі привітання промовляв посол д-р Блажкевич, який вказав на економічне знаволення як на передумову політичної волі. Від Союзу Кооператив промовляв дуже гарно інж. Павликовський. Пізно, порываючо говорив о. Коленський, який зложив привіт іменем самбірського громадянства, вказуючи на жертвенність Трускавця не лиш льокальну, але й загальну, чого доказом ті численні жертви, що звідси йшли на „Народний Дім" у Самборі. Іменем місцевого селянства зложено привіт Парляментарній Репрезентації, після чого співав хор. У відповідь промовляв ще посол д-р Блажкевич, дякуючи селянству за привіт та вказуючи на потребу йти йому поруч інтелігенції, можну народу. Опісля п. Гута, місцевий громадянин і дяк, вказав на патріотизм і людяність послів (м. в. пос. Антін Максимович не лінувався зайти до дому інваліда Вас. Фарисея, і виробити йому інвалідську ренту). Пос. Антін Максимович підносив солідарність громадян при виборах. П. Зінко з Добростова зложив привіт від тамошніх товаришів. — Крім цього насіяли письменні привіти від Земельного Гіпотечного Банку у Львові, від Народньої Торговлі у Львові і від о. посла прал. Кушицького з Варшави. В часі посвячення і святочного прийняття співав хор „Сурма" під дирігентурою п. Осипа Біласа, переважно народні пісні; з церковних пісень звертало увагу дуже гарно хорово опановане: „Царю Небесний". В день посвячення українські будинки були удекоровані жовто-синіми прапорами. **Гість зпоза Трускавця.**

БУСЬК. (Курс шиття і крою.) Заходом Кружка „Рідної Школи" УПТ в Буську відбувся цього року від 1-го березня до 30. травня перший курс шиття і крою. Курсом проводила вчителька „Союзу Українок", учителька п. Клішева Павлина зі Львова, яка вложила дуже багато труду в цей курс. На курс зголосилися дівчата: 5 з Купча, 5 з Побужан, 1 з Журатина, 3 з Красного, 1 з Гумниськ, 2 з Чанижа й 9 з Буська — разом 26. З того 22 покінчили цілий курс, а 4 учасниці покинули його наслідком недостачі гроша. На курсі навчилися дівчата кравти і шити жіночі й діточі одяги. Дня 27. травня н. р. була виставка робіт курсисток і громадянки Буська (не лише своїх, але й чужі) подивляли успіхи праці п. Клішевої Павлини, під проводом якої учениці вивязалися якнайкраще зі своїх завдань. Підчас виставки відсвітлено Старшину Кружка враз з учасницями курсу. Дня 30. травня закінчено урядово курс Богослуженням в церкві св. Параскеві в Буську. По Богослуженні зібралися всі курсантки в бурсі на Гребли, де в присутности Старшини Кружка о. сов. Сильвестер Калинович подякував п. Клішевій за її працю. Промова була дуже сердечна й учасницям витиснула сльози з очей. Крім того дякували й учениці своїй учительці, яка по словам секретаря Вороновського Вас. вміла собі так зєднати своєю солідністю всі учасниці, що весь час панувала на курсі гармонія, хоч на нім було заступлене і місто й село, і богаті й бідні, і українки й не-українки. Після того роздано учасницям посвідчення укінчення курсу. Старшина Кружка постановила продовжати осеню курс кравництва і заложити кооперативу.

Зі спортового життя.

Україна—Екран.

Реваншові змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 24. ц. м. на грищу „Гасмонеї" за Личаківською рогачкою. Початок змагань уже в год. 8·15 рано.

Европейські мистці копаного мяча.

До цього часу такі клюби поодиноких держав здобули мистецтво в копанні мячі: Бельгія — клюб „Беершот" (з Антверпен), Англія — „Івертон" (чашу здобув: „Блекберн Роверс"), Франція — „Стад Франце" чашу здобув „Ред Стар Олімпік"), Голяндія — „Феєноард", Югославія — „Градіянський Клюб" (Загреб), Австрія — „Адміра", Швайцарія — „Грассгоперс" (чаша „Сервет"), Швеція — „Ергрит" (13-ий раз!), Шотляндія — „Гаєрсов Ранджерс", Еспанія — „Барцельона", Чехословеччина — „Вікторія Жіжков", Мадярщина — клюб ФТЦ.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до всіх кляс 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) починаються дня 20. червня н. р. Відбуваються що дня від 8—1 години рано і від 3—5-ої пополудні в канцелярії школи. Нові учениці мусять предложити метрику уродження, останнє шкільне свідоцтво і посвідку зіплення вісім. З огляду на те, що паралельних кляс в сім році не творимо, радимо зголошувати дитину завчасу до впису, бо відтак може не буде місця. Наша школа — одинока українська більшеклясова дівоча школа У. П. Т. на дільницю Стрийську, Галицьку, Личаківську і Середмістя, тому обовязком кождого свідомого Українця, кождої матери Українки є: тільки до неї вписати свою дочку.

Бідні, а пильні учениці можуть бути звільнені від шкільної оплати частинно або й зовсім. — Від Управи Школи. 2488 2—1

Вписи до I. і III. кляси української гімназії в Долині приймає Управа Рідної Школи в канцелярії гімназії щодня від год. 10-12. Вступні іспити до I. кляси відбудуться дня 25. VI. ц. р. 2485 3—3

Важне для львівських священників. Заходом свящ. тов. „Єдність" відбудеться в пятницю дня 22. червня п. р. в салі консисторсь их засідань (пл. св. Юра 5) в год. 6. вечером відчит Всв. о. ректора Д-ра О. Сціпого на тему: „Враження із подорожі по Франції, Бельгії і Голяндії". Просяться всіх священників о численну прияву. — Видія. 2501 2—2

20-літний зїзд матуристів української гімназії в Тернополі з року 1908 відбудеться дня 10. липня ц. р. в Тернополі. Збірка в год. ½ до 9. рано в давному будинку гімназії при вул. Валовій. Всіх Товаришів запрошуємо до участи в цьому зїзді. Зголошення просимо присилати до І. липня на адресу Д-ра Романа Слюзара, адвоката в Микулинцях. — о. Микола Бріль, Д-р Роман Слюзар, Роман Цегельський. 2499 2—3

В прив. Семинарії учит. жіночій СС. Василіянок з повними правами приявности в Яворові відбудуться на днях 26, 27 і 28. червня вступні іспити на I. курс, вступні іспити на II., III. і IV. курс на днях 28. і 29. червня. До іспиту треба предложити: а) метрику хрещення, б) свідоцтво здоровля від фізика, в)послідне шкільне свідоцтво. — Зголошення до Інтернату приймають СС. Василіянки. — Дирекція. 2497 2—2

Реколекції для учительок і жінок священників. В монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95 відбудуться реколекції для учительок і жінок священників від дня 3. липня вечером до 7. липня рано 1928 р. Зголошення проситься надсилати до Ігуменату СС. Василіянок, Львів, вул. Потоцького ч. 95. Оплата вносити буде 4 зл. денно. 2520 1—3

Виставка ручних робіт, які виконали ученици СС. Василіянок у Львові, буде відкрита при вул. св. Марка ч. 20. І. пов. в днях 25, 26 і 27. червня н. р. в годинах від 9-ої до 1-ої передпол. від 4-ої до 7-ої попол. 2516 1—1

Вписи до школи вправ при III. Державній Семинарії у Львові відбудуться в днях 28, 29 і 30. червня 1928 р. від год. 9—12 і 4—6 в старій поміщенні школи в духовній семинарії від вул. Сикстуської. Від вересня дістає школа пречарне поміщення в середмісті Львова при вул. Каденькій, ч. 6, біля Ремізи, а що наука є безплатна і ведена дуже добрими вчительськими силами, має дирекція школи надію, що родичі середмістя і шестої дільниці громадно впишуть свої діти до неї школи. Число дітий в класах є обмежене до 25 найбільше, тому належить з записами спішити. — о. Юліян Дзерович, директор Учительської Семинарії. 2518 1—3

З приватних мужеських учительських семинарійних курсів „Рідної Школи" у Львові. В звязку з не ешенням від 1. вересня ц. р. семинарійних курсів до власної домівки при вул. С. Хшановської ч. 9/II. продовжується реченець вписів на семинарійні курси I—IV до дня 1. липня. Вступні іспити можна здавати від дня 28. червня до дня 2. липня в дотеперішнім будинку при вул. Крупярській ч. 15. — Рівнож приймається вписи на однорічний Кооперативний Курс при учительських семинарійних курсах. — Антін Крушельницький, управитель 2519 1—3

„Просвітянський Театр" комунікує, що грати буде: в Угнові в днях 22 до 25. п. м., в Річиці (пополудні) дня 24. п. м., в Хлівчанах дня 26. п. м., в Люпах Ведиких від 27. п. м. до 1. липня, в Бутинах (пополудни) 1. липня, а в Жовкві в днях 2. і 3. липня ц. р. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брилянти і перли Домбровські-Розважевські, Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Оцінка безплатно. 2481 1—7

ПРИЙМАЮ на стапцію добрих учеників, близько гімназій. Опіка добра. — Стефанія Кордасевичева, вул. Чарнецького ч. 26. 2517 1—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, звісних клімятичних літнянську **Пансіон Олена**, значно побільшений, гарне догідне положення, сонячні комнати, першокласний харч, на десерови маслі власного виробу. Лісарі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2441 2-?

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 б 94-?

НОТИ уживані шкільні купує Магазин нот вул. Романовича 11. 2494 2—3

ПРИЙМУ на стапцію учеників або учениці. Хата ясна і здорова, харч добрий, вдова по священику Р. Левицька, вул. Кентшинського ч. 58 (продовження вул. Шептицького) 2491 2—3

ОБРАЗ олійно малований на полотні „Воскресеніє Христове", гарний на 180—130 см. продам до церкви дешево. Іван Ганаковський, арт. церковний маляр, Знесіння коло Львова ч. 228. 2510 2—2

ЛІТНИСЬКО ВОРОХТА. Для двох панночок з доброго дому комната з повним удержанням при українській родині на місці липень і серпень. — Зголошення в адміністрації „Діла" під „Ворохта". 2502 2—2

ПАНІНА зі семинарійною матурою приймє лекцію на село за удержання. — Зголошення до „Діла" під П. М. 2498 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР 2515 1—3

Д-р Володимир Білозор

ординує у внутрішніх недугах у **ДОРІ**

в місяці липні та серпні.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 16—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й випинання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2090 знижка. Полекші в сплатах. 6—10

„ПАПА" ФАБРИКА ПАПИ І АСФАЛЬТУ Львів, вул. Панєнська 33

Телеф. 24-23 — доставляє по фабричних цінах: дахову папу, ізоляційну папу до фундаментів, асфальт штучний і природний, смолосипи виконує всіляні 2265 асфальтові роботи. 3—3

Заступництво 2445 3-4

ПЕТРО МІКОЛЯШ і Ска

Дрогуерія, Львів, Пасаж Міколяша.

Прийму

негайно **кількох асистентів** до мірничо-комасаційних праць і меліораційних. Перше́нство мають ті, що покінчили відділ мірництва або школу для мірничих та можуть виказатися практикою.

Inż. M. Podhorecki

2511 1—1 Mierniczy przysięgły

Poznań, ul. Zwierzyniecka 8.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.

Ч. 139 (11.392). Львів, неділя 24. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Обезпечити своє життя — не значить вибігати думкою поза своє життя і подбати на ней час про долю своїх найближчих. — Зробіть це виключно через - Товариство - „КАРПАТІЯ" 2308 Львів, Руська 18. 2—3

„Olleschau" НАЙКРАЩІ З УСІХ!!! **ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU".** Генер. представництво на Польщу: Львів, Казимирівська 35. 2417

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО ч. 63
відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 дн 600 кг.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ
При важнішних запитаннях прохається письма до нас висилати рекомендовано.
2325 1—52

Виїзджаючи на ферії обезпечіть своє майно від ОГНЮ і від КРАДЕЖІ з ломом **в тов. „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.** 2505 a 2—3

Трагедія триєдиного народу.

Львів, 23. червня 1928.

На сині, сонцем опромінені води Адрії понуру тінь кидають жалібні прапори, що повівають в Хорватії й Далматії. Ще недавно югославянський король Олександр виспівував перед відомим французьким журналістом Жілем Саервайном похвальні гимни в честь своєї батьківщини.

„Гляньте — говорив він — на нашу прегарну, таку богату й різнородну країну — від Словенії, що є югославянським Тиролем, до Вардару, де росте бавовна. Перейдіть через Боснію, в якій відбиваються увесь схід і через наше дальматинське примор'я. У всіх тих околицях, таких різних під оглядом обичаїв, клімату і продукції, стрінете той самий югославянський нарід. Різниці в ділянці релігії й письма нічого не змінюють в основному факті, що всі жителі говорять одною мовою і мають спільний ідеал, що висловлюється в бажанні вести мирне життя в тій країні, в якій Господь обдарував нас усім, чого потребуємо до життя. Не погрожуємо нікому, не ображуємо нікого. Серед православних, серед католиків, серед мусульманів, в кожній стрічній людині стрінете югославянина, який є відважний, терпеливий і відданий традиціям незалежности".

Прекрасною країною є Югославія і прегарним є югославянський нарід. Але — очевидно — твердження короля Олександра про спільний ідеал і про терпеливість югославянина належить до ділянки поезії. Кривава подія в скупштині, де від кулі чорногорця Рачіча (члена правительственної радикальної партії) впали посли хорватської селянсько-демократичної партії: Пернар, Павло Радіч, д-р Басарічек і Джура (вмер пізніше внаслідок ран), а важкі рани одержали: Степан Радіч, Елєсіч і Гранділ — говорить якраз щось протилежне. Кривава подія в скупштині, в політично-національній представницькій установі є не лише небувалим явищем в парляментарному житті, але й синонімом тієї „іділлі", яка ваготить над Югославією від першої хвилі повстання королівства сербів, хорватів і словінців. Кривава подія в білгородській скупштині є пророчистим висловом трагедії триєдиного народу.

Телеграфічні звістки про хід подій в скупштині, про безпосередню причину й мотиви вчинку чорногорського комітаджі в характері депутованого є неповні, а навіть суперечні. Не важно те, чи злочинець був ображений і спровокований виступом хорватської опозиції, чи діяв по „давнім праву" чорногорської вендетти, а важно те, що такими засобами розв'язується ґордійський вузол югославянської дійсности.

Білгородську кривану подію заступив Загреб жалобою. На всіх будинках повівають жалібні прапори, магазини й крамниці зачинено на знак жалоби, тіла вбитих виставлено на публичне видовище в *льокалі* селянсько-демократичної партії. Секретаріят хорватської селянсько-демократичної партії не приняв кондоленційного письма уряду, партія відкинула урядову емеритуру для родин убитих, а родини відкинули пропозицію уряду поховати вбитих на кошт держави. І хоч загребські органи впевнюють, що жалібні демонстрації не звертаються проти сербів, тільки проти уряду Вукіцевіча, то — очевидно — важко провести різку демаркаційну лінію між цілим сербської більшости і сербами.

Крівава подія в білгородській скупштині є не лише виливом темпераменту, образи і варварських чорногорських звичаїв, але має й глибший підклад. Є це наслідок боротьби між сербським централізмом і хорватсько-словінським федералізмом. Нинішня Югославія повстала як централістична держава на основі конституції під натиском сербів, які собі приписують найбільші заслуги в справі зєдинення триєдиного народу. Проти бездумного централізму сербських примітивів завзято протестували хорвати і словінці, далеко більше економічно розвинені, без порівнання культурніші й політично більш зрілі від сербів. Проти централістичної бездушности довго боровся Степан Радіч, бойкотуючи білгородський парлямент. В липні 1925 р. Радіч погодився з Пашічем, увійшов навіть в склад уряду, думаючи тим способом злагіднювати централістичні тенденції. До думки ревізії централістичної конституції схилявся й король, думаючи в той спосіб завести мир у державі та приборкати радикальну олігархію. Однак внаслідок упертости сербів, які виключно собі приписують монополь державників і в централізмі добачують єдиний засіб свого панування, ревізія конституції не рушила з мертвої точки. Зовсім природно, що це мусіло знову вернути хорватів, словінців і босняцьких мусульманів в ряди гострішої або слабшої опозиції. В останньому часі до розбудження пристрастей і загострення хорватської опозиції до уряду у великій мірі причинилася справа нетгунських умов між Італією й Югославією. Зобовязання уряду до переведення в скупштині некорисних для південно західної Югославії нетгунських умов з одного боку і демонстраційні протиталійські виступи дальматинців і хорватів з другого переміняли парлямент в казан, в якому варилося й кипіло. Стріли у скупштині є крівавим епізодом цих змагань, цеї боротьби між бездушним централізмом і творчим федералізмом.

Одночасно є вони грізним моментом, що не слід перетягати струни. Є вони пересторогою тимбільше, що ні політичне (з огляду на італійсько югославянське напруження), ні господарське положення Югославії не є світле. Між поодинокими галузями триєдиного народу, між сербами, хорватами, словінцями, боснацькими мусульманами існують глибокі і сутні ріжниці. Хоч усі вони говорять одною мовою, то однак глибоко ріжняться під оглядом історичної традиції, рівня культурного й господарського розвитку, віри й віроісповідання, словом: цілого світогляду. Насильне творення типу „югославянина" при допомозі бездушного реакційно-поліційного централізму тільки відкладає момент створення єдиної нації з триєдиного народу. Консолідація внутрішніх відносин у Югославії може наступити тільки шляхом федералізму і повільного стоплювання ріжноманітних галузей в один національно-політичний моноліт. Федералізм Німеччини не лише не вийшов на шкоду німецькому народові, але зробив його великим і могутнім, передовим між народами світа.

Вершок толєранції.

Польські поліцієнти ініціюють замазування українських написів на вивісках.

Недавно „Маслосоюз" відчинив свій відділ і крамницю в Луцьку. Хоч „Маслосоюз" є українською інституцією, однак йдучи по лінії добрих купецьких звичаїв, на своїй крамниці дав вивіску з написом українським і польським. Чогож більше можна вимагати від української кооперативи на українській національній території?

Та поява вивіски з українським написом не подобалася буліньчим Польщі на Волині, які всіми силами змагають до затерти українських слідів на території, що має понад 80 проц. українського населення. З приводу появи українсько-польської вивіски на крамниці українського го „Маслосоюзу" в Луцьку (не у Варшаві чи Познані!), а не самої польської чи в крайному випадку польсько-української, повстало „обурення" в громадсько-шовіністичних, а радше канібалістичних й урядових польських колах у Луцьку. „Пшеглёнд Волиньскі" з 10. ц. м. заговорив навіть, що

„umieszczenie szyldów dwujęzycznych z napisem polskim u spodu to już lekceważenie istniejących przepisów w najwyższym stopniu i takiego faktu nie można sobie tłumaczyć inaczej, jak tylko chęcią szykanowania państwowości polskiej na Wołyniu".

Варто таку кресову „мудрість" дати прочитати не лише першому-ліпшому чужинцеві, але й якомунебудь лікареві, чи взагалі здорово думаючій людині для осуду почитальности „кресових" культуртрегерів. Не знаємо, які приписи обовязують на Волині, але українсько-польська вивіска на українській крамниці як чинник „szykanowania państwowości pols. na Wołyniu це вже край, це вже така глупота, на якої схарактеризування не маємо слів. Поява україн.-польської вивіски на українській крамниці в місті, положеному на українській національній території, є „chęcią szykanowania państwowości polskiej na Wołyniu" і то яким же „шиканованням" тієї державности мусить бути істнування 1,400.000 українців на Волині при 1,600.000 всього населення.

Від чогож у Луцьку є поліція? Ясно, що не від паради, тільки від того, щоби стояти на сторожі польської державности і не допустити до її „шиканування". Поліція почала находити відділ „Маслосоюзу" в Луцьку, домагаючись зміни порядку написів на вивісці. Дня 4. ц. м. явився у луцькому відділі „Маслосоюзу") поліцай Ст. Цішик (ч. 24) і заявив начальникові відділу Томі Котикові в присутности крамничної помічниці Володимири Наклович, що коли порядок написів на вивісці не буде змінений, то поліція подбає, щоби вивіски в ночі були зняті. На увагу начальника, що це буде публичне насильство, за яке поліція нестиме судову відповідальність відповів п. „шподовнік", що судова відповідальність прийде пізніше а тимчасом він вивіски в ночі зніме. В своїй „ревности" посунувся поліцай дуже далеко, домагаючись письменної заяви, що начальник Котик відмовився зняти вивіски. Очевидно, атакований випросив собі таку поліцейську навязчивість, зазначуючи, що він не має ніякого обовязку давати поліції якихнебудь зобовязань.

Свою настирливість повторила поліція в днях 4. 5. і 6. ц. м., повторюючи свої домагання і погрози. В ночі 8. ц. м. наступило замазання українського тексту на вивісках. Сталося це в год. 3.30 рано. Замазання довершив якийсь цивільний тип, якого підвів до вивісок умундурований поліцай, на що є свідки. Нач. Котик негайно вніс скаргу на поліцію в старостві і у воєводстві домагаючись

охорони [illegible] безправством поліції. Згадані адміністраційні установи обмежили перевести слідство. Та вони не спинилися, централа „Маслосоюзу" у Львові подалла цей нечуваний факт до відома нашої парл. репрезентації і повідомила про нього Ревізійний Союз Українських Кооператив, щоби він порушив цю справу через Кооперативною Радою, підносячи її при всяких нагодах, зібраннях і конференціях. Крім того ці замазаних вивісок після відфотографування проблено кліщу, щоби її помістити і в чужинній пресі на доказ „рівноправности" українського народу.

Бо й справді чи не вершок толеранції?

Радянська Україна.

Всеукраїнська Академія Мистецтв.

При Київському Художньому Інституті утворено комісію, що розробляє проект реорганізації Художнього Інституту на Всеукраїнську Академію Мистецтв. По проекту при Академії буде художній інститут і науково-дослідчі катедри з галузи мистецтвознавства.

10 років Національної Бібліотеки.

Незабаром мине 10 років з дня організації Національної Бібліотеки України. За ці 10 років Національна Бібліотека стала четвертою з черги серед бібліотек СРСР і девятою серед бібліотек усього світу. Книжковий фонд Бібліотеки становить 1,900.000 одиниць. У бібліотеці більше ніж 1,000.000 газет. Фонд Національної Бібліотеки розцінюється в 3,000.000 карб. Щороку бібліотечний фонд зростає на 112 тисяч книжок, 120.000 газет та 42.000 листівок. За 1927 рік у Бібліотеці було 143 тисяч відвідувачів.

Меморіяльний Музей в будинку на могилі Шевченка.

Київській філії інституту Т. Шевченка доручено влаштувати в будинку на могилі Т. Шевченка меморіяльний музей-кімнату, де будуть зібрані матеріяли, що ілюструватимуть окремі моменти з життя Шевченка, історію могили і вшанування його памяти в передреволюційних і пореволюційних часах. Київська філія інституту Т. Шевченка запросила відомого архітекта проф. В. Кричевського скласти проект художнього оформлення цього музею.

Кооперативний музей.

Центральний Кооперативний Музей, що ставить собі завдання зібрати матеріяли до історії кооперативного руху на Україні і провадити пропаганду кооперації, поділяється на три частини: Центральну Наукову Кооперативну Бібліотеку, Архів Кооперативних Матеріялів та Всеукраїнську Кооперативну Виставку, що наочно показує історичний розвиток і сучасний стан кожної галузи кооперації. Вукорада асигнувала на устаткування Музею 3.000 карб. і ухвалила зобовязати всі кооперативні організації надсилати до Музею все, що будь-коли друкувала кооперація даного району. При бібліотеці Музею засновано книжковий фонд для обміну з іншими кооперативними бібліотеками. Музей закликає всі кооперативні організації надсилати свої матеріяли на адресу Музею.

Цінна колекція українських орнаментів.

Музей кустарної промисловости в Києві збогатився дуже цінною колекцією наукового значіння. Ця колекція уявляє з себе найкращі зразки виробів колишніх майстерень „Союза земств и городов", що працювали в Галичині і в Буковині за часів світової війни. Майстерні мали своїм завданням допомогу селянству, що постраждало від війни. Майстерні вивчили місцеві стильні художньо-народні орнаменти й навчили селян пристосовувати їх до виробів, що мають широкий збут. Через те, що в тих майстернях працювали найкращі малярі, а українські народньо-художні орнаменти в Галичині й Буковині різноманітні і дуже гарні, вся колекція має особливий інтерес для Вел. України. Зокрема для Києва колекція цінна тим, що тут мають організувати художньо-текстильне виробництво з виготовленням виробів в дусі українського народнього мистецтва.

Фільма про Український Червоний Хрест.

ВУФКУ закінчило знимати хронікальну фільму про Український Червоний Хрест. Фільма ця має на меті показати, як працює У. Ч. Х. Керував зняками цієї фільми Загорський

Найновіші Футляри, Маркізети, бавовняні вироби фантазійні Крепліси, легкі вовняники, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

За національне викохання українського вчителя.

Розбудовуймо мужеську учительську семінарію!

Можемо поділитися з громадянством приємною звісткою: Головна Управа „Рідної Школи" подбала про приміщення приватних мужеських учительських семінарійних курсів „Рідної Школи" у Львові — єдиної такої школи на всіх західньо-українських землях — у власнім будинку (на II. поверсі каменици „Рідної Школи" при вул. С. Хшановської ч. 9. у Львові).

З огляду на те, що тепер приміщена ще частина бурси і що в будинку треба перевести відповідні направки й уліпшення, вписи відбуваються перед феріями виїмково ще при вул. Крупарській ч. 15. Тут будуть теж вступні іспити на роки I. до IV.

Найважніша перешкода для одержання концесії на семінарію і прав державних шкіл — усунена. Шкільна куратория поставила справу власного будинку як безоглядну умову одержання управнень. Будинок уже є! Учительські сили зібрані можливо найвідповідніші! Перешкод для одержання концесії не буде! А управнення залежить від числа молоді, її приготування, її праці в школі.

Отож на чергу приходить тепер справа фреквенції. Скільки то молодих людей з кількома класами вищої гімназії марнується на селі й не знає, що робити із собою! Кому дорога справа виховання нашої молоді в українській школі українським учителем, ставайте в ряди тих, що приготовлятимуться на учителів! Наші посли будуть дбати про те, щоби шляхом закону забезпечити українській шкільній молоді українську школу з українським учителем. В якому-ж прикрому становищі опинилося би, коли дістанемо право на свої школи, коли треба буде для них своїх учителів, — а тих учителів не буде!

Підготовлювання цілого кадру українських учителів — оце черговe наше завдання! Єдина на всіх західно-українських землях **мужеська семінарія у Львові** повинна в найближчому часі розростися так сильно, щоб виявилася потреба творення нових мужеських семінарій на провінції.

Записуйте своїх дітей до мужеської семінарії, бо є запорука, що вона під управою досвідного педагога директора Антона Крушельницького розвинеться і сповнятиме своє національне завдання!

Із мужеської учительської семінарії повинні користати головно ті діти, що покінчили VII. клясу вселюдної школи. Замість записуватися до приватних польських гуманістичних гімназій, де дуже скоро можуть пропасти для нації, вони повинні звернутися до своєї учительської семінарії „Рідної Школи" у Львові, де вихованцями на корисних членів громадянства.

Управа семінарійних курсів оповістила, що для тих, які скінчили цього року курси і здали піщевий іспит, управа отварає після ферій однорічний кооперативний курс з програмою кооперативних шкіл. Цей кооперативний курс буде тісно звязаний із семінарією, як доповнення педагогічної освіти й поширення знання учителя на область кооперації, з якою доведеться йому в майбутній праці на селі зустрічатися на кожному кроці.

Громадянин.

Д-р Бронислав Овчарський
ординує 2753 6-7
у внутрішніх недугах у літнім сезоні
в Криниці під „Тополями".

Сокіл при роботі.

Повітове Сокільське Свято в Золочеві.

При вїзді до Золочева впадає нам в очі цілий ряд скромних березових хрестів і кількацять стрілецьких могил на тамошньому кладовищі, на жаль, без написів. У дні 4. червня п. р. ці могили увічнено зеленю й засипано китицями цвітів. Це українське сокільство Золочівщини віддало почесть тим полеглим у війні Соколам українського паролу, влаштовуючи в їх честь Сокільське Свято.

Стрійні чети сокільських товариств із Золочева, Ожидова, Білого Каменя, Почап, Юськович та чета Т-ва „Луг" з Жулич, разом 123 мужчин і 80 сокілок, висзувахали рано в церкві Служби Божої, а відтак пішли походом на кладовище, де над могилами відправлено панахилу. Опісля попри могили відбувся почесний хід соколів і поважний похід рушив через місто, а з ним цілий вздвиг народу, до дому ім. М. Шашкевича. Це була передполудньова програма Свята.

Пополудні відбувся похід містом на площу, де був рухливий виступ сокільських товариств. Бадьорим кроком в бодрій поставі йшли сокільські ряди, повівающи жовто-блакитними прапорцями. А здалека витали їх прапори, завішені над прикрашеною брамою площі.

Д-р ІВАН КРИПЯКЕВИЧ.

Нові історичні видавництва.

Останні роки замітні у нас великим зростом історичних дослідів. Рік-в-рік появляються нові наукові публікації — передовсім на Радянській Україні, де перед веде Академія Наук в Київі, а дальше в Галичині й на еміграції, — видання присвячені і загальним і спеціяльним питанням, і нарешті є їх так багато, що ляїкові, який рад би стежити за розслідами минулого України, вже важко в них зорієнтуватися. Треба прийти нашому читачеві в підмогу. Згадаємо тут у кількох рядках ті видання, що попали на столик рецензента, надіслані редакторами і видавцями, — нехай хоч коротка замітка буде їм подякою за память.

Починаємо від академічних видань, які маємо під рукою. **Праці Комісії для вивчування історії західньо-руського та українського права,** випуск третій (1927 р.) під редакцією Мик. Василенка, приносять низку статтей, що повинні зацікавити наших юристів. Ось найважніші: **В. Новицький,** „Снеми Руської Землі X.—XII. в. (княжі зїзди), **М .Максимейко,** „Про смердів Руської Правди", **С. Борисенок,** „Утворення професійної адвокатури в Литовсько-Руській Державі"; **М. Тищенко,** „Гуральне право та право шинкувати горілкою в Лівобережній Україні до кінця XVIII. в."; **М. Слабченко,** „Соціяльно-правова організація Січи Запорозької". Дальше йдуть наукові звідомлення (особливо інтересне Л. Окиншевича про відрядження до Москви), полеміка, бібліографія.

Загальнішим правничим проблемам присвячені **Записки Соціяльно-Економічного Відділу** Української Академії Наук, також під редакцією М. Василенка; в V.—VI. т. стрічаємо з історичного обсягу статті **Ф. Тараковського** до державного права давньої Польщі, **А. Ярошевича** про капіталістичну аренду на Україні за польської доби, **О. Гилярова** „Схема історії фільософії в освітленні історичного матеріялізму", дальше ціла низка праць з інших ділянок права. — Оба названі тут видання, Записки і Праці, вибиваються на одно з перших місць серед наших наукових видань, — добором співробітників, серіозністю тем та критичним їх обробленням. Історія права добула собі в Українській Академії Наук поважні основи.

Накладом Академії появився свіжо **Ювилейний Збірник на пошану академика Мих. С. Грушевського** в 40-і роковини праці заслуженого історика. Цей великий том (перша частина цілости) має до 500 сторін і містить 51 працю ріжних авторів з обсягу палеонтольогії і мистецтва, історії України та всесвітньої історії. Неможливо нам у малій газетній статті перечислювати всіх авторів, вкажемо тільки на найважніші теми. Маємо отже статті про східню кераміку і чернигівську порцеляну, про знахідки часів переселення народів і про акварелі Шевченка: є дещо до княжих і литовських часів, богато причинків до Гетьманщини, до економічних відносин козацької епохи, до історії міст (м. ін. про Ряшів), до україн. руху 1860 рр. і т. д. і т. д. Окремо замітимо дві статті трохи сенсаційного змісту: *В. Герасимчука* про смерть Івана Виговського — автор уважає виновником розстрілу Павла Тетерю, — і *А. Єршова* про „Історію Русів": зібрано тут вказівки, що цей памятник складений приблизно 1815-1818 рр., а не у XVIII віці, як це звичайно говорилося. Дуже цінний ілюстраційний матеріял (м. ін. портрети Мелетія Смотрицького і митрополита Рутського).

Незвичайно живу діяльність веде недавно заснований Кабінет вивчування Поділля при Філії Всенародньої Бібліотеки України у Виннині на Поділлі. В його виданнях систематично опрацьовується краєзнавство Поділля, як з боку природи, так і культури. На першому місці треба поставити *„Нариси з історії Поділля"* протоєрея *о. Сергія Сіцінського.* Найстарший і найзначніший дослідник Поділля подав в цій першій частині своєї праці загальний огляд історії Подільської Землі й обговорює основно передісторичні часи. Праця дуже цінна й у своїх вислідах приносить немало й для висвітлення доісторичного минулого сусідньої Галичини.

Записки чина св. Василія Великого виходять у Львові вже пятий рік як одиноке тепер орган, присвячений дослідам історії церкви. В останнім випуску (т. I. вип. 4) знаходимо опис рукописів бібліотеки монастиря св. Онуфрія у Львові д-ра *Яр. Гординського:* студію д-ра *О. Макарушки* про „слова" Климента Костецького; „Синопсис", літопис пліснесько-підборецького монастиря, матеріяли до монашіх соборів, низку дрібніших заміток головно редактора о. Й. Скрутня та ріжноманітну бібліографію.

З видань ученых, що перебувають на еміграції звертають увагу *Записки Українського Наукового Інституту в Берлині.* В I. томі маємо *Дм. Дорошенка* огляд західньо-европейських видань XVIII і поч. XIX в. до історії України, *Д. Чижевського* про західню фільософію в давній Україні, *І. Мірчука:* П. Лодій і його переклад „Elementa Philosophiae" Баумайстера; *Д. Олянчина:* Матеріяли до українсько-німецьких політичних взносин XVII в.; *В. Залозецького:* Досліди над шапкою Мономаха; *З. Кузелі:* Причинки до етнографічної діяльности Опанаса Марковича.

Врешті український Громадський Видавничий Фонд у Празі видав пок. *Хведора Вовка* (у перекладі): *Студії з української етнографії та антропольогії.* Увійшли туди статті про антропольогічні й етнографічні особливости українського народу, а крім того статті про шлюбні обряди та уживання саней при похоронах. Ці праці відомі дотепер тільки в російській і французькій мові — результат довголітніх студій Хв. Вовка. Для української етнографії мають вони фундаментальне значіння.

Начальник Юркевич дав знак і зачалися сокільські вправи. Вийшло 96 соколів в вправами вільноруч, а коли вони скінчили, вправляли соколки вільноруч (83). Вправи були гарні: мужеські різкі і бадьорі, а жіночі незвичайно плавні, граціозні. Видно було точне вивчення і рівне виконування вправ. Відтак виконали вправи вільноруч луговики з Жулич. Вправи примітивні, але виконані рівно, тому робили теж гарне враження. З черги вийшли на площу знов соколи до вправ списами (44), потім сокілки до вправ хоругвицями (56). По скінченні соколи виконали чвіркові вежі (56 мущин), а відтак рій членів Сокола з Золочева в гарних руханкових одягах вправляв на дручку.

Численні видці горячо оплескували вправляючих, а особливо жіночі сокільські чети, які в прегарній народній ноші виглядали справді мальовниче. Вражало нас, що на Святі було так мало золочівської інтелігенції; мабуть ще не отряслася від передвиборчої суматохи і партійного роздору. А шкода, бо Сокільське Свято було поважним загально-національним виступом. Замітне, що військова оркестра, яку комітет заангажував, щоби пригравала до вправ і яка навіть грала вже на пробах, рано безпосередньо перед вправами відмовилася грати. Відповідної оркестри український комітет не міг, на жаль, дістати.

Як довідуємося, ціле громадянство витатиме соколів Золочівщини на традиційному святі в честь Маркіяна Шашкевича на Підлисській Горі, бо з нагоди цього свята відбудеться Повітовий Сокільський Здвиг. І знов загомонїє сокільська пісня і зашумлять сокільські прапори. А може так львівська Філія „Просвіти" ім. М. Шашкевича зорганізує народню прощу на Гору в Підлисю, або старші пластуни відбудуть загально-пластову стрічу підчас Сокільського Свята. Це було дуже вказане.

Гість.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Радехові.

В неділю дня 27-го травня ц. р. відбувся величавий Народній Зїзд в Радехові. Участь у зїзді взяло біля 1000 представників з обох судових повітів Радехова і Лопатина. На Зїзд прибули сенатори д-р Горбачевський і д-р Бараник та посли Вислоцький, Кузик і о. д-р Пеліх, яким привітні зготовили сердечну овацію. Нараді отворив голова Повіт. Нар. Комітету адв. д-р Селезінка, проводив нарадами о. Коритко з Холоєва. Перший забрав голос сен. д-р Горбачевський, що у словах, повних високих думок, привитав зібраних і в довшій промові пояснив наше теперішнє політичне положення. Сенатор Бараник говорив про правно-державну декларацію, зложену в соймі Українським Парляментарним Клюбом. Посол Вислоцький обговорив господарські справи. Посол Кузик здав точний звіт з діяльности Українського Клюбу, а вкінці пос. о. д-р Пеліх вказав на потребу сильнішої політичної організації повіту. Після промов послів секретар Повіт. Комітету п. М. Панасюк здав звіт з діяльности Комітету від останнього Зїзду. Потім вибрано ширший Народній Комітет, до якого увійшли заступники з усіх сіл повіту. Вкінці одноголосно ухвалено резолюції з повним довірям для Українського Парляментарного Клюбу, резолюції проти польонізаційного походу на українську школу, проти кольонізації і т. п. Треба зазначити, що цей Зїзд дав доказ, що в повіті йде систематична організаційна робота і є надія, що Радехівщина вибється в короткому часі на одно з чільних місць в організаційній сітці краю.

Вічевий рух.

Справоздавчі віча в Турчанщині.

Дня 20-го березня ц. р. відбулося справоздавче віче у Волчу, на якому референував посол Великановичь. Присутні ставили до посла низку інтерпеляцій у справі надужить місцевого постерункового Ліса і в інших пекучих справах.

Дня 18-го березня ц. р. відбув пос. Великанович справоздавче віче у Волосянці Великій, а дня 19-го березня у Волосянці Малій. На вічах явилися майже всі громадяни тих сіл і вислухали реферату посла з великим зацікавленням, а після того подали до його відома цілу масу жалоб, як прим. справу шкід, які наносять їм дичина в лісів барона Лібіґа, справу шикан поліції, за високого виміру податків і т. п.

Справоздавчі посольські віча в Равщині.

Дня 17-го червня ц. р. відбулося при великій участи громадян посольське справоздавче віче у Верхраті. Присутніх до 500 людей. Проводили селяни Федько Плюта і Гринь Сахринь. Віче почалося під голим небом промовою посла Володимира Кохана про політичне положення українського народу під Польщею. Одначе не обійшлося без прикрого інциденту, бо в ціли розбиття віча приїхав сельроб Хам з кількома жидками з Равн Руської й отворив своє віче у віддалі 30 кроків, кидаючи звідти свої демагогічні клички і брехливі клевети на УНДО. Узнаючи того роду поступування сельробівського крикуна гідним погорди, перенеслися громадяни Верхратн, окрім кількох збалямучених, до місцевої читальні, де віче в спокою і повазі відбулося до кінця. Посол Іван Ліщинський здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Парляментарного Клюбу, після чого присутні одноголосно ухвалили як проводові УНДО, так і Посольському Клюбові своє повне довіря. Після запитів та інтерпеляцій закінчено віче відспіванням національного гимну. — Того самого дня в год. 6-ій вечером відбулося посольське віче в селі Любичі Князі. Учасників віча не могла помістити велика місцева читальня „Просвіти", тому воно відбулося під голим небом, не зважаючи на падаючий дощ. Прибувших послів Івана Ліщинського і Володимира Кохана повитав місцевий парох о. Заяць. Посол Володимир Кохан представив зібраним положення українського народу під Польщею і докладно обговорив справу страйку рільних робітників, який мав саме місце в Любичі Князі. Пос. Іван Ліщинський референував справу політичної організації УНДО та здав звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу. Віче мало характер поважний і дало доказ, що громадяни Любичі й доокольичних сіл, які внесли богато просьб та інтерпеляцій до наших послів, зрозуміли, хто їх ворог, а хто приятель і не будуть їти надальше за сельробівськими демагогами, котрі в часі виборів розбили їх громадську єдність. При кінці зїзду один з тих розбивачів, поляк Войцех Стипка, таки крикнув: „Але ми всі сельроби", одначе загальний сміх і негодування покрили його слова. Ухвалено повне довіря для Українського Парляментарного Клюбу і для проводу УНДО.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 22. червня 1928.)

ОСТАННЄ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(ік) На початку нинішнього засідання відчитано інтерпеляції сенаторів, м. і. 9 **інтерпеляцій Українського Сенатського Клюбу.** Потім продовжувано бюджетові дебати. Богато промовців зріклося, так що ліста промовців була до полудня вичерпана. Перший промовець сен. Пант (ніж.). Дискутуваи над заявою міп. Залеського підчас останньої сесії Ліги Націй про горішно-шлеські відносини. Заявив, що на Гор. Шлеську панує брутальна сила у відношенні до німецької меншости, а право служить лише одній цїли, а саме польонізації цеї частини краю. Польська молодь виховується на Гор. Шлеську по лінії „пукі свят святем, як бил і, не бендзе поляк немцові братем". Зате німцям закидається нельояльність. Однак льояльним у понятті поляка німець може бути лише тоді, коли перестане бути німцем. (Ця промова була раз по раз переривана і викликала серед польських політичних кол велике порушення, тому, що вона разом з промовами інших неполяцьких послів і сенаторів є в нинішній час для польського уряду надзвичайно невигідною.) Потім промовляли сен. Данилович, Яблонський (ЗЛН) (протестував проти перенесення Прушинського і Заморського) і Маркевич (ХД) після чого прийшов до слова сен. Любомірський (1-ка). Ціла його промова носила характер оборони закорд. політики міп. Залеського і щораз майже не в кожному реченні переконувала слухачів, що не слід сумніватися у миролюбивість Польщі. Історію, мовляв, польсько-литовських відносин є лише доказом польської миролюбивости і терпеливости. Теж саме щодо польсько-німецьких торг. переговорів, то лише по стороні Польщі є добра воля. Цікаво, що на початку промови сенатор 1-ки казав про необхідність співпраці мін-ства торговлі і промислу з м-ством закорд. справ. Коли ж говорив про польсько-німецькі торговельні переговори, то домагався від німців збн з господарських розмов німці виключили всі політичні моменти. Таксамо другий промовець 1-ки сен. Роман бороннв здебільша внутрішню політику уряду, при чому окремий уступ присвятив проблемі меншостей. Законодатна влада, мовляв, мусить занятися у будучині (невідомій) також справою територіяльного самоврядування і справою меншостей. Польща хоче, мовляв, усунути всякі нац. сварні та запевнити меншостям умови свобідного розвитку та культурного і господарського життя. Одначе Польща ніколи не допустить, щоби вороги польської державности на польській землі творили для себе терен агітації для чужих поганих замірів.

Голосування над бюджетом у сенаті.

Після вичерпання ліста промовців приступлено до голосування над бюджетом у сенаті. Відкинено всі поправки однаково до бюджету, як до скарбового закону та прийнято великою більшістю цілість бюджету без змін. Зокрема переголосовано резолюції. Прийнято між резолюціями майже одноголосно резолюцію в справі українського університету.

Резолюція сенату в справі українського університету.

До 13-ої частини бюджету, себ-то до мін-ства віроісповідань і освіти, сенат прийняв пропоновану скарбово-бюджетовою сенатською комісією резолюцію: „Сенат кличе уряд, щоби в цїли виконання припису 26-ої статті закону з 26-го вересня 1922 р. (Дн. Держ. Зак. ч. 90) предложив законодатним установам законопроект про основання українського університету". Проти тої резолюції голосувало лише кількох сенаторів, між ними сенатор Тулів (ХД) і Гломбінський (ЗЛН) (перший професор львівської політехніки, другий професор львівського університету). Гломбінський сказав при цьому заяву, що закон, на який покликується резолюція, говорить про „рускі" університет, а не український. Над цею заявою сенат перейшов до денного порядку, доказуючи ще раз абсурдність вживання українофобського терміну „рускі" чи „русиньскі". Тут-же прийнято резолюцію в справі нострифікації закордонних університетських дипльомів, а саме, щоби уряд унормував цю справу в тому напрямку, аби подання про нострифікацію полагоджувано з належним поспіхом і не жадано складання непотрібних іспитів.

Закон про амнестію.

Після проголосування бюджету сен. Познер (ППС) референував закон про амнестію. Закон прийнято без дискусії. Українські сенатори здержалися від голосування. Останню точку денного порядку, себ-то вибір 4-ох членів Держ. Трибуналу, відложено до осени.

ЗАЧИНЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ Й СЕНАТУ.

(ік) Безпосередньо після покінчення сенатських дебат переслано маршалкові сенату і в коротці потім маршалкові сойму листи від голови ради міністрів марш. Пілсудського, до яких долучено розпорядом президента Польщі про зачинення з нинішнім днем звичайної бюджетової соймової й сенатської сесії. Так сойм і сенат почали з нинішнім днем літні ферії.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 22. червня 1928.)

КРОВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ У ХОРВАТІЇ.

(ік) З столиці Хорватії Загребу полинуть вістку шляхом на Відень, що вчора вечером прийшла туди вістка про смерть Степана Радіча. Вістка ця викликала в столиці Хорватії величезне вражіння, яке виявилося у стихійній богатотисячній демонстрації. Поміж демонстрантами та поліцією, яку мусіла скріпити жандармерія і військо, прийшло до сутички, при чому віддано кількасот стрілів. Дві особи вбиті, около 50 тяжко і лекше ранених. Поліція перевела масові арештування. Щойно на вістку, що Радіч живе, демонстранти розійшлися. Подібні заворушення відбулися в інших хорватських місцевостях. У звязку з перевезенням тіл убитих хорватських послів побоюється влада вибуху дальших заворушень. Хорватська селянська партія не приняла ще ніяких рішень щодо дальшої поведінки, ждучи на виліковання, чи голова партії Ст. Радіч буде вратований чи помре. Стан його здоровля погіршав і грозить катастрофою. Теж у небезпеці є життя словінського посла д-ра Пернара. Югославянська рада міністрів, яка знову відбула нагав. засідання, рішила не подавати ся до димісії, виходячи зі заложення, що теперішній момент не позволяє допустити до кризи кабінету. З другого боку провідники опозиції домагаються категорично негайної димісії уряду, заявляючи, що в противному випадку Югославія може найтися на вулкані.

ПОШУКАННЯ ЗА АМУНДСЕНОМ

(ік) Ідуть останні приготування до лету, який підіймає летун Маддалено, щоби остаточно врятувати ген. Нобіле і трьох його товаришів. Зате все ще нема вісток про Амундсена і французького майора Гібо, які відлетіли на великому літаку. Французький міністр маринарки видав наказ двом військовим кораблям відїхати на пошукання пропавших. В пошуканні Амундсена приймають участь усі воздухоплави та ледоломи, які досі шукали за ген. Нобіле.

ГЕН. СТРАЙК У ГРЕЦІЇ.

(ік) Страйковий стан у Греції знов погіршав. Уряд приноровив далекойдучі засоби обережности, щоби перешкодити страйкові залізничників і робітників електричної стації в Атенах. По рїжних місцях страйк прияв гострішій характер.

ВБИВСТВО КОМАНДАНТА ПЕКІНУ.

(ік) АВ подає, що вбито китайського генерала Янга, який був першим, що зайняв на чолі південних військ Пекін.

НЕДУГА ЧІЧЕРІНА.

(ік) АВ подає з Москви, що стан здоровля Чічеріна від кількох днів погіршав настільки, що Чічерін рішив приспішити

свою відпустку та виїхати скоріш за кордон на довше лікування.

ВІДПУСТКА ШТРЕЗЕМАНА.

(ік) Німецький міністр закорд. справ Штреземан виїхав з Берліна на довшу відпустку. Його виїзд зв'язують з приспішеним порозумінням в справі переговорів задля створення німецького уряду та з недалеким розпочаттям політичних літніх форій у Німеччині.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

(ік) В понеділок виїжджає до Ковна знову польська делегація під головуванням Годунка, начальника сх. відділу мін-ства закорд. справ для продовжування переговорів. Цим разом переговори будуть торкатися справи взаємної забезпеки і відшкодувань, тому в делегації беруть участь представники мін-ства фінансів і військових справ.

По широкому світі.

Англ. архиепископ Кантербері заголосив свою димісію тому, що парлямент відкинув проект нового молитовника.

Новий німецький уряд ще нескладений; ведуться важкі переговори.

У Марокко французькі війська посувають в околиці гір Тіфер і займають території без бою.

Баварський премієр заголосив димісію свого кабінету.

У Больонії відкрили святочно памятник великому поетові Джіюсепе Кардучі.

Префект поміді в Мілано дістав димісію у зв'язку із атентатом на короля підчас міланської виставки.

Конгрес норвежської соціял-демократії закінчився рішучою перемогою помірковних елементів.

Грецькі тютюневі робітники, що почали страйк, звернулись за фінансовою допомогою до Москви.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Погаслий усміх.

(Памяти курата У. С. С. о. Юліяна Фащієвича.)

Куропатники. Весна 1917 р.

Попід горб на узліссі тягнуться стрілецькі окопи. Як сіра стяжка, кинена на зелений килим.

Розталий сніг, а потім кілька весняних злив зіпсували окопний порядок. Хлопці, не вважаючи на заборону, ходять поверх окопів, бо долом рідкого болота по коліна. Місить його хіба підстаршина, що розводить стійки, дижурний старшина, що перевіряє сторожу, отаман, що перевіряє дижурних старшин і... отець курат.

Отець курат, видно, не може всидіти в затишній хаті біля бойового обозу. Його тягне „між хлопців", що там — на фронті, заралися як кроти в землю і ждуть наступу, або наказу наступати.

Тягне його між хлопців і він щодня чалапає болотнистою доріжкою до окопів і бродить по окопах.

Вічно всміхнений, вічно в готовим жартом на устах.

Підходить до продряхлого стрільчика, перекинеться словом і вже чути здушений сміх. „стійки", вже насупнене лице розпогоджується, як небо після слоти.

— А витирай часто ніс — каже на відхідним отець курат — бо ще гірше буде мокро в окопах.

— Ги-ги-ги! — сміється стрілець і миттю здержує долонею вогкість.

Отець курат бреде далі...

— Ой, отче курат, а ви чого тут? Таж вині пополудні має бути барабанний вогонь! — страшить його старшина.

— Власне, власне. Я тому й прийшов. Знаєте, барабанний вогонь не жарти, а ви недавно з вишколу, грішків певно назбиралося трохи. Висповідаю...

Закурювали й оглядали заболочені чоботи.

— Кара божа з тою грязюкою — варіяв старшина.

— Не гризіться, за місяць-два підсохне.

— Дякую за потіху. Десь Мойсей міг висушити море, а ви навіть малого окопу не хочете. Мусите знати, як він це робив.

— Чому ні, знаю. Але воно можливе тільки при втечі. Жиди втікали перед фараоном, то Мойсей їм облекшив утечу. Я, якби вам висушив окопи, то ви зараз повтікаєте перед москалями...

Вечеріло...

На окопи лягала тінь ліса, а від розлитої Ценівки підіймала мрака. Робилося холодно, і кожний, хто міг, крився в землянку.

Отець курат уже давно попрощався і... сидів далі в окопах... Не пустили!

— Пульку преферанса! — пропонував сотник Букшований.

— Ні, мушу вертати.

— Може до мене на віста — заохочував сотник Ділунюк.

Отець курат піддавався і по першім робрі питався:

— А деж ви мене положите спати?

— Спати?!... А хтож думає класти?

Отець курат приймав і це до відома. З усмішкою, як завсіди.

— — — — — — — — — —

Чи памятаєте це все, отче курат?!

Чи памятаєте наші розмови, наші сподівання і надії? Адже тодішня весна була й весною нашого народу, була світанком наших ідеалів...

Чи памятаєте?!

Та що я кажу: Чи памятаєте? Як можу так казати?...

Отця курата вже нема між живими...

Знову одна зірка скотилася в безодню, знов одний добрий усміх погас на віки.

Отець курат помер.

Стрільці! Поздоров!!

Галактіон Чінка.

При гемороїдних терпіннях, обструкції, попуханнях грубої кишки, наболінних, кровавленню в кишках, пертю на моч, болю в крижах, утиску в грудях, неспокою в серці, запоротах головн, уживання природної гірко води Franciszka Józefa, вавсідн спричинює приємну п легку, а деколи і цілковите вилічення Спеціялісти внутрішніх недуг поручають такий недужим пити щоденно рано і вечір по пів шклянки води **Franciszka Józefa.**

НОВИНКИ

— **На вечір М. Коцюбинського,** що відбудеться нині 23-го в 8 год. веч. у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, можна ще дістати білети вранці у „Союзному Базарі", а вечером при касі.

— **Від 1-го липня** починається підвищка комірного на однокімнатні льокалі.

— **Особисті вісти.** У високій ветеринарійній школі в Берні промовані на д-рів ветер. медецини Ніїв Миколь і Церковний Олехсандер.

— **З виступами п. Західнього в соймі** не може собі дати ради — „Рада". А вже найбільший жаль має „Рада" до нашого кореспондента п. І. Кедрина, що він не робить реклями п. Західньому і трактує його виступи з гумористичного становища, за що вони однако заслуговують. При цій нагоді „Рада" нападає і на „Діло", з нашому варш. кореспондентові закидає, що він, мовляв, тільки те й робить, що переповідає вістки з варш. газет. Наші читачі самі можуть міркувати, таксамо як „Рада", котра читачів не має, що „Діло" дістає вісти з парляментарної арени буквально в останній хвилині, одночасно з ходом соймових нарад, які протягаються інколи до пізної ночи. Для цього приноровлений внутрішньо-техніч. апарат клюбу парляментарних справоздавців, у якому представник „Діла" є єдиним членом-управійцем. Очевидно, що цих вістей у нім. варш. газеті ще вечером ні нічю нема, бо у вечірніх варш. виданнях є тільки коротенькі згадки про ранішні події. Щож до вістей зі світу, які ми дістаємо через Варшаву, то цілком ясно, що вони черпані частинно з вечірніх варш. газет, а частинно з агенцій і телеграмів, котрими користується названий вгорі клюб. І чогож тут придирається? — Повертаючи до виступів п. Західнього, радимо не тягнути нас за язик, бо ми напр. чудово знаємо історію і ціль останньої „декляраці" того посла...

— **Дивне явище.** Пишуть нам: У салі розправ карного суду в Самборі нещодавно дивувався цими днями бачучи, що о. Волошина, пароха з Мокряк, заступав адвокат-жид д-р Прошт, дарма, що в Самборі є аж 7 українських адвокатів. Один адвокат-жид, свідок цього явища звернувся на салі до своїх товаришів із таким веселим запитом: „Чи рабін пішов би до гоя?!"

— **Самогубства.** Служниця Еліза Еберт скочила з II. поверха, з папіросою в устах, щоби вмерти; сильно ранену перевезли до шпиталя. — Так само розпрощатись із життям хотіла 16-літня Яніна В., на вул. Вірменській: скочила з ганку II. п. але зачіпилась по дорозі на I. п. і крім першої зневіри в коханню нічого в не трапилось. — В Ярославі застрілився ніотаршина М. Банашевський, що не міг дістати розводу, щоби оженитись у другє.

— **Страйк журналістів.** Управа трьох журналістичних союзів у Румунії рішила бойкотувати конференцію Малої Антанти на знак протесту проти газетної цензури. Журналісти не будуть присутніми на цій конференції і її промовчать.

— **Гарний жест.** Японський премієр барон Танака пожертвував 1000 єн для бідної родини арештованого Окамура, що виконав на нього атентат.

— **Різні вісти.** Суд у Букарешті признав розвід княгині княня Карла. Бувший князь може з закордону зробити від кілька до 5 днів. — У львондонській опері почались гостинні виступи Шаляпіна.— Кайзер Вільгельм святкував у Дорні в колі рідні та вірних приятелів 40-ліття від дня свого коронування. — По офіціяльним звістям на просторах СРСР сподіваються цього року середнього врожаю на озимі засіви, а вище середнього на ярі. — На Криму ведуть зіїськові маневри, підчас яких переведуть газову атаку на Севастополь, при одночасним бомбардуванні гидроаеропляпами та кораблями. — До Франції приїхав „новий Месія" індієць Крішнамутрі. — У Києві починається 29-го ц. м. суд над будів. робітниками київського арсеналу Сергеєвим і Кузнецовим, що колись виконали смертний присуд над Богровим, який убив Столипіна. — У Граву помер композитор Гайнріх Норек, автор симфонії „Вітя" виконаної в 1913 р. у Лпіцьку з великим успіхом. — У Менсяку вибух у фабриці паячіх убив кількадесять робітників.

— **Геройство з нужди.** Рут Ельдер, летунка, що приїхала до Парижа подає в інтерв'ю з журналістами мотиви, які спонукали її в жовтні 1927 р. летіти через океян з Нью Йорку в Париж. Як відомо, її літак „Американ Герль" мусів сісти на воду наскільком зіпсованого мотору після 35 годинного лету. І врятував жоробель. Рут Ельдер важилась на смертельну подорож із нужди. Вона має пять сестер і двох братів, — мати недужа, всі вічно у грошевій скруті. Перше її зайняття було в Бірмінгемі у підземельній крамниці з платою 2 дол. тижнево; три долярн платила вона за нічліг у прилюдним захисті. В 17-ім році вона вийшла замуж за 27-літнього молодця; було це романтичне кохання, що скінчилось після 8 місяців розводом. Вона мусіла знову думати про прожиток усієї рідні. Відвідавши в Пінамі свою тітку вона вийшла у 21-ім р. життя вдруге замуж за чоловіка, що мав виглядн на велике майно на Фльоріді. Але... і він і вона мусіли шукати зайняття. Рут Ельдер працювала за 17 дол. тижнево так важко, що волїла вмерти, ніж далі тягнути злиденне життя. Тоді вона познайомилась з капітаном Гальдеманом, який плянував її кермувати літаком. Успіхи Ліндберга підділи їй думку звернути на себе увагу сміливим перелетом або — згинути. Отже єдиним мотивом її геройського вчинку була — нужда.

— **Модерний Мексик.** У мексик. парламенті внесений проект закону, щоби дозволити подружа на означений речинець: на рік, два чи три. Подружа пара може після такої першої вступної проби підписати контракт також на необмежений час, а тим, що їм вільно розійтись лише за судовим дозволом або на якийнебудь обмежений час, а тим, що подружа тратить свою силу після упливу означеного речинця.

— **Альохін в Англії.** Альохін вернувся в Париж після двотижневого побуту в Англії з такими успіхами. У Скарборо, де він виступав на запрошення клюбу шахістів із 25 партій 24 виграв, а одну скінчив розіграною, у другій серії з 22 партій виграв 21 (одна розіграна). У Льондоні він брав участь у великим шаховім сеансі з годинниками, граючи проти 4-ох першорядних шахістів при тому одночасно грав дві партії напамять (не дивлячись на шахівницю); із цього він програв тільки одну партію.

— **Американські мілїони.** Американська державна статистика каже, що Спол. Держави в 1927 р. вложили 13,5 мілїярда дол. у чужинні торговельно-промислові підприємства. З цього в Канаді 268 мілїонів дол., в Аргентині 109 мілїонів, в Італії 106 мілїонів, в Австралії 92 мілїони.

— **Полекші для імігрантів.** Сенат у Вашінгтоні прийняв законопроект про полекші для емігрантів, який передтим ухвалила вже палата послів. Поза загальною сумою „квотою" можуть ще бути допущені додатково до Сп. Держав: Неповнічні діти американських горожан у віці до 21-ого року життя (перше було до 18). Мужі американських горожанок і американки, що втратили горожанство, по-

ЛІКАР ДЕНТИСТ **Е. ВайсБерг**
спеціяліст недуг устної ями, лічення ляміною „Sollux". Лябораторія штучних зубів. Умови догідні. **Грунвальдська ч. 2.**
253) б бічна Листопадя. 1—1

зичавшися з чужинцями. Далі першенство в рамцях „квоти" (загальної суми) матимуть: Жінки осіб, що законно дістались до Америки після 1-ого липня 1924. Їх неповнічні діти до 21-го року життя. Вони матимуть першенство до половини „квоти" в кожній державі. Другу половину „квоти" призначено для батьків натуралізованих горожан і для професійних фармерів та фармерських робітників. Завдяки цим полекшам богато осіб з Европи може приїхати до Америки, не дожидаючи черги в „квоті". Зпову інші, що там вже довго дожидають черги в квоті цілими роками, тепер у численних випадках цілком стратять надію дістатись до черги.

— **Машинки до виробу грошей.** У Філядельфії виявилось перед кількома днями велике обманство, яке показує, як легко наші емігранти дають все ще обдурювати всяким пройдисвітам. Лишись обманець, що вже всіх безпечно схопатись, продавав нашим людям машинки до роблення грошей. При помочі арештованого вже помічника, Скольського, він вишукував людей, які мають трохи заощаджених грошей та обіцював їм, що своєю машинкою він за кільна годин „подвоїть" їх маєток. Легкодушні люди приносили йому всі свої гроші: він запечатував їх в конверту та вкладав у машинку, а потім замість грошей підсував їм такі самі запечатані конверти з газетним папером. Ці конверти вільно було отворити аж по довшім часі, бо інакше — як він остерігав — свіжі банкноти „попсувалисьби". Заки минув цей час, ошуканець вспів втекти, а його жертви позбулись свого дорібку. Ошуканець позабирав від них таким способом біля 13.000 доларів.

— **Чимало клопотів і журби має в літній порі кожна жінка,** коли хоче вишпигнути веснянки та плями на своїм лиці. Великою жертвою для деяких є вирятись сонячних купелів. А хто вживає рідких препаратів, що появились у продажі у великій скількости, зрештою зовсім недоцільних або й шкідливих може спотворити своє обличчя, яке вкривається висипками і плямами. Між ними препаратами відріжняється єдиний оригінальний антикаря Лешніцера. Його вживають від десятків літ і він здобув собі загальне признання як найбільше доцільний.

— **З приводу надсподіваної дорожнечі** скір на футра, прошу спішитися зі замовленнями нових футер і репарацій та перефасонованими жіночих футер, і вже літом віддати до роботні П. Карпика Львів, Куркова 11а. 2422 10-10

Бірка.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·63·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіляг 1·25·00 1·25·50, румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00 - 43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 58·00—59·00, пшениця селянська 56·25—57·25 жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварияний 45·25—46·25, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, гарабола пропископа 0·00—0·00, фасоля біла 64·00—65·00, фасоля кольорова 4·00—5·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох на-Вікторія 63·00—68·00, горох польовий 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 35·00—35·00, сіно солодке праве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, дубель синій 23·00—24·00, ріпак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 82·00—84·00, мука житня 75 прц. 76·00—77·00, трисів кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, круна гречані 91·00—93·00 пшоно 91·50—93·50, круни ячмінні 67·50—69·50, пеняк 67·00—68·00, просо краяне 49·00—50·00 макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краяна 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак синій 75·00—100·00. Мішки готові вироби Страдом Варта 1·70 - 1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

ПОКОСТИ, ЛЯКЕРИ, : ФАРБУ і ПАШУ : найдешевше у фірмі Альойс Гібнер, Ринок 38.

Театри.

Міський великий театр:

23-го г. 7:30 веч. „Відправа грецьких послів“ Кохановського (прем'єра).
24-го г. 3:30 попол. „Пірна жінка“.
24-го г. 7:30 веч. „Відправа грецьких послів“.

Міський „Театр Новин“:

23-го г. 8. веч. „Доллі“.
24-го г. 3:30 попол. „Наречена Бокра“ Віхті-Енгель-Бертера.
24-го г. 8. веч. „Доллі“.

КІНА.

„Аполло“: „Той, якого ніхто не знає“ і „Шулерка“.

„Лев“: XI. заповідь: Не женись!

„Палас“: „Для щастя дитини“ і „Білий вурдалак“.

„Фатаморгана“: „Чарлс Чаплін боксером“ і „Заверниголова мущина“.

„Байка“: „Пат, Патахон і кіт“.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Фахові школи.

Перегляд на перехідні вписи.

Тому, що у нас так часто пишеться про потребу посилати нашу молодь до фахових шкіл, подаємо спис важніших того роду заведень у львівській шкільній окрузі.

Пічнемо від нашої Торговельної школи з кооперативним напрямком у Львові, вул. Корнякта ч. 1. Вона дає молоді торговельне і кооперативне знання в 3-літній школі для тих, що покінчили 7 кляс всенародньої школи або 3 кл. середньої школи і на однорічних курсах для тих, що покінчили середні школи. Крім того в міру зголошень веде піврічні і річні торговельно-кооперативні курси для молодих і старших, що покінчили бодай 4 кл. народньої школи. В школі вчать також окремо нових мов, стенографії і писання на машині. Ця школа має такі самі права, як державні школи, а зг літей службовців зворот оплати.

Крім того маємо ще господарську школу в Милованні, доповняючі школи для ремісничої молоді у Львові, Перемишлі і Станиславові, курс жіночих робіт СС. Василянок і курси килимкарські в Косові. На тім і кінець, тож перейдемо до державних шкіл з польською мовою навчання.

Пічнемо від торговельних. У Львові, вул. Скірбківська ч. 39, є 4-літня торговельно-економічна школа для тих, що покінчили 4 кл. середньої школи. При ній є 2-літній відділ для абсольвентів 6 кл. середньої школи. Крім того є державні трилітні школи торговельні на провінції, а саме в Перемишлі, Станиславові і численні приватні.

Технічні і ремісничі державні школи: 2-літня гірничо-вертнича в Бориславі, школа ремесел у Дрогобичі з кількома відділами, ткацька в Глинянах, стельмаховсько-ковальська в Грималові і Камінці Струмиловій, технічно-будівельна і ремесел будівельних в Ярославі, деревна в Яворові, Коломиї і Станиславові, шевська в Коломиї, ткацька в Кросні, промислова у Львові, вул. Сковківська 47, а саме середня для абсольвентів 4 кл. середньої або 7 кл. всенародньої школи (мірничи, дорогова, електромеханічна й артистичного промислу), ремесел по 4 класах нар. (мулярі, теслі, каменярі) і заводова (фахова) (слюсарство: артистичне, будівельне і меблеве), заводова (фахова) жіноча школа у Львові, вул. Зелена 8 (кравецтво, модництво, гафтирство, коронкарство). Дальше: школа кошикарська, Львів, вул. Софії, школа суконничa в Ракшаві, машинового слюсарства в Тернополі, рільничі й городничі школи в Бережниці коло Стрия, Городенці, Городку, Вульці Капітанській коло Львова і Залізцях.

Уставки науки тревають 3—4 роки, а приймають в 4 кл. народніми до рільничих шкіл, до ткацької в Глинянах, стельмаської в Грималові і Камінці, будівельного промислу в Ярославі, Станиславові і Коломиї, до кошикарської у Львові, шевської в Коломиї, ткацької в Кросні, на відділи ремесел у промисловій школі у Львові; в інших школах вимагається 7 кл. всенародньої школи або 3 кл. середньої.

Вписи приймається перед феріями, а тільки виїмково пізніше, і то лиш тоді, коли будуть вільні місця.

Торговельні школи заступають трилітню практику, а ремісничо-промислові заступають свідоцтво укінчення терміну. Одні і другі дають право по річній практиці в торговлі або варстаті вести самостійну торговлю чи ремесло.

На тім кінчимо перегляд фахових шкіл львівської шкільної округи і просимо інші часописи цей спис передруковувати в інтересі своїх читачів і для поширення ідеї розвитку рідного промислу і торговлі та піднесення хліборобства шляхом виховання фахових людей.

Д. Коренець.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (З аномалій нашого життя). Вікучі неділі тернопільського життя вимагають конечности освітлення деяких справ, що характеризують поступування і змагання гуртка нашої інтелігенції, а що відбивається фатально на діяльності наших громадянських установ. Товчок до того дає нам документ, який недавно видав „Подільський Союз Кооперативів“ у Тернополі до ч. 1354-28 підписаний п. Сатурським і п. Чумаком, а котрим-то документом вище згадані яко директори виповіли п. Остапові Сіяку посаду організатора при ПСК з днем 30-го червня п. р. Як мотив цього кроку, навели рішення Надзірної Ради ПСК, котра стоїть на становищі, що люстратор п. Сіяк пішов у розріз з кооперативними засадами, коли довів вел. співвинуватників до того, що кооперативна „Труд“ стратила свій льокаль. Для пояснення цього мотиву належить згадати, що кооп. „Труд“ займала льокаль в домі Народньої Торговлі, до січня п. р., але після умови, заключеної з Централею Народньої Торговлі ще в дні 26. 12. 1926 в підписаної тодішньою управою (п. Хомова, Пострягачева і Кордубова), мала вона опорожнити цей льокаль в хвилю опорожнення сусідніх убикацій, заниманих товариством „Українська Бесіда“. Та остання в дійсности в січні п. р. переїхала до дому „Українського Банку“, а тимсамим і кооп. „Труд“ була обовязана негайно опорожнити нею заниманий льокаль, бо тойже до того зобовязувала засада льокальности громадянських інституцій супроти себе — без огляду на приписи зак. охорони льокаторів. І коли п. Сіякова, жінка згаданого люстратора, наслідком невідрадних відносин між нашим жіноцтвом в Тернополі змушена була умову аренди з кооп. „Труд“ розвязати з днем 1-го листопада 1927 р., а в січні 1928 р. в дійсности льокаль цей опорожнила, то Централя Народньої Торговлі була в праві свобідно задиспонувати тим льокалем з уваги на здійснення умовин договору з дня 26-го грудня 1926 р. Той сам по собі дуже скромний інцидент використали наші доморослі радикали-соціялісти, наробили шуму і хрику та в брехливий спосіб вакинулися в „Громадському Голосі“ з 1-го квітня п. р. ч. 26 на таку поважну інституцію, як Нар. Торговля, закидуючи їй знищення кооп. „Труд“. При тому одначе замовчали свідомо цей факт, що кооп. „Труд“ була зовсім нечинна від довшого часу з причини загально відомого розладу між нашим жіноцтвом. Після того радсоціялісти, що опанували ПСК, для ще більшої шкоди та мінму утрату льокалю постановили викинути зі служби п. Остапа Сіяка, вльокатованого почтового урядовця, мужа і батька незабезпечених дітей, тутешнього голову „Сокола“, дуже ревного діяча на сокільській ниві. І дали йому речинець до кінця п. м., бо препінь провина п. Сіяка „страшна“, коли його жінка випровадилася з льокалю „Труду“ не в листопаді 1927 р., а тільки з недостачі мешкання щойно в січні 1928 р. Яка звязь заходить між непорозумінням кооп. „Труд“ і Народньою Торговлею з одного боку і службою п. Сіяка в ПСК з другого боку, цього дорозумітися не можна. Етика й льогіка наших рад.-соціялістів тут уже просто некорозуміла. І такий документ підписують два директори, що по батьках матеріяльно засібні, що не в силі зрозуміти долі вльокатованого урядовця і його незабезпеченої родини. А треба знати, що таке рішення западало на засіданні Надзірної Ради під проводом голови п. Іларіона Брикович! Тут уже спадає на тільки в партійній дурійці, але просто в злобі і то зі шкодою не тільки для цінних одиниць, але і для нашої кооперації. Винищення безвинної людини на брук, рутинованого і солідного кооператора, не є доказом активности наших рад.-соціялістів уряду з їх симпатиками, чим вони на тутешнім грунті хвалаться. Бо та активність концентрується тільки у фразах і штучних огнях, котрі чи сьогодні, чи завтра безслідно мусять потухнути. Прикро і сумно дивитися, як в тих інституціях, де хвилево засіли рад.-соціялісти з їх симпатиками, ведеться праця чисто партійна й агітаційна зі шкодою для загального добра. Деморалізується нарід по селах, ділиться наше громадянство і в місті на рільників і ремісників ми два ворожі собі табори, ведеться страшну боротьбу за провід Міщанського Братства, робиться нічні атаки на Український Банк, а радикальні симпатики, і то, на жаль, педагоги, виносить навіть ресурси, щоб пошкодити діяльности Банку. А все те діється для амбіції одиниць і для осягнення для них почестей, а не для добра самих інституцій. В таким поступованні деяких наших інтелігентів лежить головна причина того лихоліття, яке запанувало на тернопільському грунті. Над усунінням того лихоліття пора поважно застановитися всім тямучим громадянам. **Громадянин.**

МОСТИСЬКА. Збори філії Т-ва „Сільський Господар“. — Посольський звіт посла Тершаковця). Дня 2-го червня п. р. відбулися в салі Народнього Дому в Мостиських збори філії Т-ва „Сільський Господар“. На зборах явилося около 500 селян і 6 священників та світська інтелігенція. Збори отворив короткою промовою о. Чавс, витаючи посла Тершаковця і представника „С. Г.“ інж. Волинця. Першай забрав слово посол Тершаковець, який зложив звіт з діяльности Українського Соймового Клюбу в боротьбі за права українського народу та представив тяжке положення нашого селянства під Польщею. Відтак відповідав посол на поодинокі запити виборців та вказував шляхи економічного двигнення нашого народу. Реферат про піднесення нашого хліборобського стану, про його станову організацію, рільну культуру та співпрацю з кооперацією виголосив інж. Волинець. Над рефератами зявязалася оживлена дискусія. Вибрано нову раду філії, яка дає запоруку, що праця на економічному полі піде вперід. По зборах богато селян звертало ся до посла Тершаковця за порадою та інтервенцією.

СТАНИСЛАВІВ. (Народне Шевченківське Свято). Заїтною подією останніх днів у нашому місті — це безумовно Народне Шевченківське Свято, яке уладила Філія „Просвіти“ дня 10. червня п. р. Слід згадати, що це й одиноке Шевченківське Свято, яке відбулося цього року в Станиславові, бо наві-ть традиційний концерт „Божна“ не міг відбутися задля недостачі сил. На програму свята зложилися: вступне слово проф. Юліяна Чайківського, сольоспів арт. співачки п. Одарки Бандрівської зі Львова, деклямація проф. д-ра Костя Кисілевського, пєса Слобожанського „Тарас Шевченко“ (3 біографічні картини), яку відіграв театр ім. І. Тобілевича й апотеоза. Свято було призначене в першу чергу для селян, але гарно зложена програма й участь у святі співачки Одарки Бандрівської стягнули майже всіх наших інтелігентів. На загал свято вийшло дуже гарно. Незатерте захоплення викликав у слухачів спів п. Бандрівської, яка проспівала 4 пісні: Шевченка-Лисенка: „На городі коло броду“, Шевченка-Лисенка: „Мені однаково“, Шевченка-Рахманінова: „Полюбилася я“, Шевченка-Лисенка: „Ой стрічечку до стрічечки“. Гарний голос співачки і мистецьке виконання розентузіязмували публіку, яка обсипала п. Бандрівську квітами і разу-раз викликала співачку. Атракцією свята була рівнож деклямація д-ра Костя Кисілевського, одного з найкращих українських декляматорів. Експресія, динаміка деклямації примушували слухачів переживати Шевченків „Сон“, переживати і Чернявського „Похід Сагайдачного“, який п. Кисілевський мусів для заспокоєння публіки продеклямувати. Промова, яку виголосив проф. Ю. Чайківський, була річева і змістова. На окрему згадку заслугує пєса „Тарас Шевченко“. Вона досить наївна, але дуже добре надається для селян. Шевченко-козачок у Енгельгардта, Шевченко-студент у Петербурзі, Шевченко на заславині — три біографічні картини, написані доволі цікаво. Під режісурою артиста Г. Сіятовського ці картини набрали життя і релєфности, при чому були виведені бездоганно. Свято закінчила апотеоза, яка зробила велике вражіння на глядачів. На тлі Дніпра — Шевченкова могила. У її підніжка клячить жіноча стать у білому одязі, на голові терновий вінок, на руках кайдани. Це Україна. На сцені півсумерк. Ізза могили тихенький спів: „Як умру...“ Пісня росте, а разом з нею встає червона заграва на сході. При словах „...Вставайте, кайдани порвіте“ — пісня лине могутньо, світло заливає могилу, жіноча стать встає, кайдани спадають з її рук, а щаслива усмішка вищитає на натхненому обличі. З обох боків могили виходять селяни, робітники, дівчата — несуть жовто-сині прапори і підіймають могутній спів: „Ще не вмерла Україна“. — Учасники цього гарного, вдатного свята покидали салю з жалем, глибоко зворушені. **М. К.**

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
Склади: Краків, Головний Ринок, Лінія А–Б і Ц Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає безконкурен[ц]ійно, у великім виборі роди чекоядок сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чекоядки, карамельки і цукря. — Не шумною рекламою, але якістю знаменитими виробами зроблених з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, означаючи числячи найприступніші ціни. 55–50
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ И БРОШУРИ.

М. Андрієвський: Дивні. Оповідання. Переклала Е. В. Львів 1928. В-во „Іскра", ст. 112.

Д-р І. Мірчук: **Петро Лодій** та його переклад „Elementa Philosophiae" Баумейстера. Берлін. 1928. Відбитка із „Записок Наук. Інституту в Берліні", ст. 20.

А. Мисліц: **O słowiańskiej filozofji.** Відбитка „Przeglądu Filozoficznego", ст. 22.

Ілюстрований Календар „Канадійського Українця" на 1927 р. Winnipeg, ст. 176.

„Прерія", Канадійський Альманах 1928. Winnipeg, ст. 124.

Zprava Kuratoria Umelecko-Prumyslove Museum za spravni rok 1927. Praha, ст. 33.

Sitzungsberichte der Mathem.-Naturwissenschaftl.-ärztlichen Sektion (Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові). 1928, ст. 22.

Записки Наукового Т-ва ім. Шевч. у Львові, т. CXLIX. Праці історик.-фількос. секції під редакцією І. Крипякевича. — Зміст: М. Кордуба: Мих. Максимович і перші досліди над українськими географічними назвами. — Ю. Полянський: археологічні знахідки з Галичини. — Е. Перфецький: Перемиський літописний кодекс. — І. Фінкевич: З історії села Ліщі. — С. Наріжний: „Московська служба" І. Висковського. — М. Возняк: Козацтво під Хотином 1621 р. в сучасній поезії. — Miscellanea. — Некрольоги.

ЖУРНАЛИ.

Світ, ілюстр. двотижневик, 15-го червня. Зміст ч. 11: І. Гор.: Дві займанщини. П. Ох. Кострубa: З поезій. А. Соболь: Остання ніч, пер. І. Ставничий. В. Бланицький: Березіль. М. Матій-Мельник: М. Рудницький: Сюжети на вулиці. Дан Бергман: Кіт. С. Черкасенко: Моя весна. Дикі звичаї. Е. Л.: Знаряди смерти. Китайський кінотеатр. І. Г. Елерс: Смерть Дамієна, фейлетон, 20 ілюстрацій.

Молоде Життя, часопис українського пласту, ч 6—7, 15-го червня.

Сільський Господар, орган Краєвого Товариства Господ. „Сільський Господар", ч. 12, 15. червня.

Господарсько-Кооперативний Часопис, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив, ч. 24, 13. червня.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Під розвагу українським філятелістам.

Вже рік минув від часу, коли на зїзді українських філятелістів у Львові запала одноголосна постанова, щоби приступити до гуртування українських збирачів у своїй філятелістичній організації. І по році вижидання стоїмо там, де стояли і перед роком... Чи українські збирачі не відчувають потреби сотворити свою фахову організацію? Чи в часах, де філятелістичні організації культурних народів розвинулися до головокружних висот, українські збирачі дальше будуть ходити самопас — оливцем? Чи українські збирачі не розуміють користей організованости?

Українські збирачі! Пора вже нам зірвати з традиційною рутенською байдужністю, пора нам подумати над своєю організацією, пора нам доказати, що ми сини культурної нації і що хочемо йти з поступом і духом часу!

Дня 30. червня відбудуться в салі Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка в год. 5-ій попол. ширші сходини (зїзд) українських філятелістів, на які прибуде і редактор „Українського Філятеліста" д-р Іван Турин з Відня. Предметом нарад буде в першу чергу справа нашої фахової організації.

Просимо всіх українських збирачів зі Львова і з провінції обовязково явитися.

Переписку зі своїми зацікавленнями й евент. побажаннями просимо спрямовувати на адресу: Д-р Данило Миколаєвич, Львів, „Сільський Господар", Зіморовича ч. 20.

За ініціятивний Гурток:
Д-р Данило Миколаєвич, Володимир Войчак, Володимир Кипріян.

ОПОВІСТКИ.

До українського учительства! Прошу всіх товаришок і товаришів-учителів, які стоять на платформі Українського Національно-Демократичного Об'єднання, прибути на дозрочну нараду, яка відбудеться дня 2-го липня н. р. в год. 8-ій рано у Львові в кімнатах „Народного Дому" при вул. Рутовського ч. 22 — **Дмитро Великановичь**, посол.

Виписи до тригімної Торговельної Школи вул. Коперника ч. 1. будуть відбуватися в днях 28—30 червня 1928 від год. 10—1 в домівці школи. До випису треба предложити метрику і свідоцтво укінчення 7 кл. всенародної або 3 кл. середньої школи. Учениця (ць), що не має повних 17 літ життя, мусить просити Кураторію львівської шкільної округи у Львові, вул. Кармеліцька ч. 9 о дозвіл на принятя їх до школи. — **Управа.** 2407 3-3

Рекодекції для учительок і жінок священників. В монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95 відбудуться рекодекції для учительок і жінок священників від дня 3. липня вечером до 7. липня рано 1928 р. Зголошення проситься надсилати до Ігуменату СС. Василіянок, Львів, вул. Потоцького ч. 95. Оплата внесити буде 4 зл. денно. 2500 2—2

20-літній зїзд матуристів української гімназії в Тернополі з року 1908 відбудеться дня 16. липня н. р. в Тернополі. Збірка в год. ½ до 9. рано в давному будинку гімназії при вул. Валовій. Всіх Товаришів запрошуємо до участи в цьому зїзді. Зголошення просимо присилати до 1. липня на адресу Д-ра Романа Слюзара, адвоката в Микулинцях. — о. Михайло Ерінь, Д-р Роман Слюзар, Роман Шегельський. 2499 3—3

З приватних мужеських учительських семінарійних курсів „Рідної Школи" у Львові. В зв'язку з не внесенням від 1. вересня п. р. семінарійних курсів до власної домівки при вул. С. Хшановської ч. 9/11, продовжується реченець виписів на семінарійні курси I—IV до дня 1. липня. Вступні іспити можна здавати від дня 28. червня до дня 2. липня в дотеперішнім будинку при вул. Крупарській ч. 15. — Рівнож приймається виписи на однорічний Кооперативний Курс при учительських семінарійних курсах. — Антін Крушельницький, управитель 2519 2—2

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок в Яворові оголошує отцим конкурс на дві посади учителів при учительській семінарії: а) посаду учителя мови української і німецької і б) посаду учителя фізики і геольогічних наук. Платня після умови. — **Ігуменат.** 2527 1—2

Накладом Т-ва Студ. Мед. Вет. Батра у Львові появились значки в ціні 10 сот. які продаватимуть члени Т-ва. Дохід призначений на бібліотеку. 2521 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗНИЖКА ЦІН. Від нині до дня 15. липня 1928 р. виконаю кожну суконю за зол. 30 замість за зол. 50. — Волянська, Собіського ч. 12. Тел. 17—03. 2480 а) 2—3

РУТИНОВАНИЙ адвокатський кандидат обійме зараз посаду у адвоката в провінціональнім місті. Канцелярію вести може самостійно. — Зголошення з чемности приймає канцелярія Д-ра Івана Романкова, адвоката в Жовкві. 2529 1—2

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найкращої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 94-7

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Ціна 70 зол. вписове 10 зол. 2468 3 12

ПРИЙМАЮ на станцію добрих учеників, бажано гімназії. Опіка добра. — Стефанія Кордасевичева, вул. Чарнецького ч. 26. 2517 2—2

НАУЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Ж. ОЛЬШЕВСЬКОГО, вул. Куркова 38. Тел. 31—14 приймає Виписи до 1) річної школи кушецького приготування, на 2) І. і ІІ. рік жіночих двохлітніх курсів торгов.-господ. на 3) Курси торговельні річні і 5 місячні.

Інформацій і виписи від 25. червня до 2. липня в год. 10—12 і 4—6-ої.

Наука писання на машинах відбувається також підчас вакацій.

Виставу праць з віддїлу бідня учениць тут. Заведення можна оглядати від дня 28. червня до 1. липня в год. 9—12 і 4—7-ої. 2495 2—3

Тягарові Самоходи
PRAGA **1. 2. 3. 6. тонові**
фабрично каросовані стало на складі.
РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ: 2521 1—3
ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 7. Тел. 305.

МОДНІ бранзолетки, також иншу біжутерію поручає дешево Домбровські-Розважевські, Львів (Готель Жоржа). Тел. 27—29. 2481 1—7

УНЕВАЖНЮЮ військову книжочку видану через П. К. У. Стрий на назвисько Іван Сухар. 2523 1—3

Державний Банк Рільничий
ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ
вул. Пілсудського ч. 25. Телефони 48—80, 42—70.
дає на догідних умовах кредити:
В ШТУЧНИХ ПОГНОЯХ
по оригінальних фабричних цінах.

Кредит можуть дістати кооперативи та громадські установи.

Рільники (в групах найменше по 4 особи) можуть старатися за погноєвий кредит, на скільки на їх терені нема кооперативної організації.

За всякими інформаціями треба звертатися листовно до ДЕРЖАВНОГО БАНКУ РІЛЬНИЧОГО. 2532 1—3

ПЕРЕД СЕЗОНОМ виголюю кожний плащ у найкоротші десені за зол. 25 замість за зол. 40. — Волянська, ул. Собіського ч. 12. Тел. 17—03. 2480 б) 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р М. ВАХНЯНИН
ординує **в Карльсбаді**
дім „Wied" Mühlbrunnstrasse 9.
2119 Тел. 19—91. 8—14

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 17—23

НА РАТИ І ЗА ГОТІВКУ!
МЕБЛІ всілякого рода також останки, канапки, складані і позені ліжка, салонові гарнітури, вкінці і матераци найдешевше в **„ДОРОТЕУМ"**, 2531 а Сапіги 34. Телефон 15-01. 1—1

Від 15. травня відкритий
ПАНСІОНАТ
„Подолянка" в Трускавці
Сонячне положення, повний комфорт, харч здоровий. Ціни приступні. Заховання приймає Т. Дмитеркова 2242 6-6

зол. 3 **ЦУКОРНИЦЯ** зол. 3
з хінського срібла тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4

Вписи до приватної жіночої школи купецького вишколу і на одноріч. торговельний жіночий курс
Мечислава Хрістофа
проф. Держав. Школи Економ.-торговельної у Львові вул. Валова ч. 25,
розпочинаються дня 27. червня н. р. і тревати муть до 2. липня п. р. включно, завсіди від год. 10—12 передпол. і від год. 4—5 попол. — Дітям державних урядників, що ходять до школи купецького вишколу прислугує право звороту 2535 чесного. 1—1

„JOGHURT"
Потребуємо здорових і сильних громадян!
Тому давайте дітям „JOGHURT", якого ніщо не заступить при заворушеннях жолудка, впливає корисно на організм.
Домагайтеся всі і пийте молоко „JOGHURT".
Можна набути у молочарнях, ресторациях, кавярнях і т. п. торгівлях.
Бюро замовлень: Тел. 4—83 і 49—11. 2533 1—2

ДВОХ МОЛОДИХ КАВАЛЄРІВ, правних на укінчення і державний урядник навяжуть переписку з гарними і посажними панночками або учительками до 24 літ. — Зголошення під Conubium". 2522 1—1

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta". — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ. АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова.
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

2261 10—20 Достава вагонами і детайл. по фабр. цінах і на кайлог. услівних кредит.

Зя редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10

Ч. 140 (11.393). Львів, понеділок 25. червня 1928. Poczтowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 доляр, Франції, Голляндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 ша. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розмах православя.

Львів, 24. червня 1928.

В останньому часі обсервуємо дивне явище: поширення православної пропаганди в Галичині та її неперестанні успіхи. Кількість православних парохій на початку червня виносила кругло 40. Крім трьох міських правосл. парохій у Львові, Перемишлі й Коломиї, призначених головним чином для війська й російських та українських правосл. еміґрантів, маємо ще 37 парохій сільських, здебільшого здовж Підкарпаття і в горах, у першу чергу на Лемківщині. І так: в коростенському повіті кількість правосл. парохій виносить 11 (Тилява, Терстяна, Мшана, Смеречне, Вільшня, Вільховець, Репянка, Гроза, Поляна, Тихоня і Жидівське), в Ясельському повіті — 10 (Свіржава Руська, Святкова Велика, Святкова Мала, Дошниця, Гольбиця, Явіря, Скальник, Бжолова, Кремпна і Котань), в горлицькому повіті — 12 (Бортне, Пригонина, Воловець, Нижнаєва, Чорне, Довге, Липна, Ралошина, Бонпя, Ясінка, Крива і Шквірпна), в грибівському повіті — 2 (Королева Руська і Богуша) та в сокальському повіті — 2 (Корчин і Рожжалів). Нещавно православна Консисторія у Варшаві заголосила у польських адмін. чинників (у станиславівському воєвідстві і в міністерстві освіти) від криття ще трьох нових правосл. парохій, а саме в Турці н. Стрвєм (в місті), в Бутлі (турчанського повіту) і в Берлогах (калуського повіту). Згоди на відкриття цих трьох парохій правосл. Консисторія ще не одержала, але духовних уже вислала на місця. Отже фактично ті парохії вже існують.

Таким чином під теперішню пору маємо в Галичині 43 правосл. парохії проти одної, що існувала перед війною (у Львові). З того на Лемківщину припадає 35 парохій, на Бойківщину — 3 (Турка й Калуш), на галицьку Волинь — 2 (Сокальщина) і на міські осередки — 3. По дієцезіям правосл. парохії розпадаються так: перемиська дієцезія — 40, львівська — 2 і станиславівська — 1. Як бачимо, рекорд в поширенні православя здобула перемиська дієцезія, опісля йде львівська, а на кінці станиславівська. По суті найменше зачіплена православним рухом є львівська, найбільша простором архідієцезія, бо з двох правосл. парохій одна є давня (львівська), а друга ще (формально не системізована (в Берлогах). Слабість відступництва від греко-католицизму в станиславівській дієцезії є тільки позірна, бо там вправді слабкий є правосл. рух, але зате дуже сильний — сектантсько-протестантський.

Як бачимо, наступ на греко-католицизм, на українську унію відбувається в двох дієцезіях, що підпали під вплив „реформістичного западництва", а єдино непохитним заборолом української унії є львівська архідієцезія, вірна старим національно-церковним традиціям.

На тему розмаху православя менш більше так висловився митрополит о. А. Шептицький:

Перед війною проблєма православя була голосна як проблєма москвофільства. Після війни москвофільсько-православний рух притих, а тепер знову виплив з великим розмахом. Трівога з приводу нібито масового переходу цілих громад на православя є безосновна. Правда, тут маємо до діла з рухом, якого не можна легковажити, але він має чисто локальний характер.

„Факт, що саме на Лемківщині проявляється той процес, то він має свої основування в традиційному москвофільстві лемків, а опісля у зв'язках, що існують між населенням тих сторін й американською еміґрацією, яку за океаном частинно обхопило православя. Висловлювана деким думка, немов то перехід уніятів на православя мав би бути протестом населення проти „західнього курсу" уніятської церкви, є безосновна. „Курсом на захід", який існує вже від хвилі берестейської унії можна назвати тісний зв'язок з католицизмом, при чому окремішність обряду не затирається. Та не дасться заперечити, що діяльність уніятської церкви в Польщі є під деякими оглядами зв'язана".

Митрополит о. Шептицький, як найвищий представник греко-католицької церкви, старається злагіднити вістря православної небезпеки — тимбільше, що вона гостро виступає на терені сусідньої дієцезії, яка має свого власного кермапича з першою юрисдикцією. В сказаному вище є богато недоговорень, хоч і підкреслено обставину, що греко-католицька церква під Польщею має зв'язані руки.

Обстоюємо погляд, що справа віри, справа релігійних поглядів і релігійної приналежности є приватною справою громадян — очевидно — так довго, як довго вона не виявляє шкідливих для національної справи політичних чи культурних тенденцій. Православя, до тогож польське „автокефальне" православя, яке з одного боку є інструментом староросійської реакції й національної пропаґанди, а з другого ще одним з акомуляторів польських розкладових впливів, є для нас шкідливе, є одною з гальм на шляху нашої еманципації. Православя змагає до створення віроісповідної шахівниці на нашій національній території і погрожує нам відродженням та поширенням москвофільства. В православю перехрещуються впливи старої Росії і нової Польщі, конденсуються під прапором польського „автокефалізму" та зі адвокатською силою розкладовости вдаряють в наш національний організм.

Якіж причини й обставини підсилили розмах польського православя?

Є вони внутрішнього й зовнішнього характеру, залежні від нас самих, і від чинників нам ворожих. Реформістично-дезорганізаційні спроби й тенденції в греко-католицькій церкві, як: „усамостійнення" станиславівської й перемиської дієцезії через признання позбути юрисдикції їх ординаріям, фактичне зірвання зв'язку з митрополичим центром, розбіжність в поодиноких ділянках адміністративного життя церкви, сліпе наслідування на нашому ґрунті зразків західної церкви й її ступневе відчужування від мас, насильне, непідготоване і під теперішній момент непідходяче введення целібату, зривання тісного зв'язку з громадянством, тиха, але завзята боротьба між „западниками" і „восточниками" серед духовенства, — все те ослаблює греко-кат. церкву, паралізує її, відбирає їй вітальні сили і створює податливий терен для всяких експериментів. До внутрішніх причин, які підсилюють розмах польського православя, належить москвофільство якого основою і заборолом під теперішню пору є саме православя, його ерархія і ті російські та українсько-ренеґатські (москвофільські) чинники, що гуртуються біля нього. І тут ми бачимо дивне явище, незрозуміле нігде в світі. Нпр. орган, субвенціонований теперішньою комісарською управою „Нар. Дому", в легкій формі пропаґує православя, а ту управу підтримують, як „голос народа", деякі гр.-кат. священики - москвофіли. На пресовий фонд хулігансько-москвофільської „Землі і Волі" чи „Русского Голоса", що теж пропаґують православя, складають датки гр.-кат. священики-москвофіли. А церковна влада відноситься до цього наскрізь пасивно, безучасно вибачливо. І маємо таке диво, що деякі гр.-кат. священики реґенерують москвофільський рух, а москвофільство стає чинником насаджування польського православя.

Очевидно, на ці православні герці прихильним оком споглядають польські чинники. В своїй „толеранції" вони спішно годяться на основування нових правосл. парохій в Галичині, але не було ще ні одного випадку, щоби польська влада згодилася — вже не на основування, але хочби на усамостійнення навіть одної з домерних гр.-кат. церков, які мають всі дані (церква, парох. будинки, поле) на перетворення в самостійні парохії. Православя є протеґоване. І зовсім природно, бо воно є чинником розкладу, дезорієнтації, відвернення уваги громадянства від настирливих культурних, економічних і політичних проблєм, а заабсорбуванням його релігійно-віроісповідною боротьбою.

З першого погляду видається навіть дивним і незрозумілим, як такий рух, будь-що-будь ґенерованого чинника, може проявляти офензивні аспірації. Зовсім природно, що без підтримки влади він не міг би вийти зі стану прогресивного паралічу. Польське католицтво натискає на православя трьома шляхами: через переміну правосл. церков на костьоли, щоби створити безвихідне положення, з якого єдиним виходом в дальшому процесі є польонізаційне окатоличення: через тзв. польську унію, яка в руках польсько-латинських ординаріятів є перехідним засобом до польонізації і через адміністративно-організаційну підчиненість правосл. церкви — після довершеної „автокефалії" — польським політичним чинникам. Правосл. ерархія, по своїйому світоглядові звязана з царською Росією, а мало або й зовсім незвязана з народом, маючи на увазі свої чисто життєві а радше прожиткові інтереси, стала орудлям польської політики. Натискаючи на православя і витискаючи його з правосл. території (на Холмщині, Підляші і Поліссі), польська влада дає йому карт бланш в Галичині, щоби тут підірвати єдність української віроісповідної території. Таким чином з одного боку потурання правосл. наїздам є проявом польської толеранції, а з другого творенням віроісповідної шахівниці, підсичуванням релігійної боротьби і повільним ломанням того моноліту, яким є гр.-кат. церква, що в процесі довгих десятиліть стала національною церковною організацією цілої вітки українського народу.

Коли ще все матимемо на увазі то не можемо трактувати розмах православя як явище локальне, як щось маловартне. Ні, православя польсько-москвофільського покрою криє в собі багато небезпек для нашого національного організму, для його здоровля, сили й відпорности під кожним оглядом, не лише релігійно-моральним, але й національно-культурним та політичним. Тому крайна пора вийти зі стану пасивности у відношенні до цього руху. Очевидно, до боротьби з башилями розкладу в першу чергу покликана ерархія й духовенство гр.-кат. церкви. Але ясно, що та боротьба тільки тоді доведе до бажаних успіхів, коли серед гр.-кат. духовенства й головно його ерархії запанує єдність поглядів і супільність акцій відносно всіх проявів національно-церковного життя та поле буде в бік традиції і самостійництва гр.-кат. церкви повертають всі енергії реформаторів.

КОЖНИЙ
повинен дбати про своє майно
та повинен обезпечити його від огню і від **крадежі з зломом**
в Тов. „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.
2505 б) 2—3

Нездарність.

Більшовицька „господарність" і „ревізія ревізій".

Ревізії всякого роду трестів, заводів і ріжних підприємств на Вел. Україні дали незвичайно цікавий матеріял для характеристики більшовицької „господарности". В попередніх статтях ми вже зазначили найважніші хиби цієї „господарности" ріжного покрою українських трестів, особливо в справі закордонних машин і верстатів. Та це ще далеко не все. Тут наведемо ще кілька прикладів цієї „господарности".

Напр. в числі 129 харківських „Вістей" у статті „Як уникнути в державній промисловости втрати двацять мільонів карбованців на рік?" знаходимо результати обслїду одної копальні. На цій копальні, яка має 2.000 робітників, виплату заробітку переведено не в суботу, а в інших днях тижня, від чого продуктивність упала на 5,5 пудів на робітника на день. Через це підприємство мало на рік 13 тисяч карб. страти. Беручи під увагу, що такого роду явище, як твердять автори статті, дуже часто трапляється по всіх заводах, вони вираховують, що в самій великій промисловости Радянського Союзу тратиться через такі несвоєчасні виплати заробітної платні робітникам річно понад 20 мільонів карб.

На заводі ім. Дзержинського на саме випрацювання при касі заводу посвідок на робочі години робітникам витрачується на місяць задурно від 2—3 тисяч годин людської праці. В день видачі заробітної платні виробництво теж губить не менше як 10 тисяч годин. Коли перевести цю кількість годин на гроші й обчислити все те за рік, ми матимемо величезні суми страт, які пояснюються лише одним: поганою організацією.

На харківському заводі „Серп і молот" діються ще ліпші річи. Є там танк-паровіз. За 1926-7 рік за ремонт цього паровозу заплачено 7000 карб. За ремонт другого паровозу підчас ремонту першого заплачено 7.200 карб. З жовтня 1927 р. до квітня 1928 р. заплачено за ремонт 4000 карб. За простої залізничних вагонів заплачено за цей час 11.000 карб. Коли все те підрахувати, то виходить, що існуючий кіл-

Напайте французьких ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ. JOB 10 —

ви-паровозу коштує завод за 1 і пів року коло 38.000 карб., в той час, як новий паровіз коштує 30.000 карб., себто на 8.000 карб. дешевше. Не можна сказати, щоб управа заводу нічого не робила в цій справі. Вона всі півтора року просила трест забрати цей паровіз, але й досі не допросилася.

В числі 181 „Комуніста" подаються дуже докладні дані про діяльність кількох великих організацій. Це є дані ревізій, переведеної на початку травня ц. р. наркоматом робітничо-селянської інспекції. Як відомо, свого часу уряд України видав до всіх великих підприємств директиву скоротити адміністративно-господарські видатки на 20 проц. Що з того вийшло, показують нам дані ревізій. На харківському паровозному заводі фактичні видатки першого півріччя ц. р. перебільшили кошторис на 32 проц. А адміністративно-господарські видатки не лише не зменшено на 20 проц., а навпаки — збільшено їх на 11 проц. Видатки на різного роду подорожі за перше півріччя перевищено супроти кошторису на 312 проц.! На лиховському заводі ім. Петровського адміністрація так порядкувала заводом, що він недовиконав виробничу програму на 11 проц. Зате адміністративні видатки за перший півріч виносять цілих 62 проц. річного асигнування. На полорожі вже витрачено за півріч всі 100 проц., на відновлення ремонту 221 проц., а на біжучий ремонт 93 річних асигнувань. Варто зазначити, що ні управа заводу, ні Укртекстиль, ні фабричний комітет зовсім не цікавилися справою скорочення адміністраційних видатків. Те саме діялося у величезній торговельній організації України Рибаспілці і всеукраїнській кооперативно-промисловій кредитовій спілці.

В Київі Державне Пароплавство мало 1300 пудів деревного вугля. Воно продало його в торгів по 30 копійок за пуд одному спекулянтові. Той спекулянт відразу продав цей вугель по 80 копійок за пуд київському заводові ім. Томського. Цей завод належить нікому іншому, як Держпароплавству. Чому Держпароплавство не могло просто передати цей вугель заводові, а мусіло користуватися посередництвом спекулянта? Та найцікавіше те, що коли київська робітничо-селянська інспекція запитала інспектуру Держпароплавства про цю історію, то інспектура нахабно відповіла, що „треба прийти до висновку, що торги комерційний відділ провів, додержавши всіх формальностей; коли завод купив вугля від приватника, то це в цім разі не можна поставити на карб Держпароплавства, як неорозпорядливість".

Більшовицька партія видала дуже сувору директиву про упрощення звітности різних підприємств. Це трохи помогло, бо тепер уже не буває таких дивогляддів, як давніше, коли напр. Укрліс для урядової звіт, писаний на машині, який важив 50 пудів. Одначе ще й досі управи різних союзів, між ними особливо кооперативні, страшно люблять розсилати до місцевих організацій величезні анкети. Рекорд тут безперечно побила управа Одеського Молочарського Союзу, яка вислала анкету, що містить у собі 4.692 запити. Вона вимагає дати відповість на цю анкету протягом двох тижнів, при чому зазначує, що неподавання відомостей вона буде розглядати як саботаж і вживе ще й репресивних заходів, а сим збільшить рахівника, спинить кредит, затримає виплату грошей за продукцію і т. д.

Народній комісаріят обслідував також дуже цікаву справу, яка можлива лише у більшовиків, а саме справу про обслідування, які робляться по трестах і підприємствах. Наслідки цієї „ревізії ревізій" виявили, що „величезна кількість різних обслідувань не дає ніякої користи, а тільки завантажує підприємство, відриває робітників від основної роботи і завалює планової роботи". Дуже часто обслідування роблять паралельно різні організації. Нерал буває, що рівночасно крім робітничо-селянської інспекції обслідування веде Всеукраїнська Рада Народнього Господарства, Наркомфін, Наркомпрац, Наркомзакордоргівля, Наркомосвіти, різні банки, різні союзи і т. д. Напр. славетний зі свого мариотравства харківський паровозний завод протягом лише одного півроку обслідувало не менше як десять різних організацій, які зробили 23 обслідування. Завод „Серп і молот" у Харкові самі протсоюзи обслідували тричі, РСІ двічі, Фінограпп двічі. Завод ім. Дзержинського за 11 місяців обслідувало 29 різних комісій. Наслідком цієї „ревізії ревізій" Наркомат робітничо-селянської інспекції тепер „розробляє заходи", щоби впорядкувати питання з обслідуваннями, скоротити їх кількість і підвищити якість.

Далі здається нема куди йти. Більшовицька система цілковито заплуталася сама в собі. Треба сумніватися, чи помогуть їй що-небудь такі героїчні заходи, як „ревізії ревізій".

„Пресса-Кельн".

Замітки й доповнення.

Кельн, 21. червня 1928.

Статтю про Міжнародню виставу Преси в Кельні („Діло" ч. 129—131) доповнюю ще такими фактами:

Для 12. червня відчинено чехословацький павільон, в якому українська преса займає теж певне місце. Одна із стінних вітрин носить заголовок „Карпаторусинія" і в ній ми находимо, крім чеських, мадярських і москвофільських газет, також закарпатсько-українські часописи. Серед них впадає в очі „Свобода" та фонетикою писані „Вперіх" (соц.-дем.) і „Карпатська Правда" (комуніст.), а також літературний журнал „Наша Земля". Із дуже добрих, здається — найкраще виконаних, чехословацьких статистичних зіставлень видно, що преса закарпатських українців хоч помалу, але всетаки розвивається та росте. І так в 1918 р. було на цілому Закарпатті лише 6 часописів, в 1928 р. є їх 70. З того „русини", які становлять (офіціяльно) 62.12 проц. населення, мали в 1918 р. 1 часопис, а тепер мають 29. Мадяри ще й тепер стоять найвище, бо мають із своїми 17 проц. населення, як 31 часописів (у 1918 р. — 5); на всіх інших припадає 10 часописів. Це і є майже поголовно словацькі та чеські „кольонізаційні" органи. Преса й література українських емігрантів у Чехословаччині не заступлена на виставі зовсім — і це зрозуміле; одначе й тут можна пізнати певну тенденцію, бо напр. емігрантська московська „Воля Россіи" фігурує серед виставлених обектів. Наконець замічу, що в історичному відділі чехословацької експозиції находимо один також для нас цікавий документ, а саме фотографію учасників словянського зізду в Москві в 1867 р. Серед президії находимо там теж Якова Головацького як представника „русских из Галиции".

В описаному вже культурно-історичному відділі виставлено один цікавий для наших істориків документ: серед зразків старої рукописної преси находимо 4-сторінковий гамбурський часопис — реляцію з дня 24. березня 1666 р., а предметом цієї реляції є опис політичних обставин на Україні. На першій сторінці широко змальовано опустошення південно-східних українських земель, повстання Брюховецького і занятя Київа Шереметевим. Документ вилучений із віденського „Гавс-Гоф- унд Штаатсархів-у".

У відділі книжної графіки находимо теж праці українських мистців. У першу чергу кидається в очі більша скількість праць Василя Касіяна, а дальше роботи Софії Налепинської-Бойчук (Київ), Івана Падалки (Харків) і ін.

М. М.

Свято Шевченка в Болгарії.

Софія, червень 1928.

В суботу 12. травня п. р. українська кольонія в Софії мала нагоду з ініціятиви Українського Культурного Обединання в Болгарії і при участи болгарських та македонських культурно-освітніх організацій — святкувати роковини Т. Шевченка. Дуже маленька кількістю українська громада в Софії мусіла вжити надзвичайних зусиль, щоб відзначити свято від буднів і вшанувати достойно память великого поета.

Майже вся наша кольонія складається з робітного люду, котрому тяжко було не тільки підготовити обстанову свята, але й просто зібратись... З тим більшим вдоволенням можна зазначити, що свято вийшло дуже вдатно і задоволило з усіх боків якнайкраще всіх, в кого живе ще почуття й потреба духовного хліба.

Свято зачалось „Заповітом" Шевченка, виконаним українським хором (35 осіб), убраним в гарні українські одяги. Один з убраних в гарні українські одяги. Один з перебуваючих в Софії українців-фільольогів у коротенькому викладі (в болгарській мові) зупинив увагу присутніх на деяких специфічних причинах і умовах впливу Шевченка на болгарську нову літературу. Після того почався концерт чарівними співами хору в перемішку з українськими піснями, виконаними відомою оперною артисткою п. Лідією В. Дуке, музичними продукціями на скрипці п. Емілияна Попова та деклямаціями віршів Т. Шевченка. Невимовно гарно і з сердечним почуттям деклямувала вірші в українській мові п. Софія Орлова, вбрана в чудовий український одяг. Гарно деклямувала в болгарській мові також п. Невена Попова.

Концерт сильно захопив своїм мистецтвом усю публіку. Більшість репертуару хору складалася з творів Шевченка. Дуже вдатно були виконані й українські народні пісні. Пані Л. Дуке, теж убрана в гарному українському одязі, проспівала: „Минули літа молодії" (муз. О. Нижанковського до слів Шевченка) і декілька народніх українських пісень та арію Оксани („Шила яблонька") в опері Черевички" — муз. П. Чайковського, викликавши на хвилину вражіння України й української обстанови на не-українській землі... Велике вражіння викликала п. Дуке македонською піснею „Кинка моме" — муз. П. Ганкова. Сам автор, диригент болгарської нар. опери, їй акомпанював. І хор і деклямацію, і соля п. Дуке приймала живими оплесками українська і болгарсько-македонська публика, що ніяк не хотіла відпустити артистів і довго викликала їх для повторювання.

Сцена була теж чудово вбрана як українська світлиця, а на сцені стояв декоративно утворений памятник Шевченкові з його портретом. Серед присутніх було багато одягнених в гарні українські, болгарські та македонські одяги.

Цей вечір виявив не тільки ще й досі велику силу впливу Шевченка на людське почуття, але також і велике тяготіння нещасних до нещасних, поневолених до поневолених, загалом усіх, що мріють про волю і щастя своєї Батьківщини.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 23. червня 1928.)

НАРАДА У ПРЕЗИДЕНТА.

(ік) Вчора вечером на замку відбулася двогодинна конференція президента Мосціцького з марш. Пілсудським. З цею розмовою, як також із нинішньою розмовою з п. Бартелем, вяжуться поголоски про найближчі важливі посунення уряду.

ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ МАЛОЇ АНТАНТИ

(ік) ПАТ подає з Букарешту: Три міністри закордонних справ держав Малої Антанти вислали спільний комунікат про висліди їхньої конференції. Комунікат пригадує послуги Малої Антанти для мира в минулому й її мирові завдання на будуче. Зокрема в цьому напрямку згадує про приязні відносини з Францією, Англією, Польщею та Італією, Німеччиною й Австрією. В комунікаті нічого не кажеться про ревізіоністичні заходи деяких держав, головно Мадярщини. Всетаки між рядками видно, що всякі спроби в цьому напрямку держави Малої Антанти вважали би для себе казусом белі.

ПІСЛЯ СТРІЛІВ У БІЛГОРОДІ.

(ік) Вістки з Відня говорять про дальші демонстрації у Хорватії. М. і. жалібне засідання відбула міська рада Загребу. Прийнято резолюцію, яка моральним винуватцем заочину Радіча робить усіх тих, що від початку існування Югославії вели політику гегемонії терору. Виразно кажеться, що цю тактику Білгороду прино-

Адвокат і оборонець
д-р Д. Г. Безен
переніс свою канцелярію з Бурштина до Кракова, вул. Старовисльна 54.
2546 (ul. Starowiślna 54). 1—6

Подяка.

Почуваюсь до милого обовязку зложити отсею дорогою Вп. лікарці-дентистові д-ру Симоновій Раппапортові і Якубовій Нассові у Львові, вул. Сикстуська 17. щиру подяку за совісне лічення, пльомбування і вставлення зубів.

Анна Ковальська.

ровлювано систематично від 1918 р. відносно хорватського народу. Телеграму з висловом жалю, яку міська рада Білгороду надіслала міській раді Загребу, ця остання одногосно рішила не принята до відома і відіслала телеграму назад. (Так ось виходить, що наші передбачування про можливість наслідків білгородських стрілів упоані здійснюються. Як реакція на протихорватський терор скріпиться лише хорватський національний сепаратизм. Усі вістки про участь комуністів у хорватських демонстраціях треба брати з великим застереженням з уваги на прийняту вже в світі тактику урядів підтасовувати всі непримемні собі події під акцію комуністів.)

НОВА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ГЕН. НОБІЛЄ И АМУНДСЕНА.

(ік) Всі дальші лети, щоби врятувати ген. Нобіля покищо не довели до успіху. Воздухоплави не можуть найти місця догідного для вичалення. Щодо Амундсена і його французького товариша то не надибано ніяких слідів. Тимчасом заповідають наближення великої хвилі бурей, які небавом досягнуть побережа Шпіцбергену. Тоді розбиткам може прийти край.

ДОВКОЛА НІМЕЦЬКОЇ КРІЗИ.

(ік) Німецька кабінетна кріза ще остаточно не полагоджена. Виринула нова комбінація позапарляментарного кабінету.

ВИМІНА ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИХ ВЯЗНІВ.

(ік) Міжнародній Черв. Хрест звернувся до польського та литовського урядів у справі вимін політичних вязнів поміж Польщею і Литвою.

ВОЮЮЧИЙ КОМУНІЗМ НА РАД. УКРАЇНІ.

(ік) Під таким титулом подає протибільшовицька агенція Русспрес вістку: Уряд радянської України проголосив декрет у справі хліборобського податку на рік 1928-29. Декрет передбачує складення комісій „сільської бідноти". Комісії ті мають співпрацювати з властями при переведенні цілого податкового тягару на т. зв. кулаків. Сільські комуністи мають бути цілком звільнені від земельного податку. Цей декрет уважають поворотом більшовицької політики до принципу господарського воюючого комунізму

БАНДИТИЗМ У ХАРКОВІ.

(ік) Та сама агенція Русспрес подає з Москви вістку про зріст вуличного бандитизму у Харкові до того ступня, що проблематично поставе небезпека громадян навіть у білий день

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·89·00—8·89·50, канадійський доляр 8·83·50—8·83·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00 1·25·50, румунська лея 0·05·00 — 0·05·50, французький франк 0·34·30 — 0·35·00, швайцарський франк 1·71·65— 1·72·00, фунт штерлінгів 43·43·00—43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00 —0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00— 3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00— 1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00 — 1·38·00

Збіжа.

Пшениця дворська 38·00—39·00, пшениця селянська 36·25—37·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварний 45·25—46·25, ячмінь на пашно 41·50

В справі вписів до львівських шкіл і захоронок.

КОМУНІКАТ.

Вписи до всенародніх шкіл і захоронок „Рідної Школи" у Львові перед фериями вже відбуваються і тревatимуть до 8. липня 1928 р. передполудням і пополудні в канцеляріях управ дотичних шкіл. Адреси наших всенародніх шкіл і захоронок у Львові і його передмістях ось такі:

I. ВСЕНАРОДНІ ШКОЛИ.

Для Середмістя і Стрийської дільниці:

8-клясова дівоча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

4-клясова хлопча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

Для Городецької дільниці:

7-клясова дівоча ім. Грінченка — площа св. Юра ч. 5.

7-клясова хлопча ім. Грінченка — вул. Городецька ч. 95.

Для Жовківської дільниці:

Всенародня мішана ім. короля Данила — вул. Жовківська ч. 62.

Для Личаківської дільниці:

Всенародня мішана ім. князя Льва — вул. Крупирська ч. 15.

Левандівка.

Всенародня мішана школа — вул. Варшавська ч. 8.

Клепарів:

Всенародня мішана школа — в „Народнім Домі" (біля церкви).

II. ЗАХОРОНКИ.

1) Для **Середмістя** — при вул. Руській ч. 3.

2) Для **Городецької** дільниці — пл. св. Юра ч. 5 і вул. Городецька ч. 95.

3) Для **Жовківської** дільниці — вул. Жовківська ч. 62.

4) Для **Личаківської** дільниці — вул. Личаківська ч. 84.

5) Для **Стрийської** дільниці — вул. св. Софії ч. 25.

6) **Левандівка** — вул. Варшавська ч. 8.

7) **Клепарів** — у „Народнім Домі" біля церкви.

8) **Замарстинів** — вул. Львівська ч. 56.

9) **Знесіння** — в „Народнім Домі".

10) **Пасіки Галицькі і Личаківські** — ч. дому 42.

При цій нагоді вважаємо вказаним подати до прилюдного відома отсих декілька уваг:

Дитина, що ходить до приватної школи Товариства „Рідна Школа", виконує тим самим шкільний примус і не є обовязана ходити до державної школи.

Наука в наших школах відбувається по планах державних шкіл. Окрім того в наших школах звертається особливу увагу на дошільне національне виховання, оперте на українській історії, географії і літературі, на фізичне виховання та на практичний бік — відповідно до сучасних життєвих вимог і потреб української нації (шкільні кооперативи, шкільні шадничі каси і різнородні варстати та робітні). Учениця (ці) наших всенародніх шкіл, що хотять продовжувати науку в середніх школах, мають вступні іспити без окремої підготовки.

Шкільні оплати платять тільки ті батьки чи опікуни, що можуть їх платити. Хто не може, тому зменшується ті оплати, а безробітних і незаможних зовсім звільнюється від шкільних оплат. Не було ні одного випадку, щоб через недостачу шкільної оплати українська дитина не могла користати із заведень „Рідної Школи"! Навпаки — „Рідна Школа" дає якнайбільше вказівок незаможній літворі. Вона дбає про убрання, про обув, про шкільні книжки та інші шкільні потреби для найбільш потребуючої молоді, а навіть займається її доживлюванням і лікуванням. Словом: „Рідна Школа" старається створити такі пригожі обставини, які уможливлюють кожній українській дитині користати з її шкіл, курсів і заведень.

Українські Батьки! Матері! Опікуни! Сповніть свій обовязок! Перенесуйте своїх дітей до рідних шкіл і захоронок! Освідомте Ваших сусідів і знайомих та пособайте, щоби й вони зробили то саме!

Ділами покажім зрозуміння цієї правди, що „в рідній школі — наша будучність"!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Ілля Конорудэ пр. голова. Теодор Мартинець зр. секретар.

Всі українські діти до української школи! — Хто вишле рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї диткини й української нації!

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 23. червня 1928.)

ПУСТКА В СОЙМІ.

(Ік) Нині царить у соймі вже повна пустка. Виїхав марш. сенату Шиманський з більшістю сенаторів, а в канцелярії маршалка сойму покінчують техвічку роботу. Також секретаріяти поодиноких клюбів займаються лише викінченням залеглостей, після чого й вони розїдуться на ферії.

ЗАСІДАННЯ 1-КИ.

(Ік) Лише одинокий клюб 1-ки зійшовся нині на нараді. Доклад про політичне положення виголосив голова клюбу полковник Славек, зазначуючи потребу приготовити себе до направи державного устрою. В якому напрямку має йти це приготування невідомо, бодай у комунікаті для преси цього не сказано. Говорено теж на нарадах про організацію т. зв. регіональних клюбів послів і сенаторів 1-ки по цілій території Польщі. Їх завданням було би „затіснити співпрацю з патріотичними чинниками у громадянстві". Це завдання внутрішньої роботи клюбу 1-ки є також дуже таємниче, якщо люди не привикли би вже, що поза тими всіми таємницями — взагалі нічого не криється.

НЕДУГА ВІЦЕПРЕМІЄРА БАРТЕЛЯ.

(Ік) Віцепремієр Бартель тяжко хворує. Нині відвідав його президент Мосціцький.

Памятайте, що всякі збірки на пагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

По широкому світі.

Англійський парлямент має нового предсідника („спікера") Фіцроя.

Португальський уряд шукає за монархістами, які мали вернутись потайки до краю, дарма, що їх заслали в африканські колонії.

Утворення німецького уряду на основі порозуміння між партіями розбилось об опозицію „народньої" партії.

На Мадиршпині зросло сильно в останніх тижнях безробіття; люди з провінції юрбою приходять до Будапешту шукати праці.

Процес Бені Куна, призначений на 26-го п. м., покищо відкладений.

На віденськім залізничім дворці поліція задержала вантаж із зброєю, що їхав до Інсбрука. Підозрівають, що він їхав для фашистів або комуністів у Тиролю.

Державний банк СРСР. випустив паперові гроші вартости 2 червінців, задля недостачі дрібних.

У Хорватії найшовся претендент до хорватського престолу князь Контроманіч, син бувш. офіцера на російськім дворі.

Єгипетський міністр фінансів подав свою димісію; сподіваються кризи всього кабінету.

НОВИНКИ

— **В РОКОВИНИ СМЕРТИ ЯРОСЛАВА ВЕСОЛОВСЬКОГО. В 11-ті річні роковини смерти Ярослава Весоловського, б. редактора „Діла", відправиться у второк 26. ц. м. Поминальне Богослужіння в Успенській церкві. Початок 7 год. рано. До участи запрошується всіх друзів і приятелів Покійного.**

— **„Богоугодники".** Пишуть нам: Уже другий рік ходить по наших селах і містечках парохіяни із села Цьгірне (Тьрдва), пов. Мостиська, збираючи на місцевий костел. Ці побожні люди, щоби краще прислужитись Богові, скрізь по чатих хатах брешуть, що збирають на церкву. Перед цим опублікуємо фотографію наше громадянство.

— **Іспит зрілости в приват. українській гімназії Р. Ш. в Яворові з правом приявности** відбувся в днях 12—14. червня під проводом візит. Пайонка. Іспит зложили: Барагура Вол., Вархолик Ст., Ковальчук Вол., Котис Мир., Малиновська Стеф., Романець Сем., Савчин Петро, Селета Мир., Ференц Сид., Штахель М. Трьох репробовано при устному, пятьох при письменному іспиті.

— **Львівські обходисвіти.** Двох львівських гімназистів, Івон Погоренький і Йосиф Конік, розпрощавшись із гімназією, взялися їх виконувати, пішли в світ пішки. Погоренький обійшов раз Чехословаччину, Мадярщину, Югославію, Австрію та Швайцарію без гроша в кишені. Другий раз у товаристві Коніка зійшов аж до Риму та там підчас купелі в Тибрі потонув.

— **Гарний майор.** Перед львівським судом ставав майор польського війська, якого прізвище зазначує преса тільки буквами Ф. Б., обвинуваченій у злочині насильства над нелітніми дівчатами в Отрию. Покищо він засуджений на 8-тижневу вязницю за „внеславлювання"; обвинуваченій і прокуратор відкликаються до вищої інстанції.

— **Пожежі.** На вул. Шептицьких 26 загорілась фабрика чекоядок Брендштетера і горіла майже 12 годин; вогонь спричинений необережністю; частина фабрики врятована. — На стації в Медині згорів службовий вагон разом з якимись урядовими паперами. — У с. Волосате (пов. Лісько) згоріла хата та стайня селянина Ілька Русина; її підпалили з помсти в ночі, Федір Русин і Станьків, яких арештували. — Біля Саратова горять цілі міста Вольськ.

— **Рекорди.** У Сосновці арештували інспектора Сакшевинського, представника скарбової палати в Кельцях, що переводив контролю горалень і тютюневих фабрик, але тільки „за хабарі. — Рекорд дивгання тягарів установив франц. атлет Рігульо, що одною рукою підносить 110 кільо. — За один день 17-го п. м. виїхало з Ню Йорку до Европи 9.500 туристів.

— **Різні вістки.** Від 25-го до 29-го червня радитиме в Варшаві міжнародній конгрес мира; сподіваються 300 делегатів.— Берлінська статистична каже, що в СРСР є тепер 1,250.000 німців. — Для робітників московських фабрик і робітень видані офіціяльні підручники навчання чужинних мов: німецької, англійської та французької. — Із Америки вернувсь нагороджена 2-ою нагородою в Гальвестон паризька красуня Раймонда Алеп, що привезла 1000 дол. нагороди. — У Шікаго будують „Дім Праці" на 45 поверхів; вісім поверхів займуть різні союзні організації.

— **Для комунікації з Америкою.** Ліндберг і 25 американців їде кораблем до Европи, щоби вести переговори в справі постійної повітряної комунікації між Америкою і Европою. Характеристичне те, що „герой океану" Ліндберг таки волів корабель, ніж літак, бачучи радість над можливістю постійного мандрування літаком понад океаном.

— **Диктаторський розпорядок.** Еспанський уряд видав розпорядок, який забороняє в усіх приватних клюбах розмови на політичні теми. Чи є це добрий спосіб на втихомирення політичних пристрастей покаже найближча еспанська революція, що приходить програмово що два-три роки.

— **Наука і політика.** До Німеччини прибув відомий знавець міжнародного права америк. професор Джеме Брава Скот, голова фонду Карнегія. Він виголосив відчити у трьох німецьких університетах, але перед четвертим, у Гайдельберзі, мусів отримати із дальшими: представники правничого виділу цього університету домагались від нього, щоби він відмовився своєї теми щодо відповідальности Німеччини за вибух війни.

— **Ювилей українізації.** 16-го п. м. одеські робітники святкували двохлітні роковини памятного дня, від українізації „Комуніста" в Харкові.

— **Хемізація СРСР.** Від 15-го п. м. радить у Казані 5-ий „Менделєєвський віза". Головна проблема цього віза: хемізація СРСР. І неможливо розвязати без допомоги Німеччини, що має хемічні фабрики.

— **Чи Горький більшовик?** Читаємо в „Іззестіях": На зборах робкорів (робітничих кореспондентів) і початкових письменників задала Горькому таке питання одна новичка-„робітниця пера": — Товаришу Олексію Максимовичу, я щойно цими днями довідалась, що ви не більшовик. А чому? Горький тоновив, що від 1905 до 1917 він ішов разом із більшовиками. У жовтні цього року у нього про-

Як казково опалена

одкен 2535 I-2

без веснянок!

Це можна осягнути тільки через

Лешніцера

масть і мило

випробовані препарати проти

веснянок

і печінкових плям.

З успіхом і прогуленим масть 3.15, мило 2.20. — Де його нема, пишіть у фірмі: Лешніцер Давид і С-ка, Вадовіце

кинулись сумніви. „Зворот у моїх поглядах наступив тоді, коли робітничо-селянська маса як один чоловік станула в обороні Ілліча після атентату на нього. Я зрозумів, що я помилявся і щиро признався в цьому перед Ілічем.

— **Край, про який не знаємо.** Естонські журналісти з гордістю згадують факт, що їхня преса — одна з найстарших в Европі. Перший їхній денник вийшов 1766 р. п. а.: „Нюгіке Опетус". До нині виходить там денник „Постімее" від 1857 р. У 1919 р. виходило в Естонії 72 періодичних органів, у 1923 р. — 143, у 1927 — 198, а чого 73 денників і 113 тижневників і місячників. Додаймо для пояснення, що вся Естонія має 1 міл. 100.000 населення.

— **Пераможниця океану.** Пятна Іргард, перша жінка, що перелетіла атлантийський океан, дістала в Америці почесний титул „Герль Ліндї" себто жартівну назву „Дівчинка Ліндберґа" на знак, що вона є жіночим Ліндбергом. Зрештою її схожість з Ліндбергом така велика, що вона подобає на його сестру. Вона має 20 літ, 10 літ летунської практики і більше шасти, ніж її попередничка: Рут Ельдер, що скупалась біля Азорійських островів, її суперничка Боль, що поїхала тільки до Ньюфундлянді, її земячка Манней і німка княжна Левенштайн, що заплатили за свою сміливість смертю. Рішення міс Іргард мало менш-більше ті самі мотиви, що в Ельдер Рут: її мама мала фінансові клопоти і тому добра донька зважилась на смертельну спробу, щоби заробити потрібну суму грошей.

— **Богатомовна столиця.** Спеціяльна комісія знавців, що проводила перепис населення в Калькуті, стверднла, що в столиці Індій розмовляють 50 мовами. 518.000 осіб говорить найбільше поширеною мовою — бенгальською, 365.000 мовою „інді", 80.000 мовою „курді". Після них десятки інших мов, якими говорить кілька тисяч мешканців.

— **Концерт Франка на Снятинці.** Нині в неділю 24-го п. м. відбудеться на Снятинці в читальні „Просвіти" концерт у роковини смерти Франка, при співучасти хору радн. Кушнірського.

— **Концерт Анди Остапчук у Чорткові.** Дня 1. липня п. р. відбудеться в Чорткові концерт опер. співачки Анди Остапчук. У програмі є й виступи „Чортківського Бояна". Концерт відбудеться в салі „Сокола". Початок: 8 год. веч.

Театри.

Міський великий театр:

24-го г. 3:30 попол. „Вірна жінка".

24-го г. 7:30 веч. „Відправа грецьких послів".

25-го г. 7:30 веч. „Далека царівна".

Міський „Театр Новин":

24-го г. 3:30 попол. „Наречена Боярі" Віллі-Енгель-Бергера.

24-го г. 8. веч. „Долі".

25-го г. 8. веч. „Долі".

КІНА.

„Аполльо": „Той, якого ніхто не знає" і „Шулєрка".

„Лев": „Дон Кіхот" в Патом і Патахоном.

„Палас": „Драма в готелі Бульвар".

„Фатаморгана": „Краса лісничанка".

„Байка": „Пат, Патахон і кит".

Дописи.

ЖУРАВНО. (Йдемо вперед на всіх ділянках життя). Є надія, що й наша Журавенщина, яка була до війни твердинею москвофільства, в короткім часі „буде як люди". Праця в кожній ділянці йде у нас наперед. Всюди там, де дотепер ще не було, повстають нові читальні „Просвіти", які дають вистави й концерти, на котрих часто з промовою виступає о. Григорій Музичка, патріот і правдиво ідейний священик. Хоч виступає він сусідського хорого священика, виходить всюди тими стільки часу а неділі і свята, щоб перед кілька миль поїхати або й пішки піти на концерт або загальні збори читальні з рефератом. Тому то на загальне бажання всіх вибрано його головою

Філії „Просвіти" в Журавні на загальних зборах Філії, які відбудуться 6. червня п. р. 6 повна надія, що під його енергійним проводом ліпше освітня праця в Журавенщині вперед. — Крім того до Журавна приїздив уже двічи (16. 5. і 6. 6. сен. д-р К. Троян і відбув наради УНДО при великій скількости народу з округи. Ті наради мають велике освідомлююче значіння, бо нарід масово горнеться на збори свого сенатора, щоб послухати його красних та ширих промов і порад. Сен. д-р Троян знається спій приїзд до рідних сіл Журавенщини. Його поїздки привозять великий хосен і в освітній ділянці, на яку він у своїх промовах звер тає велику увагу. — Цінчає наших Зелених Свят відбувшся вибори до міської ради в Журавні, до якої на підставі угоди, заключеної між українцями, жидами й „русскими", увійшло 10 українців, 6 „русских", 15 поляків, 17 жидів. Москвофіли тим разом вибрали мирну дорогу і порозумілися з українцями, щодо розділу мандатів. 6 надія, що тея наша праця ліпе тепер мирним шляхом, бо наші „русскі", які дотепер на кожнім кроці робили пирпню, прийшли, здається до переконання, що вже час усе те залишити. Зрештою населення вже настільки прозріло, що пізналося на них і не хоче більше бути їх сліпим знаряддям. Це зрозуміли й деякі „русскі" верховоди самі після останніх виборів до сойму й сенату, при яких нарід Журавенщини дуже добре держався, краще як в сусідніх, свідомійших повітах. Здається, що й наука Митрополичої Конзисторії не пішла на марне... 6 повна надія, що так! прикрі інцидента, які мали місце в церкві в Журавні підчас свята „Просвіти" або на світу о. нрал. Кунчицького, більше не повторяться і будуть належати вже в короткім часі до сумної памяти історії Журавна. Одного Журавенщині побажаймо, а саме, щоб до Журавна приїжджав щирий український-адвокат, якого відсутність усі ми дуже відчуваємо, а який тут стояв би знаменито матеріально і морально, якби тільки охотів для народу і з народом працювати. Журавенець

СТАНИСЛАВІВ. (Повітова анкета жінок). Дня 17-го червня п. р. відбулася в салі українського „Сокола" повітова анкета жінок у справі організації сільського жіноцтва повіту. Анкету уладила філія Т-ва „Просвіта". На анкету прибули запрошені: сенаторка О Кисілевська, пос. Мілена Рудницька і д-р Юліян Гірняк зі Львова. Метою анкети було: основне зясування ваги й конечности організування сільського жіноцтва до освітньої праці, зібрання відомостей про стан, працю та домагання жіночих секцій при читальнях „Просвіти" станиславівської округи, а з другого боку намічення програми праці й метод та засобів, з якими належить підходити до освітньої праці й організації сільського жіноцтва. Участь в анкеті взяло 214 жінок. Анкету відкрила п-ні Стефанія Барановська, голова жіночої секції Філії Т-ва „Просвіта" і виголосила короткий реферат, в якому зясувала потребу й вагу організації сільського жіноцтва. З черги забрала голос сен. О. Кисілевська. Предсідатка намагалася начеркнути програму праці сільського жіночого гуртка і подала пізу низку практичних вказівок, як взятись за працю, яким шляхом й вести, як побарювати труднощі й перепони. На жаль, в дискусії над рефератами забрали голос тільки 2 особи (селянка з Павелча і селянин з Хриплина) і тому анкета не дала того цінного матеріалу, виливаючого з актуального досвіду, яким могляб покористуватись філія „Просвіти" у своїй праці. Під кінець анкети промовляли: д-р Гірняк у справі пропаганди ідеї ощадности і пос. Мілена Рудницька, яка коротко начеркнувши завдання Українського Посольського Клюбу та здавши звіт з дотеперішньої його діяльности, довше зупинилася над справою української гімназії в Станиславові. Коротка, але гарно обдумана й синтетична промова пос. Рудницької викликала горячий оплеск і здобула їй щиру симпатію всіх учасників. М. К.

ЗНЕСІННЯ К. ЛЬВОВА. (Спростування Т-ва „Луг"). Щодо завваг, ставлених у допису „Діла" Т-ву „Луг" у Знесінні, позволю собі подати отве спростування: 1) Неправдою є, що Рада Т-ва „Луг" у Знесінні свідомо зарядила фестин на той день, коли читальня „Просвіта" влаштувала Шевченківський концерт, себто 20. 6. п. р. Зате правдою є, що дня 1-го травня 1928 р. Рада Т-ва „Луг" у Знесінні на своїх сходинах рішила влаштувати дня 18. 5. п. р. луговий фестин. Це був час, коли видія читальні „Просвіти" не був ще правдоподібно уконституований, бо день передтим, тобто 29. 4. п. р., відбувся загальні збори читальні. Коли Рада Т-ва „Луг" довідалася, що дня 13. 5. п. р. місцевий кружок „Рідної Школи" справи своєї захоронки влаштовує Шевченківський концерт, тоді перенесла речинець фестину на 20. 5. п. р. Про Шевченківський концерт читальні посідникі члени Ради Т-ва „Луг" довідалися щойно на концерті кружка „Рідної Школи" коли до фестину були вже поробленні всякі приготування. Позатим треба завважити, що 20. 5. фестин „Луга" не відбувся з причини немилої погоди. 2) Неправдою є, начебто на Шевченківськім концерті в читальні „Просвіти" у Знесінні дня 20. 5. п. р. не було членів Т-ва „Луг". Бо богато членів нашого Т-ва на цьому концерті було присутніх. 3) Можливо, що вороги українства, дивлячись на афіші двох українських товариств, пишіть зі злости, тому, що українські товариства в Знесінні працюють і розвиваються, зле не можливо, аби афіші читальні зривав хтобудь із дуговників. Бо правдою є, що позривані були афіші і читальні і Лугу, з тим, що чит. „Просвіта" не вивісила нових афішів, а „Луг" не зробив. Українські афіші на Знесінні є постійно зриванні ворогами українства, але уважати, що Т-во „Луг" у Знесінні є зривачем українських афішів, є просто смішно. — **Василь Жовнір**, пред. Т-ва „Луг" у Знесінні.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

До інвалідів світової війни!

Інваліди колишньої австрійської та російської (царської) армії, які не побирають державної ренти, а які досі не зареєструвалися в нашому товаристві, нехай зробить це негайно, бо в найближчому часі закінчимо реєстрацію, тоби всі матеріяли передати Українській Парляментарній Репрезентації. Хто спізниться, буде сам собі винен!

Згодошуватися треба листовно. Посилайте листи звичайні, а не поручені (закази); адресуйте по українськи (тільки назва Львова має бути польська поруч української). Військових та інвалідських документів нам не посилайте.

В згодошенні треба подати докладно й виразно: 1) ім'я і прізвище, 2) рік уродження, 3) ім'я батька, 4) місце замешкання (почта, повіт), 5) коли став інвалідом, 6) рід каліцтва, 7) який відсоток утрати працездатности має перед революцією, 8) чи побирав австрійську (російську) ренту, 9) чи зареєстрований в П.К.У., 10) коли не зареєстрований, то з якої причини, 11) чому не одержує ренти.

Відповідати кожному інвалідові зокрема не можемо. Коли появиться розпорядження про реєстрацію інвалідів, то оголосимо в усіх українських часописах.

Українське Краєве Т-во Опіки над Інвалідами
у Львові, вул. Руська ч. 3/II.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Отець Антоній Яців, містодекан угнівського деканату і парох Махнова та Корнів заснув сном праведних дня 12. червня п. р. З Покійним зійшла у могилу тиха, благородна душа, сильно привязана до рідної землі та широ перенята усіми ясними і темними сторінками нашого народнього життя. У Покійним стратив український нарід, а зокрема його парохіяни ревного душпастиря, численна родина любячого батька, запобігливого та вирозумілого опікуна, твердого і характерного оборонця у жахливих відносинах сучасного життя. Вічна Память неструдженому душпастиреві і вдячному синові рідної землі. 2545 1—1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. Паяса Карабіневича.
Турка дня 25/VI Циганка Аза —
26/VI Вяхрест —
27/VI Гейша —
28/VI Маруся Богуславна —
30/VI Мірелє Ефрос. — До хору Театру прийму добрих сопранів і теноріе.
1—1

Виділ Тов. „Медична Громада" вимає Товаришів, що бажають в р. 1928/29 записатися на лікарський виділ львівськ. університету, щоби до кінця червня зголосилися на адресу: Кушнір Роман, Львів, Замкова 1/II. Оці дані: 1) ім'я і назвище, 2) де, коли і з яким поступом вложив іспит зрілости, 3) чи служив при війську. — Виділ. 2500 2—2

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок в Яворові оголошує отцим конкурс на дві посади учителів при учительській семінарії: а) посаду учителя мови української і німецької і б) на посаду учителя фізики і геольогічних наук. Платня після умови. — Ігуменат. 2527 2—2

Реколенції для учительок і жінок священників. В монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95 відбудуться реколенції для учительок і жінок священників від дня 3. липня вечером до 7. липня рано 1928 р. Зголошення проситься надсилати до Ігуменату СС. Василіянок, Львів, вул. Потоцького ч. 95. Оплата внесити буде 4 зл. денно.
2520 3—3

Вписи до всіх клас 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) починаються дня 20. червня п. р. Відбуваються що дня від 8—1 години рано і від 3—5-ої пополудні в канцелярії школи. Нові ученици мусять предложити метрику уродження, останнє шкільне свідоцтво і посвідку тіплення вісни. З огляду на те, що паралельних клас в сій році не творимо, радимо зголошувати дитину завчасу до впису, бо відтак може не буде місця. Наша школа — одинока українська більшеклясова дівоча школа У. П. Т. на дільниці Стрийську, Галицьку, Личаківську і Середмістя, тому обовязком кождого свідомого Українця, кождої матери Українки є: тільки до неї вписати свою дочку.

Бідні, а пильні ученики можуть бути звільнені від шкільної оплати частинно або й зовсім. — Від Управи Школи.
2488 3—3

Вписи до школи вправ при III. Державній Семінарії у Львові відбудуться в днях 28, 29 і 30. червня 1928 р. від год. 9—12 і 4—6 в старім поміщенні школи в духовній семінарії від вул. Снистуської. Від вересня дістає школа пребарне поміщення в середмісті Львова при вул. Каденьній, ч. 6, біля Ремізи, а що наука є безплатна і ведена дуже добрими вчительськими силами, має дирекція школи надію, що родичі середмістя і шестої дільниці громадно вишлють свої діти до цеї школи. Число дітей в клясах є обмежене до 25 найбільше, тому належить з вписами спішити. — о. Юзіян Дзерович, директор Учительської Семінарії.
2518 2—3

З приватних мужеських учительських семінарійних курсів „Рідної Школи" у Львові. В зв'язку з пе ексесиями від 1. вересня п. р. семінарійних курсів до власної домівки при вул. С. Хшановської ч. 9/II. продовжується речинець вписів на семінарійні курси I—IV до дня 1. липня. Вступні іспити можна здавати від дня 28. червня до дня 2. липня в дотеперішнім будинку при вул. Крупярській ч. 15. — Рівнож приймається вписи на одноріний Кооперативний Курс при учительських семінарійних курсах. — Антін Крушельницький, управитель 2519 3—3

Бувший генерал армії Денікіна, нині уніятський священик В. Ліснобродський, виголосить чотири відчити, що викликали в Варшаві велике зацікавлення. Теми відчитів: 1) Хресна дорога від шинелі гусарина по ряси священика. 2) Жінка християнка, мати і патріотка. 3) Распутін і — його роля в упадку Росії. 4) Унія, католицтво і православіє. — Відчити проголошені будуть в російській мові на днях 24, 25, 26. і 27. ц. м. о год. 8. вечером. Два перші в салі Лисенка — два послідні в салі Народного Дому. Ціни білетів вступу від 50 гр. до 3 зол. — Дохід призначений на будову капличи в Миколаєві на Вилинщині. 1-1

Українська Господарська Академія в Чехословацькій Республіці відкрила впис студентів на перший курс 1928/29 академічного року на факультети: Агрономічно-Лісовий, відділи Агрономічний та Лісовий, Інженерний, відділи Гідротехнічний та Хемічно-Технольогічний, Економічно-Кооперативний, відділи Економічний, Кооперативний та Статистичний. В студенти Академії приймається осіб, що мають закінчену середню освіту. Курс навчання чотирохрічний по програмі високих технічних шкіл. Навчання і складання іспитів — безплатне. Особи, що закінчать Академію, одержують титул інжиніра відповідного фаху. Прохання про впис, разом з документами подаються на ім'я Ректора Академії на адресу канцелярії Академії. Канцелярія Академії висилає програми і проспекти бажаючим безплатно. Адреса: **Ceskoslovensko, Podebrady, Ukrajinská hospodárská akademie.** 2537 1—2

На Рідну Школу зложили Вп. Роман і Степанія Метники 25 зол. замість вінка на гріб бл. п. Мирона Кимаковича, адвоката в Раві Руській. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.
2539 1—1

Вписи до муж. доповняючої фахової Школи Р. Ш. ім. Грінченка у Львові з повними правами публичних шкіл відбудуться в днях 29. червня і 1. липня п. р. від 10—12 год. передполудням, і в днях 30. червня і 2. липня п. р. від 5—7 год. вечером в льокали школи вул. Городецька ч. 95. Приймається до всіх кляс термінаторів слюсарського, столярського і ткацького фаху. Вистава рисунків учеників доповняючої фахової школи ім. Грінченка у Львові отворена в днях 29. червня і 1. липня п. р. від год. 10—12 передполудням, а 30. червня і 2. липня п. р. від год. 5—7 вечером. — Управа Школи.
2540 1—2

Старшина бурсового кружка „Рідної Школи" оголошує конкурс на приняття питомців до бурси ім. нард. Сехбратопитомців у Львові, вул. Хшановської ч. 9, вінча у Львові, вул. Хшановської ч. 9, на рік 1928/29 на тих самих умовах, що в цьому році. Подрібно оголошено в пібох українських гімназіях і в Управі бурси. Подання вносити до Управи бурси до дня 15. липня 1928 р. — Старшина Кружка. 2542 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОСІР, пансіонат п. Лукашевської, поручає покої з першорядним удержанням. Приймає гості доходячі на ліке удержання, як також на обіди і вечері.
2386 5—6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю вісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 5 95-?

ПРИЙМУ на станцію ученика або ученицю. Хата ясна і здорова, харч добрий, вдова по священику Р. Левицька, вул. Кенгшинського ч. 58 (продовження вул. Шептицького) 2491 3—3

РУТИНОВАНИЙ адвокатський кандидат обійме зараз посаду у адвоката в провінціональнім місті. Канцелярію вести може самостійно. — Зголошення з чемности приймає канцелярія Д-ра Івана Романкова, адвоката в Жовкві. 2529 2—2

У ВІЛЛІ з городом кімната до винайму дуже дешево. Львів, вул. Павлинів 17. 1—1

ДЛЯ УЧ. VII. КЛ. ГІМН., сироти, зароженого грудною недугою, пошукується на ферії приміщення у вчителя або священика на село за зворотом мінімальних коштів удержання. — Зголошення сплати: Філія Українського Тов-а Опіки над молодю, Львів, вул. Блихарська ч. 11. 1—1

ЕМЕРИТОВАНА учителька з Яворова прийме на станцію ученицю української гімназії. — Зголошення: Управа української гімназії, Яворів. 2538 1—3

УНЕВАЖНЮЮ військову книжочку видану через П. К. У. Львів на назвисько Ярослав Коцовський. 2543 1-1

ПРОТОКОЛ вступних іспитів на курси II—IV учит. сем. висилає Книгарня У. П. Т. у Львові, вул. Руська 3, за післяплатою, 1 аркуш по 30 сот.
2548 1—2

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ з семінарійною матурою можуть поручити на час вакацій, або на цілий рік: С. С. Василіянки, Львів, вул. Потоцького ч. 95.
2547 1—3

СОНЯШНИЙ покій з осібним входом солідному панадерові до винайняння. — Опацька вул. Хшановської 12 II пов. II сходи. 2544 1—1

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровські-Розваженські Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Догідні уміни.
2481 1—7

ЯМНА перестанок кол. Камінь Довбуш п. Яремча, до винайму покої з кухнею і віддільні покої. — Адреса: відділ „Погар" ч. д. 246. 2474 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 18—24

Дентист Яків Наєс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виплинання зубів без болю. Штучні зуби в камчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції подагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2090 знижка Поденні в спатах. 7—10

ОГОЛОШЕННЯ.

Краєва Учительська Спілка у Львові вул. Оссолінських ч. 10. приймає фахівця до ведення своєї кооперативи у повітовому місті, який є обізнаний з паперово-книгарняною галянтерією. Зголошення письменні або устні зі свідоцтвами відбутої практики вносити до дня 10. липня п. р. до Дирекції Учительської Спілки у Львові. Винагорода після умови. Посада до обняття від 15. липня 1928 р.
2506 2—2

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 141 (11.394). Львів, середа 27. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудням. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 70 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЖИТТЕВІ ОБЕЗПЕЧЕННЯ

це найбільш удосконалений спосіб ощадкування, а життєва подіса — найкраща щадниця книжочка, тому обезпечуйте своє життя в Товаристві „КАРПАТІЯ" Львів, Руська 18. 2—2
2308

„Olleschau" ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU". НАЙКРАЩІ З УСІХ!!! Генер. представництво на Польщу: Львів, Казимирівська 35. 2417

Виїздячи на ферії обезпечіть своє майно від ОГНЮ і від КРАДЕЖІ з вломом в тов. „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20. 2505 a 3—3

Коловатиця.

Львів, 26. червня 1928.

I.

Термінольогічно-географічний лопис „лівого" маршалка сойму Ігнатія Дашинського найшов рідко прихильний відгомін у всіх польських колах й однозгідну санкцію всієї польської преси без вийнятку. Означення українських земель під Польщею назвою: „Західна Україна" — вивело з рівноваги здержливого пепесівського ватажка. В маршалківсько-полемічному розгоні наторочив він в кількох реченнях безліч нісенітниць, як те, що „Західна Україна лежить на схід від Збруча між Київом і Збручем" та що „тут нема Західної України, а є Малопольска".

В своєму часі ми не забирали в тій справі голосу, бо термінольогічно-географічно-фільольогічні замітки марш. Дашинського вважали просто припадковими „бистроумностями" політика покрою якогонебудь Прушинського чи іншого Мейбавма. І тепер не думаємо вдаватися в дискусію з людьми, які є того погляду, що тут (себ-то на тих землях під Польщею, на яких компактною масою у великій більшости живе український нарід) нема Західної України, а є „Малопольща". З такими людьми всяка дискусія є виключена.

Польська преса всіх відтінків зустріла виступ марш. Дашинського великими похвалами й однозгідним признанням. Уже це одно достаточно вказує, що на польському боці всевладно панує овеча пошесть, звана коловатицею, від якої не є вільні навіть люди, що колись в юних днях, днях весни, визначалися свіжістю думки, тверезістю погляду і безпристрасністю оцінки. Стареча недуга і той апетит, що прийшов з Ідою у пепесівців, доводять до таких дивоглядів, яких свідком були ми 15. червня п. р. в польському соймі. Виступ Ігн. Дашинського вважаємо його компромітацією, бо ясно, що там, де живе український нарід, не може бути в національному розумінні ніщо інше, тільки Україна, в даному випадку — західна. Тим географічним означенням уповні достаточно відмежовано її політичну відокремленість від Східної України, державно-політично від Радянської України. Означування української національної території під Польщею шовіністично-термінольогічним новотвором: „Малопольска", дивоглядом вірним хіба під оглядом дослівно-примітивної інтерпретації, осудженим навіть польськими професорами й ученими — це вже вершок шовіністичної загонистости або невільничо-стареречого наслідування шовіністичних герців „кресових" культуртрегерів.

II.

Після українських виступів у соймі, в яких зясовано положення українського народу під Польщею та означено українські змагання, прийшли українські виступи в сенаті. Українські сенатори всіх відтінків однозгідно перед цілим світом підтвердили волю і змагання українського народу.

„Український нарід — говорив сеньйор українських національно-політичних діячів сен. А. Горбачевський — збройним виступом зазначив своє змагання до державної незалежности. Остаточно те зусилля заквідовано, одначе тим ще не знищено самого змагання до самостійности".

Ту саму думку доповнив і розвинув радикальний сен. Ів. Макух:

„Кілька літ українці боролися за незалежність і наш нарід своєю кровю перервав засипання, на яке покликується польський нарід на наших землях".

А вкінці сель-робівський сен. Сергій Козицький заявив:

„П. Ґломбінський висловив невдоволення, що зі сенатської трибуни українці висловлюють бажання незалежности. Поляки дошукуються в тому якоїсь зради. П. Ґломбінський займав в Австрії високе урядове становище, але ніхто його національних почувань не кваліфікував як зраду. Чому у нас тисячі людей за таке почування несуть важкі кари?"

Однозгідне становище українських сенаторів всіх відтінків, всіх партій в основних питаннях і в основних змаганнях доказує, що такою є думка всього українського громадянства — і того, що мовчить, і того, що виразно, ясно й ядерно означує своє становище.

В передвоєнній добі, в добі розвитку демократії, такі почування вміли не лише цінити й шанувати, але й допомогати до їх вияву. В повоєнній добі, коли право народу з одного боку здійснено в досить широкому обємі, а з другого коли воно стало угольним каменем змагань ще невизволених народів, ті почування й змагання осуджують, обезцінюють, топчуть і переслідують саме ті, що ще вчора були в приниженні і стогнали в ярмі. Чи не коловатиця?

III.

Що більше! Зазначування нашого природного змагання і підкреслювання непохитної волі бути господарем на своїй землі кваліфікують польські чинники як „чужу інтригу". Так поступає не лише право-канібалістична преса, але й її проурядова наслідниця.

„Найкрайніші протидержавні й ірредентистичні українські наступи на польську державу, — пише „Дзенник Львовскі" — являються якраз тоді, коли на заході відживають завізпіровані німцями помисли на тему лінії ген. Ботти, а те, що найхарактеристичніше, що одночасно понад усяку дискусію (sic!) на Рад. Україні ростуть антирадянські настрої, а сам ген. Макух, атакуючи понад усяку приличність вже не поляків, але польську державу, мусить признати публично, що політичне(?!) положення українського народу в Румунії і Чехословаччині — на його власну руку — є вижче, як у межах польської держави".

Полишаємо це прекрасно стилізоване речення на відповідальність його автора. Зазначуємо лише, що помисли з „ворожими інтригами" є такі старі, як старими є засади насильства пануючих над оланованими. Треба якоїсь специфічно скривленої ментальности, щоби допускати, що український нарід підчас найважчого лихоліття змагається за своє істнування і бореться за свою еманципацію не у власному інтересі, не для себе самого, не по лінії природних змагань всіх поневолених, але для гарних очей німецьких чи більшовицьких „інспіраторів". Признаємо, що положення під деяким оглядом під Польщею є краще, як під Румунією і Чехословаччиною. Однак це не є виплив чи наслідок польської толеранції з одного боку, а меншого румунського чи чеського гніту з другого. На загал правне становище на підкладі відношення держави до населення у всіх трьох державах є однакове. В Чехословаччині фактично навіть краще, як у Польщі, бо там український нарід, хоч малочисельний і невироблений, має своє шкільництво, бере участь в адміністрації країною, його мова користується пошанівком держави. Тільки, що в Чехословаччині не здійснено досі автономічного зобовязання. Коли в останньому часі погіршилися значно відносини на Закарпатській Україні, то це сталося від хвилі зближення між Варшавою і Прагою. Не є ніякою тайною, що відносини на Закарпатті прибрали крайно невиносимі, поліцейські форми з хвилею, коли там зазначився вплив польського консуля в Кошицях. Щож торкається відносин під румунським чоботом, то вони фактично є гірші, як у Польщі, але це теж є тільки перенесенням польських прийомів на балкансько-азійський грунт „великої" (себ-то мегальоманської) Румунії.

Коли ж говориться про те, що наше положення під Польщею порівнюючо є краще, як в Румунії й Чехословаччині, то кращим є воно під українсько-внутрішнім оглядом. Українців під Польщею є сім міліонів, тоді, як в Румунії маємо до одного міліона, а в Чехословаччині пів міліона українців. Будучи чисельно майже пять разів більшою національною величиною, як румунські й чехословацькі українці разом взяті, маючи більші культурні й господарські надбання, більший інтелігентський капітал, більшу силу й відпорність, будучи найбільш виробленим елементом на всій українській національній території, „польські" українці мусять бути в кращому положенні, як їх румунські чи чехословацькі земляки. Навіть колиб вони мали напр. автономію, а ми остали в дотеперішньому положенні обезправнених, то ми все ще будемо „в кращому положенні". Шлеські поляки живуть в своїй державі, а їх положення не є таке, як напр. поляків у Позванщині чи Галичині.

Протирадянські настрої на Рад. Україні — хіба не мають ніякого відношення до „нашого положення", а на всякий випадок вони в ніякому разі не промовляють в польську користь. Навпаки, гармонізуючись з нашим національно-політичним рухом, вони доказують єдність волі й змагань українського народу. І без польської пригадки наші очі постійно звернені на зріст національного руху на Рад. Україні, але одночасно вони звернені й на те, щоби тими настроями не могли покористуватися ті, що бажалиб на українських землях над Дніпром заняти становище Москви.

IV.

І тут знову зустрічаємося з польською коловатицею, а якимсь специфічним процесом думання. Коли він виходить з основ духової конструкції польського народу, себ-то коли він є природний, то виявляє всю глибину недуги, яка вже раз Польщу як державу поклала в домовину; коли ж він є роблений, обрахований на людську глупоту і має суттєстійні ціли, то в ріжній мірі є нездоровий, а в своїх наслідках шкідливий і небезпечний.

Зі своїми змаганнями ми не криємося. Говоримо ясно й виразно, чого хочемо і куди прямуємо. Думаємо, що обовязком кожного чесного політика, що думає про будуччину, що бажає добра і щастя своєму народові, що рахується з неминучим розвитком подій, що змагає до дійсного й трівкого вирішення розходжень, непорозумінь і спорів між народами, є брати однозгідне становище українського народу таким, яким воно є, та старатися приноровитися до ходу подій, заощаджуючи собі важких розчарувань, а нам глибоких ран на шляху, що веде до спільної всьому українському народові мети.

Криваві події в югославянськім парляменті.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 20. червня 1928.

Що напруженість політичної атмосфери робилася з кожним засіданням парламенту все більшою і більшою, це було видно кожному. Гостра, непримиримa боротьба, котру вела опозиція: Селянсько-Демократична Спілка на чолі з С. Радічем і С. Прибічевичем, перетворювала кожне засідання парламенту в хаос, у котрому лунали образи, лайки, а інколи й сипалися стусани під ребра, або опускались кулаки на голови послів. Часто ці події набирали більше комічного, аніж трагічного характеру, як наприклад недавно минула подія, коли на засідання парламенту явилися були виключені на три дні посли і їх поліція силою виволікала з сали засідання при обороні прихильників і гиканню ворожої сторони.

Події на білгородських вулицях, повязані з наміром уряду затвердити Неттунські конвенції, подій, в котрих полилася невинна кров патріотично настроєних студентів, що висловлювали свій протест проти ганебної поведінки фашистівської Італії, події, котрі по змі поліції приняли з невинної маніфестації розміри кріавої бійки з барикадами, стрілами і різаниною кожного, хто попався під багнет або шаблю одиниці жандармерії, — ці події дали привід до ще більшого загострення між урядом і опозицією, чи —

НАУКОВІ ЗАВЕДЕННЯ
ім. СОФІЇ СТШАЛКОВСЬКОЇ
у ЛЬВОВІ
вул. Зелена ч. 22.

з правами державних шкіл, обіймає а) школу вправ (9-ро клясову народню школу), б) учительський жіночий семінар, в) гімназію гуманістичного і математ.-природничого типу, г) конфесіональну мужеську школу, д) інтернат для дівчат,

ОГОЛОШУЮТЬ ВПИСИ
почавши від 15. червня ц. р.

Оплата в гімназії І. кл. 30 зол., II кл. 40 зол., III. кл. 50 зол., від IV кл. почавши і в цілім семінарі по 60 зол. місячно.

За вакаційні місяці не побирається оплати.

Вступні іспити від дня 15. червня ц. р. почавши за попереднім згодошенням в Дирекції. Інформацій уділяється на місці або письменно (проспект і регуляміни на бажання) 3—ї 2462

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА" У ЛЬВОВІ скликає на день 1. липня 1928 р. о 10-30 перед п. в бібл стец. Тов. „Просвіт-" Ринок ч. 10/II,

Краєвий зїзд українїстів середніх шкіл і учительських семінарій.

Програма нарад зїзду: Плян навчання української мови в середніх школах, учительських семінаріях і V—VII кл. вселюдних шкіл: справа шкільної й домової лектури; справа граматики й правопису; справа шкільних і помічних книжок.
Реферат **в справі навчання** виголосить дир. **Антін Крушельницький.**

За Головний Виділ „Учительська Громада"
О. Терлецький, голова. *Гр. Микетей*, секретар.

— Ага, тебе саме я й шукаю!...

Ранить смертельно і його. Після того має ще стільки холоднокровности, що успіває втекти з салі, виплигнути у вікно і безслідно зникнути.

Коли взяти на увагу, що одна група послів, до котрої належить і посол-злочинець, уже раніш загрожувала провідникам опозиції убивством, можна зробити висновок, що ціла подія не є такою страшною несподіванкою для всіх, але була в принципі вирішена і можливо навіть підготовлена раніш. Коли воно так, то справа минулася з ціллю, бо хоча П. Радіч, а особливо д-р Басаричек і були значними постатями у лавах опозиції, але з їх смертю лави її лише ще більше зміцніють, бо рана С. Радіча, як запевнюють, не є небезпечна для життя, а С. Прибічевич у час убивства не був навіть у парляменті.

Яким шляхом підуть далі події, передбачити нині є річю цілком неможливою, бо в усіх колах, не виключаючи уряду і навіть короля, котрий негайно відвідав у лікарні ранених послів, панує сильне збентеження і крайня нервовість. Не є виключеною можливість розпущення парляменту і димісія уряду В. Вукічевіча.

В. Анський.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В СОЙМІ.

1) В справі нетактовного поводження з послами і сенаторами підчас справоздавчих віч.

2) В справі стримання будови кооперативи „Праця" в Раневичах, пов. Дрогобич, повітовим виділом і староством.

3) В справі накладання адміністраційних кар на парохів гр.-кат. церкви за вживання ними української мови в переписці з органами держ. влади.

4) В справі безправної люстрації будинку приватної української школи поліцією і безправної конфіскати фіяшної карти України.

5) В справі арештування малолітніх учеників прив. української гімназії в Яворові і накладання на них кайданів.

6) В справі завішення виконання постанови гром. ради Манастир, пов. Ярослав, якою то постановою продано частину громадського пасовиська.

7) В справі потягнення Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові до складок на „Фундуш безробоця" за час до 31. XII. 1927.

ВНЕСЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В СОЙМІ.

1) В справі шкільництва українською, білоруською і литовською мовою навчання.

2) В справі зміни управи фондації „Народній Дім" у Львові.

3) В справі ухилення п. б § 1 і дотичної частини п. з § 2 декрету про примусовий державний заряд Дек. Прав. 1918 р. ч. 21 і розпорядку ради міністрів з дня 9. серпня 1921 року (Дек. Уст. 21 р. ч. 71.

4) В справі заложення українського університету у Львові.

5) В справі зміни розп. през. РП з дня 15. 7. 1924 про святочні дні і закону з дня 18. 3. 1925 р. про зміну цього розпорядку.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В СЕНАТІ.

1) В справі нетактовного поступування супроти сенаторів і послів підчас справоздавчих віч.

2) В справі зарядження шкільного інспектора в Самборі дотично будівлі школи в Торгановичах.

3) В справі неповолання громадян с. Білівці, пов. Вборів, т-вом „Стжелец".

4) В справі б справного поступування податкового інспектора в Теребовлі підчас виміру і стягання податків.

5) В справі безправного уряджения водних будівель у с. Бовшів і Слобідка Бовшовецька, рогатинського пов.

6) В справі побиття ученниці Каролини Гаврилюк в с. Куряни, пов. Бережани, учителем Йосифом Барановським і змушування її змінити обряд.

7) В справі вислужить у почтовім уряді В луці коло Самбора.

8) В справі гром. виборів у Славську, пов. Сколе.

9) В справі зорганізування школи в Рябім, пов. Лісько.

ЗНЕСЕННЯ В СЕНАТІ.

В справі негайної допомоги потерпільцям с. Берестен, пов. Залішчики і с. Вербиця, пов. Бібрка.

Памятайте, що всякі збірки на загробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 25. червня 1928)

ЗМІНА УСТРОЮ В ПОЛЬЩІ?

(ік) Сьогодня радила на замку т. зв. кабінетова рада під головуванням президента Польщі та з участю марш. Пілсудського, віцепрем. Бартеля й усіх інших міністрів. Офіціяльно подано до відома, що обговорювано лише бюджетові справи, і більше ані слова. Можливо, що саме у звязку з цією таємністю ходять поголоски, що кабінетова рада була присвячена законопроєктові про зміну конституції, який мав би бути внесений до сойму в осени ц. р. Його головні точки: Зміна титулу президента на начальника держави, вибір його всенародним плебісцитом і збільшення його прерогатив у напрямку надання йому права „вета".

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ.

(ік) Вечірня АБЦ повідомляє з Луцька: „19. п. м. поміж Ковлем і Володимиром Волинським вчинено підозрілі люди пробували уладити замах на залізн. поїзд. У звязку з цим в околичних селах поліція перевела ревізії й арештувала 40 членів диверсійно-шпигунської організації, які одночасно були членами Сельробу-лівиці. У задержаних знайдено силу комуністичної бібули, залізнично-військові плани, тайне листування з комуністами сумежньої держави, шпіонажу і чимало зброї. Всіх арештованих відвезено під сильною ескортою до Ковля і віддано тут з доручення слідчого судді. Не підлягає сумнівові, що згаданий замах на потяг організувала та сама диверсійна банда. (Подаємо буквально вістку польського часопису, трактуючи її, очевидно, з належною резервою, знаючи з досвіду про втертий звичай надавання арештуванням характеру „ліквідації шпигунських організацій").

ЖАЛОБА ХОРВАТІЇ.

(ік) Вістки з Загребу описують похорони вбитих хорватських послів як величезну маніфестацію хорватського народу. Всі доми в Загребі були покриті чорними прапорами, а будинок селянської партії весь був обвитий чорним покривалом. Труни вбитих несли хорватські селяни в історичних одягах. Товаришили їм на конях хорватські соколи. На похоронах узяло участь 60 тис. осіб. У цілій Хорватії на 10 хвилини стримано працю на знак жалоби. Всі хорватські газети вийшли в чорних обвідках. Маніфестації відбулися спокійно, може тому, скасовано заведений воєнний стан у Загребі. Щодо попередніх демонстрацій то додаткові інформації кажуть, що згинуло в них 15 осіб, раненних було 150, та у в'язниці перебуває ще 250.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК.

Із нетрів ночі.

— Де він? Що це? Невжеж це тільки сон... Ах, я не хотів би ще раз туди вертатися, ще раз блукати по тих нетрах минулого.

А все, а всеж таки.

Болить голова, крутиться світ...

Так... стояла лямпа з масивною підставкою в мосяжу. Я читав Барбюса: Пекло. Не тямлю, коли я загасив світло, але певно було вже далеко поза північ. І дивно, куди поплелась асоціяція...

— Фу, чоррт!

Десь у прірвах мозку бризкали іскри, мов зиндри зпід молота. Я посунув руками довкола себе. Потовчене на дрібні шпильочки скло вілося в пальці.

Я на долівці. На чолі набренів гудз —

— а ти ще таки цокаеш, друже!... Мій годинник, з яким я зжився, як зі своєю самотою, клепав десь під столом свою давню рифму...

Але я чув, що він дирчить і путає. Я встав і схилився, щоб його підняти, але він раптом зарипів, як обскубаний пізень, коли вертається з двобою. Я мусів засміятись. Підняв напомацки столика й положив обережно. Густа пітьма обняла мене холодом. Я напитав ліжко... Так, це був сон.

Проклятий італійський кіт!...

Махає руками як поломаний вітряк і тягне мене за собою в пітьму. Чому я ніяк не можу його забути?

Стоїть перед моїми очами цей ошкалок людської тварини, пережертий боляками прокази (люесу).

І ніби я знову там, під замками сліпої вісімки, ф...ської тюрми. Грубі, ковані двері, перехрещені в ікса грубими листвами з заліза. Я скулився як їжак під малим закратованим вікном і втягаю в себе слабу течійку чистого повітря, що пробирається важко кріз густу задуху одиночки. А він впялив у мене ідіотичні сліпаки і йде, йде до мене. Я відвертаюся, але він кидається на мене, мов пантера, хватає мене за рамена своїми поржавілими пальцями вгризається вилицями в мої уста і вдуває у мої груди смерть...

Мені здається, що я кричу, мов заскочене ловцем звіря, але, хібаж то крик, який міг би хто почути? Це лише зик безсилля, слабий, наче щеміння мушки в лабетах павука. Я чую, що моя боротьба куди слабне, моє шамотання втихає, я вже не можу рушитися. Руки увяли, стерпли. В пальцях запарі лютого морозу. У кров вливається гінка отрута: вона мусить мене знищити, мусить замінити в глину. На чолі краплі холодного поту, у горлі западається й стригне мій голос...

Чую, як давить мене той страшний довгий Мікель, бачу його пятнисте лице й вишкірений ряд чорних пеньків у роті.

На столі в пітьмі цокає мій годинник, у грудях бе в ковало моє серце... Якась невимовна радість — щось ізсунулося з моєї душі. Я відіткнув широко. Так — це був тільки сон. Але що він мені нагадав?...

Дванадцять літ тому... Ні, тринадцять, повних тринадцять літ, а моя память несе мене туди ще так живо...

То був невеликий город на пограниччі. Стояв там Н-ий полк краєвої оборони. Цей полк був пестрою мішаниною усяких мов. Найбільше було італійців, із Трієсту й околиць...

Сміявся в роскоші липневий ранок. В гіллю зелених каштанів кричали воробці. Заносило з пів запахом конюшини й кервавника. Від багряної кулі, що підносилася зза гір і фабричних димарів, розбіглися в простори довгі тендітні стріли. Серед неба загорілася вузенька довга хмара й рожевою пеленою тікала за вітром. Під колесами золотого ридвану родився свист і шум робітної днини.

Я прийшов з нічної служби. Вісповатий „фебель" стрінув мене зизоватим поглядом... Тямлю той день, коли загнічений, пригорілий кокуц казав мені явитися до звіту в команді. Він ішов за мною в крок, як голодний вовк.

В канцелярії стояв коло стола високий, сухий капітан, опертий лівою рукою до стола.

— Це та креатура?

— Так є, пане капітан... гегорзамст!...

На столі записаний питаннями аркуш білого паперу.

— Я не знаю нічого! — була моя перша відповідь.

Між стінами зарипів гаркіт захриплої собаки. Мигнули капітанські руки й мені осліпив вічі блеск. Куля вдарила в стіну, майже нарівні з моєю головою. Він кинув бравнінга на стіл й задубав по комнаті.

(Продовження буде.)

МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС МИРА.

(ік) Сьогодня розпочався у Варшаві міжнародній конгрес мира, на який понині приїхали представники 16 держав. Відкриття конгресу відбулося урочисто в салі міської ради. Попокудни уконституувався комісії.

ГЕН. НОБІЛЄ ВРЯТОВАНИЙ — АМУНДСЕНА НЕМА.

(ік) Шведський летун Люндборг вичалив на легкому воздухоплавi типу Фоккера на ледовій кризі та забрав ген. Нобіля й інших членів залоги „Італії", що були на кризі. Невідома доля другої частини залоги „Італії". Останні хвилини врятованої частини залоги були дуже критичні, тому що почала розламуватися крига. При перескакуванні з місця на місце ген. Нобіле зломав ногу. За те вістки, начебто російський ледокол „Малигін" отримав сигнали від Амундсена, не потверджуються.

АРЕШТУВАННЯ БУВШ. ПОСЛА В. БАЧИНСЬКОГО.

(ік) Арештованого кілька днів тому бувш. комуністичного посла Володислава Бачинського, якого сойм видав властям, перевезено сьогодня зі слідчої вязниці до вязниці на т. зв. Павяку у Варшаві.

МОНЕТАРНА РЕФОРМА У ФРАНЦІЇ.

(ік) ПАТ подає з Парижа, що сенат прийняв без пільгових змін 256 голосами проти 8 цілість проекту стабілізації франка. Стабілізація полягає на обниженні нового курсу франка до 1 пятої попередньої вартости. Стабілізацію прийнято в настрої приголомшення як остаточну державну конечність.

МИРОВІ ПРОЄКТИ КЕЛЛЬОГА.

(ік) Новий меморіял американського держ. секретаря Келльога в справі винятя війни зпід права вносить дві поправки. До підписання пакту Америка запрошує також Бельгію, Чехословаччину і Польщу. Далі вміщена клявзуля, що на випадок нарушення пакту одною державою, всі інші отримують автоматично свободу дїзання.

По широкому світі.

Уряд СРСР. вислав до Женеви на нараді Комітету в справі арбітражу та забезпеки свого обсерватора Бориса Штайна.

Американський державний секретар Келлог звертається до Франції з нотою, щоби вона спонукала Маху Антанту приєднатись до противоєнної конвенції великих держав.

Французький парляжент прийняв закон про стабілізацію франка.

У найблизчих двох тижнях відправить з Америки до Франції золота ще на 42 міл. дол.

20. ц. м. почався в Єрусалимі арабський Конгрес. Араби-христіяни мають там теж своїх представників.

На московських транспортних підприємствах бракує 4 і пів тисяча інжинірів.

НОВИНКИ

— **Сокільський Свято у Львові** відбулося в неділю 24. ц. м., не зважаючи на пекельну погоду, дуже величаво. Рано була на площі Сокола-Батька полева Служба Божа з проповідю і панахидою за полеглих Сокотів, пополудні відбулися вправи мужеських і жіночих сокільських чет. Усі вправи виведено справно, гладко й рівно — на загальне вдоволення публики, що зібралася на площі в числі попад 6.000 душ і горячо оплескувала виконавців. До масових вправ стануло ок. 800 соколів (ок). Подрібний опис Свята подамо завтра.

— **Буревій над В. Україною?** У чужинних часописах читаємо телеграми з Москви, що цими днями на всій Україні шалів буревій. У Київі, Харкові та Полтаві зірвало багато дахів і знищило телеграфічні стовпи. Звістки про такі катастрофи в Мексіку або Австралії приходять до нас пізнадше, ніж з Радянської України.

— **Прикре явище.** Питають нам: На вечорі для вшанування памяти М. Коцюбинського ми запримітили з прикрістю, що деякі особи на поважних становищах приходять на святочний концерт у щоденному одязі, немовби до кіна. Не є це „національних, ідеольогічних та релігійних у цілому світі". В двох перших числах між іншим, висвітлено становище українського народу в межах Польщі, Румунії та Чехословаччини. Завдання дуже похвальне. Але вже в першому числі редактори не в силі дати собі ради із термінами „малороси" і „українці". Боже! Спаси нас від наших приятелів!..

— **Кандидати на президентство.** На нову палату послів припаде обовязок взяти р. 1931 участь у виборах нового президента французької республики. І вже нині вишукують кандидатів на президента. В першу чергу говорять про кандидатуру Поля Думера, як голови сенату: такий звичай. Кандидатами на президентство в числа послів увязкають міністра освіти Еріо. Бріяна і навіть Фернанда Буісона, члена французької партії соціялістів.

— **Звідки прийшла назва денникарської качки?** У літньому сезоні, коли з правила, що-року, таких качок родиться найбільше, одна чужинний журналіст пригадує своїм товаришам по перу походження цієї назви. Кількадесять літ тому, бельгійський журналіст з Антверпену, Корнелісен, видрукував у часописі студію про обжирство качок. У цій студії він навів такий випадок: одного разу взяли 20 качок; одну зарізали і нагодували нею решту 19; на другий день зробили те саме з девятьнадцятою качкою і так далі, аж до останньої, що зїла всі свої товаришки. Цю історію повторила европейська преса, за якою перейшла й Америка і згодом зпоза океану вернулась копія буцімто автентичного протоколу, списаного свідками обжирства одної живої качки, що зїла інших девятьнадцять. Ця остання жива качка була першою денникарською качкою.

— **Чий є Шпіцберґ?** Радянська експедиція вирушилась на Шпіцберґ, не питаючи на це дозволу Норвегії. Як відомо европейські держави признали конвенцією 1920 р. Шпіцберґ Норвегії, але уряд СРСР її не признає.

— **Що значить Пепін?** Такою є назва новоперейменованої китайської столиці, досі відомої нам як Пекін. Пекін значило „північна столиця"; „Пепін" значить: „північний мир". Нанкін, що є і лишається столицею малого Китаю, значить „південна столиця".

— **Клюби замість божниць.** Робітники двох московських містечок Пулін та Баранівки рішили перетворити місцеві божниці на робітничі клюби. Цього самого домагаються робітники двох інших містечок Романова та Володарська.

— **Конкурсові Іспити в Духовній Семинарії** у Львові не будуть відбуватися від 1. липня 1928 р. аж по феріях.

2549 a 1—1

Театри.

Міський великий театр:

25-го г. 7·30 веч. „Далека царівна" (в останнє).

24-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка" (в останнє).

Міський „Театр Новин":

25-го г. 8. веч. „Доллі".

26-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполло": „Той, якого ніхто не знає" і „Шулерка".

„Лев": „Дон Кіхот" з Патом і Патахоном.

„Палас": „Драма в готелі Бульвар".

„Фатаморгана": „Крися лісничанка".

„Байка": „Бартек переможець".

Вечір для вшанування М. Коцюбинського.

Вечір у честь Михайла Коцюбинського, влаштований „Т-вом письменників і журналістів" у Львові дня 23-го ц. м., був скромним виявом пошани для письменника, якого наша суспільність не навчилась ще досі ні цінити, ні читати. Старше покоління нашого громадянства дало доказ своєю неприсутністю, що воно не зайшло ще в нашій літературі поза Франка і не вийшло поза звичку являтись тільки на традиційних святах, більше з обовязку, ніж з духової потреби.

Програма вечора мала загальний характер наших святочних концертів; вона не могла визначатись оригінальністю, зважаючи, що не легко було би дібрати вокальну частину, достроєну до себе у різних виконавців, що мають власний готовий репертуар: ще важче було би звязати їхні продукції із своєрідною творчістю письменника. Тому й не дивно, що поодинокі точки програми, самі в собі вдатні або й зразкові, не складались на загальну гармонійну цілість.

Виступи хору „Сурма" пригадують нам найкращі часи „Бандуриста", з якого находимо там ще кількох досвідчених співаків із прегарними голосами. Виступ п-і Завадської-Дівничевої дав пізнати нашому громадянству артистку із гарним, свіжим голосом, повним сили, артистку із широкою скалею тонів і багатим репертуаром. Найкращими вийшли в її інтерпретації народні пісні. Проф. О. Москвичів виступав на нашій естраді не вперше і фахові критики мали нагоду вже нераз висловитись про його гру. Найбільший успіх цього вечора здобула разом із бурею оплесків п-і О. Кривицька своєю деклямацією „Інтермецца" Коцюбинського. Ця поема в прозі, повна ріжкомалітних переливів і нюансів, химерна та ніжна, мов душа поета на лоні природи, промовляла в інтерпретації п. Кривицької на переміну акордами пройнаючого суму та нестримних радощів. А все це передане з безпосередньою щирістю, відчуте та відтворене самим почуванням — без сліду патосу та якогонебудь „акторства". Слово А. Крушельницького про „Тіни забутих предків" на тлі творчости Коцюбинського вийшло би краще, якби було дещо коротше. Прелєгент був іноземно приготований на широку публику, складену здебільша із людей, далеких від літератури і тому знизився на рівень досить популярного викладу. І деякі інші виступи придбали би на силі враження, якби були коротші; бо помітно було втому авдиторії.

Хто зна, чи подекуди цьому не винна вся традиційна програма наших концертів, для якої пора би шукати нової форми. Але як зважитись у Львові присягнути такому письменникові, як Коцюбинський, чисто-літературний вечір при відомім острасі нашої інтеліґенції перед думками про літературу?

Н. Н.

Адвокат і оборонець

д-р Д. Г. Безен

переніс свою канцелярію з Бурштина до Кракова, вул. Старовісльна 54.

2546 (ul. Starowiślna 54), 2—2

Дописи.

ЗНЕСІННЯ. (Вибори до громадської ради.) Дня 24. ц. м. відбулися вибори в 4-го кола на Знесінні. Був заключений компроміс, на основі якого всі національности мали одержати по 4 радних в цьому колі. Тимчасом кінцевий вислід був такий, що вибрано 7 поляків, 4 жидів і 1 українця. Поляки зломили компроміс. Наші 3 кандидати перепали ще й тому, що деякі наші „політики" видали подібні карточки до наших (компромісових) з іншими кандидатами та в цей спосіб збурили не тільки своїх, але й чужих виборців. З українців вийшов п. Ничик Йона, урядовець Каси Хорих. Як підуть вибори в інших колах, не знаємо. На основі порозуміння українське населення Знесіння мало дістати всіх 12 радних, поляки 18 і жиди 18. За упадок наших кандидатур треба подякувати в першу чергу собі самим, себто нашим власним кириникам і мудрагелям, а в дальшому знанни не від нині з віроломства нашим сусідам.

З життя наших установ.

Кружок „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка на Стрийськім передмістю у Львові.

Не з нашої вини застрягла від 1925 р. справа докінчення будови хлопячої школи ім. Т. Шевченка у Львові в болоті, з якого ми самі не в силі її витягнути. Тому просимо помочі у нашого громадянства.

В „Ділі ч(. 96) з 2. травня ц. р. помістили ми виказ 51 осіб, які зложили на докінчення будови школи разом 479 золотих позичок і жертв. Тепер містимо другий виказ. Обіймає він 43 особи з квотою 337.50 зол. Ми вдячні й за це, що дістали, але — *нікуди правди діти* — сподівалися далеко більше, бо розіслали прохання на адреси 2.000 осіб! Або не заслужили ми на віру, що позичку звернемо, або не там застукали, де треба. Ми думали, що покритям позички може бути не лише вексель, але й честь довжників, що — хоч богачів у нас нема — все-таки є багато таких, які без особистої шкоди й втрати могліб прийти нам в поміч. Коліб половина тих, до котрих ми звернулися з просьбою позички, дали нам в позичку лиш по 10 золотих, назбиралосяб 10.000 зол. і ми докінчилиб будову школи ще в літі ц. р.!

Не для себе будуємо школу, а для української дитини. Позичка, якої просимо, потрібна не нам, а нації, бо своя школа — національна потреба. Чиж годиться отже відмовити нації? Дякуючи всім, що не були глухі на наше прохання, дякуємо тут окремо Вп. п. радникові Найв. Суду Михайлові Ліськевичеві з Брна за позичку 50 амер. долярів. Не трацимо надії, що за його приміром підуть ще й інші та по-

SUNLIGHT
МИЛО
Досконале до прання і до миття лиця і рук. Без ніяких шкідливих домішок. Видатне в ужиттю.
LEVER BROTHERS LIMITED (Англія).
До набуття у всіх аптичних складах і милярнях.

вірять, що їх гроші не пропадуть, бо капіталів сплатимо в недовгім навіть часі.

Справа пекуча, бо руйнується те, що вже зроблене, а не докінчене. Гроші просимо пересилати чеками на наше конто в ПКО Варшава ч. 153.630 або на вкл. кн. ч. 1383 Земельного Банку Гіп. у Львові.

Старшина Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка на Стрийськім передмістю у Львові.

Зі спортового життя.

УКРАЇНА—ЕКРАН 5:2 (1:1).

Змагання за мистецтво, які відбулися заходом Екрану в неділю рано на гриші „Гасмоне!" скінчились висліном, на основі якого можна було б думати, що ціла українська дружина виборола цю гарну перемогу. На жаль, цього не можна сказати. Відповіла своїому завданню вповні тільки лінія нападу, і то з виїмком Сича, який мав поганий день. На першому місці слід поставити Фльорка, лівого крайника, якого львиною заслугою є цей вислід. Його запал, нестримний гін до воріт з умілим виминанням противника і знаменні „центри" підбадьорили Кобзяра, Петрова (який став на щастя вже більше рухливим) і Терлецького до частих наступів і стрілів, з яких Кобзяр тричі, а Петрів двічі добули ворота „Екрану". Лінія помочі була найгіршою на гриші. За неї мусів працювати напад і залога. Рак, втомлений по цілонічній забаві, плентався по площі, Борсук і Воробець впали зидимо у формі. З залоги Грещук кращий; Дицьо жевлий, добре устаткується, тільки все ще слабо викопує. Воротар Труш не завинив ніякого гола, а оборонив кілька небезпечних стрілів; одно „але": ловив м'яч дуже нелегко. Гра наша дружина, як звичайно, весь час дуже „фер", з чого вона вже відома в цілому краю. В найближчих змаганнях з Лехією мусить поміч, а особливо Рак, поправитись, бо як напад не найде підмоги в помочі, то вислід змагань з тою дружиною згори пересуджений в користь України. Змаганнями з „Екраном" Україна здобула два нові пункти, поправила свій некорисний вислід щодо воріт і збудила у своїх численних прихильників більше віри.

Судив п. Усаж добрий. В. Ст.

Україна II. — Гасмонея I. Б. 1:1 (1:1).

Змагання за мистецтво Б-кляси між цими дружинами перервано на 20 хвиль перед кінцем з причини дощу. Україна II. запрезентувалася дуже добре, грала гарно й змістно. В її рядах є грачі, що зможуть уже в короткому часі заступити гідно найлішних членів І. дружини.

Україна III. — Легія II. 4:2 (2:1).

І третя дружина України запрезентувалася з якнайлішої сторони, хоч її члени — самі молоденькі хлопці. Перемога над Легією II. цілком заслужена.

Змагання лігових дружин.

Львів. Гасмонея—Легія 2:2 (1:2).
Краків. Вісла—Погонь 6:1 (5:0).
Варшава. Краковія—Польонія 3:1 (2:0).
Познань. Варта—Рух 1:0 (0:0).
Лодзь. Л.К.С.—Шлеськ 8:3 (3:0).
Катовиці. І.Ф.Ц.—Д.Ф.Ц. (Прага) 5:1 0:1. Змагання товариські.

Змагання А-кляси.

Погонь І. Б.—Погонь (Стрий) 3:0.
Спарта—Яшіна (Золочів) 2:0 (2:0).
Гасмонея І. Б—6 п. а. 6:2 (5:0).
Чорні І. Б—А.З.С. 3:2 (3:0).

А-кляса (І. група).

Стан змістецтв 24.VI. 1928.

	грн	перемоги	поразки	нерозр.	ворота: дані	ворота: проти	пункти
Ревера (Ст.)	7	6	1	—	27	6	12
Погонь І Б	9	5	4	—	23	17	10
Лехія	7	4	2	1	14	10	9
Погонь (Стр.)	9	4	4	1	20	24	9
Україна	9	4	5	—	23	32	8
Екран	9	—	7	2	8	26	2

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Генрика Рубинович, жінка радника суду в Мукачеві, померла в 42 р. життя по тяжких і довгих терпіннях. — В. І. П.!

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. Панаса Карабіневича.

Турка:
26/VI Вихрест —
27/VI Гейша —
28/VI Маруся Богуславка —
30/VI Мірелє Ефрос. — До хору Театру приїму добрих співаків і тенорів. 2—3

Українська гімназія „Рідної Школи" в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполуднем в секретаріяті гімназії. — *Управа.* 2364 6—6

Виказ ч. 2. вплачених позичок і жертв на докінчення будови хлопячої школи ім. Т. Шевченка у Львові в золотих: Гр.-кат. парох. у яд Бережани 2, о. Гоцький О. 3, Яворський О. 3, Д-р Войтович П. 3, Д-р Дзерович М. 5, Д-р Блажкевич 20, Гр.-кат. парох уряд, Конашки 10, Борис ілли 20, Полек М. 5, Яремкевич В. 7, Ярема М. 10, Д-р Воробець М. 5, Д-р Бачинський Лев 5, Шипайло Ольга 5, Г. расинчук Гр. 10, о. Масик Ст. 10, о. Татомир Ю. 5, о. Каранович І. 10, Зубрицький В. 20, о. Воскрес Гр. 5, Д-р Овесиньский Яр. 5, о. Винницький І. 5, о. Кулик В. 2, о. Горчинський М. 1, о. Іванчук І. 3, Д-р Західний М. 10, Терлаковець Гр. 10, Кунько А. 5, Д-р Содтневич Яр. 10, Микуда О. 6, Микула Марта 6, о. Федосюк Д. 1, Левкович Ігн. 5, Галань М. 5, о. Паньчишин Гр. 10, Татух М. 5, Д-р Партицький Йосиф 10, Д-р Горбачевський Антін 30, Лішинський І. 25, Монцібович З. 10, о. прелат Фільварків Л. 2·50, Патроник І. 5, Бачинський І. 5. — Разом 337·50 вол. Старшина Кружка „Р Шк." ім. Т. Шевченка дякує за виказані суми і просить о дальшу поміч всіх Вп. Громадян, яким лежить на серці добро української шкільної літвори (П. К. О. ч. 133.630 або вкл. кн. Зем. Банку Гіп. у Львові ч. 1353). 2552 1—1

Річні поправні ел вів вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові відбудуться у второк дня 26. ц. м. (низші і середні роки) у середу дня 27. ц. м. (середні роки і елеви філіяльних Інститутів) і четвер дня 28. ц. м. (середні і вищі роки) усі три рази о год. 7-ій вечером у великій салі Муз. Тов-а. Вступ вільний за програмою в ціні 1 зл., для молоді 50 сот. 2553 1—2

Бувший генерал армії Денікіна, нині унітський священик В. Лісовбродський, виголосить чотири відчити, що викликали в Варшаві велике зацікавлення. Теми відчитів: 1) Хресна дорога від шинелі гусарина до ризи священика. 2) Жінка християнка, мати і патріотка. 3) Распутін і — його роля в упадку Росії. 4) Унія, католицтво і православіє. — Відчити проголошені будуть в російській мові на днях 26, 27, 28. і 29. ц. м. о год. 8. вечером — в салі Народнього Дому. Ціни білетів вступу від 50 гр. до 3 зол. — Дохід призначений на будову каплички в Миколаєві на Вилеччині. 1-1

З Т-ва „Взаїмна допомога" неприйнятих до служби службовників. Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна допомога неприйнятих до служби службовників бувшої австрійської і російської держави й емеритів" відбудуться дня 15. VII. 1928 р. в год. 10. рано в салі „Сокола III." у Львові при ул. Городецькій ч. 95. Денний порядок: 1. Відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2. Звіт Центрального Виділу. 3. Звіт Контрольної Комісії й уділення абсолюторії Центральному Виділові. 4. Вибір Центрального Виділу. 5. Вибір Контрольної Комісії. 6. Установлення правильника про існування з підмог. 7. Зміна статуту. 8. Означення висоти вкладок. 9. Внески й запити членів Товариства — Дмитро Колісник, голова. Гриць Корпан, секретар.

Тягарові Самоходи PRAGA 1. 2. 3. 6. тонові
фабрично каросовані стало на складі.
РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ: 2521 2—3
ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 7. Тел. 305.

Вписи до школи вправ при III. Державній Семинарії у Львові відбудуться в днях 28, 29 і 30. червня 1928 р. від год. 9—12 і 4—6 в старім помішенні школи в духовній семинарії від вул. Снястуської. Від вересня дістає школа пре гарне помішення в середмісті Львова при вул. Каленькій, ч. 6, біля Ремізи, а що наука є безплатна і ведена дуже добрими вчительськими силами, має дирекція школи надію, що родичі середмістя і шестої дільниці громадно вишлють свої діти до цеї школи. Число дітий в класах є обмежене до 25 найбільше, тому належить з вписами спішити. — о. Юліян Дзерович, директор Учительської Семинарії.

Вписи до всіх кляс 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) починаються дня 20. червня ц. р. Відбуваються що дня від 8—1 години рано і від 3—5-ої пополудні в канцелярії школи. Нові ученици мусять предложити метрику уродження, останнє шкільне свідоцтво і посвідку щіплення віспи. З огляду на те, що паралельних кляс в сім році не творимо, радимо зголошувати дитину завчасу до впису, бо відтак може не буде місця. Наша школа — одинока українська більшевицова дівоча школа У. П. Т. на дільницю Стрийську, Галицьку, Личаківську і Середмістя, тому обовязком кождого свідомого Українця, кождої матери Українки є: тільки до неї вписати слоїо дочку.

Бідні, а пильні ученици можуть бути звільнені від шкільної оплати частинно або й повсім. — Від Управи Школи. 2488 4—4

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ „Zenith" „Longines" також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2481 2—?

НАУЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Ж. ОЛЬШЕВСЬКОГО, вул. Куркова 38. Тел. 31—14 приймає Вписи до 1) річної школи купецького приготування, на 2) І. і ІІ. рік жіночих дводітніх курсів торгов.-господ. на 3) Курси торговельні річні і 5 місячні.

Інформацій і вписи від 25. червня до 2. липня в год. 10—12 і 4—6-ої.

Наука писання на машинах відбувається також підчас вакацій.

Вистава праць з відділу білля учениць тут. Заведення можна оглядати від дня 28. червня до 1. липня в год. 9—12 і 4—7-ої. 2495 3—3

ЕМЕРИТОВАНА учителька в Яворові прийме на станцію ученици української гімназії. — Зголошення: Управа української гімназії, Яворів. 2528 2—3

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ з семинаріяльною матурою можуть поручити на час вакацій, або на цілий рік: С. С. Василіянки, Львів, вул. Потоцького ч. 95. 2547 2—3

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Ціліть 70 зол. вписове 10 зол. 2468 4-12

ДЛЯ УЧ. VII. КЛ. гімн., круглого сироти, загороженого грудною недугою, пошукується на ферії приміщення в учителя або священика на селі за звротом коштів удержання. — Зголошення слати ласкаво: Філія Українського Т-ва Опіки над молодю, Львів, вул. Бляхарська ч. 11. 2535 1—2

ГІМНАЗІЙНИЙ професор прийме на станцію учня низших кляс Філії акад. гімназії. Відомість в Адміністрації „Діла". 2556 1—3

ПРОТОКОЛ вступних іспитів на курси II—IV учит. сем. виславає Книгарня У. П. Т. у Львові, вул. Руська 3. за післяплатою, 1 аркуш по 50 сот. 2548 2—2

ПІДНЕБЕСНЕ (БАЛЬДАХИМ) є на продаж в Духовній Семинарії у Львові в ціні 220 долярів. 1-1

ЖАБЄ-ІЛЬЦЯ, столиця пір. до винайму кілька сонячних кімнат в літній удержанки. Купелі в Черемоші Ільці на місці. Ціни після умови. Інформацій уділить проф. Банах п. Жабе. 2550 1—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 95-?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецьке 46.
2359 Пересвітлення Рентгеном. 19—24

Заступництво 2445 4-4
ПЕТРО МІКОЛЯШ і Ска
Дрогуерія, Львів, Пасаж Міколяша.

Конкурс.

„Товариство Просвіта філія в Стрию розписує конкурс на посаду адміністраційного урядника товариства, інструктора і організатора та управителя дахівкарні тогож товариства (одній особі), вимоги: укінчена середня школа, фахова практика організаційна, опис життя. Винагорода: службове помещкання заложене з двох покоїв і кухні з прин. і гарним городом та платня після умови від 150 до 200 зол. місячно. Подання враз з залучниками вносити належить до 31. липня 1928 р. на адресу: Товариство Просвіта філія в Стр. ю. Народний Дім.

Видїл Тов. Просвіти в Стрию.

L. cz. Nc. VII. 127/28/i

UCHWAŁA SENATU.

Wskutek wniosku właścicieli polic na życie Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń na życie i renty „KARPATIA" we Lwowie przy ul. Ruskiej 10/1 wyznacza się audjencję na dzień 28-go czerwca 1928 r. o godzinie 12 tej w południe w biurze Nr. 18 tutejszego Sądu celem przesłuchania właścicieli polic powyższego Towarzystwa co do osoby ustanowić się mającego kuratora dla właścicieli tych polic oraz wyboru trzech mężów zaufania oraz ich zastępców.

Sąd okręgowy cywilny we Lwowie. Oddz. VII. dnia 1. czerwca 1928.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 142 (11.395). Львів, четвер 28. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Наступає чорна хмара.

Львів, 27. червня 1928.

Керманич польської проурядової політики, голова Безп. Бльоку полк. Славек в товаристві ген. секретаря Б. Б. д-ра Доляновича вибрався на об'їзду важніших осередків у звязку з регіональними зїздами, зібраннями і конференціями, що відбуватимуться на протязі липня. Одночасно від кількох днів шугає по Східній Галичині президент Банку Госп. Краєвого ген. Гурецький, відбуваючи всюди господарсько-політичні наради й конференції.

В деяких осередках уже відбулися регіональні зїзди. Дня 17. ц. м. відбувся такий зїзд в Луцьку під проводом воєводи Мєха. Взяло в ньому участь около 100 осіб з цілої Волині польської й української народности. Після відповідних рефератів і дискусій розпочав свою діяльність регіональний комітет з двома комісіями: господарсько-рільною й освітньо-культурною. Між учасниками конференції були також представники православного духовенства й жидівський рабін.

В Станиславові теж створено вже регіональний комітет зі секціями: промисловою, фінансовою, торговельною, лісовою, освітньою, рільною й для справ самоврядування.

Якеж є завдання такого регіонального комітету? Про те пророчисто, без зайвих дипльоматичних підходів говорить „Кур. Станіславовскі":

„Регіон. Комітет немаче обійнає патронат над всіми освітньо-культурними питаннями всіх національностей, а головним його завданням є витворити з українців тип: gente Ruthenus, natione Polonus".

Мета регіональних комітетів та всіх їх відгалужень на „кресах" аж занадто ясна: денаціоналізація українців під кожним оглядом і на кожній ділянці. Польські регіоналісти кладуть свою руку на всі прояви українського життя з метою спрямувати їх в польську річку. Всі польські чинники: урядові й громадянські, політичні, освітньо-культурні, господарсько-економічні запряжені до тієї роботи. Головною базою регіональної акції на підкладі нинішньої господарської нужди серед нашого громадянства є економіка. І саме на цій базі повного економічного узалежнення нашого селянства будує регіоналізм свій „патронат" над нашим життям.

„Маємо претенсії — пише регіоналістичний „Дзенник Львовскі" — що доля і недоля українських громадян обходить тих всіх, що сьогодня кермують польським державним кораблем, так само банзько, як українських „борителів" чи екстремістів. Однак істнує ріжниця в тому, що уряд марш. Пілсудського обходить лише державні цїли Польщі і доля її непольських горожан, а зате українськими націоналістичними екстремістами кермують інспірації, а навіть директиви ворогів польської держави і то — сміємо твердити — в значно більшій мірі, як безпосередня поправа долі українського чи білоруського селянина".

Ось куди стежка в горох. Керманичів польського державного корабля обходить доля й недоля українського „хлопа" sub specie державних цїлей Польщі, а українських дїячів — risum teneatis, amici! — лише посередньо під впливом інспірацій чи директив ворогів польської держави. З якою метою говориться такі очевидні нісенітниці? Розуміється на те, щоби висловити глибокі докори на адресу українців, що вони

„все ще ансувають на своїх представників одиниці, які служать не лише інтересам непольським, але — що характеристичніше — цїлям, неподиктованим безпосереднім інтересам українських горожан польської держави".

А „ствердивши" це, санацийні регіоналісти urbi et orbi заявляють, що не будуть шукати зближення з тими, що „служать за знаряддя агітації чужої держави". Вони заявляють, що з тими, які

„виключно бажають добра українському селянинові, без побічних, ворожих польській державі цілей, зуміємо все, хочби на протязі розвитку відносин через десятки літ, в імя наших принципів справедливости, толеранції для других і політики згідного співжиття, найти спільні точки, яких згідно з основним інтересом нашої держави шукаємо не лише внутрі польського народу, але серед усіх польських горожан".

Лишаємо на боці всі ці „дотепні" й „бистроумні" стилістичні декорації й „річеві мотиви", але стверджуємо тільки одно: **польські чинники під фірмою регіоналізму йдуть офензивою на українське селянство.** Є це стара спроба всякими способами відірвати українське селянство від його інтелігенції, зірвати всякий звязок між масою й його освіченою верствою та запрягти його до свого воза. Регіоналісти не видумали нічого нового, не відкрили Америки; вони тільки продовжують ту саму лінію у відношенні до нашого селянства, яку від хвилі угоди польської шляхти з Габсбургами 1867 р. проводила всевладна шляхта, а яку опісля так подрібно спрецизував і почав проводити в життя теоретик польського „месіяністичного" націоналізму Ст. Грабський на спілку з Вітосами й „організаціями народовими". Регіоналізм є нічим іншим тільки поширенням і поглибленням програми Грабського супроти „словянських меншостей" при одночасному притупленні гостроти денаціоналізаційно-асиміляційних кантів. Таж щаблі тієї драбини, що веде до реституції в повному обсязі національного кастрата, типу: „gente Ruthenus, natione Polonus" — мають бути розбудовувані десятками літ!

Такою є мета регіоналізму. І з тією метою під проводом воєводів відбуваються регіональні зїзди, розбудовуються відповідні секції, засновуються комунальні каси і „звйонзк-и рольнікуф заводових".

Чи треба вказувати, які небезпеки криються в тому всьому? Хіба зайва витрата часу. Фактом є тільки, що на наше селянство, на його душу наступає чорна хмара регіоналізму. І фактом є, що в нас досі не заняли до цеї небезпеки відповідного становища, не накреслили плянів протиставної акції. А полк. Славек їздить без відпочинку, а воєводи скликують зїзди...

Пора глянути дійсности у вічі і застановитися над зарадчими способами, встановляючи горожанський мир у нашій суспільности й притягаючи до праці всі розпоєднані чинники.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Крик розпуки.

Цар-голод у Мостищині.

(Лист з села.)

Як в 1925 р., так і цього року переживає наше селянство страшний передновок, з тою тільки ріжницею, що в 1926 р. писалося багато про голодуючих, збиралося датки. Істнував у Львові Центральний Допомоговий Комітет, а по повітах і громадах місцеві комітети допомоги голодуючим. А тепер нічого з того нема.

Населення Мостищини, особливо полудневі села, загрожені дійсно голодом. І так голодують люди в громадах: Хлиплі, Острожець, Судковичі, Вишенка, Підлісєм, Чижевичі, Санники, Мистичі, Радимичі, Волчицковичі й інші. В Хлиплях і Острівці є хати, де люди по два-три дні не палять. В Острівці в 40 домах голодують навіть малі діти, а в трьох домах є випадки спухнення від голоду.

Зима була дошкульна, довга, весна пізна й зимна, місяць червень слїтний. З пшениці й жита остала тільки одна трета. Від зливних і довгих дощів червоніє ярина, ячмінь і овес. Бульба, посаджена пізно в мокру землю, заросла бурянами і хонтою, що й не видно її. Якщо її не вспіємо обробити, то ще гірший час тут нас чекає в 1929 р., бо одинокою поживою тутешнього населення є бараболя. Збіжа дороге. Селяни не мають за що купити навіть кукурудзи. Кооператівки, які в 1925 р. в ратуванні селянства від голодової смерти вели перед, втратили своє домінуюче значінни, а люди, що в них працюють, не дуже то чулі на чуже горе й нужду...

До звичайних жнив у тих сторонах ще доволі далеко. Вони зачнуться аж з початком серпня. Заробітків нема ніяких. Полячки також ніде не дістане наш мужик. Його огортає розпука. У пишучого ці стрічки голодні люди на вколішках благають ратунку. Є тут багато людей, що ходять з бліднин лицями, запалими очима, синіми устами, а малі діти лягають спати без вечері... Аж дивно, що ніхто тим не цїкавиться, що ніхто не поспішить їм з поміччю.

Просимо наших провідних людей у Львові, а зокрема Центр. Комітет допомоги жертвам повені, вислати в ці сторони негайно свого делегата, аби він на місці провірив сумно-трагічний стан нашого села і поспішив усім потребуючим з найконечнішою допомогою.

Українська мова в школах.

За спосіб навчання української мови в середніх школах і учительських семінаріях.

(З приводу зїзду українців.)

До одного з найбільш болючих питань у нашій школі належить **навчання української мови.** Велика розбіжність між тим, що життя несе і що дає молоді школа на цьому полі, відбивається дуже шкідливо з одного боку на самому навчанні рідної мови, а другого на використуванні науки української мови як педагогічного засобу в національному вихованні. Коли на всіх полях у шкільництві видно велику переоцінку довоєнних цінностей і використання досвіду новішого часу, щоб школу наблизити до потреб життя і зробити її знаряддям модерного життя, — один з найважніших предметів шкільної науки в нашій школі, як закостенів у своїй мертвоті за часу важкого гніту думи кермівничих шкільного програмового питання в добі австрійського бюрократизму, так і досьогодні не в силі переломити шкідливої традиції, мертвити давно перестарі-

КОЖНИЙ

повинен дбати про своє майно та повинен обезпечити його від огню і від крадежі з ломом

в Тов. „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

2305 б) 4—3

лого плину і програми та способу навчання. Ближче познайомлення із способами навчання української мови в теперішній школі може нам побожитися, чи не минув безслідно для нас увесь досвід остатніх десятиліть, коли ми не підносимо голосу в цій такій преважній для нас справі, важній для наших завдань, для наших успіхів у школі!

В останньому часі почали появлятися голоси невдоволення громадянства з приводу способів навчання рідної мови в школі. Винесення справи з під пера авторитетних чинників ми не дїждалися. І ось нараз у відповідь на поклики громадянства в цій справі Головний Виділ Товариства „Учительська Громада" скликав на 1. липня **краєвий зїзд українців.**

Витаємо щиро цей зїзд! Сподіваємося, що він буде хоч у части зворотною точкою в нашому змаганні до ідеалу. Маємо враженнє, що на зїзд прийдуть усі галицькі й волинські українці — із своїми внесками, виходом своїх власних спостережень і бажань, як також із висновками дискусій, переведених у справі навчання по філіях і гуртках „Учительської Громади". Ждемо, що реферат і дискусія над рефератом дадуть основу до випрацювання нового плану навчання української мови й письменства і що Головний Виділ „Учительської Громади", одержавши від зїзду українців відповідні внески, предложить шкільній владі проект зміни плану і способу навчання української мови, як проект найбільш до того авторитетного чинника: **краєвого зїзду українців.** Наразі ми переконані, що з голосом цього авторитетного чинника повинна рахуватися шкільна влада, для якої опінія загалу українців повинна заступати голос одиниць хочби й на найвищих становищах.

Цьогорічний зїзд українців, на якому сподіваємося, не забракне ні одного українця, коли він уважає себе людиною живою, вражливою на вимоги життя, повинен дати почин до повної направи відносин на полі навчання української мови, принаймні навчання цього предмету до життєвих потреб, до зміни програми, введення доцільности в шкільний плян, покладення основ під методи навчання. Отсього ми чекаємо від краєвого зїзду українців у Львові.

Українці в Німеччині.

З життя української еміграції в Бремен, Дельменгорсті і Гемелінген.

Бреме, червень, 1928

Уже від кільканадцятьох літ сірою буденщиною плине життя в щойно названих місцевостях нашої еміграції, яка майже виключно складається з фабричних робітниць і робітників. Богато з них вже і по чвертьстоліття живуть відірвані від Рідного Краю.

Колись тут кипіло життя, спеціально в передвоєнних часах, коли то в Бремен був постійним парохом Впр. о. мітрат Олекса Базюк. Тоді всі жили якимсь братерським, сердечним і бадьорим життям. Дуже часто сходилися разом на гутірку, давали вечірки та різні аматорські вистави, а життя плило свобідно як вода у Везері і кожний мріяв про ліпшу будучність.

З вибухом світової війни життя наче-то поволи завмирати, а по революції майже зовсім завмерло. Ба, то з тих пишних

робітників вдерся розбір і замість любови і братерства стала царити у нас ненависть, ворожнеча та партійний антагонізм, а все те на славу наших національних ворогів, котрі з радістю затирають руки. Та чи їм не радіти? Кинена чість незгоди впала на добрий родючий ґрунт... Во дехто зужився на поборюванім того, що було ще вчора всім свяге, масу енергії, гідної кращої справи! Тим лихим здається, що вони працюють, як когось лають або б'ють, а фактично вони сплять, сповиті партійним дурманом. Чим не громадянська праця, як хтось порпається між курми в городі на вузько партійному загумінку, не дбаючи на те, чи та праця принесе пашому народові якийнебудь, хотби й найменший косень. Такою працею хіба зводить себе на поміч для інших націй.

В ту сіру буденщину зайде о. д-р Петро Вергун з Берліна своїм приїздом 21. 4. до Дельменгорсту, 12. 5. до Бремен, а 26. травня до Гемелінген трошки нового духа. З його приїздом розпочинається інше життя. Він у своїх проповідях кликує всіх до згоди, до братньої любови та підносить ідеал доброго християнина-католика й зарівно добру дитину великого многостраждального українського народу. Дальше він докладає всіх зусиль, щоб і в тих невідрадних еміграційних відносинах наше Богослуження вийшло якнайвеличавіше, щоб підчас Служби Божої у присутніх тим яркіше вирнули спомини світлішої минувшини та щоб під вагою тих рефлексій спини, внуки і правнуки, навязуючи до традиції, повернули знову на той шлях, куди ходили батьки, діди та прадіди. Крім цього він старається, щоб чужинці побачили чу храму сторінку в житті нашого народу, а покрема наше пребагате Богослуження, наш чудовий обряд. Хоч як воно прикро, але ніде правди діти: вони (себто чужинці) знають нас більше з тої другої, з сумної, нещасної сторінки.

З початку не так гарно, але другий раз на Службі Божій вийшов наш спів поволі добре, а найліпше вибивався голос п-і Туревичевої. Взагалі члени тут. еміграційних кольоній, між іншими головно панове: проф. Сополига, Жуківський, Сидій, Брилецький і Турович не пожаліли ні труду ні заходів, щоб лише наше Богослуження, на якому вже давно не могли бути, вийшло якнайвеличавіше. Урядили навіть в день перед Богослуженням пробу хору. Нам на тій пробі доводилось бачити людей (робітників) з Бремен і Гемелінгу, котрі, не зважаючи на пілоденну важку фабричну працю, виявили стільки любови до свого і стільки доброї волі та стільки потрудилися для загального діла, що це треба підвести прилюдно.

Треба зазначити, що о. д-р Вергун своєю щирістю, ввічливістю і лагідною вдачею полонив зовсім серця тутешніх емігрантів. Він задобрав собі симпатії також між тутешніми чехами й поляками. Мені на весь мій вік — а семий хрестик тягнуть на моїх плечах — доводилося рідко коли бачити, щоб парохіяни відносилися з таким довірям, з такою любовю до свого душпастира, як ми всі тут до о. д-ра Вергуна. Такий душпастир може на чужині зробити справді богато для обездолених еміграктів, а тимсамим і для цілого нашого народу.

Дмитро Сливич.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 26. червня 1928)

ВІДГУКИ КАБІНЕТОВОЇ НАРАДИ.

(ік) У зв'язку з вчорашньою кабінетовою радою, про яку ми повідомляли, кружляють далі найрізнороднішні поголоски. Сьогоднішній „Ілюстрований Вєч" подає, що на кабінетовій раді обговорювано способи такого виконання бюджету, в його останній, соймом принятій, формі, щоби воно не вийшло, мовляв, на шкоду державі. Далі обговорювано подробиці, звязані з виїздом марш. Пілсудського на довшу відпустку. Крім цієї поголоски ходить найбільш вперті поголоски, які кажуть про недалекі поважні посунення уряду у внутрішній політиці. Втримується теж далі поголоска про зміну в уряді.

НА ФЕРІЇ.

(ік) Маршалок сойму Дашинський і марш. сенату Шиманський були на прощальній авдієнції у президента Польщі перед виїздом на ферії. З моментом їхнього виїзду в соймі запанує остаточно повна пустка.

ПОЛКОВНИК ПЕРАЦЬКИЙ СКЛАДАЄ МАНДАТ.

(ік) АВЦ повідомляє, що в найближчих днях складає посольський мандат голова військової комісії пол. Перацький (1-ка). Його місце має занять Томашевич, співредактор „Голосу Правди". Пол. Перацький належить до гурта високих польських військових із найближчого оточення марш. Пілсудського.

СПРАВА ВИБ. ЗЛОВЖИВАНЬ.

(ік) Голова соймової адміністраційної комісії пос. Поляневич (1-ка) віддав марш. сойму Дашинському посвідку від міністра внутр. справ ген. Складковського на отримання актів у справі виборчих зловживань. Другу частину виписів і матеріялів має виготовити ще референт тих справ пос. Путек і теж передати їх урядові. В той спосіб внесок на скликання надзвичайної комісії для розгляду виборчих зловживань перекручено на практиці в т. зв. „шлях ділової праці". Так отже уряд і його заступники в адмін комісії поставили на своїм.

Найновіші Фулари, Маркізети, багатий вибір фантазійної Крепаліси, легкі вовнянки, поручає в величезнім виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРМ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новости у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 26. червня 1928)

НОБІЛЕ ВРЯТОВАНИЙ — ЩЕ 18 РОЗБИТКІВ ПРОПАЛО.

(ік) Вправді ген. Нобіле врятований, однак взагалі у лодах півночі увязнених ще є 18 розбитків, а саме: 5 розбитків, що перебували разом із ген. Нобіле на плиткій ледовій горі. До цих прилучився як шостий летун Люндборг, який, перевізши на безпечне місце ген. Нобіле, повернув за рештою його залоги, однак осідлавши розбив на кризі аеропляни і мусів зачалити. Другу групу творять три учасники вправи Нобіле, які ще 30-го травня відлучилися, щоби пішки зайти на Шпіцберген. Нічого про цю групу не чувати. Сімох розбитків „Італії" ще 28-го травня підірвала сніжна хуртовина з невідомому напрямку. Четвертий гурт пропавших творять французький летун Гібо й Амундсен, які 19. червня вилетіли на ратунок експедиції ген. Нобіле і від того часу пропали. За всіми ними йдуть далі гарячкові пошуканки. Ген. Нобіле вислав до своїх товаришів, що остали на ледовій горі радіотелеграму, потішаючи їх, що їхне визволення недалеке. Про Амундсена та всіх інших немає ніякої вістки.

МОЖЛИВІСТЬ ДИКТАТУРИ В ЮГОСЛАВІЇ.

(ік) Вечірні газети повідомляють з Білгороду, що там обмірковують можливість проголошення військової диктатури. Одночасно вимоги хорватів і словінців стають щораз радикальніші. В стані здоровля Радіча немає ніяких змін. За те другому послові Грандкі грозить ампутація руки.

НІМЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ ІНДИВІДУАЛЬНОСТЕЙ.

(ік) Десигнований марш. Гінденбургом на канцлера пос. Міллер заходиться біля створення кабінету визначних парляментарних індивідуальностей, тому, що спроба створення уряду з т. зв. великої коаліції не вдалася. Штреземан погодився принять в тому кабінеті теку міністра закорд. справ.

КУРТУАЗІЯ

(ік) В честь уступаючого з Берліна польського посла Ольшевського німецький державний секретар Шуберт, як заступник Штреземана видав у міністерстві закорд. справ прощальний бенкет і вручив йому на памятку від німецького уряду 16 порцелянових статуеток із 18-го століття, що представляють історичні постаті і мають велику артистичну вартість.

Жадайте французьких **ПАПЕРЦІВ ДО КУРЕННЯ:** **J◆B** 41-50

ПОЛЬСЬКО - ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

(ік) 27-го червня п. р. приїжджає до Варшави литовська делегація на дальшу конференцію в господарсько-транзитових справах. На чолі литовської делегації стоїть Залєюс.

ПАКТ КЕЛЛЬОГА.

(ік) Сьогодня американський посол у Варшаві Стетсон вручив міністрові Заліському пропозицію приєднитися до мирового пакту Келльога.

СТРАШНА ПІМСТА.

(ік) Під Катовицями в Львах на Гор. Шлеську трапився дивний випадок пімсти. На тлі сусідських непорозумінь робітник Кольон пострілив смертельно свого сусіда Кантоня та його жінку. Пізніше взяв до уст динамітовий набій і підпалив його. Вибух убив не тільки Кольона, але висадив у повітря цілий дім. Про історію цього вибуху розказала жінка Кантоня, яка перед смертю прийшла на кілька хвиль до притомности.

ПРОЦЕС ПРОТИ БЕЛЯ КУНА.

(ік) Сьогодня розпочався у Відні процес проти колишнього комуністичного диктатора Мадярщини Белі Куна.

По широкому світі.

Мадярський міністр осьвіти заявив у парляменті, що він промовлятиме в парляменті проти проекту про загальне виборче право та тайне голосування, бо на його думку мадярський нарід не дорів до такої реформи.

Урядова коаліція в Єгипті розбита, всі міністри-ліберали виступили з кабінету.

Бельгійський сенат одноголосно прийняв законопроект, який заводить кари за жорстоку поведінку із звірятами.

Кабульський кабінет заборонив ввозити в Афганістан алькоголь.

Болгарський міністр фінансів Молов приїхав до Льондону, щоби вести переговори про позичку для Болгарії.

У Сальоніках дійшло до кервавої бійки страйкуючих робітників із поліцією; 7 убитих, 30 раненних.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК. 2)

Із нетрів ночі.

(Продовження)

— На, зі цівіліст, у цісарському мундурі, говоріть як то було далі? Лише без жартів, бо я тут маю ще десять набоїв. Ану, подивіться, ось, можнаб вам і понюхати! — Підсунув мені до носа цівку бравнінга і грав мушкою по зубах, до крови.

— Яке заняття?

— Я скінчив університет.

— Маєте матуру?

— Так.

— — — — — — — — —

— ...Но, але я тут ще нічого від вас не довідався!

— Більше нічого не скажу.

— Марш! — загарчав гортанним рр...

Я вийшов. Ізза одвірка чотири блискучі штики. Брязнув ланцюх і защипало під нігтями. Біль уходив у тіло і млоїв чимось нудким коло серця...

Там, на горі, за містом стояла сіра камяна потвора й жувала в своїх нетрях людське життя. Загаркотіла залізна брама. Я перейшов через широке пусте подвіря. Війнуло цмінтарним духом і я почув відгомін власних кроків, що відбивався від сирого муру і скоро гинув. Мигнула тінь. Над моєю головою білі голуби то злітали на дах, то зривалися стадом — і купали білі веселця в золотій купелі...

Два тижні в душній одиночці...

Я нагадував усе, як було. Маленьке віконце, аж під стелею. Що там за ним? Подвіря. Я ще не бачив. Два тижні я не бачив синього неба... Аж одного дня відчинили двері і я вийшов... Рівний квадрат з високими мурами... Тільки небо, мур і я. В куті клаптик зеленого морогу (хіба не має кращого місця?...) і дві дрібнесенькі білі косички... Сідаю на моріг — і в нас розмова.

Так, це моє одиноке товариство... Якжеж... і ви сюда попали, вас тут розтолочить салдатський бергштайгер. Шкода, так шкода вас під оці мертвецькі сопухи барикад!...

Я говорив до них. Це були дві живі істоти, яких я не боявся, ані не підозрівав...

Ще три хвилинки і я їх покину. А коли вдруге побачу?

Мене повів вартовий на гору. Заскочили замки...

...Каскади глибокого кашлю перервали мої думки. В куті коло печі сиділа на причі „мантля". Жовте як віск лице, долоні на колінах. Останки легенів на поміст сухим кашлем.

— Ось, які гості нині!... — Ми довго гляділи на себе й мовчали. Наші думки блукали кудись, перехрещувались і бігли все далі...

— Хто ти? — питала одна у другої.

— Хто ти?

...Дихав важко. У грудях грали скрипливі свисти. Час від часу піднімав високо голову, як каня за дощем; тоді спід рижої бороди блистіли на вилогах три звіздки. Гм... значить, попав...

Тихо проходить час (я пішов на своє давнє місце, під вікном).

Думка за думкою. Кудись, як вода в осені, коли посиніє, звагоніє й сонно щось мнмрить на дні. Читатиб, коби було щонебудь. Я пригадав собі, скільки тих книжок у мене дома. Десь в уяві затремтіли срібні й золоті написі, зашамкали картки. Простяглися в порожню руки. Але за нею тюремна стіна випняла запилені камяні груди — і загородою станув на цапиних ногах стіл, поораний з нудьги якимись безглуздими гієрогліфами, хто зна чією рукою.

„Цугсфірер" устав зі своєї прічі. Перейшовся кілька разів від дверей до вікна, загумотів під носом, а далі клякнув, сперся ліктями на прічу. Молився?

На дворі вже заходило сонце. В казематі розпливалися предмети. Щезали контури й ловилися до стін довгі пряжі сумерків. Ізза крат припливали розливні потоки вечірньої сімфонії. Десь із далеку мягкі звуки флейта, припливали й гинули, а потім начеб їх загублених приносив знову на крилах легіт.

Може це не інтересне вам, коли хтось молиться, а ви ні... Буває на світі всяка молитва. Але коли закліпав під стелею рудий гасник, Вертачніг (це той цугсфірер) — гойдався над прічею цілим тулубом, вдаряв себе голосно у груди і вкінці накрив їх великим латинським хрестом, вимахуючи широко рукою в повітрі.

По вечері Вертачніг добув кілька добрих цигарок і простягнув до мене руку. Я не відмовився (у мойому скритку ще було кілька „бичків" і трохи потертої патерухи).

Ми курили.

(Продовження буде.)

НОВИНКИ

— **Заняття „Діла".** Вчорашнє число „Діла" заняло мам Старостве Городське у Львові за передову статтю „Коловатися". Просимо наших передплатників того числа не реклямувати.

— **Шкільне віче.** В середу, дня 27. червня п. р. о год. 6 попол. відбудеться в подвірю будинку Т-ва Обезпечень „Дністер", при вул. Руській ч. 30 згляднo на случай непогоди в салі Сокола-Батька **Шкільне віче.** Реферують посли Українського Національно-Демокр. Обєднання Справи великої ваги. Явіться всі! Старшина Організації Українців м. Львова.

— **Іспит зрілости в жіночій семинарії „Рідної Школи" в Стрию** відбувся в днях від 18. до 22. червня п. р. під проводом директора Ст. Вербера. Іспит здали: Андрушко Марія, Васильчишин Ольга, Витвицька Павлина, Волошиновнч Ольга, Гретчох Іванна, Гриван Олена Ольга, Гаванцюк Октавія, Должанська Анна, Древницька Ольга, Єдинака Ірина, Котик Олеча, Кутковська Омелянa Марія, Кушлик Стефанія, Людкевич Евстахія, Мірчук Анна Михайлина, Мінів Ярослава, Онишко Юлія, Опришко Катерина, Пеленська Марія Людвика, Пиванюк Юлія Ірина, Раковська Наталія Дарія, Скобельська Ірина Павлина, Скульська Іванна Фльоріянна, Скульська Осипа, Сольман Марія, Ступницька Ольга, Форович Ярослава, Цегла Евгенія, Чехут Софія, Шарая Михайлина, Шербан Ярослава, Юрків Ядвига Олена, Яцультак Ольга. До іспиту зголосилося 41 кандидатки, відступило 5, репробовано 3; здало іспит з правом навчання українською і польською мовою 26, лише українською мовою 7.

— **Гімназисти в ролі бандитів.** Перед львівським судом присяжних почалась розправа проти двох 20-літніх гімназистів Й. Яворського і М. Рачкевича, що ще ватно підготовлялись до 5-ої і 6-ої кл. Під впливом оповідань двох своїх товаришів Крушника та Заборського, хлопці, що жили в матеріяльній скруті хотіли легким коштом дійти до більшої суми грошей і в цію метою рішились на популярну професію — бандитизм. 12-го марця зробили засідку у чотирох на Стрілецькій площі, але коли двох із них учіпило, плян нападу на якогось багатого жида не вдався. Згодом вони повторили цей плян на Полтвяній вул.; два теоретики-дорадники знову втікли в останній момент, а Яворський і Рачкевич виконали „атентат": приклавши дуло браунінга випадковому прохожому Сімонові Ліхтерові ограбили його з 15 зол. і чекоряди за 80 сот. Кілька хвилин пізніше повторили те саме з новим прохожим, від якого збагатились на 1 зол. 50 с. Хлопці не поправили своєї долі, але мали чим чванитись і чванились так голосно, що аж їх геройство дійшло до поліції. Інші два товариші зрадили їх і оповіли все, що знали.

— **Хабарі військових лінарів.** На терені X-ої військової округи ведеться слідство в справі зловживань лікарів при військових комісіях, що через різних посередників за хабарі звільнювало масово із війська новобранців у Ланьцуті, Перевірську, Лежайську. У Перевірську підчас одного асентеруваня звільнили 68 молодців на 70. Деякі посередники вже сидять у перемиській вязниці. У згаданих містах переведуть ще раз браньку перед новою комісією.

— **За образу чести деннинаря.** Відомий польський письменник Новачинський, що в останній добі своєї праці зійшов на денникарського памфлетиста дістав 4 міс. вязниці і 1000 зол. кари за образу редактора „Дзенніка Львовского" д-ра Гурку, якого спаплюжив у „Газеті Поранній Варшавській".

— **Концесії фабрики „Ремінгтон" у СРСР.** Американська фірма писальних машин „Ремінгтон" добилась від уряду СРСР концесії на вирів своїх машин для спеціяльного вивозу на простори радянських земель. Ця концесія обмежена до часу, аж радянські фабрики пічнуть самі приготовляти всі складові частини „Ремінгтона". Основний капітал цієї концесії 1 міл. дол.

— **Відчит для празників.** Дня 27-го п. м. відбудеться в „Палаті адвокатів" (ул. Гродзіцьких 1, год. 7.30 веч.) відчит д-ра Зомерштайна „Проблеми банкового права".

— **Зрозуміння життєвого обезпечення.** Перед своїм небезпечним летом на північний бігун геройська залога воздушного корабля „Італія" обезпечила своє життя на суму 8 міліонів лірів, а три німецькі летуни перед своїм летом через океан на 300.000 амер. доларів. Ваша найбільша мандрівка теж повна небезпек, а тому не треба її легковажити і заздалегідь обезпечити своє життя в користі родини в **Товаристві „КАРПАТІЯ" Львів, Руська 18. І. пов.**

— **З Т-ва „Взаїмна Допомога" неприйнятих до служби службовців.** Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна допомога неприйнятих до служби службовців бувшої австрійської і російської держави й емеритів" відбудуться дня 15. липня 1928 р. в год. 10. рано в салі „Сокола III." у Львові при вул. Городецькій ч. 95. Денний порядок: 1. Відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2. Звіт Центрального Виділу. 3. Звіт Контрольної Комісії й уділення абсолюторії Центральному Виділові. 4. Вибір Центрального Виділу. 5. Вибір Контрольної Комісії. 6. Установлення правильника про хісповання в підмог. 7. Зміна статуту. 8. Означення висоти вкладок. 9. Внески й запити членів Товариства. — Дмитро Коленик, голова, Гриць Корпан, секретар.

— **Багато родичів не знає Львова** і приміщує свої діти по невідповідних станціях. Щоби прийти їм з допомогою, Філія „Українського Т-ва Охорони дітей і опіки над молодю" у Львові бере цього року на себе обовязок вишукувати станції для дітей. Родичі, що хотять користати із тієї допомоги і ті, що хотять приймати дітей на станцію, можуть зголошуватися листовно на адресу: Стелля Марітчак, вул. Крашевського ч. 19 а II. пов. або в часі вписів до гімназій у дижурних пань. 2561 1—1

Театри.

Міський великий театр:

27-го г. 7:30 веч. „Церковна мишь", комедія В. Фодора (прем'єра).
28-го г. 7:30 веч. „Церковна мишь",

Міський „Театр Новин":

27-го г. 8. веч. „Доллі".
28-го г. 8. веч. „Доллі".

КІНА.

„Аполло": „Той, якого ніхто не знає" і „Шулерка".
„Лев": „Дон Кіхот" з Патом і Патаховом.
„Палас": „Драма в готелі Бульвар".
„Фатаморгана": „Крися дісничанка".
„Байка": „Бартек переможець".

Рідкі сходини.

Зїзд абітурієнтів академічної гімназії, що перші в 1878 р. складали іспит зрілости українською мовою.

Львівська акад. гімназія, а з нею все українське громадянство не лише Галичини, але соборне громадянство на всіх українських землях і на обох півкулях згадує далекосяглу подію, що має своє значіння в історії нашого культурного розвитку, в історії нашого шкільництва. В р. 1878 50 літ тому абітурієнти академічної гімназії у Львові вперше складали іспит зрілости українською мовою. Це була перша матура в середній школі, перша подія, коли українська мова, нехтована і занедбана в поневірці й неволі, найшла своє оправдання в іспиті зрілости, стала засобом і документом вищих наукових дисциплін.

В середньому шкільництві Галичини довгі десятки літ всевладно панувала німецька мова. Коли в 1865 р. в Австрії впав централістичний уряд Шмерлінга, галицькі гімназії перемінено на польські. В Галичині для 3 проц. міщіїв (і частинно жидів) залишено дві німецькі гімназії (у Львові і Бродах; цю останню спольщено ще за Австрії), а у всіх вищих середніх школах заведено польську мову навчання. Українці, як звичайно, лишилися без свого середнього шкільництва. Хоч українці становили тоді половину з гаком населення королівства Галичини, для них не створено ані одної середньої школи. Так Австрія приєднувала собі польську шляхту, яка два роки пізніше заспівала: „Пши Тобе, Пане, стоїми"... Тільки в нижчих класах акад. гімназії у Львові наука відбувалася українською мовою, а у вищих польською. Ті самі вчителі тих самих учнів учили по українськи в нижчій гімназії, а по польськи у вищій. Такого дивогляду певно не було ніде в світі.

Всі заходи наших тодішніх політичних провідників в справі поширення української мови навчання на вищі класи акад. гімназії були безуспішні. Аж в 1874 році ступнево заведено українську мову і у вищій гімназії, починаючи від пятої класи і то здебільшого з ініціятиви учителів. Учні, що записалися до І. кл. в 1871 р. перші складали матуру в 1878 р. в рідній мові. А було їх 47. Саме цього року (дня 14. червня) відбувся 50-літній зїзд перших українських (в розумінні мови навчання й іспиту) абітурієнтів акад. гімназії в „Нар. Домі", де тепер міститься філія.

З перших українських абітурієнтів в живих остало ще 17, а саме: 8 священників, 3 судових радників, 2 гімн. професорів (емеритованих), 1 адвокат, 1 нотар, 1 емер. комісар і 1 лікар (у Сербії). У 50-літній зїзд з 17-ти живих колишніх абітурієнтів явилося 12. Не прибуло 2-ох з Галичини (їзда недуги), 1 з невідомої причини, 1 з Америки і 1 зі Сербії.

Сердечне товариське привитання перших українських абітурієнтів відбулося в салі „Української Бесіди", звідкіля вони удались до гімназії. На коридорах витала їх рядами уставлена гімназійна молодь під проводом учителів. На ІІІ. пов. пожитку ювилятів дир. Яр. Вербицький, а гімназійний хор відспівав „Многая літа". Несподівана зустріч глибоко зворушила товаришів-сімдесятьліткія.

Проф. В. Білецький коротко поінкував учит. зборові й директорові та учням за привіт, бажаючи молоді, щоби з неї вийшли солідні й віддані народні робітники, які здобудуть кращу долю рідній країні. Д-р Ст. Фелак подякував дирігентові хору, додаючи, що він перед 50 літами був дирігентом хору акад. гімназії.

Опісля товариші подалися до гарно прибраної зеленю салі, де вони колись сиділи як восьмиклясники. Дир. Вербицький відчитав катальог учнів 8-ої кл. вперед 50 літ, витаючи ще раз ювилятів. З черги відомий письменник і церковно-народній діяч о. д-р Костельник відбув коротку екскурсію. Дякував директорові й о. д-рові Костельникові проф. Білецький, витаючи присутніх товаришів з провінції та згадуючи померших професорів і товаришів, яких память пошановано повставанням з місць. Згадуючи про професорів, говорив абітурієнт-ювилят:

„Їх праця була справжнім Сизифовим трудом. Усі вони вийшли з німецьких шкіл, отже мусіли працювати і над собою і над молодю, яку мали навчити й виховувати. Мусіли дбати про відповідний розвиток мови, мусіли творити наукову термінольогію. І їх праця була тим важча, що або не було підручників, або були писані поганою мовою. Та вони не зневірювалися. З повною посвятою працювали на твердому камінистому облозі, щоби виконати своє важке завдання. Цим заслужили вони собі не лише вдячність своїх учнів, але й пізніших поколінь, всіх тих, що розуміють вагу їх праці на нашій культурній ниві".

Зізсідля удалися абітурієнти-ювилятн до Волоської церкви, де відправлено богослужения й панахиду за померших товаришів і професорів.

В полудне відбулася спільна фотографія. Після того товариші удалися в товаристві дир. Вербицького й о. д-ра Костельника на спільний обід і там серед дружньої розмови, спогадів з юних днів і пізнішої діяльности та побажань-тоастів провели дві години.

Для вшанування памяти пок. дир. о. Вас. Ільницького зложили ювилянти 410 зол. і 5 америк. доларів на незаможних учнів гімназії.

Цей ювилей, який далі виходить поза рамки товариських сходин, глибоко записався в памяти абітурієнтів-ювилятів, ветеранів на полі суспільної праці, воскрешуючи перед ними не одну хвилю з життя особистого, товариського й народнього.

Дописи.

ЗНЕСІННЯ. (*Вибори до гром. ради в III і II. колі.*) В понеділок 25. ц. м. відбулися у нас вибори до гром. ради в 3-му колі. Тому, що поляки не дотримали умов компромісу при виборах до 4-го кола, українське населення змагалося з жидами в 3-му колі і вибрало 7 українців і 5 жидів, а ні одного поляка. Українських голосів віддано ок. 280, жидівських ок. 90, разом 370; ліста польська зібрала 240 голосів. При виборах до 4-го кола сель-роби виставили були окрему ліету і здобули всього 45 голосів; при виборах до 3-го кола сельроби йшли вже разом з нами. В 3-му колі вибрані такі українці: Лунь Петро, Кравик Василь, д-р Вегера Іван, Добрянський Василь Агатон, Ващик Іван (старшина), Сінк Осип і Лужняк Степан. Дня 26. ц. м. відбулися вибори до II. кола, в якому вибрано 10 жидів і 2 українців, а саме Шевчук Василь і Коцюмбас Іван. Завтра (27. ц. м.) відбудуться вибори в першому колі, в якому перевагу мають поляки. Досі вибрано тільки 10 українців.

З судової салі.

ЯК ЦЕ НАЗВАТИ?

Дня 25. червня п. р. відбувся перед повітовим судом, секція III. у Львові, головна розправа в дуже характеристичній справі. А саме: Дня 15. лютого п. р. обвинувачений Ярослав Васильевич Лагола, 34-літній слухач техніки у Львові, син директора „Народнього Дому" напав на жінку сусіда-інтелігента і так її побив, що судовий лікар ствердив навіть тілесне ушкодження. При розправі обвинувачений, зовсім природно, заперечив факт ушкодження тіла, а що на днях має появитися амністійний закон, тож або не бути каранім і або побита громадянка не мала якої-такої сатисфакції, покликав свідків на всякі рівнодушні обставини. Суд з уваги на те, відрочив розправу.

Як ця справа скінчиться, нам не рівнодушне. Але сам факт, що „жінона", слухач вищої школи, нападає на безборонну жінку і її побиває, говорить аж надто прорічисто сам про себе.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Зі спортового життя.

До відома легкоатлетам.

Спорт. Т-во „Україна" повідомляє легкоатлетів українців, що тренінги легкоатлетичної секції „України" відбуваються кожної середи і пятниці від год. 6—9 веч. на площі Сокола-Батька. Тому, що у вересні п. р. відбудуться заходом „України" з приводу „Дня Українського Спортовця" легкоатлетичні змагання у Львові, просимо всіх охочих вписатися до легко-атлетичної секції і брати пильну участь у її тренінгах, аби осягнені нашими змаганнями рекорди були дійсно виявом нашої праці в наших таки товариствах і виявом наших власних сил. Зголошення приймає на площі провідних секцій тов. Барусевич.

Пливаки, позір!

Спорт. Т-во „Україна" вводить у життя цілком нову секцію, а саме пливацьку. Тому, що ця ділянка спорту у нас зовсім занедбана, сподіємося, що прихильники цього роду спорту повитають радо нашу ініціятиву в цьому напрямі і зголосяться численно як члени пливацької секції. Якщо буде відповідна скількість зголошених, будуть зорганізовані окремі дружини водного мича. Зголошення до пливацької секції приймає тов. Верхола.

Висліди недільних змагань.

Відень. Рапід-Гакоах 4:3 — ФАЦ—ВАЦ 7:1 (3:1). — Спортклюб—Уйпешті (Будапешт) 6:0 (0:0).

Будапешт. ФТЦ—Аттіла 5:1. — Шабарік—Вієнна (Відень) 3:2. — Гунгарія—Баштія 2:1.

Берно Мор. Австрія (Відень)—Мор. Славія 5:3 (5:0).

Ювилей „Чорних" у Львові.

В днях 29. ц. м. до 1. липня святкує відомий клюб „Чорні" у Львові 25-ліття свого істнування. З того приводу відбудуться рівні спорт. свята й імпрези, між ін. змагання-турнір в копаного мяча за здобуття дорогої чаші. В змаганнях беруть участь чотири лігові дружини: Краковія, Вісла, Погонь і Чорні.

Що буде з віденською „Гакоаг"?

Зачувати, що віденська жид. дружина „Гакоаг", яка зійшла в цьогорічних змаганнях з першої до другої ліги, покине професіоналізм і верне знову до аматорства. Постанову в такому змісті прийняв уже виділ того клюбу. Але незалежно чи навіть у противенстві до тої постанови робляться у віденських жид. колах заходи зложити з грачів „Гакоаг-у" професіональну дружину, яка при добрім веденні і солідній економічній уфундуванні могла б за рік свого побуту в І. лізі вибитися знову на чоло і вернути до І. ліги. Професіональна дружина „Гакоаг" має бути уфундована як акційне товариство з обмеженою порукою.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. Панаса Карабіневича.

Турка:

25/VI Маруся Богуславка —
30/VI Мирела Ефрос. — До хору Театру приймуть добрих сопранів і тенорів. 1—3

Подається до відома П. Т. Товаришки, що ширші сходини „Секції Студенток" при Тов. Студентська Громада у Львові — відбудуться дня 29/VI. 19:8. о год. 10. в салі Академічного Дому. — Вида. 3360 1—1

З ТОВАРИСТВА „ВЗАЇМНА ДОПОМОГА" НЕПРИЙНЯТИХ ДО СЛУЖБИ СЛУЖБОВЦІВ надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна допомога неприйнятих до служби службовців бувшої австрійської і російської держави й емеритів" відбудуться дня 15. липня 1928 р. в год. 10. рано в салі „Сокола III." у Львові при вул. Городецькій ч. 95. Денний порядок: 1. Відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 2. Звіт Центрального Виділу. 3. Звіт Контрольної Комісії й уділення абсолюторії Центральному Виділові. 4. Вибір Центрального Виділу. 5. Вибір Контрольної Комісії. 6. Установлення правильника про хісповання в підмог. 7. Зміна статуту. 8. Означення висоти вкладок. 9. Внески й запити членів Товариства. — Дмитро Коленик, голова, Гриць Корпан, секретар.

А. ПЯСЕЦКІ С-ка Акц. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ **КРАКІВ**
ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Годовий Ринок, Лінія А–Б і Ц–Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає безконкуренційно, у великім виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, десерової і до варення як також чоколядки, кармелєнки і цукри. — Не шумною рекляною, але якостево знаменитими виробами, зробленими з гарантійно чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
1581 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові. 36—50

ПЕРЕД СЕЗОНОМ! пятолочу кожний плащ у найновішій десені за зол. 35 замість за зол. 50. — Волинська, ул. Собіського ч. 12. Тел. 17—04. 2580 б) 3-4

ФОРТЕПЯНІ - ПІЯНІНА від 1000 зол. — на довгі сплати поручає „Монтінія" Зіморовича 10. 2565 1-2

ВСЯКІ гендлярсько-ювілєрські роботи виконує найстаранніше Домбровський - Рознажевські Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 2—2

ЕМЕРИТОВАНА учителька в Яворові прийме на станцію учениці української гімназії. — Зголошення: Управа української гімназії, Яворів. 2538 3—3

ПАНІ, що в часі вакацій приготовляться до іспитів, найдуть вигідне помешкання. — Ігнат, вул. Зимойського 5. (бічна Кохановського). 2563 1—1

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНГА, вул. Личаківська ч. 34, приймають вписи на однорічний торговельний курс для молоді з 5-ти місячний для дорослих. Стенографія і писання на машинах. 2564 1—2

ШУКАЮ коректора до видавництва часопису в українській мові. — Зголошення слати під „М. С." до адміністрації „Діла". 2562 1—1

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Ціна 70 зол. вписове 10 зол. 2468 5—12

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ з семінарійською матурою можуть поручити на час вакацій, або на цілий рік: С. С. Василіянки, Львів, вул. Потоцького ч. 9. 2547 3—3

ГІМНАЗІЙНИЙ професор прийме на станцію учнів низших клас Філії акад. гімназії. Відомість в Адміністрації „Діла". 2556 2—3

ЖАБЄ ІЛЬЦЯ, столиця гір до винайму відьма сонячних кімнат з пілки удержанням. Купелі в Черемоші Ільці на місці. Ціни після умови. Інформацій уділить проф. Банах п. Жабє. 2550 2—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найлішої сторони вносна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 95-2

ЗНИЖКА ЦІН. Від нині до дня 15. липня 1928 р. виконаю кожну суконю за зол. 50 замість за зол. 50. — Волинська, Собіського ч. 12. Тел. 17—04. 2580 а) 3—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і молодих
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2355 Пересвітлення Рентгеном. 20—24

Небезпека, яка грозить від комах.

Комарі та мухи, розношуючи заразки ріжних недуг, мучать людей своєю докучливістю. Треба їх знищити, щоби забезпечити спокій та здоровля собі і рідні.

При допомозі ФЛІТУ можна легко і швидко знищити всю комашню.

Ані наслідок довгих стерань і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито знищить мухи, комарі, блошні, пруси та інші комахи. ФЛІТ доходить до всіх щілин та щілин, убиваючи в них комахи та їх гнізда. ФЛІТ нищить молі разом з гнідами, забезпечуючи одяг і матеріали. ФЛІТ не плямить найделікатніші тканини і матеріали. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптичних складах.

Центральне заступництво в Польщі
„Standard Nobel w Polsce" S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.
Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, міль, комахи, блохи, блощиці, пруссаки і всякі інші шкідники з їх гнідами.

Для осягнення найкращих наслідків, користувати ручними розпорошувачами.

4

Можна випрати найбільші куски білля без мозольного тертя

ПРОЧ з непотрібною мордівнею при пранню білля!!!

Уліпшена метода тріюмфує на цілій лінії. Усунула вона давну, під кождим зглядом так дуже хибну методу.

ТЕПЕР МАЄМО НОВИЙ РІД МИЛА,

яке сповнює працю людських рук в уліпшеній формі, бо поручи ним, щадимо білля, час і руки.

ОСТАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ПРАЦЯ ПОЛОКАННЯ,

бо над вислів активна піна розчину Rinso, сама „поконує" бруд в радикальний спосіб, однак дуже лагідний. Для людських рук остає тільки задача сполокування гарно випраного білля.

Також можна варити білля а розчині Rinso — висліди є завсігди світлі.

ПРІБКА ДАРОМ.
УПОВ. До фірми „Sonlajt" Акційної Спілки, Почтова скринка 475, Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатну пробну пачки Rinso, що вистане на одно пробне кождення.
Ім. і назвиско .....
Адреса .....
П. SD. Проситься виразно писати.

R. P. 20—1. R. S. Hudson Ltd. Англія.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТКИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ
І ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА і РУЧНИХ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александер Малімон
2469 Львів, вул. Валова 11 а. 3—?

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14-карат. золота з-рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

ДЕРЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА
є безгляднo найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, ванна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолані і Парижі золотими медалями.
1305 Скрізь до набуття. 24—?

Конкурс.

Товариство Просвіта філія в Стрию розписує конкурс на посаду адміністраційного урядника товариства, люстратора і організатора та управителя дахівкарні тогож товариства (в одній особі), вимоги: укінчена середня школа, фахова практика о гаразійна, опис життя. Винагорода: службове помешкання зложене з двох покоїв і кухні з прин. і гарним городом та платня після умови від 150 до 200 зол. місячно. Подання вряз з залученими вносити належить до 31. липня 1928 р. на адресу: Товариство Просвіта філія в Стрию. Народний Дім. 2551 2—3 *Видїл Тов. Просвіта в Стрию.*

Ширіть наш часопис!

Дентист Яків Наск
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Сприпасування хитаючихся зубів, пльомбування й вставлення зубів без болю. Штучні зуби в павчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам знижка 2090 вказівка. Полякові в сплатах. 8—10

Присилайте передплату!

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ь В І В
БАТОРІЯ 32 Телєф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і заграничні.
СОЛИ потасові і КАЇНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова, САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий
Вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5

2261 11—20 Достава вагоново і детайл. по фабр. цінах і на найлог. услівних кредит.

Від редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 143(11.396). Львів. пятниця 29. червня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найвища в світі посада.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. червня 1928.

I.

Конкурс на найвищу в світі посаду — „посаду" президента Зединених Держав Півн. Америки — вже розписаний. Вже й кандидати назначені. З кандидатів цих є тільки двох поважних: демократ Сміт і республиканець Гувер. Вибраний буде мабуть другий. Шанси Сміта — католика в переважно протестантській країні — значно слабші; президентом Зединених Держав, себто могутним головою наймогутнішої в світі федерації, буде ймовірно Гувер.

Тут, тай мабуть іще де-інде в Европі, дехто тішиться Гувером і навіть думає, що назначено його кандидатом тому, що він трохи знає Европу, яку він першої зими після війни просто вирятував від смертного голоду й холоду.

Здогади такі — безперечно хибні. Гувера назначено кандидатом не наслідком його популярности в Европі, а просто й тільки тому, що він виявляє собою дуже повний і майже досконалий тип американця.

II.

Він американець з крови й кости. Передовсім — він сам себе „зробив", тоб-то він власними силами вибився на видне місце в своїому народі. Він дав величаві докази творчої енергії. А нарешті: він квакер і пуританець. Він втілює в собі суспільство, побудоване на капіталізмі, яке несе в собі безконечні можливости капіталістичного розвитку, можливости матеріяльного поступу шляхом обогачення.

Сказав був хтось, що сутня ріжниця між Европою й Америкою, тай нижчість першої перед другою, полягає в тому, що в Европі треба будувати залізниці через старовинні міста, а в Америці спершу ведуть залізницю, а міста будують аж потім. Одначе глибша ріжниця полягає не на цьому. А бодай вона перестала полягати тільки на цьому.

Полягає вона передовсім на тому, що в Европі широкі народні маси намагаються поліпшити свою долю розділом багатств, натомість в Америці народня маса постійно поліпшує свою долю шляхом побільшування багатств тай знає, що міра народніх гараздів залежить від міри обогачення загалу. А принаймні — американська маса так поводиться, наче би вона справді це знала.

III.

Це не значить, що тамошні люди кращі ніж европейці, або що вони недоступні зависти, яка є мотором европейських відносин. На американський дух політичний зложилися особливі обставини політичні, економічні, соціяльні, історичні; американська людність у суті своїй зложена з людей, які причалили туди, щоб шукати щастя на безмірах землі — незалюднених і свобідних. Там не було кому й чого завидувати багатств: кожний міг там розбагатіти, як тільки була в нього сила і вчув на це.

В результаті теперішньому американцеві представляється Европа наче свого рода музей, якого сторожі сваряться з приводу кількох недогризків, і які кращеб продалиб мерщій Америці свої збірки старовини: а ні, то вони і так одної гарної днини згорять підчас неминучої революції...

В Америці говорять про Европу гордо і згірдно. Для европейських соціялізмів там не мають великої пошани. Нема найменших виглядів, щоб ці настрої змінились від того тільки, що президентом Зединених Держав стане Герберт Гувер, творець багатств, аристократ продукції й організації. Радше — навпаки.

В. П.

Активний білянс.

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клюбу на парляментарному терені.

(Від власного кореспондента.)

I.

Варшава, 24. червня 1928.

З величезним зацікавленням слідкувало українське громадянство за першими кроками своїх послів і сенаторів на варшавському парляментарному ґрунті, — не лише громадянство галицьке чи галицько-волинське але й по тому боці Збруча, і розсіяне на еміґрації по всіх закутинах обох півкуль. Не дивниця: адже ці посли й сенатори є нині з волі лихої долі єдиними виборними, себто єдиними справді леґальними мандатовими представниками всього українського народу. Не дивниця й тому, бо в іменем Галичини все таки звязана фірма колишнього українського політичного Піємонту й резервуару громадсько вихованої інтеліґенції. І тому, хоч це й не перша вже українська парляментарна репрезентація в Польщі, то — поминаючи всі інші мотиви, на які склалася історія попереднього Українського Клюбу, — саме ця репрезентація звернула на себе відусіль очі мільонів земляків, бо чаївся в тих очах надіями споєнтий запит: Як поведуть себе галичани, які будь-що-будь мають за собою традицію парляментарної боротьби: чи галицькі політики зрозуміють вагу покладеного на них історією завдання і наскільки зуміють відповісти йому?! Краєва преса, правильно відчуваючи це зацікавлення, старалася зразу таки йти йому назустріч якнайдокладнішим реферуванням ходу парляментарних дій. Але тут знову вишкірив зуби прокляв 4-ох сторінкового формату одиного незалежного національного щоденника: самі сухі хронікарсько-інформаційні звістки обвантажили ці бідні чотири колюмни настільки, що нічого й думати було про одночасне постійне й систематичне пояснювання й освітлювання поодиноких виступів, вязаних в один льоґічний ланцюх саме такої і не іншої тактики. Очевидно, що не могли вщерть заповнити цієї люки й ті коментарі, які таки появилися в окремих статтях, хоч як вони совісно і правильно старалися обхопити цілість теми (напр. вступ у ч. 137 „Діла" п. н. „Від кампанії до кампанії"). Тому любонь не буде зайвою жменка й оцих уваг тодини, яка була найближчим, так мовити: безпосереднім свідком виступів Українського Клюбу. Не зайвою буде, бо мабуть не помиляюся, що все ще існують у неодного нашого читача сумніви, які природно мусять виринати тоді, коли він сам має переводити і аналізу і синтезу численних та скомпліковяних моментів.

Справді: було тих моментів чимало і вони далеко не простенькі, дарма, що вязані із усього несповна трьома місяцями часу. Бо чейже парляментарна сесія тривала від 27. березня до 22. червня, із 23-ох денним перервом у квітні, іншими словами: Український Клюб існував на парляментарному ґрунті всього 66 днів (з неділями і т. д.). Очевидно, що скласти білянс діяльности Українського Клюбу за той недовгий час булоб найлекше і найпростіше, якби з книжок Секретаріяту Клюбу (чи навіть комплету „Діла") вичислити його внески й інтерпеляції та промови в комісіях і на пленумі сойму й сенату. Зробимо це теж, — але на сірому кінці. Бо суть складної ситуації, в якій найшовся Український Клюб, саме й полягає в тому, що статистичні дані про його діяльність які є найголоснішою мовою всякого парляментарного клюбу в нормальних умовах парляментарного життя, є в даному випадку лише пендант до тої праці, яку Український Клюб доконав. На цю складну ситуацію склалися такі моменти: 1) згаданий уже факт, що наші посли й сенатори є єдиними леґальними політичними представниками цілого народу, поцятованого й розсіяного, проживаючого серед найбільш суперечних умов; 2) згаданий також уже факт, що не вперше після війни на чужому парляментарному ґрунті виступили галичани, при чому вислід виборів скинув на них відразу майже весь тягар відповідальности на тому ґрунті; 3) становище українського народу під Польщею, яке диктує його репрезентації межі, котрих вона в ніякому випадку переступити не може, та з другого боку особливі загальні внутрішньо-політичні відносини в польській державі, які згори, при якійнебудь тактиці, приневолюють до — песимізму.

Це, так мовити, зовнішні умови праці. Але є й внутрішні, однаково невідрадні, — а може саме найсумніші з усіх: 1) нездорові відносини внутрі галицько-волинського громадянства, яких покажчиком є факт істнування аж чотирьох (бодай по назві) українських клюбів у варшавському соймі і 2) невикристалізована ще остаточно українська національна політична думка. Що й казати! Колиб внутрішньо-краєві відносини у нас були здорові, то булоб річю просто неможливою, аби напр. пресовий орган національної (хай і соціялістичної!) партії провадив систематично таку огидну клеветницьку кампанію проти найбільшого в польському соймі українського національного (хай і націоналістичного) клюбу, як це робить „Громадський Голос"; бо при здорових відносинах, після появи першої тільки замітки, що дихалаб такою злобою, ненавистю й демагогією, як від них кишить майже кожне число того часопису, — його редактори булиб до 48 годин усунені бурею протестів власних співпартійників, які не затратили ще свідомости ріжниці поміж чесним партійним суперництвом та напастями божевільних. Це — партія найбільш ідеольогічно споріднена; про інші можна вже й не згадувати. Серед таких відносин Український Клюб, ідучи на льояльну співпрацю з іншими українськими клюбами, які абсолютно ні в одному випадку якоїнебудь акції на парляментарному ґрунті не можуть (колиб і хотіли) занять іншого становища, ніж його займає саме Український Клюб, — цей останній мусить працювати просто в атмосфері шантажу з боку єдиного фронту хрунівсько-радикально - сельробівської преси. Адже не дурно заявив один із чільніших радикальних послів, що він тільки „чигає" на кожний промах Українського Клюбу, — ось вам чудова атмосфера для продуктивної праці, по мистецьки створена коханими патріотичними земляками. З другого боку, ніде правди діти, українська політична думка взагалі щойно формується, щойно еволюціонує від одірваних фраз і гасел у напрямку ясної програми на всі проблеми національної політики. Ніхто либонь не заперечить, що наше громадянство під оглядом політичного виховання стоїть ще на ступні примітивізму: глибоко вкорінена національна свідомість і почуття патріотизму все ще є альфою й омеґою політичного „вірую", в якому ще нема місця на детальний політичний світогляд. Тому вічно у нас трапляються такі примітивні непорозуміння, як напр. одріжнення тактики від ідеольогії і навпаки, вічно плутається суспільницька термінольогія, вічно ще товчуться диковинні розмови на тему „принціпіяльної" політики, яка не може, мовляв, бути „реальною" політикою, бо „реальна" політика є — Господь знає чому — тавтольогією угодовства, а „принціпіяльна" політика мусить — теж невідомо чому — підпорядковуватися одній лише тактиці пасивної резистенції, при чому знову таки люди не здають собі справи із суті цієї тактики! Все ще нема належного зацікавлення справами міжнародньої політики, а вже й мови нема, аби розглядати їх з погляду всеукраїнських інтересів.. Бо очевидно, коли нема взагалі політичного світогляду, то тимпаче нема його у всеукраїнському масштабі. Після банкрутства всіх концепцій на чужі сили, які були дороговказом нашої політичної думки до 1923 року, висунено гасло „віри на власні сили", яке стало новим дороговказом і на прочуд принялося. Але все ще же воно на ясну й недвозначну, по точках розроблену інтерпретацію, як слід розуміти його й по ньому поступати — ось напр. на випадок вибуху нового міжнародного конфлікту (війни), який зробив би знову тереном військових дій українські землі?!...

На моменті політичного невироблення галицько-волинського громадянства зупинилися ми тому найдовше, бо вважаємо його справді

„КАРПАТІЯ"
Львів, Руська 18.
переводить у всіх комбінаціях під дуже корисними услівями життеві обезпечення в твердій валюті.
2308 3—3

найголовнішим моментом, який слід брати під увагу при оцінці діяльности Українського Клюбу. Не штука виступати трибуном назовні тоді, коли у себе дома перемололося всі питання, — не штука політичній партії входити на парляментарну арену, коли вона має не тільки писану програму на 4-ох і П П популярну інтерпретацію на 32-ох сторінках (малої 16-ки) п. н. „Чого хоче У. Н. Д. О.?“, — але коли ця партія має докладно теоретично опрацьовану й обґрунтовану національно-політичну ідеольогію і таксамо докладно теоретично опрацьовану й обґрунтовану національно-політичну тактику в ріжних справах при ріжних можливостях. Коли ж усього цього нема, коли парляментарне представництво пущено з краю плавати по зрадливому і невдячному морі польського парляментаризму, — тоді не практика йде за теорією, як повинно бути, лише теорію кують уже самі практичні ходи. І тоді діяльність парляментарної репрезентації стає справді історична: вона бере на себе завдання не тільки виконувати волю громадянства, але це громадянство вчити, яку воно повинно мати волю. Парляментарна репрезентація стає тоді своєю діяльністю політичним вихованням, стає учителем політичної освіти.

Ось чому в таких умовах сама скількість внесених інтерпеляцій та виголошених промов не є для оцінки діяльности Українського Клюбу суттєва. Ось чому треба її розглядати з широкого погляду всіх наведених складних моментів, серед яких цьому Клюбові приходиться працювати. Поглянемо тепер, наскільки він не розгубився серед отих моментів, — наскільки активний чи пасивний білянс його діяльности за несповна 3 місяці, при всіх тих умовах зовнішнього і внутрішнього характеру, які встелили його шлях терниєм і камінням.

І. Келрин.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 27. червня 1928.)

ЗМІНИ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

(ік) Два останні дні повідомляли ми про ріжні поголоски, які кружляли у звязку з кабінетовою радою. Поголоски ці приймали інколи навіть дуже дивоглядні розміри, чого не було би, коліб не пресова політика президії ради міністрів, яка, пестуючи від давна чеших преси, не давала ніяких інформацій навіть вершковим, ближеним бущімо до уряду щоденникам. Щойно сьогодня в полудне виявилося, що дим цих погоросок не був без вогню, та що справді на кабінетовій раді, яка відбулася в понеділок вечером на замку під проводом президента Польщі, розпочалася фактично криза уряду і що на раді тій марш. Пілсудський в довшій промові мав критикувати у досить гострій формі хід подій у Польщі та жалівся, що тягар відповідальности за те все що діється, складається на плечі одинині. М. і. мав критикувати поведінку уряду та клюбу 1-ки на парляментарному терені у звязку зі зчеркненням важливих бюджетових позицій. Наслідки цієї промови проявилися у кризі кабінету. Виглядає вона так: Премієр маршал. Пілсудський уступає з головування ради міністрів, затримуючи надалі портфель мін-ства військових справ і генеральний інспекторат армії. Премієром стає дотеперішній віцепремієр Бартель. Решта міністрів зберігає свої портфелі за виїмком ресорту мін-ства освіти та шляхів. Міністром освіти на місце Добруцького іменований дотеперішній директор політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-р Сьвітальський. Міністром шляхів на місце п. Ромошького іменований дотеперішній директор варшавських трамваїв інж. Кіп. Від носні номінаційні декрети вже підписані. На маргінесі цих змін кружляють далі найрізнородніші коментарі. Найважніші з них ось такі: Уступлення марш. Пілсудського з головування кабінету пояснюють його справжньою перетомою і недугою. Не є виключене, що внедовзі марш. Пілсудський схоче взагалі вицофатися з політично-державного життя для чого потрібна певна переходова стадія. Натомість номінація Бартеля премієром викликала велике здивування, тому, що в останніх часах говорено богато про уступлення Бартеля взагалі з уряду. Найбільше счудування, яке впрост межує зі сенсацією, викликало призначення д-ра Сьвітальського міністром освіти. З урядових кол пояснюють це призначення тим, що д-р Сьвітальський, мовляв, на становищі директора політичного департаменту і як галицький уроженець та абсольвент львівського університету знайомий краще інших зі справами неполь ських народів, головно українців. Так отже урядові кола хочуть виявити, що номінація д-ра Сьвітальського є буцімто якоюсь концесією в користь українців. Тим часом нема сумніву, що в українських колах ця номінація викличе саме протилежне враження, тому, що звідкись ще є у свіжій памяти вибори, якими кермував ніхто інший, тільки саме д-р Сьвітальський. Щодо другого міністра інж. Кіна, то він має славу доброго фахівця. Наслідки тих змін можуть показатися далекосяглі щойно в осені підчас осінної сесії. Найбільш знаменним моментом у цій цілій історії є сором не проломання всяких надій парляментарних кол, виразніше польської демократичної лінії на парляментаризацію уряду. Безумовно, що новий уряд не матиме того авторитету, яким тримався уряд під головуванням марш. Пілсудського. Тут слід пригадати, що Бартель вже в третє стає головою ради міністрів. Перший раз було це безпосередно після перевороту, другий раз іменований був уже негайним премієром 4 дні після перевороту, після чого уступив 13. вересня 1926 р. після демонстративного скреслення сеймом 54 мл. із предложеного бюджету. Не вважаючи на формальне полагодження кабінетової кризи дальше ще є отвертою справа тимчасового ведення кабінету, тому, що одиноко марш. Пілсудський як Бартель виїжджають на довшу відпустку. Кажуть, що заступником Бартеля буде міністр Мораczевський.

ФУЗІЯ ДВОХ САНАЦІЙНИХ ГРУП.

(ік) *Після довших приготувань сьогодні* на спільному засіданні головних управ „Партії Праці“ і „Звйонзку Направи Ржечипосполітей“ прийнято одноголосно резолюцію про злиття цих двох політичних організацій під одною назвою „Зєдиноченя праци всі і зист“. У цій резолюції говориться про потребу консолідації демократичних сил під прапором марш. Пілсудського. Задля переведення потрібних змін направи державного устрою нова партія заявилася за втриманням едности та суцільности Безп. Блюку. Наслідком тої фузії в соймовому клюбі 1-ки повстане організована група яких сорок кількох послів, які будуть творити противагу консервативно-реакційної групи. Хоча, як наведено, нова партія декларує себе великим приклонником едности 1-ки, все таки є це безперечно один крок вперід до диференціяції сил Безп. Блюку, які на довшу мету під спільним дахом витримати не зможуть.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 27. червня 1928.)

СПРАВА РЕВІЗІЇ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

(ік) Агенція АВ подає з Льондону вістку про дискусію на вчорашньому засіданні палати громад у справі мадярських оптантів, при чому дискусія війшла на шлях взагалі можливости зміни тріянонського мирового договору. Льорд Бірсенгед запитав в імени уряду, що хоч теперішній момент не годиться на переведення якоїсь небудь ревізії, то все таки у принципі така ревізія можлива. Ця заява може мати величезне значіння у звязку зі загальною проблемою зміни всіх мирових договорів.

„ІТАЛІЯ“.

(ік) Не вважаючи на всі спроби, нікого більше поза ген. Нобіле досі не врятовано. Прийшла вістка, що машиніст „Італії“ Помелі помер на ледовій горі від тяжких ран. Нічого невідомо теж про долю групи Мзріяна, ані про Амундсена. Взагалі виглядя на врятування розбитків щораз менші. Атмосферичні умови не дозволяють на нові летя до ледової гори. Що до групи Мзріяна то вона мала харчі лише до 22. червня так, що коліб навіть до того часу зберіглася при життю, то могла вже згинути голодовою смертю. Всі вістки про переловлення радіотелеграфічних знаків від Амундсена показалися фальшивими.

ГЕН. СІКОРСЬКИЙ У ФРАНЦІЇ.

(ік) Своєрідну сенсацію у Варшаві викликала вістка про урочисті прийоми, які французька генераліція на чолі з маршал. Фошом уладила здимісіонованому через марш. Пілсудського ген. Сікорському, що тепер перебуває у Парижі. Книжка ген. Сікорського п. н. „Над Вислою і Вкрою“, яку санаційні військові кола зустрінули дуже неохоче, виходить на французькій мові з обширною передмовою самого марш. Фоша.

НОВИЙ ЛЯНДРІ.

(ік) ПАТ подає з Марсилії, що в пивниці одної віллі найдено трупи трьох жінок. Виявилося, що є це справа подібна до відомої аферя Ляндрі. Вбиті жінки впали жертвою обмануства, звязаного з обіцянкою подружя.

РОЗВІД КН. КАРЛА.

(ік) Минув пятиденний речинець, який прислугував колишньому наслідникові румунського престолу кн. Карлові до

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Лист до письменника.

З нагоди побуту Поль Казена у Львові*).

Cher Monsieur Cazin,

Ви нарешті у Львові! Спочувати з Вами чи Вам завидрити? Спочувати та одночасно завидрити, що люди розривають Вас на кусні, бажаючи якнайдовше зазнати почести Вашого товариства? Маєте те, чого ви бажали у передмові до одної із своїх книжок, коли шукали цікавих читачів, мов мух, що прилипають до лепу. Можете глузувати із слави: люди воліють бачити письменника з іменем без його книжок, ніж його книжки без нього.

Чи гордитись, що я між мешканцями вашого міста — найстарший Ваш знайомий? Є в цій гордости нотка приємного спомину: я шукав залюбки вимінки думок з Вами ще тоді, коли ніодна з них не зазнала почести друку. Скажу щиро: я волів би вітати Вас як гостя у Парижі. Там ніхто не підозрівав би мене, що забігаю лесткою перед Вами з яких-небудь особистих чи політичних мотивів.

Чи пригадуете собі досі з усміхом ті гарні передвоєнні часи, коли Ви як голова „Франко-словянського Т-ва“ при Сорбоні ніколи й не зморщили чола на думку, що в одному льокалі, на цьому самому вечорі, можуть пересварнитись члени великої славянської рідні-гривні? Скільки суперечок ішло про те, в що інші вірили, а інші осміювали і чого навіть велика війна не в силі була вирішити? Мало між нами було таких — а нині є їх ще менше! — що вірили би у всеславянське братерство або бодай порозуміння. Зате всі ми розуміли, завдяки Парижеві, вагу знайомости із чужою культурою і творчістю, без огляду на політичну ворожнечу, національну вразу, а інколи й ненависть.

Нас обох зблизили тоді дві літератури, якими ми були захоплені: французька та польська. Ви мріяли тоді про те, про що і я мрію нині: про видавця для на-пів готових чи задуманих книжок, щоби на-половину жити з них, а зовсім жити ними. Чи треба було Вам аж пройти пекло боєвого фронту, щоби найти супроти пера сміливість, якої бракувало Вам, черцеві закоханому в сільському затишку, кріликах і городині у підніжа стареzного замку в St-Rémy lès Chevrêuse? Ні, Ви лишились непоправним ідеалістом; може ще більшим, ніж колись. Коли 8 літ пізніше я відвідав Вас у Вашім новім голубнику: в Courcelle-par-Gif. Ваша голова, посріблена відзнаками за бої під Meuse і Bois d' Ailly, таксамо добросердно була схилена над закарлючками терплячих рукописів.

Не хочу Вам віддячуватись за ласкаву дружбу сумнівною приємністю: поквапною пригадкою Вашої літературної праці. Є простіші засоби популярности на чужині. Вам колись — тямите? — доводилось представляти мене в своїм товаристві як небувалий зразок: єдиного українця в Сорбоні. Вас таксамо показують нині у Львові з неймовірною усмішкою — як єдиного справжнього француза, що знає польську мову та літературу.

Із усього, що Ви завдячуєте цій мові та літературі, а вони завдячують Вам, найкращим є почування любови для чужої творчости. Воно придбане невинно зростаючим зацікавленням психольогією чужого народу, довшими та тіннішими шляхами, ніж методи та психольогія торговельних шкіл. Життевий припадок грає тут ролю не менше, як у зустрічах, з яких родиться сліпе кохання.

Любов до народів кориться законам і знає примхи любови полів. Легко бути засліпленим від першої знайомости. Ще лекше ненавидіти, не знаючи кого або й не бажаючи знати. Бути привязаним до другого, тільки тому, що не маємо іншого вибору — велике щастя „покірних духом“. Багато земляків робить із цієї звички та конечности свою заслугу, горді на свій патріотизм, тому, що сліпі на прикмети чужих культур. Вони нагадують вірних мужів, яких зраджує жінка, доведена до краю їхньою короткозорістю.

Та як важко любити особу чи нарід, бачучи всі їхні хиби! Зате як приємно дошукуватись тоді в них прикмет! Ті що зазнали цього почування, знають, що від нього богатіють більше вони самі, ніж предмет Іхнього захоплення.

Ви, як член народу із найбільше здоровим розумом у світі — бо як казати про розум народів, що мають його менше, ніж здоровля! — розумієте, що найсильнішою підставою звязків є інтереси. А при цьому як член найбільше літературної суспільности знаєте, що поза боротьбою інтересів творяться духові потреби культур, потреби, що годуються підземельними соками у загальнолюдськім змаганні до поширення свого „я“. Коли Ви, вихована на такій багатій літературі, як французька, відкрили нові джерела вражінь у настільки біднішій літературі, як польська, то які облоги простягаються перед славянськими письменниками, що шукають у французькій творчости овидів нових ідей та засобів кращого їх вислову!

Ваша вражливість не дозволила би мені вразити Вас натяком на ріжні умовини нашого життя, які Ви самі доглянете. Ви належите до представників тої культури, що не дозволяє ніколи нехтувати та ображати одного народу ціною похвали другого. Ви не робите з літератури політики, ні з політики літератури, а пошани для обох них. Коли інші роблять це за Вас, користуючись Вашим іменем, Ви можете хіба всміхнутись безсильно, як і я, супроти тих, що схотять дошукатись з цих рядків чогось більше, як симпатії для письменника.

---

*) Поль Казен є автором таких творів: „L' Humaniste à la guerre“, „Décadi“, L' Alouette de Pâques“, „L' Hôtellerie du Bacchus sans tête“, „Lubies“ Paris, Librairie Plon) і „Le Bestiaire des Deux Testaments“ (Bloud & Gay). Цього року він дістав нагороду „perfonalnoї літератури“.

заголошення відклику від присуду апеляційного суду в Букарешті, яким дано розвід його жінці княжній Олені. Тому, що князь Карло не вніс відкликy, присуд став правосильний.

ПРИСУД НА БЕЛЮ КУНА.

(Ік) Віденський суд присудив колишнього комуністичного диктатора Мадярщини Белю Куна на три місяці вязниці та на видалення з границь Австрії. До кари пораховано два місяці слідчої вязниці.

Віче в шкільних справах.

Справоздавче посольське віче у Львові знову розвязане!

В середу, 27. ц. м. відбулося в салі Сокола-Батька (дім „Дністра") віче в шкільних справах, улаштоване заходом Нар. Організації Українців м. Львова. Віче, на якому зібралося дуже повамне число українських громадян, що заповнили не тільки цілу салю, але й коридор, відбувалося як справоздавче посольське віче, але і його постигла та сама доля, що недавне справоздавче віче в салі Лисенки: його теж розвязано!

Хід віча такий: Отворив його в 6 год. веч. пос. Палій, що покликав на секретаря п. Н. Желіска. Опісля забрав слово пос. Хруцький, який представив сумний стан нашого шкільництва під Польщею і подав засоби, як нам боротися за українську школу. З черги промовляли: пос. Великанович, сен. Галущинський і пос. Мілена Рудницька. Промови їх, націховані великим знанням справи і великою любовою до України, приймали зібрані гучними, довго треваючими оплесками.

Після тих промов виступали з різними запитами: о. сов. Стефанович, п. Паньків, п-і Федорчикова, п. Штокман, п. Чорній та інж. Фелецький. Відповідав усім пос. Целевич, зазначуючи, що Українському Клюбові добре відомі болі і кривди українського народу, але компетентні чинники перестануть тільки тоді бути на те все глухими, коли весь наш нарід стане одностайно за своєю репрезентацією і підтримає її в усіх її змаганнях.

На закінчення (9 год. веч.) забрав голос пос. Палій, але коли зазначив, що Українська Парляментарна Репрезентація, не спускаючи з ока дрібниць, бореться за повалення цілої теперішньої системи, представник влади надком. Бехметюк розвязав віче. Присутні прийняли це з обуренням і розійшлися зі співом національних гимнів на устах.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд у Тернополі.

Дня 16-го червня ц. р. відбувся у Тернополі Повітовий Народній Зїзд УНДО, на якому явилося около 200 делегатів із 43-ох громад тернопільського повіту. Зїзд відкрив заст. голови Повітового Народнього Комітету д-р Остап Постригач, проводив О. Степан Вонс, секретарив Петро Шумський з Острова і сел. Осип Федевич з Микулинець. Перший промовляв п. Василь Бачинський, який представив зібраним стан партійної організації в повіті. Я зїжчасі прибули на нараду посли тернопільської округи, а саме о. прал. Куницький, д-р Баран та Антін Кунько, яких зібрані привитали рясними оплесками. Посол о. Куницький виголосив реферат про тактику Українського Парляментарного Клюбу і про значіння нашої правно-державної заяви. Пос. д-р Баран здав звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу та вказав на важкі обовязки, які взяли на себе посли УНДО в боротьбі за кращу долю українського народу. Посол Антін Кунько закусив зібранним справу податків та представив працю Українського Клюбу в обороні українського селянства. Після низки запитів та інтерпеляцій Повітовий Народній Зїзд ухвалив одноголосно такі резолюції: 1) Повітовий Народній Зїзд УНДО в Тернополі, зібраний дня 16. червня 1928 р., пятнує всі ті українські соціялістичні соймові групи, які не створили одного спільного Українського Парляментарного Клюбу. 2) Повітовий Народній Зїзд висказує горячу подяку послам УНДО, обєднаним в Українському Парляментарному Клюбі, за оборону прав українського народу, а зокрема за оборону українського селянства. 3) Повітовий Народній Зїзд взиває українських послів, обєднаних в Українському Парляментарному Клюбі, до дальшої боротьби за права і за кращу долю українського народу.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50 канадійський доляр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00 1·25·50, румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·34·50 - 0·35·00, швайцарський франк 1·71·65—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00 - 43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 міжнародних марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·69·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

По широкому світі.

Радянський уряд висилає до Токіо окремого делегата щоби навязати тіснішний контакт з японським урядом.

Вчора почались у Варшаві наради православного синоду в Польщі під проводом митр. Діонісія.

У Йокогамі втопився американський дорадник Чанг-Тсо-Ліна.

На Латвії настали такі великі повені, що рівнина Мітави перемінилась в озеро. Залиті доми.

На конгрес істориків у Берліні виїхала радянська делегація під проводом проф. Покровського.

Сокільське Свято у Львові.

В честь Соколів-Героїв.

Ми вже повідомляли коротко, що в неділю 24. ц. м. відбулося на площі Сокола-Батька у Львові Сокільське Свято, яке виявило велику справність і адисциплінованість сокільської організації та стягнуло на площу до 6.000 видців. Нині подаємо точніший звіт з того гарного Свята.

Зачалося воно вже в год. 8 рано полевою Службою Божою, яку відправив о. кан. Ковальський, що потім виголосив патріотичну, правдиво сокільську проповідь. До панахиди за Полеглих Соколів станули крім о. Ковальського, ще о. д-р Бучко й о. Малиновський. Співав дуже добре хор богословів. На Богослуженні явилися численні сокільські чети з міст і сіл, почесна чета Луговиків і Луговичок зі Львова під проводом д-ра Дашкевича і богато львівських громадян. Найбільш памятна була та хвиля, коли після скінчення панахиди тисячна маса впала навколішки, а музика заграла „Боже великий". Не було нікого між присутніми, хто не мав би сльози в оці...

По Богослуженню зачалися проби до вправ, одначе вже небавком став падати сильний дощ, що протягнувся майже до 3. год. Здавалося, що зі Свята не вийде нічого... А всеж таки вже від 3. год. стали напливати маси львовян на площу, на якій — треба це признати — панував зразковий порядок. Свято, не зважаючи на непевну погоду, зачалося по програмі зараз по 4. год. попол.

Загалом приїхало на Свято 1144 соколів і сокілок з 83 гнізд (729 соколів і 415 сокілок). Крім того взяв корпоративну участь львівський СКУД. Усі вони вимашерували справно на площу і продефілювали перед вибраними інвалідами УГА і старшиною Сокола-Батька, що уставилася на підвисшенні. Передтим іще виголосив козацьке привітне слово член старшини С.-Б. п. Гайдучок, після чого зібрані рухівники й рухівнички крикнули тричі „Слава Полеглим!".

Зараз потім зачалися вправи, до яких виступали стрійні ради рухівничок і рухівників. Перші вправляли Сокільки хоругвицями (5 вправ — 200 учасниць), потім були вправи вільноруч Соколів (4 вправи — 340 учасників), дальше слідували ігрища Соколів з 10 гнізд (мет булавками і ратищем — перші того роду вправи сільських Соколів!), взорець рухівки на селі, що виконав вружок Сатайдачного під проводом проф. Гайдучка просто по мистецьки і в шаленому темпі (добра показова лекція для наших сільських, мало рухливих членів рухівкових товариств), вправи вільноруч Сокілок (6 вправ — 400 учасниць — найкраще виведені масові вправи того дня!) чвірками межі Соколів (40 учасників — більше вже годі було ставити з причин браку на площі) і вправи списами (100 рухівників).

Як уже у нас було згадано, всі вправи виведено бездоганно, а деякі просто по мистецьки. Також вимарш, похід, уставка на площі і т. д. не лишали нічого до бажання. Взагалі Свято було підготоване надзвичайно солідно і в порівнанні з минулорічним видно було на кожному кроці значний поступ. Грала до вправ добре вишколена орхестра львівських трамваєвиків. Музику до вправ уложив відомий сокільський композитор Я. Ярославенко на основі мельодій популярних українських пісень.

Ціле Свято було гідним поклоном памяти полеглих Соколів і вливало ще раз велику живучість сокільської ідеї в українських народніх масах. Аранжерам його належиться повне признання.

НОВИНКИ

— **Над домовинами Вітовського й Чучмана.** Заходом „Української Громади" в Берліні й „Союзу українських старшин у Німеччині" відбулися на Зелені Свята панахида над домовинами полк. Вітовського й сотн. Чучмана, що лежать у каплиці католицького цвинтаря св. Гедвіги при Лізенштрассе. Панахиду відправив місцевий український парох д-р П. Вергун і виголосив високопатріотичну проповідь, після чого від місцевої колонії бадьоро промовив ред. Мартинець. Жалібне свято, на яке зібралося до 30 осіб зокрема місцевих українців, закінчилося відспіванням „Журавлів".

— **Особисті вісти.** Дня 31-го травня промовувався на д-ра лікарських наук Роман Могильницький у загребському університеті.

— **Львівська хроніка.** Двох гімназистів, що грали ролю бандитів з нужди, суд присяглих вибачливо звільнив від кари. — На львівських вулицях було вчора кілька нещасливих випадків від необережних авт, що втішені гарною погодою розбивали численних прохожих. Таких самих кілька випадків трапилося і злодіям, що переглядали вечером хати по вул. Зибликевича і замість попасти на добру добичу, попали у холодну.

— **Клопоти з міськими театрами** має Прибічна Рада і державний комісар, які не в силі погодитись щодо принципів про свої компетенції, ні щодо осіб, яким доручити театр, ні щодо пунктів умови. Щойно вчора виявилось, що винне речинець контракту на будівлю „Театру Новості", що є власністю купців Германів; на майбутнє буде там кіно. Від нових арендаторів міських театрів Барвінського та Зиґемби домагаються кавції не 50.000 зол., а 100.000 зол. Що вони скажуть на це і на факт, що замість двох театрів матимуть один — невідомо. Юристи заінтересовані в усій цій справі розбирають справу компетенції Прибічної Ради та державного комісаря, з яких перша по „воєвідській конституції" має складати основи як вести міські підприємства, а другий має затвердити запропонованих нею кандидатів на аренду. Оба ці органи покищо не мають на театральну справу згідної думки.

— **Серце великої письменниці.** У процесі внучки Жорж Занд проти паризького критика Булянже, привязана до своєї бабуні внучка програла. Суд рішив, що критик пишучи про любовні історії великої письменниці користувався правом історика. Бо — рішив суд — нема найменшого сумніву, що між серцем славної письменниці і її творами існує тісний звязок.

— **Суперечка між теозофами.** Молодий індієць Крішнамутрі, якого теозофи представляли як нового спасителя людства, тепер відпікується цього великого становища. Він посварився на цю тему з провідницею теозофів Анні Безант, яка зібрала йому 12 апостолів і заявив, що він не є вже теозофом, а сподіваним Месією. Він уважає себе тільки „одною із посудин, в якій здійснюється нова фаза людського розвитку". Сучасні апостоли не грішать скромністю.

— **Кінець „Фукера".** Закінчила своє 400-літнє істнування славна варшавська винярня Фукера. Наслідники цієї фірми, щоби спасти її від банкрутства „пустили на бубон" увесь запас старих угорських вин і різних мелів, що зберігались у льохах винярні від 1610 р. Увесь цей запас куплений англійськими промисловцями.

— **Майор-стратегік.** У Перемишлі арештували майора Каролі Грушецького, волоку з професії, з нахилом до легкого життя. Грушецький банкротував чимало разів, але завсіди давав собі якось хитро раду. Коли цими днями перевели в його хаті ревізію найшли там таємні військові документи, дорогоцінности і... дентистичне знаряддя. Із цього виходить авантюриста та великого стратегіка дуже, що Грушецький вір подвійне двадцяте у приватнім житті. його життєпис розслідуватимуть військові органи в Варшаві.

— **Різні вісти.** За останній рік варестрували в Англії 6000 випадків недуги вісни: померло 50 осіб. — У Льондоні продали на лицитації примірник першого видання творів Шекспіра за 8500 ф. шт. — У Будапешті помер Сігізмунд Фаркашкі, що записав 200.000 франків тому, хто причиниться найкорисніше для поступу людства. — Рада професорів університету в Глазгов вибрала відкривницю радія паню Кюрі доктором „honoris causa". — Із французького Наук. Інституту хтось вкрав дорогоцінний настільний годинник, що простояв на столі пред сідлиця 120 літ. — На просторі Ром-Брюссель відбуваються воздушні перегони почтових голубів, випущених військовими та цивільними організаціями в нагоди 10-ліття визволення Бельгії. Голубів летить 5000. — Найкраща частина Дамаску згоріла: 300 домів, 70 крамниць; є й жертви в людях. — У Фонтенебльо біля Парижа у трамваєвій катастрофі рівних 28 осіб.

— **Важний винахід.** Із Женеви приходить вістка, що двом хемікам проф. унів. у Женеві Пікте і проф. унів. у Празі Фоґелеві вдалось склясти експериментально, отже штучно сирий цукор, званий науково сахарозою. Цей винахід має тому велике значіння для науки, головно для медицини, бо вона зможе відтепер у ділянці переміни матерії вести точніші досліди щодо виливу цукру на людський організм. Чисто-практичного значіння цей винахід не має, бо один грам штучного цукру є незвичайно дорогий.

— **Жіночі рекорди.** У Льондоні в домі графині Розлін зійшлось цими днями 5 поколінь: леді Розлін, її донька — леді Варвік, її внучка — леді Бекет, її правнучка — леді Ворсінгтон, і праправнучка Кароліна Ворсінгтон. Голова цієї рідні має 89 літ, а праправнучка 3 тижні. — 67-літня американка Левінгстон Тейлор забажала попробувати подорожі літаком і так у ній засмакувала, що переїхавши вперше 15.000 км. рішила літати далі. Полетіла в Багдад, облетіла всю Персію, відвідала СРСР, Ригу, Берлін, а тепер приїхала на кілька днів до Льондону.

— **Американська кооперація.** У Злучених Державах є 60.000 рільничих кооперативних спілок. За останніх десять літ скільність рільничих спілок подвоїлась, особливо в східно-північних центральних стейтах. Одначе найбільший зріст членів тих спілок в полуднево-центральних стейтах, завдяки незвичайному розвиткові торговельних спілок тютюну і бавовни. В 1925 році було 121 кооперативних спілок торговлі бавовною і бавовняними продуктами, в яких було 300.000 членів. В торговлі молочними продуктами було 2,197 кооперативних спілок з 460.000 членами. В торговлі овочами було 1.327 спілок з 180.000 членами. Кооперативи збіжа було 3.338 з 530.000 членами. Було теж 1.770 кооператив з 400.000 членів в торговлі худобою. 71 кооператив з 50.000 членами в торговлі курами. І 24 тютюнові кооперативи. Всі хліборобські кооперативні спілки мають 2.700.000 членів і річний оборот капіталу в 1925 році виносив 2,800.000.000 долярів. Загальне число фармерів, які належать до кооператив, значно менше від числа їх членів, бо кождий фармер звичайно належить до трьох і чотирох кооператив. Крім цього є ще в Злучених Державах 40.000 електричних, телефонічних та газових кооператив та 5.065 спілок кредитових і 2.040 спілок взаїмної асекурації.

— **Нова літнівка Куліджа.** Цього року президент Куліджі набрав собі літнівку в стейті Вісконсін, на самій півночі близько Канади. „Білий Дім" проведе літо в посілости спадкоємців банкира Генрі Клея Пірса, в тих околіцях „Сідер Айленд Лодж", над рікою Бруд, 39 миль від озера Супіріор. Сама літнівка президента міститься на малому острівці, що займає всього акер землі, але кругом є тисячі акрів ліса, для проходів, прогадок і відпочинку президента, родини і цілого товариства Білого Дому. Ріка Бруд пригожа для рибалок. Літнівка находиться 1000 миль повад морський рівень і літом там холодно. Урядовий „Білий Дім" буде в місті Супіріор, недалеко на північ над озером Супіріор (година їзди самоходом).

— **До Всч. Отців Катихитів у Львові.** Потребую для важної шкільної справи статистичних дат; скільки було в теперішньому шкільному році в загальних львівських школах записаних дітей гр. кат. обряду (скільки в кожній класі і скільки хлопців і дівчат). Дат зі шкіл під управою „Рідної Школи" не потрібую. Але конечно потрібні мені цифри з усіх польських шкіл, де є наші катихити або й нема їх. Справа пильна. — о. А. Стефанович вул. Чарнецького 26.

— Що каже статистика життєвих обезпечень. З одного мільона людей, уроджених в одному році, половина їх вимирає в 45-ім році життя, одна третина доживає 80-го, а 1/20 часть 80-го року життя. Ви не знаєте, до якої категорії належите. Ви можете вмерти і негайно, а тому Ви повинні заздалегідь обезпечити своє життя в користь своєї родини в Товаристві „Карпатія", Львів, Руська 18, І. пов.

— В неділю дня 1/VII. 1928 р. о 12 г. відбудеся посвячення угодьного каміння під церкву в Камінополи (парохія Підбірці) пов. Львів

Театри.

Міський великий театр:

26-го г. 7:30 веч. „Церковна миш",
29-го г. 7:30 веч. „Турандот" виступ вранівського театру.

Міський „Театр Новин":

28-го г. 8. веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Аполло": „Битва під Скагерак"
„Лев": „Дон Кіхот" з Патом і Паташоном.
„Палас": „Драма в готелі Бульвар".
„Фатаморгана": „Криса зісічанка"
„Байка": „Бартек переможець".

Зі спортового життя.

Україна—Світязь

Товариські змагання між повищими дружинами відбудуться в пятницю 29. ц. м. в год. 5. попол. на грищу „Світязі" на Замарстинові. Для інформації подаємо. що „Світязь" — безконкуренційний кандидат до А-кляси, який торощить своїх противників двоцифровими висліднами (мин. неділі переміг німецьку дружину „Віс" 11:3), а рівночасно грає дуже „фер", про що свідчить перше місце, яке він займає в табелі за часу О. К. С. між клюбами Б-кляси за гру „фер". Слід завважити, що й Україна займає в повищій табелі перше місце на 13 клюбів А-кляси львівської округи. Можна надіятися, що гра обох дружин дасть богато вподоби глядачам. Попередять змагання Україна II.—Світязь II. в год. 3. Ціни вступу: сидячі 1·50 зол., стоячі 1 зол., для членів обох клюбів за виказками 1 зол. і 50 сот. Доїзд трамваями: 5, 9, 10.

З Т-ва Охорони Воєнних Могил.

XX. спис членів-опікунів стрілецьких могил.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові (Руська 18/I.) прислало нам 20-ий спис членів-опікунів, що здложили в Т-ві по 15 зол. від одної могили: 319) Евстахій Войтів, Львів — 2 могили. 320) Т-во „Луг" в Борщеві — 1 м., 321) кляса V. А. Філії держ. гімназії, Львів — 1 м., 322) Ірина Пежанська, Львів — 1 м., 323) о. Василь Фартух, Бобятин — 1 м., 324) Прокіп і Софія Тихі, Цвітова — 1 м., 325) кооп. „Надія" і читальня „Просвіти" в Підгородних — 1 м., 326) Адам Бачинський, Калуш — 1 м., 327) о. Дмитро Подлашевський, Дорожів — 1 м., 328) кооператива „Верховина", Шешори — 1 м., 329) читальня „Просвіти" в Балигороді — 1 м., 330) о. Нестор Величковський, Базар — 1 м., 331) парохіяльний уряд у Лішнях — 1 м., 332) д-р Ярослав Дудикевич, Бібрка — 1 м., 333) д-р Степан Мудрецький, Тусте — 1 м., 334) Секція Студенток при „Студентській Громаді", Львів — 1 м., 337) II-ий Пластовий Курінь ім. Марти Борецької Львів — 1 м.

За продовження акцій.

Вч. о. Маріян Цурковський зі Стрия, складаючи 15 зол. на опікунство одної могили, в своїму листі до Товариства пише м. ін.: Поміж опікунами могил наших Борців не останнє місце повинні заняти і священики; вони із свойого уряду покликані до того, щоб пімять усього високого, шляхотного передавати грядучим поколінням. А поміж тими, що зобовязалися опікуватись могилами Героїв, так мало маємо тепер священників... Складаючи квоту 15 зол., я гордий з того, що можу назватися опікуном могили Незнаного Героя, котрого я не знав і знати не буду, а котрий за мене по словам поета життя своє віддав.

Я раненій в бою і вмираю за вас..,
Не жаль, що так рано вмираю!
Вам привіт перед смертю: бажаю
в цей час
Лиш свободи для Рідного Краю.

Від себе кличу до перебрання опіки над одною могилою всіх моїх товаришів, висвячених в 1916 р., а саме: 1) о. Івана Лучинського чина СВВ., бувшого духовника наших Героїв, тепер перебуваючого у Львові; 2) о. сов. Володимира Федусевича в Миколаєві; 3) о. Евгена Бахталовського; 4) о. Василя Глуховенького в Острові; 5) о. Остапа Петраша у Витвиці; 6) о. Михайла Волиця в Загірочку; 7) о. Василя Стрільбицького; 8) о. Степана Фіти в Полинах; 9) о. Антона Боднара в Плотичах; 10) о. Василя Куриласа в Добротворі.

ОПОВІСТКИ.

Річні поправки ел-тів вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові відбудуться в четвер 28. ц. м. (середні і вищі роки) усі три рази о год. 7-ій вечором у великій салі Муз. Тов-а. Вступ вільний за програмою в ціні 1 зл., для молоді 50 сот. 2553 2—2

Вписи до муж. доповнюючої фахової Школи Р. Ш. ім. Грінченка у Львові з повними правами публичних шкіл відбудуться в днях 29. червня і 1. липня п. р. від 10—12 год. передполудням, і в днях 30. червня і 2. липня п. р. від 5—7 год. вечором в льокалі школи вул. Городецька ч. 98. Приймається до всіх кляс терміноторів слюсарського, столярського і шевського фаху. Виставка рисунків учеників доповнюючої фахової школи ім. Грінченка у Львові отворена в днях 29. червня і 1. липня п. р. від год. 10—12 передполуднем, а 30. червня і 2. липня п. р. від год. 5—7 вечером. — Управа Школи. 2540 2—2

Комітет Допомоги Українським Політичним Вязням повідомляє, що П. Раковська гроші в сумі 69·05 зл. за розпродані білети на діточу виставу „Свято пісни", котра із причин незалежних від комітету не відбулася. Передав на допомогу Українським Політичним Вязням. — Всім жертводавцям складає щиру подяку Комітет. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські-Розважевські, Львів (Готель Жорж) Академічна 2. 2481 2—?

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, укладиває цілковиті огорожі темісових кортів, піль, городів, разом з бранами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 8—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на ратн від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. і 96-?

ЖАБЄ-ЛЬЦЯ, столиця гір. до винайму кільки сонячних кімнат з цілим удержанням. Купелі в Черемоші Ільці на місці. Ціни після умови. Інформацій уділить проф. Банах п. Жабе. 2550 3—3

ГІМНАЗІЙНИЙ професор приймс на станцію учня низших кляс Філії анад. гімназії. Відомість в Адміністрації „Діла". 2556 3—3

АДВОКАТСЬКИЙ конципієнт, що має знязки у Львові, пошукує посади на скромних услівях. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Доктор". 2568 1—2

РУТИНОВАНИЙ конципієнт з докторатом, судовою та адвокатською практикою пошукує місця від дня 1. вересня п. р. — Зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Ч. 4." 2567 1—2

ПОШУКУЮ приміщення за оплатою для ученика VI. кл. гімн. на час ферій в здоровій околиці. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" під „Приміщення". 1—1

ДІВЧИНА старшого віку, шатинка, середнього росту, що уміє заряджувати домом, головно кухнею, майно 1000 долярів, пошукує товариша життя, пронсдовця до 40 літ. — Ласкаві письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під Шатинка. 2566 1—1

ПРИЙМУ ученицю на станцію вул. Куркова ч. 14. Костельна. 2575 1-1

УЛАДЖЕНА комната, освітлення, услуга, місячно 90 зол. або менча місячно 70 зол. від 1. або 15. липня до винайму тільки поважним особам. Вул. Вашинського ч. 31. партер. 2574 1—2

ПАНІ ОЛЕКСАНДРУ МАТКОВСЬКУ прошу о адресу. — Яворська, Урмань. 2572 1—1

ПОТРІБНА, старша, самітна, господарна, інтелігентна жінка з невеликими вимогами за газдиню до священика вдівця. — Зголошення Торговля Петровичева, Болехів. 2573 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР 2515 2—3

Д-р Володимир Білозор

ординує у внутрішніх недугах у **ДОРІ**

в місяці липні та серпні.

Спеціяліст недуг легінь, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 21—24

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат в Перемишлі"

приймс на шкільний рік 1928/9 180 учениць до Інституту. Місячна оплата за удержання виносить 90 зол., за уживання інвентаря платиться одноразово 30 зол. Інститут удержує приватну жіночу гімназію гуманістичного типу, яка має повні права державних шкіл; оплата за науку виносить 30 зол. місячно. Прохання о приняття до Інституту приймає Управа Інституту (вул. Татарська ч. 4.) до дня 20. липня.

Мих. Демчук
управитель Інституту.

2571 1—3

Премія 200.000 зол. в зол. 50.000 зол. в зол.

4% ПОЗИЧКА ІНВЕСТИЦІЙНА.

Вже приймаємо замовлення на 4% інвестиційну позичку за готівку або в ратах за вплатою тільки 10 зол.

2569 1—2

Земельний Банк Гіпотечний
АҐЕНЦІЯ
Львів, вул. Ягайлонська 8.

Конкурс.

Товариство Просвіта філія в Стрию розписує конкурс на посаду адміністраційного урядника товариства, люстратора і організатора та управителя дахівкарні тогож товариства (в одній особі), вимоги: укінчена середня школа, фахова практика о ґаніжанійна, опис життя. Винагорода: службове помешкання здожене з двох покоїв і кухні з прин. і гарним городом та платик після умови від 150 до 200 зол. місячно. Подання вправ з залучинами вносити належить до 31. липня 1928 р. на адресу: Товариство Просвіта філія в Стрию. Народний Дім. 2551 3—3 *Виділ Тов. Просвіта в Стрию.*

„JOGHURT"

Потребуємо здорових і сильних громадян!
Тому давайте дітям „JOGHURT", якого ніщо не заступить при заворушеннях жолудка, впливає корисно на організм.
Домагайтеся всі і пийте молоко „JOGHURT".
Можна набути у молочарнях, ресторациях, кавярнях і т. п. торгівлях.
Бюро замовлень: Тел. 4—83 і 49—11. 2333 2—2

ДЛЯ УЧ. VII. КЛ. гімн., круглого сироти, загроженого грудною недугою, пошукується на ферії приміщення в учителя або священика на селі за вподотом коштів удержання. — Зголошення слати дасланво: Філія Українського Т-ва Опіки над молодю, Львів, вул. Блехарська ч. 11. 2555 2—2

Державний Банк Рільничий

ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ

вул. Пілсудського ч. 25. Телефони 43—30, 42—70.

дає на догідних умовах кредити:

В ШТУЧНИХ ПОГНОЯХ

по оригінальних фабричних цінах.

Кредит можуть дістати кооперативи та громадські установи.

Рільники (в групах найменше по 4 особи) можуть старатися за погновий кредит, на смільки на їх терені нема кооперативної організації.

За всякими інформаціями треба звертатися листовно до ДЕРЖАВНОГО БАНКУ РІЛЬНИЧОГО. 2532 2—3

Магістрат кор. стол. міста Львова.

L. M. 90446/1928
Z d.

У Львові, дня 25. червня 1928 р.

Офертова ліцитація.

Управа Дібр і мійських маєтків Кор. Стол. м. Львова оголошує офертову ліцитацію на наєм права пользования в мійських і фундаційних добрах, положених в львівськім повіті, в катастральних громадах: Бруховичі, Голоско-Вельке, Бідогорща, Синів, Кульпарків II часть і Малехів, що обіймають около 4.300 моргів і около 1000 моргів рільних грунтів, також на мійських грунтах, положених в окрузі Громада м. Львова т. зв. Боднарівка а обіймає около 60 моргів простору на протяг шести літ, себто від 1. жовтня 1928 р. до 30. вересня 1934 р.

Ліцитаційні умови можна переглянути в Управі дібр і мійських маєтків Ратуш I поверх щоденно від 11-ої до 13-ої год.

Письменні оферти в закритих ковертах з написом „Оферта на пользование в підмійських добрах" з поданням ціни і адреси оферента разом з посвідкою складеної в Мійській Касі вадії в висоті 10% (десяти) оферованої тенути винайму належить внести до дня 5. VII. 1928 р. година 12 в полудне до рук Управи Дібр в Ратуші I. поверх, після цього буде комісійне відкриття оферт і евентуальна устна ліцитація.

Магістрат застерігає собі право довільного вибору оферента, або неприняття ніякої оферти без подання причини. Оферти внесені після реченця, не будуть розглянені.

2570 1—1

Я. СТШЕЛЕЦКІ в. р.
Комісар Ради
в обовязках Президента міста.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

ч. 144 (11.397). Львів, субота 30. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. ощадн. 143.322. Адреса для телєграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лєй, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телєф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Несподіванка.

Львів, 28. червня 1928.

Віддавна сподівана реконструкція другого санаційного кабінету проф. Бартеля (під фірмою марш. Пілсудського) вчора несподівано стала довершеним фактом. Поголоски про зміни в польському уряді ширяли від довшого часу, змагаючись під кінець бюджетової сесії сойму, яка була забавою у піджмурки між сеймом і урядом.

Вже інавґурація третього сойму річпосполитої розпочалася різким діссонансом, який був природним відгомоном і частинним завершенням виборчого періоду. На вступі сойм протиставився забаганкам уряду, що виявилося вибором старого пепесівського ватажка головою сойму проти кандидата уряду віцепрем. Бартеля. Від того часу то змагався, то малів стан недовіря між законодатною й виконавчою владою. Маршалок Дашинський робив усе можливе, щоби уступчивістю і навіть підчиненістю приєднати симпатії уряду до парляменту та витворити ілюзію співпраці. Парляментарні польські партії, головно ППС і „Визволеніе", з огляду на недугу марш. Пілсудського і можливі комплікації у звязку з розвиненим конфліктом двох сил: парляменту й уряду — принишкли. Вони не лише не робили значніших перепон урядові, не лише не скористали в повному обємі зі свого парляментарного права підчас ухвалювання бюджетового прелімінаря, але й робили все можливе, щоби уряд одержав в час інструмент влади. В генеральній дебаті уряд і його ріжношерстна емanація на терені парляменту — Безп. Бльок — причаїлися. Парляментарні польські партії взяли це з одного боку за легко марковану капітуляцію уряду, а з другого боку за добру монету. Мовляв, чинники, що держать в своїх руках виконавчу владу, рефлектуються, бажають співпраці з парляментом, переходять зі стану пів-фашизму на бік парляментаризму. Парл. польські партії в ґенеральній дебаті заявили свою охоту ввійти до уряду, взяти участь у правлінні, перейняти на себе відповідну частину відповідальности. В кульоарах ширяли поголоски про тихі пертрактації, чого відгомоном була обережна, прихильно-вижидаюча поведінка польської частини сойму. В пресі заговорили про недалеку парляментаризацію уряду, коментуючи оптимістично виступи кн. Радзівіла в соймі і сен. Романа в сенаті.

Всі ті вістки приймали ми з належньою здержливістю і недовірям. Бо ніхто добровільно це випускає влади з рук, а тим більше той, що здобув її у довгих і важких змаганнях.

Скоро тільки ухвалено бюджетовий прелімінар, скоро тільки уряд здобув потрібний йому інструмент, розвіялася ілюзія близької ідиліі. Сесію сойму і сенату несподівано закрито навіть без порозуміння з виборними установами парляменту. По розцвітаючих надіях добросердних польських парляментаристів ударив урядовий холод. В пепесівських і визволенських органах похнюпили носи. Пос. Недзялковський заговорив про нехтування парляменту урядом, про поворот до приємів у відношенні до попереднього сойму, а тільки старий Дашинський, впиваючись своїми лаврами, здобутими на президіяльному стільці, сповнює ролю реклямової дошки і заєдно повторює фрази про гармонію між урядом і парляментом.

Після закриття сесії сойму й сенату зявилися неясні вістки про зміни в уряді у звязку з невикональністю підтвердженого сенатом бюджету. Неполправні парляментарні ідеалісти все ще сподівались, що наступлять такі зміни, які висловлюватимуть нахили до гармонізації відносин з парляментом напередодні осінної „конституційної" сесії. В першу чергу розносилися чутки про намічене уступлення реакційно-консервативних міністрів Незабитовського й Мейштовича, які давно стали кісткою в горлі польських демократичних партій. Останній з них несе на собі важкий тягар польського судівництва й тюремництва з невиясненою досі справою ґен. Загурського включно. В тому самому ряді найшовся і мін. внутр. справ ґен. Складковський, відповідальний за всі історії виборчого періоду, міністр, якому послідовно відмовлено диспозиційного фонду. На дальшому пляні вирінали особи мін. освіти д-ра Добруцького й віцепрем. проф. Бартеля. Перший з них виявився імпотентом на своїому становищі, а крім того був сильно атакований непольськими народами, головно українцями, за невільниче здійснювання програми проф. Ст. Грабського в напрямі ліквідації непольського національного шкільництва. Віцепремієр Бартель своєю різкою, а навіть визиваючою поведінкою давно настроїв проти себе демократичні соймові партії, так, що один з визволенських бюджетових промовців висловив думку, що віцепрем. підпол. Бартеля треба вислати на парляментарне перешколення до віцемін. ґен. Конаржевського.

В такому напрямі були сподівані зміни в уряді марш. Пілсудського. В такому напрямі анонсувала їх варшавська преса зі санаційною включно. Тимчасом вчора прийшла повна несподіванка — як щодо часу реконструкції кабінету, так у загальному і щодо осіб. Президент держави вчора приняв димісію цілого кабінету марш. Пілсудського і доручив проф. Бартлеві скласти новий кабінет, який негайно затвердив. Кажуть, що цю зміну попередила розбіжність думок між марш. Пілсудським і проф. Бартелем. Побідником вийшов проф. Бартель. Та це не важне, які закулісові моменти й драматичні події привели до реконструкційного висліду. Проф. Бартель залишив майже в цілости склад попереднього кабінету, зберіг обох реакційно-консервативних міністрів і ґен. Складковського (хоч і без диспозиційного фонду), а перевів лише зміни на становищах міністрів освіти і — чого ніхто не сподівався! — комунікації.

Чи ця реконструкція є на довшу мету трівка, чи лише тимчасово-переходова, не будемо тепер розглядати, ані дошукуватися критих мотивів такого обороту справи. Для нас важніше, щоби вже тепер вказати на характер цього „відсвіження" польського уряду. Перш усього чинник усвяченого авторітету, якого він разником і носієм був марш. Пілсудський на становищі хочби формального премієра, значно приблідне й полиняє. Хоч марш. Пілсудський лишається в кабінеті як міністр військових справ, то кожний вдумчивий обсерватор розуміє, що то вже не те, що було. До тогож марш. Пілсудський виїздить на довгу (4-місячну) відпустку, яку можна інтерпретувати як систематичну підготовку до його політичної пасивности. Третій „санаційний", а четвертий з черги кабінет проф. Бартеля здобуде більшу дозу зовнішньої різкости, але по суті внутрішньо буде слабший, не зважаючи на те, що він означає загострення курсу внутрішньої політики не лише у відношенні до „словянських меншостей", але і взагалі у відношенні до польського демократизму. Та різкість і те загострення є своєрідною погрозою на адресу демократичних партій напередодні заходів у справі зміни конституції, на передодні осінної „конституційної" сесії.

Зовсім природно, що несподівана щодо часу, напряму й обсягу реконструкція польського кабінету не найде прихильного відгомону серед польських демократичних партій. У відношенні до нас у загальному нічого не зміниється, бо взагалі при зміні осіб не можна говорити про зміну системи супроти „меншостей". Однак є одна зміна, яка й нас торкається. Це зміна на становищі міністра освіти. Місце старого хірурга Добруцького заняв молодий, інжектор д-р Світальський, людина, що на протязі двох літ мішними кліщами держить кожну ділянку нашого життя. На становищі директора політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-р Світальський був фактично необмеженим державцем всієї української території під Польщею, „регулятором" всієї польської політики у відношенні до українців, політики шкільної, економічної, фінансової, адміністраційної і якої хочете. Він кермував виборчою акцією на нашій території, він „регулював" кредити, він як тихий протектор старого безідейного, шкурного москвофільства кермував справою „Народнього Дому". Тепер, коли законодатні установи ухвалили резолюцію в справі українського університету, д-р Світальський приходить до керми в міністерстві освіти. Тут, у шкільній ділянці, і ми мусимо бути приготовані на всякі несподіванки.

Активний білянс.

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клюбу на парляментарному терені.

(Від власного кореспондента.)

II.

Варшава, 24. червня 1928.

Всеукраїнський характер Українського Клюбу проявився негайно у відомій декларації, проголошеній з соймової трибуни головою Клюбу в дні 29. III. ц. р., у промові голови Клюбу на закордонній комісії (30. 5.) і його програмовій промові на пленарному засіданні сойму з нагоди ґенеральної бюджетової дебати (тогож 30. 5. ц. р.). Всі ці три виступи безумовно не мали льокального значіння, бо по правді вони лише посередньо торкалися теперішнього положення українських земель під Польщею, усуваючи на зовсім задній плян їхні навіть найбільш пекучі вимоги. Ці виступи обхоплювали цілість української національної проблеми, і то в найширшому масштабі, **з погляду всеукраїнських державницьких інтересів.** Що це так, а не інакше, — про це свідчить негайний голосний відгук, який викликали ці виступи за кордоном. Чужинецькі варшавські кореспонденти моментально відчули „політикум" цих заяв, відчула це поважна преса німецька, анґлійська, американська. Зважуємося твердити, що змістом цих заяв поцікавилися взагалі всі ті чинники, які цікавляться не так національною структурою Польщі, як узагалі структурою цілого Сходу Европи. Зважуємося твердити, що згадані виступи Українського Клюбу, підкреслені фактом, що головні виступав тут сам його голова, були знову одним товчком, що посунув уперед всеукраїнську проблему на **міжнародній арені.** Ніхто краще не признав цього, як голова раднаркомів УСРР Чубар своїм, делікатно кажучи, нервозним тоном, своєю нервозною полемікою з д-ром Дмитром Левицьким. Не слід бути наївним: п. Чубар, як голова, хоч як скромного уряду, напевно не вдався би в оту полеміку, колиб не знав, що мусить щось відповісти, бо і значіння і вражіння тих заяв занадто поважне, аби титулярний голова титулярного українського уряду міг пройти над ними до денного порядку. Пригадка на міжнародній характер української проблеми в цілости й частинах, зроблена на польському парляментарному ґрунті українськими парляментарями, й успіх, з яким цю пригадку зроблено, є вже сама одна такою активною позицією в білянсі діяльности Українського Клюбу, що треба би вже хіба грубих промахів, щоб її занулювати.

Перше пояснення „хто ми і чиї ми діти" було звернене під адресою широкого світа. Друге, одночасне з першим і зараз після нього, під адресою польського уряду і його парляментарних оборонців. У першому випадку галицькі посли склали іспит, що вони не галичани, тільки українці, яких є ще більше на світі; у другому випадку вони розвіяли всі надії, які безумовно покутували серед певних польських політичних кол, що, мовляв, галицькі політики — це люди з політичним досвідом і політичним розумом і коли вони найдуться у Варшаві, то можна буде цей їхній розум використати по своїому. Пригадуємо, що ще два й більше років тому, після і перед травневим переворотом, чули ми нераз на дискусійних вечорах у „Клюбі Сполечно-Політичному", що українську проблему треба відкласти до часу, поки на вул. Вейскій найдуться „нові люди", нові виборні представники українського населення. Пояснювали цю тезу й патори тим, що в першій парляментарній репрезентації нема чейже галичан, отже „з ніким говорити", що взагалі перша репрезентація сира і така, і т. д. і т. д. Одначе фактично з новою українською репрезентацією були

зв'язані якісь неясні сподіванки: а-нуж отримаємо від галичан якусь оферту, яка могла би стати субстратом якихось „розмов". Пригадуємо, що політика всіх польських урядів до нинішнього включно все йшла та йде по лінії трактування непольських громадян не як громадян, яким належить дати все те, що їм належить, тільки вічно як евентуальних контрагентів до евентуальних „розмов". Недавно ще голова Клюбу Б. Б., один із творців травневого перевороту, полк. Славек, з огірченням казав про психіку польського громадянина, який привик глядіти на свою державу як на контрагента, з яким можна і все треба торгуватися та по мірі сил скубати. Одначе нема ще теоретика апоміж активних польських політиків, який доказав би абсурдність анальогічного відношення держави до частини своїх громадян... Це завдання перенили на себе члени Українського Клюбу. Їхне завдання в комісіях і в пленарних дебатах першої бюджетової сесії мало одну ціль: не допустити, „аби баламуцтво ширилося". Такі виступи, як послів Барана, Блажкевича, Загайкевича, Хруцького, Куницького, Луцького, Целевича, сен. Гавлущинського, а пропо польської політики внутрішньої, податкової, правної, суспільної, земельної та освітньої мали ще один практичний вислід: доказали абсурдність поділу членів ЦК УНДО й Українського Клюбу на „правих" і „лівих", поділу, який сподобали собі польські „добре поінформовані" чинники, та який чомусь-то находить віру й у декотрих наших громадян. Читаючи стенограми згаданих промов і пригадуючи собі форму їх виголошення, польські урядові й неурядові політики, прихильники тої теорії неодностайности Українського Клюбу, мусять викинути за двері своїх довірочних несовісних „інформаторів" та зробити основну ревізію своїх фальшивих поглядів. Український Клюб не розміновав себе на дрібну монету. Кожну порушену справу ставив на найширшій площині. Розгортував у цілій повноті образ сучасного положення українського народу під Польщею, не висуваючи ніяких „побажань", ніяких вимог. Зробили це посли й сенатори з достойнством і відвагою та виявили при цьому грунтовне знання справи й ріжні особисті прикмети політичних діячів. У сумі виказали збірну прикмету: активність Клюбу. У сумі виробили цілому Клюбові авторитет.

Новики на польському парляментарному терені, оточені одностайним ворожим табором, першими таки своїми виступами казали цьому таборові шанувати їх. Хай їх дальше ненавидять, але хай освідомлять собі, що вони — представники кількох мільонів населення. І ця ціль також досягнена. Досягнена, не вважаючи на істнування „конкурентів" до титулу заступників народу. „Конкуренти" провалилися, а факт цей тим цікавіший, що чейже клюб радикалів устами свого першого промовця цілком недвозначно оферував співпрацю польській лівиці („надіємося на підтримку..."), а напр. єдиний сельробівський сенатор заповів ревізію свого теперішнього становища, якщо лише прийшов би інший, більш симпатичніший, польський уряд... Мало того. Зручна тактика Українського Клюбу довела до того, що всі виступи „конкурентів" кінчалися — збільшенням політичного капіталу Українського Клюбу. Пригадаймо: перша демонстрація радикалів і пізніше непорозуміння з арештуванням їх голови, — в обох випадках оборонцем виступив Український Клюб, розглядаючи справу з принціпіяльного становища, для якого є підрядною справою, хто саме впав був жертвою. Дальше: перший раз п. Західний своєю заявою, як „єдиний представник українського народу", сам себе осмішив, друга його заява викликала того роду ко-ректуру з боку Українського Клюбу (пос. Паліїва), що в забуття пішов п. Західний. А перші виступи пос. Чучмая (його спроба атаки на У. Н. Д. О.) і „теж-українця" Богуславського найшли таку відправу від Українського Клюбу, що соймові й урядові стало ясно: хто що собою представляє. І нині все ще істнують 4 українські клюби в польському соймі, але відповідальним представником українського народу для світа є вже лише один — Український Клюб.

І. Кедрин.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Західна Україна.

Принціпове становище нашого представництва в соймі і сенаті та оригінальний виступ марш. Дашинського в соймі заставили краківський „Час" в статті: Західна Україна — присвятити деяку увагу цим подіям. Очевидно, становище українського представництва не подобається краківському консервативному органові, бо

„Змістом їх (виступів) була засада, що українці не годяться з приналежністю до Польщі, що трактують її як хвилеву окупацію та що зроблять все, щоби відірватися від польської держави. Річ є надто поважна, щоби перейти над нею до денного порядку без глибших рефлексій".

Після такого ствердження крак. орган потішає себе тим, що українські промовці репрезентують тільки якийсь відлам українців, а не цілість, бо — мовляв — „березневі вибори доказали, що вплив самостійницького українського табору не є дуже великі та що „дуже поважний відлом того (себто українського) населення пишеться на програму порозуміння з польською державою". Опінія великої більшости польського народу ніби то заплавається за „можливо широким узгляднюванням національних — як політичних, так і культурних постулятів українського населення", але під умовою льояльного відношення до польської держави українських партій. Шляхом негативного відношення українці нічого не осягнуть. Українське населення мусить набрати переконання, що лише льояльні речники можуть рахувати на льояльне трактування своїх бажань з боку держави й його законодатних та виконавчих органів. Всяка інша дорога могла би закріпити серед українських мас переконання, що криком, погрозою і боротьбою все можна на Польщі вимусити.

„Та зріст серед українців табору, що стоїть на грунті льояльности супроти польської держави, є можливий лише тоді, коли з нашого боку здобудемося на конкретну програму і будемо її послідовно виконувати. На жаль, в десять літ після відбудови польської держави треба сказати, що на тому полі зробили ми дуже небогато. На мертвій точці зупинилася справа самоуряджування, яке у воєвідствах Сх. Галичини могло би розвязати не одну трудність, також не рушає досі з місця справа українського університету після нефортунних спроб вперед кількох літ, хоч демагогічне становище польських націоналістів, що утрудняє через такий довгий час кожний розсудливий крок в українській справі, не може вже сьогодня бути перепоною в тій мірі, що давніше. Коли приходить до розвязки якоїсь з національних проблем, якось ніхто не спішиться у нас з рішенням. Перестерігання засади: „нехай спить лихо", в ніякій мірі не може бути прийняте в нас за слушну програму в квестій, звязаній з найбільш далекосяглими інтересами нашої держави на сході. Треба сміло дійсности глядіти в очі. Мусимо то зробити ми і українці. Ці останні мусять здати собі справу з того, що виступи того покрою, як останні в соймі і сенаті, мусять вести в польському громадянстві, до перевази націоналістичних, ворожих українцям напрямків і загострення ситуації, яка для Польщі може бути важкою і прикрою, але сто разів важчою буде для українців. Ми є сильнішою стороною, однак не думаємо зловживати нашої сили; домагаємося лише припинення провокацій і протидержавних виступів, роблення на наших землях „Західної України" і підкопування держави. Лише на грунті льояльности можуть думати українці про тривку і корисну згоду з польською державою".

Справи, порушені краківським органом, були у нас вже нераз вичерпуюче обговорювані й висвітлені. Вертати до них іще раз, — зайва витрата часу. Полемізувати з краківськими консерватистами — теж на яйцо здалося. Воннж належать до народу, що як beatus possidens забув уже часи неволі, а польські консерватисти взагалі ніколи не відчували на собі тягару ярма. Їх виводить з рівноваги принціпове становище українського представництва, яке вони називають „протидержавним". Є це переплутання понять. Українці ніколи не виступали проти польської державности і держави. Навпаки, ще в часах неволі обстоювали погляд, що полякам належиться власна державність на їх національній території. Але таке самє право мають й українці. І нічого іншого не твердили українські представники.

Березневі вибори не дали полякам ніякого доказу на істнування дуже поважного відлому українців, що бажає згоди з поляками чи з польською державою на підкладі політичної неволі. Цеж пречистий абсурд. Те, що багато голосів на українській території під Польщею зареховано на Безп. Блок є виливом тільки одного: виборчих зловживань. Доказом цього хочби факт, що уряд завзято боронився перед розглядом виборчих зловживань. Навпаки, УНС, єдина „партія", удержування міністерством внутр. справ, що „писалася на програму порозуміння з польською державою" була зметена підчас виборів з лиця землі і фактично перестала істнувати. Зрештою гр. Каз. Бадені ще краще в своїм часі перевів був вибори у Сх. Галичині, створивши „дуже поважний відлом" порозумінни з поляками. І щож? Деж той відлом? Чи не зійшов з політичної арени з успіхом... банкроцтва?

Коли ми кричимо, то тому, що нас болить і пече, тому, що це єдиний спосіб дати знати світові про наше важке положення, про наше лихоліття. Ми нічого не виповідаємо, бо ми до нікого не зголошували свого акцесу. Протестуємо лише проти „доконаних фактів", як поляки протестували проти них на протязі повного століття. Не знаємо, в якому напрямі польська опінія висловлюється за „широким узгляднюванням національних постулятів — як політичних, так і культурних українського населення", знаємо лише, що досі нам загарбано або забрано все в кожній ділянці суспільного життя, що ми здобули на протязі конституційної доби в Австрії. Свою силу, перевагу і щасливу конюнктуру визволені з довгої неволі і обєднані у власній державі поляки використали, щоби своєму сусідові і побратимові не дати змоги створити власної держави та позбавити його останків прав і надбань. Навіть своїх власних, односторонніх зобовязань поляки досі не виконали і роблять все можливе, щоби їх ніколи не виконати. А прецінь ті зобовязання давали і закони ухвалювали (закон з 26. вересня 1922) поляки самочинно і не робили їх залежними від такого чи іншого становища українців, від їх льояльности чи нельояльности. Поляки могли-б мати до нас претенсії тоді, колиб ми зі свого боку добровільно чи на основі обопільної умови давали якісь зобовязання і їх описля ломили. Але нас про згоду ніхто не питав, наші протести ігноровано, з нами ніхто не умовлявся. Звідкіляж тепер претенсії?

Нам погрожують силою. Вплив тієї сили відчуваємо й без погроз. Не вимагайте від нас кривоприсяги, кравлення душею. Хочемо бути чесними зі собою і з вами і вірнимо, що на шляху чесноти ми осягнемо те, до чого змагаємо: станемо повноправними господарями на нашій прадідній землі, зможемо творити і розвиватися, змагаючи на вигідний щабель культури і поступу, як рівноправний член сімї рівноправних народів.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Так дальше бути не може!

Голос службовця української установи.

Коли хто поверне зі студій у Чехословаччині чи з іншої чужини, де йому дальший побут унеможливлено, тоді він радий продати *себе до якоїнебудь праці*, а приймаючи її в українській установі, стає вдоволений, що зараз „примістився", що може віддати свої сили на службу рідній справі, що частинка його мозку чи рук зужиється для великої будови, до якої змагають усі сили української нації. Та ще коли попаде до якої фінансової чи економічної установи, то його вдоволення з матеріяльного стану тріває довше, хіба, що внутрішні незгодини дещо обезсилюють. Але коли він попав до освітньої установи, а особливо до „Рідної Школи", то його вдоволення швидко слабне. Незвичайно симпатична праця — це правда. Цеж у власній роботі кувати українські душі, у власному малому царстві бути провідником невеличкої дорастаючої громади. Та незабаром, сбаламутившись з умовами праці й поглибивши її, завважує, що самі моральні успіхи не дають ще нового вдоволення, що віддається молоду силу, а нема змоги її відзискати наново; завважує, що з часом обзерлася одіж, якої не то відсвіжити, але й направити нема за що. Він дізнається, що ще за мало того, що він віддає свої сили понад „приписи", понад свій платний обовязок За ним ідуть обіжники з питаннями, в якій громадській праці бере він участь та як з неї виникується. Коли часом його родина хора, голодна, а він зверне увагу на це своїх настоятелів, то йому скажуть: „Треба працювати не тільки за гроші, але і з ідеї". А буває, що йому дадуть до пізнання, що йому зробили ласку, бо дали працю, дали заняття в тій установі, без чого він не мав би й того...

І тоді починає нуртувати якийсь гейби внутрішній жаль, що перероджується в невдоволення. Загніздюються думки внутрішнього бунту: „Якже то, я-ж працюю понад платний обовязок за маленьке мінімум еквістенційний нераз богато більше, як той, що має з державного скарбу відповідне мінімум. Я-ж і для „Рідної Школи" поношу той самий матеріяльний тягар, бо крім річної членської вкладки складаю кожного місяця 1 проц. від своїх брутто-поборів тоді, коли неодин радник, лікар чи інший достойник, платений високо з держави, дасть на Р. Ш. одного золотого — або й того ні!"

І починається внутрішня боротьба. З одного боку думка про громадський обовязок, а з другого боку повертає не проявте „Чому"? Можна собі уявити, що від такої боротьби терпить і вислід праці. Недаром справоздавець одного нашого часопису підмітив, що на „Діточому Святі" „Рідної Школи" у Львові вчительство виглядало прибите, пригноблене.

А українське громадянство все живе ілюзіями, що його працьовники найнижчого варстату як слід ситуовані, бо прецінь „кожний з нас має право дати 10 сот. на „коляду", а дехто і 50 сот. і 1 зол., що прецінь делегати вибрали управу, яка вже про це дбає".

Колись розвеселяла була чутка, що працьовники „Рідної Школи" беруть 100 проц. тої платні, що їх товариші в державній службі. Так, була така ухвала. Але в часі, коли доріжня зросла й держава почала винагороджувати своє службовництво всякого роду додатками, — працьовники „Рідної Школи" сходили щораз нижче, аж остали від ряду місяців на 70 проц. поборів своїх товаришів у державній службі. А ті побори виплачуються у Львові на протязі цілого або й двох місяців, а на провінції то й ще гірше. І так немаленьку стає поважна частина громадян гельотами, парія ми.

Хтож винен такому станові, станові такої суспільної ганьби, що ті, яким я довірям віддається в опіку свій та народній найдорожчий скарб, свої діти — не мають можности заспокоїти своїх найпримітивніших потреб? Чи Головна Управа?

Коли би зложити Головну Управу з американських мільярдерів, то може вона й зложилаб на удержання „Рідної Школи", а коляду це неможливе, тому

треба самому українському громадянству доставити засобів. Цей почуваний внесок висотувати в людини всі животні соки за 164 зол. місячно, жадати від неї при цьому дальшої самоосвіти та поступів, які могли б переконати найбільше затверділого грішника, що вихованця в „Рідній Школі" таки краще, як у державній. І не в особистому інтересі, але в інтересі тих завдань, які має виконати „Рідна Школа", є, щоб та установа одержала засоби до ведення своїх агенд, а передовсім людського удержання своїх працьовників. „Рідна Школа" — цеж готові форми, в які у відповідному часі увійде відповідний зміст.

Тому закликаємо всіх державних службовців, у першій мірі тих, що стоять найближче до шкільної справи, як учительство всіх категорій і духовенство, щоб не збували чимнебудь свойого обов'язку супроти „Рідної Школи". Закликаємо приватних службовців, наших ближчих товаришів, які повинні скорше зрозуміти положення своїх товаришів, працюючих в установах, зложених на подібних умовах, як „Рідна Школа", щоб не тільки правильно й обильно підтримували „Рідну Школу", але й поінтересувалися в своїй установі, кілько вона від себе вкладає на справи українського виховання, без якого прецінь усі наші установи будуть вянути, не маючи соків. Звертаємо теж увагу всіх українських установ, що їх обовязком не тільки працювати для підтримання „Рідної Школи" чужими збірними силами, але й власними. Бо надходить гріховний час ферій, коли то відпадають шкільні оплати учнів, а працьовники „Рідної Школи" остають на леді. Одним стане на вибір за люксусове літовиско, а другим остане хіба голодування. На масу ще не можна оглядатися. І треба щойно виховать, а педагогія вчить, що виховується в першій мірі — приміром.

Один за всіх.

Дбайливі і ощадні ґаздині жадають виключно
ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:
Лякерів емаліових лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском і небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.
1715 6—11

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 28. червня 1928)

ЗАГАЛЬНІ ПОГЛЯДИ ДОВКРУГИ РЕКОНСТРУКЦІЇ.

Надзвичайна соймова сесія у липні?

(ік) У соймових кулюарах кружляє вісті версія навчби уряд носився зі замірем скликати в липні і то в перших днях другої половини місяця сойм на тільканадненну надзвичайну літню сесію. На тій сесії п. Бартель, як голова нового уряду, склав би декларацію, після чого сойм занявся би ратифікацією кількох міжнародніх умов, на яких дуже залежить п. Залеському та принятям законопроекту про увласнення державців на східних землях. Якщо взяти під увагу взвчаї західньо-европейських парляментарних держав, то безумовно кождорозова зміна на становищі голови уряду веде за собою автоматично негайне скликання парляменту, який має висловити довіря або недовіря новому урядові. Однак у даних польських обставинах скликання теперь надзвичайної сесії було би нельогічне з трьох причин: 1) уряд із власної волі приспішав зачинення сесії, хоча дуже добре міг перевести реконструкцію ще в бікучій бюджетовій сесії та полагодити декларативні формальности. 2) Як ми вже повідомляли маршалки сойму і сенату офіційно попрощалися з президентом держави, при чому зовсім не довідалися про намір скликання нової літньої сесії. 3) Таке рішення виконати куртуазний обовязок відносно парляменту булоби в даних обставинах досить великою несподіванкою. Всетаки все можливе.

МОЖЛИВІСТЬ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ.

(ік) У звязку з реконструкцією кабінету серед безчисленної скільности ріжних версій кружляє також одна, що торкається можливости розвязання сойму в осени цього року. А саме: Сподіються, що новий уряд внесе на осінну сесію знову проект нових податків, далі дозатковий бюджет (на скреслені раньше позиції) і законопроект про зміну конституції в напрямку поширення прерогатив президента держави (м. і. права вета). При кождій з тих справ уряд був би нараженний на вотум недовіря з боку сойму, якого, як відомо, новий голова ради п. Бартель не тішиться великою симпатією, що виявилося найвиразніше при останніх виборах на маршалка сойму, не кажучи про ясне вотум недовіря у вересні 1926 р. Тоді або приніщлаб радикальна зміна уряду, в що трудно би повірити, або розвязаний сойму. З можливістю позаконституційного проголошення декретом зміни конституції і розписання нових виборів, з метою позискати для уряду адекліровану нову більшість треба рахуватися. Хоча всі ці комбінації є покищо у сфері теоретичних здогадів, усетаки вони як бачимо, не є позбавлені певної льогіки.

КОМПРОМІТАЦІЯ Т. ЗВ. ПІВУРЯДОВОЇ ПРЕСИ.

(ік) Серед голосів на тему реконструкції уряду найбільш уваги звертає становище т. зв. півурядової преси в останньому тижні. І так того самого дня, коли був підписаний номінаційний декрет нового уряду, у передовій статті „Голосу Правди" за підписом п. Стпічинського кидано громи на „сплетне з уліци Войскей" про можливість зміни уряду і тому подібні нісенітниці. „Пшеглюнд Вечорни", який є вечірним виданням „дуже близького до уряду" санаційного „Кур. Поранного" категорично заперечав актуальність реконструкції уряду, хоча в той сам час номінація нових міністрів була фактом доконаним. З цього приводу богато говориться про пресову політику уряду, яка доводить до такої страшної компромітації найприхильніших урядові органів.

З ПРИВОДУ НОМІНАЦІЇ П. СВІТАЛЬСЬКОГО.

(ік) Призначення дотеперішнього директора політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-ра Світальського міністром освіти, було, як ми вже повідомляли, чималою сенсацією для всіх політичних кол. Освітлення цієї номінації у пресі є дуже ріжнородне. Краківський „Іл. Кур. Цодз.", який найшвидше приніс відомість про реконструкцію, вважає, що найбільшою прикметою нового міністра є його повне довіря у марш. Пілсудського. Санаційний „Курієр Пор." пише таке: „Новий міністр освіти д-р Каз. Світальський віддасть безумовно великі прислуги державі в царині освітньої політики головно з огляду на знайомости, які зробив у характері директора політичного департаменту з бажаннями національних меншин". За те „меншостевий" жидівський „Наш Пшеглюнд" признає справді, що п. Світальський є енергічна, рішуча і відважна людина, однак дуже сумнівається чи зможе знайти спільну мову з тими, які законно репрезентують населення т. зв. меншостей і без порозумінна з якими є неможлива успішна розвязка меншостевих проблем. А знову „Робітнік" пригадує, що п. Світальський був організатором „одинокових" виборів і з „освітною проблемою ніколи не мав нічого спільного. Номінація п. Світальського є в усякому разі т. зв. бойовою номінацією".

ХТО БУДЕ ДИРЕКТОРОМ ПОЛІТИЧНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ?

(ік) У звязку з номінацією д-ра Світальського на члена нового уряду отверлою остала посада директора політичного департаменту, як відомо в Польщі одна з найбільш важних посад. Тому заінтересування кандидатами на неї велике. Називають кілька імен м. і. полк. Перацького (теперішнього посла 1-ки), Забежовського (начальника виділу мін-ства внутріш. справ, колишній секретар п. Тугута). Однак здається, що найбільше виглядів має теперішній шеф президіяльної канцелярії Юзевський. (Назвисько це відоме українським колам головно у звязку із квітневою варшавською угодою 1920 р. З іменем Юзефського звязують усі хлібодільські імпреси, головно історію „Української Ниви"). Справа ця буде вирішена на суботнішньому засіданні ради міністрів.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ НОВОГО УРЯДУ.

(ік) Сьогодня о 12 год. відбулося на замку заприсяженна нового уряду.

КУДИ ІДЕ МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ?

(ік) „Пш. Веч." подає, що марш. Пілсудський зміннв свій первісний плян виїзду до одного з краєвих літовиск і виїджає лікуватися за кордон. У звязку з цим замірем відлетів аеропланом, мовляв, полк. Бек до Букарешту. Отже можна би міркувати, що марш. Пілсудський їде на румунський беріг Чорного Моря. Однак одночасно АБЦ подає, що марш. Пілсудський виїджає в перших днях липня на тримісячну відпустку до Франції, куди задля потрібних приготовань виїхали вчора три старшини ген. штабу м. і. полк. Вевіюр Длуготшевський.

ГОЛОСИ ПРЕСИ ПРО РЕКОНСТРУКЦІЮ УРЯДУ.

(ік) З голосів преси про реконструкцію уряду варто підкреслити знамените становище цілої т. зв. зближеної до уряду преси, а саме „Польські Збройней", „Голосу Правди", „Епоки" і „Кур. Поранного", які не придають реконструкції уряду дуже великого значіння. „Польська Збр." навіть титулує свою сьогоднішню передовицю: „Без змін". „Епока" бачить причини реконструкції в бажанні марш. Пілсудського віддати керму господарських справ, які будуть у найближчій будучині найважнішими державними справами в руки справжнього кермання цих справ, себто Бартелеві. „Глос Правди" підкреслює лише нехіть марш. Пілсудського займатися дальше дрібничковим полагоджуванням другорядних справ голови уряду. А вже рішуче „Глос Правди" запевнює начебн причиною резигнації маршалка був стан його здоровля, який, мовляв, є блискучий. Всетаки саме таке обережне трактування переведеної реконструкції викликує богато сумнівів, які доведуть інколи до цілком інших висновків.

СТИХІЙНІ ЛИХА І КАТАСТРОФИ.

(ік) Над каналом Ля Манш перейшов ураган, який причинив на якийсь час усякий комунікаційний рух і наробив богато шкоди. Над середньою Німеччиною і німецьким Шлеськом перейшла буря із зірванням хмар. Наслідком цього на деяких залізничних станціях були зірвані зовсім усякі електричні проводи.— Від кількох дніа почав викидати масу лави Везувій. В кратеру здіймається стовп огню. Населення довколичних сіл в паніці втікає. — Західна Японія підлягла знову великій катастрофі повені, яка залила сім тисяч будинків і кількакадцять тисяч осіб позбавила даху. Є богато жертв у людях. — Вхідці в Англії, недалеко станції Дерлінгтон, послідувала залізнича катастрофа, в якій 17 осіб згинуло на місці, і понад 90 осіб вийшло з ранами.

ПРО АМУНДСЕНА І НОБІЛЕ.

(ік) З Осльо надійшли вістки, що в Мурманя телєграфовано, начеб якісь рибальські лодки бачили на пливаючій крижі рештки розбитого гідропляну Амундсена, біля яких поралися якісь люди. Є це остання вістка про Амундсена, про якого зрештою нічого не чувати. Теж саме всі спроби ратунку товаришів ген. Нобіле не привели до ніякого успіху. Не вважаючи на врятування ген. Нобіле, не можна від нього нічого ближче довідатися про катастрофу „Італії" та долі рештн розбитків, тому, що Нобіле нервово захорів, психічно зовсім вичерпаний, а рана його, яка спершу здавалася легкою, довела до тяжких компліканій.

ТРУДНОЩІ НІМЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ.

(ік) В останній хвилині, коли здавалося, новий німецький кабінет уже складений, вирнули нові трудноші у звязку з вимогою центру відшати його представникові колишньому канцлерові Віртові портфель віцеканцлера. Тому, що президент Гінденбург не згодився на створення цеї нової посади, центр відкликав своїх кандидатів і пос. Мізер, десигнований на канцлера, знову опинився у складній ситуації. Одночасно повідомляють про суперечки поміж Штреземаном і проводом його народньої партії на грунті участи у новому кабінеті.

РЕЗИГНАЦІЯ ГУВЕРА.

(ік) ПАТ повідомляє з Вашінгтону, що американський державний секретар торговлі Гувер уступає зі свого становища, щоби в цілости посвятитися виборчій кампанії. Як відомо, Гувер є одним із кандидатів на президента і має найбільші виглядн вибору.

По широкому світі.

Чемберлен заявив у парламенті, що Англія не може дати Польщі ніяких більших гарантій поза тими, які є в договорі Ліги Націй і Льокарна.

Новий предсідник англійського парламенту не признав королівського відзначення на „пера Англії", не почуваючи себе гідним засідати в палаті льордів.

Еспанський уряд рішив перевести санацію своєї валюти.

Німеччина все ще не має нового уряду; портфелі міністерства військових справ і справедливости не мають ще кандидатів.

НОВИНКИ

— **Перед шкільними феріями.** Звертаємо увагу нашого громадянства на поміщений в нинішньому числі „Діла" голос службовика української установи. Віримо, що не зважаючи на найпильніші видатки, кожний з нас зложить негайно пожертвильний дар-жертву для „Рідної Школи", бож годі, щоб одиниці терпіли за недоглял (кз в не що інше) нашого загалу. З тою метою розсилаємо з цим числом „Діла" чеки „Рідної Школи", які горячо поручаємо використати тільки для пересилки грошей.

— **Кваліфікації гімназійних учителів.** Є півофіціяльні вістки, що мін-ство освіти продовжить на рік право навчання тільки тим гімназійним учителям без учит. іспиту, що вчили вже перед 123 роком.

— **На голодуючих у Мостиськах** (дивн „Діло" ч. 142) зложив в нашій адміністрації проф. Амброзій Березовський 10 зол. Гроші передано до Центробанку (Ринок 10, І. пов.) і туди просимо спрямовувати всі жертви на згадану ціль. Не сумніваємося, що слідом гром. Березовського підуть негайно всі ті наші громадяни, що розуміють важке положення й недолю голодуючих.

— **Як поводяться з нашими товариствами?** Довідуємося, що Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодю вислало ще 9. травня ц. р. прохання до воєвідств у Львові, Станиславові й Тернополі дозволити їм на одноразову збірку в дні 24. ц. м. Хоч. речинець збірки вже минув, товариство не одержало до-нині ні якої відповіди!

— **Особисті вісти.** Дня 22. червня ц. р. промувалися у великій салі віденського університету на докторів медицини Миколи Процик і Семен Кивелюк, члени Акад. Т-ва „Січ" у Відні.

— **Львівська хроніка.** Залізничий дворець Підзамче зібрав учора юрбу, мов на найбільше віче: була це юрба вірних жидів, що хотіли бачити „чудодійного" рабіна з Кальварії, який їхав із Волині. — „Тільки дві особи" дістались під колеса шестримного авта, що летіло кометь головою з вул. Мохнацького на площу Фредри; шофер виправдувався тим, що якийсь хлопець із вулиці підчас його неприсутности звідкись вискочив; жертви такої їзди в шпиталі. Одна з тих жертв вже померла. — Аматори легкого хліба, а у виїмкових випадках і екзотичної ванілії, Якім Торба і Кароль Квік, дістали по 7 місяців тяжкої вязниці, а жінка Торби 2 міс., за те, що в листопаді минулого року злякомизись на транспорт ванілії, який стояв у вагоні в Брюховичах. — 39-літня Антоніна Волянчук кинулась у самовбивчім намірі під трамвай, який легко її покалічив. — Візник Барановський, занятий в закладі тищення міста, переїхав на смерть 3-літню дівчинку, доньку Йосифа Варениці, зам. при вул. Мартина ч. 16.

— **Різні вістки.** Від 1-го липня перестає виходити денник „Варшавянка", редагований послом Стронським. — У лондонській опері підчас вистави „Фавста" трапився неприємний інцидент із Шаляпіном, що в настирливо-грубий спосіб домагався від дирігента прискорити темпо. — Із державного бельгійського банку щезло таємним способом 500.000 фр.; грошей шукають між урядовцями. — Надзвичайний трибунал в Лайпцігу засудив на півтретя року вязниці ватмана Георга Вармболь за шпіонажу в користь Франції. — Міжнародній аеронавтичний конгрес у Брюсселі признав золоту медалю Ліндбергові. — На Віденъ найшла цими днями спека до 38 ст. Ц.

Театри.

Міський великий театр:

29-го г. 7·30 веч. „Турандот" виступ краківського театру.

Міський „Театр Новин":

29-го г. 8. веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Аполло": „Битва під Скагерак"
„Тев": „Легка Ізабели".
„Палас": „Панночка з каси ч. 12.
„Фатаморгана": „Крися ліснинчанка"
„Байка": „Під охоронов ночі".

Дописи.

КАЛУШ (З діяльности Філії Т-ва охорони дітей і опіки над молодю). Філія Т-ва охорони дітей і опіки над молодю в Калуші удержує захист для 31 сиріт. Діти по покінченні видільової школи дається до ремесла, а спосібніші до семинарій. Цього року Філія розмістила більші діти з міста по селах повіту. Крім цього Філія подбала про приміщення 10 львівських сиріт по домах священників калуського повіту. Калуська Філія може отже стати гарним прикладом до наслідування всім іншим Філіям нашого Товариства, як і тим установам, що займаються молодю.

ЗНЕСІННЯ (По виборах до громадської ради). В середу 27. ц. м. відбулися у нас вибори до 1. кола. Подяли, що мали більшість у цьому колі, зложили звону умову і вибрали виключно своїх 12 радних, перейшовши до денного порядку над кандидатами українцями. Таким робом склад нової ради буде такий: 19 поляків, 19 жидів і 10 українців (по умові мало бути 12 українців). Та й ті 10 українців не всі були кандидатами українського комітету, бо деякі з них — це кандидати „одинки", що вийшли тепер завдяки підтримці наших одиначів-поляків. На отсих виборах попалалося найкраще, наскільки ми можемо довіряти всяким умовам з нашими сусідами... Була виразна умова, що вийде 13 поляків, 18 жидів і 12 українців, а тимчасом жиди присвоїли собі одного радного, подяки собі, а все те нашим коштом! Інша річ, що в нашій програній богато вини ми самі: наша недостійність, наша недисциплінованість, а передовсім наші власні мудрагелі і кирпичники. Дійсно сумно дивитися, як ще недавно майже чисто українське село Звенігород, станши передмістям Львова, затрачує щораз більше своє національне обличча, а його мешканці-автохтони стоять у всяких справах на останньому місці, замість бути на першому... Це одночасно поважних того, що діється на наших таки очах з нашими підсільними селами, які одно за другим пропадають для нас і стають заборолом польськости. Проснемо наших львівських громадян, а особливо українських послів, опікуватися підмісто нашими перферіями і ратувати їх перед заливом польонізації, поки не буде за пізно! Проти виборів, при яких діялися ріжні неправильности, буде внесений протест.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Наталія Пуркотівна найдорожа донечка о. Михайла і Теофілі з Дюховських, померла по тяжких і довгих терпіннях заосмотрена св. Тайнами дня 26. ц. м. в Бохотові горіш. Пов. і зал. ст. Нове місто. Похорон відбуде ся дня 28. ц. м. В. І. П. 2579 1—1

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" вложили ВП: Петро і Орися з Водосевків Шох 5 зм. дол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося в Празі дня 30. травня п. р. через Адміністрацію „Жіночої Долі"; Вп. Д-рова Дина з Вінніпегу 1 дол., Панна Угринівні з Вінніпегу 1 дол., М. Кошюбинська з Пальмертон На 1 дол. і Марianна Гордієвська 0·50 дол. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2579 1—1

Вписи до фахово-доповнюючої дівочої школи відбудуться в днях 30. VI. до 3. VII. від 10—12 год. рано в шк. домівці при пл. св. Юра ч. 5. і приймається дівчата руського й мадярського фаху, що покінчили 14-ий рік життя і щонайменше 4 клясу всенародньої школи. Вистава праць отворена дня 29. VI. від 10—12 і від 4—6 г. в школі. — Управа школи. 2580 1—1

Вписи до всенародньої дівочої 7-клясової школи ім. Б. Грінченка відбудуться в днях 30. VI. до 3. VII. між 10—12 г. рано (попол. між 4—6 год. в шкільній домівці при пл. св. Юра ч. 5. Приймається також зголошення до 8 класи. Вистава п ань отворена в часі вписів. — Управа. 2581 1—1

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові" подає отсим до відома, що подання о прийняття на Студію фізичного виховання Ягайлонського Університету в Кракові належить вносити до дня 5-го липня і від 1. до 12. вересня п. р. до Дирекції („Студіюм виховання фізичнего Ягайлонського Університету" Краків, вул. Любіч ч. 42, „Заклад гігієни") долучуючи метрику, свідоцтво зрілости (середної загальнообразуючої школи), евент. доказів фізичної справности (з обсягу руханки, спорту, приналежности до Пласту і т. п.), curriculum vitae і знимку з точною адресою. — Услівия приняття на Студію є цілковите здоровя. Перед приняттям мусять кандидати (-тки) піддатися огляднинам лікаря Студії. Число місць ограничене. Першенство мати-муть ті кандидати, які вже розпочали університетські студії, мають ліпші свідоцтва зрілости і мають вже фізичну справність набуту попередними вправами. Абсольвенти повного 3-літнього курсу матимуть право по зложенню відповідних іспитів та наукової праці до осягнення університетського степеня магістра фізичного виховання. З упрощеного 3-літнього курсу будуть могли користати студенти фільософії, які візьмуть фізичне виховання як побічний предмет. — При внесенні подань належить повідомити Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові" для пороблення евентуальних заходів. — За Виділ: Ол. Гайдукевич, голова. М. Бажанський, секретар. 1—2

Музичний Інститут ім. Лисенка, філія Тернопіль приймає вписи учениць -иць в днях від 27. червня до 2. липня включно. Вписи відбуваються в саді „Українська Бесіда" щоденно м'ж год. 11—13 перед пол. Бажані інформації там-же. — Дирекція. 3—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриллянти і перли Доброволі-Розважевські, Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Оцінка безплатно. 2181 2—?

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, вісім кілометрів від Дрогобича, літнисько **Пансіон Олена**, значно побільшений, гарне догідне положення, сонячні комнати, першокласний харч, на десерови масло власного виробу. Ліварі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2441 3-?

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 96-?

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНГА, вул. Личаківська ч. 34, приймають вписи на однорічний торговельний курс для молодіжи і 5-ти місячний для дорослих. Стенографія і писання на машинах. 2264 2—?

РУТИНОВАНИЙ конципієнт з докторатом, судовою та адвокатською практикою пошукує місця від дня 1. вересня п. р. — Зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Ч. 4." 2567 2—2

Забезпечуйте здоровля своїх дітей!

Муха, є страшним ворогом дітей. Мухи спричинюють літом особливо у дітей недуги шлунка та інші внутрішні недуги. Дбаючи про здоровля дітей, конче треба позбутися з мешкання мух при помочі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито нищить мухи, комарі, блощиці, прусаки та інші комахи. ФЛІТ доходить до всіх щілин та щілин, убиваючи в них комахи та їх гнізда. ФЛІТ нищить моді разом з гніздами, забезпечуючи одіж і матеріяли. ФЛІТ не плямить найделікатніші тканини і матеріяли. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптиках і аптичних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce" S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, міль, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі инші опади з їх гніздами.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись ручками розпорошувачами

5

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробованих. Цілість 70 зол. виносове 10 зол. 2468 6—12

УЛАДЖЕНА комната, освітлення, услуга, місячно 90 зол. або менча місячно 70 зол. від 1. або 15. липня до винайму тільки поважним особам. Вул. Вісницького ч. 31. партер. 2574 2—2

АДВОКАТСЬКИЙ конципієнт, що має звязки у Львові, пошукує посади на скромних услівях. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Доктор". 2568 2—2

ДЛЯ ДВОХ дівчаток 9 і 13 літ пошукується панночки на два літніх місяці яко веселої товаришки і вихователькн. Бажана музична освіта. Діти перебувають у родині сільського священника на Волині. Просимо негайно зголоситися листовно і подати умови: Chrzanów, Aleja 930. H. Szumowska. 2583 1—1

РУТИНОВАНИЙ КОНЦИПЄНТ — організатор шукає з днем 1. вересня або жовтня п. р. місця в адвокатській канцелярії. — Зголошення приймає з чемности адв. Д-р Николайчук в Надвірній. 2582 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 22—24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимінювання зубів без болю. Штучні зуби в злачуху і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції подагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовим і студентам значна 2000 знижка. Поденні в сплатах. 9—10

8 зол. | НЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат в Перемишлі"

приймає на шкільний рік 1928/9 180 учениць до інституту. Місячна оплата за удержання виносить 90 зол., за ужиття інвентаря платиться одноразово 30 зол. Інститут удержує приватну жіночу гімназію гуманістичного типу, яка має повні права державних шкіл; оплата за науку виносить 30 зол. місячно. Прохання о приняття до Інституту приймає Управа Інституту (вул. Татерська ч. 4.) до дня 20. липня.

Мих. Демчук

2571 2—3 управитель Інституту.

Відпис протоколу

розправи перед повітовим Судом в Рудехові в дни 16. червня 1928 р. У. 314/28 в справі Д-ра Льва Хомишського проти Дмитра Куця о обиду чести.

Обжалований Дмитро Куць заявив, що підніс проти п. Д-ра Льва Хомишського заміти керуючися добрим українських інституцій. Однак по переведеній судовій розправі не находить ніякої більше підстави до підтримування тих заміток як неузасадненних і непрадивих і супроти него перепрошує п. Д-ра Льва Хомишського за заподіяну йому обиду.

2578 1—1 **Дмитро Куць**

Подяка.

Всечи і Впр. Отець Добродій Григорій Мушинка, вводячи отсею дорогою принати щиру і сердечну подяку за провід, труд і старання для піднесення торжества в день моєї приміційної св. Сл. Божої, за прегарну проповідь, яка тронула серця тисячі вірних аж до сліз.

Рівнож складаю щиру подяку Журавенському хорови при ф лії „Просвіта", за участь та посвяту — якою страшної горячі, який своїм гарним виконанням хорових кусників причинився не мало до звеличання цьої хвили. Милим вражінням полиш лося добре відання „Боже великий, единий".

Львів, дня 28. VI. 1928.

2576 1—1 **о. Яків Хомяк.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Ч. 143(11.396). Львів. пятниця 29. червня 1928. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 149.322. Адреса для телєграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найвища в світі посада.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. червня 1928.

I.

Конкурс на найвищу в світі посаду — „посаду" президента Зєдинених Держав Півн. Америки — вже розписаний. Вже й кандидати назначені. З кандидатів цих є тільки двох поважних: демократ Сміт і республиканець Гувер. Вибраний буде мабуть другий. Шанси Сміта — католика в переважно протестантській країні — значно слабші; президентом Зєдинених Держав, себто могутним головою наймогутнішої в світі федерації, буде ймовірно Гувер.

Тут, тай мабуть іще де-інде в Европі, дехто тішиться Гувером і навіть думає, що назначено його кандидатом тому, що він трохи знає Европу, яку він першої зими після війни просто вирятував від смертного голоду й холоду.

Здогади такі — безперечно хибні. Гувера назначено кандидатом не наслідком його популярности в Европі, а просто й тільки тому, що він виявляє собою дуже повний і майже досконалий тип американця.

II.

Він американець з крови й кости. Передовсім — він сам себе „зробив", тоб-то він власними силами вибився на видне місце в своїму народі. Він дав величаві докази творчої енергії. А нарешті: він квакер і пуританець. Він втілює в собі суспільство, побудоване на капіталізмі, яке несе в собі безконечні можливости капіталістичного розвитку, можливости матеріяльного поступу шляхом обогачення.

Сказав був хтось, що сутня ріжниця між Европою й Америкою, тай нижчість першої перед другою, полягає в тому, що в Европі треба будувати залізниці через старовинні міста, а в Америці спершу ведуть залізницю, а міста будують аж потім. Одначе глибша ріжниця полягає не на цьому. А бодай вона перестала полягати тільки на цьому.

Полягає вона передовсім на тому, що в Европі широкі народні маси намагаються поліпшити свою долю розділом багатств, натомість в Америці народня маса постійно поліпшує свою долю шляхом побільшування багатств тай знає, що міра народніх гараздів залежить від міри обогачення загалу. А принаймні — американська маса так поводиться, наче би вона справді це знала.

III.

Це не значить, що тамошні люди кращі ніж европейці, або що вони недоступні зависти, яка є мотором европейських відносин. На американський дух політичний зложилися особливі обставини політичні, економічні, соціяльні, історичні; американська людність у суті своїй зложена з людей, які причалили туди, щоб шукати щастя на безмірах землі — незалюднених і свобідних. Там не було кому й чого завидувати багатств: кожний міг там розбагатіти, як тільки була в нього сила і вола на це.

В результаті теперішньому американцеві представляється Европа наче свого рода музей, якого сторожі сваряться з приводу кількох недогризків, і які кращеб продалиб мерщій Америці свої збірки старовини: а ні, то вони і так одної гарної днини згорять підчас неминучої революції...

В Америці говорять про Европу гордо і згірдно. Для европейських соціялізмів там не мають великої пошани. Нема найменших виглядів, щоб ці настрої змінилися від того тільки, що президентом Зєдинених Держав стане Герберт Гувер, творець багатств, аристократ продукції й організації. Радше — навпаки.

В. П.

Активний білянс.

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клюбу на парляментарному терені.

(Від власного кореспондента.)

I.

Варшава, 24. червня 1928.

З величезним зацікавленням слідкувало українське громадянство за першими кроками своїх послів і сенаторів на варшавському парляментарному ґрунті, — не лише громадянство галицьке чи галицько-волинське але й по тому боці Збруча, і розсіяне на еміґрації по всіх закутинах обох півкуль. Не дивниця: адже ці посли й сенатори є нині з волі лихої долі єдиними виборними, себто єдиними справді леґальними мандатовими представниками всього українського народу. Не дивниця й тому, бо з іменем Галичини все таки звязана фірма колишнього українського політичного Піємонту й резервуару громадсько вихованої інтелігенції. І тому, хоч це й не перша вже українська парляментарна репрезентація в Польщі, то — поминаючи всі інші мотиви, на які склалася історія попереднього Українського Клюбу, — саме ця репрезентація звернула на себе відусіль очі мільонів земляків, бо чаївся в тих очах надіями сповитий запит: Як поведуть себе галичани, які будь-що-будь мають за собою традицію парляментарної боротьби: чи галицькі політики зрозуміють вагу покладеного на них історією завдання і наскільки зуміють відповісти йому?! Краєва преса, правильно відчуваючи це зацікавлення, старалася зразу таки йти йому назустріч якнайдокладнішим реферуванням ходу парляментарних дій. Але тут знову вишкірив зуби проклін 4-ох сторінкового формату єдиного незалежного національного щоденника: самі сухі хронікарсько-інформаційні звістки обвантажили ці білі чотири колюмни настільки, що нічого й думати було про одночасне постійне й систематичне полисювання й освітлювання поодиноких виступів, вязаних в один льоґічний ланцюх саме такої і не іншої тактики. Очевидно, що не могли вщерть заповнити цієї люки й ті коментарі, які таки появилися в окремих статтях, хоч як вони совісно і правильно старалися обхопити цілість теми (напр. вступ у ч. 137 „Діла" п. н. „Від кампанії до кампанії"). Тому либонь не буде зайвою жменка й оцих уваг людини, яка була найблизчим, так мовити: безпосереднім свідком виступів Українського Клюбу. Не з якою буде, бо мабуть не помиляюся, що все ще існують у неодного нашого читача сумніви, які природно мусять виринати тоді, коли він сам має переводити і аналізу і синтезу численних та скомплікованих моментів.

Справді: було тих моментів чимало і вони далеко не простенькі, дарма, що вязані із усього несповна трьома місяцями часу. Бо чейже парляментарна сесія тривала від 27. березня до 22. червня, із 23-ох денним перерівом у квітні, іншими словами: Український Клюб істнував на парляментарному ґрунті всього 66 днів (з неділями і т. д.). Очевидно, що скласти білянс діяльности Українського Клюбу за той недовгий час булоб найлекше і найпростіше, якби в книжок Секретаріяту Клюбу (чи навіть комплєту „Ділa") вичислити його внески й інтерпеляції та промови в комісіях і на пленумі сойму й сенату. Зробимо це теж. — але на сірому кінці. Бо суть складної ситуації, в якій найшовся Український Клюб, саме й полягає в тому, що статистичні дані про його діяльність які є найголоснішою мовою всякого парляментарного клюбу в нормальних умовах парляментарного життя, є в даному випадку лише пендант до тої праці, яку Український Клюб доконав. На цю складну ситуацію склалися такі моменти: 1) згаданий уже факт, що наші посли й сенатори є єдиними леґальними політичними представниками цілого народу, поштатованого й розсіяного, проживаючого серед найбільш суперечних умов; 2) згаданий також уже факт, що це вперше після війни на чужому парляментарному ґрунті виступили галичани, при чому вислід виборів скинув на них відразу майже весь тягар відповідальности на тому ґрунті; 3) становище українського народу під Польщею, яке диктує його репрезентації межі, котрих вона в ніякому випадку переступити не може, та з другого боку особливі загальні внутрішньо-політичні відносини в польській державі, які згори, при якійнебудь тактиці, приневолюють до — песимізму.

Це, так мовити, зовнішні умови праці. Але є й внутрішні, однаково невідрадні, — а може саме найсумніші з усіх: 1) нездорові відносини внутрі галицько-волинського громадянства, яких покажчиком є факт істнування аж чотирьох (бодай по назві) українських клюбів у варшавському соймі і 2) невикристалізована ще остаточно українська національна політична думка. Що й казати! Колиб внутрішньо-краєві відносини у нас були здорові, то булоб річю просто неможливою, аби напр. пресовий орган національної (хай і соціялістичної!) партії провадив систематично таку огидну клеветницьку кампанію проти найбільшого в польському соймі українського національного (хай і націоналістичного) клюбу, як це робить „Громадський Голос"; бо при здорових відносинах, після появи першої тільки замітки, що дихалаб такою злобою, ненавистю й демагогією, як від них кишить майже кожне число того часопису, — його редактори булиб до 48 годин усунені бурею протестів власних співпартійників, які не затратили ще свідомости ріжниці поміж чесним партійним суперництвом та напастями божевільних. Це — партія найбільш ідеольоґічно споріднена; про інші можна вже й не згадувати. Серед таких відносин Український Клюб, ідучи на льояльну співпрацю з іншими українськими клюбами, які абсолютно ні в одному випадку якоїнебудь акції на парляментарному ґрунті не можуть (коли-небудь і хотіли) заняти іншого становища, ніж його займає саме Український Клюб, — цей останній мусить працювати просто в атмосфері шантажу з боку єдиного фронту хрунівсько-радикально - сельробівської преси. Адже не дурно заявив один із чільніших радикальних послів, що він тільки „чигає" на кожний промах Українського Клюбу, — ось вам чудова атмосфера для продуктивної праці, по мистецьки створена коханими патріотичними земляками. З другого боку, ніде правди діти, українська політична думка взагалі щойно формується, щойно еволюціонує від одірваних фраз і гасел у напрямку ясної програми на всі проблеми національної політики. Ніхто либонь не заперечить, що наше громадянство під оглядом політичного виховання стоїть ще на ступні примітивізму: глибоко вкорінена національна свідомість і почуття патріотизму все ще є альфою й омегою політичного „вірую", в якому ще нема місця на детальний політичний світогляд. Тому вічно у нас трапляються такі примітивні непорозуміння, як напр. одріжнення тактики від ідеольоґії і навпаки, вічно плутається суспільницька термінольоґія, вічно ще товчуться диковинні розмови на тему „принціпіяльної" політики, яка не може, мовляв, бути „реальною" політикою, бо „реальна" політика є — Господь знає чому — тактольоґією угодовства, а „принціпіяльна" політика мусить — теж невідомо чому — підпорядковуватися одній лише тактиці пасивної резистенції, при чому знову таки люди не здають собі справи із суті цієї тактики! Все ще нема належного зацікавлення справами міжнародньої політики, а вже й мови нема, аби розглядати їх з погляду всеукраїнських інтересів.. Бо очевидно, коли нема взагалі політичного світогляду, то тимпаче нема його у всеукраїнському масштабі. Після банкрутства всіх концепцій на чужі сили, які були дороговказом нашої політичної думки до 1923 року, висунено гасло „віри на власні сили", яке стало новим дороговказом і на прочуд принялося. Але все ще жде воно на ясну й недвозначну, по точках розроблену інтерпретацію, як слід розуміти його й по ньому поступати — ось *напр. на випадок вибуху нового* міжнароднього конфлікту (війни), який зробив би знову тереном військових дій українські землі?!...

На моменті політичного невироблення галицько-волинського громадянства зупинилися ми тому найдовше, бо вважаємо його справді

„КАРПАТІЯ"

Львів, Руська 18.

переводить у всіх комбінаціях під дуже корисними услівями життеві обезпечення в твердій валюті.

2308 3—3

найголовнішим моментом, який слід брати під увагу при оцінці діяльности Українського Клюбу. Не штука виступати трибуном назовні тоді, коли у себе дома перемололося всі питання, — не штука політичній партії входити на парляментарну арену, коли вона має не тільки писану програму на 4-ох і II II популярну інтерпретацію на 32-ох сторінках (малої 16-ки) п. н. „Чого хоче У. Н. Д. О.?", — але коли ця партія має докладно теоретично опрацьовану й обгрунтовану національно-політичну ідеольогію і таксамо докладно теоретично опрацьовану й обгрунтовану національно-політичну тактику в ріжних справах при ріжних можливостях. Колиж усього цього нема, коли парляментарне представництво пущено з краю плавати по зрадливому і невдячному морі польського парляментаризму, — тоді не практика йде за теорією, як повинно бути, лише теорію кують уже самі практичні ходи. І тоді діяльність парляментарної репрезентації стає справді історична: вона бере на себе завдання не тільки виконувати волю громадянства, але це громадянство вчити, яку воно повинно мати волю. Парляментарна репрезентація стає тоді своєю діяльністю політичним вихователем, стає учителем політичної освіти.

Ось чому в таких умовах сама скільність внесених інтерпеляцій та виголошених промов не є для оцінки діяльности Українського Клюбу суттєва. Ось чому треба її розглядати з широкого погляду всіх наведених складних моментів, серед яких цьому Клюбові приходиться працювати. Поглядьмож тепер, наскільки він не розгубився серед отих моментів, — наскільки активний чи пасивний білянс його діяльности за несповна 3 місяці, при всіх тих умовах зовнішнього і внутрішнього характеру, які встелили його шлях терпями і камінням.

І. Кедрин.

Всі українські діти до української школи! — Хто вимає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 27. червня 1928.)

ЗМІНИ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

(ік) Два останні дні повідомляли ми про ріжні поголоски, які кружляли у звязку з кабінетовою радою. Поголоски ці приймали інколи навіть дуже дивогляді розміри, чого не було би, колиб не пресова політика президії ради міністрів, яка, нехтуючи під давна чинник преси, не давала ніяких інформацій навіть варшавським, зближеним буцімто до уряду щоденникам. Щойно сьогодня в полудне виявилося, що дим цих поголосок не був без вогню, та що справді на кабінетовій раді, яка відбулася в понеділок вечером на звязку під проводом президента Польщі, розпочалася фактично криза уряду і що на раді тій марш. Пілсудський в довшій промові мав критикувати у досить гострій формі хід подій у Польщі та жалівся, що тягар відповідальности за те все що діється, скидається на плечі одиниці. М. і. мав критикувати поведінку уряду та клюбу І-ки на парляментарному терені у звязку зі очеркненими важливих бюджетових позицій. Наслідки цеї промови проявилися у кризі кабінету. Виглядає вона так: Премієр маршал. Пілсудський уступає з головування ради міністрів, затримуючи далалі портфель мін-ства військових справ і генеральний інспекторат армії. Премієром стає дотеперішній віцепремієр Бартель. Решта міністрів зберігає свої портфелі за виїмком ресорту мін-ства освіти та шляхів. **Міністром освіти на місце Добрупького іменований дотеперішній директор політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-р Сьвітальський.** Міністром шляхів на місце п. Ромоцького іменований дотеперішній директор варшавських трамваїв інж. Кіп. Від нової номінаційні декрети вже підписані. На маргінесі цих змін кружляють далі найріжнородніші коментарі. Найважніші з них ось такі: Уступлення марш. Пілсудського з головування кабінету повеснюють його справжньою перетомою і недугою. Не є виключене, що внедовзі марш. Пілсудський схоче взагалі вицофатися з політично-державного життя для чого потрібна певна переходова стадія. Натомісць номінація Бартеля премієром викликала велике здивування, тому, що в останніх часах говорено богато про уступлення Бартеля взагалі з уряду. Найбільше счудування, яке впрост межує зі сенсацією, викликало призначення д-ра Сьвітальського міністром освіти. З урядових кол пояснюють це призначення тим, що д-р Сьвітальський, мовляв, на становищі директора політичного департаменту і як галицький уроженець та абсольвент львівського університету знайомий краще інших зі справами неполь ських народів, головно українців. Так отже урядові кола хочуть внести, що номінація д-ра Сьвітальського є буцімтоо якоюсь концесією в користь українців. Тим часом нема сумніву, що в українських колах ця номінація викличе саме протилежне вражіння, тому, що занадто ще є у свіжій памяти вибори, якими кермував ніхто інший, тільки саме д-р Сьвітальський. Щодо другого міністра інж. Кіна, то він має славу доброго фахівця. Наслідки тих змін можуть показатися далекосяглі щойно в осені підчас осінної сесії. Найбільш знаменним моментом у цій цілій історії є сором не проломання всяких надій парляментарних кол, виразніше польської демократичної ліванці на парляментаризацію уряду. Безумовно, що новий уряд не матиме того авторитету, яким тримався уряд під головуванням марш. Пілсудського. Тут слід пригадати, що Бартель вже в трете стає головою ради міністрів. Перший раз було це безпосередно після перевороту, другий раз іменований був уже негайним премієром 4 дні після перевороту, після чого уступив 13. вересня 1926 р. після демонстративного скреслення соймом 54 мід. із предложеного бюджету. Не вважаючи на формальне полагодження кабінетової кризи дальше ще є отвертою справа тимчасового ведення кабінету, тому, що однаково марш. Пілсудський як Бартель виїжджають на довшу відпустку. Кажуть, що заступником Бартеля буде міністр Мораченський.

ФУЗІЯ ДВОХ САНАЦІЙНИХ ГРУП.

(ік) Після довших приготувань сьогодні на спільному засіданні головних управ „Партії Праці" і „Звйонзку Направи Ржечпосполітей" прийнято одноголосно резолюцію про злиття цих двох політичних організацій під одною назвою „Зединочення праци всі і міст". У цій резолюції говориться про потребу консолідації демократичних сил під прапором марш. Пілсудського. Задля переведення потрібних змін направи державного устрою нова партія заявилася за втриманням едности та суцільности Безп. Блюку. Наслідком тої фузії в соймовому клюбі 1-ки повстає організована група яких сорок кількох послів, які будуть творити противагу консервативно-реакційної групи. Хоча, як наведено, нова партія декларує себе великим приклонником едности 1-ки, все таки є не безперечно один крок вперід до диференціяції сил Безп. Блюку, які на довшу мету під спільним дахом втримати не зможуть.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 27. червня 1928.)

СПРАВА РЕВІЗІЇ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

(ік) Агенція АВ подає з Льондону вістку про дискусію на вчорашньому засіданні палати громад у справі мадярських оптантів, при чому дискусія зійшла на шлях взагалі можливости зміни тріянонського мирового договору. Льорд Біркенгед завяв в імени уряду, що хоч теперішній момент не годиться на переведення якоїсь небудь ревізії, то все таки у принципі така ревізія можлива. Ця заява може мати величезне значіння у звязку зі загальною проблемою зміни всіх мирових договорів.

„ІТАЛІЯ".

(ік) Не вважаючи на всі спроби, нікого більше поза ген. Нобіле досі не врятовано. Прийшла вістка, що машиніст „Італії" Помелі помер на ледовій горі від тяжких ран. Нічого невідомо теж про долю групи Маріяна, ані про Амундсена. Взагалі виглядн на врятування розбитків щораз менші. Атмосферичні умовн не дозволяють на нові лети до ледової гори. Що до групи Маріяна то вона мала харчі лише до 22. червня так, що колиб навіть до того часу зберіглася при життю, то могла вже згинути голодовою смертю. Всі вістки про переловлення радіотелеграфічних знаків від Амундсена показалися фальшивими.

ГЕН. СІКОРСЬКИЙ У ФРАНЦІЇ.

(ік) Своєрідну сенсацію у Варшаві викликала вістка про урочисті прийоми, які французька генераліція на чолі з маршал. Фошом уладила адмісіонованому через марш. Пілсудського ген. Сікорському, що тепер перебуває у Парижі. Книжка ген. Сікорського п. н. „Над Вислою і Вкрою", яку санаційні військові кола вустрінули дуже неохоче, виходить на французській мові з обширною передмовою самого марш. Фоша.

НОВИЙ ЛЯНДРІ.

(ік) ПАТ подає з Марсилії, що в пивниці одної віллі найдено трупи трьох жінок. Виявилося, що є це справа подібна до відомої аферн Ляндрі. Вбиті жінки впали жертвою обманства, звязаного з обіцянкою подружа.

РОЗВІД КН. КАРЛА.

(ік) Мякув пятиденний речинець, який прислугував колишньому наслідникові румунського престолу кн. Карлові до

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Лист до письменника.

З нагоди побуту Поль Казена у Львові*).

Cher Monsieur Cazin,

Ви нарешті у Львові! Спочувати з Вами чи Вам завдрити? Спочувати та одночасно завдрити, що люди розривають Вас на кусні, бажаючи якнайдовше зазнати почести Вашого товариства? Маєте те, чого ви бажали у передмові до одної із своїх книжок, коли шукали цікавих читачів, мов мух, що прилипають до лепу. Можете глузувати із слави: люди воліють бачити письменника з іменем без його книжок, ніж його книжки без нього.

Чи гордитись, що я між мешканцями нашого міста — найстарший Ваш знайомий? Є в цій гордости нотка приємного спомину: я шукав залюбки вимінн думок з Вами ще тоді, коли ніодна з них не зазнала почести друку. Скажу щиро: я волів би вітати Вас як гостя у Парижі. Там ніхто не підозрівав би мене, що забігаю лесткою перед Вами з якихнебудь особистих чи політичних мотивів.

Чи пригадуете собі досі з усміхом ті гарні передвоєнні часи, коли Ви як голова „Франко-словянського Т-ва" при Сорбоні ніколи й не зморщили чола на думку, що в одному льокалі, на цьому самому вечорі, можуть пересваритись члени великої славянської рідні-гризні? Скільки суперечок ішло про те, в що інші вірили, а інші осмівали і чого навіть велика війна не в силі була вирішити? Мало між нами було таких — а нині є їх ще менше! — що вірили би у всеславянське братерство або бодай порозуміння. Зате всі ми розуміли, завдяки Парижеві, вагу знайомости із чужою культурою і творчістю, без огляду на політичну ворожнечу, національну вразу, а інколи й ненависть.

Нас обох зблизили тоді дві літератури, якими ми були захоплені: французька та польська. Ви мріяли тоді про те, про що і я мрію нині: про видавця для на-пів готових чи задуманих книжок, щоби на-половину жити з них, а зовсім жити ними. Чи треба було Вам аж пройти пекло боєвого фронту, щоби найти супроти пера сміливість, якої бракувало Вам, черцеві закоханому в сільському затишку, кріликах і городині у підніжа старезного замку в St-Rémy lès Chevrêuse? Ні, Ви лишились непоправним ідеалістом; може ще більшим, ніж колись. Коли 8 літ пізніше я відвідав Вас у Вашім новім голубнику: в Courcelle-par-Gif, Ваша голова, посріблена відзнаками за бої під Meuse і Bois d' Ailly, таксамо добросердно була схилена над закарлючками терплячих рукописів.

Не хочу Вам віддячуватись за чаю дружбу сумнівною приємністю: показною пригадкою Вашої літературної праці. Є простіші засоби популярности на чужині. Вам колись — тямите? — доводилось представляти мене в своїм товаристві як небувалий зразок: єдиного українця в Сорбоні. Вас таксамо показують нині у Львові з неймовірною усмішкою — як єдиного справжнього француза, що знає польську мову та літературу.

Із усього, що Ви завдячуєте цій мові та літературі, а вони завдячують Вам, найкращим є почування любови для чужої творчости. Воно придбане невпинно зростаючим зацікавленням психольогією чужого народу, довшими та цінніщими шляхами, ніж методи та психольогія торговельних шкіл. Життєвий припадок грає тут ролю не менше, як у зустрічах, з яких родиться сліпе кохання.

Любов до народів кориться законам і знає примхи любови полів. Легко бути засліпленим від першої знайомости. Ще лекше ненавидіти, не знаючи кого або й не бажаючи знати. Бути привязаним до другого, тільки тому, що не маємо іншого вибору — велике щастя „покірних духом". Багато земляків робить із цієї звички та конечности свою заслугу, горді на свій патріотизм, тому, що сліпі на прикмети чужих культур. Вони нагадують вірних мужів, яких зраджує жінка, доведена до краю їхньою коротковорістю.

Та як важко любити особу чи нарід, бачучи всі їхні хиби! Зате як приємно дошукуватись тоді в них прикмет! Ті що зазнали цього почування, знають, що від нього богатіють більше вони самі, ніж предмет їхнього захоплення.

Ви, як член народу із найбільше здоровим розумом у світі — бо як казати про розум народів, що мають його менше, ніж здоровля! — розумієте, що найсильнішою підставою звязків є інтереси. А при цьому як член найбільше літературної суспільности знаєте, що поза боротьбою інтересів творяться духові потреби культур, потреби, що годуються підаємельними соками у загальнолюдськім змаганні до поширення свого „я". Коли Ви, вихована на такій багатій літературі, як французька, відкрили нові джерела вражінь у настільки біднішій літературі, як польська, то які облоги простягаються перед славянськими письменниками, що шукають у французькій творчости овидів нових ідей та засобів кращого їх вислову!

Ваша вражливість не дозволила би мені вразити Вас натяком на ріжні умовини нашого життя, які Ви самі доглянете. Ви належите до представників тої культури, що не дозволяє ніколи нехтувати та ображати одного народу ціною похвали другого. Ви не робите з літератури політики, ні з політики літератури, з пошани для обох них. Коли інші роблять це за Вас, користуючись Вашим іменем, Ви можете хіба всміхнутись безсильно, як і я, супроти тих, що схотять дошукатись з цих рядках чогось більше, як спомину для письменника.

---

*) Поль Казен є автором таких творів: „L' Humaniste à la guerre", „Décadi", L' Alouette de Pâques", „L' Hôtellerie du Bacchus sans tête". „Lubies" Paris, Librairie Plon) і „Le Bestiaire des Deux Testaments" (Bloud & Gay). Цього року він дістав нагороду „periodalnoї літератури".

заголошення відклику від присуду апеляційного суду в Букарешті, яким дано розвід його жінці княжній Олені. Тому, що князь Карло не вніс відклику, присуд став правосильний.

ПРИСУД НА БЕЛЮ КУНА.

(Ік) Віденський суд присудив колишнього комуністичного диктатора Мадярщини Белю Куна на три місяці вязниці та на видалення з границь Австрії. До кари пораховано два місяці слідчої вязниці.

Віче в шкільних справах.

Справоздавче посольське віче у Львові знову розвязане!

В середу, 27. ц. м. відбулося в салі Сокола-Батька (дім „Дністра") віче в шкільних справах, улаштоване заходом Нар. Організації Українців м. Львова. Віче, на якому зібралося дуже поважне число українських громадян, що заповнили не тільки цілу салю, але й коридор, відбувалося як справоздавче посольське віче, але і його постигла та сама доля, що недавне справоздавче віче в салі Лисенка: його теж розвязано!

Хід віча такий: Отворив його в 6 год. веч. пос. Палій, що покликав на секретаря п. Н. Желіска. Опісля забрав слово пос. Хруцький, який представив сумний стан нашого шкільництва під Польщею і подав засоби, як нам боротися за українську школу. З черги промовляли: пос. Великанович, сен. Галущинський і пос. Мілена Рудницька. Промови їх, націховані великим знанням справи і великою любовю до України, приймали зібрані гучними, довго треваючими оплесками.

Після тих промов виступали з рїжними запитами: о. сов. Стефанович, п. Паньків, п-і Федорчикова, п. Штокман, п. Чорний та інж. Федецький. Відповідав усім пос. Целевич, зазначуючи, що Українському Клюбові добре відомі болі і кривди українського народу, але компетентні чинники перестануть тільки тоді бути на те все глухими, коли весь наш нарід стане одностайно за своєю репрезентацією і підтримає її в усіх її змаганнях.

На закінчення (9 год. веч.) забрав голос пос. Палій, але коли зазначив, що Українська Парляментарна Репрезентація, не спускаючи з ока дрібниць, бореться за повалення цілої теперішньої системи, представник влади надком. Бехметюк розвязав віче. Присутні приняли це з обуренням і розійшлися зі співом національних гимнів на устах.

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд у Тернополі.

Дня 16-го червня ц. р. відбувся у Тернополі Повітовий Народній Зїзд УНДО, на якому явилося около 200 делегатів із 43-ох громад тернопільського повіту. Зїзд відкрив заст. голови Повітового Народнього Комітету д-р Остап Постригач, провідна О. Степан Вонс, селянин Петро Шумський з Острова і сел. Осип Федевич з Микулинець. Перший промовляв п. Василь Бачинський, який представив зібраним стан партійної організації в повіті. В міжчасі прибули на нараду посли тернопільської округи, а саме о. прал. Куницький, д-р Баран та Антін Кунько, яких зібрані привитали рясними оплесками. Посол о. Куницький виголосив реферат про тактику Українського Парляментарного Клюбу і про значіння нашої правно-державної заяви. Пос. д-р Баран здав звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу та вказав на важкі обовязки, які взяли на себе посли УНДО в боротьбі за кращу долю українського народу. Посол Антін Кунько звязував зібраним справу податків та представив працю Українського Клюбу в обороні українського селянства. Після низки запитів та інтерпеляцій Повітовий Народній Зїзд ухвалив одноголосно такі резолюції: 1) Повітовий Народній Зїзд УНДО в Тернополі, зібраний дня 16. червня 1926 р., пятикує всі ті українські соціялістичні соймові групи, які не створили одного спільного Українського Парляментарного Клюбу. 2) Повітовий Народній Зїзд висказує горячу подяку послам УНДО, обиманим в Українському Парляментарному Клюбі, за оборону прав українського народу, а зокрема за оборону українського селянства. 3) Повітовий Народній Зїзд взиває українських послів, обиданих в Українському Парляментарному Клюбі, до дальшої боротьби за права і за кращу долю українського народу.

Біржа.

Гроші.

Американський доллр 8·89·00—8·89·50 канадійський доллр 8·83·50—8·85·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шіллінг 1·25·00 1·25·50, румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·34·50 – 0·35·00, швайцарський франк 1·71·66—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00 - 43·80·00, радянський червінець 28·50 - 30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 17·00·00—17·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00 —0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

По широкому світі.

Радянський уряд вислав до Токіо окремого делегата щоби навязати тіснїший контакт з японським урядом.

Вчора почались у Варшаві наради православного синоду в Польщі під проводом митр. Діонісія.

У Йокогамі втопився американський дорадник Чанг-Тсо-Ліна.

На Латвії настали такі великі повені, що рівнина Мітави перемінилась в озеро. Залиті доми.

На конгрес істориків у Берлині виїхала радинська делегація під проводом проф. Покровського.

Сокільське Свято у Львові.

В честь Соколів-Героїв.

Ми вже повідомляли коротко, що в неділю 24. ц. м. відбулося на площі Сокола-Батька у Львові Сокільське Свято, яке виявило велику справність і здисциплінованість сокільської організації та стягнуло на площу до 6.000 видців. Нині подаємо точнїший звіт з того гарного Свята.

Зачалося воно вже в год. 8 рано полевою Службою Божою, яку відправив о. кан. Ковальський, що потім виголосив патріотичну, правдиво сокільську проповідь. До панахиди за Полеглих Соколів станули крім о. Ковальського, ще о. д-р Бучко й о. Малиновський. Співав дуже добре хор богословів. На Богослуженні явилися численні сокільські чети з міст і сіл, почесна чета Луговиків і Луговичок зі Львова під проводом д-ра Дашкевича і богато львівських громадян. Найбільш памятна була та хвиля, коли після скінчення панахиди тисячна маса впала навколішки, а музика заграла „Боже великий". Не було нікого між присутніми, хто не мав би сльози в оці...

По Богослуженню зачалися проби до вправ, одначе вже небавком став падати сильний дощ, що протягнувся майже до 3. год. Здавалося, що зі Свята не вийде нічого... А всеж таки вже від 3. год. стали напливати маси львовян на площу, на якій — треба це признати — панував зразковий порядок. Свято, не зважаючи на непевну погоду, зачалося по програмі зараз по 4. год. попол.

Загалом приїхало на Свято 1144 соколів і сокілок з 83 гнізд (729 соколів і 415 сокілок). Крім того взяв корпоративну участь львівський СКУД. Усі вони вимашерували справно на площу і продефілювали перед вибраними інвалідами УГА і старшиною Сокола-Батька, що уставилися на підвисшенні. Передтим іще виголосив козацьке привітне слово член старшини С.-Б. п. Гайдучок, після чого зібрані руховники й руховички крикнули тричі „Слава Полеглим!".

Зараз потім зачалися вправи, до яких виступали стрійні ряди руховичок і руховиків. Перші вправляли Сокільни хоругвицями (5 вправ — 200 учасниць), потім були вправи вільноруч Соколів (4 вправи — 340 учасників), дальше слідували ігрища Соколів в 10 гнізд (мет булавами і ратищем — перші того роду вправи сільських Соколів!), взорець руханки на селі, що виконав кружок Сагайдачного під проводом проф. Гайдучка просто по мистецьки і в шаленому темпі (добра показова лекція для наших сільських, мало рухливих членів рухових товариств), вправи вільноруч Сокілок (6 вправ — 400 учасниць — найкраще виведені масові вправи того дня!) вправи вежі Соколів (40 учасників — більше вежі годі було ставити з причини браку на площі!) і вправи описами (100 руховників).

Як уже у нас було згадано, всі вправи виведено бездоганно, а деякі просто по мистецьки. Також вимарш, похід, уставка на площі і т. д. не лишали нічого до бажання. Взагалі Свято було підготоване надзвичайно солідно і в порівнянні з минулорічним видно було на кожному кроці значний поступ. Грала до вправ добре вишколена орхестра львівських трамваєвників. Музику до вправ уложив відомий совїтський композитор Я. Ярославенко на основі мельодій популярних українських пісень.

Ціле Свято було гідним поклоном памяти полеглих Соколів і виявило ще раз велику живучість сокільської ідеї в українських народніх масах. Аранжерам його належиться повне признання.

НОВИНКИ

— **Над домовинами Вітовського й Чучмана.** Заходом „Української Громади" в Берлині й „Союзу українських старшин у Німеччині" відбулася на Зелені Свята панахида над домовинами полк. Вітовського й сотн. Чучмана, що лежать у каплиці католицького цвинтаря св. Гедвіги для Лізенштрассе. Панахиду відправив місцевий український парох д-р П. Вергун і виголосив високопатріотичну проповідь, після чого від місцевої кольонії бальоро промовив ред. Мартинець. Жалібне свято, на яке зібралося до 30 осіб зпоміж місцевих українців, закінчилося відспіванням „Журавлів".

— **Особисті вісти.** Дня 31-го травня промовувався на д-ра лікарських наук Роман Могильницький у загребському університеті.

— **Львівська хроніка.** Двох гімназистів, що грали ролю бандитів з нужди, суд присяглих вибачливо звільнив від кари. — На львівських вулицях було вчора кілька нещасливих випадків від необережних авт, що втішені гарною погодою розбивали численних прохожих. Таких самих кілька випадків трапилося і злодіям, що перегядали вечером хати по вул. Зибликевича і замість попасти на добру добичу, попали у холодну.

— **Клопоти з міськими театрами** має Прибічна Рада і державний комісар, які не в силі погодитись щодо принципів про свої компетенції, ні щодо осіб, яким доручити театр, ні щодо пунктів умови. Щойно вчора виявилось, що минає річниць контракту на будівлю „Театру Новості", що є власністю купців Германів; на майбутнє буде там кіно. Від нових арендаторів міських театрів Барвінського та Заремби домагаються кавції не 50.000 зол., а 100.000 зол. Що вони скажуть на це і на факт, що замість двох театрів матимуть один — невідомо. Юристи заінтересовані в усій цій справі розбирають справу компетенції Прибічної Ради та державного комісаря, з яких перша по „воєвідській конституції" має складати основи як вести міські підприємства, а другий має затвердити запропонованих нею кандидатів на аренду. Оба ці органи покищо не мають на театральну справу згідної думки.

— **Серце великої письменниці.** У процесі внучки Жорж Занд проти паризького критика Булянже, признача до своєї бабуні внучка програла. Суд рішив, що критик пишучи про любовні історії великої письменниці користувався правом історика. Бо — рішив суд — нема найменшого сумніву, що між серцем славної письменниці і її творами істнує тісний звязок.

— **Суперечка між теозофами.** Молодий індієць Крішнамутрі, якого теозофи представляли як нового спасителя людства, тепер відпекується цього великого становища. Він посварився на цю тему з провідницею теозофів Анні Безант, яка збірала йому 12 апостолів і заявив, що він не є вже теозофом, ні сподіваним Месією. Він уважає себе тільки „одною із посудин, в якій здійснюється нова фаза людського розвитку". Сучасні апостоли не грішать скромністю.

— **Кінець „Фукера".** Закінчила своє 400-літнє істнування славна віденська банкірня Фукера. Наслідники цієї фірми, щоби спасти її від банкротства „пустили на бубон" увесь запас старих угорських вин і рінських медів, що зберігались у льохах банкірні від 1610 р. Увесь цей запас купленний англійськими промисловцями.

— **Майор-стратегік.** У Перемишлі арештували майора Каролю Грушецького, вояка з професії, з нахилом до легкого життя. Грушецький банкротував чимало разів, але завсіди давав собі якось хитро раду. Коли цими днями перевели в його хаті ревізію найшли там таємні військові документи, дорогоцінности і... дентистичне знаряддя. Із цього виходить авантюриста та великого стратегіка пять, що Грушецький від подяйна мав

у приватнім житті. Його життєпис розслідуватимуть військові органи в Варшаві.

— **Різні вісти.** За останній рік зареєстрували в Англії 6000 випадків нещуть весни: померло 50 осіб. — У Льондоні продали на ліцитації примірник першого видання творів Шекспіра за 8500 ф. шт. — У Будапешті помер Сігізмунд Фарканаші, що записав 200.000 франків тому, хто причиниться найкорисніше для поступу людства. — Рада професорів університету в Гласгов вибрала відхрещинцю раду пані Кюрі доктором „гоморіс кавза". — Із французького Наук. Інституту хтось вкрав дорогоцінний пастільний годинник, що простояв на столі пред одинока 120 літ. — На просторі Ром-Брюссель відбуваються воздушні перегони почтових голубів, випущених військовими та цивільними організаціями з нагоди 10-ліття визволення Бельгії. Голубів летить 5000. — Найкраща частина Дамаску згоріла: 300 домів, 70 крамниць; 6 й жертви в людях. — У Фонтенебльо біля Парижа у трамваєвій катастрофі ранених 28 осіб.

— **Важний винахід.** Із Женеви приходить вістка, що двом хемікам проф. унів. у Женеві Пікте і проф. унів. у Празі Фоґелеві вдалось скласти експериментально, отже штучно сирий цукор, званий науково сахарозою. Цей винахід має тому велике значіння для науки, головно для медицини, бо вона зможе відтепер у лічинні перемінн матерії вести точніші досліди щодо впливу цукру на людський організм. Чисто-практичного значіння цей винахід не має, бо один грам штучного цукру є незвичайно дорогий.

— **Жіночі рекорди.** У Льондоні в домі графині Росліи вібралось пяти днями 5 поколінь: леді Росліи, її донька — леді Варвік, її внучка — леді Бекет, її правнучка — леді Ворсінгтон, і праправнучка Кароліна Ворсінгтон. Голова цієї різнї має 89 літ, а праправнучка 3 тижні. — 67-літня американка Левінгтон Тейлор забажала попробувати подорожі літаком і так у ній засмакувала, що переїхавши вперше 15.000 км. рішила літати далі. Полетіла в Багдад, облетіла всю Персію, відвідала СРСР, Ригу, Берлін, а тепер приїхала на кілька днів до Льондону.

— **Американська кооперація.** У Злучених Державах є 60.000 рільничих кооперативних спілок. За останніх десять літ скільність рільничих спілок подвоїлась, особливо в східно-північних центральних стейтах. Одначе найбільший зріст членів тих спілок в полудньо-центральних стейтах, завдяки незвичайному розвиткові торговельних спілок тютюну і бавовни. В 1925 році було 121 кооперативних спілок торговлі бавовною і бавовняними продуктами, в яких було 300.000 членів. В торговлі молочними продуктами було 2,197 кооперативних спілок з 460.000 членами. В торговлі овочами було 1.327 спілок з 180.000 членами. Кооперативи збіжа було 3.338 з 530.000 членами. Було теж 1.770 кооператив з 400.000 членів в торговлі худобою. 71 кооператив з 50.000 членами в торговлі курами. І 24 тютюнові кооперативи. Всі хліборобські кооперативні спілки мають 2,700.000 членів і річний оборот капіталу в 1925 році виносив 2,,300,000.000 доларів. Загальне число фармерів, які належать до кооператив, значно менше від числа їх членів, бо кождий фармер звичайно належить до трьох і чотирох кооператив. Крім цього є ще в Злучених Державах 40.000 електричних, телефонічних та газових кооператив та 5.065 спілок кредитових і 2.049 спілок взаїмної асекурації.

— **Нова літівка Куліджа.** Цього року президент Куліджа вибрав собі літівку в стейті Вісконсін, на самій півночі близько Канади. „Білий Дім" проведе літо в посілости спадкоємців банкіра Генрі Кляя Пірса, в так званій „Сідер Айленд Ледж", над рікою Бруд, 39 миль від озера Супіріор. Сама літівка президента міститься на малому острівці, що займає всього акер землї, але кругом в тисячі акрів ліса, для проходів, прогонок і відпочинку президента, родини і цілого товариства Білого Дому. Ріка Бруд пригожа для рибалок. Літівка находиться 1000 миль понад морський рівень і літом там холодно. Урядовий „Білий Дім" буде в місті Супіріор, недалеко на північ над озером Супіріор (година їзди самоходом).

— **До Всч. Отців Катихитів у Львові.** Потребую для важної шкільної справи статистичних даних; скільки було в теперішньому шкільному році в загальних львівських школах записаних дітей гр. кат. обряду (скільки в кожній класі і скільки хлопців і дівчат). Дат зі шкіл під управою „Рідної Школи" не потрібую. Але конечно потрібні мені цифри з усіх польських шкіл, де є наші катихити або й нема їх. Справа пильна. — о. А. Стефанович вул. Чайковського 26.

— Що таке статистика життєвих обезпечень. З одного міліона людей, уроджених в одному році, половина їх вимре в 45-ім році життя, одна третина доживає 70-го, а 1/20 часть 80-го року життя. Ви не знаєте, до якої категорії належите. Ви можете вмерти і негайно, а тому Ви повинні завчасу забезпечити своє життя в користь своєї родини в Товаристві „Карпатія", Львів, Руська 18, І. пов.

— В неділю дня 1/VII. 1928 р. о 15 г. відбудеся посвячення угодьного каміня під церкву в Камінополи (парохія Підбірці) пов. Львів

Театри.

Міський великий театр:

26-го г. 7·30 веч. „Церковна миш",
29-го г. 7·30 веч. „Турандот" виступ краківського театру.

Міський „Театр Новин":

28-го г. 8. веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Апольо": „Битва під Скагерак"
„Лев": „Дон Кіхот" з Патом і Паташоном.
„Палас": „Драма в готелі Бульвар".
„Фатаморгана": „Криса дісничанка"
„Байка": „Бартек переможець".

Зі спортового життя.

Україна—Світязь

Товариські змагання між повищими дружинами відбудуться в пятницю 29. с. м. в год. 5. попол. на грищу „Світязі" на Замарстинові. Для інформації подаємо, що „Світязь" — безконкурсійний кандидат до А-кляси, який торошить своїх противників двоцифровими висліданами (вин. неділі переміг німецьку дружину „Віс" 11:3), а рівночасно грає дуже „фер", про що свідчать перше місце, яке він займає в табелі за часу О. К. С. між клюбами Б-кляси за гру „фер". Слід завважити, що й Україна займає в повищій табелі перше місце на 13 клюбів А-кляси львівської округи. Можна надіятися, що гра обох дружин дасть богато вправді гляданчин. Попередить змагання Україна II.—Світязь II. в год. 3. Ціни вступу: сидячі 1·50 зол., стоячі 1 зол., для членів обох клюбів за виказами 1 зол. і 50 сот. Доїзд трамваями: 5, 9, 10.

З Т-ва Охорони Воєнних Могил.

XX. спис членів-опікунів стрілецьких могил.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові (Руська 18/I.) присилає нам 20-ий спис членів-опікунів, що зложили в Т-ві по 15 зол. від одної могили: 319) Евстасій Войтів, Львів — 2 могили, 320) Т-во „Луг" в Бортеві — 1 м., 321) класа V. А. Філії держ. гімназії, Львів — 1 м., 322) Ірина Пежанська, Львів — 1 м., 323) о. Василь Фартух, Бобятин — 1 м., 324) Проніп і Софія Тихі, Цвітова — 1 м., 325) кооп. „Надія" і читальня „Просвіти" в Підгородних — 1 м., 326) Адам Бачинський, Калуш — 1 м., 327) о. Дмитро Подлашевський, Дорожів — 1 м., 328) кооператива „Верховина", Шешори — 1 м., 329) читальня „Просвіти" в Балигороді — 1 м., 330) о. Нестор Величковський, Базар — 1 м., 331) парохіяльний уряд у Лящинах — 1 м., 332) д-р Ярослав Дудикевич, Бібрка — 1 м., 333) д-р Степан Мудрецький, Тдусте — 1 м., 334) Секція Студентох при „Студентській Громаді", Львів — 1 м., 335) II-ий Пластовий Курінь ім. Марти Борецької Львів — 1 м.

За продовження акції.

Всч. о. Маркіян Цурковський зі Стрия, складаючи 15 зол. на опікунство одної могили, в своєму листі до Товариства пише м. ін.: Поміж опікунами могил наших Борців не останнє місце повині занять і священики; вони із свойого уряду покликані до того, щоб память усього високого, шляхотного передавати грядучим поколінням. А поміж тими, що зобовязалися опікуватись могилами Героїв, так мало маємо тепер священиків... Складаючи квоту 15 зол., я горджй з того, що можу назватися опікуном могили Незнаного Героя, котрого я не знав і знати не буду, а котрий за мене по словам поета життя своє віддав.

Я раненій в бою і вмираю за вас..,
Не жаль, що так рано вмираю!
Вам привіт перед смертю! бажаю
в цей час
Лиш свободи для Рідного Краю.

Від себе кличу до перебрання опіки над одною могилою всіх моїх товаришів, висвячених в 1916 р., а саме: 1) о. Івана Лучинського чина СВВ., бувшого духовника наших Героїв, тепер перебуваючого у Львові; 2) о. сов. Володимира Федусевича в Миколаєві; 3) о. Евгена Бахталовського; 4) о. Василя Глуховецького в Острові; 5) о. Остапа Петрашка у Витанні; 6) о. Михайла Волинця в Загірочну; 7) о. Василя Стрільбицького; 8) о. Степана Фітя в Поляних; 9) о. Антона Боднара в Плотичах; 10) о. Василя Куриласа в Добротворі.

ОПОВІСТКИ.

Річні пописи учнів вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові відбудуться в четвер 28. ц. м. (середні і вищі роки) усі три рази о год. 7-ій вечером у великій салі Муз. Тов-а. Вступ вільний за програмою в ціні 1 зл., для молоді 50 сот. 2583 2—2

Вписи до муж. доповнюючої фахової Школи Р. Ш. ім. Грінченка у Львові з повними правами публичних шкіл відбудуться в днях 29. червня і 1. липня п. р. від 10—12 год. передполудням, і в днях 30. червня і 2. липня п. р. від 5—7 год. вечером в льокали школи вул. Городецька ч. 95. Приймається до всіх кляс терміматорія слюсарського, столярського і шевського фаху. Виставка рисунків учеників доповнюючої фахової школи ім. Грінченка у Львові отворена в днях 29. червня і 1. липня п. р. від год. 10—12 перехполудням, а 30. червня і 2. липня п. р. від год. 5—7 вечером. — Управа Школи. 2540 2—2

Комітет Допомоги Українським Політичним Вязням повідомляє, що П. Раковська гроші в сумі 69·05 зл. за розпродані білети на дїточу виставу „Свято весни", котра із причин незалежних від комітету не відбулася. Передав на допомогу Українським Політичним Вязням. — Всім жертводавцям складає щиру подяку Комітет. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські-Розванєвські, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 2—?

ФАБРИКА „Дріт" Львів-Замарстинів Короля Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, гладжує цінковиті огорожі тенісових кортів, віль, городів, разом з брамами і фірткамн. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 8—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриллянти, золото, срібло, платчу найвищі ціни. 3 96-?

ЖАБЄ-ІЛЬЦЯ, столиця гір, до винайму кільна сонячних кімнат з цілим удержанням. Купелі в Черемоші Ільці на місці. Ціни після умови. Інформацій уділить проф. Банах п. Жабє. 2550 3—3

ГІМНАЗІЙНИЙ професор прийме на станцію учнів вищих клас Філії акад. гімназії. Відомість в Адміністрації „Діла". 2556 3—3

АДВОКАТСЬКИЙ конціпієнт, що має зязки у Львові, пошукує посади на скромних услівях. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Доктор". 2568 1—2

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт з докторатом, судовою та адвокатською практикою пошукує місця від дня 1. вересня н. р. — Зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Ч. 4." 2567 1—2

ПОШУКУЮ приміщення за оплатою для ученика VI. кл. гімн. на час ферій в здоровій околиці. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" під „Приміщення". 1—1

ДІВЧИНА старшого віку, шатинка, середнього росту, що уміє заряджувати домом, головно кухнею, майно 1000 долярів, пошукує товариша життя, пропорційно до 40 літ. — Ласкаві письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під Шатинка. 2566 1—1

ПРИЙМУ ученниці на станцію вул. Курнова ч. 14, Костецька. 2575 1-1

УЛАДЖЕНА комната, освітлення, услуга, місячно 90 зол. або менша місячно 70 зол. під 1. або 15. липня до винайму тільки поважним особам. Вул. Вісницького ч. 31. партер. 2574 1—2

ПАНЮ ОЛЕКСАНДРУ МАТКОВСЬКУ прошу о адресу. — Яворська, Урмань. 2572 1—1

ПОТРІБНА, старша, самітна, господарна, інтелігентна жінка в невеликими вимогами за газдиню до спокійного дому. — Зголошення Торговля (Петров ичева), Болехів. 2573 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР 2515 2—3

Д-р Володимир Білозор

ординує у внутрішніх недугах у **ДОРІ**

в місяці липні та серпні.

Спеціяліст недуг легіня, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентґеном. 21—24

Видїл Тов. „Український Інститут для дівчат в Перемишлі"

прийме на шкільний рік 1928/9 180 учениць до інституту. Місячна оплата за удержання виносить 90 зол., за уживання інвентара платиться одноразово 30 зол. Інститут удержує приватну жіночу гімназію гуманістичного типу, яка має повні права державних шкіл; оплата за науку виносить 30 зол. місячно. Прохання о приняття до Інституту приймає Управа Інституту (вул. Татарська ч. 4.) до дня 20. липня.

Мих. Демчук

2571 1—2 управитель Інституту.

Премія 200.000 зол. в зол. 50.000 зол. в зол.

4% ПОЗИЧКА ІНВЕСТИЦІЙНА.

Вже приймаємо замовлення на 4% інвестиційну позичку за готівку або в ратах за виплатою тільки 10 зол.

2569 1—2

Земельний Банк Гіпотечний

дґенція

Львів, вул. Ягайлонська 8.

Конкурс.

Товариство Просвіта філія в Стрию розписує конкурс на посаду адміністраційного урядника товариства, дюстратора і організатора та управителя дахівкарні тогож товариства (в одній особі); вимоги: укінчена середня школа, фахова практика о господарстві, опис життя. Винагорода: службове помешкання здожене з двох покоїв і кухні з прин. і гарним городом та платня після умови від 150 до 200 зол. місячно. Подання вправі з належними вносити належить до 31. липня 1928 р. на адресу: Товариство Просвіта філія в Стрию. Народний Дім. 2551 3—3 *Видїл Тов. Просвіта в Стрию.*

„JOGHURT"

Потребуємо здорових і сильних громадян!

Тому давайте дітям „JOGHURT", много нічо не заступить при заворушеннях жолудка, впливає корисно на організм.

Домагайтеся всі і пийте молоко „JOGHURT".

Можна набути у молочарнях, ресторациях, кавярнях і т. п. торгівлях.

Бюро замовлень: Тел. 4—83 і 49—11. 2533 2—2

ДЛЯ УЧ. VII. КЛ. гімн., круглого сироти, загроженого грудною недугою, пошукується на ферії приміщення в учителя або священика на селі за вирогом коштів удержання. — Зголошення слати даскаво: Філія Українського Т-ва Опіки над молодю, Львів, вул. Бляхарська ч. 11. 2555 2—2

Державний Банк Рільничий

ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ

вул. Пілсудського ч. 25. Телефони 48—80, 42—70.

дає на догідних умовах кредити:

В ШТУЧНИХ ПОГНОЯХ

по оригінальних фабричних цінах.

Кредит можуть дістати кооперативи та громадські установи.

Рільники (в групах найменше по 4 особи) можуть старатися за погноєвий кредит, на скільки на їх терені нема кооперативної організації.

За всякими інформаціями треба звертатися листово до ДЕРЖАВНОГО БАНКУ РІЛЬНИЧОГО. 2532 2—2

Магістрат кор. стол. міста Львова.

L. M. 90446/1928 / Z. d.

У Львові, дня 25. червня 1928 р.

Офертова ліцитація.

Управа Дібр і мійських маєтків Кор. Стол. м. Львова оголошує офертову ліцитацію на наєм права пользования в мійських і фундаційних добрах, положених в львівськім повіті, в катастральних громадах: Брухович, Голоско-Велике, Білогорща, Сихів, Кульпарків II часть і Малехів, що обіймають около 4.300 моргів і около 1000 моргів рільних грунтів, також на мійських грунтах, положених в окрузі Громади м. Львова т. зв. Боднарівка а обіймає около 60 моргів простору на протяг шести літ, себто від 1. жовтня 1928 р. до 30. вересня 1934 р.

Ліцитаційні умови можна переглянути в Управі дібр і мійських маєтків Ратуш I поверх щоденно від 11-ої до 13-ої год.

Письменні оферти в закритих ковертах з написом „Оферта на пользование в підмійських добрах" з поданнем ціни і адреси оферента разом з посвідкою складеної в Мійській Касі вадії в висоті 10% (десяти) оферованої тенути винайму належить внести до дня 5. VII. 1928 р. години 12 в полудне до рук Управи Дібр в Ратуші I. поверх, після цього буде комісійне відкриття оферт і евентуальна устна ліцитація.

Магістрат застерігає собі право довільного вибору оферента, або неприняття ніякої оферти без подання причини. Оферти внесені після речення, не будуть розглянені.

2570 1—1

Я. СТШЕЛЕЦКІ в. р.
Комісар Ряду
в обовязках Президента міста.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 144 (11.397). Львів, субота 30. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Несподіванка.

Львів, 28. червня 1928.

Віддавна сподівана реконструкція другого санаційного кабінету проф. Бартеля (під фірмою марш. Пілсудського) вчора несподівано стала довершеним фактом. Поголоски про зміни в польському уряді ширяли від довшого часу, змагаючись під кінець бюджетової сесії сойму, яка була забавою у піджмурки між соймом і урядом.

Вже інавгурація третього сойму річпосполитої розпочалася різким діссонансом, який був природним відгомоном і частинним завершенням виборчого періоду. На вступі сойм протиставися забаганкам уряду, що виявилося вибором старого пепесівського ватажка головою сойму проти кандидата уряду віцепрем. Бартеля. Від того часу то змагався, то малів стан недовіря між законодатною й виконавчою владою. Маршалок Дашинський робив усе можливе, щоби уступчивістю і навіть підчиненістю приєднати симпатії уряду до парляменту та витворити ілюзію співпраці. Парляментарні польські партії, головно ППС і „Визволеніе", з огляду на недугу марш. Пілсудського і можливі комплікації у звязку з розвиненим конфліктом двох сил: парляменту й уряду — принишкли. Вони не лише не робили значніших перепон урядові, не лише не скористали в повному обемі зі свого парляментарного права підчас ухвалювання бюджетового прелімінаря, але й робили все можливе, щоби уряд одержав в час інструмент влади. В генеральній дебаті уряд і його ріжношерстна еманація на терені парляменту — Безп. Бльок — причаїлися. Парляментарні польські партії взяли це з одного боку за легко марковану капітуляцію уряду, а з другого боку за добру монету. Мовляв, чинники, що держать в своїх руках виконавчу владу, рефлєктуються, бажають співпраці з парляментом, переходять зі стану пів-фашизму на бік парляментаризму. Парл. польські партії в генеральній дебаті заявили свою охоту ввійти до уряду, взяти участь у правлінні, перейняти на себе відповідну частину відповідальности. В кульоарах ширяли поголоски про тихі пертрактації, чого відгомоном була обережна, прихильно-вижидаюча поведінка польської частини сойму. В пресі заговорили про недалеку парляментаризацію уряду, коментуючи оптимістично виступи кн. Радзівіла в соймі і сен. Романа в сенаті.

Всі ті вістки приймали ми з належньою здержливістю і недовірям. Бо ніхто добровільно не випускає влади з рук, а тим більше той, що здобув її у довгих і важких змаганнях.

Скоро тільки ухвалено бюджетовий прелімінар, скоро тільки уряд здобув потрібний йому інструмент, розвіялася ілюзія близької ідиллі. Сесію сойму і сенату несподівано закрито навіть без порозуміння з виборними установами парляменту. По розцвітаючих надіях добросердних польських парляментаристів ударив урядовий холод. В пепесівських і визволенських органах похнюпили носи. Пос. Недзялковський заговорив про нехтування парляменту урядом, про поворот до прийомів у відношенні до попереднього сойму, а тільки старий Дашинський, впиваючись своїми лаврами, здобутими на президіяльному стільці, сповнює ролю реклямової дошки і заєдно повторює фрази про гармонію між урядом і парляментом.

Після закриття сесії сойму й сенату зявилися неясні вістки про зміни в уряді у звязку з невикональністю підтвердженого сенатом бюджету. Непоправні парляментарні ідеалісти все ще сподівались, що наступлять такі зміни, які висловлюватимуть нахили до гармонізації відносин з парляментом напередодні осінної „конституційної" сесії. В першу чергу рознеслися чутки про намічене уступлення реакційно-консервативних міністрів Незабитовського й Мейштовича, які давно стали кісткою в горлі польських демократичних партій. Останній з них несе на собі важкий тягар польського судівництва й тюремництва з невиясненою досі справою ґен. Загурського включно. В тому самому ряді найшовся і мін. внутр. справ ґен. Складковський, відповідальний за всі історії виборчого періоду, міністр, якому послідовно відмовлено диспозиційного фонду. На дальшому пляні виринали особи мін. освіти д-ра Добруцького й віцепрем. проф. Бартеля. Перший з них виявився імпотентом на своїому становищі, а крім того був сильно атакований непольськими народами, головно українцями, за невільниче здійснювання програми проф. Ст. Грабського в напрямі ліквідації непольського національного шкільництва. Віцепремієр Бартель своєю різкою, а навіть визиваючою поведінкою давно настроїв проти себе демократичні соймові партії, так, що один з визволенських бюджетових промовців висловив думку, що віцепрем. підпол. Бартеля треба вислати на парляментарне перешколення до віцемін. ген. Конаржевського.

В такому напрямі були сподівані зміни в уряді марш. Пілсудського. В такому напрямі анонсувала їх варшавська преса зі санаційною включно. Тимчасом вчора прийшла повна несподіванка — як щодо часу реконструкції кабінету, так у загальному і щодо осіб. Президент держави вчора приняв димісію цілого кабінету марш. Пілсудського і доручив проф. Бартлеві скласти новий кабінет, який негайно затвердив. Кажуть, що цю зміну попередила розбіжність думок між марш. Пілсудським і проф. Бартелем. Побідником вийшов проф. Бартель. Та це не важне, які закулісові моменти й драматичні події привели до реконструкційного висліду. Проф. Бартель залишив майже в цілости склад попереднього кабінету, зберіг обох реакційно-консервативних міністрів і ген. Складковського (хоч і без диспозиційного фонду), а перевів лише зміни на становищах міністрів освіти і — чого ніхто не сподівався! — комунікації.

Чи ця реконструкція є на довшу мету трівка, чи лише тимчасово-переходова, не будемо тепер розглядати, ані дошукуватися критих мотивів такого обороту справи. Для нас важніше, щоби вже тепер вказати на характер цього „відсвіження" польського уряду. Перш усього чинник усвяченого авторітету, якого він разником і носієм був марш. Пілсудський на становищі хочби формального премієра, значно приблідне й полиняє. Хоч марш. Пілсудський лишається в кабінеті як міністр військових справ, то кожний вдумчивий обсерватор розуміє, що то вже не те, що було. До тогож марш. Пілсудський виїздить на довгу (4-місячну) відпустку, яку можна інтерпретувати як систематичну підготовку до його політичної пасивности. Третій „санаційний", а четвертий з черги кабінет проф. Бартеля здобуде більшу дозу зовнішньої різкости, але по суті внутрішньо буде слабший, не зважаючи на те, що він означає загострення курсу внутрішньої політики не лише у відношенні до „словянських меншостей", але і взагалі у відношенні до польського демократизму. Та різкість і те загострення є своєрідною погрозою на адресу демократичних партій напередодні заходів у справі зміни конституції, на передодні осінної „конституційної" сесії.

Зовсім природно, що несподівана щодо часу, напряму й обсягу реконструкція польського кабінету не найде прихильного відгомону серед польських демократичних партій. У відношенні до нас у загальному нічого не змінюється, бо взагалі при зміні осіб не можна говорити про зміну системи супроти „меншостей". Однак є одна зміна, яка й нас торкається. Це зміна на становищі міністра освіти. Місце старого хірурга Добруцького заняв молодий, інжектор д-р Світальський, людина, що на протязі двох літ міцними кліщами держить кожну ділянку нашого життя. На становищі директора політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-р Світальський був фактично необмеженим державцем всієї української території під Польщею, „регулятором" всієї польської політики у відношенні до українців, політики шкільної, економічної, фінансової, адміністраційної і якої хочете. Він кермував виборчою акцією на нашій території, він „регулював" кредити, він як тихий протектор старого безідейного, шкурного москвофільства кермував справою „Народнього Дому". Тепер, коли законодатні установи ухвалили резолюцію в справі українського університету, д-р Світальський приходить до керми в міністерстві освіти. Тут, у шкільній ділянці, і ми мусимо бути приготовані на всякі несподіванки.

Активний білянс.

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клюбу на парляментарному терені.

(Від власного кореспондента.)

II.

Варшава, 24. червня 1928.

Всеукраїнський характер Українського Клюбу проявився негайно у відомій декларації, проголошеній з соймової трибуни головою Клюбу в дні 29. III. ц. р., у промові голови Клюбу на закордонній комісії (30. 5.) і його програмовій промові на пленарному засіданні сойму з нагоди ґенеральної бюджетової дебати (тогож 30. 5. ц. р.). Всі ці три виступи безумовно не мали льокального значіння, бо по правді вони лише посередньо торкалися теперішнього положення українських земель під Польщею, усуваючи на зовсім задній плян їхні навіть найбільш пекучі вимоги. Ці виступи обхоплювали **цілість** української національної проблеми, і то в найширшому масштабі, **з погляду всеукраїнських державницьких інтересів**. Що це так, а не інакше, — про це свідчить негайний голосний відгук, який викликали ці виступи за кордоном. Чужинецькі варшавські кореспонденти моментально відчули „політикум" цих заяв, відчула це поважна преса німецька, анґлійська, американська. Зважуємося твердити, що змістом цих заяв поцікавилися взагалі всі ті чинники, які цікавляться не так національною структурою Польщі, як узагалі структурою цілого Сходу Европи. Зважуємося твердити, що згадані виступи Українського Клюбу, підкреслені фактом, що назовні виступав тут сам його голова, були знову одним товчком, що посунув уперед всеукраїнську проблему на **міжнародній арені**. Ніхто краще не признав цього, як голова раднаркомів УСРР Чубар своїм, делікатно кажучи, нервозним тоном, своєю нервозною полемікою з д-ром Дмитром Левицьким. Не слід бути найвним: п. Чубар, як голова, хоч як скромного уряду, напевно не вдавався би в оту полеміку, колиб не знав, що мусить щось відповісти, бо і значіння і враження тих заяв занадто поважне, аби титулярний голова титулярного українського уряду міг пройти над ними до денного порядку. Пригадка на міжнародній характер української проблеми в цілости й частинах, зроблена на польському парляментарному ґрунті українськими парляментарями, й успіх, з яким що пригадку зроблено, є вже сама одна такою активною позицією в білянсі діяльности Українського Клюбу, що треба би вже хіба грубих промахів, щоб її занулювати.

Перше пояснення „хто ми і чиї ми діти" було звернене під адресою широкого світа. Друге, одночасне з першим і зараз після нього, під адресою польського уряду і його парляментарних оборонців. У першому випадку галицькі посли склали іспит, що вони не галичани, тільки українці, яких є ще більше на світі; у другому випадку вони розвіяли всі надії, які безумовно покутували серед певних польських політичних кол, що, мовляв, галицькі політики — це люди з політичним досвідом і політичним розумом і коли вони найдуться у Варшаві, то можна буде цей їхній розум використати по своїому. Пригадуємо, що ще два й більше років тому, після і перед травневим переворотом, чули ми нераз на дискусійних вечорах у „Клюбі Сполечно-Політичному", що українську проблему треба відкласти до часу, поки на вул. Вейскій найдуться „нові люди", нові, виборні представники українського населення. Пояснювали що тезу її патори тим, що в першій парляментарній репрезентації нема чейже галичан, отже „з ніким говорити", що взагалі перша репрезентація сика і така, і т. д. і т. д. Одначе фактично з новою українською репрезентацією були

зрізані якісь неясні сподіванки: а-нуж отримаємо від галичан якусь оферту, яка могла би стати субстратом якихось „розмов". Пригадуємо, що політика всіх польських урядів до нинішнього включно все йшла та йде по лінії трактування непольських громадян не як громадян, яким належить дати все те, що їм належить, тільки вічно як евентуальних контрагентів до евентуальних „розмов". Недавно ще голова Клюбу Б. Б., один із творців травневого перевороту, полк. Славек, з огірченням казав про психіку польського громадянина, який привик глядіти на свою державу як на контрагента, з яким можна і все треба торгуватися та по мірі сил скубати. Одначе нема ще теоретика зпоміж активних польських політиків, який доказав би абсурдність анальогічного відношення держави до частини своїх громадян... Це завдання переняли на себе члени Українського Клюбу. Їхнє завдання в комісіях і в пленарних дебатах першої бюджетової сесії мало одну ціль: не допустити, „аби балямутво ширилося". Такі виступи, як послів Барана, Блажкевича, Загайкевича, Хруцького, Куницького, Луцького, Целевича, сен. Галущинського, а пропо польської політики внутрішньої, податкової, правної, суспільної, земельної та освітньої мали ще один практичний вислід: доказали абсурдність поділу членів ЦК УНДО й Українського Клюбу на „правих" і „лівих", поділу, який сподобали собі польські „добре поінформовані" чинники, та який чомусь-то находить віру й у декотрих наших громадян. Читаючи стенограми згаданих промов і пригадуючи собі форму їх виголошення, польські урядові й неурядові політики, прихильники тої теорії чеодностайности Українського Клюбу, мусять викинути за двері своїх довірочних несовісних „інформаторів" та зробити основну ревізію своїх фальшивих поглядів. Український Клюб не розміновав себе на дрібну монету. Кожну порушену справу ставив на найширшій площині. Розгорнув у цілій повноті образ сучасного положення українського народу під Польщею, не висуваючи ніяких „побажань", ніяких вимог. Зробили це посли й сенатори з достойнством і відвагою та виявили при цьому грунтовне знання справи й ріжні особисті прикмети політичних діячів. У сумі виказали збіжну прикмету: активність Клюбу. У сумі виробили цілому Клюбові авторитет.

Новики на польському парляментарному терені, оточені одностайним ворожим табором, першими такими своїми виступами казали цьому таборові шанувати їх. Хай їх дальше ненавидять, але хай освідомляють собі, що вони — представники кількох мілїонів населення. І ця ціль також досягнена. Досягнена, не вважаючи на істнування „конкурентів" до титулу заступників народу. „Конкуренти" провалилися, а факт цей тим цікавіший, що чейже клюб радикалів устами свого першого промовця цілком недвозначно оферував співпрацю польській ліванці („надіємося на підтримку..."), а напр. єдиний сельробівський сенатор заповів ревізію свого теперішнього становища, якщо лише прийшов би інший, більш симпатичніший, польський уряд... Мало того. Зручна тактика Українського Клюбу довела до того, що всі виступи „конкурентів" кінчалися — збільшенним політичного капіталу Українського Клюбу. Пригадаймо: перша демонстрація радикалів і пізніше непорозуміння з арештуванням їх голови, — в обох випадках оборонцем виступив Український Клюб, розглядаючи справу з принціпіяльного становища, для якого є підрядною справою, хто саме впав був жертвою. Дальше: перший раз п. Західний своєю заявою, як „єдиний представник українського народу", сам себе осмішив, друга його заява викликала того роду ко-ректуру з боку Українського Клюбу (пос. Паліїва), що в забуттю пішов п. Західний. А перші виступи пос. Чучмая (його спроба атаки на У. Н. Д. О.) і „теж-українця" Богуславського найшли таку відправу від Українського Клюбу, що соймові й урядові стало ясно: хто що собою представляє. І нині все ще істнують 4 українські клюби в польському соймі, але відповідальним представником українського народу для світа є вже лише один — Український Клюб.

І. Кедрин.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Західна Україна.

Принціпове становище нашого представництва в соймі і сенаті та оригінальний виступ марш. Дашинського в соймі застановили краківський „Час" в статті: Західна Україна — присвятити деяку увагу цим подіям. Очевидно, становище українського представництва не подобається краківському консервативному органові, бо

„Змістом їх (виступів) була завзята, що українці не годиться з приналежністю до Польщі, що трактують її як хвилеву окупацію та що зроблять все, щоби відірватися від польської держави. Річ є надто поважна, щоби перейти над нею до денного порядку без глибших рефлексій".

Після такого ствердження крак. орган потішає себе тим, що українські промовці репрезентують тільки якийсь відлам українців, а не цілість, бо — мовляв — „березневі вибори доказали, що вплив самостійницького українського табору не є дуже великі та що „дуже поважний відлом того (себто українського) населення пишеться на програму порозуміння з польською державою". Опінія великої більшости польського народу ніби то находиться за „можливо широким узглядненням національних — як політичних, так і культурних постулятів українського населення", але під умовою льояльного відношення до польської держави українських партій. Шляхом негативного відношення українці нічого не осягнуть. Українське населення мусить забрати переконання, що лише льояльні речники можуть рахувати на льояльне трактування своїх бажань з боку держави й його законодатних та виконуючих органів. Всяка інша дорога могла би закріпити серед українських мас переконання, що криком, погрозою і боротьбою все можна на Польщі вимусити.

„Та зріст серед українців табору, що стоїть на грунті льояльности супроти польської держави, є можливий лише тоді, коли з нашого боку здобудемося на конкретну програму і будемо її послідовно виконувати. На жаль, в десять літ після відбудови польської держави треба сказати, що на тому полі зробили ми дуже небогато. На мертвій точці зупинилася справа самоврядування, яке у воєвідствах Сх. Галичини могло би розвязати не одну трудність, також не рушає досі з місця справа українського університету після нефортунних спроб вперед кількох літ, хоч демагогічне становище польських націоналістів, що утруднює через такий довгий час кожний розсудливий крок в українській справі, не може вже сьогодня бути перепоною в тій мірі, що давніше. Коли приходить до розвязки якоїсь з національних проблем, якось ніхто не спішиться у нас з рішенням. Перестерігання засади: „нехай спить лихо", в ніякій мірі не може бути прийняте в нас за слушну програму в квестії, звязаній з найбільш далекосяглими інтересами нашої держави на сході. Треба сміло дійсности глянути в очі. Мусимо то зробити ми і українці. Ці останні мусять здати собі справу з того, що виступи того покрою, як останні в соймі і сенаті, мусять вести в польському громадянстві, до перевази націоналістичних, ворожих українцям напрямків і загострення ситуації, яка для Польщі може бути важкою і прикрою, але сто разів важчою буде для українців. Ми є сильнішою стороною, однак не думаємо використовувати нашої сили; домагаємося лише припинення провокацій і протидержавних виступів, робіння на наших землях „Західної України" і підкопування держави. Лише на грунті льояльности можуть думати українці про тривку і корисну згоду з польською державою".

Справи, порушені краківським органом, були у нас вже нераз вичерпуюче обговорювані й висвітлені. Вертати до них ще раз, — зайва витрата часу. Полемізувати з краківськими консерватистами — теж на ніщо здалося. Воний належать до народу, що як beatus possidens забув уже часи неволі, а польські консерватисти взагалі ніколи не відчували на собі тягару ярма. Їх виводить з рівноваги принціпове становище українського представництва, яке вони називають „протидержавним". Є це переплутання понять. Українці ніколи не виступали проти польської державности і держави. Навпаки, ще в часах неволі обстоювали погляд, що полякам належиться власна державність на їх національній території. Але таке саме право мають й українці. І нічого іншого не твердили українські представники.

Березневі вибори не дали полякам ніякого доказу на істнування дуже поважного відлому українців, що бажає згоди з поляками чи з польською державою на підкладі політичної неволі. Цеж пречистий абсурд. Те, що багато голосів на українській території під Польщею зарахувано на Безп. Блок є виявом тільки одного: виборчих зловживань. Доказом цього хочби факт, що уряд завзято боронився перед розглядом виборчих зловживань. Навпаки, УНС, єдина „партія", удержувана міністерством внутр. справ, що „писалася на програму порозуміння з польською державою" була зметена підчас виборів з лиця землі і фактично перестала істнувати. Зрештою гр. Каз. Бадені ще краще в своїм часі перевів був вибори у Сх. Галичині, створивши „дуже поважний відлом" порозумінни з поляками. І щож? Деж той відлом? Чи не зійшов з політичної арени з успіхом... банкроцтва?

Коли ми кричимо, то тому, що нас болить і пече, тому, що це єдиний спосіб дати знати світові про наше важке положення, про наше лихоліття. Ми нічого не виповідаємо, бо ми до нікого не зголошували свого акцесу. Протестуємо лише проти „доконаних фактів", як поляки протестували проти них на протязі повного століття. Не знаємо, в якому напрямі польська опінія висловлюється за „широким узглядненням національних постулятів — як політичних, так і культурних українського населення", знаємо лише, що досі нам загарбано або забрано все в кожній ділянці суспільного життя, що ми здобули на протязі конституційної доби в Австрії. Свою силу, перевагу і щасливу конюнктуру визволені з довгої неволі і обєднані у власній державі поляки використали, щоби свому сусідові і побратимові не дати змоги створити власної держави та позбавити його останків прав і надбань. Навіть своїх власних, односторонніх зобовязань поляки досі не виконали і роблять все можливе, щоби їх ніколи не виконати. А прецінь ті зобовязання давали і закони ухвалювали (закон з 26. вересня 1922) поляки самочинно і не робили їх залежними від такого чи іншого становища українців, від їх льояльности чи нельояльности. Поляки могли-би мати до нас претенсії тоді, колиб ми зі свого боку добровільно чи на основі обопільної умови давали якісь зобовязання і їх опісля ломили. Але нас про згоду ніхто не питав, наші протести ігноровано, з нами ніхто не умовлявся. Звідкіжж тепер претенсії?

Нам погрожують силою. Вплив тієї сили відчуваємо й без погроз. Не вимагайте від нас кривоприсяги, кривлення душею. Хочемо бути чесними зі собою і з вами і кажемо, що на шляху чесности ми осягнемо те, до чого змагаємо: станемо повноправними господарями на нашій прадідній землі, зможемо творити і розвиватися, змагаючи на видний щабель культури і поступу, як рівноправний член сімї рівноправних народів.

Всі українські дітки до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Так дальше бути не може!

Голос службовика української установи.

Коли хто поверне зі студій у Чехословаччині чи з іншої чужини, де йому дальший побут унеможливлено, тоді він радий продати себе до якоїнебудь праці, а приймаючи її в українській установі, стає вдоволений, що паразі „примістився", що може віддати свої сили на службу рідній справі, що частинка його мозку чи рук зужиється для великої будови, до якої змагають усі сини української нації. Та що коли попаде до якої фінансової чи економічної установи, то його вдоволення з матеріяльного стану тріває довше, хіба, що внутрішні незгодини дещо обезсилюють. Але коли він попав до освітньої установи, а особливо до „Рідної Школи", то його вдоволення швидко слабне. Незвичайно симпатична праця — це правда. Цеж у власній роботі кувати українські душі, у власному малому царстві бути провідником невеличної дорастаючої громади. Та незабаром, обзнайомившись з умовами праці й поглибивши її, зауважує, що самі моральні успіхи не дають ще повного вдоволення, що віддається молоду силу, а нема змоги її відзискати наново; зауважує, що з часом обірвався одіж, якої не то відновити, але й направити нема за що. Він дізнається, що ще за мало того, що він віддає свої сили понад „приписи", понад свій платний обовязок. За ним ідуть обіжники з питаннями, в якій громадській праці бере він участь та як з неї виявується. Коли часом його родина хора, голодна, а він зверне увагу на це своїх настоятелів, то йому скажуть: „Треба працювати не тільки за гроші, але і з ідеї". А буває, що йому додуть до пізнання, що йому зробили ласку, бо дали працю, дали заняття в тій установі, без чого він не мав би й того...

І тоді починає нуртувати якийсь гейби внутрішній жаль, що переворюється в невдоволення. Загніжджуються думки внутрішнього бунту: „Яже то, я-ж працюю понад платний обовязок за маленьке мінімум екзистенцій нераз богато більше, як той, що має з державного скарбу відповідне мінімум. Я-ж і для „Рідної Школи" повинну той самий матеріяльний тягар, бо крім річної членської вкладки складаю кожного місяця 1 проц. від своїх брутто-поборів тоді, коли неодин радник, лікар чи інший достойник, платений високо з держави, дасть на Р. Ш. одного золотого — або й того ні!"

І починається внутрішня боротьба. З одного боку думка про громадський обовязок, а з другого боку повертає це проклятє „Чому"? Можна собі уявити, що від такої боротьби терпить і вислід праці. Недаром справоздавець одного нашого часопису підмітив, що на „Діточому Святі" „Рідної Школи" у Львові вчительство виглядало прибите, пригноблене.

А українське громадянство все живе ілюзіями, що його працьовники найвищого наростату на слід ситуовані, бо прецінь „кожний з нас має право дати 10 сот. на „коляду", а дехто і 50 сот. і 1 зол., що прецінь делегати вибрали управу, яка вже про це дбає".

Колись рознеслася була чутка, що працьовники „Рідної Школи" беруть 100 проц. тої платні, що їх товариші в державній службі. Так, була така ухвала. Але в часі, коли дорожня зросла й держава почала винагороджувати своє службовництво великого роду додатками, — працьовники „Рідної Школи" сходили щораз нижче, аж остали від ряду місяців на 70 проц. поборів своїх товаришів у державній службі. А ті побори виплачуються у Львові на протязі цілого або й двох місяців, а на провінції то й ще гірше. І так помаленьку стає поважна частина громадян гельотами, парієм.

Хтож винен такому станові, станові такої суспільної ганьби, що ті, яким з довірям віддається в опіку свій та народній найдорожчий скарб, свої діти — не мають можности заспокоїти своїх найпримітивніших потреб? Чи Головна Управа?

Коли би здолати Головну Управу з американських міліярдів, то може вона й доложилаб на удержання „Рідної Школи", а коляду це неможливе, тоді

треба самому українському громадянству доставити засобів. Цей нечуваний визиск висотувати з людини всі животні соки за 164 зол. місячно, жадати від неї при цьому дальшої самоосвіти та поширів, які могліб переконати найбільше затверділого грішника, що виховання в „Рідній Школі" таки краще, як у державній. І не в особистому інтересі, але в інтересі тих завдань, які має виконати „Рідна Школа", є, щоб та установа одержала засоби до ведення своїх агенд, а передовсім людського удержання своїх працьовників. „Рідна Школа" — теж готові форми, в які у відповідному часі увійде відповідний зміст.

Тому закликаємо всіх державних службовників, у першій мірі тих, що стоять найближче до шкільної справи, як учительство всіх категорій і духовенство, щоб не збували чимнебудь свойого обов'язку супроти „Рідної Школи". Закликаємо приватних службовників, наших ближчих товаришів, які повинні скорше зрозуміти положення своїх товаришів, працюючих в установах, зложених на подібних умовах, як „Рідна Школа", щоб не тільки правильно й обильно підпержували „Рідну Школу", але й поінтересувалися в своїй установі, кільки вона від себе вкладає на справи українського виховання, без якого предінь усі наші установи будуть вимерти, не маючи соків. Звертаємо теж увагу всіх українських установ, що їх обов'язком не тільки працювати для підтримання „Рідної Школи" чужими збірними силами, але й власними. Бо надходить гркний час ферій, коли то відпадають шкільні оплати учнів, а працьовники „Рідної Школи" остають на леді. Одним стане на виїзд на люксусове літовиско, а другим остане хіба голодування. На масу ще не можна оглядатися. Її треба щойно виховати, а педагогія вчить, що виховується в першій мірі — приміром.

Один за всіх.

Дбайливі і ощадні газдині жадають виключно
ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)
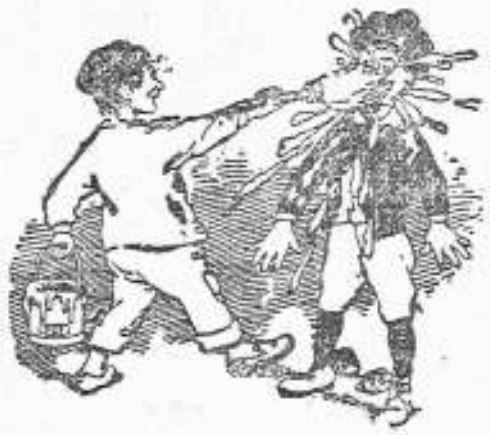
відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:
Лякерів емаліових лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском і небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.
1715 6—11

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 28. червня 1928)

ЗАГАЛЬНІ ПОГЛЯДИ ДОВКРУГИ РЕКОНСТРУКЦІЇ.

Надзвичайна соймова сесія у липні?

(ік) У соймових кулюарах кружляла вчора вістка, що начебто уряд носився зі замірою скликати в липні і то в перших днях другої половини місяця сойм на кільканадцять надзвичайну літню сесію. На тій сесії п. Бартель, як голова нового уряду, склав би декларацію, після чого сойм одномоє би ратифікацію кількох міжнародніх умов, на яких дуже залежить п. Залеському та прийняття законопроекту про увласнення державців на східних землях. Якщо взяти під увагу звичаї західньо-европейських парляментарних держав, то безумовно кождорізова зміна на становищі голови уряду веде за собою автоматичне негайне скликання парляменту, який має висловити довіря або недовіря новому урядові. Однак у даних польських обставинах скликання теперь надзвичайної сесії було би нельогічне з трьох причин: 1) уряд із власної волі приспішав зачинення сесії, хоча дуже добре міг перевести реконструкцію ще в бігучій бюджетовій сесії та полагодити декларативні формальности. 2) Як ми вже повідомляли маршалки сойму і сенату офіціяльно попрощалися з президентом держави, при чому зовсім не довідалися про намір скликання нової літньої сесії. 3) Таке рішення виконати куртуазний обовязок відносно парляменту булоби в даних обставинах досить великою несподіванкою. Всетаки все можливе.

МОЖЛИВІСТЬ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ.

(ік) У звязку з реконструкцією кабінету серед безчисленної кількости різних версій кружляє також одна, що торкається можливости розвязання сойму в осени цього року. А саме: Сподіються, що новий уряд внесе на осінну сесію знову проект нових податків, далі додатковий бюджет (на скреслені раньше позиції) і законопроект про зміну конституції в напрямку поширення прерогатив президента держави (м. і. права вета). При кождій з тих справ уряд був би нараженний на вотум недовіри з боку сойму, якого, як відомо, новий голова уряду п. Бартель не тішиться великою симпатією, що виявилося найскраще при останніх виборах на маршалка сойму, не кажучи про ясне вітум недовіря у вересні 1926 р. Тоді або приїшлаб радикальна зміна уряду, а що трудно би повірити, або розвязанни сойму. З можливостю позаконституційного проголошення декретом зміни конституції і розписання нових виборів, з метою позискати для уряду адекватну нову більшість треба рахуватися. Хоча всі ці комбінації є покищо у сфері теоретичних здогадів, усетаки вони як бачимо, не є позбавлені певної льогіки.

КОМПРОМІТАЦІЯ Т. ЗВ. ПІВУРЯДОВОЇ ПРЕСИ.

(ік) Серед голосів на тему реконструкції уряду найбільш уваги звертає становище т. зв. півурядової преси в останньому тижні. І так того самого дня, коли був підписаний номінаційний декрет нового уряду, у передовій статті „Голосу Правди" за підписком п. Стпічинського видано громи на „спасітне з уліци Вейскей" про можливість зміни уряду і тому подібні нісенітниці. „Пшеглёнд Вечорни", який є вечірним виданням „дуже близького до уряду" санаційного „Кур. Поранного" категорично заперечив актуальність реконструкції уряду, хоча в той сам час номінація нових міністрів була фактом доконаним. З цього приводу богато говориться про пресову політику уряду, яка доводить до такої страшної компромітації найприкальніших урядових органів.

З ПРИВОДУ НОМІНАЦІЇ П. СВІТАЛЬСЬКОГО.

(ік) Призначення дотеперішнього директора політичного департаменту в мін-стві внутр. справ д-ра Світальського міністром освіти, було, як ми вже повідомляли, чимаою сенсацією для всіх політичних кол. Освітлення цієї номінації у пресі є дуже різнородне. Краківський „Іл. Кур. Цодз.", який найшвидше приніс відомість про реконструкцію, вважає, що найбільшою прикметою нового міністра є його повне довіря у марш. Пілсудського. Санаційний „Курієр Пор." пише таке: „Новий міністр освіти д-р Каз. Світальський відзначається безумовно великі прислуги державі в царині освітньої політики головно з огляду на знайомости, які зробив у характері директора політичного департаменту з бажаннями національних меншин". За те „меншостевий" жидівський „Наш Пшеглёнд" признає вправді, що п. Світальський є енергічна, рішуча і відважна людина, однак дуже сумнівається чи зможе знайти спільну мову з тими, які законно репрезентують населення т. зв. меншостей і без порозумінни з ними є неможлива успішна розвязка меншостевих проблем. А знову „Роботнік" пригадує, що п. Світальський був організатором „одинокових" виборів і з „освітною проблемою ніколи не мав нічого спільного. Номінація п. Світальського є в усякому разі т. зв. бобовою номінацією".

ХТО БУДЕ ДИРЕКТОРОМ ПОЛІТИЧНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ?

(ік) У звязку з номінацією д-ра Світальського на члена нового уряду отверто остала посада директора політичного департаменту, як відомо в Польщі одна з найбільш важних посад. Тому заінтересовання кандидатами на неї велике. Називають кілька імен м. і. пол. Перацького (теперішнього посла 1-ки), Забєжовського (начальника виділу мін-ства внутріш. справ, колишній секретар п. Тугута). Однак здається, що найбільше виглядів має теперішній шеф президіяльної канцелярії Юзевський. (Назвиско не відоме українським колам головно у звязку із квітневою варшавською угодою 1920 р. З іменем Юзефського звязують усі хлібодільські імпрези, головно історію „Української Нивн"). Справа ця буде вирішена на суботнішньому засіданні ради міністрів.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ НОВОГО УРЯДУ.

(ік) Сьогодня о 12 год. відбулося на замку заприсяження нового уряду.

КУДИ ІДЕ МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ?

(ік) „Пш. Вєч." подає, що марш. Пілсудський зміни свій перший плян виїзду до одного з краєвих літовиск і виїжджає лікуватися за кордон. У звязку з цим замірою відлетіє аеропланом, мовляв, полк. Бек до Букарешту. Отже можна би міркувати, що марш. Пілсудський їде на румунський беріг Чорного Моря. Однак одночасно АБЦ подає, що марш. Пілсудський виїжджає в перших днях липня на тримісячну відпустку до Франції, куди задля потрібних приготовань виїхали вчора три старшини ген. штабу м. і. полк. Вонцех Плуговський.

ГОЛОСИ ПРЕСИ ПРО РЕКОНСТРУКЦІЮ УРЯДУ.

(ік) З голосів преси про реконструкцію уряду варто підкреслити знамення становище цілої т. зв. зближеної до уряду преси, а саме „Польські Збройней", „Голосу Правди", „Епохи" і „Кур. Поранного", які не придають реконструкції уряду дуже великого значіння. „Польска Збр." навіть титулує свою сьогодніщню передовицю: „Без зміи". „Епоха" бачить причини реконструкції в бажанні марш. Пілсудського віддати керму господарських справ, які будуть у найблищій будучині найважнішими державними справами в руки справжнього керманича цих справ, себто Бартелеві. „Глос Правди" підкреслює лише нехіть марш. Пілсудського займатися дальше дрібничковим полагоджуванням другорядних справ голови уряду. А вже рішуче „Глос Правди" запевнює начебто причиною резигнації маршалка був стан його здоровля, який, мовляв, є блискучий. Всетаки саме таке обережне трактування переведеної реконструкції викликує богато сумнівів, які доводять інколи до цілком інших висновків.

СТИХІЙНІ ЛИХА І КАТАСТРОФИ.

(ік) Над каналом Ля Манш перейшов ураган, який припинив на якийсь час успішний комунікаційний рух і наробив богато шкоди. Над середньою Німеччиною і німецьким Шлеском перейшла буря із зірванням хмар. Наслідком цього на деяких залізничних станціях були зірвані зовсім усякі електричні проводи.— Від кількох днів почав викидати масні лави Везувій. В кратеру здіймається стовп огню. Населення доокольчних сіл в паніці втікає. — Західна Японія підлягла знову великій катастрофі повені, яка залала сім тисяч будинків і пільканадцять тисяч осіб позбавила даху. Є богато жертв у людях. — Вчора в Англії, недалеко станції Дерлінгтон, послідувала залізнична катастрофа, в якій 17 осіб згинуло на місці, і понад 30 осіб вийшло з ранами.

ПРО АМУНДСЕНА І НОБІЛЕ.

(ік) В Осльо надійшли вістки, що в Мурманя телеграфовано, начеб якісь рибальські лодки бачили на пливаючій крижі рештки розбитого гидроплляну Амундсена, біля яких поралися якісь люди. Є це остання вістка про Амундсена, про якого зрештою нічого не чувати. Теж саме всі спроби ратунку товаришів ген. Нобіле не привели до ніякого успіху. Не вважаючи на врятування ген. Нобіля, не можна від нього нічого ближче довідатися про катастрофу „Італії" та долю решти розбитків, тому, що Нобіле нервово захорів, психічно зовсім вичерпаний, а рана його, яка спершу здавалася легкою, довела до тяжких компліканій.

ТРУДНОЩІ НІМЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ.

(ік) В останній хвилині, коли здавалося, новий німецький кабінет уже складений, вирнули нові трудноші у звязку з вимогою центру віддати його представникові колишньому канцлерові Віртові портфель віцеканцлера. Тому, що президент Гіндебург не згодився на створення цієї нової посади, центр відкликав своїх кандидатів і пос. Мілер, десигнований на канцлера, знову опинився у складній ситуації. Одночасно повідомляють про суперечки поміж Штреземаном і проводом його народньої партії на грунті участи у новому кабінеті.

РЕЗИГНАЦІЯ ГУВЕРА.

(ік) ПАТ повідомляє з Вашінгтону, що американський державний секретар торговлі Гувер уступає зі свого становища, щоби в цілости посвятитися виборчій кампанії. Як відомо, Гувер є одним із кандидатів на президента і має найбільші виглади вибору.

По широкому світі.

Чемберлен заявив у парляменті, що Англія не може дати Польщі ніяких більших гарантій поза тими, які є в договорі Ліги Націй і Локарна.

Новий предсідник англійського парляменту не прийняв королівського відзначення на „пера Англії", не почуваючи себе гідним засідати в палаті лордів.

Еспанський уряд рішив перевести санацію своєї задовги.

Німеччина все ще не має нового уряду; портфелі міністерства військових справ і справедливости не мають ще кандидатів.

НОВИНКИ

— **Перед шкільними ферієми.** Звертаємо увагу нашого громадянства на поміщений в нинішньому числі „Діла" голос службовика української установи. Віримо, що не зважаючи на найпильніші видатки, кожний з нас зложить негайно повищений дар-жертву для „Рідної Школи", бож тоді, щоб одиниці терпіли за недогляд (а в не що інше) нашого загалу. З тою метою розсилаємо з цим числом „Діла" чеки „Рідної Школи", які горячо поручаємо використати тільки для пересилки грошей.

— **Кваліфікації гімназійних учителів.** Є піофіціальні звістки, що мін-ство освіти продовжить на рік право навчання тільки тим гімназійним учителям без учит. іспиту, що вчили вже перед 123 роком.

— **На голодуючих у Мостищині** (дион „Діло" ч. 142) зложив в нашій адміністрації проф. Амброзій Березовський 10 зол. Гроші передано до Центробанку (Ринок 10, І. пов.) і туди просимо спрямовувати всі жертви на згадану ціль. Не сумніваємося, що слідом гром. Березовського підуть негайно всі ті наші громадяни, що розуміють важке положення й недолю голодуючих.

— **Як поводяться з нашими товариствами?** Довідуємося, що Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодю вислало ще 9. грудня м. р. прохання до воєвідств у Львові, Станиславові й Тернополі дозволити їм на одноразову збірку в дні 24. ц. м. Хоч. речинець збірки вже минув, товариство не одержало до-нині ні якої відповіди!

— **Особисті вісти.** Дня 22. червня н. р. промувався у великій салі віденського університету на докторів медицини Микола Процик і Семен Кивелюк, члени Акад. Т-ва „Січ" у Відні.

— **Львівська хроніка.** Залізничий дворець Підзамче зібрав учора юрбу, мов на найбільше віче: була це юрба зірних жидів, що хотіли бачити „чудодійного" рабіна з Кальварії, який їхав із Волині. — „Тільки дві особи" дістались під колеса нестримного авта, що летіло комітъ головою з вул. Мохнацького на площу Фредри; шофер виправдувався тим, що якийсь хлопець із вулиці під час його неприсутности звільнив гамулець; жертви такої їзди в шпиталі. Одна з тих жертв вже померла. — Аматори легкого хліба, а у високих випадках і екзотичної ванілії, Якіа Торба і Кароль Квік, дістали по 7 місяців тяжкої вязниці, а жінка Торби 2 міс., за те, що в листопаді минулого року злакомились на транспорт ванілії, який стояв у вагоні в Брюховичах. — 39-літня Антоніна Волянчук кинулась у самовбивчім намірі під трамвай, який легко її покалічив. — Візник Барановський, занятий в закладі тягнення міста, переїхав на смерть 3-літню дівчинку, доньку Йосифа Варениці, зам. при вул. Мартина ч. 16.

— **Різні вістки.** Від 1-го липня перестає виходити денник „Варшавянка", редагований послом Стронським. — У льондонській опері під час вистави „Фавста" трапився неприємний інцидент із Шаляпіном, що в настирливо-грубий спосіб домагався від дирігента прискорити темпо. — Із державного бельгійського банку щезло таємним способом 500.000 фр.; грошей шукають між урядовцями. — Надзвичайний трибунал в Ляйпцігу засудив на півтрети року вязниці ватмана Георга Вірмболь за шпіонажу в користь Франції. — Міжнародній неронавтичний конгрес у Брюсселі признав золоту медалю „Ліндбергові". — На Відень найшла цими днями спека до 38 ст. Ц.

Театри.

Міський великий театр:

29-го т. 7·30 веч. „Турандот" виступ краківського театру.

Міський „Театр Новий":

29-го т. 8. веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Аполльо": „Битва під Скагерак"
„Лев": „Легка Ізабелл".
„Палляс": „Панночка з каси ч. 10.
„Фатаморґана": „Криза лісничанка"
„Байка": „Під охоронною почі".

Дописи.

КАЛУШ (**З діяльности Філії Т-ва охорони дітей і опіки над молодю**). Філія Т-ва охорони дітей і опіки над молодю в Калуші удержує захист для 91 сиріт. Діти по покінченій виділовій школі дається до ремесла, а спосібніші до семінарій. Цього року Філія розмістила бідніші діти з міста по селах повіту. Крім цього Філія подбала про приміщення 10 львівських сиріт по домах священників калуського повіту. Калуська Філія може отже стати гарним прикладом до наслідування всім іншим Філіям нашого Товариства, як і тим установам, що займаються молодю.

ЗНЕСІННЯ (**По виборах до громадської ради**). В середу 27. ц. м. відбудися у нас вибори до 1. кода. Поляки, що мали більшість у цьому коді, зложили знову умову і вибрали виключно своїх 12 радних, перейшовши до денного порядку над кандидатами українцями. Такий робом склад нової ради буде такий: 19 поляків, 19 жидів і 10 українців (по умові мало бути 12 українців). Та й ті 10 українців не всі були кандидатами українського комітету, бо деякі з них — це кандидати „одинки", що вийшли тепер завдяки підтримці наших одиначів-поляків. На отсих виборах показалося найкраще, наскільки ми можемо довіряти всяким умовам з нашими сусідами... Була виразна умова, що вийде 18 поляків, 18 жидів і 12 українців, а тимчасом жиди п р и ч и н и л и собі одного радного, подяки собі, а все те нашим коштом! Інша річ, що в нашій пропаній богатонині ми самі: наша недовстійність, наша недисциплінованість, а передосім наші власні мудрагелі і кириники. Дійсно сумно дивитися, як ще недавно майже чисто українське село Знесіння, ставши передмістям Львова, затрачує щораз більше своє національне обличча, а його нешвидні-автохтони стоять у всяких справах на останньому місці, замість бути на першому... Це одночасно показничик того, що діється на наших таки очах з нашими підписними селами, які одно за другим пропадають для нас і стають заборолом польськости. Просимо наших львівських громадян, а особливо українських послів, опікуватися цілим нашими периферіями і ратувати їх перед заливом польщизни, поки не буде за пізно! Проти виборів, при яких дійшов ріжні неправильности, буде внесений протест.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Наталія Дуркотівна найдорожа донечка о. Михайла і Теофілі з Дмоховських, померла по тяжких і довгих терпіннях заосмотрена св. Тайнами дня 26. п. м. в Болозові горішн. Поч. і дах. ст. Нове місто. Похорон відбувся дня 28. п. м. В. І. П. 2579 1—1

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу" зложили ВП: Петро і Орися з Волосевків Шох 5 зм. дол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося в Празі дня 30. травня п. р. через Адміністрацію „Жіночої Долі"; Вп. Д-рова Дина з Віннінеру 1 дол., Панни Угринівні з Віннінеру 1 дол., М. Коцюбинська з Пальмертон Пв 1 дол. і Маріанна Гордієвська 0·50 дол. — Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.** 2579 1—1

Вписи до фахово-доповнюючої дівочої школи відбудуться в днях 30. VI. до 3. VII. від 10—12 год. рано в пом. домівці при пл. св. Юра ч. 5. — Приймається дівчата кравецького й модистського фаху, що покінчили 14-ий рік життя і щонайменше 4 клясу всенародньої школи. Вистава праць отворена дня 29. VI. від 10—12 і від 4—6 г. в школі. — Управа школи. 2580 1—1

Вписи до всенародньої дівочої 7-клясової школи ім. Б. Грінченка відбудуться в днях 30. VI. до 3. VII. між 10—12 г. рано (попол. між 4—6 год. в шкільній домівці при пл. св. Юра ч. 5. Приймається також зголошення до 8 клясн. Вистава п ань отворена в часі вписів. — Управа. 2581 1—1

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові" подає отсим до відома, що подання о приняття на Студію фізичного виховання Ягайлонського Університету в Кракові належить вносити до дня 5-го липня і від 1. до 15. вересня п. р. до Дирекції („Студіюм виховання фізичнего Ягайлонського Університету" Краків, вул. Любіч ч. 42, „Заклад тігієни") долучуючи метрику, свідоцтво зрілости (середньої загальноосвітньої школи), евент. доказів фізичної справности (а обсягу руханки, спорту, приналежности до Пласту і т. п.), curriculum vitae і знимку з точною адресою. — Услівии приняття на Студію є цілковите здоровля. Перед приняттям мусять кандидати (-тки) піддатися оглядинам лікаря Студії. Число місць ограничене. Першенство мати-муть ті кандидати, які вже розпочали університетські студії, мають ліпші свідоцтва зрілости і мають вже фізичну справність набуту попередними вправами. Абсольвенти повного 3-літнього курсу матимуть право по зложенню відповідних іспитів та наукової праці до осягнення університетського степеня магістра фізичного виховання. З упрощеного 3-літнього курсу будуть могли користати студенти фільософії, які візьмуть фізичне виховання як побічний предмет. — При внесенні подань належить повідомити Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові" для порозуміння евентуальних заходів. — За Виділ: Ол. Гайдукевич, голова. М. Бажанський, секретар. 1—2

Музичний Інститут ім. Лисенка, філія Тернопіль приймає вписи учеників -иць в днях від 27. червня до 2. липня включно. Вписи відбуваються в саді „Українська Бесіда" щоденно між год. 11—12 перед пол. Ближчі інформації там-же. — Дирекція. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за **золото**, бриллянти і перли Дом-бровскі-Розваженскі, Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Оцінка безплатно. 2181 2—7

ДЛЯ ЛІТНИКІВ. В Дорі, звісній кліматичній літниську **Пансіон Олена**, значно побільшений, гарне доківне положення, сонячні комнати, першокласний харч, на десерови масні власного виробу. Лікарі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2441 3-?

ГОДИННИК ВАШ буде найдійне направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 96-?

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНГА, вул. Личаківська ч. 75, приймають вписи на однорічний торговельний курс для молодіжи і 5-ти місячний для дорослих. Стенографія і писання на машинах. 2561 2—?

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт в докторатах, судовою та адвокатською практикою пошукує місця від дня 1. вересня п. р. — Зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" під „Ч. Ґ." 2567 2—2

Забезпечуйте здоровля своїх дітей!

Муха, є страшним ворогом дітей. Мухи спричинюють літом особливо у дітей недуги шлунка та інші внутрішні недуги. Дбаючи про здоровля дітей, конче треба позбутися з мешкання мух при помочі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито нищить мухи, комарі, блощиці, прусаки та інші комахи. ФЛІТ доходить до всіх щілин та шпар, убиваючи в них комахи та їх гнізда. ФЛІТ нищить разом з гнидами, забезпечуючи один і матеріали. ФЛІТ не плямить найделікатніші тканини і матеріали. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптиках і аптичних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce" S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, міль, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі инші овади з їх гнидами.

Для осягнення найкращих наслідків, користуватись лучинок розпорошувачем

5

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1300 апробованих. Ціліть 70 зол. вписове 10 зол. 2468 6—12

УЛАДЖЕНА комната, освітлення, услуга, місячно 90 зол. або менча місячно 70 зол. від 1. або 15. липня до винайму тільки поважним особам. Вул. В. Винниченка ч. 51. партер. 2574 2—2

АДВОКАТСЬКИЙ конціпієнт, що має звязки у Львові, пошукує посади на скромних услівях. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Доктор". 2568 2—2

ДЛЯ ДВОХ дівчаток 9 і 13 літ пошукується панночки на два літніх місяці яко веселої товаришки і вихователькн. Бажана музична освіта. Діти перебувають у родині сільського священика на Волині. Просимо негайно зголоситися листовно і подати умови: Chrzanów, Aleja 930. H. Szumowska. 2383 1—1

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПІЄНТ — організатор шукає з днем 1. вересня або жовтня п. р. місця в адвокатській канцелярії. — Зголошення приймає з чемности адв. Д-р Николайчук в Надвірній. 2562 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка.

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентґеном. 22—23

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й вимикання зубів без болю. Штучні зуби в хвачуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П.Т. Урядовцям і студентам значна 2090 знижка. Подекуди в сплатах. 9—10

8 зол. | НЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14-карат. лодота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

Ширіть наш часопис!

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат в Перемишлі"

приймає на шкільний рік 1923/9 180 учениць до інституту. Місячна оплата на удержання виносить 90 зол., за уживання інвентара платиться одноразово 50 зол. Інститут удержує приватну жіночу гімназію гуманістичного типу, я-ка має повні права державних шкіл; оплата за науку виносить 30 зол. місячно. Прохання о приняття до Інституту приймає Управа Інституту (вул. Татарська ч. 4.) до дня 20. липня.

Мих. Демчук

2371 2—3 управитель Інституту.

Відпис протоколу

розправи перед повітовим Судом в Радехові в дни 16. червня 1923 р. *У.* 514/23 в справі Д-ра Льва Хомінського проти Дмитра Куця о обиду чести.

Обжалований Дмитро Куць заявляє, що підніс проти п. Д-ра Льва Хомінського заміти керуючися добром українських інституцій. Однак по переведеній судовій розправі не находить ніякої більше підстави до підтримування тих заміток як неупасадненних і неправдивих і супроти него перепрошує п. Д-ра Льва Хомінського за заподіяну йому обиду.

2576 1—1 **Дмитро Куць.**

Подяка.

Всечи і Вар. Отець Добродій Григорій Мушичка, зводить отсею дорогою принати щиру і сердечну подяку за провід, труд і старання для піднесення торжества в день моєї примічійної св. Сл. Божої, за прегарну проповідь, яка тронула серця тисячі вірних аж до сліз.

Рівнож складаю щиру подяку Журавенському хорови при ґ ації „Просвіта", за участь та посяту — живо страшної горячі, який своїм гарним виконанням хорових кусників причинився не мало до звеличання цієї хвили. Многа вражінним полиш дося добре відане „Боже великий, единий".

Львів, дня 28. VI. 1923.

2575 1—1 **о. Яків Хомяк.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10